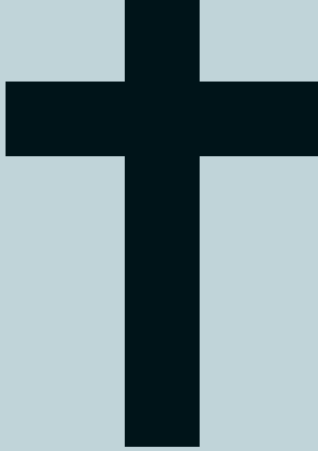

PIIPILI ISO TOM
TAKELAYA

Portions of the Holy Bible in the Lokpa language of Benin

PIIPILI USO TOM TAKELAYA

Portions of the Holy Bible in the Lokpa language of Benin

copyright © 1999 SIM

Language: Lokpa (Lukpa)

Translation by: SIM

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2017-10-16

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020
ef14191a-91f7-51c1-ac89-7b93dd7c4377

Contents

FRT	1
Kancaalaya	2
Luw	10
Lefii	21
Kokalɔyɔ	34
Kɔsəsutɔ Lelɔyɔ	62
Yosuwee	71
Paasɛnlɛ	75
Luuti	89
Samiyɛɛli I	92
Samiyɛɛli II	116
Awulaa I	138
Awulaa II	163
Kɔtɔsɔtɔ I	188
Kɔtɔsɔtɔ II	213
Isɛtɛlɛsɩ	241
Nehemii	250
Isɛtɛɛ	264
Soopu	270
Yontu	316
Atuwa	432
Lɛmayɛsɛɛ tɔ	453
Yontu Taa Yontu	459
Isayii	467
Selemii	522
Wula	525
Isekiyɛɛli	534
Taniyɛɛli	575
Osee	586
Sowɛɛli	599
Amɔɔsɩ	603
Apitiyaasɩ	613
Yonaasɩ	615
Misee	617
Nahum	625
Hapɔkuku	629
Sofoni	633
Asee	638
Sakali	640
Malasi	651
Matiyee	653
Malɛkɩ	687
Luku	709
Yohaani	745
Tillaa Tɛmlɛ	758
Lom	769
Kɛlɛntɩ I	777
Kɛlɛntɩ II	790
Kalɛtɩ	799
Ifeesu	804

Filipov	809
Kolosi	813
Tesalonikı I	817
Tesalonikı II	820
Timotee I	822
Timotee II	825
Titv	828
Filemōj	830
Hepəla	831
Saakı	842
Piyεε I	846
Piyεε II	850
Yohaani I	853
Yohaani II	857
Yohaani III	858
Yuti	859
Kukulutu	861
OTH	877

Piipili Iso Təm Takəlaya
Portions of the Holy Bible in the Lokpa language of Benin
[dop]

© 1999 SIM

Piipili Iso Təm Takəlaya

Portions of the Holy Bible in the Lokpa language of Benin
[dop]

Traduction par
© 1999 SIM

Première édition imprimée
1999, SIM

Édition électronique
2017, Wycliffe Bible Translators, Inc.
www.Wycliffe.org

www.ScriptureEarth.org

License Creative Commons

Attribution - Pas d'Utilisation Commerciale - Pas de Modification 4.0 non transposé (CC BY-NC-ND 4.0).

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/deed.fr>

KANCAALAYA Kutubtu

Kancaalaya takelaya taa cəneye tə naaki pə təna pə kancaalaya. Antulinya na ı taa nyəm ηmav kancaalaya, na yelaa ηmav kancaalaya, na Iso yelaa İseyeli nyəma kancaalaya. Pə waali ile, isənaya tu pəsi na tə cekəna antulinya wei ı taa tə we isəntə to, na yulu lonte nté leye antulinya taa? Pepe tōó ké antulinya yelaa fei təma na leleñ? Yelaa ká pəsi na pá tayani antulinya? Pə waali ké Iso tayana isəna pu ya antulinya yelaa nyəññ to, na í yaa İseyeli nyəma caa Apələham. Inı ı suna Iso piitim na Iso seetu kite.

İsəna pə fayə Kancaalaya takelaya to:

Antulinya na kancaalaya yelaa ηmav titite 1-2

Kancaalaya yelaa kpeɛnaw na Kayini na Apeeli pa təm titite 3-5

Lum waasuyv ke Nowee waatu titite 6-10

Papeeli kutuluyu səsəwv ηmav titite 11

İso yaawa İseyeli nyəma caa Apələham titite 12:1-25:18

Apələham pəyalv İsaaka na ı saali Yakəpu pa təm titite 25:19-37:1

Yoseefv təm na Yakəpu na ı nyəma ke İcipiti titite 37:2-50:26

PƏ TƏNA PƏ KANCAALAYA

İso lapv ke antulinya na yelaa

¹ Waatu wei Iso caala isəntənyv na tetv ke lapv təcəci to.

² Tetv nti tu we kpeɛte ké tə fei taruyv tə fei nəyo, na teñku lumanj nyəñ waasa pə tōo na səkpetyv nyalaa, na pə kaasi na Iso heelim náá makı lum tōo. ³ Ntəna Iso tó si: Pə naaki, İlena pə suv nav. ⁴ Iso lanje heena pə naakuyv mpv to, İlena í fayə-wi na səkpetyv. ⁵ Mpuyle Iso ha pə naakuyv mpv tayo hətə si İlim taa, na í ha səkpetyv sı ahoov. Pə kraya tananj na pə suna taanaya, na pə kraya ahoov na pə nyaali to, pə kpeɛnta kuyakv kancaalaya nyəñku.

⁶ İlena Iso tó si: Patəma í wee isətəa, İlena pə fayə isəntənyv taa lum na ate nyəm. ⁷ İlena pə lá mpv. ⁸ Ntəna í ha patəma inəyi hətə sı isəntənyv. Pə kraya tananj na pə suna taanaya, na pə kraya ahoov na pə nyaali to, pə kpeɛnta kuyakv naale nyəñku.

⁹ Mpuýv Iso təma sı: Ate lum í kpeɛntı lona payale taa na pə yelev puylaya tetv. İlena pə lá mpv. ¹⁰ Kelena Iso ha-təyi hətə sı tetv, na í yaa lumnaa mpe sı teñkunaa, na ı lanje hee. ¹¹ Ntəna Iso tó sı: Tetv í lələsi konyənyəm mpi pə we təkəkəlekv tayo waanı waanı İsu tıñ na nyutu na pə lələyi pə pee na á we nyəv. İlena pə lá mpv. ¹² Mpuýv tetv lələsa-wəyi waanı waanı, na Iso lanje hee. ¹³ Pə kraya tananj na pə suna taanaya, na pə kraya ahoov na pə nyaali to, pə kpeɛnta kuyakv tooso nyəñku.

¹⁴ Mpuyle Iso təma sı: Kəkəsi í wee isətəa na sí fayə İlim na ahoov, na kuyeyñ na pısi na ləñle na yoluma, ¹⁵ na sí naaki tetv, İlena pə lá mpv. ¹⁶ Kəkəsi səsəwvnsı naaleye ı lapa, na kəkəlaya tóki kawulaya ke İlim na naale nyəñka ke ahoov. Na í la isəntənyası tətə. ¹⁷ Mpuýv Iso tó sı tənaya isətəa na sí naaki tetv tōo, ¹⁸ na sí tóki kawulaya ke İlim na ahoov, na sí fayə İlim na səkpetyv. ¹⁹ Pə kraya tananj na pə suna taanaya, na pə kraya ahoov na pə nyaali to, pə kpeɛnta kuyakv liyiti nyəñku.

²⁰ Mpuýv Iso təma sı: Weesuyv nyəm í sú lumnaa taa na suması náá koləyi isətəa. ²¹ İlena Iso lá lum taa tayoññ na pə taa weesuyv nyəmnaa ke waanı waanı, na suması təna, na ı lanje hee, ²² na í kooli-təyi kəpantv na í tó sı: ı ləli na í hukı na í sú teñkunaa, na suması náá hukı tetv tōo. ²³ Pə kraya tananj na pə suna taanaya, na pə kraya ahoov na pə nyaali to, pə kpeɛnta kuyakv kakpası nyəñku.

²⁴ Mpuýv Iso təma sı: Tetv í lələsi weesuyv nyəm tənaya waanı waanı İsu təla na taale wontu na ate nyamanyamanaa təna, İlena pə lá mpv. ²⁵ Wontunaa mpe pa tənaya ı lapa, paa təla paa taale wontu paa ate nyamanyamanaa, na ı lanje hee. ²⁶ Mpuýv Iso təma sı: Tə ηmá yulv na í wee İsu tá tətəñeññ na í tayo kawulaya ke wontu təna tōo, paa tiina paa suması paa nti. ²⁷ Kelena í ηmá yulv İsu ı maɣamaya ı wee to. Apəlv na əlv ke ı ηmá-we İsu ı wev to ²⁸ na í kooli-weye kəpantv. İlena í heeli-we sı: ı ləli na í hukı na í sú tetv na í pəsi-tı na í tayo kawulaya ke tiina na suması na ate wontu təna tōo na í paasəna-tı. ²⁹ Mə təyonaya nté konyənyəm na tıñ təna pee. ³⁰ Wontu na suması na weesuyv nyəm təna təyonaya nté nyutu kəkəkəlekv təna. İlena pə lá mpv. ³¹ Mpuyle Iso nyənəna na ı lanje hee səsəm. Pə kraya tananj na pə suna taanaya, na pə kraya ahoov na pə nyaali to, pə kpeɛnta kuyakv naatosov nyəñku.

2

¹ Isəna Iso lapa isətaa na ate na pə taa weesuɣu nyəmnaa təna təɣole. ² Kuyaku naatoso nyəŋku wule ke Iso tɛsa i təma, ɪlena í heesi naatosompɔɣolaya nyəŋku wule. ³ Pə tɔɔ ké Iso koola-kuyɔ kɔpantɔ na í fayasi-kɔ na kɔ mpaasɔ sɔ kɔ ké i nyəŋku. ⁴ Isəna Iso lapa isətənyuɣu na ate təɣole.

Iso tunj taale

Waatu wei Tacaa Iso lapa ate na isətənyuɣu tɔ, ⁵ nyutu taa tiika nakəli ka taa fei tetu tɔɔ, pə́cɔ nyiilaya nakəli ka taa nyɔkɔ. Mpi tɔ, Tacaa Iso tɔ́a yeləta sɔ teɣ i nu. Pəyele yulu nɔɣolɔ i taa fei sɔ í hala tetu. ⁶ Ama nɪkaya kraakayana na pə́ nyitiyi tetu təna.

⁷ Ḿpóyó Tacaa Iso kpaɣa tetu na í lá yulu, ɪlena í woso yulu muna tɛɛ ké weesuɣu heelim. Tənaɣale yulu sɔw feesuɣu. ⁸ ɪlena í lá tunj taale ke Iteni taa ké ilim təlule tɔɔ, na í su yulu inəyi tə taa. ⁹ Ntəna Tacaa Iso yele na tunj kɔpaŋ nyɔ Iteni taa tənaya waani waani na i pee tɔɣu na leleŋ. Na tɔyɔ ŋku kɔ pee haaki weesuɣu tɔ, na kɔpantɔ na isayatu pə́ cekənan nyəŋku ka səŋa heko taa.

¹⁰ Na pəɣo nakəli kele ká faya Iteni taa na ká nyitiyi tunj taale na ká hela pusi liyiti ke Iteni waali. ¹¹⁻¹² Kancaalaya nyəŋka hətə nté Pison, kele ka cəna Hafila tetu nti tə taa wola kɔpaŋ na tulaalu kɔpaŋ na liyitee pə́le kɔkɔɛtəle pə́ weɛ tɔ. ¹³ Pəɣo naale nyəŋka hətə nté Kihəŋ na kele ka cəna Kusi tetu təna. ¹⁴ Na tooso nyəŋka hətə nté Tikili, kele ka kɔpəna na ilim təlule tɔɔ ké Asilii tetu taa. Pəɣo liyiti nyəŋka hətə nté Ifəlati.

¹⁵ Ḿpóyó Tacaa Iso su yulu ke Iteni taale nítə tə taa sɔ í hala na í paasəɣəna-té. ¹⁶ Kelena í tó yulu sɔ: N pəsəyi na n tɔɣo taale tunj təna pee. ¹⁷ Ama kɔpantɔ na isayatu pə́ cekənan tɔyɔ pee paasi ké n kaa təŋ. Pɔpɔtɔ fei leleŋ, kuyayku n tɔɣo-ye isu n səpa.

¹⁸⁻²⁰ Tetu ke Tacaa Iso ka lapa taale wontu təna, na sumasɔ təna, na í lá na tə polo yulu kɪŋ sɔ í nyi: həla nna i ká ha-tɔ tɔ, na anəyi pa yaaki-ti. Ḿpóyó yulu hawa tala tənaya həla, na taale wontu na sumasɔ təna. Ama i ta hiki sənɔb wei i muna-tɔ. Ḿpóyó i təma sɔ: Pə fei sɔ yulu í caya i tike ke mpɔ. ²¹ ɪlena Tacaa Iso lá na tom kpa yulu na i too isu i səpa, na í ləsi i səntaaya leŋka na í waasi nantɔ ke ka lonte. ²² Ntəna í məŋna səntaaya ŋka i ka ləsa apalu taa tɔ na í ŋmana alɔ na í cəla-i. ²³ Tənaɣale yulu təma sɔ:

Aŋhaa, má na inə tə kaana nantɔ na mɔwa.

Mpi tɔ, ma taa ké pa ləsa-i, ílé i hətə nté alɔ.

²⁴ Pə tɔɔ ké apalu ka yele i caa na i too na í na i alɔ pá caya na pá pəsi yulu kolum.

²⁵ Yulu na i alɔ pa tənaya kpela ke pa naaleye, pə́cɔ feele natəli tə fei-we.

3

Iso təɣənyuɣu ke Atam na i alɔ

¹ Taale wontu nti tə təna Tacaa Iso lapa mpɔ tɔ, tom kələna tə tənaya acilayatu. Mpɔyule kuyaku nakəli tom pə́sa alɔ sɔ: ɪle tampana Iso yəɣotaa sɔ i taa tɔɣo taale tunj təna pee yaa?

² Kelena alɔ nɔ́a cɔ sɔ: Aa, tə tɔ́ki haləm tunj təna pee ké. ³ Ama pə́ kaasɔyɔ tɔyɔ ŋku kɔ we haləm heko taa tɔ kɔ pee tɔ, Iso təma sɔ: I taa təŋ-ye, pə́cɔ i taa tokina-yéyé tokinaw maɣamaɣa, pə́ taa kəɔ na í sí.

⁴ Mpɔyule tom nɔɣo təkpaɣ sɔ: ɪi səkɪ se. ⁵ Ama Iso nyə́má sɔ kuyaku ŋku í təŋa-ye, mə́ isə kuliyi ké isu unɔ i wɛw tɔ, na í nyə́má kɔpantɔ na isayatu.

⁶ Alɔ nawa sɔ tɔyɔ ŋku kɔ nyə́nyuɣu we teu, pə́cɔ kɔ pee we isesemle na a kuliyi yəlaa isə. Ntəna í kooli-kó na í tɔɣo, na í kaasi na í cəla i paalu na ílé í tɔɣo tɔtɔ. ⁷ Tənaɣale pə́ kula pa naaleye mpɔ pa isə na pá cekəna sɔ pa we tapakpela. ɪlena pá caa hatu kɔwalətu natəli na pá tɔɣəli.

⁸ Pə́ keesa taanaya ɪle Iso Tacaa pola i taale tɔɔ ké cəw nté na pá nu i nɔɣo. ɪlena yulu na i alɔ pá sé na pá ŋmeli taale tunj heko taa. ⁹ Ama Iso Tacaa yáa yulu sɔ: Leyə n wəna ye?

¹⁰ Ḿpóyó i cəwa sɔ: Ma nu nyá nɔɣo ke taale taa ɪlena səɣəntɔ kra-m na má sé na má ŋmeli. Mpi tɔ, ma we tapakpɛte. ¹¹ Tənaɣale Iso Tacaa nɔɣo təkpaɣ sɔ: Awe heelina-ŋ sɔ n we kpɛte? N tɔɣo tɔyɔ ŋku unɔ maa kisina-ŋ tɔɣo?

¹² Kelena yulu sɔ: Ma tɔ́aya yáa, ɪle alɔ wei unɔ n ha-m tɔ unɔ i cələna-m na má tɔɣo.

¹³ Ntəna Iso Tacaa pə́sɔ alɔ sɔ: Pepe tɔɔ ké nyá lapa mpɔ? Alɔ nɔɣo təkpaɣ sɔ: Tom tɔsəna-m na má tɔɣo.

¹⁴ Ḿpóyó Tacaa təma tom sɔ:

Timpi n lapa mpɔ tɔ, pu kpaɣi nyá yule tɔɔ ké

kraakpaale na pə́ kəli wontu təna,

nyá lotu tɔɔ ké n ká tuuki nɔ́nɔ́ na n tɔ́ki tetu,

haləna nyá səm.

¹⁵ Maa tó patule ke nyá na alɔ mə́ heko,

na nyá lolɔyɔ nyə́ma na i lolɔyɔ nyə́ma pa heko,

paasəntɔ nyá nyuɣu na nyáa ló pele pa nɔ́kikite.

¹⁶ Ӏena Ӏso tó alv si:

Ma sáasi-ŋ wosasi ke nyá ahontoto waatu,
na nsəyi n ká luləna, na n ká nyuləyi nyá paalv ké teu.
Ama Ӏlé i ká la nyá səsə.

¹⁷ Ӏena i pəsəna apalv tó si: Timpi n nuna nyá alv na ń təyɔ tuyɔ ŋku maa kisina-ŋ tɔ.

Ma tənsəyi tetv ke mpusi ké nyá maɣamaɣa nyá tó.
Wahala na wahala ké na pəcɔ ń hiki nyá təyənaya haləna nyá səm.

¹⁸ Nyutu isayato ke n ká hala na pəcɔ ń hiki nyá hatəmtv.

¹⁹ Ye hanaya ta sɔ-ŋ, n kaa hiki ɪcəvte na ń mvl.

Haləna kuyaku ŋku paa pi-ŋ tetv nti paa ŋmana-ŋ tɔ tə taa tɔ.

Mpi tɔ, n ké tetv ké, pəcɔ n ká tayani kvlmtv ntəyi pəsuyv tɔ.

²⁰ Mpuvule Atam ha i alv si Ӏfa. Mpi tɔ, inəyəle yəlaa təna too. ²¹ Ӏena Ӏso Tacaa kv wontu natəli na i liti-ti na i təyɔli Atam na i alv. ²² Tənyaya Ӏso Tacaa yəyɔta si: Nəonəɔ yvlv pəsə isv tá taa nəyɔlvule kvpantu na isayato pə nyəm tɔm taa. Pə tɔ tɔ, tə taa yele na i təyɔ weesuyv tuyv pəle na i wəena weesuyv ke tam tɔ. ²³ Ӏena Ӏso təyən-i Ӏteni taale taa si i svv haləv ke tetv nti pa ŋmana-i tɔ. ²⁴ Mpu pə larəna na i təyən-i Atam na i svv isətəa tanja na pá tan jaale mpaav na pá ŋmələsəyi pa layaləe na á mvyv kəkəsə ke ŋmėlv ŋmėlv si nəyɔlv i taa kvətəna weesuyv tuyv.

4

Kayini na Apəeli pa tɔm

¹ Mpuvó Atam nyəmá i alv Ӏfa na Ӏlé i lá teu na i lvl Kayini. Ӏena i tó si: Ma hika apalvəyaya na Tacaa tɔŋ. ² Pəle pə waali ké i lula i neu Apəeli.

Apəeli ka ké tiikilu na Kayini ke hátó. ³ Mpuvó kuyaku nakvl taalv Ӏəsa i hatəmtv taa na i lá Tacaa ke kətaya. ⁴ Ӏena neu náa kra i heeŋ taa ké kancaalaya kvlsvlŋ nim nyəŋ na i lá kətaya tɔ. Ӏena Tacaa nyəni Apəeli kətaya na pə keesəna-i. ⁵ Ama i kisa Kayini nyəjka. Tənyayəle pə hanə-i teu isv nəohəle taa kəkə, na i isentaa səŋ. ⁶ Ӏena Tacaa pəsə-i si: Pepe tɔ ké nyá isentaa səŋaa? ⁷ Ye kvpantu ke n laki, nyá isentaa i hetv. Ama ye isayato ke n laki, kvlmtv nti tə papəna ntəye nyá nənyəɔ tɔe isv təyɔlvv na tɔ tanja-ŋ, na tɔ caa-ŋ kəlvv. Ama pəsə-ti na ń kəl-ti.

⁸ Tənyaya Kayini tɔma i neu si: Tə kra taale, Ӏena Kayini kvli i tɔ ké təna na i kv-i.

⁹ Mpuvule Tacaa pəsə Kayini si: Nyá neu Apəeli wele? Ӏena i cɔ si: Ma nyəmá timpi i wɛe tɔ? Ma ké ma neu tanja na?

¹⁰ Ӏena Tacaa pəsə-i si: Pepe lapa mpv? Ma nawa nyá neu caləv ke atə, na pə wɛe si má Ӏɛt-i-ŋ. ¹¹ Nəonəɔ tetv ká təys-i-ŋ mpusi ké timpi n yelaa na tɔ haa nəyɔ na tɔ li nyá neu caləv ke nyá niŋ taa tɔ. ¹² Paa n ká hala-təyi isəna, n kaa waa pvlv. N ká la yem cəlv, n kaa wəena təyaya.

¹³ Mpuvule Kayini cəwa Tacaa si: Ma saləka kəla-m. ¹⁴ Nyəni, saŋa ń təyənəyi-m tetv kvpantu təne tɔ taa kəle, ma kaa tasa nyá isəpəle taa ké loosuyv. Maa pəsə yem cəlv, ma kaa wəena təyaya, na wei i hika-m i kv-m.

¹⁵ Tənyayəle Tacaa nəyɔ təkpaav si: Aa, ye wei i kvwa Kayini, isv ma fela punto ke pə tɔm naatosompəyɔlaya.

Ӏena Tacaa yvsi Kayini si ye wei i na-i taa kv-i. ¹⁶ Ntəna i se Tacaa na i polo i caya timpi pa yaa si Yemcəlaate təyɔ Ӏteni Ӏlim təlule tɔ.

Kayini Ӏvlvɔ nyəma

¹⁷ Mpuvó Kayini nyəmá i alv na i lá teu na i lvl Henəki. Ӏena i ŋmá ɪcəte na i ha-tɛyɛ i pəyalv hətə. ¹⁸ Mpuvó Henəki lula Ӏlaati na Ӏlaati lvl Mehuyayəeli na Mehuyayəeli lvl Metusayəeli, Ӏlena Metusayəeli lvl Leməki.

¹⁹ Alaa naale ke Leməki kpaɣaa, kancaalaya nyəŋ hətə ntə Ata, naale nyəŋ si Sila. ²⁰ Mpuvó Ata Ӏla Yapaali. Yapaali inɪ Ӏlé i piitim ntə mpa pa tiikiyi kaləkəŋ na pá svvki coka taa tɔ. ²¹ Ӏlé i neu hətə ntə Yupaali. Yupaali inɪ i piitim ntə mpa pa maki sanjvnaa na pá hvlvəyi həsə tɔ. ²² Sila Ӏlé i Ӏləna ntɛyɛ Tupaali-Kayini, wei i luki nyəyɔlvv kvəsɛmvyv na nyəyɔlvv maɣamaɣa wontu tɔ. I neu ke pa yaakaya si Naama.

²³ Mpuvó Leməki təma i alaa Ata na Sila si:

Ma alaa mɛ, i nu ma tɔm yoo.

Mə taa Ӏlvv paalv cətəla-m ké na má kv-i.

²⁴ Tɔm naatosompəyɔlaya ke paa Ӏɛt-i Kayini kvlv.

Ӏena pá Ӏɛt-i ma kvlv ke tɔm nutoso na naanvwa na naatosompəyɔlaya.

²⁵ Atam pa tasa apalvəyaya ke Ӏvlvɔ Ӏlena Ӏfa ha-keɣe hətə si Sɛeti, si Tacaa ha inəyi apalvəyaya Ӏɛjka ke Apəeli wei Kayini kvwa tɔ i lonte.

²⁶ Sɛeti ná lapa yvlv na i lvl apalvəyaya na i ha-ke si Ӏnəsə. Waatu inəyi yəlaa caala Ӏso ké sɛsv si Tacaa.

5

Atam lɔlvɔ nyáma

¹ Atam lɔlvɔ nyáma hɛla ntɔ cɛnɛ. Waatu wei lɔ ɲmá yɔlv tɔ, ɪ ɲma-ɪ kɛ ɪsɪ ɪ wɛɛ tɔ. ² Apalɔ na alɔ kɛ ɪ ɲmawa na ɪ ha-we sɪ yɛlaa na ɪ kooli-weye kɔpantu.

³ Atam pusi lapa nunɔwa na hiu na naanɔwa (130) kɛ ɪ lɔlɔ pɔyaya na ká kɔyaya-ɪ tɛtɛɲɛɲɛɲ na ɪ ha-keye hɛtɛ sɪ Seeti. ⁴ Seeti lɔlvɔ waali Atam tɔɔ pusi nasɛnaasa (800) na sɪ taa kɛ ɪ tasa apalɔpiya na alɔpiya kɛ lɔlvɔ. ⁵ Atam pusi tɛna yoosa nasɛnaasa na nunɔwa na hiu na naanɔwa (930) ɪ lɔlɔ ɪ sɪ.

⁶ Seeti pusi lapa nunɔwa na kakpasɪ (105) ɪ lɔlɔ Inɔɔsi. ⁷ Inɔɔsi lɔlvɔ waali Seeti tɔɔ pusi nasɛnaasa na naatosompɔɔlaya (807) na sɪ taa kɛ ɪ tasa apalɔpiya na alɔpiya kɛ lɔlvɔ. ⁸ Seeti pusi tɛna yoosa nasɛnaasa na nunɔwa na naanɔwa na naale (912) ɪ lɔlɔ ɪ sɪ.

⁹ Inɔɔsi pusi lapa nunaasa na naanɔwa ɪ lɔlɔ Kenaj. ¹⁰ Kenaj lɔlvɔ waali Inɔɔsi tɔɔ pusi nasɛnaasa na naanɔwa na kakpasɪ (815) na sɪ taa kɛ ɪ tasa apalɔpiya na alɔpiya kɛ lɔlvɔ. ¹¹ Inɔɔsi pusi tɛna yoosa nasɛnaasa na nunɔwa na kakpasɪ (905) ɪ lɔlɔ ɪ sɪ.

¹² Kenaj pusi lapa nutoso na naanɔwa ɪ lɔlɔ Malaleli. ¹³ Malaleli lɔlvɔ waali ɪ tɔɔ pusi nasɛnaasa na nule (840), na sɪ taa kɛ ɪ tasa apalɔpiya na alɔpiya kɛ lɔlvɔ. ¹⁴ Kenaj pusi tɛna yoosa nasɛnaasa na nunɔwa na naanɔwa (910) ɪ lɔlɔ ɪ sɪ.

¹⁵ Malaleli pusi lapa nutoso na kakpasɪ ɪ lɔlɔ Yeleti. ¹⁶ Yeleti lɔlvɔ waali Malaleli tɔɔ pusi nasɛnaasa na hiu na naanɔwa (830), na sɪ taa kɛ ɪ tasa apalɔpiya na alɔpiya kɛ lɔlvɔ. ¹⁷ Malaleli pusi tɛna yoosa nasɛnaasa na nunaasa na naanɔwa na kakpasɪ (895) ɪ lɔlɔ ɪ sɪ.

¹⁸ Yeleti pusi lapa nunɔwa na nutoso na naale (162) ɪ lɔlɔ Henaki. ¹⁹ Henaki lɔlvɔ waali ɪ tɔɔ pusi nasɛnaasa (800), na sɪ taa kɛ ɪ tasa apalɔpiya na alɔpiya kɛ lɔlvɔ. ²⁰ Yeleti pusi tɛna yoosa nasɛnaasa na nunɔwa na nutoso na naale (962) ɪ lɔlɔ ɪ sɪ.

²¹ Henaki pusi lapa nutoso na kakpasɪ ɪ lɔlɔ Metusalem. ²² Metusalem lɔlvɔ waali ɪ tɔɔ pusi ɲmɔnɔyɔ na nunɔwa (300), na sɪ taa kɛ ɪ tɔɔ lɔlɔ kɛ ɪ ɲɛ ɪ waali, na ɪ tasa apalɔpiya na alɔpiya kɛ lɔlvɔ. ²³ ɪ pusi tɛna yoosa ɲmɔnɔyɔ na nunɔwa na nutoso na kakpasɪ (365). ²⁴ Henaki ka tɔɔna lɔ kɛ ɪ ɲɛ ɪ waali. Pɛ kɔma na pɛ keesi ɪ lɔlɔ kɔyaya-ɪ na ɪ ɪse, nɔɔlv ta tasa-ɪ naɔ.

²⁵ Metusalem pusi lapa nunɔwa na nunaasa na naatosompɔɔlaya (187) ɪ lɔlɔ Lemeki. ²⁶ Lemeki lɔlvɔ waali ɪ tɔɔ pusi nasɛnaasa na nunɔwa na nunaasa na naale (782), na sɪ taa kɛ ɪ lɔlɔ apalɔpiya na alɔpiya. ²⁷ Metusalem pusi tɛna yoosa nasɛnaasa na nunɔwa na pɔɔlayafeti nutoso na naanɔwa (969) ɪ lɔlɔ ɪ sɪ.

²⁸ Lemeki pusi lapa nunɔwa na nunaasa na naale (182) ɪ lɔlɔ apalɔpɔyaya ²⁹ na ɪ ha-ke sɪ Nowee. Mpi tɔ, ɪ tɔmɔya sɪ ɲɛ ɲɛ ɲɛ ɲɛ ká heesɛna tá laɲa ke ta ɪ kaalenaa na tá wahala tɛma taa kɛ ɪ tɛtu nti ɲɛ Tacaa tɔɔna mpusi kɛ tá tɔ tɔ tɔ taa cɛnɛ. ³⁰ Nowee lɔlvɔ waali ɪ tɔɔ pusi nasɛnaasa na nunɔwa na nunaasa na naanɔwa na kakpasɪ (595) na sɪ taa kɛ ɪ lɔlɔ apalɔpiya na alɔpiya. ³¹ Lemeki pusi tɛna yoosa nasɛnaasa na nunɔwa na nutoso na naanɔwa na naatosompɔɔlaya (777) ɪ lɔlɔ ɪ sɪ.

³² Nowee pusi lapa nasɛnaasa na nunɔwa (500) ɪ lɔlɔ Sem na Kam na Yeleti.

6

Yɔlv isayatu

¹ Yɛlaa kɔma na pá huki tɛtu tɔ na pá lɔlɔ pɛɛlaa. ² Mɔpɔyɔ isɔtaa yɛlaa nawa sɪ pɛɛlaa mpe pa tewa, ɪ lɔlɔ pá kɔyaya pa taa mpa pa sɔɔlaa tɔɔ alaa. ³ Ntɛna ɪ tɔ sɪ: Ma feesuyɔ kaa caya yɔlv taa kɛ tam. Mpi tɔ, ɪ kɛ yɔlv kɛ. Pɛ tɔ tɔ pɛ kɔyaya pɛnɛntɛ tɔ ɪ weesuyɔ tɛna tayalɔɲ nte pusi nunɔwa na hiu (120). ⁴ Waatu wei pa lɔlɔ pa piya mpe tɔ pa lapa tookona kɛ na pá kɔ na pá tasa tookona mpeye lɔlvɔ, na mpe pa lapɛna lɔɲtaa akanaa na pa hɛtɛ yaa. ⁵ Mɔpɔyɔ Tacaa nawa sɪ yɛlaa isayatu tɛlɛsa mpɔle kɛ tɛtu taa, na isayalɔmɔyɛsɛle tike kɛ pa wɛna paa ifemle nte.

⁶ Mɔpɔyɔ Tacaa laɲle wakɛlaa na pɛ wu-ɪ sɔsɛm kɛ mpi pɛ tɔ ɪ ɲmá yɔlv tɔ. ⁷ Ntɛna ɪ tɔ sɪ: ɪsɪ ma kpiisa yɛlaa mpa ma ɲmawa tɔɔ tɛtu tɛna tɔ, pɛ kɔyaya yɔlv na pɛ polo tɛtɛ tɔ, na sumasi, na atɛ nyamanyamaana tɛna tɔ. Ma laɲle wakɛlaa pa ɲmav kɛ. ⁸ Ama Nowee tike kɛ Tacaa laɲle heɛnaa.

Nowee waasuyɔ

⁹⁻¹⁰ Nowee na ɪ nyáma pa tɔm ntɔ. Nowee ka wɛna piya tooso kɛ, Sem, na Kam, na Yeleti. ɪ ka kɛ kɔpaj kɛ na ɪ siyisaa na ɪ tɔɲɔyɔ lɔ kɛ ɪ ɲɛ ɪ waatu taa na lɔlɔ wɛ ɪ waali.

¹¹ Yɛlaa ka wakɛlaa kɛ, na pá lɔlɔ tɔmɔya mɔsɔɲ kɛ lɔlɔ isɛntaa. ¹² lɔlɔ nyɛna tɛtu ɪ ná sɪ yɛlaa tɛna wakɛlaa kɛ. ¹³ Mɔpɔyɔ Tacaa heela Nowee sɪ: Ma tó ma taa sɪ maa wakɛlɔ yɛlaa tɛna, mpe pa suulina isayatu kɛ antulinya taa. Pɛ tɔ tɔ ma kpiisi pa tɔɲaya tɛtu tɔ. ¹⁴ Caa tɔyɔ

kuɔɔŋku nakuli na ń saaki nyá tɔɔi atakaa pɔɔɔlɔyɔ sɔsɔɔw^a na ń tala ku taa ké nanɔsi nanɔsi, na ń taa-kuɔyɔ tɔyɔ cɔlam ké ku taa na ku waali. ¹⁵ Isɔna n ká la-ku tɔyɔla, ku tɔyɔlɔŋ ká wée mɛɛtɔlɔnaa nuɔɔwa na nule na naanɔwa (150) na ku wan ké mɛɛtɔlɔnaa hiu na kakpasɔ na ku kuɔɔkɔlɔmɔŋ ké mɛɛtɔlɔnaa naanɔwa na kakpasɔ. ¹⁶ Na ń tɔli-kuɔyɔ pɔtote ké mpiiŋ naale ké lɔpɔtu luyɔ tɛɛ na nɔnɔɔ ké ku kɔŋkɔŋ taa. Na ń la-kuɔyɔ aɛ na isɔ kutulɔŋ ké tooso. ¹⁷ Uɛna máa yeɛ na lom sɔsɔɔm watɔ tetu tɔɔ, na má kó pɔ tɔna mpi pɔ feesiɔi tɔ. Tetu tɔɔ nyɔm tɔna ká sɔna. ¹⁸ Ama pá na nyá tu pɛɛli nɔɔɔ sɔ maa waasi-ŋ. Na nyana nyá alɔ na nyá pɔyɔlaa na nyá poolaa í ká sɔv ku taa. ¹⁹⁻²⁰ Na ń lɛsi wontu tɔna taa ké apalɔ na alɔ, na sumasi taa ké mpɔ na aɛ nyamanyamaɔnaa taa ké mpɔ tɔtɔ, na tɛ sɔv nyá kiŋ ké atakaa pɔɔɔlɔyɔ taa na pá ya tɔ piitim. ²¹ Kraɔa tɔyɔnasi nsi nsi mɔ na wontunaa mpɛ í ká tɔki tɔ. ²² Mpɔ unɔyɔi Nowee tɔnaa na í lá pɔ tɔna mpi Isɔ tɔ-tɔ tɔ.

7

Nowee sɔv atakaa pɔɔɔlɔyɔ taa

¹ Mpɔyó Tacaɔ tɔna Nowee si: Nyana nyá tɔyɔa tɔna í sɔv atakaa pɔɔɔlɔyɔ taa. Mpɔ tɔ, nyá tike ké ma nawa wei i nukɔna-m tɔyɔ yɔlaa panɛ pa heku. ² Lɛsi wontu nti pa pɔsɔyɔi pá lá kɔtɔyɔ tɔyɔ apalɔ na alɔ ké tɔm naatosompɔyɔlaɔa. Uɛna ń lɛsi nti tɛ fei kɔtɔyɔ lɔpɔnɔv tɔyɔ apalɔ na alɔ tike. ³ Na ń lɛsi sumasi taa ké apalɔ na alɔ ké tɔm naatosompɔyɔlaɔa, na ń waasi sɔ piitim na sɔ taa tɛ tetu tɔɔ. ⁴ Pɔ tɔyɔ pulɔ tɔɔ, pɔ kaasa wée naatosompɔyɔlaɔa ké na má yeɛ na tɛv nu ilim na ahoɔ ké kɔyɛɛŋ nule tɔcu, na lom kpiisi yɔlaa na wontu tɔna. ⁵ Uɛna Nowee la pɔ tɔna isɔ Tacaɔ heela-i tɔ.

Lum sɔsɔɔm watɔyɔ

⁶ Pɔnɔyɔ ŋka lom waasa tetu tɔ Nowee wɛna isɔ piisi nasɔtoso (600). ⁷ Uɛna í na i alɔ na i pɔyɔlaa na i poolaa pá sɔv atakaa pɔɔɔlɔyɔ taa na pá fiti lom kówaásɔm mpi. ⁸ Mpɔyó wontu nti pa pɔsɔyɔi pá lá kɔtɔyɔ tɔ na nti tɛ fei kɔtɔyɔ lɔpɔnɔv tɔ na sumasi na aɛ nyamanyamaɔnaa tɔna ⁹ sɔv atakaa pɔɔɔlɔyɔ taa ké apalɔ na alɔ isɔ Tacaɔ ka heeluyɔ Nowee tɔ. ¹⁰ Kɔyɛɛŋ naatosompɔyɔlaɔa tɛwɔa uɛna lom watɔ tetu tɔna.

¹¹⁻¹² Nowee lɔlɔyɔ pɔnɔyɔ nasɔtoso nyɔŋka isɔv naale nyɔŋ kɔyɛɛŋ naanɔwa na naatosompɔyɔlaɔa nyɔŋku wule ké tɛv anaam nɔyɔlɔ í pɔla ilim na ahoɔ, halɔna kɔyɛɛŋ nule tɔcu. Pɔ caɔa ké isɔ isɔtɔnɔyɔ yawa na aɛ seɛlaa náá tɔli isɔ pɔŋ sɔsɔŋ. ¹³ Kɔyɔku ŋku ku maɔamaɔa ké Nowee na i alɔ na i pɔyɔlaa Sem na Kam na Yeɛtɛ na i poolaa tooso pa sɔv atakaa pɔɔɔlɔyɔ. ¹⁴ Pá na wontu tɔnɔyɔ piitim piitim. Pɔ kraɔav tɔla, na taale wontu, na sumasi, na aɛ nyamanyamaɔnaa tɔna. ¹⁵⁻¹⁶ Mpɔyó wontu tɔna sɔv atakaa pɔɔɔlɔyɔ taa ké apalɔ na alɔ isɔ ka heeluyɔ Nowee tɔ. Uɛna Tacaɔ tɔki pa tɔɔ.

¹⁷ Kɔyɛɛŋ nule tɔcu ké tɛv nuwa, uɛna lom kra na pá keli atakaa pɔɔɔlɔyɔ, na pá kraasi-kuɔyɔ isɔtaɔ. ¹⁸ Lum tɔwɔa sɔsɔm na pá sɔv tetu tɔɔ na atakaa pɔɔɔlɔyɔ náá wɛ pɔ tɔɔ tɔhɔŋɛ. ¹⁹ Pɔ tɔŋna suɔu na pá puki halɔna pɔ waasi pɔŋ sɔsɔŋ inɔ i tɔna ké antulinya tɔna taa. ²⁰ Lum kraɔa na pá tɛ pɔŋ ké kuɔkɔlɔmɔŋ ké mɛɛtɔlɔnaa kakpasɔ. ²¹⁻²² Antulinya ta weesuyɔ nyɔm tɔna sɔpɔna, pɔ kraɔav yɔlaa na wontunaa tɔ. ²³ Mpɔyó Tacaɔ kpiisa weesuyɔ nyɔm tɔnɔyɔ tetu tɔɔ. Nowee na i nyɔma mpa paa wɛ atakaa pɔɔɔlɔyɔ taa tɔ pa tike ké pɔ yɛlaa.

Lum kówaásɔm nyɔɔ

²⁴ Mpɔyó lom suwa tetu tɔɔ ké kɔyɛɛŋ nuɔɔwa na nule na naanɔwa (150) tɔcu.

8

¹ Isɔ tá sɔv Nowee na wontunaa mpa paa wɛ i kiŋ ké atakaa pɔɔɔlɔyɔ taa tɔ pa tɔɔ. Uɛna í yeɛ na heelim má na lom nyɔɔ. ² Na aɛ seɛlaa tɔki na isɔtɔnɔyɔ nyala na tɛv fɛɛ ku ta tasa nuɔ. ³ Uɛna lom nyɔɔ tetu tɔɔ. Kɔyɛɛŋ nuɔɔwa na nule na naanɔwa (150) taa ké lom caala pasɔyɔ. ⁴ Mpɔyó atakaa pɔɔɔlɔyɔ poolaa na kó caɔa Alalaa pɔyɔ nyɔyɔ taa ké isɔv naatosompɔyɔlaɔa nyɔŋ kɔyɛɛŋ naanɔwa na naatosompɔyɔlaɔa nyɔŋku wule. ⁵ Na lom pasɔyɔi mpɔ, halɔna isɔv naanɔwa nyɔŋ kɔyɔku kancaalaya nyɔŋku wule nte pɔ nyɔ pɔŋ nyɔŋ tɔ.

⁶ Kɔyɛɛŋ nule tɛwɔa uɛna Nowee tɔli atakaa pɔɔɔlɔyɔ pɔtote ⁷ na í lɛsi katɔkatɔyɔ na kó cɔɔki isɔtaɔ ké yem, halɔna lom nyɔɔ tetu tɔɔ. ⁸ Uɛna í lɛsi alukuku si i naa sɔv lom pasa tetu tɔɔ yáa isɔna. ⁹ Ama alukuku laŋa timpi í tu sɔpi sɔpuyɔ maɔamaɔa tɔ, uɛna í mɔlɔna Nowee tɔɔ. Mpɔ tɔ, lom ká waasa tetu tɔna tɔɔ ké. Na Nowee siisi na í kra alukuku na í mɔlɔna-i i kiŋ. ¹⁰ Nowee tasa taŋyɔv tɔtɔyɔ kɔyɛɛŋ naatosompɔyɔlaɔa uɛna í lɛsi alukuku ké tɔm naale nyɔm. ¹¹ Taanɔyɔ taanaa uɛna ilɛ i mɔlɔna Nowee tɔɔ na tɔyɔ hatɔ kunɛyɛtɔv tɔvna i nɔyɔ. Tɔnɔyɔle Nowee cɛkɔnaa sɔv lom pasa tetu tɔɔ. ¹² Nowee tasa taŋyɔv ké kɔyɛɛŋ naatosompɔyɔlaɔa tɔtɔ, uɛna í tasa alukuku ké lɔsuyɔ ké tɔm tooso nyɔm. Ama alukuku ta tasa mɔluyɔ.

^a 6:14 atakaa pɔɔɔlɔyɔ sɔsɔɔw: Tɔ ta caa si tɔ tɛlasi si kpulɔyɔ mpi tɔ, pɔ tɔyɔ Nowee caa si í na i samaa pá sɔv na pá tɛsi lom.

¹³ Pənaɣa nasətosə na kolumaɣa nyəŋka isətu kancaalaya nyəŋ kuyaku kancaalaya nyəŋku ke lum nyəwəa tetu tə. Nowee kəla atakaa pəɣəlvu ləputu ilena í ná sɪ tetu wɔlaa. ¹⁴ Isətu naale nyəŋ kuyaku hiu wule ke tetu tə wɔlaa təwəɣawaya.

¹⁵ Mpuɣule Isə təma Nowee sɪ: ¹⁶ Nyana nyá alu na nyá pəyalaa na nyá poolaa í lu atakaa pəɣəlvu taa. ¹⁷ Na í kɛnna wontunaa nti tə təna. Pə kɛɣav tɔla na sumasɪ na atə nyamanyamanaa təna tɔ, tɔ lɔlɪ na tɔ huki na tɔ yá tetu tə. ¹⁸⁻¹⁹ Ilena Nowee-wɛ na wontu təna pá lu atakaa pəɣəlvu taa.

²⁰ Mpuɣú Nowee ŋmá Tacaa ke kətaɣa təlate, ilena í ləsi wontu təna nti tə mɔna kətaɣa lapu tɔ na sumasɪ nsi sɪ mɔna kətaɣa lapu tɔ sɪ təna sɪ taa ké kolum kolum isu tə piitimnaa wɛ tɔ na í lá Tacaa ke kətaɣa ŋka kəkə lusa ka təna tɔ. ²¹ Tacaa nu kətaɣa ŋke ka səsəɣɪ na í lanɛ hɛɛ na í tɔ sɪ: Ma kaa tasa tetu ke mpusi təŋsɔɣu ke yulu isayatu tə isu maa lapu tɔ, na ma kaa tasa weesuyu nyəm tənaya wakəlvu. Mpi tɔ, yulu ləmaɣasəle ké isayale ke hatoo í həw tɛ ké.

²² Tuutu na kɔmtu, watu na haŋaya, lɔŋle na yoluma, ilim na ahoɔ pə kaa yele lapu haləna antulinya polo na í kɔlɪ.

9

Nowee na Isə pa nəɣo pɛɛlvu

¹ Mpuɣú Isə koola Nowee na í piya ke kɔpantɔ sɪ: U lɔlɪ na í huki na í sú tetu. ² Ma tó mə nin taa ké wontunaa tənaya, paa atə nyəntu, na sumasɪ, na tiina, na atə nyamanyamanaa. Pə tə kə wontu nti tu wɛna mə səɣəntu ke səsəm. ³ U pəsəɣɪ na í təɣo wontunaa mɛ isu í təkuvu konyəŋom tɔ. ⁴ Ama kolumtə ké sɪ ye í caa kɛntɛ ke təɣu, í lenti na caləm lu na pəcɔ. Mpi tɔ, caləm taa ké weesuyu wɛ. ⁵ Ye wei í kəwa yulu, maa lɛfti pɔntu, paa yulu paa wontuyu.

⁶ Ye nəɣəlvu kəwa í təɣəntəle, yulu tɔtə ká kɔna pɔntu.

Mpi tɔ, Isə ŋmá yulu ké isu í maɣamaɣa í wɛ tɔ.

⁷ Mɛ mu lɔlɪ na í huki na í yá tetu təna taa.

⁸ Mpuɣú Isə tasa Nowee na í pəyalaa ke heeluyu sɪ: ⁹ Má na-mɛ tu pɛɛl nəɣo na ká wɛɛ mpɔ haləna mə ləlvu nyəma ke mə waali. ¹⁰ Na pə kɛnna wontu təna nti tə lí atakaa pəɣəlvu taa tɔ. ¹¹ Ma sukɪ ma nəɣo sɪ ma kaa tasa weesuyu nyəm kpiisuyu ke tetu tə na lɔm. Pəcɔ lum kówáásəm mpi pə kaa tasa kəntɛ na pə wakəlɪ tetu. ¹²⁻¹³ Ilena Isə tasa sɪ: Ma tɔɣi kəɣəlvu na í hóləɣí tam tə ké nəɣo ŋka má na-mɛ na weesuyu nyəm təna na mə waali ləlvu nyəma tə pɛɛlaa tɔ. ¹⁴ Má koma na má kɛɣɛla ŋmɔntu ke isətəa, kəɣəlvu ka kəɣa ké, ¹⁵ ilena pə təsɔs-m nəɣo ŋka ma sɪ mə na weesuyu nyəm təna sɪ lɔm kówáásəm mpi pə kaa tasa kəntɛ na pə kpiisi weesuyu nyəm. ¹⁶ Isəntənyu taa ké kəɣəlvu ká kəɣa, na má nyəna-í ile pə təsɔs-m nəɣo ŋka ma sɪ weesuyu nyəm təna tɔ. ¹⁷ Mpi pə hóləɣi nəɣo ŋka ma sɪ-wɪ təɣəle.

Nowee na í pəyalaa pa tɔm

¹⁸ Nowee na í pəyalaa mpa pa lu atakaa pəɣəlvu taa təɣəle Sem na Kam na Yɛfɛtɛ. Kam ílé í lɔlɔna Kanaaŋ. ¹⁹ Nowee piya mɛ pa piitim hukina antulinya təna.

²⁰ Mpuɣú Nowee nika tetu haləm na í caalɪ lɛsɛŋnaa sɔv. ²¹ Ilena í nyəw pə solum na pə kó-ɪ na í wəɣsɪ í wontu na pə ye-ɪ tapakpɛtɛ ke cokəle taa. ²² Mpuɣule Kanaaŋ caa Kam nawa í caa tapakpɛtɛ, na í nyəni, ilena í polo na í təɣasɪ í taalɔnaa ke awali. ²³ Ntəna Sem na Yɛfɛtɛ pá kɛɣa kɛɪ na pá həɣəlɪ-ɪ na pá təna waali waali na pá takɪ pa caa. Ilɛ pa ta na í tapakpɛtɛ. Mpi tɔ, waali waali ké pa təmnaa. ²⁴ Nowee solum koma na pə cɛ í isɛntəw na í nu nti í pəɣəlvu səkɛlu nyəŋ Kam lapa tɔ. ²⁵ Ilena í tɔ sɪ:

Mpusi í təŋ Kam pəɣəlvu Kanaaŋ
na pə lapɪ-ɪ í taalɔnaa yom təkɛpa.

²⁶ Ma sama Sem Isə Tacaa.

Pə la Kanaaŋ ke Sem-wɛ pa yom.

²⁷ Isə í waləsɪ Yɛfɛtɛ təhikile,

na í cəɣa Sem tɛ,

na pə lá Kanaaŋ ke pa yom.

²⁸ Pusi ŋmɔnyu na nuɔwəa na nule na naanwəa (350) ké Nowee tasa təɣəw ke lum waasɔɣu waali. ²⁹ U pusi təna yoosa nasənaasa na nuɔwəa na nule na naanwəa (950) ilena í sí.

10

Nowee pəyalaa ləlvu nyəma

¹ Nowee piya Sem na Kam na Yɛfɛtɛ pa lɔlɔ piya mpaɣa lɔm waasɔɣu waali tɔ pa hɔla ntə.

² Yɛfɛtɛ ílé í piya ntə. Komɛɛ, na Makəkɪ, na Matayɪ, na Yafan, na Tupaali, na Meseki, na Tilaa.

³ Komɛɛ ílé í piya ntɛ Asəkənaasi, na Lifa, na Tokaama. ⁴ Yafan piya ntɛ, Ilisa, na Taasi, na Kitim,

na Lutanim. ⁵ Mpe unu pa hukina tetu nti lom cɔɔnaa tɔ tɔ taa isu tɔ naakuyɔ-we na paa wei na i nsɛmle na i lɔlvɔ tɔ.

⁶ Kam ilɛ í piya nté Kusi, na Misilayim, na Puti na Kanaaŋ. ⁷ Kusi piya nté Sepa, na Hafila, na Sapəta, na Lakama, na Sapəteka. Lakama piya nté, Sapa, na Tetan. ⁸ Kusi lɔlɔna tɔtɔyɔ Nimloti, unu i caalɔna tetɔnaa ke tɔyɔ. ⁹ Taca a sɛna-i kɛ na í pɛsi yella taa yellu. Pɛ tɔ kɛ pa tukaya ituule ke waatu unu si: Taca í yele na ŋ pɛsi yella taa yellu isu Nimloti. ¹⁰ Acalee wena a tɔ Nimloti tɔyɔ kawulaya tɔyɔle Papɛɛli, na lleki, na Akati, na Kaləne ke Papiloni tetu taa. ¹¹ Tetu nti tɔ taa kɛ i luwa na í polo Asilii na í ŋmá Ninifi, na Lehopoti-Hiili, na Kela, ¹² na Lesaŋ ke Ninifi na Kela icate sɔsɔle pa heko.

¹³ Misilayim ná lɔlɔna nteye Lutɔ nyɔma, na Anem nyɔma, na Leharɔ nyɔma, na Nafutu nyɔma, ¹⁴ na Patəɔsi nyɔma, na Kasulu nyɔma, na Kafətɔ nyɔma. Tənaɔa Filiisi nyɔma ná luwa.

¹⁵ Kanaaŋ ilɛ í kancaalaya pɔyaya nté Sitɔn na naale nyɔn nté Heti, ¹⁶ na i lɔlvɔ nyɔma tɔtɔyɔle Yepusi nyɔma, na Amolli nyɔma, na Kilikasɔ nyɔma, ¹⁷ na Hifi nyɔma, na Aləki nyɔma na Sini nyɔma, ¹⁸ na Aləfati nyɔma, na Semalii nyɔma, na Hamatɔ nyɔma. Pɛ waali kɛ Kanaaŋ lɔlvɔ nyɔma ná yawa. ¹⁹ Na pa tetu toosi nté pɛ kɔyav Sitɔn ke Keelaa kɔŋkɔŋ taa na pɛ polo Sɔtəm na Kɔmɔ na Atəma na Sepoyim haləna Lesa. ²⁰ Kam unu i piya nté, na pɛ keesəna isu pa lɔlvɔ na pa nsəma na pa tetu na pa piitimnaa.

²¹ Yefete pa taalv Sem ilɛ í lɔla piya tɔtɔ na kɔlvɔm unɔyɔle Iɔɔe na i lɔlvɔ nyɔma caa. ²² I piya mpeyele Ilam, na Asuu, na Aləpasati, na Luti, na Alam. ²³ Alam ilɛ í piya nte, Usi, na Huuli, na Ketee, na Maci. ²⁴ Aləpasati ná lɔla Sela na ilɛ i lɔlɔ Iɔɔe. ²⁵ Iɔɔe ná lɔla piya naaleye, kancaalaya nyɔŋka hətɛ nté Peleki, yav ke pa yaa mpv na pa tɛ taa. Mpi tɔ, waatu unɔyɔ antulinya piitimnaa yawa. Ilɛ í neu hətɛ nté Yəkətaŋ. ²⁶ Yəkətaŋ ná lɔlɔna Aləmotati, na Selefti, na Hasamafeti, na Yela, ²⁷ na Hatolam, na Wusaali, na Tikəla, ²⁸ na Opali, na Apimayeli, na Sapa, ²⁹ na Ofii, na Hafila, na Yorari. Yəkətaŋ piya nté pa tənaya mpv. ³⁰ Pa tɔcayale nté pɛ kɔyav Mesa na pulasɔ hɔyɔlvɔ ŋku pa yaa si Sefaa tɔ na ilim tɔlule tɔ. ³¹ Sem unu i piya nté na pɛ keesəna pa lɔlvɔ na pa nsəma na pa tetu na pa piitimnaa.

³² Nowee piya lɔlvɔ nté na pɛ keesəna pa lɔlvɔ loosi, na pa piitim na mpe unu pa taa kɛ piitimnaa luwa na pá yá antulinya taa kɛ lom waasɔyɔ waali.

11

Papɛɛli ate na isɔ kutuluyɔ anaam ŋmav

¹ Waatu unu i taa yəlaa tənə yɔyɔtaya nsəmle kɔlvɔmtəle. ² Iləna pá lu ilim tɔlule tɔ na pá tala Papiloni tetekəle sɔsɔle taa na pá siki tənə. ³ Mpuyɔle pa heela təma si: I kɔ na tɔ loo pilikinaa na tɔ wə-weye kɔkɔ. Iləna pá lana pilikinaa ke pɛ lonte na pá lana kaaloo kɛ somtu lonte. ⁴ Na pá tasa yɔyɔtɔyɔ si: I kɔ na tɔ ŋmá ate na isɔ kutuluyɔ anaam na kó yoosina isɔtɔyɔ na tá hətɛ yaa. Ilɛ tɔ kaa tasa yav ke yem kɛ tetu tənə taa.

⁵ Mpuyɔle Taca tiiwa si i naaki icate na ate na isɔ kutuluyɔ ŋku yəlaa piya ŋmawa tɔ. ⁶ Iləna Taca tɔ si: I nawa, pa tənə isəntə pa kɛ yəlaa kɔlvɔmaa kɛ, na pa kaa nsəmle kɔlvɔmtəle. Pa caalvɔ isəntə tɔ pɔlvɔ kaa kɔyati-weye mpi paa hɔkɔ si pa laki tɔ pɛ taa. ⁷ Ilɛ maa tii na ma liyiti pa nsəmle na pá taa nukɔ təma kuyɔyɔtɔ. ⁸ Ntəna Taca yasi-weye antulinya tənə taa na pá yele pa icate ŋmav. ⁹ Mpv pa yelina na pá ha icate nteye hətɛ si Papɛɛli. Mpi tɔ, tənaya Taca liyita yəlaa nsəmle, na í yasi-weye antulinya tənə taa.

Sem lɔlvɔ nyɔma

¹⁰ Sem lɔlvɔ nyɔma hɔla nti cənɛ. I lɔlvɔ pusi nunɔwa (100) nyɔŋka taa, lom waasɔyɔ waali pənaya naale nyɔŋka taa kɛ i lɔla Aləpasati. ¹¹ Aləpasati lɔlvɔ waali i tɔyɔ pusi nasəle na nunɔwa (500) na si taa kɛ i tasa apalɔpiya na alɔpiya ke lɔlvɔ.

¹² Aləpasati pusi lapa hiu na naanɔwa na kakpasɔ iləna í lɔlɔ Sela. ¹³ Sela lɔlvɔ waali i tɔyɔ pusi nasəle na tooso (403) na si taa kɛ i tasa apalɔpiya na alɔpiya ke lɔlvɔ.

¹⁴ Sela pusi lapa hiu na naanɔwa iləna í lɔlɔ Iɔɔe. ¹⁵ Iɔɔe lɔlvɔ waali i tɔyɔ pusi nasəle na tooso (403) na si taa kɛ i tasa apalɔpiya na alɔpiya ke lɔlvɔ.

¹⁶ Iɔɔe pusi lapa hiu na naanɔwa na liyiti iləna í lɔlɔ Peleki. ¹⁷ Peleki lɔlvɔ waali Iɔɔe tɔyɔ pusi nasəle na hiu na naanɔwa (430) na si taa kɛ i tasa apalɔpiya na alɔpiya ke lɔlvɔ.

¹⁸ Peleki pusi lapa hiu na naanɔwa kɛ iləna í lɔlɔ Leu. ¹⁹ Leu lɔlvɔ waali i tɔyɔ pusi pɔyɔlayafeti ŋmɔnɔyɔ na naanɔwa (209) na si taa kɛ i tasa apalɔpiya na alɔpiya ke lɔlvɔ.

²⁰ Leu pusi lapa hiu na naanɔwa na naale kɛ iləna í lɔlɔ Selu. ²¹ Selu lɔlvɔ waali Leu tɔyɔ pusi ŋmɔnɔyɔ na naatosompɔyɔlaya (207) na si taa kɛ i tasa apalɔpiya na alɔpiya ke lɔlvɔ.

²² Selu pusi lapa hiu na naanɔwa iləna í lɔlɔ Nahoo. ²³ Nahoo lɔlvɔ waali i tɔyɔ pusi ŋmɔnɔyɔ (200) na si taa kɛ i tasa apalɔpiya na alɔpiya ke lɔlvɔ.

²⁴ Nahoo pusi lapa pɔyɔlayafeti hiu na naanɔwa kɛ iləna í lɔlɔ Tela. ²⁵ Tela lɔlvɔ waali Nahoo tɔyɔ pusi pɔyɔlayafeti nunɔwa na hiu (119) na si taa kɛ i tasa apalɔpiya na alɔpiya ke lɔlvɔ.

²⁶ Tela pusi lapa nutoso na naanowa ké ilena í lóli Apəlam na Nahoo na Halan.

²⁷ Tela lólvu nyóma həla ntə cəne. I lóla Apəlam, na Nahoo, na Halan. Ulena Halan náá lóli Ləəti. ²⁸ Ama Halan ná səpa Uu icate taa timpi pa lóla-í tóyo Pəpiloni tetu taa na í caa Tela ta səta. ²⁹ Ulena Apəlam náá kpaɣa Salai, na Nahoo náá kpaɣa Isika caa Halan pəelə Milika. ³⁰ Salai ilé í ka ké kaablaxa ké í fei pəɣaya.

³¹ M'póyó Tela kpaɣa í pəɣalv Apəlam na í saali Ləəti na í poolu Salai na pá lu Uu ke Pəpiloni si pa puki Kanaan tetu taa. Pa tala Halan icate taa ilena pá caya təna. ³² Tela pusi təna yooa ŋmɔnɔv na kakpasí (205) ilena í sí təna.

APƏLAHAM TŌM

12

Apəlam luv ke í tetv taa

¹ M'póyó kuyaku nakóli Tacaa heela Apəlam si: Lu nyá tetu taa ké nyá nyóma həku ke nyá caa təɣaya taa, na í polo tetu nti maa həli-ŋ tə tə taa. ² Maa yeke na nyá piitim la səsəəm na má kooli-ŋ kəpantu, na nyá həte yaa, na í pəsi kəpantu tiipiiu. ³ Maa kooli kəpantu ke nyá kəpantu koollaa na ma sɔki mpusi ké mpa pəle paa sɔki-ŋ mpusi tə. Nyá tə ké ate piitimnaa ká hiki nyóleleŋ na pə kooli-wəɣe koolee kəpana.

⁴⁻⁵ M'póyó Apəlam kpaɣa í alv Salai na í taalv pəɣaya Ləəti na í wəna təna na í təmlə nyóma mpa í hika Halan tə na í lu təna isu Tacaa ka heeluyv-í tə na í tē Kanaan tetu taa.

Apəlam pola Kanaan na Icipiti pə tetvnaa taa

Waatu uní í pusi ka wə nutoso na naanowa na kakpasí. I tapa tetu nti ilena ⁶ í faya tə taa na í polo Molee tuŋ səsəəŋ tē ké timpi pa yaa si Sikem tə. Waatu uní Kanaan nyóma ká wenna həɣəlvu ŋkv ku taa.

ISEYELI NYĒMA LIU TOM TAKĒLAYA Kutubtu

TakĒlaya kanε ka hεte hulĒyεna isεna Iso lεsa i yεlaa ke Icipiti yomle taa tε. Toma sεsεona ke i lεsεna-we, n a i lā kōkōlε nyēmnaa na piti tεma. Mprōyō i tana-weye tetu kōpantu taa. Halēna i cεla i yulu Moisi ke kusεsuto ke naanowa kē wōlaya tetu taa. Si pā tōki-ti na pē hūli si pa sōla pa caa Iso wei i lεsa-weye yomle taa tε.

Isēna pa fayā Liu takĒlaya tō:

Iso kpawa Moisi ke Iseyeli nyōma tiikilu, na Icipiti nyōma yele-we si pā tεε, titite 1:1-15:21
Iseyeli nyōma tapa wōlaya tetu taa, Iso kentuɣu ke pa tōo, titite 15:22-18:27

Iso na i yεlaa Iseyeli nyōma pa nayo pεluyu ke Holepu wōlaya tetu taa, na kusεsuto naanowa, titite 19-24

Iso hula Moisi ke cokōle sikuyu, titite 25-31

Iseyeli nyōma luyuyu ke naule na Iso pāānā, titite 32-34

Iso cayale ke cokōle taa, titite 35-40

ISO LĒSĒYI ISEYELI NYĒMA KE ICIPTI TĒTU TAA

Iseyeli nyōma yomle tayo ke Icipiti

¹ Yakōpu wei pa cuyasaa si Iseyeli tō, i na i pōyalaa mpa pa pola Icipiti ke cayalutu tō, pa luluj loosi na pa hēla nta. ² Lurēn, na Simiyōn, na Lefii, na Yuta, na ³ Isakaa, na Sapulōn, na Pencameε, ⁴ na Tan, na Nefētali, na Katu, na Asee. ⁵ Yakōpu pōyalaa na i sadlōnaa mpe pa tēna paa we yulonyōn nutoso na naanowa (70) kē. Ile i pōyalu lēlu Yosεεfu nā laala-weye Icipiti ke pote. ⁶ Pē waali kē Yosεεfu na i taalōnaa mpa paa pola Icipiti tō pa sēpa pa tēna. ⁷ Paa na mpu Iseyeli nyōma mpe pa hukā teu tayoymom na pā sū tetu na pa toj fεina saala.

⁸ Mprōyō wulaw kofalu nōyolu nā tayo kawulaya. Ama ilē i ta nyi Yosεεfu. ⁹ Ntēna i koti i yεlaa na i tō-we si: I nyēni, Iseyeli nyōma kōla-tuyu samaa na toj, pa we-tuyu asola kē. ¹⁰ Mpu tō, pē weε si tē pεeki yaasi wei tu pasēna-we tō. Pē taa kōo na pē yoosi tā na tā kolontunaa na mpe pā sēna pa tō na pā kōli-tu. Ilena pā se na pā tεε.

¹¹ Tēnaye Icipiti nyōma towa Iseyeli nyōma ke yomle tēma wahala nyēna. Na pā kra a fεjlaa na pelε pā tuyu-weye-yε. Halu Iseyeli nyōma mpe pa njana acalεε wena pa yaa si Pitom na Lamseεi tō. Tēnaye Icipiti wulaw^a siuki i wontu. ¹² Paa na pa tēma anayī mpu tō, pa tojna hukuyu kē na pā suyī tetu. Ilena Icipiti nyōma tεε nāā suokēna-weye sōsōm. ¹³⁻¹⁴ Mprōyō pa tu-weye yomle tēma. Ilena pelε pā lu pa tōyi luyu. Mpi tō, cōyo ke pa casaya na pā njmaaki pilikīnaa, na pā laki tawa tēma tēna. Pa tokaya-weye-yεye mprōyō na mōsoj.

Icipiti wulaw kuyu ke Iseyeli nyōma piya

¹⁵ Hεpōla nyōma ka wena alaa lulēsēlaa ke naaleye. Pa yaa lēlu si Sifēla na lēlu si Puwa. Mpuoyε Icipiti wulaw yaa-we na i heeli-we si: ¹⁶ I fεnjixi Hεpōla alaa tēlulle na i kuyi apalūpiya ke saaw taa kē kpakpaa. Ama i yeki alūpiya.

¹⁷ Lulēsēlaa mpe pelε pa nyanayana Iso. Ilena pā kisi wulaw tom nti. Ile pa ta ku apalūpiya. ¹⁸ Tēnaye wulaw yaa-we na i pōōsi-we si: Pepe tō kē u kuyi apalūpiya mpe? ¹⁹ Ntēna lulēsēlaa mpe si: Hεpōla alaa fayana Icipiti nyōma ke yoo. Pa apalutu we sōyōntu. Pa lōlaxi pa piya kē na pōcō tāā taki.

²⁰⁻²¹ Mprōyō Iso koola lulēsēlaa mpeye kōpantu, na i lā na pa piitim taylori. Mpi tō, pa nyanayana-i tō pē tōo. Ilena Iseyeli nyōma nāā hukixi na pā nyōōki toj. ²² Mprōyō Icipiti wulaw towa Icipiti nyōma tēna si: Ye Hεpōla alu lula apalūpōyaya i tēnsi-keye Nili pōyo lum. Ama i yeki alūpiya.

2

Moisi lōluyu na i pōcaatu

¹ Mprōyō Lefii tu nōyolu i kraya Lefii alu nōyolu. ² Ilena alu mu i lā teu na i lūli apalūpōyaya. Ka lapa-i teu ke sōsōm. Ilena i mayasi-keye njmesoyu ke isōtonaa tooso. ³ I nawa si i kaapōsi na i njmesi-ke, Ilena i caa kowusaya na i taa-keye kaaloo, na tuyu nakvli ku cēlēm si lum i taa suu. Mprōyō i hūsa pōyaya ke pē taa na i pona kowusaya njke na i su pōyo taa, kē kutej luyu tεε, kē sēsēncasī taa. ⁴ Na pōyaya njke ka kōyo sēna tāālēm tōo si i naaki mpi i neu kā tēna tō.

^a 1:11 Icipiti wulaw: Pa yaakoyu si Icipiti wulaw tō pē taya hēte. Pē hōweε ntē si Icipiti wulaw na pelε pa tom taa. Pē tōo kē pē weε si tāā tō si wulaw yaa Icipiti wulaw.

5 Pə pamna Icipiti wulaw pɛɛlɔ tii lɔm sɔw, na ɪ taapalaa sɪ-ɪ na pɛɛɛ pɔ́ máláxyi kuteŋ. Ƴɛ Icipiti wulaw pɛɛlɔ loosa kowusaya ntɛ səsəncaasi tɛɛ kɛ́ lɔm taa. Ƴɛna í tili ɪ yomaa taa lɛɛ sɪ í polo í kpaɣa. 6 Ƴɪ kulaa ɪɛ ɪ maɣana apalɔpɔɣaya ntɛ ná ká wiiki. Ka tɔm lapa-ɪ pətətətɛ ɪɛna í pəsəna sɪ: Cəne ɪni, Hepəla nyəma pɔɣaya kɛ́.

7 Ka kɔɣo ka sɛŋa tɛna, tɛnaya ɪ nɔɣo tɛkpaɪ sɪ: N caa sɪ má polo má pɛɛki-ŋ Hepəla alɔ wei ɪ ká mɔsɔsɪ-ké tɔ? 8 Ntɛna pɛɛlɔ ɪni í cɔ sɪ: Polo.

Kɔɣo tɛɛwa ɪɛna í kɔna aɔhɔlɔm ɪni ɪ too kɔlɔlɔ. 9 M̀pɔ́ɣo Icipiti wulaw pɛɛlɔ tɔma alɔ ɪni sɪ: Kpaɣa pɔɣaya kanɛ na ń mɔsɔsɪ-m- kɛ, maa fɛɛɪ-ŋ.

Ƴɛna toto kpaɣa-kɛ na í tɔɔ-kɛ.

10 Pɔɣaya kɔma na ká cɛ́ hətɛ ɪɛna ka too pona-kɛ na í cɛɛɛ-kɛɣɛ Icipiti wulaw pɛɛlɔ na ká caya ɪ kinɪ ɪsɪ ka too kɔlɔlɔ. Ntɛna ɪɛ́ ɪ ha-kɛɣɛ hətɛ sɪ, Moisi. Lɔm apalɔ kɛ pa yaa mpɔ na pa tɛ́ taa. Mpi tɔ, lɔm taa kɛ́ ɪ lɛsa-ɪ.

Moisi sewa na ɪ pote kɛ Matiyah tɛtɔ taa

11 Moisi lapa sɔsɔ ɪɛna kɔyaku nakɔli í polo sɪ ɪ naaki ɪ nyəma Hepəla nyəma. Na ɪ nawa tətɔɣo wahala tɛma wɛna Icipiti nyəma tukaya-wɛ tɔ. Haləna í ná tətɔɣo Icipiti tɔ nɔɣɔlɔ ɪ kɔyi Hepəla tɔ. 12 Ƴɪ caa ɪsɛ kɛ ɪ taa na ɪ waali ɪ ta na nɔɣɔlɔ, ɪɛna í kó Icipiti tɔ na í ŋmɛsɪ-ɪ kanyɛŋa tɛɛ. 13 Ƴɛw fema na í mɔli, ɪɛna í maɣana Hepəla nyəma na pɔ́ maki tɛmaya pa taa pa tike. Ƴɪ lola-wɛ ɪɛna í pɔɔsɪ mɔsɔŋtɔ sɪ: Pepe tɔɔ kɛ́ n laki nyá tɛɛtɔ kɛ nyəmɔŋ kɛ mpɔ? 14 M̀pɔ́ɣɛ ɪɛ́ ɪ pəsəna-ɪ sɪ: Awe kpa-ŋ tá wulaw yaa tá tɔm hɔlɔlɔ ye? N caa sɪ n kɔ-m ɪsɪ n kɔyɔ Icipiti tɔ tɔ yɛɛ?

Moisi cɛkənaa sɪ yəlaa nyəmá-tɪ ɪɛna sɔɣɔntɔ kpa-ɪ. 15 Icipiti wulaw maɣamaya ná nu mpɔ na ɪɛ́ ɪ tɔŋna pɛɛkɔyɔ sɪ ɪ ləsəyi ɪ luɣy tɛɛ. Ntɛna Moisi sɔw nyutɔ na í polo Matiyah tɛtɔ taa kɛ́ cɔɔsɔyɔ. Ƴɪ tala tɛna ɪɛna í caya lɔkɔ nɔɣɔlɔ ɪ nɔɣo.

16 Kɔtɔlɔ nɔɣɔlɔ ɪ ka wɛ tɛna na pɔ́ yaaki-ɪ sɪ, Yetulo. Ƴɪ wɛna pɛɛlɔ naatosompɔɣɔɣaya. M̀pɔ́ɣo pɛɛlɔa mpɛ pa pola lɔm luɣy sɪ pa suuliyi pɔlona na pa caa tola nyɔɔ. 17 Pə tasaa ɪɛ, tiikilaa napəli pa kɔmɔɣalɛ na pɔ́ tɔɣɔntɔ-wɛ. Moisi ná mpɔ ɪɛna í sɛɛna pɛɛlɔa mpɛ pa tɔɔ, na pa kaləku nyɔɔ. 18 Pa mɔla tɔɣaya ɪɛna pa caa pɔɔsɪ-wɛ sɪ: Ƴsənaɣa pə lapa na sɛŋa í kɔɔ lɔŋ kɛ mpɔ? 19 Ntɛna pɔ́ cɔ-ɪ sɪ: Icipiti tɔ nɔɣɔlɔ ɪ waasəna-tɔ. Haləna í lu tá kaləku kɛ lɔm na kó nyɔɔ. 20 Kɛɛna pa caa nɔɣo tɛkpaɪ sɪ: Na apalɔ ɪni ɪ wɛ le? Ƴɪ tá sɔuna-ɪ tɔɣaya suwɛ? Tɔw, í polo na í yaa-ɪ na í kɔɔ na tá na-ɪ tɔ tɔɣo.

21 M̀pɔ́ɣo Moisi tisaa na í caya apalɔ ɪni ɪ tɛ. Haləna ɪɛ́ ɪ ha-ɪ ɪ pɛɛlɔ Sefola na í lá alɔ. 22 Alɔ ɪni ɪ lapa tɛu, ɪɛna í lɔli apalɔpɔɣaya na ka caa ha-kɛɣɛ hətɛ sɪ Kɛəsɔm. Macɔɔsaa kɛ́ pɛɛɛ pa yaa mpɔ na pa tɛ́ taa.

Ƴsɔ lapa Moisi kɛ Ƴsɛyɛɪ nyəma waasɔlɔ

23 M̀pɔ́ɣo pə taŋa səsɔm, ɪɛna Icipiti wulaw sí. Yomle nuwa Ƴsɛyɛɪ nyəma ɪɛna pɔ́ wiiki na pɔ́ tekɪyi Ƴsɔ sɪ í waasɪ-wɛ na ɪɛ́ ɪ nu. 24 Na í tɔɔsɪ nɔɣo ŋka ɪ ka sɪ pa caanaa caanaa Apələham na Ƴsaaka na Yakɔpɔ tɔ ka tɔɔ. 25 Na í nyəni Ƴsɛyɛɪ nyəma na í paasəna pa tɔm.

3

1 Waatɔ ɪni tɔ na Moisi náa tɔŋna ɪ yəti Matiyah kɔtɔlɔ Yetulo tɔla tiikuyɔ. M̀pɔ́ɣo kɔyaku nakɔli ɪ tiikaa na í tala Ƴsɔ pɔyɔ ŋku pa yaa sɪ Hɔlɛpɔ tɔɣo wɔɣaya tɛtɔ waali. 2 Tɛnaya Tacaa tillu lu ɪ tɔɔ kɛ́ tiika kɔlɔpɔɣa ŋka ka mɔyi kɔkɔ tɔ ka taa. Ƴɪ paasəna tɛu, ɪɛna í ná sɪ kɔkɔ mɔyi yáa. Ama tiika maɣamaya ɪ nyaki. 3 Ntɛna í tɔ́ ɪ taa sɪ ɪ ká kɔtəna tɛu na í ná piti tɔm nti sɪ ɪsənaɣa pə lapa na kɔkɔ mɔyi tiika na kaa nyaki. 4 Ƴsɔ nawa sɪ ɪ caa kɔtənaɔ, ɪɛna í yaa kɔkɔ ŋkɛ ka taa sɪ: Moisi Moisi. Na Moisi cɔ sɪ: Ma nuwa. 5 M̀pɔ́ɣɛ Ƴsɔ tɔma-ɪ sɪ: Taa kɔtəna tiika ŋkɛ yoo. Wɔɣɔsɪ nyá ntankpala. Mpi tɔ, Ƴsɔ tɛtɔ tɔɔ kɛ́ n sɛŋa mpɔ. 6 Maɣalɛ nyá caanaa caanaa Apələham na Ƴsaaka na Yakɔpɔ pa Ƴsɔ.

Sɔɣɔntɔ kpa Moisi, ɪɛna í takɪ ɪ ɪsɛntɔ sɪ í taa na Ƴsɔ. 7 Ntɛna Ƴsɔ tɔ sɪ: Ma nawa ɪsəna ma yəlaa tɔkɪ kɔnyɔŋ kɛ Icipiti tɔ. Pɔyɛɛ ma nuwa wula nna pa ŋmakəllaa tɔyɔ-wɛ tɔ. Ma nyəmá pa wahalanaa tɔɔ. 8 Pə tɔɔ kɛ́ ma tiwa sɪ ma cɛki-wɛyɛ Icipiti nyəma niŋ taa, na má pona-wɛyɛ tɛtɔ kɔpantɔ nti tɔ walaa na tɔɣɔnaɣa na kɔpantɔ tɛna tɔla yem tɔhɔ tɔ tɔ taa. Kanaaŋ nyəma, na Hiti nyəma, na Amolii nyəma, na Filiisi nyəma, na Hifi nyəma, na Yɛpusi nyəma, pa cayaɔna tɔ taa. 9 Ma nuwa Ƴsɛyɛɪ nyəma wula, pɔyɛɛ ma nawa yaasi wei Icipiti nyəma ŋmakəɔɣəna-wɛ tɔ. 10 Mpɔ tɔ, ma tiliyi-ŋ Icipiti wulaw tɛ́ sɪ ń polo na ń ləsi ma yəlaa Ƴsɛyɛɪ nyəma kɛ Icipiti taa.

Ƴsɔ hɔlɔyi ɪ tɔyi Moisi

11 M̀pɔ́ɣɛ Moisi cɔwa Ƴsɔ sɪ: Maɣalɛ awe na halɪ máa puki Icipiti wulaw kinɪ sɪ ma ləsəyi Ƴsɛyɛɪ nyəma kɛ Icipiti taa? 12 Kɛɛna Ƴsɔ sɪ: Maa wɛɛ nyá waali. Na mpi n ká nyəna sɪ má tiliyiɔna-ŋ tɔɣɔɛ sɪ, n ká ləsi Ƴsɛyɛɪ nyəma kɛ Icipiti na nyana-wɛ í kɔɔ na í sɛɛ-m pɔyɔ kɔnɛ kɔ tɔɔ cəne. 13 Ntɛna Moisi sɪ: Pə wɛ tɛu, ye ma polaa na má maɣana-wɛ, na má heeli-wɛ sɪ pa caanaa Ƴsɔ tilina-m pa waali. Ƴɪ paa pɔɔsɪ-m nyá hətɛ, ɪɛna má cɔ-wɛ suwɛ?

¹⁴ Mpuvule Iso co-i si: Ma hæte nté Mawetam. Mpu tɔ, n poloaa ðe n heeli-we si: Tamwælv tilina-m mə waalı. ¹⁵ Na n cuyusi si: Mə caanaa caanaa Apələham na Isaaka na Yakəpu pa Iso Tacaa tilina-m mə waalı. Ma hæte nté, haləna antulinya polo na í kvl. Hæte nteye yəlaa ká yaaki-m paa waatu wei. ¹⁶ Tɔv, polo pəntəta na n koti Iseyeli səsaa na n heeli-we si: Mə caanaa caanaa Apələham na Isaaka na Yakəpu pa Iso Tacaa lu ma tɔ na í heeli-m si i na-me na í nyəma isəna pa nmakəłəxi-me tɔ. ¹⁷ Na í tó i taa si i ləsəyi-me ye wahala tetu taa cəne na í pona-me ye Kanaaŋ nyəma, na Hiti nyəma, na Amolii nyəma, na Filiisi nyəma, na Hifi nyəma, na Yəpusi nyəma pa tetu taa, timpi təŋəna ya na kəpantu təna tala yem təhə tɔ. ¹⁸ Ye pa nu mpv paa mu-təyi. Ilena n kpa ya-we na í polo í ma yaana Icipiti wulav na í heeli-i si Həpəla nyəma tá, tá Iso Tacaa lu tá tɔ. Mpu tɔ, ha-tuyv mpaav na tɔ polo wulaya tetu taa na tɔ lap-i kotasi. Pu ma yaana isu kuyeyi tooso təntə. ¹⁹ Ma nyəma si ye pə ta haŋ wulav i kaa ye le-me na í tɛ. ²⁰ Pə tɔ kə maa hə Icipiti nyəma nkaŋaŋ na yaasinaa mpa too pa ta nata tɔ na ha li wulav təŋəni-me ye kotəŋənu na í tɛ. ²¹ Halı má ye le na Icipiti nyəma la-me ye kəpantu na í taa lu niŋ kakpası. ²² Paa Iseyeli alv wei i ká səlami Icipiti alaa mpa pa kə i asəmaa na i cəlv nyəma təŋə nyəŋəv kəpantu wontu, na wula nyəntv, na wontu kususuutu, na í tó mə piya tɔ. Mpyóyó í ká səsəna Icipiti nyəma ke konyəŋ.

4

Isə hóləyi i toŋ ke Moisi

¹ Mpyóyó Moisi pəsaa Iso Tacaa si: Na ye isu Iseyeli nyəma ta tona ma təm na pá kisi-m nunav na pá tə-m si Tacaa ta lu ma tɔ kə tiili se? ² Ntəna Tacaa təmi-i si: Pepeye n təkə nyá niŋ taa? Mpuvule si: Krátóyó. ³ Keləna Iso si: Peti-kuyv ate. Moisi pəta-kv, ðəna kó pəsi tvm. Təna ya i nmaawa təyayav. ⁴ Mpyóyó Tacaa heela-i si: Siisi na n kpa i suka taa.

Moisi siisaa na i kpa tvm un təcav, ðəna tvm təŋəni krátóyó ke pəsəyv ke i niŋ taa. ⁵ Ilena Iso si: Mpi n ká hóləna Iseyeli nyəma si pa caanaa Apələham na Isaaka na Yakəpu pa Iso Tacaa má ma lu nyá tɔ təŋəle. ⁶ Mpyóyó Iso tasa Moisi ke heeluyv si: Nyəkı nyá niŋ ke nyá laŋle taa kə nyá toko tɛ.

Moisi nyəka i niŋ ke mpv na í kusı-i, ðe i tuta tənyv tɔ asilima kotəŋ^a waasa i niŋ təna yale na í sɛwə təhaii. ⁷ Keləna Iso si: Mələna nyá niŋ ke nyá laŋle taa.

Moisi kəma na í kusı-i niŋ ðe i məlaa ke le təmmam isu i ka wəv tɔ. ⁸ Mpuvule Tacaa təma si: Ye Iseyeli nyəma ta tona-ŋ, na n kisi na n la piti təmlə kancaalaya nyəntə na pá tá mu nyá tvm. N lapa naale nyəntə təne isu pa mu-ti. ⁹ Ye pə kpeŋna piti təma aŋe a naale na pá ká nyəyv na pá kisiyi nyá tvm na paa nukəna-ŋ, ðe n cosi Nili pəŋə lvm na n pəli-wəyi tetu tɔ na pə pəsi caləm.

Isə kpawa Aləŋ ke Moisi waalı tv

¹⁰ Mpyóyó Moisi si: Pə kaa la, ma ta nyi yəŋətaya. Paa hatoo n caala-m yəŋətənav tɔ ma taa nyi yəŋətəyv. Paa na nəŋə əntə kulvmtv ntəyi, pə ta la yaasi.

¹¹ Keləna Iso nəŋə təkpa si: Pə taya ma tona yvl ke nəŋə taa? Na ye ma nəkaa ma lap-i kamumuka yaa ntam. Pəyele má nəkaa ma ye le na í naaki yaa í yvlvni. ¹² Mpu tɔ, tɛ nəŋə. Maa wɛe nyá waalı na maa tó nyá nəŋə taa kə tvm pəe wəna n ká yəŋətı tɔ. ¹³ Mpuvule Moisi si: Hai, Tacaa, ma kpa nyá yule, tili wei n caa tɔ, ye le ma tvm.

¹⁴ Təna yale Moisi tvm lapa Tacaa ke páná na í tvm-i si: Nyá taalv Lefi tv Aləŋ wɛe. Halı íle i tu luna nteye nyá sənyv, na í loosa-ŋ i laŋhvlmle ká wɛe səŋəntv. ¹⁵ N ká teləsi-i nti nti i ká yəŋətəyi tɔ. Na má wɛe ma waalı na má hólı-me ye mə kulapəle. ¹⁶ Nyá pəsaa isu Iso ke le, na n teləsəyi-i nti i ká heeliyi samaa na nyá nəŋə tɔ. ¹⁷ Təkı nyá krátóyó ke nyá niŋ taa na n lakəna-kuyv piti təma.

Moisi məlvv ke Iseyeli nyəma kiŋ

¹⁸ Mpyóyó Moisi məla i yəti Yətulə cəlv na í heeli-i si: Ma mələyi Icipiti na má ná Iseyeli nyəma alaafəya. Ntəna íle si pə wɛe teu, polo.

¹⁹ Mpyóyó Tacaa heela Moisi ke Matiyən tetu taa təna si: Taa nyana Icipiti məlvv. Mpi tɔ, mpa pa ləkəŋa-ŋ kuyv tɔ pa səpa pa təna.

²⁰ Ilena Moisi çayasi i alv na i piya ke kpaŋasi na pá tɛe Icipiti, na í təkə krátóyó nku Iso ka heela-i si í kpa ya təŋə i niŋ taa. ²¹ Ilena Tacaa tasa-i heeluyv si: Ma ha-ŋ toŋ si ye n tala Icipiti, n la piti təma aŋi a təna na Icipiti wulav ná. Ama maa tu-l laŋkpusəŋ na i kaa ye le Iseyeli nyəma na pá tɛ. ²² Na n heeli-i si ma ya Iso Tacaa kə. Iseyeli nyəma wɛ ke isu ma apalv pəyaya kancaalaya nyəŋka. ²³ Timpi ma təma si i ye le ma kancaalaya pəyaya na ká polo ká sɛe-m na í kisi tɔ, pə tɔ kə maa kó un i apalv pəyaya kancaalaya nyəŋka.

^a 4:6 asilima kotəŋ: Mpi Ləka taa pa yaa si kotəŋ kəsɛmuyv təŋə pa yaa cəne si tənyv tɔ asilima kotəŋ.

24 Μπρόγυ Moisi pa sou tiiliyi ahoou naali. Ilena Iso kpiri-i si i kuvu. 25-26 Tənaγale i alu Sefola kpaγa kprantanyaaluvu na i peli pəγaya hənnəγə na i tokina-keγe Moisi tee na i to si: N ke-m caləm apalu kē. Pəlvu təm ke Sefola yəγətəna mpv. Ilena Iso yele Moisi.

27 Μπρόγυ Iso heela Aləη si i səη Moisi ke wəlaya tetu taa.

Aləη teeəwa ilena i suli i neu Moisi ke Iso puvu kiη, na pā kpi təma na pā see təma. 28 Na Moisi nāā keesi-i təm nti Iso heela-i na piti təma nna i ka hula-i tō. 29 Ntəna pa naale pā təη təma na pā polo Icipiti na pā koti Iseyeli səsaa. 30 Μπρόγυ Aləη keesə-weyə nti nti Iso ka heela Moisi tō, na pā lā piti təma anu na Iseyeli nyəma nā. 31 Pəle pa nā mpv, ilena pā tisi si Iso lakəna. Pa cekənaa si Iso nawa pa konyontəγole kē na i kōo si i waasi-wē. Ilena pā hənti-i atə na pā see-i.

5

Moisi na Aləη pa pote ke Icipiti wulaw tē

1 Pəle pə waali kē Moisi na Aləη pa pola Icipiti wulaw tē na pā heeli-i si: Iseyeli nyəma ta, tā Iso Tacaa si tā heeli-η si n̄ yele-tu na tē polo pooluη na tē lapu-i təmle pəγaya nakəli. 2 Tənaγale Icipiti wulaw nəγə təkpaυ si: Aweye Iso Tacaa ye? Ma ta nyi pəntv. Ie ma fei si ma nuku i təm na mā yele Iseyeli nyəma si pā polo tiili.

3 Mpovule Moisi na Aləη pa cəwa si: Həpəla nyəma tā, tā Iso Tacaa luna tā tōo na i heeli-tuyv mpv. Pə tōo tō yele-tu na tē tē kuvēeη tooso na tē polo pooluη na tē lā kətasi. Ye pə taya mpv i kā kv-tu na kutəη yaa youu. 4 Μπρόγυ wulaw holina Moisi na Aləη si: Mē, pepe tōo kē i tsvəyi Iseyeli nyəma si pā koti pa təma ye? Mu məli mə nyəna taa. 5 Nəonəo taa yələa pane pa hukaa kē isu pa təma ka polo isentaa, ilena i caaku si i məηna-yeyə waali ye?

Wahala təma səsəyuv

6 Kuyaku ηkuvu Icipiti wulaw heela Icipiti nyəma mpa pa kē wahala təma feηlaa səsaa tō, na mpa pa kē feηlaa səkpema ke Iseyeli nyəma taa tō 7 si: I taa tasa-weyə pilikinaa kasaaloka celuvu ke faalaa. Pa maγamaya paa pukina na pā kuv. 8 Pəcō pə fei si pa pikilinaa i səku isu pa tu ηmaaku tō. Felentunaa ke-weyə. Pə tōo kē pa kōma ma kiη si mā ha-weyə mpa na pā polo pā lā pa Iso kē kətasi. 9 I tu-weyə təma toη nyəna. Ie pa kaa hiki tapasopəle si pā paasəγəna pa pəpətu təmnaa mpe.

10 Μπρόγυ feηlaa səsaa na səkpema pa lu Icipiti wulaw tē na pā polo pa heeli Iseyeli nyəma si: Wulaw si, tē taa tasa-weyə kasaaloka celuvu. 11 Si mə maγamaya i kā yələna na i kō. Pəyele mə pilikinaa kaa səku isu i tu ηmaaku tō.

12 Mpv pə yelina na Iseyeli nyəma ya Icipiti tetu taa si pā kuv kasaaloka. 13 Na feηlaa səsaa nāā caaləyi-wē na toη si pə wē si pā tēη paa ifemle nte tē pilikinaa ke teitei, isu too paa celaya-weyə kasaaloka ke kuvēlu tō. 14 Haləna feηlaa səsaa mpe pā mak səkpema mpa paa krawa Iseyeli nyəma taa tō. Si pepe tōo kē nəonəo samaa u lakū pilikinaa, na pə taku isu too paa suv tō.

15 Μπρόγυ feηlaa səkpema mpe pa pola Icipiti wulaw kiη si pa hōlāyi-i pa wahala na pā wiina-i si: Hai, tā caa, pepe tōo kē n̄ naasəyi-tuyv mpv? 16 Nyəni, anu tā maγamaya tē kuvəna tā kasaaloka. Pəyele pa caaləyi-tu si tā pilikinaa i taa səku isu tu ηmaakaya tō. Pəcō pa təηna-tuyv mapv nto. Nyā yələa təm səpaya. 17 Tənaγale Icipiti wulaw nəγə təkpaυ si: I kē felentunaa kpitikpitinaa kē, pə maγamaya pə tōo kē i waakəna si i puki Iso kē kətaya lapv. 18 I kuv na i tē mə təma taa. Nəγəlu kaa cəla-meyə kasaaloka ke faalaa. Pəyele i kā ηmā pilikinaa ke teitei kē isu i tu ηmaaku tō.

19 Μπρόγυ feηlaa mpe pa laη wakələa. Mpi tō, pa heela-wē si paa ηmaaku pilikinaa ke paa ifemle nteγə təcəηη isu paa suwa tō. 20 Mpe pa lukaya tē tu maγana Moisi na Aləη pa təηa-weyele. 21 Ilena pā tuv pēle si: Iso kā kpatu mə yule tōo kē kpaakpaale. Mpi tō, mə lapəna na Icipiti wulaw na i waali nyəma pa luγv lu-tu. Mə tekina tā luγv si pā lentu.

22 Μπρόγυ Moisi tasa Tacaa ke sələmuvv tōtō si: Hai, Tacaa, pepe tōo kē n̄ lakū nyā yələa taya isayatu? Na pepe tōo kē n̄ tu tila-m pa waali? 23 Hatoo kuyayku ma heela Icipiti wulaw ke nyā təm tō, i səsaa Iseyeli nyəma ke wahala kē. Pəyele nyā suma, nn lōku si n̄ waasi-wē.

6

1 Μπρόγυ Tacaa cəwa Moisi si: N kā nā isəna maa la Icipiti wulaw tō. Toη ke maa lana-i na i yele-mē na i tē. Hali i maγamaya i kā tu təγəna-meyə i tetu taa si i tē ləη na i wesi-i.

Iso su Moisi ke nəγə si i kā waasi Iseyeli nyəma

2 Ilena Iso tasa Moisi ke heeluyv si: Ma kē Tacaa kē. 3 Hali ma hōlā ma təyi Apələham na Isaaka na Yakəpv si maγale Iso Toma təna tv. Ama pa ta nyi si ma həte tətəγole Mawətam. 4 Ma na-wē tē pēla nəγə na mā su-wē si ma ha-weyə Kanaaη tēv nti tē taa pa caya cəγaluvv ke isəntō tō. 5 Pənente ma nu yomle nte Icipiti nyəma tuyv-wē na pā wiiki tō. Haləna pə tōosi-m nəγə ηka ma na-wē tu pēlaa tō. 6 Pə tōo kē ma tv Moisi si i heeli-mē si maγale Tacaa. Maa ce-meyə mə yomle na mə wahala təma taa na mā waasi-mē. Na ma hō Icipiti nyəma ηkpaηuvv na ma toη səsəη. 7 Maa nyəni-meyə ma yələa na mii nyəni maγa mə Iso. Waatu mēyi i kā nyi si mə Iso

Tacaa má ma hetəyənə-meyə Icipiti nyóma wahala təma anu a taa. ⁸ Pəle pə waalı maə pona-meyə tetu nti maə su Apələham na Isaaka na Yakəru ke nəyənə na tuunav si maə ha-me na tē pəsi mə nyəntə tō tē taa. Mpi tō, maɣa Tacaa kē.

⁹ M̄pógó Moisi kraɣa təm nti na í teləsi Iseyeli nyóma ilena pá kisi tē muɣu. Mpi tō, pa yomle təma kəla-weyə puw.

¹⁰ Ilena Tacaa tasa Moisi ke heeluɣu si: ¹¹ Polo Icipiti wulav kɪn na í heeli-t si pə wee si í ye le Iseyeli nyóma na pá lu nyá tetu taa.

¹² Ntəna Moisi nəyənə təkraɣ si: Iseyeli nyóma maɣamaɣa ná tá nuna-m kaaɲfana Icipiti wulav? Halí maə tu pəsəyi yəyətəɣa ke isəntə tō, pə tu téesaa kēle.

¹³ Kələna Tacaa tō Moisi na Aləŋ si: Í polo mə naale na í maɣana Iseyeli nyóma na Icipiti wulav na í heeli-wə si, pə wee si Iseyeli nyóma í lu Icipiti taa.

Moisi na Aləŋ pa caanaa caanaa həla

¹⁴ Iseyeli nyóma ləbɔŋ loosi nyóma cəsənəna həla ntə.

Yakəru pəyalv kancaləɣa nyəŋ Lupeŋ pəyalaa nté Hanəki na Palu na Həsələŋ na Kaami, pələyele Lupeŋ ləbɔŋ loosi nyóma cəsənəna.

¹⁵ Simiyəŋ ílé í pəyalaa nté, Yemuweli, na Yaməŋ, na Ohati, na Yakeŋ, na Sohaa, na Sawuli. Í alv Kanaaŋ nyəŋ lələna-í í pəyalv kantəkəɣa nyəŋ inə. Simiyəŋ ləbɔŋ loosi nyóma cəsənəna nté.

¹⁶ Lefii pəyalaa mpa pa ké í ləbɔŋ loosi nyóma cəsənəna tō pa wə yəlaa tooso kē.

Pa həla nté Keəsəŋ, na Kehati, na Melali. Lefii inu í ləbɔŋ pusi nté nuɔnəwa na hiu na naaɔnəwa na naatosompəyoləɣa (137). ¹⁷ Keəsəŋ pəyalaa nté Lipini na Simeyi, pələyele Keəsəŋ ləbɔŋ loosi nyóma cəsənəna. ¹⁸ Kehati ílé í pəyalaa nté, Amələm, na Isaa, na Həpələŋ, na Usiyeli. Kehati ləbɔŋ pusi nté nuɔnəwa na hiu na naaɔnəwa na tooso (133). ¹⁹ Melali ílé í pəyalaa nté Malii na Musi. Pələyele Lefii nyóma ləbɔŋ loosi nyóma cəsənəna.

²⁰ Amələm ílé í kraɣa í caa neu Yəkəpeti ké na í ləli-í apalvpiya ke naale, Aləŋ na Moisi. Amələm inu í ləbɔŋ pusi nté nuɔnəwa na hiu na naaɔnəwa na naatosompəyoləɣa (137).

²¹ Isakaa ílé í pəyalaa nté Kolee, na Nekefi, na Sikəli. ²² Usiyeli pəyalaa nté Mikayeli, na Ilisafan, na Sitili.

²³ Aminataru pələle Ilisepa wei í ké Nasəŋ neu təyənə Aləŋ kraɣaa na í ləli Natari, na Apihu, na Ulasaa, na Itamaa.

²⁴ Kolee ílé í pəyalaa nté Asii, na Ilikana, na Apiyasafi. Pələyele Kolee ləbɔŋ loosi nyóma cəsənəna.

²⁵ Putiyeli pələle nəyənə ke Aləŋ pəyalv Ulasaa ná kraɣaa na ílé í ləli Pəŋhasi.

Lefii ləbɔŋ nyóma loosi nyóma cəsənəna həla nté.

²⁶ Na Aləŋ na Moisi mpeye Tacaa təma si pá ləsi Iseyeli nyóma ke Icipiti taa ké nəyənə kulməɣa.

²⁷ Mpe inu pa teləsəna Icipiti wulav ke nti Isə yəyətəɣa si í ye le Iseyeli nyóma na pá lu í tetu taa tō.

Isə lələyi nəyənə ŋka í ka su Moisi tō

²⁸ M̄pógó kuyaku nakuli Isə yəyətəna Moisi ke Icipiti tetu taa na í heeli-t si: ²⁹ Ma ké Tacaa ké, polo í heeli Icipiti wulav ke tē təna nti ma yəyətəna ma nəyənə.

³⁰ Mpuɣəle Moisi cə-í si: Icipiti wulav kaa nuna-m. Mpi tō, ma ta nyi yəyətəɣa ke paa pəcə pəcə.

7

¹ M̄pógó Tacaa heela Moisi si: Maə tə-ŋ toŋ səsəŋ na í pəsi isu Isə ké Icipiti wulav isəntaa na Aləŋ náa teləsəyi-í nyá toŋ. ² N ká keesi Aləŋ ke tē təna nti máa heeli-ŋ tō, na ílé í teləsi-təyi Icipiti wulav si í ye le Iseyeli nyóma na pá lu í tetu taa. ³ Paa na mpv tō, maə la Icipiti wulav ke laŋkpusəŋ. Paa na piti təma na kəhulom mpi pə təna maə la Icipiti taa tō, ⁴ í kaa nuna-me. Halí waatv inəyi maə nyəŋsi Icipiti nyóma isə ke teu ke isəna pə wee tō. Ilena má ləsi ma yəlaa Iseyeli nyóma ke nəyənə kulməɣa ke tetu tənə tō taa. ⁵ Saa inəyi pu cə Icipiti nyóma isəntəwə na pá nyí si ma ké Tacaa.

⁶ M̄pógó Moisi na Aləŋ pa lapa teitei isu Tacaa ka heeluɣu-wə tō. ⁷ Waatv wei pa yəyətəɣana wulav ke mpv tō, Moisi pusi ka wə nunaasa na Aləŋ nyəŋsi ke nunaasa na tooso.

Icipiti wulav kisa Moisi na Aləŋ ke nunav

⁸ M̄pógó Isə Tacaa heela Moisi na Aləŋ si: ⁹ Ye Icipiti wulav təma-me si í la piti təmle natəli, íle Moisi heeli Aləŋ si í peti í kpatógó ke ateyə wulav isəntaa, na ku pəsi toŋ.

¹⁰ Tənaɣa Moisi na Aləŋ pa téeswa na pá lá teitei isu Isə Tacaa keesvɣu-wə tō. Aləŋ peti í kpatógó ke ateyə Icipiti wulav na í waalı nyóma pa isəntaa na kó pəsi toŋ. ¹¹ M̄pógó wulav kota Icipiti tōwaa na pə topotopo nyóma na pələ pá lá mpv tətə, na pa topotopov taa. ¹² Pa təna pa peti pa kpatəŋ ke ate na í pəsi toŋma. Tənaɣa Aləŋ kpatógó toŋ kulaa na í li pane pa nyəŋ toŋma təna. ¹³ Paa na mpv Icipiti wulav lapa laŋkpusəŋ na í kisi nti Moisi na Aləŋ pa pola-í sələmɣu təyənə teitei isu Tacaa ka yəyətəɣu tō.

Wahala kancaalaya nyəŋ

¹⁴ M̀p̀r̀oꝓ̀ Iso Tacaa tɔma Moisi si: Ntɔŋ Icipiti wulaw kama nyɔɔɔ ke ɪ lanɔkɔpɔsɛŋ taa na ɪ kisi lseɣeli nyɔma ke yeluyu si pɔ tɛe yee? ¹⁵ Tɔv, cele kɔ fema n lu lɔŋ na n kɔɔɔ nyɔ kɔrɔtɔɔɔ ŋku ku pɛsa tɔm tɔ, na n polo ɪ tɛɛ saa wei ɪ tiiki pɔɔɔ tɔ, na n tanɪ-ɪ kɔtɛŋ tɔɔ. ¹⁶ Uena n heeli-ɪ si: Heɔla nyɔma tɔ, tɔ Iso Tacaa tilina-m si mɔ heeli-ŋ si n yele ɪ yɔlaa na pɔ polo pooluw na pɔ sɛɛ-ɪ, na halɛna sanɔ nyaa sanɔ. ¹⁷ Pɔ tɔɔ kɛ Tacaa si mɔ tɛlɛsɪ-ŋ si n tɔma si n ta nyɔmɪ-ɪ tɔ pɛntaa kɛ n kɔ nyɔmɪ-ɪ. Kɔrɔtɔɔɔ kɔnɛɣe maa ma Nili pɔɔɔ lɔm tɔɔ, uena Iso yele na pɔ tɔna pɔ pɛsɪ calɛm, ¹⁸ na tiina sɪ na lɔm sɔŋ na halɪ Icipiti nyɔma kpisi pɔ nyɔɔɔ.

¹⁹ M̀p̀r̀oꝓ̀ Tacaa tasa Moisi ke heeluyu si: Heeli Alɔŋ si kɔɔɔ nyɔ kɔrɔtɔɔɔ na n hɔlɪ-kɔɔɔ Icipiti nyɔma lɔm tɛkɔpɛntɛnaa na pusi na lɔŋ pɔ tɔ na pɔ kɔɔŋna lɔɔɔɔnaa na tuŋ na kɔkɔɔɔŋ pɔ pɔŋ taa lɔmnaa, na pɔ pɛsɪ calɛm. Waatɔ unɪ calɛm kɔ waasi tɛtɔ tɔna tɔpaɪ.

²⁰ M̀p̀r̀oꝓ̀ Alɔŋ kɔsa kɔrɔtɔɔɔ na ɪ mɔ pɔɔɔ lɔm tɔɔ ɪsu Tacaa ka kɛɛsɔɔɔ-wɛ tɔɔɔ Icipiti wulaw na ɪ waali nyɔma pa isentaa, na lɔm tɔna pɛsɪ calɛm. ²¹ Uena pɔɔɔ tɔna tiina sɪ, na ka lɔm sɔŋ halɛna Icipiti nyɔma kpisi pɔ nyɔɔɔ. Na paa tɔmpɪɪɪ n tala tɛtɔ tɔna taa calɛm waasɛna.

²² M̀p̀r̀oꝓ̀ Icipiti tɔwaa lapa teitei ɪsu Moisi-wɛ na pa toɔtoɔtoɔ taa. Uena Icipiti wulaw la lanɔkɔpɔsɛŋ ɪsu Tacaa ka tɛm yɔɔtɔɔɔ tɔ, na ɪ kisi nɔɔɔ ŋka paa sɔlɛma-ɪ tɔ. ²³ ɪ ta kɔɔɔ-tɪ na ɪ yaa pɔlv. Uena ɪ ha lumaya na ɪ sɔv ɪ tɔɔɔɔɔ. ²⁴ Tɔnaɔɔ Icipiti nyɔma tɔna sɔv hila laasɔɔɔ na pɔ malɔɪ pɔɔɔ si pɔ hiki lɔm kɔnyɔnyɔɔm. Mɔɪ tɔ, pɔɔɔ nyɔm taa fɛɪ nyɔɔɔ.

²⁵ Kɔyɛɛŋ naatɔsɔmpɔɔɔɔɔ tɔcu kɛ lɔm pɛsa calɛm.

Wahala naale nyəŋ

²⁶ Pɔ waali kɛ Tacaa tɔma Moisi si: Polo Icipiti wulaw kin na n heeli-ɪ si yele ma yɔlaa na pɔ polo pɔ la-m tɔmlɛ. ²⁷ Ye n kisa mɔv maa yele na saleɛ lu nyɔ tɛtɔ tɔna taa. ²⁸ A kɔ huki tɔyɔmɔm ke pɔɔɔ taa. Uena ɔ kpa na ɔ sɔv wulaw nyɔ nyɔ kawulaya tɔɔɔɔ taa, na nyɔ nan kɔhɛntɔɔ taa. A kɔ kpa nyɔ kato tɔɔ mɔɔmɔɔɔ. A kɔ sɔv tɔtɔɔ nyɔ waali nyɔma tɛɛsɪ taa na samaa nyɔnsɪ taa na tɔtɔsɛle na mɔtɔ tiisi taa tɔtɔ. ²⁹ Halɪ a kɔ kpa Icipiti wulaw nyɔ nyɔ mɔɔmɔɔɔ nyɔ tɔɔ, na samaa tɔna tɔɔ, na pɔ kɔɔŋna tɔmlɛ nyɔma tɔ tɔtɔ.

8

¹ M̀p̀r̀oꝓ̀ Tacaa tasa Moisi ke heeluyu tɔtɔ si heeli Alɔŋ si: Hɔlɪ nyɔ kɔrɔtɔɔɔ na pusi na lɔŋ na lɔɔɔɔnaa tɔ na saleɛ lu Icipiti.

² Alɔŋ nɔ hɔlɪ ɪ kɔrɔtɔɔɔ ke mɔv, uena saleɛ lu Icipiti lɔmnaa taa na ɔ waasi tɛtɔ tɔna. ³ M̀p̀r̀oꝓ̀ Icipiti tɔwaa nɔ lapa mɔv na pa toɔtoɔtoɔ taa tɔtɔ, na saleɛ lu na ɔ kpa tɛtɔ tɔna taa. ⁴ Ntɛna Icipiti wulaw yaa Moisi na Alɔŋ na ɪ tɔ-wɛ si: ɪ wiina Tacaa na ɪ hatɔlɛna saleɛ anɔɪ mɔ na mɔ yɔlaa. Pɔ waali ɔ maa yele lseɣeli nyɔma na pɔ polo pɔ lɔ Iso kɛ kɔtasi.

⁵ Tɔnaɔɔɔ Moisi tɔ Icipiti wulaw si: Ta caa, lɔsɪ nyɔ mɔɔmɔɔɔ ke saa wei n sɔlɛa si mɔ sɔlɛmɪ Iso kɛ mɔ tɔɔ na ɪ kɔ saleɛ ke nyana nyɔ samaa na nyɔ tɔmlɛ nyɔma mɔ tɛɛsɪ taa na ɔ mɔlɪ pɔɔɔ taa tike tɔ. ⁶ Kɛlɛna wulaw si: Cele ke ma caaki si n sɔlɛmɪ Iso. Ntɛna Moisi si: Tɔv, pɔ wɛ teu. Maa la mɔv, uena pɔcɔ n cɛkɛna si tɔ Iso Tacaa fɛna saala. ⁷ Pɔpɔtɔ fɛɪ lɛlɛŋ, saleɛ kɔ lu nyana nyɔ samaa na nyɔ tɔmlɛ nyɔma mɔ tɛɛsɪ taa na ɔ mɔlɪ pɔɔɔ taa tike.

⁸ M̀p̀r̀oꝓ̀ Moisi na Alɔŋ pa lu Icipiti wulaw tɛ. Uena Moisi sɔlɛmɪ Iso kɛ saleɛ anɪ a tɔɔ. ⁹ Uena Tacaa la ɪsu ɪ sɔlɛmɔɔ tɔ, na saleɛ si tɛɛsɪ taa na taasi tɔ na tawa taa. ¹⁰ M̀p̀r̀oꝓ̀ pa kɔta-yɛɣe huwa huwa. Uena ɪcatɛ tɔna sɔŋ pɔ fɛɪ teu.

¹¹ Icipiti wulaw nawa si ɪ wahala pasaa, uena ɪ lɔ lanɔkɔpɔsɛŋ na ɪ kisi Moisi na Alɔŋ ke nunaw ke teitei ɪsu Tacaa ka yɔɔtɔɔɔ tɔ.

Wahala tooso nyəŋ

¹² M̀p̀r̀oꝓ̀ Tacaa tɔma Moisi si heeli Alɔŋ si: Ma nyɔ kɔrɔtɔɔɔ ke tɛtɔ tɔɔ, na mɔsɔɔɔ pɛsɪ pɔtɔ na tɔ kpa Icipiti tɛtɔ tɔna taa.

¹³ Ntɛna Moisi na Alɔŋ pɔ lɔ teitei ɪsu Tacaa heela-wɛ tɔ. Uena mɔsɔɔɔ pɛsɪ pɔtɔ na tɔ waasi yɔlaa na tɔla pa tɔ kɛ tɛtɔ tɔna taa. ¹⁴ Uena Icipiti tɔwaa mɔɔsɪ ɪsu paa la mɔv na pa toɔtoɔtoɔ taa na pɔ kpisi. Na pɔtɔ nɔɔ wɛ tɔla na yɔlaa pa tɔɔ. ¹⁵ Tɔnaɔɔɔ tɔwaa heela Icipiti wulaw si: Iso mɔlɛ ke cɛnɛ inɔɪ yoo.

Paa na mɔv Icipiti wulaw tɔka ɪ lanɔkɔpɔsɛŋ na ɪ kisi Moisi na Alɔŋ ke nunaw ke teitei ɪsu Tacaa ka yɔɔtɔɔɔ tɔ.

Wahala liyiti nyəŋ

¹⁶ M̀p̀r̀oꝓ̀ Tacaa heela Moisi si: Cele kɔlɪ lɔŋ ke tanan kɔɔɔnɔkɔ tɛɛ, na n katɪ Icipiti wulaw ke waatɔ wei ɪ tiiki pɔɔɔ tɔ na n heeli-ɪ si Tacaa mɔ, ma tɔma si yele ma yɔlaa na pɔ polo pɔ la-m tɔmlɛ. ¹⁷ Ye n kisa si n kaa yele-wɛ, ɔ maa yele na kacɔsɪ kɔnaasasɪ nasɔlɪ si lu na sɪ sɪ Icipiti nyɔma tɛɛsɪ taa kɛ tɛtɔ tɔna taa, na sɪ nyasɔɪ nyana yɔlaa na nyɔ tɔmlɛ nyɔma tɔna. ¹⁸ A

kačası nsı sı kaa wiili Koseñ tetu taa timpi ma yelaa wee tó. Tənağa Icipiti wulaw ka nyəna sı Tacaa má, ma we Icipiti taa cəne. ¹⁹ Maa kenti mə təó kə kprante ke cele, na í kaa na wahala ne.

²⁰ M̄p̄óyú Tacaa yelaa na kačası konyasası nasəli lu tuutuuma na sí watı Icipiti wulaw na ı təmle nyəma pa téesı taa, na sí wakəli tetu təna. ²¹ Tənağale Icipiti wulaw yaa Moisi na Aləñ na í tə-we sı: ı polo í lá mə ləó kə kotası. ıle Icipiti tetu taa kə pə wee sı í la-sı. ²² Keleña Moisi na Aləñ pa cə sı: Tə kaa la-səyi cəne. Mpi tó, Icipiti nyəma ká nyəni-səyi acaalətu na pá yağa-tuyu pəe. ²³ Pə wee kə sı tó tó kuyeyñ tooso na tó polo pooluñ. ıleña tó lá tá ləó Tacaa ke kotası ısu ı ka heeluyu-tó tó. ²⁴ Ntəna Icipiti wulaw sı: Maa yele-me na í polo. ıle í taa hatəl pooluñ kə. Aayee sı, í sələməna-m.

²⁵ M̄p̄uyule Moisi nəğə təkprav sı: Ye ma lu cəne, maa sələmı Tacaa na cele ı ká hatələna nyá na nyá təmle nyəma na nyá yelaa ke kačası səne. Ama kulumtu kə sı ń taa nəeti-tu na ń tağanı ıseyeli nyəma tağa tarıyuy sı tə taa polo na tə lá ləó kə kotası.

²⁶ Moisi lu Icipiti wulaw tē ıleña í sələmı Tacaa, ²⁷ na ıle ı ləsi kačası təna na sí yele Icipiti wulaw na ı təmle nyəma na ı yelaa, pə ta səə paa kulbmaya. ²⁸ M̄p̄óyú Icipiti wulaw lapa lanjkpusəñ tətó na í kisi sı ıseyeli nyəma í taa lu.

9

Wahala kakpası nyəñ

¹ M̄p̄óyú Tacaa tama Moisi sı: Polo Icipiti wulaw kiñ na ń heeli-ı sı Hepəla nyəma ləó Tacaa má, ma təma sı yele ma yelaa na pá polo pá la-m təmle. ² Ye n wee na n kisiyi na n kañ nyuyuy na ń tarıyuy-weye mpu, ³ maa yele na kusəku isayaw nakəli ku kpa Icipiti nyəma təla, na kó ku krağanəñ na krağası na yooyoona, na naañ, na heeñ, na pəñ. ⁴ Ama Tacaa ká fağası ıseyeli nyəma nyəna na a taa natəli nyuyuy kaa holi-te.

⁵ Pəle pə paasi ıleña ləó Tacaa sı sı cele ke ıni ı ka la kəkələ məyi Icipiti taa.

⁶ Təu fema ıleña Tacaa yele na kusəku nan Icipiti nyəma təla tənaya kəpampəle ısu ı ka yəğətuyú tó. Ama ıseyeli nyəma nyəna taa natəli tə nyuyuy ta holi-te. ⁷ M̄p̄óyú Icipiti wulaw pəəsaa na í nu sı ıseyeli nyəma təla taa natəli tə ta sí. Paa na mpu pəle pə ta ları-ı pulv. ı kama nyuyuy ke ı lanjkpusəñ taa na í kisi ləó yelaa ke yeluyu sı pá tēe.

Wahala naatoso nyəñ

⁸ Pə waalı ke Tacaa tasa Moisi na Aləñ ke heeluyu tətó sı: ı cosi məsaya taa təloma ke mə ńkulee taa. ıleña í polo wulaw tē, na Moisi ńmısi-yeğe ısəttaa na Icipiti wulaw nyənəyi. ⁹ A ká yá tetu təna taa na á ləli yelaa na təla ke mula naalı, na á pəsi səmola.

¹⁰ M̄p̄uyule Moisi na Aləñ pa cosa təloma, ıleña pá polo wulaw te na Moisi ńmısi-yeğe ısəttaa, na á ləli yelaa na təla ke mula na á pəsi səmola. ¹¹ Mula anı a krenna Icipiti təwaa tətəyo na á kra-weğe teitei ısu yelaa təna. Haləna pa kpisi Moisi-weğe kprətənan. ¹² M̄p̄óyú Tacaa yelaa na Icipiti wulaw səəsı nyuyuy kam ke ı lanjkpusəñ taa na í kisi Moisi na Aləñ ke nunav ke teitei ısu ı ka heeluyu Moisi tó.

Wahala naatosompəyolaya nyəñ

¹³ M̄p̄óyú Tacaa heela Moisi sı: Cele kulı ləñ ke tanan kpranjkv tēe na ń mayana Icipiti wulaw na ń heeli-ı sı Hepəla nyəma ləó Tacaa má, ma təma sı: Yele ma yelaa na pá polo pa la-m təmle. ¹⁴ Ama pənəntaa ma tv ma taa kə sı maa la wahalanaa mpe pa tənaya nyana nyá təmle nyəma na nyá yelaa. ıleña pəcə ń nyı sı nəğəlv ta nəğəsəna-m antulinya təna taa. ¹⁵ Ye maa səəlaa maa kuwa nyana nyá yelaa na yulbukəku na í saalı yem kə tetu taa. ¹⁶ Ama ma yela-ı na nyá ıse ke ńp̄óyú sı ń nyı sı ma wəna toñ. ıleña ma hətə səəsı yaav ke tetu təna taa. ¹⁷ Paa na mpu, n wee na ń həñ nyá ti na ń kisiyi sı ma yelaa í taa tēe. ¹⁸ Pə təó kə cele ısəntə waatu, maa yele na təmpe tēv ńku too Icipiti tv nəğəlv ta nata tó kó nu. ¹⁹ Mpu tó, kpeyeli nyá təla na ń cəəsı-yeğe tiili. Ye yelaa na təla pa caya taale ke yem na pa ta cəəsı, təmpe ká ku-we.

²⁰ Wulaw təmle nyəma taa ləlaa mv Tacaa təm ntəyi niñ naale, na pá heeli pa təmle nyəma sı pa na təla pá cəəsı timpi təmpe anı a kaa na-we tó. ²¹ Ama ləlaa ná tá nyana Tacaa təm nti na pá yele pa təmle nyəma na pa təla ke tawa taa.

²² Pə waalı kə Tacaa heela Moisi sı: Hólı nyá kprátóyú na ısəttaa na təmprıñ hotı Icipiti tetu yelaa na təla tə na pa tawa taa kəhaləm təna taa.

²³ Moisi kpaasa ı kprátóyú na ısəttaa ke mpu, ıleña Tacaa yele na tēv holiyi na kó nasəyi kpranñ kpranñ. ıleña təmprıñ lukəna ıso na í hotıyi tetu təna təó. ²⁴ Hatoo pə caalvyo Icipiti tetu ke sıv tó nəğəlv ta nata təmprıñ ıni ı taka na pə tēv nyəğəsuyv ke mpu. ²⁵ M̄p̄óyú təmprıñ wakəla pə təna mpi pu we tawa taa tó, paa yelaa paa təla. Pə kaası na á puyvı kəhaləm na á caati tuñ ke yem yem. ²⁶ Koseñ timpi ıseyeli nyəma wee tó təna tike ke təmprıñ ta cətəli pulv. ²⁷ Tənağale Icipiti wulaw yáá Moisi na Aləñ na í heeli-we sı: Pənente má lapəna ısayatu. Má na ma yelaa

nté tasəkəle nyóma. Iso tike nté tampana tɛŋlu. ²⁸ Hai, í wiina Iso na tɔmpɛɛ hɛɛsi mpv. Maa yele-mɛ na í tɛɛ, maa tasəyi-mɛyɛ tɔŋɔyɔ.

²⁹ Tənaɣale Moisi nɔɣɔ təkpaɔ sɪ: Ye ma luwa ɪcɛtɛ waali maa tɛyɛ Iso kɛ niŋ na tɛv hola na kv tɔmpɛɛ hɛɛsi. Ilena pácɔ́ n̄ cəkəna sɪ Tacaa tənna antulinyə təna. ³⁰ Pəna pə mpv tɔ, ma naa kɛ sɪ nyana nyá yəlaa í seeki Iso kɛ acesaaacesaa sewə kɛ, í tá tɛ mə taa.

³¹ Waatv wei tɔmpɛɛ kəma mpv tɔ a sulina pa tɛ kponkponu tɔŋ nyəntv nti pa yaa sɪ lɛŋ tɔ tɔ hɛtv tɔyɔ, na pa tɔɣɔnɔɣa pee nyəŋka tɔlvɔyɔ nté, na á wakəli-yɛ. ³² Ama pə kaasa pa tɔɣɔnɔsi lensənaa tɔ pə ta wakəli sɛle. Mpi tɔ, sɛle sɪ taa kvləta saa inɪ.

³³ Moisi luwa ɪcɛtɛ waali ulena í tɛyɛ Iso kɛ niŋ na í wiina-t tɔmpɛɛ anɪ a tɔm. Ilena tɛv na kv hola na tɔmpɛɛ pə tɛ.

³⁴ Icipiti wulav paasənaa sɪ pə təna pə hɛɛwa ulena í na ɪ tɔmlɛ nyóma pá məli pa nyəŋ inɪ ɪ taa isv too ɪɛ. ³⁵ M̀p̀r̀óỳo pa kisaa təsəyəsəyɔ sɪ mpɛ pa kaa yele Isɛyɛli nyóma na pá lu tɛtv taa kɛ teitei isv Tacaa ka heeluyɔ Moisi tɔ.

10

Wahala pələfɛi nyəŋ

¹ M̀p̀r̀óỳo Tacaa təma Moisi sɪ: Məli Icipiti wulav tɛ, má yelina sɪ í na ɪ tɔmlɛ nyóma pá la lanɣkpusəŋ kv mpv na má lá kəkəlv nyəm təna na pá ná. ² Ma lapa n̄p̀r̀óỳo sɪ n ká kɛɛsɪ nyá piya na nyá saalənaa kv ɛsəna ma lapa Icipiti taa kɛ kəkəlv nyəm tɔ. Tənaɣa í ká nyəna sɪ ma kɛ Tacaa.

³ M̀p̀r̀óỳo Moisi na Aləŋ pa pola Icipiti wulav tɛ na pá heeli-ɪ sɪ: Hɛpəla nyóma tá, tá Iso Tacaa təma-tv sɪ tɔ kəɔ tɔ pəsɪ-ŋ sɪ pələɛ kɛ n ká ló nyá lanɣkpusəŋ na n̄ yele ɪ yəlaa na pá polo pá lapɪ-ɪ tɔmlɛ? ⁴ Ye n kama nyuvv kv pə taa, cele ɪ ká kəna kvtoləŋ kv nyá tɛtv təna taa. ⁵ Kv wáási tɛtv tɔ tɔwisiwisi, na kó kuvyili konyənyəm na tɔŋ wei tɔmpɛɛ ka fɛɛwa tɔ. ⁶ Kvtoləŋ ká mayəli nyana nyá tɔmlɛ nyóma na Icipiti nyóma təna tɛɛsɪ taa təpampam. Too tɔ, nyá caana na pelɛ pa caana ta keesita kəkəlv inɪ ɪ taka haləna saŋa.

Moisi tɛma mpv ulena í lu Icipiti wulav tɛ.

⁷ Icipiti wulav tɔmlɛ nyóma kvtaa na pá tɔmɪ-ɪ sɪ: Ta caa, yvlv inɛ ɪ ka cəɔsɪ-tv yoo. Pə tɔv tɔ, yele-wɛ na pá polo pá lá pa Iso Tacaa kv tɔmlɛ. Ye pə taya mpv Icipiti nyóma təna ká sɪ.

⁸ Tənaɣale pa tayaŋa Moisi na Aləŋ kv yaav kv Icipiti wulav tɛ na ɪlɛ ɪ heeli-wɛ sɪ: ɪ polo í lá mə Iso Tacaa kv tɔmlɛ. ɪ taa ɪ taa ɪɛ sɪ: Awe na awe paə pona?

⁹ Ntəna Moisi sɪ: Ta təna tv pona. Pə kraɣav ɪfɛpiya na tá kvkpatəlaa na tá pəyala na tá pɛɛlaa tɔ. Na tɔ kvɛŋna tá tɔla təna. Mpi tɔ, Tacaa acima kv tɔ puki tɔyɔ.

¹⁰ M̀p̀r̀v̀v̀lɛ Icipiti wulav pəsəna-wɛ sɪ: Mə taa sɪ maa yele mə na mə piya na í tɛɛ yɛɛ? Iso í sɪ-mɛ yaa. Ma nyəmá mə taa layatv kɛ tɛ. ¹¹ Pə kaa la mpv. Apalaa mɛ, mə tike ɪ ká pona na í lá mə Iso kɛ tɔmlɛ. Mpi ɪ ka səlɛmɪ tɔyɔle.

Ilena pá tɔyɔnɪ Moisi na Aləŋ kv Icipiti wulav tɛ, na pelɛ pá lu.

¹² Tənaɣa Tacaa təma Moisi sɪ: Hóli nyá kvátóyó kv Icipiti tɛtv tɔv na kvtoləŋ lu na kv wáási-tv na kó tɔyɔ konyənyəm təna mpi tɔmpɛɛ ka fɛɛwa tɔ.

¹³ M̀p̀r̀óỳo Moisi hola ɪ kvátóyó kv Icipiti tɛtv təna tɔv. Ilena Tacaa yele na heelim luna tɛv kite na pə má ilim mpi na ahoɔ təna. Pə kəma na pə nyaali ɪɛ kvtoləŋ tapayale. ¹⁴ Kv kəma tuutuuma kɛ, na kv wáási tɛtv təna tɔv. Too tɔ, pa ta nata kvtoləŋ isv mpv pə taka. Pəcɔ́ pa kaa tasa kv taka kɛ nav tətɔ. ¹⁵ Kv waasa tɛtv tənaɣa na tɔ məli piilɪŋ, na kó tɔyɔ nyutv na tɔŋ wei tɔmpɛɛ ka yəlaa tɔ ɪ pee təna. Pə ta sɔv tɔyɔ nakvli kv hatv yaa nyuliyi.

¹⁶ M̀p̀r̀óỳo Icipiti wulav yaa Moisi na Aləŋ kv ləŋ na í heeli-wɛ sɪ: Ma wakəlaəna mə Iso Tacaa na mə mayamaya tətɔ. ¹⁷ Hai, ma wiikina-mɛ sɪ ɪ tasa-m suulu hvlvv kv tɔm kvlvv. ɪ səlɛmɪ mə Iso sɪ ɪ hatəlaəna-m səŋ pəne.

¹⁸ Moisi lu Icipiti wulav tɛ ulena í wiina Iso kɛ kvtoləŋ tɔm. ¹⁹ M̀p̀r̀óỳo Tacaa kvɛ heelim na pá makəna tɔŋ na ɪlim tətɔle tɔv na pá paali kvtoləŋ na pá pəli kv tənaɣa səsəncaasi tɛŋkv taa. Pə ta sɔv paə kvlvvɔyɔ kv Icipiti tɛtv tɔv. ²⁰ M̀p̀r̀óỳo Tacaa tv Icipiti wulav kv lanɣkpusəŋ na í kisi sɪ Isɛyɛli nyóma í taa tɛɛ.

Wahala pəyolayafɛi nyəŋ

²¹ M̀p̀r̀óỳo Tacaa heela Moisi sɪ: Kvsi nyá kvátóyó na isətə na səkɛtvvɔyɔ taa səkɛtvvɔyɔ nyala Icipiti tɛtv təna taa. Haləna yəlaa tokiyina-kv.

²² Moisi kusa-kvɔyɔ mpv ulena səkɛtvvɔyɔ yvŋ nyəŋkv nakvli kv nyala Icipiti tɛtv təna tɔv kɛ kvyɛɛŋ tooso tɛcu. ²³ Kvyɛɛŋ tooso inɪ ɪ taa nɔyɔlv ta keesi ɪ tɔyɔntəle. Pəyele nɔyɔlv ta layasi lonte. Ama kv taa fɛi Isɛyɛli nyóma hvlvvɔyɔ. ²⁴ M̀p̀r̀óỳo Icipiti wulav yáa Moisi na í heeli-ɪ sɪ: Maa yele-mɛ na í polo ɪ sɛɛ mə Iso isv ɪ səlɛmɔyɔ tɔ. Na ɪ tv nəkaa ɪ kvɛnna mə alaa na mə piya. Ama mə tɔla tike kaa luna həm. ²⁵ M̀p̀r̀v̀v̀lɛ Moisi sɪ: Ilena n̄ cele-tvɔyɔ tɔla nna tv la Tacaa kv kvtaɣa ŋka kəkə lusa ka təna tɔ na ciikuyv nyənsɪ na? ²⁶ Pə wɛɛ kɛ sɪ tɔ kraɣa ta tɔla təna, tɔ kaa sɔv hvlvvɔyɔ. Tv tala təna tɔyɔ tv nyi tɔla isəna, na nna á taka tá Iso caa sɪ tɔ lapɪ-ɪ kvtaɣa tɔ.

27 Uena Tacaa tasa Icipiti wulaw ke lan̄kpusəŋ ke tʉyɔ na í kisi sɪ Iseyeli nyóma í taa tɛɛ. 28 Haləna í tʉyɔni Moisi ke kutʉyɔnu sɪ í lu unɪ ɪ tɛ. Na í tamɪ-ɪ sɪ: La laakali, ye pə çəpa-ŋ na í tasa çəneye məlɔyɔ maə kɔ-ŋ. 29 Mpuɔyule Moisi sɪ: Awusa, n tu yəçotaa kɛ, maə tasəxi məlɔyɔ.

11

Wahala kantəkaya nyəŋ

1 Mpuɔyule Tacaa heela Moisi sɪ: Pə kaasa-m wahala kantəkaya nyəŋ. Pə waali kɛ paa yele-me na í tɛɛ. Halɪ paa tu tʉyɔni-mɛye kutʉyɔnu kɛ na í lu çəne. 2 Mpu tɔ heeli Iseyeli nyóma apalaa na alaa sɪ pá səlɔmɪ pa asəmaa Icipiti nyóma ke wɔla na liyitee nyəyətɔ pə wontu.

3 Mpróyó Tacaa lapa na Iseyeli nyóma kpaɣa Icipiti nyóma na nyɔyɔ. Pəçó pəle pə paasi, Moisi maɣamaɣa nyɔyɔ ka kɔlaa kɛ, na Icipiti wulaw tɔmle nyóma na Icipiti yɔlaa tɔna tɔkayana-ɪ.

4 Moisi ka tema Icipiti wulaw ke heeluyɔ sɪ Tacaa tɔma sɪ ɪ ká çəɔ Icipiti tetɔ tɔɔ ke ahoɔ heka 5 na tetɔ taa kancaalaya piya tɔna ká sɪ. Pə kpaɣaw wulaw nyá, nyá pəyaya kancaalaya nyəŋka na pə polo yom alɔ nyəŋ wei ɪ nan̄xi tɔ ɪ kancaalaya pəyaya, na pə kpeŋna tɔla nyənsɪ. 6 Na yəlaa ka wii ləyaya wula wena too nəçɔlɔ ta wiita tɔ. Pəyele nəçɔlɔ kaa tu wii a taka tətɔ. 7 Ama pə kaasuyɔ Iseyeli nyóma hoçɔlɔyɔ taa tɔ, haya maɣamaɣa kaa tu kpesi. Tənaɣa í ká nyəna sɪ Tacaa má, ma fakɪ Icipiti nyóma na Iseyeli nyóma. 8 Uena Moisi tasa sɪ: Waatɔ un̄xi Icipiti wulaw tɔmle nyóma paŋe pa tɔna paa kɔɔ na pá luŋ ma tɛɛ kɛ akula sɪ má na ma yəlaa tɔ lu. Uena máa lu kraakraa unɪ.

Pə waali kɛ Moisi luna páána səsəɔna ke Icipiti wulaw tɛ.

9 Mpuɔyule Tacaa tasa Moisi ke heeluyɔ sɪ: Ye Icipiti wulaw ta nuna-me, ɪle maə tasa kəkəlɔ nyəŋm paɣale lapɔ ke Icipiti tetɔ taa.

10 Pəyele Moisi na Aləŋ paa tema-wəxi lapɔ ke tɔm paɣale na Icipiti wulaw ná. Paa na mpu Iso ká tu-ɪ lan̄kpusəŋ kɛ, na í kisi sɪ Iseyeli nyóma í taa lu.

12

Tɛɛv acima tʉyɔv

1 Mpróyó Tacaa heela Moisi na Aləŋ ke Icipiti taa sɪ: 2 Isətɔ wei ɪ taa í we isəntɔ tɔ, ɪ ká weɛ-mɛye pənaɣa taa isətɔ kancaalaya nyəŋ kɛ. 3 Mpu tɔ, í polo na í heeli Iseyeli nyóma tɔna sɪ paa təyaya yaa paa waaw ŋku kú çaa iwəyaya yaa pinaya ke isətɔ unɛ ɪ kuyeyɛŋ naaunɔwa wule. 4 Ye waaw nawa sɪ kɔ kaa tɛ kprəntɛ, ɪle kɔ na ləŋkɔ pa kaa na pá nyɪ kprəntɛ nte paa tʉyɔ na pa tɛ tɔ. 5 Iwəyaya yaa pinaya ŋka paa çaa tɔ, kaa weɛ apalɔ nyəŋka ŋka ka sika pənaɣa kolumaɣa tʉyɔ, na ká tewa, ka tiili í ta çaaɪ. 6 Na pá tala isətɔ kuyeyɛŋ naaunɔwa na liyiti wule taanaya, ɪlena paa Iseyeli tɔ wei í lentɪ ɪ kprəntɛ. 7 Uena paa mpa pá lii pa kprəntɛ çaləm na pá taa təyaya ŋka ka taa paa tʉyɔ tɔ ka non̄kɛelasi kampɔ kpatəŋ tɔ na isəttaa tɔ. 8-9 Pa wɔsəxi kprəntɛ tənaya. Pə kpaɣaw nyɔyɔ na nəŋkraasi na lotu tɔ. Pá taa tʉyɔ-tɪ na tɔ ləŋ yaa pá təsi-tɪ. Pá tʉyɔ-tɪ na potopotonaa mpa pa taa kəkɔsum fei tɔ, na tuusi hatɔ nyəŋ nyəntɔ. 10 Ye pa təyaa na pá kpisa mpi na pá fe-wi pa wə kəkɔ. 11 Waatɔ wei pa təkɪ pə tʉyɔnaɣa tɔ, na pá suu pa mpaaw wontu kɛ, na pa ntəŋkpaala ke pa nəçɛ taa, na pa kratəŋ ke pa niŋ taa, na pá tʉyɔ çəwçəw. Mpi tɔ, pə kɛ Tacaa Tɛɛv acima kɛ.

12 Uena Tacaa tasa sɪ: Saŋa ahoɔ anɛye maə çəɔ Icipiti tetɔ tɔ na má kó tɔ kancaalaya piya tɔna. Pə kpaɣaw yəlaa piya na pə polo tɔla nyəŋsɪ tɔ. Pəyele maə kó Icipiti nyóma tuŋ tɔna nyəçəŋ tənəŋnaŋ. Uena paa wei í nyɪ sɪ má kɛna Tacaa. 13 Pə kaasuyɔ Iseyeli nyóma mɛ tɔ, mə kampɔnaa tɔ çaləm ká yusəna mə tɛɛsɪ. Ye ma na-wɪ ma tɛɛ mə tɔ. Isəna maə kenti mə tɔ na ma kaa wakəlɪ-mɛ isɪ Icipiti nyóma tʉyɔle.

14 Mpróyó Tacaa tasaa sɪ: ɪ ka tɔsəxi kuyaku kɔne kɔ tɔ kɛ paa pənaɣa ŋkaya, na í laki-m acima səsəɔna na ɪ nyəni-yɛye kɔtaya ke mə waali nyóma tɔ.

Kukɔsum fei potopotonaa acima

15 Kuyeyɛŋ naatosompəçɔlaya tɛçu kɛ í ká tʉyɔ potopotonaa mpa pa taa kəkɔsum fei tɔ pə acima. Mpu tɔ, pə kpaɣa kəkɔsum fei potopotonaa acima kuyaku kancaalaya nyəŋkɔ wule tɔ, pə fei sɪ kəkɔsum í weɛ mə taa nəçɔlɔ təyaya taa. Ye nəçɔlɔ tʉyɔ-wəxi kuyeyɛŋ unɪ ɪ taa, isɪ pa kpiisa pɔntɔ ke Iseyeli nyóma taa. 16 ɪ ká kotɪ kuyaku kancaalaya nyəŋkɔ na naatosompəçɔlaya nyəŋkɔ wule kɛ na í sɛɛ-m. Kuyəŋku tɔ, pə fei sɪ í la təmle natəlɪ. Ye pə taya mə tʉyɔnasɪ saaw paasi.

17 Paa pənaɣa ŋkaya ɪ ka təkɪ kəkɔsum fei potopotonaa acima anɛye mə waali nyóma tɔ. Na á pəsi-mɛye kɔtaya ŋka kaa tɔsɪ-mɛye kuyəŋku ma ləsa-mɛye Icipiti tetɔ taa ke nəçɔ kolumaɣa tɔ. 18 ɪ ká təkɪ kəkɔsum fei potopotonaa kɛ isətɔ kancaalaya nyəŋ unɪ ɪ kuyaku naaunɔwa na liyiti nyəŋkɔ wule taanaya, na pə polo kuyaku hiu na kolumuyɔ wule taanaya. 19-20 Ye pə tala waatɔ unɪ pə fei sɪ mə taa nəçɔlɔ í tʉyɔ kəkɔsum tʉyɔnaɣa, yaa pə tu weɛ pɔntɔ təyaya taa. Paa Iseyeli tu yaa çayalɔ, isɪ pa kpiisa-ɪ mə taa.

Tɛɛv acima tayanɔyɔ

21-22 M̄p̄ógó Moisi kota lseyeli nyõvõ nyõma na í heeli-we si: I polo í caa Teev acima iweesi, yaa pinasi na í lenti-si na í tiyisi calõm na í lii p̄e taa ké san̄ na í taa n̄õnõyõ kampu kpat̄õn̄ t̄õ na isõtaa t̄õ. Ye p̄e tema mpv, n̄õyõlõ í taa tasa t̄õyaya ñke ka taa ké luw si í puki tiili, halõna p̄e nyaali. 23 Mpi p̄e t̄õ t̄õ, Tacaa ka cõ Icipiti nyõma wak̄õlyõv. Ie ye í nawa calõm ke m̄e teeSi kampõnaa kpat̄õn̄ t̄õ, í kaa yele si wak̄õllõ í sũv si taa. 24 M̄õ na m̄õ waali nyõma í ká t̄õkõna kotaya kaneyẽ tam t̄õ. 25 Paa waatu wei í ká sũv tetu nti Tacaa ha-me t̄õ t̄õ taa t̄õ, í ká t̄õki-keye m̄p̄ógó. 26 Ye m̄õ piya í p̄õssa-me si p̄e nyõvõ suwe, ile 27 í ká cõ-we si: Tacaa Teev acima kotaya nt̄e. lseyeli nyõma t̄õ, tu wẽv Icipiti taa t̄õyõ kuyaku nakulõ Isõ cõõ pa tetu taa na í wak̄õli-we. Ama í tee t̄õ t̄õ na í waasi-tv.

lseyeli nyõma nu mpv, ilena pá lun̄ na pá s̄e Tacaa. 28 Pa tema mpv, ilena pá tee na pá niki nti Tacaa ka heela Moisi na Alõn̄ t̄õyõ lapu.

Wahala naanõwa nyõn̄

29 P̄e kõma isu ahoõ heka ilena Isõ Tacaa kv Icipiti taa apalõpiya kancaalaya nyõnsi t̄õna. Halõna p̄e krejn̄a Icipiti wulav s̄õsõ apalõp̄õyaya kancaalaya nyõn̄ka ñka kaa l̄eti í kawulaya kumte t̄õ t̄õ. Na p̄e polo salõka nyõma apalõpiya kancaalaya nyõnsi, na t̄õla kancaalaya piya apalõ nyõnsi t̄õt̄õ. 30 Ahoõ an̄i t̄õ, Icipiti wulav na í waali nyõma na Icipiti nyõma t̄õna femaya na pá cas̄õȳi kapusi. Mpi t̄õ, t̄õyaya fei na ka taa lan̄a s̄õtv. 31 T̄õnaya wulav yaa Moisi na Alõn̄ ke ahoõ an̄i na í t̄õ-we si: M̄õ na m̄õ lseyeli ȳõlaa t̄õna í lu l̄õn̄ ke ma tetu taa na í tee. I polo na í s̄e Tacaa isu í ka s̄õlõm̄võ t̄õ. 32 Paa m̄õ t̄õla í kraya p̄e t̄õna isu í ka ȳõyõtvõv t̄õ na í tee í f̄e-m. Ama í s̄õlõm̄i m̄õ Isõ ké si í koolu-m̄ k̄õp̄ant̄õ.

33 Icipiti nyõma ka tema pa taa ké si pa t̄õna paa s̄õna. Nt̄ena pá tuli lseyeli nyõma ke k̄õtulu si: I lu l̄õn̄ ke ta tetu taa. 34 P̄e maḡamaya p̄e t̄õ ké lseyeli nyõma krejn̄a pa potopotoana somtu na t̄õ ta nyõn̄ta na pá h̄õkõ tayalõn̄ wei í taa pa hūȳutīȳi-we t̄õyõ pa kraanaa taa, na pá s̄õȳõli na pá tee.

35 M̄p̄ógó lseyeli nyõma lapa teitei isu Moisi ka heeluȳu-we t̄õ. Pa s̄õlõma Icipiti nyõma ke wontu nti pa lupina wõla na liȳitee nyõȳõtvõ t̄õ, na wontu kususuutu. 36 M̄p̄ógó Tacaa lapa na pa nyõvõ tena Icipiti nyõma na p̄ele pá cele-weȳe mpi mpi paa s̄õlõma-we t̄õ. Timpi lseyeli nyõma kuuna Icipiti nyõma wenaõ t̄õyõle.

37 lseyeli nyõma kula Lamsesi, ilena pá tee Sukõti, na pa taa apalaa ka we isu ȳõlaa iyisi nas̄õtosõ (600000) ke mpv. Alaa na kukpat̄õlaa na piya paasi. 38 Pa luw mpv t̄õ p̄e krejn̄a ȳõlaa mpa pa ta ke lseyeli nyõma t̄õyõ tuutuuma ké na pá t̄õn̄-we. P̄e kaasi heej̄ na p̄õn̄ na naan̄ kal̄õk̄õn̄ taa fei nyõnvõv. 39 Pa lu mpaav ilena pá t̄õ petepetasi ke pa somtu nti paa krayana Icipiti na t̄õ ta kpata t̄õ. Mpi t̄õ, Icipiti nyõma ka t̄õyõna-weȳe k̄õtõyõnvõ ké. Pa taa yele si pa somtu í kpa. P̄eȳele pa taa kraya mpaav t̄õyõnaya.

40 Pusi nas̄õle na hiu na naanõwa (430) ke lseyeli nyõma caya Icipiti taa. 41 P̄e waali ké pa luwa n̄õyõ kulõm̄aya. 42 Teitei isu Tacaa keeluȳu í tom ke ahoõ an̄i na í l̄õsi-we t̄õ. Mp̄v t̄õt̄õyõ mp̄e na pa l̄õlv̄õn̄ paa keeliȳi pa tom ke í t̄õ ké tam ké paa p̄õnaya ñka.

Teev acima t̄õyõv k̄õs̄õs̄utv

43 M̄p̄ógó Tacaa heela Moisi na Alõn̄ si: Teev acima k̄õs̄õs̄utv ntv, p̄e fei si cayalõ wei í ta ke lseyeli tv t̄õ í t̄õyõ Teev acima t̄õyõnaya. 44 Ye isu lseyeli tv yapa piitim l̄õmp̄i tv ke yom na í peli-í í p̄õs̄õȳi na í t̄õyõ p̄e t̄õyõnaya. 45 P̄e fei si piitim l̄õmp̄i muvõlõ yaa apaa tv í t̄õyõ p̄e t̄õyõnaya. 46 P̄e kaasi ile, t̄õyaya ñka ka taa pa wusa nan̄tv nti t̄õyõ paa t̄õyõ-ti, pa kaa luana-t̄õȳi awali. P̄eȳele p̄e fei si pá ȳõki k̄p̄õnte nte pa k̄õwa mp̄v t̄õ t̄õ muwa. 47 P̄e wee si lseyeli nyõma t̄õna t̄õpai ká t̄õyõna Teev acima an̄i. 48 Ye isu cayalõ nyulõna si í ka t̄õyõ Tacaa Teev acima an̄i, p̄e wee ké si pá peli í na í t̄õyaya taa apalõpiya t̄õna na p̄ácõ. Ie í p̄õsa isu lseyeli tv nt̄e, í p̄õs̄õȳi na í t̄õyõ-í. T̄õfõ ye pa ta peli wei, p̄e fei si í k̄p̄õt̄õna.

49 lseyeli tv í ta peli, í na cayalõ pa k̄iuv̄i kulõm̄võvõ ké.

50 M̄p̄ógó lseyeli nyõma lapa teitei isu Tacaa ka heeluȳu Moisi na Alõn̄ t̄õ. 51 Kuyaku ñku kv maḡamaya ke Tacaa l̄õsa lseyeli nyõma ke Icipiti taa ké n̄õyõ kulõm̄aya.

13

Teev acima t̄õ k̄õs̄õs̄utv lent̄õnaa

1 M̄p̄ógó Tacaa yáa Moisi na í t̄õm̄-i si: 2 lseyeli taa kancaalaya apalõpiya t̄õna ké ma nyõnsi ké. P̄e krayav ȳõlaa piya na p̄e polo t̄õla nyõnsi t̄õ, má t̄õnna-si. I nyõn̄õȳi-s̄õȳi ma nyõm.

3 Nt̄ena Moisi heeli samaa si: P̄e fei si í s̄õ kuyaku k̄õn̄e un̄i kv t̄õ yoo. Mpi t̄õ, kv wule ke Tacaa l̄õsa-tv na t̄õn̄ s̄õs̄õn̄ ke t̄õ yomle taa ké Icipiti tetu taa. Mp̄v t̄õ, ye í t̄õs̄õȳi kuyaku k̄õn̄e un̄i kv t̄õ í taa t̄õyõ potopoto wei í taa we k̄õkõsom t̄õ. 4 Isõtv wei pa yaa si Apiipi t̄õ, í kuyaku kancaalaya nyõn̄kv wule ke í luwa. 5 Waatu wei í ká sũv Kanaanj, na Hiti, na Amolii, na Hifi, na Yepusi p̄e nyõma tetu nti t̄õ taa t̄õyõnaya t̄õla t̄õhõ t̄õ. Tetu nt̄õȳi Tacaa ka ȳõȳõt̄õna tuunav si í ká ha m̄õna m̄õ caanaa. Ie paa p̄õnaya ñkaya í ká t̄õki Teev acima ke isõtv un̄e í taa. 6 Kuyej̄ej̄

naatosompwɔɔlaya ke í ká tɔɔɔ kukɔsum fei potopotonaa. Naatosompwɔɔlaya nyɛŋku wule ilena í see Tacaa. ⁷ Pə fei si pá tu keesi kukɔsum ke mə taa nɔɔɔlu ı teye kuyeeŋ inı ı taa ké mə tetu təna taa. Halı řpɔɔyú pu la pə potopoto. ⁸ Ye í kəma na í təkı acıma anı, í keesi mə piya si mpi Tacaa lapa-meyə kuyəŋku í lu İcipiti tə, pə təw kə í təkı-ye. ⁹ I ká təkı Teev acıma anəyi si pə təsəyi-meyə kuyaku kune inı ku təw kə teitei isı kuyusum mpi í teŋ mə tokuŋ na í tamsəyi mə ŋkpalası taa, si pə təsəyi-me, na í kaləyi Tacaa kusəsutu ke tam na í nyı-tı tə. Teev acıma təɔvı mpi pu təsəyənə-me si Tacaa ləsəna-meyə İcipiti taa na ı toŋ səsəŋ. ¹⁰ Paa pənaya ŋka, ye pə isətu í luwa, í laki nti inı ma tu-meyə isəntə tə.

¹¹ Mɔpɔyú Moisi tasaa tətə si: Ye pə kəma na Tacaa tana-tuyv Kanaan tetv nti ı ka yəɔtəna tuunav si ı ká ha tá na tá caanaa tə. ¹² İle tu ha-ı apalɔpiya kancaalaya nyənsı təna. Paa təla kancaalaya piya apalɔ nyənsı təna, inı ı tənna-sı. ¹³ Ye kraŋaya kancaalaya pəyaya apalɔnyəŋka, ile í layası-ke na iwəyaya yaa pinaya, yaa í mələntı ka luɔvı na ká si. Ye pə kaasa yulv kancaalaya pəyaya apalɔnyəŋka ile í layası-ke na iwəyaya. ¹⁴ Ye kuyaku nakulı mə piya pəsə-me si pepe təw kə í laki mpv. İle ı cə-we si: Tu we isı yomaa ke İcipiti ké, ilena İso ləsı-tv na ı toŋ səsəŋ. ¹⁵ Halı pə təm taa, İcipiti wulav kisaa ké təsayasaya si tə taa nyəɔləna tiili. İlena İso náá kú İcipiti nyəma apalɔpiya kancaalaya nyənsı təna, na pə kɔpenna təla nyənsı təna. Pə təw maɔamaya ke pə wee si tə laki kətasi ke kancaalaya piya apalɔ nyənsı təna. Ama ye yəlaa nyənsı ile, təla ke tə layasəyənə. ¹⁶ Kətasi nsi su təsəyənə-tuyv nti inı Tacaa tu-tuyv isəntə təɔvı teitei isı kuyusum mpi tu teŋ tá tokuŋ na tə tamsəyi tá ŋkpalası taa tə. Pə tənaya mpv pu təsəyənə-tv si Tacaa ləsəna-tuyv İcipiti taa na ı toŋ səsəŋ.

İso hvlvɔv ke ı yəlaa ke mpaav

¹⁷ Waatv wei İcipiti wulav yela İseyeli nyəma na pá tv mpaav tə, İso tá tisi si pá teŋ Metitelanee teŋku mpaav, na pá fayana Filiisi nyəma tetv taa. Paa na ku topılaa tə. ı lapa řpɔɔyú si pə taa kəw na Filiisi nyəma lu pa təw na səɔəntv kra-we na pá cəkı pa taa na pá məli İcipiti. ¹⁸ Pə təw kə İso yelaa na pá kee na pá fayana wulaya tetv taa na pá polo pá lu səsəncaası teŋku. İseyeli nyəma mpe pa ta lu yem yem. Pa lu nəɔvı kuləmaya ké. ¹⁹ Pa lukaya mpv ilena Moisi kuu Yosəfv məwa na í kɔpenna. Mpi tv, ı ka heela ı teetunaa ké na isələ kvsəmle si İso í ləsə-weye İcipiti taa pá kɔpenna ı məwa.

²⁰ Mɔpɔyú İseyeli nyəma lu Sukətı na pá polo İtam ke wulaya tetv kiŋ.

LEFII KOTELAA TŌM TAKĒLAYA Kotolvtu

Takēlaya kanē ka taa ké tē kalēyi si, Iso yaawa i yulu Moisi ke Iso tēsele taa, na í na-í pá yōyoti. Pē taa tēne inu Iso suwa nōyo si, ye wei í tōka í tam nti punto ká hiki weesuuyu. Iso seyeša í yēlaa ke isēna pē wēe si pá la kotasi ke isēna Iso inu í suwa tō. Pē wēe tōtō si pá hatēlona asilima nyēm tēna, na pá wēe tēnān̄n̄ isu pa Iso inu.

Išēna pa faya Lefii takēlaya tō:

Kotasi lataa í tēn̄ isēna Iso suwa tō, titite 1–7

Pē wēe si pá tōna kotēlaa, na pēle pá wēena yaasi kōpan, titite 8–10

Paa Iso seelw wei í se tōnyu tō asilima, titite 11–16

Pē wēe si pá se krai nyēntu na Iso seew isayam, titite 17–27

ISO KŌTASI NA PĒ KUHAAN

Iso kotaya ŋka kōko lusa ka tēna tō

¹ M̄p̄yó Tacaa Iso yaa Moisi na cokāle^a nte pa lapēna pōn̄, na Iso na í yēlaa pá suliyi tē taa tō. Ilena í tōm-í si: ² Telēsí Iseyeli nyēma si, ye pa taa nōyulu caa-m kōhav ke kōnav, í pēsəyi na í kōna nav yaa heu yaa p̄ñj.

³ Ye nav ke yulu caa lapu ke kotaya ŋka kōko lusa ka tēna tō. Ile apalu nyōn̄ wei í tiili tá caamu tōyo í ká ha na Tacaa mu. Cokāle nte tē taa Iso na yēlaa pa suliyi tō tē nōnyō ke í ká pona. ⁴ Ilena í tēni í nin̄ ke k̄p̄ante nte kōko lusiyi m̄p̄u tō tē nyōyu tō. Tacaa ka mu í kotaya na í husi í isayatu. ⁵ Ilena pōntu len̄ti k̄p̄ante ke tēsulle cokāle kin̄ tēna. Aln̄ luluvo nyēma kotēlaa taa nōyulu ká huli k̄p̄ante calēm ke Tacaa. Ilena í ŋmusi-wōyi Iso kotaya tēlate kōn̄kōm̄n̄ tō ké cokāle nōnyō. ⁶ Saa wei kotaya latu litiyi k̄p̄ante na í faki-teye piliŋasi ⁷ tōyo kotēlaa ná tayān̄yí kōko ke kotaya tēlate tō. ⁸ Ilena pá tēni nantu cōk̄n̄ ke kōko tō tētete, na nyōyu na nim cōlo nim cōlo tōtō. ⁹ K̄p̄ante lotu na tē nōn̄kraasi tēn̄ nyaalv̄u, Ilena kōtulu nyayasi pē tēnaya kotaya tēlate tō. Kotaya ŋka kōko lusa ka tēna tōyole. Ka sōsōn̄ ke Tacaa caaki.

¹⁰ Ye isu heu yaa p̄ñj ke yulu caaki lapu ke kotaya ŋka kōko lusa ka tēna tō. Ile apalv̄nyōn̄ wei í tiili tá caamu tōyo í ká kōna. ¹¹ Ilena í len̄ti-í Iso cokāle kōn̄kōn̄ taa, ke kotaya tēlate ilim n̄tōyōn̄ tō. Ilena Aln̄ luluvo nyēma kotēlaa taa nōyulu ŋmusi calēm ke kotaya tēlate kōn̄kōm̄n̄ tō. ¹² Ilena kotaya latu faya nantu ke tilima. Na í seti nyōyu, na í ləsi nim cōlo nim cōlo. Ilena kōtulu tēni nantu n̄tōyi kotaya tēlate kōko ŋke ka tō tētete. ¹³ K̄p̄ante lotu na tē nōn̄kraasi tēn̄ nyaalv̄u, Ilena kōtulu huli kotaya ŋkeye Tacaa, na í nyayasi pē tēnaya kotaya tēlate tō. Kotaya ŋka kōko lusa ka tēna tōyole. Ka sōsōn̄ ke Tacaa caaki.

¹⁴ Ye sumaya ke yulu caaki lapu ke kotaya ŋka kōko lusa ka tēna tō, ihokaya yaa alukuku ke í ká kōna. ¹⁵ Ilena kōtulu pona sumaya ŋkeye Iso kotaya tēlate kin̄, na í cē ka nyōyu na í nyayasi-kuyu kotaya kōko taa. Ilena í nyaasi alukuku calēm na í taana-wōyi Iso kotaya tēlate kōn̄kōm̄n̄ tō. ¹⁶ Ilena í ləsi luyuticecēku na ku tōyōnaya, na í pēti-kuyu tolma nim nyēna tēlōle, ke Iso kotaya tēlate kōn̄kōn̄ taa, na ilim tēlule tō. ¹⁷ Ilena í tōki alukuku ken̄ taa na í hō na í cēli. Ile pē taa yaadi. Ilena í nyayasi-í Iso kotaya tēlate kōko taa. Kotaya ŋka kōko lusa ka tēna tōyole. Ka sōsōn̄ ke Tacaa caaki.

2

Tōyōnaya kōhav

¹ Ye isu yulu caa í kōna Tacaa ke tōyōnaya kōhav, m̄lōm̄ kupam ke í caaki. I p̄l̄əx̄i pē tō ké nim, na í tēni tulaalv̄. ² Ilena í pona Aln̄ luluvo nyēma kotēlaa. Pa taa nōyulu cōsiyi nim m̄lōm̄ m̄p̄əyi ŋkute na í nyayasi pē na tulaalv̄ tēnaya kotaya tēlate tō. M̄pi pē kēna k̄tōsōsəm si Tacaa tēnna pē tēna. Kotaya ŋka kōko lusa ka tēna tōyole. Ka sōsōn̄ ke Tacaa caaki. ³ Kōhav ŋku kv̄ kakaasaya pēsəyi kotēlaa nyēm tō. M̄pi tō, pē ké kate taa kate p̄l̄v̄p̄ȳv̄. Pē taya p̄l̄v̄, pē ké kotaya ŋka pa lapa Tacaa tō, ka kakaasaya ké.

⁴ Ye pē ké isu potopotonaa loon̄a taa kōkōsōm̄ fei tōyōnaya nakēli, Ile pa caa m̄lōm̄ kupam na pá nuytina nim, na pá tv̄ kakalasi yaa pēpēpetasi taka, nsi si tō pa yōyola nim tō.

⁵ Ye isu pēpēpetaya maŋamaya, ŋka pa t̄ȳi nyōyōlv̄u kōwalv̄u tō tō. Ile m̄lōm̄ m̄pi pa nuytina nim, na pē taa fei kōkōsōm̄ tōyole pa t̄ȳi. ⁶ Pa p̄t̄ōt̄əyi pēpēpetaya ŋke, Ilena pá sōsō pē taa ké nim tōtō. M̄p̄yó pē wēe si, pá la tōyōnaya kōhav t̄m̄ taa.

⁷ Ye isu tōyōnaya ŋka pa tōn̄aa tō ka kōhav Ile, m̄lōm̄ m̄pi pa nuytina nim tōyole pa caaki.

^a 1:1 cokāle: Cokāle nte tē tōm pa yōyota cēne tō tē ta ke taale cokāle ke yem. Pōn̄ ke pa lōw̄na na pa saaki pē k̄p̄atōy. Pa pēsəyi na pa hēti-te na pa kp̄ili na pa s̄əȳəli na pa pona tiili na pa tayān̄-teye sikuyu.

⁸ Pa taɣanəyi-keɣe, isu pa keesuvu tɔ. Ilena pɔ pona tɔsulle cokɔle taa. Pa celəɣi kɔtulu, na ilɛ i pona Iso kɔtaɣa tɔlate kin. ⁹ Ilena i cosi na i nyagasi tɔ tɔ si, pɔ la kɔtɔsɔm si, Tacaɔ tɔnna pɔ tɔna. Kɔtaɣa ŋka kɔkɔ lusa ka tɔna tɔɣɔle, ka sɔsɔŋ ke Tacaɔ caaki. ¹⁰ Kɔhav ŋku kɔ kakaasaya pəsəyi kɔtɔlaa nyəm kɛ. Mpi tɔ, pɔ kɛ kate taa kate pulɔpɔɣu. Pɔ taɣa pulɔ, pɔ kɛ kɔhav ŋku pa ha Tacaɔ tɔ kɔ kakaasaya kɛ.

¹¹ Ye pa taɣanəyi Tacaɔ maya tɔɣonaya kɔhav si, pa nyagasi-kuvu kɔkɔ ke ma hətɛ taa, pɔ fei si pɔ tɔ pɔ taa kɛ kɔkusum yaɣa tuij. ¹² Pa pəsəyi na pɔ ha-m tuij na kɔkusum ke waatu wei pa pukina-m tɔɣonaya kalaalaya tɔ. Ama tuij na kɔkusum mpəyi pɔ fei si, pɔ nyagasi kɔtaɣa tɔlate tɔ si, Tacaɔ mɔ, mɔ nu pɔ sɔsɔŋ.

¹³ Ye pa haaki Tacaɔ maya tɔɣonaya kɔhav, pɔ weɛ si pɔ tɔ tɔm kɛ. Mpi tɔ, mpi pɔ huləɣona si nɔɣɔ ŋka ma na-mɛ tɔ pɛɛlaa tɔ, ka we tam tɔ. Pɔ tɔ kɛ pɔ weɛ si pɔ tɔ tɔm kɛ paa tɔɣonaya kɔhav ŋku kɔ taa.

¹⁴ Ye yulu ləsəyi i tawa kancaalaya kɔlɔlɔm kɔhav, i wɔki^a pɔ na pɔ lɔɔtɔ kɛ, na i yɔti. ¹⁵ Pɔ waali, Ilena i pɔli pɔ tɔ kɛ nim na i tɔm tulaalɔ. M'pɔɣɔ pɔ weɛ si pɔ la tɔɣonaya kɔhav tɔm taa. ¹⁶ Ilena kɔtulu nɔɔ cosi pɛe kɔyɔtɛ anu, na i nyagasi pɔ na tulaalɔ tɔna. Mpi pɔ kɛna kɔtɔsɔm si Tacaɔ tɔnna pɔ tɔna. Tɔɣonaya kɔhav ŋku pa nyagasi Tacaɔ tɔɣɔle.

3

Nɔɣɔ kɔlɔmɔɣa kɛntuvu kɔtaɣa

¹ M'pɔɣɔ Tacaɔ tasaa si: Ye nɔɣɔlɔ caa i la-m nɔɣɔ kɔlɔmɔɣa kɛntuvu kɔtaɣa ke nav. Pɔ weɛ si, apalunəɣi yaa alɔ nyəŋ wei i tiili tɔ caami tɔɣɔ i kɔ kɔna. ² Ilena i tɔni i niŋ ke kɛntɛ nyuvu taa, na i lenti-tɛɣe tɔsulle cokɔle nɔnɔɣɔ. Ilena Aləŋ lɔlɔvu nyɔma kɔtɔlaa taa nɔɣɔlɔ ŋmusi tɔ caləm ke Iso kɔtaɣa tɔlate kɔŋkɔmɔŋ tɔ. ³ Ilena pɔ nyagasi Tacaɔ ke nim tɔna, mpi pɔ pama lotu tɔ tɔ, ⁴ na timpee naale na a nim, na kɔŋkɔmɔŋ taa nyəm. Isu pa ləsuvu hɔɔle, na pɔ kɛnna timpee tɔ. ⁵ Ilena kɔtɔlaa tɔni nantu ntəyi Iso kɔtaɣa tɔlate kɔkɔ tɔ. Na pɔ nyagasi-ti na kɔhav ŋku kɔkɔ lusa tɔ. Kɔtaɣa ŋka pa nyagasi Tacaɔ tɔɣɔle. Ka sɔsɔŋ ke i caaki.

⁶ Ye isu heu yaa pɔŋ ke yulu laki Tacaɔ ke nɔɣɔ kɔlɔmɔɣa kɛntuvu kɔtaɣa. Apalu yaa alɔ nyəŋ wei i tiili tɔ caami tɔɣɔ i kɔ kɔna. ⁷ Ye isu heu, Ilena i pona-ti tɔsulle cokɔle kin, ⁸ na i tɔni i niŋ ke heu nyuvu taa, na i lenti-ti tɔ kin tɔna. Ilena kɔtɔlaa taa nɔɣɔlɔ ŋmusi heu caləm ke Iso kɔtaɣa tɔlate kɔŋkɔmɔŋ tɔ. ⁹⁻¹⁰ Ilena pɔ nyagasi Tacaɔ ke nim tɔna mpi pɔ pama lotu tɔ tɔ. Na timpee naale na a nim na kɔŋkɔmɔŋ tɔ nyəm. Isu pa ləsuvu hɔɔle na pɔ kɛnna timpee tɔ, na suka tɔna. ¹¹ Ilena kɔtulu nyagasi pɔ tɔnaya kɔkɔ ke Iso kɔtaɣa tɔlate tɔ. Tɔɣonaya kɔtaɣa ŋka pa nyagasi Tacaɔ tɔɣɔle.

¹² Ye pɔŋ ke yulu laki kɔtaɣa, Ilena i pona-ti tɔsulle cokɔle kin, ¹³ na i tɔni i niŋ ke i nyuvu tɔ, na i lenti-ti tɔna. Ilena kɔtɔlaa ŋmusi i caləm ke Iso kɔtaɣa tɔlate kɔŋkɔmɔŋ tɔ. ¹⁴ Ilena pɔ nyagasi Tacaɔ ke nim tɔna mpi pɔ pama lotu tɔ tɔ, ¹⁵ na timpee naale na a nim, na kɔŋkɔmɔŋ tɔ nyum. Isu pa ləsuvu hɔɔle na pɔ kɛnna timpee tɔ. ¹⁶ Ilena kɔtulu nyagasi pɔ tɔnaya kɔkɔ ke kɔtaɣa tɔlate tɔ. Tɔɣonaya kɔtaɣa ŋka pa nyagasi Tacaɔ tɔɣɔle. Ka sɔsɔŋ ke i caaki.

Tacaɔ tɔnna nim cɔlɔ nim cɔlɔ tɔna. ¹⁷ Pɔ tɔ kɛ paa timpiyi Iseyeli nyɔma kɔ weɛ, paa waatu wei te, pɔ weɛ si pɔ tɔki kusəsutu tənɛɣe. Pɔ fei si pɔ tɔɣɔ kɛntɛ nantu nim, yaa tɔ caləm.

4

Kɔtulu sɔsɔ isayatu husuvu sɔsɔ

¹ M'pɔɣɔ Tacaɔ tɔma Moisi si: ² Tɛləsi Iseyeli nyɔma si, ye pɔ yɔkɔna nɔɣɔlɔ na i lɔ mpi Tacaɔ kisaa tɔ, na i yɔki kiuu. Isəna pɔntu kɔ la tɔɣɔlɔ.

³ Ye kɔtulu sɔsɔ pɔntɔna, Ilena i tɔsəkɔle taana yɔlaa tɔna. Pɔ weɛ si i la Tacaɔ ke isayatu husuvu kɔtaɣa ke nav apalu nyəŋ wei i tiili ta caami tɔ. ⁴ I pukina nav inəyi tɔsulle cokɔle nɔnɔɣɔ. Ilena i tɔni i niŋ ke i nyuvu taa, na i lenti-ti Tacaɔ kin tɔna. ⁵ Ilena kɔtulu sɔsɔ kɛɣa kɛntɛ caləm na nyənaya na i sɔvna cokɔle taa. ⁶ I liiki pɔ taa kɛ mpɔle, Ilena i ŋmusi tɔm naatosompɔɣɔlaya, ke Tacaɔ kin tɔnaya cokɔle puvu kɔkayav tɔ, na pɔ tɔ pɔ tɔ cɛnɛ. ⁷ Ilena i taa caləm mpi tɔtɔɣɔ tulaalɔ ntɔwɛ hɔlɔŋasi tɔ kɛ cokɔle taa tɔna. Pɔ waali, Ilena i pɔli caləm kɔkaasəm ke kɔtaɣa tɔlate tɔ tɔ we cɔkɔle nɔnɔɣɔ tɔ tɛ. ⁸ Ilena i kɔali kɛntɛ nim cɔlɔ nim cɔlɔ tɔna. Pɔ kɛɣav pɔ tɔna mpi pɔ pama pɔ taa lotu tɔ tɔ, ⁹ na timpee naale na a nim, na kɔŋkɔmɔŋ taa nyəm. Isu pa ləsuvu hɔɔle na pɔ kɛnna timpee tɔ. ¹⁰ Lona kɔlɔmɛ anəyi pa sɛtəyi nɔɣɔ kɔlɔmɔɣa kɛntuvu kɔtaɣa kɛntɛ tɔ. Ilena kɔtulu sɔsɔ nyagasi nantu ntəyi kɔtaɣa tɔlate tɔ. ¹¹⁻¹² Pɔ kaasəyi nantu lenti, na tɔnɔvu na nyuvu, na nɔŋkɔanu, na lotu na pɔ taa nyəm tɔna. Ilena pɔ luna tɔsikile waali, ke lonte nte pa ləsəna tɔ mpa na pɔ lɔki tɔlɔma nim nyəna tɔ. Na pɔ nyagasi-təyi kɔkɔ ke tɔlɔma huɣule tɔ.

^a 2:14 wɔki: Wɔpu mpi pa yɔɣɔtəyi cənɛ tɔ, pɔ nɔɣasəna ke isu pa wɔkuvu mɔsi ke Lɔkpa taa na pa ŋmayaləyi tɔ.

Iseyeli nyóma tēna isayatu husuyu sòsì

¹³ Ye isu Iseyeli nyóma tēna tērai kẹ̀ pə̀ yókə̀naa, na pá la mpi Tacaa kisaa tó, na pá yókə̀ ı́ kiiu na pa tēna pa tòm sí. ¹⁴ Ilena pə̀ koo na pá cekə̀na. Pə̀ wee sí pá ləsi nau apalı nyə̀h kẹ̀ isayatu husuyu kótaya kẹ̀. Pa pukina-ı́ təsulle cokə̀le nənə̀yo, ¹⁵ ilena pa nyuyu nyóma tēni pa niñ kẹ̀ kpə̀nte nyuyu taa. Na pá lenti-teye cokə̀le nənə̀yo tēna. ¹⁶ Ilena kótulu soso cosi tẹ̀ caləm na ı́ souna təsulle cokə̀le taa. ¹⁷ I liiki pə̀ taa kẹ̀ mpə̀le, ilena ı́ njmusi təm naatosompə̀yolaya, kẹ̀ Tacaa kiñ tənaya cokə̀le puyuy kəkayau na pə̀ tó pə̀ tó cə̀ne. ¹⁸ Ilena ı́ taa caləm mpi tətə̀yo tulaalo tə̀wə̀te hələ̀həsi tó kẹ̀ cokə̀le taa tēna. Pə̀ waalı, ilena ı́ pə̀li caləm kəkə̀asəm kẹ̀ kótaya tə̀late nte tə̀ we cokə̀le nənə̀yo tó tə̀ tē. ¹⁹ Ilena ı́ seti nim coló nim coló na ı́ wə̀ kótaya tə̀late tó. ²⁰ Teitei isu ı́ ka lapu ı́ mayamaya ı́ isayatu husuyu kótaya nau tə̀yo ı́ ká lana ne. Ilena ı́ la Iseyeli nyóma tənaya isayatu husuyu kótaya, na Iso tayani-weyə-ti. ²¹ Pə̀ waalı ilena ı́ pona kpə̀nte kakaasaya kẹ̀ təkile waalı, na ı́ nyayasi-teye kəkə̀, isu ı́ ka lapu ı́ mayamaya ı́ isayatu husuyu kpə̀nte kótaya tó. Kótaya nka ka husə̀yi Iseyeli nyóma tēna isayatu tə̀yole.

Nyuyu tu sòsì

²² Ye isu nyuyu tu nə̀yoluy pə̀ yókə̀naa, na ı́ la mpi ı́ Caa Iso kisaa tó. Isu ı́ yókə̀ ı́ kiiu na ı́ tòm sí. ²³ Ilena pə̀ koo na ı́ cekə̀na ı́ isayatu. Pə̀ wee sí, ı́ la pə̀ntoluy nku ku tiili tá caami tə̀yo isayatu husuyu kótaya. ²⁴ I tənə̀yi ı́ niñ kẹ̀ kpə̀nte nyuyu taa kẹ̀. Ilena ı́ lenti-teye təsulle cokə̀le kiñ, kẹ̀ timpi pa lentə̀yi kotası́ nsi kəkə̀ lusaa tó sí tala tó. Kótaya nka ka husə̀yi isayatu tə̀yole. ²⁵ Ilena kótulu lii ı́ mpə̀le kẹ̀ caləm taa, na ı́ taa-wə̀yi Iso kótaya tə̀late hələ̀həsi tó, na ı́ pə̀li kəkə̀asəm kẹ̀ tə̀ tē. ²⁶ Ilena ı́ wə̀ nim coló nim colóyo kótaya tə̀late tó. Isu pa lakuyu nə̀yo kolomaya kpə̀ntuy kótaya kpə̀nte tó. Ilena ı́ la nyuyu tu inə̀yi isayatu husuyu kótaya na Iso tayani-ı́-ti.

Icate tu kẹ̀ yem sòsì

²⁷ Ye isu yolo kẹ̀ yem kẹ̀ pə̀ yókə̀naa, na ı́ la mpi Tacaa kisaa tó. Isu ı́ yókə̀ ı́ kiñ taa nakuli, na ı́ tòm sí. ²⁸ Ilena pə̀ koo na ı́ cekə̀na, pə̀ wee sí ı́ la isayatu husuyu kótaya kẹ̀ pə̀rj alv nyə̀h wei ı́ tiili tá caami tó. ²⁹ I tənə̀yi ı́ niñ kẹ̀ kpə̀nte nyuyu taa kẹ̀, ilena ı́ lenti-teye timpi pa lentə̀yi kótaya nka kəkə̀ lusaa tó ka tala tó. ³⁰ Ilena kótulu lii ı́ mpə̀le kẹ̀ caləm taa, na ı́ taa Iso kótaya tə̀late hələ̀həsi tó. Ilena ı́ pə̀li kəkə̀asəm kẹ̀ tə̀ tē. ³¹ Ilena pá seti kpə̀nte nim coló nim coló. Isu pa lakuyu nə̀yo kolomaya kpə̀ntuy kótaya tətə̀ tó, na kótulu nyayasi nantu nətə̀yi kəkə̀, na Tacaa nu pə̀ sòsuy. Ilena ı́ lá pə̀ntulu kẹ̀ isayatu husuyu kótaya na Iso tayani-ı́-ti.

³² Ye heu kẹ̀ ı́ sòla isayatu husuyu kótaya lapu ile ı́ kə̀na alvnyə̀h wei ı́ tiili tá caami tó. ³³ I tənə̀yi ı́ niñ kẹ̀ kpə̀nte nyuyu taa ilena ı́ lenti-teye timpi pa lentə̀yi kótaya nka kəkə̀ lusaa tó ka tala tó. ³⁴ Ilena kótulu lii ı́ mpə̀le kẹ̀ caləm taa, na ı́ taa kótaya tə̀late hələ̀həsi tó. Na ı́ pə̀li kəkə̀asəm kẹ̀ tə̀ tē. ³⁵ Ilena pá seti kpə̀nte nim coló nim coló. Isu pa lakuyu nə̀yo kolomaya kpə̀ntuy kótaya heu tó. Ilena kótulu nyayasi-tə̀yi kəkə̀ na kótaya nyə̀ntu lenti. Ilena ı́ lá pə̀ntulu kẹ̀ isayatu husuyu kótaya na Iso tayani-ı́-ti.

5*Saa wei pə̀ wee sí pá la isayatu husuyu sòsì tó*

¹ Saa wei pə̀ wee sí pá la isayatu husuyu sòsì tə̀yol: Ye isu yolo nuwa pa yə̀yətə̀na tuunav sí, ı́ ləsi aseeta kẹ̀ təm nti ı́ nawa na ı́ nyóma tó. Ilena ı́ kisi tə̀ yə̀yətuy, pə̀ isayatu we ı́ nyuyu taa kẹ̀.

² Lenti ile, ye isu pə̀ yókə̀na yolo, na ı́ tokina asilima pulə̀p. Paa kpə̀nte kusə̀pə̀le. Tə̀yaya nyə̀ntə̀, yaa taale nyə̀ntə̀, yaa nyamanyana nə̀yol, ı́ təm sə̀paya, na ı́ pəsi asilima tu.

³ Ye isu pə̀ yókə̀na nə̀yol, na ı́ tokina yolo asilima naalı, na pə̀ pilisi-ı́. Ilena ı́ koo ı́ cekə̀na, ı́ təm sə̀paya.

⁴ Yaa pə̀ yókə̀na nə̀yoluy tanaav taa, na ı́ tuuna kə̀pantu yaa isayatu. Ilena ı́ koo ı́ cekə̀na, ı́ təm sə̀paya.

⁵ Ye wei ı́ lapa isayatu nti pa keesa isə̀ntə̀ tó tə̀ taa natə̀li, pə̀ wee sí pə̀ntu ı́ huli-tə̀yi kótulu, na ı́ tisi sí ı́ təm sə̀pa. ⁶ Na ı́ kə̀na heu yaa pə̀rj na ı́ la isayatu husuyu kótaya. Ilena kótulu lapı-ı́ pə̀ sòsı́.

Konyə̀ntvnaa sòsì

⁷ Ye yolo wu heu yaa pə̀rj sí ı́ lana isayatu husuyu kótaya. I pəsə̀yi na ı́ caa ihokasi naale yaa alukukunaa naale, na ı́ pona Tacaa tə̀yaya taa. Ilena ı́ lá lelu kẹ̀ isayatu husuyu kótaya, na lelu kẹ̀ kótaya nka kəkə̀ lusaa tó. ⁸ I celə̀yi kótulu kẹ̀ pa naale, na ilé ı́ hólí Iso kẹ̀ isayatu husuyu nyə̀h na ı́ yókə̀ ı́ lumaya. Ama u cekı́ nyuyu. ⁹ Ilena ı́ cosı́ caləm na ı́ njmusi-wə̀yi kótaya tə̀late kə̀nkə̀mə̀h tó. Ilena ı́ pə̀li kəkə̀asəm kẹ̀ tə̀ tē. Mpə̀yó pə̀ wee sí ı́ la isayatu husuyu kótaya təm taa. ¹⁰ Pə̀ waalı kẹ̀ kótulu laki kótaya nka kəkə̀ lusa ka tēna tə̀yo alukuku naale nyə̀h, isu pa siu tó. Ilena ı́ lá pə̀ntulu kẹ̀ isayatu husuyu kótaya, na Iso husı-ti.

¹¹ Ye yolo feina alukukunaa naale, yaa ihokasi naale. I pəsə̀yi na ı́ pona mələ̀m kiloonaa tooso na ı́ lá isayatu husuyu kótaya. Ama pə̀ fei sí ı́ siti nim, yaa ı́ tēni pə̀ tó kẹ̀ tulaalo kẹ̀. Mpi tó, pə̀ kẹ̀ isayatu husuyu kótaya kẹ̀, pə̀ taya tə̀yənaya nyə̀hka. ¹² I pukina mələ̀m mpə̀yi kótulu, ilena ilé

í cosi-wə̀yí njkute. Nt́é t́ə ḱena kutóəsəm sɪ Tacaa t́enna ṕə t́əna. Ilena í nyagasi ṕə na kotasi lensɪ nsi sɪ wɛ kotaya t́əlaté t́ə t́əyɔ Tacaa. Ḿpóyó ṕə wɛɛ sɪ ṕá la isayatu husuyɔ sɔəsɪ. ¹³ Ilena kótulɔ la pɔntɔ ke isayatu husuyɔ kotaya na Isɔ husi-i-ti. Ilena kukaasəm ṕəsi kótulɔ nyəm, isu t́əyɔnaya kóhəw sɔəsɪ t́əm taa.

Tayanvɔvɔ sɔəsɪ

¹⁴ Ḿpóyó Tacaa heela Moisi sɪ:

¹⁵ Ye ṕə yókəna yulɔ, na í sɔɔ Tacaa ke celvɔvɔ ke ɪ nyəm, ṕə wɛɛ sɪ í kóna iwaaɔv njku kɔ tiili t́á caamɪ t́ə, na í lá tayanvɔvɔ kotaya. ɪ ləsəyi-kuyɔ kaləku taa ḱé, na í mayasi na í ná sɪ kɔ liyitee tala isu pa suwa t́əsulle cokəle taa t́ə. ¹⁶ Ilena í felɪ Isɔ ḱé kəmlɛ, na í sɔəsɪ paa kakpasɪ wei í t́ə ḱé kólóm. Mpi t́ə, ɪ wakəlɔna Isɔ t́əyaya, ilena í cela ṕə t́ənaya kótulɔ. Ilena ílé í lentɪ kpɔntɛ, na í la pɔntulɔ ke isayatu tayanvɔvɔ kotaya, na Isɔ husi-i-ti.

¹⁷ Paa ṕə yókəna yulɔ ḱé na í yókɪ Tacaa kúsəsutɔ, ɪ səyɔlaa t́əyɔ. ¹⁸ Pə wɛɛ sɪ í ləsi kaləku taa ḱé iwaaɔv njku kɔ tiili t́á caamɪ t́əyɔ. ɪ mayasi na í ná sɪ kɔ liyitee tala isu pa suwa t́ə. Ilena kótulɔ lapɪ-i isayatu nti ṕə yókəna-i na í la t́ə, t́ə tayanvɔvɔ kotaya, na Isɔ husi-i-ti. ¹⁹ Tasəkəle tayanvɔvɔ kotaya nt́é. Mpi t́ə, yulɔ inɪ ɪ ka wakəlɔna Tacaa ḱé.

²⁰ Ḿpóyó Tacaa heela Moisi sɪ:

²¹⁻²² Ye isu pa cela yulɔ ke pólɔvɔvɔ siv, yaa ɪ kánta-wɪ, yaa ɪ njmɪla-wɪ, yaa ɪ muyɪlaa ḱé na í hiki-wɪ, yaa ɪ tu hii-wɪ na í kpɛəsɪ. Ilena í looli na í tuu, na í takɪ isayatu isu mpɔv ṕə taka, ɪ wakəlɔna Tacaa ḱé, na í t́əm səpa. ²³⁻²⁴ Ye kuyaku njku ṕə kula ɪ waalɪ, ṕə wɛɛ sɪ í mənna, yaa í felɪ kpɔntɛ tɔ ḱé. Haləna í sɔəsɪ paa kakpasɪ wei í t́ə ḱé kólóm, na í kpɔntɛ na í cele-i. ²⁵ Pəle ṕə waalɪ, ṕə wɛɛ sɪ í póna kótulɔ ke isayatu tayanvɔvɔ kotaya iwaaɔv njku kɔ tiili t́á caamɪ t́ə. ɪ mayasi na í ná sɪ kɔ liyitee tala isu pa suwa t́ə. ²⁶ Ilena kótulɔ la pɔntɔ inəyɪ isayatu tayanvɔvɔ kotaya ke Tacaa kin. Na ílé í husi-i-ti, paa t́ə ḱé nti.

6

Kotaya njka kəkɔ lusa ka t́əna t́ə ka t́ə kúsəsutɔ

¹ Ḿpóyó Tacaa t́əma Moisi sɪ: ² Teləsi Alɔn na ɪ lulvɔvɔ nyəma ke kotasi nsi kəkɔ lusa t́ə, sɪ t́ə kúsəsutɔ.

Pə wɛɛ sɪ, kotaya njka ma kəkɔ lusa mpɔv t́ə, ká wɛɛ kotaya t́əlaté taa ḱé ahoɔ t́ənaya, kəkɔ ɪ taa t́ə. ³ Tɛv fɛn tanaj ilena kótulɔ t́əyɔli kponkpɔntu tɔn nyəntɔ kɔmsa, na í suu ṕə capa, na í kuu kotaya njke ka táluma nim nyəna na í hutɪ-yɛyɛ kɔnkɔn taa t́əna. ⁴ Ilena í layasi wontu na í luna táluma anəyɪ t́əsikile waalɪ. Lonte nteyɛ pa ləsəna t́ə mpa na ṕá bəkɪ táluma nim nyəna. ⁵⁻⁶ Pə fɛɪ sɪ kotaya t́əlaté kəkɔ í t́ə. Paa ifemle nteyɛ kótulɔ ka nyətəyɪ taasi kofasi. Ilena ṕəcɔ́ í t́əni kotaya njka kəkɔ lusa t́ə ka nantɔ, na nəyɔ kólomaya kotaya kpɔntɛ nim cəlɔ nim cəlɔ ke ṕə t́əɔ.

T́əyɔnaya kóhəw t́ə kúsəsutɔ

⁷ Ye t́əyɔnaya kóhəw t́əm taa, ilɛ ṕə kúsəsutɔ ntɔ. Pə wɛɛ sɪ Alɔn lulvɔvɔ nyəma taa kótulɔ nəyɔlɔ, ká ponna-keɛ Tacaa ke kotaya t́əlaté kin. ⁸ Ilena í cosi mólóm mpi pa sita nim t́əyɔ njkute na tulaalɔ t́əna, na í nyagasi kotaya t́əlaté t́əɔ. Mpɔv ṕə ḱena kutóəsəm sɪ Tacaa t́əna ṕə t́əna, na ɪ caaki ṕə sɔəsɔv. ⁹ Kótəlaa ká t́əyɔna ṕə kukaasəm mpɔyɪ Isɔ lonte taa ke t́əsulle cokəle kotaya taa t́əna. Ama ṕə fɛɪ sɪ ṕá t́əsi ṕə t́əyɔnaya na kókusóm ḱé. ¹⁰ Mpi t́ə, kóhəw njku pa ha Isɔ ma t́ə, kɔ taa ḱé ma cela-wɛyɛ pa paa tete. Pə ḱé kate taa kate pólɔvɔvɔ, isu isayatu husuyɔ, yaa tayanvɔvɔ kotasi nantɔ. ¹¹ Ilɛ Alɔn lulvɔvɔ nyəma apalɔ nyəma tike ká t́əkəna ṕə t́əyɔnaya njke. Mpi t́ə, kotaya njka pa kóna Tacaa ke mpɔv t́ə, ka hɔyɔlvɔvɔ ḱé pa nyəm ke tam t́ə ḱé. Pə t́ə ḱé ye yulɔ kpai tɔ wei ɪ ta ke Alɔn lulvɔvɔ tɔ t́ə, ɪ tokinaa, isu ɪ səpa.

¹² Ḿpóyó Tacaa t́əma Moisi sɪ:

¹³ Ye pa kpawa Alɔn na ɪ pəyalaa ke kótəlaa, na ṕá pəli-wɛyɛ nim, ṕə wɛɛ sɪ ṕá kənjna-m kóhəw ke mólóm kiloonaa toosoyɔ paa kuyaku njku. Hɔyɔlvɔvɔ ke tanaj na lenku ke taanaya. ¹⁴ Paa nuɔyɪ mólóm mpɔyɪ na nim, na ṕá t́ə ṕə petepɛtaya ke nyəyɔlvɔvɔ kówalɔvɔv t́əɔ. Pə waalɪ ilena ṕá putəti-ke na ṕá pona kotaya t́əlaté t́əɔ, na Tacaa lanje heena kotaya njke ka sɔəsɔv.

¹⁵ Ye waatɔ nəyɔlɔ pa kpa Alɔn lulvɔvɔ nyəma taa nəyɔlvɔvɔ kótulɔ sɔəsɪ sɪ, í leeti kɔpənj lonte. Kóhəw kúlómuyɔ njkuyɔ ɪ ká kóna, na í nyagasi ṕə t́ənaya Tacaa má. Pə ḱé ma kiiu tam t́ə nyəyɔ ḱé. ¹⁶ Ye kótulɔ kónna ɪ mayamaya ɪ t́əyɔnaya kóhəw, ṕə wɛɛ sɪ ṕá nyagasi ṕə t́ənaya, ṕə taa pólɔ fɛɪ t́əyɔ.

Isayatu husuyɔv kotaya t́ə kúsəsutɔ

¹⁷ Ḿpóyó Tacaa t́əma Moisi sɪ: ¹⁸ Teləsi Alɔn na ɪ pəyalaa ke isayatu husuyɔv kotasi kúsəsutɔ.

Lonte nte t́ə taa pa lentəyɪ kotasi nsi kəkɔ lusa t́ə, sɪ t́əla t́əyɔ paa lentɪ isayatu husuyɔv nyəntɛ t́əɔ. Pə nantɔ ke kate taa kate pólɔvɔvɔ. ¹⁹ Kótulɔ wei ɪ lapa ṕə t́əmle t́ə, t́əsulle cokəle kotaya taa ḱé ṕə wɛɛ sɪ í t́əyɔ-təyɪ lonte nte t́ə wɛna t́ə mpa t́ə t́ə taa. ²⁰ Ye yulɔ ke yem ɪ tokinaa, ɪ lepa. Tə caləm ɪ yawa puuyɔ t́əɔ, lonte kólumt́əle nt́é t́ə taa ḱé paa nyaali-wɪ. ²¹ Ye cuyɔ tiipile taa ḱé

pa tɔsa pɔ nantu, ye pa tɛma pɔ wɛɛ si pɔ yɔki-tɛɛ. Ama ye nyɔxɔlɔvɔ kɔsɛɛmɔvɔ nyɛntɛ taa, ɛlɛ pɔ nyaaɛ-tɛɛ teu, na pɔ kilisina lum kɛ sɔsɔm. ²² Kɔtɔlɛaa na pa tɛɛsi taa apalaa tike kɔ tɔxɔna nantu nti. Pɔ tɔxa yɔlvɔ, tɔ kɛ kate taa kate yɔlvɔvɔ. ²³ Ama ye pa sɔvna kɔrɛntɛ nte tɔ calɛm kɛ tɔsulɛ cɔkɔlɛ taa, na pɔ lana isayatu husuɔvɔ kɔtaya kɛ lɔ tɔyaya taa, tɔ nantu fɛi tɔxɔvɔ tɔtɔ. Pɔ wɛɛ si pɔ nyayasi-tɔyɛ kɔkɔ kɛ.

7

Tayanvɔvɔ sɔsɛi tɔɔ kɔsɔsɔvɔ

¹ Mɔrɔyɔ Tacaa tasaa si: Tayanvɔvɔ sɔsɛi kɔsɔsɔvɔ ntu. Tɔ kɛ kate taa kate yɔlvɔ. ² Lonte nte tɔ taa pa lentɔyɛi kɔtasi nsi kɔkɔ lusaa tɔ, si tɔla tɔxɔ paa lentɛi isayatu husuɔvɔ sɔsɛi nyɛntɛ tɔtɔ. ɛlɛna kɔtɔlvɔ ɛmɔsi tɔ calɛm kɛ kɔtaya tɔlate kɔɛkɔmɔɛɛ tɔ. ³ ɛlɛna pɔ kɔɔli kɔrɛntɛ nim cɔlvɔ nim cɔlvɔ tɔna. Pɔ kɔrɔyɔvɔ pɔ tɔna mpi pa pama pɔ taa lotu tɔ tɔ, ⁴ na timpee naale na a nim, na kɔɛkɔmɔɛɛ taa nyɛm. Isu pa lɔsɔvɔvɔ hɔɔlɛ na pɔ kɔrɛntɛna timpee tɔ. ⁵ ɛlɛna kɔtɔlvɔ nyayasi pɔ tɔnaya kɔtaya tɔlate tɔ. Tayanvɔvɔ kɔtaya nte. ⁶ Kɔtɔlɛaa tɛɛsi taa apalaa tike kɔ tɔxɔna nantu ntɔyɛi lonte nte tɔ wɛna tɔ mpa tɔ tɔ taa. Mpi tɔ, tɔ kɛ kate taa kate yɔlvɔ. ⁷ Tayanvɔvɔ kɔtaya na isayatu husuɔvɔ nyɛɛɛka pɔ kɔsɔsɔvɔ wɛ kɔlvɔm tɔ kɛ. Kɔtɔlvɔ wei i lapa pɔ tɔmlɛ tɔ, unɛ i tɔnna pɔ nantu kɔkaasɔvɔ.

Kɔtɔlɛaa nyɛm

⁸ Ye isu nɔxɔlvɔ kɔna kɔrɛntɛ si i laki kɔtaya ɛka kɔkɔ lusaa tɔ. Kɔtɔlvɔ wei i lapa pɔ tɔmlɛ tɔ, unɛ i tɔnna tɔnyɔvɔ. ⁹ Ye pa kɔna lɔ tɔ tɔxɔnaya kɔhaɔ, isu potopoto, yaa kakalasi, yaa pɛtɛpɛtaya, yaa kɔtɔɛɛm, ɛlɛ kɔtɔlvɔ wei i lapa pɔ tɔmlɛ tɔ, unɛ i tɔnna. ¹⁰ Ama pɔ kaasa tɔxɔnaya kɔhaɛɛɛ lɛɛɛɛ tɔ. Paa nim kɔsitaya yaa kɔrɛntɛ nyɛɛka, kɔtɔlɛaa talɔxɔna pɔ tɔnaya teitei.

Nɔxɔ kɔlvɔmɔya kɔrɛntɔvɔvɔ kɔtasi tɔɔ kɔsɔsɔvɔ

¹¹ Nɔxɔ kɔlvɔmɔya kɔrɛntɔvɔvɔ kɔtasi nsi pa laki Tacaa tɔ si kɔsɔsɔvɔ ntu.

¹² Ye sɛɛtvɔ kɔtaya kɛ pa lapa, pa pulkina tɔtɔxɔ kɔkɔsɔm fɛi kakalasi nsi pa sita nim tɔ, pɔ pɛtɛpɛtasi nsi si tɔɔ pa taa-wɛ tɔ, na mɔlvɔm kɔrɛntɛ mpi pa nyɛntɛna-wɛ tɔ pɔ kakalasi. ¹³ Pɔlɛ pɔ paasi, pa sɔsɔyɛi kɔkɔsɔm potopoto kɛ sɛɛtvɔ kɔtaya ɛkɛ ka tɔ. ¹⁴ ɛlɛna pɔ lɔsi kakalasi nsi si tɔm tooso tɔ kɛ kɔlvɔmɔya kɔlvɔmɔya, na pɔ kɔrɛntɛna isɔta kɛ lɔ kɔtaya tɔlate kɛɛ. ɛlɛna kɔtɔlvɔ wei i ɛmɔsi kɔrɛntɛ calɛm kɛ tɔ kɔɛkɔmɔɛɛ tɔ tɔ, i kɔrɔyɔ sɔlɛ. ¹⁵ Ye sɛɛtvɔ kɔtaya kɔrɛntɛ nantu ɛlɛ, pɔ wɛɛ si kɔyaku ɛkɔ kɔ mayamaɔya kɛ paa tɔxɔ-tɔ, pɔ fɛi si tɔ fɛi tɔ.

¹⁶ Ye isu nɔxɔlvɔ lapa nɔxɔ kɔlvɔmɔya kɔrɛntɔvɔvɔ sɔsɛi, yaa i ka si nɔxɔ, ɛlɛna i la pɔ sɔsɛi, pa pɔsɔyɛi na pɔ tɔxɔ pɔ nantu kɛ kɔyaku ɛkɔ, na pɔ tɔxɔ pɔ kɔkaasɔvɔ kɛ pɔ tɔvɔ kɔfɛmɔyɔ. ¹⁷ Ye tɔ tala kɔyaku tooso nyɛɛkɔ wule, ɛlɛ pɔ wɛɛ si pɔ wɔ-tɔyɛi kɔkɔ. ¹⁸ Wei i tɔxɔ pɔ nantu kɛ kɔyaku tooso nyɛɛkɔ wule, Tacaa kaa mɔvɔ i kɔtaya. Pɔyɛlɛ i kɔtaya kaa waasi tɔtɔ. Pɔ pɔsa kɔsɔxɔvɔ yɔlvɔvɔ kɛ. Ye wei i tɔxɔna pɔ mɔlvɔ i nyuɔvɔ taa. ¹⁹ Ye pɔ nantu i tɔkina asilima yɔlvɔvɔ, tɔ fɛi tɔxɔvɔ tɔtɔ. Kɔkɔ kɛ paa nyayasi-tɔ.

Pɔ wɛɛ si mpa pa fɛina asilima tɔ, pa tike paa tɔxɔna pɔ nantu. ²⁰ Ye isu nɔxɔlvɔ wɛ asilima taa, na pɔ la Tacaa kɛ nɔxɔ kɔlvɔmɔya kɔrɛntɔvɔvɔ kɔtaya na pɔntɔvɔ tɔxɔ, pɔ wɛɛ si pɔ lɔsi-i lɛyɛli kɔrɛkɔlɛ taa. ²¹ Mɔvɔ tɔtɔxɔ ye nɔxɔlvɔ tɔkina asilima tɔ, paa yɔlvɔ, paa kɔrɛntɛ. ɛlɛna pɔntɔvɔ tɔxɔ kɔtaya ɛkɛ ka nantu. Paa lɔsi-i tɔtɔxɔ lɛyɛli kɔrɛkɔlɛ taa.

lɔ kɔsɛi na i yalaa kɛ nantu nim na tɔ calɛm tɔxɔvɔ

²² Mɔrɔyɔ Tacaa tɔma Moisi si: ²³ Telɔsi lɛyɛli nyɔɛma si: Pɔ fɛi si i tɔxɔ yɔlvɔvɔ nantu nim. Paa nau yaa heu yaa pɔɛɛ. ²⁴ Kɔrɛntɛ kɔsɔpɔlɛ, yaa nte pɔ kɔrɛntɛ na pɔ cɔli tɔ, tɔ nim fɛi tɔxɔvɔ. Ama i pɔsɔyɛi na i lana-wɔyɛi paa mpi. ²⁵ Ye nɔxɔlvɔ tɔxɔ tɔla nna pa laki Tacaa kɛ kɔtaya ɛka kɔkɔ lusaa tɔ ka nantu caka nim nyɛɛka, pɔ wɛɛ si pɔ lɔsi-i lɛyɛli kɔrɛkɔlɛ taa kɛ. ²⁶ Mɔvɔ tɔtɔxɔ paa timpiyɛi i kɔ caya, pɔ fɛi si i tɔxɔ sumaya yaa wontuɔvɔ nakɔli kɔ calɛm. ²⁷ Ye wei i tɔxɔ calɛm pɔ wɛɛ si pɔ lɔsi-i lɛyɛli kɔrɛkɔlɛ taa kɛ.

²⁸ Mɔrɔyɔ Tacaa tɔma Moisi si: ²⁹ Telɔsi lɛyɛli nyɔɛma kɛ kɔsɔsɔvɔnaa pane si: Ye yɔlvɔ lapa nɔxɔ kɔlvɔmɔya kɔrɛntɔvɔvɔ kɔtaya, pɔ wɛɛ si, i lɔsi Tacaa paa tete kɛ, na i cɛlɛ-i. ³⁰ I mayamaɔya i niɛ kɔ tɔkɔna na i pɔna Tacaa kɛ nantu nim cɔlvɔ nim cɔlvɔ, na lanɛ si pɔ nyayasi kɔkɔ. ɛlɛna i ha lanɛ nteɛ Tacaa kɛ lɔ kɔtaya tɔlate kɛɛ. ³¹ Alɔɛ na i pɔyɔlɛ paa tɔtɔxɔlɛ nte. ɛlɛna kɔtɔlvɔ nyayasi nantu nim nyɛntɛ kɛ kɔtaya tɔlate tɔ. ³² Pɔ wɛɛ si pɔ lɔsi nɔxɔ kɔlvɔmɔya kɔrɛntɔvɔvɔ kɔtaya yule nteɛ nyɛntɛ na pɔ cɛla kɔtɔlvɔ. ³³ Kɔtɔlɛaa taa wei i pulkina kɔrɛntɛ calɛm na tɔ nim kɛ kɔtaya tɔlate tɔ tɔ i paa tete nte. ³⁴ Tacaa mayamaɔya heelina lɛyɛli nyɔɛma mɛ si, i lɔsi nɔxɔ kɔlvɔmɔya kɔrɛntɔvɔvɔ kɔtaya kɔrɛntɛ yule, na pɔ lanɛ na i cɛla kɔtɔlvɔ Alɔɛ na i lɔlvɔvɔ nyɔɛma. Mpi tɔ, nantu nti tɔ kɛ pa paa nyɛm kɛ tam tɔ kɛ.

³⁵ Mpi mpi pa kɔlɛ Tacaa kɔtasi tɔ tɔ, pɔ pɔsɔyɛi Alɔɛ na i pɔyɔlɛ paa nyɛm kɛ kɔyɛɛkɔ pa kɔrɛ-wɛɛ Tacaa kɔtɔvɔ tɔmlɛ taa tɔxɔ. ³⁶ Tacaa tɔna lɛyɛli nyɔɛma si, pɔ cɛla-wɛɛ kɔyɛɛkɔ pa kɔrɛ-wɛɛ kɔtɔlɛaa na pɔ pɔli pa nyɔɛɛ taa kɛ nim tɔ. Pɔ wɛɛ si i tɔki kɔsɔsɔvɔ tɔnɛɛɛ tam tɔ kɛ.

³⁷ Kɔtaya ɛka kɔkɔ lusa ka tɔna tɔ, na tɔxɔnaya nyɛɛka, na isayatu husuɔvɔ nyɛɛka, na tasɔkɔlɛ tayanvɔvɔ nyɛɛka, na kɔtɔlɛaa tɔmlɛ taa sɔvɔ nyɛɛka, na nɔxɔ kɔlvɔmɔya kɔrɛntɔvɔvɔ pɔ kɔtasi kiɛɛ

nté. ³⁸Tacaa suna kiini ináyi Moisi ke nyuɔ nku pa yaa si Holepu tɔ ku taa. Kuyaku nku tɔtɔyo i tɔwa Iseyeli nyáma ke wɔlaya tɛtu taa si, pá laki-i katasí nsi.

KOTĒLAA KANCAALAYA NYĒMA TĒMLE TAA SUUU

8

KotĒlaa tĕmle taa suuu kotaya

¹Mpɔ́yó Tacaa tɔma Moisi si: ²Yaa Alɔ́n na i pɔyala ke tɔsulle cokĕle nɔnɔyo. Ilena n̄ yele na pá kɔna kotaya wontu kususuutu, na pɛ nim mpi pa pɔlɔyi nyɔyɔ taa tɔ. Na pá kɔna isayatu husɔyɔ kotaya naɔ apalɔ nyɛn, na iwaɔn naale, na potopotonaa mpa pa taa kukɔsum fɛi tɔyo cekĕlaya. ³Ilena n̄ koti Iseyeli nyáma kpekĕle tɔna tɔtɔyo lonɛ n̄tɛ tɔ taa.

⁴Mpɔ́yó Moisi lapa isu Tacaa tɔyɔ-i tɔ, na Iseyeli nyáma kpekĕle koti tɔsulle cokĕle nɔnɔyo. ⁵Ilena í heeli-we si nti Tacaa suwa tɔyɔle. ⁶Ntɛna Moisi yele na Alɔ́n na i pɔyala pá kɔ na í sɔ-weye kotaya lom. ⁷Ilena í suu Alɔ́n ke pɔtɛɛ toko, na í lɛli-i tampala, na í suu-i capa. Ilena í paa-i kotaya pente taka^a, na í tamsi i njmusi ke i siyile taa. nɔyɔlɔyɔ, na pá paaki pa lanja taa isu kukunaa paaki saalaya nka tɔ pɛ taka. ⁸Ilena í paa-i lanje hululuɔ, na í tɔ ku taa kɛ wala pee taka^a ke naale. Anáyi pa maɔasayana na pá nyɛn Iɔ kuyɔyɔtɔtu. ⁹Ntɛna í temi-i nyɔyɔ saalaya, na í mati ka tɔ kɛ Iɔ kuyɔyɔyɔ. Kɔle ku kɛ wala kɛ, na ku we isu tɔyɔ hɛtɔyɔ. I isɛntaa tɔ kɛ í matɔna kuyɔyɔyɔ nku, isu Tacaa ka keesɔyɔ-i tɔ.

¹⁰Mpɔ́yó Moisi kpaya kotaya nim, na í fɛni tɔsulle cokĕle, na tɔ taa wontu tɔna, na tɔ pɛsi Iɔ nyɛm. ¹¹Ilena í njmusi kotaya nim ke tɔm naatosompɔyɔlaya ke kotaya tɔlate na tɔ wontunaa tɔ. Lum kɔsanɔm cɛmse sɔsɔ na pɛ kpete tɔ kɛ í njmusa nim mpi si wontu nti tɔ pɛsi Iɔ nyɛm. ¹²Na í pɛli Alɔ́n nyɔyɔ taa kɛ kotaya nim, na í pɛsi Iɔ nyɛn. ¹³Pɛle pɛ waali kɛ í yelaa na Alɔ́n pɔyala kɔtɔna, na í suu-weye pa capanaa, na í lɛli-weye pa tampalanaa. Ilena í pa-weye pa kahusi ke teitei isu Tacaa ka suw tɔ.

¹⁴Mpɔ́yó Moisi yelaa na pá kɔna isayatu husɔyɔ kotaya naɔ apalɔnyɛn. Ilena Alɔ́n na i pɔyala pá tɔni nin ke i nyɔyɔ tɔ. ¹⁵Mpɔ́yó Moisi lenta-i, na í lii mpɔle ke i calɛm taa, na í nyɔtɔ Iɔ kotaya tɔlate njkulɔnɔsi taa hɛlɔnɔsi tɔ, na pɛ tayani-te. Ilena í pɛli calɛm kukaaɔm ke kotaya tɔlate tɛ. Iɛna i lapa na kotaya tɔlate pɛsi Iɔ nyɛntɛ na pá lakɔna-teye isayatu husɔyɔ katasí tɔyɔle. ¹⁶Mpɔ́yó Moisi kɔla nim tɔna, mpi pɛ pama kɔntɛ lotu tɔ tɔ. Paa timpee naale na a nim, na í seti hɔle nɔyɔ, na í nyayasi pɛ tɔnaya Iɔ kotaya tɔlate tɔ. ¹⁷Pɛ kaasɔyi naɔ i tɔnyɔ na i nantu na pɛ taa lotu, Ilena pá luna pɛ tɔnaya tesikile waali, na pá nyayasi kɔkɔ, isu Tacaa ka suw tɔ.

¹⁸Mpɔ́yó pa kɔna kotaya nka kɔkɔ lusa ka tɔna tɔ ka iwaasɔ, na Alɔ́n na i pɔyala pá tɔni pa nin ke ku nyɔyɔ tɔ. ¹⁹Moisi lenta-ku, Ilena i njmusi ku calɛm ke kotaya tɔlate kɔnjɔmɔn tɔ. ²⁰Ilena i faya-kuyɔ pilinɔsi, na í nyayasi pɛ na pɛ nyɔyɔ na pɛ nim. ²¹Ilena í nyaali lotu na nɔnjkraasi ke lom, na í nyayasi pɛ na nantu nti tɔ kaasaa tɔyɔ kotaya tɔlate tɔ. Kotaya nka kɔkɔ lusa tɔyɔle. Ka sɔɔsɔn ke Tacaa caaki.

²²Mpɔ́yó Moisi yelaa na pá kɔna iwaasɔ naale nyɛnku nku paa la kotaya na pɛ svsi Alɔ́n na i pɔyala ke kotĕlaa tɔmle taa tɔ. Ilena pá tɔni pa nin ke ku nyɔyɔ tɔ. ²³Mpɔ́yó Moisi lenta iwaasɔ nku, Ilena í lii ku calɛm na í taa-wáyi Alɔ́n njkraɔyɔ nɔyɔn nyɛnku nɔyɔ taa. I taa-wi tɔtɔyo i apalɔmpɔle nɔyɔn nyɛntɛ tɔ, na i apalɔnɔmpɔle nɔyɔn nyɛntɛ tɔ tɔtɔ. ²⁴Ilena í yele na Alɔ́n pɔyala kɔ na í taa calɛm tɔtɔyo pa nɔyɔn njkraɔn nɔsi taa, na pa nɔyɔn apalɔmpee na apalɔnɔmpee tɔ. Ilena í njmusi calɛm kukaaɔm ke kotaya tɔlate kɔnjɔmɔn taa. ²⁵Mpɔ́yó Moisi kpaya iwaasɔ nantu nim nyɛntɔ. Isu suka, na lotu taa nim, na hɔle nɔyɔ, na timpee naale na a nim, na yule nɔyɔn nyɛntɛ. ²⁶Ilena í lɛsi kukɔsum fɛi potopotonaa mpa pa ha Iɔ tɔ, pa tɔku taa kɛ pɛ kakalaya kulɔmɔya, na nim nyɛnka, na tinte pɔyale, na í su nantu nim nyɛntɔ na nɔyɔn yule pɛ tɔ. ²⁷Ilena í tɔ pɛ tɔnaya Alɔ́n na i pɔyala pa nin taa, na í heeli-we si pá ha-tɔyi Tacaa. ²⁸Pɛ waali kɛ Moisi mu kɔhaan ináyi pa nin taa na í nyayasi-i kotaya tɔlate tɔ kɛ katasí nsi kɔkɔ lusa tɔ si tɔ. Kotĕlaa tɔmle taa suuu kotaya nte. Pɛ kotaya nka kɔkɔ lusa ka tɔna tɔyɔle. Pɛ sɔɔsɔn ke Tacaa caaki. ²⁹Mpɔ́yó Moisi kpaya kotĕlaa tɔmle taa suuu kotaya kɔntɛ lanje, na í ha Tacaa ke kotaya tɔlate kin. Ilena nantɔyɔ nku ku pɛsi Moisi nyɛnku isu Tacaa ka suw tɔ.

³⁰Pɛ waali kɛ i kpaya kotaya nim, na calɛm mpi pu we Iɔ kotaya tɔlate tɔ tɔyɔ pɛɔ, na í njmusi Alɔ́n na i wontu tɔ. Na i pɔyala na pele pa nyɛntɔ tɔ tɔtɔ. Ilena Alɔ́n na i pɔyala na pa wontu kususuutu pa pɛsi Iɔ nyɛm.

³¹Mpɔ́yó Moisi heela Alɔ́n na i pɔyala si: I tɛsi heu apalɔ naale nyɛn nantu ke tɔsulle cokĕle nɔnɔyo. Ilena í tɔyɔ-tɔyi tɔnaya mɔ maɔamaya, na potopotonaa mpa pa lapa kotaya tɔ tɔ. Isu ma keesɔyɔ-mɛ tɔ. ³²Ye pɛ kaasa nantu yaa potopoto, pɛ weɛ si í ká wɔ kɔkɔ. ³³I ká caya tɔsulle

^a 8:7 kotaya pente taka: Wontuyɔ nku pa yaa si kotaya pente tɔ, ku ke kotĕlaa toko ^a 8:8 wala pee taka: Pɛ kɛ kotaya wontu nti pa naakayana Iɔ luyɔ nyɛntɔ tɔyɔ. Tɛ ta nyi iɛna pa lakayana-ti tɔ.

cokäle nɔnɔɔ ke kuyeeɲ naatosomprɔɔlaya. Pə fei si í lu tɔna. Haləna mə təmle taa suu kotaya kuyaku kancaalaya na kantakaya nyəɲku wule. ³⁴ Tacaa mayamaɣa suna si pá la isu pə lapu saɲa isəntə tɔ. Ulena pécɔ́ pə husi mə isayatu. ³⁵ I caya tɔsulle cokäle nɔnɔɔ ke ilim na ahoɔ ke wee naatosomprɔɔlaya un na í tɔki Tacaa kusəsutu. Ule í kaa sí. Moisi si: Nti Isə heela-m tɔyle.

³⁶ Mprɔ́yó Alɔɲ na í pəyalaa pa lapa nti Tacaa ka heela Moisi na í teləsi-we tɔ.

9

Alɔɲ na í pəyalaa pa kancaalaya kɔtasi

¹ Mprɔ́yó kuyaku pələfeɪ naanɔwa nyəɲku wule, Moisi yaa Alɔɲ na í pəyalaa na Iseyeli sɔsaa tɔtɔ. ² Ulena í heeli Alɔɲ si: Caa naule nte tɔ tiili tá caamu na paa la-teye isayatu husuyɔ kotaya tɔ. Na heu apalu wei í tiili tá caamu na paa lapi-ɪ kotaya ŋka kɔkɔ lusa ka tɔna tɔ, na í ŋkɔna pə naaleɣe Tacaa kin. ³ Pə waali, ulena í tɔ Iseyeli nyɔ́ma na pá kɔna pəɲtɔlɔyɔ ŋku paa la isayatu husuyɔ kotaya tɔ. Na pənaɣa kɔlɔmɔɣa naule na pə iwəyaya mpa pa tiili tá caamu, na paa la-weye kotaya ŋka kɔkɔ lusa ka tɔna tɔ. ⁴ Na nau na heu apalu nyəɲ wei paa la nɔɔ kɔlɔmɔɣa kɔpəntɔyɔ kotaya tɔ. Na tɔyɔnaɣa kɔhau ŋku pa nuɣutina nim tɔ. Mpi tɔ, saɲa mayamaɣa ke Tacaa ká huli-meye í ti.

⁵ Waatu wei pa kɔna tɔsulle cokäle nɔnɔɔ ke mpi mpi pə həla Moisi yaawa tɔ ulena Iseyeli nyɔ́ma tɔna kɔpəntɔna cokäle nte na pá səɲ Isə tɔyaya kin. ⁶ Ulena Moisi tɔ si: Nti Tacaa tu-me tɔkɔ. I la-ti, na Isə teeli wee mə heku.

⁷ Mprɔ́yó Moisi tama Alɔɲ si: Kɔpəntɔna Isə kotaya tɔlate na í ləsi tɔ tɔ kə isayatu husuyɔ kotaya, na ŋka kɔkɔ lusa ka tɔna tɔ. Ulena í la isayatu husuyɔ kotaya ke í na yɔlaa pa nyɔɔɲ tɔ. Pə waali, ulena í la yɔlaa nyɔɔɲ tɔ kə kotaya, na í la-weye isayatu husuyɔ nyəɲka, isu Tacaa suw tɔ.

⁸ Mprɔ́yó Alɔɲ kɔpəntɔna Isə kotaya tɔlate, na í lenti naule na í la-teye í isayatu husuyɔ kotaya. ⁹ Ulena í pəyalaa pona-ɪ tɔ caləm na í lii pə taa kə mpələ. Ulena í taa Isə kotaya tɔlate həlɔɲasi tɔ, na í pəli-wəɣi tɔ tɛ. ¹⁰ Kelena í nyayasi tɔ tɔ kə kɔpəntɔ nim cɔlɔ nim cɔlɔ. Na timpee na həle, isu Tacaa tɔyɔ Moisi tɔ. ¹¹ Pə yela nantu na tɔnyɔ, ulena pá luna tɔsikile waali na pá nyayasi kɔkɔ.

¹² Mprɔ́yó Alɔɲ lenta heu apalu nyəɲ wei kɔkɔ lusiɣi í tɔna tɔ. Ulena í pəyalaa cele-ɪ kɔpəntɔ caləm na í ŋmusi-wəɣi kotaya tɔlate kɔɲkɔmɔɲ taa. ¹³ Na pá cele-ɪ tɔtɔyɔ tɔ nyɔyɔ na tɔ nantu na pá sɛta-təɣi tilima, na í nyayasi-təɣi Isə kotaya tɔlate tɔ. ¹⁴ Ulena í nyaali pə taa lotu na nɔɲkpaasi na í nyayasi-təɣi nantu lenti tɔ.

¹⁵ Pə waali kə Alɔɲ lapa Tacaa ke yɔlaa kɔtasi. I kɔpaya pəɲtɔlɔyɔ ŋku yɔlaa ka kɔna pa isayatu husuyɔ tɔ tɔ. Ulena í lenti-ku, na í lá-kuyɔ kotaya isu í ka lapu naule tɔ. ¹⁶ Mprɔ́yó í lapa kɔpəntɔ naale unəɣi kotaya ŋka kɔkɔ lusa ka tɔna tɔ, isu pa suw tɔ. ¹⁷ Ulena í pona tɔyɔnaɣa kɔhau, na í cosí ŋkute na í nyayasi-teye kotaya tɔlate tɔ, na í kɔpəntɔna paa kuyaku ŋku kɔ kotaya ŋka kɔkɔ nyaya ka tɔna tɔ. ¹⁸ Mprɔ́yó í lenta nau na heu apalu wei yɔlaa ka kɔnaa si pa laki nɔɔ kɔlɔmɔɣa kɔpəntɔyɔ kotaya tɔ. Ulena í pəyalaa cele-ɪ kɔpəntɔna anɪ a caləm na í ŋmusi Isə kotaya tɔlate kɔɲkɔmɔɲ tɔ. ¹⁹ Na pá cele-ɪ tɔtɔyɔ nau apalu nyəɲ nantu nim nyəntɔ, na heu apalu nyəɲ suka, na pə taa lotu tɔ nim na timpee na həle. ²⁰ Ulena í tɔni nim cɔlɔ nim cɔlɔ nantɔnaa mpeɣe kɔpəntɔna anɪ a naale a larɣa tɔ. Ulena Alɔɲ nyayasi nantu nim nyəntɔ ntəɣi kɔkɔ ke kotaya tɔlate tɔ. ²¹ Na í ha Tacaa ke larɣa anɪ na ntɔyɔɲ yule ke Isə kotaya tɔlate kin ke teitei isu Moisi ka keesuyɔ-ɪ tɔ.

²² Waatu wei Alɔɲ tɔma isayatu husuyɔ kɔtasi na nsi kɔkɔ lusa si tɔna tɔ na nɔɔ kɔlɔmɔɣa kɔpəntɔyɔ nyəɲsi ke lapu, ulena í kpaasi í niɲ na yɔlaa tɔ na í tɔɲsi-weye nɔɔ kɔpəntɔna. Ulena í lu Isə kotaya tɔlate tɔ na í ti.

²³ Mprɔ́yó Moisi na Alɔɲ pa suu tɔsulle cokäle taa. Waatu wei pa luwa, ulena pá tɔɲsi yɔlaa ke naɔsi kɔpəntɔ. Ulena Tacaa teeli na yɔlaa tɔna heku. ²⁴ Tɔnaɣa kɔkɔ kulaa na ká nyaya kotaya ŋka kɔkɔ lusa ka tɔna tɔ, na nantu nim nyəntɔ. Yɔlaa tɔna ná mpɔ, ulena pá yaya larɣalɔmle kakiisasi na pá hoti pa isəntɔ kə ate.

10

Ləyaya tɔ kusəsutu

¹ Mprɔ́yó Alɔɲ pəyalaa naale, Natapɪ na Apihu, pa kɔpaya pa tulaalɔ cofolonaa na pá hee kɔkɔ na pá tɔ tulaalɔ kə ka tɔ. Ulena pá lá Tacaa ke tulaalɔ kotaya kpaɪ nyəɲka. Pa ta tɔɲ isəna Isə ka suwa tɔ. ² Tɔnaɣa kɔkɔ nakəli luna cokäle taa, na ká nyaya-weye kɔpəntɔna na pa isɛ. ³ Mprɔyule Moisi tama Alɔɲ si: Tacaa tɔma-meye-təɣi kpaalɔyɔ ke saa wei í tɔɲaya si:

Ma caaki kə si mpa pa kɔpəntɔyɔna-m tɔ, pá nyana ma tɔnaɲɲ weɛtɔ, na pá tu-m teeli ke yɔlaa tɔna kin. Ulena sɔyɔntɔ anaam pi Alɔɲ na í su tɔkulum.

⁴ Mprɔ́yó Moisi yaa Alɔɲ caa taalɔ Wusiyeli pəyalaa, Mikayeli na Iisafan si: I polo í kɔpaya mə tɛtɔnaa mpa pa sɛpa tɔyɔ cokäle kin, na í luna na í hatələna tɔsikile. ⁵ Ulena pá polo pa ləsi

sətaa mpe, na pa capanaa ke tesikile waali, isu Moisi yəyotuyu tō. ⁶ M̄p̄r̄ȳó Moisi heela Al̄on na i p̄yalaa lelaa naale, ilasaa na Itamaa si: I taa yele m̄ə nȳəsi seyeleyu, yaa i c̄əli m̄ə wontu ke l̄ȳáya t̄ə. P̄ə taa k̄ə na i k̄əna m̄ə t̄ə k̄ə s̄əm, na Taa m̄ə l̄seyele k̄pek̄əle t̄əna na p̄ááná. I yele m̄ə t̄et̄onaa l̄seyele nȳəma na p̄á c̄aya m̄pa l̄so k̄una k̄ə k̄ə t̄ə p̄á l̄ȳáya. ⁷ Al̄on pa maɣamaya p̄á taa hat̄əlena t̄əsulle c̄ok̄əle n̄on̄ȳo t̄əna. P̄ə taa k̄ə na p̄á sí. P̄ə t̄aya p̄əlv, k̄ət̄aya n̄im m̄pi pa p̄əla-m̄e t̄ə, p̄ə p̄əsa-m̄eɣe Taa m̄ə t̄əmle nȳəma k̄é.

M̄p̄r̄ȳó Al̄on na i p̄yalaa pa m̄əwa Moisi t̄əm n̄ti.

Solv̄m̄ toj̄ nȳəm̄ t̄ə k̄əs̄əs̄utv̄

⁸ M̄p̄r̄ȳó Taa t̄əma Al̄on si: ⁹ P̄ə f̄ei s̄i nȳana nȳá p̄yalaa m̄ə taa n̄əlv̄o i nȳəə solv̄m, yaa k̄ok̄ok̄um̄ nap̄əli, na p̄əc̄ó i s̄ov̄ t̄əsulle c̄ok̄əle taa. Ye i lapa m̄p̄u, i k̄á s̄i. K̄īū ŋku p̄ə w̄e s̄i m̄ə na m̄ə l̄ul̄v̄ȳ nȳəma i k̄á t̄əki tam̄ t̄ə t̄əȳəle. ¹⁰ Ilena p̄əc̄ó i p̄əsi na i f̄aȳas̄i l̄so nȳəm̄ na k̄rai nȳəm̄, na asilima na k̄upam. ¹¹ I taa nȳəə-w̄i t̄ə t̄əȳo waatu wei i seyeles̄ayi l̄seyele nȳəma ke k̄īn̄ wei i t̄əna Taa ka h̄ula Moisi na i tel̄əsi-m̄e t̄ə.

K̄ət̄aya n̄antv̄ t̄ə k̄əs̄əs̄utv̄

¹² M̄p̄r̄ȳó Moisi heela Al̄on na i p̄yalaa naale, ilasaa na Itamaa m̄pa p̄ə kaasa-i t̄ə si: I k̄p̄aya Taa t̄əȳonaya k̄uhav̄ ŋku k̄ə k̄ə nȳayaa na k̄ú kaasi t̄ə. Ilena i t̄ó k̄ok̄os̄m̄ f̄ei kakalasi, na i t̄əȳo-s̄əyi l̄so k̄ət̄aya t̄əlat̄e k̄īn̄. M̄pi t̄ə, p̄ə k̄é k̄ate taa k̄ate t̄əȳonaya k̄é. ¹³ Iso l̄onte k̄ate nȳənt̄e taa k̄é i k̄á t̄əȳo-k̄é. Taa t̄əȳonaya k̄uhav̄ ŋku i ha Al̄on na i p̄iya ke p̄a p̄a tete isu i ka heeluȳu-m̄ t̄əȳəle. ¹⁴ T̄əla w̄ena l̄seyele nȳəma laki n̄əȳo k̄ol̄om̄aya k̄rent̄uȳo k̄ət̄aya, na p̄á ha lan̄je na yule ke Taa ke l̄so k̄ət̄aya t̄əlat̄e k̄īn̄ t̄ə, t̄ə p̄əsa m̄ə p̄a nȳəm̄ k̄é. Ie nȳana nȳá p̄yalaa na m̄ə alaa nȳəma i k̄á t̄əȳon̄a-t̄əyi l̄onte n̄an̄j̄ nȳənt̄e taa. ¹⁵ P̄ə w̄e s̄i l̄seyele nȳəma i k̄əna yule na lan̄je, na p̄ə s̄əəəəna n̄im c̄əlv̄ n̄im c̄əlv̄ n̄antv̄. T̄əȳe k̄ət̄alaa w̄əki k̄ə k̄ə ke k̄ət̄aya t̄əlat̄e t̄ə k̄é waatu wei pa t̄əma-t̄əyi Taa ke hav̄ ke k̄ət̄aya t̄əlat̄e k̄īn̄ t̄ə. Ilena t̄ə p̄əsi nȳana nȳá p̄yalaa m̄ə nȳənt̄o ke tam̄ t̄ə isu Taa ȳəyotuyu t̄ə.

¹⁶ M̄p̄r̄ȳó Moisi p̄eeka p̄əŋt̄əlv̄ȳo ŋku pa lapa k̄ət̄aya ke ȳəlaa isayatu hus̄uȳo t̄ə t̄ə k̄v̄ t̄əm. Ilena i nu s̄i pa nȳayasa-k̄uȳo k̄ə k̄ə. Nt̄ena i m̄v̄ p̄ááná na Al̄on p̄yalaa ilasaa na Itamaa. M̄p̄r̄ȳó i p̄əsa-w̄e si: ¹⁷ Pepe t̄ə k̄é i t̄á t̄əȳo k̄ət̄aya ŋke ka n̄antv̄ ke l̄onte k̄ate nȳənt̄e taa? M̄pi p̄ə t̄ə t̄ə, p̄ə k̄é k̄ate taa k̄ate t̄əȳonaya k̄é. Taa ka hana-m̄eɣe k̄r̄ənt̄e ŋt̄e s̄i i waasi l̄seyele k̄pek̄əle ke pa kawalaya. Ilena i lá pa nȳəon̄ t̄ə k̄é isayatu hus̄uȳo k̄ət̄aya. ¹⁸ I k̄r̄ənt̄e cal̄am̄ ta polo l̄so t̄əȳaya taa, p̄u w̄e k̄é s̄i i t̄əȳo t̄ə n̄antv̄ ke l̄onte k̄ate nȳənt̄e taa, isu m̄aa heeluȳu-m̄e t̄ə.

¹⁹ M̄p̄r̄ȳó Al̄on c̄əwa Moisi si: Nȳəni, saha ke ma p̄yalaa lapa pa isayatu hus̄uȳo k̄ət̄aya, na ŋka k̄ə k̄ə lusa ka t̄əna t̄ə. P̄əc̄o n̄ nȳəma lan̄wak̄əlle n̄te t̄ə maɣana-m̄ t̄ə. M̄aa p̄əsi na m̄á t̄əȳo isayatu hus̄uȳo k̄ət̄aya k̄r̄ənt̄e n̄antv̄ na? Taa lan̄je k̄á h̄eena-m̄?

²⁰ Moisi nuwa t̄əm n̄ti, ilena i m̄v̄-t̄u.

MPI PĒ KE ASILIMA NA MPI PĒ KE KUPAM TŌ PĒ TŌM

11

T̄əla asilima nȳəna na k̄opana p̄ə t̄əm

¹ M̄p̄r̄ȳó Taa heela Moisi na Al̄on si: ² I tel̄əsi l̄seyele nȳəma si, at̄e t̄əla taa, n̄na n̄na i k̄á t̄əȳo t̄əȳəle, ³ n̄na a ac̄əwa f̄aȳaa, na á w̄ena talasi t̄ə. ⁴⁻⁶ Ama p̄ə f̄ei s̄i i t̄əȳo ȳooȳo, na p̄uȳo namaya, na k̄p̄aca. T̄əla an̄i a w̄ena talasi yaa, il̄e a ac̄əwa ta f̄aya k̄é. ⁷ P̄ə f̄ei s̄i i t̄əȳo afa t̄ə t̄ə. M̄pi t̄ə, p̄a i ac̄əwa f̄aȳaa t̄ə, i f̄eina talaya. ⁸ P̄ə w̄e s̄i i nȳəni t̄əla an̄əyi asilima nȳəna k̄é. I taa t̄əȳo-ȳe. P̄əc̄ó i taa tokina a k̄əs̄əp̄e ke tokinav̄ maɣamaya.

⁹ Ye p̄ə kaasa l̄m̄ taa wontu il̄e, i t̄əȳo tiina w̄ena a w̄ena l̄m̄ yaal̄əŋ na setv̄ t̄ə. I k̄īi w̄ena a f̄eina m̄p̄u t̄ə. ¹⁰ P̄ə kaas̄uȳo l̄m̄ t̄əna taa wontu lent̄i, yaa p̄ə nȳamanyamanaa m̄pa pa f̄eina l̄m̄ yaal̄əŋ na setv̄ t̄ə, p̄ə k̄é-m̄eɣe ac̄aal̄ətv̄ k̄é. ¹¹ I nȳəni-t̄əyi asilima, i taa t̄əȳo-t̄i, yaa i tokina t̄ə k̄əs̄əp̄ətv̄. ¹² I k̄īi l̄m̄ taa wontu t̄əna n̄ti t̄ə f̄eina l̄m̄ yaal̄əŋ na setv̄ t̄ə.

¹³⁻¹⁹ Sumasi n̄si p̄ə w̄e s̄i i nȳəni asilima na i k̄īi s̄i t̄əȳo t̄əȳəle: Ȳepeleku, na k̄pimle, na h̄ek̄əle, na kat̄ək̄at̄uȳo, na taataa, na t̄əȳonak̄p̄eluȳu, na k̄əlaal̄v̄ȳo, na tint̄ək̄əlaȳa, na s̄em̄uȳo, na s̄i piit̄imnaa t̄əna.

²⁰ P̄ə w̄e s̄i i nȳəni asilima ke nȳamanyamanaa m̄pa pa t̄əna pa w̄ena k̄eŋ na n̄əh̄eɣe liȳiti t̄ə. ²¹ Ama i t̄əȳo pa taa m̄pa pa w̄ena k̄eŋ na n̄əh̄eɣe liȳiti na n̄əŋk̄p̄aasi na p̄á ŋmaaki tetv̄ t̄ə t̄ə p̄a t̄əna. ²² Pa taa m̄pa i k̄á t̄əȳo t̄əȳəle c̄əlv̄əŋ na i loon̄ja t̄əna, na k̄ətolon̄ na k̄v̄ loon̄ja t̄əna. ²³ P̄ə kaasa lent̄i n̄ti t̄ə w̄ena k̄eŋ na n̄əh̄eɣe liȳiti t̄ə, i nȳəni-t̄əyi asilima p̄əlv̄.

T̄əla na wontu n̄ti t̄ə k̄əs̄əp̄ətv̄ tokinav̄ pilisiyi ȳəlv̄ t̄ə

²⁴⁻²⁵ Wontu lent̄i w̄e, ye ȳəlv̄ i k̄p̄aya t̄ə k̄əs̄əp̄ətv̄, yaa i tu tokina-t̄i, p̄ə pilisi-i k̄é. P̄ə w̄e s̄i i c̄əv̄o i wontu k̄əs̄usuutu, na i c̄aya m̄p̄r̄ȳó asilima taa, hal̄əna taanaya. ²⁶⁻²⁸ N̄ti n̄ti p̄ə w̄e s̄i i nȳəni asilima t̄əȳəle n̄ti t̄ə ac̄əwa ta f̄aya, na t̄ə f̄eina talasi t̄ə. Na n̄əh̄eɣe liȳiti nȳənt̄o t̄əna n̄ti t̄ə

wena sɔkpaŋ tɔ. Ye wei í kpaɣa tɔ kɔsɔpɛtɔ pɛ wɛɛ sɪ í cɔtɔ ɪ wontu na í caya asilima taa, halɛna taanaɣa.

²⁹⁻³⁰ Wontunaa mpa í ká nyɛni asilima ke nti nti tɔ tɔŋ tɔ lotu tɔɔ tɔɔlɛ kutɔntɔlokpanaa camna^a, na mpiiu, na cimlee, na a piitimnaa, na canjasi. ³¹ Wontu sɔkpetu nti tɔ taa nti í ká nyɛni asilima tɔɔlɛ. Ye wei í tokina tɔ taa kɔsɔpɛtɔ, ɪ ká wɛɛ asilima taa kɛ́, halɛna taanaɣa. ³² Ye tɔ kɔsɔpɛtɔ hota wontu nti pa lakɛna tɔ tɔ taa nakoli taa, kule kɔ pɛsa asilima kɛ́. Paa kɔsaakɛm, paa wontu kɔsusuutu, yaa tɔnɔɔ pɔlɔpɔ, yaa huluyɔ. Paa wontuyɔ njku te, pɛ wɛɛ sɪ pá nyaali-kuyɔ na lɔm na kɔ caya asilima taa, halɛna taanaɣa. Pɛ waali ke paa nyɛni-kuyɔ kɔpaŋkɔ. ³³ Ye cuyɔ tiyaya taa kɛ́ tɔ taa nakoli hotaa. Tiyaya na ka taa nyɛm tɛna, pɛsɛɣi asilima kɛ́. Pɛ wɛɛ sɪ pa yɔki-ke. ³⁴ Ye pa pɛla tiyaya njke ka taa lum ke tɔɔnɔɔ kɔpaŋka tɔɔ, kɛle ka pɛsɛɣi asilima kɛ́. Yaa pu ke konyɔnyɔɔm kɔpam, pɛ pɛsɛɣi asilima tɔtɔɔ. Paa tiyaya ka kɛ́ njka. ³⁵ Paa mpi pɛ tɔɔ kɛ́ wontu tɔne tɔ taa kɔsɔpɛtɔ hotaa, pu pɛsi asilima kɛ́. Ye pɛ kɛ́ potopotonaa mɛsaɣa, yaa mɛsaɣa kutɛsaɣa taa ke kɔ hotaa, pɛ wɛɛ sɪ pá yɔki-keɣe. Mpi tɔ, pɛ ke-mɛɣe asilima kɛ́, na í ká nyɛni-wɛɣi asilima. ³⁶ Ama ye isɔ hite yaa lɔkɔ taa kɛ́ wontuyɔ kɔsɔpɛtɔ hotaa, lɔm kaa pilisi. Iɛ wei ɪ ka tokina-kɔ tɔɔlɛ asilima tɔ. ³⁷ Ye isɔ pee wena pa suwa sɪ pa tuuki tɔ, a tɔɔ kɛ́ wontuyɔ njku kɔ kɔsɔpɛtɔ hotaa, a kaa pilisi. ³⁸ Ama ye kutɔtɔɔna ke pa wɛsa lɔm, na wontu nti tɔ taa nakoli kɔsɔpɛtɔ hoti pɛ taa, ɪ a pilisaa kɛle.

³⁹ Ye isɔ kpɛntɛ nte pa ha-mɛɣe mpa sɪ í tɔɔ tɔ, tɔ sɛpa, na nɔɔlɔ tokina-tɛ, ɪ ká wɛɛ asilima taa kɛ́, halɛna taanaɣa. ⁴⁰ Wei ɪ sɔɣɔla kpɛntɛ ntɛ, yaa ɪ tu tɔɔ-tɛ, ɪ ká cɔtɔ ɪ wontu kɛ́, na í wɛɛ asilima taa, halɛna taanaɣa.

⁴¹ Pɛ wɛɛ sɪ í kii nyamanyamanaa mpa pa tɔŋ tetɔ tɔɔ tɔɔ, na í nyɛni-wɛɣe acaalɛtɔ. ⁴² Paa mpa pa tuuki, yaa pa tɔŋ nɔɔhɛɛ liyiti, yaa nɔɔhɛɛ payale tɔ. Pa ke-mɛɣe acaalɛtɔ kɛ́, pa fɛi tɔɔɔ. ⁴³ ɪ taa pilisi mɛ tɪ na nyamanyamanaa mpe pa tɛna. ɪ taa telɔsi mɛ tɔɔɔ pa asilima. Pɛɣele í taa yeɛle na pa asilima tɛɛ-mɛ. ⁴⁴ Mpi pɛ tɔɔ tɔ, mɔɔlɛ Tacaa mɛ Isɔ. Pɛ wɛɛ sɪ í fayasi mɛ tɪ na í wɛɛ tɛnanɔŋ. Pɛ taya pɔlɔ, ma wɛɛ kɛ́ tɛnanɔŋ. ɪ taa pilisi mɛ tɪ na nyamanyamanaa mpa pa tɔŋ tetɔ tɔ tɔ. ⁴⁵ Mɔɔlɛ Tacaa, ma lɛsɛna-mɛɣe Icipiti tetɔ taa sɪ ɪ nyɛnɔɔni-m mɛ Isɔ. Mpu tɔ, í wɛɛ tɛnanɔŋ. Mpi tɔ, ma wɛɛ kɛ́ tɛnanɔŋ.

⁴⁶ Kɔsɔsɔtɔ nti í ka tɔki tala na sumasi na lɔm taa wontu na tetɔ tɔɔ nyamanyamanaa tɔm taa tɔɔlɛ. ⁴⁷ Nti tu fayasɛna-mɛɣe wontu kɔpantɔ na asilima nyɛntɔ, na nti tɔ wɛ tɔɔɔ na nti tɔ fɛi tɔɔ tɔ.

12

Asilima keelɔɔv kotaya ke alɔ lɔlɔvɔ waali

¹ Mɔɔlɔ Tacaa tɔna Moisi sɪ: ² Heeli Isɛɣeli nyɛma sɪ, ye alɔ lapa teu, na í lɔlɔ apalɔpɛɣaya. ɪ asilima kɔɣɛɛŋ ntɛ naatosompɔɔlɔɣa, ke teitei isɔ ɪ isɔtɔ nav kɔɣɛɛŋ. ³ Iɛna pá peli pɛɣaya ke kuyaku pɔlefeɛ naanɔwa nyɛŋkɔ wule. ⁴ Pɛ waali, ɪena alɔ caya kɔɣɛɛŋ hiu na naanɔwa na tooso, na í tayanɔɣi ɪ calɛm asilima. Pɛ fɛi sɪ í wiili tɛsulle taa, yaa í tokina Isɔ pɔlɔpɔ. Halɛna ɪ asilima kɔɣɛɛŋ tem.

⁵ Ye alɔpɛɣaya ke alɔ lɔlaa, ɪ ɪ caya asilima taa kɛ́ cimaaɛnnaa naale, isɔ ɪ isɔtɔ nav waatu. Pɛ waali, ɪena í la kɔɣɛɛŋ nutosɔ na naatoso tɔtɔ na í tayanɔɣi ɪ calɛm asilima.

⁶ Paa apalɔpɛɣaya, yaa alɔpɛɣaya ke alɔ lɔlaa. ɪ asilima kɔɣɛɛŋ tɛŋ mpu, ɪena í caa pɛnáyá kɔlɔmɔɣa ɪwɔɣaya sɪ pá la kotaya njka kɔkɔ lusa ka tɛna tɔɔɔ isayatu husuɔvɔ kotaya. Yaa alukukuku, yaa ihokaya. ⁷ Kɔtɔlɔ tɛŋ kɔtasi nɔɔɣi Tacaa ke lapu ɪena í la alɔ ke asilima husuɔvɔ kotaya. Iɛna Isɔ tayanɔ ɪ calɛm asilima.

Paa alɔ lɔla apalɔpɛɣaya yaa alɔpɛɣaya kɔsɔsɔtɔ nti paa tɔki tɔɔlɛ.

⁸ Ye asɔnɔɔvɔ kaa pɛsi na kɔ hiki ɪwɔɣaya ɪe, kɔ caa ihokasi naale yaa alukukunaa naale. Iɛna pá la sumaya lenka ke kotaya njka kɔkɔ lusa ka tɛna tɔ, na lenka ke isayatu husuɔvɔ nyɛnjka. Na kɔtɔlɔ lapi-ɪ asilima keelɔɔvɔ sɔɔsi, ɪe pɛ tayanɔ-ɪ kɛle.

13

Yulɔ tɔnɔvɔ tɔɔ kutɔmɔŋ tɔm

¹ Mɔɔlɔ Tacaa heela Moisi na Alɔŋ sɪ: ² Ye mɔlɔɣa, yaa kaav, yaa tɔlɔŋa lu yulɔ tɔnɔvɔ tɔɔ, na pɛ pɛsi tɔnɔvɔ tɔɔ asilima kutɔŋ. Iɛ pa pona punto ke kɔtɔlɔ Alɔŋ, yaa ɪ pɔɔɔlɔ taa nɔɔlɔ kinj. ³ Na ɪlé í wiila-ɪ na í ná tɔwule ntɛ tɔ taa limaa na nyɔɔsi holɔmɔ, ɪe kutɔŋ asilima nyɛnjko ntɛ. Iɛ kɔtɔlɔ kpaaɔlɔ kpakpaa sɪ ɪ kɛ́ asilima tɔ. ⁴ Ye pɛ kɛ́ tɔlɔŋa yaa tayanɔmate, na tɔwile ta lim na nyɔɔlɔɣa kɔholɔmɔɣa fɛi, ɪe kɔtɔlɔ su kutɔntɔ na ɪ mpa ke kɔɣɛɛŋ naatosompɔɔlɔɣa. ⁵ Kuyaku naatosompɔɔlɔɣa nyɛnjko sikiyi ɪena í tasa kutɔntɔ ke wiiluyɔ, ye ɪ nawɔ sɪ tɔwile ntɛ tɔ wɛ mpu tɔ ta layasi, ɪ ɪ tasa-ɪ siw na ɪ mpa ke kɔɣɛɛŋ naatosompɔɔlɔɣa tɔtɔ. ⁶ Kɔɣɛɛŋ unɔ ɪ tɛɛwa ɪe kɔtɔlɔ tasa-ɪ wiiluyɔ ke tɔm naale nyɛm, ye tɔwile ntɛ tɔ sala yem tɔ ta sɔɔsi ɪe ɪ hulɔ sɪ pɛ

^a 11:29-30 kutɔntɔlokpanaa camna: Pɛle pa tɛ mpiiu nɔɔlɔvɔ, ɪ wɛɛtɔ na ɪ yaasi wɛ teitei isɔ fu. Ama ɪ tɔmɔŋ wɛ isɔ mpiiu.

taya kotɔŋ, pə kɛ lutu kɛ, pə tɔɔ tɔ ɪ fei asilima. Uena ɪ cɔtɔ ɪ wontu na ɪ pəsi kopɔŋ. ⁷ Ama ye kotontɔ tɔwile ntɛ tɔ suw wanj ke pɔle pə waali ɪ tayan mɔlɔyɔ ke kɔtulu kinj. ⁸ Ye ɪlɛ ɪ tasa-ɪ wiiluyɔ na ɪ nɔ sɪ tɔwile walaa ɪ huli sɪ asilima kotɔŋ wenna-ɪ. ɪlɛ ɪ kɛ asilima tɔ ntɛ.

⁹ Ye kotɔŋ kɔsɛmɔyɔ taka kpa yulɔ, pa pukina-ɪ kɔtulu tɛyɛ. ¹⁰ Ye ɪ wiila-ɪ na ɪ maɣana tute ke ɪhulɔmɔw na tɔ tɔɔ na hinj na tɔ nyɔɔsi hulɔmaa ¹¹ ɪ asilima kotɔŋ maɣamaɣa kɛlɛ, pə fei sɪ pɔ tasa-ɪ suw ke preeŋa sɪ pa naaki tɔtɔ. Kɔtulu kɔ kpaali kɛ sɪ asilima tɔ. ¹² Ama ye asilima kotɔŋ lɔla pee ke yulɔ tɔnyɔ tɔna ke pə kpaɣaw ɪ nyɔyɔ na pɔ polo ɪ nɔɔhɛ tɔ, ¹³ ɪlɛ kɔtulu wiili kotontɔ ke teu, ye ɪ nawa sɪ kɔ waasa ɪ tɔnyɔ tɔna ɪ huli sɪ pə ta ke asilima. Mpi tɔ, ɪ tɔnyɔ tɔna hulɔmaa tɔ. ¹⁴ Ama kuyaku ŋku pɔ nawa ɪ tɔ kɛ hinj ɪlɛ ɪ pɔsa asilima tɔ ntɛ. ¹⁵ Kɔtulu kɔ wiilina-ɪ na ɪ kpaali sɪ ɪ kɛ asilima tɔ. Mpi tɔ, unɪ ɪ hulɔyɔna sɪ ɪ wena asilima kotɔŋ, na pə kɛ asilima kɛ. ¹⁶ Ye hinj mɔlɔyɔ hulɔmɔŋ ɪlɛ kotontɔ mɔli kɔtulu kinj. ¹⁷ ɪlɛ ɪ wiiliyɔ-ɪ na ɪ nɔ sɪ hinj hulɔma tampana ɪlɛna ɪ huli sɪ ɪ ta ke asilima tɔ.

¹⁸ Ye mɔte kpa yulɔ na tɔ waa ¹⁹ na pɔ ye tɔwile na tɔ wɛ ɪhulɔmɔw yaa ɪsɛw, pə wɛɛ sɪ ɪ nɔ kɔtulu. ²⁰ ɪlɛ ɪ kɔ wiili-ɪ na ye ɪ maɣana pɔ lapa tɔwile ke lonte na pə nyɔɔsi hulɔmaa, ɪlɛ asilima kotɔŋ lukana nteyɛ mɔte taa. Kɔtulu kɔ huli sɪ ɪ kɛ asilima tɔ. ²¹ Ama ye kɔtulu ɪ wiila-ɪ na ɪ nɔ sɪ tɔwile mɔkaa na pɔ mɔli hulɔmɔŋ na nyɔɔsi kɔhulɔmasi fei ɪlɛ ɪ su kotontɔ na ɪ mpaɔ ke kɔyɛɛŋ naatosompɔyɔlaya. ²² Ye pə sɔɔsaa ɪlɛ kɔtulu huli sɪ ɪ wɛ asilima, saa unɪ ɪlɛ asilima kotɔŋ ntɛ. ²³ Ye tɔwile ntɛ tɔ ta sɔɔsi ɪlɛ pə kɛ mɔte tɔntɔɔlɔyɔ ntɛ. Pə wɛɛ sɪ kɔtulu ɪ huli sɪ ɪ ta kɛ asilima tɔ.

²⁴ Ye kɔkɔ nyaya yulɔ na pə lonte taa wɛɛ ɪhulɔmɔw yaa ɪsɛw, ²⁵ pə wɛɛ sɪ kɔtulu ka wiili-ɪ, ye ɪ nawa sɪ tɔwile limaa na pə nyɔɔsi hulɔmɔ ɪlɛ asilima kotɔŋ suuna nteyɛ kɔkɔ tɔnyayɔle tɔna. Kɔtulu kɔ huli sɪ ɪ kɛ asilima tɔ. Asilima Kotɔŋ ntɛ. ²⁶ Ama ye kɔtulu wiila-ɪ na ɪ tɔ nɔ nyɔɔsi kɔhulɔmasi ke pə lonte taa. Pɔcɔ lonte ta lim sɪ pə tɔŋna tɛm ɪlɛ kɔtulu su-ɪ na ɪ mpaɔ ke kɔyɛɛŋ naatosompɔyɔlaya. ²⁷ Kɔtulu ka wiili-ɪ kuyaku naatosompɔyɔlaya nyɔŋku wule ye ɪ nawa sɪ tɔwile wala ɪ tɔnyɔ tɔɔ, ɪlɛ ɪ huli sɪ ɪ kɛ asilima tɔ. Asilima kotɔŋ kɔsɛmɔyɔ ntɛ. ²⁸ Ama ye tɔwile ntɛ tɔ saala mpɔ tɔ walɪ tɔnyɔ tɔɔ, tɔ pɔsa kopasɔ, ɪlɛ kɔkɔ hinj tɔntɔɔlɔyɔ ntɛ. Kɔtulu kɔ huli sɪ ɪ ta ke asilima tɔ. Mpi tɔ, pə kɛ tɔntɔɔlɔyɔ kɛ.

²⁹ Ye ɪsu kaaw yaa lutɔ^a kpaawa apalu yaa alɔ nyɔyɔ yaa ɪ tamaya, ³⁰ kɔtulu ka wiili hinj unɪ na ye ɪ nawa sɪ tɔwile limaa na pə nyɔɔsi sɛwaa atalla, na sɪ tɔ yasɔli ɪlɛ ɪ huli sɪ kotontɔ kɛ asilima tɔ. Kaaw ntɛ. Mpɔyɔ pə yaa sɪ nyɔyɔ yaa tamaya pə asilima kotɔŋ. ³¹ Ye kɔtulu nawa sɪ kaaw hinj ta lim pɔcɔ nyɔɔsi pilaa ɪlɛ ɪ su kotontɔ na ɪ mpaɔ ke kɔyɛɛŋ naatosompɔyɔlaya. ³² Kɔtulu ka wiili-ɪ kuyaku naatosompɔyɔlaya nyɔŋku wule ye ɪ nawa sɪ kaaw ta sɔɔsi, pɔyɛle nyɔɔsi kɔsɛmasi fei na hinj ta lim ³³ ɪlɛ kotontɔ looli ɪ nyɔyɔ na ɪ seki timpi taa kotɔŋ wɛɛ tɔ na kɔtulu tasa-ɪ suw ke tɔm naale nyɔm na ɪ mpaɔ tɔtɔyɔ kɔyɛɛŋ naatosompɔyɔlaya. ³⁴ Kɔyɛɛŋ unɪ ɪ tɛŋ ɪlɛna ɪ tasa-ɪ wiiluyɔ tɔtɔ. Ye pə ta sɔɔsi ɪlɛ ɪ huli sɪ kotontɔ fei asilima. ɪ wontu tike ke ɪ kɔ cɔtɔ ɪlɛna ɪ pəsi asilima fei tɔ. ³⁵ Ama ye pɔle pə waali ke kaaw suw walɔyɔ ³⁶ ɪlɛ ɪ tasa-ɪ wiiluyɔ na ye ɪ nawa sɪ kaaw tɔŋna walɔyɔ ke tampana, ɪlɛ kotontɔ kɛ asilima tɔ ntɛ pə fei sɪ ɪ nɔki pɛɛkɔyɔ ke nyɔɔsi kɔsɛmasi. ³⁷ Ye tɔwile ntɛ tɔ taa tɔ sɔɔsi na nyɔɔsi kɔkɔpɛɛtasɪ wɛɛ, ɪlɛ kotɔŋ tɛmɔyɔle, pɔntɔ fei asilima tɔtɔ. Pə wɛɛ kɛ sɪ kɔtulu ɪ huli sɪ ɪ fei asilima.

³⁸ Ye apalu yaa alɔ nawa ɪ tɔnyɔ tɔ kɛ tulɔŋasɪ kɔhulɔmasi ³⁹ ɪlɛ kɔtulu wiili-ɪ, ye sɪ ta sɛɛ teu ɪlɛ pə taya kotɔŋ ɪsɔyɔw nte. Pɔntɔ ta ke asilima tɔ tɔtɔ.

⁴⁰⁻⁴¹ Ye yulɔ nyɔyɔ lɛɛsaa, paa kɔ taa yaa ɪ tokuyɔ taa, ɪ ta ke asilima tɔ nyɔŋlɛsɔyɔ ntɛ. ⁴² Ama ye tɔlɛɛsɛle taa tɔnyaya pə lapa mɔlaya na ka hulɔmɔ ɪsɛw ɪlɛ asilima kotɔŋ ntɛ. ⁴³ Ye kɔtulu wiila mɔlaya ŋke na ɪ nɔ ka hulɔma ɪsɛw ke tampana ɪsu asilima kotɔŋ ⁴⁴ ɪlɛ yulɔ unɪ ɪ wena asilima kotɔŋ ntɛ, ɪ kɛ asilima tɔ na pə wɛɛ sɪ kɔtulu ɪ huli mpɔ. ɪ nyɔyɔ taa kɛ kotɔŋ ŋku kɔ kpaawa.

⁴⁵ Wontu kɔcɔlɔtɔ ke pə wɛɛ sɪ asilima kotɔŋ tɔ ɪ suu na ɪ yele ɪ nyɔyɔ ke tayanɔyɔ, na ɪ takɪ ɪ tantɔŋ tɔɔ na ɪ kpaalɔyɔ sɪ: Asilima yoo, asilima. ⁴⁶ Ye asilima kotɔŋ ɪ wena wei ɪ pɔsa asilima tɔ kɛ, na pə wɛɛ sɪ ɪ hatɔlɔna yɔlaa na ɪ caya tesikile waali ke ɪ tike.

Wontu kɔsusuutu tɔɔ hɔŋkɔpsulaya

⁴⁷ Ye hɔŋkɔpsulaya yaya tulɔŋasɪ ke heeŋ hontɔ wontu kɔsusuutu yaa kponkɔntɔ tɔŋ nyɔntɔ tɔɔ, ⁴⁸ yaa pə pɔɔŋ yaa pə kuntunaa yaa kɔŋa yaa tɔnɔŋ wontu tɔɔ. ⁴⁹ ɪlɛna tulɔŋasɪ nsɪ sɪ wɛ atɔntɔtɔtɔ takɔ yaa ɪsɛw, ɪlɛ pə wɛɛ sɪ kɔtulu ɪ wiili-sɪ. ⁵⁰ ɪ tɛŋ sɪ wiiluyɔ ɪlɛna ɪ su hɔŋkɔpsulaya tulɔŋa wontuyɔ ŋku na kɔ mpaɔ ke kɔyɛɛŋ naatosompɔyɔlaya. ⁵¹ Ye kɔtulu tasa wiiluyɔ ke kuyaku naatosompɔyɔlaya nyɔŋku wule na ɪ nɔ sɪ tulɔŋa sɔɔsa wanj ɪlɛ pə kɛ hɔŋkɔpsulaya ŋka pa kaa pəsi na pɔ lɔ na kɔ tɔyɔle. Wontuyɔ ŋku kɔ pɔsa asilima pɔlɔpɔyɔle. ⁵² Pə wɛɛ sɪ kɔtulu ɪ nyayasi kɔkɔ ke wontuyɔ ŋku unɪ kɔ tɔ wɛ hɔŋkɔpsulaya tɔyɔ. Mpi tɔ, pa kaa pəsi na pɔ lɔ na kɔ tɔ. Pə tɔ tɔ pə wɛɛ sɪ pɔ nyayasi-kuyɔ kɔkɔ kɛ. ⁵³ Ama ye kɔtulu wiilaa na ɪ maɣana sɪ tulɔŋa ta sɔɔsi wanj ke wontuyɔ ŋku kɔ tɔɔ, ⁵⁴ ɪlɛ ɪ yele na pɔ cɔtɔ-kɔ na pɔ su-kɔ na kɔ mpaɔ ke tɔm naale nyɔm tɔtɔyɔ kɔyɛɛŋ naatosompɔyɔlaya. ⁵⁵ Ye ɪ tasa-kuyɔ wiiluyɔ ke kɔ cɔtɔyɔ waali na ɪ nɔ sɪ tulɔŋa ta layasi yaasi, paa ka ta walɪ, paa nyɔni-kuyɔ asilima kɛ na pɔ nyayasi-kuyɔ kɔkɔ. Mpi

^a 13:29 kaaw yaa lutɔ: Cɛne pə paasɛna kotɔmɔŋ wei ɪ kpaaki yulɔ tɔnyɔ tɔɔ tɔ ɪ tike ke. ɪsu kaaw na lutɔ na pə looŋa tɔna.

tə, lonte kəlbmtəle ke pə təyə wontuyu taa na kə waali. ⁵⁶Ye waabə wei kətlə wilaa tə ɪ nawa sɪ kə cətyə waali təlɲa salaa ɪle ɪ keesəna ka lonte taa na ɪ seti. ⁵⁷Ama ye təlɲa tayaɲa luu ke wontuyu ŋku kə tə, pə wɛɛ sɪ kətəŋ təŋna puw nté. Mpu tə, wontuyu ŋkuyə paa nyayasi kəkə.

⁵⁸Ye pə cəta təlɲa wontuyu na ká husi, pə wɛɛ sɪ pá tasa kə cətyə ke təm naale nyəm ké na pəcə́ kə asilima té.

⁵⁹Ye hɔŋkpusolaya yaya təlɲasi ke heeŋ huntu wontu kəsusuutu yaa kponkrontu tɔŋ nyəntu yaa pə pəŋŋ yaa pə kuntunaa yaa kəŋa yaa tənəŋ wontu tə. Kəsəsitə nti paa təŋ na pá huləna sɪ tə ké asilima nyəntu yaa kəpantə təyole.

14

Polom asilima keelvyo kotaya

¹Mpóyó Tacaa təma Moisi sɪ: ²Kəsəsitə nti ɪ ká təkɪ kuyaku ŋku ɪ laki polom ke ɪ asilima keelvyo kotaya təyole. ɪ pukina-ɪ kətləb, ³ɪlena ɪlé ɪ lu təkikile taa na ɪ wiili-ɪ, ye ɪ mayanaa sɪ pə tema kətəntə, ⁴ɪle ɪ tɔ-ɪ na ɪ caa sumasi nsi sɪ wəna sɪ ɪse na sɪ feina asilima təyə naale na tɔyə səsəw nakolɪ kə taasi na heeŋ huntu nti pa lii akpaayala kuseem tə na nyuləyɔ ŋku pa yaa sɪ hisəpɔ tə kə piliŋa. ⁵Pə waali ɪlena ɪ yele na pá lenti sumasi nsi sɪ taa lenka ke sɛelə ləm heeŋ tə. ⁶Ye pə kaasa sumaya ɪse nyəŋka ɪle ɪ kpaɲa kele na tɔyə səsəw nakolɪ kə taasi, na heeŋ huntu nti pa lii akpaayala kuseem tə na hisəpɔ piliŋa na ɪ ŋmilisi pə tənaya sumaya ŋka pa kəwa sɛelə ləm heeŋ tə tə ka caləm taa. ⁷ɪlena ɪ ŋmusi wei ɪni ɪ kətəŋ tema mpɔ tə ɪ tə ké təm naatosompəyolaya. ɪ tɛŋ hɔlvyɔ sɪ ɪ feina asilima ɪlena ɪ yele sumaya ɪse nyəŋka na ká sɔw nyutu. ⁸ɪlena ɪni ɪ cəta ɪ wontu na ɪ hu ɪ tənuyɔ tə nyəwsi, na ɪ sɔ ləm ɪlena ɪ asilima té. Pə waali ké ɪ sɔkɪ təkikile. Ama ɪ kaa sɔw ɪ cəkəle taa ké, haləna kuyaku siki. ⁹Naatosompəyolaya nyəŋku wule ke ɪ loolɪyɪ ɪ nyuyɔ na ɪ tantuyɔ na ɪ isəhutu na ɪ nyəwsi təna, na ɪ cəta ɪ wontu na ɪ sɔ ləm. ɪle ɪ asilima keelaa kele.

¹⁰Pə takɪ kuyaku pələfei naanowa nyəŋku wule ɪlena kətəntə wei pə waawa mpɔ tə ɪ caa ɪwɛɛsi apalw nyəŋsi nsi sɪ tiili tá caamɪ təyə naale na alɔnyəŋka ŋka ka tiili ta caamɪ təyə kəlbmaya, na kuhav mɔlɔm mpi pa nyuyitina nim təyə kiloonaa pəyolayafɛ naanowa, na nim liitili titite. ¹¹Kətləb wei ɪni ɪ laki asilima keelvyo kotaya tə ɪ ká su yulɔ ɪni na kuhav ke təsulle cəkəle nənəyɔ ke Tacaa kin. ¹²ɪlena ɪ kpaɲa ɪwɛɛsi nsi sɪ taa lenka na ɪ lana-keɲe tayanvyo kotaya na nim liitili titite. ɪlena ɪ ha Tacaa ke pə naaleɲe mpóyó kotaya tələte kin. ¹³ɪlena ɪ kə ɪwəyaya ke ɪsə lonte taa timpɪ pa kuyɪ ɪsayatɔ husuyɔ yaa kotaya ŋka kəkə lusa ka tənə tə ka kəpəntə tə. Kətləb tənna tayanvyo kotaya kəpəntə ɪsu pə wɛw ɪsayatɔ tayanvyo kotaya təm taa tə. Pə ké kate taa kate pulvyɔ. ¹⁴ɪlena kətləb lii kəpəntə caləm taa na ɪ taa wei ɪ tayanəyɪ ɪ tɪ tɔ ɪ ŋkraŋvyɔ ntəyɔŋ nyəŋku nəyɔ taa, na ɪ niŋ ntəyɔŋ apalɔmpəle na ɪ apalɔnəmpəle ntəyɔŋ nyəntə tə. ¹⁵ɪlena ɪ kpaɲa nim liitili titite nté na ɪ pəlɪ ɪ niŋ mpətəŋ taa. ¹⁶Na ɪ lii ɪ ntantakɔ taa nim mpi pə taa ké mpələ ntəyɔŋ nyəntə na ɪ ŋmusi təm naatosompəyolaya ke ɪsə kotaya tələte tə. ¹⁷ɪlena ɪ taa nim mpi pə kaasa ɪ niŋ mpətəŋ taa təyə wei ɪni ɪ tayanəyɪ ɪ tɪ tɔ ɪ ŋkraŋvyɔ ntəyɔŋ nyəŋku, na ɪ ntəyɔŋ apalɔmpəle, na ɪ apalɔnəmpəle tə timpɪ paa tema ɪsayatɔ husuyɔ kəpəntə caləm ke taaw tə. ¹⁸ɪlena ɪ pələ ɪ niŋ taa nim kəkəasəm ke wei ɪ tayanəyɪ ɪ tɪ tɔ ɪ nyuyɔ taa na ɪ lapɪ-ɪ asilima keelvyo kotaya ke ɪsə kin. ¹⁹ɪlena kətləb ləsi ɪsayatɔ husuyɔ kəkəw na ɪ lá pə kotaya ke wei ɪ tayanəyɪ ɪ tɪ tɔ tə. Pə waali ɪlena ɪ kə kotaya ŋka kəkə lusa ka tənə tə ka kəpəntə. ²⁰ɪlena kətləb la ɪsə kotaya tələte tə ké kotaya ŋka kəkə lusa ka tənə tə na kuhav nyəŋka. Pə waali ɪlena ɪ lá yulɔ ɪnəyɪ asilima keelvyo kotaya na ɪ asilima té.

Polom konyəntu asilima keelvyo kotaya

²¹Mpóyó Tacaa tasa yəyətəyɔ sɪ: Ye polom ké konyəntu na ɪ feina səsəm, ɪle ɪ caa asilima keelvyo ɪwəyaya kəlbmaya ŋka paa ha Tacaa má na pə keelɪ kətəntə asilima tə. Na ɪ caa mɔlɔm kəpantə mpi pa nyuyitina nim təyə kiloonaa tooso na nim liitili titite, ²²na ɪhokasi naale yaa alukukunaa naale. Pə taa mpi ɪ ka hiki tə. Na pá lana lelu ke asilima keelvyo kotaya, na lelu ke kotaya ŋka kəkə lusa ka tənə tə. ²³Pə takɪ kuyaku pələfei naanowa nyəŋku ɪlena ɪ pona kuhav ɪnəyɪ kətləb ke təsulle cəkəle nənəyɔ ke Tacaa kin. ²⁴ɪlena kətləb kpaɲa ɪwəyaya na nim na ɪ ha Tacaa. ²⁵Kətləb tɛŋ asilima keelvyo ɪwəyaya ke lentuyɔ ɪlena ɪ lii caləm taa na ɪ taa asilima tɔ ŋkraŋvyɔ ntəyɔŋ nyəŋku nəyɔ taa, na ɪ taa tətəyɔ ɪ niŋ ntəyɔŋ apalɔmpəle na ɪ apalɔnəmpəle ntəyɔŋ nyəntə tə. ²⁶ɪlena kətləb pəlɪ nim ke ɪ ntantakɔ mpətəŋ nyəŋku taa, ²⁷na ɪ lii pə taa ké ɪ ntəyɔŋ mpələ na ɪ ŋmusi kotaya tələte tə ké təm naatosompəyolaya. ²⁸ɪlena ɪ taa ɪ niŋ taa nim mpəyɪ asilima keelvyo kotaya latɔ ntəyɔŋ ŋkraŋvyɔ nəyɔ taa, na ɪ taa-wɪ tətəyɔ ɪ apalɔmpəle ntəyɔŋ nyəntə na ɪ apalɔnəmpəle ntəyɔŋ nyəntə pə tə ke lona nna a taa paa taawa ɪsayatɔ husuyɔ kotaya kəpəntə caləm tə. ²⁹ɪlena kətləb pəlɪ ɪ niŋ taa nim kəkəasəm ke yulɔ ɪni ɪ nyuyɔ taa, na ɪ lapɪ-ɪ asilima keelvyo kotaya ke Tacaa kin. ³⁰Pə waali ɪlena kətləb kpaɲa ɪhokasi yaa alukukunaa mpa kətəntə pəsaa na ɪ kəna tə pa taa ké kəlbm ³¹na ɪ lapɪ-ɪ asilima keelvyo kotaya na lenka ke kotaya ŋka kəkə lusa ka tənə tə na pə təyənaya kuhav. ɪlena kətləb la yulɔ ɪnəyɪ asilima keelvyo kotaya ke Tacaa kin.

³²Kəsəsitə nti pə wɛɛ sɪ polom konyəntu ɪ təkɪ ɪ asilima keelvyo kotaya lapu taa təyole.

Kutuluj tɔɔ hɔŋkpɔsɔlaya

³³ Ǻpɔyɔ Tacaa tɔma Moisi na Alɔŋ si:

³⁴ Ye í kɔma na í sɔɔ Kanaaŋ tetu nti ma ha-me tɔ tɔ taa, ilena kɔyakɔ nakɔli í ná ma yelaa na hɔŋkpɔsɔlaya tɔlɔŋa yaya mɔ kutuluɔyɔ nakɔli kɔ kɔlɔŋa tɔɔ kɛ tetu nti unu tu pɔsi mɔ nyɛntɔ ke mpɔ tɔ tɔ taa tɔna. ³⁵ Ile tɔyaya tɔ polo na í heeli kɔtɔlɔ si í nawa pɔlɔyɔ í tɔyaya taa na pɛ nɔyɛsɔna isu asilima kɔtɔŋ tɔlɔŋa. ³⁶ Ilena kɔtɔlɔ yɔyɔti na pá laasi kutuluɔyɔ ŋku kɔ taa wontu tɔna na pɛcɔ polo tɔlɔŋa ŋkɛyɛ mayasɔyɔ. Ile kutuluɔyɔ ŋku kɔ taa wontu tɔna kaa pɛcɔ asilima pɔlɔpɔ. Pɔ waali kɛ kɔtɔlɔ mɔlɔyɔ na í tasa kutuluɔyɔ ŋku kɔ tɔlɔŋa ke mayasɔyɔ. ³⁷ Ye ka we atɔntɔɔtɔ yaa iseeɛ na ká tawa kutuluɔyɔ ke lonte, ³⁸ ile kɔtɔlɔ luna kutuluɔyɔ ŋku kɔ nɔnɔyɔ na í tɔki-keɛyɛ kɔyɛɛŋ naatosompɔɔlaya. ³⁹ Kɔyakɔ naatosompɔɔlaya nyɛŋku sikiyi ilena kɔtɔlɔ mɔli na í tasa mayasɔyɔ, ye í nawa si tɔlɔŋa ŋke ka sɔɔsa wɔŋ ke kutuluɔyɔ kɔlɔŋa tɔɔ ⁴⁰ ile kɔtɔlɔ yele na pá lɔsi pɛɛ wena tɔlɔŋa ŋke ka hikaa tɔ na pá lɔ-yɛyɛ icate waali ke hute taa. ⁴¹ Ilena kɔtɔlɔ yele na pá kaali pɛ taa tɔɔ ke timpɔi paa taawa tɔ na pá lɔ pɛ tetu ke hute taa kɛ icate waali. ⁴² Pɔ waali ilena pá caa pɛɛ kɔfana na pá lɛɛti kancɔalaya nyɛna lɔna, na pá lá tetu na pá tayani kutuluɔyɔ ke taaw.

⁴³ Ye kutuluɔyɔ tayanɔyɔ waali ke tɔlɔŋa tasa luw, ⁴⁴ ile kɔtɔlɔ ká mɔli na í tasa mayasɔyɔ, ye í nawa si tɔlɔŋa ŋke ka sɔɔsaa ile asilima kɔtɔŋ kɔtɛɛɛ nte. Pá nyɛni kutuluɔyɔ ŋkɔyɔ asilima. ⁴⁵ Pɔ weɛ si pá yɔki kutuluɔyɔ ŋku, na kɔ pɛɛ na kɔ lɔpɔtɔ, na tetu nti paa taawa-kɔ tɔ na pá kuu na pá pona icate waali ke hute taa na pá lɔ.

⁴⁶ Ye wei í sɔɔ kutuluɔyɔ ŋku kɔ taa kɛ kɔyɛɛŋ naatosompɔɔlaya wei í taa pa tɔka-kɔyɔ mpɔ tɔ, pɔntɔ kɛ asilima tɔ kɛ halɔna taanaya. ⁴⁷ Wei í hɔnta kɔ taa, yaa í cayaa na í tɔyɔ pɔlɔ, pɔ weɛ si í cɔtɔ í wontu kɛ.

⁴⁸ Ye kɔtɔlɔ mɔla kutuluɔyɔ ŋku kɔ taa kɛ kɔtɔŋ mayasɔyɔ na í ná si pɛ kɔyayɔ saa wei pa taa-kɔ tɔ tɔlɔŋa ta tasa luw, ile kɔtɔlɔ hɔli si kutuluɔyɔ fɛi asilima. Mpi tɔ, kɔtɔŋ tɛma.

⁴⁹ Tɔyaya tayanɔyɔ tɔm taa ile, kɔtɔlɔ ká caa sumasi naale, na tɔyɔ sɔsɔɔɔ nakɔli kɔ taasi, na heeŋ hɔntɔ nti pa lii akɔpɔyala kɔsɛɛm tɔ, na tɔyɔ ŋku pa yaa hisɔpɔ tɔ kɔ piliŋa. ⁵⁰ Pɔ waali ilena í yele na pá lenti sumasi nsi si taa lenka ke seɛlɔ lum heɛ tɔ. ⁵¹ Pɔ waali ilena í kɔyaya tɔyɔ sɔsɔɔɔ taasi na hisɔpɔ piliŋa, na heeŋ hɔntɔ nti pa lii akɔpɔyala kɔsɛɛm tɔ, na sumaya lenka, na í lii pɛ tɔnaya sumaya ŋka pa kɔwa tɔ ka calɛm taa na seɛlɔ lum taa, na í ŋmusi kutuluɔyɔ ŋku kɔ tɔɔ ke tɔm naatosompɔɔlaya. ⁵² Ile í kpiisa kutuluɔyɔ ŋku kɔ asilima nte na wontunaa mpɛ^a. ⁵³ Ilena í yele sumaya isɛ nyɛŋka ke icate waali na ka sɔɔ nyutu. Ilena í lá asilima keɛlɔyɔ kɔtaya ke kutuluɔyɔ tɔɔ, ile kɔ pɔsa ŋku kɔ fɛina asilima tɔyɔle.

⁵⁴ Kɔsɔsɔtɔ nti paa tɔki asilima kɔtɔŋ na kaav na pɔ lɔɔŋa taa nyɛŋ tɔna ⁵⁵⁻⁵⁶ na hiŋ na lutɔ na tɔlɔŋasi nsi si teeki kɔkɔ tɔ, yaa hɔŋkpɔsɔlaya tɔlɔŋasi nsi si lukɔ wontu kɔsusuutu na kutuluj taa tɔ. ⁵⁷ Asilima kɔtɔŋ kɔsɔsɔtɔnaa nte, nti tu hulɔna saa wei asilima weɛ na saa wei a fɛi tɔ.

15

Apalɔ apalɔtɔ asilima

¹ Ǻpɔyɔ Tacaa tɔma Moisi na Alɔŋ si: ² I telɔsi isɛyɛli nyɛma si ye casaya kɔpa apalɔ, lum mpi pɛ kɔpɛŋna-tɔ pɛ kɛ asilima kɛ. ³ Ká tu laalaa na ká kɔpa-tɔ, paa pɛ kɔpɛŋna-tɔ yaa pu kɔpɛŋna-tɔ kɛ asilima tɔ kɛ. ⁴ Kɔhɔntɔŋ wei í tɔna í tɔɔ apalɔ unu í ká hɔntɔ yaa kɔcɔcayam tɔna mpi pɛ tɔɔ í ká cayaa tɔ pɛ pilisaa kɛ. ⁵⁻⁶ Ye wei í tokina í kɔhɔntɔyɔ ŋku yaa í cayaa í tɔcayale, pɛ weɛ si í cɔtɔ í wontu kɛ na í sɔ lum na í cayaa asilima taa halɔna taanaya. ⁷⁻¹¹ Ye wei í tokina kɔtɔntɔ unu yaa ilɛ í tokina-tɔ na í ta san, yaa í tɔ nɔyɔlɔ tɔɔ kɛ ntagama yaa pɔntɔ tokina pɔlɔ mpi pɛ tɔɔ kɔtɔntɔ cayaa tɔ yaa í tu sɔyɔla-wɔ, pɛ weɛ si í cɔtɔ í wontu kɛ na í sɔ lum na í cayaa asilima taa halɔna taanaya. Paa kɔpɔyɔkɔpɛte nte tɔ tɔɔ kɛ í cayaa na í polo icate tɔ pɔsa asilima pɔlɔ kɛ. ¹² Ye cɔyɔ wontuɔyɔ ke kɔtɔntɔ unu í tokinaa pɛ weɛ si pá yɔki-kɔyɔ. Ama ye tɔyɔ nyɛŋku ile pa nyaaɔi-kɔyɔ lum ke teu.

¹³ Ye pɛ tɛma kɔtɔntɔ unu, ile í tan kɔyɛɛŋ naatosompɔɔlaya na í cɔtɔ í wontu na í sɔ seɛlɔ lum, ile í keɛla asilima nte. ¹⁴ Kɔyakɔ pɔlɛfɛi naanɔwa nyɛŋku takɔ ilena í caa ihokasi naale yaa alukukunaa naale na í pona tɔsulɛ cokɔle nɔnɔyɔ na í cɛla kɔtɔlɔ. ¹⁵ Na ilɛ í lɔsi sumaya lenka ke isayɔtɔ husuɔyɔ kɔtaya, na lenka ke ŋka kɔkɔ lusa ka tɔna tɔ. Ilena í lapɔi-í asilima keɛlɔyɔ kɔtaya ke í kɔtɔŋ tɔɔ.

¹⁶ Ye yɔlɔ apalɔtɔ kɔpɛma pɛ weɛ si í sɔ lum kɛ na í nyɛni í tɔyɔ asilima tɔ halɔna taanaya. ¹⁷ Ye pɛ taana í wontu kɔsusuutu yaa í tɔnɔyɔ tɔɔ pɔlɔ, pɛ weɛ si í cɔtɔ kɛ na í nyɛni í tɔyɔ asilima tɔ halɔna taanaya.

¹⁸ Ye apalɔ na alɔ pa kɔpɛntaa pɛ weɛ si pá sɔ lum kɛ, na pá nyɛni pa tɔyɔ asilima nyɛma halɔna taanaya.

^a 14:52 Kɔkalɔtɔ tɔne tɔ topilaa tɔ, ta lapɔna mpɔ si pɛ sɔna kallɔ. Mpi tɔ, tɔ tɛma pɛ tɔna isɛntɔ pɛ hɔla yaav ke kɔkalɔtɔ 51 taa. Ye tɔ tayana kɔyayɔ ke mpɔ pɛ kalɔyɔ fɛi lɛlɛŋ.

Alv alvtn asilima

¹⁹Ye alv naaki isötv i pësa asilima tv kè halëna kuyeeη naatosompöyölaya. Ye wei i tokina-i waatu un i puntv pësa asilima tv tötöy halëna taanaya. ²⁰Paa nyaalvuyv ke i hëntaa yaa kpete töv kè i cayaa, të pësəyi asilima nyənte kè. ²¹⁻²²Ye wei i tokina nyaalvuyv ηkv yaa kpete nté i ka cətv i wontu kè na í sə lvm na í nyəni i təyi asilima tv halëna taanaya. ²³Ye pölvpu tokina kuhəntvuyv ηkv yaa kpete nté, lëna nəyölv náa tokina-wi i pësa asilima tv kè halëna taanaya. ²⁴Ye yölv həntəyəna i alv na pë pana si ílé i isötv nav kuyaku nté, na pë lu na pë tokəna apalv, pë wée si apalv un i nyəni i təyi asilima tv tötöy, halëna kuyeeη naatosompöyölaya. Paa kuhəntvuyv ηkv ku töv kè paa wée, kəle ku pësa asilima kè.

²⁵Ye alv isötv nav kuyeeη kəla isu i tu naaki tv, yaa caləm kpeηna-i yem na pë tá kè i isötv nav kuyeeη, i kè asilima tv tötöy wée an i taa kè. ²⁶Kuhəntəη wei i təna i töv alv un i ká hənti yaa kucacayam təna mpi pə töv i ká cəya tv pə pilisaa kè. ²⁷Ye wei i tokina nyaalvuyv ηkv yaa kucacayam mpi, pə wée si í cətv i wontu kè na í sə lvm na í nyəni i təyi asilima tv halëna taanaya.

²⁸Ye caləm luw səηaa ílé, i təη kuyeeη naatosompöyölaya, ílé i asilima təmayale. ²⁹Kuyaku pələfəi naanöwa nyəηkv tak i ləna í pona kətvlv ke ihokasi naale yaa alukukunaa naaleyə təsulle cokəle nənəyö. ³⁰Íləna kətvlv ləsi si taa ləηka ke isayatu husuyv kətəya, na ləηka ke ηka kəkə lusa ka təna tv. Pə waali ləna í la alv ke asilima kəelvuyv kətəya ke Tacaa kin təna na pë kəeli i asilima.

³¹Mpöyö Tacaa tasa Moisi na Aləη ke heeluyv si: I teləsi Iseyeli nyəma si í taa krətəna təsulle cokəle ke mə asilima waatənaa. Pə taa kəv na má kv-mə si í pilisa ma təcayale nte tə wə mə hekv taa tv.

³²⁻³³Ye kvətəη krəna apalv na lvm kpeηna-i, yaa i apalv tv kpeηna, yaa alv naaki isötv yaa kvətəη krə-i na caləm kpeηna-i, yaa í na apalv pa krənta i sanuyv waatu. Kusəsutənaa mpa í ká tak i təyöle.

16

Isayatu husuyv kuyaku səsəvv təvm

¹Waatu wei Aləη pəyalaa naale kəna kətəya tulaalv kra i nyəη na pá sí tv, pə waali kè Tacaa təma Moisi si:

²Heeli nyá taalv Aləη si í taa svuki yem yem kè puyv kvkakayav waali kè kate taa kate təcayale taa kè timpi Isə atakaa wée tv. Pə taa kəv na í sí saa wei Isə tiiki atakaa pəle töv kè isəηmuntv taa tv.

³Pə töv tv, ye i caaki kate təcayale taa kè svvv pə wée si í caa isayatu husuyv kətəya latəce kəfalv na kətəya ηka kəkə lusa ka təna tv pə iwaa. ⁴Íləna í sə lvm na í suu kətəya wontu. Isu kponkrontu tv nyəntv kəmsa, na pə toko, na pə tampala, na pə nyvuyv saalaya. ⁵Iseyeli kpekəle nyəma si cəle-i tötöy isayatu husuyv pəηtvlvη ke naale, na kətəya ηka kəkə lusiyi ka təna tv ka iwaa.

⁶Íləna Aləη kəna latəce na í la kətəya ke i mayamaya i isayatu töv. I təη mpv ləna í la isayatu husuyv kətəya ke i nyvuyv töv na i təyaya nyəma nyəvη töv. ⁷Pə waali ləna Aləη pona pəηtvlvη un i naale na í sv-i Tacaa isəntaa ke təsulle cokəle nənəyö. ⁸Íləna Aləη tv tətə kè pəηtvlvη un i naale i töv na pë hvli-i Tacaa nyəηkv na ílvəvv Asasəli^a nyəηkv. ləlaa si lonte wəlaya nyənte tələyi pa yaa mpv. ləlaa si ílvəvv isayav nəyölv wei i cak i timpi pə wə səyəntv təy. ⁹Íləna í ləsi pəηtvlvuyv ηkv tətə təyaa si kv kè Tacaa nyəηkv təy isayatu husuyv kətəya. ¹⁰Pə kaasəyi pəηtvlvuyv ηkv tətə təyaa si ílvəvv nyəηkv ləna í lá isayatu husuyv kətəya, na í sv-kuyv Tacaa kin na kv íse na samaa isayatu məli kv nyvuyv taa, ləna pá pona-kuyv wəlaya tətə taa na pá tisi-kuyv ílvəvv Asasəli.

^a 16:8 Asasəli: ílvəvv wei un i tvn pa yəyöta cəne tv tə ta nyəni-i,

KUKALUYU TAKELAYA Kutulutu

Pa yaaki takelaya kanε si, kokalbyu takelaya. Mpi to, ka taa kε Iso heela Alon na Moisi si pā kala Iseyeli kpeka yelaa. Tεm naaleye pa kala Iseyeli nyεma. Kokalbyu lenku ke Holepu pyu kin, na pεcε pā pukina tetu nti Iso ha-we to tε taa. Pa ta tala tεna. Ilena sεyεnto la-we na tetu nti tε taa suvu. Mpyεyε Iso caala-we na pā cε yem kε pusi nule tεcu kε wolaya tetu taa. Pa cε mpu Ilena pā tala Mowapu tetu taa. Tεnaya Iso tεma Moisi si, i kala Iseyeli nyεma tεto. Mpyεyε pa taa lelaa nā saala Yaatanu pyε na ilim tεlule tε. Ilena lelaa nāa tayεnεyi pa ti si pa tesεyi Yaatanu pyε nke na pā polo tetu nti Iso ha-we to tε taa. Iso sεyεsa-weye sεsεm tεtyo waatu unu.

Iεna pa faya Kokalbyu takelaya to:

Iseyeli nyεma tayεnεyi pa ti si pa puki Kanaan tetu, titite 1:1–10:10

Pa cε yem kε pusi nule ke wolaya tetu taa, titite 10:11–21:35

Iseyeli nyεma suvu ke Kanaan tetu taa, titite 22–36

ISEYELI NYEMA KE HOLEPU WOLAYA TETU TAA

Iseyeli nyεma kpeka kokalbyu

¹ Waatu wei Iseyeli nyεma lu Icipiti taa, Ilena pεnaya siki. Pε tala naale nyεhka isεto naale nyεh, kuyaku kancaalaya nyεhku wule, Ilena Taca heeli Moisi ke Iso na i yelaa pa tεsulle cokεle nte pa Iεpεna pεεh to tε taa kε Sinayi wolaya tetu taa si: ² Nyā na Alon i kala Iseyeli yelaa, na i tε pa hεla ke takelasi taa. Na pε keεsεna pa lεlεh na pa tesε. ³ Pε kraγau ifepiya mpa pa wεna pusi hiu na waali, na pā muna pa polo yoo tu. Na pε keεsεna Iseyeli yoolaa tintika. ⁴ Paa kpekεle nte tε lεlεh nyεtu to i sεsε mε tε to na pā sεna-mε. ⁵ Mpe unu pa hεla nto: Lureh kpekεle taa nyεh ntε Setewu pεyalu Iliisu. ⁶ Simiyon nyεnte taa kε Sulisatai pεyalu Selumayeli. ⁷ Yuta nyεnte taa kε Aminatari pεyalu Nasεh. ⁸ Isakaa nyεnte taa kε Suwaa pεyalu Netaneyeli. ⁹ Sapulεh nyεnte taa kε Helεh pεyalu Iiyari. ¹⁰ Yosεfu pεyalu Ilayim nyεnte taa kε Amihuti pεyalu Iisama. Yosεfu pεyalu naale nyεh Manasee nyεnte taa kε Petasuu pεyalu Kamliyel. ¹¹ Pεncamεε nyεnte taa kε Kitoni pεyalu Apitan. ¹² Tεh nyεnte taa kε Amisatai pεyalu Ahiyεsε. ¹³ Aseε nyεnte taa kε Okεlan pεyalu Pakiyeli. ¹⁴ Katu nyεnte taa kε Teuweli pεyalu Iiyasafi. ¹⁵ Nεfεtali nyεnte taa kε Inah pεyalu Ahila.

¹⁶ Iseyeli lεlεh nyεtu nyεma mpa pa Iεsa mpu tεyεle yoolaa nyεtu nyεma tεto. ¹⁷ Mpyεyε Moisi na Alon pa sεsa apalaa naanowa na naale unεyi pa tε si pā sεna-we. ¹⁸ Pā koti yelaa tεnaya isεto naale nyεh kuyaku kancaalaya nyεhku. Pā tε apalaa mpa pa wεna pusi hiu na waali to pa hεla ke takelaya taa, na pε keεsεna pa lεlεh na pa tesε. ¹⁹ Holepu wolaya tetu taa kε Moisi kala kokalbyu ηku, isu Taca ka keεsεtu-i to.

²⁰⁻⁴³ Mpyεyε pa kala paa Iseyeli kpekεle nte tε lεlεtu, na tε tesε nyεma. Na pā tε apalaa mpa pa tala pusi hiu na waali, na pā muna yoo pote to pa hεla ke takelaya taa. Yakεru pεyalu sεsε Lureh kpekεle ke pa caalεnaa. Pa nyεtu nto:

Lureh kpekεle nyεma we iyisi nule na naatoso na nasεle na nunowa (46500). Simiyon nyεma nyεnte ke iyisi pyεlayafεi nutoso na ηmεnyεtu na nunowa (59300). Katu nyεma nyεnte ke iyisi nule na kakpasu na nasεto na nule na naanowa (45650). Yuta nyεma nyεnte ke iyisi nutoso na naanowa na Iyiti na nasεto (74600). Isakaa nyεma nyεnte ke iyisi nule na naanowa na Iyiti na nasεle (54400). Sapulεh nyεma nyεnte ke iyisi nule na naanowa na naatosompεyεlaya na nasεle (57400). Yosεfu pεyalu Ilayim nyεma nyεnte ke iyisi nule na nasεle na nunowa (40500). Yosεfu pεyalu Iεlu Manasee nyεma nyεnte ke iyisi hiu na naanowa na naale na ηmεnyεtu (32200). Pεncamεε nyεma nyεnte ke iyisi hiu na naanowa na kakpasu na nasεle (35400). Tεh nyεma nyεnte ke iyisi nutoso na naale na nasεto na nunowa (62700). Aseε nyεma nyεnte ke iyisi nule na kolεm na nasεle na nunowa (41500). Nεfεtali nyεma nyεnte ke iyisi nule na naanowa na tooso na nasεle (53400).

⁴⁴ Moisi na Alon, na Iseyeli kpeka naanowa na naale lεlεh nyεtu nyεma, pa kala yelaa na pε lu Iεna tεyεle. ⁴⁵ Iseyeli apalaa mpa pa wεna pusi hiu na waali, na pā muna yoo pote to, ⁴⁶ pa kpepta iyisi nasεto na tooso na nasεle na nunowa na nule na naanowa (603550).

Lefii kpekεle nyεma tεmle

⁴⁷ Pa taa kpepta Lefii kpekεle nyεma na pā kala. ⁴⁸ Taca ka kisina Moisi kε si, ⁴⁹ i taa kpeptu-weye Iseyeli yoolaa tε na i kala. ⁵⁰ Ama i yelina-weye Iso cokεle na tε taa wontu tεna na pā paasεyεna. Mpe paa kraκεyεna cokεle na tε taa wontu na pā layasεyi Iona, na pā sikiyi na pā cεkεna-te. ⁵¹ Ye Iseyeli nyεma layasεyi lonte, Lefii nyεma mpe paa hεtεna-te, na pā pona timpi paa siki to. Kra i tε kpeptεnaa isu pa ku-i. ⁵² Paa Iseyeli to wei, i yoolaa kpekεle colεyo i ka siki i

tuuta kin, ⁵³ Ama Lefii nyáma tike ká sikina na pá cəo cokəle. Na pá fenjiyi tə təo, Iseyeli nyáma í taa kpətəna-teye səsəm, na má muna-we na pááná.

⁵⁴ M̀p̀r̀ỳó pa lapa teitei isu Tacaa ka tɔyɔ Moisi tɔ.

2

Iseyeli kpeka nyáma pula pa coka na p̀d̀ keesəna pa lɔlɔ

¹ M̀p̀r̀ỳó Tacaa təma Moisi na Alɔn si: ² Pə wee si paa Iseyeli tɔ wei na i yoolaa pá siki pa kpekəle tuuta kin, na pá cəəna Isə cokəle na p̀d̀ hatələna-teye maɣana.

³⁻⁸ Yuta yoolaa tintiyile ká weena ilim təlule təo kə pa tuuta kite. Mpa pa muna yoou pote tə, pa səsə nté pa kpekəle nyɔyɔ tɔ Aminatarɔ pəyalɔ Nasəŋ. Na i yoolaa ke iyisi nutoso na naanɔwa na liyiti na nasətoso (74600). Isakaa nyáma yoolaa nyɔyɔ tɔ nté Suwaa pəyalɔ Netaneyeli. I yoolaa we iyisi nule na naanɔwa na liyiti na nasəle (54400). Sapuləŋ nyáma yoolaa tintiyile nyɔyɔ tɔ nté Heləŋ pəyalɔ Iliyarɔ. I yoolaa we iyisi nule na naanɔwa na naatosompəɣolaya na nasəle (57400). ⁹ Yuta yoolaa tintiyile təna kpenta iyisi nunɔwa na nunaasa na naatoso na nasəle (186400). Iseyeli yoolaa looŋa kancaalaya nyəŋka nté.

¹⁰⁻¹⁵ Luperəŋ nyáma yoolaa tintiyile ká weena ilim m̀p̀r̀ətəŋ təo kə pa tuuta kite. Mpa pa muna yoou pote tə, pa səsə nté pa kpekəle nyɔyɔ tɔ Setewu pəyalɔ Iliisuu. I yoolaa we iyisi nule na naatoso na nasəle na nunɔwa (46500). Simiyəŋ nyáma yoolaa tintiyile nyɔyɔ tɔ nté Sulisatai pəyalɔ Seluməyeli. I yoolaa we iyisi pəɣələyafəi nutoso na n̄m̄n̄nyɔyɔ na nunɔwa (59300). Katɔ nyáma yoolaa tintiyile nyɔyɔ tɔ nté Teuweli pəyalɔ Iliyasafi. I yoolaa we iyisi nule na kakpasɔ na nasətoso na nule na naanɔwa (45650). ¹⁶ Luperəŋ nyáma yoolaa tintiyile təna kpenta iyisi nunɔwa na nule na naanɔwa na kolum na nasəle na nule na naanɔwa (151450). Iseyeli yoolaa looŋa naale nyəŋka nté.

¹⁷ Pəle pə waalɔ kə Lefii nyáma ná təŋəɣəna Isə cokəle ke ləb loosi naale, na waalɔ nyənsɔ naale həkɔ taa. Mpe pa maɣamaɣa paa tə nəɣo kolumaɣa kə. Paa wei kə i lonte taa. Na í təŋəɣə i lɔlɔyɔ nyáma tuuta.

¹⁸⁻²³ Ifəlayim yoolaa tintiyile ká weena ilim tətule təo kə pa tuuta kite. Mpa pa muna yoou pote tə, pa səsə nté pa kpekəle nyɔyɔ tɔ Amihuti pəyalɔ Iliisama. I yoolaa we iyisi nule na nasəle na nunɔwa (40500). Manasee yoolaa tintiyile nyɔyɔ tɔ nté Petasuu pəyalɔ Kamliyeli. Yoolaa we iyisi hiu na naanɔwa na naale na n̄m̄n̄nyɔyɔ (32200). Pencamee yoolaa tintiyile nyɔyɔ tɔ nté Kitoni pəyalɔ Apitan. I yoolaa we iyisi hiu na naanɔwa na kakpasɔ na nasəle (35400). ²⁴ Ifəlayim nyáma yoolaa tintiyile təna kpenta iyisi pələfeli nunɔwa na naanɔwa na yɔlɔppee nunɔwa (108100). Looŋa tooso nyəŋka kanə kaa təŋna nteye Lefii kpekəle.

²⁵⁻³⁰ Təŋ nyáma yoolaa tintiyile ká weena ilim təlule m̀p̀r̀ətəŋ təo kə pa tuuta kite. Mpa pa muna yoou pote tə, pa səsə nté pa kpekəle nyɔyɔ tɔ Amisatai pəyalɔ Ahiyese. I yoolaa we iyisi nutoso na naale na nasətoso na nunɔwa (62700). Asee nyáma yoolaa tintiyile nyɔyɔ tɔ nté Okələŋ pəyalɔ Pakiyeli. I yoolaa we iyisi nule na kolum na nasəle na nunɔwa (41500). Nefətali nyáma yoolaa tintiyile nyɔyɔ tɔ nté Inəŋ pəyalɔ Ahila. I yoolaa we iyisi nule na naanɔwa na tooso na nasəle (53400). ³¹ Təŋ nyáma yoolaa tintiyile təna kpenta iyisi nunɔwa na nule na naanɔwa na naatosompəɣolaya na nasətoso (157600). Iseyeli yoolaa looŋa kantəkaya nyəŋka nté. Paa kpekəle nte tu wee tə tuuta waalɔ kə na tə təŋ.

³² Iseyeli kpeka na pa yoolaa mpa pa kalaa tə, pa kpenta iyisi nasətoso na tooso na nasəle na nunɔwa na nule na naanɔwa (603550). ³³ Pa ta kpeŋna Lefii nyáma na pá kala. Teitei isu Tacaa ka heelɔyɔ Moisi tə.

³⁴ Iseyeli nyáma lakaya teitei kə isu Tacaa ka keesuyɔ Moisi tə. Paa mpa pa sikaya pa tuuta cəɔyɔ. Na pá təŋ isu pa keesuyɔ pa kpeka na pa lɔlɔ tɔ.

3

Lefii kpekəle nyáma təma

¹ Waatɔ wei Tacaa ɣəɣətəna Moisi ke Holepɔ pɔyɔ taa tə, i na i taalɔ Aləŋ paa wəna piya mpa tɔyɔ. ² Aləŋ pəyalaa ka we liyiti kə. Pa səsə nté Natari, na p̀d̀ fəe Apihu, na Ilasaa, na Itamaa. ³ Paa təma-weye katələa kpau kə. Haləna pá pəli-weye kətaya nim ke pa nyəŋ taa. ⁴ Ama Natari na Apihu pa səpa cokəle kin ke Holepɔ wulaya tətɔ taa. Waatɔ m̄əŋi pa kəna kəkə kpai nyəŋka ke kətaya tələte təo. Ie pa taa weena apalɔpiya. Ilasaa na Itamaa paa wenna pa caa Aləŋ kin na pá laki kətuyɔ təmlɔ.

⁵ M̀p̀r̀ỳó Tacaa təma Moisi si: ⁶ Yaa Lefii nyáma na n̄ səsəi-weye kətulɔ Aləŋ təo, na pá sənə-i. ⁷ Paa laki pa təma nna pə tɔ pá na samaa təyɔ tam kə cokəle kin, na pá laki tə təmlɔ. ⁸ Na pá təyənəyɔ tə taa wontunaa. Pá laki tə təma na Iseyeli nyáma nəyɔ. ⁹ N ká cəla Lefii nyáma ke Aləŋ na i pəyalaa kə. Na pá pəsi isu Iseyeli nyáma tillaa. ¹⁰ Na n̄ fen na Aləŋ na i pəyalaa pa tike pá laki kətuyɔ təmlɔ. Ye wei i sɔv pə taa, na í tá kə kətulɔ isu pa ku-i.

¹¹ Ɔpɔgɔ Tacaɔ tasa Moisi ke heelɔyɔ si: ¹² Ma maɣamaɣa ma lɛsɛna Lefii nyɔma ke Iseyeli yɛlaa lɛlaa tɛna taa si, pɔ pɛsi ma tɛmlɛ nyɔma. Na pɔ lɛsi Iseyeli kancaalaya apalɔpiya lonte. ¹³ Kɔyɛŋku ma kɔ Icipiti nyɔma kancaalaya apalɔpiya tɛna tɔ, ma su ma tɛyi Iseyeli nyɔma na pa tɔla kancaalaya apalɔ nyɛnsi kɛ. Maɣalɛ Tacaɔ.

Lefii kpekɛle kokalvɔ

¹⁴ Ɔpɔgɔ Tacaɔ tɔma Moisi ke Holɛpɔ wɔlaya tetɔ taa si: ¹⁵ Kala Lefii nyɔma na ɛ keesɛna pa lɔlɔn na pa tɛsi. Pɔ kɔɣaɔn apalɔpiya nsi si wɛna isɔtɔ kɔlɔm na waali tɔ.

¹⁶ Ɔlɛna Moisi la mɔpɔ.

¹⁷ Lefii pɔyalaa hɛla ntɛ Keesɔn, na Kehati, na Melali. ¹⁸ Keesɔn nyɔma ntɛ Lipini na Simeyi. Mɔpɛ inɛ pa pɛsɛna pa lɔlɔn nyɔn nyɔma na pɔ yaaki-wɛɣɛ pa hɛla. ¹⁹ Kehati nyɔma ntɛ Amɛlam na Isaa na Hɛpɔlɔn na Wusiyeli. Mɔpɛ inɛ pa pɛsɛna pa lɔlɔn nyɔn nyɔma. ²⁰ Melali nyɔma ntɛ Malii na Musi. Mɔpɛ inɛɣɛlɛ pa lɔlɔn nyɔn nyɔma. Mɔpɛ pa kɛna Lefii kpekɛ nyɔma na pɔ keesɛna pa lɔlɔn.

²¹ Keesɔn lɔlɔn nyɔma faɣa tɔm naalɛɣɛ. Lipini nyɛŋku na Simeyi nyɛŋku. ²² Kokalvɔ waatu, pa hika apalaa na apalɔpiya mɔpɛ pa wɛna isɔtɔ kɔlɔm na waali tɔyɔ, iyisi naatosomɔpɔɣɔlaya na nasɛle na nuɔnwɔa (7500). ²³ Mɔpɛ inɛ pa sikayana cokɛle waali na ilim tɛtɔle tɔ. ²⁴ Layeli pɔyalɔn Iliyasaɔi kɛle pa nyɔyɔ tɔ. ²⁵ Kɔlɔmaa mɔpɛ pa paasayana cokɛle taa na tɔ waali tɔ. Na tɔ tɔ kutakɔyɔ, na tɔ nɔnɔɔ pɔyɔyɔ kɔkɔkayɔ. ²⁶ Na kalaɔ wei i cɔna cokɛle na kɔtaya tɔlatɛ tɔ i pɔn na i nɔnɔɔ nyɛn na pɔ ɛmɔsi. Mɔpɛ pa paasayana pɔ tɔnaya mɔpɛ.

²⁷ Kehati lɔlɔn nyɔma faɣa tɔm liyiti kɛ. Amɛlam nyɔma, na Isaa nyɔma, na Hɛpɔlɔn nyɔma, na Wusiyeli nyɔma. ²⁸ Pa kala pɔ kɔɣaɔn apalaa, na apalɔpiya mɔpɛ pa wɛna isɔtɔ kɔlɔm na waali tɔ. Pa wɛ iyisi pɛlɛfi na nasɔtɔsɔ (8600). Pa nyɛntɛ ntɛ Isɔ cokɛle taa wontunaa paasɛnɔn. ²⁹ Cokɛle ilim mɔpɛtɛŋ tɔ kɛ pa sikaa. ³⁰ Pa nyɔyɔ tɔ ntɛ Wusiyeli pɔyalɔn Iliyasaɔi. ³¹ Pɛlɛ pa paasɛnɔnɔn Isɔ atakaa, na taapɛli, na fɛtɛlanaa tɛsɛle, na kɔtaya tɔlatɛnaa. Na cokɛle taa wontunaa mɔpɛ pa lakɛna tɔ. Na pɔ taa pɔyɔyɔ kɔkɔkayɔ.

³² Lefii nyɔyɔ nyɔma taa sɔsɔ ntɛ kɔtɔlu Alɔn pɔyalɔn Iliyasaɔi. Inɛ i fenjiyina cokɛle paasɛnɔn tɔ.

³³ Melali lɔlɔn nyɔma faɣa tɔm naalɛɣɛ: Malii nyɔma, na Musi nyɔma. ³⁴ Pa kala pɔ kɔɣaɔn apalaa na apalɔpiya, mɔpɛ pa wɛna isɔtɔ kɔlɔm na waali tɔ. Na pa kɔpɛntɛ iyisi naatosɔ na ɛmɔnɔyɔ (6200). ³⁵ Pa nyɔyɔ tɔ ntɛ Apihayili pɔyalɔn Suluyeli. Na mɔpɛ inɛ pa sikayana cokɛle ilim ntɔyɔn tɔ. ³⁶ Melali nyɔma tɛmlɛ ntɛ si pɔ paasɛna cokɛle kɔpɛtɛŋ kɔwalɔn, na kɔkayɔn na tesikasi, na si tapɛŋ tɛɛ nyɛɣɛtɔ kɔtɛmtɔ, na pɔ wontu. Na pɔ tɛna mɔpɛ pa lakɛna tɔ. ³⁷ Na kalaɔ tesikasi, na si tapɛŋ tɛɛ nyɛɣɛtɔ kɔtɛmtɔ, na pɔ kanɔkanasi na pɔ ɛmɔsi.

³⁸ Cokɛle ilim tɛlɛle tɔ kɛ Moisi na Alɔn na i pɔyalaa paa sikaa. Mɔpɛ pa paasayana cokɛle na Iseyeli nyɔma tɛna nɔyɔ. Yɛ kraɛ tɔ i kɔpɛtɛnaa isɔ pa kɔ-i.

³⁹ Lefii nyɔma tɛna, pɔ kɔɣaɔn apalaa na apalɔpiya mɔpɛ pa wɛna isɔtɔ kɔlɔm na waali tɔ. Pa kɔpɛntɛ isɔ iyisi hiu na naale (22000). Isɔ Tacaɔ ka keesɔyɔ Moisi na Alɔn tɔ. Ɔpɔgɔ pa kala-wɛ na pɔ keesɛna pa lɔlɔn.

Pa su Lefii nyɔma ke kancaalaya apalɔpiya lona

⁴⁰ Ɔpɔgɔ Tacaɔ tɔma Moisi si: Kala Iseyeli nyɔma kancaalaya apalɔpiya tɛna. Pɔ kɔɣaɔn mɔpɛ pa wɛna isɔtɔ kɔlɔm na waali tɔ. Ɔlɛna ɛ tɔ pa hɛla ke takɔlaya taa. ⁴¹ Su Lefii nyɔma na pa mɔpɛ ke Iseyeli apalɔpiya kancaalaya nyɛnsi lonte taa. Na ɛ su Lefii nyɔma tɔla na a mɔpɛ ke Iseyeli nyɔma tɔla kancaalaya apalɔ nyɛnsi lona taa. Tacaɔ ma ma nyɛm ntɛ.

⁴² Ɔpɔgɔ Moisi kala Iseyeli nyɔma kancaalaya apalɔpiya tɛna, isɔ Tacaɔ tɔyɛ-i tɔ. ⁴³ Pɔ kɔɣaɔn mɔpɛ pa wɛna isɔtɔ kɔlɔm na waali tɔ, na pɔ tɔ pa hɛla ke takɔlaya taa. Pa wɛ iyisi hiu na naale na ɛmɔnɔyɔ na nutosɔ na naanɔwa na tooso (22273). ⁴⁴ Ɔlɛna Tacaɔ tasa Moisi ke heelɔyɔ si: ⁴⁵ Su Lefii nyɔma na pa mɔpɛ, na pɔ pɛsi ma nyɔma ke Iseyeli kancaalaya apalɔpiya lonte taa. Na ɛ la mɔpɛ tɔtɔyɔ Lefii nyɔma tɔla, ke Iseyeli nyɔma tɔla kancaalaya apalɔpiya lonte taa. Maɣalɛ Tacaɔ. ⁴⁶ Iseyeli apalɔpiya ɛmɔnɔyɔ na nutosɔ na naanɔwa na tooso (273) pɔɣatɛna nteɣɛ Lefii nyɔma. Na mɔpɛ inɛ pɔ wɛɛ si pɔ ya pa nyɔn. ⁴⁷ Na pɔ tɔ paa wei i nyɔyɔ tɔ kɛ liyitee nyɛɣɛtɔ kakɔpasi. Na pɔ keesɛna Isɔ cokɛle taa liyitee maɣasɔyɔ. Paa nyɛɣɛtɔyɔ ɛku kɔ yɛn ka wɛ cacaasi naanɔwa. ⁴⁸ Ɔlɛna pa cɛla-yɛɣɛ Alɔn na i pɔyalaa, na pɔ yana kancaalaya apalɔpiya kɔpɛntɛ nyɔn.

⁴⁹⁻⁵⁰ Ɔpɔgɔ Moisi mɔpɛ Iseyeli nyɔma kancaalaya apalɔpiya mɔpɛ pa pɔɣatɛ mɔpɛ tɔ. Pa liyitee wɛna pa pɔpɛna-wɛ, isɔ pa maɣasɔyɔ Isɔ cokɛle taa tɔ, a lu nyɛɣɛtɔ iyɛɣa na ɛmɔnɔyɔ na nuɔnwɔa na nutosɔ na kakɔpasi (1365). ⁵¹ Ɔpɔgɔ pa cɛla-yɛɣɛ Alɔn na i pɔyalaa isɔ Tacaɔ ka suw tɔ.

¹ Mpróyó Tacaa tãma Moisi na Alon si: ²⁻³ I nmaa Lefii kpekãle to Kehati lolubyo nyãma mpa pa pusi tala hii na naanowa, na pã polo nule na naanowa to pa hãla. Pã kpa mpa pa pãsãyi na pã la tãmlẽ ke Isã cokãle taa to. ⁴ Na pã paasãyãna kate taa kate wontu. ⁵ Ye pa caa tãsikile ke layasuyã, ãle Alon na i pãyalaa pa kã na pã tisi pũyũ kukayã na pã taku Isã atakaa tã. ⁶ Ilena pã tãni pã tãã kã tãnyũ tãelãh nyãhku nakoli. Na pã waasi-ĩ heeh huntu pũyũ nku pa lii akpaayala to, na pã sũsi i kpatãh kutãkãh. ⁷ Na pã taku heeh huntu pũyũ nku pa lii akpaayala tãyã Isã potopotonaã taarpãli tã. Na pã su nyãnasi, na kãrũnaã, na poosiyanaã, na fusi nsi pa liisiyina sũlom to. Na pã su tãtãyo potopotonaã mpa pa haãki Isã kã tam tã tã. ⁸ Ilena pã waasi-ĩ heeh huntu pũyũ nku pa lii akpaayala to na pã tãni pã tãã kã tãnyũ tãelãh nyãhku nakoli. Ilena pã lãe taarpãli ke kpatãh wei pa kprakãyãna-ĩ to. ⁹ Na pã waasi pũyũ pooku ke fãtãlanaã tãsilẽ na tã fãtãlanaã. Na wontu tãna tãã, isũ kpatãlasi na tãluma nyãnasi na nim fusi. ¹⁰ Ilena pã tũ pã tãnyã tãnyũ tãelãh nyãhku nakoli ku taa, na pã su kpatãle nte pa kprakãyãna wontu to tã tã. ¹¹ Na pã taku akpaayala pũyũ ke wola kãtãya tãlate tã. Na pã waasi-tãyã tãnyũ tãelãh nyãhku, na pã sũsi kpatãh wei pa kprakãyãna-te to. ¹² Ilena pã koti isã sãũ wontu tãna, nti pa lakãna cokãle taa tãyã akpaayala pũyũ taa. Na pã waasi tãnyũ tãelãh nyãhku na pã tãni kpatãle nte pa kprakãyãna-ti to tã tã. ¹³ Na pã hasã kãtãya tãlate tã tãluma, na pã pã pũyũ kũsãẽmũyũ. ¹⁴ Na pã tãni pã tãã kã wontunaã mpa pa lakãna kãtãya tãlate tã. Isũ cofolonaã kela lãyãlasi, na sãsãnsi nsi pa kuukina tãluma to. Na poosiyanaã na wontu kulãpãnatũ tãna. Na pã taku tãnyũ tãelãh nyãhku ke pã tã. Ilena pã sũsi kpatãh wei pa kprakãyãna-te to. ¹⁵ Ye pã tala tãũ, pã wãe si Alon na i pãyalaa pã te pã tãnyã takũyũ. Ilena Kehati nyãma kã na pã krayã. Mpi to, pã fẽ si pã tokina Isã wontuyũ nakoli na pã kã na pã si. Pãle pa tãmlẽ nte cokãle wontu krayã. ¹⁶ Kãtolũ Alon pãyalũ Ilaasã tãmlẽ nte fãtãla sãã nim na tulaalũ wãpũ. Na pãã ifemle nte tã tãyãnyã kuhã na kãtãya nim, na Isã cokãle taa wontu tãna paasãnav.

¹⁷ Mpróyó Tacaa tasa Moisi na Alon ke heeluyũ si: ¹⁸⁻¹⁹ I fẽh Kehati nyãma ke teu, ke waatu wei pa paasãyãna Isã wontu to. Pã taa kã na pã kpiisi-wãyã Lefii nyãma hãkũ. Mpi to, pã wãe si Alon na i pãyalaa pã sũna-wãyã cokãle taa, na pã hulãyi paa wei ke wontu nti i kã krayã to. ²⁰ Ye pa suwã, na pã loosi loosuyũ maãamaã ke Isã wontu, na pã ta hãkãta-ti paa si.

Keeson lãlãh nyãma tãma

²¹ Mpróyó Tacaa heela Moisi si: ²² Kala Keeson lãlãh nyãma na pa tãesi yãlaã. ²³ Ilena ñ nmaa apalaa mpa pa pusi tala hii na naanowa na pã polo nule na naanowa na pã pãsãyi na pã la Isã cokãle taa ke tãmlẽ to pa hãla. ²⁴ Tãma wena paa tu-wã na pã lãki tãyãle, ²⁵ pããh wei pa takãyi Isã cokãle tã to. Na iwaãh tãneh, na tãnyũ tãelãh nyãhku nku ku waasa pã tãna pã tã to. Na cokãle nãnyã pũyũ. ²⁶ Na kalaa pũyũ na i nãnyã nyãhku na pã nmuasi, na pã lãki pã taa wontu tãna tãmlẽ. ²⁷ Alon na i pãyalaa pa hulãyãna Keeson nyãma ke pa kulãpãm na pa kũkrayãm tãna na pa paasãyãna-wi. ²⁸ Keeson nyãma tãma nte Isã cokãle taa. Kãtolũ Alon pãyalũ Itamaã ka fẽnyãina pa tãmlẽ tã.

Melali lãlãh nyãma tãma

²⁹ Mpróyó Tacaa tasa Moisi ke heeluyũ si: Kala tãtãyo Melali lãlãh nyãma na pa tãesi nyãma ke ³⁰ pã krayã apalaa mpa pa pusi tala hii na naanowa na pã polo nule na naanowa to pa hãla na ñ kpa mpa pa pãsãyi na pã la tãmlẽ ke Isã cokãle taa to. ³¹ Pa tãna kulãpãe nte cokãle kpatãh kũwalãh, na kukayãh, na tesikasĩ, na si tapãh tãe nyãyãtu kutemtu. ³² Na kalaa tesikasĩ na si tapãh tãe nyãyãtu kutemtu, na kãhkanasi, na pã nmuasi na pã wontunaã tãna. Kãtãlaã kã nmaãna wontuyũ nku paa wei i ka sãyãh tãyã takãlayã taa. ³³ Tãma wena pã to Melali lolubyo nyãma ke Isã cokãle taa tãyãle, na kãtolũ Alon pãyalũ Itamaã nãã fẽnyã pa tã.

Lefii kpekãle tãmlataã kokalabyo

³⁴⁻⁴⁹ Mpróyó Moisi na Alon na Iseyeli kpekãle nyũyũ nyãma kala Lefii kpekãle nyãma Kehati, na Keeson, na Melali, pa lãlãh, na pa tãesi apalaa mpa pa tala pusi hii na naanowa, na pã polo nule na naanowa to pa hãla. Na pã to paa wei ke tãmlẽ ke Isã cokãle taa. Mpróyó Moisi kala-wã isũ Tacaa tũy-ĩ to. Ilena Kehati nyãma kprẽti iyisi naale na nasãtosã na nuũowa na nule na naanowa (2750). Keeson nyãma ke iyisi naale na nasãtosã na hii na naanowa (2630). Melali nyãma ke iyisi toosã na nmuũnyũ (3200). Ilena pa tãna pa kprẽti iyisi pãlefẽi naanowa na nasãle na nuũowa na nuũasã (8580). Mpróyó pa hula paa Lefii to wei kã i tãma kulãpãe, na i kusãyãlãm ke teitei, isũ nti Tacaa ka to Moisi tã.

5

Asilima nyãma lãsyũ ke tesikile

¹ Mpróyó Tacaa tãma Moisi si: ² Heeli Iseyeli nyãma si ye kutãh nku ku pilisiyi yulũ to ku kpa nãyãlũ yaa pã wũki yulũ apalãto yaa i alũto na lũm kprẽna-ĩ. Yaa pũntũ tokina sãtu, pã wãe si pã

ləsi-ı tesikile ké. ³ Paa ı ké apalu yaa alv. Pé taa kəə na í pilisi Iso tesikile. ⁴ M̄p̄óȳ Iseyeli nyóma nu Moisi t̄əm n̄tu na pá t̄əyon̄ı asilima nyóma t̄əna.

Isayato tayanyu

⁵ M̄p̄óȳ Tacaa t̄əma Moisi si: ⁶ Teləsi Iseyeli yəlaa si, ye yulv p̄əntəna ı t̄əȳənt̄əle ı wakələna Tacaa ké. ⁷ Pə w̄eə si ı t̄isi isayato n̄ti ı lapa mp̄u t̄ə. Na í taȳanı mp̄i ı wakələa t̄əȳo kancaalaya, p̄ə waalı l̄ena ı s̄əəs̄ı p̄ə t̄əm kakpası taa k̄olum. ⁸ Ye k̄ənt̄e t̄u s̄əpa na í feina k̄əȳoru, ıle pa cela-t̄eȳe k̄ot̄ulv na ılé ı cela Tacaa. ılena p̄ənt̄ulv caa isayato hus̄uȳo ıwaav na k̄ot̄ulv la p̄ə s̄əəs̄ı. ⁹ Ye Iseyeli nyóma k̄əna Tacaa ké k̄uhav ŋku na pá cela k̄ot̄ulv wei, ıni ı t̄əna. ¹⁰ Yulv í ha mp̄iȳi Tacaa, pa cel̄əyi k̄ot̄ulv ké. Na ye pa cela k̄ot̄ulv ké mp̄i, ı p̄əs̄əyi na í s̄una ı t̄ı.

Alv wei ı t̄əə pa kpek̄iyi wasan̄kalətv t̄ə p̄ə kīiŋ

¹¹ M̄p̄óȳ Tacaa t̄əma Moisi si: ¹² Teləsi Iseyeli nyóma si, ye is̄u alv lakı yem yem. ¹³ Is̄u ı na apalv n̄ȳol̄v pa ŋmel̄əyi na pá h̄ənt̄əyi. ıle n̄ȳol̄v ta k̄p̄əl̄ı-w̄e. ¹⁴ Ye apalv lak̄əna ı alv ké is̄es̄ēm̄le, na ı kpek̄iyi ı t̄əə si ı lapa wasan̄kalətv, na p̄əyele ılé ı fei p̄ə taa. ¹⁵ ıle apalv ka p̄ona ı alv ké k̄ot̄ulv, na ı k̄p̄enna m̄ul̄əm kil̄oona tooso. M̄ul̄əm mp̄i p̄ə taa pa ta ȳəȳəl̄ı n̄im yaa tulaalv t̄ə. Mp̄i t̄ə, p̄ə ké is̄es̄ēm̄le k̄ot̄əyi ŋka ka t̄əəs̄əyi isayato t̄əȳo. ¹⁶ ılena k̄ot̄ulv yaa alv ıni na í s̄əŋ Tacaa is̄ent̄aa. ¹⁷ Na í cosı Iso l̄əm ké nȳəna yaa, na ı cosı c̄ok̄əle taa t̄ətv na í t̄ó p̄ə taa. ¹⁸ ılena í k̄əəl̄ı alv saalaya ké ı nȳuȳu taa. ılena í t̄ó ı n̄iŋ taa ké is̄es̄ēm̄le k̄ot̄əyi m̄ul̄əm mp̄i ı paalv k̄ənaa t̄ə. Na k̄ot̄ulv t̄əka l̄əm nȳaŋ nȳəm mp̄i p̄ə k̄əŋna mp̄usi t̄ə. ¹⁹ ılena í yele na alv tuuna. ılena k̄ot̄ulv t̄əmi-ı si: Ye nȳana n̄ȳol̄v í t̄ə h̄ənt̄ı, na ı n̄ pilisi nȳá t̄ı. ıle l̄əm nȳaŋ nȳəm p̄əne p̄ə mp̄usi í taa t̄ii nȳá t̄ə. ²⁰ Ama ye n̄ pu yusa nȳá paalv na n̄ la wasan̄kalətv. ²¹ ıle mp̄usi l̄əm p̄əne, p̄ə s̄ov nȳá taa na p̄ə h̄əyası nȳá lotu na p̄ə ŋmələsi nȳá al̄tv na ı p̄əsi kaal̄blaya. Na nȳá taapalaa tuku yuna-ŋ na ituuale. ²² ılena alv náá c̄ə si: P̄ə la is̄u n̄ ȳəȳətv̄ȳo t̄ə. ²³ ılena k̄ot̄ulv ŋmaa mp̄usi t̄əm n̄ti, na í nyaał̄ı ŋmaatv na l̄əm nȳaŋ nȳəm mp̄i. ²⁴ ılena í cela alv ké l̄əm nȳaŋ nȳəm mp̄i p̄ə k̄əŋna mp̄usi t̄ə na ı nȳə. Na l̄əm mp̄i p̄ə t̄ə ı taa ké lan̄wak̄əlle. ²⁵ Ama k̄ot̄ulv m̄uȳı alv n̄iŋ taa ké is̄es̄ēm̄le k̄ot̄əyi, na p̄əc̄ó í p̄əyal̄ı-k̄eȳe Tacaa, is̄u k̄ot̄əlaa lakı t̄ə. Na í su k̄ot̄əyi t̄əlat̄e. Na í cosı ŋkute n̄t̄e t̄ə h̄ol̄əyi si Tacaa t̄əna p̄ə t̄əna t̄ə, na ı w̄ə k̄ək̄ə. ²⁶ P̄əle p̄ə waalı ké ı yeke na alv nȳə l̄əm mp̄i. ²⁷ Ye tampana si ı nawaya na í nȳə-w̄ı, p̄ə h̄əyas̄əyi ı lotu ké na p̄ə ŋmələsi ı al̄tv na í p̄əsi kaal̄blaya. Na ye n̄ȳol̄v caa si ı t̄əŋsi ȳəlaa ké mp̄usi, alv ıni ı t̄əm ké ı k̄á ȳəȳət̄ı. ²⁸ Ama ye í ta ná, pu lakı-ı pulv. ı p̄əs̄əyi na í l̄ol̄ı piya t̄ətv. ²⁹⁻³⁰ Ye apalv kpek̄iyi ı alv t̄əə ké yem yem lakası taa, p̄ə k̄ot̄əyi nt̄é. ³¹ Waatv ıni apalv kiŋ kaa w̄eə nat̄əli. Ye alv wakələa, ıni ı ka nana p̄ə nav.

6

Mpa pa ha pa t̄əyi Iso t̄ə p̄ə kīiŋ

¹ M̄p̄óȳ Tacaa t̄əma Moisi si: ² Teləsi Iseyeli yəlaa si, ye apalv yaa alv ı su n̄ȳo si ı haaki ı t̄əyi Iso t̄əml̄e nat̄əli t̄ə taa, ³ p̄ə w̄eə si ı k̄ii sul̄əm. Paa l̄es̄eŋ sul̄əm t̄əŋ nȳəm. P̄əyele í taa tu t̄əŋ l̄es̄eŋ p̄eə l̄əm nȳəna yaa kuw̄ol̄e. ⁴ P̄ə tu fei si ı tu t̄əŋ l̄es̄eŋ pul̄ov. ⁵ P̄əc̄ó hus̄uȳo kaa kra ı nȳuȳu taa, yaa ı tant̄uȳv t̄ə. P̄ə t̄əna pu su m̄p̄óȳ, hal̄əna p̄ə k̄ȳeŋ si t̄əna yaa. ⁶ P̄ə fei si ı k̄p̄ənt̄əna s̄ətv n̄ȳəlv̄ȳo waatv ıni ı taa. ⁷ Paa ı caa, yaa ı too, yaa ı taalv. Mp̄i t̄ə, ı tema ı t̄əyi Tacaa t̄əml̄e taa ké hav ké. Na m̄p̄óȳ ı nȳəəs̄ı kutayalası h̄ul̄əyi. ⁸ ı p̄əsa Iso nȳəŋ ké ı n̄ȳo suu waatv t̄əna yaa. ⁹ Ye s̄əm tuta n̄ȳəlv̄ȳo ı k̄əŋk̄əŋ taa, na p̄ə pilisi ı nȳəəs̄ı yeluȳu mp̄i k̄ȳeŋ naatosomp̄əȳəlaya ké ı cakı, ılena í looli ı nȳuȳu. ¹⁰ T̄ev feŋ ılena, í k̄əna k̄ot̄ulv ké ihokası, yaa alukukuna naaleye Iso c̄ok̄əle n̄ənȳo. ¹¹ ılena k̄ot̄ulv la l̄əlv ké isayato hus̄uȳo k̄ot̄əyi, na l̄əlv ké k̄ot̄əyi ŋka k̄ək̄ə lusa ka t̄əna t̄ə. Na í lapı-ı p̄ə k̄ot̄əyi na p̄ə husı ı t̄əə k̄ə s̄ətv asilima. ıle ı asilima t̄əmayal̄e k̄uȳan̄ku. ¹² ılena p̄unt̄v t̄əsa ı n̄ȳo suu, na í la p̄əna yaa kul̄m̄aya ıw̄əyaya ké tas̄ək̄əle taȳanyu k̄ot̄əyi. P̄ə fei si ı kal̄əna kancaalaya k̄ȳeŋ ké ılé ı ka pilisaa t̄ə p̄ə t̄ə.

¹³ Wei ı su m̄p̄óȳ n̄ȳo t̄ə, ye k̄uȳan̄ku ı k̄ȳeŋ tema, ı puki Iso c̄ok̄əle n̄ənȳo ké. ¹⁴ Na í la Tacaa ké k̄ot̄əyi ké ıwaav kul̄m̄uȳo, na p̄əna yaa kul̄m̄aya ıw̄eəs̄ı n̄si si tiili ta caamı t̄əȳo naale. Apalv nȳəŋka ké k̄ot̄əyi ŋka k̄ək̄ə lusa ka t̄əna t̄ə, na alv nȳəŋka ké isayato hus̄uȳo k̄ot̄əyi. Na ıwaav ŋku k̄ə tiili ta caamı t̄əȳo ciikuȳu nȳəŋka. ¹⁵ Na í k̄əna k̄ok̄us̄əm fei kakalası n̄si si somtu pa nu yutina n̄im, na pá t̄ə t̄ə. Na n̄si si t̄əə pa ȳəȳəla n̄im t̄əȳo t̄ək̄v. Na t̄əȳon̄aya k̄uhav na p̄ə sul̄əm mp̄i paa liisi t̄ə. ¹⁶ ılena k̄ot̄ulv p̄ona p̄ə t̄əna yaa m̄p̄óȳ Tacaa, na í lá isayato hus̄uȳo k̄ot̄əyi, na ŋka k̄ək̄ə lusa ka t̄əna t̄ə. ¹⁷ Na ıwaav ké ciikuȳu nȳəŋka, na p̄ə k̄ok̄us̄əm fei kakalası t̄ək̄v. P̄ə waalı ké t̄əȳon̄aya k̄ot̄əyi na sul̄əm. ¹⁸ ılena n̄ȳo sul̄v looli ı nȳuȳo ké c̄ok̄əle n̄ənȳo t̄əna, na í t̄ó ı nȳəəs̄ı ké ciikuȳu k̄ot̄əyi k̄ək̄ə taa. ¹⁹ P̄ə waalı ılena k̄ot̄ulv k̄p̄aya ıwaav ham̄uȳo ŋku pa t̄əsa t̄ə. Na k̄ok̄us̄əm fei kakalası waamı waamı ké t̄əm naale, na í t̄ó n̄ȳo sul̄v n̄iŋ taa ké waatv wei ı tema ı nȳuȳo looluȳu t̄ə. ²⁰ ılena k̄ot̄ulv taȳanı-t̄əyi Iso ké p̄əyal̄ov is̄u k̄ot̄əlaa lakı t̄ə. Na t̄əȳon̄ası n̄si si p̄əsi ı nȳənsı. Na p̄ə s̄əəs̄əna lan̄le na yule. ²¹ Yulv wei ı sukı n̄ȳo si ı haaki ı t̄əyi Iso t̄ə p̄ə s̄əəs̄ı nt̄é. ı n̄əkaa ı s̄əəs̄ı p̄ə t̄ə. Ama p̄ə w̄eə ké si ı la mp̄i p̄ə t̄əna ı ka siwa t̄ə.

22 *Ḿpóyú* Tacaa tóma Moisi si: 23 *Keesi* Alón na i pəyalaa si, koolee nna paa kooliyi Iseyeli nyóma tóyole si:
 24 Tacaa í kooli-meɣe kúpantu na í kenti má tóo.
 25 Na í nyəni-meɣe teu na í laki-meɣe pəlee.
 26 Na í wəe má waali na pə caɣana-me.
 27 *Ḿpóyú* paa yaaki ma hətə ke Iseyeli yólaa tóo. Uena máá kooliyi-meɣe kúpantu.

7

Nyuyu nyóma kotasí

1 *Kuyanjku* Moisi təma Iso cokəle sikuɣu, uena í fəeni tə na tə taa wontu ke kótaya nim, na kótaya təlatae na tə wontu. 2 *Ḿpóyú* Iseyeli kpeka nyuyu nyóma mpa paa səna kokalbyo waatu tə, pa kəna pa kohaaj 3 ke naaj naanowa na naale na keekənaa naatoso. Na pá waasa pa tóo. Pə luwa si nyóon nyóma naale caawa naaj naale na keeke kolum nté. 4 *Ḿpóyú* Tacaa tóma Moisi si: 5 Mu pa kohaaj in, na í cəla Lefii nyóma, na pá keesəna paa mpa pa təmle, na pá kprakəəna cokəle wontu. 6 Uena Moisi mu naaj na keekənaa mpe na í cəla Lefii kpekae nyóma 7 Keesənj luluy nyóma ke keekənaa naale, na naaj liyiti. Na pá keesəna paa wei i təmle, 8 na Melali nyóma ke keekənaa liyiti na naaj pələfei naanowa. I cəla-weyə, na í keesəna pa təma. Alón pəyalu Itamaa paasəəəəna-wə. 9 *Kehati* nyóma ná paasəəəəna kótaya wontunaa ké. Ue i ta cəla-weyə keeke, yaa nau. Mpi tə, pu wəe si pá həyoləɣi-təyí.

Kótaya təlatae tuluyu kucəəj

10 *Kuyanjku* pa fəenaya kótaya təlatae, uena lulon nyóon nyóma kəna tətəyɔ pa kucəəj si pa tuləəəna-tə. 11 *Ḿpóyú* Tacaa heela Moisi si: Nyuyu nyóma ká kəo kolum kolum ké kuyaku kuyaku na pá ha pa kucəəj.

12-83 *Isəna* pa təna təma na pá kəo təyole:

Yuta kpekae tɔ *Aminatari* pəyalu Nasənj keke kuyaku kancaalaya nyəjku. Isakaa nyəntə tɔ Suwaa pəyalu *Netaneyeli* ke kuyaku naale nyəjku. Sapulənj nyəntə tɔ *Helənj* pəyalu *Iiyari* ke kuyaku tooso nyəjku. Lurənj nyəntə tɔ *Setewu* pəyalu *Iisuu* ke kuyaku liyiti nyəjku. *Simiyənj* nyəntə tɔ *Sulisatai* pəyalu *Seluməyeli* ke kuyaku kakpasí nyəjku. Katí nyəntə tɔ *Teuweli* pəyalu *Iiyasafi* ke kuyaku naatoso nyəjku. *Ifəlayim* nyəntə tɔ *Amihuti* pəyalu *Iisama* ke kuyaku naatosomopəyolaya nyəjku. *Manasee* nyəntə tɔ *Petasuu* pəyalu *Kamliyeli* ke kuyaku pələfei naanowa nyəjku. *Pəncaməe* nyəntə tɔ *Kitoní* pəyalu *Apitan* ke pəyoləɣafəi naanowa nyəjku. *Tənj* nyəntə tɔ *Amisatai* pəyalu *Ahiyesee* ke naanowa nyəjku. *Asee* nyəntə tɔ *Okəlanj* pəyalu *Pakiyeli* ke naanowa na kolumm nyəjku. *Nəfətali* nyəntə tɔ *Inənj* pəyalu *Ahila* ke naanowa na naale nyəjku. Mpi mpi pa kənaa təyole:

Liyitee nyəyoləyɔ nyənaɣa njka ka yun wə kiloo kolum na cacaasi njmɔnyɔ na nunowa tə (1300). Na pə poosiya wei pa njmusəyəna caləm tə. *Ue* i cacaasi wə nasətoso na nunowa (700). *Isəna* pa mayasəyɔ Iso cokəle taa ké liyitee təyɔ pa keesənaa. Na pá suuli nyənasí nsi si naaleɣe təyənaya kótaya molum mpi pa nyuyitina nim tə. Wəla kəpɔ, ke cacaasi nunowa (100). Na tulaalɔ kowəpɔ ke kəpɔ in i ləpam. Na latəce, na iwaab, na pənaɣa kolummaya iwəyayə si, pa lakəna kótaya njka kəkə lusa ka təna tə. Na pənjtəyɔ si pa laki isəyatu husuyu nyəjka. Naaj naale na iwaaj ke kakpasí, na pənaɣa kolummaya iwəesi ke kakpasí si pa lakəna ciikuɣu kótaya.

84 Iseyeli kpeka nyóon nyóma hawa kucəəj wei ke kótaya təlatae tuluyu wule təyole. Liyitee nyəyətə nyənasí ke naanowa na naale. Na poosiyanaa mpa pa njmusəyəna caləm təyɔ naanowa na naale. Na wəla kəpɔnaa ke naanowa na naale. 85 Paa nyənaɣa njka ka yun wə kiloo kolum na cacaasi njmɔnyɔ na nunowa (1300). Na paa poosiya wei ké cacaasi nasətoso na nunowa (700). Pə krenta liyitee nyəyətə kiloonaa hiu na liyiti. Isu pa mayasuyɔ Iso cokəle taa tə. 86 Paa wəla kəpɔ wei i ka wə cacaasi nunowa (100) ké. Pə krenta kiloo kolum na cacaasi njmɔnyɔ (1200). Kəpɔnaa mpe paa suna tulaalɔ kowəpɔ ké. 87 Pə kaasi latəceənaa naanowa na naale, na iwaaj ke mpu. Na pənaɣa kolummaya iwəesi ke mpu tətə. Si pa lakəna kótaya njka kəkə lusa ka təna tə na pá səsəəna təyənaya kótaya, na isəyatu husuyu kótaya pənjtəyɔ ke naanowa na naale. 88 Na latəceənaa ke hiu na liyiti. Iwaaj ke nutoso, pənjtəyɔ ke mpu. Na pənaɣa kolummaya iwəesi ke mpu tətə. Si pa laki ciikuɣu kotasí. Kucəəj wei pa hawa kótaya təlatae tuluyu tə təyole.

89 Waatu wei Moisi sɔv cokəle taa ké Iso yəyətənan tə, i nukayə Iso nɔyɔ ke isatə tanjlaa mpa pa wə Iso atakaa pile tə tə pa həkə ké. Na í yəyətəyəna-i.

8

Fətəlanaa suw

1 *Ḿpóyú* Tacaa tóma Moisi si: 2 *Teləsi* Alón si waatu wei n suku fətəla səsə kəkəsí naatosompəyolaya in tə, paasəna na pə naaki fətəla səsə in i lolə. 3 Uena Alón lá isu Tacaa

keesuvu Moisi to. ⁴ Wola tike ke Moisi lapa na pá lu fətəlanaa təsule təna. Pə krayav tə tapuvu, haləna tə tomle nte tə nəyəsəna isu tɔvu hetu to. Isu Tacaa ka hula-i to.

Lefii nyóma təmle taa sɔvu kɔtaya

⁵ M̀p̀r̀ỳó Tacaa tɔma Moisi si: ⁶ Fayə Lefii nyóma na pa m̀p̀aa. La-weyə nyóon tɔo asilima keelvu kɔtaya. ⁷ Nmusi pa tɔo ké kɔtaya lum, na pá hu pa tɔo huntu təna. Na pá catə pa wontu, ilena pá keeli pa nyóon tɔo asilima. ⁸ Ilena pá kraya latəce na kɔtaya m̀l̀m̀m̀ mpi pa nuɔutina nim to. Na Moisi náá kraya isayatu husuvu latəce naale nyəh. ⁹⁻¹⁰ Na í koti Iseyeli nyóma təna na Lefii nyóma krətəna Isə cokəle nənɔɔ. Na Iseyeli nyóma tənɔ pa tɔo ké nin. ¹¹ Ilena Aləh hulɔ Lefii nyóma ke Isə na həyoləh təna, isu Iseyeli nyóma lakuvu Isə nyəm to. Ilena pələ pa laki Isə ke təmle. ¹² Pə waali ilena Lefii nyóma tənɔ pa nin ke latəce naale tɔo na Aləh la-m ləlu ke isayatu husuvu kɔtaya, na ləlu ke kɔtaya ŋka kəkə lusa ka təna to. Ilə Lefii nyóma isayatu husaa kele. ¹³ Ilena í su Lefii nyóma ke Aləh na í pəyalaa pa isentaa. Na í hulɔ-wə na həyoləh təna isu Iseyeli nyóma laki to. ¹⁴ Na Lefii nyóma pəsi Isə nyóma na pá faya pa na pa teetunaa. ¹⁵ Pələ pə waali ké paa caali pa təmle ke cokəle taa. Isəna í ká la Lefii nyóma ke nyóon tɔo asilima keelvu kɔtaya, na í hulɔ-wə na həyoləh təna isu Iseyeli nyóma laki tɔyolə. ¹⁶ M̀p̀r̀ỳó Tacaa tasaa si: Mə ke na ma nyəm. Mpi to, ma ləeta-meyə Iseyeli nyóma kancaalaya apalɔpiya lona ké. ¹⁷ Kuyaku ŋku ma kowa Icipiti taa yəlaa kancaalaya apalɔpiya to, pə krayav waatu unɔ to kancaalaya apalɔpiya təna pəsa ma nyəm ké. Paa yəlaa nyənsi, paa tala nyənsi. ¹⁸ Lefii nyóma ke ma ləeta Iseyeli kancaalaya apalɔnyənsi lonte. ¹⁹ Na samaa tilina-weyə Aləh na í pəyalaa pa kin na pá laki təma na pa nɔɔ ke cokəle taa, na Tacaa husi samaa isayatu. Pə taa kɔo na pá krətəna Isə cokəle na í wakəlɔ-wə. ²⁰ M̀p̀r̀ỳó Moisi na Aləh na Iseyeli nyóma təna, pa lapa teitei isu Tacaa ka keesuvu-weyə Lefii nyóma tam to. ²¹ Pa catə pa wontu na pá sɔ lum. Na Aləh hulɔ-weyə Isə na həyoləh təna isu Iseyeli nyóma laki to. Na í la-weyə isayatu husuvu kɔtaya, na asilima keelvu nyəhka. ²² Pə waali ké Lefii nyóma caala pa təmle ke Isə cokəle taa. Na Aləh na í pəyalaa pá fenɔyɔ-wə. Isəna pa lapa nti Tacaa ka heela Moisi tɔyolə. ²³ M̀p̀r̀ỳó Tacaa tasa Moisi ke heeluyɔ si: ²⁴ Mpi pə ké Lefii nyóma nyəntu tɔyolə. Paa Lefii to wei, ye í wena pusi hiu na kakpasi na waali ke mpv, waatu inəyi í ka caali Isə cokəle taa təmle. ²⁵ Ilena pá cəpi-i í pusi nule na naanowa nyəhka taa. ²⁶ Ye pa cəpa wei, í pəsəyi na í səna í teetunaa ke Isə cokəle təmle yaa. Ama pa kaa to-i í mayamaya í nyənte ké. Isəna Moisi ká laki Lefii nyóma təmle tam taa tɔyolə.

9

Teev acima tɔyov ke Holepv wɔlaya tetv taa

¹ Iseyeli nyóma Icipiti taa luu pənaya naale nyəhka isəto kancaalaya nyəh taa, Tacaa tɔma Moisi ke Holepv wɔlaya tetv taa si: ² Pə wəe si, Iseyeli nyóma í tɔyov Teev acima ke kuyaku ŋku ma suwa to. ³ Isəto inə í kuyaku naanowa na liyiti nyəhku wule taanaya ke í ká tɔyov-yə, isu pa suw pə kiin na pə kusəsutu to. ⁴ Ilena Moisi teləsi tam ntəyi Iseyeli nyóma. ⁵ M̀p̀r̀ỳó pa tɔyov Teev acima ke kuyaku ŋkuvu Holepv wɔlaya tetv taa ke teitei isu Tacaa ka keesuvu Moisi to. ⁶ Ama napəli pa tokina sətu na pá pilisi-weyə kuyaku ŋku. Ilə pa ta pəsi na pá tɔyov Teev acima, na pá polo na pá keesi Moisi na Aləh si: ⁷ Tə pilisa ta ti na sətu to, pu kayati-to si tə pona Tacaa ke kuhav, isu ləlaa ke kuyaku ŋku pa suwa to, ku wule na? ⁸ Ntəna Moisi si: I yele na Tacaa hulɔ-m isəna pə wəe si í la to na pá cɔcɔ.

⁹ M̀p̀r̀ỳó Tacaa tɔma Moisi si: ¹⁰ Teləsi Iseyeli nyóma si, pə krayav sarɔ na pá puki to, ye nɔyolə tokina sətu na pə pilisi-i, yaa í pola m̀p̀aa ke acima wule, ¹¹ ilə í tɔyov-yəe isəto naale nyəh kuyaku naanowa na liyiti wule taanaya, na kɔtaya iwəyaya na kəkəsəm fei kakalasi na tuusi nyəh nyənsi. ¹² Pə tɔyovaya í taa fe tev. Pəyele í taa yaki krənte mɔyule. Pə wəe si í təh Teev acima katası ke teitei ké. ¹³ Ama ye nɔyolə lapa Teev acima kuyaku ŋkuvu awusa, na pá tá ké si asilima naali, yaa í təh m̀p̀aa í tam səraya. Paa ləsi-i Iseyeli nyóma taa ké mpi pə tɔo í ta kəna í kuhav ke pə kuyaku wule to. ¹⁴ Ye mə icate taa cayalə təkı, í ká təh a kiin ké na a kusəsutu. Kuləmtu ntəyi Iseyeli tv na cəyalə paa təkı.

Isənmuntu waasa Isə cokəle tɔo

¹⁵⁻¹⁶ Kuyaku ŋku pa sika nɔyov pəelvu wontu cokəle tɔyov isənmuntu suw waasuvu ke tə tɔo ke tam. Na tɔ mɔyi kəkə ke paa ahoov nna, haləna pə nyaaləyi. ¹⁷ Ye í caaki lonte layasuvu ilə isənmuntu keeli Isə cokəle tɔo na í tɔma ilə tə məlɔ. ¹⁸⁻¹⁹ Tacaa huləyənəna Iseyeli nyóma meye waatu wei í ká kpəsi to, na waatu wei í ka siki to. Ye isənmuntu leela Isə cokəle tɔo, Iseyeli nyóma nukəna Isə ké. Paa layasəyi lonte. ²⁰ Paa pə kaasa-təyi kuyeyɔ ke pácɔ pa wə m̀p̀r̀ỳó. Tacaa ka keeli-təyi na pácɔ pá kpəsi. ²¹ Wulee wulee ilena isənmuntu caya lonte kuləmtəle ke taanaya, haləna pə nyaali. Yaa kuyaku kuləmtəyov na ahoov kuləmɛɛ. Ye tə keela krapkaa ilə Iseyeli nyóma tɛɛ. ²² Ama ye tə nyala m̀p̀r̀ỳó Isə cokəle tɔo ké kuyeyɔ naale, yaa isəto, yaa pə tɛɛ mpv. Iseyeli

nyáma we ípógy, haléna té keeli na pécó. ²³ Ye pa sikaa na Tacaa ta tó si pá kuli, paa koléyi. Mpógy pa lakaya pa tóma nna Tacaa tu-we na Moisi náyo to.

10

Liyitee nyághu akantee

¹ Mpógy Tacaa tóma Moisi si: ² Lu liyitee nyághu ke akantee naale. Anáyi paa hulí na samaa kpeyeli, yaa kpeka to mpaav. ³ Waatu wei pá hula a naale, ile lseyeli samaa koti i colóyo cokále nónáyo. ⁴ Ye kolómtále ke pa hulaa, ile nyóyo nyáma tike koti. ⁵⁻⁶ Ye pa hula akantále na kakiisati, ile téeu nté. Pa huláyi tóam kancaalaya nyám, iléna lseyeli kpekále nte tu sikina cokále ilim tálile tóo to, tó tó mpaav. Pa tasáyi naale nyám, iléna ilim mpátáyi nyánte náá táyi. ⁷ Ye pé ké si yélaa kotúyu, pa kaa huléna kakiisati. ⁸ Aláyi páyalaa kotélaa tike ka hulóghena akantee aní. Pa wee si má na má piya piya, í ká tóki kusásuto tánye tam tó ké.

⁹ Ye í pola má kolontunaa ke yoonav na pa koléyi má tóo, ile í hulí akantee na kakiisati iléna Tacaa má lso má, má tóosi má tóo na má waasi-me. ¹⁰ Mpu tótáyo í ka huláyi-yéye má ayóla kúyeyé, na má acíma nyéh, na má isótónaa kancaalaya kúyeyé, ke waatu wei í laki kótasi nsi kóko lusa si tóna to na ciikúyu nyónsi. Iléna má tóosi má tóo. Mayále Tacaa má lso.

HOLEPU NA PE POLO MOWAPU TETU TONJA

lseyeli nyáma kolovo ke Holepu puvu luyi

¹¹ lseyeli nyáma ícipiti luw pónáya naale nyéhka, isótu naale nyéh kúyaku hiu nyéhku ke isóghmóntu kéela lso cokále tóo. ¹² Mpógy lseyeli nyáma kula Holepu wóláya tetu taa. Iléna isóghmóntu tii Paláyi wóláya tetu taa. ¹³ lseyeli nyáma kula tóam kancaalaya nyám pónéye, isu Tacaa kéesúyo Moisi to.

¹⁴ Yuta yoolaa tintiýile na pa tuuta kéle náyo tóo. Aminatáyi páyalu Nasóyi kéle pa nyóyo to. ¹⁵ Isakaa nyáma nyóyo to nté Suwaa páyalu Netaneyeli. ¹⁶ Sapulóni nyáma nyéh nté Héloni páyalu líiyari.

¹⁷ Mpógy pa heta cokále, na kéesóyi na Melali pa páyalaa kraya-te.

¹⁸ Iléna Lúpeyi yoolaa tintiýile, na pa tuuta pá tó pa waali. Péle pa nyóyo to nté Setewu páyalu líisuu. ¹⁹ Simiýóyi nyáma nyóyo to nté Sulísatái páyalu Selumáyei. ²⁰ Katí nyáma nyéh nté Teuweli páyalu líiyasafi.

²¹ Iléna Lefii to Kehati lólvúyo nyáma mpa pa sághala isó séeu wontu to pá táyi. Na Lefii nyáma lélaa náá táyi cokále sikúyu na pá táya-we.

²² Iléna lífáláyiim yoolaa tintiýile na pa tuuta pá tó pa waali. Péle pa nyóyo to nté Amihuti páyalu líisama. ²³ Manasee nyáma nyéh nté Petasuu páyalu Kamliýeli. ²⁴ Péncamee nyáma nyéh nté Kitóni páyalu Apitáyi.

²⁵ Pé waali ké Táyi yoolaa tintiýile nte tó ké waali táyílaa to, tó na tó tuuta tó tó mpaav. Amísatái páyalu Ahiýesee kéle pa nyóyo to. ²⁶ Asee nyáma nyéh nté Okáloni páyalu Pakiýeli. ²⁷ Nefatáli nyáma nyéh nté Ináyi páyalu Ahíla.

²⁸ Isóna lseyeli nyáma kpepa pa tásikile na pá tó mpaav tóyale.

Tacaa mayamaya tiikiyi i yólaa

²⁹ Mpógy Moisi tóma í yéti Matiyáyi to Leweli páyalu Hópáyi si: Tetu nti Tacaa si náyo si í haaki-to to, tó taa ké tó puki. Ile táyi-to na tu talóna-iyi kópántu nti í laki-to to. ³⁰ Ntana ilé í kisi si í móláyi í tetu taa. ³¹ Mpuýole Moisi si: Taa ló-to. Mpi to, nyá nyómna wóláya tetu taa tímpi tímpi tu siki to, táyi-to na í hulí-to. ³² Ye n tóna-to, tu talóna-iyi kópántu nti Tacaa ka la-to to.

³³ Mpógy tó kula Tacaa puvu coló, na tó tó kúyeyé tooso. Na lso atakaa ké ta náyo tóo si í preekáyi-túyi tímpi tu siki na tó héesi to. ³⁴ Ilim taa ke tó kúlaa, na isóghmóntu we ta nyóyi taa.

³⁵ Tó téeakayana lso atakaa iléna Moisi yóghótóna náyo sóyaya si: Tacaa sáyi nyá nási taa, na nyá kolontunaa na mpa paa caa-iyi to pá yá. ³⁶ Waatu wei pa sukaya lso atakaa, iléna Moisi tasa si: Tacaa kóo, na í caya lseyeli nyáma ta ta héku. Mpi to, tó we payale ké, tó fei kalúyo.

11

lseyeli nyáma ke Tapela

¹ Mpógy kúyaku nakóli lseyeli nyáma kóntóna Tacaa, na pááná kpa-i. Na í tisi kóko na ká nyáya tísikile ke pécó. ² Ntana samaa wiina Moisi tákpeé, na ilé í sélómóna-weye Tacaa na kóko te. ³ Iléna pá ha lonte ntéye háte si Tapela. Nyághu ke pa yaa mpu na pa te taa. Mpi to, tónaya Tacaa ka nyágha pa tásikile.

lseyeli nyáma kóntághana Tacaa

⁴ Mpógy kúyaku nakóli lulúyu kpawa cayalaa. Iléna pé kpénna lseyeli nyáma mayamaya na pá táyanáyi kóntúyo si: Tu híki nántu nté na tó tóyo? ⁵ Aa kai, yólaa tóyo ícipiti taa ké tíina ke

faalaa. Na kaama mayamaɣa na a nəɣəsələnaa mpa pa təkəna leŋ tɔ, na kaarənaa ke waanu waanu. ⁶ Ama pə taa pulv fei cəne. Manna inəyələ Manna, na tɛ teŋ taasi.

⁷ Manna inu i ka nəɣəsəna kɛ isu pee kəhulumeɛ naali, i we isu tɔyɔ nakoli kɔ cələm. ⁸⁻⁹ Ahoɔ ke cələv kpaaki tɛsikile, ilena Manna hoti. Pə nyaaləyi, ilena samaa cəɔ na pə kuuki, na pə nanəyi yaa pə sɔki, na pə təsəyi, yaa pə tɔyi kakalasi. U leleŋ we ke isu nim kakalaya.

¹⁰ Mpuvule Iseyeli nyəma kota pa teesi nənɔɔsi na pə kontəyi, na Moisi nu. Ilena Tacaa pánáná huu. ¹¹ Na Moisi lanje wakəli, na í pɔɔsi Iso si: Pepe tɔɔ kɛ ma nyovvɔ sərəna-ŋ, na í tɔ-m yələa pane pa paasənav na í cəəsəyi-m mpv? ¹² Anu pə taɣa ma luləna-we. Na í tɔŋ si má nuku-we isu asənvov na má pona-weye tetu nti n ka su pa caanaa ke nəyɔ na tuunav si, n ká ha-we tɔ. ¹³ Yaa leye yaa kpələyi nantu na má cəla samaa inə na í tɔyɔ? Mpi tɔ, pa wiikina-m si má cəla-weye nantu na pə tɔyɔ. ¹⁴ Ma tike ma kaa pəsi pa səyəla, a tɛɛ-m. ¹⁵ Ye tampana si n caa í la-m kupantu, pə kəla teu si í kɔ-m na mpi n ka lakɔ-m isəntɔ tɔ. Má taa na ma kunyontəyole.

¹⁶ Ntəna Tacaa cɔ Moisi si: Koti yələa mpa leləa tɔvona na pə kɛ nyovvɔ nyəma tɔyɔ nutoso na naanɔwa. Iləna nyana-we í kɔɔ í səŋ Iso cokəle nənəyɔ. ¹⁷ Ilə ma tii na má na-ŋ tɛ yəyɔtɔ təna, na má tɔ-weye nyá ləmayasəle. Iləna pə sənə-ŋ na í taa səyəli samaa səyəla ke nyá tike. ¹⁸ Iləna í teləsi yələa si, í taɣani mə təyi cele tɔɔ. Maa ha-məye nantu na í tɔyɔ. Mpi tɔ, ma nu isəna lulun pu-me, na í kontəyi, na í tɔŋ si mə nukaya leleŋ ke Icipiti tɔ. ¹⁹ Pə taɣa kuyaku kolomovv yaa naale yaa kakpasɔ yaa naanɔwa tike ke í ká tɔyɔ-tɔ. ²⁰ Ama isətv təcu kɛ, haləna tɔ lu-məye səŋ. Mpi pə tɔɔ í ləwa Tacaa ma wei ma we mə heko, na í kontəyi mə Icipiti taa luu tɔɔ tɔ.

²¹ Tənaɣəle Moisi nəyɔ təkpaɔv si: Yoolaa pane pa ta seki iyisi nasətosɔ (600.000). Na í mayasəyi si n ká cəla-weye nantu ke isətv na? ²² Paa tɔ kowa ta naəŋ, na ta heeŋ, na ta pəŋ təna. Yaa tɔ kpaɔa tenku ta tiina təna pu haŋəyənə-we.

²³ Ntəna Tacaa si: Ma toma ta tɔɔ? N ká nana nyá isəpəle ke nənɔɔ si, pu la mpv yaa pə kaa la?

Iso hawa i ləmayasəle ke səsaa nutoso na naanɔwa

²⁴ Mpuvɔ Moisi luwa na í teləsi Iseyeli samaa ke Tacaa kuyəyɔtɔtv. Pə waali kɛ i kota Iseyeli nyovvɔ nyəma nutoso na naanɔwa, na í puli-we na í cəna Iso cokəle. ²⁵ Iləna Tacaa tii isəŋmuntovv taa, na í yəyɔtəna Moisi, na í tɔ nyovvɔ nyəma mpe pa taa kɛ Moisi ləmayasəle. Na pə suv yəyɔtovv isu Iso kuyəyɔtɔtv teləsəlaa. Ilə pə ta leeli kɛ.

²⁶ Ama nyovvɔ nyəma mpe pa taa naale, Iləna na Meta pa ta polo Iso cokəle kin. Ama tɛsikile taa kɛ pa saalaa. Na Iso tɔ í ləmayasəle ke pa taa na pə yəyɔtəyi, isu Iso kuyəyɔtɔtv teləsəlaa. ²⁷ Ntəna ifepu nəyɔlu í kpaɣa asəwa na í polo í heeli Moisi ke nti Iləna na Meta pa laku tɔ.

²⁸ Mpuvule Nuŋ pəyəlv Yosuwee wei i lakaya Moisi təmlə ke tuu i pəcaatɔ tɔ, i tɔma si: Ma ce heeli-we si pə su.

²⁹ Ntəna Moisi si: N lakɔ-m isesəemlə kɛ? Halu pə caya maya isu Tacaa í tɔ i ləmayasəle ke Iseyeli nyəma təna taa, na pə la Iso kuyəyɔtɔtv teləsəlaa.

³⁰ Iləna Moisi na Iseyeli nyovvɔ nyəma mpe pə məli tɛsikile.

Tacaa kəna ləesi

³¹ Mpuvɔ Tacaa kusa heelimuyv na tenku tɔɔ. Na pə kəna ləesi tuutuuma ke tɛsikile həyɔlvov, na pə polo isu kuyaku kolomovv tənte, na pə cəɔ tɛsikile. Na sí kaa huyləv isu mɛɛtəli kulom. ³² Ntəna samaa kuu-səyi kuyaku ŋkv, na pə ahoɔ na pə tɔv kofemuyv. Paa wei i ka tɔsa pəcɔ tɔ, pə luku-i kilooana iyisi iyisi kɛ. Mpuvɔ pa ləma-səyi ilim na pə cəna tɛsikile. ³³ Ama Tacaa mu pánáná na í kɔ Iseyeli nyəma ke isayakuvv, ke waatv wei pa suukaya nantu ke pa nɔɔsi taa tɔ. ³⁴ Ntəna pə ha lonte nteye hətə si Kipəloti-Taafa. Pə hɔwɛɛ ntɛ si luluyv pəlaav na pa tɛ taa. Mpi tɔ, tənaya pa pima yələa mpa luluyv kowa tɔ.

³⁵ Iseyeli nyəma lu Kipəloti-Taafa iləna pə tɛɛ Hasəlotɔ na pə siki.

12

Kvətəŋ ŋku kv pilisiyi yolv tɔ kv kpa Maləyam

¹ Moisi ka kpaɣa Kusɔ alv nəyɔlvov. Iləna Maləyam na Aləŋ pə cəyana-i akpaɣalə ntɛ tɔ tɔm. ² Haləna pə tɔ si: Tacaa yəyɔtəyənə tá tɔyɔ. Pə taɣa Moisi tike ke i yəyɔtəyənə.

Iləna Iso náá nu-ti. ³ Ama Moisi ná tɔ cɔ natəli. Mpi tɔ, i ka tɛwə aɛ yələa tənaya suulu kɛ. ⁴ Mpuvɔ Tacaa yaa í na Aləŋ na Maləyam, na pə suli cokəle kin. ⁵ Na í tii isəŋmuntovv taa kɛ cokəle nəyɔ. Na í yaa Aləŋ na Maləyam na pa naale pa polo. ⁶ Na Tacaa tɔ-we si: I nu ma kuyəyɔtɔv ke teu yoo. Ye ma kuyəyɔtɔtv teləsəlv í we mə heko ma huləyi-i ma təyi. Na má luku i tɔɔ na ma yəyɔtəyənə-i toosee taa. ⁷ Ama ma yolv Moisi ná nuna-m teu kɛ, na í lakɔ i təmlə ke ma təyaya təna taa. ⁸ Ma na-i tə yəyɔtəyənə təmaya təcɛɛɛɛ. Ma huləyi-i ma ti na í naaki ma wɛɛtv. Ilə pepe tɔɔ kɛ mə tá nyana-i, na haləna í cəyana-i?

⁹ Mpuvɔ Tacaa mu pánáná na í tɛɛ. ¹⁰ Waatv wei isəŋmuntovv keela cokəle tɔɔ ilə, kvətəŋ ŋku kv pilisiyi yolv tɔ kv waasa Maləyam tɔɔ kɛle, na í huluma a təlɔiloi isu kponkpomulom. Mpuvɔ

Alon ná mpv. ¹¹ Uena í to Moisi si: Hai, suulu Tacaa, tá tom sɔpaya. Ue taa læeti-tovu tá kumelento salaka. ¹² Malayam í taa wee isu pɔyaya sɔkovu ka too lotu taa, na pá loli-ke na ka tɔnvu fertility isəna to.

¹³ Tənayale Moisi wiina Tacaa si: Hai, Tacaa, Suulu, waasi.

¹⁴ Ntəna Iso si: Ye isu i caa ka tɔwa i isentaa ké ntayama, pə taya kovaku na ku isikile ke i cakı fəle taa? Mpv to, pə wee si pá læsi-i təkikile ke kovaku na ku isikile ké. Pə waali uena pá tayani-i yaav.

¹⁵ Mpvó pá læsa Malayam ke təkikile taa ké kovaku na ku isikile. Pa mələnə-i tɔvə Iseyeli nyəma to mpaav. ¹⁶ Na pá polo pa siki Palan wɔlaya tetu taa.

13

Fenlaa naanwa na naale tiluyi ke Kanaah

¹ Mpvó Tacaa təma Moisi si: ² Ləsi Iseyeli kpeka nyovu nyəma taa ké yulu yulu. Na n tili-we na pá feñ Kanaah tetu nti ma haaki-me to.

³ Uena Moisi kovı Iseyeli nyovu nyəma ke Palan wɔlaya tetu taa, isu Tacaa keesuvu-i to. Na pá polo Kanaah tetu feñyuy. ⁴ Fenlaa mpe pa kpeka na pa həla ntə: Luperi kpekəle taa nyəñ nté Sakuu pəyalu Samuwa. ⁵ Simiyon nyəntə taa nyəñ nté Holi pəyalu Safati. ⁶ Yuta nyəntə taa nyəñ nté Yefune pəyalu Kalepu. ⁷ Isakaa nyəntə taa nyəñ nté Yosəfu pəyalu Ikaali. ⁸ Ifəlayim nyəntə taa nyəñ nté Nun pəyalu Hosee. ⁹ Pencamee nyəntə taa nyəñ nté Lafu pəyalu Paləti. ¹⁰ Sapulon nyəntə taa nyəñ nté Soti pəyalu Katəyeli. ¹¹ Yosəfu pəyalu Manasee nyəntə taa nyəñ nté Susi pəyalu Katı. ¹² Tan nyəntə taa nyəñ nté Kemali pəyalu Amiyeli. ¹³ Asee nyəntə taa nyəñ nté Mikayeli pəyalu Setuu. ¹⁴ Nəfətali nyəntə taa nyəñ nté Fofəsi pəyalu Napi. ¹⁵ Katı nyəntə taa nyəñ nté Maki pəyalu Kuweli.

¹⁶ Mpa Moisi tila Kanaah to pa həla nté. Nun pəyalu Hosee ke Moisi cuvusa həte si Yosuwee.

¹⁷ Mpvó Moisi kusa-we na í heeli-we si: U kraɣa ilim ntəvəñ tə mpaav, na i sɔv pulasi həvəlvu taa. ¹⁸ Na í feñ tetu nti na tə yəlaa ke teu, na í na pa pəyale na pa toñ tənaya. ¹⁹ Na í na si pa wəna koloosi acaləe yaa pa fəina. Na tetu we mɔsvəñ yaa tə səpa. Na hətu wee yaa tə fei. ²⁰ U pona aralvto na í kona pa tetu kəlvəlv. Waatv inəvi tetu nti tə tun wei pa yaa si ləseñnaa to i kancaalaya nyəma pıki.

²¹ Mpvó aralaa mpe pa təewa na pá feñ tetu ke pə kraɣav Sin wɔlaya tetu, hələna Lehorı, ke Lepo-Hamati. ²² Uena pá sɔv tetu nti tə taa, na ilim mpətəñ tə. Na pá tala Həpələñ ke Anaki ləlvu nyəma tookonaa te. Pa həla nté, Ahiman na Səsi na Taləmayi. Paa ηmawa Həpələñ icate ké, na pısi naatosompəvəlaya siki, uena pá ηmə Səwan nyəntə ke Icipiti tetu taa. ²³ Pa tala ləseñ tetəkəle taa, uena pá seti pə tuku, na piliña, na pá həvəli yəlaa naale. Na pá kooli tun wei pa yaa si fiki na kələnaati to i pəe tətə. ²⁴ Mpvó pa hə tənə inəvi həte si, ləseñ tetəkəle ke tuku ηku Iseyeli nyəma ka setaa to kv to.

Fenlaa keesəvi pa mpaav təm

²⁵ Kuvəñ sika nule, uə fenlaa təmayale, na pá məli. ²⁶ Moisi na Alon na Iseyeli samaa kin ke pa məla Katəesi ke Palan wɔlaya tetu taa. Na pá keesi-weɣe pə tənə mpi pa nawa to pə təm. Na pá həli-weɣe tetu kəlvəlv na pa heeli-we si: ²⁷ Kupantv na təvənyaya tənə tala tə taa ké təhə. Hələna pá həli-weɣe tə kəlvəlv. ²⁸ Ama kəlvmtv ké si tə yəlaa ké toñtənaa ké. Na pa ηmawa koloosi acaləe səsəna. Hali tə nawa tə taa ké tooko Anaki ləlvu nyəma. ²⁹ Amaleke nyəma ná cəyana ntəɣe ilim mpətəñ tə, na Hiti nyəma na Yəpusi nyəma na Amolii nyəma ke pulasi həvəlvu. Na Kanaah nyəma ke Metelənee tənku na Yaatanı pəvə nəvə.

³⁰ Iseyeli nyəma caakaya Moisi ke kəntənəv. Uena Kalepu sumsi-we, na í yəvətənə toma si: Tə polo tə mv tetu nti, tə wəna pə toma.

³¹ Ama i taapalaa ná təma si: Tə kaa pəsi na tə kra yəlaa mpe pa tə, pa təe-tovu toñ.

³² Tənayale pa sɔv keesuvu ke mpi pa nawa tetu nti tə taa na pá la-weɣe səvəntv to pə təm si: Tetu nti tə ké nti tə kuvı tə yəlaa təvə. Tə taa yəlaa ké tookonaa ké. ³³ Uena pá tu kələna Anaki ləlvu nyəma. Tá we isu təlaa ke pa kin ké, na pəle pá nyənəvi-tovu mpv.

14

Samaa kisa kanaah tetv taa svv

¹ Mpvó Iseyeli nyəma mapə kapusi ke ahoə tənə. ² Na pá kəntənə Moisi na Alon, na pá toñ si: Ye tu səpa Icipiti tetu taa tənə, pı lapa sana. ³ Pəpə tə ké Tacaa ká pona-tovu tetu nti tə taa, na tə si yovu taa. Na kolontunaa kuu ta alaa na ta piya. Pə kəla teu si tə məli Icipiti. ⁴ Hələna pá mayasi si pa kraaki wulav, na pá məli Icipiti.

⁵ Tənayale Moisi na Alon, pa hota pa nəəsi tə ké Iseyeli nyəma isentaa. ⁶ Mpvó fenlaa taa naale, Nun pəyalu Yosuwee, na Yefune nyəñ Kalepu, pa cəla pa wontu na lanwakəle. ⁷ Na pá tə samaa si tetu nti tə teu we səvəntv. ⁸ Kupantv na təvənyaya tala tə taa ké təhə. Ye Tacaa lanle

heena-to, i ká sosti-tuyó tē taa ké na í ha-tuyó-ti. ⁹ Pə tō tō, í taa kpa Tacaa tō. Yaa í weena tetó nti tē yálaa soyonu. Pa tunj ká lo-weye, na táá táləki-weye tōm kolóm tō. Mpi tō, ta Isə wē tá waali ké. Mpu tō, tē taa nyana-we.

¹⁰ Mpuýó samaa yəyətāa sí pá ku-we na pē. Tənaɣa Tacaa teeli ná pa isentaa ké kpa kraa ke cokəle tō.

Moisi sələməyi sí Isə í husi samaa isayatu

¹¹ Mpuýó Tacaa tōma Moisi sí: Ma hulə Iseyeli nyóma na yaasinaa paɣale nté ma tōɣ. Paa na mpə pa tōɣna-m kisuyú. Paa laki-m naani. Ue paa layasi? ¹² Maa kpiisi-we na yəlvokosokó. Iləna má lá na Moisi luli na í pəsi piitim səsəəm na tōɣ nyəm, na pá kəli Iseyeli nyóma.

¹³ Ntəna Moisi sí Icipiti nyóma cekənaa sí, nyá tōɣ ke n ləsəna Iseyeli nyóma ke pa tetó taa. ¹⁴ Pa kaa lan-təyi tayaşuyó ke tetó tənə tē nyóma. Pəle pa nyóma sí n wē tá waali ké, na í huləy-tuyó nyá ti. Na tē naaki nyá təma na í kentiyi tá tō. Mpi tō, n wē tá nəyó tō ké isəɣmuntuyó taa ké, na ahoó uləna í wē isəɣmuntuyó ŋku kó mvyi kəkó tó ku taa. ¹⁵ Ye nəənə n kpiisa-tuyó tōm kolóm, piitimnaa mpa pa nuwa pə təna mpi n lapa tō, paa tó sí, ¹⁶ n kpiisa nyá yəlaa ponau ke tetó kəpantu taa, isú n ka suw tō. Pə tō ké n kó-weye wəlaya tetó taa. ¹⁷ Ue ha, Tacaa, ma wiikina-ɣi sí í huli nyá tōɣ na í lá isú n ka yəyətuyó tó sí: ¹⁸ Maɣale Tacaa, ma wəna suulu ké na ma kəpantu fəi tənaya. Ma wiiki isayalataa na kpeɣlāa. Ama maa haaki tasəkəle tó ke tampana. Ma hōɣ asayaa ŋkraɣɣi ké na má kpeɣna pa ləɣɣi loosi tooso yaa liyiti nyəɣka. ¹⁹ Tacaa nyá kəpantu tōwa səsəəm. Wii nyá yəlaa, isú tōo n ləsuyó-tuyó Icipiti na n laki tō. ²⁰ Mpuýele Isə nəyó təkpaş sí: Maa wii-me, isú n sələmuyó tō. ²¹ Paa na mpə timpi ma ké weesuyó tó, na ma teeli su tetó tənə tō, ma tuukina ma ti sí, ²²⁻²³ mə taa nəyólv kaa suw tetó nti tē taa. Pə taya pəlv, í nawa ma teeli na ma təma səsəəna nna ma lapa Icipiti na wəlaya tetó taa cənə tō. Paa na mpə í tōɣna-m maɣasuyó sí, í naaki ma waali. Pəyele í nükəna-m. Pə tō ké mə taa nəyólv kaa keesi tetó nti maa suwa sí maa ha mə caanaa tō. Mpi tō, mə təna í ləna-m. ²⁴ Ama ma təmle tó Kaləpə ná wəna ləmaɣasəle kəpante. I ta lo ma tōm. I ká suw tetó nti í fəɣaa tó tē taa. Maa ha-təyi í ləɣɣi nyóma. ²⁵ Amaleke na Kanaaɣ nyóma wəna tetəkəle taa. Pə tō tō, cele í məli mə nəəhəe tō na í faɣana wəlaya tetó taa ke səsəncasí tənku tō.

Tacaa həm ke yəlaa ŋkraɣɣi

²⁶ Mpuýó Tacaa tasa Moisi na Aləɣ ke heeluyó tōtó sí: ²⁷ Ma nuwa Iseyeli nyóma kontəyənə-m. Yəlaa kate nyóma me í kaa heesi pə lapə. ²⁸ I teləsi-we sí, ma ké weesuyó tó ké. Ma tuukina ma ti sí maa la-me isú í yəyətāa tō. ²⁹ Ama mə təna mpa pa kalaa na í wəna isú pusi hiu na waali tō, í ká sí. Mpi pə tō í kontəyənə-m tō. ³⁰ Kaləpə na Yosuwēe pa paasi, nəyólv kaa suw tetó nti maa tuuwa sí maa ha mə caanaa tō tē taa. ³¹ Ye pə kaasa mə piya mpa í tənaya sí kolontunaa ká kuu tō. Pəle paa təyənə tetó nti í footaa tō. ³²⁻³³ Pusi nule təcu ké mə pəyala ká paasəna pa kaləkəɣ. Na pá təyó mə kaanutu salaka tōtō. Ama wəlaya tetó taa cəneye mə looɣa təna ká sí. ³⁴ Kuyeyɣi nule ke í fəɣa tetó. Ue pusi nule ke í ká təyó mə isayatu saləka. Pə luwa isú kuyaku kolómuyó pənaɣa kolómaya nté. Waatu inəyi í ká cekəna mpi ma tō koluyó huləyi tō. ³⁵ Isəna ma yəyətāa tō, nruyó maa la lankepusəɣ nyóma me. Mpi tō í kula ma tō. Isú mə nəyó na mə suka í səpa wəlaya tetó taa cənə.

³⁶ Mpa inu Moisi ka tila tetó fəɣuyó na pá footi-ti, na pá yele na samaa kontəyənə-m tō, ³⁷ Tacaa ku-weye kpa kraa na wahala ke pə tō ké. ³⁸ Yosuwēe na Kaləpə pa tike pa ta sənə yəlaa mpa pa pola tetó fəɣuyó tō pa taa.

Maanyəma wē waali ké

³⁹ Mpuýó Moisi keesa Iseyeli nyóma ke tōm nti. Na pa lanə wakəli tətəyətəyó. ⁴⁰ Pə tō ké pə fema tanaj təhulu, na pá pukina pulasi həyóluyó, na pá tōɣ sí: Tá tōm səpa. Ue pənente tá sələlv puwa sí tē polo timpi Tacaa hula-tó tō. ⁴¹ Ntəna Moisi sí: Pepe tō ké í kisiyi Tacaa kosəsutu, í kaa waa. ⁴² I fəi mə waali yoo. Ue í taa nəki pote sí í yookina mə kolontunaa. ⁴³ Amaleke na Kanaaɣ yoolaa nté mə nəyó tō təna. Pəle paa kpiisi-meyə. Timpi í kisa Tacaa tō, ilé í kaa wē mə waali.

⁴⁴ Mpuýó pa lapa kankana sí pa kraaki puɣo həyóluyó. Ama Moisi na Tacaa nəyó pəeluyó atakaa pa saala təsikile. ⁴⁵ Tənaya Amaleke na Kanaaɣ yoolaa mpa paa wē pəɣɣi taa təna tō, pa tiwi na pá təyənə-we na pá ku-we, haləna Hooma.

15

Məlvəm na nim na səlvəm pə kotaya

¹ Mpuýó Tacaa tōma Moisi sí: ² Teləsi Iseyeli nyóma sí, waatu wei í ká suw tetó nti ma haaki-me tō, tē taa sí í cakí tō, ³ ye í laki kotasi nsi kəkó lusa sí təna tō yaa ciikuyú nyənəni yaa nəyó suw nyənəni. Yaa luɣu kolómuyó nyənəni yaa acima nyənəni. Naw yaa heu yaa páɣ ke í ká lana pə kotaya. Na ma lanje heena pə səsəɣ. ⁴ Ye wei í kəna í kəpəntə, í ká tənə tē tō ké təyənaya

kotaya. Isu molom mpi pa nuɣutina nim liitili kolom na titite tɔɔ kiloona tooso. ⁵ Na í liisi solom ke liitili kolom na titite ke paa iwəyaya ŋka ka kotaya ŋka kɔkɔ lusa ka tɔna tɔ, yaa ciikuɣu nyəŋka tɔ. ⁶ Ye pə kə í waav, ile í sɔɔsi molom mpi pa nuɣutina nim liitilinaa naale tɔɔ kiloona naatoso. ⁷ Na solom ke liitilinaa naale, na Tacaa lanle heena pə sɔɔsɔn. ⁸ Ye isu nav ke í laki-m kotaya ŋka kɔkɔ lusa ka tɔna tɔ, yaa ciikuɣu nyəŋka, yaa nɔɔ siw nyəŋka. ⁹ I tɔni kpənte tɔ ke molom mpi pa nuɣutina nim liitilinaa tooso, tɔɔ kiloona pəɔlafefi naanowa. ¹⁰ Na solom ke liitilinaa tooso, na Tacaa lanle heena pə sɔɔsɔn. ¹¹ Ye í laki nav yaa íwaav yaa iwəyaya yaa pinaya ke kotaya, m̀póyó í ká la. ¹² Paa tala isənaya í ká la kotaya. I ká tani paa nte tɔ tɔ kə m̀póyó. ¹³⁻¹⁴ Yaasi inəxi lseyeli nyəma me í ká tɔn na í laki kotasí sɔɔsɔn nyənsi. Na pə kpenna mə tetɔ taa cayalaa tana. Mpa pa leelaa na mpa pa ta leeli tɔ. ¹⁵⁻¹⁶ Kusəsuto kolomtu ntəxi lseyeli nyəma na cayalaa í ka tɔki teitei, na pə polo mə piya piya. Tacaa má maa fayasəxi.

Kakalasi kancaalaya nyənsi kotaya

¹⁷ M̀póyó Tacaa tɔma Moisi si: ¹⁸ Teləsi lseyeli nyəma si, ye waatu wei í tala tetɔ nti tɔ taa ma pukina-me tɔ, ¹⁹ ile í kɔɔya tɔ tɔɔnaya na í la-m kotaya. Ilena pəcɔ í tɔɔ. ²⁰ Ilena í cosi mə kancaalaya somtu taa na í tó kakalaya. Na í kraasi-m-ke na iso, isu pa lakuvu kancaalaya pee wena pa mapa tɔ. ²¹ Na í la-m kotaya ke pə kakalaya kancaalaya nyəŋka. I ká tɔki kusəsuto tənɛɛ tam tɔ kə.

Isayatu nti tə yəkəna yulv tɔ tə kotaya

²²⁻²³ M̀póyó Moisi tɔma si: Ye kuyaku nakoli pə yəkəna me, yaa mə piya piya ke waatu nɔɔlv, ilena pəntu yoki kusəsuto nti ma teləsa-me isəntɔ tɔ tɔ taa natəli, ile í tayani-ti na kotaya. ²⁴ Ye pə kə isayatu nti tə yəkəna yulv tɔ na samaa ta nyi pə tom, ile í caa latəce na í la-m kotaya sɔɔsɔn nyəŋka ŋka kɔkɔ lusa ka tɔna tɔ. Na í tani ka tɔ kə molom, na solom, na isayatu husuvu kotaya pəntulov. ²⁵ Kətolv ká la isayatu husuvu kotaya ke lseyeli nyəma tana, na pə husi mə isayatu. Mpi tɔ, pə kə isayatu nti tə yəkəna-me tɔɔ. Na pə tɔ kə í kəna-m kotaya ŋka kɔkɔ lusa ka tɔna tɔ. Na isayatu husuvu nyəŋka. ²⁶ Pu husi lseyeli nyəma tana isayatu ke. Na cayalaa mpa pa we mə heko tɔ pəle pa nyəntu. Mpi tɔ, pə ke isayatu nti tə yəkəna-me tɔɔ.

²⁷ Ye yolv kolom ke pə yəkənaa na í la isayatu, ile pənaya kolomaya pəŋ ke í ká kətəna. ²⁸ Ilena kətolv la isayatu husuvu kotaya, ke wei inɔ pə yəkənaa na í lá isayatu ke mpv tɔ. I tɔn mpv ilena í isayatu husi. ²⁹ Paa lseyeli tɔ yaa cayalv ke pə yəkənaa na í pənti, kusəsuto kolomtu tənə inəxi í ka tɔki.

³⁰ Ama ye lseyeli tɔ yaa cayalv pəntəna təfaa, isu pa kpiisa-i tetɔ taa. ³¹ I nyovu taa kə í kpiisuɣu ká məli. Mpi tɔ, í foota Tacaa tɔm, na í wakəli í kətolv tɔ.

Kuyaku kuhəsuvu wakəlvu tɔm

³² M̀póyó waatu wei lseyeli nyəma tala wəlaya tetɔ taa, ilena kuyaku nakoli pá kpəli pa taa nɔɔlv na í caaki taasi ke kuyaku kuhəsuvu wule. ³³ Ilena pá pona-i Moisi na Aləŋ na samaa tana kin. ³⁴ Na pá su-i na pá tana nti Iso ka heeli-we si pá lana-i tɔ. ³⁵ Ntəna Tacaa heeli Moisi si: Pə wee si samaa tana í kó pəntu inəxi na pəe, ke təkikile waali. ³⁶ Kələna pá luna-i na pá ku-i na pəe, isu Tacaa ka heeluvu Moisi tɔ.

Tokona sɔsaa atvɔusa

³⁷ M̀póyó Tacaa tɔma Moisi si: ³⁸ Teləsi lseyeli nyəma si, mə na mə ləlvə nyəma í ká kəokí mə tokona sɔsaa ntompee ke atvɔusa kə, na í tamsəxi-yeyə akpaayala kponkponu. ³⁹⁻⁴⁰ Ntəxi í ká nyənəxi na í tɔsəxi ma kusəsutu tɔ, na í təkəxi-ti. Ile í kaa nyuli tun waani waani laav ke mə huvwee w taa. Tənaya í ká huləna si í kə ma nyəma. ⁴¹ Mayalə Tacaa mə Iso, ma ləšəna-meyə Icipiti tetɔ taa si má wee mə Iso.

16

Kolee nyəma kolvɔv ke Moisi tɔ

¹⁻² M̀póyó Lefii kpəkəle tɔ Kehati ləlvv tɔ Isaa pəyalv Kolee tɔsa Lupəŋ nyəma tooso. Iliyari pəyalaa Tatan, na Apilam, na Pelee pəyalv On na pə sɔsəna lseyeli nyəma kəpəyalaa mpa pa həla yaawa na pá kotiyi kotun tɔɔv ŋmɔnɔv na nule na naanowa (250) na pá kolv Moisi tɔ. ³ Ilena pa kotina Moisi na Aləŋ na pa koo-we si: Wooo, mə nyəntu ná wəpa. Samaa tana kə Tacaa nyəma kə, na í wee pa waali. Ile pepe tɔ kə mə həŋ mə ti si í tɔe lelaa?

⁴ Moisi nu mpv, ilena í hoti í isəntɔ. ⁵ Na í tó Kolee na í waali nyəma si: Cele tanaŋ Tacaa ká hólí mpa pa kə í nyəma tɔ. Na í yele na í koləsaa kpətəna-i. ⁶ Mpv tɔ, Kolee, nyana nyá waali nyəma í kɔɔya cofolona. ⁷ I tó pa taa kə mamala na í wə Tacaa ke tulaalv. Ile tu ná wei í ká ləsi si í kə í nyəŋ tɔ. Ama Lefii piya me mə nyəntu wəpəna.

⁸ M̀póyó Moisi heela Kolee tɔtɔ si: Lefii nyəma me í nu yoo. ⁹ Isəna Tacaa ləsa-meyə lseyeli nyəma taa si, í kpətəna-i, na í paasəna í təcayale nanŋ nyəntə, na í səkəna-weyə Iso tɔ, pə ta tɔ

me? ¹⁰ Kolee, Tacaa tona nyana nyá tɛtɛtonaa kɛ tɛmlɛ. Ilena mu pɛkɛkɛyɛ sɪ pá sɔɔsi-meɣe kɔtɛlaa nyana. ¹¹ Iɛ Tacaa tɔ kɛ í kɔlɔyɛ, pɛ taya Alɔɗ. Iɛ í ta kɛ pulɔ.

¹² Ḿpɔ́yó Moisi tilaa sɪ pá yaa Tatan na Apilam. Ilena pá kisi pote na pá tɔ sɪ: ¹³ N læsa-tuyɔ tɛtu ntí tɔ taa kɔpantɔ na tɔyɔnaya tɔla yem tɛhɔ tɔ, na ñ kɔna-tuyɔ wɔlaya tɛtu taa. Paa na mpɔ, pɛ ta tɔɔ-ɗ na ñ caa sɪ tɔ nyɔnɔyɛ-ɗ tɔ wulaw. ¹⁴ Anɪ kɔpantɔ na tɔyɔnaya ta tɛli cɛnɛ. Pá cɛ n ta tala-tuyɔ paa wei na í tɛtu, na læsɛɗ tawa. Taa nyɔnɔ-tuyɔ yɔlɔmaa, tu puki.

¹⁵ Ḿpɔ́yó pááná huu Moisi taa, na pá tɔm ntɪ. Ilena í heeli Tacaa sɪ: Taa tasa pa kɔtasi kɛ muɣu. Ma ta ñmakɔlɔta pa taa nɔyɔlɔ. Pɛyɛle ma ta muɔa pa taa nɔyɔlɔ kɔpɔɗaya.

Kolee na í waali nyáma pa saláka

¹⁶ Ḿpɔ́yó Moisi tɔma Kolee sɪ: Cele tanaɗ, nyana nyá waali nyáma í kɔɔ Tacaa isɛntaa, na Alɔɗ tɔtɔ. ¹⁷ Ilena í na pa ñmɔnɔyɔ na nɔlɛ na naanɔwa (250) pá kɔɔɔa cofolonaa, na pá wɔ Tacaa kɛ tulaalɔ.

¹⁸ Kolee na í nyáma pá tɛɗ mpɔ, Ilena pá tuusi na pá sɔɗ Iɔɔ cɔkɔlɛ nɔnɔyɔ. Na Moisi na Alɔɗ pɛlɛ pá polo tɔtɔ. ¹⁹ Ntɛna Kolee sɔɔsi Iɛyɛli samaa tɔnaya í tɔɔ kɛ Iɔɔ cɔkɔlɛ nɔnɔyɔ.

Ḿpɔ́yó Tacaa teeli ná pa tɔɔ. ²⁰ Ilena Iɔɔ tɔ Moisi na Alɔɗ sɪ: ²¹ I hatɔlɔna-we, ma caa-weɣe kɔpiisuyɔ kɛ tɔm kɔlɔm tɔɔ kɛ. ²² Tɔnayaɛ Moisi na Alɔɗ pa hota pa nɔɔsi tɔɔ kɛ kɔkɔpaa. Na pá má kapuka sɪ: Hai, yɔlaa tɔna ñmalɔ Iɔɔ. Kɔlɔm wakɔlaa, Ilena ñ muɣi samaa tɔna na pááná na? ²³ Ntɛna Tacaa cɔ Moisi sɪ: ²⁴ Heeli samaa na pá hatɔlɔna Kolee na Tatan na Apilam pa tɔɔɔɔɔɔɔ.

²⁵ Ḿpɔ́yó Moisi pola Tatan na Apilam pa cɔlɔ. Na Iɛyɛli nyɔyɔ nyáma kɛ í waali. ²⁶ Na í heeli samaa sɪ: I hatɔlɔna asayaa mɛɛ pa cɔka. Ye wei í tokina pa pulɔpɔ pa isayatu ká ku-ɪ.

²⁷ Ntɛna samaa hatɔlɔna Kolee pa cɔka. Waatu mɪ Tatan na Apilam pa alaa, na pa lɔlɔyɔ nyáma lɛlaa paa tɛma luu, na pá sɔɗ pa nɔnɔɔsi. ²⁸ Mpɔyɔlɛ Moisi tɔma sɪ: I ká cɛkɔna tɛu sɪ maa lakɪ pulɔ na ma maɣamaɣa ma tɔɗ. Ama Tacaa tilina-m. ²⁹ Ye yɔlaa panɛ pa sɔpa pa maɣamaɣa pa sɔm, Iɛ pɛ taya Tacaa tilina-m. ³⁰ Ama ye í lapa piti tɛmlɛ na tɛtu haɔ nɔyɔ, na tɔ lí pá na pa nyám tana, na pá tii atɛtɛlɛ taa na pa ise, Iɛ pɛyɛle í ká tɔna sɪ pa wɔɗa Iɔɔ.

³¹ Moisi nɔyɔ ta tu tiita atɛyɛ, na tɛtu faya yem kɛ pa nɔɔhɛɛ tɛɛ. ³² Na tɔ lí pá na pa alaa, na pa piya. Na Kolee waali nyáma na pa nyám tana. ³³ Na pá tii atɛtɛlɛ taa. Iɛyɛli nyáma ta tasa-weɣe nau. ³⁴ Lɛlaa mpa pa kɔtɔna-we tɔ, pa nu pa kakiisasi Iɛna pa se. Mpi tɔ, pa nyɔɗaya sɪ tɛtu í taa kɔɔ na tɔ lí mɛɛ tɔtɔ. ³⁵ Ḿpɔ́yó Iɔɔ tisa kɔkɔ na ká nyaya yɔlaa ñmɔnɔyɔ na nɔlɛ na naanɔwa (250) wei í lakaya tulaalɔ kɔtaya tɔ.

17

Kolee waali nyáma cofolonaa

¹ Ḿpɔ́yó Tacaa tɔma Moisi sɪ: ² Tɛlɛsɪ Alɔɗ pɔyɔlɔ kɔtɔlɔ Iɛlaa sɪ, læsi cofolonaa kɛ kɔkɔ taa na ñ yasi mamala. Pa kɛ ma nyám kɛ. ³ Cofolonaa mɛɛ pa kɛ Iɔɔ nyáma kɛ. Mpi tɔ, pa tɛma-m-weɣe kɔtaya lɔpɔnau. Ama mpa pa tu-we tɔ pa sɔpa pa isayatu tɔɔ. Pɛ tɔ tɔ, pɛ wɛɛ sɪ pá hɛɛ-we na pá waasi kɔtaya tɔlatɛ tɔɔ. Ilena pá pɛsi Iɛyɛli nyáma kɛ pulɔ kɔyɔsɔm.

⁴ Ḿpɔ́yó kɔtɔlɔ Iɛlaa kɔɔɔɔ nyaya mpɔ tɔ, pa nyɔyɔlɔyɔ kɔsɛmɔyɔ cofolonaa. Na í lu-we na í waasi kɔtaya tɔlatɛ. ⁵ Mpɔ pɛ hɔlɔyɔna Iɛyɛli nyáma sɪ, Alɔɗ lɔlɔyɔ nyáma paasi kɔpa tɔ nɔyɔlɔ í fɛna mpaɔ sɪ í tasa Tacaa kɛ tulaalɔ wɔpɔ. Ye wei í lapa mpɔ, sɔm mpi Kolee na í waali nyáma pa sɔpa tɔ, mpi pu kɔna-ɪ. Iɛna Tacaa ka kɔpɔlɔyɔ Alɔɗ na Moisi nɔyɔ tɔ.

Yɔlaa cayanaw kɛ Moisi na Alɔɗ

⁶ Tɛu fɛma Ilena Iɛyɛli nyáma tɔna naali Alɔɗ na Moisi kɛ cayanaw sɪ: I kɔwa Tacaa yɔlaa.

⁷ Ḿpɔ́yó samaa kotina Moisi na Alɔɗ. Saa wei pa nyɔnna Iɔɔ cɔkɔlɛ tɔɔ, Ilena pá ná nyɔɔsi nyala timpɪ Tacaa teeli naaki tɔ. ⁸ Ilena Moisi na Alɔɗ pá polo tɔ isɛntaa. ⁹ Ilena Tacaa tɔ Moisi sɪ: ¹⁰ Hatɔlɔna yɔlaa mɛɛ, na má kɔpiisi-weɣe tɔm kɔlɔm. Tɔnaya Moisi na Alɔɗ pa hota pa isɛntɔɔ. ¹¹ Na Moisi tɔ í taalɔ sɪ: Polo tɔcɔu na ñ kɔɔɔɔ nyá cofolo na ñ hɛɛ kɔtaya tɔlatɛ tɔɔ kɔkɔ. Tɔ tulaalɔ kɛ pɛ tɔɔ, na ñ la samaa kɛ isayatu huɔyɔyɔ kɔtaya. Mpi tɔ, Tacaa mu pááná kɛ haɪ í tɛma niɗ tuyɔ.

¹² Ḿpɔ́yó Alɔɗ kɔɔɔɔ cofolo, Iɛna Moisi heeluyɔ-ɪ tɔ. Ilena í cɔɔ samaa taa, na í ná sɪ pa tɔɗna sɔpɔ. Ilena í wɔ tulaalɔ, na í la-weɣe isayatu huɔyɔyɔ kɔtaya. ¹³ Ḿpɔ́yó í sɔɗna mpa pa tɛma sɔpɔ tɔ, na ise nyáma pa hɛkɔ taa. Ilena sɔm hɛɛ. ¹⁴ Kolee waali nyáma mpa pa sɔpa lɔɗ tɔ pa paasi yɔlaa iyisi naanɔwa na liyiti na nasɔtɔsɔ na nunɔwa (14.700) sɔpɔna tɔtɔ. ¹⁵ Ntɛna Alɔɗ malɪ Moisi kɪɗ kɛ Iɔɔ cɔkɔlɛ nɔnɔyɔ kɛ saa wei sɔm hɛɛwa tɔ.

Alɔɗ kɔpɔtɔyɔ

¹⁶ Ḿpɔ́yó Tacaa tɔma Moisi sɪ: ¹⁷ Heeli Iɛyɛli kɔpɛka nyɔɔɗ nyáma sɪ paa wei í kɔna kɔpɔtɔyɔ. Pɛ kɔpɛtɔyɔ kɔpɛtɔɗ naanɔwa na naale kɛlɛ. Ilena í ñmaa paa mpa pa kɔpɛkɔlɛ hɛtɛ kɛ pa nyɔɗku

too. ¹⁸ Ama Alon hete ke i ka hmaa Lefii nyoma nyehku too. Ilena paa kpekale to wei i weena i nyehku. ¹⁹ Ilena Tacaa si: Moisi su kratəh inəyi Iso cokale taa ke atakaa kin, ke timpi ma na-me tə suliyi tə. ²⁰ Na mā ləsa wei, ilé i kpatəyó nyetəyəna nté. Ilena mā su tənaya ke kontənav mpi Iseyeli nyoma kontəyənə-me tə.

²¹ Mpuvle Moisi teləsa Iseyeli nyoma ke tom nti. Na kpeka nyoon nyoma kəna-i pa kratəh na Alon nyehku ka we heku too. Ilena pə lu kratəh naanwa na naale. ²² Ilena Moisi su kratəh inəyi Iso cokale taa ke atakaa isentaa. ²³ Tev fema, na Moisi sov tə taa, ile i mayana Lefii kpekale to Alon kpatəyó nyetəta kele. Na kó tó hetv. Haləna kó ləli pee na á puwa. ²⁴ Mpuvó Moisi kuu kratəh təna, na i pona Iseyeli nyoma na paa wei i na. Ilena paa nyovu to wei i kpaɣa i nyehku. ²⁵ Ntəna Tacaa tasa Moisi ke heeluyv si: Polo n si Alon kpatəyó ke atakaa kin, na pə təsi Iseyeli nyoma ke pa kaanuv. Ilena pa kontəyov su tənaya. Ie pa kaa tasa səm. ²⁶ Mpuvó Moisi lapa teitei ké mpv.

Lefii nyoma na kotəlaa pa kvlapəle

²⁷ Mpuvó Iseyeli nyoma tōma Moisi si: Nyəni isəna ta təna tə səki na tə tēh tə. ²⁸ Tá taa wei i kpatəna Iso təcayəle, ilé i si. Tá təna tu səna nté?

18

¹ Mpuvó Tacaa tōma Alon si: Ye nyana nyá ləlvov nyoma na nyá tətənaa Lefii nyoma ləlaa, i wakəla Iso cokale taa təmlə na mə kətvov nyənte, mə nyoon taa ké pu tē. ² Waatu wei i sovki tə taa ké təmlə, ləna i yaa mə tətənaa Lefii nyoma na pá wee mə waali nyoma, na pá səhna-me. ³ Paa la pə təna mpi n ká keesi-weye cokale paasənav tom taa tə. Ama pə fei si pá tokina Iso puləv yaa kotəya təlate. Pə taa kəv na mpe yaa mə taa nəyov si. ⁴ Pa tike paa səhna-meye Iso cokale təmlə taa. Cayəlv nəyov i kaa kpatəna. ⁵ Ilena mu paasəna tə na kotəya təlate. Ie ma pááná kaa tasa huuv ke Iseyeli nyoma too. ⁶ Ma ləsa mə taa ké mə tətənaa Lefii nyoma. Ilena ma tayəni-meye weye hav si, pá la təmlə ke Iso cokale taa. ⁷ Ama Alon, nyana nyá ləlvov nyoma mu la mə kətvov təmlə ke kate taa kate təcayəle taa, ké puvov kəyayəv waali. Má haakəna-meye lonte nté. Ye yov ke yem kpatəna təna, isu pa kv-i.

Kotəlaa tətəyole

⁸ Mpuvó Tacaa tōma Alon si: Nyana nyá ləlvov nyoma i tənna kotəsi nsi Iseyeli nyoma hūlaa si si ké ma nyənsi təyə tam tō. ⁹ Kate taa kate nyəm mpi pa ta nyayəsi kəko, na pu pəsi mə nyəm ke Iseyeli nyoma kuvəv, na pa kəhav, na pa isayətv hūsvov kotəya, na pa tasəkəle tayənvov nyəhka təna nka paa la-m təyəlv. Wontu kate nyəntv nti tə pəsəyi mə na mə piya mə nyəm ké. ¹⁰ Ie mə taa apalaa nyoma tike ká təyənə kotəya təyənaya nkeye Iso lonte taa. ¹¹⁻¹³ Na pə sənsəna kuvəv wei Iseyeli nyoma payəla-m, na pá kraasi-m na isə na pá ha-m tē. Paa nim kəvam, paa solv kəvam, paa təyənaya pee kəvana nna a ké tətə kəlvəlv kənaalaya nyəm tə. Nyana nyá piya piya mə nyəm nté tam tō. Na mə taa apalaa, na alaa mpa pa we tənəh tə, pa pəsəyi na pá təyə. ¹⁴ Na pə təna mpi pə ké ma nyəm tə, pə tayənvəyi mə nyəm ke pəsvov tətəyə. ¹⁵ Yəlaa na təla kənaalaya apəlvpiya nsi pa ha-m tə si pəsa ma nyənsi ké. Ie i ká tayəni yəv ke yəlaa nyənsi na təla nna a ta mōna kotəya tə a nyənsi. ¹⁶ Apəlvpəyaya nka ka wəna isətv kəlvov tə, ka liyitee ká wee nyəətv kəkpəsi ké na pə keesəna isəna pa mayəsvov Iso cokale taa tə. ¹⁷ Pə fei si, i tayəni yəv ke nav yaa heu yaa pəh kənaalaya apəlvpəyaya. Təla an i ké ma nyəm ké təsiyisiyi. I ká nmu si a caləm ke kotəya təlate tō ké. Na i wə nim colv nim coləyə kəko. Na ma lanje hēna pə səsvov. ¹⁸ Ilena a nantv pəsi mə nyəntv. Teitei isu pa lakəvov ciikuyv kotəya, na pá hūlvəyi-m lanje na yule ntəyov nyənte, na həyələh təna isu Iseyeli nyoma laki tə.

¹⁹ Pə təna mpi Iseyeli nyoma hūlvəyi-m na həyələh təna si kuvəv nəh nyəhku tə. Kv pəsa nyana nyá pəyalaa na nyá pəlaa mə nyəhku ké. Pə ké tam tō nyəntv ke mə na mə ləlvov nyoma ké, tə fei layəsvov.

²⁰ Mpuvó Tacaa tasa Alon ke heeluyv tōtə si: N kaa hiki tətə isu Iseyeli nyoma ləlaa. Ama mayəle nyá taale na nyá wənav.

Lefii nyoma nyəm

²¹ Həyələh naanwa taa kəlvəlvov nku Iseyeli nyoma kəhna Tacaa təyə maa cəla Lefii nyoma mpa pa lapa Iso cokale taa ké təmlə tə. ²² Samaa kaa kpatəna cokale. Pə taa kəv na pá pənti na pá si. ²³ Lefii nyoma tike ka lakəna cokale taa təmlə. Ye pa pəntaa pə wee pa nyoon taa. Pa kaa wəna tətə isu kpeka ləna. I tōki kəsəsvov tənəye tam tō. ²⁴ Ama maa cəla-meye hatəmvov həyələh naanwa taa kəlvəlvov, nku Iseyeli nyoma lapa-m kotəya na pá kraasi-m na isə tə. Pə tō ké ma heela-me si, i kaa hiki tətə isu kpeka ləna.

²⁵ Mpuvó Tacaa tōma Moisi si: ²⁶ Teləsi Lefii nyoma si, ye Iseyeli nyoma kəna-meye pa hatəmvov həyələh naanwa taa kəlvəlvov nku ma ha-we tə, ile mu ləsi pə taa ké həyələh naanwa taa kəlvəlvov tətə na i cəle-m. ²⁷ Na pə wee isu mə tətənaa ləsvov pa hatəmvov na pa ləsehnaa tō tə. ²⁸ Tənaya mə hikiyina mə kəhav na i kəna-m na i cəlyəi Alon-we. ²⁹ Kuvəv wei i təna

í hikiyi tó, í taa ké í ká læsi tǝpante na í cele-m. ³⁰ Ye í tǝma læsvuo ke ma nyǝm, íle í su mǝ tǝyi kokaasǝm. Isu mǝ tǝtǝnǝa kaasvuo pa tǝyi hatǝmuto na læseǝnǝa tǝ. ³¹ Tǝmlǝ nte í lakí cokǝle taa tǝ tǝ kufelǝvuo ntǝ. Íle paa timpiyi mǝ nǝkaa mǝna mǝ tǝesi nyǝma í pǝsǝyi na í tǝyo pǝ tǝǝnǝaya. ³² Ye í tá læsi-m tǝpante, ílena pǝcǝ í tǝyo kokaasǝm, í pilisa íseveli nyǝma kǝtaya ké. Mǝ tǝm ká sǝ na pǝ pǝna-mǝye sǝm taa.

19

Nav kǝseem kǝtaya tǝluma

¹ Mǝpǝyǝ Tacaa tǝma Moisi na Alǝj sǝ: ² Í tǝlǝsi samaa ke kǝsǝsuto tǝne sǝ, í caa nav kǝseem wei í tiili tá caamu, pǝcǝ pa ta tǝta-í kǝpǝtǝyǝ kǝhalvuo tǝ. ³ Na í cela kǝtulo ílasaa, na ílé í luna-í tǝsikile waali na pá lænti-í ma ísentaa. ⁴ Ílena kǝtulo lii calǝm taa ké mpǝle ke tǝm naatosompǝǝlǝyala na í ǝmusǝǝna cokǝle nǝnǝyo. ⁵ Na pá wǝ nav tǝnǝaya kǝtulo ísentaa. Pǝ kǝpǝlav kǝǝle, na nantv, na calǝm, na pǝ taa lotu tǝ. ⁶ Na kǝtulo kǝpǝya tǝyǝ ǝku pa yaa sǝ seetǝli tǝ kǝ taasi, na tǝyǝ ǝku pa yaa sǝ hisǝpǝ tǝ kǝ piliǝa, na heeǝ hǝntv nti pa lii akǝpǝyala tǝ, na í peti timpi nav tǝǝnǝ nyǝpǝv ke mpǝ tǝ. ⁷ Pǝ waali ílena, í cǝtǝ í wontu na í sǝ lǝm na pǝcǝ í sǝv tǝsikile taa. Na í wee asilima taa, halǝna taanaya. ⁸ Nav wǝtǝ ká cǝtǝ í wontu na í sǝ lǝm na í cǝya asilima taa tǝtǝ, halǝna taanaya. ⁹ Ílena yǝlv wei í fei asilima taa tǝ, í kuu nav tǝluma na í pǝna lǝnte kǝpante taa ké tǝsikile waali. Na í su-ye na pá lá asilima keelǝvuo kǝtaya lǝm. Kǝtaya ǝke ka we ísu ísǝyǝtǝ husvuo nyǝǝka ké. ¹⁰ Pǝ wee sǝ tǝluma kuulu í cǝtǝ í wontu tǝtǝyǝ. Ílena í wee asilima taa, halǝna taanaya. Íseveli nyǝma na cǝyalaa paa tǝkǝna kǝtaya kanǝye tam tǝ.

Asilima keelǝvuo kǝtaya lǝm lapǝnav

¹¹ Ye wei í tokina sǝtǝ, í ká cǝya asilima taa ké. Halǝna kǝyǝkǝ na kǝ ísikile. ¹² Ílena í ǝmusǝ í tǝyi asilima keelǝvuo kǝtaya lǝm mpǝyi kǝyǝkǝ tooso nyǝǝku, na naatosompǝǝlǝyala nyǝǝku. Ílena í wee tǝnǝǝǝ. Ye í ta la mpǝ, í we asilima taa ké. ¹³ Pǝyele í pilisa Tacaa tǝyǝyala ké. Na í asilima we tam ké í ta ǝmusǝ í tǝyi kǝtaya lǝm tǝ pǝ tǝ.

¹⁴ Ye yǝlv sǝpǝ kutuluǝy taa, na nǝǝlv sǝv í kǝǝ. Yaa pǝntv ka tu we tǝna. Í pǝsa asilima tv ké halǝna kǝyǝkǝ na kǝ ísikile. ¹⁵ Paa fulǝyala, yaa pǝlvǝv we tǝna na pá tá pá teu. Pǝ taa nyǝm pilisaa tǝtǝyǝ. ¹⁶ Ye pa kǝ yǝlv, yaa í sǝpǝ í sǝm ke nyǝntv taa. Ílena nǝǝlv tokina paa í mǝwa yaa í pǝlaav. Pǝntv pǝsa asilima tv ké, halǝna kǝyǝkǝ na kǝ ísikile. ¹⁷ Ye pa caaki asilima tv ke nyǝalǝvuo, nav uní í tǝluma ke pa cosiyi. Na pá tǝ pǝlvǝv taa na pá pǝli lǝm kǝpǝm. ¹⁸ Ílena wei í fei asilima tǝ, í caa tǝyǝ ǝku pa yaa sǝ hisǝpǝ tǝ kǝ piliǝa na í lii lǝm mpǝ pǝ taa. Na í ǝmusǝ cokǝle nte tǝ taa yǝlv sǝpǝ mpǝ tǝ. Na pá kǝpǝnna tǝ yǝlaa, na pǝ wontu, na wei í tokina sǝtǝ, yaa í mǝwa, yaa í pǝlaav tǝ. ¹⁹ Kǝyǝkǝ tooso nyǝǝku, na naatosompǝǝlǝyala nyǝǝku ke paa lapǝ-í mpǝ. Pǝ waali ílena, í cǝtǝ í wontu na í sǝ lǝm. Taanaya ntǝ í asilima tǝǝ.

²⁰ Ye asilima tv ta la mpǝ, paa læsi-í íseveli kǝpǝkǝle taa. Mpǝ tǝ, í pilisa Tacaa cokǝle ké. Pǝcǝ í pǝsa asilima tv.

²¹ Íseveli nyǝma ká tǝkǝ kǝtaya kanǝye tam tǝ ké. Ye wei í ǝmusǝ kǝtaya lǝm, pǝ wee sǝ í cǝtǝ í wontu ké. Na wei ílé í tokina-wí, í weeki asilima taa ké halǝna taanaya. ²² Ye asilima tv í tokina mpǝ, í pilisa-wǝyi. Na wei ílé í tu tokina asilima tv, pǝntv pǝsa asilima tv ké, halǝna taanaya.

20

Melipa lǝm tǝm

(Luv 17:1-7)

¹ Mǝpǝyǝ íseveli nyǝma tala Sinǝ wǝlaya tǝtv taa ké ísǝtǝ kancaalǝyala nyǝǝ taa, na pá siki Kǝtǝesi. Tǝnǝaya Malǝyǝm sǝpǝ na pá pimi-í.

² Waatv wei samaa laǝa lǝm, ílena pá kotina Moisi na Alǝj ³ na pá kuuki Moisi nǝǝ sǝ: Ye ísǝ ka kǝpǝnta ta na ta tǝtǝnǝa ke kǝyǝ, pu kǝla teu. ⁴ Pepe tǝo ké í kǝna ísǝ yǝlaa tǝya wǝlaya tǝtv tǝne tǝ taa cǝne sǝ, tá na tá kalǝkǝǝ tǝ sǝ? ⁵ Í tu læsa-tǝyǝ ícipiti, na í kǝna-tǝyǝ lǝnte ísǝyǝle tǝne tǝ taa suwe? Pǝ fei halǝm, pǝcǝ yǝlv kaa hiki tǝǝ kǝlvǝǝ, ísu fikiina yaa læseǝnǝa, yaa tǝyǝ nakǝli. Aní lǝm kǝnyǝnyǝm maǝamaya ná tu fei kǝlv.

⁶ Mǝpǝyǝ Moisi na Alǝj pa hatǝlǝna samaa, na pá polo ísǝ cokǝle nǝnǝyo. Na pá hoti pa ísentǝo ke atǝ, na ísǝ teu na pa tǝo. ⁷ Ílena Tacaa tǝ Moisi sǝ: ⁸ Kǝpǝya nyǝ kǝpǝtǝyǝ, na nyana Alǝj í koti samaa. Ílena nǝ yǝǝtǝna kǝkǝpǝmvuo kǝnǝye pa ísentaa, na lǝm lu na íseveli nyǝma na pa kalǝkǝǝ pá nyǝo.

⁹ Ntǝna Moisi polo na í kǝpǝya í kǝpǝtǝyǝ ísu Tacaa yǝǝtǝyǝ tǝ. ¹⁰ Na í na Alǝj pá koti samaa ke kǝkǝpǝmvuo ǝku ísǝ hulaa tǝ kǝ kǝǝ, na pá tǝ sǝ: Yǝlaa tǝo kǝllaa mǝ, í tu ǝkǝpǝǝǝ. Tu pǝsi na tǝ læsi kǝkǝpǝmvuo taa ké lǝm na?

¹¹ Ílena Moisi kǝsi kǝpǝtǝyǝ na í ma kǝkǝpǝmvuo ke tǝm naale na lǝm kǝpǝ sǝsǝm. Na pa na pa kalǝkǝǝ pá nyǝo na pá nyǝǝsi. ¹² Tǝnǝyǝle Tacaa kalǝna Moisi na Alǝj sǝ: Timpi í tá tǝ-m na mǝ

taa, na í fayasi-m na ma mpa ke Iseyeli nyóma taa to, í kaa sosi samaa unye tetu nti ma haam-
to té taa.

¹³ Yaasi une í kónna nteye Melipa lom tòm. Youu ke pa yaa mpw na pa te taa. Mpi to, Iseyeli
nyóma ka pæeka Tacaa na youu ké. Ilena í fayasi í ti na í mpa ke pa taa.

Itom nyóma taroyu ke Iseyeli nyóma

¹⁴ Mpróyó Moisi kusa tillaa ke Kateesi, na í tili-weye Itom wulaw kin. Si pá heeli-í si: N nyómá
wahalanaa mpa nyá koxoyi ya Iseyeli nyóma tá to tóyaa to. ¹⁵ Ta cósónaa ka poléna Icipiti na pá
leeli tóna. Na péle pá to-weye wahala. ¹⁶ Ilena to wiina Tacaa si í waasi-tu. Ilena Iso tili isótaa
tillu na í læsi-tuyu tóna. Saŋa to tala nyá tetu toŋa to kéle Kateesi. ¹⁷ Ie ha-tuyu mpaav na té
fayana nyá tetu taa. Tó kaa heli nyá halém yaa nyá leŋeŋnaa taa. Pécó to kaa nyóo nyá lókónaa
lom. Tu síyisi hapæle ke mpóyó, halóna to tési nyá tetu. ¹⁸ Ntèna Itom wulaw si: Ye í sùu ma tetu
taa, ma lu mæ yoonav.

¹⁹ Mpróyó Iseyeli nyóma tasaa si: Hai, hapæle ke tu toŋ. Ye tá yaa tá kalækəŋ luyu we lom, tu
ya-wəy. Mpaav tike ke to wiikina-ŋ si í ha-tu na té fayana nyá tetu taa. ²⁰ Ama Itom wulaw ta
tisi.

Halóna yoolaa tuutuuma lu Iseyeli nyóma to, na pa youu wontu sósóntu. ²¹ Ilena Itom
nyóma kisina Iseyeli nyóma si pá taa fayana pa te. Ilena péle pá kéena hoxoloyu leŋku.

Aləŋ səm

²² Mpróyó Iseyeli nyóma kula pa tóna na pá polo Hoo puyw luyu, ²³ ke Itom tetu toŋa to. Tónaya
Tacaa heela Aləŋ na í neu si: ²⁴ Aləŋ nyá səm wosaa. N kaa tala tetu nti ma haaki Iseyeli nyóma
to té taa. Mpi to, n ta nuna-m Melipa lom col. ²⁵ Ilena í to Moisi si: Kraya Aləŋ na í pəyalw Ilaŋaa
na í kraana-weye Hoo puyw to. ²⁶ N ká woxosi Aləŋ kotuyu wontu na í suu-təyi í pəyalw Ilaŋaa.
Tónaya Aləŋ ká si.

²⁷ Mpróyó Moisi lapa isu Tacaa yoxotuyu to. Ilena pá toŋ tónaya pa tooso na pá kpá puyw ŋku
ku to ké Iseyeli nyóma tóna isentaa. ²⁸ Ilena Moisi woxosi Aləŋ wontu, na í suu-təyi í pəyalw.
Mpróyó Aləŋ səpa, na Moisi na Ilaŋaa pá mæli tiuu. ²⁹ Iseyeli nyóma nuwa si Aləŋ səpa, Ilena pá
cəya í ləyaya ke kuyeyŋ hiu na naanəwa.

21

Iseyeli nyóma kəlvuy ke Kanaaŋ nyóma

¹ Mpróyó Kanaaŋ nyóma awulaa taa lelu, wei í we Alati ke ilim mpətəŋ to to, í nuwa si Iseyeli
nyóma toŋa kəntə na Atalim mpaav. Ilena pá tii pa to na pá kpá pa taa ləlaa ke saləka nyóma.

² Ntèna Iseyeli nyóma si Tacaa ke nəsə si: Ye n to-weye ta niŋ taa, tu kpiisi pa acalə tənəŋnaŋ.

³ Ilena Tacaa mu pa kəsələmtəv, na pá kpiisi pa acalə aní a tóna. Ilena pá ha hoxoloyu ŋkuyə
hətə si Hooma. Ncaalə ke pa yaa mpu na pa te taa.

Tvmaa asayaa təm

⁴ Mpróyó Iseyeli nyóma kula Hoo puyw, na pá krayana səsəncaasi tənku hoxoloyu mpaav si pa
coləyi Itom tetu. Ama pa kpisa kantəlvuy ke mpaav taa. ⁵ Ilena pá niki Iso na Moisi ke kəntənəv
si pepe to ké péle pa læsa-weye Icipiti taa si, pá si wolaya tetu taa? Təyónaya yaa lom fei, pəyele
wahala kotəyəv Manna ná lu-weye səŋ.

⁶ Mpróyó Tacaa towa Iseyeli nyóma ke tvmaa asayaa, na pə nyasa pa pəyalə na pá si. ⁷ Tónayəle
yolaa ləlaa polaa na pá to Moisi si: Tə pəntəna nyana Tacaa ke timpí to kəntənə-me to. Mpu to,
wiina-í na í hatələnə-tuyv tvmaa mpe. Ilena Moisi naa sùu-weye sələmənav. ⁸ Ntèna Tacaa si: Í
lu tòm læsəyū ke nyəthəlvuy kəsəeməyū, na í siki kprátóyó kotəyaləlvuy nyuyv taa. Ye pə nyasa wei
na í kusi isə na í nyəni-ku, pu waa-í.

⁹ Mpróyó Moisi lapa isu Tacaa yoxotuyu to. Na pə nyasa wei na í nyəna-ku pə waa-í.

Isəna pa təma to haləna Pisika puyv

¹⁰ Mpróyó Iseyeli nyóma to mpaav haləna Opoti. ¹¹ Pa kula tóna, Ilena pá polo Ye-Apalim ke
Mowapu ilim təlule to wolaya tetu taa. ¹² Pa lu tónaya na pá polo Seletí ləəv nəy. ¹³ Pa kula
tónaya na pá polo Aləŋəŋ pəyəkə ka nyuyv we Amoni nyóma te, na ká fakí wolaya tetu hoxoloyu,
na pécó ká takí Mowapu nyóma na Amolií nyóma pa toŋa to. ¹⁴ Pə to ké pa yoxotə Tacaa youu
takələya taa si: Faheri ke Sufa tetu taa, na Aləŋəŋ ləŋ ¹⁵ na ləŋ wei í we Aləŋəŋ hoxoloyu to ké
Mowapu toŋa to to. ¹⁶ Pa lu tónaya Ilena pá polo Ləkə coləyə timpí Tacaa təma Moisi si: Kpəyeli
samaa, na má ha-weye lom to.

¹⁷ Waatu unəyi Iseyeli nyóma mpa kawəyaya si:

Ləkə lom í luna kawilitasi.

¹⁸ Awulaa na kasayampiya hulina-í na pa kawulaya kpatəŋ.

Pa lu wolaya tetu taa, lɛna pɔ tala Matana. ¹⁹ Pa lu tɛna na pɔ polo Nahaliyɛli, tɛna waali kɛ Pamati. ²⁰ Pa lu tɛna, lɛna pɔ polo Mowapu tetu tetɛkɛle ke Pisika pɔyɔ nyɔyɔ taa na wolaya tetu tɔɔ.

Iseyeli kɛlɔyɔn ke Sihon na Oki

²¹ Mɔrɔyɔ Iseyeli nyɔma tilaa na pɔ heeli Amolii nyɔma wulav Sihon si: ²² Yele na tɛ fayana nyɔ tetu taa. Harɛle ke tu siyisi, halɛna tɔ tɛsi nyɔ tetu. Tɛ kaa heli halɛm yaa lɛsɛnnaa taa, yaa tɔ nyɔɔ lɔm.

²³ Ama Sihon ta tisi. Mɔrɔyɔ i kuu i yoolaa tɛna, na i katɛ Iseyeli nyɔma ke Yahasi wolaya tetu taa. ²⁴ Mɔrɔyɔ Iseyeli nyɔma yooana-i. Na pɔ lɛeki i tetu tɛnaya pɛ krayav Alɛnɔn na pɛtɛɛ tɔɔ, na Yarɔki na isɔtaa tɔɔ, kɛ Amoni nyɔma toɔja kolɔɔna na ilim tɛlɛle tɔɔ. ²⁵ Na pɔ lɛeki Hɛsɛrɔn icatɛ, na pɛ ɔlɔ nyɛna sɛkpɛna na pɔ ɔaya. ²⁶ Hɛsɛrɔn tɛnaya Amolii nyɔma wulav Sihon ka wɛɛ. I ka yooana Mowapu wulav kupɛɛ kɛ, na i lɛeki i tetu tɛna. Halɛna pɛ yooasina Alɛnɔn. ²⁷ Halɛ yonyoolaa to-tɛ na yontu si:

I kɔɔ Hɛsɛrɔn na i nɔmɔ Sihon icatɛ na tɛ kolɔɔna.

²⁸ Kɔkɔ yawɔ Hɛsɛrɔn.

Ka tola Sihon icatɛ taa.

Ka nyaya Aa ke Mowapu tetu taa.

Ka kɛnna Alɛnɔn isɔtaa sɔsaa.

²⁹ Mowapu, nyɔ tɔm wɛ waiyɔ.

Tɔyɔ Kɛmɔsi laalaa mɛ, mɛ lɛpa.

Mɛ pɛyalaa sewa, na Amolii wulav Sihon

nɔɔ kɛpɛ mɛ alaa ke yomle.

³⁰ Tɛ tɔwa Amolii nyɔma ke nyɔmɔ.

Tɛ wakɛla Hɛsɛrɔn tetu tɛna, halɛna Tipɔn.

Halɛna pɛ polo Nofa na Mɛtɛpa tɔ, tɛ kɛiisa pa tɛnaya.

³¹ Mɔrɔyɔ Iseyeli nyɔma tɔyɔ Amolii nyɔma tetu. ³² Na Moisi kusɛ fɛnɔla na pɔ ɔɔ Yasɛɛ icatɛ. Yoolaa lɛɛka-tɛ na tɛ aɔalɛɛ sɛkpɛna. Pa tɔyɔna Amolii nyɔma. ³³ Pɛ waali kɛ pa layasa mɛpaav na pɔ mɛnna Pasɔn tɔɔ. Mɔrɔyɔ tɛna wulav Oki nɔ lɛsa i yoolaa tɛna na pɔ polo Iseyeli nyɔma yooana ke Itɛli. ³⁴ Mɔrɔyɔ Taaɔa heela Moisi si: Taa nyana-i. Maa to i na i yoolaa na i tetu tɛnaya nyɔ niɔ taa, na n i lana-i isɛ i larɛna Amolii nyɔma wulav Sihon wei i ka wɛ Hɛsɛrɔn tɔ. ³⁵ Na Iseyeli nyɔma ku Oki na i pɛyalaa, na i yoolaa tɛna. I ta yele paa kolɔm na i weesyɔ. Iɛna pɔ lɛeki tetu.

ISEYELI NYɔMA KE MOWAPU TETU TETɛKɛLE TAA

22

Tɔn Palaam na wulav Palaki pa tɔm

¹ Mɔrɔyɔ Iseyeli nyɔma tɛɛwa na pɔ siki Yaatanɛ kɔtɛsɔyɔ tɔɔ kɛ Mowapu tetɛkɛle taa kɛ Yeliko isɛntaa.

²⁻⁴ Tɛnaya Sipɔɔ pɛyalɔ Palaki wei i takaya kawulaya ke Mowapu ke waatu inɛ tɔ, i nuwa isɛna Iseyeli nyɔma lapa Amolii nyɔma tɔ. Iɛna sɔyɔntɔ kɛpɛ i na i samaa na pɔ seliyi si, Iseyeli nyɔma kɛla payale. Mɔrɔyɛle Mowapu nyɔma tɔmɔ Matiyɔn nyɔma kupɛyalaa si: Iseyeli nyɔma ɔaa pɛ tɛnaya kɛiisɔyɔ kɛ, na pɔ ɔɔna-mɛ, isɛ naaɔ kuntuɔyɔ nyutu tɔ.

⁵ Iɛna wulav tili i yɛlaa ke Pɛyɔɔ pɛyalɔ Palaam wei i ka wɛ Pɛtɔɔ ke Ifɛlati pɔyɔ tɔɔ tɔ i kin si, pɔ heeli-i si: Yɛlaa narɛli pa luna Icipiti na pɔ kɔɔ na pɔ waasi ma tetu tɔɔ. ⁶ Hai, kɔɔ na n i tɛnɔsi-wɛyɛ mpusi. Pa kɛla-m toɔ. Ntanɔyɛ n kɔ pɛsi na n i tɔyɔntɔ-wɛyɛ ma tetu taa. Mpi tɔ, ma nyɔma si, ye n tɛnsa yulɔ ke mpusi, yaa n koola-i kupantɔ, pɛ laki kɛ. ⁷ Mɔrɔyɔ Mowapu na Matiyɔn kupɛyalaa kɛnna mpi paa fɛli pɛɛ nɔlɔ Palaam tɔ. Na pɔ polo i tɛ na pɔ heeli-i Palaki kusɛlɔmɔtɔ. ⁸ Ntɛna Palaam si: I sɔv ma tɛ, na ku fema, lɛ ma tɛlɔsi-mɛyɛ nti Taaɔa heela-m tɔ. ⁹ Iɛna Taaɔa pɔɔsi-i si: Mbulaa mpa pa wenna nyɔ tɛ? ¹⁰ Ntɛna Palaam ɔɔ-i si: Mowapu wulav Palaki tilina yɛlaa si pɔ heeli-m si ¹¹ narɛli pa luna Icipiti na pɔ wati-m. Iɛ kɔɔ na n i tɛnɔsi-wɛyɛ mpusi, na ma pɛsi-wɛ na mɔ tɔyɔntɔ-wɛ. ¹² Mɔrɔyɛle Iɔ tɔmɔ Palaam si: Taa tɛn-wɛ si n tɛnsɔyɛ Iseyeli nyɔma kɛ mpusi yoo. Mpi tɔ, ma tɛma-wɛyɛ kupantɔ kooluyɔ.

¹³ Tɛv fema lɛna Palaam tɔ Palaki tillaa si: I kɛpɛ mɛ tɛ. Taaɔa kɛsaa si mɔ taa tɛn-mɛ.

¹⁴ Iɛna Mowapu kupɛyalaa mɛ pɔ mɛli na pɔ heeli Palaki si: Palaam kɛsaa tɔyɔ tɛnɔyɔ. ¹⁵ Mɔrɔyɔ Palaki kɔsa tillaa kɔfama na pa taa kɛ i waali nyɔma. Pɛle pa kɛla kanɔalaya nyɔma ke payale na sɔɔsɔntɔ. ¹⁶ Na pɔ polo pa heeli Palaam si wulav tɔmɔ si: Ma kɛpɛ nyɔ yule. Paa pɛ ɔalaa-nɛ isɛna, polo na nyana-i i nɔ. ¹⁷ Pɛyɛle ye n tɛnsa mɛ inɔyɛ mpusi, maa kusɛ nyɔ nyɔyɔ na mɔ ha-nɛ pɛ tɛna mpi n sɔalaa tɔ.

¹⁸ Ntēna Palaam cō tillaa mpe si: Paa i ká ha-m i liyitee na pə wolanaa tēna, pə fēi si má lu hēm, na má pəntēna ma Iso Tācaa. ¹⁹ Ue paa na mpv, i sūv cəneye ahoō ane na má ná nti Iso ká tasa-m heeluytu tō. ²⁰ M̄p̄r̄yó Tācaa tōma Palaam ke ahoō taa si: Ntəj nyá waali ké yəlaa mpe pa kōma? Təj-we, ue nti maa huli-ŋ tō, tə tike ke n ká la.

²¹ Təv fema tanaŋ, uena Palaam kpeeli i kraŋaya na i təj Mowapu nyəma.

Palaam na i kraŋaya pa təm

²² Təv fema tanaŋ, uena Palaam kpeeli i kraŋaya alonyəŋka. Na i təmle nyəma ke naale, na pá təj Mowapu nyəma. Ama Tācaa mv pááná na i tēv mpi. Uena isətāa tillu taŋi-mpaav taa. ²³ Kraŋaya nawa isətāa tillu ke mpaav heku taa na i kpeewa i layate na i tōka i niŋ taa, uena ká heli. Na Palaam ma-ke na i mələna mpaav taa. ²⁴ M̄p̄r̄yó isətāa tillu tuusa lələ, na i səj mpaav taa ké lēsəj tawa koloosi heku. ²⁵ Kraŋaya na-i uena ká tiili ka ti na koluŋa na pə kó Palaam nōhəle. Uena i sūv-keye mpaav. ²⁶ M̄p̄r̄yó isətāa tillu tasa pote na i səj timp̄i koloosi kp̄ula teu na pə fēi heluy na ntəyŋ yaa mpətəj tō. ²⁷ Kraŋaya na-i, uena ká hənti. Təyaa pááná kra Palaam na i hək̄i-keye k̄r̄át̄yó. ²⁸ M̄p̄r̄yóle Tācaa kula kraŋaya nəyō na ká tó Palaam si: Pepeye ma lapa-ŋ na ŋ ma-m halu təm tooso tēna? ²⁹ Ntēna Palaam cō si: N nyəna-m yem ké te. Ye maa tōka layate isəntō maa tēna-ŋ kuyv ke kra kraa. ³⁰ Kēlena kraŋaya si: Anu ma ké nyá kraŋaya ké, na ŋ cak̄i-m tam. Tōo tō, ma tēna-ŋ m̄p̄r̄yó lapu na? Paalam si: Aai yoo.

³¹ M̄p̄r̄yó Tācaa kula Palaam ise na i ná isətāa tillu səj mpaav heku taa, na i layate ke i niŋ taa. Təyayale i hota i lotu tō ké ate. ³² Ntēna isətāa tillu p̄ōsi-i si: N mpa nyá kraŋaya ke təm tooso suwe? Ma kōmāya si ma kak̄i-ŋ mpaav. Mpi tō, ma nyəma si n puki tēlete ké. ³³ Ama nyá kraŋaya na-m na ká heli-m təm tooso. Ye pə taya mpv maa ku-ŋ na ma yele-ke na ka weesuŋu. ³⁴ M̄p̄r̄yó Palaam tōma isətāa tillu si: Ma taa nyi si n taŋa-m mpaav taa si má taa polo. Ma təm səpa. Ye nyá lanje ta hēena ma pote nite ma mələy nōnō. ³⁵ Uena isətāa tillu si: Təj-we. Ama nti ma heeliyi-ŋ tō, tə tike ke ŋ ká yəyōti. Ntēna Palaam təj tillaa mpe.

Palaam na Palak̄i pa suluytu

³⁶ Waatu wei Palak̄i nuwa Palaam kōnte uena i polo i səjuyv ke Mowapu icate nte tə we tət̄v tōja ke Aləŋŋ ləv nəyō tō. ³⁷ Na Palak̄i p̄ōsi-i si: Pepe tō ké n ta kō kra kraa ke waatu wei ma tila təm kancalaya nyəm tō? Yaa n hūki si ma kp̄isiyi nyá nyuyv kusuyv? ³⁸ M̄p̄r̄yó Palaam cōwa si: Təv pənente ma kōma yaa. Ama maa lak̄i ma luyv nyəntō ké. Nti Iso ká tō-m tō tə tike ke maa yəyōti.

³⁹ M̄p̄r̄yó pa naale pa pola Kiliyat̄i-Husoti. ⁴⁰ Na Palak̄i laa naaŋ na heeŋ na i ha i waali nyəma na Palaam.

Palaam tēlas: k̄v̄ant̄v kooluytu kancalaya nyəm

⁴¹ Təv fema uena Palak̄i na Palaam pá kra Paməti-Paali timp̄i pə loosiyi iseyeli tək̄ikile hōyōlvv tō.

23

¹ M̄p̄r̄yó Palaam tōma Palak̄i si: Nma-m təfēenle ke təm naatosomp̄yōlaya. Na ŋ cele-m latəcēnaa na iwaŋ ke naatosomp̄yōlaya mp̄yōlaya. ² Uena Palak̄i la mpv, na pa naale pá laa latəcē na iwaav ke paa lonte nte tə taa. ³ Na Palaam tō Palak̄i si:

Səj təfēenle cəne na má hatəli. Ntanyi Tācaa ká lu ma tō na i heeli-m natəli na ma teləsi-ŋ. Uena i kra tontōjle tō. ⁴ Təyaa Tācaa lu i tō, na Palaam tō si: Ma ŋmawa təfēenle ke təm naatosomp̄yōlaya, na má laa latəcē na iwaav ke paa təfēenle nte tə tō.

⁵ Uena Tācaa huli Palaam ke təm nti i ka yəyōti tō. Na i tōmi-i si: Məli Palak̄i kin. ⁶ M̄p̄r̄yó i mələ Palak̄i na i waali nyəma pa cəlv na pá səj təfēenle tēna. ⁷ Kawəyaya ŋka Palaam mpa təyōlv:

Mowapu wulav Palak̄i yaana-m

ilim təlule p̄ōj taa ke Sili,

si má nyaasi Iseyeli nyəma.

Na má təŋsi Yakərv ləlvv nyəma ke mpusi.

⁸ Ue isənyaa maa təŋsi mpusi ke wei

Tācaa ta təŋsi mpusi tō?

Yaa isənyaa maa nyaasi yəlaa

mpa i ta nyaasi tō?

⁹ P̄ōj tō ké ma wēe, na má loosiyi yəlaa mpe.

Pulas̄i tō ké ma wēe na má nyənəyi-wē.

Pa fayana piitimnaa ləmpa ke,

na pa təcayale wēna tə mpa.

¹⁰ Aweyēle Iseyeli samaa kallv?

Yaa i cəkəna i ləlvv nyəma nyuyv?

Ma sɔla mǎ na siyisilaa mpe tɔ krenti sɛm kɛ,
na pɔ la-m isu mpe.

¹¹ Mpuɔle Palaki pɔsa Palaam na piti si: Wetiyle n lapa-m mpɔ? Ma kɔna-ŋ kɛ si n tɛŋsi ma kolontunaa ke mpusi ilena nyaa mɛlɛ na n kooliyi-weye kɔpantu na?

¹² Ntɛna Palaam cɔ si: Tɛlasɛ kɛ si ma yɔɔti nti Tacaɔ tu ma nɔɔ taa tɔ.

Palaam koolee naale nyɛna

¹³ Mpuɔle Palaki tɔma Palaam si: Kɔɔ na tɔ layasi timpi n kǎ nǎ Iseyeli nyɔma tɛna tɔ. Pɔ taya pɔlɔ, pɔcɔ tike ke n naaki. Tɛnaɔa n kǎ tɛŋsi-m-weye mpusi.

¹⁴ Ilɛna i pona Palaam ke Pisika puɔ luɔ tɛfɛŋle, na i ŋma tɛfɛnɛnɛna tɔtɔɔ naatosompɔɔlaya. Na i laa latɛce na iwaav ke paa tɛfɛnɛn nte tɔ tɔ. ¹⁵ Na i tɔ Palaki si: Sɛŋ tɛna na mǎ pɔlɔ na mǎ na Iɔ tɔ suli.

¹⁶ Ilɛna Tacaɔ tu Palaam nɔɔ taa kɛ tɔm si i mɛlɛ na i heeli Palaki. ¹⁷ Palaam mɛla wulav na i waali nyɔma pa kin, ilɛna ilɛ i pɔɔsi-i si: Wentiyile Tacaɔ heela-ŋ?

¹⁸ Mpuɔyɔ Palaam kpaɔ kawɔyaya si:

Sipɔɔ pɔyalɔ Palaki kɔli na n ke ŋkraŋŋ.

¹⁹ Iɔ tǎ kɛ yɔlɔ si i looliyi, yaa i layasi i kusɛsuto.

Nti i suwa tɔɔ i laki tɛtɛtɛ.

²⁰ Tacaɔ koolina yɔlaa mpeye kɔpantu,

na mǎ tɛsɛyi,

²¹ maa pɔsɛyi na mǎ layasi pɔlɔ.

I we pa waali kɛ i ta na pa isayatu, yaa pa tasɛkɛle.

I kɛ pa wulav kɛ na pǎ wilitiyi-i na lanjhɔlɔmle.

²² In i lɛsɛna-weye Icipiti taa

na tominɛ isu taale nau.

²³ Tutu na pee pɔɔsɔɔ u laki Iseyeli nyɔma ke pɔlɔ.

Pɔ tɔɔ kɛ pa nyɛnɛyi Iseyeli na pa tɔŋ si:

I naaki mpi Iɔ lapa-we tɔ.

²⁴ Yɔlaa mpe pa we tɔŋ kɛ isu tɔɔlaya

ŋka ka cɛlɛyi ka tɔɔnaya,

na kǎ nyɔɔki ka kɔkɔkɔm cɛlɛm,

na pɔcɔ kǎ hɛntɛyi tɔ.

²⁵ Ntɛna Palaki tɔ Palaam si: Ye n kaa tɛŋsi-weye mpusi, ilɛ taa kooli-weye kɔpantu.

²⁶ Kɛlɛna Palaam si: Anɛ ma tɛma-ŋ heeluyɔ si nti Tacaɔ tɔɔ ma nɔɔ taa tɔɔ ma yɔɔtɔyi.

Palaam koolee tooso nyɛna

²⁷ Mpuɔyɔ Palaki yaa palaam si: Tɔ layasi lonte lente. Ntanyɛ Iɔ kǎ tisi na n tɛŋsi-m yɔlaa mpeye mpusi. ²⁸ Ilɛna i kraana-i Peyɔɔ puɔ tɔɔ timpi yɔlaa naaki wɔlaya tɛtu tɔ. ²⁹ Na Palaam tɔ Palaki si: Nma-m tɛfɛnɛnɛna ke naatosompɔɔlaya, na n caa-m latɛceɛna ke naatosompɔɔlaya na heen ke mpɔ tɔtɔ. ³⁰ Ilɛna Palaki la mpɔ na i laa latɛce na iwaav ke paa tɛfɛnɛn nte tɔ tɔ.

24

¹ Mpuɔyɔ Palaam cɛkɛna si Tacaɔ suwaya si i kooliyi Iseyeli nyɔma ke kɔpantu. Ilɛ i ta tasa pɛekɔɔ si i suliyi Iɔ isu i tu laki tɔ. Ntɛna i kɛɛsi kpaakraa na wɔlaya tɛtu tɔ. ² I kɔsa isɛ na i nǎ Iseyeli nyɔma ke pa tɛsikile, ilɛna Iɔ Feesuyɔ tii i tɔ. ³ Na i ma kawɔyaya si:

Peyɔɔ pɔyalɔ Palaam mǎ, ma kɔkraalɛtu ntɔ.

Pɔ kula ma isɛ kɛ.

⁴ Ma nukɛ Iɔ kɔyɔɔtɔtɔ kɛ,

na mǎ paasɛɔna nti Toma tɛna tu hulɛyi-m tɔ.

Ye ma sɛɛki-i i hulɛyi-m i tɛyi.

⁵ Iseyeli yɔlaa Yakɔpu lulɔɔ nyɔma mɛ,

mɛ coka tewaya pɔ tu fɛi.

⁶ Pɔ caya kɛ isu lɔɔŋ wei i kpen tɔ,

yaa pɔɔ kɔteminɛ tɔ halɛm.

Yaa tun kpaŋ wei Tacaɔ tuuwa pɔɔ nɔɔ tɔ.

⁷ Pɔ caya isu lom sukuyɔ na pɔ watɛyi tun tɛ tɔ.

Pa wulav kǎ kɛli Akaki na pa kawulaya tɛ tɔŋ.

⁸ Iɔ lɛsɛna-weye Icipiti taa, na tominɛ isu taale nau.

Na pǎ yɔkɛyi pa kolontunaa mɔwa

na pǎ cɔtɛtɛyi-weye nyɔmǎ.

⁹ Pa lunyi kɛ ilɛna pa hɛntɛ isu tɔɔlasɛ.

Awe pɔsɛyi na i kusɛ-we na tɔŋ?

Iseyeli, pɔ kooli kɔpantu ke nyǎ kɔpantu koollu.

Pó tēnsi mpusi ke nyá mpusi tēhsəlaa.

¹⁰ Tənaɣale pááná kpa Palaki na í kaləyi na í fiisiyi niŋ na í təŋ si: Ma kəna-ŋ ké si ŋ tēnsi ma kolontunaa ke mpusi. Təm tooso nyəm ntə n kooliyi-weyə kupantu. ¹¹ Polo ŋ kpe. Maa siwa si maa kusi nyá nyuɣo ké. Ama Tacaá kisaa.

Palaam keesayi isəna Iseyeli nyóma ka wee teu to

¹² Ḿpóyó Palaam cəwa Palaki si: Aní maa tēma nyá tillaa ke heeluyi si, ¹³ paa n ká cəle-m nyá kawulaya taa lixitee na wəla tēna, pə fei si má kpeesəna Tacaá. Nti tə tike í ká tu ma nɔyɔ taa tɔyɔ maa yɔyoti. ¹⁴ Təv, nəsənə maa məli ma yəlaa kin. Ie kəə na má huli-ŋ mpi Iseyeli nyóma ká wakəli nyá yəlaa ke kuyaku nakoli to. ¹⁵ Ntəna í má kawəyaya si:

Peyəə pəyalu Palaam má, ma kəkpaalətu ntə.

Pə kula ma isə ké.

¹⁶ Ma nukí Isə nyá kuyəyototo ké,

na má paasəyəna nti n huləyi-m to.

Ye ma seeki-ŋ n huləyi-m nyá təyi.

¹⁷ Ma loosiyi mpi pu te na pə lá to, na má nyənəyi-wi.

Isətolŋə ká lu Yakəpu ləlyu taa.

Wulav ka lu Iseyeli taa

na í má Mowapu nyóma ləkpaɣasaya

na Seeti ləlyu nyóma nyəŋ taa.

¹⁸ Iseyeli nyóma ká leeki pa kolontunaa

Itəm nyóma tetu Seyii na pá pəsi akanaa.

¹⁹ Yakəpu ləlyu nyóma kpila pa kolontunaa.

Pa kpiisiyi mpa pə kaasaa təyɔ pa acaləe taa.

Palaam keesuyu ke Iseyeli kolontunaa ncaa təm

²⁰ Ḿpóyó Palaam nawa Amaleke nyóma, na í to si:

Amaleke nyóma ke piitim səsəm ké.

Ama ncaale təkpaataa ke paa tēsəna.

²¹ I nawa Keni nyóma, ilena í to si:

Pə cəyana-meɣe mə tetu taa ké isu

Tante pusuyuna kəkpaŋyɔ to.

²² Paa na mpɔ kəkə ká niisina mə təcayale,

na Asilii nyóma náa kuu-meɣe yomle.

²³ Ḿpóyó Palaam tasaa si:

Ye Isə to niŋ, awe weena weesuyu?

²⁴ Sipili kuteŋ ke Asilii ŋmakəlla lukəna,

na pá wakəli-we na pə kreŋna Hepee ləlyu nyóma.

Ama pele pa tēsəyəna ncaale tətəyɔ.

²⁵ Palaam tēma təmnaa mpeɣe yəyotuyɔ ké, ilena í kpaɣa mpaasv na í məli í tetu taa, na Palaki náa məli íle í te.

25

Iseyeli nyóma svu ke laato taa

¹ Ḿpóyó Iseyeli nyóma caya Sitim na pá na Mowapu alaa pá svu yem yem lakasi taa. ² Na pele pá svu-weyə tuŋ laav taa, na hali pá təkí pə təyənaya na pa luŋixi ³ tɔyɔ Paali ke Peyəə puɣu taa. Ilena Tacaá pááná náa huuna-we. ⁴ Ntəna Isə to Moisi si: Koti Iseyeli nyuɣo nyóma tēna, na ŋ pusi tsəkəle nyóma na tuŋ ke ma isentaa ke ilim taa, na pəcə má kó ma pááná ke pa toə.

⁵ Ḿpóyó Moisi təma Iseyeli hɔlaa si: Paa wei í kó Peyəə puɣu taa tɔyɔ Paali luŋlaa mpe.

⁶ Waato wei Moisi na ləlaa pa kota Isə cokəle nənəyɔ na pá wiiki, ile Iseyeli to nɔyɔlu í kəna Matiyəŋ alv nté pa isentaa tēna, na í pona í te. ⁷ Ḿpóyó Ilaasaa pəyalu kətulu Pəŋhasi wei í ké Aləŋ saali to, í kula samaa taa tēna na í cə ŋmantaaya, ⁸ na í təŋ apalv na alv uní pa waaləyi cokəle taa, na í sɔ pa naale pa lotu taa ke ŋmantaaya na pá sí. Ilena yulokosuko keeli Iseyeli nyóma toə. ⁹ Ie sətəa tēma iyisi hiu na liyiti (24.000) ke yoosuɣu.

¹⁰ Ḿpuyule Tacaá təma Moisi si: ¹¹ Ilaasaa pəyalu kətulu Pəŋhasi wei í ké Aləŋ saali to, í keela ma pááná ke timpí í seesa isəle ke Iseyeli nyóma taa isu má to. Pə toə ké ma ta kpiisi-we. ¹² Mpu to, heeli-í si, má na-í tu peeli heesuyu nɔyɔ. ¹³ Na ká wee í na í piya piya pa toə, na pá pəsi kətəlaa ke tam. Mpi to, í seesa isəle na ma təmle, na í husi Iseyeli nyóma isayatu.

¹⁴ Iseyeli to wei na í alv Matiyəŋ to pa kowa mpɔ to, í ka ké Salu pəyalu Simili ké. Simiyəŋ kpekəle taa nyuɣu to nté. ¹⁵ Na pá yaaki í alv si Kosipi, na alv uní í caa si Suuu. Ie í ka ké Matiyəŋ lolŋə payale nyuɣu to ké.

¹⁶ Μῦθός Τααα τῶμα Μοισι σι: ¹⁷ Τῖι Ματιγιαη νύῶμα τῶ, na ἡ κῖιισι-ῶε. ¹⁸ Πα πῶσα μῶ kolontunaa κῆ. Μῖι τῶ, pa tusa-mῆ na acilayatu κῆ Paali, na pa nyuyv to lῆv pῆῶ Kosipi tῶm taa. Inḡti pa kῶwa yulokῶsῶko waatu taa.

26

Iseyeli kpeka kokalvyn tῶm naale nyῶm

¹ Waatu wei yulokῶsῶko ηku kv tῆῶwa, lῆna Τααα τῶ Αλῶη πῶyalv kῶtῶlv Ilasaa si: ² Kala Iseyeli yῶlaa na pῶ κῆεῶna pa lῶlvη, κῆ pῶ kpaγav apalaa mpa pa tala pῖsi hiu na pῶ mῶna yooῦ pote τῶ. ³ Μῦθός Μοισι na Ilasaa pa heela Iseyeli νύῶμα κῆ Mowapv tῆtῆka taa κῆ Yaatanv nῶγῶ κῆ Yeliko isentaa ⁴ si: Τααα τῶwa Μοισι σι ἰ kala yῶlaa mpa pa tῶna pa wῆna pῖsi hiu na waah τῶ.

Iseyeli kpeka nna a luwa Icipiti taa τῶ a hῆla ntῶ:

⁵ Yakῶrv pῶyalv kancaalaya nyῶη Lupῆη kpekῶle, na ἰῆ ἰ lῶlvῶ νύῶμα ntῆ Hanῶki νύῶμα na Pula νύῶμα. ⁶ Na Hesῶlvη νύῶμα na Kaami νύῶμα. ⁷ Lupῆη kpekῶle νύῶμα ntῆ, na pa taa κῆ apalaa iyisi nule na tooso na nasῶtoso na nunῶwa na hiu na naanῶwa (43.730). ⁸ Palu pῶyalv Iiyari, ⁹ pῶyalaa ntῆ Nemuweli na Tataη na Apilam. Na Tataη na Apilam paa κῆna nyuyv νύῶμα, κῆ samaa wei ἰ kῶla Μοισι na Αλῶη pa τῶ τῶ. Kῶlee waali νύῶμα ntῆ mῖe in. Waatu inḡti pῆle pa kῶla Τααα τῶ. ¹⁰ Μῦθός tῆtv haa nῶγῶ na tῆ li-ῶe na tῆ kῖenna Kῶlee. Kῶkῶ nyaya lῆlaa na pa ise κῆ ηmῶnyv na nule na naanῶwa (250). Mῖv in pῶ hῶla lῆlaa mpa pῶ kaasaa tῶγῶ lῶη κῆ. ¹¹ Paa na mῖv Kῶlee pῶyalaa ta si.

¹² Simiyῶη kpekῶle νύῶμα lῶlvη hῆla ntῶ: Nemuweli νύῶμα, na Yamῆη νύῶμα, na Yakῆη νύῶμα, ¹³ na Sela νύῶμα, na Sawuli νύῶμα. ¹⁴ Pa taa apalaa wῆ yῶlaa iyisi hiu na naale na ηmῶnyv (22.200).

¹⁵ Katv kpekῶle νύῶμα lῶlvη hῆla ntῶ: Sefῶη νύῶμα na Haki νύῶμα na Suni νύῶμα, ¹⁶ na Osini νύῶμα na Ili νύῶμα ¹⁷ na Aloti νύῶμα na Aleli νύῶμα. ¹⁸ Pa taa apalaa wῆ yῶlaa iyisi nule na nasῶle na nunῶwa (40.500).

¹⁹⁻²¹ Yuta kpekῶle νύῶμα lῶlvη ntῶ: Sela νύῶμα na Pelesi νύῶμα na Selai νύῶμα. Pelesi νύῶμα ntῆ na Hesῶlvη νύῶμα na Hamuli νύῶμα. Yuta pῶyalaa naale Ili na Onaη paa sῶpa Kanaaη tῆtv taa. ²² Pa taa apalaa wῆ iyisi nutoso na naanῶwa na naatoso na nasῶle na nunῶwa (76500).

²³ Tsakaa kpekῶle νύῶμα lῶlvη ntῶ: Tola νύῶμα na Pufa νύῶμα ²⁴ na Yepusi νύῶμα na Similῶη νύῶμα. ²⁵ Na pa taa apalaa κῆ iyisi nutoso na liyiti na ηmῶnyv na nunῶwa (64300).

²⁶ Sapulῶη kpekῶle lῶlvη νύῶμα ntῶ: Sῆῆti νύῶμα na Ilvη νύῶμα na Yaleyeli νύῶμα. ²⁷ Na pῆle pa taa apalaa κῆ iyisi nutoso na nasῶle na nunῶwa (60500).

²⁸ Manasee na Ifῶlayim pa kpeka νύῶμα ntῆ Yosῆfv lῶlvη νύῶμα tῶna. ²⁹ Manasee kpekῶle νύῶμα lῶlvη ntῶ: Makii νύῶμα na ἰῆ ἰ pῶyalv Kalaati νύῶμα. ³⁰ Kalaati lῶlvη νύῶμα ntῆ na Yesῆe νύῶμα na Helῆki νύῶμα ³¹ na Asῆliyeli νύῶμα na Sekem νύῶμα, ³² na Semita νύῶμα, na Hefῆe νύῶμα. ³³ Hefῆe pῶyalv Selofati nῶ lῶla aῶpiya tike κῆ. Mῖpῆῶle Mala na Nowa na Hokῶla na Milika na Tiisa. ³⁴ Na pa taa apalaa κῆ iyisi nule na naanῶwa na naale na nasῶtoso na nunῶwa (52700).

³⁵ Ifῶlayim kpekῶle lῶlvη νύῶμα ntῶ: Sutela νύῶμα na Pekῆe νύῶμα na Tahaη νύῶμα. ³⁶ Sutela pῶyalv Ilav lῶlvῶ νύῶμα nte ἰlav νύῶμα. ³⁷ Pa taa apalaa wῆ iyisi hiu na naanῶwa na naale na nasῶle na nunῶwa (32500). Yosῆfv lῶlvῶ νύῶμα ntῆ kpeka anἰ a naale.

³⁸ Pencamee kpekῶle lῶlvη νύῶμα ntῶ: Pela νύῶμα, na Asepeli νύῶμα na Ahilam νύῶμα ³⁹ na Sufam νύῶμα na Hufam νύῶμα. ⁴⁰ Pela lῶlvῶ νύῶμα ntῆ na Aati νύῶμα na Naamaη νύῶμα. ⁴¹ Pa taa apalaa wῆ iyisi nule na kakpasἰ na nasῶtoso (45600).

⁴² Taη kpekῶle lῶlvῶ νύῶμα ntῆ Suham νύῶμα. ⁴³ Pῆle pa taa apalaa wῆ iyisi nutoso na liyiti na nasῶle (64400).

⁴⁴ Asee kpekῶle lῶlvῶ νύῶμα ntῆ: Imῆna νύῶμα na Isefi νύῶμα na Peliya νύῶμα. ⁴⁵ Peliya lῶlvῶ νύῶμα ntῆ na Heῖe νύῶμα na Malῶkῶyeli νύῶμα. ⁴⁶ Asee ka wῆna pῆῶlv na pῶ yaaki-ἰ si Sela. ⁴⁷ Pῆle pa taa apalaa wῆ iyisi nule na naanῶwa na tooso na nasῶle (53400).

⁴⁸ Nefῶtali kpekῶle lῶlvῶ νύῶμα ntῆ: Yasiyeli νύῶμα na Kuni νύῶμα ⁴⁹ na Yesῆe νύῶμα na Sikem νύῶμα. ⁵⁰ Pa taa apalaa ka wῆ iyisi nule na kakpasἰ na nasῶle (45400).

⁵¹ Iseyeli apalaa tῶna mpa pa kalaa τῶ, pa kῖenta iyisi nasῶtoso na kulmῶya na nasῶtoso na nunῶwa na hiu na naanῶwa (601730).

Tῆtv talvyn tῶm

⁵² Μῦθός Τααα τῶμα Μοισι σι: ⁵³ Pῶ wῆe si ἡ tala tῆtv κῆ Iseyeli kpeka na pῶ κῆεῶna a samaa. ⁵⁴⁻⁵⁶ Tῆte κῆ paa τῶ na pῶ talana paa kpekῶle nteye τῶ tῆtv. Iῆna pῶ cῆla kpeka sῶsῶna κῆ tῆtv sῶsῶntv na sῶkῖena κῆ sῶkῖetu.

Lefti νύῶμα kokalvyn naale nyῶηkv

⁵⁷ Lefii kpekäle taa lolvñ wei wei pa kalaa tøyole Keeesñ nyóma na Kehatu nyóma na Melali nyóma. ⁵⁸ Pa lolvñ taa sækpeñ nté Lipini nyóma na Hepəlōñ nyóma na Malii nyóma na Musi nyóma na Kolee nyóma. Amələm caa kələ Kehatu. ⁵⁹ Amələm kpaçana Lefii pəelə Yəkəpeti wei pa lula Icipiti tə. Na ilé i lolvñ Alōñ na Moisi na Maləyam pa tooso. ⁶⁰ Alōñ piya nté Natari, na Apihu, na Ilasaa, na Itamaa. ⁶¹ Ama Tacaa kəwa Natari na Apihu ke waatu wei pa pona-i kotaya təlatə tə ke tulaalv kpaç nyañ tə. ⁶² Pa taa apalaa na alupiya mpa pa tala isatnaa naale tə pa we iyisi hiu na tooso (23000). Pa taa kaləna-we na Iseyeli nyóma lələa. Mpi tə, pə fei si pá taləna-weç tətə.

Kokalvov kotəkətv

⁶³ Isəna Moisi na kətvlv Ilasaa pa kala Iseyeli nyóma ke Mowapu tətəkəle taa ké Yaatanu nøyō ke Yeliko isentaa tøyole. ⁶⁴ Mpa Moisi na kətvlv Alōñ paa kala təm kancaalaya nyəm ke Holəpu wəlaya tətə taa tə pa fei nəəñnə nyóma taa. ⁶⁵ Tacaa ka təma-weçee heeluyi si pa təna paa si wəlaya tətə taa. Ye pə taça Yefune pəyalv Kaləpu na Nun pəyalv Yosuwee pa tike ke pə kaasaa.

27

Mpa pə mvna pá tøyō kpancoou tə

¹ Mpróy Yosəefu pəyalv Manasee, na Manasee pəyalv Makii, na Makii pəyalv Kalaati na Kalaati pəyalv Hefee, na Hefee pəyalv Selofati. Selofati un i pələaa Mala na Nowa na Həkəla na Milika na Tiisa pa pələna ² Moisi na kətvlv Ilasaa na Iseyeli kpaçalaa təna kin ke Isə cokəle nəəñnə na pá tə si: ³ Tá caa səpa wəlaya tətə taa ké i isayətv tə, i ta yelee apalvpaçaya. Ama i fei Kolee na i waalv nyóma mpa pa kala Tacaa tə ké wəlaya tətə taa tə pa taa. ⁴ Mpu tə, í ha tá na tá caa yəlaa ke tətə. Pə taa kə na i hətə saalv yem. Mpi tə, alupiya tike ke i lolvñ. ⁵ Mpróy Moisi hulə Tacaa ke pa kusələmətv nti. ⁶ Na ilé i tó si: ⁷ Pələaa mpe pa kusələmətv we teu. Í cəle-weçee pa caa tətə ke ilé i lolvñ nyóma nyəntv kin. ⁸ Pə wee si í tələsi Iseyeli nyóma si ye alupiya tike ke yəlv lolvñ na í si, pá cəle-səyi i kpancoou. ⁹ Ye i feina alvpaçaya, ilə pa cəla i kpancoou ke i neu yaa i taalv. ¹⁰ Yaa ye i feina neu yaa taalv, ilə pa cəla i kpancoou ke i caa taalv yaa i neu. ¹¹ Yaa ye i caa feina taalv yaa neu, ilə pa cəla i kpancoou ke i lolvñ nyóma taa wei i kəla-i kprətənav tə. Pə ké Iseyeli nyóma ke kusəsitv ké isu ma keesvuyə-we tə.

Yosuwee ləetvov ke Moisi lonte

¹² Mpróy Tacaa təma Moisi si: Kpa Apalim puyv tə na í loosi tətə nti ma haaki Iseyeli nyóma tə. ¹³ N ká na-ti yaa. Ama n ká si teitei ké isu nyá taalv Alōñ. ¹⁴ Pə taça pulv, í tá təkí ma təm ke Siñ wəlaya tətə taa ké waatu wei samaa yookaçana-m tə. Í tá fayasi-m na ma mpa ke waatu wei í sələmāya ləm tə. Yoou ləm mpi pa yaana pa te taa si, Melipa ke Siñ wəlaya tətə taa ké Kateesi tə pə təm ke i yəçətəyi.

¹⁵ Mpruyəle Moisi cəwa Tacaa si: ¹⁶ Hai, Isə Tacaa nyá wei n haaki weesuyv tə, kpa yəlaa pane pa nyuyv tə, ¹⁷ wei i ka pəsi na í paasəna-weçee paa waatu wei tə, na pá taa wee isu kaləku ŋku ku laña tiikilu tə.

¹⁸ Mpruyəle Tacaa təma Moisi si: Nun pəyalv Yosuwee ké yəlv wei i taa ma Feesuyv haçaa tøyō. Yaa-i na í tv-i təmlə nté. ¹⁹ Pona-i kətvlv Ilasaa kin ke Iseyeli nyóma təna isentaa, na í lapv-i wei i ka ləeti nyá lonte taa tə. ²⁰ Pasa-i nyá səsəəntv həçəlvoy. Iləna Iseyeli nyóma nyana-i. ²¹ Kətvlv Ilasaa ká pəkəçəna-i Tacaa luyv nyəntv na kotaya wantu nti pa yaa si wulim na tumim^a tə. Iləna un na Iseyeli samaa pá təñçyi-ti. ²² Mpróy Moisi mvwa Tacaa təm, na í yaa Yosuwee ke kətvlv Ilasaa kin ke Iseyeli nyóma təna isentaa. ²³ Na Moisi tən i niñ ke Yosuwee tə, na í lapv-i i lonte taa ləetvov isu Tacaa keesvuyv-i tə.

28

Paa koyavv ŋku kv nyəntv

¹ Mpróy Tacaa təma Moisi si: ² Tələsi Iseyeli nyóma si í paasəna na í wəki-m təçənaçaya kətasi nsi si səsəññ ma caaki tøyō pə waatvnaa mpa ma suwa tə. ³ Paa ifemle nte í ká la Tacaa maça kotaya ŋka kəkə lusa ka təna tøyō. Ilə pənaça kulmāçaya iwəesi nsi si tiili ta caami tøyō í ká la-m kotaya ŋke. Na pə wee mpróy tam tə. ⁴ Ləŋka ke tanəñ, na ləŋka ke taanaça. ⁵ Na pə səsəəna mvlvm kiloonaa tooso, wei pa nuçutina Olifi nim liitili kulvm na titite tə. ⁶ Kotaya ŋkeçee í ká təma-m lapv ke Holəpu puyv tə. Ka səsəññ ke ma caaki. ⁷ Iləna í tən i tanəñ kotaya iwəçaya tə ke svlvm liitili kulvm na titite, na í liisi pəleçee cokəle taa.

⁸ Iləna í la taanaça nyəñka ke teitei isu tanəñ tē nyəñka. Səsəññ wei ma caaki tə i kotaya ŋka kəkə lusa ka təna tøyōle.

Koyavv kvheesvov nyəntv

^a 27:21 wulim na tumim: Isə kotaya wantu nti pa naakayana i luyv nyəntv tøyō pa yaaki mpu.

⁹⁻¹⁰ Pənaɣa kolumaɣa iwɛɛsi naale nsi si tiili tá caami tɔɣo í ká la kətaya ŋkɛyɛ kuyaku kuhɛɛsɔvɔ wule, na pə solum na molum kiloonaa naatoso, wei pa nuɣutina nim tɔ. Na pə səsəna paa kuyaku ŋku ku nyəŋka.

Isotv kuyaku kancaalaya nyəŋku nyəntv

¹¹ Paa isəto wei i kuyaku kancaalaya nyəŋku ŋku, í ká la Tacaa ke kətaya ŋka kəkə lusa ka təna tɔɣo latəɛnaa kufama naaleɣe, na iwaav kolumvɔv, na pənaɣa kolumaɣa iwɛɛsi naatosompɔɣolaya nsi si tiili tá caami tɔ. ¹² I ká səsɔsi paa latəɛ wei i tɔɔ kə molum mpi pa nuɣutina nim tɔɣo kiloonaa pɔɣolayafɛi naanɔwa. Na kiloonaa naatoso ke paa iwaav ŋku ku tɔɔ. ¹³ Na kiloonaa toosoyɔ paa iwəyaya ŋka ka tɔɔ. Kətaya ŋka ka səsɔvŋ ma caaki tɔɣɔle. ¹⁴ Paa latəɛ wei i tɔɔ kə solum liitilinaa tooso, na paa iwaav ŋku ku tɔɔ ke solum liitilinaa naale, na paa iwəyaya ŋka ka tɔɔ kə liitili kolum na titite. Kətasi nsi í ká la paa pənaɣa ŋkaya isəto kancaalaya kuyɛɛŋ taa tɔɣɔle. ¹⁵ Ilena í lá pəŋtɔlvɔv ke isayatu husvɔv kətaya. Na pə səsəna paa kuyaku ŋku ku kətaya na pə solum.

Tɛv acima nyəntv

¹⁶ Mɔɔvú Tacaa tasaa si: Paa pənaɣa kufalaya ŋka ka isəto kancaalaya nyəŋ, kuyɛɛŋ naanɔwa na liyiti wule í ká tɔɣo Tɛv acima na ma hətɛ taa. ¹⁷ Ilena isəto kolum iŋi i kuyɛɛŋ naanɔwa na kakpasɔ wule í tɔɣo kokusum fɛi kakalasi acima ke kuyɛɛŋ naatosompɔɣolaya. ¹⁸ Acima anɔ a kuyaku kancaalaya nyəŋku wule, Isə sɛɛtv ke í ká koti. I kaa la təmle natəli. ¹⁹ I ká la kətaya ŋka kəkə lusa ka təna tɔɣo tala wena a tiili tá caami tɔ. Isu latəɛnaa kufama naale, na iwaav na pənaɣa kolumaɣa iwɛɛsi ke naatosompɔɣolaya. ²⁰ I ká təni paa kpəntɛ nte tə tɔɔ kə kətaya molum mpi pa nuɣutina nim tɔ, paa latəɛ kufalv wei i tɔɔ kə kiloonaa pɔɣolayafɛi naanɔwa, na kiloonaa tooso kə paa iwaav ŋku ku tɔɔ. ²¹ Na í təni paa iwəyaya ŋka ka tɔɔ kə kiloonaa tooso. ²² Ilena í lá pəŋtɔlvɔv ke isayatu husvɔv kətaya. Na kətɔlv la-meyɛ pə kətaya. ²³ Kətasi nsi si təna si səsəyənna paa tanaŋ ŋku ku nyəŋsi tɔɔ. ²⁴ Acima kuyɛɛŋ naatosompɔɣolaya təcu kə maa nu paa kuyaku ŋku ku tɔɣonaya na solum na kətaya ŋka kəkə lusa ka təna tɔ ka səsɔvŋ. ²⁵ Ma sɛɛtv tike ke í ká koti kuyaku naatosompɔɣolaya nyəŋku ŋku ku wule. I kaa la təmle natəli.

Kumtv acima nyəntv

²⁶ Mɔɔvú Moisi tɔma si: Pə takɔ kumtv acima wule, Ilena í kəna Tacaa ke tɔɣonaya kufalaya kətasi. I sɛɛtv tike ke í ká koti kuyaku ŋku ku wule. I kaa la təmle natəli. ²⁷ I ká la Tacaa ke kətaya ŋka kəkə lusa ka təna na í caaki ka səsɔvŋ tɔɣo latəɛnaa kufama naale, na iwaav na pənaɣa kolumaɣa iwɛɛsi naatosompɔɣolaya. ²⁸⁻²⁹ Na í təni paa kətaya ŋka ka tɔɔ kə tɔɣonaya kətaya, isu paa isəto wei i kuyaku kancaalaya nyəŋku nyəŋka. ³⁰ Ilena í lá pəŋtɔlvɔv ke kətaya, na pá la-meyɛ isayatu husvɔv kətaya. ³¹ Kətasi sənɛ si tənaya í səsəyɔ paa kuyaku ŋku ku nyəŋka tɔɔ, na pə tɔɣonaya, na pə solum. Pə wɛɛ si tala nna a tiili tá caami tɔɣo í laki kətasi.

29

Kawilitasi kuyaku nyəntv

¹ Mɔɔvú Moisi tɔma si: Tacaa sɛɛtv tike ke í ká koti isəto naatosompɔɣolaya nyəŋ kuyaku kancaalaya nyəŋku wule. I kaa la təmle natəli. Na pu la-meyɛ kawilitasi acima. ² Ilena í lá Tacaa ke kətasi nsi kəkə lusa si təna tɔ, si səsɔvŋ nyənɛ ke tala wena a tiili tá caami tɔ. Isu latəɛ kufalv kolum, na iwaav kolumvɔv, na pənaɣa kolumaɣa iwɛɛsi ke naatosompɔɣolaya. ³ I ká səsɔsi paa kpəntɛ nte tə tɔɔ kə kətaya molum mpi pa nuɣutina nim tɔ. Paa latəɛ kufalv wei i tɔɔ kə kiloonaa pɔɣolayafɛi naanɔwa, na iwaav tɔɔ kə kiloonaa naatoso. ⁴ Na í təni paa iwəyaya ŋka ka tɔɔ kə kiloonaa naatoso. ⁵ Na í lá Tacaa ke pəŋtɔlvɔv ke isayatu husvɔv kətaya, na pá la-meyɛ pə kətaya. ⁶ I ká səsɔsi kətasi sənɛ si tənaya paa kuyaku ŋku ku kətasi nsi kəkə lusa si təna tɔ. Na paa isəto wei i kuyaku kancaalaya nyəŋku nyənɛ na pə solum na pə tɔɣonaya nyənɛ tɔɔ, isu Tacaa ka suw tɔ. Kətaya ŋka kəkə lusa ka təna na Tacaa caaki ka səsɔvŋ tɔɣɔle.

Isayatu husvɔv kuyaku səsəvŋ nyəntv

⁷ Mɔɔvú Moisi tasaa si: Isə sɛɛtv tike ke í ká koti isəto naatosompɔɣolaya nyəŋ kuyaku naanɔwa nyəŋku wule, na nɔhəkɔtv. Təmle natəli tə fɛi lapv. ⁸ Na í lá kətaya ŋka kəkə lusa ka təna na ká wena səsɔvŋ tɔɣo tala wena a tiili tá caami tɔ. Isu latəɛ kufalv na iwaav na pənaɣa kolumaɣa iwɛɛsi naatosompɔɣolaya. ⁹⁻¹⁰ Na í təni paa kətaya ŋka ka tɔɔ kə tɔɣonaya nyəŋka. Isu paa isəto wei i kuyaku kancaalaya nyəŋku nyəŋka. ¹¹ Ilena í lá pəŋtɔlvɔv ke isayatu husvɔv kətaya. Na í səsɔsi lɛŋku ke isayatu husvɔv kuyaku səsəvŋku nyəŋka. Na pə kaasi paa kuyaku ŋku ku kəkə nyənɛ na pə tɔɣonaya na pə solum.

Coka acima nyəntv

¹² Mɔɔvú Moisi tasaa si: Isə sɛɛtv tike ke í ká koti isəto naatosompɔɣolaya nyəŋ kuyaku naanɔwa na kakpasɔ nyəŋku wule. Təmle natəli tə fɛi lapv. Na í tɔɣo Tacaa acima ke kuyɛɛŋ naatosompɔɣolaya. ¹³ Ilena í lapi-i tala wena pə ta caami tɔɣo kətaya ŋka kəkə lusa ka təna na

ka we sɔɔsɔŋ tɔɔ kuyaku kancaalaya nyɛŋku wule. Isu latɛɛnaa kɔfama naanɔwa na tooso, na iwaaj naale, na pɛnaya kɔlmaya iwɛɛsi ke naanɔwa na liyiti. ¹⁴⁻¹⁵ Na i tɛni paa kɔtaya ŋka ka tɔɔ kɛ tɔɔnaya nyɛŋka. ¹⁶ Ilena i lɔ pɛŋtɔlvɔy ke isayatu husuɔy nyɛŋka. Na pɛ sɔɔsɛna paa kuyaku ŋku kv kɔkɔ nyɛnsi na pɛ tɔɔnaya na pɛ sɔlvɔm.

¹⁷⁻³⁴ Pɛ krayan kuyaku naale nyɛŋku na pɛ polo naatosompɔɔlaya nyɛŋku tɔ. I kɔ la paa kuyaku ŋku kv kɔtaya ke tɔla wena a tiili tɔ caami tɔɔy. Na pɛ sɔɔsɛna pɛ tɔɔnaya na pɛ sɔlvɔm. Mpi i kɔ la kɔtasi ke kuyaku naale nyɛŋku tɔɔlɛ, latɛɛnaa naanɔwa na naale, na iwaaj naale, na pɛnaya kɔlmaya iwɛɛsi ke naanɔwa na liyiti, na pɛŋtɔlvɔy kɔlvɔmɔy.

Kuyaku tooso nyɛŋku wule ke latɛɛnaa naanɔwa na kɔlvɔm, na iwaaj naale, na pɛnaya kɔlmaya iwɛɛsi ke naanɔwa na liyiti na pɛŋtɔlvɔy kɔlvɔmɔy. Kuyaku liyiti nyɛŋku wule ke latɛɛnaa naanɔwa, na iwaaj naale, na pɛnaya kɔlmaya iwɛɛsi ke naanɔwa na liyiti, na pɛŋtɔlvɔy kɔlvɔmɔy. Kuyaku kakpasɔ nyɛŋku wule ke latɛɛnaa pɔɔlayafɛi naanɔwa, na iwaaj naale, na pɛnaya kɔlmaya iwɛɛsi ke naanɔwa na liyiti, na pɛŋtɔlvɔy kɔlvɔmɔy. Kuyaku naatoso nyɛŋku wule ke latɛɛnaa pɔlɛfɛi naanɔwa, na iwaaj naale, na pɛnaya kɔlmaya iwɛɛsi ke naanɔwa na liyiti, na pɛŋtɔlvɔy kɔlvɔmɔy. Kuyaku naatosompɔɔlaya nyɛŋku ke latɛɛnaa naatosompɔɔlaya, na iwaaj naale, na pɛnaya kɔlmaya iwɛɛsi ke naanɔwa na liyiti, na pɛŋtɔlvɔy kɔlvɔmɔy.

³⁵ Acima sɔɔsɛna ke i kɔ koti na i tɔɔy kuyaku pɔlɛfɛi naanɔwa nyɛŋku wule. Tɛmlɛ natɔli tɛ fɛi lapu. ³⁶ I kɔ la Tacaa ke kɔtaya sɔɔsɔŋ nyɛŋka ke latɛɛ, na iwaaj, na pɛnaya kɔlmaya iwɛɛsi ke naatosompɔɔlaya. Pɛ fɛi sɔ tɔla anɔ a tiili i caami. ³⁷ Na i tɛni paa tɔtɛ nte tɛ tɔɔ kɛ kɔtaya tɔɔnaya, na pɛ sɔlvɔm mpi pa lakɛna tam tɔ. ³⁸ Na i la tɔtɔɔ isayatu husuɔy kɔtaya na i sɔsɔi pɛ tɛnaya paa kuyaku ŋku kv kɔkɔ kɔtasi tɔɔ, na pɛ tɔɔnaya na pɛ sɔlvɔm.

³⁹ Kɔtasi nsi pɛ weɛ sɔ i sɔsɔi kɔkɔ na tɔɔnaya na sɔlvɔm na ciikuɔy na luɔy kɔlvɔmɔy pɛ nyɛnsi tɔɔ kɛ Tacaa acima kuyaku wule tɔɔlɛ.

30

¹ Mprɔyɔ Moisi telɛsa Iɛyɛli nyɛma ke tɛ tɛna nti Tacaa tɔv-tɔ.

Nɔɔsi suw tɔɔ kɔsɔsɔ

² Pɛ waali kɛ i tasa kpekɛ nyɛma ke telɛsɔy ke Tacaa kuyɔɔtɔtɔ lentɛnaa tɔtɔ si: ³ Ye yulɔ su nɔɔy sɔ i laki Tacaa ke kɔtaya. Yaa i kisiyi pulɔpɔy Isɔ tɔɔ. Pɛ fɛi sɔ i sɛki pɔ lapu. Pɛ weɛ sɔ i la pɛ tɛna mpi pɛ luna i nɔɔy tɔ. ⁴ Ye isu pɛɛl weɛ i caa tɔyaya taa, na i su i nɔɔy ke Isɔ isɛntaa sɔ, i kɔ la pulɔ, ⁵ na cɛɛ nu, na i tɔ kisiɔna-i. Pɛ weɛ kɛ sɔ i tɛŋ tɛitɛi isu i suw tɔ. ⁶ Ama ye i kisiɔna-i kuyaku ŋkɔy kpakpaa, de i yele pɛ tɔm. Tacaa kaa pɔɔsi-i. Mpi tɔ, i caa kisiɔna-i.

⁷ Ye isu pɛɛl hulina nɔɔy suw na pɛcɔ i saa. ⁸ Ilena i paalɔ nu-tɔ na i tɔ kisiɔna-i pɛ weɛ sɔ i la isu i suw tɔ. ⁹ Ama ye i kisiɔna-i kuyaku ŋkɔy kpakpaa, de i yele pɛ tɔm. Tacaa kaa pɔɔsi-i. ¹⁰ Ye isu alɔ leelu, yaa wei na i paalɔ pa yawa tɔ, i su nɔɔy. Pɛ weɛ sɔ i la-keɛ. ¹¹ Mprɔ tɔ, ye isu alɔ wei i wena paalɔ tɔ i su nɔɔy sɔ i kɔ la pulɔ, ¹² na i paalɔ tɔ kisiɔna-i. Isu i lapɔ isɛna i suwa tɔ. ¹³ Ye i paalɔ kisiɔna-i kuyaku ŋkɔy kpakpaa, de i yele pɛ tɔm. Tacaa kaa pɔɔsi-i. Mpi tɔ, paalɔ kisiɔna-i. ¹⁴ Mprɔ tɔ, ye isu alɔ caa i su nɔɔy sɔ i laki pulɔpɔ, i paalɔ wena mpaaw sɔ i tisiɔna-i, yaa i kisiɔna-i. ¹⁵ Ama ye i nuwa na i tɔ kisiɔna-i kuyaku ŋkɔy kpakpaa. Iɛ i hulɛna i sum ntɛ sɔ i tisaɔ. ¹⁶ Ama ye waali waali kɛ i lanɛ ta hɛɛna i alɔ sɔ i taa la isu i suwa tɔ. Iɛ Tacaa kaa pɔɔsi alɔ, i paalɔ nyɔy taa kɛ pu mɛli. ¹⁷ Kɔsɔsɔ nti Tacaa suwa alaa na pɛɛlaa pa nɔɔsi suw tɔm taa tɔɔlɛ.

31

Matiyan nyɛma yoonaw ke pa isayatu tɔɔ

¹ Mprɔyɔ Tacaa tama Moisi sɔ: ² Polo na ŋ hɔ Matiyan nyɛma ŋkraŋyɔ ke isayatu nti pa lapa Iɛyɛli nyɛma tɔ tɛ tɔɔ. Pɛ waali kɛ n kɔ kpe nyɛma calɔ. ³ Mprɔyɛle Moisi tama samaa sɔ: Mɛ taa lɛlaa i suu pa yooɔ wontu na pɛ polo na pa yoonɔ Matiyan nyɛma, na pɛ lɛɛt-wɛ isu Tacaa suw tɔ. ⁴ Mprɔ tɔ, i lɛsi paa kpekɛle nte tɛ taa kɛ yoolaa iyaya (1000).

⁵ Mprɔyɔ pa lɛsa paa Iɛyɛli kpekɛle nte tɛ taa kɛ yoolaa iyaya (1000). Ilena pɛ kɛntɔ iyisi naanɔwa na naale (12000). ⁶ Na pɛ tilina pa tɛnaya yooɔ. Ilena kɔtlɔ Ilaaa pɔyalɔ Pɛŋhasɔ kɛnna Isɔ wontu na tutuɔy wei paa hɔli na pɛ caali yooɔ tɔ. ⁷ Mprɔyɔ pa tii Matiyan nyɛma tɛtɔ tɔɔ, isu Tacaa ka heeluɔy Moisi na i telɛsɔ-wɛ tɔ, na pɛ kpiisi apalaa tɛna. ⁸ Pa kuwa tɔtɔɔy Matiyan awulaa kakpasɔ: Iɛi, na Lekem, na Suuu, na Huuu, na Lɛpa, na pɛ kɛnna Pɛyɔɔ pɔyalɔ Palaam. ⁹ Na pɛ kpa salɛka ke pa alaa, na pa piya, na pɛ kuu pa tɔla na pa kalɛkɛŋ na pa wɛnaw tɛna. ¹⁰ Na pɛ sɔ pa acalɛɛ na pa cacakɛŋ ke kɔkɔ. ¹¹ Mprɔyɔ pa tɛɛna wontu na yɛlaa na tɔla nna pa kuɔwa tɔ. ¹² Ilena pɛ pona pɛ tɛnaya pa tɛsikile ke Mowapɔ tɛtɛkɛle taa, ke Yaatanɔ pɔɔy nɔɔy, ke Yeliko isɛntaa. Na pɛ hɔli Moisi na kɔtlɔ Ilaaa na Iɛyɛli kpekɛle tɛna.

¹³ Mprɔyɔ Moisi na Ilaaa, na Iɛyɛli nyɔy nyɛma lɛlaa pa luwa tɛsikile na pɛ sulɔ-wɛ. ¹⁴ Tɛnayaɛle Moisi nu pɛnɔna na yoolaa nyɛma. Isu iyisi iyaya (1000) nyɛma, na

nunowa (100) nyōon nyōma mpa pa luna yoou tō. ¹⁵ Na í pōosi-we si: Pepe tōó kē í tá kó alaa? ¹⁶ Pəyele í nyōma teu si, Matiyān alaa mpeye Palaam puγusaa, na pá sōsi Iseyeli nyōma ke isayatu sōsōontu taa, na pá wakələna Tacaa ke Peyō tōm taa. Mpu pə kōnna yulukosəku ke Iso yōlaa tō. ¹⁷ Pə tō tō, í kó apalōpiya na alaa mpa pa tēma saau tō. ¹⁸ Ye í nakaa, ile í su mā təyi yomaa ke pēllaa mpa pa ta nyōnta apalaa tō. ¹⁹ Pə kaasa mā taa mpa pa kōwa yōlaa, yaa pa tokina səttaa tō, paa caya tāsikile waaləyi kuyeeñ naatosompəyolaya kē. Ilena pá la asilima kēelbyo kətaya ke kuyaku tooso nyəñku wule. Na pə kpeñna pa yomaa mpa pa si pa ti tō. ²⁰ Na pá la asilima kēelbyo kətaya tətəyo wontu kususuutu na tōnəñ nyəntu, na pəñ hōntu nyəntu, yaa nti pa saaka taasi tō.

²¹ Pə waali kē kətulv Ilaasa tōma apalaa mpa pa pola yoou tō si kusəsutu nti Tacaa teləsa Moisi tōyole si: ²²⁻²³ Pə kpaγaw wontu nti tu nyaki kōkō tō, isu wōla na liγitee nyəγətu, na nyəγəlvu kusemnyu, na nyəγəlvu maγamaγa, na nyəγətu lentu. Na wontu nti tə γəkəyi, isu somtu tō. Í ká nyaali-ti na kōkō kē na í lii-təyi kətaya lōm taa. Ye kōkō konyayatu, ile í lii tēleye kətaya lōm taa tike. ²⁴ Ye í cota mā wontu ke kuyaku naatosompəyolaya wule, ile mā asilima kēelaa kēle. Í sōv tāsikile taa.

Yoou taa wontu kukukuutu talvyo

²⁵ Mprōyó Tacaa tōma Moisi si: ²⁶ Nyana Ilaasa, na Iseyeli nyōon nyōma, í kala pə tōna mpi í kpaawa yoou taa tō. Pə kpaγaw yōlaa na pə tōla tō. ²⁷ Ilena í tala pə taa kē cali. Yoou potaa ke hōyōlvu, na lelaa ke Ierku. ²⁸ Na í ləsi yoolaa nyəm tōó kē mpi pə kē ma tətəyole tōyo yulv kolōm ke yōlaa nasəle na nunowa (500) tōó, na tala ke mpu tōtō. ²⁹ Na í cela kətulv Ilaasa. ³⁰ Ye pə kaasa Iseyeli nyōma lelaa nyəm, ile í ləsi mpi pə wee si, pele pá ləsi tōyo yōlaa nule na naanowa tōó kē yulv kolōm. Na tala ke mpu tōtō, na í cela pə tōnaya Lefii nyōma mpa pa paasayəna Iso cokəle tō.

³¹ Mprōyó Moisi na Ilaasa pa lapa teitei isu Tacaa heeluyū-we tō. ³² Tōla wena pa kuuwa kolontunaa té tō, a kaasa heen na pəñ ke iyisi nasətoso na nutoso na naanowa na kakpası (675000) ³³ na naaγ ke iyisi nutoso na naanowa na naale (72000) ³⁴ na kpañası ke iyisi nutoso na kolōm (61000) ³⁵ na pēllaa mpa pa ta nyōnta apalaa tōyo iyisi hiu na naanowa na naale (32000). ³⁶ Heen na pəñ wei pa cela yoolaa tō, í kpenta iyisi ηmōnyu nunowa na hiu na naanowa na naatosompəyolaya na nasəle nunowa (337500). ³⁷ Na pá ləsi Tacaa nyəna ke nasətoso na nutoso na naanowa na kakpası (675). ³⁸ Naaγ ke iyisi hiu na naanowa na naatoso (36000) na Tacaa nyəñ ke nutoso na naanowa na naale. ³⁹ Kpañası ke iyisi hiu na naanowa na nasəle nunowa (30500). Tacaa nyənsı ke nutoso na kolōm. ⁴⁰ Yōlaa ke iyisi naanowa na naatoso (16000). Tacaa nyōma ke hiu na naanowa na naale. ⁴¹ Mprōyó Moisi cela Iso nyəm ke kətulv Ilaasa, isu Tacaa ka heeluyū-tō. ⁴²⁻⁴³ Mpi pa cela Iseyeli nyōma lelaa tō, pə na yoolaa nyəm pə kolōm kē. Heen na pəñ ka we iyisi ηmōnyu na nunowa na hiu na naanowa na naatosompəyolaya na nasəle na nunowa (337500). ⁴⁴ Naaγ ke iyisi hiu na naanowa na naatoso (36000). ⁴⁵ Kpañası ke iyisi hiu na naanowa na nasəle na nunowa (30500), ⁴⁶ na pēllaa ke iyisi naanowa na naatoso (16000). ⁴⁷ Mprōyó Moisi ləsa pēllaa tōó kē yulv kolōm ke nule na naanowa tōó, na tala ke mpu tōtō, isu Tacaa ka heeluyū-tō, na í cela Lefii nyōma mpa pa paasayəna Iso cokəle tō.

Luyu kolōmnyu kohaaj

⁴⁸ Mprōyó yoolaa iyisi iyaya (1000) nyōon nyōma, na nunowa (100) nyōon nyōma, pa kōta Moisi kin, ⁴⁹ na pá heeli-i si: Tə kala yoolaa səkpeema, pa we pa nəyo taa, nəyōlv ta la asaala. ⁵⁰ Pə tōó kē tə kōñna Tacaa ke kohaaj ke wōla alukpalisi, na pə kpaı, na kukuwee, na ηkpañayəpəlasi, na lutv, nti tə hikaa tō si pə husı ta isayatu. ⁵¹ Ilena Moisi na kətulv Ilaasa pá mō wōla wontu nti pa kōnaa tō. ⁵² Wontu nti yoolaa mpe pa kōnaa tō, tə kpenta kilōona na nunowa na nutoso na naanowa. ⁵³ Pə kaasa yoolaa səkpeema, Ilena paa wei í suna í təyi wontu nti í kuuwa tō. ⁵⁴ Mprōyó Moisi na Ilaasa pa si wōla wontu nti yoolaa hawa tōyo Iso cokəle taa si, Tacaa í taa sō Iseyeli nyōma tōó.

32

Kpeka tooso cəyale ke Yaatanı ilim təlule tō

¹ Lupañ na Kati pə yōlaa ka wena kaləkəñ sōsōñ ke tuutuuma kē. Ilena pá cəkəna si Yasēe tətə hōyōlvu, na Kalaati tətə ka mōna tōla tōō. ² Pə tōó kē pa polaa na pá maγana Moisi na kətulv Ilaasa na kpeka nyōon nyōma na pá heeli-we si: ³ Ataləti, na Tipəñ, na Yasēe, na Nimla, na Həsəpəñ, na Uale, na Sepam, na Nepo, na Peyon pə acalēe kē ⁴ Tacaa səna Iseyeli nyōma na pá mō tətə nti tō, tə nyōma kē. Tətə nti tə mōna tōla tətəōle. Pəcō tá maγamaγa tə wena kaləkəñ. ⁵ Ilena pá sələmi Moisi si í ha-weye tətə nti. Í taa tēsəna-weye Yaatanı waali tōó.

⁶ Mpruyule Moisi pōosa-we si: Isənaγale mpu? Mə tētōnaa ná puki yoou nté na mu caya cəne təpamm na? ⁷ Ye mu cəyana cəne pu yōli pele pa apalōtu, pa kaa polo tətə nti Tacaa ha-we tō tə taa. ⁸ Yaasi kolōm inəyi mā caanaa tēma lapu ke waatu wei ma kōsa-weye Kateesi-Paaneya si, pá

polo pa feŋ Kanaaŋ tetu tɔ. ⁹ Pa pola Isəkəəli tetəkəle taa na pá cəw-te, na pá məli. Ilena pá yəəli Iseyeli nyóma apalwto si, pá taa suw tetu nti Tacaa ka ha-meŋe hatoo ləŋ tɔ tə taa. ¹⁰ Hali Tacaa mu pááná ke kuyaku ŋku na í tuu si: ¹¹ Mə təna mpa í lu Icipiti na í wəna pu-si hiu na waali tɔ, í kaa na tetu nti ma su-wa si ma haaki Apələham na Isaa ka na Yakəpu tɔ. Mpi tɔ, í tá nuna-m teu. ¹² Ye pə taŋa Kenasi luluŋ tɔ Yefune pəyalw Kalepu, na Nun pəyalw Yosuwee pa tike paa sɔuna. Pə taŋa pulu, mpe un pa nuna-m teu ké. ¹³ Pə tɔw ké Tacaa mu pááná na Iseyeli nyóma na pá tɔyo pu-si niule təcu ke wɔlaya tetu taa. Haləna mpa un Isə taa kpana mpu tɔ, pá saali yem ké təna. ¹⁴ Ilena asayaa mə, í caa si í təŋ mə caanaa ikpate na í ku-si Tacaa pááná ke mə tɔw. ¹⁵ Ye Luperŋ na Katu nyóma mə, í tá nuna Tacaa, ílé í yeki ké na mə kuyeeŋ taŋali wɔlaya tetu taa. Ie í wakəla Iseyeli nyóma nté.

¹⁶ Mpu-yule apalaa mpe pa kpətəna Moisi na pá tɔ si: Aai yoo, tu ŋmá tá kaləkəŋ ke təcaŋale, na tá tɛsi nyóma ke koloosi acalɛɛ. ¹⁷ Ilena tá yəlaa cəwsi tana. Tetu nyóma í taa pəsi-we. Pə waali lena tɔ co tá yoou wontu təcaw na tɛ tɛ tá tɛtənaa ke nɔŋo na tɛ pona-weŋe tetu nti pa ha-we tɔ tə taa. ¹⁸ Paa Iseyeli tɔ wei í ká cəŋa í tetu tɔw kə na pá cɔc tɔ məli tá tɛ. ¹⁹ Ye híka tetu na pəŋo na cəne tɔw, pá taa tasa-tuyɔ tetu hav na pəŋo na waali tɔw. ²⁰ Ntəna Moisi si: Ye í tɔka isu í yəŋotuyɔ tɔ, na í suu mə yoou wontu, na í tɛsi Yaataní na í polo mə kolontunaa tɔw, na Tacaa tɔ-weŋe mə nin taa, ²¹⁻²² íle tetu təna pəsi mə nyəntu. Waatu un Tacaa yaa mə tɛtənaa taa kaa kpana-me. Pəyele Isə ká yelina-meŋe mə tetu təne na pəŋo na cəne tɔw. ²³ Ama ye í tá lá mpu, í ká pəntəna Tacaa, na pá məli mə nyəŋŋ taa. ²⁴ Pə we teu, í ŋmá mə nyóma ke tɛsi na mə tɔla tətəkəle. Ama í taa sɔw nti ma yəŋotaa na má su tɔŋo təkuyɔ ké. ²⁵ Mpu-yule Luperŋ na Katu pə nyóma cəwa Moisi si: Tu la isu n siw tɔ. ²⁶ Tu yele tá alaa na tá piya na tá kaləkəŋ ke Kalaati acalɛɛ taa, ²⁷ na tɛ kpaŋa tá wontu na tɛ polo Tacaa yoou, isu n yəŋotuyɔ tɔ.

²⁸ Mpu-yú Moisi heela pa tɔm ke kətulw Ilaasa, na Nun pəyalw Yosuwee, na Iseyeli kpeka nyəŋŋ nyóma. ²⁹ Ilena í tɔ-we si: Ye Katu na Luperŋ nyóma kpaŋa yoou wontu, na mə na-we í tɛsi mə kolontunaa waali, isu Tacaa yəŋotuyɔ tɔ, na í kəli-we, íle mu cəle-weŋe Kalaati tetu. ³⁰ Ama ye pa kisa mpu íle Kanaaŋ tetu ke mə təna í ká tala.

³¹ Mpu-yú Katu na Luperŋ pə nyóma tasa yəŋotuyɔ si: Tu la nti Tacaa heela-tu tɔ. ³² Tu kpaŋa tá wontu na tɛ polo Tacaa yoou, na pá cəle-tuyɔ tá tetu na Yaataní na cəne tɔw.

³³ Mpu-yú Moisi cəla Katu na Luperŋ pa kpeka na Yosəfu pəyalw Manasee nyəntə hɔŋoluyɔ ke Amolii wulaw Sihon, na Pasaŋ nyəŋ Oki pa tetu na pa acalɛɛ.

³⁴ Mpu-yú Katu nyóma ŋmawa koloosi ke Tipəŋ na Ataləti na Alowee ³⁵ na Ataləti-Sofaŋ na Yasee na Yokpaŋa ³⁶ na Peti-Nimla na Peti-Halaŋ pə acalɛɛ. Na pá ŋmá tətəŋo pa tɔla tətəkəle.

³⁷ Ilena Luperŋ nyóma ŋma Həsəpəŋ na Uale na Kiliyatayim ³⁸ na Nepo na Paali-Meyəŋ na Sipəma na pá ha-yee həla.

³⁹ Mpu-yú Manasee pəyalw Makii nyóma ná yooa Kalaati nyóma, na pá tɔŋoní Amolii nyóma na pá cəŋa. ⁴⁰ Pə tɔw ké Moisi ná yelina-weŋe-ti. ⁴¹ Ilena Manasee pəyalw Yayii nyóma náá lɛeki Amolii nyóma acalɛɛ lenna, na pá ha-ye si Yayii acalɛɛ. ⁴² Pə waali ké Nopa ná lɛeka Kena icate na pəcəlo nyəna, na í ha-yee í hətə si Nopa.

33

Isəna Iseyeli nyóma təma pa Icipiti luv waali tɔ

¹ Waatu wei Moisi na Alon pa ləsa Iseyeli nyóma ke caasi caasi tɔ, isəna pa təma tɔŋol: ² Tacaa ka heela Moisi ké si ŋmaa timpí timpí í səŋaa tɔ, hali lona aní a həla ntɔ.

³ Pənaŋa isətə kancaalaya nyəŋ kuyaku naanowa na kakpasi wule, ke Iseyeli nyóma kola Təev acima tɔw kufemuyɔ ke Lamsəsi na pá tɛki Icipiti nyóma isəntaa təkəa si, pə cəpa-we. ⁴ Na pələ pá təŋa pa kancaalaya piya mpa Tacaa kəwa tɔŋo pim. I lapa mpu-yú si pa nyi si í kəla pa tunj ke tɔŋ. ⁵ Pa kola Lamsəsi, lena pá siki Sukəti. ⁶ Pa kola Sukəti, lena pá siki Itam ke wɔlaya tetu nɔŋo tɔw. ⁷ Pa kola Itam, lena pá polo Pi-Hahiloti ke Paali-Səfəŋ isəntaa, na pá siki Mikitəəli pətɛɛ. ⁸ Pa kola Mikitəəli, lena pá tɛsi tenju na pá suw wɔlaya tetu na pá tɔ kuyeeŋ toosoyɔ Itam wɔlaya tetu taa, na pá tala Mala. ⁹ Mala ke pa kolaa, na pá polo Iliim, timpí hila naanowa na naale, na paaŋ nutoso na naanowa ka wɛ tɔ na pá siki. ¹⁰ Pa kola Iliim, lena pá siki tenju kəseem nɔŋo. ¹¹ Pa kola tenju nɔŋo, lena pá siki Siŋ wɔlaya tetu taa. ¹² Pa kola wɔlaya tetu taa, lena pá siki Təfəka. ¹³ Pa kola Təfəka, lena pá siki Alusi. ¹⁴ Pa kola Alusi, lena pá siki Lefitim timpí pa lanja lom konyənyəəm tɔ.

¹⁵ Pa kola Lefitim, lena pá siki Holepu wɔlaya tetu taa. ¹⁶ Pa kola Holepu, lena pá siki Kipələti-Taafa. ¹⁷ Pa kola Kipələti-Taafa, lena pá siki Hasələti. ¹⁸ Pa kola Hasələti, lena pá siki Litima. ¹⁹ Pa kola Litima, lena pá siki Liməŋ-Peləsi. ²⁰ Pa kola Liməŋ-Peləsi, lena pá siki Lipina. ²¹ Pa kola Lipina, lena pá siki Lisa. ²² Pa kola Lisa, lena pá siki Kehalata. ²³ Pa kola Kehalata, lena pá siki Sefɛə puyɔ. ²⁴ Pa kola Sefɛə puyɔ, lena pá siki Halata. ²⁵ Pa kola Halata, lena pá siki Makelo. ²⁶ Pa kola Makelo, lena pá siki Tahati. ²⁷ Pa kola Tahati, lena pá siki Tela. ²⁸ Pa kola Tela, lena pá siki Mitika. ²⁹ Pa kola Mitika, lena pá siki Hasemona. ³⁰ Pa kola Hasemona, lena

pá siki Moseloti. ³¹ Pa kula Moseloti, uena pá siki Pene-Yakan. ³² Pa kula Pene-Yakan, uena pá siki Hoo-Kitakati. ³³ Pa kula Hoo-Kitakati, uena pá siki Yotapata. ³⁴ Pa kula Yotapata, uena pá siki Apelona. ³⁵ Pa kula Apelona, uena pá siki Isiyon-Kereε. ³⁶ Pa kula Isiyon-Kereε, uena pá siki Kateesi ke Sinj wulaya tetu taa. ³⁷ Pa kula Kateesi, uena pá siki Hoo pyu, ke Itam tetu tonja taa.

³⁸⁻³⁹ Mpyóy Tacaa yelaa na kətul Aləŋ kpa Hoo pyu taa. Uena í sí tənaya isətu kakpası nyəŋ kuyaku kancaalaya nyəŋku wule, ke í pənaya nuɔwə na hiu na tooso (123) nyəŋka taa. Pa Icipiti taa luw pənaya nule nyəŋka nté. ⁴⁰ Waatu unəyi Kanaaŋ wulaw wei pa yaa si, Ala na í ka we ilim təlule mpətəŋ taa tɔ, í nuwa Iseyeli nyəma tate.

⁴¹ Iseyeli nyəma kula Hoo pyu uena pá siki Saləmona. ⁴² Pa kula Saləmona, uena pá siki Punon. ⁴³ Pa kula Punon, uena pá siki Opoti. ⁴⁴ Pa kula Opoti, uena pá siki Ye-Apalim ke Mowapu tonja taa. ⁴⁵ Pa kula Ye-Apalim, uena pá siki Tipon-Kati. ⁴⁶ Pa kula Tipon-Kati, uena pá siki Aləmon-ŋipələtayim isəntaa. ⁴⁷ Pa kula Aləmon-ŋipələtayim, uena pá siki Apalim pulası taa ké Nepo pyu isəntaa. ⁴⁸ Pa kula Apalim pulası, uena pá siki Mowapu teteke taa ké Yaatanu kin ke Yeliko isəntaa. ⁴⁹ Tənaya pa sika pa coka ke Peti-Yesiməti na Apeeli-Sitim pə heku taa.

Nti Tacaa suwa Kanaaŋ tetu talɔv taa tɔ

⁵⁰ Mpyóy Tacaa twaa Moisi ke Mowapu teteke taa ké Yaatanu pəyo nəyo ke Yeliko isəntaa si: ⁵¹ Teləsi Iseyeli nyəma si ye í tesa Yaatanu na í suw Kanaaŋ nyəma tetu taa. ⁵² Pə weε si í təyoni tetu nyəma tənə na í yəki pəε yaa nyəətu ləεsəŋ wei í laaki tɔ, na pə təkətələna. ⁵³ Na í ləεki pa tetu nti na í caɣa. Mpi tɔ, ma ha-məye təy. ⁵⁴ Tete ké í ká tɔ na í taləna tetu ntəyi mə kpeka na mə lulon, na í kəεsəna mə payale. ⁵⁵ Pə weε si í təyoni tetu nyəma tənaya. Təfo kukaasaa mələyi mə kolontunaa ké na pá naasəyi-mə, isu sowa ke isəpəe taa, na nyəmə təpila ke mə kəŋkəməŋ taa. ⁵⁶ Ile məye maa laŋa, isu maa suw si maa la-mə tɔ.

34

Iseyeli nyəma tetu toosi

¹ Mpyóy Tacaa təma Moisi si: ² Teləsi Iseyeli nyəma si, waatu wei í ká suw Kanaaŋ tetu nti ma haaki-mə tɔ tə taa tɔ, tə toosi nté ³ Sinj wulaya tetu na Itam nyəntu na pətəε taa. Na ká kpaɣa tənku kusəp, ⁴ na ká mələna pəcəsi pulası tontonle pətəε taa. Uena ká polo Sinj, na ká tiina Kateesi-Paanəya pətəε taa. Na ká məli Hasaa-Ataa na Asəmon. ⁵ Na ká kəε na ká yoosina Icipiti ləw, na ká lu Metitəlanee tənku. ⁶ Ilim tətule taa tonja nté Metitəlanee tənku un. ⁷ Ilim təlule mpətəŋ taa nyəŋka nté tənku kuləm un, na Hoo pyu pə heku taa. ⁸ Uena ká lu Lepo-Hamati na Seta, ⁹ na ká polo Sifəlon, na ká lu Hasaa-Inaŋ.

¹⁰ Ilim təlule taa nyəŋka nté pə kpaɣav Hasaa-Inaŋ na Sefam tetu həyəlɔv taa. ¹¹ Uena ká mələna Lipəla ke Ayin ilim təlule taa, na ká təε pooluŋ na ká polo ka yoosina Kenasaleti koten, ¹² na ká polo ka lu Yaatanu ləon, na tənku kusəp. Mə tetu tənasi nté.

¹³ Mpyóy Moisi teləsa tə tənaya Iseyeli nyəma na í tesa-wəye heeluyi si: Tetənaa mpa Tacaa təma si í tɔ tete na í tala Iseyeli kpeka pəyolayafəi naanəwə na həyəlɔv təyale. ¹⁴⁻¹⁵ Mpi tɔ, Lupeŋ na Kati pa luləv nyəma na Manasee kpekəle həyəlɔv ləŋku ná təma pəle pa nyəntu hikuyi ke Yeliko isəntaa ke Yaatanu waah na ilim təlule taa.

Tetu tallaa nyəŋ nyəma həla

¹⁶ Mpyóy Tacaa təma Moisi si: ¹⁷ Kətul Ilasaa na Nuŋ pəyalv Yosuwəe paa paasəna tetu talɔv. ¹⁸ Pə kpa paa kpekəle nte tə taa ké nyuɔv tɔ wei í ká paasəna-wə tɔ. ¹⁹ Mpa mpa paa kpa mpu tɔ pa həla ntə: Yuta kpekəle taa nyəŋ nté Yefune pəyalv Kalepu. ²⁰ Simiyon nyənte taa nyəŋ nté Amihuti pəyalv Semuweli. ²¹ Pəncaməε nyənte taa nyəŋ nté Kisilon pəyalv Iitati. ²² Tanj nyənte taa nyəŋ nté Yokili pəyalv Puki. ²³ Yosəfo pəyalv Manasee nyənte taa nyəŋ nté Ifoti pəyalv Hanəyeli. ²⁴ Yosəfo pəyalv naale nyəŋ Ifələyim nyənte taa nyəŋ nté Sifitaŋ pəyalv Kemuweli. ²⁵ Sapulon nyənte taa nyəŋ nté Paanaki pəyalv Ilisafan. ²⁶ Isakaa kpekəle taa nyəŋ nté Asan pəyalv Palətəyeli. ²⁷ Aseε nyənte taa nyəŋ nté Selomiti pəyalv Ahihuti. ²⁸ Nefətali nyənte taa nyəŋ nté Amihuti pəyalv Petayeli.

²⁹ Mpa Tacaa ləsa si pá tala Kanaaŋ tetu ke Iseyeli kpeka nyəma təyole.

35

Lefi nyəma acaləε

¹ Mpyóy Tacaa yəɣətə Moisi ke Mowapu tetekele taa, ke Yaatanu pəyo nəyo ke Yeliko isəntaa si: ²⁻³ Tu Iseyeli nyəma si pá cəla Lefi nyəma ke acaləε nna pa ləsa pa tetənaa taa tɔ, na pə nənəkila. Na pá caɣa acaləε taa na pá tiikiyi pa tala ke haləmmaa taa. ⁴⁻⁵ Isəna í ká mayası nənəkila anu a wəŋ təyale: Pə sunav icate kolooosi na pá pukina ilim təlule taa təy məetələnaa nasəle na nuɔwə (500), na ilim tətule taa ké mpu. Pə mpətəŋ na pə ntəyən taa tətəy mpu. Uena í mayası paa həyəlɔv ŋku ku taa ké məetələnaa iyaya (1000) iyaya (1000) ke təm liyiti na pə cəw icate na pə

ta. ⁶ Na pá cela Lefii nyóma ke acalée naatoso. A taa ké ye pá yókəna yulv na í kv í təyóntəle í ká tv kpolvovo. Na pá səsı acalée nule na naale tətə. ⁷ Pə křenta acalée pəlefei naanovə na pá nənəkıla. ⁸ Paa křekəle nte tu ha Lefii nyóma ké na pá křesəna tə tetv təov.

Yulvoklaa kpolvovo tətvlə acalée

⁹ Mřový Tacaa təma Moisi sı: ¹⁰ Teləsi İseyeli nyóma sı, ye í tesa Yaatanı na í sov Kanaah tetv taa, ¹¹ ilé í ləsi acalée wena í ká la yulvoklaa mřa pá yókənaə tə pa kpolvovo tətvlə tə. ¹² Na pələ pa yəlaa í taa ləeti-wə na pá tá hovta pa təm. ¹³ Acalée naatoso ke í ká ləsi. ¹⁴ Tooso na Yaatanı ilim təlile təə, na tooso ke Kanaah tetv taa. ¹⁵ Ye İseyeli tv yaa cayalv ke pá yókənaa na í kó yulv, ilə pəntv se na í polo a taa natəl tə taa, na í tó kpolvovo.

¹⁶⁻¹⁸ Ye nəyolv mřa í təyóntəle ke nyəyəlvov yaa křátóyó, yaa í yaya-ı pələ na í sı. İ ké yulvoklv ké, pá wée sı pá kv-ı. ¹⁹ Sətv yulv sıyısıyí ká překəna kvlv na í ləeti-ı. ²⁰⁻²¹ Ye kvlv ka təkəna-ı na natəl ke í taa, yaa pa wəna təma na kolvřa, iləna í mřa-ı řkumle, yaa í tusi-ı, yaa í yaya-ı pvlv na í sí. İ ké yulvoklv ké, pá wée sı ləetəlv í hika-ı í kv-ı.

²²⁻²³ Ntanyı pá yókəyəna yulv na í tusi ləlv, yaa pələ, yaa pvlv fiti í niř taa na pá yaya-ı. Pəcó pa taa yoo, yaa í təkə-ı na í taa. ²⁴ İlə hvulaa ka təř pə křəsəstv kė, na pá hov pa təm nti. ²⁵ Na pá kenti kvlv təə na pá məřna-ı í křəlvov tətvlə, na í saalı təna.

Haləna kətvlv səsə wei í lakı təmlə ke waatv unı tv í səm. ²⁶ Ama ye í luwa ıcatə nte tə taa na í təsi tv təřa ²⁷ na ləetvlv hiki-ı, í nəkaa í kvov-ı ké na í təm ta sı. ²⁸ Pə nyovv nté sı kvlv í caya křəlvov tətvlə təna, haləna kətvlv səsə səm. Pələ pá waalı kė í pəsəřı na í lu na í məlv í tə.

²⁹ Paa ləyē í wée, yaası unəřı məna mə řıya řıya í ká təkı.

³⁰ İ kaa mv yulv kvlv m aseeta na í kvna yulvoklv təm. Pə wée sı pá tala naale. ³¹ Pə fei sı í mv kvhav na í yele yulvoklv ke kvov. Pə wée sı í kv-ı kė. ³² Pə fei tətə sı í mv kvhav na í tó yulvoklv ke křəlvov tətvlə na kətvlv səsə sí, iləna í mələna-ı í tə.

³³ Yulvokvlə pilisiyí tetv kė. İlə pá fei sı í pilisi tetv nti tə taa í wée tv. Ye yulv kvwa í təyóntəle, pá wée sı pá kó unəřı na pəcó pá křiisi pá asilima. ³⁴ Pə fei sı í pilisi mə tetv. Mřı tv, Tacaa má, ma wə mə həkə kė.

36

Pələa mřa pa təkı pa nyəma křancovv tə pa təm

¹ Mřový Yosəfv pəyalv Manasee, na Manasee pəyalv Makii, na Makii pəyalv Kalaati ləlvov nyəř nyóma pvlə Moisi na İseyeli křeka nyəř nyóma kiř ² na pá tv sı: Waatv wei Tacaa tvwa Moisi sı í tv tətə na í tala İseyeli nyóma ke tetv tv, í suwa tətə sı, í cela tá tətə Selofati tetv ke í pələa. ³ Ama ye pa saawa křekəle lentə taa, pa tetv pasəřı tá křekəle nyəntv təə kė na pá səsı ləntı təə. ⁴ Na pá koma na pá tala cərv pənařa, pa nyəntv lu təkřataa kė tá křekəle təə na pá səsı pa nyəntə kvfatə təə.

⁵ Mřovvle Tacaa heela Moisi sı: Teləsi İseyeli nyóma sı Yosəfv ləlvov nyóma wəna tamřana. ⁶ Ye pa səla wei pa saa-ı. Ama pı wée pa křekəle taa tó kė. ⁷⁻⁹ İlə paa křekəle nte tə tetv ká caya tə təcayalə, tə kaa səsı lentə nyəntv təə. Mřv tətəyó ye křekəle natəl tə alv nəyolv í wəna tetv pá wée sı í saa í caa křekəle ləlvov tv kė.

¹⁰⁻¹¹ Mřový Selofati pələa Mala na Tiisa na Hokəla na Milika na Nowa pa saawa pa caa taalvnaa pəyalaa ke pa křekəle taa, usı Tacaa ka křesəyv Moisi tv. ¹² Yosəfv pəyalv Manasee ləlvov nyóma nté. İləna pa tətəna nti pa hikaa tv tə saalı pa caa křekəle taa.

¹³ Kiř na křəsəstv nti Tacaa tələsa İseyeli nyóma, na Moisi nəyó ke Mowarv tətəkəle taa, kė Yaatanı nəyó ke Yeliko isentaa təyolə.

KUSƏSUTU LELVYU TAKƏLAYA Kutubtu

Takəlaya kanə ka taa ké Moisi ləla kusəsutonaa mpa Iso ka towa lseyeli nyəma ke Luw takəlaya taa to. Ka taa tətə wə təmnaa mpa Moisi heela lseyeli nyəma to. I təssa-wə si Iso səla-weyə səsəm. Haləna i na-wə pá pəeli nəyo ke wulaya tetu taa, na i kenti pa tətə. I hula-wə tətə si Iso tike nté Iso, nəyolo i fəi tətə, i ká səli-i ké na luyi kolomuyi, na mə ləşaya sɔv-i təmmam, na mə toma təna (6:4-5).

Isəna pa faya Kusəsuto Lelvyo takəlaya to:

Moisi faaci kancaalaya nyəh, titite 1:1–4:43

Moisi faaci naale nyəh, titite 4:44–28:68

Moisi faaci tooso nyəh, titite 28:69–30:20

Yosuwee lətvuyi ke Moisi lonte, titite 31

Moisi kawəyaya, titite 32

Moisi koola lseyeli nyəma tənaya kɔpantu, titite 33

Moisi səm təm, titite 34

MOISI KUYƏYƏTUTU KANCAALAYA NYƏNTU

¹ Təmnaa mpa mpa Moisi heela lseyeli yəlaa tənaya wulaya tetu taa, na pəcə pá tēsəyi Yaatanu pəyo ke Sufi isentaa, na Palan na Tofeli na Lapan na Hasaləti na Ti-Sahari pa heku taa təyolo. ² Pa luw Holəp^a na pá kraya Itəm puyi mpaav to, kuyeyi naanowa na kolomuyi ke pa lapa, haləna Kateesi-Paaneya. ³ Pa Icipiti luw pənaya nule nyəjka, isətu naanowa na kolom nyəh kuyaku kancaalaya nyəhku taa ké Moisi heela lseyeli nyəma ke nti Tacaa ka tu-i si i teləsi-wə to. ⁴ Waatu wei i yooowa na i kəli Amolii nyəma wulaw Sihon wei i ka wə Həsəpən icate taa to, na Pasan nyəh Oki wei i təkaya kawulaya ke Asetaloti na Itəlei pa acaləe tətə to.

⁵ Saa wei pa wə Mowapu tetu taa, na pá ta tēsəta Yaatanu pəyo təyo Moisi caala kusəsuto tənə tətə təm ke sēsəyuyi si:

Isə ha lseyeli nyəma ke nəyo si pá tē

⁶ Waatu wei tu wə Holəp puyi kin tənə təyo Tacaa yəyətəa si, tətə taanə tənə təcəm. ⁷ Pə tətə to, tətə kpesi na tətə polo pulasi həyələh taa timpi Amolii nyəma wəe to. Na pə colə Kanaan nyəma tetunaa taa ké pə krayaw Yaatanu kacəka, na pulasi həyələy, na tetəkəle, na Nəkəfi, na tenjku Metitlanee umalaw ke Kanaan nyəma tetu taa to. Na Lipan, haləna pəyo səsaya Ifəlati. ⁸ I nawaa, mə nin taa ké ma tótə tənə. Mpu to, i polo na i mu-ti. Tacaa ka yəyətəna tuunaw ké si i ká ha-təyi mə caanaa Apələham na Isaaka na Yakəpu, na pəle pa luləy nyəma tənaya pa waali.

Moisi kpav ke huvlaa

⁹ Mpyəy Moisi təma si: Maa heela-meyə Holəp puyi kin si maa pəsəyi na má paasəna-meyə ma tike. ¹⁰ Mpi to, Tacaa mə Iso lapaya na i huki, na sarja taa i wə payalə isu isətulnəsi. ¹¹ Mə caanaa Iso Tacaa i yele na i səsəi hukuyi ke təm iyaya (1000). Na i kooli-meyə kɔpantu isu i ka suw nəyo to. ¹² Isənaya maa pəsi ma tike na má səyəl mə səyəla na mə wahalanaa na mə yoon? ¹³ I ləsi mə kpekə taa ké ləmayasəe nyəma na mpa pa nyəma yaasi na pa hətə yaawa to, na má kra-weyə mə nyuyi nyəma. ¹⁴ Hali i cə-m si ma kumayasətu nti tətə wə teu. ¹⁵ Mpyəy ma kra mpe un pa taa ləmayasəe nyəma mpa pa həla yaawa təyo yəlaa iyaya (1000) nyuyi nyəma, na nuunowa (100) nyuyi nyəma, na nule na naanowa nyuyi nyəma, na naanowa nyuyi nyəma. Na má kra mpa pə kaasaa to pa taa ké paa kpekəle nte tətə akewenaa. ¹⁶ Ulena má tótə mə təm huvlaa si ye təm mayana mə tətənaa ke pa taa pa tike, yaa mə na cayalaa, i welisi tətə taa ké teu na i tən isəna tampana sənəa to, na i huv-ti. ¹⁷ I taa fayasi yəlaa ke mə huvlənaa taa. Paa tonətu paa kunyontu, pə wəe si i nuna-weyə. I taa see yəlaa. Mpi to, Iso hətə taa ké i huvkəna. Nti tətə wə-meyə katə ilə i kəna-ti na má nu. ¹⁸ Waatu unəyi ma tu-meyə nti nti i ká la to.

Fenlax tiluyi ké Kanaan tetu taa

¹⁹ Pə waali ké tətə kola Holəp puyi isu Tacaa ká heeluyi-tu to, na tətə faya wulaya tetu anaam asola nyəntu nti, isu i nyəm to. Amolii nyəma puyi mpaav ke tətə krayaa na tətə tala Kateesi-Paaneya.

²⁰ Hali ma heela-mə si i tapa Amolii nyəma puyi nku tá Iso Tacaa ha-tu təyole. ²¹ Iso towa tetu tənaya mə nin taa ké. I kolə na i mu-ti na tətə pəsi mə nyəntu, isu mə caanaa Iso Tacaa ka heeluyi-mə to. I taa nyá. Pəyele mə lanə i taa nmaa paa pəcə.

^a 1:2 Holəp: Holəp na Sinayi hətə kolomtəle ke.

22 Tənağa mə tənə i kəma ma kin na i tən si: Tə tili apalaa ke tá nəyo təo, na pá feñ tetu nti na pá hólí-tuyu mpaav nku tu kpaɣa tɔ. Na acalɛɛ nna nna tu tala tɔ. 23 Ḿpóyó ma sama mə ləmayasɛɛ anɪ. Ilena má ləsi mə kpeka taa ké yulu ké yəlaa naanwə na naale. 24 Mpe unɪ pa tɛna na pá faɣana puyɔ taa. Haləna Isəkəəli tetekele na pá feñ-tɪ. 25 Ḿpóyó pa koola tetu nti tə taa kolobum na pá kpeɲna. Na pá keesi-tu si tetu kupantu ke tá Iso Tacaa haaki-tu. 26 Paa na mpv tɔ, i lapa lanɰkrusəñ na i kisi tɔ taa ké pote isu mə Iso Tacaa ka heeluyu-mɛ tɔ. 27 Haləna i sɔv kontuyɔ ke mə coka taa si: Tacaa u caaki-tɔ tɔyɔ i ləsə-tuyɔ Icipiti na i kəna-tuyɔ Amolii nyəma tetu taa si pele pá wakəli-tu. 28 Ilena i tasəyi si tə polo le? Mə tɛtɔnaa ná yəla mə apalɔv si: Tətu nti tə yəlaa tayalaa ké. Pəyele pa kəla-tu, na pa acalɛɛ ké səsəna na a koloosi kaləsəna isətənyu. Halɪ tə tu ná a taa ké Anaki tooko ləlyuɔ nyəma.

29 Ma heeliyi-mɛ si i taa seliyina-wɛ. Pa tam i taa kpa-mɛyɛ səyəntu. 30 Tacaa mə Iso wei i wɛ mə nəyo təo tɔ, i mayamaya i ká yoona mə nəyo. Isu i tɛm lapɔ na i nana mə isɛ ke Icipiti 31 na wɔlaya tetu taa tɔ. Tənağa i paasəna-mɛ isu yulu nukoyu i pu tɔyɔ mə mpaav tənə taa. Haləna mə tate ke cənɛ. 32 Paa na mpv tɔ, i tá tɔ naani ké Tacaa mə Iso. 33 Pəyele unɪ i ka tənɣana mə nəyo tɔ. Na i pɛskəyi-mɛyɛ təsvulənəa ke mə təntɛ waatu. Na i húləyi-mɛyɛ kəkə ke ahoɔ, na i naaki mpaav. Ilim Ilena i wɛɛ n̄mɔntuyɔ taa na mí tənɣəyi.

34 Tacaa ní mə kontuyɔ, Ilena pááná kpa-i na i yəyɔti na i tuu si: 35 Yəlaa mə i kəla isayatu. Pə təo ké pa ləlyuɔ loŋa kanɛ, ka taa nəyɔlv kaa sɔv tetu kupantu nti ma tuuwa si maa ha mə caanaa tɔ. 36 Ye pə taya Yəfune pəyalɔ Kalepɔ paasi. I na i ləlyuɔ nyəma ke máá ha tetu nti i feñə mpv tɔyɔ timpi i nuna-m teu tɔ.

37 Tacaa muna Moisi maya pááná ke mə təo, haləna i tɔ si ma kaa felɪ nəəhəle ke tetu nti tə taa. 38 Ama Nunɣ pəyalɔ Yosuwɛɛ wei i ké ma təmlɛ tu tɔ i tike i ká pona. Maa səsɪ-i apalɔv. Mpi tɔ unɪ i ká yelina na tetu nti tɔ pəsi Iseyeli nyəma nyəntu. 39 Mə piya mpa pa isɛ ta nyaləta isəntə, na i tən si kolontunaa ká pááná tɔ, mpe páá sɔvna tə taa. Mpi tɔ, mpeyɛ máá ha-tɪ, na tɔ pəsi pa nyəntu. 40 Ama mí keesi isɛ na i faɣana wɔlaya tetu taa, na i polo tenɰku kuseɛm.

41 Tənağa i cəwa si: Hai, tá təm səpəna Tacaa. Pənente tu kpa pa təo na tɔ yoona-wɛ isu tá Iso yəyɔtuyɔ tɔ. Mpyule paa mə taa wei i kpaɣa i yoou wontu na i ləlɪ na i mayasi mə taa si i ká kpa pulaya təlev. 42 Kəna Tacaa si má heeli-mɛ si: I taa kpa mə kolontunaa təo si i yookina-wɛ. Mpi tɔ, ma fɛi mə heku. I taa yele na pele pá ku-mɛ. 43 Maa tɛma-mɛyɛ-təyi heeluyu. Ama i tá ké n̄kpaŋuyɔ, na i kisi Tacaa təm na i kpa puyɔ nyəyɔ taa təkəa. 44 Kəna Amolii nyəma mpa unɪ paa wɛ puyɔ taa tənə tɔ pá lu mə təo, na pá tɔ mə waali isu tunɣ. Na pá ku-mɛyɛ pə kpaɣav Itəm tɔ, haləna Hooma. 45 I kəma na i məli na i wiina Tacaa Ilena, ílé i kisi nuw. 46 Mpv pə yelina na i caɣa Kateesi-Paaneya na pə taŋɣi səsəm.

2

1 Ḿpóyó tə məlaa na tɔ kpaɣa tenɰku kuseɛm mpaav nku ku pukina wɔlaya tetu taa tɔ, isu Tacaa ka yəyɔtuyɔ tɔ. Na tɔ cəo Itəm puyɔ taa na pə taŋɣi.

Iseyeli nyəma təntɛ ke ilim təlule təo tətənaa taa

2 Kəlena koyaku nakoli Tacaa tə-m si: 3 Ama i tu cəwa puyɔ kɔnɛ təcəm. Pə təo tɔ, i ha mə isɛ na ilim ntəyən təo. 4 I heeli yəlaa si i tənna mə kəyɔpiya Isav nyəma mpa pa wɛ Itəm^a tɔ pa tetu tənɣa təo. Pɛle pa tɛɛ ká sɔvna-mɛ yáá. Ama i la-wɛ na laakali, 5 i taa kpa pa təo. Ma kaa ha-mɛyɛ tetu ntəyi paa həyɔliim si i felɪ nəəhəle mayamaya. Mpi tɔ, ma tɛma Itəm puyɔ n̄koyu Isav ke hav si kó pəsi i pulɔ. 6 Pə wɛɛ si i yana mə liyitee ke təyənaya na lvm mpi i ká təyɔ na i nyəo tɔ. 7 Mpi tɔ, Tacaa mə Iso koola-mɛyɛ kupantu ke mə niñ təma tənə taa ké. Pəyele i nyəma təntɛ nte i tən wɔlaya tetu anaam unɛ i taa tɔ tə təo. Pəntɔ taa, pusi nule kele mə Iso Tacaa unɪ i wɛ mə waali, na i tá la-n̄ pulɔ.

8 Ḿpóyó tə cəla Isav nyəma mpeyɛ Itəm na tetekele mpaav na Ilati na Isəyən-Kepɛɛ nyəñku tətɔ. Ilena tɔ tɛɛ na tɔ tənna Mowapu wɔlaya tetu təo. 9 Ḿpóyó Tacaa heela-m si: I taa kpa Mowapu nyəma təo si mənə-wɛ i yoo. Mpi tɔ, ma kaa ha-mɛyɛ pulvyɔ pa tetu taa. Ləəti ləlyuɔ nyəma Mowapu nyəma ke ma hawa Aa icate si pá nyənəyi pa pulɔvɔ.

10 Imim nyəma ka caɣana icate n̄tɛ tə taa ké hatoo ləñ. Paa wɛ pəyalɛ ké na pá ké tookonaa isu Anaki nyəma, na pá wɛ tənɣ. 11 Lelaa ná nyənəyayə-wɛyɛ Lefayi nyəma ké isu Anaki nyəma. Ama Mowapu nyəma ná yaakaya-wɛyɛ Imim nyəma. 12 Holi nyəma ka caɣana Itəm icate taa ké hatoo ləñ taa. Ilena Isav nyəma náá kpiisi-wɛ na pá mv pa tetu, isu Iseyeli nyəma ka muyɔ pa nyəntu nti Tacaa ha-wɛ tɔ.

13 Pənente i kolɪ na tɔ tɛsi Seleti ləəv isu Tacaa ká heeluyu-tu tɔ. Ilena tə tɛsi Seleti ləəv. 14 Tə kolvyɔ Kateesi-Paaneya tɔ pusi pələfɛi nule ke tə tuwa, na pəcɔ tɔ tɛsi Seleti ləəv n̄ku. Pə lapa n̄póyó si pa tənə mpa pa ké yoolaa ke waatu unɪ tɔ, pə ləsi pa loŋa tənə na pá sí isu Tacaa ka yəyɔtuyɔ tɔ. 15 Ḿpóyó Tacaa tv yoolaa mpeyɛ niñ na i ku-wɛ. Haləna pa kpekele tənə tɛ.

^a 2:4 Itəm: Seyii na Itəm hətə kolomtəle ké.

¹⁶ Yooola mpe pa səpa pa tənaya pa kpekəle taa, ¹⁷ ilena Tacaa heeli-m si: ¹⁸ Nəonəo ké í ká təsi Mowapu tetu tonja, na í tənna Aa ícate, ¹⁹ na í kpatəna Amoni nyóma tetu. Ama í taa kra Mowapu nyóma təo si mə na-we í yoo. Mpi tə, ma kaa ha-mege pəlvəyo pa tetu taa. Ləəti ləlvəyo nyóma Amoni nyóma ke ma ha-ti si pá nyənəyi pa pəlvəyo.

²⁰ Yəlaa nyənaya tetu ntəyi Lefayi nyóma nyəntu ké. Mpi tə, mpe iní paa wənna tə taa ké hatoo lon na Amoni nyóma yaaki-weye Samsumi nyóma. ²¹ Paa we payale ké na pá ké tookona, isu Anaki nyóma, na pá we tonj. Ḿpóyú Tacaa kpiisa-we na Amoni nyóma nəyo na pá ləeti pa lonte. ²² Ḿpóyú Tacaa ka lapa Isau ləlvəyo Itəm nyóma mpa paa we Seyii tə. Waatu inəyi í kpiisa Holi nyóma na pa nəyo na í təyon-we na í su Itəm nyóma ke pa lonte ke haləna sanja. ²³ Ḿpóyú Kafətəo Filiisi nyóma ná luwa na pá təyoní Afi nyóma mpa paa caya acalisi taa haləna Kasa ke Metitelanee tenju nəyo tə, na pá ləeti pa lona taa.

²⁴ Pə waali ké Tacaa təma si: Í kul na í təsi Alənənj ləəv. Ma tuyi Amolii tu Sihon wei í ké Həsəpənj nyóma wulaw tə, na í tetu ke mə nin taa. Í yooa-í na í ləeki í tetu. ²⁵ Pə kraçav sanja tə, maa yeke na antulinya piitimnaa nukı mə səçəntu na pá nyənə-mə. Ye pa nu mə tan pa suv seluyu na lanjwakəlle.

Wulaw Sihon tetu ləekvəyo

²⁶ Keteməti wulaya tetu taa ké ma tila Həsəpənj wulaw Sihon kin na ayeene təm si: ²⁷ Ha-tuyv nəyo na tə tən mpaav kulumvəyo na tə fayana nyá tetu taa, tə kaa heli tiili. ²⁸ Ta liyitee ke tu yana təyonaya na lum mpi tu nyəo təna tə na tə tē. ²⁹ Isau nyóma mpa pa we Itəm həyəlvyv taa tə na Mowapu nyóma mpa pa we Aa nyəjkv taa tə pa ha-tuyv mpaav na tə fayana pa tetu taa. Pə waali ké tu təsi Yaatanı pəçə na tə polo tetu nti Tacaa ta Isə haaki-tv tə tə taa. ³⁰ Ama Tacaa lapa wulaw Sihon ke lanjkrusənj na í kisi si tə taa tənna í tē. Isə lapa-í ḿpóyú si í tv-í t́a nin taa na tə təçə í tetu isu pə wəv sanja isəntə tə. ³¹ Ḿpóyú Isə heela-m si: Sanja waali ma təwa wulaw Sihon na í tetu ke mə nin taa ké, í ləeki-tí. ³² Ilena Sihon na í yooola təna pá lu si pa yookina-tuyv Yahasi. ³³ Ama Tacaa tá Isə tv-í t́a nin taa na tə kó í na í piya na í yəlaa təna. ³⁴ Ilena tə ləeki í acalée təna, na tə kpiisi apalaa na alaa na piya. Mpi tə, Tacaa təçsa-weçə mpusi ké. ³⁵ Ama təla na acalée nna tə ləeka mpv tə a taa wontunaa ke tá kraçaa na tə suna tá ti. ³⁶ Pə kraçav Aləwəe ke Alənənj ləəv nəyo na ícate nte tə we tətəkəle taa tə, haləna Kalaati tə, tə ta kpiisi kolunja ícate natəli. Tacaa tá Isə tv a tənaya tá nin taa ké. ³⁷ Ama tə ta tokina Amoni nyóma tetu ké. Paa nti tə mala Yarəki ləəv na puyv taa acalée, na lona nna a təna ta Isə Tacaa kisina-tv tə.

3

Wulaw Oki tetu ləekvəyo

¹ Ḿpóyú tə kraçav mpaav na tə kpana Pasanj təo. Ilena təna wulaw Oki na í yəlaa təna pa lu ta təo si pa yookina-tuyv Itəlei. ² Ntəna Tacaa heeli-m si: Í taa nyana-í. Ma tuyi í na í yəlaa na í tetu tənaya mə nin taa. Í lana-í isu í lapəna Amolii nyóma wulaw Sihon wei í ka we Həsəpənj ícate taa tə. ³ Tampam pəle na tá Isə Tacaa tasa wulaw Oki na í yəlaa tənaya tá nin taa ké tuyv, na tə kv-we. Pa taa nəçəlv ta fiti. ⁴ Ḿpóyú tə ləeka pa acalée təna, paa kulmıtəle tə ta fiti. A ka we acalée nutosə ké. Pə kraçav Aləkəpi həyəlvyv təna tə na Pasanj tetu taa timpı Oki təkaya kawulaya tə. ⁵ Paa nıwawa acalée anəyi teu ké, na a koloosi kulaa na a Kamponaa ke nyəçətu. Pə kaasa lenna tətəçə tuutuuma, a fəi koloosi. ⁶ Ḿpóyú tə kpiisa pa təna isu tə lapv Həsəpənj wulaw Sihon acalée taa tə. Na tə kó apalaa na alaa na piya. Mpi tə, Tacaa ka təçsa-weçə mpusi ké. ⁷ Ama pə yela təla na acalée taa wontu ilena táa kraçaa na tə suna tá ti.

Kalaati tetu talvyv

⁸ Ḿpóyú pə lapa waatu iní taa, na tə ləeki Amolii awulaa naale tetu. Mpe iní paa wəna Yaatanı ilim təlule təo ké. Pa tetu nté pə kraçav Alənənj ləəv tə, haləna Həsəpənj puyv. ⁹ Sitənj nyóma ná yaakəçya-kuyv si Siliyiv. Na Amolii nyóma náa yaaki-kv si Senii. ¹⁰ Oki kawulaya acalée nna tə ləekaa təçəle pulası taa tətəkəle acalée təna. Na Kalaati na Pasanj tetu təna haləna Saləka na Itəlei pə tetu. ¹¹ Wulaw Oki tike ka kəna Lefayi nyóma kakaasəya. Í sətə atakaa ké nyəçəlvəyo ké, na í tayalənj we məetələnəa liyiti na həyəlvyv, na í wənj ke məetələnəa naale. Halı í wə Amoni nyóma ícate səsəəle Lapa taa.

¹² Waatu wei tə ləeka tetu nti ilena má ha Luyənj na Katı nyóma ke pə kraçav Aləwəe tetu, na pə çəo Alənənj ləəv tə, na pə kpejnə Kalaati puyv həyəlvyv acalée. ¹³ Ilena má çəla Manasee kpekəle həyəlvyv lenju ke Kalaati tetu kəkaasətəv na Oki kawulaya nyəntu təna ke Pasanj tetu taa. Pə yaakəçya Aləkəpi nyəntu na Pasanj nyəntu ke Lefayi nyóma tetu ké. ¹⁴ Ḿpóyú Manasee kpekəle taa tv Yayii ləeka Aləkəpi tetu ke Pasanj taa. Haləna Kesuli nyóma na Maakati nyóma pa tetu tonja. Ilena pá layası-yeçə hətə si Yayii acalée, na pá yaaki-yeçə ḿpóyú haləna sanja. ¹⁵ Ntəna má há Manasee kpekəle tv Makii ləlvəyo nyóma ke Kalaati həyəlvyv. ¹⁶ Na Luyənj na Katı pə nyóma ke Alənənj na Kalaati pə həko həyəlvyv. Tə tonja nté Alənənj ləəv na pə tē təo. Tə na

Amoni nyəma pa nyəjka nté Yəpəki ləəv. ¹⁷ Ilim tətəle təə tonja ná mala Yaatanu tetəkəle ke Kenesaleti ləcayam na tenku kusəpə pə həkə taa ké. Haləna ilim təlule təə ké Pisika puɣə luyə.

¹⁸ Waatu unu i taa ké Moisi heela-we si: Mə Iso Tacaa tu mə ninj taa ké Yaatanu ilim təlule tetu si tə pəsi mə nyəntu. Ie mə taa yoolaa tənə i kpaɣa mə yoou wontu na i tē Iseyeli nyəma ke nəɣə. ¹⁹ Mə alaa na mə piya na mə kaləkəɣ tike ká caya na acaləe nna ma ha-me isəntə tə a taa. Mpi tə, mə nyəma si i wena kaləkəɣ tuutuuma. ²⁰ Pə wee si i sənə mə tətəntaa ke m̄p̄óy. Haləna Iso yeke na pəle pá hiki pa tetu isu mə hikuyə mə nyəntu ke Yaatanu pəɣə na waali cənə tə. Waatu unəɣi paa mə taa wei i ká məli i maɣamaya i tetu nti Tacaa ha-i tə tə taa.

²¹ M̄p̄óy Moisi tama Yosuwee si: N nana nyá isəpəe ke pə tənə mpi Tacaa mə Iso lapəna Amolii awulaa naale unu tə. M̄p̄o unu tətəɣə Tacaa ka lana awulaa mpa pa tənə n ka yooona pəɣə waali tə. ²² I taa nyana-we. Mpi tə, Tacaa mə Iso ká yooona na mə nəɣə.

Moisi kaa svə Kanaaɣ tetu taa

²³ Waatu unu i taa ké ma wiikayana Tacaa si: ²⁴ Iso Tacaa, nyá tonj na nyá səsəəntu ke n hula nyá təmle tu má. Mpi tə, paa isətəa yaa ate, nyá saala nəɣəlu i fei si i keekəna nyá təma səsəəna, yaa nyá kəkəle nyəmnaa pane. ²⁵ Ie hai Iso, ma kpa nyá yule. Yeke na má tēsi Yaatanu na má na tetu kəpəntu nti, na tə pulasi na Lipaɣ pəəɣ. ²⁶ M̄p̄óy Tacaa taa kpaana-m mə maɣamaya mə nyuɣu təə, na i kisi-m nuəv. Haləna i tə-m si: Ma kawa. Taa tasa-m yəɣətənaəv ke təm nti. ²⁷ Kul na n̄ kpa Pisika puɣə nyuɣu taa na n̄ kus i se na n̄ nyəni na n̄ cəə. Ama ma kaa yeke na n̄ tēsi Yaatanu ke tēsuyə maɣamaya ké. ²⁸ Ama tēləsi Yosuwee ke ma kulapəle na n̄ səsə-i apalətu. Mpi tə, unu i ká tənə yəlaa panəɣe nəɣə na i tana-weɣe tetu nti n ka nawa m̄p̄o tə.

²⁹ Pə kpaɣəv waatu unu təɣə tə caya tetəkəle taa tənaya Pəti-Peyəə isəntaa.

4

Moisi seɣesəɣi Iseyeli nyəma si pá tóki Iso kusəsutu

¹ M̄p̄óy Moisi tasaa si: Pəənente Iseyeli nyəma mə i nu kusəsutu na kutətutu nti ma seɣesəɣi-me tə. I laki-ti na pə ha-məɣe weesuyə. Ilena i m̄v tetu nti mə caanaa Iso Tacaa haaki-me tə. ² Ama pə wee ké si i tóki Tacaa mə Iso kusəsutu isu ma keesuyə-məɣe-ti tə. I taa səsəi yaa i pasa p̄ulvyu tə təə. ³ I nana mə isəpəe ke mpi Tacaa lapa yəlaa mpa pa luɣa tuyə ŋku pa yaa si Paali-Peyəə tə. I ta yeke-we na pa weesin. ⁴ Ama mə nyəkələna Tacaa mə Iso, ilena i yeke-me na mə weesin ke haləna saɣa.

⁵ Ma seɣesa-məɣe kusəsutu na kutətutu isu Tacaa Iso tu-m tə si, i tóki-ti na i laki tetu nti i puki m̄uyə tə tə taa. ⁶ Ye i təkə-ti na i laki-ti, piitimnaa ləlaa mpa paa nu tə təm tə pá nyəni-məɣe ləməɣasəe nyəma na layatvnaa na pá tən-me si: Ama piitim səsəəm pəne pə wena ləməɣasəe na layatu. ⁷ Pəpətu fei leleɣ piitim səsəəm napəli pə fei na pə wena tuyə na kó nukəna-we isu tá Iso Tacaa nukuyəna taya saa wei tə wiikina-i tə. ⁸ Yaa piitim səsəəm mpi pə wena kutətutu na kusəsutu na tə tənə teu isu nti ma tənə-məɣe tēləsuyə ke saɣa isəntə tə?

Holepə puɣə təə təm kukulutu

⁹ Ama kuləmtu ké si i feɣə teu na i tóki pə tənə mpi i nana mə isəpəe tə. I taa səə tə taa kuləmtuyə. Ama i keesi-təɣi mə piya na mə saalənaa. ¹⁰ I təəsi kuyaku ŋku i sənə mə Iso Tacaa isəntaa ké Holepə puɣə kin na ilé i heeli-m si má koti mə tənə, na ilé i tēləsi-məɣe i təm na i kpeləm i nyamnaa na i seɣesi m̄p̄óy mə lulyu nyəma tə. ¹¹ M̄p̄óy i tuusaa na i kpeətəna puɣə luyə, na kulə kó tənə kəkə m̄uyə ke kemkem. Na isəɣməntu susaa na səkpeɣəv nyalaa. ¹² Tacaa yəɣətayana-məɣe kəkə ŋke ka taa ké, na i nuku i nəɣə. Ama u naaki-i, i nəɣə tike ke i nukaya. ¹³ M̄p̄óy i hula-məɣe mə na-i mə nəɣə p̄elvyu na i tu-me si i tóki i kusəsutu naanwa. Na i ŋmaa-təɣi p̄e kpaatanaa naale təə.

¹⁴ Waatu unu i taa ké Tacaa tu-m si má huli-məɣe kusəsutu na kutətutu, na i təkəɣi-təɣi teu ke tetu nti tə taa i svuki si tə pəsi mə nyəntu tə.

Tuɣ təm laakali lapənav

¹⁵ I taa səsə si kəyənku Tacaa yəɣətayana-məɣe Holepə puɣə təə tə i nəɣə tike ke i nuwa, i ta na i maɣamaya. ¹⁶ Ie pə taa kəə na i wakəli mə ti na tuyə nakoli ku lupu, paa apəlv yaa alu lēesuyə. ¹⁷ Paa ate kpeəntə natəli, yaa sumaya. ¹⁸ Paa tete wontu, yaa tinte natəli tē lēesuyə si i seeki. ¹⁹ I feɣə teu, pə taa kəə na i kusə mə ise si i tekiiyi ilim, yaa isətv, yaa isətvlnɣasi pə taa pulə, yaa i laa-wi. Antulinya yəlaa ləlaa ke mə Iso Tacaa yela təle tə taa. ²⁰ Ama mə ilə, unu i ləsəna-məɣe Icipiti mamala taa si, i pəsi i yəlaa tēsiiyi isu i wəv saɣa isəntə tə.

²¹ Ilena i m̄vna maɣa pááná ke mə nyuɣu təə. Haləna i tuu si ma kaa tēsi Yaatanu na má feɣə nəəhəle ke tetu kəpəntu nti i haaki-me si tə pəsi mə nyəntu tə tə taa. ²² Ye ma ilə Yaatanu pəɣə na cənə təə ké maə si ma kaa tēsi-ke. Ama mi tēsi na tetu kəpəntu nti tə pəsi mə nyəntu. ²³ M̄p̄o tə, i feɣə mə təɣi teu na i taa kəə na i səsə nəɣə ŋka mə na mə Iso Tacaa i p̄elaa tə. Na pə kəə na

nəxəlv lu tvyo na í layasi Iso lonte si í lunjixi. Mpi to, Iso kisina-meye pə tənaya řpřyóv. ²⁴ Tacaa mə Iso we ké isu kəko ņka ka nyaki pə təna təmleməle to. Pəcó í kisa pa kpi í na tvyo nakoli.

²⁵ Ye í taŋa tetu nti tə taa na í ləli piya na saalənaa, í taa wakəli mə ti na tunj lupu yaa mpi Tacaa kisaa təyó lapv, na pə kraasi í páaná. ²⁶ Isətənyv na tetu nté ma aseeta nyəma. Ye í lapa mpv, isu səm kpiisa-meye ləŋ ke tetu nti tə taa í puki çayale ke Yaatanı waalı to, í kaa taŋı təna. ²⁷ Tacaa ká yasi-meye piitimnaa taa ké, na pə kaasi-meye pəçiiu tike ke təna. ²⁸ Tənaya í ká lunjixi yəlaa saaka taasi na pəe wenaya tunj to. Pəcó tunj unı u naaki, u nuki, u təkı, u nu pəlvpu səəsəŋ. ²⁹ Təna tətəyó í ká pəekı Tacaa mə Iso. Ama ye í pəekəna-ı na isəle kuseemle na mə lasaya suv-ı təmamam í ká na-ı. ³⁰ Pə təna mpi ma keesa-me isəntə to, ye pə mayana-me na í suv lanwakəlle taa, ıle í tayanı Tacaa mə Iso ké nunav. ³¹ Mpi to, í ké pətətəle to ké. İ kaa lə-me yaa í wakəli-me, yaa í səo nəəsı nsi í ka su mə caanaa na tuunav to si təo.

Iseyeli nyəma nyulelej

³² İ mayasi mə taa na í na si, too Iso lapv yəlv ke tetu təo na pə suna saŋa to, í pəekı antulinya təna taa na í na si, kəkəlv nəxəlv í tema lapv isu unə í taka na nəxəlv nu? ³³ Yəlaa napəli pa tema Iso nəxə nuv ke kəkə taa isu mə nukvyo isəntə to, na pəntənaa wəna weesıŋ na? ³⁴ Too to, tvyo nakoli kv tema piitim napələyi ləsvyo ke lempi heku na mayasəŋ na kəkəlv təma na piti nyəna na səyəntv nyəna na yooı isu Tacaa mə Iso lapv-meye İcipiti tetu taa na í nana mə isəpəe to? ³⁵ Mə tu keŋa pə tənaya mpv pə aseeta nyəma. Mpi to, í cekənaa si Tacaa tike keŋa mə Iso pə ta kaasi nəxəlv. ³⁶ Hatoo isətəa ké í seyesəna-me si í nyı. İlena í hólı-meye í kəkə səsaaya ke tetu təo na í nu í nəxə ke ka taa. ³⁷ İ səla mə caanaa ké na í ləsi pa ləlvyo nyəma ke pa waalı na í ləsi-meye í mayamaaya ke İcipiti taa na í toŋ səəsəŋ. ³⁸ İ təyənəna mə nəxə ke piitimnaa mpa pa kəla-meye pəçayale na toma to. Na í kra-me na í ləeti pəle pa lona taa, si pa tetu í pəsi mə nyəntv isu í naakvyo saŋa isəntə to. ³⁹ İ nyı saŋa kuyaku kəne na í təkı mə taa si Tacaa tike nté Iso ké isətəa na ate, nəxəlv í fei tətə. ⁴⁰ Na í tənəyi í kusəsuto na í kutotvto isu ma həlvyo-meye saŋa isəntə to. İlena pəcó məna mə piya í nu lelej na mə weesvyu taçalı teu ké tetu nti í haaki-meye isəntə to tə taa.

Yəlvkəlaa kpəlvyo tətəle

⁴¹ Mřpřyó Moisi ləsa acaləe tooso na Yaatanı ilim təhlule təo. ⁴² İlena pá pəsi-yeyə yəlaa mpa pə yəkəyəna na pá kuyı pa təyəntələnaa to pa kpəlvyo tətəle. ⁴³ Lureŋ nyəma kpəlvyo tətəle nté Peseə icate ke wəlaya tetu tontəŋle təo. Katı nyəma nyənte nté Laməti ke Kalaati tetu taa. Manasee nyəma nyənte nté Kolan ke Pasan tetu taa.

MOISI KUYƏYƏTUTV NAALE NYƏNTV

⁴⁴⁻⁴⁵ Kiin na kutotvto na kusəsutənaa mpa Moisi teləsa İseyeli nyəma ke pa İcipiti taa luw waalı təyəlv. ⁴⁶ Yaatanı pəyó na ilim təhlule təo ké tetekəle taa ké Petı-Peyəo isəntəa ké pə tənaya mpv pə lapa. Amoliı nyəma wulav Sihon wei Moisi-we pa ņmakələa to í tetu taa kele. ⁴⁷ İlena pá ləekı í tetu na pá kpeŋna Pasan wulav Okı nyəntv. Awulaa mpe pa naale paa wenna Yaatanı pəçyó waalı na ilim təhlule təo. ⁴⁸ Pa tetu ka pəna řpřyóv pə kraçav Aluvwe ke Alənəŋ ləsv nəyó to. Haləna Siyəŋ pəyó ņku pa yáa si Heeməŋ to. ⁴⁹ Ntəyəle mpv na Yaatanı pəyó na ilim təhlule təo. Haləna tenku kusərv, na pə polo pəyó Pisika luyv.

5

Kusəsutv naanvwa

¹ Mřpřyó Moisi kota İseyeli nyəma təna na í to-we si: İ nu kusəsutv na kutotvto nti ma teləsəyi-meye saŋa isəntə to. İ kpələmı-tı na í təkı-təyi teu na í laki. ² Tá na Tacaa tá Iso tə pəela nəyó ké hatoo Holepv pəyó. ³ Na ka ta ke tá caanaa mpa pa tema sərv to pa tike pa təm. Ama na tá mpa tə wəna tá isə ke saŋa isəntə to tá nyəntv tətəyó. ⁴ Tənaya kəkə mukaya pəyó, na Tacaa yəçətəna-meye ka taa na í nuki í nəyó. ⁵ Haləna í na-ke na səyəntv kra-me na í kpisi kv təo ké krao. İlena má səŋ mə na Tacaa mə heku, na má teləsi-meye nti Tacaa yəçətəa to si: ⁶ Mayale mə Iso Tacaa, má ləsaəna-meye İcipiti tetu taa ké mə yomle taa. ⁷ İ taa nyəni nəyəlvyo Iso tətə. ⁸ Pəcó í taa lu pulv ləesvyo si í laaki. Paa mpi pə we hatoo isətəa yaa ate çəne yaa ləm tēe to. ⁹ İ taa lunj tunj unı, yaa í lapa-ı təmle natəli. Mpi pə təo to, mayale mə Iso Tacaa. Ma kisa si í taa kpi má na tvyo nakoli. Ye wei í kisa-m, ma ləetəyi-ı na má kpeŋna í piya, na pa saalənaa. Na pə polo pa ləlvə loosi isu tooso yaa liyiti. ¹⁰ Ama wei í caaki-m na í təkəyi ma təm to, ma kooliyı ıleye kupəntv ké na pə polo í ləlvə loosi iyisi iyisi. ¹¹ İ taa yaaki mə Iso Tacaa má ma həte ke yem yem. Mpi to, ma kaa yele wei í yaaki ma həte ke yem yem təyó sələka tvyo. ¹² İ paasəna kuyaku kuhəesvyo ke teu na í nyəni-kvyo ma nyəŋkv isu ma heela-me to. ¹³ Mə təmle kuyeyŋ nté naatoso, na í taa ké í ká la mə təma təna. ¹⁴ Ama naatosompəyóləya nyəŋkv keŋa mə Iso Tacaa kuyaku kuhəesvyo. Təmlə natəli tə fei lapv ke kv wule. Paa mə mayamaaya, yaa mə pəyalaa yaa mə pəelaa, yaa mə yomaa, yaa mə mvəlaa mayamaaya. Paa mə naaŋ yaa mə kraŋasi, yaa mə tala taa natəli. Pə wee si mə yomaa í heesi kuyaku ņkvyo isu me. ¹⁵ İ təəsı si mə mayamaaya í ka ké yomaa ke İcipiti tetu taa ké řpřyóv, na mə Iso Tacaa unı í ləsi-me na í toŋ səəsəŋ. Pə təo ké ma to-me si í təkı kuyaku Kuhəesvyo

ηku. 16 I seeki mə caanaa na mə toonaa isu mə Iso Tacaa tu-me tō. Ilena mə weesuyu tayalı na í çayana mə təyi tetv nti i ha-me tō tē taa. 17 I taa kv yulv. 18 I taa la wasaηkalətv. 19 I taa ηmul. 20 I taa yəçvti nti í tá ná təçv nəçvlv tō. 21 I taa nyulv mə təçvntəle alv, yaa í təyaya, yaa í taale, yaa í yom yaa í nav yaa í kpaηaya, yaa í pvlvrv.

22 Saa wei pvyv mukaya kəko, na isəηmvtv na səkrətvvy nyalaa tō, kusəsutv tənəye Tacaa sukayana nəçv səsaya kə ka taa, na mə samaa tēna nu, í ta səsı natəli. Ilena í ηmaa-təyi pēe kpaatanaa naale tō, na í çele-m.

Iso kvçvçvtv teləsvlv Moisi

23 Waatv wei í nu Iso nəçv ηkəye səkrətvvy tēe, na pvyv náá tēηna kəko kə mvvy tō, mə lvlvη nyçvη nyəma na mə taa səsaa tēna krətēna-m, na pá yəçvti sı: 24 Ta Iso Tacaa hulá-tvyv í teeli na í səsəvtv na tē nu í nəçv kə kəko taa. Saηa nté tē nawa sı Iso yəçvtəçvna yulv na í tá sı. 25 Ie nəçvçv pepe tō kē pə wēe sı tō sı? Mpi tō, kəko səsaya kanē kaηa nyaya-tvyv, ye ta Iso tēηna-tvyv yəçvtənaυ isv tē səpa. 26 Tampana tō, yulv wei kē Iso weesuyv tv tēma yəçvtənaυ kə kəko taa isv ta nukvyv isəntō tō na pvntv wēna weesuyv? 27 Pə tō tō, Moisi, krətēna Tacaa na η nu í kvçvçvtv, na η teləsv-tv na tē mv na tē lá.

28 Mpvçy Tacaa çvva sı: Ma nuwa yəlaa mpe pa kusələmvtv. Pa wēna tampana. 29 Ie ye páá wééná ləmayasəle tēne məyi tam na pá nyayna-m na pá təkəyi ma kusəsutv, halı pá na pa piya paa hēesa tam tō. 30 Mpv tō, Moisi polo na η heeli-wē sı: Paa wei í məli í cacaku tēe. 31 Ama Moisi nyaa çaya ma kiη na má kēesi-η tē tēna nti ma çaa sı η tv-wē tē, na kvttvtv na kusəsutv nti ná ká sēçesi-wē tō, na pá təkı-təyi tvntv nti ma ha-wē tō tē taa.

32 Mpvçy Moisi tēma sı: I paasēna teu na í lakı nti nti pə sı-mēye mrv tō. I taa hēlēna ηwaay yaa mpəle. 33 Mpaav ηku Tacaa mə Iso hvlá-me tō kv taa kē í ká tēη teitei. Ilena mə weesıη tayalı na í hēesi tetv nti í haaki-me tō tē taa.

6

Kusəsutv taa səsəvtv

1 Mə Iso Tacaa kiıη na kusəsutv na kvttvtv nti í tēma sı má sēçesi-me təçvlv. Ntəyi í ká təkı tetv nti pə ha-me tō tē taa na í lakı. 2 Mpv pv yelina na í nyayna-ı na mə na mə piya na mə saalēnaa í təkı í kusəsutv na í kvttvtv tēna na mə weesıη tayalı. 3 Mpv tō, Iseyeli nyəma me í nu-tı na í lakı-tı. I ká çayana mə tı na í lvlv na í huki səsəm isv mə caanaa Iso Tacaa ka heeluyv-me tō. Saa məyi í tēma sı í ká ha-mēye tetv nti tē taa təçvnaçv na kvpantv tēna tēlaa tēha tō.

4 Iseyeli nyəma me í nu. Tacaa tike nté tá Iso, nəçvlv fei tətō. 5 I ká səlvi-ı kē na luyv kvlvmvvy, na mə ləsası svv-ı tēmamam, na mə toma tēna. 6 I taa sçv í kusəsutv nti ma tvvy-mēye saηa isəntō tō, tē taa kvlvmvvy. 7 I huləyi-təyi mə piya, pəçç paa í wē təyaya, yaa í tēη mpaav, yaa í hēntaa, yaa í kvlaa, í kvpələməyi-tı. 8 I tamsı-təyi mə niη taa na mə tokvη taa, na í taa sçv-tı. 9 I ηmaa-təyi mə kvttulvη kvmpvnaa na mə acalēe nəçvçv tō.

Pə fei sı Iseyeli í sçv í Iso tō

10 Tacaa mə Iso ká svsi-mēye nəçvçv kē tetv nti í ka heela mə caanaa Apələham na Isaa ka na Yakərv sı í ka ha-wē tō. Na í təçv acalēe səsəna kə faalaa, 11 na a taa tēesi na sı taa suwa wontunaa kvpama mpa í tá suuli tō. Na ləkēnaa mpa í tá huli tō, na lēseη na Olifi tvη wei í tá tuu tō í tawa. 12 Waatv wei í ká təçv na í haçv tō í la laakalı na í taa sçv Tacaa wei í ləsa-mēye Içipiti tetv taa kə yomle taa tō tō. 13 Tacaa mə Iso kē í ká nyayna, məyi í ká lakı tēmlē na í tuukina í hətē. 14 Pə fei sı í tēη yəlaa mpa pa hēkv taa í wē mrv tō pa tvη. 15 Mpi tō, mə Iso Tacaa kisa kvpərv. I pááná ká huuna-me na í kvpiisi-mēye tetv tō. 16 I taa mayası Tacaa mə Iso sı í naaki í waalı isv í ká lərv Masa tō. 17 I tēη í kiıη na í kusəsutv na í kvttvtv nti í tv-me tō 18 na tampana na í lakı mpi pə wē-ı teu tō. Ilena í nu leleη na í təçv tetv kvpampantv nti í heelina mə caanaa na tuunav sı í ka ha-me tō. 19 Halēna í təçvni mə kolontunaa tēna kə mə nəçv tō isv í yəçvtvyv tō.

20 Ye kvçvkv nakulv mə piya pəsaa-me sı: Pepe tō kē ta Iso Tacaa sı-mēye kiıη na kusəsutv na kvttvtv tēne? 21 Ie í ká çv-wē sı: Içipiti wulav ka təkəna-tvyv yoma kə í tvno taa, ilēna Tacaa çv-tv na í tvη. 22 Tə nawa piti tēma səsəna na kəkəlv nyəna sçvntv nyəna nna í çəsəna Içipiti nyəma na Içipiti wulav na í yəlaa tēna tō. 23 Ilena í ləsi-tvyv tēna na í pona tetv nti tē taa í ka heela tá caanaa na tuunav sı í ká ha-tv tō. 24 Mpvçy í tv-tv sı tē təkı í kusəsutv tēna na tē nyayna-ı na tē nukı leleη kə tam. Ilena í sv tá weesıη isv í lərv saηa isəntō tō. 25 Ye tē tēçvçv í kusəsutv tēnaçv teu isv í svv tō, í laηē ká hēena ta təntē kē.

7

Iseyeli nyəma kē Iso yəlaa

1 Mpvçy Moisi tasaa sı: Waatv wei Tacaa ká təçvni piitimnaa səsəm tvη nyəm naatosompçvçayaya, ilēna í çele-mēye pa tetv. Ntəçvle Hiti na Kilikası na Amolii na Kanaay na Peliisi na Hifi na Yepusi pə tētvnaa. 2 I ká tó piitimnaa mpeye mə niη taa na í kəli-wē, na í

kpiisi-we. Pə fei si i weena pa pətətəle na mə na-we i pəeli nəyo nakəli. ³ Mə na-we i taa krenti akpayale taa. I taa ha mə pəelaa na pa pəyalaa, yaa i caa pa pəelaa ke mə pəyalaa. ⁴ Mpi tə, ye i lapa mpu, isu pa tolisa mə piya na pəle pə təy tuj. ləna Tacaa mu-me na páná na i ku-meye kpakpaa. ⁵ Ama pə wee ké si i wakəli pa təlaaləna, na i yəki pəe kulalaana, na i seti pa tesikasi na i nyayasi pa tuj ke kəkə. ⁶ Mə Iso Tacaa nyənəyi-meye i nyəma ké. Inu i ləsəna-me si i pəsi i yəlaa ke antulinya piitimnaa həko.

Isə təkə teu ke i nəyo pəelvyo

⁷ Pə taça isu i tēe piitimnaa tənaya paçale təyo Tacaa luyu svu-me na i ləsi-me. Halı meyele piitim səkpəm ke ləmri taa. ⁸ Ama i luyu we-meye na i səli si i təkı nəyo ŋka i ka su mə caanaa tə. Na i ce-meye Icipiti wulav yomle taa na i təy səsəŋ na i ləsi-me.

⁹ Pə wee si i nyi si Tacaa tike nté Iso. I təkə i nəyo svu ké na i paasəyənə mpa pa sələyi-i na pə təkəyi i kusəsuto tə haləna pa ləlyə loosi iyaya (1000). ¹⁰ Ama i həy mpa paa caa-i tə pa ŋkraŋ ke kpakpaa, na i kpiisiyi-we. ¹¹ Mpu tə, i təkı kiŋ na kusəsuto na kətətətə nti ma tu-meye saŋa isəntə tə na i laki-ti.

¹² Ye i nuki Tacaa kətətətə na i təkəyi-ti na i laki-ti Tacaa mə Iso ká təkı nəyo pəelvyo na kəpantu nti i ka su mə caanaa na tuunav tə. ¹³ I ká səli-me na i kooli-meye kəpantu ke tetu nti i ka heelina mə caanaa na tuunav si i ká ha-me tə tə taa. ləna mə na mə təla i huki. Na tə ləli-meye təyənaya pəe na nim na solum. ¹⁴ Iso ká kooli-meye kəpantu na pə kəli piitimnaa tənə. Pa kaa na mə tēye kaalvlaya, paa apav yaa alv yaa tətə. ¹⁵ Tacaa ká hatələnə-meye Icipiti taa kətəməy isayən inu i tənə. Ama i ká tu-i mpa paa caa-me tə.

¹⁶ I ká kpiisi piitimnaa tənə mpa Tacaa ká tó mə niy taa təyo, i taa weena pa pətətəle. Pəcó pə fei si i təy pa tuj, təfə pə kraa-me isu katəka na pə ku-me.

Tacaa kentiyi i yəlaa

¹⁷ Ntanyi i ká maçasi mə taa si piitimnaa mpe pa tēe-meye paçale. I kaa nyi isənə i ká la na i təyən-we tə. ¹⁸ I taa nyana-we. I təsı pə tənə mpi mə Iso Tacaa lapa Icipiti wulav na Icipiti tetu tənə tə. ¹⁹ I nána mə isəpəle ke wahalanaa mpa i tu-we tə, na piti təma na kəkələ nyənə wəna i lapa na i ləsi-meye Icipiti tetu taa na toma tə. Mpu inu tətəyo i ká lana piitimnaa mpa pa səyəntu i wəna mpu tə. ²⁰ Tacaa mə Iso ká tu-weye tontonyaməy, na paa pa taa ləlaa ká fiti na pə ŋmeli, i ká ku pa tənə. ²¹ Pə tətə ile, i taa nya-we, mə Iso səsə wei pa nyənəna tə i we mə waali ké. ²² I ka təyənı piitimnaa mpeye pəcə pəcəyo. I kaa kpiisi-weye nəyo kələmaya. Pə taa kəə na taale wontu huki tetu taa na tə kəli mə tə. ²³⁻²⁴ Mə Iso ká tó pa na pa awulaa ke mə niy taa, na pa tēe svəkəna-me, haləna i kpiisi-we. Pa kaa kraa mə tətə ké nyulvyo. Pəyele nəyöl kaa tasa pa awulaa mpe pa həla ke təsəyo. ²⁵ I ká wə pa tuj kusaakəy ke kəkə. Ama i taa nyulı pə tətə wula na liyitee ke kəəlvvyo. Mpi tə, pə ké mə Iso Tacaa ke mpusi ké. Pu kra-meye isu katəka na pə ku-me. ²⁶ Pə fei si i svəna mpusi nyəm mpi pə taa pulvyo mə tēsi taa, na pə pəsi-meye mpusi nyəma. Pə wee si i nyənı-wəyi acaalətu ké na i kisi-wı na i wakəli-wı.

8

Iseyeli nyəma layatv tasvyo ke wəlaya tetv taa

¹ Mpyóy Tacaa tasaa si: Pə wee si i təkı ma kusəsuto nti ma su-meye saŋa isəntə tə na i laki-ti. Mpu piı lana na i weena weesuçu na i huki. Na i təyo tetu nti ma heela mə caanaa na tuunav si maa ha-me tə. ² I təsı təntə nte mə Iso Tacaa ma ma tu-meye wəlaya tetv taa ké pusi nule təcu tə tətə. Ma tu-meye konyəy ŋkyo si ma naaki si i caaki ma kusəsuto təkvyo yáa u caaki. ³ Konyəy ŋku ku waali ké nyəçası líi-me, haləna ma tətə-me na manna. Mə caanaa yaa mə taa nəyöl taa nyi təyənaya ŋke. Ma lapa mpyóy si i cəkəna si pə taça təyənaya tike ke yulv ka hikina weesuçu. Ama na təm nti tətə lukəna Iso nəyo taa tətəyo. ⁴ Na mə təntə katatəlaya ŋkeye pusi nule inu, mə wontu kususuutu ta cəli. Pəcó mə nəçhə ta mül. ⁵ Pə wee ké si i cəkəna ké si mə Iso Tacaa ma ma həy mə ŋkraŋyüv ké isu yulv sēyəsuyv i pəyaya tə. ⁶ I təkı ma kusəsuto na i təy isu ma caaki tə, na i nyənəna-m.

Isə kraaləyi iseyeli nyəma si pə təlv i təm ke tetv kəpantu taa

⁷ Mpi tə, mə Iso Tacaa ma maa yele na i svu tetv kəpantu taa. Pusi kpen tə taa ké na lvm seelaa huki yem ké tətəka na pulası taa. Na luna ke paa timpı. ⁸ Na tətə tətəyo təyənaya na tuj kələlyəy isu wei pa yaa si lēsəŋnaa na fikinaa na kələnatıyee na olifinaa tə pə tawa na tuj nim. ⁹ Tənaya i ká təyo na i haça. I kaa laŋ puləpə. Na i ləsəyi nyəçətə ke pəe taa, na nyəçəlvvyo kusəmvvyo ke pulası taa. ¹⁰ I weəkəna təyənaya ke mpyóy atələfə, ləna i seeki mə Iso Tacaa ké i na təmle ke tetv kəpantu nti i ha-meye mpu tə tətə.

¹¹ I la laakalı pə taa kəə na i səsə Tacaa mə Iso ma ma tətə, na i yele ma kiŋ na ma kusəsuto na ma kətətətə nti ma hula-meye saŋa isəntə təyo lapv. ¹² I ká kəə na i weena mə tu na i təkı na i haki. Haləna i ŋmá tēsi kəpənı na i caya. ¹³ Mə təla tənə ká huki na i wələna liyitee, na wəlanaa, na mə wənəv tənə səsəyi tam. ¹⁴ I kra mə tu, na pə taa kəə na i lá kalampaanu na i səsə Tacaa ma

ma taa. Pə́c s ma cəpəna-me na ma ləsi-meɣe Icipiti yomle taa. ¹⁵ Má tiikina-meɣe wəlaya tetu anaam isaytu inɛ i taa ké pəcəɣina na pəcəsi həkɔ taa. I koma na í tala wəlaya taa na lum fɛi tɔ, má tuləna sɛɛl taa ké kukpamuyɔ ton nyəɣku taa. ¹⁶ Ma caləna-meɣe manna wei mə caanaa taa nyi tɔ. Ma tɔ-meɣe konyon nykuyɔ sɪ ma naaki mə waali. Ilena ma la-meɣe kupantu. ¹⁷ Pə fɛi sɪ í mayasi mə taa sɪ mə ton na mə nin ke í larənaa na i hiki wənau mɔɔ. ¹⁸ I taa sɪ sɪ mə Iso Tacaa hana-meɣe ton na í hiki pə tənə. Na nti i laki-meɣe saɣa isəntɔ tɔ nti tə səsəɣəna ton ke nɔɣo nyka i na mə caanaa paa pɛɛlaa tɔ.

¹⁹ Ye í səwa Tacaa Iso má ma taa na í təɣəɣi tun na í laki-i təmle na í lunjiyi-i, ma heeliyi-me təfoe ke saɣa sɪ í lepaya. ²⁰ Pəpətu fɛi lelen ye í kisa mə Iso Tacaa ke nunau, í leki ké isu piitimnaa mpa i tənə kuyɔ ke mə isentaa isəntɔ tɔ.

9

Iso taaɣəɣi Iseyeli nyəma kaanutu taa

¹ Mɔ́pɔ́y Moisi təma sɪ: Iseyeli nyəma me, í ke nkpaɣɣ. Saɣa í tesəɣi Yaatanu ké sɪ í tɔɣonɔ piitimnaa mpa pa kəla-meɣe paɣale na ton tɔ. Ilena í tɔɣo pa acalɛ səsəna wəna a kolooi kaləəna isətaa tɔ. ² Tetu nti tə yəlaa kiiwaya na pa ké tookonaa. Mɔɣeɛle Anaki nyəma mpa pa puɣoləɣi sɪ nɔɣolɔ ta tala í yonna-we tɔ. ³ Ama í cəkəna teu sɪ mə Iso Tacaa ká tɛna-meɣe nɔɣo ke i mayamaya, isu kəkə məkuyɔ nyuu tɔ. Na í wakəli-we na pá huɔ. Ilena mí nɔmili pa taa na í tɔɣonɔ-we na í ku-weɣe kɔakpaa isu i ka heeluyu-me tɔ.

⁴ Waatu wei mə Iso Tacaa ká tɔɣonɔ piitimnaa mɔɣe mə nɔɣo taa tɔ, í taa mayasi mə taa sɪ mə siɣisuyɔ taa ké Iso haaki-meɣe tetu tənə. Mpi tɔ, piitimnaa mɔɣe pa isaytu taa ké Iso tɔɣonɔɣi-weɣe mə nɔɣo taa. ⁵ Pa taɣa mə siɣisuyɔ na mə tampana təɣuyɔ taa ke í muɣi pa tetu. Ama piitimnaa mɔɣe pa isaytu taa ké Tacaa tɔɣonɔɣi-weɣe mə nɔɣo taa. Iso lapa mɔ́pɔ́y sɪ pə la isu i ka heeluyɔ na tuunau ke mə cəsənaa Apələham na Isaaka na Yakəɔɔ tɔ. ⁶ I nyi teu sɪ, pə taɣa mə tampana təɣuyɔ taa ké i ha-meɣe tetu kəpantu tənə sɪ tə pəsi mə nyəntɔ. Mpi tɔ, mə mayamaya í we kəɣkana ké.

Wula navle leəsvyɔ

⁷ I taa sɪ teu ke isəna í kraasa Tacaa pááná ke wəlaya tetu taa tɔ. Hatoo mə luw ke Icipiti haləna mə tate ke cəne tɔ, í kuləɣi Tacaa taa ké.

⁸ Holəɔ puɣu luyɔ ke í kraasa Tacaa pááná na í lɛ i taa huuna-me na í mayasi sɪ i kuyi-mé. ⁹ Waatu inəɣi ma kra puɣu taa sɪ Tacaa celəɣi-m pɛɛ kraatanaa mpa pa taa í nɔmá nəsɪ nsi mə na-i i pɛɛlaa tɔ pə təm tɔ. Haləna má saali tənaya kuyɛɣɣ nule təcu ma ta tɔɣo ma ta nyəə. ¹⁰ Mɔ́pɔ́y Tacaa celə-m pɛɛ kraatanaa naale mpa pa taa i mayamaya i ka nɔmáwa kusəsutu tənə nti i heela-meɣe kəkə taa ké kuyaku nyku i kota puɣu luyɔ tɔ.

¹¹ Kuyɛɣɣ nule waali ké Tacaa celə-m nɔɣo pɛɛluyɔ pɛɛ kraatanaa mɔɣe pa naale. ¹² Ilena í tə-m sɪ: Kul təwaka na n̄ tii ləɣ. Mpi tɔ, ma yəlaa mpa ma ləsa Icipiti taa tɔ pa wakəlaa. Pa ta taɣɣi mpaau nyku ma hulə-we tɔ ku taa. Haləna pa lu nyəɣəɣuyɔ ke tuyɔ na pá tənə laau. ¹³ Mɔ́pɔ́y Tacaa taa yəɣəɣuyɔ sɪ: Ma naaki sɪ yəlaa pane pa ké kəɣkana nyəma ké. ¹⁴ Yele na má ku-we na ma husi pa hətə ke tetu taa. Na má lá na n̄ huki na n̄ pəsi piitim səsəəm na n̄ kəli-weɣe paɣale na ton. ¹⁵ Mɔ́pɔ́y ma məla tiuu na puɣu muɣi kəkə ke mɔɔ, na nɔɣo pɛɛluyɔ kraatanaa mɔɣe ma nin taa. ¹⁶ Ma kusə isɛ, Ilena má ná sɪ tampana í pəntəna mə Iso Tacaa. I taa leeli mpaau nyku inɛ ma hulə-me tɔ ku taa. Haləna í lu nyəɣəɣuyɔ ke navle na í lunjiyi. ¹⁷ Tənaya ma pɛta pɛɛ kraatanaa mɔɣe atɛ na pá yoku mə isentaa.

Moisi wiikina Iso ke wula navle təm taa

¹⁸ Mɔ́pɔ́y ma hota Tacaa tɛɛ na má saali tənaya kuyɛɣɣ nule. Ma ta tɔɣo ma ta nyəə, ke isaytu tənə nti Iseyeli nyəma lapa Iso na pə kraasi i pááná tɔ tə taa. ¹⁹ Pə taɣa puɔ, waatu wei má nawa Tacaa paana huu mə taa, haləna má mayasi sɪ ma kuyi-me tə səɣəntɔ kra-m. Ama Tacaa nu ma kusələmɔtu tətɔ na í lá isu ma sələmaa tɔ. ²⁰ Tacaa nu Alon na pááná tətəɣo, halɔ i caakaya i ku-i. Ilena má wiina-i í lɛ i taa. ²¹ Mɔ́pɔ́y ma pɛta mə isaytu kululəm navle nteɣe kəkə taa, na má naɣ-te na má pəli tə mɔlɔm ke ləəɔ nyku ku kɔɣɣ puɣu taa tɔ ku taa.

²² Mɔɔ tətəɣo í ka kraasa Tacaa pááná ke Tapeela na Masa na Kipələti-Taafa. ²³ Pə koma na í kus-i-me sɪ í polo Kateesi-Paaneya na í tɔɣo tetu nti i ha-mv tɔ. Ilena í kulɔ i taa na í kisi i nɔɣo ke nuw. Pə́c s í tá tu-i naani. ²⁴ Hatoo saa wei ma nyəma-me tɔ, í kuləɣi Tacaa taa ké, i nukəna-i.

²⁵ Tacaa caakaya-meɣe kpiisuyɔ, Ilena má hoti i nəəhe tɛɛ ké kɔakpaa ke kuyɛɣɣ nule təcu. ²⁶ Na má wiina-i sɪ: Hai Tacaa Iso, taa ku-we. Pa ké nyá yəlaa mpa n yarəna nyá ton səsəɣɣ na n̄ ləsi-meɣe Icipiti taa na nyá nin tɔɣo. ²⁷ Taa sɪ nyá təmle nyəma Apələham na Isaaka na Yakəɔɔ pa taa. Taa nyəni yəlaa pane pa kaanutu na pa nyan na pa isaytu. ²⁸ Pə́c pə taa kəə na Icipiti nyəma tɔ sɪ: Tacaa u pəsəɣi sɪ í tana-weɣe tetu nti i ka sɪ i nɔɣo sɪ i ká ha-we tɔ tə taa. Yaa i taa caaki-we tɔɣo i ləsa-we sɪ i pukina wəlaya tetu taa na í kó. ²⁹ Pə́c s pa ké nyá yəlaa mpa n ləsa Icipiti tetu taa na nyá ton səsəɣɣ tɔɣo.

10

İso hvla suulu ke İseyeli nyəma

¹ M'p'og'yo Tacaa heela-m si: Saaki pee kpaatanaa ke naale, isu kancaalaya nyəma, na ma kpaana puɣu taa ke i kin, na ma ka pa atakaa ke taasi. ² Teləsi kancaalaya nyəma mpa ma yakaa to pa to təm ke kofama to dena ma su-weye atakaa taa. ³ M'p'og'yo ma caa kpenkpelasi toɲ nyənsi na ma ka atakaa, na ma saaki pee kpaatanaa, na ma kpaana-weye puɣu taa. ⁴ İlena Tacaa teləsi pa to ke kusəsutu naanowa wei i ka keesa kəkə taa ke kuyajku mə tənə i kota puɣu luɣu tee to, na i cele-m. ⁵ İlena ma tii na ma to pee kpaatanaa mpeye atakaa wei ma saaka mpu to i taa. Na a we tənə isu Tacaa ka heela-m to.

⁶ M'p'og'yo İseyeli nyəma kula Pene-Yakan ləkənaa cəlo na pa tee Mosela. Tənaɣa Aləɲ səpa na pa pimi-i na i pəyalu İiyasaa kpaɣa i kətuyu təmlə. ⁷ Pa kula tənə, dena pa tee Kukota. Pa lıi tənə na pa polo Yorəta. Tetu nti tə taa ka we ləm ke. ⁸ Waatu inəyi Tacaa fayə Lefii lulvyo nyəma na pa mpa, na i to-we si pa səyələyi İso atakaa na pa suuki i cokəle taa na pa laki-i təmlə na pa koölyi yəlaa ke kopantu na i həte ke haləna saɲa. ⁹ Mpu pə yelina na Lefii nyəma feina haləm isu pa tətənaa. İle Tacaa ka heela-weye si inəyəle pa nyəm.

¹⁰ M'p'og'yo ma caɣa puɣu taa tətəyo kuyeyə nule, na Tacaa tasa muɣu ke nti ma sələma-i to, na i lo mə kuyu təm. ¹¹ Haləna i to-m si ma polo na ma tee samaa ke nəyo na pa toyo tetu nti i ka heela pa caana na tuunaw si i ka ha-we to.

Mpi Tacaa caana i yəlaa to

¹² İseyeli nyəma me, mpi Tacaa caaki təyəle si i nyana-i na i təɲ i mpaɲ tənə taa ke teitei na i səli-i na i lapı-i təmlə na mə lotu tənə na mə ləsaɣa tənə. ¹³ Tacaa caa ke si i təkı i kusəsutu na i kiin wei ma hvla-meɣe saɲa isəntə to. Na pə yeke na i caɣana mə ti təpeleketee. ¹⁴ İni i tənna isətənəɲ inı i tənə, na tetu na pə tənə mpi pə we tə taa to. ¹⁵ Pəc' mə caanaa tike ke Tacaa luɣu suwa. Pə waali ke pa piya me, dena i ləsi-meɣe piitimnaa tənə taa, isu i naakuyu saɲa isəntə to. ¹⁶ Mpu to, i layasi hatoo mə nyama taa təkpaataa, i taa tasa lanjpusəɲ. ¹⁷ Mpi to, Tacaa keke səsa taa səsa, na i tike ntə İso. İ ke toɲto wei pa nyəkəyi təyo. İ fayasəyi yəlaa. Pəyele i paa feina kəhəw isu yəlo na pəc' i ha tampana. ¹⁸ İni i tayənəyənə sulaw na leelu pa təm. Pəyele i səla muulo ke na i caləyi-i na i suuki-i wontu. ¹⁹ Pə to ke pə wee si me tətə mii səli muula. Mpi to, mə mayamaɣa i ka ke muula ke İcipiti tetu taa ke.

²⁰ Tacaa mə İso ke i ka nyana, na i tike ke i ka see na mə ləsaɣa suu-i, na i suki mə nəəsi na i həte. ²¹ İ tike ntə mə İso, inəyi i ka saɲ. Pəc' inı i lapəna-meɣe təma səsaɲna səyəntə nyənə wənə i nana mə isəpee to. ²² Mə səsaɲna tiıwa İcipiti to pa we yəlonəyənə nutoso na naanowa tike ke. Ama Tacaa lapa na i huki.

11

İso səsaəntə

YOSUWEE TĒMA TAKĒLAYA Kotloltu

TakĒlaya kanĕ ka taa kĕ pa keesayi isĕna Moisi waali tu Yosuwee pona Iseyeli nyĕma na pĀ leeki Kanaanj tetu tō. Iso ka tema yoyotuyu na i su Iseyeli nyĕma caanaa caanaa si, i kĀ ha pana pa waali nyĕma kĕ tetu nti. Pĕ tō kĕ Iso we pa waali na pĀ yoonna pa kolontunaa. Na pa na Yosuwee pĀ leeki Kanaanj tetu.

TakĒlaya taa loonja sĕsaya ŋka pĕ wee si paa wei i tōki tōyle titite 24:15... I lĕsi wei i caa i sĕe tōyo sanja... Tōfo ye pĕ kaasa ma na ma waau nyĕma ile, Taca kĕ tĀa sĕe. Yosuwee yoyōtĕna tōm tĕne.

Isĕna pa faɣa Yosuwee takĒlaya tō:

Iseyeli nyĕma taɣanayi pa ti si pa sōuki Kanaanj tetu taa, titite 1–5

Kanaanj tetu leekuyu, titite 6–12

Tetu taloyu kĕ Iseyeli kpeka nyĕma, titite 13–22

Yosuwee koyoyotutu kantakaya nyĕntu, titite 23–24

Yosuwee leetvuy ke Moisi lonte

¹ Mpōyō koyaku nakuli Iso tĕmle tu Moisi sĕpa. Tĕnaya Taca tōma Moisi waali tu Yosuwee, wei i kĕ Nuŋ pĕyalv tō si: ² Nyĕni, Moisi sĕpa. Ile pĕnente nyaa kuli, na ŋ tō yĕlaa paneyĕ nōyo, na i tĕsi Yaatanu pōyo kanĕ. Na i sūv tetu nti ma ha Iseyeli nyĕma me tō tĕ taa. ³ Isu maa sūv Moisi kĕ nōyo tō, ye mĀ nōohĕle i fĕla timpĭ mĀ tetu kĕ. ⁴ MĀ tetu ntĕ pĕ sunav wōlaya tetu, na pĕ polo Lipaŋ pōoj tō. Na pĕ kraɣa lfĕlati pōyo sĕsaya, na pĕ kpeŋna Hiiti nyĕma tetu tĕna tō. Na pĕ yosina Metitelanee tenku. ⁵ Kolontunaa tĕna ka seeki-ŋ kĕ, halĕna ŋ sūv pōyōyō. Mpi tō, maa wee nyĀ waali kĕ, isu maa we Moisi kin tō. Ma kaa lo-ŋ, pōyele ma kaa hatĕlĕna-ŋ paa pĕcō. ⁶ Mpu tō, tōyo apalvtu, na ŋ nyōo toŋ. Pĕ taɣa pulv, nyaa yelina na yĕlaa pane pĀ tōyo tetu nti maa heela mĀ caanaa na tuunav si maa ha-me tō. ⁷ Ama kulvmtō kĕ si, nyaa tōyo apalvtu, na ŋ nyōo toŋ te. Tōki ma kusĕsutu tĕna nti ma tĕmle tu Moisi tĕlĕsa-ŋ tōyo teu tĕcōŋŋ, na ŋ laki-ti tĕtetete. Taa nyĕnna ŋwaan yaa mpĕle. Waatu inayi n kĀ waa nyĀ kulapĕm tĕna taa. ⁸ Kusĕsutu takĒlaya kanĕ kĀ taa fĕte nyĀ nōyo tō. Kalayi ka taa tōm kĕ ilim na ahoo, na ŋ tĕŋ-tayi teu. Waatu inayi pu lana-ŋ. Pĕcō n kĀ waa pĕ tĕna mpi n laki tō pĕ taa. ⁹ Matōŋ ma heela-ŋ si ŋ tōyo apalvtu na ŋ nyōo toŋ na? Mpu tō, taa nyĀ. Pōyele taa sele paa pĕcō tōtō. Pĕ taɣa pulv, nyĀ Iso mĀ, maa wee nyĀ waali kĕ paa timpĭyi.

Yosuwee taɣanayi Yaatanu tesvuy tōm

¹⁰ Mpōyō Yosuwee tōma Iseyeli nyuyv nyĕma si: ¹¹ I sūv tĕsikile taa, na i heeli samaa si pĀ caa mpaav tōɣnasi. Mpi tō, koyeyŋ tooso i tĕewa tu tĕsi Yaatanu, na tĕ polo na tĕ leeki tetu nti Taca ta Iso ha-tv tō. ¹² Mpōyule Yosuwee heela Lupēŋ nyĕma, na Kati nyĕma, na Manasee yĕlaa hōyōlvuy lenku nyĕma si: ¹³ I tōosi nti Moisi ka heela-me tō si, heesuyv kĕ Taca caakĕna-me, na i ha-meyĕ tetu tĕne. ¹⁴ Ile mĀ alaa, na mĀ piya, na mĀ tola tike kĀ cayana pōyo na cĕne tō. Ama pĕ kaasuyv apalaa yoolaa me tō, pĕ wee si mu tĕsi mĀ tĕtōnaa cōloyo na i tĕe-weyĕ nōyo na i sĕna-we. ¹⁵ Halĕna waatu wei mĀ Iso Taca kĀ yele na pĕle pĀ heesi isu me na tetu tĕne inu tĕ pĕsi mĀ tĕna mĀ nyĕntv tō. Pĕ waali kĕ i kĀ mĕli mĀ tetu nti Taca tĕmle tu Moisi ha-me isĕntv tō tĕ taa kĕ Yaatanu ilim tĕlule tō cĕne.

¹⁶ Mpōyō pa cōwa Yosuwee si: Tu la teitei isu n tōyvtv tō. Paa timpĭyi n tila-tv, tu polo kĕ. ¹⁷ Pōyele tu nuna-ŋ teu kĕ, isu tu nukayana Moisi tō. Iso i wee nyĀ waali, isu i ka wev Moisi waali tō. ¹⁸ Ye pĕ cĕpa wei na i lĀ kanjante, na i tō si i kaa tōŋ nti n tv-tv tō isu pa kv-i. Ama nyaa nyōo toŋ kĕ na ŋ tōyo apalvtu.

2

Yosuwee tiliyi fenġaa naale ke Yeliko

¹ Mpōyō Yosuwee kusa fenġaa naaleyĕ mukaya kĕ Sitim timpĭ paa sikaa tō si: I polo na i fen Kanaanj tetu nti na Yeliko icate. Pa tala icate ntĕ, ilĕna pĀ sūv apalaa tĕna alv nōyōlv i tĕye ahoo. Pa yaa alv inu si Lahari. ² Mpōyule yĕlaa taɣasa Yeliko wulav si: Iseyeli yĕlaa kōmna nteyĕ tetu fenjuyu. Halĕna pĀ sūv cĕneyĕ ahoo anĕ. ³ Tĕnaya, wulav tilaa na i heeli Lahari si: Yĕlaa mpa inu pa we nyĀ tĕye mpu tō, pa kĕ tetu fenġaa kĕ. Mpu tō, lĕsi-weyĕ cĕne.

⁴ Mpōyule alv inu i ŋmĕsa apalaa mpe pa tō, na i cō wulav tillaa si: Tampana yaa, yĕlaa mpe pa tala ma te. Ama ma ta nyi-we si le nyĕma tō. ⁵ Ahoo yuwa na pĀ tĕkayi icate nōnōyo, ilĕna pĀ lu. Ma ta nyi ŋku pa tĕŋaa tō. Ye i tĕŋa pa waali kĕ lōŋlōŋ, i kĀ hiki-we.

⁶ Pəyele Lahapɪ ka kpaasa feŋlaa mpeɣe i kutuluɣu pata tɔɔ kɛ́, na i n̄mɛsɪ-wɛɣe n̄mɔntu nti pa yaa si len^a tɔ tɛɛ. yaa si len. Pa lɔbɔkɪ-təyi pɔɔn kɛ́ Isɪ kponkpontu, na pɔ pɔɔn na pɔ tokona kɛ́ liyitee wontu kɛ́. ⁷ Mpuɣule wulaw tilla kpaɣa mpaav n̄ku pa tesəyənə Yaatanɪ pəyɔ tɔ, na pɔ se feŋlaa waal. Ilena tanjaa taɣanɪ ɪcate nənəyɔ kɛ́ təkuyɔ. ⁸ Pə waal kɛ́ Lahapɪ kpa feŋlaa cɔlɔ na pɔcɔ́ pɔ tɔ, na i tɔ-wɛ si: ⁹ Ma nyəmá si Tacaa tɔwa tetu tənɛɣe mən̄ n̄ɪn̄ taa. Mə sɔyɔntu sɔv ɪcate tənɛ tɔ nyəma kɛ́ na pá seliyi. ¹⁰ Tə nuwa isəna, waatu wei í lu Icipiti taa tɔ, Isə fayə Səsencaasɪ ten̄ku lɔm taa, na mɪ tɛɛ puɣulayə tɔɔ tɔ. Tə nuwa tɔtəyɔ, isəna í kɔwa Amolii nyəma awulaa sasa Sihoŋ na Oki, na í wakəlɪ pa nyəm tənaya pəyɔ waal tɔ. ¹¹ Tə nu-tɪ, Ilena ta apalɔtu le-tu, na tá tɛɛ suvkəna-mɛ. Mpi tɔ, mə Isə Tacaa tike ntɛ́ isɔtaa na atɛ pə tɔ. ¹² Pənente ma wiikina-mɛ si, í tuuna Tacaa si í ká hólí ma caa təyaya ke suulu isɪ ma hɔlɔyɔ-mɛ tɔ. ¹³ I la mpi pu-tɔ-m naani si i kaa kɔ ma caa, na ma too, na ma taalɔnaa, na ma kəyənaa, na ma newaa na pa nyəmanaa tənə tɔ.

¹⁴ Mpuɣule apalaa mpe pa cɔ-i si: Ye n ta taɣasɪ tá tɔm tá sɔɔlv puwaya si tɔ́ si mə səm, na pɔ kɔma na Tacaa tu tá n̄ɪn̄ taa kɛ́ tetu tənɛ tu la-n̄ kɔpantɔ kɛ́, tɔ kaa kpalɪ nyá kɔcɔɔ.

¹⁵ Mpuɣule Lahapɪ tisa apalaa mpe na n̄mənaya na i kutuluɣu pətote. Mpi pə tɔɔ tɔ, ku wɛ ɪcate koluŋa tɔɔ kɛ́. ¹⁶ Ilena í heeli-wɛ si: I tən̄ puɣv mpaav, pɔ taa kɔɔ na mpa pa sewa mə waal tɔ pá sulɪ-mɛ. I n̄mɛli puɣv taa tənaya kuyɛɛn̄ tooso na mə waal selaa tənə tɛ mɔlɔyɔ. Pəle pə waal, ilɛ í ká tɔ mə mpaav.

¹⁷ Ntɛna apalaa mpe pa tɔmɪ-i si: Nyənɪ, isəna n ká la na tɔ təkəna tuunav mpi n yelaa na tɔ tuuna tɔyɔlɔ. ¹⁸ Waatu wei tu sɔv tetu tənɛ tɔ taa tɔ, tɔ mayana n tɔwa n̄mənaya kɔsɛɛmaya na nyá pətote nte n tisina-tv isəntɔ tɔ. Na n̄ kɔta nyá caa, na nyá too, na nyá taalɔnaa na nyá newaa, na nyá caa lɔlɔyɔ nyəma tənaya nyá təyaya taa. ¹⁹ Ama ye pə cəpa pa taa wei na í lu nyá təyaya taa, pɔntv səm ká wɛɛ i nyɔyɔ tɔm kɛ́, pə taɣa tá nyəntv. Tɔfɔ, ye mpe un̄ pa taa nɔyɔlv nyɔyɔ hola-i, ilɛ pə kɛ́ ta tɔm. ²⁰ Ama ye n taɣasa ta tɔm, ilɛ ta kaa təkɪ tá nɔyɔ suw tɔtɔ. ²¹ Ilena alv un̄ i cɔ si: Pə la isɪ í yɔyɔtɔyɔ tɔ.

Ilena alv yele feŋlaa na pá tɛɛ. M̄pɔyú í tv n̄mənaya kɔsɛɛmaya na i pətote. ²² Apalaa mpe pa tala pɔɔn̄ taa, Ilena pɔ n̄mɛli tənaya kuyɛɛn̄ tooso. Haləna mpa paa sewa pa waal tɔ, pá pɛkɪ-wɛyɛ hɔyɔlvɔy n̄ku kɔ tənə kɔ taa, pa ta na-wɛ. Ilena pá məl̄ kpetɛ. ²³ M̄pɔyú feŋlaa mpe pa mələa na pá tii puɣv, na pá tɛsɪ Yaatanɪ. Ilena pá kpe na pá kɛɛsɪ Yosuwee ke pə tənə mpi pə mayana-wɛ tɔ. ²⁴ Na pá yɔyɔtɪ tɔtɔ si, pɔpɔtv fei lelen, Tacaa tɔwa tetu tənaya ta n̄ɪn̄ taa kɛ́. Haləna tɔ yəlaa tənə tɛɛ suvkəna-tuyɔ.

3

Yaatanɪ pəyɔ tɛsvyɔ

¹ Tɛv fema tanan̄ təhulu, Ilena Yosuwee na Iseyɛli nyəma pá kɔlɪ Sitim, na pá tii Yaatanɪ nɔyɔ, na pá caya tənə na pá tan̄ saa wei paa tɛsɪ tɔ. ² Kuyɛɛn̄ tooso tɛwaa, Ilena Yosuwee tɔ nyɔyɔ nyəma si: I cɔɔ tɛsikile, ³ na í heeli samaa si ye pə kɔma na í ná kɔtələa səyɔla Isə Tacaa nɔyɔ pɛɛlvɔy atakaa, ilɛ paa wei í lu na í hu i waal. ⁴ Ama í taa sulɪ-kpətənav kɛ́, mə na-i í hatələna təma isɪ kilomɛɛtəlɪ kɔlɔm. In̄ i ká hɔlɔyənə-mɛyɛ mpaav. Mpi tɔ, í ta tən̄ta-kɔ.

⁵ Mpuɣule Yosuwee heela yəlaa si: I la nyɔɔn̄ tɔɔ asilima kɛɛlvɔy kɔtaɣa ke cele tɔɔ. Mpi tɔ, Tacaa ka la-mɛyɛ piti təma.

⁶ Tɛv fema, Ilena Yosuwee heeli kɔtələa si: I səyəlɪ Isə atakaa na í tɛɛ samaa ke nɔyɔ. Ilena pɛle pá la mpu. ⁷ M̄pɔyú Tacaa tɔma Yosuwee si: Saŋa ke maa caalɪ nyá nyɔyɔ kɔsvyɔ ke Iseyɛli nyəma isəntaa. Ilena pɔcɔ́ pá nyɪ si maa wɛɛ nyá waal, isɪ maa wɛv Moisi waal tɔ. ⁸ Ilɛ heeli kɔtələa mpa pa səyɔla Isə atakaa tɔ si: Ye í tala Yaatanɪ, ilɛ í tisi m̄ nɔɔhɛɛ ke lɔm taa na í sən̄ mpu.

⁹ Tənaya Yosuwee tɔma Iseyɛli nyəma si: I tuusi na í kɔɔ na í nu Tacaa tɔm. ¹⁰ M̄pɔyú í ká nyənə si Weesuyɔ tu Isə wɛ mə hɛkɔ taa, na un̄ i ká tɔyənəyənə Kanaan̄ nyəma, na Hiti nyəma, na Hifi nyəma, na Peliisi nyəma, na Kilikaa nyəma, na Amolii nyəma, na Yɛpusi nyəma. ¹¹ I nyənɪ, tetu tənə tu Tacaa Isə nɔyɔ pɛɛlvɔy atakaa ká tɛɛ mə nɔyɔ tɔɔ, na í tɛsɪ Yaatanɪ pəyɔ ke mə isəntaa. ¹² I ləsi Iseyɛli nyəma kpekə naan̄wɔna na naale taa kɛ́ yulv yulv. ¹³ Pɔ kɔma na kɔtələa mpa pa səyɔla tetu tənə tu Tacaa atakaa tɔ pá lii pa nɔɔhɛɛ ke lɔm taa, pu fayə, na pɔ yele kpente. Na isɔtaa tɔɔ nyəm kɔɔ na pɔ si sɔsəm.

¹⁴ M̄pɔyú yəlaa lu tɛsikile si, pa tɛsəyi pəyɔ. Na kɔtələa mpa paa səyɔla Isə atakaa tɔ pɛle pa wɛ lɔlɔ. ¹⁵ Paa pənaya n̄ka kɔm̄tv waatu tənaya pəyɔ suyɪ na ká watəyi kɔtemin̄. Pə kɔma na kɔtələa mpa un̄ pa səyɔla Isə atakaa tɔ pa nɔɔhɛɛ tii lɔm taa, ¹⁶ Ilena pɔ́ cɛ́. Na mpi pə lukayana isɔtaa tɔɔ tɔ pɔ́ sən̄, na pɔ́ sv sɔsəm ke Atam tɛ^a timpi pa yaa si Saatan̄ tɔ pə kən̄kən̄ taa. Ilena lɔm mpi pəle pə kpenayana ten̄ku kusəpɔv tɔ tɔ, pəle pə cɛ. Na yəlaa tɛsənə Yeliko tɔɔ tɔɔ. naalɪ a hɛla kɛ́.

^a 2:6 len: Len, pa tɛ n̄mɔntu ton̄ nyəntv natəlɔyi pá ^a 3:16 Atam tɛ: Atam tɛ na Saatan̄ pə kɛ́ acalɛɛ kɔpənɛɛ

Ule nɔɔnɔ a lonɔ cɛkɛnau we katɛ. ¹⁷ Iseyeli nyɔma tɛhna tesyvu ke m̄pɔḡy wɔlaya tɔ, na atakaa sɛyɛllaa nɔɔ sɛha m̄pɔḡy tetu puyulaya nyɛntu tɔɔ kɛ pɔḡy pɔle taa. Halɛna pa tɛna pɔ tɛ tesyvu.

4

Pɛɛ naanɔwa na naale kuluyu

¹ Iseyeli nyɔma tɛna tema Yaatanu ke tesyvu ke m̄pu, lɛna Tacaa tɔ Yosuwee si: ² Lɛsi pa kpekɛ loosi taa kɛ yɔlu yɔlu. ³ Ulena n̄ heeli-we si: I kuli pɔle pɔle ke timpi un̄i kɔtɛlɛaa sɛha isɛntɔ tɛaa tɔ. Na i kpehna timpi i ka suv saha ahoɔ anɛ tɔ.

⁴ M̄pɔḡyɛ Yosuwee yaawa yɛlɛaa naanɔwa na naale un̄i. ⁵ Ulena i tɔ-we si: I polo Iɔ Tacaa atakaa nɔgɔ tɔɔ kɛ pɔḡy taa, na i kuli pɔle pɔle ke m̄ nyɔɔh̄ tɔɔ. ⁶ Pɛɛ an̄i a kɔ tɔɔsɛyɛna-meyɛ m̄pi Iɔ lapa-meyɛ isɛntɔ tɔ. Ye pɔ kɔma na m̄ piya pɔɔsi-me si pɛɛ anɛ a laki we? ⁷ I kɔ cɔ-we si waatu nɔḡyɔ kɔtɛlɛaa tesayana Iɔ atakaa kɛ Yaatanu na Tacaa yele na lom cɛ na pɔ tɛsi. Ule pɛɛ anɛ a ka tɔɔsɛyɛna-meyɛ pɔ tɔm ke tam tɔɔ.

⁸ M̄pɔḡyɛ apalaa naanɔwa na naale un̄i i lapa teitei isu Yosuwee ka keesyvu-we tɔ. Pa kula pɔle pɔle ke pa kpekɛ nyɔɔh̄ tɔɔ, isu Tacaa ka heeluyu-we tɔ. Ulena pɔ kpehna-ye na pɔ su timpi paa siki ahoɔ an̄i tɔ. ⁹ M̄pɔḡy Yosuwee caa pɛɛ naanɔwa na naale tɔtɔ, na i kaa kaŋmaaya ke pɔḡy pile taa, timpi kɔtɛlɛaa ka sɛyɛla Iɔ atakaa na pɔ sɛh̄aa tɔ. Na a we tɛnaya halɛna saha.

¹⁰ M̄pɔḡy Iɔ atakaa sɛyɛllaa sɛha pɔḡy taa kɛ m̄pu. Halɛna yɛlɛaa te nti Iɔ Tacaa ka heela Yosuwee si i tɛlɛsi-we tɔ tɔ lapu, isu Moisi ka keesyvu-i tɔ. Pɔ tema m̄pu, lɛna samaa tɛsi lɔh̄lɔh̄.

¹¹ Pɔ kɔma na samaa tɛna te tesyvu, lɛna Iɔ atakaa sɛyɛllaa h̄maa pa nɔgɔ tɔɔ. ¹² M̄pɔḡy Luyɛh̄ na Katu nyɔma, na Manasee kpekɛle h̄yɔlɔyɔ nyɔma, tɛɛ samaa nɔgɔ tɔɔ na pɔ tɔka pa yoou wontu, isu Moisi ka heeluyu-we tɔ. ¹³ M̄pɔḡy Iseyeli nyɔma yoolaa luwa Tacaa isɛntaa, isu yɛlɛaa iyisi nule (40000) na pɔ suuwa yoou wontu. Na pɔ pukina Yeliko tɔɔ kɛ timpi tetu we ihɛntau tɔ.

¹⁴ Kuyaku h̄kyɔ Tacaa tɔwa Yosuwee ke teeli ke Iseyeli nyɔma tɛna isɛntaa. Ulena pɔ nyahna-i, halɛna i sɛm. Isu pa nyahana Moisi tɔ.

¹⁵ M̄pɔḡy Tacaa tɔma Yosuwee si: ¹⁶ Heeli kɔtɛlɛaa m̄pa pa sɛyɛla Iɔ atakaa tɔ si pɔ lu pɔḡy taa.

¹⁷ Ulena Yosuwee nɔɔ heeli-weye m̄pu. ¹⁸ Too isu Iɔ atakaa sɛyɛllaa kpeesyvu pa nɔɔh̄ɛ ke pɔḡy pɔle taa na pɔ su kɔtɛh̄ tɔɔ, lɛna lom m̄lu kpakpaa na pɔ su na pɔ watu pɔḡy kɔtemih̄, isu pu wɛw tɔ. ¹⁹ Pa isɛntɔ kancaalaya nyɛh̄ kuyɛh̄ naanɔwa wule ke Iseyeli nyɔma lu pɔḡy taa, na pɔ polo pɔ siki timpi pa yaa si Kilikaa tɔḡy Yeliko icate na ilim tɛlule tɔɔ.

²⁰ Kilikaa tɛnaya Yosuwee h̄mawa pɛɛ naanɔwa na naale wei paa kula pɔḡy taa tɔ. ²¹ M̄pɔḡyɛ i heela Iseyeli nyɔma si: Ye kuyaku h̄ku m̄ piya pɔɔsa-me si pɛɛ anɛ a nyɔyɔ suwe? ²² Ule i kɔ keesi-we si tu tɛsa Yaatanu ke wɔlaya kɛ. ²³ Pɔpɔtɔ fɛi lɛleh̄, kuyaku nakulɔyi Tacaa ta Iɔ lapa na Yaatanu nyɔɔ na tɛ tɛsi, isu i ka tɛm lapu ke Sɛsɛncaasi tɛh̄ku taa tɔ. ²⁴ Tacaa lapa m̄pɔḡy si atɛ yɛlɛaa tɛna i nyi si i wɛna tɔma. Ulena taa nyahna-i tam.

5

¹ Tetu nti pa yaaki si Amolii tɔ, tɔ awulaa tɛna m̄pa pa wɛna Yaatanu ilim tɛtule tɔɔ tɔ, na Kanaah̄ awulaa m̄pa pa kpeh̄na Metitlanee tɛh̄ku tɔ. Pa tɛna pa kɔma na pɔ nu si Tacaa lapa na pɔḡy nyɔɔ na pɔ tɛsi. Ulena pa apalɔtu yɔɔh̄-we, na Iseyeli nyɔma tɔm la-weye sɛyɛntu ke katatɛlaya.

Iseyeli nyɔma pelvyɔ ke Kilikaa

² M̄pɔḡyɛ Tacaa tɔma Yosuwee ke waatu un̄i i taa si: Caa pɛɛ sɛɛsi na n̄ peli Iseyeli piitim kofam pɔnɛ.

³ Ntɛna Yosuwee peli-weye teitei, isu Tacaa ka yɔḡɔtyɔ tɔḡy pulaya h̄ka pa yaa si: Pelvyɔ pulaya tɔ ka tɔɔ. ⁴⁻⁵ Waatu wei Iseyeli nyɔma luwa Icipiti tɔ pa pela apalɔpiya tɛna m̄pa pa tala yoou pote tɔ. Ama pelɛ pa tɛnaya m̄pu pa sɛpa wɔlaya tetu taa. Pɔle pɔ waali pa tɛsa apalɔpiya m̄paya lɔlɔyɔ tɔ pa ta peli pelɛ. M̄pi pɔ tɔɔ Yosuwee pela-we tɔḡyɛ. ⁶ M̄pi tɔ, Iseyeli nyɔma kisa Iɔ kɛ nunav kɛ, ilɛna pɔ cɔ wɔlaya tetu taa kɛ pusi nule tɔcu, na pa taa apalɔpiya m̄pa paa tala yoou pote ke pa Icipiti lu waatu tɔ pɔ sɔ pa tɛna. M̄pu un̄yɛ Tacaa ka yɔḡɔtɛna tuunav si pa taa nɔḡyɔ kaa keesi tetu kupantu nti tɔ taa tɔḡyɔnaya tala yem tɛh̄o tɔ. Tɛnaya i ka suwa pa caanaa ke nɔgɔ si i kɔ ha-we. ⁷ Ule pa piya ke Iɔ lɛɛta pa lonte. Pɔ tɔɔ kɛ Yosuwee pela-we. M̄pi tɔ, pa taa peli-weye m̄paav taa. ⁸ Pa tema pa looha tɛnaya pelvyɔ, ilɛna pɔ caya pa tɛcayɛle, halɛna pɔ waa-we. ⁹ Ntɛna Tacaa tɔ Yosuwee si: Saŋa ntɛ ma keela m̄ nyɔɔh̄ tɔɔ kɛ m̄ Icipiti fɛɛle.

Ulena pɔ ha tɛnɛ un̄yɛ h̄tɛ si Kilikaa (Pakɛɛlɛaa). Na pɔ yaaki-tɛye m̄pɔḡy halɛna saha.

Tɛɛv acima kancaalaya nyɛna tɔḡyɔ ke Kanaah̄

¹⁰ M̄pɔḡyɛ Iseyeli nyɔma sika Kilikaa ke timpi tetu we ihɛntau tɔḡy Yeliko kin. Ulena pɔ tɔḡy Tɛɛv acima ke tɛnaya isɛntɔ kuyɛh̄ naanɔwa na liyiti wule taanaya. ¹¹ Tɛɛv acima tɛv kofemuɔu ke pa caala tetu tɔḡyɔnaya ke tɔḡyɔ, na potopotonaa m̄pa pa taa kukusum fɛi tɔ. Ulena pɔ wɔ

тəɣənaɣa pee na pá salɪ tətə. ¹² Kɔɣaŋkɔɣu manna yela hotuɣu pa ta tasa-ɪ nav. Pə kpaɣav waatu inɪ tɔɣo lseyɛli nyəma sɔv tətə tɔɣənaɣa ke tɔɣəv.

Tacaa yoolaa nyɔvɔv tɔ

¹³ Kɔɣakɔ nakɔli Yosuwee wɛ Yeliko cɔɔɔ, na í kɔsɪ ɪsɛ, ɪɛ ɪ ná apalɔ nɔɣɔɔɣɔɔ na ɪ niŋ taa ké layate. Mɔ́ɔ́yó ɪ pola ɪ kiŋ na í pɔɔsɪ-ɪ sɪ: N ké tá nyəŋ yaa tá kolontu? ¹⁴ Mɔ́ɔ́ɣɔɔɛ apalɔ inɪ ɪ nɔɣə təkpaɣ sɪ: Aaɪ, ma ké Tacaa yoolaa nyɔvɔv tɔ ké, nɔɔnɔɔ ké ma kɔma.

Tənaɣale Yosuwee hota ɪ tɛɛ, na í sɛɛ-ɪ na í pɔɔsɪ-ɪ sɪ: Na wentiyile n kɔmnaa?

¹⁵ Kɛlɛna Tacaa yoolaa nyɔvɔv tɔ tɔ Yosuwee sɪ: Wɔɣɔsɪ nyá ntaŋkpala. Mpi tɔ, timpɪ taa n sɛŋa mpɔv tɔ, pə wɛ katɛ ké.

ɪlɛna Yosuwee la mpɔv.

6

lseyɛli nyəma lɛɛkɔvɔv kɛ Yeliko ɪcate

¹ Yeliko nyəma ka tɛka pa ɪcate ké na pá kaləsɪ lseyɛli nyəma tɔɔ. Nɔɣɔɔɔ u sɔvki, pɔ́cɔ́ nɔɣɔɔɔ u luki. ² Mɔ́ɔ́yó Tacaa heela Yosuwee sɪ: Ma tɔɣɪ ɪcate tənɛ tɔ wullav na tɔ yoolaa apalaa tənaya nyá niŋ taa. ³ Mpɔv tɔ, yoolaa mɛ, í tɔ na í cɔɔna ɪcate nteɣɛ tɔm kɔlɔm. ɪlɛna í lakɪ mɔ́ɔ́yó paa kɔɣakɔ ŋku. Haləna kɔɣɛŋ naatoso tɔcɔ. ⁴ Kɔtəlaa naatosompɔɣɔɔɔɔɔ ká tɛɛ ɪsɔ atakaa sɛɣəllaa nɔɣə tɔɔ. Na paa wei na ɪ tutuɣu. Pə takɪ kɔɣakɔ naatosompɔɣɔɔɔɔɔɔɔ nyəŋkɔ wule, ɪlɛna í cɔɔ ɪcate kɛ tɔm naatosompɔɣɔɔɔɔɔɔɔ. Na kɔtəlaa náá tɔŋna pa tutuɣu hulɔɣv. ⁵ Pə kɔma na í nu tutuɣu wiiwa na í cɔɣusɪ, ɪɛ yəlaa tənə kɔpɛntɪ na pá ɣaɣa apalɔkakiisasɪ na ɪcate kɔlɔŋa ti. ɪlɛna paa lseyɛli tɔ wei í tii pa tɔɔ ké kpaɣpaa.

⁶ Mɔ́ɔ́ɣɔɔɛ Yosuwee kɔta kɔtəlaa na í heeli-wɛ sɪ: ɪ kpaɣa ɪsɔ atakaa na mə taa yəlaa naatosompɔɣɔɔɔɔɔɔɔ náá tɔkɪ paa wei na ɪ tutuɣu na í tɛɛ nɔɣə.

⁷ ɪlɛna Yosuwee heeli samaa sɪ: ɪ tɔ na í cɔɔ ɪcate. Na yooɔ wontu təkəlaa kɛ ɪsɔ atakaa nɔɣə tɔɔ.

⁸ Yosuwee tɛma yəlaa kɛ mɔ́ɔ́yó heeluɣu, ɪlɛna kɔtəlaa naatosompɔɣɔɔɔɔɔɔɔ inɪ í naali tɔntɛ, na pá huləɣɪ pa tutuɣu. Na ɪsɔ atakaa ké pa waalɪ. ⁹ ɪlɛna yooɔ wontu təkəlaa kɛ tutuɣu hullaa nɔɣə tɔɔ. Na waalɪ nyəma tɔŋɔɣɪ ɪsɔ atakaa na pə haŋa mpɔv. ¹⁰ ɪlɛna Yosuwee heeli samaa sɪ: ɪ taa kiisi, pɔ́cɔ́ mə taa nɔɣɔɔ nɔɣə taa í taa lu paa fəŋ maɣamaya. Haləna kɔɣaŋkɔ maɔ heeli-mɛ sɪ í kiisi tɔ. ¹¹ Mə na ɪsɔ atakaa ɪ ká cɔɔ ɪcate kɛ tɔm kɔlɔm. ɪlɛna í məli tesikile na í hɛntɪ.

**ISEYELI
PAASENLAA
TOM TAKELAYA
Kotoluto**

Takəlaya kanə ka taa kə tə naaki isəna Iseyeli nyəma yela Iso kə Kanaah tetu taa to. Pa nəyo təo tu Yosuwee səpa. Ile pa feina paasənlə. Paa wei i lakaya isəna i caaki təyo. Ama waatu wei pa nuiki pa isayatu səh ilena pə keesəna Iso təo na pə wii. Iso naaki pa pətətəle, ilena i ləseyi paasənlə na pə waasəyi-wə.

Iəna pa faya Paasənlə takəlaya to:

Iseyeli nyəma suw ke Kanaah na Yosuwee səm, titite 1:1–2:10

Iseyeli paasənlə, titite 2:11–16:31

Iseyeli nyəma liyituyu, titite 17–21

Iseyeli nyəma cayaw ke Kanaah tetu taa

¹ Yosuwee səm waali kə Iseyeli nyəma pəsa Tacaa si pa nyəh pa kpeka taa nte tu yoonna Kanaah nyəma ke kancaalaya to. ² Ntəna Tacaa si: Yuta nyəntə kə. Mpi to, pələ pa niñ taa kə ma tu tetu.

³ Mpuyle Yuta kpekəle nyəma təma Simiyəñ kpekəle nyəma si: I kəo na i səna-tu na tə yoonna Kanaah nyəma na tə ləkki tetu nti Tacaa kə ha-tu to. Ye tə təma təna, ile taa kəo na tə səna-mə na tə ləkki mə nyəntə.

Mpuyle Simiyəñ nyəma polaa na pə səsi Yuta nyəma təo, ⁴ na pə tēe yoou. Iləna Tacaa tu Kanaah nyəma na Peliisi nyəma ke pa niñ taa, na pə kə yəlaa iyisi naanəwa (10000) kə Peseke icate taa. ⁵ Mpuyo pa mayana wulaw Atoni-Peseke ke Peseke icate taa, na pə yoonə-i. Isəna pa kələna Kanaah nyəma na Peliisi nyəma təyole. ⁶ Iləna wulaw se na pə təyən-i na pə kra-i na pə sət-i apaləmpee na i apalənppee. ⁷ Mpuyle wulaw in-i təma si: Ma mayamaya maa sətə yəlaa nutoso na naanəwa apaləmpee na pa apalənppee ke mpuyo, na mā tək-i na cəyelas-i hotiyi na pə caləsəyi. Mpi maa lapa təyo pə feləyi-m.

Iləna pə pona Atoni-Peseke ke Yosalem na i can na i si təna.

⁸ Mpuyo Yuta nyəma yoonna Yosalem nyəma, na pə ku-wə na pə sə icate ke kəkə na pə ləkki-tē. ⁹ Pə waali kə pa polaa na pə yoonna Kanaah nyəma mpa paa we pulasi taa, na ilim mpətəñ təo kə tətəkəle taa to. ¹⁰ Iləna pə polo na pə yoonna Kanaah nyəma mpa pa wə Hepələñ timpi pa yaakaya si Alapa tē to. Na pə ku Sesayi nyəma, na Ahiməñ nyəma, na Taləmayi nyəma. ¹¹ Pa təma təna, iləna pə polo pə yoonna Tepii timpi pa yaakaya si Kiliyati-Sefēe to pə nyəma. ¹² Mpuyo Kalepu təma si: Ye wei i yoonna Kiliyati-Sefēe nyəma na i kəl-wə maa ha-i ma pələ Akəsa na i la əlv. ¹³ Tənağələ Kalepu neu tənəyū nyəñ Kenasi pəyalə wei pa yaa si Otiniyēe to, i yoonna icate ntē tə nyəma na Kalepu ha-i i pələ Akəsa na i la əlv. ¹⁴ Akəsa saawa, iləna i to i paalw si: Maa sələmi ma caa ke tetu natəli. Əlv in-i tiina i krañaya təo, iləna i caa pəsi-i si: Alaafaya kələ? ¹⁵ Mpuyle əlv nəyo təkrapw si: Hai, la-m kəpantə na n ha-m hila. Mpi to, tetu nti n ha-m mpuyo ilim mpətəñ təo to tē fei ləm.

Iləna i caa Kalepu nāa ha-i hila wəna a wə pə tēe to, na isətaa nyəna.

¹⁶ Mpuyo Moisi yəti ləlyū nyəma Keni nyəma na Yuta nyəma pa luwa Yeliko, na pə polo pə caya Yuta Alaati ilim mpətəñ təo kə wəlaya tetu taa kə Amaleke nyəma tetu taa.

¹⁷ Mpuyle Yuta nyəma, na Simiyəñ nyəma pa polaa na pə yoonna Kanaah nyəma mpa pa wə Sefati to na pə təyo pa tetu, na pə yəki icate tənəñəñ. Na pə ha-te si Hooma. Ncaale ke pa yaa mpw na pa tē taa. ¹⁸ Pələ pə waali kə Yuta nyəma mpe pa tasa Kasa, na Asəkələñ, na Ikoləñ acalēe ke ləkkyū, na pə kpenna wəna a cəəna-yē to. ¹⁹ Tacaa ka wə pa waali kə haləna pə ləkki pulasi tetu təna. Ama tetu ihəntaw taa nyəma ke pa ta pəsi. Mpi to, pələ paa wəna yoou kəkənəna nyəyətə nyəma kə. ²⁰ Iləna pə ha Kalepu ke Hepələñ icate, is-i Moisi ka yəyətəy to. Mpi to, in-i təyənna Anaki ləlyū nyəma tooso wei i ka wə təna to. ²¹ Pəncamēe nyəma ta pəsi na pə təyən Yəpusi nyəma mpa paa wə Yosalem to, pə na-wə pa wəna mpw.

²²⁻²³ Mpuyo Ifəlayim kpekəle na Manasee nyəntə pa polaa na pə yoonna Petēli timpi pa yaakaya Lusi to, na Tacaa səna-wə. Fəñlaa ke paa caaləna tiluyu ke Petēli taa. ²⁴ Pələ pa talaa na pə sulina apalə nəyolə, iləna pə təmi-i si: Həli-təyū timpi təo icate koloosi topilinaa to, tu nyi nyā təo.

²⁵ Mpuyo apalw in-i hula-wəyē təsulē. Iləna pə suw na pə kə icate yəlaa təna. Ama pa yela apalw in-i na i təyaya nyəma təna. ²⁶ Pə waali kə apalw in-i pola Hiti nyəma tetu taa, na i nma icate na i yaa-te si Lusi, na pə yaaku-tēyē mpuyo haləna sañə.

²⁷ Manasee nyóma ná tá pəsi na pá tǝǝni Peti-Seyah nyóma, na Taanaki nyóma, na Tǝǝ nyóma, na Ipeleyam nyóma, na Mekito nyóma, na pǝ acalee wena a cǝǝna-ye tǝ. Kanaah nyóma ka we tǝnaya tam ké. ²⁸ Paa na waatu wei Iseyeli nyóma kǝma na pá yoo toh ke teu tǝ pa ta pəsi na pá leeki pa koloosi acalee. Ye pǝ taya sǝkprena paasi.

²⁹ Ifǝlayim nyóma ná tá pəsi na pá tǝǝni Kanaah nyóma mpa pa we Kesee tǝ, pa na-we pa we nna.

³⁰ Sapulǝh nyóma ná tá pəsi na pá tǝǝni Kanaah nyóma mpa pa we Kitǝlǝh na Nahalali tǝ. Ama tǝma ké pa tu-we na pá na-we pa we mpu.

³¹ Asee nyóma ná tá pəsi na pá tǝǝni Ako nyóma, na Sitǝh nyóma, na Alaru nyóma, na Akǝsiri nyóma, na Helǝra nyóma, na Afiki nyóma, na Lehori nyóma. ³² Pǝ tǝǝ ké pá na Kanaah nyóma pa caya pele pa tetu taa.

³³ Nǝfǝtali nyóma ta pəsi na pá tǝǝni Kanaah nyóma mpa pa we Peti-Semesi na Peti-Anati tǝ. Ama tǝma ke pa tu-we na pá na-we pá wee.

³⁴ Mǝpǝyǝ Amolii nyóma tǝǝna Tah nyóma, na pá kpa pulasi taa. Pa ta yele-we na pá caya tetu ihǝntav taa. ³⁵ Ilena Amolii nyóma saali Haa-Helesi puɣu taa na Ayalǝh na Saalǝrim. Ama waali waali ké Ifǝlayim nyóma, na Manasee nyóma hǝmakǝla-we na pá tu-weye tǝma. ³⁶ Itǝm nyóma tetu tohja faɣana Pǝcesi tontǝhle tǝǝ ké Sela na ilim tǝlule tǝǝ.

2

Tacaa kalǝǝna i yǝlaa

¹ Mǝpǝyǝ kuyaku nakuli Tacaa isǝtaa tillu luna Kilikaa, na í polo timpi pa yaa si Pokim tǝ. Na í tǝ Iseyeli nyóma si: Ma lǝsa-meɣe Icipiti na má pona-meɣe tetu nti tǝ taa ma heela mǝ caanaa na tuunav si ma ha-me tǝ. Hali má yǝǝti na má si si ma kaa yǝki má na me ta nǝɣǝ pǝeluyǝ. ² Na ma heela-me si mǝ na tetu tǝne tǝ nyóma í taa pǝeli nǝɣǝ nakǝli. Pǝ wee ké si í yǝki pa tuɣ. Paa na mpu tǝ, í tá nu ma tam. Ile pepe tǝǝ ké í lapa mpu? ³ Pǝ mayamaɣa pǝ tǝǝ ké ma heelǝyime tǝfoo si ma kaa tǝǝnǝyi tetu tǝne tǝ yǝlaa na mu tǝǝǝyi. Ama mǝ na-we í ká weena mpu, na pa tuɣ pǝsi-meɣe katǝsi.

⁴ Waatu wei Tacaa isǝtaa tillu tǝma tǝm ntǝyi yǝǝtǝyǝ, ilena Iseyeli nyóma tǝli nǝǝsi na pá wiiki. ⁵ Pǝ tǝǝ ké pa ha lonte nteɣe hǝte si Pokim. Wiilaa teɣe pa yaa mpu na pa te taa. Mǝpǝyǝ pa lapa Tacaa ke kǝtasi.

Yosuwee sǝm

⁶ Waatu wei Yosuwee taa sǝta tǝ, mǝpǝyǝ í yela Iseyeli nyóma ke Sikem, ilena paa wei í mǝli í tetu nti í hikaa tǝ tǝ taa. ⁷ Iseyeli nyóma lapa Tacaa tǝmle ké, halǝna Yosuwee sǝm. Na pá sǝesi isǝle ke mpu, na nyuɣ nyóma mpa pa nana pa isǝpǝle ke tǝma sǝsǝna wena Tacaa lapa-we tǝ, pele pa polo pa si tǝ. ⁸ Tacaa tǝmle tu Yosuwee pusi yoosa nunwa na naanowa (110) ilena í si. ⁹ Ilena pá pimi-i tetu nti pa ha-i tǝ, tǝ taa ké Timnati-Helesi ke Ifǝlayim pulasi taa ké Kaasi puɣu taa ké ilim ntǝǝh tǝ. ¹⁰ Mǝpǝyǝ Yosuwee pǝǝle nyóma tǝna sǝpa tǝtǝ. Ama kufalan yǝlaa ná táa cekǝna Tacaa, na tǝma sǝsǝna wena í ka lapa Iseyeli nyóma tǝ.

Iseyeli nyóma lǝwa Iso sǝeɣ

¹¹ Mǝpǝyǝ Iseyeli nyóma lapa mpa pǝ ta maya Tacaa tǝ. Pa laakaya tuɣ wei pa yaa si Paalǝnaa tǝɣǝ. ¹² Pa lǝwa pa caanaa Iso kǝsǝsuto ta pa lǝsa-weye Icipiti tǝ. Ilena pa laakali mǝli piitimnaa mpa pa heku pa we mpu tǝ pa tuɣ tǝǝ, na pá lunjiyi-i. Tǝnaya pa kusǝna Tacaa páána. ¹³ Pa lǝ-i ké na pá laaki tuɣ apalǝ nyǝh wei pa yaaki si Paalǝnaa tǝ, na alǝ nyǝh wei pa yaa si Asǝtatǝnaa tǝ. ¹⁴ Mǝpǝyǝ Tacaa taa huuna Iseyeli nyóma, na í yele-we na leekǝlaa leeki pa nyǝm tǝna. Na í tu-weye pa kolontunaa nin taa na pá kǝli-we. ¹⁵ Paa waatu wei ké pa sulǝ yoou Tacaa yeki ké na pele pá tǝǝni-we. Isu í ka tǝm-weye heeluyǝ na tuunav tǝ. Tǝnayaɣe pa lahǝ wakǝlaa tǝtǝɣǝtǝ. ¹⁶ Kena Tacaa náa kraaki pa taa ké paasänlaa si pele pá waasi-weye leekǝlaa mpe pa nin taa. ¹⁷ Ama Iseyeli nyóma kisa pǝleye nunav na pá laaki tuɣ na pá lunjiyi-i. Tǝnaya pa yelina pa caanaa mpa pa tǝnaya Iso kusǝsuto tǝ pa mpaav ke lǝh, na pá kisi-weye keena. ¹⁸ Paa waatu wei ké Tacaa kpa-weye paasänb, í we pǝntǝ un í waali ké na í yakǝ-weye pa kolontunaa nin taa, halǝna í sǝm. Pǝpǝtu fei lelen, ye pǝ kǝma na pa hǝmakǝlla nyǝhǝyi pa ise na pá salǝmǝyi, pa pǝtǝtǝle kraaki Tacaa ké. ¹⁹ Ama pǝ kǝh na paasänb si, ilena pá tǝǝni isayatu taa ké mǝluɣ, na pǝ kǝli pa caanaa. Na pá laaki tuɣ na pa lunjiyi-i. Na pá tǝka tam ké pa kanǝkante, na pa yaasi isayav.

Tacaa mayasǝyi Iseyeli nyóma si í naa pa waali

²⁰ Mǝpǝyǝ kuyaku nakuli Tacaa taa huuna Iseyeli nyóma na í tǝ si: Yǝlaa pǝne pa yǝka ma nǝɣǝ hǝka ma na pa caanaa tu pǝelaa tǝ, na pá kisi-m nunav. ²¹ Mpu tǝ, ma kaa tǝǝni piitimnaa mpa Yosuwee taa tǝ tǝǝnuyǝ na pǝcǝ í sǝki tǝ, pa taa kolǝm. ²² Piitimnaa mpeɣe ma nana Iseyeli nyóma waali si paa nuña-m na pá tǝh ma luɣu nyǝntǝ isu pa caanaa lapǝ tǝ yaa isǝna.

²³ M̄p̄óyó Tacaa yela piitimnaa mpa i taa tv Yosuwee nin̄ taa si í t̄ȳon̄i t̄o na pá heesi. I ta hulina pa t̄ȳon̄uȳo.

3

¹ M̄p̄óyó Tacaa yela piitimnaa m̄p̄eȳe t̄ȳon̄uȳo si i maγas̄əȳəna Iseyeli nȳóma mpa pa taa nyi pá na Kanaaη nȳóma pa yoon̄ t̄əna t̄o. ² Tacaa caakaya k̄e si mpa in̄i pa taa nyi yooou ke mpu t̄o, pá nyi-ku. ³ Piitimnaa mpa pu kaasa t̄ȳon̄uȳo t̄ȳol̄e Filiisi nȳóma acal̄ee kakpasi, na Kanaaη nȳóma t̄əna, na Sit̄əη nȳóma, na Hifi nȳóma mpa pa we Lipaη p̄uȳu taa k̄e p̄ə k̄p̄aȳau Paali-Heem̄əη p̄uȳu na p̄ə polo Lepo-Hamat̄i t̄o. ⁴ M̄p̄e in̄əȳi Tacaa caakaya si i naak̄əna Iseyeli nȳóma waali si paa t̄əki kus̄əs̄uto nti i ka yelaa na Moisi tv pa caanaa t̄o yaa pa kaa t̄əki. ⁵ Mpu p̄ə yelina na Iseyeli nȳóma we Kanaaη nȳóma na Hiti nȳóma na Amolii nȳóma na Peliisi nȳóma na Hifi nȳóma na Ȳepusi nȳóma pa heku. ⁶ P̄ele pa haakayaana-weȳe pa p̄elaa na pá laki alaa, na m̄p̄e pá haaki p̄el̄eȳe pa nȳóma, na pá laaki pa t̄uȳ.

ISEYELI PAASËNLAA

Otin̄iȳe

⁷ M̄p̄óyó Iseyeli nȳóma lapa mpi p̄ə ta maγa Tacaa t̄o. Pa kisa Is̄ə k̄e seev̄ na pá laaki t̄uȳ wei pa yaaki si Paal̄ənaa na Aselanaa t̄o. ⁸ M̄p̄uȳule Tacaa taa huuna-we na í tv-weȳe Mesopotami wulaw Kusaaη-Lisatayim nin̄ taa. Na il̄e i ηmak̄əli-weȳe p̄usi p̄əlefe i t̄əcu. ⁹ Kelena pá wiina Tacaa si í ya-we. Ilena il̄e i l̄əsi Kal̄ep̄u neu t̄ənȳo nȳəη Kenasi p̄əyal̄o Otin̄iȳe si í waasi-we. ¹⁰ M̄p̄óyó Tacaa Feesuȳu tii i t̄ə, na í polo í yooona wulaw Kusaaη-Lisatayim na í k̄əli-i. ¹¹ Ilena Iseyeli nȳóma heesi p̄usi nule t̄əcu. P̄ə waali k̄e Otin̄iȳe s̄əpa.

Ihuti

¹² M̄p̄óyó Iseyeli nȳóma tasa lap̄u ke mpi p̄ə ta maγa Tacaa t̄o. Ntena il̄e i yele na Mowapu wulaw Ikol̄əη kul̄i pa t̄ə. ¹³ I polaa k̄e na í s̄əsi Amoni nȳóma na Amaleke nȳóma pa t̄ə, na pá yooona-we na pá l̄eeki Yeliko icate. ¹⁴ P̄usi p̄əlefe hiu t̄əcu k̄e Mowapu wulaw ηmak̄əla-we. ¹⁵ Pa wiina Tacaa, ilena í k̄pa P̄encamee k̄p̄ek̄əle taa tv Kelaa p̄əyal̄o m̄p̄uto Ihuti si í waasi-we.

Kelena Iseyeli nȳóma cela Ihuti ke k̄uc̄əəu si í pona Mowapu wulaw. ¹⁶ Ntena Ihuti caa layate nte t̄ə we l̄əη ke taa na waali, na t̄ə tayala is̄u m̄piin̄ naale t̄o, na í s̄əsi-teȳe i tokonaa t̄e na i nt̄əȳəη t̄ə. ¹⁷ M̄p̄uȳule i cela wulaw ke i k̄uc̄əəu. Apalu in̄i i ka ke k̄uyas̄əlu k̄e t̄əmam. ¹⁸ I tema-i cel̄uȳu ke mpu, ilena í na ȳəlaa mpa paa k̄əna k̄uc̄əəu ηku tv pá lu. ¹⁹ Pa kama na pá tala p̄e wena pa sika Kilikaa c̄əlu na pá laaki t̄ə, ilena Ihuti m̄ələna i waali, na í polo wulaw kin̄ si: Hai, tá caa, maa wena faaciya nak̄əli si ma naaki-η má na-η tá tike.

Ilena wulaw l̄əsi t̄əml̄e nȳóma t̄əna. ²⁰ Ate na is̄ə naη ηku ku niȳita teu t̄o ku taa k̄e i ka wee. Ntena Ihuti k̄p̄ət̄əna-i na í t̄əmu-i si: Tacaa heela-m t̄əm si má heeli-η.

T̄ənaγal̄e wulaw k̄əla i t̄əcayal̄e. ²¹ Ilena Ihuti k̄p̄ee i layate na m̄p̄uto na í s̄ə wulaw lotu taa. ²² Na t̄ə s̄u t̄ə t̄əna, na p̄ə k̄p̄əηna k̄p̄át̄óyó, na í yele-teȳe m̄p̄u na nim waasi t̄ə t̄ə. ²³ I tema m̄p̄u, ilena í luna waali t̄ə, na í t̄əki na í kal̄əsi. ²⁴ I t̄əewa ilena t̄əml̄e nȳóma polo pa maγana p̄ə kal̄əsa m̄p̄u. Ilena pá tv pa taa si wulaw luki i awal̄i k̄e. ²⁵ M̄p̄óyó pa t̄ənaa na pá k̄á i fei tv̄əȳu. Ilena pá polo pá tv̄i pa maγamaγa na pá maγana pa caa h̄ənta ate na i s̄əpa. ²⁶ Waatu wei pa t̄əna m̄p̄u t̄əȳo Ihuti sewa na í t̄e p̄ee t̄əȳək̄əle, na í polo i ηmel̄i Seyila. ²⁷ I tala If̄əlayim p̄əη taa, ilena í yaγa ap̄əlu tv̄t̄uȳu, na í koti Iseyeli nȳóma na í tv-weȳe n̄əȳo na pá tii pulasi. ²⁸ Ilena í tv-we si: I t̄əη ma waali. Mpi t̄ə, Tacaa tv̄ m̄ə nin̄ taa k̄e m̄ə kolontunaa Mowapu nȳóma k̄e.

Ilena pá polo na pá nyala-weȳe Yaatan̄i t̄ətes̄əle, n̄əȳəlu ta fiti. ²⁹ K̄uyar̄ku pa ku Mowapu yoolaa taa yoolaa ke ȳəlaa iyisi naan̄əwa (10000) k̄e n̄əȳəlu ta tv̄i. ³⁰ P̄ə k̄p̄aȳau waatu in̄i t̄əȳo Iseyeli nȳóma ηmak̄əla Mowapu nȳóma na t̄ətv̄ heesi p̄usi nunaasa t̄əcu.

Samkaa

³¹ Anati p̄əyal̄o Samkaa l̄eet̄əna Ihuti lonte taa. In̄i i k̄əna Filiisi nȳóma ke ȳəlaa nas̄ətos̄o (600) na nau k̄p̄át̄óyó. Il̄e i waasa Iseyeli nȳóma t̄ət̄əȳo.

4

Tepola na Palaki

¹ Ihuti s̄əpa, ilena Iseyeli nȳóma tasa lap̄u ke mpi p̄ə ta maγa Tacaa t̄o. ² M̄p̄óyó Tacaa tv-weȳe Kanaaη nȳóma wulaw Yapeη wei i takaya kawulaya ke Has̄ə t̄o i nin̄ taa. I yooou wulaw ke pa yaakaya Sisela na í we Halose-Koyim. ³ Yapeη in̄i i yooou k̄e k̄ena ka we nas̄ənaasa na nūəwa (900) k̄e. M̄p̄óyó i nȳənsa Iseyeli nȳóma is̄e ke p̄usi hiu t̄əcu. Ilena p̄ele pá wiina Tacaa si í waasi-we.

⁴ Lapit̄əti alv Tepola ka k̄ena Is̄ə k̄uȳəȳətv̄t̄ə tel̄əs̄əlu na í hūəki Iseyeli nȳóma ke pa t̄əmn̄aa ke waatu in̄i i taa. ⁵ Pet̄eēli na Lama pa heku taa timp̄i pa yaa si Tepola Paav ke If̄əlayim p̄uȳu taa t̄əȳo alv in̄i i pukaya na í cak̄i, na í t̄əyan̄əȳi Iseyeli nȳóma t̄əmn̄aa. ⁶ M̄p̄óyó k̄uȳəku nak̄əli Tepola

inu i tila Apinowam pəyalu Palaki kinj ke Keteesi ke Nefətali tetu taa, na í heeli-i si: Iseyeli Iso Tacaa tōma si ñ læsi Nefətali na Sapuləñ pə nyóma taa ké apalaa iyisi naanōwa (10000) na ñ pona-weye Tapəə puɣu tō. ⁷ Maa yele na Yapeñ yoolaa wulaw Sisela kuu i yoolaa na i keekena na nyəgətu nyóma na pá lu Kisañ ləw taa si pa yookina-ñ, ilena má tu-weye nyá ninj taa.

⁸ Tənaɣale Palaki cōwa Tepola si: Ye ma na-ñ tu pona, ile maa polo. Ama ye n kaa polo, ile maa puki. ⁹ Mpuɣule Tepola si: Ma na-ñ tu polo yaa. Ama paa n tala timpí nəɣəl kaa sa-ñ ké. Mpi tō, alu ninj taa ké Tacaa ká tu Sisela.

Ilena Tepola kuli na í na Palaki pá tee Keteesi. ¹⁰ Mpuɣú Palaki kpeyela Nefətali na Sapuləñ nyóma, na yəlaa iyisi naanōwa (10000) tisi si paa təñi-i, na Tepola maɣamaɣa náá polo tō. ¹¹ Keni tu Hepee ka faɣana Keni nyóma leləa mpa pa ké Moisi yəti Hoɣari pəyalaa təɣ. Ilena í polo í siki Saananim tuñ səsəñj tee ké Keteesi kinj.

¹² Mpuɣú Sisela nuwa si Apinowam pəyalu kpawa Tapəə puɣu tō. ¹³ Ilena í koti i yoolaa nasənaasə na nuñowa (900) ké Halose na pá tee Kisañ ləw taa. ¹⁴ Ntəna Tepola tō Palaki si: Polo pa tō, saña ke Tacaa tuɣi Sisela ke nyá ninj taa, na i maɣamaɣa i ká wəena nyá waali.

Mpuɣú Palaki tiwa Tapəə puɣu na i waali ké yoolaa iyisi naanōwa (10000). ¹⁵ Pa nika yoo, ilena Tacaa yele na Sisela yoolaa na i keekena pá kuu-te. Haləna Sisela lu i keeke taa, na í se nəəhe. ¹⁶ Ilena Palaki tu i kolontunaa na pa keekena waali, na í tana-weye Halose. Na í heeli pa yoolaa təna pə ta sō paa ləɣu pəɣaɣa.

¹⁷ Mpuɣú Sisela sewa na í polo Keni tu Hepee alu Yayee te. Mpi tō, wulaw Yapeñ yəlaa na Hepee nyóma paa we təma na leleñ ké. ¹⁸ Ilena Yayee lu na í səñ Sisela na í tōm-i si: Ta caa, suu ma te cəne, taa nyana pəlv.

Sisela suwa Yayee cokəle taa, ilena í hənti na alu inu i waasi i tō ké puɣu. ¹⁹ Mpuɣú apalu inu i tōma-i si: Ləkətu təkə-m ké, ha-m ləmaɣa na má nyō.

Ilena alu cosi naaləm ke huluyu taa na í ha-i na i nyō, na í taɣani-i puɣu waasuyu.

²⁰ Mpuɣule Sisela tōma alu inu si: Səñ cokəle nəñəɣ, na wei í pəsəsa-ñ si nəɣəl we cəne? Ile n cə si, aai.

²¹ Sisela ka kawəɣa tətəɣətəɣ, ilena í too isu i səpa. Mpuɣú Yayee kpaɣa pəəñ cokəle kanjanəɣa na kanjanuyu, na í kpətəna-i təhe na í keesəna i ləkpaɣasəɣa tō na í ká na í kpəna tetu na Sisela si. ²² Pə waali ké Palaki sewa Sisela waali na í tala Yayee te na Yayee lu na í tōm-i si. Kō, maa huli-ñ yulu wei n pəkəyi tō.

Palaki suu cokəle taa, ilena í maɣana i hənta ate təcəmm, na kpatóyó tu i ləkpaɣasəɣa taa na í səpa.

²³ Kuyaku ñkuy Iso yəlaa na Iseyeli nyóma kəli Kanaañ wulaw Yapeñ. ²⁴ Mpuɣú Iseyeli nyóma kaasa pa təyi teu na təhe təhe pá kō pá teesəna Kanaañ wulaw ke kuy.

5

Tepola pa akaitu kawəɣa

¹ Kuyaku ñku Tepola na Apinowam pəyalu Palaki pa kəla Sisela təɣ pa mapa kawəɣa si:

² Iseyeli nyuy nyóma pona samaa ke yoo.

I sa Tacaa.

Samaa yoo na luy kuləmbuy.

I sa Tacaa.

³ Awulaa səsaa me, í nu yoo.

Awulumpiya me, nu welisi yoo.

Ma sañ Iseyeli Iso Tacaa.

⁴ Tacaa luna Seyii puɣu,

ilena tetu suu seluyu.

I lu Itəm tetu taa,

ilena tən náá nu.

⁵ Sinayi puɣu sela səsəm ke Tacaa isəntaa,

pəəñ selaa təpəñj ke Tacaa isəntaa.

⁶ Anati pəyalu Samkaa pəle taa

yəlaa caasi ya yem ké tetu taa ké.

Yayee pəle taa,

təntaa təɣa mpañj kpañ nyəñ ké.

⁷ Iseyeli nyóma taa feina nyuy tu,

kəna Tepola kuli i naasi taa.

Pa taa feina aka nəɣəl

ilena pa too Tepola kuli.

⁸ Tuñ ke Iseyeli nyóma ləsaa

lɛna yoou ná tii təkpiɫi.
 Yoolaa tuutuuma me, kʁálóyó fɛi.
 Yoolaa samaa me, ɲmantaaɣa fɛi.

⁹ Iseɣeli nyɔɣu nyóma me, ma sama.
 Luɣu kulumɔyɔ yoolaa me, ma sama.
 I sa Tacaɗa.

¹⁰ Awulaa sɔsaa me, í pəsəna laakali.
 Apila me, í pəsəna laakali.
 Konyontɔnaa mi pəsəna laakali.

¹¹ Lɔm lulaa í sa Iso ké i kɔpantɔ tɔɔ.
 I samɪ-i kɔpantɔ nti i lapa Iseɣeli tɔ tɔ tɔɔ.
 Iseɣeli ɔaɣa tɔpamm tɔ í samɪ-i.

¹² Tepola, Tepola kuli na ní waasi.
 Kuli na ní ma kawəyaya.
 Apinowam pəyalo Palaki kuli.
 Kuli, na ní ce Iseɣeli saləkətɔnaa.

¹³ Kaasəlaa ná kəla akanaa.
 Tacaɗa yelaa na má kəli akanaa.
¹⁴ Ifəlayim nyóma pola tetəkəle taa.
 Pencamee nyóma pola tetəkəle taa.
 Awulaa sɔsaa luna Makii.

Yoolaa akewenaa ná luna Sapuləɲ.
¹⁵ Isakaa nyɔɣu nyóma təɲa Tepola na Palaki.
 Isakaa yoolaa sɔsaa Tepola pa tɔɔ,
 pa kʁenta tɔnte na pá polo tetəkəle taa.

Pə na pə mpɔ tɔ, Lupɛɲ nyóma ná paasəna tɔmnaa həm ké.

¹⁶ Lupɛɲ nyóma paasəna kaləkəɲ wula nuw suwe?
 Pa paasəna tɔmnaa həm ké.

¹⁷ Katɪ nyóma ta kɔɔ, pa saala Yaatanɪ waali.
 Tanɲ nyóma ta kɔɔ, pa saala kʁuləɲ taa.
 Aseɛ nyóma ta kɔɔ, pa saala tenku nəyɔ.

¹⁸ Sapuləɲ nyóma ná tisaa na pá mɔ səm.
 Nɛfətali nyóma ná tisaa na pá polo təyoole.

¹⁹ Awulaa sɔsaa lu yooɔ.
 Kanaaɲ awulaa lu yooɔ.
 Pa luwa si pa yookina Tanaki.
 Pa yookina Tanaki ke Mekito lɔm nəyɔ.
 Pa laɲa wontu.
 Pa wu liyitee.

²⁰ Isətulɔɲasi maɣamaɣa ná yoowa,
 hatoo si mpaɲ taa ké si yoona Sisela.

²¹ Kisəɲ ləɔɔ təyɔ kolontunaa.
 Ləɲtaa Kisəɲ ləɔɔ kʁiisa-wɛ.
 Tə kaasi ta ti na tɛ nyɔɔ tɔɲ.

²² Selaa tuwa casəle.
 Pa kʁaɣanəɲ aɔwaa wiina nteɣe kʁakatam kʁakatam.

²³ Tacaɗa isətəa tillu si pá təɲsi Melosi ɪcatɛ ke mpusi.
 Si pá təɲsi tə yəlaa ke mpusi,
 pa ta lu Tacaɗa yooɔ.

Pa ta kɔɔ si pa səɲna Tacaɗa yoolaa taa yoolaa.

²⁴ Pá kooli Yayeɛ ke kɔpantɔ.
 Pá kooli Keni tɔ Hɛpɛɛ alɔ ke kɔpantɔ.
 Pá kooli-i kɔpantɔ ke coka taa alaa taa.

²⁵ Sisela sələma Yayeɛ ke lum na ílé i cɛle-i naaləm.
 Tete naaləm ke i ha-i kalav taa.

²⁶ Yayeɛ kʁaɣa kaɲkanaɣa na mpəle,
 na í cɔ kaɲkanɔyɔ na ɲwaanɲ,
 na í ka Sisela nyɔɣu na í tɔli pʁóyó.

I kamaxa na í yəki nyomprəyolaxa.
27 Sisela yela í ti na í hoti alv tɛɛ təmaai.
I hənta aɛ tɛcəmm na í səpa.

28 Sisela too tanja na í nyənəxəna pətote.
Na í nəxəsəyi si: Pepe təw kɛ
Sisela kɛkɛ ta tala ləŋ?

29 Alaa ləməyasɛɛ nyəma ná cə-i.
Iní í lɛla pa kucəcətɔ nti si:

30 Isəntə yoolaa kuu wontuŋ kɛ,
na pá taləyi, mɛxɛ pɛɛlɔ yaa pɛɛlaa naale.
Sisela kɛ puvu kupaŋku yaa pəŋ naale.
Na máa paa puvu kusəpuxu
yaa pəŋ naalɛxɛ ma luɣu tɛɛ.

31 Tacaa kolontunaa í səki mpɔ.
I taapalaa náa teeki kəkə isu ilim lukuxu tə.
Pəɛ pə waali Iseyeli tetu həɛsa puɔi nuɛ tɛcu.

6

Matiyan nyəma cəsəyi Iseyeli nyəma

1 Mprəyú Iseyeli nyəma tasa lapu kɛ mpi pə ta maɣa Tacaa tə. Ilena ílɛ í tu-wɛxɛ Matiyan nyəma niŋ taa kɛ puɔi nuɛ tɛcu. 2 Matiyan nyəma cəsə-wɛxɛ səsəm kɛ. Ilena Iseyeli nyəma se na pá cəsəi pulasi taa, na kukpaməŋ pəŋ taa. 3 Ye Iseyeli nyəma í tuuki pa tawa, ɛɛ Matiyan nyəma, na Amaleke nyəma, na ilim təlilɛ təw təntaa pa kɛnti na 4 pá watɛ-wɛ, na pá wakələyi pa kəhaləm, haləna pá tala timpri pa yaa si Kasa tə. Paa kaasəyi pulɔ si pɛɛ pá təxə. Na pá kɛŋna pa təla na pá kraaki. 5 Pa kəŋaxana pa kaləkəŋ na pa cəka kɛ. Pa na pa yooyoonaa paa wɛ pəɣalɛ kɛ isu kotolon, pa fɛi kalvu. Pa watəyi Iseyeli tetu kɛ na pá wakələyi-ti.

6-7 Iseyeli nyəma təxəna pa təyi teu kɛ Matiyan nyəma niŋ taa kɛ. Ilena pá wiina Tacaa si í waasi-wɛ. 8 Ntəna Tacaa kra-wɛxɛ Isə kuyəyətutɔ tɛləsɔlɔ, na ílɛ í heeli-wɛ si: Iseyeli Isə Tacaa yəyətəa si ma ləsəna-mɛxɛ Icipiti yomle taa. 9 Má waasəna-mɛxɛ Icipiti nyəma niŋ taa, na má təxəni mpa pa cəsəyax-mɛ tə, na má ha-mɛxɛ pa tetu. 10 Haləna má heeli-mɛ si, maɣalɛ mə Isə Tacaa. Iɛ í taa nyana Amollii nyəma mpa pa tetu taa í wɛ isəntə tə pa tuŋ. Ama í ta wiina-m.

Tacaa ləsa Ketiyəŋ si í waasi Iseyeli nyəma

11 Mprəyú Tacaa isətəa tillu kəma Ofəla na í cəɣa Apiyɛɛɛ ləlvuɣu tɔ Yowasi haləm taa kɛ tuxu nakulɔ kɔ tɛɛ. Na Yowasi pəyəlɔ Ketiyəŋ ŋmɛla lɛsɛŋ tənyasəɛ, na í makɔ təxənyaxə si Matiyan nyəma í taa na-i. 12 Tənyalɛ isətəa tillu lu í təw na í təm-i si: Yoolaa taa aka nyá, Tacaa wɛ nyá waali.

13 Kɛlena Ketiyəŋ nəyɔ təkpaɔ si: Aai, ma cɛ, ye Tacaa ka wɛ tá waali, pepe təw kɛ tə təkɔ wahalanaa panɛ? Na lɛyɛ piti təma nna a təm tá caanaa kɛɛsa-tu si í lapu-wɛxɛ waatɔ wei í ləsa-wɛxɛ Icipiti tə a wɛɛ? Pəpətu fɛi leɛŋ, Tacaa lə-tuxu, na í tu-tuxu Matiyan nyəma niŋ taa.

14 Mprəyulɛ Tacaa pəsəna Ketiyəŋ təw na í təm-i si: Pona toma wena n wəna mpɔ tə, na í waasi Iseyeli nyəma kɛ Matiyan nyəma niŋ taa. Ma maɣamaya ma tiliɣina-ŋ. 15 Ntəna Ketiyəŋ si: Hai, Tacaa, maa waasi Iseyeli nyəma na ma wɛ? Mpi tə, tá təyaxə ta kɛ pulvuɣu Manasɛ ləlvuɣu nyəma taa. Pəcə ma tu kɛ pəyaxə ntə.

16 Mprəyulɛ Tacaa si: Maa wɛɛ nyá waali kɛ, na í təlɛki Matiyan nyəma isu yulɔ koləm.

17 Ilena Ketiyəŋ si: Ye mpɔ la na má nyi təkɛkɛɛ si Tacaa nyá, nyá yəyətəxənanə-m. 18 Səŋ na má kəna-ŋ kucəw na pəcə í tɛɛ.

Tacaa si: Polo na í kəw.

19 Ketiyəŋ polaa, Ilena í kú pəfatɛ na í təsi na í tu potopotonaa mpa pa taa kəkəsəm fɛi təyɔ səsəm. Ilena í kuuli nantɔ kɛ tokiya taa, na yom kɛ nyanaya taa na í pona Isə isətəa tillu kɛ tuxu səsəŋku ŋku kɔ tɛɛ. 20 Ilena isətəa tillu təm-i si: Polo na í si nantɔ na potopotonaa kɛ kukpaməyɔ kɔnɛ kɔ təw na í pə yom.

Ilena Ketiyəŋ la mpɔ. 21 Mprəyú Tacaa isətəa tillu tokina nantɔ na potopotonaa mpe na í kɔtəyú. Ilena kəkə lu kukpaməyɔ taa na ká nyaxə pə təna. Na isətəa tillu náa məkɔ yem.

22 Tənyalɛ Ketiyəŋ cəkənaa si Tacaa isətəa tillu kɛ. Ilena í yaxə kapuka si: Hai, ma təm təma. Ma nawa Isə isətəa tillu isəntəa.

23 Ama Tacaa ná təma-i si: Nyá lanɛ í taa wakəli, n kaa sí se.

24 Mprəyulɛ Ketiyəŋ ŋmawa Tacaa kɛ kətəyɔ təlɛtɛ, na í ha-tɛyɛ hətɛ si Tacaa həɛsəyənə lanja. Kətəyɔ təlɛtɛ ntɛ tə wɛ haləna saŋa kɛ Apiyɛɛɛ nyəma icatɛ Ofəla taa.

Ketiyəŋ yəka tʷyɔ Paali təlaale

²⁵ Mpróyó Tacaa heela Ketiyəŋ ke ahoo anı sı: Kra nyá caa latəce kofalu, na ń tasa naale nyəŋ wei i wəna piısi naatosompəɔɔɔɔɔɔɔɔɔ tə. İlena ń yəki nyá caa təlaale na ń kpesi tesika ŋka pa laaku tə. ²⁶ İlena ń ŋma-m kətaya təlate ke puyɔ kɔne ku nyuyɔ taa na ń kraɔa tesika ŋke ka taasi na ń lana kətaya ŋka kəkɔ lusa ka təna tə na latəce naale nyəŋ.

²⁷ İlena Ketiyəŋ İsi i təmle nyəma ke naanɔwa, na í lá İsu Tacaa keesa-i tɔyɔ ahoo. Mpi tə, i nyayayana i caa təyaya nyəma na icate yəlaa ké. ²⁸ Pə fema na icate nyəma kuli tananɔ tɛ təhulu, İlena pá maɔana pa yəka tʷyɔ na pá kpesi tesika. Na pá lá latəce naale nyəŋ ke kətaya ŋka kəkɔ lusa ka təna tɔyɔ kətaya təlate nte pa ŋmawa tə tə tə. ²⁹ Mpruyule pa pɔɔsa təma sı: Awe maɔamaɔa lapəna mpu?

Icate nyəma cekənaa sı Ketiyəŋ lapəna mpu. ³⁰ İlena pá tó i caa Yowasi sı: Ləsi nyá pəyalɔ na tó ku-i. Mpi tə, i yəka təlaale, na í kpesi pəcɔlɔ tesika.

³¹ Mpruyule apalu inı i cəwa mpe inı sı: Mə nyəntu suweɔe tʷyɔ ŋku ku təm taa? Ye pə cəpa wei sı i seəkəna ku tə, İsu pɔntu səpa na pəcɔ pə nyaali. Ye ku ke tʷyɔ, ku yoo ku maɔamaɔa ku yoo. Mpi tə, ku təlaale ke pa yəkaa.

³² Kuyaku ŋkuyɔ pa ha Ketiyəŋ ke həte sı: Yelupaali. Pə nyuyɔ nté sı: Paali í yoo i ti yoo. I təlaale ke pa yəkaa.

Ketiyəŋ pəkəyi İso luyɔ nyəntu

³³ Mpróyó kuyaku nakuli Matiyəŋ nyəma, na Amaleke nyəma, na İlim təlhule tə təntaa kotaa, na pá tesı Yaatanı na pá polo pá pułı Sisilee tetəkəle taa. ³⁴ İlena İso Feesuyɔ tii Ketiyəŋ tə na í yaya apalu tutuyɔ sı Apiyeseɛ lɔluyɔ nyəma í tɔ i waali. ³⁵ Na í tili tətəyɔ Manasee nyəma kɔŋ sı apalaa í lu na pá tɔ i waali, na í yaa Aseɛ nyəma, na Sapuləŋ nyəma, na Nefətali nyəma, na pa təna pá səəsi i tə.

³⁶ Mpruyule Ketiyəŋ təma İso sı: Ye tampana sı nyá tɔŋ ke maa waasəna İseyeli nyəma İsu n ka yəɔtʷyɔ tə. ³⁷ Təw, maa pə heu kəŋle ke Kataya taa. Ye cəlɔ kra-tɛɔe ahoo na atə náa wɔlaa, İle tənaya maa nyəna sı nyá tɔŋ ke maa waasəna İseyeli nyəma.

³⁸ İlena pá la řıpróyó teitei. Təw fema tananɔ na Ketiyəŋ nyaasi kəŋle nté, İlena lɔm lu na pá su pɔosiya. ³⁹ Ntəna í tə İso sı: Hai, yele má tasa-ŋ natəłəyi pəəsuyɔ. Taa mu-m na pááná. Ma caa sı ń tasa-m puluyɔ hɔluyɔ ke təm kɔlɔm. Pənɛntɛ cəlɔv í kra tetu tə tike, na kəŋle náa wɔlaa.

⁴⁰ İlena İso mu Ketiyəŋ nəɔ ke ahoo anı na kəŋle náa wɔlɔ na cəlɔv kra tetu tə tike.

7*Ketiyəŋ yoolaa ŋmɔnyɔv na nuɔɔwa (300) təm*

¹ Mpróyó Ketiyəŋ na i yoolaa pa kula ləŋ ke tananɔ nakuli na pá polo pá pułı Halotı hite nəɔ, na Matiyəŋ nyəma náa puləna İlim ntəɔŋ tə ké Molee pulaya cəlɔ.

² İlena Tacaa tə Ketiyəŋ sı: Nyá yoolaa kəla təw, ma kaa tı Matiyəŋ nyəma ke nyá niŋ taa, na pə kə na ń sa nyá tı sı nyá tɔŋ ké n lapənaa. ³ Mpu tə, heeli-we sı, səɔntɔnaa í məli təyaya.

Mpruyule yəlaa iyisi hiu na naale (22000) məlaa, na pə kaasi yəlaa iyisi naanɔwa (10000) tike. ⁴ Mpróyó Tacaa təma Ketiyəŋ sı: Nyá yoolaa kəla təw tətə. Tiina-weɔe ləw nəɔ, na ma maɔamaɔa má təəsi potaa na cayalaa.

⁵ Yoolaa tii təna, İlena Tacaa heeli-i sı: Faɔa mpa paa tí lɔm na niŋ İsu hası tə, na pa mpa. Na mpa paa luŋ akula na pá nyəw tə na pa mpa.

⁶ Mpróyó pa taa yəlaa ŋmɔnyɔv na nuɔɔwa (300) tiwa lɔm İsu hası. Pə kaasa mpa İlena pele pá luŋ akula na pá nyəw. ⁷ Ntəna Tacaa heeli Ketiyəŋ sı: Yoolaa ŋmɔnyɔv nuɔɔwa wei i tiwa lɔm tə mpe pa niŋ taa ké maa tı Matiyəŋ nyəma na pá waasi İseyeli nyəma. Pə kaasa mpa tə, paa wei í məli i tɛ.

⁸ Mpróyó Ketiyəŋ suwa yəlaa ŋmɔnyɔv na nuɔɔwa (300) inı na í mu kpentaa təɔnası, na pa tutuyɔ na pele pá məli təyaya.

Na Matiyəŋ nyəma náa sika tetəkəle taa ké mpe pa pətɛɛ.

Pə hɔla İseyeli nyəma sı paa la akanaa

⁹ Mpróyó Tacaa heela Ketiyəŋ ke ahoo anı sı: Kuli na ń tii Matiyəŋ nyəma tesikile taa. Mpi tə, ma tı-weɔe nyá niŋ taa ké. ¹⁰ Ye səɔntu we-ŋ na tiıu, İle n kpenna nyá təmle tɔ Pula. ¹¹ N ká nu pa kuyəɔtʷɔtʷɔ, İlena pá səəsi-ŋ apalɔtɔ.

Ntəna í na Pula pá cəŋ na pá polo pá tala tətəŋle kancaalaya nyəntɛ. ¹² Na Matiyəŋ nyəma, na Amaleke nyəma, na İlim təlhule tə təntaa pilina tetəkəle təna İsu kɔtolon, na pa yooɔonaa náa we İsu lɔm nəɔ kanyəŋa, pa fei kalbyɔ. ¹³ Ketiyəŋ pa tala mpu, İle nəɔlɔv keesəyi i taapalu nté toosee sı: Ma toosaa kəle sı ma na potopoto nəɔlɔv^a na í pilimiyi tá tesikile na í yooa cəkəle na í pəsi-tɛɔe kpentəlası.

^a 7:13 potopoto nəɔlɔv: Potopoto nəɔlɔv, pele pa tɛ təɔnaya pee naalı a potopotonaa ke pa keesəyi cəne.

¹⁴ Mpuvule i taarpalv nəvo təkpaυ sι: Isəna Isəyeli tv Ketiyoŋ ká kəli-tv təvo n na mpυ. Iso tēma i taa ké sι i tvyi tá tənaya i niŋ taa.

¹⁵ Ketiyoŋ nu toosee anι a kuseyesətv, lēna í hənι atē na í sēe Iso. lēna í mēli i yoolaa kiŋ na í tv sι: I nyəkι na í kolι. Tacaα twα Matiyāŋ nyəma kē mē niŋ taa ké.

Matiyāŋ nyəma sewa yem yem

¹⁶ Mpuvó Ketiyoŋ faŋa yoolaa ŋmυnυvo na nuŋvwa (300) inəyi kpeka tooso, na í cela-weyē tutuŋ na hēŋ sι pá pa kahulasι tō. ¹⁷ lēna í tv-wē sι: I nyənəŋəna-m yoo. Ye tv tala pa tēsikile na má lapa isəna mpi dē í la mpυ. ¹⁸ Ye í nuwa má na ma həvoŋvυ nyəma tv hula tá tutuŋ, dē mu holi mē nyəŋ tvtv na pé cəv na pé ta. Na í kpeŋti na i yəvətəna nəvo səsaya sι: Tacaα na Ketiyoŋ pa nyəma nté tá.

¹⁹ Pə tapα ahoo hēka kē waatv wei tanlaa layasəyi tēma dē Ketiyoŋ na i yoolaa nuŋvwa (100) kpekəle, pa tala kolontunaa tēsikile tənaya tvv kēle. lēna pá huli pa tutuŋ na pá yəki pa hēŋ. ²⁰ Mpuvó kpeka naale wei pə kaasaa tv, dē i lapa mpυ tvtv, na pá tvki kahulasι na niŋ mpətəŋ na tutuŋ kē niŋ ntəvəŋ taa, na pá yəvətəna nəvo səsaya sι: Tacaα na Ketiyoŋ paa tvvəna.

²¹⁻²² Mpuvó pa tēna pa tama kolontunaa tēsikile na pá səŋa pa tēsəŋlēnaα kē mpυ, na pá tvŋna tutuŋ hυlvυ. lēna Tacaα lá na acufu svv Matiyāŋ nyəma yoolaa taa, na pá svv kiisυvυ, na pá kvyi tēmayα pa taa pa tike. Mpuvó pa yawa na pá se na lēlaa mələna Peti-Sita kē Seleta tō. Haləna pá tala tĩmpi pa yaa sι Apeeli-Mehola kē Tapaa cəlv tv.

²³ lēna pá yaa Isəyeli kpeka lēna, Nefətali nyəma, na Asee nyəma, na Manasee nyəma tēna na pá tvvəni Matiyāŋ nyəma. ²⁴ Mpuvó Ketiyoŋ tilaa na pá heeli lřalayim nyəma kē pəvəŋ taa sι: I tii ləŋ na í cē Matiyāŋ nyəma na í tan-weyē Yaatanι tətēsəle haləna Peti-Pala.

lēna lřalayim nyəma náa la mpυ. ²⁵ lēna pá kpa Matiyāŋ awulaa naale Olerι na Serι. Na pá kv Olerι kē Olerι kvkpaŋvυ tō, na pá kv Serι dēyē Serι tənyaasəle. lēna pá tayani kolontunaa waali kē tvvυ. Mpuvó pa pona Ketiyoŋ kē awulaa mpe pa nyəvəŋ kē Yaatanι waali.

8

lřalayim nyəma pááná mvυv

¹ Mpuvó lřalayim nyəma pəvsa Ketiyoŋ na pááná sι: Waatv wei n pukaya Matiyāŋ nyəma yoonav tv pə lapa isəna na nι ta yaa-tv?

Haləna pá na-ι pá yoo tv tō kē səsəm. ² Mpuvule i pəvsa-wē sι: Pepe taa ké má na-me tv kēsəyι? Tvυv pēe kancaalaya nyəna i takι leleŋ kē kantəkaya nyəna. Pə taprvυ nté sι: Mpi mu lapa tv, pə tēē mpi tá lapa tv təcayacaya. ³ Iso yelaa na í kv Matiyāŋ awulaa Olerι na Serι. Mpu tv, pepe taa ké má na-me tv kēsəyι?

Ketiyoŋ yəvətα mpυ, dēna lřalayim nyəma pááná hēē.

Ketiyoŋ kē Yaatanι ilim tvlvle tō

⁴ Mpuvó Ketiyoŋ pa tesa Yaatanι na pá kawa tvtvətvəvə. Paa na mpυ na pá tvayani pa kolontunaa waali kē tvvυ. ⁵ Pa tala Sukətι, dēna Ketiyoŋ tv icate nyəma sι: I ha ma yoolaa kē tvvənyaya, pə nu-weyē. Mpi tv, tv tvŋna Matiyāŋ awulaa Sepa na Saləmuna kē tvvəvəŋvυ kē.

⁶ Mpuvule icate nyvυvυ nyəma pəvsa-ι sι: Pepe tō kē n caa sι tv cēle-ŋ tvvənyaya na nι ta kpaα Sepa na Saləmuna? ⁷ Tənayale Ketiyoŋ nəvo təkpaυ sι: Tacaα í tvvα Sepa na Saləmuna kē ma niŋ taa, maa cəli-me na wəlayα tvtv taa səvα na səsəvnaα.

⁸ lēna pá tēna Penuwēli, na Ketiyoŋ sələmi kvlm tv ntəyi icate nyəma, na pēle pá cə-ι teitei isυ Sukətι nyəma. ⁹ Mpuvó Ketiyoŋ heela-wē sι: Ye ma lapa aka na má mələα, maa yəki mē icate taa atē na isə kutuluvυvυ səsəvv.

¹⁰ Sepa na Saləmuna pa yoolaa paa wē Kaləkəv, na pé kaasa-weyē iyisi naanvwa na kakpaα (15000). Isəna pι kaasa ilim tvlvle tvntaa tvvəle. Mpi tv, Ketiyoŋwē pa tēma yəlaα iyisi nuŋvwa na hiυ (120000) kē kvvυ. ¹¹ lēna Isəyeli nyəma kēli mpaav ŋku ilim tvlvle tvntaa tvvəyι tvvə Nopa na Yopovα pə ilim tvlvle tō, na pá kvəlι pa kolontunaa. Pəcó pēle paa nyəma sι pa lυ-təyι. ¹² lēna Matiyāŋ awulaa Sepa na Saləmuna pá se. Ama lřayeli nyəma tvvəna-wē na pá kpa-wē na kolontunaa kpekəle tēna laŋa pəsi.

¹³ Ketiyoŋ pá luna yoo na pá kpeŋ, dēna pá kpaŋa Hēlesι kvkpaυ mpaav. ¹⁴ Mpuvó i kpa Sukətι ifepυ nəvəlv na í pəvsa-ι, dēna dē í ŋmaa-ι icate nítē tv nyvυvυ nyəma hēla. Pa wē yəlaα nvtoso na naanvwa na naatosompəvəlayα. ¹⁵ Pə waali kē Ketiyoŋ polaa na í mayana Sukətι nyəma na í tv-wē sι: I tvvə sι nti í ka tvv-m sι paa pə nu ma yoolaa í kaa ha-weyē tvvənyaya sι ma ta kpaα Sepa na Saləmuna tv. Tv, mpeyēlv ma kpa cəne.

¹⁶ lēna í caa wəlayα tvtv taa səvα na səsəvnaα na í həna Sukətι nyvυvυ nyəma ŋkpaŋŋ. ¹⁷ lēna í yəki Penuwēli icate taa atē na isə kutuluvυvυ na í kv yəlaα.

¹⁸ Pə waali kē Ketiyoŋ pəvsa Sepa na Saləmuna sι: Yəlaα mpa pa kvvα Napəv tv pa wē isəna tvv? lēna pá cə sι: Pa nəvəvəna-ŋ kē. Pa caya kē isυ wulav piya. ¹⁹ Mpuvule Ketiyoŋ sι: Ma

taalbnaa ké, ma na-we ta too kolóm. Ma tuukina Tacaa si ye í taa kó mpe iní, ma maɣamaɣa ma taa ku-me tətə.

²⁰ ɁlɁna í tə í pəyalu kancaalaya nyəŋ Yetee si: Polo ní ku-we.

Ama pəyaya ta pəsi na ká kusi ka layate. Mpi tə, kaa kəla kəsəyuy, ɁlɁna səyontu we-ke. ²¹ Ntəna Səpa na Saləmunna pá tə Ketiyəŋ si: Ku-tuyu nyá maɣamaɣa, yuləkpasu təmle ké.

Mróyó Ketiyəŋ kowa awulaa mpe pa naale, na í wəyəsí pa yooyoonaa luuy tɛe kawulaya wəla təlanaa.

Ketiyəŋ səm

²² Mróyó Iseyeli nyəma təma Ketiyəŋ si: Təyó tá təw ké kawulaya, nyá waali ké nyá piya na pele pa piya. Mpi tə, nyá yarəna-tuyu Matiyəŋ nyəma niŋ taa. ²³ Ntəna Ketiyəŋ si: Aai, pə taya má yaa ma pəyaya nakəli kaa təyona mə təw ké kawulaya. Ama Tacaa kele mə wulaw.

²⁴ Ɂle nti ma sələməyi-me təyole si paa mə taa wei í ha-m kukuule nte í hika kolontunaa te tə. Matiyəŋ nyəma ka ké Isəmayeli nyəma, Ɂle paa wəna kukuwee ké. ²⁵ ɁlɁna pá tisi si paa cele-í na luyu kolómuyə.

Mróyó Ketiyəŋ pəwa toko na pá pətəyi pa ŋkraŋyapəlasí nsəyi pə təw. ²⁶ Na kukuwee aní á lu isu kiloonaa hiu. Na pəcə pə kaasi kacəka kukuwee isu ŋkraŋyapəlasí, na tokonaa kəsəema kəpama mpa Matiyəŋ awulaa suukaya tə, na pa yooyoonaa təlanaa. ²⁷ ɁlɁna Ketiyəŋ luw kətəlaa toko wei pa pəəsəyənə Tacaa ke tam tə na í tó wolanaa mpeye í təw, na í su Ofəla icate taa. Mróyó Iseyeli nyəma suw toko mətəyi laaw na í pəsi Ketiyəŋ na í təyaya nyəma ke katəka.

²⁸ Pə krayaw waatu iní təyó Iseyeli nyəma ŋmakəla Matiyəŋ nyəma, pa ta tasa pa təyi hikuuy. ɁlɁna tətə hɛəsí pusi nule təcu. Haləna Ketiyəŋ na í səm.

²⁹ Mróyó Ketiyəŋ məla í te na í caya təna. ³⁰ Ɂ pəyalaa ka we nutoso na naanowa ké. Mpi tə, í ka wəna alaa pəyale ké. ³¹ Ɂ alu səkpele nyəŋ wei í ka we Sikem tə í lula-í apaləpəyaya, pa yaa-ke si Apimeleki. ³² Kpətəlaya kəpəŋka ke Ketiyəŋ səpənaa na pá pimi-í cəwə səsə Apiyesee pəlaaw taa ke tɁmpi paa pima í caa Yowasi təyó Ofəla icate taa.

³³ Ketiyəŋ səpa mpw, ɁlɁna Iseyeli nyəma tayaní tunj laaw taa ké məluyə, na pá laaki pa tuyu ŋku pa yaa si Paali-Poli tə. ³⁴ Pa ta təəsí pa Isə wei í yapa-weyə kolontunaa mpa pa cəəna-we tə pa niŋ taa tə. ³⁵ Paa na Ketiyəŋ ka ləpa pa təw ké teu tə, pa taa nəyolə ta təəsí í təyaya nyəma təw.

9

Apimeleki pəsa Sikem wulaw

¹ Mróyó Ketiyəŋ pəyalu Apimeleki pola í Ɂkpenaa ke Sikem na í tə pá na í too ləyuy nyəma təna si, ² pá pəəsí icate nyəma si: Ɂ caa si Ketiyəŋ piya nutoso na naanowa í təyona mə təw ké kawulaya yaa yulə kolóm? Ɂle í təəsí si maɣale mə kəyəpu.

³ Ntəna í Ɂkpenaa polo na pá heeli təm ntəyi Sikem icate nyuyə nyəma. ɁlɁna pele pá tu pa taa si paa sɛəna í təw. Mpi tə, í ké pa yulə ké. ⁴ ɁlɁna pá ləsi pa tuyu ŋku pa yaa si Paali-Peli tə kə kutuluyə taa ké liyitee nyəyətə nutoso na naanowa na pá ha-í. Anəyi í fela tətəlataa, na mʉsəŋtənaa, na pá tó í waali.

⁵ ɁlɁna pá polo í caa tɛyɛ Ofəla, na í kó í tɛtənaa nutoso na naanowa iní í tənaya kəkpaŋuyə kolómuyə təw. Pa taa səkpele kolóm Yotam tike sena na í ŋmeli. ⁶ ɁlɁna Sikem na yoolaa tɛ yəlaa təna koti na pá polo icate təyɛ kulalaaw tɛe, na pá kpaali si Apimeleki pəsa wulaw yoo.

Yotam sɛe yəlaa ke isə

⁷ Yotam nu mpw, ɁlɁna í kpa pəyuy Kalisim nyuyə taa na í kiisi si: Sikem nyəma mɛ, ye í caaki si Isə í nuna-me, Ɂle í ke ŋkraŋŋ.

⁸ Kuyaku nakoləyi tunj təwa si í kpaaki wulaw. ɁlɁna í tə tuyu ŋku pa yaa si Olifi tə si: Tu kpa-ŋ tá wulaw. ⁹ Tənaɣale Olifi təma í taapalaa si: Ma yeke nim mulyuy nté na Isə na yəlaa pa lanja hɛəna-m ɁlɁna má kuyi ma ti si ma təkí tunj təw ké kawulaya na? ¹⁰ Mpyəle tunj yaa ŋku pa yaa si fiki tə si: Kəw na tə kpa-ŋ tá wulaw. ¹¹ Tənaɣale fiki si: Ma yeke ma pee leleŋ nyəna anəyi ləyuy ntəna má kuyə ma ti si ma təkí tunj təw ké kawulaya na? ¹² ɁlɁna í yaa tuyu ŋku pa yaa si lɛsɛŋ tə si: Nyaa kəw na tə kpa-ŋ tá wulaw. ¹³ Ntəna kole kə cə si: Ma yeke solum puuu nté si Isə na yəlaa pá yələəna-m, ɁlɁna má kuyə ma təyi yem si ma təkí tunj təw ké kawulaya na? ¹⁴ Pə waali ké tunj təna kpəntaa na í maɣana səwa hotiya na í tó-ké si: Kəw na tə kpa-ŋ tá wulaw. ¹⁵ Ntəna səwa hotiya tə-we si: Ye tampana si í caa má la mə wulaw, í kəw na í cəəsí mə tənaya ma isotom taa. Ye pə taya mpw kəkə ká luna ma səwa taa, na ká nyaya na ká kpəntəna Lipəŋ tunj səsəŋŋ.

¹⁶ Mróyó Yotam taaas si: Isu mə kpaaluyə si Apimeleki kele mə wulaw tə tampana nté? Ketiyəŋ lapə-meyə təma səsəəna wəna tə í təəsə a təw na í la í na í təyaya nyəma ke kəpəntə na? ¹⁷ Ma caa yoo mə yoo na í si mə səm na í waasi-meyə Matiyəŋ nyəma niŋ taa. ¹⁸ ɁlɁna saŋa mu lu í nyəma waali, haləna í kó í piya nutoso na naanowa ke kəkpaŋuyə kolómuyə təw. ɁlɁna í kpa Apimeleki ke Sikem wulaw si Ɂlé í ké mə kəyəpu. Pəcə Ketiyəŋ yom alu nyəŋ pəyaya

nté. ¹⁹ Ama ye kɔpantɔ ke ɪ lapa Ketiyɔŋ na ɪ tɔyaya nyáma, ɪle Apimeleki í heesi mə laŋa na mu heesi ɪ nyənte. ²⁰ Ye pə taya mpɔ kɔkɔ í luna Apimeleki taa na ká nyaya Sikem na yoolaa te yəlaa, na kɔkɔ lu pele pa kin na ká nyaya Apimeleki.

²¹ Yotam tɛma mpɔ, ɪlena í se ɪ tɛtɔ Apimeleki na í polo ɪ ŋmɛli Peela.

Sikem nyáma kola Apimeleki tɔɔ

²² Apimeleki tɔyɔ kawulaya ke ɪseylɛ ke pusi tooso. ²³ Pə waali ké ɪsɔ yelaa na Sikem nyáma taa kɔrentəna tɛma. ɪlena Sikem nyáma kuli Apimeleki tɔɔ. ²⁴ Pə lapa ŋpɔyɔ sɪ ɪ tɛtɔnaa mpa Sikem nyáma ka sənə-ɪ na pá kɔ tɔ, pa səm í məli í na-we pa nyɔɔŋ taa, na pá ɪɛtɪ-ɪ. ²⁵ Pa caakaya sɪ pá hiki Apimeleki, ɪlena pá pona yəlaa ke pulasi taa na pá papɪ təna, na mpaav tɔntɔ wei í tɛeki, ɪle pa ɪɛki ɪ wontu. Mpɔyɔ wulau nu-ti.

²⁶ Mpɔyɔ kuyaku nakuli ɪpɛti pəyalu Kaali na ɪ tɛtɔnaa pa pola Sikem, na ɪcate nyáma la-weye naani. ²⁷ ɪlena pá polo pá kóólí tɔŋ wei pa yaa sɪ ɪɛɛŋnaa tɔ na pá lá pɔ solom na pá nyɔɔ, na pá ŋmaali. Na pá sɔv pa tɔyɔ kutuluɔ taa, na pá tɔyɔ na pá nyɔɔ tɔtɔ. ɪlena pá tɔv Apimeleki. ²⁸ Haləna Kaali tɔ sɪ mpaɔa Sikem nyáma? Na pepe tɔɔ ké tu nyana Apimeleki? Awe nyəma-ɪ? Ntəŋ Ketiyɔŋ pəyalu keɛ? Sepuli keɛ ɪcate nyɔyɔ tɔ, ta kaa nuna-ɪ. Mə cəsɔ Hamoo wei í ké mə kɔkɔle nyɔyɔ tɔ tɔyɔ pə weɛ sɪ í se. ²⁹ Ye maa kəna ɪcate nyɔyɔ tɔ, maa tɔyɔna Apimeleki ké. Apimeleki í tayani ɪ yoolaa na í kəna na ma na-we tə yoo.

³⁰ ɪcate nyɔyɔ tɔ Sepuli nu Kaali tɔm nti, ɪlena ɪ pááná hu. ³¹ Na í tili mukaya na í heeli Apimeleki sɪ: Kaali na ɪ tɛtɔnaa pa kəma Sikem na pá yoosiɔi nyá na ɪcate nyáma. ³² Mpɔ tɔ, pə weɛ sɪ nyá na nyá yəlaa í polo ahoɔ na í papɪ-ɪ tawa taa. ³³ Na cele tanaŋ í tii ɪcate tɔɔ ké ilim luw waatu, na í na ɪ nyáma pá luki nyá tɔɔ, ɪlena ŋ nyɪ isəna í ká lana-we tɔ.

³⁴ Mpɔyɔ Apimeleki faya ɪ yəlaa ke tɔm ɪyiti na pá polo pá papɪ Sikem ɪcate waali. ³⁵ Waatu wei Kaali luwa na í səŋ ɪcate nənɔyɔ, ɪlena Apimeleki na ɪ yəlaa pá lu təŋmelle. ³⁶ Kaali na-we, ɪlena í heeli Sepuli sɪ: Nyəni, yəlaa watɔyɔ pulaya na pá tiiki yee. Ntəna Sepuli nɔyɔ təkpaɔ sɪ: Pulaya isotom ke n yaa sɪ yəlaa na?

³⁷ Kaali ta tisi, ɪlena í tɔ sɪ: Nyəni, yəlaa tiikina na heko taa pulaya tɔɔ. Na tintiyile ləntɛ ná tɛsəyi pee pəsəlaa tɔyɔ kolalaa mpaav.

³⁸ ɪlena Sepuli tɔ sɪ: Tasa kpesuyɔ ɪle. Matəŋ n təŋaya cənɛ sɪ: Aweye pa yaa Apimeleki na táa nukəna-ɪ? Tɔv, ɪ na ɪ yəlaa mpa n tɔvaya tɔ pa kəŋna nté. Polo nyá na-ɪ í yoo ɪle.

³⁹ Mpɔyɔle Kaali tɛwa Sikem nyáma ke nɔyɔ na pá na Apimeleki pá naali yoo. ⁴⁰ Apimeleki sɔv ɪ tɛɛ, ɪlena unɪ í kuu-te na pá tɔ tɛma waali, na pə kɔ yəlaa ke səsəm na pəcɔ pá takɪ ɪcate nənɔyɔ. ⁴¹ ɪlena Apimeleki polo na í caya Aluma na Sepuli náa tɔyɔni Kaali na ɪ tɛtɔnaa sɪ pá taa məli Sikem taa.

⁴² Tɔv fəma, ɪlena Sikem nyáma tayani pa ti sɪ pa puki tawa taa na pá tayasi-təyi Apimeleki. ⁴³ ɪlena í faya ɪ yoolaa ke kɔkɔ tooso, na pá papɪ təna. Waatu wei ɪ ná Sikem nyáma lu ɪcate nənɔyɔ, ɪlena í tii pa tɔɔ ké kɔkɔ. ⁴⁴ Ntəna Apimeleki na kɔkɔle ləntɛ pá polo na pá tɔŋ ɪcate nənɔyɔ sɪ kolontuna ɪ məli ɪcate taa, na kɔkɔle naale nyəntɛ náa nyala yəlaa ke tawa taa, na pá ku-weye səsəm. ⁴⁵ Na Apimeleki yooa ɪcate ke ilim na pə tɛm, na í kɔ tə yəlaa, na í wakəli-te na í ɪɛki-te. ɪlena í ŋmusɪ tɔ taa ké tɔm.

⁴⁶ Waatu wei Sikem atɛ na ɪsɔ kutuluɔ yəlaa ná mpɔ, ɪlena pá polo pa təna na pá sɔv tɔyɔ Paali-Peli kolonja kutuluɔ taa. ⁴⁷ ɪlena Apimeleki nu sɪ pa polaa na pá ŋmɛli təna. ⁴⁸ Mpɔyɔ ɪ pona ɪ yoolaa ke Saloməŋ pulaya tɔɔ, na í kɔyaya laale na í setɪ tɔyɔ pilinja na í hɔyɔli-ke. ɪlena í heeli-we sɪ: ɪ la ɪsu na lapɔ tɔyɔ ləŋ. ⁴⁹ ɪlena paa wei í setɪ ɪ pilinja na pá tɔ ɪ waali na pá pona taasi na pá kaa tɔyɔ kutuluɔ nɔyɔ, na pá tɔ kɔkɔ. ɪsəna Sikem atɛ na ɪsɔ kutuluɔ yəlaa səpa tɔyɔle. Apalaa na alaa mpa pa səpa təna tɔ pa tala ɪsu yəlaa iyaya (1000) ke mpɔ.

Apimeleki səm

⁵⁰ Apimeleki lu təna, ɪlena í polo Tɛpɛɛsɪ ɪcate na í nyala-te na í ɪɛki-te. ⁵¹ Tə taa ka we atɛ na ɪsɔ kutuluɔ tɔŋ nyəŋkɔ nakuli. ɪlena ɪcate apalaa na alaa na nyɔyɔ nyáma polo na pá sɔv ku taa na pá təkɪ nənɔyɔ, na pá kpa nyɔyɔ taa na pá caya. ⁵² Mpɔyɔ Apimeleki kɔtəna kutuluɔ ŋkɔ ku nənɔyɔ sɪ ɪ tɔyɔ kɔkɔ. ⁵³ ɪlena alɔ nɔyɔlɔ ɪ yaya ɪ nyɔyɔ taa ké nem na kó tul. ⁵⁴ Mpɔyɔle ɪ tɔma ɪ yooɔ wontu təkulu sɪ: Kɔkɔ nyá layatɛ na ŋ tɛɛsɪ-m. Pá taa kɔɔ na pá yoyɔtɪ sɪ alɔ kuna-m.

ɪlena ɪfepu unɪ ɪlɛ í sɔ Apimeleki ke layatɛ na í sí. ⁵⁵ ɪseylɛ nyáma nawa sɪ ɪ səpa. ɪlena paa wei í məli ɪ tɛ.

⁵⁶ ɪsəna ɪsɔ fələna Apimeleki ke ɪsayatɔ nti ɪ lapa ɪ caa, na í kɔ ɪ tɛtɔnaa nutoso na naaŋwa tɔyɔle. ⁵⁷ Pəyele ɪsɔ yelaa na pá fəli Sikem nyáma ke pa ɪsayatɔ ke teitei ɪsu Yotam ka təŋsyu-weye mpusi tɔ.

¹ Apimeleki səpa, ilena Isakaa kpekəle taa tu Puwa pəyalu Tola nάά kulu. Toto saali kəle. Tola un i waasəna Iseyeli nyəma. Samii icate taa kέ i ka we Ifəlayim pəy nyoəy taa. ² Pusi hiu na tooso təcu kέ Tola paasəna-we. I səpa, ilena pά pimi-i Samii icate taa.

³ Mprόyό Kalaati tu Yayii nά ləeta Tola lonte na i paasəna Iseyeli nyəma ke pusi hiu na naale. ⁴ I pəyalaa ka we yulu nyoəy hiu na naanowa kέ. Paa wei na i kpanəyaa na i icate ke Kalaati həyəlbyu taa. Halu pa tənna təna-weye yaav si Yayii acaləe. ⁵ I səpa ilena pά pimi-i Kaməy icate taa.

Amoni nyəma yookina Iseyeli nyəma

⁶ Mprόyό Iseyeli nyəma tasa lapu ke mpi pə ta maya Tacaa tə. Pa sūu Paalənaa na Asətətənaa ke laav. Pa laa tətəyō Siliu nyəma, na Sitəy nyəma, na Mowapu nyəma, na Amoni nyəma, na Filiisi nyəma pa tuj. Pa ləwa Tacaa kέ təkpataa, paa tasəyi-i seu. ⁷ Ntəna Tacaa mu-we na pάáná na i tu-weye Filiisi nyəma na Amonii nyəma niy taa. ⁸ Pə krayav waatu un təyō pa sūu Iseyeli nyəma mpa pa we tetu nti tə taa Amolii nyəma ka we Kalaati ke Yaatanu waali təyō nuyuutu, na pά tūyō-weye wahala. ⁹ Halu Amoni nyəma təsi Yaatanu na pά yoonu Yuta nyəma na Pencamee nyəma na Ifəlayim nyəma. Ntəna Iseyeli nyəma lanje wakəli səsəm. ¹⁰ Mprόyό pa wiina Tacaa si: Ta Iso, tə wakələna-η kέ. Mpi tə, tə yela-η na tə laaki Paalənaa.

¹¹ Iləna Tacaa nάá pəəsi-we si: Waatu wei Icipiti nyəma, na Amolii nyəma, na Amoni nyəma, na Filiisi nyəma, ¹² na Sitəy nyəma, na Amaleke nyəma, na Mawəy nyəma, pa tu-meye wahala na i wiina-m tə, ma ta waasi-me? ¹³ Paa na mpu mə lə-m na i laaki tuj pə tō kέ ma kisaa si maa tasəyi-meye waasuyu. ¹⁴ I polo na i yaa tuj wei i ləsaa na i laaki tə, na ilé i waasi-meye mə lanwakəlle waatu.

¹⁵ Mprόyό Iseyeli nyəma tasaa si: Hai, Tacaa, tə wakələna-η kέ. Lana-tuyv isəna n səlaa tə. Ama waasi-tuyv sanja tətə.

¹⁶ Mpuyle pa ləwa pa tuj wei paa laakaya tə, na pά məli pa Iso seev taa. Iləna pa wahalanaa təm la Iso kέ pətətəle.

¹⁷ Mprόyό Amoni nyəma polaa na pά puli Kalaati nyəma həyəlbyu taa. Na Iseyeli nyəma nάá tənna mprόyό lapu ke Misipa. ¹⁸ Iləna kpeka yəlaanaa na pa nyuyō nyəma mpa pa we Kalaati tə pά pəəsi təma si: Tá taa awe ká téená-tuyv nəyō, na i yoonu Amoni nyəma? Wei i polaa pəntv ká pəsi Kalaati nyəma nyuyv tu.

11

Yefete pəsa Iseyeli nyəma nyuyv tu

¹ Yoolaa taa yoolu nəyəl v ka wenna Kalaati, pa yaa-i si Yefete, na i caa si Kalaati, i too ke apalaa təna alv. ² I caa un i alv ləlv ka lula-i apaluyiya tətəyō. Səle si kəma na sí lá yəlaa iləna sí təyōnu Yefete si: N kaa na ta caa kpancoou. Mpi tə, n kə ta caa nyutu taa pəyayaa kέ.

³ Mprόyό Yefete sewa i newaa mpe na i polo na i caya Təpu tetu taa. Iləna yəlaa mpa pa we isu un tə pά koti i kin na i na-we pά luki kuluv.

⁴ Pə taanəa, iləna Amoni nyəma kəə na pά yookina Iseyeli nyəma. ⁵ Yoo kəma na kó han iləna Kalaati səsaa polo Yefete waali kέ Təpu tetu taa ⁶ si: Kəə na n tē-tuyv nəyō na tə polo tə yoonu Amoni nyəma.

⁷ Tənyale Yefete si: Matəy mə taa kpana-m na i təyōnu-m ma tē? Iləna lanwakəlle mayana-me na i kəy ma waali suwe?

⁸ Ntəna səsaa si: Tə kəmayaa si n kəə na n tē-tuyv nəyō na tə yoonu Amoni nyəma na n la ta na Kalaati nyəma tá nyuyv tu.

⁹ Kələna i cə-we si: I mələna-m si tə yoonu Amoni nyəma na Tacaa i tu-weye ma niy taa, maa la mə nyuyv tu na?

¹⁰ Mpuyle səsaa si: Yee, tu la mpu. Tacaa kəle tá aseeta tu.

¹¹ Mprόyό Yefete təyaa Kalaati səsaa na yəlaa kra-i pa nyuyv tu, na pά tu yoolaa tənaya i niy taa. Iləna Yefete ləli tə təna nti i na səsaa pa yəyətəa na pά su təyō Tacaa isentaa.

Təmnaa mpa Yefete heela Amoni nyəma tə

¹² Mprόyό Yefete tilaa na i pəəsi Amoni wulav si: Ma na-η suwe na n kəə na n yookina ma yəlaa?

¹³ Ntəna ilé i cə si: Iseyeli nyəma luu Icipiti tə pa ləeka ma tetu ke pə krayav Alənəy tə. Haləna pə polo Yapəki na Yaatanu.

¹⁴ Mprόyό Yefete tasa tiluyv na pά heeli Amoni nyəma wulav si: ¹⁵ Pə taya Mowapu nyəma na Amoni nyəma tetu ke Iseyeli nyəma ləekaa. ¹⁶ Mpi tə, Iseyeli nyəma luu Icipiti tə, wəlaya tetu taa kέ pa təma, haləna pά tala Səsəncaasi Təyku. Pə waali kέ pa mələna Kateesi. ¹⁷ Tənyaa pa tilaa na pά sələmi Itəm wulav si: Ha-tuyv mpaav na tə fəyana nyá tetu taa. Ama ilé i kisaa. Iləna pά sələmi Mowapu nyəma na pəle pά kisi mpu tətə. Iləna pά saali Kateesi. ¹⁸ Pəle pə waali kέ pa kraya wulaya tetu mpaav na pά cəli Mowapu na Itəm pa tetu na pά lu Mowapu ilim təlule

təw. İlena pá siki Alənləñ ləw nəyɔ təna, pa ta sɔw Mowapɔ tətɔ taa. Mpi tɔ, pele pa tətɔ tɔña nté pəyɔ ŋke. ¹⁹ İlena İseyeli nyáma tili na pá heeli Amolii wulaw Sihonj wei i takaya kawulaya ke Hesəpəñ tətɔ tɔ si i yele-we na pá fayana i tətɔ taa na pá tɛɛ timpri pa puki tɔ. ²⁰ Sihonj ná tá lá İseyeli ke naani si i yele-we na pá fayana i tɛ. İlena í koti i yoolaa na pá yoonaw-e. ²¹ İlena İso Tacaa tɔ-weyɛ İseyeli nyáma niñj taa na pele pá kəli-we na pá lɛeki pa tətɔ tənaya həyɔluyɔ ŋkɔ kɔ taa. ²² Pə krayaw Alənləñ tɛtɛkəle na pá polo Yapaki ləw tɔ, na pá keli ilim təlule təw wulaya tətɔ haləna pá polo Yaatanu. ²³ İseyeli nyáma İso Tacaa hana i yəlaa tayə nəyɔ sɔ tɛ lɛeki Amolii nyáma tətɔ. İlena nyaa caaki si n tayani-təyi lɛekuyɔ na? ²⁴ Tətɔ nti nyá tɔyɔ Kemasɔ ha-ñ tɔ nyá kisa-ti? Mɔw tətɔyɔ tá wəna mɔraaw sɔ tɛ tɔyɔ tətɔ nti ta İso Tacaa ha-tɔ tɔ. ²⁵ Sipɔw pəyalɔ Palakɔ wei i kɛ Mowapɔ nyáma wulaw səsɔ tɔ, ilé i wəna tɔñ. Pəyɛle i ta yoonə İseyeli nyáma. Na aweyɛ nyaya təna. ²⁶ Pusi ŋmɔnuyɔ na niɔnɔwa (300) kɛle İseyeli nyáma caya Hesəpəñ na Alowɛɛ na pəcalɔ acalɛɛ taa na acalɛɛ nna a wɛ Alənləñ ləw nəyɔ tɔ a taa. İle pepe tɔw kɛ í taa lɛeki-weyɛ tətɔ ntəyi waatɔ unu i taa? ²⁷ Pə tayə má pəntənanə-ñ. Ama nyá wakələna na má, haləna ní yookina-m. Tacaa wei i huwkəna yəlaa ke təm tɔ, i huw ta na-me ta təm ke saña.

²⁸ Paa na mɔw Amoni wulaw ta yaa Yefetɛ təm ntəyi pɔlɔ.

Yefetɛ su nəyɔ

²⁹ Mɔwúyɔ Tacaa Feesuyɔ tii Yefetɛ tɔw, na í cəw Kalaati na Manasee tətɔ. Pə waali kɛ i pɔla Misipa ke İso kinj ke Kalaati tətɔ taa, na í tɛɛ Amoni nyáma ke yoonaw. ³⁰ İlena í su Tacaa ke nəyɔ sɔ: Ye n tɔ Amoni nyáma ke ma niñj taa, ³¹ kancaalaya yɔlɔ wei i ká lu ma səñuyɔ tɔyɔ maə la-ñ kətaya ŋka kəkɔ nyaya ka təna tɔ.

³² Mɔwúyɔ Yefetɛ ŋmaə Amoni nyáma tɔña na í yoonaw-e na Tacaa tɔ-weyɛ i niñj taa. ³³ İlena í kəli-we na í lɛeki acalɛɛ hiu ke pə krayaw Alowɛɛ, na pá cəw Mini tɔ. Haləna Apɛli-Kəlanim. İseyeli nyáma kɔ-weyɛ səsəm kɛ, iləna pá tii tɛfɛ.

³⁴ Waatɔ wei Yefetɛ məlaya i tɛ Misipa, iləna i pɛlə lu i səñuyɔ na í makɔ akilima na í paaki. I tike ke i ka lulaa, i feina apalɔpiya yaa alɔpiya lənsɔ tətɔ. ³⁵ I loosa-i, iləna i lanjɛ wakəli. Haləna í calɔ i wontu na i tɔ sɔ: Hai, ma pu, n kəñna ma nyuyɔ taa kɛ mpusi na í pəsəyi ma laakali suwe? Ma tema ma nəyɔ sɔw ke Tacaa, pə fɛi sɔ maə tuli tapəñ.

³⁶ Mɔwuyɔle i pɛlə cəwa sɔ: Ye n ka su Tacaa ke nəyɔ, lana-m isu n ka sɔw tɔ. Mpi tɔ, İso ná lapa ilé i nyəntɔ na í lɛeti nyá kolontunaa Amoni nyáma na nyá nəyɔ. ³⁷ İlena í sələmɔ i caa sɔ: Yele na má na ma taapalaa tɔ kɔpá pulaya taa kɛ isətɔnaa naale na má wii. Mpi tɔ, ma səki na má ta saata.

³⁸ İlena Yefetɛ tisi sɔ i pɔlɔ na í la isətɔnaa naale. Mɔwúyɔ í na i taapalaa pa kpa pulasɔ taa na í wii. Mpi tɔ, i səki na í ta saata. ³⁹ Isətɔnaa naale tema, iləna í məli i caa kinj na ilé i lana-i isu i ká sɔw nəyɔ tɔ, na í sí na í ta nyanta apalɔ. Pə krayaw waatɔ unu tɔyɔ İseyeli alaa sɔw wula ke ⁴⁰ paa pənaya ŋkaya kuyɛñ liyiti liyiti kɛ Kalaati tɔ Yefetɛ pɛlə tɔw.

12

İfəlayim nyáma na Yefetɛ pa yooi

¹ Mɔwúyɔ İfəlayim nyáma kɔlaa na pá tɛsɔ Yaatanu na pá polo Safəñ, na pá tɔ Yefetɛ sɔ: Pepe tɔw kɛ n pɔlaa na í yoonə Amoni nyáma ke nyá tike na í tá yaa-tɔ sɔ tɔ-ñ niñj? Mɔw tɔ, tu sɔ nyá təyaya ke kəkɔ.

² İlena Yefetɛ cə-wɛ sɔ: Amoni nyáma caakaya ma na ma yəlaa na yooi kɛ. Haləna tɔ yaa-me sɔ i kəw na í səna-tɔ na í kisi. ³ I kisa mɔw, iləna ma sɔ ye səm səm. İlena má tɛsɔ tɔña na má yoonə Amoni nyáma na Tacaa tɔ-weyɛ ma niñj taa. Təw, pepe tɔw kɛ í koma-m yoonaw ke pənɛntɛ?

⁴ İfəlayim nyáma ka tɔw Yefetɛ-weyɛ sɔ: I sewa tá tɛyɛ na í cəwɔ Manasee nyáma kinj. Tənayaɛ Yefetɛ kɔyɛla Kalaati nyáma na pá polo pá yoonaw-e na pá kəli-we. ⁵ İlena Kalaati nyáma cə-weyɛ timpri timpri pa tɛsəyənə Yaatanu tɔ. Ye nəyɔlɔ kəma na í nəyəsəna İfəlayim tɔ, ilə pa pəwɔsɔ-i sɔ: N kɛ İfəlayim tɔ kɛ?

Ye i cəwa sɔ aai. ⁶ İle pa təmu-i sɔ: Mɔw tɔ, yəyɔti sɔ sipoleti. İlena ilé í pənti sɔ sipoleti. Mpi tɔ, pele paa pəsəyi hətɛ nte tɔ yaaɔ ke teitɛ. I pəntəyi mɔw, iləna pá kɔ-i kɔpəkɔ ke Yaatanu tətɛ səle təna. İfəlayim yəlaa iyisi nule na naale (42000) səpəna tənaya waatɔ unu.

⁷ Mɔwúyɔ Yefetɛ paasəna İseyeli nyáma ke pusi naatoso. İlena í sí na pá pimi-i i cəte kɔlɔlle Kalaati taa.

İseyeli nyuyɔ nyáma lɛlaa: İpəsəñ na İləñ na Apətəñ

⁸ Yefetɛ waali kɛ Pətələhem tɔ İpəsəñ ná paasəna İseyeli nyáma. ⁹ I lula apalɔpiya ke hiu na naanɔwa na alɔpiya ke hiu na naanɔwa. Mɔwúyɔ i hawa i pɛləa ke kɛka ləna nyáma na í caa i pəyalaa ke alaa ke kɛka ləna nyáma tətɔ. Pusi naatosompəyɔlaya ke i tiika İseyeli nyáma. ¹⁰ Pə waali kɛ i səpa na pá pimi-i Pətələhem.

¹¹ İpəsəñ waali kɛ Sapuləñ tɔ İləñ ná paasəna İseyeli nyáma ke pusi naanɔwa. ¹² I səpa, iləna pá pimi-i Ayaləñ ke Sapuləñ tətɔ taa.

¹³ Ɔlɔŋ waali ke Pilatɔŋ tɔ Hilili pɔyalɔ Apɔtɔŋ nɔ paasəna Ɔseyeli nyɔma tɔtɔ. ¹⁴ Ɔlɔla apalɔpɔiya nɔle na ɪ saalənaa ke hiu na naanɔwa na pɔ cakɪ kraŋasɪ nɔtoso na naanɔwa. Ɔlena Apɔtɔŋ paasəna Ɔseyeli nyɔma ke pusi pɔlefeɪ naanɔwa. ¹⁵ Ɔkɔma na ɪ sɪ, ɪlena pɔ pimi-ɪ Pilatɔŋ ɪcatɛ taa ke Ɔfɔlayim hɔɔlɔɔ taa kɛ Amaleke nyɔma tɛtɔ taa.

13

Samsəŋ lɔlɔɔ

¹ Mɔpɔyɔ Ɔseyeli nyɔma tasa lapɔ ke mpi pɔ ta maɔa Tacaɔ tɔ. Pɔ tɔɔ kɛ ɪlɛ ɪ tɔ-wɛyɛ Filiisi nyɔma niŋ taa kɛ pusi nɔle tɔcu.

² Tanɔ lɔlɔɔ taa tɔ nɔɔlɔ ɪ ka wɛnna Sola, na pɔ yaaki-ɪ sɪ Manɔwa. Ɔ alɔ ka kɛ kaalɔlaya kɛ ɪ feɪ pɔyaya. ³ Mɔpɔyɔ kɔyakɔ nakɔli Tacaɔ ɪsɔtaa tillu lu alɔ unɪ ɪ tɔɔ, na ɪ tɔmɪ-ɪ sɪ: Ma nyɔma sɪ n kɛ kaalɔlaya, ɪlɛ n feɪ pɔyaya. Paa na mpɔ tɔ, n kɔ la teu na n lɔli apalɔpɔyaya. ⁴ Mpɔ tɔ, pɔ kraɔaɔ pɔnɛntɛ tɔ, taa nyɔɔ sulɔm yaa kɔnyɔnyɔɔm kɔkɔkɔm napɔli. Pɔyɛle taa tɔyɔ mpi Ɔsɔ kisina-mɛ tɔ. ⁵ Mpi tɔ, n ka la teu na n lɔli apalɔpɔyaya. Hɔnɔyɔ kaa kra ka nyɔyɔ taa. Pɔ taya pɔlɔ, hatoo ka too lotu taa kɛ ka kɛ Ɔsɔ nyɔŋka, na ŋke kaa caaləna Ɔseyeli nyɔma hɛtɔyɔ ke Filiisi nyɔma niŋ taa.

⁶ Ɔlena alɔ polo na ɪ keɛsɪ ɪ paalɔ sɪ: Ɔsɔ yɔlɔ nɔɔlɔ ɪ luɔna nteyɛ ma tɔɔ, ɪ nyənɔyɔ wɛ sɔɔŋtɔ kɛ ɪsu Ɔsɔ ɪsɔtaa tillu. Ma ta pɔɔsɪ-ɪ timpɪ ɪ luɔna tɔ. Pɔcɔ ɪlɛ ɪ ta tu heeli-m ɪ hɛtɛ. ⁷ Halɪ ɪ heela-m sɪ maɔ la teu, na mɔ lɔli apalɔpɔyaya. Ɔlɛ pɔ kraɔaɔ pɔnɛntɛ tɔ, mɔ taa tasa sulɔm ke nyɔɔɔ, yaa kɔnyɔnyɔɔm kɔkɔkɔm napɔli. Pɔcɔ mɔ taa tɔyɔ mpi Ɔsɔ kisina-tɔ tɔ. Mpi tɔ, pɔyaya ŋke ka kɛ Ɔsɔ nyɔŋka ke hatoo ka too lotu taa kɛ, haləna ka sɔm.

⁸ Mɔpɔyɔle Manɔwa sɔləma Tacaɔ sɪ: Hai, Tacaɔ, ma wiina-ŋ sɪ n mɔləna nyɔ yɔlɔ wei n tila tɔ kiŋ tɔ na ɪ seɔsɪ-tɔyɔ nti nti tu tɔŋ pɔyaya ŋka unɪ tu lɔli tɔ ka tɔm taa tɔ.

⁹ Ɔlena Ɔsɔ mɔ Manɔwa kɔsɔləmɔtɔ, na ɪ mɔləna ɪsɔtaa tillu ke alɔ unɪ ɪ kiŋ, na pɔ pana ɪ wɛ ɪ tike ke taale, ɪ paalɔ feɪ. ¹⁰ Ɔlena ɪ lɔyɔ ɪ tɔyɪ ɪ paalɔ kiŋ na ɪ yaa-ɪ sɪ: Kɔɔ lɔŋ, yɔlɔ wei unɪ ɪ ka luwa ma tɔɔ kɛ kɔyakɔ nakɔli tɔ, ɪ tayaɔna mɔlɔyɔ tɔtɔ.

¹¹ Ɔlena Manɔwa tɔŋ ɪ alɔ na pɔ polo yɔlɔ unɪ ɪ kiŋ na ɪ tɔmɪ-ɪ sɪ: Tete waali nyɔ yɔɔtəna na ma tɛ alɔ na? Ɔlena ɪlɛ sɪ: Nn maɔa.

¹² Ntɛna Manɔwa sɪ: Ye pɔ kɔma na pɔ la mpɔ, pepe na pepeyɛ tu la pɔyaya ŋke ka tɔm taa, na tɔ yele wɛ?

¹³ Kɛlena Tacaɔ ɪsɔtaa tillu sɪ: Pɔ wɛɛ kɛ sɪ nyɔ alɔ ɪ kii mpi na mpi ma kisina-ɪ tɔ. ¹⁴ Pɔ feɪ sɪ ɪ tɔyɔ lɛsɛŋ pɔlɔ. Pɔcɔ ɪ taa nyɔɔ sulɔm yaa kɔnyɔnyɔɔm kɔkɔkɔm napɔli. Pɔyɛle ɪ taa tɔyɔ mpi Ɔsɔ kisina-mɛ tɔ. Ɔ tɔŋ pɔ tɔna mpi ma tɔ-ɪ mpɔ tɔ.

¹⁵⁻¹⁶ Manɔwa taa cɛkəna sɪ Tacaɔ ɪsɔtaa tillu, ɪlena ɪ tɔmɪ-ɪ sɪ: Caya na tɔ la-ŋ pɔfate ke mɔulle. Ntɛna ɪlɛ sɪ: Paa ma cayaɔ ma kaa tɔyɔ tɔyɔnaya. Ɔlɛ ye n sɔləna n la Tacaɔ ke kɔtaya ŋka kɔkɔ nyaya ka tɔna tɔ. ¹⁷ Ɔlena Manɔwa tɔmɪ-ɪ sɪ: Heeli-tɔyɔ nyɔ hɛtɛ, na pɔ kɔma na tɔm nti n heela-tɔ tɔ la, ɪlɛ tu sa-ŋ.

¹⁸ Kɛlena ɪsɔtaa tillu sɪ: Ma hɛtɛ wɛ piti kɛ. Pepe tɔɔ kɛ n caa tɔ nyɔm?

¹⁹ Mɔpɔyɔ Manɔwa kraɔa pɔfate na ɪ kɔhɔn na ɪ lɔ Tacaɔ wei ɪ lakɪ piti tɔma tɔyɔ kɔtaya ke kɔkraɔmɔyɔ tɔɔ. Ɔ na ɪ alɔ pa tɔŋna nyənɔyɔ ke mpɔ, na ²⁰ kɔkɔ nɔɔ mɔyɪ kɔtaya tɔlate, ɪlɛ pa nɔ Tacaɔ ɪsɔtaa tillu ntɛ na ɪ tɔŋyɪ kɔkɔ ŋke na ɪ kraaki. Ɔlena pɔ hotɪ atɛyɛ pa ɪsɛntɔɔ. ²¹ Waatɔ unɔyɔle Manɔwa na ɪ alɔ pa cɛkənaa sɪ Tacaɔ ɪsɔtaa tillu. Ɔlɛ ɪ ta tasa pa tɔɔ kɛ luw tɔtɔ. ²² Ntɛna Manɔwa heeli ɪ alɔ sɪ: Hɛɪ, Ɔsɔ kɛ tɔ nawa yoo, ɪsu tɔ sɔpa.

²³ Mɔpɔyɔle ɪ alɔ cɔ-ɪ sɪ: Ye Tacaɔ ka caakaya-tɔyɔ kɔyɔ, ɪ taa mɔ ta kɔtaya ŋka kɔkɔ nyayaɔ tɔ na tɔyɔnaya nyɔŋka. Pɔyɛle ɪ taa hulɪ-tɔyɔ pɔlɔ na ɪ heeli-tɔyɔ natɔli.

²⁴ Mɔpɔyɔ Manɔwa alɔ lɔla apalɔpɔyaya, na ɪ ha-keɔyɛ hɛtɛ sɪ: Samsəŋ. Pɔyaya tɔŋna pɔw na Tacaɔ kooliɔi-keɔyɛ kɔpantɔ. ²⁵ Mɔpɔyɔ Tacaɔ Feesuyɔ tiiwa ɪ tɔɔ kɛ tɔm kancaalaya nyɔm ke waatɔ wei ɪ ka wɛ Tanɔ tɛsikile ke Sola na Ɔsɔtawɔli pa heko tɔ.

14

Samsəŋ kookali kancaalaya nyɔŋ

¹ Mɔpɔyɔ kɔyakɔ nakɔli Samsəŋ pola Timna, na ɪ nɔ Filiisi pɛɛlɔ nɔɔlɔ na ɪ luɔy sɔu-ɪ. ² Ɔ kraema, ɪlena ɪ heeli ɪ nyɔma ke ɪ tɔm sɪ: Ma nawa Filiisi pɛɛlɔ nɔɔlɔyɔ Timna, ma caa sɪ ɪ caamɪ-ɪ.

³ Mɔpɔyɔle ɪ nyɔma cɔ-ɪ sɪ: Ɔsu n ta na pɛɛlɔ ntɛ nyɔ piitim nyɔma taa na nyɔ yɔləa taa, na n puki sɪ n caaki Filiisi nyɔma mpa pa ta nyɪ Ɔsɔ tɔ?

Tɔnayaɔle Samsəŋ sɪ: Ɔnɪ ɪ wɛnna-m teu. Mɪ caamɪ-ɪ tɛ.

⁴ Ama ɪ nyɔma nɔ tɔ nyɪ sɪ Tacaɔ niŋ wɛ pɔ taa sɪ pa pɔyaya ɪ hikina Filiisi nyɔma na tɔna. Mpi tɔ, pɛle paa ŋmakɔla Ɔseyeli nyɔma ke waatɔ unɔyɪ.

⁵ Ǿpɔ́yó Samsəŋ na ı nyóma pa pola Timna, pa kɔma na pá tala ıcate nyóma leserŋ tuŋ tawa, ıle tɔ́ɔlaya kɔfalaya nyusaa kele na ı heli sı ı naaki. ılena ká tili ı waali. ⁶ Ǿpɔ́yó Tacaa Feesuyu tii Samsəŋ tɔɔ na ı kra-ke, na ı cəli təkpu ısu pınaɣa. Páćó ı tənɣaya niŋ kpete ké. ı ta heeli ı nyóma ke mpi ı lapa tɔ. ⁷ ılena ı polo na ı na peelo pá lá faaci. Peelo ıni ı ka we-ı teu ké. ⁸ Pə lapa wee naale, ılena Samsəŋ mələɣı Timna sı ı kra-kəɣı ı tən, na ı heli sı ı naaki tɔ́ɔlaya ŋka ı ka kɔwa tɔ. ılena ı maɣana tuŋ seseku ke tɔ́ɔlaya ŋke ka taa na setası. ⁹ ılena ı cosi setaya ke ı niŋ taa na ı tɔki na ı teeki na ı kati ı nyóma na ı ha-we na pá tɔɔ. Ama ı ta heeli-we sı tɔ́ɔlaya kɔsəpaya taa ké ı hika tuŋ ıni.

Samsəŋ su Filiisi nyóma ke ıəsule

¹⁰ Ǿpɔ́yó cɛce pola peelo te, na Samsəŋ la akpayale acima ke təna, ısu ifepiya lakı tɔ. ¹¹ Filiisi nyóma na-ı, ılena pá yaa ifepiya ke hiu na naanɔwa sı pá na-ı pa cakı. ¹² Ǿpɔ́yóle Samsəŋ sı: Ma siki-meɣe ıəsule. Ye ı pəsaa na ı kpeɣe-teɣe acima kɔɣeŋ naatosompɔ́ɔlaya ıne ı taa, maa ha paa wei ke toko kɔcacayanav na acima nyəŋ. ¹³ Ye pə taya mpɔ paa mə taa wei ı ka hana maɣa toko kɔcacayanav na acima nyəŋ. Ntena pele pá cɔ-ı sı: Su nyá ıəsule na tɔ nu.

¹⁴ ılena Samsəŋ sı:

Kɔtɔtɔɔm luna tɔ́ɔlu taa.

Na lelerŋ nyəm luna tən tu taa.

Pepele?

Haləna kɔɣeŋ tooso siki ifepiya ta nyənta kɔcɔcɔtu. ¹⁵ Ǿpɔ́yó pa tɔma Samsəŋ alɔ ke kɔyakɔ liɣiti nyəŋku wule sı: Puɣusi nyá paalɔ na ı heeli-tuɣɔ kɔkpekpeɣetu, tɔfɔ tu sɔ nyá na nyá caa tɔɣaya nyóma ke kɔkɔ. Pə taya ı yaa-tuɣɔ sı ı hɔləsəɣı-tu.

¹⁶ Keləna Samsəŋ alɔ polo ı kiŋ na wula na ı təmı-ı sı: Nyá luɣu ta sɔv-m. Páćó nn tu caaki-m. Pə tɔ ké n sı ma nyóma ke ıəsule na ı tá heeli-m kɔkpekpeɣetu. Ǿpɔ́yóle Samsəŋ sı: Ha, paa ma nyóma maɣamaɣa ma ta heeli pele, kacanɣana nyá na?

¹⁷ Ǿpɔ́yóle alɔ musəna-ı na ısəlɔm ke Ǿpɔ́yó acima kɔɣeŋ təna. Pə nu-ı, ılena ı heeli-ı kɔyakɔ naatosompɔ́ɔlaya nyəŋku wule. ılena alɔ náá tayası ı te ifepiya ke kraakraa. ¹⁸ Ǿpɔ́yóle ifepiya polaa na pá heeli Samsəŋ ke kɔkpekpeɣetu na páćó ilim tu sı:

Pepe kəla tuŋ nim ke lelerŋ?

Na pepe kəla tɔ́ɔlaya ke tən?

ılena ı cɔ sı:

Ye ı taa haləna ma alɔ ke nav nyəm,

ı taa nyı kɔkpekpeɣetu ntı.

¹⁹ Tənaɣale Tacaa Feesuyu tii Samsəŋ tɔɔ na ı teɛ Asəkaləŋ na ı kɔ apalaa hiu na naanɔwa na ı wɔɣəsı pa tokonaa, na pa acima wontu, na ı cəla mpə pa kpeɣa ıəsule tɔ. ılena ı məli ı caa te na pááná. ²⁰ Ǿpɔ́yóle pa ha Samsəŋ alɔ ke ifepu wei ı səna Samsəŋ ke ı akpayale taa tɔ.

15

Samsəŋ leetəɣı Filiisi nyóma

¹ Pəle pə waali ké Samsəŋ pola ı alɔ nav ke kɔmtu waatu, na ı kpenna-ı pəfate. ılena ı tɔ sı: Ma sɔkı ma alɔ nan taa. Ama ı yəti kisina-ı, ² na ı tɔ sı: Ma hɔɔwa sı nyá taa kpəna-ı ké. ılena má ha-ı nyá taapalɔ. ıle ı neu ta kəli-ı teu? Kraɣa ıleɣe kɔɣɔ lonte.

³ Tənaɣale Samsəŋ pəsənaa sı: Ye ma leeta Filiisi nyóma ke ısayatu ke pənenta pá taa tɔ sı ma caala-we yoo.

LUUTI TŌM TAKĒLAYA Kŏtŏlŏtŏ

Iseylē nyŏma paasənlaa waatu taa kē Luuti tŏm lapa. Tē kaləyi takələya taa si Luuti wei inŏ i ka kē piitim lēmpŏ tŏ tē, i sŏwŏa Iŏ piitim taa. I lapa Iŏ kē kŏpantŏ na i paalŏ sŏlŏ piitim nyŏma tŏtŏ. Iŏ lēetəyi kŏpantŏ kē mpa pā lakŏ-təyi lēlaa təyŏ. Yaasi inŏ i lapa na Luuti na i paŏj pā cəyana pa tu. Tŏm tənē tē hŏləyənə-tŏyŏ isənə Iŏ ləsa piitim lēmpŏ tŏ na i sŏsŏ-i Yuta piitim nyŏma taa tŏ. Halŏ piitim lēmpŏ tŏ inŏ i lŏlənə na pē lŏl Iseylē wulaw səsŏ Tafiti na tā Waasŏlŏ səsŏ Yesu Kilisiti.

Iŏsənə pā faya Luuti takələya tŏ:

Noyomii tŏwa i taa si i mələyi Petələhem, titite 1

Luuti na Poosi pā sulaa, titite 2–3

Poosi hŏma Luuti kē leelu, titite 4

Ilimeleki na i nyŏma pa wahala

¹ Mṛpŏyŏ nyŏyŏsi anaam nəyŏlŏ i luwa Iseylē tetŏ taa kē waatu wei Paasənlaa nyənəya yəlaa tŏtŏ. Mṛpŏ pē lapənə na Yuta tetŏ icate Petələhem apalŏ nəyŏlŏ na i alŏ na i pəyalaa naale pā polo Mowapŏ tetŏ taa na pā cəsŏi tənə. ² Pā yaakaya apalŏ inŏ si Ilimeleki na i alŏ si Noyomii, na i pəyalŏ kancaalaya nyəŏj si Malŏj na naale nyəŏj si Kiliyŏj. Paa kē Ifŏlata lŏlŏyŏ nyŏma kē.

³ Tənəya Noyomii paalŏ Ilimeleki səpa na pē yele i na i pəyalaa naale. ⁴ Mṛpŏyŏ pēle pā kraya Mowapŏ alaa. Pā yaa lēlŏ si Opa, na lēlŏ si Luuti. Pā cəyā tənə isŏ pusi naanŏwa. ⁵ Ilənə Malŏj na Kiliyŏj pēle pā si tŏtŏ, na pē yele Noyomii kē i tike.

Luuti təŏyŏyŏ kē i paŏj

⁶⁻⁷ Mṛpŏyŏ kŏyakŏ nakŏlŏ Noyomii nuwa Mowapŏ taa si Tacaa paasənə Iseylē nyŏma na i ha-weye təyənəya. Ilənə i kŏlŏ si i kpeŏ. I na i poolaa naale pā tŏ mpaaw si pā mələyənə Yuta tetŏ taa. ⁸ Ntənə Noyomii tŏ i poolaa mpe si: Paa wei i kpe i calaya. Tacaa i la-meye kŏpantŏ isŏ mē lapŏ ma na ma sŏlŏnaa tŏ. ⁹ Iŏ i ha-meye apalaa na i hēsŏi pā tēsŏi taa.

Ilənə Noyomii la-weye pələpa wulee na pēle pā tŏlŏ nəsŏi na pā wii təkpoŏ. ¹⁰ Mṛpŏyŏ pā tŏma pā paŏj si: Aai yŏŏ, tu təŏjŏ-kē na tē polo nyā nyŏma tē.

¹¹ Tənəya Noyomii cŏwa si: I mēlŏ ma pēlaa. Pepe tŏ kē i təŏyŏ-i-m? Piya ta kaasi ma taa si i ká saa-si. ¹² Mṛpŏ tŏ, i mēlŏ. Ma sula piw, ma kaa tasa saav. Na ye ma tu tēləyi pəyaya ntənə má kṛətənə apalŏ kē ahoŏ ane a maɣamaɣa, na má lŏlŏ apalŏpiya, ¹³ lē i yele apalaa saav ntē na i taŏj mpe inŏ na pā la yəlaa na i saa-we? Aai, ma pēlaa, ma laŏjle wakələna-meɣe. Mṛi pē tŏ tŏ Tacaa hŏla-m mpələ kē.

¹⁴ Ilənə Noyomii poolaa mpe pā tasa nəsŏi tŏlŏyŏ tŏtŏ na pā wii səsəm. Mṛpŏyŏ wei pā yaa si Opa tŏ i lapa i paŏj kē pā lapa wulee na i mēlŏ kpeŏte. Ama Luuti ná nyŏkələna Noyomii.

¹⁵ Tənəyalē Noyomii tŏma Luuti si: Nyənəi, nyā taapalŏ mələ na i nyŏma na i atetŏnaa pā cŏlŏ, nyaa mēlŏ mṛpŏ tŏtŏ.

¹⁶ Ntənə Luuti cŏ-i si: Taa caalŏ-m si má yele-ŏj na má mēlŏ. Nyā təpote ma təpote, nyā təcəyalē ma nyənəte, nyā piitim ká wee ma nyəm, nyā Iŏ ká wee ma nyəŏj. ¹⁷ Timpi n ka si tŏ tənəya maa si na pā pi-m. Ye ma na-ŏj tŏ yawŏ na pē tá kēna səm paasi. Tacaa i lana-m isənə i sŏlŏlaa tŏ.

¹⁸ Noyomii nawa si Luuti seesa isələ si i ká təŏjŏ-i kē i ká təŏjŏ-i, ilənə i yele-i caalŏyŏ.

¹⁹ Ilənə pā kpeŏti na pā tē Petələhem. Noyomii pā talaa ilənə icate tənə alaa yəpələyi i tŏm si: Isŏ Noyomii kēle? ²⁰ Ntənə i nəyŏ təkpaŏ si: I taa yaa-m Noyomii, i yaa-m Mala. Mṛi tŏ, Toma tənə tŏ wakələ ma laŏjle kē səsəm kē. ²¹ Ma tēkaya waatu wei tŏ pā cəyana-m kē. Ilənə Tacaa mələyənə-m ma niŏj kakpaŏi, i laŏjle ta hēsənə-m. Toma tənə tŏ mpa-m kṛátŏyŏ, lē pepe tŏ kē i tasəyi-m Noyomii kē yaav?

²² Iŏsənə Noyomii na i poolu Mowapŏ tŏ Luuti pā mələyŏ lapa təyŏle. Pā tala Petələhem taa lē pā caaləyi kŏmtŏ ntē.

2

Luuti caləyŏyŏ kē kumkum

¹ Noyomii paalŏ yŏlŏ nəyŏlŏ i ka wenna. Apalŏ inŏ i sŏwŏ tŏj kē na i wena nyŏyŏ. Pā yaakaya-i si: Poosi na i kē Ilimeleki lŏlŏyŏ tŏ. ² Mṛpŏyŏ kŏyakŏ nakŏlŏ Luuti tŏma Noyomii si: Maa kpa taale na má caləsi kumkum kē kŏpaŏj nəyŏlŏ i haləm taa. Ntənə i cŏ-i si: Polo, ma pēlə.

³ Ilənə Luuti kpa taale natəlŏ tē taa na i təŏyŏi kŏntaa na i caləyŏyŏ. Sese lē Poosi taale ntē.

⁴ Μρὸγὸ κὼγὰκὺ ἦκὺ Ροοσί κρὰ ταὰλε κὲ κὼνταὰ κὰλὸ νὰ ἰ σεε-ῶε σι: Τασαὰ ἰ ῶεε μὰ ῶααλ. Νὰ πὲλε πὰ τίσι σι: Ἰσὸ ἰ κὼοῖ-ἦ κὼρὰντὺ.

⁵ Μρὸγὺλε Ροοσί πῶοσα τὰμλε τὸ ῶε ἰ φειῖγῖ κὼνταὰ τῶ τὸ σι: Λε τὸ κὲ ἀσααλὺ ἰνε?

⁶ Κελενα τὰμλε τὸ κὼ-ἰ σι: Μὼῶαρὸ τὸ κὲ, ἰ νὰ Νογὸμῖι πὰ κὼμνα. ⁷ Ἰ σὰλῶμα-τὼγὺ σι ἰ τῆγῆγῖ κὼνταὰ νὰ ἰ κὰλσι νὰ ἰ τῶοσῆγῖ λῶτὸ ντῖ ντῖ πῶ σῶῶα τὸ. Ηὰτὸο τὰνῆγ τῆε ἰ κὼμ νὰ ἰ λῆγ τὸ νῶοῖῶ κὼλε ντὲ ἰ ἡεσα τὸμ κὼλμ.

⁸ Ἰενα Ροοσί τὰσα Λουτῖ κὲ λῆγῶτὸ σι: Τὰα κὼλ σι ἰ ἦ πὺκῖ νῶγὼλὺ ταὰλε τὰα κὲ κὰλῶσὺγὺ. Καγὰ μα τὰμλε νὺῶμα ἀλὼνῶμα κῖγ κῶνε. ⁹ Νγῶῆγῖ τῖμπῖ πὰ κὼγ τὸ νὰ ἰ τῆγ πὰ ῶααλ. Μὰ ἡελα μα τὰμλε νὺῶμα ἀπὰλὼνῶμα σι πὰ τὰα κὰγῶτῖ-ἦ. Ἰε λὸκὼτὸ ἰ κρὰ-ἦ ἦ πὼλὸ ἡῶγῶγῖ τὰα νὰ ἰ νγῶῖ λὼμ μῖπῖ πὰ λῶα τὸ.

¹⁰ Τῶνῶγῶλε Λουτῖ ἡῆντα Ροοσί κὲ ἀτε νὰ ἰ τὸ σι: Ἰσῶνῶγῖ πῶ λὰρῖ νὰ ἰ ἦ πῶασῶῆῶα-μ νὰ ἰ ἦ λὰκῖ-μ κὼρὰντὺ, ἀνῖ μαγῖ μῶοῖλ?

¹¹ Κελενα Ροοσί κὼ-ἰ σι: Πὰ κῆεσα-μ πῶ τῶνα μῖπῖ ἦ λὰρῖ νὺῶ πῶγ κὲ νὺῶ πῶαλὺ σῶμ ῶααλ τὸ. Νὰ ἰσῶνα ἦ ῶελα νὺῶ κῶα νὰ νὺῶ τὸο νὰ νὺῶ τῆτὸ ντῖ τῆε τὰα πὰ λῶλῖ-ἦ τὸ, νὰ ἰ ἦ πὼλὸ ῶῶλα μῖπῖ νὰ τὰα νγῖ τὸ πὰ τε τὸ. ¹² Ἰσεγῆλῖ Ἰσὸ Τασαὰ ῶεἰ ἦ κὼμα σι ἦ τὼγῖ κρὼλὺγὺ τὸ ἰ λῆετῖ-ἦ μῖπῖ ἦ λὰρῖ τὸ τῶεῖκὼ.

¹³ Ἰενα Λουτῖ κὼ σι: Ηὰ, μα κῆ ἦ πῶασῶα-μ τεῦ κὲ. Μῖπῖ τὸ, νὺῶ ἡεεσῶνα μα λῆγῖ νὰ ἰ ἦ γῶγῶτῶνα-μ ἰσὺ ἦ κὰ νγῶμα-μ. Πῶα νὰ μῖπῖ τὸ, μα τὰ ἡῆγῖ νὺῶ τὰμλε τὸ νῶγὼλ.

¹⁴ Πῶ κῶμα νὰ πῶ τὰλῖ τῶγῶῖ ἰενα Ροοσί τὸ Λουτῖ σι: Κῶο τῶ τῶγῶ. Κοσίγῖ τῶγῶνῶγῖ νὰ ἰ ἰῖκῖ τῶοσί τῶα.

Ἰενα Λουτῖ καγὰ κὼνταὰ κὰλὸ, νὰ πὰ κοσί-ἰ πῆε ῶενα πὰ τῶηῶα τὸ νὰ ἰ τῶγῶ νὰ ἰ ἡῶγῖ νὰ πῶ κῶασι νὰ ἰ σῖ. ¹⁵ Ἰενα ἰ κὼλῖ κὰλῶσὺγὺ, νὰ Ροοσί ἡεεἰ ἰ τὰμλε νὺῶμα σι: Ἰ ῶελε νὰ Λουτῖ κὰλῶσι κῶμνα κὰλῶ τῶτὸ, ἰ τὰα τῆγῖ-ἰ. ¹⁶ Ἰ ῶεκῖ λῶτὸ λῆντῖ νὰ ἰ τῶοσῆγῖ, ἰ τὰα κὰλῶνα-ἰ.

¹⁷ Μρὸγὸ Λουτῖ κὰλῶσα ταὰλε ἠτὲ τῆε τὰα ἡὰλῶνα τῶανῶγῖ. Ἰενα ἰ μὰ νὰ πῆε μαγῶνα ἰσὺ κῖλὸοῖῶα ἡῖῦ νὰ νῶανῶῶα. ¹⁸ Νὰ ἰ κρῶγῖ νὰ ἰ κρῆενα νὰ ἰ ἡὼλῖ ἰ πῶγ. Ἰενα ἰ λῆσι τῶγῶνῶγῖ ἦκῖ κῶα κῶασα τὸ νὰ ἰ κῆε-ἰ τῶτὸ. ¹⁹ Μρὸγὸ Νογὸμῖι πῶοσα-ἰ σι: Λῆγε ἦ κὰλῶσα σῆγῖ? Ἀῶε ταὰλε κὲ ἦ κρῶῶα? Ἰσὸ ἰ κὼοῖ κὼρὰντὺ κὲ ῶεἰ ἰνῖ ἰ πῶασῶα-ἦ τὸ.

Ἰενα Λουτῖ σι: Πὰ γῶα-ἰ σι Ροοσί. ²⁰ Μρὸγὸ Νογὸμῖι τῶμα σι: Μὰ νὺῶμα σι Τασαὰ λὰρῖ ῶεεσιγῖ νὺῶμα τῶγῖ κὼρὰντὸ νὰ τῶ σῆτῶα τῶτὸ. Ἰσὸ ἰ κὼοῖ ἀρῶλ ἰνῶγῖ κὼρὰντὸ.

Ἀρῶλ ἰνῖ ἰ κὲ τὰ λὼλὺγὺ νὺῶμα τὰα λῆλὺ ῶεἰ ἰ πῶεσῶγῖ νὰ ἰ πῶασῶα-τὸ τῶγῶ.

²¹ Κελενα Λουτῖ σι: Ηὰλῖ ἀρῶλ ἰνῖ ἰ ἡελα-μ κὲ σι μὰ τῆγῆγῖ ἰ τὰμλε νὺῶμα νὰ μὰ κὰλῶσῶγῖ, ἡὰλῶνα ἰ κὼμτὸ νὰ τῶ τῆμ.

²² Ντῆνα Νογὸμῖι σι: Πῶ ῶε τεῦ μα πῆελὸ, τῆγ μῖπῖ. Ἰε νῶγὼλὺ ταὰλε τὰα πὰ τῶγῶνῶγῖ-ἦ κὲ.

²³ Μρὸγὸ Λουτῖ σααλῖ Ροοσί τὰμλε νὺῶμα κῖγ κὲ μῖπῖ νὰ ἰ κὰλῶσῶγῖ, ἡὰλῶνα κὼμτὸ τῆε. Νὰ ἰ νὰ ἰ πῶγ πὰ ῶε μῖπῖ.

3

Noyomii tayanyv ke Luuti asasaale

¹ Μρὸγὸ Νογὸμῖι τῶμα ἰ πὼοῦλῖ σι: Μὰ πῆελὸ, μα κῶα κὲ σι ἦ ἡῖκῖ τῶκαγῶλε νὰ ἰ ἡεεσι. ² Ντῶγ ἦ νγῶμὰ σι νγῶνα Ροοσί ῶεἰ ἰνῖ ἰ τὰμλε νὺῶμα ἰ κὼμα τὸ ἰ κὲ τὰ ῶῶλ κὲ. Τῶανῶγῖ κῶνε πὰ μακῖ ἰ τῶγῶνῶγῖ κὲ κῶγῶγῖ τῶα. ³ Μῖπῖ τὸ, σὺ λὼμ, τὸ τῶλααλὺ, σὺ νὺῶ ῶοντὸ κὼρὰντὸ. Ἰενα ἦ τῖἰ κῶγῶγῖ τῶα. Ἀμα ῶελε νὰ ἰ τε τῶγῶῖ ἰενα ἰ νῶ-ἦ. ⁴ Πῶλε πῶ ῶααλ ἰενα ἦ φειῖγῖ νὰ ἰ ἦ νῶ ἰ τῶῆῆῆτῶλε, ἰενα ἦ κῆεἰ^α ἰ νῶῶῆε τῶ νὰ ἰ ἡῆντῖ. Ἰ μαγῶμαγῖ ἰ κὰ ἡεεἰῶ-ἦ ντῖ ἦ κὰ λῶ τὸ. κῶακῖ σι Ροοσί ἰ ἡῶμῖ-ἰ λῆεῦ.

⁵⁻⁶ Μρὸγὸ Λουτῖ κῶῶα σι: Μῶα λῶ ἰσὺ ἦ ἡεεἰγὺ-μ τὸ. Ἰενα ἰ τῆε. ⁷ Ροοσί τῶγῶα νὰ ἰ νγῶῖ νὰ ἰ λῆγῖ ἡὼλῶμῖ, ἰενα ἰ πὼλὸ ἰ ἡῆντῖ τῶγῶνῶγῖ ἡῦγῦλε κῖτε. Ντῆνα Λουτῖ πὼλὸ τῶῆεε κὲ ῶαατὸ ῶεἰ ἰ τὸοῶα τὸ νὰ ἰ κῆεἰ ἰ νῶῶῆε τῶ νὰ ἰ ἡῆντῖ. ⁸ Ἀρῶλ ἰνῖ ἰ νγῶμα νὰ ἰ φῆ ἠῶῶ ἡῆκῖ νὰ ἰ νγῶμῖ ἰενα ἰ μαγῶνα ἀλὼ ἡῆντα ἰ νῶῶῆε τῆε. ⁹ Ἰενα ἰ πῶοσι σι: Ἀῶεγῖ-ἰ?

Ντῆνα Λουτῖ κὼ σι: Μῶγῖ νὺῶ πῆελὸ Λουτῖ κὲ. Ηὰ, ῶαασι-μ. Μῖπῖ τὸ, νὺῶ ῶενα μῖπῶα σι ἦ γῶ-μ.

¹⁰ Ἰενα Ροοσί τῶμῖ-ἰ σι: Τασαὰ ἰ κὼοῖ-ἦ κὼρὰντὸ, μα πῆελὸ. Νὺῶ γῶασι κῶντῶκῶγῖ νγῶγῖ ἰ ἡὼλῶγῶνα ἰσῶνα ἦ ματῶνα νὺῶ πῶγ ῶῶλα τὸ νὰ πῶ κῶλῖ κῶνκῶαλῶγῖ νγῶγῖ. Μῖπῖ τὸ, ἦ τῶ πῆεκῖ ἰφῆπῖγῖ λῖγῖτε νγῶμα γῶα κὼνγῶντῶνα. ¹¹ Μῖπῖ τὸ, μα πῆελὸ τῶα νῶγῶ. Μῖπῖ ἦ κῶακῖ τὸ μῖπῶγῖ μῶα λῶ-ἦ. Μῖπῖ τὸ, ἰκῶτε ῶῶλα τῶνα νὺῶμα σι ἦ κὲ ἀλὼ κὼρῶγ. ¹² Τῶμπῶνα πῶ ῶεε σι μὰ γῶ-ἦ γῶα, ἰε νῶγὼλὺ νὰ νὺῶ πῶγ πὰ λὼλὺγὺ κῶλα κῶαλ κὲ μα. ¹³ Σὺν κῶνε, ῶε πῶ φῆμα μῶα πῶοσι-ἰ νὰ μὰ νῶ σι ἰ κὰ γῶ-ἦ γῶα ἰσῶνα? Ἰε ἰ λῦγῖ φῆ ἰε, μα τῶοκῖνα Τασαὰ σι μῶα γῶ-ἦ. ἡῆντῖ μῖπῖ νὰ πῶ νγῶαλῖ.

¹⁴ Ἰενα Λουτῖ ἡῆντῖ μῖπῶγὸ Ροοσί νῶῶῆε τῆε. Ροοσί τῶα κῶακῖ σι νῶγὼλὺ ἰ νγῖ σι Λουτῖ κῶμα κῶγῶγῖ τῶα. Πῶ τῶ κὲ ἰ κὼσα-ἰ σαα ῶεἰ πῶ ῶε τῶγῖμῆτῖγῖμῆτῖε τὸ σι νῶγὼλὺ ἰ τῶα νγῶμῖ-ἰ. ¹⁵ Ἰενα Ροοσί τῶμῖ-ἰ σι: Ηῆτῖ νὺῶ τῆκῆντε νὰ ἰ τῶκῖ-ἰ τεῦ.

^a 3:4 κῆεἰ: Κῆεἰ νῶῶῆε τῶ ἡὼῶεε ἠτὲ σι Λουτῖ

Ilena í maγasi tøyonaya pee isu kiloonaa naanüwa na kakpasi na í svki-ü. Ilena ünü í kpa icate taa. ¹⁶ Luuti mæla í paŋ cölo ilena í pæsi-ü í mpaav alaaföya tæ.

Íróyó Luuti keesa-ü isæna apalv ünü í paasæna-ü tæ. ¹⁷ Na í tasa si: Halü ünü í hana-m tøyonaya pee ane a tæna si pæ fei si má mæli nyá kinj ke ninj kakpasi.

¹⁸ Tænayæ Noyomii si: Ma pæelo çaya tæpamm, na ní ná isæna pu tæesæna tæ. Mpi tæ, ye apalv ünü í ta na tæm tæne tæ tænyæ ke saŋa ü heesæyi.

4

Poosi høj Luuti ke leelu

¹ Íróyó Poosi lu nænæyó timpí pa huuki tæm tæ na í çaya. Üe Ilimeleki lölvyu tæ wei ü tæm ü ka yøyætaa si pu wee si í waasi sætu tøyaya yælaa tæ ü tee ke. Ilena í yaa-ü si: Apaŋ nyá, kæó ní çaya.

Ilena apalv ünü í polo. ² Íróyó Poosi sænsa icate sæsaa ke naanüwa. Pa kæma na pá çaya ³ ilena í tæ wei ünü pu wee si ü waasi sætu tøyaya yælaa tæ si: Noyomii wei ü luna Mowapu tæ ü pæetæyi tá yulv Ilimeleki tetv. ⁴ Üe ma heeliyi-ŋ si, ní ya-tæyi icate nyóma na sæsaa pa isentaa. Ye n ka ya-tü üe n ya-tü. Ye nyá luyü fei üe n heeli-m na má cækæna. Mpi pæ tæ tæ, nyayæle nøyó tæ, nyá waali ké má.

Ntena ilé ü çö-ü si: Tæv, ma nuwa. ⁵ Kælena Poosi si ye n ka ya-tæyi Noyomii ninj taa üe n kpænna sælv ünü í leelu Mowapu tæ Luuti na ní hæ. Pæ taa kæó na sætu hæte saali na ü tetv pæsi nøyulv nyæntv.

⁶ Mpuyle apalv ünü si: Ye mpv ma maγamaγa ma kaa pæsi na má ya-tü. Pæ taa kæó na ma wænau saali. Mpu tæ, ya-tü na ma nøyó, ma kaa pæsi.

⁷⁻⁸ Ilena í wøyösi ü ntaŋkpatæ na í çela Poosi. Pu we løjtaa ké Iseyeli nyóma kinj tæ, ye pa yapa pulv yaa pa layasa tetv íróyó pa lakaya si pæ hólí si pæ tæma. ⁹ Ntena Poosi tæ sæsaa na samaa si: Mæyæle ma aseeta nyóma ke saŋa si ma yapa Noyomii ninj taa ké pæ tæna mpi pæ ké Ilimeleki na ü pøyalaa Kiliyön na Malön pa nyóm tæ, ¹⁰ na má kpænna Malön leelu Mowapu tæ Luuti na má hæ na má küsi sætu hæte. Pæ taa kæó na té saali yem ké ü icate küllöle na ü yælaa taa. Mæyæle aseeta nyóma ke saŋa.

¹¹ Mpuyle nænæyó yælaa na sæsaa pa tæma si: Tæ ké aseeta nyóma. Tacaa í kooli kopantv ke alv wei ü svuki nyá tøyaya ke isæntv tæ, na í nøyæsæna isü Lasæli na Leyaa mpa pa lula Iseyeli piitim yælaa tæ. Hólí nyá toŋ ke nyá lölvyu taa na ní la na nyá hæte yaa Petælehem. ¹² Piitim mpi Tacaa ká hana-ŋ na asaav ünü tæ, pæ huki na pæ nøyæsæna isü Yuta na ü alv Tamaa pa pøyav Pelesi tøyaya.

Poosi krayav ke Luuti

¹³ Íróyó Poosi kraya Luuti na í na-ü pá kpæti na Tacaa yele na í la teu na í lülü apalvøyaya.

¹⁴ Íróyó Petælehem icate alaa see Noyomii na pá tøj si: Tæ sama lso isü ü ha-ŋ yulv wei ü ka waasi-ŋ tæ. Pøyæle ü hæte ká yaa Iseyeli taa. ¹⁵ Pøyaya kane kaa kpaasæna nyá toŋ na ká te-ŋ nyá kpatælaya waatv. Pæ taya pulv, nyá poolu wei ü sæla-ŋ teu na í tee-ŋ apalvöiya naatosompøyölaya tæ ünü í lölvna-ke.

¹⁶ Ilena Noyomii mü-ke na í svki-ke na í paasæna-ke isü ü küvlöyaya. ¹⁷ Mpuyle pa cölo alaa ha-keçe hæte si: Opeti, na pá tøj si pa lula Noyomii ke apalvøyaya. Tafiti caa Sese caa ke. Opeti.

Tafiti çæsænaa hæla

¹⁸ Tafiti caanaa lölvv nyóma ntö, pæ krayav Pelesi tæ. Pelesi lölvna Hæsölŋ, ¹⁹ na Hæsölŋ lülü Lam, na Lam lülü Aminatapu, ²⁰ na Aminatapu lülü Nasöŋ, na Nasöŋ lülü Saléma, ²¹ na Saléma lülü Poosi, na Poosi lülü Opeti, ²² na Opeti lülü Sese, na Sese lülü Tafiti.

SAMIYEELI TOM TAKELAYA KANCAALAYA NYEJKA Kutulutu

Samiyeeli wei i hæte pa ha takelaya kane to, i ka ké Iso kuyogototo teləsulo ké. Təma səsəna naaleye Iso cəla-i: Tetu təkuyu təm, na isəna i ká seyeši Iseyeli nyəma na pá see Iso tike to pə təm. Ilena pə kaasi isəna paa nyəni Iso tike ke pa wulaw maɣamaɣa to. Ama Iseyeli nyəma kisaa na pá kpa awulaa. Kancaalaya nyəj nte Sayuli. Pé i waahi ké Tafiti.

- Isəna pa faɣa Samiyeeli I takelaya to:**
- Samiyeeli paasənao ke Iseyeli nyəma, titite 1–7
- Sayuli təɣu ke kawulaya, titite 8–10
- Sayuli ta to teu ilena Iso kisi-i, titite 11–15
- Tafiti na Sayuli pa təm, titite 16–30
- Sayuli na i pəyalaa pa səm ke yoou taa, titite 31

Samiyeeli too Ana təm

¹ Apalo nəɣəlv i ka wenna Sufi tetu taa ké Ifəlayim puyu taa, na pá yaaki-i si Iləkana. Pa yaa Iləkana caa si Yellowam, na Yellowam caa si Ilihu, na Ilihu caa si Tohu, na Tohu caa si Sufi. Ileye Ifəlayim to. ² Iləkana un i alaa ka we naaleɣe. Pa yaaki lelv si Ana na lelv si Penina. Penina ka wena piya. Ama Ana ná fəna.

³ Apalo un i kpaakaya Iso seɣv ke Silo ke paa pənaya ŋkaya, na í haaki Toma təna to Tacaa ke kəhaaŋ. Na Ilii pəyalaa Hofini na Penhasi paa kəna Tacaa kətəlaa ke waato un. ⁴ Ye kuyajku Iləkana i lapa kətaya, i haaki i alv Penina na i pəyalaa na i pəelaa ke cəka cəka ké. ⁵ Ilena í ha Ana ileɣe cəkasi naale. Mpi to, paa na Tacaa lapa-i kaalɔlaya to, i luyu ka suu-i ké. ⁶ I ɣətəj ná tɔkaya-i ké si pə haŋ-i si Tacaa lapa-i kaalɔlaya. ⁷ Mpróɣó pu we paa pənaya ŋka. Paa waato wei ké pa kpaaki Tacaa təyaya taa te, Penina tɔkaya-i mpróɣó.

Ilena í wiiki na i saŋ təɣu. ⁸ Na i paalo Iləkana náa təm-i si: Pepe təw ké nyá lanje wakələɣi, na í wiiki na í kisiyi təɣonaya ke mpu? Ma ta kəh-ŋ piya naanowa?

⁹ Pa təma təɣu na nyəu ke Silo, ilena Ana kuli na í kpətəna kətulv Ilii. Pé i ká caya kpelaya təw ké Iso təyaya nənəkpete ké. ¹⁰ Ana lanje ka wakəla səsəm ké tətəɣotəɣo. Ilena í sələmi Tacaa na wula, ¹¹ na í su nəɣo si: Toma təna to Tacaa, ye n nyəna nyá təmlə to má, ma wahala, na í təwsi ma təw na í ha-m apalupəyaya, maa ha-ŋ-keɣe haləna ka səm. Hənuɣu kaa kpa ka nyuyu taa. ¹² I taaja mpróɣó Iso təsələmələ, ilena Ilii nyəni i nəɣo tərɪŋŋ. ¹³ Ana sələmaya i luyu tɛe ké, na i ntompəe nyəpətəɣi, ile i nəɣo u nuk. Ilii nyəma si səlvm kuyona-i. ¹⁴ Ilena í təm-i si: Pəlee ké nyá səlvm ká ce nyá təw? La na nyá səlvm ce nyá təw. ¹⁵ Ntəna Ana si: Hai, ma ce, ma ta nyəu səlvm napəh. Ama ma lanje wakələna səsəm na má hóləɣi Tacaa ke ma lotu. ¹⁶ Taa nyəni nyá pəelə maɣa tətəlatu. Ma nəɣəsəe na ma wahala teləsəna mprəle, na má ɣəɣotəɣi mpróɣó haləna saŋa.

¹⁷ Ntəna Ilii si: Iso í hɛəsi nyá lanje na í mu nyá sələmtu. ¹⁸ Ilena Ana si: Na nyá toŋ taa. Ntəna Ana polo na í təɣo na i isəntaa həti.

¹⁹ Tev fema, ilena Iləkana pá kuli ləj na pá see Iso, ilena pá kpe Lama.

Samiyeeli lɔlvɔv na i pəcaatv

Mpróɣó Iləkana nyəmá i alv Ana na Tacaa mu i sələmvɔv. ²⁰ Ilena Ana la teu na í lɔlv apalupəyaya, na í ha-keɣe hətə si Samiyeeli. Si Tacaa ke un i sələma-i.

²¹ Pənaya sikaa, ilena Iləkana na i nyəma təna pá polo Silo si, i ləki paa pənaya ŋka ka kətaya na í la usu i ka suw i nəɣo to. ²² Ana kisa pəte na í to i paalo si: Ye pəyaya cəpa hətə, ile maa pona-ke na má hul-keɣe Tacaa na ká saali tənaya tam təw. ²³ Mpruyəle i paalo cə-i si: Pə we teu. La isəna pə ha-ŋ to. Yele na ká ce hətə na pəc. Ama Tacaa í la isəna i ka suwa to.

Ilena alv caya na í paasəna i pəyaya na ká kəw na ká ce hətə.

²⁴ Pə waahi ké i kpaɣa-ke na í caa latəce wei i wəna pusi tooso to, na səlvm cəmvse, na səlvm huluyu, na í pona Silo ke Tacaa təyaya taa. Waato un to pəyaya kəsəsa ké. ²⁵ Mpróɣó pa ku latəce na pá pona Ilii ke pəyaya. ²⁶ Ilena Ana si: Kaafala ma ce, n təwsa ma təw? Maa koma nyá kin cəne na má sələmi Tacaa. ²⁷ Pəyaya kaneyɛ ma sələmaya na Tacaa mu ma kəsələmtu. ²⁸ Təw, ma caa maa cəle-i Tacaa ke haləna i səm.

Ilena Iləkana təyaya nyəma təna hənti Iso ke atə na pá see-i.

2

Ana seeki Tacaa

¹ Mpróɣó Ana sama Iso si:

Ma yəələyəna Tacaa wei ı waasa-m tə.
 I huləsa ma laŋle.
 I kusa ma nyəy, na í ha-m toma.
 Na ma nəyo kuliyina ma kolontunaa.
² Tacaa tike wenna tənəŋŋ.
 I tike nté kentulu
 ı paasi Iso nəyəlv ı fei tətə.
³ I yeke kalampaanı,
 na í yeke isəcau təm.
 Tacaa nyəmə pá tənaya.
 I yeke isəyatv natəli.
⁴ Tacaa cəpa toŋtənaa təŋŋ.
 Ama acamaa ná nyəə toŋŋ.
⁵ I tv haŋalaa sı pá pəeki mpi paa yana təyənaya tə,
 na í səsı konyəntənaa ke toŋŋ.
 I lapa na kaaləlaya ləli təm naatosompəyəlaya.
 ləna aləlv náa laŋ.
⁶ Tacaa kəyənə, ım ı feesiyina.
 ım ı tisiyina atətəle taa, na í ləsəyi.
⁷ ım í təyənə konyəntəto yaa toŋŋ.
 ım í tisiyina lelaa na í kusəyi ləmpa.
⁸ Tacaa kusəyi laŋlv ke atə mʊsəy v taa,
 na í kusı konyəntə ke hute taa,
 na í cəyası pá na səsaa,
 na pá kaa teeli kumte.
 ım ı tənna tətə kite,
 na tə təw kə ı suwa antulinya.
⁹ I tiikiyi ı yəlaa na í kentiyi pa təw.
 Ama ı yeke na asayaa leki səkrətyv tēē.
 Iso akatv paa feina tənəy v taa alaafəya.
¹⁰ Tacaa ka tisi ı kolontunaa təw kə calanaa,
 pa kəŋ saaləy v ke yem kə.
 Inəyəle katəŋa tənə huəlv səsə.
 I ká kpa wei ı ləsaa təy wuləv, na í tv-ı toŋŋ.

¹¹ Məpəy v ləkana pa məla krente, na pəyaya náa sahi Tacaa təmlə taa kə kətəlv Ilii kin.

Kətəlv Ilii pəyalaa isəyatvnaa

¹² Ilii pəyalaa ka kə tetelataa kə, pa ta paasəna Iso kə paa pəcə. ¹³ Nti nti pa lakaya samaa təyəlv:
 Ye nəyəlv ha Iso kə kəhəv, kətəlv təmlə tv puki saa wei pa təsa kəhəv nantv təyə, na í təkə kela
 tooso ləyəlaya səsəya. ¹⁴ I takı ləna í sə tiipee taa, na pə səpa nantv ke isəna, ı ləsəyi kə na í pona
 kətəlv. Məpəy pa lakaya Iseyeli nyəma tənə mpa pa pukaya Silo tə.

¹⁵ Halı təmlə tv puki kəna pəcə pá wə tətə nim, na í tə wei ı lapa kataya tv sı: Cəla kətəlv ke ı
 nantv na ı toŋŋ ı tv. ı caa kətəsətv. Ləŋ ke ı caaki. ¹⁶ Ye kataya latv təma sı: Yele na pá wə krente
 nim ləna n̄ cosi timpı n caaki tə. ıle təmlə tv cə sı: Aa, ye n ta cəle-m nənəw, ma ləkəna toŋŋ.
¹⁷ Isəyatv səsəəntv ntəyi Ilii pəyalaa kəkayana pa tv təm ke Iso isəntaa. Mpi tə, pa nyənaya Tacaa
 kataya ke yem kə.

¹⁸ Paa na Samiyeeh ka kəsəsa tə, ı lakaya Iso təmlə kə na í suuwa kətəlaa tokiya taka ŋka pa
 luəwa kəpəntv toŋŋ nyəntv tə.

Samiyeeh nyəma

¹⁹ Ye pənaya sikaa na Ana pa puki kataya lapv, ı nyaləyi toko kə na í kərəŋna Samiyeeh.
²⁰ Haləna Ilii kooliyi Ana na ı paalv ke kəpəntv sı: Tacaa í la na n̄ hiki piya na sí ləeti ŋka n
 ha-ı isəntə tə ka lonte.

lənə pá məli pa tē. ²¹ Tacaa wə Ana waali, lənə í la teu na í ləli apaləpiya ke tooso, na aləpiya
 ke naale.

Na pəyaya Samiyeeh náa təŋna piw ke Iso təmlə taa.

Ilii kaləna ı pəyalaa asayaa

²² Ilii ka kətəlaa kə təkəŋkəŋku. Na í nukı mpi mpi ı pəyalaa lakayana Iseyeli nyəma tənə
 tə. Na isəna pa həntayana alaa mpa pa lakaya təmlə ke Iso təyaya nənəy tə. ²³ lənə í tə-wə
 sı: Pepe təw kə ı lakı yaasinaa mpe pa takanaa? Yəlaa təyasəyi-m mə isəyatvnaa kə. ²⁴ Aa, ma
 pəyalaa, í yeke mpv, mə təmnaa mpa Iseyeli yəlaa heeliyi-m mpv tv pa fei teu. ²⁵ Ye yəlv pəntəna
 ı təyəntəle, ntənyı Iso ka wiı pəntv. Ama ye Tacaa ke pəntv pəntənaa, ıle awə sēna ı təw?

Ama pa ta nuua pa caa nɔyɔ. Mpi tɔ, Tacaa ka sɔɔlaa si i kuyi-weye.

²⁶ Na pɔyaya Samiyeeli nɔɔ tɔɔna puu, na i we yɔlaa na Iso kɛ teu.

Isɔ yɔyɔta Ilii tɔyaya nyɔma salɔka tɔm

²⁷ Mprɔyɔ Isɔ yulu nɔyɔlu i pola Ilii kiin na i heeli-i si: Tacaa yɔyɔtaa si ma hulɔ ma tɔyi mɛ cɔsɔ Alɔɔ, kɛ waatu wei i na i nyɔma paa we Icipiti wulav teye yomle taa tɔ. ²⁸ I na i lɔlɔyɔ nyɔma kɛ ma lɛsa Iseyeli kpeka tɔna taa si, pɔ la ma kɔtɔlaa, na pɔ suuki kɔtɔlaa toko na pɔ kraaki ma kɔtaya tɔlate tɔɔ na pɔ wɔki tulaalɔna. Halɔna mɔ hulɔ-i timpɔ i kɔɔɔ kɔtaya ŋka kɔkɔ nyaya ka tɔna tɔ ka kpɔnte tɔɔ na i tɔyɔ tɔ. ²⁹ Pepe tɔɔ kɛ i nyɔnɔyi yem kɛ ma kɔtasi na ma kuhav ŋku ma suwa si pɔ lakɔna ma tɔyaya taa tɔ? Iɛ isɔnaya pɔ lapa si Ilii n̄ seeki nyɔ piya na pɔ kɔli ma? Na i tɔki Iseyeli nyɔma tɔyɔnasi kɔpɔɔsi nsi pa lapa kɔtasi tɔ, na i yooki cɔncɔmɔɔh? ³⁰ Nyɔni Iseyeli Isɔ Tacaa ma, maa suwa si, nyɔ caa tɔyaya na nyɔ lɔlɔyɔ nyɔma tɔna kɔ lakɔna ma kɔtɔyɔ tɔmle kɛ tam tɔɔ. Ama pɔnente ma kɔ tɔle. Mpi tɔ, wei i tɔyɔ-m teeli tɔyɔ maa tɔ teeli, na mɔ nyɔni yem kɛ wei i kpɛɛna-m tɔ. ³¹ Nn naaki kuyeyɔ tɔɔna kɔntɛ, wei i taa maa kpiisi nyɔ ifɛpiya na nyɔ lɔlɔyɔ taa nyɔma. Halɔ akpatulu kaa we nyɔ tɔyaya taa. ³² N kɔ nɔ kolontu kɔma na i caɔa ma tɔcaɔale, na i paalɔna kɔpantɔnaa mpa Tacaa lapa Iseyeli tɔ. Nyɔ tɔyaya kɔ taɔɔna akpatulu. ³³ Paa na mpu maa yele nyɔ nyɔma taa nɔyɔlu na i se kɛ ma kɔtaya tɔlate, na i tɔyɔ nyɔ ise na i wakɔli nyɔ lanɔle. Ama nyɔ tɔyaya nyɔma tɔna kɔ sɔkɔna pa tɔɔɔ kɛ.

³⁴ Kuyaku kolomɔyɔ kɛ nyɔ pɔyala Hofini na Pɛnhasi paa si. Iɛ tɔnaya n̄ kɔ nyɔna si tampana kɛ ma yɔyɔtɔyi. ³⁵ Maa kra ma tɔyi kɔtulu kɔpɔɔ, wei i tɔɔɔyi ma luɔy tɛ nyɔntɔ kɛ teitei tɔ, na mɔ ha-i lɔlɔyɔ kɔpɔɔku, na i laki wulav wei ma lɛsaa tɔyɔ tɔmle kɛ tam tɔɔ. ³⁶ Ye pɔ tu kaasa wei kɛ nyɔ lɔlɔyɔ taa, pɔntɔ kɔ hɔntɔ kɔtulu inɔyi ateyɛ si: Ha-m liyitee na tɔyɔnaya. Halɔ i sɔlɔm-i tɔtɔ si: Tɔ-m kɔtɔyɔ tɔmle natɔli tɔ taa, na mɔ hikina ma tɔyɔnaya na tɔna.

3

¹ Pɔyaya Samiyeeli ka we kɔtɔyɔ tɔmle taa kɛ Ilii kiin kɛ.

Isɔ kra Samiyeeli kɛ i kuyɔyɔtɔtu telɔsɔlu

Waatu inɔ Tacaa taa yɔyɔtɔyɔna yɔlaa kɛ teitei. Pɔyele i taa hɔlɔyɔ yɔlaa kɛ mpi pu tɛ na pɔ lɔ tɔyɔ kotokoto.

² Waatu inɔ tɔ, Ilii ise caakaya yulomɔyɔ n̄tɛ, u naaki teitei. Mprɔyɔ i hɔnta i tɔhɔntɔle kɛ ahoɔ naaki. ³ Na Samiyeeli hɔnta Isɔ atakaa cɔlu, na pɔ ta teesita fɔtɔlanaa kɛ tɛfɛmle. ⁴ Mprɔyɔ Tacaa yaawa si: Samiyeeli, na Samiyeeli cɔ si: Maɔalɔ. ⁵ Iɛna i kraɔa asewa na i polo Ilii kiin, na i tɔ si: N yaa-m tɔ maɔalɔ. Ntɛna Ilii si: Ma ta yaa-ŋ se. Polo n̄ hɔntɔ.

Iɛna Samiyeeli mɔli na i hɔntɔ. ⁶ Mprɔyɔ Tacaa tasa-i yaav si: Samiyeeli. Iɛna i polo Ilii kiin na i tɔ si: N yaa-m tɔ, maɔalɔ. Ntɛna Ilii si: Ma ta yaa-ŋ se. Ma pɔyɔlu, polo n̄ hɔntɔ. ⁷ Samiyeeli ta nyɔ si Tacaa yaakɔna-i. Mpi tɔ, ilɛ i ta yɔyɔtɔtana-i.

⁸ Mprɔyɔ Tacaa tasa Samiyeeli kɛ yaav kɛ tɔm tooso nyɔm. Iɛna Samiyeeli polo Ilii kiin si: N yaa-m tɔ maɔalɔ.

Tɔnayaɔle Ilii cɛkɔnaa si Tacaa yaakɔna pɔyaya. ⁹ Iɛna i heeli-i si: Polo na n̄ hɔntɔ. Ye pɔ tasa-ŋ yaav, ilɛ n̄ tɔ si: Tacaa, yɔyɔtɔ, nyɔ pɔyaya mɔ, ma nuuki.

Iɛna Samiyeeli mɔli na i hɔntɔ.

¹⁰ Mpuɔle Tacaa polaa na i yaa-i isu i tu yaaki tɔ si: Samiyeeli, kelɛna i cɔ si: Tacaa, yɔyɔtɔ, nyɔ pɔyaya mɔ, ma nuuki.

¹¹ Iɛna Tacaa tɔ si: Maa kɔna wakɔlɔyɔ nakɔlɔyi Iseyeli nyɔma, na paa wei i nu-i tu svɔs-i watɔ. ¹² Kuyɔɔkuyɔ maa caali Ilii tɔyaya nyɔma ise kɛ nyɔɔsvɔyɔ. Halɔna mɔ tɔ nyɔyɔ kɛ teitei isu maa yɔyɔtɔyɔ tɔ. ¹³ Ma heela-i tɔfɔo si maa tu i tɔyaya kɛ tam tɔ salɔka, kɛ timpɔ i piya wakɔla ma hɔtɛ, na i nyɔma pɔ tɔɔ na i tɔ kisina-we tɔ. ¹⁴ Pɔ tɔɔ kɛ ma yɔyɔtɔyɔna tuunav si, paa pa lapa kɔtasi na pɔ ha kɔcɔɔɔh, ma kaa husi pa tɔyaya isayatu.

¹⁵ Iɛna Samiyeeli hɔntɔ na pɔ nyaali, na i tɔli Tacaa tɔyaya nɔnɔɔsi. Ama i nyɔnɔyana mpi i nawa mpu tɔ pɔ tɔm heeluɔyɔ kɛ Ilii. ¹⁶ Mprɔyɔ Ilii yaa-i si: Ma pu Samiyeeli. Na i cɔ si: Maɔalɔ. ¹⁷ Iɛna i pɔɔsi si: Tɔm ntiyi Tacaa heela-ŋ? Ye n̄ ŋmesa-m tɔ taa natɔli, Tacaa i la-ŋ na n̄ tɔyɔ na n̄ haya.

¹⁸ Ntɛna Samiyeeli kɛɛsi-i tɔ tɔna, i ta ŋmesa-i natɔli. Kelɛna Ilii si: Tacaa kɛ, i la isɔna pɔ maɔa-i tɔ.

¹⁹ Samiyeeli tɔɔna puu na Tacaa we i waali, i ta yele na i tɔm natɔli tɔ tii ateyɛ yem. ²⁰ Iseyeli nyɔma tɔna mpa paa we pɔ kraɔav Tɔɔ na pɔ polo Pɛɛɛɛpa tɔ, pa nyɔma si Tacaa kra Samiyeeli kɛ Isɔ kuyɔyɔtɔtu telɔsɔlu. ²¹ I lukaya Samiyeeli tɔɔ kɛ Silo kɛ, na i heeliyi-i tɔmnaa.

4

¹ Na i telɔsɔyi-tɔyi Iseyeli nyɔma na pɔ nukɔna-i.

Kolontuna lɛka Isɔ atakaa

Waatu unı ı taa ké Filiisi nyóma kotaa sı, pa yookına Iseyeli nyóma, ılena pá pulı Afeka. Ḿpóyó Iseyeli nyóma ná luwa na pá pulı İrene-İsee. ² Tənaɣa Filiisi nyóma kula pa təə na pá yoo na pá kəłı Iseyeli nyóma, na pá ku-we ısu yəlaa iyisi liyiti (4000). ³ ılena Iseyeli nyóma məlı pa təsikile na nyuyv nyóma tə sı: Pepe təə ké Tacaa yelaa na Filiisi nyóma ku-tuyv saɲa? Tə polo tə kəna İso atakaa na Tacaa wəe ta waalı, na í waası-tuyv ta kolontunaa niɲ taa.

⁴ Ḿpóyó pa tila Silo na pá kəna Tacaa Toma təna tu atakaa wei ı təə İso wə ıɲmelaw ke ısətaa tarɲlaa naale heko taa tə. İlii pəyalaa naale, Hofini na Penhası pa kəna atakaa unı. ⁵ Waatu wei pa susa İso atakaa ke təsikile, ılena Iseyeli nyóma təna ɣaɣa laɲhəlbmlə apəlvkakiisasi, haləna tetu sele.

⁶ Filiisi nyóma nu pa kakiisasi nı sı tan, ılena pá tə sı: Hepəla nyóma təsikile taa kakiisasi nı sı huwəe suwe?

Filiisi nyóma nuwa sı Tacaa atakaa ké pa kəna Iseyeli nyóma təsikile. ⁷ ılena səɣəntu kpa-we na pá tə sı: Pa İso kəmnə pa təsikile. Ye mpv tá təm təmaɣa. Too tə, ɣaası unı ı taka ta lata. ⁸ Awe ka ɣa-tuyv tuɲ səsəɲ ıne ı niɲ taa? Pa tuɲ unı ı kəna İcipiti nyóma təsəɣəsəɣo ke wəlaya tetu taa. ⁹ Filiisi nyóma me, í nyəə təɲ na í la apalaa. Pə taa kəə na Hepəla nyóma ɲmakəli-me ısu tu lapu-wə tə. ı la apalaa na í yoo.

¹⁰ Ḿpóyó pa kula Iseyeli nyóma təə na pá kəlı-we. Na paa wei í se na í kpe ı te. Pa kəla-wəɣe tənəɲɲəɲ, na pá heeli pa taa yoolaa ke yəlaa iyisi hiu na naanəwə (30000). ¹¹ Na pá ləkı İso atakaa, na pá ku İlii pəyalaa naale Hofini na Penhası.

Kətlv İlii səm na ı poolu pa təm

¹² Ḿpóyó Pencamee tu nəɣəlı ı lu təyoole ke kuyaku ɲku, na í se na í polo Silo na laɲwakəlle na í cəla ı wontu, na í pəla ı nyuyv taa ké tetv. ¹³ Waatu unı tə na İlii ɣaɣa kpelaya təə, na í tarɲa na í nəɣəsəɣı İso atakaa təm. ıle apəlv unı ı tana təm ntəɣəle na ıcate təna ma kapusi. ¹⁴ İlii nu kapusi nı, ılena í pəəsı sı: Pepe kəkəte nté mpv? ılena apəlv unı ı kpaɣa asewa na í polo ı heeli-ı təm ntı. ¹⁵ Waatu unı İlii pusi ka wə pəlefeɲ nuwəwə ké. Na ı unı nyənəɣı yem təhelele, aa naaku teu. ¹⁶ Mpuyule apəlv unı ı heela İlii sı: Təyoole ke ma sewa na má kəə saɲa. Ntəna İlii sı: Pepe lapa ma pəyalv? ¹⁷ Ntəna apəlv unı sı: Filiisi nyóma heela Iseyeli nyóma ke səsəm na Iseyeli nyóma se. Halı nyá pəyalaa naale Hofini na Penhası pa səpa. Pəyele pa ləkə İso atakaa.

¹⁸ Mpi sı apəlv unı ı ka kəesəɣı-ı İso atakaa təm, ıle İlii pəsa nyayai kele na kpelaya ke nənyəə təna, na ı luɣv pəlı na í sı. Mpi tə, ı ka kpatəlaa ké na í ɣasəlaa. Pusi nule təcu ke ı paasəna Iseyeli nyóma.

¹⁹ İlii pəyalv Penhası əlv ka wə həɣə ké, na í puwa tətəyotəy. Waatu wei ı nuwa İso atakaa ləkəyov təm, na ı paɲ na ı paəlv pa səm, ılena ləlvəy wəsası tutı-ı kpakpa na í sopi na í lolı. ²⁰ ı caakaya tənuyv kpisuyv ılena ı kiɲ əlaa təm-ı sı: Təkı nyá ti, apəlvpu ke n ləla.

Amə əlv ta cə, pəcə ı ta tu paasəna. ²¹ Pə waalı ké ı ha-keɣe hətə sı: İkarəti.

Hətə nte tə huwəe nte sı: İso teu kula Iseyeli. Mpi tə, pa ləkə İso atakaa, pəcə ı paɲ na ı paəlv pa səpa. ²² Mpuyule sı: Pa ləkə İso atakaa tə İso teu kula Iseyeli taa ké.

5

İso atakaa wə Filiisi nyóma tə

¹ Ḿpóyó Filiisi nyóma kpaɣa İso atakaa ke İrene-İsee, na pá pona-ı Asətəti. ² Pa kpaɣa-ı mpv, ılena pá sı-ı pa tuyv Takəɲ kəɲkəɲ taa ké ku kutuluyv taa. ³ Təv fema tanaɲ təhulu, ıle Asətəti nyóma maɣana pa tuyv Takəɲ hota ı ısentəə kele İso atakaa kite, na pá kpaɣa-ı na pá mələna-ı ı təɣayəle. ⁴ Təv fema tətə, ılena pá maɣana Takəɲ tasa hotuyv ke ı ısentəə ké İso atakaa kite na ı nyuyv na ı niɲ pə pəlaa, na pə wə nənəkpete, na pə kaası ı pilimile. ⁵ Pə təə ké haləna saɲa Takəɲ kətəlaa, na ku laalaa təna mpa pa wə Asətəti tə, ye pa svuki tuyv kutuluyv ɲku ku taa, paa fələɣı nənəkpete.

⁶ Ḿpóyó Tacaa tuwa Asətəti nyóma ke niɲ na í wakəlı-we na caləmpaya. ⁷ Pa nawa mpv, ılena pá tə sı: Iseyeli İso atakaa kaa ɣaɣa tá te. Mpi tə, unı ı təna ta na ta tuyv ke niɲ.

⁸ Ḿpóyó Asətəti nyóma tilaa na pá ɣaa Filiisi nyóma əwulaa kakpası na pá pəəsı-we sı: İsənaya tu lana Iseyeli İso atakaa? Ntəna pəle sı: ı pona-ı Katı.

ılena Asətəti nyóma pona İso atakaa ke Katı. ⁹ Pa təma İso atakaa ke pənaəv ke Katı, ılena Tacaa tu ıcate təna təə ké niɲ, na səɣəntv səsəntv kpa-we. ı wakəla ıcate yəlaa təna na caləmpaya. Pə kpaɣav səsaa na pə polo piya tə. ¹⁰ Ḿpóyó pa pona İso atakaa ké İkoləɲ, ılena pəle pá svv kapusi mərv sı: Pa kəna Iseyeli İso atakaa ké tá té sı ı ko ta təna.

¹¹ Ḿpóyó İkoləɲ nyóma na tasa tiluyv na pá koti Filiisi əwulaa təna na pá tə-we sı: ı məɲna Iseyeli İso atakaa ke ı təɣayəle. ı taa ku tá na ta yəlaa.

Mpi tə, Tacaa ka tuwa İkoləɲ nyóma ke niɲ na təɲ ké, na səm səɣəntv pu ıcate təna yəlaa. ¹² Lələa ta sı ɣaa, ıle caləmpaya təkə-wəɣe. ılena ıcate təna tulı nəɣə, na tə wii təkpuo na pə kpa ısətaa.

6

Isə atakaa kpeenav

¹ Isətənaa naatosompəɣəlaya ke Isə atakaa ɣaya Filiisi nyəma tetu taa. ² Uena pá yaa pa kətəlaa, na pa nalaa na pá pəəsi-wɛ sɪ: Isənaɣa tu lana Tacaa atakaa? Pepeɣe tu kpeenaa-i? ³ Ntəna pa kətəlaa na pa nalaa tɔ sɪ: Ye í mələyənə Iseyeli Isə atakaa, í taa məŋna-i kpeɛte. Ama í ha Isə ké isayatu husuɣu kucəəv. Ue waatu inəyi í ká nyɪ mpi pə tɔɔ ɪ ta kusəta ɪ niŋ ke mə tɔɔ tɔ, na í waasi-me. ⁴ Mpróyó Filiisi nyəma pəəsaa sɪ: Pepenaa ke tu ha-i?

Uena pa kətəlaa na nalaa sɪ: Wula paɣa kakpasɪ, na wula mpiyaa kakpasɪ na pə keesəna Filiisi awulaa kakpasɪ. Mpi tɔ, kətəŋ kəlbmuyə kpana mə na mə awulaa. ⁵ Pə wɛɛ sɪ, í la caləmpaɣa lɛɛsəŋ, na mpiyaa mpa pa təkɪ mə tawa tɔ pa lɛɛsəŋ, na pə ná sɪ í cəkəna Isə toŋ. Ntanyɪ ɪ kaa tasa mə na mə tuŋ na mə tetu ke niŋ tuyə. ⁶ Pepe tɔɔ ké mə caa sɪ í la kaŋkana, isɪ Icipiti wulav na Icipiti nyəma paa lapu tɔ? Tacaa tɔ-wɛyɛ wahala ké. Haləna pá yeɛ Iseyeli nyəma na pá tɛɛ. ⁷ Təv, pənente í saaki keɛke kofalv, na í caa naaŋ totonaa naale wei ɪ wɛna piya tɔ. Pə wɛɛ naaŋ wei pa ta haləna tɔ. U tɔ-ɪ keɛke inɪ, na í kpeena ɪ nawee ke təyaya. ⁸ Uena í kpaɣa Tacaa atakaa na í tɔ keɛke taa. Uena pə kaasi na í tɔ atakiya nakəli ka taa ké wontunaa mpa í lapa sɪ í lakɪ Isə ké kucəəv ke mə isayatu tɔɔ tɔ. Uena í su Isə atakaa kəŋkəŋ taa, na í yeɛ naaŋ na í tɛɛ. ⁹ Uena í nyənəyənə-i, ye ɪ kpaɣa toŋa mpaav na Pɛti-Semɛsɪ tɔɔ, uɛ Tacaa lapəna nteyɛ-tuyə isayatu nti. Ye pə taɣa mpu, uɛ tɔ nyəmaɣalɛ sɪ pə maɣana-tuyə yem keɛ, pə taɣa Isə lapəna.

¹⁰ Mpuvule pa caa naaŋ totonaa na pá tɔ keɛke. Uena pá təkɪ ɪ nawee ke təyaya. ¹¹ Uena pá tó Isə atakaa ke keɛke taa, na pá tó atakiya taa ké wula mpiyaa, na pə paɣa, na pá su atakaa kəŋkəŋ taa.

¹² Tənaɣalɛ naaŋ kpaɣa Pɛti-Semɛsɪ mpaav ke kpaɣaa, na í təŋ na í wiiki ɪ ta heləna ntəyəŋ yaa mpətəyɛ. Uena Filiisi awulaa təŋ ɪ waali haləna Pɛti-Semɛsɪ toŋa. ¹³ Pɛti-Semɛsɪ nyəma ka wɛ tɛtəkəle taa na pá kuyɪ. Pa loosa Isə atakaa, uena pa laŋa hulmɪ.

¹⁴⁻¹⁵ Keɛke tala Yosuwɛɛ haləm ke Pɛti-Semɛsɪ, uena í səŋ kəkpaɣmuyə nakəli kɔ kiŋ ke təna. Uena Lefii nyəma tisi Tacaa atakaa na atakiya ŋka ka taa ka wɛ wula wontu tɔ, na pá sɪ pə tənaya kəkpaɣmuyə ŋku kɔ tɔɔ. Mpróyó pa faya keɛke kpatəŋ na pá lá Tacaa ke kətaya ŋka kəkə nyaya ka təna tɔ na naaŋ inɪ. Uena Pɛti-Semɛsɪ nyəma la Tacaa ke kətaya ŋka kəkə nyaya ka təna tɔ na kətasi lensɪ. ¹⁶ Filiisi awulaa kakpasɪ ná mpu, uena pá məli tkolonj ke kuyaku ŋku kɔ maɣamaɣa.

¹⁷⁻¹⁸ Wula paɣa kakpasɪ ke pa ha Tacaa ke kucəəv ke pa isayatu tɔɔ, na pə keesəna pa acalɛ nyuyv. Paa kolonja acalɛɛ, paa nna a feina koloosi tɔ. Asətati ke kulmɛtəle, na Kasa ke kulmɛtəle, na Asəkəlaləŋ ke kulmɛtəle, na Katɪ ke kulmɛtəle, na tkolonj ke kulmɛtəle. Kəkpaɣmuyə ŋku kɔ tɔɔ pa sɪ Tacaa atakaa ke mpu tɔyale pə təna mpi pə lapa tɔ pə aseeta tɔ. Ku wɛ Yosuwɛɛ haləm taa ké haləna saŋa ke Pɛti-Semɛsɪ.

¹⁹ Mpróyó Tacaa kɔwa Pɛti-Semɛsɪ nyəma ke yəlaa nutoso na naanuwə. Mpi pə tɔɔ tɔ, pa nyəna Isə atakaa taa. Uena pə wakəli ɪcətɛ nyəma laŋa ke səsəm, na pá ɣaya ləyaya. ²⁰ Tənaɣalɛ Pɛti-Semɛsɪ nyəma təma sɪ: Awe pəsəyənə na í səŋ Tacaa Isə naŋŋtu inɪ isentaa? Leyɛ tu pona atakaa inɪ na í hatələna-tv? ²¹ Mpróyó pa tilaa na pá heeli Kiliyati-Yeyalim nyəma sɪ: Filiisi nyəma kəna Tacaa atakaa. U kəv na í kpaɣa-i na í pona mə tɛ.

7

¹ Mpróyó Kiliyati-Yeyalim nyəma polaa na pá kpaɣa Tacaa atakaa na pá pona-i na pá su Apinatari təyaya taa ké pulaya tɔɔ. Na í kətɪ ɪ pəyalv llasaa sɪ í paasəna-i.

Samiyeeh paasənav ke Iseyeli nyəma

² Hatoo kuyanju ku pa suw Tacaa atakaa ke Kiliyati-Yeyalim tɔ, pə leelaa ké. Pusi hɪu təcu sikina. Mpróyó Iseyeli nyəma təna wiina Tacaa ke pusi nsi sɪ taa sɪ í waasi-wɛɛ. ³ Mpuvule Samiyeeh təma Iseyeli nyəma təna sɪ: Ye lotu kulmɛtu ke í mələna Tacaa kiŋ, uɛ ɪ yeɛ tuyə Asətati laav na í lɔ tuŋ wei inɪ í ceela mpu tɔ. Uena í pona mə ləməɣasɛɛ ke Tacaa tɔɔ na lotu kulmɛtu, na í la ɪ tike ke təmlɛ. Uɛ ɪ ká hɛti-meyɛ Filiisi nyəma niŋ taa.

⁴ Ntəna Iseyeli nyəma lɔ tuŋ kuvɛeliŋ Paalənaa na Asətati wei pa laakaya tɔ na pá sɛɛ Tacaa tike. ⁵ Mpróyó Samiyeeh yaa Iseyeli nyəma sɪ: U koti Misipa na má sələmənə-meyɛ Isə.

⁶ Ntəna pá koti Misipa təna ke kuyaku ŋku. Uena pá həkə nəəsɪ na pá tɔ sɪ: Tə wakələna Tacaa. Mpróyó pa lu lvm na pá pəli-wəyɪ Tacaa isentaa sɪ pə huli sɪ Isə ka husɪ pa isayatu. Uena Samiyeeh taɣanɪ pa təmnaa.

⁷ Mpróyó Filiisi nyəma nuwa sɪ Iseyeli nyəma kota Misipa, uena pa awulaa kakpasɪ kpeyeli pa yoolaa na pá polo-wɛyɛ yoonav. Iseyeli nyəma nu mpu, uena səyəntv kpa-wɛ na pá tɔ Samiyeeh sɪ: ⁸ Taa heɛsɪ Tacaa sələmuyə ke ta tɔɔ, haləna í ya-tuyə Filiisi nyəma niŋ taa.

⁹ Uena Samiyeeh kpa heu ifatɛ na í la Tacaa ke kətaya ŋka kəkə lusa ka təna tɔ, na í sələmɪ-i sɪ í waasi Iseyeli nyəma na llɛ ɪ mv. ¹⁰ Saa wei Samiyeeh lakaya Tacaa ke kətaya ŋka kəkə lusa ka

təna tə ɬena Filiisi nyóma polo na pá níki-weyə yoonaw. Tənaɣa Tacaa yelaa na teu nasí-wə na pá se yem yem. Ḿróyó Iseyeli nyóma kəla-wə. ¹¹ Ḿróyó pa lu Misipa na pá təyóni Filiisi nyóma na pá ku-wə. Haləna Peti-Kaa pə tē. ¹² ɬena Samiyeeli sɪ pəle ké Misipa na Senj pa heku taa, na í tə sɪ: Tacaa təŋna-tuyə waasuyə ke haləna saŋa. ɬena í yaa-tə sɪ Ipene-Isee. Pəle kowaasəle ke pa yaa ḿpɔ.

¹³ Tənaɣa Iso tisinina Filiisi nyóma təfe. Tacaa kaɣataɣa-weyə, pa ta tasa Iseyeli nyóma təw ké krau haləna Samiyeeli səm. ¹⁴ Ḿróyó Iseyeli nyóma leeka pa acaləe nna Filiisi nyóma ka təyaa tə. Pə kraɣaw ɬkolonj na pə suna Katɪ tə, na pə tetonnaa təna. ɬena heesuyə sɔw Iseyeli nyóma na Amolii nyóma pa heku.

¹⁵ Samiyeeli paasəna Iseyeli nyóma ke ḿróyó haləna í səm. ¹⁶ I cəkaɣa paa pənaɣa ŋkaɣa Peteeɬi na Kilikaa na Misipa ké na í huuki pa təmmaa. ¹⁷ ɬena í mələxi í tē Lama timpi í ŋma Tacaa ke kətaɣa təlatə tə, na í paasəyona Iseyeli nyóma leləa.

8

Iseyeli nyóma caaki wulaw

¹ Waatu wei Samiyeeli kpatəlaa, ɬena í kra í pəyalaa ke Iseyeli paasənlaa. ² Samiyeeli pəyaləw kancaalaya nyəŋ hətə nté Sowəeli, na naale nyəŋ sɪ Apriya. Pəesepa ke paa wəe na pá laki pa təmle. ³ Pəyolaya isəle taa ké Samiyeeli pəyalaa mpe pa nyənaɣa. Pa ta təŋ í kpatə. Na pá muɣi kuɔɔŋ na pá kəkɪ tampana. ⁴ Ḿróyó Iseyeli nyuyə nyóma kotaa na pá polo Samiyeeli kinj ke Lama. ⁵ Na pá təm-i sɪ: Nyəni, n kpatəlaa. Pəyele nyá pəyalaa u təyəŋi nyá kpatə. Pə təw tə, pəntəta kra-tuyə wulaw, na í huuki tá təm isɪ piitimnaa payalə wəna tə.

⁶ Isɪ pa yəyotuyə sɪ: Kra-tuyə wulaw na í huuki ta təm tə, Samiyeeli laŋle ta heena-ti. ɬena í sələmi Tacaa. ⁷ Mpyolə Tacaa cə-i sɪ: Nuna yəlaa ke tə təna nti pa yəyotəyi tə. Mpi tə, pə taya nyaxa pa ləki. Ama maya pa ləki sɪ má taa təyə pa təw ké kawulaya. ⁸ Isɪ pa lakuyə-m hatoo kuyəŋku ma ləsa-weyə Icipiti na pə suna saŋa tə. Ḿróyó pa laki nyá tətə. Pa lə-m ké, na pá laaki tuj. ⁹ Mu pa kusələmtə. Ama kraali-weyə teu na ŋ la na pá cəkəna mpi pə wəe sɪ paa la pa wulaw na mpi ilé í ka la-wə tə.

Mpi mpi yəlaa ka la wulaw tə

¹⁰ Mpyolə Samiyeeli lapə isɪ Tacaa keesuyə-i tə. ¹¹ Ḿróyó Samiyeeli heela samaa sɪ: Wulaw un í ka la-meyə mpi mpi təyolə. I ká kraɣa mə pəyalaa na í la-weyə í yoolaa, na pá paasəyona í yooú keekənaa. ɬena leləa ke kraɣanəŋ caɣalaa, na leləa kraəkəyi asewa ke í nəyə təw ké waatu wei í luki tə. ¹² I ká kra leləa ke yoolaa iyaya (1000) nyuyə nyóma, na leləa ke nule na naanowa nyuyə nyóma. Leləa ka haləxi í tawa na pá kəŋ, na leləa náa luki yooú wontu na pə keekənaa. ¹³ I ká la mə pələa ke mtə saalaa, na potopotonaa tɔlaa, na tulaalənaa lataa. ¹⁴ I ka kraɣa mə tawa kəpana na í cəla í təmle nyóma. ¹⁵ Na í kraɣa mə kəhaləm na mə ləseŋ tuj kəlbəw həyoləŋ naanowa taa kəlbəw, na í cəla í waal nyóma na í təmle nyóma. ¹⁶ I ká kraɣa mə təmle nyóma apəw nyóma, na əw nyóma, na mə təla wəna í lakəna təma tə na í lakəna. ¹⁷ ɬni í ka kraɣana mə həntə wontu həyoləŋ naanowa taa kəlbəw, na mu pəsi í yoma. ¹⁸ Waatu ɬəyí í ká wiikina Tacaa ke mə wulaw un í təm. Ama ilé í kaa nu.

¹⁹ Ḿróyó samaa kisa Samiyeeli təm nti na pá tə sɪ: Aa, pə wəe sɪ tə wəena wulaw ké. ²⁰ Na tə wəe isɪ piitimnaa leləa. I ka huuki tá təm na í təkɪ-tuyə nəyə na í la tá yoolaa wulaw.

²¹ ɬena Samiyeeli tələsi təm ntəyɪ Tacaa. ²² Ntəna Tacaa sɪ: Nuna-wə na ŋ kra-weyə wulaw. Pəle pə waal ké Samiyeeli təma Iseyeli nyóma sɪ paa wei í kpe.

9

Sayuli na kraŋasɪ kələpasɪ pa təm

¹ Pəncamee tɔw nəyoləw í ka wəna, na pá yaa-i sɪ, Kisi, na í caa sɪ Apiyeli. ɬlé í cəsonaa nté Selo na Pekolati na Afiya. Apəw un í ka wəna alaafəya ké na kpelikpeka. ² I ka wəna pəyaləw na pá yaa-i sɪ Sayuli. I səŋa ifepu ké, na í tē Iseyeli ifepiya tənaɣa teu. Pəcɔ í tē-weyə nyuyə.

³ Ḿróyó kuyaku nakəli Kisi kraŋasɪ əlunyənsɪ toolaa. ɬena í tə í pəyaləw Sayuli sɪ: Kraɣa təmle tə nəyoləw na nyá na-í pəkɪ kraŋasɪ nsɪ. ⁴ Ḿróyó pa faɣana ɬfəlayim puyə taa, na pá tēsɪ Salisa tətə, pa ta na-sɪ. ɬena pá polo Saalim tətə taa, sɪ fəi təna. Na pá cəw Pəncamee tətə, kpete. ⁵ Pa kəma na pá tala Sufi tətə taa, ɬena Sayuli tə í təmle tə sɪ: Kəw tə məl, pə taa kəw na ma caa səw kraŋasɪ təm na í nəyəsəyɪ ta nyəntə.

⁶ Kələna təmle tə tə Sayuli sɪ: Iso yəw nəyoləw í wə ɪcətə tənə tə taa cəne. I nyuyə kulaa ké, na tə təna nti í yəyotəyi tə tə laki ḿróyó. Tə polo na tə na-i. Ntanyɪ í ká huli-tuyə mpaaw ŋku tu təŋ tə. ⁷ Ntəna Sayuli pəəsɪ-i sɪ: Na ye tə pukɪ, pəpəye tu kraŋəna na tə ha Iso yəw un? Mpi tə, kətəyəw təma ta huluj taa. Pəyele tə fəina kəhəw nakəli sɪ tu cələ-i. Yaawe? ⁸ Ḿróyó təmle tə cəwa sɪ: Ma təkə ma təw cəneye liyitee nyəyəlɪya. Maa ha-keɣe Iso yəw na í huli-tuyə tə mpaaw.

9-11 M̄p̄oḡo Sayuli n̄oḡo t̄ekrav si: K̄opam k̄e, t̄o polo.

Il̄ena p̄a t̄e icate nte t̄o taa Iso yul̄o ka wee t̄o. Pa kraakaya icate t̄o, ile pa sula peela nte na p̄a tiiki p̄oḡo. Nt̄ena p̄a p̄oosi pele si: Nal̄o we icate taa?

(Pu we l̄on̄taa t̄o, pa yaakaya Iso k̄oḡoḡot̄o tel̄osul̄o k̄e si nal̄o. Na paa waatu wei k̄e n̄oḡol̄o caa Iso k̄e p̄oos̄ȳu ke nat̄eli, pa t̄on̄j̄ k̄e si, t̄o polo nal̄o t̄e).

12 Il̄ena peela mpe si: Ee, i we icate taa. Mpi t̄o, san̄a ke i k̄oma si ȳelaa lak̄i kot̄aya ke tont̄on̄je t̄o. I polo l̄on̄j̄. 13 I k̄a mayana-i na p̄óc̄ó í kra t̄oḡov. P̄e t̄aya pul̄o, pa tan̄a-i k̄e si í t̄oḡsi kot̄aya ke n̄oḡo k̄op̄an̄ka. Il̄ena p̄óc̄ó mpa pa yaawa t̄o p̄a t̄oḡo. I polo t̄ekru, í k̄a mayana-i na p̄óc̄ó í t̄e.

Sayuli na Samiyeeli pa suluyi

14 Il̄ena Sayuli p̄a t̄e. Pa s̄ov icate taa, ile Samiyeeli luwayale si i kraaki t̄ok̄ot̄ale ke tont̄on̄je t̄o, na p̄a sulina-i.

15 K̄oyako ŋku k̄o yakaya na p̄e feŋ na Sayuli tak̄i t̄o, Tacaa ka c̄opa Samiyeeli ke s̄ekpal̄ȳo si:

16 Cele waatu in̄eŋe maa yele na Pencamee tu n̄oḡol̄o í k̄oo, na ŋ kra-i ma ȳelaa Iseyeli nȳoma wulav na ŋ p̄eli-i nim, na í waasi-weŋe Filiisi nȳoma nin̄ taa. Mpi t̄o, ma nu pa kapusi, il̄ena má nyanna pa t̄o. 17 P̄e k̄oma na Samiyeeli loosi Sayuli ke kraakraa, il̄ena Tacaa heeli-i si: Wei un̄i i t̄om maa heela-ŋ si i k̄a t̄oḡo ma ȳelaa t̄o k̄e kawulaya t̄oḡole.

18 M̄p̄oḡo Sayuli krāt̄ona Samiyeeli ke n̄on̄oḡo na í t̄om-i si: Hai, la suulu na ŋ h̄uli-m nal̄o t̄oḡaya. 19 M̄p̄oḡole Samiyeeli si: Mayale nal̄o. T̄ee-m n̄oḡo na t̄e kra t̄ok̄ot̄ale ke tont̄on̄je t̄o, na má na-me t̄o t̄oḡo. Ku fema, ile ma c̄o-ŋ nȳa k̄op̄as̄ut̄onaa, il̄ena í kra. 20 San̄a k̄oyeŋ tooso k̄ol̄o nȳa kraŋasi lepa t̄o. Taa n̄oḡosi si t̄om, pa hii-si. Ama s̄os̄ant̄o nte si nȳa na nȳa caa t̄oḡaya ke Iseyeli nȳoma t̄ona t̄eŋeyi.

21 Nt̄ena Sayuli c̄o si: Ma kraek̄ale k̄ena s̄ekrete ke Iseyeli taa. P̄óc̄ó ma l̄ol̄ȳo nȳoma ta niina is̄ole ke Pencamee kraek̄ale taa. Ile pepe t̄o k̄e n̄ heeliyi-m mp̄o?

22 M̄p̄oḡole Samiyeeli kraŋa Sayuli na i t̄emle tu na í s̄ovna-weŋe kutuluyi taa, na í su-weŋe t̄oc̄ayale k̄opante ke t̄oḡolaa heko taa. Pele paa we is̄u ȳelaa hii na naan̄owa ke mp̄o. 23 Il̄ena Samiyeeli t̄o mut̄o saal̄o si: K̄ona c̄eka ŋka maa heela-ŋ si ŋ suna ka mpa t̄o. 24 M̄p̄oḡole mut̄o saal̄o l̄esa yule t̄ecu na í tu Sayuli. Nt̄ena Samiyeeli t̄o si: T̄oḡo-t̄u, nyaga pa siwa saa wei ma yaa samaa t̄o.

Il̄ena p̄a k̄penti na p̄a t̄oḡo k̄oyako ŋku. 25 Pa lu t̄ok̄ot̄ale ke tont̄on̄je t̄o na p̄a t̄ii icate taa, il̄ena p̄a lá faaci ke kutuluyi pata t̄o.

Samiyeeli kra Sayuli ke Iseyeli wulav

26 Ku fema, il̄ena Samiyeeli k̄oli tanan̄ t̄e k̄e saa wei haŋa ȳoḡi ka tu t̄o, na í yaa Sayuli si: K̄uli na má l̄asi-ŋ mpaav.

Il̄ena p̄a t̄o mpaav ke pa naale. 27 Pa lukaya icate, il̄ena í t̄om-i si: Heeli nȳa t̄emle tu si í t̄ee-t̄oḡo n̄oḡo.

T̄emle tu t̄ewa, il̄ena Samiyeeli t̄o Sayuli si: P̄on̄ent̄aa s̄on̄j̄ na má heeli-ŋ Tacaa t̄om ile.

10

1 M̄p̄oḡole Samiyeeli l̄esa nim na kralipiya, na í p̄eli Sayuli nȳoḡo taa, na í wayali-i na í t̄o si: Tacaa l̄es̄ona-ŋ si ŋ la Iseyeli nȳoma wulav. 2 N yekuyi-m san̄a is̄ent̄o t̄o, n̄ k̄a mayana apalaa naale ke Laseeli p̄elaav kin̄ ke Pencamee nȳoma t̄on̄a t̄o ke Sel̄esa. Paa heeli-ŋ si pa nawa kraŋasi nsi n̄ p̄ekaya t̄o. Hal̄i nȳa caa yela kraŋasi t̄om na i n̄oḡosi m̄e t̄om na í t̄on̄j̄ si: Is̄on̄aya maa la ma p̄oyal̄o t̄om? 3 I luk̄i t̄ona na í tala Tap̄oo t̄oḡo s̄os̄oo t̄e, il̄ena í sulina apalaa tooso na p̄a puki kot̄aya lap̄o ke Pet̄eeli. L̄elo t̄aka pinasi tooso, na lelu k̄e potopoto kakalasi tooso, na l̄elo náá t̄aka sol̄om huluyi. 4 Paa p̄oosi nȳa alaaf̄aya t̄o, na p̄a ha-ŋ potopotonaa naale, na ŋ mu pa nin̄ taa. 5 N luk̄i t̄ona na n̄ tala Iso pulaya, ke timpi Filiisi nȳoma yoolaa tasikile wee t̄o, is̄u n̄ s̄ovki icate t̄o, n̄ k̄a sulina Iso k̄oḡoḡot̄o tel̄es̄elaa kraek̄ale na p̄a luna t̄ok̄ot̄ale ke tont̄on̄je t̄o, na p̄a mak̄i cam̄on̄ na akilima na p̄a hul̄ayi h̄asi na p̄a paaki na p̄a san̄ Iso. 6 Tacaa Feesuyi ka t̄ii nȳa t̄o, na nȳa na-we í k̄penti na í paa na í sa Iso, na p̄e layasi-ŋ na ŋ wee is̄u yul̄o k̄ofal̄o. 7 Ye yaasin̄aa pane pa t̄e nȳa t̄o, ile ŋ la nti t̄e we lap̄o t̄o. Mpi t̄o, Tacaa we nȳa waali k̄e. 8 P̄ale p̄e waali, il̄ena ŋ t̄ee-m n̄oḡo na ŋ polo Kilikaa na má s̄on̄j̄ nȳa waali na má lá kotasi nsi k̄oko nyaga si t̄ona na t̄o ciikuyi nȳon̄ka. Il̄ena í tan̄ k̄oyeŋ naatosomp̄oḡolaya na má k̄oo na má h̄uli-ŋ nti n̄ k̄a la t̄o.

9 Too is̄u Sayuli hau siyile si i t̄eki t̄o, Iso Feesuyi layasa-i kele, na í ná p̄e t̄on̄aya k̄oyako ŋku, is̄u Samiyeeli ka kees̄oyi-t̄o. 10 Pa tala Kipeya, ile Iso k̄oḡoḡot̄o tel̄es̄elaa can̄a lu i s̄oḡoyi nte, na Iso Feesuyi t̄ii í t̄o na í s̄ov paale ke pa heko t̄ona na í san̄ Iso. 11 Ȳelaa mpa paa nȳoma-i hatoo l̄on̄j̄ t̄o, pa ná í na Iso k̄oḡoḡot̄o tel̄es̄elaa pa lak̄i mp̄o, il̄ena p̄a p̄os̄oyi t̄emaya ȳelaa taa si: Pepe mayana Kisi p̄oyal̄o Sayuli ye? Il̄e í paaki na í san̄ Iso t̄ot̄oḡo? 12 M̄p̄oḡole Kipeya tu n̄oḡol̄o n̄oḡo t̄ekrav si: Na aweyele pa caa? Il̄ena p̄e p̄osi ȳelaa ke ituule si: Sayuli na Iso k̄oḡoḡot̄o tel̄es̄elaa pa p̄aak̄ona na p̄a san̄ Iso?

¹³ Sayuli terna paale na Iso sam ke mpu, ilena í kra təkətəle ke tontontje tō. ¹⁴ M̄pógú í caa səkpełu nōyoln í pōssa í na tōmle tū sī: Leye í ka polaa ye? ¹⁵ Kelená í cō sī: Tə pola kpaņasi preekoyu tə ta keesi-si, ilena tē polo Samiyeełi kin. Ntena íle sī: Keesi-m nti Samiyeełi heela-ŋ tō. ¹⁶ Mpuyle sī: I heela-tuyv təfoo sī pa nawa kpaņasi.

Ama í ta heeli í caa səkpełu ke nti Samiyeełi ka heela-ı sī í ká tōyō kawulaya tō.

Tete kra Sayuli sī í tōyō kawulaya

¹⁷ M̄pógú Samiyeełi kōta Iseyeli nyōma ke Iso tōyaya taa ké Misipa. ¹⁸ Na í heeli-we sī Iseyeli Iso Tacaa yōyōtaa sī: Má lēsōna Iseyeli nyōma meye Icipiti, na má ya-meye pa na piitimnaa mpa pa ŋmakəla-me tō, pa nin taa. ¹⁹ Na saŋa mə lōki mə Iso ma wei, ma yapa-meye mə cōsseena na mə wahalanaa taa tō. Haləna í tōŋ-m sī má kra-meye wulaw. Tōv, pənentē í lu Tacaa isentaa isu mə kpeka na mə lolŋ wee tō.

²⁰ Mpuyle Samiyeełi yaa Iseyeli kpeka tənaya kolom kolom. Ilena pō kra Pencamee nyōnte. ²¹ Ntena í yaa Pencamee kpekəle ke luluyv loluyv, na pō kra Matili nyōŋku. Pə waalı ké í yaa yolv yolv, na pō kra Kisi pəyalv Sayuli, na pá preeki-ı pa ta na-ı. ²² M̄pógú pa tasa Tacaa ke pōssuyv sī: Na pōntv inı í kōma cəne? Ilena Tacaa sī: Inı í ŋmeləna nteye wontu huuyule waalı.

²³ M̄pógú yəlaa kpaŋa sewa na pá polo pá kpee Sayuli təna. Pa tana-ı samaa taa tō, í tee pa tənaya nyuyv ké.

²⁴ Mpuyle Samiyeełi heela yəlaa təna sī: Iı naakı wei inı Tacaa ləsaa tōyōlv. I na nōyolv pa ta nōyəsı ta taa cəne.

Ilena yəlaa təna wiliti sī: Mə na tetv. ²⁵ M̄pógú Samiyeełi keesa samaa ke pa na wulaw pa təma, haləna í ŋmaa-təyı takəlaya taa, na í sū-təyı Iso atakaa kin. Pə waalı, ilena í yası yəlaa na paa awe kpe í te. ²⁶ M̄pógú Iso tō yoolaa kpelikpeka nyōma narəlı pa taa, na pá wee Sayuli waalı na í kpe í te Kipeya tōtō. ²⁷ Paa na mpu tetelataa ka wee na pá tōŋ sī: Isənyə me íle í ká la na í waası-tō? Na pá footiyi-ı. Pécō pa ta ha-ı kōcōv nakōlı. Ama Sayuli ná tá kpaŋa-tı na í yaa sı pulv.

11

Sayuli yoonə Amoni nyōma na í kəli-we

¹ M̄pógú waatv nōyolv Amoni wulaw Nahası na í yoolaa, pa polaa na pá siki Yapeesi ke Kalaati. Mpuyle Yapeesi nyōma təna tōma-ı sī: Tá na-ŋ tē preeł nōyō na tē lakı-ŋ tōmle. ² Tənyəle Nahası tōma sī: Ye í tisaa na má wōyōsı mə təna mə ntōyōŋ ise na pō tō Iseyeli tənaya feele, ile má na-me tē preeł nōyō.

³ Kelená Yapeesi nyuyv nyōma tō sī: Ha-tuyv kōyeeŋ naatosompōyōlaya na tē tili Iseyeli tetv təna taa. Ye nōyolv fei sī í waası-tv, ile tə ha-ŋ tá ti.

⁴ M̄pógú tillaa pola Sayuli teye Kipeya na pá heeli-təyı yəlaa. Ilena pá tōlı nōōsı na pá wii təkpo. ⁵ Ile Sayuli luna taale nté na í we í naaŋ waalı, na í pōssı sī: Pepe lapa na yəlaa wiiki mpu? Ilena pá keesi-ı nti Yapeesi tillaa yōyōtaa tō. ⁶ I nuwa mpu, ilena Iso Feesuyv ti í tōv na í pāáná huu sōsōm. ⁷ Tənaya í kra naaŋ naale na í seti-ı tilima, na í tilina Iseyeli tetv təna taa sī: Ye pə cəpa wei na í tá tōŋ Sayuli na Samiyeełi pa waalı ke yooŋ taa, m̄pógú paa lapa pōntv naaŋ.

Ilena Tacaa sōyōntv kra yəlaa, na pa təna pá tee yooŋ ke nōyō kolōmāya, isu yolv kolōm. ⁸ M̄pógú Sayuli kala í yoolaa ke Peseke, na Iseyeli nyōma lu iyisi ŋmōnyov na nunōwa (300000) na Yuta nyōma ke iyisi hiu na naanōwa (30000). ⁹ M̄pógú í tilaa sī pá heeli Yapeesi nyōma sı, cele ilim sikuyv ke paa na nyuyv. Tillaa heela tōm ntəyı Yapeesi nyōma, ilena pele pa laŋa hee. ¹⁰ Na pá heeli Amoni nyōma sī: Cele tv peti-meye tá ti na í lana-tuyv isəna pə ha-me tō.

¹¹ M̄pógú Sayuli faya í yoolaa ke tōm toosoŋo tefemle, na pá watı Amoni nyōma təkikile ke waatv wei haŋa yuyı ka tv tō, na pá ku-weye m̄pógú haləna ilim sikuyv. Pə sōv mpa mpa ilena pele pá ya yem yem. ¹² Pa tōyō akaitv ke mpu, ilena yəlaa pōssı Samiyeełi sī: Awe tōŋaya sı Sayuli kaa tōyō tá tō ké kawulaya ye? I ləsı yəlaa mpe na tē ku-we.

¹³ Ntena Sayuli sı pá taa ku nōyōlvv saŋa. Mpi tō, kōyako kōneye Tacaa waasa Iseyeli nyōma.

¹⁴ M̄pógú Samiyeełi yaa-we sī: I kōv na tē polo Kilikaa na tē su kawulaya.

¹⁵ Ilena pa təna pá polo təna, na pá kra Sayuli ke wulaw ke Iso atakaa kin, na pá la kōtaya ŋka kōkō nyāya ka təna tō na ciikuyv kōtaya. Ilena Sayuli na Iseyeli nyōma təna pa la acima sōsōna.

12

Samiyeełi lapa Iseyeli nyōma ke faaci

¹ Mpuyle Samiyeełi tōma Iseyeli nyōma sī: Ma nuwa mə kōsələmōtv na má kra-meye wulaw. ² Pənentē u naakı mə wulaw wei í ka teeki-meye nōyō tōyōle. Ma ile ma kratəlaa, ma hulōsa nyōssı, ma pəyalaa lapa sōsaa. Hatoo ma iwaasətv ke ma lapa mə nyuyv tv haləna saŋa. ³ Má səŋna nteye cəne, ye ma wakələna nōyolv, yaa ma lēka pōntv nav, yaa í kpaŋaya. I yōyōti-təyı

Tacaa na wulaw wei i ləsaatə pa isentaa cəne. Mə taa aweye ma muɣulaa, yaa mə taa aweye ma ηmakəlaa? Awe cələna-m kəhəw na mə takı i waalı? Pəntə i yəɣəti na mə fəli-i.

⁴ İlena yəlaa cə Samiyeeł sı: Aaı, n ta muɣuli-tə, n ta ηmakəli-tə. Pəcə n ta mu nəɣəlv kəhəw na n takı i waalı.

⁵ İlena Samiyeełı tasa sı: Tacaa na wei i ləsaatə sı i kpa-meye wulaw təɣəle tá aseeta nyəma ke saŋa, sı ma ta təɣə mə taa nəɣəlv pulv cəcəka. İlena pá cə-sı sı: Ee, mpeyele ta aseeta nyəma. ⁶ İlena Samiyeełı sı: Tacaa wei i yelaa na Moisi na Aləŋ pá ləsi mə caanaa ke İcipiti taa təɣəle aseeta tə. ⁷ Təw, pəneŋte í kəw na má kəesi-meye kəpantənaa mpa i ləpa mə caanaa tə, na má taɣanı mə təm. ⁸ Yakərw na i nyəma pa pola İcipiti tə, pə waalı ké təna nyəma ηmakəla-wə. İlena mə caanaa mpe pá wiina Tacaa sı i waasi-wə. Ntəna íle i ləsi Moisi na Aləŋ na i tili-wə na pá ya-weye İcipiti taa, na pá kəna-weye tetə təne tə taa cəne. ⁹ Pəle pə waalı ké mə caanaa mpe pa səw Tacaa təw, na íle i tə-weye Filiisi nyəma na Hasəw yoolaa wulaw Sisela, na Mowərw wulaw pa niŋ taa na pá yooŋa-wə. ¹⁰ Mərwúy pa wiina Tacaa tətə sı: Tə wakələna-ŋ. Mpi tə, tə lə-ŋ na tə laaki Paalənaa na Asətatənaa. Ya-təw ta kolontunaa niŋ taa, na tə lə-ŋ təmlə. ¹¹ İlena Tacaa ləsi Ketiyəŋ na Petəŋ na Yefete, na maya waalı waalı, na tə ya-meye mə kolontunaa niŋ taa na í cəya təpəmm na heesəw. ¹² Waatə wei Amoni wulaw Nahasi yookaɣana-mə təɣə i təma-m sı má kpa-meye wulaw. Pəyele Tacaa mə ləw kəle mə wulaw ke waatə unı. ¹³ İ naakı mə wulaw wei í pəekaa na í ləsi təɣəle Tacaa kpa-mə. ¹⁴ Ye í nyaŋna Tacaa na í lakı-i təmlə na í nukəna-i, na í ta kpeesəna nti i tə-mə tə, na mə na mə wulaw i təŋəɣı-i mə laŋa ká hee. ¹⁵ Ama ye i nukəna-i na í kpeesa i təm i ká tə-meye niŋ isı i ká təw mə caanaa tə. ¹⁶ Təw, pəneŋte í səŋ mɔw, na í ná piti təmlə nte Tacaa ká la mə hekw taa tə. ¹⁷ Pə taɣa ləŋle taa ké tə wə isəntə? Mɔw tə, maə sələmı Tacaa na í yele na təw holi na kə nu. Waatə unəɣı í ká nyı sı timpı i sələma wulaw tə, mə təm səpəna Tacaa ké.

¹⁸ Tənaɣəle Samiyeełı sələma Tacaa na təw holi na kə nu kuyaku ŋkə kə mayamaya. İlena Tacaa na Samiyeełı pa təm la samaa ke səɣəntə. ¹⁹ Mɔwəle samaa təma-i sı: Sələmı nyá ləw Tacaa ke ta təw na pə taa kəw na tə sı. Mpi tə, tə nawa sı tə səsa tasəkəle ke ta isayətu təw ké timpı tə sələma wulaw tə. ²⁰ Ntəna Samiyeełı sı: İ taa nyá, paa na í ləpa isayətu nti tə, pə taa cı-mə sı í kisiyi Tacaa ké. İ ləpı-i təmlə na mə lotu təna. ²¹ İ taa təŋ tuŋ. Mpi tə, íle i kaa pəsi na í waasi-mə yaa í tu səna-mə. Pə taɣa pulw, i fəna i ti. ²² Tacaa ná kaa lə-mə. Mpi tə, i hətə ke səsəle ké, i tu i taa ké sı i pəsəyi-meye i yəlaa. ²³ Ye ma yela mə təw ke sələmɔw mpusi í təŋı-m. Maə səyesı-meye mpi pə we teu na pə siyisaa tə na í la. ²⁴ İ nyaŋna Tacaa, na í ləpı-i təmlə ke teu na lotu koləmtə. Mə mayamaya í nawa toma wena i huləyi mə hekw tə. ²⁵ Ama ye í təkə mə isayətu, mə na mə wulaw í ká sı.

13

Sayuli yooŋa Filiisi nyəma na i liyituyı

¹ Waatə wei Sayuli təɣə kawulaya tə i pusi ka wə... Pəyele i ka təma kawulaya təw ke pusi naaleye İseyeli taa.^a təm. Ama Piipilinaa ləlaa ná təwa sı Sayuli pusi ka wə nule. ² Mərwúy Sayuli ləsa yoolaa iyisi toosoɣo (3000) İseyeli taa. İlena í su i kiŋ ke pa taa yəlaa iyisi naaleye (2000) Mikiması na Peteełı pəw taa. İlena í cəla yəlaa iyaya (1000) ke i pəyaləw Sonatəŋ ke Kipeya ke Pencamee taa. Pə kaasa mpa ilena í yası pəle na paa wei í məli i te.

³ Mərwúy Sonatəŋ yəka Filiisi yoolaa təsikile ke Kipeya, ilena pəle pá nu. Ntəna Sayuli tili na pá huli tutuuy ke İseyeli təna taa sı Hepəla nyəma í lu yoo. ⁴ İseyeli nyəma təna nuwa sı Sayuli yəka Filiisi yoolaa təsikile. İlena Filiisi nyəma taa kpaəkəna-wə. İlena yəlaa lu yoo na pá koti Sayuli kiŋ ke Kilikaa. ⁵ Mərwúy Filiisi nyəma kotaa sı pa yookina İseyeli nyəma, na pa yoo wə kəekənaa ke iyisi hiu na naanəwə (30000) na pa kpaɣanəŋ cəyala ke iyisi naatəso (6000). Pa yoolaa ka wə pəɣəle ké isı ləm nəɣə kanyəŋa, pa fəi kaləw. Mərwúy pa polaa na pá pulı Mikiması ke Petı-Afəŋ ilim təhəle təw. ⁶ Mərwúy İseyeli nyəma laŋa wakəlaa tətəɣətəɣə. Mpi tə, pa kolontunaa tə-weye pəyale təyamyam. İlena pa taa ləlaa ηməli kukpaməŋ pəw taa, na ləlaa ke ləkənaa taa, na ləlaa ke pulası taa, na ləlaa ke hətə taa. ⁷ İlena ləlaa ná təsi Yaatanı na pá polo Katı na Kalaatı.

Waatə unı tə na Sayuli náa wə Kilikaa, na yəlaa mpa paa wə i kiŋ tə pa seliɣı. ⁸ Mərwúy Sayuli taŋa wə ke naatosompəɣəlaya, isı Samiyeełı ka heeluyı-tə. Paa na mɔw Samiyeełı ta kəw ləŋ. İlena yəlaa sɔw yav. ⁹ Tənaɣəle Sayuli təma sı: İ kəna-m kətaya ŋka kəkə nyaya ka təna tə na ciikuɣu nyəŋka wontu. İlena í la kətaya ŋka kəkə nyaya ka təna tə. ¹⁰ İ kəma isı i tēsəyi, ile Samiyeełı tapəɣəle. Na Sayuli polo i səŋw. ¹¹ Mɔwəle Samiyeełı pəsa-i sı: Pəpəye n ləpa ye?

İlena Sayuli cə sı: Ma nawa sı samaa təŋa yav. Pəcə n ta kəw isı n ka sıwa tə. Pəyele Filiisi nyəma ná sika Mikiması. ¹² Kələna má maɣası ma taa sı, Filiisi nyəma ka tii ma təw ke Kilikaa cəne, na má ta sələməta Tacaa. Pə təw ké pə caala-m sı má la kətaya ŋka kəkə nyaya ka təna tə.

^a 13:1 pusi: Hepəla taa íle, lonte təne tə taa pa ta yəɣəti pusi

¹³ Tənaɣa Samiyeełi təma Sayuli sɪ: N lapa kumeləntu kə. N ta təkɪ nti Tacaa nyá Isə su-ŋ tɔ. Təfə, Tacaa ka nyəməɣa sɪ nyá kawulaya ká wɛɛ tam tə kə Iseyeli taa kə. ¹⁴ Ama pənente ka kaa tasa leeluyu. Tacaa ləsa ɪ luyu tɛɛ nyəŋ na ɪ kpa-ɪ wulaw ke ɪ yəlaa tə. Mpi tɔ, n ta təkɪ mpi ɪ ka tu-ŋ tɔ.

¹⁵ Pə waalı ke Samiyeełi kula Kilikaa, na ɪ polo Kipeya ke Pəncameɛ tetu taa. Ḿpóyó Sayuli kala yəlaa mpa paa wɛ ɪ kin tɔ, na pá lu yəlaa nasətoso (600). ¹⁶ ɪ na ɪ pəyalu Sonatɛŋ na pa ɔlə yəlaa paa sika Kepa ke Pəncameɛ tetu taa kə. ɪ ləna Filiisi nyəma náá siki Mikimasɪ. ¹⁷ Ḿpóyó Filiisi yoolaa mpa pa wakələyi ləlaa wontu tɔ, pa lu tintika tooso. Ḿpóyó kancaalaya nyənte mələna Ofəla tə kə Suwaalı tetu taa. ¹⁸ ɪ ləna naale nyənte náá mələna Pəti-Holəŋ tə, na tooso nyənte náá kpaɣa tɔŋa mpaav ŋku ku tiiki Sənsəməŋ tətəkəle taa ke wəlaya tetu tə tɔ.

¹⁹ Waatu ɪni tɔ, koolu fɛi Iseyeli nyəma tɛ. Mpi tɔ, Filiisi nyəma taa tisiyi sɪ Hepəla nyəma ɪ lu laɣalɛɛ na ŋmantaasi. ²⁰ Filiisi nyəma tɛɣe pa pukaya na pá kpaləyi akun, na pa cikanaa, na pa lawa, na pa tɛtu kɔcasəŋ ²¹ ke waatu wei wontunaa mpe pa ləŋ səki tɔ. Pa kpalaya kə na pá fɛləyi liyitee nyəxələyɔ kulumuyɔ ke wontu səkpɛtu tə, na nyəxələŋ naaleye səsəntu tə. ²² Kuyaku ŋku yoou tiiwa tɔ, Sayuli na ɪ pəyalu Sonatɛŋ pa tike paa wenna yoou wontu. Pə kaasa yəlaa mpa paa wɛ pa kin tɔ, pɛle pa taa nəxələ fɛina ŋmantaaya pa laɣatɛ.

²³ Ḿpóyó Filiisi yoolaa polaa sɪ pa tənəyi Mikimasɪ mpaav.

14

Sonatɛŋ luw ke Filiisi yoolaa kpekəle tə

¹ Ḿpóyó kuyaku nakulɪ Sonatɛŋ təma ifepu wei ɪ təkəyi ɪ yoou wontu tɔ sɪ: Kəɔ na tɛ tɛsi Filiisi yoolaa təkikile nte tɛ wenna tɔə cəŋ tə tɔ.

Ama Sonatɛŋ ta yele na ɪ caa nu-tɪ. ² Na Sayuli náá ɔaɣa Kipeya tɔŋa tə kə tuyɔ nakulɪ ku tɛɛ kə Mikələŋ. Na yoolaa mpa paa wɛ ɪ kin tɔ, pa tala ɪsu yəlaa nasətoso (600) ke mpv. ³ Ahitupi pəyalu Ahiya ka kəna kətulɔ ke waatu ɪni. Na ɪ suu kətələa toko wei pa pəəsəxəna Tacaa ke təm tɔ. Tacaa kətulɔ Ilii wei ɪ ka wɛ Silo tɔ ɪ pəyalu ke Pənhasɪ, na ɪlɛ ɪ lələna ɪkarəti. ɪkarəti neu ntɛ Ahitupi. ɪlɛ yəlaa ta nyɪ sɪ Sonatɛŋ pola tiili.

⁴⁻⁵ Mpaav ŋku Sonatɛŋ tənəɣa sɪ ɪ puki Filiisi nyəma yoolaa təkikile tɔ, ku wɛ kəkpaɛməŋ naale heku kə. Lɛŋku nəɣə kɛəsəna ɪlim ntəxəŋ tə kə Mikimasɪ isentaa. Pa yaaki-ku sɪ Posee. Lɛŋku nəɣə náá kɛəsəna ɪlim mətəŋ tə kə Kepa isentaa, na pá yaaki kule sɪ Sene. ⁶ Ḿpóyó Sonatɛŋ təma ɪ yoou wontu təkulɔ sɪ: Kəɔ na tɛ tɛsi Filiisi nyəma ma ta nyɪ usənaa mpe pa təkikile. Ntanɪ Tacaa ká yooa tá nəɣə. Mpi tɔ, pə fɛi Tacaa ke kate sɪ ɪ yooa samaa tuutuuma nəɣə, yaa yəlaa pəɔ nəɣə. ⁷ Kələna Sonatɛŋ yoou wontu təkulɔ tɔ sɪ: La isəna pə maɣa-ŋ tɔ. Polo tɔ polo, ma wɛ nyá waalı kə. ⁸ Ḿpuyule sɪ: Tə, tə pukuyuna pa tə isəntə tɔ paa na-tv. ⁹ ɪlɛ ye pa təma sɪ: ɪ ɔaɣa tana na tɛ kə. ɪlɛ tə səŋ tá təsəŋle təkpi. ¹⁰ Ama ye pa təma-tv sɪ: ɪ tɔ na ɪ kə. ɪlɛ táá kpa pa tə. Mpi tu nyəna sɪ Tacaa tu-wɛɣe tá niŋ taa təɣəle.

¹¹ ɪ ləna pá yele na Filiisi nyəma na-wɛ na pá tɔ sɪ: ɪ nyəni, Hepəla nyəma luna ntɛɣe ṕpóyó ŋku ku taa paa ŋməlaa tɔ. ¹² Ḿpuyule pa tasaa sɪ: ɪ kəɔ cəne na tɛ la-mɛ na ɪ təɣə na ɪ haɣa.

Ntəna Sonatɛŋ tɔ ɪ yoou wontu təkulɔ sɪ: Təŋ ma waalı. Mpi tɔ, Tacaa tu-wɛɣe Iseyeli nyəma niŋ taa kə.

¹³ ɪ ləna pá tɔ pa niŋ tə na pá kpa. Ḿpóyó Sonatɛŋ na kpiita-wɛ na ɪ pətəyi. ɪ ləna yoou wontu təkulɔ náá tɛəsəyi na ɪ tənəyi. ¹⁴ Yəlaa hiu ke Sonatɛŋ pa kəwa pa kancaalaya yoou ŋku ku taa kə pəle nyuyɔ taa tənəɣa kelikiya kulumaya taa. ¹⁵ Ḿpóyó səxəntu kpa Filiisi nyəma mpa paa wɛ tawa taa tɔ. ɪ ləna təkikile taa yoolaa na mpa pa wakələyi ləlaa wontu tɔ, pá sɔv seluyu. Ḿpóyó tɛtu selaa, na kanɪŋa kpa yəlaa.

¹⁶ Ḿpóyó Sayuli fɛŋlaa mpa paa wɛ Kipeya ke Pəncameɛ tetu taa tɔ, pa na acufu tiiwa Filiisi nyəma taa, na pá seeki yem yem. ¹⁷ Tənəɣa Sayuli təma ɪ yoolaa mpa paa wɛ ɪ kin tɔ sɪ: ɪ kala yəlaa na tɛ ná sɪ awe fɛina tá taa.

Pa kala yəlaa ɪ ləna pá maɣana sɪ Sonatɛŋ na ɪ yoou wontu təkulɔ pa fɛina. ¹⁸ Ntəna Sayuli tɔ kətulɔ Ahiya sɪ: Heeli na pá kəna Isə atakaa.

(Mpi tɔ, ɪlɛ ɪ ka wɛ kuyaku ŋkuɣu Iseyeli nyəma kin kə).

¹⁹ Sayuli tənəɣa yəɣətuyɔ ke mpv tɔ na acufu kəkəte tənəɣa səsəyɔ kə. ɪ ləna ɪ tɔ kətulɔ sɪ: Səŋ na pəɔ.

²⁰ Ḿpóyó Sayuli na yoolaa pa kpeyelaa na pá polo təyoole. ɪ ləna pá maɣana acufu tiiwa Filiisi nyəma taa, na pá ləŋ təmaɣa laɣalɛɛ. ²¹ Tənəɣa Hepəla nyəma mpa paa wɛ Filiisi yoolaa taa na pa səŋna-wɛ tɔ, pa sewa na pá məli Sayuli na Sonatɛŋ pa kin.

²² Ḿpóyó Iseyeli nyəma mpa pa ŋməla ɪfələyim puyɔ taa tɔ, pɛle pa nuwa Filiisi nyəma sewa təm. ɪ ləna pa tv pa waalı kə təyoole taa. ²³ Isəna Tacaa yəlaa na Iseyeli nyəma la akanaa ke kuyaku ŋku təɣəle.

Iseyeli yoolaa waasayi Sonataŋ

Ayuli pa yooŋa m̄p̄r̄ȳḡ hal̄ena P̄eti-Afeŋ waali. ²⁴ M̄p̄r̄ȳḡ nȳɔɔsi pu Iseyeli nȳɔma ke kuyaku ŋku. Mpi t̄o, Sayuli ka ȳɔɔta k̄e na í tuu si: Ye wei í t̄ɔɔ pulu ke saŋa, na ma ta leetata ma kolontunaa, mpusi ká t̄eŋ p̄ontu. P̄e t̄o k̄e pa taa n̄ɔɔlu ta t̄eŋ puluɔɔ ilim na p̄e tem. ²⁵ M̄p̄r̄ȳḡ ȳɔlaa t̄ona tala h̄ot̄ȳu ŋku ku taa t̄uŋ nim we at̄eɣe yem t̄o. ²⁶ Tuŋ ka t̄owa setasi ke h̄ot̄ȳu ŋku ku taa k̄e na nim k̄peŋ. Ama n̄ɔɔlu ta kraas̄ena í n̄ɔɔ k̄in. Mpi t̄o, ȳɔlaa seekaya n̄ɔɔ ŋka pa suwa t̄o. ²⁷ Ama Sonataŋ ná t̄áa nyi si í caa kisina ȳɔlaa, na tuunav si n̄ɔɔlu í taa t̄eŋ pulu. M̄p̄r̄ȳḡ í lii í k̄p̄at̄ȳḡ ke t̄uŋ nim taa na í niisi na p̄e ce isent̄o. ²⁸ M̄p̄r̄ȳḡle samaa taa n̄ɔɔlu t̄oma-i si: Hei, nȳɔ caa ȳɔɔta na í tuu si: Ye p̄e c̄epa wei na í t̄ɔɔ saŋa mpusi we í t̄o k̄e. P̄éćó nȳɔɔsi tu nu tá t̄onaɣa.

²⁹ Sonataŋ nuwa mpv, ilena í c̄o si: Ma caa wak̄ela ȳɔlaa k̄e. Í nȳɔni ma t̄eŋȳu t̄uŋ na p̄e ce ma isent̄o t̄ekelekele t̄o. ³⁰ Ye isu saŋa ȳɔlaa ka t̄ɔɔ mpi pa leeka pa kolontunaa niŋ taa t̄o, pa t̄áa ku Filiisi nȳɔma na p̄e k̄eli isent̄o?

³¹ M̄p̄r̄ȳḡ pa ku-weɣe kuyaku ŋkuȳu p̄e kraɣav Mikimasi na p̄e polo Ayal̄eŋ t̄o. Na nȳɔɔsi pu Iseyeli nȳɔma ke s̄osom. ³² Ilena pá t̄ii kolontunaa t̄ola t̄o, na pá lent̄i-ye na pá s̄eŋ a cal̄em t̄o na pá t̄ɔɔ a nant̄u. ³³ M̄p̄r̄ȳḡ pa taɣasa-t̄eɣi Sayuli si: N nawa ȳɔlaa wak̄el̄ena Tacaa t̄o. Pa t̄ɔɔ nant̄u na t̄e cal̄em. Nt̄ena í t̄o si: Í lapa kutakees̄e t̄o k̄e. M̄p̄v t̄o, í pilimi puw na ma t̄o c̄ene. ³⁴ M̄p̄r̄ȳḡ í tasaa si pá c̄o pa heeli samaa si: Paa wei í k̄ona í nav yaa í heu na í k̄o c̄ene na í t̄ɔɔ. T̄o í taa t̄ɔɔ nant̄u na t̄e cal̄em ke mpv na í wak̄el̄ena Tacaa.

M̄p̄r̄ȳḡ paa wei í lapa m̄p̄r̄ȳḡ ahoŋ ani. ³⁵ Ilena Sayuli ŋma Tacaa ke í kancaalaya kot̄aya t̄elate. ³⁶ M̄p̄r̄ȳḡle í t̄oma ȳɔlaa si: T̄é polo Filiisi nȳɔma waali na ahoŋ na t̄é k̄o pa t̄ona na t̄é kuu pa wontu hal̄ena p̄e nyaali. T̄é taa s̄o pa kul̄om. Ilena pele pa c̄o si: La is̄ena p̄e maya-ŋ t̄o. Nt̄ena kot̄ulu si: T̄é s̄el̄emi Iso k̄e c̄ene na p̄éćó.

³⁷ M̄p̄r̄ȳḡ Sayuli p̄oasa Iso si: Ye t̄e t̄eŋa Filiisi nȳɔma waali n ká t̄o-weɣe tá niŋ taa? Ama Tacaa ta c̄o waat̄u un. ³⁸ Ilena Sayuli t̄o nȳɔni nȳɔma si: M̄e t̄ona í koti c̄ene na t̄é p̄eeki na t̄é ná wei í lapa isayatu t̄eŋe saŋa t̄o. ³⁹ Ma tuuna Tacaa wei í waasayi Iseyeli nȳɔma t̄o si, paa ma p̄yalu wak̄el̄ena. Isu í s̄epa.

Ama n̄ɔɔlu ta c̄o-i si pulu. ⁴⁰ Ilena í t̄o samaa si: M̄e t̄ona í m̄el̄ena h̄ɔɔluɔɔv k̄one na p̄e kaasi má na Sonataŋ na c̄ene t̄o. Ilena pele pa c̄o si: La mpi p̄e maya-ŋ t̄o.

⁴¹ M̄p̄r̄ȳḡ Sayuli s̄el̄ema Tacaa si: Iseyeli Iso, h̄uli-t̄ȳu tampana. Ilena pá t̄e t̄e na p̄é k̄pa í na í p̄yalu. ⁴² M̄p̄r̄ȳḡle si: Í t̄o má na ma p̄yalu tá t̄o k̄e t̄ete. Ilena p̄é k̄pa í p̄yalu. ⁴³ Nt̄ena Sayuli si: Heeli-m mpi n lapa t̄o. Nt̄ena Sonataŋ c̄o si: Ma t̄eŋa t̄uŋ nim ke p̄ećo. Mayal̄e, ma s̄ool puwa si má si. ⁴⁴ Kelena Sayuli t̄o si: Sonataŋ, ye n ta si Tacaa í lana-m is̄ena í s̄oolaa t̄o.

⁴⁵ Nt̄ena samaa t̄o Sayuli si: Pepee, Sonataŋ ká si yaa? Aai yoo, mpusi í polo pooluŋ. P̄e fei si í nȳɔni taa nȳɔlaya kul̄omaya mayamaɣa í le. Mpi t̄o, í n̄ɔɔ ke Tacaa waas̄ena Iseyeli nȳɔma ke saŋa.

Is̄ena samaa yapa Sonataŋ na í tá si t̄ɔɔle. ⁴⁶ Ilena Sayuli ye le Filiisi nȳɔma ke t̄ɔɔnȳu, na pele pá m̄eli pa t̄e.

Sayuli k̄el̄ȳu na í t̄eɣaya nȳɔma p̄e t̄em

⁴⁷ Sayuli t̄ɔɔ kawulaya ke Iseyeli taa. Ilena í yooŋa í kolontunaa t̄onaɣa h̄ɔɔl̄eŋ t̄ona taa. Paa Mowar̄u nȳɔma, paa Amoni nȳɔma, paa It̄em nȳɔma, na Sopa awulaa, na Filiisi nȳɔma. Paa timpiyi í talaa te, un í tok̄ona akatu. ⁴⁸ Í hula ton na í yooŋa Amaleke nȳɔma. Í fita Iseyeli nȳɔma ke m̄pa pa wak̄el̄aya-we t̄o pa niŋ taa.

⁴⁹ Sayuli p̄yalaa nt̄e Sonataŋ na Isefi na Mal̄ekisuwa. Í p̄el̄aa we naale, kancaalaya nȳeŋ nt̄e Melar̄i na s̄ek̄p̄eli si Mikaaali. ⁵⁰ Í al̄v nt̄e Ahimaasi p̄el̄e Ahinowam. Í yoolaa s̄os̄o nt̄e í caa s̄ek̄p̄eli N̄e p̄yalu Ar̄eŋe. ⁵¹ Sayuli caa Kisi na N̄e caa Ar̄eŋe pele pa caa ke le Ar̄eŋe.

⁵² Sayuli yooŋa Filiisi nȳɔma ke m̄p̄r̄ȳḡ na ton na ton, hal̄ena í s̄em. Ye í loosa yulu ton to yaa k̄p̄elik̄ep̄ka t̄o, í t̄ȳu-i í yoolaa taa k̄e.

15

Iso l̄ov ke Sayuli

¹ M̄p̄r̄ȳḡ Samiyeli t̄oma Sayuli si: Maya Tacaa tilaa, na má k̄pa-ŋ Iseyeli nȳɔma wulav na má p̄eli-ŋ nim. M̄p̄v t̄e, ke ŋk̄raŋ na ŋ nu. ² Tacaa Toma t̄ona to ȳɔɔta si un í ká leeti Amaleke nȳɔma ke pa caanaa isayatu. Mpi t̄o, paa t̄eka Iseyeli nȳɔma ke m̄paas̄ ke waat̄u wei pele pa luna Icipiti t̄ɔɔ. ³ P̄e t̄o t̄o, polo na ŋ k̄o Amaleke nȳɔma na ŋ k̄piisi pa nȳem t̄ona. Taa s̄o pa pul̄ov cac̄eka. Paa apalaa, paa alaa, paa piya, na ah̄ul̄omnaa na t̄ola t̄ona.

⁴ M̄p̄r̄ȳḡle Sayuli kota í ȳɔlaa na í kala-weɣe Telayim. Ilena Iseyeli yoolaa n̄ohe t̄ontaa lu ȳɔlaa iyisi ŋm̄onȳu (200000) na Yuta nȳɔma ke iyisi naanowa (10000). ⁵ Ilena pá polo Amaleke

nyóma icate na pá papí-weye tetekele taa. ⁶ M'póyó pa tilaa na pá heeli Keni nyóma sí pá lu Amaleke nyóma te. Pó taa koo na pá kó na pá kpehna-we. Mpi tó, pa caanaa nyóyó ka tena lseyeli nyóma ke waatu wei pele pa luna Icipiti tóyó. Ilena Keni nyóma lu. ⁷ M'póyó Sayuli yooona Amaleke nyóma ke pá kraayá Hafila tó, na pó polo Suuu ke Icipiti ilim tólule tó. ⁸ Ilena í kra pa wulaw Akakí na í ise na í kó yólaa tóna tócaayacaya. ⁹ M'póyó Sayuli na í yoolaa pa yela wulaw na í ise, na tóla kópampána, na wontu kópantónaa. Ama mpi pá taa fei teu na tóla acamisi tike ke pa kowa.

¹⁰ M'póyó Tacaa heela Samiyeele sí: ¹¹ Ma lanje wakélóna Sayuli kawulaya krao ké. Mpi tó, í lo-m na í kisi ma tóm ke tókoyó.

Kelena Samiyeele lanje wakéli tótóyótóyó, na í wiina Tacaa ke ahoó tóna.

¹² Teo fema tanañ, Ilena Samiyeele kóli sí í puki Sayuli ke sèhnyó. Ntena pá heeli-í sí: Sayuli pola Kaméle na í nja akele náyólo sí pó tóoséyi-í í akatu tó. Pó waali, Ilena í ténna Kilikaa. ¹³ Samiyeele tóna í waali ké tóna, Ilena Sayuli sée-í sí: Tacaa í kooli-ñ kópantó. Na í tasa sí: Ma lapa teitei ké ísu Iso ka yóyótóyó tó. ¹⁴ M'póyó Samiyeele póosa-í sí: Na naañ na heej wula nna ma nukí íséntó tó, Ieye ale a luna? ¹⁵ Ntena Sayuli sí: Yólaa tóosóna Amaleke nyóma tóla kópána taa sí pa lakí nyá Iso Tacaa ke kóosó. Pó kaasa mpi tó, tó kpiisa péle pá tóna. ¹⁶ M'póyó Samiyeele tóna sí: Su, na ma heeli-ñ nti Tacaa heela-m ahoó ate tó. Ilena Sayuli sí: Yóyóti.

¹⁷ M'póyó Samiyeele sí: Paa na n ka nyónaya nyá tóyi páyaya tó, Tacaa lésa-ñ na í kra-ñ lseyeli nyóma wulaw na í pól-ñ nim. ¹⁸ Tacaa tamna-ñ sí, ní polo na ní yooona Amaleke asayaa mpe, na ní kpiisi-we. ¹⁹ Ile pepe tóo ké n ta nuna í náyó, na ní kraayá pa wontúnaa tókeu na ní pásí isayaw ke í íséntaa? ²⁰ Ntena Sayuli cò sí: Ma nuna í náyó ke teu ke, na má yooona Amaleke nyóma ísu í ka yóyótó tó. Ma kpiisa-we na má kóna pa wulaw na í ise. ²¹ Ama yólaa tóosóna pa tóla taa ké kópána sí, pa lakí Tacaa nyá Iso ké kótaya ke Kilikaa.

²² Ntena Samiyeele sí: Tacaa ta sòli kótasi nsi kókó nyaya sí tóna tó ísu í sòlonyó sí yuló í nuna-í tó se. Í tóm nunaw kóla-í teu ke íwaañ kópán kótasi lapu. ²³ Mpi tó, kpeenaw ké Iso ké isayatu ke teitei ké ísu tutó. Í nyónayí kanjante ke teitei ísu tunj laaw. Timpi nyá lo Iso Tóm tó, ílé í ka lo-ñ tótóyó na ní lanj kawulaya. ²⁴ M'póyó Samiyeele còwa sí: Tampána ma wakélóna Iso. Mpi tó, ma wakéla nti í tó-m tó. Pécò ma ta nuna nyá tóm. Ile yólaa ké ma sewa na má nuna-we. ²⁵ Hai, péente ma wiina-ñ sí ní tayaní ma isayatu na ní mól na má hénti Tacaa ke ate. ²⁶ Ntena Samiyeele sí: Maa móléyi. Mpi tó, ní lo Tacaa tóm. Ílé í lo nyaya, n ta ke lseyeli wulaw tótó.

²⁷ Samiyeele ha siyile sí í teeki, Ilena Sayuli kra í capa ntompéle na tó ce. ²⁸ Kelena Samiyeele sí: Anha, m'póyó Tacaa lapa nyá kawulaya ke sanja, na í ha wei í kóla-ñ teu tó. ²⁹ Tacaa kele lseyeli tónj. Í ta ke yuló sí í looliyi, yaa í layaséyi. ³⁰ Ntena Sayuli tasa sí: Ma wakélaa yaa, íle hai, ma wiikina-ñ sí ní kósi ma nyóyó ke lseyeli nyóma na pa sósaa pa íséntaa. Hai, mól na má hénti nyá Iso Tacaa ke ate.

³¹ M'póyó Samiyeele móláa na Sayuli hénti Tacaa ke ate.

³² Ilena Samiyeele tó sí: Í kóna-m Amaleke nyóma wulaw Akakí. Akakí tónna pote na lanjholómle, na í mayaséyi í taa sí: Pópótó fei lelenj, sém sáyóntó yawa. ³³ M'póyó Samiyeele tóna sí:

Ísu nyá layate pem alaa ke piya tó.

M'póyó tótóyó nyá too ká lanj páyaya ke alaa taa.

Ilena Samiyeele set-í tóptóptó ke kótaya tólate íséntaa ké Kilikaa.

³⁴ M'póyó Samiyeele mola í teye Lama, na Sayuli náa kpe Kipeya. ³⁵ Samiyeele na í sém í ta tasa mólonyó sí í naaki Sayuli. Mpi tó, í wiikaya í tóo ké timpi Tacaa lanje wakélóna í kawulaya krao tóyó.

16

Samiyeele kra Taftiti ke kawulaya na í pól-í nim

¹ M'póyó Tacaa tóna Samiyeele sí: N kaa yeke Sayuli tóo ké wula ke m'pó? Ma lo-í ké. Í ta ke lseyeli nyóma wulaw tótó. Suuli nyá hólonyó ke nim, na má tili-ñ Petélehem tó Sese te. Ma nawa í páyalaa taa ké wei maa kra wulaw tó. ² Ntena Samiyeele sí: Ísónayale maa la na má polo m'pó? Sayuli í nuwa í ká kó-m. Kéna Tacaa sí: Kpehna naw ífate, ní talaa, íle n tó sí: Ma kómaya sí ma lakí Tacaa ke kótaya. ³ Yaa Sese ke kótaya tólate. Ile maa hól-ñ wei n ka kra wulaw na ní pól nim tó.

⁴ M'póyó Samiyeele tée Petélehem ísu Tacaa ka keesonyó tó. Icate sósaa na-í na sáyóntó kra-we. Ilena pá kraayá asewa na pá sèh-í na pá póos-í sí: Alaaféya kele n kóma? ⁵ Ilena í cò sí: Ee alaaféya ké. Ma kómaya sí ma lakí Tacaa ke kótaya. Í tayaní mól tí na í kóo kótaya tólate.

M'póyó í yaa Sese na í páyalaa sí pá tayaní pa tí na pá kóo kótaya tólate. ⁶ Apalw uní í tóyaya nyóma sów kpaakraa, na Samiyeele na í páyalw Iliyari, Ilena í mayasi í taa sí: Íséntó wei Tacaa

læsaat tæxələ çæne. ⁷ Kelena Tacaa tō Samiyeeli si: Taa nyəni tōo, na taɣaləŋ. Pə taɣa inəxi ma læsa, ma paasəyənə tōo isu yulb. Ama lotu taa ké ma nyənəxi.

⁸ Mṛóyó Seseə yaa Apinatari na í koo. Ilena Samiyeeli tō si: Pə taɣa inəxi Tacaa læsa.

⁹ Na Seseə yaa Samma, Ilena Samiyeeli tasa si: Tacaa ta læsi un tōtō.

¹⁰ Mṛóyó í yaa í pəyalaa naatosompəxolaya un í tənə, na Samiyeeli tō si: Tacaa ta læsi pa taa nəxəlb.

¹¹ Ilena Samiyeeli pōosi Seseə si: Nyá pəyalaa tənə nté? Mṛóyó si pə kaasa tənuyb, kulə kv pola ntiyile ké. Ntəna Samiyeeli si: Tili í waalı. Mpi tō, tə kaa caalı kōtaɣa təxənaya təxəb na í ta kōnta.

¹² Ntəna pá tili í waalı. I isəntaa ka hetaa ké na pə luwa, na í wəna alaafəya. Ntəna Tacaa tō Samiyeeli si: Inəxələ, kulə na í pəli-í nim ilə. ¹³ Mṛóyó Samiyeeli kpaɣa nim na həlbuyb na í pəli-í í taalonna isəntaa. Tənaɣa Tacaa Feesuyu tii Tafiiti tōo ké pə kpaɣab kəyənku tō na pə puki.

Ilena Samiyeeli náa kulə na í məli í tē Lama.

¹⁴ Mṛóyó Tacaa læsa í Feesuyu ke Sayuli taa, na í tū-í ləməyasələ isayalə na tō çəəsəxi-í. ¹⁵ Ntəna í təmlə nyəma təmi-í si: Nyəni, Tacaa tū nyá taa ké ləməyasələ isayalə na tō çəəsəxi-ŋ. ¹⁶ Mpu tō, wulab, yele na tə pəkki-ŋ yulb wei í nyəmá çəmbuyb mapu ke teu tō. Ye ləməyasələ isayalə í kola nyá tōo, ilə í ma-ŋ çəmbuyb na pə həəsí nyá lanjle. ¹⁷ Mpuylə Sayuli si: Pə wə teu. I pəkki-m kəpən na í kəna.

¹⁸ Tənaɣalə təmlə nyəma taa nəxəlb təma si: Ma nawa Petələhem tū Seseə pəyalaa taa nəxəlb, na í nyəmá çəmbuyb mapu ke teu. Pəçó í kii ifepu ké na í wə kpelikpeka, na í nyəmá yoou təm. Pəyele í nyəmá təm yəçətuyb ké. I yəçətəyi yem yem, na í isəntaa luwa, na Tacaa wə í waalı.

¹⁹ Mpuylə Sayuli tilaa na í heeli Seseə si: Kəna-m nyá pəyalb Tafiiti wei í tiikiyi heeŋ tō. ²⁰ Ntəna Seseə caa kpaŋaɣa, na í səkí-keɣe təxənaya, na solum hulun, na pəfatə na í tilina Tafiiti si í pona Sayuli. ²¹ Tafiiti talaa na í suv Sayuli təmlə taa, Ilena ilə í luyu lapı-ı na í kpa-ı í yoou wontu təkəlb. ²² Ntəna Sayuli tili na pá heeli Seseə si: Ma luyu lapa nyá pəyalb un, yelina-m-ı.

²³ Waatə wei ləməyasələ isayalə í kəma Sayuli taa, ilə Tafiiti kpaɣa çəmbuyb na í mapı-ı na pə çə í tōo na í lanjle həe.

17

Koliyati na Tafiiti pa təm

¹ Mṛóyó Filiisi yoolaa kotaa, na pá puli Soko ke Yuta tətə taa, na Aseka pa həku taa ké Ifesi-Tamim si, pa yookina Iseyeli nyəma. ² Na Iseyeli yoolaa na pa caa Sayuli, pá koti na pá puli Ila tətəkələ taa si, pa yookina pa kolontunaa. ³ Puyb luyb ke Filiisi nyəma ka pulaa, na Iseyeli nyəma ke puyb ləŋku luyb na tətəkələ ke pa həku taa.

⁴ Mṛóyó Filiisi yoolaa taa yoolu nəxəlb í luwa na í səŋ həku taa. I tɣelə Katı na pá yaaki-ı si Koliyati. I taɣaləŋ wə isu məətələnaa tooso ke mpv. ⁵ Nyəxəlbuyb kəsəemuyb yoou kahuka ke í pama, na í suu kv toko. Toko un í yun wə isu kiloonaa nutoso ke mpv. ⁶ Pə kaasi na í suu-kuyb í nəhəe tōo, na í həyola pə ŋmantaaya səkpelaya. ⁷ Na í ŋmantaaya səsaya kpatúyó yun wə isu saɣata kpatələ. Na ŋmantaaya kakpaŋa yun isu kiloonaa naatosompəxolaya. Na í kpaluyb təkəlb náa təŋ í nəyō tōo. ⁸ Mpuylə í səŋaa na í holiyina Iseyeli yoolaa tintika si: Pepe tōo ké í luwa na í puli yoo? I ta nyi taa si, maɣa Filiisi tū, na məɣe Sayuli yomaa? I læsi apalb na má na-ı tō sulı. ⁹ Ye í pəsaa na í kv-m, tə pəsi mə yomaa. Ama ye ma pəs-a-ı na má kv-ı, í ká la tá yomaa. ¹⁰ Na í tasa si: Saŋa ke maa tūv Iseyeli nyəma. I læsi yulb na má na-ı tō yoo.

¹¹ Sayuli na í yoolaa pa nu mpv, Ilena pá nyá na səçəntu anaam nəxəlb í kpa-wə.

¹²⁻¹⁴ Yuta Petələhem İfəlayim kpekələ tū wei pa yaa si Seseə tō, í kpatəla teu ke Sayuli waatv taa ké. I ka wəna pəyalaa pələfəi naanwə na pa taa səsaa tooso. Iiyarı na Apinatari na Samma paa təŋa Sayuli ke yoo. Pa yaakaya pá tənuyb si Tafiiti. ¹⁵ I lukaya Sayuli tɣe na í puki Petələhem na í tiikiyi í caa heeŋ.

¹⁶ Koliyati səŋaɣa həku taa ké tanan na taanaya ké, kuyəeŋ nule təcu na í holiyina Iseyeli nyəma si pá læsi apalb na í na-ı pá yoo.

¹⁷ Mṛóyó kuyaku nakulə Seseə təma Tafiiti si: Mv pee kvtonəe məyasələya kanə, na pətoponaa naanwə un, na í pəna nyá taalbnaa ke təyoole təcav. ¹⁸ Ye pə kaasa waakasənaa naanwə un, ilə n cəla yoolaa iyaya (1000) nyuyb tū. Na í ná nyá taalbnaa na pá cəla-ŋ pulb mpi maa lana naani si pa wəna pa weesiŋ tō. ¹⁹ Pa na Iseyeli nyəma lələa na Sayuli pa wəna Ila tətəkələ taa, si pa yookina Filiisi nyəma.

²⁰ Mṛóyó Tafiiti yelina í heeŋ kaləku ke tanjlb. Ilena í kulə tanan kəpənku tē na í kpaɣa í səxəla na í tē, isu í caa ka kəsəyü-ı tō. I tala təyoole, ilə yoolaa luwaɣalə si pa puləxi na pá yoo, na pa kiisi yoou kakiisasi. ²¹ Mpuylə Filiisi nyəma na Iseyeli nyəma pa pulaa na pá nyənəxi təma. ²² Ilena Tafiiti nyətə mpi í ka kənaa təxə wontu fəŋlu. Ilena í kpaɣa asewa na í suv yoolaa loosi taa na í sēe í taalbnaa. ²³ I təŋa-wəɣe yəçətənav ke mpv, ilə yoolaa taa yoolu Koliyati luwaɣalə na í holiyina Iseyeli nyəma ke kuləmtv nti na Tafiiti nu. ²⁴ Iseyeli nyəma tənə na-ı, Ilena səçəntv

kpa-we na pá tuliyi tapəh. ²⁵ M̄p̄óyó yəlaa yəgətəa sɪ: I nawa apəlv unɪ ɪ lukovɔv isəntə tə, Iseyeli nyəma taya ɪ kəŋ kutovɔ. Ye wei ɪ pəsa-ɪ na ɪ kɔ-ɪ, wulav ká sɔsɪ pɔntv ke ton. I ka ha-ɪ ɪ pɛle. Pəyele ɪ ká cɛ ɪ təyaya tənaya lampuu.

²⁶ M̄p̄óyó Tafiti pəsa ɪ cəlv nyəma sɪ: Ye wei ɪ kɔwa Filiisi tv unɪ na ɪ keeli Iseyeli nyəma fɛle pɛpɛye paa lapɪ-ɪ yee? Ie Filiisi ma ta nyɪ isə unɪ ɪ ke we na ɪ tvokɪ Isə weesuyv tv yoolaa tintika ke mpv?

²⁷ M̄p̄óyó yəlaa lɛla təm kolvmtv nti. ²⁸ I taalv səsə Iliyapɪ nu ɪ yəgətəyənə yəlaa. Ilena ɪ taa huu kpakpa na ɪ tɔmɪ-ɪ sɪ: N caa weye cəne ye? Aweye n yelina nyá kaləkiya ke nyutv taa? N ké tetelətv na kalampaanɪ tv ké. Ntəŋ yovv ke n koma fəŋuyv yaa? ²⁹ Kelena Tafiti sɪ: Ha, ma lapa we? Pə ta mɔna sɪ má pəsaɪ mpv?

³⁰ Ilena ɪ yele ílé, na ɪ ŋmaa lɛlv, na pá cə-ɪ teitei isv təm kancaalaya nyəntv.

³¹ M̄p̄ovɔle pa tɛləsa Tafiti kuyəgətəv ke Sayuli, na ílé ɪ tili na pá yaa-ɪ. ³² Ntəna Tafiti tə sɪ: Ta caa, nɔgəlv lanjɛ ɪ taa tənə Filiisi tv unɪ. Maa polo na má na-ɪ tɛ yoo. ³³ Kelena Sayuli tə sɪ: Aa, n kəsa pəyaya, n kaa pəsi na n yoonə Filiisi tv unɪ. Mpi tə, ílé ɪ tamlɛ nté yovv ke too ɪ kolvɔv tə. ³⁴ Tafiti sɪ: Ta caa, waatv wei ma tiikaya ma heej tə, ye təyolaya yaa wontuyv nakolv kɔ luwa na kó kpa heej, ³⁵ ma təyənəyi-kovɔ, na má kpa-kv, na má ma-kv, na má lɛkɪ heu ke kɔ nɔgə taa. Ye kɔ tila ma waalv, íle ma ləh kɔ luyv tɛ na má kó. ³⁶ M̄p̄óyó ma kəkaya təyolav na wontunaa lentv. Mp̄v unɪ tətəyə maa la Filiisi ma ta nyɪ isə ineyɛ timpɪ ɪ tvv Isə weesuyv tv yoolaa tintiyile tə. ³⁷ Ilena Tafiti tasa sɪ: Tacaə wei ɪ yapa-m taale wontu səkran taa tə, ɪ ka ya-m tətəyə Filiisi tv unɪ ɪ nin taa. Kelena Sayuli tə sɪ: Təv, polo, Tacaə ɪ wee nyá waalv.

³⁸ M̄p̄óyó Sayuli suu Tafiti ke ɪ yovv wontu, na ɪ pamɪ-ɪ nyəgəlvɔv kuseemvɔv kahuka. ³⁹ Ilena ɪ kpaɣa Sayuli layatə na ɪ ləh na ɪ maɣasɪ təntɛ. Mpi tə, too tə ɪ ta suuta wontu nti. M̄p̄óyó ɪ təma sɪ: Ta caa, maa pəsəyi wontu tənɛ. Ma ta maləna-tv. Ilena ɪ wəyəsɪ. ⁴⁰ Ilena ɪ kpaɣa ɪ kpatóyó, na ɪ pəntəlvɔv, na ɪ tɔsɪ pɛ kəsotee kakpasɪ ke ləv taa, na ɪ tv ɪ ntiyile huluyv taa. Ilena ɪ tɛ Koliyatɪ waalv. ⁴¹ M̄p̄ovɔle Koliyatɪ kpatəna Tafiti ke pəcə pəcə. Na ɪ kpalvɔv təkolv ke ɪ nɔgə tə. ⁴² I ná Tafiti ke teu, Ilena ɪ kpeəna-ɪ ɪ taa isv pəyaya ŋka ka səŋə teu na ka isəntaa luwa tə. ⁴³ M̄p̄óyó ɪ kpeəsa-ɪ sɪ: Ma ké haya yaa we na n kəŋ ma kin na kpatəŋ? I tɛma ɪ tvŋ ke yaav, na ɪ təŋsɪ Tafiti ke mpusinaa, Ilena ⁴⁴ ɪ tɔmɪ-ɪ sɪ: Kəv cəne na má tv nyá nantv ke kpelin na taale wontu. ⁴⁵ M̄p̄óyó Tafiti cə-ɪ sɪ: Layatə na ŋmantaasɪ ke nyá təkaa na n kəŋna ma waalv. Ama ma kəŋ nyá waalv na Tacaə Toma tənə tv Iseyeli yoolaa Isə wei n tvvwa tə ɪ ton taa ké. ⁴⁶ Səŋə, ɪ ká tv-ŋ ma nin taa, na má kv-ŋ, na ma setɪ nyá nyvɔv. Na má tv Filiisi yoolaa nantv ke kpelin na taale wontu. Ilena tətə tənə nyɪ sɪ Iseyeli nyəma wəna Isə na ɪ waasəyi-we. ⁴⁷ Na samaa unɪ ɪ tənə ɪ cəkəna tətə sɪ pə taya layatə yaa ŋmantaaya tike ke Tacaə yakəna. Mpi tə, unəyɛle akanaa caa. I ka tv-meyɛ tá nin taa.

⁴⁸ Koliyatɪ həma ɪ ti sɪ ɪ sɔvki Tafiti tɛɛ, Ilena ílé ɪ kpaɣa asewa ke ləŋ na ɪ səŋɪ-ɪ. ⁴⁹ Na Tafiti ləsv pəle ke huluyv taa, na ɪ tv pəntəlvɔv taa na ɪ tɔ. M̄p̄óyó ɪ yaya Koliyatɪ tokuyv taa, na tɛ can na ɪ falə ɪ nɔgə təv təmlv.

⁵⁰ Pə lapa Tafiti kəla Koliyatɪ na pəntəlvɔv nte na ɪ kɔ-ɪ. Pəyele ɪ ta təkɪ layatə.

⁵¹ M̄p̄óyó Tafiti kpaɣa asewa na ɪ polo Koliyatɪ kin. I kpeɛ ɪ layatə Ilena ɪ tɛsɪ-ɪ, na ɪ setɪ ɪ nyvɔv. Filiisi nyəma nawa sɪ pa aka səpa, Ilena pá kuu-tɛ. ⁵² M̄p̄óyó Yuta na Iseyeli nyəma yaya yovv kakiisasi, na pá təyənɪ-we na pá tiina-weyɛ tɛtəkəle taa. Haləna pá sɔv Ikolov nyəma nənəsɪ tɛɛ. Na pá kv-weyɛ mpv na Salayim mpaav, haləna Ikolov na Katɪ pə acalɛ.

⁵³ Kelena Iseyeli nyəma məhɪ Filiisi nyəma təsikile na pá kuu wontunaa. ⁵⁴ M̄p̄óyó Tafiti pona Koliyatɪ nyvɔv ke Yosalem. Ilena ɪ su ɪ təyi ɪ yovv wontu.

Sonatan na Tafiti pa həka taapalle

⁵⁵ Waatv wei Tafiti pukaya Koliyatɪ yoonav tə, Sayuli pəsa ɪ yoolaa wulav Apənɛɛ sɪ: Awe pəyalv ke ifepu unɪ ye? Ntəna ílé sɪ: Ha, ta caa, na má səŋna ntɛyɛ cəne, ma ta nyɪ. ⁵⁶ M̄p̄ovɔle Sayuli sɪ: Pəsaɪ na n nyɪ ɪ caa.

⁵⁷ Tafiti tɛma Koliyatɪ ke kvɔv na ɪ kpaɣa nyvɔv na ɪ məhɪ. Ilena Apənɛɛ kpaɣa-ɪ na ɪ pona Sayuli kin. ⁵⁸ Ilena ɪ pəsaɪ-ɪ sɪ: Ifepu nyá, awe pəyalv ke-ŋ? M̄p̄ovɔle Tafiti sɪ: Ma caa kele nyá pəyalv Pɛtələhem tv Seseɛ.

18

¹ Too isv Tafiti tɛma Sayuli ke yəgətənav ke mpv tə, Sonatan luyv sɔv-ɪ kele isv yem na kpɛtɛ. ² Koyakv ŋkɔ kv mayamaɣa ke Sayuli su Tafiti ke ɪ təyaya taa. Tafiti ta tasa ɪ caa tɛyɛ məlvɔv. ³ M̄p̄óyó Tafiti na Sonatan pa pɛla nɔgə sɪ pa taapalle ɪ weɛ tam tə. Mpi tə, Sonatan luyv ka sɔv Tafiti ke teu ké. ⁴ M̄p̄óyó Sonatan ha Tafiti ke ɪ kpaɪ, na ɪ tokonaa. Na ɪ ha-ɪ tətəyə ɪ layatə na ɪ təv na ɪ tampala.

⁵ Μπόγός Sayuli kpa Tafiti ke yoolaa nyɔɔw tɔ. Mpi tɔ, paa timpiyi i tila-i yooou, i laki aka ké. Ilena yoolaa tɔna na wulaw waali nyɔma luyi la Tafiti.

Sayuli cɛɲayi Tafiti na kɔyɔ

⁶ Waato wei Tafiti ka kɔwa Koliyati tɔ, mπόγός Iseyeli nyɔma luna yooou, Ilena pa acalee tɔna taa alaa lu Sayuli sɛɲɔɔw. Ilena pá makɪ wontu, na pá yooki yontu na pá paaki, na pá wilitiyi.

⁷ Μπόγός pa tɔ kawəyaya sɪ:

Sayuli kɔwa yɔlaa iyaga (1000) ke huɣule.

Tafiti ke iyisi naanɔwa (10000) ke huɣule.

⁸ Μπόγός yontu nti tɔ ta maya Sayuli na páána kpa-i sɔsɔm. Mpi pə tɔɔ tɔ pa yooki sɪ, Tafiti kɔwa na pə tɛɛ-i. Ye mpɔ kawulaya kpatóyó tike nté pə kaasa-i mpɔ. ⁹ Pə kpaɣaw hatoo kɔyaku ŋku na pə puki tɔ, Sayuli sɔw Tafiti kele ise culɔyɔ.

¹⁰ Tɛw fema Ie, Iemayasaɛe isayale nte Tacaa tɔ Sayuli tɔ, tɔ kolɔna-i kele. Ilena í yɔɔtəyi yem yem ke tɔyaga taa isɪ kraɲtu, na i ŋmantayaga ke i niɲ taa. Tafiti ná makaya cəmpɔw isɪ tu laki-i tɔ. ¹¹ Μπόγός Sayuli mayasa i taa sɪ: Isɪ ma kama-i ŋmantayaga na kutuluyɔ. Ilena í lɔyɔ-i-keɣe tɔm naale, na Tafiti náá fɛkɪ-keɣe mpɔ. ¹² Ilena Sayuli sɔw Tafiti ke nyamnaw. Mpi tɔ, Tacaa ka yela Sayuli ké na í wee Tafiti waali. ¹³ Ntɛna Sayuli ləsi Tafiti ke i tɔyaga taa na í kpa-i yoolaa iyaga (1000) nyɔɔw tɔ, na i pukina-weɣe yooou. ¹⁴ Na Tacaa we Tafiti waali na í waaki i yooou tɔna taa. ¹⁵ Sayuli ná mpɔ, Ilena sɔɔɔntɔ sɔsɔsɪ-i kpaɔ. ¹⁶ Ama Iseyeli na Yuta pə nyɔma luyi ka we Tafiti ke teu. Mpi tɔ, mɪ i ka kɛna pa nyɔɔw tɔ, na í pukina-weɣe yooou na í laki aka.

Tafiti kpaɣa Sayuli pɛɛɔ Mikaali

¹⁷ Μπόγός Sayuli tɔma Tafiti sɪ: Ye n lapa ma tɔmlɛ ke teu na kpelikpeka na í yooki Tacaa yooou. Maa ha-ŋ ma pɛɛɔ kancaalaya nyɔŋ Melari na í la alb. Na Sayuli yɔɔtəyi i taa sɪ: Tɔnaya Filiisi nyɔma ká kɔna-i. Ma niɲ kaa kpa i tɔɔ. ¹⁸ Tɔnayaɛ Tafiti cɔwa sɪ: Mayale awe? Na ma caa tɔyaga nté ŋkaya Iseyeli taa? Na hali máá laki wulaw yəti?

¹⁹ Pə tala waato wei sɪ Tafiti kpaɣəyi Melari, Ilena pá ha-i Apeeli-Mehola tɔ Atəłəyeli.

²⁰ Mpɔyɔle Sayuli pɛɛɔ naale nyɔŋ Mikaali luyi sɔw Tafiti. Ilena pá tayasi wulaw na pə mayai-teu. ²¹ Μπόγός i tɔ i taa sɪ: Ma haaki-i Mikaali ké. I kin ke pi kpaɔna-i katɔka nyɔm, na Filiisi nyɔma hiki-i na pá ku-i. Μπόγός Sayuli tasa Tafiti ke heeluyɔ ke tɔm naale nyɔm sɪ: Saɲa n ká pəsi ma yəti. ²² Na í sɔsɪ i waali nyɔma sɪ: I heeli Tafiti ke mukaya sɪ, wulaw laɲle heɛna-ŋ teu ké. Páɔɔ i waali nyɔma luyi sɔw-ŋ. Pə tɔɔ tɔ, kpaɣa i pɛɛɔ inəyi pənente.

²³ Pa heela Tafiti ke mpɔ, Ilena ílé i tɔ sɪ: Sɪ yɔɔw í la wulaw yəti tɔ, pə we nyɔɔw ké. Ama ma ta tala pɔɔw, páɔɔ ma ke kɔnyɔntɔ ké.

²⁴ Μπόγός pa kɛesa wulaw ke nti Tafiti cɔwa tɔ. ²⁵ Ntɛna í tɔ sɪ: Mpi ma caa sɪ Tafiti i suu ma pɛɛɔ tɔɔ tɔyɔle sɪ, í kó Filiisi nyɔma ke nunɔwa (100). Ilena í kɔna-m pa hənɔɔsɪ, na pə lɛɛti ma kolontunaa.

Na Sayuli lɔki kele sɪ ntanyɪ pa hiki Tafiti na tɔna na pá ku-i. ²⁶ Wulaw waali nyɔma heela Tafiti ke mpɔ, Ilena ílé i tisi sɪ i ká la wulaw yəti. ²⁷ Μπόγός Tafiti kpaɣa i yoolaa na í polo na í ku Filiisi nyɔma ke yɔlaa ŋmɔɔw (200), na kɔyaku ŋku pa suwa tɔ ku ta tata. Na í pona pa hənɔɔsɪ na í kala-sɪ tɔɔwɲ na í cɛla wulaw ke teitei isɪ Ie i caakaya tɔ, na í pəsi i yəti. Ilena wulaw ha-i i pɛɛɔ Mikaali na tɔlasi.

²⁸ Μπόγός Sayuli cɛkənaa təfoɔ sɪ Tacaa we Tafiti waali. Pə kaasi Mikaali ná sɔɔla-i-teu. ²⁹ Ilena í nyɔŋna Tafiti, na í pəsi i kolontu ke halɔna i sɔm.

³⁰ Filiisi awulaa lukaya Iseyeli nyɔma ke kulɔw ké, na Tafiti ka kɔkayana-we na pə kəli Sayuli yoolaa nyɔɔw nyɔma Ielaa. Ilena i hətɛ tɔŋna yaaw na pə puki.

19

Sayuli tɔɔwɔwɔw ke Tafiti

¹ Μπόγός Sayuli tɔna i waali nyɔma tɔna, na i pəyalɔw Sonatan sɪ pá kó Tafiti. Ama Sonatan luyi ná sɔw Tafiti ke teu, Ilena i tayasi-i sɪ: ² Ma caa lɔki sɪ i ku-ŋ yoo. Mpɔ tɔ, cele tanan la laakali, kpa taale na í ŋmɛli. ³ Má luwa maa polo ma caa kin ke taale nte tɔ taa n we mpɔ tɔ, na má yɔɔtəna-i nyá tɔm, í yɔyɔtaa suwe Ie ma kɛɛsɪ-ŋ.

⁴⁻⁵ Μπόγός Sonatan sama Tafiti ke i caa Sayuli kin sɪ: Paapa, nyá kolɔko ke Tafiti mɪ i lukaya. Halɔna í la i weesuyi ke awusa na í ku Koliyati. I lapa na Iseyeli nyɔma kəli pa kolontunaa tɔcaɣacaya, na nyá mayamaya n na mpɔ na nyá laɲle hulɔmɪ. Mpɔ tɔ, pepe tɔɔ ké n ka ku-i mɔsɔŋ ke yem ke mpɔ? Taa wakəlɔna-i. Mpi tɔ, ílé i ta wakəlɔna nyá.

⁶ Mpɔyɔle Sayuli nuna i pəyalɔw na í yɔyɔti na í tuuna Tacaa sɪ: Ma kaa ku Tafiti.

⁷ Ilena Sonatan yaa Tafiti na í kɛɛsɪ-i pə tɔna. Ilena í mɛŋna-i Sayuli kin na í laki tɔma nna tuu i lakaya tɔ.

Mikaali waasa Tafiiti

⁸ Mpróyó yooú tása kóbyoú ke Iseyeli nyóma na Filiisi nyóma hekoú taa. Ntēna Tafiiti yooona-we na í kəli-we təcayacaya, na í təyoni.

⁹ Uēna Tacaa tō Sayuli ke ləmayasəle isayale na í caya í təyaya taa. Na í tōka ŋmantaaya ke í ninj taa, ¹⁰ na Tafiiti náá təŋna-í cəmyuú maru. Mpróyó í mayasaa sɪ í yakɪ Tafiiti ke ŋmantaaya na í kɔna kutuluɣu. Ama ílé í fεε-ke. Uēna ká yaya kutuluɣu, na Tafiiti se ahoó anɪ. ¹¹ Mpruyole Sayuli tila yəlaa sɪ pá fεŋ Tafiiti təyaya. Ye kó fema tanaŋ, íle pá kó-í. Kena í alu Mikaali heeli-í sɪ: Ye n ta se ahoó anε, cele isənto n səpa.

¹² Uēna Mikaali ləsi Tafiiti na pətote na í se. Pə lapa í tɔlaa kele. ¹³ Pə waali ké Mikaali kɔaya yulu lεsuyó ŋku pá saakaa tō, na í husɪ kato tō na í tɔ pəŋ tənyuú ke nyuú cɔlɔ, na í takɪ puuyó. ¹⁴ Pə koma na Sayuli tili sɪ pá kɔa-í, uēna Mikaali heeli-we sɪ pá wuki-í. ¹⁵ Mpruyole Sayuli mələna tillaa sɪ pá polo pá na-í, na pá kəna-í na í kəhəntuyó na inɪ í kó-í.

¹⁶ Yəlaa mpe pá mələa íle sεse yulu lεsuyó nté, na pá tɔ pəŋ hontó ke kó nyuú. ¹⁷ Ntēna Sayuli tō Mikaali sɪ: Pepe tō ké n puɣusa-m na ŋ yele na ma kolontu fiti?

Kena Mikaali nəɔ təkɔv sɪ: Tafiiti tōma-m ké sɪ ye ma ta yele-í í ká kó-m.

Tafiiti na Sayuli ke Nayoti

¹⁸ Mpu pá lapəna na Tafiiti se na í polo Samiyeeli kinj ke Lama na í kεsɪ-í pə təna mpi Sayuli lapa-í tō. Uēna í təŋ Samiyeeli ke Nayoti na í caya təna. ¹⁹ Mpruyole pá tayasa Sayuli sɪ: Tafiiti we Nayoti ke Lama cɔlɔ. ²⁰ Uēna í tili sɪ pá kɔa-í. Mpróyó tillaa mayana Iso kuyəɔtoto teləsəlaa kɔkəle ke təna na Samiyeeli ke pá nyuú tɔ. Təyaya Iso Feesuyu tii tillaa mpe pá tō, na pá sɔv paale na Iso sam. ²¹ Mpróyó pá tayasa Sayuli ke təm nti. Uēna í tili kɔfama, na pεle pá paaki na pá saŋ Iso. Na í tása ləlaa ke tiluyó ke təm tooso nyəm, na pεle pá paaki na pá saŋ Iso. ²² Mpróyó Sayuli kɔsa í mayamaya na í polo Lama. Í tala ləkə səsə wei í we Seku cɔlɔ tō uēna í pəsɪ sɪ: Leye Samiyeeli na Tafiiti pá we? Ntēna pá cə-í sɪ: Pa we Nayoti.

²³ Sayuli kɔaya Nayoti mpaav, uēna Iso Feesuyu tii í tō, na í təŋ na í paaki na í saŋ Iso, haləna í tala təna. ²⁴ Í tala Samiyeeli pá kinj, uēna í wəɔsɪ wontu na í paaki na í saŋ Iso ke mpu. Haləna í həntɪ atεye ilim na pá tɔm na ahoó təna. Pə tō ké yəlaa pəsəyi təma sɪ: Sayuli ná we Iso kuyəɔtoto teləsəlaa taa tətəɔ?

20*Sonatanj səkəna Tafiiti tō*

¹ Mpróyó Tafiiti sewa Nayoti ke Lama kinj na í polo í mayana Sonatanj na í pəsɪ-í sɪ: Ma lapa we? Pepeye ma wakəlaa? Isayatu ntiyi ma lapa nyá caa na í pəkəyi ma weesuyu? ² Təyayale Sonatanj cəwa sɪ: Iso í pona pooluŋ. Pəpətu ké, n kaa sɪ. Ma caa u lakɪ pulv cəcəka na í ŋmεsɪ-m. Íle pə fεi sɪ í la mpu na má tá nu. ³ Mpruyole Tafiiti cəwa sɪ: Nyá caa cəkənaa sɪ n caaki ma təm ke teu. Ntanyi í mayasa í taa ké sɪ ŋ taa nu-tɪ na pə kə na nyá lanjle wakəli. Mpu tō, ma tuukina Tacaa na nyá mayamaya sɪ pá kaasa-m pəcəɔ na má sɪ. ⁴ Mpróyó Sonatanj tōma-í sɪ: Maa la-ŋ pə təna mpi n sɔlɔlaa tō. ⁵ Ntēna Tafiiti sɪ: Cele nté isətu kɔfalu acima. Pu weε sɪ ma na wulaŋ tə təyona. Paa na mpu tō, yele ma kɔa taale na má ŋmɛli. Haləna kuyaku tooso nyəŋku taanaya. ⁶ Ye nyá caa pəsɪ ma tō, íle n heeli-í sɪ: Tafiiti wiina-m sɪ má yele-í na í ləɔyó í tɔyi í tε Petələhem. Pa lakɪ í təyaya taa ké pənyaya kətaya. ⁷ Ye í təma sɪ pə we teu, íle nyá pəyalu má, ma kaa nyana pulv tətə. Ama ye í páaná huuwa, íle nyɪ kɔakɔpa sɪ nyá caa təma í taa kele sɪ í lakɪ-m isayatu. ⁸ Mpu tō, la-m kɔpantu ke teitei isɪ n ka sɔv nyá nəɔ ke Tacaa isəntaa tō. Na ye ma tu lapa isayatu natəli, kó-m nyá mayamaya. Pepe tō ké n ká nəki-m nyá caa kinj ke ponav?

⁹ Kəlena Sonatanj sɪ: Mpusi í polo pooluŋ, na mpi maa nu sɪ ma caa ləkɪ nyá weesuyu ləsyu na má ŋmεsɪ-ŋ tō. ¹⁰ Mpróyó Tafiiti pəsɪ-í sɪ: Ye nyá caa lanjle ta hεε awe ka heeli-m? ¹¹ Ntēna Sonatanj yaa-í sɪ: Kə na tə lu na tə kɔa taale.

Uēna pá naale pá kɔa taale. ¹² Mpróyó Sonatanj tōma Tafiiti sɪ: Iseyeli Iso Tacaa kele ma asεeta tɔ. Uε maa na ma caa ke cele, yaa celenkufe. Ye í lanjle hεena-ŋ na má tá tili na pá heeli-ŋ, ¹³ Tacaa í kó-m. Paa í tɔ í taa sɪ ká tu la-ŋ isayatu maa heeli-ŋ. Pəcɔ maa yele-ŋ tətə, na ŋ tɔna alaafəya. Tacaa í weε nyá waali, isɪ í ka wεv ma caa waali tō. ¹⁴ Na ye maa weεna weesuyu, íle n la-m kɔpantu nti Iso lapa-ŋ tō na paa ma tu səpa, ¹⁵ na pə kə na Tacaa kpiisi nyá kolontunaa təyaya kolum kolum, taa yele ma təyaya ke kɔpantu lapu.

¹⁶ Pə taya pulv, Sonatanj na Tafiiti paa sɪ nəɔ ké na ye Tafiiti na í təyaya nyóma pá yəka-ke Tacaa ká yele na í kolontunaa lεeti-we. ¹⁷ Mpróyó pá tása təmaya nəəsɪ sɔv. Mpi tō, Sonatanj ka sɔlɔ-í ké isɪ yem na kɔpε.

¹⁸ Na Sonatanj tōm-í sɪ: Cele nté isətu kɔfalu acima. Pu ná sɪ n fεi. Mpi tō, nyá təcayale ká weε kɔpε. ¹⁹ N ká polo kuyaku tooso nyəŋku wule na ŋ ŋmɛli kanmaaya ŋka ka kinj n ka təma ŋmɛluyó tɔ. ²⁰ Maa tō nyóma tooso, na pəle nté tə kinj tō, isɪ ma na pulv. ²¹ Uēna má tili iwaašəle

natəli si tə pɛɛki-ye. Ye ma heela-te si nyəmə nté ma təw ma təw cəne. Kpaga-ye na í kɔna. Ie n kɔw, taa nyá, natəli tə fei kele. Na Iso, ma təw ma təw looliyi. ²² Ama ye ma təw iwaasəle si nyəmə nté nyá nɔw təw, ile n tee. Tacaə tɔwɔnəyi-ŋ kele. ²³ Tacaə kele má na-ŋ tá aseeta tə ke tam təw, ke tɔm nti tə wɔwɔta isəntə tə tə taa.

Tafiti sewa

²⁴⁻²⁵ M̀p̀ɔ́ỳ Tafiti sewa na í ŋmeli taale. Pə tala isətu kɔfalɔ acima taanaya ilena wulaw caya i tɔcaɣale ke kolɔŋa kite ke tɔwɔ. Apənɛɛ ná caya i kɔŋkɔŋ taa, na Sonataŋ ke isentaa, na Tafiti tɔcaɣale ke kpɛte. ²⁶ Wulaw ta wɔwɔti si pɔlɔwɔ kɔyaku ŋku. Mpi tɔ, i huɔkaga si ntanyi isayatu natəli tə maɣana-i ké na i kaa kɔw acima. ²⁷ Tɛw fema isətu kɔfalɔ kɔyaku naale nyəŋku wule na Tafiti fei tətə. Ilena Sayuli pɔɔsi i pɔyalɔ si: Pepe təw ké Seseɛ pɔyalɔ inu i ta kɔw tɔwɔn ke tete na saŋa?

²⁸ Ntɛna Sonataŋ si: I səlɔma-m si yele-m na má polo Pɛtələhem. ²⁹ Ma taalu heela-m si ma nyəma laki kɔtaya ke ta te. Ye n ké ma taapalɔ yele-m na má lɔwɔ ma ti na má ná ma taalɔnaa. Pə təw ké i fei tətɔwɔle cəne.

³⁰ Tənaɣale Sayuli pááná huɔwa na í tɔ si: Alɔ tetelatu pəɣaya nyá. Ma ta nyi taa si nyá camna kele Seseɛ pɔyalɔ? Nyá na nyá too mə fɛɛle ké. ³¹ Nyi si ye Tafiti wena i weesuyɔ, asola taa ké nyá na nyá kawulaya i wɛɛ. Mpu tɔ, tili na pá kɔna-m-i, pə wɛɛ si i si ké. ³² Mpuwɔle Sonataŋ pɔɔsa i caa si: I lapa we na pá kɔwɔ-i?

³³ Ilena Sayuli lɔwɔ Sonataŋ ke ŋmantaaya. Tənaɣale Sonataŋ cəkənaa si i caa tɛma i taa si i kɔwi Tafiti. ³⁴ M̀p̀ɔ́ỳ i yela tɔwɔn ke isətu kɔfalɔ kɔyaku naale nyəŋku ŋku na í koləna pááná. Mpi tɔ, i laŋle wakələna Tafiti ke səsəm ke mpi pə təw i caa tɔw-i tɔwɔ.

³⁵ Tɛw fema tanaŋ, ilena Sonataŋ na iwaasəle natəli pá polo timpɔ i na Tafiti paa wɔwɔtaa na pa su tɔ. ³⁶ Ilena í heeli iwaasəle si: Polo na í tɔwɔsi nyəmə nna ma tə tɔ.

Iwaasəle tɛɛwa, ilena Sonataŋ tɔ nyəmə ke tə nɔwɔ təw. ³⁷ Iwaasəle tɔma isu tə takɔ nyəmle cɔlɔ, ilena Sonataŋ kpɛɛsi-te si: Isu hatoo nyá nɔwɔ təw ké nyəmle wɛɛ? ³⁸ La lɔŋ taa sɔŋ.

M̀p̀ɔ́ỳ iwaasəle tɔsa nyəmə na tɔ kɔna. ³⁹ Sonataŋ na Tafiti pa naale pa nyəmna mpi pə laki tɔ, iwaasəle ná tá nyi. ⁴⁰ Ilena Sonataŋ cɛla iwaasəle ke i yoou wontu si tɔ kpeena. ⁴¹ Iwaasəle tɛɛwa, ilena Tafiti lu i tɔŋmelle ke kaŋmaaya waali, na í həntɔ Sonataŋ ke atɛɛ tɔm tooso. M̀p̀ɔ́ỳ pa kpɔpa tɔma na pá wii təkpuo, na Tafiti wula wɔ.

⁴² Ilena Sonataŋ tɔm-i si: Polo, Iso í wɛɛ nyá waali. Ilena í yele na má na-ŋ na ta lɔlɔwɔ nyəma tɔ tɔki nɔwɔ ŋka tɔ suwa tɔwɔ tam təw.

21

¹ M̀p̀ɔ́ỳ Tafiti kolaa na í tee na Sonataŋ náá məli ucate taa.

Tafiti pote ke kɔtɔlɔ Ahimelɛki tɛ

² M̀p̀ɔ́ỳ Tafiti pola Nopi ke kɔtɔlɔ Ahimelɛki tɛ. Ilé i loosa-i, ilena í kpaga asewa na sɔwɔntɔ na í sɔŋ-i na í pɔɔsi-i si: Alaafɔya kele na í tɔ nyá tike ke mpɔ, na nɔwɔlɔ fei nyá waali?

³ Ntɛna Tafiti si: Wulaw kɔsəna-m na tɔm kɔŋmɛsətu natəli. Ye pə kaasa ma yələa ile, má na pɛle tɔ nyəmə tá suluyɔ waatɔ. ⁴ Kɔtɔtɔwɔm napəli pə fei? Ha-m potopotonaa kakpasɔ, yaa tɔwɔnaya ŋka n wena tɔ. ⁵ Ntɛna kɔtɔlɔ si: Ma feina potopotonaa napələyi yem. Iso nyəma wenna. Ye nyá yələa i ta tokina alaa, ile ma cɛle-ŋ pɛle.

⁶ Ntɛna Tafiti nɔwɔ təkpaɔ si: Paa təw luki ta luw ma yələa we tənəŋ ké. Halɔ saŋa tá luw pənɛ pə ta ke səkɛm isəntə tə pə tɛɛsaa kele.

⁷ Ilena kɔtɔlɔ ha Tafiti ke potopotonaa. Mpi tɔ, pa tike pa wenna na mɛɛɛ pa ləsaa si pa layasəyi kɔfama.

⁸ Pə pamna Sayuli tiikilaa nyɔwɔ tɔ nɔwɔlɔ i ka we təna. Pa yaaki apalɔ inu si Toweki. I ké Itɔm tɔ, na pa tɛka i tɔw si í la Iso sɛɛw kɔtaya nakəli.

⁹ M̀p̀ɔ́ỳ Tafiti pɔɔsa Ahimelɛki si n wena ŋmantaaya yaa layate na í cɛle-m? Mpi tɔ, wulaw tilitu tɔm kpɛtala-m, ile ma ta kpaga layate yaa yoou wontuyɔ nakəli. ¹⁰ Ntɛna kɔtɔlɔ si: Filiisi tɔ Koliyati wei n kɔwa la tɛtəkəle taa tɔ, i layate ke pa mɛɛla saalaya, na pá su kɔtɔlɔ toko waali. Ye n caa n kpaga-te, tə tike tə wena cəne. Ntɛna Tafiti si: Cɛle-m-te tə feina saala.

Tafiti pote ke Kati

¹¹ M̀p̀ɔ́ỳ Tafiti taɣana sewa ke kɔyaku ŋku, na í polo wulaw Akisi tɛɛɛ Kati. ¹² Ntɛna Akisi waali nyəma tɔ si: Isu tɛtu wulaw Tafiti kele inɛ inu? Pə taya i na Sayuli ke pa tɔna yontu na pá paaki si:

Sayuli kɔwa yələa iyaya (1000) ke huɣule, na Tafiti náá ku iyisi naanɔwa (10000) ke huɣule.

¹³ Tafiti maɣasa tɔm ntəyi i taa. Ilena wulaw Akisi tɔm lapɔ-i sɔwɔntɔ ke səsəm. ¹⁴ M̀p̀ɔ́ỳ i pəsa isu kpəŋtɔ, na í laki yem yem ké pa isentaa, na í ŋmaaki kampɔnaa təw na í yele na i ntayama

kpen i tantuɔv tɔɔ. ¹⁵ Keleɔa Akisi tɔ i waali nyɔma si: I nawaɣa si pɛ laki yɔlv unɔyi yeleyele. Ue pepe tɔɔ kɛ i kraɣa-i na i kɔŋna-m? ¹⁶ Isu ma laŋa kraŋtɔnaa ntɛ na i kɔŋna-m ue unɔ si i laki yem yem na mɔ naaki-i? U ta mɔna i sɔv ma tɔɣaya taa.

22

Tafiiti pɛsa yɔlaa kpekale nyɔvɔv tu

¹ Mprɔgɔ Tafiiti sewa Katɔ, na i polo na i ηmeli Atulam kukpamɔvɔv pɔɔgɔ taa. Mprɔvɔle i tɛtɔnaa na i tɔɣaya yɔlaa tɔna nuwa. Uena pɔ polo i kin. ² Pɛ kraɣav mpa pa laŋa wakɔlaa tɔ, na kɔma nyɔma, na nɔvɔsɛ nyɔma, pa kotina i kin, isu yɔlaa nasɔle (400) ke mpɔv, na i pɛsi pa nyɔvɔv tu.

³ Tɔnaɣa Tafiiti luwa na i polo Misipa ke Mowarɔv tɛtv taa, na i sɔlɔmi tɔna wulav si: Yelev na ma caa na ma tɔɔ pɔ kɔɔ na pɔ cɔɔsi nyɔ tɛ. Halɔna mɔ cɛkɔna mpi Tacaa kɔ la-m tɔ.

⁴ Mprɔgɔ Tafiiti pona i nyɔma mpreɣe Mowarɔv wulav kin. Uena pɔ caɣa tɔnaɣa waatv wei unɔ i tɔŋna cɔɔsvɔv tɔ.

⁵ Mprɔgɔ Isɔ kɔvɔɔtɔtv telɔsvɔl Katɔ heela Tafiiti si: Lu tɔcɔɔsɔle tɔna na η polo Yuta tɛtv taa. Uena i se na i polo Heleti hɔtvɔv taa.

Sayuli kɔvɔv ke Nopi kɔtɔlaa

⁶ Mprɔgɔ kɔvɔkɔ nakɔli Sayuli caɣa Kipeya tontɔŋle tɔɔ kɛ tvɔv nakɔli kv tɛɛ. I ηmantaaɣa ke i ninj taa, na i waali nyɔma tɔnaɣa i kin. ⁷ Tɔnaɣa i tɔma-we si: Ntɔŋ Pɛncameɛ nyɔma me, i tɛŋ mɔ taa si Seseɛ pɔyɔlv Tafiiti kɔ ha mɔ tɔnaɣa tvŋ tawa, na i kra mɔ tɔnaɣa nyɔvɔv nyɔma yɛɛ? ⁸ Ye pɛ taya mpɔv, pepe tɔɔ kɛ mɔ tɔna tɔpa i kɛnta nɔvɔv ke ma tɔɔ. Mɔ taa nɔvɔlv u tu cɛki-m sɛkɔpɔlvɔv ke ma pɔyɔlv na Tafiiti pa nɔvɔv pɛɛlvɔv tɔm? Pepe tɔɔ kɛ mɔ taa nɔvɔlv kaa tu tɔvɔv ma wahala. Na i keɛsi-m isɔna ma pɔyɔlv yɔɔsiyi ma na ma tɔmle tv tɔ. Halɔ ilɛ i nyɔki-m katɔsi isu i tɔŋna larɔv ke halɔna saŋa tɔ.

⁹ Pɛ pamna Toweki Itɔm tv ka we Sayuli waali nyɔma taa. Mprɔvɔle i cɔwa si: Ma nawa Tafiiti pola Nopi ke Ahitupi pɔyɔlv Ahimeleki kin. ¹⁰ Halɔ ilɛ i pɔɔsi Tacaa si, pɛpɛɣe Tafiiti kɔ la. Na Ahimeleki ha Tafiiti ke tɔvɔnaɣa na i cɛle-i Koliyatɔ laɣate.

¹¹ Mprɔgɔ Sayuli tila Nopi na pɔ yaa kɔtvɔlv Ahimeleki, na i tɔɣaya kɔtɔlaa tɔna na pɔ polo. ¹² Uena i tɔ Ahimeleki si: Ke ηkraŋŋ. Na ilɛ i tɔ si: Ma nuwa, ta caa. ¹³ Mprɔgɔ i tɔma si: Pepe tɔɔ kɛ nyɔ na Tafiiti i kɛnta nɔvɔv ke ma tɔɔ? Halɔna η ha-i tɔvɔnaɣa, na laɣate. Na η yɔvɔtɔna Tacaa ke i tɔm, na i kɔli ma tɔɔ na i nyɔki-m katɔsi, isu i tɔŋna larɔv ke saŋa isɔntɔ tɔ?

¹⁴ Ntɛna kɔtvɔlv cɔ si: Nyɔ waali nyɔma taa awe kɔ keɛsɔna i tɔvɔv nyɔ yɔti Tafiiti. I nukɔna-ŋ na i nyɔvɔv kɔla nyɔ tɔɣaya taa kɛ. ¹⁵ Pɛ taya saŋa ke ma caala Tacaa ke yɔvɔtɔnav ke i tɔm. Ye ma na-i tɔ nɔvɔv pɛɛlvɔv tɔm, taa svki tɔleɣe mɔ na ma tɔɣaya nyɔma tɔ taa nɔvɔlv i nyɔvɔv taa. Ma ta nyi-tɔvɔv paa pɛcɔ. ¹⁶ Mprɔgɔ Sayuli tɔma Ahimeleki si: Isu ma kɔwa nyɔ na nyɔ caa tɔɣaya nyɔma tɔna.

¹⁷ Uena Sayuli tɔ i yɔɔlaa mpa paa saŋa i kin tɔ si: I kv Tacaa kɔtɔlaa. Mpi tɔ, pa nyɔma teu si Tafiiti seekaɣa kɛ. Uena pɔ na-i pɔ lɔ nɔvɔv kɔlvɔmɔɣa na pɔ kisi-m heeluɣu.

Ama pɛle pa kisa Tacaa kɔtɔlaa ke kɔvɔv. ¹⁸ Ntɛna Sayuli tɔ Toweki Itɔm tv si: Nyaa kv-we.

Uena Toweki kv kɔtɔlaa mpe pa nunaasa na kakpasi, na pɔ suuwa kɔtaya wontu. ¹⁹ Mprɔgɔ Sayuli kɔwa tɔtɔv Nopi icate yɔlaa tɔna. Pɛ kraɣav apalaa, na alaa, na piya tɔna, na ahɔlvɔmnaa na tɔla tɔ. ²⁰ Ama Ahitupi pɔyɔlv Ahimeleki pɔyɔlv Apiyataa ηmelaa na i se na i polo Tafiiti kin.

²¹ Mprɔgɔ i tayaɔa-i si: Sayuli kɔwa Tacaa kɔtɔlaa. ²² Mprɔgɔ Tafiiti tɔma si: Kɔvɔŋkv ma nawa Toweki ke tɔna tɔ, maa nyɔma mpɔv si i kaa laŋ Sayuli ke tayaɔvɔv. Mɔ yelina nteɣe pa kv nyɔ caa tɔɣaya nyɔma tɔna. ²³ Caɣa ma kin cɔne, taa nyɔ. Ye wei i pɛekɔvɔv nyɔ weesvɔv pɛ we isu ma nyɔŋkv ke pɔntv pɛekɔvɔv, maa paasɔna-ŋ.

23

¹ Mprɔgɔ pa tayaɔa Tafiiti si: Filiisi nyɔma yɔona Keila nyɔma na pɔ kuu tɔvɔnaɣa ke kpeŋ taa. ² Mprɔvɔle Tafiiti sɔlvɔma Tacaa na i pɔɔsi-i si: Pɛ weɛ si mɔ polo mɔ yɔona Filiisi nyɔma mpe? Ntɛna Tacaa si: Eɛ, polo na η yɔona-we, na η waasi Keila nyɔma.

³ Mprɔvɔle Tafiiti yɔlaa pɔɔsa-i si: Yuta cɔneɣele tɔ weɛ tɔ ta kisi caɣav na sɔvɔntv. Halɔ mprɔgɔ tv puki Keila ke Filiisi nyɔma suluɣu na?

⁴ Tafiiti tasa Tacaa ke yɔvɔtɔnav, uena Tacaa cɔ si: Kɔli na η tɛ Keila. Mpi tɔ, ma tv Filiisi nyɔma ke nyɔ ninj taa kɛ.

⁵ Mprɔgɔ i kraɣa i yɔlaa na i polo Keila na i yɔona Filiisi nyɔma. I kv-weɣe sɔsɔm na i kɔli-we, na i lɛeki pa tɔla. Pɛ larɔa Tafiiti waasa-weɣele.

⁶ Pɛcɔ waatv wei Ahimeleki pɔyɔlv Apiyataa ka sewa na i maɣana Tafiiti tɔ, na i tɔka kɔtɔlaa toko wei pa pɔɔsɔɣana Tacaa ke tɔm tɔvɔ.

⁷ Sayuli nuwa si Tafiti pola Keila, lena í to si: Iso caa í to-í ma nin taa ké. Mpi to, í koma na í tæki í tæyi icate nte tæ wena kolunja na kampuna na kukalæseh kupan tæ tæ taa.

⁸ Ntena Sayuli koti í yoolaa tæna na pá polo Keila si pa nyala Tafiti na í yølaa. ⁹ Tafiti nu isayatu nti Sayuli tæjna mayasuyu ke í taa ké mpv, lena í tæ kætul Apiyataa si: Kona toko wei pa pææxæha Tacaa ke tæm tæ. ¹⁰ Ilena Tafiti sælæmi Iseyeli Iso Tacaa na í pææsi-i si: Ma nuwa si Sayuli kæn icate yækuyv ke ma mayamaya ma nyuyv tæ. ¹¹ Í ká kæ tampana isu ma nuu tæ? Ye í koma Keila nyéma ká to-m í nin taa? Hai, Iseyeli Iso Tacaa, la suulu na í heeli-m. Ntena Tacaa si: Ee, í ká kæ. ¹² Ilena Tafiti si: Ile Keila nyéma ká to ma na ma yølaa ke í nin taa? Tacaa si: Ee, paa to-me.

¹³ Mþóy Tafiti na í yølaa pa lu Keila ke kprakaa na pá tæe tiili. Pa we isu yulonyæh nasætosæ (600) ke mpv. Sayuli nuwa si Tafiti sewa, ile í ta tasa pote tæto.

¹⁴ Ilena Tafiti saali puuyv taa ké kukramuyv pþóy taa na Sifi wølaya tetv tæ. Sayuli pækaya-i tam ké. Ama Iso ta to-í í nin taa. ¹⁵ Mþóy Tafiti nawa si Sayuli pækæyi si í ku-i. Ilena í saali Sifi wølaya tetv hætuyv taa.

¹⁶⁻¹⁷ Waatu inæyi Sonataj pola Tafiti kin ke tæna na í sææsi-i apalvto si: Taa nyana pulv, Iso we nyá waali, na ma caa kaa tokina-ij. Í nyémá teu tæto si nyaa tæxæna Iseyeli nyéma tæo ké kawulaya, na mayale nyá waali nyæh.

¹⁸ Ilena pa naale pá krenti na pá pæeli næyo ke Tacaa isentaa. Mþóy Tafiti saala hætuyv taa, na Sonataj náa kpe í tæ.

Sayuli tæxæni Tafiti

¹⁹ Mþuyole Sifi nyéma pola Sayuli kin ke Kipeya na pá heeli-i si: Tafiti ijmela ta tæxe Hakila puuyv hætuyv taa, ké kukramæh taa ké wølaya tetv ilim mpætæh tæ. ²⁰ Tæ nyémá si n caa n kra-i. Mpv to, kæo tæ kra-i na tæ cæle-ij. ²¹ Tænayale Sayuli tæma si: Timpi í wena ma pææætele ke isæntæ to, Tacaa í kooli-meyæ kupantu. ²² Mpv to, í polo na í tasa pækuyv ke timpi í weæ to, na wei í mayamaya í na-i to. Mpi to, pa heela-m si í acilayatu we sæxæntv. ²³ Í pæeki teu na í cækæna lona nna nna a taa í ijmelæyi tæ. Í wæna naani, lena í kæo na má na-me tæ polo. Ye tetv taa cæneyæ í weæ, maa pæeki Yuta nyéma tæna taa na má na-i.

²⁴ Ilena pá tæe Sayuli ke næyo na pá polo Sifi. Ama Tafiti na ílé í nyéma pa we Mawæh wølaya tetv taa ké tæteæle taa ké Yuta wølaya tetv ilim mpætæh tæ. ²⁵ Mþóy Sayuli na í yølaa pa pola Tafiti pækuyv. Ilena næxælv tæxæsi-tæyi Tafiti na í tii puuyv na í polo í caya Mawæh wølaya tetv taa. Sayuli nu mpv, lena í tæh í waali ké tæna. ²⁶ Na í na í nyéma pa we puuyv hæxælvv tæo, na Tafiti na í nyéma na læhvm tæo. Mþóy pa sewa kprakaa si pa fitiyi Sayuli. Ama ílé na í yølaa paa tema Tafiti-weyæle tam si pa kpraak-wæ. ²⁷ Tænaya tillu koma na í heeli Sayuli si: Kæo læh, Filiisi nyéma wata tetv.

²⁸ Ntena í mæli Filiisi nyéma waali. Pæ tæo ké pa ha tænaya hæte si pa ya tæma kukramuyv.

24

Tafiti kisa Sayuli ke kuyv

¹ Mþóy Tafiti kola tæna na í polo Aij-Ketii kukramuyv pþóy taa na í caya tæna. ² Sayuli luna Filiisi nyéma tæxæxæle, lena pá tæxæsi-i si Tafiti we Aij-Ketii wølaya tetv taa. ³ Mþóy Sayuli tææsa yoolaa taa yoolaa ke iyisi tooso (3000) ke Iseyeli tetv tæna taa, na í polo Tafiti pækuyv. Halæna í tala taale pæhælvv kukramuyv. ⁴ Mþóy pa tala heeh tæteæle nte tæ we mpaav næyo to. Kukramuyv pþóy nakoli ku we tæna. Ntena Sayuli sov ku taa si í luki hæm, na Tafiti na í yølaa pa ijmela lælv ke pþóy kulumuyv ijku ku taa. ⁵ Tænayale Tafiti yølaa wæleæ-i si: Nyuleleh nté yaa, Tacaa ka tema-ij heeluyv si í ká to nyá kolontunaa ke nyá nin taa. Tæv, lana-i isæna n caa tæ.

Ilena Tafiti kuli tæheæ na í cooli Sayuli capa ntompæle. ⁶ Mþóy í læhje ijmaawa mpi pæ tæo í lapa mpv tæ. ⁷ Ilena Tafiti to í yølaa si: Iso í taa yele na má tokina ma sææ. Mpi to, Tacaa lææna-i na í kra-i wulav.

⁸ Tæm ntæyi Tafiti tæjna í yølaa si pá taa kv Sayuli. Pæ waali ké Sayuli luwa na í to í mpaav. ⁹ Mþóy Tafiti pæle pa luwa tæto, na pá kpeæsi Sayuli si: Hai, ma caa wulav.

Sayuli pæsa í waali, lena Tafiti hænti-i ate. ¹⁰ Na í pææsi-i si: Pepe tæo ké n nukii nti yølaa looliyi si ma caaki nyá wakælvv to ye? ¹¹ Pæ tæya mpv se. Mpi to, sæha n nana nyá isæpæle nté isæna Tacaa to-ij ma nin taa tæ. Yølaa sææ-m si má kv-ij. Ama má kisina si pæ fei si má to ma sææ tæo ké nin. Mpi to, Tacaa lææna-ij na í kra-ij wulav. ¹² Tæv, ma caa, nn naaki nyá toko ntompæle nté ma nin taa, ye maa nækaa maa kv-ij. Ama timpi ma coola nyá toko tike na má tá kv-ij to, nyi si ma taa u kpraakæna-ij. Pæyele ma ta sææna-ij isayatu. Ama nyá nyækæna-m katæsi si n caa í læsi ma luyv tæ. Pæyele ma ta wakæna-ij natæli. ¹³ Tacaa ká huuna má na-ij ta tæm na í læti-ij. Ama ma kaa kpaasi nyá tæo ké nin. ¹⁴ Pa tuka ituule si: Isayalataa lakæna isayatu. Mpv iní, tæxæv ma kaa tokina-ij. ¹⁵ Ma ta tu talv haya kusæpaya, yaa ipæelav, na hali Iseyeli wulav taka tæxæni-m

mpv. ¹⁶Tacaa ká huuna má na-η tó tám na í σεενα ma tó. I ká ha-m tampana, na í ya-m nyá nin taa.

¹⁷Tafiiti tema yóyotyó ke mpv, lena Sayuli pòosi si: Ile ma pəyalv Tafiiti nəyó ke ma niuki mpv?

Ilena Sayuli tóli nəyó na í wii təkpo. ¹⁸Na í tó si: Nyayale tampana tv, ma təm səpəna. Mpi tó, má lapəna-η isayatu na í leeti-m kúpantu. ¹⁹Kúpantu nti n lapa-m təyó n keesa sanja isəntv. Mpi tó, Tacaa tv-m nyá nin taa na í kisi-m kuyó. ²⁰Ye yolv sula í kolontu í kuyv-í ké, u yeki-í. Tacaa í leeti-η kúpantu nti n lapa-m sanja kuyako kəne tó. ²¹Pənente ma nyóma si nyayale wulav. Iseyeli kawulaya təna ká wee nyá nin taa. ²²Mpv tó, yóyoti na í tuuna Tacaa si, n kaa kv ma ləlyv nyóma ke ma səm waali. Pəyele n kaa kpiisi ma hətə ke ma caa təyaya taa.

²³Ilena Tafiiti tuuna mpv. Mpyvle Sayuli məla krente. Ilena Tafiiti náá məli í kəkramvnyó póyó taa.

25

Napaali leev

¹Mpóyó kuyako nakvli Samiyeeli səpa. Ilena Iseyeli nyóma koti na pá cəya í ləyaya, na pá pimi-í í tə Lama. Waatu unəyi Tafiiti kulaa na í polo Paləη wəlaya tətə taa.

²⁻³Kalərv ləlyv taa apəlv təη tó nəyólv í ka wenna Mawəη. Ilena í təmle nyóma náá we Kaməeli na pá laki í təmle. I heeη ka we iyisi tooso (3000) na páη ke iyaya (1000). Apəlv un í hətə nté Napaali, na í əlv si Apikaali. Əlv un í ka we ləmayase ké na í isenta luwa. Ama í paəlv ná ké yolv nyəməη tó na isayv. Kaməeli ke paa we waatu un na pá kəkvi pa heeη hontv.

⁴Tafiiti pele paa we wəlaya tətə taa. Ilena Tafiiti nu si Napaali kəkvi í heeη hontv. ⁵Ilena í kvsi ifepiya naanvwa si, pá polo Kaməeli ke Napaali tə, na pá σεε-í si: Ma σεε-η. ⁶Iso í ha nyá təyaya na nyá nyəm tənaya alaafəya. ⁷⁻⁸I heeli-í tótə si: Ta na nyá tiikilaa tu wenna Kaməeli. Tə ta la-weye isayatu natəli. Pécó pa təla taa natəli tə ta le. Ye n caa, η pòosi-təyi nyá təmle nyóma na í na. Təv, ma nuwa si pa təηna nyá heeη hontv kv tó, ləηhəlvmlə kuyako ke ma nyóma pola nyá tə. Ma wiikina-η si í ha má na ma nyóma ke mpi n wəna si n haaki-tv tó.

⁹Ifepiya mpe pa tala Napaali tə, lena pá keesi-í Tafiiti təmnaa mpe na pá təηa í kvccətv. ¹⁰Tənyale Napaali holaa si: Tafiiti yaa. Ma ta nyi wei pa yaa mpv tó. Kayana yoma mpa pa seeki pa caanaa na pá cəkvi yem tó pa wiisa pəyalé ké. ¹¹Ile ma kaa kraya təyənaya na lvm na nantv nti ma lapa təkpetəkpete ke ma təmle nyóma tó, na má cəlyi yem cəlaa.

¹²Tənyale Tafiiti pəyalaa pəsəna pa waali. Pa kpeema lena pá keesi-í təmnaa mpe pa təna. ¹³Ntəna Tafiiti si: Paa wei í ləli í layate ke í tənaya taa.

Ilena Tafiiti pəyalaa ləli pa layaləe na í mayamaya í co í layate tótə. Yəlaa isv nasəle (400) tvna í waali, na pə kaasi yəlaa ηmnyvnyv (200) na pele pa təηa wontu.

Apikaali sənyv ke Tafiiti

¹⁴Mpóyó Napaali pəyalaa taa nəyólv cəpa í əlv Apikaali ke səkpalvnyv si: Tafiiti kvəna ntəye í pəyalaa ke wəlaya tətə taa si pá kəv pá σεε ta caa. Ntəna í nyaasi-we. ¹⁵Pécó waatu wei tana yəlaa mpe tu we wəlaya tətə taa tó, pa lapa-tvnyv kúpantu ke teu ké. Pa ta la-tvnyv isayatu natəli. Pécó ta pəlvnyv ta le. ¹⁶Mpe pa kentina ta tóv ké tam na tó tiikiyi ta kaləkəη. ¹⁷Mpv tó, nyi isəna n ká la tó. Mpi tó, pa tema ta caa na í nyəm təna pə tomle tam ké. Pəyele í nyəməη katətəlaya tó, paa ta taa nəyólv yóyotəna-í í kaa nu.

¹⁸Tənyale Apikaali kraya potopotonaa ke ηmnyvnyv (200). Ilena í kraya səlv m hulyη naale, na heeη wei pa tema təsvyó təyó kakpasí. I kraya tótəyó pee kvtonjee isv saaki, na ləseη pəya ke nuvva (100), na fikinaa pəya ke ηmnyvnyv (200), na í həkə kranasi tó. ¹⁹Ilena í tó í təmle nyóma si: Í tē-m nəyó na má təη mə waali.

Ama Apikaali ta heeli í paəlv ké natəli. ²⁰Mpóyó í kpa í kranaya tó na í kraya pulasi mpaav. Ilena í na Tafiiti na ilé í nyóma pá suli kpakpaa.

²¹Na páána kpa Tafiiti na í mayasi í taa si: Isv ma təηnyv apəlv inə í nyəm tənaya wəlaya tətə taa tó, ma íwile təna tv-m lvm nté yem. Pəyele í nyəm taa pəlv ta le. Ilena í fəlv-m isayatu ke ma kúpantu lonle. ²²Ye pə nyaala na má ta kpiisita í na í yəlaa təna Iso í kv-m.

²³Apikaali loosa Tafiiti, lena í tii í kranaya tóv ke ləη, na í hənti-í atə. ²⁴Ilena í tasa í nəwee tē ké hotuyv na í tó si: Hai, ma cə, má wakələna. Ile yele na nyá pəelə má, má yóyoti na í nu. ²⁵Taa kraya ma paəlv un í təm na n yaa-ti si pəlv. Pa yaakvnyv-í si Napaali tó, pə nyvnyv nté si kranv. Mpóyó í tu we teitei. Má tá nana mpa n tilaa tó na pá lá mpv. ²⁶Ma cə, Tacaa kpana nyá nin si í taa ləeti nyá kolontunaa. Ma tuuna nyá na Tacaa si Iso ká wakəli nyá kolontunaa na nyá isayalataa ke isv Napaali. ²⁷Hai, ma cə, mv kvccəv ηkv ma kəna-η isəntv tó na í tala nyá yəlaa. ²⁸Taa nyəni ma isayatu, Tacaa ká tv-η kawulaya na ká wee tam. Mpi tó, nyá paəsəyəna na Tacaa yovu. Pécó nəyólv kaa kv nyá təm. ²⁹Iso ká ηmesí nyá weesuyv ke təkulakula. Ye nəyólv kula nyá tóv si í kvnyv-η í kaa na-kv. Ama í ká lə nyá kolontunaa ké isv pa təkvyv pəntəlvpee tó.

³⁰ Ye pə kəma na Tacaa la-ŋ kəpantə nti ɪ ka su-ŋ tə, na í kra-ŋ Iseyeli nyóma wulav, ³¹ ɪle n kaa wii nyá tɪ sɪ n kowa tulum, yaa n læta nyá təyi nyá kolontunaa. Hai, ma ce, ye pə kəma na Iso la-ŋ kəpantə, ɪle n təosi ma təo.

³² Mpuɔle Tafiiti təma Apikaah si: Ma sama Iseyeli Iso Tacaa wei ɪ kusa-ŋ na ń səŋi-m saŋa isəntə tə. ³³ Na má sɛɛ nyá tətəɔ isəna n lapa ləmaɣasɛɛ, na ń kra ma niŋ na má tá kv na má læti tə. ³⁴ Ma tuukina Tacaa wei ɪ kra ma niŋ si má taa la-meyɛ isayatu tə si, ye n taa səŋi-m ləŋ, mpi si pu nyaalaya tə, pə taa kaasi Napaali na ɪ yəlaa taa nəɔɔlv.

³⁵ ɪlena Tafiiti mv Apikaah niŋ taa ké mpi ɪ ka ha-ɪ tə. ɪlena í təmi-ɪ si: Taa nyá, məli nyá tɛ, ma nu nyá təm, ma hula-ŋ suulu.

Napaali səm

³⁶ Apikaah məla təyaya, ɪle ɪ maɣana ɪ paalv təkɪ kele na ɪ nyəokɪ isu wulav, na solum ku-ɪ na ɪ ŋmaadəyi. ɪle ɪ ta heeli-ɪ natəli təfi, haləna pə fe tanəŋ. ³⁷ Tɛv fema na ɪ solum ce ɪ təo, ɪlena ɪ alv keesi-ɪ pə təna. Mpuɔy ɪ lanje cəpa katatəlaya, na pə məli-ɪ tʉlvɔv. ³⁸ Kuyɛɛŋ lapa isu naanowa, ɪlena Tacaa yele na ɪ tɛɛsi səpv.

³⁹ Mpuɔy Tafiiti nuwa si Napaali səpa. ɪlena í tə si: Ma sɛɛ Tacaa wei ɪ sɛɛna ma təo ké isayatu nti Napaali lapa-m tə tə taa tə. Iso ɪni ɪ kpana ma niŋ si má taa wakəli, na ɪ læti Napaali ke ɪ maɣamaya.

Pə waah ké Tafiiti tilaa si ɪ həŋ Apikaah ke leelu. ⁴⁰ Tillaa tala alv ɪni ɪ tɛye Kameeli, ɪlena pá heeli-ɪ si: Tafiiti tilina-təvɔ nyá kiŋ si ɪ həŋi-ŋ leelu.

⁴¹ Mpuɔle Apikaah hənta-weyɛ atɛ na ɪ tə si: Maa pəsi ta caa yom, na má kəokɪ ɪ təmlɛ nyóma nəohɛɛ ké lvm.

⁴² ɪlena Apikaah kəli kprakpa na ɪ kra ɪ kraŋaya təo. Na ɪ pɛɛlaa kakpasɪ wei ɪ lakaya-ɪ təmlɛ təy ɪ waah, na ɪ təŋ Tafiiti təmlɛ nyóma na ɪ pəsi Tafiiti alv.

⁴³ Tafiiti ka tɛma Sisilee tɔ Ahinowam ké kpayav ke alv. ɪ alaa lapa naale. ⁴⁴ Pə kaasa ɪ kancaalaya alv Mikaah tə, ɪlé ɪ caa Sayuli ka læka-ɪ ké na ɪ ha Kalim tɔ Layisi pəyalv Paləti.

26

Tafiiti kisa Sayuli kuyv tətə

¹ Mpuɔy kuyaku nakəli Sifi nyóma pola Sayuli kiŋ ke Kipeya na pá heeli-ɪ si: Tafiiti polaa na ɪ ŋməli Hakila pulaya təo ké wəlaya tɛtv isentaa.

² Tənayale Sayuli kolaa, na ɪ kraɣa Iseyeli yoolaa taa yoolaa ke iyisi tooso (3000) na pá polo Tafiiti pɛɛkuyv ke Sifi wəlaya tɛtv taa. ³ Pa talaa, ɪlena pá siki Hakila pulaya təo ké mpaav nəɔɔ. Mpuɔy Tafiiti nuwa si Sayuli təŋa ɪ waah ké təna. ⁴ ɪlena ɪ tili feŋlaa na pá maɣana si tampana. ⁵ Mpuɔy Tafiiti pola pa təkikile tənaya kprakpa. ɪlena ɪ ná Sayuli na ɪ yoyu wulav Apəneɛ pa təhəntəle. Sayuli na həntaya heko taa ké, na yoolaa náa həntaa na pá cəna-ɪ.

⁶ Mpuɔy Tafiiti pəssa Hiti tɔ Ahimelekɪ, na Seluya pəyalv Sowapɪ neu Apəsayi si: Mə taa awe caa si ma na-ɪ tə polo Sayuli pa təkikile? Ntəna Apəsayi cə-ɪ si: Maa təŋi-ŋ.

⁷ Mpuɔle pa kula ahoos anɪ na pá polo pa maɣana Sayuli hənta hekv taa na ɪ tooki. ɪ ŋmantaaɣa ka sika ɪ nyuyv təo ké, na Apəneɛ na yoolaa pa həntaa na pá tamɪ-ɪ kotaya. ⁸ Tənayale Apəsayi təma Tafiiti si: Saŋa nté Tacaa təwa nyá kolontu ke nyá niŋ taa. La suulu na ń yele na má kamɪ-ɪ ŋmantaaɣa ke təm kəlvɔm tike təkəŋ na má kɔpəna tɛtv. ⁹ Ntəna Tafiiti si: Taa kv-ɪ yoo. Ye yəlv kowa Tacaa kuləsə, Iso ɪ yeki pəntv. ¹⁰ Ma tuukina si, Tacaa tike wənnə mpaav si ɪ kv-ɪ. Ntanyɪ ɪ kuyaku ká tala na ɪ sí ɪ səm, yaa pá kv-ɪ təyoo. ¹¹ Si má tə niŋ ke Tacaa kuləsə təo tə, Iso ɪ pona mpusi ke poolvŋ. ɪle kraɣa ɪ ŋmantaaɣa na ɪ lvm fulaya na tə tɛɛ.

¹² Tafiiti pa kraɣa wontu nti na pá tɛɛ tə, nəɔɔlv ta fe na ɪ ni pa təŋ yaa ɪ na-we. Mpi tə, Tacaa lapaya na pá too isu pa səpa. ¹³ Mpuɔy Tafiiti pa pola poolvŋ na pá kra pulaya lɛŋka təo. ¹⁴ ɪlena ɪ kɔɛsi Apəneɛ na yoolaa lɛmpa si: He hee, ɪ nu taa? Ntəna Apəneɛ si: Nyaya awɛye na ń holiyi wulav təo ké mpv ye? ¹⁵ Kɛlena Tafiiti cə-ɪ si: Nyana awe ɪ maɣa apalvto ke Iseyeli taa? Pepe təo ké n ta feŋ nyá caa wulav təo ké teu? Təv, nəɔɔlv polaa si ɪ kvɪ-ɪ. ¹⁶ Ama nti n lapa mpv tə tə ta keesi yoo. Ma tuukina Tacaa si tɛmpi ɪ tá feŋ mə caa wei Tacaa ləsaa tə ɪ təo tə, ɪ mvna səm ke mə tənaya. Nyəni, wulav ŋmantaaɣa na ɪ lvm fulaya ŋka kaa we ɪ nyuyv təo təɔɔlv cəne.

¹⁷ Mpuɔy Sayuli nyəmə Tafiiti nəɔɔ na ɪ pəsi si: Ma pəyalv Tafiiti nəɔɔ ke ma nuɪkɪ mpv? ɪlena ɪ cə si: Hai, ma caa wulav, ma nəɔɔ ké.

¹⁸ Ta caa, pepe təo ké n təɔɔŋəyi-m mpv? Ma lapa-ŋ we? Ntiyi ma pəntəna-ŋ? ¹⁹ Hai, ta caa, ke ŋkraŋŋ na ń nu ma təm. Ye Tacaa təna-ŋ si ń təɔɔni-m, ɪle kəhəv ka heesi ɪ lanje. Ama ye yəlaa səsəyənə-ŋ, Tacaa ɪ təŋsi-weyɛ mpusi. Mpi tə, pa təɔɔŋəyi-m ké si má lu Iso tɛtv təna, na má polo tɔŋ tələale. ²⁰ Ama maa caaki si ma si lələa tɛ. Pepe təo ké n pɛɛkəyi-m isu isesəlav, yaa isu pa təɔɔŋəy ləyaya ke pulasi taa tə?

²¹ Mpuɔle Sayuli cəwa si: Ma wakəlaa ké. Məli ma pəyalv. Ma kaa tasa-ŋ isayatu ke lapv. Mpi tə, n ta kv-m. Má lapəna isayatu səsəntv isu kəmləmvɔ.

²² Kelena Tafiiti si: Ta caa, nyá n̄mantaaya n̄to c̄ane. Nyá yelaa taa n̄yol̄b̄ í k̄oo í mv. ²³ Tacaa í fel̄i mpa pa t̄əŋa siyisuyu na pá lá k̄opantu t̄o. Mpi t̄o, saŋa í t̄o-ŋ ma niŋ taa k̄é. Ilena má kisi si ma taa tokina wulaw wei Tacaa l̄esaa na í kpa t̄o. ²⁴ Isu saŋa ma yela-ŋ kuȳo t̄o, Tacaa í la maŋa mp̄u t̄o, na í fiti-m wahalanaa t̄əna taa.

²⁵ Nt̄ena Sayuli si: Ma p̄ayal̄o, Is̄o í kooli-ŋ k̄opantu na n̄ waa p̄ə t̄əna p̄ə taa.

M̄p̄óȳo Sayuli m̄əla kpente na Tafiiti náá t̄e í nȳəŋk̄o.

27

Tafiiti k̄p̄ol̄b̄ȳo t̄oȳo ke Filiisi nȳəma t̄e

¹ M̄p̄óȳo Tafiiti maŋasa í taa si: Kuyak̄o nakol̄i Sayuli t̄eŋ na í k̄o-m yoo. Ie sana kele si má polo má t̄o k̄p̄ol̄b̄ȳo ke Filiisi nȳəma t̄eŋ taa. Waatu un̄əyi í ká yele-m p̄eek̄uȳo ke Iseyeli t̄eŋ taa c̄ane. Ie ma fita í niŋ taa kele. ² P̄ə t̄ə k̄é í na í yelaa nas̄ətos̄o (600), pa kulaa. M̄p̄óȳo pa t̄əŋna Maw̄əki p̄əyal̄o Akisi wei í k̄é Kat̄i nȳəma wulaw t̄o í t̄e. ³ Ilena pá k̄p̄aya pa alaa, na pa piya, na pá polo pá caŋa naale. Paa na Tafiiti na íl̄é í alaa naale, Sisilee t̄o Ahinowam, na Kameeli t̄o Apikaali wei í k̄é Napaali leelu t̄o. ⁴ Sayuli nuwa si Tafiiti t̄o k̄p̄ol̄b̄ȳo ke Kat̄i, Ilena í yele-í p̄eek̄uȳo.

⁵ M̄p̄óȳo kuyak̄o nakol̄i Tafiiti t̄əma wulaw Akisi si: Hai, ta caa, ye n̄ lapa-m naani, Ie n̄ nȳəni icaliya nak̄əlȳi nyá t̄eŋ taa c̄ane na má caŋa t̄əna. T̄əf̄o p̄ə fei si má na-ŋ t̄ə caŋa nyá kawulaya ical̄e taa k̄é mp̄u?

⁶ Ilena Akisi hol̄-í ical̄e nte pa yaa si, Sik̄əlak̄i t̄oȳo kuyak̄o ŋk̄o k̄u maŋamaŋa. P̄ə t̄ə k̄é ical̄e nt̄é t̄ə p̄əsa Yuta nȳəma wulaw nȳənt̄e ke hal̄əna saŋa.

⁷ P̄ənaŋa na is̄ətonaa liyiti t̄əcu ke Tafiiti caŋa Filiisi nȳəma t̄eŋ taa. ⁸ Tafiiti pa lukaya kuluw ke Kesuli nȳəma, na Kiiisi nȳəma, na Amaleke nȳəma k̄é. Mpi t̄o, piitimnaa mp̄e paa caŋana hatoo loŋ taa k̄é Suli k̄əŋk̄əŋ taa. Hal̄əna pá polo Icipiti t̄eŋ taa. ⁹ Pa k̄ukaya yelaa t̄ənaŋa h̄əȳəlȳo ŋk̄o k̄u taa k̄é. P̄ə k̄p̄ayaw apalaa na alaa t̄o. Ilena pá k̄p̄ak̄əyi pa t̄əla na pa nȳəm na pá pukina Akisi. ¹⁰ Ye íl̄é í p̄əss̄a-í si: Leȳe í pola m̄ə kuluw ke saŋa? Ie nt̄anȳi í looli si Yuta t̄eŋ ilim mp̄ət̄əŋ t̄ə. Yaa í t̄o si Yelameli t̄eŋ taa, yaa Keni t̄eŋ taa k̄é t̄ə polaa. ¹¹ Tafiiti u yeki apalw yaa alw na í weesuȳu, si p̄ə taa k̄ə na pá t̄əyas̄i Akisi ke nti í laka t̄o. Is̄əna Tafiiti lakaya saa wei í ka we Filiisi nȳəma t̄eŋ taa t̄əȳole. ¹² Akisi ka lapa Tafiiti ke naani k̄é teu k̄é na í t̄əŋ si: N̄əŋəŋə Iseyeli nȳəma taa k̄p̄aana Tafiiti. Mp̄u t̄o, t̄əlas̄i í ká p̄əsi ma t̄əml̄e t̄o ke tam t̄ə k̄é.

28

¹ M̄p̄óȳo Filiisi nȳəma kota pa yoolaa tintika si pa yookina Iseyeli nȳəma. Ilena Akisi p̄əss̄i Tafiiti si: Nt̄əŋ n̄ nȳəma si nȳəna nyá yelaa í ka s̄əna-m na t̄ə yoonə Iseyeli nȳəma na? ² Nt̄ena Tafiiti c̄o-í si: N ká nana nyá is̄əp̄əle ke nti maa la t̄o. Kelena Akisi si: Waatu un̄əyi maa yele na n̄ tan̄əyi ma maŋamaŋa ke tam t̄ə.

Sayuli k̄əȳənaŋ s̄əsvoȳo

³ Samiyeeli ka t̄əma s̄əp̄u na Iseyeli nȳəma pimi-í t̄e Lama. Hal̄i pá caŋa í l̄əȳəŋa. P̄əȳele Sayuli ka t̄əȳəna k̄əȳənaŋ s̄əs̄əlaa, na p̄e p̄əss̄əlaa t̄ənaŋa í t̄eŋ taa k̄é.

⁴ M̄p̄óȳo Filiisi yoolaa kotaa na pá siki Sunem, na Sayuli náá koti Iseyeli nȳəma t̄əna na pá siki Kilip̄owa. ⁵ Sayuli nawa kolontunaa yoolaa p̄əyal̄e, Ilena s̄əȳənt̄u k̄p̄a-í na í seliyi isu lom taa k̄p̄at̄e. ⁶ Ilena í ȳəȳət̄əna Tacaa. Ama íl̄é í ta c̄o-í. Paa toosee taa, paa k̄ət̄əlaa maŋasuȳu taa. P̄əȳele Is̄o k̄uȳəȳənt̄u t̄əl̄əss̄əlaa n̄ȳol̄b̄ í ta heeli-í si p̄əlv. ⁷ Nt̄ena í t̄o n̄ȳə si pá p̄eeki-í alw wei í s̄əs̄əyi k̄əȳənaŋ t̄ə na un̄i í polo í kin̄. Ilena í waali nȳəma heeli-í si: Alw n̄ȳol̄b̄ í we An-T̄əss̄o na í s̄əs̄əyi.

⁸ Ahoŋ yuwa Ilena Sayuli l̄əyas̄i wontu, na í k̄p̄aya apalaa naale na pá polo alw un̄i í kin̄. M̄p̄óȳo Sayuli t̄əma-í si: Ma caa si n̄ yaa-m at̄eŋ wei maa keesi-ŋ t̄ə na í heeli-m ma nȳəȳo t̄əŋ. ⁹ M̄p̄óȳo alw p̄əss̄a-í si: Nt̄əŋ n̄ nȳəmá si Sayuli t̄əȳəna k̄əȳənaŋ s̄əs̄əlaa, na p̄e p̄əss̄əlaa t̄ənaŋa í t̄eŋ taa? Ie p̄e p̄e t̄ə k̄é n̄ nȳəki-m kat̄əka si n̄ k̄p̄a-m na pá k̄o-m. ¹⁰ Nt̄ena Sayuli ȳəȳənt̄i na í tuu si: Na Is̄o, p̄əlv kaa la-ŋ. ¹¹ Nt̄ena alw p̄əss̄a-í si: Aweȳe n̄ caa si má yaa? Sayuli si yaa Samiyeeli.

¹² Waatu wei alw nawa Samiyeeli, Ilena í má kapuka na í t̄ə Sayuli si: Hei, s̄əse nȳəyal̄e Sayuli na n̄ p̄uyusu-m mp̄u? ¹³ Nt̄ena wulaw n̄ȳə t̄əkp̄aw si: Nyá lan̄je í taa t̄o. N na p̄ol̄b̄ȳo? Nt̄ena alw si: Af̄eŋ n̄ȳəlȳo ma naaki na í luk̄əna t̄eŋ t̄e. ¹⁴ Ilena í p̄əss̄a-í si: I is̄ənt̄aa we is̄əna t̄ə? Alw si: K̄əkp̄at̄əlv k̄é, na í suu caŋa.

T̄ənaŋa Sayuli c̄ək̄ənaa si Samiyeeli, na í h̄ənt̄i-í at̄e. ¹⁵ Mp̄uȳəle Samiyeeli p̄əss̄a Sayuli si: P̄e p̄e t̄ə k̄é n̄ caal̄əyi-m mp̄u? Nt̄ena Sayuli si: Ma tam t̄əmaŋa. Mpi t̄o, Filiisi nȳəma k̄əma-m yoonaw. P̄əȳele Is̄o u tas̄əyi-m ȳəȳənt̄əŋ. Paa toosee taa, paa Is̄o k̄uȳəȳənt̄u t̄əl̄əss̄əlaa u heeliyi-weȳe ma tam. P̄ə t̄ə k̄é ma yaa-ŋ si n̄ heeli-m nti p̄ə wee si maa la t̄o. ¹⁶ Nt̄ena Samiyeeli p̄əss̄a-í si: Tacaa l̄ə-ŋ na í p̄əsi nyá kolontu, Ilena n̄ yaaki má suwe? ¹⁷ Isu Tacaa ka heela-ŋ na ma keesi-ŋ t̄oȳo í laka-ŋ. Í l̄eeka nyá kawulaya na í ha-keŋe Tafiiti. ¹⁸ N ta t̄əki Tacaa t̄əŋ na n̄ k̄piisi Amaleke

nyóma. Mpu pə təo ké Tacaa laki-ŋ r̄p̄óyó saŋa. ¹⁹ Cele ɪ ká tɔ nyana lseɣeli nyóma təna ke Filiisi nyóma nin taa, na nyana nyá piya ɪ ká la səlɔnaa.

²⁰ M̄p̄óyó Samiyeeli tɔm nti tɔ saa Sayuli ke watɔ na ɪ yele ɪ tu na ɪ fala atɛ tɔmɔlɔ ɪ su taav. Mpi tɔ, ɪ taa tɔyɔ pɔlɔyɔ kɔyakɔ ŋkɔ na ahoɔ təna, ɪle ɪ tɔnɔyɔ ka hoowaɣa. ²¹ M̄p̄óyóle alɔ ɪ tu ɪ pɔla Sayuli kin na ɪ maɣana-ɪ na sɔɣɔntɔ pu-ɪ r̄p̄óyó katatəlaya. ɪlena ɪ tɔm-ɪ si: Ta caa, nyá pɛɛlɔ má, ma nuna-ŋ teu na má mɔ səm na má lá nti n heela-m tɔ. ²² Mpu tɔ, yele má ha-ŋ tɔyɔnaɣa ke pəca na ɪ tɔyɔ, na pə ce nyá ɪ sɛntəɔ na ɪ tó nyá mpaav.

²³ ɪlena Sayuli kisi si ɪ kaa tɔŋ pɔlɔ. M̄p̄óyó Sayuli waalɪ nyóma na alɔ ɪ tu pa kaana-ɪ, haləna ɪ kɔɔ ɪ kɔlɪ atɛ na ɪ caɣa kɔhəntɔyɔ tɔɔ. ²⁴ M̄p̄óyó alɔ kpa nav ɪ fatɛ nte tə yəsəla teu tɔlɔpəlɔpɪ tɔyɔ lɔŋ, na ɪ kɔ na ɪ tɔ pɛtɛpɛtasi. ²⁵ ɪlena ɪ cɛla Sayuli na ɪ waalɪ nyóma na pá tɔyɔ. M̄p̄óyó pa kɔla ahoɔ anɪ na pá kpe.

29

Filiisi nyóma tɔyɔnɔyɔ ke Tafiti

¹ M̄p̄óyó Filiisi nyóma kɔta pa yoolaa ke timpɪ pa yaaki si, Afeka tɔ na lseɣeli nyóma náá kɔti pa nyóma ke Sisilee hite nɔyɔ. ² ɪlena Filiisi awulaa na yoolaa nunɔwa (100) kpekəle, na iyaya (1000) kpekəle pa tɔ na pá tɛɛ. Pə kaasa Tafiti na ɪle ɪ nyóma na Akisi ke waalɪ. ³ Ntəna Filiisi yoolaa sɔsaa pɔɔsi Akisi si: Hɛpəla nyóma mpe pa caa weye cəne?

Keləna Akisi si: lseɣeli wulaw tɔmlɛ tɔ Tafiti ké té. ɪ wɛw ma kin tɔ pə taanɔa ké. Pəcɔ ma ta keesi-ɪ na ɪsəyatiya nakələyi haləna saŋa.

⁴ Tənaɣa pa mɔ Akisi na páánɔ na pá tɔm-ɪ si: Mələna-ɪ lonte nte tə taa n ka hɔla-ɪ si ɪ caɣa tɔ. ɪ taa tɔŋ tá waalɪ ké tɔyoolɛ, na pə kɔɔ na yoo haŋ ɪlena ɪ pɔsi ta kolontɔ. N ta nyɪ taa si ta yəlaa paneyɛ ɪ ká kɔ, ɪlena pə ciiki ɪ na ɪ caa? ⁵ Matɔŋ Tafiti inɔyi pa yookaɣana yontu na paale si: Sayuli kɔwa yəlaa iyaya (1000) ke huɣule.

Tafiti náá kɔ iyisi naanɔwa (10000) ke huɣule.

⁶ M̄p̄óyóle Akisi yaa Tafiti na ɪ tɔm-ɪ si: Ma tuuna Tacaa si n ké tampana tɔŋlɔ ké, na ma nyuləyi si má na-ŋ tɔ puki yoo. Mpi tɔ, hatoo n kɔm ma kin na pə suna saŋa tɔ, ma ta nata ɪsəyatiya nakələyi nyá kin. Ama Filiisi awulaa lɛlaa ɪ caakəna-ŋ. ⁷ Mpu tɔ, məli təhɛɛ, pə taa kɔɔ na ɪ la mpi pə ta maɣa-wɛ tɔ.

⁸ Ntəna Tafiti si: Ta caa, wulaw, ɪle pepeye ma lapa? Tuu ma kɔm nyá kin cəne na pə suna saŋa tɔ, ɪsəyati ntiɣɪ n nawa ma kin na pə fɛɪ si má na-ŋ tɔ polo yoo? ⁹ M̄p̄óyóle Akisi si: Natəlɪ tə fɛɪ ma kin, halɪ n tu wɛ maɣa teu ké ɪ su lɔɔ tillu. Ama awulaa səkpema mpe pa tɔmna si pə fɛɪ si tá na-ŋ tɔ polo yoo. ¹⁰ Mpu tɔ, nyá na mpa ɪ lu Sayuli kin na ɪ kɔɔ tɔ, cele tanan ye pə nyaalaa ɪ kɔlɪ lɔŋ na ɪ tɛɛ.

¹¹ Tɛv fɛma, ɪlena Tafiti-wɛ pá kɔlɪ lɔŋ na pá məli timpɪ paa wɛɛ tɔ. ɪlena Filiisi nyóma náá polo Sisilee.

30

Tafiti yoonav ke Amaleke nyóma

¹ M̄p̄óyó Tafiti na ɪ yəlaa pa tala pa tɛcaɣalɛ ke kɔyakɔ tooso nyəŋkɔ wule. ɪlena pá maɣana Amaleke nyóma wata Yuta na ilim mpətəŋ tɔɔ, na pá sɔ Sikəlakɪ ɪcatɛ. ² ɪlena pá kpa alaa na sɔsaa na piya mpa paa wɛ tə taa tɔ. Pa kuu pa tənaya na pá tɔna mpaav. Ama pa ta kɔ pa taa nɔyɔlɔ. ³ Tafiti na ɪ yəlaa pa tala ɪcatɛ taa, ɪlena pá maɣana pa sɔpa-tɛyɛ kəkɔ. M̄p̄óyó pa kpa pa alaa na pa alɔpiya na pa apalɔpiya ke yomle. ⁴ M̄p̄óyó pa tula nɔɔsi na pá wii təkproo ɪ su pa səki pa səki. ⁵ Pa kpeɪna Tafiti alaa naalɛyɛ na pá kpaya. Sisilee tɔ Ahinowam na Kamɛli tɔ Apikaalɪ wei ɪ ké Napaalɪ leelu tɔ.

⁶ M̄p̄óyóle Tafiti lanɔ pɔsa katatəlaya. Mpi tɔ, ɪ yəlaa ka wɛna-ɪ na hɔwɛɛ nyan nyəna ke pa piya tɔɔ ké. Halɪ pá kɔlɪ si pa yakɪ-ɪ pɛɛ. ɪlena Tacaa sɔsi-ɪ apalɔtɔ.

⁷ ɪlena Tafiti tɔ Ahimelekɪ pəyalɔ Apiyataa wei ɪ ké kɔtɔlɔ tɔ si: Kəna-m kətəlaa toko wei pa pɔsəyənə Tacaa ke tɔm tɔ.

Apiyataa pona-ɪ, ⁸ ɪlena ɪ pɔsi Tacaa si: Ye ma tɔŋa kolontunaa mpe maa hiki-wɛ? Tacaa si: Tɔyɔntɔ-wɛ n ká hiki-wɛ na ɪ waasi yəlaa mpe.

⁹ ɪlena Tafiti na ɪ yəlaa nasətoso (600) pá tɔ pa waalɪ. Pa tala Pəsɔɔ lɔɔ ¹⁰ ɪlena yəlaa ŋmɔnɔyɔ (200) saalɪ təna. Mpi tɔ, pa sula kav. Pə kaasa nasələ (400), ɪlena pɛɛɛ na Tafiti pá tɔyɔti.

¹¹ M̄p̄óyó pa sula Icipiti tɔ nɔyɔlɔ, na pá pona-ɪ Tafiti kin na pá ha-ɪ tɔyɔnaɣa na lɔm. ¹² Pa ha-ɪ tɔtɔyɔ fiki pɛɛ kɔwɔlɛɛ pəyalɛ, na lesɛŋ kɔwɔlɔ pəya ke naalɛ, na ɪ tɔyɔ na ɪ lá alaafəya. Mpi tɔ, kuyɛɛŋ tooso ke ɪ ta tɔyɔ ɪ ta nyɔɔ. ¹³ Ntəna Tafiti pɔsi-ɪ si: Awe tənə-ŋ na leyɛ n lunaa? Keləna ɪle si: Ma ké Icipiti tɔ ké, Amaleke tɔ nɔyɔlɔ ɪ ka təkəna-m yomle. Saŋa taa kuyɛɛŋ tooso kɔlɔ pə wukaya-m na ɪ lɔ-m tɔ. ¹⁴ Ta watəna Kələti nyóma tɛtu ilim mpətəŋ hɔyɔlɔyɔ tɔɔ ké Yuta

tetu taa, na Kalepu tetu, na té sɔ Sikəlaki icate. ¹⁵ Ntəna Tafiiti si: N ka pona-m yoolaa mpe unu pa kin na?

Kelena yom cɔ si: Tuuna Isɔ hətə si n kaa ku-m. Pəyele n kaa cɛle-m ma caa, ɛlena pácɔ má pona-ŋ pa kin.

Tafiiti kɔwa Amaleke nyóma

¹⁶ Apalu unu i kpaɣa Tafiiti na i pona-i na pá maɣana Amaleke nyóma ke sɔsɔm ke təna, na pá tɔki na pá nyɔki na pá paaki. Wontu nti paa lɛka Filiisi nyóma na Yuta nyóma tɔ tɔ tɔ ké pa lakaya mpɔ. ¹⁷ Mpóyó Tafiiti ku-wɛɣe tanan ŋku. Haləna tev kɔfemuɣu taanaɣa, pa taa nɔɣɔlv ta fiti. Ye pə taɣa ifepiya nasəle (400) wei i caɣa yooyoonaa na i se tɔ. ¹⁸ Mpóyó i lɛka pa təna mpa Amaleke nyóma ka kpawa tɔ, na i alaa naale. ¹⁹ Tafiiti lɛka pa piya tənaya təcɛi, na pa wontunaa mpa kolontunaa ka kuuwa tɔ. ²⁰ Na i lɛki Amaleke nyóma tɔla təna na a tiikilaa yɔɣətəyi si: Tafiiti tɔla ntɔ cəne.

²¹ Pa kɔma pa tala yəlaa ŋmɔnɔɣu (200) ŋku ku kawa na kú saali Pesɔ lɔɔv nɔɣɔ tɔ, ɛlena pɛle pá polo-wɛɣe sɔɣuv, na Tafiiti kpətəna-wɛ na i sɛɛ-wɛ. ²² Mpuɣule mpa paa tɛɣa Tafiiti tɔ, pa taa tetelataa na asaya pa tɔma si: Timpi pane pa ta pəsi na pá polo kolontunaa təkɔle tɔ, ta kaa ha-wɛɣe mpi tɔ hika təna tɔ pə taa pul. Ama pa alaa na pa piya tike ke paa keli na pá tɛ.

²³ Ntəna Tafiiti si: Apalaa me, i taa la mpɔ. Mpi tɔ, Tacaɣa yarəna-tv na i tó tá niŋ taa ké ta kolontunaa na i ha-tvɔv pə təna isəntɔ. ²⁴ Nɔɣɔlv kaa mɔ mə tɔm nti.

Ile pə wɛɛ ké si mpa pa pola təyoole tɔ,

na mpa pa tanja wontu tɔ pá tala wontunaa mpeɣe teitei.

²⁵ Pə kpaɣav kɔyaku ŋku na pá puki tɔyɔ Iseyeli nyóma sɔv mpuɣó lapu, na pá pəsi isu kiiu.

²⁶ Pa mɔla Sikəlaki, ɛlena Tafiiti cosi kolontunaa wontu nti pa hika mpɔ tɔ tɔ taa, na i ha Yuta nyɔv nyóma na i taapalaa si: Tacaɣa kolontunaa ke tɔ lɛkaa na té cosi na té ha-me. ²⁷ Mpa mpa i hawa tɔyɔle, Pɛtɛli nyóma, na Lama nyóma ke Nekɛfi wɔlaya tetv taa, na Yatii nyóma, ²⁸ na Alɔwɛɛ nyóma, na Sifimətɔ nyóma na Isətemɔwa nyóma, ²⁹ na Lakaali na Yelameli acalɛɛ nyóma na Keni nyóma, ³⁰ na Hooma nyóma na Pɔɔ-Asan nyóma na Ataki na Hepəlɔŋ nyóma, ³¹ na timpi timpi Tafiiti na i yəlaa paa cɔɔsaa tɔ pə nyómana.

31

Sayuli sɔm

¹ Waatu unu i taa ké kɔyaku nakuli, Filiisi nyóma yoona Iseyeli nyóma, na pá tɔɣɔni-wɛ na pá ku-wɛɣe Kilipɔwa puɣv taa. ² ɛlena pá tó Sayuli pa waali na pá ku i pəyalaa Sonatan na Apinatari na Maləki suwa. ³ Mpóyó pə wiisina Sayuli na pá yaɣa-i nyóma ke teu. ⁴ ɛlena i tɔ i yoou wontu tɔkɔlv si: Kpɛɛ nyá layate na i tɛɛsi-m. Pə taa kɔɔ na Filiisi ma ta nyi isənaa mpe pá kɔɔ pá tɛɛsi-m na pá paana-m.

Ama sɔɣɔntv kpa yoou wontu tɔkɔlv na i kisi. Tənaɣale Sayuli sika i layate na i yele i ti na i hoti tɔ tɔ. ⁵ Yoou wontu tɔkɔlv ná mpɔ, ɛlena ɛlé i hoti i nyəntɛ tɔ ké mpɔ tɔtɔ na i si.

⁶ Sayuli na i pəyalaa tooso, na i yoou wontu tɔkɔlv, na i yəlaa təna pa sɔpəna kɔyaku ŋku.

⁷ Mpóyó Iseyeli nyóma mpa paa wɛ Sisilee lɔɔv waali, na Yaatanu pɔɣɔ waali tɔ, pa nuwa si Sayuli na i pəyalaa pa sɔpa na Iseyeli yoolaa seeki. Tənaɣa pɛle pa lu pa acalɛɛ taa na pá se tɔtɔ. ɛlena Filiisi nyóma polo na pá caɣa təna.

⁸ Tɛv fema, ɛlena Filiisi nyóma polo si pa kpaɣəyi sətəa wontu. Mpóyó pa maɣana Sayuli na i pəyalaa tooso pa sɔpa Kilipɔwa puɣv taa. ⁹ ɛlena pá seti Sayuli nyɔv na pá wɔɣɔsi i yoou wontu. Pə waali ké pa yasa tɔm kɔpantv ntəyi Filiisi nyóma tetv taa, na pa tvŋ kutuluv taa na yəlaa təna nu. ¹⁰ ɛlena pá su Sayuli wontu ke tvɣv Asətati kutuluɣu taa. Mpóyó pa kama Sayuli maɣamaɣa ke icate nte pa yaa si Pɛti-Seyan tɔ tɔ koluv tɔ.

¹¹ Waatu wei Yarɛsi nyóma nuwa isəna Filiisi nyóma lapa Sayuli tɔ. ¹² Mpóyó apalaa taa apalaa kotaa, na pá tɔ ahoɔ təna na pá polo Pɛti-Seyan na pá ləsi Sayuli na i pəyalaa, na pá pona-wɛɣe Yarɛsi na pá wɔ-wɛɣe kɔkɔ. ¹³ ɛlena pá ləsi pa mɔwa na pá pi tvɣv nakuli ku tɛ. ɛlena pá həkɔ nɔɔsi ke kɔyɛŋ naatosompɔɣɔlaya.

SAMIYEELI TOM TAKELAYA NAALE NYENKA Kutulutu

Samiyeeli takelaya naale nyenka taa ké pa keesəyi Iseyeli wulaw səsə təm. Inu i teena awulaa tənaya nyəyɔ kulɔyɔ na tonj. Pa keesa tətəyɔ i icantu, na isəna i hota isayatu səsəontu taa tɔ. I səsəontu lentu nté, i cekəna i isayatu nti tə təm. Ilena i tisi si tə fei teu, na i sələmi Iso ké suulu, na ilé i wii-i.

Isəna pa fayə Samiyeeli II takelaya tɔ:

Tafiiti pəsa Yuta kpekəle wulaw, titite 1–4

Tafiiti kawulaya ké Iseyeli nyəma təna tɔɔ, titite 5–20

Tafiiti kawulaya kantəkaya pusi, titite 21–24

Tafiiti nu Sayuli səm

¹ Sayuli səm waali ké Tafiiti luna Amaleke nyəma təkule na i məli Sikəlaku na i caya tənaya kuyeyɛ naale. ² Kuyaku tooso nyənku wule ke nɔyɔlɔ sewa Sayuli pa təkikile na i cəla i wontu na laɲwakəlle, na i pəla i nyuyɔ taa ké tetu. I tala Tafiiti, ilena i hənti-i atə. ³ Mpuɔyɔle Tafiiti pəsə-i si: N luna le? Ilena Selu cɔ si: Iseyeli nyəma təkikile ke ma sewa. ⁴ Ntəna Tafiiti si: Heeli-m mpi pə lapa tɔ. Kələna Selu si: Iseyeli nyəma sewa pa kolontunaa na pa taa pəyale səpa. Halɛ Sayuli na i pəyɔlɔ Sonatanj pəle pa səpa tətɔ. ⁵ Mpuɔyɔle Tafiiti pəsə ifepu wei inu i kəna-i təm nti tɔ si: Sayuli na Sonatanj pa səpa yaa, awe heela-ɲ? ⁶ Ntəna ifepu inu si: Ma maɣana Sayuli səɲna i ɲmantaaya ke Kilipowa puɔyɔ taa ké na kolontunaa yoo ke kəkənəa kpeyətəna-i. ⁷ I pəsa i waali na i na-m ilena i yaa-m na má polo. ⁸ Ntəna i pəsə-m si: N ké le tɔ? Ma si: Ma ké Amaleke tɔ. ⁹ Kələna i tə-m si: Paa na ma təɲna feesuyɔ tɔ kɔɔ ɲ tees-i-m. Ma isentə təɲna piluyɔ ké. ¹⁰ Tɔɔ, ta caa, ma nawa si paa ma yela-i i kaa la weesuyɔ, ilena ma kɔ-i. Kəna má wəyɔsɔ i ntenuyɔ na i kpalaya na má kəna-ɲ.

¹¹ Tənayale Tafiiti kpa i tɔɔ wontu kəsusuutu na i cələna laɲwakəlle na i cəlo nyəma náa la mpu tətɔ. ¹² Mpuɔyɔ pa wii Sayuli na Sonatanj, na Iseyeli nyəma caya pa ləyaya na pá həkɔ nəsɔ haləna taanaya. ¹³ Mpuɔyɔle Tafiiti tasa ifepu wei i kəna-i təm nti tɔyɔ pəsəyɔ si: Nyá si n ké le tɔ yee? Ilé si: Ma caa ké Amaleke tɔ ké na i caya cayaletu ke Iseyeli. ¹⁴ Kələna Tafiiti si: Isənaya pə lapa na ɲ ma kanɲante na ɲ kó Iso kuləsɔ.

¹⁵ Mpuɔyɔ i yaa i yəlaa taa nɔyɔlɔ na i heeli-i si: Kɔ Amaleke tɔ inu. Ilena ilé i kuli na i kɔ-i. ¹⁶ Mpuɔyɔle Tafiiti si: Nyá səm i wɛɛ nyá təm. Mpi tɔ, nyá nɔyɔ pɛɛtəna-ɲ, timpɛ n yəyɔta si n kó Taca kuləsɔ tɔ.

Tafiiti wiiki Sayuli na Sonatanj pa səm

¹⁷⁻¹⁸ Ləyaya wula nna Tafiiti wiiwa Sayuli na i pəyɔlɔ Sonatanj pa tɔɔ na pá ɲmaa-yeyɛ Siyisuyɔ Təɲɔl takelaya taa tɔyɔlɔ. Tafiiti caaki si paa Yuta tɔ wei i nyi-yɛ.

¹⁹ Iseyeli yoolaa taa yoolaa kpisa nantu ke pulasi taa. Halɛ akanaa taa akanaa hotina nté.

²⁰ I taa heeli-təyi Katɛ nyəma.

Pəyɛle i taa yəyɔti-təyi Asəkəlɔɲ mpaan taa.

Pə fei si Filiisi ma ta nyi isənəa alaa na pa pɛɛlaa i ɲmaaləna-ti.

²¹ Kilipowa pulasi kaa tasa ihunte ke nav.

Pəyɛle si kaa na tɔ tətɔ.

Si tetu tənəa i si.

Tənaya akanaa kpaləɲ wakəlaa.

Pa kaa tasa Sayuli kpaləyɔ ke nim saləyɔ.

²² Sonatanj u təkɔ nyəmle na i tii atə.

Pəyɛle Sayuli náa kpeki layatə na tɔ məli yem.

Pa kowa kolontunaa tuutuuma ké.

²³ Sayuli na Sonatanj pa luɲ ka sɔv təmaɣa.

Pa kpeɲta kulɔm ke mpuɔyɔ haləna pa səm.

Pa laɲlaɲ lapu tɛɛ ɲmakəle.

Pəyɛle pa kəla tɔyɔlasɔ ke tonj.

24 Iseyeli alaa me, í wii Sayuli.
Im í suukayana-meɣe wontu kɔpantɔ,
na í tɔɣi mə tɔɔ ké kacɔka nyəmnaa.

25 Akanaa taa akanaa hota tɔyoole.
Sonatɔŋ kpisa tɔnɔɣo ke pulasi taa.

26 Ma ceu Sonatɔŋ, nyá sɔm tɔm wu-m ké.
N ka sɔla-m ké na pə kəli isu alɔ,
na n heesɔɣi ma laŋle.

27 Yoolaa taa yoolaa sɔpa.
Akanaa lepa yem.

2

Pa kra Tafiti ke Yuta wulav ke Hepəlɔŋ

¹ Pəle pə waali ké Tafiti pɔɔsa Tacaa si: Má məli Yuta? Tacaa si: Ee, məli. Na ɔcate nte tɔ taa ké maa caya? Ntəna Tacaa si: Polo Hepəlɔŋ.

² Mɔrɔɣú Tafiti kraɣa í alaa naale, Sisilee tɔ Ahinowam na Kaməeli tɔ Apikaali wei í ké Napaali leelu tɔ na í kɔɔɔna. ³ Na í yəlaa mpa paa wə í kiŋ tɔ, na pa alaa na pa piya na pá polo pá caya Hepəlɔŋ. ⁴ Ilena Yuta nyəma polo na pá kra Tafiti ke wulav ke Yuta taa.

Mɔrɔɣú pa heela Tafiti si Yarəesi Kalaati nyəma pimna Sayuli. ⁵⁻⁶ Ntəna í tili si pá heeli-wə si: Tacaa í kooli-meɣe kɔpantɔ na í felɔ-meɣe timpi í pima mə caa Sayuli tɔ. Ile maa sɔɔsi-meɣe kɔpantɔ lapu. ⁷ Mpu tɔ, Yarəesi nyəma í kaasi mə ti na í nyɔɔ tɔŋ. Mpi tɔ, mə caa Sayuli sɔpa tɔ maɣa Yuta nyəma si í lonɔ ke Yuta taa.

Pa kra Isɔpaali ke kawulaya ke Iseyeli tɔɔ

⁸ Ama Nee pɔyalɔ Apənee wei í ké Sayuli yoolaa nyɔɣu tɔ tɔ í seena Sayuli pɔyalɔ Isɔpaali na í pona-ɪ Mahanayim, ⁹ na í kra-ɪ wulav ke Kalaati nyəma na Asee nyəma na Sisilee nyəma na Iləlayim nyəma na Pencamee nyəma tɔɔ. Iseyeli tɔ tɔna wulav ke í kra-ɪ. ¹⁰ Waatu wei pa kra Isɔpaali ke Iseyeli nyəma wulav tɔ í pusi ka wə nile. Ilena í tɔɣo kawulaya ke pusi naale. Yuta kɔkəle nyəma tike ka wɛnna Tafiti waali. ¹¹ Pusi naatosompɔɣolaya na ɔtɔnnaa naatoso tɔcu ke Tafiti tɔɣo kawulaya ke Yuta kɔkəle nyəma tɔɔ ké Hepəlɔŋ ɔcate taa.

Yuta nyəma na Iseyeli nyəma pa yooi ke Karawɔŋ

¹² Mɔrɔɣú Nee pɔyalɔ Apənee na Isɔpaali pa yəlaa lu timpi pa yaa si Mahanayim tɔ na pá polo Karawɔŋ nyəma tɔɔ. ¹³ Mpuɣule Seluya pɔyalɔ Sowari na Tafiti yəlaa pa tɔ mpaav, na pá polo pá suli Karawɔŋ lule nɔɣo, lelɔa na kɔtɔŋ kɔnɛ lelɔa na kɔnɛ. ¹⁴ Ntəna Apənee tɔ Sowari si: Ta ifepiya taa napəli pá suli na pá yoo na tɔ nyəni. Sowari si: Ee, pá polo.

¹⁵ Ilena Pencamee ifepiya naanɔwa na naale lu Isɔpaali yəlaa taa, na naanɔwa na naaleɣe Tafiti nyəma taa. ¹⁶ Ilena pá suli naale naale na paa awe tɔki í tɔɣɔntəle nyɔɣu na pá sɔ tɔma kɔŋkɔmɔŋ taa ké layalee na pá hoti na pá si. Mpuɣule pa ha Karawɔŋ cɔlɔ tənɛ inɔɣi hətɛ si: Layalee kɔsɛŋtɛ tɛ.

¹⁷ Pəle pə waali ké acufu tiiwa na halɔ Tafiti yəlaa kɔ Apənee pa yəlaa ke teu. ¹⁸ Sowari na í newaa Apəsayi na Asayeli paa wə pa tənɔ, na Asayeli ka pəsa sewa ké isu nam. ¹⁹ Mɔrɔɣú í tɔ Apənee waali si í kuɣi-ɪ. ²⁰ Ntəna Apənee pəsi na í pɔɔsi si: Asayeli tɔɣɔnɔɣəna-m mpu? Ilena í cɔ si: Ee, maɣa. ²¹ Mpuɣule Apənee si: Tú nyá ntɔɣɔŋ yaa nyá mpətɔŋ tɔɔ ifepiya taa nɔɣɔlɔ waali na í kra-ɪ na í leeki í wontu.

Ama Asayeli ta tisi mpu. ²² Ilena Apənee tasa-ɪ yɔɣɔtɔɣu si: Məli ma waali yoo. Tɔfɔ, ye ma ku-ŋ maa heeli nyá taalɔ Sowari suwe?

²³ Paa na mpu tɔ Asayeli ta ni. Tənayale Apənee cula-ɪ ŋmantaɣa ke í lotu taa, na waali tɔ na ká lu na í sí krakraa. Mɔrɔɣú pa tənɔ mpa pa tala Asayeli təsətɛ tənɔ tɔ pa sɔŋaa.

²⁴ Ilena Sowari na Apəsayi pá tɔ Apənee waali, pə kɔma isu ilim tɔɣi ɔ pa tala Kipeya-Amma tontɔŋle nte tɔ wə Kiya isentaa ke Karawɔŋ wɔlaya tɔ tɔ mpaav taa tɔɣɔle. ²⁵ Mpuɣule Pencamee nyəma tasa kotuyi ke Apənee kiŋ ke pulaya nakəli ka nyɔɣu taa. ²⁶ Ntəna Apənee kɔɔsi Sowari si: Kɔɣu kaa si tənaya ke mpu? N ta nyi taa si pə kaa tɛsəna kɔpantɔ? Heeli nyá yəlaa ke laŋ si pá yele pa tɛtɔnna kɔɣu ke mpu. ²⁷ Kelena Sowari tuuna Tacaa na í yɔɣɔti si: Ye n taa yɔɣɔti isəntɔ, yəlaa ka tɔɣɔna-meɣe mɔrɔɣú haləna pə fe.

²⁸ Mɔrɔɣú Sowari hula tutuyi na yoolaa sɔŋ na pá yele Iseyeli nyəma ke tɔɣɔnɔɣu na yoonav. ²⁹ Ilena Apənee na í yəlaa pá tɔ mɔrɔɣú ahoɔ tənaya tɛtɛkəle taa na pá tɛsi Yaatanu na pá faɣana Pitəlɔŋ taa haləna pá tala Mahanayim. ³⁰ Sowari luna Apənee tətɔɣɔnle na í kala yoolaa ɔlena í maɣana yəlaa pɔɣolayafɛi hiu fɛi Tafiti yəlaa taa na pá sɔsəna Asayeli. ³¹ Ama Tafiti nyəma

ka kowa yelaa n̄m̄on̄uɔv na nuɔn̄wa na nutoso (360) ke Pencamee na Ap̄anee pa yoolaa taa. ³² M̄p̄oɔȳ Sowari-we pa kraɣa Asayeeli na pá pimi-i i caa p̄laaw taa ké Pet̄el̄eh̄em. Ilena pá t̄o ahoo t̄ona, p̄e k̄oma isu p̄e nyaal̄ayi ile pa tala Hep̄al̄oh̄.

3

¹ Tafiti yelaa na Sayuli nȳoma pa yoo taaha s̄os̄m̄ ké, na Tafiti na i nȳoma pa toh̄ s̄os̄s̄ayi na Sayuli yelaa toh̄ náá s̄eki.

Tafiti piya nsi i lula Hep̄al̄oh̄ t̄o
(K̄ot̄os̄ot̄o I 3:1-4)

² Piya m̄pa Tafiti alaa lula-i Hep̄al̄oh̄ taa t̄o pa h̄ela nt̄o, pa yaa kancalaya nȳoh̄ s̄i Am̄an̄oh̄ i too ke Tafiti alv Sisilee nȳoh̄ wei pa yaa s̄i Ahinowam t̄o. ³ Naale nȳoh̄ s̄i Kiliyari, il̄e i too ke Kaf̄ameeli t̄o Napaali leelu Apikaali. Tooso nȳoh̄ s̄i Ap̄osalom, il̄e i too ke Kesuli wulav Tal̄amaȳi p̄eelo Maaka. ⁴ Liyi nȳoh̄ s̄i At̄oniya, il̄e i too ke H̄akiti. Kakras̄i nȳoh̄ s̄i Sefatiya, il̄e i too ke Apital̄. ⁵ Naatoso nȳoh̄ s̄i It̄oleyam, il̄e i too ke Ik̄ala. I piya nsi i lula Hep̄al̄oh̄ t̄oȳole.

P̄e yoosa Ap̄anee na Is̄raali

⁶ Tafiti yelaa na Sayuli nȳoma pa yoo taa ké Ap̄anee ná tayana i t̄ayi teu ke Sayuli t̄ayaya taa na i nȳo toh̄. ⁷ M̄p̄oɔȳ kuyako nakoli Is̄raali kal̄ona Ap̄anee s̄i: P̄epe t̄o ké n̄ s̄vona Aya p̄eelo Lisipa wei ma caa Sayuli ka kraɣaa t̄o?

⁸ T̄on̄ayale pááná kra Ap̄anee ke s̄os̄m̄ na i t̄o s̄i: Ma ta ke m̄n̄aafiki t̄o s̄i ma luki Sayuli yelaa waah̄ se. Ma t̄on̄a kopant̄o lar̄o ke nȳa caa Sayuli nȳoma na i taapalaa. Ma ta t̄o-ŋ Tafiti niŋ taa. Ilena saŋa n̄ kal̄aȳona-m̄ s̄i ma lapa isayato ke alv t̄om taa. ⁹⁻¹⁰ Ma tuukina Is̄o s̄i isu ma lapa teitei isu Taca ka heeluyi Tafiti na tuunav s̄i i k̄a cele-i Sayuli kawulaya na i kra-i Is̄eyeli na Yuta p̄e wulav ke p̄e kraɣav T̄on̄ na p̄e suna P̄ees̄ep̄a t̄o. Ye p̄e t̄aya m̄p̄o Is̄o i ku-m.

¹¹ Is̄raali ta c̄o Ap̄anee ke paa t̄om̄uɔv kol̄m̄uɔv. M̄pi t̄o, i nyan̄ayana-i ké.

Ap̄anee t̄on̄uɔv ke Tafiti

¹² M̄p̄oɔȳ Ap̄anee tilaa na pa heeli Tafiti s̄i: Nȳa niŋ taa ké p̄e t̄o tet̄o. M̄p̄o t̄o, t̄é p̄eelo n̄ȳo. Maa s̄ona-ŋ na t̄é keesi Is̄eyeli nȳoma t̄ona ise na nȳa t̄o. ¹³ M̄p̄oɔȳle Tafiti s̄i: P̄e we teu, ma na-ŋ tu p̄eelo n̄ȳo yaa. Ama kol̄m̄tu ké s̄i ye n̄ ta k̄ona ma alv Mikaaali n̄ kaa keesi ma is̄ole taa ké. ¹⁴ Ilena Tafiti tili na pá heeli Is̄raali s̄i i cele-i i alv Mikaaali wei i t̄o i suu Filiisi nȳoma h̄on̄n̄os̄i nuɔn̄wa (100) t̄o. ¹⁵ N̄t̄ena Is̄raali tili na pá m̄v alv ke i paalv Layisi p̄ayalv Patiȳeeli kin̄. ¹⁶ Na i paalv t̄on̄ȳu i alv waali na wula, hal̄ona timp̄i pa yaa s̄i Pahulim t̄o. Kelela Ap̄anee t̄on̄uɔv-i s̄i: Polo n̄ m̄eli. Ilena i m̄eli.

¹⁷ M̄p̄oɔȳle Ap̄anee na Is̄eyeli nȳoh̄ nȳoma pa caɣaa na i t̄o-we s̄i: Hatoo l̄oh̄ Tafiti ke i caakaya s̄i i kra m̄e wulav, ¹⁸ p̄e tala i kra nt̄é. M̄pi t̄o, Taca ȳoȳotaa s̄i: Ma t̄om̄le t̄o Tafiti niŋ ke maa fitina Is̄eyeli nȳoma ke pa kolontunaa na Filiisi nȳoma niŋ taa.

¹⁹ Ilena Ap̄anee heeli-t̄ayi Pencamee nȳoma na i tel̄osi Tafiti ke nti nti Is̄eyeli nȳoma na Pencamee k̄pek̄ale t̄ona pa caɣaa na pá mayasi t̄o. ²⁰ Ap̄anee tala Tafiti te t̄o na yelaa hiu ke i waah̄ ké, na il̄e i la-weɣe muulle ke teu. ²¹ M̄p̄oɔȳle Ap̄anee t̄oma Tafiti s̄i: Hai, ta caa, maa polo na má k̄p̄eyeli Is̄eyeli nȳoma t̄ona na má k̄ona na nȳa na-we i p̄eelo n̄ȳo, ilena n̄ t̄oȳ kawulaya ke tet̄o t̄ona t̄o isu n̄ caaki t̄o.

Ilena Tafiti ce Ap̄anee na i k̄peena lan̄hol̄om̄le.

Sowari kowa Ap̄anee

²² M̄p̄oɔȳ Sowari na Tafiti yoolaa pa luna kol̄uɔv na pá kuuwa kolontunaa wontu ke s̄os̄m̄. Ie pa ta mayana Ap̄anee ke Hep̄al̄oh̄. Tafiti tema-i yeluyi na i teena lan̄hol̄om̄le. ²³ Sowari na yoolaa pa tala, ilena pa t̄ayasi-i s̄i: Ap̄anee k̄oma wulav kin̄ na wulav yele-i na i k̄peena lan̄hol̄om̄le. ²⁴ Kelela Sowari polo wulav kin̄ na i p̄os̄s̄ayi-i s̄i: Ta caa, Ap̄anee k̄oma nȳa kin̄ na n̄ yele-i na i k̄pe yaa? ²⁵ Ani n̄ nȳoma i t̄o, i k̄oma-ŋ fen̄yuyi ké s̄i i nȳoh̄ nȳa layato na p̄e t̄ona m̄pi n̄ laki t̄o.

²⁶ Sowari lu Tafiti te, ilena i tili Ap̄anee waali ke kraɣaa na pá hiki-i Sila l̄oko kin̄ na pá m̄on̄a-i, Tafiti ná tá nyi p̄e taa pulv. ²⁷ Ap̄anee tala ilena Sowari h̄om̄u-i na i luna k̄peena isu i wel̄et̄ayi-i t̄om, na i s̄o i lotu ta ké s̄ayaya na i s̄i. I leeta-i kuyi m̄pi i ka ku i neu Asayeeli t̄oȳole.

²⁸ Tafiti nu-ti ilena i t̄o s̄i: Taca nȳoma s̄i N̄ee p̄ayalv Ap̄anee s̄em̄ t̄om̄ fei má na ma kawulaya tá t̄o t̄o. ²⁹ I s̄em̄ t̄om̄ i wee Sowari na i caa t̄ayaya nȳoma pa t̄om̄. P̄e t̄o t̄o Sowari l̄uluyi taa kaa lan̄ caɣaya t̄o, yaa t̄on̄uɔv t̄o asilima kut̄oh̄ t̄o, yaa icam, yaa wei i s̄ep̄ona layate t̄o, yaa nȳoȳot̄o.

³⁰ Ap̄anee ka kowa Sowari na Ap̄asayi pa neu Asayeeli ke Kapaw̄oh̄ ke yoo taa t̄oȳ p̄ele pa leeta-i.

³¹ T̄on̄ayale Tafiti t̄oma Sowari na i waali yelaa t̄ona s̄i: I c̄eli m̄e wontu na lan̄wak̄alle na i suu f̄al̄et̄onaa taka na i wiil Ap̄anee s̄em̄.

Pa pukayana-i pim, uena Tafiti tøj na í polo pølaav tøj. ³² Pa pima Apønee ke Hepøløj, uena wulaw Tafiiti tui nøyo na í wii i pølaav tøj tøkpoø, na yølaa tønna wii mpø tøj. ³³ Mpøyoøle wulaw tása-i wula si:

Apønee n sapa mpø isi kømelenj suwe?

³⁴ Aní pa ta høkø nyá niñ ke ñmusi.

Pøyele pa ta høkø nyá nøøhee ke alukpala.

Pøcø n hotaa isi isayau.

Mpøyoø yølaa tønna tása-i wula ³⁵ na pá pona Tafiiti ke tøjonaça ke ilim taa. Tønayale Tafiiti tuuwa si: Ye ma tøjna pølv na ilim ta tøjta lso í ku-m.

³⁶ Yølaa nu wulaw kulapøto nti uena pa laña heena-ti. ³⁷ Uena Iseyeli yølaa cøkøna kuyaku ñku si pø taja wulaw yelina na pá kó Apønee. ³⁸ Mpøyoøle Tafiiti heela yølaa si: Iseyeli nyøma yoolaa wulaw saso hotina sanja isantø. ³⁹ Paa na lso lsa-m si má la wulaw tøj, ma ké icam ké, na Seluya pøyalaa mpø pa køla isayatu. lso í felí-we na pø keesøna pa isayatu.

4

Paana na Lekapii pa kowa Isøpaali

¹ Sayuli pøyalu Isøpaali nuwa si Apønee sapa Hepøløj, uena pø yoøli-i na Iseyeli nyøma tønna laña pøsi katatølaya.

² Isøpaali ka wena í kuluw nyøyo nyøma ke naale ké. Pa yaa lelv si Paana na lelv si Lekapii pa caa keke Pencamee to Limøj wei i we Peløti tøj. Mpi tøj, icate nté pa nyønaya-teçe Pencamee nyøma nyønte ké. ³ Peløti nyøma ka sewa na pá cøsi Kitayim na pá pøsi tønna nyøma halønna sanja. ⁴ Sayuli pøyalu Sonatanj ka wena apalwøayaa na pa yaa-ke si Mefipaali. Kuyaku ñku ka caa Sonatanj na Sayuli pa sapa tøjø ka nuksul seekayana-ke na ká hoti ka nøøhee tøj na pá kaaniké. Waatu iní tøj, kaa wena pusi kakpasi.

⁵ Mpøyoø Lekapii na Paana pa pola Isøpaali tøjaya ke ilim taa ké waatu wei Isøpaali ná hønntaa si i heesøyi tøj. ⁶⁻⁷ Pa keesøna ilim heka ké na pá cesi na pá suv tøjaya isi pa pola tøjonaça pøe kraçau, na Isøpaali hønnta nanj taa na í heesøyi. Uena pá ku-i na pá seti i nyøyo na pá kraça-ku na pá fayana Yaataní tetøkøle taa ké ahoø tønna. ⁸ Mpøyoø pa pona-kuyo Tafiiti ke Hepøløj na pá heeli-i si: N naaki nyá kolontu Sayuli wei i pøekayana-ñ kuyø tøj i pøyalu Isøpaali nyøyo nto? Hai, ta caa wulaw, lso leetøjana Sayuli na i lwlbyø nyøma na nyá nøyo. ⁹ Mpøyoøle Tafiiti cøwa si: Ma tuuna Tacaa wei i yapa-m asola aní a nøyo taa tøj si, ¹⁰ yølv wei i ka koma na í heeli-m Sayuli søm, na ilé i mayasøyi i taa si ma lañle ká heena-ti tøj, ma yelaa ké na pá kra-i na pá ku-i. Ma si i tøm heeluyø kasøayaa nté. ¹¹ Halí mpøyoø asayaa ka polo na pá maçana yølv ke i tøjaya taa ké i tøjhøntøle na pá ku-i tulum na? Isønaya pi la na má kaa leeti-we na má kpiisi-weçe tetø tøj?

¹² Ntøna Tafiiti tøj i yølaa si: I ku-we. Uena pá seti pa niñ na pa nøøhee na pá pusi-weçe tunj tøj ké Hepøløj lule nøyo. Na pá pi Isøpaali nyøyo ke Apønee pølaav taa ké Hepøløj.

5

Tafiiti pøsa Iseyeli na Yuta pø wulaw

(Kvøøsvø I 11:1-3)

¹ Mpøyoø Iseyeli kpeka tønna kota Tafiiti kinj ke Hepøløj na pá tøm-i si: Ta na-ñ ta caløm kulømøm ké. ² Paa hatoo waatu wei Sayuli ka ké ta wulaw tøj, kuløm nyá iní n paasayana Iseyeli yoolaa. Tacaa ka tøm-ñ heeluyø ke mpøyoø si ñ paasøna Iseyeli nyøma na ñ lá pa wulaw.

³ Mpøyoø Iseyeli søsaa kota Tafiiti kinj ke Hepøløj na pá na-i pá pøeli nøyo ke Tacaa isentaa na pele pá pøli-i nim na í pøsi Iseyeli wulaw. ⁴ Tafiiti pusi ka we hiu na naanøwa ke waatu wei pa kra-i wulaw tøj. Mpøyoø i tøjø kawulaya ke pusi nule. ⁵ I tøjø kawulaya ke Hepøløj ke Yuta nyøma tøj ké pusi naatosompøyoølaya na isatønna naatoso, na Yosalem ke Yuta na Iseyeli pá køkpeñtøyo tøj ké pusi hiu na naanøwa na tooso.

Tafiiti leka Yosalem

(Kvøøsvø I 11:4-9; 14:1-2)

⁶ Mpøyoø waatu nøyølv Tafiiti na i yoolaa pa pola Yosalem ke Yepusi nyøma mpø pa ké tetø nyøma tøj pa yoonav. Tønayale pele pa tøm-i si: N kaa pøsi na ñ suv ta icate taa. Paa yølumaa na kaakalasi paa pøsi na pá tanj-me. Pø nyøyo nté si icate we tonj, Tafiiti kaa pøsi na í suv tøj taa. ⁷ Ama Tafiiti leka kolønna søsaya icate na í kanta na pá ha-teçe høte si Tafiiti te.

⁸ Kuyaku ñkuyo Tafiiti tømna i yoolaa si: Ye wei i caa si i yoonna Yepusi nyøma pøntø i tøj løm siluyø na í kó ma kolontunaa kaakalasi na yølumaa mpø pa wøjayam tøj. Pø tøj ké pø pøsa ituule si: Kaakalaya yaa yølvm kaa suv Tafiiti tøjaya taa.

⁹ Mpøyoø Tafiiti leka kolønna søsaya icate nté na í çaya tøj taa na í ha-te si: Tafiiti te. Uena í ñmá kolønna na Milo na í søøsi kutulunj na pø taa tøj.

¹⁰ Uena Tafiiti tonj søsøyi na pá puki na Tacaa lso Toma tønna tøj we i waali.

¹¹ Μπόγύ Tiihi wulaw Hilam pona Tafiti ke tæmle nyõma na kponkpolonaa kupama na kaafantanaa na pæe saakælaa na pá ημά Tafiti ke kawulaya tæyaya. ¹² Tænaya i cekænaa si Tacaa kra-i Iseyeli nyõma wulaw. Pæyele i kosa i kawulaya nyuyw ke i ka sœla i yælaa Iseyeli nyõma tæ pæ tœ.

Tafiti piya mpa i lwa Yosalem tæ
(*Kwtœsuto I 3:5-9; 14:3-7*)

¹³ Tafiti tala Yosalem ilena i kraya alaa na pele pá lwi-i piya ke tæna. ¹⁴ Pa hœla nté Samuwa na Sopari na Natanj na Salomw ¹⁵ na Ipaali na Ilisuwa na Nefeki na Yafiya ¹⁶ na Ilisama na Iliyata na Ilifelet.

Tafiti kœlyw ke Filiisi nyõma
(*Kwtœsuto I 14:8-16*)

¹⁷ Μπόγύ Filiisi nyõma nuwa si pa kra Tafiti ke Iseyeli nyõma wulaw. Ilena pá polo pa tænaaya i waali. Tafiti nu mpu, ilena i sœw kolonja icate taa. ¹⁸ Filiisi nyõma tala, ilena pá wati Lefayim tetekæle taa. ¹⁹ Ilena Tafiti pœosi Tacaa si: Má polo Filiisi nyõma waali? N ká tu-weye ma niñ taa? Tacaa si: Ee, polo, maa tu-weye nyá niñ taa.

²⁰ Μπόγύ Tafiti pola Filiisi nyõma kin ke timpí pa yaa si Paali-Pelasim tæ na i ku-we. Ilena i tæ si: Tacaa hæe-m mpaaw ke ma kolontunaa canja taa isu lœm fakuyw akola sœsœna tæ.

Pæ tœ ké i ha lonte nteye hæte si Isœ mpaaw tæfayale. ²¹ Filiisi nyõma sewa na pa yele pa tuñ ilena Tafiti na i yælaa pa kraya na pá wœ kœkœ.

²² Μπόγύ Filiisi nyõma tasa watuyw ke Lefayim tetekæle si pa yookina Iseyeli nyõma. ²³ Tafiti pœosa Tacaa, ilena Tacaa heeli-i si: Taa pona pa isentaa tœ. Ce na η luna pa waali tœ ké tulurja ke tuñ taale isentaa. ²⁴ Ye n kœma na η nu yælaa nœhæe ke tuñ uñ i taa isu yoolaa nœhæe, ile n tii pa tœ ké kraakraa. Mpi tœ, Tacaa teena-η nœy si i yookina Filiisi nyõma.

²⁵ Μπόγύ Tafiti lapa isu Tacaa heela-i tæ, na i kœ i kolontunaa ke pæ kraγaw Kera tæ halœna Kesæe.

6

Tacaa atakaa ponaw ke Yosalem
(*Kwtœsuto I 13:4-14*)

¹ Μπόγύ Tafiti tasa Iseyeli yoolaa taa yoolaa ke kpeyeluyw ke yælaa isu iyisi hiu na naanowa (30000). ² Ilena pá tæe timpí pa yaa si Paala tæyœ Yuta si pa kraκœyi Isœ atakaa. Tacaa Toma tæna tœ tæna atakaa uñ na i toki kawulaya ke isœtaa tanjlaa tœ. ³⁻⁴ Μπόγύ pa kraγaw Isœ atakaa ké Apinatari tæye pulaya tœ na pá tu-i keeke kofalw taa, na Apinatari pœyalaa Ahiyo ke lœlœ na Yusa ke kœjkœj tœ na pá paasœyœna-i. ⁵ Na pá makí wontu na hæsi na Tafiti na i nyõma pá paaki. ⁶ Pa tala tæfalle nte tæ we timpí pa yaa si Nakœj tœ, ilena naan kpiilisi keeke na Isœ atakaa tanj hotuyu na Yusa temi-i. ⁷ Tænayæle Tacaa mu-i na pááná na i ku-i tænaaya atakaa kite ke mpi pæ tœ i ta nyana Isœ atakaa tokinaw tœ.

⁸ Ama Tafiti lanje ta hæena Yusa kœyw mpi, na pá ha lonte nteye hæte si Yusa tækule. Na pá yaaki-tæye ηπόγύ halœna sanja. ⁹ Μπόγύ sœyœntw kra wulaw na i tæ si: Ye mpu maa pœsi ma pona Isœ atakaa ke ma tæyele?

¹⁰ Ilena Tafiti kisi Isœ atakaa ponaw ke i tæ na i pona-i Katí tu wei pa yaa si Opeti-Itœm tæ i tæ. ¹¹ Na atakaa çaya apalw uñ i tæye isœtœnaa tooso. Ilena Tacaa náá kooli ilé na i tæyaya nyõma tænaaya kœpantw.

Isœ atakaa ponaw ke Yosalem
(*Kwtœsuto I 15:25-16:3*)

¹² Ilena pá tayasi Tafiti si Tacaa koola Opeti-Itœm na i nyõma tænaaya kœpantw ke Isœ atakaa tœ. Ntæna wulaw polo Opeti-Itœm tæ na i kraγaw Isœ atakaa na pá pona i tæ na anjmaala. ¹³ Atakaa sœyœlaa i kpesa nœhæe naatoso na alaafœya, ile kœtœlaa la nav na naule nim nyœnte ke kœtæya. ¹⁴ Ilena Tafiti felí paale ke teu ke atakaa isentaa na i suuwa kœtœlaa toko tike. ¹⁵ Μπόγύ i na Iseyeli nyõma tæna pa pona Tacaa atakaa ke Yosalem na akante na lanjbulmle kakiasasi.

¹⁶ Pa tœjna Isœ atakaa sœwnaw ke wulaw icate taa, ile Tafiti alw Mikaali Sayyá pœelœ sœjna pœtote nté na i ná i paaki na i ηjmaaki atakaa isentaa. Μπόγύ Mikaali tw Tafiti ke i taa. ¹⁷ Pa tana Isœ atakaa ilena pá su-i i lonte taa ké cokœle nte Tafiti ka lapa tœ tæ taa, na pá lá kœtasi nsi kœkœ lusa si tæna tœ na ciikuyw nyœnsi. ¹⁸ Pa tæma kœtasi nsœyi lapu ilena Tafiti kooli yælaa tænaaya kœpantw ke Toma tæna tw Tacaa hæte taa. ¹⁹ Ilena Tafiti tala apalaa na alaa mpa paa kœta tæna tæyœ tæyœnaaya. Paa wei ke potopoto, na nantuyw, na sulœm, na pá kpe.

²⁰ Tafiti mœla tæyaya si i kooliyí i nyõma ke kœpantw, ilena Mikaali lu na i sœji-i na i tœmi-i si: Ama Iseyeli wulaw teeli ineyæ sanja pœpœtœ ké. N wœyœsa nyá kawulaya wontu na η paaki nyá waali nyõma yomaa alw nyõma isentaa isu yulb ke yem.

²¹ Ntēna Tafiti cō-i si: Tacaa wei i kisa nyá caa na í læsi-m si má la Iseyeli nyóma wulav tō i isēntaa ké ma paawa. ²² Ma caa ma pása ma ti na má pəsi kpete na pé kəli mpv. Paa na mpv tō, ma nyvuvú ká kuli yomaa av nyóma mpa n yəvətəyi tō pa isēntaa ké.

²³ Sayuli pēelō Mikaaħi na i sēm tō i ta lūli pəyaya.

7

Iso suwa nəyo ke Tafiti na i təyaya nyóma
(Kvtəəsvtv I 17:1-15)

¹ Tacaa yapa wulav ke i kolontunaa niñ taa, ilena í mēli i kawulaya təyaya kofalaya taa na heesvuv. ² Mpvúyú kuyaku nakuli i tēma Iso kuyəvətəvtv teləsvlu Natan si: Pə ta mōna si máá wēe kutuluɣu kɔpəŋkɔ taa na Iso atakaa náá wēe cokəle taa. ³ Ntēna Natan cō wulav si: Polo na í la pə tēna mpi n mayasəvvi nyá taa tō. Mpi tō, Tacaa wēe nyá waali ké.

⁴ Ahoo yuwa ilena Tacaa tō Natan si: ⁵ Polo na í heeli ma pəyalv Tafiti si pə taya m i ka ŋmana-m təyaya ŋka ka taa maa caɣa tō. ⁶ Hatoo ma ləsvuv Iseyeli nyóma ke Icipiti taa na pé suna sanja tō ma ta svəta kutuluɣu taa. Cokəle taa ké ma wēe mpv. ⁷ Too ma na Iseyeli nyóma tē luv tō, ma ta pəəsəta pa nyvuv nyóma mpa ma ləsa tō pa taa nəvəlv si pepe tō ké pa ta ŋma-m kutuluɣu kɔpəŋkɔ.

⁸ Mpv tō, heeli ma pəyalv Tafiti si Toma tēna tv Tacaa má, ma yəvətəta si ntiyile taa ké ma kpaɣa-i heeñ waali si í la ma Iseyeli nyóma wulav ⁹ na máá wēe i waali ké i təntē tēna taa. Ilena má kpiisi i kolontunaa tēna na má kusi i nyvuv isv atē səsaa lēlaa. ¹⁰ Ilena má ha ma Iseyeli nyóma ke təcəlavē si pá caɣa teu na pəlv í taa pəyeli-wē. Yəlaa asaɣaa í taa təvə pa isē, ¹¹ isv saa wei maa kpa paasənlaa ke ma yəlaa Iseyeli nyóma tō tō. Pəyēle ma yapa-i i kolontunaa tēna niñ taa si í heesi. Tacaa si: Pəntv un i ka suna-m təyaya, pə taya Tafiti ká ŋmana-ke. ¹² Ye pə tala nyá kuyaku na n səpa ilē ma ləsi nyá piya mpa n lələna nyá tapvuv tō pa taa nəvəlv na má kpa-i wulav. ¹³ In i ká ŋmana-m təyaya na maa yele na i kawulaya kumte wēe tam tō. ¹⁴ I ká nyəñəyi-m i caa na maa nyəñəyi-m pəyaya. Ye i pəntəna-m maa hō i kpaŋvuv isv pa lakvuv pəyaya tō. ¹⁵ Ama ma kaa yele-i pēelē hūlvuv isv ma lapv Sayuli na má lə-i na má lēti-ŋ i lonte tō. ¹⁶ Nyá kawulaya na nyá kumte na nyá piitim p i wēe tam tō ké.

¹⁷ Nti nti Iso heela Tafiti na Iso kuyəvətəvtv teləsvlu Natan nəyo təvəle.

Tafiti seev ke Iso
(Kvtəəsvtv I 17:16-27)

¹⁸ Mpvvule Tafiti pola Iso cokəle taa na í yəvətəna Iso si: Hai, Tacaa ta Iso, má na ma təyaya tē ké wē na í kəŋna-m timpí taa ma wē isənto tō? ¹⁹ Pəle pə paasi na í tasəyi ma təyaya suv tōm na? Ye pə taya Iso, yulu kaa pəsi na í yəvətə mpv pə taka. ²⁰ Wentiyi ma taka ma wēna si ma heeliyi-ŋ? N nyóma-m ké. ²¹ Nyá mayamaya n sələna na í la tēma səsəna anē, na í kuli-m tōm tēne tē tō isv n ka yəvətəvtv tō. ²² Tacaa Iso n ké Səso ké. Mpi tō, nəvəlv ta nəvəsəna-ŋ. Ye tē keesəna nti un tē nuña ta ŋkpaŋŋ tō nəvəlv i fei isv nyá. ²³ Piitim napəli pə fei na pé nəvəsəna nyá yəlaa Iseyeli nyóma mpa n kōma na í ya si tē pəsi nyá nyóma na nyá hətē yaa na í la-tvuv piti tēma na kəkəlv nyəm na í ya-tvuv Icipiti taa na í təvəni piitimnaa lēlaa na pa tvuj. ²⁴ Na tē pəsi nyá nyóma ke tam tō, na nyaa pəsi ta Iso. ²⁵ Mpv tō, Tacaa Iso yele na tōm nti n yəvətə ma na ma təyaya tá tō tō tó la na tē wēe mpvúyú tam tō. ²⁶ Nyá hətē í wēe səsəle na yəlaa puvvəlyi tam si: Iseyeli nyóma Iso kele Toma tēna tv Tacaa na í paasəvəna ma təyaya. ²⁷ Mpi tō, Tacaa Iseyeli nyóma Iso, nyá tūna nyá tōm ke ma ŋkpaŋŋ taa si n ká su ma təyaya. Pə tō ké ma kaasa ma ti na má sələmi-ŋ sələmvuv kune. ²⁸ Tacaa Iso, n ké Iso ké. Na í yəvətə nti n lak-i-təyi. Nyá keesəna-m nyá kopantv tēne tē tōm. ²⁹ Kooli ma təyaya ke kopantv na ká wēe tam tō isv n yəvətəvtv tō, na kopantv nti tō wēe ka tō ké tam.

8

Tafiti kəla i kolontunaa lēlaa
(Kvtəəsvtv I 18:1-13)

¹ Pəle pə waali ké Tafiti tasa Filiisi nyóma ke yoonav na í ŋmakəli-wē na í lēki pa icatē səsəle nte pēle paa təyaa tō. ² Mpvúyú Tafiti yoonaa Mowapv nyóma na í kpa-wēyē yomle. Ilena í husi-wēyē atē, na pá kala yəlaa tooso, ilē pa kv naale. Pá kala yəlaa tooso, pa kv naale. Pə kaasa mpa ilena pēle pá laki Tafiti ke tēmlē na pá fēləyi-lampuu. ³ Mpvúyú Tafiti yoonaa Lehovi pəyalv Hatəsēe wei i ké Sopa wulav tō na í kəli-i waatv wei ilē i kulaa si i mvvi Ifəlati pəvə nəyo tētv tō. ⁴ Ilena Tafiti lēki i kpaɣanəŋ caɣalaa iyaya na nasətoso na nuñwaa (1700) na yoolaa nəsəhe təntaa ke iyisi hiu (20000), na í seti kpaɣanəŋ tēna nəsəhe hola na pé kaasi isv yoo kekenaa nuñwaa (100) kpaɣanəŋ tike. ⁵ Mpvúyú Tamasi Sili nyóma pola wulav ke sənau, ilena Tafiti kv pēləyē yoolaa iyisi hiu na naale (22000). ⁶ Na í pona yoolaa ke Tamasi Sili taa, na icatē nyóma lak-i tēmlē na pá fēləyi-lampuu. Paa timpiyi Tafiti polaa, Tacaa kentayaa i tō ké.

⁷ Ilena Tafiiti kraɣa Hatəsee yoolaa kpaləɣ wola nyəɣ na í pona Yosalem. ⁸ M̀p̀róyó Tafiiti kuu nyəɣəlvɔ kuseemvɔvɔ nyəɣətv ke səsəm ke Hatəsee acalɛ nna pa yaa sɪ Peta na Pelotayi tɔ a taa.

⁹ M̀p̀ruyule Hamatɪ wulaw Tou nuwa sɪ Tafiiti kɔwa Hatəsee yoolaa tɛna. ¹⁰ Ntɛna í tili ɪ pəyalv Yolam ke Tafiiti tɛ sɪ: Polo na ń sɛɛ-ɪ na ń samɪ-ɪ timpi ɪ pəsaa na í kpili Hatəsee na ɪ nyóma na í kɔ-wɛ tɔ. Mpi tɔ, Tou yookaɣana Hatəsee ké. Ilena Solam pona liyitee nyəɣətv na wola na nyəɣəlvɔvɔ kuseemvɔvɔ ke heesi heesi. ¹¹ M̀p̀róyó Tafiiti sɪ nyəɣətv ntəyi Tacaa isu ɪ ka suw liyitee nyəɣətv na wolanaa mpa ɪ lɛka piitinnaa mpa ɪ yoonaa na í kəli tɔ. ¹² Isu Silií nyóma na Mowarɔ nyóma na Amoni nyóma na Filiisi nyóma na Amaleke nyóma na Sopa wulaw Hatəsee na ɪ nyóma. ¹³ Isəna Tafiiti lapa na ɪ nyvɔvɔ kɔli tɔyɔlɛ.

Tafiiti kəla Silií nyóma na í mələyi kprete, ɪlena í kɔ Itəm nyóma ke yəlaa iyisi pələfeɪ hiu (18000) ke timpi pa yaa sɪ Təm tɛtɛkəle taa tɔ. ¹⁴ I kəla Itəm nyóma ɪlena í su yoolaa ke pa tɛtv tɛna taa na ɪcətɛ nyóma lakɪ-ɪ təmlɛ. Paa timpiyi Tafiiti polaa, Tacaa kentayaa ɪ tɔɔ ké.

*Tafiiti waali nyóma həla
(Kv̄təəsɔvɔ I 18:14-17)*

¹⁵ Tafiiti tɔyɔ kawulayaa ke Iseyeli nyóma tɛna tɔɔ ké na í təɣəyi tampana na í paasəyənawɛ. ¹⁶ Seluya pəyalv Sowarɪ keke yoolaa nyvɔvɔ tv, na Ahiluti pəyalv Yosafatɪ keke takələsɪ sulu. ¹⁷ Ahitupi pəyalv Satəkɪ na Apiyataa pəyalv Ahimelekɪ keke kətəlaa. ¹⁸ Selaya keke takələsɪ ŋmaalv na Yoyata pəyalv Penayaa keke yoolaa mpa pa tanɣaya wulaw tɔ pa nyvɔvɔ tv. Tafiiti pəyalaa ntɛ sɔpaarənaa.

9

Mefipaali pote ke Tafiiti tɛ

¹ M̀p̀róyó kɔyaku nakəli Tafiiti pəsaa sɪ pə ta kaasɪ Sayuli təyayaa tv nɔyɔlv na má lapɪ-ɪ kɔpantv ke Sonatanɣ tɔɔ?

² Sayuli təyayaa təmlɛ tv nɔyɔlv ɪ ka wɛ tɛna na pá yaakɪ-ɪ sɪ Sipa. M̀p̀ruyule pa kraɣa aralv ɪnɪ na pá pona-ɪ Tafiiti kin. Ilena wulaw pəsɔsɪ-ɪ sɪ: Nyayaa pa yaakɪ sɪ Sipa? Aralv ɪnɪ ɪ tisaa, ³ ɪlena wulaw pəsɔsɪ-ɪ sɪ: Pə ta kaasɪ Sayuli təyayaa tv nɔyɔlv na má lapɪ-ɪ kɔpantv ke Isə tɔɔ? Ntɛna aralv ɪnɪ sɪ Sonatanɣ pəyalv wɛɛ na pə kaana-ɪ. ⁴ Ntɛna wulaw sɪ: I wɛ le? Sipa sɪ: I wɛ Amiyeli pəyalv Makii tɛyɛ timpi pa yaa sɪ Lo-Tapaa tɔ.

⁵ Ilena wulaw tili na pá kəna-ɪ. ⁶ Sonatanɣ pəyalv Mefipaali tala Tafiiti tɛ ɪlena í həntɪ-ɪ atɛ. M̀p̀róyó ɪ yaa ɪ hətɛ ɪlena ɪ sɛɛ sɪ: Mayalv ta caa. ⁷ Ntɛna wulaw sɪ: Taa nyá, ma caa ma la-ŋ kɔpantv ke nyá caa Sonatanɣ tɔɔ. Maa cɛlɛ-ŋ nyá cəsɔ Sayuli tɛtvnaa tɛna na má na-ŋ tu təkəna təntəmlɛ ke tam.

⁸ M̀p̀róyó Mefipaali tasa həntvɔvɔ ke atɛ na í tɔ sɪ: Hai, ta caa, mayalɛ awe, ma wɛ isu haya kusəpaya ké na ń paasəyənawɛ m mpu ɪnɪ?

⁹ Kɛlena wulaw yaa Sipa na í heeli-ɪ sɪ: Ma cɛləyi nyá caa Sayuli na ɪ təyayaa nyóma nyəm tənayaa Mefipaali. ¹⁰ Nyá na nyá piya na nyá təmlɛ nyóma ɪ ká haləyi-ɪ ké na í taa lan kəhaləmv. Iɛ ma na-ɪ tu təkəna təntəmlɛ ke tam.

Pəyɛle Sipa ka wɛna piya naanvwa na kakpasɪ ké, na təmlɛ nyóma ke hiu. ¹¹ Ntɛna Sipa cɔ wulaw sɪ: Ta caa, ma la teitei ké isu n heela-m tɔ. Ilena Mefipaali svv wulaw kin ke tɔyɔv ɪsu ɪ mayamaya ɪ kəlvb.

¹² Mefipaali ka wɛna pəyayaa səkpəlayaa nakəli na pá yaa-ke sɪ Mika. M̀p̀róyó Sipa təyayaa nyóma tɛna pəsaa ɪ təmlɛ nyóma. ¹³ Yosalem ke ɪ ka wɛɛ. Mpi tɔ, ɪ na wulaw pa təkayana. Pəyɛle pu kaana Mefipaali nəsəɛ naalɛyɛ.

10

*Tafiiti kəlvɔv ke Amaleke nyóma na Silií nyóma
(Kv̄təəsɔvɔ I 19:1-5)*

¹ Pələ pə waali ké Amoni wulaw Nahasɪ səpa na ɪ pəyalv Hanuɣ lɛɛtɪ ɪ lonɛ taa. ² M̀p̀ruyule Tafiiti tɔma sɪ: Maa lɛɛtɪ Hanuɣ ke kɔpantv ke ntɪ ɪ caa ka lapa-m tɔ. Ilena í tili sɪ pá sɛɛ-ɪ ɪ caa ləyayaa. Təmlɛ nyóma tala Amoni nyóma tɛtv taa, ³ ɪlena tɛtv ntɪ tə avulaa səkpəma tɔ pa wulaw Hanuɣ sɪ: N nyóma sɪ ləyayaa sɛɛv tɔɔ ké Tafiiti tila ɪ yəlaa na? I tila-wɛyɛ sɪ pá fɛɣ ta ɪcətɛ na pá nyɪ-tɛ na pá wakəli-tɛ.

⁴ Tənayalɛ Hanuɣ kpa Tafiiti tillaa mpe na í hv pa tantəɣ ke nnyenyekəɣ, na í setɪ pa tokonaa na pá kpa pa tapanəsɪ. Ilena ɪ yeɛ-wɛ. ⁵ M̀p̀róyó fɛɛlɛ kpa-wɛyɛ səsəm. Tafiiti nu mpi pa lapa-wɛ tɔ, ɪlena í tili sɪ pá saali Yeliko haləna pa tantəɣ nyɔ, ɪlena pəcɔ pá kpe.

*Amoni nyóma na Silií nyóma pa yoonav
(Kv̄təəsɔvɔ I 19:6-19)*

⁶ Μπόγύ Amoni nyéma cekénaa si Tafiti haɣa-we na pááná ke pa isayaw nti tɔ tɔ. Ilena pá polo Peti-Lehopi na Sopa Silii nyéma kin na pá kraɣa yoolaa apaa nyéma ke iyisi hii (20000), na Maaka wulaw teɣe yoolaa iyaga (1000), na Topi nyéma teɣe yoolaa iyisi naanɔwa na naale (12000). ⁷ Tafiti nu mpɔ, Ilena í tili í yoolaa nyɔɔvɔ tɔ Sowari na yoolaa apalaa tɔna. ⁸ Mpɔyɔle Amoni nyéma luwa na pá puli pa ɔcate nɔnɔɔ, na Sopa na Peti-Lehopi Silii nyéma na Topi na Maaka pɔ yɔlaa náá we tawa taa na pa mpaa. ⁹ Ilena Sowari cekéna si í ká yoo taa na waali. Μπόγύ í lesa Iseɣeli yoolaa taa yoolaa na pele pá yookina Silii nyéma. ¹⁰ Pɔ kaasa mpa Ilena í yelina peleɣe í neu Apisayi si pele pá yooona Amoni nyéma. ¹¹ Na í heeli-i si: Ye Silii nyéma í kpila-m, Ie n kɔɔ na n sɔna-m, yaa ye Amoni nyéma kpilina nyá, Ie máá kɔɔ na má sɔna-ɲ. ¹² Tɔɔo apalɔvɔ na tɔ kaasi ta tɔxi ta yɔlaa na ta Iɔo acalɛɛ tɔ. Ile Tacaá í la í luɣy nyɔntɔ.

¹³ Μπόγύ Sowari na í yɔlaa pa sɔv Silii nyéma tɛɛ si pá yookina-we na pele pá tɔ casɔle. ¹⁴ Amoni nyéma ná nawa si Silii nyéma sewa, Ilena pele pá tɔ-tɛ na pá sɔv ɔcate. Ilena Sowari mɔli na í kpe Yosalem.

¹⁵ Silii nyéma nawa si Iseɣeli nyéma kɔla-we, Ilena pá koti pa yoolaa tɔtɔ. ¹⁶ Μπόγύ wulaw Hatɛɛɛ tilaa na pá yaa Iɔɔlati pɔɔɔ waali Silii nyéma Ielaa na í yoolaa wulaw Sopaki kraɣa-we na pá tɛɛ Helam. ¹⁷ Pa heela-tɔxi Tafiti, Ilena í koti Iseɣeli yoolaa tɔna na pá tɛsi Yaatan na pá polo Helam. Μπόγύ Silii nyéma taɣana pa ti na pá na Tafiti pá suli na pá yoo. ¹⁸ Ama pa kuu-teɣe Iseɣeli nyéma isentaa, na Tafiti ku yoou keekénaa nasatosa na nuɔnɔwa (700) paasɔnlaa na kraɣanɔɲ ɔaɣalaa ke iyisi nule (40000) na í ku pa yoou wulaw Sopaki.

¹⁹ Μπόγύ Hatɛɛɛ waali awulaa sɔkpema nawa si Iseɣeli nyéma ku pa yɔlaa ke sɔsɔm, Ilena pá polo na pá na-we pá ciiki na pá laki-weɣe tɔmle. Silii nyéma ta pɔsi tɔtɔ si pá sɔna Amoni nyéma.

11

Tafiti na Pasepa pa tɔm

¹ Pɔnaya sika na pɔ tala waawɔ wei awulaa tɛeki yoou tɔ, Ilena Tafiti kuvɔ í yoolaa wulaw Sowari na Iseɣeli yoolaa tɔna si pá polo pá ku Amoni nyéma tɔna na pá Iɛeki Lapa ɔcate. Ama Tafiti maɣamaɣa ta polo.

² Μπόγύ kɔyaku nakɔli Tafiti luna tɔhɔntɔle ke taanaya, na í cɔaki kutuluyɔ pata tɔ. Ile í loosa alɔ nɔɣɔlɔ í sɔaki lum nte, na í isentaa luwa pɔ tu fei. ³ Μπόγύ í tilaa na pá pɔɔsi í tɔ. Ilena pá cɔ-i si Iliyam peɔle Pasepa ké. I paalɔ keɛe Hiti tɔ Yulii. ⁴ Ntɛna í tili na pá pona-i alɔ nu na í sɔvna-i na í lé í mɔli í tɛ. Pɔyele í ka tɛma isɔvɔ nav ntɛ kpakpa na í la asilima keɛlɔyo kɔtaɣa.

⁵ Alɔ nawa í ti na teu Ilena í tili na í heeli Tafiti.

⁶ Mpɔyɔle Tafiti tilaa na í heeli Sowari si í yeɛe Hiti tɔ Yulii na í kɔɔ.

Ilena Sowari náá yeɛe Yulii. ⁷ Yulii kɔma Ilena Tafiti pɔɔsi-i Sowari na yoolaa na yoou pa alaafɔya tɔ. ⁸ Μπόγύ Tafiti heela Yulii si: Polo nyá tɛ na n heesi.

Yulii luwa Ilena wulaw Iari-i kɔcɔɔvɔ na pá pona-i. ⁹ Ama í lé í ta sɔv í tɛ. I na wulaw taɲlaa pa hɔntɔna nɔnɔɔ tɛɛ. ¹⁰ Μπόγύ pa taɣasa-tɔxi wulaw na í lé í pɔɔsi-i si: Aní n luna mpaav ké. Ile pepe tɔɔ ké n ta sɔv taɣaya? ¹¹ Μπόγύ Yulii cɔ-i si: Iɔo atakaa na Yuta na Iseɣeli nyéma tɔna hɔntɔxi cɔka taa ké. Ma caa Sowari na í waali nyéma ná we nyuto taa. Ilena máá sɔv ma taɣaya taa na má tɔɔ na má nyɔɔ, na má hɔntɔna ma alɔ na? Ma tuuna-ɲ si ma kaa la mpɔ. ¹² Ntɛna Tafiti heeli-i si: Tɔv, heesi saɲa, cele Ie maɣa yeɛe na n mɔli.

Ilena Yulii ɔaɣa. ¹³ Μπόγύ Tafiti yaa-i í tɛ na í tɔɔ na í nyɔɔ na pɔ ku-i. Paa na mpɔ, ahoɔ yuwa tɔ, í ta polo í tɛ, í na taɲlaa pa hɔntɔna.

¹⁴ Tɛv fema Ilena Tafiti ɲmaa Sowari ke takɔlaɣa na í tilina-keɣe Yulii maɣamaɣa ¹⁵ si pá telasi-i timpi yoou haɲa teu tɔ na pá yeɛe-i na pá ku-i.

Pasepa paalɔ Yulii sɔm

¹⁶ Sowari nyalaa ɔcate, Ilena í pona Yulii ke timpi yoolaa taa yoolaa taɲaa tɔ. ¹⁷ Μπόγύ ɔcate nyéma luwa na pá yooona Sowari na í nyéma na pá ku Tafiti yoolaa paɣale na pá kpeɲna Yulii na pá ku tɔtɔ. ¹⁸ Ilena Sowari ɲmaa Tafiti ke takɔlaɣa na í keesi-i pɔ tɔna mpi pɔ Iapa taɣoole tɔ. ¹⁹ Μπόγύ Tafiti lela tillu ke heeluyɔ si: Ye n keesa wulaw ke ta cakɔle tɔm ke cɔne, ²⁰ ntanyí pááná ka kpa-i na í yɔɔɔti si pepe tɔɔ ké tɔ sɔv ɔcate tɛɛ si tɔ yookina-te. Aní tɔ nyɔmaɣa si ɔcate nyéma tɔaki nyémá. ²¹ Μπόγύ alɔ ka kɔna Ketiyɔɲ pɔyalɔ Apimeleki. Tɛpɛɛsi ɔcate tɛɛ ké í ka sɔv mpɔ na alɔ yaɣa-i namle haɣɔlvɔvɔ na kɔluɲa nyɔɔvɔ taa. Ile pepe tɔɔ ké tá kpeɲna kɔluɲa ke mpɔ? Ile n cɔ-i si nyá pɔyalɔ Yulii ná sɔpa tɔtɔ.

²² Μπόγύ tillu keesa Tafiti ke nti Sowari keesa-i tɔ si: ²³ Kolontunaa mpe pa kpila-tɔɣv. Pa lu-tɔɣv kɔlvɔ ke tawa taa na taa tɔɣvɔ-we na tɔ tana-weɣe pa ɔcate nɔnɔɔ. ²⁴ Ilena kɔluɲa tɔɔ sɔɲlaa náá tɔ-tɔɣv nyémá na pá ku ta taa paɣale. Hali nyá pɔyalɔ Yulii ná sɔpa tɔtɔ.

²⁵ Tənaγale Tafiti cəwa tillu si: Polo na ń heeli Sowapı si, paa pə kəwa i yəlaa tə pə taa kəli-ı caalɣu. Pə wəe kə si i polo icate təə na toŋ na i kəli-te. Nyaa polaa ń tasa-ı mp̄yóu apalɔtu.

²⁶ Yulii alɔ nuwa si i paalɔ səpa, ɔlena í wii-ı. ²⁷ Ləyaya tema, ɔlena Tafiti tili na i kpaɣa alɔ na i lɔli-ı apalɔ pəyaya. Mp̄yóu Tafiti kolapətu nti tə ta maɣa Tacaa.

12

Nataŋ heeliyi Tafiti ke i saləka tuɣu təm

¹ Mp̄yóu Tacaa tila İso kuyəɣətutu teləsulɔ Nataŋ ke Tafiti kiŋ na i heeli-ı si: Apalaa napəli paa wəna naale ke icate kolomtəle taa, ləlu ke toŋ tu na ləlu ke konyəntu. ² Toŋ tu inı i ka wəna naaŋ na heeŋ ke səsəm pə fei nyənɔɣu. ³ Hewaya kolɔmaya ke konyəntu náa wəna na i təkki, na ká na i piya pa wəe na pá təkki na pá nyəkki tantəmle, na ká həntəyi i tate taa na i nyənəyi-ke ısu i pəelɔ. ⁴ Mp̄yóu kuyaku nakulı ikəm kəma toŋ tu inı na i la i tala pətətəle, na i kisi a taa ké ləsuyu si i lakəna ikəm ənyı. Nakulı. Na i kpa konyəntu hewayə ŋke na i ku-ı.

⁵⁻⁶ Tənaγale Tafiti páána huuwa kpaɣaa təfaa na i tı si: Ma tuuna Tacaa si yulɔ wei inı i lapa mp̄u tə pə wəe si i felı heeŋ liyiti ke yaasi wei i lapa mp̄u na i feina pətətəle tə. Pəyele pə tu muna pá ku-ı ké. ⁷ Ntəna Nataŋ si: Nyayale yulɔ inı. İseyeli İso Tacaa yəɣətəa si inı i kpana-ŋ İseyeli nyəma wulaw na i ya-ŋ Sayuli niŋ taa ⁸ na i ha-ŋ təyaya na alaa na i tu nyá niŋ taa ké İseyeli nyəma na Yuta nyəma. Ye n ka heela-ı si pəle pə ta təə-ŋ i ka səsəsa-ŋ. ⁹ Pepe təə ké n nyəna Tacaa təm ke yem na ń la mpi pə ta maɣa-ı tə? N ku Yulii na Amoni nyəma laɣate, na ń kpaɣa i alɔ. ¹⁰ Timpi n nyəna-ı yem ke mp̄u na ń kpaɣa Yulii alɔ tə, yosu kaa hatələna nyá təyaya tətə. ¹¹ Mp̄yóu Tacaa tasaa si: Maa yele na nyá piya taa nəɣəlɔ wakəli nyá lanje. Maa ha nəɣəlɔ nyá alaa ke nyá ısentaa na ilé i səna-wə na ilim na pə ısele. ¹² Nyá ŋməlaa ké na n la nəɣəlɔ ta na. Ama ilim taa ké maa la ma nyəntu na İseyeli nyəma təna na.

¹³ Tənaɣa Tafiti tema si: Ma wakələna Tacaa ké. İlena Nataŋ náa təmı-ı si: Tacaa husa nyá ısaɣatı, n kaa tasa səm. ¹⁴ Ama timpi n yelaa na Tacaa kolontunaa kpa i təə na pá ni pəntu tə, pəyaya ŋka pə lula-ŋ tə ŋke kaa səna.

¹⁵ Mp̄yóu İso kuyəɣətutu teləsulɔ Nataŋ kpema i tə.

Pasepa pəyaya səm

Mp̄yóu Tacaa yelaa na kutəŋ səsəw nakulı ku kpa Yulii leelu pəyaya ŋke. ¹⁶ Mp̄yóu Tafiti həka nəɣu na i sələmı Tacaa ke pəyaya ŋke ka təə. Ateye i həntaya paa ahoɔ nna, nyaalɣu fei. ¹⁷ İlena i təyaya səsəa kaana-ı si i kulı ate i ta tisi. Pəcɔ i kisa təɣu. ¹⁸ İlena pəyaya si kuyaku naatosompəɣəlaya nyəŋku wule. Ama Tafiti waalı nyəma nyamna-ı ka səm təm ke heeluyı. Mpi tə, pa maɣasaya pa taa ké si, wusasi taa kele tə yəɣətəyana-ı ta ca, ka laalaa na ká si ıseəntə tə ye tə heela-ı i lanje ká teesi wakəlıyɔ tətəɣətəɣə. ¹⁹ İle Tafiti nuwa pa welətəyi təməyale, ɔlena i cəkəna si pəyaya səpa. Ntəna i pəsı-ı-wə si: Ka səpaɣa? Pəle si: Əe.

²⁰ Tənaγale Tafiti kula ate na i sə lum na i laɣası wontu. İlena i sɔv Tacaa təyaya taa na i həntı-ı ate. I məla təyaya ɔlena i yəɣətı na pá kəna-ı təɣənaɣa na i təɣə. ²¹ Mp̄yulə i waalı nyəma pəsəsa-ı si: Wentı n lapa mp̄u tə, tə tapɔyɔ suweyele? Pə təkə pəyaya ke kutəkə ka ta sətə ɔlena ń məli n wiiki na ń kisiyi təɣu. Pə məlaa na pəyaya si ɔlena ń kulı na ń naalı təɣu na? ²² Ntəna Tafiti cə-wə si: Ma wiikaya na má həkəyi nəɣu ke mp̄u tə na má teələyi ké si ntənyı Tacaa ká ná ma pətətəle na i waa-ke. ²³ Təv, nəəntəv ka səpa tə, pepe təə ké maa tasa nəɣu həkuyɔ? Anı ma kaa pəsi na má təyanı-keye kusuyɔ. Ama máá tənə na má polo ka kiŋ. Təfə ka fei si ka tasəyi məlıyɔ ke ma kiŋ tətə.

Salıməŋ lɔlyɔ

²⁴ Mp̄yóu Tafiti heesa i alɔ Pasepa lanje na i kpətəna-ı na i lɔli apalɔpəyaya na i ha-keye hətə si Salıməŋ, na Tacaa luɣu sɔv-keye teu. ²⁵ İlena Tafiti cəle-keye İso kuyəɣətutu teləsulɔ Nataŋ na ilé i ha-keye hətə si Tacaa səla-ı.

Lapa icate ləkuyɔ

(Kutəsəvı I 20:1-3)

²⁶ Tafiti yoolaa wulaw Sowapı ka tama Amoni nyəma icate səsəle Lapa. Waatı wei i ləkate ²⁷ ɔlena i tili na pá heeli Tafiti si: Ma teesa lum həɣəlɔyɔ icate ke ləkuyɔ. ²⁸ Mp̄u tə, kpəyeli yoolaa mpa pə kaasaa tə na ıj kəə na ıj mu-te. Pə taa kəə na má sɔv tə taa na pá məli-m səm. ²⁹ Mp̄yóu Tafiti kpəyela yoolaa na pá kpa Lapa təə na pá ləkı-te. ³⁰ İlena Tafiti kulı tə wulaw kawuləyaya ntənyuyı. Wəla ke pa lupə-ku, ku yuŋ wə ısu kiloona hiu na naanɔwa na liyiti ke mp̄u, na pá tu ku təə ké liyitee pəe. Mp̄yóu pa tema-kuyɔ Tafiti nyuɣu na i kuu icate taa ké wontu tuutuuma tətə. ³¹ Pə kaasa icate yəlaa ɔlena i tu lələa ke kaafəntanaa təmlə na lələa ke nyəɣətı halənaɔ na lələa ke tawa təma na lələa ke piilikinaa wəpɔ. Mp̄yóu Tafiti lapəna Amoni icate təna. İlena i na i yəlaa pá məli Yosalem.

13

Tafiiti piya acaalətv

¹ Pəle pə waali acaalətv lapa wulaw te. Tafiiti pəyalw Apəsəlm ka wena neu alw nyəŋ nəyəlw na pə yaaki-i si Tamaa na i isentaa luwa teu. Mpuylə Apəsəlm neu yotətə nyəŋ wei pa yaa si Aməŋəŋ tə i luuyə sɔv Tamaa inu. ² Aməŋəŋ ka səla i neu inəŋi haləna i caŋ i tɔ i təŋi kətəŋ ke i təm taa. Mpi tə, pəelə inu i taa nyi apalw, ilə pu we Aməŋəŋ ke katə si i tokina-i. ³ Aməŋəŋ taarpalw ntə Tafiiti taalw Samma pəyalw Yonatarı. Ilə i ka kə yəlv layətv kə. ⁴ Mpuŋy ilə i pəəsə-i si: Pepe təw kə halı nyaya wulaw pəyalw taka na paa tanaŋ ŋku n tən taasi ke mpv? Mpuylə si: Ma səla ma taalw Apəsəlm neu Tamaa kə. ⁵ Ntəna Yonatarı si: Cəsı isu pə wuki-ŋ, na nyá caa i kəma-ŋ wiiluyə, ilə n təmi-i si i yelev na nyá neu Tamaa kəw na i lá təŋəŋaya ke nyá isentaa na i tɔ-ŋ na n təŋə.

⁶ Mpuŋy Aməŋəŋ cəsaa si pə wuki-i na i həntı na wulaw polo-i wiiluyə. Iləna Aməŋəŋ sələmi wulaw si: Haı, ma caa si ma neu Tamaa i kəw cəne na i tɔ-m kakalası naale na i cəle-m na má təŋə.

⁷ Ntəna Tafiiti tili na pə heeli Tamaa si i polo i taalw Aməŋəŋ naŋ taa na i ları-i təŋəŋaya.

⁸ Mpuŋy Tamaa pola Aməŋəŋ naŋ taa na i maŋana Aməŋəŋ həntaa, na Tamaa la somtu na i huuyti na i tɔ kakalası, ⁹ ke tənə inu na i kuuli na i su Aməŋəŋ na i kisi təŋəv. Iləna Aməŋəŋ tə Tamaa si: Ləsı yəlaa tənə, na pə tənə pə lu. ¹⁰ Mpuylə Aməŋəŋ təma Tamaa si: Kəna-m təŋəŋaya ŋkəŋe naŋ taa na má təŋə.

Iləna Tamaa kpaŋa kakalası nsi na i pona Aməŋəŋ naŋ taa. ¹¹ Pəelə su-i təŋəŋaya, iləna Aməŋəŋ təkı i niŋ taa na i təmi-i si: Ma neu, kəw tə sɔv. ¹² Ntəna pəelə si: Aaı, taa wakəlı-m ma taalw. İseyelı nyəma u lakı mpv. Ilə taa la acaalətv nti. ¹³ Ye n lapa mpv leyə maı su ma feele? Pəyle nyá pəsı İseyelı taa acaaləŋ taa ləŋkə. Polo n sələmi wulaw, paa pə la isəna i ka tisi na má saa-ŋ.

¹⁴ Ama Aməŋəŋ ta nuna-i. Mpuŋy i kpiŋa Tamaa na tən na i wakəlı-i. ¹⁵ Təŋəŋaya Aməŋəŋ luuyə lu-i na i taa kpaŋa-i na pə kəlı isu i ka səla-i tə, na i təŋəŋı-i si i lu. ¹⁶ Ntəna pəelə ma kapuka si: Ha, n təŋəŋəŋı-m mpv tə n səsəŋı isayətv ke nti n təma-m ları tə tə təw kə.

Ama Aməŋəŋ ta nu. ¹⁷ Mpuŋy i yaa təmlə tɔ na i heeli-i si: Təŋəŋı alw inə na i lu na n kaləsi nəŋəŋə.

¹⁸ Iləna təmlə tɔ ləsi-i awalı na i təkı na i kaləsi.

Pəelə inu i ka suu ŋkpalası capə kucəcəlv kə isu awulaa pəelaa mpa pa ta saata tə pa suuki tə. ¹⁹ Təŋəŋalə Tamaa cəla i capə na i tɔ i nyuŋv taa kə təlvma na i te nyuŋv na i makı kapusi na i təkı. ²⁰ Tamaa taalw Apəsəlm na-i, iləna i pəəsı-i si: Nyá taalw Aməŋəŋ wakəla-ŋ ke? Ma neu, su. Taa sulı təm ntəŋı kpaŋav na n yaa-təŋı pulw, nyá taalw kə.

Iləna Tamaa saalı Apəsəlm təyaya taa isu katayəlaya. ²¹ Mpuŋy wulaw nu pə tənəŋa mpv na páná kpa-i səsəŋ. ²² Iləna Apəsəlm haŋa Aməŋəŋ na i taa. İt tasəŋı-yə yəŋətənav ke mpi pə təw i wakəla i neu tə.

Apəsəlm kɔwa Aməŋəŋ

²³ Pıısi naale sikaa ilə pa kəkı Apəsəlm heeŋ hontv ntə timpi pa yaa si Paalı-Hasəw təŋə İfəlayim. Iləna Apəsəlm yaa wulaw pəyalaa tənəŋa təŋəv. ²⁴ Mpuŋy i polaa na i heeli wulaw si: Ta caa, pa kəkı ma heeŋ hontv. Ilə ma caakı si nyana nyá waalı nyəma tənə i kəw na tə təŋə pə acıma. ²⁵ Iləna wulaw tə si: Aaı, ma pəyalw, ta tənə tə kaa polo, pə taa kəw na tə səkı-ŋ səŋəla ke yem.

Mpuŋy Apəsəlm caala-i, iləna wulaw kisi təsəŋasaya na i ları-i pə lapa wulee. ²⁶ Ntəna Apəsəlm si: Ilə yelev na ma neu Aməŋəŋ təŋ-tv. Wulaw si: Pepe təw kə n caa si i polo nyá tə?

²⁷ I caala wulaw ke teu, iləna ilə i yelev na i pəyalaa tənə polo. Haləna pə kpeŋna Aməŋəŋ maŋamaŋa.

²⁸ Mpuŋy Apəsəlm heela i təmlə nyəma si i paasəna teu, na pə kəma na Aməŋəŋ haŋa səlvm na má heeli-me si i kv-i, ilə i kv-i, i taa nyá, ma heelina-me. Mpu tə, i kaası mə tı na i təŋə apalətv.

²⁹ Waatv wei Aməŋəŋ haŋa səlvm, iləna Apəsəlm təmlə nyəma la teitei isu i ka heeluyə-we tə. Na wulaw pəyalaa tənə kulı na paa wei i kpa i kpaŋaya təw na i se.

³⁰ Mpuŋy pa tayasa wulaw ke kpaŋpaa si Apəsəlm kɔwa i pəyalaa tənə pə ta kaası paa kəlv. Pəyle pəle pa we mpaav na pə tənə kpeŋte. ³¹ Təŋəŋalə wulaw kəla kpaŋpaa na larıwakəlle na i cəli i wontu na i həntı atə na i waalı nyəma ná cəli pəle pa nyəntv tətə. ³² Mpuŋy Tafiiti taalw Samma pəyalw Yonatarı təma si: Ta caa, Aməŋəŋ tike ke pa kɔwa, pə taya nyá pəyalaa tənə. Apəsəlm ka haŋa-i na i taa kə timpi i ka wakəla ilə i neu təŋə. ³³ Ilə wulaw, taa huuyti lotu si nyá pəyalaa tənə səpəna, Aməŋəŋ tike kə. ³⁴ Mpuŋy Apəsəlm sewa.

Wulaw tənıw kusa isə ke kpaŋpaa, ilə i na samaa na i waalı təw kelev puŋv cəlv mpaav taa.

³⁵ Təŋəŋalə Yonatarı təma si: Aŋha, wulaw, nyá pəyalaa tapəna ntə isu ma heeluyə-ŋ tə.

³⁶ Yonataru nayo ta tiita ate, ile wulaw pəyalaa tapayale, na pá tuli nōosi na pá wii təkpo na wulaw na i waali nyáma pele pa luki isəlvn.

³⁷⁻³⁸ Apəsəlvn ka sewa ta Amihuti pəyalv Taləmayi wei i ka kə Kesuli wulaw tō i teye i ka polaa na i caya pusi tooso. Na Tafiti náá wiiki i pəyalv Amənoŋ tō kə tam. ³⁹ Wulaw kəma na i heesi i ti lanje ke Amənoŋ səm tō, ilena i yeke Apəsəlvn kuyv təm ke pəkuyv.

14

Apəsəlvn məlvv ke Yosəlem

¹ Məpəyó Tafiti yoolaa nyvuv tu Sowari cekənaa si wulaw haya Apəsəlvn na páána. ² Ilena i tili timpi pa yaa si Tekowa tō na pá kəna-i alv layatv nəyolv na i heeli-i si: Cesi isu nyá lanje wakəlaa na n̄ suu ləyaya wontu isu yulv cakuyv ləyaya na pé taan̄i tō, ile taa sayali nim. ³ Na i keesi-i tōm nti i ka yəyoti wulaw kin̄ tō. ⁴ Məpəyó alv in̄i i pola wulaw te na i hoti i tee na i tō si: Hai, ta caa, ya-m. ⁵ Ntəna wulaw si: Pepe lapa ye? Ntəna alv si: Hai, ta caa, ma paalv səpəya na pé yeke-m leelu. ⁶ Pəyele maə wəna apalvpiya ke naale. Məpəyó si yoo taale, nəyolv fei si i loli-si. Ilena lelv ku i taaralv. ⁷ Tənayale ma nyáma təna kolaa na pá səŋ ma tō si má yeke na pá kv kolv. Si paa kolv in̄i i ka krayana i caa wənav, isu pa kv-i. Isəle kolvmtəle nte tu kaasa-m təyole pa teəsəyi nan̄tuyv. Pə kaa kaasi ma paalv kə pəyaya ŋka paa yaakəna i hətə təyō tətə taa.

⁸ Ntəna wulaw si: Kpe nyá te na má paasəna nyá tōm. ⁹ Məpəyole alv cō-i si: Paa mpi pə lapa pə wəe ma na ma caa təyaya ta tōm pə taa wəe nyá na nyá təyaya mə nyəntv. ¹⁰ Məpəyole wulaw tōma si: Ye nəyolv laki nyá tōm ke tōm nti tə taa, ile n̄ kəna-i ma kin̄, i kaa tasa-ŋ tokinau. ¹¹ Ntəna alv tasa si: Ta caa wulaw, tuuna nyá Iso Tacaa si yulv ləstolv in̄i i kaa kv ma pəyaya na pé yeke ncaale. Məpəyó wulaw ná tuuwa si: Na Iso, nəyolv kaa kraya nyá pəyalv tō kə nyulvuv.

¹² Məpəyole alv si: Hai, Tacaa, yeke na má tasa təmvuv kolvmvuv ke yəyotvuv. Ilena wulaw si: Yəyoti. ¹³ Kele na alv tō: Na pepe tō kə n̄ caa n̄ wakəli Iso yəlaa ke mpv? Mpi tō, nyá kəna nyá ti tōm ke timpi nn caaki si n̄ mələna nyá pəyaya ŋka n̄ təyona tō. ¹⁴ Ta təna tu si teitei kə isu pa pəlvuv lum ke ate na pé fei kray tō. Ama Iso naa kuyi, ilé i caaki kə si pá hólí suulu ke wei pa ləwa tō na pá mələna-i. ¹⁵ Tacaa, nəonəv ma kəmv isəntv tō, ma ta kəv yem, nyá yəlaa nyaasəna-m. Pə tō kə ma kəma si má yəyotəyona-ŋ na ntanyi n̄ ka tisi. ¹⁶ N ká mv ma tōm na n̄ yə-m mpa pa ləki si pá kpiisi ma na ma pəyaya si tə taa na Iso kpancoov tō pa niŋ taa. ¹⁷ Ma tu ma taa si nyá tōm ka yeke na má heesi. Mpi tō, Tacaa, n̄ wəe kə isu Iso isətəa tillu. N fakv kəpantv na isəyatv. Nyá Iso Tacaa i wəe nyá waali.

¹⁸ Məpəyó wulaw tōma alv si: Taa ŋmēs-i-m nti ma pəəsəyi-ŋ isəntv tō. Alv si: Yee, yəyoti ma ce. ¹⁹ Ilena wulaw si: Isəntv Sowari nəyō fei tōm təne tə taa? Ntəna alv si: Hai ta caa wulaw, ma tuukina-ŋ si ntəŋkreesəya fei. Tampana yaa, nyá təmlə tu Sowari tona-m təmlə təne na i heeli-m tə təna nti ma yəyotəyi isəntv tō. ²⁰ Sowari tuka ituule ke n̄pəyó si n̄ ká cekəna na n̄ mələna Apəsəlvn. Mpi tō, n̄ kə ləmayasəle tu kə na n̄ nyəmə pá təna mpi pə laki tō isu Iso isətəa tillu.

²¹ Pəle pə waali kə wulaw tōma Sowari si: Tōm nti tə təna, polo na n̄ kəna Apəsəlvn.

²² Tənayale Sowari hota wulaw nəohəe tee kə kpakpaa na i kooli-i kəpantv. Ilena i tō si: Hai, Tacaa, saŋa nté ma nawa si n̄ hulə-m suulu ke timpi n̄ tisuyv ma tōm təne tō.

²³ Məpəyole Sowari tee Kesuu na i kəna Apəsəlvn ke Yosəlem. ²⁴ Kele na wulaw si: Apəsəlvn i caya i təyaya taa, má na-i ta isə i taa sulv.

Ilena Apəsəlvn məli i təyaya, i na wulaw paa naaki təma.

Tafiti na Apəsəlvn pa ciukuyv

²⁵ Nəyolv ta haŋna Apəsəlvn ke teu ke lseyeli təna taa. I ŋmatv təna ka tewaya, i tili fei paa krətiya mayamaya. ²⁶ I ka wəna nyōosi ke səsəm kə, na pu wəe si pá humi-i paa pənaya ŋka. Mpi tō, i nyōosi i kəma si wə yun̄ kə. Ye pa huma-i si yun̄ wəeki kiloonaa naale na həyolvuv isu wulaw mayasəlaya wəv tō. ²⁷ Apəsəlvn lula apalvpiya tooso na alv pəyaya kolvmaya. Pa yaa-ke si Tamaa, ka isəntaa ka luwaya.

²⁸ Məpəyó Apəsəlvn caya pusi naaleye Yosəlem. Ilé i na wulaw paa keesiyi təma. ²⁹ Ilena i yaa Sowari si i tiliyi-i wulaw kin̄ na ilé i kisi, na i tasa-i yaav ke tōm naale nyəm na ilé i kisi tōtō. ³⁰ Ntəna Apəsəlvn tō i təmlə nyáma si: Sowari taale nté ma nyəntə kəŋkəŋ taa, i polo na i sətəye kəkə.

Iləna pəle pa polo na pá sətəye kəkə. ³¹ Məpəyole Sowari pola Apəsəlvn təyaya taa na i pəosi-i si: Pepe tō kə nyá təmlə nyáma səpa ma taale ke kəkə? ³² Kele na Apəsəlvn si: Ma tila nyá waali kə tōm payale si n̄ kəv na má tili-ŋ wulaw kin̄ na n̄ pəosi-i si pepe tō kə i tila ma waali ke Kesuu? Pu kəla teu si má saali təna. Ma caa si ma na wulaw tə ná na ye ma lapa-i isəyatv nti i kv-m.

³³ Məpəyó Sowari ná polaa na i heeli-təyi wulaw. Iləna wulaw yaa Apəsəlvn na i kəv na i hənti wulaw ke ate na ilé i wayali-i.

15

Apəsəlm kolvvo ke wulaw tə

¹ Pəle pə waalı kə Apəsəlm hika youu keeke na krayanəŋ na tanlaa ke nule na naanowa (50).
² Tanəŋ tanəŋ ke Apəsəlm lukaya ləŋ na í puki icate nənəŋə səsəŋa mpaav kpeerə, ye nəŋəlv hika təm sɪ í puki wulaw teye huule, ile í yaa-ɪ na í pəəsi-ɪ sɪ: icate nteye n luna? Ye ílé í cə-ɪ sɪ: Ma kə Iseyeli kpekəle tənə tə t³ ile í təmɪ-ɪ sɪ: Nyəni, n wena tampana kə. Pécó ye n pola wulaw te nəŋəlv kaa paasəna-ŋ.

⁴ Kasa, ye maa kəna huulu ntə, ma kiŋ nté təm nyəma ka kəŋaya na ma taŋanəŋi pa təmnaa.

⁵ Ye yulu í kprətəŋəna-ɪ sɪ í həntəŋi atə ile í kpiɪ-ɪ na í wayalı-ɪ.

⁶ Mpróŋ Apəsəlm lakaya Iseyeli nyəma təna mpa pa pukayana təmnaa ke wulaw te tə. Na Iseyeli nyəma laŋa heekayana-ɪ kə.

⁷ Pənəŋa liyiti nyəŋka taa kə Apəsəlm təma wulaw sɪ: Tacaa, yele na má polo Hepələŋ na má lá kətəŋa ŋka maa sɪ Tacaa ke nəŋə sɪ maa lapɪ-ɪ tə. ⁸ Mpi tə, waatv wei maa we Kesuu təŋə ma sɪ Tacaa ke nəŋə sɪ ye í yelaa na má məli Yosalem, inəŋi maa la təmle. ⁹ Ntəna wulaw sɪ: Polo.

İlena Apəsəlm kulɪ na í tɛ Hepələŋ. ¹⁰ Mpuvle Apəsəlm tila tillaa ke mukaya ke Iseyeli tetv tənə taa sɪ ye pa nu tutuyv ile pa yəŋəti sɪ: Apəsəlm kele wulaw na í we Hepələŋ. ¹¹ Yosalem nyəma ka sɪ-ɪ yəlaa ŋmənəv (200) pəle pa nuna-ɪ teu kə, pa ta cekəna nti í həkəa tə.

¹² Waatv wei Apəsəlm lakaya kətasi, ilena í tili na pá yaa Kilo tv Ahitofeli wei í ka kə Tafiti səpaari tə. Mpróŋ samaa huka səsəm ke í kiŋ na pá təŋna wulaw acaya ke cayav.

Tafiti sewa ke Yosalem

¹³ Mpróŋ nəŋəlv kəma na í cɪ Tafiti ke səkrəlvv sɪ: Iseyeli yəlaa keesa ise na Apəsəlm tə. ¹⁴ İlena Tafiti yəŋəti í waalı nyəma tənə mpa paa we í kiŋ ke Yosalem tə sɪ: İ kulɪ na tə se, təfə Apəsəlm u yeke-tv. İ la təcav, ye pə taya mpv í ká tuti-tv na í kv icate nyəma tənə. ¹⁵ Ntəna wulaw waalı nyəma tə sɪ: Ee, Tacaa tu la tə tənə nti n heeliyɪ-tv tə.

¹⁶ Mpróŋ wulaw na í təŋaya nyəma tənə pa luwa, na í kaasi alaa naanowa sɪ pəle pá tan təŋaya.

¹⁷ Wulaw lu mpv ilena í yəlaa tənə tv í waalı na pá səŋ təŋaya kantəkaya nyəŋka kiŋ. ¹⁸ Mpróŋ í təmle nyəma tənə na í tanlaa tənə tv-ɪ hekv, na Kati yoolaa náá kəv yəlaa nasətoso (600) na pá tɛ-ɪ nəŋə. ¹⁹ Mpróŋ wulaw pəəsi Kati yoolaa nyvuv tv İtayı sɪ: Pepe təv kə mə kəma ta kiŋ tətə? İ məli Apəsəlm colə. Mpi tə, mə kə cəsəlaa kə í ta kə tetv nyəma. ²⁰ Anı nənəv kele í tapə, ilena máá kəkəŋi-meyə kəkəraa na má cəkəna. Pécó ma mayamaya ma ta nyɪ ma təpote. Mpv tə, í məli. Tacaa í paasəna-mə na í la-meyə kupantv.

²¹ Tənəŋale İtayı cə wulaw sɪ: Ma tuuna İso na nyá sɪ: Timpi n ka polo tə tənəŋa tu polo, paa səm mayamaya tu sɪ. ²² Ntəna wulaw tv İtayı sɪ: Ye mpv tɛ nəŋə.

İlena İtayı na í yəlaa tənə na í piya tənə pá tɛ nəŋə. ²³ Mpróŋ wulaw na í yəlaa pa tv mpaav na pá tɛki. Ye í tala icate nte, təle tə yəlaa pəli isəlv na pá makı kapusi. İlena wulaw náá tɛ Setələŋ ləv na í yelaa náá təŋna wəŋaya tetv tə tə. ²⁴ Kətulu Satəki na Lefii nyəma mpa pa səŋəlaya İso atakaa tə paa we tənə inı tətə. Mpróŋ pa sɪ İso atakaa na Apiyataa səŋə na yəlaa təŋa luw ke icate taa. ²⁵ İlena wulaw tə Satəki sɪ: Məŋna İso atakaa ke icate taa. Ye Tacaa ká hulɪ-m suulu, í ká mələna-m na maa tasa-ɪ nav ke í lonte taa. ²⁶ Ama ye í ka tə sɪ: Aai, maa caaki-ŋ, ile í la-m isəna í caaki tə.

²⁷ Mpróŋ wulaw tasa Satəki ke heeluyv sɪ: Nyana nyá pəyalv Ahimaasi na Apiyataa pəyalv Yonatan í mələna laŋhuləmlə ke icate taa na í fenji. ²⁸ Tv tan wəŋaya tetv pəŋə tətəsələna, na má nu icate alaafəŋa təm.

²⁹ Mpróŋ Satəki na Apiyataa pa mələna İso atakaa ke Yosalem na pá caya tənə.

Tafiti tila fenlu

³⁰ Mpróŋ Tafiti taka í isəntəv ke saalaya na í wiiki na í kpaaki Olifinaa pulaya təv kə nəŋə ke kpete. Na í waalı nyəma náá takı pəle pa isəntəv na pá wiiki mpv tətə. ³¹ İlena pá kəv pá heeli wulaw sɪ Ahitofeli təŋa Apəsəlm. Ntəna Tafiti sɪ: Hai, Tacaa, wakəli Ahitofeli layatv.

³² Waatv wei Tafiti tala pulaya nyvuv taa timpi pa səeki İso tə, ile í taapəlv na í layatv tasəlv Akii tv Husayi kaməŋale na laŋwakəle na í capa cəlaa na í nyvuv na tetv. ³³ Ntəna Tafiti sɪ: Ye n təŋəŋi-m pə kaa waasi-m. ³⁴ Məli icate taa na í heeli Apəsəlm sɪ n ka kə ma təmle tv ke ləŋ kə, ile nənəv n caa sɪ í nyəŋəŋi inəŋi nyá caa. Waatv inəŋi n ka wakəli layatv nti Ahitofeli tasəŋi-tə. ³⁵ Pəle pə paasi kətəlaa Satəki na Apiyataa pa we tənəŋa. Ye n nu ntiŋi Apəsəlm pa təv n polo í heeli-wə. ³⁶ Pa pəyalaa Ahimaasi na Yonatan pa we tənəŋa, n ka tili-wə na pá kəv pa heeli-m.

³⁷ Mpróŋ Tafiti taapəlv Husayi məla icate taa kə waatv wei Apəsəlm kəma tə.

16

Tafiti taapalaa na í kolontunaa

¹ Waatu wei Tafiti tee Olifinaa pulaya nyonyu taa ke pæco, de Mefipaali tæmle tu wei pa yaa si Sipa to i kata-i kele na i kraŋasi naale. Na pá haka si tæo ké potopotonaa ŋmnyonyu (200) na leŋeŋ kowulw paŋa ke nuŋowa (100) na tuŋ pee lom nyæna ke tukuri nuŋowa (100) na solom huluyu. ² Mþóý wulaw pæsa-i si: Pepeye n lakæna? Ntæna Sipa si: Nyá tæyaya nyéma ka caki kraŋasi. Iŋepiya tæyonaŋa nté potopotonaa na tuŋ pee ane. Mpa pá kawa wulaya tetu taa, de pa kona solom pæneye lukæto.

³ Mþóý Tafiti pæsa-i si: Leye Mefipaali wee? Mþoyule si: Mefipaali pola Yosalem si Iseyeli nyéma í cele-i i caso Sayuli kawulaya ke pænente. ⁴ Ntæna wulaw tæm-i si: Mefipaali nyæm tæna pæsa nyá nyæm.

Mþoyule Sipa hænta Tafiti ke ate na i to si: Hai, tá caa wulaw, ma sama, hulw-m suulu ke mpw.

Simeyi tæŋsæyi Tafiti ke mpusi

⁵ Tafiti tala Pohulim de Sayuli lwbvnyu tu wei pa yaa si Kelaa to i pæyalw Simeyi luwayale na í tæŋsæyi-i mpusi. ⁶ Ilena í løyó í na i waali nyéma tænaŋa pæe. Pæyele ílé í yælaa na i yoolaa ka tu-i hekú ké. ⁷ Simeyi nyaasaya Tafiti ké si: Polo polo n tee, yulukulw na isayaw nyá. ⁸ Tacaa í mæŋna Sayuli wei i kawulaya n leekaa to i na i tæyaya nyéma pa sæm tæm ke nyá nyonyu taa. Pæ tæo ké Iso leeka nyá kawulaya na í cela-keye nyá pæyaya. N pæsvnyu yem ké isænto na n cæki to nyá isayatu felæyæna-ŋ. Mpi to, n ké yulukulw ké.

⁹ Mþóý Seluya pæyalw Apisayi tæma wulaw si: Pepe tæo ké haŋa kanæ ka tuuki tá caa wulaw ke mpw? La suulu na n yele na má seti i nyonyu. ¹⁰ Ntæna wulaw si: Sowari na i neu Apisayi mæ tæm suwe? Ye i tuuki-m Iso heelina-i si í tuw-m. Ie awe ká kreæsa-na-i si pepe tæo? ¹¹ Mþoyule Tafiti tæma i waali nyéma tæna na Apisayi si: Ma tapnyu tee pæyaya ná tá kisi ma weesuyu ke pæekonyu, halí mþóý Pæncamæe to na? I yele-i na í tuw-m. Tacaa haŋa-i pæ mpaaw. ¹² Ntanyí Tacaa ká ná ma wahala na í leeti-m kwapantu ke mpusi ine i lonte.

¹³ Mþóý Tafiti na i yælaa pa tæyæta pa mpaaw na Simeyi náá we pnyu kæŋkæŋ tæo na í tæŋna wulaw mpusi tæŋsvnyu na í loki-i pæe na í kusæyi mæsvnyu na i tæo. ¹⁴ Wulaw na i yælaa pa tala Yaataní næyo ilæna pá hæesi tæna.

Husayi tæŋa Apæsalom

¹⁵ Mþóý Apæsalom na Iseyeli samaa tæna pa svw Yosalem taa na Ahitofeli ke i waali. ¹⁶ Waatu wei Tafiti taapalw Husayi tala Apæsalom ilæna í sæe-i si: Mæ na tetu, mæ na tetu.

¹⁷ Ntæna Apæsalom pæsi-i si: Aní nyá taapalw nté ma caa. Pepe tæo ké n ta tæŋ ílé?

¹⁸ Ntæna Husayi ca si: Wei Tacaa na yælaa pane na Iseyeli nyéma tæna læsaa tæyo ma caa tæŋsvnyu. ¹⁹ Pæ tu wee si i pæyalw nyaya maa la tæmle ke teitei isu maa lapu nyá caa ke tæmle to. Mþóý maa la nyá.

Apæsalom na Tafiti alaa pa tæm

²⁰ Mþóý Apæsalom tæma Ahitofeli si: I maŋasi na té ná mpi pæ we lapu to.

²¹ Kelæna Ahitofeli si: Svna nyá caa alaa mpa i yælaa si pá taŋ tæyaya to. Waatu mæyi Iseyeli nyéma tæna ká ná si n pæsa nyá tæyi nyá caa kolontu. Ilena nyá waali nyéma náá nyæo toŋ.

²² Mþóý pa sika Apæsalom ke cokæle ke kawulaya tæyaya pata tæo. Na í na i caa alaa pá svw Iseyeli nyéma tæna isentaa.

²³ Laŋatu nti Ahitofeli tasaya Apæsalom ke waatu uní to tu we teitei ké isu Iso yæyotæyæna. Paa Tafiti maŋamaŋa mþóý pu wee.

17

Husayi na Ahitofeli pa laŋatu tasvnyu fayaw

¹ Mþóý Ahitofeli tæma Apæsalom si: Yele na má læsi yoolaa ke yælaa iyisi naanowa na naale (12000) na má to Tafiti waali ke ahoó ane. ² Ntanyí maa kþæli-i tiili na í kawa na i yælaa ya, ilæna má kv-i i tike. ³ Ilena má kuu yælaa tæna na má kona-ŋ. Nyá kolontu í sapa, pa tæna pa mælæyi nyá kíŋ ké na yælaa hæesi.

⁴ Mþóý Apæsalom na Iseyeli sæsa tæna pa laŋa hæena tæm nti. ⁵ Ama Apæsalom sisa to taa, ilæna í to si: I yaa Husayi na tæ nu ílé í nyænto.

⁶ Husayi koma, ilæna í heeli-i Ahitofeli kuyæyotutu na í pæsi-i si: Tu la mpw yaa isæna? Nyáá yæyoti nyá nyænto.

⁷ Ntæna Husayi si: Ahitofeli kuyæyotutu tæne tæ ta tæŋ pænente. ⁸ Nyá maŋamaŋa n nyéma si nyá caa na i yælaa pa ké apalaa ké. Pæc pá we páána ké isu yulw kpaŋvnyu tæyolaya pæyaya na ká we isæna to. Nyá caa ké yoolu ké. I hæntæyi yem ké ahoó. ⁹ Pæ nækaa isænto i ŋmela læw yaa tiili taa ké, na ye pa kv tá taa lælaa, yælaa í nuwa paa to si Apæsalom waali nyéma kpisaa. ¹⁰ Halí sæyontu kpa tá taa apalaa mpa pa we apalwto isu tæyolasi to. Mpi to, Iseyeli nyéma tæna nyéma si nyá caa ké aka. Pæyele i wena yoolaa taa yoolaa. ¹¹ Mpw to, ma tæsæyi-ŋ laŋatu si n kotí Iseyeli nyéma tænaŋa tuutuuma. Pæ kpaŋaw Taŋ na pá polo Pæesepa to. Ilena nyana we í polo nyá caa

ke yoonaw. ¹² Tu magana-i tiili na tó hoti i tóo isu tev. Ile í na i yelaa pa taa nýgólw kaa fiti. ¹³ Ye pa sewa, na pá súb icate natóli tó taa, ile Iseyeli nyóma tóna póna nmusi na pá tuu icate nté na pá tiina lóow. Halí pè kaa kaasi kolonjya.

¹⁴ M'pógú Apésalóm na Iseyeli yelaa tóna tóma si: Husayi nyéntu lapa sana na Ahitofeli nyéntu. Pýele Tacaa ná tu i taa ké si i wakóléyi Ahitofeli layatu tasóyu mpéyi na pè kóna mpusi ke Apésalóm tóo.

Tafiiti sewa na í tesí Yaataní pýgo

¹⁵ M'pógú Husayi polaa na í heeli kotólaa Satóki na Apiyataa ke layatu nti Ahitofeli tasa Apésalóm na Iseyeli sósaa tó, na layatu nti uní i tasa-we tó. ¹⁶ Sí pá tili lón na pá heeli Tafiiti sí í taa súb ahoo aneyé Yaataní tetekóle taa tóna. Pó taa kóo na i na i waali nyóma tóna pá wee asola taa.

¹⁷ Yonatan na Ahimaasi péle pa we hite nýgo ke icate waali sí nýgólw í taa na-we. M'pógú támle tu alw nyéñ nýgólw i polaa na í heeli-we si: I polo mæ magamaya na í heeli-téyi wulaw Tafiiti. ¹⁸ Ama ifepu nýgólw ná na-we na í polo i tagasi Apésalóm. Mpe pa cekónaa sí pa na-we, ilena pá se lón na pá polo Pahulim icate ke apalw nýgólw i te na pá nmeli i lóko taa. ¹⁹ M'pógú alw nýgólw kraaya púuyú na í taki lóko tóo na í le kotóyú pee, sí nýgólw í taa cekóna sí pulupú we tóna. ²⁰ Ntèna Apésalóm támle nyóma súb tóyaya nke ka taa na pá póosi alw ke Ahimaasi na Yonatan pa tóo. Alw si: Pa tesa lóow.

Támle nyóma pèekaa pa ta na pulw, ilena pá mæli Yosalem. ²¹ Pa téewa, ilena Ahimaasi na Yonatan pá lu lóko taa na pá polo pá heeli Tafiiti si: Kóli na í tesí pýgo ke lón, na pá keesi-nti Ahitofeli keesa Apésalóm sí pá la Tafiiti-we tó.

²² Tónaya Tafiiti na i yelaa pa kóla kpakpaa na pá tesí Yaataní. Pè kóma sí pè nyaaléyi tó pè ta kaasi nýgólw. Pa tesa pa tóna.

²³ Ahitofeli nawa sí pa ta mu i tóm, ilena í kóli na í kpeeli i krañaya na í kpe i te. I heela i tóyaya nyóma ke nti tó we lapu tó, ilena í tó i téyi nmónaya na í sí na pá pimi-i i caa pélaaw taa.

Tafiiti ke Mahanayim

²⁴ Tafiiti pa tala Mahanayim, ile Apésalóm na Iseyeli yelaa mpa pa tónaya i waali tó pa tesa Yaataní kele. ²⁵ Apalw wei pa yaa sí Amasa tóyo Apésalóm léeta yoolaa wulaw Sowapí lonte. Amasa uní i caa ké Iseyeli tó ké na pá yaa-i sí Yetee. I tóo kele Nahasi péelw Apikaali, ilé i neu nté Sowapí pa tóo Seluya.

²⁶ M'pógú Apésalóm-we pa sika Kalaati tetu taa.

²⁷ Tafiiti pa tala Mahanayim, ilena Amoni tetu icate Lapa tu Nahasi pýyalw Sopi, na Lotapaa tu Amiyeli pýyalw Makii, na Kalaati tetu icate Lokelim tu Paasilayi ²⁸ pa póna Tafiiti-weye kuhántón na cemseñaa na heesi, na tónaya pee, na mulum, na pee kútonjee, na soona ke loosi naale. ²⁹ Na tunj nim na naanim na heej, na waakasónaa. Mpi tó, pa tónaya ké sí ikaale na nyóasi na lukóto pè pu-weye wolaya tetu taa ké.

18

Apésalóm na i yoolaa pa kpisuyu

¹ M'pógú Tafiiti kota i yoolaa na í kpa pa taa ké yoolaa iyaya (1000) nyóyu nyóma na nunúwa (100) nyóyu nyóma. ² Ilena í cela Sowapí ke tintiyile, na Sowapí neu ke tintiyile, na Katí tu Itayi ke tintiyile na í tó si: Má na-me tu póna yóou. ³ Tónayale samaa tóma-i sí: Aai, pè fei sí n'í lu. Mpi tó, paa pè kóla-tu na tó se nýgólw u paaséyóna-tu. Paa ta taa yelaa háyóluyú sèpóna awusa. Ama nyá we ké isu ta taa yelaa iyisi naanúwa (10000). Mpu tó, pè kóla teu sí n'í saali icate taa na pá kóla-tu ile n' sóna-tu. ⁴ Ntèna wulaw si: Tóo, maa la nti tó magá-meye teu tó.

Ilena wulaw sèñ nónóyo na yelaa lukí iyisi iyisi na nunúwa nunúwa. ⁵ M'pógú wulaw tóma Sowapí na Apisayi na Itayi si: Í nyéni ma isentaa na í la ma pu Apésalóm tóramm.

Ilena yelaa tóna nu mpv.

⁶ M'pógú Tafiiti yelaa polaa sí pa yookina Apésalóm-weye Ifélayim hótuyú taa. ⁷ Yelaa iyisi hiu (20000) tócu ke Tafiiti nyóma kówa Apésalóm nyóma taa. ⁸ M'pógú yóou yawa tetu tóna taa. Hótuyú tóyo yelaa mpaya kuyaku nkó tó pè kóla mpa layate tóyaa tó.

Sowapí kówa Apésalóm

⁹ M'pógú Apésalóm tuta i téyi Tafiiti yelaa taa na í caaya krañaw. Ilena krañaw seena-i na í sòsi-i tóyú sósóow nakóli kú pilinasi taa, na i nyóosi hókóna-si na í susi na krañaw náá tee. ¹⁰ Nýgólw ná mpv, ilena í heeli Sowapí si: Ta caa, ma nawa Apésalóm na í susina tóyo. ¹¹ Ntèna í tómu-i sí: N na-i ile pepe tóo ké n ta kú-i tónaya kpakpaa. Halí maa ha-ñ liyitee nyéyétu naanúwa kele na tampala.

¹² M'pógú apalw uní i cowa si: Paa liyitee nyéyétu iyaya (1000) ke n tu ha-m ma ninj kaa kpa wulaw pýyalw tóo. Mpi tó, tó nuwa nti wulaw heela nyá na Apisayi na Itayi sí í la laakali na uní

ı pəyalw Apəsaləm tə. ¹³ Paa maa lapa kaanuto na má ku-ı, wulaw ka nu-təyi. Nyá mayamaya n taa waasi-m.

¹⁴ Ntəna Sowarı sı: Maa səjəyi nyá kinj ke yem.

İlena í kpaɣa ɲmantaasi tooso na í polo í ɣaɣa-səyi Apəsaləm fulaya təw. Mpi tə, íl é ı taa səta. ¹⁵ Mpróyó yoolaa naanəwa wei ı təkaya Sowarı yoou wontu tə pa tama Apəsaləm na pá tɛsı-ı kuyv.

¹⁶ Mpróyó Sowarı hulə tutuyv na yəlaa kotı na pá heesi pa kolontunaa təyənuyv. ¹⁷ İlena pá kpaɣa sətu na pá pɛti próyó nakəli kv taa ké hətuyv taa na pá kaa ı təw ké kaɲmaaya təkəlem, na Apəsaləm yoolaa tənə se na paa wei í məli ı tɛ.

¹⁸ Waatu wei Apəsaləm ka wəna ı ıse təyó ı yelaa na pá ɲma-ı akele ke wulaw tetəkəle taa ké Yosalem kinj, na í ɣaa-ı sı Apəsaləm akele, sı unı ı fɛi apalwəpəɣaya tə paa yaakənə ı hətɛ. Na pá yaaki-ı mpróyó halənə saɲa.

Tafiti nuwa Apəsaləm səm

¹⁹ Mpróyó Satəki pəyalw Ahimaasi təma sı: ı yele na má ləyó ma tı na má pona wulaw ke təm kəpantv sı Tacaa ha-ı tampana na í ɣarı-ı ı kolontunaa niɲ taa. ²⁰ Ntəna Sowarı tə sı: Pə taya nyaa heelina wulaw ke təm kəpantv ke saɲa. Mpi tə, ı pəɣaya səpənə. ²¹ İlena Sowarı tə İtiyopii tə sı: Polo na ɲ heeli wulaw ke mpi n nawa tə.

Ntəna İtiyopii tv həntı-ı atə na í tı casəle. ²² Mpróyó Ahimaasi tasa Sowarı ke təm sı: Paa pu la ısənə yele na má se İtiyopii tv waalı. Sowarı sı: Ma pəyalw, pɛpɛ nyəyuv təw ké n caa pote? ı kaa waa pə taa se. ²³ Ahimaasi sı: Paa pu la ısənə pə wɛɛ sı má polo ké. İlena Sowarı sı: Təw, polo.

Mpróyó Ahimaasi kpaɣa tetəkəle mpaaw na í polo í laalı İtiyopii tv.

²⁴ Waatu unı Tafiti ka caya nənəəsi naale hekw na í taɲaa. Mpróyó taɲlv kpa nənəyó nyəyuv taa, ılena ı loosi nəyvl ı seeki ı tike na í kəɲ. ²⁵ İlena í má kapuka na í heeli wulaw, na apalw unı ı təɲna sewə na í kəɲ. Ntəna wulaw sı: Ye ı tike ı seekina təm kəpantv ke ı kəɲna. ²⁶ Mpróyó taɲlv tasa lelv ke nav na í seeki na í kəɲ. İlena í má kapuka na í heeli nənəyó taɲlv sı: Nəyvl ná kəɲna nteyɛ ı tike təkəɲ tətə. Wulaw sı: Təm kəpantv tətəyó íl é ı kəɲna.

²⁷ Mpuylə taɲlv sı: Kancaalaya nyəɣə səna Ahimaasi sewə ké. Ntəna wulaw sı: Yəlv kəpaɲ ké, na təm kəpantv ke ı kəɲna.

²⁸ Ahimaasi talaa, ılena í má kapuka sı: Alaafəya ké yoo, ta caa.

İlena Ahimaasi həntı wulaw ke atə na í təmı-ı sı: Nyá ısə Tacaa wei ı ɣapa-ɲ nyá kolontunaa mpa pa kulayaa nyá təw təyələ teeli tv. ²⁹ Ntəna wulaw pəəsi-ı sı: Apəsaləm wəna alaafəya?

Ahimaasi sı: Ma nawa samaa tuutuuma ke waatu wei Sowarı tila-tv tə, ıle ma ta nyı mpi pa lakaya tə. ³⁰ Wulaw sı: Nyá səɲna kpeɲɲa təw cənɛ.

İlena Ahimaasi kɛɛ na í səɲ. ³¹ İtiyopii tv tala kpaɣpaa, ılena í tə sı: Ta caa, təm kəpantv ke ma kəɲna-ɲ. Saɲa Tacaa ha-ɲ tampana na í ɣa-ɲ mpa pa kulayaa nyá təw tə pa niɲ taa. ³² Ntəna wulaw pəəsi-ı sı: Na Apəsaləm wəna alaafəya? İlena í tə sı: Ta caa, nyá kolontunaa tənə na mpa pa ləkənə-ɲ asalaw tə pá wɛɛ ısu Apəsaləm.

19

Tafiti laɲwakəle

¹ Mpróyó wulaw laakalı pəsaa na í kpaaki atə na ısətəa kutuluɣu taa na í wiiki na ı yəɣətəyi sı: Hai, ma pu Apəsaləm, ma pu Apəsaləm. Ye maa səpənə nyá lonte pə taa kəli teu? Ma pu Apəsaləm, hai, ma pu.

² Mpróyó pa polaa na pá heeli Sowarı sı wulaw wiikina nté na í huɣutiɣi lotu ke Apəsaləm təw. ³ İlena kuyaku ɲku kv laɲhuləmle pəsi ləyaya ke yəlaa taa. Mpi tə, yəlaa nukaya pa yəɣətəyi sı wulaw caya ı pəɣaya ləyaya. ⁴ Fɛɛle lapa yəlaa na yoou ɲku pa yooowa təyó, ılena pá sɔv ıcate taa təhɛ. ⁵ Na wulaw náa hoka ı ıseɛntəw ké saalaya na í kiisiɣina nəyó səsaya sı: Hai, ma pu Apəsaləm, hai, ma pu, hai, ma pu.

⁶ Mpróyó Sowarı sɔv wulaw kinj ke naɲ taa na í təmı-ı sı: Saɲa n tvyi fɛɛle ke nyá təmle nyəma mpa pa ɣapa nyá na nyá pəyalaa na nyá pɛɛlaa na nyá alaa təyó. ⁷ Mpa paa caaki-ɲ təyó n səlɛa na nyá taa kpaakənə mpa pa caaki-ɲ tə. N lakuyv ısəntə tə pə huləyi ké sı n nyənəyi nyá yoolaa na pa nyəyuv nyəma ke yem. Pə laki-m ısu ye taa səpənə na Apəsaləm wəna ı weesuyv pu kəla-ɲ teu. ⁸ Mpu tə, kvli na ɲ lu na ɲ yəɣətəna yəlaa na pa laɲa hɛɛ. Ma tuukina Tacaa sı ye n ta lu pə kaa kaasi paa yəlv kuləm ke nyá kinj ke ahoo anɛ. Na mpi pə tɛma-ɲ mayanaw ke hatoo nyá pəcaatu tə pu la sana na nənəw nyəntv.

⁹ Mpróyó wulaw kulaa na í caya nənəyó. Na pá heeli yəlaa sı ı luwa na í caya nənəyó. İlena pa tənə pá polo ı kinj.

Tafiti məlvyo ke Yosalem

Waato un i taa Apōsalōm nyōma ka tēma sewa na paa wei í mēli í tē. ¹⁰ M̄pōyó Iseyeli tetō yēlaa kpeka tēna laŋa ta hēe na pá tōŋ sɪ: Wulaw yapa-tuyō tá kolontunaa na Filiisi nyōma niŋ taa na nōnōó í seeki ícate ke Apōsalōm tōó? ¹¹ Apōsalōm wei tē lēsaa na tē kpa wulaw tō, ílē í sēpa youu taa, ílē pepe tōó kē tē kaa mēlōna Tafiti?

¹² M̄pōyó wulaw Tafiti nu i tē tēna nti Iseyeli nyōma yōyōtēyi tō. Uēna í tili kōtēlaa Satōki na Apiyātaa sɪ pá pōōsi Yuta nyūyō nyōma sɪ: Pepe tōó kē pa wēe na pá niyitiyi ma mēlōnaw tōm taa? ¹³ An i mēyele ma yēlaa na má na-me tō kaa calēm. Ilē pepe tōó kē lēlaa ŋmaaki ta tōó? ¹⁴ I heeli Amasa tōtō sɪ má na-i tē kaana calēm, na un i ka lēetēna Sowari lonte taa na í pēsɪ yoolaa wulaw. Ye pē ta la mpu lōó í kō-m.

¹⁵ M̄pōyó Tafiti pēsɪ Yuta nyōma tēna na pá wēe isu yōlō kolōm. Uēna pēle pá tili na pá heeli-i sɪ í na í nyōma pá mēli. ¹⁶ M̄pōyó wulaw mēlaa na í tala Yaatanu pōyō.

Tafiti kentiyi Simeyi tōo

Uēna Yuta nyōma polo Kilikaa na pá sēŋi-i na pá tēsēna-i Yaatanu pōyō.

¹⁷ M̄pōyó Pēncamēe tō Simeyi wei í ká tōy wulaw na í wē timpi pa yaa sɪ Pahulim tō, í lōyō í tɪ na í na Yuta nyōma pá polo wulaw Tafiti sēŋyō. ¹⁸ I waali ka wē Pēncamēe nyōma ke yēlaa iyāyā (1000) na Sayuli tēmle tō Sipa, na í pēyālaa naanōwa na kakpasɪ, na í tēmle nyōma ke hiu, na pá tēsɪ Yaatanu ke wulaw isentaa. ¹⁹ Kpūluyō ŋku paa cēla wulaw sɪ í tēsēna tō kolē kō tēŋna í tēyāyā nyōma ke tēsēna.

Waato wei Tafiti caakaya tēsūyō, ílē Simeyi kōmayāle na í hēnti-atē. ²⁰ Na í tō sɪ: Hai, tá caa wulaw, taa tōki isayato nti maa lapa-ŋ kōyaku ŋku n lukāyā Yosalem taa tō. Hai, kō-tēyi nyā taa.

²¹ Ma nyōma sɪ ma kē ícam, na má caya-ke na má tēŋi-ŋ. ²² Uēna í tō sɪ: Hai, ta caa, ma tēmle tō pētēna-m. Ma sɪ í kpēli-m ma kpaŋyā sɪ ma kē ícam, na má caya-ke na má tēŋi-ŋ. ²³ Uēna í la-m kolēmōtō ke nyā kīŋ. Nyā tu wē isu lōó isōtaa tillu kē, la mpi pē wē-ŋ teu tō. ²⁴ Pōpōtō fēi lēlēŋ, ma caa tēyāyā tēna mōna sēm kē. Paa na mpu n yēlaa na má wēe nyā na mpa í tōki tō pa hēkō. Ma fēina mpaaw sɪ má pōōsi natēl se. ²⁵ Mpuylē wulaw sɪ: N kolēyi yōyōtēyō. Ma tēma suw sɪ nyā na Sipa í ká tala tetō ílē. ²⁶ Uēna Mēfipaali sɪ: Sipa í tu kpaŋa pē tēna. Ma caa wulaw n mēlōyi nyā tēyāyā taa ílē ma paa ye.

Tafiti na Mēfipaali pa ciikuyō

²⁷ M̄pōyó Sayuli saali Mēfipaali pola wulaw sēŋyō tōtō. I laŋē ka wakēla Tafiti sewa tōó kē, ílē í ta paasēna í nōōhēe yaa í tantuyō. Pēyele í ta cōtō í wontu ke pē kpaŋaw kōyaku ŋku wulaw lu Yosalem ícate taa na pē suna kōyaku ŋku í mēlaa tō. ²⁸ Wulaw kōma, uēna í pōōsi-i sɪ: Mēfipaali, pepe tōó kē n taa tēŋi-m? ²⁹ Uēna í tō sɪ: Hai, ta caa, ma tēmle tō pētēna-m. Ma sɪ í kpēli-m ma kpaŋyā sɪ ma kē ícam, na má caya-ke na má tēŋi-ŋ. ³⁰ Uēna í la-m kolēmōtō ke nyā kīŋ. Nyā tu wē isu lōó isōtaa tillu kē, la mpi pē wē-ŋ teu tō. ³¹ Pōpōtō fēi lēlēŋ, ma caa tēyāyā tēna mōna sēm kē. Paa na mpu n yēlaa na má wēe nyā na mpa í tōki tō pa hēkō. Ma fēina mpaaw sɪ má pōōsi natēl se. ³² Mpuylē wulaw sɪ: N kolēyi yōyōtēyō. Ma tēma suw sɪ nyā na Sipa í ká tala tetō ílē. ³³ Uēna Mēfipaali sɪ: Sipa í tu kpaŋa pē tēna. Ma caa wulaw n mēlōyi nyā tēyāyā taa ílē ma paa ye.

Tafiti lakɪ Paasilayi ke kōpantō

³⁴ M̄pōyó Kalaati tō Paasilayi kōmna Lokelim na í su wulaw na pá tēsɪ Yaatanu. ³⁵ Paasilayi un i pusi ka wē nūnaasa kē. I ka sēna wulaw ke waato wei í ka wē Mahanayim tōyō na tōyōnāyā. Mpi tō, í ka wēna liyitee ke sōsōm kē. ³⁶ Mpuylē wulaw tōma Paasilayi sɪ: Ma na-ŋ tē polo Yosalem na má tōō-ŋ tēna. ³⁷ Tēnāyāle Paasilayi pōōsa wulaw sɪ: Pē kaasa-m pusi isēna na má sí na má tēŋyō-ŋ Yosalem? ³⁸ Saŋa taa, ma pusi wē nūnaasa kē. Maa pēsāyɪ na má nyɪ tōyōnāyā yaa kōnyōnyōm lēlēŋ. Pēyele maa nyēŋ yonyoolaa apalaa na alaa pa yontu fayaw. Ilē pepe tōó kē maa kō na pá tōyō-ŋ sēyēla ke yem. ³⁹ Pepe tōó kē n lakɪ-m kōpantō nti tē taka? Maa tāsā-ŋ suw na má tēsēna Yaatanu. ⁴⁰ Mpi ma caa sɪ n la-m tōyōle sɪ má mēli na má sɪ ma ícate taa timpi pa pima ma caa na ma tōo tō. Ama kpaŋa ma pēyālu Kimham na í pēsɪ nyā nyēŋ na n lapi-i kōpantō nti n caaki tō. ⁴¹ Uēna wulaw sɪ: Pē wē teu, Kimham í tēŋi-m na n heeli-m pē tēna mpi n caana-i tō na má lapi-i.

⁴² Tafiti yēlaa tēna tēsɪ Yaatanu pōyō, uēna wulaw nāá tēsɪ na í wāyali Paasilayi na í kooli-i kōpantō, na ílē í mēli í tē. ⁴³ M̄pōyó Yuta nyōma na Iseyeli hōyōluyō su wulaw na í na í yēlaa na Kimham pá tēe.

Yuta nyōma na Iseyeli nyōma pa youu

⁴⁴ Uēna Iseyeli nyōma tēna kotina wulaw na pá pōōsi-i sɪ: Pepe tōó kē tá tēetōnaa Yuta nyōma ŋmula nyā na nyā yēlaa na pá mēlōna-mē?

⁴⁵ Mpuylē Yuta nyōma tēna ná cōwa sɪ: Mpi tō, ta yōlō kē. Ilē pepe mayamāyā haŋhēŋna-mēye pē taa? Wulaw ta tōō-tō. Pēyele í ta ha-tuyō pōlō.

⁴⁶ Tēnāyāle Iseyeli nyōma cōwa sɪ: Paa í kē mē nyēŋ tō, tē kēla-mēye tōm naanōwa. Mpi tō, tá caalēna mayasuyō sɪ tá wulaw í mēli. Ilē pepe tōó kē í nyōna-tuyō yem kē mpu?

Ama Yuta nyóma ná holaa na pé kəli Iseyeli nyóma.

20

Sepa kolvyo ke Tafiti tɔɔ

¹ Waato inɪ ɪ taa ké Pɛncamee apalɔ tetelatɔ nɔɔlɔ ɪ ka wenna Kilikaa na pá yaa-ɪ sɪ Sepa, na ɪ caa sɪ Pikili. Ḿpóyó koyaku nakolɪ ɪ hɔla apalɔtutuyu na ɪ tɔ sɪ:

Tá na Tafiti tɔ ta kaa.

Ṕɔcɔ ɪ kaa ha-tuyɔ pɔlɔ.

Paa Iseyeli tɔ wei ɪ mɛli ɪ cokɔle taa.

² Ḿpuyɔle Iseyeli nyóma tɛna sewa Tafiti na pá tɔ Sepa waali. Ama Yuta nyóma ná tá lu pa wulav waali. Pa na-ɪ pa tɔmna ḿpóyó hatoo Yaatanɪ, halɛna Yosalem.

³ Ḿpóyó wulav mɛla ɪ tɔyaya taa ké Yosalem, na ɪ kuu alaa mpa ɪ ká yelaa sɪ pá tan tɔyaya tɔ na ɪ tɔki-weye kutuluyɔ nakolɪ kv taa na pá tan-we, na pá paasɛna-we. Ama ɪ kpɛtɔyɛna-we. Pa tɔka-weye ḿpóyó na pá wee ɪsu leelaa halɛna pa sɛm.

Sowari kyɔv ke Amasa

⁴ Ḿpóyó wulav tɔma Amasa sɪ: Pu laki kuyeeɪ tooso tɔ, yaa-m Yuta nyóma na nyá na-we ɪ kɔɔ.

⁵ Ilena Amasa tɛɛ. Ama kuyeeɪ wei wulav ka tɔ-ɪ tɔ ɪ tɛwaa na ṕɔcɔ ɪ mɛli. ⁶ Tɛnaxale wulav tɔma Apisayi sɪ: Sepa ka la-tuyɔ ɪsayaɔ na pé kəli Apɛsalem. Pɛ tɔɔ tɔ kɔɔyaa ma yɛlaa na ɪ tɛɪ tɛɪ ɪ waali. Pɛ taa kɔɔ na ɪ tala acalɛɛ toɪ nyɛna na ɪ fiti-tɔ.

⁷ Ḿpóyó Apisayi kɔɔyaa Sowari yoolaa na wulav tanɪlaa na yoolaa taa yoolaa tɛna na pá tɔ Sepa waali.

⁸ Pa kɔma na pá kpɛɛtɔna Kapaawɔɪ piw ɪle Amasa sɛɪa-weyele. Na Sowari lɛla ɪ layate ke ɪ tokonaa tɔɔ na tɔ we tɔ suyte taa. ɪ tanɪya mpɔ ɪlena layate hoti*fa*o kɔɔɛ layate. ⁹ Ḿpóyó Sowari sɛɛ-ɪ sɪ: N we alaaɔya araɪnyaa?

Ilena Sowari kɔa Amasa tantuyɔ na ɪ nin ntɔɔɔɪ sɪ ɪ wagalɔɪ-ɪ. ¹⁰ Amasa ta paasɛna layate nte tu we ɪ nin leleɪ taa tɔ. Ilena Sowari sɔ-tɛɛɛ ɪ lotu taa ké tɔm kolɔm na ɪ taa pɔntɔ luli ate na ɪ sɪ kɔakɔaa.

Sepa kolvyo ke Tafiti tɔɔ su tɔnaya

Ḿpóyó Sowari na ɪ neu Apisayi pa tɔ Sepa waali. ¹¹ Ilena Sowari yoolaa taa nɔɔlɔ caɔa Amasa kin tɛna na ɪ tan sɪ: Mpa pa we Sowari na Tafiti pa tɔɔ tɔ pɔntɔnaa ɪ tan Sowari.

¹² Na Amasa náá tanɪna ɪ calɛm taa ke pilimuyɔ ke hapɛle tɔɔ. Yoolu inɪ ɪ nawaa sɪ yɛlaa tɛna kɔɪ na pá sɛɪɔyɔ ɪlena ɪ tuli Amasa na ɪ pɔna hapɛle kpɛɛɪna na ɪ takɪ-ɪ pɔcɛkɛle. ¹³ ɪ lɛsa-ɪ mpaav taa tɛna ɪlena pa tɛna pá tan Sowari na pá tɔyɔni Sepa.

¹⁴ Ilena Sowari fayana Iseyeli kɔɔka tɛna taa na ɪ mɛlɔyɛna timpi pa yaa sɪ Apɛli-Peti-Maaka na ɪ caa lɔlɔyɔ nyóma tɛna kɔti na pá tɔ ɪ waali. ¹⁵ Ḿpóyó Sowari-we pa tama Sepa ke ɪcate nté tɔ taa na pá ɪmá pɔlɔ na pá kɔli ɪsu kolɔɪa. Ilena yɛlaa tɛna casa ɪcate kolɔɪa kite tɛɛ sɪ pa pɛtɔyɪ-ke.

¹⁶ Ḿpuyɔle alɔ kpɛlikkɛka tɔ nɔɔlɔ mapa kapuka na kolɔɪa taa sɪ: Hai, hai, ma wiikina-me sɪ ɪ heeli Sowari sɪ ma caa ma heeli-ɪ tɔm.

¹⁷ Sowari kpɛtɛna-ɪ ɪlena alɔ pɔɔsi-ɪ sɪ: Nyaya pa yaa Sowari? Sɪ yɛɛ maya. Alɔ sɪ: Hai, nu ma tɔm. Sowari sɪ: Yɔyɔti.

¹⁸ Ntɛna alɔ sɪ: Pɛ tu we lɔɪtaa ɪle ye nɔɔlɔ wɛna tɔm ɪ kɔɪ Apɛli ɪcate taa cɔnɔyɛ na ɪcate nyóma tasa-ɪ layatɔ ɪle pɛ tɛma. ¹⁹ Mpi tɔ, tá ɪcate we teu ké na tɔ taa we tɔpamm ke Iseyeli tɛna taa. Ilena nyaa caaki sɪ n wakɛli Iseyeli taa acalɛɛ too? Pepe tɔɔ ké n caa sɪ n wakɛli kɔpɔcɔɔ ɪku Tacaa ha-tɔ tɔ? ²⁰ Ntɛna Sowari sɪ: Mpusi ɪ polo poolɔɪ, maa pɛkɛyɪ ɪcate tɛne tɔ wakɛlɔyɔ se. ²¹ Aaɪ, pɛ fɛɪ mpɔ. Ama ɪfɛlayim puyɔ taa tɔ wei pa yaa sɪ Sepa tɔ inɪ ɪ kolɛna wulav Tafiti tɔɔ. ɪ cɛle-m inunɪ ɪ tike ɪlena má yele mɛ ɪcate na má tɛɛ. Ntɛna alɔ inɪ sɪ: Paa lɔyɔ-ɪ ɪ nyuyɔ na kolɔɪa.

²² Ḿpuyɔle alɔ pɔla ɪcate nyóma kin na layatɔ na pá sɛti Sepa nyuyɔ na pá lɔyɔ-kuyɔ Sowari na kolɔɪa. Tɛnaxale Sowari hɔla tutuyɔ na ɪ yasɪ yɛlaa na paa awe kɔɔ ɪ tɛ na inɪ ɪ mɛli Yosalem ke wulav kinɪ.

Tafiti waali nyóma hɔla

²³ Sowari kele Iseyeli yoolaa tɛna nyuyɔ tɔ. Yoyata pɔyalɔ Penaya kele wulav tanɪlaa nyuyɔ tɔ. ²⁴ Atolam kele lampuu mɔlaa nyuyɔ tɔ, na Ahiluti pɔyalɔ Yosafati kele Takɛlasɪ sulɔ, ²⁵ na Sefa kele sɪ ɪmaalɔ. Satɔki na Apiyataa kele kotɔlaa. ²⁶ Na Yayii tɔ ɪla kele Tafiti Sɔpaari.

^a 20:8 Layate hoti: Hepɛla Piipili taa pa telɛasa sɪ layate hotaa. Kɛlɛki Piipili taa ná wee sɪ: ...ɪlena ɪ

21

Karawəŋ nyəma na Sayuli təyaya nyəma təm

¹ Mpróyó nyəwəsi luwa pusi tooso ke Tafiti waatu taa. Ilena Tafiti pəəsi Tacaa ilena Tacaa tə si: Sayuli na i təyaya nyəma pa yulokole təw kə. Mpi tə, pa kəwa Karawəŋ nyəma.

² Mpróyó wulaw yaa Karawəŋ nyəma si i yəgətəyənaw-e. Pa taa kə Iseyeli nyəma, Amolii nyəma kakaasaya kə. Ie Iseyeli nyəma ka suwa pa nəgə kə si pa kaa ku-we. Paa na mpə Sayuli ka nyaŋaya kə si pá taa kəw na pá pəsi Iseyeli nyəma na Yuta nyəma pa kolontunaa. Ilena i lu si i kuŋi-we. ³ Mpróyó Tafiti pəəsi Karawəŋ nyəma si: Isənaŋa pə wee si má taŋanı na pəés i kooli Tacaa yəlaa ke kəpantə?

⁴ Mpuŋole Karawəŋ nyəma cəwa si: Liŋitee yaa wola kaa taŋanı tá na Sayuli na i təyaya nyəma ta təm. Pəyele taa caaki si ŋ kú Iseyeli tə nəyəlb. Ntena wulaw si: Ie pepe maŋamaya ke i tu caaki má la-me təkpeŋ?

⁵ Ilena pá cəw si: Timpi Sayuli wakəla-tuŋw səsəm na i tó i taa si i kpiisiŋi-tu təkpataa ke Iseyeli tetu taa tə, ⁶ mpə tə, pá cəla-tuŋw i piya taa kə yəlaa naatosompəyolaya na tə pusi-we na tuŋ ke Tacaa isentaa ke Sayuli icate taa. Ntena wulaw si: Maa cele-meyə-we.

⁷ Mpróyó wulaw kisa Sayuli saali Mefipaali təw kə nəəsi nsi i na ilé i caa Sonatan paa pəela Tacaa isentaa tə si təw. ⁸ Ilena wulaw kra Aya pəelo Lisipa ka ləla piya nsiŋi Sayuli tə. Pa yaa ləlu si Aləmoni na ləlu si Mefiposetu, na pə səsəna piya kakpasi wei Sayuli pəelo Mikaaŋi ka ləla Apəeli-Mehola tə Paasilayi pəyalu Atiliyeli tə, ⁹ na i cele-weyē Karawəŋ nyəma na pá pusi-weyē tuŋ təw kə Tacaa isentaa kə pulaya təw, na pá si pa naatosompəyolaya inəyi saa wei pa caaləyi kəmtə tə.

¹⁰ Mpróyó Sayuli leelu Lisipa kraŋa fələtə taka na laŋwakəlle na i pə kəkpraməyū təw kə sətəa cəlo ke kəmtə caaləyū waatu haləna tēw nuw, na i təgənəyi sumasi ke ilim si sí taa təgə-we. Na i təgənəyi mpróyó taale wontu ke aho.

¹¹ Mpróyó pa heela Tafiti ke mpi Lisipa lapa tə. ¹² Ntena Tafiti tili Yarəəsi nyəma tēyē Kalaatu tetu taa na pá cele-i Sayuli na i pəyalu Sonatan pa məwa. Mpe in i paa ŋmuləna-yeyē Pəti-Seyan nyəma kataya taa timpi Filiisi nyəma ka ku-weyē Kilipowa na pá pusi tə. ¹³ Pa kraŋa Sayuli na Sonatan pa məwa ke tənə ilena pá kuu yəlaa naatosompəyolaya in i nyəna tətə. ¹⁴ Ilena pá pi Sayuli na i pəyalu pa məwa ke Sela icate taa kə Pencamee tetu taa kə Sayuli caa Kisi pələau taa.

Mpróyó yəlaa lapa pə tənə mpi wulaw tu-we si pá la tə. Pəle pə waali kə Isə pááná heewa tetu nyəma təw.

*Filiisi nyəma yoonaw
(Kətəsətə I 20:4-8)*

¹⁵ Mpróyó Filiisi nyəma yoonə Iseyeli nyəma tətə. Ilena Tafiti na i yoolaa pá polo na pá yoonaw-e na ikaale kra-i. ¹⁶ Ntena tooko wei pa yaakaya Isipi-Pənəpi tə i maŋasi i taa si i kú Tafiti. Paa lupa i ŋmantaaya ke nyəgəlyəw kuseməyū kə na ka yuŋ seka kiloonaa liyiti kə pəcə, na i ləla i tənəya taa kə layate kəfate. ¹⁷ Mpróyó Seluya pəyalu Apisayi pola Tafiti waasəyū na i kú Filiisi tə. Tənəyale Tafiti yəlaa kisina-i na tuunaw si: Pə fei si ŋ tasa-tuŋw təŋyū ke yoo. Pə taa kəw na pá ku Iseyeli nyəma nəgə təw tə.

¹⁸ Pə waali kə pa na Filiisi nyəma pa tasa yoo ke Kəpi. Tənəya Hosa tə Sipekaa kəwa tooko Safi. ¹⁹ Mpróyó pa na Filiisi nyəma pa tasa yoo tətəyō kəpi na Pətəlehem tə Yalii pəyalu Ilanan ku Katu tə Koliyati wei i ŋmantaaya ka we isu sayata kpatəle tə. ²⁰ Pa tasa yoo ke Katu na tooko nəyəlb i ka we tənə na i mpee na i nəmpee we naatosə naatosə, pə kəpenta hiu na liyiti. ²¹ Mpróyó i tūw Iseyeli nyəma, ilena Tafiti taalə Samma pəyalu Sonatan ku-i.

²² Apalaa mpe paa kə Katu tookonaa kə. Tafiti na i yoolaa pa kəna-we.

22

*Tafiti kawəyaya
(Yontu 18)*

¹ Waatu wei Tacaa yapa Tafiti ke Sayuli na i kolontunaa ləlaa nin taa təyō Tafiti sama Isə na yontu si:

² Tacaa kele ma kəkpraməyū
na ma təcəsəle təŋ nyəntə,
nyá waasəyənə-m.

³ Nyəyale ma Isə na má cəsəyənə-ŋ.
Nyəyale ma kəpəlyū na təŋ wei i waasəyi-m tə.
Na ma təcəsəle nte tə we puŋ taa tə,
na ma kəpəlyū tətəle.

N kə ma waasəlb, n yaki-m musəntənəa nin taa.

4 Ma sama Tacaa na kawilitaya.
 Nyá yapəna-m kolontunaa niŋ taa.
 5 Səm tama-m ké isu lom səsəəm hola,
 na pə nyaasəyi-m isu pusi səsəənsi.
 6 Atətəle ka həkə-m tə ŋmiusi ké.
 Na səm náá tuti-m na pə puluyu.
 7 Ma yaa Tacaa ke ma laŋwakəlle waatu
 si ŋ waasi-m.
 Ma kiisaa na ŋ nu ma nəɔ ke nyá təyaya taa.

8 Pááná kra Iso na tetu sele,
 na isətənyu kite ciyiti,
 na pəŋ náá sele i kila tee.
 9 Kəkə nyəsisi luna Iso nyá miina tee,
 na ŋ tə kəkə mamala na nəɔ.
 10 N lumsa isətənyu na ŋ ti,
 na nyá nəðhee tee ké isəŋmuntuyu kpusəŋ nyəŋku.
 11 Isətəa taŋlu kraɣana-ŋ na ŋ kələyi huntu,
 na heelim teekəna-ŋ.
 12 N taka nyá təyi səkretyu,
 na ŋ we teu ŋmuntuyu tee.
 13 Nyá nyalaməle tee-ŋ nəɔ
 na tə təkɪ mamacəɣəlasɪ.
 14 Isətəa Iso Səsə nəɔ nu
 isətəa ké isu teu hola.
 15 N tə ma kolontunaa ke nyəmə ná ŋ yasi-we.
 N tisa pa tə ké calanaa na pá se yem yem.
 16 Tacaa ŋ mu pááná na ŋ woso nyá miina tee,
 na teŋku tetu nyu na pə ná antulinya kite.

17 Uena ŋ tisi nyá niŋ na isətəa
 na ŋ ləsi-m lom səsəəm taa.
 18 Na ŋ ya-m kolontunaa toŋ nyəma
 mpa un pa tee-m tə pa niŋ taa.
 19 Ma wahala wule ke pa tuta-m.
 Uena Tacaa waasi-m.
 20 N səsəla-m təɔ n waasa-m si má cayana ma ti.

21 Ma təŋa tampana təɔ n lapa-m mpu,
 ma kusiyisim lapu kasəyaya nté.
 22 Ma təŋa Tacaa təm ké,
 ma ta wakələna-ŋ.
 23 Ma təŋa nyá kusəsutu təɔ.
 Ma ta yəkɪ nyá kiiu nakoli.
 24 Ma luɣu fei taali nəɔlu,
 təɔ ma kra ma təyi isayatu təlate.
 25 Uena Tacaa fei-m ma tampana təŋnyu tə.
 Ma kusiyisim lapu kasəyaya nté.

26 Kupaŋtu ke Tacaa n feləyi tə latu,
 na ŋ təŋ tampana na ŋ lana a təŋlu.
 27 Yulu í we tənəŋŋ ŋpóyó n laki-i,
 uena ŋ kisi isayav.
 28 N waasəyi təpasəlaa,
 uena ŋ tisiyi kalampaanu nyəma na ise culuyu.
 29 Tacaa keke ma nyaaləm,
 na ŋ keeləyi ma səkretyu.
 30 Nyá toŋ ke ma ŋmaakəna
 kolontunaa koloosi na má sɔvki.

31 Tacaa nyá kulaputu we ké təvəŋŋ,
 na nyá kuyəɔtutu fei sika.
 N kentiyi mpa pa cəsəyənə-ŋ tə isu kpalóyó.

- 32 Тацаа ны́а тике төкөһ нтэ Ысо.
Ta Iso tike төкөһ нтэ күкпамуу
һку кү кенти́йи-тү тэ.
33 Nyagale ma kolonja ıcate ton nyehka.
Na ń tikiyi-m mpaav kusiyisuyu taa.
34 Na ń yeki na má pásəyi sewa ke pulası taw
isu nam na naani.
35 N faləsa ma niŋ na yosu,
na má nyi taw ton nyehku taw.
36 N yapa ma nyuŋu na pá wəe isu kəkentyu.
Na ma pásı səsə ke nyá kəpantw taw.
37 Nyá hasəyəna ma nəhe tē.
Pəlpə u tuuliyi-m.
38 Ma təyənəyi ma kolontunaa na má
wakələyi-wə.
Ye ma ta kpiisi-wə maa mələyi.
39 Ma wakələyi-wəye na má kpiisi-wə,
na pá wəe ma nəhe tē, paa tasəyi kuləyü.
40 Nyá haakəna-m yosu ton,
na ń yeki na ma kolontunaa həntəyi-m atē.
41 N yeki na pá seeki-m,
na má wakələyi-wə tənahnaŋ.
42 Pa caaki pa taa na pa waali paa naa waasəlv.
Ilena pa wiina Тацаа на і́лэ і́ kisi cəv.
43 Ma nyutiyi-wə na pá pásı məsəyü.
Na má fei-wə na pá pásı isu mpaav afəla.
44 N yapa-m ma yəlaa nəhəntē taa,
na ń su-m katenası yəlaa nyuŋu tū.
Yəlaa mpa ma taa nyi tə pa lapa-m təmlē.
45 Kpai nyəma piya seekina-m,
na má nyəna-wəye isəle pa niuku ké.
46 Pa nantw tiliyi ké,
na pá lukəna pa təhmelle na seluyu.
47 Тацаа wənna.
Nyagale ma күкпамуу һку кү кенти́йи-м тү
маа са-һ.
Ma tala ma Iso ma waasəlv.
48 Nyá ləetəyənə na ma nəyō.
Na ń tisiyi piitimnaa ke ma tē.
49 Nyá fitiyina-m ma kolontunaa niŋ taa,
na ń laki na má kələyi-wə,
na ń yaki-m məsəhtw niŋ taa.
50 Pə taw ké maa sa-ŋ piitimnaa taa
na má pəyvl nyá hətē.
51 N tūyi nyá wulaw ke akaitw səsəəntw.
Na ń la kəpantw ke nyá koləsv na Tafiiti,
na і́лэ і́ piitim nyəma ke tam taw.

23

Tafiiti kantəkaya kəyəyətəv

¹ Yontu nti Tafiiti təkəna yosu təyōlv:

I nu Seseə pəyalv Tafiiti nəyō.

Тацаа күсəna ma nyuŋu.

Yakərv Iso ləsəna-m na í kpa-m wulaw.

Mayəle İseyeli yəlaa yonyoolu kəpəŋ.

² Тацаа Feesuyu towa кү тəm ke ma taa
na ma yəyətəna кү nəyō.

³ İseyeli Iso yəyətəa.

İseyeli nyəma kentulu nyá nyá heelina sv:

Wulaw wei і́ təhəyi tampana

na í tóki yálaa tóo ké kawulaya
 na Iso sòyóntu tó,
⁴ i we teitei ke isu isótanoyu cekoyu tanan
 na ilim lu táyeyei tó.
 Na pá laki na konyónyóm nyóoki
 teu nuu waali.

⁵ Mróyó Iso n koola ma táyaya ke kórantu.
 Ma na-η tó pèela tam tóo nòyó ké,
 na ñ tayani-keye teu na ñ nyómá ka tóo.
 N ka ya ma nyóyó na ñ la-m kórantu tóna.

⁶ Ama Iso nyá footilaa ná we isu sòwa
 kolólona ké.

Paa tokiyina-yeye nin kpete.

⁷ Krátóyó yaa ηmantaaaya ke pa kpakéyóna-ye
 na pá wó-yeye kóko ke a lonte taa.

Tafiiti yoolaa sòsaa hála
(Kótòsoto I 11:10-47)

⁸ Tafiiti yoolaa sòsaa mpa pa lakaya i tàmle tó pa hála ntó. I yoolaa sòsaa tooso taa sòso nté
 Hakèmoni tó Isəpaali. Inu i kóna yóou kolómoyu taa ké yoolaa nasənaasa (800).

⁹ Isəpaali waali ké Tooto pəyalu Ahowa saali Iiyasaa. Iseyeli yálaa tooso wei na Tafiiti paa
 tama Filiisi nyóma na pá yóona-we na Iseyeli yoolaa náá seeki kolóm kolóm tó pa taa lélu.
¹⁰ Iiyasaa kv Filiisi nyóma ke kuyaku nakóləyi katatəlaya ké, haləna i nin nyókələna layate.
 Kuyaku nkoyu Tacaa yapa Iseyeli nyóma ke teu na apalu inu i nòyó. Haləna Iseyeli yoolaa tənəyi i
 waali na pá təsəyi sətəa yóou wontu.

¹¹ Iiyasaa waali ké Halaa tó Akee pəyalu Samma. Mróyó Filiisi nyóma kota timpí pa yaa sí
 Lehií tó sí pa yóona Iseyeli nyóma, iləna pəle pa se. ¹² Ama Samma sù soona naali a taale taa
 ké təna na í yóona Filiisi nyóma na í ku-we na Tacaa ya Iseyeli nyóma ke teu.

¹³ Mróyó yoolaa hiu na naanowa wei i tənaya Tafiiti tó pa taa tooso pola i kinj ke Atulam
 kókrəmyóu púyó taa ke kómto waatu. Na Filiisi yoolaa náá sika Lefayi nyóma tetekəle taa.
¹⁴ Na Tafiiti náá we kolunə icate taa na Filiisi yoolaa náá sika Petəlehəm. ¹⁵ Mpyóvle Tafiiti
 tóma sí: Ma nyula Petəlehəm icate nənòyó hite taa lóm ké isu yem na kpete.

¹⁶ Tənayəle yoolaa sòsaa tooso inu pa fayana Filiisi nyóma təsikile na pá lu Petəlehəm hite nté
 tó taa lóm na pá póna Tafiiti. Ama i kisa pə nyóó na í mələna-wi na í liisi Tacaa. ¹⁷ Iləna í tó sí:
 Hai, Tacaa, pə fei sí má nyóó lóm pənə. Mpi tó, pə we isu yoolaa panə pa caləm ké. Pa weesinj ke
 pa lapa awusa.

Iləna Tafiiti kisi lóm mpu pə nyóó.

Təmle səsəle nte yoolaa tooso inu i lapa təyole.

¹⁸ Sowari neu Apisayi kele yoolaa hiu na naanowa inu i taa nyóyó tó. Inu i kóna kolontunaa
 ηmnyóyó nuúnowa (300) na ηmantaaaya, iləna i nyóyó kolú. ¹⁹ Inu i ka tənəna pa hiu na naanowa taa
 hali i la pa nyóyó tó. Paa na mpu i ta tala kancaalaya yoolaa tooso.

²⁰ Mróyó Kapəsəli tó Yoyata pəyalu Penaya, apalu inu i nyóyó ka kula i kookalənaa tóo ké.
 Inu i ka kóna Mowapu yoolaa sòsaa naale. Kuyaku lənkú i tii hite taa na í kv təyoləya ke watu
 waatu. ²¹ Kuyaku nakólú na Icipiti yóou tooko nòyólú pa sulina na inu i tóka krátóyó na iləye
 ηmantaaaya. Mróyó i ləka tooko inu i ηmantaaaya na í kóna-i. ²² Mpi Penaya lapa na i nyóyó kolú
 yálaa tooso inu i taa təyole. ²³ Inu i tənəna pa hiu na naanowa inu. Ama i ta tala tooso kancaalaya
 nyəη ké. Mróyó Tafiiti kra-i i tanlaa nyóyó tó.

²⁴ Yoolaa sòsaa hiu na naanowa taa ləlaa nté Sowari neu Asayəeli, na Petəlehəm tó Tooto
 pəyalu Ulanə, ²⁵ na Halotí nyóma Samma na Ilika, ²⁶ na Peletí tó Həlesi, na Tekowa tó Ikəsí
 pəyalu Ila, ²⁷ na Anatəti tó Apiyəsə, na Husa tó Məpunayi, ²⁸ na Ahowa tó Salbən, na Netofa
 tó Malayi, ²⁹ na Netofa tó Paana pəyalu Hələpi, na Pencaməe tó Lipayi pəyalu Itayi ke Kipeya,
³⁰ na Pilatón tó Penaya, na Hitayi ke Kaasi ləó nòyó ³¹ na Pəti-Alapa tó Apiyaləpən, na Pahulim
 tó Asəmafəti, ³² na Saaləpən tó Uiyapa, na Yasəe pəyalu ləlu Yonatan, ³³ na Halaa tó Samma na
 Halaa tó Salaa pəyalu Ahiyam, ³⁴ na Makati tó Ahasəpayi pəyalu Ilifəleti, na Kilo tó Ahitofəli
 pəyalu Iiyam, ³⁵ na Kaməeli tó Həsəlayi, na Alapó tó Paalayí, ³⁶ na Sopa tó Natan pəyalu Ikaali,
 na Katí tó Pani, ³⁷ na Amoni tó Selekí, na Peləti tó Nalayí mpa pa təkaya Sowari yóou wontu
 tó, ³⁸ na Yetəe nyóma Ila na Kaləpu, ³⁹ na Hiti tó Yulii. Tafiiti yoolaa sòsaa tənəna krenta yálaa hiu
 na naanowa na naatosompəyoləya.

24

Kokalvov na yolvkvsəku
(*Kvtəəsvtv I 21:1-6*)

¹ M̄p̄ógý Tacaá pááná tása Iseyeli nyóma ke huunav, na í tó Taffiti taa sí í kala Iseyeli nyóma na Yuta nyóma. ² Ilena Taffiti tó í yooú wulav Sowapí sí: Cəú Iseyeli kpeka təna ke pə kraçav Taj na pə polo Peesepa tə na í kala yəlaa na má nyí pa nyvov.

³ M̄p̄ovle Sowapí sí: Tacaá í la na Iseyeli yəlaa hukí təm nuunwa (100) na í ná. Ile pepe təú ké n tu kaləyi yəlaa?

⁴ Ntəna wulav sí: Sowapí í kala ke í kala. Ilena Sowapí polo na í kala Iseyeli yəlaa. ⁵ M̄p̄ógý í tesa Yaataní na í polo í siki timpí pa yaa sí Aləwəe təyo icate nte tə wə Katí tetekele taa tə tə ntəçəñ təú ke Yasəe cəú. ⁶ M̄p̄ógý pa pola Kalaatí tetv taa na pá polo Hiti nyóma tetv taa na Kateesi na Taj-Yaan̄ ke Sitəñ cəú, ⁷ na pá polo Tihi kolun̄a icate taa na Hifi nyóma na Kanaan̄ nyóma pa acaləe taa na pá tēsəna Yuta ilim tətəle ntəçəñ təú ké Peesepa. ⁸ M̄p̄ógý pa cəú tetv təna na pá məli Yosalem. Ile pə yoosa isətonaa pəçəlayafei naanwa, na kuyeyi hiu. ⁹ Ilena Sowapí heeli wulav sí: Iseyeli yoólaa wə yəlaa iyisi nasənaasa (800000) na Yuta nyóma ke yoólaa iyisi nasəle na nuunwa (500000).

Iso həma Taffiti nkrañvov
(*Kvtəəsvtv I 21:7-17*)

¹⁰ Taffiti tēma kokalvov ŋku ulé í lan̄le wakəlaa kele na í tó sí: Tacaá, ma lapa mpv tə ma wakəlaa ké, ile wii-m ma isayav ntí. Ma lapa kumelentv ké.

¹¹ M̄p̄ógý Tacaá heela Taffiti layav tasəlv Iso kvyçətv tēləsvlv Katí sí: ¹²⁻¹³ Polo í heeli Taffiti sí ma sv wahalanaa tooso sí í ləsí wei í səlaa tə. Nyvovsí í li-í pusi naatosompəçəlaya, yaa í se í kolontunaa ke isətonaa tooso, yaa yolvkvsəku í luna kuyeyi tooso? Wulav í cə-m na má heeli Tacaá. Taffiti fema tanañ tē ilena Iso kvyçətv tēləsvlv kəú.

¹⁴ Ntəna Taffiti cə-í sí: Ma lan̄le pəsaa ké. Ile Tacaá ke tə pəta ta tu. Sana uní í hə ta nkrañvov na mpi yolv ka həmi-í tə. Mpi tə, Tacaá pətətəle təwəyaa.

¹⁵ M̄p̄ógý Tacaá yəlaa na yolvkvsəku svv Iseyeli taa ké hatoo tanañ tē na pá polo waatv wei í suwa təyo pə kraçav Taj na pá polo Peesepa tə, na yəlaa iyisi nutoso na naanwa (70000) sí. ¹⁶ Isətaa tillu tiikaya Yosalem icate təú sí í wakəlayi-tē, ilena Tacaá yele í pááná na í heeli-í sí: Yele mpv, pə maçanaa.

Waatv uní tə na isətaa tillu wə Yepusi tv Alafəna təfalle. ¹⁷ Taffiti nawa isətaa tillu na í kvv yəlaa ilena í tə Tacaá sí: Hai, má wakələna, yəlaa mpə pa ta la pəlv. Kv má na ma caa təyaya nyóma.

Taffiti ŋmá Tacaá ke kotaya təlate
(*Kvtəəsvtv I 21:18-26*)

¹⁸ M̄p̄ógý Iso kvyçətv tēləsvlv pola Taffiti kin̄ ke kvvayv ŋku na í təm-í sí: Polo Alafəna təfalle na í ŋmá Tacaá ke kotaya təlate.

¹⁹ Ilena Taffiti polo isv Tacaá heeluyv-í tə. ²⁰ M̄p̄ógý Alafəna liwa na í loosi wulav na í waalı nyóma na pá puki í tē, ilena í polo na í hənti-í atē. ²¹ Ilena í pəəsi wulav sí: Hai, tá caa, alaafəya kele? Kelena wulav sí: Ma kəñ ké sí ma yakí nyá təfalle na má ŋmá Tacaá ke kotaya təlate na mpusi unē í keeli yəlaa təú. ²² Ntəna Alafəna sí: Ta caa, kraçə-tē na í la kotasi nsi n nəkaa tə. Kraçə naan̄ unē na í həti akuyv kpatəñ na í la kotaya ŋka kəkə lusaa tə. ²³ Pə tənaya í ha wulav na í təm-í sí: Nyá Iso Tacaá í mv nyá sələmvov.

²⁴ Tənayale wulav cə-í sí: Aai, maa yana liyitee ké, ma kaa ha Tacaá ke mpi pə təú ma ta wu tə.

Ilena Taffiti feli təfalle na naan̄ pə təú ké liyitee nyəçətv nulē na naanwa. ²⁵ M̄p̄ógý í ŋmawa kotaya təlate na í la Tacaá ke kotaya ŋka kəkə lusaa tə na ciikuyv nyənsi. Ilena Tacaá pááná hēe na mpusi keeli Iseyeli tetv taa.

AWULAA TOM TAKELAYA KANCAALAYA NYEJKA Kutulu

Awulaa takelaya kancaalaya nyekka taa ke pa keesayi Iseyeli wulaw Tafiti pəyalw Salbməŋ kawulaya təyow təm. Kancaalaya taa, i tənə Iso luyw nyəntw ke na i kawulaya la teu pə tu fei. Ama alaa heləsa-i tuw laaw təm taa ke waali waali. Uena Iso fayə i kawulaya ke təm naale. Iseyeli nyəma ke həyəlbyw na Selopowam kele pa wulaw. Na Yuta nyəma ke həyəlbyw na Ləpəwam kele pa wulaw.

Isəna pa fayə Awulaa I takelaya tə:

Tafiti kawulaya təm, titite 1:1–2:12

Salbməŋ kawulaya təyow, titite 2:13–11:43

Salbməŋ kawulaya fayaw, titite 12:1–14:20

Iseyeli awulaa naale yoww na pa ciikuwu, titite 14:21–22:53

Atoniya nyuləyi kawulaya

¹ Məpəy Iseyeli wulaw Tafiti kpatəlaa təkunjunku, na pə takəyi-i pəwəŋ pu haŋəyi-i. ² Ntəna wulaw waali nyəma tə s: Tə caa wulaw, tu caa-ŋ pəelw wei i ta nyənta apəlw tə na i paasəna-ŋ, na i həntəyi nyə kəŋkəŋ taa. Pu haŋ-ŋ.

³ Uena pə pəeki Iseyeli tətə tənə taa ke pəelw telu, na pə hiki Sunem tw nəyəl. Pa yaa-i s i Apisaki. Uena pə pona-i wulaw. ⁴ Pəelw inu i isentaa ka luwəya təkpara. Məpəy i paasəna wulaw. Ama wulaw ta nyənta-i apəlw na əlw.

⁵⁻⁶ Məpəy Hakkii pəyalw Atoniya, Apəsəlwəw neu yətətə nyəŋ lapa kalampəanw, s i inu i kə təyənə kawulaya. I isentaa ka luwəya. Pəcə too i kəlyw tə, i caa ta kaləna-i paa təm kəlyw s i pulw. Məpəy kəyaku nakul i caa yoww kekeena, na kəpəyənəŋ cəyalaa, na i taŋlaa ke nule na naanəwə. ⁷ Məpəy i nawa Sowari, na kətulw Apiyataa, na pəle pa laŋə heena i təm nti. ⁸ Ama kətulw Satəki, na Yoyata pəyalw Penaya na Iso kəyətətəw teləswl Natan, na Simeyi, na Leyi, na Tafiti taŋlaa fei Atoniya təw.

Natan na Pasepa pa yəyətəyi Salbməŋ kawulaya təm

⁹ Məpəy kəyaku nakul Atoniya yelaa na pə kw heeŋ, na naaŋ kofaŋ nim nyəŋ ke Soləeti pəle nte tə we hite kəŋkəŋ taa tə tə təw. Na i lə acima. Uena i yaa i newaa na Yuta nyəma mpa pa lak i wulaw ke təmle təyow təyow. ¹⁰ Ama Atoniya ta yaa i neu yətətə nyəŋ Salbməŋ, na Iso kəyətətəw teləswl Natan na Penaya na wulaw taŋlaa.

¹¹ Məpəy Natan polaa na i pəəsi Salbməŋ too Pasepa s i: N nuwa s i Hakkii pəyalw Atoniya pəsa wulaw na? Pəyele tə caa Tafiti nā tā nyi-ti. ¹² Məpə tə, yele ma tasa-ŋ laqətw ke isəna n kə ya nyana nyə pəyalw Salbməŋ mə nyəwə tə. ¹³ Polo n nā wulaw ke ləŋ, na n pəəsi-i s i: Hai, tə caa wulaw, isu n heela-m na tuunaw s i, nyə pəyalw Salbməŋ kə təyənə kawulaya, na i ləeti nyə kumte təw? Ile pepe təw ke Atoniya tək i kawulaya?

¹⁴ Ile ma məyətəyaa maa kəw waatw inəyi mə kiŋ, na mə səəsi nyə təm təw.

¹⁵ Məpəy Pasepa s i wulaw naŋ taa. Wulaw ka kpatəla səswm kə, na Sunem tw Apisaki paasəyənə-i. ¹⁶ Uena Pasepa hənti wulaw ke ate. Na wulaw pəəsi-i s i: Alaafəya kele? ¹⁷ Ntəna Pasepa cə s i: Ee alaafəya kə. Hai, tə caa, n ka heela-m na n tuuna nyə Iso Tacaa s i, ma pəyalw Salbməŋ kə təyənə kawulaya, na i ləeti nyə kumte təw ile? ¹⁸ Təw, nəənəw Atoniya təkəna ntə, pəcə n ta nu. ¹⁹ I lapa kətəya ke naaŋ, na heeŋ, na naaŋ kofaŋ nim nyəŋ ke səswm. Na i lə acima, na i yaa nyə pəyalaa tənə, na kətulw Apiyataa, na yoolaa wulaw Sowari. Ama i ta yaa nyə pəyalw Salbməŋ. ²⁰ Hai, tə caa, nyəya Iseyeli nyəma tənə nyənəyi s i n huli-weye wei i kə ləeti nyə kumte təw kə nyə səm waali tə. ²¹ Ye pə təya mpu, waatw wei n kəŋ n s i tə, yəlaa kə lu ma na ma pəyalw Salbməŋ ke koləŋə.

²²⁻²³ Waatw wei əlw inu i tənə məpəy yəyətəyow təyow pa heela wulaw s i Natan kəma. Uena Natan s i na i hənti wulaw ke ate. ²⁴ Na Natan pəəsi wulaw s i: Tə caa, nyə heelina Atoniya s i i təyow kawulaya na i cəya nyə kumte təw? ²⁵ Mpi tə, saŋə i kəma na i lə kətəya ke naaŋ, na heeŋ, na naaŋ kofaŋ nim nyəŋ ke səswm. I yaa nyə pəyalaa tənə, na yoolaa nyəyow nyəma na kətulw Apiyataa, na pə na-i pə təyow na pə nyəwə na pə wilitiyi s i: Atoniya nyana tətə. ²⁶ Ama i ta yaa kətulw Satəki, yaa Yoyata pəyalw Penaya, yaa nyə pəyalw Salbməŋ. ²⁷ Ile, tə caa nyə heelina-i s i i kə təyow kawulaya ke nyə səm waali na n njesi-tu?

Tafiti kpa Salbməŋ ke kawulaya

²⁸ Ntəna wulaw tə s i: I yaa-m Pasepa.

Uena Paseya mæli. ²⁹ Mþóyó wulaw tæma si: Ma tuukina Tacaa wei i waasa-m ma lanjwakælle tæna taa tæ. ³⁰ Saŋa maŋamaya maa la nti maa tæma yóyótuyó na má sù Iseyeli Isó Tacaa isentaa si, nyá pæyaló Salómæŋ ká tæyóna kawulaya, na í çaya ma kumte tæó ké ma sæm waali tæ.

³¹ Uena Pasepa hænti wulaw ke ate na í tó si: Hai, tá caa, nyana tætu.

³² Mþóyóle wulaw Tafiti tilaa na pá yaa-i kótólv Satóki, na Isó kuyóyótólv telésólv Natan, na Yoyata pæyaló Penaya na pá kæó. ³³ Na wulaw tæ-we si: I koti yoolaa mpa pa lapa-m naani tæ na í çayasi Salómæŋ ke ma kawulaya kpaŋaya tæó na í pona-i Kihóŋ hite. ³⁴ Tænyaya kótólv Satóki na Isó kuyóyótólv telésólv Natan paa pæli-i nim, na pá kpa-i Iseyeli nyóma wulaw. Uena pá húli tutuyú na pá wiliti si: Salómæŋ, mæ na tætu. ³⁵ Uena mu tæŋ i waali, na Salómæŋ kæó í çaya ma kawulaya kumte tæó, na í tæyó kawulaya ke ma lonte. Inæyi ma kpa-wa Iseyeli na Yuta pæ wulaw.

³⁶ Tænyayæ Penaya çawa si: Isó í kóna mþó. Nyá Caa Isó yóyótæna-ti na nyá næyó. ³⁷ Ue Isó í wæe Salómæŋ waali, isu i ka wæw nyá waali tæ. Na í kusí Salómæŋ nyoyú na pæ kæli-ŋ.

Pa kpa Salómæŋ ke kawulaya

(Kwtæssutv I 29:21-25)

³⁸ Mþóyó Satóki na Natan na Penaya na wulaw tanjaa pa çayasa Salómæŋ ke kawulaya kpaŋaya tæó, na pá pona-i Kihóŋ hite. ³⁹ Uena Satóki kpaŋa nim na hælyúv ke Isó cokæle taa, na í pæli-wæyi Salómæŋ, na í kpa-i wulaw. Mþóyó pa húla tutuyú, uena yølaa tæna wiliti si: Salómæŋ nyana tætu. ⁴⁰ Uena yølaa tæna tv i waali na pá kpeena-i na hæsi, na pá kiisiyina lanjholómle. Halæna tætu nyamsæyi.

Salómæŋ húlyú Atoniya ke suulu

⁴¹ Atoniya na í nyóma pæle pa tæesaya tæyóv, ile pa nu Salómæŋ pa kækote nté. Na Sowapí nu tutuyú, na í pæssi si: Pepe tæó ké icate çukaa na kækote nyala mþó?

⁴² Pa tæŋna yóyótaya ke mþó, ile Apiyataa pæyaló Yonatan tapayale. Uena Atoniya tæmi-i si: Suv, mpi tó, n ke yólv wei i wena nyoyú tæyó. Isæntó tæm kópantó ke n kónaa. ⁴³ Kælena Yonatan si: Aai yoo, tá caa wulaw tæna Salómæŋ ke kawulaya. ⁴⁴ I tæma Satóki, na Natan, na Penaya, na tanjaa si, pá çayasi Salómæŋ ke kawulaya kpaŋaya tæó. ⁴⁵ Na Satóki na Natan pá pæli Salómæŋ ke nim ke Kihóŋ hite, na pá kpa-i wulaw. Tænyaya icate yølaa lunaa, na pá kiisiyina lanjholómle. Mpi pæ çuka icate taa tæyóle. ⁴⁶ Halí Salómæŋ ná tæma kawulaya kumte tæó ké çayale ké. ⁴⁷ Uena wulaw Tafiti wadli nyóma polo na pá sæ-i, na pá tó si: Tá caa, nyá Isó í kusí Salómæŋ nyoyú na pæ kæli isu nyá. I kawulaya í kæli nyá nyæŋka. Uena wulaw hænti Isó ké ateyé i kato tæó. ⁴⁸ Na í tó si: Ma sæe Iseyeli Isó Tacaa, wei i yelaa si má ná ma lonte taa læetólv tæ.

⁴⁹ Tænyayæ sæyóntó kpa Atoniya yølaa tæna, na pá kóli na pá ya yemyem. ⁵⁰ Uena Salómæŋ tæm kpa Atoniya ke sæyóntó, na í polo na í tv kotaya talate ke kþólvúv si, pá taa læeti-i. ⁵¹ Mþóyó pa polaa na pá heeli Salómæŋ si: Nyá tæm kpa Atoniya ke sæyóntó ke sæsæm, na í polo í tv kotaya tælate ke kþólvúv. I tæma si: Ye Salómæŋ ta tuuna si i kaa kv-m, ma kaa lii çæne.

⁵² Næna Salómæŋ si: Ye i hæŋ i ti, pólóvúv kaa tokina-i paa pæçó. Ama ye i laki kalampaaní, isu i sæpa.

⁵³ Mþóyó wulaw Salómæŋ tila yølaa na pá læsi-i tæna. Uena Atoniya polo í hænti Salómæŋ ke ate, uena wulaw tæmi-i si: Kpe nyá tæ.

2

Tafiti kantækaya kuyóyótólv na í sæm

¹ Pæ kpeçetæna wulaw Tafiti sæm, uena í heeli i pæyaló Salómæŋ si: ² Ma wøle pøwa. Mþó tæ, kaasi nyá ti na í lá isu yólv. ³ Tóki Tacaa nyá Isó tæm ke teu. Laki i luyú nyæntó ke tam, na í tæŋæyi i kusæsutó, na i kótóvtólv, isu pa ŋmaas Moisi kiin takólaya taa tæ. Waatv inæyi n ká waa pæ tæna mpi n laki tæ pæ taa. ⁴ Uena Tacaa lá isu i ka su-m tæ si, ye ma piya tæŋna laakali, na pá tæŋæyi ma kusæsutó na lotu kólvmtó, na pa læsaya ssv-i tæm, mþe paa tækæna ma kawulaya ke tam ké ma sæm waali ké Iseyeli taa.

⁵ Pæle pæ paasi, n nyómá nti Seluya pæyaló Sowapí lapa-m tæ. Isæna i kowa Iseyeli yooú nyoyú nyóma Isé pæyaló Apæneæ, na Yetee pæyaló Amasa tæ. Yooú hæw waatv ke i kowa yølaa mþe, na pæ kó i yooú nyoyú. ⁶ Mþó tæ, lana nyá layatv. Taa ye-le-i na í sí sæm kópam. ⁷ Pæ kaasa Kalaati tv Paasilayi pæyaló tæ, tóki pælye teu, na í çalæsæyi-we. Mþóyó pæle pa paasayana maya waatv wei nyá taaló Apæsalam tæyónaya-m tæ. ⁸ Kælaa pæyaló Simeyi wei i we Pahulim ke Pencameæ tætv taa tæ, ilé i tæŋsa-m mpusi ké teu ke kuyakv ŋku ma pukaya Mahanayim tæyó. Pæ waali ké i sæŋa-m Yaataní næyó ke ma mælaya tæ, na má tuuna Tacaa si ma kaa kv-i. ⁹ Pænente taa húli-i suulu. N ké yólv layatv ké. N nyómá isæna n ká lá na paa i kpatølaa tæ, í sí sæm isayam tæ.

Tafiti sæm na í pæyaló læetvúv ke i lonte

(Kwtæssutv I 29:26-28)

¹⁰ Pæ waali ké wulaw Tafiti sæpa, na pá pimi-i timpi pa yaa si, Tafiti tæ tæ. ¹¹ Pusi nule tæcu ké Tafiti tæyó kawulaya ke Iseyeli tæna tæó. I tæyó pusi naatosompæyølaya ke Hepølæŋ, na Yosalem

ke pusi hiu na naanowa na tooso. ¹² Mporoyo Salomwɔn leeta i caa Tafiti lonte na i kawulaya la teu pɔ tu fei.

Atoniya sɔm

¹³ Mporoyo Hakii tu pɔyalɔ Atoniya pola Salomwɔn too Pasepa kin, na Pasepa pɔɔsi-i si: Alaafaya kele? Na i ca si: Ee. ¹⁴ Na i tasa si: Faaci nɔyɔlɔyɔ ma kɔmnaa. Ntena alɔ si: Yɔyɔti.

¹⁵ Ilena Atoniya tɔ si: Ntɔn n nyɔmɔ si mɔ tɔnna kawulaya nke, na maya lseyeli tɔna kraakaya wulav. Ama ma larjaa na pɔ mɔli ma neu tɔɔ. Mpi tɔ, Tacaɔ celɔna-i kɛ. ¹⁶ Pɛnɛntaa ma sɔlɔmɔyɛ-ɲ polɔ. Ile taa pɛ-m-wi. Alɔ si yɔyɔti. ¹⁷ Mporoyɛ si: Heeli wulav Salomwɔn si i ha-m Sunem tu Apisaki na mɔ lɔ alɔ. Ye nyaa yɔyɔtɔna i kaa kisi. ¹⁸ Ilena Pasepa tɔ si: Pɔ we teu, maa heeli-i.

¹⁹ Mporoyo Pasepa pola wulav kin si i heeliyi-i Atoniya tɔm. Wulav na-i, ilena i kɔli na i sɛnɛ-i, na i hɛnti-i atɛ. Ilena i mɔli i kumte tɔɔ. Na pɔ su toto kɛ kawulaya kpɛlaya, na wulav ntɔyɔn tɔ na toto caya. ²⁰ Ntena toto si: Ma kɔma-ɲ natɔlɔyɛ sɔlɔmɔyɛ ke pɔcɔyɔ, taa kisina-m. Salomwɔn si: Hai, nyaa sɔlɔmi, ma kaa kisi. ²¹ Mporoyɛ si: Yele na nyɔtɔ Atoniya kraɔa Sunem tu Apisaki.

²² Mporoyɛ Salomwɔn si: Pepee? Pepee tɔɔ kɛ nyɔ caa si i kraɔa-i? Anha, ile sana n ka sɔlɔmaa si mɔ cɛle-i kawulaya. I kɛ ma taalɔ ke te. Mpi Apiyataa na Sowari pa kooliyi tɔyɔle.

²³ Tɔnɔyale wulav Salomwɔn yɔyɔtaa na i tuu si: Ye ma ta kɔ Atoniya ke tɔm tɔnɛ tɔ tɔɔ, Tacaɔ i kɔ-m. ²⁴ Ma tuuna Tacaɔ wei i tɔ mɔ na ma tɔyaya nyɔma ke kawulaya, na i leeti-m ma caa lonte tɔ si, isu sanja ma kɔwa Atoniya. ²⁵ Ilena Salomwɔn tili Yoyata pɔyalɔ Penaya na i kɔ Atoniya.

Salomwɔn tɔyɔnɔyɛ Apiyataa ke Yosalem

²⁶ Ye Apiyataa, wulav heela ileyɛ si: Kpe nyɔ tɛ Anatɔti. N mɔna sɔm yaa, ile ma kaa kɔ-ɲ sanja kɛ. Mpi tɔ, n paasɔna Iɔ atakaa kɛ ma caa Tafiti waatu taa. Halɔ nyɔ na ma caa Tafiti i tɔyɔna pɔ wahala.

²⁷ Mporoyo Salomwɔn lɔsa Apiyataa ke kɔtɔyɔ tɔmlɛ taa. Ilena pɔ la isu Tacaɔ ka yɔyɔtɔyɔ Ilii tɔyaya nyɔma tɔɔ kɛ Silo tɔ.

Salomwɔn yɛlaa na pɔ kɔ Sowari

²⁸ Waatu wei Sowari nuwa Atoniya sɔm na Apiyataa tɔyɔnɔyɛ, ilena i se na i suv Iɔɔ cɔkɔle taa, na i tɔ kpɔlɔyɔ ke kɔtaya tɔlatɛ kin. Mpi tɔ, i ka we Atoniya tɔɔ kɛ. Ama i taa tɔɲ Apɔsalɔm kɛ. ²⁹ Ilena pɔ tɔyasi wulav si Sowari suv Iɔɔ cɔkɔle taa, na i tɔ kpɔlɔyɔ ke kɔtaya tɔlatɛ.

Ntena wulav tili Yoyata pɔyalɔ Penaya si: Polo na n kɔ-i.

³⁰ Penaya polaa, ilena i tɔ Sowari si: Wulav tɔma si n lu. Ntena Sowari si: Hai, cɛneyɛ ma caa si mɔ si.

Mporoyo Penaya mɔlaa na i heeli wulav ke nti Sowari yɔyɔtaa tɔ. ³¹ Kelena wulav si: Polo na n kɔ-i tɔna isu i yɔyɔtɔyɔ tɔ, na n pimi-i. Ile n keela mɔ na ma caa tɔyaya ta nyɔyɔ tɔɔ kɛ yɔlaa mpa i kɔwa mɔsɔn tɔ, pa mpusi kele. ³² I nyɔyɔ taa kɛ Tacaɔ kɔ mɛɲna yɔlaa kɔpama naale wei i kɔwa tɔ pa sɔm tɔm. Paa lseyeli yoolaa wulav Apɔnɛɛ, na Yuta yoolaa wulav Amasa. ³³ Mpe un pa sɔm tɔm kɔ mɔli Sowari na i piitim nyɔma pa nyɔɔn taa kɛ tam tɔɔ kɛ. Ama Tacaɔ kɔ yele na Tafiti lɔlɔyɔ nyɔma, na i tɔyaya nyɔma mpa paa leetɔyɛ i kawulaya taa tɔ, pɔ heesi tam tɔɔ.

³⁴ Mporoyo Penaya kɔwa Sowari na i kpeena-i i cacaku tɛɛ, na i pimi-i. ³⁵ Ilena wulav kra Penaya ke yoolaa wulav ke Sowari lonte. Na i kra Satɔki ke kɔtɔlɔ ke Apiyataa lonte.

Salomwɔn yɛlaa na pɔ kɔ Simeyi

³⁶ Mporoyo koyaku nakoli wulav yaa Simeyi na i tɔm-i si: Nma tɔyaya ke Yosalem taa na n caya. Pɔ fei si n lu si n puki tiili. ³⁷ Ye koyaku nku pɔ cɔpa-ɲ na n lu, na n tɛsi Setɔlɔn lɔɔ, na n hika mpi, n yapa.

³⁸ Ntena Simeyi si: Hai, tɔ caa wulav, maa la isu n yɔyɔtɔyɔ tɔ.

Ilena Simeyi caya Yosalem taa na pɔ leeli. ³⁹ Pusi tooso sikaa, ilena Simeyi tɔmlɛ nyɔma naale se na pɔ polo Kati wulav Maaka pɔyalɔ Akisi tɛ. ⁴⁰ Waatu wei Simeyi nuwa si i tɔmlɛ nyɔma we Kati, ilena i kpeeli i kraɲaya na i polo i tɔmlɛ nyɔma waali na i kɔna-we. ⁴¹ Mporoyo pa tɔyasa Salomwɔn si Simeyi pola Kati na i kɔɔ. ⁴² Ntena wulav yaa-i na i pɔɔsi-i si: Isu mɔ kisina-ɲ tɔsɔyasaɲ, na mɔ yele na n tuuna Tacaɔ si, ye koyanƙu n luwa na n polo tiili n kɔ si na? Halɔna n cɔ-m si, pɔ we teu n nuwa? ⁴³ Pepee tɔɔ kɛ n ta tɔki nyɔ tuunav na n kpeena nti mɔ kisina-ɲ tɔ? ⁴⁴ N nyɔmɔ nyɔ taa kɛ isayatu nti n lapa ma caa Tafiti tɔ, Tacaɔ kɔ leetɔna-ɲ. ⁴⁵ Ilena i kooli maya kɔpantu na i su Tafiti tɔyaya ke tam tɔɔ.

⁴⁶ Mporoyo wulav kusa Penaya na i kɔ Simeyi.

Ilena kawulaya nɔɔ suv tɔɲ sɔɔsɔyɔ ke Salomwɔn niɲ taa.

3

¹ Mpróyó Salóməŋ kpaɣa Icipiti wulaw pɛɛlɔ. ɪlɛna akpaɣalɛ ntɛ tɛ kprɛnti awulaa mpɛ pa naale. Ntɛna Salóməŋ pona alv ɪni na í sɪ-ɪ Tafiiti tɛyɛ Yosalem. Haləna í tɛsɪ kawulaya tɛyaya, na Iso tɛsɛɛlɛ na ɪcatɛ kolɪŋa kɛ ɪŋmaɔ.

²⁻³ Salóməŋ ka sɔɔla Tacaa kɛ na í tɔŋɛyɪ ɪ caa Tafiiti ɪkpaɛ. Paa na mpɔ tɔ, lona paɣalɛ taa kɛ ɪ na yɛlaa pa lakaya pa kɔtasi kɛ waatu ɪni. Mpi tɔ, pa ta ɪŋmata Tacaa kɛ ɪ tɛsɛɛlɛ.

Salóməŋ səlɔməyɪ Iso kɛ ləmayasɛɛ
(*Kɔtɔsɔtv II 1:2-13*)

⁴ Mpróyó kuyaku nakoli Salóməŋ pola Karawəŋ kɛ kɔtaɣa lapɔ. Tɛtv tɛna taa kɔtaɣa tɔlatɛ sɔsɔɛlɛ ntɛ tɛna. Halɪ Salóməŋ lapa tɛnaya kɔtaɣa ɪka kɔkɔ lusa ka tɛna tɔ. ⁵ Karawəŋ tɛnaya Tacaa lu Salóməŋ tɔ kɛ ahoɔ kɛ toosee taa, na ɪ tɔmɪ-ɪ sɪ: Səlɔmɪ-m mpi n caa tɔ.

⁶ Ntɛna Salóməŋ sɪ: Kɔpantu sɔsɔntɔ kɛ n lapa ma caa Tafiiti, kɛ timpi ɪ tɔŋa tampana na lotu kolɔmtɔ, na í laki kɔpantu tɔ. Halɪ n ha-ɪ apalɔpɛyaya, na kɛlɛ ká lɛɛtɪ ɪ lonɛ taa, ɪsɪ pə wɛw sanɔ ɪsɛntɔ tɔ. ⁷ Hai ma Iso Tacaa, maɣalɛ n kpaɣaa na ɪ lɛɛtɪ ma caa lonɛ taa. Anɪ ma kɛ pɛyaya kɛ na hɛlɔm na nɔɣɔ. ⁸ Pɛyɛlɛ nyá yɛlaa kulɔsaa mpa pa tɔ ma tɔki kawulaya tɔ, pá wɛ tuutuuma kɛ pa fɛi kalɔyɔ. ⁹ Mpu tɔ, ha-m layatu, na kɔpantu na ɪsayaɔ pə cɛkənaɔ. ɪlɛna má pɛsɪ na má paasəna nyá yɛlaa samaa tuutuuma ɪnɛ.

¹⁰ Mpróyó Tacaa lanɛ hɛɛna Salóməŋ səlɔmɔyɔ ɪkɔ. ¹¹ Ntɛna í tɔ sɪ: Timpi n səlɔma layatu sɪ n tɔŋɛyɛna tampana, n ta səlɔmɪ weesuɣu kɔtaɣalɔyɔ, yaa wɛnaɔ, yaa nyá kolontunaa í sɪ tɔ. ¹² Maa tu-ɪ layatu na nyəm mpi too nɔɣɔlɔ ta hikita tɔ. Páɔs nɔɣɔlɔ kaa tasa-wɛyɪ hikuyɔ tɔ. ¹³ Pɛlɛ pə paasi, maa ha-ɪ mpi n ta səlɔmɪ tɔ. Wɛnaɔ na teeli, wulaw nɔɣɔlɔ ɪ kaa nɔɣəsəna-ɪ, haləna nyá sɛm. ¹⁴ Ye n tɔŋ ma mpaɔŋ taa, na n tɔka ma kɔtɔtɔtɔ na ma kɔsɛsɔtɔ, ɪsɪ nyá caa Tafiiti, ɪɛ maa yɛlɛ na nyá weesuɣu taɣali.

¹⁵ Salóməŋ fema, ɪɛ sɛsɛ toosee ntɛ. ɪlɛna í mɛlɪ Yosalem, na í lá ɪ waali nyáma tɛnaya acima.

Salóməŋ huɔkəna ləmayasɛɛ

¹⁶ Mpróyó kuyaku nakoli apalaa tɛna alaa napəli pa pola wulaw tɛyɛ naale. ¹⁷ ɪlɛna pa taa lɛlɔ tɔ sɪ: Hai, má la-ɪ kaafala tí caa. Ma na alv ɪnɛ tɔ wɛnna tɛyaya kulɔmɔyaya taa, na má lɔlɪ apalɔpɛyaya. ¹⁸ Kuyɛɛɪ naalɛ tɛɛwa, ɪlɛna ɪni í lɔlɪ apalɔ tɔtɔ. Na ta naalɛ tɔ wɛɛ mpɔ. Krai tu nɔɣɔlɔ ta sɔsɪ ta tɔ. ¹⁹ Mpróyó ɪ hɛnta ɪ pɛyaya tɔ kɛ ahoɔ na ká sɪ. ²⁰ ɪlɛna í kpaɣa ma pɛyaya na í husɪ ɪ kɔŋkɔŋ taa, na í husɪ kɔsɔpaya kɛ ma kɔŋkɔŋ taa, na máa tɔŋna tom. ²¹ Pə nyaalaa sɪ má cɛlɛyɪ pɛyaya kɛ hɛtɛ, ɪlɛna má maɣana sɔtv. Ma nyəna-kɛyɛ teu, ɪlɛna má cɛkəna sɪ pə taya ma nyəŋka.

²² Tɛnayaɛ alv lɛlɔ sɪ: Aai yoo, ma pɛyaya ntɛ weesuɣu nyəŋka, nyá nyəŋka ntɛ kɔsɔpaya.

Ntɛna kancaalaya nyəŋ sɪ: Pɔpɔtv kɛ. Nyá pɛyaya sɔpəna, ma nyəŋka ntɛ weesuɣu nyəŋka.

ɪlɛna pá naali mpróyó hɔm kɛ wulaw ɪsɛntaa tɛna. ²³ Ntɛna wulaw tɔ sɪ: Lɛlɔ ná tɔŋ sɪ, ma pɛyaya ntɛ weesuɣu nyəŋka, nyá nyəŋka ntɛ kɔsɔpaya. ɪnɛ ɪlɛ sɪ, pɔpɔtv kɛ, nyá pɛyaya ntɛ kɔsɔpaya, ma nyəŋka ntɛ weesuɣu nyəŋka. ²⁴ Tɔv, ye mpɔ í kəna-m layatɛ.

Pa pona wulaw kɛ layatɛ, ²⁵ ɪlɛna í tɔ sɪ: ɪ faɣa weesuɣu nyəŋka kɛ calɪ na í tala-wɛyɛ hɔɣɔlɔyɔ hɔɣɔlɔyɔ.

²⁶ Tɛnayaɛ pə lapa weesuɣu pɛyaya too taa kɛ pulɔyɔ ɪ pɛyaya tɔm, na í tɔ sɪ: Hai, wulaw cɛɛ-ɪ pɛyaya ɪkɛ, taa kɔ-kɛ.

Ntɛna alv lɛlɔ sɪ: Yɛɛ, sɛtɪ-kɛ, na ta naalɛ tɔ lanɪ.

²⁷ Mpróyó wulaw sɪ: ɪ cɛla kancaalaya nyəŋ kɛ pɛyaya, í taa kɔ-kɛ, ka too kɛɛ.

²⁸ Mpróyó ɪsɛyɛlɛ nyáma tɛna nu wulaw huɔlɛ ntɛ, na pá ná sɪ, Tacaa tu-ɪ layatu, na í tɔŋɛyɪ tampana na í huɔkəna. ɪlɛna pá nyaŋna wulaw.

4

Salóməŋ tayanəyɪ ɪ kawulaya

¹ ɪsɛyɛlɛ tɛna tɔ kɛ wulaw Salóməŋ tɔkaya kawulaya. ² ɪ waali nyáma hɛla na pa tɔma ntɔ. Satɔki pɛyálɔ Asaliya kɛɛ kɔtɔlɔ. ³ Sisa pɛyálɔ ɪlɪhɔlɛfɪ na Ahiya pɛɛyɛɛlɛ takɔlasɪ ɪmaalaa. Ahiluti pɛyálɔ Yosafati kɛɛ takɔlasɪ silɔ. ⁴ Yoyata pɛyálɔ Penaya kɛɛ yoolaa wulaw. Satɔki na Apiyataa kɛɛ kɔtɔlɛaa. ⁵ Natan pɛyálɔ kancaalaya nyəŋ Asaliya kɛɛ kɔmatanɔaa nyɔyɔ tu. Naalɛ nyəŋ Sapu kɛɛ wulaw kɔpaɣalɔ. ⁶ Ahisaa kɛɛ kawulaya tɛyaya nyɔyɔ tu. Apita pɛyálɔ Atonilam kɛɛ tɔlasɪ tɔma nyɔyɔ tu.

⁷ Salóməŋ ka wɛna kɔmatanɔaa nyɔyɔ nyáma kɛ naanɔwa na naalɛyɛ ɪsɛyɛlɛ tɛtv tɛna taa kɛ. Pə wɛɛ sɪ paa wɛi í cɛla wulaw na ɪ kawulaya tɛyaya nyáma pa ɪsɔtv kolɔm tɔŋnaya kɛ pɛnaya taa.

⁸ Halɪ pa hɛla na pa tɛtvnaa hɛla ntɔ. Huuu pɛyálɔ kɛ ɪfɔlayim pɔɔŋ taa. ⁹ Teke pɛyálɔ kɛ Makati, na Saaləpim, na Pɛtɪ-Sɛmɛsɪ, na ɪlɔŋ-Pɛtɪ-Hanaŋ tɛtv taa. ¹⁰ Hɛsɛtɪ pɛyálɔ kɛ Alupotɪ ɪcatɛ taa. ɪlɛ ɪ ka tɛnna Soko na Hɛfɛɛ tɛtv tɛna. ¹¹ Apinatapɪ pɛyálɔ ka tɛnna ntɛyɛ Tɔɔv pɔɔŋ hɔɣɔlɔyɔ tɛna. ɪlɛ ɪ ka kpaɣana Salóməŋ pɛɛlɔ Tafa. ¹² Ahiluti pɛyálɔ Paana ka tɛnna Taanaki, na Mekito, na Pɛtɪ-Seyan tɛtv tɛna. Hɔɣɔlɔyɔ ɪkɔ kɔpɔtəna Saatan kɛ Sisilee tapɔyɔ tɛɛ kɛ pə kpaɣav Pɛtɪ-Seyan tɔ,

na pé polo Apéeli-Mehola, haléna Yókəneyam. ¹³ Laməti tu Kεpεε pəyalu ka tənna Kalaati tetu tənna, na Manasee pəyalu Yayii acalisi tənaya Kalaati tetu taa, na Aləkəpi həyoluyu ke Pasan, na pə koloosi acalεε səsəəna nutoso, wena pa təkə nyəyətə kuseemtu tə. ¹⁴ Itoos pəyalu Ahinatari tənna Mahanayim tetu. ¹⁵ Asimaati tənna ntεye Nefətali tetu, ilé i kraya tətəyə Salbmənj pεelə lelu Pasəmati. ¹⁶ Husayi pəyalu Paana tənna Asee na Peyaləti pə tetu. ¹⁷ Paluya pəyalu Yosafati tənna ntεye Isakaa tetu. ¹⁸ Ila pəyalu Simeyi kele Pencamee nyantu. ¹⁹ Ulii pəyalu Kεpεε kele Kalaati tetu na pé kpenna Amolii nyəma wulaw Sihon, na Pasan wulaw Oki pa tetu. Pécsé pé kaasi kumatənjnaa nyuytu tə lelu ke Yuta tetu taa.

²⁰ Yuta na lseyeli pə yəlaa ka wε pəyale ké isu kanyəha, na pá təkə na pá nyəkə na pa lanja heewa.

5

¹ Salbmənj ka ηmakələna tetu tənaya waatu inu. Pə krayaw Ifələti pəyə, na pé yoosina Filiisi nyəma tetu, haləna Icipiti tetu tonja tə. Na tetu nti tə nyəma feləyi Salbmənj ke lampuunaa, haləna i səm.

² Paa ifemle nte təyənaya ηka Salbmənj na i təyaya nyəma pá təkə təyəl. Mələm konyaaləm tənənnaa pəyələyafεi naanəwə, na mələm kukpəsəm ke tənənnaa pələfεi hiu. ³ Na naan wei pa tu təyənaya kopənjka na i lá nim təyə naanəwə, na naan wei pa ləsa ntiyile taa təyə hiu, na heen ke nūnəwə (100). Pécsé pé kaasi namənj waanə waanə ke təm tooso, na kampee kopəna.

⁴ Salbmənj ηmakələyana pəyə Ifələti ilim tətəle tetu tənna. Pə krayaw Tifəsa na pé polo Kasa tə, na pa awulaa tənna. Ilena i cayana i təyi tətənna mpa pa cənna-i tə pa taa. ⁵ Yuta na lseyeli nyəma tənna ka cayana pa təyi, na paa wei i haləyi tuj wei pa yaa si lesənjnaa na fikinaa təyə isəna i caaki tə, haləna Salbmənj səm.

⁶ Salbmənj ka wena yoou keekənnaa krayanənj ke iyisi nule (40000) na krayanənj kucacayan ke iyisi naanəwə na naale (12000).

⁷ Kumatənjnaa nyuytu nyəma naanəwə na naale ka paasayanana wulaw təyaya təyənaya təm. Paa wei na i isətu, pulə taa lanjə. ⁸ Pa kənjayana təyənaya pεe, na camtu ke krayanənj, na tala wena a lakə təma təyə timpə wulaw ka wεε təyə teitei ké isu paa keesa-wε tə.

Salbmənj tεe yəlaa tənaya ləmayasεe

⁹ Mpyóyó Isə ha Salbmənj ke nyəm na layatu səsəəntu na i nyi yaasinaa ke waanə waanə, pə fεi kaluyu. ¹⁰ I ká kəla ilim təlule təə laalupunaa na Icipiti nyəma tənaya nyəm ké. ¹¹ I na yulu nəyələ pa taa keesəyi nyəm. Hal i tεe Isələhi tu Itan na Mahəəli pəyalaa Həman na Kaləkəli na Taata. I hətε yaawə piitimnaa mpa pa cənna-i tə pa taa ké. ¹² Atuwa iyisi toosojo (3000) Salbmənj tukaa na i lu yontunaa iyaya (1000). ¹³ Salbmənj yəyətə tuj səsəənj kəpampənj təm, na i kpenna nyulisi nsi si nyəkə kutuluj kila tə si təm na i yəyətə. Na i yəyətə tala, na taale wontu, na sumasi na atε nyamanyamanaa na tiina pə təm. ¹⁴ Antulinya awulaa yəlaa tənna kənjaya ké na pá nukə Salbmənj nyəm təm.

Isə təsεε ηmav təm tayənyuy
(Kutəsəstə II 2:2-15)

¹⁵ Tiini wulaw Hilam nuwa si Salbmənj ke pa kpa kawulaya, na pá lεeti i caa Tafiiti lonte, ilena Hilam tili i waali nyəma si pá sεε-i. Mpi tə, i ceu nté Tafiiti. ¹⁶ Mpyəyle Salbmənj tilaa na pa heeli Hilam si:

¹⁷ Ma caa Tafiiti ta pəsi na i ηmá Isə Tacaa ke təsεεle. Mpi tə, i kolontunaa ka tama-i ké, na pá yookina-i tam. Haləna Isə yele na i kəli-wε. ¹⁸ Ama pənente ma Isə Tacaa yelaa na ma heesi pə tənna pə taa. Ma fεi kolontu, pécsé mpusi nəyələ i fεi. ¹⁹ Hal i ma mayasi ma taa si maa ηmá Isə Tacaa ke təsεεle. Mpyóyó Isə ka heela ma caa si: Nyá pəyaya ηka kaa lεeti nyá lonte tə ηke kaa ηmana-te. ²⁰ Mpu tə, yele na ma təmle nyəma mayana nyá nyəma, na pá seti-m tuj səsəənj wei i wε Lipan tə. Ilena n heeli-m isəna maa fεli nyá təmle nyəma tə. Mpi tə, nəyələ ta nyi tuj setuyə, isu Fenisii nyəma pεe.

²¹ Hilam nu mpu, ilena i lanjε hələm si səsəm na i sa Isə si: Tacaa kele teeli tə. Inu i hana Tafiiti ke pəyaya nyəntu inε si, i təyə kawulaya. ²² Ilena i tili na i heeli Salbmənj si:

Ma nuwa nti n tilaa si pá heeli-m tə. Maa la teitei isu n caa təyə tuj səsəənj inu i təm taa. ²³ Ma təmle nyəma ká kraya-i na pá tiina tənku nəyə. Uε keesi-m timpə n caa-i tə. Na má tə-i ləm taa, na i tala tənna, ilena n kraya. Mpi ma caa si n fεli-m təyələ ma kawulaya təyaya nyəma təyənaya.

²⁴ Mpyóyó Hilam hawa Salbmənj ke tuj səsəənj kopənj inəyi isəna Salbmənj caaki tə. ²⁵ Ilena Salbmənj náa haaki-i paa pənaya ηkaya təyənaya pεe ke tənənnaa ke iyisi naatoso (6000) na olifinaa nim kupam ke liitilinaa iyisi pələfεi naanəwə (8000).

²⁶ Tacaa ka hawa Salbmənj ke nyəm ké isu i ka heeluyu-i tə. Ilena heesuyə kəə i na Hilam pa heku na pá pεeli nəyə.

Salwoməŋ tayana təlası təma
(*Kvtəəsətv II 1:18; 2:1,16-17*)

²⁷ M̄p̄óyó Salwoməŋ ləsa lseyeli nyóma təna taa ké təmlə lataa ké yələa iyisi hiu na naanowa (30000). ²⁸ Na pá puki Lipan ké yələa iyisi naanowa naanowa (10000) ké isətv isətv, na pá laki təmlə ké pa nyəyɔ tɔ Atonilam kiŋ. Ulena pá kpeŋ pa tɛyɛ isətvəna naale naale na pá heesəyɔ. ²⁹ Pə kaasa səyəllaa ké yələa iyisi nutoso na naanowa (70000) na pəe saakəllaa ké yələa iyisi nunaasa (80000) ké puyɔ taa. ³⁰ Pə́cɔ́ pə́ kaasi kumatəŋnaa səsaa waali nyóma ké iyisi tooso na ŋmənuyɔ na nunowa (3300). Salwoməŋ ka suna-we sɪ pá feŋyɪ təmlə nyóma təw. ³¹ M̄p̄óyó wulaw təma sɪ pá ləsi pəe səsəəna kɔpana nna pa saakaa tɔ, na pá suna ləw təsəele kite. ³² M̄p̄óyó Salwoməŋ təmlə nyóma, na Hilam təmlə nyóma, na Pipələsɪ ɪcətə nyóma pá saaka pəe anɪ na kpeŋkpolonaa mpa paə ŋmana ləw təsəele tɔ.

6

Isə təsəele ŋmav
(*Kvtəəsətv II 3:1-14*)

¹ M̄p̄óyó Salwoməŋ caala ləw təsəele ŋmav təmlə ké lseyeli nyóma ɪcipiti taa luw pənaya nasəle na nunaasa (480) nyəŋka taa. Salwoməŋ kawulaya pənaya liyiti nyəŋka nté na isətvəna naale.

² Kutuluyɔ ŋku Salwoməŋ ŋmá Tacaə tɔ kɔ tayaləŋ we məetələnaa hiu na naanowa, na kɔ wan ké məetələnaa naanowa, na kɔ kɔŋkoloməŋ ké məetələnaa naanowa na kakpasɪ. ³ Nan səkpeluyɔ ŋku n takɪ na pə́cɔ́ n tɛ ləw təsəele məyamaya taa tɔ, kule kɔ tayaləŋ we məetələnaa naanowa ké teitei isɪ ləw təsəele wan wev tɔ. Na kɔ wan təw ké məetələnaa kakpasɪ. ⁴ Na pá tɔ kɔ pətəlee ké nyəyətv. ⁵ M̄p̄óyó ɪ maləsəna ləw təsəele, na ɪ nan lələ nyəŋku koloosi na awalɪ təw ké atə na isə kutuluyɔ na pə́ cəw. Kɔ kutuluyɔ we naale, atə nyəŋku paasi. ⁶ Atə na isə kutuluyɔ atə nyəŋku wan we məetələnaa naale na həyoluyɔ. Kancalaya nyəŋku ké məetələnaa tooso. Pə́ təw nyəŋku ké məetələnaa tooso na həyoluyɔ. ləw təsəele koluyə yasəlaya fɛɪ kolumaya. Ka yasəla pə́ tɛ ké na ká ŋmukəna isə. Pa ŋma-kɛyɛ m̄p̄óyó na pá səkəyɪ sɪ pá hiki lona wena a taa paə tənɪ atə na isə kutuluyɔ patanaa kpatəŋ tɔ. ⁷ Paa təma pəe wena pa ŋmaakayana ləw təsəele ké mpu tɔyɔ saakuyɔ ké. Pə́ təw ké pa ta lana laale, yaa maalətoo, yaa nyəyəluyɔ nakuluyɔ ŋmav waatu. ⁸ ləw təsəele ilim m̄p̄ətəŋ təw ké atə na isə kutuluyɔ atə nyəŋku nənəəsɪ ka wɛnnaa. Na tənaya pa lapa atə na isə kutuluyɔ ɪnɪ ɪ təkpaɛ nte yulə kraakɪ na ɪ cəwki kilikite tɔ. ⁹ Pa təma-ɪ ŋmav, ulena pá tɔ ɪ patanaa ké tɔŋ kɔpan kpeŋkpelasɪ. ¹⁰ Atə na isə kutuluyɔ ŋku pa maləsəna ləw təsəele koloosi ké mpu, na pə́ cəw tɔ, kɔ kɔŋkoloməŋ ka we məetələnaa naale na həyoluyɔ həyoluyɔ. M̄p̄óyó pa təna patanaa kpatəŋ ké ləw təsəele koluyə tɔ.

¹¹ M̄p̄óyó Tacaə təma Salwoməŋ sɪ: ¹² Isɪ n ŋmaakuyɔ-m ləw təsəele tənə isəntə tɔ, ye n təŋa ma kiŋ, na n̄ təkəyɪ ma kɔtvətv, na ma kəsəsitv, maa la-ŋ nti maa sɪ nyá caa Tafiti tɔ. ¹³ Maa kəw na má caya ma yələa lseyeli nyóma hekv, ma kaa la-we.

Isə təsəele taa tayanuyɔ

¹⁴ Pa təma ləw təsəele ŋmav, isɪ Salwoməŋ ká kəsəyɔ-we tɔ. Ulena ¹⁵ pá matɪ kpeŋkpelasɪ ton nyənəsi ké kutuluyɔ koloosi təw na pə́ taa təw ké pə́ krayaw atə na pə́ yoosina pata tɔ, na pá pə́-sɪ tətəyɔ atə. ¹⁶ Ulena pá cəsi ləw təsəele ké məetələnaa naanowa na pá kaya kpeŋkpelasɪ ton nyənəsi sɪ pa sukɪ ləw atakaa. Ulena pá ha tənaya hətə sɪ təcayalə kate taa kate nyəntə. ¹⁷ Ulena pə́ kaasi ləw təsəele məyamaya ké məetələnaa hiu. ¹⁸ Kpeŋkpelasɪ ton nyənəsi tike waasəna ləw təsəele taa təw. Pu naaki pəe wena pá ŋmana-tə tɔ. Ulena pá ləsi kpeŋkpelasɪ təw ké yaayənaa na tɔŋ nudi ɪ pəe fotoonaa. ¹⁹ Ulena pá tayani kate taa kate təcayalə n̄tɛ sɪ pa sukɪ ləw atakaa. ²⁰⁻²¹ Kutuluyɔ ŋku kɔ tayaləŋ na kɔ wan ka we məetələnaa naanowa naanowa ké. Na pá pə́ wula ké kɔ taa, na ləw təsəele taa tətɔ. Ulena pá kaya wula alukpala ké kɔ nəyɔ. Na pá sɪ tənə tətəyɔ kətaya tətəle nte pa kama taasi na pá waasi-tɛyɛ wula tɔ. ²² ləw təsəele tənə na kətaya tətəle ké pa pə́wa wula.

²³⁻²⁶ M̄p̄óyó pa saaka tɔyɔ ŋku pa yaa sɪ Olifi tɔyɔ isətəaə tanlaa mpa pa yaa sɪ Selupɛŋnaa tɔ pa lɛsəŋ naale na pə́ kɔŋkoloməŋ ké məetələnaa kakpasɪ sɪ pa sukɪ ləw atakaa cələ. Paa wei ɪ keŋ naale tayaləŋ kpeŋtəyɪ məetələnaa kakpasɪ kakpasɪ. ²⁷ M̄p̄óyó pa su-weyɛ kate taa kate kutuluyɔ hekv taa, na pá hɛtɪ pa keŋ na pa kənəəsɪ naale sulɪ hekv taa. Na ɪnɛ ɪ nyəŋka yoosina kutuluyɔ na cənə, na ɪnɛ na cənə. ²⁸ Ulena pá waasi-weyɛ wula.

²⁹ M̄p̄óyó pa ləsa isətəaə tanlaa, na paŋ fotoonaa na yaayənaa ké kutuluyɔ koloosi tənə taa na sɪ waali. ³⁰ Na pá waasi wula ké ləw təsəele na kate taa kate təcayalə pə́ atə.

³¹ Ulena pá saaki Olifi tɔyɔ ké ləw atakaa kutuluyɔ nənəyɔ kampv ké kətəkəŋ naale. Paa saaka-ɪ tuusola kakpasɪ ké, na ɪ we isəntaa na isətəaə təw. ³² M̄p̄óyó pa ləsa ɪ təw ké isətəaə tanlaa, na paŋ fotoonaa, na yaayənaa, na pá waasi isətəaə tanlaa na paŋ ké wula. ³³ Tɔyɔ ŋku ɪnɪ tətəyɔ pa saaka ləw təsəele kampv. Ule tuusola liyiti tike ké pa tɔ ɪlé. ³⁴ Kətəkəŋ naaleye pa saaka-ɪ. Paa kətəkuyɔ ŋku kɔ kpiliyɪ təm naale. ³⁵ Ulena pá ləsi pə́ təw ké isətəaə tanlaa, na paŋ fotoonaa na yaayənaa, na pá waasi pa təw ké wula.

³⁶ Pə waali ké pa ημά Ισο təseele taya koluja na pəe kusaakee loosi tooso, na kpenkpelasi ton nyənsi ke looŋa kolumaya na pə cəə na pə tá.

³⁷ Salbməŋ kawulaya pəŋaya liyiti nyəŋka ke pa isətu naale nyəŋ taa ké pa si Tacaa Ισο təseele kite. ³⁸ Salbməŋ kawulaya pəŋaya naanəwa na kulumaya nyəŋka isətu pəlefei naanəwa nyəŋ taa ké pá tēesa Ισο təseele ηmau. Na tə we teitei isu paa kēesa-wəye tə təm tə.

Ισο təseele ηmau pusi krenta naatosompəyolaya nté.

7

Salbməŋ kawulaya təyaya ηmau

¹ Mṛóyó Kutuluyu ηmawa i maɣamaɣa i təyaya. Pusi sika naanəwa na tooso, ile i tema-keɣele. ² Kutuluyu ηku pa yaakaya si, Lipaŋ hətuyə təyó Salbməŋ caaləna ηmau. Ku taɣaləŋ we meətələnəa nule na naanəwa na ku waŋ ke meətələnəa hiu na kakpasi. Ku koŋkoluməŋ ke meətələnəa naanəwa na kakpasi. Paa tema ku pata kpenkpelasi ton nyənsi na tesikasi kəpaŋsi ke loosi liyiti təyó pa yaakaya-kuɣu mṛu. ³ Kpenkpelasi ton nyənsi nule na kakpasi ke pa kaɣaa, ilena pá tənɪ pata kpatəŋ. Paa looŋa ŋkaya kpenkpelasi naanəwa na kakpasi, na sí lu loosi tooso na sí tənəa tesikasi təə. ⁴ Pə kaasi na pá tɔl pətəlee loosi tooso ké kutuluyu ηku ku kəŋkəməŋ naale təə, na á nyənəɣi təma. ⁵ Ilena pá tólɪ ku kəŋkəməŋ naale təə ké nənənəsɪ kootanaa nyənsi ke tooso tooso na sí nyənəɣi təma.

⁶ Ilena pá ηmá akelenaa kutuluyu na ku taɣaləŋ ke meətələnəa hiu na kakpasi, na ku waŋ ke meətələnəa naanəwa na kakpasi. Ku na ku akelenaa na ku sakaya. Ku we ké isu kutuluyu ηku pa yaa si Lipaŋ hətuyə tə.

⁷ Mṛóyó pa ηmawa kawulaya kraaŋ tətə. Təŋaya Salbməŋ huɔkaya təm na í hólóyɪ tampana. Ilena pá pə ku tənaya kpenkpelasi ton nyənsi, ke pə kraɣav ate tə, na pə yoosina pata.

⁸ Pa ηmawa i kutuluyu kusosusu ke mṛóyó teitei ké Lipaŋ hətuyə kutuluyu waali na waaw ləŋku taa.

Ilena Salbməŋ ηmá kutuluyu ləŋku ke mṛóyó teitei ké i alə Icipiti wulav pəelə.

⁹ Pəe kusaakee kəpampəna ke pa ηmawa pə tənaya mṛu, na pə koloosi ke too kite tēe haləna ku imaale. Pa saaka-yəye a taa na a waali ké teitei ké isu paa kēesa tə. ¹⁰ Kukpaməŋ kuɣaŋ wei i taɣaləŋ we meətələnəa kakpasi kakpasi na liyiti liyiti təyó pa suna kite. ¹¹ Ilena pá ηmana pəe kusaakee na kpenkpelasi ton nyənsi. ¹² Ilena pá ηmá koluja səsaya na pəe loosi tooso, na kpenkpelasi looŋa ke teitei isu pa ηmau taya ŋka n takɪ na ŋ teləsɪ Ισο təseele taa tə, na pə taa təə koluja.

Koolu Hilam təma (Kətəsətu II 2:12-13)

¹³⁻¹⁴ Koolu nəɣəlbɪ i ka wenna na pá yaaki-sɪ Hilam, i caa ke Tiɪi tɔ, na i too ke Nefətali kpekəle taa tɔ, ile i too inɪ i ka ké leelu. Apəlbɪ inɪ i ka nyəmá nyəɣətu kəsəemtu lupu ke teu ké. Pə təə ké wulav Salbməŋ tilaa si i kəə na í lupi-i wontunaa.

Nyəɣəlyu kəsəemtu akelenaa (Kətəsətu II 3:15-17)

¹⁵ Hilam lupəna nyəɣəlyu kəsəemtu akelenaa ke naale. Pa koŋkoluməŋ we meətələnəa pəyolayafei naanəwa. Pa yasəlaya ke meətələnəa naatoso. ¹⁶ Ilena í lu kahusi taka ké nyəɣəlyu kəsəemtu ηku na í tənɪ akelenaa mpe pa nyəŋ taa. Paa ηku ku wena meətələnəa naale na həyəlyu. ¹⁷ Na Hilam lu caŋəm wontu ke təm naale. Lentɪ we isu puluyu, lentɪ isu yəm na atyusa, na í tó paa akele wei i kahuka təə ké naatosompəyolaya. ¹⁸ Ilena í lu caŋəm wontu, isu tɣyɔ nakəli ku pee taka, na í tɔ-yəye akelenaa kahusi puluy inɪ i təə ké loosi naale na pə takɪ. ¹⁹ Na pá taa caŋəm wontu naaleɣe lupu, tə nəɣəsəna isu yaayena, na tə taɣaləŋ we meətələnəa naale naale, na pá tənɪ paa akele wei i təə. ²⁰ Paa lapa caŋəm pəlpəna ke kraɣama kraɣama ke akele kahuka təə ké puluyu na tɣyɔ pee lēesəŋ ηmənuyə (200) loosi naale. ²¹ Mṛóyó pa sika akelenaa mpeɣe Ισο təseele nənəyɔ. Leləu na ntəyən təə, na pá ha-i hətə si Yakəŋ. (Pə nyuyɔ nté si Ισο nyəəsəɣi na pa te taa). Na pá ha mṛətəŋ təə nyəŋ ke hətə si Poosi. (Pə nyuyɔ nté si unəyələ ton tɔ, na pa te taa).

²² Ilə Hilam tema akelenaa mpe pa lupu nté.

Nyəɣəlyu kəsəemtu nyampaani (Kətəsətu II 4:2-5)

²³ Mṛóyó pa lupa nyəɣəlyu kəsəemtu ke nyampaani anaam taka ké ikulutav, na pá pələyɪ lum, isu lule. Nyampaani inɪ i waŋ we meətələnəa kakpasi na i koŋkoluməŋ ke meətələnəa naale na titite. Na i ikulutav təə we meətələnəa naanəwa na kakpasi. ²⁴ Na pá ləsi nyutu natəlɪ tə pee fotoonaa ke nyampaani təə ké i lupu waato, na pə cəə na pə tá. Paa meətəlɪ wei ké pee hiu. ²⁵ Ilena pá lu nyəɣəlyu kəsəemtu ke naaŋ lēesəŋ naanəwa na naale, na pá puli-i tooso tooso ke təm liyiti. Leləŋ nyənəyənəa ilim təhile, leləŋ na pə tətəle, leləŋ na pə ntəyən na leləŋ na pə

mp̄əṭəḅ. Ilena pá t̄əni nyamp̄aani un̄əyi naaḅ leēsəḅ in̄i i t̄əə. ²⁶ Nyamp̄aani in̄i i k̄p̄usəḅ we k̄é is̄u yul̄v n̄tantak̄o wan̄. Na i n̄tompee is̄u p̄oosiya, na á n̄əḅəḅəna is̄u yaayena. Nyamp̄aani in̄i i t̄əki is̄u l̄om liitilinaa iyisi nuunaasa (80000).

Nȳəḅəḅu k̄useem̄u k̄ekena

²⁷ M̄p̄óȳú pá lupa nȳəḅəḅu k̄useem̄u k̄e l̄om k̄ekena ke naan̄wa. Pa taḅaləḅ na pa wan̄ ke m̄eet̄əl̄ənaa naale naale. Pa k̄uḅk̄ul̄um̄əḅ ke m̄eet̄əl̄i k̄ul̄om na h̄əḅəḅu. ²⁸ Pa lupa nȳəḅəḅu k̄é, ilena pá t̄əni t̄ə t̄ə k̄é lent̄i. ²⁹ Na pá l̄əsi t̄ələ t̄ə t̄ə k̄é t̄əḅal̄əsi na lat̄əc̄ənaa na is̄ət̄aa taḅlaa fotoonaa. Na pá la mp̄u t̄əḅəḅ lent̄i t̄əə, na pá susi caḅəḅ at̄əḅusa taka k̄é fotoonaa mp̄e pa p̄əṭee na pa is̄ət̄aa. ³⁰ Paa k̄eke wei i ka wena nȳəḅəḅu k̄useem̄u k̄rat̄əḅ naaleḅe, na t̄ə t̄ə k̄é p̄əḅəḅe liȳiti. Na pa tams̄əna k̄rat̄əḅ in̄əyi nȳəḅəḅu liȳiti is̄u n̄əḅee taka k̄é ḅk̄ul̄uḅasi taa. Ile n̄əḅee an̄i na k̄eke p̄i k̄é nȳəḅəḅu k̄ul̄om̄u k̄é. Ama a ta t̄ee at̄əḅusa ke taḅaləḅ. ³¹ Ilena pá lá p̄ul̄əḅ is̄u p̄əḅəṭe taka na t̄ə tap̄uḅ ke k̄oota na t̄ə kolaa na pá t̄əni nyamp̄aani. T̄ə wan̄ seka p̄əc̄o s̄i p̄á la m̄eet̄əl̄i k̄ul̄om̄. Ilena pá l̄əsi t̄ə t̄ə k̄é fotoonaa. ³² K̄eke t̄ee k̄é i p̄əḅəḅe liȳiti wee. A k̄uḅk̄ul̄um̄əḅ ke mp̄iḅ tooso, na a nȳəḅəḅu k̄rat̄əḅ na k̄eke p̄ə tams̄a k̄ul̄om̄. ³³ Paa lupa k̄eke in̄i i p̄əḅəḅe ke teitei k̄é is̄u ȳoou k̄eke nȳəna. P̄ə k̄p̄aȳav a maḅamaḅa na ak̄rat̄əḅ, na a nȳəḅəḅu k̄rat̄əḅ, na a tiipee t̄ə, nȳəḅəḅu k̄useem̄u k̄e pa lupa. ³⁴ Nȳəḅəḅu n̄ti t̄ə we is̄u k̄eke n̄əḅee taka k̄é i ḅk̄ul̄uḅasi taa t̄ə, p̄ə k̄p̄enta nȳəḅəḅu k̄ul̄om̄u k̄é. ³⁵ Paa k̄eke wei i t̄ə ka we p̄əḅəṭe taka, na t̄ə wan̄ ke mp̄iḅ k̄ul̄om̄u. Na nȳəḅəḅu k̄useem̄u k̄ul̄om̄u na k̄u h̄əḅəḅu taka-t̄e. Nȳəḅəḅu n̄ti na k̄eke maḅamaḅa p̄ə k̄p̄enta k̄ul̄om̄. ³⁶ Ilena pá l̄əsi is̄ət̄aa taḅlaa, na t̄əḅal̄əsi, na p̄aḅ fotoonaa ke k̄uḅk̄uḅ na nȳəḅəḅu h̄əḅəḅu n̄si s̄i t̄əə. Na pá l̄əsi at̄əḅusa fotoonaa na p̄ə c̄ə na p̄ə t̄á. ³⁷ Pa lupa k̄ekena mp̄e pa naan̄wa k̄é teitei k̄é. Paa wei k̄é nȳəḅəḅu k̄ul̄om̄u itams̄av, na pa wan̄ na pa taḅaləḅ na pa weeto we teitei.

³⁸ M̄p̄óȳú pá lupa c̄ems̄ənaa s̄əsa ke naan̄wa na pá t̄əni k̄ekena mp̄e pa t̄əə. Paa c̄em̄se wei i k̄uḅk̄ul̄um̄əḅ we m̄eet̄əl̄ənaa naale, na paa wei i t̄əki l̄om tonoonaa p̄ələf̄i naan̄wa. ³⁹ Ilena pá su l̄om k̄ekena k̄ak̄p̄asi ke Iso t̄əsele na ilim mp̄əṭəḅ ḅk̄ul̄uḅa h̄əḅəḅu taa.

*Iso t̄əsele nȳəḅəḅu wontu
(K̄ut̄əəsv̄t̄v̄ II 4:7-5:1)*

⁴⁰ M̄p̄óȳú Hilam t̄ema c̄ems̄ənaa na c̄em̄s̄isi n̄si pa ḅm̄us̄əḅəna cal̄əḅ t̄ə, na t̄əl̄oma l̄əḅal̄əsi, na p̄ə t̄əna mp̄i Sal̄um̄əḅ k̄á t̄v̄- i s̄i, í la Iso t̄əsele taa t̄ə.

⁴¹⁻⁴² P̄ə k̄p̄aȳav ak̄elena naale, na pa kahusi na s̄i caḅəḅ wontu, is̄u s̄i t̄ə pul̄uḅ t̄əḅ naale, na pul̄uḅ in̄i i t̄əə t̄əḅ p̄ee nas̄əle (400). Paa ak̄ele wei k̄é loosi naale.

⁴³ Na l̄om k̄ekena naan̄wa, na pa t̄əə c̄ems̄ənaa naan̄wa t̄əṭə.

⁴⁴ Na nyamp̄aani anaam wei pa t̄əna lat̄əc̄ənaa naan̄wa na naale t̄əə t̄ə.

⁴⁵⁻⁴⁷ Na wontu n̄ti pa kuukina t̄əl̄oma t̄ə, na p̄ə l̄əḅal̄əsi na p̄oosiyaana mp̄a pa ḅm̄us̄əḅəna cal̄əḅ t̄ə. N̄əḅəḅ ta nȳi nȳəḅəḅu k̄useem̄u tuutuuma wei Hilam lupa Iso t̄əsele wontunaa mp̄e na í sot̄iti t̄ə, t̄ə nȳəḅu. I lapa-t̄əḅi teitei k̄é is̄u Sal̄um̄əḅ k̄eəsa- i t̄ə. Yaatan̄i t̄et̄ək̄əle taa acal̄ee n̄na pa yaa s̄i Suk̄əti na Saatan̄ t̄ə a h̄əḅə taa k̄é pa lupa-t̄i, na pá t̄ó-t̄əḅi Taca t̄əsele taa.

⁴⁸ M̄p̄óȳú Sal̄um̄əḅ lapa na pá lu wola nȳəḅəna na pá t̄ó Taca t̄əsele taa: Is̄u tulaal̄naa t̄əw̄əṭe,

na taap̄əli wei i t̄əə pa s̄iki Iso pot̄opot̄ona t̄ə.

⁴⁹⁻⁵⁰ Na f̄ət̄əl̄anaa k̄p̄elee naan̄wa, na pá su-w̄eḅe kate taa kate kutul̄uḅu is̄ənt̄aa. Kak̄p̄asi na n̄t̄əḅəḅ t̄əə, kak̄p̄asi na mp̄əṭəḅ t̄əə. Na pá lu f̄ət̄əl̄anaa maḅamaḅa na pa t̄əə caḅəḅ na pa k̄p̄əṭəḅ t̄əḅ naale. Na pá lu c̄ems̄ənaa na p̄oosiyaana mp̄a pa ḅm̄us̄əḅəna cal̄əḅ t̄ə, na k̄əḅənaa, na c̄ofol̄onaa, na kamp̄onaa mp̄a pa t̄əka t̄əcaḅəle kate taa kate n̄əḅəḅ t̄ə, pa nȳəḅəḅu na Iso t̄əsele kamp̄onaa nȳəḅəḅ t̄əṭə.

⁵¹ Waat̄o wei Sal̄um̄əḅ t̄ema Taca t̄əsele ḅm̄av, ilena í k̄p̄aȳav mp̄i i caa Taf̄iiti ka suwa Taca t̄ə na í t̄ə p̄ə t̄əḅəḅ Iso t̄əsele k̄p̄anc̄oou kutul̄uḅu taa. P̄ə k̄p̄aȳav wola, na liȳitee nȳəḅəḅu, na wontu lent̄ənaa ke mp̄u.

¹ Waatu wei Salwoməŋ tema Iso təseele ke ŋmau, uena í koti Iseyeli kupaɣalaa, na pa kpeka, na pa lubŋ nyuɣu nyóma ke Yosalem si, pá kpaɣa Iso atakaa ke Tafiti te, timpi pa yaa si Siyən tɔ, na pá pona Iso təseele taa. ² Ḿpóyó Iseyeli nyóma təna kota wulau teɣe pa isətu naatosompɔyɔlaya nyəŋ ke coka acima tɔyɔu. ³ Uena Iseyeli kupaɣalaa su kətəlaa mpa pa səyəla Iso atakaa tɔ. ⁴ Ḿpóyó kətəlaa na Lefii nyóma pa kpaɣa Iso atakaa, na pə cokəle, na pə wontu. ⁵ Uena wulau Salwoməŋ na Iseyeli nyóma mpa paa kotina Iso atakaa tɔ, pá lá kətəɣa ke heeŋ na naaŋ tuutuuma pə fei kaluyu.

⁶⁻⁷ Pə waali ké kətəlaa sɔvna-i kate taa kate təcəɣale ke i lonte ke isətəa tanlaa keŋ tɛɛ, na pə kenti i na i kpatəŋ wei pa kpaɣəyənə-i tɔ i tɔ. ⁸ Kpatəŋ unu i ka taɣalaa ké. Haləna ye n we Iso təseele taa, n naaki-i ké. Ama ye awali tɔ, ile nn naaki-i. Ḿpóyó pə we haləna saŋa. ⁹ Moisi kusəsutu pɛɛ kraatanaa naale wei Iso ka cela-i Holepu puɣu tɔ tɔ, pa tike pa wenna pə taa. Waatu unəyi í na Iseyeli nyóma paa pɛɛla nɔyɔ ke pa Icipiti luu waali.

¹⁰ Waatu wei kətəlaa luna Tacaa təseele taa, uena isəŋmɔntu haɣa kutuluɣu taa. ¹¹ Hali kətəlaa ta pəsi kotuyu təmle. Mpi tɔ, Tacaa teu ka suna Iso təseele. ¹² Ḿpóyó Salwoməŋ mapa kapuka si: Hali Tacaa nyaa tɔmna si, səkrɛtuyu taa ké n ká caya.

¹³ Ama ma ŋma-ŋ Iso təseele nte tə taa n ká caya tam tɔ tɔ.

*Iso təseele tuluyu faaci
(Kutəsutu II 6:3-11)*

¹⁴ Ḿpóyó Salwoməŋ keesəna kotilaa tɔ na í sɛɛ-we. ¹⁵ Uena í tó si: Ma sɛɛ Iseyeli Iso Tacaa. Mpi tɔ, n lapa teitei ké isu n ka suu ma caa Tafiti ke nɔyɔ tɔ si, ¹⁶ hatoo kuyaku ŋku unu n ləsuɣu nyá yəlaa Iseyeli nyóma ke Icipiti taa tɔ, n ta ləsəta pa acalɛɛ taa natəli si pá ŋma-ŋ nyá təseele na í caya. Ama Tafiti ke n ləsaa si í la pa wulau. ¹⁷ Hali ílɛ i maɣasaya si i ŋmaaki-ŋ təseele. ¹⁸ Ama Iso nyá n tɔma-i si: N maɣasuyu mpu tɔ, pə we teu yaa, ¹⁹ ile nyá pəɣaya maɣamaɣa ká ŋmana-m, pə taɣa nyá. ²⁰ Ḿpóyóle Tacaa tɔka isəna i ka suwa tɔ, na má lɛɛti ma caa lonte taa ké Iseyeli nyóma kawulaya kumte tɔ, na má ŋmá Iso təseele təne. ²¹ Haləna má la nyá atakaa təcəɣale. I taa ké nɔyɔ ŋka nyá na ta caanaa í pɛɛla pa Icipiti taa ləsuɣu waatu tɔ, ka pɛɛ kraatanaa weɛ.

*Salwoməŋ sələmuyu səsəu
(Kutəsutu II 6:12-40)*

²² Pə waali ké Salwoməŋ səŋa kətəɣa təlɛte kite ke Iseyeli samaa isentaa na í kraasi i nin na í sələmi Iso si: ²³ Hai, Tacaa, Iseyeli Iso. Iso nɔyɔlu i fei isu nyá. Paa isətɔnuyu taa ké hatoo isətəa, paa tɛtu tɔ ké atɛ cəne. N sɔla mpa pa laki nyá təmle na lotu kolɔmtu tɔyɔ, na í laki-weɣe isəna n ka suwa tɔ. ²⁴ Mpu unəyi n lapa mpi n ka su ma caa Tafiti tɔyɔ saŋa. ²⁵ Hai Tacaa Iseyeli Iso, la tətɔyɔ nɔyɔ ŋka n ka su-i tɔ si, ye i ləluɣu nyóma təma teu isu unu i təm tɔ, mpe paa təkəna kawulaya ke i waali ké tam na pá kaasəyi təmaɣa Iseyeli yəlaa tɔ. ²⁶ Hai, ma wiikina-ŋ si í la nɔyɔ ŋka n ka su ma caa tɔ.

²⁷ Ue tampana Iso pəsəyi na í caya atɛyɛle? Mpi tɔ, paa isətɔnuyu na ku tɔəməŋ tɔ, i ta maɣa ku taa. Pəyɛle Iso təseele nte ma ŋma-ŋ tɔ, tɔ ta haŋna mpu. ²⁸ Hai, Tacaa, paa na mpu keesi nyá isɛ na ma tɔ, na í nu ma wiinan na ma yaaw mpi ma yaaki-ŋ saŋa isəntɔ tɔ. ²⁹ Kuli nyá isɛ na í paasəna kutuluɣu kənɛyɛ ilim na aho. Mpi tɔ, tənaya n təma si n ká caya. Ue nu ma kusələmɔtu. ³⁰ Nu yaaw mpi ma na nyá yəlaa Iseyeli nyóma tə yaaki-ŋ cəne tɔ. Hai, nu ta kusələmɔtu ke isətəa timpi n weɛ tɔ, na í husi tá isayatu.

³¹ Ye nɔyɔlu pəntəna i tɔyɔntɛle, uena pa yaa-i si í kɔo Iso təseele təne tə taa na í tuuna kətəɣa təlɛte isentaa si i ta na. ³² Hai, Tacaa, nu pa təm ke hatoo isətəa, na í faɣasi-we, na í ku tasəkəle tɔ təm, na í hólí tampana tɔ.

³³ Yaa ye pə kəma na Iseyeli nyóma wakələna-ŋ, uena pa kolontunaa kəli-we, na pá kɔo Iso təseele taa cəne si, í taɣani-we, na pá sɛɛ-ŋ na pá wiina-ŋ. ³⁴ Ue hai, Tacaa, nu pa təm ke hatoo isətəa, na í taɣani pa isayatu, na í məŋna-weɣe pa tətɔnna mpa í ka ha pa caanaa tɔ. Mpi tɔ, pa ké nyá yəlaa ké.

³⁵ Yaa ye pa wakələna-ŋ na í yele na tɛv wəli-we na pá cəkəna mpu. Uena pá keesəna Iso təseele təne tɔ tɔ, na pá sələmi-ŋ, na pá sɛɛ-ŋ, na pá pasa pa tu, na pá taɣani timpi pa wakələna-ŋ tɔ. ³⁶ Ue Tacaa, nu pa təm ke hatoo isətəa, na í husi pa isayatu. Mpi tɔ, pa ké nyá yəlaa ké, na nyá təmle nyóma. Pə waali, ile huli-weɣe isəna paa tɔ teu tɔ. Uena í yele na tɛv nu tɛtu nti n ha-we si tɔ pəsi pa nyəntu tɔ tɔ tɔ.

³⁷ Yaa ye yulukəsəku luna, yaa kutəyɔu mənnaa, yaa ku səpa, yaa kotolon yaa nyɔyosi luna, yaa kolontunaa sɔvna Iseyeli nyóma koloosi acalɛɛ taa na pá ŋmakələyi-we. Paa wahala nɔyɔlu, yaa kutəŋ nakuli ku tu kəmma, ³⁸ na pə haŋ nyá yəlaa Iseyeli nyóma, na pa taa nɔyɔlu nu i isayatu səŋ na í keesəna nyá təseele təne tɔ tɔ na í wiina-ŋ, na í tɛyɛ-ŋ nin. ³⁹ Ue hai, Tacaa, nu i təm ke nyá təcəɣale ke hatoo isətəa, na í taɣani paa wei i təkəkəle na í keesəna i təntɛ. Mpi tɔ, nyá

nyəmna paa wei i lotu. ⁴⁰ Laki-weyɛ mpɔ, ɪlena pele pɑ seeki-ŋ tam kɛ tetu nti n ha pa caanaa tɔ tɔ taa.

⁴¹⁻⁴² Yaa ye kpai nyɔma nu nyɑ hɛte teu tɔm, na toma sɔsɔna wena n lakɛna tɔ, na pɑ lu pa te na pɑ sɔsɔ Iseyeli nyɔma tɔ, na pɑ kɔɔ Iɔ tɛsɛle taa cɛne na pɑ sɛlɛmi-ŋ. ⁴³ Iɛ Tacaa, nu pa tɔm ke nyɑ tɛcaɣale ke hatoo isɔtaa, na ŋ la-weyɛ pa kusɛlɛmɛm. Mpɔ pu yelina na ate yɛlaa tɛna nyi-ŋ, na pɑ seeki-ŋ isu nyɑ yɛlaa Iseyeli nyɔma seekuɣu-ŋ tɔ. Paa nyi tɔtɔ si Iɔ tɛsɛle nte ma ŋma-ŋ tɔ, tɔ kɛ nyɑ nyɛnte tɛkpataa.

⁴⁴ Yaa ye ŋ tu nyɑ yɛlaa Iseyeli nyɔma si pɑ yoono pa kolontunaa, na pɑ kɛsɛna nyɑ ɪcate kolɛsɛle tɛne na Iɔ tɛsɛle nte ma ŋma-ŋ isɛntɔ tɔ, pa tɔɔ na pɑ sɛlɛmi-ŋ. Iɛ hai, Tacaa ⁴⁵ nu pa wiinau ke hatoo isɔtaa na ŋ waasi-we.

⁴⁶ Yaa ye pɛ koma na pɑ wakɛlɛna-ŋ. Mpi tɔ, yɔlv nɔɣɔlv i fɛi si u wakɛlɛɣi. Ntanyi n kɑ mu-we na pɑnɑnɑ, na ŋ yele na pa kolontunaa kɛli-we, na pɑ kpa-weyɛ yomle, na pɑ pona-weyɛ pa acalɛ taa kɛ pɛcolɔ pɛcolɔ yaa pɔoluh taa. ⁴⁷ Iɛna pɑ pɛsɛna laakali ke tɛna si pa wakɛlɛna-ŋ, pa lapa isayatu, pa tɔm sɛpa. ⁴⁸ Iɛna pɑ sɛlɛmi-ŋ na pa lotu tɛnaya timpi un pa we mpɔ tɔ. Na pɑ kɛsɛi pa lɛmayasɛ na nyɑ ɪcate tɛne na Iɔ tɛsɛle nte ma ŋma-ŋ isɛntɔ tɔ pa tɔ, ke tetu nti n ha pa caanaa tɔ tɔ taa cɛne. ⁴⁹ Iɛ hai, Tacaa, nu pa wiinau ke nyɑ tɛcaɣale ke hatoo isɔtaa, na ŋ waasi-we. ⁵⁰ Iɛna ŋ tɛyanu timpi pa wakɛlɛna-ŋ tɔ, na ŋ yele na pa kolontunaa na pa pɛtɔtɔle. ⁵¹ Pɔpɔtu fɛi, pa kɛ nyɑ piya ke hatoo kɔyanɣku n lɛsa-weyɛ Icipiti wahala sɔsɔ taa tɔɣɔ.

⁵² Hai, Tacaa Iɔ, niki sɛlɛmɛŋ wei ma na nyɑ yɛlaa tu sɛlɛmɛŋ-ŋ paa waatu wei tɔ. ⁵³ Mpi tɔ, nyɑ lɛsɛna-tɔyɔ piitimnaa tɛna hɛkɔ si tɔ pɛsi nyɑ nyɔma isu n yeluyɔ na nyɑ tɛmlɛ tu Moisi heeli-weyɛ saa wei n lɛsa ta caanaa ke Icipiti taa tɔ.

Salwmɛŋ kooliyi samaa ke Iɔ koolee

⁵⁴ Kɔtaya tɛlate kite ke Salwmɛŋ ka lunaa, na i kraasi i niŋ na isɔtaa, na i wiikina Tacaa. I tɛma, ɪlena i kɔli ⁵⁵ na i kooli samaa wei i ka kota tɛna tɔyɔ kupantu si: ⁵⁶ Ma sɛɛ Tacaa nyɑ wei n yɛlaa na nyɑ yɛlaa Iseyeli nyɔma hɛsɛi, isu n ka yɔɣɔtɔyɔ tɔ. Pɔpɔtu fɛi lelen, n lapa teitei kɛ isu n kɑ suw nyɑ nɔɣɔ kupanɣka na nyɑ tɛmlɛ tu Moisi nɔyɔ tɔ. ⁵⁷ Ta Iɔ Tacaa weɛ ta waali, isu n ka weu ta caanaa caanaa waali tɔ. Taa lɔ-tu. Pɛcɔ taa yele-tɔyɔ waasɔyɔ. ⁵⁸ Yele na tɛ nukɛna-ŋ tam, na tɛ ton nyɑ mpaan taa isu n caaki tɔ, na tɛ tɔki nyɑ kiin, na nyɑ kusɛsuto, na nyɑ kotɔtɔtu nti n ka tu ta caanaa caanaa tɔ. ⁵⁹ Tacaa Iɔ tɔsɛŋi ma wiinau pɛne pɛ tɔɔ kɛ ilim na ahoo, na n sɛŋna nyɑ yɛlaa taya paa kuyaku ŋku. ⁶⁰ Mpɔyɔ ate yɛlaa tɛna kɑ nyɛna si, Tacaa tike ntɛ Iɔ, nɔɣɔlv fɛi tɔtɔ. ⁶¹ Na mɛ lɛsasi nɑɑ suw-i teu tɛmammam na i tɔkɛyi i kiin, na i kusɛsuto, isu i lakuyɔ sanɣ isɛntɔ tɔ.

*Kɔtasi nsi pa lapa Tacaa tɔ
(Kɔtɔsɔtu II 7:4-10)*

⁶² Mpɔyɔ wulav Salwmɛŋ na Iseyeli nyɔma tɛna mpa paa kota tɛna tɔ, pa lapa Tacaa ke ⁶³ ciikuyɔ kɔtasi ke naan iyisi hiu na naale (22000) na heeŋ na pɔŋ ke iyisi nunɔwa na hiu (120000) ke Tacaa tɛsɛle tɔyɔ tɔ. ⁶⁴ Kɔtasi ta maya nyɔɣɔlvɔv kusɛɛmɔyɔv kɔtaya tɛlate tɔɔ kɛ kuyaku ŋku. Iɛna Salwmɛŋ yele na pɑ lɑ kɔtasi nsi kɔkɔ lusa si tɛna tɔ na tɔyɔnaya nyɛnsi na ciikuyɔ nyɛnsi nim cɔlv nim cɔlv ke Iɔ tɛsɛle taya tɔɔ.

⁶⁵ Waatu un i taa kɛ Salwmɛŋ na Iseyeli samaa tuutuuma wei i luna tetu tɛna taa tɔ. Pɛ kpayav Lepo-Hamati halɛna pɛ suna Icipiti lɔɔv tɔ, pa tɔyɔ coka acima ke kuyɛɛŋ naatosompɔyɔlaya.

⁶⁶ Kuyaku pɛlefɛi naanɔwa nyɛŋkɔ wule ke wulav yasa Iseyeli nyɔma. Iɛna pɑ polo pɑ sɛɛ-i, na paa wei i kpe i te na lanɣɛle. Mpi tɔ, Tacaa lapa i tɛmlɛ tu Tafiti na i yɛlaa Iseyeli nyɔma ke kɔpantu.

9

*Tacaa lu Salwmɛŋ tɔɔ kɛ tɔm naale nyɛm
(Kɔtɔsɔtu II 7:11-22)*

¹ Waatu wei wulav Salwmɛŋ tɛma Iɔ tɛsɛle na i kawulaya tɔyaya na pɛ tɛna mpi i caakaya tɔyɔ ŋmau tɔ. ² Iɛna, Tacaa lu i tɔ kɛ tɔm naale nyɛm ke teitei isu i ka luu i tɔ kɛ Kapawɔŋ tɔ. ³ Na i yɔyɔti si: Ma nuwa nyɑ wiinau, ɪɛ Iɔ tɛsɛle nte n ŋmɑ isɛntɔ tɔ tɔ pɛsa ma nyɛnte. Maa weɛ tɔ taa kɛ tam na mɑ paasɛna-te, na mɑ laki-meyɛ kɔpantu ke tam. ⁴ Ye nyaa tɔma teu na lotu kolɔmtu, isu nyɑ caa Tafiti, na ŋ tɛŋɛyi ma kiin na ŋ tɔkɛyi ma kotɔtɔtu nti ma tu-ŋ tɔ, ⁵ ɪɛ maa yele na nyɑ kawulaya nyɔv ton ke tam tɔɔ kɛ Iseyeli nyɔma taa. Mpɔyɔ maa su nɔyɔ ke nyɑ caa Tafiti si, i lɔlvɔv taa nyɔma kɑ tɔkɛna Iseyeli nyɔma tɔɔ kɛ kawulaya ke i sɛm waali. ⁶ Ama ye nyana nyɑ yɛlaa na nyɑ lɔlvɔv nyɔma i lɔ-m, na i kisi ma kusɛsuto na ma kiin wei ma tu-me tɔ, na i mɛlɛna tun tɔɔ na i laaki-i. ⁷ Iɛ maa kpiisi-meyɛ tetu nti ma ha-me isɛntɔ tɔ tɔ tɔɔ, na mɑ lɔ Iɔ tɛsɛle nte ma pɛsa ma nyɛnte isɛntɔ tɔ, na yɛlaa tɛna wɔŋ-me na pɑ paana-me. ⁸ Waatu unɛyi yɛlaa ka tɛŋɛyɛna Iɔ tɛsɛle nte tu te teu ke mpɔ tɔ tɔ kin, na sɔyɔntu kpa-we na pɑ la-weyɛ piti, na pɑ pɔsɛyi pa ti si: Iɛ pepe tɔɔ kɛ Tacaa lapa tetu tɛne na Iɔ tɛsɛle tɛneyɛ mpɔ? ⁹ Iɛna

πά cə-we si: Iseyeli nyóma lɔwa pa Iso Tacaa. Ini i ləšəna pa caanaa ke Icipiti tetu taa. Ilena pá tənyəi tuŋ. Pə tɔə ké Iso tənsa-weyə mpusinaa mpe pa təna.

Salwəŋ təma
(*Kvtəəsvu II 8:1-18*)

10-11 Tiiri wulaw Hilam ka hana wulaw Salwəŋ ke taasi kəpaŋsi təna, na wolanaa təna mpa i nyulaya si i ŋmaakəna tɔ. Pusi sika hiu na Salwəŋ te Iso təsele na i kawulaya təyaya ke ŋmau. Ilena í ha Hilam ke acaləe hiu ke Kalilee tetu taa. ¹² Mpróyú i lu Tiiri na í kəə acaləe anəyi nav. Ama i laŋle ta hēe. ¹³ Ntəna í tɔ si: Ma taapalu Salwəŋ, acaləe nna n ha-m isəntə tɔ a ta nii isəle. Pə tɔə ké haləna saŋa pa sɔv həyɔlvɔy ŋkɔvɔ yaav si: Tetu ta nii isəle. ¹⁴ Pəyele wɔla təənənaa tooso na həyɔlvɔy ke Hilam ka tilina Salwəŋ.

¹⁵ Təlasɔ təma ke wulaw Salwəŋ ka tɔwa yəlaa na pá ŋmá Iso təsele na i kawulaya təyaya, na Milo, na Yosalem koloosi. Ilena pá ŋmá Hasəə na Mekito na Kesee pə acaləe. ¹⁶ Icipiti wulaw ka yoona Kesee icate ké, na í kó Kanaaŋ nyóma mpa paa we tə taa tɔ na í sə-teye kəkə. Pə waali ké Icipiti wulaw pɛelə saa wulaw Salwəŋ iləna Icipiti wulaw ha Salwəŋ ke icate nte. ¹⁷ Pə tɔə ké Salwəŋ tayana-teye ŋmau, na í ŋmá tətəyɔ Peti-Holoŋ-Pətəe nyəŋ, ¹⁸ na Paala na Tamaa ke wulaya tetu həyɔlvɔy taa. ¹⁹ Na acaləe wena a taa i sukaya i təyənasi tɔ. Na wena a taa i sukaya yoou kəkənaa, na kpaŋanəŋ tɔ. Na Salwəŋ ŋmá pə təna mpi i caa təyɔ Yosalem icate taa maŋamaŋa, na Lipaŋ puyv taa na i tetu təna taa.

Išəna Salwəŋ ka tayana təlasɔ təma anɔ təyɔlvɔ. ²⁰ Waatu inɔ i taa, yəlaa mpa pa taa ké Iseyeli nyóma tɔ pa we tetu taa ké. Isu Amolii nyóma, na Hiti nyóma, na Peliisi nyóma, na Hifi nyóma, na Yepusi nyóma. ²¹ Iseyeli nyóma taa pəsi na pá ku-we təyɔ pa kaasaa. Mpeye Salwəŋ tɔwa təlasɔ təma, na pá lakɔ mpróyú haləna saŋa. ²² Ama pə kaasa Iseyeli nyóma tɔ, wulaw ta tɔ pɛleye təma ke mpu. Pɛleye i waali nyóma, na i yooola səsaa, na səkpema, na yoou kəkənaa na kpaŋanəŋ paasəŋlaa. ²³ Mpróyú təmle paasəŋlaa kpa təma lataa kpeka nyuvv nyóma ke nasəle na niuvvwa na nule na naanvwa (550) na pá feŋyi Salwəŋ təmle lataa.

²⁴ Waatu wei Salwəŋ alv Icipiti nyəŋ lu Tafiti te, na í sɔv təyaya ŋka i paalu ŋma-i tɔ ka taa, iləna wulaw tayani lonte nté na í ŋmá taya ŋka pa yaana pa te taa si Milo tɔ.

²⁵ Paa pənyaya ŋka təm toosoŋo Salwəŋ lakaya Tacaa ke kətasi nsi kəkə lusa si təna tɔ, na ciikuɣu nyənsi ke kətaya təlate nte i ŋma-i tɔ tə tɔə. Mpróyú i lakaya təma wena a tɔə pá ŋmá Iso təsele nté tɔ.

²⁶ Ilena Salwəŋ yele, na pá saaki kpułəŋ ke Isəyɔŋ-Kepere, ke Ila cəlvɔy tənku kušəem nəyɔ ke Itəm tetu taa. ²⁷ Mpróyú Hilam pona Salwəŋ ke kpułəŋ saalaa kəpama, na pá səŋna i nyóma. ²⁸ Ilena pa təna pá polo Ofii tetu taa na pá kpaŋa wɔla ke kiloonaa iyisi naanvwa na naale (12000) na pá pona Salwəŋ.

10

Sapa wulaw alv nyəŋ pola Salwəŋ wiiluyi
(*Kvtəəsvu II 9:1-12*)

¹ Mpróyú Sapa tetu wulaw alv nyəŋ nuwa Salwəŋ hətə yaav. Ilena í polo si i pəəsəyi-i təmnaa kate nyəntv, na í ná i nyəm tənaya. ² Alv inɔ i tala Yosalem taa tɔ, na i yomaa ke tuutuuma, na yooyoonaa náá səyela tulaalvnaa, na wolanaa, na liyitee pɛe ke tuutuuma. Ilena í pəəsi Salwəŋ ke təmnaa mpa pa təna i ka tayanaa tɔ. ³ Na Salwəŋ cə tə təna, i ta səə kəlvɔmvyv. ⁴ Mpróyú alv inɔ i nuwa i ŋkpaŋvyv ke salwəŋ nyəm təm, na í sa i kawulaya təyaya ŋka i ŋmawa tɔ. ⁵ Na təyənaya ŋka pa saakaya tɔ. Na yaasi wei Salwəŋ ka tayanna i waali nyóma na pá lakɔ təma tɔ. Na kutəyɔv na konyonyəm tallaa wontu. Na kətasi nsi pa lakaya Tacaa ke Iso təsele taa tɔ, na pá la Sapa wulaw inəyi piti na pá məti i nəyɔ.

⁶⁻⁷ Ntəna wulaw alv nyəŋ inɔ i tɔ si: Pa kəsə-m nyá nyəm təm ke hatoo ma te. Ama ma isə taa nata, ilə ma ta mv-ti. Ama nəənəə ma nawa si tampana ke pa heela-m təvəŋŋ. Nyá nyuvv kəlvɔy na nyá nyəm tɛəwa isu paa kəsə-m tə təyamyam. ⁸ Nyá waali nyóma na nyá təyaya taa yəlaa təna lapa nyələleŋ ké. Mpi tɔ, pa we nyá kin na pá nukɔ nyəm təm ke tam. ⁹ Ma sama nyá Iso Tacaa wei i ləsa-ŋ si ní təyɔ kawulaya ke Iseyeli taa tɔ. Iso səəla i yəlaa ke tam tɔə təyɔ i kpa-ŋ pa wulaw, na í tɔ-ŋ si ní təŋ tampana na ní lakɔ kəsiyisim.

¹⁰ Pəle pə waali ké Sapa wulaw inɔ i hawa Salwəŋ ke wɔla təənənaa tooso na həəlvɔy na tulaalv ke səsəm, na liyitee pɛe tətɔ. Too tɔ, nəyɔlv ta nata tulaalv isu mpróyú Iseyeli taa.

¹¹ Mpróyú wulaw Hilam kpułəŋ pola Ofii tetu taa na pá kəna wɔla, na kpeŋkpelasi kəpaŋsi nasəli na liyitee pɛe. ¹² Kpeŋkpelasi nəyɔ Salwəŋ yəlaa na pá kəyɔ Iso təsele taa na i kawulaya təyaya taa tətɔ. Ilena pə kaasi na pá saaki yonyoolaa ke saŋkənaa. Too tɔ, nəyɔlv ta nata Iseyeli taa ké kpeŋkpelasi na si təəv tala mpu pə taka.

¹³ Mpróyú Salwəŋ hawa alv inəyi pə təna mpi i nawa na í sələmi tɔ. Na í lapɔ-i kučəəŋ tətəyɔ isəna i pəsaa tɔ. Ilena wulaw alv nyəŋ inɔ na i waali nyóma pá məli pa tetu taa.

Salwoməŋ toŋ təm
(Kvtaəsvu II 1:14-17; 9:13-28)

¹⁴ Paa pənaɣa ŋka wɔla kiloonaa iyisi hiu (20000) ke pa kəŋna wulaw Salwoməŋ. ¹⁵ Ilena pəcɔ pə kaasi mpi mpi taatəlaa fəlaya-i wontunaa tɔ tɔ, na lampuunaa mpa i kɔmatəŋnaa sɔsaa, na Laalupunaa awulaa fəlaya-i tɔ.

¹⁶ M'pɔyɔ wulaw Salwoməŋ yelaa na pɔ lu wɔla kpaləŋ ke ŋmɔnuɣu (200). Paa ŋku kɔ tɔyɔ wɔla kiloonaa naatos. ¹⁷ Kpaləŋ səkpeŋ ke ŋmɔnuɣu nuɔnɔwa (300). Paa ŋku kɔ tɔyɔ wɔla kiloo kɔlɔm na titite. Na pɔ su kutuluɣu ŋku pa yaa sɪ Lipaŋ hətɔyɔ tɔ kɔ taa.

¹⁸ Na wulaw yele na pɔ saaki kawulaya kpelaya na tuu kela, na pɔ tɔ ka tɔw kɛ wɔla. ¹⁹ M'pɔyɔ pa lapa təkpaɛ ke kumlee naatos ke tɛma tɔw, na pɔ su kpelaya ŋkɛ. Paa saaka-keɣe na pɔ tɔ tətɛsile kukulukulle, na pɔ tɔ tɔyɔlasi lɛɛsəŋ ke ŋkpalasi tɛsile. ²⁰ Na tɔyɔlasi lɛɛsəŋ naanɔwa na naaleɣe kumlee anɪ a tɔw. Naatoso ke ntəyɔŋ tɔw, na naatoso ke mpətəŋ tɔw. Wulaw nɔyɔlɔ i ta saakəta kawulaya kpelaya ŋke ka taka.

²¹ Wɔla ke paa lupaa Salwoməŋ tɔyɔɣa taa lɔm poosiyanaa tɛna, na Lipaŋ hətɔyɔ kutuluɣu taa wontunaa kutəsəyɔ. ²² Wulaw ka wena i maɣamaya i kpaləŋ kɛ. Na i na Hilam nyəŋ pɔ puki pooluŋ. Paa puɔi tooso wei, pa kəŋna wɔla na liyitee nyəyətɔ, na tuu kela, na təkpaɛŋ na kaɔka sumasi sɔsɔnsɪ nasəli.

²³ Salwoməŋ ka tɛe antulinya tɛna awulaa tənaya toŋ kɛ na nyəm. ²⁴ Pəpətɔ fɛi lelen, Iɔ ka ha-i nyəm kɛ na yɔlaa lukəna paa timpi na pɔ kəŋi-i tɔmnaa pɔsɔyɔ. ²⁵ Paa pənaya ŋka, yɔlaa mpe pa kəŋayana-i kɔcəŋ ke liyitee wontu, na wɔla, na wontu kɔsusuutu, na yoou wontu, na tulaalɔnaa, na kraɣanəŋ, na kraŋasi.

²⁶ M'pɔyɔ Salwoməŋ kpeɣela i yoou kɛkɛnaa, na pə kraɣanəŋ, na pɔ lu kɛkɛnaa iyaya na nasəle (1400), na kraɣanəŋ iyisi naanɔwa na naale (12000). Ilena Salwoməŋ cosɪ pə taa na i su i kin ke Yosalem. Pə kaasa nti Ilena pɔ su tɔɣeɣe timpi timpi paa tayanaa sɪ paa su-tɪ tɔ.

²⁷ Salwoməŋ kawulaya waatu, liyitee ka we Yosalem taa kɛ isu pɛe. Na pɔ kaasi na kpeŋkpelasi kɔpəŋsɪ nɔɔ tɔli yem isu tuŋ kraɪ nyəŋ wei i nyɔki tɛtɛkɔle taa tɔ. ²⁸ Icipiti na Silisii pə acalɛ taa kɛ paɣatəlaa pukaya na pɔ yakɪ wulaw ke kraɣanəŋ na pɔ kəŋna. ²⁹ Liyitee nyəyətɔ nasətoso (600) ke pa yakaya Icipiti yoou kɛkɛnaa. Ilena pɔ ya kraɣanəŋ ke nyəyətɔ nuɔnɔwa na nɔle na naanɔwa (150). Paɣatəlaa kɔlɔmaa mpe pɔ yakayana na pɔ pukina Hiti awulaa na Silii nyəma.

11

Salwoməŋ ta təŋ Iɔ luɣu nyəntɔ
(Kvtaəsvu II 11:18-12:1)

¹ Icipiti wulaw pɛɛlɔ paasi, Salwoməŋ tasa piitimnaa kraɪ nyəm paɣale alaa keluɣu kɛ. Paa Mowapu nyəma, paa Amoni nyəma, paa Itəm nyəma, paa Sitəŋ nyəma, paa Hiti nyəma. ² Pəyele Tacaɔ ka tɛma Iɣɛli nyəma ke kisinaw ke piitim kraɪ nyəmnaa mpe pa tɔm kɛ sɪ, pɔ na we pɔ taa kraɣa tɛma pəcɔ pa taa saa tɛma. Pə taa kɔw na pɛle pɔ susi-weɣe pa tuŋ laaw taa. Ama Salwoməŋ luɣu nɔ sɔv piitim kraɪ nyəm mpi pə alaa kɛ. ³ Haləna i kraɣa awulumpiya alaa ke nasətoso na nuɔnɔwa (700), na alaa lelɛa ke ŋmɔnuɣu na nuɔnɔwa (300). Mpe unɪ pa tolisina-i sɔsɔm. ⁴ Tampana tɔw pə kəma na Salwoməŋ kpatəli, Ilena i alaa mpe pɔ susi-i tuŋ laaw taa. Haləna i yele i Iɔ Tacaɔ ke sɔɔluɣu na lotu kɔlɔmtɔ isu i caa Tafiiti. ⁵ M'pɔyɔ Salwoməŋ laa Sitəŋ nyəma tɔyɔ alɔ nyəŋku Asətati na Amoni nyəma tɔyɔ isayaw Milikom. ⁶ Tənaya i Iapəna mpi pə ta maya Tacaɔ tɔ. Mpi tɔ, u tasəyi-i nuɔnɔv ke teu isu i caa Tafiiti. ⁷ Waatu unɪ i taa kɛ Salwoməŋ ŋmɔ Mowapu nyəma tɔyɔ isayaw Kɛmɔsɪ ke kutuluɣu ke pulaya tɔw kɛ Yosalem isentaa, na i ŋmɔ Amoni nyəma tɔyɔ isayaw Milikom kutuluɣu tɔtɔ. ⁸ Na i ŋmɔ mpe tɔtɔyɔ i alaa mpa pa ta nyɪ Iɔ tɔ pa tuŋ sɪ pɔ wəki-i tulaalɔnaa, na pɔ laaki-i. ⁹⁻¹⁰ Təm naaleɣe Tacaɔ Iɣɛli Iɔ kɔ lu Salwoməŋ tɔw, na i heeli-i tɛsiyisiyi sɪ: Taa luŋ tuŋ. Ama Salwoməŋ tɔ nuna Tacaɔ, Ilena Tacaɔ nɔɔ mu-i na pɔɔnɔ. ¹¹ Na i yɔyɔti-i sɪ: Timpi ŋ tɔma mpu pə taka na ŋ kisi ma kɔsɔsɔtu na ŋ yəki ma na-ŋ ta nɔyɔ pɛɛluɣu tɔfɛa tɔ, maa lɛki nyɔ kawulaya na mɔ cɛla-keɣe nyɔ waali nyəma taa nɔyɔlɔ. ¹² Paa na mpu nyɔ caa Tafiiti tɔw ma kaa la-ŋ mpu, haləna nyɔ sɔm. Ama nyɔ pəyaya ke maa lɛki kawulaya. ¹³ Tafiiti kɔlɔm unɪ na Yosalem icatɛ nte mɔ lɛsaa tɔ, pa tɔw tɔtɔyɔ maa kaasi-i kpekele kɔlɔmtɛle.

Salwoməŋ kolontunaa

¹⁴ M'pɔyɔ Tacaɔ lapa na Itəm awulumpu Hatati lu Salwoməŋ ke kolonɣa.

¹⁵⁻¹⁶ Waatu nɔyɔlɔ Tafiiti kɔ yoonaa Itəm nyəma na i kəli-we. Ilena i yoolaa wulaw Sowapu na i yoolaa pɔ polo Iɣɛli nyəma mpa pɔ sɛpa tɔyoole tɔyɔ pim. M'pɔyɔ pɔ caɣa tənaya isətɔnaa naatosompɔyɔlaya, na pɔ kɔ Itəm apalaa na pɔ kpeŋna apalɔpiya. ¹⁷ Waatu unɪ Hatati ka kɛ pəyaya. M'pɔyɔ i na i caa tɛmlɛ nyəma Itəm nyəma napəli pɔ sewa na pɔ polo Icipiti. ¹⁸ Pa kɔla Matiyan, Ilena pɔ fayana Palaŋ wɔlaya tɛtu taa. Pa kpeŋna apalaa napəli na pɔ pona Icipiti. Ntɛna Icipiti wulaw ha Hatati ke tɔyaya na tɛtu, na i heeli-i sɪ: Maa tɔw-ŋ. ¹⁹ Icipiti wulaw lapa

Hatatı ke kupaŋtu ké. I ha-ı ı alu Tapənesı neu na í la alb. ²⁰ M̄p̄óȳo alb unı ı lula apalu p̄əyaya na Hatatı ha-keye h̄ete sı Kenupa. Ka c̄epa h̄ete, ilena Tapənesı mu-ke na í t̄o-keye wulav t̄əyaya taa.

²¹ Waatu wei Hatatı nuwa sı Tafiti na ı yoolaa wulav Sowarı pá səpa, ilena í sələmı Icipiti wulav sı: Yele na má məli ma t̄ətu taa.

²² Nt̄ena Icipiti wulav p̄əəsı Hatatı sı: Pepeye n̄ laŋa ma kiŋ na n̄ nyuləyi krente? Mp̄əyule sı: Ma ta laŋ p̄əlv yaa. İle yele-m na má məli te.

²³ M̄p̄óȳo İso yelaa na Salom̄əŋ weena kolontu l̄əlv. İleyele İliyata p̄əyalv Lesəŋ wei ı ka sewa ı caa Hatat̄əs̄e wei ı ke Sopa wulav t̄o. ²⁴ Waatu wei Tafiti ka kuwa Hatat̄əs̄e yoolaa t̄əȳo Lesəŋ kota t̄ətelataa ke ı kiŋ, na í p̄əsi pa nȳəv̄u tu na pá polo Taması na pá caya t̄əna, na í caŋ ı t̄əki kawulaya ²⁵ ke Siliı t̄ətu taa. I lapa İseyeli nȳəma kolontu ke Salom̄əŋ kawulaya puı t̄ənyaya, na í footiyi-we na í lakti-weye ısayatv isu Hatatı.

Solop̄əwam kolv̄ȳv̄ ke wulav t̄əo
(*Kv̄t̄əəs̄v̄tu II 9:29-31*)

²⁶⁻²⁷ Salom̄əŋ ka wena t̄əml̄e tv̄ n̄əȳəlv na pá yaaki-ı sı Solop̄əwam. I t̄eyele Seleta ke İf̄əlayim t̄ətu taa. Pa yaa ı caa sı Nepa, na ı too sı Seluya, ı too unı ı ké leelu. M̄p̄óȳo kuyaku nakulı, Solop̄əwam kola Salom̄əŋ t̄əo.

Waatu wei Salom̄əŋ ŋmaakaya Milo*fa* na Tafiti t̄e koluŋa t̄o, ^a səəsı t̄əȳo pa yaa mp̄u. ²⁸ Solop̄əwam ka ké if̄epu kupaŋ ké. Wulav paasəna mp̄u sı ı lakti ı t̄əml̄e ke t̄eu, ilena í kpa-ı İf̄əlayim na Manase pa kpeka t̄əlası t̄əml̄e nȳəma feŋlu. ²⁹ M̄p̄óȳo kuyaku nakulı, Solop̄əwam luna Yosalem, na í na İso kuȳəȳətv̄tu t̄ələsulv wei ı we Silo na pá yaaki-ı sı Ahiya t̄o pá sulı m̄paav taa ké pa naaleye nyutu taa, na Ahiya suu kpaı kofalv. ³⁰ T̄ənyal̄e Ahiya c̄əla ı kpaı ke h̄əȳəlası naan̄əwa na naale. ³¹ P̄ə waalı ké í t̄əma Solop̄əwam sı: Mu h̄əȳəlası naan̄əwa. Mpi t̄o, İseyeli İso Tacaa ȳəȳətaa sı: Ma t̄əŋna Salom̄əŋ kawulaya l̄əekv̄ȳv̄ sı, ma cel̄əyi-ŋ na n̄ t̄əȳo kawulaya ke İseyeli kpeka naan̄əwa t̄əo. ³² Kpeka l̄e kolomt̄əle ke ma kaası-ı ma t̄əml̄e tv̄ Tafiti na Yosalem ıcat̄e pa t̄əo. Mpi t̄o, t̄ə tike ke ma l̄əsa İseyeli t̄ətu t̄əna taa. ³³ Mpi p̄ə t̄əo ma lakti mp̄u t̄o, İseyeli nȳəma l̄ə-m na pá luŋ Sit̄əŋ nȳəma t̄əȳo alb nȳəŋku As̄ətati, na Mowarv nȳəma t̄əȳo Keması, na Amoni nȳəma t̄əȳo Milikom. İseyeli nȳəma kisa m̄paav ŋku ma hula-we t̄əȳo t̄əŋȳəv̄. Pa ta la ntı t̄ə keəsəna-m t̄o. P̄əȳəle pa ta t̄əki kus̄əs̄v̄tu na ntı ntı ma tv̄-we t̄o, İsu Tafiti lakaya t̄o. ³⁴ Paa na mp̄u ma kaa l̄əekı Salom̄əŋ niŋ taa ké kawulaya. Ma nȳəŋəyi-ı ı ȳəlaa wulav ke tam ké, haləna ı səm. Ma la n̄p̄óȳo ma t̄əml̄e tv̄ Tafiti wei ma l̄əsa, na í t̄əki ma kiŋ na ma kotv̄tv̄tu t̄o ı t̄əo. ³⁵ Ama Salom̄əŋ p̄əyalv ké ma l̄əekı awulumpiitu, na má c̄əla nȳə, na n̄ t̄əȳo İseyeli kpeka naan̄əwa t̄əo ké kawulaya. ³⁶ Paa na mp̄u maa yelina ı p̄əyalv ké kpeka l̄e kolomt̄əle. İle pu la na Tafiti t̄əyaya tv̄ we kawulaya taa ké Yosalem ıcat̄e nte ma l̄əsa sı pá s̄e-m t̄o t̄ə taa.

³⁷ M̄p̄óȳo Tacaa tasaa sı: Solop̄əwam, maa cel̄ə-ŋ kawulaya İsu n̄ səlaa t̄o, na n̄ t̄əȳo İseyeli kpeka naan̄əwa t̄əo. ³⁸ Ye n̄ t̄ək̄əyi ma kuȳəȳətv̄tu, na n̄ t̄əŋəyi m̄paav ŋku ma hol̄əyi-ŋ t̄o, na n̄ lakti mpi p̄ə keəsəna-m t̄o, na n̄ t̄əŋəyi ma kiŋ na ma kotv̄tv̄tu, İsu ma t̄əml̄e tv̄ Tafiti. İle maa we nȳə waal̄əyi tam na nȳə l̄əlv̄ȳo nȳəma ká t̄əki kawulaya ke tam, İsu Tafiti nȳəma. Maa cel̄ə-ŋ İseyeli kpeka naan̄əwa na naale, ³⁹ na pá ná na p̄ə wu-we. Ama p̄ə kaa we n̄p̄óȳo tam.

⁴⁰ M̄p̄óȳo Salom̄əŋ p̄əekaa sı ı kuv̄ȳo Solop̄əwam. İlena Solop̄əwam se na í polo Icipiti wulav Sisaki t̄e na í tv̄-ı k̄p̄əlv̄ȳv̄. Haləna Salom̄əŋ səm.

⁴¹ Pa keesa Salom̄əŋ t̄əml̄e t̄ənt̄əna na ı kulap̄əŋ t̄əna, na ı nȳəŋ t̄ənyaya tak̄əlaya ŋka pá yaa sı, Salom̄əŋ T̄əŋ tak̄əlaya t̄o ka taa. ⁴² Puıı n̄ule t̄əcu ké Salom̄əŋ t̄əȳo kawulaya ke İseyeli nȳəma t̄əna t̄əo ke Yosalem. ⁴³ Salom̄əŋ k̄əma na í sí, ilena ı p̄əyalv L̄əp̄əwam l̄əetı ı lonte taa.

12

İseyeli nȳəma kotuyv̄ ke Sikem
(*Kv̄t̄əəs̄v̄tu II 10:1-15*)

¹ M̄p̄óȳo kuyaku nakulı, İseyeli ilim nt̄əȳəŋ t̄əo kpeka kota Sikem, ilena L̄əp̄əwam polo, sı pá kpaaki-ı wulav. ² Waatu unı t̄o, Nepa p̄əyalv Solop̄əwam wei í ká sewa wulav Salom̄əŋ na í c̄əəsı Icipiti t̄o, ı we t̄ənyaya tam. I nuwa Sikem kotuyv̄ ŋku kv̄ t̄əŋ, ilena í t̄ó ı taa sı, ı ká saalı t̄əna. ³ Ama pa tila ı waalı, na í k̄ə na í na ilim nt̄əȳəŋ t̄əo kpeka pá ȳəȳətv̄ L̄əp̄əwam sı: ⁴ Nȳə caa ka tv̄-t̄əȳo t̄əlası t̄əma ké, na t̄ə f̄el̄əyi-ı lampuunaa. İle ye nyaa waası-tv̄ na n̄ s̄əki-t̄əȳo t̄ə səȳəla anı, tá səəlv puwa sı t̄ə nȳəŋ-ı t̄ə wulav. ⁵ Mp̄əyule L̄əp̄əwam sı: I yele má maŋası ma taa, na cele na ko fe í k̄ə na má na-me t̄ə ná.

İlena ilim nt̄əȳəŋ t̄əo kpeka nȳəma t̄əe. ⁶ Nt̄ena L̄əp̄əwam p̄əəsı səsa m̄pa paa we ı caa c̄əlȳəv̄ waatu wei il̄e í ká wena ı weesuyv̄ t̄o sı: Suweye má c̄ə ȳəlaa m̄pe?

⁷ Səsa sı: Ye n̄ hula-we sı nȳə səəlv puwa sı n̄ ká paasəna-we, na n̄ ȳəȳətv̄əna-weye t̄əŋ kupantv̄, nyaya paa nȳəŋı pa wulav ke tam t̄əo.

^a 11:26-27 Milo: Pulası hekv̄ taa l̄əmp̄əȳo ŋku pa suulaa sı Yosalem pat̄əma í

⁸ Ama Lɔpɔwam ta mu sɔsaa tɔm nti. Ilena Lɔpɔwam polo í pɔɔsi í malanaa ifepiya mpa pa we iní í kinj tɔ si: ⁹ Yɛlaa mpe si má pasa-weye sɛyɛla nna ma caa ka sɔka-we tɔ. Ie má cɔ-we suwe?

¹⁰ Mɔpɔyɛle í ifepu tɔyɔntɛlenaa mpe pá tɔma si: Cɔ-we si, mpalɔm ta kisi-weye tɔyɔv, kacanfanana pɔyɔ na? ¹¹ Sɛyɛla wena maa sɔki-me tɔ, a ká kɛli ma caa nyɛna. Pɛcɔ tɛpila kɛ ma caa ka casa-me. Ama alukpala kɛ maa casa-me.

¹² Mɔpɔyɛle Solopɔwam na yɛlaa pa mɛla Lɔpɔwam kinj kɛ kɔyɛɛɛn tooso wule, isu í ka heeluyu-we tɔ. ¹³ Mɔpɔyɛle wulav kisa layatɔ nti sɔsaa ka tasa-i tɔ. Ilena í holina ¹⁴ samaa, isu í ifepu tɔyɔntɛlenaa ká sɛyɛsa-i tɔ si: Eɛ, ma caa ká sɔka-mɛye sɛyɛla yur nyɛna. Ama maa sɔki-mɛye wena a tɛɛ mpɔ tɔ. Pɛcɔ tɛpila kɛ ma caa ka casa-me. Ama alukpala kɛ maa casa-me.

¹⁵ Ilena Lɔpɔwam kisi samaa kɛ nunav. Ie Tacaá ka lapɛna mpɔ si pɛ la teitei isu í ká heeluyu Iɔ kɔyɔyɔtɔtɔ telɛsɔlv Ahiya kɛ Silo si í telɛsi Solopɔwam tɔ.

Kawulaya fayav
(*Kɔtɔsɔtv II 10:16-11:4*)

¹⁶ Waatu wei Iɛyɛli nyɛma cɛkɛnaa si wulav kisa pa tɔm kɛ muɔv, Ilena pá tɔm-i si:

Tana Tafiiti tɔ fɛina natɛli.

Tana-i tɔ kaa we?

Iɛyɛli nyɛma mɛ,

múí kɔɔ taa mɛli tá tɛ.

Tafiiti lolɔyɔv tɔ nyá,

nyaa tɔyɔ nyá kawulaya.

Ilena pá yá. ¹⁷ Yuta tetɔ yɛlaa tike nyɛnaxana Lɔpɔwam kɛ pa wulav. ¹⁸ Paa na mpɔ, na í tili telɛsi tɔma nyɔyɔv tɔ Atolam kɛ Iɛyɛli nyɛma mpa pa we ilim ntɔyɔɔn tɔ tɔ pa kinj. Ilena pɛle pá yaya Atolam kɛ pɛɛ na pá kú. Mɔpɔyɛle Lɔpɔwam kpa í kɛkɛ taa kɛ kɔkɔpaa na í se na í polo Yosalem. ¹⁹ Iɛna ilim ntɔyɔɔn tɔ Iɛyɛli nyɛma kicina Tafiiti lolɔyɔv nyɛma kawulaya tɔyɛle. Na mɔpɔyɛle pɛ we halɛna sanja.

²⁰ Waatu wei pa nuwa si Solopɔwam mɛlaa, Ilena pá koti pa taa pa tike. Na pá yaa-i na pá kpa-i Iɛyɛli kɛkɛ tɔna wulav. Yuta kɛkɛle tike ta luna Tafiiti tɔyɔyɔ nyɛma waali.

²¹ Waatu wei Lɔpɔwam tala Yosalem, Ilena í koti Yuta na Pɛncamɛɛ pɛ yoolaa taa yoolaa kɛ iyisi nuɔwɔna na nuɔaasa (180000) si: I polo na í yoono Iɛyɛli nyɛma na pá mɛɔna-m ma kawulaya. ²² Ama Iɔ heela í kɔyɔyɔtɔtɔ telɛsɔlv Semaya si: Polo ń heeli ²³ Lɔpɔwam na Yuta na Pɛncamɛɛ pɛ yɛlaa si: ²⁴ Tacaá yɔyɔtaa si: I taa polo Iɛyɛli nyɛma yoonav. Mpi tɔ, pa kɛ mɛ tɛtɔvnaa kɛ. Má yelina si pɛ la isu pɛ lapɔ tɔ.

Paa wei í mɛli í tɛ. Pa nu Iɔ Tɔm nti, Ilena pá hɛɛ.

²⁵ Mɔpɔyɛle Solopɔwam nɔmá koloosi na í cɔɔna Ifɛlayim pulasi taa icate Sikem na í caya. Pɛle pɛ waali kɛ í kola Sikem na í nɔmá koloosi na í cɔɔna Penuweli icate.

Solopɔwam isayav

²⁶⁻²⁷ Mɔpɔyɛle Solopɔwam mayasa í taa si: Ye Yosalem kɛ yɛlaa tɔna ká puki na pá laki kɔtasi kɛ Tacaá tɛsɛle taa, pɛ kɔn na ma kawulaya yɛlaa luɔn sɔv pa caa kɔpɔn Yuta wulav Lɔpɔwam. Ilena pa kv-m na pá tɛɔn-i. ²⁸ Mɔpɔyɛle í yɛlaa na pá lupi-i wɔla nawee Iɛsɛn naale, na í hulí í yɛlaa si: Hatoo í poluyɔ Yosalem kɛ Iɔ sɛɛv tɔ pɛ taɔnɔa tɛcam. Ie u naaki mɛ Iɔ wei í Iɛsa-mɛye Icipiti tetɔ taa tɔyɛlv.

²⁹ Ilena pá siki Iɛsɛyɔv Iɛɔkɔ kɛ Petɛeli, na Iɛɔkɔ kɛ Tanj. ³⁰ Iɛna Solopɔwam tolisa yɛlaa na pá la isayav tɔyɛle. Na yɛlaa tuutuuma náá pona Iɛsɛyɔv naale nyɛɔkɔ kɛ Tanj.

³¹ Ilena Solopɔwam yele na pá nɔmá tɔn kutulɔn, na í kpa yɛlaa kpa nyɛma mpa pa ta kɛ Lefii nyɛma tɔyɔ kɔtɛlaa. ³² Na pá su acima kɛ pa isɔtv pɛlɛfɛi naanɔwa nyɛn kɔyɛɛn naanɔwa na kakpasí wule, isu acima wena pa tɔkaya Yuta tɔ. Na í mayamaya í lá kɔtasi kɛ wula nawee Iɛsɛn wei í yɛpa na pá lu tɔ tɔ. Na í tɔ kɔtɛlaa mpa í kɔpawa tɔyɔ tɔkɔtɛlenaa. Mpi í lapa Petɛeli tɔyɛle.

Petɛeli kɔtaya tɔlate mpusi tɔnsɔyɔ

³³ Mɔpɔyɛle waatu nɔyɔlv Solopɔwam Iɛsa isɔtv pɛlɛfɛi naanɔwa nyɛn kɔyɛɛn naanɔwa na kakpasí nyɛɔkɔ wule, na í lá Iɛyɛli yɛlaa kɛ acima kɛ Petɛeli. Na í lá kɔtasi kɛ í mayamaya kɛ acima aní a tɔ.

13

¹ Mɔpɔyɛle Iɔ kɔsa í kɔyɔyɔtɔtɔ telɛsɔlv nɔyɔlv kɛ Yuta tetɔ taa, na í tala Petɛeli kɛ waatu wei Solopɔwam isɛle sɛɛna kɔtasi nsi kɔkɔ lusa si tɔna tɔyɔ lapɔ tɔ. ² Mɔpɔyɛle Iɔ kɔyɔyɔtɔtɔ telɛsɔlv tɔnɔa kɔtaya tɔlate kɛ mpusi wei Tacaá ká heela-i si í tɔnɔ-tɛ tɔ si: Kɔtaya tɔlate nyá, kɔtaya tɔlate nyá, nu. Iɔ yɔyɔtaa si, paa lɔlɔ apalɔpɔyɔyɔ kɛ Tafiiti lolɔyɔv taa, na pá ha-kɛyɛ hɛtɛ si Sosiyasi.

Kaa wo kɔtaga tɛlatɛ nyɔ nyɔ tɔw kɛ tunj kɔtɛlɛa mpa pa wɔkɔɔɔɔ tulaalɔnaa kɛ nyɔ tɔw tɔ, na kɔ kɛnna yɛlɛa muwa na kɔ wɔ.

³ M̀pɔ́yɔ́ Iɔ kuyɔyɔtɔtu tɛlɛsɔlu tasaa si: Kɔtaga tɛlatɛ kɔ yɔki na tɔ tɔw tɔlɔma yaasi. Waatu inɛyɔ́ i kɔ nyɔ́ si Tacaa yɔyɔtɛna tampana.

⁴ Waatu wei wulaw Solopɔwam nuwa nti Iɔ kuyɔyɔtɔtu tɛlɛsɔlu yɔyɔta Petɛɛli kɔtaga tɛlatɛ tɔm tɔ, ilɛna i hɔ́li Iɔ kuyɔyɔtɔtu tɛlɛsɔlu kɛ mpɛlɛ, na i mɔ́ kapuka si: I kpa apalu inu.

Tɛnɔɔa Solopɔwam nkpalaya tɔwlaa na kɔ saali mpɔ. I tɔ pɛsi na i kooti-kɛ. ⁵ M̀pɔ́yɔ́ kɔtaga tɛlatɛ yɔkɔ kpaɔɔɔ inu, na tɔlɔma yaasi teitei isɔ Iɔ kuyɔyɔtɔtu tɛlɛsɔlu kɔ kɛsɔyɔ tɔ. ⁶ Ntɛna wulaw tɔ Iɔ kuyɔyɔtɔtu tɛlɛsɔlu kɛ tɛnɛ inu si: Hai, la suulu na n̄ wiina Tacaa nyɔ́ Iɔ si, i husi ma isayatu, na i waa-m ma nkpalaya.

Ilɛna Iɔ kuyɔyɔtɔtu tɛlɛsɔlu wiina Tacaa, na wulaw nkpalaya mɛli isɔ kaa wɛw tɔ. ⁷ Mpɔyɔlɛ wulaw tɔma Iɔ kuyɔyɔtɔtu tɛlɛsɔlu si: Kɔw na tɔ polo tɔyɔɔɔ na n̄ nyɔw lɔm, na mɔ́ la-n̄ ikɔntɔ.

⁸ Ilɛna Iɔ kuyɔyɔtɔtu tɛlɛsɔlu cɔ wulaw si: Ma sama. Ama ma nɔwɔhɛle kaa fɛli nyɔ́ tɛ. M̀pɔ́yɔ́ pu la si ma tɛnɔ pulu. Paa nyɔ́ wɛnɔw hɔyɔlɔyɔ kɛ n̄ ha-m ma kɛsaa. ⁹ Pɛlɛ pɛ paasi Tacaa kisina-m si mɔ́ taa tɔyɔ. Pɔ́cɔ́ mɔ́ taa nyɔw pulɔyɔ cɛnɛ. Pɛyɛle ye mɔ́ kɔla kɛntɛ, mɔ́ taa tɔn̄ nkɔ ma tɛnɔa na mɔ́ kɔw tɔ.

¹⁰ Ilɛna Iɔ kuyɔyɔtɔtu tɛlɛsɔlu kpaɔɔ mpaaw kɔfalɔyɔ na i mɛli kɛntɛ.

Iɔ kuyɔyɔtɔtu tɛlɛsɔlu liyituyɔ na i sɔm

¹¹ Iɔ kuyɔyɔtɔtu tɛlɛsɔlu kɔkpatɔlu nɔyɔlu i kɔ wɛnna Petɛɛli. M̀pɔ́yɔ́ i pɔyɔlɛa pɔlɛa na pɔ kɛsɛ-i pɛ tɛna mpi Yuta Iɔ kuyɔyɔtɔtu tɛlɛsɔlu kɔma na i lɔ́ pa tɛ tɔ. Na mpi i na wulaw pɛ tɛsɛnɔa tɔ. ¹² Mpɔyɔlɛ cɛcɛ pɔsɔ-wɛ si: Lɛ́ tɔw kɛ́ i kɛmnaa?

Ntɛna Petɛɛli Iɔ kuyɔyɔtɔtu tɛlɛsɔlu pɔyɔlɛa polo na pɔ cɛkɛna timpɔ tɔw i tɛnɛna tɔ. ¹³ Ilɛna pa caa si: I kɛɛli-m kpaɔɔɔ.

Ilɛna pɔ́ kɛɛli-i na i kpa. ¹⁴ M̀pɔ́yɔ́ i kpaɔɔ mpaaw kɔlɔmɔyɔ nkɔ Yuta Iɔ kuyɔyɔtɔtu tɛlɛsɔlu kɔ tɛnɔa tɔ, na i hikɔ-i. Mpi tɔ, ilɛ́ i kɔ hɛsɔɔa tɔyɔ sɔsɔw nakɔli kɔ tɛ kɛ. Ilɛna i pɔsɔ-i si: Nyayɛle Iɔ kuyɔyɔtɔtu tɛlɛsɔlu wei i luna Yuta tɔ? Ilɛ́ si: Yɛɛ, maɔa.

¹⁵ Mpɔyɔlɛ si: Tɔ́ mɛli na n̄ nyɔw lɔm. ¹⁶ Kɛlɛna ilɛ́ i cɔ-i si: Pɛ́ fɛi si mɔ́ mɛli na mɔ́ tɔyɔ pulɔyɔ tɛna. ¹⁷ Iɔ kisina-m kɛ tɔkpatɛa si, ma taa tɛn̄ pulɔyɔ tɛna. Pɔ́cɔ́ pɛ́ fɛi si mɔ́ tɛn̄ mpaaw kɔlɔmɔyɔ nkɔ na mɔ́ kɛ.

¹⁸ Ntɛna Iɔ kuyɔyɔtɔtu tɛlɛsɔlu kɔkpatɔlu caali-i si: Ma mayamaɔa ma kɛ́ Iɔ kuyɔyɔtɔtu tɛlɛsɔlu tɔtɔyɔ isɔ nyɔ́. Tacaa tilina i tillu na i heeli-m si mɔ́ mɛlɛna-n̄ na mɔ́ la-n̄ ikɔntɔ.

Sɛsɛ ilɛ kaloolaya ntɛ. ¹⁹ M̀pɔ́yɔ́ Yuta Iɔ kuyɔyɔtɔtu tɛlɛsɔlu inu i tɛnɔa-i na pɔ́ mɛli.

Yuta Iɔ kuyɔyɔtɔtu tɛlɛsɔlu sɔm tɔm

²⁰ Pa tɛnɔa tɔyɔw, ilɛna Tacaa heeli Petɛɛli Iɔ kuyɔyɔtɔtu tɛlɛsɔlu kɔkpatɔlu inɛyɔ́ tɔm. Ilɛna ²¹ i mɔ́ kapuka na i tɔ i mɔ́lu si: Tacaa yɔyɔtɛa si, n̄ kɛsɛ nti ma tu-n̄ tɔyɔ tɔkɔyɔ. ²² Mpi tɔ, n̄ kɔma cɛnɛ na n̄ tɔyɔ na n̄ nyɔw. Pɔ́cɔ́ maa kisina-n̄ kɛ́ si pulɔpɔ́ i taa kpa nyɔ́ nɔyɔ taa. Pɛ́ tɔw ilɛ, n̄ kɔ́ si haya sɔm.

²³ Pa tɛma tɔyɔw na nyɔw, ilɛna kɔkpatɔlu inu i kɛɛli i taapalu kɛ kpaɔɔɔ, ²⁴ na ilɛ́ i tu mpaaw. M̀pɔ́yɔ́ tɔyɔlɛa lu i tɔw na kɔ ku-i na kɔ pɛti mpaaw taa, na kɔ na kpaɔɔɔ pɔ́ tu-i hɛku. ²⁵ Mpatɛntaa mayana mpɔ na pɔ́ tala Petɛɛli icatɛ taa, ilɛna pɔ́ yɔyɔti. Kɔkpatɔlu ²⁶ wei i kɔ́ yaa Yuta Iɔ kuyɔyɔtɔtu tɛlɛsɔlu kɛ tɔyɔw tɔ i nu mpɔ, ilɛna i tɔ́ si: Yuta Iɔ kuyɔyɔtɔtu tɛlɛsɔlu kɛ. Inu i kisina Tacaa kɔsɛsɛtu kɛ tɔkɔyɔ. Pɛ́ tɔw kɛ́ Iɔ yɛlɛa na tɔyɔlɛa ku-i teitei isɔ i kɔ́ heela-i tɔ.

²⁷ Ilɛna kɔkpatɔlu tɔ́ i pɔyɔlɛa si: I kɛɛli ma kpaɔɔɔ.

Ilɛna ²⁸ i kpaɔɔ-kɛ na i polo na i mayana sɛtu kɛ mpaaw taa. Na kpaɔɔɔ na tɔyɔlɛa kɛ pa lɔna taa. Ama ka tɔ́ tɔyɔ-i, pɛyɛle ka tɔ́ kpa kpaɔɔɔ. ²⁹⁻³⁰ Ilɛna kɔkpatɔlu inu i kpaɔɔ-i na i tɛni i kpaɔɔɔ tɔw, na i mɛnɔna Petɛɛli, na i pimi-i pa tɔyɔɔa pɔlɛaw taa, na pɔ́ lɔ́ lɔyɔɔa. Ilɛna i na i piya pa wii-i si: Aa, kasa, sɔm ta nyi.

³¹ Lɔyɔɔa tɛma, ilɛna kɔkpatɔlu heeli i pɔyɔlɛa si: Ye ma sɛpa i pi-m tɔ́ tɔyɔɔa pɔlɛaw nkɔ ku taa tɛna. ³² Mpi tɔ, Tacaa tila-i na nɔyɔ isayaa nkɔ si i tɛn̄si Petɛɛli kɔtaga tɛlatɛ, na Samalii acalɛ tɛkɔtɛlɛ waani waani tɔ, i nɔyɔ nkɛ kaa tɔyɔ kɛ.

³³ Paa na pa kpaala Solopɔwam tɔ, i ta nu. Pɔ́cɔ́ i ta yɛle kpaaw kɛ kpa i kɔtɛlɛa mpa pa sɔwla kɔtɔyɔ tɛm tɔ. ³⁴ Solopɔwam yaasi inu, i sɔsa i tɔyɔɔa nyɔ́ma tɛnɔyɔ isayatu taa kɛ. Pɛ́ tɔw kɛ́ pɛ́ kpiisa pa tɛna tɛcayacaya kɛ tɛtu tɛna taa.

14

Solopɔwam I kawulaya tɛm

¹ M̀pɔ́yɔ́ Solopɔwam pɔyɔlu Apiya hɛnta wɔsasi kɛ waatu inu i taa. ² Ilɛna wulaw tɔ i alɔ si: Yusɔ nyɔ́ tɔ́ pa taa nyi-n̄, na n̄ polo Silo na n̄ mayana Iɔ kuyɔyɔtɔtu tɛlɛsɔlu Ahiya wei i kɔ́ kpa-m

kawulaya ke Iseyeli yelaa tao to. ³ Kpaya potopotona ke naanowa na kakalasi, na tunj nim heev na n kpentana-i. I ka heeli-ŋ nti tá pɛyaya ká tena to.

⁴ Ilena ala lu isu i paalu heeluyi-i to, na í polo Iso kuyogotutu teləsulo Ahiya teye Silo. Ué i ka kpatela teu ké, haləna í yolumi. ⁵ Ama Taca yepa na Iso kuyogotutu teləsulo wena pə nyəm, na í heeli-i nti nti i ká cə alu inu to.

⁶ Ahiya nu i tanj, ilena í tó si: Sov yoo, Solopowam alu. Pepe tao ké n nəkaa na n lakı isu pə taya nyá? Ma tu wena lanwakalle tom natəli si ma heeliyi-ŋ. ⁷ Məli na n heeli nyá paalu si, Iseyeli Iso Taca yogotaa si: Waatu wei ma kpa-ŋ ma yelaa Iseyeli nyəma wulav to, n we teitei ké isu paa yulu wei. ⁸ Tafiti tɛyaya kawulaya ke ma mowa na má cɛle-ŋ. Ama n ta la ma luɣu nyəntu. Pəcɔ n tá təkı ma kutotutu na n lakı ma təmle na luɣu kulmoyu isu Tafiti. ⁹ N lapa isayatu na pə kəli mpa pa laala-ŋ kawulaya tɔyov to, na n ha-m siyile na n kusi ma páná na tunj wei n lupa to. ¹⁰ Pə tao ké maa yele na mpusi sov nyá tɛyaya taa. Maa kpiisi nyá luluyv nyəma apalaa tana. Pə kpayaov səsaa na piya to, na pə saali yem. Isu pa hasovv nyutu na sarj to. ¹¹ Ye nyá tɛyaya to wei í səpa tɛyaya, hasi ká tɔyona-i. Na wei í səpa taale, kpeŋiŋ náá tɔyo. Nti Taca yogotaa tɔyle.

¹² Ilena Iso kuyogotutu teləsulo tasa alu inəyi heeluyi si: Nyaa kulı na n məli tɛyaya. N ká koo isu n svuki icate ile pɛyaya ká si. ¹³ Nke ka tike kaa nyəna pəlaav ke Solopowam luluyv taa. Ka tike ka ləyaya ke Iseyeli nyəma ká caya. Mpi to, ka tike ke Taca nawa sooci to. ¹⁴ Pəle pə paasi maa kpa Iseyeli wulav kofalu. Ué i ká kpiisina Solopowam luluyv nyəma. Nti unı tə kəmma nteye sarj isənto. ¹⁵ Taca ká hə Iseyeli nyəma ŋkranjov, na paa sele, isu lum taa səsəncəna. I ká ləkı-wey tətu kupantu nti í ha pa caana to, na í yasi-we na pá tesı Papiloni pəyo ífalati waali. Mpi to, pa sika tunj kulaləŋ ké na pə kraasi Taca páná. ¹⁶ Pə taya pəlv, Solopowam lapa isayatu nti na í tui yelaa ke tao taa to tə kofelovv nté.

¹⁷ Mporovv wulav alu mela Tiisa. I sov tɛyaya nənəkela si ile i pəyalv heewayale. ¹⁸ Ilena pá pimi-i na Iseyeli nyəma təna caya i ləyaya ke teitei isu Taca ká yogotəna Iso kuyogotutu teləsulo Ahiya nɔyo to.

¹⁹ Pa kəesa Solopowam təmnaa lentı ke Iseyeli awulaa takəlaya taa. Ka tao ké pa kəesa isəna i yooona, na isəna i tɔyo i kawulaya to. ²⁰ I tɔyo kawulaya ke pusi hiu na naale ilena í si. Mporovv i pəyalv Natapı ləcta i lonte taa.

Yuta wulav Lɔpɔwam kawulaya (Kvətəsvɔv II 12:1-16)

²¹ Waatu wei Saləmən pəyalv Lɔpɔwam tɔyo kawulaya to, i luluyv pusi we nule na kulmaya. I too ka ké Amoni to na pá yaa-i si Naama. Pusi naanowa na naatosompɔyolaya ke i tɔyo i kawulaya ke Yosalem ke Yuta tətu taa. Təyaya Iso ka ləsa si paa seeki-i. ²² Mporovv Yuta kpekəle nyəma tasa larv ke mpi pə ta maya Taca to. Pa lapa isayatu na i páná kulı, na pə kəli isu pa cəsəna ka larv to. ²³ Pele pá ŋmá təkotəle tətɔyo, na pá siki pəe, na pa ká kanjanasi ke pulasi nyəŋ taa hətə təe. ²⁴ Halı alaa na apalaa ka lakaya wasəŋkaləto ke lona anı a tao ké, na acaaləto isu piiitimnaa mpa Taca tɔyənna na mpe pá caya to.

²⁵ Lɔpɔwam kawulaya pənaya kakpası nyəŋka tao ké Icipiti wulav Sisaki polaa na í yooona Yosalem. ²⁶ Mporovv Sisaki koosa Iso təsele na kawulaya tɛyaya krancoov təna. Ilena pə tí kələna wəla kpaləŋ wei Saləmən ka lupa to. ²⁷ Mporovv wulav Lɔpɔwam lupa nyəgəlvovv kuseemovv kpaləŋ, na í ləeti wəla nyəŋ unı i lonte, na í cəle-i kawulaya tɛyaya tanjlaa nyovv nyəma. ²⁸ Ye wulav i puki Iso təsele, ile tanjlaa su-i na kpaləŋ unı. Ye pa tema, ile pa məŋna-i i təcayale.

²⁹ Pá kəesa Lɔpɔwam təm lentənaa ke Yuta awulaa takəlaya taa. ³⁰ I na Solopowam pa yookaya tam ké. ³¹ I səpa, ilena pá pimi-i pa tɛyaya pəlaav tao ké Tafiti tə. I kpenaa nté Amoni nyəma. Pa yaaki i too si Naama. I pəyalv Apiyam ləstəna i lonte taa.

15

Yuta wulav Apiyam təm (Kvətəsvɔv II 13:1-3,22-23)

¹⁻² Iseyeli wulav Solopowam kawulaya pənaya pələfei hiu nyəŋka tao ké Apiyam tɔyo kawulaya ke Yosalem, ke Yuta tətu tao ké pusi tooso. Pa yaakaya i too si Maaka. I too unı i ka ké Apisaləm pəel. ³ Mporovv Apiyam təŋa i caa nəhəe tao. I ta təŋ i cəso Tafiti ikpate. Pəcɔ i ta səlı i Iso Taca na lotu kulmıto. ⁴ Paa na mpv Taca ha-i pəyaya ŋka kaa ləeti i lonte to, si Tafiti tɛyaya í tao saali yem. Pəyele Yosalem í we tam ké kawulaya icate səsəle ke Tafiti tao. ⁵ Mpi to, unı i lapəna mpi pə maya Taca ke teu to. I ta wakəli Iso kəsəsıto natəli. Ye pə taya Hiti to Yulii təm tao.

⁶ Lɔpɔwam ná yookayana Solopowam ke tam ké. ⁷ Pa kəesa Apiyam təm lentənaa ke Yuta awulaa takəlaya taa. Ué i mayamaya i yooona Solopowam tətɔyo. ⁸ I səpa, ilena pá pimi-i Tafiti tə na i pəyalv Asa ləeti i lonte taa.

Yuta wulaw Asa tòm

(Kwtəəsvtə II 14:1-2; 15:16-19; 16:1-6,11-14)

⁹ Iseyeli wulaw Solopɔwam kawulaya pənaɣa hiu nyəŋka taa ké Asa pəsa Yuta wulaw. ¹⁰ I tɔɣo kawulaya ke Yosalem ke pusɪ nule na kulɔmaya. I nese kéle Apisalm pɛelɔ Maaka. ¹¹ M̀pɔ́yó Asa lapa mpi pə maya Tacaə tɔ, isu ɪ cəso Tafiiiti. ¹² I tɔɣona apalaa na alaa mpa pə lakɪ wasaŋkalətu ke təkətələnaa tɔɣo tetu taa. I wakəla tuŋ kulalaaŋ wei ɪ cəsoŋnaá ká lupa tɔ. ¹³ Haləna í ləsi ɪ nese Maaka ke ɪ alɔkawulaya taa. Mpi tɔ, ílé ɪ ka sika tɔyɔ isayaw ŋku pə yaa si Asela tɔɣo. M̀pɔ́yó Asa tɔma si pá kpesi tɔyɔ ŋku na pá wə-kuyɔ Setəlɔŋ ləso nɔɣo. ¹⁴ Paa na wulaw unɪ ɪ sɔla Tacaə na lotu kulɔmtu tɔ, ɪ ta wakəli təkətələnaa mpa paa we tetu taa tɔ. ¹⁵ Ama ɪ yelaa na pá kəna ləso təsele taa ké wəla, na liɣitee nyəɣətu, na wontunaa ləmpa mpa ɪ na ɪ caa paa hawa Tacaə ke kucəso tɔ.

¹⁶ Asa yookaɣana Iseyeli wulaw Pasa ke tam ké. ¹⁷ M̀pɔ́yó kuyaku nakuli Asa polaa na í niki Yuta ke yoonaw. Ilena í ŋmaaki Lama ɪcate ke kolunɔ si Asa na Yuta nyəma pə taa yeləna hɔɣoluyɔ ŋkuyɔ isəna pə sɔlaa tɔ. ¹⁸ M̀pɔ́yó Asa koosa ləso təsele na kawulaya tɔyaya kpancoou wulanaa təna, na ɪ tilina ɪ waali nyəma, si pá pona Sili wulaw Tapilimotɔ pəyalɔ Pɛni-Hatati. Ulé ɪ cəso kéle Hesiyɔ. Si pá cəle-ɪ na pá heeli-ɪ si: ¹⁹ Ma ha-ŋ kucəso ŋkuyɔ si ma na-ŋ tɔ pɛli nɔɣo, na nyana Iseyeli wulaw í ya, na ílé ɪ ləsi ɪ yoolaa ke ma tetu taa. ²⁰ M̀pɔ́yó Pɛni-Hatati mu Asa tòm nti, na í kusɪ ɪ yoolaa na pá polo pá yoonaa Iseyeli nyəma, na pá lɛeki pə acalɛɛ, Yon, na Tan, na Apɛli-Pɛti-Maaka, na Kinelee hɔɣoluyɔ na Nɛfətali tetu kukaasətu təna. ²¹ Pasa nu mpu, lena í yele Lama ɪcate kolunɔ ŋman na í mɛli na ɪ caya Tiisa. ²² M̀pɔ́yó Asa kota Yuta nyəma təna, pə ta sɔo ulɔyɔ pəyaya, na pá kuu pɛɛ na taasi nsi Pasa ka kaawa si ɪ ŋmaakəna Lama ɪcate kolunɔ tɔ si, pə tayanəyəna timpi pə yaa si, Pɛncameɛ-Kɛpa na Misipa pə acalɛɛ tɔ.

²³ Pə kɛesa Asa tòm ləntənaa, na ɪ apalutɔ tòm, na pə təna mpi ɪ lapa tɔ. Na acalɛɛ wena ɪ tayanəna tɔ, pə tòm ke Yuta awulaa takəlaya taa. Pə kɛyɛtəna ɪ səm, lena kotɔŋ kra ɪ nəntaaləŋ. ²⁴ I səpa, lena pá pimi-ɪ pə tayanə pələaw taa ké Tafiiiti tɛ. M̀pɔ́yó ɪ pəyalɔ Sosafati lɛɛta ɪ lonte.

Iseyeli wulaw Natari tòm

²⁵ Yuta wulaw Asa kawulaya pənaɣa naale nyəŋka taa ké Solopɔwam pəyalɔ Natari tɔɣo kawulaya ke Iseyeli taa ké pusɪ naale. ²⁶ M̀pɔ́yó ɪ lapa mpi pə ta maya Tacaə tɔ. I tɔma təntɛ isayale ke teitei, isu ɪ caa wei ɪ tɔsa Iseyeli nyəma ke isayatu taa tɔ. ²⁷ Ilena Isakaa kɛkale tu Ahiya pəyalɔ Pasa caya Iseyeli wulaw Natari acaya na í ku-ɪ. Waatu unəyi Natari na ɪ yoolaa pá nyala Filiisi nyəma ɪcate Kipetəŋ. ²⁸ Ilena Pasa náa pəsi wulaw, na Asa we ɪ kawulaya pənaɣa tooso nyəŋka ke Yuta. ²⁹ I tɔɣo-keɣe kɛkɛraa, lena í yele na pá kó Solopɔwam tɔyaya nyəma təna. I tá yele paa kulɔm ke ɪ luluyɔ taa ke teitei isu Tacaə ká yɔɣətəna ləso kuyɔɣətɔtu teləsulɔ Ahiya nɔɣo ke Silo tɔ. ³⁰ Solopɔwam lapa isayatu na í teləsi-təyi Iseyeli nyəma tɔɣo pə kraasa Tacaə pááná ke səsəm.

³¹ Pə kɛesa Natari tòm ləntənaa ke Iseyeli awulaa takəlaya taa.

³² Yuta wulaw Asa yookaɣana Iseyeli nyəŋ Natari ke tam ké.

Iseyeli wulaw Pasa tòm

³³ Yuta wulaw Asa pənaɣa tooso nyəŋka taa ké Ahiya pəyalɔ Pasa tɔɣo Iseyeli təna tɔo ké kawulaya. Tiisa ɪcate taa ké ɪ tɔyɔ-keɣe pusɪ hiu na liɣiti. ³⁴ M̀pɔ́yó ɪ mayamaɣa ɪ lapa mpi pə ta maya Tacaə tɔyɔ teitei isu Solopɔwam ka tusuyɔ Iseyeli nyəma ke tuŋ laaw taa tɔ.

16

¹ M̀pɔ́yó Tacaə kusa Hanani pəyalɔ ləso kuyɔɣətɔtu teləsulɔ Yehu si í polo í heeli Pasa si: ² Ma kra-ŋ ma yəlaa Iseyeli nyəma wulaw tɔ, n ké yulɔ ke yem ké. Ama n tɔɣa Solopɔwam ɪkɛpate na n tusi Iseyeli nyəma ke tuŋ laaw taa na pá kusɪ ma pááná. ³ Pə tɔo ké maa yele na nyá na nyá tɔyaya nyəma í saali yem. Isu maa lapu Nepati pəyalɔ Solopɔwam na ɪ nyəma tɔ. ⁴ Ye nyá tɔyaya tu wei ɪ səpa tɔyaya, hasi ká tɔɣəna-ɪ, na wei ɪ səpa taale, kɛpinj náa tɔɣo.

⁵ Pə kɛesa Pasa tòm ləntənaa na ɪ apalutɔ tòm na pə təna mpi ɪ lapa tɔ. Pə tòm we Iseyeli awulaa takəlaya taa. ⁶ I səpa, lena pá pimi-ɪ Tiisa, na ɪ pəyalɔ lla mɛli ɪ lonte taa.

⁷ Waatu wei Tacaə ka kusa ləso kuyɔɣətɔtu teləsulɔ Yehu tɔ, tòm naaleɣe í heela-ɪ si í polo í teləsi Pasa. Kancaalaya ulɛ, Pasa lapa mpi pə ta maya Tacaə tɔ, na pá kusɪ ɪ pááná ke teitei isu Solopɔwam na ɪ luluyɔ nyəma. Naale nyəntu nté isəna Pasa ka kuyɔ Solopɔwam tɔyaya nyəma tɔ.

Iseyeli wulaw lla tòm

⁸ Yuta wulaw Asa kawulaya pənaɣa hiu na naatoso nyəŋka taa ké Pasa pəyalɔ lla ná tɔyɔ ɪ nyəŋka ke Iseyeli taa ké pusɪ naale. ⁹ M̀pɔ́yó ɪ yoolaa səsaa taa lelɔ Simili, wei ɪ paasəyəna yosu kɛkɛnaa hɔɣoluyɔ ləŋku tɔ, ɪ kula wulaw tɔo. Na wulaw we kawulaya tɔyaya nyuyɔ tu Aləsa tɛɣe Tiisa na ɪ nyəaki na pá kuyi-ɪ. ¹⁰ M̀pɔ́yó Simili polaa na í ku-ɪ na ɪ lɛeki kumte. Asa kawulaya

pənaɣa hiu na naatosompɔɣolaya nyəŋka taa ké pə lapa mpɔ. ¹¹⁻¹² Waatu wei ɪ mɔ-keɣe mpɔ, ɪlɛna ɪ ku Pasa təɣaya nyəma təna. I ta sɔɔ nɔɣɔlv, paa sɔsɔ paa pəɣaya. Paa ɪ nyəma yaa ɪ taapalaa taa nɔɣɔlv. Pə lapa teitei ké ɪsu Tacaa ká heeluyɔ ɪsɔ kɔyɔɣotɔv teləsvlv Yehu na ɪ yɔɣɔtɪ tɔ. ¹³ Pasa na ɪ pəɣalv ɪla pá tusa ɪseyɛli yəlaa ke tunj laav taa na pá kpaasi ɪsɔ Tacaa pááná tɔyɔ pə lapa na Simili ku-weɣe mpɔ.

¹⁴ Pa keesa ɪla tɔm lentənaa ke ɪseyɛli awulaa takəlaya taa.

ɪseyɛli wulav Simili tɔm

¹⁵ Yuta wulav Asa kawulaya pənaɣa hiu na naatosompɔɣolaya taa, Simili tɔyɔ ɪseyɛli taa ké kawulaya ke Tiisa ɪcate taa ké kɔyɛɛɪ naatosompɔɣolaya. Waatu ɪnəɣɪ ɪseyɛli nyəma polaa sɪ pa yookina Filiisi nyəma ɪcate Kipetəŋ. ¹⁶ Ntəna yoolaa nu sɪ Simili kola wulav tɔɔ, na haləna ɪ ku-ɪ. Tənaɣa pa krenta nɔɣɔ ke təyoolo təna na pá kpa yoolaa nyɔvɔv tɔ Omili ke ɪseyɛli wulav ke kpaakraa. ¹⁷ ɪlɛna Omili na ɪ yoolaa pá kɔli Kipetəŋ na pá polo pá nyala Tiisa. ¹⁸ Simili nawa sɪ pa lɛɛka ɪcate, ɪlɛna ɪ svɔ kawulaya təɣaya kutuluyɔ nakɔli ku taa na ɪ tɔ-kuɣɔ kɔkɔ na ká nyaya-ɪ ku taa təna. ¹⁹ Simili lapa mpi pə ta maɣa Tacaa tɔyɔ. I təŋa Solopɔwam wei ɪ ká tusa ɪseyɛli nyəma ke tunj laav taa tɔ ɪ kpatɛ taa, pə tɔɔ ké pə lapa mpɔ.

²⁰ Pa keesa Simili tɔm lentənaa, na ɪsəna ɪ kola wulav tɔɔ tɔyɔ ɪseyɛli awulaa takəlaya taa.

²¹ I sɔm waali ké ɪseyɛli nyəma fayə tɔm naale. Lelaa sɪ pá kpa Kinatɪ pəɣalv Tipini ke wulav. Lelaa sɪ Omili ke paa kpa. ²² Ama Omili yəlaa kəla tɔɔv ke Tipini nyəma. Pə kɔma na Tipini sí, ɪlɛna Omili náá tɔyɔ kawulaya ke ɪseyɛli nyəma təna tɔɔ.

ɪseyɛli wulav Omili tɔm

²³ Yuta wulav Asa kawulaya pənaɣa hiu na naanɔwa na kolɔmɔɣa nyəŋka taa ké Omili tɔyɔ ɪseyɛli taa ké kawulaya ke pusɪ naanɔwa na naale. Tiisa ke ɪ caaləna caɣav ke pusɪ naatoso. ²⁴ Pə waali ké ɪ pola Seme kiŋ na ɪ ya Samalii pulaya ke liyitee nyəɣətv iyisi naatoso (6000) na ɪ ŋma ɪcate na ɪ ha-teɣe tɔ tɔ Seme hətɛ sɪ Samalii. ²⁵ Ama Omili lapa mpi pə ta maɣa Tacaa tɔ, na pá tɛɛ awulaa mpa mpa pa laala-ɪ tɔ. ²⁶ I tɔma Solopɔwam wei ɪ tusa ɪseyɛli nyəma ke tunj laav taa tɔ, ɪ kpatɛ taa ké teitei ké na pá kusɪ Tacaa paana.

²⁷ Pa keesa Omili tɔm lentənaa, na ɪ kolapəm na ɪ apalɔtv nti ɪ hulaa tɔ, pə tɔm ke ɪseyɛli awulaa takəlaya taa. ²⁸ Waatu wei ɪ sɛpa, ɪlɛna pá pimi-ɪ Samalii. ɪlɛna ɪ pəɣalv Akapɪ lɛɛtɪ ɪ lonte.

ɪseyɛli wulav Akapɪ tɔm

²⁹ Yuta wulav Asa kawulaya pənaɣa hiu na naanɔwa na kolɔmɔɣa nyəŋka taa ké Omili pəɣalv Akapɪ tɔyɔ kawulaya ke Samalii, ke ɪseyɛli təna tɔɔ ké pusɪ hiu na naale. ³⁰ Mɔpɔɣɔ ɪ lapa mpi pə ta maɣa Tacaa tɔ, na pá kəli awulaa mpa pa laala-ɪ tɔ. ³¹ Pə taɣa Solopɔwam ɪsəɣatv tike ke Akapɪ keena. I pola Sitəŋ nyəma tɛɣe na ɪ kpaɣa təna nyəma wulav ɪpaali pɛɛlv Sesapɛɛli ke alv. Haləna ɪ luŋ pɛle pa tɔyɔ Paali na ɪ laa-ku. ³² ɪlɛna ɪ ŋmá Samalii ɪcate taa ké ku kutuluyɔ na pə təkɔtəle. ³³ Na ɪ siki ku alɔnyəŋku. I kusɔ Tacaa ɪseyɛli ɪsɔ pááná ké na ɪ kolapɔtv, na pá kəli awulaa mpa pa təna pa laala-ɪ tɔ.

³⁴ Waatu ɪnɪ ɪ taa ké apalv nɔɣɔlv wei pa yaa sɪ, Hiyeli ke Petɛɛli tɔ ɪ ŋmawa Yeliko ɪcate. Ama nti Tacaa ka yɔɣətəna Nun pəɣalv Yosuwɛe nɔɣɔ tɔ, tə lapa mɔpɔɣɔ teitei ké. Hiyeli pəɣalv kancaalaya nyəŋ Apilam sɛpa waatu wei pa hula ɪcate ntɛ tɔ kutuluj kila tɔ. ɪlɛna ɪ pəɣalv naale nyəŋ Seku náá sí waatu wei pa tɔ tə kampɔnaa tɔ.

17

ɪsɔ kɔyɔɣotɔv teləsvlv Ilii kpaaləɣɪ wulaya tɔm

¹ Apalv nɔɣɔlvɔv pa yaakaya Ilii. I ké ɪsɔ kɔyɔɣotɔv teləsvlv, na ɪ wɛ Tisipe ɪcate taa ke Kalaatɪ tetv taa. Mɔpɔɣɔ kɔyaku nakɔli, ɪ heela wulav Akapɪ sɪ: Ma tuuna ɪseyɛli ɪsɔ Tacaa wei ɪ tɔmlɛ ma laki tɔ. Cəlv kaa kpa pusɪ nsi sɪ kəŋ tɔ sɪ taa. Mɔpɔɣɔ pu la sɪ tɛv ká nu. Haləna má taɣanɪ səlɔmɔv na pəcɔ.

Ilii ke Keli lɔɔv nɔɣɔ

² Pə waali ke Tacaa tɔma Ilii sɪ: ³ Se na ŋ polo ilim təlulɛ tɔɔ ké Yaatanɪ pɔɣɔ waali, ké Keli lɔɔv nɔɣɔ na ŋ ŋmɛli təna. ⁴ N ká hiki lom ke lɔɔv taa təna na ŋ nyɔɔ. Maa heeli katəkətəŋ na ɪ kɔna-ŋ tɔɔnaɣa.

⁵ Mɔpɔɣɔ Ilii tɛɛ Keli lɔɔv nɔɣɔ təna, ɪsu Tacaa ka heela-ɪ tɔ, na ɪ caɣa. ⁶ ɪlɛna katəkətəŋ kəŋna-ɪ tɔɔnaɣa na nantv ke tanəŋ na taanaɣa na ɪ təkɪ na ɪ nyɔɔkɪ lɔɔv lom.

Ilii na Salepəta leelu pa tɔm

⁷ Pə kɔma na pá keesi, ɪlɛna lɔɔv lom nyɔɔ. Mpi tɔ, tɛv ta nu tetv təna taa. ⁸ Ntəna Tacaa tɔ Ilii sɪ: ⁹ Polo Salepəta ɪcate taa ké Sitəŋ cəlv, na ŋ caɣa təna. Ma heela təna leelu sɪ ɪ la-ŋ tɔɔnaɣa.

¹⁰ Mɔpɔɣɔ Ilii tɔ Salepəta mpaav. I kɔma ɪsu ɪ svɔkɪ ɪcate, ɪlɛ ɪ maɣana alv leelu nɔɣɔlvɔle na ɪ caaku taasi. ɪlɛna ɪ ya-a-ɪ, na ɪ səlɔmɪ-ɪ sɪ: Ha-m lom konyɔnyɔɔm.

¹¹ Alw tɛɛ lɔm waali, ilɛna Ilii taɣani-ɪ yaav na ɪ tɔmi-ɪ si: La suulu kɛɛntɛna-m tɔɣɔnaɣa kɛ pɛɔ. ¹² Ntɛna alɔ si: Ma tuuna Tacaa nyɔ Iɔ si ma feina tɔɣɔnaɣa. Mulumaya kaasɛna-m ɛkute taa isɛntɔɣɔ nyɔnaɣa taa, na nim kɛ heeu taa. Ma kɔmɔɣalɛ si ma caaki tuputu na mɔ tɛɛsi calɛsɔyɔ. Ilɛna mɔ na ma pɔɣaya tɔ tɔɣɔ na tɔ taɣ sɛm. ¹³ Ntɛna Ilii si: Taa nɔɣɛsi, polo na ɪ la isu n yɔɣɔtɔyɔ tɔ. Ama caalɛna-m tɔɣɔnaɣa kɛ pɛɔ na ɪ kɔna-m. Pɔ waali, ilɛna ɪ la nyɔ na nyɔ pɔɣaya mɔ nyɔɛka. ¹⁴ Pɔpɔtɔ fɛi lɛlɛɪ, Tacaa Iɛyɛli Iɔ suwaya si nyɔ mulɔmɔɣa na nyɔ nimaya pɔ kaa tɛ. Halɛna ɪ yɛlɛ na tɛv nu tɛtɔ tɔɔ.

¹⁵ Mɔpɔɣɔ alɔ polaa na ɪ la isu Ilii ka heela-ɪ tɔ. Na pɔ tɔɣɔ na pɔ kaasi-wɛyɛ tɔɣɔnaɣa kɛ tampana na pɔ leeli. ¹⁶ Mulumɔɣa ɛkɛ ka tɔ tɛ nyɔnaɣa taa, pɛɔɔ nimaya na tɔ tɛ heeu taa tɔtɔ. Teitei isu Tacaa kɔ heela-ɪ na Iɔ kɔyɔɣɔtɔtɔ tɛlɛsɔlɔ nɔɣɔ tɔ.

Ilii feesuyɔ kɛ leelu pɔɣaya

¹⁷ Pɔlɛ pɔ waali kɛ pɔ wu alɔ leelu pɔɣaya ɛkɛyɛ teu, halɛna kɔ caɣ kɔ kɔ si. ¹⁸ Mɔpɔyɔlɛ ka too tɔma Ilii si: Iɔ kɔyɔɣɔtɔtɔ tɛlɛsɔlɔ, pɛpɛ tɔɔ kɛ ɪ lapa-m mɔpɔ? N kɔma na ɪ kuli ma isayɔtɔ tɔɔ na ɪ hɔli Iɔ, na pɔ kɔ ma pɔɣaya.

¹⁹ Na pɔɣaya wɛ alɔ niɣ taa. Kɛlɛna Iɔ kɔyɔɣɔtɔtɔ tɛlɛsɔlɔ si: Cɛlɛ-m-kɛ.

Ilɛna Ilii kraana-kɛyɛ isɔtaa kutuluyɔ taa timpi ɪ hɛntɔyɔ tɔ, na ɪ huɛsi-kɛyɛ ɪ kato tɔɔ. ²⁰ Ilɛna ɪ sɔlɛmi Tacaa si: Hai, Tacaa, ma Iɔ, alɔ inɛ ɪ mu-m ɪ tɛyɛ niɣ naalɛyɛ. Ilɛ n caa si n kv ɪ pɔɣaya na ɪ lɛɛti-ɪ larɔwakɛllɛ na?

²¹ Mɔpɔɣɔ Ilii hɛnta ka tɔɔ kɛ tɔm tooso, na ɪ tasa si: Hai, Tacaa, ma Iɔ, ma wiikina-ɣ si ɪ ha pɔɣaya kanɛyɛ weesuyɔ.

²² Mɔpɔɣɔ Tacaa mɔ Ilii kɔsɔlɛmɔtɔ, na ɪ feesi pɔɣaya ɛkɛ. ²³ Ilɛna Ilii mɔɣna-kɛyɛ alɔ kɛ pɛtɛɛ kutuluyɔ taa na ɪ tɔ si: Nyɔ pɔɣaya fema.

²⁴ Ntɛna alɔ si: Pɛnɛntɛyɛlɛ ma cɛkɔnaa si n kɛ Iɔ kɔyɔɣɔtɔtɔ tɛlɛsɔlɔ. Na nti nti n yɔɣɔtɔyɔ tɔ, Tacaa heeliyina-ɣ-ti.

18

Ilii kpaalaa si wɔlaya tɛɣ

¹ Wɔlaya leela sɔsɔm, na kɔ tala ka pɛnaɣa tooso nyɔɛka. Ilɛna Tacaa heeli Ilii si: Polo wulav Akarɪ tɛ na ɪ heeli-ɪ si, maa yɛlɛ na tɛv nu.

² Mɔpɔɣɔ Ilii pola wulav tɛyɛ Samalii, na nyɔɣɔsi haɣa teu kɛ waatu inɛ. ³ Ilɛna wulav yaa kawulaya tɔyaya nyɔyɔ tɔ Opatiya. Alɔ alɔ ɪ sɛɛkaya Iɔ kɛ teu kɛ. ⁴ Waatu wei wulav alɔ Sesapɛɛli kɔkaya Tacaa kɔyɔɣɔtɔtɔ tɛlɛsɔlɛ tɔ, Opatiya inɛ ɪ ka waasɛna pa taa nunɔwa (100), na ɪ ɛmɛsi-wɛyɛ kɛpɛka nɛlɛ na naanɔwa kɛ kɔkɔpamɔɣ pɔɔɣ taa. Na ɪ cɛlɔyɛ-wɛyɛ tɔɣɔnaɣa na lɔm. ⁵ Mɔpɔɣɔ Akarɪ yaa Opatiya na ɪ tɔ si: Tɔ cɔɔ tɛtɔ tɛna taa hila na lɔɣ tɔɔ. Ntanyɔ tu nɔ tiiliyɔ nyɔtu na tɔ tɔ tɔ kɔpɔɣanɔɣ na tɔ kraɣasi. Ilɛ tɔ kaa kv tɔ tɔla.

⁶ Ilɛna pɔ hɔli timpi timpi paa wei ɪ kɔ cɔɔ tɔ. Na Akarɪ nɔɔ tɛɛ ɪlɛ ɪ hɔɣɔlɔyɔ. Na Opatiya nɔɔ tɛɛ ɪ nyɔɣkɔ. ⁷ Opatiya lu mɔpɔɔ, ilɛna ɪ sulina Iɔ kɔyɔɣɔtɔtɔ tɛlɛsɔlɔ Ilii kɛ kɔkɔpɛɛ, na ɪ nyɔmi-ɪ. Ilɛna ɪ hɛnti-ɪ atɛ, na ɪ pɔɔsi-ɪ si: Tacaa, nyɔɣalɛ Ilii? ⁸ Ilii si: ɛɛ, mɔyɔ. Polo ɪ heeli nyɔ caa Akarɪ si n na-m. ⁹ Ntɛna Opatiya si: Ilɛ isayɔtɔ ntiyɔ ma lapa na ɪ tɔyɔ-m Akarɪ niɣ taa? Sɛm taa kɛ n tiiliyɔ-m mɔpɔ. ¹⁰ Ma tuuna nyɔ Iɔ Tacaa si Akarɪ tɛlɛ yɔlɛa kɛ antulinyɔ piitimnaa tɛna taa, si pɔ pɛɛki-ɣ. Yɛ pa tala mɔ pa tɛ, na pɛlɛ pɔ tɔ si pa ta na-ɣ, ɪlɛ ɪ tɔ si pɛlɛ pa wulav ɪ tuuna Iɔ. ¹¹ Ilɛna nɔɔnɔɔ nyaa tasɔyɔ si mɔ polo ma heeli-ɪ si n kɔɣ yaa? ¹² Ama yɛ ma hatɛlɛna-ɣ, Tacaa Feesuyɔ kɔ kraɣa-ɣ na kɔ tɛɛna timpi ma ta nyɔ tɔ. Ilɛna mɔ polo na mɔ kɛɛsi-tɔyɔ Akarɪ. Pa kaa na-ɣ, ɪlɛ paa kɔ mɔ. Pɔyɛlɛ ma sɛɛki Iɔ kɛ teu kɛ hatoo ma pɔcaatu kɛ. ¹³ Tacaa, pa ta kɛɛsi-ɣ isɛna ma ɛmɛsa Iɔ kɔyɔɣɔtɔtɔ tɛlɛsɔlɛ na nunɔwa (100) kɛ kɛpɛka nɛlɛ na naanɔwa kɛ kɔkɔpamɔɣ pɔɔɣ taa tɔ? Halɛna mɔ cɛlɛ-wɛyɛ tɔɣɔnaɣa na lɔm kɛ waatu wei Sesapɛɛli kɔkaya-wɛ tɔ. ¹⁴ Ilɛna nɔɔnɔɔ ɪ tɔɣ si mɔ polo ma heeli Akarɪ si ma na-ɣ tɔ, ɪ kɔ kɔ-m kɛ. ¹⁵ Ntɛna Ilii si: Ma tuuna Tacaa Toma tɛna tɔ wei ɪ tɛmlɛ ma lakɔ tɔ, si saɣa maɣamaɣa maa polo Akarɪ tɛ.

Ilii pote kɛ Akarɪ tɛ

¹⁶ Mɔpɔɣɔ Opatiya polaa na ɪ kɛɛsi Akarɪ kɛ tɔ tɛna. Ilɛna Akarɪ polo Ilii sɔɣyɔyɔ. ¹⁷ Akarɪ na-ɪ, ilɛna ɪ tɔ si: Nyɔ kɔnna Iɛyɛli yɔlɛa tɔɔ kɛ mpusi.

¹⁸ Ntɛna Ilii si: Pɔ taɣa mɔ, nyɔyɔ. Mpi tɔ, nyana nyɔ tɔyaya nyɔma ɪ kisa Tacaa kɔtɔtɔtɔ kɛ tɔkɔyɔ, na ɪ laaki Paalɛnaa. ¹⁹ Ama tili nɔɔnɔɔ na pɔ kɔti Iɛyɛli yɔlɛa kɛ ma kiɣ kɛ Kamɛɛli pɔyɔ tɔɔ, na pɔ kɛɛnna tɔyɔ Paali kɔyɔɣɔtɔtɔ tɛlɛsɔlɛ na nɛlɛ na naanɔwa (450) na kv alɔnyɔɣkɔ nyɔma nasɔlɛ (400) mɔpɔ Sesapɛɛli tɔɔki tɔ.

Ilii na Paali kɔyɔɣɔtɔtɔ tɛlɛsɔlɛ kɛ Kamɛɛli pɔyɔ taa

²⁰ Mɔpɔɣɔ Akarɪ kota Iɛyɛli kɛpɛka tɛna, na Iɔ kɔyɔɣɔtɔtɔ tɛlɛsɔlɛ kɛ Kamɛɛli pɔyɔ tɔɔ. Pa kotaa, ilɛna ²¹ Ilii lu samaa isɛntaa na ɪ tɔ si: Pɔlɛ kɛ ɪ kɔ heesi yɛlɛyɛlɛ inɛ? Yɛ Tacaa Iɔ maɣamaɣa kɛ ɪ sɛɛki, ɪ sɛɛ-ɪ. Yaa yɛ tɔyɔ Paali kɛ ɪ caaki, ɪlɛ ɪ laa kɔlɛ.

Ama samaa taa nɔɔlv ta cɔ. ²² Ntɛna Ilii tasa si: Ma tike tɔkoŋ ma kɛna Tacaɔ kuyɔɔtɔtu telɛsɔlv. Ama tɔvu Paali kuyɔɔtɔtu telɛsɔlaa nɔ wɛ nasɔle na nule na naanɔwa (450). ²³ Pɔ kɔna ma na-wɛɛɛ latɛɛ latɛɛ, na mpe pɔ kɔ pa nyɔŋ na pɔ tɛni kɔtaɔa tɛlate taasi tɔɔ. Ama pɔ taa muɔi kɔkɔ. ²⁴ Uɛna pɔ sɛlɔmi pa tɔvu, na mɔɔ sɛlɔmi ma lɔ tɔtɔ. Wei i nyɔŋ kɔ tisi kɔkɔ na kɔ nyaga kɔtaɔa ŋke tɔɔle sɔsɔ.

Uɛna samaa tɛna tisi si, pɔ wɛ teu.

²⁵ Ntɛna Ilii tɔ Paali kuyɔɔtɔtu telɛsɔlaa si: U lɛsi latɛɛnɔna mpe pa taa lelv na i caalu. Mpi tɔ, mɔ kɔlɔna paɔale. Pɔ waali, uɛna i sɛlɔmi mɔ tɔvu na kɔ tisi kɔkɔ.

²⁶ Mprɔgɔ pa mu latɛɛ na pɔ kɔ, na pɔ hiisi, na pɔ tɔ kɔtaɔa tɛlate tɔɔ, na pɔ sɛlɔmɔxi pa tɔvu si: Hai, Paali, cɔ-tu. Na pɔ paaki na pɔ cɔkɔna pa kɔtaɔa tɛlate, halɛna ilim sikuyu. Ama Paali ta cɔ-wɛɛɛ paa tɔmɔvu kɔlvɔmɔvu. ²⁷ Ilim sikuyu waali kɛ Ilii wɔŋa-wɛ si: U kiisi sɔsɔm, isɛntɔ ku hɔwɛɛ tɛna tiiliyi, yaa isɛntɔ pɔlvɔvɔ tɔm caalɛna-ku. Yaa ntanyɔ ku pɔla mpaav, yaa ku tooki, uɛ i feesi-ku.

²⁸ Mprɔgɔ pa sɔsɔa kooɔ, na pɔ sɔki pa tɔxi pa layalɛɛ, na pa ŋmantaaɔi, isɔ pa tu lakɔ tɔ. Halɛna calɔm kpeŋ. ²⁹ Iim sikaa, uɛna pɔ sɔsɔi kooɔ isɔ kraŋtɔnaa, na pɔ yaaki pa tɔvu, halɛna ilim kpiluyu kɔtasi lapɔ waatɔ. Ama pɔ ta cɔ-wɛɛɛ paa tɔmɔvu kɔlvɔmɔvu. Pɛcɔ pɔ ta hɔli-wɛɛɛ yaasi nɔɔlv.

³⁰ Mprɔgɔ Ilii kɔta yɔlaa kɛ i kiŋ. Uɛna i tayani Tacaɔ kɔtaɔa tɛlate nte pa yɔkaa tɔ. ³¹ Mprɔgɔ i kula pɛɛ naanɔwa na naale, na pɔ kɛɛsɛna Yakɔrvɔ lvɔlvɔ nyɔma. Yakɔrvɔ inɔxi Tacaɔ ka heelaa si, paa yaa-i si lɛɛɛli. ³² Pɛɛ anɔxi i ŋmana Tacaɔ kɛ kɔtaɔa tɛlate. Na i hɛɛ lɔnte na i cɔna-tɛ. Lɔnte ntɛ tɔ tɔki isɔ lvɔm liitilinaa hiu na naanɔwa kɛ mɔv. ³³ Mprɔgɔ i tayana taasi kɛ kɔtaɔa tɛlate tɔɔ, na i hiisi latɛɛ na i tɛni. ³⁴ Uɛna i tɔ mpa paa wɛ tɛna tɔ si: U lvɔm hɛɛsi liyiti na i pɔli nantɔ na pɔ taasi tɔɔ.

Pa lapa mɔv, uɛna Ilii si: U lɛli tɔm naale nyɔm. Ilii si: U tasa tɔm tooso nyɔm.

Uɛna pɔ lvɔm na pɔ pɔli mɔv. ³⁵ Uɛna lvɔm kpe. Halɛna pɔ su lɔnte nte i ka hɛɛwa na i cɔna kɔtaɔa tɛlate tɔ.

³⁶ Pɔ kama na pɔ tala waatɔ wei pa lakɔ ilim kpiluyu kɔtasi tɔ, uɛna lɔ kuyɔɔtɔtu telɛsɔlv Ilii kɔtɛna kɔtaɔa tɛlate na i tɔ si: Hai, Tacaɔ Apɔlaham na lɔaaka na Yakɔrvɔ pa lɔɔ. Huli saŋa si nyagaɛ lɛɛɛli nyɔma lɔɔ, na maɔale nyɔ tɔmle tɔ. Nyɔ tɔmna si mɔ la isɛntɔ. ³⁷ Tacaɔ, mu ma sɛlɔmɔvu. Hai, mu ma sɛlɔmɔvu. Yɔlaa paŋɛ pɔ nyɔ si, nyagaɛ lɔɔ Tacaɔ. Nyɔ caakɛna si ŋ mɔŋna-wɛɛɛ tampana nna pa tɔŋaya hatoo lɔŋ tɔ a taa.

³⁸ Mprɔgɔ Tacaɔ tisa kɔkɔ na kɔ nyaga kɔtaɔa nantɔ, na pɔ taasi, na pɛɛ, na tɛtu, na kɔ kɔpɛna lɔnte taa lvɔm. ³⁹ lɛɛɛli nyɔma nɔ mɔv, uɛna pɔ hɛntɔ pa tɛnaɔa aɛ na pɔ mɔ kapusi si: Hei, Tacaɔ kɛle lɔɔ maɔamaɔa. Inɔxi lɛɛ lɔɔ maɔamaɔa. ⁴⁰ Mprɔgɔ Ilii tɔma-wɛ si: U kra Paali kuyɔɔtɔtu telɛsɔlaa tɛna, nɔɔlv i taa fiti.

Pa kra-wɛ, uɛna pɔ tiina-wɛɛɛ Kiɔŋ lɔɔv nɔɔv na i lɛntɔ-wɛɛɛ tɛna.

Tɛv kɔntɛ

⁴¹ Pɔ waali kɛ Ilii tɔma Akarɔ si: Polo ŋ tɔɔv na ŋ nyɔɔ. Mpi tɔ, ma nukɔ tɛv taŋ.

⁴² Wulav tɛɛwa, uɛna Ilii kra Kamɛɛli pɔvɔ nyɔvɔ taa, na i hɛntɔ Tacaɔ kɛ aɛ. Uɛna i tɔ i nyɔvɔ kɛ i yoo taa. ⁴³ Mprɔgɔ i tɔma i waali tɔŋlv si: Kra na ŋ nyɔnna tenku hɔɔlvɔvɔ tɔɔ.

U waali tɔŋlv kpawa na i kɔɔ, uɛna i heeli-i si: Pɔlv fɛi.

Tɔm naatosomprɔɔlaya kɛ i tila-i mɔv, na i nyɔnɔxi. ⁴⁴ Naatosomprɔɔlaya nyɔm kɛ tɔmle tɔ mɔlaa na i yɔɔtɔ si: Ma nawa isɔŋmɔntiya luna tenku taa, na kɔ kraaki, ka ta kɔli yɔlv ntantaku.

Ntɛna Ilii tɔm-i si: Polo ŋ heeli Akarɔ si i kɔɛli i kraɔanɔŋ na i tii lɔŋ, tɛv i taa tɔki-i.

⁴⁵ Uɛna tɛv kra teu, na kɔ hukɔ sɔsɔm na wulav wɛ i kɛkɛ taa na i kpeŋ Sisilee. ⁴⁶ Mprɔgɔ Ilii lɔla i tampara na Tacaɔ ha-i tɔma. Uɛna i kraɔa asewa kɛ Akarɔ kɛkɛ nɔɔv tɔɔ, halɛna pɔ suv iɔɔtɛ.

19

Ilii apalɔtv lvɔ

¹ Mprɔgɔ Akarɔ kɛɛsa i alv Sesapɛɛli kɛ pɔ tɛna mpi Ilii lapa tɔ. Na isɛna i kɔwa Paali kuyɔɔtɔtu telɛsɔlaa tɔ. ² Uɛna Sesapɛɛli tili na pɔ heeli Ilii si: Ye cele isɛntɔ taka ma ta kɔ-ŋ tɛitei isɔ n kuyɔ Paali kuyɔɔtɔtu telɛsɔlaa mpe tɔ, tunj i hɔ ma ŋkraŋtɔv na wahala sɔsɔ nɔɔlv. ³ Mprɔgɔ sɔɔntɔ kra Ilii, na i kraɔa i tɔmle tɔ na pɔ se na pɔ polo Pɛɛɛpa kɛ Yuta tɛtv taa, na i yeɛ i tɔmle tɔ kɛ tɛna. ⁴ Uɛna i tɔ kuyaku kɔlvɔmɔvu kɛ wulaya tɛtv taa na i ɔaya tiikaɔi nasɔli si tɛɛ, na i sɛlɔmi sɔm si: Hai, Tacaɔ, pɔ nu-m, kraɔa-m mɔv. Mpi tɔ, ma ta kɔli ta caanaa kɛ teu.

⁵ Uɛna Ilii hɛntɔ tɛna na i too. Na isɔtaɔa tillu nɔɔlv i kɔɔ na i ma i tɔɔ, na i feesi-i si: Kɔli na ŋ tɔɔv.

⁶ Ilii fema, ilena í maƣana pepetaya piwa pæle tɔɔ, na lum fulaya. I tema tɔɔnu na nyɔɔɔ, ilena í taƣanu hæntuyɔ. ⁷ M̀p̀r̀óỳó Tacaa tillu kɔma na í má í tɔɔ na í tɔm̀-í s̀: Kuli na ń tɔɔ. Mpi tɔ, nyá mpaɔw taƣalaa ké.

⁸ Ilii kɔlaa na í tɔɔ, ilena í hiki alaafaya na í tó ilim na ahoɔ ke kuyeyɛ nule tɔcu. Haləna í tala tsɔ puɔn Holɛpu.

Ilii apalɔtv nyɔɔv

⁹ Ilii tala Holɛpu puɔv taa, ilena í sɔv kɔkramuyɔ puɔv taa ké ahoɔ, na Tacaa pɔɔs̀-í s̀: N laki weye cəne?

¹⁰ M̀p̀r̀óỳó Ilii s̀: Hai, Tacaa tsɔ, Toma tɔna tv, ma seesa isəle na nyá tɔmle ké. Ama Iseyeli nyáma yəkəna nyana-we mə nɔɔ pɛeluyɔ. Na kɔtaya tɔlatenaa, na pá kó nyá kuyɔɔtɔtv tɛləsəlaa. Ma tike ke pə sɔɔwa, na pa tu tɔɔna pɛekuyɔ s̀ pá kɔ-m. ¹¹ Ntəna Tacaa s̀: Lu na ń kra puɔv tɔɔ na ń səɣ ma isentaa, na má tó na má tɛ.

Pə tasaa ɔle heelumuyɔ nakuli kɔ həkaa kele na kɔ fakɔ pɔɔɣ. Ama Tacaa fei pə taa. Pəle pə waali ké tɛtv selaa, Tacaa fei pə taa tɔtɔ. ¹² Tɛtv seluyɔ mpi pəle pə waali ké kɔkɔ ná həkaa. Tacaa fei kele ka taa tɔtɔ. Pə waali ké heelimaya nakəli ka fetaa, na Ilii nu ka taɣ. ¹³ Iləna í takɔ í isentɔ ké í kra na í lu na í səɣ kɔkramuyɔ p̀r̀óỳó nɔɔ. Na í nu pə tasa-í pɔɔsuyɔ s̀: Ilii n laki weye cəne?

¹⁴ Ntəna í cə s̀: Hai, Tacaa tsɔ, Toma tɔna tv, ma seesa isəle na nyá tɔmle ké. Ama Iseyeli nyáma yəkəna nyana-we mə nɔɔ pɛeluyɔ na kɔtaya tɔlatenaa, na pá kó nyá kuyɔɔtɔtv tɛləsəlaa. Ma tike ke pə sɔɔwa, na pa tu tɔɔna pɛekuyɔ s̀ pá kɔ-m.

¹⁵ M̀p̀r̀óỳó Tacaa tɔma Ilii s̀: Məli nyá nɔɔhɛ tɔɔ. Polo Tamasi na ń kra Hasayeli ke Silií nyáma wulav. ¹⁶ Iləna ń polo na ń kra Nimsi pəyalv Yehu ke Iseyeli nyáma wulav. Na ń kra Safa pəyalv Ilisee ke Apeeli-Mehola ke tsɔ kuyɔɔtɔtv tɛləsɔlv wei í ká lɛeti nyá lonte taa tɔ. ¹⁷ Hasayeli í kpisa mpa pa tɔm, ɔle Yehu náá kó pəle. Yehu í kpisa mpa, ɔle Ilisee náá kó pəle. ¹⁸ Ama maa yelev yəlaa iyisi naatosompɔɔɔlaya (7000) mpa pa ta lun tuyɔ Paali na pá musɔ-kɔ tɔ, na pa weesɣn.

Ilii ləsvyv ke í waali təɣlv Ilisee

¹⁹ Ilii kɔla tɔna, iləna í polo í maƣana Safa pəyalv Ilisee na pa haləɣəna naaɣ naaɔw na naale. Na Ilisee tɔka naaɔw na naale nyəɣ. Iləna Ilii krətəna-í na í lɔɔv í tɔɔ ké kra. ²⁰ M̀p̀r̀óỳó Ilisee lɔ akuyɔ taya, na í kraɣa Ilii waali ké asewa na í tɔm̀-í s̀: Hai, yelev-m, na má polo na má lá ma caa na ma too ke pə lapa wulee. Iləna má kɔɔ na má təɣi-ɣ. Ntəna Ilii s̀: Polo. Ma ta taɣi-ɣ se. ń kɔɔ.

²¹ Iləna Ilisee məli í naaɣ kɔhaləɣ cəlv, na í kra-í na í la kɔtaya, na í kraɣa akuyɔ krətəɣ na í taɣanəna kɔkɔ na í tasi nantv. Iləna í ha í cəlv nyáma na pá tɔɔ. Iləna í təɣ Ilii, na í pəsi í pəyalv.

20

Silií nyáma na Samalií nyáma pa yoo

¹ M̀p̀r̀óỳó kuyakɔ nakuli, Silií wulav Pɛni-Hatati kpɛyela í yoolaa, na pa kraɣanəɣ, na pa yoo keekɛnaa. Na pa cəlv aɔwulaa hiu na naaɔw na naale. Na pá polo Samalií nyáma ke yoonav.

² M̀p̀r̀óỳó Silií wulav tilaa na pá heeli Iseyeli wulav Akari s̀: ³ Cɛle-m nyá liyitee, na nyá wɔla, na nyá alaa na nyá piya mpa pa kəla alaafaya tɔ. ⁴ Ntəna Iseyeli wulav tili s̀ pa heeli-í s̀: Má sama. Ilə ma maɣamaya ke maa ha-ɣ, na pə kɛnna ma kɔwɛnam. ⁵ M̀p̀r̀óỳó Pɛni-Hatati tasa tiluyɔ ke tɔm naale nyəɣ. Na pá polo pá heeli Akari s̀: Pɛni-Hatati s̀ pə taya nyá liyitee na nyá wɔla na nyá alaa na nyá piya tike ke í caaki. ⁶ Akari nyɔ teu s̀ cɛle isəntɔ waatv maa tili ma yəlaa na pá yasɔ nyá kawulaya tayaɣa, na nyá waali nyáma nyəɣsi taa, na pá kraɣa nyá wontunaa kɔpantv.

⁷ M̀p̀r̀óỳó Iseyeli wulav kɔta tɛtv nyuvu nyáma təna na í tɔ-we s̀: Mə maɣamaya í nawa təkɔpataa s̀ isayato ke ɔnɛ ɔnɛ í pɛekəɣəna-tv. Pə tɔɔ ké í tilaa s̀ má cɛle-í ma alaa, na ma piya, na ma liyitee, na ma wɔla. Pəcɔ ma ta tu kisina-í pɔlv.

⁸ Ntəna nyuvu nyáma na ɔate təna yəlaa tɔ s̀: Taa tisi na ń niuna-í.

⁹ M̀p̀r̀óỳó Akari heela Pɛni-Hatati tillaa s̀: I heeli-í s̀ ma cɛlaya-í mpi í ka sələma kancaalaya tɔɔ. Ama mpi í pɛekəɣi nɔɔnɔ tɔ, ma kisa a yoo.

Iləna tillaa náá polo na pá heeli Pɛni-Hatati ke mpv. ¹⁰ M̀p̀r̀óỳó Pɛni-Hatati tasa tillaa tooso nyáma ke tiluyɔ na pá heeli Akari s̀: Ye ma ta yəkɔ Samalií ɔate tɔmuyɔmuyɔ, na ma yoolaa cosi tɔ tɛtv ke pa ɣkulee taa na pá kɛnna. Tuv í tv-m wahala. ¹¹ Kɛləna Iseyeli wulav s̀: Pa tuka itule s̀, pa kuyɔ tɔɔlaya ké na pəcɔ pá paana ka kəɣle.

¹² Pa pona Pɛni-Hatati ke tɔm nti tɔ na pá maɣana í na aɔwulaa lempa ke coka taa ké na pá nyɔɔkɔ sɔlvɔm. M̀p̀r̀óỳó í tɔma í yoolaa s̀: I taɣanɔ mə ti na í niki yoo. Iləna pəle pá la mpv.

¹³ M̄pógó Iṣò kuyóyótótú telṣṣlṣ nàǵǵlṣ ı polaa na í maǵana Iṣeyeli wulaw Akarı, na í tó sı: Tacaa sı má heeli-ŋ sı yoolaa tuutuuma wei n naaki isəntə tə, maa tu-weye nyá niŋ taa ké sanja maǵamaǵa. Uena pécó ní nyı sı maǵale Tacaa.

¹⁴ Ntəna Akarı pəəsi sı: Awe toŋ taa ké pu tona-weye ma niŋ taa? Tacaa sı: Yoolaa kufama mpa kumatarŋnaa səsaa kpaǵaa tə mpe pa toŋ taa ké.

Akarı sı: Na awe ká caaləna yooú? Iṣò kuyóyótótú telṣṣlṣ sı: Nyaya.

¹⁵ M̄pógó Akarı kala yoolaa mpe, pa we yəlaa ŋmṣuṣu na hiu na naanṣwa na naale (232). Uena í kala Iṣeyeli yoolaa təna. Pəle pa we yəlaa iyisi naatosompəǵolaya (7000). ¹⁶⁻¹⁷ Uena yoolaa mpe pá tii kolontunaa təwé kélilim sikuyú waatə. Pəni-Hatati na ı awulaa pa təŋna solum lipu ke coka taa. I kusa feŋlaa sı pá ná mpi pə lakı tə. Uena pəle pá heeli-ı sı: Samalii yoolaa təma luw ké. ¹⁸ Ntəna í yǵotı solum təm sı: Ye ciikuyú ke pa kəŋ, lə í kpa-we na pa ıse. Yaa ye yooú ke pa tu kəŋ í kpa-we na pa ıse tətə.

¹⁹ M̄pógó yoolaa kufama mpe na Iṣeyeli yoolaa, pa lu ıcate taa, ²⁰ na paa wei ı ku kolontu. Ama Siliı nyəma kuu-te na Iṣeyeli nyəma tu pa waalı. Uena Pəni-Hatati na ləlaa pá caya kpaǵanəŋ na pá se. ²¹ Isəna Iṣeyeli wulaw yooona Siliı nyəma na í kpiisi pa kpaǵanəŋ na í wakəlı pa yooú keekənaa, na í pəli pa niŋ ke səsəm toǵəle.

²² M̄pógó Iṣò kuyóyótótú telṣṣlṣ mələna na í heeli Iṣeyeli wulaw sı: Kaası nyá ti na ní maǵası teu ke mpi n ká la tə. Mpi tə, Siliı wulaw na ı yoolaa paa məli pənte isəntə waatə sı pa yookina-ŋ.

Akarı akatv tətə

²³ M̄pógó kuyaku nakəli, Siliı wulaw waalı nyəma təma-ı sı: Iṣeyeli nyəma Iṣò ke pəəŋ nyəŋ ké. Pə təwé ké pa kəla-tu. Mpu tə, tə polo tə yooona-weye tetəkəle taa. Iṣu tə kəla-we. ²⁴ Ləsi awulaa mpe na ní ləeti pa lona taa ké kufəneənaa. ²⁵ Uena ní kpaǵa yoolaa kufama ısu mpa pa səpa tə, na ní caa kpaǵanəŋ na yooú keekənaa, ısu ləŋ nyəma. Uena tə suli Iṣeyeli nyəma ke tetəkəle taa. Iṣu tə kəla-we.

M̄pógó Pəni-Hatati mṣ mpe ıni pa təm nti. ²⁶ Pənaǵa sika ısu mpu, uena í kala ı yoolaa na í kpaǵa-we na í pona Afeki ke Iṣeyeli nyəma yooṣav. ²⁷ M̄pógó Akarı ná kala ı yoolaa, na pá polo pa kolontunaa ke yooṣav. Na pá siki kpeka naale, ısu pəŋ kalakisi. Na Siliı nyəma náa waasa tətə təna. ²⁸ Mpuyle Iṣò kuyóyótótú telṣṣlṣ mələ Iṣeyeli wulaw kiŋ na í tó sı: Tacaa yǵotaa sı timpi Siliı nyəma təma sı, maǵa pəəŋ taa Iṣò tə, maa tu-weye nyá niŋ taa. Uena pá nyı sı maǵale Tacaa. ²⁹ M̄pógó pa sika təma kiŋ ke kuyeyə naatoso təcu na pá nyənəŋi təma. Uena pá yoo naatosompəǵolaya nyəŋku wule. M̄pógó Iṣeyeli ku Siliı yoolaa ke iyisi nuṣwa (100000) ke kuyaku kulṣmuyə. ³⁰ Pə kaasa yoolaa iyisi hiu na naatosompəǵolaya (27000) wei uena pəle pa kuu-te. Uena pá sṣv Afeki ıcate taa, na ıcate kolunja ti na pá nyəkı-we.

Akarı yela Siliı wulaw ke kuyə

Ama Pəni-Hatati ná pəsa na í se na í ŋməli ıcate taa kutuliya nakəlı ka taa. ³¹ M̄pógó ı waalı nyəma polaa na pá heeli-ı sı: Tə nuwa sı Iṣeyeli awulaa wəna yəlaa pəətəte ké. Ue tu takı fələtənaa na tətə tə luun tēe ké ŋmṣı, na tətə polo tətə maǵana Iṣeyeli wulaw, ntanyı ı kaa ku-ŋ.

³² Mpuyle pa taka pa laŋwakəle wontu nti, na pá tu pa luun tēe ké ŋmṣı na pá polo Iṣeyeli wulaw colə na pá heeli-ı sı: Nyá yom Pəni-Hatati wiikina-ŋ sı ní taa ku-ı. Ntəna Akarı sı: Ha, ı ta sı taa? Həw, ma taarpal ké te.

³³ Tənaǵale Siliı wulaw tillaa mpa kapuka sı: Ha, nyá taarpal ke? Akarı sı: I polo í kəna-ı.

Uena Pəni-Hatati lu na í kəw, na Akarı kpaası-ı ı keke taa. ³⁴ Uena í tətə Akarı sı: Maa mələna-ŋ acalee wəna ma caa ká ləeka nyá caa tə. Ye n nəkaa ŋ pəətəna Taması nyəma ke nyá tətə kulṣlṣm ısu ma caa pəetayana Samalii nyəma tə. Uena Akarı sı: Ue má na-ŋ tu pəeli nəǵə, na má yele-ŋ na ní kpe.

Pa təma nəǵə pəeləyṣ uena Akarı yele Pəni-Hatati na í tēe.

Iṣò laŋle ta heena Akarı yaası

³⁵ M̄pógó Iṣò kuyóyótótú telṣṣlṣ taa nəǵəlṣ təma ı tǵəntəle sı: Tacaa yǵotaa sı ní ma-m. Ama ilé ı ta tisi. ³⁶ Ntəna í tətə sı: Timpi ní kpeəna Iṣò kuyóyótótú tətə, ye n kəla kpeente, tǵəlaya ká katı-ŋ na ká ku-ŋ.

Kupampəle na í tēe na í suli tǵəlaya na ká ku-ı. ³⁷ M̄pógó kulṣm ıni ı pola ləlb kiŋ, na í təmı-ı sı: Ma-m.

Uena ilé í maı-ı na caləm lu. ³⁸ Uena í həkə saalaya ke ı nyuṣu na í polo í ŋməli mpaav ŋku akarı ká təŋ tə ku nəǵə. ³⁹ Waatə wei wulaw tēekaya, uena Iṣò kuyóyótótú telṣṣlṣ ma kapuka sı: Hai, Tacaa, ma ısele ka sēəna yooú ké. Uena nəǵəlṣ lu na í kəna-m yom sı má təkı-ı. Na í heeli-m sı ye ı fitaa paa ku-m. Yaa ma feli-ı liyitee nyəǵətu iyisi tooso (3000). ⁴⁰ Təv, pə kəma na ma ısele sēe teu, uena yom náa se. Ntəna Iṣeyeli wulaw sı: Ha, n ku nyá ti təm ké tē.

41 Tənaɣa apalw inu i kəwla i isentəw saalaya, na wulaw cekəna si i kə Isə kuyəwətutu teləsəlaa taa nəwəlv. 42 Mpuvule Isə kuyəwətutu teləsulw si, Tacaa yəwəttaa si: Timpi ma təma si pə kə wəlv, na Akarɪ n̄ yelev na i tɛ tɔ, nyaa sənə i lonte, na Iseyeli yəlaa si yəlv inu i nyəma lonte.

43 Mpuvuy wulaw Akarɪ lanje ta hɛna təm nti, na i məli i tɛ na pääná.

21

Akarɪ yelaa na pá kv Napəti

1 Pəle pə waalı, apalw nəwəlv i ka wəna Sisilee, na pá yaa-i si Napəti. I wəna tuj wei pa yaa si lɛsɛn tɔ i taale kə Iseyeli wulaw təyaya cəlv. 2 Mpuvuy kuyaku nakəli wulaw təma Napəti si: Cɛle-m nyá lɛsɛn taale nte tə wɛ ma təyaya cəlv tɔ, na má hala tuusi. Maa layasɪ-n̄ nte tə kəla mpv tɔ. Yaa ye n tu səlāa, ma felɪ-n̄ pə liyitee.

3 Ntəna Napəti si: Tacaa í pona mpusi kə poolun, na mpi maa cɛle-n̄ kpancoou ŋku ma caanaa yelina-m tɔ.

4 Mpuvuy Akarɪ lanje ta hɛna Napəti təm nti, na í haɣa pääná, na í polo í hənti i kato təw, na í ha yəlaa kə siyile na í kisi təwəv. 5 Ntəna i əlv pəwsi-i si: Pepe lapa na í kisi təwəv? 6 Mpuvule si: Ma yəwətə Napəti kə Sisilee kə si i cɛle-m i lɛsɛn taale, na ma felɪ-i liyitee, yaa ye i caaki ma layasɪ-i kofate na í kisi.

7 Kɛləna Sesapɛli si: Pəwɛ, ntəŋ n səkɪ si n̄ kə Iseyeli wulaw na? Kəli na í təwəv. Maa cɛle-n̄ Napəti taale.

8-10 Iləna əlv inu i ŋmaa Sisilee icate nyuɣv nyəma kə lɛtələnnaa na Akarɪ hətɛ taa si: I koti samaa kə nəhəkotv kotuyv, na í tv Napəti si í paasəna kotuyv ŋkv. Iləna í pona tetelataa napələyɪ i kin na pá suu-i təm si, i təŋsa Isə na wulaw kə mpusi. Iləna pá luna-i icate waalı na pá kv-i na pɛɛ. I tɛma mpv, iləna í tv wulaw kuyəwəsm, na í tilina Sisilee icate nyuɣv nyəma, na pə səsaa si pá paasəna-ti.

11 Iləna pɛle pá lá teitei isu Sesapɛli təwəv-wɛyɛ i lɛtələnnaa taa tɔ. 12 Pa kota samaa kə nəhəkotv kotuyv na pá tó Napəti si í paasəna-kv. 13 Mpuvuy tetelataa naale kəma kotuyv taa tənə, na pá tó si: Napəti təŋsa Isə, na wulaw kə mpusi.

Tete isu sənə tɔ, pa luna-i icate waalı na pá yaya-i pɛɛ na pá kó. 14 Mpuvuy nyuɣv nyəma tilaa na pá heeli Sesapɛli si pa kowa Napəti na pɛɛ. 15 Waatv wɛ əlv inu i nu mpv, iləna í heeli i paalw si: Polo n̄ kraɣa taale nte Napəti ka kisa-n̄ pɛɛtənav tɔ. I səpa.

16 Mpuvuy Akarɪ pola kraɣaa, na i kraɣa taale n̄tɛ.

Akarɪ na i əlv pa səm təm

17 Mpuvuy Tacaa heela Isə kuyəwətutu teləsulw Ilii wei i kə Tisipe icate tv tɔ si: 18 Polo Iseyeli wulaw tɛyɛ Samalii. I wɛ Napəti taale nte i lɛkkaa tɔ tə taa. 19 Yɛ n talaa lɛ n təm-i si: Tacaa yəwəttaa si n kó yəlv ntɛ, na n̄ kəw i wontu təwəv na? Timpi taa hasɪ niisa Napəti caləm tɔ, tənaya si niisi nyá nyəm tətɔ.

20 Ilii tala Akarɪ kin iləna í pəwsi-i si: Ma kolontu n kəmaɣa? Isə kuyəwətutu teləsulw si: Yɛɛ ma kəma. Timpi nyá lanje hɛna mpi pə ta maɣa Tacaa tɔ pə lapv tɔ. 21 I təma si: Maa kpiisi nyana nyá ləlvəv nyəma tənə. Pə kraɣav səsaa na piya tɔ. 22 Maa la nyá təyaya nyəma kə teitei isu maa lapv Solopwam na Pasa pa nyəŋsi tɔ. Mpi tɔ, n kəla i pääná kə kusəv. Pəcɔ n tusa Iseyeli nyəma kə laatv taa. 23 Mpuvuy Ilii tasaa si: Nyá əlv Sesapɛli nyəntv wɛɛ tətɔ. Hasɪ ká təwəv-n̄ Sisilee kolonɣa kite. 24 Pəle pə paasi, ye nyá təyaya tv wei i səpa təyaya, hasɪ ka təwəv-n̄. Na wei í səpa taale, kpelin̄ təwəv ílɛ.

25 Too tɔ, nəwəlv ta lata mpi pə ta maɣa Tacaa tɔ, isu Akarɪ. I əlv Sesapɛli təsəna-i. 26 I na nəwəlv pa ta maɣa acaalətv. Mpi tɔ, i laakaya tuj kə teitei kə isu Amolii nyəma, mpa Tacaa təwəv na pə fɛɛ Iseyeli nyəma tɔ.

Akarɪ lanje wakələnə i yaasi

27 Akarɪ nu mpv, iləna i lanje wakəli səsəm. Na í cəli i wontu na lanjakəllɛ, na í suu fəlɛtənnaa taka na í həntəwəvəna. Na í həkə nəwəv, na í təŋ nəhəle nəhəle. 28 Mpuvule Tacaa heela Ilii si: 29 Timpi akarɪ lanje wakəla katatəlaya kə isəntv tɔ. Maa tasəyɪ mpusi kənav kə i təyaya təwəv kə i kawulaya waatv. Ama i pəyalw waatv taa kə maa la mpv.

22

Laməti icate lɛekuyv təm (Kvətəwəv II 18:1-3)

1 Mpuvuy pusi naale tɛwəw, yoo tu kəw Iseyeli na Sili nyəma pa həkə. 2 Pənaya tooso nyəŋka taa kə Yuta wulaw Sosafati pola Iseyeli wulaw Akarɪ kə nav. 3 Pəyɛle Akarɪ ka tɛma i waalı nyəma kə heeluyv si: I nyəma tɛu si tá tənna Laməti icate kə Kalaati tətə taa. Ilɛ pə fɛi si i la sika na tɛ lɛekuyv kə Sili nyəma. 4 Mpuvule Akarɪ pəwaa Sosafati si: N kaa kəw na n̄ sənə-m na tó lɛkɪ-tɛ?

Sosafati si má na ma yoolaa na ma kpaɣanəŋ ta sɔɔl puwa si tu sənə-ŋ.

*Isə kuyɔɔtutu teləsəlaa pəpətənaa kaloolaya
(Kvtəsəvɛ II 18:4-11)*

⁵ Paa na mpɔ, ɪlɛna Sosafati si: Pɔɔsi Tacaa na pɔcɔ.

⁶ Mpɔyɔlɛ ɪsɛɣɛɪ wulaw kota ɪ Isə kuyɔɔtutu teləsəlaa. Pa wɛ yɔlɔnyɔɔŋ nasəɛ (400) kɛ mpɔ, na ɪ pɔɔsi-wɛ si: Pə wɛɛ si má polo má lɛɛki Laməti ɪcəte kɛ Kalaati tɛtu taa yaa má yeɛ? Ntɛna Isə kuyɔɔtutu teləsəlaa si: Polo, Tacaa ká tu-wɛyɛ nyá niŋ taa.

⁷ Paa na mpɔ Sosafati ta nyɔlɔ-ti. ɪlɛna ɪ pɔɔsi si: Pə ta kaasi Isə kuyɔɔtutu teləsɔlɔ nɔyɔlɔ, wei ɪ ká yɔɔtəna-tuyɔ Tacaa tɔ? ⁸ Ntɛna Akapɪ si: Teu, ɪmɪla pəyɔlɔ Mɪsɛe wɛɛ. Ama maa caaki-ɪ kɛ. Mpi tɔ, ɪsɛɣɛtu kɛ ɪ heeliyi-m tam.

Ntɛna Sosafati ma kapuka si: Paa yɔɔtəyi Isə kuyɔɔtutu teləsɔlɔ kɛ mpɔ.

⁹ Mpɔyɔ Akapɪ yaa kawulaya tɛyaya tɛmlɛ tu nɔyɔlɔ, na ɪ tili-i si: Polo na ɪ nya Mɪsɛe kɛ lɔŋ.

¹⁰ Awulaa mpɛ pa naale pa suu pa kawulaya wontu kɛ, na pá caya pa kpɛlasɪ tɔɔ kɛ Samalii tɔm tɛhɔvɛ cɔlɔ. ɪlɛna Isə kuyɔɔtutu teləsəlaa kpaaləyi pa tɔmnaa. ¹¹ Kɛnaana pəyɔlɔ wei pa yaakaya si Setekiya tɔ, ɪ ka kɛ pa taa lɛɔ kɛ. ɪ ka lupɪ ɪ tɛyi nyɔyɔlɔyɔ hɔŋ kɛ na ɪ tɔŋ si: Hɔŋ ɪnɛ ɪ huləyɔna tɔŋ wei n ká kəlɔna Siliɪ yoolaa tɔ.

¹² Mpɔyɔ Isə kuyɔɔtutu teləsəlaa ɪlɛna ná yɔɔtə tɔm kulɔmtɔ nti tɔtɔ si: Ta caa, polo ɪ lɛɛki Laməti ɪcəte kɛ Kalaati tɛtu taa. Tacaa ká tu-tɛyɛ nyá niŋ taa kɛ na ɪ pəsi-tɛ.

*Mɪsɛe kpaala Akapɪ kpisuyɔ
(Kvtəsəvɛ II 18:12-27)*

¹³ Mpɔyɔ tillu wei ɪ pola Mɪsɛe waali tɔ ɪ heela-i si: Isə kuyɔɔtutu teləsəlaa tɛna kpɛnta nɔyɔ kɛ, na pá heeliyi wulaw si ɪ ká la aka. Pə tɔɔ tɔ, nyana-wɛ ɪ kpɛnti nɔyɔ.

¹⁴ Ntɛna Mɪsɛe si: Ma tuuna Tacaa si, nti Isə ká heeli-m tɔyɔ maa yɔɔtɔ.

¹⁵ ɪ tala wulaw kiŋ, ɪlɛna wulaw pɔɔsi-i si: Mɪsɛe, tɔ polo na tɔ lɛɛki Laməti ɪcəte yaa tɔ taa polo? Ntɛna Mɪsɛe si: Ma ta tɔŋ-i-ŋ se. Polo, Tacaa ká tu-tɛyɛ nyá niŋ taa kɛ.

¹⁶ Mpɔyɔlɛ wulaw si: Awɛyɛ n suwa si ɪ pɔɔləyi-ŋ na pɔcɔ ɪ teləsi-m tɔm nti Tacaa heela-ŋ tɔ?

¹⁷ Ntɛna Mɪsɛe si:

Ma nawa ɪsɛɣɛɪ yoolaa yawa yem kɛ pɔɔŋ taa, ɪsu heeŋ wei ɪ fɛina tiikilu tɔ.

ɪlɛna Tacaa yɔɔtɔ si, pa fɛina wulaw.

Yooɔ tɛma, paa wei ɪ kpe.

¹⁸ Kɛlɛna Akapɪ pəsəna Sosafati tɔɔ si: Ntɔŋ maa heela-ŋ si ɪsɛɣɛtu tike kɛ ɪ heeliyi-m tam?

¹⁹ Mpɔyɔ Mɪsɛe tasaa si: Tɔɔ, nu Tacaa tɔm. Ma na-i na ɪ caya ɪ kawulaya kumte tɔɔ, na ɪ ɪsɔtaa tillaa sɛŋaa na pá tu-i heku. ²⁰ ɪlɛna ɪ pɔɔsi-wɛ si: Awɛ ká polo na ɪ tɔsi Akapɪ si ɪ lɛɛki Laməti ɪcəte na pá ku-i? ɪnɛ si ɪ nyəntɔ ntɔ. ɪnɛ ɪlɛ si ɪlɛ ɪ nyəntɔ ntu. ²¹ Mpɔyɔlɛ feesuyɔ nakoli ku kolaa si ŋku ku polo. Tacaa si: ɪsɛnaya n ká la? ²² Mpɔyɔ si ŋku ku tu Akapɪ kuyɔɔtutu teləsəlaa taa kɛ pəpətɔ. Tacaa si: Tɔɔ, polo na ɪ la mpɔ. ²³ ɪlɛna Mɪsɛe tasa si: Ntɔyɔlɛ, Tacaa yelina si pɔ tɔ nyá kuyɔɔtutu teləsəlaa taa kɛ pəpətɔ. Tɔfɔ mpusi kɛ ɪ caa ɪ kɔna-ŋ.

²⁴ Tɛnɔyɔlɛ Sitekiya kpɛtəna Mɪsɛe, na ɪ mapɪ-i katanɔ na ɪ pɔɔsi-i si: Tacaa Feesuyɔ luna ma taa, na kú kɔɔ na kú heeli-ŋ yaa?

²⁵ Mpɔyɔlɛ Mɪsɛe si: Kuyakɔ ŋku ɪ ká se na ɪ ŋmɛɪ nyá naŋ lɔkətəlɔkaya taa ɪlɛ, kuyakɔyɔlɛ n ká tisi.

²⁶ ɪlɛna Akapɪ tɔ ɪ tɛmlɛ nyɔma taa nɔyɔlɔ si: Kpa Mɪsɛe na ɪ cɛla ɪcəte nyɔyɔ tu Amɔŋ, na wulaw pəyɔlɔ Yowasi. ²⁷ Heeli-wɛ si ma tɔma si ɪ tu-i saləka, na ɪ haaki-i potopoto hɔyɔliya na lɔm. Haləna má kɔnna tɔyoolɛ na alaafəya.

²⁸ Mpɔyɔlɛ Mɪsɛe cɔ-i si: Ye si ɪ kɔmna alaafəya, ɪlɛ pə taya Tacaa heelina-m tɔm si má yɔɔtɔ.

*Wulaw Akapɪ sɔm
(Kvtəsəvɛ II 18:28-34)*

²⁹ Mpɔyɔ ɪsɛɣɛɪ wulaw na Yuta nyəŋ pa pola Laməti kɛ yoonaw. ³⁰ ɪlɛna Akapɪ tɔ Sosafati si: Ma yɔsəyi ma ti na má polo yooɔ. Ama nya suu nyá kawulaya wontu.

ɪlɛna Akapɪ la mpɔ. ³¹ Pəyɛɛ Siliɪ wulaw ka heela ɪ yooɔ kɛkɛnaa nyɔyɔ nyɔma hiu na naanɔwa na naale kɛ si, pá taa paasəna yoolaa səkɛpema yaa sɔsaa. Ama pá pɛɛki ɪsɛɣɛɪ wulaw.

³² Pə tɔɔ kɛ waatu wei Siliɪ yoolaa nyɔyɔ nyɔma mpɛ pa na Sosafati, ɪlɛna pá tɔ ɪ waali. Mpɔyɔ ɪ mara kapuka. ³³ ɪlɛna pɛɛ pá cɛkəna si pə taya Akapɪ, na pá məli.

³⁴ Mpɔyɔ Siliɪ yoolaa taa nɔyɔlɔ ɪ tɔ nyɔmlɛ kɛ yem. ɪlɛna tɔ polo na tɔ yaya Akapɪ kɛ timpi taa ɪ yooɔ toko fɛɛwa tɔ. ɪlɛna ɪ tɔ ɪ kɛkɛ saalu si: Kɛɛ na tɔ məli, pə hika-m.

³⁵ Ama kuyakɔ ŋku yooɔ lapa tɔŋ kɛ, na kolontunaa tɔŋa-i yoonaw. ɪlɛna nɔyɔlɔ naa tɔka Akapɪ, na caləm kpɛŋ ɪ kɛkɛ taa. Pə taanaa ɪlɛna Akapɪ hɛɛ. ³⁶ ɪlim tukaya, ɪlɛna pá yaya kakiisaya kɛ tesikilɛ taa si paa wei ɪ kpe. ³⁷ Mpi tɔ wulaw fɛi.

Uena pá kpeena Akarí ke Samalii na pá pimi-i. ³⁸ Waatu wei pa nyaalaya wulav keeke ké lule taa, uena hasi niisi i caləm, na apalaa tona alaa náá sòki tona, isi Tacaa ka kraalaa tó.

³⁹ Pa keesa Akarí tòm lentənaa, na i kulapəm ke Iseyeli awulaa takəlaya taa, paa isəna i ημά kawulaya təyaya na í lá cañəm ke pə taa na tuuj kela tó. Na isəna i ημά i təyi acalənaa tó.

⁴⁰ Akarí səpa, uena i pəyalu Ahasiya ləeti i lonte taa.

Yuta wulav Sosafati tòm

(Kvətəsvətə II 20:31–21:1)

⁴¹ Akarí kawulaya pənyaya liyiti nyəhka taa ké Asa pəyalu Sosafati təyo kawulaya ke Yuta.

⁴² Sosafati ləlvəy pusi ka wə hiu na naanəwa na kakpasí ke waatu uní. M̀pógó i təyo kawulaya ke pusi hiu na kakpasí ke Yosalem. I too keke Sili pəelə Asupa. ⁴³ Sosafati təntə ka siyisaa ké, na í keekəna i caa Asa, na í lakí mpi Tacaa caaki tó. ⁴⁴ Ama i ta wakəli təkətələnaa. Yəlaa pukaya ké na pá lakí təla ke kotaya na pə tulaalənaa. ⁴⁵ Sosafati na Iseyeli wulav paa wə lelej ké.

⁴⁶⁻⁴⁷ Pa keesa Sosafati təmnaa lentənaa ke Yuta awulaa takəlaya taa. Paa isəna i lapa apaləv tó, na i yooj. Na isəna i təyona apalaa, na alaa mpa paa kaasa i caa waatu taa, na pá lakí wasəjkaləv ke təkətələnaa taa tó. ⁴⁸ Waatu uní i taa, wulav taa fəi Itəm tətə taa. Ama Yuta wulav kraakayana-wəyε kumatəj səsə.

⁴⁹ M̀pógó Sosafati saaka kpuləj səsəəj ke Isiyəj-kepəe kiyi ule pa ta pəsi pa təmle. ⁵⁰ M̀pógó Akarí pəyalu Ahasiya tōma Sosafati si: Ma kpuləj saalaa ká təhəyi nyá nyəma. Ama Sosafati ta tisi.

⁵¹ Sosafati səpa, uena pá pimi-i pa təyaya pəlaav taa ké Tafiti tē. Na i pəyalu Solam ləeti i lonte.

Iseyeli wulav Ahasiya tòm

⁵² Yuta wulav Sosafati kawulaya pənyaya, naanəwa na naatosompəyolaya nyəhka taa ké, Akarí pəyalu Ahasiya təyo kawulaya ke Iseyeli taa ké Samalii ke pusi naale. ⁵³ M̀pógó i lapa mpi pə ta maya Tacaa tó. I keena i caa na i too, na Solopəwam wei i tusa Iseyeli nyəma ke tuuj laav taa tó. ⁵⁴ I luja təyə Paali ké na í laa-ku, na í kraasi Iseyeli Iso Tacaa pááná isi i caa.

AWULAA TOM TAKELAYA NAALÉ NYEHKA Kotolotv

Yuta nyóma na Iseyeli nyóma tom ke pa keesəxi takəlaya kané ka taa. Pa keesəxi ka taa ké isəna Iso yəlaa lo Iso na pa suv tuŋ laato taa tó. Ilena Iso náa yele na Asilii nyóma yoonawé. Kolontunaa kuu pa yəlaa na pa wənav təna na pa acalee pəsi ncaa. Pə yela Yuta nyóma tike ilena pele pa tayani laato taa ké helvəy tətó. Mpyóy Papiloni wulaw na kəma na í kuu pele na í tēena.

Isəna pa fayə Awulaa II takəlaya tó:

Wulaw Saloməŋ kawulaya fayəw, titite 1–17

Yuta kawulaya təm, titite 18–24

Papiloni wulaw yəkvəy ke Yosalem Iso təsəele, titite 25

Ahasiya səm təm heeluyi

¹ Waatu wei Akarí səpa, ilena Mowarə nyóma kisi si Iseyeli nyóma í taa tasa kawulaya təyov ke pa tó.

² Mpyóy kəyako nakoli, wulaw Ahasiya lu i kawulaya ate na iso kutuluyi nyovv taa, na í hoti na pə kv-i səsəm. Ilena í tili si: I polo í yaa Ikoləŋ nyóma təyov Paali-Sepu. I pəsəi-kv si maa si yaa maa kolh? ³ Ntəna Tacaa isətəa tillu nəyəlv i kəsi Ilii si: Polo na í pəsəi wulaw tillaa mpe si, isu Iseyeli Iso fei kele na í puki Ikoləŋ nyóma təyov ke pəsəyov na? ⁴ Pə tó, isu wulaw səpa, i kaa kolh.

Ilena Ilii náa polo isu Tacaa kəsəyov-i tó. ⁵ Mpyóy tillaa məla krapkaa. Ilena wulaw pəsəi-wé si: I məlaa suwe? ⁶ Ntəna pele si: Apalə nəyəlv i katəna-tv si, tó məli na tó heeli-ŋ si Tacaa pəsəyov-ŋ si: Isu Iseyeli Iso fei kele na í puki Ikoləŋ nyóma təyov ke pəsəyov na? Pə tó tó, isu n səpa n kaa kolh.

⁷ Keləna wulaw si: Apalə wei i heela-meyə təm ntí tó, isəna tó ké i wé?

⁸ Mpyóy tillaa mpe si: Yooyoonaa huntu toko ke i suuwa, na í ləla tampala ke i tənaya taa.

Ntəna wulaw ma kapuka si: Hei, Iso kəyəyotv teləsəlv Ilii ké.

Ahasiya mayasəyi si í kpa Ilii

⁹ Mpyovle wulaw kəsa yoolaa nule na naanəwa, na pa nyovv tv si: I kpa hatoo pəyov nyovv taa, timpi Ilii ka wé tó, na í kpa-i. Pəle pa tala i kin, ilena pa nyovv tv tó si: Iso kəyəyotv teləsəlv yovv, wulaw si n tii ləŋ.

¹⁰ Ntəna Ilii si: Timpi ma ké Iso kəyəyotv teləsəlv tó, ma sələməyi si, kəkə í luna isətəa, na ká nyəya nyana nyá yoolaa.

Ilena kəkə tiina iso, na ká nyəya-wé. ¹¹ Mpyóy wulaw tasa kəsəyov ke yoolaa ləlaa nule na naanəwa, na pa nyovv tv si: I polo Ilii waali. Ilena nyovv tv təm-i si: Iso kəyəyotv teləsəlv yovv, wulaw si n tii ləŋ təcav.

¹² Ntəna Ilii si: Timpi ma ké Iso kəyəyotv teləsəlv tó, ma sələməyi si kəkə í luna isətəa, na ká nyəya nyana nyá yoolaa.

Ilena Iso tisi kəkə ke krapkaa, na ká nyəya-wé. ¹³ Mpyóy wulaw tasa yoolaa nule na naanəwa kəsəyov ke təm tooso nyəm, na pa nyovv tv. Nyovv tv tala Ilii kin, ilena i luŋ akula na í wiina-i si: Hai, Iso kəyəyotv teləsəlv, kenti má na ma yəlaa ta tó. ¹⁴ Ma nyəmá si kəkə luna isətəa na ká nyəya yoolaa kancaalaya nyóma na pa nyovv nyóma naale. Ile hai, taa kəna təya mpusi un.

¹⁵ Mpyóy Iso isətəa tillu heela Ilii si: Təŋ-wé, taa nyá.

Ilena Ilii təŋ-wé na í tii. ¹⁶ Na í tó wulaw si: Tacaa yəyətəa si, timpi n kəsa tillaa si, pá polo pá pəsəi Ikoləŋ nyóma təyov Paali-Sepu ke təm, isu Iso fei Iseyeli taa tó, n kaa kolh, isu n səpa.

¹⁷ Mpyóy Ahasiya səpa tampana isu Tacaa ka heeluyi Ilii tó. Ama i taa feina araləpəyaya. Ilena i neu Solam ləeti i lonte. Yuta wulaw Sosafatí pəyaləv Solam kawulaya pənaya naale nyəŋka taa kele.

¹⁸ Pa keesa wulaw Ahasiya təm ləntənaa tənaya Iseyeli awulaa takəlaya taa.

2

Isə kpaŋa Ilii na Ilisee ləeti i lonte

¹ Waatu wei pə kəma na Tacaa kpaŋa Ilii na kacuculaya tó, isəna pə lapa təyəlv.

Kəyako nakuləyi Ilii na Ilisee pa lu Kilikaa na pá təŋəyi təma. ² Pə kəma na pə keesi ilena Ilii tó Ilisee si: Tacaa tiliyi-m Petəeli. Caŋa cəne, na má kə.

Ntəna Ilisee si: Ma tuukina Tacaa si ma kaa yelev-ŋ.

Uena Ilii na Ilisee pá polo PeteeLi. ³ M'póyó t'ena Iso kuyóyótotu teləsəlaa p'əəs Ilisee si: Saŋa Tacaa kpaakəyi nyá caa tó, n nyómá mpv? Ilisee si: Ee, ma mayamaɣa ma nyómá mpv. Mui taa heeli-m.

⁴ M'póyó Ilii tasa t'əm si: Tacaa tiliyi-m Yeliko. Ie caɣa cəne, na má kəə.

Nt'ena Ilisee tuu si: Ma tuuna Tacaa si, ma kaa yeLe-ŋ.

Uena Ilii na Ilisee pa tana pá t'ee Yeliko. ⁵ KeleNa t'ena Iso kuyóyótotu teləsəlaa p'əəs Ilisee si: Saŋa Tacaa kpaakəyi nyá caa tó, n nyómá mpv? Ilisee si: Ee, ma nyómá mpv. Mui taa heeli-m.

⁶ M'póyó Ilii tasa-i heeliyu si: Tacaa tiliyi-m Yaatanu n'əyó. Caɣa cəne, na má kəə.

Nt'ena Ilisee tuuna Tacaa si: Ma kaa yeLe-ŋ.

Uena Ilii na Ilisee pá t'ee t'ənaɣa pa t'əna. ⁷ M'póyó Iso kuyóyótotu teləsəlaa isu nuLe na naan'owa t'əŋa-we, na pá s'əŋ taaləm. Na Ilii na Ilisee peLe pa we koteŋ t'ə. ⁸ Uena Ilii w'əy'əs i kpa i na í ma l'əm t'ə, na pá h'ee mpaav. Na pá t'ó kany'əŋa t'ə na pá t'esi.

⁹ Pa naale pa t'esa, Uena Ilii p'əəs Ilisee si: Pepeye n caa si má la-ŋ na p'éc'ó Tacaa kpaɣa-m?

Nt'ena Ilisee si: Ma caa si má hiki nyá feesuɣu toma ke t'əm naale. ¹⁰ M'puy'ole Ilii si: Mpi pə we kate t'əy n s'ələm'əyi. Paa na mpv tó, ye Tacaa yelaa si n ná ma t'əkp'ayale, Ie n hika mpi n s'ələm'əyi t'əy'ə. Ama ye pə t'əɣa mpv, Ie n laŋaa keLe.

¹¹ Ilii na Ilisee pa t'əŋna mpv, Ie k'ok'ó keke na pə kpaɣan'əŋ pə yasa-weyeLe. Na kacuculaya kpaɣa Ilii ke kpaak'raa. ¹² Ilisee ná mpv, Uena í s'ov kapusi mapv si: Hai, ma caa, hai, ma caa. Iseyeli keke na í saal' t'eeWa.

Ilii t'eeWa na pə saal' Uena Ilisee c'əli i w'ontu ke t'əm naale na laŋwak'əlle. ¹³ Pə waal' k'é i kpaɣa kpa i wei Ilii p'eta-i t'ə, na í m'əli na í s'əŋ Yaatanu p'əy'ə n'əy'ə. ¹⁴ M'póyó Ilisee mapa kpa i n'əy'ə l'əm t'ə, na í kiisi si: Ilii Iso Tacaa we le?

Uena l'əm faɣa, na Ilisee t'esi. ¹⁵ M'puy'ole Yeliko Iso kuyóyótotu teləsəlaa mpa paa s'əŋa taaləm t'ə, pa loosa mpi Ilisee lapa mpv t'ə. Uena pá t'ə si: Toma wena a ka we Ilii taa t'ə, n'əŋn'ə a m'əla Ilisee kin. Uena pá s'əŋ-i, na pá luŋ-i, ¹⁶ na pá t'ə si: T'ə w'ena y'əlaa apal'ov ny'əma nuLe na naan'owa. Tu tili-we na pá p'eeKi nyá caa. Ntany'í Tacaa Feesuɣu kpaɣa-i mpv t'ə, ku p'eta-i puy'v nak'əli ku ny'əy'v taa, yaa t'et'ek'əle taa k'é tiiliyi.

Uena Ilisee kisi si pá taa tili. ¹⁷ Pa caala-i teu, Uena í caŋ na í tisi, na pá tili pa y'əlaa nuLe na naan'owa na pá p'eeKi Ilii ke kuy'e'eŋ tooso, pa ta na-i. ¹⁸ Pa m'əlaa na pá may'əna Ilisee ke t'əna, Uena í t'ə si: Maa heela-me si í taa polo.

Ilisee taɣan'əyi Yeliko l'əm

¹⁹ M'póyó Yeliko ny'əma toma Ilisee si: Hai, ta caa, ta icate we teu. Ama t'ə l'əm wak'əleɣi alaa, na pá laki na t'əla h'ələs'əyi*fa*. ^{a 20} Nt'ena Ilisee si: I t'v t'əm ke nyan'əɣa kofalaya taa, na í k'əna-m.

M'póyó pa k'əna-i. ²¹ Ilisee m'owa t'əm mpi Uena í polo na í t'v-w'əyi hite taa na í t'ə si: Tacaa si ma taɣana m'ə l'əm. Pə kaa tasa m'ə y'əlaa na m'ə t'əla ke wak'əly'v.

²² Uena l'əm mpi pá la teu ke hal'əna saŋa k'é teitei isu Ilisee y'əy'otuy'v t'ə.

Piya t'ovwa Ilisee na sí sí

²³ M'póyó Ilisee lu Yeliko na í kpaaki PeteeLi. Uena piya lu icate taa na sí t'ovki-i si: Ny'vnl'eesuy'v kpa, ny'vnl'eesuy'v kpa.

²⁴ Nt'ena Ilisee p'əsi na í t'əŋsi-s'əyi mpusi, na taale w'ontu isay'atv nti pa yaa si Wusi t'ə, t'ə lu naale na t'ə c'əli piya nuLe na naale. ²⁵ P'əle pə waal' k'é Ilisee kpaWa Kam'eeli puy'v taa. I lu t'əna, Uena í m'əŋna Samalii.

3

Iseyeli wulav Solam t'əm

¹ Yuta wulav Sosafati kawulaya p'ənaɣa, p'ələf'e i hiu ny'əŋka taa k'é, Akap'í p'əy'əlv Solam t'əy'v i kawulaya ke Iseyeli taa k'é Samalii, ke pusi naan'owa na naale. ²⁻³ M'póyó i lapa mpi pə ta may'a Tacaa t'ə. I ke'ena Solop'wam wei i tusa Iseyeli ny'əma ke t'vŋ laav taa t'ə. Ama i isay'atv ta tala i caa na i too pa ny'əntv k'é. Mpi t'ə, i k'p'esa p'əle kolalale nte i caa ka sika t'uy'v Paali t'ə.

Iseyeli na Mowapv pa yooi

⁴ Mowapv wulav Mesa ka t'ək'ay'a heeŋ ke tuutuuma k'é. Paa p'ənaɣa ŋka pə we'e si í fel'i Iseyeli wulav ke lampuu ke iwe'e si iyisi nu'vwa (100000), na iwaan' ke iyisi nu'vwa (100000) na i hu'ntv. ⁵ Ama waatv wei Iseyeli wulav Akap'í s'əpa na Solam l'ee'ti i lonte taa, Uena Mesa kol' i t'ə.

⁶ M'póyó Solam c'əə Iseyeli t'etv t'əna, na í kala i yoolaa. ⁷ Uena í tili na í heeli Yuta wulav Sosafati si: Mowapv wulav kola ma t'ə. K'əə n' s'əna-m na t'ə yoon'a-i. Sosafati si: Má na ma yoolaa na ma kpaɣan'əŋ t'á s'əəlv pu'wa si tu s'əna-ŋ. ⁸ Uena Sosafati tili na pá p'əəs-i si: Le t'ə k'é tu t'əŋna? M'puy'ole si: T'ə t'əŋna I'təm wulaya t'etv taa.

^a 2:19 h'ələs'əyi: Piipiliinaa l'elaa na teləsaa si: L'əm k'é isay'am na t'etv ke kaal'olaya.

⁹ Mpróyó Iseyeli na Yuta na Itóm pa awulaa tu mpaav, na pá tó kuyeeη naatosompróyolaya. Ilena pá laη lóm si pá cela pa yoolaa na pa kpayanəη. ¹⁰ Ntəna Solam ma kapuka si: Hei, ta tòm temaya. Iso konna ta toosoγo cəne si i tɔyɔ-tɔyɔ Mowapu nyéma nin taa.

¹¹ Mpróyó Sosafati pəəsaa si: Iso kuyəγətətɔ teləsulo nəγəlo i fei cəne si i pəəsɪ-tɔyɔ Tacaa kə təm?

Ilena iseyeli wulaw yoolaa nyuyɔ tu nəγəlo i cɔ si: Ilisee wei na Ilii paa təγaya təma tɔ, i we cəne. ¹² Kələna Sosafati si: Pə we teu, apalɔ inu i ka keesəna-tɔyɔ mpi Tacaa caana-tɔ.

Mpróyó awulaa tooso inu i pola Ilisee kiη kə kpakpa. ¹³ Ntəna Iso kuyəγətətɔ teləsulo pəəsɪ Iseyeli wulaw si: Pepe tɔw kə n kəma na ŋ caaləyi-m mpu? Polo na ŋ pəəsɪ nyá caa kuyəγətətɔ teləsəlaa yaa nyá too nyéma. Kələna wulaw si: Aai, Tacaa konna ta toosoγo cəne si i tɔyɔ-tɔyɔ Mowapu nyéma nin taa.

¹⁴ Mpróyó Ilisee tasaa si: Ma tuuna Tacaa Toma təna tu wei i təmle ma lakɪ tɔ si, Yuta wulaw Sosafati tɔw kə ma cəəkɪ, tɔfɔ ma taa kəna-η. ¹⁵ Tɔw, i kəna-m yonyoolu nəγəlo kə nəənəw.

Yonyoolu sɔv i cəmpɔy mpu, Ilena Iso toma tii Ilisee tɔw ¹⁶ na i tɔ si: Tacaa γəγətəa si i huli hila pəγale kə ləw kəne kɔ taa. ¹⁷ I kaa niu tɔv yaa kɔ heelim pə təη. Pəcɔ lóm ká su ləw kəne. Na məna mə yoolaa na mə kalakəη na mə təla wena a səγəłəyi wontu tɔ i nyəw. ¹⁸ Ile pəcəγələ təna. Halɪ Tacaa ká tɔ mə nin taa kə Mowapu tɔv. ¹⁹ I ká γəkɪ pa koloosi acaləe kɔpəna, na i setɪ pa tɪη kəloboη təna. I ká suuli pa hila təna, na i ləγɔ pəe kə pa tawa taa, na i wakəli pa kəhaləm.

²⁰ Tɔv fema isu waatu wei pa lakɪ tanaη kotasi tɔ. Ie pa nawa lóm luna Itóm kəle, na pə wataa na pə kəη.

²¹ Waatu wei Mowapu nyéma ná nuwa si, awulaa mpe pa tooso kəη-weγe yoonav, Ilena pá suu apalaa təna mpa pa mɔna yooɔ pote tɔ, na pá su-weγe tɔv təηa tɔw. ²² Tɔv fema, Ie pa ná ilim ilemɔy kə lóm mpi pə taa kəle na pə sɛwə isu caləm. ²³ Ilena pá má kapuka si: Heiyeyei, awulaa tooso inu pa yona temaya pa taa pa tike kə na pá kú təma na pa caləm kpe, i loosi yee. Tə polo tɔ kuu pa wontunaa.

²⁴ Waatu wei pa tala Iseyeli nyéma təsikile, Ilena pəle pá lu pa tɔw, na pá kɔ-we, na ləlaa se. Ilena pá təη pa waali na pá sɔv pa tɔv taa na pá la-weγe nananəηa. ²⁵ Mpróyó pa γəka pa acaləe, na pá ləγɔ pa tawa taa kə pəle pəle, na pə wakəli pa kəhaləm. Na pá suuli pa hila, na pá setɪ pa tɪη kəloboη təna.

Ama Kii-Helesi icate tike kə pa ta tokina. Paa na mpu, Ilena pəntələη ləγəlaa polo na pá ta-tɛγe kotəγa. ²⁶ Mowapu wulaw cəkənaa si i kaa tɔlɪ-tɪ, Ilena i kpeyeli i laγaləe yoolaa nasətoɔo nuuəwa (700) si, pá fayana Itóm tɔw na pá lu. Ama pa ta pəsi. ²⁷ Mpróyó Mowapu wulaw yaa i pəyalɔ kancaalaya nyəη, Ie pu wee si i lɛeti i lonte tɔ na i kɔ-tɪ, na i la i tɔyɔ kə kotəγa kə icate kolunə tɔw. Iseyeli nyéma ná mpu, Ilena səγəntɔ kpa-weγe katətəlaγa, na pá məli pa te.

4

Ilisee waasəyi alv leelu

¹ Iso kuyəγətətɔ teləsulo nəγəlo i ká səpəna na i yele leelu. Mpróyó kuyako nakuli i pola Ilisee kiη na i tɔmɪ-tɪ si: Ta caa, ma paalu ka kə Iso təmle tɔ kə. I səpa, Ilena i kəmle tɔ kəw si i kpakəyi ta piya naale kə yomaa. Ie hai, səna-m.

² Ntəna Ilisee pəəsɪ-tɪ si: Pepeye n caa si má la-η? Heeli-m mpi n wəna tɔ. Alv si: Ma feina pulɔ cəcəka. Niməγa kaasəna-m nyanaya taa. ³ Kələna Ilisee si: Tɔw, polo nyá asəmaa cəlo na ŋ kəntɪ pa kiη kə nyanasi kə səsəm. ⁴ Ilena nyana nyá piya i sɔv mə naη taa, na i təkɪ mə tɔw, na ŋ pəłəyi niməγa ŋkeγe nyanasi taa na pə suyi na ŋ suku.

⁵ Mpróyó alv tɛwə na i polo na i na i piya pá təkɪ pa tɔw. Na i piya celəyi-tɪ nyanasi, na i suuliyi nim. ⁶ Pə keesaa, Ilena i tɔ i pəγaya ləηka si: Celə-m nyanaya.

Ama nyanasi təna suwa. Ilena pəγaya tɔ si: Pə ta kaasi nakəli. Ilena nim náá yele luw. ⁷ Ilena alv polo na i heeli Iso kuyəγətətɔ teləsulo kə mpi pə lapa tɔ. Na Ile i tɔ si: Polo na ŋ pəeti nim mpi na ŋ fei nyá kəma. Ye pə kaasa-η wəna, Ie nyana nyá piya i təγɔ.

Ilisee kə Sunem alv təη tu tɛ

⁸ Mpróyó waatu nəγəlo Ilisee təηna Sunem icate taa. Alv təη tu nəγəlo i ka we təna. Ilena alv inu i caali-tɪ si i polo i tɛ na i nyəw lóm. Pə tɔw kə ye Ilisee i təηna təna tɔw, i heləyi alv inu i tɛ na i təkɪ.

⁹ Kələna kuyako nakuli alv inu i tɔ i paalu si: Ma nyəmá teu si apalɔ wei inu i kəη tɔ tɛ tɔ, i kə Iso kuyəγətətɔ teləsulo səsə kə. ¹⁰ Tə ŋma-tɪ kutuluyɔ kə ta nyəŋkɔ pata tɔw. Tə su-tɪ kəhəntɔyɔ, na taapəli, na kpeləγa, na fətəla. Ye kuyəŋkɔ i tɛna cəne, i helɪ na i sɔv.

¹¹ Mpróyó kuyako nakuli Ilisee tɛkəγa na i helɪ kutuliya ŋke ka taa na i sɔv. ¹² Ilena i tili i təmle tu Kehasi si: Polo ŋ yaa alv təγaya tu inu. Alv kəma na i səη kutuluyɔ nəγɔ. Ilena ¹³ Ilisee tɔ Kehasi si teləsɪ-tɪ si: N lapa-tɔyɔ kɔpəntɔ kə səsəm, Ie pepeye taa la-η? Tə yəγətɪ nyá təm kə wulaw yaa yoolaa nyuyɔ tu kiη na? Alv si: Ma sama. Ie ma ta laη puləyɔ ma nyéma taa.

¹⁴ Ntəna Ilisee pəəsɪ Kehasi si: Pepeye tu lapɪ-tɪ? Kehasi si: I feina apaləpəγaya. Pəyele i paalɔ kpatəlaa. ¹⁵ Mpróyó Ilisee si: Tɔw, yaa-tɪ.

Alv mələa 16 İlena İlisee tə sɪ: Pənaɣa ká sikiɣi isu isəntə taka teitei tə, n ká nəkɪ apalɔpəɣaya. Ntəna alv ma kapuka sɪ: Hei, İsə kuyəɣətətɔ teləsɔlv, taa puɣusu-m yoo.

17 M̄p̄r̄óȳ alv inɪ ɪ lapa teu, na ɪ lɔlv apalɔpəɣaya, ke waatw wei teitei İlisee ká keesaa tə.

Sunem alv pəɣaya fem

18 M̄p̄r̄óȳ pəɣaya ɲke ká lapa yɔlv. İlena kuyaku nakulɪ ká təɲ ka caa waalɪ ké taale ke təkɔntɛ. 19 Pə tasaa, ɪlɛ ka mapə kapuka ntɛ sɪ: Waat, paapa, ma nyɔvɔ, ma nyɔvɔ.

Ntəna cɛcɛ kusɪ ɪ təmlɛ nyəma taa nəɣɔlv sɪ: Pona-keɣe ka too kinɲ. 20 Təmlɛ tɔ tana pəɣaya ke ka too, na toto nəkɪ-keɣe ɪ nəəheɛ tə. Pə kəma ilim sikuyɔ, İlena ká heɛ. 21 İlena ɪ kraana-keɣe kutuluɣu ɲku kɔ taa İlisee kəɲ na ɪ həntəɣɪ tə. Na ɪ husɪ-keɣe İlisee kato tə, na ɪ təkɪ nənəɣɔ. İlena ɪ kra taale 22 na ɪ tə ɪ paalv sɪ: Cɛlɛ-m təmlɛ tɔ na kraɲaya alɔnyəɲka. Ma ləkɪ ma təɣɪ İsə kuyəɣətətɔ teləsɔlv tɛ, na má kə.

23 Ntəna ɪ paalv pəəsɪ-ɪ sɪ: Alaafəɣa keɛ n puki İsə kuyəɣətətɔ teləsɔlv tɛɣe saɲa na? Anɪ pə taya isətɔ kɔfalv acɪma, yaa kuyaku kuhɛsɔvɔ. Ntəna alv sɪ: Alaafəɣa ké.

24 İlena alv tɔ təmlɛ tɔ sɪ: Polo tə polo. Ye ma ta tɔ sɪ ɲ səɲ, taa səɲ yoo.

25 M̄p̄r̄óȳlɛ pá tɔ Kamɛɪlɪ mpaav, na pá polo İlisee tɛ. Waatw wei İlisee loosa-ɪ poolɔɲ, İlena ɪ heeli ɪ təmlɛ tɔ Kehasi sɪ: Alv wei ɪ lakɪ-tɔvɔ ɪkəntv ke Sunem təɣlɛ. 26 Səɲɪ-ɪ na ɲ pəəsɪ ɪ na ɪ paalv, na ɪ pəɣaya, pa alaafəɣa tə.

Kehasi səɲa-ɪ, İlena alv cə-ɪ sɪ: Alaafəɣa ké. 27 Alv tala İlisee kinɲ ke pɔvɔ taa, İlena ɪ hotɪ İlisee tɛɛ, na ɪ kra ɪ nəəheɛ, na Kehasi maɣasɪ isu ɪ təɣənəɣɪ-ɪ. Ntəna İlisee sɪ: Yeɪ-ɪ, ɪ lanɲ wakələaa ké. Ama Tacaa ta yeɪ sɪ ma nyɪ mpi pə tə tɔ.

28 M̄p̄r̄óȳlɛ alv mapə kapuka ke kraakraa sɪ: Ta caa, ntəɲ ma taa sələmɪ-ɲ pəɣaya? Halɪ maa tu kisaa ké sɪ ɲ taa puɣusu-m.

29 Ntəna İlisee tɔ Kehasi sɪ: Kraɣa ma krátóyó na ɲ ləɣɔ nyá təɣɪ Sunem təcav. Taa səɲ mpaav taa sɪ n səɛkɪ nəɣɔlv, yaa pɔntv səɛkɪ-ɲ. Ye n talaa, ɪlɛ n tənɪ krátóyó ke pəɣaya isəntə.

30 M̄p̄r̄óȳ pəɣaya too təma İlisee sɪ: Ma tuukina Tacaa sɪ ye n ta kulɪ, maa mələɣɪ ma tike.

İlena İlisee kulɪ na ɪ təɲɪ-ɪ. 31 Kehasi ná laala-we, İlena ɪ tənɪ İlisee krátóyó ke pəɣaya isəntə. Ama pəɣaya ta tu kuyulɪ kuyulvɔvɔ maɣamaya. M̄p̄r̄óȳ Kehasi mələaa na ɪ heeli İlisee sɪ: Pəɣaya ta fe.

32-33 İlisee talaa na ɪ svɔ kutuluɣu taa, na ɪ maɣana pa husa-keɣe m̄p̄r̄óȳ ɪ kato tə na ka səpa. İlena ɪ təkɪ ɪ tə na ɪ sələmɪ İsə. 34 İlena ɪ papɪ pəɣaya tə, na pa nəəsɪ na pa isɛ na pa niɲ ke təma tə, na ka tənɔvɔ tayanɪ haɲvɔ. 35 İlena İlisee kulɪ na ɪ təɲ na ɪ cəkəna kutuluɣu, na ɪ tayanɪ ka tə ké luɲɣu. M̄p̄r̄óȳ pəɣaya cimsa kraakraa ke təm naatosompəɣəlaya, na ká kulɪ isɛ. 36 Tənaɣa İlisee tila Kehasi sɪ: Polo ɲ yaa pəɣaya too.

Toto kəma, İlena İlisee təmɪ-ɪ sɪ: Kə ɲ mv nyá pəɣaya.

37 M̄p̄r̄óȳ alv hənta İlisee ke atɛ. İlena ɪ kraɣa ɪ pəɣaya na ɪ tɛɛ.

Tuusi nsi sɪ fɛi təɣɔv tɔ

38 M̄p̄r̄óȳ nyəɣəsɪ waatw taa, kuyaku nakulɪ İlisee kəma Kilikaa, na ɪ kotɪ İsə kuyəɣətətɔ teləsələa ke ɪ kinɲ. İlena ɪ tə ɪ təmlɛ tɔ sɪ: Təsɪ tiyaya səsaya na ɲ hili-weɣe tuusi.

39 M̄p̄r̄óȳ pa taa lɛlv yela tuusi ke haləm taa, na ɪ maɣana aloolaya nakəlɪ, na ɪ koolɪ ka pee, na ɪ həkɔ ɪ toko taa, na ɪ kə na ɪ pelɪ-ye na ɪ təsɪ. Ama nəɣɔlv ta nyɪ-ye. 40 Tuusi puwa na pá tɔ yələa na pá təɲ. İlena pá má kapusɪ sɪ: Hei, İsə kuyəɣətətɔ teləsɔlv, tuusi nsi sətɔ ké.

Nəɣɔlv ta pəsɪ na ɪ təɣɔ. 41 M̄p̄r̄óȳ İlisee təma sɪ: ɪ kəna mɔlvɔm. Pa kənaa, İlena ɪ tɔ tuusi nsi sɪ taa na sɪ lá təɣəv. İlena İlisee heeli ɪ təmlɛ tɔ sɪ: Tɔ yələa.

Tiipile taa tuusi ta ke sətɔ tətɔ.

İsə kuyəɣətətɔ teləsələa nunwə (100) caləsɔvɔ

42 M̄p̄r̄óȳ kuyaku nakulɪ, apalv nəɣɔlv ɪ lɔna Paalɪ-Salisa. Na ɪ kpənaa İsə kuyəɣətətɔ teləsɔlv ke ɪ kuhələm kalaalasi. Isu təɣənaya pee potopotonaa ke hiu, na pee kɔtɔɲee ke huluyɔ taa. M̄p̄r̄óȳ İlisee təma ɪ təmlɛ tɔ sɪ: Tala pa tənaya təɣənaya ɲke. 43 Ntəna təmlɛ tɔ sɪ: Ma talayɪ kanɛ inəɣɪ yələa nunwə (100) na pə tala pa le? İlisee sɪ: Nyaa tala-we tɛ. Tacaa yəɣətəaa ké sɪ, pa təɣɔ na pá haɣa na pə kaasi.

44 M̄p̄r̄óȳ təmlɛ tɔ tala təɣənaya ɲkeɣe ɪ taapalaa. Na pá təɣɔ na pá haɣa na pə kaasi, isu Tacaa ka yəɣətəvɔ tɔ.

5

Asilima kɔtəɲ tɔ Naamanɲ waav

1 Siliɪ tətɔ wulav ka wəna ɪ yoolaa nyɔvɔ tɔ, na pá yaakɪ-ɪ sɪ Naamanɲ. Apalv inɪ ɪ ka ké yoolu ké. ɪ na ɪ yoolaa pa tɔɲ taa ké Tacaa ka yələa, na Siliɪ nyəma kəlɪ. Haləna pa wulav saɲɪ-ɪ. Ama asilima kɔtəɲ ka wəna-ɪ. 2 Pəcə waatw nəɣɔlv, Siliɪ nyəma ka lu İseyɛli nyəma ké kuluv. İlena

pá kra Iseyeli pæliya nakæli na Naaman alu tiliyi. ³ Mpuyle kuyaku nakoli pæliya nke ka heela ka too si: Ha, kasa. Ye isu ta caa ka pola Samalii Iso kuyogotutu telæsulb cælo, ilé i ká waa-i asilima kotæj nkyo løj ké.

⁴ Mpuýó Naaman heela wulau ke pæliya nke ka tøm nti. ⁵ Wulau si: Tøu, pæ we teu. Maa cele-ŋ lætæli na ñ kpenna Iseyeli wulau.

Naaman tækaŋa, ilena i kpenna liyitee nyæðluy ke kiloonaa njuonuy na nuuwa (300). ⁶ Mpuýó i pona lætæli, na í cæla Iseyeli wulau. Pa nmaa i taa si: Má kusæna ma yoolaa nyuuy tu Naaman na takælaya kane si, ñ waa-i i asilima kotæj. ⁷ Iseyeli wulau tema-keŋe kaluy, ilena i cæli i wontu, na í má kapuka si: Ha, ilé ma ké Iso na má kuyi yølaa na má feesiŋi-we? I nawa Sili wulau kona-m kotontu si má waa-i tø. Ma nayo ke i pækaŋi mpu yoo.

⁸ Waatu wei Iso kuyogotutu telæsulb nuwa si Iseyeli wulau cæla i wontu, ilena i tili si pá pæsi-i si: Pepe tæo ké pæ caala-ŋ mpu pæ taka? Yele-i na í kæo ma kin, na í nyi si tampana Iso kuyogotutu telæsulb we Iseyeli taa.

⁹ Mpuýó Naaman kraŋa i keeke, na i kraŋanæj, na í polo i sæj Ilisee tayoŋa nayo. ¹⁰ Ntæna Ilisee tili nayo si pá heeli-i si: Polo ñ nmilisi nyá tæyi Yaatanu payo taa ké tøm naatosompøylaŋa. Pu te-ŋ tækpatakpa.

¹¹ Tænayoŋe Naaman tu mpaau na páána, na í tøj si: Pøwe, maa nyamá si Iso kuyogotutu telæsulb ká lu i mayamaŋa ké, na í sæj ma isentaa, na í sælæmi i Iso Taca, na í tokina timpi taa kotæj wee tø na í waa-m. ¹² Ilé Tamasi pusi Apana na Paapa pa ta kæli Iseyeli løj. Ye ma caaki maa yaaki tæna na pø waa-m?

Ilæna Naaman ha siyile na í tækæna páána. ¹³ Mpuyle i tæmle nyøma se i waali na pá pæsi-i si: Ta caa, ye Iso kuyogotutu telæsulb ka tu-ŋ tæmle sæsæle natæli si ñ la, n ká kpisaa? Ilé pepe tæo ké i tøm si ñ ya lum na pø waa-ŋ, na ñ kisiyi?

¹⁴ Ilæna Naaman tisi na í tii Yaatanu payo lum taa, na í nmilisi i tæyi tøm naatosompøylaŋa, isu Ilisee heela-i tø. Ilæna i kotæj te, na i tønuy mæli tætosoto, isu payoŋa sækpeŋa. ¹⁵ Mpuýó Naaman na i nyøma pa mæla kraŋpa ke Ilisee te, na í tó si: Pænente ma nyamá si Iso nayoŋe fæi tætu taa ké tiili, isu Iseyeli Iso. Ilé ma sækæna-ŋ na wontu tæne.

¹⁶ Ama Ilisee tuuwa si: Na Iso wei i tæmle ma laki tø, ma ka mu pæ taa pulb.

Mpuýó Naaman caala-i, ilæna Ilisee kisi. ¹⁷ Ilæna Naaman tasi si: N kisa ma kuhaham tø, yeŋe na má cosi mæ tætu ke pæco, isu kraŋasi naale sæyøla. Mpi tø, Iseyeli Iso tike ke maa laki ciikuyu kotaya na kotaya nka kækø lusa ka tæna tø. ¹⁸ Ama kulmtu ke ma sælæmæyi si Taca i wii-m. Ye ma caa Sili wulau sũki i tuyø Limæj kutuluy taa si i laaki, maa su-i. Ha, Taca tayanu-m nti un.

¹⁹ Mpuyle Ilisee si: Kpe, Iso í su-ŋ.

Ilæna Naaman tu mpaau.

Kehasi kupantuy

Naaman tæwa i ta tu hatæla sæsæm. Ilæna ²⁰ Kehasi mayasi i taa si: Ma caa kisa Sili tøj tu un i wontu nté yem. Na Iso, isu ma se i waali na má mu puluy. ²¹ Ntæna i se apalu un i waali. Naaman pæsa na í na-i mpu, ilæna i lu i keeke taa na í nmaa atæ. Ilæna i sæji na í pæsi-i si: Alaaføya ké? ²² Mpuýó si: Alaaføya ké. Ma caa kusæna-m si Iso kuyogotutu telæsulb kpekæle nyøma naale luna Ifølayim pulasi taa, na pá kæo i te. Si ñ ha-weŋe liyitee nyæðtu kiloona hiu na naanowa, na acima wontu ke naale. ²³ Ntæna Naaman si: Yele ma cele-ŋ kiloona nutoso.

Ilæna Naaman kaana Kehasi na Naaman tu nyæðtu ntæyi huluy taa na í hækø. Na í cele-i tæyø acima wontu, na í sũki i tæmle nyøma naale na pá tæjna Kehasi. ²⁴ Pa tala pulayæ nakæli, ilæna Kehasi mu huluy na wontu na í sũna i te. Ilæna Naaman tæmle nyøma náa mæli.

²⁵ Waatu wei Kehasi mæla i caa kin, ilæna Ilisee pæsi-i si: Leye n lunaa? Mpuyle si: Ta caa, ma ta polo tiili se.

²⁶ Ntæna Ilisee si: Saa wei apalu un i na-ŋ na í lu i keeke taa na í nmaa atæ tø, pæ hulæ-m ké te. Ilé pæ ta tata si ñ hiki wontu kupantu na liyitee, na ñ yana Olifinaa na læsejnaa tawa, na tæla na yomaa apalnyøma na alonyøma. ²⁷ Pø tæo tø, Naaman kotæj ká mæli nyana nyá lulyø nyøma mæ tæo ké tam tæo.

Waatu wei Kehasi lu Ilisee kin ilæna asilima kotæj waasi i tønuy tæna na í hulumi tælalæ isu kponkpmolæm.

6

Laale kolepile hiiu

¹ Mpuýó kuyaku nakoli Iso kuyogotutu telæsulb kpekæle nyøma pola Ilisee kin na pá tøm-i si: Ta caa, ta kutuluy nku ku taa tæ kotiyi tø ku taki-tø. ² Ilé yeŋe na té tii Yaatanu payo nayo, na paa wei í seti taau, na té siki kutuluy læjku. Ilisee si: I polo.

³ Mpuyle pa taa lælu pæsaana si: Ta caa, ta na-ŋ tu pona. Mpuýó si: Pæ we teu, maa tæj-mæ.

4 Uena pa tona pa tii Yaatanu paxo naxo na pa seti tun. 5 Pa taa lelv setayaa i taav, uena laale holi na te hoti lum taa. Ntena apalv unu i ma kapuka si: Hei ta caa, ma lepa. Laale kokontole ke.

6 Mporoyo Ilisee paxa-i si: Le taa ke te hotaa?

Apalv unu i hula-i, uena i seti tonyu pilija na i laxo tona unu, na laale kra lum too ke krapkaa.

7 Ntena Ilisee si: Kraya-te.

Uena apalv unu i siisi na i kraya-te.

Ilisee kra Silii yoolaa

8 Waatu wei Silii wulav yookayana Iseyeli nyoma to. Mporoyo koyaku nakuli, i na yoolaa nyony nyoma, pa cayaa na pa lasi timpi paa siki to. 9 Ama Ilisee tilaa na pa keesi Iseyeli wulav ke lona nna nna a taa pe fei si pa polo to, si Silii yoolaa we tona.

10 Uena Iseyeli wulav tili i yoolaa na pa fey lona anu.

Tom payale ke pe lapa mpv, na Ilisee naa keesayi Iseyeli wulav, na ile i nyon i tonte. 11 Mporoyo pe hana Silii wulav, na i koti i yoolaa nyony nyoma, na i to-we si: Menaafiki we ta taa, na i tayasayi Iseyeli wulav. I kuli i waali.

12 Ntena i yoolaa nyony nyoma taa lelv si: Menaafiki fei ta taa yoo. Ama Ilisee telasayana wulav, ke nti nti n yoyotayi nya nan kohontony taa to.

13 Kelena Silii wulav to-we si: I polo na i nyi timpi Ilisee we to, na i kra-i.

Pele pa koma uena pa heeli-i si i we Totaj. 14 Mporoyo Silii wulav tila yoolaa tuutuuma, na keekena, na krayanaj, na pa polo pa nyala icate.

15 Tev fema tana tathulu, na Ilisee tamle tu lu, uena i na yoolaa, na keekena, na krayanaj tama icate. Uena i ma kapuka si: Hei, ta caa, te lepa. Tu taja nku? 16 Mporoye Ilisee si: Taa nya. Mpa pa we ta waali to pa kala-weye payale.

17 Pe waali, uena i selami Iso si: Hai, Taca, kuli i ise na i na.

Mporoyo Taca kula i ise, na i na kaka keekena, na pe krayanaj waasa pulaya too.

18 Mporoyo Silii yoolaa suv tonte, na pa tiikina Ilisee too. Uena Ilisee selami Iso si: Yulvsi pa ise.

Ntena Silii yoolaa yulvsi isi Ilisee selamnyo to. 19 Uena Ilisee to-we si: I toola ke, pe taja ceyeye pa hula-me. I taji-m na ma pona-weye wei i pekayi to i kinj.

Mporoyo Ilisee pona-weye Samalii. 20 Pa suv icate taa, uena i selami si: Taca kuli pa ise na pa na ile.

Silii yoolaa ise kulaa, uena pa cekana si Samalii icate taa ke pa wee.

21 Waatu wei Iseyeli wulav nawa yoolaa mpe, uena i paxa Ilisee si: Ma ku-weye, ma caa?

22 Ilisee si: Aa, yoo. Pu we to, ye yoolaa krawa yoma, paa koyu-we. Ie cali-we na pa tayo na pa nyoo, uena n yele-we na pa mali pa wulav kinj.

23 Mporoyo Iseyeli wulav lapa-weye muvle takpetekrete, na pa tayo na pa nyoo. Uena i yele-we na pa mali pa caa te. Pe krayav hatoo waatu unu tayo yoolaa nmulaa yela Iseyeli tetu taa ke suv.

Samalii nyoyasi

24 Mporoyo waatu noxlv, Silii wulav Peni-Hatati kreyela i yoolaa, na pa polo pa nyala Samalii icate. 25 Uena nyoyasi anaam lu te taa. Na hali pa peetayi krayaya nyony ke liyitee nyaxv nuhaasa na pa te tonyaya pee naali a njute ke liyitee nyaxv kakpasi.

26 Mporoyo koyaku nakuli Iseyeli wulav tonyaya icate kolnja too. Uena alv noxlv i ma kapuka si: Hai, ta caa waasi-m.

27 Ntena wulav si: Ye Taca ta waasi-nj, ma paxayi. Pe ta kaasi pulv, paa tonyaya pee paa solom.

28 Pepeye n caa?

Alv si: N nawa alv we? Tete waali ke i toma si: Te tayo ma payaya, ye pe fema, ile tu teesi i nyonka. 29 Mporoyo te tesa ma payaya nke na te tayo. Tev fema na ma tomi-i si, i kona i nyonka na te tayo, uena i nmesi-ke.

30 Wulav nu alv tom ntu, uena i cali i wontu na lanwakalle ke kolnja too tona. Uena yelaa na si i ka suv folatanaa taka ke pe te. 31 Uena wulav ma kapuka si: Ye ma ta seti Ilisee nyony ke sanja Iso i to-m wahala soxo.

Ilisee kpaala nyoyasi tem

32 Ilisee na icate sasaa pa we i te na pa tonja kotuyu. Ie wulav kusa noxlvnyule, na unu i tonjayi waali. Tillu ta tu tata, uena Ilisee heeli sasaa mpe si: Yulvkvlv ile i kusana nteye noxlv si i koo i seti ma nyony. I taji nonoy, i taa yele na i suv. Ii tu nuku i mayamaya i noxhe tan ke tillu waali.

33 Ilisee noxo ta tiita ate, ile wulav yoyotaa kele si: Taca konna-tony mpusi we. Ie pepeye tu tasa teelvov ke i kinj?

7

¹ Mpróyó Ilisee cɔwa si: Tacaa yɔɔtɔaa si cele isɛntɔ taka, liyitee nyɔ̀ɔ̀lɔyɔ kulumuyɔ ke paa ya mulɔm kiloonaa naanɔwa na naale, yaa tɔɔnɔɔya pee kiloonaa hiu na liyiti ke Samalii kuyaku taa.

² Mpróyó lseyeli wulaw yoou wontu tɔkɔlɔ nɔɔɔ tɔkpaɔ si: Paa Tacaa ká tɔli isɛtɔnuyɔ ke pɔɔɔ na kɔtɔɔɔw pee luli, pu la isu n yɔɔtɔyɔ tɔɔɔle? Ntɛna Ilisee si: N ká ná ná nyá isɔ̀pɔ̀le. Ama n kaa waa pɔ̀ taa ké.

Silii yoolaa sewa, na nyɔ̀ɔ̀ɔ̀si tɛm

³ Asilima kɔtɔɔ nyɔ̀ma liyiti nɔɔ̀lɔ ɪ ká wenna Samalii icate nɔnɔɔ, na awali tɔɔ. Mpuɔ̀le pa tɔma tɔma si: Ye tɔ caya cɛne, isu tɔ sɔpa yem. ⁴ Tɔɔ, anɪ ye tɔ tɔma si tɔ suukɪ icate taa, tu si nyɔ̀ɔ̀ɔ̀si ké, tɔɔnɔɔya fɛi. Tɔ tu caya cɛne, pɔ̀ taa pɔ̀ taa inɔɔɪ. Pɔ̀ tɔɔ ɪɛ, tɔ tii kolontunaa tɛsikile. Ye pa tu ku-tu awusa.

⁵ Pɔ̀ taanaa, ɪɛna pá tii Silii nyɔ̀ma tɛsikile pa ta nu nɔɔ̀lɔ tanɔ.

⁶ Silii yoolaa ká nuwa kɔkɔte natɔ̀lɔɔɪ, isu yoolaa tuutuuma, na pa keɛkenaa na pɔ̀ kpaɔanɔɔn tanɔ. Ntɛna pá heeli tɔma si: Isɛntɔ lseyeli wulaw fɛla Icipiti na Hiti pɔ̀ nyɔ̀ma ke liyitee ké, na pá kɔɔn-tuyɔ yoonaw. ⁷ Ilim tukaya, ɪɛna Silii yoolaa se na pá yeɛ pa cɔka, na pa kpaɔanɔɔn na pa kpaɔasɔ.

⁸ Asilima kɔtɔɔ nyɔ̀ma liyiti inɪ ɪ tala Silii nyɔ̀ma tɛsikile na pá suɔ cɔkɔle natɔ̀li tɔ taa, na pá tɔɔɔ na pá nyɔ̀. ɪɛna pá kuu liyitee na wɔla na wontu kususuutu, na pá polo pá ɔmɛsi tiili. ɪɛna pá mɛli na pá suɔ lente taa, na pá kpaɔa wontunaa kɔpantɔ ke waanɪ waanɪ, na pá polo pá ɔmɛsi tɔtɔ.

Asilii yoolaa sewa na nyɔ̀ɔ̀ɔ̀si tɛ

⁹ Mpróyó pa tɔma si: Isu tɔ hikuyɔ tɔm kɔpantɔ ke saɔa isɛntɔ na tɔ suna ta ti tɔ pɔ̀ fɛi teu. Ye tɔ yɛlaa si pɔ̀ nyaali na pɔ̀cɔ́ tɔ heeli-tɔ, Isɔ́ ká hɔ ta ɔkpaɔnyɔ. Tɔ polo tɔ heeli-tɔyɪ wulaw tɛ.

¹⁰ Mpróyó asilima kɔtɔɔ nyɔ̀ma mpe pa suɔ icate taa, na pá yaa yoolaa mpa pa tanɔɔɪ icate nɔnɔɔ tɔ, na pá heeli-we si: Tɔ pola Silii yoolaa tɛsikile ntɛ tɔ na nɔɔ̀lɔ. Pɔ̀cɔ́ tɔ ta tu nu yɔlɔ nɔɔ̀lɔ tanɔ. Kpaɔanɔɔn na kpaɔasɔ tike ké pa tamsaa, na cɔka we kpeɛ.

¹¹ ɪɛna icate nɔnɔɔ tanɔlaa mpe pá yaa nɔɔ̀lɔ, na pá tilina-ɪ tɔm ntɔɔɪ wulaw tɛ.

¹² Mpuɔ̀le wulaw kula ahoɔ heka, na í tɔ ɪ waali nyɔ̀ma si: Ma nyɔ̀má Silii nyɔ̀ma mpe pa taa layatu. Pa nyɔ̀má si nyɔ̀ɔ̀ɔ̀si pu-tu. Pɔ̀ tɔɔ ké pa lu pa tɛsikile na pá polo pá ɔmɛli tawa taa si, ye tɔ lu icate taa, ɪɛ pa kpa-tu na tá isɛ. Na pá suɔ icate taa tɔtɔ.

¹³ Mpróyó wulaw waali nyɔ̀ma taa nɔɔ̀lɔ ná tɔma si: Tɔ lɔsi kpaɔanɔɔn kakpasɔ na tɔ tilina yɔlaa napɔ̀li, na tɔ ná mpi pɔ̀ lakɪ tɔna tɔ. Paa tɔ tu yɛla-we, paa si teitei ké isu icate taa yɔlaa tɔna.

¹⁴ ɪɛna wulaw cɛla yoou keɛkenaa naaleɔ yoolaa, na pá polo Silii nyɔ̀ma ke pɛɛkuyɔ si pa naa. ¹⁵ Mpróyó pa tɔɔa pa nɔɔheɛ, halɔna Yaatanɪ pɔ̀ɔ. Na pá hiiki wontunaa tuutuuma wei Silii nyɔ̀ma lɔna mpaaw si, pɔ̀ kaasi-we tɔfayafaya na pá se lɔɔnɔɔ tɔ. ɪɛna pɛɛ pá mɛli na pá heeli-tɔyɪ wulaw.

¹⁶ Mpróyó icate nyɔ̀ma lu kpaɔpaa, na pá tii Silii nyɔ̀ma tɛsikile, na pá kuu wontu. Halɔna yɔlaa pɛɛti mulɔm kiloonaa naanɔwa na naale, yaa tɔɔnɔɔya pee kiloonaa hiu na liyiti ke liyitee nyɔ̀ɔ̀lɔyɔ kulumuyɔ, isu Tacaa ka heeluyɔ-we tɔ. ¹⁷ Mpróyó wulaw kusa ɪ yoou wontu tɔkɔlɔ wei ɪ tɔɔnɔɔ-ɪ tam tɔ, si í polo na í feɔn na í ná mpi pɔ̀ lakɪ kuyaku taa ké icate nɔnɔɔ tɔ. Ama samaa wei ɪ ka we tɔna tɔ, ɪ paa-ɪ nɔɔheɛ na í sí. Mpróyó Isɔ́ kuyɔɔtɔtu tɛlɛsɔlɔ Ilisee ka yɔɔtɔ waatu wei lseyeli wulaw kɔma na í maɔana-ɪ tɔ.

¹⁸ Waatu wei Ilisee ká heela wulaw si: Cele isɛntɔ waatu paa pɛɛti tɔɔnɔɔya pee kiloonaa hiu na liyiti, yaa mulɔm kiloonaa naanɔwa na naaleɔ liyitee nyɔ̀ɔ̀lɔyɔ kulumuyɔ ke Samalii kuyaku taa tɔ. ¹⁹ Yoou wontu tɔkɔlɔ inɪ ɪ cɔna si: Paa Tacaa ká tɔli isɛtɔnuyɔ ke pɔɔɔ na kɔtɔɔɔw pee luli, pu la isu n yɔɔtɔaa tɔɔɔle? Halɪ Ilisee tam-ɪ si: N ká ná ná nyá isɔ̀pɔ̀le, ɪɛ n kaa waa pɔ̀ taa ké. ²⁰ Na tampana mpróyó pɔ̀ lapa. Icate nɔnɔɔ samaa fɛla-ɪ ké na í sí.

8

Sunem alɔ tɔm tɔnaya

¹ Mpróyó kuyaku nakɔli, Ilisee tɔma Sunem alɔ wei ɪ pɔ̀yaya ɪ ka feesaa tɔ si: Nyana nyá tɔyaya nyɔ̀ma, í lu cɔne. ɪ polo timpɪ í caaki tɔ na í caya. Mpi tɔ, Tacaa caa ɪ kɔna nyɔ̀ɔ̀ɔ̀si ke lseyeli tɛtu taa ké puɔi naatosompɔ̀ɔ̀laya.

² ɪɛna alɔ inɪ na ɪ nyɔ̀ma pá polo pá caya Filiisi nyɔ̀ma tɛtu taa. Puɔi naatosompɔ̀ɔ̀laya ke pa caya isu Isɔ́ kuyɔɔtɔtu tɛlɛsɔlɔ ka heeluyɔ-ɪ tɔ. ³ Puɔi nsɪ si sikaa, ɪɛna pá mɛli pa tɛtu taa. ɪɛna pá pɔɔsi wulaw ke pa tɔyaya na pa tawa tɔm.

⁴ Waatu inɪ ɪ taa ké wulaw yɔɔtɔayana Ilisee tɔmlɛ tɔ Kehasi. Na í pɔɔsi-ɪ si: Kɛɛsi piti tɔma nna Ilisee ka lapa tɔ. ⁵ ɪɛna í kɛɛsɔyɔ-ɪ pɔ̀yaya ɔka Ilisee ka feesaa tɔ ka tɔm. ɪɛ alɔ na ɪ pɔ̀yaya ɔke

pa tala wulaw tɛɣele, na pá pɔɔsɔyɪ-ɪ pa tɔyaya na pa tawa tɔm. Ntena Kehasi si: Anhaa, ta caa, alɔ ɪnɛ ɪ pɔyaya kanɛɣɛ Ilisee ka feesaa.

⁶ Ḿpɔ́yó wulaw pɔɔsa alɔ na alɔ kɛɛsi-ɪ pə təna. ɪlɛna í heeli ɪ yɔlaa taa wei ɪ wɛna naani kɛ teu tɔ si: Paasəna alɔ ɪnɪ ɪ tɔm nti. Pá məɲna-ɪ ɪ nyəm təna. Pá cɛɛ-ɪ ɪ tawa kɔlɔlɔm kasəyaya kɛ pə kpaɣaw too ɪ fɛi tɔ.

Ilisee na Hasayeli pa tɔm

⁷ Ḿpɔ́yó waatu nɔyɔlɔ, Ilisee pɔla Tamasi. ɪlɛna pə pana pə wukaya Sili wulaw Pɛni-Hatati. ɪlɛna í nu si Isɔ kuyɔɣɔtɔtu teləsɔlɔ kɔma ɪcate taa. ⁸ ɪlɛna í kɔsi ɪ waali tɔ Hasayeli si: Pona Ilisee kɛ kɔcɔɔ. Pɔɔsəna-ɪ si: Ma si yaa ma kɔli?

⁹ Ḿpɔ́yó Hasayeli sɔyɔla Tamasi taa kɔpampam kɛ yooɣooɔna nɔle si ɪ haaki Ilisee. ɪ tala Isɔ kuyɔɣɔtɔtu teləsɔlɔ kin, ɪlɛna í tɔ si: Nyá pəyalɔ Sili wulaw Pɛni-Hatati kɔsəna-m si, má kɔɔ má pɔɔsi-ɪ si ɪ ká si yaa ɪ ká kɔli?

¹⁰ Ntɛna Ilisee si: Polo na ɪ heeli-ɪ si, ɪ ká kɔli. Ama Taca hula-m si, paa pɪ la isəna ɪ ká si.

¹¹ Ḿpɔ́yó Ilisee isɛntaa laɣasa kpaakraa, na ɪ nyəni Hasayeli tɔpiɲɲ na ɪ naali wula. ¹² Ntɛna Hasayeli si: Pepe lapa ta caa?

Mpɔyɔle Ilisee si: Ma tema nau kɛ isəna ɪ ká sɔ kɔkɔ kɛ Isɛyeli nyəma koloosi acalɛ tɔ. N ká lɛnti pa ifɛpiya, na ɪ fɛli pa piya kɛ nɔɔhɛɛ, na ɪ yɔki ahusitɔnaa lotu. ¹³ Kɛlɛna Hasayeli si: Haɣa kɔhɔlɔmɔɣa má, lɛyɛ ma nawa pə tɔɲ? Ilisee si: Taca heela-m si n ká pəsi Sili nyəma wulaw.

¹⁴ Ḿpɔ́yó Hasayeli kpɛma, ɪlɛna wulaw pɔɔsi-ɪ si: Isɔ kuyɔɣɔtɔtu teləsɔlɔ heela-ɲ suwe? Mpɔyɔle si: ɪ heela-m kɛ si n ká kɔli.

¹⁵ Ama tɛw fema, ɪlɛna Hasayeli lii kunti kɛ lɔm na ɪ takɪ wulaw isɛntɔɔ na ɪ sí. ɪlɛna ɪnɪ ɪ tɔyɔ kawulaya kɛ ɪ lontɛ.

Yuta wulaw Solam tɔm

(Kvɔtɔsɔtu II 21:2-20)

¹⁶⁻¹⁷ Isɛyeli wulaw Akari pəyalɔ Solam kawulaya pənaɣa kakpasɪ nyəɲka taa kɛ Yuta wulaw Sosafati pəyalɔ Solam, ná tɔyɔ Yuta kawulaya kɛ Yosalem taa kɛ pusɪ pələfɛi naanɔwa. ɪ lɔlɔyɔ pusɪ wɛ hiu na naanɔwa na naalɛ kɛ waatu ɪnɪ. ¹⁸ Ḿpɔ́yó ɪ tɔma teitei isɪ Isɛyeli awulaa Akari wɛ. Halɪ ɪnɪ ɪ tu kpaɣana ɪlɛ ɪ pɛɛlɔ, na ɪ la mpi pə ta maya Taca tɔ. ¹⁹ Paa na mpɔ Taca ta tisi na ɪ wakəli Yuta kawulaya. Mpi tɔ, ɪ ka tema ɪ tɛmlɛ tɔ Tafiti kɛ heeluyɔ kɛ si, nyá lɔlɔyɔ nyəma ká tɔki kawulaya kɛ Yosalem kɛ tam na pá kaasəyi tɔma.

²⁰ Yuta wulaw Solam ɪnɪ ɪ waatu taa kɛ ɪtɔm nyəma kula ɪ tɔɔ, na pá kpa pa tɔyɪ pa wulaw.

²¹ Ḿpɔ́yó Solam na ɪ yoolaa na pa yoo kɛkɛnaa, pa pɔla-wɛɣɛ yooɔna kɛ Sayii tɛtɔ taa. ɪlɛna pɛɛ pə pá ta-wɛyɛ kotaya. Ama ahoɔ naali mpe pa tii ɪtɔm nyəma mpa paa tama-wɛyɛ kotaya tɔ pa tɔɔ na pá yooɔna-wɛ. ɪlɛna Yuta yoolaa sɛ na pá kpɛ. ²² Pə kpaɣaw waatu ɪnɪ tɔyɔ ɪtɔm nyəma lii Yuta nyəma niɲ taa, na pá wɛɛ pa ti tɔɔ.

Ḿpɔ́yó Lipina ɪcate nyəma ná lapa mpɔ tɔtɔyɔ waatu ɪnɪ ɪ taa.

²³ Pa kɛɛsa Solam tɔmnaa lɛntənaa kɛ Yuta awulaa takəlaya taa. ²⁴ Waatu wei ɪ sɔpa, ɪlɛna pá pimi-ɪ pa tɔyaya pəlaav taa kɛ Tafiti tɛ.

Yuta wulaw Ahasiya tɔm

(Kvɔtɔsɔtu II 22:1-6)

²⁵⁻²⁶ Isɛyeli wulaw Akari pəyalɔ Solam kawulaya pənaɣa naanɔwa na naalɛ nyəɲka taa kɛ Yuta wulaw Solam pəyalɔ Ahasiya ná pəsa wulaw kɛ Yosalem kɛ pənaɣa kɔlɔmɔyaya tike. ɪ lɔlɔyɔ pusɪ ka wɛ hiu na naalɛ kɛ waatu ɪnɪ ɪ taa. ɪ too ka kɛ Isɛyeli wulaw Omili lɔlɔyɔ taa tɔ, pa yaaki-ɪ si Atalii. ²⁷ ɪlɛna ɪ tó isayɔtɔ taa kɛ teitei isɪ ɪ alɔ lɔlɔyɔ nyəma Akari wɛ. Na ɪ lá mpi pə ta maya Taca tɔ.

²⁸ Ḿpɔ́yó Solam na Ahasiya pa lapa nɔyɔ kɔlɔmɔyaya, na pá polo Sili wulaw Hasayeli kɛ yooɔna kɛ Lamɔti ɪcate kɛ Kalati tɛtɔ taa, na pə kú Solam. ²⁹ ɪlɛna í mɔli Sisilee si pá lapi-ɪ kɔɔɛ. Ḿpɔ́yó Yuta wulaw Ahasiya pɔla-ɪ sɛɛɔ.

9

Pa kpa Yehu kɛ kawulaya

¹ Ḿpɔ́yó kuyaku nakɔli, Ilisee yaa Isɔ kuyɔɣɔtɔtu teləsəlaa taa sɔkpɛlu nɔyɔlɔ, na ɪ tɔmɪ-ɪ si: Mu nim katɛ nyəm pəɛɛ, na ɪ lɔyɔ nyá ti tɔcav kɛ Lamɔti kɛ Kalati tɛtɔ taa. ² Na ɪ mayana Sosafati pəyalɔ Yehu, ɪnɪ ɪ kɛna Nimsi saali. Ye n talaa ɪɛ n yaa-ɪ tike kɛ narɲ nakɔli kv taa. ³ ɪlɛna ɪ pəli nim kɛ ɪ nyooɣ taa. ɪlɛna ɪ heeli-ɪ si: Ma kpa-ɲ Isɛyeli wulaw. ɪ tema mpɔ, n tɔli nɔnɔyɔ na ɪ sɛ kpaakraa.

⁴ M̀p̀r̀ỳg̀ Ìs̀o k̀ỳoꝝoꝝoꝝoꝝ t̀e l̀e s̀o l̀o s̀a k̀p̀e l̀u i ǹi t̀e ẁa Lam̀o t̀i k̀e Kalaat̀i t̀e t̀o taa. ⁵ I tala t̀e na, l̀e na í maꝝana l̀e ỳe l̀i yoo laa nyꝝy nyꝝma k̀o taa. Nt̀e na í t̀o s̀i: Ta caa, ma caa ma na-ŋ t̀o m. l̀e na Yehu s̀i: Ta taa awe? Ìs̀o k̀ỳoꝝoꝝoꝝoꝝ t̀e l̀e s̀o l̀o s̀i: Nyá maꝝamaꝝa.

⁶ M̀p̀r̀ỳg̀ Yehu kulaa na í pona-í t̀e yaꝝa, na l̀e Ìs̀o k̀ỳoꝝoꝝoꝝoꝝ t̀e l̀e s̀o l̀o p̀e l̀i i nyꝝy taa k̀e nim. Na í tam-í s̀i: l̀e ỳe l̀i l̀e Tacaa yꝝoꝝtaa s̀i, má k̀p̀ana-ŋ s̀i ǹ p̀e s̀i ma ỳe laa l̀e ỳe l̀i nyꝝma wulaw. ⁷ Na ǹ k̀o nyá caa k̀p̀e ŋ Akar̀i l̀u l̀u nyꝝma t̀e na. l̀e p̀e l̀e taa Ìs̀o k̀ỳoꝝoꝝoꝝoꝝ t̀e l̀e s̀o laa na ma t̀e m l̀e nyꝝma mpa mpa Sesapeeli k̀wa t̀o pa s̀o m nt̀e. ⁸ Maa k̀o Akar̀i t̀e yaꝝa apala t̀e na. Paa piya paa s̀o sa. ⁹ Maa lana i ỳe laa k̀e i s̀u ma lap̀e na Nepat̀i p̀e ya l̀o Solopwam na Ahiya p̀e ya l̀o Pasa pa nyꝝma t̀o. ¹⁰ P̀e kaasa Sesapeeli t̀o, nꝝy l̀o kaa pimi-í. Has̀i ká t̀e ỳe na-í Sisilee hal̀e m taa. Ìs̀o k̀ỳoꝝoꝝoꝝoꝝ t̀e l̀e s̀o l̀o t̀e ma m̀p̀r̀ỳg̀ yꝝoꝝtaꝝa, l̀e na í t̀o l̀e ǹo nꝝy na í se.

¹¹ M̀p̀r̀ỳg̀ Yehu luwa na í m̀e l̀i i taapalaa k̀iŋ, na p̀e l̀e p̀e p̀e s̀i s̀i: P̀u l̀u l̀u laꝝa? Wentiyi k̀p̀aŋ t̀u i caak̀e na-ŋ ye? Yehu s̀i: Ǿ, p̀e taꝝa nat̀e l̀e se. Aǹi í nyꝝmá l̀e Ìs̀o k̀ỳoꝝoꝝoꝝoꝝ t̀e l̀e s̀o laa mpe pa t̀o. ¹² I taapalaa s̀i: N cesəyi k̀e. Heeli-tꝝy nti i heela-ŋ t̀o. Yehu s̀i: I heela-m t̀o mnaa paꝝale k̀e. l̀e na í heeli-m ma maꝝamaꝝa ma nyꝝnt s̀i, Tacaa t̀o ma s̀i i k̀p̀a-m l̀e ỳe l̀i wulaw.

¹³ T̀e naꝝale pa t̀e na pa wꝝoꝝa pa k̀p̀ana, na p̀e p̀e wꝝe kumte t̀o na Yehu caꝝa, na p̀e huli akant̀e na pa t̀e na p̀e wiliti na p̀e t̀o s̀i: Yehu, m̀e na t̀e t̀o.

Yehu k̀ỳoꝝoꝝoꝝoꝝ Solam na Ahasiya

¹⁴⁻¹⁵ Waat̀o nꝝy l̀o l̀e ỳe l̀i yoo laa t̀e na ka t̀e ŋa Lam̀o t̀i i cate k̀e Sili i wulaw Hasayeli t̀o. Hal̀e p̀e k̀o Solam na í polo Sisilee na p̀e f̀e k̀i-í.

Yosafat̀i p̀e ya l̀o k̀e Yehu, p̀e ỳe l̀e Nemsi saali k̀e l̀e. Pa t̀e ma Yehu k̀e kawulaya k̀p̀a, l̀e na í k̀o l̀i Solam t̀o. Na í t̀o i taapalaa s̀i: Ye í ẁe ma t̀o, l̀e í taa ỳe l̀e na nꝝy l̀o fiti na í polo Sisilee, na í heeli nti t̀e lapa c̀e ǹe t̀o.

¹⁶ I t̀e ma m̀p̀u, l̀e na í k̀p̀a i k̀e k̀e t̀o na í t̀e Sisilee. T̀e naꝝa Solam h̀e na taa, na Yuta wulaw Ahasiya polo-í wiiluyu. ¹⁷ M̀p̀r̀ỳg̀ Sisilee kutuluyu s̀o s̀o nyꝝy taa t̀e ŋ l̀o loosa Yehu na nap̀e l̀u i waali. l̀e na í t̀i na p̀e heeli wulaw s̀i: Ma loosa nap̀e l̀u na p̀e k̀e ŋ. Nt̀e na wulaw s̀i: Tili k̀p̀aŋ nꝝy l̀o na í s̀e ŋ-ẁe na í p̀e s̀i-ẁe s̀i: Alaafaya k̀e l̀e?

¹⁸ Nt̀e na k̀p̀aŋ nꝝy l̀o na í t̀e t̀e na í p̀e s̀i-í s̀i: Wulaw s̀i má p̀e s̀i-me s̀i alaafaya k̀e l̀e? Nt̀e na Yehu p̀e s̀i-í s̀i: Nyá t̀o m suwꝝe p̀e taa? T̀u ta waali.

M̀p̀ỳe l̀e kutuluyu s̀o s̀o t̀e ŋ l̀u s̀i: Tili sula-ẁe na í saali t̀e na.

¹⁹ l̀e na Solam tili k̀p̀aŋ nꝝy l̀o naale nyꝝe na í suli-ẁe, na í p̀e s̀i-ẁe t̀o t̀o s̀i wulaw s̀i: Alaafaya k̀e l̀e? Nt̀e na Yehu p̀e s̀i-í s̀i: Nyá t̀o m suwꝝe p̀e taa? T̀u ta waali.

²⁰ l̀e na t̀e ŋ l̀u s̀i: Tili naale nyꝝe sula-ẁe, na í saali t̀e na. P̀e ỳe l̀e pa nꝝy t̀o t̀u caꝝa i k̀e k̀e k̀e k̀e i s̀u k̀p̀aŋ t̀u, p̀e kaa l̀e ŋ Yehu.

²¹ T̀e naꝝale wulaw ỳe laa na p̀e k̀e l̀e i k̀e k̀e na í k̀p̀a. Na Yuta wulaw Ahasiya naa k̀p̀a i nyꝝe t̀o t̀o. l̀e na p̀e suli Yehu k̀e Nap̀o t̀i hal̀e m k̀iŋ k̀e Sisilee.

Yuta wulaw Solam s̀o m

²² M̀p̀ỳe l̀e wulaw p̀e sa Yehu s̀i: Alaafaya ẁe l̀e? Nt̀e na Yehu s̀i: Aǹi n nyꝝmá t̀e u s̀i nyá t̀o Sesapeeli ẁe l̀e na í t̀e ŋa t̀e ŋ laa na topotopo t̀e ma. l̀e na ǹ p̀e s̀o s̀i-m s̀i: Alaafaya ẁe l̀e?

²³ T̀e naꝝa Solam p̀e sa na í seeki na í k̀i s̀i s̀i: Ahasiya se yoo, i luki ma waali k̀e.

²⁴ M̀p̀r̀ỳg̀ Yehu ỳe la nyꝝm l̀e k̀e k̀e k̀e, na í yaꝝa-t̀e ỳe Solam as̀e ŋ k̀e k̀iŋ h̀e l̀u taa, na í t̀o l̀i i fulaya. l̀e na í hoti i k̀e k̀e taa t̀e k̀p̀ilim. ²⁵ Nt̀e na Yehu yꝝoꝝoꝝ i s̀e l̀o Pitikaa s̀i: K̀p̀a-í na ǹ p̀e t̀i Nap̀o t̀i hal̀e m taa. T̀o s̀i nti Tacaa ka heela i caa Akar̀i k̀e k̀ỳaŋ t̀u ta naale t̀e caꝝa k̀p̀aŋ nꝝy na t̀e s̀u k̀i-í t̀o ²⁶ s̀i: Tete ma nawa isona n k̀wa Nap̀o t̀i na p̀e ya laa t̀o. l̀e ma tuuki s̀i, i s̀u ma h̀e ma Solam ŋ k̀p̀aŋ nꝝy k̀e taale nt̀e t̀e taa. l̀e na Yehu taa s̀i: P̀e t̀o t̀o, k̀p̀a-í na ǹ p̀e taa taale nt̀e t̀e taa k̀e teitei i s̀u Tacaa ka heeluyu-í t̀o.

Yuta wulaw Ahasiya s̀o m

(Kut̀e s̀o t̀u II 22:7-9)

²⁷ Waat̀o wei Yuta wulaw Ahasiya nawa Solam s̀o m, l̀e na í seeki na í m̀e l̀e ŋe Peti-Kaa h̀e ỳe l̀u t̀o. Na Yehu naá t̀u i waali, na í t̀o i taapalaa s̀i: I k̀o l̀e t̀o. M̀p̀r̀ỳg̀ pa yaꝝa-í nyꝝmá, na í ẁe k̀e k̀e taa, na í k̀p̀a k̀i Kuuli k̀e Ip̀e ya m c̀e l̀o. Paa na m̀p̀u, na Ahasiya se na í tala Mekito na í sí t̀e na. ²⁸ l̀e na i t̀e m l̀e nyꝝma t̀u-í k̀e k̀e taa, na p̀e pona-í Yosalem. Na p̀e pimi-í pa t̀e yaꝝa p̀e laa taa k̀e Tafiiti t̀e.

²⁹ Akar̀i p̀e ya l̀o Solam kawulaya p̀e naꝝa naanawa na k̀u l̀u m nyꝝe k̀a taa k̀e Ahasiya ka p̀e sa Yuta wulaw.

Sesapeeli s̀o m

³⁰⁻³¹ M̀p̀r̀ỳg̀ Sesapeeli nuwa t̀e t̀e na nti t̀e lapa t̀o. l̀e na í l̀u i nyꝝoꝝi, na í t̀o k̀e k̀e k̀e wontu, na c̀e laa naa. Yehu tala na í s̀u k̀i i cate taa na alu i ǹi i na-í, l̀e na í má kapuka s̀i: Wulaw k̀o l̀o Simili nyá. Alaafaya ẁe l̀e?

³² Yehu k̀u sa i se, l̀e na i ma kapuka s̀i: Awe wenna ma t̀o?

Μρόγύ kawulaya tayaγa taa apalaa naani nyóma napələyi naale, na tooso nyənna pətote. ³³ Ntəna Yehu tə-we si: I ləyɔ alu un na pətote.

Ulena apalaa mpe pá tusi Sesapeeli, na í hoti na Yehu təy i tɔɔ na keeke. Na caləm ya kolonja na krayanəy tɔɔ.

³⁴ Μρόγύ Yehu sɔv kawulaya tayaγa taa, na í tɔyɔ na í nyɔɔ, na í tɔ i taapalaa si: I pi alv mpusi tɔ un. Mpi tɔ, i ka ké wulav pɛɛɛ.

³⁵ Pa luwa Sesapeeli pim, ulena pá maγana nyompxɔlaya na ntantakəy na nantaaɫəy tike.

³⁶ Pa mɛlaa na pa heeli-təyi Yehu, ulena í tɔ si: Μρόγύ Tacaa ka heela Tisipe ləɔ kuyɔyɔtɔv teləsɔlv Ilii na i yɔyɔtɔ si: Hasɪ ká tayamɪ Sesapeeli ke Sisilee haləm taa. ³⁷ Na pa lɔ i timpi we kaasaa tɔyɔ haləm taa, isu pa hutuyɔ hute tɔ. Nɔyɔlv kaa nyəm-i.

10

Akarɪ tayaγa nyóma kyv

¹ Akarɪ lɔlvɔv nyóma ka we nutoso na naanɔwa ké Samalii taa ké. Μρόγύ Yehu ηmaa lɛɛtəli ke icate nyɔyɔ nyóma na tɔ sɔsaa, na mpa pa tɔwa si pa seγesəyi Akarɪ lɔlvɔv nyóma mpe tɔ si: ² Mə paasəyənə na wulav lɔlvɔv nyóma piya. Na í wena keekənəa, na krayanəy, na yooɔ wontu na í we kolunja icate taa. Mpv tɔ, ye í hika takəlaya kane, ³ le í nyənɪ wulav lɔlvɔv nyóma mpe pa taa, na í kra wulav ke wei i pəsəyi, na í mɔna kawulaya tɔ na í kentiyi í na i lɔlvɔv nyóma pa tɔɔ.

⁴ Mpvɔle sɔyɔntɔ kra pa tənə na pa təy təma si: Tayale mpa? Awulaa naale ná tá pəs-i kaaɫfana tá na? ⁵ Ulena wulav tayaγa nyɔyɔv tɔ, na icate sɔsɔ na sɔsaa, na seγesəlaa pa heeli Yehu si: Tə ké nyá təmle nyóma ké. Ule nti n ká tɔ-tɔ tɔyɔ tu la. Tu tasəyi nɔyɔlvɔv kraɔv. La mpi pə maγa-η tɔ.

⁶ Μρόγύ Yehu ηmaa-wəyɛ lɛɛtəli naale nyən si: Ye í ká wɛɛ ma waali na í təkəyi ma kutɔtɔv, le í seɪ wulav lɔlvɔv nyóma tənə nyɔyɔy, na í kənə-m cele isəntɔ teitei.

Pəyɛle Samalii wulav lɔlvɔv nyóma nutoso na naanɔwa ka we icate yəlaa sɔsaa kin na pá tɔkɪ-wɛ.

⁷ Waatɔ wei sɔsaa mpe pa nawa Yehu lɛɛtəli, ulena pá koti wulav lɔlvɔv nyóma nutoso na naanɔwa un. Na pá sikɪ pa nyɔyɔy ke təkəy taa, na pá pona Yehu ke Sisilee. ⁸ Μρόγύ tillu heela Yehu si: Pa kənə nyɔyɔy un. Ulena Yehu tɔ si: I kaa-i huwa naaleγe icate nɔnɔyɔ. Halənə pə nyaadi. ⁹⁻¹⁰ Tɛv fema tanəy, ulena í lu icate nɔnɔyɔ, na í tɔ samaa si: Mə paa fɛi təm tənɛ tə taa, maγale təm tɔ. Mpi tɔ, má kulənə Solam tɔ na má kv-i. Ama pane pa tənə isəntɔ, awe ná kó pɛɛ? Mpv tɔ, ma caa si i nyɪ si nti Tacaa yɔyɔtə Akarɪ na i lɔlvɔv nyóma tɔɔ tɔ, tə ta saali yem. I yooɔa-təyi isu i ka heeluyɔ ləɔ kuyɔyɔtɔv teləsɔlv Ilii na i yɔyɔtɔ.

¹¹ Μρόγύ Yehu kɔwa Akarɪ lɔlvɔv nyóma mpa pə kaasaa na pá we Sisilee tɔ. Paa i waali nyóma tənə, na i lɔlɛtanəa, na i kɔtəlaa, i ta yeɛle paa kulɔm.

Yuta awulumpiya kyv (Kɔtəɔsɔv II 22:8)

¹² Μρόγύ Yehu tɔ Samalii mpaav, na í tala Tiikilaa təkikile. ¹³ Ulena í suli Yuta wulav Ahasiya lɔlvɔv nyóma na i pɔsɪ-wɛ si: I ké le nyóma ke ye? Pɛɛ si: Tə ké Ahasiya lɔlvɔv nyóma ké. Tə kama Sesapeeli piya na pa lɔlvɔv nyóma mpa pə kaasaa tɔyɔ seɛv ké. ¹⁴ Tənayale Yehu mara kapuka si: I kra-wɛ na pa isɛ.

Ulena Yehu taapalaa kra-wɛ, na pá lentɪ-wəyɛ Tiikilaa təkikile ləkɔ kin, na pá pɛɪ-wəyɛ ləkɔ un i taa. Pa we yəlaa nule na naale, nɔyɔlv ta fiti.

Yehu suluyɔ ke Yonatarɪ

¹⁵ Μρόγύ Yehu təma pəcə, ulena í ná Lekarpii pəyalv Yonatarɪ na í kəyɪna i tɔɔ. Ulena í seɛ-i na í pɔsɪ-i si: N we ma tɔɔ isu ma wɛv nyá tɔɔ tɔ? Uɛ si: Eɛ. Yehu si: Ye mpv tə ha təmaγa niy.

Pa təma təmaγa niy hav, ulena Yehu kraγa-i keeke taa ¹⁶ na í tɔ si: Təyɪ-m na ní ná isənə ma luyɔv sɔv Tacaa təmle lapɔv tɔ.

Ulena Yehu kraγa-i i keeke taa. ¹⁷ Waatɔ wei pa tala Samalii ulena Yehu tɛɛsɪ kuyɔv ke Akarɪ lɔlvɔv nyóma, mpa paa kaasa tənə tɔ. I kv-wəyɛ teitei ké isu Tacaa ka heeluyɔ ləɔ kuyɔyɔtɔv teləsɔlv Ilii tɔ.

Yehu kuyɔv ke Paali laav

¹⁸ Μρόγύ Yehu kɔta Samalii nyóma na í tɔ si: Wulav Akarɪ ka laawa tuyɔ Paali ké. Ama maa laa-i na pá kəli mpv. ¹⁹ Ulena Yehu tɔ si: I koti Paali un i kɔtəlaa, na i kuyɔyɔtɔv teləsəlaa, na laalaa tənayə ma kin. Pə taa sɔɔ nɔyɔlv. Ma lakɪ tuyɔv ηkuyɔv acima ké. Mpv tɔ, ye wei i fɛi isu pa kv-i.

Acilayətv ke Yehu lakaya mpv si í hiki tuyɔv ηkv kv laalaa tənə. ²⁰ Pə tɔɔ ké i kɔta yəlaa ke Paali kotuyɔv sɔsɔv. ²¹ Ulena pá tilli lseyɛli tənə taa na kv laalaa koti, pə ta sɔɔ paa kulɔm. Na

pá su kutuluɣu. ²² M̄p̄óyó Yehu t̄oma t̄uyɔ ɲkɔ kɔ paas̄ənlaa s̄i: Ƴ c̄ela laalaa t̄ənaɣa pa wontu k̄osusuutu. ²³ P̄ə waali k̄é Yehu na Lekapii p̄əyalɔ Yonatar̄i pa s̄uv t̄uyɔ kutuluɣu taa, na pá p̄əəs̄i kɔ laalaa t̄əna s̄i: N̄t̄əɲ í w̄əna naani k̄é teu s̄i Iseyeli iso s̄eelɔ n̄ɔɣɔlɔ í ta s̄iti m̄ə taa c̄əne?

²⁴ M̄p̄ɔ t̄ə, na Yehu su yoolaa n̄unaasa na awal̄i t̄ə. Na í heela-w̄e s̄i: Maa t̄ó t̄uyɔ laalaa t̄ənaɣa m̄ə niɲ taa. Ye wei í yela kolɔm na í fiti p̄untu ká s̄i í lonte. M̄p̄óyó í na Yonatar̄i pa polaa na pá la ciikuyu k̄əɣa na k̄əɣa ɲka k̄ək̄ə lusa ka t̄əna t̄ə. ²⁵ Pa t̄əma m̄p̄u, ɪlena Yehu heeli yoolaa na pa nȳuyɔ nȳəma s̄i: Ƴ s̄uv na í k̄ó pa t̄əna. N̄ɔɣɔlɔ í taa fiti na í lu.

M̄p̄óyó pa k̄u-w̄e na pá l̄-w̄e na awal̄i t̄ə. Ƴlena pá s̄uv kutuluɣu ɲkɔ kɔ naɲ l̄ɔlɔ nȳəɲkɔ taa ²⁶ na pá l̄əs̄i tesikasi kolalaasi na awal̄i, na pá w̄ə k̄ək̄ə. ²⁷ Na pá ȳok̄i p̄ələ k̄osikile na kutuluɣu, na pá p̄əs̄i ɪcate hute ke hal̄əna saɲa.

Iseyeli wulav Yehu t̄om

²⁸ M̄p̄óyó Yehu k̄piisa t̄uɲ laav ke Iseyeli kawulaya taa. ²⁹ Paa na m̄p̄ɔ t̄ə, í lapa isayato ke teitei is̄u Solopwam. Solopwam ka tusina Iseyeli nȳəma na pá laa wola nawee ke Pet̄eɪli na Taɲ.

³⁰ M̄p̄óyó Tacaá t̄əma Yehu s̄i: Ma sama, ɲ lapa n̄ti maa siwa s̄i maa h̄əna Akap̄i na í t̄əyaya nȳəma pa ɲkpaɲuyɔ t̄ə. P̄ə t̄ə k̄é nȳá piya piya ká l̄eɪti nȳá lonte taa, na pá t̄əki kawulaya na pá kaas̄əyi t̄əma. Hal̄əna pa l̄ɔlɔɲ loosi ke liyiti.

³¹ Ama Yehu ta t̄əɲ Iso Tacaá kiɲ ke teu na lotu kolɔmtv. Ƴ ta l̄ t̄uɲ laav m̄pi p̄ə taa Solopwam ka tusa Iseyeli nȳəma t̄ə.

³² Waatu in̄i í taa k̄é Tacaá yelaa na Silii wulav Hasayeli s̄uv Iseyeli nȳəma tetu t̄əyɔ. ³³ Na pá l̄eɪki Yaatan̄i ilim t̄əluɪ t̄ə na Al̄w̄ee tetu na ilim n̄t̄əɣɔɲ t̄ə nȳənt̄o. P̄ə k̄p̄ayav Kalaati na Pasan̄ pa tetu n̄ti t̄ə taa Luper̄i na Kat̄i na Manasee p̄ə nȳəma ka w̄e t̄ə.

³⁴ Pa k̄eesa Yehu t̄əma l̄ənt̄ənaa, na í kolap̄əm, na í apalut̄ t̄əm ke Yuta awulaa tak̄əɣa taa. ³⁵⁻³⁶ Ƴ t̄əyɔ kawulaya ke p̄usi p̄ələf̄eɪ hiu ke Samalii ke Iseyeli taa. Ƴ s̄əpa, ɪlena pá p̄imi-í Samalii. Ƴlena í p̄əyalɔ Sowakasi l̄eɪti í lonte.

11

Yuta wulav alv nȳəɲ Atalii t̄om (*K̄v̄t̄əəs̄v̄t̄v̄ II 22:10-12*)

¹ Waatu wei Yuta wulav Ahasiya too Atalii nuwa s̄i í p̄əyalɔ Ahasiya s̄əpa, ɪlena í k̄ó wulav t̄əyaya nȳəma t̄əna. ² Pa k̄okaya m̄p̄u, ɪlena Solam p̄eelɔ Yosepa, Ahasiya neu, la kookali na í ɲmuli í taalv p̄əyaya Sowasi. Na í seena na í ɲm̄es̄i í na í nukulɔ ke Iso t̄əs̄eɪle naɲ k̄uh̄ənt̄uyɔ nakul̄i kɔ taa. Atalii ta nyi ka t̄ə, hal̄əna ká fiti kolaa m̄p̄e. ³ M̄p̄óyó pa saala Iso t̄əs̄eɪle taa t̄ənaɣa p̄usi naatoso, na Atalii t̄əki kawulaya.

Pa k̄pa Sowasi ke kawulaya (*K̄v̄t̄əəs̄v̄t̄v̄ II 23:1-21*)

⁴ P̄ənaɣa naatosomp̄əɣolaya nȳəɲka taa k̄é k̄ɔt̄ɔlv Yoyata kota wulav taɲlaa, na taɲlaa l̄elaa nȳuyɔ nȳəma, na í p̄ona-w̄eɣe Iso t̄əs̄eɪle taa. Na í na-w̄e pá p̄eel̄i n̄ɔɣɔ na tuunav, na í h̄ul̄i-w̄eɣe wulav p̄əyalɔ. ⁵ Ƴlena í t̄ə-w̄e s̄i: Ƴ f̄aya m̄ə taa m̄pa pa laki t̄əmle ke k̄uyaku k̄uh̄eɪs̄uyɔ wule t̄ə, pa taa k̄é k̄peka tooso. Kanc̄aalaya nȳənt̄e í taɲ wulav t̄əyaya. ⁶ Naale nȳənt̄e ke Suuu n̄n̄ɔɣɔ, na tooso nȳənt̄e ke taɲlaa waali n̄n̄ɔɣɔ t̄ə. K̄peka an̄i a tooso, á ká taɲəyana wulav t̄əyaya, na á kaas̄əyi t̄əma. ⁷ P̄ə kaasa m̄ə k̄peka s̄əs̄əna naale, wei u laki t̄əmle ke k̄uyaku k̄uh̄eɪs̄uyɔ wule t̄ə. Pele paa taɲna Iso t̄əs̄eɪle ke t̄impi wulav k̄ɔfalv w̄e t̄ə. ⁸ Yoolaa t̄əna ká t̄əki pa yooɔ wontu ke pa niɲ taa k̄é, na wulav í w̄e t̄impi, pa w̄e í waali. Ye yulɔ k̄p̄a t̄v̄ í k̄p̄ət̄əna-w̄e pá k̄u-.

⁹ M̄p̄óyó taɲlaa nȳuyɔ nȳəma lapa teitei is̄u k̄ɔt̄ɔlv Yoyata ká heeluyɔ-w̄e t̄ə. Pa kota yoolaa m̄pa pa laki t̄əmle ke k̄uyaku k̄uh̄eɪs̄uyɔ wule t̄ə, na m̄pa paa laki k̄uyaku ɲkuyɔ t̄əmle t̄ə, na pá polo Yoyata kiɲ. ¹⁰ M̄p̄óyó Yoyata c̄ela-w̄eɣe wulav Tafiiti ɲmantaasi, na í k̄paləɲ wei í ka w̄e Iso t̄əs̄eɪle taa t̄ə. ¹¹ Ƴlena yoolaa puli Iso t̄əs̄eɪle is̄entaa ɲkulun̄a kane, na pá polo l̄ɛɲka, na pá taɲa wulav. ¹² M̄p̄óyó Yoyata l̄əsa Sowasi na pá temi-í kawulaya ntenuɣu. Na pá c̄ele-í kiɲ tak̄əɣa, na pá p̄əl̄i í nȳuyɔ taa k̄é nim, na pá k̄p̄a-í wulav. Ƴlena ȳəlaa t̄əna s̄uv pa niɲ taa k̄é m̄ap̄v na pá wilit̄iyi na pá s̄eeki-í s̄i: M̄ə na tetu wulav.

¹³ Waatu wei Atalii nu taɲlaa na samaa k̄ək̄ote ɲt̄e, ɪlena í polo pa kiɲ ke Iso t̄əs̄eɪle taa. ¹⁴ M̄p̄óyó í loosa p̄əyaya ke awulaa t̄əs̄əɲle. Na wulav waali nȳəma, na akant̄eɪ h̄ullaa s̄əpa ka kiɲ, na pá h̄ul̄əyi akant̄eɪ na samaa náa ɲmaal̄əyi. T̄ənaɣa Atalii c̄əla í wontu, na í ma kapuka s̄i: Waali luw n̄t̄e, waali luw n̄t̄e.

¹⁵ Yoyata ta s̄əli s̄i pá k̄u-í Iso t̄əs̄eɪle taa. P̄ə t̄ə k̄é í t̄əma nȳuyɔ nȳəma s̄i: Ƴ l̄əs̄i-í k̄p̄eeɲa, na wei í t̄əɲa-m̄e, ɪle í k̄ó p̄untu.

¹⁶ Ƴlena pá l̄əs̄i Atalii na pá p̄ona-í kawulaya t̄əyaya k̄p̄ayap̄əɲ n̄n̄ɔɣɔ na pá k̄u-í.

¹⁷ M̄p̄óyó Yoyata lapa na Tacaá, na wulav, na samaa, pa p̄eel̄i n̄ɔɣɔ s̄i, pá la na pá p̄əs̄i í nȳəma. Na í la t̄ət̄ə na wulav na samaa pá p̄eel̄i n̄ɔɣɔ l̄ɛɲka. ¹⁸ M̄p̄óyó samaa polaa na pá ȳok̄i t̄uyɔ Paali

kutuluyu, na kotası tɛlatɛnaa na pɛ lɛɛsɛɲ. Na pɛ kɔtɔlv Matan ke kotası tɛlatɛnaa kin. Pɛ waali kɛ Yoyata krawa mpa paa tan Iso tɛsɛɛlɛ tɔ.

¹⁹ M'pɔyɔ Yoyata kota yoolaa nyɔyɔ nyɔma, na wulav tanlaa, na tanlaa lelɛaa, na samaa tɛna sɪ pɛ kraɣa wulav ke Iso tɛsɛɛlɛ taa, na pɛ su-i na pɛ tɛɲna tanlaa nɔnɔyɔ, na pɛ pona-i kawulaya tɔyaya taa. Waatu wei Sowasi ɔaya kawulaya kumte tɔɔ, ²⁰ lɛna pa tɛna pa ŋmaalɛna lanɲholɔmlɛ.

lɛna ɪcɛte ɔaya tɛpamɲ ke Atalii sɛm waali.

12

Yuta wulav Sowasi tɛm

(Kvɛɔsɔtu II 24:1-3)

¹⁻² Iseyɛli wulav Yehu pɛnaya naatosompɔyɔlaya nyɔɲka taa kɛ Sowasi lɔlvɔyɔ pusi nɔ yooosa naatosompɔyɔlaya tɔtɔ. lɛna ɪ tɔyɔ kawulaya ke Yosalem ɪcɛte taa kɛ Yuta tɛtu taa ke pusi nɔlɛ. ɪ too ka kɛ Pɛɛsɛpa tɔ kɛ, na pɛ yaaki-i sɪ Sipiya. ³ M'pɔyɔ Sowasi lapa mpi pɛ maɣa Tacaa tɔyɔ halɛna ɪ sɛm. Mpi tɔ, Yoyata ka sɛyɛsɔ-i teu kɛ. ⁴ Paa na mpɔ ɪ ta wakɛli tɛkɔtɛlɛnaa, yɛlaa pukaya tam kɛ na pɛ laaki na pɛ wɔki tullaalɔnaa.

Sowasi tayana Iso tɛsɛɛlɛ

(Kvɛɔsɔtu II 24:4-14)

⁵⁻⁶ M'pɔyɔ kɔyɔkɔ nakɔli Sowasi tɛma kɔtɛlaa mɛ sɪ: Pɛ wɛɛ kɛ sɪ, liyitee paasɛnlɛa ɪ kɛyɛli liyitee nna pa kɔɲna Iso tɛsɛɛlɛ taa sɪ pɛ lana tɛmlɛ tɔ. Yaa Iso tɛsɛɛlɛ lampuɪ, yaa wɛna pa hana luyɔ kulɔmɔyɔ tɔ, na pɛ tayanna timpɪ timpɪ pɛ nɔyɔsɛnaa tɔ.

⁷ Halɛna pɛ tala Sowasi kawulaya pɛnaya hiu na tooso nyɔɲka, kɔtɛlaa ta tayanɛta Iso tɛsɛɛlɛ tiili. ⁸ M'pɔyɔ wulav yaa kɔtɔlv Yoyata, na ɪ taapalaa na ɪ pɔɔsi-wɛ sɪ: Pɛpɛ tɔɔ kɛ ɪ tɛ tayani Iso tɛsɛɛlɛ? Pɛ tɔ tɔ, liyitee paasɛnlɛa kaa tasa-mɛyɛ-yɛyɛ cɛlvɔyɔ. Paa su-yɛyɛ na pɛ tayanna Iso tɛsɛɛlɛ ntɛ.

⁹ M'pɔyɔ kɔtɛlaa tisaa sɪ pa kaa tasa liyitee mɔyɔ ke paasɛnlɛa kin. Pɛɔɔ pa kaa paasɛna Iso tɛsɛɛlɛ tayanɔyɔ.

¹⁰ M'pɔyɔ kɔtɔlv Yoyata caa atakaa nɔyɔlv, na ɪ tulɪ-i pɔyɔyɔ na ɪ su kɔtaya tɛlatɛ kin ke Iso tɛsɛɛlɛ nɔnɔyɔ ntɔyɔn tɔ. lɛna ɪ tɔ kɔtɛlaa nɔnɔyɔ tanlaa sɪ ye wei ɪ kɔna Iso tɛsɛɛlɛ liyitee, lɛ pa tu-yɛyɛ atakaa ɪnɪ ɪ taa. ¹¹ Pɛ suwa lɛ pa yaa wulav takɛlasɪ ŋmaalɔ, na kɔtɛlaa nyɔyɔ tɔ, na pɛ maɣasi-yɛ. ¹² Pɛ nyɔma wɛna a nyɔyɔ, lɛ pa cɛla-yɛyɛ tɛma lataa tɔɔ fɛɲlaa, na pɛlɛ pɛ felɪ tayanlaa, na kaafɛntanaa, ¹³ na tɛtu ŋmalaa, na pɛɛ saakɛlaa. lɛna pɛ yana taasi na pɛɛ kɔsaakɛɛ, na pɛ felɪ kɛma lɛnna nna pa tɔyɔ pɛ tɔm taa tɔ.

¹⁴ Pa ta kraɣa liyitee anɪ a taa, na pɛ luna Iso tɛsɛɛlɛ cɛmsɛnaa yaa sɛɛsi, yaa nyanasɪ nsi pa ŋmɪsɔyɛna cɛlɛm tɔ, yaa akantɛɛ, yaa pɛ lɪ wɔla pɔlvɔpɔ, yaa liyitee nyɔyɔlvɔyɔ pulɔ. ¹⁵ Tɛmlatɛaa nyɔyɔ nyɔma ke pa cɛlɔyɪ, na pɛlɛ pɛ lakɛna mpi pɛ wɛ lapɔ tɔ. ¹⁶ Yɛlaa mpa pa felɔyɪ tɛmlɛ nyɔma tɔ, paa fɛɲyɪ-wɛ. Mpi tɔ, pa laki teu kɛ.

¹⁷ Liyitee nna yɛlaa kɔɲna pa kɔpɛntɔɲ kɔtaya lɔntɛ tɔ, kɔtɛlaa ke pa cɛlɔyɪ alɛ, paa tɔyɔ-yɛyɛ atakaa ɪnɪ ɪ taa.

Sowasi kawulaya tɛnaya

(Kvɛɔsɔtu II 24:23-27)

¹⁸ Waatu ɪnɪ ɪ taa kɛ Siliɪ wulav Hasayɛli pɔlaa, na ɪ yooona Katɪ ɪcɛte na ɪ lɛɛki-tɛ. lɛna ɪ maɣasi ɪ taa sɪ ɪ kraaki Yosalem tɔɔ. ¹⁹ Tɛnayaɛ Sowasi kɛyɛla ɪnɪ na ɪ cɔsɛnaa Yuta awulaa, ɪsu Sosafati na Solam, na Ahasiya, paa lapa mpiyɪ Tacaa ke kɔcɔɔv tɔ, na wɔla wei pa suwa Iso tɛsɛɛlɛ na kawulaya tɔyaya kɛncɔɔɲ taa tɔ, na ɪ tilina na pɛ cɛla Hasayɛli. lɛna ɪlɛ ɪ yeɛlɛ Yosalem ke yoonav.

²⁰ Pa kɛɛsa Sowasi tɛmnaa lɛntɛnaa tɛnaya Yuta awulaa takɛlaya taa. ²¹⁻²² M'pɔyɔ ɪ waali nyɔma kɔla ɪ tɔɔ, na pa taa naalɛ Simeyati pɔyɔlv Yosapatɪ, na Somee pɔyɔlv Yehosapatɪ pa kɔ-i Pɛti-Milo ke Sila mpaav taa. lɛna pɛ pimi-i pa tɔyaya pɛlaav taa kɛ Tafiti tɛ. lɛna ɪ pɔyɔlv Amasiya lɛɛti ɪ lɔntɛ.

13

Iseyɛli wulav Sowakasi tɛm

¹ Yuta wulav Ahasiya pɔyɔlv Sowasi kawulaya pɛnaya hiu na tooso nyɔɲka taa kɛ, Yehu pɔyɔlv Sowakasi tɔyɔ Iseyɛli kawulaya ke Samalii, ke pusi naanɔwɛ na naatosompɔyɔlaya. ² M'pɔyɔ ɪ lapa mpi pɛ ta maɣa Tacaa tɔ. ɪ kɛna Solopɔwam wei ɪ tusa Iseyɛli nyɔma ke laatu taa tɔ ɪ isayatu. ³ lɛna Tacaa mɔ-wɛ na pɛnɔnɔ, na ɪ tu-wɛyɛ Siliɪ wulav Hasayɛli niɲ taa. Pɛ waali, na ɪ tasa-wɛyɛ tɔyɔ ke Hasayɛli pɔyɔlv Pɛni-Hatati niɲ taa tɔtɔ, na pɛ taɲɪ sɔsɔm.

⁴ Ama Sowakasi sələma Tacaa si i ku i pááná. Ilena Iso nyəni isəna Silii wulaw cəsa-wə tɔ, ⁵ na i kusi waasəlv naxəlv na i həti-weyə pa niŋ taa. Pə krayaw waatu inɪ təyɔ pa çayana həesvuy isu too paa wəv tɔ. ⁶ Paa na mpv, pa keena Solopwam na i təyaya nyəma pa tuŋ laav, na pá yele tɔyv alonyəŋku tesika kulalaaya ke Samalii icate taa.

⁷ Silii wulaw ka nanja Sowakasi yoolaa tənaya, na pə kaasi-i pəçɔ tike. Krayanəŋ çayalaa nule na naanəwa, na kekeɛnaa ke naanəwa, na yoolaa ke iyisi naanəwa (10000).

⁸ Pa keesa Sowakasi tɔm lentənaa, na i kulapəm na i apalətv tɔm ke Yuta awulaa takəlaya taa.

⁹ Waatu wei i səpa, ilena pá pimi-i Samalii na i pəyalv Sowasi ləeti i lonte.

Iseyeli wulaw Sowasi təm

¹⁰ Yuta wulaw Sowasi kawulaya pənaya hiu na naanəwa na naatosompəyɔlaya nyəŋka taa ké, Sowakasi pəyalv Sowasi pəsa Iseyeli wulaw ke Samalii taa. Na i təyɔ pusi naanəwa na naatoso.

¹¹ Mpəyó i lapa mpi pə ta maya Tacaa tɔ. I keena Solopwam wei i tusa Iseyeli nyəma ke tuŋ laav taa tɔ.

¹² Pa keesa Sowasi tɔm lentənaa ke Iseyeli awulaa takəlaya taa. Pə kraya i kulapəm na isəna i yoona Yuta wulaw Ahasiya na apalətv tɔ. ¹³ Waatu wei i səpa, ilena pá pimi-i Samalii ke Iseyeli awulaa pəlaav taa. Ilena i pəyalv Solopwam ləeti i lonte.

Iso kvəyɔtv tɔ teləsvlv Ilisee səm

¹⁴ Mpəyó kvətəŋ nakuli kv kpa Ilisee. I caakaya səm, ilena Iseyeli wulaw Sowasi polo i wiiluyv, na i luŋ i tɔv na i wiiki, na i má kapuka si: Hai, ma caa, Iseyeli keeke na i saalv.

¹⁵ Ntəna Ilisee si: Caa tɔv na nyəmá.

Ilena wulaw caa na i kəna. ¹⁶⁻¹⁷ Ntəna Ilisee si: Tvli ilim təhule tɔv pətote.

Ilena wulaw tvli. Ilisee si: Kraasi nyá tɔv.

Wulaw kraasa i tɔv ilena Ilisee tənɪ i niŋ ke wulaw nyəŋ tɔv, na i tɔm-i si: Tó. Wulaw tɔwa, ilena Ilisee ma kapuka si: Nyəmle tənɪ tɔ hvləxəna isəna n ká kəli Silii yoolaa na n ku-weyə Afeki tɔ.

¹⁸ Mpəyó Ilisee tasa wulaw ke heeluyv si: Kraya nyəmá lenna.

Wulaw kraya nyəma, ilena Ilisee si: Tó ate.

Ilena wulaw tó ateyə tɔm tooso, na i yele mpv. ¹⁹ Ntəna pááná kpa Ilisee na i tɔ si: Aa, kasa, ye n ká tɔwa tɔm kakpasi, yaa naatoso n ká kəla Silii nyəma nté tənəŋŋəŋ. Tɔv, tɔm tooso tike nté n ká kəli-wə.

²⁰ Mpəyó Ilisee səpa na pá pimi-i.

Pənaya sikaa, ilena Mowarv yoolaa ŋmulaa svvki Iseyeli tetv taa. ²¹ Kvaykv nakuli napəli pa səyəla pa sətv na pá pukina pim. Ile pa sulina ŋmulaa mpv pa kpekəle natələyəle. Ilena pá ləyɔ pa sətv ke Ilisee pəlaav taa na pá se. Sətv hota Ilisee mɔwa tɔv, ilena sətv fe na i kvli na i səŋ.

Silii nyəma kəlvv

²² Silii wulaw Hasayeli ka ŋmakəla Iseyeli nyəma ke Sowakasi kawulaya waatu tənaya. ²³ Ama Tacaa nyəna pa pətətəle ke naxə ŋka i na Apələham, na Isaaka, na Yakərv paa pəelaa tɔ ka tɔv, na i yele-weyə kpiisuyv. Waatu inɪ tɔ, i ta yelita si kolontunaa i kpa-wə na pá pona poolvŋ tiili.

²⁴ Silii wulaw Hasayeli səpa, ilena i pəyalv Pəni-Hatati ləeti i lonte taa. ²⁵ Mpəyó Iseyeli wulaw Sowasi ləeka Iseyeli acaləe nna Hasayeli ka təyɔ Sowakasi tɔ. Tɔm toosoɔyɔ Sowasi yoona Pəni-Hatati, na i ləeki i acaləe təna.

14

Yuta wulaw Amasiya təm

(Kvətəsvtv II 25:1-4, 11-12, 17-28; 26:1-2)

¹ Iseyeli wulaw Sowakasi pəyalv Sowasi kawulaya pənaya naale nyəŋka taa ké, Yuta wulaw Sowasi pəyalv Amasiya, ná ləeta i caa lonte taa. ² I ləlvvɔv pusi ka wə hiu na kakpasi. Mpəyó i təyɔ kawulaya ke pusi pəyɔlayafəi hiu na naanəwa, ke Yosalem ke Yuta taa. I too tɔyɔle Yosalem tənə, na pá yaaki-i si Yowatan. ³ Mpəyó i lapa mpi pə maya Tacaa tɔ. Ile i ta tala i çəsv Tafiiti ké. I lapa teitei ké isv i caa Sowasi. ⁴ I ta wakəli təkətələnaa, yəlaa tənə pote ké na pá laaki na pá wəki tulaalənaa.

⁵ Waatu wei Amasiya lapa na i kawulaya çaya teu, ilena i kó i waali nyəma mpa paa kəwa i caa Sowasi tɔ. ⁶ Ama i yela kvlaa piya, isv Tacaa yepu na pá ŋmaa Moisi kiiu taa tɔ si: Pa kaa kv pəyaya ke ka caa isayatu tɔv. ⁷ Amasiya kvlvv inɪ i kvna Itəm yoolaa iyisi naanəwa (10000) ké tɔm tetekəle taa, na i ləeki Sela icate. Na i ha-tɔyɔ hətə si Yəkətəel. Na pá yaaki-tɔyɔ ŋpəyó hvləna saŋa.

⁸ Mpəyó i tilaa na i heeli Iseyeli wulaw Sowakasi, wei i ké Yehu saali tɔ si: Kəv na tə suli yoou. ⁹ Ntəna Sowasi çə-i si: Lipan puyv tɔv tiika səwa nyəŋka ka sələma tɔyv səsəsv si kó ha i pəyalv ké kv pəelə. Mpəyó taale wontuyv nakuli kv təma səsəsv tɔv na kó puyv-i. Ilena Sowasi tasa si:

¹⁰ N nyóma sí n kèla Itóm nyóma tóyòlè n tókí nyá tantòh yee? Tòv, cagana tèle tè tike yaa. Tòfò, ye má na-ŋ tó sulaa, pu kóna nyana nyá yólaa m̀ tó kè pulaya.

¹¹ Ama Amasiya ta mu Sowari tòm nti. M̀p̀róyó Sowasi kraja i yoolaa, na Amasiya náá kraja i nyóma na pá sulí Pèti-Semesi ke Yuta tetu taa. ¹² Uena Iseyeli nyóma kèhí Yuta nyóma, na pá se na pá kpe. ¹³ M̀p̀róyó Iseyeli wulaw Sowasi kra Yuta wulaw Amasiya ke Pèti-Semesi na i tókí-i. Uena í polo Yosalem na í kó koloŋa ke r̀b̀yóyó ke m̀eetèlènaa ñm̀onuyv (200) kè Ifèlayim nònòyó kìn. Halèna ñkulunja taa nònòyó. ¹⁴ M̀p̀róyó i kuu wòla na liyitee nyéyètu na wontunaa kòpama m̀pa paa wè Isò t̀eetèle na kawulaya t̀yagaya p̀e kraŋcooŋ taa tó, na í kra yòlaa na í pona Samalii.

¹⁵ Pa k̀eesa Sowasi tòm lentènaa ke Iseyeli awulaa takèlaya taa. P̀e krajav i kòlarèm na i apaluto na isèna i yoono Yuta wulaw Amasiya tó. ¹⁶ Sowari sèpa, uena pá pimi-i Samalii ke Iseyeli awulaa p̀elaav taa, na i p̀yayalv Solopwam lèeti i lonte.

¹⁷ Pusi naanòwa na kakpasí ke Yuta wulaw Amasiya tasa t̀yòyò, ke Iseyeli wulaw Sowasi sèm waali. ¹⁸ Pa k̀eesa Amasiya tòm lentènaa ke Yuta awulaa takèlaya taa.

¹⁹ M̀p̀róyó waatu ǹyòlv yòlaa kòla Amasiya tó kè Yosalem taa, na í se na í polo Lakisi. Ama pèle pa t̀eŋa-i tona na pá kò-i. ²⁰ Uena pá kóna-i na k̀eekè na krajanèh p̀ayale, na pá pimi-i pa t̀yagaya p̀elaav taa kè Tafiiti t̀e. ²¹ Ntèna Yuta nyóma kra Amasiya p̀yayalv Asaliya ke wulaw, na í lèeti i caa lonte taa. Asaliya l̀b̀lyv pusi ka wè naanòwa na naatoso ke waatu iní. ²² Asaliya iní i lèekàna Ila icate, ke i caa sèm waali, na í tayani-t̀yè ñmaa.

Iseyeli wulaw Solopwam II, tòm

²³ Yuta wulaw Amasiya kawulaya pusi naanòwa na kakpasí nyèhka taa, Iseyeli wulaw Sowasi p̀yayalv Solopwam p̀esa wulaw ke Samalii. Na í t̀yòyò kawulaya ke pusi nule na kòlòmaya.

²⁴ M̀p̀róyó Solopwam lapa mpi p̀e ta maya Tacaa tó. I wè laatu nti t̀e taa i akpele tusa Iseyeli nyóma tó. ²⁵ Uena í lèeki Iseyeli tetu t̀eŋaya p̀e krajav Lepo-Hamati, halèna p̀e polo Lwçayam t̀eŋku ke teitei, isú Iseyeli Isò Tacaa ka heeluyv Amitayi p̀yayalv Isò kuyòyòtòtò t̀e l̀e sòlv Yonaasi ke Katí-Hefee tó. ²⁶ M̀p̀róyó Tacaa nawa isèna p̀e kèla Iseyeli nyóma tó. P̀e c̀ó paa yòlv kòlv m̀ takòŋ, fèi sí i ká waasi-wè. ²⁷ Ama i taa sòli sí i k̀piisi-wè. P̀e tó kè i yelaa na Sowasi p̀yayalv Solopwam waasi-wè.

²⁸ Pa k̀eesa Solopwam tòm lentènaa ke Yuta awulaa takèlaya taa. P̀e krajav í kòlarèm, na i apaluto ke yooú taa, na isèna i lèeka Tamasi na Hamati p̀e acalèe tó. ²⁹ Waatu wei i sèpa, uena pá pimi-i Samalii ke Iseyeli awulaa p̀elaav taa, na i p̀yayalv Sakali lèeti i lonte.

15

Yuta wulaw Asaliya tòm

(Kv̀toosvto II 26:3-4,21-23)

¹ Iseyeli wulaw Solopwam kawulaya p̀eŋaya hiu na naatosomp̀yòlaya nyèhka taa, Amasiya p̀yayalv Asaliya p̀esa Yuta wulaw ² ke Yosalem taa na í t̀yòyò pusi nule na naanòwa na naale. Waatu iní, i l̀b̀lyv pusi ka wè naanòwa na naatoso. I too ka kè tona tó, na pá yaaki-i sí Yekoliya. ³ Asaliya lapa Tacaa luyv t̀e nyèntv kè, isú i caa Amasiya. ⁴ Paa na mpv tó, i ta wakòli t̀e kòtèlènaa, yòlaa t̀eŋa pote kè, na pá laaki na pá wòki tulaalonaa.

⁵ M̀p̀róyó Tacaa hòma wulaw ñkraŋyòv na asilima kòtòŋ. Uena pá su-i k̀p̀eeŋa ke tiili, halèna i sèm. I p̀yayalv Yotam wei i ka kè kawulaya t̀yagaya nyòv tó tó, iní i ka paasayana na kawulaya.

⁶ Pa k̀eesa Asaliya tòm lentènaa tona ke Yuta awulaa takèlaya taa. ⁷ Waatu wei i sèpa, uena pá pimi-i pa t̀yagaya p̀elaav taa kè Tafiiti t̀e, na i p̀yayalv Yotam lèeti i lonte.

Iseyeli wulaw Sakali tòm

⁸ Yuta wulaw Asaliya p̀eŋaya p̀e lèfeli naanòwa nyèhka taa kè Solopwam p̀yayalv Sakali p̀esa Iseyeli wulaw ke Samalii ke isòtònaa naatoso. ⁹ I lapa mpi p̀e ta maya Tacaa t̀yòyò teitei, isú i casònaa, na í wè tam kè laatu nti t̀e taa Nepati p̀yayalv Solopwam tusa Iseyeli nyóma tó. ¹⁰ M̀p̀róyó apalv wei pa yaa sí Yapeesi tó, i p̀yayalv Salum kò-i Ip̀eŋyam, na í lèeki kawulaya.

¹¹ Pa k̀eesa Sakali tòm lentènaa ke Iseyeli awulaa takèlaya taa.

¹² P̀e lapa teitei kèle isú Tacaa ka heeluyv Yehu tó sí, i l̀b̀lyv nyóma ká tókí kawulaya ke i waali, na p̀e tala pa l̀b̀lyv loosi liyiti.

Iseyeli wulaw Salum tòm

¹³ Yuta wulaw Asaliya p̀eŋaya p̀yòlayafèi nule nyèhka taa kè Yapeesi p̀yayalv Salum p̀esa Iseyeli wulaw ke isòtò kòlv m̀ ke Samalii taa. ¹⁴ M̀p̀róyó apalv wei pa yaa sí Katí tó, i p̀yayalv Menahem luna Tiisa na í kòv Samalii, na í kò-i na í lèeki i kawulaya.

¹⁵ Pa k̀eesa Salum tòm lentènaa ke Iseyeli awulaa takèlaya taa. Paa isèna i kòla Sakali tó tó.

¹⁶ M̀p̀róyó Menahem yoono Tapuwa nyóma, na í k̀piisi pa na Tiisa h̀yòlv nyóma. Na í yòki ahusitonaa lotu sí, pa ta t̀vli-i icate nònòyó.

Iseyeli wulaw Menahem tɔm

¹⁷ Yuta wulaw Asaliya pɛnaya pɔyɔlayafɛi nule nyɛhka taa kɛ Kati pɔyalɔ Menahem pɛsa Iseyeli wulaw ke Samalii ke pusi naanɔwa. ¹⁸ M'pɔyɔgɔ i lapa mpi pɛ ta maya Tacaa tɔ, halɛna i sɛm. I wɛ tam kɛ laatu nti tɛ taa Nepati pɔyalɔ Solopɔwam ka tusa Iseyeli nyɔma tɔyɔ.

¹⁹ Waatu nɔyɔlɔ Asilii wulaw Puli sɔw Iseyeli tetɔ taa. Iɛna Menahem ha-i liyitee nyɔyɛtɔ ke tɔɔnɛnaa hiu na naanɔwa si, ilɛ i sɛna-i na i nyɔɔsi i kawulaya ke teu. ²⁰ Lampuu ke i tɔwa Iseyeli nyɔma ke felɔyɔ, na tɔɔtɔnaa tɔ liyitee nyɔyɛtɔ nule na naanɔwa naanɔwa, na pɛcɔ i hiki-ye. Pa tɛma Asilii wulaw ke felɔyɔ, ke isɛna ilɛ i caaki tɔ, iɛna i kpe.

²¹ Pa kɛsa Menahem tɔm lɛntɛnaa ke Iseyeli awulaa takɔlaya taa. ²² Waatu wei i sɛpa tɔ, i pɔyalɔ Pɛkahiya lɛtɛna i lonte taa.

Iseyeli wulaw Pɛkahiya tɔm

²³ Yuta wulaw Asaliya kawulaya pɛnaya nule na naanɔwa nyɛhka taa, kɛ Menahem pɔyalɔ Pɛkahiya pɛsa Iseyeli wulaw ke Samalii ke pusi naale. ²⁴ M'pɔyɔgɔ i lapa mpi pɛ ta maya Tacaa tɔ. I wɛ tam kɛ laatu nti tɛ taa Nepati pɔyalɔ Solopɔwam tusa Iseyeli nyɔma tɔyɔ. ²⁵ Iɛna apalɔ wei pa yaa si Lemaliya tɔ, i pɔyalɔ Pɛka wei i paasayana Pɛkahiya yoolaa tɔ, i kpaɔa Kalaati yoolaa ke nule na naanɔwa, na pɔ polo pa ku-i kawulaya tɔyɔya kutuluɔyɔ nakoli ku taa. Iɛna Pɛka lɛki kawulaya.

²⁶ Pa kɛsa Pɛkahiya tɔm lɛntɛnaa ke Iseyeli awulaa takɔlaya taa.

Iseyeli wulaw Pɛka tɔm

²⁷ Yuta wulaw Asaliya kawulaya pɛnaya nule na naanɔwa na naale nyɛhka taa, Lemaliya pɔyalɔ Pɛka pɛsa Iseyeli wulaw ke Samalii ke pusi hiu. ²⁸ M'pɔyɔgɔ i lapa mpi pɛ ta maya Tacaa tɔ. I wɛ laatu nti tɛ taa Nepati pɔyalɔ Solopɔwam ka tusa Iseyeli nyɔma tɔ.

²⁹ Pɛka kawulaya waatu taa kɛ Asilii wulaw Tekɔla-Falasaa lɛka Yon na Apɛli-Pɛti-Maaka na Yanɔwa, na Ketɛsi na Hasɔ, na i tɔyɔ Kalaati na Kalilee na Nɛfɛtali pɛ tetɔnaa tɛna, na i kpa pɛ yɔlaa ke yomle. ³⁰ M'pɔyɔgɔ apalɔ wei pa yaa si Ila tɔ, i pɔyalɔ Osee kɔla Pɛka tɔɔ na i ku-i, na i lɛki kawulaya ke Yuta wulaw Asaliya pɔyalɔ Yotam kawulaya pɛnaya hiu nyɛhka taa.

³¹ Pa kɛsa Pɛka tɔm lɛntɛnaa tɛna ke Iseyeli awulaa takɔlaya taa.

Yuta wulaw Yotam tɔm

(*Kɔtɔsɔtɔ II 27:1-3,7-9*)

³² Iseyeli wulaw Lemaliya pɔyalɔ Pɛka kawulaya pɛnaya naale nyɛhka taa kɛ, Yuta wulaw Asaliya pɔyalɔ Yotam lɛta i caa lonte. ³³ Iɛna i la pusi naanɔwa na naatɔsɔ ke Yosalem taa. Waatu inɔ i lulyɔ pusi wɛ hiu na kakpasɔ. I tɔo kɛle Satɔki pɛlɔ Yelusa. ³⁴ M'pɔyɔgɔ Yotam lapa mpi pɛ ta maya Tacaa tɔ, isɔ i caa Asaliya. ³⁵ Pɔyɛle i ta wakɛli tɛkɔtɛlɛnaa. Yɔlaa pukaya tam kɛ na pɔ laaki, na pɔ wakɛli tulaalɔnaa.

Yotam nɔmana Iɔ tɛsɛle nɔnɔyɔ sɔsaya.

³⁶ Pa kɛsa Yotam tɔm lɛntɛnaa ke Yuta awulaa takɔlaya taa. ³⁷ I kawulaya waatu ke Tacaa yelaa, na Sillii wulaw Lesɛe na Iseyeli wulaw Pɛka pɔ yoonɔ Yuta nyɔma. ³⁸ Yotam sɛpa, iɛna pɔ pimi-i pa tɔyɔya pɔlaa taa kɛ Tafiti tɛ. Na i pɔyalɔ Ahasɔ lɛti i lonte taa.

16*Yuta wulaw Ahasɔ tɔm*

(*Kɔtɔsɔtɔ II 28:1-27*)

¹ Iseyeli wulaw Lemaliya pɔyalɔ Pɛka kawulaya pɛnaya naanɔwa na naatɔsɔmpɔyɔlaya nyɛhka taa kɛ, Yotam pɔyalɔ Ahasɔ pɛsa Yuta wulaw. ² Iɛna i la pusi naanɔwa na naatɔsɔ ke Yosalem. Waatu inɔ i wɛna pusi hiu. Ama i ta la mpi Tacaa sɔlaa tɔ, isɔ i lɔɔɔɛ Tafiti. ³ I mɔlaa kɛ na i kɛna Iseyeli awulaa kɔlarɔle isayale. Halɛna i can na i Ila i pɔyalɔ kɛ tɔyɔ ke teitei isɔ acaalɛtɔ nti tetɔ nyɔma lakaya lɔɔ na Tacaa tɔyɔn-wɛ na pɛ fɛe Iseyeli nyɔma tɔ. ⁴ Na pɔ laaki tɔla na pɔ wakɛli pɛ tulaalɔnaa ke tɛkɔtɛlɛnaa, na pulasi nyɔɔɔɔ taa hɔtɔ tɛɛ.

⁵ M'pɔyɔgɔ waatu nɔyɔlɔ Sillii wulaw Lesɛe, na Iseyeli wulaw Pɛka pɔ polaa na pɔ yoonɔ Yuta wulaw Ahasɔ, na pɔ nyala Yosalem icate. Ama pa ta pɛsi-i. ⁶ Waatu kɔlɔm inɔ i taa kɛ Sillii wulaw inɔ i tɔyɔna Yuta nyɔma ke Ila icate taa. Na i ha-tɛye Itɔm nyɔma, na pɛle pɔ caya tɛnaya halɛna saɔa.

⁷ M'pɔyɔgɔ Ahasɔ tilaa na i heeli Asilii wulaw Tekɔla-Falasaa si: Ha, kɔɔ na nɔ ya-m Sillii na Iseyeli pa awulaa niɔ taa. Mpi tɔ, ma wɛ kɛ isɔ nyɔ tɔmlɛ tɔ yaa nyɔ pɔyɔyɔ. ⁸ M'pɔyɔgɔ i kuu Iɔ tɛsɛle na kawulaya tɔyɔya kpancoon taa kɛ wɔla na liyitee nyɔyɛtɔ, na i la Asilii wulaw ke kɔcɔɔ. ⁹ Ntɛna Asilii wulaw la teitei, isɔ Ahasɔ sɔlɔma-i tɔ. I polaa na i yoonɔ Tamasi icate, na i lɛki-tɛ, na i kpa tɔ yɔlaa na i pona Kiii. Pɔ yela wulaw Lesɛe, iɛna i kɔ ilɛ.

¹⁰ M'pɔyɔgɔ Ahasɔ pola Tamasi ke Tekɔla-Falasaa nav. Ntɛna i nɔ kɔtaya tɔlatɛ ke Tamasi tɔyɔ kutuluɔyɔ taa, na i lasi tɔ fotoo na tɔ wɛtɔ ke teitei, na i pona Yosalem kɔtɔlɔ Wuliya. ¹¹ Iɛna

Wuliya n̄má kótaya t̄l̄ate kufate ke teitei isu Ahasi tilina-i t̄o, na í t̄e na p̄écó wulaw m̄eli Yosalem. ¹² Waatu wei wulaw luna Tamasi, ilena í polo i mayamaya na ¹³ í la ciikuyu na t̄oɔnaya p̄e k̄otasi na k̄otasi nsi k̄ok̄o lusaa t̄o. Na í liisi solum, na í n̄musi p̄e cal̄em ke k̄otaya t̄l̄ate t̄o. ¹⁴ P̄e waali k̄e wulaw layasa Tacaa k̄otaya t̄l̄ate nȳəɔl̄ȳu k̄useem̄ȳu nȳante nte tu we k̄ofate na Is̄o t̄aseele pa heku taa k̄e n̄oɔȳo t̄o. Ilena í su-t̄eȳe k̄ofate n̄t̄e t̄e waali na ilim nt̄oɔȳo t̄o. ¹⁵ Ilena wulaw t̄o k̄otul̄ Wuliya si: Saɔa waali, k̄otaya t̄l̄ate kufate t̄o k̄e n̄ k̄a lak̄i tan̄aɔ na taanaya p̄e k̄otasi nsi k̄ok̄o lusaa t̄o, na p̄e t̄oɔnaya na p̄e solum nȳansi, na n̄ n̄mus̄əɔi p̄e cal̄em. Paa wulaw k̄otasi, paa samaa nȳansi. Ye p̄e kaasa nȳəɔl̄ȳu k̄useem̄ȳu k̄otaya t̄l̄ate kup̄ante t̄om il̄e, t̄eɔȳe maa p̄eek̄əɔna Is̄o luȳu nȳantu.

¹⁶ M̄p̄óȳo k̄otul̄ Wuliya lapa teitei isu Ahasi ȳəɔt̄ȳu t̄o. ¹⁷ Ilena wulaw het̄i Is̄o t̄aseele lom keek̄ena nȳəɔt̄u na pa lom cems̄ena. Na í t̄isi lom nyampaani anaam wei i ka we lat̄ac̄ena naan̄owa na naale lees̄əɔȳ t̄o t̄o na í su ate. ¹⁸ M̄p̄óȳo wulaw ȳoka i t̄acayale nte pa yaa si, k̄oyaku kuh̄es̄ȳu kumte t̄əɔ Is̄o t̄aseele taa, na í t̄aki p̄e n̄oɔȳo n̄ka í suuk̄ena t̄o si, p̄e la Asilii ke teu.

¹⁹ Pa keesa Ahasi t̄om lent̄ena ke Yuta awulaa tak̄elaya taa. ²⁰ Waatu wei i s̄əpa, ilena pá pimi-i pa t̄əyaya p̄elaav taa k̄e Tafiiti te. Na í p̄əyal̄u Isekiyasi leeti i lonte taa.

17

Iseyeli wulaw Osee t̄om na Samalii lekw̄ȳu

¹ Yuta wulaw Ahasi kawulaya p̄əɔnaya naan̄owa na naale nȳəɔn̄ka taa k̄e, lla p̄əyal̄u Osee p̄əsa Iseyeli wulaw ke Samalii taa. Ilena í t̄əɔ p̄usi p̄əɔlayaf̄e naan̄owa. ² M̄p̄óȳo i lapa mpi p̄e ta maya Tacaa t̄o. Ama i nȳantu ta tala Iseyeli awulaa mpa pa laala-i t̄o. ³ Waatu n̄əɔl̄u Asilii wulaw Sal̄əmanasaa yooɔa-i na í kp̄ili-i, na í fel̄əɔ-i lampuu ke paa p̄əɔnaya n̄ka. ⁴ Ama p̄e keesa, ilena í kol̄i Asilii wulaw t̄o, na í k̄isi-i lampuu fel̄əɔȳu. Ilena í t̄ili Icipiti wulaw kin̄ ke Sayii si il̄e í s̄əna-i. P̄e k̄oma na Sal̄əmanasaa cek̄ena mp̄u, ilena í kpa Osee na í t̄o sal̄əka. ⁵ P̄e waali k̄e í na i yoolaa pa wata Samalii, na pá tam̄u-i k̄otaya ke pusi tooso. ⁶ Osee kawulaya p̄əɔnaya p̄əɔlayaf̄e naan̄owa nȳəɔn̄ka taa k̄e Asilii wulaw leeka Samalii. Na í pona Iseyeli nȳəma ke i te, na í su-weye Hala na Kos̄aɔ pa h̄əɔl̄əɔɔn̄ taa k̄e Har̄əɔ p̄əɔȳo n̄əɔȳo, na Metii acal̄e taa.

Mpi p̄e wak̄ala Iseyeli kawulaya t̄o

⁷ Iseyeli nȳəma p̄ənt̄əna Is̄o Tacaa wei i waasa-weye Icipiti wulaw nin̄ taa, na í l̄əsi-weye i tet̄u taa t̄əɔ, na pá laa tun̄. ⁸ Pa mu piitimnaa mpa Tacaa t̄əɔn̄na na p̄e f̄e-we t̄o pa kol̄ap̄e, na yaasinaa asayaa mpa Iseyeli awulaa k̄p̄ayaa t̄o. ⁹ Isu nti nti pa Is̄o k̄isaa t̄o t̄ə ȳəɔt̄ȳu. Hal̄i pa n̄má pa t̄ək̄at̄el̄ena ke paa tim̄piyi. P̄e k̄p̄ayav acalisi taa, na pa kol̄oosi acal̄e sos̄əna taa t̄o. ¹⁰ Pa sika p̄e na tesikasi kol̄alaasi ke pulasi nȳəɔn̄ taa h̄ətu t̄e. ¹¹ Na pá laaki tun̄ ke teitei isu piitimnaa mpa Tacaa t̄əɔn̄na na p̄e f̄e mpe t̄o. Isayatu nt̄əyi pá lapa, ilena pááná kpa Is̄o. ¹² Paa na í k̄a k̄isina-weye tun̄ laav t̄o pa ta nu t̄əle.

¹³ P̄əȳe Tacaa ka k̄paala Iseyeli na Yuta nȳəma na Is̄o k̄oȳəɔt̄utu tel̄əs̄əlaa waani waani n̄əɔsi ke si: Pá ye le pa isayatu mpaɔn̄ na pá mu i kus̄ətu na nti nti i tu-weye i T̄om taa t̄o. Nt̄əyi i ka c̄ela i k̄oȳəɔt̄utu tel̄əs̄əlaa na pá heeli pa l̄əɔc̄ena.

¹⁴ Paa na mp̄u Iseyeli nȳəma kisa nti Is̄o k̄oȳəɔt̄utu tel̄əs̄əlaa heela-we t̄əɔȳo nuw, na pá lá l̄əɔkp̄us̄əɔn̄ ke teitei, isu pa l̄əɔc̄ena ka k̄isuȳu pa Is̄o Tacaa ke naani t̄əɔȳo t̄o. ¹⁵ Pa l̄o Is̄o kiin̄ na n̄əɔ n̄ka i na pa c̄əɔn̄na paa p̄eela t̄o, na k̄paal̄ȳu mpi i ka k̄paala-we t̄o. Iseyeli nȳəma mat̄əna k̄pai nȳəma tun̄, na pa mayamaya pá p̄əsi k̄pai nȳəma. Na pá t̄əɔn̄ piitimnaa mpa Is̄o ka k̄isina-we t̄o pa ik̄pate. ¹⁶ Pa lapa awusa ke pa Is̄o Tacaa kiin̄, na pá lú nawee naale lees̄əɔn̄, na pá siki tesika kol̄alaaya, na pá l̄un̄jiyi is̄ət̄ol̄n̄asi, na t̄əɔȳo Paali. ¹⁷ Hal̄əna pá laa pa piya ke tun̄, na pá lak̄i topotopo t̄əma, na pá ha pa t̄əyi mpi p̄e ta maya Tacaa t̄o p̄e taa, na pá k̄paasi il̄e í pááná. ¹⁸ P̄e t̄ə k̄e Tacaa taa huuna Iseyeli ȳəlaa. I ta s̄əli si í t̄asa-weye naw ke i is̄ənt̄a. Ilena pá ye le Yuta k̄p̄ek̄əle t̄ike.

¹⁹ Ama Yuta nȳəma ná kisa pa Caa Is̄o kiin̄ na pá k̄p̄aya Iseyeli nȳəma yaasi. ²⁰ P̄e t̄ə k̄e Is̄o k̄p̄enta Iseyeli nȳəma t̄əna na í l̄o, na í tu-weye kolontunaa nin̄ taa, na p̄e le pá kuu-we na pá hat̄əl̄əna-i.

²¹ Waatu wei Tacaa ka f̄aya Yuta nȳəma na Iseyeli nȳəma t̄o Solop̄əwam ke pa k̄pawa Iseyeli nȳəma wulaw. Ilena Solop̄əwam kisi Tacaa, na í t̄usi-weye isayatu sos̄ənt̄u taa. ²² P̄e k̄p̄ayav waatu in̄i t̄əɔ pa s̄u Solop̄əwam isayatu ke keena. ²³ P̄e t̄ə k̄e Tacaa ta s̄əli si í t̄asa-weye naw. Ilena í ye le na Asilii nȳəma kuu-we na pá we t̄əna. Ilena p̄e la teitei isu Is̄o k̄oȳəɔt̄utu tel̄əs̄əlaa ka ȳəɔt̄ȳu t̄o.

Samalii cayalaa t̄om

²⁴ M̄p̄óȳo Asilii wulaw k̄əna P̄apiloni, na Kuta, na Afa, na Hamati, na Sefafayim p̄e ȳəlaa, na í su-weye Iseyeli nȳəma lonte ke Samalii, na p̄e le pá c̄aya. ²⁵ Waatu wei ȳəlaa mpe pa s̄u t̄əna t̄o, paa seeki Tacaa. Ilena Tacaa pona t̄əɔl̄asi na sí k̄o pa taa ȳəlaa p̄əɔȳe. ²⁶ M̄p̄óȳo pa heela Asilii wulaw si: Ȳəlaa mpa n̄ pona Samalii t̄o, pa ta nyi tet̄u nti t̄e Is̄o ke seew. Ilena Is̄o pona t̄əɔl̄asi na

sí ku-we. ²⁷ Ntɛna wulaw sɪ: ɪ mǝhna ɪsɛyɛli kɔtɔlɛa taa nɔɔɔɔɔɔ Samalii, na ɪ hɔ́li yɔ́lɛa mɛɣɛ ɪsɔ sɛɛɔ. ²⁸ Kɛna Samalii kɔtɔɔ nɔɔɔɔ ɪ mɔli Pɛtɛɛli, na ɪ sɛɣɛsɪ tɛna yɔ́lɛa kɛ Tacaa sɛɛɔ.

²⁹ Mǝpɔ́yɔ́ Samalii taa ɔayalaa mɛɣɛ, paa wei ɪ lupɪ ɪ tɛ tɔɔɔ, na pɔ́ sɪ ɔalɛɛ wɛna ɔ taa paa ɔayaa tɔ ɔ tɔkɔtɛɛnɛa mɛɣɛ ɪsɛyɛli nyɔ́ma ká hɛmawa tɔ pa taa. ³⁰ Pɔpiloni nyɔ́ma ná Saaka pa tɔɔɔ Sukɔti-Penoti ɪɛsɔɔɔɔ, na Kuta nyɔ́ma kɛ pɛɛ pa nyɔ́hku Nɛɛkaali, na Hamati nyɔ́ma kɛ pa nyɔ́hku Asima. ³¹ Afa nyɔ́ma kɛ pa nyɔ́hku Nipasi na Taataki. Halɛna Sɛfafayim nyɔ́ma náa laa pa piya kɛ pa tunj Atɔlamɛɛli, na Anamɛɛli. ³² Pɔyɛɛ Tacaa sɛɛɛla ntɛ. ɪɛna pɔ́ kpa pa taa ɪɛɛla kɛ pa tunj kɔtɔlɛa na pɔ́ paasɔ́ɔna pa kɔtasi. ³³ Kulɔmaɛ mɛɣɛɛ ɪsɔ sɛɛɛla. Pɔyɛɛ paa wei ɪ tɔ́hna ɪ tɛ tɔɔɔ kɛ laaɔ.

³⁴ Halɛna saɛa ɪsɛntɔ, laaɔɔ ntɔɔɔ pɛɛ pa tɔkaa, paa sɛɛki Tacaa. Pɔyɛɛ paa tɔ́hɔɔɔ ɪ kiinj, yaa ɪ kusɔsɔɔɔ ntɪ nti ɪ ká tɔwa Yakɔɔɔ wei ɪ ɔuyusaa sɪ ɪsɛyɛli tɔ, ɪ lɔɔɔɔɔ nyɔ́ma tɔ. ³⁵ Paa na mɔɔ tɔ, Tacaa na Yakɔɔɔ lɔɔɔɔ nyɔ́ma pa pɛɛla nɔɔɔ kɛ. Na ɪ su-wɛɣɛ kiinj sɪ pɔ́ taa laa tunj. Pɔyɛɛ pa taa lunj ɪ tɛɛ. Pá taa lapɪ-ɪ tɔmɛɛ natɔli. ³⁶ Tacaa ma wei ma ɪsɛa-mɛɣɛ ɪcipiti taa, na ma tɔɔɔ sɔsɔɔɔ tɔ, ma tike kɛ ɪ ká sɛɛ na ɪ laki kɔtasi. ³⁷⁻³⁸ Paa ɪfemɛɛ nteɣɛ ɪ ká tɔkɔɔɔ ma kusɔsɔɔɔ, na ma kɔtɔtɔɔ, na ma kiinj wei ma hɛmaa-mɛ tɔ. ɪ taa sɔɔ nɔɔɔ hka má na mɛ tɛ pɛɛɛla tɔ. Na pɔ́ tu kɔ́lɛna tunj laaɔ tɔm. ³⁹ Mǝ ɪsɔ Tacaa má ma tike kɛ ɪ ká sɛɛ. Mpi tɔ, ma tike ma pɔsɔ́ɔna na má waasi-mɛɣɛ ma kolontunaa niinj taa.

⁴⁰ Ama yɔ́lɛa mɛɣɛ pɔ́ kisa nuɔ, na pɔ́ laki ɪsu tɔɔ paa lakaya tɔ. ⁴¹ Mǝpɔ́yɔ́ pa kɔ́kɔɔɔ ɪsɔ na tunj laaɔ, na pa piya tɛna náa wɛ pɔ́ taa kɛ halɛna saɛa.

18

Yuta wulaw ɪsekiyasɪ tɔm

(Kɔtɔsɔtɔ II 29:1-2; 31:1)

¹ ɪsɛyɛli wulaw ɪɔa pɔ́yalɔ Osee kawulaya pɛnaɣa tɔsɔ nyɔ́hka taa kɛ, Ahasɪ pɔ́yalɔ ɪsekiyasɪ pɛsa Yuta wulaw. ² ɪɛna ɪ tɔɔɔ pɔsɪ pɔɔɔɔɔɔɔɔ hiu na naanɔwa kɛ Yosalem taa. Waatu ɪnɪ ɪ pɔsɪ ka wɛ hiu na kakpasɪ. ɪ tɔɔ kɛɛ Sakali pɛɛɔ Apɪ. ³ Mǝpɔ́yɔ́ ɪsekiyasɪ lapɪ mɛɣɛ pɛɛɔ Tacaa tɔɔɔ tɛitɛɪ, ɪsu ɪ lɔɔɔɔ Tafiiti. ⁴ ɪɛna ɪ wakɔli tɔkɔtɛɛnɛa, na ɪ yɔki pɛɛ kɔsɪkɛɛ, na ɪ seti tɛsɪkasi kololaasi. Na ɪ yɔki nyɔ́ɔɔɔɔ kɔsɛɛmɔɔɔ tɔm wei Moisi ka lupɪ tɔ. Mpi tɔ, halɛna waatu ɪnɪ, ɪsɛyɛli nyɔ́ma laakaya tɔm ɪnɔɔɔ, na pɔ́ yaaki-ɪ sɪ: Nehukɛtaa. ⁵ Mǝpɔ́yɔ́ ɪsekiyasɪ lapɪ ɪsɛyɛli ɪsɔ Tacaa kɛ naani, na pɔ́ kɔli ɪsu Yuta ɔwulaa mɛɣɛ paa laala-ɪ na mɛɣɛ pa tɔ́hna ɪ waali tɔ. ⁶ ɪ tamsɛna Tacaa kɛ mǝpɔ́yɔ́, ɪ tɛ hɛli. Na ɪ tɔ́hɔɔɔ kiinj wei ɪsɔ ka tɔwa Moisi tɔ. ⁷ ɪsɔ ka wɛ ɪ waali kɛ, na ɪ waaki ɪ kulapɛm tɛna taa. ɪ kɔla Asilii nyɔ́ma tɔɔ, na ɪ fiti pa niinj taa. ⁸ Pɔɛ pɛ pɛasi, na ɪ tɔɔɔɔ Filiisi nyɔ́ma, na ɪ tana-wɛɣɛ Kasa tɛtu taa, na ɪ ɪɛki pa koloosi ɔalɛɛ na pa tɔ́fɛɛɛnɛa.

Samalii ɪcɛɛ ɪɛkɔɔɔ tɔm

⁹ Yuta wulaw ɪsekiyasɪ kawulaya pɛnaɣa liyiti nyɔ́hka, na ɪsɛyɛli wulaw Osee kawulaya pɛnaɣa naatosompɔ́ɔɔɔɔ nyɔ́hka taa kɛ, Asilii wulaw Salɛmanasaa kɔma, na ɪ nyala Samalii ɪcɛɛ. ¹⁰ Pɔsɪ tɔsɔ sɪkaa, ɪɛna ɪ ɪɛki ɪcɛɛ ntɛ. ɪsekiyasɪ kawulaya pɛnaɣa naatosɔ nyɔ́hka taa kɛɛ. Pɔyɛɛ Osee kawulaya pɛnaɣa pɔ́ɔɔɔɔɔɔ naanɔwa taa kɛɛ. ¹¹ ɪɛna Asilii wulaw pona ɪsɛyɛli nyɔ́ma kɛ ɪ tɛ, na ɪ su-wɛɣɛ Hala, na Kosɔɔ hɔɔɔɔɔ taa kɛ pɔɔɔ Hapɔɔ nɔɔɔ, na Metii ɔalɛɛ taa. ¹² ɪsɛyɛli nyɔ́ma mɛ ɪ kisa nti mǝ ɪsɔ Tacaa má ma tɔ-mɛ tɔ, na ɪ wakɔli ma na-mɛ tɛ nɔɔɔ pɛɛɔɔɔ, na ɪ kisi kiinj wei maa ɔɛla Moisi kɛ tɔkɔɔ tɔ. Pɔ́ tɔɔ kɛ ma yɛɛla na pɔ́ tɛna ɪsɛntɔ pɔ́ maɣana-mɛ.

Asilii nyɔ́ma watɔɔɔ kɛ Yosalem

(ɪsayii 36:1; Kɔtɔsɔtɔ II 32:1)

¹³ ɪsekiyasɪ kawulaya pɛnaɣa naanɔwa na liyiti nyɔ́hka taa kɛ Asilii wulaw Senakɛlipi kɔma, na ɪ yɔona Yuta koloosi ɔalɛɛ tɛna, na ɪ ɪɛki-yɛ.

¹⁴ Ntɛna ɪsekiyasɪ tiili na pɔ́ heeli Asilii wulaw kɛ Lakisi sɪ: Ma tɔm sɔ́pɛna-ɔ, taa yɔona-m, ye n ɔaa maa fɛli-ɔ.

ɪɛna Asilii wulaw sɪ ɪsekiyasɪ ɪ fɛli-ɪ liyiteɛ nyɔ́ɔɔɔ kiloonaɔ iyisi pɔ́ɔɔɔɔɔɔ naanɔwa (9000) na wɔla kiloonaɔ kɛ nasɛnaasɔ na nuɔnɔwa (900). ¹⁵ Mǝpɔ́yɔ́ ɪsekiyasɪ kuu ɪsɔ tɛsɛɛɛ na kawulaya tɔ́ɔɔ kpanɔɔɔ tɛna. ¹⁶ Halɛna ɪ kɔɔli wɔlanaa mɛɣɛ paa lapɛna ɪsɔ tɛsɛɛɛ nɔnɔsɪ kɛ ɔɔɔm tɔ, na ɪ ɔɛla pɔ́ tɛnaɣa Asilii wulaw.

Asilii yoolaa nyɔ́ɔɔ tɔ faaci

(ɪsayii 36:2-22; Kɔtɔsɔtɔ II 32:9-16)

¹⁷ Mǝpɔ́yɔ́ Asilii wulaw kɔsa Lakisi kɛ yoolaa nyɔ́ɔɔ nyɔ́ma sɔsɔ, na yɔɔɔ wontu paasɛnɔ, na yoolaa paasɛnɔ, na yoolaa kɔkɛɛɛ sɔsɔɛɛ na ɪ tili-wɛɣɛ Yuta wulaw ɪsekiyasɪ kiinj kɛ Yosalem. Pa tɔlaa, ɪɛna pɔ́ sɔɔɔ hɛɛ ɪsɔɔɔ nyɔ́hku kiinj kɛ ɔtɔlɛa taale hapɔɛ tɔɔ, ¹⁸ na pɔ́ pɔɔsɪ sɪ: Tɔ ɔaa tɔ ná wulaw. ɪɛna kawulaya tɔ́ɔɔɔ nyɔ́ɔɔ tɔ Hilikiya pɔ́yalɔ ɪliyakiim, ɪɔ pa sɔɔɔɔ, na ɪ waali kɛ takɛɛɛ hɛmaɔɔ Sɛpɛna, na wulaw tɔm yɔɔɔtɔɔ Asafi pɔ́yalɔ Yowa. ¹⁹ Mǝpɔ́yɔ́ Asilii yoolaa nyɔ́ɔɔ tɔ tɔma sɪ: ɪ heeli ɪsekiyasɪ sɪ Asilii wulaw sɔsɔ pɔ́sɔsɔɔɔ-ɪ sɪ: Pɛpɛɛ n laki na n taaki? ²⁰ Aweyɛ

ń taaki na ń koləxi ma tɔ? N ta nyi si kokoole u toləxi tɔnyɔ? ²¹ Icipiti wulaw ke ń tseləyi yaa? Ilé i we ké isu krate yaakuyɔ, na paa wei í kpawa pə hee-i tɔ.

²² Paa pu la isəna, n ká cɔ-m ké si mə Iso Tacaa ke n laki na ń taaki. Pəyele Isekiyasi kolum nyá n wakələna təkətələnaa, na tələalənaa, na ń heeli Yuta yəlaa si Yosalem kotaya təlate tɔ tike ke pá sɛɛ-i.

²³ Pə tɔ tɔ, nyá na ma caa Asilii wulaw í su nɔɔsi. Ye n ká hiki krayanəŋ caɣalaa, ile ma ha-ŋ krayanəŋ iyisi naale (2000). ²⁴ Icipiti nyóma ke n tseləyi si pele paa ha-ŋ krayanəŋ na keekənaa. Pəyele n kaa pəsi ma caa yoolaa nyɔyɔ nyóma taa səkpelu mayamaɣa. ²⁵ Pələ pə paasi Asilii wulaw ta kɔnta cəne, na í yoonaa tetu təne na í wakəli-ti na pə tá ké Tacaa luyɔ nyəntu. Halı Iso mayamaɣa tu hana-i pə mpaav.

²⁶ Mpyóy Iiyakim, na Sepəna, na Yowa pa cɛpa Asilii yoolaa paasənlɔ nɔyɔ tɔ si: Taa yɔyɔtəna-tuyɔ Həpəla tɔm. Yɔyɔtəna-tuyɔ Alaamee tɔm, na icate kolunɔa tɔ yəlaa í taa nu.

²⁷ Ntəna yoolaa paasənlɔ pɔɔsi si: N nyəmə si mə na mə wulaw Isekiyasi mə tike mə tɔ ké ma caa yɔyɔtəxi tɔm təne? Ama na mpa pa we kolunɔa tɔ, na mə na-we í ká te na í tɔyɔ mə pɔntu, na í nyɔɔ mə həm tɔyɔ.

²⁸ Ilena yoolaa paasənlɔ náá kpətəna yəlaa na í yɔyɔtəna Həpəla tɔm taa si: I ke ŋkpaŋŋ na í nu yoo. Asilii wulaw sɔsɔ yɔyɔtaa si: ²⁹ I taa yele na Isekiyasi tɔsi-me yoo. I kaa pəsi na í ləsi-meɣe ma niŋ taa. ³⁰ Tacaa ke í tseləxi si í ká la na má taa pəsi mə icate, ile mu taa nu. ³¹ I taa nuna Isekiyasi yoo. Ama í nu Asilii wulaw nyəntu, na í peti-i mə ti. Ile paa wei í ká tɔyɔ í lesəŋ na í fikinaa tawa. Na í nyɔɔ í ləkɔ lɔm. ³² Halı í ká te na í kɔɔ na í kraya-me, na í pona-meɣe mə tetu kɔpantɔ təne tə nɔyəsəle taa. Tənaɣa tɔyɔnaya na solum na nim na tun pə we sɔsɔm. Ile í kaa si cənyɛ yem. Mpu tɔ, í taa nuna Isekiyasi ke tɔmpɔ í tɔnyɔyɔ si Tacaa ká waasi-me tɔ, í tɔsəyi-meɣe. ³³ Icate natəli tə tɔyɔ ta pəsi na kó waasi kɔ yəlaa ke í niŋ taa. ³⁴ Hamati, na Aapa, na Sefafayim, na Həna, na Afa pa tun waasa-weɣe we? Awe pəsaa na í taŋ-tuyɔ Samalii tələekələ? ³⁵ Tun inu í təna í taa nakoli kɔ ta kpa í niŋ ke kɔ tetu tɔ. Ile isənaya Tacaa ká pəsi na í taŋ-i si í taa ləkɔ Yosalem?

³⁶ Pa təna mpa paa we təna tɔ pa taa nɔyɔlɔ ta cɔ paa fəŋ. Isu wulaw Isekiyasi ka heeluyɔ-we tɔ. ³⁷ Mpyóy Iiyakim, na Sepəna, na Yowa pa cəla pa wontu na lanwakəlle. Ilena pá polo wulaw kiŋ na pá keesi-i pə təna mpi Asilii yoolaa paasənlɔ yɔyɔtaa tɔ.

19

*Wulaw tila Iso kuyɔyɔtutu teləslɔ kiŋ
(Isayii 37:1-7)*

¹ Mpyóy waatu wei Isekiyasi nu tɔm ntu, ilena í cəli í wontu tɔtɔ na lanwakəlle. Na í suu ləyaya nyəntu, isu fələtənaa taka, na í polo Iso təsɛɛle taa. ² Tənaɣa í kusa Iiyakim, na Sepəna, na kətələla taa sɔsaa si pá polo Amətɔ pəyalɔ Iso kuyɔyɔtutu teləslɔ Isayii tɛ, na pa ləyaya wontu ke mpu. ³ Na pá heeli-i si: Wulaw Isekiyasi kusəna-tɔ si tɔ kɔɔ si, saŋa pə həma inu í ŋkpaŋyɔ, na ta lanɔ wakəli tətɔyɔtɔyɔ. Tə wee ke isu luluyɔ takuyɔ alaa si pa lɔli, ile tona fei si pa lɔlɔna pa piya tɔ. ⁴ Asilii wulaw kusəna nteɣe í yoolaa paasənlɔ si í kɔɔ na í tɔv Iso weesuyɔ tu. Hai, ye Tacaa, nyá Iso ká nu í kɔtuyɔ ŋku, na í hɔ í ŋkpaŋyɔ. Nyaa sələmi-i í yəlaa mpa pa kaasaa tɔ pa tɔ.

⁵ Waatu wei Isekiyasi tillaa heela Isayii ke mpu, ⁶ ilena Isayii cɔ-we si: I polo na í heeli mə caa si, Tacaa yɔyɔtaa si nyá lanɔe í taa ŋmaana kotuyɔ ŋku Asilii wulaw waali nyóma tɔv-m tɔ. ⁷ Maa yele na pá yaa-i na tɔm natəli, na í kpe. Ilena nɔyɔlɔ kɔ-i.

*Senakelipi nyaaşuyɔ ləmpɔ
(Isayii 37:8-13; Kvtəşsvtu II 32:17)*

⁸ Mpyóy Asilii yoolaa paasənlɔ nuwa si í caa kɔla Lakisi na í polo í nyala Lipina. Ilena í polo í kiŋ ke təna. ⁹ Tənaɣa pa heela Asilii wulaw si Itiyopii wulaw Tilaka pol-a yoonav. Ntəna Asilii wulaw tilina Isekiyasi ke lɛətəli si pá pɔɔsi-i si: ¹⁰ N taaki Iso si í ká kayati-m Yosalem tələekələ yaa? N ká tɔsi nyá ti yoo. ¹¹ Anı n nuwa teu ke isəna ma kpiisa tetənaa tɔ. Ilena í hɔkɔ si n ká tɔli-ti? ¹² Awulaa mpa pa kaasa-m tɔ, waatu wei pele pa kəkaya Kosaŋ, na Halaŋ, na Lesəfi, na lteni nyóma icate səsɔle Telasaa tɔ, mpe inu pa tun ta pəsi na í kenti pa acalɛ. ¹³ Tɔɔsi mpi pə mayana Hamati, na Aapat, na Layii, na Sefafayim, na Həna, na Afa awulaa tɔ.

*Isekiyasi Iso sələmyɔ
(Isayii 37:14-20)*

¹⁴ Waatu wei Isekiyasi tɛma Asilii wulaw lɛətəli inəyi kaluyɔ, ilena í pona-i Iso təsɛɛle taa, na í hɔli-i Tacaa. ¹⁵ Ilena í sələmi Iso si: Hai, Işeyeli Iso Tacaa, wei nyá n caya isətəa taŋlaa ke krayanɔ tɔ, nyá tike nté Iso ké antulinya təna taa. Nyá lapəna isətəa na atɛ. ¹⁶ Hai, Tacaa, ke ŋkpaŋŋ na ń nu na ń paasəna kotuyɔ ŋku Senakelipi tillaa tɔv weesuyɔ tɔ nyá tɔ. ¹⁷ Tampana Asilii awulaa kɔwa piitim ləmpɔ, na pá kpiisi pa tetu təna, ¹⁸ na pá wə pa tun ke kəkə. Mpi tɔ, taasi yaa pəe

ke yɔlaa ka saaka kusaaku pə taɣa lɔɔ nyá. ¹⁹ Ue hai, Tacaa, ta lɔɔ waasi-tuɣu Senakelipi ninj taa. Uena antulinya awulaa tɔna nyi si nyá tike nté lɔɔ.

Isayii tɛlɔsɔyi wulav ke Tacaa tɔm
(*Isayii 37:21-35*)

²⁰ M'pɔ́yó Isayii polaa na í teləsi Isekiyasi si: Iseɣeli lɔɔ Tacaa si, ma nuwa sɛlɔmɔyɔ ŋku n sɛlɔma-m Asilii wulav Senakelipi tɔm taa tɔ. ²¹ Ue tɔ ŋkpaŋŋ na ŋ nu:

Yosalem ɔcate kpeɛna-ŋ ké,
na tɛ paakɛna-ŋ.

²² Hali Iseɣeli lɔɔ Nanŋtu maɣale
n kpesinaa, na n tuɔ
na n toosi ise na?

²³ N tila tillaa

na pá tuɔ Tacaa má.

Hali n tɔ si nyá yooɔ keɛkenaa
tuutuuma tɔɔ ké n kɔawa Lipaŋ puɣu,
na ŋ seti Lipaŋ tuŋ sɔsɔɔŋ kɔpaŋ.

Aayee si, n ká kpa comcom nɔyɔ taa
ke hɔtuɣu kɔpaŋku taa.

²⁴ Nyá si n hula lɔkɔ, pɔ́cɔ́ n nyɔɔ lɛlaa lum.

Nyá yoolaa ká feli Icipiti tetu tɔɔ ké
nɔɔheɛ na pa pusi nyɔɔ.

²⁵ Senakelipi, n ta nyi taa si

má lapɛna yaasinaa paɛ na má su too lɔŋ.

Uena má tɛŋɔyi na má laki nɔɔnɔɔ.

Má tɔna-ŋ si ŋ la na koloosi acalee pəsi ncaa.

²⁶ Sɔyɔntu pu a taa yɔlaa,

na pá pəsi isu ŋkpalətitilee nyɔ́ma.

Pa nɔyɔsɛna ké isu tawa nyutu,

isu tɛtɛka taa nyutu kulɛkɛlɛkɛtu.

Yaa kutuluŋ tɔɔ nyutu nti tɔ wɔlɔyi

na tɛ ta tenta nyɔɔ tɔ.

²⁷ Ue ma nyɔ́ma-ŋ ké tɔyelele.

Ye n caɣaa, yaa n luki, yaa n suuki, ma nyɔ́má.

Ye n mu-m na pááná ma nyɔ́máya.

²⁸ N tu mu-m na pááná ntɔ,

na ŋ laki-m na kalampaaɛ.

Pə tɔɔ ké maa ŋmakəli-ŋ isu

pa tɔkɔyɔ wontuɣu muna tɛɛ ké

kukuule, yaa kpaɣanɔkpaɛ tɔ.

Mpaav ŋku n tɛŋaa na n kɔɔ tɔyɔ

maa kpeenana-ŋ.

²⁹ Isekiyasi, maa heeli nyɔ́ya mpi maa la tɔ. Tɔyɔnɔya pee alɛla ke í ká tɔyɔ pɛntɔ na pɛnte. Ama pɛnɔya tooso nyɔ́ŋka taa ké í ká pəsi na í tuu tɔyɔnɔya na í kó-ké. Na í haɔ ma lɛsɛŋnaa, na í kooli-wɛ. ³⁰ Pu kaasi mpa na pa ise ke Yuta taa tɔ, pele paa wɛɛ ké isu tɔyɔ kaŋyɔ ku lila ke tetu taa na kó lulɔyi teu tɔ. ³¹ Pɔ́pɔ́tu fei lɛleŋ, pu kaasi Yosalem taa ké ise nyɔ́ma.

M'pɔ́yó Isayii tasaa si: Isəna Tacaa ká lana i sɔɔluɣu sɔsɔɔŋku tɔyɔle. ³² Tacaa si, Asilii wulav kaa pəsi na í lo hapɔle, na í sɔŋ tɔ tɔ na í kenti i kpaluɣu, na í tɔ nyɔ́má ke ɔcate taa, na í suɔ tɔ taa. ³³ Tacaa má, ma yɔyɔtɔyɔna si ye i tɛŋa mpaav ŋku na i kɔɔ cɛne, ŋkuɣu i ka tɛŋ na í kpe, i kaa suɔ cɛne. ³⁴ Maa kenti Yosalem tɔɔ, na má waasi-i ma tɔmle tu Tafiti tɔɔ, na pɛ kusi ma nyuɣu.

Asilii yoolaa sewa, Senakelipi sɛm
(*Isayii 37:36-38; Kvtɔɔsvtu II 32:21-22*)

³⁵ Ahoɔ yuwa, uena lɔɔ isɔtaa tillu tii Asilii yoolaa tɛsikile, na í kó yoolaa iyisi nunuwa na nunaasa na kakpaɛ (185000). Tɛv fema, uena ise nyɔ́ma maɣana sɛtaa sɛlɔtaa. ³⁶ M'pɔ́yó Senakelipi kpeɛna tɛsikile, na í polo ɔcate sɔsɔɔle Ninifi taa, na í caɣa tɔna. ³⁷ Uena kuɣaku nakuli, í suɔ i tɔyɔ Nisɛlɔki kutuluɣu taa ke laatu, na i pɔyɔlaa taa naale, Atɛlameleki na Salɛsɛ pa ku-i. Uena pá sɛ na pa polo Alalaa tetu taa. Uena i piya taa lɛŋka Asahatɔŋ lɛtu i lonte.

20

Isekiyasi wɔsa: Na i Waaw

(Isayii 38:1-8; Kotɔɔsɔtu II 32:24)

¹ M'pɔyɔ kutɔŋ sɔsɔɔ nakuli ku kpa Isekiyasi ke waatu nɔyɔlv. Ilena Iɔ kuyɔyɔtɔtu telɔsulɔ Isayii polo i wiiluyɔ na i heeli-i si: Tacaa yɔyɔtaa si, n kaa kuli. Ile taɣanɔ nyá ti.

² Ntɛna Isekiyasi keesi ise na kolɔŋa tɔɔ na i sɛlɛmɔ Iɔ si: ³ Hai, Tacaa, tɔɔsi si ma tɔma nyá isɛntaa ké na lotu kulɔmtɔ. Na má lakɔ tam ké mpi pɛ wɛ-ŋ teu tɔ.

Ilena Isekiyasi tɔli nɔyɔ na i wii tɛkpoɔ. ⁴ Isayii kola wulaw kiŋ isu i ká lu taɣa tɔɔ, Ilena Tacaa tɔmɔ-i si: ⁵ Mɛli ma yɛlaa wulaw Isekiyasi kiŋ na í heeli-i si: Nyá cɔsɔ Tafiiti Iɔ Tacaa má ma nuwa nyá kusɛlɛmtɔ, na má ná nyá isɛlɔm. Pɛ tɔɔ tɔ, cɛlɛŋkufe maa waa-ŋ, na halɔ í taa Iɔ tɛsɛle taa ké pote. ⁶ Maa sɔsɔ-ŋ pusi naanɔwa na kakpasɔ, na má fiti nyá na Yosalem nyɔma ke Asilii nyɔma niŋ taa. Na má kenti icate tɛnyɛ ma tɛmlɛ tɔ Tafiiti tɔɔ, na pɛ kɔsi ma nyuɔyɔ.

⁷ M'pɔyɔ Isayii naŋa fiki pee, na í taa wulaw timpi wuki-i tɔ na pɛ waa-i.

⁸ Ntɛna wulaw pɔɔsi Iɔ kuyɔyɔtɔtu telɔsulɔ si: Pepeye Tacaa ká huli-m, na má nyɛna si cɛlɛŋkufe pu waa-m, na má polo Iɔ tɛsɛle taa?

⁹ Isayii si: Tacaa ká la pɔlv, na í hulɔna-ŋ si, i ká la nti i suwa tɔ. Ile n caa si isotom waaci í polo tɛkpale isɛntaa, yaa pɛ mɛli waali? ¹⁰ M'pɔyɔ Isekiyasi si: Isotom pote ke isɛntaa fɛi kate. Ma caa ké si pɛ mɛli waali.

¹¹ Ntɛna Isayii sɛlɛmɔ Tacaa na í mɛlɔna isotom na waali waali ke tɛkpale kumlee naanɔwa.

Papiloni wulaw tillaa kɔntɛ ke Isekiyasi tɛ

(Isayii 39)

¹² M'pɔyɔ Papiloni wulaw Melotaki-Palataŋ nuwa Isekiyasi wɔsa. Ilena í tilina i waali nyɔma ke kucɔɔ na lɛɛtɛli si pá pɔna-i. ¹³ Na Isekiyasi mu-wɛ na í cɔɔna-wɛyɛ kutuluŋ wei i taa pa sukɔ wontunaa kɔpantɔ tɔ. Isu liyitee nyɔyɔtɔ, na wɔla, na tulaalɔnaa, na sɔsɔŋ nimnaa tɔ. Na í hɔli-wɛyɛ i yooɔ wontu tɛsulɛ, na pɛ tɛna mpi pɛ wɛ tɛna tɔ. I ta ŋmɛsi-wɛyɛ pɔlv. Paa i kawulaya tɛna, yaa i tɔyaya taa.

¹⁴ Pɛ waali ké Iɔ kuyɔyɔtɔtu telɔsulɔ Isayii pɔlaa na í pɔɔsi Isekiyasi si: Leyɛ yɛlaa mpe pa luna? Na wɛyɛ pa caaki? Isekiyasi si: Pa luna hatoo Papiloni ké. ¹⁵ Isayii si: Pepeye pa nawa nyá kawulaya tɔyaya taa? Isekiyasi si: Ma hula-wɛyɛ pɛ tɛnaya. Ma ta ŋmɛsi-wɛyɛ ma kpancoou.

¹⁶ Ntɛna Isayii si: Tacaa yɔyɔtaa si: ¹⁷ Pɛ tɛna mpi awulaa mpa pa laala-ŋ tɔ, pa kaasaa na í maɣana tɔ, kuyaku nakuli Papiloni nyɔma ká kɔɔ na pá kuu-wi. Pɛ kaa kaasi-ŋ pɔlv. ¹⁸ Halɔ paa kpa nyá lɔlvɔ nyɔma napɛli, na pá la-wɛyɛ yɛlaa kataasi, na pá tɔ-wɛyɛ Papiloni wulaw kawulaya tɔyaya tɛmlɛ taa.

¹⁹ M'pɔyɔ Isekiyasi cɔwa si: Ma sama.

Ilena Isekiyasi taa si: Iɔ í tu nyɛntɔ na í kenti tá tɔɔ, na tɔ cayaŋa heɛsɔyɔ, halɔna ma sɛm te.

²⁰ Pa keesa Isekiyasi tɔm lɛntɔ ke Yuta awulaa takɛlaya taa. Paa i apalɔtɔ tɔm, na isɛna i lapa lɔlv, na í huli lɔɔv na í kɔna Yosalem icate taa ké lum tɔ. ²¹ Waatu wei i sɛpa, Ilena i pɔyalv Manasee lɛɛti i lonte taa.

21

Yuta wulaw Manasee tɔm

(Kotɔɔsɔtu II 33:1-10,18-20)

¹ Manasee lɔlvɔ pusi naanɔwa na naale nyɔyɔka taa ké i pɛsa Yuta wulaw. Ilena í lá pusi nɔle na naanɔwa na kakpasɔ ke Yosalem. Pa yaakaɣa i too si Hefisi-Pa. ² M'pɔyɔ Manasee lapa mpi pɛ ta maɣa Tacaa tɔ. I keena piitimnaa mpa Tacaa tɔyɔnaa na pɛ fɛɛ-wɛ tɔ, pa lakasi isayasi.

³ Halɔ í taɣanɔ ŋmaɔ ke tɔkɔtɛlɛnaa mpa i caa Isekiyasi náa yɔkaa tɔ. I ŋmá tɔyɔ Paali tɔlaalɛnaa, na í saaki tesika kulalaɣa, isu Iseylɔ wulaw Akarɔ larɔ tɔ, na í lunjiyi isɔtɔlvɔasi. ⁴ Na í ŋmá tɔlaalɛnaa lɛmpa ke Yosalem Iɔ tɛsɛle nte Tacaa ka tɔma si un i ká caɣa tɔ tɛ taa. ⁵ Na í sikɔ isɔtɔlvɔasi tɔlaalɛnaa ke Iɔ tɛsɛle taasi naale tɔɔ. ⁶ Halɔna í laa i pɔyalv ke tɔyɔ, na í lá toɔtoɔpo tɔma anɔ a tɛna, na í sɔsi kɔyɔnamɔŋ. Mpi pɛ ta maɣa Tacaa tɔyɔ i lakaya tam. Ilena pɛ kpa ilɛyɛ pááná. ⁷ Na í saaki tɔyɔ alɔnyɔŋku Asela lɛɛsɔyɔ na í su Iɔ tɛsɛle taa. Pɛyɛle Tacaa ka tɛma Tafiiti na i pɔyalv Salɔmɔŋ ke heeluyɔ si: Yosalem icate nte ma lɛsa Iseylɔ kpeka naanɔwa na naale taa tɔ tɛ Iɔ tɛsɛle taa ké maa caya tam ke ma yɛlaa hekv. ⁸ Ye Iseylɔ yɛlaa tɔkɔyɔ ma kusɛsɔtɔ, na ma kiŋ wei ma tɛmlɛ tɔ Moisi cɛla-wɛ tɔ, ma kaa yele na pá tɔyɔnɔ-wɛyɛ tetɔ nti ma ha pa cɔsɔnaa tɔ tɛ taa. ⁹ Ama Yuta nyɔma kisa Tacaa ke nuɔw. Halɔ Manasee ná yɛlaa ké na pa isayatu kɛli, isu piitimnaa mpa Tacaa kpiisaa na pɛ fɛɛ mpe tɔ.

¹⁰ M'pɔyɔ Tacaa heela i kuyɔyɔtɔtu telɔsɛlaa si pá heeli Manasee si: ¹¹ N lapa acaalɔtɔ. N tɔma isayatu taa na pɛ kɛli lɔŋ Amolii nyɔma. Halɔna í tɔsi Yuta nyɔma ke tuŋ laav taa. ¹² Pɛ tɔɔ ké maɣa Tacaa Iseylɔ Iɔ, maa kɔna alaamali nɔyɔlvɔv Yosalem na Yuta nyɔma. Paa wei i nu-tɔ pu sɔsi-i watɔ. ¹³ Maa hɔ Yosalem nyɔma ŋkpanɔyɔ, isu ma larɔ Samalii na Akarɔ lɔlvɔv nyɔma

tə. Maa kpiisi icate yəlaa, isu pa nyaaləvu nyanaɣa təceiceɪ na pɑ pɑ tɔ. ¹⁴ Maa lɔ yəlaa mpa pə kəlaasa tɔ. Maa tɔ-weyɛ kolontunaa niŋ taa, na pɛlɛ pɑ kuu pa na pa wontu. ¹⁵ Mprɔgɔ maa la. Mpi tɔ, hatoo kɔyɔŋku mɛ cəsɔnaa lu Icipiti tɔ, haləna saŋa, pa ta yele mpi pə fɛi teu tɔgɔ lapu, na ma pɑáná kpaasvu.

¹⁶ Mprɔgɔ Manasee lapa mpi pə ta maya Tacaa tɔ, na í tusi Yuta nyɔma kɛ laatu taa, na ma yəlaa kupama tuutuuma tɔgɔ icate tɔna taa.

¹⁷ Pa kɛɛsa Manasee tɔm lɛnti kɛ Yuta awulaa takəlasɪ taa. Paa ɪ kulapəm na ɪ tuŋ laau tɔm. ¹⁸ Waatu wei Manasee sɛpa, ɪɛna pɑ pimi-ɪ kawulaya tɔyaya haləm mpi pa yaa sɪ Wusa haləm tɔ pə taa, na ɪ pəyalɔ Amonɪ lɛɛtɪ ɪ lonte.

Yuta wulav Amonɪ tɔm
(*Kvtɔasvɔv II 33:21-25*)

¹⁹ Amonɪ lɔlvɔv pusi hiu na naale nyɔŋka taa kɛ ɪ pəsa Yuta wulav. ɪɛna í tɔgɔ pusi naaleɣɛ Yosalem. I too keɛ Yopa tɔ Halu pɛɛlɔ Mesuleme. ²⁰ Mprɔgɔ ɪ lapa mpi pə ta maya Tacaa tɔ, isu ɪ caa Manasee. ²¹ I kɛɛna-ɪ teitei kɛ, na í laaki tuŋ isu ɪlɛ ɪ ka lapu tɔ. ²² Amonɪ lɔwa ɪ cəsɔnaa ɪsɔ Tacaa maya, ɪ ta tɔ isu ma caaki tɔ.

²³ Mprɔgɔ kuyaku nakulɪ Amonɪ waali nyɔma kula ɪ tɔɔ, na pɑ kv-ɪ kawulaya tɔyaya taa. ²⁴ Ama Yuta nyɔma ná kó mpa pa kv-ɪ tɔ. ɪɛna pɑ kpa ɪ pəyalɔ Sosiyasɪ kɛ wulav.

²⁵ Pa kɛɛsa Amonɪ tɔm lɛnti kɛ Yuta awulaa takəlaya taa. ²⁶ Mprɔgɔ pa pima-ɪ ɪ pəlaav taa kɛ Wusa haləm taa. Na ɪ pəyalɔ Sosiyasɪ lɛɛtɪ ɪ lonte taa.

22

Yuta wulav Sosiyasɪ tɔm
(*Kvtɔasvɔv II 34:1-2*)

¹ Sosiyasɪ lɔlvɔv pusi pɔɛɛfɛi naanɔwa nyɔŋka taa kɛ ɪ pəsa Yuta wulav kɛ Yosalem taa kɛ pusi hiu na naanɔwa na kulɔmaya. I too keɛ Posika tɔ Ataya pɛɛlɔ Yetita. ² Mprɔgɔ Sosiyasɪ lapa mpi pə maya Tacaa tɔ. I tɔma teitei kɛ isu ɪ lɔŋcɛ Tafiiti, ɪ ta lu ɪ ikpatɛ taa.

Kɔtɔlv sɔsɔ hii kiiu takəlaya
(*Kvtɔasvɔv II 34:8-18*)

³ Mprɔgɔ kuyaku nakulɪ Sosiyasɪ kɔsa takəlasɪ ŋmaavl Asaliya pəyalɔ Safaŋ, Mesulam saali keɛ sɪ: Polo ɪsɔ tɛsɛɛɛ, ⁴ na ɪ heeli kɔtɔlv sɔsɔ Hilikiya sɪ kala ɪsɔ tɛsɛɛɛɛ liɣitee wɛna kɔtəlaa nɔnɔgɔ taŋɫaa kpeɣɛɫaa tɔ. ⁵⁻⁶ Na ɪ cɛla-yɛɣɛ tɔma lataa tɔɔ fɛŋɫaa, mpa pa taɣanəɣi ɪsɔ tɛsɛɛɛ tɔ, na pɑ fɛli saakəlaa, na tɛtu ŋmalaa, na tɔma lataa lɛɫaa. ɪɛna pɑ yaŋa taasi na pɛɛ kɔsaakɛ wɛna paa taɣanna tɔ. ⁷ Taa pɔɔsi-we sɪ pɑ kɛɛsi mpi pa lapənaa tɔ. Mpi tɔ, yəlaa mpe pa laki teu kɛ.

⁸ Kɔtɔlv sɔsɔ nu mpu, ɪɛna ɪ heeli Safaŋ sɪ: Ma hika kiiu takəlaya kɛ ɪsɔ tɛsɛɛɛ taa. ɪɛna kɔtɔlv cɛla Safaŋ kɛ takəlaya ŋkɛ, na ɪlɛ ɪ kala. ⁹ ɪɛna Safaŋ məli na ɪ heeli wulav sɪ: Kɔtəlaa kɔosa ɪsɔ tɛsɛɛɛ atakaa taa liɣitee na pɑ cɛla tɔmlataa fɛŋɫaa.

¹⁰ ɪɛna Safaŋ tasa sɪ: Kɔtɔlv sɔsɔ Hilikiya cɛlənə-m takəlaya kanɛ.

Mprɔgɔ Safaŋ kala takəlaya ŋkɛɣɛ wulav.

Sosiyasɪ pɔɔsa ɪsɔ kuyɔgɔtɔv tɛlɔsvɔlv alɔnyəŋ Huləta
(*Kvtɔasvɔv II 34:19-28*)

¹¹ Waatu wei wulav nu kiiu takəlaya ŋkɛ ka tɔm, ɪɛna ɪ lanɫɛ wakəlɪ na ɪ cɛli ɪ wontu. ¹² Mprɔgɔ ɪ yaa kɔtɔlv sɔsɔ Hilikiya, na Safaŋ pəyalɔ Ahikam, na Mikaya pəyalɔ Akəpɔɔ, na takəlasɪ ŋmaavl Safaŋ, na ɪ waali nyɔma taa lɛlv wei pa yaa sɪ Asaya tɔ, na ɪ tɔ-we sɪ: ¹³ I polo ɪ pɔɔsi Tacaa kɛ ná na Yuta yəlaa ta tɔm, na takəlaya ŋka pa hii isəntɔ tɔ ka kuyɔgɔtɔ tɔ. Pɔpɔtɔ fɛi lɛɫɛŋ, ta cəsɔnaa ta tɔki kɔsəsutɔ nti pa ŋmaa ka taa tɔ. Pə tɔ kɛ Tacaa pɑáná ka huuna-tuyɔv sɔsɔm.

¹⁴ Mprɔgɔ apalaa kakpasɪ ɪnɪ ɪ pola ɪsɔ kuyɔgɔtɔv tɛlɔsvɔlv alɔnyəŋ Huləta tɛɣɛ Yosalem kpekəɛ kɔfate taa. Alv ɪnɪ ɪ paalɔ keɛɛ Tifa pəyalɔ Salum, Hala saali. ɪlɛ ɪ paasayanana kɔtəlaa wontu kususuutu. Mprɔgɔ apalaa mpe pa kɛɛsa pa tɔm kɛ Huləta. ¹⁵ Ntɛna Huləta tɔ-we sɪ, pɑ tɛlɔsɪ wulav sɪ Tacaa tɔma sɪ: ¹⁶ Maa yɛɫɛ na mpusi kɔɔ Yosalem na ɪ yəlaa pa tɔɔ, isu pa ŋmaavl takəlaya kanɛ ka taa tɔ. ¹⁷ Mpi tɔ, pa lɔ-m na pɑ laaki tuŋ. ɪɛna pa lakasɪ nsɪ sɪ kpa-m pɑáná. Pə tɔ kɛ ma pɑáná huuna icate tɔnɛɣɛ sɔsɔm, a ta tiita. ¹⁸ Ye pə kaasa wulav ɪɛ, ɪsɛɣɛɪ ɪsɔ Tacaa heeliɣi-ɪ sɪ, isu ɪ nuu takəlaya ŋkɛ ka taa tɔm kɛ teu, ¹⁹ na nti ma yɔgɔta Yosalem na ɪ yəlaa pa tɔm tɔ, tu tɛsɔna sɔgɔntɔ. Hali tɔ pəsɪ mpusi tɔm. ɪɛ ma nawa isəna nyá lanɫɛ wakəlaa na ɪ cɛli nyá wontu na ɪ pəli isəlvɔm tɔ, maa mu nyá kɔsəlvɔm tɔ. ²⁰ Pə tɔ kɛ maa yɛɫɛ na ɪ sɪ sɔm kupam, na pɑ pi-ŋ nyá pəlaav taa. N kaa na mpusi wei maa kɔna Yosalem nyɔma tɔɔ tɔ.

Sosiyasɪ na ɪsɔ pa nɔgɔ pɛɛlvɔv
(*Kvtɔasvɔv II 34:29-32*)

Mprɔgɔ kɔtɔlv sɔsɔ Hilikiya na ɪ taapalaa, pa polaa na pɑ heeli tɔm ntəɣi wulav Sosiyasɪ.

23

¹ M'p'ógú wulaw kota Yuta na Yosalem pə nyuyv nyáma tənaya i kin ke kpakpa. ² Na pá na pa samaa pá polo Iso tæsele. Pə kpaɣaw kətəlaa, na Iso kuyəɣətutu teləsəlaa na yəlaa tənə, paa mpa. Ilena wulaw kala-weyə kiuu takəlaya ŋka pa hiiwa tə. ³ Pəle pə waali ké wulaw sənə i kumte tə ke Iso tæsele taa. Ilena i na Tacaa pá pəeli nəɣo, na samaa tisi si mpe paa təkɪ Tacaa kiin, na i kuseyəsətə, na i kətətətə, na luɣu kolomuyv, na lotu kolomtv. Na pá laki pə tənə mpi pa ŋmaa takəlaya ŋke ka taa tə.

*Iso seev tayanuyv ke Yuta taa
(Kvətəsutv II 34:3-5)*

⁴ Pəle pə waali ké wulaw təma kətulv səsə Hilikiya, na i waali nyáma, na kətəlaa mpa pa tanəɣi Iso tæsele nənəɣo tə si: I lo tuyo Paali na Asela na isətulɔnasɪ wontu kolalaatu tənə. Ilena pá wə-təɣi kəkə ke Yosalem icate waali ke Setələnɔnɔn tetekele taa, na pá cosi pə təloma na pá pona Peteeɫi. ⁵ M'p'ógú Sosiyasɪ təɣona tun kətəlaa mpa Yuta awulaa ká kpaɣa tə. Mpe pa feenəɣəna təkətələnnaa mpa pa wə acalɛ nna a cəna Yosalem tə a taa tə. Mpi tə, tuyo Paali, na ilim, na isətv, na isətulɔnasɪ waanɪ waanɪ tənaya pa feenayaa. ⁶ Ilena pá ləsi Iso tæsele taa ké Asela tesika kolalaaya, na pá wə-keɣe Yosalem waali ke Setələnɔnɔn tetekele taa, na pá nyaya təkpaata. Ilena pá ŋmusɪ pə təloma ke pəlaanɔn taa. ⁷ M'p'ógú Sosiyasɪ yəka Iso tæsele cəlv kutulunɔn wei i taa pa laki wasanɔkalətv tə. Tənaya alaa ná luvki tuyo Asela kətaya wontu.

⁸ Pə waali ké Sosiyasɪ kona Yuta acalɛ kətəlaa tənə, na i wakəli pa təkətələnnaa mpa pa taa pa feenayaa na pá wakɪ tulaalbnnaa tə. Pə kpaɣaw Kera na pə polo Pɛsɛpa tə. Na pá yəki təlaalenna mpa paa wə Yosalem icate nənəəsɪ tə. Na təlaale nte tu wə icate nyuyv tv Yosuwə nənəɣo tə. Ye n sɔvki icate nyá nin mpətəɣ tə. ⁹ Ama kətəlaa mpa pa feenayaa tun təkətələnnaa tə, pa ta ha-weyə mpaav si pá la kətasi ke Tacaa kətaya təlate tə ké Yosalem. Ama pá na kətəlaa ləlaa pa təkayana potopotonnaa mpa pa taa kəkusəm fei tə.

¹⁰ M'p'ógú Sosiyasɪ wakəla təlaale Tofe timpɪ yəlaa wəkaya pa piya ke tuyo Moleki ke Hinom tetekele taa tə. ¹¹ Na i wakəli tətəɣo kpaɣanəɣ lɛsəɣ wei Yuta awulaa ka hawa na pá su Iso tæsele nənəɣo kutuluyv taa ké akewe Netan-Meleki təyaya cəlv tə. Na Sosiyasɪ wə i kəkɛkɛnaa ke kəkə tətə. ¹² Na i yəki təlaalenna mpa Yuta awulaa ka ŋmawa Ahasɪ kutuluyv pata tə tə tərɔtvɔtv. Na mpa wulaw Manasee ŋmawa Iso tæsele taasɪ naale tə tə. Na i lo pə həɣolasɪ ke Setələnɔnɔn tetekele taa. ¹³ Na Sosiyasɪ wakəli təkətələnnaa mpa Saluməɣ ka ŋmawa Olifinaa pulaya ilim mpətəɣ tə həɣəlvɔv ke Yosalem isentaa tə. Paa Sitəɣ nyáma tuyo alɔnɔnɔnɔn isayav Asətati, na Mowarv nyáma tuyo isayav Kaməsɪ, na Amoni nyáma tuyo isayav Milikom. ¹⁴ Na Sosiyasɪ yəki pəe kusikee, na i setɪ tesikasɪ, na i waasi təlaalenna tə ké yəlaa mwa.

*Iso seev tayanuyv ke Iseyel taa
(Kvətəsutv II 34:6-7)*

¹⁵ M'p'ógú Sosiyasɪ wakəla Peteeɫi təkətəle, nte Nepa pəyav Solopwam ka ŋmawa na i tusi Iseyel nyáma ke laatu taa tə. Sosiyasɪ wəpa tesika ke kəkə, na i yəki təlaale tənənɔnɔn.

¹⁶ Sosiyasɪ tənəna m'p'ógú larv təɣo i loosa pəlaanɔn ke pulaya tə, na i tili yəlaa na pá kuu mwa na pá wə-yeyə kəkə ke təkətəle na tə pilisi, isu Tacaa kuyəɣətutu teləsulv ka kpaalvɔv tə. ¹⁷ M'p'ógú Sosiyasɪ tasa pəsuyv si: Pəlaav pəle nteyə ma loosiɣi isəntə?

Ilena icate yəlaa cə si: Yuta Iso kuyəɣətutu teləsulv wei i ka kpaala nti tə tənə n lapa təkətəle tənə tə i pəlaav ké.

¹⁸ Ntəna Sosiyasɪ si: I yele Iso kuyəɣətutu teləsulv unɪ i pəlaav ŋkɪ. Nəɣəlv i taa tokina-kv.

Mpv pə larəna na pá yele Iso kuyəɣətutu teləsulv unɪ na Samalii nyəɣ pa mwa.

¹⁹ M'p'ógú wulaw Sosiyasɪ yəka təkətələnnaa, mpa Iseyel awulaa ka ŋmawa Samalii acalɛ taa, na pá laaki na pá kusɪ Tacaa pááná tə. Teitei isu i larv Peteeɫi tə. ²⁰ Na i lentɪ pa kətəlaa mpa pa feenaya təkətələnnaa mpe tə. Na i wə pə tə ké yəlaa mwa.

Pə waali ké Sosiyasɪ məla Yosalem.

*Yuta nyáma təɣəv ke Teev acima
(Kvətəsutv II 35:1,18-19)*

²¹ M'p'ógú Sosiyasɪ təma Yuta nyáma tənə si: I təɣo mə Iso Tacaa Teev acima. Isu paa kəsuyv nəɣo pəlvɔv takəlaya taa tə. ²² Pəpətv fei lelen, pə kpaɣaw hatoo paasənlaa waatu, na pá polo Yuta na Iseyel pa awulaa waatu tə, pa ta təɣəta Teev acima isu mpu pə taka. ²³ Sosiyasɪ kawulaya pənaya kəpəfei hiiu nyəɣka taa ké pa təɣo i m'p'ógú Yosalem taa.

*Sosiyasɪ kawulaya kvətəkv
(Kvətəsutv II 35:20-27; 36:1)*

²⁴ M'p'ógú Sosiyasɪ kpiisa Yosalem na Yuta tənə taa ké pəe pəsəlaa, na kəɣəɣanɔn səsəlaa. Na i wakəli kolalaam, na lɛsəɣ, na laatu wontu lentənnaa, isu pa kəsuyv kiin takəlaya ŋka kətulv Hilikiya hiiwa Iso tæsele taa tə, ka taa tə.

²⁵Too tɔ, wulaw naɣɔlv ɪ ta caɣata isu Sosiyasi, na ɪ sɔɔla Tacaa na lotu kolomɔtv na ɪ lɛsaɣa sɔv-ɪ tɛmamam. Isu pa keesa Moisi kiiu taa tɔ. Pɛyele pa ka na wulaw naɣɔlvɔv mɔv tɔtɔ.

²⁶Isɛna Manasee ka kɔsa Tacaa pɔ́áná kɛ Yuta tɔɔ tɔ a ta tii. ²⁷Pɛ tɔɔ kɛ Isɔ tɔma sɪ: Isu ma yeluyu na kolontunaa kuu lseyeli nyáma tɔ. Mɔv tɔtɔɣɔ maa ye le na pɔ́ kuu Yuta, ma taa na-weye ma isentaa. Maa lɔ Yosalem ɪcate nte maa lɛsaa tɔ, na Isɔ tɛsɛle nte maa tɔma sɪ paa seekim tɔ taa tɔ.

²⁸Pa keesa Sosiyasi tɔm lentɪ kɛ Yuta awulaa takɔlaya taa. ²⁹Sosiyasi waatv taa kɛ Icipiti wulaw Neko na ɪ yoolaa pa pukaya Asilii nyáma waasɔvɔv kɛ Ifɛlatɪ kin. Mɔvɔ́yɔ Sosiyasi kolaa sɪ ɪ kaɣatɛyi-we. Ilená pɔ́ kɔ Sosiyasi kɛ Mekito kɛ yooɔ kancaalaya nyɛŋkɔ taa. ³⁰Mɔvɔ́yɔ ɪ waalɪ nyáma tv-ɪ keeke taa, na pɔ́ pona-ɪ Yosalem na pɔ́ pimi-ɪ ɪ pɛlaav taa. Pɛ waalɪ kɛ Yuta nyáma kpawa Sosiyasi pɛyalv Sowakasi kɛ wulaw, na ɪ lɛtɪ ɪ caa lonte taa.

Yuta wulaw Sowakasi tɔm
(Kvtɔsɔtv II 36:2-4)

³¹Sowakasi lɔlvɔv pɛnaɣa hiu na kakpasɪ nyɛŋka taa kɛ ɪ pɛsa Yuta wulaw. Ilená ɪ la isɛtɔnaa tooso kɛ Yosalem taa. I too kele Lipina tv Ilimeya pɛle Hamutalɪ. ³²Mɔvɔ́yɔ Sowakasi lapa mpi pɛ ta maɣa Tacaa tɔ, isɪ ɪ cɔsɔnaa. ³³Ilená Icipiti wulaw Neko kpa-ɪ na ɪ pona yomle kɛ Lipɛla kɛ Hamati tetv taa, na ɪ kawulaya su tɛnaɣa. Mɔvɔ́yɔ Neko tv Yuta nyáma sɪ pɔ́ feli-ɪ lampuu kɛ liyitee nyɛɣtv kiloonaa iyisi tooso (3000), na wola kɛ kiloonaa hiu na naanɔwa.

³⁴Pɛ waalɪ kɛ Icipiti wulaw Neko kpa Sosiyasi pɛyalv Iiyakim sɪ ɪ lɛtɪ ɪ caa lonte. Na ɪ layasi-ɪ hɛtɛ sɪ Sowakim. Pɛ kaasa Sowakasi, ilena ɪ pona-ɪ Icipiti na ɪ sí tɛna. ³⁵Mɔvɔ́yɔ Sowakim tvwa ɪ yɛlaa na pɔ́ felɛyi lampuuna na pɛ keesa pa kɔhikim. Ilená Sowakim naa feli Icipiti wulaw kɛ mpi ɪ pɔ́saa tɔ. Ye tetv tv ɪ felá ɪ nyɛm, ilɛ Sowakim náá pona Icipiti wulaw kɛ liyitee na wola wei Icipiti wulaw pɔ́sɛyi tɔ.

Yuta wulaw Sowakim tɔm
(Kvtɔsɔtv II 36:5-8)

³⁶Sowakim lɔlvɔv pɛnaɣa hiu nyɛŋka taa kɛ ɪ pɛsa Yuta wulaw kɛ Yosalem. I too kele Luma tv Petaya pɛle Seputa. ³⁷Sowakim lapa mpi pɛ ta maɣa Tacaa tɔ, isɪ ɪ cɔsɔnaa.

24

¹Sowakim kawulaya waatv kɛ Papiloni wulaw Nepukanesaa, na ɪ yoolaa pa wata Yuta tetv na pɔ́ ŋmakɛl Sowakim. Ama pusɪ tooso sikaa, ilena ɪ kɔlɪ pa tɔɔ. ²Mɔvɔ́yɔ Tacaa kɔna Sowakim kɛ Papiloni, na Silii, na Mowav, na Amoni yoolaa, na pɔ́ wakɛl na pɔ́ ŋmulɪ Yuta nyáma. Isu Isɔ ka heeluyɪ ɪ kɔyɔɣɔtv telɛsɛlaa na pɔ́ yɔɣɔtɪ tɔ. ³⁻⁴Pɛ taɣa pɔlv, Manasee ka wakɛla sɔsɔm kɛ. I kó yɛlaa kɔriɪ kɛ mɔsvɔŋ, na isɔɣatv sɔv Yosalem taa kɛ sɔsɔm. Ilená Tacaa náá kisi-weye suulu hɔlvɔv, na ɪ ye le na mpusinaa mpɛ pa kɔŋ-we. Mpi tɔ, ɪ taa caaki sɪ ɪ tasa-weye ɪ isentaa kɛ na.

⁵Pa keesa Sowakim tɔm lentɛnaa kɛ Yuta awulaa takɔlaya taa. ⁶Waatv wei Sowakim sɛpa, ilena ɪ pɛyalv Sowakɛŋ lɛtɪ ɪ lonte taa.

⁷Ama Icipiti wulaw ná tá nɔki luu. Mpi tɔ, Papiloni wulaw ka lɛka-ɪ tetɔnaa mpa ɪ ká tɔɣɔ lɔŋ tɔɣɔ. Pɛ kraɣav Icipiti tetv tvɔna na pɔ́ suna Ifɛlatɪ pɔɣɔ tɔ.

Yuta wulaw Sowakɛŋ tɔm: Yɛlaa kuu kancaalaya nyɛm
(Kvtɔsɔtv II 36:9-10)

⁸Sowakɛŋ lɔlvɔv pusɪ pɛle fɛi hiu nyɛŋka taa kɛ ɪ pɛsa Yuta wulaw. Ilená ɪ lá isɛtɔnaa toosoɣɔ Yosalem. I too kele Yosalem tv Ilɛnatan pɛle Nehuseta. ⁹Mɔvɔ́yɔ Sowakɛŋ lapa mpi pɛ ta maɣa Tacaa tɔ, isɪ ɪ caa.

¹⁰Waatv inɪ ɪ taa kɛ Papiloni wulaw Nepukanesaa yoolaa polaa na pɔ́ nyala Yosalem ɪcate.

¹¹Mɔvɔ́yɔ ɪ maɣamaɣa ɪ kɔma saa wei ɪ yoolaa nyala ɪcate kɛ mɔv tɔ. ¹²Ilená wulaw Sowakɛŋ, na ɪ too, na ɪ waalɪ nyáma, na ɪ akewenaa, na ɪ yɛlaa mpa ɪ wɛna naani tɔ, pɔ́ lu na pɔ́ polo pɔ́ ha Nepukanesaa kɛ pa tv. Ilená ilɛ ɪ la-weye yomaa kɛ ɪ kawulaya pɛnaɣa pɛlefeɪ naanɔwa nyɛŋka taa.

¹³Mɔvɔ́yɔ Nepukanesaa kuu Isɔ tɛsɛle na kawulaya tɔyaya pɛ kpancoŋ tɛna. Na ɪ yɔki wola wontu nti Salomɔŋ ka lupa na pɔ́ lakɛna Isɔ tɛsɛle taa tɔ, isɪ Tacaa ka yɔɣɔtv tɔ. ¹⁴Na pɔ́ kuu Yosalem nyáma tɛna, na akewenaa sɔsaa na nyɔvɔ nyáma. Na pɔ́ lu yɛlaa iyisi naanɔwa (10000). Pa ta kalɛna canɛm tɛma lataa na koolaa. Na pɔ́ ye le kɔnyɛntɔnaa tike. ¹⁵Na ɪ kraɣa tɔtɔɣɔ Sowakɛŋ, na ɪ alaa, na ɪ yɛlaa mpa ɪ wɛna naani tɔ, na Yuta nyɔvɔ nyáma na ɪ pona Papiloni. ¹⁶Yɛlaa kɔpama iyisi naatosompɔɣɔlaya (7000) kɛ ɪ kraɣaa. Na canɛm tɛma lataa, na koolaa kɛ yɛlaa iyaya (1000). Mpa pa mɔna yooɔ tɔɣɔ ɪ kraɣa mɔv na ɪ pona Papiloni.

¹⁷Pɛ waalɪ kɛ Nepukanesaa kpa Sowakɛŋ ɪkpele Mataniya kɛ wulaw. Na ɪ layasi-ɪ hɛtɛ sɪ Setesiyasi.

*Yuta wulaw Setesiyasi tɔm
(Selemii 52:1-3; Kɔtɔɔsɔtv II 36:11-12)*

¹⁸ Setesiyasi lulɔɔɔ pusi hiu na kolɔmɔɔa taa kɛ ɪ pɛsa Yuta wulaw. Ilena ɪ lɔɔ pusi naanɔwa na kolɔm ke Yosalem. ɪ too kɛle Lipina tɔ Iɔmeya pɛelɔ Hamutali. ¹⁹ Mprɔyɔ wulaw ɪ ɪ lapa mɔpi pɛ ta mɔɔa Tacaɔ tɔ, ɪsu ɪ caa Sowakim.

²⁰ Ilena Tacaɔ mu pɔɔnɔ na ɪ kɔna mɔpusi ke Yuta na Yosalem pɛ nyɔma tɔɔ, na ɪ lɔ-wɛɛɛ poolɔɔ.

25

*Nepukanɛsaa lɛɛkɔɔv ke Yosalem
(Selemii 39:1-7; 52:3-11)*

Mprɔyɔ Setesiyasi kɔla Papiloni wulaw Nepukanɛsaa tɔɔ. ¹ Ilena Papiloni wulaw Nepukanɛsaa na ɪ yoolaa, pɔ polo Yosalem na pɔ ta-teɛɛ kɔtaɔa. Pa loma harpɛle taka kɛ na pɔ cɔɔ-teɛɛ Setesiyasi kawulaya pɛnaɔa pɔɔɔlayafɛi naanɔwa nyɛɔka, ɪsɔtv naanɔwa nyɛɔ kuyakɔ naanɔwa nyɛɔkɔ wule. ² Na pɛ polo ɪ kawulaya pusi naanɔwa na kolɔm nyɛɔka.

³⁻⁴ Mprɔyɔ nyɔɔɔsi anaam luwa Yosalem ɪcate taa. Yɔlaa ɪ naaki tɔɔɔnaɔa. Ilena Papiloni nyɔma tɔl ɪcate kolɔɔa ke pɔyɔyɔ, ke ɪsɔtv liɔiti nyɛɔ kuyakɔ pɔɔɔlayafɛi naanɔwa nyɛɔkɔ wule. Paa na Papiloni nyɔma ka tama Yosalem tɔ, Setesiyasi na ɪ yoolaa pa pɛsaa na pɔ tɔɔɔna wulaw halɔm nɔnɔɔ ke kolooɔi naale hekɔ. Na pɔ kraɔa Yaatanɪ tɛtɛkɛle mɔraaɔ, na pɔ se ahoɔ. ⁵ Ama Papiloni nyɔma tɔ Setesiyasi waali na pɔ kra-ɪ Yeliko tɛtɛkɛle taa. Ilena ɪ yoolaa yele-ɪ ɪ tike. ⁶ Mprɔyɔ pa kra-ɪ yomle na pɔ pona-ɪ Papiloni wulaw kin ke Lipɔla. Tɛnaɔa pa huɔna-ɪ tɔm. ⁷ Na pɔ kɔ ɪ piya ke ɪ ɪsentaa. Pɛle pɛ waali, ɪlena pɔ wɔɔɔsi ɪ ɪse, na pɔ hɔkɔ-ɪ na pɔ pona-ɪ Papiloni.

*Yosalem nyɔma kuuu naale nyɔm
(Selemii 39:8-10; 52:12-30; Kɔtɔɔsɔtv II 36:17-21)*

⁸ Mprɔyɔ Papiloni wulaw tanɔlaa nyɔɔv tɔ, wei ɪ kɛ wulaw waali nyɛɔ na pɔ yaaki-ɪ sɪ Nepusalataɔ tɔ, ɪ sɔv Yosalem taa kɛ Nepukanɛsaa kawulaya pɛnaɔa pɔɔɔlayafɛi naanɔwa nyɛɔka, ɪsɔtv kakɔasi nyɛɔ, kuyakɔ naatosomɔpɔɔlaya nyɛɔkɔ wule. ⁹ Ilena ɪ nyɔɔɔsi ɪsɔ tɛsɛɛle na kawulaya tɔɔaɔa. Na pɛ tɔ kɔlɔna nyɔɔv nyɔma nyɛɔsi. ¹⁰ Na ɪ yoolaa yɔki Yosalem ɪcate.

¹¹ Pɛ waali kɛ Nepukanɛsaa tɛsɛɛ kuuu ke ɪcate taa yɔlaa, mɔra paa hawa Papiloni nyɔma ke pa tɔ tɔ, na canɔm tɔma lataa mɔra pu kaasaa tɔ. ¹² Ilena Nepukanɛsaa ye le kɔnyɔntɔnaa sɪ pɛle pɔ halɔɔi tɔɔɔnaɔa na lɛsɛɔnaa.

¹³ Mprɔyɔ Papiloni nyɔma yɔka akelenaa mɔra paa we ɪsɔ tɛsɛɛle nɔnɔɔ tɔ, na pɔ kɔɔli nyɛɔɔlɔɔv kɔsɛɛmɔɔv. Na pɔ kraɔa pɛ lom kɛkɛnaa, na pɛ nyampaani anaam wei pa sɪ ɪsɔ tɛsɛɛle taɔa tɔɔ tɔ, na pɔ tɛna Papiloni. ¹⁴ Na pɔ kɔɔɔna tɔtɔɔv nyɛɔɔlɔɔv kɔsɛɛmɔɔv wontu nti pa lakɔna ɪsɔ tɛsɛɛle taa tɔ. ɪsu nti pa kuukina tɔlɔma tɔ, na pɛ lɔɔɔlasi na kɔtɔlɔɔ na kɔɔnaa. ¹⁵ Mprɔyɔ wulaw tanɔlaa nyɔɔv tɔ kraɔa wɔla na liyitee nyɛɔɔlɔɔv wontu. Na cofolonaa na cɛmsɛnaa mɔra pa ɔmusɔɔna calɔm tɔ.

¹⁶ Nyɛɔɔlɔɔv kɔsɛɛmɔɔv ɔku Salɔmɔɔn ka larɔna ɪsɔ tɛsɛɛle wontu, na tɔ mɔɔamɔɔa tɔ nyɔntɔ tɔ. ɪsu lom nyampaani anaam, na lom kɛkɛnaa tɔ, kɔ tɔɔwa sɔsɔm kɛ. ¹⁷ Akelenaa mɔre pa kɔɔkɔlɔmɔɔn ka we mɛɛtɔlɔnaa pɔɔɔlayafɛi naanɔwa naanɔwa kɛ. Paa wei ɪ nyɔɔv taa kɛ nyɛɔɔlɔɔv kɔsɛɛmɔɔv canɔm kahuka ke mɛɛtɔli kolɔm na titite. Na pɛ puluɔv na kɔ tɔɔ kɛ tɔɔv nakɔli kɔ pɛe taka.

¹⁸ Mprɔyɔ Papiloni tanɔlaa nyɔɔv tɔ kra kɔtɔlɔ Selaya, na ɪ waali tɔ Sefaniya, na kɔtɔlaa mɔra pa tanɔɔi ɪsɔ tɛsɛɛle nɔnɔɔ tɔ. ¹⁹ Na ɪ kra tɔtɔɔv yoolaa nyɔɔv tɔ, na wulaw tɔɔaɔa nyɔma narɔlɔɔi kakɔasi. Na takɔlasi ɔnaalɔ wei ɪ kraɔɔɔi yoolaa kɔfama tɔ, na Yuta ɪcate nyɔma ke nɔtɔso. Pa tanɔa mɔv Yosalem taa kɛ paa weɛ. ²⁰ Ilena Napusalataɔ pona-wɛɛɛ Papiloni wulaw kin ke Lipɔla. ²¹ Na Papiloni wulaw kɔ-wɛɛɛ kraɔraa ke Hamati tɛtɔ tɔna.

ɪsɔna pa pona Yuta nyɔma ke hatoo Papiloni tɔɔɔle.

*Yuta tɛtv nyɔɔv tɔ Ketaliya tɔm
(Selemii 40:7-41:18)*

²² Mprɔyɔ Papiloni wulaw Nepukanɛsaa kaasa Yuta yɔlaa ke pɔcɔɔv tɛtv taa. Ilena ɪ kra Ahikam pɔyalɔ Ketaliya, Safan saali ke pa nyɔɔv tɔ. ²³ Yuta yoolaa nyɔɔv nyɔma, na pa yɔlaa mɔra pa ta ha pa tɔɔi Papiloni nyɔma tɔ, pa nu nti Nepukanɛsaa tɔ ɪ taa ke mɔv tɔ. Ilena pɔ polo Ketaliya kin ke Misipa. Nyɔɔv nyɔma mɔpɛɛle Netaniya pɔyalɔ ɪsɔmɔɔɔli, na Kaleya pɔyalɔ Yohanɔn na Netofa tɔ Tanehumɛti pɔyalɔ Selaya na Maaka tɔ Yasaniya. ²⁴ Mprɔyɔ Ketaliya tɔma pa tɔna na tuunav sɪ: ɪ taa nyana Papiloni nyɔma. ɪ caɔa tɛtv taa na ɪ nukɔna-we te, ɪ kɔ waa.

²⁵ ɪsɔtɔnaa naatosomɔpɔɔlaya sika, ɪlena awulumpu Nataniya pɔyalɔ ɪsɔmɔɔɔli, ɪlisama saali kɛle. Mprɔyɔ ɪsɔmɔɔɔli kraɔa yɔlaa naanɔwa na ɪ polo Misipa na ɪ kɔ Ketaliya na Yuta

nyéma na Papiloni nyéma mpa pa we i kin tɔ. ²⁶ Mpuɔle sɔɔntɔ kra icate nyéma na Papiloni tɔm, na nyɔɔ nyéma tɔ si pé taa kɔɔ na pá lɛɛti-we. Ilena pá se na pá polo Icipiti.

Sowakeɲ saləka tɔlvɔ
(*Selemii 52:31-34*)

²⁷ Yuta wulav Sowakeɲ saləka pənaɣa hiu na naanɔwa na naatosompɔɣɔɣa nyəɲka sikaa, Ilena Ifili-Melota pəsi Papiloni wulav. Mpuɔú i tɔla Sowakeɲ ke pə isɔtɔ naanɔwa na naale nyəɲ kuyaku hiu na naatosompɔɣɔɣa nyəɲku. ²⁸ Ilena í lapi-i kɔpantɔ. I kra-i awulaa lempa mpa pa we Papiloni tɔ pa nyɔɔ tɔ. ²⁹ Na pá wɔɔsɔ i saləka wontu, na i na Papiloni wulav pá tɔki tɔntəmle. ³⁰ Na Papiloni wulav paasəɣəna-i pa kuyaku ŋku, haləna i səm.

KUTÓOSUTU TAKELAYÁ KANCAALAYÁ NYĒŊKA Kutubtu

Kutóosutu takelaya kancaalaya nyĕŋka kane ka taa ké pa keesəyi lseyeli nyǎma lɔlɔŋ loosi tɔm na Tafiiiti kawulaya tɔyɔn tɔm. Pa keesəyi ka taa tɔtɔyɔ Iso tɔyaya ŋmav tayanuyɔ tɔm tɔtɔ. Takelaya ŋmaabl huləyi-tu si Iso seetu nte pə tɔna pə kite.

Isəna pə faya Kutóosutu I takelaya tɔ:

Atam lulaa na pə lɔlɔ Tafiiiti, titite 1–9

Tafiiiti kawulaya tɔyɔn tɔm, titite 10–29

LULUŊ LOOSI TAMSUYU

Pə kpaɣav Atam na pə polo Isav luluyɔn tɔ

¹ Atam pəyalɔ kele Seti, Seti pəyalɔ kele Inoosi. ² Inoosi pəyalɔ kele Kenan, Kenan pəyalɔ kele Malaleyeli, Malaleyeli pəyalɔ kele Yeleti. ³ Yeleti pəyalɔ kele Henəki, Henəki pəyalɔ kele Matusalem, Matusalem pəyalɔ kele Lemeki. ⁴ Lemeki pəyalɔ kele Nowee, Nowee pəyalaa nte Sem na Kam na Yefete.

⁵ Yefete pəyalaa nte Komee, na Makəki, na Matayi, na Yafan, na Turaali, na Meseki, na Tilasi. ⁶ Komee pəyalaa nte Asəkənaasi, na Tifati, na Tokaama. ⁷ Yafan pəyalaa nte Iliisa na Taasisi, na Kitim, na Lotanim.

⁸ Kam pəyalaa nte Kusi, na Misilayim, na Puti, na Kanaan. ⁹ Kusi pəyalaa nte Sepa, na Hafila, na Sapəta, na Lakəma, na Sapəteka. Lakəma pəyalaa nte Sapa, na Tetan. ¹⁰ Tetu taa wulav kancaalaya nyĕŋ Nemloti caa kele Kusi tɔtɔ. ¹¹⁻¹² Luti, na Anem, na Lehari, na Nafutu, na Patəlosi, na Kasulu, na Kafətəo nyǎma mpa pa ké Filiisi nyǎma tɔ pa cəso kele Misilayim. ¹³⁻¹⁵ Kanaan pəyalɔ kancaalaya nyĕŋ nte Sitəŋ. Sitəŋ waali ké Heti. Pəyele Yepusi nyǎma, na Amolii nyǎma, na Kilikasɩ nyǎma, na Hifi nyǎma, na Aləkiti nyǎma, na Sini nyǎma ¹⁶ na Afati nyǎma, na Semalii nyǎma, na Hamati nyǎma cəso kele.

¹⁷ Sem pəyalaa nte Ilam, na Asuu, na Aləpasati, na Luti, na Alam, na Usi, na Huuli, na Ketee, na Meseki. ¹⁸ Aləpasati pəyalɔ kele Sela, Sela pəyalɔ kele Ipee. ¹⁹ Piya naaleye Ipee lulaa, pa yaa kancaalaya nyĕŋka si Peleki. Pə nyuyɔ nte si faɣav. Mpi tɔ, ɪ waatu taa ké ate yəlaa faɣaa. Pa yaa Peleki neu si Yəkətan. ²⁰ Yəkətan pəyalaa nte Aləmotati, na Selefɩ, na Hasamafeti, na Yela. ²¹ Na Hatolam, na Usali, na Tikəla, ²² na Ipaali, na Apimayeli, na Sapa. ²³ Na Ofii, na Hafila, na Yorari. Yəkətan pəyalaa nte pa tənaya mpu.

²⁴ Sem pəyalɔ kele Aləpasati, Aləpasati pəyalɔ kele Sela. ²⁵ Sela pəyalɔ kele Ipee, Ipee pəyalɔ kele Peleki, Peleki pəyalɔ kele Lewu. ²⁶ Lewu pəyalɔ kele Selu, Selu pəyalɔ kele Nahoo, Nahoo pəyalɔ kele Tela. ²⁷ Tela pəyalɔ kele Apələm wei pə kəma na pə cuyusi si Apələham tɔ.

²⁸ Apələham pəyalaa nte Isaaka na Isəmayeli. ²⁹ Pa lulɔŋ nyǎma həla nte.

Isəmayeli pəyalɔ kancaalaya nyĕŋ nte Nepayəti, Nepayəti waali ké Ketaa, na Atəpeleli, na Mipisam. ³⁰ Na Misema, na Tuma, na Masa, na Hatati, na Tema. ³¹ Na Yetuu, na Nafisi, na Ketəma. Isəmayeli nyǎma nte.

³² Apələham alɔ naale nyĕŋ Ketula ná lɔlɔ-ti Similan na Yəkəsan na Metan, na Matiyən, na Isepaki, na Suwa. Yəkəsan pəyalaa nte Sapa na Tetan. ³³ Matiyən piya nte Ifa na Ifee, na Hanəki, na Apita na Iləta. Ketula luluyɔn nyǎma nte pa tənaya mpu.

³⁴ Apələham lulɔna Isaaka. Isaaka ná lɔlɔ Isav na lseyeli. ³⁵ Isav pəyalaa nte Ilifasi na Leweli na Yewusi na Yayelam na Kola. ³⁶ Ilifasi pəyalaa nte Teman na Oma na Sefi na Katam na Kenasi na Timna na Amaleke. ³⁷ Leweli pəyalaa nte Nahati na Sela na Samma na Misa. ³⁸ Seyii pəyalaa nte Lotan na Sopali na Sipeyən na Ana na Tisən na Isee na Tisan. ³⁹ Lotan pəyalaa nte Holi na Homam na ɪ neu alɔnyəŋ nte Timna. ⁴⁰ Sopali pəyalaa nte Aliyan, na Manahati, na Ipaali, na Sefi, na Onam. Sipiyan pəyalaa nte Aya, na Ana. ⁴¹ Ana pəyalɔ kele Tisən, Tisən pəyalɔ kele Haməlan, na Isepan, na Itəlan, na Kelan. ⁴² Isee pəyalaa nte Pilehan, na Safan, na Yakan. Tisan pəyalaa nte Usi, na Alan.

Itəm nyǎma awulaa na pa nyuyɔn nyǎma

(Kancaalaya 36:31-43)

⁴³⁻⁵⁰ Awulaa mpa pə təkaya kawulaya ke Itəm tetu taa na pə kaasəyi təma, na pəcɔ lseyeli nyǎma tɔki pa kawulaya tɔ pa həla nte. Tinapa tetu tu Peyəo pəyalɔ Pela. Pela səpa, Ilena Posola tetu tu Sela pəyalɔ Yorari náa tɔyɔ. Pəle pə waali ké Teman tetu tu Husam na Afi tetu tu Petati pəyalɔ Hatati. Inɩ ɪ yoonna Matiyən tetu nyǎma ke Mowapu tetu taa na ɪ kəli-we. Na Masələka tetu tu Saməla na Lehopoti tetu tu Sawuli ke pəyɔ nəyɔ. Na Akəpəo pəyalɔ Paali Hanan, na Payi tetu tu Hatati wei ɪ kpaɣa Matələti pəelə Matapeeli tɔ, Me-Sahari saali kele.

⁵¹ Wulaɓ Hataɓi sɛm waali kɛ lɔɓɓɔ nyɔɓma tokaɣa kawulaya ke Itɔm tɔɔ. Halɓ pɛle pa hɛla ntɛ Timna, na Alɔfa, na Yetɛti, ⁵² na Oholipama, na Ila, na Pinɔŋ. ⁵³ Na Kenasi, na Temaŋ, na Mipisaa, ⁵⁴ na Makɛtɔyɛli na Ilam. Itɔm lɔɓɓɔ nyɔɓɔ nyɔɓma ntɛ.

2

Yakɔɓɔ pɔyalɔ Yuta lɔɓɓɔ nyɔɓma

¹ Yakɔɓɔ wei pɔ cuyusaa si Iseyɛli to, i pɔyalaa hɛla ntɔ. Lupɛŋ, na Simiyɔŋ, na Lefii, na Yuta, na Isakaa, na Sapulɔŋ. ² Na Taŋ, na Yosɛɛfɔ, na Pencamɛɛ, na Nɛfɛtali, na Katɔ, na Aseɛ.

³ Yuta nɔ hika apalɔpiya tooso na Kanaaŋ tɛtu to Suwa pɛɛɔ. Pɛɛɛɛɛɛ ɛɛli, na Onaŋ, na Sela. Ama kancaalaya to ɛɛli lapa mpi pɛ ta maɣa Tacaɔ ke paa pɛɔ to. Ilɛna Iɔo kɔ-i. ⁴ Pɛɛ waali kɛ Yuta hikina i poolu Tamaa ke apalɔpiya naale tɔto. Pɛɛɛɛɛɛ, na Sela. I pɔyalaa tɛna kɛnta kakpasɔ. ⁵ Pɛɛɛɛɛɛ pɔyalaa ntɛ Hɛsɛɔŋ, na Hamuli. ⁶ Sela pɔyalaa ntɛ Simili, na Itaŋ, na Hemaŋ, na Kalɛkɛɛ, na Tala. Pa kɛnta kakpasɔ. ⁷ Kaami pɔyalɔ keɛ Akaa. Inɔ i kɔ kɔɣana mpi Tacaɔ kɔ kisaɔ si pɔ taa su pa ti to. Ilɛna Iɔo nɔɔ tɔŋsi-weɣɛ mpusi. ⁸ Itaŋ pɔyalɔ keɛ Asaliya. ⁹ Hɛsɛɔŋ pɔyalaa ntɛ Yelameɣɛli, na Lam, na Kaleɓɔ.

¹⁰ Lam pɔyalɔ keɛ Aminataɓi, Aminataɓi lɔɓɔna Yuta kɛkɛle nyɔɓɔ to Nasɔŋ. ¹¹ Nasɔŋ pɔyalɔ keɛ Salɔma, Salɔma pɔyalɔ keɛ Poosi. ¹² Poosi pɔyalɔ keɛ Oɓɛti, Oɓɛti pɔyalɔ keɛ Seseɛ. ¹³ Ilɛna Seseɛ nɔɔ lɔɓɔ piya naatosomɓɔɣɔɣa. Halɓ pa hɛla ntɔ, isɔ pa tɔŋa tɔma to. Iiyari, na Apinataɓi, na Samma, ¹⁴ na Netaneyeli, na Latayi, ¹⁵ na Oɛɛm, na Tafiiti. ¹⁶ Pa newaa alɔɓɔɣama ntɛ Seluya, na Apikaali. Seluya pɔyalaa ntɛ Apisayi, na Sowari, na Asayɛɛli. Pa kɛnta tooso. ¹⁷ Pɔɣaɣa kulmɔɣa ke Apikaali nɔ lɔɔa, pa yaa-ke si Amasa. Ka caa keɛ Iɛmɔɣɛli to Yetɛɛ.

¹⁸ Hɛsɛɔŋ pɔyalɔ Kaleɓɔ nɔ hika piya liyiti na i alɔ Asura. Kancaalaya nyɔŋka ke alɔɓɔɣa, pa yaa-ke si Yeliyoti. Keɛ ka waali kɛ apalɔpiya tooso. Yɛɛɛɛɛɛ, na Sopari, na Aɔŋ. ¹⁹ Asura sɔɣaɣa, ilɛna Kaleɓɔ kɔɣa Iɔɔlata ke alɔ, na i lɔɓɔ-i apalɔɓɔɣa, na i ha-ke si Huuu. ²⁰ Mɓɔɣɔ Huuu nɔ lɔɔa Ulii, na Ulii lɔɓɔ Pɛsɔleli.

²¹ Hɛsɛɔŋ lɔɓɔɣɔ pusi sika nutoso, ilɛna i kɔɣa Kalaati caa Makii pɛɛɔ, na i lɔɓɔ apalɔɓɔɣa na i ha-ke si Sekupi. ²² Sekupi unɔ i pɔyalɔ keɛ Yayii. Yayii ka tɔnaa acaɛɛ hiu na toosoɣo Kalaati tɛtu taa. ²³ Ama Kesuu na Alam pɛ awulaa Iɛka Yayii acaɛɛ na Kena icate sɔsɔɔɛ, na pɛ cɔɔ acaɛɛ na a kɛnti nutoso. Makii lɔɓɔɣɔ nyɔɓma ka wenna tɔne unɔ. ²⁴ Apiya paalɔ Hɛsɛɔŋ sɔɣaɣa, ilɛna Kaleɓɔ tasa Iɔɔlata kɛ kɛtɔna na i lɔɓɔ apalɔɓɔɣa na i ha-ke si Asuu. Asuu unɔ i ŋmawa Tekuwa icate.

²⁵ Mɓɔɣɔ Hɛsɛɔŋ pɔyalɔ kancaalaya nyɔŋ Yelameɣɛli lɔɔa piya pɔɣale. Sɔsɔ nyɔŋ ntɛ Lam. Lam waali kɛ Puna, na Olɛni, na Oɛɛm, na Ahiya. ²⁶ Ilɛna Yelameɣɛli kɔɣa Atala tɔto, na i lɔɓɔ Onam. ²⁷ Lam pɔyalɔ kancaalaya nyɔŋ Yelameɣɛli piya ntɛ Maasi, na Yamɛŋ, na Ikɛɛ. ²⁸ Onam pɔyalaa ntɛ Sammayi, na Yata. Sammayi pɔyalaa ntɛ Natari, na Apisuu. ²⁹ Mɓɔɣɔ Apisuu kɔɣa Apihayili na ilɛ i lɔɓɔ-i Aparɔ na Moliti. ³⁰ Natari pɔyalaa ntɛ Seleti, na Apayim. Ama Seleti nɔ sɔpa i feina pɔɣaɣa. ³¹ Apayim pɔyalɔ keɛ Iseyi, Iseyi pɔyalɔ keɛ Sesaŋ, Sesaŋ pɔyalɔ keɛ Alayi. ³² Sammayi taalɔ Yata pɔyalaa ntɛ Yetɛɛ, na Yonataŋ. Ama Yetɛɛ nɔ sɔpa i feina pɔɣaɣa. ³³ Yonataŋ piya ntɛ Peleti, na Sasa. Yelameɣɛli lɔɓɔɣɔ nyɔɓma ntɛ.

³⁴⁻³⁵ Alɔpiya tike ke Sesaŋ kɔ lɔɔa. Ilɛna i ha i pɛɛɔ lelo ke i yom Icipiti to Yaaha, na ilɛ i lɔɓɔ apalɔɓɔɣa na i ha-ke si Atayi. ³⁶ Atayi pɔyalɔ keɛ Natanɔ, Natanɔ pɔyalɔ keɛ Sapati, ³⁷ Sapati pɔyalɔ keɛ Iɔɔlali, Iɔɔlali pɔyalɔ keɛ Oɓɛti. ³⁸ Oɓɛti pɔyalɔ keɛ Yehu, Yehu pɔyalɔ keɛ Asaliya. ³⁹ Asaliya pɔyalɔ keɛ Helesi, Helesi pɔyalɔ keɛ Ilaa. ⁴⁰ Ilaa pɔyalɔ keɛ Sisimayi, Sisimayi pɔyalɔ keɛ Salum. ⁴¹ Salum pɔyalɔ keɛ Yekamiya, na Yekamiya pɔyalɔ keɛ Ilaama.

⁴² Yelameɣɛli taalɔ Kaleɓɔ pɔyalɔ kancaalaya nyɔŋ ntɛ Mesa, Mesa pɔyalɔ keɛ Sifi. Naale nyɔŋ ntɛ Malesa, Malesa pɔyalɔ keɛ Hepɔɔlɔŋ. ⁴³ Hepɔɔlɔŋ pɔyalaa ntɛ Kola, na Tapuwa, na Lekem, na Sema. ⁴⁴ Sema pɔyalɔ keɛ Laham, Laham pɔyalɔ keɛ Yoɔkowam, Lekem pɔyalɔ keɛ Sammayi. ⁴⁵ Sammayi pɔyalɔ keɛ Mawɔŋ, Mawɔŋ pɔyalɔ keɛ Pɛti-Suu. ⁴⁶ Mɓɔɣɔ Kaleɓɔ tasa Ifa ke kɔɣaɣa na i lɔɓɔ Halanɔ, na Mosa, na Kasesi. Ilɛna Halanɔ nɔɔ lɔɓɔ apalɔɓɔɣa na i ha-keɣɛ hɛte tɔto si Kasesi. ⁴⁷ Yatayi pɔyalaa ntɛ Lekem, na Yotam, na Kesari, na Peleti, na Ifa, na Saafɔ. ⁴⁸ Mɓɔɣɔ Kaleɓɔ tasa Maaka ke kɔɣaɣa tɔto, na i lɔɓɔ Sɛɛɛ, na Tilana. ⁴⁹ Pɛle pɛ waali kɛ i tasa Saafi ke lɔɓɔɣɔ. Ilɛna Saafɔ nɔɔ lɔɓɔ Matɔmana, na Sefa. Sefa pɔyalaa ntɛ Makɔrena, na Kipeya. Pɛle pɛ paasi Kaleɓɔ lɔɔa alɔɓɔɣa na i ha-ke si Akasa.

⁵⁰ Kaleɓɔ lɔɓɔɣɔ nyɔɓma lɛlaa hɛla ntɔ, i pɔyalɔ kancaalaya nyɔŋ Huuu alɔ Iɔɔlata pɔyalaa we tooso kɛ. Sopali wei i ŋmawa Kiliyati-Yeyalim icate to, ⁵¹ na Salɔma wei i ŋmɔ Pɛtɛɛɛɛɛɛ icate to, na Halefi wei i ŋmɔ Pɛtɛ-Ketɛ nyɔntɛ to. ⁵² Sopali lɔɓɔɣɔ nyɔɓma ntɛ Halowe nyɔɓma, na Menuhoti nyɔɓma taa lɛlaa. ⁵³ Kiliyati-Yeyalim lɔɓɔɣɔ nyɔɓma ntɛ Iti tɛtu nyɔɓma, na Puti tɛtu nyɔɓma, na Sumati tɛtu nyɔɓma, na Miselayi tɛtu nyɔɓma mpa pa caya mɓɔɣɔ Sola na Iɛtawɔli hɔɣɔɣɔ taa to.

⁵⁴ Salɔma lɔɓɔɣɔ nyɔɓma ntɛ Pɛtɛɛɛɛɛɛɛɛ nyɔɓma, na Netofa nyɔɓma, na Atɔɔlɔ-Pɛti-Yowari tɛtu nyɔɓma, na Manaha tɛtu nyɔɓma lɛlaa, na Sola tɛtu nyɔɓma lɛlaa. ⁵⁵ Na pɛ sɔsɔna takɛlasi nyɔntaa

lòlòh nyóma mpa pa we Yapeesi icate taa tó. Isu Tilati tetò nyóma, na Simati tetò nyóma. Mpa ni pa ké Lekapii tetò nyóma cósò Hamati lólòyò nyóma Keni tetò nyóma ké.

3

Tafiiti lólòyò nyóma

¹ Tafiiti pýalaa mpa i lola Hepólòh tò pa hëla ntó. I alò Sisilee tó Ahinowam pýalò Amónòh kéle kancaalaya tó. Amónòh waalí ké i alò Kaméelí tó Apihayili pýalò Taniyéelí. ² Tooso nyòh nté i alò Maaka, Kesuu tetò wulaw Talómayi pèelò pýayá Apésalóm. Liyiti nyòh nté i alò Hakii tetò tó pýalò Atoniya. ³ Kakpasí nyòh nté i alò Apitalí pýalò Sefatiya. Naatosò nyòh nté i alò Ikála pýalò Itáleyam. ⁴ Pusi naatosompýólàya na hólólòyò nkú i tólò kawulàya ké Hepólòh tólò i lola-we. Pèle pè waalí ké i tólò kawulàya ké Yosalem ké pusi hiu na naanúwa na tooso. ⁵ I lola tónaya piya tótó. I alò Pasepa Amiyelí pèelò ná lola-i apalúpiya liyiti. Pèleyele Sima, na Sopari, na Natan, na Salómòh. ⁶⁻⁸ Mpóyó i lola piya pýólàyaféi naanúwa tótó. Pèleyele Ipaá, na Iliisúwa, na Ilipeleti, na Noka, na Nefekí, na Yafiya, na Iliisama, na Iliyata, na Ulifeleti. ⁹ Pèle pè paasi i alaa lélaa ná lola-i apalúpiya tótó, na alópýayá pa yaa kéle sí Tamaa.

¹⁰ Salómòh kólólaa síxísixi kéle Lúrwam, na Apiya, na Asa, na Sosafati. ¹¹ Na Solam, na Ahasiya, na Sowasi, ¹² na Amasiya, na Asaliya, na Yotam. ¹³ Na Ahasi, na Isekiyasi, na Manasee, ¹⁴ na Amòh, na Sosiyasi. ¹⁵ Sosiyasi pýalò kancaalaya nyòh nté Yohanah, naale nyòh nté Sowakim, tooso nyòh nté Setesiyasi, na liyiti nyòh nté Salum. ¹⁶ Sowakim pýalaa nté Yekoniya na Setesiyasi.

¹⁷ Yekoniya wei Papiloni nyóma kuuwa tó i pýalaa nté Seyatiyelí, ¹⁸ na Malékilam, na Petaya, na Senasaa, na Yekamiya, na Hosama, na Netapiya. ¹⁹ Petaya pýalaa nté, Solopapèelí na Símeyi. Solopapèelí pýalaa we naaleye. Mesulam, na Hananiya, na alópýayá, pa yaa kéle sí Selomiti. ²⁰ Pèle pa waalí ké piya kakpasí tótó. Hasupa, na Oheli, na Pelekiya, na Hasatiya, na Yusapu-Heseti.

²¹ Hananiya pýalaa nté Pelatiya, na Yesaya na pè sósòna Lefaya, na Alónah, na Opatiya, na Sekaniya, pa pýalaa. ²² Piya naatosò ké Sekaniya ná lóla, mpèyele Semaya, na Hatusi, na Ikaali, na Paliya, na Neyaliya, na Safati. ²³ Neyaliya ná lola piya tooso, Iliyohenayi, na Hisikiya, na Asélikam. ²⁴ Iliyohenayi ná lola piya naatosompýólàya. Hotafiya, na Iliyasiipi, na Pelaya, na Akupi, na Yohanah, na Telaya, na Anani.

4

Yuta lólòh nyóma lélaa hëla

¹ Yuta lólòh nyóma lélaa hëla nté Pèlesi na Hesólòh, na Kaami, na Huuu, na Sopali. ² Sopali pýalò Leyaya pýalò kéle Yahati. Na Yahati náá lólí Ahumayi, na Lahati. Sola lólòh nyóma cósónaa nté.

³⁻⁴ Ifafála pýalò kancaalaya nyòh Huuu wei i ñmá Petèlèhem icate tó i pýalaa nté Itam, na Sisileyelí, na Isema, na Itópasi, na alópýayá, pa yaa-ke sí Haséleponi. Pèle pè waalí ké i lola Penuwèlè wei i ñmá Ketó icate tó na Isee wei i ñmá Husa nyónte tó.

⁵ Asehuu wei i ñmá Tekúwa icate tó i ka wena alaa naale ké. Kancaalaya nyòh nté Hela, naale nyòh ké Naala. ⁶ Naala lola-i apalúpiya liyiti ké. Ahusam, na Hefee, na Temini, na Ahasetali. ⁷ Hela ná lola-i apalúpiya tooso ké. Seléti, na Sohaa, na Itanah.

⁸ Kóosi pýalaa nté Anupi, na Soperá. Kólóm unólè Halum pýalò Ahalehelí lólòh nyóma cósò.

⁹ Yapeesi nyólò ká kóláa ké na pè kèl i taalónaa. Pèyele i too nawa wahala ké i lólòyò waatò ké. Ilena í ha-i sí Yapeesi. ¹⁰ Mpóyó i sélóma Isó sí: Iseyelí Isó, koolu-m kópantò na ñ sósò ma kówenam na ñ kenti ma tóló ké nyá niñ na ñ hatélóna-m mpusi na wahala. Mpóyó Isó ha-i mpi i sélómaa tó.

¹¹ Supa taalò Kelupí pýalò kéle Mehii. Mehii nyòh nté Isetòh. ¹² Na Isetòh nyóma nté Petú-Lafa, na Paseya, na Tehina. Tehina ñmana Nahasi icate. Ilena pèle pa lólòyò nyóma çaya Leka.

¹³ Kenasi pýalaa nté Otiniyee, na Selaya. Otiniyee nyóma nté Hatati na Meyonotayi. ¹⁴ Meyonotayi pýalò kéle Ofála. Selaya pýalò kéle, çañam tãma lataa cósò Yorapí wei i ká we çañam nyóma tetékále taa tó.

¹⁵ Yefune pýalò Kalepò nyóma ná we tooso. Ilu, na Ila na Naam. Kenasi çaa kéle Ila.

¹⁶ Yahalelelí pýalaa nté Sifi, na Sifa, na Tiliya, na Asalelí.

¹⁷⁻¹⁸ Iséla pýalaa nté Yetee, na Meléti, na Ifee, na Yalòh. Mpóyó Meléti kpaça Icipiti wulaw pèelò Pitiya, na í lólí Miláyam, na Sammayi, na Isepa wei i ñmawa Isetamúwa icate tó. Meléti ka wena Yuta alò wei i lola-i Yeléti wei i ñmá Ketó icate tó, na Hepèe wei i ñmawa Soko icate tó, na Yekotiyelelí wei i ñmawa Sanúwa icate tó.

¹⁹ M̄p̄oḡob̄ Hotiya k̄p̄aya Naham neu n̄oḡob̄. Pa l̄ob̄oḡob̄ nȳoma nt̄e Kaami nȳoma m̄pa pa huka Keila, na Maakati nȳoma m̄pa pa huka Is̄etem̄wa t̄o.

²⁰ Sim̄oḡob̄ p̄ayalaa nt̄e Am̄oḡob̄ na Linna na Pen̄u-Hanan̄, na Til̄oḡ. Iseyi l̄ob̄oḡob̄ nȳoma nt̄e Soh̄eti na i p̄ayal̄o.

²¹ Yuta p̄ayal̄o Sela l̄ob̄oḡob̄ nȳoma nt̄e Eeli wei i n̄m̄á Leka icate t̄o, na Layeta wei i n̄m̄awa Malesa icate t̄o, na kron̄kp̄ontu ton̄ nȳant̄o p̄oḡob̄ l̄ub̄l̄aa m̄pa pa we Pet̄i-Asep̄eya t̄o. ²² Sela k̄ele Yokim na Kosepa nȳoma na Yowas̄i na Salafi nȳoma m̄pa pa k̄p̄aya Mowar̄u alaa na p̄éc̄o pá m̄eli Lehem t̄o pa c̄as̄o. T̄om̄ t̄ane t̄o p̄anaa k̄é. ²³ Pa l̄ob̄oḡob̄ nȳoma nt̄e tiisi n̄malaa m̄pa paa we Netayim na Ketela na pá lak̄i wulaw ke t̄am̄le t̄o.

Simiyoḡob̄ l̄ob̄oḡob̄ nȳoma

²⁴ Simiyoḡob̄ p̄ayalaa nt̄e, Menuweli na Yamej̄, na Yalipi, na Sela, na Sawuli. ²⁵ Sawuli l̄ob̄oḡob̄ nȳoma siyisiyi k̄ele Salum na Mipisam, na Misema. ²⁶ Misema nȳoma nt̄e Hamuweli na Sakuu, na Simeyi. ²⁷ Simeyi ná l̄ola ap̄al̄opiya naan̄owa na naatoso na al̄opiya naatoso. Ama i taal̄onaa ná t̄á l̄oli s̄as̄om̄. P̄á t̄o k̄é Simiyoḡob̄ k̄pek̄ale nȳoma ta tala Yuta nȳoma ke p̄ayal̄o.

²⁸⁻³² Pa acal̄ee s̄as̄onaa, na p̄ec̄al̄o s̄ek̄p̄ena wena a taa paa wee na p̄éc̄o Tafiti t̄oki i kawulaya t̄o a h̄ela nt̄e P̄eesepe, na Molata, na Hasaa-Suwali, na Pila, na Isem, na Tola, na Pet̄uyeli. Na Hooma, na Sik̄elaki, na Pet̄i-Mal̄ek̄ap̄oti, na Hasaa-Susim, na Pet̄i-Pili, na Salayim. Pa acal̄ee lenna nt̄e Itam, na Ayej̄, na Lim̄oḡ, na Tok̄ej̄, na Asan̄. ³³ Na p̄ec̄al̄o acal̄ee, hal̄ona Paalati. Pa acal̄ee nt̄e na pa l̄ob̄oḡob̄.

³⁴⁻³⁸ Simiyoḡob̄ l̄ob̄oḡob̄ nȳoma h̄ela nt̄o. Mesopari, na Yam̄el̄eki, na Amasiya p̄ayal̄o Yos̄an̄, na Sow̄eli, na Selaya p̄ayal̄o Yosipiya p̄ayal̄o Yehu. Asiyeli saali k̄ele, na Iiyohenayi, na Yakopa, na Yesohaya, na Asaya, na Atiyeli. Na Yesimiyeli, na Penaya, na Yetaya l̄ob̄oḡob̄ tu Alloj̄ saali Sifeyi p̄ayal̄o Sisa, na Simili, na Semaya. Pa huka s̄as̄om̄ k̄é. ³⁹ Ilena pá yá na pá polo tetek̄ele ilim̄ t̄elule t̄o k̄é Ket̄o col̄oḡo pa heej̄ tiikuyu. ⁴⁰ M̄p̄oḡob̄ pa maḡana nyutu kop̄antu na tetu walaa, na pá cayana pa ti. Kam̄ l̄ob̄oḡob̄ nȳoma ka cayana tetu nti t̄o taa k̄é hatoo l̄oḡ. ⁴¹ Yuta wulaw Isekiyasi p̄ool̄e taa k̄é m̄pe un̄i pa k̄oma na pá yoon̄a Kam̄ nȳoma na pá k̄piisi-we t̄on̄an̄an̄, na m̄pe pá caȳa t̄on̄aya hal̄ona san̄a. M̄pi p̄á t̄o t̄o, nyutu ka we t̄on̄aya si pa t̄ola í t̄oḡo.

⁴² Simiyoḡob̄ l̄ob̄oḡob̄ nȳoma l̄elaa is̄u ȳelaa nas̄ole na nuñowa (500) ná k̄p̄awa It̄om̄ puḡu taa. M̄p̄eȳle Iseyi p̄ayalaa liyiti Pelatiya, na Neyaliya, na Lefaya, na Usiyeli. ⁴³ M̄p̄oḡob̄ pa k̄owa Amaleke nȳoma m̄pa pu kaasaa na pá c̄as̄is̄i t̄ona t̄o, na m̄pe pá caȳa na pa l̄ob̄oḡob̄ nȳoma we t̄on̄aya hal̄ona san̄a.

5

Lup̄ej̄ l̄ob̄oḡob̄ nȳoma

¹⁻² Lup̄ej̄ k̄á k̄ena Yak̄op̄u p̄ayal̄o k̄ancaalaya nȳoḡob̄. Ama waatu wei i s̄on̄a i caa alaa taa l̄el̄o, il̄ena i neu Yos̄eef̄o p̄as̄i k̄ancaalaya t̄o. Paa na m̄p̄u Lup̄ej̄ neu Yuta l̄ob̄oḡob̄ nȳoma nt̄e s̄as̄aa. Hal̄i p̄ele pa taa l̄el̄o t̄oḡona Iseyeli kawulaya.

³ Lup̄ej̄ p̄ayalaa nt̄e, Han̄oki, na Palu, na Hes̄el̄oḡ, na Kalimi.

⁴ Sow̄eli p̄ayalaa nt̄e Semaya, na K̄oki, na Simeyi, ⁵ na Mika, na Leyaya, na Paali, ⁶ na Peela. Kant̄akaya nȳoḡob̄ in̄oḡal̄e Lup̄ej̄ nȳoma nyuḡu tu wei Asilli wulaw Tek̄ela-Falasa a k̄p̄ayaa na i p̄ona i te t̄o.

⁷ Peela tet̄onaa m̄pa pa k̄é pa l̄ob̄oḡob̄ nyuḡu nȳoma na pá tu-weye tak̄elaya taa t̄o pa h̄ela nt̄o. K̄ancaalaya nȳoḡob̄ nt̄e Yeiyeli, naale nȳoḡob̄ ke Sakali, ⁸ tooso nȳoḡob̄ k̄é Sow̄eli saali kul̄el̄oḡob̄ Sema, na Sema saali Anasi p̄ayal̄o Pela.

Lup̄ej̄ nȳoma ka weñna tetu nti t̄o we Al̄ow̄ee na ilim̄ m̄p̄et̄oḡob̄ na Nepo puḡu na Paali-Meyoḡob̄ icate na ilim̄ nt̄oḡob̄ t̄o t̄o. ⁹ Pa t̄ec̄ayale na ilim̄ t̄elule t̄o k̄ele p̄á k̄p̄ayaw̄ P̄apiloni puḡu Īf̄elati n̄oḡob̄ ke timp̄i w̄ol̄aya tetu caal̄ayi t̄o. M̄pi t̄o, pa t̄ola ka t̄ow̄wa s̄as̄om̄ ke Kalaati tetu taa k̄é. ¹⁰ Paa yoon̄a Hakili nȳoma ke Sayuli p̄ool̄e taa k̄é na pá k̄eli-we. Ilena pá polo pá caȳa Kalaati ilim̄ t̄elule h̄oḡol̄oḡob̄ t̄ona taa.

Kati l̄ob̄oḡob̄ nȳoma

¹¹ Kati l̄ob̄oḡob̄ nȳoma ka cayana Lup̄ej̄ nȳoma k̄on̄k̄on̄ taa k̄é ilim̄ nt̄oḡob̄ t̄o k̄é Pasan̄ tetu taa, hal̄ona Salika tetu ilim̄ t̄elule t̄o. ¹² Sow̄eli l̄ob̄oḡob̄ nȳoma nt̄e k̄ancaalaya nȳoma. Naale nȳoma nt̄e Safan̄ l̄ob̄oḡob̄ nȳoma, p̄ele pa waali k̄é Yanayi, na Safati. ¹³ P̄ale p̄á paasi p̄á kaasa l̄ob̄oḡob̄ naatosomp̄ayalaya nȳoḡob̄ nȳoma. P̄el̄eȳle Mikayeli, na Mesulam, na Sepa, na Yolayi, na Yakan̄, na Siya, na Ipee. ¹⁴ Paa k̄é Ap̄ihayili l̄ob̄oḡob̄ nȳoma k̄é. Ap̄ihayili c̄os̄onaa siyisiyi h̄ela nt̄e Huli, na Yal̄owa, na Kalaati, na Mikayeli, na Yesisayi, na Yato, na Puusu. ¹⁵ Pa nyuḡu tu nt̄e Kuni saali Ap̄itiyeli p̄ayal̄o Ahi. ¹⁶ Kati l̄ob̄oḡob̄ nȳoma ka cayana Kalaati na Pasan̄ pa tet̄onaa na p̄á h̄oḡol̄oḡob̄ taa na p̄á suna Sal̄oḡob̄ t̄etiikile t̄on̄aya.

¹⁷ Yuta wulaw Yotam na Iseyeli nȳoḡob̄ Solop̄owam pa p̄ool̄e taa k̄é pa t̄owa Kati k̄pek̄ale nȳoma p̄ane pa h̄ela ke tak̄elaya taa.

¹⁸ Lupeŋ na Kaṭi pa kpeka na Manasee kpekäle hɔɔlɔɔyɔ ka wena yoolaa taa yoolaa ke iyisi nule na liyiti na nasətoŋo na nuɔwɔ na nutoso (44760) kpekäle. Pa nyamá kpáləŋ na layalɛe yaa tɔŋ tɔm ke teu. Na pa sɔɔlɔ piɔwa si pá yoo. ¹⁹ Ḿpóyó pa yooŋa Hakili nyóma na Yetuu na Nafisi na Notari pa lɔlɔ nyóma. ²⁰ Ilena pá wiina Iso na naani si í waasi-we. Ilena Iso mu pa səlɔmɔyɔ na pá kəli Hakili nyóma, na pa cɔlɔ nyóma. ²¹ Na pá kuu pa tola, yooyooŋaa ke iyisi nule na naanwa (50000) na heeŋ na pəŋ ke iyisi ŋmɔnɔyɔ na nule na naanwa (250000). Kpaŋasi ke iyisi naale (2000) na pá kpa yəlaa iyisi nuɔwɔ (100000) kə saləka. ²² Na Iso sənə-wə na pá kó kolontunaa paɣale tətɔ. Ilena mpe pá caɣa Hakili nyóma tetu taa. Haləna waatu wei kolontunaa kpaɣa mpe pa mayamaɣa tɔ.

Manasee lɔlɔyɔ nyóma mpa pa we Yaatanɔ waali tɔ

²³ Manasee kpekäle hɔɔlɔɔyɔ lɛŋku nyóma ka caɣana tetu taa kə pə kpaɣaw Pasan haləna Paali-Heeməŋ. Na pá polo Senii na Heeməŋ pɔyɔ tɔ, paa we paɣale kə. ²⁴ Pa lɔlɔŋ nyɔyɔ nyóma hələ nte Ifee na Iseyi, na Iliyeli, na Asəliyeli, na Ilemeya, na Hotafiya, na Yatiyeli. Pa tənaya mpu paa kə yoolaa kupama kə na pa nyɔyɔ kulaa.

²⁵⁻²⁶ Ḿpóyó Manasee kpekäle hɔɔlɔɔyɔ lɛŋku nyóma mpe, na pá sɔəsənə Lupeŋ na Kaṭi kpeka nyóma, pá lɔwa pa caanaa caanaa Iso na pá laaki piitimnaa mpa Iso tɔyɔŋna na mpe pá kəɔ na pá caɣa tɔ pele pa tuŋ. Pə tɔɔ kə Iso yelaa na Asilii nyóma wulaw wei pa yaa si Puli na pá cuɣusi-i si Tekəla-Falasa tɔ, í na i yoolaa pá wati kpeka anɔ a tetu na pá kuu-we na pá pona Halasi ke Harəɔ pɔɣɔ nɔɣɔ ke Hala tetu ke Kosan tetekəle taa. Tənaya pa we haləna saŋa.

Lefii kotəlaa səsaa lɔlɔŋ nyóma

²⁷ Lefii pəyalaa nte Keesəŋ na Kehati, na Melali. ²⁸ Kehati nyóma nte Amələm, na Isaa, na Hepələŋ, na Usiyeli. ²⁹ Apalɔpiya naale na alɔpəyaya kulomaya ke Amələm lulaa. Mpeyele Alɔŋ, na Moisi, na Maləyam. Alɔŋ pəyalaa nte, Natari, na Apihu, na Ilasaa, na Itamaa. ³⁰ Ilasaa pəyalɔ keke Penhasi, Penhasi pəyalɔ keke Apisuwa, ³¹ Apisuwa pəyalɔ keke Puki, Puki pəyalɔ keke Usi. ³² Usi pəyalɔ keke Selaya, Selaya pəyalɔ keke Melayɔti. ³³ Melayɔti pəyalɔ keke Amaliya, Amaliya pəyalɔ keke Ahitupi. ³⁴ Ahitupi pəyalɔ keke Satəki, Satəki pəyalɔ keke Ahimaasi. ³⁵ Ahimaasi pəyalɔ keke Asaliya, Asaliya pəyalɔ keke Yohanan. ³⁶ Yohanan pəyalɔ keke Asaliya. Na Asaliya inɔ i ka ke na kɔtɔlɔ ke Yuta nyóma Iso təsɛle nte Salɔmɔŋ ŋmawa tɔ tə taa. ³⁷ Asaliya pəyalɔ keke Amaliya, Amaliya pəyalɔ keke Ahitupi. ³⁸ Ahitupi pəyalɔ keke Satəki, Satəki pəyalɔ keke Salum. ³⁹ Salum pəyalɔ keke Hilikiya, Hilikiya pəyalɔ keke Asaliya. ⁴⁰ Asaliya pəyalɔ keke Selaya, Selaya pəyalɔ keke Yosataki. ⁴¹ Inɔ na Yuta na Yosalem pə yəlaa ke Iso yelaa na Nepukanesaa pá kuu na pá tɛna pa tɛ.

6

Lefii lɔlɔyɔ nyóma lɛlaa

¹ Lefii pəyalaa nte Keesəŋ, na Kehati, na Melali. ² Keesəŋ pəyalaa nte Lipini na Simeyi. ³ Kehati pəyalaa nte Amələm, na Isaa, na Hepələŋ na Usiyeli. ⁴ Melali pəyalaa nte Malii, na Musi. Lefii kpeka wena a kpeyelaa na pá keesəna pa caanaa tɔyɔle.

⁵ Keesəŋ lɔlɔyɔ nyóma siyisiyi keke Lipini, na Yahati, na Simma, ⁶ na Yowa, na Itoo, na Sela, na Yeyatəlayi.

⁷ Kehati pəyalaa nte Aminatari, na Kɔlee, na Asii, ⁸ na Iləkana, na Apiyasafi, na Asii. ⁹ Na Tahati, na Iliyeli, na Osiyasi, na Sawuli.

¹⁰ Iləkana pəyalaa nte Amasayi, na Ahiməti. ¹¹ Ahiməti lɔlɔyɔ nyóma nte Iləkana, na Sofayi, na Nahati, ¹² na Iliyari, na Yelowam, na Iləkana. ¹³ Samiyɛli pəyalɔ kancaalaya nyəŋ nte Sowɛli, na naale nyəŋ nte Apiya.

¹⁴ Melali lɔlɔyɔ nyóma siyisiyi keke Malii, na Lipini, na Simeyi, na Usa, ¹⁵ na Sima, na Hakiya, na Asaya.

¹⁶ Ḿpóyó Tafiti kpaɣa Lefii lɔlɔyɔ nyóma lɛlaa ke yonyoolaa ke pə kpaɣaw waatu wei pa si Iso atakaa ke cokəle taa ke Yosalem tɔ. ¹⁷ Cokəle nte tə nənɔyɔ tənaya mpe inɔ pa yookaya pa yontu, isu paa si-we tɔ, na pəcɔ Salɔmɔŋ ŋmaaki Yuta nyóma Iso təsɛle ke Yosalem.

¹⁸ Mpa paa kə tɔmlɛ lataa tɔ pana pa pəyalaa nte. Kehati lɔlɔyɔ tɔ nte yonyoolu Hemaŋ na Hemaŋ caa keke Sowɛli na Sowɛli caa keke Samiyɛli. ¹⁹ Samiyɛli caa keke Iləkana, Iləkana caa keke Yelowam, Yelowam caa keke Iliyeli, Iliyeli caa keke Towa. ²⁰ Towa caa keke Sufi, Sufi caa keke Iləkana, Iləkana caa keke Mahati, Mahati caa keke Amasayi. ²¹ Amasayi caa keke Iləkana, Iləkana caa keke Sowɛli, Sowɛli caa keke Asaliya, Asaliya caa keke Sefaniya. ²² Sefaniya caa keke Tahati, Tahati caa keke Asii, Asii caa keke Apiyasafi, Apiyasafi caa keke Kɔlee. ²³ Kɔlee caa keke Isaa, Isaa caa keke Kehati, Kehati caa keke Lefii, Lefii caa keke Yakəpɔ.

²⁴ Yonyoolaa kpekəle naale nyənte nyɔyɔ tɔ Asafi ka wenna Hemaŋ ntɔyɔŋ tɔ. I caa keke Pelekiya, Pelekiya caa keke Sima. ²⁵ Sima caa keke Mikayeli, Mikayeli caa keke Paseya, Paseya caa keke Maləkiya. ²⁶ Maləkiya caa keke Itəni, Itəni caa keke Sela, Sela caa keke Ataya. ²⁷ Ataya

caa kele Itan, Itan caa kele Simma, Simma caa kele Simeyi. ²⁸ Simeyi caa kele Yahati, Yahati caa kele Keeson, Keeson caa kele Lefii.

²⁹ Yonyoolaa kpekale tooso nyante nyonyo to Melali lolvyo to Itan ka wenna pa mpotaj to. Itan caa kele Kisi, Kisi caa kele Apiti, Apiti caa kele Maluki. ³⁰ Maluki caa kele Hasapiya, Hasapiya caa kele Amasiya, Amasiya caa kele Hilikiya. ³¹ Hilikiya caa kele Amsi, Amsi caa kele Pani, Pani caa kele Semee. ³² Semee caa kele Malii, Malii caa kele Musi, Musi caa kele Melali, Melali caa kele Lefii.

³³ Pa tetonaa Lefii nyoma lelaa ka lakayana tema lenna tənaya Yuta nyoma Iso tasele taa.

³⁴ Alon na i lolvyo nyoma pa tamle nte tala na tulaalunaa pa kotasi lapu. Mpe pa tike pa paasayana na Iso wontu ke Iso tasele taa, na pa laki lseyeli nyoma isayatu tayanlyu kotasi ke teitei isu Iso tamle to Moisi ka suw to. ³⁵ Alon payalu kele Ilaasa, Ilaasa payalu kele Penhasi, Penhasi payalu kele Apisuwa. ³⁶ Apisuwa payalu kele Puki. Puki payalu kele Usi, Usi payalu kele Selaya. ³⁷ Selaya payalu kele Melayoti, Melayoti payalu kele Amaliya, Amaliya payalu kele Ahitupi. ³⁸ Ahitupi payalu kele Satoki, Satoki payalu kele Ahimaasi.

Lefii nyoma acalae

³⁹ Tetu hoyolon wei i taa Alon piitim nyoma mpa pa ke Kehati lolvyo nyoma to paa wee taylor. Mpeye pa tawa tete na pa caali-weye pa tetu celvyo. ⁴⁰ Pa cela-weye Yuta tetu icate Hepolon na to nonokila tetiikile. ⁴¹ Ama Yefune payalu Kalepu ke paa tema celvyo ke tawa taa acalae na pa halamna. ⁴²⁻⁴⁵ Alon lolvyo nyoma yulukolaa tacaosolenaa na pa nonokila tetiikilena mpa paa hikka taylor Hepolon, na Lipina, na Yatii, na Isatemowa, na Hilen, na Terpi, na Akan, na Peti-Semesi. Pencamee kpekale hoyolvyo taa nyoma hela nte Kera, na Alemeti, na Anatoti. A krenta acalae naanowa na tooso.

⁴⁶ Pa tawa tete na pa ha Kehati lolon yelaa lelaa ke acalae naanowa wei taylor. Ifalayim, na Tan, na Manasee kpekale hoyolvyo lenku nku ku wenna ilim tetole to to. ⁴⁷ Na Keeson lolon yelaa naa hiki acalae naanowa na tooso taylor Isakaa nyoma, na Asee nyoma, na Nefotali nyoma, na Manasee kpekale hoyolvyo lenku nyoma mpa pa we Pasan to pa tetu taa. ⁴⁸ Tete ke pa tawa na pa ha Melali lolon yelaa ke acalae naanowa na naale. Lupen nyoma na Katu nyoma na Sapulon nyoma pa tetonaa taa ke a wee. ⁴⁹ Lefii lolon nyoma ke lseyeli nyoma hawa acalae anu na a nonokila halamna. ⁵⁰ Tete ke pa tawa na pa talena Yuta na Simiyon na Pencamee pa tetonaa taa acalae nna a tom paa yoyota to.

⁵¹⁻⁵⁵ Yulukolaa tacaosolenaa acalae nna Kehati lolon yelaa hikka to a hela nto. Ifalayim tetu taa nyoma nte Sikeru ke pulasi hoyolvyo taa, na Kesee na Yokoneyam na Pete-Holon na Ayalon, na Katu-Limon. Manasee kpekale hoyolvyo lenku nyona nte Anee na Pileyam. Acalae anu na a nonokila halamna ke pa cela-we.

⁵⁶⁻⁶¹ Acalae nna Keeson kpekale yelaa hikka taylor, Manasee kpekale hoyolvyo lenku taa nyona nte Kolan na Asataloti ke Pasan taa. Isakaa tetu taa nyona nte Keteesi na Tapotali na Lamoti, na Anem. Asee tetu nyona nte Masaali, na Apoton, na Hukoki, na Lehopi. Nefotali tetu taa nyona nte Keteesi ke Kalilee taa na Hammon na Kiliyatayim. Acalae anu na a nonokila halamna ke pa hawa.

⁶²⁻⁶⁶ Lefii to Melali lolon nyoma lelaa na hika acalae nna taylor. Sapulon tetu taa nyona nte Limmono na Tapoo. Lupen tetu taa nyona nna a we Yaatanu payo waali ke Yeliko isentaa taylor. Pesee ke wolaya tetu hoyolvyo taa, na Yahasi, na ketemoti, na Mefaati. Katu tetu taa nyona nte Lamoti ke Kalaati taa, na Mahanayim na Hesapon na Yasee. Acalae anu na a nonokila halamna ke pa hawa.

7

Isakaa lolvyo nyoma

¹ Apalopiya liyiti ke Isakaa lolaa. Mpeyele, Tola, na Pufa, na Yasupi, na Similon. ² Tola lolon na pa nyoon nyoma nte, Usi, na Lefaya, na Yeliyel, na Yamayi, na Ipaesam, na Semuweli. Paa ke kpelikpeka nyoma ke pa yelaa taa ke. Na paa we iyisi hiiu na naale na nasotoso (22600) ke Tafiti waato taa. ³ Usi payalu kele Isalahiya. Isalahiya payalaa Mikayaeli, na Opatiya, na Soweele, na Isiya paa ke lolon nyoon nyoma. ⁴ Yoolaa nyoon nyoma ka we apalaa iyisi hiiu na naanowa na naatoso (36000) ke, na pa faya-we na pa keesana pa lolon na pa teesi. Peyele paa wena alaa na piya payale ke.

⁵ Isakaa kpeka yelaa kpelikpeka nyoma lelaa mpa pa hela we kokalvyo takelaya taa to pa we yolonnyon iyisi nunaasa na naatosompoyolaya (87000) ke.

Pencamee na Nefotali pa lolvyo nyoma

⁶ Apalopiya tooso ke Pencamee lolaa. Mpeyele Pela, na Pekee, na Yetiyayeli. ⁷ Pela naa wena piya kakpasi ke. Mpeyele, Isapon, na Usi, na Usiyeli, na Yelimoti, na Ili. Paa ke kpelikpeka nyoma ke. Mpe pa pesana pa lolon nyoon nyoma. Na pa hela we kokalvyo takelasi taa ke yolonnyon iyisi hiiu na naale na hiiu na naanowa na liyiti (22034). ⁸ Pekee piya nte, Semila,

na Yowasi, na Iliyesee, na Iliyohenayi, na Omili, na Yelemoti, na Apiya, na Anatoti, na Alemeti. Pa tənaya mpv ⁹ paa ké kpelikpeka nyóma ké. Mpe pa pəsəna pa lɔlɔn nyɔɔn nyóma. Pa hɛla we kɔkalɔvɔ takəlasi taa ké yɔlɔnyɔɔn iyisi hiu na n̄m̄nɔvɔ (20200). ¹⁰ Yetiyageli pəyalɔ kelɛ Pilehanj. Pilehanj piya ntɛ Yewusi, na Pɛncamee, na Ihuti, na Kenaana, na Setan, na Taasisi, na Ahisaha. ¹¹ Yageli piya mpe pa tənə, paa ké kpelikpeka nyóma ké. Mpe pa pəsəna pa lɔlɔn nyɔɔn nyóma na pa taa ka we yoolaa iyisi naanɔwa na naatosompɔɔlaya na n̄m̄nɔvɔ (17200). Na pa sɔlɔ piwa si pá yoo.

¹² Iii*fa* pəyalaa ntɛ Supim na Hupim. Ahɛɛ pəyalɔ kelɛ Husim. ^a

¹³ Nefətali pəyalaa ntɛ Yasiyeli, na Kuni, na Yeseɛ, na Sulum. Pila saalɛnaa ntɛ.

Manasee lɔlvɔ nyóma

¹⁴ Manasee piya ntɛ Asəliyeli, na Makii. Mpeye i alɔ naale nyəɔn Sili i tɔ lɔla-i. Ulena Makii náá lɔlɔ Kalaati. ¹⁵ M̄p̄óyó Makii cáá alaa ke Hupim na Supim. I ká wena neu ké na pá yaaki-i si Maaka. Makii ká wena pəyalɔ naale nyəɔn na pá yaaki-i si Selofati. Alɔpiya ke Selofati ná lɔlaa. ¹⁶ M̄p̄óyó Makii alɔ Maaka tasa apalɔpəyaga ke lɔlvɔ na í yaa-ke si Pɛlesi. I tasa lɛnka, ulɛna í yaa kelɛ si Selesi. Ntɛna Selesi náá lɔlɔ Ulam na Lekem. ¹⁷ Ulam pəyalɔ kelɛ Petan.

Makii pəyalɔ Kalaati wei i ké Manasee saali tɔ i lɔlvɔ nyóma ntɛ.

¹⁸ Kalaati neu alɔ nyəɔn Hammoleketi ná lɔlɔna ntɛye Isoti na Apiyesee, na Mala. ¹⁹ Semita pəyalaa ntɛ Ahiyanj, na Sekem, na Liki, na Aniyanj.

Iʔəlayim Lɔlvɔ nyóma

²⁰ Iʔəlayim kɔlɔlaa ntɛ Sutela, na Peleti, na Tahati, na Ilata, na Tahati, ²¹ na Sapati, na Sutela. Iʔəlayim pəyalaa lɛlaa ntɛ Iseɛ na Ilati. Mpe paa mayasəna si pa lɛkɛɔɔi Katɔ hɔɔlɔvɔ taa nyóma kalɛkəɔn na pɛlɛ pá kɔ-we. ²² M̄p̄óyó Iʔəlayim caɔa ləyaga na p̄ leeli na i nyóma kɔɔ i puɔsuyɔ. ²³ Pɛlɛ pə waali í tasa i alɔ ke nyam na í lɔlɔ apalɔpəyaga na í ha-ke si Peliya*fa*. Mpi tɔ, i təyaga ka we wahala taa ké. ^a ²⁴ I lɔla alɔpəyaga tɔtɔ, pá yaa-ke si Sela. Nke ká n̄mana Pɛti-Holɔn isətaa na pətɛna na Usan-Sela. ²⁵ Peliya kɔlɔlaa ntɛ Lefa, na Lesɛfi, na Tela, na Tahanj, ²⁶ na Latanj, na Amihuti, na Ilisama, ²⁷ na Nunj, na Yosuwɛe.

²⁸ Acalɛɛ nna Iʔəlayim nyóma hikaa si pá caɔa tɔɔlɛ Petɛɛli na pə cɔlɔ acalɛɛ. Na Naalanj na ilim tɔlɔlɛ tɔɔ, na Kesɛɛ na pə cɔlɔ acalɛɛ na ilim tɔtɔlɛ tɔɔ. Na Sikem, na Aya pə hɛkɔ taa hɔɔlɔvɔ na pə cɔlɔ acalɛɛ.

²⁹ Manasee lɔlvɔ nyóma acalɛɛ ntɛ Pɛti-Seyanj, na Taanakɔ, na Mekito, na Tɔɔɔ, na pə cɔlɔ acalɛɛ.

Yakɔpɔ pəyalɔ Yosɛɛfɔ lɔlvɔ nyóma acalɛɛ ntɛ.

Aseɛ lɔlvɔ nyóma

³⁰ Aseɛ pəyalaa ntɛ Iməna, na Isefa, na Isefi, na Peliya. Pa neu alɔ nyəɔn ntɛ Sela. ³¹ Peliya pəyalaa ntɛ Hɛpɛɛ na Maləkayeli. Maləkayeli n̄mana Piisayiti icatɛ. ³² Hɛpɛɛ pəyalaa ntɛ Yafɛleti, na Semɛɛ, na Hotam, na pa neu alɔ nyəɔn Suwa. ³³ Yafɛleti pəyalaa ntɛ Pasaki, na Pimalɔ, na Asefati. ³⁴ Semɛɛ pəyalaa ntɛ Ahi, na Loka, na Hupa, na Alam. ³⁵ I neu Hotam pəyalaa ntɛ Sofa, na Iməna, na Selesi, na Amali. ³⁶ Sofa pəyalaa ntɛ Suwa, na Haanɛfɛɛ, na Suwaali, na Peeli, na Iməla. ³⁷ Pesɛɛ, na Hoti, na Samma, na Silesa, na Itəlanj, na Peela. ³⁸ Itəlanj pəyalaa ntɛ Yefune, na Pisɛpa, na Ila.

³⁹ Ulla pəyalaa ntɛ Ala, na Hanəyeli, na Lisiya.

⁴⁰ Aseɛ lɔlvɔ nyóma ntɛ pa tənaya mpv. Paa ké nyɔɔn nyóma kɔpampama ké, na pá wena kpelikpeka. Pa n̄maa pa hɛla ke yoolaa kɔkalɔvɔ takəlaya taa si pa taa we yoolaa yɔlɔnyɔɔn iyisi hiu na naatoso (26000).

8

Pɛncameɛ lɔlvɔ nyóma lɛlaa hɛla

¹ Pɛncameɛ pəyalaa ka we kakpasɔ ké. Kancaalaya nyəɔn ntɛ Pela, Pela waali ké Asəpɛɛli, Asəpɛɛli waali ké Ala, ² Ala waali ké Noha, Noha waali ké Lafa. ³ Pela pəyalaa ntɛ Ataa, na Kelaa, na Apihuti. ⁴ Na Apisuwaa, na Ahamanj, na Ahowa, ⁵ na Kelaa, na Sefufanj, na Hulam.

⁶ Ihuti pəyalaa ntɛ Kepa icatɛ nyóma tɛɛsi nyɔɔn nyóma. M̄p̄óyó pa pona-wɛyɛ Manahati na tɔn. Pa hɛla ntɛ, ⁷ Naamanj, na Ahiya, na Kelaa. Usa na Ahihuti pa caa kelɛ Kelaa. Inu i tiikina-wɛyɛ pa kuuu waato.

⁸ M̄p̄óyó Salayim tɔɔɔna i alaa naale, Husim, na Paala. Pə waalɔɔi i kraɔa Mowapɔ ⁹ tɛtɔ taa ké alɔ lɛlɔ, pa yaa-i si Hotesi. Ilɛ i lɔlɔna Yorapɔ, na Sipiya, na Mesa, na Maləkam, ¹⁰ na Yewusi, na Sakiya, na Miima. I pəyalaa pəsəna lɔlɔn nyɔɔn nyóma. ¹¹ Salayim alɔ Husim ka lɔla-i piya

^a **7:12** Iiii: Pə caɔa usu yɔlɔ kɔlɔm unəɔi pa yaa si Ili ke Kotōsoto I 7:7 taa. ^a **7:23** Peliya: Peliya hətɛ hɔwɛɛ ntɛ si: I təyaga we wahala taa.

naaleye kancaalaya ké. Mpeyele, Aritupri, na Uraali. ¹² Uraali pəyalaa nté Hepee, na Misam, na Semet. Semet iɲmana Ono, na Loti pə acalee na pə cɔlɔ nyəna.

¹³ M'p'ógó Ayaləɲ lɔlɔɲ nyɔɔɲ nyɔ́ma Peliya, na Sema pa tɔɲona Katɪ nyɔ́ma. ¹⁴⁻¹⁶ Peliya pəyalaa nté Ahiyo, na Sasaki, na Yeleməti, na Sepatiya, na Alati, na Itee, na Mikayeli, na Isepa, na Yoha.

¹⁷⁻¹⁸ Uraali pəyalaa nté Sepatiya, na Mesulam, na Hisəki, na Hepee, na Isemelayi, na Isəliya, na Yorari.

¹⁹⁻²¹ Simeyi pəyalaa nté Yakim, na Sikəli, na Sarəti, na Uliyenayi, na Siletayi, na Uiyeli, na Ataya, na Pelaya, na Similati.

²²⁻²⁵ Sasaki pəyalaa nté, Isepaɲ, na Ipee, na Uiyeli, na Arətəɲ, na Sikəli, na Hanari, na Hananiya, na Uam, na Anetotiya, na Ifəteya, na Penuweli.

²⁶⁻²⁷ Yellowam pəyalaa nté Sameselayi, na Sehaliya, na Ataliya, na Yalesiya, na Uiya, na Sikəli.

²⁸ Pa kpeka lɔlɔɲ nyɔɔɲ nyɔ́ma nté na pə keesəna pa waatonaa, na pá we Yosalem taa.

²⁹ Kapawəɲ icate iɲmalɔ na i ɔlv Maaka paa caɣa Kapawəɲ icate nté taa ké. ³⁰ I pəyalɔ kancaalaya nyəɲ hətə nté Arətəɲ. I pəyalaa lɛlaa hɛla nté Suuu, na Kisi, na Paali, na Natari, ³¹ na Ketə, na Ahiyo, na Sekee, ³² na Mikəlɔti. Sima caa kele. Pəne unɪ pa caɣa pa nyɔ́ma kin ke Yosalem ké isu pa tɛtɔnaa.

Sayuli lɔlɔɲ nyɔ́ma

(Kotsooto I 9:39-44)

³³ Nee pəyalɔ kele Kisi, na Kisi pəyalɔ kele Sayuli. Sayuli pəyalaa nté Sonatari, na Maləkisuwa, na Apinatari, na Isepaali. ³⁴ Sonatari pəyalɔ kele Melipaali. Melipaali nyəɲ nté Mika. ³⁵ Mika pəyalaa nté Piton, na Meleki, na Taleya, na Ahasi. ³⁶ Ahasi pəyalɔ kele Yowata. Yowata pəyalaa nté Alemeti, na Asəmafeti, na Simili. Simili pəyalɔ kele Mosa. ³⁷ Mosa pəyalɔ kele Pineya, Pineya pəyalɔ kele Lafa, Lafa pəyalɔ kele Ulasaa, Ulasaa pəyalɔ kele Aseeli. ³⁸ Aseeli pəyalaa we naatoso, pa hɛla nté Asəlikam, na Pokulu, na Isəmayeli, na Seyaliya, na Opatiya, na Hanari. ³⁹ Aseeli neu nté Iseki. Iseki pəyalɔ kancaalaya nyəɲ nté Ulam, naale nyəɲ nté Yewusi, tooso nyəɲ nté Ififeleti. ⁴⁰ Ulam pəyalaa ke kpelikpeka nyɔ́ma ké na tɔtɔlaa. Pa wəna piya na saalənaa ke sɔsɔm. Pa təna pa we yɔlvnyɔɔɲ nuɲwəna na nule na naanwə (150).

Pencamee nyɔ́ma taa ké pa təna isəntɔ pa wee.

9

¹ M'p'ógó pa tɔ Iseyeli nyɔ́ma hɛla ke pa awulaa takəlasɪ taa isu pa kpeka təɲa təma tɔ.

Yosalem nyɔ́ma tɔm

Yuta nyɔ́ma wakələna Iso, lɛna Papiloni nyɔ́ma kuu-we. ² Iseyeli nyɔ́ma ke yem, na kɔtəlaa, na Lefii nyɔ́ma, na Iso tɛsɛle taa tɛmlataa caaləna mɔlvɔ ke pa icate taa, na pá mu pa tɛtɔnaa.

³ Yuta nyɔ́ma, na Pencamee nyɔ́ma, na Ifəlayim nyɔ́ma, na Manasee nyɔ́ma taa yəlaa mɔləna Yosalem taa na pá caɣa.

⁴ Yuta kpekəle tɔ Utayi ka wee, Utayi caa kele Amihuti, Amihuti caa kele Omili, Omili cɔsɔ kele Imili, Imili cɔsɔ cɔsɔ kele Pelesi kpekəle tɔ Pani. ⁵ Sela kpekəle tɔ Asaya wei i ké pa lɔlvɔ kancaalaya pəɣaya tɔ i na i pəyalaa paa wee. ⁶ Na kpekəle nté tɔ tɔ Yeuweli ka wee tɔtɔ. Yuta nyɔ́ma mpa paa we yɔlvnyɔɔɲ nasɔtoso na nunaasa na naanwə (tao).

⁷ Pencamee kpekəle taa tɔ Salu ka wee. Salu unɪ i caa kele Mesulam. Mesulam caa kele Hotafiya, Hotafiya cɔsɔ kele Hasenuwa. ⁸ Na Yellowam pəyalɔ Iprəneya, na Usi pəyalɔ Ula. Mikili saali kele. Na Sefatiya pəyalɔ Mesulam, Leweli saali kele. Pəcɔ Iprəna saali kɔlvɔlvɔ tɔtɔɣɔle. ⁹ Pa təna paa ké pa lɔlvɔ nyɔɔɲ nyɔ́ma ké. Pencamee nyɔ́ma mpa pa we Yosalem tɔ pa we yɔlvnyɔɔɲ nasənaasa na nuɲwəna na nule na naanwə na naatoso (956).

¹⁰ Kɔtəlaa loonɔ taa nyɔ́ma nté Yetaya, na Yoyalipi, na Yakeɲ, ¹¹ na Yuta nyɔ́ma Iso tɛsɛle paasənlɔ Asaliya. Asaliya cɔsɔnaa nté Hilikiya, na Mesulam, na Satəki, na Melayəti, na Ahitupri, ¹² na Ataya. Ataya cɔsɔnaa nté Yellowam, na Posehuu, na Maləkiya, na pə kaasi tɔtɔɣɔ Masayi. Masayi cɔsɔnaa nté Atiyeli, na Yasela, na Mesulam, na Mesilemit, na Imee. ¹³ Na pə sɔsɔna kɔtəlaa lɛlaa na pa lɔlvɔ nyɔɔɲ nyɔ́ma. Pa we yɔlvnyɔɔɲ iyaya na nasɔtoso na nuɲwəna na nutoso (1760). Pa tənaya mpu pa ké kpelikpeka nyɔ́ma ké, na pá paasəɣəna Yuta nyɔ́ma Iso tɛsɛle tɛmlɛ.

¹⁴ Lefii nyɔ́ma loonɔ taa tɔ nté Semaya, na i cɔsɔnaa nté Hasupri, na Asəlikam, na Melali kpekəle tɔ Hasapiya. ¹⁵ Na pə kaasi tɔtɔɣɔ Pakəpakaa, na Helesi, na Kalali, na Mataniya. Mataniya cɔsɔnaa nté Mika, na Sikəli, na Asafi. ¹⁶ Uena pə kaasi tɔtɔɣɔ Opatiya, na ilé i cɔsɔnaa Semaya, na Kalali, na Yetutuɲ. Na Asa pəyalɔ Pelekiya, wei i ké Uəkana saali, na i we hɔɣəlvɔvɔ ŋku kɔ tamsəna Netofa icate tɔ kɔ taa tɔ.

¹⁷ Nɔnɔsɪ tanɲaa taa ka we nyɔvɔvɔ tɔ Salum na i newaa Akupri, na Taləməɲ, na Ahimari. ¹⁸ Pa lɔlvɔ nyɔ́ma lakəna tɛmlɛ ke haləna sari ke wulav nənəɣo ŋka ka we ilim tɛlule tɔ. Pa cɔsɔnaa ka tanɲana Lefii nyɔ́ma tɛsikile nɔnɔsɪ. ¹⁹ Kolee pəyalɔ Salum, Apiyasafi saali wei i ké Kolee

saali kolelvu to, na Kolee un i taya noma lelaa pa fenayana tesulle nonojo isu pa sasanaa ka fenuyu Tacaa yelaa tesikile to. ²⁰ Ulasaa payalv Penhasi ka kena pa nyuvu to ke lon. Mpi to, Tacaa ka we i waali ke. ²¹ Meselemiya payalv Sakali ka kena tesulle nonojo tanjaa taa lelv toto.

²² Nonoosi tanjaa mpa paa lasaa to pa krenta yulonyoon jhomonvu na naanowa na naale (212). Paa njmaawa pa hela ke pa acalae taa ke. Na Tafiti na Iso kuvyotutu telosulo Samiyeele pa larpana-weye naani na pa to-weye toma ani. ²³ Mpyog pa taka Tacaa taseele nonoosi tanjuv tomla na pa telosayi toma.

²⁴ Ilena pa su tanjaa nyuvu noma ke Iso taseele kankomoh liyiti nonoosi to. Paa ilim tolule hoxolvu na pa totule nyohku, na pa ntovon nyohku na pa mpotoh nyohku. ²⁵ Tanjaa lelaa naa we pa acalae taa ke na pa keesayi na pa kohn waatu waatu na pa sasosayi pa to na pa sagna-weye tanjuv ke kuvyeh naatosompoyolaya mpyolaya. ²⁶ Tanjaa nyuvu noma liyiti ka we tam ke tetanjle. Mpeyele Lefii noma mpa pa paasayana Yuta noma Iso taseele kutuluv lelaj na pa kpancooh to. ²⁷ Iso taseele kin ke pa hentaya. Mpi to, mpe pa feniyina-te na pa tolyi to nonoosi ke paa tana jhku.

²⁸ Lefii tanjaa lelaa tomla nte Iso seev wontu nti pa kohnayana na nti pa kpakayaa to to kalvu. ²⁹ Lela paasayana nyanasi kukaasasi na kotaya wontu na mulom na solom na nim na tulaalona pa tom. ³⁰ Ama kotalaa tike sitayana tulaalona.

³¹ Kolee kpekole to Lefii to Salum payalv kancaalaya nyoh Matitiya kele toyonaya kohav kakalasi tolv. ³² Kehati kpekole taa Lefii noma lelaa tokayana kotaya potopotona, mpa pa haaki Iso ke paa kuvaku koveesvu jhku to.

³³ Lefii lolvu nyoon noma mpa pa paasayana yontu to pa teesi ka we Yuta noma Iso taseele kutuluv lelaj taa ke. Pa faina tomla lente. Mpi to, ilim na ahooh ke pa lakaya tomla.

³⁴ Lefii lolvu nyoon noma nte na pa keesana pa waatona, na Yosalem taa ke paa wee.

Sayuli taya noma
(Kotōosuto I 8:29-38)

³⁵ Kapavoh icate njmalv Yeiyele na i alv Maaka paa caya Kapavoh icate taa ke. ³⁶ I payalv kancaalaya nyoh hote nte Apotoh. I payalaa lelaa nte Suuu, na Kisi, na Paali, na Nee, na Natari, ³⁷ na Ketoo, na Ahiyo, na Sakali, na Mikoloti. ³⁸ Simam caa kele Mikoloti. Pane un pa caya pa noma kin ke Yosalem ke, isu pa kpeka yelaa.

³⁹ Nee payalv kele Kisi, Kisi payalv kele Sayuli, Sayuli payalaa nte Sonatan, na Malakisuwa, na Apinatari, na Isepaali. ⁴⁰ Sonatan payalv kele Melipaali, Melipaali payalv kele Mika. ⁴¹ Mika payalaa nte Piton, na Meleki, na Taleya. ⁴² Ahasi payalv kele Yayela, Yayela payalaa nte Mosa ⁴³ na Mosa payalv kele Pineya, Pineya payalv kele Lefaya, Lefaya payalv kele Ulasaa, Ulasaa payalv kele Aseeli. ⁴⁴ Aseeli payalaa we naatoso. Pa hela nte Aselikam, na Pokulu, na Isamayeli, na Seyaliya, na Opatiya, na Hanan.

ISEYELI WULAU TAFITI TOM

10

Sayuli sam
(Samiyeele I 31:1-13)

¹ Mpyog kuvaku nakoli Filiisi noma yosona Iseyeli noma, na pa toyon-we. Na pa ko pa taa payale ke Kilipowa puvu taa, na lelaa naa se. ² Ilena pa to Sayuli pa waali na pa ko i payalaa Sonatan na Apinatari, na Malakisuya. ³ Mpyog pa wiisina Sayuli na totolaa kpreli- na pa yaya-i nyoma. ⁴ Ilena i to i yooou wontu tokolv si: Kpee nya layate na n teesi-m. Pa taa ko na Filiisi noma mpa pa ta nyi Iso to pa ko pa teesi-m na pa paana-m.

Ama soyonu kpa i yooou wontu tokolv na i kisi. Tonaayale Sayuli sika i layate na i yele i ti na i hoti to to. ⁵ Yooou wontu tokolv nawa si i caa sapa, ilena i hoti i nyente to to na i si.

⁶ Isana Sayuli na i payalaa tooso pa krenta sam tovole. Na kawulaya taya noma su tonaaya.

⁷ Mpyog Iseyeli noma mpa paa we tetekale taa to, pa nuwa si Sayuli na i payalaa pa sapa, na yoolaa ya. Ilena pa se na pa yele pa acalae na Filiisi noma polo na pa caya.

⁸ Tev fema na Filiisi noma polo setaa wontu toosov. Ilena pa mayana Sayuli na i piya tooso ke Kilipowa puvu taa. ⁹ Mpyog pa kraya Sayuli yooou wontu na pa seti i nyuvu na pa kpeena. Ilena pa yasi pa tom ke pa tetu taa, na pa tuh tee, na yelaa taa. ¹⁰ Pa waali ke pa su i yooou wontu ke pa tuh taa nakoli ko kutuluvu taa. Ilena pa pusi i nyompoyolaya ke pa tovu Takoh kutuluvu taa.

¹¹ Mpyog Yapeesi noma ke Kalaati tetu taa nuwa pa tona mpi Filiisi noma lapa Sayuli to. ¹² Ilena icate taa apalaa lu na pa polo pa kraya i na i piya na pa kona Yapeesi na pa pi-weye tovu sasov tee na pa hoko noosi ke kuvyeh naatosompoyolaya.

¹³⁻¹⁴ Sayuli ta toki Tacaa kososuto payele i yela Iso ke yootonav na i susi kohnan na i yootona ate to toyo i sapa. Tacaa ku-i mpyog, ilena i cela kawulaya ke Sese payalv Tafiti.

11

Taftiti kawulaya kpaɔ
(Samiyɛɛl II 5:1-3)

¹ M̀p̀r̀ỳg̀ Iseyeli yɛlaa tɛna kota Taftiti kin ke Hepɛlɔn na p̀a tami-i si: Tɛ kɛ calɛm kulmɛm na tɔɔnɔyɔ kulmɔyɔ kɛ. ² Hatoo waatu wei Sayuli ka kɛ wulav tɔ, nyaa kɛna Iseyeli yoolaa nyɔyɔ tu. Halɔ Tacaa ny`a Iɔ tɔ si, nyaa tɔɔna i yɛlaa Iseyeli nyɔma tɔɔ kɛ kawulaya.

³ M̀p̀r̀ỳg̀ Iseyeli sɔsaa tɛna pola Taftiti kin ke Hepɛlɔn na p̀a na-i p̀a pɛɛli nɔyɔ ke Tacaa kin. Iɛna p̀a kpa Taftiti ke Iseyeli wulav ke teitei isi Iɔ ka heeluyɔ Samiyɛɛl na i yɔɔɔti tɔ.

Taftiti lɛɛkɔyɔ ke Yosalem
(Samiyɛɛl II 5:6-10)

⁴ M̀p̀r̀ỳg̀ Taftiti na Iseyeli nyɔma tɛna pa polaa si pa nyalɔyɔ Yosalem. Pa yaakaya icate ntɛ si Yɛpusi, na Yɛpusi nyɔma ka wɛnna tɔ taa. ⁵ Ntɛna p̀a tɔ Taftiti si: N kaa sɔv t`a icate taa.

Paa na mpɔ na Taftiti n`a`a lɛɛki Siyɔn kolɔɔna icate. Iɛna p̀a ha-tɛyɛ hɛtɛ si Taftiti tɛ. ⁶ Taftiti ka yɔɔɔta kɛ si: Ye wei i laala Yɛpusi tɔ ke kɔyɔ pɔntɔ k`a lana yoolaa nyɔyɔ tu. Ntɛna Seluya pɛyɛlv Sowari laalɔ yoonav, na i pɛsi yoolaa nyɔyɔ tu.

⁷ Iɛna Taftiti caya kolɔɔna icate taa. Pɛ tɔɔ kɛ pa ha-te si Taftiti tɛ. ⁸ M̀p̀r̀ỳg̀ i n̄mawa na i cɔɔ icate ke p̀a kpaɔyɔv Milo tɔ na p̀a cɔɔ na p̀a ta. Iɛna Sowari n`a`a tayanɔyɔ icate kakaasaya.

⁹ Iɛna Taftiti ton sɔsɛyɔ na p̀a puki. Mpi tɔ, Iseyeli Iɔ ka we i waali kɛ.

Taftiti yoolaa
(Samiyɛɛl II 23:8-39)

¹⁰ Iseyeli yɛlaa tɛna ka kpana Taftiti ke wulav, isi Tacaa ka yɔɔɔyɔyɔ tɔ. Iɛna pɛɛl p̀a nuna-i teu ke i kawulaya waatu tɛna. Halɔ i yoolaa sɔsaa hɛla ntɔ. ¹¹ I yoolaa ntɛ: Yoolaa hiu na naanɔwa kpekɛle nyɔyɔ tu Hakɛmoni tɔ pɛyɛlv Isepaalɔ. Kɔyaku nakɔli unɔ i k`a sulina yɛlaa n̄mɔnɔyɔ na nunɔwa (300) na n̄mantaaɔa ke yooɔ kulmɔyɔ taa, na i kɔ p`a tɛna.

¹² Isepaalɔ waalɔ kɛ Ahɔwa tɔ Toto pɛyɛlv Iɛsaa. Iɛsaa ka kɛna kpelikpeka nyɔma tooso taa lelɔ. ¹³ Inɔ i ka wɛnna Taftiti kin ke Pa-Tamim ke waatu wei Filiisi nyɔma luwa Iseyeli nyɔma ke yoonav na pɛɛl p̀a se kolontunaa tɔ. Tɔɔnɔyɔa pɛe taale natɛli tu wɛ tɛna. ¹⁴ Na i na i yoolaa p̀a sɛɔ halɛm hɛkɔ taa, na p̀a yoonaa Filiisi nyɔma, na Tacaa yele na Iseyeli nyɔma kɛli pa kolontunaa.

¹⁵ M̀p̀r̀ỳg̀ kɔyaku nakɔli yɛlaa hiu na naanɔwa kpekɛle yɛlaa tooso pola Atulam kɔkpaɔmɔyɔ p̀r̀ỳg̀ calɔ, na p̀a maɔana Taftiti. Mpi tɔ, Filiisi nyɔma ka pula Lefayi nyɔma tetekɛle taa kɛ. ¹⁶ Na Taftiti n`a`a wɛ kolɔɔna icate taa kɛ i tɔɔmɛllɛ na Filiisi nyɔma nyɔyɔ tɔ sɔsɔ wɛ Pɛtɛlɛhem.

¹⁷ M̀p̀r̀ỳg̀ lɔkɔtɔ kpa Taftiti na i tɔ si: Awe kɔɔna-m Pɛtɛlɛhem icate nɔnɔyɔ lɔkɔ lum na m`a nyɔɔ? ¹⁸ Ntɛna yoolaa tooso fayana Filiisi nyɔma yoolaa taa na p̀a polo p̀a cosɔ lɔkɔ unɔ i taa lum na p̀a pona Taftiti. Ama i kisa p̀a nyɔɔv, na i pɛli-wɛɔyɔ atɛyɛ Tacaa. ¹⁹ Iɛna i tɔ si: Ma Iɔ, ma fɛina mpaav si m`a nyɔɔ lum pɛnɛ.

Pɛ wɛ isi mpa pa lapa pa weesɔn ke awusa na pa polo p̀a luyɔ tɔ pa calɛm kɛ.

Kookalɔ wei yoolaa tooso unɔ i lapa tɔyɛle.

²⁰ Yɛlaa hiu na naanɔwa kpekɛle nyɔyɔ tɔ Sowari neu Apisayi. Kɔyaku nakɔli unɔ i yoonna kolontunaa n̄mɔnɔyɔ na nunɔwa (300) na n̄mantaaɔa na i ku-wɛ. Tɛnaɔa i hikina nyɔyɔ ke yɛlaa hiu na naanɔwa kpekɛle taa. ²¹ Tɔm naalɛyɛ i nyɔyɔ kulaa. Halɛna i pɛsi pa nyɔyɔ tɔ. Ama i ta haɔna yɛlaa tooso kpekɛle kɛ.

²² Na Kapɛseli tɔ Yoyata pɛyɛlv Penaya. Yoolaa taa yoolu wei i lapa kookalɛnaa paɔale tɔ i saalɔ. Inɔ i ka kɔna Mowari yoolaa sɔsaa naale. M̀p̀r̀ỳg̀ kɔyaku lɛɔkɔ i tii hite taa kɛ watu waatu ke saa wei tɛv tɔmpɛɛ kraakpraasav hotaya tɔ na i ku tɔyɔlaya. ²³ Inɔ i ka kɔna Icipiti tooko nɔyɛlv. Tooko unɔ i tayalɔn wɛ mɛɛtɛlɛnaa naale na hɔyɔlvɔyɔ ke mpɔ. I n̄mantaaɔa yasɔlaya wɛ isi kpalantaav. M̀p̀r̀ỳg̀ Penaya yoonaa tooko unɔ na kp`atɔyɔ, na i lɛɛki i n̄mantaaɔa ke i niɔn taa na i kɔna-i. ²⁴ Kookalɛnaa mpa Penaya lapa tɔyɛle na i nyɔyɔ kulɔ yoolaa hiu na naanɔwa taa. ²⁵ Paa na Penaya nyɔyɔ kulaa yoolaa hiu na naanɔwa kpekɛle taa tɔ, i ta haɔna yɛlaa tooso kancaalaya nyɔn kpekɛle. Iɛna Taftiti su Penaya ke kawulaya tayaɔa tanjla nyɔyɔ tu.

²⁶ Iɛna p̀a kaasi yoolaa lɛlaa, isi Sowari neu Asayɛli na Pɛtɛlɛhem tɔ Toto pɛyɛlv Iɛnanɔn ²⁷ na Haloo tɔ Samɔti na Palɔn tɔ Helesɔ, ²⁸ na Tekɔwa tɔ Ikesɔ pɛyɛlv Ila. Na Anatɔti tɔ Apiyɛsɛɛ, ²⁹ na Husa tɔ Sipikayi, na Ahuwa tɔ Ilayi. ³⁰ Na Netofa nyɔma Malayi na Paana pɛyɛlv Heletɔ, ³¹ na Pɛncamɛɛ tɛtu Kipeya tɔ Lipayi pɛyɛlv Itayi, na Pɛlatɔn tɔ Penaya. ³² Na Kaasi lɔɔv taa tɔ Hulayi na Pɛti-Alapa tɔ Apiyeli, ³³ na Pahulim tɔ Asɛmafɛti, na Saalɛpɔn tɔ Iliyapa. ³⁴ Na Hasem pɛyɛlv Kisɔn, na Halaa nyɔma Sakee pɛyɛlv Yonatan, ³⁵ na Halaa tɔ Sakaa pɛyɛlv Ahiyam, na Uu pɛyɛlv Ilifalɔ. ³⁶ Na Mekela tɔ Hefɛɛ, na Palɔn tɔ Ahiya, ³⁷ na Kamɛɛli tɔ Hɛsɛlo, na Isepaɔyɔ pɛyɛlv Naalayɔ, ³⁸ na Natan neu Sowɛɛli, na Hakili tɔ pɛyɛlv Mipaa. ³⁹ Na Amoni tɔ Seleki, na Pɛlatɔ tɔ Nala wei i tɔkaya Seluya pɛyɛlv Sowari yooɔ wontu tɔ, ⁴⁰ na Yetɛɛ tayaɔa nyɔma Ila

na Kalepu. ⁴¹ Na pá kaasí Hiti to Ulii na Alayi pəyalv Sapati, na ⁴² Lupəŋ kpekəle nyuɣv nyəma taa ləlv Sisa pəyalv Atina, na pá səsəna yoolaa hiu na naanowa. ⁴³ Na Maaka pəyalv Hanəŋ, na Metəŋ to Yosafati, ⁴⁴ na Asətələti to Usiya, na Alowεε to pəyalaa Sama, na Yeiyel. ⁴⁵ Na Simili pəyalaa Yetiyayeli, na i neu Tisi to Yoha, ⁴⁶ na Mahafa to Iliyeli, na Ilənam pəyalaa Yelipayi, na Yosafiya, na Mowapu to Itəma, ⁴⁷ na Sopa nyəma Iliyeli, na Opəti, na Yasiyeli.

12

Tafiiti camnanaa kancaalaya nyəma ke Sikəlaku

¹ Waatu wei i taa Tafiiti seekaya Kisi pəyalv Sayuli na i ηmeləŋi to, yoolaa taa yoolaa napəli pa pola i kin na pá səŋna-i. ² Pá na pa təŋŋ na pa pəntələŋ. Pa nyəmá pə təv na ηwaasŋ na mpəle.

Sayuli cəsə Pəncameε kpekəle taa nyəma mpa pa pola Tafiiti kin təŋle ³ Kipeya to Sema pəyalv nyuɣv to Ahiyeseε. Na i neu Yowasi, na Asəmafəti pəyalaa Yesiyeli, na Pele, na Anatəti icate nyəma Pelaka, na Yehu. ⁴ Na yoolaa hiu na naanowa kpekəle nyuɣv nyəma taa ləlv Kapawəŋ to Isəmaya. ⁵ Na Ketela nyəma Iləmeya, na Yasiyeli, na Yohanəŋ, na Yosapati. ⁶ Na Halufu nyəma Usayyi, na Yeliməti na Peyaliya, na Semaliya, na Sefatiya. ⁷ Na Kola ləlvu nyəma Iləkana, na Isiya, na Asələli, na Yoweseε, na Yasopam. ⁸ Na pá səsəna Ketəv to Yelowam pəyalaa Yowela, na Sepatiya.

⁹ Mpróŋ ləlaa ná líi Kati kpekəle taa, na pá polo Tafiiti kin ke i təŋmelle ke wulaya tətə taa. Paa ké yoolaa kupama mpa pa nyəmá yooŋ təŋo, na pá nyəmá kpaləŋ na ηmantaasi pə təm. Pa wena apalətu isu təŋolasu, na pá nyəmá ləŋləŋ lapv isu naməŋ ke puɣv taa. ¹⁰⁻¹⁴ Paa we yəlaa naanowa na naaleye. Halı pa həla nté Isεε, na Opətiya, na Iliyari na Misemana, na Iləmeya, na Atayi, na Iliyeli, na Yohanəŋ, na Iləsapati, na Iləmeya, na Makəpanayi. ¹⁵ Kati kpekəle nyəma nté. Paa ké yoolaa nyuɣv nyəma ké. Pa taa səkəlu ka we ké isu yəlaa nuuowa (100) na səsə isu yəlaa iyaya (1000). ¹⁶ Mpe paa tēsəna Yaatanı pəŋo ke tənaya isətu kancaalaya nyəŋ taa. Waatu iŋi ka su tən ke na ká lu. Iləna pá polo na pá təŋonı mpa paa caya ilim təlule na pə tətule təv tətəka taa to.

¹⁷ Mpróŋ Pəncameε na Yuta kpeka nyəma pola Tafiiti təŋmelle na pá maɣana-i. ¹⁸ Ntəna i səŋ-we na i to-we si: Ye ləmaɣasəle kupante ke i kəŋna ma kin si i səŋna-m, ilə má mu-mε na lotu kolumtv. Ama ye i kəŋ ma kələmətə lapv ké si i to-m ma kolontunaa niŋ taa. Pəyle ma ta wakəlı pulv. Ilə ta cəsənaa Isə i weε ta aseeta to na i huɣ ta təm.

¹⁹ Mpuɣle Isə Feesuyu tii yoolaa hiu na naanowa kpekəle nyuɣv to Amasayi təv na i má kapuka si:

Seseε pəyalv, tá na-ŋ ké.

Tə we nyá waalı ké.

Nyana mpa pa səŋna-ŋ to.

I we alaafəya taa ké.

Mpi to, nyá Isə səŋna-ŋ.

Mpróŋ Tafiiti mu-we na i to-weye nyuɣv nyəma təma ke i kpekəle taa.

²⁰ Mpróŋ Manaseε kpekəle nyəma pola Tafiiti kin ke waatu wei i mola Filiisi nyəma təv si pa yookina Sayuli to. Ilə tampana təv, Tafiiti na i yoolaa pa ta səna Filiisi nyəma. Filiisi nyəma ka təŋona Tafiiti-weye si pá taa kəv na Tafiiti məli i caa kəpəŋ təv na i to mpeye ilé i niŋ taa. ²¹ Waatu wei Tafiiti pukaya Sikəlaku təŋo Manaseε nyəma ná pola i kin. Pa həla nté Atəna, na Yosapati, na Yetiyayeli, na Mikayeli, na Yosapati, na Ilihu, na Manaseε yoolaa iyaya nyuɣv to Siletayi. ²² Pa tənaya mpu paa ké yoolaa kupama ké. Iləna pá lá Tafiiti yoolaa nyuɣv nyəma na pá səna-i teu. ²³ Paa kuyaku ŋkuyu yəlaa kəŋaya na pá səsəŋi Tafiiti yoolaa təv na pá səŋna-i. Mpu pə lapəna na i yoolaa təv səsəm isu Isə yoolaa.

Mpa mpa pa pola Tafiiti sənəv ke Hepələŋ to

²⁴ Yoolaa kupama mpa pa pola Tafiiti kin ke Hepələŋ si pa cələŋi-i Sayuli kawulaya, isu Tacaa ka yəŋtəŋv to pa nyəŋ ntə.

²⁵ Yuta kpekəle taa yoolaa we iyisi naatoso na nasənaasa (6800) na pa kpaləŋ na pa ηmantaasi. ²⁶ Simiyəŋ nyəma ke yoolaa kupama iyisi naatosompəŋalaya na nuuowa (7100). ²⁷ Lefii nyəma ke iyisi liyiti na nasətoso (4600). ²⁸ Aləŋ ləlvu to nyuɣv to Yoyata na i waalı nyəma ke iyisi tooso na nasətoso na nuuowa (3700). ²⁹ Iləna pá kaası ifepu Satəki wei i ka ké yoolu kəpəŋ to, na i maɣamaɣa i ləlvu nyəŋ nyəma hiu na naale. ³⁰ Na Pəncameε kpekəle nte tə ké Sayuli nyənte təŋo iyisi tooso (3000). Pa taa pəŋale lakaya Sayuli ləlvu nyəma ke təmlε. ³¹ Iləlayim kpekəle taa ké yoolaa kupama iyisi hiu na nasənaasa (20800). Pa tənə pa nyəŋ kula pa ləlvu taa ké. ³² Manaseε kpekəle həŋləlvu ŋku ku wena ilim tətule təv təŋo iyisi pələfəi hiu (18000). Paa ləsa yəlaa mpeye kuləsv ké si pá polo pá kpa Tafiiti ke wulav. ³³ Isakaa nyəma taa ké yoolaa nyuɣv nyəma ke ηmunuɣv (200), na pa waalı nyəma. Pa tənə pa nyəmá isəna Isəyeli nyəma lakı to. ³⁴ Sapuləŋ nyəma taa ké yəlaa mpa pa nyəmá yooŋ ke teu təŋo iyisi nule na naanowa (50000). Pa wena yooŋ wontu tənə, na pá lakı teu. ³⁵ Nefətəli nyəma ke nyuɣv

nyáma iyaga (1000) na pá yoolaa ke iyisi hiu na naanowa na naatosompòyolaya (37000) na pá taka kpaləŋ na n̄mantaasi. ³⁶ Na Tan nyáma taa ké yoolaa mpa pa sòlɔ pɔwa si pá piɔli yooɔu tɔyɔ iyisi pələfɛi hiu na naanowa na nasətoɔ (28600). ³⁷ Na Asee nyáma taa ké yoolaa mpa pa nyəmə yooɔu ke teu na pa sòlɔ pɔwa tɔyɔ iyisi nɔle (40000). ³⁸ Kpekə wena a we Yaatan̄i ilim tɔlɔle tɔɔ, isu Luperɛŋ, na Kat̄i, na Manasee hɔyɔlɔyɔ lɛŋku nyáma tɔyɔ yoolaa iyisi nɔnɔwa na hiu (120000) na pá wena yooɔu wontu təna.

³⁹ Yoolaa mpe pa təna pa poləna Hɛpələŋ na luɣu kòlɔmɔyɔ, na pá kpa Tafiti ke Iseyeli wulaw. Iseyeli nyáma lelɔa laŋle hɛɛwa si í tɔyɔ kawulaya ŋké. ⁴⁰ M̀pòyó pa caya Tafiti kin ke kuyɛɛŋ tooso, na pá tɔyɔ na pá nyə m̄pi pa taapalaa lapa tɔ. ⁴¹ Pələ pə paasi, pəcɔlɔ pəcɔlɔ kpekə, isu Isakaa na Sapuləŋ na Nefətali pə nyáma ná sɔyɔlayana mɔlɔm, na kakalasi, na tunj wei pa yaa si fiki na lɛsɛŋ tɔ í pee kowolɛɛ, na solum na nim na pá kəŋna. Haləna pá kəna tɔtɔyɔ naaŋ na heeŋ. Mpi tɔ, tetu təna taa yəlaa təna laŋa ka hulɔmaa ké.

13

*Iso atakaa ponav ke Yosalem
(Samiyɛli II 6:1-11)*

¹ M̀pòyó Tafiti na yəlaa iyaga (1000) nyɔyɔ nyáma, na nɔnɔwa (100) nyɔyɔ nyáma, na nyɔyɔ nyáma lelɔa pa lapa kotuyɔ. ² Na Tafiti heeli pa təna si: Ye pə maya-me, na Tacaa laŋle hɛɛwa, ile tɛ tili laŋ ke ta nyáma mpa pa kaasa Iseyeli tetu taa tɔ pa waali. Ilena pə tu kələna kətələa na Lefi nyáma mpa pa we hɔyɔlɔŋ wei í cəɔna-tɔ tɔ í taa tɔ. Tə yaa-we na pá kəɔ. ³ Ilena tɛ kəna Iso atakaa ké tá te. Mpi tɔ, tə taa paasəna í tɔm ke Sayuli waatu.

⁴ M̀pòyó tɔm nti tə maya yəlaa təna na pa təna pa tisi si pá la mpu. ⁵ Ilena Tafiti koti Iseyeli tetu təna yəlaa ke pə kraɣaw Icipiti tetu tɔŋa na ilim m̄pətəŋ tɔɔ tɔ. Haləna Lepo-Hamat̄i ke ilim ntɔyɔŋ tɔɔ si, pá polo pá kraɣa Iso atakaa ké Kiliyat̄i-Yeyalim. ⁶ M̀pòyó Tafiti na Iseyeli nyáma pa pola Paala timp̄i pa cuyusaa si, Kiliyat̄i-Yeyalim tɔyɔ Yuta tetu taa si pa kraɣəyi Iso atakaa. Atakaa un̄i í tɔɔ ka we isətəa tanjlaa lɛsəŋ. Atakaa un̄i í isentaa ké pa sɛekaya Iso. ⁷ Apinatari tɛye atakaa un̄i í ka weɛ. M̀pòyó pa tu-í kɛkɛ kofalɔ taa na Usa na Ahiyo pá hɔŋi-í. ⁸ Ilena Tafiti na Iseyeli nyáma təna pa hɔli pa laŋhulɔmlɛ na luɣu kòlɔmɔyɔ, na pá yooki yontu na cəməŋ, na saŋkənaa, na akilimanaa, na kɛŋkɛŋnaa, na akantɛɛ. ⁹ Waatu wei pa tala Kitɔŋ tɔfalle, ilena naaŋ cɛɛ Iso atakaa ke pɛtɔyɔ. Tənyaɣa Usa siisaa ná í te Iso atakaa. ¹⁰ Mpuɔle Tacaa m̄v Usa na pááná ke timp̄i í mara laŋle na í tokina Iso atakaa tɔ, na í ku-í təne inəyi kraɣpaa.

¹¹ M̀pòyó Tafiti laŋle ta hɛɛna isəna mpi Tacaa kuyɔ Usa ke mpu tɔ. Ilena í ha lonte nteye hətɛ si Pɛlɛsi-Usa. Usa təkule ke pa yaa mpu na pa te taa. Na pá yaaki-tɛye m̀pòyó haləna saŋa.

¹² Kuyaku ŋkuyɔ Iso tɔm lapa Tafiti ke sɔyɔntɔ ná í tɔ si: Pə fɛi si má pona Iso atakaa ké ma te.

¹³ Tafiti ta pona Iso atakaa ké í tɛye kuyaku ŋku, Kat̄i tɔ Opɛti-Itɔm tɛye í su-í. ¹⁴ Na atakaa caya tənaya isətɔnaa tooso. Ilena Tacaa kooli apalu un̄i na í tɔyaya na í nyəm tənaya kɔpantɔ.

14

*Tafiti cayale ke Yosalem
(Kotòosoto I 3:5-9; Samiyɛli II 5:11-16)*

¹ M̀pòyó Tii wulaw Hilam kusa yəlaa na pá polo Tafiti ke sɛɛv, na í hana-í kɛŋkɛlas̄i kɔpans̄i na pɛɛ saakələa, na kaafəntanaa, si pá ŋma-í kawulaya tɔyaya. ² Ilena Tafiti cəkəna si Tacaa mayamaɣa kpana-í Iseyeli wulaw. Na í kawulaya tɔŋ tɔŋna sɔɔsuyɔ ke Iso yəlaa tɔɔ.

³ M̀pòyó Tafiti kraɣa alaa lelɔa ke Yosalem ná í luli apaluɔiya na alɔɔɔiya. ⁴ Hal̄i í pəyalaa mpa í lɔla təna tɔ pa hɔla ntɔ: Saməwa, na Sopari, na Natəŋ, na Salɔməŋ, ⁵ na Ipa, na Iliisua, na Iləpɛlet̄i, ⁶ na Noka, na Nefeki, na Yafiya, ⁷ na Iləsama, na Peeliyata, na Iləfɛlet̄i.

*Tafiti kəlvɔv ke Filiisi nyáma
(Samiyɛli II 5:17-25)*

⁸ Filiisi nyáma nɔwa si Tafiti tɔyɔ kawulaya ke Iseyeli təna tɔɔ, ilena pá polo-í yoonav. Tafiti ná ní mpu, ilena í səŋ-we. ⁹ M̀pòyó Filiisi nyáma wata Lefayi nyáma tɛtɛkəle. ¹⁰ Ilena Tafiti pɔɔsi Iso si: Má polo má yoonə Filiisi nyáma na? N ká tu-weye ma ninj taa? Ntəna Tacaa si: Polo na n̄ yoonə-we. Maa tu-weye nyá ninj taa.

¹¹ M̀pòyó Filiisi nyáma tuusaa na pá tala Paali-Pelasim. Tənyaɣa Tafiti ku-we ná í tɔ si: Tacaa hɛɛ ma kolontunaa taa ké ikpate na ma ninj. Isu ləɔv fakuyɔ hapələ tɔ.

Pə tɔɔ ké pa ha təne inəyi hətɛ si: Paali-Pelasim. Pə nyɔyɔ ntɛ si akpaa hɛɛlɔ, na pa te taa. ¹² Filiisi nyáma seekaya, ilena pá yeke pa lɛsəŋ kolalaŋ. M̀pòyó Tafiti tɔma si pá sɔ lɛsəŋ kolalaŋ inəyi kəkɔ.

¹³ M̀pòyó Filiisi nyáma taɣana Lefayi tɛtɛkəle ke wátòyó. ¹⁴ Ntəna Tafiti tasa Tacaa ke yɔyətənav, na Iso cə-í si: Taa polo pa tɔɔ na pa waali tɔɔ. Ama cə-we ná í kɔpəna-weye tunj

τααλε ἡτοῦτο νῶγο. ¹⁵ Ye n nuwa yelaa nōohēe ke tuη nyōōη taa, ile n tii pa tōō kē kpaκpaα. Mpi tō, waatu inōyēle ma kōma sī ma yookina Filiisi nyōma ke nyá nōyō tōō.

¹⁶ Mpyōyle Tafiiti lapa teitei isu Tacaa heeluyu-i tō, na Iseyeli nyōma yoonā Filiisi nyōma ke pē kpaγau Kapawōη tō, halōna Kesēe. ¹⁷ Pē kpaγau waatu iu tōyō Tafiiti hātē yaawa tetōnaa tōna taa, na Tacaa yele na piitimnaa tōna nyāηna-i.

15

Isō atakaa ponav ke Yosalem

¹ Mpyōyō Tafiiti ηmawa tēesi ke timpi pa yaa sī Tafiiti tē tō. Ilena í taγanu lonte natēli na í siki Isō cokāle sī paa su Isō atakaa. ² Ilena í kpaali sī: Lefii nyōma tike tēkoη ká sōyēlōna Isō atakaa. Mpye Isō lēsaa sī paa paasōyōna-i tam tōō.

³ Mpyōyō Tafiiti kōta Iseyeli nyōma tēnaγa Yosalem sī pá pona Isō atakaa ke timpi pa taγana i lonte tō. ⁴ Ilena í kōti Alōη luluγy nyōma kōtēlāa na Lefii nyōma. ⁵ Kehati luluγy nyōma ka we yelaa nunōwa na hiu (120) kē, pa nyōyō tō ntē Uliyeli. ⁶ Melali luluγy nyōma ke ηmōnyōyō na hiu (220), pa nyōyō tō ke Asaya. ⁷ Kēsōη luluγy nyōma ke nunōwa na hiu na naanōwa (130), pa nyōyō tō ntē Sowēli. ⁸ Iūsafan luluγy nyōma ke ηmōnyōyō (200), pa nyōyō tō ntē Semaya. ⁹ Hēpōlōη luluγy nyōma ke nunāasa, pa nyōyō tō ntē Ilayeli. ¹⁰ Usiyeli luluγy nyōma we nunōwa na naanōwa na naale (112), pa nyōyō tō ntē Aminatari. ¹¹ Mpyōyō Tafiiti yaa kōtēlāa Satōki, na Apiyātaa, na Lefii nyōyō nyōma, Uliyeli, na Asaya, na Sowēli, na Semaya, na Ilayeli, na Aminatari. ¹² Na í tō-we sī: Mpa mē, í kē Lefii nyōyō nyōma tō, mē na mē waali nyōma í la nyōōη tōō asilima kēeluyō kōtāyā na í polo na í kpaγa Iseyeli Isō atakaa na í kōna-i lonte nte tō taa ma taγana-i tō. ¹³ Mpi tō, mē taa fēi, waatu wei tō pola i kpaγau ke kancaalāyā tō. Pōyele tō ta tu pōōsi Tacaa sī pulv, isu pu mōnaa tō. Pē tōō kē Isō kō tō taa yulv.

¹⁴ Mpyōyō kōtalāa na Lefii nyōyō nyōma pa lapa nyōōη tōō asilima kēeluyō kōtāyā, na pá polo sī pa kpaκōyī Isō atakaa. ¹⁵ Ilena Lefii nyōma kpaγa i kpatōη taa, na pá hōyōli pa asōηkpekīη tōō kē teitei isu Tacaa ka kēsōyōyō Moisi tō. ¹⁶ Ilena Tafiiti heeli Lefii nyōyō nyōma sī: I puli mē tetōnaa waali. Pēle paa yoonā yontu na saηkōnaa na cōmōη na kpeηkpeηnaa na lanηhulōmlē sōsōōle. ¹⁷ Ntēna Lefii nyōma puli Sowēli pōyalv Hēmaη, na ilē i taapalv Pelekiya pōyalv Asafi, na pa tēstv Melali luluγy tō Kusaya pōyalv Itanη pa waali. ¹⁸ Pō kaasi pēle pa waali nyōma Lefii nyōma lelāa mpa pa kē nōnōōsi paasōnlaa tō, isu Sakali, na Pēn, na Yasiyeli, na Semilamōti, na Yehiyeli, na Uni, na Iliyari, na Penaya, na Maaseya, na Matitiya, na Ilifōlehu, na Mikineya, na Opēti-Itōm, na Yeiyeli. ¹⁹ Yonyoolaa Hēmaη, na Asafi, na Itanη, pēle pa makāyana nteyē nyōyōluyō kōsēemuyō kpeηkpeηnaa mpa pa wiiki teu tō. ²⁰ Sakali, na Asiyeli, na Semilamōti, na Yehiyeli, na Uni, na Iliyari, na Maaseya, na Penaya pēle pa makī cōmōη wei i wē nōōsi kuyollasi tō. ²¹ Matitiya, na Ilifōlehu, na Mikōneya, na Opēti-Itōm, na Yeiyeli, na Asasiya pēle pa makāyana nteyē ηmūsi pōlēfēi naanōwa saηkōnaa na yonyoolaa yooki yontu. ²² Lefii nyōma nyōyō tō Kenaniya kēle Isō atakaa kpaγau sōsō na í paasōyōna. Mpi tō, i nyōmá pē tōm ke teu. ²³ Na Pelekiya na Ilakana pēlēyēle nōnōōsi tanηlāa, na pē wēe sī pá sōη atakaa kite. ²⁴ Na nōnōōsi tanηlāa lelāa Opēti-Itōm na Yehiya. Pē kaasa kōtēlāa Sepaniya na Yosafati na Netaneyeli na Amasayi na Sakali na Penaya na Iliyēēē tō, pēle pa hōlayana nteyē akantēē ke Isō atakaa nōyō tōō.

Isō atakaa tate ke Yosalem (Samiyēli II 6:12-19)

²⁵ Mpyōyō Tafiiti na Iseyeli sōsaa na yoolaa nyōyō nyōma pa kpaγa Isō atakaa ke Opēti-Itōm tē na lanηhulōmlē. ²⁶ Isō kentāyaa Lefii nyōma mpa pa sōyōla Isō atakaa tōyō. Ilena pá la kōtāyā ke latēcēnaa naatosompōyōlāyā, na iwaōη naatosompōyōlāyā. ²⁷ Tafiiti na Lefii nyōma mpa pa sōyōla atakaa tō, na wontu mataa, na sōyōllaa nyōyō tō Kenaliya paa suu kponkpontu tōη nyōntv wontu kē. Pē kaasi na Tafiiti suu kōtēlāa cōpa ke pōtēē. ²⁸ Mpyōyō Iseyeli nyōma tōna kpaana Isō atakaa, na pá makī niη taa, na kpeηkpeηnaa, na saηkōnaa, na cōmōη, na pá hulōyī tutuuyō na akantēē.

²⁹ Pa tōηna Isō atakaa ke sōvnav ke wulav icatē taa, ile Tafiiti alv Mikaalv, Sayuli pēēlv sōηna pōtōtē ntē, na í ná Tafiiti paakōna lanηhulōmlē. Mpyōyō i nyōna-i yem kē i taa.

16

¹ Mpyōyō pa pona Isō atakaa na pá sū-i cokāle nte Tafiiti ka sikaa tō tō taa. Ilena pá lá Isō kē kōtasī nsi kōkō lusa sī tōna tō na nōyō kulmāyā kpeηtōyō nyōnsi. ² Tafiiti tēma kōtasī nsi sī lapv ilēna í kooli samaa ke kōpantv na Tacaa hātē taa. ³ Ilena í tala apalaa na alaa ke tōyōnāyā. Paa wei ke potopoto kōkulutu na nantuyō na tūyō ηku pa yaa sī lesēη tō kv pēē kōwōlēē kakalāyā.

Lefii nyōma Isō samtv yontu (Yontu 96; 105:1-15; 106:1,47-48)

4 Μῦρόγυ Ταφιτι τῶνα Λεφί τῆμλε νυῶμα κε τῆμλε κε Ἰσῶ ατακαα κῆν σῖ πᾶ σεε Ἰσεγέλι Ἰσῶ na πᾶ tu-ι teeli na πᾶ samu-ι. 5 Asafi κελε pa paasənlv na Sakalı nάά səhna-ι. Yasiyeli na Semilaməti na Yehiyeli na Matitiya na Uiyarı na Penaya na Opeti-Itəm na Yeyieli pele pa makayana nteye cəməh na sanjənaa, na Asafi nάά makı kpehkpəhnaa. 6 Na kətəlaa Penaya na Yasiyeli pele πᾶ hūləyi akanteε ke tam kέ Ἰσῶ ατακαα nəγῶ tῶ. 7 Kuyakv ηkv kv wule ke Tafiiti caala Asafi na ι taarpalaa ke tyv sι πᾶ sa Tacaa. Ilena πᾶ samu-ι sι:

8 Ἰ sa Tacaa, ί yaa ι hətε.

Ἰ teləsi piitimnaa tənaya ι kookalənaa.

9 Ἰ yoo-ι yontu na cəməh.

Ἰ yəγəti ι təma kupa na təm.

10 Mə laha ί heena Ἰσῶ naηηtu ιηι ι hətε.

Me mpa ί pəkəyi-ι tῶ, mə laha ί hūləmi.

11 Ἰ kέésəhá Tacaa Toma təna tῶ tῶ.

Ἰ pəkəyi tam sι ί σεε-ι.

12-13 Tacaa təmle tu Ἰσεγέλι ləlvəy nυῶma me.

Yakərv piya me mpa Ἰσῶ ləsaa tῶ.

Ἰ tῶsι ι təma səsəəna tῶ.

Na kəkəlv nυəmnaa mpa ι lapa tῶ,

na ι hūle pə tῶ.

14 Inəγəle Tacaa, inəγəle tá Ἰσῶ.

Inəγəle tetv təna hūnlv.

15 Ἰ tῶsι ι nəγῶ pəeləyv tam nυəhka tῶ.

Ἰ nəγῶ suv we mῦρόγυ,

halı ləlvəh loosi iyaya.

16 Nəγῶ ηkeye ι sι Arəlaham.

Na ί heeli-təyi Isaaka na tuunav.

17 Ἰ su-təyi Ἰσεγέλι nυῶma kέ Ἰsυ kəsəstv.

Na tə weε-we Ἰsυ nəγῶ pəeləyv tam tῶ nυəm.

18 Ἰsυ ι ka heeluyv-we tῶ sι,

ι ká ha-weye Kanaah tetv.

Pa na pa ləlvəy nυῶma pa kpancoov nτέ.

19 Waatv ιηι ι taa tῶ,

pa taa fei pəγale,

pəyele paa kέ cayalaa ke tetv taa kέ.

20 Pa lukaya piitimnaa taa kέ na πᾶ puki lampi κῆν.

Na πᾶ luki kawulası taa na πᾶ puki yəlaa ləlaa κῆν.

21 Ama Ἰσῶ ta yele sι nəγəlv ί tu-weye wahala.

Halı Ἰσῶ kaləna awulaa ke pa nυvυv tῶ sι:

22 Laakalı na yəlaa mpa ma ləsaa tῶ,

na mpa pa teləsəyi ma kuyəγətv tῶ pa tokinav.

23 Antulinya təna yəlaa me, ί yoo Tacaa ke yontu.

Ἰ kpaaləyi paa ifemle nte sι Tacaa kele waasəlv.

24 Ἰ heeli yəlaa tənaya ι teeli təm,

na ί yəγəti ι təma kupa na təm ke yəlaa κῆν.

25 Tacaa kəla akəonna tənaya səsəəntv.

Ἰ feina saala.

26 Piitimnaa tuη təna we kpeε kέ.

Ama Tacaa lapəna Ἰsətənyv.

27 Ἰ teu na ι səsəəntv we səγəntv.

Ἰ we təη ke ι təcayale taa na ί haaki lahuləmlε.

28 Tetv təna yəlaa, ί kəv na ί sa Tacaa.

Ἰ hólı ι teu na ι toma.

29 Ἰ kəv na ί sa ι teu na ί kəna-ι mə kəhaah.

Ἰ həntı Tacaa ke atəye saa wei ι hóləyi ι

tənaηη weεtv tῶ.

30 Antulinya təna yəlaa me ί seliyina-ι.

Tetv cayə teu kέ tu nυəγələyi.

31 Ἰsətənyv lahle ί hūləmi,

na tetv nάά yəəlv.

Na πᾶ heeli yəlaa təna sι Tacaa kele wulav.

³² Teŋku na i taa nyəm təna í kala kəkəte.

Tawa na a nyəm təna, í yəɔli.

³³ Hətu taa tuŋ, í kiisina laŋhəlbəmle ke Tacaa kinj.

Mpi tə, i kəŋ kawulaya təyɔw ke tetu taa.

³⁴ Tacaa ké kupaŋ ké, í samu-i.

Pəyele i sɔɔlvɔv fei tənaya.

³⁵ Í wiikina-i si:

Tacaa waasəlv Iso, hai, waasi-tv.

Ya-tvɔv piitimnaa kra i nyəm niŋ taa.

Kpeyeli-tv na tɔ yaa nyá hətə naŋŋ nyəntə.

Na ta laŋa hɛɛna nyá samtv.

³⁶ Í sɛɛ Iseyeli Iso Tacaa ke tam.

Iləna samaa təna tisi si Iso í kəna mpv. I sa Tacaa.

³⁷ M̀p̀ɔ̀ỳ Tafiti tɔma Asafi na i taapalaa təna si: I caya Iso atakaa kinj, na í laki mə yontu təma ke tam ké paa kuyaku ŋku, isu pə suw tə, í taa yele. ³⁸ Iləna í ləsi Opɛti-Itəm na i ləlvɔv taa ké yəlaa pələfei nutoso na naaŋwə, na pé sɔəsəna Yetutunj pəyalv Opɛti-Itəm, na Hosa, na pá laki nənəsɔi taŋɔv təmle.

³⁹ M̀p̀ɔ̀ỳ Tafiti tɔ kətəlv Satəki na i ləlvɔv taa kətəlaa si: I paasəna Iso cokəle nte tə wɛ Kapawəŋ təkətəle tə. ⁴⁰ Mə təmle nté si í laki kətaya ŋka kəkə lusa ka təna təyɔ tanəŋ na taanaya. Na í laki kətasi nsi pa kɛɛsa kiiu ŋku Tacaa hawa Iseyeli nyəma tə kv taa tə. ⁴¹ Mə na Hemaŋ, na Yetutunj, na lələa mpa pa ləsaə si pá saŋ Tacaa ke i sɔɔlvɔv tam nyəŋkv tə tə. ⁴² Hemaŋ na Yetutunj pa təmle nté akantɛɛ hlvɔv na kpeŋkpeŋnaa marv. Na wontu lentəna nti pa yookayana Iso Təm yontu tə. Iləna Yetutunj pəyalaa ke nənəsɔi taŋlaa.

⁴³ Pə waali ké paa wei i kpema i tɛ. Na Tafiti náa kpe na í sɛɛ i nyəma.

17

Nataŋ na Tafiti pa təm

(Samiyeli II 7:1-17)

¹ Tafiti caya i kawulaya taa, iləna kuyaku nakoli í tə Iso kuyəɔtətv tɛləsəlv Nataŋ si: Pə ta mɔna si má wɛɛ kutuluɔv ŋku pa larəna kpeŋkpelesi kupaŋsi tə kv taa, na Tacaa atakaa náa wɛ cokəle nte pa larəna pəŋŋ tə tə taa. ² Ntəna Nataŋ cə wulav si: Polo na í lá pə təna mpi n mayasəyi nyá taa tə. Mpi tə, Tacaa wɛ nyá waali ké.

³ Ahoə yuwə, iləna Tacaa tə Nataŋ si: ⁴ Polo na í heeli ma pəyalv Tafiti si, pə taya un i ka ŋmana-m təyaya ŋka ka taa maa caya tə. ⁵ Hatoo ma ləsvɔv Iseyeli nyəma ke Icipiti taa, na pé suŋa saŋa tə, ma ta caya ta kutuluɔv nakoli kv taa. Cokəle taa ké ma wɛɛ na má layasəyi Iona. ⁶ Pələ pə paasi too ma wɛv Iseyeli nyəma waali tə, Paasənləa pəyalə ke ma tó ma yəlaa paasənav. Pəyele ma ta kaləna pa taa nɔɔlv si i ta ŋma-m kutuluɔv kupaŋkv.

⁷ Mpv tə, heeli na təmle tv Tafiti si: Toma təna tv Tacaa má, ma yəɔtaə si, ntiyile taa ké ma kra-ŋ heeŋ waali si í la ma Iseyeli nyəma wulav. ⁸ Na má wɛ nyá waali ké nyá təntə təna taa, na má kpiisi nyá kolontunaa təna na má kusi nyá nyvɔv isu atɛ sɔsaə lələa. ⁹ Iləna má ha ma Iseyeli nyəma ke təcayələ si pá caya teu na pəlv í taa pɛyeli-wɛ, na yəlaa asayaa í taa təyɔ pa isɛ. ¹⁰ Isu saa wei maa kra Paasənləa ke ma yəlaa Iseyeli nyəma tə tə. Maa tisi mə kolontunaa təna təfɛ. Ma heeliyi-ŋ si Iso ma, maa yele na í wɛɛna ləlvɔv nyəma ke nyá waali. ¹¹ Ye pə tala nyá kuyaku na í səpa, ilɛ maa ləsi nyá piya mpa n lələna nyá tapvɔv tə pa taa nɔɔlv, na má kra-i wulav. ¹² Im i ka ŋmana-m təyaya na má yele na i kawulaya kumte wɛɛ tam tə. ¹³ I ká nyəŋəyi-m i caa, na máa nyəŋəyi-i ma pəyalv. Ma kaa lə-i, isu ma ləv wulav wei i laala-ŋ tə. ¹⁴ Máa kraŋa-i ma yəlaa wulav ke tam tə ké ma təyaya taa na ma kawulaya taa, na i təyaya kawulaya tvŋ kaa ciyiti.

¹⁵ Nti nti Iso heela Tafiti na Nataŋ nɔyɔ təyələ.

Tafiti sələmvɔv

(Samiyeli II 7:18-29)

¹⁶ Mpyəle wulav Tafiti pola Iso cokəle taa, na í yəɔtəna Iso si: Hai, Tacaa Iso má na ma təyaya tə ké wɛ na í kəŋna-m timpi taa ma wɛ isəntə tə? ¹⁷ Pələ pə paasi na í yəɔtəyi isəna ma təyaya ka tɛsəna cele tə pə təm? N laki-m ké isu ma ké yulv sɔsə nɔɔlv, ma Iso Tacaa. ¹⁸ Ma feina kuyəɔtətv ke teeli wei n tv-m tə i tə. Mpi tə, ma ké nyá təmle tv ké, na í nyəma-m. ¹⁹ Tacaa, n sɔləa-m təyɔ n lapa kupaŋtunaa pane pa təna si nyá sɔsəntv tam tə nyəntv í ná. ²⁰ Tacaa nɔɔlv ta nəyəsəna-ŋ. Ye tə kɛsəna nti un tə nuŋa ta ŋkraŋŋ tə, Iso nɔɔlv i fei isu nyá. ²¹ Piitim narəli pə fei na pé nəyəsəna nyá yəlaa Iseyeli nyəma mpa tá n koma na í ya Icipiti nyəma ŋmakəlvɔv taa na í la-tvɔv nyá yəlaa tə. Lakasi kupaŋsi na səyəntv nyənsi ke n təyənna piitimnaa ke nyá yəlaa tá ta nɔyɔ tə na nyá hətə yaa, na pé waasi-tv. ²² Na tɔ pasɔ nyá nyəma ke tam tə, na nyaa

πᾶσι τὰ ἴσο. ²³ Πᾶνente Tacaa la isu n γογῶτυυ τῶ. Yoosi nᾶγο ηκα n su má na ma τᾶγαγα νυῶμα τᾶγο tam. ²⁴ Πῶ la teitei, isu n γογῶτυυ τῶ. Ilena nᾶ hᾶte la sᾶsᾶle ke tam τῶ na yᾶla γογῶτᾶγι si: Tacaa Toma tᾶna tu nté Iseyeli νυῶμα ἴσο. Ye le na nᾶ tᾶmle tu ma ma τᾶγαγα nyoῶ ton. ²⁵ Μπi τῶ, ma ἴσο, nᾶ hulᾶna-m si n ká ha-m luluy νυῶμα na pá leeti kawulaya taa. Pᾶ τῶ ké ma pᾶsaa na má sᾶlᾶmᾶgi nᾶ kin. ²⁶ Hai, Tacaa, nyagale ἴσο, nᾶ sᾶna nᾶ tᾶmle tu maγα nᾶγο kupaηka ηke. ²⁷ Nᾶ koolina ma τᾶγαγα νυῶμα ke kopantu si ma luluy νυῶμα ká tᾶki kawulaya ke tam ke nᾶ ἴsentaa. Ie nᾶ koolee anti a ka tᾶη-weye tam τῶ.

18

*Tafiiti tᾶγο piitimnaa lēlaa tetu
(Samiyēli II 8:1-14)*

¹ Pᾶle pᾶ waali ké Tafiiti yonna Filiisi νυῶμα na í kᾶli-we na í leeki Katu icate na pᾶ cᾶlo νυῶμα. ² Na í yonna Mowapu νυῶμα tῶtῶ na í kᾶli-we na pá felayi-l lampuu. ³ Μπῶγύ i yonna Siliu wulaw Hatatᾶsee wei i we Sopa na í tᾶki i kawulaya ke Hamati hᾶyᾶlyuy tῶ tῶ. Waatu inᾶgi Hatatᾶsee caakaya si i tᾶki Iflᾶti hᾶyᾶlyuy tetu. ⁴ Na Tafiiti leeki yoou keekena iyaγα (1000) na kpaγanᾶη cayalaa ke iyisi naatosompᾶlaya (7000) na yoolaa nᾶᾶhe νυῶμα ke iyisi hiu (20000) na í su i tu isu kpaγanᾶη ninᾶwa (100). Pᾶ kaasa wei Iena í seti i tᾶna i nᾶᾶhe hola. ⁵ Μπῶγύ Tamasi Siliu νυῶμα pᾶla wulaw ke sᾶnav. Ilena Tafiiti ku pᾶleye yoolaa iyisi hiu na naale (22000). ⁶ Ilena Tafiiti su yoolaa kpeka ke Tamasi ke Siliu taa na í tᾶki pa tῶ na pá felayi-l lampuu. Na Tacaa kentiγi Tafiiti tῶ ké timpi timpi i pukaya tῶ. ⁷ Ilena í kpaγα Siliu wulaw Hatatᾶsee tanlaa wᾶla kpaᾶlᾶη na í pona Yosalem. ⁸ Μπῶγύ Tafiiti kuu nyᾶᾶlyuy kuᾶseemuy nyᾶᾶtu ke sᾶsam ke Hatatᾶsee acalᾶe nna pa yaa si Tipati na Kun tῶ a taa. Nyᾶᾶtu ntᾶgi Salomᾶη kpaγα waali waali na í lu lum nyampaani anaam, isu lule na akelena na ἴso tᾶseele taa wantu lentᾶnaa. ⁹ Μpuyᾶle Hamati wulaw Tou nuwa si Tafiiti kowa Sopa wulaw Hatatᾶsee yoolaa. ¹⁰ Ilena í tili i pᾶyalo Hatolam si í see wulaw Tafiiti na í sam-i. ἴsᾶna i yonna Hatatᾶsee na í kᾶli-tῶ. Μπῶγύ Hatolam kpaηna Tafiiti ke wᾶla wantu na liγitee nyᾶᾶtu na nyᾶᾶlyuy kuᾶseemuy nyᾶᾶtu. ¹¹ Ilena Tafiiti su Tacaa ke wᾶla na liγitee nyᾶᾶtu nti pa leeka piitimnaa lempanaa kin tῶ. ἴsu Itᾶm na Mowapu na Amoni na Filiisi na Amaleke pᾶ νυῶμα. ¹² Μπῶγύ Seluya pᾶyalo Apisayi yonna Itᾶm νυῶμα ke Tom tetekele taa, na í kᾶ pa taa yᾶlaa iyisi pᾶlefei hiu (18000). ¹³ Na í su yoolaa kpeka ke Itᾶm νυῶμα te na Tafiiti tᾶki pa tῶ na Tacaa kentiγi i tῶ ké timpi timpi i pukaya tῶ.

*Tafiiti waali νυῶμα hᾶla
(Samiyēli II 8:15-18)*

¹⁴ Tafiiti tᾶγο kawulaya ke Iseyeli νυῶμα tᾶna tῶ ké na í tᾶᾶgi tampana na í huᾶkᾶna yᾶlaa tᾶna. ¹⁵ Seluya pᾶyalo Sowari kele yoolaa nyᾶyᾶ tu. Ahiluti pᾶyalo Yosafati kele takᾶlasu sulᾶ. ¹⁶ Ahitupi pᾶyalo Satᾶki na Apiyataa pᾶyalo Apimeleki kele kᾶtᾶlaa. Safesa kele takᾶlasu ηmaalo. ¹⁷ Yoyata pᾶyalo Penaya kele wulaw tanlaa nyᾶyᾶ tu. Tafiiti pᾶyᾶlaa maγamaγα nté i sᾶnlaa sᾶsaa.

19

*Tafiiti tillaa feele tᾶy
(Samiyēli II 10:1-5)*

¹ Μπῶγύ waatu nᾶyᾶlo Amoni νυῶμα wulaw Nahasi sᾶpa na í pᾶyalu leeti i lonte. ² Μpuyᾶle Tafiiti tᾶma si: Ma leeti Nahasi pᾶyalo Hanuη ke kopantu nti i caa ka lapa-m tῶ. Ilena Tafiiti tili tillaa si pá polo pá see-i i caa lᾶyaga. Tafiiti tillaa tala Amoni νυῶμα tetu taa. ³ Ilena tetu nti tᾶ awulaa sᾶkpema tῶ Hanuη si: N huᾶ si lᾶyaga seeᾶ tῶ ké Tafiiti tili i yᾶlaa na? I tili-weye si pá feη tetu na pá nyi-ti na pá leeki-ti. ⁴ Ntᾶna Hanuη kpa Tafiiti tillaa na í looli pa tantᾶη, na í seti pa wantu ke hatoo pa tapanᾶsi kin. Ilena í tᾶyᾶni-we, ⁵ na pá teena feele. Μπῶγύ Tafiiti nu i tillaa tᾶm nti. Ilena í kusu yᾶlaa si: I sᾶη-we na í heeli-we si pá saali Yeliko na pa tantᾶη nyo, Ilena pᾶco pá tala τᾶyaga.

*Iseyeli νυῶμα yoonav ke Amoni νυῶμα na Siliu νυῶμα
(Samiyēli II 10:6-19)*

⁶ Μπῶγύ Amoni νυῶμα na pa wulaw Hanuη pa cekᾶna feele nte pa tu Tafiiti tῶ. Ilena pá kpaγα Mesopotami ἴsᾶtaa Siliu νυῶμα, na Maaka na Sopa νυῶμα, pᾶ yoolaa ke apaa, na pa yoou keekena na pa kpaγanᾶη cayalaa. Ilena pa fel-weye liγitee nyᾶᾶtu ke tᾶsnᾶnaa hiu na naanᾶwa. ⁷ Na pá caa yoou keekena ke iyisi hiu na naanᾶwa na naale (32000). Ilena pá kpaγα Maaka wulaw na i yoolaa ke apaa. Μπῶγύ pᾶle pa polaa na pá puli Metepa cᾶlo. Na Amoni νυῶμα náá lu pa acalᾶe taa, na pá puli yoou. ⁸ Tafiiti nu mpv, Ilena í kusu i yoolaa wulaw Sowari na i yoolaa taa yoolaa tᾶna. ⁹ Μpuyᾶle Amoni νυῶμα luwa na pá puli icate sᾶsᾶle nᾶγο. Na awulaa mpa pa kᾶma-weye sᾶnav tῶ pᾶle

pá puli hōyoluy lɛŋku ke tawa taa. ¹⁰ Ilena Sowari cekəna si i ká yoo taa na waali. M̄pógó i ləsa Iseyeli yoolaa taa yoolaa na pele pá yookina Sili nyóma. ¹¹ Pə kaasa yoolaa kpekəle lente, ilena í cele təleɣe i neu Apisayi na pele pá puli Amoni nyóma isentaa. ¹² Na Sowari heeli Apisayi si: Ye Sili nyóma í kpila-m, ile n kəo na í səna-m. Yaa ye Amoni nyóma kpilina nyá, ile máá kəo na má səna-ŋ. ¹³ Təyo apalɔtu na tə kaasi ta təyi ta yəlaa na ta Iso acalɛe təo. Ile Iso í la i luɣu nyəntu.

¹⁴ M̄pógó Sowari na i yəlaa pa sɔv Sili nyóma tɛe si pá yookina-we na Sili nyəma tó casəle. ¹⁵ Amoni nyóma nawa Sili nyóma tu casəle. Ilena pele pá se Sowari neu Apisayi na pá sɔv icate. Ilena Sowari náá məli Yosalem.

¹⁶ Sili nyóma nawa si Iseyeli nyóma kəla-we. Ilena pá kusi tillaa si pá polo pá ləsi pa tɛetɔnaa mpa pa we lfəlati pəɣo waali tə. Pa nyɔvu tu nté Hatatəsee yoolaa nyɔvu tu səsə Sofaki. ¹⁷ Pa heela-təyi Tafiti, ilena í koti Iseyeli yoolaa təna na pá tɛsi Yaatanɪ, na pá krətəna-we na pá puli pa isentaa. M̄pógó Sili nyóma tii pa təo. ¹⁸ Ama Iseyeli nyóma ná tó pa waali na pá se. Ilena Tafiti na i nyóma pá kó kraɣanəŋ na i kɛekɛnaa ke iyisi naatosompɣəɣalaya (7000) na yoolaa nəsəe nyóma ke iyisi nule (40000) na pá kó yoolaa nyɔvu tu Sofaki tata.

¹⁹ Waatu wei awulaa mpa Hatatəsee ka ŋmakəlaa tə pa nawa si Iseyeli nyóma kəla-we, ilena pá polo na pá na Tafiti pá ciiki na pá cele-i pa ti. Pə kraɣaw waatu unɪ tə Sili nyóma u caaki Amoni nyóma ke sənau.

20

*Sowari lɛskuyɔ ke Lapa icate
(Samiyeli II 11:1; 12:26-31)*

¹ Pənaɣa sikaa na pə tala waatu wei awulaa tɛeki yoo tu. M̄pógó Sowari kuu yoolaa na pá polo pá kó Amoni nyóma. Na pá tá Lapa icate si pa yookina-tɛ. Na Tafiti náá caya Yosalem.

M̄pógó Sowari yoonə Lapa nyóma na í wakəli icate. ² Ilena pá kuu tə taa wontunaa, ilena Tafiti kraɣa wəla ntenuyu ŋku ku we Amoni nyóma tɔy Milikom təo tə. Ntenuyu ŋku ku yuy ka we isɪ kiloonaa hiu na naanɔwa ké mpu. Paa towa ku təo ké liyitee pəle. M̄pógó pa tema-kuy Tafiti nyɔvu. ³ Pə kaasa icate yəlaa, ilena í tu-weɣe wahala təma. Ləlaa ke tuŋ faɣalaa, na ləlaa ke pɛe saakəlaa, yaa taakukulasɪ setəlaa. M̄pógó Tafiti lapəna Amoni icate təna. Ilena í na i yəlaa pá məli Yosalem.

*Filiisi nyóma yoonav
(Samiyeli II 21:18-22)*

⁴ Pəle pə waali ké Iseyeli nyóma pola Filiisi nyóma yoonav ke Kesee. Waatu inəyi Husa tu Sipikayi kɔwa Lafayi tooko Sipayi na pə tisi Filiisi nyóma. ⁵ Yoo lɛŋku taa ké Yayii pəyalɔ llanəŋ kɔwa Katɪ tu Koliyati neu Lamii. I ŋmantaaya krátóyó yasələɣa we isɪ sayata kpatəle. ⁶ M̄pógó pa tasa yoo lɛŋku suluɣu ke Katɪ. Tənaɣa pá nawa kolontu tooko nəɣəlu i ké Halafa ləlyɔv tu. Impee na i nɔmpee we naatoso naatoso. A kɛnta hiu na liyiti. ⁷ Apalɔ unɪ i caa Iseyeli nyóma ke təm, ilena Tafiti taalɔ Samma pəyalɔ Sonatanə ku-i.

⁸ Tafiti na i yoolaa pa kɔna Filiisi icate Katɪ tookonaa mpe.

21

*Kɔkalbyɔ na yvlkəsəku
(Samiyeli II 24:1-9)*

¹ M̄pógó kɔyaku nakoli Satanɪ mayasaa si i tɔyi Iseyeli nyóma ke wahala. Ilena í tusi Tafiti si í kala Iseyeli nyóma. ² Ntəna Tafiti tə Sowari na yoo nyɔvu nyóma ləlaa si: I polo í kala Iseyeli tɛtu təna yəlaa, na má nyɪ pa nyɔvu.

³ Ntəna Sowari cə-i si: Hai, ta caa, Iso í la na Iseyeli nyóma huki təm nunɔwa (100). Sarɣa isəntə pa təna pa ké nyá ifalaa ké. Ile pepe təo ké n caa si n nyɪ pa nyɔvu, na n sɔsi Iseyeli nyóma ke isayatu taa?

⁴ Ntəna wulav si í kala ke í kala. Ilena Sowari náá cəo Iseyeli tɛtu təna na í kala yəlaa na í məli Yosalem. ⁵ Na í heeli wulav si Iseyeli yoolaa we iyisi iyaya ke təm iyaya, na iyisi nunɔwa (1100000) na Yuta nyóma ke iyisi nasəle na nutoso na naanɔwa (470000).

⁶ Sowari lanje ka wakələna wulav təm ntəyi. Ile i ta kala Lefii na Pencamee nyóma.

*Iso həma Iseyeli nyóma ŋkraɣuyɔv ke Tafiti isayatu təo
(Samiyeli II 24:10-17)*

⁷ M̄pógó Tafiti yaasi unɪ i ta maya Iso, na ilé í hɔ Iseyeli nyóma ŋkraɣuyɔv. ⁸ Ntəna Tafiti sələmi Iso si: Tacaa, ma lapa mpu tə, ma wakəlaa ké. Ile wii-m ma isayatu ntu. Ma lapa kumɛlentə ké.

⁹ M̄pógó Tacaa heela Tafiti layatu tasəlu Iso kɔyɔɣototə tɛləsulə Katɪ si: ¹⁰ Polo n heeli Tafiti si ma su wahalanaa tooso si i ləsi pa taa kulum na má kəna-i.

11 M'p'og'yo Kat'i pola Tafiti kiŋ na i p'as'i-i si: Taca'a si weye n l'as'eyi? 12 Ny'og'osi i lu pu'si tooso? Yaa n se ny'a kolontunaa ke is'atunaa tooso? Yaa Iso i tili is'otaa tillu na i p'eli yul'kos'ok'u ke kuyeyen tooso ke Iseyeli tetu t'ena taa? M'ag'asi ny'a taa na n' co na ma heeli wei i tila-m to.

13 N'tena Tafiti co-i si: Ma lanje pasaa ke. Pa k'ela-m teu si ma p'eti ma t'eyi Taca'a ninj taa. Sana mu i ho ta n'k'ap'ap'ap' na mpi yul'v ka ham-i to. Mpi to, i p'at'ot'ale to'waya.

14 Ilena Iso k'ona yul'kos'ok'u, na Iseyeli ny'oma si y'elaa iyisi nufoso na naan'owa (70000).

15 M'p'og'yo Taca'a tila is'otaa tillu wei i k'oyi t'og' Yosalem. Is'otaa tillu talaa isu i ka niki kuyv, ilena Iso layasi huw'ee na i s'ehsi-i si: Yele mpv pa m'ag'anaa.

Waato un' de, is'otaa tillu we Yepusi tu Ol'enan' t'og'onaya t'omate n'te. 16 Tafiti k'osa ise, ilena i na is'otaa tillu ke ate ate na i k'p'el'as'eyi i layate na Yosalem to. M'p'og'yo i na s'asaa m'pa paa suu layaya fal'ot'anaa taka to pa h'ota pa isent'oo. 17 N'tena Tafiti si: Hai, ma wak'el'ona. Mpi to, ma y'og'ot'ana si pa kala k'okal'uyv. Y'elaa pane pa taa n'og'ol'v ta la taali n'og'ol'v. Mpv to, pu we'e si ma na ma t'eyaya ny'oma ta to ke Iso i tu ninj.

Tafiti n'mawa Taca'a ke kotaya t'elate (Samiy'el II 24:18-25)

18 M'p'og'yo Taca'a is'otaa tillu heela Kat'i si: Heeli Tafiti si polo timpi Ol'enan' mak' i t'og'onaya to na n' n'ma Taca'a ke kotaya t'elate.

19 Ilena Tafiti t'ee, isu Taca'a heeluyv Kat'i si i heeli-i to. 20 Ol'enan' na i p'ayalaa lixiti paa w'enna t'ona, na pa mak' pa t'og'onaya. M'p'og'yo pa na is'otaa tillu ilena pa se na pa n'mel'. 21 Tafiti tala t'ona na ap'alu un' i na-i, ilena i lu kataya taa na i polo na i h'anti-i ate. 22 Ilena Tafiti t'om'i-i si: P'ee't'ona-m ny'a kataya na ma fel'i-ŋ na ma n'ma Taca'a ke kotaya t'elate, na yul'kos'ok'u k'one ko su t'ona. 23 N'tena Ol'enan' si: Hai, taca'a, k'p'aya na n' lana mpi n' caaki to. Ma ke'e ke'e na pa naan', faya ke'e ke'e na n' la kotaya taasi. K'p'aya naan' na t'og'onaya na n' la kotaya. Ma ha-ŋ pa t'ona.

24 Ilena wulav to si: Aai yoo, ma caa ma fel'i-ŋ pa lixitee ke, taa ha-m. Maa caa si ma la Taca'a ke kotaya ke ny'a ny'om, yaa pulv mpi pa to ma ta wu to.

25 M'p'og'yo Tafiti fel'a Ol'enan' ke wula ny'og'ot'u nas'otoso (600) ke kataya n'ke ka to. 26 Ilena Tafiti n'ma Taca'a ke kotaya t'elate ke lonte n'te to taa. Na i la kotasi nsi k'oko lusa si t'ona to na n'og'v kolom'aya k'p'ent'uyv ny'ensi. Na i s'el'om'i Iso na Iso tisi k'oko na ka ny'aya i kotasi. 27 M'p'og'yo Taca'a t'oma is'otaa tillu si: M'og'na ny'a layate ke to suyute taa.

28 M'p'og'yo Tafiti cek'anaa si Taca'a muwa i s'el'om'uyv ke Yepusi tu Ol'enan' kataya taa t'ona. Ilena Tafiti lak' t'ona. 29 Waato un' to Iso cok'ole nte Moisi ka lapa wulaya tetu taa to na pa kotaya t'elate pu we Karaw'ŋ t'ek'ot'ale ke. 30 Ama Taca'a is'otaa tillu layate tom ka k'p'awa Tafiti ke s'og'ont'. Ile i ta p'asi na i tala t'ona si i seek'i-i.

22

1 Pa to ke Tafiti t'og'onaya si: C'ehye paa n'ma Taca'a t'ese'e na kotaya t'elate nte to to Iseyeli ny'oma ka lak' kotasi to.

Tafiti l'ovv si i n'maaki Iso t'ese'e

2 M'p'og'yo Tafiti t'oma si: I koti Iseyeli taa cayalaa. Ilena Tafiti tu-w'eye t'omle si pa saaki p'ee wena paa n'mana Iso t'ese'e to, 3 na i t'ayan' ny'og'ot'u tuutuuma wei paa luna kamp'ona ny'oma k'okame to na ny'oma k'okolisee nna pa t'ol'og'ona n'oh'osi to na i kaa ny'og'ol'uyv k'usem'uyv ke tuutuuma to. 4 Na i kaa taasi k'op'ap'asi nsi Sit'ŋ na Tiii ny'oma k'og'ayana-i t'og'v tuutuuma. 5 Tafiti m'ag'asaya i taa ke si: Ma p'ayalv Salvm'ŋ ke p'ayaya, i ta ny'onta pulv. P'eyele pa we'e si pa n'ma Iso t'ese'e n'te na to taa w'enna saala ke tetu t'ona taa. Mpv to, maa t'ayan' mpi pa we'e si paa lana to. Pa to ke i t'ayana w'ontunaa p'ayale na p'ec'o i si.

Tafiti tu Salvm'ŋ si i n'ma Iso t'ese'e

6 M'p'og'yo Tafiti yaa i p'ayalv Salvm'ŋ na i tu-i si i n'ma Iseyeli Iso Taca'a ke i t'ese'e. 7 Na i heeli-i si: Ma pu, maa towa ma taa ke si maa n'ma Iso Taca'a ke timpi paa see-i to. 8 Ama Iso co-m si ma sula y'elaa kuyv ke yoo taa. Pa to ke pa fei si ma n'ma-i timpi paa seek'i-i to. 9 Ma p'ayaya kul'laya kaa we yoolu isu ma. Kaa la hees'uyv to ke. Iso ma ma kaa yele na ma p'ayalv kolontunaa m'pa pa co'ona-i to pa yoon'a-i. Hal' i h'ete n'te Salvm'ŋ. Pa ny'oyv n'te si hees'uyv to. Maa yele ke na Iseyeli ny'oma heesi na pa cayana pa t'eyi i kawulaya waato t'ona taa. 10 In' i ka n'mana-m timpi paa seek'i-m to. Maa ny'eh'i-i ma p'ayalv, na ile i ny'eh'i m'aya i caa. Maa yele na i kawulaya la toŋ ke Iseyeli ke tam to. 11 N'tena Tafiti t'asa si: Ma pu, ny'a Iso Taca'a i s'ena-ŋ na n' p'asi na n' n'ma-i timpi paa see-i to. Isu i y'og'ot'uyv ny'a to to. 12 I tu-ŋ layatu na n' cek'ana k'op'anto na is'ayav ke waato wei i ka tu Iseyeli ny'oma ke ny'a ninj taa to. Ilena n' p'asi na n' t'aki i kiiv. 13 Ye n' t'ok'eyi kus'as'uto na kot'ot'v nti i hul'a Moisi na i cela Iseyeli ny'oma to na n' lak'i-i, n' ka waa pa t'ona pa taa. T'og'v ap'alt'v na n' ny'oo toŋ, taa ny'ana pulv, p'ec'o taa sele. 14 Ma kaasa ma ti na ma kaa wolanaa m'p'aya Taca'a t'ese'e n'mav to to, pa t'ee t'oon'ana iyisi tooso (3000). Liyitee ny'og'ot'u

na tee taañnaa iyisi hiu na naašuvwa (30000). Na pã kaasi nyãgãlũvu kušeeɱuvu na nyãgãlũvu maɣamaɣa ke tuutuuma. Ma tãma kpeñkpelasi na pãe ke taɣanuvu na mã su. N pãšãyi na ñ sãšã pã tã tãtã. ¹⁵ N ka weena tãma lataa pãɣale, pãa ñmalaa na saakãlaa na niñ tãma lataa lelaa. ¹⁶ N wena wolanaa na liyitee nyãgãtu na nyãgãlũvu kušeeɱuvu na nyãgãlũvu maɣamaɣa ke tuutuuma. Ile sũ nyã tãmle taa. Tacaa í wee nyã waali.

¹⁷ Pãle pã waali kã Tafiti tãwa Iseyli nyũvu nyãma tãna si pã kã pã sãna í pãyalu Saluvũñ. ¹⁸ Na í tã si: Tacaa mã Išo we mã waali kã, na í yele na tãtu tãna çãɣa tãpamm ke hatoo waatu wei í tu tã yãlaa kancaalãɣa nyãma ke ma niñ taa tã. Mpe pa pãšãna nteye Tacaa na í yãlaa pa tãmle nyãma. ¹⁹ Mpu tã, í sãsi isãle na lotu kulũmtu na í pãeki Tacaa mã Išo na í ñmã-í timpi paa sãe-í tã, na í su í atakaa na wontu kate nyãntu ke tãna.

23

Lefii nyãma tãma

¹ Tafiti kpatãla teu, Ilena í kpa í pãyalu Saluvũñ ke Iseyli wulaw. ² Na í koti Iseyli nyũvu nyãma tãna na kotãlaa na Lefii nyãma.

³ Mpãyo pa kala Lefii nyãma apalaa mpa pa pusi we hiu na naašuvwa na waali tã. Pa we yãlaa iyisi pãlefeɱ nuɱe (38000). ⁴ Ilena Tafiti læsi pa taa kã yãlaa iyisi hiu na liyiti (24000) si pã feñyi Išo tãsele ñmau na yãlaa iyisi naatoso (6000) ke nyũvu nyãma na tãm huulaa. ⁵ Yãlaa iyisi liyiti (4000) kã nãšãšã tanlaa. Yãlaa iyisi liyiti (4000) náã sañ Išo na çãmãñ wei Tafiti yãlaa na pã lu tã. ⁶ Ilena pã faɣa Lefii nyãma ke kpeka na pã keesãna pa lãlvũ nyũvu nyãma, isu Lefii pãyalaa Keesãñ na Kehati na Melali.

⁷ Keesãñ piya ntã Latãñ na Simeyi. ⁸ Latãñ ná lula piya tooso kã. Yehiyeli na Setam na Sowweɱ. ⁹ Simeyi ke piya tooso, Selomitu na Hasiyeli na Halãñ. Latãñ pãyalaa lãlvũ nyũñ nyãma ntã. ¹⁰ Simeyi ílã í piya we liyiti tãtã, Yahati, na Sisa na Yewusi na Peliya. ¹¹ Yahati keke kancaalãɣa nyãñ, na Sisa ke naale nyãñ. Yewusi na Peliya pa ta hiki piya ke sãšãm. Ilena pã kpeñtã-we isu lãlvũ kulũmuvu.

¹² Kehati lula piya liyiti kã. Amãlam na Isaa na Hepãlvũñ na Wusiyeɱ. ¹³ Amãlam piya ntã Alãñ na Moisi. Mpãyo pa læsa Alãñ na í lãlvũvu nyãma ke tam tã si pa tike pã paasãna kate taa kate tãçãɣale na pã laku Tacaa ke tulaalũnaa kotasi na í tãmle na pã kuoliyi yãlaa ke nãšã kuɣãñsi na Tacaa hæte taa. ¹⁴ Moisi kã Išo yulã kã, paa na mpũ í piya we Lefii lãlvũvu nyãma taa kã isu yãlaa ke yem. ¹⁵ I pãyalaa ntã Keesãm na Iliyesee. ¹⁶ Keesãm pãyalu keke Sepuweli. ¹⁷ Pãɣaɣa kulũmaɣa ke Iliyesee lãlaa í ta tasa nakãli. Pa yaa-ke si Lehapiya. Ama Lehapiya pãyalaa wenna pãɣale. ¹⁸ Isaa pãɣaɣa ntã Selomitu. ¹⁹ Hepãlvũñ pãyalu kancaalãɣa nyãñ ntã Yeliya. Naale nyãñ ntã Amaliya, tooso nyãñ ntã Yasiyeli, na liyiti nyãñ ke Yekamã. ²⁰ Usiyeli pãɣaɣa kancaalãɣa nyãñka ntã Mika, na naale nyãñka ke Isiya.

²¹ Melali piya ntã Malii na Musi. Ilena Malii náã lãlvũ piya naale, Ilaasaa na Kisi. ²² Mpãyo Ilaasaa ná sãpa í ta hiki apalupãɣaɣa. Alupiya tike ke í hikaa. Ilena í çaa newaa pãyalaa náã kpaɣa-we. ²³ Piya toosoɣo Musi na Lãlaa. Mpeyele Malii na Itee na Yelemãti.

²⁴ Lefii lãlvũvu nyãma ntã na mpeyele pa nyũñ nyãma na pã keesãna isãna pa tu pa hãla ke kulũlvũ takãlãɣa taa tã. Pa pusi taku hiu hiu tãɣo pa çaalãɣi Tacaa tãmle ke Išo tãsele taa. ²⁵ Tafiti ka yãɣta mpũ si Iseyli Išo Tacaa yãlaa na yãlaa hæsi na í maɣamaɣa í we Yosalem taa kã tam. ²⁶ Ile Lefii nyãma kaa tasa Išo cokãle na iso seev wontu tãnaɣa Iona laɣasuvu. ²⁷ Ilena pã ñmaaki pa hãla ke waatu wei pa taku pusi hiu hiu tã. Isu Tafiti ka suw tã. ²⁸ Na Alãñ lãlvũvu nyãma náã tũvu-weye tãmle ke Išo tãsele taa na pã patãma taa na pã taɣanãɣi kotãɣa wontu na pã laku pã iso seev tãma lenna. ²⁹ Isu Išo potopotãnaa tũvu, na kutãɣu ñku pa laku kotãɣa tã pã mũlvũ mpi pa tũyi kũkũšũm feɱ kakalasi na kakalasi nsi pa tũyi nim taa tã, na tinte pã mũlvũ taɣanuvu. Na pã feñyi sanãɣanaa na maɣasãlasi pã tã. ³⁰ Pã wee si yonyoolaa í wee tam kã tanãñ na taanaɣa, na pã sañ Tacaa na pã kus í nyũvu. ³¹ Na kotãlaa lakã-í kotasi nsi kãkã lusa si tãna tãɣo kũyãku kuhãesuvu wula, na isãtu kũyãku kancaalãɣa nyãñku, na acima lenna wula. Mpãyo Lefii nyãma kã laku pa tãma ke tam kã Tacaa isentaa isu pa tu-we tã. ³² Paa paasãna Išo cokãle na kate taa kate nañ. Ilena pa tãtãnaa Alãñ pãyalaa náã laku Išo tãɣaɣa taa tãma.

24

Kotãlaa kpeka

¹ Mpãyo pa faɣa Alãñ lãlvũvu nyãma ke kpeka kpeka. Piya liyiti kã í ka lãlaa. Mpeyele Natãri, na Apihu, na Ilaasaa, na Itamaa. ² Ama sãm kãla Natãri na Apihu na pã yeɱ pa çaa. Pãçã pa feña pãyalaa. Pã tã kã pã yela Ilaasaa na Itamaa pã tike na pa laku kutãvu tãmle. ³ Pãle pã waali kã Tafiti na Ilaasaa lãlvũvu tã Satãki, na Itamaa lãlvũvu tã Ahimeleki, pa faɣa kotãlaa ke kpeka na pã keesãna pa tãma. ⁴ Ilena pã ná si Ilaasaa nyãma kãla pãɣale ke Itamaa nyãma. Pã tã kã pa faɣa Ilaasaa nyãma ke lãlvũ kpeka naašuvwa na naatoso, na Itamaa nyãma ke kpeka pãlefeɱ naašuvwa

na pa nyɔɔ nyɔma. ⁵ Tete ke pa towa na pa kpana kotɔlaa na Iso taseele tamle lataa ke Ilasaa na Itamaa pa lolɔɔ taa.

⁶ M'pɔyɔ Lefii kpekale to Semaya pɔyalɔ Netaneyeli wei i ke takelasi nmadu to, i nmaa pa hɔla ke wulaw na nyɔɔ nyɔma, na kotɔɔ Satɔki na Apiyataa pɔyalɔ Ahimeleki na kotɔlaa na Lefii lolɔɔ nyɔɔ nyɔma pa isenta. Tɔm naale naaleye pa to tete ke Ilasaa lolɔɔ nyɔma to, na Itamaa lolɔɔ nyɔma to ke tɔm kulom kulom. ⁷⁻¹⁸ Kpeka nyɔɔ nyɔma mpa pa to tete na pa kpa to pa hɔla nto:

1. Yoyalipi
2. Yetaya
3. Halim
4. Sewolim
5. Malakiya
6. Miyamɛɲ
7. Hakɔɔsi
8. Apiya
9. Yesuwa
10. Sekaniya
11. Uiyasipi
12. Yakim
13. Hupa
14. Yesepari
15. Pilaka
16. Imee
17. Hesii
18. Hapiseɔi
19. Petahiya
20. Isekiyeɛli
21. Yakerɲ
22. Kamuli
23. Telaya
24. Maasiya

¹⁹ Iso na pa pɔla kpeka yɔlaa ke pa tamle to tɔyɔle, si pa tɔɲ pa caa Alɔɲ kusɔsɔto na pa keesɔna isɔna Iseyeli Iso Taca ka su-i to, na pa su Iso taseele taa ke tamle lapu.

Lefii nyɔma lelɔla hɔla

²⁰ Lefii nyɔma lelɔla nyɔɔ nyɔma hɔla nto cɔne.

Amalam lolɔɔ nyɔma ntɛ na Supayeli. Supayeli nyɔma ntɛ na Yetiya. ²¹ Lehapiya nyɔma taa kancalaya to ntɛ Isiya. ²² Isaa lolɔɔ nyɔma ntɛ na Selomɔti, Selomɔti nyɔma ntɛ na Yahati. ²³ Hɛpɔlɔɲ pɔyalɔ kancalaya nyɔɲ ntɛ Yeliya, naale nyɔɲ ke Amaliya, na tooso nyɔɲ ke Yasiyeli, na liyiti nyɔɲ ke Yekamam. ²⁴ Usiyeli pɔyalɔ kele Mika. Mika lolɔɔ taa to ntɛ Samii. ²⁵ Mika un i neu Isiya lolɔɔ taa to ntɛ Sakali. ²⁶ Melali pɔyalɔ ntɛ Malii, na Musi, na Yasiya. ²⁷ Melali lolɔɔ nyɔma mpa i pɔyalɔ Yasiya lɔlaa tɔyɔle Soham, na Sakuu na Ipili. ²⁸⁻²⁹ Malii pɔyalɔ ka we naaleye, Ilasaa na Kisi. Ama Ilasaa nɔ feina pɔyalɔ. Kisi pɔyalɔ kele Yelameyeli. ³⁰ Musi pɔyalɔ ntɛ Malii na Itɛɛ na Yelimɔti.

Lefii lolɔɔ nyɔma ntɛ. ³¹ Alɔɲ lolɔɔ nyɔma ka tɔna tete na pa kpa pele tɔtɔyɔ wulaw Tafiiti na Satɔki na Ahimeleki na kotɔlaa nyɔɔ nyɔma pa kin. Na pa lɔ m'pɔyɔ taalnaa na newaa.

25

Yonyoolaa kpeka

¹ M'pɔyɔ Tafiiti na Iso seɛ kpeka nyɔɔ nyɔma, pa kpa Asafi, na Hemaɲ, na Yetutuɲ, pa lolɔɔ nyɔma na pa mpa si, pa yoo Iso Tɔm yontu na sanɲɔna, na cɔmɔɲ, na kreɲkreɲna. Tamle ntɛ tɔ lataa hɔla ntɛ:

² Asafi wei i yookaya Iso Tɔm yontu isi wulaw ka heeluyɔ-i to. In i paasayana i pɔyalɔ Sakuu, na Yoseɛɔ, na Netaniya, na Asalela.

³ Yetutuɲ pɔyalɔ ntɛ Ketaliya, na Seli, na Yesaya, na Simeyi, na Hasapiya, na Matitiya. Pa naatoso un, pa caa wei i yookaya Iso Tɔm na sanɲɔ na i sanɲ-i to, un i paasayana-we.

⁴ Hemaɲ pɔyalɔ ntɛ Pukiya, na Mataniya, na Usiyeli, na Sepuweli, na Yelimɔti, na Hananiya, na Hanani, na Uiyata, Kitaliti, na Lomameti-Isee, na Yosepekasa, na Maloti, na Hotii, na Mahasiyɔti. ⁵ Hemaɲ pɔyalɔ ntɛ pa tɔnaya mpu, na un i ka keɲa wulaw nalu na i telɔsɔyɔ-i Iso kuyɔɔtɔto. Apalɔpiya naanɔwa na liyiti na alɔpiya liyiti ke Iso hawa apalu un si pɔ kɔsi i nyɔɔ.

⁶ Iso taseele taa ke mpe un pa caanaa Asafi, na Yetutun, na Heman pa paasayana-we, na pa yooki yontu na kpenkpenhnaa, na camen, na sanjuna, isi wulan ka suw to. ⁷ Yonyoola sasa mpe na pa kpekale taa nyoma, mpa paa hula Taca sam yontu ke mpu to, paa we yalaa palefei nmunyon na naanaa na naanowa (288) ke.

⁸ Tete ke pa tawa na pa kpa pa tona. Pa ta faya ifepiya, na akpatelaa, yaa yonyoola nyenta na kpelamela.

⁹⁻³¹ Kpeka nyon nyoma mpa pa to tete na pa kpa to pa hela nto:

1. Asafi payalv Yosεεfv
2. Ketaliya
3. Sakuu
4. Isali
5. Netaniya
6. Pukiya
7. Yesalela
8. Yesaya
9. Mataniya
10. Simeyi
11. Asaleli
12. Hasapiya
13. Supayeli
14. Matitiya
15. Yelemoti
16. Hananiya
17. Yosepekasa
18. Hanani
19. Maloti
20. Iiyata
21. Hotii
22. Kitalliti
23. Mahasiyoti
24. Lomameti-Isεε

Paa kpekale nyonv to wei na i kpekale nyonv nyoma pa we yalaa naanowa na naale ke.

26

Nnonosi tanjaa kpeka

¹ Nnonosi tanjaa ka wena pa kpeka ke. Kolee lobyv to Kolee payalv Meselemiya, Asafi saali ² payalaa we naatosompayalaya. Pa hela nto isi pa kala tema to. Sakali, na Yetiyayeli, na Sepatiya, na Yataniyeli. ³ Ilam, na Yohanah, na Iliyohenayi.

⁴ Opeti-Itam nyoma we palefei naanowa. Pa hela nto, isi pa kala tema to. Semaya, na Yosapati, na Yowa na Sakaa, na Netaneyeli. ⁵ Amiyeli, na Isakaa, na Pewulitayi. Iso ka koola Opeti-Itam ke kupantu ke. ⁶ I payalv Semaya payalaa ka ke yoolaa taa yoolaa ke pa lobyv taa ke. Mpi to, paa ke kpelikpeka nyoma. ⁷ I payalaa mpeyele Otini, na Lefayeli, na Opeti, na IIsapati, na pa sasaena pa newaa Ilihu na Semakiya, paa ke yoolaa taa yoolaa ke. ⁸ Opeti-Itam un i lobyv nyoma na pa payalaa mayamaya na pa lobyv nyoma lelaa ka ke yoolaa taa yoolaa ke. Pa tona paa we yalaa nutoso na naale.

⁹ Meselemiya payalaa na i newaa kpekale nyoma ka ke yoolaa taa yoolaa ke pale fei hiu ke.

¹⁰⁻¹¹ Melali lobyv to Hosa payalaa nte liyiti, isi pa kala tema to, pa taa saso nte Simili, na Hillikiya, na Tepaliya, na Sakali. Paa na Simili taa ke kancaalaya payaya to, i caa ka hana- i lonte nte. Hosa payalaa na i newaa pa kpekale tona we yalaa naanowa na tooso.

¹² Kpeka an i nnonosi tanjaa nyonv nyoma, na a yalaa pa lakaya pa tamle ke Iso taseele taa ke.

¹³ Mpyo sasa na ifepiya pa to tete na pa tala nnonosi kutanasi ke teitei na pa keesana pa lolon, pa ta fayasi nyalv.

¹⁴ Pa mayasa mpu lena pa kpa Selemiya na i caya ilim telule too nonyo. Na pa su i payalv Sakali wei i ke layatv tasulv kupan tayo ilim ntayon too nyenka. ¹⁵ Uena pa su Opeti-Itam ke ilim mpoteh too nyenka. Na i payalaa naa fenjiy wonu tasule kutuluv. ¹⁶ Supim na Hosa pa tanayena ilim tetule nonyo nka pa yaa si, Saleketi to. Mpaav kukprakrav taa ke kele ka weε.

Isana paa faya kpeka wena a tanaya nnonosi taylor: ¹⁷ Lefii nyoma naatoso na tanaya ilim telule nonyo ke paa koyaku nku. Na yalaa liyiti naa tanayi pa ntayon too nyenka ke paa koyaku nku. Na yalaa liyiti naa tanayi ilim mpoteh too nonyo ke paa koyaku nku. Na yalaa liyiti totayo wonu tasule ke naale naale. ¹⁸ Na yalaa liyiti ke ilim tetule too konkon taa kutuluyv kososoyv kin ke hapale colv. Na naale na kutuluyv mayamaya colv.

19 Kōlee na Melali pa lōlōj taa tanjlaa kpeka nté.

Lefi nyáma tēma lenna

20 Lefi nyáma lelāa paasayana Isō tāsēele kpancooj, na wontunaa mpa pa lakēna Isō tēmlē ta. 21 Kēesōj lōlōyō tō Latāj lōlōyō nyōōj nyáma hēla nté Yehiyeli 22 na i piya. Uēna Setam na i neu Sowēli, pá paasayēna Isō tāsēele kpancooj. 23 Pē kaasa Amōlam na Isāa na Hēpōlōj na Usiyeli, pa lōlōj kpeka taa tō, 24 Moisi pāyālvō Kēesōm lōlōyō tō Sepuweli ka kēna kpancooj tanjlaa nyūyō tō. 25 Lōlōyō ŋku kō taa kē Iliyesē wē. Iliyesē ināyēle Kēesōm neu pāyālvō. Iliyesē pāyālvō Lehapiya lōlōna Yesaya, Yesaya lōlōna Yolam, na Yolam nāá lōlō Sikēli, na Sikēli nāá lōlō Selomiti. 26 Selomiti na i newaa pa paasayana wontunaa mpa pa hawa Isō tō. Paa wulāvō Tafiti na i lōlōj nyōōj nyáma na yoolāa iyāyā (1000) nyūyō nyáma na nunōwa (100) nyūyō nyáma na yoolāa nyūyō nyáma lelāa. 27 Mpe inī paa ha Tacaā kē wontunaa mpa pa hika yōōu taa tōyō sī pa tayānēna Isō tāsēele. 28 Pē tēna mpi Isō kōyōyōtōtō tēlōsōlō Samiyēli na Kisi pāyālvō Sayuli na Nēē pāyālvō Apōnēē na Seluya pāyālvō Sowarī-wē paa hawa Isō tō, Selomiti na i newaa pa nyānāyana pē tō.

29 Isaa pāyālvō Keniya na i pāyālvō pa paasayana Isēyeli tētō tōmnaa na hōvlē.

30 Hasapiya na Hēpōlōj lōlōyō taa yōlāa iyāyā na nasōtoso na nunōwa (1700) mpa pa tēma wē teu na pa nyūyō kōlāa tō, mpe pa fēnāyana Isēyeli tētō nti tū wē Yaatanū ilim tētōlē tō tō, na pá paasayēna tētō na Isō sēēv pē tōm. 31 Yeliya ka kēna Hēpōlōj nyáma lōlōyō nyūyō tō. Tafiti kawulāyā pēnāyā nūlē nyēŋka taa kē pa tējā lōlōyō ŋku kō loosi, na pá hiki Kalaati tō Yasēē kē i lōlōyō nyáma mpa pa tēma wē teu na pa nyōōj kōlāa tō. 32 Mpōyō Tafiti lōsā lōlōyō ŋku kō taa kē yoolāa taa yoolāa kē iyisi naale na nasōtoso na nunōwa (2700) na i sōsōi Yeliya tō. Pa tēnāyā mpu pa kē lōlōj nyōōj nyáma kē sī pa paasayēna Luperj na Katī kpeka na Manasee kpekālē hōyōlōyō ŋku kō wēna pōyō waalī tō tō, pa tētō na pē Isōsēele tōm.

27

Yoolaa tayanvō

1 Isēyeli nyáma mpa pa lakāyā wulāvō tēmlē tōyōlvō. Pa taa ka wē lōlōj nyōōj nyáma, na yoolāa iyāyā (1000) nyūyō nyáma, na yoolāa nunōwa (100) nyūyō nyáma, na tētō tōm paasēnāa. Pa tēmlē nté yoolāa fāyāv na pá laki isōtō isōtō kē pēnāyā taa na pá kaasayē tēma. Paa kpekālē nteyē yōlāa iyisi hīu na liyiti (24000). 2-15 Nyūyō nyáma mpa pa paasayāna-wē tō pa hēla ntō. Isōtō kancaalāyā nyēj nyáma nyūyō tō nté Pēlesi lōlōyō tō Sapitiyeli pāyālvō Yasopam. Inī i ka kēna i kpekālē taa yoolāa sōsāa nyūyō tō. Isōtō naale nyēj nyūyō nyáma nté Ahowa tō Totayi na pē sōsōēna i waalī tō Mikēlōj. Isōtō tooso nyēj nyáma nyūyō tō nté kōtōlvō sōsō Yoyata pāyālvō Penāyā. Penāyā inī i ka kē yoolāa hīu na naanōwa kpekālē taa lēlvō kē waatō wēi i pēsa nyūyō tō tōyō. I pāyālvō Amisapatī ka mōna i kpekālē na i paasayēna. Isōtō liyiti nyēj nyūyō nyáma nté Sowarī pāyālvō Asayēli. Pālē pē waalī kē i pāyālvō Sepatiya. Isōtō kakpāsī nyēj nyūyō tō nté Isēla lōlōyō tō Samuti. Isōtō naatosō nyēj nyūyō tō nté Tekōwa tō Ikēsī pāyālvō Ūa. Isōtō naatosōmpōyōlāyā nyēj nyūyō tō nté Ifōlayim kpekālē tō Hēlesi kē Palōj. Isōtō pōlēfēi nyēj nyūyō tō nté Sēla lōlōyō tō Husa tō Sipikayi. Isōtō pōyōlāyāfēi nyēj nyūyō tō nté Anatōtī tō Apiyēsēē kē Pēncamēē kpekālē taa. Isōtō naanōwa nyēj nyūyō tō nté Netofa tō Malayi kē Sēla lōlōyō taa. Isōtō naanōwa na kōlvōm nyēj nyūyō tō nté Ifōlayim kpekālē tō Penāyā kē Pelatōj. Isōtō naanōwa na naale nyēj nyūyō tō nté Netofa tō Helitayi kē Otiniyēē lōlōyō taa.

Kpeka nyōōj nyáma

16 Isēyeli kpekā nyōōj nyáma ka wēna pa sōsāa, halī pa hēla ntō. Luperj kpekālē taa nyēj nté Sikēli pāyālvō Iliyesēē, Simiyōj kpekālē taa nyēj nté Maaka pāyālvō Sefatiya.

17 Lefi kpekālē nyēj nté Kemuweli pāyālvō Hasapiya. Alōj lōlōyō nyáma nyēj nté Satōki.

18 Yuta kpekālē nyēj nté Tafiti taalvōnaa taa lēlvō līhu. Isakaa nyáma nyēj nté Mikayēli pāyālvō Omīli.

19 Sapulōj nyáma nyēj nté Opatiya pāyālvō Isemāyā. Nefētālī nyáma nyēj nté Asōliyeli pāyālvō Yelīmōti.

20 Ifōlayim nyáma nyēj nté Asasiya pāyālvō Osee. Manasee kpekālē hōyōlōyō ŋku kō wēna ilim tētōlē tō tō, kōlē kō nyēj nté Petāyā pāyālvō Sowēli.

21 Na hōyōlōyō ŋku kō wēna ilim tēlvōlē tō kē Kalaati tētō taa tō kō nyēj nté Sakalī pāyālvō Itōō. Pēncamēē kpekālē tō nté Apōnēē pāyālvō Yasiyeli.

22 Tanj kpekālē tō nté Yeloyam pāyālvō Asalēli.

Isēyeli kpekā sōsāa nté.

23 Tafiti taa kala ifēpiya mpa pa wēna pusī hīu yaa pa sēka mpu tō. Mpi tō, Tacaā ka tōmāyā sī i kā yēle na Isēyeli nyáma hukī isū isōtōlvōnāsī. 24 Seluya pāyālvō Sowarī ka caala kōkālōyō ŋku, ūē i taa tē-kōyō. Mpi tō, Tacaā mō-wē na pāánā kē yaasi inī i tō. Mpu pē lapōna na pá tá tō Isēyeli nyáma nyūyō kē wulāvō Tafiti tēma takōlāyā taa.

Tafiiti tamlé nyóma sósaa lélaa

- ²⁵ Atáyeli pýalyo Asəmafəti ka kəna kawulaya kpancoou tóo nyənlv. Na Osiyasi pýalyo Sonatanj kəle acaləe sósəəna na səkpena na cacakənj tē təyonasi təsule na yoolaa tətənjlenaa təyonasi təsule nyənlv.
- ²⁶ Kelupri pýalyo Isəli kəle tetv taa hataa paasənlaa nyovvov tv.
- ²⁷ Lama tv Simeyi kəle tuj wei pa yaa si lesənj t v paasənlv.
- Sefam tv Sapəti kəle lesənj tuj un v solum paasənlv.
- ²⁸ Pəti-Ketēe tv Paali-Hananj kəle tuj wei pa yaa si Olifinaa na Sikomoo t v pə paasənlv. Na Yowasi kəle nim təsule paasənlv.
- ²⁹ Salənj tv Sitilayi ka paasayanana təna naan.
- Atəlayi pýalyo Safati kəle tətəka taa naanj kvtiikin paasənlv.
- ³⁰ Isəmayeli tv Opili kəle yooovonaa pasənlv.
- Melono tv Yetiya kəle kpanasi alvnyənsi paasənlv.
- ³¹ Hakili tv Yasisi kəle heej na pənj pə paasənlv.
- Yəlaa mpa pa paasayana wulav nyəmmaa t v pə həla nté.

Tafiiti cəlo nyóma

³² Tafiiti caa neu Yonatanj ka ké yəlo layatv ké na í wəna nyəm. In v ka kəna wulav layatv tasəlv. Hakəmoni tv Yehiyeli kəle wulav piya sejesəlv. ³³ Ahitofeli ka ké wulav layatv tasəlv tət. Na Aləkii tv Husayi kəle v taarpəlv na v taa təm nyəntv. ³⁴ Mpa pa ləeta Ahitofeli lonte taa təyələ Penaya pýalyo Yoyata na Apiyataa. Sowari kəle wulav yoolaa təna nyovvov tv.

28

Tafiiti hvləyi si Salvmənj ká ləsti v lonte taa

¹ Mpróy wulav Tafiiti kota Yosalem kə Iseyeli nyovvov nyóma təna. Paa kpeka nyóənj nyóma na yoolaa tintika iyaga (1000) iyaga (1000) nyóənj nyóma, na nuunwa (100) nuunwa (100) nyóənj nyóma na wulav na v pýalyaa pa təla na tawa tóo nyənlaa nyóənj nyóma. Na kawulaya təyaya taa təmlataa nyóənj nyóma. Na yoolaa taa yoolaa, na mpa pa nyóənj kulaa t. ² Ilena wulav kul v na í sənj na í t v si: Ma yəlaa na ma taarpalaa mē, maa hvvwa si maa njmá Isə təsēle na má si Isə atakaa wei v kə v nōohēe təsule t. Hali ma tu tēma pə tənaya tayanvov. ³ Ama Isə heela-m si, pə taya máa njmana-v təyaya njka ka taa paa seeki-v t. Mpi t, ma ké yoolu ké na ma ləsa yəlaa pəyale feesinj. ⁴ Pə na pə mpv t, maya Iseyeli Isə ləsa ma caa ləlvov nyóma taa si má na ma ləlvov nyóma tə tək v kawulaya kə tam ké Iseyeli təna t. Yuta kə v ka tvwa avvulumpiitu kə hafoo lənjtaa, na í ləsi v kpekəle taa ké tá ləlvov nyóma. Ilena í ləsi maya ma caa təyaya taa si má la Iseyeli kəkpəntovvov wulav. ⁵ Təv, nōonō, ilē Salvmənj kə v ləsa ma piya tuutuuma v v taa si í lēti ma lonte taa, na í təyə Tacaa Kawulaya kə Iseyeli nyóma t. ⁶ Isə heela-m təfoo si: Nyá pýalyo Salvmənj kə ma ləsa si í njma-m Isə təsēle, na í hali ma taasi təna. V kə nyənəyi-m v caa, na maa nyənəyi-v ma pýalyo. ⁷ Ye v təkə ma kusəvto na ma Kutvto na í laki-ti, isv ma lakvov sanj taa isəntə t, maa yele na v kawulaya wēe tam t. ⁸ Pənəntē ma taarpalaa mē, í t v mē təyi Tacaa kusəvto kpekvovvov təm taa, na Isə wei v nuk v mē təm t, í na v yəlaa Iseyeli nyóma təna pə naaki. Mpróy tetv kəpəntv tənē tv pəsi mē na mē waal v nyóma mē tetv kə tam t. ⁹ Pə kaasa ma pýalyo Salvmənj nyá t, pəeki na n nyi Isə wei ma lapa təmlē t, na n sēe-v na lotu kulvto, na luvvov kulvovvov. Tacaa nyənəyi yəlaa lotu taa ké na í cəkəyana pa hvwēe təna. Ye n pəkəyi-v, v kə yele na n na-v. Ama ye n lə Isə, ilē v lək v nj tam t. ¹⁰ Nōonō n cəkəna si nyaga Tacaa ləsa si n njma-v v təyaya njka ka taa paa seeki-v t. Mpv t, kaasi nyá tv na n svv təmlē taa.

Tafiiti hvləyi Salvmənj kə isəna v ka njmá Isə təsēle t

¹¹ Mpróy Tafiiti cela Salvmənj kə isəna paa njma Isə təyaya t v pə fotoonaa, paa Isə təsēle na pə cəlo kutulv, na kpancoou kutulvov, na isətaa nanj na pə tē nyənjku na Isə atakaa nyənjku. ¹² Na Tafiiti cela Salvmənj tətəyə pə təna mpi v caakaya njmav t v pə fotoonaa, isv Isə təsēle taasi həlvov na pə kutulv wei v cəəna-si t. Na kutulv wei v taa paa svv kpancoou na Isə wontu t. ¹³ Mpróy Tafiiti cela Salvmənj tətəyə kətəlaa, na Lefii nyóma, pa kpekəle nyóma həla, na təma wəna paa la Isə təsēle taa t, na t taa wontu həla tət. ¹⁴ Haləna Tafiiti kēsi Salvmənj kə wəlanaa na liyitee nyəyət v pə kiloona isəna isəna v kə caa na í luna pə wontunaa mpe isv pa lakəna-ti t. ¹⁵ Na pə kpənna wula kəkə kpatənj, na pə tō wula fətəlanaa, na liyitee nyəyət v kəkə kpatənj na pə fətəlanaa nyəntv, isv pa lakəna-ti t. ¹⁶ Na Tafiiti cela Salvmənj kə wula na pə mayana isəna paa lu taarpələnna mpa pa tō pa siki Isə potopotona t. Na í cəle-v tətəyə liyitee nyəyət v si pə la taarpələnna. ¹⁷ Na í cəle-v wula wei paa lu kela ləyolas v nsi pa lakəna nantv t, na pəosiyanaa mpa pa njmavəyana caləm t, na wula mayamaya fusi na wula na liyitee nyəyət v pə cəmsənna. Na Tafiiti kēsi Salvmənj kə paa wontuvvov njku kv yuj. ¹⁸ Na í cəle-v wula mayamaya na pə mayana isəna paa lu tulalənaa təwote t. Na í kēsi-v isəna paa la Isə kēkē t. Ilena pə tv

kālēna isōtaa tājlaa lēesēj wōla nyēj na pā lōpa pa kenj ke Iso atakaa tō. ¹⁹ M̄pōyū Tafiti tōma si: Pē tēna isōntō pē wē takōlaya ŋka Tacaa cēla-m tō ka taa. Tēnaya pā kēesa teu tēcēiēē kē isōna paa la tēma anī tō.

²⁰ Ilena Tafiti tasa si: Ma pəyalu, kaasi nyā ti na ŋ nyō toj na ŋ sūv təmle taa. Taa nyā, pécō taa sele. Ma Iso Tacaa ká wēē nyā waali kē, i kaa lō-ŋ. Halēna i tēsēēle tēmle tēna yōosi. ²¹ Kōtōlaa na Lefii nyōma mpa pa faya kpeka kpeka si pa laki Iso tēsēēle taa tēmle tō pa wē nyā waali tōtō. Pēle pē paasi yēlaa mpa pa nyōmā tēmle lapō ke teu na luɣu kolōmōyū na pā wē Iseyeli nyōma na pa nyūyū nyōma taa tō, paa tēj nti n ka yōyōti tō.

29

Iso tēsēēle ŋman kvōōj

¹ M̄pōyū wulaw Tafiti yōyōta samaa taa si: Ma pəyalu Salōmōj ke Iso lēsaa si i lēēti ma lonte. Iē i kē pəyaga, i ta nyōnta pulu. Pəyēle tēmle sōsōle ke pē tū-i. Mpi tō, pē taya yulu ke i ŋmaaki kutuluyū. Ama Iso Tacaa kē. ² Ma kaasa ma tēyi teu kē, na mā kpeyeli mpi paa ŋmana Iso tēsēēle tō. Paa wōla, na liyitee nyōyētū, na nyōyēluyū mayamaɣa, na pē kūsēēmuyū, na kpejkelasi, na liyitee pēē kōkpeētēē, na kakōka nyōna nna a teeki kōkō tō. Na nna a wēna ŋmalum ke waani waani tō. Na pēē kuhulōmēē ke sōsōm. ³ Ye pē kaasa ma mayamaɣa ma wēnaw isū wōla na liyitee nyōyētū, iē ma haaki-ti si pā ŋmana ma Iso tēsēēle. Ma sōsōyē-tēyi pē tēna mpi ma tēma tayanuyū si pā ŋmana Iso tēsēēle nte ma sōla teu tō pē tō. ⁴ Maa ha Ofii tētū nyōma wōla ke tōōnēnaa nūnōwa (100) na liyitee nyōyētū kōpantō ke tōōnēnaa ŋmōnyū na nule (240) na pā mati Iso tēsēēle kolōosi tō na pē taa tō. ⁵ Tōv, nōōnō awe ká ha Tacaa ke wōla yaa liyitee nyōyētū na luɣu kolōmōyū. Ilena caŋōm tēma lataa lu Iso tēsēēle taa wontu?

⁶ M̄pōyū Iseyeli kpeka na pē tēsēi nyūyū nyōma na yoolaa iyaga (1000) nyūyū nyōma na nūnōwa (100) nyūyū nyōma na wulaw tēmlataa nyūyū nyōma tīsaā si paa hana luɣu kolōmōyū, ⁷ ke wōla tōōnēnaa nūnōwa na nutoso na naanōwa (170), na wōla nyōyētū ke iyisi naanōwa (10000), na liyitee nyōyētū ke tōōnēnaa ŋmōnyū na nūnōwa (300) na waali, na nyōyēluyū kūsēēmuyū isū tōōnēnaa nasētoso (600), nyōyēluyū mayamaɣa ke tōōnēnaa iyisi tooso (3000) na pā lana Iso tēsēēle tēmle. ⁸ M̄pōyū lēlaa ná cēla liyitee pēē ke Kēsēsōj lōlyū tū Yehiyeli si pā tō Iso tēsēēle kpancōō taa. ⁹ Lotu kolōmtō ke mpe unī pa tēna pa hana pa kvōōj na pa lanja hōlōmaa. Wulaw Tafiti mayamaɣa lanjle ka hōlōmaa kē pē tū fēi.

Tafiti Iso sālōmuyū

¹⁰ M̄pōyū Tafiti sama Iso kē Iseyeli samaa tēna kiŋ si: Hai, Yakōpū Iso Tacaa, yēlaa i saŋi-ŋ tam tō. ¹¹ Nyayale sōsō na toj tū na teeli tū na tam tō tū. Nyā tēna isōtaa na atē nyōm tēna. Nyayale kawulaya tū na pē tēna pē tū. ¹² Nyā haakēna wēnaw na ŋ tūyi teeli na ŋ ŋmakēla pē tēna. Nyā niŋ taa kē toj na pēsuyū wēē si ŋ la na paa awe nyūyū kuli yaa i nyō toj. ¹³ Pē tō kē ta Iso tē saŋi-ŋ na tē pūyōluyū nyā hētē sōsōle. ¹⁴ Ma na ma yēlaa tē ta ke pulu. Pēcō pē taya tā toj taa kē tē pēsaa na tē ha-ŋ kvōōj unē. Nyā hana-tūyū pē tēna. Mpi n ha-tū tōyō tē haaki-ŋ. ¹⁵ Tā na tā caanaa tē wē-ŋ teitei kē isū mvolaa na cayalaa, na tā wēsēiŋ wē atē cōyēyē isū isōtom, naani nōyōlō i fēi. ¹⁶ Ta Iso Tacaa tē kaa wontu ke huɣule si tē ŋmaaki timpi tū sēēki-ŋ tō, na nyā hētē Nanj nyōntē taa. Nyā tēna pē tēnaya mpu. ¹⁷ Hai, ma Iso, ma nyōmā si n mayasāyi yēlaa lotunaa taa hōwēē kvōmēlē na ŋ saŋ tampana tējlaa. Na lotu kolōmtō ke ma hana-ŋ ma wēnaw. Ma nawa nyā yēlaa kotaa si pa haaki-ŋ mpu tōtō na lanj hōlōmlē. ¹⁸ Hai, ta caanaa Apələham na Isaa ka na Yakōpū pa Iso Tacaa, yēle na nyā yēlaa lēmāyāsēē wēē nyā tō kē tam kē mpu. ¹⁹ Ha ma pəyalu Salōmōj ke lotu kolōmtō na i tōki nyā kūsēsūtū na nyā kūsēsēsūtū na nyā kiŋ na i laki-i. I ŋmā kutuluyū ŋku kvō tēmle ma tayanā isōntō tō.

²⁰ M̄pōyū Tafiti tasa kotilaa ke heeluyū tātō si: I sēē mē Iso Tacaa ke i na tēmle.

Ilena pa tēna pā lunj akula na pā sēē pa caanaa Iso Tacaa na pā hēnti pa wulaw ke atē.

Tafiti sēm na Salōmōj kawulaya

²¹ M̄pōyū tēv fēma tanan, ilēna pā la Tacaa ke kōtasī nsi kōkō lusa si tēna tō, na nōyō kolōmāya kpeŋtōyū nyōnsi ke latēcēnaa iyaga (1000), na iwaan ke iyaga (1000), na iwēsēē ke mpu tōtō na pē sulōm. Halēna Iseyeli nyōma tēna mpa paa kotaa tō pā tōyō kotāya tōyōnaya na pē tala-wē. ²² Ilena pā tōyō kvōakū ŋku na pā nyōō Tacaa isēntaa na lanj hōlōmlē sōsōlē. Na pā tasa Tafiti pəyalu Salōmōj ke kawulaya kpaō ke tēm naale nyōm. Na pā pēl-i nim na Tacaa hētē taa. Na pā pēlī nim ke Satōki tōtō, na ilē i pēsī kōtōlō sōsō. ²³ M̄pōyū Salōmōj kpaawa Tacaa Kawulaya kumtē tō na i lēēti i caa Tafiti lonte, na i kawulaya tēj teu na Iseyeli nyōma tēna tōna-i. ²⁴ Ilena tētū tākōlaa na yoolaa na Tafiti pəyalaa lēlaa nūna-i. ²⁵ M̄pōyū Tacaa sōsōa i nyūyū ke kūsōyū ke Iseyeli nyōma tēna isēntaa. Na i yēle na i kawulaya hētē yaa na pē kēlī isū mpa pa laala-i Iseyeli kawulaya kumtē tō kē cayale tō.

²⁶ Ισεγελι νυάμα κῶκρεντῶγυ τῶ κέ Seseē pəyalə Tafiti ká τῶγα kawulaga. ²⁷ Ι τῶγα Ηερέλῆγ ικατε τῶ κέ πῠσι naatosompəgalaga. Yosalem ικατε τῶ κέ πῠσι hiu na naanəwa na tooso, na sí krenti nule. ²⁸ Ι səpəna kpatəlagə kupəŋka kέ, na toŋ na teeli. Uena ι pəyalə Saloməŋ ləeti ι lonte.

²⁹ Pa ηmaa wulə Tafiti təm kancaalaga na tə tənaga ke nalə Samiyeli na Iə kyəgətətə tēləsələ Natan na Katı pa takəlası taa. ³⁰ Si taa kέ pa keesa ι kawulaga na ι teeli na ι təma pə təm. Na pə tənə mpi pə lapa Isegeli taa, na Kawulası lensı taa tῶ.

KUTÓOSUTO TAKELAYÁ NAALÉ NYÉŊKA Kotóobtu

Pa keesəyi takəlaya kane ka taa tətəyo Tafiti pəyalu Saluməŋ kawulaya təyuu təm. Iso seeu təm kəna pə təna pə kite. Pə təo kə takəlaya ŋmaalu keesəyi Saluməŋ ŋmau ke Iso təsele na Lefii kotəlaa krau təm, na Yuta awulaa ləlaa tayanəyuu ke iso seeu, na iso seelaa Teeu əcima tayanəyuu na isəna pa hiiwa kiinj takəlaya tə.

Isona pa faya Kotóosuto II takəlaya tə:

Saluməŋ kawulaya təyuu na Iso təsele ŋmau, titite 1–9

Iso seeu tayanəyuu na Yosalem nyəma kuuu təm, titite 10–36

ISEYELI WULAU SALUMƏŋ TƏM

¹ Mpróy Tafiti pəyalu Saluməŋ nyóosa i kawulaya. I Iso Tacaa ka we i waali ké na i kusəyi i nyuyuu.

*Saluməŋ səlama Iso ké ləmayasee
(Awulaa I 3:4-15)*

² Mpróy kuyaku nakəli Saluməŋ kota Iseyeli nyəma təna. Ilena pə tu kələna yoolaa iyaya (1000) nyóon nyəma, na nuuowa (100) nyóon nyəma, na təm huulaa na ləluŋ nyóon nyəma.

³ Ilena í na pa təna mpa paa kota i kiŋ tə pá polo təfəenle nte tə we Kapawəŋ tə. Mpi tə, tənaya Iso təmle tū Moisi ka lapa cokəle nteye wəlaya tətə taa tə tū wee.

⁴ Waatu inu Tafiti ka təma Iso atakaa krayan ke Kiliyati-Yeyalim na í pona-i Yosalem. Na í su lonte nte tə taa i ka tayanə-i təyo cokəle taa. ⁵ Ama i su nyəyəluyuu kuseemuyuu kotəya təlate ke cokəle isentaa. Nteye Ulii pəyalu Pəsəleli wei i ké Uu saali tə i ka lura.

Tənaya Saluməŋ na i waali nyəma təna pa polaa na pá pəosi Iso. ⁶ Nyəyəluyuu kuseemuyuu kotəya təlate nte tū we təsulle cokəle kiŋ təna tə tə təo ké Saluməŋ lapa Tacaa ke kotəsi nsi kəkə nyaya si təna təyo iyaya (1000). ⁷ Mpróy Tacaa lu i təo ké ahoó anu na í təm-i si: Sələmi-m mpi n caa si ma ha-ŋ tə.

⁸ Ntəna Saluməŋ cə-i si: Kəpantə ke n lapa ma caa Tafiti na í yele si má ləeti i lonte taa. ⁹ Mpu tə, Tacaa Iso, la nəyo ŋka n ka su ma caa Tafiti tə. Mpi tə, piitim mpi pə təo n kra-m wulau tə pə yəlaa we payələ ké isu kanyəŋa. ¹⁰ Ile la suulu na í ha-m ləmayasee na nyəm na má cekəna kawulaya təyuu ke yəlaa pane pa təo. Ye pə taya mpu nəyolu kaa pəsi nyá yəlaa samaa inə.

¹¹ Ntəna Iso cə Saluməŋ si: Timpi n ta sələmi-m wənau, yaa teeli, yaa nyá kolontunaa í si, yaa weesuuyuu kotəyaluyuu, iləna í sələmi-m ləmayasee na nyəm si n pəsi na í təyona kawulaya ke ma yəlaa mpa pa təo ma kra-ŋ wulau tə. ¹² Maa ha-ŋ ləmayasee na nyəm mpi, na wənau, na teeli, na pə kəli awulaa təna. Paa kəpəma, paa nyá waali nyəma.

¹³ Mpróy Saluməŋ kula cokəle cəlo tənaya Kapawəŋ təfəenle na í məli Yosalem na í təyo Iseyeli nyəma təo ké kawulaya.

*Saluməŋ toŋ na i wənau pə təm
(Awulaa I 10:26-29; Kutóosuto II 9:25-28)*

¹⁴ Mpróy Saluməŋ kreyela i yoou keekənaa na pə krayanəŋ na pá lu keekənaa iyaya na nasəle (1400), na krayanəŋ iyisi naanəwa na naale (12000). Ilena í su pə taa lenti ke i kiŋ ke Yosalem. Pə kaasa nti iləna pá su təlye timpi timpi paa tayanəa si pá su-ti tə. ¹⁵ Saluməŋ kawulaya waatu liyitee ka we Yosalem taa ké isu pəe. Na pá kaasi na kreyəkpelesi kəpənəsi náá təli yem isu tuj wei pa yaa si Sikoməo na í nyóokú tətəkəle taa tə. ¹⁶ Icipiti na Silisií pə acaləe taa ké payətəlaa pukəya na pá yaku Saluməŋ krayanəŋ na pá kəŋna. ¹⁷ Liyitee nyəyətəu nasətoso nasətoso (600) ke payətəlaa yakəya Icipiti yoou keekənaa. Ilena pá yaku krayanəŋ ke nyəyətəu nuuowa na nule na naanəwa naanəwa (150). Pa yakəya na pá pəetəyənə mpu tətəyo Hiti na Silii pə awulaa.

*Saluməŋ tayanəyi Iso təsele ŋmau təm
(Awulaa I 5:15-32; 7:13-14)*

¹⁸ Mpróy Saluməŋ tū i taa si i ká ŋmá Tacaa ke i təsele na i kawulaya təyaya.

2

¹ Mpróy Saluməŋ caa wontu səyəllaa ke yəlaa iyisi nutoso na naanəwa (70000), na pəe saakəlaa ke iyisi nunaasa (80000) si pá la təmle ke puɣu taa. Na yəlaa iyisi tooso na nasətoso (3600) fenjiyi pa təo.

² Ntəna Saluməŋ tili na pá heeli Tiíi wulau Hilam si: Tilina-m kreyəkpelesi kəpənəsi nsi n ka tilina ma caa Tafiti na í ŋmana i təyaya tə. ³ Ma təŋa Iso Tacaa ke kutuluyuu ŋmau ké si paa wəku-i tulaalənaa na pá haaku-i potopotonaa ke kotəmsa. Na pá laki-i kotəsi nsi kəkə lusa si

tēna tōyo tanan na taanaya, na kōyeeη kōheesēη, na isōtonaa kōyeeη kancaalaya nyēη, na Tacaa acima kōyeeη lelēη. Tēmle ke pē tō Iseyeli nyōma ke tam tō. ⁴ Mpi tō, kutuluyū ŋku ma caa ŋmaw tō kō kē sōsōw kē. Pē taya pulw, ta Iso kēla tūη tēnaya sōsōwntō kē. ⁵ Paa na mpw tō, nōyōlō u pēsēyi na i ŋma-i tēcayale. Pē taya pulw, isōtonuyō na kō tōw tēna, kō ta tala-i. Pē tō kē ma mayamaya ma hōη ma tī si ma ŋmaaki-i tēcayale. Ama timpi paa seeki-i na pā laki-i kōtasi tōyo. ⁶ Mpw tō, Hilam tilina-m wei i nyōmā wōla na liyitee nyōgōluyō na kōseemuyō na nyōgōluyō mayamaya pē tayanuyō tō. Na i nyōmā tōtōyo pōηη kōseemōη cōηcōη, na kōseemōη mayamaya, na akpaayala nyōη tayanuyō na fotoonaa lōsuyō tō. Ilena punto na yōlaa mpa ma caa Tafiti lōsaa na pā we Yosalem na Yuta tētō taa tō pā lā tēmle ŋtē. ⁷ Nyā tēmle nyōma i seti-m Lipaη puyō taa tūη kōpaη. Mpi tō, pa nyōmā pē tēmle ke teu kē. Ma nyōma kā polo na pā sōna-we. ⁸ Ilena pā kōpenti na pā seti-m kōpēkpelasi ke sōsōm. Mpi tō, Iso tēsēle nte ma ŋmaaki tō tu tōw sōsōm kē na tē tewa. ⁹ Maa cēla tūη setōlaa mpēye mulōm tōnōnaa iyisi naatosō (6000), na tōyōnaya pēe tōnōnaa iyisi naatosō (6000), na sulōm ke liitilinaa iyisi nasōnaasa (80000), na nim ke mpw tōtō.

¹⁰⁻¹¹ Mōyō Tiii wulaw Hilam cō Salōmōη na takōlaya si: Ma sēe Iseyeli Iso Tacaa wei i lapa isōtaa na atē, na i ha Tafiti pēyaya nyaya lōmayasēe na nyōm na layatu si ŋ ŋma-i Iso tēsēle na nyā kawulaya tēyaya tō. Tacaa sōla i yōlaa tōyo i kra-η pa wulaw. ¹² Maa tilina-η apalō wei pa yaa si Hulam-Api tō. Apalō ŋu i nyōmā niη tōma kē na i wēna layatu. ¹³ I tōo ke Taη kōpēkwei tō kē, na i caa ke Tiii tō. Mpi mpi pē tēmle i nyōmā tōyōle, wōla na liyitee nyōgōluyō, na kōseemuyō na nyōgōluyō mayamaya, na pēe na kōpēkpelasi na pōηη wei pa sēsaa tō, na kōseemōη cōηcōη na wei pa lii akpaayala tō, na kōpēkponutu tōη nyōntō pōηη pē tayanuyō. I nyōmā tōtōyo lēsēη saakuyō tōm. Paa tēmle nteye n tō-i laki kē. I na nyā nyōma na mpa nyā caa wulaw Tafiti lōsaa tō paa lana. ¹⁴ Pōnentē tacaa, tilina-tōyō tōyōnaya pēe na sulōm na nim mpi pē tōm n yōyōtaa tō. ¹⁵ Tu polo Lipaη puyō taa, na tē seti tūη wei i tēna n caa tō, na tē hōkō-i na tē tō tenju taa na pē tala Safa. Ilena ŋ yele na pā kraya na pā pōna Yosalem.

¹⁶ Mōyō Salōmōη kala cayalaa tēna mpa paa we Iseyeli taa tō, na pē keesōna kōkaluyō ŋku i caa Tafiti ka lapa tō. Paa we yōlaa iyisi nūnōwa na nule na naanōwa na tooso na nasōtoso (153600). ¹⁷ Mōyō Salōmōη lōsa wontu sōyōllaa ke iyisi nūtosō na naanōwa (70000), na mpa pa saakōyi pēe ke puyō taa tōyo iyisi nūnaasa (80000), na mpa pa tōyi lelāa ke tōma na pā fenjiyi a tōw tōyo yōlaa iyisi tooso na nasōtoso (3600).

3

Iso tēsēle ŋmaw
(Awulaa I 6:1-38)

¹ Mōyō Salōmōη sōw Tacaa tēyaya ŋmaw ke Moliya pulaya tōw. Tēnaya Iso ka lu i caa Tafiti tōw, na Tafiti tayanū lonte ke Yēpusi tō Olōnaη kataya taa. ² Salōmōη kawulaya pēnaya liyiti nyōηka, isōtō naale nyōη kuyakō naale nyōηku wule ke i caala-keye ŋmaw.

³ Kutuluyū ŋku Salōmōη ŋmaaki mpw tō, kō tayalēη we mēetōlōnaa hiu na naanōwa, na kō wāη ke mēetōlōnaa naanōwa. ⁴ Ilena pā lā kraaη na isēntaa tōw. Kō wāη we mēetōlōnaa naanōwa kē teitei, isu Iso tēsēle, na kō kōηkōlōmōη ke mēetōlōnaa nūtosō. Na pā waasi kō taa kē wōla mayamaya. ⁵ Ilena pā waasi Iso tēsēle mayamaya tōw kē kōpēkpelasi kōpaηsi. Na pā pō si tōw kē wōla, na pā la pē tōw kē paaη na alukpalisi pē fotoonaa. ⁶ Mōyō pa lapa kutuluyū ŋkuyō kacōka na liyitee pēe. Paafayim tētō taa kē pa hika wōla wei pa lakayana tō. ⁷ Na pā waasi-i kutuluyū kraaη na kō nōnōkpete na kō kampōnaa na kō mayamaya kō tōw. Na pā lōsi isōtaa taηlāa lēsēη tōtō.

⁸ Mōyō pa ŋmā katē taa katē naη, kō tayalēη ka we mēetōlōnaa naanōwa ke teitei, isu Iso tēsēle wāη, na kō wāη ke mēetōlōnaa naanōwa tōtō. Ilena pā mati kō taa tōw kē wōla mayamaya ke tōnōnaa hiu. ⁹ Wōla nyōmā wēna pa lapōnaa tō a ka we kilōō hōyōluyō. Na pā waasi wōla tōtōyo isōtaa kutulūη taa.

¹⁰ Mōyō pa lupa isōtaa taηlāa lēsēη naale na pā waasi-i wōla na pā si katē taa katē kutuluyū taa. ¹¹⁻¹³ Paa sōηsa isōtaa taηlāa ke tōma tōw kē na pa isē hana nōnōyō na pā hēta pa kēη. Na pa kēnōsō naale sulī hēkō taa, na lēηsi yōosina kutuluyū. Keluyū kōlōmuyō we mēetōlōnaa naale na hōyōluyō. Kēη liyiti kōpenta mēetōlōnaa naanōwa. ¹⁴ Na pā lōw kōpēkponutu tōη nyōntō nti pa lii akpaayala, na kōseemtu, na kōseemtu cōηcōηη tōyo puyō kōkakayaw. Na pā lōsi kō tōw kē isōtaa taηlāa lēsēη.

Nyōgōluyō kōseemuyō akelēnaa na kōtaya tōlate
(Awulaa I 7:15-22)

¹⁵ Mōyō pa ŋmā akelēnaa sōsaa naaleye Iso tēsēle isēntaa. Pa tayalēη we mēetōlōnaa naanōwa na naatosōmpōyōlaya. Na pā la pa nyōηη taa kē kahusi taka, na si tayalēη ke mēetōlōnaa naale na hōyōluyō. ¹⁶ Mōyō pa lupa alukpalisi isu nsi si we Iso tēsēle tō na pā tō-sōyi akelēnaa mpe

pa nyōōj taa. Na pá lu tɔyɔ nakolɔ kɔ pee leēsəj ke nuṇɔwa (100) na pá tɔ alukpalisi taa. ¹⁷ Ilena pá siki akelenaa naale inəyi cɛmace ke Iso tāsɛɛle nənəyɔ. Pa yaaki ntəyɔj nyəj si, Iso nyōōsəyi, na mpətəj nyəj si, inəyɔle toj tɔ.

4

¹ Ḿpóyú pa lupa nyəǵəlyɔ kɔsɛɛmɔyɔ kətaya tɔlatɛ. Tə tayaləj na tə wəj ke mɛɛtələnaa naanɔwa naanɔwa, na tə kɔj kɔlɔməj ke mɛɛtələnaa kakpasɪ.

Iso tāsɛɛle taa wontu
(Awulaa I 7:23-26)

² Ilena pá lu nyəǵəlyɔ kɔsɛɛmɔyɔ ke nyampaaɪi anaam taka na í kulutaa. I wəj wɛ mɛɛtələnaa kakpasɪ, na í kɔj kɔlɔməj ke mɛɛtələnaa naale na titite. I ukulutaw tɔ wɛ mɛɛtələnaa naanɔwa na kakpasɪ. ³ Ilena pá ŋmaa latəcɛnaa leēsəj ke nyampaaɪi inɪ í luyɔ tɛɛ ké í lupu waatu na pə cɔɔ na pə tɔ loosi naale. Paa mɛɛtəli wei ke leēsəj hiu. ⁴ Ilena pá lu nyəǵəlyɔ kɔsɛɛmɔyɔ ke naaj naanɔwa na naale. Pə na nyampaaɪi inəyi nyəǵəlyɔ kɔlɔmɔyɔ na pá pulɪ-t tooso tooso ke tɔm liyiti. Na lum nyampaaɪi ke í tɔɔ. Naaj leləj nyənəyɔna ilim tɔlule, leləj na pə tɔlule. Na leləj na pə ntəyɔj, na leləj na pə mpətəj, na í tapəj nyənəyi təmaɣa nyampaaɪi tɛɛ. ⁵ Nyampaaɪi kpɔsəj wɛ ké isɪ yɔlɔ ntantaku wəj. Na í tompɛɛ isɪ poosiya, na á nəyəsəna yaayɛnaa. Nyampaaɪi inɪ í tɔki isɪ lum liitilinaa iyisi nuṇɔwa na hiu (120000).

⁶ Ḿpóyú pa lupa lum kusanəj cɛmsɛnaa ke naanɔwa. Na pá su kakpasɪ na Iso tāsɛɛle ntəyɔj tɔɔ na kakpasɪ na tə npətəj tɔɔ. Pa taa ké pa nyaalaya kpəna wɛna pa lakaya kətaya ŋka kəkɔ lusa ka təna tɔ. Nyampaaɪi anaam taa lum ke kətəlaa sɔəkayɔ.

Iso tāsɛɛle wontu nyəǵətv nyəntv
(Awulaa I 7:40-51)

⁷ Ḿpóyú pa lupa fətəla kpatəj naanɔwa ke wɔla, isɪ isəna pa kɛsə-wɛ tɔ. Na pá su Iso tāsɛɛle ke cɛmace. Kakpasɪ na ntəyɔj na kakpasɪ na mpətəj.

⁸ Na pá saaki taapələnaa naanɔwa na pá su-wɛyɛ cɛmace tɔtɔ. Kakpasɪ na ntəyɔj na kakpasɪ na mpətəj.

Na pá lu wɔla poosiyanaa mpa pa ŋmusəyənə caləm təyɔ nuṇɔwa (100).

⁹ Na pá lá kətəlaa kolaya, na taya sɔsaya. Na pá waasi ka kutəkəj ke nyəǵəlyɔ kɔsɛɛmɔyɔ.

¹⁰ Iso tāsɛɛle ntəyɔj ŋkulɔŋa cɔləyɔ paa su lum nyampaaɪi anaam na ilim mpətəj na pə tɔlule hɔyɔlyɔ tɔɔ.

¹¹ Waatu wei Hulam tɛsə tɔlɔma nyənasi na a ləyɔlasi, na caləm poosiyanaa de, í tɛma Iso tāsɛɛle tɛma wɛna wulav Salɔməj ka tɔ-tɔ a lapɔ ntɛ.

¹²⁻¹³ Pə kpaɣav akelenaa naale na pa kahusi, na si canəj wontu. Isɪ si tɔɔ pulɔj tɔm naale, na si tɔɔ tɔyɔ pee fotoonaa nasəle. Paa akele wei ke loosi naale.

¹⁴ I ka lupa tətəyɔ kɛɛkɛnaa taka, na pə tɔɔ lum cɛmsɛnaa səsaa.

¹⁵ Na nyampaaɪi anaam wei pa təna latəcɛnaa leēsəj naanɔwa na naale tɔɔ tɔ.

¹⁶ Na tɔlɔma nyənasi na pə ləyɔlasi na nantɔ nyənsɪ.

Nyəǵəlyɔ kɔsɛɛmɔyɔ ke Hulam-Apɪ lapəna wontunaa mpa pa təna Salɔməj ka tɔ-tɔ si í lu Tacaa Iso tāsɛɛle taa tɔ, na í sotiti-tɔ. ¹⁷ Yaafanɪ tetekəle taa ké pa pəla nyəyətɔ ke cɔyɔ taa, na pə lu wontu nti tɔ tənaya Sukotɪ na Seletata pa heko taa. ¹⁸ Wontu tuutuuma ke Salɔməj yelaa na pá lu. Nəyɔlɔ kaa nəkɪ si í nyəj nyəǵəlyɔ kɔsɛɛmɔyɔ kiloona isəna pə tɔyaa tɔ.

¹⁹ Ḿpóyú Salɔməj lapa na pá lu wɔla wontunaa na pá tɔ Tacaa tāsɛɛle taa.

Isɪ tulaalɔnaa təwɔtɛ wɔla nyəntɛ,

na taapələnaa mpa pa tɔɔ pa sukɪ Iso potopotonaa tɔ.

²⁰ Na wɔla kəkɔ kpatəj

na pə fətəlanaa mpa pa mɔyɪ katɛ

taa katɛ naɲ isɛntaa tɔ, isɪ paa kɛsəyɔ-wɛ tɔ.

²¹⁻²² Na pá lu wɔla tətəyɔ pə tɔɔ canəj

na pə kpətələj tɔm naale.

Na cɛmsɛnaa na poosiyanaa mpa

pa ŋmusəyənə caləm tɔ.

Na kəpɔnaa, na cofolonaa,

na kampɔnaa mpa pa təkɔ katɛ taa katɛ naɲ

nənəyɔ tɔ, na Iso tāsɛɛle nyəma tɔtɔ.

5

¹ Waatu wei Salomōn tema Iso taseele ŋmau, ŋena í kōna mpi í caa Tafiiti ka ha Tacaa tō. Paa liyitee nyəǵətu, na wōla, na wontunaa lentēnaa. Na í su pə tənaya Iso taseele kpancoou taa.

Iso atakaa suw ke Iso taseele taa
(Awulaa I 8:1-13)

² Waatu wei Salomōn tema Iso taseele ŋmau, ŋena í koti Iseyeli kupaɣalaa na pa kpeka na pa lɔlɔn nyūny nyōma ke Yosalem. Na í tu-we si pá kpaɣa Iso atakaa ké Tafiiti te timpi pa yaa tōtō si Siyōn tō, na pá pona Iso taseele taa. ³ Ḿpógú Iseyeli nyōma tēna kota wulaw teye pa isōtu naatosomppɔɣalaya nyōn ke acima tɔɣu. ⁴ Iseyeli kupaɣalaa kotaa, ŋena Lefii nyōma kpaɣa Iso atakaa ⁵ na pá pona Iso taseele taa. Na kotōlāa sēna-we na pá pona cokōle na tē taa wontunaa. ⁶ ŋena wulaw Salomōn na Iseyeli nyōma mpa paa kotina Iso atakaa tō, pá lá kotāya ke heej na naan tuutuuma pə fei kaluyō.

⁷⁻⁸ Pə waali ké kotōlāa suuna Iso atakaa ke kate taa kate nan taa ké í lonte ke isōtaa tanjaan keŋ tee. Na pá kenti í na í kratəŋ wei pa kpaɣəŋəna-í tō í tō. ⁹ Kratəŋ un í ka taɣalaa ké. Haləna ye n kratəna puuɣu kukakayau n naaki-í ké. Ama ye n hatōlāa n kaa na-í. Ḿpógú pə we haləna saŋa. ¹⁰ Kōsəsuto pəe kraatanaa naale ke Iso ka cela Moisi ke Holerpu puu tō. Waatu inəyi Iso na Iseyeli nyōma paa pēla nəɣo ke pa Icipiti luw waali. Pəe aní a tike a ka wenna atakaa taa.

¹¹ Ḿpógú kotōlāa luna Iso taseele taa. Kotōlāa tēna mpa paa we tēna tō pa lapa nyōn tō asilima keeluyō kotāya ké. ŋe pa ta keesəna isəna kpeka təŋa tēma tō. ¹² ŋena Lefii nyōma mpa pa ké wontu mataa, isu Asafi, na Heman, na Yetuturj. Na pa pəyalaa, na pa lɔlɔny nyōma lēlāa mpa pa suu kponjkrontu ton nyəntu wontu tō, pá səŋa kotāya tōlate ilim tēlule tō na pá tōka kpeŋkpeŋnaa, na cəŋəŋ na saŋkōnaa. ŋena kotōlāa mpa pa nyōmá akantee hɔluyō tō pá səŋa pa kin ke yōlāa nuuŋwa na hiu (120). ¹³⁻¹⁴ Ḿpógú wontu mataa na yonyoolaa pa kpentaa na pá saŋ Iso na yontu si: Í sa Tacaa, mpi tō í ké kōpaŋ. Í səluyō we tam tō. Ḿpuyle Iso teu nawa Iso taseele taa. Na isəŋmōntu nyala na kotōlāa kpisi pa tēmlē lapu.

6

¹ Ḿpuyle Salomōn sama Iso si:
Hai, Tacaa, səkretuyō taa ké n ka sōlāa na ŋ caya.
² Ama ma ŋma-ŋ təyaya ŋka ka taa n ka caya tō.
Lonte ŋtē tō taa ké n ka wee tam tō.

Iso taseele tuluyō faaci
(Awulaa I 8:14-21)

³ Iseyeli nyōma tēna ka kotaa ké na pá səŋaa. Ḿpógú Salomōn keesəna pa tō na í kooli-weye kōpantv. ⁴ ŋena í tō si: Ma sama Iseyeli Iso Tacaa. Mpi tō, toma ke n lapəna teitei isu n ka suw ma caa Tafiiti ke nəɣo tō si: ⁵ Hatoo kuyanjku n ləsuɣu nyá yōlāa ke Icipiti taa tō, n ta ləsəta pa acalē taa natəli si pá ŋma-ŋ nyá taseele na ŋ caya. Pəyele n ta kpa yulɔ nəɣulɔ na í mpa si pōntu í la nyá yōlāa wulaw. ⁶ Ama Yosalem icate ke n ləsaa si n ká caya. Na ŋ ləsi Tafiiti si í la nyá yōlāa wulaw. ⁷ Ḿpógú Salomōn tasaa si: Halí ma caa Tafiiti mayasaa si í ŋmaaki kutuluyō na Tacaa Iseyeli nyōma Iso hətē taa. ⁸ Ama Tacaa tōma-í si: N mayasuyō nyá taa ké mpu tō pə we teu. ⁹ ŋe pə taya nyá mayamaya n ká ŋmana kutuluyō ŋku. Ama nyá pəyaya kololaya ká ŋmana-ku na ma hətē taa. ¹⁰ Ḿpógú Salomōn tasaa si: Tacaa tōka isəna í ka suwa tō, na má lēeti ma caa Tafiiti lonte taa ké Iseyeli nyōma kawulaya kumte tō. Na má ŋmá Iso taseele tēne na Tacaa Iseyeli nyōma Iso hətē taa. ¹¹ Haləna má su Iso atakaa un í taa ké nəɣo ŋka Iso na tá caanaa pa pēlāa tō ka pəe kraatanaa.

Salomōn sələmuɣu səsəw
(Awulaa I 8:22-53)

¹²⁻¹³ Salomōn ka lupə nyəǵəluyō kuseemuyō kumte taka ké, na í su taya heku taa. Tə taɣaləŋ na tə wan ka we teitei ké. Meeətələnāa naale na hɔɣoluyō hɔɣoluyō. Tə kōŋkolomōŋ ke meeətəli kolom na titite. Ḿpógú í kpaɣa tō tō, na í luŋ kotilaa tēna isentaa ke kotāya tōlate kōŋkōŋ taa tēna. Na í kpaasi í nin na iso na í sələmi si: ¹⁴ Hai, Tacaa, Iseyeli nyōma Iso. Iso nɔyɔlu í fei isu nyá. Paa isətənyuyō taa, paa tetv tō ké ate cəne. N sōlāa mpa pa lakí nyá tēmlē na lotu kolomtv tɔɣo, na ŋ lakí-weye isəna n ka suwa tō. ¹⁵ Ḿpógú n tōka nəɣo ŋka n ká su ma caa Tafiiti tō, na saŋa ŋ yoosi nti n ka yəɣotəna nyá nəɣo tō na nyá ton. ¹⁶ Hai, Tacaa Iseyeli Iso, la tətəɣo nəɣo ŋka n ka su ma caa Tafiiti tō. Si ye í luluyō nyōma tōma teu isu un í tam tō, mpe paa tōkəna kawulaya ke í waali ke tam tō. Na pá kaasəyi təmaya Iseyeli yōlāa tō. ¹⁷ Hai, Tacaa Iseyeli Iso, la nəɣo ŋka n ka su ma caa Tafiiti tō.

¹⁸ ŋe tampana Iso pəsəyi na í caya yōlāa heku ke ateyele? Mpi tō, paa isətənyuyō na ku tōmōŋ tō, í ta maya ku taa. Pəyele kutuluyō ŋku ma ŋma-í tō kulē ku ta haŋna mpu. ¹⁹ Hai, Tacaa, paa

na mpv keesi nyá ise na ma taa. Nu nyá tæmle to má ma wiinau na ma yaau. ²⁰ Kuli nyá ise na ń paasæna kutuluuyu koneye ilim na ahoou. Mpi to, tånaya n tæma si n ká caya. Nu nyá tæmle to má ma kusælæmuto. ²¹ Nu yaau mpi nyá tæmle to ma na nyá yælaa Iseyeli nyóma yaaki-ŋ cæne to. Hai, nu ta kusælæmuto ke isótæa timpí n wæe to, na ń hui si tá isayatu.

²² Ye nõyolw wakælæna i tøyntæle na pá caali-i, si í tuuna. Ilena pænto koo kutuluuyu kone ku taa na í tuuna kotaya tælate. ²³ Nuna pænto ke isótæa na ń huona nyá tæmle nyóma na ń kó tasækæle to tæm na pé mæli i nyuyv taa. Ilena ń keesæna kupaŋ kupaŋto na ń ha-i tampana.

²⁴ Yaa ye pé koma na Iseyeli nyóma wakælæna-ŋ. Ilena pa kolontunaa kæli-we, na pá layasi na pá mæli nyá kiŋ na pá to nyá hæte ke teeli. Ilena pá sælæmi-ŋ na pá wiina-ŋ kutuluuyu kone ku taa cæne. ²⁵ Ie hai, Tacaa, nu pa tæm ke hatoo isótæa, na ń tayaní nyá yælaa Iseyeli nyóma isayatu. Na ń mæŋna-weye pa tetvnaa mpa n ka ha pa na pa caanaa to.

²⁶ Yaa ye pa wakælæna-ŋ, na ń yele na tev wuli-we na pá cekæna mpv. Ilena pá keesæna kutuluuyu kone ku taa na pá sælæmi-ŋ na pá sæe-ŋ, na pá pasa pa ti na pá tayaní timpí taa pa wakælæna-ŋ to. ²⁷ Ie Tacaa, nu pa tæm ke hatoo isótæa, na ń hui si isayatu. Mpi to, pa ké nyá yælaa ké na nyá tæmle nyóma. Ie hólí-weye isæna paa to teu to. Ilena ń yele na tev nu tetv nti n ha-we si tó pási pa nyæntv to.

²⁸ Yaa ye yulokosvku luna, yaa kotøyv mænaa yaa ku sæpa. Paa kutolon yaa nõyosí luna, yaa kolontunaa svvna Iseyeli nyóma koloosi acalæe taa na pá ŋmakæli-we. Paa wahala nõyolw yaa kotæŋ nakvli ku ti kómna, ²⁹ na pé ha-ŋ nyá yælaa Iseyeli nyóma na pa taa nõyolw nu i isayatu soŋ, na í keesæna nyá kutuluuyu kone ku taa, na í wiina-ŋ, na í tæye-ŋ niŋ. ³⁰ Ie hai, Tacaa, nu i tæm ke nyá tæcayalæ ke hatoo isótæa na ń tayaní paa wei i tæwakælle na ń keesæna i tæntæ. Mpi to, nyá tike n nyómna paa yulv wei i lotu. ³¹ Laki mpv, Ilena Iseyeli nyóma tó isv n sælaa to, na pá seeki-ŋ tam ké tetv nti n ha pa caanaa to tæ taa.

³² Ye isv kpaí to wei i ta ke Iseyeli to to i nu nyá hæte sæsæle na nyá toŋ wei n lakæna to i tæm, na í luna tetv pooluŋ na í koo kutuluuyu kone ku taa si i sælæmæyi-ŋ. ³³ Ie Tacaa, nu i tæm ke nyá tæcayalæ ke hatoo isótæa, na ń lapí-i i kusælæmæm. Mpv pu yelina na ate yælaa tæna nyi-ŋ na pá seeki-ŋ, isv nyá yælaa Iseyeli nyóma seekuyu-ŋ to. Paa nyí tóto si kutuluuyu ŋku ma ŋma-ŋ to ku ké nyá nyæŋkv tækpataa.

³⁴ Yaa ye n tó nyá yælaa Iseyeli nyóma si pá yooa pa kolontunaa. Ilena pá keesæna nyá icate kulæsæle tæne tæ kutuluuyu ŋku ma ŋma-ŋ isæntv to ku taa na pá sælæmi-ŋ. Ie, ³⁵ nu pa wiinau ke hatoo isótæa na ń waasi-we.

³⁶ Yaa ye pé koma na pá wakælæna-ŋ. Mpi to, yulv nõyolw fei si i wakælæyi. Ntanyí n ka mu-we na páána, na ń yele na pa kolontunaa kæli-we, na pá kpa-we, na pá pona-weye kolontunaa acalæe taa ke pá cælv pé cælv, yaa pooluŋ taa. ³⁷ Ye pa pæsona laakali ke icate nte tæ taa pa pona-we to, na pá mæli nyá tæe na pá wiina-ŋ tetv nti tæ taa pa we mpv to na pá tó si pa pæntaa, pa lapa mpi pé fei teu to, pa lapa isayatu. ³⁸ Ilena pa mæli nyá tæe na pa lotu tæna na pa læsasi tæna ke tetv nti tæ taa pa pona-we to. Na pá keesi pa læmæyæse na nyá icate tæne na kutuluuyu ŋku ma ŋmana nyá hæte isæntv to ku taa ké tetv nti n ha pa caanaa to tæ taa cæne. ³⁹ Ie hai, Tacaa, nu pa wiinau ke nyá tæcayalæ ke hatoo isótæa. Na ń waasi-we na ń tayaní timpí pa wakælæna-ŋ to.

⁴⁰ Ma Iso kuli nyá ise na ń ké ŋkraŋŋ na ń nu sælæmuyv ŋku ma sælæmæyi-ŋ nõnæw isæntvøyv cæne to.

⁴¹ Hai, Tacaa Iso, kuli
na ń tæŋ nyá atakaa wei i hulæyi
nyá toŋ to, na ń koo nyá tæhæesæle cæne.
Nyá kætælaa í suu nyuyv yavv isv toko.
Na nyá yælaa kwapama náa hólí
pa laŋhulvmlæ na pa lelerŋ.

⁴² Tacaa, Iso, taa ló wulav wei n læsaa to.
Tóosi kopantu nti n ka lapa nyá yulv Tafiiti to tæ taa.

7

*Iso tæseelæ tulvuyv kotasi
(Awulaa I 8:62-66)*

¹ Waatu wei Salvmæŋ tæma sælæmuyv ŋku, Ilena kækv tiina isv na ká nyaya kotaya ŋka kækv lusiyi ka tæna to na nõyv kulvmaŋa kpaentvuyv nyæŋsi. Ilena Tacaa teeli su Iso tæseelæ. ² Halæna kætælaa kpisi tæ taa svv. Mpi to, Tacaa teeli ka su tæ taa ké. ³ Mpyóy Iseyeli nyóma tæna nawa kækv tiina isv na Iso tev ke Iso tæseelæ taa. Ilena pá hoti pa isæntvæ ke taya taa. Na pá sæe Tacaa na pá samí-i i kopantu na i sælvuyv tam nyæŋkv taa.

⁴ Mpyóy wulav na Iseyeli nyóma tæna pa lapa kotasi ke Tacaa. ⁵ Naaŋ iyisi hiu na naale (22000), na heeŋ ke iyisi nunowa na hiu (120000). Isæna wulav na yælaa tæna pa tula Iso tæseelæ tøyæle. ⁶ Kætælaa ka sæŋa pa tæsæŋlænaa ké. Na Lefii nyóma náa makí wontu nti Tafiiti ka saaka Iso to.

Na pá saŋna Tacaa ke i sɔ́lɔ́yɔ tam nyɛŋku tɔɔ na yontu nti Tafiiti ka hɔ́la-we tɔ. Na kɔ́tɔ́laa náá puula pa isentaa na pá hɔ́lɔ́yi akante na yɔ́laa tɔ́na saŋa iso. ⁷ Kɔ́tasi ta maya nyɛ́yɔ́lɔ́yɔ kɔ́sɛ́mɔ́yɔ kɔ́taya tɔ́late tɔ́ kɛ́ kɔ́yaku ŋku. Ulena Salbmɔ́ŋ ye le na pá tayani Iso tɔ́sɛ́le kataya heku taa na pá lá kɔ́tasi nsi kɔ́kɔ lusa si tɔ́na tɔ. Na tɔ́yɔ́naya nyɛ́nsi, na ciikuɔyɔ nyɛ́nsi na nim cɔ́lɔ nim cɔ́lɔ ke tɔ́na.

⁸ Waatu inɔ́ i taa kɛ́ Salbmɔ́ŋ na Iseyeli samaa tuutuuma, mpa pa luna tetu tɔ́na taa kɛ́ pɛ́ krayav Lepo-Hamatɔ́ halɔ́na pɛ́ sɔ́na Icipiti lɔ́w na pɛ́tɛɛ tɔ́ tɔ, pa tɔ́ya cɔ́ka acima. ⁹ Ulena pá koti kotuyɔ sɔ́sɔɔ ke acima kɔ́yaku pɛ́lɛfɛi naanɔ́wa nyɛ́ŋku. Na pá tɔ́yɔ kɔ́taya tɔ́late tulɔ́yɔ acima ke kɔ́yɛɛŋ naatosomprɔ́yɔ́laya, na cɔ́ka nyɛ́na ke kɔ́yɛɛŋ naatosomprɔ́yɔ́laya tɔ́tɔ. ¹⁰ Pɛ́ waali kɛ́ wulav yasa Iseyeli nyɛ́ma ke iso tɔ́ naatosomprɔ́yɔ́laya nyɛ́ŋ kɔ́yaku hiu na tɔ́soo nyɛ́ŋku wule. Ulena pá kpɛna laŋhɔ́lɔ́mle. Mpi tɔ, Tacaa lapa kɔ́pantɔ́ ke Tafiiti na Salbmɔ́ŋ na i yɔ́laa Iseyeli nyɛ́ma.

Tacaa tasa Salbmɔ́ŋ tɔ́ kɛ́ luw

(Awulaa I 9:1-9; Kotóosoto II 1:7-12)

¹¹ Waatu wei wulav Salbmɔ́ŋ tema Iso tɔ́sɛ́le na i tɔ́yaya ke ŋmav, na mpi i ka tó i taa si i laki Iso tɔ́sɛ́le na i mayamaya i tɔ́yaya pɛ́ taa tɔ. ¹² Ulena Tacaa lu i tɔ́ kɛ́ ahoɔ na i tam-i si: Ma nu nyá sɔ́lɔ́mɔ́yɔ na má tisi na má lɛ́si lonte tɔ́ne si pá laki-m kɔ́tasi. ¹³ Ye isu kɔ́yaku nakɔ́li ma tɛ́ka iso tɔ́nɔ́yɔ na tɔ́ ye le nuu, na má kɔ́na kɔ́tolɔ́ŋ na kó wakɔ́li tetu, yaa ma tisi yɔ́lɔ́kɔ́sɔ́ku ke ma yɔ́laa tɔ́. ¹⁴ Ye ma yɔ́laa mpa pa yaaki ma hɛ́tɛ tɔ, pa pasa pa ti na pá sɔ́lɔ́mi na pá pɛ́kɔ́yɔ-m. Ye pa yela pa mpaŋ isayɔ́ŋ, maa nuna-weye hatoo iso taa, na má wii-weye pa isayɔ́tu na má tayani pa tetu. ¹⁵ Pɛ́ krayav pɔ́nɛntɛ tɔ, maa kuli ise na má ke ŋkpaŋyɔ na má nukɔ́ sɔ́lɔ́mɔ́ŋ wei i tɔ́na pa sɔ́lɔ́mɔ́yɔ-m lonte tɔ́ne tɔ́ taa tɔ. ¹⁶ Má lɛ́sɔ́na-tɛ na má pɔ́si-tɛye ma nyɛ́ntɛ si maa weɛ tɔ́ taa kɛ́ má heku ke tam tɔ́ na má fenjiyi tɔ́ tɔ, na má laki-mɛye kɔ́pantɔ́. ¹⁷ Pɛ́ kaasa nyá tɔ, ye n tɔ́ŋ teu, isu nyá caa Tafiiti, na ní laki pɛ́ tɔ́na mpi ma tɔ́yɔ-ŋ tɔ. ¹⁸ Ile nyi si maa ye le na nyá awulumpiitu la tɔ́ŋ isu nɔ́yɔ ŋka maa sí nyá caa Tafiiti si, i lulɔ́yɔ nyɛ́ma ká tɔ́kɔ́na i kawulaya na pá kaasɔ́yi tɔ́mɔ́ya Iseyeli nyɛ́ma tɔ́ tɔ. ¹⁹ Ama ye í kisa má na ma kiɔ́ŋ na ma kɔ́sɔ́tu na í laaki tɔ́ŋ na í lunjiyi-i. ²⁰ Ile maa lɛ́ki tetu nti ma ha-me tɔ, na má ló Iso tɔ́sɛ́le nte pa yaakɔ́na ma hɛ́tɛ tɔ. Ulena piitima tɔ́na paana Iseyeli nyɛ́ma na pá won-we. ²¹ Waatu wei yɔ́laa ká tɔ́ŋyɔ́na Iso tɔ́sɛ́le nte tu tewa teu ke mpu tɔ́ tɛ́ kin tɔ, sɔ́yɔ́ntɔ́ ká kpa-we na pá pɔ́sɔ́yi pa ti si: Ile pepe tɔ́ kɛ́ Tacaa wakɔ́la tɔ́na na Iso tɔ́sɛ́le tɔ́neye mpu? ²² Ile paa cɔ́-we si: Iseyeli nyɛ́ma lɔ́wa pa Iso Tacaa wei i lɛ́sa pa caanɔ́ ke Icipiti tetu taa tɔ. Na pá matɔ́na tɔ́ŋ na pá lunjiyi-i na pá sɛ́ki-i. Pɛ́ tɔ́ kɛ́ Iso kɔ́na mpusinaa pane pa tɔ́naya pa tɔ́.

8

Salbmɔ́ŋ tɔ́ma

(Awulaa I 9:10-28)

¹ Pusi hiu yooosaa, ile Salbmɔ́ŋ tema Tacaa Iso tɔ́sɛ́le na i mayamaya i tɔ́yaya ŋmav ntɛ. ² Ḿpɔ́yɔ́ i tayana ŋmav ke acalɛɛ nna Tiɔ́i wulav Hilam ka ha-i tɔ, na i su Iseyeli nyɛ́ma.

³ Pɛ́ waali kɛ́ i yooona Hamatɔ́-Sopa pɛ́ acalɛɛ na i lɛ́ki-ye. ⁴ Ulena í ŋmá Tatɔ́mɔ́ icate ke wɔ́laya tetu taa, na acalɛɛ nna a tɔ́na i ka ŋmá Hamatɔ́ hɔ́yɔ́lɔ́yɔ taa tɔ, na í suku i tɔ́yɔ́naya. ⁵ Ḿpɔ́yɔ́ i ŋmawaa Pɛ́ti-Holɔ́ŋ icate iso taa nyɛ́ntɛ na pɛ́tɛɛ nyɛ́ntɛ. Acalɛɛ ani a ka kɛ́ koloosi nyɛ́na kɛ́ na pá tɔ a nɔ́nɔ́si ke kɔ́kalɔ́sɔ́ŋ, ⁶ na Palatɔ́ icate na acalɛɛ tɔ́na nna a taa pa sukaya wontu na á kɛ́ Salbmɔ́ŋ nyɛ́na tɔ. Na nna a tɔ́na a taa pa sukaya yooɔ́ keɛkenaa na krayanɔ́ŋ tɔ. Na Salbmɔ́ŋ ŋma pɛ́ tɔ́na mpi i sɔ́laa tɔ́yɔ́ Yosalem icate taa, na Lipaŋ tetu taa na tetu tɔ́na nti tɔ́ taa i tɔ́kaya kawulaya tɔ.

⁷ Piitim lɛ́mpɔ́ nyɛ́ma mpa pa ta ke Iseyeli nyɛ́ma tɔ, isu Hiti nyɛ́ma, na Amolii nyɛ́ma, na Peliisi nyɛ́ma, na Hifi nyɛ́ma, na Yepusi nyɛ́ma, paa kaasa tetu taa kɛ́. ⁸ Iseyeli nyɛ́ma taa kpiisi pa tɔ́na. Ḿpɛ́ye Salbmɔ́ŋ ka tó tɔ́lasi tɔ́ma, na pá tɔ́ŋa-yɛye larɔ́ ke halɔ́na saŋa tɔ́tɔ. ⁹ Ama pɛ́ kaasa Iseyeli nyɛ́ma tɔ, wulav ta tɔ́ pɛ́lɛye tɔ́ma ke mpu. Pɛ́lɛye i yooalaa, na pa sɔ́saa, na yooɔ́ keɛkenaa na krayanɔ́ŋ pɛ́ paasɛnlaa. ¹⁰ Ḿpɔ́yɔ́ wulav Salbmɔ́ŋ kpa nyɔ́yɔ nyɛ́ma ke ŋmɔ́nɔ́yɔ na nule na naanɔ́wa (250) si pá fenjiyi samaa wei i lakaya tɔ́mle tɔ.

¹¹ Ulena Salbmɔ́ŋ lɛ́si i alɔ́ Icipiti wulav pɛ́lɔ́ ke Tafiiti icate taa, na í caya tɔ́yaya ŋka pa ŋma-i tɔ́ ka taa. Mpi tɔ, i tɔ́ŋaya kɛ́ si: Pɛ́ fɛi si ma alɔ́ mayamaya í caya Iseyeli wulav Tafiiti tɔ́yaya taa. Pɛ́ taya pɔ́lɔ́, kutulɔ́ŋ wei i taa pa su Iso atakaa tɔ́ kɛ́ Iso nyɛ́ŋ tɔ́tɔyɔ.

¹² Iso tɔ́sɛ́le ŋmav tema tɔ́yɔ Salbmɔ́ŋ sɔ́v Tacaa ke kɔ́tasi nsi kɔ́kɔ lusa si tɔ́na tɔ́yɔ larɔ́, ke kɔ́taya tɔ́late nte i ka ŋma-i tɔ́ tɔ́ tɔ́ kɛ́ Iso tɔ́sɛ́le isentaa. ¹³ Teitei isu Moisi sɔ́v paa kɔ́yaku ŋku kɔ́ kɔ́taya larɔ́ tɔ́ tɔ. Pa lakaya kɔ́tasi ke kɔ́yaku kuhɛ́sɔ́yɔ wule kɛ́. Na iso tɔ́ kɔ́falu kɔ́yaku kancaalaya nyɛ́ŋku, na pɔ́naya taa acima sɔ́sɔ́na kɔ́yɛɛŋ, isu kɔ́kɔ́sɔ́m fɛi potopotonaa acima, na Pentakɔ́nta acima na Cɔ́ka nyɛ́na. ¹⁴ Salbmɔ́ŋ tɔ́ŋaa kɛ́ isu i caa Tafiiti ka yɔ́yɔ́tɔ́yɔ tɔ. Ulena í kpa kɔ́tɔ́laa kɔ́pɛka na Lefii nyɛ́ma mpa pɛ́ weɛ si pá saŋ Tacaa ke paa kɔ́yaku ŋku na pá sɔ́sɔ́ kɔ́tɔ́laa tɔ́ kɛ́ pa tɔ́ma taa tɔ, na nɔ́nɔ́si tanlaa na pɛ́ keɛsɔ́na pa tɔ́ma ke paa nɔ́nɔ́yɔ ŋka. Isɔ́na

Isə yəlv Taffiti ká suwa təxəle. ¹⁵Salbməŋ ta cəlv tə taa natəli. Paa kətəlaa yaa Lefii nyəma yaa kprancoŋ təm taa.

¹⁶Isəna Salbməŋ tayana i tema təxəle. Pə kraɣav kuyaku ŋku pa su Isə təsəele kite tə, haləna kuyaku ŋku pa tema-te tə. Kutuluɣu ŋku kə təmle tema teu ké.

¹⁷Mpɔ́yú Salbməŋ pola səsəncaasi tɛŋku nəxə ɪcətə ke Isiyəŋ-Kepɛɛ, na Ilati ɪcətə ke Itəm tɛtu taa. ¹⁸Iləna wulav Hilam tilina-i kɔpələŋ na i saalaa kɔpama, mpa pa ke Fenisii nyəma tə na pá na Salbməŋ nyəma pá polo Ofii tɛtu taa na pá kraɣa wula təɔnənaa isu naanɔwa na tooso na waali na pá pona i tɛ.

9

Sapa wulav alv nyəŋ pote ke Salbməŋ wiiluyu (Awulaa I 10:1-13)

¹Mpɔ́yú Sapa tɛtu wulav alv nyəŋ nuwa Salbməŋ hətə yaav. Iləna í polo Yosalem si i pɔɔsəy-i i təmnaa kətə nyəntu, na í na i nyəm tənaya. I waali samaa ka wɛ tuutuuma ké. Yooyoonaa səxəla tulaalɔnaa na wula ke səsəm, na liyitee pɛɛ. Iləna wulav alv nyəŋ inu i pɔɔsi Salbməŋ ke təmnaa mpa i ka tayanaa tə. ²Na ilé i cə tə tənə i ta səə paa kəlvmbuyv. ³Mpɔ́yú alv inu i nuuna i ŋkpaŋyuv ke Salbməŋ ləmayasɛ təm, na í sá i kawulaya təyaya ŋka i ŋmawa tə. ⁴Na təxənaɣa ŋka pa saakaya tə, na i waali nyəma təsəlvnənaa, na kətəxəv na konyənyəəm tallaa wontu kususuuu. Na í ná tətəxə isəna wulav na i yəlaa pa pɔlvɣi na pá kraaki Isə təsəele tə, na pə lap-i piti na pə mətɪ i nəxə. ⁵⁻⁶Ntəna wulav alv nyəŋ inu i tə si: Pa kɛɛsa-m nyá ləmayasɛ təm ke hatoo ma tɛtu taa. Ama ma isɛ taa nata, ilɛ ma ta mu-ti. Pəyɛle pu kə tampana ké. Halɪ pa ta tu heelim nyá ləmayasɛ həxəlvuyv. Pə tɛɛwa isu paa kɛɛsa-m tə tɛɛayacaya. ⁷Nyá waali nyəma na nyá təyaya taa yəlaa tənə nuwa leləŋ ké. Mpi tə, pa wɛ nyá kin na pá nuiki ləmayasɛ təm ke tam. ⁸Ma sama nyá Isə Tacaa wei i ləsa-ŋ si í təxə kawulaya na i hətə ke lseyeli nyəma təə tə. Isə inu i səəla i yəlaa ké, na i caa si pá wɛɛ tam təə. Pə təə ké i kra-ŋ pa wulav na i t-ŋ si í n təŋ tampana na í laki kosiɣisim.

⁹Pələ pə waali ké Sapa wulav inu i hawa Salbməŋ ke wula ke təɔnənaa tooso na həxəlvuyv na tulaalv ke səsəm, na liyitee pɛɛ tətə. Too tə nəxəlv ta nata tulaalv isu ímpɔ́yú lseyeli taa.

¹⁰Mpɔ́yú wulav Hilam təmle nyəma na Salbməŋ nyəma mpa paa pola Ofii tə, pa kəna wula na kɔpəkɔpɛlasɪ kɔpənɪsɪ na liyitee pɛɛ. ¹¹Kɔpəkɔpɛlasɪ kɔpənɪsɪ ké wulav Salbməŋ ka lapa Isə təsəele, na i kawulaya təyaya təkɔpale. Na pá saaki-si tətəxə sanjuna na cəməŋ ke yonyoolaa. Too tə, pa ta nata pəlv isu ímpɔ́yú Yuta tɛtu taa.

¹²Mpɔ́yú Salbməŋ hawa alv inəyɪ pə tənə mpi i nawa na i sələmi-tə. Haləna pə tɛɛ isu alv ka ha inu tə. Iləna wulav alv nyəŋ inu na i waali nyəma pá məli pa tɛtu taa.

Salbməŋ toŋ təm (Awulaa I 10:14-29)

¹³Paa pənaya ŋka, wula təɔnənaa hiu ke pa kəŋna wulav Salbməŋ. ¹⁴Iləna pəcɔ́ pə kaasi mpi mpi taatəlaa fəlaya-i wontunaa təə tə. Na wulanaa na liyitee nyəxətv nti i tɛtu həxəlvəŋ nyəəŋ nyəma na laalɔpuna awulaa ná fəlayi-tə.

¹⁵Mpɔ́yú wulav Salbməŋ yelaa na pá lu wula kəsitu ke kɔpələŋ ke ŋmɔnuyv (200). Paa ŋku kə təxə kiloonaa naatoso. ¹⁶Na kɔpələŋ səkɔpɛŋ ke ŋmɔnuyv nuɔnɔwa (300). Paa ŋkuyv nyəxətv kiloonaa tooso. Iləna pá su kutuluɣu ŋku pa yaa si Lipaŋ hətəyuv tə ku taa.

¹⁷Na Salbməŋ yelə na pá saaki kawulaya kɔpələya na tuu kəla, na pá tó ka təə ké wula mayamaɣa. ¹⁸Na pá su-keɣe kumte nte tə wəna kumlisi kukɔkɔpasi naatoso tə tə təə. Iləna pá tó-keɣe nəəhɛ təsulɛ ke wula. Paa saaka-keɣe na pá tó tətɛesilɛ kukulukulle, na pá tó təxəlasɪ lɛsəŋ ke tə ŋkɔpəlasɪ təsulɛ. ¹⁹Iləna pá lá təxəlasɪ lɛsəŋ naanɔwa na naələɣe kumlee anɪ a təə. Naatoso ke ntəxəŋ təə, na naatoso na mpətəŋ təə. Wulav nəxəlv i ta saakəta kawulaya kumte ínté tə taka.

²⁰Wula ke paa lupa Salbməŋ təyaya taa ləm poosiyanaa tənə, na Lipaŋ hətəyuv kutuluɣu taa wontunaa kətəsətv. Liyitee nyəxətv ná táa fəina teeli nəxəlvəŋ Salbməŋ waatv taa. ²¹Wulav ka wəna i kɔpələŋ ké, na Hilam nyəŋ saalaa yələxəna-i. Paa pusɪ tooso wei, pa kəŋna wula, na liyitee nyəxətv, na tuu kəla, na təkɔpələŋ, na kəcəka sumasi səsənsɪ nasəlɪ.

²²Salbməŋ ka tɛé antulinya tənə awulaa tənaya toŋ ké na ləmayasɛɛ. ²³Pəpətv fɛi leləŋ, Isə ka ha-i ləmayasɛɛ ké. Na awulaa lukəna paa timpi na pá kəŋ-i təmnaa pɔɔsəy. ²⁴Paa pənaya ŋka, yəlaa mpe pa kəŋayana-i kəcəŋ ké, na liyitee wontu, na wula, na wontu kususuuu, na yoou wontu, na tulaalɔnaa, na kraɣanəŋ, na kɔpənasi.

²⁵Salbməŋ ka wəna yoou kɛkɛnəna kraɣanəŋ ke iyisi liyiti (4000) ké. Kraɣanəŋ kɔcacaɣaŋ ke iyisi naanɔwa na naələ (12000) wei Salbməŋ ka suwa acalɛ nna a taa i yoou kɛkɛnəna ka wɛɛ tə, na leləŋ ke i cəlvəy Yosalem ɪcətə taa. ²⁶Salbməŋ ka ŋmakəla awulaa tənaya. Mpa pa tɛtu pəwa pə kraɣav pəxə sosaya ləlati tə. Haləna Filiisi nyəma tɛtu na pá yoosina lɔcipiti nyəma

nyəntu tənja. ²⁷ Saləmən kawulaya waatu tə, liyitee nyəğətə ka wə Yosalem taa ké isu pəe. Na pə kaasi na kpeŋkpelasi kəpənəsi náá təəli yem, isu pa te tuj wei pa yaaki si Sikomə na í nyəəki tətəkəle taa tə. ²⁸ Icipiti na tətənəa lenti ke payətəlaa pukaya na pá kəŋna Saləmən ke í kpayanəŋ.

Saləmən səm
(Awulaa I 11:41-43)

²⁹ Pa kəsə Saləmən təm lenti, pə kpayəw təkancəalaya na tə tənaya təğə takəlası nsi pa yaa sı İso kuyəğətətə teləsəl Natan təma takəlaya tə ka taa. Na nti pə hula Silo tə Ahiya tə pə takəlaya taa, na Yeto kənanatə nyəŋka taa. Takəlaya kantəkaya nyəŋka ŋke ka taa ké pa kəsəği Nəpatı pəyalə Solopəwam wei í ké İseyeli wulaw tə í təm. ³⁰ Pusi nule təcü ké Saləmən təya kawulaya ke İseyeli kukrəntəy tənə yəlaa təə ké Yosalem. ³¹ İ kəma na í sí, iləna pá pimi-í í caa kŋj ke Tafiti tē. İlena í pəyalə Ləpəwam ləeti í lonte taa.

YUTA AWULAA TƏM

10

İseyeli nyəma kotuyu ke Sikem
(Awulaa I 12:1-15)

¹ Məpəğ Ləpəwam pola Sikem. Mpi tə, tənaya İseyeli kpeka nna a wənna ilim ntəğəŋ təə tə, a kotaa sı a kpaaki-í wulaw. ² Waatu inı tə, Nəpatı pəyalə Selopəwam wei í ka sewa wulaw Saləmən na í cəsə İcipiti tə í wə tənaya tam. İ nuwa Sikem kotuyu ŋkə kə təm, iləna í lu İcipiti na í kpe. ³ Məpəğ pa tila í waalı na í kəə na í səsə İseyeli tətə ilim ntəğəŋ kpeka təə, na pá yəğətə Ləpəwam sı: ⁴ Nyá caa ka lakaya-tuy isı yomaa, ye nəə nəə nyaa pəsa ta səğəla wəna a nu-tuy isəntə tə, tá səəlu piwa sı tə la-ŋ təmlə. ⁵ Məpəğ Ləpəwam sı: İ tan na kuyəğəŋ tooso tē, iləna í kəə na tə ná.

Məpəğ yəlaa tēwa. ⁶ Ntəna Ləpəwam pəsə səsaa mpa paa wə í caa cəğə waatu wei ilé í ka wəna í weesuyə tə sı: Suweye má cə yəlaa mpe?

⁷ Nti pa cə-í təğəle sı: Ye n laki yəlaa mpeye kəpəntə na nı muyi-wəye teu na nı yəğətəğəna-wəye təm leləŋ nyəntə. Paa wəe nyá təmlə nyəma ke tam təə ké.

⁸ Ama Ləpəwam ta mə səsaa layatə tasuyə mpi. İlena í polo í pəsə sı malanaa ifepiya mpa pa wə inı í kŋj tə sı: ⁹ Yəlaa mpe sı má pəsa-wəye səğəla nna ma caa ka səkə-wə tə. İlə má cə-wə suwe?

¹⁰ Məpəğ Ləpəwam ifepu təğəntələnaa mpe pa təma sı: Cə-wə sı, mpaəlm ta kisi-məye təğəw, kəcaŋfana pəğə na? ¹¹ Mpu tə, səğəla yuj nyəna ke ma caa ka səkə-mə, maa səsə-məye səğəla ləna tətə. Hikası ke ma caa həmnə mə ŋkəŋŋ. Ama maa hə mə nyəŋ na hikası nsi sı təə wə nyəmə tə.

¹² Məpəğ Selopəwam na yəlaa pa məla Ləpəwam kŋj ke kuyəğəŋ tooso wule, isı í ka heeluyə-wə tə. ¹³ Na wulaw kisi layatə nti səsaa ka təsa-í tə, na í holina yəlaa ¹⁴ isı ifepiya ka tasuyə-í layatə tə sı: Səğəla yuj nyəna ke ma caa ka səkə-mə. Maa səsə-məye səğəla tətə. Hikası ke ma caa həmnə mə ŋkəŋŋ. Ama maa hə mə nyəŋ na hikası nsi sı təə wə nyəmə tə.

¹⁵ Məpəğ wulaw Ləpəwam kisa yəlaa kusələmətə. İlə Taca İso ka lapəna mpu. İlena pə lá isı İso ka suw İso kuyəğətətə teləsəl Ahiya ke nəğə sı í teləsə Selopəwam tə.

Kawulaya fayaw
(Awulaa I 12:16-25)

¹⁶ Waatu wei ilim ntəğəŋ təə İseyeli nyəma cəkənaa sı wulaw kisa pa təm ke muyə, iləna pá təmi-í sı:

Tá na Tafiti tə fəina natəl.
Ta na Seseə pəyalə tə kaa wə?
Paa wei í kpe í tē.
Tafiti ləlyə tə nyá,
nyaa pəasəna nyá kawulaya.

İlena pa ya. ¹⁷ Yuta tətə tike yəlaa nyənayana Ləpəwam ke pa wulaw. ¹⁸ Paa na mpu na í tili təlasi təma nyəy tə Atolam ke İseyeli nyəma mpa pa wə ilim ntəğəŋ təə tə pa tē. İlena pələ pá yəğə Atolam ke pəe na pá kə. Məpəğ Ləpəwam kpa í kəkə təə ké kpaakraa na í se na í polo Yosalem. ¹⁹ İləna ilim ntəğəŋ təə nyəma kisina Tafiti ləlyə nyəma kawulaya təğəle. Na məpəğ pə wə haləna saŋa.

11

¹ Waatu wei Ləpəwam tala Yosalem, iləna í koti Yuta na Pəncaməe pə yoolaa taa yoolaa ke iyisi nünəwa na nunaasa (180000) sı pá polo pá yoona İseyeli nyəma na pá məŋna-í í kawulaya. ² Ama İso heela í kuyəğətətə teləsəl Semaya sı: ³ Heeli Saləmən pəyalə Ləpəwam wei í ké Yuta

wulav to, na Iseyeli nyoma tona mpa pa we Pencamee na Yuta tetu taa to si: ⁴Tacaa yagotaa si i taa yoonaa ma mayamaya ma testonaa. Ma yelina si pa la isi pa lapu mpu to. Paa wei i mali i te. Pa nu Tacaa tom nti, lena pa ku pa paaana ke Selopwam too.

Lopwam hman ke koloosi acalae

⁵ Waatu wei Lopwam caya Yosalem taa, lena i hma koloosi na i csona Yuta acalae lenna. ⁶ Pa kraya Petelehem, na Itam, na Tekowa. ⁷ Na Peti-Suu, na Soko, na Atulam. ⁸ Na Kat, na Malesa, na Sifi. ⁹ Na Atalayim, na Lakisi, na Aseka. ¹⁰ Na Sola, na Ayaloh, na Hepaloh to. Yuta na Pencamee pa koloosi acalae nte. ¹¹ Mporoh Lopwam hma koloosi kopyansi na i csona-ye. Na i su nyuhu nyoma ke a taa. Na i nyaki tonyaha na nim na solom. ¹² Acalae ani paa nte to taa ka we kpaloh ke na hmantaasi. Na a toh too ke i kawulaya taaha Yuta na Pencamee pa tetu taa.

Lefii nyoma na kotalaa pa tona Lopwam too

¹³ Mporoh Iseyeli tetu tona kotalaa na pa Lefii nyoma pa polaa na pa krentona Lopwam. ¹⁴ Paa yela pa nyamnaa ke pocalo pocalo acalae taa ke. Ilena pa polo Yosalem ke Yuta kawulaya taa. Mpi to, Selopwam taaha-weye si pa taa la Tacaa kotyuh tamle. ¹⁵ Tampana too, Selopwam ka krawa i mayamaya ke poytuloh, na nawee leeseh wei pa laakaya tokotalena taa to pa kotaya nyoma ke. ¹⁶ Ilena Iseyeli kpeka yelaa tona mpa pa luyi ka we pa iso seew ke te to, pa teh Lefii nyoma waah ke Yosalem si pa laki pa caanaa Iso Tacaa ke kotasi. ¹⁷ Na pa sone Yuta kawulaya na Lopwam nyoo toh. Pa toma Tafiiti na Salomoh pa ikpate taa ke mporoh pusi tooso ke.

Lopwam lobvoh nyoma

¹⁸ Mporoh Lopwam kraya Tafiiti payalo Yelimoti peelo Mahalati. Mahalati too kele Sese payalo Iiyari na i alv Apihayili pa peelo. ¹⁹ Ilena Mahalati loh-i apalopiya tooso. Yewusi, na Semaliya, na Saham. ²⁰ Pale pa waah ke Lopwam kraya Apasalom peelo Maaka. Na i loh-i apalopiya liyiti. Apiya, na Atayi, na Sisa, na Selomiti. ²¹ Ama Lopwam ka soola Maaka na pa kehi lelaa. Lopwam alaa sosaa ka we palefei hii na sekpema ke nutoso. I loh apalopiya ke palefei hii na naanowa na alopiya ke nutoso (60). ²² Mporoh Lopwam kusa i alv Maaka payalo Apiya nyuhu, na Apiya pansi lelaa nyuhu to. Mpi to, Lopwam caakaya ke si Apiya i tony kawulaya. ²³ Ilena Lopwam la layato, na i yasi i payalaa lelaa ke Yuta, na Pencamee pa koloosi acalae taa. Na i cele-weye tonyaha ke sosom, na alaa ke tuutuuma.

12

Icipiti wulav Sisaki yoonav ke Yuta (Awulaa I 14:25-28)

¹ Waatu wei Lopwam kawulaya caya teu na i yoo toh lena i lo Tacaa kiini, na i yelaa tona naa la mpu too. ²⁻³ Lopwam kawulaya pona kakpasi nyehka taa ke Icipiti wulav Sisaki polaa na i yoon Yosalem. Pa yoo keekena ka we iyaha na hmonyu (1200). Na krayanoh cayalaa ke iyisi nutoso (60000). Na Lipii na Suki na Itiyopii pa yoolaa ke tuutuuma. Lopwam na Yuta nyoma pa lo Tacaa to pa kasayaha nte. ⁴ Icipiti wulav un i leeka Yuta koloosi acalae ke, halena i tala Yosalem. ⁵ Ilena Iso kuyagotuh telosulv Semaya polo na i mayana Lopwam na Yuta nyuhu nyoma pa kota Yosalem. Waatu unyehi Sisaki kpeyetaa. Ilena i heeli-we si: Tacaa toma si, timpi i lo-m to, maa to-meye Icipiti wulav Sisaki nih taa.

⁶ Mporoh wulav Lopwam na nyuhu nyoma pa na pa tasakale na pa to si: Tacaa kele tampana to.

⁷ Tacaa na mpu, lena i tayan Semaya ke heeluyu si: Timpi pa na pa tasakale to, ma ku ma paaana ke pa too. Ma kaa tasa-weye kpiisu. Maa waasi-weye naonoo. Ma kaa to Yosalem ke Sisaki nih taa na i wakali-te. ⁸ Paa na mpu to, maa yela na Icipiti wulav hmakali-we. Waatu un paa cekana si ye yolo petam i ti, pa fayana ye i peta i tanyi ate awulaa.

⁹ Mporoh Icipiti wulav Sisaki yoon Yosalem nyoma, na i kooi Iso taseele na kawulaya tayaha kpancoo tona. Ilena pa tu kelona wola kpaloh wei Salomoh ka lupa to. ¹⁰ Mporoh wulav Lopwam lupa nyagelohv koseemvohv kpaloh, na i leeti wola nyeh un i lonte. Na i cele-i kawulaya tayaha taaha nyuhu nyoma. ¹¹ Na wulav i puki Iso taseele, ile taaha polo na pa kraya kpaloh un na pa suna-i. Ye pa toma, ile pa mohna-i i tayaale.

¹² Pa too ke Tacaa paaana hie Lopwam too, na i yele-weye kpiisu. Mpi to, i ka nawa i tasakale na i tisi. Ilena kopanto we Yuta taa.

Lopwam kawulaya tanaya (Awulaa I 14:21-24,29-31)

¹³ Mporoh wulav Lopwam tony kawulaya ke Yosalem taa ke i lobvoh pusi nule na kolomaya nyehka taa. Pusi naanowa na naatosompoyalaya ke i taya i kawulaya hke. Na i nyooi i kawulaya ke teu. I too ka ke Amoni to, na pa yaa-i si Naama. Yosalem ke Tacaa laa Yuta tetu taa si paa

σεεκι-ι. ¹⁴ Μπόγυ Λυρωωam lapa mpi pə fei Tacaa ke teu tə. I ta lana lotu kuləmtə sɪ í nyɪ í luɣu nyəntə.

¹⁵ Pa keesa Λυρωωam təm kancaalaya na tə tənaya ke Iso kuyəɣəttə teləsələ Semaya na nalu Itoo pa təma takəlasɪ taa. Tənaya pa ŋmaa lɔlɔŋ loosi. Λυρωωam na Selopowam pa yookaya tam ké. ¹⁶ Waatə wei Λυρωωam səpa, ilena pá pimi-ι Tafiiti te. Ilena í pəyalə Apiya leeti í lonte.

13

*Apiya kawulaya
(Awulaa I 15:1-8)*

¹ Iseyeli wulaw Selopowam kawulaya pənaya pələfei hiu nyəjka taa ké Apiya pəsa Yuta nyəma wulaw. ² Ilena í təɣə pusɪ tooso ké Yosalem. I too keke Kipeya tɔ Uliyəli pəelə Mikaya.

Apiya na Selopowam pa yookayana təmaya. ³ Μπόγυ Apiya kraya í yoolaa taa yoolaa ke iyisi nasələ (400000) sɪ í yookina Selopowam. Na Selopowam tayani í nyəma ke iyisi nasənaasa (800000) sɪ í suliyi-ι. ⁴ Μπόγυ Apiya krawa Semalayim pulaya təə ké Ifəlayim pəəŋ taa. Ilena í holina Selopowam na Iseyeli nyəma sɪ: I nu ma təm yoo. ⁵ I ta nyɪ taa sɪ Tafiiti na í lɔlɔɣu nyəma ke Iseyeli Iso Tacaa tɔwa kawulaya ke tam təə, pu layasəɣi. ⁶ Pəyele Nepatɪ pəyalə Selopowam ná kula í caa Salməŋ wei í təmlə í lakaya tə í təə. ⁷ Μπόγυ yuluyemnaa na tetelataa kotina Selopowam na pá la na í kəli Salməŋ pəyalə Λυρωωam. Mpi tə, Λυρωωam ká ké pəyaya ké, í ta nyɪ pul ilə í ta pəsi na í səŋ pa isentaa. ⁸ Ilena nəəŋə mu caaki sɪ í yoonə kawulaya ŋka Tacaa tɔwa Tafiiti lɔlɔɣu nyəma tə. I lapa yoolaa kpekəle səsəəle. Pəyele í təkə wula nawee nna Selopowam lupa tə, na í laaki. ⁹ I təɣəna Tacaa kətəlaa Aləŋ lɔlɔɣu nyəma, na Lefii nyəma, na í kpa mə təɣi kətəlaa, isu tetənaa lentɪ yəlaa lapu tə. Ye wei ilé í kəna latəce, na iwaəŋ naatosompəɣolaya, í pəsə tuŋ kətlə nte mpu. ¹⁰ Ama tá ilə, Iso Tacaa tike ke tá nyənəɣi, tə ta kpeəsəna-ι. Na Aləŋ lɔlɔɣu nyəma nte Tacaa kətəlaa na Lefii nyəma náa lakɪ pa təma. ¹¹ Tanəŋ na taanaya ké tə lakɪ kətasi nsi kəkə lusa sɪ təna tə. Na tə wəki tulaaluna ke kotaya tətəle təə. Na tə suku Iso potopotona ke í taapəli təə. Na tə məsəɣi fətəla səsə ke taanasɪ. Tá lakɪ teu ke Tacaa təmlə ké. Ama mə kisina-ι. ¹² Təw, pənente Tacaa keke tá nyuyə tu. Na í kətəlaa ntə, sɪ pá hɔləɣi yoou tutuyə, na mə na-ι suliyi. Ilə Iseyeli nyəma me, í taa yoonə mə cəsəna Iso Tacaa. Mpi tə, í kaa kraya í təə ké nyuluyə.

¹³ Waatə inəɣi Selopowam fayə í yoolaa taa, na pá polo pa papɪ Yuta nyəma waəli. Na í yoolaa ləlaa na isentaa təə, na pə t-wəɣe heku. ¹⁴ Yuta nyəma pəsaa ilə, pa cəkənaa keke sɪ paa yoo taa na waəli. Ntəna pá wiina Tacaa sɪ í waasɪ-wə. Waatə wei kətəlaa yaya tutuuy, ¹⁵ ilena pa yoolaa kiisi. Tənaya Tacaa yelaa na Selopowam na Iseyeli nyəma pa tuli tapəŋ. ¹⁶ Na pá se na Iso t-wəɣe Yuta nyəma niŋ taa. ¹⁷ Μπόγυ Apiya na í yoolaa pa kəla-wə təkpatə, na pá kv pa yoolaa taa yoolaa ke iyisi nasələ na nunəwa (500000). ¹⁸ Iseyeli nyəma ná kpisa mpu tə na Yuta nyəma ná təɣə akatə. Mpi tə, pa cəsənaa Iso Tacaa ke pa tɔɔlaya. ¹⁹ Μπόγυ Apiya təɣəna Selopowam, na í leeki Petəeli, na Yesana, na Ifələŋ na pə cələ acaləənaa.

²⁰ Haləna Apiya səm, Selopowam ta tasa í toŋ kəpəŋ taa ké məluyə. Ama Tacaa tɔsəna-ι kuyə ké. ²¹ Ilena Apiya toŋ náa səsəɣi na í kraya alaa naanəwa na liyiti. Μπόγυ í ləla apaləpiya ke hiu na naale, na ələpiya ke naanəwa na naatoso.

²² Apiya təm lentɪ wə takəlaya ŋka pa yaa sɪ Iso kuyəɣəttə teləsələ Itoo kotəəstə takəlaya tə ka taa. Ka taa ké pa keesa í kulapəttə na í təma. ²³ Apiya səpa, ilena pá pimi-ι Tafiiti te, na í pəyalə Asa leeti í lonte.

14

*Asa kawulaya kancaalaya
(Awulaa I 15:9-11)*

Μπόγυ tetə çaya təpamm ke Asa kawulaya waatə ke pusɪ naanəwa. ¹ Μπόγυ Asa lapa mpi pə wə teu na pə maya Iso Tacaa tə. ² I kpiisa təfəenlənə na timpi timpi cefelinaa laaki tə. Na í yəki pɔe kusiikee, na í setɪ tesikasɪ kulalaasi. ³ Na í tɔ Yuta nyəma sɪ pá sɔe pa cəsənaa Iso Tacaa na pá təkɪ í kiɪu na í kusəstə. ⁴ Asa ka kpiisa cefelinaa təlaələna təna, na tulaəlu təwətənaa tənaya Yuta acaləe təna taa ké. Ilena í kawulaya çaya təpamm. ⁵ Nəɣəlu ta yoonə Asa ke pusɪ nsi sɪ taa. Mpi tə, Tacaa mayamaya ka yelina na í heesi. Heesuyə pusɪ nsi sɪ taa ké Asa tayəna Yuta acaləe ləna. ⁶ Asa təma Yuta nyəma sɪ: Tə ŋmá koloosi na tə cəna acaləe anɪ na tə tɔ kəkələsəŋ. Mpi tə, tə təkə Iso Tacaa təm ke teu, na í yele na tá tetə wə tá niŋ taa na tə heesi.

Ntəna pá sɔv təmlə taa na pá tɔ tə nyuyə.

⁷ Asa yoolaa Yuta kpekəle nyəma mpa pa təkaya kpaləŋ səsəŋ na ŋmantaasɪ tə, paa wə iyisi ŋmənuyə na nunəwa (300000) ké. Na Pəncamee nyəma ke iyisi ŋmənuyə na nunaasa (280000) na pá təkə kpaləŋ səpəŋ, na pá nyəma təŋ təm. Pa tənaya mpu, paa ké yoolaa taa yoolaa ké. ⁸ Μπόγυ Itiyopii tɔ Sela kpa Yuta nyəma təə, na í yoolaa ke iyisi iyaya (1000000). I yoo

keekena ke nmunonyo na nunowa (300). Halena i tala Malesa icate. ⁹ Na Asa na i yoolaa pa puli Sefata tetekale taa ke Malesa kinj. ¹⁰ Ntēna Asa wiina Iso Tacaa si: Hai, Tacaa pē fei-ŋ kate si ŋ waasi icamiya isu tonj to. Mpu to, koo na ŋ waasi-to. Mpi to, nyaga tē teelayi. Nyā hāte taa kē tē kpaaki yoolaa tuutuuma me i tō. Hai, Tacaa nyagale tā Iso, taa yele si yulb i keli-ŋ.

¹¹ Mprōyō Tacaa yelaa na Itiyopii yoolaa tuli tapen, na pā se Asa na i yoolaa. ¹² Uena pēle pā tū pa waali na pā tana-weye Kelaa. Na pā ku-weye tuutuuma, na pē peli pa ninj. Mpi to, Tacaa kona-we na i yoolaa nayo. Na Yuta nyōma nāa kuu pa wontu ke sōsom. ¹³ Na pā leeki Kelaa colō acalēe tēna. Mpi to, Tacaa sōyōntō kā pu a taa yelaa kē. Mprōyō pa kuu a wontu ke tuutuuma. ¹⁴ Uena pā kulī tiikilaa piitim tō, na pā kuu heen na yooyoonaa ke sōsom. Na pā mēli Yosalem.

15

*Asa tayanvyo ke Isosele
(Awulaa I 15:12-15)*

¹ Mprōyō Iso Feesuyu kolōna Oteti pəyal Asaliya. ² Uena i lu na i polo i mayana Asa na i heeli-i si: Hai, tā caa wulaw. Yuta nyōma, na Pencamee nyōma me i nu ma tōm. Ye i we Tacaa waali, ilē i kā wee mē waali kē mprōyō. Ye i pēekayi-i i kā yele na i na-i. Ama ye i lo Iso, ilē i kā lo-me tōto. ³ Iso yela Iseyeli nyōma to, pē leelaa kē. Kotulo nayo i fei si i kā seyesi-we. Pəyele pa feina kiuu. ⁴ Ama pa mēla Iseyeli Iso Tacaa kinj na lanwakalle, na pā pēeki-i na i yele na pā na-i. ⁵ Waatu un i taa, yulb u pəsəyi na i polo tiili na i mēlōna weesu. Pu kē wahala waatu ke tetu yelaa tənaya. ⁶ Piitim lempi nā koyi lempi kē. Na icate lente nāa kō lente. Mpi to, Tacaa ciyitaya yelaa kē na wahalanaa tēna. ⁷ Ama nu nyōo tonj, i taa yele na mē apaloto yelō. I kā hiki mē tēmlē kasəyaya. ⁸ Waatu wei wulaw Asa nu Iso koyōyōtoto teləsolo Asaliya tōm nti, uena i kaasi i ti na i kpiisi Yuta na Pencamee pa tetu tēna taa tunj. Na i la mpu tōtəyo acalēe nna i ka leeka Ifəlayim pōonj taa to a taa. Pē waali, uena i tayanī Tacaa kōtaya tēlate nte tu we Iso tasele to. ⁹ Mprōyō wulaw kota Yuta na Pencamee nyōma tēna, na Ifəlayim na Manasee na Simiyōn pē nyōma mpa paa koma na pā caya pa te to. Pa nawa si Tacaa we i waali, uena pā polo i kinj. ¹⁰ Uena pā koti Yosalem ke Asa kawulaya pusi naanowa na kakpasī nyəŋka isato tooso nyəŋ taa. ¹¹ Koyanju pa talaa, uena pā lā Tacaa ke kōtaya ke tōla nna pa kpa kolontunaa kinj to. Naan ka we nasōtoso na nunowa (700) na heen ke iyisi naatosompəyolaya (7000). ¹² Mprōyō pa su pa nayo si paa tayanī Iso kē seew na lotu kolōmtō. Na pa ləsayā sūv pa cōsōnaa Iso Tacaa ke teu. ¹³ Ye wei i ta tayanī Iseyeli Iso Tacaa ke seew, isu pa ku-i. Paa apalw, yaa alw, yaa sōsō, yaa pəyaya. ¹⁴ Uena pā tuuna nōosi sōsōnsi na pā huli tutuunj na akantēe na pā wiliti. ¹⁵ Mprōyō Yuta nyōma tēna lanje hulōmōna pa lotu kolōmtō tuunaw mpu. Na isēna pa tayanā pa Isosele na luyi kolōmnyo to. Na Tacaa mu na i yele na tetu heesi.

¹⁶ Mprōyō Asa ləsa i too Maaka tōo kē i alw kawulaya tonj. Mpi to, Maaka ka sika tuyo, isayaw ŋku pa yaa si Asela tayo. Ntēna wulaw to si: I kpesi tuyo ŋku na i yōki-kō na i wō-kuyō Setelən ləw nayo. ¹⁷ Paa na wulaw un i sōola Tacaa na lotu kolōmtō to, i ta wakeli təkətēlēnaa mpa paa we Iseyeli tetu taa to. ¹⁸ Ama i yelaa na pā kōna Iso tasele taa kē wōla, na liyitee nyəyōtō, na wontunaa lempa mpa i na i caa paa hawa Tacaa to.

¹⁹ Youu ta tasa kolvyo, halēna Asa kawulaya pənaya hiu na naanowa na kakpasī nyəŋka.

16

*Asa yoonaw ke Iseyeli wulaw Pasa
(Awulaa I 15:16-22)*

¹ Asa kawulaya pənaya hiu na naanowa na naatosō nyəŋka taa kē Iseyeli wulaw Pasa pola Yuta tetu yoonaw. Uena i sūv kolunja ŋmau, na i cōkōna Lama icate si Yuta nyōma i taa pəsi na pā sūv yaa pā luki. ² Mpuyle Asa cosa wōla na liyitee ke Iso tasele na kawulaya kpancoou pē taa. Na i tilina Tamasi ke Silii wulaw Peni-Hatati si: ³ Ma na-ŋ tē pēeli nayo, isu tā caanaa ka lapa to. Ma ha-ŋ kōcōo ŋkuyō si tē pēeli nayo. Uena nyā na Iseyeli wulaw i yā, na ilē i ləsi i yoolaa ke ma tetu taa. ⁴ Mprōyō Peni-Hatati nā mu Asa tōm nti, na i kōsi i yoolaa na pā polo pa yoonā Iseyeli nyōma, na pā leeki pa acalēe. Isu Yon, na Tanj, na Apēeli-Mayim. Na pē kpenna Nefətali acalēe tēna nna a taa pa sukaya wontu to. ⁵ Pasa nu mpu, uena i yele Lama icate kolunja ŋmau. ⁶ Mprōyō Asa kota Yuta nyōma tēna pē ta sōo paa uləyōu pəyaya. Na pā kuu pēe na kpenkrelasi nsi i ka kaawa si i ŋmaakōna Lama icate kolunja to si, pā tayanī timpi pa yaa si Kera na Misipa to.

Asa tōka salāka ke Iso koyōyōtoto teləsolo Hanani

⁷ Waatu un i taa kē Iso koyōyōtoto teləsolo Hanani pola Yuta wulaw Asa kinj, na i kalēna-i si: N kisa Tacaa ke pēekonyo, na ŋ sōli si Silii wulaw i to-ŋ ninj to. N ləsa Silii yoolaa ke nyā ninj taa kē. ⁸ Itiyopii na Lipii nyōma ka kē yoolaa sōsaa kē. Pa keekena na pa krayanəŋ fei kalvyo. Paa na mpu, n lapa Tacaa ke naani. Uena Tacaa to-weye nyā ninj taa. ⁹ Tacaa nyənəyi tetu tēna taa kē na

í sǎhna mpa pa yekina-í pa tǎyi teu tǎ. Ama pǎnente h́ lapa kumelentǎ kǎ. N kaa tasa yooṭu ke laṅyṭu tǎtǎ.

¹⁰ Ḿpǒyú Iṣǎ kuyǎyǎṭvṭ telǎsulǎ tǎm nṭi tǎ wu Asa. Ilena í tǎ-í salǎka. Na í sṭv tǎtǎ nyǎma lǎlǎa ke konyǎṅ tṭyṭu ke waatu uní.

*Asa kawulaya tǎnaya
(Awulaa I 15:23-24)*

¹¹ Pa keesa Asa tǎm ke pǎ kpaṅav tǎ kancaalaya, na tǎ tǎnaya tǎyǎ Yuta na Iseyeli pǎ awulaa takǎlasí taa. ¹² Ḿpǒyú kutǎṅ isayav nakulí, kǎ kpa í nǎǎhe ke í kawulaya pǎnaya pǎyǎlayafai nule nyǎhka taa. Ilena í yele Taca ke sǎlǎmṭyṭu sí í waasi-í na í polo lokotulonaa kin. ¹³ Ḿpǒyú Asa sǎpa í kawulaya pǎnaya nule na kulǎmaya nyǎhka taa. ¹⁴ Ilena pá pimi-í í pǎlaaṅ wei í ka hula Tafiiti icate taa tǎ í taa lǎhku taa. Paa tǎwǎ kǎ taa kǎ tulaalunaa paṅale kǎ, isṭi tulaalǎ lataa lakṭyṭu tǎ. Na pá wǎ tulaalunaa tǎtǎyǎ sǎsǎm ke í lǎyaya tǎ.

17

Sosafati kawulaya na í tǎmle kǎpante

¹ Ḿpǒyú Yuta wulav Asa pǎyalǎ Sosafati tǎyǎ kawulaya ke í caa lonte na í nyǎasi í kawulaya ke Iseyeli nyǎma tǎ. ² Ilena í sṭi yoolaa kpeka ke Yuta koloosi acalǎe tǎna taa. Na í kawulaya acalǎe nna í caa Asa ka lǎeka Iǎlayim nyǎma tǎ a taa tǎtǎ. ³ Taca ka we Sosafati waali kǎ. Mpi tǎ, Sosafati tǎma í cǎsǎ Tafiiti ikpate taa kǎ í kawulaya kancaalaya kǎ, í ta laa tṭyṭu Paali. ⁴ Ama í caala í tǎyi sí í nyí í cǎsǎ Tafiiti Iṣǎ luṅyṭu nyǎntǎ, na í tǎkí í kiin. I ta keena Iseyeli awulaa. ⁵ Ilena Taca la na Sosafati kawulaya la toṅ na Yuta nyǎma haakí kǎcǎṅ, na í sṭv toṅ ke teu na teeli. ⁶ Na Sosafati laṅle heena Iṣǎ tǎmle lapu na í kpiisi Yuta kawulaya taa kǎ tǎkǎtǎlǎna na pǎ tṭyṭu.

⁷ Ḿpǒyú í kṭsa í akewenaa sǎsaa ke í kawulaya pǎnaya tooso nyǎhka taa, na í tili-we sí pá seṅesi Yuta acalǎe yǎlaa ke Iṣǎ kiin. Tillaa mpe pa hǎla ntǎ Pǎni-Hayili, na Opatiya, na Sakali, na Netaneyeli, na Mikaya. ⁸ Na Lefii nyǎma pǎyǎlayafai naanǔwa sṭi-we. Pǎle pa hǎla ntǎ Semaya, na Netaniya, na Sepatiya, na Asayeli, na Semilamǎti, na Yonatan, na Atoniya, na Topiya, na Topi-Atoniya. Na kǎtǎlaa naale, Iisama na Yolam. ⁹ Ḿpǒyú pa kpeenna Taca kiiu takǎlaya na pá cǎsǎ Yuta acalǎe na pá seṅesi icate yǎlaa tǎna.

Sosafati toṅ

¹⁰ Ḿpǒyú Taca sǎṅǎntǎ kpa piitimnaa mpa pa cǎna Yuta tǎ pa kawulasí tǎnaya sǎsǎm. Ile pa ta yooṭa Sosafati. ¹¹ Halǎna Filiisi nyǎma ha-í kǎcǎṅ na pá felí-í lampuu ke iyitee. Laalupunaa ná kǎna-í iwaṅ ke iyisi naatosompǎyǎlaya na naṣetoso na nunǔwa (7700), na pǎṅtǎlǎn ke mpu tǎtǎ.

¹² Ḿpǒyú Sosafati toṅ sǎsaa na pá puki. Sosafati ṅmá Yuta taa kǎ acalǎe na tǎyǎnǎsí tǎsule. ¹³ Na í weena wontu ke sǎsǎm ke Yuta acalǎe taa. Na í yoolaa taa yoolaa ke Yosalem taa. ¹⁴ Pǎle pa kpeka ntǎ na pá keesa na pa lǎlǎy. Yuta kpekǎle taa sǎsaa ntǎ yoolaa taa yoolaa iyisi ṅmṭnyṭu na nunǔwa (300000) nyṭyṭu tǎ Atǎna. ¹⁵ Atǎna waali kǎ yoolaa iyisi ṅmṭnyṭu na nunaasa (280000) nyṭyṭu tǎ Yohanǎ. ¹⁶ Na yoolaa iyisi ṅmṭnyṭu (200000) nyṭyṭu tǎ Sikǎli pǎyalǎ Amasiya. Amasiya sǎlǎna na í sṭv Taca tǎmle taa. ¹⁷ Pǎncamee kpekǎle taa kǎ yoolaa taa yoolaa tǎtǎlaa iyisi ṅmṭnyṭu (200000) nyṭyṭu tǎ Iliyata. ¹⁸ Iliyata waali nyǎṅ ntǎ yooṭu wontu tǎkǎlaa iyisi nunǔwa na nunaasa (180000) nyṭyṭu tǎ Yosapati. ¹⁹ Mpa paa kǎ wulav yoolaa ke Yosalem taa tǎyǎle. Na pá sǎsǎna mpa í ka sṭi koloosi acalǎe taa kǎ í kawulaya tǎna taa tǎ.

18

*Sosafati na Akapí pa nǎyǎ kulǎmaya lapu
(Awulaa I 22:1-4)*

¹ Wulav Sosafati ka sṭv toṅ kǎ na í wena teeli. Ḿpǒyú í caa í pǎyalǎ kǎ Iseyeli wulav Akapí pǎle ke alǎ. ² Pusi cǎwa pǎcǎ, Ilena Sosafati polo Akapí tǎye Samalii. Ḿpǒyú Akapí kǎwa heeṅ na naaṅ ke tuutuuma sí í saakǎna í na í waali nyǎma. Pǎ waali kǎ í kaana Sosafati sí í sǎsǎ í tǎ na pá polo pá yooṭa Lamǎti icate ke Kalaati. ³ Iseyeli wulav Akapí sǎlǎma Yuta wulav Sosafati sí: Tǎ polo na tǎ yooṭa Lamǎti ke Kalaati.

Ilena Sosafati cǎ Akapí sí: Ma na-ṅ tǎ kǎ kulǎm kǎ mǎe. Ye nyá yǎlaa kulaa, ma nyǎma sǎlǎ pṭuwaya.

*Iṣǎ kuyǎyǎṭvṭ telǎsǎlaa pǎpǎtṭvnaa
(Awulaa I 22:5-12)*

⁴ Paa na mpu, Ilena Sosafati sí: Pǎsǎ Taca na pǎcǎ.

⁵ Mpuvule lseyeli wulaw kota i Iso kuvyogotutu telaselaa. Pa we yulunyooŋ nasale (400) ke mpw. Na i paasi-we si: Pa we si tó polo tó leeki Lamoti icate ke Kalaati yaa tē yeŋe? Ntēna pēle si: I polo, Tacaa ká tó-teye nyá niŋ taa.

⁶ Paa na mpw Sosafati ta nyolo-ti. Ilena i paasi si: Pa ta kaasi Iso kuvyogotutu telasulu wei i ka yogotēna-tuyu Tacaa tó? ⁷ Ntēna Akarí si: Ee, Imēla pəyalu Mísee wee yaa. Ama maa caaki-ké. Isayato ke i heeliyi-m tam.

Ntēna Sosafati ma kapuka si: Paa yogotəyi Iso kuvyogotutu telasulu ke mpw.

⁸ Mpuvóyó Akarí yaa kawulaya təyaya təmle tó nəxəlb, na i tili-i si: Polo n yaa Mísee ke ləŋ.

⁹ Awulaa mpe pa naale pa suu pa kawulaya wontu ké na pá caŋa pa kpelasi tō ké Samalii tam təhuvle colə, na Iso kuvyogotutu telaselaa kpaaləyi pa tōmnaa. ¹⁰ Mpuvóyó Kenana pəyalu wei pa yaakaya si Sitekiya tó i ké pa taa lelu ké. Inu i ka lupina i təyi nyəxəlbuy həŋ na i tōŋ si: Həŋ me i huləxəna tōŋ wei n ká kələna Silií yoolaa tō.

¹¹ Mpuvóyó Iso kuvyogotutu telaselaa lelāa ná yəgəta tam kulombu nti tōtə si: Tá caa, polo n leeki Lamoti icate ke Kalaati. Tacaa ká tó-teye nyá niŋ taa ké na n paasi-te.

*Mísee kpaalbvyu ke Akarí kpisuyu
(Awulaa I 22:13-28)*

¹² Mpuvóyó tillu wei i pola Mísee waali tó i heela-i si: Iso kuvyogotutu telaselaa tēna krentaa ké na pá heeli wulaw si i ká la aka. Pə tō tō, nyana-we i krenti nyəŋ.

¹³ Ntēna Mísee si: Ma tuuna Tacaa si nti ma Iso caa təxə maa yəgəti.

¹⁴ Mísee tala wulaw kin, ilēna wulaw paasi-i si: Mísee, tó polo na tó leeki Lamoti icate, yaa má taa polo? Ntēna Mísee si: Ma ta təŋ-me se. I polo. Tacaa ká tó-teye mə niŋ taa ké.

¹⁵ Mpuvule wulaw si: Aweye n suwa si i paaləyi-ŋ na pácə n telasəyi-m tam nti Tacaa heela-ŋ tó?

¹⁶ Ntēna Mísee si:

Ma nawa lseyeli yoolaa yawa yem
ké pəŋ taa, isu heeŋ wei i feina tiikilu tō.

Ilena Tacaa yəgəti si, pa feina wulaw.

Paa wei i kpe.

¹⁷ Kelēna Akarí pəsəna Sosafati tō si: Ntəŋ maa heela-ŋ si isayato tike ke i heeliyi-m tam?

¹⁸ Mpuvóyó Mísee tasaa si: Tōv, i nu Tacaa tōm. Ma ná-i na i caŋa i kawulaya kumte tō. Na isətaa tillaa səŋaa na pá tū-i heku. ¹⁹ Mpuvóyó i paasi-we si: Awe ká polo na i tusi lseyeli wulaw Akarí si i leeki Lamoti icate na pá ku-i? Ine si i nyəntu ntō. Ine ilé si i nyəntu ntō. ²⁰ Mpuvule feesuyu nakulu ku kulaa si ŋku ku polo. Tacaa si: Isənaŋa n ká la? ²¹ Mpuvule si, ŋku ku tó Akarí Iso kuvyogotutu telaselaa taa ké pəpətu. Tacaa si: Tōv, polo na n lá mpw. ²² Ilena Mísee tasa si: Ntəxəle, Tacaa yelina si pá tó nyá Iso kuvyogotutu telaselaa taa ké pəpətu. Təfo, mpusi ké i caa i kəna-ŋ.

²³ Tənaŋale Sitekiya kəpəta Mísee na i maru-i katanŋa na i paasi-i si: Tacaa Feesuyu luna ma taa na kó heeli-ŋ yaa?

²⁴ Mpuvule Mísee si: Kuyaku ŋku n ká se na n ŋmeli nyá naŋ ləkətələkaya taa ilē, kuyaku ŋkuyole n ká tisi.

²⁵ Ilena Akarí tó i təmle nyəma si: I kra Mísee na i cēla icate nyəbu tū Aməŋ, na wulaw pəyalu Yowasi. ²⁶ I heeli-we si pá tū-i saləka na pá haaki-i potopoto həxəliya na lum. Na haləna má konna təyoole na alaafəya.

²⁷ Mpuvule Mísee cə-i si: Ye n kəmna alaafəya, ilē pə taŋa Tacaa heelina-m tōm si má yəgəti.

*Wulaw Akarí səm ke yooou taa
(Awulaa I 22:29-40)*

²⁸ Mpuvóyó lseyeli wulaw Akarí na Yuta nyəŋ Sosafati pa pola Kalaati tətə icate Lamoti ke yoonav. ²⁹ Ilena Akarí tō Sosafati si: Ma yəsəyi ma ti na má polo yooou. Ama nyaa suu nyá kawulaya wontu.

Ilena Akarí la mpw. ³⁰ Pəyele Silií wulaw ka heela i yooou keekēnaa nyəbu nyəma si pá taa paasəna yoolaa səkpema yaa səsaa. Ama pá pəeki lseyeli wulaw.

³¹ Pə tō ké waato wei Silií yoolaa nyəbu nyəma mpe pa ná Sosafati, ilēna pá huu pa taa si lseyeli wulaw. Na pá tam-i si pa yookina-i. Ama Sosafati yaa Iso si i yari-i. Na Iso Tacaa waasi-i na i yeŋe na kolontunaa məli. ³² Kolontunaa cəkənaa si pə taŋa Akarí, ilēna pá məli.

³³ Mpuvóyó Silií tū nəxəlb i tó nyəmle ke yem, na tə yaya Akarí ke timpi taa i yooou toko fēe-i tō. Ilena i tó i keeke saalu si: Kee na tə məli pə hika-m.

³⁴ Ama kuyaku ŋku yooou lapa tōŋ ké. Mpuvóyó lseyeli wulaw səŋa iso ké i keeke taa, haləna taanaya. Na Silií yoolaa nyənəyi mpw. Ilim təkaya, ilēna wulaw hee.

19

Sosafati kpawa hvola ke Yuta taa

¹ M̀p̀yóg Yuta wulav Sosafati kpema i te Yosalem na alaafəya. ² Ilena Hanani pəyalv Yehu wei i ké Iso kuyəgətəv teləsəlv tə, i polo i səhəyov na i pəəs-i si: Pepe təw kə n polaa si n səhəna yəlv isayəv? Paa sələygi wei u caaki Tacaa tə se. N lapa mpv tə Iso taa kpəna-ŋ ké. ³ Paa na mpv n lapa teu ke timpv n kpiisa tuj ke tetv taa tə. Pəyele n ha nyá təygi Iso luyv nyəntv təhəyov taa.

⁴ Pə kpəyav waatv m̄v tə, Yosalem taa ké Sosafati saalaa. I ta məli Iseyeli. M̀p̀yóg Sosafati cəw tetv taa ké pə kpəyav Pəesepa, na Iləlayim pulasi həyəlvov taa tə, si i mələyənə Yuta nyəma ke pa caanaa Iso Tacaa kin. ⁵ Ilena i kpa hvola ke Yuta kawulaya koloosi acaləe tənə taa. ⁶ Ilena i heeli-wə si: I la laakali na mə təmle. Mpi tə, pə taɣa yələa təw kə i hvokv mə hvole. Ama Iso təw kə. I maɣamaya i ká wəe mə waali ké pə taa. ⁷ M̀p̀v tə, i nyana Tacaa ke səsəm na i feŋ mə təmle təw. Mpi tə, Tacaa Iso laŋle u heekənə mpi pə ta siyisi tə, yaa yələa faɣasəyov yaa kvəsəv m̄yov na tampana təw takəyov.

⁸ M̀p̀yóg Sosafati tasa kpav ke Lefii nyəma, na kətəlaa, na Iseyeli ləlvov nyəwə nyəma ke Yosalem taa si pá hvokv yələa təmnaa na Tacaa həte taa. Na pá taɣanəygi icate yələa yooŋ. ⁹ Ilena i tə-wə si: Pə wəe ké si i nyana Tacaa ke teu, na i lakv pə tənə təcəŋŋ na luyv koləmvov. ¹⁰ Ye mə nyəma mpa pa we acaləe taa tə pa kənə-meyə təm səsəntv. Isu yuləkəle yaa yooŋ təm, na pə ké kiiv, yaa kvəsəvov, yaa kətəvov, yaa koləpətənaa wakəlvov təm. Ile i kilisi-wəy-e-ti. Ile mə na-wə mə təm kaa sənə Tacaa, na ilé i mu-me na pááná. ¹¹ Kətəlv səsə Amaliya ká feŋiyina mə Iso sēev təma tənə təw. Na Isəmayeli pəyalv Sepatiya wei i ké Yuta kawulaya nyəyov tə tə, ilé i feŋiyi mə təw kə tetv təkəyov təm taa. Ye pə kaasa Lefii nyəma, ile pələyele hvole təma lataa. I kaasi mə ti na təmle. Tacaa we kopəntv lataa waali ké.

20

Kolontv yoonav ke Yuta nyəma, Sosafati sələmvov

¹ Pəle pə waali ké Mowəpə nyəma, na Amoni nyəma, na Meuni nyəma lələa pa kolaa si pa yookina Sosafati. ² M̀p̀yóg pa heela wulav si: Yoolaa tuutuuma luna I təm tetv taa ké tenkv kvəsəv kəŋkəŋ taa, na pá kəŋ nyá waali. Pa we Hasasəŋ-Tamaa timpv pa yaa si Aŋ-Keti i tə.

³ Səyəntv p̄v Sosafati, ilena i tó Yuta kawulaya yələa tənaya nəhəkətv si i yəyətəyənə Tacaa. ⁴ M̀p̀yóg tetv tənə taa acaləe kotaa si pa wiina Tacaa si i sənə-wə. ⁵ Ilena Sosafati na Yosalem nyəma, na Yuta nyəma lələa pa koti Iso təsēle taɣa kvəfalaya təw. ⁶ Ilena Sosafati sələm̄ Iso si: Ha, tá cəsənəa Iso Tacaa wei nyá n təkvi kawulaya ke isətə, na n ti piitimnaa tənə tə. Nyayəle təŋ tə na pəsəlv. Nəyəlv u pəsəygi na i səŋ nyá isəntaa. ⁷ Ta Iso nyá, nyá təyənna tetv tənə tə yələa, na n ha-təygi nyá taapəlv Apələham ləlvov nyəma taɣa tam təw. ⁸ Na tá cəsənəa caɣa tə taa, na pá ŋmá-ŋ kutuluyv na pá tə si: ⁹ Ye isu n həma tá ŋkpaŋyov, na wahala nəyəlv, isu yooŋ, yaa yuləkəlvov, yaa nyəyəsə, tu kəw tə səŋ kutuluyv kəne kv kin ke nyá isəntaa. Mpi tə, nyá həte wə kv taa ké. Tu yaa-ŋ tə laŋwakəlle taa si n waasi-tv. Ilena nyaa nu na n waasi-tv. ¹⁰ Təw, nəwəlv nyən̄v isənə Amoni nyəma, na Mowəpə nyəma, na I təm nyəma, yookuyuna-tv tə. Pəyele waatv wei tá cəsənəa lu Icipiti tə n kisina-wə si pá taa faɣana piitimnaa mpe pa tetvnaa taa. Ilena pələ pá kəe na pá yele-wəyə kuyv. ¹¹ Ama tá kvəsəv pəsə ikpatəle. Pələ pa təyənəygi-tuyv tetv nti n ha-tv tə tə taa. ¹² Tacaa Iso, hə pa ŋkpaŋyov. Təw kə acamaa ke kolontvnaa tuutuuma in̄v isəntaa ké. Tə ta nyi isənə tə la tə. Pə təw kə tə kəesa isə na nyá təw.

¹³ Yuta nyəma tənə, na pa alaa na pa piya paa səhəna Iso təsēle kin.

Yuta nyəma akatv

¹⁴ M̀p̀yóg Tacaa Feesuyv kolənə Lefii tv Sakali pəyalv Yasiyeli ke samaa taa tənə. Sakali m̄v i caa kəle Penaya. Penaya caa kəle Yeiyeli. Yeiyeli caa kəle Asafi ləlvov tv Mataniya. ¹⁵ Ntəna Yasiyeli yəyətəna nəyə səsəy si: Yuta na Yosalem yələa mə, i tó ŋkpaŋŋ ke teu. Ilena pə tu kələnə wulav Sosafati nyá. Tacaa si, i taa nyá. Pəcə yoolaa tuutuuma in̄v i təm i taa la-meyə səyəntv. Pə taɣa mə təm ke yooŋ ŋkv. Ama Tacaa nyəntv ké. ¹⁶ Cele i ká polo mə kolontvnaa təw. Pa tənə nteyə kpav na yaayənəa mpaav. I ká suli-wəyə tətəkəle nyəyov ke Yeluweli wulaya tetv kin. ¹⁷ Yuta na Yosalem yələa mə, i kaa nəkvi mə kolontvnaa mpe pa yoonav. M̄v səh mə təsəŋle. I ká nā isənə maa waasi-me tə. I taa nyá. Pəcə səyəntv i taa la-mə. Cele i polo pa təw, maa wəe mə waali.

¹⁸ M̀p̀yóg Sosafati həntə Tacaa ke atə. Na Yuta na Yosalem yələa nāá hənti mpv tətə, na pá sēe Iso. ¹⁹ Pə waali ké Lefii ləlvov nyəma Kehatv na Kolee pa kolaa na pá sá Iseyeli Iso Tacaa na nəəsə səsənsi.

²⁰ Təv fema tanaŋ tēe, ilena pá tó pa tənaya Tekowa wulaya tetv mpaav. Pa təkəyav, ilena Sosafati tə-wə si: Yuta na Yosalem nyəma mə, i ke ŋkpaŋŋ. I la mə Iso Tacaa na i kuyəgətəv teləsələa ke naani. I nyəw təŋ, na i lá akanaa.

²¹ M̄p̄oḡȳ Sosafati na samaa pa kpentaa na pá teləsi yonyoolaa ke yoolaa n̄oḡo t̄oo. Na pá san Tacaa Is̄o na yontu si: I sa Tacaa, i s̄ool̄ȳv̄ f̄ei t̄on̄aya.

²² Pa k̄p̄aya yontu nt̄ex̄i mp̄o, l̄ena Tacaa tisi acufu ke Amoni nȳoma, na Mowap̄o nȳoma, na It̄om nȳoma, mp̄a in̄i paa puk̄aya Yuta nȳoma yoon̄av̄ t̄o pa h̄ek̄o taa. Na pá k̄o t̄om̄aya pa taa pa tike. ²³ Amoni nȳoma na Mowap̄o nȳoma ná k̄ola It̄om nȳoma t̄oo k̄e na pá k̄o-w̄e t̄ac̄ayac̄aya. P̄e waali k̄e pa k̄o t̄om̄aya s̄os̄om. ²⁴ Waatu wei Yuta nȳoma k̄pa tont̄on̄je t̄oo timp̄i pa loosiyi w̄ol̄aya tet̄o t̄o. l̄ena pá nȳenna pa kolontunaa t̄oo. Ama s̄etaa tike ke pa nawa na pá sel̄etaa. Paa kol̄om i ta fiti. ²⁵ M̄p̄oḡȳ Sosafati na i ȳol̄aa pa nika kolontunaa t̄ola ke kuuu ke tuutuuma, na w̄en̄av̄, na wontu kususuutu, na liȳitee nȳem. P̄u k̄ela t̄oo, īe k̄oȳēj̄ toosōyo pa kuuwa, pa ta tu tem.

²⁶ l̄ena pá koti k̄oȳako liȳiti nȳeh̄ko wule ke Pelaka k̄op̄ant̄o t̄ekoolle tet̄ek̄ale taa. Mpi t̄o, t̄on̄aya pa koola Tacaa ke k̄op̄ant̄o. l̄ena pá ha lonte nt̄ex̄e h̄ote si k̄op̄ant̄o kool̄uȳu tet̄ek̄ale, na pá yaaki-t̄ex̄e m̄p̄oḡȳ hal̄ena san̄a. ²⁷ M̄p̄oḡȳ Yosalem nȳoma na Yuta nȳoma l̄elaa, na pa nȳoȳu t̄o Sosafati pa t̄o mp̄aav̄, na pá m̄eli Yosalem na lan̄h̄ol̄om̄le. P̄e t̄aya pul̄o t̄oo, Tacaa yapa-w̄ex̄e pa kolontunaa nin̄j̄ taa k̄e. ²⁸ M̄p̄oḡȳ pa s̄ov̄ icate na c̄em̄eh̄j̄ na san̄k̄on̄aa na akant̄ee han̄aa. Na pá polo Tacaa t̄es̄ēle taa.

²⁹ Waatu wei piitim l̄emp̄i nȳoma l̄elaa nuwa si Tacaa Is̄o yoon̄a Iseyeli nȳoma kolontunaa. l̄ena i t̄om̄ k̄pa pa t̄on̄aya s̄oḡont̄o. ³⁰ l̄ena Sosafati t̄oḡo i kawul̄aya t̄epam̄m. Mpi t̄o, Is̄o ka yelaa k̄e na tet̄o t̄ona h̄ees̄i.

*Sosafati kawulaya t̄on̄aya
(Awulaa I 22:41-51)*

³¹ M̄p̄oḡȳ Yuta wulav̄ Sosafati t̄oḡo kawul̄aya ke i l̄ob̄ȳv̄ p̄usi hiu na naan̄owa na kakpasi nȳeh̄ka taa. Yosalem icate taa k̄e i t̄oḡa kawul̄aya ke p̄usi hiu na kakpasi. I too kēle Sili p̄eel̄o Asupa. ³² I t̄ont̄e ka siȳisaa k̄e, na i t̄eh̄oḡȳ i caa Asa ik̄pate na i lak̄i mpi Tacaa caaki t̄o. ³³ Ama i ta wak̄eli t̄ek̄at̄el̄ena. P̄e t̄oo k̄e i ȳol̄aa l̄es̄aya taa s̄ov̄ Is̄o is̄u pa caana. ³⁴ Pa k̄ees̄a Sosafati t̄om̄ kancaalaya, na t̄o t̄on̄aya ke Hanani p̄oȳal̄o Yehu tak̄ol̄aya taa. Nk̄eye pa s̄ota Iseyeli awulaa tak̄ol̄aya taa.

³⁵ M̄p̄oḡȳ Yuta wulav̄ Sosafati na Iseyeli wulav̄ is̄ayav̄ Ahasiya pa k̄pentaa. ³⁶ l̄ena pá mayasi na pá saaki k̄p̄ul̄eh̄j̄ ke Is̄iyon̄-Kepēe tees̄an̄j̄ taa. Na pá puk̄ina-i pool̄on̄j̄. ³⁷ Ama Malesa t̄o Totafa p̄oȳal̄o Is̄o k̄oȳoḡot̄ot̄o tel̄es̄ulo Iliyes̄ēe heela Sosafati si: Timp̄i n̄ k̄pent̄ona Ahasiya t̄o, Tacaa k̄á wak̄eli mpi n̄ lapa t̄o.

l̄ena l̄om̄ t̄oḡo k̄p̄ul̄eh̄j̄ in̄ex̄i tampana, i ta tala tiili.

21

¹ Waatu wei Sosafati s̄ep̄a, l̄ena pá pimi-i pa t̄oȳaya p̄ol̄aav̄ taa k̄e Tafiti t̄e. Na i p̄oȳal̄o Solam l̄eeti i lonte.

*Solam kawulaya
(Awulaa II 8:16-24)*

² Solam ka w̄ena newaa mp̄a i na-we pa kaa caa kol̄om̄ t̄oḡo. Pa h̄ela nt̄e Asaliya, na Yehiyeli, na Sakali, na Asaliyahu, na Mikayeli, na Sefatiya. ³ Pa caa ka ha-w̄ex̄e w̄en̄av̄ ke s̄os̄om k̄e. Paa liȳitee, paa w̄ola, na liȳitee wontunaa. l̄ena i t̄o-w̄ex̄e Yuta acal̄ee fen̄uȳu. Na i k̄pa pa taal̄o Solam si i l̄eeti i lonte ke kawul̄aya t̄oḡo taa.

⁴ P̄e k̄oma na kawul̄aya s̄ov̄ Solam nin̄j̄ taa k̄e teu na i k̄á lila, l̄ena i k̄o i newaa t̄ona, na i waali nȳoma l̄elaa ke kawul̄aya taa. ⁵ Waatu wei i t̄oḡa kawul̄aya t̄o, i p̄usi w̄e hiu na naan̄owa na naale. Na i cāya ka taa k̄e p̄usi p̄olef̄e naan̄owa k̄e Yosalem taa. ⁶ M̄p̄oḡȳ i t̄oma is̄ayav̄ taa k̄e teitei is̄u Iseyeli awulaa, Akap̄i na i l̄ob̄ȳv̄ nȳoma. Mpi t̄o, Akap̄i p̄eel̄o ke i ka t̄ok̄aa. Solam lapa mpi p̄e ta maya Tacaa t̄o. ⁷ Paa na mp̄o t̄o, Tacaa ta s̄ool̄i si i k̄piisi Tafiti l̄ob̄ȳv̄ nȳoma. P̄e t̄aya pul̄o, Is̄o na Tafiti paa p̄eela n̄oos̄i k̄e si i l̄ob̄ȳv̄ nȳoma k̄á t̄ok̄ona kawul̄aya k̄e tam t̄oo k̄e Yosalem.

⁸ Yuta wulav̄ Solam in̄i i waatu taa k̄e It̄om nȳoma k̄ola i t̄oo, na pá k̄pa pa t̄oḡȳ pa wulav̄. ⁹ M̄p̄oḡȳ Solam k̄p̄aya i yoolaa s̄os̄aa, na i yoōu k̄eēkenaa t̄ona na pá tii It̄om nȳoma mp̄a paa tama-w̄ex̄e kot̄aya t̄o pa t̄oo, na pá k̄eli-w̄e. ¹⁰ P̄e k̄p̄ayav̄ k̄oȳako n̄ko t̄oḡo It̄om nȳoma c̄ep̄a Yuta nȳoma, na pá cayana pa ti.

M̄p̄oḡȳ Lipina icate ná k̄isa cei t̄ot̄oḡo waatu in̄i i taa. Na pá fiti Solam nin̄j̄ taa. Mpi t̄o, Solam ka k̄isa i c̄as̄on̄aa Is̄o Tacaa ke nun̄av̄ t̄oḡo p̄e lapa mp̄o. ¹¹ Solam ka n̄mawa tun̄j̄ t̄ek̄at̄el̄ena ke Yuta p̄oeh̄j̄ taa k̄e. Mp̄o p̄e tusina Yuta na Yosalem p̄e ȳol̄aa na pá lo Is̄o na pá laaki paa t̄uȳo n̄ku.

¹² M̄p̄oḡȳ Koyaku nakuli Is̄o k̄oȳoḡot̄ot̄o tel̄es̄ulo Ilii n̄maa Solam ke tak̄ol̄aya si: Nȳá c̄os̄o Tafiti Is̄o Tacaa ȳoḡot̄aa si, n̄ ta t̄eh̄ nȳá caa Sosafati na i caa Asa mp̄a pa k̄e Yuta awulaa t̄o pa ik̄pate. ¹³ Hal̄i n̄ m̄elaa k̄e na n̄ k̄p̄aya Iseyeli awulaa yaasi. Na n̄ kus̄i Yuta na Yosalem p̄e ȳol̄aa k̄onyul̄ȳv̄, na pá k̄ees̄ona tun̄j̄ t̄oo, is̄u Akap̄i l̄ob̄ȳv̄ nȳoma. Hal̄ona n̄ k̄o nȳá newaa. P̄ác̄o p̄ele pá k̄ela-n̄j̄ teu. ¹⁴ P̄e t̄oo k̄e Tacaa k̄á t̄o nȳá ȳol̄aa na nȳá p̄oȳalaa na nȳá alaa na nȳá nȳem t̄on̄aya

wahala səsə. ¹⁵ Lotu kotəŋ isayəw nakələyi i ká tó nyá mayaməya. Na kú səsəxəi paa kuyaku ŋku. Haləna nyá taa lotu lu.

¹⁶ Ḿpóyó Tacaa tula Filiisi nyóma na Laalupunaa mpa pa cəəna Itiyopi nyóma tə, na pá yoonaa Solam. ¹⁷ Na pá sɔv Yuta, na pá kuu pə təna mpi pu wə kawuləya təyaya taa tə. Na pá kpa wulaw piya na i alaa ke yomaa. I pəyaya səkpələya Ahasiya tike ke pə səəwa.

¹⁸ Pəle pə waali kə Tacaa tó Solam ke lotu kotəŋ ŋku ku fəi waav tə. ¹⁹ Pusi sika isu naale ke mpv, ləna i kotəŋ ŋku kú yasi i lotu na t́ lu, na í səna wəsasi səsəənsi. Ama i yəlaa ta wə i ləyaya wule ke tulaalənaa, isu pa lapv i cəsənaa tə.

²⁰ Solam ləlvəy pusi hiu na naanəwa na naale nyəŋka ke i təyona kawuləya. Yosalem taa kə i təya i kawuləya ke pusi pələfəi naanəwa. Waatu wei Solam səpa tə nəyolo ta wii-i. Tafiti təy pa pima-i. Ie pə taya kawuləya pələav taa.

22

Ahasiya kawuləya

(Awulaa II 8:25-29; 9:27-29)

¹ Ḿpóyó Yosalem nyóma kpa Solam pəyalv səkpəlu Ahasiya ke kawuləya na pá ləeti i caa lonte taa. Pə taya pəlv, Laalupunaa kpekəle natəli tu súb Yuta yoolaa təy, na pá kú Ahasiya taalənaa təna. Pə təw kə Ahasiya hika kawuləya na í təy. ² Ahasiya ləlvəy pənaya hiu nyəŋka taa kə i təy kawuləya ke Yosalem ke pənaya kəlvəma. I too ka kə Omili ləlvəy tə kə. Pa yaaki-i sɪ Atalii.

³ Ḿpóyó Ahasiya təma təntə isayəle ke teitei isu Akarɪ ləlvəy nyóma. Mpi tə, i too tasayana-i layatv isayətv nti. ⁴ ləna í la mpi pə ta maya Tacaa təy teitei, isu Akarɪ ləlvəy nyóma. Mpi tə, mpe paa kəna Ahasiya layatv tasəlaa ke i caa səv waali sɪ pə tsv-i. ⁵ Haləna pá tasa-i layatv sɪ, í polo i səsəi Akarɪ pəyalv Solam wei i kə Isəyeli wulaw tə i təw. Na pá yoonaa Silii wulaw Asayəeli ke Laməti icate taa kə Kalaati tətə taa. Yoo ŋku ku taa kə Silii nyóma yaya Solam. ⁶ ləna í məli Sisilee sɪ pá lapv-i kəəle. ləna Yuta wulaw Ahasiya polo i alaafəya nav. Mpi tə, i saləmayaa kə.

⁷ Ḿpóyó Tacaa lapa na Solam alaafəya nav mpi pə kəna Ahasiya ke səv. I tala kpaakraa, ləna í na Solam pá polo Nimsi pəyalv Yehu kinj. Pəyele Tacaa ka təma iləy kawuləya kpav kə na í tv-i sɪ í ku Akarɪ ləlvəy nyóma təna. ⁸ Ḿpóyó Yehu sula Ahasiya taalv piya mpa pa kə Yuta nyəy nyóma na pá kə wulaw təmlə lataa tə. Na í kú pa təna isu Isə ka sɔv tə. ⁹ Pə waali kə Yehu tilaa na pá pəkəi Ahasiya na pá kpa-i Samalii timpɪ i ka ŋməlaa tə na Yehu ku-i. ləna pá pimi-i. Mpi tə, i ka kə wulaw Sosafati wei i nukayana Tacaa na lotu kəlvətv tə i ləlvəy tə kə.

Ama Ahasiya ləlvəy tə nəyolo taa mənə kawuləya təyəv.

Atalii təyən ke kawuləya

(Awulaa II 11:1-3)

¹⁰ Waatu wei Ahasiya too Atalii nuwa sɪ i pəyalv səpa. ləna í tv i taa sɪ i ká ku Yuta wulaw təyaya nyóma təna. ¹¹ Pa kukaya wulaw nyóma ke mpv, ləna Solam pəlv Yosəpa, kətvəv Yoyata əlv, mɪ i kəna Ahasiya neu. Ḿpóyó əlv mɪ i lapa kookali, na í ŋmulv i taalv pəyaya Sowasi, na í seena na í ŋməsɪ ká na ka nukəlv ke Isə təsəele nanj kəhəntəyv nakəli ku taa. Atalii ta nyɪ ka təw. Haləna ká fiti kulaa mpe. ¹² Ḿpóyó Sowasi na i təw fənlaa pa saala Isə təsəele taa tənaya pusi naatoso. Na Atalii náá tənə kawuləya təyəv.

23

Sowasi kawuləya təyən

(Awulaa II 11:4-20)

¹ Pənaya naatosompəyələya nyəŋka taa kə kətvəv Yoyata kaasa i ti, na í ná yoolaa səsaa, Yelowam pəyalv Asaliya, na Yohanan pəyalv Isəmayəli, na Opəti pəyalv Asaliya, na Ataya pəyalv Maaseya, na Sikəli pəyalv ləsafati. ² Ḿpóyó panə mɪ pa cəw Yuta kawuləya taa kə acaləe təna taa, na pá yaa Lefii nyóma na Isəyeli ləlvəy nyəy nyóma, na pá na-wə pá polo Yosalem. ³ Yəlaa mpe pa təna pa kota ḿpóyó Isə təsəele taa, ləna pá krpəti nəy ke wulaw təm taa, na Yoyata heeli-wə sɪ: Pu mənəa kə isu wulaw pəyalv Sowasi unə i təyona kawuləya. Isu Tacaa ka sɔv Tafiti ləlvəy nyóma təw tə. ⁴ Mpv tə, isəna í ká la təyolo. Waatu wei kətəlaa na Lefii nyóma pa sɔvki Isə təsəele taa kə təmlə lapv ke kuyaku kəhəesəy vule tə, í ká faya yəlaa ke kpekə tooso kə, kpekəle kancaaləya nyəntə ká tanj Isə təsəele nənəsəi. ⁵ Na kpekəle naale nyəntə ke kawuləya təyaya. Na tooso nyəntə ke Kite nənəy. ləna yəlaa təna ná sənə Isə təsəele taya təw. ⁶ Kətəlaa na Lefii nyóma pa tike pa wənna mpaav sɪ pá sɔv Isə təsəele taa. Mpi tə, mpeye paa tɔwa. Pə kaasa yəlaa mpa tə pələ pá saali awali, isu Tacaa sɔv tə. ⁷ Lefii nyóma ləlaa ka təkə pa yoo wontu ke pa nin taa, na pá tv wulaw ke heku na pá təyəy-i. Ye pə cəpa wei na í mayasi sɪ i sɔvki Isə təsəele taa, paa ku-i.

⁸ M̄p̄óḡy Lefii nyǎma na Yuta nyǎma tēna lapa isu kǒtulu Yoyata ka tūyū-we tō. Na paa nyūyū tū wei í koti í yǎlaa. Paa mpa pa caalǎyi pa tǎmle ke koyaku kǒheesuyū wule tō, yaa mpa pa tēesǎyi-te tō. Mpi tō, Yoyata ta ha nǎyǎlyū heesuyū ke pǎ wule rítē. ⁹ M̄p̄óḡy Yoyata cela yoolaa sǎsaa ke ŋmantaasi, na Tafiiti kpalǎŋ wei í ka we Iso tǎseele taa ké waani waani tō. ¹⁰ Ilena í puli yǎlaa tǎyaya Iso tǎseele ntǎyǎŋ ŋkulunja na pǎ yooosina mp̄ǎtǎŋ nyǎŋka ke kǒtaya tǎlate, na kutuluuyū pa kǎŋkǎŋ taa. Na pa sǎǎlu puwa sǐ pá ta wulav ke kǒtaya. Na paa wei na í ŋmantaaya ke í ninj taa. ¹¹ M̄p̄óḡy pa luna Sowasi, na pá pamí-i kawulaya kahuka, na pá cǎle-i takǎlaya. Ilena Yoyata na í pǎyalaa pá pǎh í nyūyū taa ké nim na pá kpa-i wulav. Tǎyaya yǎlaa tēna naala kawilitaya na pa seeki-i sǐ: Mǎna tǎtu wulav.

¹² Waatu wei Atalii nuwa samaa kǎkǎte, na pa sewa na pa kawilitasi ke mp̄u. Ilena í polo pa kǐn ke Iso tǎseele cǎb. ¹³ M̄p̄óḡy í loosa wulav kufalv sǎŋa Iso tǎseele akele cǎlyǎ nǎnǎyō, na yoolaa sǎsaa na akantēe hullaa we í kǐj. Na samaa náá ŋmaalǎyi, na yonyoolaa náá hulǎyi akantēe. Na wilitilaa náá keesǎyǎna soo mataa. Tǎyaya Atalii cǎla í wontu, na í má kapuka sǐ: Waali luv nté, waali luv nté.

¹⁴ Yoyata ta sǎǎli sǐ pá kv Atalii ke Iso tǎseele cǎb tǎna. Pǎ tǎǎ ké í tǎma yoolaa nunǎwa (100) nyūyū nyǎma sǐ pá lǎsi-i kpeerja. Wei í tǎŋa-we, ile pa kv puntu.

¹⁵ Ilena pá lǎsi Atalii na pá pona-i kawulaya tǎyaya kpaŋanǎŋ nǎnǎyō, na pá kv-i. ¹⁶ M̄p̄óḡy Yoyata na samaa na wulav pa pǎela nǎyō sǐ: Tacaa nyǎnǎyi-tūyū nyǎ yǎlaa. ¹⁷ Ilena yǎlaa tēna polo pá yǎkí tūyū Paali kutuluuyū, na pǎ kǒtaya tǎlate, na pǎ tunj. Na pá kǐ pǎ kǒtulu Matǎŋ ke pǎ kǒtaya tǎlate isentaa. ¹⁸ Pǎ waali ké Yoyata tūwa Lefii kǒtǎlaa sǐ pá fenjiyi Iso tǎseele tǎǎ. Tafiiti naa faŋa-weye kpeka ké, na pá laki kǒtasi nsi kǎkǎ lusa sǐ tǎna tǎyō Iso tǎseele taa. Isu pa keesuyū Moisi kiiu taa tǎ. I ka tū-weye sǐ pá laki-te na yonjkrasma. ¹⁹ M̄p̄óḡy Yoyata su tanjlaa ke Iso tǎseele nǎnǎyō sǐ, asilima tū nǎyǎlv í taa sūv.

²⁰ Pǎle pǎ waali ke Yoyata kǒta yoolaa nyūyū nyǎma, na kǒpǎyalaa, na sǎsaa, na samaa tǎna, na pá kpaŋa wulav ke Iso tǎseele taa, na pá tǎŋna nǎnǎyō sǎsǎya na pá pona-i kawulaya tǎyaya taa. Pa su wulav ke í kumte tǎǎ, ilena ²¹ pa tǎna pa lanja hulǎmí na pá ŋmaali.

Pa kǒwa Atalii ke mp̄u, ilena ícǎte cǎya tǎpamm.

24

Sowasi tayanuyū ke Iso tǎseele (Awulaa II 12:1-17)

¹ Sowasi lǎlyūyū pusí naatosomp̄ǎyǎlaya nyǎŋka ke í tǎya kawulaya ké Yosalem taa ké pusí nule. I too ka ké Pēesepa tū na pa yaa-i sǐ Sipiya. ² M̄p̄óḡy Sowasi lapa Tacaa luyū tēe nyǎntv ke kǒtulu Yoyata weesuyū pusí tǎna taa. ³ Ilena Yoyata yelev na wulav kpaŋa alaa naale, na í lǎli apalupiya na alupiya pǎyale.

⁴ Pǎle pǎ waali ké waatu nǎyǎlv Sowasi maŋasa í taa sǐ ká tayaní Iso tǎseele. ⁵ Ilena í koti kǒtǎlaa na Lefii nyǎma na í heeli-we sǐ: I cǎkǎ Yuta acalēe taa ké paa pǎnǎya ŋka, na í muvi liyitee ke Iseyeli nyǎma kǐj, na í tayanǎna mǎ Iso tǎseele.

Ama Lefii nyǎma ná tá paasǎna lǎŋ. ⁶ Pǎ tǎǎ ké wulav yaa kǒtulu sǎsǎ Yoyata, na í pǎǎsi-i sǐ: Pepe tǎǎ ké n ta caali Lefii nyǎma na pá muvi Yuta na Yosalem pǎ yǎlaa kǐj ke liyitee, isu Tacaa tǎmle tū Moisi na Iseyeli nyǎma ka sūv tǎ. Na pá tayanǎna Iso kutuluuyū ŋku kv taa we nǎyō pǎelǎyū takǎlasi tǎ? ⁷ Mpi tǎ, alv isayav Atalii na í waali nyǎma pa yela Iso tǎseele ké na tǎ wakǎli. Halǎna pá kpaŋa Iso wontu ke Iso tǎseele taa, na pá laana tūyū Paali.

⁸ M̄p̄óḡy wulav Sowasi yǎyǎta na pá saaki atakaa, na pá su-i Iso tǎseele nǎnǎyō na awali tǎǎ. ⁹ Ilena pá kpaali Yosalem na Yuta kawulaya tǎna taa sǐ, paa Iseyeli tū wei í kǎna lampuu wei Iso tǎmle tū Moisi ka suwa waatu wei pa tǎyaya wǎlaya tǎtu tǎ. ¹⁰ M̄p̄óḡy nyūyū nyǎma, na samaa tǎna tǎpǎi pona pa lampuu na lanjhulǎmle. Halǎna atakaa su. ¹¹ Waatu wei pa pukina atakaa ké Lefii nyǎma sǐ pá wiili í taa na wulav nǎyō, ilena pá maŋana liyitee ke sǎsǎm. Na wulav takǎlasi ŋmaalu na kǒtulu sǎsǎ tǎma paasǎnlu pá hutí. Na pá mǎŋna atakaa ke í lonte. Pǎ kpaŋav waatu uní tǎ, yaasi unǎyi pa lakaya paa ífemle nte, na pá hikiyi liyitee ke tuutuuma. ¹² M̄p̄óḡy wulav na Yoyata pa cela liyitee anǎyi tǎmle nyūyū nyǎma. Ilena pǎle pá kpaŋa pǎe saakǎlaa, na kaafǎntǎnaa, na nyǎyǎlyūyū na pǎ kǒseemuyū pǎ lutaa sǐ, pá tayanǎna Iso tǎseele na tǎ lá teu. ¹³ Ntǎna tǎmlataa níki pá tǎma na pa nyǎm tǎna. Na pá tayaní Iso tǎseele ke teu na tǎ mǎli isu tǎ wule taa.

¹⁴ Waatu wei tǎma tǎma, ilena a nyūyū nyǎma kǎna liyitee kǎkaasee, na pá cela wulav na Yoyata. Na pá lu wontu nti pa lakǎna Iso tǎseele taa tǎ. Isu Iso seev wontu, na kǒtuyū nyǎntv, na wula na liyitee nyǎyǎtv kǎpǎnaa. Pa lakaya kǒtasi nsi kǎkǎ lusa sǐ tǎna tǎyō Iso tǎseele ké, halǎna Yoyata sǎm.

¹⁵ M̄p̄oḡo Yoyata kpatəla teu təkun̄kunjku. I pus̄i yoosa nun̄owa na hiu na naan̄owa (130) ilena í sí. ¹⁶ Ilena pá pimi-í kawulaya pəlaav taa ké Tafiti te. Mpi tō, í ka lapa kupantv ke Iseyeli taa ké na í kus̄i Is̄o na í t̄eseele pə nyoḡv.

¹⁷ Yoyata s̄əm waali ké Yuta nyoḡv nȳoma polaa na pá magana Sowasi na pá sam̄-i. Ilena íle í nu pa t̄əm nti. ¹⁸ M̄p̄v pə lap̄ona na Iseyeli nȳoma lō Tacaa t̄eseele t̄əm. Na pá yeke pa cos̄ona Is̄o ké s̄evv, na pá laaki tesikas̄ na tunj lel̄əh̄. M̄p̄oḡo isayatu nti t̄ə yelaa na Tacaa m̄vna Yosalem na Yuta nȳoma na pááná. ¹⁹ Pə waali ké Is̄o kpa í kuyoḡotv tel̄es̄olaa sí pá h̄lí-veye pa isayatu nti. Ama pa taa n̄oḡol̄v ta nuna-w̄e. ²⁰ M̄p̄oḡo Is̄o Feesuyv kul̄əna Yoyata p̄əyalv k̄otvl Sakali. Na í s̄əh̄ samaa taa, na í yoḡotv sí: Is̄o yoḡotaa sí pepe t̄ō ké u t̄ək̄əh̄i ma kiinh̄? T̄ōv, timp̄i í l̄ō-m t̄ō, í kaa waa. Maa l̄ō-m̄e t̄ōt̄ō.

²¹ T̄ənya yelaa p̄eela n̄oḡv ke k̄otvl Sakali t̄ō. Na wulav yeke na pá yaḡa-í p̄e ke Is̄o t̄eseele kataya taa. ²² Wulav ka s̄ōowa kupantv nti Yoyata ka lapa-í t̄ō. Na í yeke na pá k̄v í p̄əyalv Sakali. Waatv wei Sakali caakaya h̄evv, ilena í má kapuka sí: Tacaa ná nti pa laki-m is̄ənt̄ō t̄ō, na h̄ h̄o pa ŋkpan̄h̄.

*Sowasi kawulaya t̄ənya
(Awulaa II 12:18-22)*

²³ P̄ənya s̄ikaa, ilena Silií nȳoma yoolaa polo Sowasi ke yoonav, na pá watv Yuta na Yosalem ícate. Ilena pá k̄v nyoḡv nȳoma na pá tilina pa wontu t̄ənya pa wulav ke Tamasi. ²⁴ Silií yoolaa taa w̄e p̄əyale. Yuta nȳoma ka l̄owa pa caanaa Is̄o t̄oḡo íle í t̄v-w̄eȳe Silií yoolaa mp̄e pa nih̄ taa. Sal̄əka wei Tacaa t̄ōwa Sowasi t̄oḡole. ²⁵ M̄p̄oḡo Silií nȳoma t̄ev̄wa na pá yeke-í wahala s̄ōs̄ō taa, na í waali nȳoma kul̄v í t̄ō na pá kv-í kato t̄ō ké k̄otvl Yoyata p̄əyalv s̄əm t̄ō. Na pá pimi-í Tafiti ícate taa. Il̄e pá t̄əya kawulaya p̄əlaav taa. ²⁶ Mpa pa kula Sowasi t̄ō t̄oḡole Am̄on̄i alv Simeyatv p̄əyalv Sapati. Na Mowap̄v alv Sim̄el̄iti p̄əyalv Yosapatv.

²⁷ Pa ŋmaa Sowasi p̄əyalaa h̄əla na t̄əmn̄aa mp̄a Is̄o kuyoḡotv tel̄es̄ulv ka yoḡotv í t̄ō t̄ō. Na Is̄o t̄eseele t̄əyan̄ȳv t̄əm ke tak̄əlaya ŋka pa yaa sí, Awulaa kus̄eȳes̄ətv tak̄əlaya t̄ō ka taa. Sowasi p̄əyalv Amasiya íeet̄əna í lonte ke í s̄əm waali.

25

*Amasiya kawulaya
(Awulaa II 14:1-7)*

¹ M̄p̄oḡo Amasiya t̄oḡv kawulaya ke í l̄əlv̄ȳv pus̄i hiu na kakpas̄i nȳəh̄ka taa. Yosalem ke í t̄oḡv kawulaya ke pus̄i p̄əȳəlayaf̄e hiu na naan̄owa. I too ka ké Yosalem t̄ō ké, na pá yaak̄-í sí Yowatar. ² Amasiya lapa mpi p̄ə maḡa Tacaa t̄ō yaa, ama í ta lana í lotv t̄ənya.

³ Waatv wei Amasiya kawulaya caya teu, ilena í k̄v í waali nȳoma mp̄a paa k̄ōwa í caa Sowasi t̄ō. ⁴ Ama í yela pa piya. Is̄u Tacaa yepu na pá ŋmaa Moisi kiiv̄ taa t̄ō sí: Pa kaa kv c̄e c̄e ké í p̄əyaḡa isayatu t̄ō. Yaa pá k̄v p̄əyaḡa ke ka caa nȳənt̄ō t̄ō. Ama wei í lapa isayatu t̄ō, un̄v í ká s̄əna.

⁵ M̄p̄oḡo Amasiya k̄ōta Yuta na P̄encam̄e pa k̄p̄eka nna a t̄ō í t̄ək̄aya kawulaya t̄ō p̄ə apalaa. Ilena í kpa yoolaa k̄p̄eka nȳōh̄ nȳoma na pá k̄es̄əna pa l̄əlv̄. Ilena pá kala mp̄a pa pus̄i w̄e is̄u hiu t̄ō. Na pá h̄iki ȳelaa iyisi ŋm̄on̄ȳv na nun̄owa (300000), mp̄a pa m̄vna yoov̄ pote na pá nȳoma ŋm̄antaas̄i na k̄pal̄əh̄ p̄ə t̄əm t̄ō. ⁶ M̄p̄oḡo Amasiya k̄p̄aya Iseyeli nȳoma yoolaa taa yoolaa ke apalaa iyisi nun̄owa (100000), na í fel̄i pa t̄ō ké liȳitee nȳoḡətv is̄u t̄əon̄ənaa tooso. ⁷ Ama Is̄o kuyoḡotv tel̄es̄ulv n̄oḡol̄v í k̄ōma na í h̄eeli-í sí: Ta Caa, p̄ə f̄e sí Iseyeli yoolaa í t̄əh̄-ŋ. Mpi t̄ō, Tacaa kaa s̄əna mp̄e un̄v. ⁸ Ye nyana-w̄e í polaa, paa n̄ ká yoov̄ is̄əna, is̄u Tacaa yelaa na h̄ se nȳá kolontunaa. I tike í wenna t̄ōh̄ sí í la na h̄ k̄əli yaa h̄ k̄p̄isi.

⁹ Nt̄əna Amasiya p̄əs̄v Is̄o kuyoḡotv tel̄es̄ulv sí: Na is̄ənya maa la liȳitee nna a t̄əna ma t̄ema fel̄ȳv t̄ō a t̄əm? Is̄o kuyoḡotv tel̄es̄ulv sí: Tacaa p̄əs̄əh̄i na í íeet̄-ŋ-ȳe na p̄ə k̄əli mp̄v.

¹⁰ M̄p̄oḡo Amasiya m̄əl̄əna Iseyeli yoolaa. Pa taa ka han̄na Yuta nȳoma ké, na pá kp̄ena pááná s̄ōs̄ōna.

¹¹ Ilena Amasiya t̄oḡv apal̄tv na í k̄p̄aya í yoolaa na pá t̄e t̄əm tetek̄ele taa. Na í k̄v It̄əm yoolaa ke iyisi naan̄owa (10000). ¹² Na pá kpa yoolaa iyisi naan̄owa (10000) lel̄v na pá is̄e, na pá k̄paana-w̄eȳe pulaya t̄ō. Ilena pá t̄usi-w̄eȳe íp̄ilisav taa, na pá hoti pa t̄əna na pá sí.

¹³ Waatv in̄əh̄i Iseyeli yoolaa mp̄a Amasiya ka t̄oḡona sí, pá taa t̄əh̄-í yoov̄ t̄ō, pa wata Yuta acal̄e wena a w̄e Samal̄ii na Peti-Hol̄əh̄ pa hek̄v taa t̄ō. Na pá k̄v ȳelaa iyisi tooso (3000) na pá kuu pa wontu ke tuutuuma.

*Sowasi yoonav ke Amasiya
(Awulaa II 14:8-14)*

¹⁴ Waatv wei Amasiya luna It̄əm nȳoma t̄əyoole na akaitv, ilena í kp̄enna It̄əm nȳoma tunj na í laaki na í w̄k̄i-í tulaałona. ¹⁵ M̄p̄oḡo Tacaa m̄v Amasiya na pááná na í tilí Is̄o kuyoḡotv tel̄es̄ulv

nəxəlvuy ı kinj. Na ilé í pəosi Amasiya si: Pepe təo ké n təhəyi tuj wei ı ta pəsi na í ya ı yəlaa ke nyá niñ taa tə?

¹⁶ Tənyaya wulaw cəpa Iso kuyəxətutu teləsəlv nəxə təo na í pəosi-ı si: Ile ma kra-ŋ si ı ná kawulaya taa təm tasəlv na? Ye nn caaki má nyəhisi nyá ise su.

Mpóyó Iso kuyəxətutu teləsəlv suma. Ilena í tayanı krayav si: Ma nyəma si Iso tu ı taa si ı ká ku-ŋ. Mpi pə təo n lapa yaasi unı ı taka, na ı kisi ma təm tə.

¹⁷ Mpóyó Amasiya caa ı layatu tasəlaa. Ilena í tili na pá heeli Yehu pəyalv Sowakası pəyalv Sowası si: Ma na-ŋ tə suli na tə yoo. ¹⁸ Ntəna Sowası cə-ı si: Lipaŋ puyv təo səsəv ka sələməna tuyv səsəv si: Ha ma pəyalv ké nyá pəelə. Mpóyó taale wontuyv nakulı kv təma səsəv təo na kó puyvı-ı. ¹⁹ Na Sowası tasa si: Pepe təo ké n həŋ nyá ti si n kəla Itəm nyəma? N lakı kalampəanı ké yem ké. Pı kəla teu si ı n caya nyá tə. Pepe təo ké n caa si má na-ŋ tə yoo na nyá na Yuta nyəma í lá aslav ke yem?

²⁰ Ama Amasiya ta nu. Ile Iso caakaya ké si í kó í na ı yoolaa ke timpı pa súb Itəm tuj ke laav tə. ²¹ Mpóyó Sowası na Amasiya pa yoolaa sula yoo ke Pəti-Səməsi ke Yuta tetv taa. ²² Ilena İseyeli nyəma kəli Yuta nyəma na pá se na pá kpe. ²³ Mpóyó wulaw Sowası kra Yuta wulaw Amasiya ke Pəti-Səməsi na í kəl-ı. Ilena í polo Yosalem na í kó koluŋa ke póbúyó ke məetələnaa ŋmənuv (200) cəlv ke İfəlayim nənxə na ŋkuluŋa nyəŋka pə həkv taa. ²⁴ Mpóyó Sowası kuu wəla na liyitee nyəxətunaa, na wontunaa kəpantunaa mpa paa wə Iso təsele taa ké Opəti-İtəm kinj tə. Na kawulaya təyaya kpancooŋ. Na í kuu yəlaa tətə, na í pona Samalii.

*Amasiya kawulaya tənyaya
(Awulaa II 14:15-20)*

²⁵ Pısi naanwə na kakpası ke Amasiya tasa təxəv ke İseyeli wulaw Sowası səm waalı. ²⁶ Pa kəesa Amasiya təm ləntı ke pə krayav tə kancaalaya na tə tənyaya təxə Yuta na İseyeli pa awulaa takəlaya taa. ²⁷ Waatu wei Amasiya kisa Tacaa təxə yəlaa kula ı təo ké Yosalem. Ilena kuyaku nakulı Amasiya se na í polo Lakisi. Na pá təŋı-ı təna na pá kv-ı. ²⁸ Pə waalı ké pa tu-ı kəekə taa na krayəhəŋ payale hə, na pá polo pá pimi-ı pa təyaya pəlaav taa.

26

*Osiyasi kawulaya
(Awulaa II 14:21-22; 15:1-3)*

¹ Waatu wei yəlaa kra Amasiya pəyalv Osiyasi ke kawulaya ke ı caa lonte tə, ı pısi wə naanwə na naatoso. ² Inı ı ləkəna İlatı icate ke ı caa səm waalı, na í tayanı-təyə ŋmau.

³ Osiyasi ləlvuyv pısi naanwə na naatoso nyəŋka taa ké ı təyaya kawulaya ke Yosalem taa ké pısi nule na naanwə na naale. I too ka ké Yosalem tu ké na pá yaaki-ı si Yekoliya. ⁴ Mpóyó Osiyasi lapa mpi pə mayə Tacaa tə isı ı caa Amasiya.

Osiyasi təntə kəpantə na isayale

⁵ Sakalı na ı səm tə, ı seyesəya Osiyasi ke Iso nuhav ké. Na Osiyasi kaasəyi ı ti si í cəkəna Tacaa luvy nyəntv. Na Iso náa yele na í waaki.

⁶ Mpóyó Osiyasi pola Filiisi nyəma ke yoonav na í yəki Katı na Yarəne na Asətəti pə acaləe koloosi. Ilena í tayanı acaləe ke Asətəti na Filiisi nyəma həxəlvuy taa. ⁷ Na Iso səna-ı í na Filiisi nyəma na Kuu-Paalı Laalupunaa na Meuni nyəma pa yoonav taa. ⁸ Haləna Amoni nyəma náa fələyi-ı lampuunaa.

Osiyasi nyuvv kulaa ké na pé tala İcipiti tetv toŋa. ⁹ Mpóyó ı ŋmá ate na iso kutuluŋ səsoŋ ke Yosalem icate koluŋa ŋkuluŋa nənxə, na tətəkəle taa nyəŋka, na koluŋa təkəŋlle, na í nyəosi kutuluŋ inəyi teu. ¹⁰ Na í ŋmá tətəŋlənaa ke wəlaya tetv həxəlvuy taa. Na í huli ləkənaa payale. Mpi tə, ı ka wəna kaləkəŋ payale ke tətəkəle na tetv ihəntav taa ké. Pəcı ı wəna hataa na tuj wei pa yaa si ləseŋnaa tə ı paasənləa. Mpi tə, ı ka səvla haləm ké.

¹¹ Osiyasi paasəyana yoolaa mpa pa nyəma yoo təxə. Na í fayə-wəyε kpeka na pé kəesəna kəkaləv ŋku wulaw waalı nyəma taa ləlv Hananiya ka tv takəlası ŋmaəlv Yeiyeı na təma tayanıv Maaseya tə. ¹² Yoolaa taa yoolaa mpe pa ləlvŋ nyəoŋ nyəma ka we iyisi naale na nasətoso (2600) ké. ¹³ Mpe pa paasəyanana yoolaa iyisi ŋmənuv na nuwəna na naatosompəxəlaya na nasəle na nuwəna (307500). Pa səlv pıwa si pa yookina wulaw kolontunaa. ¹⁴ Ye pa təkı yoo wulaw cələyi-wəyε kpaləŋ ké, na ŋmantaası, na yoo kahusi, na pə tokonaa, na təoŋ, na pəntəlvpəe. ¹⁵ Mpóyó nyəntv nəxəlv ı lupa Osiyasi ke yoo maləfənaa səsəv napəlı taka na pá su-wəyε ate na iso kutuluŋ na koloosi ŋkuluŋası taa. Pa təkəna-wəyε nyəma na pa ləkəna pəe kuyasələe. Iso səna-ı teu ké na ı toŋ səsoŋı na pé puki pooluŋ.

¹⁶ Ama ı toŋ unı ı səsə-ı təhəm taa. Ilena pá wakəl-ı na í yele ı Iso Tacaa təŋuyv ke teu. Haləna kuyaku nakulı ı svv ı mayamaya ke Iso təsele taa si, ı wəki tulaəlvnaa ke kətaya təlatə. ¹⁷ Mpóyó kətvlv səso Asaliya, na ı waalı nyəma ke nuvaasa mpa pa wəna apəlvto ke teu tə, pa təŋa ı waalı.

¹⁸ Uena pá səŋ wulaw isentaa na pá təmi-i si: Ta caa, n feina mpaaw si ní wə Iso ké tulaalɔnaa. Aləŋ luləy nyəma mpa pa kpawa kətuɔ təmlə tə, pələ pa təmlə ké. Mpu tə, lu, n təŋa wakəluɔy ké. Pə kaa kusi nyá nyɔy ke Tacaa isentaa.

¹⁹ Waatu inɔ tə, na Osiyasi təkə tulaalɔ cofolo ke i niŋ taa si i wəki. Təŋayale i mu kətəlaa na pááná. Mpu yó kutəŋ ŋku kə pilisiyi yulɔ tə kə lu i tokuyu taa ké kpaakraa ke Iso təsəele taa. Na kətəlaa səŋa kətaya tətəte kite təna na pá nyənəŋi. ²⁰ Kətulɔ səsə Asaliya na leləa pa ná wulaw ke mpu, uena səyənɔ pu-wə na pá ləsi-i kpaakraa. I maɣamaɣa i nawa si Tacaa t-i niŋ, uena i se ləŋ ke Iso təsəele taa.

Osiyasi kawulaya tənaya
(Awulaa II 15:5-7)

²¹ Mpu yó wulaw Osiyasi pəsə asilima kutəŋ tɔ, haləna i səm. Uena i caɣana i tike ke i kutəŋ ŋku kə tə. I feina mpaaw si i məl Iso təsəele taa. Ntəna i pəyalɔ Yotam wei i nyənaya kawulaya təyaya tə tə, i paasəŋna tətə yəlaa. ²² Amati pəyalɔ Iso kuyəyətɔ tələsulɔ Isayii ŋmaa Osiyasi təm kancaalaya na tə tənaya ke takəlaya taa. ²³ Waatu wei Osiyasi səpa, uena pá pimi-i awulumpiya pələaw taa. Ama pa ta pimi-i pa təyaya nyəŋku taa ké i asilima kutəŋ tə. Uena i pəyalɔ Yotam ləeti i lonte.

27

Yotam kawulaya
(Awulaa II 15:32-38)

¹ Yotam luləyɔ pusi hiu na kakpasɔ nyəŋka taa ké i təyɔ kawulaya ke Yosalem ké pusi naanɔwa na naatoso. I too kələ kətulɔ Satəki pələ. Pa yaakaya-i si Yelusa. ² Mpu yó Yotam lapa mpi pə maya Tacaa tə. I lakaya teitei ké isu i caa Osiyasi. Ue i ta sɔ Iso təsəele taa ké. Paa na mpu tə, yəlaa ta layasi pa təntə.

³ Yotam ŋmana Iso təsəele isətəa nənəyɔ na i nyəsɔi kolunɔ lona pəyalə ke Ofeli həyolɔy taa. ⁴ Mpu yó i ŋmawa acaləe ke Yuta pulasi taa. Na kutulunɔ təŋ nyəŋ na tətəŋlənəa ke hətəŋ taa.

⁵ Mpu yó Yotam yoonə Amoni nyəma na i kəli-wə. Na pələ pá feli-i liyitee nyəyətɔ ke tənənəaa tooso, na təyənaya pəe ke tənənəaa iyisi naatoso (6000). ⁶ Uena Yotam təŋ səsəyɔ na pá puki. Mpi tə, i təŋaya Iso Tacaa ke teu ké.

⁷ Pa kəsə Yotam yoonə na i təma pə təm ke Iseyeli na Yuta pə awulaa takəlaya taa. ⁸ Yotam luləyɔ pənaya hiu na kakpasɔ nyəŋka taa ké i təyɔ kawulaya. Yosalem ke i təyɔ kawulaya ke pusi naanɔwa na naatoso. ⁹ Waatu wei i səpa, uena pá pimi-i Tafiti tə. Uena i pəyalɔ Ahasi ləeti i lonte.

28

Ahasi kawulaya təyɔ
(Awulaa II 16:1-6)

¹ Ahasi luləyɔ pənaya hiu nyəŋka taa ké i təyɔ kawulaya ke Yosalem ke pusi naanɔwa na naatoso. I ta la mpi pə maya Tacaa tə, isu i cəsə Tafiti. ² Ama Iseyeli awulaa ke Ahasi kənənaa. Haləna i lu təyɔ Paali ləsəŋ. ³ Na i wəp-i tulaalɔnaa ke Hinom tətəkələ taa. Na i wə i piya ke kəkə, isu acaaləɔ nti piitimnaa lakaya na Tacaa təyən-wə na pá fəe Iseyeli nyəma tə. ⁴ Na Ahasi laa cefelinaa təkətələ ke pulasi nyənəŋ taa ke hətə təe. Na i wə pə tulaalɔnaa.

⁵ Mpu yó Iso Tacaa tɔ Ahasi ke Sili wulaw niŋ taa na i yoonə-i. Na pá kuu Ahasi yoolaa tuutuuma ke yomle, na pá tənəa Tamasi. Na Iso tɔ Ahasi tətəyɔ Lemaliya pəyalɔ Iseyeli wulaw Peka niŋ taa. Na ilé i wakəli-i tənəŋnaŋ. ⁶ Yuta yoolaa taa yoolaa iyisi niunɔwa na hiu (120000) ke Peka kowa kuyaku kolomuyɔ. Mpi tə, Ahasi kisa i cəsənəa Iso Tacaa tə pə tə. ⁷ Mpu yó Ifəlayim tɔ Sikəli ná kowa wulaw pəyalaa taa lələ Maaseya na Asəlikam wei i ké kawulaya təyaya nyɔy tɔ tə. Na wulaw waali tɔ maɣamaɣa Iləkana. ⁸ Uena Iseyeli nyəma kpa pa tətənaa Yuta nyəma alaa na piya ke yəlaa iyisi ŋmunuyɔ (200000). Na pá kuu pa wontu ke tuutuuma na pá tənəa Samalii.

⁹ Tacaa kuyəyətɔ tələsulɔ nəyɔlɔ i ka wə Samalii na pá yaaki-i si Oteti. Mpu yó Oteti lu Iseyeli yoolaa səŋuyɔ, na i heeli yoolaa si: Mə caanəa Iso Tacaa mənə Yuta nyəma na pááná təyɔ i t-wəyɔ mə niŋ taa. Uena miú kó yəlaa ke səsəm isu taale wontu na Iso nu. ¹⁰ Pələ pə paasi i caa si i tó yomle ke Yuta na Yosalem nyəma, apalaa na alaa. Pə taya mə ti təm nté i caa kuyɔ ke mə Iso Tacaa isentaa? ¹¹ Mpu tə, i nu ma təm na i yele Yuta nyəma mpe. Ye pə taya mpu, Tacaa pááná ká huuna-mə.

¹² Mpu yó Iseyeli nyɔy nyəma leləa ná kisa-wə na təm nti. Puntənaa nté Yohanəŋ pəyalɔ Asaliya, na Mesilemōti pəyalɔ Pelekiya, na Salum pəyalɔ Yehisikiya, na Hatəlayi pəyalɔ Amasa. ¹³ Uena pá t-wə si: I taa kəna saləkətnəa mpeyɔ cənə. I caaki si Tacaa i nyən-wəyɔ

asayaa ke pa tōm taa ké, na pá sōosi-tōyū tasəkəle. Pəyele tē tēma-tēye wēenau, na Tacaa mu-tu na pááná.

¹⁴ Tənaɣa yoolaa heta saləkatonaa mpeɣe kpaɣraa ke tənə inu. Na pá kisi pa wontu nti paa kuuwa tōyo nyūyū nyóma na samaa tēna isentaa. ¹⁵ M̀p̀róyú yəlaa mpa pa ləsaasí pá paasəna təmle níté tō pa sōosa saləkatonaa ke apalətu. Haləna pá ləsi pa wontunaa mpa paa kuuwa tō pa taa ké tokonaa na ntanjɣala na pá cəla mpa pa laɣaa tō. Na pá ha pa tənaya tōɣonaya na lōm, na pá lá mpa pə kowa tōyo kōole. Na pá caɣasi mpa paa pəsəyi tənə tōyo kraɣasi tō. Na pá pona pa tənaya paaɲ icate Yeliko ke pa tētənaa cōlō. Ilena mpe pá məli Samalii.

Ahasi sələmvyo ke Asilii sənau
(Awulaa II 16:7-20)

¹⁶ M̀p̀róyú Yuta wulav Ahasi tēka Asilii wulav ke waatu inu i taa si: Kōo na í sənə-m. ¹⁷ Mpi tō, Itom nyóma ka yookayana-i tōtōyo, na pá kraaki i yəlaa ke yomle. ¹⁸ Ilena Filiisi nyóma náá watí Nekefi ke Yuta hōyóləyū taa, na Pəti-Semesi, na Ayaləɲ, na Keteləti, na Soko, na Timna na Kimso na pə cōlō acaləe, na pá caɣa a taa. ¹⁹ Isəna Tacaa hamna Yuta nyóma njkraɲuyō ke wulav Ahasi wei i ta təkí Tacaa tōm, na í tusi i yəlaa na pá kisi Isə tōyole.

²⁰ M̀p̀róyú Asilii wulav Tekəla-Falasaa kisa Ahasi ke sənau na í nyəɲsi i use na pə tu-i piti taa. ²¹ Ilena Ahasi kuu Isə tēsēle na kawulaya tōyaya na i waali nyóma wənau tēna na í ha Asilii wulav. Ama i ta waa pulo. ²² Paa na pə tu Ahasi ke piti taa tō, i tənə Tacaa ke kisuyū ké. ²³ Na í laaki Tamasi nyóma tuɲ wei i lapa na í kpisi tō. Na í tōɲ si: Tuɲ waasəyənə Silii nyóma. Ie maa laa-i na í waasi má tōtō. Ama kōlóməɲ inu i wakələyənə í na i yəlaa. ²⁴ M̀p̀róyú Ahasi kpeyela Isə tēsēle taa kōtaya wontu, na í yōki-ti na í təkí tē nənəsi. Pə waali ké i sika təkətələnə ke Yosalem mpatəe tēna taa. ²⁵ Na í njmá tēlaalənə tōtōyo i kawulaya acaləe tēna taa. Na í wəki i tuɲ ke tulaalənə, na í kraasəyi i cəsənəa Isə Tacaa pááná.

²⁶ Pa kēesa Ahasi tōm na i tēma. Na i lakasi kancaalaya na si tənaya ke Yuta na Isəyeli pa awulaa takələsi taa. ²⁷ Waatu wei i səpa, Ilena pá pimi-i Yosalem. Ie pə taya awulaa pələau taa. M̀p̀róyú i pəyalu Isekiyasi ləeta i lonte taa.

29

Isekiyasi kawulaya na Isə tēsēle tayanvyo
(Awulaa II 18:1-4)

¹ M̀p̀róyú Isekiyasi pəsa wulav ke i ləlyūyū pusi hiu na kakpasí nyəɲka taa. Yosalem ke i tōyo kawulaya ke pusi pəyolaya fei hiu na naanəwa. Isekiyasi too kele Sakali pēelə Api. ² Ilena Isekiyasi la mpi pə maya Tacaa tō. Isu i loɲce Tafiti.

³ Haləna Isekiyasi tōli Isə tēsēle nənəsi ke i kawulaya pənaya kancaalaya nyəɲka taa, na í tayan-tə. ⁴ M̀p̀róyú i kota kətəlaa ke ilim təlule nənəyo tēe. ⁵ Na í tō-we si: Lefii ləlyūyū nyóma me, í nu ma tōm. I la mə na Isə tēsēle mə nyōɲ tō asilima kēeləyū kōtaya. I laasi tē taa acalətu wontu nti tē wēe tō, na í tayan-tə. ⁶ Tá cəsənəa ta təɲ Isə Tacaa ke teu. Pécə pa lapa mpi pə ta maya-i tō. Pa kpeesa-i na pá kisi Isə tēsēle ke nyənəyū, na pá ha-i siyeli. ⁷ Haləna pá təkí tē nənəsi, na tē kəkəsi tē. Na pá yele tulaalənə na kətasi nsi kəkə lusa si tēna tōyo lapu ke Tacaa ke tē taa. ⁸ Tənaya Tacaa ná mu pááná na Yosalem na Yuta, na í yele-wēye wahala taa, na yəlaa wəɲiyi-we. Na pa tōm we səyōntu na tē sūsəyi watu isu i naakuyō na mə isəpəe tō. ⁹ Pə tō ké tá caanaa səpa yoou taa, na tá alaa na tá piya pəsí yomaa. ¹⁰ Ie ma caa si má na Isə tē pēeli nōyo. Na i pááná katatəlaya nyənə wena i muna-tō tō á hee. ¹¹ Ma yəlaa me, í taa wēe mpa paa paasəyənə tō. Mpi tō, meye Tacaa ləsaasí í səɲ i kin na mə sōol pu si í lapi-i təmle na i wəpi-i tulaalu ké i hətə taa.

¹² Lefii nyóma mpa pa polaa tōyole Kehati ləlyūyū nyóma. Amasayi pəyalu Mahati, na Asaliya pəyalu Sowēli. Na Melali ləlyūyū nyóma. Apiti pəyalu Kisi. Na Yehaleleli pəyalu Asaliya, na Keesəɲ ləlyūyū nyóma. Simma pəyalu Yowa, na Yowa pəyalu Iteni, ¹³ na Ilesafan ləlyūyū nyóma. Simli na Yeiyeli, na Asafi ləlyūyū nyóma. Sakali na Mataniya, ¹⁴ na Hemaɲ ləlyūyū nyóma. Yehiyeli na Simeyi, na Yetutuɲ ləlyūyū nyóma. Semaya na Usiyeli. ¹⁵ M̀p̀róyú pa kpeyela pa ləlyūyū nyóma tēna na pá la-wēye nyōɲ tō asilima kēeləyū kōtaya. Pə waali ké pa lapa mpə tōtōyo Isə tēsēle, isu Tacaa ka suu na wulav heeli-we tō. ¹⁶ M̀p̀róyú kətəlaa suu kutuluyū taa, na pá tayan. Na pá kuu kō taa asilima wontu na pá luna taya tō. Ilena Lefii nyóma náá kraɣa-ti na pá lə Setəlɲ tətəkəle taa ké icate waali. ¹⁷ Isətu kuyaku kancaalaya nyəɲku wule ke pa caala Isə tēsēle ke tayanvyo. Pə tala kuyaku pələfei nyəɲku ile pa tala i kraɲ taa kēle. Na pá tayan i tənaya kuyēɲ pələfei tōtō. Wena təmle te isətu kuyēɲ naanəwa na naatos wule.

¹⁸ Pə waali ké Lefii nyóma pola wulav Isekiyasi te, na pá heeli-i si: Tacaa wulav, tē tayanə Isə tēsēle na kətasi nsi kəkə lusa si tēna tō si təlātə. Na pə wontu tēna na Isə potopotonaa taapəli. ¹⁹ Ye pə kaasa Isə wontu nti wulav kaanutu Ahasi ka pilisa i kawulaya waatu tō, tē tayanə tēle na tē su-ti na tē mpa. Ntəyale kōtaya təlātə isentaa.

Isekiyasí málēnav ke iso seev na kotasi

²⁰ Τεν fema tanaη tēhulu, lēna wulaw Isekiyasí koti icate sōsaa. Na í na-we pá polo Iso taseele. ²¹ Na pá kpenna latēcēnaa, na iwaan, na iweesi, na pēηtōlūη ke naatosompōxōlaya mpōxōlaya si, pa lakí kotasi ke wulaw tōyaya nyōma na Iso taseele na Yuta nyōma pa isayatu tayanhuvu tō. M̄pōyō Isekiyasí tōma Alōη lūlyū nyōma kōtēlāa si: I la kotasi nsaxi Tacaa kotaxa tēlate tō. ²² Iēna pá caalēna latēcēnaa ke lentuvu na pá tiyisi calēm na pá ηmusi-wōxi kotaxa tēlate tō. Na pá lenti tōxay iwaaη, na iweesi, na pá la mpv tōtō. ²³ Pē kaasa pēηtōlūη, lēna pá pona-i wulaw na samaa pa kin na pá tēm i tōw kē pa niη. ²⁴ Iēna kōtēlāa lenti na pá ηmusi calēm ke kotaxa tēlate tō si, pē husi Iseyeli nyōma tēna isayatu. Mpi tō, Iseyeli nyōma tēna tōw kē wulaw yelaa na pá lá kotaxa ηka kōkō lusa ka tēna tō, na isayatu husuvu nyēηka.

²⁵ M̄pōyō wulaw sífi Lefii nyōma ke Iso taseele taya tō na kpeηkpeηnaa na cēmēη na sarjōbnaa. Isu Tafiiti na Iso kuyōxōtutu telēsēlāa Katí na Natanη pa siw tō. Tacaa heelayana Iso kuyōxōtutu telēsēlāa mpe na pá telēsaxi. ²⁶ Na Lefii nyōma caya pa tēcayale. Na cēmēη wei Tafiiti ka yelaa na pá lu tō, na kōtēlāa nāá hulōyí pa akantēe. ²⁷ Iēna Isekiyasí tō si: I la kotasi nsi kōkō lusa si tēna tō. Saa wei pa caalaa, lēna pá tō Tacaa ke yontu na akantēe na cēmēη wei Iseyeli wulaw Tafiiti lupa tō. ²⁸ M̄pōyō samaa tēna hēnta atē. Na yonyoolaa nāá tōηna yontu na pa cēmēη mapv, na akantēe hulōyū, halēna kotaxa tēm. ²⁹ Waatu wei pē tēna pē tēma, lēna wulaw na i cōlō nyōma tēna lūη akula na pá hēnti atē. ³⁰ Iēna wulaw na sōsaa pá tō Lefii nyōma si: I sa Tacaa tōtō, na mē yontu nti Tafiiti na Iso kuyōxōtutu telēsōlv Asafi paa lupa tō. M̄pōyō Lefii nyōma yoonaa lanhulōmle. Pē waali kē pa hēnta atē na pá sē Tacaa.

³¹ Ntēna wulaw Isekiyasí tō samaa si: Isu í hau mē tēxi Tacaa ke pēnente tō, í kōna nōyō kulōmāya kpeηtūyū na samtu pē kōhaaη ke Iso taseele taa.

Iēna kōtīlāa kōna tōla na pá lá kotasi nsi. Halēna luyū kulōmūyū nyōma tēna la kotasi nsi kōkō lusa si tēna tō. ³² Latēcēnaa nutoso na naanōwa na iwaan niunōwa (100) na iweesi ηmōnūyū (200) ke pa lapēna kotasi nsi kōkō lusa si tēna tō. ³³ Na naaη ke nasōtoso (600) na hēēη na pēη ke iyisi tooso (3000) na pá lá kotasi lēnsi. ³⁴ Kōtēlāa mpa paa wee tō, pa fei payale. Iē pa ta pēsi na pá liti kotasi nsi kōkō lusa si tēna tō si tōla tēna. Pē tōw kē pa tēetōnaa Lefii nyōma lēlāa sēna-we na pá tēsi pa tēmle. Halēna kōtēlāa lēlāa la nyōxη tō asilīma keeluvu kotasi. Mpi tō, Lefii nyōma ka kēla sōlvūyū ke pa ti tayanhuvu na pē kēli kōtēlāa. ³⁵ Kotasi nsi kōkō lusa si tēna tō si tuutuuma na pá sōsōna sulum mpi pa hawa tō pē paasi, pu wee si pa pona kotaxa tēlate tōw kē nōyō kulōmāya kpeηtūyū kotasi nantv nim cōlō nim cōlō.

Iēna pa si Iso seev ke Iso taseele taa tōxōle. ³⁶ M̄pōyō Isekiyasí na yēlāa tēna pa lanη hulōmēna mpi Iso hula-we si pá la tō. Mpi tō, pē lapa lōη kē.

30

Tēv acima tōyūv

¹⁻⁵ M̄pōyō wulaw Isekiyasí na i kōpayalaa, na Yosalem nyōma tēna pa kōtāa si, pa naaki si paa pēsi na pá tōxō Tēv acima ke pēnaya isōtv naale nyēη taa yaa isēna. Mpi tō, kōtēlāa mpa paa lapa nyōxη tō asilīma keeluvu kotaxa tō, pa fei payale. Pēcō yēlāa taa koti Yosalem. Iē pa taa pēsi na pá tōxō-i i tōyūv nōyō taa. Mpuvle lēmāyasōle nīte tē māya wulaw na i yēlāa. Na pá tisi na pá koti Iseyeli nyōma tēna si, pá kpeyeli Yosalem na pá tōxō Tēv acima. Mpi tō, yēlāa mpa paa tōxō-i isu pa siwta tō, pa we pēcōyō. Tēnaxale wulaw kusa tillaa na pá cōw Iseyeli na Yuta tetv tēna ke pē kpayav ilim ntōxōη na pē mpētēη tō. Na pá yaa yēlāa na pá polo Iso taseele na pá tōxō acima aní na Iseyeli Iso Tacaa hēte taa. Halí Isekiyasí tu ηmaa lēetōlēnaa na í yaa kpeka wēna pē kaasēna ilim ntōxōη tō tō. ⁶ M̄pōyō wulaw na i kōpayalaa pa tv niη ke takēlasi taa. Na tillaa yasí tetv tēna taa si: Iseyeli nyōma mpa mē í fita Asilii yoolaa niη taa tō, í mēli Apōlāham na lsaaka na Yakōrv pa Iso kin. Na Iso ká mēli mē kin. ⁷ I taa kēena mē caanaa na mē tēetōnaa mpa pa ta nuna pa cōsōnaa Iso Tacaa tō. Iēna Iso wakēli-we isu í naakūyū tō. ⁸ I taa la kaanūtōnaa isu mē cōsōnaa. I nuna-i na í mēli Iso taseele nte i tayana tam tō tō tē taa. Na í pēsi i tēmle nyōma. Iē Iso pááná sōsōnaa wēna i mōna-mē tō a ká hēe. ⁹ Ye í mēla Tacaa kin, kolontūnaa mpa paa kúu mē nyōma ke yomle tō, paa yele-we na pá mēli cēne. Ye mu kēesēna Tacaa tōw, ílē í kaa lō-mē. Pē taya pōlv, i kē kupaη kē na i we suulu.

¹⁰ M̄pōyō tillaa cōwaa Ifōlayim na Manasee pa tetv acalēe taa. Halēna Sapulōη kpekaēle taa. Ama yēlāa tvv-weyē na pá wōη-we. ¹¹ Paa na mpv, Asee na Manasee na Sapulōη pa kpeka yēlāa lēlāa nawa pa isayatu, na pá mēli Yosalem. ¹² M̄pōyō Tacaa tō Yuta nyōma ke nōyō kulōmāya na pá tēη wulaw na nyūyū nyōma pa kōsēsutv isu i ka yōxōtūyū tō.

Isekiyasí tōki Tēv acima

¹³ M̄pōyō samaa tuutuuma nōyōlv i kota Yosalem ke pēnaya isōtv naale nyēη, na pá tōxō kōkōsum fei potopoto acima. ¹⁴ Iēna pá svv kpeyōyū ke icate taa tēlaalēnaa. Na pá kpeηna

tulaalōnaa tawōtēnaa, na pā lō Setōlēj tetekāle taa. ¹⁵ M̄pōyō pa kōwa Tēu acima wontu ke isōto kulōm inī i kuyēj naanōwa na liyiti wule. Kōtōlaa na Lefii nyōma paa we asilima taa. Ilena feele kra-we na pā lā nyōj tō asilima keelōyō kōtāya. Na pā lā kōtasi nsi kōkō lusa sī tēna tōyo Iso taseele. ¹⁶ Pa paasōna pa tēma ke tam kē isū Iso yulō Moisi kiiu wēu tō. Na Lefii nyōma nāā celōyi kōtōlaa ke kōtāya tōla calēm. Na pelē pā pōlēyi kōtāya tōlate tō. ¹⁷ Samaa taa yōlaa pāyale taa la nyōj tō asilima keelōyō kōtāya sī pā la Tacaā tēmle. Pē tō kē Lefii nyōma paasayana tōla lentōyō ke mpa pa taa mōna sī pā la kōtāya tēma ke Tacaā hōte taa tō pa lōna taa. ¹⁸ Ifōlayim, na Manasee, na Isakaa, na Sapulōj pa kpeka yōlaa taa pāyale ta lata nyōj tō asilima keelōyō kōtāya. Pōyēle pa tēma Tēu acima tōyōnāya ke tōyō. Anī pē kisina-wēyē Iso Tōm taa. M̄pōyō Isekiyasī sōlēmōna-we sī: ¹⁹ Hai, tā cōsōnaa Iso Tacaā, wii mpa pa kaasōyi pa ti na lotu kulōmto sī pā nyī nyā luyō nyōntō tō. Paa pa ta la ti tayanōyō kōtāya. ²⁰ Ilena Tacaā mō Isekiyasī sōlēmōyō, na i yele pa ŋkraŋyō hōm.

²¹ M̄pōyō Iseyeli nyōma cāya Yosalem ke kuyēj naatosompōyōlāya, na pā tōki kōkōsum fei potopōtonaa acima na lanjholōmle. Na Lefii nyōma na kōtōlaa pa saŋ Tacaā ke paa kōyako ŋku na camōj hanjāa. ²² Ilena Isekiyasī kraasī Lefii nyōma mpa pa laki Tacaā tēmle na luyō kulōmōyō tō pa apalōtō. Kuyēj naatosompōyōlāya tēcu kē yōlaa tōkāya acima tōyōnāya, na pā laki nōyō kulōmāya krentōyō kōtasi na pā saŋ pa caanaa Iso Tacaā na yontu. ²³ M̄pōyō samaa mayasaa sī pā sōsō acima kuyēj ke naatosompōyōlāya tōtō. Na pā la mpu na lanjholōmle. ²⁴ Mpi tō, Isekiyasī ka cēla samaa ke latēcēnaa iyāya (1000), na heej ke iyisi naatosompōyōlāya (7000). Na kōpāyālaa nāā cēle-i latēcēnaa iyāya (1000) na heej ke iyisi naanōwa (10000). Pēle pē paasi kōtōlaa tuutuuma lapa nyōj tō asilima keelōyō kōtāya. ²⁵ Yōlaa tēna lanj ka heēna, paa Yuta nyōma, na kōtōlaa na Lefii nyōma. Halōna pē kpeŋna Iseyeli tetō ilim ntōyōj tō nyōma mpa paa kōma acima tō tō. Na mpa pa tēma Yuta taa kē cāyōw tō. ²⁶ Yosalem taa yōlaa lanjholōmle ka wēna tō mpa kē. Mpi tō, pē kraayō Iseyeli wulaw Tafiti pōyalō Salōmōj pōle taa, na pē kōō waatō inī tō. Pa ta tōyōta acima anī a taka kē icate taa. ²⁷ Pē tēma ilēna Lefii kōtōlaa kōli na pā wiina Iso sī: Kooli samaa ke kōpantō. M̄pōyō Iso nū pa kōsōlēmōtō na i mō pa nōsō ke i tōcāyale taa.

31

Isekiyasī tayanōyi Iso taseele taa tēma

¹ Waatō wei acima tēma, ilēna Iseyeli nyōma tēna cōō Yuta acālee taa. Na pā yōki pēe kōlalaana, na pā seti pē tesikasi, na pā yōki cefelinaa tōkōtōlēnaa. Na pā la mpu tōtōyō Yuta tetō tēna taa. Na Pencamee na Ifōlayim na Manasee pa kpeka taa. Ilena paa wei i mōli i tē.

² M̄pōyō Isekiyasī fāya kōtōlaa na Lefii nyōma ke kpeka. Na i tō paa wei kē i tēmle ke Iso taseele taa. Pa tēmle ntē sī pā paasōna kōtasi nsi kōkō lusa sī tēna tō. Na nōyō kulōmāya krentōyō nyōnsi na yontu na Tacaā samtō. ³ M̄pōyō wulaw lōsa i māyāmāya i liyitee taa, na i yana tanaj na taanāya kōtasi nsi kōkō lusa sī tēna tō sī wontu. Na pē kpeŋna kōyako kōhēsōyō wule kōtasi. Na isōto kōyako kancaalāya nyōjku nyōnsi, na acima lenna nyōnsi, isū pa keēsōyō Tacaā kiiu taa tō.

⁴ Ilena wulaw tō Yosalem yōlaa tēna sī: I cēla kōtōlaa na Lefii nyōma ke pa paa nyōm. Ilena pelē pā ha pa tōyi pa tēma taa, isū pa keēsōyō Tacaā kiiu taa tō. ⁵ Wulaw heela-wēyē mpu, ilēna Iseyeli nyōma tuutuuma kōna pa kōhalēm kancaalāya kōlōlōm, na sōlōm, na nim, na tuŋ nim, na tōyōnāsī lensōnaa, na pa hōyōlēj naanōwa taa kulōmōyō. ⁶ M̄pōyō Yuta acālee lenna na Iseyeli nyōma tōtō, nā pōna pa kōwēnam hōyōlēj naanōwa taa kulōmōj. Paa naaj, paa heej, paa kōcōj wei pa ha pa Iso Tacaā tō. Na pā kaa huwa anaamaa ke waani waani. ⁷ Isōto tooso nyōj taa kē pa caalaa, na pā tē naatosompōyōlāya nyōj taa. ⁸ Isekiyasī na kōpāyālaa pa pōlaa na pā nā mpi yōlaa kōnaa tō. Ilena pā sēe Iseyeli Iso Tacaā na i yōlaa.

⁹ M̄pōyō wulaw pōōsa kōtōlaa na Lefii nyōma ke kōcōj inī i tōm. ¹⁰ Ilena Satōki lōlōyō tō kotōlō Asaliya cō sī: Hatōō kōyāŋku yōlaa caala kōnaw ke pa kōhalēm kōhaw tō, tōyōnāya takitōyō. Halōna pē kaasī sōsōm. Pē taya pōlō, Tacaā koolā i yōlaa ke kōpantō kē. Halī kōkaasōm kaana cōne.

¹¹ Ilena wulaw tō sī: I ŋmā wontu tēsule ke Iso taseele kinj. Pa tēma ŋmaw, ilēna ¹² pā pōna tōnāya pa kōcōj na hōyōlēj naanōwa taa kulōmōyō, na Iso nyōm na pā sū teu. Na pā kra Lefii tō Kōnaniya ke paasōnlō, i waali tō ntē Simeyi. ¹³ M̄pōyō Isekiyasī, na Iso taseele nyōyō tō, na kotōlō sōō Asaliya, na Kōnaniya na Simeyi pa kra pa waali nyōma. Mpeyēle Yehiyeli, na Asasiya, na Nahati, na Asayēli, na Yelimōti, na Yosapati, na liyeli, na Isamakiya, na Mahati, na Penaya. ¹⁴ M̄pōyō pa tō Lefii tō Imōna pōyalō Kōlee wei i tanjāya Iso taseele ilim tōlule nōnōyō tō sī i mōyi kōcōj wei pa lakāya Iso tō, na i fāya katē nyōm na katē taa katē nyōm. ¹⁵ Ie i waali nyōma tēma ntē sī pā tala tōyōnāsī ke pa tētōnaa ke teu. Paa sōsaa paa sōkpema na pē keēsōna pa tēma kpeka ke acālee nna a taa kōtōlaa wēe tō. ¹⁶ Pē taya apalaa mpa pa tēna pa hōla pa ŋmaawa tō pa tike

pa talayana. Ama na apaləpiya mpa paa wena pusi tooso tooso təyɔ. Na mpa pa kəŋaya pa Iso təsɛle taa kɛ paa ifemle nte na paki Iso sɛɛv tama na pə keəsəna pa kpekə təyɔ. ¹⁷ Paa keəsəna kətəlaa ləlɔŋ kɛ na paki pa həla. Na Lefii tu wei i wena pusi hiu, ile pa tu i nyəntɛ. Na pə keəsəna i tɛmlɛ na i kpekəle. ¹⁸ Pa na pa ləlɔŋ nyəma təna həla kɛ pa ŋmaakaya. Paa alaa, na apaləpiya, na aləpiya. Na pa cəlb nyəma mpa pa pəsəxi na paki təyɔ Iso kucəŋ inu tu. ¹⁹ Ama pə kaasa Aləŋ ləlyu nyəma kətəlaa mpa paa we kətəlaa acalɛ cəlb cacəkəŋ tɛ tɔ. Pɛle pa ləsa yəlaa kɛ paa icatɛ nte tɛ taa kɛ. Na paki taləyi təyɔnaya na Lefii nyəma mpa pa həla pa ŋmaawə tɔ.

²⁰ Isekiyasɪ təŋa tampana kɛ i kawulaya təna taa kɛ, na i laki kəpantv, na i Iso Tacaa lanle hɛɛna-l. ²¹ Waatu wei i caala Iso təsɛle na Iso sɛɛv tayanvɔv, na i hóləyi yəlaa sɪ paki təŋ Tacaa kiin, na i cəaləyi i ti sɪ i nyi Iso na lotu koləmtv ilɛna Iso yelɛ na i waaki.

32

Senakelipi wata Yuta kawulaya (Awulaa II 18:13; Isayii 36:1)

¹ Mprɔyɔ wulav Isekiyasɪ nuna Iso na i la teu. Ntɛna Asilii wulav Senakelipi na i yoolaa paki watɪ Yuta koloosi acalɛ sɪ pa lɛəkəyi-yɛ. ² Isekiyasɪ nawə sɪ Senakelipi kəŋ, na i mayasəxi sɪ i ka yoonə Yosalem, ³ ilɛna i heeli i yoolaa nyuɔ nyəma na i tanja sɪ paki təkɪ lom sɛlaa mpa pa we icatɛ waalɪ tɔ. Na pɛle paki mu i tɔm nti. ⁴ Mprɔyɔ samaa kotaa na paki təkɪ sɛlaa tɛna. Na sɛlv wei i kpeŋaya tɛtv tɛ ləv taa tɔ. Pa lapa mprɔyɔ sɪ ye Asilii nyəma i kəma paki taa hiki lom kɛ səsəm.

⁵ Mprɔyɔ Isekiyasɪ nyəv tɔŋ, na i tayanɪ icatɛ koləŋa ŋka kaa yəkəa tɔ. Na i ŋmaki ka tɔv kɛ tɛfɛŋlɛna. Na i ŋmaki koləŋa lɛŋka na pə taa tɔv. Na i tayanɪ Milo. Na i lu ŋmantasɪ na kpaləŋ kɛ səsəm kɛ Tafiti tɛ. ⁶ Pə waalɪ kɛ Isekiyasɪ kpa yoolaa nyuɔ nyəma sɪ paki paasəna icatɛ.

Ilɛna Isekiyasɪ koti yəlaa tənaya icatɛ patəma taa, na i tasa-weyɛ layatv sɪ: ⁷ I taa nyaki, i nyəv tɔŋ, na i kaasi mə ti. I taa selina Asilii wulav, na i yoolaa tuutuuma. Pəpətv fɛi lɛlɛŋ, tɔ wena tɔŋ na pə kəli-l. ⁸ Mpi tɔ, i yoolaa tike kɛ i wena. Ama ta Iso Tacaa kə yoonə tɔ nyəv na i ya-tv.

Mprɔyɔ wulav tɔm nti tɔ waasa icatɛ yəlaa təna.

Təm nti Senakelipi heela Yosalem nyəma tɔ (Awulaa II 18:17-37; Isayii 36:2-22)

⁹ Pə waalɪ kɛ Asilii wulav Senakelipi na i yoolaa pa tama Lakisi icatɛ. Tənaya Isekiyasɪ kəsa i yoolaa nyuɔ nyəma napəlɪ sɪ paki polo paki pəsɪ Isekiyasɪ na Yuta na Yosalem pə nyəma sɪ: ¹⁰ Aweyɛ i taaki, na i cəya Yosalem icatɛ taa na taa tama-tɛyɛ kotayə? ¹¹ Isekiyasɪ puɔyusi-ɛ me sɪ mə Iso Tacaa kə ləsi-mɛyɛ ma niŋ taa tɔ i tusəyi-mɛyɛ. Isu nyəvɔsɪ na ləkətv kə mə təna. ¹² Ntəŋ Isekiyasɪ inu i kəna təkətɛlɛnaa na Tacaa kotayə tɛlatɛnaa, na i heeli Yuta na Yosalem pə nyəma sɪ paki pa kotasi kɛ kotayə tɛlatɛ koləmtɛle tɔv, na paki wəki tulaabnaa na? ¹³ I tani nyi mpi ma na ma yoolaa na ma mayamaya tɔ lapa atɛ yəlaanaa tɔ taa? Piitimnaa mpe pa taa nɔyɔlv tɔyɔ ta kəyati-tv sɪ tɔ taa tv niŋ kɛ pa tɛtv tɔv. ¹⁴ Ma yoolaa kpiisa tɛtvnaa mpa tɔ, pa taa nɔyɔlv ikəntɛ ta pəsi na tɔ yaki yəlaa. Ilɛ isənaya mə Iso naki na i ləsi-mɛyɛ ma niŋ taa? ¹⁵ I taa yelɛ na Isekiyasɪ looliyi na i tusi-mɛyɛ mpu. I taa mu i tɔm. Ma lələyi sɪ tɔyɔ nakulɪ ku ta pəsi na kə ya ku piitim yaa ku kawulaya nyəma yaa ku tɛtv kɛ ma cəsənaa niŋ taa, yaa ma nyəŋ taa. Mpu inu tɔtəyɔ mə Iso kaa waasi-mɛ tɔtɔ.

¹⁶ Mprɔyɔ Asilii wulav tillaa tɔvwa Iso Tacaa na i tɛmlɛ tv Isekiyasɪ.

Asilii wulav kotvɔv kɛ Tacaa (Awulaa II 19:14-19; Isayii 37:14-20)

¹⁷ Asilii wulav ka ŋma lɛtəli kɛ na i footɪ Iseylɪ Iso Tacaa sɪ: Ate piitimnaa tɔŋ ta pəsi na i ləsi i yəlaa kɛ ma niŋ taa. Mpu tɔtəyɔ Isekiyasɪ Iso kaa pəsi na i ləsi i yəlaa tɔtɔ.

¹⁸ Mprɔyɔ Asilii wulav tillaa yəvətəna nəyɔ səsəya kɛ Həpəla tɔm taa sɪ: Mpa pa cəya Yosalem koləŋa tɔv tɔ səvəntv i kpa-wɛ, na pa apalətv lɛ. Na i lɛkɪ icatɛ tɔhɛɛ. ¹⁹ I yəvətəya Yosalem Iso kɛ isɪ i yəvətəyɔ piitimnaa lɛlaa tɔŋ wei yəlaa lupə kulupu tɔ.

Asilii nyəma sewa, na pa wulav səm (Awulaa II 19:15,35-37; Isayii 37:15,36-38)

²⁰ Mprɔyɔ wulav Isekiyasɪ na Amətɪ Səyalv Isayii wei i kɛ Iso kuyəvətətv tɛləsəlv tɔ pa wiina Tacaa sɪ: Waasi-tv. ²¹ Ilɛna Iso kəna Silii nyəma tesikile taa kɛ isətəa tillu na i kə yoolaa taa yoolaa təna na nyuɔ nyəma. Ilɛna Asilii wulav məli i tɛtv taa na fɛle. Mprɔyɔ kuyaku nakulɪ Asilii wulav svv i tɔyɔ kutuluɔyɔ taa, na i piya kuləlasɪ ku-l.

²² Isəna Tacaa yapa Isekiyasɪ na Yosalem yəlaa kɛ Asilii wulav na koləntunaa lɛlaa niŋ taa təyɔle. Ilɛna i yelɛ na paki hɛɛsi pə təna pə taa. ²³ Mprɔyɔ yəlaa payalɛ kəna Tacaa kɛ kəhaan, na Yuta wulav Isekiyasɪ kɛ kucəŋ. Na piitimnaa mpa pa cəsəna-we tɔ paki nyəŋna wulav.

*Isekiyasi Kawulaya tem**(Awulaa II 20:1-21; Isayii 38:1-8; 39)*

²⁴ Waatu unu i taa ké kotóŋ isayav nakóli kó kpa Isekiyasi. Uena í wiina Tacaa, na ílé i holi-i na yaasi nɔyɔlɔ sɪ i ká waa-i. ²⁵ Ama Isekiyasi ta sa Iso ké kɔpantónaa mpe pa tɔɔ. Halu i hɔma i tɔyɪ na Tacaa náa mu i na Yosalem na Yuta nyóma na pááná. ²⁶ Uena Isekiyasi na i yelaa pá ná pa wakələyɔ. Ue Tacaa ta tasa-weye pááná monav ke i kawulaya waatu taa.

²⁷ Isekiyasi ka wena ké, pácɔ́ i hɛte yaawa. Ḿpɔ́yɔ́ í ñmá kutuluŋ na í su pɛ taa ké liyitee nyɔyɔtɔ, na wɔla, na liyitee pɛɛ, na sɔɔsurɪ nimnaa, na kpaləŋ, na liyitee wontunaa lenti. ²⁸ Na í ñmá tɔtɔyɔ kutɔyɔŋ, na solum, na nim, pɛ tɔsɪle na kaləkəŋ tɔtɔyɔle na tɛtɔsɛle. ²⁹ Haləna í ñmá acalɛɛ, na í su naaŋ, na heeŋ, na pəŋ pə kaləkəŋ. Mpi tɔ, Iso ka ha-i wɛnɔv ke tuutuuma ké.

³⁰ Isekiyasi unu i keena Kihəŋ lom seelo wei i we isɔtaa tɔ, na í la ləɔv na lom kpeŋna ilim tətɔle tɔɔ ké Taffiti te.

Isekiyasi waakaya i kolapəm taa ké. ³¹ Pə tɔɔ ké waatu wei Pabiloni tɛtu təkələa kusa pa yelaa sɪ pá polo pá ná Isekiyasi tɛtu taa tɛma sɔsɔna tɔ, Iso yela-i na í tɔy i luyɔ nyəntu sɪ i naaki i waali.

³² Pa keesa Isekiyasi tɔm lenti ke Aməti pəyalɔ Iso kuyɔyɔtɔtu teləsulo Isayii konanatu takələya taa, na Yuta na Iseyeli pa awulaa nyəŋka taa. Ka taa ké pa keesayi isəna i tɔnte lapa Iso ké teu tɔ. ³³ Waatu wei Isekiyasi səpa, uena pá pimi-i Taffiti lɔlyɔ nyóma pələav hɔyɔlyɔ isɔtaa nyəŋkɔ*fa* taa. Uena Yosalem nyóma la i ləyaya na pá yələna-i. Na i pəyalɔ Manasee lɛti i lonte taa. ^a

33*Manasee kawulaya**(Awulaa II 21:1-18)*

¹ Manasee lɔlyɔ pusɪ naanɔwa na naale nyəŋka taa ké i pəsa Yuta wulav. Uena í tɔyɔ pusɪ nɪle na naanɔwa na kakpasɪ (55) ke Yosalem taa. ² Ḿpɔ́yɔ́ i lapa mpi pɛ ta maya Tacaa tɔ. I keena piitimnaa mpa Iso ka tɔyɔnaa na pɛ fɛɛ-we tɔ pa lakasi isayasi. ³ Haləna í tayaŋi ñmav ke təkətələnaa mpa i caa Isekiyasi naa yɔkaa tɔ. Na tunj wei pa yaa sɪ Paalənaa tɔ i tələalənaa, na í saaki tesika kolalaya na í luŋyɪ isɔtulɔŋasɪ. ⁴ Na í ñmá tələalənaa lempra ke Yosalem Iso tɛsɛle nte Tacaa ka tɔma sɪ unu i ka caya tɔ taa ké tam tɔ. ⁵ Na í siki isɔtulɔŋasɪ tələalənaa ke Iso tɛsɛle taasi naale tɔɔ. ⁶ Haləna Manasee wɔ́ i piya ke kəkɔ ke tɔyɔ Hinom tɛtəkəle taa. Na í laki tutu na topotopɔ pɛ tɛma anɪ a tana, na í sɔsɪ kɔyɔnaŋ. Mpi pɛ ta maya Tacaa tɔyɔ i lakaya tam. Uena pə kpa Iso ke pááná. ⁷ Na í saaki tɔyɔ na í su Iso tɛsɛle taa. Pəyele Tacaa ka tɛma Taffiti na i pəyalɔ Salbməŋ ke heeluyɔ sɪ: Yosalem icate nte ma ləsa Iseyeli kpeka təna taa tɔ tɔ Iso tɛsɛle taa ké maa caya tam ké ma yelaa hɛkɔ. ⁸ Ye Iseyeli yelaa təkəyɪ ma kɔsɔsɪtu na ma kiŋj wei Moisi hɔla-we tɔ, na kaa yele na pá tɔyɔni-weye tɛtu nti ma hawa pa cɔsɔnaa tɔ taa. ⁹ Ama Manasee ná yelaa ké na Yuta na Yosalem yelaa isayatu kəli isu piitimnaa mpa Tacaa kpiisa na pɛ fɛɛ mpe tɔ.

¹⁰ Ḿpɔ́yɔ́ Tacaa yɔyɔtəna wulav na i yelaa. Ama pa taa nɔyɔlɔ ta ke ŋkranɔyɔ. ¹¹ Keena í yele na Asiliŋ wulav yoolaa nyuyɔ nyóma kɔɔ, na pá kpa Manasee na pá tɔ i nɔyɔ taa ké ŋkpasɪ, na pá həkə-i alukpala ke teu, na pá tɛna Pabiloni. ¹² Mpyɔyle Manasee lanje wakələna na í siki pə tɔyɪ sɔsɔm na í wiina i caanaa Iso Tacaa sɪ: ¹³ Nyəni ma pətɔtɔle. Uena Iso mu i kɔsələmɔtu na í məŋna-i Yosalem ke i kawulaya taa. Pə krayav waatu unu tɔyɔ Manasee cəkənaa sɪ Tacaa tike nté Iso.

¹⁴ Pəle pə waali ké Manasee ñmawa kolunja kɔkulaya ke Taffiti te na icate waali tɔɔ. Na ká təŋna Kihəŋ lom seelo ilim tətɔle tɔɔ, na ká malɪ Setələŋ tɛtəkəle na Ofeli, haləna tiina nɔnɔyɔ. Ḿpɔ́yɔ́ i su yoolaa sɔsaa ke Yuta kolooosi acalɛɛ taa. ¹⁵ Na í ləsi tɔyɔ Kusakuyɔ ŋku i ka sika Iso tɛsɛle taa tɔ. Na í yaki cefelinaa təkətələnaa mpa i ka ñmawa Iso tɛsɛle pulaya tɔɔ na Yosalem tɔ, na í lɔ pə hɔyɔlɔŋ ke icate waali. ¹⁶ Uena í ñmá Tacaa ke kɔtaya tɔlate, na í lá nɔyɔ kulmɔya kpeŋtɔyɔ na samtu pə kɔtasi. Na í tɔ́ Yuta nyóma sɪ: I sɛɛ Iseyeli Iso Tacaa. ¹⁷ Paa na mpu tɔ, yelaa lakaya Iso Tacaa tike ke kɔtasi ke təkətələnaa lɛlaa taa ké tɛtu taa.

¹⁸ Pa keesa Manasee tɔm lenti ke Iseyeli awulaa təna takələya taa. Paa sələmuyɔ ŋku i sələma Iso na tɔmnaa mpa Iseyeli Iso Tacaa heela Iso kuyɔyɔtɔtu teləsulo na pá heeli-i tɔ. ¹⁹ Paa isəna Iso muwa i kɔsələmɔtu tɔ, na i isayatu tɔm. Na isəna i ñmawa cefelinaa təkətələnaa na í siki pə lɛsɛŋ tɔ. Na isəna i nawa i mayamaya i isayatu tɔ, pa keesa pə tənaya Hosayi tɛma takələya taa.

²⁰ Manasee səpa, uena pá pimi-i i mayamaya i te. Uena i pəyalɔ Aməŋ lɛti i lonte taa.

*Aməŋ kawulaya**(Awulaa II 21:19-26)*

^a 32:33 Isɔtaa pələav: Yuta nyóma huliyi pələav ké uena pə taa ké pələaŋ na i pula tɛma tɔɔ, isu ate na iso kutuluyɔ.

²¹ Aməñ ləlvəy pusi hiu na naale nyəñka taa ké, i pəsa Yuta wulav ke pusi naaleye Yosalem. ²² Na í lá mpi pə ta maya Tacaa tə, isu i caa Manasee. I laa i caa tuj. ²³ Pəyele i ta na si wakələna Tacaa isu i caa ka nav íle i sayatv tə. Halu inu i nyəntv tēe ileye. ²⁴ M̄p̄óy wulav Aməñ waali nyəma kula i təw na pá kv- i təyaya taa. ²⁵ Ama Yuta nyəma kowa mpa pa kv- i mpv tə. Ulena pá ləeti i pəyalv Sosiyasi ke i lonte.

34

Sosiyasi kawulaya na Iso seev tayantvuy
(Awulaa II 22:1-2; 23:4-20)

¹ Sosiyasi ləlvəy pusi pəlefe naanəwa nyəñka taa ké, i pəsa Yuta wulav. Yosalem taa ké i caya pusi hiu na naanəwa na kuləmayə. ² M̄p̄óy i lapa mpi pə maya Tacaa tə. I təma teitei ké isu i ləñce Tafiti, i ta lu i krate taa.

³ I kawulaya pənya pəlefe naanəwa nyəñka taa tə, na í təña ifepu ké. Waatv inu i taa ké i caala i ləñce Tafiti Iso luyv nyəntv ke pəkəy. Pusi liyiti tēewa, ulena í sov cefelinaa təkətələnaa na pə tuj na pə tesikasi ke kpiisuyv ke Yosalem na Yuta pə taa. ⁴ Pa yəka tujv Paali təkətələnaa ke i isentaa na pə tulaalv təwəte nte tē we pə təw tə. Na pá seti tesikasi na pá wakəli tuj waanv waanv tənəñan. Na pə pəsi mləmv na pá pəli i laalaa pələan təw. ⁵ Na pá wə tuj kətəlaa mūwa ke pa kətasi tələtənaa təw. Isəna Sosiyasi tayana Yuta na Yosalem təyələ.

⁶ Pəle pə waali ké Sosiyasi cəwəwa Manasee, na Ifəlayim, na Simiyəñ, na Nefətəli pə kpeka taa, na pə calə həyələñ taa. ⁷ Na í yəki tələalənaa na tulaalənaa təwəte ke Iseyeli kpeka təna taa. Na í faya tesikasi na tuj ke həyələsi. Ulena í məli Yosalem.

Kətvlv səsə kulusa kiiu takəlaya təw
(Awulaa II 22:3-10)

⁸ M̄p̄óy Sosiyasi kawulaya pənya pəlefe hiu nyəñka, kuyakv nakəli, Sosiyasi təñna Yuta tətə Iso seev na Iso təsele ke tayantvuy. Ulena í tó Asaliya pəyalv Safan, na icate paasənlv Maaseya, na wulav təmv yəyətəlv Yowakasi pəyalv Yowa si: I polo í tayanv ma Iso Tacaa təsele h̄ma. ⁹ M̄p̄óy apalaa mp̄e pa pona kətvlv səsə Hilikiya ke Iso təsele liyitee nna Lefii nyəma tən̄laa ka mūwa Manasee, na Ifəlayim, na Iseyeli kpeka ləna, na Yuta na Yosalem nyəma pa kin̄ tə. ¹⁰⁻¹¹ Ulena pəle pa cəle-yəge təma nyəyv nyəma mpa pa paasayana Iso təsele tayantvuy tə si: I yana pəe, na lətasi. Na í feli h̄malaa, na kantaa, na təma lataa. Na pá h̄mana kutuləñ lələñ wei Yuta awulaa ka yelaa na í hoti tə. ¹² Lefii tv Melali ləlvəy nyəma Yahatv, na Opatiya, na Kəhatv ləlvəy nyəma Sakalv, na Mesulam, pa paasayanana təma nyəma, na pá lakv pa təma ke teu. Lefii nyəma lələa mpa pa nyəma cəməñ mapv tə, ¹³ pəle pa makayana mpaav wontu na səyələa təñna. Na pa taa lələa náá paasəyənə pa təma waanv waanv lataa. Na takələsi h̄maav na təma tayantvuy na nənəsəsi tən̄yuv.

¹⁴ Waatv wei pa kpakayaa liyitee nna pa suwa atakaa taa ké Iso təsele taa tə. Ulena kətvlv Hilikiya mayana Tacaa kiiu h̄ku i ka heela Moisi na í h̄maa tə kv takələsi. ¹⁵ M̄p̄óy i heela takələsi h̄maalv Safan ke ka təmv na í cəle- i ké. ¹⁶ Safan ná pona-keye wulav, ulena í kəsəna í təma təmv si: Nyá təmlə nyəma təma təma wəna n ka hula-wə təyə lapv. ¹⁷ Na kətəlaa ná koosa Iso təsele atakaa liyitee na pá cəla təma nyəyv nyəma na təma lataa.

¹⁸ Ulena Safan tasa si: Halu kətvlv səsə Hilikiya cəla-m takəlaya. M̄p̄óy Safan naala-keye kaləyv ke wulav.

Sosiyasi yəyətəna Iso kuyəyətətv tələsvlv alvnyəñ Huləta
(Awulaa II 22:11-20)

¹⁹ Waatv wei wulav nu kiiu takəlaya h̄ke ka təmv, ulena i ləñle wakəli na í cəli i wontu. ²⁰ M̄p̄óy i yaa Hilikiya, na Safan pəyalv Ahikam, na Mika pəyalv Apətəñ, na takələsi h̄maalv Safan, na i waali nyəma taa ləlv Asaya na í tə-wə si: ²¹ I polo í pəsəsi Tacaa ke ma na Iseyeli kakaasaya na Yuta yələa tá təmv, na takəlaya h̄ka tə hika isəntv tə kəle ka təmv tətə. Mpi tə, tá cəsənaa taa tək̄i kusəsutv nti pa h̄maa ka taa tə. Pə təw ké Tacaa pááná ka huuna-tvuyv səsəmv.

²² M̄p̄óy Hilikiya na i taapalaa pa pola Iso kuyəyətətv tələsvlv alvnyəñ Huləta tēye Yosalem kpekele kvfate taa. Huləta paalv kəle Tokehəti pəyalv Salum, Hasəla saali. Salum inu í paasayanana kətəlaa wontu kususutu. M̄p̄óy apalaa mp̄e pa kəsə pa təmv ke Iso kuyəyətətv tələsvlv. ²³ Ntəna Huləta tə-wə si: I tələsi wulav si Iseyeli Iso Tacaa təma si: ²⁴ Maa yelev na mpusi kəw Yosalem na yələa pa təw isu pa h̄maav takəlaya kanə ka taa tə. ²⁵ Mpi tə, Yosalem yələa lə-m na pá laaki tuj. Ulena pa lakasi nsi si kpa-m pááná. Pə təw ké ma pááná huuna icate tənəye səsəmv a ta tiiti. ²⁶ Ye pə kaasa wulav ile, Iseyeli Iso Tacaa heeliyi- i si: Isu n nuw takəlaya h̄ke ka taa təmv ke teu, na ²⁷ nti ma yəyətə Yosalem na i yələa pa təw tə. Na h̄ ná nyá təwakəlle, na h̄ layasi na h̄ cəli nyá wontu na ləñwakəlle na h̄ pəli isəlvmv tə, maa mu nyá kusələmv. ²⁸ Maa yelev na h̄ sí

səm kɔpam, na pɔ pi-ŋ nyá pɔlaaw taa. N kaa na mpusi wei i ká kɔɔ Yosalem ɔcate na tɔ yɔlaa tɔ tɔ.

*Sosiyasi na Iso pa nɔyɔ pɛɛlvɔv kofam
(Awulaa II 22:20–23:3)*

Mpɔyɔ kɔtulɔ sɔsɔ Hilikiya na i taapalaa pa polaa na pɔ heeli mɔpɔyɔ wulav. ²⁹ Mpɔyɔ wulav kɔta Yuta na Yosalem pɛ nyɔyɔ nyɔma tɔnaya i kiŋ ke kɔakɔpaa. ³⁰ Na pɔ na pa samaa pɔ polo Iso tɛsɛɛle, na kɔtɔlaa, na Lefii nyɔma, na paa yɔlaa mpa. Ilena wulav kala-wɛyɛ kiiu takɔlaya ŋka pa hiiwa Iso tɛsɛɛle tɔ. ³¹ Pɔle pɔ waali kɛ i sɛŋa i kumte tɔ kɛ Iso tɛsɛɛle taa, na i na Tacaa pɔ pɛɛli nɔyɔ. Na samaa tisi sɔ mɛ paa tɔki i kiŋ na i kɔsɛyɛsɛtɔ, na i kɔtɔtɔtɔ, na luɣu kɔlɔmɔyɔ, na lotu kɔlɔmtɔ. Na pɔ lakɔ pɔ tɛna mpi pa ŋmaa takɔlaya ŋka ka taa tɔ. ³² Mpɔyɔ wulav yɛlaa na pa tɛna mpa pa wɛ Yosalem tɔ pɔ tɔki nɔyɔ ŋka, na Pencameɛ kɔkɔɛle nyɔma. Pɔ kɔpɔyɔ waatu unɔ tɔyɔ Yosalem yɔlaa tɛna nɔyɔ ŋka pɔ na pa cɔsɔnaa Iso pa pɛɛlaa tɔ. ³³ Ilena Sosiyasi kɔ acaalɛtɔ nti yɔlaa lakɔyɔ Iseyɛli tɛtu tɛna taa tɔ, na i cɔáli-wɛ sɔ pɔ sɛɛ pa Iso Tacaa. Mpɔ pɔ tɔ kɛ pa taa nɔyɔlv ta yɛle Tacaa tɛnɔyɔ, halɛna Sosiyasi sɛm.

35

*Sosiyasi tɔki Tɛɛv acima
(Awulaa II 23:21-23)*

¹ Mpɔyɔ Sosiyasi tɔyɔ Tɛɛv acima ke isɔtu kancaalaya nyɔŋ kuyɛɛŋ naanɔwa na liyiti nyɔŋku wule, na pɔ kɔ pɔ iwɛɛsi. ² Ilena i tɔ kɔtɔlaa ke pa tɛma na i sɔsɔ-wɛyɛ apalutɔ si: I paasɛna Iso tɛsɛɛle. ³ Na i heeli Lefii nyɔma mpa pa sɛyɛsɔyɔ samaa ke kiŋ na pɔ lakɔ Tacaa tɔmlɛ tɔ si: I su Iso atakaa kɛ Iso tɛsɛɛle nte Iseyɛli wulav Tafiiti pɔyalɔ Salɔmɔŋ ŋmawa tɔ tɔ taa. I taa tasa-i hɔyɔlvɔv. Pɛnɛntɛ i paasɛna mɔ Iso Tacaa tɔmlɛ, na i yɔlaa Iseyɛli nyɔma. ⁴ I faɣa mɔ taa isɔ mɔ lulɔv na mɔ tɔmlɛ kɔkɔa wɛu tɔ, isɔ Tafiiti na i pɔyalɔ Salɔmɔŋ pa kɛɛsvɔv takɔlaya taa tɔ. ⁵ Na i tayani mɔ yɔlaa kɔkɔa na i polo Iso tɛsɛɛle taa, na i sɛna Iseyɛli nyɔma lɛlaa, na pɔ kɛɛsɛna isɛna pa faɣa pa lulɔv tɔ. ⁶ Pɔ wɛɛ kɛ sɔ i la Tɛɛv acima kɔtasi. Mpɔ tɔ, i la nyɔŋ tɔ asilima kɛɛlvɔv kɔtaya, na i paasɛna mɔ tɛɛtɔnaa, na acima la teu isɔ Tacaa kɛɛsvɔv Moisi tɔ.

⁷ Mpɔyɔ Sosiyasi lɛsa i maɣamaya i kalakɔŋ taa kɛ iwɛɛsi na pinasi iyisi hiu na naanɔwa (30000) na i ha Iseyɛli nyɔma mpa paa kɔtaa tɔ sɔ pɔ lana Tɛɛv acima kɔtasi, na naaŋ ke iyisi tooso (3000). ⁸ Ilena i waali nyɔma nɔa ha samaa na kɔtɔlaa na Lefii nyɔma ke tɔla tɔtɔ. Na Iso tɛsɛɛle paasɛnlaa, Hilikiya, na Sakali, na Yehiyeli pɛle pɔ ha kɔtɔlaa ke iwɛɛsi na pinasi ke iyisi naale na nasɔtoso (2600), na naaŋ ke ŋmɔnɔyɔv na nuɔnɔwa (300) sɔ pɔ lana Tɛɛv acima kɔtasi. ⁹ Ilena Lefii nyɔyɔ nyɔma Konaniya na i newaa na Semaya na Netaneyeli na Hasapiya na Yeyiyeli na Yosapatɔ pɛle pɔ ha pa tɛɛtɔnaa ke iwɛɛsi na pinasi ke iyisi kakɔpasi (5000) na naaŋ ke nasɔle na nuɔnɔwa (500). ¹⁰ Isɛna pa tayana acima tɔyɔlv. Kɔtɔlaa nɔ sɛŋa pa tɛsɛŋle kɛ, na Lefii nyɔma ke pa kɔkɔa taa isɔ wulav ka suw tɔ. ¹¹ Ilena pɔ lentɔ iwɛɛsi na pinasi, na pɔ celɔyɔ kɔtɔlaa ke calɛm na pɔ pɔlɔyɔ kɔtaya tɔlatɛ tɔ. Ilena Lefii nyɔma nɔa litiyɔ wontu tɔnɔŋ. ¹² Mpɔyɔ pa su tɔla na a mpa, Ilena pɔ tu kɔlɛna latacɛnaa mpa pɔ wɛɛ si pɔ la Tacaa ke kɔtaya ŋka kɔkɔ lusa ka tɛna tɔ. Na pɔ kɛɛsɛna isɛna Iseyɛli nyɔma lulɔv faɣaa tɔyɔ teitei, isɔ pɔ wɛu takɔlaya ŋka Moisi celaa tɔ ka taa tɔ. ¹³ Na pɔ wɔ Tɛɛv acima iwɛɛsi isɔ pa tu lakɔ tɔ. Pɔ kaasa kɔtasi tɔla lena, Ilena pɔ tɛsi-yɛyɛ tiipeɛ na sɔlɔpɛnaa yaa wontu lentɔ taa. Na pɔ pɔna Iseyɛli nyɔma tɔnaya lɔŋ. ¹⁴ Pɔ waali, Ilena Lefii nyɔma paasɛna kɔtɔlaa na pa maɣamaya pa nyɔm. Alɔŋ lulɔyɔ nyɔma kɔtɔlaa wɔkayana kɔtaya ŋka kɔkɔ lusa ka tɛna tɔ na nim celɔ nim celɔ kɔtasi lensɛnaa. Pɔ tɔ kɛ Lefii nyɔma nɔa lakɔyɔ tɔyɔnaya. ¹⁵ Asafi lulɔv nyɔma yonyɔlaa nɔa wɛ pa tɛma taa, isɔ Tafiiti na Asafi paa sɛyɛsvɔv tɔ. Na wulav laɣatɔ tasɔlaa Hemaj na Yetutɔŋ na nɔnɔsi taŋlaa ke pa nyɔna taa. Pa taa nɔyɔlv ta kɔli. Mpi tɔ, Lefii nyɔma lɛlaa lakɔyɔ pɛyɛle tɔyɔnaya tɔtɔyɔ. ¹⁶ Isɛna pa tayana Tacaa acima ke kuyakɔ ŋku tɔyɔle. A tɔyɔlv na a kɔtasi larɔ lapa teitei kɛ isɔ Sosiyasi suw tɔ.

¹⁷ Tɛɛv acima anɔ i waali kɛ Iseyɛli nyɔma kɔtilaa tɛna tɔyɔ kɔkɔsvɔm fɛi potopotɔnaa acima ke kuyɛɛŋ naatosompɔyɔlaya. ¹⁸ Tɔo pɔ kɔpɔyɔ Iso kuyɔyɔtɔtɔ tɛlɔsvɔ Samiyɛli waatu tɔ, Iseyɛli wulav nɔyɔlv i ta tayanɛta acima isɔ kɔtɔlaa na Lefii nyɔma na Yosalem na Yuta nyɔma na Iseyɛli nyɔma lɛlaa sɛnav Sosiyasi na pɔ lá tɔ. ¹⁹ Sosiyasi kawulaya pɛnaya pɛlɛfɛi hiu nyɔŋka taa kɛ pa tɔyɔ Tɛɛv acima anɔ.

*Sosiyasi kawulaya tɔnaya
(Awulaa II 23:28-30)*

²⁰ Mpɔyɔ waatu nɔyɔlv Sosiyasi tɛma Iso tɛsɛɛle tayanɔyɔv. Ilena Icipiti wulav Neko kɔpaya i yoolaa na i tɛŋna Kaakemisi ke Ifɔlatɔ pɔyɔ tɔ na pɔ polo yoo. Ntɛna Sosiyasi mayasi isɔ i kayati-wɛ. ²¹ Ilena Neko tili na i pɔsɔi Yuta wulav si: N tɛnɔyɔ-m suwɛ? Pɔ tayɔ nyaya ma kɔŋ yooɔv. Ama ma kolontu lɛlv kɛ. Halɔ Iso heela-m sɔ má la tɛcav. Mpɔ tɔ, Iso wɛ ma waali kɛ. Ye n kayata-m i ká kv-ŋ. ²² Paa na mpɔ Sosiyasi ta nu. Pɔcɔ Iso maɣamaya heelina-i tɔm nti.

Ḿpóyó Sosiyası yusa ı tı na ı polo Mekito tetekəle taa sı pá yoo. ²³ İlena nəyǝlv hiki-ı nyámle ke tǝyoolə tǝna. Na ı tó ı tǝmle nyǝma sı: I luna-m ma nukı wusası ke teu ké.

²⁴ Na tǝmle nyǝma lǝsı-ı ı keekə taa na pá tǝ-ı lǝlv taa na pá kpeena Yosalem na ı sı tǝna. Na pa pimi-ı ı cǝsǝnaa pǝlaav taa na Yuta na Yosalem nyǝma wii-ı.

²⁵ Ḿpóyó İso kuyǝyǝtǝtv telǝsǝlv Selemii wii-ı lǝyaya wula. Na pǝ kpaaya kuyarjku na pǝ suna saŋa tǝ yonyoolaa apalv nyǝma na alv nyǝma yookı-tǝyi. Halı tǝ wǝ lǝyaya wula takǝlaya taa.

²⁶⁻²⁷ Sosiyası tǝm lenti, pǝ kpaayav tǝ kancaalaya na tǝ tǝnaya tǝ, tǝ wǝ İseyeli na Yuta awulaa takǝlaya taa. Ka taa ké pa keesǝyi ısǝna Sosiyası tǝŋa Tacaa kiinj ke teu tǝ.

36

Sowakası na Sowakim na Sowakej pa kawulası
(Awulaa II 23:30–24:17)

¹ Ḿpóyó Yuta tetv nyǝma kpaawa Sosiyası pǝyalv Sowakası ke wulav na pá lǝeti ı caa lonte ke Yosalem taa. ² Sowakası lǝlvv pusi hiu na tooso nyǝŋka taa ké ı tǝyǝ kawulaya ke ısǝtǝnaa tooso ke Yosalem. ³ İcipiti wulav Neko kǝsa-ı kawulaya kpelaya tǝ ké Yosalem, na ı tó Yuta nyǝma sı pá feli-ı lampuu ke liyitǝ nyǝyǝtv kiloonaa iyisi tooso (3000) na wǝla ke kiloonaa hiu na naanǝwa. ⁴ Pǝ waalı ké pa kpa Sowakası neu İliyakim ke Yosalem na Yuta pǝ wulav, na pá layası-ı hǝtǝ sı Sowakim. İlena pá tǝna ı taalv Sowakası ke İcipiti.

⁵ Sowakim lǝlvv pusi hiu na kakpası nyǝŋka taa ké ı pǝsa wulav ke Yosalem taa ké pusi naanǝwa na kolǝm. I lapa mpi pǝ ta maya ı İso Tacaa tǝ. ⁶ Ḿpóyó Papiloni wulav Nepukanesaa na ı yoolaa pa wata Yuta tetv. Na pá kpa Sowakim na pá hǝkǝ-ı alukpala ke teu na pá tǝna-ı Papiloni. ⁷ Na pá kuu tǝtǝyǝ İso tǝsǝele taa wontunaa pǝyalv na pá pona Nepukanesaa kawulaya tǝyaya taa ké Papiloni.

⁸ Sowakim tǝm lenti wǝ İseyeli na Yuta pǝ awulaa takǝlaya taa. Ka taa ké pa keesı ı acaalǝtv lakası nsi sı taa ı tǝ ı tı, na mpi pǝ mayana-ı tǝ. I pǝyalv Sowakej lǝetǝna ı lonte taa.

⁹ Sowakej lǝlvv pusi pǝlefǝi naanǝwa*fa* nyǝŋka taa ké ı pǝsa wulav ke Yosalem ke ısǝtǝnaa tooso na kuyǝej naanǝwa. I lapa mpi pǝ ta maya Tacaa tǝ. ^a ¹⁰ Pǝnaya sikaa, ılena Nepukanesaa kuu Sowakej na İso tǝsǝele taa wontu sǝsǝntv, na ı pona Papiloni. İlena ı kpa Sowakej lǝlvv tǝ ke Yosalem na Yuta pǝ wulav.

Setesiyası kawulaya na Yosalem ıcate kuuu

(Awulaa II 24:18–25:21; Selemii 39:1-10; 52:1-27)

¹¹ Setesiyası lǝlvv pusi hiu na kolǝmaya taa ké ı pǝsa Yuta wulav ke pusi naanǝwa na kolǝmaya ke Yosalem. ¹² Ḿpóyó ı lapa mpi pǝ ta maya ı İso Tacaa tǝ. Halǝna İso yǝyǝtǝna-ı na İso kuyǝyǝtǝtv telǝsǝlv Selemii nǝyǝ na ı kisi ı ısayatv ke nav. ¹³ Paa na Nepukanesaa ká lapa na Setesiyası tuuna Tacaa ke ı na Nepukanesaa ıni pa nǝyǝ pǝlvv tǝm taa tǝ, Setesiyası kula Nepukanesaa tǝ na ı lá lanjpusǝŋ na ı kisi İseyeli İso Tacaa tǝ ké mǝlvv. ¹⁴ Na pǝ kpejna katǝlaa nyǝyǝ nyǝma na samaa, na pá lǝlǝsǝyi ısayatv, na pá lakı piitim lǝmpi nyǝma acaalǝtv tǝna. Na pá pilisi Tacaa İso tǝsǝele ke Yosalem. ¹⁵ Pa cǝsǝnaa İso Tacaa kǝsa tıllaa ke tǝm pǝyalv sı: I polo ı yǝyǝtǝna-wǝ na ma nǝyǝ. ¹⁶ Ama İseyeli nyǝma foota-wǝ na pá wonj İso kuyǝyǝtǝtv telǝsǝlaa, na pá kisi İso Tǝm. İlena Tacaa náa mv-wǝ na páánǝ ke katatǝlaya, a feina kǝle. ¹⁷ İso yelaa ké na Papiloni wulav na ı yoolaa pa wati-wǝ, na ı tǝ-wǝyǝ pa niinj taa na pá kv İseyeli yoolaa. Halı pǝ kpejna İso tǝsǝele taa, ı ta kenti ifepiya na pǝelaa na apalaa na kǝkpatǝlaa pa taa nǝyǝlv tǝ. ¹⁸ Ḿpóyó pa kuu İso tǝsǝele wontu sǝsǝntv na sǝkpetu tǝna, na kpancoou. Na pá kpaaya wulav na ı waalı nyǝma pa nyǝm na pá pona pǝ tǝnaya Papiloni. ¹⁹ İlena pá nyayası İso tǝsǝele na kawulaya tǝyaya ke kǝkǝ. Na pá yǝkı Yosalem ıcate kolujna na wontu kǝpantv. ²⁰ Mpa yooı kpisaa tǝyǝ Papiloni wulav kuuwa, na pá pǝsı ı yomaa, na pǝ kpejna wulav lǝlvv nyǝma. Halǝna Pǝesı nyǝma kǝntǝ. ²¹ Ḿpóyó pǝ lapa ısu Tacaa ka heeluvu İso kuyǝyǝtǝtv telǝsǝlv Selemii ke tǝm nti na ı kpaalı tǝ sı: Nǝyǝlv kaa caya tetv taa ké pusi nitoso na naanǝwa. Halǝna tǝ heesǝyǝ waatv tǝ. İlena pǝ lǝeti heesǝyǝ waatvnaa mpa pa taa paasǝna tǝ.

Silusi mpaav hav sı pá ŋmá İso tǝsǝele

²² Pǝesı wulav Silusi kawulaya pǝnaya kancaalaya nyǝŋka taa ké Tacaa tǝ ı taa sı ı ká yǝnaya tǝm nti İso kuyǝyǝtǝtv telǝsǝlv Selemii ka yǝyǝtǝa tǝ tǝ lá. Halǝna ı tó Silusi taa sı ı kpaalǝna nǝyǝ sǝsaya ke ı kawulaya tǝna taa, na pá ŋmaa takǝlası taa sı: ²³ Pǝesı wulav yǝyǝtǝa sı, ısǝtaa İso Tacaa tǝ ma niinj taa ké tetv tǝna kawulası. Halǝna ı tó-m sı má ŋma-ı İso tǝsǝele ke Yosalem ke Yuta tetv taa. Mǝ tǝna mpa mǝ ı ké ı yǝlaa tǝ ı mǝlı Yosalem. Mǝ İso Tacaa ı su-me.

^a 36:9 pusi pǝlefǝi naanǝwa: Awulaa II 24:8 taa pa yǝyǝtǝ tǝna sı pusi pǝlefǝi hiu.

ISƏTƏLASI TƏM TAKƏLAYA

Kətəlutv

Tə naaki takəlaya kanə ka taa si, Peesi wulav səsə Silusi hawa Yuta nyəma ke nəxo si, pə məli pa te Yosalem. Ye pa məlaa de pa tayarı ηmav ke Iso təsele. Ama Yuta nyəma kolontunaa lanə ta həena Iso təsele nite tə tayarıv.

Takəlaya kanə ka taa seyesəv səsəv leŋku nte si, Iso yəlaa i layası layasəv mayamaya. İlena pə kaasi na pə tō tənte kəpante.

Isəna pa faya Isətəlası takəlaya tō:

Yuta nyəma məlvəy kancaalaya nyəm, titite 1–2

Iso təsele tayarıv na tə tlvəy, titite 3–6

Isətəlası na Yuta nyəma ləlaa pa məlvəy, titite 7–10

Wulav Silusi ha nəxo si pə tayarı ηmāv ke Iso təsele

¹ Mprəyō Tacaa tv i taa si i yoosiŋi təm nti i ka yəyətəna Iso kuyəyətəv teləsəlv Selemii nəxo təyō Peesi wulav səsə Silusi kawulaya pənaya kancaalaya nyəhka taa. İlena Iso tv Silusi taa si i kpaali i kawulaya taa na pə ηmaa takəlası taa si, ² Peesi wulav Silusi yəyətəna si: Isətəa Iso Tacaa tūna ma niŋ taa kə antulinyə tənə kawulası, na i tv-m si mə tayarı ηmav ke i təsele ke Yuta tətə taa kə Yosalem. ³ Mə taa mpa pa kəna i yəlaa taa ləlaa? Iso i wəe pəntənaa waali na pə polo Yosalem ke Yuta na pə ηmā Tacaa İseyeli Iso kə təyaya. Iso inı i wəenna Yosalem. ⁴ Timpi timpi İseyeli nyəma wəe tv, pə nyəma i ha-wəye liyitee na wəla na wontu lənti na təla, na luyv koləmvəy kəcəv na pə pona Yosalem na pə tayarıəna Iso təsele ke ηmav.

⁵ Mprəyō Yuta na Pəncaməe pə ləlvəy nyəvəy nyəma, na kətəlaa na Lefii nyəma, na pa tənə mpa pa taa Tacaa Iso ka tvwa si pə polo Yosalem tv pa svv pa təyi tayarıv si pa təkki. ⁶ İlena pa colə nyəma ha-wəye nyəəlvəy kəpəŋku na wəla pə wontu, na wontu kəpəntəv lənti na təla. Iso təsele nyəntəv nti paa hana luyv koləmvəy tv tə paasi.

⁷ Mprəyō wulav səsə Silusi kota Tacaa kətəyə wontu na i mələna Yosalem. Nepukanəsaa ka kuuna-təyi Iso təsele na i sv-təyi i mayamaya i tvy kutuluyv taa. ⁸ İlena wulav heeli kpaŋcoov tə nyənləv Mitəletati si: Cəla wontu ntəyi Yuta nyəvəy tv Seesepasaa. ⁹ Wontunaa mpa i cəla-təyole wəla pələntənəa hiu na naanəwa na liyitee nyəəlvəy nyəma ke iyaya (1000), na seəsi ke pəyolayafəi hiu na naanəwa. ¹⁰ Na wəla cəmsənəa ke hiu na naanəwa, na liyitee nyəəlvəy tvŋ nyəŋku cəmsənəa ke nasəle na naanəwa (410), na wontu lənti ke iyaya (1000). ¹¹ Pə kəpəntə wəla na liyitee nyəəlvəy pə wontu ke iyisi kəkpəsi na nasəle (5400). Mprəyō Seesepasaa na ləlaa pa kəyaya wontu nti na pə məli Yosalem.

2

İseyeli nyəma mpa pa luna Pabiloni tv pa həla

¹ Yuta tətə həyoləv nyəma mpa wulav Nepukanəsaa ka kuuva tv pa həla ntə. Pa taa pəyalə mələna Yosalem na Yuta tətə taa, paa wei kə i icatə taa. ² Mpa pa kəyaya-wə na pə mələna təyole Solopərəeli, na Yesuwa, na Nehemiya, na Selaya, na Lelaya, na Motokayi, na Pilisəŋ, na Misipaa, na Pikifayi, na Lehum, na Paana. İseyeli ləlvəy nyəma na pa yəlaa həla ntə.

³ Paləsi ləlvəy nyəma wə iyisi naale na nūnəwa na nutoso na naanəwa na naale (2172).

⁴ Səfatiya nyəma ke ηmənəvəy na nūnəwa na nutoso na naanəwa na naale (372).

⁵ Ala nyəma ke nasətoso na nūnəwa na nutoso na naanəwa na kəkpəsi (775).

⁶ Pəhəti-Mowapv nyəma ke iyisi naale na nūnaasa na naanəwa na naale (2812). Yesuwa na Yowapv pa ləlvəy nyəma ntə.

⁷ Plam nyəma ke iyaya na ηmənəvəy na nule na naanəwa na liyiti (1254).

⁸ Satu nyəma ke nasənəasa na nūnəwa na nule na kəkpəsi (945).

⁹ Sakayi nyəma ke nasətoso na nūnəwa na nutoso (760).

¹⁰ Pəni nyəma ke nasətoso na nule na naale (642).

¹¹ Pəpəyi nyəma ke nasətoso na hiu na tooso (623).

¹² Asəkəti nyəma ke iyaya na ηmənəvəy na hiu na naale (1222).

¹³ Atonikam nyəma ke iyaya na nutoso na naatosə (666).

¹⁴ Pikifayi nyəma ke iyisi naale na nule na naanəwa na naatosə (2056).

¹⁵ Ateŋ nyəma ke nasəle na nule na naanəwa na liyiti (454).

¹⁶ Ateə nyəma ke pələfəi nūnəwa. Yehisikiya ləlvəy nyəma ntə.

¹⁷ Pəsəyi nyəma ke ηmənəvəy na nūnəwa na hiu na tooso (323).

¹⁸ Yola nyəma ke nūnəwa na naanəwa na naale (112).

- 19 Hasum nyáma ke ηmυnyu na hiu na tooso (223).
 20 Kipaa nyáma ke nunaasa na naanwa na kakpası.
 21 Petəlehəm ıcate nyáma ke nunowa na hiu na tooso (123).
 22 Netofa ıcate nyáma ke nule na naanwa na naatoso.
 23 Anatəti ıcate nyáma ke pələfei nunowa na hiu na naanwa (128).
 24 Asəmafəti ıcate nyáma ke nule na naale.
 25 Kiliyatı-Yeyalim na Kefila na Peeləti pa acaləe nyáma ke nasətosə na nunowa na nule na tooso (743).
 26 Lama na Kəpa pa acaləe nyáma ke nasətosə na hiu na kolum (621).
 27 Mikimasi nyáma ke nunowa na hiu na naale (122).
 28 Petəelı na Ayi pə nyáma ke ηmυnyu na hiu na tooso (223).
 29 Nepo nyáma ke nule na naanwa na naale.
 30 Makpisi nyáma ke nunowa na nule na naanwa na naatoso (156).
 31 İlam lelu nyáma ke iyaya na ηmυnyu na nule na naanwa na liyiti (1254).
 32 Halim nyáma ke ηmυnyu nunowa na hiu (320).
 33 Lotı na Hatiti na Ono pə nyáma ke nasətosə na nunowa na hiu na kakpası (725).
 34 Yeliko ıcate nyáma ke ηmυnyu na nunowa na nule na kakpası (345).
 35 Senaa ıcate nyáma ke iyisi tooso na nasətosə na hiu na naanwa (3630).
 36 Kətəlaa kpeka ntə. Yesuwa lələn nyáma Yetaya tēsi nyáma wē nasənaasa na nunowa na nutoso na naanwa na tooso (973).
 37 İmēe lələyü nyáma ke iyaya na nule na naanwa na naale (1052).
 38 Pasehuu nyáma ke iyaya na nasəle na nule na naatosompəyalaya (1247).
 39 Halim lələyü nyáma ke iyaya na naanwa na naatosompəyalaya (1017).
 40 Lefii nyáma kpeka ntə. Hatafəya lələyü nyáma Yesuwa na Katəməyeli pele pa nyáma wē nutoso na naanwa na liyiti.
 41 İso təsēle yonyoolaa ntə. Asafi lələyü nyáma wē pələfei nunowa na hiu na naanwa (128).
 42 İso təsēle nənəəsi tanılaa ntə. Salum, na Ateə, na Taləmən, na Akupi, na Hatita, na Sopayi, pa lələyü nyáma wē pəyalayəfi nunowa na nule (139).
 43 İso təsēle taa təma lataa səkpema lələyü nyáma nté Siha, na Hasufa, na Tapawəti, 44 na Keləsi, na Siyaha, na Patən, 45 na Lepana, na Hakapa, na Akupi, 46 na Hakapi, na Samlayi, na Hanan, 47 na Kitel, na Kahaa, na Leyaya, 48 na Lesen, na Nekota, na Kasam, 49 na Usa, na Paseyi, na Pesayi, 50 na Asəna, na Meunim, na Nefusim, 51 na Pakəpuki, na Hakufa, na Haluu, 52 na Pasiluti, na Mehita, na Haasa, 53 na Paakəsi, na Sisela, na Tema, 54 na Nesiya, na Hatifa.
 55 Saləmən təmle lataa lələyü nyáma nté Sotayi, na Sofeletı, na Peluta, 56 na Yaala, na Taakən, na Kitel, 57 na Sefatiya, na Hatili, na Pəkəleti-Hasepayim, na Ami.
 58 İso təsēle taa təmle lataa səkpema na Saləmən təmle lataa lələyü nyáma krenta ηmυnyu nunowa na nunaasa na naanwa na naale (392).
 59 Mpa pa luna Papiloni ke Telı-Mela, na Telı-Hası na Kelupi, na Atan, na İmēe tə pa ta pəsi na pá kēsi teu ke pa lələyü nyáma na pa cəsənaa təm sı pə huli sı pa kē İseyeli nyáma. 60 Pa tənə paə ké Telaya, na Topiya, na Nekota pa lələyü nyáma ké. Paa wē nasətosə na nule na naanwa na naale (652).
 61 Kətəlaa lələa ka wē kē isı mpa pa ta pəsi na pá hólı sı pa kē İseyeli nyáma tə. Mpeyele Hopaya na Hakəsi na Paasilayi. Mpi pə tə pa yaakaya kantəkaya nyən ineyə mpu təyole sı İ kraya Kalaati tı Paasilayi pələa taa lelu. 62 Paa pəkə mpe inı pa həla ke kətəlaa nyənə taa ké pa ta na. Pə tə kē pa nyənə-wəyē asilima nyáma na pá kisinə-wē sı pá taa la kətəlaa təmle. 63 Mıpóy kufənə mayamaya kisinə-wē sı pá taa təyö İso kuhav, haləna kətulu nəyölü ı mayası wala pēe taka nna pa naakəna İso luuy nyəntü tə na í na na pəcó.
 64 İseyeli nyáma mpa pa luna Papiloni tə pa krenta iyisi nule na naale na ηmυnyu nunowa na nutoso (42360). 65 Pa taa kaləna təmle nyáma apalaa na alaa mpa paa wē iyisi naatosompəyalaya na ηmυnyu na nunowa na hiu na naanwa na naatosompəyalaya (7337) tə. Pa taa ka wē yonyoolaa apalu nyáma na alu nyáma ke ηmυnyu (200). 66 Na krayanən ke nasətosə na nunowa na hiu na naanwa na naatoso (736), na krayanən kwpəsən*fa* ke ηmυnyu na nule na kakpası (245). a wē heku na heku ké. İ ta kē krayanü, pəcə ı ta ke krayaya.
 67 Yooyoonaa ke nasəle na hiu na naanwa na kakpası (435), na krayası ke iyisi naatoso na nasətosə na nunowa na hiu (6720).
 68 Waatu wei pa tala Yosalem timpi İso təsēle wēe tə, iləna lələyü nyáma lələa ha kucəən na luxu kolumnyu sı pá ηmana İso təsēle ke tə lonte kwpəntə taa. 69 Mıpóy pa hawa isənə pa pəsaa tə sı pá ηmana İso təsēle. İlena pə lu wula nyəyətü iyisi nutoso na kolum (61000), na liyitee nyəyətü kiloona iyisi naale na nasəle na nunowa (2500). Na pá ha tətəyö kətəlaa capanaa nunowa (100).

a 2:66 krayanən kwpəsən: Pa yoosa krayanü na krayaya na pə luli mpi təyö pa yaa mpu. İ

⁷⁰ İlena kətəlaa na Lefii nyəma na mpa pa səhna İso təma tə, na yonyoolaa na nənəəsi tanjlaa na İso təsele taa təmlə lataa səkrəma çaya acaləe nna pa ha-wə tə a taa.

3

Yesuwa na Solopareeli pa tayənəyi İso seev

¹ Mpróyó pə tala isətu naatosompəxolaya nyəh, ilena İseyeli nyəma təna mpa paa məla acaləe taa tə pá koti nəxə kuləmaya ke Yosalem. ² İlena Yosataki pəyalu kətu lu Yesuwa, na i tətətonaa na kətəlaa ləlaa, na Selatəyeli pəyalu Solopareeli, na i ləluxu nyəma pa niki İso kətəya təlate ke ηmav sı pa laki kətasi nsi kəkə lusa sı təna tə, İsu pa kəesəyüv İso yulu Moisi kiin taa tə. ³ Paa na pa cəlb piitimnaa caakaya-wəxə nyaasəyüv tə, pa ηmawa kətəya təlate ke tə lonte taa na pá laki Tacaa ke kətasi nsi kəkə lusa sı təna təxə tə tə ke tanəη na taanaya. ⁴ Pə waalı ké pa təya cəka acıma İsu paa kəesəyüv tə na pá laki kətəya ηka kəkə lusa ka təna təxə təm İsəna paa suwa paa kuyaku ηku tə. ⁵ Pə krayəv waatu İni təxə paa sūv paa kuyaku ηku ku kətasi larv ke tam, na nsi pa laki paa isətu wei i kancaalaya kuyaku tə, na Tacaa acıma kuyəη nyənsi, na luxu kuləmuyv nyənsi. ⁶ Mpu pə yelina na pá caalı kətasi nsi kəkə lusa sı təna təxə larv ke Tacaa ke isətu naatosompəxolaya nyəh kuyaku kancaalaya nyəhku wule, na pá ta tu suta İso təsele kəfate kite.

⁷ Pəle pə waalı ké pa caa təmlə nyəma sı pá saakəyi taası na pəe na pá fəli-wə. İlena pá cəla Sıtəη na Tiin nyəma ke təyanaya na konyənyəəm na nim sı pəle pá tilina-wəxə kreykrelası kuyəηsi na tənku taa sı pá tala Safəη. Pəesi wulav səso Silusi hana-wəxə pə mpaav. ⁸ Mpróyó pa məla Yosalem taa, na pənaya naale nyəhka isətu naale nyəh siki. İlena Selatəyeli pəyalu Solopareeli, na Yosataki pəyalu Yesuwa, na i tətətonaa kətəlaa ləlaa, na Lefii nyəma mpa pa luna Pəpiloni tə, pa niki təmlə na pá ləsi Lefii nyəma mpa pa tala İsu pusi hiu na waalı tə sı pá paasəna İso təsele ηmav. ⁹ Mpróyó Lefii tu Yesuwa na i pəyalaa na i tətətonaa, na Hotafiya ləluxu tu Katəməyeli na i pəyalaa pa krenta nəxə na pá mv İso təsele təmlə lataa paasənav. Na Henatati ləluxu nyəma Lefii nyəma səna-wə.

¹⁰ Waatu wei İso təsele ηmalaa su kite, ilena pá kəna kətəlaa na pá suu pa kətəya wontu na Lefii nyəma mpa pa ké Asafi ləluxu nyəma tə na akantəe na cəməη na pá saη Tacaa İsu İseyeli wulav Tafiiti ka suw tə. ¹¹ İlena pá saη Tacaa na pá puyələyi-ı na pá yooki yontu na pá kaasəyi təma sı: Tacaa wə teu, na i səəlyu ke İseyeli fəi tənaya. Mpróyó samaa ná puyələ-ı tətə na kawilitası səəsənsi. Mpi tə, pa su pa İso təsele kite.

¹² Mpróyó kətəlaa na Lefii nyəma pəyalə na ləluh nyəh nyəma kəkpatəlaa mpa paa nyəma İso təsele kuyəntə tə pa wiıwa təkpuo ke saa wei pa təjəna kəfate kite ke suw tə. Ama ləlaa ná wilitaya ké na ləηhəlumle səəsəle. ¹³ Halı yulu u pəsəyi na i fəya ləlaa ləηhəlumle na kawilitası na ləlaa wulla. Mpi tə, pa makəya kapusi səəsənsi ké na pá nuiki pooluη.

4

Yuta nyəma kolontunaa səηsa İso təsele ηmav

¹ Mpróyó İseyeli nyəma kolontunaa nuwa sı, Yuta na Pencaməe pə nyəma kəmna Pəpiloni, na pá ηmaaki timpı paa se Tacaa İso tə. ² İlena pá polo na pá məyana Solopareeli na ləluh nyəh nyəma na pá ta-wə sı: Tá luxu wə sı tə səna-meyə İso təsele İtə tə ηmav. Ta məyama tə seəkəya İso kuləm İnəyi na tə laki-ı kətasi ke hatoo kuyəηku Asilii wulav Asalatəη kəna-tuyv cəne tə.

³ Ama Solopareeli na Yesuwa na İseyeli ləluh nyəh nyəma ləlaa pa cəwa sı: Pə ta mənə sı i səna-tə na tə ηma tá İso ke təsele. Ta tike tu ηmana-ı. Mpi tə, pə ké tá İso Tacaa təsele ké. Pəesi wulav səso Silusi məyama ka su mpróyó.

⁴ Mpróyó kolontunaa mpe pa məyasaa sı pa nyaasəyi Yuta nyəma na pá yəli pa apəltv na pá yele İso təsele ηmav. ⁵ Haləna pá ha wulav waalı nyəma ke liyitee sı pá wakəli Yuta nyəma təmlə ke pə krayəv Pəesi wulav Silusi pəəle haləna pə tala Taliyusi waatu.

Pa kula Yuta nyəma waalı ke wulav Atakəsesee kin

⁶ Mpróyó Yuta nyəma kolontunaa ηmaa Atakəsesee ke takəlaya ke i kawulaya kancaalaya waatu na pá suu Yosalem na Yuta tətə nyəma ke təm.

⁷ İlena Piselam, na Mitəletati, na Tapəyeli, na pa taapalaa pá ηmaa wulav Atakəsesee tətə na Alaamee təm taa na tə ηmaatu pəe.

⁸ Mpróyó həyələyüv ηku ku kufəne Lehüm na i takəlası ηmaalı Simesayi pa ηmaawa wulav Atakəsesee tətəyö Yosalem təm sı:

⁹ Təya həyələyüv kufəne Lehüm na i waalı tu Simesayi, na tá taapalaa mpa ta tə wə Tin, na Afasataki, na Taapeli na Afalası, na İlekı, na Pəpiloni, na Susi, na Təha, na İlam pə həyələη taa tə. ¹⁰ Na yələa ləlaa mpa Asilii wulav səso ləlv Asənapaa ka krayəa na i su Samalı acaləe taa na İfəlati pəyö tətə kəkəsətu ntı tə wəna ilim tətəle həyələyüv tə tə na ləntənaa tə.

¹¹ Pə takəlaya nke ka taa təm nté si: Tacaa wulaw Atakəseseεε, taya nyá təmle nyóma mpa pa wəna ləfəlati pəyɔ kotej na çəne tə tə.

¹² Ta heeliyina-ıj si Yuta nyóma mpa pa lu nyá te tə pa tala Yosalem çəne na pa taa wεε si pa tayənəyi yəlaa asayaa na tə kullaa icate nteye ıjmau. Halı pa tēma kolunja kite ke tayənəyü na pá ıjmaaki. ¹³ Tacaa, nyı teu si ye yəlaa pane pa ıjma pá icate na tə koloosi, icate nyóma kaa tasa lampuunaa feləyən na liyitee kaa wεε kawulaya kpancoou taa. ¹⁴ Pə təw kə tə mpa tə lapa nyulelen na tə kə nyá təmle nyóma tə, ye tə nyənəyi isəna paa tɔyɔna-ıj tə pə wuki-tv. İle tə mayasəyi kə si ¹⁵ ıj pəeki nyá caanaa takəlası kɔpənjı taa, n ká mayana si icate tənε tə yəlaa kə asayaa kə. Tuu tə tə yəlaa ta hεεsi wulaw səsə na həyöləyü kufənεε ke wakəlyü, na tə yəlaa kuləyi tēma təw kə tam kə. Pə mayamaya pə təw kə tə yəkaa. ¹⁶ Tacaa, tə kpaaləyi-ıj si, ye icate tənε na tə koloosi pə ıjmaawa, n kaa pəsi ləfəlati pəyɔ həyöləyü kɔnε.

Wulaw Atakəseseεε kvcəcətv

¹⁷ Wulaw səsə ıjmaawa kufənεε Lehum na ı takəlası ıjmaalu Simesayi na pa taapalaa mpa pa sıı Samalıı na ləfəlati pəyɔ kotej tetv taa tə sı: Ma nyóma mε, ma sεε-mε.

¹⁸ Takəlaya nka ı ıjmaa-m tə pa teləsa-ke na pa kala-m. ¹⁹ Ma yəlaa na pa pəeki icate nte tə təm na pá ná tampana sı hatoo tə, Yosalem icate nyóma kuləyi awulaa təw kə tam kə. ²⁰ Pə kaasa icate ınté tə, awulaa napəlı pa təkayana kawulaya na pá ıjmakələyi həyöləyü ıjku kɔ nyóma, na pá mnyı-wεyε lampuunaa na pá feləyi-wε na pəcə pá sɔvki pa tetv taa. ²¹ Mpu tə, ı heeli Yuta nyóma sı pá səj na má hawa nəyɔ ıle pəcə paa ıjma. ²² ı paasəna teu yoo, ı taa too təm nti tə təw. Pə taa kəw na pə tasa-tuyv wakəlyü təw.

²³ Too sıı Lehum na ı takəlası ıjmaalu Simesayi na pa taapalaa pa kaləyü wulaw takəlaya tə, pu lakı-wεyε ləj. Tənaɔa pa pola kpaakraa na pá cəalı Yuta nyóma na təm nti tə tɔj sı pá yele ıjmau.

Pa tayənəyi İso təseεle ke ıjmau

²⁴ Mıpəyɔ Yosalem İso təseεle ıjmau səjəna haləna pə tala Pəεsi wulaw Taliyusi kawulaya pənaya naale nyəjka.

5

¹ Mıpəyɔ kɔyaku nakolı İso kuyəyətətv teləsulə Asee na İtoo pəyalv İso kuyəyətətv teləsulə Sakalı pa polaa na pá yəyətəna Yuta na Yosalem nyóma na İseyeli İso nəyɔ. ² İlena Selatəyeli pəyalv Solopapəεlı na Yosataki pəyalv Yesuwa pá niki İso təseεle ıjmau ke Yosalem, na İso kuyəyətətv teləsəlaa sənə-wε.

³ Tənaɔale ləfəlati pəyɔ həyöləyü kufənεε Tatənayı, na Seta-Posənayı, na pa taapalaa pa polaa na pá pəəsi Yuta nyóma sı: Awe ha-mεyε mpaav sı ı ıjma İso təseεle na koloosi? ⁴ Pə wεε sı ı heeli-tuyv mpa mpa pa ıjmaaki isəntə tə pa həla.

⁵ Ama İso wε Yuta nyöyü nyóma waalı, ıle pa ta pəsi pá sənjı pa təmle, haləna pá heeli wulaw Taliyusi ke pə təm na ı cə-wε.

Yuta nyóma kolontunaa kula pa waalı

⁶ Takəlaya nka ləfəlati tetv kufənεε Tatənayı na Seta-Posənayı na ı taapalaa həyöləyü nyəjə nyóma pa ıjmaa wulaw səsə Taliyusi təyələ ⁷ sı:

Tacaa wulaw səsə Taliyusi, tə sεε-ıj, nyana tetv.

⁸ Tə pola Yuta ke İso təseεle təjmale na tə mayana pa təjna-tεyε ıjmau na pəε kusaakεε. Pa kama kpenkpelası ke koloosi taa. Pa təmle tewaya, na tə təjna lapv ke ləjıj. ⁹ Mıpəyɔ tə nawa nyöyü nyóma na tə pəəsi-wεyε wei ı ha-wεyε nəyɔ sı pá ıjma İso təseεle na pə koloosi tə. ¹⁰ Halı tə pəəsi-wεyε mpa pa kə təmle nyöyü nyóma tə pa həla sı tə ıjmaaki na tə kəna-ıj. ¹¹ İlena pá cə-tv sı: Tə kə isətə na atε pə İso təmle nyóma kə. Tə kusəyi İso təseεle nte İseyeli wulaw səsə nəyöləv ı ka ıjmaawa ləjtaa təyɔ. ¹² Ama tı caanaa kusa isətəa İso pááná na ıle ı tv-tuyv Papiloni wulaw Nepukanəsaa nin taa na ı wakəlı İso təseεle ınté, na ı kuu yəlaa na ı tēna ı tε. ¹³ Pə waalı kə wulaw Silusi ná ha nəyɔ ke ıle ı kawulaya pənaya kancaalaya nyəjka taa sı tə tayanı-tεyε ıjmau. ¹⁴ Nepukanəsaa ná kuu İso təseεle ınté tə taa wəla na nyəyətəv kɔpəntv na pə wəntv kə, na ı pona Papiloni na ı sı ı tuyv kutuluɔyü taa. Ama wulaw səsə Silusi ná kpaɔa-tı na ı cəla Sesepasaa wei ı kpaɔa Yuta kufənεε tə. ¹⁵ Na ı heeli-ı sı: ı polo ı ıjma İso təseεle nteyε tə lonte kɔpəntε taa. İlena pá sı wəntv ntəyi pə taa. ¹⁶ Mpu pə lapəna na Sesepasaa polo Yosalem na ı taalı İso təseεle kite. Pə kpaɔav waatv ıni tə pa təmle təjna pəte kə. Ama pə ta tēnta. ¹⁷ Pəntε tə caa, yele na pá pəeki Papiloni kawulaya takəlası taa na tə ná sı Silusi ha nəyɔ ke tampana sı pá ıjma Yosalem İso təseεle ınté yaa isəna. Ye n tēma mpu, ıle n heeli-tuyv nti n mayasaa tə.

6

Wulaw Taliyusi kvcəcətv

¹ Mpróyó wulaw səsə Taliyusi tó yəlaa sı pá preekı Papiloni icate taa ké timpri pa sukı ləh takələsı na wontu kəpəntu tə. ² Ama Metii həyələyüv kolonja icate İpatanı taa ké pa hii takələya nakəli na pá ηmaa ka taa sı:

³ Wulaw Silusi ka kpaala ı kawulaya pənaya kancaalaya nyəhka taa sı, paa tayanı İso təsele ηmau ke tə kite kəpəntə təo ké Yosalem na pá lakı tə taa ké kətasi. Tə kəhkoləmənə ká wəe məetələnaa hıu na naanəwa na tə wəh ke mpə tətə. ⁴ Paa ηma pəe kusaakee ke ceesı tooso ké, na krenkpelasi ke cəeyə. Kawulaya kpancoou liyitee ke paa lana. ⁵ Wula na nyəyətüv kəpəntu wontu ntı wulaw Nepukanəsaa ka kpaaya Yosalem İso təsele taa na í pona Papiloni tə, paa məhna-tı na pá su-təyi tə lona taa.

⁶ Mpróyölə Taliyusi ηmaa takələya ke İfəlatı pəyö tetü nyöyü tü Tatənayı na Seta-Posənayı na pa taapalaa həyələyüv nyöyü nyəma sı: İ yele təm ntı. ⁷ Pə wəe sı pá yele Yuta nyəma ké təpəmm na pá ηma İso təsele. Tetü tü na Yuta nyöyü nyəma í səna na pá ηma-təyē tə lonte kəpəntə taa. ⁸ Ma caa sı í səna-wəyē tə ηmau taa, na í feñ na í ləsəyi kawulaya kpancoou taa lampuunaa mpə yəlaa fəlaa tə na í cələyi-wē, na təmlē í taa səñ. ⁹ İ paasəna tēu na í cələyi Yosalem kətəlaa ke mpi pa nyuləyi tə, isü latəcənəa na iwaanη na iwəesı nsi pa lakəna kətasi ke isətəa İso tə, na təyənaya na təm na nım. ¹⁰ Waatu inəyi paa pəsı na pá lakı İso ké kətasi nsi sı wē-ı səəsətə tə, na pá sələməna wulaw səsə má na ma pəyalaa. ¹¹ Ye wei ı ta tənə ma təm tənə, maa yele na pá ləsı ı təyaya tesika na pá siki na pá həkə-ı ka nyöyü taa na pá pəsı ı təyaya ke hute. ¹² Ye wulaw nəyölü yaa piitim napəli pə caa pə yoki İso təsele nté yaa pə kisi ma təm, İso wei inı ı wē Yosalem tə inı ı ka hənə pəntu ηkpañyüv. Taliyusi má, ma suna mpə. İ tənə tə tənə tətətete.

¹³ Mpróyó İfəlatı pəyö tetü nyöyü tü Tatənayı na Seta-Posənayı na pa taapalaa pa tənə Taliyusi təm ntəyi teitei.

İso təsele tölvyv

¹⁴ Mpróyó İso kuyəyətütü tələsulə Asee, na İtoo pəyalü İso kuyəyətütü tələsulə Sakalı pa tasa Yuta nyəma ke apalətu na pá tēesı İso təsele ηmau na alaafəya, isü İseyeli İso ka suv na Pēesı awulaa səsəa Silusi na Taliyusi na Atakəsēsēe paa yəyətüv tə. ¹⁵ Mpróyó pa tēesa İso təsele ηmau ke pa tē isətü Ataa kuyēyēn tooso wule ke Taliyusi kawulaya pənaya naatosə nyəhka taa. ¹⁶ İlena Yuta nyəma tənə, paa kətəlaa na Lefii nyəma lələa mpə pa luna Papiloni tə, pa təyö İso təsele tölvyv acıma na lañhölümle səsəle. ¹⁷ Na pá la Tacaa ke kətaya ke wölē nteyē latəcənəa nınəwa (100), na iwaanη ke ηmönuyü (200), na iwēesı ke nasəle (400), na pəñtüləñ ke naanəwa na naale. Paa İseyeli kpekəle nteyē kolumuyü, sı İso í husı pa tənə pa isayatu. ¹⁸ Mpróyó pa fəya kətəlaa na Lefii nyəma ke kpeka na pə kēsənə pa təma ke İso təmlē taa ké Yosalem ke teitei isü pa kēsəyüv Moisi takələya taa tə.

Yuta nyəma təki Tēev acıma

¹⁹ Mpróyó pa tənə mpə pa luna Papiloni tə pa təyö Tēev acıma ke pa pənaya naale nyəhka isətü kancaalaya nyəñ taa. ²⁰ Na kətəlaa na Lefii nyəma pa kəpəntı na pá la nyəñn təo asilima kēeləyüv kətaya na pa tənə pá wē tənəññ. İlena Lefii nyəma ku pa na kətəlaa na İseyeli nyəma pa təo ké Tēev acıma iwēesı isü pa tı lakı tə. ²¹ Mpróyó mpə pa luna Papiloni tə, na mpə pa kisa cefelitu na pá kəpəntənə pa tətətnəa ke İseyeli İso sēev taa tə pa tənə pa təyö Tēev acıma. ²² Pə waalı ké pa təyö kəkösüm fei kakalası acıma ke kuyēyēn naatosəmpəyöləyā na lañhölümle. Pa lañhölümle nyöyü nté sı Tacaa ka lapə na wulaw lañlē heēna-wē. Mpə pə hana-wəyē apalətu na pá niki İso təsele ηmau.

7

Kətulə İsatəlası təm

¹⁻⁶ Pēesı wulaw səsə Atakəsēsēe kawulaya waatu taa ké nəyölü wei pa yaa sı İsatəlası tə ı luna Papiloni. İ ka ké Selaya pəyalü ké, ı lölüvü nyəma nté kətuləv səsə Aləñ, na İlasaa, na Pənhası, na Apisüwa, na Puki, na Usı, na Selaya, na Melayətı, na Asaliya, na Amaləya, na Ahitupi, na Satəki, na Salum, na Hilikiya, na Asaliya. İsatəlası ka nyəmá takələsı kalöyü ké na í nyəmá İseyeli İso kiññ wei ilē ı ka hula Moisi tə. Tacaa ka lapaya na İsatəlası nyöyü kulı, na í sələma wulaw ke mpi ilē ı la-wı. ⁷ Waatu wēe İseyeli yəlaa, na kətəlaa, na Lefii nyəma, na yonyoolaa, na İso təsele nənəəsı tənlaa, na pə təmlē nyəma səkpema mələ Yosalem ke Atakəsēsēe kawulaya pənaya naatosəmpəyöləyā nyəhka taa ⁸ təyö İsatəlası tala Yosalem ke pa kiññ ke isətü kakpası nyəñ taa. ⁹ İsatüv kancaalaya nyəñ kuyaku kancaalaya nyəñku ke ı ka suwa sı ı ká kulı Papiloni. İlena İso kenti ı təo na í tala Yosalem ke isətü kakpası nyəñ kuyaku kancaalaya nyəñku. ¹⁰ İsatəlası ka sēsə isələ na Tacaa təm kalöyü ké, na tə taa welisuyü, na í təkə-tı na í sēyēsəyi İseyeli nyəma ke İso kiññ na ı kusəsütü.

Təma nna Atakəsēsēe tü İsatəlası tə

¹¹ Takəlaya ηka wulav Atakəseseη ηmaa kətulv Isətəlası wei ι ke Tacaa kiinj na ι kototutv pə tv təyələ sı:

¹² Maγa awulaa wulav Atakəseseη, má ηmaana takəlaya kaneyə isətəta Isə kiinj nyəntv kətulv Isətəlası.

¹³ Ma caa sı pá yele ma tetv təna İseyeli nyəma mpa pa səla Yosalem pote tv na nyana-we í tē. Pə krayav Isə təmlə sənləa na kətələa na Lefii nyəma tv. ¹⁴ Ma maγamaγa na ma layatv tasələa naatosompəyoləya tə tiliyina-η Yosalem ke Yuta tetv taa na η ná isəna yələa paasəyəna nyá Isə wei ι kiinj n toka nyá niñ taa tv ι təm tv. ¹⁵ Pəyēle tu cələ-η wula na liyitee nna má na ma layatv tasələa tv ha Isə wei ι təseēle we Yosalem taa tv. ¹⁶ Na η krentəna tətəyə liyitee na wula wei Papiloni həyəlvyu nyəma caawa na nna İseyeli nyəma na kətələa na Isə təmlə sənləa hana luγu koləmvuγv sı pá taγanəna Isə təseēle tv. ¹⁷ Ye n tala təna n ká yana latəcənəa, na iwaan yaa iweesi, na pə təna mpi n ka lana hatəmvtv kətəsi na sulum pə nyənsi ke ma Isə kətəya tətəte tə kə Yosalem tv. ¹⁸ Pə waadı ike nyana nyá taapalaa í ká lana liyitee na wula kukaasv ke isəna Isə ká huli-me tv. ¹⁹ İlena η sı Isə təseēle taa kə Isə nyənəsi nsi pa cələ-η tv. ²⁰ Ye pə weē sı η tasa pulərvuγv yavv ke pə təm taa, ike kawuləya kpancoov taa kə n ká ləsi na η yana.

²¹ Mpróyú wulav səso Atakəseseη tasaa sı: Ma tvyi İfəlati pəyə ilim tətule təo tetv kpancoov nyəma təna sı ye isətəta Isə kiinj nyəntv kətulv Isətəlası í sələma mpi pá lapı-ı-wəyi teitei. ²² Pá cələ-ı liyitee nyəyət v ke tənənəa tooso, na təyənəya ke tənənəa iyisi hiu na naanwəa (30000), na sulum ke liitilinaa iyisi liyiti (4000), na nim ke liitilinaa ke iyisi liyiti (4000) tətə, na təm ke isəna pa sələa tv. ²³ Paa la isu Isə taa Isə keesvuyv ι təseēle təm təyə teitei kə, pəcó pə taa kəo na Isə muna ma maγamaγa yaa ma ləlvuyv nyəma yaa ma tetv nyəma na páána. ²⁴ Pələ pə paasi tə kpaaləyi kpancoov nyəma təna sı pə fei sı pá mv lampuu ke kətələa yaa Lefii nyəma yaa yonyoolaa yaa Isə təseēle nənəəsi tañlaa yaa Isə təseēle təmlə nyəma səkpəma taa nəyəl.

²⁵ Isətəlası nyaa la isu Isə wei ι ləmaγaseη n wəna tv, na η kpa mpa paa huəkəna pəyə ilim tətule təo nyəma mpa pa təna pa nyəma nyá Isə kiinj tv, na mpa pələ pa ta nyəm-ı tv, η huli-wəyē-ı. ²⁶ Ama ye wei í kisa Isə na wulav pa kiinj ke təkuyv pa hə ι ηkranvuyv isu pə mənəa tv. Paa kuyv, paa təyənuyv, paa ι wənav ləkəyuv, yaa saləka tvyi.

Isətəlası sēv ke Isə

²⁷ Mpróyú Isətəlası sēwə Isə sı: Ma sēe ta Səso Isə Tacaa ke timpi n tōwa wulav səso taa sı í kəst Yosalem Isə təseēle nyuvv tv. ²⁸ Tacaa n lapə-m kəpantv ke wulav na ι layatv tasələa na ι waalı nyəma səsa pa isəntaa. İlena nyá kentuyv mprı pə səsoi maγa apalotv, na má kpeyeli İseyeli nyuvv nyəma təna, na má na-we tə polo Yosalem.

8

Isətəlası taapalaa

¹ Mpróyú Isətəlası yəyətəa sı: Má na yələa mpa tə lu Papiloni na tə polo Yosalem ke wulav səso Atakəseseη kawuləya waatv taa təyələ:

² Penhası ləlvuyv tv Keesəm, na İtamaa ləlvuyv tv Taniyēeli, na Tafiiti ləlvuyv tv Hatusi,

³ na Sekaniya pəyalaa taa ləlv na Paləki ləlvuyv tv Sakalı na ilé ι ləlvuyv taa yələa ke nūnwəa na nule na naanwəa (150).

⁴ Na Pahati-Mowarv ləlvuyv tv Selaya pəyalv İliyohenayı na pə səosəna yələa ηmvuvv (200).

⁵ Na Satu ləlvuyv tv Yasiyeli pəyalv Sekaniya na yələa ke ηmvuvv nūnwəa (300),

⁶ na Atini ləlvuyv tv Yonatan pəyalv İpeti na yələa ke nule na naanwəa,

⁷ na İlam ləlvuyv tv Ataliya pəyalv Yesaya na yələa nutosv na naanwəa,

⁸ na Sefatiya ləlvuyv tv Mikayēli pəyalv Sepatiya na yələa nūnaasa,

⁹ na Yowarı ləlvuyv tv Yehiyeli pəyalv Opatiya, na yələa ηmvuvv na pələfei hiu (218),

¹⁰ na Pani ləlvuyv tv Yosifiya pəyalv Selomit na yələa nūnwəa na nutosv (160),

¹¹ na Pepayi kpekalə tv Pepayi pəyalv Sakalı na yələa pələfei hiu na naanwəa,

¹² na Asəkati ləlvuyv tv Hakatan pəyalv Yohanan na yələa ke nūnwəa na naanwəa (110),

¹³ na Atonikam ləlvuyv nyəma kantəkəya nyəma İlifeləti na Yehiyeli na Semaya na yələa nutosv,

¹⁴ na Pikifayı ləlvuyv nyəma Utayı na Sakuu na yələa nutosv na naanwəa.

Yosalem pote mpaav taγanvyv

¹⁵ Mpróyú Isətəlası tasaa sı: Ma kpeyela yələa tənəya ləov ηku kv təyəyənə Ahafa tv kv nəyə na tə siki tənəya kuyēη tooso. Tənəya ma paasənəa sı sənləa na kətələa paa we pə taa. Ama Lefii tv nəyəl v fei. ¹⁶ Ntəna má tv təmlə ke nyuvv nyəma İliyeseη na Aləyeli na Semaya na İlənatan na Yalıpi na İlənatan na Natan na Sakalı na Mesulam na kiuv seyəsələa naale, Yoyalıpi na İlənatan ¹⁷ na má heeli-we sı: İ polo Kasifiya nyəma nyuvv tv İtoo te na má keesi-meγe nti í ká heeli í na ι taapalaa na Isə təseēle sənləa mpa pa we təna tv. İlena í kəna-tvyi tá Isə təseēle təmlə lataa. ¹⁸ Mpróyú tá Isə kenta tá təo na pá pəsi na pá kəna Malii na Lefii pa ləlvuyv tv Selepiya. Yakərv pəyalv kele, ι pəyalaa na ι newaa pa we pələfei hiu. ¹⁹ İlena pə səsoi Meləli ləlvuyv tv Hasapiya na

Yesaya na i newaa na pa pəyalaa, pa we hiiu. ²⁰ Na pá kəna tətəyo yəlaa ηmυnυyυ na hiiu (220) mpa pa ləsa Iso təseəle sənlaa səkpema taa tə. Mpe inəyi Tafiti na i taapalaa paa cəla Lefii nyəma.

²¹ Mpróyó ma tama si tə həkə nəsəsi ké tá tənaya Ahafa ləw nəyo təna, na pé hólí si tə pasa ta təyi ta Iso isəntaa, na ílé i yele na tá na tá nyəma na tá wontu na tá mpaaw la teu. ²² Pii we-m fəele si má yəyoti wulaw na í yele na yoollaa na kpaɣanəy cəyala si-tuyó tá kolontunaa təw. Ama tə heela-i təfoo si tá Iso kentiyi i yəlaa təna təw ké, na i mvyu pánán na mpa pa ləki-i tə. ²³ Mpróyó tə həkə nəsəsi na tət sələmi Iso si i waasi-to na ílé i muv tá kəsələmwtu.

²⁴ Pə waali ké ma kpaɣa kətəlaa səsaa taa ké naanowa na naale, na pé səsəna Selepiya na Hasapiya na pa taapalaa ké naanowa. ²⁵ Ilena má mayasi pa isəntaa ké liyitee nyəyətυ na wola na wontu kəpantu nti wulaw səsə na i layatu tasəlaa na i waali nyəma na tətυ taa Iseyeli nyəma ka hawa si pá ηmana tá Iso təseəle tə. ²⁶ Na má cəle-weye liyitee nyəyətυ ké tənənaa hiiu na tə wontu ké tənənaa tooso, na wola ké tənənaa tooso tətə, ²⁷ na wola cəmsənaa ké hiiu, pa liyitee we isu wola nyəyətυ iyayə, na nyəyəluyυ kəsəemvyu həsəsi nsi si tewa isu wola na si mvyi kəkə təyo naale. ²⁸ Mpróyó ma heela-we si: Teitei isu mə kev Iso təmlə lataa tə, mpu tətəyo wontu tənə tə ké Iso nyəntυ. Liyitee na wolanaa pé ké luyυ kolomvyu kəcəw ηku yəlaa lapa mə cəsənaa Iso Tacaə təyo. ²⁹ I paasəna kpaɣoou ηkvyu teu, haləna Yosalem. I tala təna ílé i mayasi-təyi kətəlaa səsaa na Lefii nyəma na ləbη nyəwη nyəma pa isəntaa ké Iso təseəle kutuluy lələy taa.

³⁰ Mpróyó kətəlaa na Lefii nyəma pa paasəna wola na liyitee nna pa mayasa mpu tə, na wontu kəpantu nti na pá pona-təyi Yosalem ké ta Iso təseəle taa.

Isətəlası-we pa tate ké Yosalem

³¹ Mpróyó tə kula Ahafa ləw nəyo ké isətυ kancaalaya nyəη kuyeyη naanowa na naale nyəηku wule na tə tē Yosalem. Tá Iso ka we tá waali ké tá mpaaw təna taa ké na i təyənəyi tá kolontunaa na ηmulaa mpa pa cəsəy-i-tυ tə. ³² Tə tala Yosalem ílena tət həsəsi kuyeyη tooso. ³³ Ilena tə mayasi liyitee nyəyətυ na pé wontu kəpantu ké kuyaku liyiti nyəηku wule ké tá Iso təseəle taa na tə cəla Uliya pəyalυ kətəlu Meleməti wei na Pənhası pəyalυ Ilasaa paa weə tə, na Lefii nyəma Yesuwa pəyalυ Yosapatı na Pinuwi pəyalυ Noyatiya. ³⁴ Mpróyó pa kala pé təna na pá mayasi na pá ηmaa.

³⁵ Pa təna mpa pa lina Papiloni tə mpe pa lapəna Iso ké kətasi na Iseyeli nyəma təna hətə taa ké latəcənaa naanowa na naale na iwaay ké nunaasa na naanowa na naatoso, na pá la kətasi nsi kəkə lusa si təna təyo iwəsəsi nutoso na naanowa na naatosompəyolaya, na isayatu husuyυ nyənəsi ké pəntuləy naanowa na naale. Tacaə ké pa wəpa wontu nti tə təna. ³⁶ Pələ pé waali ké pa kəsəsi nti wulaw təwa lfəlatı pəyo na ilim tətəle tət tətυ nyəwη nyəma tə. Ilena pələ pá sənə Iseyeli nyəma ké Iso təseəle ηmaυ təm taa.

9

Yuta nyəma payale kpaɣav ké kpaı alaa

¹ Pələ pé waali ké nyuyυ nyəma napəli pa kəma na pá heeli-m si paa Iseyeli nyəma yaa kətəlaa yaa Lefii nyəma, pa ta fayana tətυ nyəma ma ta nyi isənaa, pa kəena acaaləwtυ nti Kanaay nyəma na Hiti nyəma na Pelliisi nyəma na Yepusi nyəma na Amoni nyəma na Mowarυ nyəma na Icipiti nyəma na Amolii nyəma pa laki təyo. ² Iseyeli nyəma na pa piya pa kpaɣa piitimnaa mpe pa taa ké alaa ké, haləna pana kpaı nyəma mpe pa piitim siti. Pə taya nyuyυ nyəma na səsaa mpe pa caaləna kətəkəsəwtυ ntəyi ləpυ.

³ Waatu wei ma nu təm nti, ílena ma lanjle pəsı na má cəli ma kpaı na ma wontu, na má kpesı ma nyəsəsi na ma tantuyυ na ma təli tamaya ⁴ ké mpu, haləna saa wei pa laki taanaya kətaya tə. Mpróyó Iseyeli nyəma mpa pa təna pa nyanaya si Iso ká hə mpa pa luna Papiloni tə pa ηkraηuyυ ké pa isayatu tət tə, pa kəma na pá kotina-m.

Isətəlası sələmənaw ké asayaa

⁵ Mpróyó ma kula taanaya kətaya waatu na ma lanjəpəsəle íntə, na ma təw na ma wontu kəcələwtυ nti, na má luy akula na má təye ma Iso Tacaə ké niy ⁶ na ma sələm-i si: Hai, ma Iso, ma lanjle wakəlaa ké, fəele u tisiyi si má kusi ma isə na má nyən-i-η. Hai, tá isayatu kaa huɣule ké na tət kaləsəna isətənyuyυ na tət líki-tυ. ⁷ Too pé kpaɣaw tá caanaa pəle taa na pé suna sanja tə tə lapa isayatu səsəwtυ ké. Pə tət ké awulaa kpaı nyəma ηmakəla tá na tá awulaa na tá kətəlaa na pá yoona-to na pá kuu tana tá wontu isu sanja pé wev isəntə tə. ⁸ Ama nəsənəw Tacaə tá Iso nyá, nyá hula-tuyυ pəleə ké weə naale na í yele si tá taa kukaasaa í məli na pá cəya nyá tətυ taa na í cə-tuyυ tá yomle na tá isəntaa hətı na tət fəesi təfəw. ⁹ Tampana tət, tu ké yomaə ké, ílé tá Iso nyá, í na lə-tυ. Nyá yelina na Pəsəsi awulaa səsaa na tət pətəwtəle na pá yele si tət məli tá wule taa, na tət kusi nyá təseəle ncaale na tət weəna təcəsəle kəpante ké Yosalem na Yuta taa.

¹⁰ Təw, tá Iso, wentiyi tu tasa yəyətuyυ ké tənə tə tət? Tə taa təkı nyá kəsəsuto ¹¹ nti n tələsa-to na nyá kuyəyətətυ tələsəlaa nəyo tə. Halı n ka kpaala-to si tətυ nti tət taa tə puki mpu tə tət ké asilima ké. Tə yəlaa ké acaaləy ké, ílena pá suuli-təyi acaaləwtυ. ¹² Pəcə tət taa ha tá pəelaa ké tət

nti tə yəlaa piya yaa tē caa pa pəelaa ke tā pəyalaa. Pəyele tē taa pəeki pa alaafəya yaa isəna pu cayana-we tē. Waatu inəyi tu pəsi yəlaa tənənaa, na tetu tənə tē nyəma pəsi tā na tē piya tā nyəm. ¹³ Hai, Tacaa, tā yaasi isayau na tā kawalaya səsəya kənnə-tuyu wahala inə, paa na mpv n ta kəsəna tā isayatu na n feli-tv. Halı tayə n kaasaa na n mələna-tuyu cənə. ¹⁴ İle isənaya tu tayanı kisuyu ke nyā kusəsutu na tā na acaaləy piitim mpri tē kəkəkəyi təma? Ye tə lapa mpv, n kaə mu pāānā na n kpiisi-tv? ¹⁵ Sañə isəntə, kupantu səsəntu ke n lapa-tv, na n yele si tā taa kəkaasaa i wəena weesin. Tə səhna nteyē nyā isəntaa na tā isayatu, pəcə pə fei si n yele yulu ke mpv na i weesyū.

10

Yuta nyəma təyənuy ke krai alaa

¹ Waatu wei Isətəlası nā luyə İso təsəele isəntaa na i sələməyi na i wiikina İso si i waasi-we, iləna İseyeli nyəma tuutuuma, apalaa na alaa na piya pā kotina-i, na pā wii təkpuo. ² Mprōyū İlam lulyu tv Yehiyeli pəyalu Sekaniya təma İsətəlası si: Tə pəntəna İso kē səsəm ke timpi tē kraya alaa krai nyəma təyō. Paa na mpv tv İseyeli nyəma wəe na pā tēləyū. ³ İle pə wəe si tē su nəsəi ke İso isəntaa na tē təyənū alaa mpe pa təna na pa piya. Tu tənə layatu nti nyana mpa i tənəyi İso kusəsutu ke teu tv i tāsə-tv təyō. Pə wəe si tē təkı İso kiū kē. ⁴ Mpv tv, kulı na n təkı təm nteyi niñ naale. Ta səulu puwa si tu wəe nyā waalı, taa la sika.

⁵ Mprōyū İsətəlası kulaa na i tē kətəlaa nyuyū nyəma na Lefii nyəma na İseyeli nyəma tənə si: İ su nəsəi si i ká tən nti Sekaniya yəyətəa tē. İlena pa tənə pā su mpv. ⁶ Mprōyū İsətəlası kula İso təsəele katəya taa na i polo İliyasipi pəyalu Yohanəy tē na i cəya. İ lanje wakələna i taapalaa isayatu səsəntu ke katətəlaya, haləna i kisi təyənəya na ləm.

⁷ İlena pā heeli Yosalem na Yuta tetu tənə taa si mpa pa luna Papiloni tv, pā koti Yosalem. ⁸ Ye kuyeyē tooso tēewa na nəyō ta polo isu nyuyū nyəma na səsaa pa suw tv, isu pa ləeka pəntu wənəw tənə na pā ləsi-i lələa taa.

⁹ Kuyeyē tooso inı i taa kē Yuta na Pencamee apalaa pola Yosalem ke isətu pəyōlafəyi nyənə kuyaku hiu nyənəku wule, na pā koti İso təsəele katəya taa na pa tənə pā seliyi təm nti tv təw. Pəcə pə kaasi tən tənə nuw tətō. ¹⁰ Mprōyū İsətəlası kulaa na i tv-we si: İseyeli nyəma me, i krayau krai alaa mpe tv, i lapa isayatu səsəntu kē. İsayatu ke i səsəyi tā yəlaa nyəntu tōw. ¹¹ Pənente pə wəe si paa wei i nā kawaləya nka i lapa tā cəsənəa İso Tacaa tv, na i təkı i luyū nyəntu na mənə tetu tənə tē nyəma i taa kaa pulb, na i kisi mə alaa mpe.

¹² Ntəna kotilaa tənə krenti na pā yəyətəna nəyō səsəya si: Tampana ke n yəyətəa, tu la isu n yəyətəy tv. ¹³ Pəyele tv wə payale, anı pə kē yoluma ntv, pə fei si tē səñ mprōyū awalı. Pə kaasi ilə pə tayə kuyaku koləmuyū yaa naale taa kē tā təm ká tayanı. Mpi tv, tā payale wənna tē taa. ¹⁴ Mpv tv, tā nyuyū nyəma i səhna İseyeli nyəma tənə nəyō na pā su mpa pa kraya krai alaa mpe təyō kuyaku nku paa polo pā na pa acaləe səsaa na pə hūlaa pa kin tv. İlena tē paasəna təm nti, haləna Tacaa hēsı i pānā səsəntu ke tā tōw.

¹⁵ Mprōyū pa tənə pa mu təm nti. Ama Asayeyeli pəyalu Yonatan na Tikifa pəyalu Yasiya pa kisina. İlena Mesulam na Lefii tv Sapetəyi pā sənə pa tōw. ¹⁶ Pa tənə mpa pa luna Papiloni tv pa mu-təyi mpv, iləna kətlu İsətəlası ləsi paa lulyu nku ku taa kē nyəyənə nyəma, na mpe inı pā cəya isətu naanəwa nyənə kuyaku kancaaləya nyənəku wule si pa tayənəyi təm nti tē tənə. ¹⁷ Mprōyū pa təma krai alaa mpe pa təm hūw ke pənəya naale nyənəka isətu kancaaləya nyənə kuyaku kancaaləya nyənəku wule.

Yuta nyəma mpa pa kraya krai alaa tv pa həla

¹⁸ Kətəlaa mpa pa kraya cefelinaa təyōle Yesuwa lulyu nyəma na i newaa, Yosatakı pəyalaa, Maaseya, na İliyēsē, na Yalıpi, na Ketaliya. ¹⁹ Mprōyū pa tisaa na pā kisi pa alaa mpe na pā lā İso kətəya ke iwəaw na İso hūsi pa isayatu.

²⁰ İmē lulyu nyəma Hanani, na Sepatiya,

²¹ na Halim lulyu nyəma Maaseya, İliya, na Semaya, na Yehiyeli, na Usiya,

²² na Pəsəhuu lulyu nyəma İliyohənəyi, na Maaseya, na İməyeyli, na Netənəyeli, na Yosapatı, na İlasaa.

²³ Lefii nyəma taa ka wə Yosapatı, na Simeyi, na Kelaya wei pa yaa tətō si Kelita tv, na Petahiya, na Yehuta na İliyēsē.

²⁴ Yonyoolaa taa kē İliyasipi. Nənəsəi tanlaa taa kē Salum, na Teləm, na Ulii.

²⁵ İseyeli nyəma lələa taa ka wə Paləsi lulyu nyəma, Lamiya, na İsiya, na Maləkiya, na Miyamən, na İlasaa, na Maləkiya, na Penaya,

²⁶ na İlam lulyu nyəma, Mataniya, na Sakalı, na Yehiyeli, na Apəti, na Yeleməti, na İliya,

²⁷ na Satu lulyu nyəma, İliyohənəyi, na İliyasipi, na Mataniya, na Yeloməti, na Sapatı, na Asisa,

²⁸ na Pəpayı lulyu nyəma, Yohanəy, na Hananiya, na Sapayı, na Atəlayı,

²⁹ na Panı lulyu nyəma, Mesulam, na Maluki, na Ataya, na Yasupi, na Seyalı, na Yeleməti,

³⁰ na Pahatı-Mowarın lələyü nyəma, Atəna, na Kelalı, na Penaya, na Maaseya, na Mataniya, na Pəsələli, na Pinuwi, na Manasee,

³¹ na Halim lələyü nyəma, İiyeseə, na İsiya, na Maləkiya, na Semaya, na Simon,

³² na Pəncaməe, na Maluki, na Semaliya,

³³ na Hasum lələyü nyəma, Matenayi, na Matata, na Sapati, na İlfeleti, na Yelemayi, na Manasee, na Simeyi,

³⁴ na Pani lələyü nyəma, Maatayi, na Aməlam, na Uweh, ³⁵ na Penaya, na Petiya, na Keluhu,

³⁶ na Faniya, na Meleməti, na İiyasipi, ³⁷ na Mataniya, na Matenayi, na Yasayi, ³⁸ na Pani, na

Pinuwi, na Simeyi, ³⁹ na Selemiya, na Natan, na Ataya, ⁴⁰ na Makənatərayi, na Sasayi, Salayi,

⁴¹ na Asələli, na Selemiya, na Semaliya, ⁴² na Salum, na Amaliya, na Yosəef,

⁴³ na Nepo lələyü nyəma, Yeyieli, na Matatiya, na Sapati na Sepina, na Yatayi, na Sowəeli, na Penaya.

⁴⁴ Pənə inı pa tənə pa kpağana əlaə kpaı nyəma, halı pa taa lələə na lələ piya.

NEHEMII TOM TAKELAYA Kutulutu

Nehemii ka ké Péesi wulaw Atakasesee kawulaya taa akewe soso ké. Ilena wulaw ha-i mpaav si í polo Yosalem na í paasana tetu tokuyu tom. I na kotulv Isətəlası pa larəna nəyo kulomaya ke tetu tokuyu təmle taa.

Pə waalı ilena Nehemii layası Iso seev ke timpi timpi pə taa təy to.

Isəna pa fayə Nehemii takəlaya to:

Nehemii məlvuy ke Yosalem, titite 1:1–2:20

Pa tayana Yosalem koloosi ηmav, titite 3:1–7:72

Pa kala Iso Tom takəlaya, titite 8:1–10:40

Nehemii təma lənna, titite 11:1–13:31

¹ Hakaliya pəyalv Nehemii tom ntə.

Nehemii nuwa Yosalem təm

Wulaw Atakasesee kawulaya pənaya hiu nyəjka ke pa isəto wei pa yaa si Kisileu to i taa, Nehemii má, maa we Susi icate səsəle taa. ² Ma tətəv ləlv Hanani na ləlaa pa luna Yuta na má pəəsi-weye Hepəla nyəma mpa pa luna Papiloni to, na Yosalem pa tom. ³ Mpróyó pa cə-m si: Hepəla səsaa mpa pa luna Papiloni to, pa caya Yuta. Ama wahala na konyonə taa ké pa wee. Yosalem icate tom ile, tə koloosi yá pəyolee ké, na kəkə náá nyaya icate kampūnaa.

Nehemii səlmuyv ke Yuta nyəma tə

⁴ Waato wei ma nu tom nti, ilena ma lajle wakəli kuyeyə payale, na má wiiki, na má həkəyi nəyo. Ilena má sələmi isətəa Iso si: ⁵ Hai, isətəa Iso səsə, wei nyá pa nyajna to. N laki isəna n si nyá nəyo təyo nyá kəsəsutv takəlaa ké. Pəcəc nn luki nyá səllaa waalı. ⁶ Hai, keesi ise na tá toə, na n ké nyá ηkrajə η na n nu nti nyá təmle tv má, ma sələməy-η to. Ma sələməy-η ilim na ahoə ke nyá yəlaa Iseyeli nyəma tá, tá toə si, n tayani tá isayato. Má na ma cəsənaa tə wakəlanə-η ké. ⁷ Tə kisa nyá kəsəsutv na kiij wei n cəla nyá təmle tv Moisi na í teləsi-tv to. ⁸ Təəsi nti n ka heela Moisi na í keesi-tv to si: Ye í tá nuna-m, maa yası-meyə piitim kpai nyəm taa. ⁹ Ama ye í pəsəna laakali ke tənə, na í tokı ma kəsəsutv, na í laki-ti. Paa pə pona-meyə tetv tənaya, máá kəna-meyə lonte nte ma ləsaa si máá caya tə taa to. ¹⁰ Tacaa, tə ké nyá yəlaa na nyá təmle nyəma ké. Tayə n yarəna nyá toj na nyá kəlvuy səsəəv. ¹¹ Ma wiikina-η si, n nu sələmuyv ηku má na nyá nyəma ləlaa tə kəsəyəna nyá nyuyv na lajhləvbmle to. La na wulaw cə-m kəpantv na má waa ma təmle taa.

Waato nu i taa, maa ké wulaw konyonyəəm paasənlv.

2

Wulaw ha Nehemii ke mpaav si í məli Yosalem

¹ Mpróyó wulaw səsə Atakasesee kawulaya pənaya hiu nyəjka ke pa isəto Nisaj kuyaku nakulv wulaw caya təyov, na má tuyv-i səlvm. Ma lajle ka wakəlaa ké. Pəcəc i ta nata-m mpv. ² Ntəna í pəəsi-m si: Pepe wakəla nyá lajle? Anı pu wuki-η. Pepe nəyəsəe kuyəna-η?

Tənyale səyontv anaam kpa-m. ³ Ilena má cə-i si: Hai, ta caa wulaw, məna tetv. Ta icate nte tə taa pa pima ma cəsənaa to, tə pəsa caale. Tə kampūnaa nyaya kəkə. Ile isənaya ma lajle kaa wakəli? ⁴ Mpróyó wulaw pəəsi-m si: Pepeye n caa si má la-η?

Tənaya ma sələma isətəa Iso ké kpakpaa. ⁵ Ilena má cə wulaw si: Hai, tá caa, la suulu na n ha nyá təmle tv maɣa nəyo, na má məli Yuta tetv icate taa timpi pa pima ma cəsənaa to, na má tayani-təye ηmav.

⁶ Mpróyó i pəəsi-m si: Kuyeyə isənaya n ká to nyá mpaav? Na saa wei ké n ká məli?

Ilena má heeli-i ma kuyaku kəməlvuyv, na í ha-m mpaav si má tē. ⁷ Na má tasa si: Hai, ta caa, ηmaa lfəlati pəyo ilim tətule toə nyuyv nyəma ke takəlası, na pá ha-m mpaav na má polo Yuta. ⁸ Na pá ηmaa tətəyo kawulaya hətəy nyuyv tv Asafi, na í caa-m krepjkelası nsi maa láná kolujə kutuluyv ηku kv we Iso təsəle kiij to kv kampūnaa, na icate kolujə, na ma kutuluyv kvhəntuyv.

Mpróyó wulaw lapa-m takəlası nsi. Mpi to, Tacaa ka we ma waalı ké. ⁹ Na má polo na má cəla lfəlati pəyo ilim tətule toə nyuyv nyəma ke takəlası nsi. Ma waalı ké yoolaa nyuyv nyəma, na krayanə η cayalaa mpa i ka cəla-m to. ¹⁰ Waato wei Holon tv Sanəpala na i waalı tv Amoni tv Topiya pa nu ma kəntə, ile pa lajə ta hee paa pəcə. Mpi pə toə nəyvlv kəy si í paasəna Iseyeli nyəma na pé cayanə-we to.

Nehemii cəv ke icate koloosi

¹¹ Ma tala Yosalem, uena má caya kuyeeη tooso tɔpamm. ¹² Ma ta heeli nɔyɔlvu mpi lɔ tɔm sɪ má la ɪcate taa tɔ. Pɛ waali ké ma tɔ mpaav ke ahoɔ, na ma waalɔyɪ napɔlɔyɪ pɛcɔ. Ma ta kɛpenna tɔtɛ natɔli. Ye pɛ taya kpaŋaya ŋka maa caya tɔ. ¹³ Ahoɔ heka ke ma líí ɪcate taa, na Tetekɛle nɔnɔyɔ, na má polo Tum sɔsɔ hite, na Hute nɔnɔyɔ pɛ kinj. Na má wiili Yosalem koluŋa ke teu, na má ná sɪ ka yá pɔyɔlee. Pɛcɔ kɔkɔ ná nyaya ka kampɔnaa. ¹⁴ Uena má mɛlɔna Hite nɔnɔyɔ na wulaw lule pɛ kinj. Ama ma kpaŋaya ŋka ka tɔɔ maa caya tɔ, ka ta hiki mpaav sɪ ká tɛ. ¹⁵ Ahoɔ anɔyɪ ma tɛsa Setɔlɔŋ lɔɔv na má nyɔnɔyɪ koloosi. Uena má mɛli na má sɔvna Tetekɛle nɔnɔyɔ.

¹⁶ Mpu tɔ, ɪcate sɔsaa ta nyɪ tɪmpi ma polaa tɔ, yaa mpi ma lapa tɔ. Pɛ taya pɔlv, ma taa heeli Yuta nyɔma, yaa katɔlaa, yaa ɪcate sɔsaa, yaa huɔlaa, yaa tɛma nyɔv nyɔma napɔlɔyɪ natɔli. ¹⁷ Ama ma tɔma-wɛyɛ sɪ: ʔnawa wahala wei ɪ taa tɛ wɛɛ tɔ. Yosalem pɛsa ncaale, na ɪ nɔnɔvɔ nyaya kɔkɔ. ʔkɔ tɔ tayanɪ Yosalem koluŋa ŋmav na tá fɛɛle yá.

¹⁸ Mɔpɔyɔ ma kɛesa-wɛyɛ isɛna ma lɔɔ waasa-m na nti wulaw sɔsɔ ná heela-m tɔ. Ntɛna pá má kapusi ke kpaŋpaa sɪ: Tɔ sɔv tɛmle taa, tɔ ŋmá ɪcate.

Kɛlena pá tayanɪ pa ti na apalɔv sɪ pá laki tɛmle kɔpantɛ ŋtɛ. ¹⁹ Ama waatɔ wei Sanɔpala na Topiya na Laalupu Kesem pa ní mpu, uena pá sɔv-tɔyɔ wɔŋa na pá footiyɔ-tɔ na pá pɔɔsɔyɔ-tɔ sɪ: Pɛpɛyɛ ɪ laki tɛna? ʔcaa ɪ kulɔyɪ wulaw tɔɔ kɛle yɛɛ?

²⁰ Ntɛna má cɔ-wɛ sɪ: ʔsɔtaa lɔɔ maɣamaya ká hana-tɔyɔ pɛ toŋ. ʔ tɛmle nyɔma tá taa niki ɪcate ŋmav kɛ. Ama mɛ feina mpaav sɪ ɪ wɛɛna pulɔyɔ ɪcate taa, yaa ɪ wɛɛna toŋ nulɔyɪ tɔ tɔɔ. Mɛ taa nɔyɔlv feina tɔ taa kɛ mpi paa yaakɛna ɪ hɛtɛ tɔ.

3

Yuta nyɔma tayanɔyɪ ŋmav ke Yosalem koloosi

¹ Mɔpɔyɔ kɔtɔlv sɔsɔ ʔliyasɪpɪ, na ɪ taapalaa kɔtɔlaa lɛlaa pa sɔv tɛmle, na pá kɛpɛntɪ na pá ŋmá heej nɔnɔyɔ. Pa tɛma-kɛyɛ fɛɛnvɔyɔ, uena pá tɔ ka kampɔnaa. Na pá tayanɪ na pá cɔɔ na pá tala Meyá atɛ na ɪsɔ kutuluɔyɪ, halɔna Hananɛyɛɛli nyɔŋku. ² Pa kɔŋkɔŋ taa kɛ Yeliko nyɔma ná lakaya tɛmle. Pa waali kɛ Imili pɔyɔlv Sakuu. ³ Mɔpɔyɔ Senaa nyɔma ná ŋmawa Tiina nɔnɔyɔ. Pa tɔ kampɔ kpaŋtɛj uena pá tɔ kampɔ pee, na pɛ kukalɔsɛj. ⁴ Mpa pa lakaya tɛmle ke pa kɔŋkɔŋ taa tɔyɔle ʔliya pɔyɔlv Melemɔtɪ. Hakɔvɔvɔ saali kɛle. Pa waali kɛ Pelekiya pɔyɔlv Mesulam. Mesesapeli saali kɛle. Pɛle pa waali kɛ Paana pɔyɔlv Sataki. ⁵ Pɛle pa waali kɛ Tekowa nyɔma mpa pa sɔsaa kisaa sɪ má taa kɔmtɪ-wɛ tɔ, pɛle pa kɔma.

⁶ Mɔpɔyɔ Paaseya pɔyɔlv Yoyata, na Pesotiya pɔyɔlv Mesulam pa ŋmawa Yesana nɔnɔyɔ. Pa tɔ kampɔ kpaŋtɛj uena pá tɔ kampɔ pee na pɛ kukalɔsɛj. ⁷ Mpa pa lakaya pa kɔŋkɔŋ taa kɛ tɛmle tɔyɔle Kapawɔŋ tɔ Melatiya, na Melonotɪ tɔ Yatɔŋ, na Kapawɔŋ na Misipa pɛ nyɔma lɛlaa. ʔlɔlatɪ pɔyɔ waali nyɔvɔ tɔ yalaa ntɛ. ⁸ Halaya pɔyɔlv koolu ʔsiyeli ka wenna pɛ lɔlv. Pa waali kɛ tulaalɔ latu Hananiya. Waatɔ wei pa tala tɪmpi koluŋa kɛla wan tɔ, saa ɪnɔyɔle pa tɛma pa tɛmle ke Yosalem taa. ⁹ Pa kɔŋkɔŋ taa kɛ Huuu pɔyɔlv Lefaya wei ɪ kɛ Yosalem hɔyɔlvɔ lɛŋku nyɔvɔ tɔ tɔ ɪ lakaya tɛmle. ¹⁰ Pɛle pa waali kɛ Halumafɪ pɔyɔlv Yetaya ná paasayana ɪ tɔyaya ɪsɛntaa hɔyɔlvɔ. Uena Hasapɛneya pɔyɔlv Hatusi ná tɔŋ kpaŋpaa. ¹¹ Halim pɔyɔlv Malakiya, na Pahati-Mowapu pɔyɔlv Hasupɪ, pɛle pa lakayana ntɛyɛ tɛmle ke Mɛsasɪ atɛ na ɪsɔ kutuluɔyɪ hɔyɔlvɔ taa. ¹² Pa kɔŋkɔŋ taa kɛ Haloheɔvɔ pɔyɔlv Salum wei ɪ kɛ Yosalem hɔyɔlvɔ lɛŋku nyɔvɔ tɔ tɔ, ɪ na ɪ pɛɛlaa pa lakaya pa nyɔntɛ. ¹³ Mɔpɔyɔ Hanuŋ na Sanɔwa ɪcate nyɔma pá ŋmá tetekɛle nɔnɔyɔ. Pa tɛma, uena pá tɔ kampɔnaa na kukalɔsɛj. Na pá tayanɪ koluŋa ke halɪ mɛɛtɛlɔnaa nasɔle na nuɔwa (500), na pá tala Hute nɔnɔyɔ. ¹⁴ Lekapii pɔyɔlv Malakiya wei ɪ kɛ Pɛti-Kelem hɔyɔlvɔ nyɔvɔ tɔ tɔ, ɪni ɪ ŋmana Hute nɔnɔyɔ. ʔ tɛma, uena ɪ tɔ kampɔnaa na pɛ kukalɔsɛj.

¹⁵ Kɔli-Hose pɔyɔlv Saluŋ wei ɪ kɛ Misipa hɔyɔlvɔ nyɔvɔ tɔ tɔ, ɪni ɪ ŋmana Hite nɔnɔyɔ. ʔ tɛma na ɪlv, uena ɪ tɔ kampɔnaa, na kukalɔsɛj, na ɪ tayanɪ Yosalem koluŋa ke pɛ kɛsɛsɔv Silowee lule kinj tɔ, na wulaw tuŋ taale, na tɛkɛpale nte tɔ tɪkina Tafiiti tɛ tɔ pɛ heko. ¹⁶ Pa waali kɛ Asɔpuki pɔyɔlv Nehemii wei ɪ kɛ Pɛti-Suu hɔyɔlvɔ lɛŋku nyɔvɔ tɔ tɔ, ɪ lakaya tɛmle ke Tafiiti pɔlaaŋ ɪsɛntaa. Halɔna lule nte pa hula kuhulu tɔ, na pɛ polo kawulaya tanɔlaa tɛcayale. ¹⁷ Lefii nyɔma lapɛna ntɛyɛ tɛmle ke pɛ lɔlv. Pɛɛyɛ Pani pɔyɔlv Lehum, na Hasapɪya wei ɪ kɛ Keila hɔyɔlvɔ na ɪ nyɔŋku pɛ nyɔvɔ tɔ. ¹⁸ Pa waali kɛ Henatati pɔyɔlv Pafayi wei ɪ kɛ Keila hɔyɔlvɔ lɛŋku nyɔvɔ tɔ tɔ, ¹⁹ na Yesuwa pɔyɔlv ʔsɛ wei ɪ kɛ Misipa nyɔvɔ tɔ tɔ. ʔni ɪ tayanayana yooɔ wontu tɛsɪle hɔyɔlvɔ ke tɪmpi koluŋa lapa ŋkuluŋa tɔ. ²⁰ ʔlɛ ɪ kɔŋkɔŋ taa kɛ Sapayi pɔyɔlv Paaluuki. ʔni ɪ lakayana tɛmle na toŋ ke hɔyɔlvɔ ŋku kɔ wɛ koluŋa ŋkuluŋa na kɔtɔlv sɔsɔ ʔliyasɪpɪ tɔyaya pɛ heko tɔ. ²¹ Pa waali kɛ ʔliya pɔyɔlv Melemɔtɪ wei ɪ kɛ Hakɔvɔvɔ saali, na ɪ lakaya tɛmle ke pɛ kpaŋav ʔliyasɪpɪ tɔyaya nɔnɔyɔ, halɔna pá sɔna ka tɛnaya tɔ.

²² Kɔtɔlaa mpa pa luna Yosalem tɔ, mpe pa lakayana tɛmle ke pa waali. ²³ Pɛncamɛɛ na Hasupɪ pɛle pa tayanaya hɔyɔlvɔ ŋku kɔ wɛ pa tɔyaya ɪsɛntaa tɔ. Na Maaseya pɔyɔlv Asaliya wei ɪ kɛ Ananiya saali tɔ, ʔlɛ ɪ laki tɛmle ke ɪ tɔyaya kɔŋkɔŋ taa. ²⁴ Henatati pɔyɔlv Pinuwi ná ŋmaakayana Asaliya tɔyaya na koluŋa ŋkuluŋa pɛ heko taa. ²⁵ Wusayi pɔyɔlv Palaali kɛle koluŋa ŋkuluŋa,

na ate na iso kutuluuyu səsəəv ηku kv we kawulaya təyaya isentaa tə, pa heku ke yoolaa tətənlə kataya colə. Pa waali ké Palosi pəyalv Petaya ²⁶ na Iso təsele təmlə nyəma səkpema mpa pa we pulaya taa tə, pa lakaya təmlə ke pə kpayav ate na iso kutuluuyu tə, haləna lvm nənəyo ke ilim təhlə təə. ²⁷ Təkwə nyəma ná lakaya pa nyəntə ke ate na iso kutuluuyu səsəəv, haləna pulaya koluja pə isentaa.

²⁸ Kətəlaa ná lakaya pa nyəntə ke kpayanəη nənəyo ké, paa wei na i lonte ke i təyaya nənəyo. ²⁹ Na lmeə pəyalv Satəki náa lakv pə ləlv tətəyo i təyaya isentaa, na pə səsəəna Sekaniya pəyalv Semaya wei i tanəyi ilim təhlə nənəyo tə, ³⁰ na Selemiya pəyalv Hananiya na Salafv pəyalv naatosə nyəη Hanuη wei i taγanaya həyəlvyo ləηkv tə. Ué i kəηkəη taa ké Pelekiya pəyalv Mesulam. Ué i lakayana timpv i ka weə tə pə isentaa. ³¹ Pa waali ké koolu Maləkiya, wei i lakaya təmlə ke Iso təsele təmlə latak səkpema na taatəlaa pa təyaya ke Mifikatv nənəyo. Haləna ηkulunja taa ate na iso kutuluuyu isentaa. ³² Koolaa ləlaa na taatəlaa pa lakayana pa təma ke pə kpayav təna tə, haləna heeη nənəyo pə heku taa.

Kolontunaa nyuləyi sɪ pá səηsi təmlə

³³ Waatv wei Sanəpala nuwa sɪ Yuta nyəma tá, tə nika tá koluja ηmav, ləna i mv pááná ke katatəlaya. Na i wonjivi-tv. ³⁴ Na i yəyətəyi i taapalaa Samalii yoolaa kiη sɪ: Pepeye Yuta acamisi nsi sɪ caa lapv? Paa tə pa təmlə nteye saηa na pá lə pa Iso ké kotasi na? Paa tu pəsi na pá kulv pəe nna kəkə pima tə na pá taγanv-ye?

³⁵ Tənayəle Amonv tu Topiya ná cəwa i kəηkəη taa sɪ: Nmatv ntiyile təna ye? Taale haya maγamaya i ηmaana pa pəe koluja ηke ka təə ka yelev tim na?

³⁶ Mṛpəyú ma mpa kapuka sɪ, hai, Tacaa Iso nu isəna pa wonjivi-tv tə? Məηna pa footuyv ke pa nyəəη taa. Yele na kolontunaa kpa-weye yomle na pá ləki pa wontu. ³⁷ Taa wii pa pətəətəle na η taγanv pa isayətv. Tə ηmaakv koluja təyo pa tvvki-tv isəntə.

³⁸ Isəna tə lapa təmlə ke ta koluja ηmav təm taa təyole. Halv tə ηmá na tə cəə na ká kpa isv kaa wəv tə pə heku taa. Mpi tə, paa wei i ka nika təmlə ké na lotu kolomtə.

4

¹ Ama waatv wei Sanəpala, na Topiya, na Laalupunaa, na Amonv nyəma, na Asətəti nyəma pa nuwa sɪ tə təηa Yosalem koluja ηmav na pəyələe təηa təkvyo, ləna pááná kpa-weye katatəlaya. ² Na pá lə nəyo kulvmaya ke pa təna sɪ pa kəη Yosalem taa, na pá lə na pə cəki. ³ Mṛpəyú tə sələma tá Iso na tə sv tanjaa ke ilim na ahoo sɪ, kolontunaa i taa tii tá təə na tiili. ⁴ Paa na mpv tə, na Yuta nyəma náa təη sɪ:

Təmlə nyəma kawa pənəntəye tətəyətəyo,

pəcə ncaale kəla kaav.

Tə káa pəsi na tə te kolosəi səne sɪ ηmav.

⁵ Tá kolontunaa ná maγasəyi ké sɪ mpə paa tii ta təə ké kəyaku nakvl tə kaa nyv. Na pá kpriisi-tə na tá təmlə sv tənaya.

Nehemii suu yoou wontu ke təma lataa

⁶ Mṛpəyú tá tətətnaa Yuta nyəma ləlaa mpa paa we kolontunaa həyələη taa tə, pa kəma təm naanəwa, na pá kpaaləyi-tv sɪ: Asola weə, i kəə tá tə. ⁷ Mṛpəyú ma suwa luləη yoolaa kpeka na pa ηmantasv na pa təəη ke koluja kafəeη taa. ⁸ Ma cəkəna pa yaasinav ke mpv, ləna má yəyətəna səsaa na hvvlav na pa təna mpa paa we təna tə sɪ: I taa nyana mə kolontunaa, i təəsv sɪ Tacaa kelev səsə na toη tə. I yooona mə tətətnaa, na mə pəyalaa, na mə pəelaa, na mə alaa, na mə tēsv nyəma nəsəi.

⁹ Mṛpəyú tá kolontunaa cəkənaa sɪ, tə nuwa pa isayətv təm nti. Pəyele Iso lapa na pá kpisi nti pa caakaya tə. Uəna tá təna táa məli koluja təηmalə na tə niki ta təmlə. ¹⁰ Pə kpayav kəyaku ηkv təyo ma taapalaa taa həyəlvyo kulvmvyo súb təma lapv. Na ləlaa náa təkə ηmantasv, na kpaləη, na təəη, na pá suu yoou wontu. Uəna nyvvyo nyəma náa fəηjivi yələa təna təə. ¹¹ Na pəle pá paasəna koluja ηmav. Na wontu səyəllaa náa təkə pa səyələ na niη iηe, na yoou wontu na niη lələη. ¹² Na ηmalaa náa ləla pa laγaləe ke pa tusi taa, na pá təηa koluja ke taγanvyo. Na nəyələ náa təəyivi ma waali, na i səəlv puwa sɪ ye pə ciyitaa, i yaya apalətvutuyv. ¹³ Mṛpəyú ma təma səsaa na hvvlav na pa təna mpa paa weə tə sɪ: Koluja təmlə kaasa səsəm. Pəyele ka itayalav təə ké tə weə na tə hatələna təma. ¹⁴ Paa timpivi i weə na i nu tutuyv, lə i kotina-m na tá Iso yooona tá nəyo.

¹⁵ Mṛpəyú tə lakaya təmlə ke pə kpayav tefemlə tə. Haləna ahoo, na tá taa ləlaa təkə ηmantasv. ¹⁶ Waatv inəyi ma heelaya nyvvyo nyəma sɪ paa wei i svv i kpekəle kiη ke Yosalem taa ké ahoo, na pá fəηjivi tá təə na pá lakv təmlə ke ilim taa. ¹⁷ Pə kaasa má na ma taapalaa, na ma təmlə nyəma na tanjaa mpa paa we ma waali tə. Ye pə taγa tə caa lvm səv, tu wəyəsəyi tá wontu.

5

Nehemii səḡsuyv ke kamuḡulası

¹ Mḡpóḡ kuyaku nakoli, apalaa na alaa pa laḡa wakəḡəna pa tətəḡnaa Yuta nyóma ləlaa. ² Na pa taa ləlaa təḡ si: Tana tá pəyalaa na tá pəelaa tə we pəyalə ké. Təḡənaḡa u takı-tv. İle tə caa sı tə hiki təḡənaḡa na tə təḡə na tə taa sı. ³ İlena ləlaa náá təḡ si: Pə wee sı tə su tá tuḡ wei pa yaa sı ləseḡnaa tə ı tawa na tá təesi ke təḡəma ke saa wei tə nyuləḡı təḡənaḡa ke nyəḡəsi waatu tə. ⁴ Na ləlaa náá təḡ tətə si: Pə caala-tv sı tə kəntı liḡitee ke tá tawa təḡ ké na pəcə tə pəsi na tə felı wulav lampuu. ⁵ Pəyele tə ké piitim koluməm ké. Tá piya ta faḡana tá taapalaa nyəḡsi. Tə tḡı yomle ke tá pəyalaa na tá pəelaa. Halı pa taa pəyalə pasaa. Anı tá təḡ tema. Pəcə tá tawa pəsa ləlaa nyəna.

⁶ Ma ní təmnaa mpe, İlena ma pánán huu səsəm. ⁷ Na má tó ma taa sı ma kaləna səsaa na huulaa ke tımpı pa tḡı pa tətəḡnaa ke səḡəla səsəna tə. İlena má koti-we. ⁸ Na má tə-we sı: Tə yapa tá tətəḡnaa Yuta nyóma mpa pa kpa yomle tə, İsu tá təḡ wee tə. İlena nəənə mu taḡanəḡı-weḡe pəetv, pəcə tá yəlaa ké.

Mḡpóḡ pa suma, pa ta na kucəcətv. ⁹ Na má tasa sı mə təm səpaya, pu wee ké sı ı weena İso səḡəntv. İlena ı fitı tá kolontunaa kətḡv. ¹⁰ Yəlaa kənta ma maḡamaḡa ma kiḡ ke liḡitee na təḡənaḡa. İsu tá cəḡ nyóma na tá taapalaa lapv tə. İle tə kisi sı pá taa felı-tv. ¹¹ Saḡa maḡamaḡa ı məḡna mə kəma nyóma ke pa haləm, na pa tuḡ wei pa yaa sı Olifinaa tə ı tawa, na pa təesi. ı kisi kasəḡaya ḡka pu wee sı pá cəla-mə tə. Paa liḡitee, yaa təḡənaḡa, yaa sulm, yaa nim. ¹² Mḡpóḡ pa cəwa sı: Tu la nti n huła-tv tə, tu mələna-weḡe pa nyəm, tə kaa pəəsi-weḡe pəlv.

İlena má koti kətəlaa na má yele na pá tuu sı paa la İsəna pa suwa tə. ¹³ Pə waalı ké ma fiḡıta ma caa na má tə sı: Mḡpóḡ İso ká fiḡıta mpa pa kaa təḡ İsu pa yəḡətv tə. Na ı ləkı-weḡe pa təesi na pa wəna na pə yele-weḡe kpeḡe. İlena samaa cə sı: İso ı kəna mpu. Na pa təna pá sa Taca na pá təkı İsu pa yəḡətv tə.

¹⁴ Hatoo kuyəḡku wulav Atakəsese kpa-m Yuta nyóma nyḡv tv ke pə kpaḡa ı kawulaya pənaḡa hiu nyəḡka, haləna hiu na naanəwa na naale nyəḡka tə. Pə yoosa pısi naanəwa na naale keke. Paa má, yaa ma tətəḡnaa, tá taa nəḡəlv ta təḡə səsəntv tətəḡəle. ¹⁵ Mpa pa laala maḡa səsəntv təḡv tə, pa caalaya yəlaa ké, na pəle pá cəḡı-weḡe təḡənaḡa, na sulm na liḡitee nyəḡətv ke nıle. Haləna pa təmlataa muḡıliyi samaa. Ama İso səḡəntv tə ıle ma ta la mpu. ¹⁶ Ma maḡamaḡa ma lapa təmlə ke kolunḡa ḡmav təḡ ké. Ma ta lv sı má ya tətə ke faalaa ke ma səsəntv tə. Ma na ma taapalaa mpa tə lakaya kolunḡa ḡmav təmlə tə, pəle pa ta la mpu tətə. ¹⁷ Paa na mpu tə, ma na Yuta huulaa nınuwa na nıle na naanəwa (150) tə təkayana. Na pə səsəna piitimnaa mpa pa cəəna-tv tə pa mūlaa mpa pa kəḡaya-tv tə. ¹⁸ Paa kuyaku ḡku ma liḡitee ke ma yakəna nav na pá kv, na heeḡ kupanḡ ke naatoso, na kampee. Na paa kuyəḡ naanəwa wei ı tēwa pa kəna-m sulm ke tuutuuma. Paa na mpu tə, ma ta pəəsi sı pá cəle-m mpi pu wee sı má mu tə. Mpi tə, kolunḡa ḡmav ké samaa ke təmlə səsəle ké.

¹⁹ Hai, ma İso, təəsi kupantv nti ma lapa yəlaa pane tə, na nı la-m nyá pəele.

6

Kolontunaa ləkı tətə sı pá wakəḡ

¹ Mḡpóḡ Sanəpala na Təpiya na Laalupu Kesem na tá kolontunaa ləlaa nuwa sı, ma ḡmawa ıcətə kolunḡa, pə ta kaası kafəv. Pəyele waatu ıı tə, ma ta tətə kampunaa. ² Ntəna Sanəpala na Kesem pá tili na pá yaa-m sı má na-we tə suli Kefilim ke Ono tətəkəle taa. Pa taa ka wee ké sı pa lakı-m İsayətv. ³ Ama ma cə-we sı ma niḡ təkəna təmlə, ma kaa pəsi na má polo. Ye ma tēwa tə sadəḡı ké.

⁴ Təm liḡıti ké pa yaa-m na máá cə-weḡe kolumtv nti. ⁵ Təm kakpası nyəm ke Sanəpala tilina ı taapalaa taa nəḡəlvv takəḡaya ke nəholo. ⁶ Na pá ḡmaa ka taa sı: Tə nına nılaa mpa pa ta ke Yuta nyóma tə, İsu Kesem-we sı, nyana nyá taapalaa ı ləkı ké sı ı kolı tá tə. Pə təḡ ké n ḡmaakı kolunḡa sı ı pəsi pa wulav. ⁷ Halı pa yəḡətaa tətə sı n kpaawo İso kuyəḡətv tələsəlaa, na pá heeli-ḡ sı nyayəle Yuta wulav. İle wulav səsə kaa laḡ-təḡı nuw ke nəənə. Mpu tə, kəə na má na-ḡ tə ná. ⁸ Ntəna má cə-ı na má tilina sı: Nyá maḡamaḡa n loolina pə tənaya mpu. Natəḡ tə ta ke tampana. ⁹ Pəpətv feı leleḡ, pa təna pa ləpaya sı pa nyaasəḡı-tv na tá apəlvv yəḡı, İlena tə yele təmlə.

Hai, Taca, yele na má kaası ma təḡı ma təmlə taa.

¹⁰ Mḡpóḡ kuyaku nakoli ma pola Təlaya pəyalv Semaya tə, Metapəlı saalı keke. Mpi tə, ı ta pəsi na ı kəə ma tə. Kele na ı tə-m sı: Tə svv İso təsəle taa na tə təkı ta təḡ ké teu. Ye pə taḡa mpu, ma kolontunaa ká kəə aho na pá kv-m. ¹¹ İlena máá cə-ı sı: Ma tē má se. Pəle pə paası ye ma svv İso təsəle taa, ma kaa la yəlv. Aai, ma kaa svv təna.

12 Ma nyóma teu si pə taya Iso heelina-i nti i heela-m mpv tə. Sanəpala na Topiya pa feləna-i liyitee si i yəgəti mpv. 13 Pə təw kə pə fei si səgəntu i kpa-m na má təh i segesee na má pəntəna Iso na pə kó ma nyvəv na pə tó-m fəele.

14 Hai, ma Iso, təwsi nti Topiya na Sanəpala na Iso kuyəgətotu teləsulv alv nyəh Noyatiya na Iso kuyəgətotu teləsəlaa ləlaa pa lapa tə. Na isəna pa caa pá tə-m səgəntu tə.

15 Mpróv koluja tema pa isətu wei pa yaa si Ululi tə i kuyeeh hiu na kakpası wule. Koluja təmle kuyeeh líi nule na naanəwa na naale. 16 Waatu wei ta kolontunaa mpa pa cəna-tv tə pa nu-ti, ləna səgəntu kpa-weye səsəm. Mpróv pa pəpətu tema na pá cekəna si Iso toh taa kə tə lapəna təmle íté.

17 Waatu un i taa kə Yuta nyvəv nyóma na Topiya pa nmaakaya təmaya takəlası ke səsəm. 18 Ue tampana təw Yuta nyóma payale laja ka heena-i kə. Mpi tə, Yuta tv Ala pəyalv Sekaniya ka ha-i i pəelə. Pəyele i maɣamaya i pəyalv Yohananj ka kpaɣa Pelekiya pəyalv Mesulam pəelə. 19 Pa saɣaya-i ma kinj kə, na pá tayasəɣi-i ma təm. Topiya maɣamaya ná nmaakaya-m takəlası kə si səgəntu i kpa-m.

7

Pa síi tanjaa ke icate taa

1 Waatu wei koluja tema na pá tó kampənaa, ləna pá su nənəsi tanjaa, na yonyoolaa, na Lefii nyóma ke pa tema taa. 2 Uəna má cela Yosalem icate paasənav ke ma neu Hanani na koluja icate yoolaa nyvəv tv Hananiya. Maa wəna-i naani kə, pəcə i təhəɣi Iso na pə kəli ləlaa. 3 Mpróv ma heela-we si: Pə wee si ilim í lu kə na pə kpa na pəcə í tvli icate nənəsi. Taanaɣa, ləna í tək-i-si na pəcə-si na tanjaa kvli pa tema taa. Yosalem icate nyóma ləlaa tanɣa i ləlaa paasəɣəna pa kutuluɣ kila.

Yuta nyóma mpa pa məla Palesətini tetv taa tv pa həla

4 Paa na Yosalem icate ká walaa tə, tə taa yəlaa fei payale. Pəcə pa taa nma kutuluɣ lələj. 5 Mpróv ma Iso heela-m na má koti icate səsaa na hvləla na yəlaa ləlaa si pá kala yəlaa. Uəna má wiili takəlaya nka ka taa mpa pa luna Papiloni ke kancaalaya tə pa həla ka wee tə, halı pa keesa ka taa si:

6 Iseyeli ləlvə nyóma mpa Papiloni wulav Nepukanesaa ka kpaɣa tə, pa taa payale mələna Yosalem na Yuta tetv taa. Paa wei i məla i maɣamaya i icate taa. 7 Mpa pa kəna-we təɣəle Solopareeli, na Yesuwa, na Nehemiya, na Asaliya, na Laamiya, na Nahamani, na Motokayi, na Pilisanj, na Misipeleti, na Pikifayi, na Nehum, na Paana. Pa ləlvə kpeka ntə na yəlaa pee nyəw.

- 8 Paləsi ləlvəv taa kə yəlaa iyisi naale na nunəwa na nutoso na naanəwa na naale (2172).
- 9 Sefatiya nyəhkv taa kə nmunəvəv na nunəwa na nutoso na naanəwa na naale (372).
- 10 Ala nyəhkv taa kə nasətoso na nule na naanəwa na naale (652).
- 11 Pahati-Mowarv nyəhkv taa kə iyisi naale na nasənaasa na pələfei hiu (2818). Yesuwa na Yowarv pa ləlvəv nyóma nté.
- 12 Pam nyəhkv taa kə yəlaa iyaya na nmunəvəv na nule na naanəwa na liyiti (1254).
- 13 Satu nyəhkv taa kə yəlaa nasənaasa na nule na kakpası (845).
- 14 Sakayi nyəhkv taa kə yəlaa nasətoso na nunəwa na nutoso (760).
- 15 Pinuwi nyəhkv taa kə yəlaa nasətoso na pələfei nule na naanəwa (648).
- 16 Pəpayi nyəhkv taa kə yəlaa nasətoso na pələfei hiu na naanəwa (628).
- 17 Asəkati nyəhkv taa kə yəlaa iyisi naale na nmunəvəv na nunəwa na hiu na naale (2322).
- 18 Atonikam nyəhkv taa kə yəlaa nasətoso na nutoso na naatosompəɣəlaya (667).
- 19 Pikifayi nyəhkv taa kə yəlaa iyisi naale na nutoso na naatosompəɣəlaya (2067).
- 20 Ateɣ nyəhkv taa kə yəlaa nasətoso na nule na naanəwa na kakpası (655).
- 21 Hisikiya ləlvəv tv Atee nyəhkv taa kə yəlaa pələfei nunəwa.
- 22 Hasum nyəhkv taa kə yəlaa nmunəvəv na nunəwa na pələfei hiu na naanəwa (328).
- 23 Pəsayi nyəhkv taa kə yəlaa nmunəvəv na nunəwa na hiu na liyiti (324).
- 24 Halifi nyəhkv taa kə yəlaa nunəwa na naanəwa na naale (112).
- 25 Kapawəɣ icate yəlaa ke nunaasa na naanəwa na kakpası.
- 26 Petələhem na Netofa pə yəlaa ke pələfei nunəwa na nunaasa na naanəwa (188).
- 27 Anatəti nyóma ke pələfei nunəwa na hiu na naanəwa (128).
- 28 Peti-Asəmafəti nyóma ke nule na naale.
- 29 Kiliyati-Yeyalim na Kefila na Peləti nyóma ke nasətoso na nunəwa na nule na tooso (743).
- 30 Lama na Kəpa nyóma ke nasətoso na hiu na kuləm (621).
- 31 Mikiması nyóma ke nunəwa na hiu na naale (122).
- 32 Petəeli na Ayi pə nyóma ke nunəwa na hiu na tooso (123).
- 33 Nepo icate lente nyóma ke nule na naanəwa na naale.

34 Ham lelv lɔlvɔ nyǎma ke iyaga na ηmɔnɔvɔ na nule na naanɔwa na liyiti (1254).

35 Halim lɔlvɔ nyǎma ke ηmɔnɔvɔ na nuɔɔwa na hiu (320).

36 Yeliko ɔcate nyǎma ke ηmɔnɔvɔ na nuɔɔwa na nule na kakpasɪ (345).

37 Loti na Hatiti na Ono pǎ acalɛ nyǎma ke nasɛtosɔ na nuɔɔwa na hiu na kulɔm (721).

38 Senaa ɔcate nyǎma ke iyisi tooso na nasǎnaasa na nuɔɔwa na hiu na naanɔwa (3930).

39 Kɔtɛlaa kpeka ntɔ. Yesuwa lɔlvɔ nyǎma taa lelv Yetaya yɔlaa we nasǎnaasa na nuɔɔwa na nutoso na naanɔwa na tooso (973).

40 Imɛɛ lɔlvɔ nyǎma we iyaga na nule na naanɔwa na naale (1052).

41 Pasehuu lɔlvɔ nyǎma ke iyaga na ηmɔnɔvɔ na nule na naatosompɔɔlaya (1247).

42 Halim lɔlvɔ nyǎma ke iyaga na naanɔwa na naatosompɔɔlaya (1017).

43 Lefii nyǎma kpeka ntɔ. Hatefa lɔlvɔ nyǎma Yesuwa na Katǎmǎyɛli pa lɔlvɔ nyǎma we nutoso na naanɔwa na liyiti.

44 Iso tǎsɛɛle yonyoolaa kpeka ntɔ. Asafi lɔlvɔ nyǎma we pǎɛɛɛli nuɔɔwa na nule na naanɔwa (148).

45 Nɔnɔɔsi tanɔlaa kpeka ntɔ. Salum, na Atee, na Talǎmɔn, na Akupi, na Hatita, na Sopayi, pa lɔlvɔ nyǎma we pǎɛɛɛli nuɔɔwa na nule (138).

46 Iso tǎsɛɛle tǎmle lataa sǎkpema lɔlvɔ nyǎma ntɛ Siha, na Hasufa, na Tapawɔti. ⁴⁷ Na Kelɔsi, na Siya, na Patɔn. ⁴⁸ Na Lepana, na Hakapa, na Salǎmayi. ⁴⁹ Na Hanan, na Kiteli, na Kahaa. ⁵⁰ Na Leyaya, na Lesɛn, na Nekota. ⁵¹ Na Kasam, na Usa, na Paseya. ⁵² Na Pesayi, na Meunim, na Nefusesim. ⁵³ Na Pakǎpuki, na Hakufa, na Haluu. ⁵⁴ Na Paasiliti, na Mehita, na Haasa. ⁵⁵ Na Paakɔsi, na Sisela, na Tema. ⁵⁶ Na Nesiya, na Hatifa.

57 Salumɔn tǎmle nyǎma lɔlvɔ kpeka ntɛ Sotayi, na Sofeleti, na Pelita. ⁵⁸ Na Yaala, na Taakɔn, na Kiteli. ⁵⁹ Na Sefatiya, na Hatili, na Pokeleti-Hasepayim, na Amɔn.

60 Iso tǎsɛɛle taa tǎmle lataa na Salumɔn tǎmle nyǎma pa kɛnta ηmɔnɔvɔ na nuɔɔwa na nuɔɔasa na naanɔwa na naale (392).

⁶¹ Mpa pa luna Papiloni acalɛ Teeli-Mela, na Teeli-Haasa, na Kelupi-Atɔn, na Imɛɛ tɔ, pa ta pǎsi na pǎ keesi pa cɔsɔnaa lɔlvɔ loosi si pǎ hɔli tampana si pa kɛ Iseyeli nyǎma. ⁶² Pa tǎna pa kɛnta nasɛtosɔ na nule na naale (642). Pa lɔlvɔ nyǎma ntɛ Telaya, na Topiya, na Nekota.

⁶³ Kɔtɛlaa lelɛa ka we kɛ isu mpa pa ta pǎsi na pǎ hɔli si pa kɛ Iseyeli nyǎma tɔ. Mɛɛɛɛ Hopaya, na Hakɔsi, na Paasilayi. Mpi pǎ tɔɔ pa yaakaya kantakaya nyǎn inɛɛ mɔ tɔɔɛ si i kɛɛɛ Paasilayi pɛɛlaa taa lelv. ⁶⁴ Paa pɛɛka mɛɛ inɛɛ pa hɔla ke kɔtɛlaa nyǎna taa kɛ pa ta nǎ. Inɛna pǎ nyǎn-wɛɛɛ asilima nyǎma. Pǎ tɔɔ kɛ pa kisina-we si pǎ taa la kɔtɛlaa tǎmle. ⁶⁵ Mɔɔɔyɔ kɔfǎnɛɛ maɔamaɔa kisina-we si pǎ taa tɔɔɔ Iso kɔhau. Halǎna kɔtɔlv nɔɔlv i maɔasi wala pɛɛ taa kɛ nna pa naana Iso luɔv nyǎntɔ tɔ na pǎcɔ.

⁶⁶ Iseyeli nyǎma tǎna mpa pa luna Papiloni tɔ pa kɛnta iyisi nule na naale na ηmɔnɔvɔ na nuɔɔwa na nutoso (42360). ⁶⁷ Pa taa ka we tǎmle nyǎma apalaa na alaa ke iyisi naatosompɔɔlaya na ηmɔnɔvɔ na nuɔɔwa na hiu na naanɔwa na naatosompɔɔlaya (7337). Na yonyoolaa apalɔ nyǎma na alɔ nyǎma ke ηmɔnɔvɔ na nule na kakpasɪ (245). ⁶⁸ Na yonyoolaa nasɛle na hiu na naanɔwa na kakpasɪ (235), na kɛɛɛɛ ke iyisi naatosɔ na nasɛtosɔ na nuɔɔwa na hiu (6720). ⁶⁹ Lɔlvɔ nyǎma taa lelɛa hawa kɔcɔn si pǎ tayan ηmav ke Iso tǎsɛɛle. Na tɛtɔ kɔfǎnɛɛ nǎa ha wala nyǎntɔ iyaga (1000), na pɔosiisi nsi pa ηmɔsǎɔna calɛm tɔɔɔ nule na naanɔwa, na kɔtɛlaa capanaa ke nasɛle na nuɔɔwa na hiu na naanɔwa (530), si pǎ laɔa Iso tǎsɛɛle tǎmle. ⁷⁰ Lɔlvɔ nyǎma lapa kɔcɔn wei tɔ i kɛnta wala nyǎntɔ ke iyisi hiu (20000), na liɔtee nyǎntɔ ke kiloonaa iyaga na nuɔɔwa (1100). ⁷¹ Inɛna Iseyeli nyǎma lelɛa ha wala nyǎntɔ iyisi hiu (20000). Liɔtee nyǎntɔ ke kiloonaa iyaga (1000). Kɔtɛlaa capanaa ke nutoso na naatosompɔɔlaya.

⁷² Mɔɔɔyɔ kɔtɛlaa, na Lefii nyǎma, na nɔnɔɔsi tanɔlaa, na yonyoolaa, na yɔlaa isi Iso tǎsɛɛle taa tǎmle lataa sǎkpema na Iseyeli nyǎma lelɛa tǎna, pa caya paa wei kɛ i ɔcate taa.

Isɛtɛlasi kalayi kiuu takɔlaya ke samaa taa

Waato wei pǎ tala isɛtɔ naatosompɔɔlaya nyǎn, inɛna paa Iseyeli tɔ wei i luna i ɔcate taa na i kɔɔ.

8

1-2 Mɔɔɔyɔ isɛtɔ inɛɛ i kɔvaku kancaalaya nyǎnku wule, pa kota nɔɔvɔ kulɔmɔɔa ke Yosalem taa kɛ lum nɔnɔɔvɔ isɛntaa. Na pǎ tɔ Iso Tɔm nyǎntɔ Isɛtɛlasi si: Kɔna takɔlaya ηka Taca cɛla Moisi si i telɛsi Iseyeli nyǎma tɔ. Inɛna kɔtɔlv Isɛtɛlasi luna-keɛɛ apalaa na alaa, na piya mpa pa tala pɔlv

cekənav tɔ pa samaa taa. ³ Na í kala takəlaya ŋke na nɔyɔ sɔsaya ke tənɛ inəyɪ tanan teɛ. Haləna ilim sikuyu, na pa tənə pá ké ŋkraŋŋ ke teu.

⁴ Paa kama kpatəŋ ké isu kumte taka, na Isətəlasɪ səŋ pə tɔɔ ké kotuyu ŋku ku taa. I ntəyɔŋ tɔɔ ké Matitiya, na Sema, na Anaya, na Uliya, na Hilikiya, na Maaseya. I mpətəŋ tɔɔ ké Petaya, na Mikayeli, na Maləkiya, na Hasum, na Hasepatana, na Sakali, na Mesulam. ⁵ Isətəlasɪ təsəŋle kulaa ké na yəlaa tənə naaki-ɪ. Waatu wei ɪ kula takəlaya, ləna samaa tənə səŋ iso. ⁶ Mprɔyɔ Isətəlasɪ sɛɛ Tacaa Iso sɔsɔ, na pa tənə pá cɔ sɪ: Iso í mu, Iso í mu. Na pá tiyisa niŋ na isətəa. Pə waali, ləna pá həntɪ atɛ na pá sɛɛ Tacaa. ⁷ Pa kulaa, ləna Lefii nyəma, na Yesuwa, na Pani, na Selepiya, na Yamɛŋ, na Akupi, na Sepətayi, na Hotiya, na Maaseya, na Kelita, na Asaliya, na Yosarati, na Hanan, na Pelaya pá sɔv-wɛyɛ kiiu ŋkuyɔ sɛyɛsɔyɔ. ⁸ Pa kalaya kiiu takəlaya ŋkɛyɛ na pá nukɪ teu, na pá kilisiyɪ pə hɔwɛɛ sɪ paa wei í cekəna.

⁹ Yəlaa tənə nu tɔm nti, ləna pá niki wula. Pə tɔɔ ké kofənɛ Nehemii, na Iso Tɔm nyəntu kɔtlɔv Isətəlasɪ, na Lefii nyəma mpa pa kilisaya-wɛyɛ Iso Tɔm nti tɔ, pa tɔma-wɛ sɪ: Kuyaku kɔnɛ ku ké Iso nyəŋku ké, ilɛ pə fɛi sɪ í huɪutiɪ lotu na í wiiki.

¹⁰ Ntɛna Isətəlasɪ tasa sɪ: Ɔ kpe mə tɛɛsɪ, na í tɔyɔ teu na í nyɔɔ kɔnyɔnyɔɔm kɔpam, na í ha mpa pa laŋaa tɔ. Mpi tɔ, kuyaku kɔnɛ ku ké Tacaa nyəŋku ké. Mə laŋa í taa wakəlɪ. Tacaa ká hɛɛsɪ mə laŋle na í ha-mɛyɛ tɔŋ.

¹¹ Na Lefii nyəma tɔtɔ náa puɪusiɪ-ɪ-wɛ sɪ: Ɔ su, Iso kuyaku ke saŋa ké. Mə laŋa í taa wakəlɪ.

¹² Mprɔyɔ pa tənə na kɛpema na pá tɔyɔ na pá nyɔɔ, na pá ha mpa pa laŋaa tɔ na pá ŋmaali. Mpi tɔ, pa nuwa sɛyɛsɔyɔ ŋku pa sɛyɛsa-wɛ tɔ.

Coka acima

¹³ Mprɔyɔ kuyaku lɛŋku Isɛyɛli lɔlɔŋ nyɔɔŋ nyəma tənə, na kətəlaa na Lefii nyəma pa kotina Iso Tɔm nyəntu Isətəlasɪ sɪ: Kilisi-tuyɔ Iso Tɔm ke teu. ¹⁴ Kiiu ŋku inɪ Iso ka hula Moisi tɔ, ku taa ké pa nawo timpi pa heela Isɛyɛli nyəma sɪ pá caya coka taa ké coka acima anɪ a kuyɛŋ taa ké isɔtv naatosompɔyɔlaya nyəŋ taa tɔ. ¹⁵ Paa kraali acima anɪ a tɔm ke acalɛɛ tənə taa ké, na pə kɛpenna Yosalem. ləna ɪcətɛ nyəma kra pɔyɔ taa na pá pɛli tuyɔ ŋku pa haləyɪ na pá yaaki-ku sɪ Olifinaa tɔ ku pilinɪasɪ. Na ku nəyəsəle wei ɪ wɛ taɛle tɔ ku nyənɪ, na tuŋ kɔlɔpəŋ pilinɪasɪ na tiikasɪ na pacɔntu na pá lɔ coka.

¹⁶ Mprɔyɔ Isɛyɛli nyəma polaa na pá pɛli pilinɪasɪ na pá lɔki coka. Lɛlaa ke pa kutuluy patanaa tɔɔ, lɛlaa ke nənɔɔsɪ tɛɛ, lɛlaa ke Iso tɛsɛɛle kataya taa, lɛlaa ke lɔm nənɔyɔ na Ifəlayim nyəŋka tɛɛ.

¹⁷ ləna Isɛyɛli nyəma tənə mpa pa luna Pabiloni tɔ pá lɔ coka na pá caya. Pa laŋhɔlvmlɛ ka wɛ sɔyɔntɔ. Mpi tɔ, too pə kraɪvɔ Nuŋ pəyavɔ Yosuwee waatu tɔ, Isɛyɛli nyəma ta tasa acima anəyɪ tɔyɔv. ¹⁸ Pa kalaya Iso Tɔm ke paa kuyaku ŋkuyɔ, acima kuyɛŋ inɪ ɪ naatosompɔyɔlaya taa ké. ləna pá təkəna kotuyɔ sɔsɔɔv ke kuyaku pələfɛi naanɔwa nyəŋku wule, isɪ paa sɔv pə kiiu tɔ.

9

Samaa laki pa isayatu tisuyɔ kətaya

¹ Mprɔyɔ isɔtv kɔlvɔm inɪ ɪ kuyɛŋ hiu na liyiti wule, Isɛyɛli nyəma kɔta nɔhɔkɔtv. Pá suuwa laŋwakəlɛ wɔntu, na pá pəla pa nyɔɔŋ taa ké tɛtv. ² Na Yuta nyəma faɪana kraɪ nyəma na pá wɛɛ kɛpɛŋa na pá tisiyɪ pá na pa cɔsɔnaa pa isayatu. ³ Mprɔyɔ pa səŋa kaləfunaa tooso tɛcu, na pá nukɪ pa Iso Tacaa kiiu. ləna pá tasa-ɪ həntuyɔ ke atɛyɛ kaləfunaa tooso tɔtɔ na pá sələməyɪ-ɪ suulu.

⁴ Na Lefii nyəma, na Yesuwa, na Pani, na Katəməyɛli, na Sepaniya, na Puni, na Selepiya, na Pani, na Kenani pá kulɪ na pá sələməna nɔsɪ sɔsɔnɪ sɪ Tacaa Iso í waasi-wɛ. ⁵ Pə waali ké Lefii nyəma na Yesuwa, na Katəməyɛli, na Pani, na Hasarəneya, na Selepiya, na Hotiya, na Sepaniya, na Petahiya pɛle pa cɔna nɔyɔ sɔsaya sɪ: Ɔ kulɪ na í sɛɛ Tacaa mə Iso na í laki mprɔyɔ tam tɔɔ.

Iso sələmuyɔ sɔsɔɔv

Paa wei í sa nyá hətɛ sɔsɔɔle,
tə sɔsɔɔntu kəla yɔlv hɔwɛɛ tənə.

⁶ ləna samaa sa Iso sɪ:
Nyá tike təkɔŋ ntɛ Tacaa,
nyá lapəna isətɔnyɔv sɔsɔɔv,
na isətɔlvɪasɪ, na tɛtv,
na tɛ taa nyəm tənə, na tɛŋkunaa
na pa taa nyəm tənə.
Nyá haakəna paa kɔŋmanɪmam mpiyɪ weesuyɔ.
Na isətəa tɔŋ nyəma tənə həntəyɪ-ɪ atɛ.

⁷ Tacaa Iso, nyá yaana Apəlam
na ní ləsi-ɪ Uu ɪcətɛ taa ké

Papiloni tetu taa na ń cuγus-i h̄ete s̄i Ap̄elahaṃ.

⁸ I t̄ante kees̄ona-ḡ teu,

leṇa nyana-i í p̄eli n̄əγ̄o na ń

ȳəγ̄oti na ń s̄i s̄i

n ká ha-i Kanaaḡ nȳoma, na Hiti nȳoma,

na Amolii nȳoma, na Peliisi nȳoma,

na Yepusi nȳoma, na Kilikas̄i nȳoma pa tet̄ona,

na i l̄ub̄ȳu nȳoma caγ̄a.

N k̄e siγ̄isilu t̄əγ̄o n t̄aka nyá kus̄əs̄utu.

⁹ N nawa tá c̄əs̄ona wahala ke Icipiti,

na is̄ona pa yaakaya-ḡ s̄i ń waasi-weγ̄e S̄əs̄ancaasi ten̄ku n̄əγ̄o t̄o.

¹⁰ N lapa k̄ək̄olo nȳamna s̄əs̄əm ke

Icipiti wulav̄ na i waali nȳoma,

na i tet̄u t̄ona ȳəlaa.

Uṇa nyá h̄ete ya s̄əs̄əm ke hal̄ona saḡa.

M̄pi t̄o, n nȳomá kalampaani wei pa lakaya tá c̄əs̄ona t̄o.

¹¹ N faya l̄əm ke cal̄i k̄e

Iseyeli nȳoma is̄entaa na pá tes̄i n̄əḡe.

N t̄usa pa waali t̄əḡlaa ke lumari s̄əs̄əḡ ta,

na pá t̄ii t̄əs̄ii is̄u p̄əle.

¹² Is̄əḡm̄ont̄ȳu ke pa nȳonaγ̄a,

na pá t̄əḡəγ̄i ilim̄ taa.

Uṇa k̄u k̄ək̄o náa naaki-weγ̄e aḡoo na pá t̄əḡna.

¹³ Is̄ətaa k̄e n tiinaa na ń ȳəγ̄ot̄ona-weγ̄e Sinayi p̄ȳu taa.

Na ń tu-weγ̄e k̄ot̄ot̄u na kus̄əs̄utu kus̄iγ̄isitu

na kiḡi na kus̄eγ̄es̄ətu tam̄pana nȳənt̄u.

¹⁴ Uṇa ń h̄olí nyá t̄əml̄e tu Moisi ke

k̄oyaku k̄uḡes̄ȳu t̄əkȳu t̄əm,

na ílé í keesi-we.

Na ń h̄uli-weγ̄e k̄iiu t̄əm lent̄ona.

¹⁵ Na ń k̄ó pa nȳəγ̄osi na is̄ətaa t̄əḡonaγ̄a.

Na ń t̄oli k̄əkr̄am̄ȳu taa l̄əm na ń k̄ona pa l̄ək̄ətu.

Na ń yele na pá l̄eeki tet̄u n̄ti n ka su n̄əγ̄o

na tuunav̄ s̄i n ká ha-we t̄o.

¹⁶ Ama tá c̄əs̄ona lapa kalampaani

na pá k̄uli nyá t̄ə. Pa l̄əγ̄o nyá kus̄əs̄utu

na pa lumaya waali.

¹⁷ Pa kisa-t̄əγ̄i t̄əkȳu,

pá s̄ə p̄iti t̄əma n̄na n lapa-we t̄o.

Pa lapa lan̄kr̄is̄əḡ s̄i,

pa m̄əḡȳi pa ȳomle taa k̄e Icipiti.

Ama Is̄ə nyá wiiki p̄ət̄əət̄e,

na ń w̄ena suulu, n̄n m̄ȳi pááná ke l̄əḡ,

na nyá k̄opant̄u we s̄əγ̄ant̄u, íle n ta l̄-we.

¹⁸ Paa na waat̄u wei pa lupa navle na pá t̄əḡ s̄i:

Tá Is̄ə wei i l̄əsa-t̄ȳu Icipiti taa t̄əγ̄əle.

Pa saγ̄at̄aya-ḡ s̄əs̄əm k̄e.

¹⁹ Nyá suulu katat̄əlaya t̄ə,

n ta l̄-weγ̄e w̄olaya tet̄u taa,

na is̄əḡm̄ont̄ȳu ta ye-le-weγ̄e

m̄paav̄ h̄ul̄ȳu ke ilim̄ taa.

P̄əyele k̄u k̄ək̄o ná tá ye-le-weγ̄e nav ke aḡoo.

²⁰ N ha-weγ̄e nyá l̄əmaγ̄as̄e,

na ń t̄asa-weγ̄e laγ̄at̄u.

N ha-weγ̄e manna na pá t̄əγ̄o na l̄əm na pá nȳə.

²¹ P̄isi nule t̄əcu k̄e n paas̄ona-weγ̄e

w̄olaya tet̄u taa k̄e pa t̄ənt̄e taa, pa ta lan̄ p̄ul̄o.

Pa kususuutu ta sí, p̄əyele pa n̄əḡe ta m̄li.

²² N t̄ó pa niḡ taa k̄e piitim̄naa na awulaa,

na pá l̄eeki tet̄ona m̄pa pa c̄əna-we t̄o,

is̄u H̄es̄əp̄əḡ tet̄u wulav̄ Sihon̄,

na Pasari tet̄u nȳəḡ Oki.

23 Na ń ha-weye piya ke payale,
isu isətləŋasi,

na ń pona-weye Kanaah tetu nti n ka heela
pa cəsnaa si pá polo pá leeki tə tə taa.

24 Pa sət tə taa ké tampana, na pá təyət-ti.

Na ń təyət Kanaah nyəma na mpe pá ńmakəli-we.
Pa lapəna həyətəyət ńku ku yəlaa na ku awulaa
ke isəna pa caa tə.

25 Pa leeka koloosi acalae na mvsəŋ tetu,
na teesi na si taa suna wənau, na ləkənaa mpa
pa tēma huluytu tə. Na tuj wei pa yaa si leseŋnaa
na Olifinaa tə na leləŋ.

Nyá pēlee tə ké pa təyaa
na pá haya na pé cayana-we.

26 Paa na mpu pa lapa isətoosile nyəma.

Pa kola nyá tə. Pa kisa nyá kiin,
pa kú nyá kuyətətətə teləsəlaa.

Pele pa caalayaana-we si pá mələna nyá tə si,
pa tənte ta keesi.

27 Mpyót n tu-weye kolontunaa niŋ taa,
na pele pá təkí pa ise. Pa laŋa wakəlaa,
ləna pa keesəna nyá tə na ń nu pa taŋ.
ləna nyá səluytu tə ń tilina-weye yəlaa,
na pá leeki-weye pa kolontunaa ńmakuluytu taa.

28 N tēma-weye ləsyu ke
ńmakəllaa niŋ taa ké kpaakraa,
ləna pá tayani-ŋ pəntənav.

Na ń tayani-weye kolontunaa
səkraŋ taa ké pətuytu.

Na pá tayani-ŋ wiinau na ń nu,
na ń tayani-weye waasuytu ke
təm payale ke nyá səluytu tə.

29 Nyá caala-we si pá təŋ nyá kiin.

Ama isəcav pu mpe, ləna pá kisi
nyá kusəsitv na nyá kətətətə.
Pəcə tə haaki tə təŋlaa ke weesiŋ ké.

Mpyót pa kisa nyá nunav
na pá lá laŋkpusəŋ na pá kuli nyá tə.

30 Pusi payale ke n paasəna-we,
nyá Feesuytu Naŋŋtu kuləna
nyá kuyətətətə teləsəlaa,
na pá yaa-we na nyá nəyət. Ama pa ta nu,
ləna ń tu-weye piitim krai nyəm niŋ taa.

31 Paa na mpu, nyá səluytu katatəlaya tə,
n ta kpiisi-we. Pəcə n ta lə-we.
Mpi tə, Iso nyá n sələyí ké na ń ké suulu tu.

32 Ta Iso nyá, n ké səsə ké
na ń we təŋ na səyətə, na ń
təka tá na-ŋ ta nəyət pēluytu ke teu.
Paasəna wahalanaa mpa tə təkí tə,
paa tá cəsnaa, na tá awulaa,
na tá nyuytu nyəma, na tá kətəlaa,
na tá Iso kuyətətətə teləsəlaa,
na tá maŋamaŋa ke pə kraŋav Asilii
awulaa pəle taa na pé suna saŋa tə.

33 Pə tənaya mpu pə taa,
n paasəna-tuytu teu ké.

Ama tayale tetelataa.

34 Tá cəcənaa, na tá awulaa,

na tá nyuɣu nyáma na tá
kətəlaa ta təkɪ nyá kiiu,
pa kisa nyá kusəsutu na
kpaalɣu mpi n kraala-we tɔɔ.

³⁵ Paa na n kata-wɛɛ nyá kɔpantu na ɲ su-wɛɛ tetu
səsəntu mɔsɔŋ nyəntu taa na pá təkɪ kawulaya tɔ,
pa ta kisi isayatu lapu si pá paasəna nyá tɛmlɛ.

³⁶ Saŋa taa tɔ pəsa tetu nti n ha
tá cəsənaa tɔ tɔ yomaa nté.

Pəyɛle n ka ha-wɛɛ tɔɣi si
pá yəələna tɔ kɔlɔlɔm na tɔ kɔpantu.

³⁷ Awulaa mpa pa niŋ taa n tu-tu tɔ,
mpɛɛ tetu nti tɔ luləɣi kɔpantɔnaa ke səsəm.

Mpi tɔ, tɔ pəntəna-ŋ tɔ pə tɔɔ.

Pa lakəna tá maɣamaya tá tɔla ke isəna pa səlɔla tɔɔ,
na tɔ we lanwakəllɛ səsəle taa.

10

Yəlaa tu pa tɔɣi kiŋ tɔŋɣu

¹ Mɔrɔyú Iseyɛli nyáma tasaa si: Wahala wei i maɣana-tu tɔ, i tɔɔ ké tɔ tu tá taa si, tu tɔŋ nyá
kiŋ, haləna tɔ ŋmaa-ti. Tá nyuɣu nyáma, na tá Lefii nyáma, na tá kətəlaa pa tɔna niŋ.

² Halu niŋ tɔlaa mpɛ pa həla ntɔ: Hakaliya pəyalɔ kɔfəɛɛ Nehemii, na Sitekiya. ³ Na Selaya, na
Asaliya, na Imeya.

⁴ Na Pasehuu, na Amaliya, na Maləkiya. ⁵ Na Hatusi, na Sepaniya, na Maluki. ⁶ Na Halim, na
Meleməti, na Opatiya. ⁷ Na Taniyɛli, na Kinetəŋ, na Paaluuki. ⁸ Na Mesulam, na Apiya, na
Miyaməŋ. ⁹ Na Maasiya, na Pilikayi, na Semaya. Pa tənaya mpu kətəlaa.

¹⁰⁻¹⁴ Lefii nyáma taa ké Asaniya pəyalɔ Yesuwa, na Hatati lulɣu tu Pinuwi, na Katəməyɛli, na
pa taapalaa. Na Sepaniya, na Hotiya, na Kelita, na Pelaya, na Hanan. Na Mika, na Lehɔpi, na
Hasapiya, na Sakuu, na Selepiya, na Sepaniya, na Hotiya, na Pani, na Pininu. Pa tənaya mpu
Lefii nyáma.

¹⁵⁻²⁸ Nyuɣu nyáma nté Paləsi, na Pahati-Mowapɔ, na Ilam, na Satu, na Pani. Na Puni, na Asəkati,
na Pepayi, na Atoniya, na Pikifayi, na Ateŋ, na Atee, na Hisikiya. Na Asuu, na Hotiya, na
Hasum, na Pesayi, na Halifi, na Anatəti, na Nepayi, na Makəpəyas. Na Mesulam, na Hesii, na
Mesesapeli, na Satəki, na Yatuwa, na Pelatiya, na Hanan, na Ananiya, na Osee. Na Hananiya,
na Hasupi, na Halohesi, na Pila, na Sopekɪ, na Lehum, na Hasapəna, na Maaseya. Na Ahiya,
na Hanan, na Anan, na Maluki, na Halim, na Paana.

²⁹ Na pá səsəsi pɛle pa tɔɔ ké tetu nyáma lelɔa na kətəlaa, na Lefii nyáma, na nənəsəsi tanlaa,
na yonyoolaa. Na Iso təsɛɛle taa tɛmlɛ lataa na tá mpa tɔ faɣana tetu taa cəyalaa ke Papiloni
ponaŋ waatu tənə na tɔ tɔka Iso kiiu ke teu tɔ. Na tá alaa na tá apalɔpiya na alɔnyəma mpa pa
isɛ nyaalaa tɔ. ³⁰ Tá na tá taapalaa kɔpama tɔ su tá nəsəsi ké na isələ kɔsɛɛmlɛ si tu tɔ kiiu ŋku Iso
tɛmlɛ tu Moisi cɛla-tu tɔ ku taa. Tu təkɪ Tacaa kusəsutu na i kɔtɔtɔtu.

³¹ Na tɔ su tá nəsəsi si tɔ kaa ha tá pɛɛlaa ke yəlaa mpa paa we tetu taa ké Papiloni pote waatu
tɔ. Pəcɔ tɔ kaa caa pa pɛɛlaa ke tá pəyalaa. ³² Ye yəlaa mpɛ pa pɛɛtɔɣi tɔɣonaya, yaa pulɣu
kɔyaku kɔhɛɛsɔɣu wule, yaa acima wule, tɔ kaa ya pə taa pulɔ. Paa pusɪ naatosompɔɣolaya
wei, tu yeɛ tetu na tɔ hɛɛsi na tɔ kisi si pá taa caali nəɣɔlɔ si i feli i kəmlɛ. ³³ Tu tu tá ti si, paa
wei i feli liɣitɛe nyəɣəlɔɣu ŋku ku yuŋ we cacaasi liɣiti tɔɔ, paa pənaya ŋkaya Iso təsɛɛle tɛmlɛ
tɔɔ. ³⁴ Liɣitɛe anəɣi paa yana Iso potopotonaa, na kɔtɔɣa ŋka kəkɔ lusa ka tənə tɔ ka wontu, na
tɔɣonaya kɔhau ŋku paa kɔna paa ifemle nte tɔ. Na kɔtəsi nsi pa laki kɔyaku kɔhɛɛsɔɣu wule
tɔ, na isatu kufalɔ acima na acimanaa lelɔa nyənsi. Na kɔtəsi nsi Iseyɛli nyáma ká la pa isayatu
tayanɣu tɔ tɔ, na pá tayanəna liɣitɛe anɪ tɔtɔɣo Iso təsɛɛle. ³⁵ Kətəlaa tá, na Lefii nyáma na
samaa, tɛtɛ ké tɔ tɔwa na tɔ faɣana tá lulɔŋ na tɔ su waatɔnaa mpa tu ha kpeŋkpelasi, na tɔ kɔna
Iso təsɛɛle ke paa pənaya ŋka isu pa kɛɛsa kiiu taa tɔ. Na tɔ pona taasi nsi paa wɔna kɔtəsi ke tá
Iso Tacaa kɔtɔɣa tɔlatɛ tɔ tɔ. ³⁶ Tɔ suwa si paa pənaya ŋka tu pona Iso təsɛɛle taa ké tá tawa na
tá tuŋ kɔlɔlɔm. ³⁷ Tu ha Iso ké tá kancaalaya apalɔpiya, na tá tɔla nyənsi, isu pa kɛɛsa Iso kiiu
taa tɔ. Paa naaŋ, yaa heeŋ, yaa pəŋ na tɔ cɛla kətəlaa mpa pa laki Iso tɛmlɛ ke Iso təsɛɛle taa tɔ.

³⁸ Tu cosi tá kɔhaləm kalaalasi taa na tɔ cɛla-we. Paa tuŋ pee, paa sɔlɔm, paa nim, na tɔ su Iso
təsɛɛle səsəle kutuluj leləŋ taa. Lefii nyáma ká tɔɣona nteɣe tá tetu kɔlɔlɔm həɣələŋ naanɔwa
taa kɔlɔmɔɣu. Mpɛ paa cəna timpiwɛ tɔ wɛɛ tɔ, na pá ləsi həɣələŋ unɪ. ³⁹ Aləŋ lulɔŋ kətəlaa taa
nəɣɔlɔ ká təŋ Lefii nyáma ke waatu wei pa muɣi həɣələŋ naanɔwa taa kɔlɔmɔɣu tɔ. Uɛna Lefii
nyáma ná ləsi pə taa tɔtɔɣo həɣələŋ naanɔwa taa kɔlɔmɔɣu na pá pona Iso təsɛɛle ke kpancoou
kutuluj taa. ⁴⁰ Iseyɛli nyáma na Lefii nyáma paa pona tɔɣonaya na sɔlɔm kɔfam na nim pə

kətaɣa ke Iso təseɛle kutuluŋ taa. Kutuluŋ unu i taa ké pa suku wontu, na kotəlaa təmlataa na nənəəsi tanjlaa na yonyoolaa náa caki.

Waatu unu tə kaa ye le Iso təseɛle ke yem.

11

Yuta nyəma mpa pa məla Yosalem taa to pa həla

¹ Mpróyó nyəŋ nyəma caɣa Yosalem taa. Pə yela samaa wei, ləna pá kaləxi yəlaa naanowa naanowa, na pá ləsəxi kəlm kəlm wei pa to tətə na pə kra to si, pəle pá polo Iso icate Yosalem taa na pá caɣa. Pə kaasa pɔɣəlayafei naanowa naanowa wei to, ləna pá polo tətə taa acaləɛ lenna taa na pá caɣa. ² Ləna pa lanja hɛɛna mpa pa ha pa təxi kpakpaa si, pa puki pá caɣa Yosalem taa to.

³ Tətə hɔɣələŋ nyəŋ nyəma ná caɣa Yosalem ké, ləna ləyɛli nyəma ləlaa, na kotəlaa, na Lefii nyəma, na Iso təseɛle təmlataa səkpeɛma, na Salbməŋ təmlataa ləlyu nyəma náa caɣa paa wei na i təcəyale. ⁴ Paa na mpu to, Yuta na Pəncameɛ pə yəlaa ləlaa caɣa Yosalem.

Yuta yəlaa taa nyəma həla nté, Pələsi piitim to Ataya, na ilé i ləlyu to Malaleyeli, na Sefatiya, na Amaliya, na Sakali, na Usiya. ⁵ Na Sakali ləlyu to Siloni na ilé i ləlyu to Maaseya, na Yoyalipi, na Ataya, na Hasaya, na Koli-Hose, na Paaluuki. ⁶ Pələsi ləlyu nyəma krenta nasəle na pələfei nutoso na naanowa (468) ke le Yosalem taa. Pa tənaxa mpu pa ké kpelikpeka nyəma.

⁷ Pəncameɛ nyəma taa ka wə Yesaya ləlyu to Salu na ilé i ləlyu to Itəyɛli, na Maaseya, na Kolaya, na Pətaya, na Yoweti, na Mesulam. ⁸ Na Kapayi, na Salayi. Pəncameɛ nyəma krenta nasənəasa na nuɛnwa na pələfei hiu na naanowa (928). ⁹ Sikəli pəyalu Sowɛli ká kəna pa nyuɔ to, na Hasenuwa pəyalu Yehuta ke le icate wulaw waali to.

¹⁰ Kotəlaa taa nyəma nté Yoyalipi pəyalu Yətaya na Yakeŋ. ¹¹ Na kotəlu səsə Ahitupi ləlyu to Selaya, na Selaya ləlyu nyəma Melayoti, na Satəki, na Mesulam, na Hilikiya. ¹² Na pá səsəna pa ləlyu nyəma nasənəasa na hiu na naale (822). Mpa pa paasəyənə Iso təseɛle taa təma to na Maləkiya ləlyu to Ataya, na Ataya ləlyu nyəma Pəsəhuu, na Sakali, na Amsi, na Pələliya, na Yelowam. ¹³ Na pá səsəna ləlyu nyəŋ nyəma ŋmɛnuɔ na nu le na naale (242) mpa pa ké i nyəma to. Na lmeɛ ləlyu to Amasesayi, na Amasesayi ləlyu nyəma Misileməti, na Asayi, na Asaleli. ¹⁴ Na pá səsəna yoolaa taa yoolaa nuɛnwa na pələfei hiu na naanowa (128), mpa pa ké i nyəma to. Pəle pa nyuɔ to nté Haketolim pəyalu Sapitiyeli.

¹⁵ Lefii nyəma taa ka wə Puni ləlyu to Semaya, na Semaya ləlyu nyəma Hasapiya, na Asəlikam, na Hasupi. ¹⁶ Na pá səsəna Lefii nyuɔ nyəma Səpətayi, na Yosarati mpa pa paasəyənə Iso təseɛle waali təma to. ¹⁷ Na Asafi ləlyu to Mataniya na Mataniya ləlyu nyəma Səpəti, na Mika wei i caaləxi samtu yontu ke Iso sɛɛn waatu to, na Mataniya newaa taa ləlyu Pasukiya wei i wə Mika waali to na Yetutuŋ ləlyu to Apəta, na Apəta ləlyu nyəma Kalali na Samowa. ¹⁸ Lefii nyəma krenta ŋmɛnuɔ na nunaasa na liyiti (284) ké Iso icate taa.

¹⁹ Pə kaasi nənəəsi tanjlaa Akupi, na Tələməŋ mpa na pa ləlyu nyəma pa paasəyənə nənəəsi to. Pa krenta nuɛnwa na nutoso na naanowa na naale (172).

²⁰ Pə kaasi ləyɛli nyəma ləlaa, na Lefii nyəma na kotəlaa, paa wei i ka wə i təcəyale ke Yuta acaləɛ taa. ²¹ Iso təseɛle taa təmlataa ka wə Yosalem icate hɔɣələyɔ ŋku pa yaa si Ofeli to ku taa, na Siha, na Kisepa pá paasəyənə-wə.

²² Yosalem taa Lefii nyəma nyuɔ to nté Mika ləlyu to Usi, na Usi ləlyu nyəma Mataniya na Hasapiya na Pani. Pani ka ké Asafi ləlyu to ké. Mpe paa kəna Iso təseɛle taa yontu paasənlaa. ²³ Yonyoolaa tənaxa Iso kawulaya taa kəsəsitu ké. Na isəna paa su-wə si pá la pa təma ke paa ifemle nte to.

²⁴ Yuta pəyalu Sela ləlyu to Mesəpəli pəyalu Pətahiya ka kəna ləyɛli nyəma nyuɔ to ke Pəəsi nyəma kawulaya taa.

Yuta nyəma mpa pa fəi Yosalem taa to

²⁵ Yuta kpeka ləlyu nyəma ləlaa ka caɣa tawa taa ké Kiliyati-Aapa, na pə cəlu acalisi, na Tipəŋ na pə cəlu nyənəsi na Yekəpəsəyeli, na pə cəlu nyənəsi. ²⁶ Na Yesuwa, na Molata, na Pəti-Pələti. ²⁷ Na Hasaa-Suwali, na Pəesepa na pə cəlu acaləɛ. ²⁸ Na Sikəlaku na Məkona na pə cəlu acaləɛ. ²⁹ Na An-Liməŋ, na Sola, na Yaamuti. ³⁰ Na Sanowa, na Atulam, na pə cəlu acaləɛ, na Lakisi na pə cəlu acaləɛ, na Aseka na pə cəlu acaləɛ. Mpu to, pə krayaw Pəesepa ke ilim mprətəŋ tə na pá polo Hinom tətəkəle ke ilim ntəyən tətə təyɔ paa caɣa.

³¹ Pəncameɛ kpeka ləlyu nyəma ka caɣana Kəpa na Mikimasu na Aya na Pətəli na pə cəlu acaləɛ. ³² Na Anatəti, na Nopi, na Ananiya. ³³ Na Hasəə, na Lama, na Kitayim. ³⁴ Na Hatiti, na Sepoyim, na Nepalati. ³⁵ Na Loti, na Ono na niŋ təma lataa tətəkəle.

³⁶ Lefii kpeka lenna líi Yuta taa na á súb Pəncameɛ nyənəte taa.

12

Kotɔlaa na Lefii nyɔ́ma pa hɔla

¹ Kɔtɔlaa na Lefii nyɔ́ma mpa na Selatɔyɛli pɔyɔlv Soloparɛɛli na Yesuwa pa luna timpi paa pona-we tɔ pa hɔla ntɔ. Sɛlaya, na Imeya, na Isɛla. ² Na Amaliya, na Maluki, na Hatusi. ³ Na Sekaniya, na Lehum, na Melemɔti. ⁴ Na Itoo, na Kinetɔyi, na Apiya. ⁵ Na Miyamɛɛɛ, na Maatiya, na Pilika. ⁶ Na Semaya, na Yoyalipi, na Yetaya. ⁷ Na Salu, na Amoki, na Hilikiya, na Yetaya. Paaɛ ɛɛ pa tɔna paa kɛ Lefii nyɔ́ma na kɔtɔlaa nyɔ́ɔɔ nyɔ́ma ke Yesuwa pɔɔle taa kɛ. ⁸ Lefii nyɔ́ma taa yɔlaa ntɛ Yesuwa, na Pinuwɛ, na Katɔmɔyɛli, na Selepiya, na Yehuta, na Mataniya. Mataniya na i tɔyaya yɔlaa pa yookayana samtu yontu. ⁹ Na Lefii nyɔ́ma mpa paa we pa kin na pɔ laki Isɔ tɔmlɛ tɔ pele pɔ ɔɔki.

¹⁰ Yesuwa lɔlɔna Yoyakim, na Yoyakim lɔli Iiyasipi, na Iiyasipi lɔli Yoyata. ¹¹ Na Yoyata lɔli Yonatan, na Yonatan lɔli Yatuwa.

¹² Kɔtɔlv sɔsɔ Yoyakim pɔɔle taa kɔtɔlaa lɔlvɔ nyɔ́ɔɔ nyɔ́ma hɔla ntɔ. Sɛlaya lɔlvɔ tɔ ntɛ Melaya, na Imeya lɔlvɔ tɔ ntɛ Hananiya. ¹³ Isɛla lɔlvɔ tɔ ntɛ Mesulam, na Amaliya lɔlvɔ tɔ ntɛ Yohanan. ¹⁴ Na Meliku lɔlvɔ tɔ ntɛ Yonatan, na Sepaniya lɔlvɔ tɔ ntɛ Yosɛfɔ. ¹⁵ Na Halim lɔlvɔ tɔ ntɛ Atɔna, na Melayɔti lɔlvɔ tɔ ntɛ Hɛlɔkayi. ¹⁶ Na Itoo lɔlvɔ tɔ ntɛ Sakali, na Kinetɔɔ lɔlvɔ tɔ ntɛ Mesulam. ¹⁷ Na Apiya lɔlvɔ tɔ ntɛ Sikɛli, Pilitayi lɔlvɔ tɔ ntɛ Miniyani, na Motiya. ¹⁸ Na Pilika lɔlvɔ tɔ ntɛ Samɔwa, na Semaya lɔlvɔ tɔ ntɛ Yonatan. ¹⁹ Na Yoyalipi lɔlvɔ tɔ ntɛ Matɔnayi, na Yoyata lɔlvɔ tɔ ntɛ Usi. ²⁰ Na Salayi lɔlvɔ tɔ ntɛ Kalayi, na Amoki lɔlvɔ tɔ ntɛ Iɔɛɛ. ²¹ Na Hilikiya lɔlvɔ tɔ ntɛ Hasapiya, na Yetaya lɔlvɔ tɔ ntɛ Netaneyeli.

²² Kɔtɔlaa sɔsaa Iiyasipi, na Yoyata, na Yohanan, na Yatuwa pa waatɔnaa taa kɛ pa ηmaa Lefii lɔlvɔ nyɔ́ɔɔ nyɔ́ma, na kɔtɔlaa pa hɔla ke takɔlasɛ taa. Halɔna Pɛɛsi wulav sɔsɔ Taliyusi kawulaya waatɔ.

²³ Paa ηmaawa Lefii lɔlvɔ nyɔ́ɔɔ nyɔ́ma hɔla tɔtɔyɔ Kutɔɔsɔtu takɔlaya taa. Iɛ Iiyasipi saali Yohanan pɔɔle taa tike ke pɔ sunaa.

²⁴ Lefii nyɔ́ɔɔ nyɔ́ma Hasapiya, na Selepiya, na Katɔmɔyɛli pɔyɔlv Yesuwa, na Lefii nyɔ́ma lɛlaa paa sɛɛna na pɔ yooki Isɔ sam yontu. Pɔ tala pa nyɔ́ntɔ, ɛlɛna pɔ lɔ teitei isu Isɔ yɔlv Tafiti ka sɛyɛyɔ tɔ.

²⁵ Nɔnɔɔsi tarɛlaa Mataniya, na Pakɔpukiya, na Opatiya, na Mesulam, na Talɔmɔɔ, na Akupi pa tɔmlɛ ntɛ si pɔ feɛ wontu tɔsulɛnaa mpa pa we Isɔ tɔsɛɛle nɔnɔyɔ tɔ. ²⁶ Yesuwa pɔyɔlv Yoyakim, Yosataki saali, na tetɔ nyɔ́yɔ tɔ Nehemii na kiɛu nyɔ́ntɔ kɔtɔlv Isɔtɔlasɛ pa pɔɔle taa kɛ pa takaya pa tɔma.

Yosalem kolɔɔa tɛm sɔsɔ

²⁷ Waatɔ wei pa tɛma icatɛ kolɔɔa ke ηmaɔv, ɛlɛna pɔ yaa Lefii nyɔ́ma tɔnaya timpiwe paa weɛ tɔyɔ Yosalem, na pɔ lɔ acima na laɛhulɔmlɛ, na samtu yontu, na kɔɛɛkɔɛɛna, na cɔmɔɔ, na sarɛkɔnaa. ²⁸⁻²⁹ Na yonyoolaa luna acalɛɛ nna paa ηmawa pɔ cɔɔnaɔ Yosalem, na Netofa cɔlv, na Pɛti-Kilikaa ke Kɛpa na Asɔmɔfeti hɔyɔlɔɔ taa tɔ. ³⁰ Mɔpɔyɔ kɔtɔlaa na Lefii nyɔ́ma pa lapa nyɔ́ɔɔ tɔɔ asilima kɛɛlvɔyɔ kɔtaya. Na pɔ kɔti yɔlaa tɔna si, pele pɔ lɔ mɔv tɔtɔ. ɛlɛna pɔ lɔ mɔpɔyɔ kolɔɔa na ka nɔnɔɔsi.

³¹ Tɔnaya Nehemii mɔ, ma kraasa Yuta nyɔ́yɔ nyɔ́ma ke kolɔɔa tɔɔ, na mɔ faya yonyoolaa ke tɔm naale. Na kancaalaya kɔɛkɔle nɔɔ mɔɛna ntɔyɔɔ tɔ kɛ kolɔɔa tɔɔ, na Hute nɔnɔyɔ kin.

³² Pɛle pa waali kɛ Hosaya na Yuta nyɔ́yɔ nyɔ́ma hɔyɔlvɔ lɛɛkɔ pa tɔnaya. ³³ Pɔ waali kɛ Asaliya, na Isɛla, na Mesulam, ³⁴ na Yehuta, na Pɛncamɛɛ, na Semaya, na Imeya. ³⁵ Pɛle pa waali kɛ kɔtɔlaa akantɛɛ tɔkɔlaa, na Sakuu, na Asafi pa lɔlvɔ tɔ Sakali, na Mikaya, na Mataniya, na Semaya, na Yonatan. ³⁶ Na i tɛɛtɔnaa Semaya, na Asaleli, na Milalayi, na Kilalayi, na Maayi, na Netaneyeli, na Yehuta, na Hanani, pele pa tɔɛɛyɔ na pɔ taka cɔmɔɔ wei Isɔ yɔlv Tafiti ka lɔpa tɔ. Kiiɛ nyɔ́ntɔ Isɔtɔlasɛ kɛɛ kɔɛkɔle ntɛ tɔ nyɔ́yɔ tɔ. ³⁷ Pa tala hite nɔnɔyɔ ke Tafiti tɔ tontɔɛɛ isɛntaa, ɛlɛna pɔ kra kolɔɔa tɔɔ. Halɔna lɔmnaa nɔnɔyɔ ke icatɛ ilim tɔlɛle tɔɔ.

³⁸ Mɔpɔyɔ yonyoolaa naale nyɔ́ma mɔlɔna mɔpɛle tɔɔ, ɛlɛna mɔ la samaa hɔyɔlvɔ lɛɛkɔ tɔ tɛɛ pa waali na Masasi akele cɔlv, na tɔ lu timpi kolɔɔa lapa iwala tɔ. ³⁹ Na tɔ tɛɛna Ifɔlayim nɔnɔyɔ isɔtɔaa tɔɔ na tɔ tala Yesana nɔnɔyɔ na tiina nyɔ́ɛka. Tɔ tɛɛ Hananeyɛli akele na nuɔɔwa (100) nyɔ́ɔ na tɔ tɛɛ heɛn nɔnɔyɔ na kutɔnaya. ⁴⁰ ɛlɛna yonyoolaa kɔɛka naale sɛɛ Isɔ tɔsɛɛle kin, na mɔ na huɔlaa mpa paa we ma waali tɔ tɔɔ sɛɛ tɔtɔ. ⁴¹ Na kɔtɔlaa Iiyakim, na Maaseya, na Miniyamɛɛɛ, na Mikaya, na Iyohenayi, na Sakali, na Hananiya pɔ hulɔyɔ akantɛɛ. ⁴² Maaseya, na Semaya, na Ilaasa, na Usi, na Yohanan, na Malɔkiya, na Iɔm, na Iɛɛ paa weɛ tɔtɔ. Na Isɔlahiya paasɔyɔna yonyoolaa na pa yontu nukɛ.

⁴³ Mɔpɔyɔ kɔyɔɛɛ Isɔ lapa na pa tɔna pa laɛna hulɔmɔna acima ke teu, na pɔ lɔ kɔtasi ke sɔsɔm. Halɔna pɔ kɔɛna Yosalem taa alaa na piya tɔtɔ, na pɛle pa laɛna hulɔmɔ. Na pa aɛmaala kɔkɔtɛ nukɛ poolɔɔ.

Lefii nyɔ́ma na kɔtɔlaa pa paa nyɔ́m

⁴⁴ Μπόγυ waatu kolom unu i taa pa kra yelaa mpa paa fenjigi tun kancaalaya kolobom, na kuhalem hoyoloh naanowa taa kolom tesule to. Mpe unu pa tamle nte si pa kpeyeli kotelaa na Lefii nyoma pa tonyonaya nka ka lukena nonokila halam taa to. Uena Yuta samaa lanle heena kotelaa na Lefii nyoma pa tama. ⁴⁵ Mpi to, pa paasayana pa Iso tamle ke. Na pa laki nyoon taa asilima keeluvu kotasi. Na yonyoolaa, na nonoosi tanjaa toto naa tonyonyi wulaw Tafiiiti na payalv Salomaj pa kusosutu. ⁴⁶ Tampana too pe krayav hatoo Tafiiiti na Asafi pa waatu to, yonyoolaa nyoon nyoma paasayana Iso sam na i sevu pe yontu ke. ⁴⁷ Solopareeli na Nehemii pa waatonaa taa to, Iseyeli nyoma celayaa yonyoolaa na nonoosi tanjaa ke pa paa nyom, na pa celayi Lefii nyoma ke pa Iso kucoon. Na pele pa celayi Alon luvuvu nyoma kotelaa ke pa paa nyommaa.

13

Nehemii feesiyi Iso sevu

¹ Waatu unu i taa ke pa kala samaa ke Moisi takelaya. Uena pa tala lonte nte to taa pa njamaawa si Amoni nyoma na Mowaru nyoma pa kaa suv mpa pa seki Iso to pa kpekale taa to. ² Tampana too, pele pa taa mu Iseyeli nyoma na pa ha-weye tonyonaya na konyonyoom. Halena Mowaru nyoma naa felu Palaam ke liyite si, i nyensi Iseyeli nyoma ke mpusi. Ama ta Iso na layasa mpusi unoyi koollee kopana. ³ Waatu wei Iseyeli nyoma nu mpu, uena pa to pa taa si pa tonyonyi pa kpekale taa ke kra nyoma.

⁴ Na pasco pa taku mpu to, kotolu Iliyasipi ke paa krawa si, i paasayana Iso taseele kutuluvu lelaj. Peyele Iliyasipi lulata kele Topiya. ⁵ Pa too ke Iliyasipi hulv Topiya ke Iso taseele kutuluvu sososov nku ku taa pa suwa kotoyov nku pa hawa to, na tulaalu, na Iso taseele wontu na kotelaa paa tete na tonyonaya, na sulom kofam, na nim pe hoyoloh naanowa taa kolomuvu nku Lefii nyoma, na yonyoolaa, na nonoosi tanjaa pa ti to.

⁶ Pa lakaya mpu to ma fei Yosalem. Ma pola Papiloni wulaw sosov Atakasesee teye i kawulaya ponaaya hiu na naanowa na naale nyonka taa. Pa lapa wee naale, uena wulaw ha-m noyo ⁷ na ma meli Yosalem. Μπόγυ ma nawa isena Iliyasipi hawa Iso taseele kutuluvu lenku ke Topiya to, pe fei teu. ⁸ Tonaaya paana huu ma taa na ma lavo Topiya wontu na awalv too. ⁹ Uena ma yele na pa nyaali kutuluvu unoyi teu, na pa mohna i taa ke Iso taseele wontu na kohaaj na tulaalvnaa.

¹⁰ Ma nuwa toto si paa celayi Lefii nyoma ke pa paa nyom. Pa too ke pele pa yela pa tama na pa meli halam taa, na yonyoolaa naa la mpu toto. ¹¹ Uena ma kalena hulvna ke isena pa lava Iso taseele to. Kena ma koti yonyoolaa na Lefii nyoma na pa meli pa tama taa. ¹² Μπόγυ Yuta nyoma suv ponav ke tonyonaya pee, na sulom kofam, na nim pe hoyoloh naanowa taa kolomuvu ke pe kutuluvu taa. ¹³ Uena ma kra kotolu Selemiya na takelasi njmaalv Sataki na Lefii to Petaya na pe sosovna Sakuu payalv Hanaj, Mataniya saali si pa fenjigi kutuluvu unu. Mpi to, yelaa ka lapa-weye naani ke, na pa tamle nte kohaaj taluvu ke pa taapalaa.

¹⁴ Hai, ma Iso, too si pa tona mpi ma lapa to. Taa so isena ma lupa Iso taseele tamle na Iso sevu pe too to.

¹⁵ Waatu unu i taa ke ma nawa Yuta taa ke yelaa, na pa nyaasayi pa lesenaa ke koyaku kuhesuvu wule. Na lelaa naa sayela tonyonaya na pa soki pa kranasi ke sulom, na lesenaa, na fikinaa, na wontunaa lenti ke mpu na pa pukina Yosalem. Uena ma kraali-we si: I taa peeti suluvu koyaku kuhesuvu wule. ¹⁶ Pele pe paasi, Tiii nyoma mpa pa we Yosalem too, pele pa konyonaya tiina, na wontu lenti, na pa peetayana icate nyoma na Yuta nyoma ke koyaku nku ku wule. ¹⁷ Μπόγυ ma kalena Yuta sosaa si: I nawa isayatu nti i laki to yaa i ta na? I kuyi koyaku kuhesuvu nyuvu ke. ¹⁸ Ma cosonaa lapa mboyoy. Pa too ke Tacaa hama ta na ta icate ta njkanyuv. Uena mu sosovyi Iso paana kraasuvu ke Iseyeli too.

¹⁹ Pa krayav konyonka toyo ma yelaa na pa takayi Yosalem nonoosi ke ilim toyu waatu, na pasco koyaku kuhesuvu caalayi, na pa tolayi-si na pasco ku ten. Na ma su ma taapalaa napeli si pa fen na noyolv i taa suvna taatole natelayi koyaku kuhesuvu wule. ²⁰ Μπόγυ peete nyoma tona luna pa taate ke Yosalem koluvu kite, na pa suv ahoov ke tom kolom yaa naale. ²¹ Tonaayale ma paa-we si: Pepe too ke i cakv icate koluvu kite? Na ma kraali-we si: Ye i taa mpu, ma kra-me.

Pa krayav waatu unu to, pa ta tana meluvu ke koyaku kuhesuvu wule. ²² Μπόγυ ma tona Lefii nyoma si: I la nyoon too asilima keeluvu kotaya. I polo i fen icate nonoyov, na yelaa ten isena Iso suwa koyaku kuhesuvu too to.

Hai, ma Iso kopaj, too si ma too ke nti unu to taa, na ni wii ma peetotele.

²³ Waatu unu i taa totovv ma nawa si, Yuta nyoma kraya Asototi na Amoni na Mowaru nyoma alaa. ²⁴ Na pa piya hoyolvuvu yoyotayi Asototi nyoma tom. Mpa pa we piitimi mpi pe taa, pele pe tom ke pele pa piya yoyotayi. Pa taa noyolv taa nuki Yuta nyoma tom. ²⁵ Μπόγυ ma kalena-we, na ma tonyi-weye mpusi. Halena ma ma lelaa, na ma kpesi pa nyoo si. Na ma yele na pa tuuna si: Te kaa ha ta peela ke cefelinaa. Peyele ta payalaa kaa kraya-we, yaa ta mayamaya toto. ²⁶ Na ma paasi-we si: Pa taya mpu pe tusina wulaw Salomon ke isayatu taa? Peyele i ka kala piitimnaa

awulaa tənaxa, na Iso səala-i na í kra-i lseγeli wulav. Paa na mpu tə, alaa ta kpisi uɛye pətuyv ke isayatu taa. ²⁷ Tu caa si tə tasa nuu si, í kpaθəγi cefelinaa na í pəntəγəna Taca ke mpu.

²⁸ Yoyata pəyalaa taa ləlv wei í kə kətvlv səsə Uiyasipi sahi tə í ka kə Holon tə Sanəpala yəti kə. Pə tə kə ma ləsa-i Yosalem taa.

²⁹ Hai, ma Iso, taa sə isəna pa wakələγi kətaxa na nəγə ŋka nyana kətəlaa na Lefii nyəma í pəelaa tə.

³⁰ Mipəγú ma lapa samaa ke nyəŋ tə asilima təna kəeluyv kətaxa. Na má kraasi kusəsutv nti tə huləγi kətəlaa na Lefii nyəma pa təma tə tə toŋ. ³¹ Na má su tətə si: I haaki taasi ke pə koyeyŋ taa, na í kəŋna tətə kancaalaya kəlvəlv tətə.

Hai, ma Iso, təsə ma tə na n̄ la-m kopantv.

ISƏTɛɛ TŌM TAKƏLAYA Kutubtu

Takəlaya kanɛ ka taa kɛ pa kɛɛsəyi Yuta nyəma mpa pa pona Papiloni tɔ pa tɔm. Papiloni nyəma sɔsa Yuta nyəma mpeye haləna pà lɔki sɪ pà kpiisi-wɛ. Ama Isə tá tisi. I yapa Yuta nyəma na Isətɛɛ niŋ.

Isəna pa faya Isətɛɛ takəlaya tɔ:

Isətɛɛ pəsa wulav, titite 1:1–2:23

Hamanj kuləyi Maatosee tɔɔ, titite 3:1–5:14

Hamanj sɛm, titite 6:1–7:10

Yuta nyəma kəlvɔv kɛ pa kolontunaa, titite 8:1–10:3

Wulav Aselusi acima

¹ Wulav Aselusi*fa* təkayana kawulaya kɛ waatu inɪ ɪ taa. Pə kraɣav ɛntɪ na pə polo Itiyopii tɔ, pə hɔyɔlɔŋ nuɔɔwa na hiu na naatosompɔyɔlaya (127) tɔɔ. ^a pa yaaki tɔtɔ sɪ Sɛɛləsɛsɪ. ² Susi ɪcate sɔsɔɛ taa kɛ Aselusi kawulaya kumte ka wɛɛ. ³ Mprɔyɔ ɪ kawulaya pənaya tooso nyəjka taa, ɪ lapa acima kɛ ɪ waali nyəma, na ɪ akewenaa sɔsaa, na Pɛɛsɪ na Metii nyəma, pə yoolaa nyuyɔ nyəma, na kɔfənɛnɛnaa na kɔmatariɔnaa sɔsaa. ⁴ Isətonaa naatoso tɛɛ kɛ ɪ lapa acima anɪ. Aselusi hula ɪ wɛnɔv sɔsɔɔv, na ɪ sɔsɔɔntɔ pə fɛi yɔyɔtɔyɔ. ⁵ Pələ pə waali kɛ ɪ tasa acima lapu tɔtɔyɔ Susi ɪcate heele taa yələa tənə. Pə kraɣav sɔsaa na səkɛpema, na pə polo piya tɔ. Kuyaku na ku isikile kɛ ɪ lapa acima kɛ kawulaya nɔnɔyɔ tɛɛ taya tɔɔ. ⁶ Paa kaya pɔŋj kɔpəŋ kɔhulmɛŋ kɛ. Na wei pa lii akpaayala tɔ, na ŋmusi kɔsɛɛmasɪ. Na pà tamsəna liyitee nyəyətu kukuwɛɛ na pɛɛ kɔhulmɛɛ akelenaa. Pa suwa wɔla na liyitee nyəyətu pə katonaa taka kɛ pɛɛ kɔpəna nna a wɛna ŋmalɔm waani waani tɔ a taya tɔɔ. ⁷ Wulav ka puu sɔlvɔm kɛ sɔsɔm kɛ na luɣu kɔlvɔmɔyɔ. Ilenə pà ceki wɔla pɔosiyanaa waani waani taa, na pà cɛləyi yələa. ⁸ Paa wei ɪ nɔka isəna tɔ, mprɔyɔ ɪ nyɔɔki. Paa tanɔyi nɔyɔlv. Mpi tɔ, wulav ka ha nɔyɔ kɛ sɪ wei ɪ nyɔɔki isəna pà cɛla-ɪ mpu. ⁹ Mprɔyɔ wulav alv Fasiti ná lapa ɪ alvɔyɔntələnəna kɛ acima tɔtɔyɔ kawulaya tɔyaya taa.

Wulav alv Fasiti teeli pasɔyɔ

¹⁰ Mprɔyɔ kuyaku naatosompɔyɔlaya nyəjku wule, wulav Aselusi haya sɔlvɔm. Ilanjɛ hulmɛaa ilenə ɪ yaa ɪ tɛmlɛ lataa yələa kataasi naatosompɔyɔlaya. Mehumanj na Pisita na Haarona na Pikita na Apakəta na Setaa na Kaakasɪ. ¹¹ Na ɪ heeli-wɛ sɪ: Ma alv Fasiti ɪ tayanɪ ɪ ti na ɪ tɛ ɪ kawulaya ntenuyɔ na ɪ lu ma isɛntaa. Na akewenaa sɔsaa na samaa pà ná ɪ teu. Mpi tɔ, ɪ isɛntaa ka luwaya pə feina saala. ¹² Ama Fasiti ná kisa luw isɪ wulav suw tɔ. Tənaya pə haŋa wulav kɛ sɔsɔm, na ɪ pàáná huu. ¹³ Mprɔyɔ wulav yɔyɔtəna isətvliŋasɪ nyəntaa. Pa nyəmá kawulaya tɔm huɔv na pə kiŋj kɛ. Pəcɔ pa kɛ layatɔ tasələa. ¹⁴ Mpeyele Pɛɛsɪ na Metii yələa, Kaasena na Setaa na Atəmata na Tasisi na Melesɪ na Maasena na Memukanj. Paa kɛ wulav akewenaa naatosompɔyɔlaya kɛ. Pa nyəmá ɪ lotu kɛ na pà lakɪ ɪ kawulaya taa kɛ təma sɔsɔna. ¹⁵ Mprɔyɔ ɪ pɔsa-wɛ sɪ: Wulav má, ma tilaa na pà heeli Fasiti kɛ tɔm na ɪ kisi tə mɔyɔ. Iɛ ye pa kɛɛsəna kiŋj pɛpɛye pə wɛɛ sɪ pə lapɪ-ɪ?

¹⁶ Tənayalɛ Memukanj sɔwa wulav na ɪ akewenaa sɔsaa sɪ: Pə taya nyá tike kɛ Fasiti nyəna yem. Ama ɪ kɛrɛŋna nyá akewenaa sɔsaa, na nyá tɛtv taa yələa tənaya. ¹⁷ Pələ pə paasi alaa tənə ká tɛləsɪ-təyi təma. Ilenə pà nyəni pa paalaa kɛ yem sɪ: Wulav ka yaawa ɪ alv na ɪ kisi pɔtɛ. ¹⁸ Sarja mayamaya Mete na Pɛɛsɪ pə akewenaa sɔsaa alaa ka nu-tɪ. Ilenə pa paalaa yɔyɔtəyi na pà kɛɛsəyi-wɛ na pàáná kra-wɛ. ¹⁹ Təv, Taca, ye ma tɔm lapa-ŋ teu, ɪɛ n yele na pà ŋmaa Mete na Pɛɛsɪ kiŋj wei ɪ laɣasəyi tɔ, ɪ takəlaya taa sɪ, Fasiti ɪ taa tasa nyá kiŋj kɔntɛ. Ilenə wulav kraɣa alv kɔfalv wei ɪ muna pà kusɪ ɪ nyuyɔ tɔ. ²⁰ Ye nyá kawulaya sɔsaya kanɛ, ka taa yələa tənə nu tɔm tənɛ, ɪɛ alaa ká nuɔna pa paalaa. Paa pa kɛ səkɛpema yaa sɔsaa.

²¹ Mprɔyɔ tɔm ntɪ tɔ lapa wulav na ɪ akewenaa kɛ lɛlɛŋ, na wulav la isɪ Memukanj yɔyɔtɔyɔ tɔ. ²² Ilenə ɪ ŋmaa lɛtələnəna na paa hɔyɔlvɔv ŋku kɔ kɔnɔŋ na ku ŋmaatv taa. Mprɔyɔ ɪ tilina ɪ kawulaya tɛtv tənə taa sɪ, paa apalv wei ɪ kɛ sɔsɔ kɛ ɪ tɔyaya taa kɛ, na ɪ nsəmlɛ kɛ paa yɔyɔtɪ.

2

Isətɛɛ pəsa wulav alv

¹ Waatu wei wulav pàáná hɛɛwa, ilenə ɪ mayasɪ ɪ alv Fasiti tɔm kɛ ɪ taa. Na isəna ɪ suwa sɪ ɪ lakɪ-ɪ tɔ. ² Mprɔyɔ ɪ tɛmlɛ nyəma ná mpu ilenə pà tɔ sɪ: Taca, pà pɛɛki-ŋ pɛɛlaa mpa pa ta nyənta apalaa na pa lvm luwa tɔ. ³ Mpu tɔ, kpa akewenaa kɛ kawulaya hɔyɔlɔŋ tənə taa, na pà kɔti

^a 1:1 Aselusi: Papiloni wulav kɛ pà yaa mpu na kolum inəyi

pɛɛlaa telaa mpa pa ta nyənta apalaa tɔ. Alaa kawulaya təyaya taa kɛ paa koti pɛɛlaa mpeyɛ Susi icate taa. Ilena yulu katanja Heke wei i paasəɣəna-we tɔ i cɛɛ-wɛyɛ mpi mpi paa lakəna kacəka tɔ. ⁴ Na ye nyá luyi i sɔv pa taa wei, ɛɛ n kpaɣa-i na n̄ lɛɛti Fasiti lonte taa.

Mpóyó tɔm nti tɔ maya wulav na í la mpu.

⁵ Yuta tu nɔyɔlv i ka wɛnna Susi icate taa, na pá yaa-i sɔ Maatosee. I ka kɛ Pencamɛɛ kpekəle tɔ, na i cɔsɔnaa nté Kisi na Simeyi na i caa kelé Yayii. ⁶ I na Yuta wulav Yekoniya na lɛlaa kɛ Papiloni wulav Nepukanɛsaa ka kuuwaa na í pona i tɛ. ⁷ Mpóyó Maatosee caa neu na ílɛ i alv pa sɔpa, na pɛ yele sulav kɛ pɛɛlv. Pa yaa-i sɔ Hatasa na pá cuɣusi-i sɔ Isətɛɛ. I isɛntaa ka luwaya pɛ feina. Ilena Maatosee kpaɣa-i na i tɔɔ-i.

⁸ Waatu wei pa kpaala wulav tɔm ntəyi mpu, ɛɛna pá koti pɛɛlaa kɛ Susi icate taa, na Isətɛɛ tɔtɔ. Na pa paasənɔv yɔlv katanja Heke fɛnɣi pa tɔɔ. ⁹ Mpóyó Isətɛɛ tɔm lapa apalv inəyi teu. Ilena Isətɛɛ kpaɣa-i na nuyɔv. Tənaɣa i ha-i kpaɣa kɛ kacəka wontu, na í hulv-i waav kupanjku kɛ alaa təyaya taa, na í cɛɛ-i kawulaya təyaya paasənɔv alv nyəma kɛ naatosompɔyɔlaya. ¹⁰ Ama Isətɛɛ ta yɛɛ na pá nyi sɔ i kɛ Yuta tɔ, teitei isɔ Maatosee ka kisina-i tɔ. ¹¹ Maatosee pukaya alaa təyaya nɔnyəɣ tɛ kɛ na í naaki Isətɛɛ alaafəya, na isəna pa laki-i tɔ.

¹² Pii wɛɛ kɛ sɔ paa pɛɛlv wei í la kacaka kɛ pənaɣa tɔcu isɔ paa suv alaa tɔ. Nim mpi pa yaa sɔ miili tɔyɔ pa caaləyi saɣalɔv kɛ isətɔnaa naatoso. Pə waali na pá saɣali lɛmpənaa tɔtɔyɔ isətɔnaa naatoso lɛlv. Pa tɛɲ mpu tɔyɔ pɛɛlaa mpe pa puki wulav kiɲ na pá kaasəyi tɔma. ¹³ Ye pɛɛlv wei i kola tɛɛv, í nɔka mpi pa cɛɛlɔy-i kɛ na í kɛɲna. ¹⁴ Taanaɣa taanaɣa kɛ pa pukaya na kv fema tanaj, ɛɛ pa polo alaa təyaya naale nyəɲka n̄ka ka taa yulu katanja Saasəkasi fɛnɣi-we tɔ. Na ye wulav ta nyuli wei na í yaa i hətɛ, ílɛ u tasəyi tənaya məlvɔv.

¹⁵ Kuyanjku pə tala Apihayili pɛɛlv Isətɛɛ pote tɔ. Isətɛɛ ka kɛ Maatosee neu wei i ka tɔkaa isɔ i kulɔlv tɔyɔ. Isətɛɛ ta pɛeki sɔ i kpaɣəyi pulɔv yem. Ama Heke kɛɛsa-i mpi mpi tɔ, pə tike kɛ i kpaɣaa. Isətɛɛ tɔm ka wɛ pa tana mpa pa naakaya-i tɔyɔ teu kɛ. ¹⁶ Wulav Aselusi kawulaya pənaɣa naatosompɔyɔlaya nyəɲka taa kɛ pa sɔvna Isətɛɛ kɛ kawulaya təyaya taa, kɛ pa isətɔ naanɔwa nyəɲ wei pa yaa sɔ Tepe tɔ i taa. ¹⁷ Mpóyó wulav luyi sɔv Isətɛɛ na pɛ kəli i alaa təna. Ilena wulav hulv Isətɛɛ kɛ pɛɛɛɛ na suulu na pɛ kəli pɛɛlaa lɛmpa təna. Mpóyó Aselusi kpa Isətɛɛ kɛ wulav alɔnyəɲ kɛ Fasiti lonte taa, na í temv-i kawulaya ntenuyi. ¹⁸ Mpóyó wulav lapa acima kɛ Isətɛɛ tɔɔ. Ilena wulav yaa i waali nyəma na akewenaa sɔsaa. I cɛpa i tetv yəlaa kɛ lampuu, i lapa-wɛyɛ kvɔcəɲ na luyi kulɔmvɔv na kawulaya tɔɲ.

¹⁹ Waatu wei paa kota pɛɛlaa kɛ tɔm naale nyəm tɔ, Maatosee ka wɛ wulav tɔmlɛ taa kɛ təna. ²⁰ Ama Isətɛɛ ka tɔka nti Maatosee ka kisəna-i tɔyɔ. I ta yele na pá nyəm-i sɔ i kɛ Yuta tɔ. Mpi tɔ, i seeki Maatosee kɛ isɔ i ka wɛv i tɛ tɔ.

Maatosee waasvɔv kɛ wulav

²¹ Waatu wei Maatosee ka wɛ wulav tɔmlɛ taa kɛ mpu tɔ. Kuyaku nakuli, kawulaya təyaya nɔnɔcɔi tanɣaa Pikitan na Teleki pa mu wulav na pááná, na pá caakaya-i niɲ tɔyɔ. ²² Maatosee nu mpu, ɛɛna í taɣasi Isətɛɛ, na ílɛ í heeli-təyi wulav. ²³ Pa təɲa tɔm nti tɔ nɔcɛɛ, ɛɛna pá mayana-təyi mpu. Mpóyó pa pusa apalaa asaɣaa mpe pa naale na tɔyɔ. Ilena wulav yele na pá n̄maa tɔm ntəyi i kawulaya kvɔcəsvɔv takəlaya taa.

3

Haman taa kpanav kɛ Yuta nyəma

¹ Mpóyó pəɛ pə waali wulav Aselusi kusa Akaki tu Hametata pəyavɔv Hamaj nyɔvɔv na í kpa-i i waali tɔ. ² Ilena wulav su sɔ i kawulaya taa akewenaa təna í hənti Hamaj kɛ atɛ na pá sɛɛ-i. Ama Maatosee ná kisa mpu in̄i pə lapv. ³ Mpóyó akewenaa lɛlaa pɔɔsa-i sɔ: Pepe tɔɔ kɛ n̄n laki isɔ wulav suwa tɔ? ⁴ Paa kuyaku n̄kuyi pa pɔɔsaɣa-i mpu. Ilena í cɔ-wɛ sɔ: Ma kɛ Yuta tɔ. Ntəna pá taɣasi-təyi Hamaj sɔ pa naaki sɔ i ká la isəna. ⁵ Hamaj cɛkənaa sɔ Maatosee u həntəyi-i atɛ, ɛɛna i pááná huu. ⁶ Hamaj nuwa sɔ Maatosee kɛ Yuta tɔ, pə tɔɔ kɛ i caakaya sɔ i kpiisi í na i yəlaa Yuta nyəma lɛlaa mpa pa wɛ Aselusi kawulaya təna taa tɔ. Sɔ i kv Maatosee tike tɔ, tɔɛ tɔ ta maɣa-i. ⁷ Mpóyó Aselusi kawulaya pənaɣa naanɔwa na naale nyəɲka isətɔv kancaalaya nyəɲ wei pa yaa sɔ Nisanj tɔ i taa Hamaj mayasa pəɛ nte pa yaa sɔ pulim tɔ, sɔ i nyəɲ kuyaku n̄ku i ká kpiisi Yuta nyəma isɔ i mayasvɔv i taa tɔ. Ilena pɛ tɔyɔ pa isətɔv naanɔwa na naale nyəɲ wei pa yaa sɔ Ataa tɔ.

Haman mayasvɔv sɔ i kpiisi Yuta nyəma

⁸ Mpóyó Hamaj tɔma wulav sɔ: Yəlaa napəli pa wɛnna nyá tetv hɔɣəlɔɲ təna taa. Pa wɛna pa mpa kɛ, pa yaasi ta nəɣəsəna yəlaa lɛlaa. Pəyɛɛ paa təɲəyi nyá kiɲ. Iɛ pə ta mɔna sɔ n̄ yele-wɛ. ⁹ Ye pə maɣa-ɲ ɛɛ n̄ ha nɔyɔ na pá kpiisi-wɛ. Iɛ ma kaa lanj pə liyitee nyəɲətv kɛ tɔcɔnənaa n̄mɔsvɔv nuɔvwa (300) na má cɛla kawulaya liyitee paasənɔv na pá tɔ kpancoou taa.

¹⁰ M̄p̄óyó wulaw læsa i kukuule nte i yosəyəna tɔ na í cela Yuta nyóma kolontu Hamanj, ¹¹ lɛna í tɔm-i sɪ: Ma ha-ŋ yəlaa mpe na pa liyitee, lana-weye isəna n caa tɔ.

¹² M̄p̄óyó Hamanj kota wulaw takəlasɪ ŋmaalaa ke isətu kancaalaya nyəŋ kuyeyɛŋ naanɔwa na tooso wule. lɛna pá ŋmaa takəlasɪ ke tetu fenjlaa na kɔmatanŋaa sɔsaa na nyuɔv nyóma. M̄p̄óyó pa teləsəna paa piitim mpi pə taa, na pá tu wulaw hətə na i kuyosom. ¹³ M̄p̄óyó pa tilina læetələnaa mpeye tillaa ke pa tetu təna taa sɪ pá kpiisi Yuta nyóma təna təpa. Pə kraɣaw kɔkpatələa na piya tɔ. lɛna pá kuu pa wɛnaw tənaya kuyaku kolomɔyɔ taa ké pa isətu naanɔwa na naale nyəŋ Ataa kuyeyɛŋ naanɔwa na tooso wule. ¹⁴ Pɪi wɛɛ sɪ pá teləsɪ læetələnaa mpe pa tɔm ke paa tetu hɔyɔlvɔyɔ ŋku kɔ yəlaa ké, na paa wei i sɔlvɔ pɪi kuyaku ŋku kɔ wule. ¹⁵ M̄p̄óyó tillaa tɛna asewa isɪ wulaw ka heelɔyɔ-wɛ tɔ na pá kraali tɔm ntəyɪ Susi icatɛ taa. Wulaw na Hamanj pa caɣaa na pá nyɔkɪ, lɛna tɔm nti tɔ cɔkɪ icatɛ.

4

Maatosee səlɔmɔyɔ ke Isättee sɪ í səna-we

¹ Maatosee nuwa pə təna mpi pə lakɪ tɔ. lɛna í cəli i wontu na lanwakəllɛ na i suu ləyayɔ nyəntɔ. Na í pəli i nyuɔv taa ké tɔlvma, na í cəɔ icatɛ na í makɪ kapusi. ² M̄p̄óyó i pola kawulayɔ nɔnɔyɔ na í səŋ təna. Mpi tɔ, pa kisina ləyayɔ wontu suulaa ke nɔnɔyɔ ŋkeɣɛ. ³ Paa tetu hɔyɔlvɔyɔ ŋku kɔ taa ké wulaw tɔm nti tə talaa, Yuta nyóma lanɔ wakələyɪ ké tətəyɔtəyɔ. Na pá həkəyɪ nɔsɪ na pá wiiki na pa paɣalɛ suuki ləyayɔ wontu, na pá həntəyɪ tɔlvma taa.

⁴ M̄p̄óyó Isättee təmlɛ nyóma alɔnyəma na yəlaa kataasi pa polaa na pa heeli Isättee ke Maatosee lanwakəllɛ tɔm. lɛna sɔyɔntɔ kra Isättee ke sɔsɔm na í tilina Maatosee ke wontu, sɪ í wɔyɔsɪ i ləyayɔ nyəntɔ. lɛna Maatosee kisi. ⁵ Tənaya Isättee yaa katanɔ Hatakɪ wei wulaw ka cɛla-i sɪ í lakɪ-i təmlɛ tɔ na í tili-i sɪ: Polo ŋ pɔsɪ Maatosee sɪ pepe lapəna. ⁶ M̄p̄óyó Hatakɪ pola Maatosee kin ke kawulayɔ təyayɔ nɔnɔyɔ tənaya icatɛ patəma taa. ⁷ lɛna Maatosee keesɪ-i pə təna mpi pə mayana-i tɔ. I keesɪ-i tətəyɔ liyitee isəna Hamanj su i nɔyɔ sɪ, ye i luna Yuta nyóma təkɔlɛ i ká tu wulaw krancoou taa tɔ. ⁸ lɛna Maatosee cɛlɛ-i Yuta nyóma kuyɔ tɔm nti pa kraala Susi taa tɔ pə takələyɔ sɪ: Cɛla Isättee na ŋ keesɪ-i pə təna. Sɪ polo wulaw kin na ŋ wiina-i na ŋ sələmi-i suulu ke Yuta nyóma tɔm. ⁹ M̄p̄óyó Hatakɪ polaa na í heeli Isättee ke Maatosee tɔm nti. ¹⁰ Tənaya Isättee məŋna Hatakɪ sɪ í heeli Maatosee sɪ: ¹¹ Pə kraɣaw wulaw təmlɛ nyóma təna, na í tetu hɔyɔlɔŋ yəlaa təna tɔ, pa nyəmə sɪ paa apalɔ yaa alɔ svuna wulaw taya tɔ na pá ta yaa-i, sɔm ké. Ama wei wulaw ká hɔli i wɔla kɔpátəyɔ sɪ i yaa-i tɔ i paasi ké. Pəyele ma kuyeyɛŋ hiu na naanɔwa kəlv wulaw ta yaata-m i cəlv. ¹²⁻¹³ Tənaya Maatosee tilaa sɪ pá heeli Isättee sɪ: Taa hɔv sɪ nyá tike n ká fitina sɔm sɪ n wɛ wulaw təyayɔ taa tɔ pə tɔv yoo. ¹⁴ Ama ye ŋ kisa tɔm tənɛ tə paasəna, pɪi waasi Yuta nyóma. lɛ nyá na nyá təyayɔ nyóma mə tənaya ntɛ. Halɪ ntanyɪ pə mayamaya pə tɔv ké n pəsa wulaw alɔ. ¹⁵ M̄p̄óyó Isättee tilaa sɪ pa heeli Maatosee sɪ: ¹⁶ Polo ŋ koti Yuta nyóma mpa pa wɛ Susi tɔ pa təna na pá həkɔ nɔsɪ ke ma tɔv ké kuyeyɛŋ tooso. I taa təyɔ í taa nyɔv, paa ilim paa ahoov. Ma na ma təmlɛ nyóma alɔnyəma taa həkɔ nɔsɪ ke mpɔv tɔv. Paa na kiiu wɛɛ tɔ, ma svɔ wulaw tɔv, na ye ma sɪ ma sɪ.

¹⁷ M̄p̄óyó Maatosee tɛwaa na í la pə təna mpi Isättee heela-i tɔ.

5

Isättee yaa wulaw na Hamanj ke təyɔv

¹ M̄p̄óyó pa nɔhəkɔtɔ kuyaku tooso nyəŋkɔ wule, Isättee suu i kawulayɔ wontu na í polo na í səŋ wulaw taya tɔv. Na wulaw náa caya i kawulayɔ kumte tɔv ké nɔnəkɛelasɪ. ² Waatu wei wulaw na Isättee na í səŋa mpɔv, lɛna Isättee nyuɔv te na wulaw hɔli-i i wɔla kɔpátəyɔ na Isättee polo í tokina kɔ nɔyɔ taa. ³ M̄p̄óyó wulaw pɔsɔa-i sɪ: Alaafəya kele? Heeli-m mpi n caakɪ tɔ, paa ma kawulayɔ hɔyɔlvɔyɔ maa ha-ŋ. ⁴ Ntɛna Isättee cɔ sɪ: Hai, ma cɛ, alaafəya ké. Ma caa ké sɪ nyana Hamanj í kɔv ma tɛyɛ saŋa na í təyɔv.

⁵ M̄p̄óyó wulaw tila kraakraa ke Hamanj waali sɪ pá polo Isättee tɛyɛ təyɔv isɪ ilɛ i nyulɔvɔv tɔ. lɛna pá tɛɛ. ⁶ Pa nyɔkəyayɔ sɔlvɔm ke waatu wei lɛna wulaw pɔsɪ Isättee sɪ: Pepeye n nyuləyɪ yee? Paa ma kawulayɔ hɔyɔlvɔyɔ, maa ha-ŋ. ⁷⁻⁸ Mpɔyɔlɛ Isättee sɪ: Hai, ma cɛ, nti ma nyuləyɪ teu təyɔlɛ sɪ cɛle nyana Hamanj í kɔv ma tɛyɛ təyɔv tɔv. lɛ maa heeli-ŋ nti tə wɛɛ tɔ.

Hamanj caaki Maatosee kuyɔ

⁹ M̄p̄óyó Hamanj luna Isättee tɛyɛ kuyaku ŋku na lanhɔlvɔmlɛ sɔsɔələ. lɛna í mayana Maatosee ke wulaw təyayɔ nɔnɔyɔ, ama Maatosee ta kɔli yaa í nyəyəlɪ sɪ i sɛkɪ Hamanj, lɛna pááná huu Hamanj. ¹⁰ lɛna í kra i ti na í kpe na í tili na pá yaa i taapalaa na i alɔ Selesɪ. ¹¹ M̄p̄óyó Hamanj sama i ti na i wɛnaw sɔsɔm na i pəyalaa kɔpɪŋ. Na teeli wei wulaw tɔ-i na í kra-i i akewenaa na i waali nyóma pa nyuɔv tɔ. ¹² Pələ pə paasi, na í tasa sɪ: Ma tike təkɔŋ ké Isättee læsaa sɪ ma su wulaw na tə təyɔ i tɛ. Pácɔ cɛle ma na wulaw tə tasəyɪ Isättee tɛyɛ məlvɔyɔ na tɔ təyɔ tɔv. ¹³ Ama

ma maɣana Yuta tu Maatosee ke wulaw tǎyaya nǎnǎyǎ. Ilena ma lanje wakeli na má sǎo tǎne unu tǎ tǎna tǎ tǎo.

¹⁴ Mǎróyó Haman alu Selɛɛsi na i taapalaa tǎna tǎma si: Pá saaki tesika na ká kuli isu mɛɛtǎlǎnaa hiu na kakpasu. Ilena cele tanan jí sǎlǎmí wulaw na pá pusi Maatosee na-ke. Ile nyana wulaw í ká polo tǎyǎu na lanjholǎmle.

Tǎnaya tǎm tǎne tǎ maya Haman, na í lá na pá saaki tesika.

6

Wulaw kusɔyɔ ke Maatosee nyɔyɔ

¹ Mǎróyó ahoɔ anu wulaw ta pǎsi na í too. Ilena í yele na pá kǎna kutǎsɔtu takǎlaya na pá kala-i-ké. ² Tǎnaya pa maɣana ka taa si: Maatosee ka kula wulaw tǎyaya tanjaa Pikitan na Telɛki pa waali. Waatu inǎyi pɛle pa caakaya wulaw ke ninj tǎyɔ. ³ Kelɛna wulaw pǎsɔ si: Na pɛpɛye pa kusǎna Maatosee nyɔyɔ ke mpɔ unu pǎ tǎo? Ntɛna tǎmle nyǎma si pa ta lapu-pulɔ.

⁴ Mǎróyó wulaw pǎsɔaa si: Awe wɛ taya tǎo?

Ile pu pana Haman ka polaa si i sǎlǎmǎyi wulaw si pá pusi Maatosee na tesika ŋka paa saakaa tǎ. ⁵ Ntɛna tǎmle nyǎma heeli wulaw si: Haman sǎŋna taya tǎo. Ilena wulaw si: I sɔv.

⁶ Haman sɔwaa ilɛna wulaw pǎsɔ-i si: Ye wulaw caa i kusɔ yɔlɔ nyɔyɔ, pɛpɛye paa lapu-i?

Mǎróyó Haman huɔwa i taa si: Ma nyɔyɔ ke i caa kusɔyɔ. ⁷ Ntɛna í cǎ wulaw si: ⁸ Taaɔa, cele-nyá kawulaya wontu, na nyá krayanw wei pa tema ntenuyu tǎ. ⁹ Ilena nyá akewɛnaa taa nǎyɔlɔ suu-i wontu ntu na í caɣasi-i krayanw tǎo. Ilena í cǎna-i ɪcǎte nǎnǎsɔ tɛɛ, na í kpaalǎyi si: Ii naaki isǎna wulaw laki yɔlɔ wei i nyɔyɔ i kusǎyi tǎ.

¹⁰ Mǎróyó wulaw tǎma Haman si: Kraya wontu ke nǎnǎɔ na krayanw, isu n yǎɔtǎa tǎ. Polo ní la mǎróyó Yuta tu Maatosee, wei i wɛ ma tǎmle taa ké ma nǎnǎyǎ tɛɛ tǎ. Taa sǎo mpi n yǎɔtǎa tǎ pǎ taa pulɔ.

¹¹ Tǎnaya Haman kraya wontu na krayanw na í suu Maatosee. Ilena í cǎna-i ɪcǎte nǎnǎsɔ tɛɛ ké krayanw tǎo. Na í kpaalǎyi lǎlɔ si: Ii naaki isǎna wulaw laki yɔlɔ wei i nyɔyɔ i kusǎyi tǎ.

¹² Pǎ waali ké Maatosee mǎla wulaw nǎnǎyǎ kinj. Ilena Haman náa se na í sɔv i tǎyaya na í taka i isɛntǎ na lanjwakǎlle sǎsǎle. ¹³ Mǎróyó i keɛsa i alu Selɛɛsi na i layatu tasǎlaa tǎnaya mpi pǎ maɣana-i tǎ. Ilena pɛle pá tǎm-i si: Maatosee wei i isɛntaa pǎ sɔv-ŋ tisuɣu ke isɛntǎ tǎ, i ké Yuta tu ké. N kaa kraya pulɔyɔ i tǎo, n kpisaa ké. ¹⁴ Pa tǎŋna mǎróyó yǎɔtǎyɔ ile wulaw tillaa kǎmayale na pá yaa Haman ke kpaakaa si í na wulaw pá polo Isǎtee tɛye tǎyǎu.

7

Haman kyɔyɔ

¹ Mǎróyó wulaw na Haman pa pola Isǎtee tɛye tǎyǎu. ² Waatu wei pa caɣa sɔlɔm nyǎɔ ilɛna wulaw pǎsɔ Isǎtee ke kolɔmtu ntu i ka pǎsɔa-i tete tǎ si: Pɛpɛye n nyulǎyi yee? Paa ma kawulaya hǎyǎlɔyɔ maa ha-ŋ.

³ Mǎnyulɛ Isǎtee si: Hai, ma cɛ, ma nyulǎyi ké si ní ya má na ma yǎlaa tá weesin. ⁴ Pǎ taya pulɔ, pa pɛɛta-tu si pa lentǎyi na pá kpisi-tu. Ye paa pɛɛta-tuɣu si tǎ tǎyǎ yomle, maa samaya ma taa nǎki na má kayatǎyi-ŋ.

⁵ Mǎróyó wulaw pǎsɔa Isǎtee si: Pɛpee, awe maɣasǎna mǎróyó i taa? Le-tu?

⁶ Ntɛna Isǎtee si: Tá kolontu sǎsǎ inǎyǎle isayau Haman inɛ.

Tǎnaya Haman tǎnyɔ lɔla pɛe ke wulaw na Isǎtee pa isɛntaa tǎna. ⁷ Ilena wulaw kulǎna pááná ke tǎtǎyǎle na í lu nǎnǎyǎ tɛɛ ké tuŋ tɛɛ. Haman cǎkǎnaa si i tǎm tema, ilɛna í saali Isǎtee kinj na í wiikina-i si: Waasi-m. ⁸ Wulaw luna awalɔ na í sɔv, ile i maɣana Haman lunja Isǎtee tǎcaɣale nté. Mǎnyulɛ wulaw mǎpa kapuka si: Pǎ kɛŋna ma alu na ní kpiki ileye ma isɛntaa cǎne tǎtǎ?

Wulaw nǎyǎ ta tu tiita ate. Ilena tǎmle nyǎma hǎkǎ Haman isɛntǎo. Mǎróyó pa hǎkaya mpa pǎ wɛɛ si pá ku tǎ. ⁹ Mǎróyó tǎmle nyǎma taa lɛlɔ wei pa yaa si Haponu tǎ i heela wulaw si: Haman ka saaka tesika na ká kuli mɛɛtǎlǎnaa hiu na kakpasu ke i nǎnǎyǎ tɛɛ si, i pusiɣi Maatosee wei i ka waasa-ŋ tǎ. Ilena wulaw si: Pa pusi-i tǎna.

¹⁰ Ilena pá pusi-i na tesika ŋka i ka saaka Maatosee tǎo tǎ. Ilena wulaw pááná tii tǎfe.

8

¹ Mǎróyó wulaw Aselusi hawa Isǎtee ke Yuta nyǎma kolontu Haman tǎyaya na i nyǎm tǎna ke kuyaku ŋku. Ilena Isǎtee hulɔ wulaw ke Maatosee si unu i lulɔyɔ tǎ ke-i. Ntɛna wulaw náa yaa Maatosee ² na í cɛle-i kukuule nte i ka mu Haman kinj tǎ, na Isǎtee su-i Haman tǎyaya paasǎnɔ.

Wulaw sǎnav ke Yuta nyǎma

³ Mǎróyó Isǎtee tasa wulaw ke yǎɔtǎnaw. I hota i nǎohɛɛ tɛɛ ké na wula na í wiina-i si: Sǎŋsi isayatonaa mpa Akaki tu Haman ka tǎyana Yuta nyǎma tǎo tǎ. ⁴ Ilena wulaw hulɔ Isǎtee ke i wula

krátóyú na í kuli na í səh ı isəntaa. ⁵ Na í tó sı: Hai ma ce, ma caa sı ń yele na pá ηmaa na pá sənsı təm nti Akakı tı Hametata pəyalı Haman ηmaa wa sı, pa kú Yuta nyóma mpa pa we nyá kawulaya tetu təna taa tı. ⁶ Ma kaa pəsi na má nyənəxi ma yəlaa səm ke mpu.

⁷ Mpróyú Aselusi cı Isətte na Yuta tı Maatosee sı: ı naa ma ha Isətte ke Haman təyaya. Ma yelaa na pá pusi-ı na tesika ke timpı ı tı Yuta nyóma tıw kék nıh tı. ⁸ Mpu tı, ma kaa pəsi na má layası təm nti pa suna ma həte na pá tı ma kuyusum tı. ıle í ηmaa ləetəli ke isəna í caakı sı pá waası Yuta nyóma tı. ı ηmaa-ı na ma həte taa na í tı ma kuyusum.

⁹ Mpróyú Maatosee kota wulaw takəlası ηmaada ke kuyaku ηku ku maɣamaɣa. Pu ké pa isətu tooso nyəh Sıfan kuyaku hiu na tooso nyəhku wule ké. ılena pá ηmaa takəlası ke Yuta nyóma na tetu feñlaa, na tetu həyoləh nuunwa na hiu na naatosompəyolaya (127). Pə krayaw hatoo Əntı haləna İtiyopii tı, pə komatanəna səsaa na nyuyı nyóma ke pa ηmaa wa na pá teləsəna paa piitim mpi pə taa. Na Yuta nyóma tım taa tətı. ¹⁰ Wulaw Aselusi həte ke pa ηmaana na pá tı ı kuyusum. ılena tillaa caya ı krayanəh sewa nyəh na pá pona ləetələnna mpeye tetu təna taa. ¹¹ Ləetələnna mpe pa taa tənaya wulaw ha nəɣo ke tetu təna taa Yuta nyóma sı: ı kreyeli na í tan. Paa piitim mpi pə yəlaa í kəma-meɣe yoonaw í ku-we, na í kreyəna pa alaa na pa piya na í kuu pa wəna. ¹² Isətu naanwa na naale nyəh Ataa kuyaku naanwa na tooso nyəhku wule maɣamaɣa ke í ká la mpu ınyəxi tetu təna taa. ¹³ Pu wəe sı pá teləsi ləetələnna mpe pa tım ke paa tetu həyoluyı ηku ku yəlaa ké, na pəcs Yuta nyóma sələ pu na pá ləeti pa kolontunaa ke kuyaku ηku ku wule. ¹⁴ Tillaa nu wulaw tım ntəxi mpu ılena pá kpa kawulaya krayanəh tıw na pá həkı na pá tē. Mpróyú pa heela tım ntı tətəyɔ Susi ıcate taa.

¹⁵ Mpróyú Maatosee lu wulaw tē, na í suu kawulaya wontu na pá lii-təxi akpaayala na tı holumaa, na kroykrontu toh nyəntı cəpa koseem na í tema wula ntenuyu. ılena Susi ıcate nyóma wiliti. ¹⁶ Mpróyú pə həesa Yuta nyóma lanə ke səsəm na pá nu leleñ na pá kusi pa nyuyı. ¹⁷ Mpróyú wulaw tım nti tı tala paa tetu həyoluyı ηku, na paa ıcate nte tı taa. ılena Yuta nyóma lanə holumı katatəlaya na pá lá acıma. Mpróyú səyontı kpa piitim ləmpı nyóma na pa taa paɣale mu yətautı.

9

Yuta nyóma ləetuyı

¹ Waatı wei pə tala pa isətu naanwa na naale nyəh Ataa kuyaku naanwa na tooso nyəhku wule, ısu tetu nyóma ká ηmakəli Yuta nyóma ısu wulaw ka suu tı. ılena pá layası na Yuta nyóma məli-wəɣe ηmakəlxuyı. ² Mpróyú Yuta nyóma kota paa ıcate nte tı taa kék tetu təna taa, na pá tan na pá yoonə mpa pa puki pa kuyı tı. Ama Yuta nyóma tım lapa yəlaa ke səyontı ke teu. Pa taa nəyəlı ta pəsi na í la-wəɣe pulı. ³ Mpróyú Maatosee tım lapa səyontı ke akewenaa səsaa, na tetu feñlaa, na komatanəna səsaa, na kawulaya taa nyuyı nyóma, na pá səena Yuta nyóma tıw. ⁴ Mpi tı, Maatosee nyuyı ka kula ı təmlə taa kék na ı həte yaa na pá tala tetu həyoləh təna taa, na ı toh səsəxi tam.

⁵ Mpróyú Yuta nyóma kowa pa kolontunaa tənaya səsəm, na pá lana mpa paa caakı-we tıyɔ isəna pa səlaa tı. ⁶ Pa kowa yəlaa nasəle na nuunwa (500) ke Susi ıcate taa. ⁷⁻¹⁰ Mpróyú pa kowa Yuta nyóma kolontu Hametata pəyalı Haman pəyalaa naanwa. Pa həla nté Pasanetata, na Taləñ, na Asəpata, na Polata, na Ataliya, na Alitata, na Paamaseta, na Alisayi, na Alitayi, na Fayasata. ıle pa ta kuu pa wəna.

¹¹ Mpróyú pa heela wulaw ke kuyaku ηku ku maɣamaɣa ke yəlaa isəna pa kowa Susi ıcate taa tı. ¹² ılena wulaw heeli Isətte sı: Yəlaa nasəle na nuunwa (500) kék Yuta nyóma kowa Susi ıcate taa tıke, na pə səəsəna Haman pəyalaa naanwa. Isəntı pa kaa lan kuyı ke səsəm ke tetu həyoləh ləleñ taa. Ye n nyuləyi pulıpu tətı, ıle n sələmı-m, maa ha-ñ-wı.

¹³ ılena Isətte sı: Hai, ma ce, ma caa kék sı ń ha Yuta nyóma ke kuyaku ke cele ısu sanə na pá pusi Haman pəyalaa naanwa wei pa kowa mpu tı na tıy.

¹⁴ Mpróyú wulaw ha nəɣo na pá kraali rıpróyú Susi ıcate taa na pá pusi-we na tıy. ¹⁵ Pə fema pa isətu Ataa kuyəxi naanwa na liyiti nyəhku wule, ılena Susi ıcate taa Yuta nyóma ku yəlaa ηmınyuyı nuunwa (300). Ama pa ta kuu pa wəna.

¹⁶ Mpróyú tetu həyoləh ləleñ taa Yuta nyóma kotaa na pá tan pa kolaa. Haləna pá ku pa kolontunaa na mpa paa caa-we tı pa taa kék yəlaa iyisi nutoso na naanwa na kakpası (75000). ıle pa wəna ke pa ta kuu. ¹⁷ Pa isətu naanwa na naale nyəh kuyaku naanwa na tooso wule ke pə lapa mpu. Pə fema naanwa na liyiti nyəhku ılena pá lá kuləɣe acıma kuyaku səsəw. ¹⁸ Ama kuyaku naanwa na tooso na liyiti taa kék Susi ıcate taa Yuta nyóma ná kotaa na pá ku pa kolontunaa. ılena pá lá naanwa na kakpası nyəhku ke acıma kuyaku səsəñku. ¹⁹ Pə tıw kék ye pə tala pa isətu naanwa na naale nyəh Ataa, kuyaku naanwa na liyiti nyəhku wule, acaləe səkpəna taa Yuta nyóma lakı acıma kék na pá haakı təmayə kucəñ.

Acima kvɔɔsɛɛ

²⁰ M̀p̀r̀ỳỳ Maatosee ηmaa kuyeeη inɪ ɪ tɔm na ɪ tilina Yuta nyɔ́ma mpa paa we tɛtɔ tɛna taa tɔ. Paa pɛɔlɔ pɛɔlɔ nyɔ́ma, paa pooluη nyɔ́ma. ²¹ Na ɪ su sɪ: Paa pɛnaɣa ηka ɪ ká tɔɣɔ mɛ isɛtɔ naanɔwa na naale nyəη Ataa kuyaku naanɔwa na liyiti na naanɔwa na kakpasɪ wule ke acima. ²² M̀p̀i pə tɔɔ tɔ, kuyeeη inəyi Yuta nyɔ́ma fita pa kolontunaa. Isɛtɔ inɪ ɪ taa ké pa laηwakəlle pɛsa laηhɔlɔmle na pa wahala náá pəsi kupantɔ. Pə tɔɔ ké pə weɛ sɪ pá tɔɣɔ acima ke kuyeeη inɪ na pá ha pa tɛma na konyɔntunaa ke kvɔɔɔη. ²³ M̀p̀r̀ỳỳ Yuta nyɔ́ma mɔwa nti Maatosee ηmaawa tɔ na pá su sɪ: Tíi laki m̀p̀r̀ỳỳ paa pɛnaɣa ηka.

²⁴ Ntɛna Maatosee tɔɔsɪ-we sɪ Akaki tɔ Hametata pəyalɔ Haman wei ɪ ké Yuta nyɔ́ma kolontu tɔ ɪ ka tɛma ɪ taa ké sɪ ɪ kpiisiyi-tɔ. Haləna ɪ maɣasɪ pəle nte pa yaa sɪ Pulim tɔ, na ɪ suna ta kuyɔ kuyaku. ²⁵ Ama Isətɛɛ ná wulav, lɛna ɪlɛ ɪ ηmaa, na isayatu nti Haman ka tɔ ɪ taa ké Yuta nyɔ́ma tɔɔ tɔ, tɛ məlɪ ɪ nyɔɣɔ taa. Pə tɔɔ ké pa pusa ɪ na ɪ pəyalaa na tuη. ²⁶ Pə tɔɔ ké pa ha kuyeeη inəyi pəle maɣasɔyɔ hətɛ sɪ Pulim. M̀p̀r̀ỳỳ pa keesəna lɛɛtəlɪ taa tɔm, na nti tu maɣana-we tɔ. ²⁷ lɛna pá su sɪ pá na pa piya na Yuta tapəsələη paa tɔki acima ke kuyeeη inəyi paa pɛnaɣa ηkaya tɛitei isu Maatosee suw tɔ. ²⁸ Pə weɛ sɪ tɛtɔ tɛna taa Yuta nyɔ́ma tɛna na pa waali lɔlɔη nyɔ́ma paa tɔki Pulim acima anɛɣɛ tam tɔɔ ké, pa kaa sɔɔ a tɔɔ.

²⁹ M̀p̀r̀ỳỳ Isətɛɛ na Yuta tɔ Maatosee pa tasa lɛɛtəlɪ naale nyəη ke ηmaav sɪ pə sɔɔsɪ kancaalaya nyəη ke tɔη ke Pulim tɔm taa. ³⁰ Aselusi tɛtɔ hɔɣələη nuɔnɔwa na hiu na naatosompɔɣəlaya taa (127), Yuta nyɔ́ma ke pa ηmaa lɛɛtələnaa mpe sɪ pə ha-weɣɛ alaafaya. ³¹ lɛna pa na pa waali lɔlɔη nyɔ́ma pa tɔki Pulim acima anəyi kuyeeη wei Isətɛɛ na Maatosee pa su-we tɔ. Pa yɔɣɔta nɔhɔkɔtɔ na wula nna paa wii na pə fɛɛ acima kuyeeη inɪ tɔ pə tɔm. ³² M̀p̀r̀ỳỳ Isətɛɛ lapa na Pulim acima pəsi pulɔ sɔsɔɔm. lɛna pá ηmaa-təyi takəlaya taa.

10

Maatosee waasɔyɔ ke Yuta nyɔ́ma

¹ M̀p̀r̀ỳỳ wulav Aselusi tɔ lampuu ke tɛtɔnaa mpa pa tɛna ɪ tɔɣaa tɔ pa yɔlaa, haləna pə kpɛnna tɛtɔ nti lɔm ɔɔnaa tɔ. ² Pa keesə Aselusi tɛma lɛnna nna a hɔlɔyi ɪ tɔη na ɪ pəsɔyɔ tɔ, na isəna ɪ kusa Maatosee nyɔɣɔ tɔ pə tɔm ke Metii na Pɛɛsɪ awulaa takəlaya taa. ³ Yuta tɔ Maatosee ka keɛna wulav waali tɔ təkpeɛ. ɪ paasayana ɪ Yuta nyɔ́ma ke teu ké. lɛna pɛle pá tɔyɔna-ɪ na pa luɣu sɔv-ɪ teu.

SOOPU TOM TAKELAYA Kutubtu

Takelaya kane ka taa ke pa keesayi apalu wei pa yaa si Soopu to i tom. I ka toma teu ke i feina isayatiya. Halena uloyon naa to si Iso ha Soopu tayo i tante we teu. Mpyog Iso yelaa na pa mayasi Soopu na pa kpiisi i piya, na i wenau tona, na i alaafaya toto. Paa na mpv Soopu ta lo tash. Ama i cekanaa ke si Iso kele pa tona pa tu na i laki isona i caaki to. Pa waali ke Iso meshna Soopu ke i wenau mpi pu kpiisaa to pa tashya tom naale.

Isana pa faya Soopu takelaya to:

- Soopu tam tao kutubtu, titite 1-2
- Soopu na i taapalaa tooso, titite 3-31
- Ilihu koyoyotutu, titite 32-37
- Iso koyoyotutu, titite 38:1-42:1-6
- Kutakatu, titite 42:7-17

Satanu mayasoyu ke Soopu ke tom kancaalaya nyam

¹ Apalu nyalu i ka wenna Wusi tetu taa, na pa yaaki-i si Soopu. Apalu inu i feina kawaliya, i tashyi tampana, i nyajna Iso, na i colayi isayatu. ² Soopu ka lula apalupiya ke naatosompayalaya ke, na peela tooso. ³ I wena tamle nyoma ke tuutuuma. Yooyoonaa na we iyisi tooso (3000), naash kuhalah ke nasale na nunowa (500). Kpanasi na we nasale na nunowa (500), heen ke iyisi naatosompayalaya (7000). Apalu inu i nyoyu ka kalena koloyu ke ilim talule tetu taa.

⁴ Ye i payalaa i keesaa, pa laki acima ke na pa kaasayi tama. Pa yaaki pa newaa alu nyoma tooso, na pa caaki tama te na pa taki na pa nyozaki. ⁵ Ye pa cao pa tona pa te na pa cuyusi, ile Soopu koti i piya na i la-weye nyozon tao asilima keeluyu kotaya. Ku fey tash, lena i kulh lah, na i la paa wei i nyoyu taa ke kotaya nka kaka lusa ka tona to. Mpi to, Soopu mayasaya i taa ke si, ntanyu i piya tuwa Iso na si wakalana-i si lotu taa. Mpyog i lakaya tam.

⁶ Mpyog koyaku nakuli isotaa yelaa*fa* pola Tacaa kin, na Satanu we pa heko. ^a i yoyotaa ke si Iso payalaa. Ama ta tuwa si isotaa yelaa. ⁷ Ntana Tacaa pous-i si: N luna le?

Satanu si: Ma luwaga si ma caaki tetu. ⁸ Kelena Tacaa si: Isento n ta lah ma tamle tu Soopu ke nau. I feina saala ke ate. I feina kawaliya, i tashyi tampana, i nyajna-m, na i colayi isayatu. ⁹ Mpyule Satanu nayo takrau si: Yem tao ke Soopu nyajna-ny? ¹⁰ N kenta i na i yelaa na i wenau pa tao, na n kooli i kolapem ke kwanu. Halena i tala huki katatelaya ke tetu taa to se. ¹¹ Tau, tu nin ke Soopu wenau tao na n na. Ye ile i ta tu-ny ile ma yele nayo.

¹² Mpyule Tacaa toma Satanu si: Ma tuwa Soopu kowenam ke nya nin taa. Ama taa tokina i mayamaya ke. Ilena Satanu yele Tacaa na i tee.

¹³ Mpyog koyaku nakuli Soopu payalaa, na i peela, pa we pa taalv te, na pa taki na pa nyozaki. ¹⁴ Ile tamle tu nyalu pola Soopu kin nte na i heeli-i si: Te halayana naash nte na kpanasi naa taki tona. ¹⁵ Tashyale Sapa nyoma tii ta tao, na pa ko tamle nyoma lelaa, na pa kuu tala. Ma tike ma fitina na ma koo si ma heeliyi-ny.

¹⁶ Tamle tu inu i nayo ta tu tiita ate ile tamle tu lelu na komayale, na i to si: Tev tii heen kalokan na tamle nyoma pa tao, na pa ko pa tona. Ma tike ke pa sawa na ma koo si ma heeliyi-ny.

¹⁷ Tamle tu inu i nayo ta tu tiita ate, ile tamle tu lelu komayale na i tash si: Pabiloni nmulaa kpeka tooso tii ta tao. Ilena pa ko tamle nyoma na layate, na pa kuu yooyoonaa. Ma tike ke pa sawa na ma koo si ma heeliyi-ny.

¹⁸ Tamle tu inu i nayo ta tu tiita ate, ile tamle tu lelu komayale na i heeli Soopu si: Ny payalaa na nya peela ka kota pa taalv te na pa taki na pa nyozaki. ¹⁹ Ilena kacuculaya sasaya nakeli ka ma kutuluyu nkuluyasi liyiti na tash, na ko kpesi na ko taki-we na pa si. Ma tike ke pa sawa na ma koo si ma heeliyi-ny.

²⁰ Tashyale Soopu kulaa na i celi i toko, na i looli i nyoyu. Mpyog i hanta Iso ke ate na i saali mpyog i isentao. ²¹ Ilena i to si:

Kpete ke ma too lula-m,
na kpete tashya maa meli tetu tee.
Tacaa hana, kulom inu i kpanyana.
Mpv to, maa see-i ke.

²² Pa tona mpi pa mayana Soopu ke mpv to, i ta pantona Iso ke pa taa. Peco i ta yoyoti-i isayatu.

^a 1:6 isotaa yelaa: Cane ile te tona nasala tom Piipilinaa taa nyaloyu. Ile

2

Soopu maγasvuy tɔm naale nyɔm

¹ M̀p̀r̀ỳg̀ k̀uyaku nakoli isɔtaa yɛlaa pola Tacaa kin tɔtɔ, na Satanu wɛ pa hekɔ. ² Ntɛna Tacaa pɔɔsi-i si: N liɛna le?

ɛna Satanu cɔ-i si: Ma liwɛɛa si ma cɔɔki tɛtu. ³ Kelɛna Tacaa si: Isɛntɔ n ta lan ma tɔmlɛ tu Soopu kɛ nau. I fɛina saala kɛ atɛ. I fɛina kawaliya, i tɛɲɛyi tampɛna, i nyarɲa-m, na i cɔlɛyi isayatu. ɛna Iso tasa si: Satanu nyɔ yelina na mɔ tɔ Soopu kɛ wahala kɛ yem. Ama ilɛ i kisa kɔwakɛlɛm kɛ tɛsɛɛasaya. ⁴ Tɛnaye Satanu nɔɔ tɛkɛv si pa tuka ituule si: Pa haɔ p̀r̀ỳg̀ kɛ na kɔlɛ kɔ ha. Yulɔ wɛna mpi tɔɔ i kuyi na i yana i weesuɔyɔ. ⁵ Tɔv, Iso tɔ niɲ kɛ Soopu tɔnɔv na i mɔwa tɔɔ na n na. Ye i ta tuv-ɲ, ilɛ ma yele nɔɔɔ.

⁶ Ntɛna Tacaa heeli Satanu si: Tɔv, ma tu Soopu kɛ nyɔ niɲ taa. Ama taa tokina i weesuɔyɔ kɛ.

⁷ M̀p̀r̀ỳg̀ Satanu yela Tacaa na i tɛɛ. ɛna i tɔ Soopu kɛ hiɲ isayan kɛ pɛ kɛɛayɔv i nyɔvɔv na pɛ tii i nɔntaɔlɔɲ tɔ. ⁸ ɛna Soopu caya tɔlɔma taa, na i hiki tataya na i kaalɛɲɔna i ti.

⁹ M̀p̀r̀ỳg̀ Soopu alɔ tɔma-i si: N sɛɛsa isɔlɛ si n taa wakɛlɛna Iso suwe? Tuv-i, na n si na n hɛɛsi.

¹⁰ Ntɛna Soopu cɔ-i si: Alɔ nyɔ, n yɔɔtɔyi mpɔv isɔ kɛɛɲɔv suwe? Ye Iso ka lakaya-tɔv kɔpantɔ na tɔ lanɔ hɛɛwa. I kɔma na i laki-tɔv isayatu tɔ kisi?

Paa na Soopu wahala inɛyi mpɔv tɔ, i ta pɛntɛna Iso kɛ natɛlɛyi i yɔɔtɔya taa.

Soopu taapalaa tooso tɔm

¹¹ Soopu ka wɛna taapalaa tooso kɛ. Mɛɛɛɛɛ Temɲɔv tɔ lɛfasɔ, na Suha tu Pilitati, na Naama tu Sofaa. Pa nuwa Soopu wɔsasɔ tɔm, ɛna pɔ polo si pa wiiliyi-i na pɔ caya i kin na pɔ hɛɛsi i lanɲɛ. ¹² Pa loosa Soopu kɛ poolɔɲ na pɔ wɛ-i nyɔm. Pa kɛɛtɛna-i na pɔ cɛkɛna-i, ɛna pɔ tɔli nɔsi, na pɔ cɛli pa tokonaa, na pɔ ɲmusi pa nyɔɔɲ taa kɛ tɛtu. ¹³ ɛna pɔ caya atɛɛɛ ilim na ahoo kɛ kuyɛɲ naatosompɔɔlaya. Pa ta yɔɔtɛna-i natɛli kɛ i wɔsasɔ nsi si katatɛlaya tɔɔ.

SOOPU NA I TAAPALAA TOOSO

(Titite 3-31)

3

Soopu wula

¹⁻² Pɛ waali kɛ Soopu tɔvwa i kuyaku kɔlɔvɔv na wula si:

³ Pɛ huɔi ma kuyaku kɔlɔvɔv, na ahoo nna pa yɔɔtɔ ma lɔlɔvɔv tɔm tɔ.

⁴ Pɔ nyɛni-kuyɔv sɛkɛtɔvɔv nyɛɲku. Isɔtaa Iso i taa pɔɔsi ku tɔm.

Pɛɛɛɛɛ nyaalɛm napɛli pɛ taa nyaali-ku.

⁵ Isotom na atɛtɛɛ sɛkɛtɔvɔv i pɔɔsi ku tɔɔ.

Na isɔɲmɔntɔvɔv kukɛɛtɔvɔv waasi-kɔ, yaa ilim si na pɛ yu isɔ ahoo.

⁶ Ahoo anɔ á kɛli lenna kɛ sɛkɛtɔvɔv. Pɔ taa tasa-yɛɛɛ kalɛnɔv kɛ isɔtɔnaa, yaa pɛnaya taa.

⁷ Ahoo anɔ, á saali kaalɔlaya kɛ tam tɔɔ. A taa nu lanɲhɔlɔmlɛ kawilitaya nakɛli tɔtɔ.

⁸ Tɔvwa mpɔ pa nyɔmɔ kuyɛɲ kɛ mpusi tɛɲsɔvɔv, na pɔ kɛɛasɛyi tɔm sɔsɔ*fa* pɔáná tɔ. Pɔ tɛɲsi ahoo anɛyi mpusi. ^a (Tɛlaakɔɲ) kɛna tɔá tɛlɛsi si tɔm sɔsɔ.

⁹ Sɛkɛtɔvɔv i waasi tɔlɔmalɔvɔv tɔɔ, na ahoo anɔ á tan ilim na á wɛi.

Pɛcɔ á taa loosi pɛ nyaalɛm.

¹⁰ Mpi tɔ, a ta kayati ma lɔlɔvɔv, na saɲa mɔ naaki wahala sɔsɔ inɛ.

¹¹ Pepe tɔɔ kɛ ma taa si na pɛcɔ pɔ lɔli-m, yaa ma taa hɛɛ ma liw waatɔv?

¹² Pepe tɔɔ kɛ pɛ ha-m tɔɔ, na i su-m i tɔɔ na mɔsi-i?

¹³ Isɛntɔ tɔ, maa hɛntaa tɔpamm kɛ pɛlaau taa, na mɔ tooki, na mɔ hɛɛsɛyi.

¹⁴ Ma na awɔlɛɛ sɔsasɔ na tɛtu nyɔɔɲ nyɔma, mpɔ pa ɲmaaki tɛɛsi sɔsɔnɔsi tɔ,

^a 3:8 tɔm sɔsɔ: Piipili yaawa wontuyɔv kɛne si (Lefiyatan) na Nasaala taa, yaa

15 yaa awulumpiya mpa pa wena wola
na pá suuliyi liyitee ke teesi taa tó.

16 Maa we isu pə hólósvyó
pəyaya na ká ta ná ilim tó.

17 Isayav yeke i isayato ke pəlaav taa.
Tənaɣa mpa pa kawa katatəlaya tó,
pa heesəyi tam tóo.

18 Saləkatonaa təna we heesvyó taa ke tənaɣa.
Paa tasəyi ηmakəllaa hólá ke nuu.

19 Səkpəlu na səsə pa we kólóm ke tənaɣa.
Pəyele pə ceki yom na i caa.

20 Pepe tó ké Isə yeke na wahala nyéma naaki ilim?
Na í haaki lanwakəlle nyéma ke weesuyó?

21 Pa tanja səm, na pəle pu kəŋ.
Na pá pəkəyi-wəyi teu isu liyitee.

22 Yóló wei i lanje ká hólóməna
na í ηmaadi si i hika pəlaav?

23 Wei i mpaav ηmelaa
na Isə tama-i kotaya tó yáá?

24 Ma təɣonəɣa nté feesin tisyu,
na má móləyi pə fei tənaɣa,
isu lóm kpeŋuyú tó.

25 Ye ma tó ma taa ke pulvuv səɣontó pə kəŋ ké.
Mpi ma seeki təɣo ma naaki.

26 Ma ta nyi təpamm yaa alaafəya
yaa heesvyó tam.

Ama cəsəe watəɣəna-m.

4

Ilifasi kyəɣotv

1 Mpyó Temaj tó Ilifasi təma Soopu si:

2 N ká pəsi na í kantəli na má
yəɣotəna-ŋ?

Mpi tó, təm we ma taa ké,
maa pəsəyi na má su.

3 Nyá seyesəna yəlaa pəyalə.
Pəyele n nyəmə acamaa ke apalvó səsəvyó.

4 Nyá tasayana layato ke mpa pa caa hotuyú tó,
na í kusəyi mpa səɣəla nyəkaa tó.

5 Pə maɣana nyá, uena nyá apalvó
yóləyi na í huyutiyi lotu na?

6 Isu n nyarəyana Isə ké na pə waasəyi-ŋ?
Na nyá tontə kopante náá təy-ŋ naani?

7 Huv nyá taa, too tó,
n nawa pə kpiisa kopama, yaa tampana təŋlaa na?

8 N nyəmə teu təsiyisiyi si,
ye yóló hala kətəkəsəm yaa i tuu wahala,
mpv inəyi i kəŋ kóm.

9 Isə wosa pə yəlaa ke heelim na pááná,
na pə wakəli-we na pə kpiisi-we.

10 Pa holiyi ké isu təɣolasí,
na Tacaa təkəyi-we na í pələyi pa kela.

11 Ye təɣolasí í lanja təɣonəɣa si səki ké,
na si piya náá yá yem.

12 Pə wələta ma ηkraŋvyó taa
ké təm ke mukəɣa tɛɛ

13 ké ahoó taa ké saa wei toosee asayɛɛ
kəŋ na tom píi yəlaa tó.

14 Səyǝntu watu pəla-m təyǝlǝyǝlǝ,
na ma tǝnyu tǝna seliyi.
15 Heelim feta ma isentaa na ma
tǝnyu tǝna lulı kacəncəmpǝyǝlası.
16 Ma naakaya nəǝlǝ səraa, ma ta nyəmi-i.
Ilena ma nu pǝntu miitiyi sı:
17 Yǝlǝ pəsəyi na í tǝj tampana isı weye Iso kinj?
Yaa í pəsəyi na í wee tǝnanj isı í njmalu na?
18 Ye Iso tá lá naani ké í tǝmle nyǝma,
na í naaki isǝtaa tillaa kinj ke kawalaya.
19 Kacanfana mpa í njmana cǝyǝ na pa tǝnanj ké tetu,
na í yǝkǝyǝ fei kate isı sonsompee tǝ?
20 Iso nanjəyi-weye isı mǝlum ke kǝyakǝ kǝlumyǝ.
Paa saalı tam, nəǝlǝ u tu paasəyǝna.
21 Pa weesuyǝ njmusı cǝpa.
Ilena pá sı pa feina ləmayasəe.

5

1 Ilifası sı: Soopu ma kapuka na ní ná sı
nəǝlǝ ká cǝ-nj?
Isǝtaa tillaa nanj nyǝma taa awə tǝə ké n ká keesəna?
2 Ləmayasəe fei tu páána kǝyi-ı ké.
Ilena isəsəemle náá kǝ kǝmələj.
3 Ma nawa pə lakəna kǝmələj.
Mǝpǝyǝ ma koola kǝ təyǝya ke mpusi ké kpaakraa sı:
4 Nəǝlǝ í taa waası ku piya.
Sı tǝm í sı tǝnanjnanj ke tǝhǝle.
5 Nyǝǝtǝnaa í tǝyǝ kǝmələj kǝmtu.
Paa na səwa kalaa wee tǝ, pá leeki-tı.
Lanjlaa í kuu kǝ wenav.
6 Kǝtakəsəm u lukəna ate.
Pəyele pə taya tetu tǝe ké wahala nyǝkəna.
7 Ama pə tǝ yǝlǝ ké sı í tǝyǝ wahala,
isı mamacəyǝlası kǝlyǝyǝ isǝtaa tǝ.
8 Ye maya Soopu, Iso ké maa tǝwa kǝpǝlyǝ,
na má pǝt-i ma tǝm.
9 Í kǝlapəm tǝwaya,
yǝlǝ kaa pəsi pə cəkənav,
yaa í nyi pə nyǝyǝ.
10 Iso yekina na tǝv nukı
tetu tǝə, na tawa nyǝaki.
11 Í kǝsəyi mpa pə pasaa tǝyǝ,
na í heesəyi ləyaya nyǝma lanja.
12 Í wakəlyi mpi acilayatu nyǝma sukı sı pa lakı tǝ.
Í sənsəyi pa kǝlapəm ke pa ninj taa.
13 Í kraaki nyəntaa na pa acilayatu.
Pa kǝelikpeka layatu tasǝyǝ u waasəyi pǝlǝ.
14 Ilim na pə isəle ke pa tutiyi isı
səkpǝtyǝ wee,
na pá hakəyi isı ahooyuwa.
15 Ama Iso ná ləsəyi ıcam ke səm taa,
na í waasəyi-ı tǝnj tu ninj taa.
16 Í tǝyi kǝnyǝntu taa ké tǝelǝyǝ,
na í təkəyi isayalataa tǝna nəəsi.
17 Wei í njkrajǝyǝ Iso hən tǝ, í nu lelenj ké.
Ile taa kisi Tǝnj tǝna tu səyəsuyǝ.
18 Iso lakəna yǝlǝ tǝə ké hinj na í tǝ-ı kǝələ.

Im i kuyuna na í waasana i niñ.

¹⁹ Paa waato wei ké i yakí-ñ
wahalanaa na asola taa,
na isayatu natəli tə kaa mayana-ñ.

²⁰ I ká waasi-ñ nyəyosi waato.
Na í ya-ñ səm nəyɔ taa ké youu taa.

²¹ Paa pa caya nyá acaya pu kenti nyá tɔɔ ké.

N kaa nyana puluyu wahala waato.

²² Nyəyosi na wahala pə təm ká la-ñ wona.

Pəyele n kaa nyana taale wontu.

²³ Pu kenti nyá tawa ke wakəllaa.

Paa pɛe kuləlyəna, yaa taale wontu.

²⁴ Alaafəya ká wɛɛna nyá təyaya təna taa,
na kɔɔntɛ natəli tə kaa lan nyá kalakəñ taa.

²⁵ Nyá piya na nyá lələyɔ nyəma ká huki,
isu tawa taa nyutu.

²⁶ N ká kɔatəli teu ke təkunəkunə

na pə́sɔ́ ñ suu púyú.

Teitei isu təyonaya pɔkuyɔ na pə́sɔ́ pá kó tɔ.

²⁷ Tə pɛekaa na tɔ ná mpi təyɔle.

Nyaya pə wɛɛ si ñ nu-ti na ñ cəkəna-ti.

6

Soopu kucəcətu

¹ Mpuyle Soopu cəwa si:

² Ye pu wɛ pəsuyɔ si pá mayasi

ma wɔsasi na ma wahala tɔɔ,

³ pu kəla ləm nəyɔ kanyəja ke yun.

Pə tɔɔ ké pə yəyətəyi-m yem yem.

⁴ Toma təna tu yaya-m nyəma,
na a sətɔ suu-m.

Na Iso səyɔntɔ pu-m.

⁵ Kɔɔnaya u wiiki ka təyonaya kɔɔnəka kin.

Pəyele nau u mətəyi nyutu tətəyɔle.

⁶ Yulu u pəsəyi na í təyɔ akɔfɔ puluyɔ.

Pəyele yate ləm kəhuləməm səpa yem ké tətətɔtɔ.

⁷ Mpi pu wɛ maya acaalətu na ma taa kɔtəyənə tɔ,
mpəyələ ma təyonaya*fa^a.

⁸ Hai, ye Iso ka məkaya ma kəsuləmɔtu

na í la-m mpi ma tɛɛləyi tɔ.

⁹ Ye i ka tisaya si í tələki-m,

na í kəsi i niñ kəkentiñ ke ma tɔɔ.

¹⁰ Maa paana lanhəlɔmlɛ,

na má nyə tɔñ ke wahalanaa pane pa taa.

Ma ta cələsi Iso Nanətu kuyəyətɔtu ke tiili.

¹¹ Pepe tɔɔ ké maa tɛɛli na má fɛina tɔñ?

Yaa má tasa tanuyɔ na ma tomle tama?

¹² Ma toma ta ke pələ

yaa nyəyəluyɔ kəsɛmuyɔ nyəna.

¹³ Ma fɛina tɔñ niili,

pə́sɔ́ ma fɛina wei i ká ya ma nyuyɔ tɔ.

¹⁴ Pə wɛɛ si konyəntəyɔlɔ taapalɔ í lapɔ-i kɔpantɔ ké.

Pə taa kəɔ na í lɔ Toma təna tu.

¹⁵ Ama ma taapalaa yəla ma apalɔtu

ké isu ləɔv ŋku ku laa nyəɔv tɔ.

¹⁶ Waato wei tɛv təmpɛɛ

^a 6:7 Hepəla taa loonə kane ka nuw wɛ kate.

hooiki ilena ləəŋ inɪ í su.

¹⁷ Həŋaya kəŋ ilena í nyəə.

Na ilim nyaɣa ilena ləəŋ wɔli.

¹⁸ Ləkətɔ pɪki mpatəntaa ilena pá yele
pa mpaav na pá sɔv nyuto na pá le na pá saali.

¹⁹ Tema təntaa na Sapa nyəma pa yasəyi isɛ
na pá pɛkəyi lɔm na isəle kɔsɛɛmlɛ.

²⁰ Pa tala ləəv, ilena pá yegeti-we,
na fɛle kra-weɣe pa isəle sɛsɛvɔv tɔm.

²¹ Ma taapalaa mɛ í we-m
teitei ké isɪ ləəv ŋkɔ.

Í naaki ma wahala na səɣəntɔ pu-mɛ.

²² Ma ta sələmi-mɛɣe pɔlv,
ɣaa sɪ í ha-m kɔhəv nakɔli.

²³ ɣaa í fiti-m kolontunaa niŋ taa,

ɣaa í waasi-m ŋmakəllaa niŋ taa.

²⁴ Í sɛɣɛsi-m, maa su na má nu.

Í hɔli-m tɪmpɪ ma wakəlaa tɔ.

²⁵ ɣɔlv nuiki tampana kɔvɔɣɔtɔtɔ ké na í tisi.

Ama ma taapalaa kalənav náa waasəyi pɔlv.

²⁶ Í maɣasəyi sɪ í footi ma kɔvɔɣɔtɔtɔ
na í nyəni yem ké naani fɛi tɔ má na?

²⁷ Halɪ í tɔəki tɛtɛ ké sulav tɔə
na í kɔɛŋəɣəna mə ceu maɣamaɣa na í pɛtəyi.

²⁸ Í nyəni-m teu

na í ná, maa looliɣi-mɛ.

²⁹ Í su, kɔtakeesəm í taa kəə,

Í su, mpi tɔ, ma we ma tampana taa ké.

³⁰ Maa ɣəvɔtəyi isəvətɔ,
pəyele kɔwakəlvɔtɔ u lukəna ma nəɣə.

7

Soopu kɔvɔɣɔtɔtɔ tɔtɔ

¹ ɣɔlv weɛv ke ate cəne weɛ ké isɪ yoolu.

Ilɛna ɪ kɔɣɛɛŋ náa we isɪ

wei ɪ laki tɛmlɛ na pá fɛləyi-ɪ tɔ.

² Í we teitei ké isɪ yom pɛkəvɔv isɔtom sɪ í hɛɛsi,
ɣaa tɛmlɛ tɔ kɔnyəntɔ təŋvɔv ɪ kɔfɛlvɔv tɔ.

³ Mpu inɪ tɔtəɣə ma kɔrancoov nte wɔvasɪ isətɔnaa.
Ahoo wahala nyəna ke pə cɛla-m ma paa tete.

⁴ Ye ma həntaa, ma pəəsəyi ma təyi sɪ,
pəlee ké maa kɔli?

Ye pə ta fe ləŋ ilɛ

hɔweɛ kraɪ nyəna cəəsəyi-m ké, haləna pá nyaali.

⁵ Hiŋ tɔlasɪ na sonsompɛe waasa ma təna.

Ma tɔnvɔv yá pəɣələɛ na lɔm kɔɛŋ.

⁶ Ma weesɔvɔv u laa tɛm,
isɪ saɣata lɔlv kɔɛŋkɔpɔloku.

Ye kɔ kɔɛŋkɔpɔntɔvɔv í tɛma kɔ tənaya nte.

⁷ Hai, Isə taa səə sɪ ma weesɔvɔv ké heelim.

Ma isɛ kaa na kɔpantɔ tɔtɔ.

⁸ Isə wei ɪ fɛŋiɣi ma təə tɔ,

pə kaasa pəcə ɪ kaa tasa-m nav.

Maa saali yem na í pɛki-m na í wɪ.

⁹ Isɪ isəŋmɔntɔvɔv yaakɔvɔv na kɔ saali yem tɔ.

Mpɔvɔv ɣɔlv tiiki atətəle taa, u tasəyi
kɔvɔv.

¹⁰ Pəcə u mələyi ɪ təɣaya taa.

Ilɛ kɛle kaa tasəyi-ɪ nyəm.

11 Pə təw kə ma kaa su.
 Ma laakali pəsa kə.
 Pə wee si má yəyoti.
 Ma laŋle kəla wakəloyu,
 ma huli-teye.
 12 Maŋa teŋku,
 yaa i taa tum səsə,
 na ləw n fenyi ma təw kə mpu?
 13 Ye ma tōma si ma kato ká heesi ma laŋle,
 na ma kuhəntuyə ná kó ma páána.
 14 Ie n nyaasi-m na toosee asaye.
 N hula-m yaasinaa, na səyantu səsəntu kra-m.
 15 Hai, ye n ka ləla ma luyu tee, pu kəla-m teu.
 Səm lapa-m sana, na taasi tēm katatəlaya pəne.
 16 Pə nu-m, ma kaa tu wee tam.
 Ma weesuyu ta ke pəlu, yele-m təhe.

17 Yulu kə we na n tūyona-i mpu pə taka?
 Na n keŋna-i mpu suwe?
 18 N cəki i təw kə paa tanaŋ ŋku.
 Na n maŋasəyi-i paa waatu wei?
 19 Pəlee kə n ká kusi nyá isəle kə ma təw?
 Na ma tu lipu ntaŋaməte maŋamaŋa?
 20 Yəlaa təw cəlu,
 ye ma pəntaa weye ma wakələna-ŋ?
 Pepe təw kə n siyisina ma təw kə nyá nyəmə?
 Na má pəsi-ŋ isu səyala?
 21 Pepe təw kə n kaa yele ma isayatu təm?
 Na n tee ma kuhəntuyə təw?
 Pə taya pəlu,
 ma hənti nənəw kə tetu taa.
 N ká pəeki-m n kaa na-m.

8

Pilita kuyəyotvu

1 Mpyó Suha tu Pilita tōma Soopu si:
 2 Pəlee kə n ká heesi nyá yəyotaya ŋkə?
 Nyá kuyəyotvu ká wee isu heelim səsəəm na?
 3 Ha, n teŋ nyá taa si
 Iəw Toma təna tu keeki siyisuyu yaa tampana kə?
 4 Ye nyá piya wakələna Iəw,
 i feləyi-səyi si isayatu kə.
 5 Ama ye nya keesəna Iəw təw
 na n tekəyi Toma təna tu ke niŋ,
 6 ye n seesa isəle na n təŋəyi tampana,
 Iəw paasəyənə-ŋ kə na í ha-ŋ
 təcaŋale nte tə mōna-ŋ t.
 7 Hali nyá wənan nənəw nyəm ká
 kəli kancaalaya nyəm ke təw.
 8 Pəsəsi ləŋ nyəma,
 na n təkə pəle pa caanaa layatu tasuyə.
 9 Mpi tə, tete tete ke pə lula tá,
 tə ta nyi pəlu.
 Ta weesuyu u laa teeu ke cəneye isu isotom.
 10 Ama pəle paa tasa-ŋ layatu
 ke timpi timpi pa nyəmə tə.
 11 Mulyəv*fa* u səŋəyi timpi lom fəi tə.
 Pəyele səsəncanə u hatəlyəna nikaya. ^a cəne.

^a 8:11 Mulyəv: Pəle pa te mulyəv yaa pa te səsəncasəsi ke pa keesəyi

12 Lom í nyɔɔwa ka woləyi ké,
na pá ta tu setəta-ke si, pá lana pulu.

13 M̀róyó Iso tóó sɔɔlaa teesəyona,
na i kisilaa teeləyɔ náa saaləyi yem.
14 Pa naani cekɪ kɛ isu kpronkrontu,
na pa nyɔyɔ tətɔle náa we isu acayanyatɔyɔ.
15 Ye pa nyaka pa teesi tɔɔ si lenliyi kɛ.
Pa nyəkələyona-səyi teu ilena sí yɔki.

16 Pa wee kɛ isu tɔyɔ sənyɔyɔ
ilim taa kɛ teu,

na cələm tɔɔ ku taa
na ku tiikasi ke haləm təna tɔ.
17 Ku kaŋ ku lila kɛ na á lɛyətəna pɛe huɔule,
na á hikiyi nikaɔa ke kukraməŋ heku.
18 Ama ye pa kɛsa-kuɔy ku lonte taa,
de təna nyəma kɛɛsi si mɛɛ pa taa naaki-ku.
19 Yulu isu mɛɛ tənaya nté.
Kɔfalɔ ká kuləna i lonte taa.

20 Iso u lɔɔki tampana təŋɔ,
pəyele i kaa səna isayalatɔ.

21 Iso tɛŋ í yele na ŋ wɔŋ,
na ŋ kɛɔləsəna ləŋhɔlɔmlɛ.
22 Ama nyá kolontunaa ká tɔyona fɛɛɛ,
na pə yɔki asayaa teesi.

9

Soopu nyəntɔ

1 M̀róyó Soopu cɔwa si:
2 Pəpəɔ fɛi leleŋ,
ma nyəmə́ teu si m̀róyó pə wee.
Isənaya yulu ká la na í wee Iso kɛ teu?
3 Ye n caaki-i na yooɔ, i pɔɔsi-ŋ təmnaa iyaya.
Ama n kaa cɔ paa kulɔmɔyɔ.
4 I kɛ tɔŋ taa tɔŋ tɔ kɛ,
na ləmayasɛ təna tu.
Nyɔyɔ kaa kɛasi i təyi i tɔɔ, na pɔntɔ lu təsoolii.

5 I layasəyi pɔɔŋ ke lona kɛ,
pɔɔŋ u nyəŋ.
Na í pəsəyi-i kɛntəlasɪ na páána.
6 I ciyitiyi tɛtu ke
hatoo tə kite tɛɛ, na tə akelenaɔ seliyi.
7 Ye i yɔyɔtəna ilim pu luki.
I taaləyi isətɔlvɛasi tɔɔ kɛ.

8 I tike i hetəyona isətɔnyɔyɔ
na í tɔŋ tɛŋku hola tɔɔ.
9 Na í la isətɔlvɛasi nsi tə yaaki si,
isətu í si na má tɔyɔ təyaya tɔ,
na haɔa na kɛɔa na yulu.
Na kantuyɔ na ku piya na lensi tətə*fa*. ^a nsi Ləkpa nyəma nyəmə́ tɔ.
10 I kulapəm ke sɔsɔm kɛ pə fɛi cekənav,
pəcɔ́ i piti təma fɛi kalvɔyɔ.

11 Paa i tɛɛna ma cɔɔ ma kaa na-i,
pəcɔ́ ma kaa nyi i tɛɛɔ.
12 Ye in i kɛyana awɛyɛɛ lɛkəɔ?
Yaa awɛ ká təna si: Kai?

^a 9:9 Isətɔlvɛasi sənɛ si nyam we kate, pə tɔɔ kɛ tɔ tɔwa

13 Ye Iso mu páná a heesəlv fei.
Pə kpeɲna teɲku taa tɔɣolvɔv səsəv
Lahapɪ,*fa* na ku waali nyóma tənaya,
na pá həntəyi-i ate. ^a

14 Na təm ntiyi maa
cə-i yaasi ne i taa?

15 Paa maa tu wena tampana, maa cəvki.
Peelee ke pə wee si má sələmi ma huɲlv.

16 Paa ma yaa-i ké na i cə-m,
ma ta sa si i nuwa ma nəɣv.

17 I heelim səsəvm pəta-m ate,
na i fetili-m hiɲ hiɲ ke yem.

18 I wakələyi ma laɲle ké.
I yeki-m si má feesi.

19 Ye tɔɲ ke ma teələyi,
Iso kelee tɔɲ tv.

Yaa ma caa ma hólí ma tampana,
awe ká tu ha-m-ye?

20 Paa maa weena tampana,
ma nəɣv ká kɔna ma təm.

Yaa ma tewa teu, ɲke kaa kɔna-ti.

21 Ie ma tu tewa teu na?

Ma maɣamaɣa ma ta nyi.

Ma weesuyi lu-m sɔɲ ké.

22 Pə təna pə we-m teitei ké.

Pə taɣa pulv,

Iso kuyi yolvɔpaɲ na isayav ké.

23 Wahala í koma kɔakɔaa, na í kó telaa,

Iso ná wɔɲiyi pa laɲwakəlle tənaya.

24 Iso tona tetv ke isayav niɲ taa.

Ilena í taku huɲlaa isəntəv.

Ye pə taɣa unv awe ká lana mpv?

25 Ma pusi teeki levlev ké isv selv.

Si muka yem ké, ma ta nu leleɲ.

26 Si teewaya təlu, isv səsəncasv kɔɔlvɔv,

yaa isv hekəle tiluyuu i tɔɣvnaɣa waali tv.

27 Ye ma tó ma taa si maa səv

ma taa páná tv, na má yelee

laɲwakəlle na ma isəntaa hetv,

28 Ie ma laɲle cekəna ma wahala tənaya.

Ma nyəma teu si, Iso kaa ha-m tampana.

29 Ma təm ká səna.

Ie pepe tv ké maa nəki na má caali ma ti?

30 Paa maa səna kɔaləkpam, na má kilisina tev lvm.

31 I taɣanəyi-m afəla taa ké pətvɔv ké,

na ma wontu maɣamaɣa pəsi-m kvsəɣv tv pulvɔv.

32 Iso tá ké yolv isv má si i ká cə-m,

yaa má yaa-i nənəɣv.

33 Nəɣv fei si i ká svv má na-i

tá hekv taa, na í loli-tv.

34 Iso sv kɔátəɣv ɲku n makəna-m tv,

na nyá səɣəntv heesi-m cəsəvɔv.

35 Ie maa yəɣətəna-ɲ ma kaa nyá.

Ama pə taɣa mpvɔlv.

Maa pəsəyi pulv.

^a 9:13 Lahapɪ: Ləɲtaa nyóma mola taa ké pa yəɣətəyi coco ne i təm.

10

Soopu kuyəətətv tətə

¹ Soopu si: Weesuyu lu-m səŋ ké.

Maa wii ma ti təm.

Ma lanje kəla wakəlvəv, ma kaa tasa sum.

² Iso, maa heeli-ŋ si, taa ku ma təm.

Ama heeli-m mpi pə təv n yookina-m tə.

³ Pə we-ŋ teu si n ŋmakəli

má wei n ŋmawa tə,

na n yele na pə lana asaɣaa na?

⁴ Anu n naaki na pə kəli yəlaa,

na n maɣasəyi na pə kələyi-we.

⁵ Iso nyá weesuyu topila isu yəlv nyəŋku ké?

Yaa nyá pusi təkiki isu yəlv pəyaya nyənsi?

⁶ Pepe təv ké n pəkəyi ma tasəkəle

na n fenjiyi si n kuli ma isayato təv?

⁷ Anu n nyəmə si ma ta wakəli,

pəcəv nəvəlv kaa ya-m nyá niŋ taa.

⁸ Nyá niŋ ŋmana ma təna,

na n caa si n wakəlvəv-m.

⁹ Iso təvsi si, nyá ŋmana-m, isu cəvə.

Ile n ká tayani-m yəkvəv na má pəsi mvsəvə na?

¹⁰ Nyá ŋmayana-m ma too taa,

isu naaləv kiiku yu fulaya taa tə.

¹¹ Nyá lapəna-m mowa na hola,

na n waasi pə təv ké nantv, na n suu-m tənəvə.

¹² Ilena n la-m pəkəkə,

na n ha-m weesuyu na n fenjiyi ku təv.

¹³ Ama ma nyəmə nyá ləmayasəe wena

n ka ŋmesa nyá lotu taa tə.

¹⁴ N fenjiyi ké si, ye n nawa ma wakəlaa

de n kisi-m suulu hólóv.

¹⁵ Ye ma wakələna-ŋ ma lepaya,

paa ma təm tewa, nyəvə kama ŋpəv.

Na wahala nu-m na fəle kvəv-m.

¹⁶ Ye ma kusa nyəvə de n tu ma waali,

isu təvlaya, na n kuləyi ma təv na piti təma.

¹⁷ Na n kəŋna-m aseeta nyəma

mpa paa caaki-m tə, na nyá pááná səsəyi ma təv.

Na n kpetəlvəv-m na wahalanaa.

¹⁸ Pepe təv ké Iso ləsa-m ma too lotu taa?

Isəntə maa səpa nəvəlv ta na-m.

¹⁹ Paa təena pəlaav taa ké kpakpaa,

na pə wəe isu pa ta ləli-m.

²⁰ Ma weesuyu kvəvəŋ kaasa-m pəcəv tike ntə.

Ile Iso, yele-m mpv na má

yəlvəna wəe pəcəv wei i kaasa-m tə.

²¹ Ilena pəcəv má polo atətəle taa.

Ma kaa tasa məlvəv ke cəne.

Tətv nti tə taa ké səkpetəvəv anaam wəe.

²² Səkpetəvəv tətv wəe ké isu aho.

Isotom səsəvəv ké, pəlv ta təŋ.

Ilena nyaaləv náa wəe isu pə yukuyəv tə.

11

Sofaa nyəntv

¹ Mpəv Naama tv Sofaa cəwa Soopu si:

² Nyá yəvətaya kəkəkəkə təv, pə wəe si má cə.

Pə taɣa ɣəɣotaɣa nyəm ke yulɔ tɔm teekina.

³ Nyá nɔɔleleŋ u təkəyi yəlaa nɔɔsi.

N kaa pəsi n wɔŋ nɔɣɔlɔ na pá tá tu-ŋ fɛɛɛ.

⁴ Halɪ n tu ɣəɣotaa si nyá tɔm tewa,
si n ta wakəlɔna Isɔ.

⁵ Hal, ye isɪ Isɔ ka kulaɣaa

nɔɣɔ na i tu ɣəɣoti.

⁶ Halɪ i ka hɔla-ŋ i nyəmtɔ tete.

Tə tɛɛ yulɔ laɣatɔ tɔɔ.

Tənaya n ka nawa si Isɔ u

pɔɔsəyi nyá isayatɔ tənɔ tɔɔ.

⁷ N pəsəyi na n maɣasi Isɔ lotu taa tɔm
na n cəkəna Toma tənɔ tu inɪ i sɔsɔntɔ na?

⁸ Tə kəla isɔtɔnɔɣɔ ke kɔŋkolɔmɔŋ.

Yulɔ kaa keesi tə tənaya,

tə tɛɛ atətəle ke lumɔŋ.

Yulɔ kaa cəkəna tə tɔm ke sɔsɔm.

⁹ Isɔ sɔsɔntɔ nti tə kəla tetɔ

ke tɔɔ, na tɔ kəlɪ tɛŋku ké wan.

¹⁰ Ye Isɔ kpa tasəkəle tu

yaa i yaa-i nɔnɔɣɔ, awe kpəsiyina?

¹¹ Pə taɣa pulɔ, Isɔ nyəmá yulɔyemnaa ké.

Pəyele pə fɛi-i katɛ si i ná pa kawalaya.

¹² Mpi ləmaɣasɛɛ fɛi tu ká hiiki laɣatɔ tɔ,

taale kraŋaya lɔla təyaya nyəŋka.

¹³ Ama pə kaasɔɣɔ Soopu nyá tɔ,

keesəna Isɔ tɔɔ, na n tɛɣɛ-i niŋ.

¹⁴ Hatəlɔna mpi pə ta siyisi tɔ.

Taa yele na isayatɔ wɛɛ nyá təyaya taa.

¹⁵ Waatu inəyi n ká tɔŋ na n kɔsa nyɔɣɔ.

Pulɔpɔ kaa keɛ-ŋ, yaa pə la-ŋ sɔɣɔntɔ.

¹⁶ Ilena n sɔɔ nyá wahala tɔɔ, isɪ lɔm kpemna.

¹⁷ Waatu inəyi nyá weesuyɔ kuyɛŋ

ká wɛɛ tɛɛɛɛɛ, isɪ ilim sikuyɔ.

Na nyá səkɔɔtɔɣɔ cɛ isɪ pə nyaalɔɣɔ tɔ.

¹⁸ Ilena n ɔaɣana nyá ti na n tɛɛləyi tɔtɔ.

N kaa wɛɛna fɛɛɛ natəlɪ, na n tooki teu.

¹⁹ Nɔɣɔlɔ kaa wakəlɪ nyá tɔm.

Halɪ yəlaa pəɣale ká pɛɛki si n sənɔ-wɛ.

²⁰ Ama asayaa isɛ ká nyəŋ ké.

Pa heesɔɣɔ ká su tənaya, na pá taŋa sɔm tike.

12

Soopu nyəntɔ

¹ Mpɔyulɛ Soopu cɔwa si:

² Pwɛ! Ama i wɛna yulɔ ləmaɣasɛɛ yoo!

Mə sɔm waalɪ, a kaa tasa wɛɛɔ.

³ Má maɣamaɣa ma wɛna nyəmtɔ ke

nɔɣɔɣɔ isɪ mɛ, i tá tɛɛ-m.

Paɔ awe ná pəsəyi na i ɣəɣoti isɪ mɛ.

⁴ Ma pəsa yulɔ wei i taɔɔalaa paakəna tɔɣɔ.

Pəyele ma yaakəna Isɔ si i cɔ-m.

Ma siyisaa ké ma fɛi kawalaya.

⁵ Mɛ mpa pə ɔaɣanaa tɔ, mə footiyi wahala tu ké.

Mɔɣɔɣɔ pá tusiyi wei i cɛŋlɔyi tɔ.

⁶ Nmɪlaa na Isɔ pááná kraasəlaa,

ɔaɣana pa təyi pa tɛɛsi taa ké.

Μπε πα τον ντέ πα Ισο.

7-8 Ροοσι sumasi na tala na
tiina a ká segesi-η,
na tetu huli-η tótó.

9 Κοημαηmam mpi pə ta nyəna si,
Tacaα niη lapəna pə təna?

10 Ini i təkəna i kulapəm təna weesuyu,
na yəlaa təna feesiη ke i niη taa.

11 Isu ηκραηyυ nuκyυ təm kyəyətutu tó,
ήpύό nəyó ná nuκi təyənaya leleη.

12 Akpatəlaa na mpa pa piisi təwa tó,
pa wəna ləmayasεε na nyəm ké.

13 Ama Tacaα keε ləmayasεε na nyəm mayamaya tu,
na layatu tasulo na ton tu.

14 Ye i yəka mpi, nəyól kaa ημά,
ye i təka wei, nəyól kaa tuli-i.

15 Ye i kra teu, de wulaya wuli.
I tula-ku, de lum wakəli tetu.

16 I wəna toma ké na í nyəμά a lapənav,
na í təka letaa na mpa pa tolisiyi lelaa tó.

17 I yeki na pá kuuki tetu nyuyυ nyóma, na pá teekəna.
I wakəlayi huulaa ləmayasεε.

18 Na í ceki kuhəkovm mpi awulaa ka
həka yəlaa tó, na í həkəyi pa mayamaya.

19 I yeki na pá kuuki kətəlaa,
na í pəsəyi tonənaa mpa pə cəyana
teu təyó krentəlasí.

20 I təkəyi nədeleleη nyóma nəosi,
na í kyui akpatəlaa ləmayasεε.

21 I yeki na pá footiyi səsaa,
na í yəkəyi ηmakəllaa ton.

22 I cekí pa səkrətyυ anaam ké,
na í kəna nyaaləm ke atətəle səkrətyυ taa.

23 I yeki ké na piitimnaa huki,
de na í wakəli-wε na í yasi-wεye pooluη,
de na í kpiisi-wε.

24 I kyui pa nyuyυ nyóma layatu,
na pá cəəki yem ké nyutu taa,
pa feina təpote.

25 Pa hakəyi yem ké səkrətyυ teε,
nyaaləm fei, na pá cəηləyi yem isu
mpa suləm kəwa tó.

13

Sooru nyəntu tətó

1 Mpyóle Sooru tasaa si: Ma tēma nti
ma yəyətəyi təyó nuw
na ma ηκραηyυ, na má na-ti na ma isəpəle,
na má cekəna-ti.

2 Ma mayamaya ma nyəμά nti
mə nyəμά mpu təyó, mə tá teε-m.

3 Ama Toma təna tu Iso ké ma yəyətəyəna
na má huləyi-i ma konyəη.

4 Mə ké acəsacəsaa fetaa ké,
pəpətu tike ke í mayasəyi.

5 Ye í ka suma, í ka nəyəsəna
ləmayasεε nyóma nté.

6 I ke ηκραηη na í nu

μά κonyawiina na ma konyaxototo.

⁷ Kaloolaya na tom kokeketo
ke í ká seena Iso tō?

⁸ Iso tō ké mā caaki si í seena?

⁹ Na ye í feŋa-me í ká sa-me?

Iso tá ké yolo si pa puyusiyi-í.

¹⁰ Ye mukaya tee ké í

seekona í tō, isu í kalona-me.

¹¹ I sōsōnto u tilisiyi mā punto na

í tom kra-meŋe sōxontu sōsōnto?

¹² Mā konyaxototo we ké isu tōloma.

Na mā komayasato náá wee isu cyo.

¹³ I su, í yele na ma yōxoti,

ye ma tu temna nti ntāxole.

¹⁴ Ma sōolo puwaya si ye mpi mpi.

Paa ma weesuyu luwa.

¹⁵ Iso í nákaa í ku-m, ma ta tan pōlo.

Ama ma tōnte teu nyuloyu ke maa ləsi.

¹⁶ Ye pō tu lapa mpō pō waasa-m ké.

Mpi tō, isayau u kpōtēxona Iso.

¹⁷ Tō, í ke ŋkraŋŋ ke teu

na í nu ma konyaxototo.

¹⁸ Ma sōolo puwa si ma lēsəyi ma tí nyuloyu.

Ma nyēmá si ma tom tena.

¹⁹ Ye nōxolo caa si í huona-m,

ile ma su na má sí.

²⁰ Hai, ma Iso,

yaasinaa naale tike ke ma caa í la-m,

na nyá kin səhoyu í taa la-m kate.

²¹ Kusí nyá niŋ ke ma tō,

nyá sōxontu í taa la-m katatəlaya.

²² Uena í pōosi-m na má cō-ŋ,

yaa má yōxoti na nyaa cō-m.

²³ Isayatonaa isənaya ma lapa?

Huli-m ma tēpəntəle.

²⁴ Pepe tō ké nyá isentaa tá hetəna-m,

na í nyənəyi-m isu nyá kolontu?

²⁵ Aní ma we ké isu kaawolaya,

yaa nyuliya ŋka heelim kraxəyi tō,

na í tōxōnəyi-m?

²⁶ Pō taya pōlo, n ŋmaaki ma tom isayatu

na í feləyi-m ma pəcaato kpəntəŋ suwe?

²⁷ N tu-m nkeyelee suwe,

na í feŋiŋi ma kolapəle?

Na í ŋmaaki ma nōntaaləŋ wei

ma fela kanyəŋa taa tōxō takəlaya taa.

²⁸ Na ma tōnuyō náá tasəyi isu taav,

yaa isu ŋkram muokuyō wontu kosusuutu tō.

14

Soopu nyənto tōto

¹ Yulo pəyaya weesuyu we ké tətōpi,
na kó na cōsəe ke kutamsa.

² I luki ké isu tōyo hētōyó na í lontili,

na í mōki kraakraa isu isotom.

³ Iso nn kosəyi isəle ke ma tō.

Pəyele í yaaki-m huole.

⁴ Wulee nōxolo ləsa kopam ke isayam taa?

Punto fei.

5 Ani Iso tema yulu isətonaa ke kaləvu
na í su í kuyeyi.

Iso n tema yulu weesuɣu tənaya ke piw í kaa ηmaa ka təw.

6 Pə təw tə, kusí nyá isəle ke yulu təw na í heesi,
na í laɲle tu huləmi, isu apaa tə ke taanaya.

7 Tuɣu wena teeləvu ké, ye pa seta-ku,
ku neɣeti na kó heləyi pilinasi kofasi.

8 Paa ku lila kratəla tetu taa, na ku kite sí.

9 Ye ku nuwa lumaya taɲ ku
taɣanəyi neɣetəvu ké na
kó heli pilinasi kofasi isu tiika.

10 Ama yulu səki ké, na í toma su tənaya.

Ye í tisa feesuɣu, í we le tətə?

11 Teɲku ləm pəsəyi na pə paa,
na pusi nyəm náa nyəw na sí wuli.

12 Mpu tətəɣo yulu ká hənti, í kaa tasa kuləvu.

Í kaa tasa fem na pəcə isətonəvu muki.

Í kaa kuləna í tom təw.

13 Ye Iso ka tisaya,

í ka ηmesa-m atətəle taa,

na í takí ma təw, haləna í kó í páána.

Ilena í su-m saa wei í ká taɣanı-m kəpantu lapu tə.

14 Ye isu yulu ka səkaya na í taɣanı

fem maa we taɲɣu taa ké ma təmle kuyeyi təna.

Haləna kuyaku ηku í ká taɣanı-m kusəvu tə.

15 Ie waatu wei Iso kuɲmaɲmam má,

ma təm ká nyuli-í na í yaa-m tə ma kaa cə.

16 Ama saɲa ile,

Iso isəle kaa wee má ma təw,

na í kaləyi ma nəhəe.

17 Í suuwa ma isayatu ke huluyu nakuli ku taa ké,

na í taali ma kawalaya təw təkram.

18 Ama isu pódə yəkuvu

na pə layasəyi kukraməɲ ke lona,

19 na ləm náa niisiyi pəle,

na tɛv náa kuuki tetu tə.

Mpúyó n wakələyi yulu teeləvu.

20 N tii yulu təw ké na n wakəli í isentaa,

na n təɣəni-í na í tɛɛ na pə saali.

21 Paa yulu piya nyəvu kulaa

yaa pə tu-səyi feele yulu u naaki pəlv.

22 Mpi pə təm yulu nukəna təɣole

í maɣamaya í tənəvu wusasi na í laɲwakəlle.

15

Ilifasi nyəntu tətə

¹ Mpúyó Temaɲ tu Ilifasi cəwa Soopu sí:

² Yulu ləmaɣasɛɛ tu isu nyá taka,

kaa yəɣətəyi təm kraí nyəntu,

yaa í həɲ í təyi yem ké mpu.

³ Nyá kaləvu we kpete ké,

pə taa fɛi kawaaɣa.

⁴ Iso nyamɲau maɣamaya

na í sɛɛv kite ke n wakələyi yoo!

⁵ Nyá isayatu təm ke nyá nəɣo yəɣətəyi.

Pəyele acilayatu nyəma kuyəɣətutu ke n kpayaa.

⁶ Nyá nəɣo huləɣəna nyá isayatu.

Nyá ntompɛe kuɣona nyá təm pə taɣa má.

7 Nyaga pə taaləna luləvu na?
 Yaa n laala pulasi ke ilim nau?
 8 N nuwa lso layatu tasəvu,
 na n̄ hii layatu ke nyá tike na?

9 N ta tee-tuyu nyəm,
 pə́cɔ́ n ta cekəna pulo
 na pə we-tuyu səkrətuyu.
 10 Ta taa cəne we nyuñholoməñ nyáma,
 na akpatəlaa mpa pa tee nyá caa ke səsəntu tɔ.
 11 N nyənəxi yem ké lso lañheesəle təm
 nti i teləsəxi-ñ tərəmm na tá nəosi təyo?

12 Pepe tɔɔ ké nyá rááná huuki mpɔ,
 na n̄ culəxi-tuyu isə?
 13 lso ké n muna rááná,
 na n̄ yəyətəxi təmnaa mpe?

14 Yulu u pəsəxi na í wee
 tənəññ yaa í siyisa teu ke lso.
 15 Paa isətəa tillaa mayamaya lso feina-weye naani.
 Pəyele isətənuvu fei tənəññ.
 16 Kacəñfana yulu isəyau na acaaluyu
 ŋku ku maləna isəyatu isu ləm nyəəu tɔ?

17 Təu, Soopu ke ŋkraññ na má seye-si-ñ
 na má keesi-ñ nti ma nauwa tɔ.
 18 Nti ləmayasəe nyáma nuwa
 pa caanaa kiñ na rá hólí tɔ.
 19 Pa tike ke lso ka hawa tetu,
 kra i tɔ nəyɔlu i ta siti pa heku.

20 Isəyau we isənyəñle taa ké
 i weesuyu pusi tənaya, haləna i səm.
 Pəyele pa kala ŋmakəllu pusi tənaya.
 21 Səyɔntu təm ke pa nuki.
 Pa ti cayanau waatu taa ké wakəllu ká tii pa tɔ.
 22 I naaki layate cəñxi-i,
 ile u teeləxi si i ká fiti səkrətuyu.
 23 I pəkəxi təyənaya,
 na i nyəmá si səkrətuyu kuyaku tanja-i.
 24 Lanwakəlle na nəyəsəe
 pə tuyu-i səyɔntu səsəntu ké.
 Pə tiiki i tɔ ké isu wulau sɔɔlu
 pukuyu si i teeki yoou tɔ.

25 Pə taya pulo, i kusa niñ si i maki lso.
 I caaki si i kuləxi Toma tənə tu tɔ.

26 Halí i hika apalvɔ si í kulí lso tɔɔ,
 na í kenta i təxi i kraluyu
 kpusəñ nyəñku.
 27 I kiiwəya na í wəna alaafəya.
 28 Acalee kuyəkəe na teesi nsí si taa yəlaa
 luwa na sí caa yəkuyu tɔ, si taa ké i ká cəya.

29 I kaa tasa wənav hiku yu na pə leeli,
 pə́cɔ́ pə kaa tasa-i lapənav ke tetu tɔ.
 30 I kaa fiti səkrətuyu.
 I we ké isu kəkɔ nyakuyu tuyu piliñasi tɔ,
 lso ká woso-i i heelim na pə kpiisi-i.

31 Ye kpete ke i tɔ naani, i tusa i təxi.

Mpi tɔ, kɔɛɛ nteɣele ɪ kasəyaga.

³² Halɪ pu la mpɔ na pɔ́cɔ́ pɔ́ tala ɪ sɔm.

Teitei isu piliŋa laŋyɔ cɔlɔm na ká sí tɔ.

³³ ɪ ká wɛɛ ké isu tɔyɔ ŋku pa yaa si, leseŋ tɔ,

ku akaa tɔɔkɔyɔ na á ta puɪta tɔ.

Yaa isu ŋku pa yaa si, Olifi tɔ ku hetɔ luluyɔ tɔ.

³⁴ Isayɔv tɔyaga ká pəsi kaalɔlaga,

ɪlena kɔkɔ náa nyaga muyullu tɔcayale.

³⁵ Isayɔv ke ɪ hakɪ na ɪ lɔli kulɔmtɔ nti.

ɪ lotu taa ké mpi pu tɔsi-ɪ tɔ pə puki.

16

Soopu nyəntɔ

¹ Mɔ́yó Soopu cɔwa si:

² Tam ké ma nuɪ tɔmnaa panewe.

Mə tɔna ɪ ké laŋa heesəlaa

mɔa pa kəŋna wahala tɔyɔ.

³ Pəlee ké tɔm kɔɛɛ

nyəntɔ nti tu su tənaya?

Pepe tɔ ké rááná sita nyá kɔcɔcɔtɔ taa?

⁴ Ye maa wenna isu me,

ma pəsəyi má yɔyɔti mpɔ tɔtɔyɔ, halɪ pɔ tɛɛ mpɔ.

Mə tɔm lapa-m pətɔtɔtɛle, na má kɔɛɛti nyɔyɔ.

⁵ Halɪ maa kraasa mə apalɔtɔ,

na ma kɔyɔyɔtɔtɔ na pɔ heesi mə laŋa.

⁶ Paa maa yɔyɔti yaa ma suma,

ma wahalanaa kaa si tənaya, yaa pá tu pasɔ.

⁷ Hai ɪsɔ, tɔv,

nɔɔnɔ n yɔka ma toma na ń kpiisi ma tɔyaga tɔna.

⁸ Ma cɔlɔ nyəma caaləyi-m ké.

Na wei ɪ yasəyi ma isayɔtɔ tɔ,

ɪ pəsi ma aseeta tɔ na ɪ kuləyi ma tɔv,

na ɪ kaləxəna-m ma isenta.

⁹ Ma kolontu ciɔləyi-m ise, na ɪ krasəyi mpee,

na ɪ tiiki ma tɔv na rááná, na ɪ cələyi-m.

¹⁰ Yəlaa haawa nɔɔsi tɔcaaa, na ma tɔv,

na pá tɔvki-m na pá makɪ ma ləkpaasi.

Pa pɛɛla nɔyɔ ke ma tɔv.

¹¹ ɪsɔ tɔ-m kɔtakeesəŋ ké

na ɪ pɛti-m asayaa niŋ taa.

¹² Maa wɛ heesɔyɔ taa ké na ń pəsi ma laŋle.

N kra ma lumaga ké na ń pɛli-m,

na ń keesəxəna-m na ń tɔvki nyá nyəmá.

¹³ Nyá nyəmá anɪ a tama-m kɔtaya ké

na á tɔli ma lotu na pətɔtɔtɛle feɪ,

halɪ ma kancələya kɔɛ aɛ.

¹⁴ A tiiki ma tɔv ké isu

yoolu na á tɔləyi-m pɔɔŋ.

¹⁵ Ma suu fɔlɔtɔ takanaa mɔa pa ké ləyaga wontu tɔyɔ,

na má pilimiyi aɛ.

¹⁶ Wula seesa ma ise ké na á mɔli,

na atɛtɛle səkɔɛtɔyɔ takɪ ma isəhutu tɔv.

¹⁷ Anɪ ma ta la mɔsɔŋ,

pɔ́cɔ́ ma ta səlɔməna mənəafikitɔ.

¹⁸ Hai, tetɔ, taa pi-m.

Yeɛle na ma kakiisaya nuɪ tam.

19 Pə kpaɣaw nəʒnəʒ tə,
 ɪsətənuɣu taa ké ma aseeta tu wɛɛ.
 Wei ɪ cəʒki-m tə hatoo ɪsətəa ké ɪ wɛɛ.

20 Ma taapalaa ná paakəna-m ké.
 Ama ɪsə ké ma tekiɣina ɪsəlm.

21 Ma caa si nəɣəlb í seena ma təʒ,
 na ɪsə naaki ɪsu yəlb lakɣu ɪ taapalu tə.

22 Mpi pə təʒ tə, pa kala ma weesuɣu piɪsi.
 Maa təŋ mpaaw ŋku na ma tɛɛ tə, kuməluɣu fɛɪ.

17

Soopu kɔcɔcɔtu tətə

1 M'p'ógú Soopu tasaa si:
 Ma feesiŋ liki. Ma kuyeeŋ tɛŋ na pəlaaw taŋa-m.

2 Wɔŋɪaa tama-m ké na pá tɔʒki-m,
 na ma kpisiyi tom ke ahoɔ.

3 Hai, ɪsə səŋ nyá maɣamaɣa ke
 ma nəɣə təʒ ké huɪle taa.

Ye pə taɣa nyá, ma feina nəɣəlb.

4 N kenta pa ləmaɣasɛɛ təʒ ké,
 n ka a yeɪle si pá kəli.

5 Pa wɛɛ ké ɪsu pa tukuɣu ituule si:
 Yəlb yaa ɪ taapalaa na pá tala ɪ tɔɣənaɣa,
 na ɪ piya náá taŋ na si niŋ wəli.

6 Maɣa yəlaa yookina yontu,
 na pá təʒki ma ɪsentaa ké ntayama.

7 Wahala wakəla ma ɪsentaa,
 na má pəsi ɪsu ɪlɛmɔɣu.

8 Kɔsiyisim təŋɪaa naaki ma wɔsasi,
 pa nəɣə taa fɛɪ kete.

Kɔpama kɔləɣi asayaa təʒ.

9 Tampana təŋɪb ná kama nyɔɣu ke ɪ mpaaw taa ké.

Na wei ɪ feina kawalaya tə, ɪ toŋ sɔsəɣi.

10 Ma taapalaa, í kəw mə təna.

Maa naaki mə taa ké ləmaɣasɛɛ tu.

11 Ma kuyeeŋ tɛɛwa, na pə kpeŋna
 təma nna a pəle ma tɔwa tə.

Mpi ma nyuləɣi sɔsəm ke hatoo ma taa tə pə wakəlaa.

12 Mpe pa yaaki ahoɔ ke ilim ké,

na səkrɛtuɣu ɪ nyalaa ɪɛ,

pa təŋ si pə caa nyaaluɣu.

13 Atətəle ke ma taŋaa si
 má suu má hənti tə səkrɛtuɣu taa.

14 Pəlaaw nyayale ma caa,
 sonsompɛe məɣɛle ma too na ma kəɣə.

15 Ma feina tətɛllɛ tətə,

na pə tu nii ɪsəle.

16 Maa kpeŋna-tɛɣe na má tiina sətəa tɛ,
 na má həntəna mɔsuɣu taa.

18

Pilita nyəntu

1 M'p'ógú Suha tu Pilita təma si:

2 Waatu wei ké í ka su yəɣətaya,

na í kpaɣa ləmaɣasɛɛ.

ɪlɛna tə yəɣəti təm kɔpantu.

3 I suma si Soopu í nyəni-tuyu heej suwe?
Pepe tɔɔ ké i nyənəyi-tuyu kumeləməj?

4 Soopu isu n huɣutuɣu lotu ke mpɔ na pááná tɔ,
n huɔ si nyá tɔɔ ké pə lɔ tetu
na kəkraməj kɛsi na í layasi lona na?

5-6 Isayau təyaya taa kəkɔ
ka te ké na ka nyaləməle muki.

7 Isəna i ka təjajana naani tɔ pi pasa.
Ilena i mayamaɣa i taa layatu náá yele na í hoti.

8 Mpi tɔ, puluɣu taa ké i nəðhe tiiwa,
na í təj kɔ kpalahuuj tɔɔ.

9 Katəka ká kpa i nəntaaluyu
na ka ηmusi náá həkɔ-i.

10 Puluɣu pima ateye,
na konyəpəm ke i mpraau taa.

11 Səyəntu səsəntu kraa-i na paa timpiyi,
na tɔ təjəyi-i nəðhəle nəðhəle.

12 Paa i ka ké təj tu,
nyəɣəsi ká lu-i ké na í suu konyəj taa.

13 Kutəj isayau təɣɔ i nantu ke
pə kraɣau i niɲ na i nəðhe təna tɔ.

14 Pii ləsi-i na təj ke i tɔ timpri
i ɔajana naani tɔ, na pə pona-i səttaa wulau tɔ.

15 I təyaya ta ke i nyəjka tɔtɔ,
yulu pəsəyi na í suu ka taa.
Pa ηmusa ka taa ké kəkɔ mamacəyelas.

16 Ilena í pəsi isu tuyu səkuyu tɔɔ
kɔ lila na pə yoosina kɔ pilinasi tɔ.

17 I hətɛ ká saali tetu təna taa.
Nəyɔlu kaa tɔɔsi i tɔɔ.

18 Paa ləsi-i nyaaləm taa na í suu səkpetuyu taa,
na pá tu ləsi-i tetu.

19 I kaa yele pəyaya, yaa lɔluyu tu,
yaa pə kaasi nəyɔlu na i isɛ ke i təcayale.

20 Ilim təlule, na pətətule nyəma ká nu
i wakəlyu təm, na pə susi-weyɛ watu.

21 Isəna kutakɛsəj tɛsi ká tɛsəna təyole.
Mpa pa ta nyi Iso tɔ pa lonte ntɛ.

19

Soopu nyəntu

1 Mpiyó Soopu cɔwa si:

2 Pəlee ké í ká heesi-m
konyəj tuyu na mə kuyəɣətɔtɔ?

3 Təm naanəwa kele í tɛma-m kɔtuyu,
pə fɛi-meyɛ fɛɛɛ si í cəəsəyi-m mpɔ?

4 Ye tampana ma tu lapa isayatu,
ma nyuyu taa ké pə tɛj.

5 Isu i həj mə ti na kalampaaɲi na
í mayasəyi si ma kawalaya konyəj ke ma təkɔ tɔ,

6 ama í nyi si Iso kpana-m
i puluɣu taa, na í tuyu-m konyəj.

7 Ye ma wiiki si pa laki-m mɔsɔj,

நஞ்சல் ஁ சூகி.

Na má yaaki si pá waasi-m,

நஞ்சல் ஁ செகனா மா தூ.

⁸ Iso kaga ma mpaau, ma pāsāyi teev.

I yela-m sākretuyū taa, na ma hakāyi.

⁹ Iso kuwa ma hāte yaau,

na i kōali ma teeli ntenuyu.

¹⁰ Iso wakēla-m pē tēna pē taa kē,

na i kpesi ma teeluyū isu tuyū, na má sí.

¹¹ Iso pāánā sāsōna huuna-m

na i nyānāyi-m i kolontunaa taa lelu.

¹² I yulukūlaa kpeka krenta nāyo na pá kōo ma tōo,

na pá siki na pá cōona-m.

¹³ Iso hatēlōna-m ma teetunaa,

na ma asōmaa náa yaaki na pá yeki-m.

¹⁴ Ma cōlo nyōma na ma lolētanaa

nā sōo ma tōo.

¹⁵ Ma tēyaga taa mōulaa na ma tēmlē nyōma

nā yuyū-m na pá nyānāyi-m krai tu.

¹⁶ Paa ma yaa ma tēmlē tu

na má wiina-i, i cōoki-m.

¹⁷ Ma lu sōh kē ma alu māyama ya kē.

Ma pēyalaa ná nyāyōsa-m.

¹⁸ Pē kpehna piya na ye ma kōlēyi lē si wōhijyi-m.

¹⁹ Ma taapalaa kupama mpa maa sōlaa tō,

pa lu-m luyū na pá kōlēyi ma tōo.

²⁰ Ma luna pōcēmtēyē.

Ma tema taasi tākōhōkōhō.

²¹ Ma taapalaa mē, hai, i nyāni ma pētōōtē.

Iso tōna ma tōo kē niñ.

²² Pepe tōo kē i tuyū-m kōnyōh isu Iso?

Isōna i tu-m wahala tō, pē ta nu-meyēlē?

²³ Hai, ye isu paa hmaawa

ma kōyōyōtōtō tēneyē takōlaya taa.

²⁴ Isu paa hmaa-ti na nyōmlē kē kōkramuyū tōo,

na pá piisi, na tō wēē tam tōo, tē taa huusi.

²⁵ Ma nyōmā teu si ma tōo sēenlu wēna

i weesuyū.

Ini i ká yōyōtēna na pē su tēnaya kē atē cōnē.

²⁶⁻²⁷ Paa pē kōōla ma nantū na pē yele mōwa tike,

maa ná Iso na ma isōlē kē,

i kaa wēē-m mōulū.

Mpi ma sōlaa tōyōlē,

halū pi laki-m lōh.

²⁸ I ká pōōsi mē ti si isēnaya i ká kōli

ma tōo, na i hiki tēwaanlē na i huuna-m?

²⁹ I la laakali, na pē taa kōo na layate tala mē māyama ya.

Mpi tō, mē kawalaya mōna sēm kē.

I nyi si huulē tanja-mē.

20

Sofaa nyāntv

¹ Mōyōyō Naama tu Sofaa tōma Soopu si:

² Nyā tēm wakēla ma lañlē,

lēna pi laki-m lōh si má cō.

³ Ma nuwa isōna n kalēna-m na n tū-m tō.

Πε μα νυῶμά κυρῶσῶν κε μα λῆμαγᾶσεε τᾶα.

⁴ Μα νυῶμά τευ σὶ πῶ κργαυ
hatoo kuyayku Iso su yulo ke ate to,
⁵ asayaa akaitu u leeliyi.
Pəyele pa aɲmaala ná we tənyosi ké.

⁶ Paa isayau nyuyū ká kulɪ isəna,
na ku tokiyiina isəɲmuntu.
⁷ I tɛɛsəyənna ké isu i maɲamaɲa i pɔntu.
Ilena mpa pa naakaya-i to pá pəosəyi si: I tɛmna-we?

⁸ Isayau saaləyi yem ké isu toosee.
Pa kaa tasa-i nau.
⁹ Mpa pa naakaya-i to, pa kaa tasa-i nau.
Pəyele i kaa weɛ i lonɛ taa.

¹⁰ Isayau ká məɲna wɛnau ŋku i ka hikina musəɲ
təyɔ ku nyəma.
Na konyəntɔnaa náa watɪ i piya.
¹¹ I ka wɛna ifepile ké na alaafəya.
Ama i ká kɛnna pə tənaya mpu na í sɔna púyó.

¹² Isayatu ka wɛ-i leleɲ ké təkɔlɔɲkulo.
Ilena í ŋmɛsi-təyi i nsəmle tɛɛ.
¹³ Na í kisi tɔ lɔn na í ŋmɛsi-təyi teu,
na tɔ wɛ i tantahaau taa.
¹⁴ Ama i təyənaya ŋke ka leleɲ
ká pəsi paasəle sɔtu ke i lotu taa.
¹⁵ I ka lipa lelɛa wɛnau ŋku tɔ,
Iso ká caali-i na í tɔ-ku na i nəyɔ.
¹⁶ Mpi i muɔkaya tɔ pə ké paasəle sɔtu ké,
na ntɪ tu kɔna-i.

¹⁷ Isayau kaa tasa nau ke naaləm na tuɲ
nim mpi pə kɛɲ isu pusi na lɔɲ tɔ.
¹⁸ Wɛnau ŋku i taataa na í konti hanaya na í hiki tɔ,
i kaa təyɔ-ku, i ká məɲna-kuyɔ.

¹⁹ Mpi tɔ, i muɲula acamaa na í lɔ-wɛ.
I lɛɛka pa kutulɔɲ, i ta ŋma-wɛyɛ paa kɔlɔmuyɔ.
²⁰ I wɛnau luluyɔ ka wɛ səyɔntɔ.
I kaa pəsi na í kpa pə taa pɔlɔ.
²¹ Isayau liki pə tənaya pɔlɔpu u fitiyi.
Ama i lanɲolɔmlɛ kaa leelina.

²² Hayanaya anaam taa ké lanɲwakəlle ká tii i tɔɔ,
pə təna pu tɔ-i wahala ké.
²³ Waato wei inɪ i ká liki mpu təyɔ
Taa ká tisi i tɔɔ ké i pááná kəkɔ,
isu tɛv tɔmpɛɛ, na á yaya-i isu nyəma.

²⁴ Ye i fita nyəyəluyɔ maɲamaɲa yooɔ wontu,
nyəyəluyɔ kusɛɛmuyɔ tɔɔv ke paa tɔna-i na pá yaya-i.
²⁵ I kɛpa kəkɔ nyəmle nte
tɔ tula i tɔnuyɔ na i hɔɔle tɔ.
Ilena səm tii i tɔɔ ké kɔakɔpaa.

²⁶ Səkɛɛtuyɔ ke i tɛɲna, na kəkɔ ŋka nəyɔlɔ
ta lu tɔ ká nyaya i maɲamaɲa.
Ilena ká kɛɲna mpi pə kaasa i tɛ tɔ.
²⁷ Isəntənyɔ í kɛɛlɪ yulo inɪ i isayatu tɔɔ,
na tɛtu náa kulɪ i tɔɔ.
²⁸ Iso pááná ká kuu i təyaya wɛnau tənaya,

a kuyaku wule ké isu lɔm.

²⁹ Isəna Isə suwa isayalataa si paa teesəna tɔyɔle.

21

Soopu nyəntu

¹ M̄p̄yó Soopu cəwa si:

² I ke ŋkraŋhe ke teu na í nu ma tɔm.

Pəle pə heesəyənə ma laŋle.

³ Ma kra mə yule,

í yele na ma yɔyɔti.

Ye ma tɛma ile mə pəsəyi na í wonji-m.

⁴ Aní pə taɣa yulu ke ma wiikina.

Ile pepe tɔɔ ké ma suulu kaa tɛ?

⁵ I nyəni ma tɔm taa,

pu la-meyɛ ha, na í kra nɔɔsi.

⁶ Ye ma mayamaya ma huɔ mpi pə makəna-m tɔ
pə tɔm, ma laŋle wakələyi ké na má seliyi.

⁷ Pepe tɔɔ ké Isə yeki na asayaa wɛna weesuyu na toŋ,
haləna pá kpatələyi?

⁸ Pa lɔlɔyɔ nyəma suuki toŋ ke pa kiŋ

na pa saalənaa piiki na pá naaki.

⁹ Pə cayanə-weyɛ pa teesi taa ké.

Pa ta nyi sɔyɔntu tɔm.

Pəyele Isə u maki-weyɛ kpatəyó.

¹⁰ Pa naaŋ wɛna alaafəya ké,

na í kraaki teu na í lɔləyi u hɔləsəyi.

¹¹ Pa yeki pa piya ké na si kprakəyi

asewa isu heeŋ, na si ŋmaaləyənə laŋhɔlɔmle.

¹² Pa yooki yontu na akilimanaa,

na saŋkɔnaa, na həsi, na pá nuki leleŋ.

¹³ Pa yɔləyi ate cəneyɛ mpu,

iləna pá tii atətəle taa na heesuyɔ.

¹⁴ Páćó pa tɔŋaya Isə ké si í tee í kaasi-wɛ.

Mpe pa paa feina í luɣu nyəntu ke nyəm.

¹⁵ Haləna pá tɔŋ si:

Aweyɛ Toma tənə tu,

na taa laki-í təmlɛ?

Ye tə yaa-í, pə waasi-tuyɔ we?

¹⁶ Pə taɣa mpe pa tənna pa ti cayanəu tɔm.

Asayaa ləmayasɛɛ u kpatəyənə Isə.

¹⁷ Aní səm u tutiyi-weyɛ tam tam.

Pəyele wahala u wakələyi-wɛ.

Páćó Isə u muyi-wɛ na pááná.

¹⁸ Yəlaa kooliyina-weyɛ isayatu

si heelim í kraɣa-wɛ isu nyutu yaa mɔsuyɔ kpete.

¹⁹ Isə u feləyi isayəu pəyayə ke ka caa isayatu.

Pə taɣa pəyayə ŋkraŋyɔyɔ ke

Isə ká hɔ na cɛɛ ni pə taa.

²⁰ Pə wɛɛ ké si Toma tənə tu í mu asayaa mpe

na pááná na pá ná pa wakələyɔ.

²¹ Ye pa weesiŋ tɛma cəne,

pa piya tɔm u tasəyi-weyɛ nav tətə.

²² Pa kaa nɔki tələyɛ Isə ke hɔluyɔ.

Mpi tɔ, mu í huukəna isəttaa tillaa mayamaya.

²³⁻²⁴ Nɔyɔlɔ ile, pə cayanə-í ké

na í tɔki teu, í feina nəyəsɛɛ,

u kpatələyi ləj,
 na i wəna tənuyə, haləna i kantəkaya kuyaku.
²⁵ Ama nəyələ nā səkəna i nəyō na ka nyəj,
 i ta yələna kypantu natəli.
²⁶ Pə tənaya mpu musuyə taa kə paa hənti
 na sonsompee waasi pa tō.

²⁷ Ama, ma nyəmə mə taa layəto,
 na hōwəe nna i huok i ma tō tō.
²⁸ I pəəsəyi si tojtonaa
 na asayaa mpe pa tēsi wə le?

²⁹ Ue i tā pəəsəi mpatəntaa
 na i cəkəna mpi pa nawə na pā yəyoti tō?
³⁰ Pə kentiyi isayaw tō kə asaala
 kuyaku kə, na pə cəlo-i na Iso pāānā.
³¹ Awe kə pəəsəna-m təntə nte ma təj tō tō tō?
 Na i lēti-m ma isayəto?

³² Paa pona-i təpinte kə,
 na pā fejiyi i pələau tō.
³³ Yəlaa təna tuyona caŋa na pā təjəyi
 i waali, na pā kooliyi-i si: Tətə i la-ŋ kaafala.

³⁴ Mə uə, təm krai nyəntə kə i həesəyənə ma lajle.
 Mə kucəcəto tənə kə kətsəto kə.

22

Ilifasi nyəntə

¹ Mprōyō Teməj tu Ilifasi cəwa Sooru si:

² Iso u tēləyi yulə si i waasi-i.
 Ama ye yulə wəna nyuyə taa mayasəm, i təyi i wəkki teu.
³ Na yulə i siyisaa yaa i tewa təkpataa,
 wəye pə waasəyi Toma tənə tu?

⁴ Pə tayə nyā isəsēle teu tō kə
 i həj nyā ŋkpaŋyuyə na i huokəna-ŋ.
⁵ Nyā kawalaxa katətəlayə na nyā isayəto
 tam nyəntə tō kə Iso həj nyā ŋkpaŋj.

⁶ Mpi tō, n mukaya nyā tētənaa wontu
 kə təloma kə musəj, na pə yeki-wəyē kpete.
⁷ N pəma ləm na təyənaya
 kə wei ləkəto na nyəyəsəi ka puwa tō.
⁸ Yulə toj tu na kalampaaŋi tu
 ka tənna tətə, na i cəyā tə taa.
⁹ N təyənə leelu kə niŋ kakpasi, n pəla sulaw niŋ.

¹⁰ Pə tō kə katəsəi tama-ŋ
 na səyənə anaam nāā tuti-ŋ.
¹¹ Səkrətyuyə nyala nyā tō,
 nn naana tiili, ləm səsəəm lipa-ŋ.

¹² Iso wə hatoo isətəa kə na i tē
 isətəlyhasi tō, na i nyənəyənə si nyəwəj taa.
¹³ Uəna nyaa mayasəyi si Iso tā nyi pulə.
 I ka pəsəi na i tē isəjməntə tō
 na i huona-tuyə ate.
¹⁴ Iso təj isətənyuyə ntompēe tō,
 na ŋməntə taka i tō, u naana tiili.

¹⁵ N caa si ŋ təj

asayaa mpaav korpənyu ke?

¹⁶ Pə təma-weye kpiisuyu ké, na pə waatu ta tata,
isu lum kuukuyu kolunja tə.

¹⁷ Haləna yəlaa mpe pá tən
Iso Toma təna tu si: Yele-tu tərəmm.
Weye n pəsəyi na n la-tu?

¹⁸ Pəyele in i ka haγasəna pa tēsi nyəma ke tən.
Iso í pona asayaa ləmaγasēe anəyi poolun.

¹⁹ Yəlaa kupama na mpa pa fei təm tə,
paa ná pa wakəlyu na pá won-we.

²⁰ Pə wakəla pa kolontunaa
na kəkə nyayə pa wənau.

²¹ Təv, nyá na Iso í ciiki na pə het-i-η.
Waatu inəyi n ká nu lelen.

²² Mu ma kuseγesətu na
n tək i ma təm ke nyá lotu taa.

²³ Ləsi mpi pə ta siγisi təγə nyá te,
na n məli Toma təna tu tē na í taγan-i-η.

²⁴ Lə nyá wəla kupampan ke
ateye ləv pē heku taa.

²⁵ Ilena Toma təna tu pəsi nyá wəla,
na nyá liyitee həwa.

²⁶ Waatu inəyi i ká pəsi nyá lelen kupan
təhule na n tekəyi-i nin.

²⁷ N ká sələməyi-i na í nuk i,
na n yoosiyi nti n ka γəγətəa na n su tə.

²⁸ Paa ntiyi n suwa, n waaki ké,
na nyá mpaav hulumi.

²⁹ Mpi tə, Iso tisiyi kalampaani nyəma ké.
Ilena í waasəyi wei i pasəyi i ti tə.

³⁰ Iso ká waasi wei i ta ke isayav
təγə i tənəηη weetu təv.

Paa tasəkəle tu i waasəyi-i ké.
Si í tə tənəηη taa,

ilena pə ya i nyəv.

23

Soopu nyəntv

¹ Mpyó Soopu cəwa si:

² Nəənəv tə, ma wula pəsa páaná ké.
Ilena ma wahala náa tekəyi ma feesin.

³ Hai, ye maa nyəmə Iso te,
maa pola i təcayale ké.

⁴ Maa hulə-i ma tampana.

Mpi tə, təmnəa su ma nəγə taa ké.

⁵ Hal i maa nyəmə nti i cəkəγə-m tə
na ma cəkəna nti i heeləγə-m tə.

⁶ Ie i ká kaasi i taa toma si i koləyi ma təv?

Aai, i ká ke ηkraηyuv ké na i nu ma kəγəγətətu.

⁷ Ie i ká ná si i kolontu in i

təηəyi tampana, ilena í ná si i təm hulə
ka cə-m tam təv.

⁸ Paa ma pola ilim təhule, i fei,

γaa ma məηna pə tətəle maa keesiyi-i.

⁹ Paa ma preekəna ilim ntəχəη təə, maa naaki-i.
Yaa ma keena pə mpətəη təə, i fei loosuyu.

¹⁰ Pəyele i nyəmə mpaav ηku ma kpayaa tə.
Paa i mayasa-m ma lu ké təsoolii, isu wula kupaη.

¹¹ I nəntaaləη taa ké ma təkaya ma nyəη.

Ma təηa i mpaav ke mpróχú ma ta heli.

¹² Ma ta lo i nəχə taa kəsəsutu.

Ma pəta ma təχi i luyū nyəntu taa ké.

¹³ Ama ye i tu ntiχi i taa,

u yeke-ti. Nti i səəlaa tə ntəχi i laki.

¹⁴ Nti i ka suwa ma təə təχə i laki-m,

I ka si lentənaa ke mpu tətə.

¹⁵ Pə təə ké ma apalotu leki Iso kin.

Ye ma kpayə hōwεε ile səχəntu kpaaki-m.

¹⁶ Iso Toma təna tu yəkəna ma apalotu

na í tu-m səχəntu səsəəntu.

¹⁷ Mpi tə, pə taya səkpetuyū ηku ku waasa ma təə tə,

ηku ku wakələna-m.

24

Soopu nyəntu tətə

¹ Mpróχú Soopu tasaa si:

Pepe təə ké Iso Toma təna tu ta su kuyaku

ηku i nyəntaa ká na-i na í huəkəna tə?

² Pəyele yəlaa tuusiχi pa tetu toosi,

na ləlaa náa tiikiχi kaləkəη kηηmuləη.

³ Pa ləkəχi sulav ke i kraηaya,

na pá kpayə leelu nav ke təluma.

⁴ Ilena pá sulixi konyəntənaa ke mpaav taa,

na pá yəkəχi-we na pá tusiχi.

Na pá caaləχi-we si pá ηmələχi.

⁵ Pa pəsa isu taale kraηasi ke nyutu taa ké.

Tanaη ahula ke pa luki na pá puki

pa piya təχənaχa pəkəχyū ke wəlaya tetu nti tə taa fei caχav tə.

⁶ Tetelatv taale taa ké pa kəη.

Ilena pá kunti isayav tuη wei pa yaa si ləseηnaa tə.

⁷ Pa həntəχi ahoo ke kpete ké, kotakəm fei.

Pa feina sayatanaa ke saa wei watv kpaaki tə.

⁸ Təv nukv-wεχε pulasv taa ké.

Təsəvle fei.

Ilena pá cəsəχəna kəkpaaməη.

⁹ Pa kəələχi sulav ke həla təə,

na pá ləkə-i na toη.

Ilena pá kpaakəχi konyəntənaa tokonaa ke təluma.

¹⁰ Pə waalv ilena pá tu-wεχε təntε ke kpete, wontu fei.

Na pá sukəχi-wεχε təχənaχa ke nyəχəsi.

¹¹ Pa muləχi tvyū ηku pa yaa si Olifi tə ku pē nim,

na pá nyaasəχi tvyū ηku pa yaa si ləseη tə ku pē nim na lokətv.

¹² Acalεε taa yəlaa mpa pə kəwa

na mpa pa caakv səpυ tə,

pa mələχi na pá makv kapusi na pá pəkəχi si pá waasv-wε.

Ama Taca na paasəχəna acaalətv nti.

¹³ Lεmpa ná ké mpa paa caakv nyaaləm tə.

Ani pa ta nyi Iso mpaam,

pécó paa tu təηəχi-i.

¹⁴ Tefemle ke yulukulv kuləχi

na í kó wahala tu na konyǎntu,
na ahoó yu, ilena í tee n̄mil̄m.

¹⁵ Apalu wasan̄kali feñiyi sǎkpetu yu taa ké,
na í takǎyi i isent̄t̄oó ké pǎcekǎle
na í t̄oñ si: N̄ȳolo kaa na-m.

¹⁶ Ahoó ke n̄mil̄u ȳokǎyi kutulu yu na í n̄mil̄i.
Ilim taa, ilena í t̄aki i t̄ǎyi i te.
I ta nyi is̄ona n̄yaal̄m wee t̄o.

¹⁷ Paa tanañ n̄ku ku ké m̄peye s̄am sǎkpetu yu ké.
M̄pi t̄o, pa nuk̄i p̄o s̄oñont̄o s̄os̄oñont̄o.

¹⁸ Is̄ayau wee ké is̄u lom̄ teēkuyona kaaw̄ulaya t̄o.
I t̄oçayale ké m̄pusi nȳante ke tet̄u taa ké,
i kaa tasa tuñ wei pa yaa
si les̄eñnaa t̄o i taale m̄paav̄o ké t̄eñu yu.

¹⁹ Teitei is̄u w̄ulaya
na han̄aya nȳok̄uȳu te u t̄om̄pe lom̄ t̄o.
M̄p̄ȳó at̄et̄ele teēk̄ona is̄ayau.

²⁰ I t̄oo kul̄ul̄o ká s̄oó i t̄oó.
Pa kaa n̄maa i h̄ete ke tiili.
Ile p̄o p̄ela is̄ayau nt̄e is̄u t̄uȳu.

²¹ M̄pi t̄o, i t̄uȳi wahala ke kaal̄ulaya ké,
na í kisiyi k̄upant̄o lap̄u ke leelu.

²² Aai, Is̄o toñ t̄oó,
i yeki ké na mus̄oñtonaa wees̄iñ t̄ayal̄ayi.
Pa t̄ayan̄ayi pa n̄ochee t̄oó ké s̄eñu yu,
p̄aye le pa taa teēl̄ayi wees̄u yu.

²³ Is̄o yeki na p̄á çayana pa ti.
Ama i feñiyi pa t̄onte taa.

²⁴ Laasaya t̄oó ké ȳola
m̄pe pa s̄eñ̄ayi, ilena p̄ó saali.
Na p̄á kp̄ili nȳoñ̄, is̄u t̄uȳu h̄et̄uȳu w̄ul̄uȳu t̄o.
Na p̄á lont̄ili, is̄u pa set̄uȳu lool̄uȳu t̄o.

²⁵ Awe ka k̄pees̄ona-m si p̄o t̄aya m̄pu?
Awe ká p̄asi ma t̄om̄ ke k̄pet̄e?

25

Pilita nȳant̄u

¹ M̄p̄ȳó Suha tu Pilita ç̄owa Soopu si:

² Is̄o ke le toñ s̄os̄oñ̄ s̄oñont̄o nȳeñ tu.
I haaki hees̄uȳu na toma ké hat̄oo is̄ot̄aa.

³ Awe p̄as̄ayi na í kala i samaa?
Yaa awe u naak̄ona i n̄yaal̄m?

⁴ Yulu kaa p̄asi na í siȳisi
yaa í wee Is̄o t̄eñ̄añ̄.

⁵ Paa is̄ot̄u maç̄amaç̄a, yaa
is̄ot̄ul̄uñ̄asi, si fei Is̄o t̄eñ̄añ̄.

⁶ Kac̄añ̄fana yulu p̄aȳaya
ñka ká we is̄u at̄antaaliya t̄o?

26

Soopu nȳant̄u

¹ M̄p̄uȳule Soopu ç̄owa si:

² P̄owe! Ama n̄ nȳomá ic̄am s̄eñ̄au,
n̄ nȳomá wei i feina toma t̄o i tem.

³ Ama n̄ nȳomá l̄emaç̄asee fei tu ke laȳatu

tasuyv, na í hóləyi nyə̀m səsə̀əm.

⁴Aweyə n yə̀ətəyi tə̀mnaa mpə̀?

Na awe tu tə̀na-tə̀yi nyá taa?

Isə toŋ ke pə̀ tə̀na pə̀ tə̀

⁵Sə̀taa seliyi pa təcayale taa ké hatoo ləm tēē.

⁶Mpi tə̀, Isə naaki atətəle taa ké təcēiēi.

Pə̀yele pə̀ keela púyú səsə̀əu ŋku kv tə̀ ké,
pə̀lv tá kenti-i.

⁷Im i pə̀na isətə̀nyv ke yem taa,

na í susi antulinya ke kpete taa.

⁸Im i hayasə̀na tēv ləm ke isə̀ŋmōntv taa

na tə̀ lá ywŋ, pə̀cə̀ tə̀ kaa ya.

⁹Im i takə̀yənə̀ i kumte tə̀

ké isə̀ŋmōntv isu saalaya.

¹⁰Im i ŋmaalaya ke tēŋku tə̀,

na í cə̀ə na í ta.

Halə̀na pə̀ suna sə̀kretuyv na nyaaləm pə̀ tənaya.

¹¹Ye Isə hōlaa, sə̀yōntv kraaki

isətə̀nyv akelenaa ké na pá seliyi.

¹²Im i toŋ ke i selisiyina tēŋku.

Im i wakə̀li isəcav na i layatv.

¹³Im i feesiŋ keela isətə̀nyv tə̀.

Im i niŋ náá tōli tōm səsə̀ wei i seekaya tə̀.

¹⁴Pə̀ tənaya mpv i tə̀ma nyalə̀mlē nté,

na tə̀ nukv a tə̀ŋ ke pə̀cə̀ pə̀cə̀.

Im i awe ká pəsi i toŋ kəkətē səsə̀le ke nuw?

27

Soopu nyə̀ntv tətə̀

¹Mpə̀yole Soopu kraaya i konyə̀wiina si:

²Ma tuukina weesuyv tu Isə Toma tə̀na tv.

Wei i pēŋi-m tampana, na í wakə̀ləyi ma laŋle tə̀.

³Ye ma weesuyv kaasaa,

na Isə feesiŋ wē ma muina tēē.

⁴Ma ntompēē kaa yə̀ətē isayatv.

Pə̀yele ma nsə̀mlē kaa ləsi pə̀pə̀tv tōm natə̀li.

⁵Mpəsi í polo poolvŋ, na mpi maa ha-mēyē tampana tv.

Halə̀na ma sə̀m, ma kaa kisi hólvyv sv ma fēina taali.

⁶Ma tōka ma tampana ké, ma kaa yele.

Pə̀yele ma kuyēēŋ tōm fēi-m fēēle ke ma taa.

⁷Pə̀ pəsi ma kolontv ke isayav,

na pə̀ pəsi ma tə̀ kə̀lvv ke wei i fēina tampana tv.

⁸Ye Isə tama isayav tomle

na í ləsi i weesuyv,

pə̀pə̀yē i tasə̀yi tēlvvyv?

⁹Ye laŋwakə̀lē maŋana-i Isə kaa nu i wula.

¹⁰Pm wēē sv Toma tə̀na tv ke

i laŋle í hēēna na í sələ̀məyi-i tam.

¹¹Maa sēyēs-i-mēyē Isə mpaŋ tōm

ma kaa ŋmēs-i-mēyē mpi pə̀ pə̀lē Toma tə̀na tv tōwa tv.

¹²Amə̀ pa tə̀na pa nyə̀má ntī tə̀ wēē tə̀.

Im i pə̀pə̀ tə̀ ké pa yə̀ətəyi tōm kpete nyə̀ntv?

Kawaaya ŋka kaa leeliyi tə̀

¹³Mpi Isə Toma tə̀na tv suwa sv yə̀lv isayav tete,

na mūsuntv kraŋcə̀ə tə̀yale sv:

14 Ye ɪ piya hukaa, yosu ká kɔna-we.
Pəyele tɔɔnaya kaa tala pa piya piya.
15 Yulɔkɔsəkɔ ká kɔna mpa pu sɔɔ tɔ,
pa leelaa kaa wii-we.

16 Ye ɪ kaawa liyitee isu kanyəɲa,
na wontu isu afəla.
17 Siyisilu ka suuna-ti,
na yulo kɔpaɲ náá tɔɔ ɪ liyitee.

18 ɪ tɔyaya we ké isu huu huukuɣu tɔ,
yaa isu tanɔ sikuɣu cɔkəle tɔ.
19 ɪ həntuɣu waatɔ, ɪ ké liyitee tu.
Ama ɪ ká feɲ tɔ, á mɔka yem.
20 Lanwakəlle tutiyi-ɪ ké isu lɔm,
na kacuculaɣa náá kpaɣa-ɪ ahoɔ taa.
21 Ilim təhile heelim ləsəɣəna-ɪ
ɪ təcaɣale na tɔɲ, na pə keli na pə tɛna.

22 Pa tɔɔki-ɪ nyəmə ké na pətɔtəle fei,
na ɪ kaasəɣi ɪ ti si í se.
23 Ilena ɪ nalaa kpasəɣi amɔkɔɲ ke ɪ tɔm,
na pá huləɣi kacɔvlasɪ.

28

Ləmayasɛɛ ké Iso kɔcɔɔ

1 Tə nyəmə liyitee nyəɣətu təhulle,
na timpi pa nyaaləɣi wɔla tɔ.
2 Tɛtu tɛɛ ké pá ləsəɣi nyəɣəluɣu.
Ilena pá ləsi kɔsɛɛmɔɣu ke pəle taa.

3 Nyəɣətu hullaa pukina fətəla ké
na pá pɛɛki timpi timpi kəla
lumaɲ tɔɔ pɛɛ wena a ɲmela atətəle taa tɔ.
4 Pa huliyi pɔɔɣó ké na pá hatələna yəlaa təcaɣale.
Nɔɔhɛɛ kpisiyɪ sənau,
ilena pə susi-wɛɣe yem taa, na pə fiisiyɪ-we.

5 Tɛtu nti tə tɔɔ pa haləɣi tɔɔnaya tɔ
pə caɣa ké isu kəko pəsa-təɣi kɔntəlasi
ke tə kite tɛɛ.
6 Timpi tɛtu nti tə pɛɛ wɛɛ tɔɔ pa hikiyɪ
liyitee pəle nte tə wɛ pooku təle tɔ, na wɔla mɔlɔm.
7 Cɔlɔɔ ta nyi pɔɔɣó ɲkɔ kɔ mpaav.
Pəyele yepɛleku tá loosi-kó.
8 Taale wontuɣu aka nɔɣɔlɔ,
yaa tɔɔlaya ta tɔɲta-kɔ.

9 Yulo paasi tɔna kɔkɔpamɔɣu ke niɲ,
haləna ɪ kpasəɣi pɔɔɲ na ɪ kila tɛɛ,
na ɪ pəsəɣi-ɪ kɔntəlasi.
10 Na ɪ huliyi kɔkɔpamɔɣu taa ké pɔɔɲ,
na ɪ naaki kɔ taa kɔpampam na ɪ isəpəle.
11 Na ɪ tɔɔki lum təkɔntənəa ké akɔla,
na ɪ pukina mpi pə ɲmɛlaa tɔɔ nyaaləm taa.

12 Iɛ leyɛ ləmayasɛɛ ná wɛɛ?
Nyəm təcaɣale ke le?
13 Yulo ná tá nyi pə teu.
Pəyele pə tu fei yəlaa tɛtu taa.
14 Pɔɔɣó anaam si: Ləmayasɛɛ fei ma taa.
Tɛɲku si: Ləmayasɛɛ fei ma cɔlɔ.

15 Paa yaki-ye na wola yaa liyitee.
 16 Pæyele paa layasæyæna-ye
 na Ofii tetu wola, yaa liyitee pæe
 kukpæete na pooku nyæna.
 17 Pa kaa keesæna-ye na kralæra yaa wola.
 Pæyele pa kaa pæsi na pá layasi-ye
 na wola kwapmpaη hayaya.
 18 Paa keesæyæna læmayasæe ke
 pæyælasu, yaa kralæra nyininyini.
 A kæla teu ke lutu pæe nna a wæ liyitee tæ.
 19 Itiyopii liyitee pæle nte tæ we
 Kasasaηa tæ tæ ta haηna-ye.
 Pæyele wola kwapmpaη mayamaηa u keesæyæna-ye.
 20 Ue læye læmayasæe ná lukæna?
 Yaa nyæm tæcayale ke le?
 21 Læmayasæe ηmela weesusu nyæm tænaηa,
 sumasi u loosiyi-ye.
 22 Sæm na púyú sæsæηku pa tæη si:
 Tæ nu pa yæyæyæi a tæm ke kænu ké.
 23 Isæ tike nyæmna a mpaau na a tæcayale.
 24 Mpi tæ, i naaki ké na pæ tala tetu tænaηa.
 Pæyele i cækæna pæ tæna mpi pæ wæe tæ.
 25 Waatu wei i tæwa heelim ke
 tæη, na í pu tæηku tænasu tæ.
 26 I su tæu ke ku waatænaa na ku lona,
 na í hæe mpaau ke tæu nyæyæsuηu na ku calanaa.
 27 Waatu inæyi i nawa læmayasæe na í mayasi-ye,
 na í su a kite na í sa-ye.
 28 Tænaηa i siwa yælaa si:
 Læmayasæe nté Taca a Isæ nyamnav,
 na isaηatu yepu nté nyæm.

29

Soopu tæm kantækaya nyæntu

1 Múyú Soopu kraηa i konyæwiina si:
 2 Pepe mælæyæna-m isu too uæ,
 saa wei Taca a fæηaηa ma tææ,
 3 na i fætæla muyi ma nyuηu taa tæ.
 Ma tæηayana i nyaalæm ke aηoo ké.
 4 Ye pu mælæyana-m ma wule taa,
 isu waatu wei Isæ yaakaya-m i taapalu,
 na í fæηiyi ma tæyaya tæ tæ.
 5 Toma tæna tu ka wæ ma kiη,
 na ma piya tu-m hekæ.
 6 Naalæm ka tælæna-m ké tæhæ,
 na nim kpeη pæ tænyaasæle ke kukpamuyæ tææ.
 7 Waatu wei ma luki nænæyæ tæe si,
 ma cakæ icatæ sæsaa tæcayale tæ.
 8 Ye pa na-m, ifepiya ná helæyi ké,
 na kukpatælaa ná kælæyi na pá sæηæyi.
 9 Kwæyala a na suηaya yæyætaηa,
 na pá kraaki nææsi.
 10 Awulaa mayamaηa ná suηaya ké,
 na pa nsæma matæna pa tantahaη.
 11 Mpa pa nukaya ma tæm tæ, pa yaakaya-m leleη nuæ ké.
 Mpa pa naakaya-m tæ, pa læsæyi ma aseeta.

¹² Mpi tɔ, ye konyɔntu wiiki ma waasɔyi-ɪ kɛ.

Ma sɔhna sulav wei ɪ feina paasɔnlɔ tɔ.

¹³ Mpa pa caaki sɔpu tɔ,
pa kooliyi-m kupantɔ kɛ,
na mɔ heesɔyi leelaa laŋa.

¹⁴ Siyisuyu ke ma suuwa isu toko,
na tampɔna tɔhɔyɔ, isu capɔ na kahuka.

¹⁵ Maa weɛ kɛ isu yɔlɔm ɪsɔɛ.

Maa weɛ isu kaakalaya nɔɔhɔɛ.

¹⁶ Magale konyɔntɔnaa caa.

Ma paasɔyɔna mpa ma ta nyi tɔ, pa tɔm ke teu.

¹⁷ Ma yɔkɔyi asayaa tamasi,
na mɔ wɔyɔsɔyi tɔyɔnaya ke pa kela taa.

¹⁸ Ma tɔhaya si maa kpatɔli kɛ tɔkuhkuhku.

Maa si ma tante taa isu sumaya.

¹⁹ Ma weɛ kɛ isu tɔyɔ ŋku kɔ lila kama lɔm taa,
na cɔlɔv niyitiyi kɔ pilinasi ke ahoɔ tɔ.

²⁰ Ma teeli kɔ weɛ tam kɛ ɪ kaa si,
na ma toma isu tɔɔv ŋku kɔ nyɔɔ teu tɔ.

²¹ Yɔlaa nuikaya ma tɔm kɛ,
na pɔ tanja na pɔ mɔyi ma layatɔ tasɔyɔ na pɔ suma.

²² Pa nuikaya ma tɔm kɛ pa tɔnaya.
Ye ma tema yɔyɔtɔyɔ nɔyɔlɔ u cɔɔki natɔli.

²³ Yɔlaa tanjaya-m kɛ, na pɔ haawa
nɔɔsi isu pa tanjɔyɔ teu tɔ.

²⁴ Ma mɔyɔlayana-weye, ɪɛ paa tɔyɔna.
Pɔyele paa pɔsɔyi na pɔ wakɔli ma ɪsentaa hetɔyɔ.

²⁵ Maa kena pa nyɔyɔ tɔ,
na mɔ hulɔyi-weye mpaav ŋku paa tɔh tɔ,
na mɔ weɛ isu wulav ke ɪ kpekɔle yɔlaa taa.
Ma heesaya laŋwakɔlle nyɔma laŋa.

30

Sooru tɔm kantakaya nyɔntɔ tɔtɔ

¹ Mprɔyɔ Sooru tasaa si:

Ama nɔɔnɔɔ ɪɛ,

piya wonjiyina-m.

Paa nyahna ma kpatɔlaya.

Pɔyele pa caanaa taa tala si,
mɔ tɔ-weye hasi nsi si feŋjiyi ma kalɔkɔh tɔ si taa.

² Pepeye pa tɔh waasɔyi?

Ani pa kaa tu pɔsi na pɔ kpatɔli.

³ Nyɔyɔsi, na laŋyɔyɔ pu-we,
na pɔ te taasi, na pɔ seeki lɔna nna pɔ kpiisa
tɔɔ laŋ na a wɔlaa tɔ, a taa.

⁴ Pa kpesɔyi tuusi hatɔ ke hotisi kila.
Pa tɔyɔnaya ntɛ pa te tiikasɔ nasɔli si lila.

⁵ Pa tɔyɔnɔyi-weye yɔlaa taa,
na kokoole, isu ŋmulaa.

⁶ Pa tɔcayale ntɛ tetɛka sɔsɔɔna kutemih tɛɛ,
na pɛɛ tɛɛ, na kukpamɔh pɔɔh taa.

⁷ Sɔwa hotisi tɛɛ kɛ pa mawa tɔtim tɔtim,
na yɔlaa nuki pa wula.

⁸ Pa kɛ tetɛlataa, na nyɔɔh feinaa,
na pɔ tɔyɔnɔyi-weye tetu taa.

⁹ Nɔɔnɔɔ maya pa cakɔna, na pɔ yookina-m yontu.

- 10 Pa taa kraakəna-m na pá haaki-m siyile,
hali pá təkiki-m ntayama.
11 Iso pasə-m na í məhna-m ate.
Ilena pá kpisi pa ti krau, na pá nyənəyi-m yem.
- 12 Ma ntəyən təw kə pa kuləyi.
Pa tuyə-m katəsi si pá peti-m na pá pəkəyi
mpaaw si pá hiki-m na pá wakəli-m.
13 Pa təkə ma mpaaw na pá luki
ma wakəlyu. Nəyolu u səhna-we.
14 Pa tapaya isu rúyúw səsəw ke pa sūnaa,
na pá kretəlyi təmaɣa tampana təw.
- 15 Səyontu kraaki-m kə na pə kpiisi
ma teeli isu heelim.
Ma nyuyu yaru nía salaa, isu isəhmontu.
16 Nəwəwə ma weesuyu caaki luw kə,
ma we wahala kuyeyi taa.
- 17 Pə sáləyi ma mɔwa taa kə,
pa ahoó máa heesəyi wəsasi.
18 Iso kra ma toko taa na toma,
na i ləla ma cara luyi tē.
19 I ləyə-m afəla taa.
Ma pəsa təloma na mɔsuyu.
- 20 Iso ma yaaki-ŋ, nŋ saŋ cəw.
Pəyele n səhə ma kəŋkəŋ taa,
nŋ tu nyənəyi-m.
21 N tuyi-m kunyən na pətətəle fəi,
n cəsəyi-m na nyá toŋ.
- 22 N yelaa na heelim səsəw kraɣa-m.
N yelaa na ma seliyi kacuculaya səsaya taa.
23 Ma nyəma teu si səm tēye í pukina-m.
Weesiŋ nyəma təpote nté.
24 Ye yulu caaki lepu, u tekəyi niŋ?
Wei i we wahala taa təw,
u wiiki na í yaa si pá səna-i?
- 25 Ma wiikaɣa wahala nyəma təw kə,
na má wena kunyəntənaa pətətəle.
26 Təcaɣanaw, na nyaaləm ke maa taŋaa.
Ilena səkretuyu na wahala náa maɣana-m.
- 27 Wahala kuyeyi tutuyi-m kə,
na ma laakali pəsəyi kətamsa.
28 Ye ma tən səkretuyu, nəyolu u heesəyi ma laŋle.
Ye ma səhə samaa taa wula kə.
29 Ma pəsa isu taale hasi taaralu kə,
yaa taataanaa camna.
- 30 Ma tənuyu piliyi kə,
na kó litiyi. Pə sáləyi ma mɔwa taa, na á wuləyi.
31 Ma saŋku pəsa səm nyəŋ kə,
na ma həlaya náa huləyi səm yontu.

31

Soopu kantakaya nyəntu tətə

- 1 Ma su ma təyi nəyə na tuunaw si,
má taa nyəni pəelo nəyolu na má nyuli-i.
2 Ye pə taya mpu, ma fəina kpancoou,
yaa ma pa nyəm narəli.

Ma taŋ si Toma tēna tu í tilina-m na isətaa?

³ Kotakēsəŋ ke pə wakələŋi,
na wahala náa maŋana wakəllaa.

⁴ Isə nyəmə ma mpaan na ma tonte tēna.

⁵ Ma ta tə mpaav kolooluyu taa.

Pəyele ma ta la acilayatu natəli.

⁶ Isə maŋasi-m na nyá maŋasəlaya kəsiŋisaya.

N ká ná si ma ta wakəli tiili.

⁷ Ye ma yela mpaav kəsiŋisuyu,
yaa ma isə yelaa na má nyuli ma lotu taa,
na má pilisi ma ti na isayatu natəli.

⁸ Ile nəŋəlv í təŋə ma kəhaləm
na pá kpesi mpi ma sowa tə.

⁹ Ye ma nyula lelv əlv,

yaa ma tu ceŋa əlv ke ma təŋəntəle nənəŋə tee.

¹⁰ Ile ma nyəŋ í pəsi nəŋəlv təmle tu,
na paa apəlv wei í lana-i isəna i caaki tə.

¹¹ Pə taŋa pulv,

mpu inu pə ké acaalətu səsəəntu ké.

Pə wee si paa huulv wei, í hə pə latu ŋkraŋəŋə.

¹² Ye isu maa lapa mpu ma isayatu ka pəsa kəkə ké
na ká nyaga ma wenav tēna.

¹³ Ye isu ma nyəna ma təmle tu apəlv yaa

əlvnyəŋ ke yem ké huule taa, na má tá ha-i tampana.

¹⁴ Ile waatu wei Isə ká kəə feŋyū na í pəsəsi-m tə,
wentiŋi maa cə?

¹⁵ Mpi tə, Isə kolum wei inu

i lapa-m ma too lotu taa tə,

inu i lapəna pəle tətə.

¹⁶ Ma ta pə acamaa ke mpi pa nyuləŋi tə.

Pəyele ma ta yele na leelu isə nyəŋ.

¹⁷ Ma ta təŋəta ma mtiya

ke ma tike na má pé sulav.

¹⁸ Hatoo ma pəcaatu ke ma na sulav tə puwa,
isu yulv na i caa.

Ma paasəŋəna leelu ke too i həəv tee ké.

¹⁹ Ye ma nawa nəŋəlv na í cəəki,

na í feina wontu,

yaa kənyəntv laŋa kotakəŋə,

²⁰ ma haaki-i ma heeŋ huntu kunti ké,

na í taku na pə haŋi-i na í see-m.

²¹ Ye isu təm huulaa səna-m

na má nyaasi sulav nəŋəlv,

²² ile pə kpesi ma ŋkraləŋa

ke ma asəŋkpeku tə, na ká pəli ma ŋkuləŋa taa.

²³ Mpi tə, ma nyaŋna Isə mpusi ké,

maa pəsəŋi na ma səŋ.

Ma feina ma təŋi Isə səsəəntv kiŋ.

²⁴ Ma ta tv ma naani ke wula tə.

Pəyele ma ta pəti ma təŋi liyitee nyəŋəlvəŋə.

²⁵ Pə taŋa ma wenav səsəəm

yaa mpi ma hikaa təŋə ma tv naani.

²⁶ Ye ma nawa ilim na pə nyaaləm teu,

na má nyəni isətv, na ilé i tee-kəna i caŋəm.

27 Pə puɣusi-m ma lotu taa
na má nyəni-we, isu Iso, yaa má see-we.
28 Ye ma larə mpu, pə ké isayatu səsəontu ké,
pə muna hɔlɔa í tu-m saləka.
Mpi tɔ, ma lu Iso waaləyi.

29 Ma lanje ta heena ma kolontu wahala.
Pəyele ma ta nmaaləna í konyəntəyɔle nte tə mayana-ɪ tɔ.
30 Ma ta tisi si ma nsəmlɛ í sələmi
ma kolontu inɪ í səɸ na tɔ pəntɪ.
31 Ma təyaga nyəma yəyətəyi si
nəyɔlv fei wei í ta təyɔ ma tɛye nantɔ na í nyəyəsɪ tɔ.
32 Mɔlv u həntəyi awalɪ ké ma tɛ.
Ma tɔləyi ma nənəyɔ ke mpətəntɔ ké.

33 Ma ta nmesɪ ma kawalaga, isu lelɔa lakɔyɔ tɔ.
Yaa má kisi ma tasəkəle tisyu.
34 Ma ta nyana samaa, yaa yələa kɔtɔyɔ
na má su na má yele nənəyɔ ke təhnav.

35 Hai, awe hikiyi-m wei í ká nuna-m tɔ?
Ma kantəkaga kuyəyətɔtɔ ntɔ.
Toma tənɔ tu í cə-m na í hɔlv-m nti
ma kolontu nmaasa ma tɔ tɔ.
36 Maa te ma nyɔyɔ ke ma kolontu kɔhmanmaatu ntəyi,
isu ntenuyu, na má laɣali-təyi ma asəhpekɪn tɔ.
37 Maa heeli Iso ké ma kɔlapəle tənɔ tɔm
na má polo í kɪn təkaa, isu awulumpu.

38 Ye ma taale wiiki si pə lɛɛti-m
na tɔ taa awasa pələyi isəlɔm.
39 Ye ma təyɔ a kɔlvɔlvɔm ke faalaa,
na má muɣuli a nyəma kɔpəma.
40 Uɛ ma kɔtutuum í yele nyɔv,
na sɔwa na nyutɔ isayatu lɛɛti.

Soopu kuyəyətɔtɔ tənaga ntɔ.

ILIHU KUYƏYƏTUTU

(Titite 32–37)

32

¹ Mpuɣó Ifasɪ na Pilita na Sofaa, pa yela Soopu ke cɔv ke timpi í nyənəyi í təyi yɔlv kɔpan tɔ.
² Ntəna rááná hanj Ilihu, wei í ké Pusi kpekəle tu Lam lɔlvɔtu tu Palakeli pəyalɔ tɔ. Mpi tɔ, Soopu
təh si Iso nyənəyi inəyi siyisilu. ³ Pə kaasi í taa hanj na taapalaa tooso ké. Mpi pə tɔ pa ta pəsi
na rá cə Soopu ke natəli tɔ. Paa na mpu, pa kó í tɔm. ⁴ Ilihu ka kena í taapalaa taa səkpelu. Pə
tɔ ké í suma na pə təkəna-ɪ yəyətəyɔ. ⁵ I kɔma na í ná si apalaa tooso inɪ í lanj kɔcɔtɔ, iləna
rááná hanj-ɪ səsəm.

Ilihu hɔlvəyi í kɔcɔtɔ kɔtɔluɣu

⁶ Mpuɣó Ilihu tɔma si:
Mɛye səsaa
na maya pəyaga təyɔ ma seləyɔ si,
má taa hɔlv-mɛye ma nyəmtɔ səsəontɔ.
⁷ Kɔkpatələa na mpa pa pusi tɔwa tɔ,
mpɛye pə weɛ si pá seye si ləmayasɛɛ tɔm.

⁸ Tɔm tampana tɔ, feesyɔ nku kɔ ké
Toma tənɔ tu nyəhku tɔ, nku kɔ wəna yɔlv taa
na kó haakɪ-ɪ nyəm.
⁹ Pə taya pusi pəyalɛ tɔyɔna yɔlv ke ləmayasɛɛ.
Pəyele pə taya kɔkpatələa tike nyəmma kɔsiyisim.
¹⁰ Pə tɔ ké ma tən si, í ke nkrəh
na má tɔtɔ, má kilisi-mɛye ma nyəm tɔm.

11 Mά kema ηκραηυυ ke mə ləmayasεε taa,
 ilε maα tαηaa kέ sι,
 mə kyγyγyγyγtυtυ ί tε.
 Haləna ί tε mə təm mayasuyυ ke teu ke hatoo mə lotu taa.
 12 Ma nuu mə təm ke teu kέ.
 Ama nəyəlυ ta kəli Sooru na təm.
 Pəyele nəyəlυ ta pəsι na ί cə Sooru kyγyγyγyγtυtυ.

13 I taa tə sι:
 Tə hika ləmayasεε.
 Iso tike ka kələna-ι, pə taya yulυ.
 14 Pə taya maya Sooru yγyγtaa,
 ilε ma kaa cə-ι mə kyγyγyγyγtυtυ.

15 Səyəntυ kra-me, ί laηa kyγyγyγyγtυtυ,
 u tasəyι cəυ.
 16 Maα tαηaa kέ isu ί kά yγyγtι.
 Ama ί suma yem na ί kpisi cəυ.
 17 Ilε maα cə na mά hυli-meyε
 nti ma hυuki tə.

18 Təm su ma lotu kέ,
 na feesuyυ caaləyι-m sι mά yγyγtι.
 19 Təm kraaki ma taa, isu pa suukuyυ solum ke
 pə hululη kufanη taa, na pə caa pə yasι-ι tə.
 20 Maα kuli ma nəyγ kέ, na mά yγyγtι,
 na mά cə, ilena pəcə pə heena-m.
 21 Ma kaa seena nəyγlυ tə,
 yaa mά cesι mə taa nəyγlυ.
 22 Pə taya pulυ, ma ta nyι cesuyυ.
 Ye ma tu lapa mpυ,
 ma ηmalυ kά kəli-m ləη kέ.

33

Ilihu kyγyγyγyγtυtυ tətə

1 Mpyγy Ilihu tasaa sι:
 Pəneηtε Sooru ke ηκραηη, na η nuu ma kyγyγyγyγtυtυ.
 2 Nəəηə ma kuliyι ma nəyγ,
 na ma nsəmlε yγyγtι.
 3 Hatoo ma lotu taa siyisyuyυ təm ke maα yγyγtι.
 Tampana siyisyiyι tike ke ma nəyγ kά yγyγtι.
 4 Iso Toma təna tυ feesuyυ ηmana-m,
 na kə haaki-m weesuyυ.
 5 Ye n pəsəyι n cə-m,
 tayanu nyά tι na mά na-η tə suli.
 6 Iso nyəηəyι ma na-η kέ kolom kέ,
 cyγy tətəyγ pa ηmana mά.
 7 Mpυ tə, taa nuu ma səyəntυ na pə liyiti-η
 na ma səsəəntυ kəli-η.
 8 Sooru yγyγtα ma ηκραηη taa,
 na mά nuu ι nəyγ sι:
 9 Ma wε tənəηη kέ, ma ta la kawalaya,
 yaa isayatu natəli ke paα pəcə.
 10 Paα na mpυ, Iso hikiyι timpi ι kά kaləna-m
 na ί nyəni-m ι kolontu tə.
 11 I kayatəyι-m na ί feηiyι
 ma təntε təna taa.
 12 Sooru, η feina tampana.
 Mpi tə, Iso kəla yulυ təcayacaya kέ.

13 Pepe tōó ké n caa n yoonaa Isō?
Mpi tō, yulb u pāsəyi na í cō í kuyōyōtōtō tēna.

14 Wulee Isō yōyōtəyənə yaasi lēlb ké.
Ulena wulee í yōyōtəna lēlb.
Paa na mpō yəlaa u laki laakali.

15 Waatu wei yəlaa həntəyi ahoō,
na pá too isu pa səpa tōyō
Isō yōyōtəyənə-weyε pa tooseenaa taa.

16 I luki pa tōō na səyōntō kra-we,
na í yōyōtəyənə-weyε pa ηkraηη taa.

17 Ulena í kεε yulb kε í kulapōtō taa,
na í su tənaya kε yulb kalampaanu.

18 Mprōyō í waasəyi yəlaa kε səm taa,
na í yaki-weyε nyəmə nōyō taa.

19 Isō kraaləyi yulb na wusasi nsi
si husa-í na í luki í tənuyō taa ké kutamsa tōyō.

20 Ulena mōtō lu-í luyū,
na pə kraηna tōyōnaya ηka í səla teu tō.

21 Ulena í té taasi kε katatəlaya,
na í yele nyuyō tike.

22 Waatu iní í we pəlaav nōyō tōó ké təcomlaa,
na í weesuyū kε səm niη taa.

23 Ama ye isətaa tillaa iyaya taa kōlōm
wei í səηna yəlaa, na í huləyi yulb kε
í kulapəle tō, í we í kin,

24 isətaa tillu iní í wii yulb iní í pətōōtəle,
na í sələmi Isō si:

Yari-í. Taa yele na í tii pəlaav taa.
Ma hika mpi maa layasəna í weesuyū tō.

25 Ulena yulb iní í tənuyō məli kv wule taa,
na í pəsí isu í ifepile waatu.

26 Ulena í sələmi Isō, na Isō nu na í ná í teu
na laηhulōmlε, ulena Isō náá ha-í í tampāna.

27 Ulena í yooki yontu kε yəlaa kin si:
Maa pəntaa ké na má wakəli tampāna.

Ue pa ta lana-m isu pə mūnaa tō.

28 Isō yapa ma ləsayā sī ká taa sūv
pəlaav taa. Maa tasa nyaaləm kε nav tōtō.

29 Pə tənaya ηprōyō Isō laki yulb
kε tōm naale, hali pə polo tōm tooso.

30 Ulena í ləsi-í pəlaav taa, na í yele na weesuyū nyōma nyaaləm na í tōō.

31 Sooru, pə weε sī í nuna-m ké.
Kε ηkraηη na má yōyōti.

32 Ye n wəna nōyō ηka n ká cōna tō,
n yōyōti, maa ha-η tampāna.

33 Ye n fεina natəli ulε n su,
na í nu na má hōli-η ləmayasεε tōm.

34

Ulihu kalənav kε Sooru

¹ Mprōyō Ulihu tasa yōyōtuyō si:

² Ləmayasεε nyōma mε,
í nu ma kuyōyōtōtō,
nyəntaa mε í kε ηkraηη.

3 Pə taɣa pʊlv, ŋkraŋɔvɔv nuukəna tɔmnaa,
 ɪsu nsəmle nukʊvɔv tɔɣɔnaɣa leleŋ tɔ.
 4 Tɔ ləsi tá tɔɣi mpi pə siɣisaa tɔ.
 Tɔ cəkəna tá taa ké mpi pə we teu tɔ.

5 Soopu si:
 Ma siɣisaa ké. Ama Iso pɛŋi-m tampana.
 6 Paa na ma tampana tɛŋɔvɔv tɔ,
 pa nyənəŋi-m pəpəvɔv ké.
 Anɪ ma ta pənti.
 Pəyele ma hiŋ fei waav.

7 Yʊlv nəɣəlv ɪ fei ɪsu Soopu
 na ɪ nyəəki kʊtʊvɔv kɛ lɔm tɔle.
 8 Na ɪ tɔŋ mpa paa tɔŋəŋi siɣisuyɔv tɔ
 pa kpekəle taa, na ɪ na asayaa pá kaaki mpaav.
 9 Haləna ɪ tɔŋ si paa yʊlv caa si
 ɪ weɛ Iso ké teu,
 weɣe ɪ waaki pə taa.

10 Ləmaɣasɛɛ nyəma me ɪ nu ma tɔm
 Iso u laki kawalaya.
 Pəyele Toma təna tv u laki mpi pə ta siɣisi tɔ.
 11 Mpi yʊlv lapa tɔɣo ɪ leetəŋi-ɪ.
 ɪ feleŋi paa wei ké isəna pə mʊnaa tɔɣo.

12 Aai yoo, tampana tɔɔ, Iso u laki ɪsɔɣavɔ.
 Toma təna tv ʊni u wakələŋi siɣisuyɔv.
 13 Ye pu we mpv,
 awe cələna-ɪ tetv si ɪ paasəna-ti?
 Yaa awe tv-ɪ si ɪ paasəna antulinyə təna?
 14 Ye Iso ka huukaya ɪ ti tɔm tike,
 ɪ ka mʊ ɪ feesiŋ kɛ yələa kiŋ.
 15 Tɔfɔ weesuɣu nyəm təna ka səpa
 tɔm kʊlvɔm tɔɔ ké, na yʊlv pəsi tetv.

16 Soopu ye n wena layavɔ,
 ke ŋkraŋɔ na ŋ nu ma tɔm.
 17 Wei ɪ ké siɣisuyɔv kolontu tɔ,
 ɪ ká pəsi na ɪ tɔki tetv na?
 ɪle ɪsənaya nyá maɣasəŋi si
 ŋ kʊ Siɣisilu Toŋ tv tɔm?
 18 ɪ tike ɪ wenna mpaav si,
 ɪ yaa awulaa sɔsaa si asayaa na awulumpiya si wakəlla.
 19 Iso u faɣasəŋi awulumpiya.
 Pəyele u paasəŋəna liɣitee nyəma,
 na pə kəli konyɔntvnaa.
 Mpi tɔ, pa təna pa ké ɪ niŋ kʊlapəm ké.
 20 Sɔsaa səki ké na pə saaləŋi,
 ahoo taa ké pa səki kprakpa.
 Pəyele pa kpesəŋi ŋmakəllv ké təheɛ.
 21 Iso nyənəŋi yʊlv mpaan tənaya,
 na ɪ naaki ɪ tɔntɛ.
 22 Səkpɛvɔv yaa atətəle natəli tɛ fei
 nte tɔ taa asayaa pəsəŋi na pá ŋmɛli tɔ.

23 Iso paa feina si ɪ paasəna yʊlv
 na pə leeli na pəcɔ ɪ yaa-ɪ huule.
 24 Paa ɪ ta feŋ tɔŋtɔnaa, ɪ wakələŋi-weɣe,
 na ɪ leeti pa lona taa ké kɔfama.
 25 Mpi tɔ, ɪ nyəmə pa kʊlapəle ké.
 Ahoo kɛ ɪ kʊsəŋi-we na ɪ tələki-we.
 26 Na ɪ maki-we ɪsu asayaa,

na yəlaa naaki.

²⁷ Pə taɣa pʊlv, pa kisa-i kɛ,
pa ta pəsi na pá cɛkəna i mpaan.

²⁸ Pa lapa na konyəntʊnaa
na wahala nyəma wii na lso náa nu.

²⁹ Ye lso hawa nəɣɔlvɔv heesvɔv
awe ká ku pʊntv tɔm?

Ye i taka i isentə, awe na-i?

Im i feŋɣina piitimnaa na yəlaa pa tə.

³⁰ I laki mʊpúv sɪ isayav í taa tɔv kawulaya
na í pəsi isu katəka kɛ yəlaa.

³¹ Ye pʊntv heela lso sɪ:

Pu tʊsa-m kɛ,

ma kaa tasa isayavv kɛ lav.

³² Ma pəntaa kɛ, ilɛ lso sɛɣɛsɪ-m.

Ma lapa mʊpi pə ta siɣisi tɔv, ilɛ ma kaa lɛl.

³³ Isu Soopu, n kisuvu

nti lso suwa tɔ.

Mʊv tɔ, n mayasəvi sɪ pə wɛɛ sɪ

lso í tv pʊntv kɛ saləka?

Timpi pə wɛɛ sɪ nyá mayasəvəna na

ń suki pə taɣa nəɣɔlv tɔ,

hʊli-tvɔv nyá nyəm.

³⁴ Ama yəlaa mpa pa wɛna hʊwɛɛ tɔ,
na ləmayasɛɛ nyəma təna, mpa pa nukɪ
ma tɔm tɔ paa heeli-m sɪ:

³⁵ Soopu yəɣətəvi kɛ, i ta nyi pʊlv,

yaa i feina ləmayasɛɛ.

³⁶ Soopu mayasvɔv í taa su tənaya.

Mpi tɔ, i tɔm kʊcɔcɔtv wɛ kɛ isu

yəlaa mpa pa ta siɣisi tɔ.

³⁷ Pə taɣa pʊlv,

i kuləvi lso tɔ, na pə sɔsəvi i isayavv tɔ.

Hali i ká tɛsəna sika tvɔv kɛ tá taa.

35

Ilihu kyəɣətətv tɔtɔ

¹ Mʊpúv Ilihu tasaa sɪ:

² Soopu, n pəsəvi na ń ha nyá təvi tampana
na ń yəɣətɪ nyá siɣisuvu tɔm kɛ lso kin na sika fɛi?

³ Mpi tɔ, n tasaa sɪ:

Ye ma pəntaa yaa ma ta pənti pɛpɛvɛ ma waaki?

⁴ Maa kʊpənti nyá na nyá taapalaa na má cə-mɛ.

⁵ Nyəni isətvɔv, na ń paasəna isətmvntv,
tə kəla-ŋ kʊŋkulvməŋ.

⁶ Ye n lapa isayavv, wɛvɛ pə wakələvi lso?

Yaa n kula i tɔ kɛ tɔm pəɣalɛ,

pu tokivina ilɛ.

⁷ Ye n təŋəvi tampana,

ilɛ pɛpɛvɛlɛ n hawa lso?

Yaa wɛvɛ lso mʊvi nyá niŋ taa?

⁸ Vʊlv isu nyava isayavv wakələvi,

na siɣisuvu waasi nyá təɣəntəlɛ.

⁹ Ye isu ŋmakəllaa kəla tɔv, yəlaa maki kapusi kɛ.

Ye mʊsvɛtvnaa kəla pəɣalɛ,

ilɛ yəlaa yaa sɪ pá waasi-wɛ.

¹⁰ Ama pa taa nɔɔɔɔ u pɔɔsɔɔɔɔ Iɔ wei i laɔa-i,
na i tɔɔɔ yɔlaa taa kɛ laɔhɔlɔmɛ yontu
na pɔ yooki ahoɔ tɔ sɔ: N we le?

¹¹ In i seɔseɔyɔna-tu, na pɛ kɛli taale wontu.
Pɔyele i tasɔɔɔ-tɔɔɔ lɔmaɔasɛɛ na pɛ kɛli sumasɔ.

¹² Pa yaawa Iɔ, na i kisi cɔɔ
ke asayaa kalampaaɔ tɔɔ.

¹³ Pɔɔɔtu fei leleɔ,
pa koo yem kɛ Iɔ u nukɔ.
Toma tɔna tu u paasɔyɔna.

¹⁴ Paa Soopu n tɔɔ sɔ nn nukɔ Iɔ tɔɔ
Iɔ nyɔma nyɔ tɔm tɔnaɔa, nyaa keɔna-i.

¹⁵ I tɔɔɔ salɔka na pɔɔɔɔ.
Pɔyele u paasɔyɔna yɔlaa isayatu.
Ile pɛ taya sɔ u naaki.

¹⁶ Soopu nyɔ nɔɔ taa tɔm we yem kɛ,
na i lɔlɔsɔɔɔ tɔm nti tɔ taa fei layatu tɔ.

36

Iihu nyɔntu tɔtɔ

¹ Mɔɔɔɔ Iihu tasaa tɔtɔ sɔ:

² Soopu, sɔɔ pɔcɔ na mɔ seɔseɔ-iɔ.

Mpi tɔ, ma ta yɔɔɔ Iɔ nyɔntu tɔna.

³ Hɔtɔo poolɔɔ ke maa hiki ma nyɔm
mpi maa hana ma nmalɔ ke tampana tɔ.

⁴ Tampana ma kɔyɔɔtɔtɔ taa fei pɔɔɔtu.
Ma wei ma yɔɔtɔyɔna-iɔ isɔntɔ tɔ,
ma wɛna naani kɛ ma nyɔntu tɔɔ kɛ.

⁵ Iɔ kɛ pɔsɔɔ kɛ, ile u lɔkɔ tampana tɔɔɔ.
I layatu toma tɔɔ kɛ i wɛna pɔsɔɔ nku.

⁶ I yeki isayau na i weesuyɔ.
Ama i siyisiyi kɔnyɔntɔnaa tɔm.

⁷ I yeki siyisilaa kɛ nyɔntuɔ.

Hali i cayasɔɔɔ-wɛɛ awulaa kumlee tɔɔ kɛ,
na i kɔsɔɔɔ pa nyɔɔɔ ke tam tɔɔ.

⁸ Iɔ tɔɔɔ asayaa ke alukpala kɛ na wahala tɔkɔ-wɛ.

⁹ I hɔlɔɔ-wɛɛ pa tɔma, na pa kawalaya.
Ke waato wei pa laki kalampaaɔ tɔ.

¹⁰ Iɔ yeki na pɔ nukɔ kɔkpaalɔtu
ke pa nkpaaɔ taa, na i tɔɔ-wɛ sɔ
pɔ cɔɔ mpi pɔ tɔ siyisi tɔ.

¹¹ Ye pa kema nkpaaɔ na pɔ pɛti pa tɔɔ
Iɔ, ile pɛ cayana-wɛ na pɔ nu leleɔ ke
pa weesuyɔ kɔyɛɔ na pɛ pusɔ taa.

¹² Ye pa kisa nuɔ,
ile nmantayaa sɔ-wɛ na pɔ sɔ pa nyɔm laɔɔɔ tɔɔ.

¹³ Yɔlaa asayaa ha pa tɔɔ pɔɔɔ taa kɛ.

Paa wiikina Iɔ sɔ i waasi-wɛɛ
saa wei i tɔɔ-wɛɛ alukpala tɔ.

¹⁴ Pa sɔkɔna pa ifɛpile
na pɛ sɔsɔɔ-wɛɛ wasanjalɔnaa*fa* tɔɔ. ^a apalaa na alaa mpa pa laaki tuɔ na pa laki pɛ
wasanjalɔtu tɔɔ.

¹⁵ Ama Iɔ yakɔ wahala tu, na i wahala kɛ,

^a 36:14 wasanjalɔnaa: Wasanjalɔtu nti tɔ telɔsa cɔne tɔ. Hɛpɔla taa ile pɛ kɛ

leena í kpaali-í na í wosasi.

¹⁶ Waato nõgõlv Iso ka læsa-ŋ wahala taa ké,
na í su-ŋ timpi pi caɣana-ŋ na hí wee nyá ti tão
na hí takí tɔɣonasi kupampansi tã.

¹⁷ Ama ye n huuki nyá huule isu asayaa nyãnte,
ile huule na pã ñkraŋyuv hãm ká kra-ŋ ké.

¹⁸ Taa yele na páána sɔsi-ŋ Iso wonja taa,
na hí puɣusi nyá ti si n ká ya Iso na kũhav sãssãu.

¹⁹ Nyá kakisayaa, yaa paa nyá toŋ sãssãŋ
ta tala si pã læsi-ŋ laŋwakãlle taa.

²⁰ Taa ñmakãli muɔlaa na hí læeti
pa lona taa ké nyá luluvu nyãma.

²¹ La laakali, taa keesãna isayatu tão.

Pã maɣamaɣa pã tão ké n we wahala taa.

Iso sãssãntu

²² Iso hulãɣi í sãssãntu na í toŋ taa ké.
Nõgõlv ta nyi seɣesuvu isu inu.

²³ Awe hulãna-í mpaav ñku í ka tãŋ tã,
na awe ká mana í laŋle taa,
na í heeli-í si: N lapa mpi pã tá siyisi tã?

²⁴ Tãssí na hí sa í tãma nna yãlaa saŋ
pa yontunaa taa, na pá puɣulãɣi-ye tã.

²⁵ Yãlaa tãna loosiɣi-yeɣe pooluŋ ké
na pá nyãnãɣi-yeɣe teu.

²⁶ Iso tãwa katatãlaya ké
na pã tee ta nyãmtu tão.

I puusi fei kaluvu.

²⁷ Inu í cosiyina lom na í yele
na heelim nyãw-wi,

na í pãsi-wãɣi teu.

²⁸ Uena isãŋmũntu náá yele na teu nu yãlaa tão.

²⁹ Awe nyãŋna isãŋmũntu tãnte,
na teu hola ke isãtãnuvu taa?

³⁰ Inu í keelãɣãna í nyaalãm tão
na pã ná na pã cãna-í.

Uena í taɣani takuvu ke teŋkunaã lumãŋ tão.

³¹ Yaasinãã mpeɣe í huukãna yãlaa
na í celãɣi-weɣe tãɣonãɣa ke tuutuuma.

³² I kpaakãɣi teu cala ke í niŋ taa ké,
na í læɣo-í timpi í caaki tã.

³³ Teu hola ke í hulãɣãna si ku kãŋ,
na kalãkãŋ maɣamaɣa nuki ku taŋ.

37

¹ Ma laŋle cẽpãna teu ñkuvu katatãlaya ké,
halãna ma laŋle lu tã lonte taa.

² I ke ñkraŋŋ na í nu Iso nõɣo taŋ.
I welisi teu na í nu í nõɣo yuŋ.

³ Isãtãnuvu tãna taa ké í nõɣo nuuki.
Uena í yele na teu ñmelãsi,

na pã tala tetu tãnasí.

⁴ Pãle pã waali, uena teu holi na Iso nõɣo nu.

Ile í ta tasa teu ñmelãssuvu sãŋsuvu ke waatu inu.

⁵ Isãna Iso yãɣotãɣãna í nõɣo tã,
pã teu we sãɣãntu.

Tãma sãssãna wena tã ta nyi tãɣo í laki.

⁶ Inu í tãŋna si teu tãmpɛe kpaakpaacau*fa*

ί nu tetu tōo. Uena ί tō teu si
kule kō nu na pō kpehna teu sōsōo. ^a tōmppe kraakpaaav. Pə we teitei kē isu kraakpaaav na
pō huloma mpv. Ule tōmpiisi hotiyina na pō kaaki ateye huwa.

⁷ Inu i səhsəyana yəlaa tana tōma.

Uena pā cekəna si unu i ηmana-we.

⁸ Taale wontu mayamaya nā suuki tē tēcōsəle kē,
na tē suuki tē tana taa na tē ηmeləyi.

⁹ Kacuculaya nā lukəna ilim ntōyōη kē,
na watu nāa luna pə mpətəη.

¹⁰ Ye Iso ί feesa lum tōo, pə kii kē isu tōmpəle.

¹¹ I hayasəyi nikaya ke ηmuntv taa kē.

Uena teu ηmeləsəyi ηmuntv nti tē taa.

¹² Inu i yekina na isəηmuntv cōōki na tē laki
pə tana mpi i tu-ti tōyo tetu tōo.

¹³ Teu ηkuyv Iso hōηna i tetu ηkraηyvu.
Kulōmuyv ηkuyv i lakəna-təyi kōpantu.

¹⁴ Soopu, ke ηkraηyvu ke tōm təne tē taa
na n welisi na n cekəna Iso tōma sōsōona.

¹⁵ N nyōmā isəna Iso laki i tōma anu,
na isəna i tisiyi calanaa na isəηmuntv taa tō?

¹⁶ N cekəna isəna isəηmuntv səηa teitei tō?
Pə kē Iso wei i kē nyəntv mayamaya tō i tēmlē kē.

¹⁷ Isənaγa pə lapa na ye ilim
mpətəη heelim kōhəηəm makī tetu tōo,
n nuuki hāηγa ke nyā wontu taa?

¹⁸ N pəsəyi na n la isəηmuntv ke isōtaa
na tē wēe tōη isu nyəyəluyv tīη?

¹⁹ Soopu hul-tuyv nti
tu heeli Iso tō.

Ule tu tasəyi
natələyi yōyōtuyv ke tā kaanyəmtv tōo.

²⁰ Maa pəsəyi na ma kēēsōnā Iso tōo
kē saa wei ma yōyōtəyana-i tō.
Pə fei si mā heeli-i na pōcō ί cekəna.

²¹ Ye pə keesaa na ηmuntv takī nyaaləm tōo,
pu tasəyi nav.
Pə waalu, uena heelim mā, na pō keeli pə tōo.

²² Ilim ntōyōη tōo kē nyaaləm lukəna
na pō we isu wula. Iso teu mpi
pə cōōna-i tō, pə we sōyōntv.

²³ Tu pəsəyi na tē kpətəna Toma tana tu sōsō,
na tampana təηlv unu, i kē siyisuyu tō kē.
Ii muγuliyi nōyōlv.

²⁴ Pə tōo kē pə wēe si, yəlaa ί nyana-i.
Ama i paa feina mpa pa yaa pa təyi ləmayasēe nyōma tō.

TACAA ISO KYOYOTUTU

(Titite 38:1–42:6)

38

¹ Mpyōyō Tacaa cōwa Soopu ke kacuculaya taa si:

² Aweyele pōntv wei unu i kəηna səkpeuyv
ke nti ma suwa na mā laki tō tē taa,
na tōmnaa mpa pa feina huwēe tō?

³ Tōv, tōki nyā ti isu apalv.

^a 37:6 teu tōmppe kraakpaaav: Mpi pa yaana naSaala taa si (neesi) tōyo tē teləsaa si teu

Maа pооси-иј тѳм на њ сѳ-м.

Isа кѳ antulinya taa nyam mpi pu yoyotayi to pа to

⁴ Leye n ka we waatu wei ma sukaya
antulinya kite tо.

Ye n nyemа tampana n сѳ-м.

⁵ Awe puwa antulinya inu i tоnasi?

N nyemа puntu na?

Yaa awe mayasena-i na nyamanaya?

⁶ Awe caalena kite tee pale ke suw?

Yaa pepe tо kе kite nite tо sehаа?

⁷ Waatu inayi tanaj isatubnjasi yookaya yontu,
na isotaa yalaa nаа wilitiyina lanjholumle.

⁸ Awe taka tenku lom na kampunaa
ke saa wei pа lu tetu tee na pа nyaa tо?

⁹ Waatu wei ma suu-wayi isonjmontо ke toko,
na ma taki-wayi ihunte tо.

¹⁰ Na ma pu-wayi tоnaya,
na ma tu kotakuyu na kokalasyu.

¹¹ Na ma hul-wi si pа seh tоna, pа taa tuusi,
tоnaya pа hola kalampaanu ka suna.

¹² Tоо n wev tо, n tema tanaj ke nyamakolyu,
yaa њ huli tefemle ke tо lonte na?

¹³ Yaa tefemle nite tо kpa tetu ntompee
na tе ciyiti asayaa ke teu na?

¹⁴ Ilena tetu layasi weetu isu
pa yusyuyu cyuy tо tо,
na pа tоna pа wee kacoka isu puyuy tо?

¹⁵ Tefemle nyaalэм kоnj,
ilena asayaa kolaputu fiyini na pа pеli pa ninj.

¹⁶ Tоо tо, n tema tenku taa kе tiuu
halena њ tala i seelaa taa?

Yaa n сѳwa i lumaj sоsоnj taa?

¹⁷ Pa tema-иј sэм nоnоosi ke huluyu na?

Yaa n nawa atetale nоnоosi?

¹⁸ Yaa n tema mayasyuyu ke tetu wanj tоm na?

Ye n nyemа pа tоnaya mpu n keesi-m.

¹⁹ N nyemа nyaalэм tсayale mpaav na?

Na leye sakpetuyu na wee?

²⁰ N pəsəyi na њ pona-wayi pа lonte taa.

Yaa њ tana-wayi timpi pа wee tо?

²¹ N nyemа. Mpi tо,
waatu inu i taa pa tema-иј lulyu.
Pəсó nyá pusi təwа.

²² N tema pote na n nа tev tоmpеe
na a kraakpaacav tсayale na?

²³ Lanjakelle waatu, na yоou kuyeyi tо
kе ma su-yeyi mpv.

²⁴ N nyemа mpaav nyu nyaalэм tоnjayi tо?

N nyemа timpi tо ilim tоlule
heelim makona tetu tо tо?

²⁵ N nyemа wei i heewa tev ke kо mpaav tо?

Na wei i hee tev nyelasyu
na kо calanaa ke pa nyоjku tо?

²⁶ N nyemа wei i yeki na tev nuiki
wolya tetu nti tо taa nоjolо fei tо?

Yaa wei i kоnja tev ke wolya tetu nti tо taa yalaa fei tо?

27 Na wei ı yeki na lım haɣa wɔlaya tetu,
na nyutu na kɔnyɔnyɔm mpi pə we
tələkuleku tɔ pə nyɔ tə tɔ tɔ?

28 Teu wena saa ke?

Yaa awe luləɣəna aɲkpələe?

29 Lım tɔmpɛɛ*fa* yaa ɔɔɔv nyəna wena too ke? ^a na pə niyitaa tɔ tetɔnaa mpa pa taa we watu
ke teu tɔ aɲkpələe maɣamaɣa kiiki n̄pɔɣɔ.

30 Mpi pə pəsəɣəna pɔɣɔ lım isu pələ,
na pə kii tenju tɔɔ nyəm təkpaɲasaj.

31 N pəsəɣi na n̄ həkɔ isətɔlɔɲasi*fa*
nsi pa yaa si kantuyu na ku piya tɔ. Yaa n̄ hetu nsi
pa yaa si haɣa na kpaɔa na yulu tɔ. ^a

32 Nyá ləsəɣəna tɔlmɔɔɔv ke ku waatu?

Yaa n̄ tiikiɣi isətɔlɔɲasi nsi
pa yaa si isətɔ ı si na má tɔɣɔ tɔyaya tɔ?

33 N nyəma kiinj wei isətɔnɔv tɔɲəɣi tɔ?
Na isəna tetu weɛ na pə tɔɲ tə taa tɔ?

34 Yaa n̄ yɔɣɔtəɣəna isəɲmɔntɔ
na teu nu katatəlaya na?

35 Nyá yaakəna teu ɲmɛləsɔv
na pə ɔɔki-ɲ si mpəɣəlɔ,
na n̄ tiliyi-wi?

36 Awe tuna ləmaɣasɛ ke hatoo yulu lotu taa?
Na awe tuna layatu ke ləmaɣasɛ taa*fa*? ^a nuw we katɛ kɛ, lelɛa ná huɔki si tola naalɛ ke pa
yɔɣɔtəɣi mpv. Isu kampaav na Icipiti tetu taa sumaya ɲka pa yaa si ipii tɔ.

37 Awe kaləɣi isəɲmɔntɔ na ı ləmaɣasɛ?

Yaa ı huti isətɔnɔv taa lım hulɔɲ

38 ke waatu wei tetu kiiswa isu nyəɣəlɔv
na tampaɣa nyɔkələna təma tɔ?

Isɔ keke tɔyaya wontu na taale nyəntv pə tv

39 Nyá kraakəna tɔɣɔlaya alv nyəɲka ke ka tɔɣɔnaɣa,
yaa n̄ ɔal tɔɣɔlası piya, na sí haɣa?

40 Waatu wei si sopa si lona taa,
yaa si papa nyutu tee tɔ?

41 Awe ɔaləɣəna katəkətəɲ ke waatu wei ı piinj
lanəɣi tɔɣɔnaɣa na ı wiikina-m na ı yeləməɣi tɔ?

39

1-2 N nyəma taale pəɲ na naməɲ
husi isətɔnaa na?

Nyá fenjiɣina ı tɔɔ

kɛ saa wei lulɔv wɔsasi tapɔ-ı tɔ?

Yaa n̄ tu nyəma ı lulɔv waatu?

3 ı sopiɣi kɛ na ı luləɣi ı piya.

Ilɛna ı hɛɛsəɣi wɔsasi.

4 Na ı piya wena alaafaya na sí puki nyutu taa.
Kɔyaku nakvli, ilɛna sí tee.

Su tasəɣi mələv.

5 Awe hetəna taale kraɲaya
na ı yele-kɛ si ká tee?

6 Má lapəna ka tɔɔaɣalɛ ke wɔlaya tetu
nti tə we tɔɲaɲɲ tɔ tɔ tɔ.

7 Si wonjiɣi ıɔatɛ taa kəkɔtɛ kɛ.

Pəyele su nukı ɔɔɔ hɔla.

8 Pulaya tɔɔ kɛ si ɔaaki si sí hiki si tɔɣɔnaɣa,

^a 38:29 Lım tɔmpɛɛ: Lım tɔmpɛɛ yaa ɔɔɔv nyəna. Isu lım kiikuyu isu pələ ^a 38:31 isətɔlɔɲasi: Isətɔlɔɲasi wena paa ɲka
na ka hətɛ kɛ. ^a 38:36 ləmaɣasɛ taa: Mpi tɔ teləsaa si lotu taa na ləmaɣasɛ taa tɔ, tɔməɲ ɲı ı

na sí pɛɛkəɣi nyutu kulekələkətu.

⁹ Taale nau ká kəɔ si ń lana-i təmle
yaa í hənti nyá tala tətəɣɔle kin ke ahoɔ na?

¹⁰ N ká tu i luyɔ tɛɛ kɛ ɲmənaya,
yaa í hɔ akuɣu na waali tɔɔ, na í hɛɛ kpɛɛsi na?

¹¹ N ká lapi-i naani kɛ i tominj səsəɔɲ tɔɔ,
na í yelina-i nyá təma si í paasəna?

¹² Yaa nyá kumtu ke ń ká yelina-i si í kpeena təɣaya,
yaa i kuu pee ke kataya taa?

¹³ Taataanaa hetəɣəna pa keɲ na lanholumle kɛ,
na í nəɣəsəna isu koladɔɣu nyəɲ.

¹⁴ Waatu wei taataa tɔɣi i yala na í taki-yeɣe
ilim kəkə kanyəɲa si á tiisi tɔ,

¹⁵ i səkki kɛ si taale wontuɣu nakoli
ku feli-yeɣe nəɔhəle na á yoki.

¹⁶ I təkəɣi i piin kɛ na toɲ, isu pə taya inu i tənna.

I fei səɣontu si i wahala ká la yem.

¹⁷ Mpi tɔ, ma ta tu-i ləmapasɛɛ

yaa layatu ke saa wei ma ɲma-i tɔ.

¹⁸ Ama waatu wei i kuləɣi sewa tɔ,
i paa feina kraɣanu na i caɣalɔ.

¹⁹ Nyá tona kraɣanu ke tominj na?

Yaa nyá tona i luyɔ tɛɛ kpɛɛm?

²⁰ Nyá yekina na í ɲmaaki isu lakəle

na í wiikina apalɔtu na səɣontu kraaki kolontu na?

²¹ I haləɣi acɔwa ke tɛtəkəle taa,

na i lanje hɛɛna i toɲ.

Ilɛna í ɲmaa kolontu nəɣɔ tɔɔ kɛ yooɔ taa.

²² I fei səɣontu,

pəcɔ u nyanɲa pulɔ,

u tuliɣi tapəɲ ke kolontu layate kin.

²³ I tɔɔ caɣalɔ ɲmantaaɣa, na i layate pə muɣi kəkə,

na i kəɔka náá cɛɣətəɣi i tɔɔ.

²⁴ Tutuɣu wiiki na pə nyayali-i teu

na í kpisi i təɣi kraɔ, ilɛna í tu casəle.

²⁵ Tutuɣu wiiki, ilɛna í yaya apalɔkakiisaya təwapapa.

Too poolunj taa kɛ i nukɪ yooɔ tanj

na yoolaa səsaa hola na pa kakiisasɪ.

²⁶ Nyá layatu ke ɲmakəle kuləɣəna

na tɔ hetəɣi tɔ keɲ na ilim mpətəɲ tɔɔ?

²⁷ Nyá haana cələɔ səsə ke nəɣɔ si

í kuləɣi, yaa í tɔɣi i tantɛ ke pulaya taa?

²⁸ Kukraməɲ taa kɛ i cakɪ na í suki

kukramuɣu kukolɔɣu nyuɣu taa,

timpi nəɣəlu u taki tɔ.

²⁹ Hatoo nyuɣu taa tənaya i weeki,

na í loosiɣi i təɣəɲaya na í cɛɲəɣi-ke.

³⁰ I piin nyəkki caləm kɛ

na timpi wontu kusəputu weɛ təɣɔ i cakɪ.

40

Soopu ka cəna

¹⁻² Mprúɣó Tacaá Toma təna tu yəɣətəna Soopu na í pəɔsi-i si:

N suukaya-m təm tɔ, n ká tasa-m kutuɣu na?

N yookayana-m tɔ, n wɛna kucəcətu tətɔ?

³ Mpuɣule Soopu cəwa Tacaá si:

⁴ Ma kəla pəciuu, wentiɣi maa cɔ?

Μαα takı ma nɔɔɔ tɔɔ kɛ ma niŋ kɛ.

⁵ Ma tɛma yɔɔɔtɔɔ kɛ tɔm kɔlɔm,
maasasɛɣi natɛl.
Ma cɔwa tɔm naale,
lɛ maasasɛɣi natɛl.

Soopu nyɔnɔɣi tɛɣi Iso

⁶ Μρɔγɔ Tacaasɔwa Soopu kɛ kacuculaya taa sɪ:

⁷ Tɔv, tɔki nyá ti isu apalɔ
na má pɔɔsɪ-ŋ na ń cɔ-m.

⁸ Kɔpam n caa sɪ ń kɔ ma tɔm
na ń wɛɛna tampana na ń hɔlɪ sɪ ma ta siyisi?

⁹ N tala-m toma na?
Yaa nyá yɔɔɔtaya wɛ isu tɛv hola,
yaa isu ma nyɔnka?

¹⁰ Tɔv, suu nyá tɛɣi nyɔvɔ kɔlɔvɔ na sɔsɔɔntɔ
na ń takı nyá tɛɣi teu sɔsɔɔm na teeli.

¹¹ Mu páná na kalampaanɪ nyɔma.
Nyɔni-wɛɣɛ isɛ na ń mɛŋna-wɛɣɛ atɛ.

¹² Nyɔni-wɛɣɛ tɔm kɔlɔm na pɔ lumsɪ-wɛ.
Najɪti asayaa kɛ tɔm kɔlɔm.

¹³ Nmɛsɪ pa tɛnaya tɛtɔ tɛɛ.
Tɔki-wɛɣɛ atɛtɛlɛ taa.

¹⁴ Pɔlɛɣɛlɛ maasɔ-ŋ.
Mpi tɔ, n hika akaitɔ kɛ nyá tɔŋ tɔɔ.

Cutaya tɔm

¹⁵ Nyɔnna Cutaya,
má ŋmana-kɛ tɔtɔ, isu yɔlv.
lɛna ká tɔki nyuɔvɔ isu nav.

¹⁶ Ka tɛnaya taa kɛ ka tɔŋ wɛɛ.
Alaafɛya haɣa ka lotɔna taa.

¹⁷ Ka suka na tɔŋ kɛ isu tɔvɔ sɔsɔɔvɔ,
na ka tala hola lɛɣɛta tɛma taa.

¹⁸ Ka muwa caɣa kɛ isu nyɔɣɔlvɔvɔ kɔsɛɛmɔvɔ foofoo.
Ka kɔŋkoolasi nɔɣɔsɔna nyɔɣɔlvɔvɔ kpatɛŋ.

¹⁹ Nkɛɣɛlɛ ma kulapɛm taa kancaalaya nyɔm*fa*.

Ma larɛna-kɛ na má tu-kɛɣɛ layatɛ. ^a pa caa yɔɔɔtɔvɔ tɔ. Mpi pa yaa cɛnɛ sɪ layatɛ tɔ, wontuɣu
kɔnɛ kɔ kɛla tɔm kɛ pa yɔɔɔtɛɣi.

²⁰ Pɔɔŋ lɔlɔɣɛna ka tɔɣɔnɔɣa.
Tɛnaya taalɛ wontu ŋmaalɔɣi.

²¹ Kacɔka nyuɔvɔ isotom tɛɛ kɛ ka hɛntɛɣi.
Tɛnaya sɛsɛncaasɪ lɔpa lɔcayam nɔɔɔ.

²² Nyuɔvɔ ntɪ tɔ tɛɛ kɛ ka wɛɛ,
lɔɔvɔ nɔɔɔ nyuɔvɔ tu-kɛɣɛ hɛkɔ.

²³ Paa pɔɔɔ sɔsɔɣa suwa kaa nɔɣɔsɛɣi.
Yaa Yaatanɪ pɔɔɔ lɔm suɔna ka nɔɔɔ taa,
ka caɣana naanɪ kɛ.

²⁴ Nɔɔɔlvɔ kaa kpatɛna-kɛ na ka isɛ sɪ ɪ kraa-kɛ.
Pɔɣɛlɛ pa kaa kra-kɛɣɛ katɔka sɪ pa tɔlɔɣi ka muɔna.

Nyuu tɔm

²⁵ N pɔsɛɣi na ń kra nyuu*fa* na kulaya na?

Yaa kɔ nsamle kɛ ń pɔsɛɣi na ń hɔkɔ ŋmɛnaya? ^a tɔm sɔsɔ wei pa yaa sɪ coco tɔ, isu pa tɔŋɔvɔ sɪ
tɔɣɔlvɔvɔ tɔ.

²⁶ N ká pɔsɪ na ń sɔsɪ sɛsɛncaŋa kɛ kɔ muɔna tɛɛ?
Yaa n ká pɔsɪ na ń tɔlɪ kɔ tamaya na kulaya?

²⁷ N mayasɛɣi sɪ kɔ wiina-ŋ na pɔ leeli

^a 40:19 Looŋa kane ka nuw we kate na hepala taa, tɔ ta nyɪ mpi kpɛm ^a 40:25 nyuu: Wei un pa yaa sɪ nyuu tɔ, pɔ pɔsɛɣi
na pɔ wɛɛ sɪ

Yaa ku yəχətəna-ŋ təpamm kɛ?
²⁸ Nyana-ku í ká pɛɛli nəχə na?
 Yaa n ká kra-kuχu yomle kɛ tam tɔɔ?
²⁹ N ká liyilina-ku isu sumaya na?
 Yaa n ká tamsi-kuχu ŋmənaya,
 na nyá pɛɛlaa liyiliyina?

³⁰ Tiina kpalaa kaa pɛɛti-ku.
 Pəyele taatəlaa ná kaa tala-ku.

³¹ N ká pəsi na í waasi ku
 tənuyu tənaya ŋmantaaɛi na?
 Yaa ku nyuyi kɛ n ká sɔ lum taa
 wontu səsəntu kulaya?

³² Ye n kra ku tɔɔ,
 ɪɛna í tɔɔɛi yooɔ tɔm,
 n kaa tasa nyuluyi.

41

¹ Ḿróyó Taaɛa tasaa si:
 Ye yulu taŋa-ku pə tusa-ɪ kɛ.
 ɪ kəŋ na í loosi-kuχu loosuɔu maχamaya tɔ,
 ɪ pəsəχi kɛntələsi kɛ.

² Yulu nəχəɔɔ ɪ kraŋuyi ta tala si
 í kulɪ nyuu ŋku ku tɔɔ.

Ḿpυ tətəχə nəχəɔɔ kaa maχasi si
 ɪ kuləχi maya ɪsə ma tɔɔ.

³ Awe kəntəna-m na pə wɛɛ si má feli pɔntu?
 Ma tənna pə tənna mpi pə wɛɛ tɛtu tɔɔ tɔ.

⁴ Ma kaa su yəχətuyi kɛ ku tənuyi tɔɔ nyəm tɔm.
 Isu ku nəχɛɛ na ku toŋ na ku teu pə tɔm.

⁵ Awe kula ku tɔɔ pəχələɛ na kó naaki?
 Yaa awe ká suv ku nəχə taa?

⁶ Awe haana ku nəχələ ńtɛ na toŋ?
 Ku kela tɔm wɛ səχəntu kɛ.

⁷ Ku siyile taa pəχələɛ wɛ kɛ isu
 pa tamsa kpaləŋ kɛ təntəmle,
 na pə nyɔɔ isu pa taala kutaaɔɔ.

⁸ A matəna təmaya teu kɛ təkɛɛm.
 Heelim maχamaya ɪ pəsəχi na pə suv a hɛku taa.

⁹ Pəχələɛ ani a nyəkələna təmaya teu
 kɛ na á kɛnti kulom, púyóyó fɛi.

¹⁰ Ye ku cimsaa, kəkə luki kɛ.
 Ku ɪsɛ nəχəsəna isu tanaŋ ilim yaakuɔu tɔ.

¹¹ Na kəkə mamatəsəŋ lukəna ku nəχə,
 na mamacəχələsi náá kuləχi.

¹² Kəkə nyɔɔsi lukəna ku muna tɛɛ kɛ
 ɪsu tiyaya wasuyi məsaya tɔɔ na huluyi kraaki tɔ.

¹³ Ku feesiŋ wɛ kɛ ɪsu ŋmala kəkə
 na mamatəsuyi lukəna ku nəχə.

¹⁴ Ku luyi taa kɛ toŋ wɛɛ.
 ɪɛna wei í ná-ku ɪ tɛɛ suvki.

¹⁵ Ku tənuyi tɔɔ pəχələɛ tamsaa kɛ,
 na á kɛnti kulom, na pə wɛɛ toma, pɪ ciχitiyɪ.

¹⁶ Ku nyamle wɛ toŋ kɛ ɪsu pələ.

Tə wɛ toma kɛ ɪsu nem*fa*. ^a tɔɔw wɛ teitei kɛ na a tənna təma tɔɔ, na pá cəsəχi ɪsətəa nyəntɛ na kɛrətóyó.

^a 41:16 nem: Pɛɛ pa tɛ nyóma nama fɛi ɪsu tá nyəna. Nem na namle pa

17 Ye ku kulaa, sɔɔntu kraaki
 alaafɔya taa alaafɔya nyɔma kɛ,
 na pa apalɔtu yɔɔli na pɔ seeki.
 18 Paa pa sɔpa-kuɔyɔ layate pu suuki.
 Mpu tɔtɔɔ, na ηmantaaɔi na nyɔmɔ.
 19 Nyɔɔlɔyɔ wɛ-kuɔyɔ teitei kɛ isu keemaya.
 Na nyɔɔlɔyɔ kusɛɛmuyɔ nɔɔ wɛɛ-ku isu
 taav kɔpɔkuɔyɔ.
 20 Paa tɔɔnɔɔyɔ-ku na nyɔmɔ.
 Pɔyele pɔntɔlɔpɛɛ nɔ wɛ-kuɔyɔ isu nyutu.
 21 Akalɔyɔ wɛ-kuɔyɔ isu keemaya,
 na kɔ nuki ηmantaaɔi wula na kɔ wonjiyi.
 22 Ku lotu tɔɔ wɛ kɛ isu tataaɔi kusɛɛntasi,
 na kɔ teeki na kɔ yekei afɔla tɔɔ kɛ ikpate isu akuyu.
 23 Ku pɔsɔyɔi tenku lom kɛ isu tiyaga wasuyɔ tɔ,
 na kɔ ciyitiyi-wi, isu tulaalɔ na kpalɔpa.
 24 Ku yekei ikpate na waali kɛ, na tɔ teeki kɔkɔ.
 Ilena kɔhulɔɔh kɔli tenku tɔɔ, isu akpatɔlu nyɔɔsi.
 25 Ku feina tɔ kɛ ate cɔne.
 Pɔyele pɔ ηma-kuɔyɔ si kɔ taa nu sɔɔntu.
 26 Taale wontu fei-kuɔyɔ sɔɔntu.
 Nkuɔyɔle wontu sɔsɔntu taa sɔsɔntu wulav.

42

Soopu tisaa si i kɛ icam

¹ Mpuɔyɔ Soopu cɔwa Tacaa si:
² Ma nyɔmɔ si n pɔsɔyɔi pɔ tɔna.
 Ye n towɔ mpi pɔ pɔle n laki-wɔyɔi.
³ Mɔ takayaaɔna nti ma siwa na mɔ laki tɔ tɔ tɔ,
 na kuyɔɔtɔtu nti tɔ taa fei lɔmayasɛɛ tɔ.
 Tampana ma yɔɔtɔaa kɛ, ma taa cekɔna.
 Tɔma sɔsɔɔna wɛna Iɔɔ lapa tɔ a tɛ-m kɛ.
 Ie ma taa nyi-yɛ.
⁴ Iɔɔ ke ηkraɔɔɔɔ na mɔ yɔɔtɔi.
 Maa pɔɔsi-η na η cɔ-m.
⁵ Paa yɔɔtɔ Iɔɔ tam kɛ
 na mɔ nuɔna ma ηkraɔɔɔyɔ.
 Ama nɔɔnɔ kɛ ma na-i na ma isɔpɔle.
⁶ Pɔ tɔ kɛ ma nyɔɔsɔa ma ti.
 Ma pɔsa ma ti na mɔ caya tetu na tɔlɔma taa.

ISɔ MɛLENA SOOPU Kɛ I WULE TAA

⁷ Waatu wei Tacaa tɛma Soopu ke yɔɔtɔnɔv ke mpv, Ilena i tɔ Temɔɔ tu Ilifasi si: Ma mu nyɔ
 na nyɔ taapalaa naale na pɔɔnɔ kɛ. Pɔ taya pɔlv, i ta tɔɔ tampana na i yɔɔtɔi ma tɔm, isu ma
 tɔmle tu Soopu lapa tɔ. ⁸ Pɔ tɔ tɔ, i caa latɔcɛnaa naatosompɔɔlɔyɔ, na iwaaɔɔ ke mpv tɔtɔ. I
 mayana Soopu na i la mɔ nyɔɔɔɔ tɔ kɛ kɔtaya ηka kɔkɔ lusa ka tɔna tɔ, na i sɔlɔmɔna-mɛ. Ie
 Soopu tɔ, ma kaa hɔ mɔ ηkraɔɔɔyɔ na pɔ keesɔna mɔ kraɔɔyɔ lakasi. Mpi tɔ, i tɔ tɔɔ tampana
 na i yɔɔtɔi ma tɔm isu ma tɔmle tu Soopu lapa tɔ.

⁹ Mpuɔyɔle Ilifasi, na Pilita, na Sofaa pa polaa na pɔ la isu Tacaa heela-wɛ tɔ, na ilɛ i mu Soopu
 sɔlɔmuyɔ.

¹⁰ Soopu tɛma mpuɔyɔ i taapalaa ke sɔlɔmɔnɔv, Ilena Tacaa mɔlɔna Soopu ke i wule taa. Mpuɔyɔ
 Iɔɔ ha-i i wɛnɔv ηku i ka wɛna tɔ ku tɔm naale. ¹¹ Ilena Soopu taalɔnaa, na i newaa alɔnyɔmɔ,
 na apɔlɔnyɔmɔ, na mpa paa nyɔmɔ-i hatoo lɔɔ tɔ, pɔ kɔɔ i tɔyaga taa na i na-wɛ pɔ tɔyɔ. Ilena
 pɔ wii i kunyɔɔɔ, na pɔ sɔɔsi-i apalɔtu ke wahalanaa mpa Tacaa ka tɔ-i tɔ pa tɔ. Pɔ waali kɛ paa
 wei i ha-i pa te liyitee nyɔɔlɔyɔ na wɔla kukuule.

¹² Mpuɔyɔ Tacaa koola Soopu pusi kantɔkaya nyɔnsi ke kɔpantv, na pɔ kɔli kancaalaya nyɔnsi.
 I ka wɛna heɛɔ ke iyisi naaɔwɔa na liyiti (14000), na yooɔoɔnaa ke iyisi naatoso (6000),
 na naaɔ kɔhɔlɔɔɔ ke iyaga (1000), na kraɔɔɔɔ alɔnyɔnsi ke iyaga (1000). ¹³ Mpuɔyɔ Soopu Iɔɔ
 apɔlɔpiya ke naatosompɔɔlɔyɔ, na alɔpiya ke tooso. ¹⁴ Ilena i yaa kancaalaya pɛɛle si Yemima

(Alukuku), na naale nyəŋ si Kesiya (Yaaye), na tooso nyəŋ si Kelaa-Hapuki (Cəlavfulaya).

¹⁵ Tətu təna taa, alaa napəli pa taa fei na pá tewa isu Soopu pəelaa mpe. M̂pógó pa caa ha-weye pa kpancoou ke teitei isu pa taalnaa.

¹⁶ Pəle pə waali ké Soopu tasa pusi nunowa na nule (140) ke təyov. Haləna í ná i piya piya, na səle si piya piya. ¹⁷ Soopu pusi təwəya, na í kpatəli teu təkun̄kunk̄ku, iləna í si.

YONTU NTI PA YOONA ISO HETE TO TE TAKELAYA

Kutulutu

Takelaya kane ka ke Yontu na Iso selamuyu ke. Na nmaalaa waanu waanu nmaana-tayi pusi payale taa. Ilena lseyeli nyama koti-ti na pa lakana-tayi pa Iso taseele.

Iso Tam Yontu nti ta we mpa mpa ke. Lenti ke Iso samto yontu ke Iso taseele. Lenti ke Iso selamuyu si i sana na i kenti i yalaa too na i ya pa nyoyu. Lenti ke kopantay tisyu ke si Iso i tayanu pa tawakalle. Lenti si pa seena Iso ke i na tamle ke i koola-weye kopantu to pa too. Lenti de, pa wiikina Iso si i ho pa kolontunaa nkpanyoyu.

Yesu mayamaya towa yontunaa lempa ke i seyesoyu taa. Ilena Noyo Suw Kofalaya nmaalaa to-tayi pa takelasi taa, halena sana yontunaa mpe pa ke Iso seelaa pulu kopam ke.

Yontu numwa na nule na naanwa (150) nu isana pa faya-ti toyolo.

Kancaalaya nyantu, titite 1–41

Naale nyantu, titite 42–72

Tooso nyantu, titite 73–89

Liyyiti nyantu, titite 90–106

Kakpasu nyantu, titite 107–150

TAKELAYA KANCAALAYA NYEJKA

1

(Yontu 1–41)

Lelej nuw mayamaya

¹ Lelej nulo nte yolo wei u tanyayi asayaa layatu tasoyu, na u laku mpa pa kisiyi Iso nyantu to pa kolapale to. Peyele i na Iso wonjlaa paa caku to.

² Ama Taca kuseyesato hulasesana i lanje, na i kalayi-ti na i mayasayi ta tam ke i taa ke ilim na aho.

³ I we ke isu toyu nku pa sawa kacaka taa na ku lolayi ko waatonaa to. Ku hatu u lontiliyi.

⁴ Ama asayaa na fei mpu.

Pa we ke isu lootu nti heelim kpakayi to.

⁵ Pa too ke pa kaa toli-tayi Iso huule wule. Na wakallaa na kaa sou Iso yalaa kpekale taa.

⁶ Mpi to, Taca paasesana siyisilaa ke.

Ilena wakallaa mpaau naa wakelayi-we.

2

Wulav wei Iso lasaa to

¹ Pepe too ke piitimnaa coka pa taa,

na yalaa naa huuki howee kra nyana ke mpu?

² Na awulumpiya naa soosayi ate awulaa too si, pa kolayi Taca na i kolasu pa too na pa yoonawe.

³ Na pa taji si pa ce pa hokoto na pa lu njmakeloyu taa.

⁴ Ama Taca na we i kumte too ke

isotaa ke na i wonjiyi-we.

⁵ Na i nyaasayi-we na i paana, na i kalayi si:

⁶ Ma lesana ma wulav na ma kra-i Siyay puoy nany nyenku taa.

⁷ Maa yasu nti Taca suwa to.

I heela-m si: Nyayale ma payalu,

sana ke ma lola-ji.

⁸ Si ma selam-i piitimnaa na i ha-m, na antulinya tana pasu ma nyam.

⁹ Maa njmakeli-we na nyayeloyu kpatoyu, na ma faya-weye hoyalasi isu heev.

¹⁰ Awulaa i kraya lmayasee, na ate soosa naa nu

kpaalɔvɔ.

¹¹⁻¹² Si pá peti pa tɛyi Tacaa
na pá nyaŋna-i na pá nyi i sɔsɔɔntɔ tɔɔ,
na pá wiliti na pá hɛnti-i atɛ.
Pé taa kɔɔ na í mɔna-we na pááná na pá le.
Mpi tɔ, i pááná u laa kpaɔ.
Leleŋ niɔlaa nté pa tana mpa pa cɔɔsɛyi i tɛɛ tɔ.

3

Kolontunaa cɔɔna Tafiti ke kotaya

¹ Tafiti yontu.

Pa keɛsa tɔ taa ké isana i seekaya i pɔyalɔ Apɛsalɔm tɔ.

² Hai Tacaa, ma kolontunaa tɔɔwaya.

Mpa pa kulɛyi ma tɔɔ tɔ, pa hukaa ké.

³ Pa yɔɔtɛyi ma tɔm na pá tɔŋ si:

Isɔ kaa sɛna-ŋ.

⁴ Ama Tacaa, nyaɣalɛ ma kpanɛ,
nyá tɔyɔna-m teeli na í kusɛyi ma nyɔvɔ.

⁵ Ye ma yaa-ŋ si í waasi-m,
n cɔɔki nyá pɔvɔ naŋŋ nyɛŋku tɔɔ ké.

⁶ Ma hɛntɛyi na má tooki na má feŋ tɔ,
Tacaa paasɛɣɛna-m.

⁷ Maa nyaŋna kolontunaa iyisi iyisi wei i tama-m kotaya tɔ.

⁸ Hai Tacaa, kɔɔ.

Ma Isɔ, ya-m.

N maki ma kolontunaa nɔɔsi ké na í holiyi pa kela.

⁹ Tacaa nyá tike n waasɛɣɛna.

Kooli nyá yɔlaa ke kɔpantɔ.

4

Tacaa kisuyi ke tɔm tɔvɔ

¹ Tafiti yontu nti pa yɔona saŋku na tɛ we Yonyoolaa
nyɔvɔ tɔ yontunaa taa tɔɔɔɔ.

² Hai, Isɔ cɔ-m waatɔ wei ma wiikina-ŋ tɔ.

Nyaɣalɛ ma tampana halɔ.

Nyá waasɛna-m maa weɔ laŋwakɛlle taa tɔ.

Nyɛni ma pɛtɔɔtɛle na í nu ma kusɛlɛmɔtɔ.

³ Mpa me mɔ pɛɛkɛyi si í cayana-m na í tɔv-m mɔsɔŋ tɔ,
pɔlee ké mi hɛɛsi ma nyɔvɔ kɔvɔ na kaloolaya?

⁴ I nyi si Tacaa lapa-m pɛɛlee sɔsɔna ké.

Ye ma yaa-i si í waasi-m i nukɔ.

⁵ I sele, ile i taa pɛnti.

I pona lɛmɔɣasɛɛ ké mɔ tɛhɛntɛlɛnaa ké ahoo na í caya tɛtiyitiyi.

⁶ I peti mɔ tɛyi Tacaa na í lapi-i kɔtasɔ nsi sɔ tɛŋaa tɔ.

⁷ Paɣalɛ wiikina si:

Awe ka ye le na tɔ nu leleŋ?

Tacaa nyɛni tá tɔɔ na ise kɔpana.

⁸ Ama n tɔ ma taa ké laŋhɔlɔmle na pá kɛli

mɔpɛɛ waatɔ wei pa wɛna pa tɔyɔnaya

na pa sɔlɔm tuutuuma tɔ.

⁹ Ma hɛntɛyi ké na má tooki teu.

Mpi tɔ, Tacaa tike kentiyina ma tɛcayalɛ.

5

Isɔ sɛnav pɛɛkɔvɔ

¹ Tafiiti Yontu nti pa yoonā hāsī na tē we
Yonyoolaa nyūyū tū yontunaa taa tōyōlō.

² Hai, Tacaa, nu ma kuyōyōtōtō na ma mōla.

³ Nyayale ma wulan sōsō na ma Isō.

Nu ma yaav na ma wiinav ke

⁴ tanaŋ tee, hai Tacaa.

Pə nyaaləyi tōyō ma keesəyāna nyā tō na ma taŋaa.

⁵ N ta ke Isō wei i laŋle heekəna isayatu tō.

Isayav u hikiyi lonte ké nyā te.

⁶ Nyā luyi fei kalampaanu nyāma.

Pəyele nn caaki mpa pa preekəyi lelāa na isayatu tō.

⁷ N kpiisiyi kaloolutōnaa ké,

na nyā taa kraakəna yōlōkōlāa na ŋmulaa.

⁸ Ama nyā kɔpantu səsəntu tō

ma pəsəyi ma suv nyā tē na səyōntu

na ma luŋ nyā tāsēle isentaa.

⁹ Tacaa tiiki-m nyā tampana taa ké ma kolontunaa tō,

na ŋ kpaŋi mpaav na má təŋ.

¹⁰ Pə fei si yōlv í la naani na pa kuyōyōtōtō.

Wakəlvuy tike hūwee haŋana pa taa.

Pa nōyō taa we isu pəlaav ŋku kō kulaa tō.

Na pá tsvəyi yəlaa na pa nsəma.

¹¹ Hai Isō kō tasəkəle nyəma mpe pa təm

na ŋ yele na pa maŋamaŋa pa katōsi kra-we.

Mpi tō, pa isayatu kəla tōv.

Pəyele pa kuləyi nyā tō.

¹² Ile mpa pa pəta-ŋ pa ti tō pa laŋa ká hee

na pá wee ŋpuyō tam na ŋ kentiyi pa tō

na nyā səllaa yəlvəyāna-ŋ.

¹³ Tacaa, ŋ kooliyi kɔpantu ke nyā nuntāa ké,

na nyā pēleee kentiyi-weye kpante.

6

Tacaa waasvuy ke wahala waatu

¹ Tafiiti yontu nti pa yoonā ŋmuusi pəlefei saŋku
na tē we yonyoolaa nyūyū tū yontunaa taa tōyōlō.

² Hai, Tacaa, n mu-m na pááná tō

taa hō ma ŋkraŋvuy.

³ Hai, Tacaa, ma toŋ tēma na ma ka tətəyōtōyō.

Waa-m, mpi tō, ma mōwa taa saləyi ké.

⁴ Pəlee ké nyā taa ká heesi-m kpanav?

Ma laŋle wakəlaa ké tətəyōtōyō.

⁵ Hai, Tacaa məli na ŋ ya-m.

Waasi-m nyā kɔpantu tō.

⁶ Pə taŋa pōlv, sətū u tōvsəyi nyā təm.

Pəcō nōyōlv u saŋi-ŋ atətəle taa.

⁷ Mōla kuyōna-m na má pəlvəyi isəlvəm ke

ma kuhəntōyō tō ké paa ahoo nna.

⁸ Wula mōlōsa ma isē ké na aa tasəyi nav.

Ma kolontunaa lapəna-m mpv.

⁹ Isayalataa me, í tee í wesi-m.

Mpi tō, Tacaa nu ma wula.

¹⁰ I nu ma wiinav na í mu ma sələmōyō.

¹¹ Pə liyiti ma kolontunaa tēna na səyōntu kraa-we,

na pá pəsəyāna pa waali ke kraakraa na fēle na pá seeki.

7

Tacaa seenav ke i nyəŋ təə

¹ Tafiiti kawəyaya ŋka i wiikayana Tacaa ke i kolontu
Pencamee tɔ Kusi tɔm tɔyɔlɔ.

² Tacaa, nyayale ma kentulu.
Ya-m, waasi-m ma konyontɔlaa ninj taa.

³ Pá taa cəli-m isu tɔyɔlasɪ.
Nɔyɔlɔ kaa lɛeki-m pa ninj taa na í ya-m.

⁴ Hai, ma Iso Tacaa,
ye ma ninj taa we isayatu,
⁵ ye ma lapa ma taapalu nɔyɔlvɔvɔ isayatu,
yaa ma lɛeta wei i ŋmakələyi-m mʊsɔŋ tɔ.

⁶ Ile ma kolontu í tɔyɔni-m na í kpa-m
na í feli-m ate na í kv-m na ma teeli sɪ.

⁷ Hai Tacaa, mɔ ma kolontunaa na pááná.
Kvli pa tɔɔ na n̄ waasi-m.

Nyá haana tampana, feŋ ma tɔɔ.
⁸ Piitimnaa í caɣa na pá cɔɔna-ŋ
na nyaa kpa nyá kumte tɔɔ na n̄ ŋmakəli-we.

⁹ Hai Tacaa, nyá wei n̄ huɔkəna piitimnaa tɔ,
kɛɛsəna ma siyisuyu na n̄ ha-m tampana.

¹⁰ Səŋsi asayaa kawalaya na n̄ sɔɔsi siyisilaa ke ton.
Nyá nyəmna yəlaa lotunaa taa huwɛɛ təna.
Nyayale Iso na n̄ tənəyi tampana.

¹¹ Nyayale ma kentulu,
na n̄ waasəyi tampana tənɔlaa.
¹² N tənəyi tampana ke nyá huɔle taa ké
na n̄ mvyi asayaa na pááná ke tam.

¹³ Ye pa kisa layasvɔvɔ,
n saləyi nyá layate ké na
n̄ pá nyá tɔɔv na n̄ tɔ-weɣe nyəmə.

¹⁴ Yoo wonu kɔkɔkɔtɔ ke n̄ tayanəyi
na n̄ tantəyi kɔkɔ nyəmə.

¹⁵ Ikaale ke kolontu hayaa,
na acilayatu wuki-i.
I ka lɔli kaloolaya.

¹⁶ Wei í hula pɔvɔvɔ na í waləsi-kvɔvɔ teu ke lelɔ tɔɔ,
i maɣamaɣa i hotiyina kv taa.

¹⁷ I kawalaya na i mʊsɔŋ mələyi i nyvɔvɔ taa ké.

¹⁸ Maa sa Tacaa ke i siyisuyu tɔɔ.
Na má yoo yontu na má tala isɔtaa Iso Sɔɔɔ.

8

Iso səsəntu na yvlɔ nyvɔvɔ kvsvɔvɔ

¹ Tafiiti yontu nti pa yookina Katɪ nyáma saŋkv
na tɔ we yonyoolaa nyvɔvɔ tɔ yontunaa taa tɔyɔlɔ.

² Hai, Iso Tacaa,
nyá hətɛ í yaa tɛtɔ təna taa.
Na má saŋ nyá teu mpi pə kəla isɔtaa nyəm tɔ.

³ Ahulɔmnaa na pəcəncələm maɣamaɣa ná saŋi-ŋ.
Na pə we isu kolunja icate ke n̄ ŋmawa na n̄ cɔɔsi
nyá kolontunaa, na n̄ təkəyi nyá tɔɔ kullaa nɔɔsi.

⁴ Saa wei ma nyənəyi nyá isɔtənvɔvɔ ŋku n̄ ŋmawa
na isɔtɔ na isɔtɔlvɔŋasi nsi n̄ su sɪ lonɔ taa tɔ.

5 Ie ma pɔɔsɛyi ma ti si:
 Yulu kɛ we na n tɔɔsɛyi i tɔm?
 Yaa yulu pɛyaya tu kɛ we na n paasɛyɛna-kɛ?
 6 N lapa-i kɛ na i sɛki-ŋ pɛɔ,
 na n tu-i teeli na n kusi i nyɔyɔ.
 7 Nyá tɔna-i si i ŋmakali wontu nti n lapɛna nyá niŋ tɔ
 na n tu pɛ tɛnaya i nɔɔhɛɛ tɛɛ.
 8 Pɛ krayan naaŋ na heeŋ na pɛŋ
 na pɛ kpeɪŋna taale wontu.
 9 Na sumasi na tiina
 na tɛŋku taa nyɛm tɛna tɔ.
 10 Hai, Iso Tacaɔ,
 nyá hɛɛ yaawa tetv tɛna taa kɛ.

9

Iso paasɛnav kɛ kɔnyɔntɔnaa na wahala nyɔma

1 Tafiiti yontu nti pa yookina nɔyɔ sɛkpelaya
 na tɛ wɛ yonyoolaa nyɔyɔ tv yontunaa taa tɔyɔɔ.
 2 Hai, Tacaɔ maa sa-ŋ na ma lotu tɛna,
 na má yɔyɔti nyá tɛma kɔpampɛna tɛna tɔm.
 3 Nyaya maa yɔɔlɛna na lanɔhɔlɔmle na má wiliti,
 na má yoo isɔtaɔ Iso Sɔsɔ nyaya yontu.
 4 Ma kolontunaa tula tapɛŋ
 na pá seliyi nyá isentaa na pá hotiyi.
 5 N taɔana ma tɔm na n ha-m tampɛna.
 Siyisuyu kɛ n tɛŋɛyi na n hɔokɛna nyá kumte tɔɔ.
 6 N hɔŋ piitimnaa ma ta nyi isɔnaa mpe pa ŋkpaŋŋ kɛ,
 na n wakɛlayi asaɔaa mpe,
 na n huɔɛyi pa hɛla kɛ tam tɔɔ.
 7 Pɛ kpiisa-we na pá lá yem kɛ tam tɔɔ,
 na pa acalee pɛsi kpentɛlasi,
 nɔyɔɔ u tɔɔsɛyi a tɔɔ.
 8 Ama Tacaɔ ka tɔyɔna kawulaya kɛ tam tɔɔ.
 I siwa i huɔle kumte.
 9 Inɔ i huɔkɛna antulinya yɔlaa na siyisuyu,
 na i tɛŋɛyi tampɛna u faɔasɛyi piitimnaa.
 10 Tacaɔ kentiyina mpa lɛlaa muɔuliyi tɔ
 na pá tɔɔsɛyi i kin kɛ pa lanɔwakalle waatɔnaa.
 11 Hai Tacaɔ, mpa pa nyɛmá nyá hɛɛ tɔ,
 pa tɔyɔ-ŋ naani kɛ.
 Mpi tɔ, nn lɔki mpa pa pɛɛkɛyi-ŋ tɔ.
 12 I yoo Tacaɔ wei i kumte wɛ Siyɔŋ tɔyɔ yontu,
 i kpaali i kookalɛnaa tɔm kɛ piitimnaa taa.
 13 Mpi tɔ, i ká lɛɛti yulɔkɔlaa,
 na i tɔɔsi wahala nyɔma tɔɔ,
 u sɔki pa wiinau tɔm.
 14 Hai Tacaɔ, nyɛni ma pɛtɔtɔle,
 na n na wahala wei ma kolontunaa tɔyɔ-m tɔ.
 Lɛsi-m sɛm nɔyɔ taa.
 15 Waatu inɛyi maa yoo nyá samtv tɛnaya Siyɔŋ nyɔma taa.
 Na má yɔɔlɛna nyá waasuyv tɔm.
 16 Piitimnaa hota pɔyɔy ŋku pa hulaa tɔ kv taa kɛ.
 Pa puluyv ŋku pa maɔamaya pa nyɛpa tɔ ŋku kv kpana-we.
 17 Tacaɔ hula i ti na i tɛŋɛyi tampɛna na i huɔkɛna.

Yulv isayav kra i tægi i mayamaya i katoka taa.

18 Asayaa na piitimnaa mpa pa tæna pa sɔɔ Iso tɔɔ tɔ, paa mali atetæle taa.

19 Ama Iso ná kaa sɔɔ wahala nyóma tɔɔ. Konyontunaa teeloyv ná kaa saali paa pælee.

20 Hai, Tacaa kuli, yulv i taa tɔyɔ nyá tɔɔ. Kóna mpa pa ta nyi-ŋ tɔyɔ nyá isentaa na n̄ hɔuna-we.

21 Yele na sɔyɔntv kra-we, na n̄ hɔli-we si pa ké yælaa ke yem.

10

Sələmvyv si Iso i hvli tampana

1 Hai, Tacaa, pepe tɔɔ ké n̄ hatælaa, na n̄ ŋmesæyi nyá tægi lanwakælle kuyeyi?

2 Isayav muyuliyi konyontv ké na kalampaanv. Yele na pa mayamaya pa katosi kra-we.

3 Isayav hɔŋ i ti na i konyulovv hɔwee ké. Na í tɔki kasayaya asilima nyɛŋka. Na í wɔŋiyi Tacaa na í tvuki-i.

4 Isayav lamayasee nté kalampaanv. I yɔyɔtæyi si: Iso u hɔŋ yulv ŋkraŋovv, pæyele Iso tu fei.

5 I kulapəm laki teu ke paa waatu wei ké. Iso nyá hɔvle kəla-i poolvŋ i ta cekəna. Nɔyɔ taa heelim ke n̄ hosiyi nyá kolontunaa tæna si n̄ kpiisi-we.

6 Isayav maki i lanle taa si: Pɔlɔpɔv kaa ciyiti-m. Wahala kaa mayana-m paa pælee.

7 Mpusi tɔŋsvyv na tɔm looluyv na tvsvyv na acilayatu tɔm na isayatu wenna i nɔyɔ taa.

8 Acalisi kin ke i ŋmelæyi na í cɛŋæyi wahala nyóma na í kvɔi mɔsvyŋ.

9 I we i tɔŋmelle ké isv tɔyɔlaya ke ka lonte taa. Na í cɛŋæyi si í kra konyontv na í tv-i i puluyv taa.

10 I papæyi ké na í teŋ wahala nyóma ke i səkpaŋ taa.

11 I taa kele si Iso sɔɔki na í keesæyi i ise u nyənæyi paa pécɔ.

12 Hai, Tacaa Iso kuli na n̄ waasi taa sɔɔ wahala nyóma tɔɔ.

13 Pepe tɔɔ ké isayav wɔŋiyi-ŋ na í tɔŋ si: Iso kaa hɔ ma ŋkraŋovv se.

14 N nyənæyi na n̄ naaki konyontv wahala, na i nəyɔsee si n̄ paasəyənə-i.

Nyaya i pɛtæyi i ti, pécɔ nyá waasəyənə sulav.

15 Peli isayav nin na n̄ pɔɔsi-i i kawalaya tɔɔ nɔyɔlv í taa tɔɔsi i tɔm.

16 Tacaa nyayale wulav ke tam tɔɔ. N ká kpiisi piitimnaa kra i nyəm tənaya tetv taa ké.

17 N niki konyontunaa sələmvyv ké, na n̄ keŋ ŋkraŋv na pa tɔɔ na n̄ haaki-weye apalvɔ.

18 N ha suluwaa na mpa pa muyulaa tɔyɔ tampana. Uena n̄ pɛ yælaa mpa pa ŋmana tetv tɔyɔ mpaav si pa ŋmakəli lɛlaa.

11*Tacaa kiŋ təcəsələ*

¹ Tafiiti yontu nti tə we yonyoolaa
nyuyv tɔ yontunaa taa təɣələ.

Tacaa kiŋ ke ma təcəsələ wee.
lle isənaya mə heeliyi-m si má se
na má ηmeli pəŋ taa isu sumaya.
² Pə taya pulv, asayaa pama pa təw
na pá tɔ nyəmle ke hika təw
si pa təkə səkpetyv taa ké yələa kɔpama təw.
³ Ye kiŋ saala yem,
Isə kəsəsutv təŋlv pəsəyi we?

⁴ Isəttaa ké Tacaa kumte wee,
na i we i təsəle naŋŋ nyənte taa cəne.
I naaki yələa ke timpri pa wee təɣə,
na i nyəmá pa kɔlapələ.
⁵ Tacaa nyəma siyisilaa ké.
Ama i taa kpaana asayaa na mɔsɔntɔnaa.
⁶ I yeki na kəkə pɛe na pə heelim tii pa təw.
Pa paa tete nté.
⁷ Mpi tə, Tacaa ké siyisilu ké
na i səla kɔsiyisim.
Siyisuyv təŋlaa ká na-i na pa isəpee.

12*Tacaa təkuyv ke i nəəsi suw*

¹ Tafiiti yontu nti pa yookina ηmisi pələfɛi naanɔwa saŋku
na tɛ we yonyoolaa nyuyv tɔ yontunaa taa təɣələ:

² Hai, Tacaa waasi,
nyá yələa təŋa saalɔv ké.
Mpa pa mɔna pá la-weye naani tɔ pa təŋna pasuyv.
³ Yələa cayanav tike ke paa wei i laki,
pa lotu we naale naaleye na pá looliyina pa ntompee.
⁴ Tacaa kpiisi tɔsələa
na kalampaani nyəma təna.
⁵ Na mpa pa təŋ si: Tá nsəmle nté tá təŋ,
tá tənna tá ntompee.
Awe ka ηmakəli-tv?

⁶ Mpyv Tacaa təma si:
Konyəntv wei pa leekəyi tɔ
na wahala tv wei i mələyi tɔ
pa təw maa kɔli na má ya
mpa pa caa tɔ pa nyəŋ.

⁷ Tacaa kuyəɣətɔtv we ké təcɛɛɛi isu liyitee nyəɣələvɔ
ŋku pa tɔ kəkə taa na pá nyaali təm naatosompəɣələya tɔ.
⁸ Tacaa, nyáá təkə nəəsi nsi n suwa si
n ká kenti-tvɔ tam ké yələa mpe tɔ.
⁹ Asayaa mpe pa cəkə paa timpriyi,
na isayatu təkə yələa təna.

13*Niŋ təkuyv ke Tacaa*

¹ Tafiiti yontu nti tə we yonyoolaa
nyuyv tɔ yontunaa taa təɣələ.

² Hai, Tacaa, waatv wei ké n ka yele
ma təw səwv ke tam ké mpu?

Na n̄ yele-m nyá ti ημεσυγυ?
³ Ləmayasεε na nəγασεε kuyu-m tam ké.
 Na ma kolontu náá təkı ma təo.
⁴ Hai, Tacaa ma Iso,
 nyəni-m na n̄ cə-m,
 na n̄ cε ma isentəo.
 Na má taa too səm tom.
⁵ Na ma kolontunaa í taa tə sı pa kəlaa,
 na ma patanaa náá paana ma cεηloyo.
⁶ Nyá kwpantu ke ma tεεləyi,
 na ma yəoləyənə nyá waasuyu.
 Tacaa maa yoo-η yontu ke
 kwpantu nti n lapa-m tə tə təo.

14

*Yəlaa kwpama na pa Iso ké antulinya isayav taa
 (Yontu 53)*

¹ Tafiti yontu nti tə we yonyoolaa
 nyuyv tu yontunaa taa təyolə.
 Kumeleməη mayasəyənə i taa sı Iso fεi.
 Yəlaa mpe pa wakəlaa ké na pá lakı acaalətv,
 kwpantu latv fεi.
² Hatoo isətəa ké Tacaa nyənəyənə ate yəlaa
 sı i naakı sı ləmayasεε tu nəyolə i pεεkəyi i seεv na.
³ Pa tənə pa yela i mpaav ké na pá wakəli.
 Kwpantu latv fεi pa taa, paa kvləm.
⁴ Tacaa sı: Kawalaya lataa tənə fεina ləmayasεε.
 Pa pəsa ma yəlaa isu təyənaya na pá təkı paa seeki-m.
⁵ Tənaya paa selina səyənto ke səsəm.
 Mpi tə, Iso ká wεε mpa pa nukəna-i tə pa waali.
⁶ Konyəntənəa tεeləyυ ke í caakı wakəlyυ.
 Iε Tacaa kele pa kpuləyυ tətule.
⁷ Hai, ma kooliyi ké sı
 Iseyeli nyəma waasuyv í lina Iso kin ke Siyəη puyv taa
 ké waatv wei Tacaa ká məηna i yəlaa mpa paa kuuwa tə.
 Yakərv lulyv nyəma Iseyeli nyəma
 ká ηmaaləna lanhuləmlε səsəle.

15

Isoseεtv nti Tacaa caakəna i yəlaa tə

¹ Tafiti yontu.

Hai, Tacaa awe mənna nyá təseεle taa sūv?
 Na pəntv cəya nyá Siyəη pulaya nanη nyəηka təo?
² Yəlv wei i kin pa kaa na isayav na í təηəyi kvsiyisim
 na í yəyətəyi tampana wena i nyəmá i lotu taa təyō.
³ Pə té yəlv u cakəna ləlaa.
 Pəcə u lakı isayav ke i təyəntəle yaa í tv-i fεεle.
⁴ Yəlv inı i taa kpaakəna mpa Iso u caakı təyō.
 Ama i tuyəna mpa pa nyəηna Tacaa tə.
 Ye yəlv inı i su nəyō u layasəyi-ke, paa pu caal-i isəna.
⁵ Ye nəyolə kənta i kin ke liyitee u pεεkəyi kasəyaya.
 Pə tε yəlv kaa mυ kvhəv na í ləsi pəpətv aseeta
 na í kv tampana tv təm.

Pu cεηləyi wei i təkə yaasinaa mpe tə.

16

Wei pə yapa səm nəγə taa tɔ ɪ laɪhʊlɔmlɛ

¹ Tafiiti yontu.

Hai, Iso, kenti ma tɔɔ,
nyá kinj ke ma caa ma cɔɔsi.

² Ma heela Tacaa si: Nyagale ma caa,
nyá kinj tike ke ma nukɪ lelenj.

³ Iso yalaa mpa pa we tetɔ taa tɔγə ma caaki teu.

⁴ Yalaa luləsəyi tunj ké na pá tənəyi kpaɪ nyənj.
Ma kaa laa tunj yaa má tu yaa ɪ həla na ma nəγə.

⁵ Tacaa, nyagale ma paa tete,
n haaki-m mpi ma nyuləyi tɔ.
N tɔka mpi pi maɣana-m cele tɔγə nyá ninj taa.

⁶ Ma paa tete kɔpampante nte ma hikaa tɔγɔle,
ma laɪle həena nyá kɔhaham mpi.

⁷ Ma sɛɛ ma laɣatɔ tasɔlɔ Tacaa.
Paa ahoɔ taa pə sɛyɛsəyi-m ma taa ké.

⁸ Ma naaki Tacaa ke tam ké.
Maa cɛnjəyi, mpi tɔ, n we ma kəŋkəŋ taa.

⁹ Pə tɔɔ ké ma həesaa maa nyənjna pɔlɔpɔ,
na ma laɪle hʊlɔmmaa na má yɔɔləyi.

¹⁰ Mpi tɔ, n kaa pɛtɪ-m atɛtɛle taa.
Yaa n yele si nyá kɔsɔɔlɔ má,
má tu sɔnj pəcɔ maɣamaɣa.

¹¹ Nyá hʊləyana-m weesuyɔ mpaav
nyá kinj ke laɪhʊlɔmlɛ sɔsɔɔle weɛ.
Na n haaki lelenj tam nyənj.

17

Wahala tɔ sələmɔyɔ ke Iso

¹ Tafiiti sələmɔyɔ ke Iso.

Hai, Tacaa, ke ŋkraŋŋ na n nu ma sələmɔyɔ,
na ma wiinaɔ, na n yele na pá tɔj tampana ke ma tɔm taa.
Kaloolaya feɪ ma nəγə taa.

² Nyaa teesina ma tɔm.
Mpi tɔ, n tənəyi tampana ke pə taa ké.

³ Ye n kɔma ma kinj ke ahoɔ
na n wiili too ma lotu taa,
n kaa na ɪsəyatɔ.

Ma taa tɔm na ma kɔyɔɔtɔtɔ ké kɔlɔm ké.
⁴ Nyá kɔyɔɔtɔtɔ ke ma tɔka ma lakasi taa,
ma ta tɔj mɔsɔŋtɔnaa mpaav.

⁵ Nyá nyəŋkɔ ke ma nyɔɔnaa,
maa heləyi.

⁶ Hai, Iso, nyaga ma yaaki.
Mpi tɔ, n nukɪ.
Ke ŋkraŋŋyɔ na ma tɔɔ na n nu ma kɔyɔɔtɔtɔ.

⁷ Wati-m nyá kɔpantɔ.
Nyá waasəyana mpa pa tɔyɔ-ŋ kɔlɔyɔ
tɔγə pa kolontunaa ninj taa.

⁸ Kenti ma tɔɔ ɪsu ɪsɛle taa pəyaga.
Na n ŋmesɪ-m nyá kɛŋ tɛɛ.

⁹ Ke ma kolontunaa asayaa
ŋmakəllaa mpa pa tama-m tɔ pa tɔɔ.

¹⁰ Pa feina pətɔtɛle,
pa yɔyɔtəyi kalampaanɪ tɔm.

11 Pa tama-m ké na pá we ma waali təkpan,
 na pá feñjiyi si pá peti-m ate.
 12 Isu təyɔlasɪ cɛŋɔyɔ si
 si cələyi si təyɔnaya tɔ.

13 Tacaa kuli pa tɔɔ na ní pəsi-weye kpɛntɔlasɪ.
 Ya-m isayato niŋ taa na nyá layate.
 14 Tacaa kpiisi-we na nyá niŋ.
 Na pə ləsi mpi pə ké pa taa nyəm tɔyɔ weesuyu nyəm taa.
 Na ní nyɔɔsi-weye nyarŋ lum mpi n su-we tɔ.
 Pa piya í nyɔɔ na pə ku pele na pá kaasi pa saalɔnaa.
 15 Ye ma de, maa ná nyá isɛntaa ké ma tampaŋa təŋyɔ tɔɔ.
 Na má fema ma nyəni-ŋ isəna ma caa tɔ.

18

*Wulav lapa aka na í sarŋ Iso ké pə tɔɔ
 (Samiyɛli II 22:1-51)*

1 Tacaa tɛmlɛ tɔ Tafiti yontu nti í samna Iso ké saa wei Iso
 waasa-í Sayuli na í kolontunaa lɛlaa tana niŋ taa tɔ.
 Nti tə wenna yonyoolaa nyɔyɔ tɔ yontunaa taa cənɛ si:

2 Tacaa, ma luyɔ sɔv-ŋ ké,
 nyayale ma toŋ.

3 Nyayale ma kəkpaŋyɔ na ma təcɔsəle toŋ nyənte,
 nyá waasəyənə-m, nyayale ma Iso na ma cɔsəyənə-ŋ.
 Nyayale ma kpálɔyɔ na toŋ wei í waasəyi-m tɔ.

4 Ma sama Tacaa na kawilitaya.
 Nyá yarəna-m kolontunaa niŋ taa.

5 Səm ka tu-m alukpala ké,
 na pə nyaasəyi-m isu pəyɔ isayaa.

6 Atɛtɛle ka həkə-m tə ŋmusi ké
 na səm náá tuti-m na pə puluyɔ.

7 Ma yáá Tacaa ke ma larŋwakalle waato si í waasi-m.
 Ma kiisaa na í nu ma nɔyɔ ke í təyaya taa.

8 Pááná kpa Iso na tɛtv sele,
 na pɔɔŋ náá sele too í kila tɛɛ.

9 Iso tɔwa kəkə na ka cəyɔlasɪ na í nɔyɔ
 na ka nyɔɔsi luna í muna tɛɛ.

10 Iso lumsa isɔtɔnyɔ na í tii.
 Na í nɔɔhɛ tɛɛ ké isɔtɔnyɔ kpɛsəŋ nyəŋku.

11 Iso caya isɔtaa tillu tɔɔ na í kələyi hontɔ,
 ke heelim tɔɔ.

12 Iso taka í təyi səkpɛtyɔ
 na í we tɛv ŋmɔntɔyɔ kəkɛɛtyɔ tɛɛ.

13 Iso nyaləmɛle tɛɛ-í nɔyɔ na tɔ yasəyi isəŋmɔntɔ
 na tɔ ləkɪ tɛv tɔmpɛɛ na kəkə cəyɔlasɪ.

14 Isɔtaa Iso Sɔsɔ nɔyɔ nu
 isɔtaa ké isu tɛv hola.

15 Iso tɔwa ma kolontunaa ke nyəmá na í yasi-we.
 Na í tisi pa tɔɔ ké calanaa ke səsəm na pá se yem yem.

16 Tacaa mu pááná na í woso í muna tɛɛ,
 na tɛŋku tɛtv nyu na pə ná antulinya kite.

17 Uena í tisi í niŋ na isɔtaa
 na í ləsi-m lom səsəm taa.

18 Na í ya-m ma kolontunaa toŋ nyéma
 mpa pa tɛɛ-m tɔ pa niŋ taa.

19 Ma wahala wule ke pa tuta-m,
 Uena Tacaa waasi-m.

20 Iso sɔɔla-m tɔyɔ í waasa-m

sɪ mǎ ɕayana ma ti.

21 Ma tɛŋa tampana tɔɔɔ n lapa-m mpɔ,
ma kɔsiyisim lapɔ kasəyaya nté.

22 Ma tɛŋa Tacaa tɔm ké,
ma ta wakələna-i.

23 Ma tɛŋa nyá kɔsəsutu tana tɔɔɔ.
Ma ta yɔki nyá kiɪu nakɔli.

24 Ma luyɔ fɛi taali nɔɔɔɔɔ,
tɔɔɔ ma kpa ma tɔyi isayatu tɔlate.

25 Ilena Tacaa leeti-m ma tampana tɛŋuyɔ tɔɔ.
Ma kɔsiyisim lapɔ kasəyaya nté na n nyámá.

26 Kɔpantɔ kɛ n fɛlɛyi tɔ latɔ.
Na n tɛŋ tampana na n lana a tɛŋɔ.

27 Yɔɔɔ í wɛ tɛnanɛŋ nɛɔɔɔ n laki-i.
Ilena n kisi isayaw kɛ i isayatu tɔɔ.

28 N waasəyi tɔpasələa.

Ilena n tisiyi kalampaanɪ nyóma.

29 Ma Iɔ Tacaa yekina na ma nyaaləm naaki.
Na pɔ kɛlɛyi ma səkɛtɔyɔ.

30 Nyá tɔŋ kɛ ma ŋmaakəna kolɔŋa ɪcatɛ,
na má sɔɔ na má tuti ma kolontunaa.

31 Tacaa nyá kolapɔtɔ wɛ ké tɔɔŋɛŋ.
Na nyá kɔyɔɔtɔtɔ fɛi sika.

N kentiyi mpa pa ɕɔsəyənə-ŋ tɔ isɪ kpálɔyɔ

32 Tacaa nyá tike təkɔŋ nté Iɔɔ.

Ta Iɔ nyá tike təkɔŋ nté
kɔkpaɔmɔyɔ ŋku kɔ kentiyi-tɔ tɔ.

33 Nyá haakəna-m toma.
Na n tiikiyi-m mpaav kɔsiyisuyɔ taa.

34 Na n yeki na má pəsəyi sewa na naani
kɛ pulasɪ tɔɔ isɪ nam.

35 N faləsa ma niŋ na yooɔ,
na má nyɪ tɔɔɔ tɔŋ nyəŋkɔ tɔɔ.

36 N yapa ma nyɔyɔ na pɔ wɛɛ isɪ kɔkentuyɔ.
Nyá tɔŋ teesiyi-m na má wɛɛna toma.

37 Nyá hasəyənə ma nɔɔhɛɛ tɛɛ,
pɔɔɔpɔ u tuuliyi-m.

38 Na má tɔɔŋnəyi ma kolontunaa na má kpaaki-wɛ,
má ta wakəli-wɛ maa məlɛyi.

39 Na má huɔi-wɛɔɛ aɛɛ,
na pá wɛ ma nɔɔhɛɛ tɛɛ paɔ tasəyi kɔɔɔyɔ.

40 Nyá haakəna-m yooɔ tɔŋ
na n yeki na ma kolontunaa hɛntəyi-m aɛɛ.

41 N yeki na ma kolontunaa seeki-m
na má wakələyi-wɛ tɛnanɛŋnɛŋ.

42 Pa wiɪwa nɔɔɔɔɔ ta waasi-wɛ.
Na pá yaa Iɔɔ, Iɔɔ tá ɕɔ.

43 Ma nyɔyɔta-wɛɔɛ na pá pəsɪ isɪ
mɔsɔyɔ ŋku heelim kpaakəyi tɔ.

Na má fɛli-wɛ isɪ hapələ tɔɔ afələ.

44 N yapa-m ma yələa nɔhɔntɛ taa
na n sɪ-m piitimnaa nyɔyɔ tɔ,
na yələa mpa ma taa nyɪ tɔ pá laki-m təmlɛ.

45 Ye ma nyənə-wɛɔɛ isələɛ,
pa nuna-m ké.

Kpaɪ nyóma piya seekina-m.

46 Sɪ naani leki-səyi na sɪ seliyi
sɪ kolooɔi aɕalɛɛ taa na sɪ luki.

47 Tacaa nyá wenna.
 Nyayale ma kɔkpamuyɔ ŋku kɔ kentiyi-m tɔ, maa sa-ŋ.
 Maa tala ma Iso ma waasɔlv nyá.
 48 Nyá leetəyana na ma nɔɔɔ,
 na ŋ tisiyi piitimnaa ke ma tee.
 49 Nyá yakana-m ma kolontunaa niŋ taa
 na ŋ laki na má kələyi-we.
 Na í yakí-m musɔŋ tu niŋ taa.
 50 Pə tɔɔ ké maa sa-ŋ piitimnaa taa,
 na má puyuli nyá hətə.
 51 N tɔyi nyá wulav ke akaitu səsəntu,
 na ŋ la kɔpantu ke nyá kɔlɔsv Tafiti,
 na ilé i piitim nyáma ke tam tɔɔ.

19

Tacaa kɔŋmaŋmam hɔlvɔv ke i teeli

1 Tafiti yontu nti tə we yonyoolaa
 nyɔvɔv tu yontunaa taa tɔyɔlv.
 2 Isɔtɔnuyɔ hɔlvəyana Iso nyá teeli
 na kɔ kpadəyi nyá kɔlapəle.
 3 Wɔle seɣesəyana lentə ke tə tɔm.
 Na ahoɔ náá heeliyi lenna ke a tɔm.
 4 Pu yɔɔtəyi si yɔlv í nu pə nɔɔɔ.
 5 Paa na mpɔv, pə tɔm cɔɔki antulinya tənasi tənaya.
 Iso sika ilim ke cɔkəle ke isətəa ké.
 6 Pə we ké isu akpəyɔlv lukuyɔna i nan taa tɔ,
 na í tɔyi mpaav na laŋhɔlvɔmle isu aka.
 7 Pə lukana antulinya tənaya kaneyə,
 na pə tələna leŋka.
 Pɔlvɔv u fitiyi pə hanaya.
 8 Tacaa nyá kiin we ké tɔvɔŋŋ,
 na í haaki toŋ na weesuyɔ.
 Tacaa nyá kɔsəsutu ta siti tə we ké tɔvɔŋŋ.
 Tə kuliyi mpa pa ta nyi pɔlv tɔ pa isə.
 9 Tacaa nyá kɔtɔtɔv siyisaa ké na tə
 heesəyi mpa pa nukana-ti tɔ pa lanja.
 Nyá kiin siyisaa ké təkpataa,
 na í kuliyi isə.
 10 Tacaa nyamnav tewaya,
 yəlaa ka nuna-ŋ ŋpuyɔv tam tɔɔ.
 Nyá kɔsəsutu we tampana ké na tə siyisaa.
 11 Tə kəla wɔlanaa kɔpampama ke teu.
 Na tə kəli tuŋ setaya nim nyəŋka mayamaya ke lelen.
 12 Nti tə seɣesəyana nyá tamlə tu má.
 Tə tɔkuyɔ taa ma waaki ma weesuyɔ taa ké.
 13 Nɔyɔlv u cəkəyana i tasəkəle.
 Wii maya timpí ma ta cəkəna tɔ.
 14 Kenti-m kalampaanu nyáma,
 pa taa ŋmakəl-m.
 Waatu inəyi maa te teu na ŋ fiti-m kɔpəntuyɔ isayav.
 15 Mɔ ma kuyɔtɔv na nti ma mayasəyi ma lotu taa tɔ.
 Hai, Tacaa, nyayale ma waasɔlv
 na ma kɔkpamuyɔ ŋku kɔ kentiyi-m tɔ.

20

Wulav tɔɔ səlɔmuyɔ

1 Tafiti yontu nti tə we yonyoolaa

nyuyv to takalaya taa tɔɔɔ.

² Hai, Tacaa í mu nyá kusələmuto ke nyá lanwakəlle wule.
Yakəpu Iso iní i kenti nyá tɔɔ.

³ Na í lu i tɔyaya taa ké Yosalem ke
Siyəŋ puɔv taa na í kɔɔ nyá waasuyv.

⁴ I tɔɔsi nyá kɔtasí təna tɔɔ,
na í mu nsi kəkɔ lusa sí təna tɔ.

⁵ I ha-ŋ mpi n sɔɔla teu tɔ,
na í la mpi n caaki tɔ.

⁶ Ie tá lanja ká heena nyá nyuyv yavv tɔm.
Mpi tɔ, tá Iso hətə taa ké tə pəsəna akanaa.
Tacaa í la pə təna mpi n sələməyi tɔ.

⁷ Pənente ma nyəma sí Tacaa
waasəyi wulav wei n ləsaa tɔɔ,
na í cə-i nyá tɔyaya taa ké hatoo isətəa.
Nyá toŋ səsəŋ waasəyana.

⁸ Paɔale ná teeləyi pa yoou kraɔanəŋ ké,
na leləa ke pə kekekena.

Ama tá ɔe, tá Iso Tacaa ke tá nyənəyi.

⁹ Mpe iní pa nukiyi ké na pá hotiyi.
Ilena taa səŋa isə taca.

¹⁰ Hai, Tacaa, waasi wulav.
Cə-tuyv waatu wei tə yaaki-ŋ tɔ.

21

Wulav teelvuyv ke Tacaa

¹ Tafiti yontu nti tə we yonyoolaa
nyuyv to yontunaa taa tɔɔɔ.

² Tacaa wulav lanje heena nyá toma səsəna ké.
Na í ŋmaaləyana nyá waasuyv pə feina.

³ Mpi i luyv sɔɔlaa tɔɔ n ha-i,
n ta pəmi-i i kusələməm.

⁴ N koola-i kɔpantv ke tuutuuma.
N tema-i wola ntenuyu.

⁵ I sələma-ŋ weesuyv na í ha-i,
na kv tayalı teu.

⁶ N waasa-i na i teeli tɔɔ səsəm.
Na í suu-i teu na səsəntv.

⁷ N kooliyi-i kɔpantv ke tam tɔɔ ké,
na í we i kin na i lanje huləməyi.

⁸ Wulav pəta i təyi Tacaa ké.
Na isətəa Iso Səsə kɔpantv tɔɔ,
pə kaa cəŋi-i.

⁹ Hai, wulav, nyá nin i wee nyá kolontunaa
na mpa paa caa-ŋ tə pa tɔɔ.

¹⁰ Kuyayku n kəŋ tɔ,
n ká tə-weye kəkɔ səsaya taa ké.
Tacaa n ká kpiisi-weye na pááná,
na kəkɔ nyaya-we.

¹¹ Na í kpiisi pa lələŋ tənaya
tətv taa yəlaa taa.

¹² Paa həkɔ isayətv sí pa laki-ŋ,
ɔe pa kaa pəsi.

¹³ N ká tə-weye nyá nyəmə
na í təyoni-we na pá se.

¹⁴ Tacaa huli nyá toŋ səsəŋ.

Ilɛna táá yoo-ŋ yontu na tá sa nyá toŋ tɔm.

22

Wei pa lɔwa tɔ i waasɔyɔ

¹ Tafiti yontu nti pa yookina tefemle nam luyɔ,
na tá wɛ yonyoolaa nyɔyɔ tɔ yontunaa taa tɔyɔɔ.

² Hai, ma Isɔ yooɔ,
pepe tɔɔ ké n lɔ-m?

N hatɛlɛna-m suwe,
na nn nuiki ma wula sɪ n̄ waasi-m?

³ Hai, Isɔ, ma wiikina-ŋ ilim ilim nn cɔɔki,
na ahoo ahoo maa hikiyi tom.

⁴ Paa na mpɔ nyayale Isɔ Nanŋɛtɔ
wei Isɛyɛli nyáma san tɔ.

⁵ Nyayá tá cɔsɔnaa tɔwa naani
ilɛna n̄ ya-wɛ.

⁶ Pa wiina-ŋ na n̄ ya-wɛ,
pa pɛta-ŋ pa ti tɔ fɛɛɛ ta tɔyɔ-wɛ.

⁷ Ama ma pɛsa ké isɔ atantaalɔ pɛ taya yɔɔɔ,
na yɛlaa tɛna tɔuki-m na pa footiyi-m.

⁸ Pa tɛna mpa pa naaki-m tɔ pa tuluyɔ-m ntompee
na pá hooki-m isɛ na pá footiyi-m sɪ:

⁹ Ntɔŋ Tacaa kɛ n pɛta nyá ti yaa,
Tacaa i lɛsi-ŋ pɛ taa.

Ntɔŋ Tacaa sɔɔla-ŋ yaa,
Tacaa i waasi-ŋ.

¹⁰ Tacaa, nyá lɛsɛna-m ma tɔɔ taa,
na n̄ papɛsi-m i hɛla tɔɔ na naani.

¹¹ Hatoo ma hɔɔ tɛ nyá tɔɔ ké ma wɛɛ,
na n̄ ké ma Isɔ.

¹² Taa hatɛlɛna-m ma wahalanaa waatu,
nyayale ma sɛnɔ nɔyɔɔ fɛi.

¹³ Ma kolontunaa tama-m ké isɔ latɛɛnaa,
pa tɔ-m hɛkɔ ké isɔ taale naan̄ keesasi.

¹⁴ Pa haaki naasi na ma tɔɔ ké isɔ tɔyɔɔɔ
calɔyɔ ka tɔyɔnaya na ká nyusɛyi tɔ.

¹⁵ Ma toma temaya isɔ lɔm kpɛŋyɔu atɛ tɔ,
na ma tɛtantɛnaa taa cé.

Ilɛna ma apalɔ tɔ hoo ma taa isɔ keetu.

¹⁶ Ma luyɔ tɛ wɔlaa ké tɔpuyɔpuyɔ,
na ma nsámle matɛna ma tantahaav.

N su-m mɔsɔyɔ taa ké isɔ ma tema sɛpɔ.

¹⁷ Asayaa kpɛkɛle tama-m ké.

Hasɪ nsɪ sɪ tɔ-m hɛkɔ.

Pa tɔla ma niŋ na ma nɔntaalɔŋ kɛ pɔɔŋ.

¹⁸ Ma wɔlaa ké na má yele mɔwa tike
na ma kolontunaa nyɛnɛyi-m tɛcɔɔɔ.

¹⁹ Pa tala ma wontu.

Ilɛna pá tɔ tɛtɛ ké ma kpai tɔɔ.

²⁰ Hai, Tacaa, taa hatɛlɛna-m.

Nyayale ma toŋ.

Kɔɔ ma waasɔyɔ kɛ lɔŋ.

²¹ Ya-m layate nɔyɔ taa.

Lɛsi-m hasɪ nsɪ sɪ kɛla taa.

²² Waasi-m tɔyɔlasi nsɪ sɪ nɔyɔ taa,
na taale naan̄ in̄ i hɛŋ taa.

Hai, nu ma kosələmətu.

²³ Maa heeli nyá tòm ke ma camnanaa,
na má sa-ŋ samaa taa.

²⁴ Tacaa yəlaa me í sam-i-
Yakəpu ləlvəy nyóma me í to-i teeli.
Iseyeli nyóma me í se-e-i.

²⁵ Mpi to, Tacaa nn footiyi wahala tu nəyəlv
yaa n nyəni-i səkpeli
pəcə nn haaki-i siyile.
Ama ye wahala tu wiina-ŋ, n nukí kẹ́.

²⁶ Tacaa nyá koləpotu tike ke ma saŋ samaa taa.

Iləna ma la-ŋ kotasí nsi
maa su nəyə təyə nyá seelaa isentaa.

²⁷ Konyəntunaa ka təyə na pá haya.
Tacaa nyá pəkəlaa í sa-ŋ.
Na pá cayana-weye tam.

²⁸ Tətu tənasi təna yəlaa ka huv
Tacaa nyá tòm na paa keesəna nyá təə.

Na atə yəlaa təna luŋ nyá tɛɛ.

²⁹ Mpi to, Tacaa nyayale wulav səsə.
Na n takí kawulaya ke piitimnaa təna təə.

³⁰ Tətu taa toŋtunaa təna ká təyə na pá hənti-ŋ atə.
Na yəlaa təna mpa paa tɛ na pá si to paa luŋi-ŋ akula.

³¹ Pa luləŋ nyóma ká la-ŋ təmlə
na pá heeli nyá tòm ke pa waalı piya.

³² Na pele pa keesi pele pa piya ke
isəna n waasa nyá yəlaa to.

23

Tacaa kele ma tiikilu

¹ Tafiiiti yontu.

Isə nyá tiikiyiina-m,
maa laŋəyi pəlv.

² Pə təə kẹ́ n pukina-m nyutu
koləkəkəkətu taa na má heesəyi.

Na n yeki na má heesəyi lom mpi
pə we təpam tə pə colə.

³ N tayanəyi ma toŋ kpaasuyə
na n pukina-m mpaav kosiysisuyu taa si, nyá hətə í yaa.

⁴ Paa ma toŋ səkpətuyə anaam taa,
maa nyar si pəlvəp ká la-m.

Mpi to, Tacaa n we ma waalı tə se.

N tiikiyi-m na n kentiyi ma təə na pá tuyə-m naani.

⁵ Tacaa, paa ma kolontunaa kiŋ,
n muyə-m kẹ́ na n pələyi ma nyuyə taa kẹ́ səsəŋ nim,
na n suk-i-m təyənaxa təkpetəkpete.

Na n suuliyi ma iyaya konyənyəyə təpam.

⁶ Təmpəna təə, n lak-i-m kəpəntə kẹ́
na n sələyi-m haləna ma weesuyə kuyeyəŋ tẹ́.
Ma na-ŋ tu kəpənti teu kẹ́, haləna ma səm.

24

Tacaa kele antulinya wulav səsə

¹ Tafiiiti yontu.

Tacaa nyá tənna antulinya təna na i taa yəlaa
na pə təna mpi pə we i taa to.

² Nyá suna antulinya kite ke tənku na

lumnaa tōō na ŋ tōka-i.

³ Awe taka ká kpana Tacaa nyá pulaya

ŋka ka tōō pa sɛɛki-ŋ tō?

Na pōntu suw nyá tɛɛayale nanŋ nyantɛ nté tɛ taa?

⁴ Mpa pa kisa isayato lapu na pa lotu wɛ kolumto
na pá tá ha pa tɛyi tun laaw na pɔpɔtu nɔɔsi suw tɔgo.

⁵ Tacaa lanje ka heɛna-we na í waasi-we,
na í kooli-weye kɔpantu.

⁶ Yɛlaa mpe unɪ pa takanaa sɛɛkəna Tacaa.

Yakɔpu lulɔyo nyáma siyisiyi mpa pa pəsəyi
na pá kɔɔ ɪ isenta tɔgɔle.

⁷ Tam tōō nənɔɔsi me í toli tɔyelele,
na teeli wulaw suw.

⁸ Aweyele teeli wulaw unɪ?

Tacaa ton tɔ wei ɪ ké yoon taa aka tɔgo.

⁹ Tam tōō nənɔɔsi me í toli tɔyelele,
na teeli wulaw suw.

¹⁰ Aweyele teeli wulaw unɪ ye?

Ate na isətaa Tacaa kéle teeli wulaw.

25

Husi ma tɔwakəlle na ŋ hɔlv-m nyá luɣu nyantɔ

¹ Tafiti yontu.

Tacaa nyá tōō ké ma keesəɣana.

² Ma Iso nyaga ma peta ma ti.

Taa ye-le-m na fɛle tɔgo-m.

Yaa ma kolontunaa paana-m.

³ Mpa pa tɔgo-ŋ naani tɔ

pa kaa wɛɛ ma nyáma taa.

Ama nyá waali lulaa ká nyasəna pa mpee ke kela.

⁴ Hɔlv-m nyá mpaaw na má nyi-ku,

na ŋ sɛɛsi-m mpi n caa ma la tɔ.

⁵ Tiiki-m nyá tampana taa,

na ŋ sɛɛsi-m-ye.

Mpi tɔ, Iso nyá, nyá yakəna-m.

Nyaga ma teɛɛyi tam.

⁶ Tacaa, tɔɔsi si hatoo tɔ n ké kɔpan ké,

na ŋ sɔɔɛyi yɛlaa.

⁷ Taa tɔɔsi ma ifepile kɔpəntəŋ na ma isayato tam.

Ama nyəni ma pətɔtəle na ŋ tɔɔsi ma tōō

ké nyá kɔpantu tōō.

⁸ Tacaa n ké kɔpan ké na ŋ siyisaa.

Pə tōō ké n huləyi pəntəlaa ke mpaaw.

⁹ N teesiyi mpa pa ise pa tɔki tɔ pa tɔm ké.

Na ŋ huləyi-weye nyá luɣu nyantɔ.

¹⁰ Mpa pa təkəyi Tacaa nyá nɔɔsi pɛlvɔyo na nyá kusəsitɔ tɔ
pa naaki nyá mpaan təna taa ké sɔɔlvɔyo na kɔpantu ké.

¹¹ Hai, Tacaa husi ma isayato

səɔɔntɔ ke nyá hətɛ tōō.

¹² Ye yulɔ nyanŋna Tacaa,

Tacaa huləyi-i mpaaw ŋku ɪ ká təŋ tɔgo.

¹³ Pə yulɔ wɛɛki leleŋ taa ké.

Uena ɪ piya náá tɔgo tɛtɔ.

¹⁴ Tacaa heeliyi puntu ke ɪ lotu ké,

na í huləyi-i nɔgo pɛlvɔyo təma.

¹⁵ Tacaa ke ma tekiyi tam.

Mpi tɔ, unɪ ɪ ka ləsəna-m

katəka ŋka ka kpa-m tɔ ka taa.

16 Hai, hulo-m nyá pelee na ní keesana ma too.
Mpi to, ma ké katayalaya ké, na konyontoyolu.
17 Nəyasee soosəyi ma lotu taa ké.
Ləsi-m ma lahwakəlle taa.
18 Nyəni ma konyəŋ na ma wahala
na ní hui si ma kəpəntəŋ tana.
19 Nyəni ma kolontunaa pəyale,
na isəna pa taa hanəyənə-m soosəm to.
20 Kenti ma weesuɣu to na ní ya-m,
na má taa la maa nyəma,
ke isəna ma pəta-ŋ ma ti to pə to.
21 Nyaga ma teeləyi si ní yele na má təŋ siyisuyu
na má taa wakəlana nəyolu.
22 Hai, Iso, ya Iseyeli nyəma
ke pa lahwakəlle tana taa.

26

Yulpaŋ yaav ke Tacaa

¹ Tafiti yontu.

Tacaa, ha-m tampana.
Mpi to, ma yaasi tewaya,
pəyele ma pəta-ŋ ma təyi təkpaata.
Ma ta heli.
2 Mayasi-m na ní wiili ma lotu taa,
na ní yasi ma ləmayasee taa na ní ná.
3 Ma naaki nyá kəpantu na ma ise,
na má təŋ nyá tampana taa.
4 Maa təŋəyi pəpətunaa,
pəyele ma na mənəafikinaa tu təŋ.
5 Ma taa kpaakəna isayalataa kpekəle ké.
Pəyele maa kəpətəyənə nyəŋ feinaa.
6 Tacaa, maa saŋ ma niŋ na pə huli si ma ké kəpaŋ,
na má cə kotaya təlate,
7 na má seeki-ŋ na má saŋ nyá kookalənaa.
8 Tacaa ma soola nyá təyaya ké.
Nyá təcaɣale tənaya nyá teeli naaki.
9 Taa kəpenti má na asayaa ke təkule,
yaa má na yuləkulaa tá weesiŋ ləsuɣu.
10 Mpa pa laki kawalaya na
pá paaləyi kəhaaŋ isayaŋ to.
11 Ma yaasi tewaya.
Nyəni ma pətətəle na ní ya-m.
12 Ma səŋaa ké təca,
maa see Tacaa ke samaa taa.

27

Tacaa kiŋ cəsuɣu

¹ Tafiti yontu.

Tacaa nyayale ma fətəla na ma nyuɣu yātu.
Ma kaa nyana nəyolu.
Nyá kentiɣina ma weesuɣu to,
pələpu kaa soosu-m watu.
2 Ye asayaa kəŋ ma cəluɣu isi taale wontu,
mpə paa hotina atə na pə wakəli-we.
3 Paa yoolaa tama-m kotayaa soyantu fei-m.
Paa pa sovu-m yoonəv ma wənə Iso ké naani.
4 Kuləmtu ke ma sələməyi Tacaa na má səki tə to.

Pə wee si má caya nyá təyaya taa ké haləna ma səm,
na má sa ka teu na má yəələna ləo weev.

⁵ Na í ηmesi-m nyá təyaya taa,
na í kenti ma təo ké wahala waatu.

Na í su-m kəkpaμuyv təo si pulv í taa hiki-m.

⁶ Waatu inəyi maa kəli ma kolontunaa mpa pa cəəna-m tə,
na má sa-η nyá təyaya taa na má la-η kətası,
na má yoo-η yontu na má tala-η.

⁷ Tacaa nyəni ma pətəətəle,
na í nu saa wei ma yaaki-η tə.

⁸ Ma təəsa nti n suwa si má keesəna nyá təo tə.
Tacaa pə təo ké ma keesəyəna nyá təo.

⁹ Ləo nyá waasəyəna-m.
Taa ha nyá seelə maya siyile yaa í lə-m na pááná.

¹⁰ Paa ma too na ma caa pa lə-m,
Tacaa, nyá muyəna-m.

¹¹ Tacaa, hulv-m mpaav ηku n caa má təη tə.
Mpi tə, ma kolontunaa yookina-m.

Tiiki-m kusiyisuyu taa.

¹² Taa yelee na ma kolontunaa
lana-m isəna pa caaki tə.

Mpi tə, pəpətv aseeta nyəma mpe,
pa nyaasəyi-m ké.

¹³ Ye ma taa weena naani ké
Tacaa kəpantv təo ké ate cəne,
isənəya maa lapa?

¹⁴ Təη Tacaa,
kaasi nyá ti
na í təyə apalvtə.
Təη Tacaa.

28

Səm nəyə taa tv sələmuyv

¹ Tafiiti yontu.

Tacaa nyaya ma makı kapusi na má yaaki,
ma kentulu, taa təki nyá ηkpaηη.
Ye n ta cə-m, ma we ké isu wei pa tisiyi pəlaav taa tə.

² Waatu wei ma makı kapusi na má yaaki-η
na má huləyi niη na nyá təcayalə
naηη nyənte təo tə, nu ma wiinau.

³ Taa kaa má na kawaləya nyəma
na isayalataa ke kpaətuyv kuləmuyv.
Pa kuyəyətətv we leleη ké,
na pa taa na seesi.

⁴ Fəlv-weye pa isayətv fəətv
na í keesəna pa acilayətv təma.

Ləeti-weye pa kulapəle.

⁵ Paa lakı laakalı na nyá kulapətv na nyá təma.
Wakəlv-we tənəηnaη, pá taa tasa kuluyv.

⁶ Tacaa, ma seə-η
isəna n nu ma wula tə.

⁷ Nyayalə ma təη na ma kəkentuyv.
Nyaya ma tuyv naani na í waasəyi-m,
na ma we laηhəlvəle taa na má saηi-η na yontu.

⁸ Nyá kentiyina nyá yəlaa na təη,
na í waasəyi nyá kuləsv na u nyəηna pulv.

⁹ Waasi nyá yálaa tá na ní kooli-tuyó kúpantu.
Tiiki-to na ní paasəyənə-tuyó tam təw.
Mpi tə, nyá tənna-tv.

29

Tacaa nəyɔ

¹ Tafiiiti yontu.

Isətaa nyéma me í sa Tacaa.
I puyuli Tacaa teeli na í səsəwntv təm.

² I sa Tacaa hətə səsəwle
na í hənti-í ateyɛ
saa wei í hóləyi í tənəŋŋ wɛɛtv tə.

³ Isə teeli tv yekina na tɛv tiliyi.
Iní í holiyiina lumnəa təw.

Isə ŋmakəla ləm səsəwŋm kɛ.
⁴ Tacaa nəyɔ nukəna toŋ kɛ na səsəwntv.

⁵ Nyá nəyɔ pɛləyi tuŋ səsəwŋ kɛ.
Nyá pɛləyənə Lipaŋ tuŋ səsəwŋ.

⁶ N laki na Lipaŋ puyv ŋmaaki isu latəɛ kɔfalv.
Na Hɛɛməŋ nyəŋkɔ isu taale nav kɔfalv.

⁷ Tacaa nyá nəyɔ lakəna na tɛv ŋmeləsəyi.

⁸ Na ka ciyitiyi Kateɛsi wɔlaya tɛtv.

⁹ Nyá nəyɔ lakəna na naməŋ lóləyi,
na ká yeki na hətv tuŋ kpaaləyi təkpaalakpala.

Na pa tənə pa kpaaləyi Tacaa təyaya taa kɛ isətaa sɪ
Isə keɛle teeli tv təkpaɔa.

¹⁰ Nyá kawulaya tətəyole nté ləm səsəwŋm təw.
Tənaya n ká təkɪ-keɛɛ tam təw.

¹¹ Tacaa ha toŋ ke nyá yálaa
na ní kooli-wɛɛɛ kúpantu
na ní yeɛ na pá hɛɛsi.

30

Tacaa haaki weesuyv kɔfalvɔv

¹ Tafiiiti yontu nti pa yoo
Isə təsɛɛle tvlvv waatv təyɔlv.

² Hai, Tacaa, ma sama-ŋ.
Mpi tə, nyá ləsənə-m luməŋ taa.
N ta səwli sɪ ma kolontunaa í paana-m.

³ Ma Isə Tacaa,
ma wiina-ŋ, iləna ní waa-m.

⁴ Ma nəwəhəle ka wɛv pəlaav taa tə,
nyá ləsənə-m sətəa té na ní ha-m weesuyv.

⁵ Mpa me í səwla Tacaa tə í yoo-í yontu.
I sɛɛ-í na í samɪ-í í tənəŋŋ wɛɛtv təw.

⁶ I pááná wɛ laasaya təw tike kɛ.
Iləna í kúpantv ke yolv weesuyv tənə.
Taanaya ke yolv wiiki na kɔ fe tanəŋ
iləna í wəŋ na í kpałəsi.

⁷ Waatv wei maa cayana ma tɪ tə,
ma hɔvkaya kɛ sɪ pɔlvɔv kaa la-m.

⁸ Tacaa nyá kúpantv təw kɛ n ka yelaa
na má səŋ teu təca isu puyv.
N kəma na ní ha-m siyile iləna pə liyiti-m.

⁹ M̄p̄ȳȳ ma mapa kapusi na
 má wiina-ŋ na má p̄oosi-ŋ si
¹⁰ ye ma səpa na má tii p̄laav taa weye n waaki?
 Yulu í p̄sa tetu í tasayi-ŋ sam yaa í kpaali
 nyá kopantu t̄t̄ȳ?
¹¹ Taca, ke ŋkpaŋŋ na ŋ waasi-m,
 Taca koo na ŋ ya-m.

¹² M̄p̄ȳȳ n layasa ma laŋwakalle ke laŋhul̄mle,
 na ŋ w̄ȳosi ma layaya wontu na ŋ suu-m acima nȳnt̄o.
¹³ Waatu in̄ȳi maa yoo-ŋ yontu,
 ma kaa su, Taca, ma Iso,
 maa saŋi-ŋ tam ké.

31

Naani t̄ȳȳ ke Taca

¹ Tafiti yontu nti t̄e we yonyoolaa
 nȳȳȳȳ t̄o yontunaa taa t̄ȳo.

² Taca nyaya ma t̄ȳi k̄p̄ōȳȳ,
 taa yele-m na f̄ēle t̄ȳo-m.
 Waasi-m nyá tampana t̄ȳȳȳ t̄o.
³ Ke ŋkpaŋȳȳ na ŋ waasi-m laŋ.
 P̄asi ma k̄okentuȳu toŋ nȳŋk̄o na má ná nȳȳȳ.

⁴ Mpi t̄o, nyá kentiŋina-m
 na ŋ we isi ma kolun̄a icate.
 N ká tiiki-m na ŋ paas̄ana-m nyá h̄ete t̄o.

⁵ Fiti-m puluȳu ŋku pa nȳpa-m t̄o k̄o taa.
 Mpi t̄o, nyayale ma kentilu.

⁶ Nyá nin̄ taa ké ma p̄et̄ȳi ma ti t̄akpataa.
 Nyayale Iso Taca tampana t̄o,
 n ká waasi-m.

⁷ Ma taa kpaak̄ana mpa pa mat̄ana tuŋ kpa nȳŋ in̄i t̄ȳo.
 Ama nyaya ma p̄eta ma ti.

⁸ Nyá kopantu t̄o ké ma we laŋhul̄mle na aŋmaala p̄e taa.
 Mpi t̄o, n nawa ma wahala na ŋ nyi ma n̄ȳs̄e t̄o.

⁹ N kaa p̄eti-m kolontu nin̄ taa.
 N ká ce-m ké na ŋ yele na má saŋ ma n̄ōh̄e t̄o.

¹⁰ Wula nu ma ise na má tala ma t̄naya.
 Hai, Taca, nȳani ma p̄et̄ot̄ale,
 ma we laŋwakalle taa ké.

¹¹ N̄ȳs̄e t̄oka ma weesȳu na ma p̄usi ké.
 Ma isayatu t̄eŋna ma toma na p̄e caam̄ȳi-m.

¹² Ma kolontunaa na p̄e k̄peŋna
 ma as̄maa p̄sa-m won̄a p̄ōp̄ōȳȳ.
 Na ma t̄om we ma taapalaa ke s̄ȳŋnt̄o.
 Na pá na-m awal̄i pa seeki-m.

¹³ Ma p̄sa ké isi nȳnaya kuȳokaya.
 Na pá s̄ō ma t̄o isi s̄et̄o.

¹⁴ Ma nuwa nti ȳl̄aa ȳȳot̄ȳi ma t̄o t̄o.
 S̄ȳŋnt̄o tama-m kotaya ké.
 Pa cak̄i ma t̄o si pá l̄asi ma weesȳu.

¹⁵ Ama Taca, nyaya ma p̄eta ma ti.
 Nyayale ma Iso.

¹⁶ Nyá nin̄ taa ké mpi maa t̄ēs̄ana t̄o p̄e wēe.
 Fiti-m ma kolontunaa na ma konȳnt̄olaa.

¹⁷ Nyá is̄nt̄aa í h̄et̄ana nyá tamle t̄o maya teu
 na ŋ ya-m nyá kopantu t̄o.

¹⁸ Taca taa t̄o-m f̄ēle ke waatu wei ma yaaki-ŋ t̄o.

Ama ma kolontunaa ka tɔɔna-te.

Pə weɛ sɪ pə tisi-weye atətəle taa
na pə nyala pa nɔɔsɪ.

¹⁹ Yele na footilaa pəpətonaa
mpɛ pə pəsi kamumusi.

Mpi tɔ, tampana tɔɔlaa ke
pa holiɣina na kalampaani.

²⁰ Pəpəto fei leleɲ,
kɔpantɔ sɔsɔntɔ ke n su mpa pa nyɔɲna-ɲ tɔ.

Yəlaa təna naaki sɪ,
mpa pa tɔɔ-ɲ kɔpɔɔɔ tɔɔ n haaki-tɪ.

²¹ Pa cɔsɔɣɪ nyá kin ke mpɔ

ilena n kenti pa tɔɔ sɪ,
kolontunaa í taa tɔ-weye konyɔɲ.

²² Tacaa ma seɛ-ɲ.

Pu tama-m ké isɪ ɪcate.

Ilena n hɔli-m nyá kɔpantɔ
na n la-m piti tɔmlɛ.

²³ Ma laɲle ka wakəlaa ké,
hali ma mayasaya sɪ pə ləsa-m nyá kin.

Ilena n nu ma wiinav.

²⁴ Tacaa yəlaa me í sɔli Tacaa.

Mpi tɔ, Tacaa fenɣi mpa pa təkəɣɪ ɪ tɔm ke teu tɔɔ.

Ilena í lɛtɔɣɪ kalampaani nyəma na páná.

²⁵ Mə təna mpa me í tɔɣɪ Tacaa ke naani tɔ,
í tɔɔ apalɔtɔ na í nyɔɔ tɔɲ.

32

Wei Iso husa ɪ isayatu tɔ ɪ laɲhɔlvɔmle

¹ Tafiiti yontu.

Leleɲ nɔɔ nté wei ɪ isayatu Iso husaa
na í wii-ɪ ɪ kɔpəntəɲ tɔ.

² Leleɲ nɔɔ nté wei Tacaa ɪ yeki sɪ

ɪ isayatu í mɔli ɪ nyɔɔ taa tɔ.

Pəyele cɛsɔɔ fei ɪ ləmayasɛ taa.

³ Ye ma ɲmɛsa ma isayatu,

mayə tə wakəɣɪ.

Na má mɔɣɪ ilim na pə tɛm.

⁴ Mpi tɔ, ilim na ahoo ke

n hɔɲaya ma ɲkpaɲɔɔ na pə nu-m.

Ma toma tɛma isɪ tɔɔ ke wɔɣaya tɛtɔ taa ké lɔɲle.

⁵ Ma mayasaa sɪ ma hɔli-ɲ ma isayatu,

ma ta ɲmɛsɪ-ɲ ma kɔpəntəɲ.

Ilena nyaa husɪ-m tə təna.

⁶ Pə tɔɔ ké nyá yəlaa təna ka səlɔmɔɣɪ-ɲ

na paa waatɔ wei wahalanaa

wata-we isɪ lɔm, pu takɪ-we.

⁷ Nyaya ma cɔsɔɣəna,

na n hatəɣəna-m laɲwakəlle.

Na má ɲmaaləɣəna ma nyɔɔ yavɔ.

⁸ Mɔɔɔ Tacaa cɔ-m sɪ: Maa seɣesɪ-ɲ

na má hɔli-ɲ mpaav ɲku n ká təɲ tɔ.

Na má paasəɣəna-ɲ na má tasəɣɪ-ɲ layatu.

⁹ Taa la kɔmɛlɛntɔ isɪ kpaɲavɔ,

yaa kpaɲaya ɲka pa kɛkəna kpaɪ tɔ.

Ilɛ natəli tə kaa mayana-ɲ.

10 Isayau we wahalanaa payale taa ké.
 Ilena Tacaa náá pələyi kupantu ke wei
 ı tıyı-ı naani tı.
 11 Siyisilaa me, í yóoləna Tacaa na í ηmaalı.
 Na tampana təηlaa me mə təna
 mu wilitina laηhıvımlə.

33

Antulinya ηmalv İso samtv

1 Siyisilaa me í yóoləna Tacaa.
 İso samtv mına tampana təηlaa.
 2 İ samı-ı na cəmıyıv,
 na í tala-ı na ηmııı naanıwa nyəηkıv.
 3 İ yoo-ı yontu kofatıv,
 na mə cəməη na mə nəııı kuli isətəa.
 4 Mpi tı, Tacaa nyá kuyəyətıtıv ké tampana ké,
 na nyá kulapıtıv təna huləyəna mpıv.
 5 N səla siyisıyıv na tampana təηıyıv ké.
 Tacaa kúpantıv suwa tetıv taa ké.
 6 Təmıyıv ke n yəyətəa,
 na pə la isətənvıyıv
 na ilim na isətıv na isətıvıηası náá wəe.
 7 N kpeyela tənku lım ke təntəmlə.
 Na nı tı lımnaa səıəm ke kotikotıη taa.
 8 Tetıv təna í nyana Tacaa,
 na tə taa yəlaa təna sele nyá kın.
 9 Mpi tı, nı yəyətəa pə lakı ké.
 Nı kula nəyıv sıv mpi pə wəe,
 pələ pə wəe.
 10 Tacaa n wakələyi təma nna
 piitimnaa sıwa sıv pə lakı tıyıv,
 na nı hetəyi nti pə həkəyi tı.
 11 Ama təma nna Tacaa n sıwa na
 nı təηıyıv na nı lakı tı a wə tam ké.
 Na nı həkə nti təle tə wəe nıpvıyıv pıııv pıııv.
 12 Lelenı nılaa nté piitim mpi
 pə nyənəyi Tacaa ke pə İso tı.
 Na yəlaa mpa n ləsaa sıv nyá nyəma tı.
 13 Tuu isətəa ké Tacaa n wəe na
 nı nyənəyi na nı naakı yəlaa təna.
 14 Nyá təcayale taa ké n wəe na
 nı kəηna atə nyəma təna tııv.
 15 Nyá ηmana pa təna na
 nı tı-weyə cəkənav ləmayasəe
 na pulıv lapıv yaa pə kisıyıv ləmayasələ.
 Na pá fənıyıv pa təma.
 16 Pə taya yoolaa tuutuuma ke
 wılav təkəna yooıv.
 Pəcıv tomıη naa waasəyi yoolıv.
 17 Pə taya yooıv kpayanıv toma yaa
 ı alaafəya yakəna ı cayalıv.
 18 Ama Tacaa nyá isələ ná wə mpa
 pa nyənə-ıη na pá tēeləyi
 nyá kúpantıv tıv pə tııv ké.
 19 Na nı ləsəyi-weyə səm taa.
 Na nı paasəyənə-weyə nyıyıtıv
 waatıv na pá wəna weesıyıv.
 20 Tacaa nyaya tá tēeləyi.

Nyá waasəxəna-tu na
ń kentiyi tá tə.

²¹ Nyá təw kə tə wε lanjhuləmlε taa.

Na tá wənə-ŋ naani.

²² Tacaa, la-tuyə nyá kəpantu isu
tá tɛlvəy-ŋ tə.

34

Tacaa waasa-m ma səyontv təna taa.

¹ Tafiti yontu kε waatu wei i polə Filiisi nyəma
wulav Apimelekɪ tε na i pəsi isu kumelɛŋ
na ilé i təyənɪ-tə.

² Maa sa Tacaa kε paa waatu wei kε.

Ma nəyə taa kε nyá samtu ka wεε tam.

³ Maa sa-ŋ mpi n lapə-m tə pə təw.

Konyəntəyolaa i nu na i yəwɪ.

⁴ Tə krentɪ na tə tala Iso na tə sεε-t.

⁵ Tacaa, ma yaa-ŋ ń cə-m,

na i waasi-m ma səyontv təna taa.

⁶ Ye yəlv tekiyi Tacaa pəntv isəntaa hətəyi kε
na fεεle ya i təkuyv taa.

⁷ Ye wahala tv i wiina Tacaa,

i nukɪ kε na i yəpɪ-t i nəyəsεε təna taa.

⁸ Isətaa tillu wε yəlaa mpa pa nyəŋna

Tacaa tə pa waalɪ kε.

Na i ləsəyi-wεyε asola taa.

⁹ I mayasɪ na i nά isəna

Tacaa wε leleŋ tə.

Leleŋ nulv nté yəlv wei

i tuyv Tacaa kε kəlvəy tə.

¹⁰ Tacaa nyəma me, i nyəŋna-t.

Pəlvəp v lanjəyi mrv unɪ pə lataa.

¹¹ Halɪ təyolasɪ piya mayamaya wiiki nyəyəsɪ kε.

Ama Tacaa pεekəlaa nά lanjəyi kəpantu.

¹² Ma pəyalaa i nu ma təm na

má hvl-mεyε mpi pa yaa Tacaa səyontv tə.

¹³ Mə taa nəyəlv caa sɪ i waa i weesyv taa

na i pusɪ təyalɪ na i nu leleŋ na?

¹⁴ Pə wεε sɪ i kpa mə nəwɪ

na i yele cəyanav na kaloolaya.

¹⁵ I se isəyatv na i la kəpantu.

Na i pεekɪ mə na lelaa mə leleŋ

na isəle kuseεmlε.

¹⁶ Tacaa isəle wε siyisilaa təw kε

na i kema ŋkrapvəy na pa təw.

¹⁷ I haaki asayaa kε siyile kε.

Na i kpiisi pa həla mayamaya kε

tətv taa na pá səw pa təw.

¹⁸ Ye siyisilv i wiiwa Tacaa nukɪ kε.

Na i waasi-t i nəyəsεε təna taa.

¹⁹ Ye i lanjε wakəlaa i wε i waaləyi.

Na ye pə nu-t i waasi-t.

²⁰ Wahalanaa pəyalε makəna siyisilv,

ama Tacaa waasəyi-t pa təna pa taa.

²¹ Na i feŋiyi i tənvyv təna təw sɪ

i məwa taa natəlɪ tə taa pəlɪ.

²² Isəyatv kuyəna tə tv.

Iləna mpa pa cakɪ siyisilv acayə tə

pele pá ná pə nav.

²³ Tacaa yaki ı təmle nyéma ké.
 Ilena pa təna mpa pa tɔyɪ-ı kɔpɔɔyɔ tɔ
 pa fitiyi ŋkpaŋyɔ hɔm.

35

Siyisilu wei pa yaa hovle tɔ ı wula
¹ Tafiiti yontu.

Hai, Tacaa huɔna ma nɔɔ ke ma kolontunaa
 na ń yoona mpa pa yookina-m tɔ.

² Co nyá kɔ́alɔyɔ na nyá yoou wontu,
 na ń kɔɔ ma waasɔyɔ.

³ Kpɛɛ nyá ŋmantaaɔa
 na ma kɔnyɔntɔlaa tɔɔ.

Heeli-m sɪ n ka ya ma nyɔyɔ.

⁴ Tɔ fɛɛɛ ke ma weesɔyɔ ləsɔlaa
 na pɔ́ liyiti-we.

Mpa pa həkəyi sɪ pá la-m ɪsəyɔtɔ tɔ,
 pá məli waalɪ na pá ká nyɔɔŋ.

⁵ Pɔ́ yasɪ-we ɪsu heelim kpaɔa nyulɔyɔ ke
 waatɔ wei Tacaa ɪsɔtaa tillu tɔɔŋnəyi-we tɔ.

⁶ Na səkpetɔyɔ na sɔtu weɛ pa mpaav taa
 ke waatɔ wei Tacaa ɪsɔtaa tillu we pa waalɪ tɔ.

⁷ Mpi tɔ, mɔsɔŋ ke pa nyəpa-m katɔka,
 na pá huli ma mpaav taa ké pɔyɔ sɪ má hoti.

⁸ Wakɔlɔyɔ ı tuti-we na pa mayamaɔa pa katɔka kpa-we,
 na pá hoti pa pɔyɔ taa na pá lá asaala.

⁹ Ama ma laŋle ká hɔləməna Tacaa
 na má yɔɔləna nyá waasɔyɔ.

¹⁰ Ilena má yɔɔtɔ ma taa sɪ,
 Tacaa fɛina saala.

N waasəyi kɔnyɔntɔɔɔlɔ ke tɔŋ tɔ niŋ taa.
 Na ń waasɪ wahala tɔ na kɔnyɔntɔ ke wei ı
 tɔki pa ɪsɛ tɔ ı niŋ taa.

¹¹ Pɔpɔtɔ aseeta nyéma pɔɔsəyi-m
 ɪsəyɔtɔ nti ma ta nyɪ tɔ.

¹² Na pá lɔɔki-m.
 Ma pəsa kɔcɔɔ fɛləyi nyəŋ ké.

¹³ Pəyele saa wei pə wɪkəɔa mpe tɔ
 ma suukəɔa ləyɔɔa wontu ké na má həkəyi nɔɔɔ,
 na má sɛləməyi ɪsɔ na nyɔyɔ kama sɪ pɔ́ waa-we.

¹⁴ Ma nyənəɔa-weye ma newaa yaa ma taapalaa ké,
 na pa tɔm wakɔlɔyi ma laŋle.

Na má təŋ nɔɔhɛle nɔɔhɛle.
 Na ɪsɛ kama aɛɛ ɪsu

ma too kulɔlɔ səpəna.

¹⁵ Ilena mpe pá wɔŋiyi maya saa wei ma cɛŋləyi tɔ.
 Na pá pɛɛləyi ma tɔɔ ké nɔɔɔ.

Kpai nyéma mpa ma ta nyɪ tɔ,
 paa hɛɛsəyi ma tɔm ke kapusi mapɔ.

¹⁶ Pə cɔpa-m na pá wɔŋ na pá kpaləsi.
 Na pá nyɪki-m kela na pááná.

¹⁷ Tacaa waatɔ wei ké n ká hɛɛsɪ-m nyənɔyɔ na ɪsɛ?
 Kenti-m tɔɔlasi nsi na ń ya-m sɪ səkpaŋ taa.

¹⁸ Iɛ maa sa-ŋ kotilaa taa.
 Na má sɛɛ-ŋ yɔ́laa samaa taa.

19 Taa yele na ma kolontunaa mpe
pá paana ma wahala.
Mpa iní pa taa kpaana-m muson tó,
pa yele tamaya ise cəpəlvu ke ma təm.

20 Paa yəɣətəyi təm kɔpantu
pəyele pa cakəna yəlaa mpa
pa we təpamm tɔɣo tam.

21 Pa haaki pa nɔɔsi na ma tɔ
na pá wonjiyi na pá kpaləsəyi si:
Tə na-ŋ ké na tá isəpile təkəlekele.

22 Taa, n nawa mpi pə lapa tɔ,
Taa hatələnə-m, pəyele taa su.

23 Hai Taa, kuli na ní ha-m tampana,
ma caa Iso, seena ma tɔ.

24 Keesəna isəna nyá siyisuyu wee tɔ
na ní ha-m tampana.

Na pá yele-m paanav.

25 Taa yele na pá tɔ si:

Tə hika-i na tə tɛ i təm.

26 Fəele í kpa pa təna mpa pa lanja heena
ma wahala na pá kvləyi ma tɔ tɔ na pá liyiti-we.

27 Mpa pa lanja heena ma tampana hav tɔ
pá yəələnə lanjəlvmlɛ,
na pá yəɣətəyi tam si:
Taa wei i caana i təmlɛ tɔ na
heesvɔv tɔɣo tu taləyi tam.

28 Maa se-ŋ nyá siyisuyu tɔ,
na má sanj-ŋ kvyen təna.

36

Iso kin nte weesuyu təlule

1 Taa təmlɛ tɔ Tafiti yontu nti
tə we yonyoolaa nyvɔv tɔ yontunaa taa tɔɣəlv.

2 Ma cəkəna Iso tɔ kullv kvyəɣətɔv,
si: Iso səɣəntɔ ta ke maya pulvɔv.

3 Pə puɣusiyi-i ké si i ké kɔpanj
ilɛ u cəkəɣəna i isayatu si í kisi-ti.

4 I kvyəɣətɔv təna ke kaloolaya na kɔvsvɔv ké.
I fɛi ləmaɣasɛɛ, pəcɔ i ta nyi kɔpantu lapv.

5 I təhəntəle ke i maɣasəyi
mpi pə ta siyisi tɔ pə təm,
na í tənəyi mpaav ŋku kv fɛi teu tɔ,
u ləki isayatu.

6 Taa nyá kɔpantu walaa ké isu isətənvɔv
na nyá teu náa kaləsəna isənmvntv.

7 Nyá siyisuyu kaawaya isu pulasi.
Na nyá kɔmɣasvɔv náa lumaa isu tɛŋku.

Nyá waasəɣəna yəlaa na tɔla.

8 Hai, Iso nyá kɔpantu tewaya.

Na yəlaa ŋmeləyi nyá tɛɛ.

9 Nyá təyaya taa wɛnav ke n haɣasəyi-we,
na ní yeki na pá nyɔki nyá kɔpantu isu lvm.

10 Nyá kin ke weesuyu seelv weɛ.
Na tə naakəna nyá nyaalam.

11 Taa la kɔpantu ke mpa pa nyəma-ŋ tɔ
na mpa pa tənəyi tampana tɔ.

¹² Kalampaanu tu í taa feli-m nõohæle.

Pæyele isayau í taa tøyoni-m.

¹³ I naaki yælaa asayaa tema
hotuyu na pá pæsi kpentelasí
paa pæsæyi kolvoyu.

37

Nyá taa í taa kpana asayaa læsvyvu

¹ Tafiti yontu.

Yolv nyá, nyá taa í taa kpana isayalataa yoo.

Taa tu nyuli pa kawaaça.

² Pa kõη lontiluyu ké isu nyutu,
na pá woli isu nyutu kolekælekætu wolvoyu tó.

³ Ha nyá tøyi Tacaa na ní laki kúpantu,
ile n ká caya mæ tetu taa na alaaføya.

⁴ Yele na Tacaa pæsi nyá leleη tælule,
ile í ká ha-η mpi n nyulæyi tó.

⁵ Peti-í nyá weesuyu na ní nyænæyi í tike
ile í ká la mpi pæ we lapu tó.

⁶ I ká yelee na nyá siyisuyu ná isu nyaadæm
na nyá tampana ná isu ilim ke pæ sikuyu waatu.

⁷ Caya tæpamm na ní teelæyi Tacaa na suulu.
Taa mu pááná na mpa pa waaki pa isayatu taa tó.

⁸ Lø-yæ, na ní yelee taa hançaya.
Taa konti, isayatu ke pæ lvæyi.

⁹ Pii kpiisi isayalataa ké,
ilena Tacaa teellaa náá tøyu tetu.

¹⁰ Pæcayø pæ kaasaa na isayau saali yem.
N kõη n nyæni í lonte taa,
n kaa na í ukpate.

¹¹ Ama tæpasælaa ká tøyona tetu
na pá cayana pa ti tæpeleketæe.

¹² Isayau cakí siyisilu acaya ké,
na í nyasæyi í tøyi kela.

¹³ Ama Tacaa ná wonçi-í ké.
Mpi tó, í nyæmá si hovle kuyaku ká koo.

¹⁴ Asayaa ná kpeeki pa layalee ké na pá pan pa tøyη
si pa kuvyi konyontunaa na wahala nyéma
mpa pa tøyæyi mpaau kusiyisuyu tó.

¹⁵ Ama pa maçamaya ke pa layalee ká sò
na pa tøyη peli.

¹⁶ Siyisilu wenaυ pæciimaya kala teu
ke asayaa paçale nyæηku tuutuuma.

¹⁷ Mpi tó, Tacaa n pelæyi pa niη ké
ilena ní paasæyæna siyisilaa.

¹⁸ N nyæmá mpa pa tøyη isu Iso sœlaa tó pa tó ké
na mpi n ká ha-we tó, pu pæsi pa nyæm ke tam tó.

¹⁹ Fæele kaa tøyø-weçye wahala waatu taa.
N ká ha-weçye hayanaya ke nyøyosi waatu.

²⁰ Asayaa kõη lepu ké.
Tacaa kolontunaa ká saali ké
isu nyutu hetu yaa kækø nyœsi.

21 Ɔsɔyav kɛntɛyɪ kɛ ɪ fɛlɛyɪ.
 Ama siyisilu nɔ haakɛna luyɔ kɔlɔmɔyɔ.
 22 Mpa Tacaa kooliyɪ kɔpantɔ tɔ
 mpɛ pa tɛnna tetɔ.
 Ɔlɛna pɔ kpiisiyɪ mpa ɪ tɛnsɛyɪ mpusi tɔ.
 23 Ye ɪ lanle hɛɛna yɔlɔ tɛntɛ,
 ɪ hasɛyɪ ɪ nɔɔhɛɛ tɛɛ kɛ.
 24 Paa ɪ tu hotaa ɪ saalɛyɪ atɛ.
 Ɔ tɔkɛyɪ ɪ nin taa kɛ na ɪ kɔsɪ-ɪ.

25 Tɔo ma kɔlɔyɔ tɔ,
 halɛna ma kpatɛlaya,
 ma ta nata pɔ lɔwa siyisilu,
 yaa pɔ sɔsa ɪ piya kɛ tɔɔnɔyɔ sɛlɔmɔyɔ taa.
 26 Ɔ haakɛna luyɔ kɔlɔmɔyɔ kɛ tam kɛ
 na Ɔsɔ kooliyɪ ɪ piya kɛ kɔpantɔ.

27 Kisi ɪsɔyavɔ na nɔ lakɪ kɔpantɔ
 ɪlɛ nyɔ piitim kɔ wɛɛ tetɔ taa kɛ tam.
 28 Mpi tɔ, siyisuyɔ kɛ Tacaa n sɔɔlaa.
 Pɛyɛle nn lɔkɪ nyɔ yɔlaa.
 N kentiɪ pa tɔɔ kɛ tam kɛ.

Ama n kɔ kpiisi asayaa piitim.
 29 Siyisilaa kɔ tɔɔnɔ tetɔ
 na pɔ caya tɔ taa kɛ tam.

30 Lɛmayasɛɛ tɔm kɛ siyisilaa yɔɔtɛyɪ
 na pɔ kraalɛyɪ tampana tɛnɔyɔ.
 31 Pa Ɔsɔ kiinj wɛ pa lotu taa kɛ,
 pu cɛnjɛyɪ-wɛ.

32 Ɔsɔyav cɛnjɛyɪ siyisilu kɛ
 na ɪ pɛɛkɛyɪ ɪ kɔyɔ.
 33 Ama Tacaa ɪ yeki sɪ ɪsɔyav ɪ kpa siyisilu kɛ ɪ sɛkpan taa.
 Yaa siyisilu tɔm ɪ sɪ tɛhɔlɛ taa.

34 Tɛɛlɪ Tacaa na nɔ tɛnjɛyɪ ɪ mpaav.
 Ɔ ka kɔsɪ nyɔ nyɔyɔ na nɔ tɔyɔ tetɔ
 na ɪ kpiisi asayaa na nɔ nɔ.

35 Maa nawa ɪsɔyav na ɪ njmakɛlayɪ.
 Na ɪ pu sɔsɔm ɪsɪ tɔyɔ kɛ Lipanj
 tetɔ kɔpantɔ taa.
 36 Ama ma mɛla tɛna ɪlɛ maa tasɛyɪ-ɪ nau,
 na mɔ pɛɛkɪ na mɔ wɪ paya.

37 Nyɛnna mpa pa tɛnj ɪsɪ Ɔsɔ sɔɔlaa
 na pɔ tɛnjɛyɪ tampana tɔ.
 Wei ɪ caaki ɪ na lɛlaa pa lɛlɛnj tɔ,
 ɪ wɛɛkɛna lulɔyɔ nyɔma kɛ.
 38 Pu wakɛlɪ ɪsɔyalatɛ tɛnɔyɔ,
 na pɔ kpiisi pa lulɔnj.

39 Tacaa yakɛna siyisilaa.
 Na ɪ kentiɪ pa tɔɔ kɛ wahalanaa waatɔ.
 40 Ɔmɪ ɪ waasɛyɛnɔ-wɛ na ɪ tɛnj-wɛ.
 Na ɪ fitiyɪ-wɛyɛ asayaa ninj taa na ɪ yakɪ-wɛ.
 Mpi tɔ, ɪnɛyɪ pa tɔ kɔlɔyɔ.

38

Kɔtɛntɔ wei ɪ nyɛma ɪ tɔwakɛllɛ tɔ ɪ sɛlɔmɔyɔ

¹ Tafiiti yontu nti

pa tōsəyənə Iso tō tōyōl.

²Tacaa taa hō ma ŋkpaŋyūy
yaa ŋi tu-m saləka na pāáná.

³Mpi tō, nyá nyámá yaga-m ké,
na nyá niŋ yuŋ tii ma tō.

⁴Nyá pāáná tō,
ma tōnyūy fēi təcŋŋ.

Ma kōpəntuyūy tō,
alaafəya fēi ma mōwa taa.

⁵Ma isayətu kəla-m kŋkələmənŋ.
Na tē nu-m isu səyəla səsəəna.

⁶Ma hiŋ taa lapa kəsəyətō ké na pé wuki.
Ma kōmelenətu kasəyaya nté.

⁷Wəsasi kəkəla-m ké na má kawa katatalaya.
Ləŋwakəllē taa ké ma tənŋ kōyeyē tənə.

⁸Wəsasi səsəənsi saləyənə ma tənaya taa.
Pələpə fēi təcŋŋ ké ma tōnyūy taa.

⁹Pə yəka-m ké tənəŋnəŋ ma fēi toma.
Na ma ləŋwakəllē yeki na má mələyi.

¹⁰Tacaa n nyámá ma kōnyuləm ke teu.
Pəyele n nyámá ma mələ.

¹¹Ma ləŋle təkki ké na ma toma tēŋ.
Ma isē nāá tu tēŋ nav.

¹²Ma taapalaa na ma asəmaa seeki ma wahala.
Na ma cōlō nyéma hatələyənə-m.

¹³Mpa pa pəkəyi ma səm tō pa nyəki-m katəsī
ləna mpa paa caa-m na kōpəntu tō
pá yəyətəyi isayətu na təm kutəsutō ke tam.

¹⁴Ama ma pəsa ntam ké maa nukī,
yaa kamumuka maa yəyətəyi natəli.

¹⁵Ma wē ké isu ntam,
maa cəkki natəli.

¹⁶Ma Iso Tacaa nyaga ma tekiyi,
na má tənŋaa sī ŋi cōna ma nəyō.

¹⁷Halī ma sələma-ŋ sī ŋi taa yele na pá paana-m.
Yaa pá kəsəna ma cēŋluyūy na pá kōli ma tō.

¹⁸Mpi tō, ma cēē fiŋinuyūy ké,
na ma wəsasi tōsəyi-m pə təm.

¹⁹Ma tisa ma kōpəntuyūy ké
na kō təm caaləyi-m.

²⁰Ma kolontunaa wənə alaafəya ké na toma.
Mpa pa footiyi-m mūsəŋ tō,
pa payalē wē səyōntō.

²¹Isayətu ke pa lēetəyi-m ma kōpəntu lonte.
Ma pəkəyi kōpəntu tōyō paa caaki-m.

²²Ma Iso Tacaa, taa lō-m.
Pəyele taa hatələna-m pooluŋ.

²³Ma caa, ma nyūyūy yátō,
kōlō ləŋ ke ma waasuyūy.

yontunaa na Yetutun nyənto taa təɣɔɔ.

² Maa tɔwa ma taa ké si maa feŋ ma tɔnte tɔɔ,
na má taa pəntəna ma nɔɣɔ.

Maa kpa ma nɔɣɔ ke waatɔ wei isayato ká wee ma kin tɔ.

³ Pə tɔɔ ké ma suma isu kamumuka.

Ama ma lanje wakəlaa na ma wɔsasi sɔɔsi.

⁴ Nəɣəsɛ pi-m na á nyaga ma taa
isu kəkɔ na má mələyi.

Ntəna pə caali-m si má sələmi si:

⁵ Taca keesi-m saa wei ma weesuɣu ká te tɔ.

Kɔyɛn isənaya pə kaasa-m.

Yelee na má nyi isəna ma we tətantaa tɔ.

⁶ Ma weesuɣu taɣaləŋ we ké isu ntantakɔ wan.

Pəyele kɔ ta ke-ŋ pɔɔɔ.

Yəlaa təna we ké isu heelim.

⁷ Yɔɔ cəki ké isu isotom,

na í tanɣəyi isu heelim,

na í kaaki wənaw huwa.

Ama í ta nyi kɔ kuulu.

⁸ Taca, pənente pepeye ma tasəyi tɛɛɔyɔ?

Nyaga maa tɛɛɔ təkpaata.

⁹ Waasi-m ma kawalaya təna taa.

Taa yelee na kɔmɛɛmən wɔŋi-m.

¹⁰ Pənente ma sumaga,

maa kuliɣi nɔɣɔ.

Mpi tɔ, nyá yelina na má wee yaasi inɛ í taa.

¹¹ Hai, yelee-m mapɔ ke mpɔ.

Ma təm ká te nyá nin taa.

¹² Yɔɔ isayato ke n hɔŋna í ŋkpaŋyɔ,

na n wakələyi í weesuɣu ŋku

í sɔɔla teu tɔ isu sonsompəle

wakələyɔ tɔyɔ pile tɔ.

¹³ Hai, Taca ke ŋkpaŋ na n nu,

ma kɔsələmɔtɔ na ma kapusi.

Ma isəɔm təm í taa kisi-ŋ pətətəle lapɔ.

Mpi tɔ, ma ké mɔɔɔ ke nyá tɛɣe,

isu ma cɔsɔnaa.

¹⁴ Kusɔ nyá isɛ ke ma tɔɔ

na n yelee na má feesi

na pəcɔ má tɛɛ na pə saali.

40

Paa wei í nyi pə təna mpi n lapa-m tɔ

(Kɔkalətv 14-18; Yontu 70:2-6)

¹ Tafiiti yontu nti tə we yonyoɔlaa nyoyɔ tɔ
yontunaa taa təɣɔɔ.

² Taca ke ma tɛɛlaa təkpara.

Na í keesəna ma tɔɔ na í nu ma kapusi.

³ Pɔyɔ anaam wei í ké

səm katantamaga tɔ í taa ké í kpɛɛ-m.

Na í sənisi-m kɔkpaŋyɔ tɔɔ,

na má tɔŋna naani.

⁴ Ta lɔ tɔna ma nɔɣɔ taa ké

yontu kɔfatɔ si má saŋna-i.

Pəɣale nuwa na pá ná mpɔ.

lɛna pá nyəŋna Taca na pá tɔ-i naani.

⁵ Lelen nulo nté wei i towa
Tacaa ke naani takpataa tó.
I paa feina kalampaanu nyáma na pəpətonaa.

⁶ Ma Iso Tacaa n lapa təma səsəəna ke,
tá tóó ké n feina saala.
Ma caakaya a təm yəyətuyó
ile a kəla payale.

⁷ Pə taya kətaya isu isayatu husuyó nyəŋka
yaa ŋka kəkə lusa ka təna tó yaa kuhav ke n səəlaa.
Ama ŋkraŋŋ ke n tu-m si má nu nyá təm.
⁸⁻⁹ Pə tóó ké ma təma si:

Mayalo, ma caa má la nyá luyú nyəntu.
Isu pə wəu kiiu takəlaya taa tó.
Na má təkəyi nyá kiiu ke hatoo ma lotu taa.

¹⁰ Siyisuyú təm ke ma kpaaləyi
samaa tuutuuma taa si:
Tacaa nyá waasəyəna.

Maa sun, nyá mayamaɣa n nyəmə mpu.
¹¹ Maa ŋməsəyi isəna n yapa-m tó,
na nyá kəpantó nti n laki tam təyó samaa taa.
Ama ma kpaaləyi ké si nyayale ma waasəlu.

¹² Tacaa n ta kisi nyá pətətəle ke lapu.
Nyá kəpantó na nyá taa teu kentiɣina-m tam.

¹³ Wahalanaa watəyəna-m na paa timpiyi.
Pa fei kaluyó, ma kawalaya fəətə fələyəna-m.
Pa tike ke ma naaki.

Pa payale kəla isu nyuyó taa nyəsəsi.
Pə tóó ké ma apalətu lepa.

¹⁴ Hai, Tacaa,
la suulu na ŋ kəə ləŋ na ŋ ya-m.

¹⁵ Mpa pa caaki ma wahala na ma səm tó,
pá kpisi na fəele kpa-we na pá tisi-we təfe.

¹⁶ Mpa pa wonɣiyi-m na pá kpaaləsəyi tó,
pa fəele i tu-weyə səyəntu.

¹⁷ Nyá pəkəlaa təna í
yəələna-ŋ na laŋhələmle.
Mpa pa caaki si ŋ ya-we tó,
pa taləyi-ŋ tam si:
Tacaa kele səsə.

¹⁸ Ma ké kunyontó ké na wahala tu.
Ama Tacaa təsəyi ma təm.
Nyayale ma waasəlu na ma sənlu.
Ma Iso, waasi-m taa taani.

41

Kunyəntəyəlu Iso sələmwuyó

¹ Tafiti yontu nti tə wə yonyoolaa nyuyó tu
yontunaa taa təyələ.

² Lelen nulo nté wei i paasəyəna acamaa tó.
Mpi tó, Tacaa ləsəyi-i wahala taa ké
kuyaku isayaw wule ké.

³ Iso kentiyi pəntu weesuyú tóó ké,
na í cayana laŋhələmle ke tetu tóó.
Iso u yeki na yulu uní í hoti i kolontunaa səkpaŋ taa.

⁴ Tacaa paasəyəna-i i wusasi waatu ké,
na i fəkti-i.

⁵ Ma kuyəyətótu nté si: Ma pəntəna Tacaa,

ile nyəni ma pətətəle na ń waasi-m.

⁶ Ma kolontunaa pəsəyəna na mʊsɔŋ si:
Pəlee ké n ká si na pá sɔɔ nyá tɔɔ?

⁷ Ye pa taa nəyɔlv kɔma ma wiiluyu
pəpətɔ tɔm ké i yəyətəyi si i hiki
timpɪ i ka cayanam tɔ.

⁸ Mpa paa caa-m tɔ pa kotiɣi ké na
pá welətəyi ma isayatu tɔm si:

⁹ Kɔtɔŋ isayav husəna-i,
i kaa kuli.

¹⁰ Halɪ ma taapav kɔparŋ wei
má na-i tɔ nukaya tɔma tɔm
na tɔ tɔki ma mʊtɔ tɔ
i kola ma tɔɔ.

¹¹ Hai, Taca a nyəni ma pətətəle,
na ń kʊsi-m na má leeti-wɛ.

¹² Mpi pu huli si n sɔɔla-m tɔyɔle
waatu wei ma kolontunaa ká yele koou
si mpe pa kala-m tɔ.

¹³ N paasəna-m ma tampana tɔŋyɔv tɔɔ,
na ń si-m nyá isentaa ké tam tɔɔ.

¹⁴ Taca a Iso wei nyá n ké Iseyeli nyéma
Iso tɔyɔle teeli tv.
Iso i kɔna mpv.

TAKɛLAYA NAALE NYEŋKA

42

(Yontu 42–72)

Wei i hatalana Iso tɔsɛɛle tɔ i wula

¹ Kolee yontu nti tɔ wɛ yonyoolaa nyɔyɔ tv
yontunaa taa tɔyɔlv.

² Iso lɔkɔtɔ pukɔyɔ nam na í tɔŋyɔi lɔm akpaa tɔ,
ńpɔyɔ ma pɛkəyi Taca a.

³ Ma nyiləyi weesuyɔ tv Iso nyaya.
Pəlee ké maa kɔɔ nyá té na má na-ŋ?

⁴ Isalɔm ké ma tɔki ilim na ahoo.
Mpi tɔ, pa pəsəyi-m tam ké si:
Leye nyá Iso mi i wɛɛ?

⁵ Halɪ pə lapa na má tɔsəyəna laŋwakəlle ké
isəna samaa tɔkaya-m heko na laŋhɔlvmlɛ sɔsɔɔle,
na tɔ pukina Iso tɔyaya tɔɔ,
na pá wilitiyi na pá saŋi-i tɔ.

⁶ Pepe tɔɔ ké ma laŋle wakəlayi ma ti tɔm tɔtɔ?
Pə kəla teu si má teeli ma Iso
na má tasa-i sam tɔtɔ.
Inəyɔle ma waasɔlv Iso.

⁷ Hai, Taca a, ma laŋle wakəlaa ké tətəyətəyɔ.
Pə tɔɔ ké ma tɔsəyi nyana Yaatanɪ tetu mə tɔm,
na nyá sɛɛlaa na Heeməŋ pɔyɔ na Miseyaa pulasi tɔm.

⁸ N yelaa na wahalanaa tɔŋyɔi
təmayɔ ma tɔɔ isu lɔm hola.
Pa waasa ma tɔɔ ké təwisiwisi.

⁹ Taca a, la-m kɔpantɔ ké ilim.
Ilena má yoo-ŋ yontu ké ahoo,
na má saləmi-ŋ.
Mpi tɔ, nyá haana-m weesuyɔ.

10 Ma kentulu Iso,
 n sɔɔ ma tɔɔ suwe na pɔ nuki-m?
 Na n̄ yele ma kolontunaa na pɔ n̄makɛlɛyɪ-m?
 11 Pa kɔtɔyɔ nu-m kɛ tɛkpɛtɪ
 na pɔ yɔɔtɛyɪ ilim na pɛ tɛm sɪ:
 Leye nyá Iso inɪ ɪ weɛ?

12 Pepe tɔɔ kɛ ma lanje wakɛlɛyɪ ma tɪ tɔm tɔtɔ?
 Pɛ kɛla teu sɪ má tɛɛli ma waasɔlv Iso,
 na má tasa-ɪ sam tɔtɔ.

43

1 Hai, Iso, sɛɛna ma tɔɔ kɛ
 mpa pa ta nyɪ-ɲ tɔ pa tɔm taa,
 na n̄ ha-m tampana.
 Ya-m pɔpɔtɔnaa na asayaa ninj taa.
 2 Nyaxale ma kentulu,
 n kisiyɪ-m suwe?
 N yelaa na pɔ nuki-m
 na ma kolontunaa n̄makɛlɛyɪ-m suwe?
 3 Hɔli-m nyá nyaalɛm na nyá tampana
 na á pona-m nyá tɛɛayɛ
 kɛ nyá pɔyɔ nanj nyɛɲku tɔɔ.
 4 Ile maa kpɛtɛna nyá kɔtaya tɛlate tɛna.
 Mpi tɔ, nyaxale ma lahjɔlvmlɛ na ma ayɔɔlɛɛ.
 Hai, ma Iso maa sɛɛ-ɲ na ma sanjku.

5 Pepe tɔɔ kɛ ma lanje wakɛlɛyɪ ma tɪ tɔm tɔtɔ?
 Pɛ kɛla teu sɪ má tɛɛli ma Iso
 na má tasa-ɪ sam tɔtɔ.
 Inɛyɛle ma waasɔlv Iso.

44

Tacaa kentuyɔ sɔlɛmɔyɔ

1 Kolee yontu nti tɛ we yonyoolaa nyɔyɔ tɔ
 yontunaa taa tɔyɔlv.
 2 Hai, Tacaa, tá caanaa kɛɛsa-tɔyɔ
 mpi n lapa-weyɛ tɔɔ lanjta tɔ
 na tɛ nuna tá n̄kpanjɲ.
 3 N tɔyɔna piitimnaa yɛlaa na n̄ su-we.
 N kɔwa yɛlaanaa na pɔ walɛna-we.
 4 Pɛ taya pa toj na pa yoou wontu yarɛna-we,
 na pɔ lá na pɔ tɔyɔ tetɔ.
 Ama nyá toj na nyá weɛv kɛ pa waali lapɛna mpɔ.
 Mpi tɔ, n ka sɔɔla-weyɛ.
 5 Hai, Iso, nyaxale ma wulav,
 nyá yekina na Yakɔpɔ kɛlɛyɪ.
 6 Nyá toj kɛ tɛ pɛsɛyɛna tá kolontunaa kɛ kpɛntɛlasɪ,
 na tɛ fɛlɛyɪ-weyɛ nɔɔhɛɛ na nyá hɛtɛ.
 7 Tɛ ta tɔ tá tɔɔv kɛ naani.
 Pɛyɛle tɛ ta tanj tá layate sɪ tɛ waasi-tɔyɔ pɔlv.
 8 Mpi tɔ, nyá yakɛna-tɔyɔ tá kolontunaa ninj taa
 na n̄ tɔyɪ mpa paa caaki-tɔ tɔyɔ fɛɛle.
 9 Tacaa tɔ tɔyɔ-ɲ teeli kɛ paa kɔyako n̄kuyɔ.
 Tɔ sɛɛki-ɲ tam kɛ.
 10 Paa na mpɔ n lɔ-tɔ na n̄ tɔ-tɔyɔ fɛɛle,
 na n̄ kisi tá yoolaa waali kɛ weɛv.
 11 N yelaa na tɛ se tá kolontunaa,
 na pɛle pá kuu tá wontu.
 12 N pɛta-tɔyɔ pa ninj taa kɛ ɪsɪ tɔla kɛ tɔkɔle

na tɛ́ yá yem ké lɛ́laa tɛ́.

¹³ N lɔ́ nyá piya taya alɛ́ha ké yem ké
n ta waa tá tɔ́ ké pɔ́lɔ.

¹⁴ N yɛ́laa na tá ɔ́lɔ nyáma tɔ́uki-tɔ́,
na pá paana-tɔ́ na pá wɔ́njɛ́i-tɔ́.

¹⁵ Taya piitimnaa yookina yontu,
na yɛ́laa náá tuliyi-tɔ́yɔ́ ntompee.

¹⁶ Paa kuyaku ŋkuyɔ́ fɛ́lɛ́ kraaki-m
na pá laki-m tokuyɔ́

¹⁷ Kɛ́ waatɔ́ wei ma nukɪ
kolontu kɔ́tɔ́yɔ́ na ɪ́ sayatɔ́yɔ́ tɔ́.

¹⁸ Wahalanaa pane pa tɛ́na pa makɛ́na-tɔ́yɔ́.
Pɛ́yɛ́lɛ́ tɔ́ ta sɔ́ nyá tɔ́.

Pɛ́ɔ́ tɔ́ ta wakɛ́lɪ tá na-ŋ tá nɔ́yɔ́ pɛ́lɔyɔ́.

¹⁹ Anɪ tɔ́ ta lɔ́-ŋ yaa tɛ́ hatɛ́lɛ́na nyá mpaau.

²⁰ Paa na mpɔ́ n naŋta-tɔ́yɔ́
lonte nte pa lɔ́wa tɔ́ ta taa ké
taale hasɪ tɛ́ɔ́yɛ́lɛ́.

Na ní yɛ́lɛ́ na sɛ́m sɛ́kɛ́tɔ́yɔ́ nyala tá tɔ́.

²¹ Ye tu sɔ́wa tá Iɔ́ tɔ́,

yaa tɔ́ sɔ́ tɔ́ŋ kɛ́ laau,

²² n taa kpisi pɛ́ nyɛ́m.

Mpi tɔ́, n nyáma pɛ́ tɛ́na mpi

pɛ́ wɛ́ yɔ́lɔ lotu taa tɔ́yɔ́.

²³ Nyá tɔ́ ké pa kuyi-tɔ́yɔ́ paa kuyaku ŋku,
na pá lakɛ́na-tɔ́ ɪ́su pa pukuyuna heu kɛ́ tɔ́kɔ́lɛ́ tɔ́.

²⁴ Hai, Taa n tooki suwe?

Fe na ní kɔ́lɪ, taa lɔ́-tɔ́yɔ́ tam tɔ́.

²⁵ Pepe tɔ́ ké n sɔ́ tá wahala

na tá laŋwakɛ́llɛ́ tɔ́

na nn caaki tá nyɛ́nɔ́yɔ́?

²⁶ Mpi tɔ́ tɛ́ hota tá lotu tɔ́ ké mɔ́sɔ́yɔ́ taa ké.

Hai, kɔ́lɪ na ní waasi-tɔ́.

²⁷ Hɛ́tɪ-tɔ́yɔ́ nyá kɔ́pantɔ́ tɔ́.

45

Wulav akpaxale yontu

¹ Kɔ́lɛ́ yontu nti tɛ́ ké sɔ́lɔyɔ́ nyɛ́ntɔ́
na pá yookina ɔ́mɛ́ŋ na tɛ́ wɛ́ yonyoolaa
nyɔ́yɔ́ tɔ́ yontunaa taa tɔ́yɔ́lɔ.

² Tɔ́m kɔ́pantɔ́ haɣa ma taa ké sɪ́ má yɔ́yɔ́tɪ.

Wulav kɛ́ ma yoo ma yontu.

Maa yoo-tɛ́yɪ na ɔ́ŋɛ́m ɪ́su takɛ́laya ŋmaalu kɔ́pɛ́ŋ.

³ N tɛ́é apalaa tɛ́naya ɪ́sɛ́ntaa luw,

na ní yɔ́yɔ́tɛ́yɛ́na ɔ́ŋɛ́m.

Iɔ́ koolaa-ŋ kɔ́pantɔ́ kɛ́ tam tɔ́ ké.

⁴ Yoolaa taa yoolu,

lɛ́lɪ nyá layatɛ́.

Ntɛ́yɛ́lɛ́ nyá teu na nyá teeli.

⁵ Kpa nyá yoo kɛ́kɛ́ taa na nyá sɔ́sɔ́ntɔ́,

na ní hɔ́lɪ tampana tɛ́ŋyɔ́ na ní sɛ́ɛ́na aɔ́maa tɔ́.

Nyá tɔ́ŋ ɪ́ náná nyá kookalɛ́naa sɔ́saa taa.

⁶ Tɔ́ nyá nyɛ́má kɔ́sɛ́ŋtɛ́

na ní yaɣa nyá kolontunaa nyama

na ní mɛ́ŋna-wɛ́yɛ́ nyá tɛ́.

⁷ Hai, Iɔ́, nyá kumte wɛ́ tam tɔ́ ké.

Tampana kɛ́ n tɛ́ŋyɔ́ na ní tɔ́kɛ́na nyá kawulaya.

⁸ N sɔ́la siyisuyɔ́ kɛ́ na ní kisi ɪ́sɛ́yɔ́tɔ́.

Pə tɔɔ kɛ nyá Isɔ ləsa-ŋ nyá taapalaa taa,
 na pá pəli-ŋ kɔtaya nim.
 9 Na tulaabnaa waani waani sɔɔsɔŋ ke nyá wontu tɔɔ.
 Na laŋhɔlɔmlɛ yonkpaama kɔlɛyi,
 nyá kutuluŋ wei pa lapa canɛm na tuuŋ kela tɔ ɪ taa.
 10 Awulaa pɛlaa wɛ kawulaya tɛyaya taa alaa taa.
 Wulav alonyəŋ sɛŋa nyá ntɔyɔŋ tɔɔ
 na í tɔwa wɔlanaa kɔpama.

11 Ma pɛɛɔ ke ŋkpaŋŋ ke teu
 na ń kɛɛsɪ ɪsɛ na ma tɔɔ.
 Sɔɔ nyá yɛlaa na nyá caa tɛyaya pə tɔɔ.

12 Wulav ləsaɣa í sɔv-ŋ nyá teu tɔɔ.
 Inəyɛle nyá sɔsɔ, luŋi-ɪ atɛ.

13 Tiiri ɪcatɛ nyáma mpa pa wɛna liyitee
 na pɔ kəli lɛlaa tɔ,
 paa pɛɛki sɪ ń hɔli-wɛyɛ pɛɛlɛɛ,
 ɪlɛna pá ha-ŋ kɔcɔɔŋ.

14 Wulav pɛɛɔ tewaya təkpaɔa kɛ kawulaya tɛyaya taa.
 Wontu nti pa lɔbna wɔla tɔyɔ ɪ suuwa.

15 Pa sɔpa-təyi ŋmaləm paɣalɛ kɛ.
 Ntəyi ɪ suuki na pɛɛlaa sɪ-ɪ na pá pona wulav kin.

16 Na pá sɔvkaŋa-ɪ na kawilitasɪ ke wulav tɛyaya.

17 Hai, wulav, kuyaku nakɔli nyá piya
 í kpaɣa nyá cɔsɔnaa kawulaya kumte,
 na ń la-wɛyɛ antulinya tana awulumpiya.

18 Ama máa tɔsɔyɪ nyá hətɛ ke paa waatu wei kɛ.
 ɪlɛna yɛlaa tɛna saŋi-ŋ tam tɔɔ.

46

Pə tana pə tv Isɔ wɛ tá waali

1 Kɔlee yontu nti pa yookina nəyɔ kɔyɔllaya na tɛ wɛ
 yonyoolaa nyɔyɔ tv yontunaa taa tɔyɔɔ.

2 Isɔ keɛle tá tɛcɔsɔlɛ na tá nyɔyɔ tɔtɔlɛ.
 Inəyɛle waasɔyɔ ŋku ku laŋyɛi laŋwakəllɛ waatu tɔ.

3-4 Pə tɔɔ kɛ paa tetu ká sele
 na pɔɔŋ yɔɔlɛyi na í tiiki lɔm tɛɛ
 yaa lɔm hola kaləyi kəkɔtɛ na á wasəyi
 na á kɔlɛyi na á ciyitiyi pɔɔŋ, tu nyan.

5 Pəyɔ nakəli ka wɛnna na ka lɔm hɛɛsəyi
 Isɔ ɪcatɛ nyáma laŋlɛ.
 Isɔtaa Isɔ Sɔsɔ tɛcayalɛ nanŋ nyantɛ ntɛ.

6 Isɔ wɛ tɛ taa ɪlɛ pɔlɔpɔ ɪ ciyitiyi-tɛ.
 ɪ ka waasɪ-tɛyɛ na pɔcɔ ilim lu.

7 Ye Isɔ kula ɪ nəyɔ tɔɔ piitimnaa tɛɛ sɔvki kɛ,
 na kawulasɪ náa seliyi,
 na sɔyɔntɔ náa píi tetu na tɛ yɔɔlɛyi na tɛ tiiki.

8 Atɛ na isɔtaa pə tv Tacaɔ wɛ tá waali kɛ.
 Yakɔpɔ Isɔ keɛle tá kɔkɛntuyɔ.

9 ɪ kɔɔ na í ná sɔyɔntɔ tɛma wɛna
 Tacaɔ lapa tetu tɔɔ tɔ.

10 ɪni ɪ kɔyɔna yooŋ nyɔyɔ ke hatoo antulinya tɛnasɪ tɔɔ,
 na í pɛlɛyi pə tɔɔŋ na pə ŋmantaasɪ,
 na í wɔ kpaɔlɛŋ ke kəkɔ.

11 Isɔ sɪ: Yɛlaa í hɛɛsɪ yooɔ na pá cɛkəna sɪ ma kɛ Isɔ.
 Má ŋmakəlɛna tetu na tɛ piitimnaa.

12 Atɛ na isɔtaa tv wɛ tá waali kɛ.

Yakɔpu Iso keɛ tá kɔkentuyu.

47

I wiliti Tacaa wulav sɔsɔ

¹ Klee yontu nti tɛ wɛ
yonyoolaa nyɔyɔ tɔ yontunaa taa tɔyɔlɔ.

² Yɔlaa mɛ mɔ tɛna í wilitiyi,
na í makɪ niŋ taa kɛ tá Iso.

³ Mpi tɔ, pɔ tɛna pɔ tɛɛ svokɛna
Tacaa Isɔtaa Iso Sɔsɔ kɛ.

Inɔyɔlɛ tɛtɔ tɛna wulav sɔsɔ.

⁴ Inɪ ɪ tɔyɔna tá niŋ taa kɛ yɔlaa,
na í tɔ tá nɔɔhɛɛ tɛɛ kɛ piitimnaa.

⁵ Yakɔpu nyɔma taya ɪ sɔlaa
na í lɛsɪ tá tɛtɔ na tá lanja hɛɛwa.

⁶ Kawilitasɪ na tutuyɔ wula kɛ
Iso Tacaa kpana ɪ kumte tɔɔ.

⁷ I yoo Tacaa kɛ yontu.

Inɔyɔlɛ tá wulav, í samɪ-ɪ.

⁸ Iso keɛlɛ tɛtɔ tɛna wulav.

I samɪ-ɪ na yontu kɔpantɔ taa kɔpantɔ.

⁹ Iso caya ɪ kumte nanŋ nyɛntɛ tɔɔ kɛ

na í tɔkɪ piitimnaa tɔɔ kɛ kawulayɔ.

¹⁰ Piitimnaa awulumpiya sɔsɔ Apɔlaham Iso yɔlaa tɔɔ.

Mpi tɔ, mɪ ɪ tanna atɛ awulaa na pɛsɛlaa tɛna

na í tɔkɪ pa tɛna pa tɔɔ kɛ kawulayɔ.

48

Wulav sɔsɔ ɪcatɛ

¹ Klee yontu ntɔ.

² Tacaa kɛ sɔsɔ kɛ,
ɪ mɔna samtɔ tɛna kɛ ɪ ɪcatɛ taa kɛ
ɪ pɔyɔ nanŋ nyɛŋkɔ tɔɔ.

³ Siyɔŋ pɔyɔ ŋkɔ kɔ tewaya
na kɔ hɛɛsɔyɪ tɛtɔ tɛna yɔlaa lanja.

Kɔ wɛnna ilim ntɔyɔŋ tɔɔ kɛ,
kɔ taa kɛ wulav sɔsɔ ɪcatɛ wɛɛ.

⁴ Tacaa wɛ tɔ taa kɛ na í kentiyi tɔ tɔɔ
na pɔ kɛlɪ tɔ kolɔŋa tɔŋ nyɛŋka.

⁵ Awulaa kotaa na pá kɔlɪ Siyɔŋ tɔɔ.

⁶ Pa nawa ɪcatɛ ɪlɛna sɔyɔntɔ
anaam kpa-wɛ na pá tɔ casɛlɛ.

⁷ M'pɔyɔ sɔyɔntɔ tuta-wɛ na pá niki tɛnɛ inɔyɔ
seluyɔ ɪsɪ lɔlɔyɔ wɔsɔsɪ tutuyɔ alɔ tɔ.

⁸ Yaa ɪsɪ ilim tɛlɪlɛ heelim
yɔkɔyɔ kɔpɔlɔŋ sɔsɔŋ tɔ.

⁹ Nti tu nuwa kɔnu tɔ,

tɛ na-tɪ na tá ɪsɔpɔlɛ

kɛ Tacaa pɔ tɛna pɔ tɔ Iso ɪcatɛ taa.

¹⁰ Hai, Tacaa tɛ huɔ nyá kɔpantɔ tɔm
kɛ nyá tɛsɛlɛ taa.

¹¹ Iso nyá samtɔ nuɪkɪ tɛtɔ tɛnasɪ taa kɛ.

Siyɪsuyɔ kɛ n tɛŋyɪ na ń hɔlɔyɔna nyá tɔŋ.

¹² Pa yɔlɔyɪ Siyɔŋ pulaya taa kɛ,
na Yuta acalɛɛ náá wɛ aŋmaala taa kɛ
nyá tampana huɔlɛ tɔɔ.

13 Ɔ tɔ na í cɔɔ Siyɔŋ ɪcɔtɛ taa
na í kala ɪ tɔtɔŋlɛ kutuluŋ.
14 Ɔ paasɛna tɔ koloosi na sɪ tɔŋ
na í ká kɛsɪ mɛ piya sɪ:
15 Ɔsɔ kɛlɛ tɔ Ɔsɔ kɛ tam tɔɔ.
Ɔni í ká tiikiyina-tuyɔ halɛna tɔ sɛm.

49

Yɔlv sɔki niŋ kakpasɪ kɛ

1 Kɔlee yontu nti tɔ wɛ yonyoolaa nyɔyɔ tɔ
yontunaa taa tɔyɔlv.

2 Antulinya taa yɛlɛa mɛ,
mɛ tɛna í kɛ ŋkpaŋŋ.

3 Sɔsɔa, na sɛkpɛma,
na liyitee nyáma,
na kɔnyɔntunaa mɛ,

4 Ɔmɔyɔsɛɛ tɔm kɛ ma yɔyɔtɔyɪ,
na ma taa kɔmɔyɔsɔtɔ wɛna huwɛɛ kɛ sɔsɔm kɛ.

5 Ma welisiyi teu kɛ ituule taa kɛ,
na má tɛlɛsɔyɪ-tɛ na cɔmuyɔ.

6 Pepe tɔɔ kɛ maa tasa nyam kɛ wahala waatu
kɛ saa wei ma kolontunaa ká ta-m
na pá tuyɔ-m wahala tɔ.

7 Pa liyitee tuutuuma kɛ pa tɔ naani
na pá hɔŋ pa ti na pa wɛnav katatɛlaya.

8 Ama pa taa nɔyɔlv fɛina tɔŋ sɪ
í ya Ɔsɔ cɔlɔyɔ ɪ tɔyɔntɛlɛ weesuɔyɔ
yaa ɪ mɔyɔmɔyɔ ɪ nyɔŋkɔ.

9 Yɔlv Ɔsɔyɔ kɛla liyitee,
paɔ pɛ lá isɛna nɔyɔlv kaa pɛsɪ ka yapɔ.

10 Pa huɔki sɪ paɔ fiti pɛlaav pa kaa sɪ?

11 Tampana tɔɔ, paɔ n kɛ nyɛntɔ yaa kɔmɛlɛŋ,
n ká sɪ kɛ, na ní yelina lelaa kɛ nyá wɛnav.

12 Paɔ pa hawa pa tɛtɔ kɛ pa hɛla
pɛlaav tike ká tɛna na kɔ pɛsɪ
pa tɛcɔyɔlɛ tam tɔɔ nyɛntɛ.

13 Yɔlv sɔsɔɔntɔ kaa sɔsɔsɪ ɪ weesuɔyɔ kɛ tɔyɔlɔŋ.
Ɔ wɛ tɛnɔyɔ kɛ tɛitɛi kɛ isɪ kpɛntɛ.

14 Yɛlɛa mɛpɛ pa tɔyɪ pa tuyɪ naani
na pá nyɛnɔyɪ pa kɔyɔyɔtɔtɔ tike kɛ tampana nyɛntɔ.

15 Ɔlɛ mpi pa kɔŋ tɛɛsɛnav tɔyɔlv.
Pu keeti-wɛyɛ isɪ heeŋ

na pɛ sɔsɪ atɛtɛlɛ taa
na sɛm pɛsɪ pa tiikilu.

Na pɛ siyisina-wɛyɛ pɛlaav tɛpɛŋpɛŋ na pa teu sɪ.
Atɛtɛlɛ taa kɛlɛ pa tɛcɔyɔlɛ.

16 Ama Ɔsɔ ká ya-m atɛtɛlɛ taa tɛna,
na í Ɔsɪ-m.

17 Paɔ yɔlv wɛnav tɔŋna hukuyɔ na í suɔki tɔŋ
nyá laŋlɛ ɪ taa pɛli.

18 Ɔ kaa kpɛnna pɛ taa pɔlvɔyɔ ɪ sɛm wule
na í pɔna atɛtɛlɛ taa.

19 Pɛyɛlɛ ɪ yaakaya ɪ tɔyɪ
leleŋ nuɔlv kɛ na í wɛna ɪ isɛ.

Na í saŋ ɪ ti sɪ pɛ tɔŋ teu.

20 Paɔ na mpɔ, pɛ wɛɛ kɛ sɪ,
í polo timpɪ ɪ caɔnaa wɛɛ

na paa naaki nyaalam to.

²¹ Yulu pasayi na i weena sasoonu,
ye i feina lamayasae i weeki tanaya ke
teitei ke isu kpante.

50

Isò kòh sɪ i hvòkɪ i hvòlɛ

¹ Asafi yontu.

Isò Toma tana tu Tacaa yaaki tetu tanaya
pə kpayav ilim talule na pə tətule to.

² Siyən ɪcatɛ nte tə tewa təkpataa to
tə taa ké Isò teeki kəkò.

³ Ta Isò kòh ké,
ilɛ pə taya təpamm.

Kəkò wɛ i nəyò tɔ̀ ké na ká niisiyi pə tana.
Heelim isayam cɔ̀na-i ké.

⁴ Isò hvòkàna i yəlaa na
í yaa isòtənyo na tetu ke aseeta.

⁵ Isò si: I koti ma nyəma mpa
ma na-we tə pɛla nəyò sɪ
paa nuna-m na pá lá pə kotaya to.

⁶ Isòtənyo í yəyɔ̀tɪ sɪ Tacaa má ma siyisaa ké.
Mpi to, mayale hvònlɔ̀.

⁷ Isò si: Ma yəlaa Isɛyeli nyəma í ke ɲkpaɲɲ
na ma kaləna-me, ma ké mə Isò ké.

⁸ Maa kaləna-mɛyɛ,
ilɛ pə taya ma kɔ̀tasɪ tɔ̀,
í tá tu hɛɛsɪ-m sɔ̀lɛyɛ lapu,

⁹ ma kaa mu, maa caa mə latəɛnaa
yaa má kpeɲɲ tɛɛ pəɲtulɔ̀ɲ krau.

¹⁰ Mpi to, má tənna hɔ̀tu tɛɛ wontu tana
na pulasɪ taa nyəntɔ̀ tanaya iyisi iyisi.

¹¹ Na pə sumasɪ tana,
atɛ wontunaa tana ké ma nyəm ké.

¹² Paa nyəyɔ̀sɪ wɛ-m, maa pɔ̀ɔ̀səyi.
Mpi to, antulinya na i nyəm tana má tənna.

¹³ Wulee ma tɔ̀yò latəɛnaa nantu
na má nyəɔ̀ pəɲtulɔ̀ɲ caləm na?

¹⁴ Pə taya tɔ̀yɔ̀naya kɔ̀hav ke ma caaki.
Ama sɛɛtu ke ma pɔ̀ɔ̀səyi.

I təɲəyi na í laki isəna
í ka siwa isətaɔ̀ Isò Səso maya nɔ̀sɪ to.

¹⁵ Na ye í wɛ laɲwakəllɛ taa í yaa-m na má waasɪ-me
na í tu-m teeli.

¹⁶ Maa pɔ̀ɔ̀sɪ asayaa sɪ:
I kaləyi ma kiɲ na má na-me tá nəyò pɛlɔ̀yɔ̀ tɔ̀m
wɛ mə nɔ̀sɪ taa sɪ pə waasɪ-mɛyɛ wɛ?

¹⁷ Ilena má sɛyɛsəyi-me na u nukɪ
na I ləkɪ ma tɔ̀m.

¹⁸ I tənəyi ɲmulaa tɔ̀ ké,
na í sɔ̀səyi wasaɲkalənaa tɔ̀.

¹⁹ Isayato ke mə nɔ̀sɪ yəyɔ̀təyi
na u nyəɲna kaloolaya.

²⁰ Na í cakɪ mə tɔ̀yɔ̀ntələnaa acaya,
na í kpeɲyənəna mə mayamaɲa mə newaa.

²¹ Mpi í lapa tɔ̀yɔ̀lɛ,
na í hvòkɪ sɪ má su na?

Yaa í maγasəyi mə taa si,
maa təŋ mə ikpatə.
Maa kuli mə təo ké
na má kuli mə acaalətu təna təo na í ná.

²² Mə təna mpa me í səəki ma təo tə í ke ŋkraŋŋ.
Pə taa kəo na má cəli-me na nəγəlu kaa waasi-me.

²³ Ma sɛɛtu nté wei í kusəyi
ma nyəyυ ke teu tə.
Na wei í nukəna-m tə,
pəntυ ke ma waasəyi.

51

Sələmnyυ si pə husi isayatu

¹ Tafiti yontu nti tə we yonyoolaa nyəyυ tu
yontunaa taa təγəb.
² Tə taa ké Tafiti keəsəyi waatu wei í na Ulii alv Pasepa pa lapa
Wasəŋkalətu, na Iso kuyəγətətυ teləsəb
Nataŋ polo na í kaləna-ı tə pə təm.
Yontu ntəγələ si:

³ Hai, Iso, nyəni ma pətətəle ke nyá kəpantu təo.
Husi ma kawaləγa ke nyá suulu səsə təo.
⁴ Nyaałi ma isayatu təkpatəkpa,
husi ma təpəntəle na má wɛɛ tənəŋŋ.

⁵ Mpi tə, ma nyəma ma kawaləγa təo,
ma naaki ma təpəntəle ke tam.
⁶ Nyá tike ke ma pəntənəa,
mpi tə, ma lapa mpi pə fəi-ŋ teu tə.
N wəna tampana ke timpi n hυəkəna-m təγə,
n ta wakəli tiili.
⁷ Ma ké kawaləγa tυ ke hatoo kuyəŋku
ma too haγa-m təγə.
Isayatu taa ké í ləla-m.

⁸ Ama n caa ké si tampana í wɛɛ ma lotu taa.
Tυ ləmaγasɛɛ ke hatoo ma taa.

⁹ Husi ma isayatu na má wɛɛ tənəŋŋ.
Nyaałi-m na má kəli kponkpo molum ke hulumnyυ.

¹⁰ Keəsi-m laŋhulumle səsəle təm,
lənə ma wei ma laŋle ka wakəlaa tətəγətəγə tə
tə hulum təlɔilɔi.

¹¹ Keəsi nyá isɛ, taa nyəni ma isayatu,
husi ma təwakəllənəa.

¹² Hai, Iso tu ma taa ké ləmaγasəle nəŋŋ nyəntɛ.
Ləγasi-m kofalə na má nukəna-ŋ na lotu kolumtu.

¹³ Taa lə-m na má hatələna-ŋ,
yaa í ləsi nyá Feesuyυ Nəŋŋtu ke ma taa.

¹⁴ Mələna-m ma nyəyυ γəpυ laŋhulumle,
tu ma taa ké nunav ləmaγasəle.

¹⁵ lənə má huli pəntəlaa ke nyá mpaan
na pə təŋəyi na pə taγanɔ keəsəyυ na nyá təo.

¹⁶ Hai, ma nyəyυ γətu Iso, ləsi-m səm*fa* taa,
na má kpaaləna laŋhulumle ke nyá waasəyυ təm. ^a

¹⁷ Taca a kuli ma nəγə na má sa-ŋ.

¹⁸ Ye nyá luγu ka wɛ kətasi maa lapa-ŋ.

^a 51:16 ləsi-m səm: Lələa hυəki si ntanyi yontu tu caa si Iso í cepi-ı yolokole nte inı í lapa tə tə taa.

Paa nsi kəkō lusa si tēna tō si maɣamaɣa,
n ta sōli.

¹⁹ Hai, Iso kōtaɣa ŋka ka we-ŋ teu na ŋ caaki tɔɔle si
yulɔ laŋle na i laakali i wakələna i isayatu.

²⁰ La nyá kɔpantɔ ke Siyɔŋ nyáma
ke nyá pɛɛɛ tō.

Na ŋ ŋma Yosalem kolooosi.

²¹ Waatu unɔɣi n ká sōli kōtasɔ nsi
n suwa si pá la-ŋ tō, na nsi kəkō lusa si tēna tō.
Ilena pá la-ŋ kōtasɔ ke lataɕenaa
ke nyá kōtaɣa tɔlate tō.

52

Yulɔ wei i tɔ naani ké i wenav tɔ

¹ Tafiiiti yontu nti tē we yonyoolaa nyuɣu tɔ
yontunaa taa tɔɔlɔ.

² Tē taa ké pa keɛsɔɣi isēna

Iɔm tɔ Toweki taɣasa

Sayuli si Tafiiiti pola Apimeleki tē.

Yontu ntɔɔle si:

³ Tɔŋ tɔ nyá, n yɔɔlɔɣana nyá isayatu ke mpɔ suwe?

N ta nyi taa si Iso kɔpantɔ we tam tō?

⁴ Nyá nsəmle na lɔŋ isu hɔnɔɣu,

na ŋ tɔsɔɣana lelaa.

⁵ N sōla isayatu na pá kəli kɔpantɔ,

na ŋ caaki pɔpɔtɔ na pá kəli tampana.

⁶ Na nyá laŋle heɛna tɔm tēna nti tē wakələɣi tɔɔ.

Tē tēna tē ké kɔkekeɛtɔ ké.

⁷ Pē tō ké Iso ká wakəli-ŋ tam tō.

I ká ləsi-ŋ nyá tē na i tēna,

na i kɔpəsi-ŋ weesuyu nyáma tē na i tɔɔnti-ŋ.

⁸ Siyisilaa ká na-i na sɔɣantɔ kpa-we.

Paa wonɣi-i na pá tɔŋ si:

⁹ Ye yulɔ kisa Iso ke kɔpɔlɔɣu tɔɣu

na i ha i tɔɣi liyitee nna i wakəla lelaa na i hiki tō,

isēna i tēŋna tɔɔle.

¹⁰ Ama ma we Iso tɔɣaya taa ké isu

tɔɣu heɛtɔ nyəŋkɔ.

I kɔpantɔ taa ké má ha ma tɔɣi tam tō.

¹¹ Ma sanɣi-ŋ tam tō ké pē tēna mpi n lapa tɔ pē tō,

na má kpaalɔɣi nyá yəlaa isentaa si,

n ké kopanɣ.

53

*Yəlaa kɔpama na pa Iso ke antulinya isayav taa
(Yontu 14)*

¹ Tafiiiti yontu nti tē we yonyoolaa nyuɣu tɔ
yontunaa taa tɔɔlɔ.

² Kɔmɛleməŋ maɣasəɣana i taa si Iso fɛi.

Yəlaa mpɛ acaalɔtɔ ke pa laki,

kɔpantɔ latɔ fɛi.

³ Hatoo isɔtaa ké Taaɔa nyənəɣana atɛ yəlaa

si i naaki si ləmaɣasɛ tɔ nɔɣɔlɔ i pɛɛkəɣi-i?

⁴ Pa tēna pa yela i mpaav ké na pá wakəli.

Kɔpantɔ latɔ fɛi pa taa paa kolum.

⁵ Isagalataa mpe pa kaa nu.
Pa paa ma yalaa isu tɔɔnaya na pá tɔki paa seeki-m.

⁶ Tɔnaya paa selina sɔɔntu pɛcɔ sɔɔntu fei.
Isɔ ká ku mpa pa kulayi i tɔɔ tɔ na í lo.
Paa tɔɔ fele, mpi tɔ, Isɔ lo-we.

⁷ Hai, ma kooliyi ké si lseyeli nyáma waasuyɔ
í luna Isɔ puyɔ taa ké waatu wei
Taa ká mɛnna i yalaa mpa paa kuuwa tɔ.
Yakɔpu luluyɔ nyáma lseyeli nyáma ká
ɛmaalɛna laɛhɔlɔmle sɔsɔle.

54

Kɔnyɔntɔɔlo yaaki si pá waasi-i

¹ Tafiti yontu nti pa yookina sanjku
na tɔ we yonyoolaa nyɔɔ tu takalaya taa tɔɔlo.
² Tɔ taa ké pa keesayi isɛna Sifi nyáma pola
Sayuli kin na pá tɔyasi-i si
Tafiti ɛmela pa tetu taa tɔ.
Yontu ntɔɔle si:

³ Hai, Isɔ, ya-m nyá hɛtɛ tɔɔ,
na í hɔli ma tampana na nyá tɔɔ.

⁴ Hai, Isɔ nu ma kuyɔɔtɔtɔ.
Ke ɛkraɛɛ na í nu ma kusɛlɛmɔtɔ.

⁵ Mpi tɔ, kra nyáma kula ma tɔɔ,
na pá sɔli ma weesuyɔ lɛsuyɔ na musɔɔ
pa paa feina-ɛ.

⁶ Ama nyaa waasɛna-m,
nyɔɔle Taa, na í paasɔɔna-m.

⁷ Isayatu í mɛli ma kolontunaa nyɔɔɛ taa
na í takɛ pa nɔɔsi ke nyá tampana tɔɔ.

⁸ Maa la-ɛ kɔtaya na lotu kulɔmɔ
na má sa nyá hɛtɛ.

Mpi tɔ, Taa n ké kɔpaɛ ké.

⁹ N fita-m nɔɔsɛ tana taa ké,
na má nyɛnɛyi ma kolontunaa kpisuyɔ.

55

Wei i waali pa luwa tɔ i sɛlɔmuyɔ

¹ Tafiti yontu nti pa yookina sanjku na tɔ we
yonyoolaa nyɔɔ tu yontunaa taa tɔɔlo.

² Hai, Isɔ ke ɛkraɛɛ na í nu ma kusɛlɛmɔtɔ.
Taa kisi ma wiinaw ke nuw.

³ Nu ma tam na í cɔ-m,
nɔɔsɛɛ pɔna-m na má cɔki yem na má huyutiɛi lotu.

⁴ Mpi tɔ, ma kolontunaa nyaasayi-m ké,
na asayaa náa ɛmakɛlayi-m na pá mɛlɔɔna
ma nyɔɔ taa ké wahala na pá we ma waali na páána.

⁵ Ma laɛle wakɛla sɔsɔm ké,
na sɛm sɔɔntu pu-m.

⁶ Sɔɔntu sɔsɔntu kra-m ké,
na má seliyi.

⁷ Ma nyulaya isu ye maa wɛna keɛɛ isu alukuku,
maa kula hɔntu na má hɛsɛi.

⁸ Maa sewa na má polo pooluɔ
na má caya timpɛi nɔɔlo fei tɔ.

9 Maa sewa ləŋ ke kacuculaŋa
na heelim səsəəm na má cəsü.

10 Taca, líyítí ma kolontunaa, pá taa nuna təma.

Mpi tə, mvsəŋ na ıyoosile tike ke ma naaku ıcate taa.

11 Yooü cəkəna tə koloosi ke ilim na aho.

Kəpəntəŋ na acilayatu suna tə taa.

12 Yuləkule we tə taa ké.

Pəyele ŋmuləm na tsvəŋv náá laŋəŋi.

13 Ye pu ké kolontu tsvəkəna-m pə taa la-m pulv.

Yaa ye ma pata ka kulayana ma təə maa ŋməla-i.

14 Ama ma na wei tə kaawa na ma tsvuna-i təŋə,
ı ké ma taapalv na ma ceu ké.

15 Ma na-i tu we təma na leleŋ ké,
na tá na samaa tə puki Iso təsəele taa.

16 Səm í tuti ma kolontunaa,

na pá tii atətəle taa na pa ıse.

Mpi tə, ısayatu suna pa taa.

17 Iso ké maa wiina,

na inı ı ká waasəna-m.

18 Tanəŋ na ilim taa na taanaya ke ma wiiki

na í nukı ma nəŋə.

19 Inı ı ká yana-m na í yele na má heesi.

Mpi tə, mpa pa kuləŋi ma təə tə pa we paŋale ké.

20 Iso wei inı ı ká wulav ke too tam təə tə,

í nu na í pasa-we.

Yəlaa mpé paa layasəŋi,

pəcə paa nyəŋna Iso.

21 I tv ı taapalaa mpa í na-we pa we leleŋ təŋə niŋ.

Na í wakəli nəŋə ŋka ı ka pəelaa tə.

22 I nəŋə na leleŋ ké ısu tuŋ na ı taa na kəkə,

na ı faacinaa tewa, ılena ı taa na sapəlası.

23 Pəti nyá nəŋəsəe tənaya Taca niŋ taa, na í paasəna-ŋ.

I yeki sı sıŋısu lu í cəŋli.

24 Ama Iso n ká yele na yəlaa mpə

pa tii pəlaav tapvəŋv tē.

Yuləkulaa na ŋmulaa ná kaa haŋa

pa pusi hekv na pəcə pá sı.

Ama nyaya ma pəta ma ti.

56

Kvnyəntəŋəlv pəta ı təŋi Iso

¹ Tafiiti yontu nti tə we yonyoolaa

nyəŋv tv yontunaa taa təŋəlv.

Yontu ntəŋi pa yookina alukuku wei ı we

pooluŋ tuŋ səsəŋ təə tə ı luŋu.

Tə taa ké Tafiiti kəsəŋi ısəna Filiisi nyáma

səŋsa-i Katı təə pə təm.

Yontu ntəŋəle sı:

² Hai, Iso nyəni ma pətətəle, pa huluyu-m ké.

Kvyeŋ tənə pa yookina-m ké, na pá caaləŋi-m.

³ Kvyeŋ tənaya ma kolontunaa we ma waalı.

Pa we paŋale ké, na pá yookina-m.

⁴ Ye kvyakv ŋku səŋəntv í kpa-m,

nyaya ma tvŋi naanı.

5 Ma saŋ Iso ké i tòm kuyogotutu tɔɔ,
na ma tu-i naani na sɔyɔnto fei.
Pepeye yulo pəsəyi na í la-m?

6 Paa kuyaku ŋkuyu pa tɔyɔ-m konyɔŋ,
na pá huuki ma tɔɔ ké isayato.

7 Pa lapa nɔyɔ kolɔmaga si pa ceŋəyi-m na pá naasəyi-m
na pá huliyi ma ikpate ke paa timpri ma puki tɔ.
Mpi tɔ, pa caa ma weesuyu ləsvyɔ tɔ.

8 Pa kaa pəsi pa fitina isayato nti pa laki tɔ.
Hai, Iso, peti yəlaa mpeye ate na pááná.

9 N tema ma təkpaalətu mpaav ke cekənav
suu ma isəlvəm ke nyá tənvyɔ huluɔyɔ taa.
Nmāa pə tɔm ke nyá takəlaya taa.

10 Ye ma mapa kapuka na nyá tɔɔ,
ma kolontunaa ná mələyana pa waali ké,
ma nyəma si Iso nyá, n we ma tɔɔ.

11 Ma saŋ Iso ké i tòm kuyogotutu tɔɔ.
Ma sama Tacaa ke i tɔm tɔɔ.

12 Inəyi ma laki naani, māa nyarŋa pəlv.
Pepeye yəlaa pəsəyi na pá la-m?

13 Hai, Iso pə wee si má la isu ma siw nɔyɔ tɔ,
de nyana təmlə kətaya ke māa la-ŋ.

14 Mpi tɔ, n waasa-m səm taa ké,
si ma tɔ nyá isentaa ke weesuyu nyəma nyaaləm taa.

57

Tafiti sələməyi isətaa Iso səsɔ
(Kvkalətu 8-12: Yontu 108:2-6)

1 Tafiti yontu nti tə we yonyoolaa nyvɔyɔ tu
yontunaa taa na pá yaaki-ti si:

Taa kv təyɔlv.

Tə taa ké Tafiti keesəyi isəna i sewa Sayuli na í
ŋməli kvkpaŋvɔyɔ puvɔyɔ taa tɔ pə tɔm.

Yontu ntəyale si:

2 Hai, Iso nyəni ma pətətəle yoo,
nyəni ma pətətəle.
Mpi tɔ, nyá kin ke ma pəkəyi ma təcəsəle.

Māa ŋməli təna, na n kenti ma tɔɔ,
haləna wahalanaa pəne pá te.

3 Isətaa Iso səsɔ ke ma yaaki.
Im i lapəna-m pə təna.

4 I ká waasi-m na hatoo isətaa,
na í liyiti wei i tu ma waali tɔ,
na í la-m i kvpantv.

5 Mpa pa hekv ma wee tɔ
pa təkɪ yəlaa ké isu təyɔlasɪ.
Pa kela seŋtaa ké isu ŋmantaasi na nyəma,
na pa nsəmlə na ləŋ isu layate.

6 Hai Iso, nyá səsəntv í kəli isətənvɔyɔ ke kolvɔv,
na nyá teu na tetv təna tɔɔ.

7 Paa hula puvɔyɔ ke ma mpaav taa ké,
na kv lumsu-m.
Ulena pá nyi-m katəka.
Ama kolvmaa mpe pa hotina ka taa.

8 Hai Iso, ma nyɔv tɔŋ,
māa sa-ŋ na má puyvli-ŋ.

⁹ Ma læsaɣa, fe,
ma cəmʊyʊ na ma saŋku í fe,
maa fe na pécɔ pɔ nyaadi.

¹⁰ Tacaa maa sa-ŋ yɛlaa taa,
na má pʊyʊli-ŋ piitimnaa taa.

¹¹ Mpi tɔ, nyá kʊpantu səsəntu tapa isətənyu ké,
na nyá teu náá tɛe isəŋmuntu tɔɔ.

¹² Hai Iso, kpaasi nyá tɛyi isətənyu tɔɔ,
na nyá teeli na tetu tɛna taa.

58

Isɔ we tetu tɔɔ na í huukəna

¹ Tafiiiti yontu nti tɔ we yonyoolaa nyʊyʊ tu
yontunaa taa na pá yaaki-ti si:
Taa kʊ tɔyɔɔ.

² Yɛlaa mɛ sum taa ké í ká hʊləna tampana na?
Mʊyʊ í tɛŋɛyi siyisuyʊ na í huukəna?

³ Tɛfaa ké í lakəna isayatu ké tetu tɔɔ,
na í laki mʊsʊŋ.

⁴ Hatoo asayaa hɔɔv tɛe ké pa wakəlaa,
na pəpətʊnaa náá leki na pécɔ
pa luki pa toona lotu taa.

⁵ Pa we sɔtʊ ké isʊ tɔmaa,
yaa isʊ paasəle ntam wéi í təkəyi ŋkraŋŋ tɔ.

⁶ Isʊ paasəle nte ti nuuki tʊv yontu tɔ,
paa tʊwaa taa aka.

⁷ Hai, Iso holi pa kela ké pa nɔɔsi taa,
Tacaa yəki tɔyɔlasɪ tamasi.

⁸ Pá mʊki yem isʊ lʊm kpeŋyʊyʊ tɔ.
Ye pa tɔ nɔyɔlʊyʊ nyəmá, á pəsi kpetɛ.

⁹ Pá si na pá yɔɔli yem isʊ atantaabʊ.
Na pá wɛɛ isʊ pə hɔləsʊyʊ pəyayaa,
na ká tá keesi ilim tɔ.

¹⁰ Pa sɔwá tʊŋ kaa la hɔtʊ,
na pécɔ Isɔ kpɛsi-í isʊ kacuculayaa,
paa a wʊlaa yaa á na a lʊm, pə ta kʊ pʊlʊ.

¹¹ Yʊlʊpəŋ laŋle ká hʊləmɪ
waatu wéi Isɔ ká lɛeti asayaa tɔ
inɪ í ká tɔ pa caləm taa.

¹² Waatu inɛyi yɛlaa tɛna ká tɔ si:
Yɛlaa kʊpama wɛna pa kasəyayaa,
Isɔ wɛ atɛ na í huukəna.

59

Isɔ waasi-m mpa paa caaki-m tɔ pa niŋ taa

¹ Tafiiiti yontu nti tɔ we yonyoolaa nyʊyʊ tu
yontunaa taa na pá yaaki-ti si:
Taa kʊ tɔyɔɔ.

Tə taa ké Tafiiiti kɛɛsəyi isəna Sayuli tilaa si
pá feŋ í təyayaa na pá kʊ-í tɔ.
Yontu ntəyɛle si:

² Ma Isɔ waasi-m ma kolontunaa niŋ taa,
kenti ma tɔɔ ké mpa paa caa-m tɔ pa tɔɔ.

³ Waasi-m mpa pa pɛɛkəyənə-m isayatu tɔ pa niŋ taa,
ya-m yʊlʊkʊlaa mpe pa nɔyɔ taa.

⁴ Asaɣaa mɔɔɔɔle na pɔ ɔɔɔɔɔ-m,
 yulokulaa mɔɔ pa caa pa tii ma tɔɔ kɛ.
 Tacaɔ anɔ ma ta la isayatu natɔli,
 pɔɔɔle ma ta sekɔ ma kulapɔle.
⁵ Paa na ma ta la pulɔ tɔ,
 pa kɔakɔɔi sewa na pɔ taɔanɔɔi pa ti.

Hai, Iso fe na n kɔɔ ma kin na n na.
⁶ Tacaɔ atɛ na isɔtaɔ pɔ tɔ,
 Iseyɛli Iso nyɔ,
 kulɔ na n waasɔ-m mpa pa ta nyɔ-ɔ tɔ pa niɔ taa,
 kisina waali lulaa mɔɔɔɔ nyɔ kupantu.

⁷ Paa taanaya ŋkaya pa kɔɔ
 isɔ hasɔ tintiyile.
 Pa casɔɔi kapusi na pɔ ɔɔɔkɔna icate.
⁸ Isayatu suna pa nɔɔsi taa tɔpam,
 na pa kuyɔɔɔtɔtɔ wɛ isɔ layalɛɛ.
 Pa tɔɔ si awe kɔ nuna pa tɔm?

⁹ Ama Tacaɔ nyɔ wonɔɔi-wɛɔɔ,
 na n paakɔna mpa pa ta nyɔ-ɔ tɔ pa tɔna.
¹⁰ Paa pa tɔɔ kɔ wɛɛ isɔ cɔnɛ na lɛ,
 Iso nyayale ma kentulu.
¹¹ Ma Iso kupan n kɔɔ ma cɔɔ,
 na n hɔli-m ma kolontunaa na pɔ wakɔla-wɛ.

¹² Taa ku-wɛɔɔ lɔɔ,
 na pɔ kɔɔ na ma yɔlaa sɔɔ nyɔ tɔɔ.
 Ama ciyiɔi-wɛ na tɔɔ ilɛna n pɛti-wɛ.
 Tacaɔ, nyayale tɔ kɔkentuyɔ.
¹³ Pɔ kula pa nɔɔɔ tɔɔ te, pa wakɔla-ɔ kɛ.
 Pa mayamaya pa kalampaanɔ katɔka i kpa-wɛ.
 Mpi tɔ, kutuyɔ na kaloolaya tike kɛ pa laki.
¹⁴ Kpiisi-wɛ na pɔɔnɔ na pɔ taa tasa-wɛɔɔ nau.
 Ile antulinya tɔna kɔ nyɔ si
 Iso Sɔsɔ wɛ Iseyɛli taa.

¹⁵ Paa taanaya ŋkaya pa kɔɔ isɔ hasɔ tintiyile.
 Pa casɔɔi kapusi na pɔ ɔɔɔkɔna icate.
¹⁶ Na pɔ pɛɛkɔɔi paa timpɔiɔi tɔɔɔnaya.
 Pu takɔ-wɛɔɔ teu ilɛna pɔ sɔɔ mɔla.

¹⁷ Maa sa nyɔ tɔɔ kɛ,
 na ma kpaali nyɔ kupantu kɛ tanan tɛɛ.
 Mpi tɔ, n kɛ-m tɔcɔɔsɔle tɔɔ nyɔntɛ kɛ
 na ma kentulu kɛ lanwakɔlle waatu.

¹⁸ Maa sa ma kentulu nyayɔ.
 Hai, Iso nyayale ma tɔcɔɔsɔle,
 ma Iso nyɔ kupantu wɛ sɔɔɔntɔ.

60

*Iso nukɔ i yɔlaa mpa pɔ kɔlaa tɔ pa wula
 (Kɔkalɔtɔ 7-14: Yontu 108:7-14)*

¹ Tafiiɔi yontu nti i yoona
 sanɔku si i seɔɔsɔɔɔna tɔɔɔɔ.
² Tɔ taa kɛ Tafiiɔi kɛɛsɔɔi isɔna i yoona
 Silii nyɔma mpa paa wɛ Mesopotami
 na Sopa pɔ tɔtɔ taa tɔ.
 Pa mɔlaya kpente ilɛna Sowari nɔɔ ku Itɔm tɔtɔ
 yoolaa kɛ iyisi naanɔwa na naaleɔɔ (12.000) tɔm tɛtɛkɔle taa.
 Yontu ntɔɔɔle si:

³ Hai, Iso, nyá lona-tu na tó yá yem yem.

Heesi nyá pááná na ní mənna-tu.

⁴ N cixita tetu na tó yá pəxələe,
nyala-ye, təfə tə tənna seluyu ké.

⁵ N mayasa nyá yəlaa tá na toŋ,
na ní caali-tu na tó nyəə solum kəkukum.

⁶ N hula nyá kəpama ke yaasi wei pá nawa,
ile pa se kolontu nyəmə kutətəna tə.

⁷ Hai, cə-tu na ní kəə tá waasəy,ə,

iləna ní yá nyá kəsəəllaa tá, na nyá toŋ.

⁸ Iso yəxəta i təsəele nanŋ nyəntə taa si:

Maa təyənə akaitu.

Maa tala Sikem icate,

na má fayə Sukəti tətəkəle ke həyələŋ.

⁹ Má tənna Kalaati na Manasee.

Ifəlayim keke ma yoou kahuka.

Yuta keke ma kawuləya kəpətəy.

¹⁰ Mowəpə keke tiyaya ŋka ka taa ma səə lum tə.

Maa ləsi Itəm təə ké aseeta

na pé huli si má tənna-i.

Maa yəya yoou kakiisəsi ke Filiisi nyəma təə.

¹¹ Awe ká pona-m Itəm na í cələ-m

pa kolunə icate?

¹² Ye pə tayə Iso nyá, awe?

Pəyele nyá lə-tu, n fəi tá yoolaa waali.

¹³ Kəə ní sənə-tuyə tá kolontu təm taa.

Mpi tə, yəlaa waasəy,ə ké heelim ke yem ké.

¹⁴ Ye Iso n we tá waali tə laki akanaa ké.

Nyaa nanətəna tá kolontunaa.

61

Ma səəla nyá təyaya taa cayale ke tam təə

¹ Tafiiiti yontu nti tə we yonyoolaa nyuyə tə
yontunaa taa na pá yooki-ti na sanəku təxələ.

² Hai, Iso nu ma wula,

na ní ké ŋkəpənŋ na ma kəsələmətə.

³ Ye pə kəma na má kpisi,

paə ma we tetu tənaya,

isu ma yaa-ŋ si ní waasi-m.

Pona-m təcəəsəle nte ma kaa pəsi na má tala tə.

⁴ Mpi tə, nyayale ma kentulu,

na ma kolunə icate ke kolontu kin.

⁵ Nyá təyē ma caa cayəw ke tam təə,

na má cəəsəi nyá tē.

⁶ Mpi tə, hai, Iso nyá nukəna ma koolee

na ní haaki-m mpa pa nyənna-ŋ tə pa kpancoou.

⁷ Kpaasi wuləw weesuyə na iso,

na í pusi tayəli na pé polo luləŋ loosi loosi.

⁸ I wee kawuləya kumte təə ké tam təə,

na nyá kəpantə waasəyi-i.

⁹ Ile maa puyuli nyá hətə ke tam.

Na má lá isu maa suw nəxə təyə paə kuyaku ŋku.

62

Maa wee Iso kəŋkəŋ taa təpamm

¹ Tafiiiti yontu nti tə we yonyoolaa nyuyə tə

yontunaa taa isu Yetutunj keesoyu tɔɔɔɔ.

² Iso ké ma peta ma ti.

Imi i kinj ke ma nyoyu yapu lukana.

³ Inəɣale ma kɔkɔramoyu na má tɔyɔ-i kɔɔɔɔyɔ

ma nyoyu yapu nté, na ma kolunja ɔcate.

Pɔɔɔɔɔ u ceɲɲɲɲɲ-m i kinj.

⁴ Pəlee ké mə tana í ká yele kɔɔɔɔyɔ

na í huliyi yobɔ si í kɔyɔ-i?

Iso kolunja weeloyu tɔ,

yaa kalaa wei i seliyi tɔ?

⁵ I kɔɔɔɔɔ nɔɔɔ si í tusi-i i tacaɣale səsɔɔɔɔe taa.

Pɔɔɔɔɔ wɛ-mɛɣe teu ké,

mə nɔɔɔi ke í kooliyina kɔɔɔɔɔ

na mə lotu taa na mpusi.

⁶ Iso kinj tike ke maa pɛɛki heesoyu.

Mpi tɔ, imi i yekina na má teeləyi.

⁷ Inəɣale ma kɔkɔramoyu na má tɔyɔ-i kɔɔɔɔyɔ.

Ma nyoyu yapu nté,

na ma kolunja ɔcate.

Pɔɔɔɔɔ u ceɲɲɲɲɲ-m i kinj.

⁸ Iso yakana ma nyoyu na í tɔyɔ-m teeli.

Imi i kentiɣina ma tɔɔ na toɲ,

Iso keɛɛ ma kɔɔɔɔyɔ tətɔɔɔɔ.

⁹ Hai, yəlaa mɛ, í peti-i mə tɔyi paa waatu wei,

na í tɔɔ-i mə lotu,

Iso keɛɛ tá kɔɔɔɔyɔ tətɔɔɔɔ.

¹⁰ Tampana tɔɔ,

yəlaa tɔm cekənav wɛ katɛ ké,

pa wɛ ké isu ɔɔɔɔmɔɲ.

Pa tana pa fɛi yuɲ ke sanəya tɔɔ.

¹¹ I taa ha mə tɔyi mɔsɔɲ taa,

i taa teeli wɛnav mpi pa lɛɛkəna toma tɔ.

Paa wɛnav hukiyi, i taa cɛla-wəyi mə ti.

¹² Iso yɔyɔtɔa na í lɛli na má nu si,

inəɣale toma tɔ.

¹³ Tɔcɔa nyá tike nté kɔɔɔɔɔ

na í feləyi paa wei isu i lapa tɔ.

63

Iso kɔɔɔɔɔ kəla weesuyi ke teu

¹ Tafiiti yontu nti tə wɛ yonyoolaa

nyoyu tɔ yontunaa taa tɔ.

Tə taa ké Tafiiti keesa i caɣale tɔm ke Yuta wulav tetɔ taa.

² Hai, Iso, nyayale ma Iso,

ma pɛɛkəyi-ɲ ké,

na ləsaya nyuləyi-ɲ ké,

na má tɛɲ taasi ke nyá tɔɔ ké wɔlaya

tɛtɔ nti tə taa lom fɛi tɔ.

³ Nyá tɔyaya taa ké ma nyəna-ɲ teu

na má ná nyá toɲ na nyá teeli.

⁴ Mpi tɔ, nyá kɔɔɔɔɔ kəla weesuyi ke teu.

Maa kpaali nyá samto.

⁵ Nyaya maa sɛɛ ma weesuyi tana,

na má səlɛmɔɣəna nyá hətɛ.

⁶ Maa haya ké isu ma tɔyɔ nim tɔyɔnaya kɔɔɔɔɔ.

Ilɛna má yoo-ɲ yontu na larɲhɔɔɔɔɔ.

7 Ye ma hantaa, ma tɔɔsɛyi nyá tɔm ké,
na ma mayasɛyi-tɛyi ma taa ké ahoɔ tɛna.

8 Nyagale ma waasɔlv, ma lahje heena
nyá keŋ isotom taa caɣale.

9 Ma tamsɛna-ŋ ké na luɣu kolomɔyɔ,
nyá tonj waasɛyɛna-m.

10 Mpa pa lukɪ ma weesuyɔ lɛsuyɔ tɔ,
pá wakɛli-weye lɛŋ na pá susi-weye tɛtu lumanj taa.

11 Pá kv-weye isayakuyɔ na pá waasi taale hasi.

12 Ilena wulav náa yɔɔlɛyɛna Iso.
Wei i ka tuuna Iso hɛte tɔ pɔntu ká samɪ-ɪ ké.
Mpi tɔ, pu tɛki pɔpɔtɔnaa nɔɔsi.

64

Iso kɔla nsɛma asayɛɛ

1 Tafiiiti yontu nti tɔ we yonyoolaa
nyuyɔ tɔ yontunaa taa tɔyɔlv.

2 Hai, Iso nu ma nɔyɔ ke waatu wei ma mɔlɛyi tɔ.
Kenti-m kolontu wei i nyaaɛyi-m tɔ.

3 Fiti-m isayatu nti asayaa taɣana ma tɔɔ tɔ,
na ní hatɔlɛna-m nti yɔlaa wakɛllaa mayasɛyi ma tɔɔ tɔ.

4 Pa nɔɔsi na lɔŋ ké isɪ layate nte pa salaa tɔ,
na pa tɔm isayatu wɪki isɪ nyɛmá.

5 Yɔlaa kɔpama ke pa tɔɔki pa nyɛmá ke mukayɔ.
Paa heeliyi-we na páɔɔ pá tɔ-we,
páɔɔ sɔyɔntɔ fei-we.

6 Pa kaasɛyi pa tɛyi pa isayatu tɛmlɛ taa ké,
na pá mayasɛyi isɛna paa nyɪ pa katɔsi tɔ,
na pá tɔŋ si nɔyɔlv kaa na-sɪ.

7 Isayatu ke pa mayasɛyi.
Na pá tɔŋ si tá sɔɔlv puwa.
Tɔ tɔwa mpi tu la tɔ pɔ pɔlɛ.
Yɔlv lotu we lumanj ké.

8 Ilena Iso náa tɔ-weye nyɛmá,
na i yaga-weye kɔakɔpaa.

9 Pa kuyɔyɔtɔtɔ huna-we,
pa tɛna mpa pa naaki-we tɔ
pa kɔɔɛtɛyi nyɔɔŋ.

10 Sɔyɔntɔ kɔpɔ yɔlaa tɛna
na pá kɔpɔlɛyi mpi Iso lakɪ tɔ,
na pá ɔɔkɛyɛna i kolapɔlɛ hɔwɛɛ.

11 Siyisilu i yɔɔlɛna Tacaa na i tɔyi-ɪ kɔpɔlv.
Pa tɛna mpa pa tɔŋyɛi tampana tɔ pá sa pa ti.

65

Iso mvnaa si pá samɪ-ɪ

1 Tafiiiti yontu nti tɔ we yonyoolaa
nyuyɔ tɔ yontunaa taa tɔyɔlv.

2 Hai, Iso, tu sa-ŋ Siyɔŋ taa ké na naani,
na tɛ lá isɪ tɔ suw tá nɔɔsi tɔ.

3 Nyá nukɛna sɛlɛmɔŋ.
Nyá ɔɔlɔyɔ yɔlaa tɛna ká kɔɔ.

4 Tá kawalaya tɛɛ-tuyɔ tonj ké.
Ama nyaa husɛna-ke.

5 Lelenj nɔlv nté wei n lɛsaa na ní yaa
si i caɣa nyá tɔyaga taa ké nyá isɛntaa tɔ.

Tu tɔɔɔ nyá tɔyɔɔa naŋŋ nyɛŋka taa kɔpantu na tɛ haɔa.

⁶ Tá nyɔɔy yátu Iɔ nyá kɔpantu tɔɔ ké
n nuki tá kɔsɛlɛmɔtu,
na í laki-tɔyɔ kɔkɔlɔ nyɛmnaa.
Nyɔɔa tɛtu na lɔm pɛ tɛnasɪ yɛlaa tɛɛlɔyɪ.

⁷ Iɔ nyá suna pɔɔŋ na nyá tɔŋ,

na í suu nyá tɔyɪ toma.

⁸ Na í heɛsɔyɪ tɛŋku na ɪ hɔla pa kɔkɔtɛ,
na yɛlaa nyɛntɛ tɔtɔ.

⁹ Antulinya tɛnasɪ tɔɔ nyɛma ná
nyá kɔkɔlɔ nyɛm na pá nɔyɛsɔyɪ,
na laŋhɔlɔmle náá kɔyɪ ilim
tɔtɔlɛ na pɛ tɛlɪlɛ nyɛma.

¹⁰ N paasɛna tɛtu na í yele na tɛv nu-tɔyɪ sɔsɔm,
na í kaa-tɔyɪ kɔpantu na lɔm su Iɔ lɔɔŋ.

Na í yele na tɛtu wɛɛ mɔsɔŋ

ke teu na tɔyɔnaɔa náá laki.

¹¹ N yɔyɔlɔyɪ lɔm ke awasa na í yɔkɔyɪ tampɔɔa,

n yeke na tɛv nu na pɛ huɔ,

na í kooli kɔpantu ke pɛ mɛhoo.

¹² N kɔsɔyɪ pɛnaɔa nyɔɔy na nyá kɔpantu,

na kɔpantu kpeŋ nyá mpaav taa.

¹³ Tɛv nuwa wɔlɔɔa tɛtu,

na pulasɪ laŋa náá hɔlɔmɪ.

¹⁴ Kalɔkɔŋ waasa tɔtɔyɔlɛ,

na kɔtɔyɔv náá nyala tɛtɛka taa.

Laŋhɔlɔmle kakiisasɪ na yontu nuki.

66

Waasɔlv Iɔ samtv

¹ Yontu nti tɛ we yonyoolaa nyɔɔy tu
yontunaa taa tɔyɔlɔ.

Atɛ yɛlaa mé,

mɛ tɛna í wiliti Iɔ na laŋhɔlɔmle.

² I yoo ɪ hɛtɛ samtv yontu,

na í tu-ɪ teeli na mé samtv.

³ I heeli Iɔ sɪ:

Nyá tɛma ke sɔsɔɔna.

Kolontunaa naaki nyá tɔŋ sɔsɔŋ,

ɪlɛna pá yeke kalampaani.

⁴ Tɛtu yɛlaa tɛna hɛnta nyá nɔɔhɛɛ tɛɛ ké,

na pá yooki laŋhɔlɔmle yontu na pá saŋ nyá hɛtɛ.

⁵ I kɔɔ na í ná Iɔ tɛma,

ɪ lakasɪ ke sɔsɔɔnsɪ ké.

Yɛlaa tɔyɔ ɪ laki-sɪ.

⁶ Iɔ yɛlaa na tɛŋku lɔm nyɔɔ,

na pɛ yele tɛtu puyɔlɔɔa na yɛlaa tɔ nɔɔhɛɛ.

Tɛnaɔa tá laŋa hɛɛna-ɪ.

⁷ Iɔ toma ke ɪ ŋmakɔlɔna tam tɔɔ.

Na í feŋyɪ piitimnaa na ɪ ɪsɛ

sɪ tɔɔ kɔllaa í taa taa ɪ tɔɔ ké kɔlɔyɔv.

⁸ Yɛlaa mé í sa tá Iɔ,

í samɪ-ɪ na mé nɔɔsɪ nu.

⁹ Iɔ haana-tɔyɔ weesɔyɪ,

na í kentiɪ tá tɔɔ sɪ pɛ taa co-tv.

¹⁰ Hai, Iɔ, nyá mayasɛna-tv na í tayani-tv,

isu pa wəkoyu lixitee nyəɣəlyu sɪ kɔ té tɔ.

¹¹ Iso n yelaa na wahala maɣana-tv,
na n̄ yele na laɲwakəlle kəli-tv.

¹² Iso yelaa na yəlaa tɔɔ tá tɔɔ,
tə tɔma kəkɔ na lɔm pə taa.

lɛna Iso n̄ ləsi-tv na n̄ tana-tuyv tɔpante taa.

¹³ Maa sɔuna nyá tɔɣaya ke kotasɪ
nsi kəkɔ lusa sɪ təna tɔ,

na má lá nəsɪ nsi maa sɪ-ɲ tɔ.

¹⁴ Nsi maa kula nəɔ ke ma wahala waatv na má su tɔ.

¹⁵ Maa la-ɲ kataya ŋka kəkɔ lusa
ka təna tɔɔ heeɲ nim nyəɲ,

na ɪwaɔɲ,

na latəɛnaa na pəɲtɔlvɲ.

¹⁶ Mə təna mpa me í nyaɲna Tacaa tɔ,

í kɔɔ na má keɛsɪ-mɛɣe mpi Iso lapa-m tɔ.

¹⁷ Ma mpa kapuka na Iso tɔɔ na ma nəɔɔ,
na má samɪ-ɪ na ma nsəmle.

¹⁸ Ye ma taa ka we ɪsayaɲv

Iso taa nuɲa-m.

¹⁹ Ama Iso nuwa ma nəɔɔ

na í ké ŋkpaɲɲ na í nu ma wiinaɲ.

²⁰ Iso kele sɔsɔ,

ɪ ta lɔ ma səlɔmuyv,

pəyele ɪ ta pɛ-m kɔpantv.

67

Yəlaa təna í sa Iso

¹ Yontu nti tə we yonyoolaa nyuyv tv
yontunaa taa na pá yookina saɲkɔ tɔɣəɔ.

² Hai, Iso nyəni tá pətɔtəle na n̄ kooli-tuyv kɔpantv,
nyá ɪsentaa teu í ná tá tɔɔ.

³ lɛna pá nyɪ nyá mpaɔɲ ke tɛtv taa,
na pá hɔli nyá nyuyv ɣapv tɔm ke piitimnaa təna.

⁴ Hai, Iso, yəlaa í sa-ɲ,

pa təna pá tv-ɲ teeli.

⁵ Piitimnaa laɲa í hɔlvɔmɪ na pá ŋmaali.

Mpi tɔ, siɣisuyv ke n̄ təɲəɲɪ na n̄ hɔvkəna yəlaa,

na n̄ tiikiyi piitimnaa ke tɛtv taa.

⁶ Hai, Iso, yəlaa í sa-ɲ,

pa təna pá tv-ɲ teeli.

⁷ Tɛtv lɔla tə kɔlvɔm.

Ta Iso kooliyi-tuyv kɔpantv ké.

⁸ Iso kooliyi-tuyv kɔpantv,

na antulinya tənasi təna yəlaa nyaɲna-ɲ.

68

Iso akatv yontu

¹ Tafiiti yontu nti tə we yonyoolaa
nyuyv tv yontunaa taa tɔɣəɔ.

² Iso kɔli na nyá kolontunaa ya yem.

Mpa paa caaki-ɲ tɔ, pá se nyá ɪsentaa.

³ Yele na asaɣaa mpe pá saali yem ke

Iso ɪsentaa, ɪsu nyɔsɪ saluyv tɔ,

yaa ɪsu keetu hookuyv kəkɔ taa tɔ.

⁴ lɛna siyisilaa laɲa náa hɔlvɔmɪ na pá ŋmaali.

5 **I** yoo Iso ké yontu na í sa í hâte,
í hee-í mpaau, un í fayana tete ka taa na í kòh.
I hâte nté Tacaá, í yòòlú í isentaa.

6 Inàyalé suluwaa caa, na leelaa paasənlo.
M̀p̀p̀ỳỳ Iso we í tàcayale nan̄n̄ nyante taa tana.

7 **I** haaki katayalasi ke teesi,
na í yeki na saləkatonaa heesayi.
Asayaa tike ke í yeki wulaya taa.

8 Hai, Iso, waatu wei n lu nyá yalaa nayo tao to,
waatu wei n tee pa lolò ke wulaya tetu taa to,
9 tetu selaa ké, na isotonoyu pəsi lum.

Sinayi puyú sela Iseyeli Iso nyá, nyá isentaa.

10 Hai, Iso, n yelaa na ten kopanku nu,
na ní mən̄na nyá kpancoou ŋku ku tema to.

11 Hai, Iso, nyá yalaa lapa pa tàcayale ke tetu taa.
Lonte nteye n tayana wahala nyéma ke nyá kɔpantu tao.

12 Təmuyú ke Tacaá yəyətáa.
Təm kɔpantu kɔntaa ná ké kpekale səsəle.

13 Kolontunaa awulaa kpekale tu casəle.
Ilena alaa mpa pa we təyaya to pá tala wontu kukukuutu.

14 **I** ká hanti mə cacakəh̄ tee na í heesayi,
na liyitee waasa alukuku keŋ tao,
na wula kɔpan̄ waasa í honto tao*fa*? ^a

15 Waatu wei Toma tana to yasa awulaa ke tetu taa to,
tetu hulmaa ke isu kponkpontu.

16 Hai, Pasan̄ puyú ké Iso nyən̄ku ké,
na kɔ hela təm payale.

17 Pepe tao ké puyú kuheluyú laki isesemle,
ke ŋku Iso lasaa si í ka caya tam tao to?
Tənaya Tacaá ká caya haləna tənaya.

18 Iso wena yooú keekənaa ke iyisi iyisi ké,
Tacaá we pa heku, na Sinayi náa we Iso təsele taa.

19 N̄ kreŋna yalaa mpa pa kpawá to na ní kpaana,
yalaa ke pa lapa-ŋ kucəəu*fa*.
Təə kullaa maɣamaɣa ká caya nyá kin̄. ^a

20 Tacaá kele səsə ke paa kuyaku ŋku,
un̄ í paasəyənana to na í waasayi-tuyú
saa wei pa ŋmakələyi-to to.

21 Iso ké wei í waasayi-to təyə.
Tacaá Iso un̄ í wenna toma si í fiti-tuyú səm taa.

22 Ama Tacaá ká yəki í kolontunaa nyəəŋ,
í ká yəki mpa pa we isayatu taa to pa nyompəyəlasi.

23 Tacaá yəyətáa si: Maa ləsi
na kolontunaa ke Pasan̄ puyú taa na má kəna.
Maa ləsi-weye ten̄ku lum tee na má kəna.

24 Na ní fel̄i pa caləm taa ké nəəheə,
na nyá hasi təyə-we.

25 Hai, ma Iso, ma wulav,
pa nawa nyá can̄a ke nyá təyaya taa.

26 Yonyoolaa nté nayo tao,
pa waaləyi wontu mataa,
hekú taa ké aləpiya mpa pa makí akilimisi to.

27 **I** sa Iso ké təkotilənaa taa.

^a **68:14** Loon̄a kan̄e ka nuw we kate. Ile lelaa huoki si Iseyeli nyéma de, alukuku kele Iseyeli na wola na liyitee nna a tee kəko ke mp̄o to, a huləyi pa akatu. Wənaə ŋku yoolaa kuuki təyoole taa to. ^a **68:19** kucəəu: Lelaa ná huoki si pa hūwēe nté si pa ha Iso ké kucəəŋ. Loon̄a kan̄e ka hūwēe we kate.

Iseγeli lɔlɔŋ nyáma me í sa Tacaa.
 28 Ma tənuyɔ Pɛncamɛɛ kpekale nté ma nɔyɔ tɔ,
 na pá kaasi Yuta na Sapulɔŋ na Nefətali pə awulumpiya.
 29 Ma Iso caa ké si í wɛɛ toŋ.
 Hai, Iso, sɔɔsi toŋ ke mpi n lapa-tɔ tɔ.
 30 Nyá tasele taa ké n wɛɛ,
 na n tɔki kawulaya ke Yosalem tɔɔ.
 Awulaa ká kɔna-ŋ kɔcɔŋ.
 31 Nyaaɔi Icipiti wei í ké səsəncaasi tɛɛ wontuyɔ tɔ.
 I wɛ ké isɔ latəcɛnaa kaləku na í ŋmakələyi yəlaa.
 I pasa i ti na í haaki-ŋ liyitee nyəγətɔ.
 32 Sɔsaa ká luna Icipiti na pá kɔɔ.
 Itiyopii nyáma ná kɔŋ na pá tekəyi Iso ké niŋ.
 33 Ate kawulasi me í yoo Iso ké yontu.
 I sa Tacaa.
 34 I yoo yontu ke wei i wɛ isəŋmɔntɔ
 tam tɔɔ nyəntɔ tɔɔ na í kɔŋ tɔ.
 I yəγətəγəna nté na toŋ.
 35 I nyi Tacaa toŋ.
 I sɔsɔntɔ wɛ Iseγeli tɔɔ ké,
 na i toŋ wɛ isɔtaa.
 36 Hai, Iso, pa nyarŋna-ŋ nyá təyaya taa ké.
 Iseγeli nyáma Iso haaki i yəlaa ke toŋ na pəsuyɔ.
 Iso keke teeli tɔ.

69

Səɔlɔyɔ ŋku ma sɔəlana Iso tasele tɔ

¹ Tafiiiti yontu nti tə wɛ yonyoolaa nyuyɔ tɔ yontunaa taa na pa yookina cəmuyɔ*fa* təγələ. ^a

2 Hai, Iso, waasi-m,
 lum suna ma luyɔ tɛɛ ké.
 3 Pə tisa-m katantamaya taa ké, pi səŋəyi.
 Ma hota lum lumaŋ taa ké na pə hola tɛkəna-m.
 4 Ma kiisaa na ma luyɔ tɛɛ wɔli, na má ká.
 Ma teka ma Iso na ma isɛ caŋ a pəγɔlɔŋ taa.
 5 Mpa pa taa kpaana-m mɔsɔŋ tɔ pa kəla
 ma nyuyɔ taa nyɔɔsi ke payale.
 Mpa pa caa si má la yem tɔ pa ké toŋtɔnaa ké,
 ma kolontunaa mpe pa feina tampaŋa.
 Mpi ma ta kpaɔa tɔ mpəyi pə wɛɛ si má məŋna.
 6 Hai, Iso, n nyəmə má kumelɛntɔ,
 na ma kɔlapəle isayale fei-ŋ ŋmesaya.
 7 Ma tɔm í taa kpa mpa pa tɔ-ŋ naani təγɔ fɛɛle.
 Hai, Iseγeli nyáma Iso Tacaa,
 ma tɔm í taa liyiti mpa pa pɛkəyi-ŋ tɔ.
 8 Mpi tɔ, nyá tɔɔ ké pa tuuki-m,
 na fɛɛle wɛ ma isɛntaa.
 9 Ma pəsa isɔ mɔsulɔ ke ma newaa,
 yaa kpaɔtɔ ke ma təyaya nyáma.
 10 Mpi tɔ, ma isəle sɛɛna nyá təyaya
 təmlɛ ké isɔ yem na kpetɛ.
 Na nyá kɔtuyɔ pəsi ma nyəŋku.
 11 Ma isəlɔm lukiyi yem ké na má həkəyi nɔyɔ,
 paa na mpɔ kɔtuyɔ ke pə kɔŋna-m.
 12 Paa ma suu ləyaya wontu,
 ma pəsa wei pa tuliyi ntompɛe təγɔ.

^a 69:1 cəmuyɔ: Lelaa huuki si pa yoonə yontu luyɔ ŋku pa yaa si hetoyɔ tɔ.

13 Μα τὸμ κε πα γῶγῶτῶγι κυγεηη τaa,
na solonyɔɔlaa nάά yooki-tῶγι yontu.

14 Hai, Taa, nyaga ma tekiyi ma selamoyu taa,
hul-m suulu na n mu.

Cɔ-m nyά kɔpantu tɔɔ, na n ya ma nyoyu.

Mpi tɔ, nyά nyoyu yapu we naani kέ.

15 Kpee-m afala taa, á taa tasa-m lipu.

Ya-m lum lumaη sɔsɔη na ma kolontunaa

mpa paα caa-m tɔ pa niη taa.

16 Lum hola í taa teena-m,

páɔ luhəyaga í taa li-m.

Taa yele na pəlaau suli ma tɔɔ.

17 Taa, cɔ-m, mpi tɔ, nyά kɔpantu tɔɔwa sɔsɔm kέ.

Keesi nyά ise na ma tɔɔ kέ nyά suulu sɔsɔ tɔɔ.

18 Taa kisi nyənyu na nyά təmlɛ tɔ má ma tɔɔ.

Hai, cɔ-m lɔη, ma we laηwakəlle taa kέ.

19 Kpətəna-m, waasi-m,

ya-m ma kolontunaa tɔɔ.

20 N nyəma ma feele na isəna pə pasa-m tɔ.

N naaki ma kolontunaa tənaga.

21 Kutoyu wakəla ma laηk kέ na pá tɔ-m kutəη.

Ma taηaa si pá nyəni ma pətətəle

yaα pá puyusi-m ma ta na.

22 Pa sitiyi sətɔ ke ma tɔyonaγa taa.

Na pá haaki-m lum konyəηəm si má nyɔɔ na ma lukɔtɔ sí.

23 Pa acima na pa kətasi tɔyonaγa í pəsi-weye

katəka ηka kaa kpa-we tɔ.

24 Pa isəntɔɔ í nyala təkpaη na pá taa tasa nau,

pa saləməyəna wahala ke tam.

25 Mu-we na nyά pááná sɔsɔna na a kəkɔ tala-we.

26 Pá kpiisi pa təcaγale.

Nəyɔlɔ í taa wee pa teesi taa.

27 Wei í ηkraηoyu n hɔma tɔyɔ mpe pa tɔ konyəη,

na pá γῶγῶτῶγι mpa Iso nyά n ka tɔwa konyəη tɔ pa wahala təm.

28 Leeti-weye pa isayatu,

taa hul-weye nyά suulu.

29 Pá husi pa həla ke weesuyu takəlaya taa,

pá taa ηmaa pa həla ke siyisilaa nyəna taa.

30 Ma kέ konyəntɔ kέ na má təkɔ wahala.

Hai, Iso nyά yapu ká kenti ma tɔɔ.

31 Hai, Iso, maa sa nyά həte na yontu,

na má puyuli nyά sɔsɔəntɔ ke ma samtɔ taa.

32 Taaα pəle pə kəla-η teu ke ma ha-η nau,

yaα latəce alaafəya nyəη.

33 Mpa pa pasəyi pa ti tɔ,

paα ná ma yapu na pa laηa hulumi.

Iso waasoyu pəkəlaα me,

mə weesuyu í tayali.

34 Mpi tɔ, Taaα niki konyəntunaa nɔɔsi kέ.

Ii lakɔ awusa ke í yəlaα kɔpama mpa pa we saləka taa tɔ.

35 Isɔta na atɛ í sam-i,

na tɛηkunaa na pə taa nyəmnnaa puyuli-i.

36 Taaα ka waasi Siyəη icate,

na í tayani Yuta acalɛ ke ηmau,

í yəlaα ká mu-ye na á pəsi pa nyəna.

37 A ka pəsi í təmlɛ nyάma piya kpancoou,

na mpa pa sɔɔla í həte tɔ pa caya a taa.

70

Tacaa koo loŋ
(Yontu 40:14-18)

¹ Tafiiti yontu nti ta we yonyoolaa
nyuɔv tu yontunaa taa na pa tɔɔsɛyɛna Iso tɔɔ tɔyɔlo.

² Hai, Iso, koo na ni heti-m.
Tacaa koo loŋ na ni waasi-m.

³ Mpa pa caa ma sam to feele i pu-we na pe liyiti-we.
Mpa ni pa lanje heena ma konyɔŋ to
pa ka nyɔɔŋ na pa maŋna waali.

⁴ Mpa pa lakaya-m anyanƙa to
feele i pu-we na pa se.

⁵ Mpa pele pa peekayi Iso nya to,
pe cayana-we na pa lanja hulumi.
Na mpa pele pa soola nya nyuɔv yaru to,
pa yɔyɔtayi tam si Tacaa keke soso.

⁶ Ma ke konyɔntu ke na ma we ate.
Hai, ma Iso, koo ma waasuvu ke loŋ.
Nyayale ma waasulo na ma hetulo.
Tacaa taa leeli.

71

Tacaa, taa lo-m, nɔɔnɔ ma kpatɔlɔa ke

¹ Tacaa, nyaya ma tɔyi kpuluvu,
taa yele na ma lanje wakali.

² Waasi-m na ni ya-m nya siyisuyu tɔɔ,
ke nya nkpanuvu na ma tɔɔ na ni sɛna-m.

³ Nyayale ma kukpamuvu nƙu ma ɔɔsɛyɛna
na ma tɔyi kpuluvu ke tam to.
Nyayale ma kukpamuvu, na ma kolunja icate.

⁴ Ma Iso fiti-m isayau niŋ taa,
fiti-m wei u tɛŋayi tampana
na i ke nyamɛŋ to to niŋ taa.

⁵ Tacaa Iso, nyaya ma teelayi,
nyaya ma peta ma tɛyi hatoo ma pɛcaatu.

⁶ Hatoo ma too lotu taa nyaya ma tekiyi,
nya lesɛna-m ma too taa,
nyaya ma saŋ tam.

⁷ Ma ke kɔkɔlo nyam ke yɔlɔa payale ke.
Nyayale ma kpuluvu tɔtɔle toŋ nyante.

⁸ Nyá samtu yontu tike i wee ma nɔyɔ taa.
Pe wee si ma yɔyɔtayi nya teeli tam ke paa ifemle nte.

⁹ Taa lo-m, nɔɔnɔ ma kpatɔlɔa ke.
Waatu wei ma toma pasayi to taa lo-m.

¹⁰ Ma kolontunaa yɔyɔtayi ma tam ke.
Mpa pa ceŋayi ma weesuyu to pa laki tamaya saawala si:

¹¹ Iso lo-ŋ ke, tɛ tɛŋi-ŋ na tɛ kra-ŋ.
Ma feina nɔyɔlo si i leeki-m pa niŋ taa.

¹² Hai, Iso, taa hatɔlɔna-m.
Ma Iso koo loŋ na ni waasi-m.

¹³ Pa tana mpa pa suuki-m tam to,
pe liyiti-we na pa saali yem,
na feele tɔyɔ mpa pa caa ma lepu to.

¹⁴ Ie maa teelayi tam,
na ma saŋi-ŋ na ma lelayi.

¹⁵ Na ma nɔyɔ yɔyɔtayi nya siyisuyu
na nya nyuɔv yaru tam ke paa koyaku nƙu.
Mpi to, ma ta nyi pe tanasi.

¹⁶ Maa yɔyɔti nya tama sosoona tam Tacaa Iso,

na má tóosi nyá siyisuyu tike tòm.

¹⁷ Hai, Iso, hatoo ma pəcaatu ke n seyesa-m, haləna saŋa nyá teu tòm ke ma kpaaləyi.

¹⁸ Paa ma kpatəlaa təkun̄kunjku, ma Iso taa lə-m.

Ue maa kpaali kofalan̄ yəlaa ke nyá tòm na má heeli cele piya ke nyá toŋ tòm.

¹⁹ Hai, Iso, nyá siyisuyu fei tənaya.

Pəcə n lapa kəkələ nyəmn̄aa, nəyol̄u ta nəyəsəna-ŋ.

²⁰ N yelaa na tś ná wahalanaa na laŋwakəlle ke katatəlaɣa, n ká yele na má weena weesuyu, na n̄ ləsi-m puyə səsəw taa.

²¹ Tayan̄i ma nyuyə ke kusuyə, heesi ma laŋle.

²² Ue Iso maa sa-ŋ na cəmyuyə na má yoo nyá teu tòm ke yontu.

Na má tala lseyeli Nan̄ŋ to nyá na saŋku.

²³ Maa tala-ŋ na yontu, na má wiliti-ŋ na ma nəyə

si n yapa ma nyuyə.

²⁴ Ma nəyə ka yəyətəyi paa kuyaku ŋkuyə nyá siyisuyu tòm.

Mpa pa pəkəyi ma lepu tə feele pu-weye na pə liyiti-we.

72

Wulav təw sələmuyə

¹ Saləmən̄ŋ kun̄maŋmaatu.

Hai, Iso, ha wulav ke nyá hūle, na n̄ ha wulav pəyalə ke nyá tampana tənuyə ləmayasəle.

² Uena í tənəyi tampana na kusiyisim na í hūkəna nyá yəlaa konyəntənaa.

³ Pəw̄ŋ na pulasi í kəna yəlaa ke heesuyə na tampana tənuyə.

⁴ Wulav í ha tampana ke yəlaa konyəntənaa na í waasi wahala nyəma,

na í wakəli pa ŋmakəllaa.

⁵ Ue paa nyaŋna-ŋ, haləna kuyan̄ku ilim ká yele nyayav na isətu náá yele nav tə.

⁶ Wulav in̄i í ká wee ké isu teu ŋku ku nukuyə taale nte tə nyutu pa halaa tə.

Yaa isu teu səsəw nukuyə haləm tə.

⁷ Pu cayana siyisilaa ke kuyaku ŋku.

Na pá wee heesuyə səsəw̄ŋku taa, haləna kuyan̄ku isətu ka si tənaya tə.

⁸ I ká təyə kawulaya ke pə krayav ten̄ku na pá suna lelə tə, na pá kraya pəyə səsaya haləna antulinya tənaya tə.

⁹ I kolontunaa ká hənti-í ate na í patanaa mpe pá niisi m̄suyə.

¹⁰ Taasisi tətə na tətə ntí ləm cənaa tə pə awulaa ka feli lampuunaa.

Sepa na Sapa pə nyəma náá lapí-í kucəw̄ŋ.

¹¹ Awulaa tənə ká hənti-í ate, na piitim̄naa tənə náá laki-í təmle.

¹² Ulena iní i waasi konyönto wei i wiikina-i to
na wahala tǝǝlv wei i feina sǝnlv to.

¹³ Wulaw ká weena ɪcam na konyöntǝǝlv
na mpa pa pasǝyi pa ti to pa pǝtǝtǝle,
na í yá pa weesin.

¹⁴ Wulaw ká ya pa weesin ke ɲmakǝlvv na mǝsvɛɲ nin taa.
Mpi to, pa ké-i pulv sǝsǝm ké.

¹⁵ Paa weena weesuɣu na pá ha-i Sepa nyǝma wola.

Paa sǝlǝmǝyi lso ké i tǝǝ ké tam ké,
na pá kooliyi-i kopantv ke paa kǝyakv ɲku.

¹⁶ Tǝǝnǝɣa halǝm ka waasi tetv taa
na pé kpeɲna pulasí nyǝɲ taa.

Na ka pee ciɣitiɣi isv Lipɲ tɯɲ sǝsǝɲ,
na yǝlaa hukí acalɛɛ taa isv nyutv ke tawv taa.

¹⁷ Wulaw hǝtɛ ká weɛ tam tǝǝ ké,

halǝna kǝɲɲku ilim ka sv tǝnǝɣa to.

Na pá kooliyi tǝmǝɣa kopantv na pá yaakǝna i hǝtɛ,
na piitimnaa yaaki-i leleɲ nulv.

¹⁸ Tacaa lso, wei nyá n ké lseyɛli nyǝma lso tǝǝlv teeli tv,
nyá tike n lakǝna kǝkǝlv nyǝmnaa.

¹⁹ Nyá hǝtɛ sǝsǝle nté teeli nyǝntɛ ke tam tǝǝ.

Nyá teu í waasi tetv tǝna taa.

lso í kǝna mpv, lso í kǝna mpv.

²⁰ Seseɛ pǝyalv Tafiti sǝlǝmǝɣv tǝnǝɣa ntǝ.

TAKELAYÁ TOOSO NYEɲKA

73

(Yontu 73–89)

Asayaa teu

¹ Asafi yontu nti tǝ we yonyoolaa
nyvɣv tv yontunaa taa tǝǝlv.

lso tewa lseyɛli nyǝma mpa pa lotu taa tewa tǝǝ.

² Paa na mpv pǝcǝɣv pǝ kaasaa sv pá co-m yaa pá tuu-m.

³ Mpi to, ma naaki asayaa heesǝyi, ulena
má laki-weɣɛ isɛsɛmlɛ.

⁴ Mpi to, paa naaki wahala nǝǝlv halǝna pa sǝm,
na pá nukí pa nantv taa alaafǝɣa.

⁵ Paa naaki wahalanaa mpa lɛlaa naaki to,
pǝyele piv makǝna-we isv yǝlaa lɛlaa.

⁶ Kalampaaní wenna isv pa lulvɣv,
na mǝsvɛɲ náa weɛ isv pa kacǝka wontuɣu.

⁷ Pa cayana pa ti na pá toosiɣi yǝlaa ke isɛ,
na pa lǝmǝɣasɛɛ naaki kpakpaa.

⁸ Isayatu tǝm ke pa yǝǝtǝyi,
na pá wonjyi lɛlaa,

na pá hǝɲ pa ti na pá keeki tampana.

⁹ Pa kookí ké na pǝ takí isǝtǝnvɣv,

na pá wakǝlǝyi tetv na pa nsǝmlɛ.

¹⁰ Pǝ tǝǝ ké pa tǝna pa keesǝna pa tǝǝ,

na pá nyǝǝkí pa kǝyǝǝtvtv ke lum tǝle.

¹¹ Na pá tǝɲ sv isǝnǝɣa lso ká cekǝna-ti.

Isǝnǝɣa isǝtaa lso ká cekǝna-ti?

¹² Mpvɣv asayaa weɛ,

pǝ cayana-weɣɛ tam ké,

na pá kaaki pa wenav.

¹³ Mpv to, yem tǝǝ kele ma tayana ma lotu taa,

na má sarɲ ma nin ke isayatu lapv tǝm taa.

14 Paa kuyaku njuyu pa makim,
 na pa tuyu-m wahala ke paa tanaŋ ŋku.
 15 Ye maa tama si ma yoyoti isu mpe,
 halu maa luwa nya piya piitim waali.
 16 Ma mayasaa si ma huɔ pɛ tɔɔ na ma cekana.
 Ama pɛ tanaya mpɛ pɛ kala kate.
 17 Halu kuyaku ŋku ma suu Iso tɔyaya taa
 tɔyɔ ma cekana mpi pɛ tanja asayaa tɔ.
 18 Mpaan wei i taa pu tuu-we tɔyɔ n suku-we
 si pɛ hoti timpi pu wakali-we tɔ.
 19 Ilena pɛ wakali-weye tɔm kulom tɔɔ,
 na pɛ kpiisi-we na pa tɔm teesana sɔyontu.
 20 Taca, ye n kola pa tɔɔ ile pa muki
 isu yulu feɲuyu na i toosee saali yem tɔ.
 21 Waato wei ma taa ka we nyan
 na ma lanje wakali sɔsɔm tɔ.
 22 Maa kɛ kumelen kɛ, ma taa cekana pulɔpu.
 Maa we teitei kɛ isu kpante ke nya isentaa.
 23 Paa na mpɛ ma na-ŋ kɛ tam kɛ,
 n kra-m nya nin ntɔɔŋ taa.
 24 Nyɔ layatu tasuyɔ ke n ka tiikina-m.
 Pɛ waali n ka mu-m nya teeli taa.
 25 Aweye ma wena isɔtaa, ye pɛ taya nya?
 Nyɔ lakana na ma niuki lelen ke ate.
 26 Paa ma nantu yaa ma nyamle kpisaa.
 Iso kele ma nyɔm na ma kpuluyɔ tɔtɔle ke tam tɔɔ.
 27 Pa tana mpa pa hatana-ŋ tɔ pa leki kɛ,
 na n wakalayi pa tana mpa paa nukana-ŋ tɔ.
 28 Ye ma, Iso kpɛtanau wenna-m teu.
 Taca Iso kin ke ma tuyi kpuluyɔ.
 Ilena ma keesi i tama tana.

74

Iso yaav ke isɔtaseele ncaale taa

1 Asafi yontu nti tɔ we yonyoolaa
nyuyɔ tu yontunaa taa tɔyɔɔ.

Hai, Iso, pepe tɔɔ kɛ n laaku-tuyɔ tam tɔɔ?
 Na n muyi pɛana na nya yalaa ta?
 2 Tɔɔsi nya yalaa mpa n hika too lonjaa
 na n ya-we si pɛ pɛsi nya kpante tɔ pa tɔɔ.
 Tɔɔsi Siyɔŋ puɔy ŋku ku tɔɔ n lapa nya te tɔ ku tɔm.

3 Kɔɔ na n na lona anu,
 pɛ wakalayi-ye ye tam kɛ.
 Kolontu wakala nya tɔyaya taa.
 4 Nyɔ kolontunaa kiisiyina nteye timpi n sulaya-tu tɔ,
 halana pa tu pa kuyusum.
 5 Pa na pa lawa kɛ na pa lon
 isu taasi setalaa ke hotuyɔ taa.
 6 Na pa faki leesɛn na pa yokayi lelen.
 7 Pa tu kɔkɔ ke nya taseele
 na pa yaki na pa wakali timpi nya hate wee tɔ.
 8 Nti pa maki pa lanja taa tɔyɔle si,
 pa wakali-tuyɔ tɔm kulom tɔɔ.
 Paa wɔ kɔkɔ ke lona nna a taa
 Iso na yalaa pa suliyi tɔ.
 9 Tu tasayi nav ke mpi pɛ hulayi si Iso wee tɔ.
 Iso kuyoyotutu telasalaa na fei tɔtɔ.
 Ta taa nɔyɔɔ ta nyi isana pu taanji tɔ.

¹⁰ Hai, Iso Tacaa,
palee ké kolontunaa ká heesi nyá hæte kutuyó?
Pælee ké paa heesi-teye footuyú?

¹¹ Pepe tæo ké n suma,
na nn san nyá nin ntæyæŋ kusuyú si n ma?

¹² Hai, Iso, nyagale ma wulav ke too lɔŋtaa,
nyá waasæyæna tetu taa.

¹³ Nyá ton ke n fayana tenku
na n yæki lom tee tumaa sæsaa nyæŋ.

¹⁴ N yæka tum sæsæ Lefiyatan nyuyú na n peti-i
wulaya tetu taa yælaa si pá tæyæ.

¹⁵ Nyá hulina lom seelaa na n hee læŋ
na n yeke na pusi nsi si nyæki tæ si lom nyæo.

¹⁶ Nyagale ilim taa na ahoó pæ tu.
Nyá lapæna ilim na isæto.

¹⁷ Nyá suna tetu toosi tæna
na n lá wato waatu na yoluma.

¹⁸ Tacaa tæosi si kolontu kólæyi nyá tæo,
yælaa kumelæmæŋ in i wonyæyi-ŋ.

¹⁹ Taa peti nyá yælaa kɔpama weesiŋ ke taale wontu.
Taa sæo nyá konyæntunaa tæo ké tam tæo.

²⁰ Tæosi nyá næyæ pæeluyú tæo.

Mpi tæ, muson nyæmnna suna icate sækpetæŋ taa.

²¹ Taa yeke na mpa pa ise pa tæki tæ pá tæna lanwakælle.
Ama konyæntunaa na wahala nyéna í san-ŋ.

²² Hai, Iso, tæosi na n paasæna kutuyú ŋku
kumelæmæŋ in i tæuki-ŋ paa kuyaku ŋku tæ.

²³ Taa sæo nyá kolontunaa wula tæo,
na kakiisasi nsi pa kiisiyina-ŋ tam tæ si tæo.

75

Tacaa kele hvob

¹ Asafi yontu nti i yoowa si: Taa ku
na tæ we yonyoolaa nyuyú tv yontunaa taa tæyælo.

² Hai, Iso tæ sama-ŋ.
Tacaa Iso tæ sama-ŋ.
Tu yæyæti nyá tam na
tæ kpaali nyá teu sæsæm.

³ Tacaa si: Maa si waatu næyælo,
na má hvona siyisuŋu.

⁴ Tetu na tæ taa nyæm tæna ká sele.
Ama má sukæna-tæyi tæ kila tæo.

⁵ Na má heeli mpa pa san pa ti tæ si: I yeke mpu,
na asayaa si: I taa hæ mæ ti.

⁶ I taa hæ mæ ti,
í taa yæyæti kalampaanu tæm.

⁷ Sæsæntu u kænna ilim tælule yaa pæ tætle,
yaa wulaya tetu taa.

⁸ Ama Iso nyæmnna,
í nækæa i kpaasi lælu na í tisi lælu.

⁹ Tacaa tæka kæpu na í suna i páánæ solum,
i ká ce-wæyi ate asayaa tæna,
na paa nyæo pæ tæna na pá kpeŋna tæyatu.

¹⁰ Ma kaa yeke Yakæpu Iso Tæm yæyætyú,
na pæ yontu yoo.

¹¹ Maa yæki asayaa ton tæna.
Ama tampana tæŋlaa ton ka pikæna.

76

Isɔ wakələyi yoou ke Siyɔŋ taa

¹ Asafi yontu nti pa yookina cəmuɣo
na tá wɛ yonyoolaa nyɔɣo tɔ yontunaa taa tɔɣɔɔ.

² Isɔ hula ɪ tɔɣi Yuta,
ɪ hæte yaa lɛɣɛli taa.

³ ɪ cokəle wɛ Salɛm ké,
na ɪ təcayale ke Siyɔŋ taa.

⁴ Tənaya ɪ pɛla yoou wontu:
Isu nyəmá na kpələŋ na layalɛɛ na wontu lenti.

⁵ Hai, Isɔ, sɔsɔɔntɔ nté yaa?
N kəla tam tɔɔ pɔɔŋ tana.

⁶ Yoolaa taa yoolaa mpe pə caama-wɛɣɛ,
pa toowa tom kantəkaya nyəm,
pa ta pəsi na pá yoo na pá fiti.

⁷ Yakɔɔ Isɔ, waato wei n nyaasa-wɛ tɔ,
pə yɛɣɛta pa kpaɣanəŋ na ɪ cayalaa ké.

⁸ Hai, n ké sɔsɔ ké,
n muɣi pááná na awe kpətəna-ŋ?
⁹ Hatoo isɔtaa ké n yɔɣota nyá huɔle tɔm,
na sɔɣɔntɔ kpa tetɔ na tɛ caya tɛpamm.

¹⁰ Waato inəyi n kulaa si n huɔkəna
na ní waasi ate konyɔntɔɣɔlɔaa.

¹¹ Ye nyá taa huɔwa,
yɔɔ tɔɣo-ŋ teeli ké,
paa ɪ wɛ pááná sɔsɔɔna taa.

¹² ɪ su mə Isɔ Tacaɔ ke nɔɔsi na í lá-si.
Mpa pa cɔɔna Isɔ Sɔsɔ inɪ tɔ,
pá kəna-ɪ kɔcɔɔŋ.

¹³ Isɔ ləsəyi awulumpiya kalampaani ké
lɛna pé tisi-wɛ tɛfɛ.
Ate awulaa seliyina-ɪ ké.

77

Ma səlɛməyi Isɔ ləŋtaa kɔpantɔ ke laŋwakəlle kɔyɛɛŋ taa

¹ Yetutum si Asafi yontu nti tɔ wɛ
yonyoolaa nyɔɣo tɔ yontunaa taa tɔɣɔɔ.

² Maa wiina Isɔ na má heeli-ɪ ma tɔm,
maa wiina-ɪ na í ké ŋkpaŋɔɣo na ma tɔɔ.

³ Ye ma laŋle wakəlaa,
ma pɛɛkəyi Tacaɔ ké,
na má tɛkəyi-ɪ niŋ ke ahoɔ, hɛɛsɔɣo fɛi,
ma luɣi fɛi si pá puɣusi-m.

⁴ Ye ma tɔɔsa Isɔ tɔɔ ma nəɣəsəyi ké,
ye ma kpaɣa ləmayasɛɛ lɛ ma apalɔto yɔɔli.

⁵ Tacaɔ, nn tisiyi si má kpəti isəle,
na pé cɔɔsəyi-m, ma nɔɣo taa fɛi kete.

⁶ Ye ma huɔ pusi kancaalaya nyənsi
na kɔyɛɛŋ wei ɪ tɛɛwa tɔ ɪ tɔm,

⁷ ma tɔɔsəyi ma yontunaa tɔm ke ahoɔ ké,
na ma mayasəyi hatoo ma taa
na má pɛɛkəyi ma huɔwɛ taa.

⁸ Tacaɔ n ká lɔ-tɔɣo tam tɔɔ?
Nyá paa kaa wɛɛna-tɔ?

⁹ N yela-tɔɣo kɔpantɔ lapɔ ke tam tɔɔ?
N kaa tasa-tɔɣo natələyi heeluyu ke paa wulee?

¹⁰ Isɔ tá sɔɔ tá pətɔɔtəle tɔɔ,
pəyele ɪ ta mu pááná na í yeɛ ɪ suulu huɔɔɣo.

11 Ma yəgəta ma taa si mpi pə tʉyʉ-m wahala təgələ si, Isəta Isə Səso u tasəyi-tʉyʉ paasənav.

12 Ma təsa Taca təma təo. Mpi tə, ma ta səo nyá ləh̄taa kʉpantʉ səsəəntʉ təo.

13 Maa yəgəti nyá kʉlapʉtʉ təna təm, na má kʉesi nyá təma səsəəna təm.

14 Hai, Isə nyá mpaav wɛɛ ké tənəh̄h̄. Tʉyʉ kʉlalaav ŋku kʉ haŋna-ŋ səsəəntʉ?

15 Nyagale Isə wei i laki piti təma tə, n hola nyá tʉŋ kʉ yəlaa taa.

16 Nyá tʉŋ kʉ n yəpəna nyá yəlaa Yakəpʉ na Yosɛɛfʉ pa lʉlʉyʉ nyáma.

17 Hai, Isə, lum na-ŋ na səyəntʉ kpa-wi, na pá sele na pá kʉɛŋna hatoo pə tapʉyʉ tɛɛ.

18 Ntəna tɛv kʉɛ isʉ ləŋ lum na kʉ holiyi. N təkʉ nyá nyəmə kʉ paa timpi.

19 Tɛv nyəgəsʉyʉ nyalaməle naaki antulinya kʉ hola anɪ a taa, na səyəntʉ pʉ tɛtʉ na tɛ seliyi.

20 Tenku lum həkʉ taa ké n hɛɛ nyá təyi mpaav, nəgəlv u nyəŋ kʉ lonte.

21 Moisi na Aləŋ kʉ n kpaawa isʉ tiikilaa na pá paasəyənə nyá yəlaa.

78

Iseyeli nyáma təm fɛi səov

1 Asafi yontu nti pa yookaya na tɛ wɛ yonyoolaa nyʉyʉ tʉ yontunaa taa təgələ.

Ma yəlaa í nu ma kʉsɛyəsətv, í tʉ ŋkpaŋh̄ na í nu ma kʉyəgətv.

2 Isə ké maa sɛɛ-mɛ, na má kʉesəna-mɛyɛ ləŋ taa təm.

3 Nti tá caanaa kʉesa-tʉ na tɛ nu na tɛ nyi-ti tə.

4 Pə fɛi si tɛ ŋmesɪ-təyi tá piya. Tu kʉesi tá piya piya kʉ Taca samto təm. Na i toma na piti təma wena i lapa tə pə təm.

5 Isə tʉwa kʉtʉtʉtʉ na í sʉ kiiv kʉ i yəlaa kʉ Iseyeli taa.

Na kiiv unɪ í hʉlɪ tá cəsənaa si pɛlɛ pá sɛyɛsɪ-təyi pa piya.

6 Ilena pɛlɛ pa piya nyi-ti, na səlɛ si təwa ɪɛ si sɛyɛsɪ-təyi si piya.

7 Ilena pá tʉ Isə ké naani pa taa səo i təma təo, na pá təkʉ i kʉsəsʉtʉ.

8 Iɛ pa kaa təŋ pa caanaa ikpate. Pɛlɛ paa ké kaanʉtʉnaa na təo kʉllaa piitim ké.

Pa fɛi naani, páco paa tənəyi Isə ké tɛu kʉ pa ləmagasɛɛ taa.

9 Ifalayim lʉlʉyʉ nyáma mpa pa ké tətələa tə, pa sewa yooʉ kʉ kʉ wule.

10 Pa tá təkʉ pá na Isə pa nəgə pɛlɛyʉ. Pa kisa i kiiv taa təntɛ.

11 Pa səwa Isə kʉokələnaa na i təma səsəəna wena i ka yəlaa na pá ná tə.

12 Isə ka lapa kəkələ nyəmnaa kʉ Icipiti həgəlvʉyʉ ŋku pa yaa si Sowaŋ tʉ kʉ taa ké pa cəsənaa isəntaa ké.

13 Isə faya lum na pá yelɛ-wɛyɛ mpaav na pá tɛɛ

na í kaa-wəyɪ huɣule isɪ koluŋa.

14 Isəŋmuntɔyɪ hɔlayana-weyɛ mpaav kɛ ilim taa,
ɔlɛna kɔ mɔyɪ kəkəkɛ pa ahoɔ nna.

15 Isə faya kɔkɔpamɔyɪ kɛ wɔlaya tɛtɔ taa
na í yele na pá nyɔɔ tɛtɔ tɛɛ lɔm.

16 Isə lapa na lum seɛlaa luna kɔkɔpamɔyɪ taa
na pɔ kpe isɪ pusi.

17 Ama tá caanaa tɔŋa isətaa Isə sɔsɔ kɛ pəntənaɔ
na pá kuləyɪ Isə tɔɔ kɛ wɔlaya tɛtɔ taa tɛna.

18 Tá caanaa mayasa Isə kɛ pa taa sɪ pa naa ɪ waali,
kɛ timpi pa səlɛma-ɪ tɔɣɔnaɣa isɪ pa sɔɔlaa tɔ.

19 Haləna pá tɔv Isə sɪ: Nn pəsəyɪ na ń cali-tɔyɪ
tɔɣɔnaɣa kɛ wɔlaya tɛtɔ taa.

20 Tampana n mapa kɔkɔpamɔyɪ na lɔm kpe,
na pɔ hɛɛ lɔɔŋ yaa.

Iɛ n pəsəyɪ na ń ha nyá yəlaa kɛ tɔɣɔnaɣa na nantu na?

21 Mɔyɪ Taca n nuwa na pááná kra-ŋ
na nyá taa haŋna Isɛyɛli nyáma isɪ kəkəkɛ,

22 kɛ timpi pa ta tɛ-ŋ na pa taa tɔ.

Pa ta la naani kɛ nyá waasɔyɪ tɔm.

23 Mɔyɪ n yɔɣɔtəna isəŋmuntɔ
na ń tɔli isətɔnɔyɪ taa nɔnɔɔsi.

24 Na ń yele na Manna*fa* hoti pa tɔɔ isɪ tɛv sɪ pa tɔyɔ.
Isətaa tɔɣɔnaɣa kɛ n ha nyá yəlaa kɛ mpu. ^a

25 Isətaa tillaa tɔɣɔnaɣa kɛ n ha-we,
na pá tɔyɔ na pá haɣa.

26 Mɔyɪ Isə n yelee na ilim tɛlule heelim má,
na ń kɔna ilim mpətəŋ tɔɔ nyəm na nyá tɔŋ.

27 Na ń lá na nantu tii pa tɔɔ isɪ mɔsɔyɪ.
Sumasi tuutuuma kɛ n kɔna-we

isɪ tɛŋkuna nɔɔsi kanyəŋa.

28 N lapaya na sɪ hoti tá caanaa tɛsikile
na sɪ cɔɔna pa tɛcayale.

29 Taca ha-weyɛ mpi pa nyulaya tɔ.

Iɛna pá tɔyɔ na pá haɣa katatəlaya.

30 Tá caanaa tɔɣɔnaɣa ka we pa nɔɔsi taa kɛ,
pa lulɔŋ ta tu sətə,

31 ńpɔyɪ Isə táa huuna-we na í kɔ
Isɛyɛli ifepiya taa ifepiya.

32 Paa na mpu tɔ, pa ta tɔna nyá kəkəkɛ nyəmnaa
na pá tɔŋa isayətɔnaa kɛ lapɔ.

33 Mɔyɪ n kpiisa-we na heelim,
na ń tisi wahala kɛ pa tɔɔ kɛ kpakpaa,
na ń sɪ pa weesɪŋ tənaya.

34 Waatɔ wei sɛm kəŋ tá caanaa ɔlɛna pá keesəna Isə nyá tɔɔ
na pá pɛɛkəyɪ sɪ ń kenti pa tɔɔ.

35 Na pá tɔɔsɪ sɪ n kɛ pa kɔkɔpamɔyɪ.
Isətaa Isə sɔsɔ kɛ pa waasɔlɔ.

36 Ama pa ntompee kɛ pa puyusayana-ŋ
na pá looliyɪ-ŋ na pa nsəma.

37 Pa taa tɛŋ-ŋ na pa taa kɛ teu,
pəyele pa ta tɔkɪ nyá na-we mə nɔyɔ pɛɛlɔyɪ.

38 Paa na mpu, nyá suulu tɔɔ,
n wiiki isayalataa pətɔtələɛ,

nn wakələyɪ-we.

N kraa nyá tɔyɪ tam kɛ,

nn haaki nyá tɔyɪ nyá pááná tɛna taa.

39 Na ń tɔɔsɪ sɪ ta caanaa kɛ yəlaa kɛ yem kɛ.

^a 78:24 Manna: Tɔɣɔnaɣa ŋka Isə hawa Isɛyɛli nyáma kɛ wɔlaya tɛtɔ taa tɔ. Saa inəyɪ pa luwa Icipiti yomle taa na pa puki Kanaaŋ nyəntɔ taa.

Pa ké heelim mpi pə tɛeki pə kaa məli təyɔ.

- 40 Tá caanaa kula nyá tɔɔ ké wɔlaya tetu taa
na pá kpaasəyi nyá pááná tɔ pə fɛi kalɔyɔ.
41 Pa ta heesi Iso nyaga mayasuyɔ si pa naaki nyá waali,
na pá kpaasəyi lseyeli Iso Nanɲi tɔ nyá nyá pááná.
42 Pa ta tɔɔsi Iso nyá nyá ton tɔɔ
na isəna n ka yapa-weye kolontu niɲi taa tɔ.
43 Ta caanaa sɔɔ piti təma wena n ka lapa Icipiti tetu taa
na kəkɔlɔ nyəmnaa mpa n lapa Sowari hɔyɔlɔyɔ taa tɔ.
44 N pəsə Icipiti nyəma pusi lom ke caləm
na pá wu si lom ke nyɔɔ.
45 Na ń kəna-weye kacəsi sɔtu nyənsi
na sí nyɔɔ pa caləm.
Na salɛɛ, na alɛ a wakəli-we.
46 Na ń tɔ pa tawa na pa hatəmɔtɔ ke kutolon.
47 Na ń yele na tɛv isayav na tɔmpɛɛ
wakəli pa lesɛɲ tɔɲ na tɔɲ kololon ləlɔɲ.
48 Na tɛv tɔmpɛɛ kɔ pa tɔla
na kɔ nasɪ pa kaləkəɲ.
49 Mpuɲ Iso nyá n mu Icipiti nyəma na pááná səsəɔna
na nyá taa huuna-we na pa laɲa wakəli,
na ń tilina-weye isətəa tillaa wakəllaa kpekəle.
50 N haɲa-we na nyá pááná ke mpuɲɔ,
pə taya səm tike ke n tɔ-we.
Ama n səsə-weye wəhala taa na pa isɛ.
51 Na ń kɔ Icipiti nyəma
apalɔpiya kancəalaya nyənsi təna.
Kam lɔlɔyɔ nyəma iwule
kancəalaya nyəntɛ səpəna mpu.
52 Mpuɲ n tiika nyá yəlaa na ń tɛɛna-we isu
pa ləsuyɔ heɛɲ ke kaləkɔ taa tɔ,
na ń tiiki-weye wɔlaya tetu taa isu tɔla.
53 N pona-weye na naani, sɔyɔntɔ fɛi-we,
na tɛɲku li pa kolontunaa.
54 Pə waali ké n pona-weye nyá tetu nanɲi nyəntɔ taa
ké puɲɔ ŋku n mɔwa tɔ kɔ tɔɔ.
55 Na n tɔyɔni Kanaari piitimnaa na n tala
yəlaa ke pa tetu na ń su lseyeli
kpeka yəlaa ke pa tɛəsi taa.
56 Paa na mpu tɔ pá mayasa isətəa Iso Səsɔ nyá
na pá kɔli nyá tɔɔ,
pa ta tɔki nyá kəsəsutɔ.
57 Pa hatələna Tacaa nyá na
pá pəsi tetelataa isu pa caanaa.
Pa yɔɔlɔyɪ apalɔtɔ ké isu
tɔɔv ŋku kɔ hika fitaa tɔ.
58 Tá caanaa kusa Iso nyá nyá pááná na pa tɛfɛɛnlenaa
na pá kɔsi nyá isɛsɛɛmle na pa tɔɲ.
59 Iso n nu mpu lɛna pə kɔsi nyá pááná
na ń kpiisi lseyeli nyəma na ton.
60 Na ń lɔ nyá tɔyaga ŋka ka taa
n ka we nyá yəlaa hɛkɔ ke Silo tɔ.
61 Na ń yele na kolontunaa lɛeki nyá atakaa
wei i hɔlɔyɪ nyá ton na nyá teeli tɔ.
62 Lɛna ń mu pááná na nyá yəlaa,
na ń yele na pá kɔ-we.
63 Yooɔ kɔwa ta caanaa ifepiya,
pa pɛlɛaa ta hiki mpa paa saa tɔ.
64 Pa kɔwa pa kətəlaa ke yooɔ taa,
pa leelaa ta wii-we.

⁶⁵ Μῦϋυ Tacaa n kolaa isu tomtoolu,
yaa solum cekuyu yoolaa taa yoolu isentoo to.

⁶⁶ Na n ku nya kolontunaa na pa toja sewa,
na n tu-weye feele ke tam tao.

⁶⁷ Paa na mpv n lwa Yosεfu tayaga,
n ta lasi Ifalayim kpekale nyama mpe.

⁶⁸ Ama Yuta kpekale na Siyay
puy ke n soolaa na n lasi.

⁶⁹ Na n nma nya taseele na te kuli sosom
na te weε toj isu tetu nti n su tam tao to.

⁷⁰ Na n lasi nya tamle tu Tafiiti.
Ntiyile taa ke n polaa na n kraγa-i.

⁷¹ Kalaku waali ke n kraγa-i.
Si i pasu i yalaa Iseyeli nyama
mpa n soola teu to pa tiikulu.

⁷² Tafiiti na tiika-weye
na lotu kulomtν na lamayaseε.

79

Tacaa, to hotaa ke, koo ta waasuyv

¹ Asafi yontu nti to we yonyoolaa
nyuyv tu yontunaa taa toyolo.

Hai, Iso, kpa nyama wata nya te,
na pa wakalayi nya taseele nanj nyante.

Pa pasa Yosalem ke ncaale kanmaaya.

² Pa ku nya tamle nyama na pa peti
kpele n na taale wontu.

³ Na nya yalaa kupama calam kpe na pa cōna Yosalem icate,
noyolo ta koo si i pi-we.

⁴ Te pasa mpusi puluyv ta calo nya ma ke,
na mpa pa cōna-tv to pa woniyi-tv
na pa tuliyi-tuyv ntompee.

⁵ Hai, Tacaa, palee ke nya taa ka heεsi-tuyv kpanav
na nya pānā yele-tuyv nyayav isu kōko?

⁶ Piitimnaa na kawulasu nsi si ta nyi-η
na su seeki-η to, nsayi pu weε si n muna pānā.

⁷ Mpi to, pa kuu Iseyeli nyama wontu,
na pa wakali pa tēayale.

⁸ Taa tosi ta isayatu kupento tao.
Ama nyani ta pētōtēle na n koo ta kin ke loj.

Mpi to, to we wahala taa ke.

⁹ Hai, waasi-tv, ta nyuyv Yatu Iso,
na pa to nya hēte ke teeli.

Ya-tv na n kpiisi ta isayatu ke nya hēte tao.

¹⁰ Pepe tao ke piitimnaa ka pōsōyi si:
Leye pa Iso ni i mōlōnaa?

Pō weε ke si n leeti-weye
nya tamle nyama sam ke ta isentaa na pa nā.

¹¹ Ke ηkraη na n nu salakatōnaa wula,
na n ya mpa pa kuvv pale pa tōwa to na nya toj sosōj.

¹² Tacaa, felu ta calo nya ma ke kutuyv ηku
pa tuv-η toγv tōm naatosompōyolaya.

¹³ Ama ta ke nya yalaa ke.

Tayale kalaku na nyayale tiikilu.

Tu seeki-η tam tao ke na te saη-η.

80

Iseyeli tiikilu nya, nu

¹ Asafi yontu kotóosuto nti pa yookina san̄ku na tá we yonyoolaa nyũyũ tu yontunaa taa tɔyɔlɔ.

² Hai, Iseyeli nyáma tiikilu, ke ŋkpan̄ŋ.
Nyá tiikiyina nyá yɔlaa isi kaləku.
Isɔtaa tan̄laa tɔɔ ké nyá tɔcaɔale weɛ, huli nyá ti.

³ Huli nyá ton̄ na ń koo ń waasi-tuyũ
Ifalayim na Pencameɛ na Manasee pa isentaa.

⁴ Hai, Iso kusi-tu na ń keesi nyá ise
na tá tɔɔ na pé ya-tv.

⁵ Hai, Iseyeli Iso Tacia,
pálee ké nyá tía ká yelee kpanav ke nyá yɔlaa sɔlɔmɔŋ?

⁶ Nəxəsee ke n caləyi nyá yɔlaa
na isəlum kuyi-weye solum nyəm
na pé teləsəyi mpəle.

⁷ Nyelaa na tá pəsi mpi pə yoosiyi
tá na tá cɔlɔ nyáma tɔ.

Na tá kolontunaa náa won̄iyi-tv.

⁸ Isɔtaa na atə pə tv Iso kusi-tv.
Keesi nyá ise na tá tɔɔ na pé ya-tv.

⁹ Nkpɛsa lesɛŋ tuyũ ke Icipiti
na ń tɔyoni yɔlaa na ń sɔ-ku.

¹⁰ Na ń tayan̄i-ku na ku tɛɛ
na ku sú tetv.

¹¹ Ku waasa pɔɔŋ ke ku isotom,
na ku pilinasi we isi Iso tui səsɔɔŋ.

¹² Ilena ku pilinasi heli na sí polo ten̄ku
na ku akpaa ke pɔyɔ səsaya.

¹³ Pepe tɔɔ ké n pɛla kalaanaa si
mpatəntaa í wakəli-ku?

¹⁴ Hətuyũ taa teele ka tɔyɔ-ku,
na taale wontu náa pəsi-kuyũ tə tɔyɔnaya.

¹⁵ Atə na isɔtaa pə tv Iso koo.
Kusi nyá ise ke isɔtaa tana na ń nyəni.

Paasəna lesɛŋ tuyũ kɔnɛ.

¹⁶ Kenti mpi nyá nin̄ səwa tɔ
na apalupəyaya ŋka n ləsa nyá ti tɔ.

¹⁷ Mpa pa seta-ku na pa wə-ku tɔ,
nyaaši-we na pá saali yem.

¹⁸ Təni nyá ŋkpaləŋa ke yulɔ pəyaya ŋka n ləsaa
na ká we nyá ntɔyɔŋ tɔɔ tɔ ka tɔɔ.

¹⁹ Iɛ tə kaa tasa-ŋ hatələnəv.
Yelee na tá weɛna weesuɔyũ na tá yaaki nyá hətɛ.

²⁰ Hai, Tacia, atə na isɔtaa pə tv,
keesi nyá ise na tá tɔɔ na pé ya-tv.

81

Ye ma yɔlaa ka nuna-m

¹ Asafi yontu nti pa yookina san̄ku na tá we
yonyoolaa nyũyũ tu yontunaa taa tɔyɔlɔ.

² I yoo tá kentilu Iso ké yontu na lan̄hulɔmle.
I wiliti Yakəpũ Iso ké lan̄hulɔmle kawilitaya.

³ I yoo-i yontu na akilimanaa
na cəməŋ na san̄kɔnaa.

⁴ I huli tutuuy ke isətv kɔfalv acima kɔyakv wule,
na i huləməŋ acima nyəŋku wule.

⁵ Mpi tɔ, pə ké Iseyeli nyáma ke kiiu ké.

Mpi Yakɔpu Iso suwa tɔyɔle.

⁶ Nti i tɔ Yosɛɛfu lɔlɔyɔ nyáma ke
waatu wei i tii Icipiti nyáma tɔ tɔyɔle.

Ma nuwa nɔyɔ ŋka ma ta nyi tɔ si:

⁷ Ma tisa sɔyɔla yuŋ nyɔna ke nyá nyɔyɔ taa na má si,
na nyá niŋ yele tɔku yuŋ nyɔŋku.

⁸ Lanwakalle mayana-ŋ na ní má kapuka na má ya-ŋ,
na má cɔ-ŋ tɔv hola taa.

Na ma mayasi-ŋ si ma naa nyá waalɔyi Melipa lum cɔlɔ.

⁹ Ma yɔlaa í nu ma kɔkpaalɔv.

Ye lɛyɛli yɔlaa ka nukayana-m,

¹⁰ tɔyɔ kɔlalaav taa wɛɛ mɔ tɛ.

Pɔyɛle í taa luŋ tɔyɔ nakuli.

¹¹ Mayale Tacaav mɔ Iso wei i lɔsa-mɛyɛ

Icipiti tɛtɔ taa tɔ.

I haav mɔ nɔɔsi na má suuli-si.

¹² Ama ma yɔlaa mɛ í ta nu ma nɔyɔ.

Iɛyɛli nyáma ta nuua-m.

¹³ Uɛna máá yele-mɛyɛ mɔ lanɔkpusɔŋ unu i taa.

Na í tɔŋ mɔ mayamaɔa mɔ layatɔ.

¹⁴ Hai, ye ma yɔlaa Iɛyɛli nyáma ka nukayana-m
na pá tɔŋ ma mpaav taa.

¹⁵ Maa tisa pa kolontunaa tɔfɛ ke nɔɔnɔɔ
na má kɔli pa tɔɔ.

¹⁶ Uɛ Tacaav má, ma kolontunaa ká yele pa ti hɔm
na Iɛyɛli nyáma mɛ mu cayaŋa mɔ tɔyi tam tɔɔ.

¹⁷ Waatu inɔyi maa calɔyi-mɛyɛ tɔyɔnaya kɔpanɔka
na má cɛle-mɛyɛ kɔkpaŋnyɔ taa tuŋ na í haya.

82

Iso haana yɔlaa tɔnaya tampana tɔŋnyɔ

¹ Asafi yontu nti tɔ wɛ yonyoolaa
nyɔyɔ tɔ yontunaa taa tɔyɔlɔ.

Iso sɔŋa i kotuyɔ taa kɛ isɔtaa nyáma heku
na í hulɔyi tampana tɔŋnyɔ.

² Pɔlee kɛ í ká yele yɔlaa faɔasɔyɔ ke huɔle taa,
na tasakɔle nyáma ke tampana hav?

³ I tɔŋ tampana ke icam na sulav pa tɔm taa.

Na í ha kɔnyɔntɔyɔlɔ na kɔnyɔntɔ ke pa tampana.

⁴ I waasi icam na kɔnyɔntɔyɔlɔ,
í fiti-wɛyɛ asayaa sɔkpan taa.

⁵ Ama í ta nyi pulɔ,
pɔyɛle u cɛkɔyɔna pulɔ,

sɔkpetnyɔ taa kɛ í tɔŋ.

Uɛna tɛtɔ kila tɔna seliyi.

⁶ Maa tɔmaya si í kɛ Iso Sɔsɔ lɔlɔyɔ nyáma.

Hali i tu kɛ isɔnaa.

⁷ Paa na mpɔ tɔ,

í ká si kɛ isɔ yɔlaa,

na í hoti isɔ paa awulumpu wei.

⁸ Hai, Iso kɔli na ní huɔna antulinya.

Mpi tɔ, n kɛ piitimnaa tɔna tɔ kɛ.

83

Iso yɔlaa mpa piitimnaa lɛlaa tɔyi kɔnyɔŋ tɔ pa sɔlɔmnyɔ

¹ Asafi yontu nti tɔ wɛ yonyoolaa

nyɔɔv tɔ yontunaa taa tɔɔɔ.

² Hai, Iso, taa sú, taa heesi.
Pəyele taa caya yem.

³ Nyá kolontunaa ta caya tɔpamm,
mpa paa caaki-ŋ tɔ pa kusa nyɔɔŋ.

⁴ Pa caki nyá yalaa acaya na acilayato,
pa kotiŋi na pá yɔɔtəyi mpa pa tɔɔ n kenta tɔ pa tɔm.

⁵ Na pá yaaki tɔma si pá kpiisi
Iseyeli nyáma ke piitimnaa heku,
na nɔɔɔɔ í taa tasa pa hətə ke tɔɔsɔɔ.

⁶ Nya kolontunaa kɔnta kɔlɔm na
pá pɛli nyá tɔɔ kɛ nɔɔɔ.

⁷ Mpeyele Itɔm nyáma na Isəmayeli nyáma
na Mowabu nyáma, na Akaa na Kɛpaali pə nyáma.

⁸ Na Amoni nyáma na Amaleke nyáma
na Filiisi nyáma na pá sɔɔsəna Tiii nyáma tɔtɔ.

⁹ Asilii nyáma mayamaya ná sɔɔsa pa tɔɔ
na pa kuli Lɔɔti lɔlɔɔ nyáma tɔɔ.

¹⁰ Hai, Iso lana-we isu n ka lapu Matiyah nyáma
na Sisela na Yapeŋ ke Kisəŋ lɔɔɔ nɔɔɔ tɔ.

¹¹ Pa ku-weye Haloti na pə la tetu ke mɔsəŋ.

¹² La pa awulumpiya isu Olerɛ na Sɛpi,
na ń lá pa awulaa təna isu Sepa na Saləmunna.

¹³ Mpi tɔ, pɛle paa yɔɔtəyana si
pa lɛkəyi Iso tɔcayaləna.

¹⁴ Ma Iso, la-we isu kacuculaya
yaa nyutu nti heelim kɔkəyi tɔ.

¹⁵ Yaa isu kəkə mɔkɔɔɔ hɔtɔɔ tɔ
yaa ka mɔkɔɔɔ puɔɔ nyutu tɔ.

¹⁶ Yele nyá tɔv heelim tɔɔɔn-we
na nyá kacuculaya anaam lá na pá sele.

¹⁷ Taca yele na fɛle kpa-we,
na pá pɛki nyá hətə.

¹⁸ Pá liyiti-we na pá tɔ-weye sɔɔɔntu taa kɛ tam tɔɔ.
Pá tɔ-weye fɛle na pá lé.

¹⁹ Ilena pa cəkəna si nyá tike ke pa yaa si Taca.
Nyayale isɔta Iso sɔsɔ ke tetu təna taa.

84

Mpa pa puki Yosalem ke isɔsɛv tɔ pa yontu

¹ Kolee nyáma kɔkəle yontu nti pa yookina Katu tɔ cəmvɔɔ
na tɛ we yonyoolaa nyɔɔv tɔ yontunaa taa tɔɔɔ.

² Hai, Taca, pə təna pə tɔ,
nyá tɔcayale tewaya hali.

³ Pu laki-m ləŋ si má sɔv Taca tɔyaya taya tɔɔ
na má sá Iso weesɔɔ tɔ na lanholɔmle kawilitasi.

⁴ Sumpɔɔwə wɛna i tɔcayale,
na kɛŋkɛhilaya ke tante nte

tə taa ka tɔyi ka piin tɔɔ
nyá kɔtasi tɔlate kin.

Hai, ma wuləv na ma Iso.

Taca, pə təna pə tɔ.

⁵ Leləŋ nulaa ntɛ mpa pa we nyá tɔyaya taa tɔ,
paa saŋi-ŋ tam tɔɔ kɛ.

⁶ Mpa pa tekii-ŋ tɔɔɔle lanholɔmle nyáma,
nyá hasəɔna pa nɔɔhɛ tɛ.

⁷ Waatu wei paa tɛsəyi Paka*fa* tɛtɛkəle tɔ,
Iso ká pəsi-tɛye hila nyəntɛ,

na salan tev kooli-teye kopantu. ^a

⁸ Pa ton səsəyi pa tante taa ké,
na pá kɔtəyənə timpɪ paa səŋ Iso
isenta kə Siyən tɔ.

⁹ Hai, Taca, ate na isəta pə tu nu ma kəsələmɔtu.
Yakəpɔ Iso ke ŋkranɔyɔ.

¹⁰ Hai, Iso, nyagale tá kɔpante,
nyənɪ wei n ləsaa tɔ ɪ isenta.

¹¹ Kuyako kolomɔyɔ cəyau ke nyá təyaga taa
lapa sana na kuyeyɪ iyaga (1000) cəyau ke kɔpɪ taa.
Ma səlɔaa sɪ má səŋ ma Iso təyaga nənəyɔ
na mpi maa caya isayatu nyənka taa tɔ.

¹² Taca nyá həla nté ilim na kɔpante.
Nyá haana pɛɛɛɛ na teeli.
Nn pɛŋ kɔpantu natələyi mpa
pa tən siyisuyɔ taa tɔ.

¹³ Ate na isəta pə tu Taca,
wei ɪ tekɪyɪ-ŋ təyələ lanholumlɛ tu.

85

Taca yəyətəyi həsɔyɔ tɔm

¹ Kolee nyəma kpekale yontu nti tə wɛ
yonyoolaa nyɔyɔ tu yontunaa taa təyələ.

² Hai, Iso, n hula nyá tetu ke pɛɛɛɛ ké,
na n məŋna Yakəpɔ nyəma mpa kolontunaa ka kuuwa tɔ.

³ N kpiisa nyá yələa isayatu
na n tayanɪ pa təwakəlɛna.

⁴ N kɔ nyá pááná səsəna tənə
na n həesi-yeyɛ tá tɔ.

⁵ Hai, tá waasɔlɔ Iso məŋna-tu isu tu wɛw tɔ,
na n kɔ nyá pááná ke tá tɔ.

⁶ Nyá taa ká kpana-tuyɔ tam tɔ
na n təkɪ-tu na nyá taa na pə polo
lɔlɔŋ loosi loosi na?

⁷ N kaa ha-tuyɔ weesuyɔ
na tə yələna-ŋ?

⁸ Taca yele na tá ná nyá kɔpantu
na n yá tá nyɔyɔ.

⁹ Iso Taca kuyəyətɔtu ke ma nukɪ.
Mpi tɔ, həsɔyɔ tɔm ke n yəyətəyənə nyá yələa
na mpa pa nukəna-ŋ tɔ sɪ pa taa məli kɔmɛɛntɔ taa.

¹⁰ Nyá nyɔyɔ yarɔ kɔtəna mpa pa nyənna-ŋ təyɔ
ɪɛna pə kəna nyá teeli ke tá tetu taa.

¹¹ Kɔpantu na tampana tənuyɔ pə sulaa,
na həsɔyɔ na siyisuyɔ pə wəyalɪ təma.

¹² Tampana tənuyɔ lukəna tetu tɛɛ ké,
ɪɛna siyisuyɔ náá luna isəta.

¹³ Taca məyamaya ká kəna kɔpantu
na tá tetu náá lɔlɪ tə kolɔlɔm.

¹⁴ Tampana tənuyɔ wɛ nyá nəyɔ tɔ kə
na á həɛkɪ-ŋ ɪkɔpate ke mpaaw taa.

86

Ma yaaki-ŋ ma lanwakəlle taa

^a 84:7 Paka: Wula ke pa yaa mpɔ na pa te taa.

¹ Sələmuyv ηku kv we Tafiiti yontu takəlaya taa tə.

Hai, Tacaa ke ηkraηuyv na ma tə na η cə-m.
Mpi tə, ma ké konyəntv ké na wahala tv.

² Ma ké kupaη ké, kenti ma tə.
Ma Iso, ma ké nyá təmle tv ké,
ma peta-η ma ti, waasi-m.

³ Tacaa nyəni ma pətətəle.
Nyaya ma wiikina paa ifemle nte.

⁴ Nyá tə ké ma keesənaa.
Ue heesi nyá təmle tv ma, ma laηle.

⁵ Tacaa, n ké kupaη ké,
na η hvləyi suulu.
Nyá kupantv təwa mpa pa yaaki-η tv pa tə.

⁶ Tacaa ke ηkraηuyv na ma kvsələmtv
nu ma wiinav.

⁷ Ma yaaki-η ma laηwakəlle kuyeeη taa ké.
Mpi tə, n nukv ma nəyə.

⁸ Hai, Tacaa, lkənte natəli tə ta nəyəsəna-η,
pəyele nəyəlv u pəsəyi na í la nyá təmle natəli.

⁹ Piitinnaa mpa pa təna n ηmawa tə,
paa kəə na pá hənti-η ate,
na pá tv nyá hətə ke teeli.

¹⁰ N ké səsə ké, na n lakv kəkəlv nyəm,
nyá tike nté tampana Iso.

¹¹ Hai, Tacaa hvl-m nyá mpaη,
maa tv nyá tampana taa.

Tv ma taa na má weəna nyá səyəntv.

¹² Tacaa, ma Iso maa sa-η na lotv kolumtv,
na má tvyi nyá hətə ke teeli ke tam tə.

¹³ Nyá kupantv təwa ma tə ké,
na η yakv ma ləsaηa ke atətəle lumaη taa.

¹⁴ Hai, Iso, kalampaani nyéma kəla ma tə,
mvsəntunaa kpekəle caaki ma weesuyv ləsyv.

¹⁵ Ama Tacaa, nyá ké suulu tv ké,
na η weəna pətətəle.

Nn mvyi pááná ke ləη,
nyá kupantv təwa,
na n lakv isəna n suwa tə.

¹⁶ Nyəni ma pətətəle na η keesəna ma tə,
ha nyá təmle tv maηa tv.

Ma ké nyá nyəη ké waasi-m.

¹⁷ La-m mpi pə hvləyi nyá kupantv tə,
ma kolontunaa í ná na pə tv-weye fəele.

Mpi tə, nyá waasəyəna-m na η heesəyi ma laηle.

87

Yəlaa təna icate mayamaya kele Siyəη

¹ Kolee nyéma kpekəle yontu nti tə we
yonyoolaa nyuyv tv yontunaa taa təyəlv.

Tacaa nyá suna Siyəη icate ke puvəη naηη nyəη tə.

² Nteye n kəla səlvuyv ke

Yakəpv nyéma acaləe təna taa.

³ Teeli təm ke pa yəyətəyi

Iso icate nyá, nyá tə.

⁴ Mpa pa nyəma-m tv pa isentaa ké
ma yaaki Icipiti na Papiloni na

Filiisi na Tiii na Itiyopii pə nyáma.
 Tetwnaa mpe pa taa ké pə lula-we.
 5 Ama ye Siyən ɪcate ɪle tə taa ké
 pə lula yəlaa təna.
 Isətaa Isə Səso yəɔtəna-ti.

6 Tacaa kaləɣi yəlaa na ɪ ŋmaaki si:
 Siyən kéle paa wei ɪ ɪcate mayamaɣa.

7 Hai, Isə ɪcate nyá, yonyoolaa na paalaa
 pa krentəna na pa yəɔtəɣi nyá teu təm.

88

Wei səm kpeɣetənaa tə ɪ sələmɣv

1 Kolee nyáma kpekəle yontu nti tə we
 yonyoolaa nyɔɣv tɔ yontunaa taa,
 na tə ké laŋwakəlle nyəntɔ nti
 Isəlahi tɔ Hemaŋ yooowa təɣələ.

2 Tacaa Isə, ma nyɔɣv yátu,
 ilim na ahoɔ ke ma wiikina-ŋ.

3 Mu ma kəsələmɔtə ke nyá kɔpantə təɔ.
 Ke ŋkraŋɣv na ń nu ma wiinau.

4 Mpi tə, wahala nu-m ké,
 na má kpeɣetəna səm tətəɣeteye.

5 Ma we mpa pa tiiki pəlaav taa tə pa looŋa taa ké.
 Ma we ɪsu yəlv wei ɪ feina toŋ tə.

6 Sətaa heko ke ma həntaa
 na má nəɣəsəna ɪsu mpa pa kowa na pá husi
 pəlaav taa na pə fayə nyana-we,
 na nn təɔsəɣi pa təm tə.

7 Pɔɣv lumaŋ nyəŋku taa ké n pəta-m,
 səkpətɔɣv taa ké pɔɣv anaam taa.

8 Nyá pááná tii ma tə ké
 na á ta-m ɪsu lum həla.

9 N hatələna-m ma cewaa
 na ń pəsi-m ɪsu acaalətv
 pəlv ke pa ɪsəntaa.

Pə təkə-m pə fei luv.

10 Wahala nyəŋsa ma ɪse ké.

Paa ifemle nteye ma yaaki-ŋ Tacaa,
 na má təkəɣi-ŋ niŋ.

11 Sətaa ke n lakɪ piti təma na?

Paa kɔli na pá sa-ŋ?

12 Sətaa yəɔtəɣi nyá kɔpantə təm ke pa tɣe?
 Yaa nyá teu təm ke pa yəɔtəɣi atətəle taa?

13 Nəɣələ ta nyi nyá kəkələ
 nyəmnəaa təm ke səkpətɔɣv taa.
 Pəyele pa ta nyi nyá siɣisuyv təm ke
 tetv nti tə taa yəlaa wəna ləsəɔv tə.

14 Hai, Tacaa, nyəɣa ma yaaki si ń waasi-m
 na má sələməɣi-ŋ paa tanaŋ ŋku.

15 Tacaa, pepe tə ké n lə-m
 na nn caaki si ń na-m?

16 Ma ké kɔnyəntv ke hatoo ma pəcaatv ké
 na má we səm nəɣv taa,
 na má təkɪ səɣəntv nti n tɔ-m tə tə wahala.
 Pə pəsa ma laŋle ké.

17 Nyá pááná huuna-m ké ɪsu kəkə,

na nyá sɔɔɔntɔ sɔsɔɔntɔ wakələyɪ-m.

¹⁸ A liki-m paa ifemle nteye isɪ lum
na á watəyɪ-m na paa timpi.

¹⁹ N hatələna-m ma cewaa na ma taapalaa təna,
səkpetɔyɔ ke pə yelina-m.

89

Nɔɔsɪ nsi pa su Tafiti tɔ sɪ wɛ le?

¹ Isəlahi tɔ Itəy yontu.

² Tacaa nyá kɔpantɔ təm ke maa yooki yontu ke tam,
na ma heeliyɪ nyá tampana tənyɔyɔ təm ke paa pəlee.

³ Mpi tɔ, ma yɔɔtəa sɪ:

Nyá kɔpantɔ wɛ tam tɔ kɛ na tɔ sika isətənyɔyɔ taa.

⁴ Ma na ma təmle tɔ Tafiti wei ma ləsaa tɔ tɔ pɛela nɔyɔ
haləna má yɔɔtɔ na má tuu sɪ:

⁵ Maa yelee na nyá kawuləyɔ wɛ tam,
na má lɛɛtəyɪ ka taa kɛ nyá lɔlɔyɔ nyáma.

⁶ Hai, Tacaa, isətənyɔyɔ hɔlɔyənə nyá teu
na nyá kɔpantɔ ke samaa taa.

⁷ Awe pəsəyɪ na í kɛəsənə Tacaa nyəyɔ isətəa?

Nyá pəyalaa taa awe nəyəsənə-ŋ?

⁸ Isɔ n kɛ sɔsɔ ke isətəa samaa taa kɛ,
na pa tənə mpa pa cənə-ŋ tɔ pa nyənə-ŋ.

⁹ Hai, Tacaa, atɛ na isətəa pə tɔ,
awe wɛ isɪ nyá?

Toma na teu pə tɔ-ŋ heko.

¹⁰ Nyá ŋmakələnə tɛŋku na ɪ kalampaanɪ,
n heəsəyɪ ɪ lum ke waatɔ wei pə kɔlɔyənə pááná tɔ.

¹¹ Nyá nanjənə Icipiti isɪ sətɔ,
na ŋ yasɪ nyá kolontunaa na nyá ninj tɔŋ.

¹² Nyá tənna isətənyɔyɔ na tetɔ.
Nyá sɪna antulinyə na ɪ taa nyəm tənə.

¹³ Nyá lapənə ilim ntəyɔŋ na pə mpətəŋ
na Tapɔɔ na Heeməŋ pɔŋ sən nyá hətɛ.

¹⁴ Nyəyɔlɛ tɔŋ sɔsɔŋ tɔ,
nyəyɔlɛ pəsɔyɔ sɔsɔŋku tɔ.

¹⁵ Nyá kawuləyɔ kite nté tampana tənyɔyɔ na sɪyɪsɪyɔ
na kɔpantɔ na teu ke nyá nɔyɔ tɔɔ.

¹⁶ Yələa mpa pa nyəmá nyá
akantələ wula təyɔlɛ lelenj nɪlɔa,
nyá isentaa kɛ pa wɛ tam.

¹⁷ Pa lanjɛ heɛnə nyá hətɛ ke kɔtamsa,
na pá sən pa tɪ na nyá sɪyɪsɪyɔ.

¹⁸ Pa tɔŋ teeli kɛlɛ nyá,
nyá kɔpantɔ kpəəsəyənə tá tɔŋ.

¹⁹ Tacaa kele tá kɔkəntuyɔ,
Isɛyɛlɪ nanjɪ tɔ nté tá wulav.

²⁰ Kuyaku nakɔlɪ n yɔɔtənə
nyá kɔsɔɔlɔ ke toosee taka taa sɪ

n ha nyá tɔŋ ke aka,
na ŋ tɔɔ ifepu ke yələa taa.

²¹ N hika nyá təmle tɔ Tafiti,
na ŋ ləsɪ-ɪ na ŋ pəlɪ-ɪ kɔtəyɔ nim.

²² N ká sənə-ɪ na tɔŋ,
na ŋ pəsɪ-ɪ yɔlɔ tɔŋ tɔ.

²³ Kolontu kaa tuti-ɪ,
yɔlɔ isayav ná kaa pəsɪ-ɪ.

²⁴ Nka nanjɪ ɪ kolontunaa ke ɪ nɔyɔ tɔɔ,

na n̄ má mpa paa caaki-ɪ tɔ.

²⁵ N ká lapi-ɪ nyá kɔpantɔ,
na ɪ toŋ kpaakəna nyá hətɛ.

²⁶ N ká tɔ ɪ niŋ taa ké tenku,
na n̄ yele na ɪ pəsi pusi.

²⁷ Hai n ká yaa-ɪ na ɪ tɔ si:

Nyagale ma caa Iso na ma nyɔɔ yaru kɔkɔpamɔyɔ.

²⁸ Uena nyaa pəsi-ɪ nyá pəyalɔ kancaalaya nyəŋ
wei ɪ ké atɛ awulaa sɔsaa təna taa sɔsɔ tɔ.

²⁹ N ká su-ɪ kɔpantɔ ke tam tɔɔ,

pəyele nɔɔɔ ŋka nyá na-ɪ

ɪ pɛlaa tɔ ka kaa layasi.

³⁰ N ká yele na ɪ lɔlɔyɔ nyéma wɛɛ tam tɔɔ,

na ɪ kawulaya náá leeli isɪ isɔtɔnyɔ.

³¹ Ye ɪ lɔlɔyɔ nyéma lɔwa nyá kiin

na pá kisi nyá kusəsutɔ ke tɛŋnyɔ,

³² ye pa kisiyi nyá kɔtɔtɔtɔ

na paa təkəyi nyá kusəsutɔ,

³³ ɪɛ n ká caa kɔátɔyɔ na n̄ hɔna pa ŋkɔpɔnyɔ

na n̄ má-wɛɛɛ pa isayatu tɔɔ.

³⁴ Ama n kaa pɛ-wɛɛɛ nyá kɔpantɔ,

pəyele n kaa pɛ-wɛɛɛ nyá teu.

³⁵ N kaa yɔki nyá nɔɔɔ pɛɛlɔyɔ.

Pəyele n kaa layasi nti n yɔɔtɔaa tɔ.

³⁶ N tɛma tuunaw na nyá tənəŋŋ wɛɛtɔ,

n kaa pəsi n̄ looli Tafiiti.

³⁷ Tafiiti lɔlɔyɔ ka wɛɛ tam tɔɔ ké,

na ɪ kawulaya kumte wɛɛ nyá isɛntaa isɪ ilim.

³⁸ Na ɪ leeli isɪ isɔtɔ,

mɪ ɪ kɛna aseeta tɔ kɔpɔŋ wei ɪ wɛ isɔtɔnyɔ taa tɔ.

³⁹ Paa na mpɔ pááná kpa-ŋ na n̄ lɔ wulaw wei n ka lasaa

na n̄ pɛli nim tɔ na n̄ yele-ɪ na ɪ hoti.

⁴⁰ N yɔka nɔɔɔ ŋka nya na nyá tɛmlɛ tɔ ɪ pɛlaa tɔ

na n̄ wakəlɪ ɪ ntenuyu na n̄ lɔ-kɔyɔ atɛ.

⁴¹ N yɔka ɪ koloosi toŋ nyənsɪ təna,

na n̄ pəsi ɪ koloosi acalɛ ke ncaa.

⁴² Mpatəntaa təna kuuki ɪ wontu ké,

na ɪ cɔlɔ nyéma paakana-ɪ.

⁴³ N kpaasa ɪ kolontunaa apalɔtɔ,

na n̄ la na mpa paa caaki-ɪ tɔ pa laŋa hɛɛ.

⁴⁴ N kɔwa ɪ yoou wontu lɔŋ.

Pəyele n ta sənə-ɪ yoou taa.

⁴⁵ N lɛɛka ɪ kawulaya toŋ,

na n̄ pəsi ɪ kumte ke kɛntəlasi ke atɛ.

⁴⁶ N pasa ɪ ɪfɛpile pusi,

na n̄ tɔ-ɪ fɛɛɛ.

⁴⁷ Hai, Taccaa, pəlee ké n ká hɛɛsɪ nyá tɔyi ŋmɛsɔyɔ?

Na nyá pááná kpaasɔyɔ isɪ kəkɔ?

⁴⁸ Tɔɔsɪ ma tɔm, yɔlɔ weesɔyɔ kɛla topi ké,

pə nəɔsənə ké isɪ n ŋma yɔlɔ ke sɪ n pəsəyi-ɪ yem.

⁴⁹ Yɔlɔ nɔɔɔlɔ ɪ fɛɪ sɪ ɪ kaa sɪ.

Awe pəsəyana na ɪ yá ɪ tɔyi atɛtɛlɛ taa?

⁵⁰ Taccaa, lɛyɛ nyá lɔŋtaa kɔpantɔ

nti n ka su Tafiiti ke nɔɔɔ tɔ tɔ saalaa?

⁵¹ Taccaa tɔɔsɪ mpusi wei nyá tɛmlɛ nyéma tɔyɔ-m tɔ,

tɔɔsɪ sɪ ma nukə yɛlaa samaa.

⁵² Hai, Taccaa tɔɔsɪ kɔtɔyɔ ŋka nyá kolontunaa

tɔuki nyá ləsəlɔ tɔntɛ tɔɔ tɔ.

⁵³ Taccaa hətɛ sɔsɔɛɛ nté teeli nyəntɛ ke tam tɔɔ.

Isò í kóna mpò, Isò í kóna mpò.

TAKELAYÀ LIYITI NYEŊKA

90

(Yontu 90–106)

Yulò wè tənaya, Isò ná wè tam tào

¹ Isò yulò Moisi kusaləmòtò.

Hai, Tacaa, nyá kèna tá kpuluyò
tətule kè too ləŋtaa.

² Na pácò pá lakí antulinya na pulasí tò,
nyá kèna Isò na n ká wée rúpyò tam tào kè.

³ Nyá mələŋnana yalaa kè atè m̀suyò taa,
na n̄ tən-wè sɪ: I m̀lɪ tɪmpɪ í ka lunaa tò.

⁴ Mpi tò, pusi iyaya (1000) wè-ŋ kè isu kuyaku ŋku
kò tɛwaa na kò kaa tasa m̀luyò tò,
yaa ahoò nna a tɛwaa tò a həŋluyò.

⁵ N kpiisiyi yalaa kè isu toosee wena
pə fɛŋuyɔ tanan̄ na á saali yem isu nyuto tò.

⁶ Nyuto tɔyi hetò kè tanan̄ tɛ kè na t́ pu.
Ile na taanaya t́ lontili na t́ woli.

⁷ Nyá pááná kpiisiyi-tuyò
na nyá taa kpaò nyaasəyi-tò.

⁸ N ləsəyi tá isayətò kè patəma taa kè,
na n̄ sukɪ nyaaləm taa kè tá kɔŋmesətò.

⁹ Nyá pááná səsəona lakí kè na tá kuyeyɛ saaləyi yem,
na tá pusi nya saləyi yem isu yulò nəŋə.

¹⁰ Tá weesuyò pusi nté nutosonnaanòwa.

Ye mpa pa kəla alaafəya, ilɛ pa nyənsɪ yoosi nunaasa.
Ama konyəŋ na wahala tike kè yulò waaki pə taa.

Weesuyò tɛkɪ ləb kè na taa kələyi
hontò na t́ kpətəŋna səm.

¹¹ Tacaa, awɛ nyəmna nyá tən̄ na nyá pááná pə təm?
Nəŋəb u nyan̄na-ŋ sɪ í nyɪ nyá pááná təm kè teu.

¹² Huli-tuyò tá kuyeyɛ kaluyò.

Waato inəyi tu hii layato.

¹³ Hai, Tacaa, heesɪ-tuyò pááná m̀nau kè mpò.

Nyənɪ nyá təmle nyáma tá,
t́ pətətəle na n̄ kéesəná tá tào.

¹⁴ La-tuyò nyá kɔpantò səsəontò kè tá tanan̄ tɛɛ.

Ile tu caɣana lan̄huləmlɛ kè tá weesuyò tən̄a.

¹⁵ Pusi paɣalɛ taa kè n̄ hɔma tá ŋkpaŋuyò.

Ile heesɪ tá lan̄a kè pusi paɣalɛ
isu nsi sɪ taa tə na wahalanaa tò.

¹⁶ La nyá yomaa taɣa nyá təmle,
na tá luluyò nyáma na nyá səsəontò.

¹⁷ Hai, Tacaa, ta Isò la-tuyò nyá kɔpantò,
na n̄ yele na tá niŋ təma leeli.

Ǝɛ, yele na á leeli.

91

Isò kèlɛ tá kpuluyò tətule

¹ Yulò wèlɪ tɔyi isətəa Isò səsə kè kpuluyò tò,

Toma tən̄a tɔ tɛ kè ɪ heesəyi.

² Pə wɛɛ sɪ pɔntɔ í yəŋɔtɪ Tacaa sɪ:

Nyaɣalɛ ma kpantɛ nte ma cəsəŋəna tò.

Nyaɣalɛ ma Isò na má tɔyi-ŋ naani.

³ Tacaa nyá fitiyina yulò kè puluyò konyəpyò taa,
na yulòkəsəko na kò wakəluyò taa.

4 Na n kenti i tɔɔ na í tɔ-η kɔɔlɔyɔ,
 ɪsu kampaɣa ke ka too keŋ tee.
 Nyá kɔpantɔ we ké ɪsu kɔɔlɔyɔ kɔkentuɣu.
 5 Yɔlɔ kaa nyana ahoo sɔyɔntɔ,
 yaa nyɛmá kɔtɔtɔna ke ilim taa.
 6 Yaa yɔlɔkɔsɔku ŋku kɔ cɔɔki sɔkɔpɔtɔyɔ tee tɔ,
 yaa ɪsɛna kɔ teeɔyɔ yɛlaa ke ilim heka tɔ.
 7 Paa yɛlaa iyaya (1000) sɛpa nyá kɔŋkɔŋ taa,
 yaa paa yɛlaa iyisi naanɔwa (10000) sɛpɛna
 nyá ntɔyɔŋ tɔɔ, pɔlɔpɔ kaa la-η.
 8 Kuli nyá ɪse na í ná ɪsɛna
 ɪsɔ fɛlɛyɔ asayaa tɔ.
 9 Hai, Tacaa keɛ nyá kɔɔlɔyɔ tɔtɔle,
 ɪsɔtaa ɪsɔ sɔsɔ ke n cɔɔsɔyɛna.
 10 Wahala nɔyɔlɔ kaa maɣana-η,
 pɛcɔ mpusi nɔyɔlɔ kaa kɔɔtɔna nyá tɔyaya.
 11 Mpi tɔ, Tacaa ká tɔ ɪsɔtaa tillaa ké si
 pá feŋi-η nyá mpaan tɛna taa.
 12 Na páa te-η pa niŋ taa si pɛle
 natɛli tɛ taa cɔ-η.
 13 Na paa n fɛla tɔyɔlaya yaa paasɛle
 yaa wontuɣu ɪsayu yaa tɔm,
 pɔlɔpɔ kaa la-η.

14 Tacaa si: Timpi n sɔɔla-m tɔ maa waasi-η,
 na má kenti nyá tɔɔ ké n nyamá ma hɛte tɔ pɛ tɔɔ.
 15 N ka yaa ma hɛte na má cɔ-η,
 na má wee nyá waali ké laŋwakɛllɛ waatu,
 na má waasi-η na má tayani nyá nyɔyɔ ke kɔsɔyɔ.
 16 Maa yeɛ na nyá weesuyɔ tayali
 na má yá nyá nyɔyɔ.

92

Tacaa, pa saŋi-η tɔ pa laki teu ké

¹ Kɔyaku kɔhɛsɔyɔ wule yontu.

2 Pɛ we teu ké si tɛ sa Tacaa nyá,
 na tɛ yoo yontu ke ɪsɔtaa
 ɪsɔ sɔsɔ nyá nyá hɛte taa.
 3 Na tɛ kpaali nyá kɔpantɔ ke tanaŋ tee,
 na nyá teu tɔm ke ahoo.
 4 Tɛ sa-η na ŋmusi
 naanɔwa camɛŋ na saŋkɔnaa.
 5 Hai, Tacaa, nyá kɔlapɛm hɛsɛyɔ ma laŋle ké,
 na má yooki nyá niŋ tɛma tɔm ke yontu na laŋholɔmlɛ.
 6 Hai, Tacaa, nyá tɛma ké sɔsɔna ké,
 na nyá lamayasɛe ké yuŋ nyɛna.
 7 Kɔmɛɛŋ u cɛkɔyɛna tɛle,
 pɛyele lamayasɛe fɛi tɔ naa paasɔyɛna.
 8 Asayaa hukiɣi ké ɪsu nyutu,
 na ɪsayatɔ lataa náa puki.
 Ama wakɔlɔyɔ tam tɔɔ nyɛŋku taŋna-we.
 9 Hai, Tacaa, nyá ké ɪsɔtaa
 ɪsɔ sɔsɔ ke tam tɔɔ ké.
 10 Ye pɛ kaasa nyá kolontunaa, pɛle paa le ké.
 Pa tɛna mpa pa laki ɪsayatɔ tɔ paa ya yem.
 11 Taale nau toma ke n ha-m,
 na í pɛli ma tɔɔ ké nikaɣa nim.
 12 Ma naaki ma kolontunaa kɔpisuyɔ,
 na má nuki asayaa mpa pa caaki-m

təm tə pa kiisuyu.

¹³ Tampana təŋlaa pɪki kɛ ɪsu paan,
na pɑ kʊlɛyɪ ɪsu Lipaŋ tuŋ sɔsɔŋ.

¹⁴ Pa we kɛ ɪsu tʊyʊ ŋku pa tuu
ɪsɔ tɛsɛɛɛ kataɣa taa tɔ,
na pɑ pɪki teu ke tɑ ɪsɔ Tacaa tɛ.

¹⁵ Paa kpatələɣa waatu,
pa tɔŋa lɪlɔyʊ kɛ,
na pɑ we tɛləkʊləkʊ ke teu na alaafəya.

¹⁶ Mpu pə hʊlɔyɛnɑ tɛkelekele sɪ Tacaa siyisaa.
ɪ ta kɛɛ tiili, ɪnɔyɛɛ ma kʊkpaŋyʊ.

93

Tacaa kele wulav

¹ Tacaa n kɛ wulav kɛ na ɪ suu teu,
na ɪ lɛla toma ke nyɑ tɔnaya taa ɪsu tampala.
Mpu tɔtɔyɔ tetv sɔŋaa tɛca tu seliyi.

² Hatoo lɔŋtaa kɛ n su nyɑ kumte ke teu,
na ɪ we tam tɔɔ.

³ Hai, Tacaa, pusi kʊsa nɔɔsɪ
sɪ kʊsa sɪ nɔɔsɪ na sɪ hola wula nu.

⁴ Na pɑ kɛli lɔm sɔsɔɔm tɔŋ nyəm nɔyɔ,
na pɑ kɛli tɛŋku hola sɔsɔɔna.
Tacaa kɛɛ tɔŋ tɔ ke hatoo ɪsɔtaa.

⁵ Nyɑ kʊsɔsɪtʊ ntɛ tampana tɛsiyisiyi.
Nyɑ tɛsɛɛɛ ke naŋŋ nyɛntɛ halɔna antulinya tɛm.

94

ɪsɔ kɛ kawalaya nyɔma leetvɔ

¹ Hai, ɪsɔ nyayale leetvɔ.
Leetvɔ ɪsɔ, hʊli nyɑ ti.

² Antulinya hʊsɔ nyɑ, kʊli
na ɪ leeti kalampaani nyɔma ke pa kolapɔtʊ.

³ Hai, Tacaa, asayaa mpe paa weɛ mpɔyɔlɛ?
Mpe paa weɛkɔna nteyɛ akanaa ke mpʊ?

⁴ Pa yɔyɔtɔyɪ tɔm kɛ na kalampaani
na pɑ pɛɛkɛyɪ lɛlaa wakɔlɔyʊ.

⁵ Tacaa, pa ŋmakɔlɔyɪ nyɑ yɛlaa kɛ,
na pɑ muɣuliyɪ mpa pa kɛ nyɑ nyɔma tɔ.

⁶ Pɑ lentɔyɪ mʊsʊŋ ke leelaa na mʊɔlaa
na pɑ kʊyɪ suluwaa.

⁷ Na pɑ tɔŋ sɪ Tacaa u naaki,
Yakɔpʊ ɪsɔ u paasəyɔna.

⁸ Kʊmɛɛmɔŋ mɛ ɪ la laakali,
lɛmayasɛɛ fɛɪnaa mɛ,
pɔlee kɛ ɪ kɑ hii layatʊ?

⁹ Tacaa wei ɪ tʊ yɛlaa ke ŋkpaŋŋ tɔ, ɪ nukɪ kɛ.
ɪsɔnaya ɪ kɑ tʊ ɪsɛɛ na u naaki?

¹⁰ ɪsɔnaya ɪ naasɔyɪ piitimnaa
na ɪ kaa hɔ asayaa ŋkpaŋŋ?

ɪnu ɪ sɛyɛsəyɔna yɛlaa,
ɪɛ ɪsɔnaya ɪ kɑ laŋ nyəm?

¹¹ Tacaa nyamɑ yɔlɔ hʊweɛ ke
teu sɪ a we kpeɛɛ.

¹² Hai, Tacaa, nyɔleɛŋ tʊ ntɛ wei n sɛyɛsəyɪ
nyɑ kiɪu na ɪ hɔŋ ɪ ŋkpaŋyʊ tɔ.

¹³ ɪ kɑ ɔayɑ tɛpamɪ ke kʊyɛɛŋ ɪsayɔŋ taa,

haləna pá huli asayaa pəəŋ.

¹⁴ Pə taya pulv, Tacaa u ləəki i yəlaa.

I kaa yele mpa pa ké i nyəma tə.

¹⁵ Mpi tə, paa huəna ké na pə keesəna tampana təŋvəv.

Pa təna mpa pa təŋəyi tampana tə pa laŋa ka heəna-ti.

¹⁶ Awe ká seəna ma təə ké asayaa mpe pa təm taa?

Awe ká səna-m mpa pa lakı isayatu tə pa təm taa?

¹⁷ Ye Tacaa taa waasi-m,

isəntə maa təma wəvəv kə

timpı pə suma tətıyıtıyı tə.

¹⁸ Paa waatu wei kə ma təma sı ma caa hotuyə,

Tacaa nyá kəpantə tenji-m ké.

¹⁹ Saa wei nəyəsəe pu ma lotu tə,

nyá heesəna ma laŋle na í huləsi-tə.

²⁰ Nyana huəlaa asayaa mpa pa wakələyi kiin

na pá kəŋna wahala tə i kaawaya?

²¹ Siyisilaa kə pa wakələyi

na pá kuyı mpa pa ta la pulv tə pa təm.

²² Ama Tacaa kələ kəkraməvəv

ŋku ma cəəsəyənə tə.

²³ Pa maɣamaɣa pa isayatu kə i ká məŋna pa nyəəŋ taa,

na í wakəli-wə na koləmtə nti.

95

Isə cələ pote waatu

¹ I kəə na tə yoo Tacaa kə laŋhəlvmlə yontu,
tə sa tá waasulə wei tə tvyı kpləvəv tə.

² Tə polo i isəntaa na tə seə-i,
na tə wiliti-i na laŋhəlvmlə yontu.

³ Mpi tə, Tacaa nyayale Isə səsə.

Nyayale wulav səsə wei i ŋmakələyi tuj təna tə.

⁴ Nyá niŋ taa ké atə lumaŋ təna wəe

na pəəŋ səsəəŋ təna kə nyá nyəm.

⁵ Nyá tənna tenku,

halı nyá tu lapəna-i.

Kuləv nyá n lapəna tetə na nyá niŋ.

⁶ I kəə na tə luŋ tá ŋmaləv Tacaa kə akula,

na tə hənti-i atə.

⁷ Pə taya pulv, nyayale tá Isə.

Tayale nyá yəlaa, nyayale tiikilu.

Tə wə ké isu nyá niŋ kaləku.

Ye í nu Isə má ma kuyəyətəv kə saŋa,

⁸ í taa la laŋkpusəŋ isu mə caanaa ka lapə

Melipa na Masa kə wəlaya tetə taa tə.

⁹ Tənaɣa mə caanaa maɣasa-m sı pa naaki ma waal,

paa na pa nana pa isəpəle kə mpi ma lapa tə.

¹⁰ Pısi nule təcu ké ma luɣu lu piitim pəne,

haləna ma tv ma taa sı yəlaa mpe pa lepaya,

paa nyəŋ ma mpaəŋ.

¹¹ Mpuvəv páná kpa-m na má tuu sı:

Pa kaa svəv ma heəsvəv taa.

96

Wulav wei i kəŋ tə i yontu kufatə

(Kvtəsəvəv I 16:23-33)

¹ I yoo Tacaa kə yontu kufatə,

atə yəlaa mə mə təna í yoo Tacaa kə yontu.

² I yoo Tacaa kə yontu na í sa i hətə,

na í kpaələyi paa kuyaku ŋkuyə i nyvəv yapə təm.

³ I yəyətı piitimnaa taa ké i teeli təm

na í yǝǝtɪ yǝlaa tǝna taa ké ɪ teu tǝm.

⁴ Tacaa n ké sǝsǝ ké na n mǝna pá sa-ŋ.
Nyá tǝm wǝ sǝǝntɪ ké na pá tǝɛ tuŋ tǝna.

⁵ Mpi tǝ, piitimnaa tuŋ tǝna wǝ kǝtǝ ké.
Ama Tacaa nyá lapǝna ɪsǝtǝnɪyɪ.

⁶ Teu sǝsǝm naaki nyá tǝǝ ké,
na teeli sǝsǝ náá wǝ nyá tǝyǝyǝ taa.

⁷ Piitimnaa yǝlaa mǝ í tu Tacaa kǝ teeli,
í tu Tacaa kǝ teeli na í kǝsɪ ɪ nyɪyɪ.

⁸ ɪ sa Tacaa kǝ ɪ hǝtǝ tǝǝ.
ɪ kǝna mǝ kǝhaham na í sɪɪna ɪ taasɪ tǝǝ.

⁹ ɪ hǝntɪ Tacaa kǝ atǝyǝ saa wei
ɪ hulǝyɪ ɪ tǝnanŋ wǝɛtu tǝ.
Atǝ yǝlaa mǝ mǝ tǝna í sele ɪ ɪsentaa.

¹⁰ ɪ heeli piitimnaa tǝna sɪ
Tacaa kǝlǝ wulav.
Mpu tǝtǝyǝ tǝtu sǝŋaa tǝca, tu seliyɪ.
Tacaa tǝŋyɪ tampana ké na í huɪkǝna yǝlaa.

¹¹ ɪsǝtǝnɪyɪ lanŋlǝ í hulǝmɪ na tǝtu yǝǝlɪ,
tǝŋku na ɪ taa nyǝm tǝna í sǝɛ.
¹² Tawa tǝna í wǝɛ acɪma taa,
na hǝtǝyɪ taa tuŋ tǝna kiisina lanŋhulǝmlǝ,
¹³ kǝ Tacaa ɪsentaa.
Mpi tǝ, ɪ kǝŋ sɪ ɪ huɪna tǝtu tǝna.
ɪ kǝ tǝŋ tampana na í huɪna antulɪnya na ɪ yǝlaa.

97

Tacaa kǝlǝ wulav, lanŋhulǝmlǝ í wǝɛ tǝtu tǝna taa

¹ Tacaa tǝkɪ kawulǝyǝ, tǝtu tǝna í yǝǝlɪ.
Tǝtǝnaa mpa lǝm tama kotǝyǝ tǝ pa payǝlǝ í yǝǝlɪ.

² ɪsǝŋmǝntɪyɪ na sǝkǝtǝyɪ tama-ɪ kotǝyǝ,
na ɪ kumte náá cǝyǝ sɪyɪsuyɪ na tampana tǝŋyɪ tǝǝ.

³ Kǝkǝ wǝ ɪ nǝyǝ tǝǝ ké
na kǝ nyakɪ ɪ kolontunaa na kǝ cǝǝkǝna-ɪ.

⁴ ɪ ŋmǝlǝsǝyɪ nyaalǝm na pá naaki antulɪnya,
na atǝ yǝlaa naaki na pá seliyɪ.

⁵ Tǝtu tǝna tu í kǝtǝtǝna pǝǝŋ,
ɪ huɪkɪ ké ɪsu keetu.

⁶ ɪsǝtǝnɪyɪ kǝaalǝyɪ ɪ tampana
na yǝlaa tǝna naaki ɪ teu.

⁷ Tuŋ lunŋlaa na mpa pa hulǝsǝyɪ tuŋ
na lanŋlǝ tǝ, pa tǝkɪ fǝɛlǝ ké.
Tuŋ tǝna hǝntǝyɪ ɪsǝ kǝ atǝyǝ.
⁸ Sɪyǝŋ ɪcatǝ nyǝma nu-tɪ na pa lanŋ hulǝmɪ,
na ɪyuta acalǝɛ náá wǝ ayǝǝlǝɛ taa
kǝ nyá huɪlǝ tǝǝ, haɪ, Tacaa.

⁹ Mpi tǝ, Tacaa nyǝyǝlǝ ɪsǝtǝɪ ɪsǝ sǝsǝ kǝ tǝtu tǝna taa.
N kǝla tuŋ tǝnǝyǝ sǝsǝǝntɪ kǝ tǝcǝyǝcǝyǝ.

¹⁰ Mpa mǝ í sǝǝla Tacaa tǝ,
mǝ taa í kǝpana ɪyǝyǝtɪ.
ɪsǝ kǝntɪyɪ ɪ kǝpama tǝǝ ké,
na ɪ yakɪ-wǝyǝ asǝyǝa nɪŋ taa.

¹¹ Tampana tǝŋlǝa tǝnna nyaalǝm,
na mpa pa lotu taa tǝwa tǝyǝ lanŋhulǝmlǝ.

¹² Sɪyɪsilaa, mǝ lanŋa í hulǝmǝna Tacaa,
na ɪ sa ɪ tǝnanŋ wǝɛtu.

98

I wiliti Tacaa wei i kəŋ tə

¹ I yoo Tacaa ke yontu kofatu,
mpi tə, i lapa kəkələ nyəmnaa,
na i nyəm na i Isətu toŋ.

² Tacaa n hula nyá yapu təm
na n kuli nyá tampana təŋyυ tə na piitimnaa ná.

³ N təsa Iseyeli nyəma tə na n la-weye teu na kəpantu.
Tetu tənasi tənə nawa tá Isə nyυyυ yapu təm.

⁴ Ate yəlaa me mə tənə i yoo Tacaa ke laŋhələmlə yontu.
I sam-i na yontu na i wilitina laŋhələmlə.

⁵ I yoo Tacaa samtu
i yoo-i-ti na cəməŋ.

⁶ I tə Tacaa wulav ke yonkpaama na laŋhələmlə,
na akantee na tutuuy.

⁷ Teŋku na i taa nyəm tənə i cə,
na tetu na tə taa nyəm ŋmaələna laŋhələmlə.

⁸ Pusi i wiliti
na pəəŋ tənə ná krenti na i yoo yontu ke Tacaa.

⁹ Mpi tə, Tacaa kəŋ si i huona tetu tənə.
I ka təŋ tampana na i huona antulinya,
na i huona yəlaa ke teitei.

99

Tacaa ke wulav, na i we tənəŋŋ

¹ Tacaa n təkı kawulaya ké, na yəlaa seliyi.
N caya isətaa taŋlaa heku na tetu seliyi.

² Tacaa nyayale səsə ke Siyəŋ taa,
Nyá tee na yəlaa tənə.

³ Pa see nyá hətə səsəle kate nyənte,
tə ké nəŋŋ nyənte ké.

⁴ Pa see wulav nyá wei n səla siyisuyu tə nyá toŋ,
nyá nyəsəyəna tampana təŋyυ.
N lakı kəsıyısım na mpi pə
we teitei təyə Iseyeli taa.

⁵ I puyəli Tacaa ta Isə,
na i luŋ i nəhəe təsule,
i ké nəŋŋ tə ké.

⁶ Moisi na Aləŋ mpa paa we Isə nyá nyá kətələa taa tə
na Samiyeli wei i ka we mpa
pa sələmaga-ŋ tə pa heku tə,
pa sələma Tacaa nyá na n mu.

⁷ Isəŋmuntuyυ taa ké n yəyətayana-we
na mpe pá təkəyi nyá kəsəsuto na kiiu ŋku n su-we tə.

⁸ Tacaa tá Isə, n mu pa kəsələmtə.
Nyayale pa Isə, na n wiiki-we.
Ama n tə-weye saləka ke pa isayatu tə.

⁹ I sa Tacaa ta Isə na i luŋ
i pulaya nəŋŋ nyəŋka tə.
Mpi tə, tá Isə Tacaa wee ké tənəŋŋ.

100

Tə ké i yəlaa

¹ Samtu yontu.

Tetu tənə yəlaa me
i sa Tacaa na laŋhələmlə.

² I la Tacaa ke tæmle na laŋhɔlɔmlɛ.

I kɔɔ i isentaa na yonkpaama.

³ I nyi si Tacaa kele Iso.

Ini i ŋmana-tu, inu i tanna-tu.

Tə kɛ i yɔlaa kɛ, taɣale i kalaku.

⁴ I sɔvna Iso tɔsɛɛle nɔnɔkeelasɔ na samtɔ.

I sɔv i taɣa tɔɔ na yontu.

I sɛɛ-i na i sa i hɛɛ.

⁵ Tacaa kɛ kɔpaŋ kɛ,

na i kɔpantɔ we tam tɔɔ.

I teu we ŋpɔvɔ na pə puki lɔlvɔ loosi loosi.

101

Wulav su i nɔvɔ ke Iso isentaa si i ká tɛŋ siyisuyu

¹ Tafiiti yontu.

Kɔpantɔ na tampana tɛŋvɔvɔ pə yontu ke ma yoo.

Tacaa nyaya ma yoo-ti.

² Maa kaasi ma ti na mpaav kɔsiyisuyu.

Pəlee kɛ n ká kɔɔ ma kin?

Maa tɔna lotu kɔlvmtɔ ke ma tɔɣaya taa.

³ Ma kaa ha isayam ke mpaav,

ma taa ká kpaakɔna mpa pa kisiyi pa Isoɛɛle tɔvɔ.

Pa Isoɛɛle ŋtɛ tɔ kaa matana-m.

⁴ Nyamle isayale ká hatəlana-m,

maa caaki si ma na isayav tɔ kaa pɔlv.

⁵ Maa wakəli wei i cakəna i tɔvɔntəle ke mukaya tɔ.

Pəyele maa caaki kalampaanɔ tɔ.

Na wei i lotu taa suwa pɔpɔtɔ tɔ.

⁶ Maa nyəni tɛtv taa kɔpama tɔɔ kɛ,

na pá caya ma kɔŋkɔŋ taa.

Wei i tɛŋ mpaav kɔsiyisuyu taa tɔvɔle ma tæmle tɔ.

⁷ Wei i ha i tɔyi ŋmuləm taa tɔ u cakɔ ma tɔɣaya taa.

Wei i looliyi tɔ i kaa sɛŋ ma isentaa.

⁸ Paa tanav ŋku maa wakəli tɛtv taa asayaa tənaya.

ŋpɔvɔ maa kpiisina Tacaa icate

taa kɛ mpa pa lakɔ isayav tɔ.

102

Laŋwakəlle tv tɛlvɔv

¹ Kɔnyɔntɔvɔlv səlɔmɔvɔ

ke waatɔ wei pə kəlana-i

na i wiikina Tacaa tɔ.

² Tacaa nu ma wiinav na

ŋ mɔ ma kɔsəlɔmɔvɔ.

³ Taa yeke ma tɔɔ kɛ nyənnav ke ma laŋwakəlle waatɔ.

Ke ŋkpaŋvɔvɔ na ma tɔɔ kɛ kɔvaku ŋku

ma yaaki-ŋ si ŋ waasi-m tɔ. Cɔ-m lɔŋ.

⁴ Pə taɣa pɔlv, ma kɔvɛɛŋ mɔkəyi kɛ isɔ nyɔɔsi

na ma saali yem isɔ kəkɔ nyakɔvɔ tuputu tɔ.

⁵ Ma wɔlaa kɛ isɔ nyutɔ nti pa setaa tɔ.

Ma tu sɔkɔ ma tɔvɔnaya tɔvɔv.

⁶ Mɔla nu-m teu kɛ,

na má tɛ taasi təkɔŋkɔŋvɔ.

⁷ Ma nɔvɔsəna kɛ isɔ wɔlavaya tɛtv taa sumaya.

Ma wɛɛ kɛ isɔ ncaa taa sumaya.

⁸ Ma sʉuki maa tooki.

Ma we k e ʉsu sumaya ņka
ka we ka tike ke lʉputu t o t .

⁹ Paa ifemle nte ma kolontunaa tʉuki-m k e,
na pa taa kraana-m na p a y g t y 
na p a tuuki na p a yaaki ma h te.

¹⁰ Tetu ke ma t ki t g naya lonte
na ma ʉs lum pal yi ma k ny ny om taa.

¹¹ Ny  p  n  kraana-m.

Ny  taa huuna-m na   kres -m na   l g  pooluņ.

¹² Ma k y eņ t ņa tuusuņu k  ʉsu ʉsotom t ek y  t ,
na m  w l yi ʉsu nyutu.

¹³ Ama Tacaa, ny  t k na kawulaya ke tam t o.

Waali l l ņ loosi t na k  t o i ny  t o.

¹⁴ N k  k li ny  naasi taa na   wii Siy ņ ny ma k ny ņ.

P  taya pulu, waatu talaa k e.

K y aku ņku n ka la-weņe p ele t  ku kamayale.

¹⁵ Ny  t mle ny ma ta, t  s ala ny   cate k e.

T  wak lala, t  ncaa we-tuy  p t t le.

¹⁶ Piitimnaa k  nyana Tacaa h te
na tetu taa awulaa t na nyana   teeli.

¹⁷ Tacaa tayan  Siy ņ  cate ke ņmau,

na   h li ny  teeli ke t  taa.

¹⁸ Tacaa keņ ņkraņuy  na k ny nt g l  k s l m t  k e.

  kisiņi   s l muy .

¹⁹ P  ņmaa-t yi waali l l ņ t o.

Y laa mpa pu ņma t , paa sa Tacaa.

²⁰ Tacaa we   t n ņņ t cayale k  na   ny n yi.

Hatoo  s taa k    we na   ny n yi tetu t o.

²¹ Si   nuk  sal kat naa wula.

Si   waas yi mpa paa ku t .

²² Uena y laa kraali Tacaa h te ke Siy ņ taa

na p  sam -  Yosalem taa.

²³ Y laa t na k  koti t nt mle.

Piitimnaa k  koti na p  luņ Tacaa.

²⁴   y ka ma toņ ke mpaav taa k 

na   pasa ma k y eņ.

²⁵ Ma t ma si: Ma  o ny  wei n we tam t o t ,

taa k al -m ma k y eņ h ku taa.

²⁶ Hatoo l ņtaa k  n su tetu kite,

 s t nuy  k  ny  niņ k lap m k e.

²⁷ Ny  we tam t o k e.

Ama p le pu saali yem.

P  k ņ tem k  ʉsu wontu k susuutu,

na   laņasi-w  ʉsu toko, uena p  laņasi-w .

²⁸ Tacaa ny  we tam t o k  ņ uy ,

ny  pusi f ina t naya.

²⁹ Ny  t mle ny ma t ,

t  piya k  t g na tetu,

na pa l l ņ ny ma toņ s s s yi ny   sentaa.

103

Ma seeki Tacaa ke i na t mle

¹ Tafiiti yontu.

Ma saņ Tacaa k e.

Ma saņ ny  h te n ņņ ny nte k  na ma lotu t na.

² Ma saņ Tacaa k e.

Ma kaa s o ny  k pantu nat li.

³ Nyá huusəxəna ma isayatu təna,
na ń waaki ma kutəməŋ təna.

⁴ Nyá yakəna-m pəlaav taa,
na ń hólóyí-m suulu na ń laki-m kúpantu.

⁵ N kpaasəyi ma toŋ ke ma kpatəlaya waatu,
na ń mələyənə-m ifepile taa isu hekəle.

⁶ Tacaa nyayale tampana halə.
Nyá tayənəyənə mpa pa ise pa təkí tə pa təm.

⁷ Nyá hóləna Moisi ke nyá mpaan,
na ń hólí lseyeli nyóma ke nyá kookalənaa.

⁸ Tacaa ke suulu na pətətəle tə ké,
nyá kúpantu we səyontu.

Pəyele nn muyi pááná ke ləŋ.

⁹ Nn kaləyi kutamsa,
pəyele nn təkəyənə yulə ke nyá taa ké tam tə.

¹⁰ Nn laki-tu na n kéesəyənə tá isayatu.

Pəyele nn feləyi-tuyə tá kawalaya.

¹¹ Isu isətənyu kəŋkələməŋ weu tə
m̄nyu n laki mpa pa nukəna-ŋ təyə kúpantu.

¹² Isu ilim təlule na pətətəle hatələnaw təma tə,
m̄nyu n hatələyənə-tuyə tá kawalasi.

¹³ Isəna cecə wəna ɪ piya pətətəle tə,
m̄nyu Tacaa n wəna mpa pa nyaŋna-ŋ tə pa nyəntə.

¹⁴ Mpi tə, n nyəmá mpi pə ŋmana-tu tə.

N ta səɔ si tə ké musuyə.

¹⁵ Yulə kuyeyəŋ we ké isu nyuluyə.

I tuyi hetu ké isu taale taa nyuluyə.

¹⁶ Waatu wei heelim maki-kv iləna kv sadɪ yem,
na pá wu kv lonte ke nyəm.

¹⁷ Ama Tacaa nyá kúpantu leeliyi tam təɔ ké
mpa pa nyaŋna-ŋ tə pa kiŋ,
na nyá tampana təŋnyu pəsəyi pa piya piya nyəm.

¹⁸ Ye pa təká nyá nəyɔ pəeluyə na pá təsəyi
nyá kusəsutu təɔ na pá laki-ti.

¹⁹ Isətənyu taa ké Tacaa n ŋmawa nyá kumte
na ń təkí kawulaya ke pə təna pə təɔ.

²⁰ Isətəa tillaa mpa me ɪ we toŋ səsəŋ

na ɪ laki Isə kətətətə tə, ɪ sa Isə,
na ɪ nukəna ɪ nəyɔ taa təm.

²¹ Tacaa samaa me mpa mə təna ɪ ké ɪ təmle nyóma
na ɪ laki ɪ kusələm tə, ɪ samɪ-ɪ.

²² Tacaa kəŋmaŋmama me ɪ samɪ-ɪ ɪ kawulaya təna taa.
Ma saŋ Tacaa.

104

Nmalv Isə nyana təmle

¹ Ma saŋ Tacaa ké.

Ma Isə nyá səsəntu fei tənaya.
N suu teu səsəŋm ké.

² N suu nyaaləm ké isu kpaɪ,
na ń lə isətənyu isu cokəle.

³ Hatoo isətəa nyuyə taa ké n ŋma nyá təcayale.
Isəŋmuntə nté nyá yooou keəkə na heelim təkəna-ŋ.

⁴ Heelim nté nyá tillaa
na nyá təmle tə nté kəkə.

⁵ N sí tətə ke tə kite təɔ ké teu ké.
Puləpə kaa ciyiti-təyi paa pəcə.

6 N waasa tenku ké tē tō isu kpa
na lum náá kpa pulasi.

7 Ama n nyaasa-wi na pé se,
pə ní nyá tēv hola na pé tv casəle.

8 Uena pulasi nyu na teteka náá lum
lona wena n ka siwə tə a taa.

9 N píi lum ke tənaya si pé taa nmaa ka tō
na pé kō pə taa tetv waasvuyv.

10 Nyá tənəna lum seela ke lōv
na pé kpev pulasi hekəv.

11 Tənaya taale wontu tana nyōki
na taale kpanasi náá kuyi si lukətv.

12 Uena sumasi svuki lōv in i kōtemin tuj tō
na si wiiki pilinasi tō.

13 Hatoo nyá isətaa tənaya n yeki na tēv nuk i pōv tō,
na tetv náá haki nyá tēma kōvlōm.

14 N yeki na nyuto nyōki si pé waasi tōla
na tuj náá nyōki si pə waasi yōlv.

N lapa m̄puyv si tetv í lōl
mpi pə haaki yōlv ke weesuyv tō.

15 N lapa svōm si pé hēesi yōlv lanje.

Na n̄ la nim si pə tayanəvi isentaa.
Uena mōtv náá ha yōlv ke alaafəya.

16 Taa nyá tuuna Lipan tuj sōsōv.
I hikiyi lum mpi i caaki tō.

17 Tuj in i tō ké sumasi səkpesi tūvi si tana
na sumasi sōsōnsi náá caki i tō.

18 Taale pəntōlv təcayale nté pōv sōsōv tō
na pōv namisi náá caki kōkraməv tē.

19 N lapa isətv ke si í fəya kuyevv,
ilim nyəmə pə tūv waatv.

20 N kəvna səkpevtūv uena pé yv,
na hōvtūv taa wontu svv tə tēma taa.

21 Tōvōlasi kofasi nyusəvi si tōvōnaya waali
na sí sələməvi isə nyaya si kōtvōv.

22 Waatv wei ilim luki uena
sí məli na sí hənti si pōv taa.

23 Uena yōlv náá lu na í tē i təmlə
na í la-tēv mpv haləna taanaya.

24 Hai, Taa, nyá kolapəle tōwa pəyale ké,
na ləmayasēv ke n lapəna pə tēna.

Nyá kōpampam suna tetv taa.

25 Tenku kōlv təlelele, i fēi tənaya,
na i taa wontu sōsōntv na səkpetu cōki,
tə fēi kalvōv.

26 I taa tōtvōv kpvōlv sōsōv ná kpaaki na í tiiki,
na tvv sōsō Lefiyatan wei n lapa si n liyilyina tenku hola taa tō.

27 Nyaya wontu nt i tēna tē tēləvi
si n̄ caləvi-təvi tē tōvōv waatv.

28 N̄ ha-ti ilē tē mv.

N̄ kula nyá nin ilē kōpantv tōləna-ti.

29 N̄ ha-təvi siyile ilē tē svv seluyv.

Ye n ləsa tē feesiv ilē tē hēv na tē pəsi atē mvsvōv.

30 N̄ mələna tē feesiv ilē tē tayanv kōlvōv
na tē tēna tē pəsi kōfam ke tetv tō.

31 Taa nyá tēv í wēv tam tō,

na n̄ yə̀ləna nyá kəlapəm.

³² N̄ nyəna tətə tə seliyi ké,
na ye n tokina pəəŋ ɪle nyəəsɪ nyala ɪ təə.

³³ Tacaa nyaga ma yoo yontu haləna ma səm
ma Iso ké ma saŋ haləna ma tənaga suw.

³⁴ Ma yontu ɪ la-ŋ teu Tacaa,
nyaga ma yə̀ləyənə.

³⁵ Pəntəlaa ɪ saali yem ke tətə təə,
asayaa ɪ taa tasa wəew.

Tacaa, ma saŋ-ŋ ké.

ɪ sa Tacaa.

105

Isə kəpantə təm

(Kəkalətv 1-15: Kvtəəsətv I 16:8-22)

¹ ɪ sa Tacaa, ɪ yaa ɪ hətə.

ɪ yə̀yətɪ ɪ kookələnaa təm ke yələa taa.

² ɪ yoo-ɪ yontu na ɪ sɛɛ-ɪ na cəməŋ.

ɪ yə̀yətɪ ɪ təma səsəəna təm.

³ ɪ sa mə təyɪ ɪ hətə naŋŋ nyəntə təə.

Tacaa pəkələa mə mə laŋa ɪ hələmənə-ɪ.

⁴ ɪ kɛsəna Tacaa Toma tənə tə təə,

ɪ pəkəyɪ tam sɪ ɪ wɛɛ Iso ɪ sɛntaa.

⁵⁻⁶ Tacaa təmle tə Apələham ləbɔy nyəma mə.

Yakəpə piya mpa mə Iso ləsaa tə.

ɪ təəsɪ ɪ təma səsəəna təm,

na ɪ piti təma na ɪ huɔle pə təm.

⁷ Tacaa nyagalə tá Iso

na n̄ huɔkəna tətə tənə.

⁸ Nn səəki nyá nəyɔ suw təə ké paa pəcə.

Nyá təm wɛ n̄pɔyɔ haləna ləbɔŋ loosi iyaga (1000).

⁹ N ká təkɪ nəyɔ ŋka n ka suwa Apələham tə

na n teləsɪ ka təm ke Isaaaka na tuunav.

¹⁰ Nəyɔ ŋkɛyɛ n su Yakəpə.

N cəla-kɛyɛ lɛyɛli ke tam təə.

¹¹ N heela-ɪ sɪ:

Maa tala Kanaaŋ tətə ke nyana nyá ləbɔy nyəma

na tə pəsɪ mə paa nyəm.

¹² Saa ɪnɪ tə, lɛyɛli yələa mə ɪ fɛɪ payalə ke paa pəcə.

Pəyɛle ɪ caga tətə taa tə pə ta leeli.

¹³ Na ɪ puki piitimnaa taa

na ɪ cəəki kawulasɪ taa.

¹⁴ Ama Iso tá tisi sɪ piitim napəlɪ pə təyɔ mə ɪ sɛ,

halɪ ɪ naasɪ awulaa payalə ke mə n̄yɔyɔ təə.

¹⁵ Na ɪ tə sɪ: ɪ taa tokina ma kələsaa.

ɪ taa la ɪ sayatə ke

ma kɔyɔtətə teləsəlaa.

¹⁶ M̄pɔyɔ Iso yələa na nyəyəsɪ lu tətə taa,

na təyənaga laŋ.

¹⁷ ɪ lɛna Iso teləsɪ yəɔ ke mə nəyɔ təə.

Yəɔ ɪ məyələ Yəsɛfɔ wei ɪ taalɔnaa pɛɛtaa tə.

¹⁸ Pa tɔwa ɪ nəəhɛ taa ké ŋkpəsɪ

na nyəyələyɔ ke ɪ luɔy tɛɛ.

¹⁹ Haləna pə tala waatə wei Tacaa ka suwa tə.

ɪ lɛna Tacaa təm hɔli sɪ ɪ ka wɛna tampana.

²⁰ M̄pɔyɔ wulav hawa nəyɔ sɪ pa hetɪ-ɪ.

Wei ɪ təkɪ kawulaga ke yələa tənə təə tə sɪ, pá cɛpɪ-ɪ.

21 Na wɔlav kpa Yosɛɛfu kɛ ɪ tɔyaga tɔɔ nyɛnɔ

na Yosɛɛfu paasɔyɔna wɔlav nyɛm tɔna,

22 si ɪ sɛyɛsi ɪ waali nyɔma isi ɪ caaki tɔ
na ɪ huli lamayasɛɛ kɛ ɪ layatu tasɔlaa kɔpɔma.

23 Mɔvɔvɔ Yakɔvɔ pola Icipiti tetu taa.

Mɔvɔvɔ Iseyɛli polaa na ɪ caya Kam *fa* tetu taa. ^a

24 Uena Tacaa ɲ yele na nyá yɔlaa huki katatɔlaya
na pá kɛli pa kolontunaa kɛ tɔɲ.

25 Na n layasi Icipiti nyɔma kɛ
hɔwɛɛ na pa taa kpana nyá yɔlaa.

Na pá la-wɛyɛ nyɔmɔɲ na pá muɣuli-wɛ.

26 Mɔvɔvɔ n tila nyá tɔmlɛ tɔ Moisi
na Alɔɲ wei n ka lɔsaa tɔ.

27 Na pá la piti tɔma na kɔkɔɔ nyɛm na tɔɲ
kɛ Kam nyɔma tetu taa.

28 Uena ɲ yele na sɛkɔɔtɔvɔvɔ nyala na ahoɔ yu.

Pa taa nɔyɔlv ta kɔɛɛsɔna Tacaa kɔyɔyɔtɔvɔ.

29 Na ɲ pɔsi lum kɛ calɛm,
na ɲ kɔ pɔ taa tiina.

30 Mɔvɔvɔ salɛɛ luwa Icipiti tetu taa kɛ katatɔlaya
na á sɔv pa awulaa nanɲ kɔhɔntɔɲ taa.

31 Uena Tacaa ɲ yɔyɔti na kacɔsi kɔnyasasi
na pɔtv lu pa tetu tana taa.

32 Na ɲ yele na tɔmpɛɛ nu-wɛyɛ tɛv lonte
na calanaa tii pa tetu taa na tɛ nyaga kɔkɔ.

33 Na ɲ wakɛli pa tuɲ wei pa yaa si fiki
na lesɛɲnaa tɔ.

Na ɲ pɛli pa hɔyɔlvɔvɔ taa tuɲ.

34 Mɔvɔvɔ Iɔvɔ n tasa yɔyɔtɔvɔvɔ na kɔtolonɲ
lu kɔ fɛi kalɔvɔ.

35 Na kɔ kpiisi pa tawa tuɲ pɛɛ
na tetu tana nyutɔ.

36 Mɔvɔvɔ Iɔvɔ kɔwa pa tetu taa kancaalaya piya tana.

Nsi si kɛna pa kancaalaya piya nsi pa lɔla pa ifɛpile waatɔ tɔ.

37 Uena Iɔvɔ ɲ lɔsi nyá yɔlaa na liyitee na wɔla.

Nɔyɔlv taa seliyi mpaav taa kɛ ɪ kɔɔka taa.

38 Pa tɛɛwa Uena Icipiti nyɔma feesi tɔfvɔ.

Mpi tɔ, pa tɛɛ sɔvkaɣana-wɛyɛ.

39 Iɔɲɲmɔntɔvɔvɔ kɛ Tacaa n kentayaa pa tɔɔ kɛ ilim taa,
Uena nyá kɔkɔ naaki-wɛyɛ ahoɔ.

40 Mɔvɔvɔ Tacaa n mu pa kɔsalɔmɔvɔ na ɲ kɔna-wɛyɛ lɛɛsi,
na ɲ hayasi-wɛyɛ isɔtaa tɔyɔnaya.

41 Uena ɲ tɔli kɔkɔpamɔvɔvɔ na lum kɔɔɔ
wɔlaya tetu taa isi pɔyɔ.

42 N ta sɔɔ nyá tɔm nanɲ nyɛntɔ nti
n ka heela nyá tɔmlɛ tɔ Apɔlaham tɔ.

43 Mɔvɔvɔ n lɔsa nyá yɔlaa mpa n yaawa tɔ na pa wɛnav
na lanɲhɔlvɔmlɛ sɔsɔɔlɛ na pá wilitiyi.

44 Uena ɲ cɛlɛ-wɛyɛ piitimnaa tetɔvnaa
na pɛlɛ pá tɔyɔ yɔlaanaa tɔma kɔlvɔlvɔm.

45 N lapa mɔvɔvɔ si pá tɔɲ nyá kiɲɲ
na pá tɔki nyá kɔsɔsɔvɔ.

ɪ sa Tacaa.

^a 105:23 Kam: Kam tetu kɛ cɔns, pɔ kɛ Icipiti kɛ. Pɔ taya tetu kɔfatu natalayɪ yem.

106

Isə təḡəyi tampana, Isəyeli nyóma kisa-ye
(Kvkalətv 1,47-48: Kvṭəəsvtv I 16:34-36)

¹ I sa Tacaa, í sɛɛ-i.

Mpi tɔ, í kɛ kɔpan.

I kɔpantv wɛ tam tɔɔ kɛ.

² Aweyɛɛ í tɛma sɔsɔɔna tɔm yɔyɔtulv?

Na í samtɔ tɛna kpaallv?

³ Mpa pa təḡəyi tampana na pá lakɪ kɔsiyisim

kɛ tam tɔyɔɛ leleŋ niɫaa.

⁴ Tacaa tɔɔsi ma tɔɔ.

Mpi tɔ, n sɔɔla nyá yɔlaa.

Paasəna-m nyá wei n waasəyi tɔ.

⁵ Waasi-m na má ná nyá ləsəlaa tɛcaɣanav.

lɛna má na nyá yɔlaa tá laŋa hɛɛ.

Na má na-wɛ tá yɔɔli.

⁶ Tə pəntaa kɛ isɪ tá caanaa.

Tə lapa isayətv, tə lapa mpi pə ta kɛɛsi tɔ.

⁷ Tá caanaa taa cəkəna nyá piti tɛma kɛ Icipiti.

Pa ta tɔɔsi nyá kɔpantɔnaa tuutuuma tɔɔ.

Haləna pá kɔli nyá tɔɔ kɛ tɛŋku kɔsɛɛm nəyɔ.

⁸ Paa na mpv n yapa-wɛyɛ nyá hətɛ tɔɔ

sɪ nyá tɔŋ í ná.

⁹ Mpvv n nyaasa tɛŋku kɔsɛɛm na ílé í nyɔɔ.

N yɛlaa na nyá yɔlaa tɔ lumaŋ sɔsɔŋ taa

isɪ wɔlaya tɛtv taa.

¹⁰ N yapa ta caanaa kɛ mpa paa caaki-wɛ tɔ pa niŋ taa.

N hɛta-wɛyɛ pa kolontu səkpaŋ taa.

¹¹ Lɔm tɔyɔ pa kolontunaa tənaya,

pə ta sɔɔ paa kɔlum.

¹² Tənayale pa tɛma pa taa na nyá tɔm,

na pá sa-ŋ na yontu.

¹³ Ama pa sɔɔ kpaakraa kɛ nyá tɛma,

pa ta taŋ sɪ pá ná a tɛsuyv.

¹⁴ Mpvv pa nyula teu sɪ pá hiki

mpi pa feina tɔyɔ wɔlaya tɛtv taa.

lɛna pá caa-ŋ tɔm kɛ tɛtv pooluŋ nyəntv taa.

¹⁵ N ha-wɛyɛ pa kɔsələməm

na pá tɔyɔ na pá haɣa na pé lu-wɛyɛ sɔŋ.

¹⁶ Mpvv pa lapa Moisi kɛ isɛsɛɛmlɛ kɛ tɛsikile,

na Alɔŋ wei í kɛ yɔlv naŋŋ tv tɔ.

¹⁷ Tənayale tɛtv haa nəyɔ na té li Tatan nyóma

na té waasi Apilam nyóma tɔɔ.

¹⁸ Kɔkɔ nyaya pa kpekəle,

ka niisa asayaa mpe.

¹⁹ Mpvv pa lupa nyəyɔlvv kɛ naule kɛ Holɛpv pvv tɔɔ,

na pá luŋ na pá sɛɛ-tɛ.

²⁰ Pa kraɣa nav wei í tɔkɪ nyutv tɔyɔ,

na pá lɛɛti Isə teeli tv nyá nyá lonte taa.

²¹ Pa sɔɔwa pa waasɔlv Isə nyá nyá tɔɔ,

pəcɔ nyá lapəna-wɛyɛ tɛma sɔsɔɔna,

²² kɛ Kam nyóma tɛtv taa,

na piti tɛma kɛ tɛŋku kɔsɛɛm taa.

²³ Mpvv Tacaa nyá n yɔyɔta pa kpiisuɣu tɔm, Moisi paasi.

Ama nyá kɔləsɔ Moisi tike səŋna na í tɛyɛ-ŋ niŋ

na Isò ku ɪ pááná ke wakəlyu təm taa.

24 Ulena pá lə tetu kəpantu nti Isò nyá n ka ha-we tə.
Pa ta tənə Tacaa nyá nyá nəɣə suw tətə.

25 Ntəna pá kənti pa teesi taa,
na pá kisi Tacaa nyá nyá nəɣə ke nunaɔ.

26 Tənaɣale n kusa niŋ na isə na ń tuu
sɪ n ká yeke na pá sí wəlaya tetu taa.

27 Na ń yaɪ pa ləbɔŋ ke paa timpɪ,
na ń yeke na pá sí ma ta nyɪ isənaa tɛ.

28 Mpuɣu Isɛyeli nyəma luŋa Pɛɣə nyəma tuɣu Paali.
Ulena pá təɣə nantu nti pa laawa sətəa tə.

29 Pa kpaasa Tacaa nyá pááná na pa kəlapotɔ nti.
Ulena nyaa kəna wahala ke pa tə.

30 Mpuɣu Pənhasi kulaa na í tayani-ti.
Ulena mpusi unɪ í hee.

31 Mpuɣu Tacaa nyá nyəna yaasi unɪ sɪ
ɪ we teu ke tam tə.

32 Mpe pa kpaasəna Tacaa nyá nyá pááná ke Melipa lom kiŋ.
Ulena Moisi təɣə pə saləka ke pa nyuɣu tə.

33 Pa nyəŋsa ɪ isɛ na í kpisi kantəlyu,
Ulena í yəɣotɪ təm ɪ ta maɣasi.

34 Isɛyeli nyəma ta ku Kanaaŋ nyəma isɪ Tacaa
ka heeluyu-we tə.

35 Ama pa krentəna piitimnaa leləa ké
na pá kreləmi pele pa kəlapəle.

36 Haləna pá luŋ pa tuŋ
na pele pá nyɪ-weɣe katəka na pá hoti ka taa.

37 Na pá laa pa pəyalaa na pa pəelaa ke
pele pa tuŋ.

38 Pa kəwa pa piya ke mʊsəŋ ke Kanaaŋ tuŋ tɛɛ
na pa yuləkəle nté tə pilisa tetu.

39 Pa təma lapa-weɣe asilima nyəma
na pa lakasi pəsɪ-we isɪ wasaŋkalənaa.

40 Mpuɣu Tacaa nyá nyá taa kpaana nyá yəlaa mpa pa ké
nyá kpancoou tə na pá lu-ŋ səŋ.

41 Ulena ń tu-weɣe piitimnaa niŋ taa
na pele pa taa kpaana-we na pá ŋmakəli-we.

42 Na pa kolontunaa muyuli-we
na pá tu-weɣe wahala.

43 Təm paɣale ke Tacaa n waasa-we.
Paa na mpɔ na pá kələɣi nyá tə ké tam.

Ulena pá kama nyəŋ ke pa isayatu taa.

44 Mpuɣu Tacaa n nuwa pa wula
na ń ná pa laŋpəsəle.

45 Ulena ń huɔ nyá na-we mə nəɣə pɛelɔyɔ təm.
Na pa təm la-ŋ pətətəle ke nyá kəpantu səsəntu tə.

46 Na ń yeke na mpa paa kpa-weɣe yomle tə
pa təm la-weɣe isəkilim.

47 Tacaa tá Isə waasi-tu,
na ń ləsi-tuɣu piitimnaa taa na ń kpɛyeli-tu.

Ulena tə sa nyá hətɛ naŋŋ nyəntɛ
na tə pɛɛki teeli ke nyá samtu taa.

48 Isɛyeli Isə Tacaa tə sɛɛ-ŋ tam tə.
Yəlaa təna í tisi sɪ Isə í kəna mpɔ.

ɪ sa Tacaa.

107

(Yontu 107–150)

*Isə waasvlu nyana kookali*¹ I sa Tacaa.

Mpi tɔ, n ké kɔpaŋ,
na nyá sɔɔlvu wɛ tam tɔɔ.

² Mpa Tacaa n waasaa tɔ pá yɔɔti.

Mpa n yapa kolontu niŋ taa tɔ pá tɔ si: Tacaa ké kɔpaŋ.

³ N læsa-wɛyɛ tɛtɔna tɛna taa ké,
pə kpaɣav ilim tɛlɛlɛ na pə tɛtɛlɛ,
na pə ntɔɔŋ na pə mpɛtɛŋ tɔ.

⁴ Pa taa lelaa tɔŋaɣa pa tike ké.

Pa tooliyi wɔlaya tɛtu taa.

Paa naaki ɪcate nte tɔ taa paa caya tɔ.

⁵ Nyɔɔsɪ na lɔkɔtu kɔkaya-wɛ na pa apalɔtu yɔɔlɔyi.

⁶ Mpuvu pa wiina Tacaa nyaya pa laŋwakɛllɛ taa,
na n waasi-wɛyɛ pa apalɔtu yɔɔlvu taa.

⁷ Mpaav kɔpaŋku taa ké n tiika-wɛ.

N tana-wɛyɛ ɪcate nte tɔ taa paa caya tɔ.

⁸ Pá sɛɛ Tacaa nyaya nyá kɔpantɔ tɔɔ,
na piti tɛma wɛna n lakɪ yɛlaa tɔ a tɔɔ.

⁹ Mpi tɔ, n kɔwa lɔkɔtu nyɛma lɔkɔtu
na n haɣasɪ nyɔɔtɔnaa.

¹⁰ Mpa paa wɛ sɛkɛtɔvu na sɛm nɔɔ taa tɔ.

Paa wɛ wahala taa ké na alukpala kɛ pa nɔɔhɛɛ taa.

¹¹ Mpi tɔ, paa kisa Tacaa nyá nyá tɛm ké.

Pa foota isɔtaa lɔ sɔsɔ layatɔ tasɔvu.

¹² Wahala kɛ n nyɛka-wɛ na pá hotiyi.

Nɔɔlvɔ fɛɪ si í waasi-wɛ.

¹³ Mpuvu pa wiina Tacaa nyaya pa laŋwakɛllɛ taa.

Iɛna n waasi-wɛyɛ pa apalɔtu yɔɔlvu taa.

¹⁴ Na n læsi-wɛyɛ sɛkɛtɔvu na sɛm nɔɔ taa,
na n cɛ pa kɔhɔkɛm.

¹⁵ Pá sɛɛ Tacaa nyaya nyá kɔpantɔ tɔɔ,
na piti tɛma wɛna n lakɪ yɛlaa tɔ a tɔɔ.

¹⁶ N pɛla nyɔɔlvu kɔsɛɛmɔvu kɔtɔkɔvu
na n wakɛli pə kɔkalɛsɛŋ.

¹⁷ Kɔmɛɛmɔŋ yaasi kɔtakɛɛsvu tɔɔ,
pa kawalaya svsa-wɛyɛ wahala taa.

¹⁸ Tɔɔnɔsɪ tɛna lu-wɛyɛ sɔŋ

halɛna pə pɔna-wɛyɛ sɛm nɔɔ taa.

¹⁹ Mpuvɛ pa wiina Tacaa nyaya pa laŋwakɛllɛ taa

na n waasi-wɛyɛ pa apalɔtu yɔɔlvu taa.

²⁰ Iɛna n yɔɔti na pə waa-wɛ

na n fiti-wɛyɛ sɛm taa.

²¹ Pá sa Tacaa nyaɣa nya kɔpantɔ tɔɔ
na piti tɛma wɛna n lakɪ yɛlaa tɔ a tɔɔ.

²² Pá la Tacaa nyaya sɛtɔ kɔtasɪ
na pá kpaali nyá tɛma na kawilitasɪ.

²³ Mpa paa wɛ tɛŋku taa kɛ kpulɔŋ taa
na pá lakɪ pa taatɛlɛ tɔ.

²⁴ Pɛɛ pa nawa mpi Tacaa nyá n pəsɔyi lapu tɔ,
na piti tɛma nna n lapa tɛŋku taa tɔ.

²⁵ N yɔɔta kuyɔɔtɔ ké na
kacuculaya kɔsɪ tɛŋku hɔla.

²⁶ Na pá lɔɔ pa kpulɔvu kɛ isɔtaa
na pá tisi-kɔvu lumanɔ taa,
na pə cɔsɪ-wɛyɛ teu.

- 27 Pá ise pilaa ilena pá sũ seluyu isu sũlonyõllaa
na pa nyãm ke tenku tãna saali yem.
- 28 Mpuõyle pa wiina Tacaa nyaga pa lanwakalle taa
na ñ waasi-weye pa sãõnto taa.
- 29 Ilena ñ sãñsi kacuculaya
na tenku hõla hee tãli.
- 30 Pá lanje heena tenku heev mpi.
Ilena Tacaa tesãna-we na í pona-weye
timpi pa pukaya tã.
- 31 Pá see Tacaa nyaga nyá kũpantõ tãõ,
na piti tãma wena n laki yãlaa tã a tãõ.
- 32 Pá sa-ñ timpi yãlaa kpeyelaa tã
na pá puõvli-ñ sãsaa kotuyu taa.
- 33 Nyá yekina na pusi nyõõki,
na seelaa náa wõlayi.
- 34 Na ñ pãsaõyi muõõñ tetõ ke tesãpaya
ke tã yãlaa kawalaya tãõ.
- 35 N laki na wõlaya tetõ pãsi lule
na lum seelaa wee timpi lum nyõõõsi wee tãõ.
- 36 Na ñ si lanjlaa ke tãna
na pele pá ñmá icate nte tã taa paa caya tãõ.
- 37 Na pá tuu tawa na pá sã tuñ wei
pa yaa si leseñnaa tã na í luli pee ke sãõõm.
- 38 Tacaa n kooliyi-weye kũpantõ ké na pá hukiyi sãõõm,
n ta pãsa pa tãla.
- 39 Ilena lanõõv na wahala na kũnyõntõyõle
nyãki lelaa na pá pãsa-we.
- 40 Tacaa n yeki na pá footiyi kasayãmpiya.
N yeki na pa cãõki wõlaya tetõ taa, pa fei té.
- 41 Ama n waasãyi kũnyõntõnaa ke wahala taa,
na pa teesi huki isu kalãkãñ.
- 42 Yãlaa kũpama naaki Tacaa na pá ñmaalãyi.
Ama isayãtõ tãkãyi nãõõsi.
- 43 Yõlv lãmayãsee tã í la laakali na yaasinaa mpe
na í pãeki si í cekãna Tacaa kũpantõnaa.

108

Tanañ yontu

(Kvkalãtv 2-6: Yontu 57:8-12, 7-14; Yontu 60:7-14)

¹ Tafiiti yontu nti tã we yonyoolaa
nyõõv tã yontunaa taa tãyõlv.

² Hai, ma Isõ, ma tãma ma taa si
má yoo-ñ yontu na ma lotu tãnaõa.

³ Ma cãmãñ í fe, maa fe na pãcõ pã nyaali.

⁴ Tacaa, maa see-ñ yãlaa taa,
na má yoo-ñ yontu ke piitimnaa taa.

⁵ Nyá pãlele kãla isãtõnyõv ke kũlvõv,
na nyá kũpantõ náa kalãõna hatoo isãtaa.

⁶ Hai, Isõ, huli nyá tãõmãñ ke isãtaa.
Nyá teu í ná tetõ tãna tãõ.

⁷ La mpõ ilena pã hefi nyá kũsõllaa.
Waasi-m na nyá niñ ntõyõñ.

Mv tá sãlãmnyõv.

⁸ Isõ yãõta i kutuluyu naññ nyãñku taa si:
Máa tãõna akãtõ na má tãla Sikem icate.
Maa mayasi Sukoti tãtãkãle na ñmãnaõa.

⁹ Mǎ tǎnna Kalaati na Manasee.

Ifalayim kele ma nyǎǎlyu kahuka.

Yuta kele ma kawulaya kpatu.

¹⁰ Mowapu tetu nté ma lum kusasam tǎtule.

Itǎm nyantu ke ma ntanjkala tǎsule.

Ilena má kiisiyi yoou kakiisasi ke Filiisi nyǎma tǎo.

¹¹ Awe kǎ pona-m Itǎm?

Awe kǎ tu-m Itǎm kolunja icate taa?

¹² Pǎ taya Iso nyǎ?

Pǎyele nyǎ lǎna-tu,

nn tasayi tá yoolaa ke tǎnyu.

¹³ Kǎo na hí ya-tuǎ kolontu tǎm taa,

yulu waasuyu we kpete ké.

¹⁴ Iso tonj taa tu la kookalǎnaa ké.

Ini i kǎ nanjǎna tá kolontunaa.

109

Tafiti tǎnsayi mpusi ké i kolontunaa

¹ Tafiti yontu nti tǎ we yonyoolaa nyuyu tu yontunaa taa tǎyǎ.

Iso nyaya ma sanj, taa su.

² Pǎ taya pulu, yǎlaa asayaa na tǎsǎlaa

háa nǎosi na ma tǎo ké,

na pá yǎyǎtǎyǎna-m pǎpǎtu tǎm.

³ Pǎáná tǎm ke pa yǎyǎtǎyǎna-m pǎa le,

na pá yookina-m musoj.

⁴ Pǎa na ma sǎǎla-we tǎ,

pa nyǎnǎyi-m pa kolontu ké.

Ama ma sǎlǎmǎyi Iso ké.

⁵ Ma laki-weye kupantu na mpe pá laki-m isayatu.

Ma sǎǎla-we na mpe pa taa kpaakǎna-m.

⁶ Lǎsi tǎm huulu isayau nǎyǎlu

na i kǎo í huuna ma kolontu.

I kolontunaa taa nǎyǎlu í kǎo í suu-i tǎm.

⁷ Pǎ ku i tǎm ke tǎhuule taa,

Iso nyǎni i sǎlǎmǎyu ke isayatu sǎsǎontu.

⁸ I si lǎj

na nǎyǎlu mu i tǎmlǎ,

⁹ na i piya pǎsi suluwaa

na i alu ke leelu.

¹⁰ Ilena i piya pǎsi tǎkraalǎj na pá sǎlǎmǎyi na pá tǎki.

Pǎ tǎyǎni-weye pa ncaa taa.

¹¹ I kǎmlǎ tu í kuu i nyǎm tǎna,

na kra nyǎma náa wakǎli i tǎmlǎ kololom.

¹² Nǎyǎlu luyi í taa lap-i.

Pǎcǎ i suluwaa tǎm í taa la nǎyǎlyu isǎkilim.

¹³ Pǎ kpiisi i luluyu nyǎma na pa hǎla saali yem

ké mpa pǎa kulǎ tǎ pa nǎosi taa.

¹⁴ Tǎcaa, taa sǎo i caanaa isayatu tǎo.

Pǎcǎ taa huusi i too kawalaya.

¹⁵ Tǎcaa, taa sǎo i caanaa isayatu na i too kawalaya tǎo.

Tǎcaa kpiisi yǎlaa mpe pa hǎte ke tetu taa.

¹⁶ Pǎ taya pulu, yulu unǎ i ta huuli nǎyǎlyu suulu.

Pǎcǎ i tu wahala tu na konyǎntu ke wahala.

Hǎlǎna í ku lanjwakǎlle tu.

¹⁷ Mpusi ké i ka sǎǎlaa,

mpusi unǎ í kǎo i nyuyu taa.

I taa sǎǎli nǎyǎ kupanjka,

kele ká hatelána-i.

¹⁸ Mpusi í wee í tǝǝ ísu toko.

Mpusi í sǝǝ í taa ísu lǝm.

Mpusi í pǝsi ísu nim ke í mǝwa taa.

¹⁹ Mpusi í taki-i ísu toko.

Mpusi í cǝǝ-i na í tá tam ísu tampala.

²⁰ Mǝyǝ Tacaa ka la ma kolontunaa.

Pa kǝfelǝyǝ nté.

Na mpa pa yǝǝtǝyǝ ísayatu ke ma tǝǝ tǝ.

²¹ Tacaa ísǝ la-m mpi pǝ we teu tǝǝǝ nyá hǝte tǝǝ.

Mpi tǝ, nyá kǝpantu tǝǝwaya, waasi-m.

²² Ma ké kǝnyǝntǝ ké na wahala tu,
ma wakǝla hatǝǝ ma taa.

²³ Ma tǝǝna saalǝyǝ ke yem ké ísu ísotom

na pá tǝǝǝǝyǝ-m ísu filifili wei í wakǝlǝyǝ tǝ.

²⁴ Nǝhǝkǝtu pu-m maa pǝsǝyǝ na má sǝǝ.

Ma tema taasi tǝkǝǝǝkǝǝ.

²⁵ Ma pǝsa-weǝe mpi pǝ fei teu tǝǝǝ.

Pa nyǝǝǝyǝ-m na pá kǝetǝyǝ nyǝǝǝ.

²⁶ Waasi-m, Tacaa ma ísǝ.

Ya-m nyá kǝpantu tǝǝ.

²⁷ Yǝlaa mǝe pá nyǝ sí nyá niǝ ké.

Tacaa nyá, nyá lapǝna mǝǝ.

²⁸ Mǝe pa tǝǝsǝyǝ mpusi ké.

Ama nyá kǝoliyǝ kǝpantu.

Ye pa kulaa feele ká kpa-we.

Ama nyá tǝmle tu má ma lanle ká hǝlǝmǝ.

²⁹ Pá liyiti ma kolontunaa mpa pa suu-m tǝm tǝ.

Feele í waasi pa tǝǝ ísu toko.

³⁰ Maa pǝyǝli Tacaa nyaya na kawilitaya.

Maa sa-ǝ samaa heku.

³¹ Mpi tǝ, n we kǝnyǝntǝ kǝǝkǝǝ taa ké.

Sí n waasǝyǝ-i mpa pa kǝyǝ í tǝm tǝ pa niǝ taa.

110

Wulav wei í ké kǝtǝlv tǝ

¹ Tafiti yontu nti tǝ we yonyoolaa
nyǝyǝ tu yontunaa taa tǝǝǝ.

Tacaa ísǝ heela ma sǝsǝ sí:

Caya ma ntǝǝǝ tǝǝ, halána má yele na nyá
kolontunaa pǝsi nyá nǝǝhe tǝsǝle.

² Tacaa ká walasi nyá kǝpǝtǝyǝ tǝǝ ke Siyǝǝ taa.

Nyaa ǝmakǝli nyá kolontunaa.

³ Kǝyako ǝku n ká yoona nyá kolontunaa tǝ.

Nyá ífepiya apalǝtu ká kpa.

Ílena pá kǝǝ pa tí.

Paa wee ísu tefemle cǝǝǝ,

na pá kǝǝ nyá pǝyǝ nanǝ nyǝǝku tǝǝ.

⁴ Tacaa tema tuuu í kaa tasa layasǝyǝ.

Í yǝǝtǝa sí:

N ké kǝtǝlv sǝsǝ ke tam tǝǝ ké,

ísu Melǝciseteeki.

⁵ Tacaa we nyá ntǝǝǝ tǝǝ ké.

Í ká wakǝli awulaa ke í páána kǝyako wule.

⁶ Iní í hǝukǝna na píitimnaa,

na sǝtaa sǝǝtǝ paa timpí.

Í wakǝlǝyǝ awulaa ke tǝtu tǝna taa ké.

7 I nyɔɔki lum ke lɔɔ taa ké tɔnte waatu ké.
Pə tɔɔ ké i kusəyi nyɔɔv.

111

Tacaa tɔma sɔsɔna tɔm tɔsɔvɔ

¹ I sa Tacaa.

Maa sɛɛ Tacaa na ma lotu tɔna
ke tampana tɔŋlaa kpekɛle taa ké tɔkotile.
² Tacaa tɔma ná ké sɔsɔna ké,
na a sɔllaa pɛɛkəyi-yɛ.
³ Nyá kɔlapəm tɔna taa wɛ teeli na teu sɔsɔm ké.
Nyá siyisuyɔ wɛ tam tɔɔ.
⁴ Tacaa n yɛlaa sɪ tɔ tɔsɔyi nyá kɔkɔlɔ tɔma tɔɔ.
N ké pɛɛlɛ tɔ ké na pɔtɔtɔle tɔ.
⁵ N haaki tɔɔnɔɔa ke mpa pa nyɔŋna-ŋ tɔ.
Nn sɔɔki nyá nɔɔ pɛɛlvɔ tɔ ké paa pɛɔ.
⁶ N hɔla nyá yɛlaa ke nyá tɔma tɔŋ
ke timpi n cɛla-wɛyɛ piitimnaa lɛlaa tɛtɔ tɔ.
⁷ Nyá kɔlapəm siyisaa na pə tɔŋaa.
Nyá kusəsutɔ wɛ naani.
⁸ Iɔ kusəsutɔ wɛ tam tɔɔ ké.
Tə siyisaa ké na tɔ tɔŋaa.
⁹ N hɛta nyá yɛlaa
na nyá na-wɛ í pɛɛli nɔɔ ke tam tɔɔ.
Nyá hɛte ke sɔsɔle ké, na katɛ nyɔntɛ.
¹⁰ Iɔ nyamnɔv ntɛ nyəm kite,
mpa pa tɔka yaasi inɛ tɔ
pa wɛna lamayasɛɛ kɔpana ké.
Tacaa teeli wɛ tam tɔɔ ké.

112

Tacaa kooliyi kɔpantɔ ke i yɔlaa kɔpama

¹ I sa Tacaa.

Lelɛŋ nɔlv ntɛ wei i nyɔŋna Tacaa tɔ.
I lanjɛ hɛɛna Iɔ kusəsutɔ lapɔ ké.
² I kɔvlɔaa ká la sɔsaa ke tɛtɔ tɔɔ.
Iɔ kooliyi kɔpantɔ ke tampana tɔŋlaa piitim.
³ Wɛnɔv na tɛɔɔnɔv wɛnna pə tɛ yɔlv tɔyaya taa.
Iɔ lanjɛ hɛɛna-i tam tɔɔ.
⁴ Kɔkɔ naaki sɛkɔpɛtɔv taa ké tampana tɔŋlv.
Kɔkɔ naaki wei i wɛna suulu na í wɛna lɛlaa pɔtɔtɔle,
na í tɔŋyi kusiyisim tɔ.
⁵ Pə wɛ teu sɪ yɔlv í hɔlvɔ suulu na í kɛntəyi.
Pə wɛ teu sɪ yɔlv í tɔŋ siyisuyɔ na í lakana i tɔma.
⁶ Yɛ n lakɪ mpɔ nn cɛŋlɔyi.
Pa tɔsɔyi siyisilu tɔɔ ké tam tɔɔ ké.
⁷ I lanjɛ u tɔkɔna lanwakɛllɛ laapaali,
i tɔka i tɔyi, Tacaa ke i lakɪ naani.
⁸ Siyisilu tɔka i tɔyi, sɔɔntɔ fɛi-i.
I ka nyɔni i kolontunaa kpisuyɔ.
⁹ I haaki kɔnyɔntɔnaa ké na í yeki niŋ.
Iɔ lanjɛ hɛɛna-i tam tɔɔ ké.
Siyisilu tɔŋ sɔsɔyi na yɛlaa tɔyɔna-i teu.
¹⁰ Iɔyav ná naaki-i ulɛna pááná kpa-i.
I nyasəyi i tɔyi kɛla na í lɔki i apalvɔ.
Asayaa kɔnyɔlvɔv saaləyi yem ké.

113

Tacaa paasəyɔna mpa pa fɛina pvlv tɔ

1 I sa Taca.

Taca tamle lataa me, í sam-i.
 I sa Taca hæte.
 2 Taca hæte í yaa pə kpaɣav nənəw to
 na pə polo tam təw.
 3 Pá see Taca ke pə kpaɣav ilim təlule
 na pə suna pə tətule to.
 4 Taca ηmakəla piitimnaa tənaya.
 I teeli kɔŋkɔlməŋ tɛe isətənyu.

5 Ta Iso Taca n feina akpele.
 Nyá tɛaɣale nté hatoo isətaa.
 6 N kaŋ nyɔɔ kɛ na n nyənɪ
 isətənyu na atɛ.
 7 N kusəyi konyəntɔ ke mɔsɔyɔ taa kɛ,
 na wahala tɔ ke hute taa.
 8 Si n cayaɪ pá na nyá yəlaa kɔpaɣalaa.
 9 N haaki əlv kaalɔlaya ke təyaya.
 Na n lapɪ-i toto laŋhɔlmle nyəŋ
 ke i piya həkɔ.

I sa Taca.

114

Waatu wei Iseyeli nyáma luwa Icipiti tetu taa tɔ
 1 Waatu wei Iseyeli nyáma luwa Icipiti tetu taa tɔ,
 waatu wei Yakəpɔ lulɔyɔ nyáma lu piitim lempɪ tɔm
 yɔɣətəlaa mpe pa tɛ tɔ.
 2 Mpyuɔ Yuta pəsa Taca kətaya tɛlate
 na Iseyeli náá pəsi Taca tetu.
 3 Tenku ná-wé na ilé i se.
 Yaatanɪ pəɣə ná mələ waalɪ waalɪ.
 4 Ulena pɔɔŋ ηmaa isɪ iwaaŋ,
 na pulasɪ náá ηmaa isɪ iwɛɛsɪ.
 5 Tenku, n seeki suwe?
 Yaatanɪ, ná mələyi waalɪ waalɪ suwe?
 6 Pɔɔŋ, mə ηmaaki isɪ iwaaŋ suwe?
 Pulasɪ, mə ηmaaki isɪ iwɛɛsɪ suwe?
 7 Tetu nyáá sele Taca isentaa.
 Sele Yakəpɔ Iso isentaa.
 8 Inɪ i pəsəɣəna kɔkpaɔnyu ke lule,
 na puw ke lom seɛlv.

115

Iso tike nté teeli tɔ
 1 Taca, taa tɔ-tɔyɔ teeli.
 Taa tɔ-tɔ yoo.
 Ama tɔ teeli ke nyá hæte.
 Mpi tɔ, n kɛ kɔpaŋ na tampana tɔ.
 2 Pepe tɔw kɛ piitimnaa pɔɔsəyi sɪ:
 Leyɛ mə Iso inɪ i wɛɛ?
 3 Ta Iso wɛ isətaa kɛ.
 I lakɪ mpi i sɔɔlaa tɔ.
 4 Ama mpe pa tuŋ ke wolanaa na liyitee
 nna yəlaa niŋ lupa təyɔ.
 5 Pa tuŋ inɪ i wɛna nɔɔsɪ, ilɛ u yɔɣətəyi natalɪ.
 Páɔ i wɛna isɛ, u naaki pɔlv.
 6 I wɛna ηkpaŋŋ, u nukɪ natalɪ.

Páɔɔ ɪ wɛna muna, ɪ nukɪ sɔŋ.

⁷ ɪ wɛna niŋ, ɪ pəsəɣɪ na í tokina pɔlv.

Páɔɔ ɪ wɛna nɔɔhɛɛ, ɪ tɔŋ.

Pəyele ɪ tu mɔtəɣɪ ɪ luyɔ tɛɛ ké mɔtɔɣɔ mayamaya.

⁸ Mpa pa luki tuŋ ɪni na pá tɔɣɔ-ɪ naani tɔ,

pá wɛɛ ɪsu tuŋ ɪni.

⁹ ɪsɛɣɛli nyáma, í pɛti mə təɣɪ Tacaɔ,

ɪni ɪ teŋna-me na í kentiɣi mə tɔɔ.

¹⁰ Alɔŋ təɣaya nyáma mə í pɛti mə təɣɪ Tacaɔ,

ɪni ɪ teŋna-me na í kentiɣi mə tɔɔ.

¹¹ Mpa mə í nyaŋna Tacaɔ tɔ, í pɛti-ɪ mə ti.

ɪni ɪ teŋna-me, na í kentiɣi-me.

¹² Tacaɔ ɪ sɔɔki tá tɔm kɛ paa pɔɔɔ.

ɪ ká kooli tá tənaya kɔpantɔ ké.

ɪ ká kooli ɪsɛɣɛli nyáma kɛ kɔpantɔ.

ɪ ká kooli Alɔŋ nyáma kɛ pa nyəntɔ.

¹³ ɪ ká kooli kɔpantɔ kɛ mpa pa nukəna-ɪ tɔ,

paa sɔsaa paa piya.

¹⁴ Tacaɔ í yele na mə lɔlvɔŋ huki.

ɪ la na mə na mə piya í wɛɛ paɣalɛ.

¹⁵ Tacaɔ wei ɪ lapa ɪsɔtɔnɔɣɔ

na atɛ tɔ í kooli-meɣɛ kɔpantɔ.

¹⁶ Tacaɔ tike tənna ɪsɔtɔnɔɣɔ

ɪlena ɪ ha yɔlaa kɛ tetɔ.

¹⁷ Sətaa ɪ pəsəɣɪ na pá sɛɛ Tacaɔ.

Mpa pa wɛ atətɛle taa timpi suma tiɣitiɣi tɔ

Paa pəsəɣɪ na pá sɛɛ ɪsɔ.

¹⁸ Ama táá sa Tacaɔ kɛ pə kraɣav nɔɔnɔ tɔ,

haləna tam tɔɔ.

ɪ sa Tacaɔ.

116

Yɔlv wei pə yapa sɔm taa tɔ ɪ səlɔmɔɣɔ

¹ Ma sɔla Tacaɔ ké.

Mpi tɔ, n nukɪ ma nəɣɔ na ma wiinaɔ.

² N kema ŋkraŋɔɣɔ na ma tɔɔ.

Maa səlɔmi-ŋ ké, haləna ma sɔm.

³ Sɔm ka tama-m kɔtaya ké.

Atətɛle sɔɣɔntɔ ná pu-m.

Ma wɛ nəɣəsɛɛ na laŋwakəlle taa.

⁴ Mpuɣɔ ma yáá Tacaɔ nyá hətɛ.

Hai, ɪsɔ ma wiikina-ŋ si, n waasi-m.

⁵ Tacaɔ n wɛna suulu ké na n siyisaa.

Ta ɪsɔ n ké pətɔtɛle tɔ ké.

⁶ Tacaɔ n paasəɣəna acamaa ké.

Maa kɛ wahala tɔ ké, na n waasi-m.

⁷ Ma yɔɣɔta ma taa si, maa hɛɛsi.

Mpi tɔ, Tacaɔ lapa-m kɔpantɔ.

⁸ Nyá yarəna-m sɔm nəɣɔ taa, na n huɪ ma ɪsəlɔm.

N hasa ma nɔɔhɛɛ tɛɛ.

⁹ Maa tɔ Tacaɔ nyá ɪsɛntaa

kɛ weesuyɔ nyáma tetɔ taa.

¹⁰ Paa waatɔ wei maa tama si ma ké wahala tɔ tɔ,
na má wɛna naani ké.

¹¹ Ma ta mayasi teu ɪlena má tɔ si
paa pəsəɣɪ na pá la naani kɛ nəɣɔlv.

¹² ɪsənaya maa lɛɛti Tacaɔ nyaya

kupantu nti n lapa-m tɔ?

¹³ Maa kpaasi waasuyv kupv na iso
na má yaa Taaaa nyá hɛtɛ.

¹⁴ Maa yoosi nɔɔɔ ŋka ma su Taaaa nyá tɔɔɔ
nyá yɛlaa isɛntaa.

¹⁵ Taaaa mpa pa sɔɔla-ŋ tɔ
pa sɛm wuki-ŋ sɔsɔm kɛ.

¹⁶ Hai, Taaaa, ma kɛ nyá tɛmlɛ tɔ kɛ,
nyá pɛɛlɔ pɛyalɔ kele má,
n cɛpa ma kɔhɔkɔm.

¹⁷ Maa lá-ŋ nyana tɛmlɛ kɔtaya.
Maa sá-ŋ na má yaa nyá hɛtɛ.

¹⁸ Maa yoosi nɔɔɔ ŋka ma su Taaaa nyá tɔɔɔ
nyá yɛlaa isɛntaa.

¹⁹ Maa la isɛna maa suwa tɔɔɔ
nyá tɔyaya taya tɔɔ kɛ Yosalem taa.

I sa Taaaa.

117

Piitimnaa tɛna saŋ Taaaa

¹ Piitimnaa mɛ, í sa Taaaa.

Yɛlaanaa tɛna í samɪ-t.

² Kupantu nti i laki-tɔ tɔ tɔ tɔwaya.

I tampana wɛ tam tɔɔ.

I sa Taaaa.

118

Kɛɛsi mpi Taaaa lapa tɔ

¹ I sɛɛ Taaaa, mpi tɔ, i kɛ kupan.

² I sɛyɛli nyɔma í tɔ si:

I kupantu wɛ tam tɔɔ.

³ Alɔŋ tɔyaya nyɔma í tɔ si:

I kupantu wɛ tam tɔɔ.

⁴ Mpa pa nukɛna Taaaa tɔ pá tɔ si:

I kupantu wɛ tam tɔɔ.

⁵ Ma lanwakɛllɛ taa kɛ ma yáá Taaaa
na í cɔ-m na í waasi-m.

⁶ Taaaa n wɛ ma tɔɔ kɛ, maa nyan pulɔ.

Yulɔ pɛsɛyi na í la-m wɛ?

⁷ Nyá tɛŋna-m

na má naaki ma kolontunaa kpisuyu.

⁸ Pɛ kɛla teu si yulɔ í tɔ Taaaa nyaya kpɔlɔɔ
na mpi i ká pɛti nyá tɛyi yɛlaa tɔ.

⁹ Pɛ kɛla teu si yulɔ í tɔ Taaaa nyaya kpɔlɔɔ
na mpi i ká pɛti i tɛyi sɔsaa tɔ.

¹⁰ Piitimnaa tɛna ka tama-m kɛ.

Iɛ ma tɔɔɔna-wɛyɛ Taaaa nyá ton taa.

¹¹ Paa tama-m kɛ na pá watɛyi-m.

Iɛ ma tɔɔɔna-wɛyɛ Taaaa ton taa.

¹² Paa wata-m kɛ isu tɔŋ sɛsɛkɔ.

Ama pa ton tɛma lɔŋ isu kiisi kɔkɔ.

Iɛ ma tɔɔɔna-wɛyɛ Taaaa ton taa.

¹³ Ma kolontu nyá, nyá tusaya-m kɛ si má hoti.

Ama Taaaa ná kɔma na í waasi-m.

¹⁴ Taaaa kele ma ton na ma samtu nyuyv,
nyá yapɛna-m.

15 Siyisilaa wilitiyi.

Mpi to, Iso ha-weye akaito.

Tampana tɛŋlaa laŋle heewa.

Mpi to, Iso yapa-we.

Tacaa n yapa-to na nyá toŋ.

16 Tacaa n kusa ŋkpaŋa na iso.

N laɓana toŋ səsəŋ.

17 Ma kaa tasa səm tətə,

maa weɛna weesuɣu ké.

Maa keesi Tacaa tɛma tɛm.

18 Tacaa n hɔma ma ŋkpaŋuɣu yáá.

Ama n ta yeke na má si.

19 I tɔli-m tampana tɛŋlaa nɔnɔsi,

na má suu na má sa Tacaa.

20 Tacaa nɔnɔɔ ntə,

ŋkeɣe siyisilaa suukana.

21 Maa seɛ-ŋ ké, mpi to, n cə-m

na ŋ pəsi ma waasɔb.

22 Pəle nte ŋmalaa kisa na pá lə to,

nté tə pəsəna nteɣe pəle səsəle.

23 Tacaa nyá kiŋ ke pə luɛna,

pə ké piti tɛmlɛ ké.

24 Tacaa nyá laɓana kuɣaku kɔne.

Ku ké laŋhɔbɔmlɛ na ayɔla nyəŋku ké.

25 Hai, Tacaa, yeke na pə lana-tv.

Hai, Tacaa, ya tá nyəŋ.

26 Iso í kooli kɔpantu ke wei i kɔŋna Tacaa hətɛ taa to.

Hatoo Tacaa tɛyaya ke tə kooliyina-meɣe kɔpantu.

27 Tacaa keke Iso, ŋi i kəkə naakana-tv.

I tamsi acima kpənte na í pona-teɣe

kotaya tɛlate hɛlɔɣo kiŋ*fa*.^a

28 Tacaa, n ké ma Iso ké maa sa-ŋ.

Ma Iso, maa puɣuli-ŋ.

29 I seɛ Tacaa.

Mpi to, n ké kɔpaŋ,

na nyá kɔpantu we tam tɔ.

119

Yontu nti pa saŋna Iso kusəsutv to

¹ Lelɛŋ nɔlaa nté mpa pa tɔnte tewa

na pá tɔŋ isu Iso kiiu weɛ to.

² Lelɛŋ nɔlaa nté Iso kusəsutv təkəlaa,

na mpa pa pɛkəyi-i na pa lotu tɛna to.

³ Pə yəlaa tɔŋ Iso mpaasŋ taa ké.

Paalaki isayato natəli.

⁴ Tacaa n hula nyá kɔtɔtɔtə ké si

yəlaa í paasəna-təyi teu.

⁵ Hai, Iso, yeke na ma tɔnte la teu

ɔlena má pəsi na má təkɔ nyá kiŋ.

⁶ Ye ma təkə nyá kusəsutv tɛna,

ma kaa weɛna fɛɛle.

⁷ Pəɣe maa sá-ŋ na lotu kɔlɔmtv

na má kpɛlɛmɛyi nyá kiŋ kɔpaŋ.

⁸ Ma caa ma la nyá luyɣu nyəntv ké,

taa lə-m təkpaataa.

^a **118:27** Kəkəlatə tɛne tə hɔweɛ we tɔm naaleɣe. Lɛlaa ná telasayi tɔtə si: I kpaɣa tɔyɔ piliŋasi ke mɔ niŋ taa na í caali acima paale. Na í to na i cəna kotaya tɛlate.

Nya kvsəsutv heesəyi ma laŋle

- 9 Ɔsənaɣa ifepu ká kpeɫəmənə tənəŋŋ təntɛ?
 Nyá təm təkuyɔ taa ké ifepu ká kpeɫəmənə tənəŋŋ təntɛ.
 10 Tacaa, ma pɛɛkəyi-ŋ ké na lotu kolumtv.
 Taa yele na má hatələnə nyá kvsəsutv.
 11 Ma təkə nyá təm ke teu ke hatoo ma taa ké,
 sɪ pə taa koo na má pəntənə-ŋ.
 12 Tacaa, ma sɛɛ-ŋ.
 Sɛyɛsi-m nyá luɣu nyəntv.
 13 Maa yəɣɔti kolum kolum ké
 kvsəsutv nti n suwa tə.
 14 Nyá təm tənɣv hulasəyi ma laŋle ké
 isu má tənna wɛnəv tənə.
 15 Ma mayasəyi nyá kutɔtɔv təm ké.
 Na má kpeɫəməxi nyá kvsɛyəsəv ke teu.
 16 Nyá kvsəsutv ke ma laŋle heekənə
 ma kaa sɔɔ nyá təm.

Nya kiŋ tasəyi-m layəv

- 17 La nyá təmle tɔ maya kɔpəntv
 ɪlənə má wɛnə weesuyv na má təkɪ nyá təm.
 18 Kuli ma isɛ na má ná nyá kiiu teu.
 19 Ma ké ikəm ke tetv taa ké.
 Taa ŋmɛsi-m nyá kvsəsutv.
 20 Ma sɔɔla nyá kiŋ ké, na má səkɪ ɪ tɔɔ.
 Ma caa ma kpeɫəmɪ-ɪ paa kɔyaku ŋku.
 21 N nyaasəyi mpusitɔnə isəcəv nyáma
 mpa pə hatələyənə nyá kiŋ tɔyɔ.
 22 Kɛɛlɪ ma tɔɔ ké fɛɛlɛ na footuyv.
 Mpi tɔ, ma təkə nyá kiŋ ké.
 23 Paa awulumpiɣa cəɣəv na pá yəɣɔtəyi ma təm,
 nyá təm ke nyá təmle tɔ má, ma mayasəyi.
 24 Nyá kvsəsutv heesəyi ma laŋle ké.
 Nti tə tasəyənə-m layəv.

Nya kvsəsutv haaki-m weesuyv

- 25 Ma hota atɛyɛ.
 Nyá təm í ha-m weesuyv isu n ka yəɣɔtɔyɔ tɔ.
 26 Ma keesəyi-ŋ ma kɔlapələ təm.
 Sɛyɛsi-m nyá kvsəsutv təm.
 27 Hulo-m nyá kvsəsutv tənɣv
 na má mayasɪ nyá teu təm.
 28 Laŋwakəllɛ nu-m na má pələyi isəlɔm.
 Kusi-m isu n ka yəɣɔtɔyɔ tɔ.
 29 Hatələnə-m pəpətv.
 Huli-m pɛɛɛɛ na má tən nyá kiiu.
 30 Tampanə mpaav ke ma ləsaa.
 Maa tən nyá kvsəsutv.
 31 Nyá kvsəsutv ke maa matənə.
 Tacaa taa yele na pá liyiti-m.
 32 Nyá kvsəsutv ke ma nukənə teu.
 Mpi tɔ, n kula ma isɛ.

Maa tən nya kiiu na ma lotu tənə

- 33 Tacaa huli-m nyá kutɔtɔv mpaav
 na má təkɪ-tɪ na má tala tənəyɔ.
 34 Tacaa ha-m nyəm na má təkɪ nyá kiiu
 na má tənəyi-kv na ma lotu tənə.
 35 Yele na má nuna nyá kvsəsutv.
 Mpi tɔ, ma sɔɔla-təyi.
 36 Pona ma hɔwɛɛ ke nyá kvsəsutv kiŋ.

Taa pona-yeɣe liyitee luluyu cɔɔ.

³⁷ Ləsi ma ise ke kpai nyəm tɔ.

Taa yele na má paasəna kpai nyəm.

Yelee na má wee nyá luɣu nyənto taa.

³⁸ La nyá tɔmle to maɣa nti

n ka suwa mpa pa nyanɲa-ɲ tɔ.

³⁹ Ma wena feele sɔɣontu ké.

Taa yelee na tɔ maɣana-m.

⁴⁰ Nti ma nyuləɣi səsəm tɔɣɔle nyá kɔtɔtɔto lapu.

N ké siyisilu ké, ha-m weesuɣu.

Maa tɔki nya kiiu ke

⁴¹ Taca nyá kɔpantu i kɔɔ ma tɔ

na n̄ ya ma nyuɣu isu n suw tɔ.

⁴² Na má weena nti maa cɔ ma tɔvɔlaa tɔ.

Mpi tɔ, nyá kɔyɔɣɔtɔto ke ma lapa naani.

⁴³ Taa ləsi tampana tɔm ke ma nəɣo taa tɔkpataa.

Nti n maɣasəɣi nyá taa tɔɣo ma tanjaa.

⁴⁴ Maa tɔki nyá kiiu ke

pa kɔyaku ŋkuɣu tam tɔɔ ké.

⁴⁵ Ma caa má tana ma tɔɣi.

Mpi tɔ, nyá kɔsəsuto ke ma pɛɛkəɣi.

⁴⁶ Maa heeli nyá kɔsəsuto tɔm ke awulaa,

feelee kaa wee-m.

⁴⁷ Nyá kɔsəsuto ke ma lanɲe heenaa.

Mpi tɔ, ma sɔɔla-tɔɣi.

⁴⁸ Ma nukəna nyá kɔsəsuto ké.

Ma sɔɔla-tɔɣi.

Ma caa ma maɣasi-tɔɣi ma taa ké.

Nyá kɔsəsuto tɔvɔ-m naani

⁴⁹ Tɔɔsi tɔm nti n ka heela nyá tɔmle to má tɔ tɔ tɔ.

Nti tɔ tɔna-m naani.

⁵⁰ Nti tɔ heesəɣəna ma lanɲe ke ma wahala taa.

Nyá tɔm kɔpantu haakəna-m weesuɣu.

⁵¹ Paa isəcautonaa wonjiyi-m

ma ta lu nyá kiiu taa.

⁵² Taca ma tɔsəɣi nyá lanɲtaa huule tɔm

na pə heesəɣi ma lanɲe.

⁵³ Má naaki asayaa mpa pa ləkɪ nyá kiɲ tɔ,

pááná kpaaki-m ké.

⁵⁴ Nyá kiɲ tɔm ke ma yooki yontu ke timpi

ma ké ikɔm tɔ.

⁵⁵ Ma tɔsəɣi nyá hətɛ ke ahoo

na má təkəɣi nyá kɔsəsuto.

⁵⁶ Mpi pə ké ma nyəm tɔɣɔle,

sɪ má təkəɣi nyá kɔsəsuto.

Taca huule we teu

⁵⁷ Ma leləɣi sɪ ma nyənto nté sɪ

má tan nyá kɔyɔɣɔtɔto.

⁵⁸ Ma wiikina-ɲ na ma lotu tana,

nyəni ma pətətəle isu n ka suw nyá nəɣo tɔ.

⁵⁹ Ma huɔ ma mpaaw tɔm ke ma taa,

nyá kɔsəsuto ke ma caa tanɲuɣu.

⁶⁰ Ma lakɪ nyá kɔsəsuto ke lanɲ ké tɔcav.

Ma kaa yelee na tɔ leeli.

⁶¹ Asayaa katəsi tama-m ké.

Ama maa sɔɔki nyá kiiu tɔɔ.

⁶² Ma kɔləɣi ahoo heka na má sá-ɲ.

Mpi tɔ, nya huule we teu.

63 Μα κέ mpa pa nyaηna-η na pá tókəyi
nyá kusəsutu tɔ pa taapalw kέ.
64 Hai, Tacaα, nyá kɔpantu suna tetv.
Seγesi-m nyá kusəsutu.

Tacaα mapa-m sɪ pə tayani-m

65 Tacaα n lapa kɔpantu ke nyá təmle tu maya,
isu n ka yəγətvyu tɔ.
66 Seγesi-m ləmayasee kɔpana na nyəm.
Mpi tɔ, ma tɛma ma taa na nyá kusəsutu kέ.
67 Lɔη ile ye n ta hɔ ma ηkpaηvyu maa tókəyi nyá təm.
Ama nɔɔnɔɔ ma təηəyi nyá kiη.
68 N kέ kɔpaη kέ na kɔpantu latv.
Hɔlv-m nyá luyv nyəntv.
69 Isəcavtɔnaα pilisiyi-m kέ na pa kaloolaya.
Ama ma tɔka nyá kusəsutu ke na lotu kɔlvmtv.
70 Pa ləmayasee taa toowaya isv nim.
Ilena máá hɔləsəyi laηle na nyá kiuv.
71 Pə we teu sɪ pə pasa-m kέ.
Ilena má cekəna nyá kusəsutu.
72 Nyá nəγɔ taa kusəsutu kəla-m teu ke
wɔla na liyitee wontu tuutuuma.

Tacaα, nyá hvle siyisaa

73 Nyá niη ηmana-m.
Ha-m layatv na má kpeleməna nyá kusəsutu.
74 Mpa pa nyaηna-η tɔ pa naa-m na pa laηle hɔləməyi.
Mpi tɔ, nyá nɔɔsɪ suw ke ma tɛeləyi.
75 Tacaα, ma nyəmá sɪ nyá hvle siyisaa kέ.
Nyá tampana təηvyu tɔɔ kέ n pasa-m.
76 Nyá kɔpantu í heesi ma laηle
isu n ka suw nyá təmle tu maya nəγɔ tɔ.
77 Hɔlv-m sɪ n sɔɔla-m na pá ha-m weesuyv.
Mpi tɔ, nyá kiuv ke ma laηle heekəna.
78 Pə liyiti isəcav nyáma mpa pa myyuluyv-m mɔsvη tɔ.
Mpi tɔ, nyá kusəsutu təm ke ma mayasəyi ma taa.
79 Mpa pa nyaηna-η tɔ pá kɔɔ ma kiη
na pá cekəna nyá kusəsutu.
80 Maa la nyá luyv nyəntv na lotu kɔlvmtv.
Ile fɛele kaa təγɔ-m nyá kiη.

Tacaα fityi-m kolontunaa katəsi

81 Ma taηa nyá nyvyu γapv ke tətɛyɛtɛyɛ.
Nyá təm ke ma tɛeləyi.
82 Ma ise tɛηna nyá nəγɔ suw kiη kέ,
na má pɔəsəyi sɪ pəlee kέ n ka heesi ma laηle?
83 Ma tɔnvvyu cuka kpasɪ kέ isv kəηle ke nyɔɔsɪ taa.
Ma kaa sɔɔ nyá kusəsutu tɔɔ.
84 Kuyɛɛη isənaya pə kaasa nyá təmle tu ma?
Waato wei kέ n ká hvvna mpa pa tvyv-m wahala tɔ?
85 Isəcavtɔnaα huliγina ma nəγɔ tɔɔ kέ pɔɔη,
paa təηəyi nyá kiuv ke paa pəcɔ.
86 Nyá kusəsutu təna kέ kusiyisitu kέ.
Pa tvyv-m wahala ke mɔsvη kέ, waasi-m.
87 Pa kaya pa hu-m na pá kv-m
ile maa lɔɔki nyá kusəsutu.
88 Ha-m weesuyv ke nyá kɔpantu tɔɔ,
ilena ma təη nyá kusəsutu.

Tacaα, pə təna pə laki-η təmle

89 Hai, Tacaα, n we tam tɔɔ kέ.

Nyá tòm caya teu ke isóttaa ké.

⁹⁰ Kúpantó nti n lakí tó tu teŋ.

Nyá sùna tétó na tə nyɔ̀wáa teu.

⁹¹ Nyá kúsásutu tɔ́ ké pə təna pə caya teu ke saŋa.

Mpi tɔ́, pə təna pə lakí-ŋ təmlɛ.

⁹² Ye ma laŋle taa hɛɛna nyá kiŋ,

maa lepa ma wahala taa ké.

⁹³ Ma kaa sɔ́ nyá kúsásutu.

Ntəyi n haakəna-m weesuyu.

⁹⁴ Ma ké nyá nyəŋ ké, waasi-m.

Mpi tɔ́, nyá kúsásutu ke ma pɛkəyi.

⁹⁵ Asayaa cɛŋəyi-m ké sɪ pa kɔ̀yɔ-m.

Paa na mpɔ́ nyá kúsásutu ke ma keŋna ŋkpaŋŋ.

⁹⁶ Ma nawa tama kɔ̀pəna təna tənasi.

Ama nyá kúsásutu fɛi tənaya.

Nyá kiŋ kəla tuŋ ke leleŋ

⁹⁷ Ma sɔ́la nyá kiiu ke sɔ́səm ké.

Ko tòm ke ma maɣasəyi kɔ̀yɛɛŋ təna.

⁹⁸ Nyá kúsásutu haaki-m ləmaɣasɛɛ

na pə kəli ma kolontunaa.

Mpi tɔ́, tə wɛ ma kiŋ ke tam tɔ́ ké.

⁹⁹ Ma tɛɛ ma sɛɣəsəlaa tənaya nyəm.

Mpi tɔ́, nyá kúsásutu ke ma maɣasəyi.

¹⁰⁰ Ma tɛɛ kɔ̀kpaɔ́laa ke ləmaɣasɛɛ.

Mpi tɔ́, ma təkə nyá kɔ̀tɔ̀tɔ̀.

¹⁰¹ Ma kisa mpaasŋ isayayŋ taa təntɛ

sɪ má pəsi na má təkí nyá təm.

¹⁰² Maa hatələyənə nyá kúsásutu.

Mpi tɔ́, nyá sɛɣəsəyənə-m.

¹⁰³ Nyá tòm wɛ leleŋ ke ma tantahaaw taa ké.

Tə kəla tuŋ ke leleŋ ke ma nɔ́ɔ́ taa.

¹⁰⁴ Nyá kúsásutu pəsəyənə-m nyənto

na má kisiyi pəpəto təna.

Tacaa təm ké fətəla

¹⁰⁵ Nyá təm wɛnna isɪ fətəla ke ma nɔ́hɛɛ tɛɛ

na pə naaki ma mpaas taa.

¹⁰⁶ Ma tuuki sɪ maa təkí nyá kúsásutu.

Maa la isɪ ma tuuwa tɔ́.

¹⁰⁷ Tacaa, pə pəsa-m teu ké.

Ye le na má wɛɛna weesuyu isɪ n yɔ́ɔ̀tɔ̀yɔ̀ tɔ́.

¹⁰⁸ Hai, Tacaa, mɔ́ ma səlɛmɔ̀yɔ̀ isɪ kɔ̀cɔ̀ɔ̀.

Sɛɣəsɪ-m nyá kúsásutu.

¹⁰⁹ Ma weesuyu wɛ asola taa ké tam ké.

Ama ma kaa sɔ́ nyá kiiu təm.

¹¹⁰ Asayaa nyəki-m katəsi ké.

Ama maa hatələyənə nyá kúsásutu.

¹¹¹ Nyá kɔ̀tɔ̀tɔ̀tɔ̀ ke-m kɔ̀pantɔ́ sɔ́səntɔ́ ke tam tɔ́ ké,

tə hɛɛsəyi ma laŋle.

¹¹² Ma tɔ́ ma taa sɪ má təŋ nyá kúsásutu*fa*

haləna ma səm. ^a

Tacaa ké ma tentu

¹¹³ Ma taa kpaana ataa na a waali yəlaa ké.

Ama ma sɔ́la nyá kiiu.

¹¹⁴ Nyayale ma kɔ̀pɔ̀lɔ̀yɔ̀ tətɔ̀le na ma kentulu.

Nyá kɔ̀yɔ́ɔ̀tɔ̀tɔ̀ ke ma tɛɛləyi.

¹¹⁵ Asayaa mɛ í hatələna-m.

^a **119:112** Looŋa kanɛ ka tɛləsɔ̀yɔ̀ lapa katɛ. Lɛlaa na tɛləsəyi sɪ ma kaasəyi ma tɪ sɪ má təŋ nyá kúsásutu. Mpi tɔ́, tə kawayaɔ́ u tɛŋ.

Ilɛna má tǎkɪ ma lɔɔ kiinj.

¹¹⁶ Te-m ɪsu n ka siw nyá nɔɔ tɔ na má hiki weesuɣu.

Nyaga ma teelɛɣɪ, taa tɔ-m fɛɛɛ.

¹¹⁷ Wɛɛ ma tentu na pǎ ya ma nyɔɣu.

Ilɛna ma paasɛna nyá kusɛsuto kɛ tam tɔɔ má taa hɛɛsi.

¹¹⁸ N tɔɔnɛɣɪ mpa paa tɛnɛɣɪ nyá kusɛsuto tɔɔ.

Mpi tɔ, pa tɔsɔɣu u waasɛɣɪ pɔɔ.

¹¹⁹ N lɔɔki atɛ asayaa tɛnaya ɪsu hute.

Pə tɔɔ kɛ ma sɔɔla nyá kusɛsuto.

¹²⁰ N tɔ nyá sɔɔntɔ kɛ ma taa na ma tɔnɔɣu seliyi,

na má nyajna nyá huɔɛ.

Tacaa kɛɛ ma tentu

¹²¹ Ma tǎka nyá kiiu na nyá siyisuɣu kɛ.

Taa pɛti-m ma njmakallaa.

¹²² Su nyá tǎmlɛ tɔ maya nɔɔ sɪ n ká sɛna-m.

Taa yelɛ na kalampaanɪ nyáma muɣulu-m.

¹²³ Ma tɛnɛɣɪ nyá nyɔɣu yarɔ.

Ma tɛnɛɣɪ akaitɔ nti tɔ tɔm n siwa nɔɔ tɔ

na ma ɪsɛ tɛɪ.

¹²⁴ La nyá tǎmlɛ tɔ maya kɔpantɔ,

na ń sɛɣɛsi-m nyá kusɛsuto.

¹²⁵ Ma kɛ nyá tǎmlɛ tɔ kɛ, ha-m layatɔ

na má nyí nyá kusɛsuto.

¹²⁶ Tacaa pə talaa sɪ ń la pɔɔ.

Pa yɔkɛɣɪ nyá kiiu kɛ.

¹²⁷ Pə tɔɔ kɛ ma sɔɔla nyá kusɛsuto

na pǎ kɛli wɔla kɔpampaj.

¹²⁸ Pə tɔɔ kɛ ma nyɛnɛɣɪ nyá kɔtɔtɔtɔ tɛnaya kusiyisito

na ma taa kpaakɛna pɔpɔtɔ.

Ma caa ma tɛnɛɣɪ nyá kiiu

¹²⁹ Nyá kusɛsuto kɛ kɔpampantɔ kɛ

pə tɔɔ kɛ ma tɛnɛɣɪ-tɪ.

¹³⁰ Nyá tɔm cekɛnau kɛnɛna nyaalam kɛ

tɛ haaki layatɔ kɛ mpa pa laɲa-tɪ tɔ.

¹³¹ Ma liki nyá tɔm kɛ na hiluɣu.

Mpi tɔ, ma wɛna nyá kusɛsuto nyɔɔɔsi kɛ.

¹³² Kɛɛsi nyá ɪsɛ na ma tɔɔ na ń nyɛni ma pɛtɔɔtɛɛ,

ɪsu n lakɔɣu mpa pa sɔɔla nyá hɛtɛ tɔ.

¹³³ Nyá tɔm ɪ tɔ-m naani.

Taa yelɛ na ɪsayatɔ natɛli tǎ pɛsi-m.

¹³⁴ Waasi-m, yɛlaa caaki pa njmakɛɣɪ-m.

Ilɛna ma tǎkɪ nyá kusɛsuto.

¹³⁵ Nyá ɪsɛntaa ɪ hɛtɛna nyá tǎmlɛ tɔ maya teu.

Sɛɣɛsi-m nyá kusɛsuto.

¹³⁶ Waatɔ wei ma naaki sɪ paa tɔkɛɣɪ nyá kiiu tɔ

ma lukiyi ɪsɛɔm kɛ.

Tacaa kiiu siyisaa

¹³⁷ Hai, Tacaa, n kɛ siyisilu kɛ,

na ń tɛnɛɣɪ tampana kɛ nyá huɔɛ taa.

¹³⁸ Nyá kusɛsuto siyisaa kɛ na tɔ kɛ tampana.

¹³⁹ Waatɔ wei ma naaki ma kolontunaa sɔɔki nyá tɔm tɔ,

pááná sɔsɔna kpaaki-m kɛ.

¹⁴⁰ Nyá tɔm lapa tɔ tǎmlɛ.

Na nyá tǎmlɛ tɔ má, ma sɔɔla-tɪ.

¹⁴¹ Maya sɛkpelu kɛ,

na nɔɔɔɔ u caaki-m.

Ama ma ta sɔɔ nyá kusɛsuto tɔɔ.

¹⁴² Nyá siyisuɣu kɛ tam nyɛnjɔ kɛ,

na nyá kiiu ke tampana.

¹⁴³ Lanwakalle na nɔʒɛɛ pə hika-m.

Ama ma lanje heekəna nyá kiiŋ.

¹⁴⁴ Nyá kəsəsutu siyisina tam tɔɔ.

Ha-m layatu na má wɛɛna weesuyu.

Ma mayasəyi nyá kəsəsutu tɔm ke ahoɔ tana

¹⁴⁵ Ma yaaki-ŋ na ma lotu tənaya.

Tacaa cɔ-m lɛna má tɔki nyá kəsəsutu.

¹⁴⁶ Ma yaaki-ŋ, waasi-m.

lɛna ma tɔki nyá kəsəsutu.

¹⁴⁷ Ma kuləyi na pəcɔ pə nyaali

na má səlami si n̄ waasi-m.

Ma tənna tɛɛlvɔ ke nti n ká yɔɔti tɔ.

¹⁴⁸ Maa kpəki isəɛ, halana pə nyaali

na má mayasi nyá tɔm.

¹⁴⁹ Tacaa n ke kɔpəŋ ké, lɛ nu ma nɔɔ,

na n̄ ha-m weesuyu isu n suwa tɔ.

¹⁵⁰ Mpa pa huliyi isayatu waali tɔ pa kpeɛta,

na pá hatəlɔxəna kiiu.

¹⁵¹ Hai, Tacaa, n kpətana-m ké

na nyá kəsəsutu tana ké tampana.

¹⁵² Hatoo ləŋ ke ma nyamá si

n su nyá kəsəsutu ke tam tɔɔ.

Tacaa ya-m nyá kɔpantu tɔɔ

¹⁵³ Nyəni ma wahala na n̄ waasi-m.

Mpi tɔ, maa sɔki nyá kiiu.

¹⁵⁴ Yoona ma nɔɔ na n̄ ya-m,

na n̄ ha-m weesuyu isu n yɔɔtɔvɔ tɔ.

¹⁵⁵ Asayaa kaa na nyɔvɔ yapu.

Mpi tɔ, paa pɛkəyi nyá kəsəsutu.

¹⁵⁶ Hai, Tacaa, nyá sɔlvɔvɔ tɔwaya.

Ha-m weesuyu isu n mayasaa tɔ.

¹⁵⁷ Ma kolontuna na ma konyɔntɔlaa tɔwaya.

Maa hatəlɔxəna nyá kiiŋ.

¹⁵⁸ Ma taa kpaakəna waali lulaa

mpa paa təkəyi nyá tɔm tɔɔ.

¹⁵⁹ Tacaa nyəni ma sɔla nyá kəsəsutu ké.

lɛ ha-m weesuyu ke nyá kɔpantu tɔɔ.

¹⁶⁰ Nyá tɔm kite nté tampana,

na nyá siyisuyu kiiŋ tana wɛ tam tɔɔ.

Tacaa kiiu sɔllaa heesaa ké

¹⁶¹ Awulumpiya tɔvɔ-m wahala ke mɔsvɔŋ.

Ama nyá kɔyɔɔtɔtɔ tike ke ma seliyina.

¹⁶² Ma lanje heekəna nyá nɔɔsi suw ké.

Isu wei i hika wɛnav sɔsɔm tɔ.

¹⁶³ Ma taa kpaakəna pəpətu ké,

na ma nyənəyi-təyi acaalətu.

Ama nyá kiiu ke ma sɔlaa.

¹⁶⁴ Paa kɔyaku ŋku tɔm naatosompɔɔlaya ke ma sɛki-ŋ.

Mpi tɔ nya kiiŋ siyisaa ké.

¹⁶⁵ Mpa pa caaki nyá kiiu tɔ pa heesaa ké.

Wahala nɔɔlv u makəna-wɛ.

¹⁶⁶ Hai, Tacaa, ma tɛɛlvɔ nté si n ká ya-m,

na ma tɔka nyá kəsəsutu.

¹⁶⁷ Ma tənəyi nyá kɔtɔtɔtɔ ké,

na ma sɔla-təyi teu.

¹⁶⁸ Ma tɔka nyá kɔtɔtɔtɔ ké na nyá kəsəsutu.

Mpi tɔ, n naaki ma mpaan tənaya.

Tacaa nu ma wula

169 Hai, Tacaa, nu ma wula
na n̄ ha-m layatu isu n suw t̄o.
170 Nu ma wiinaw na n̄ waasi-m
isu n suw n̄ɔɔ t̄o.
171 Ma n̄ɔɔ í kraali nyá samtu.
Mpi t̄o, n seɣesɣi-m nyá kusəsutu.
172 Ma nsəmle í yoo nyá n̄ɔɔ suw t̄am.
Mpi t̄o, nyá kusəsutu ke kusiyisitu ké.
173 Kusí nyá niñ na n̄ waasi-m.
Mpi t̄o, nyá kut̄ut̄ut̄u ke ma l̄esaa.
174 Hai, Tacaa, nyá yaru t̄o ké ma səki
nyá kiiu heesəɣəna ma lañle.
175 Yele má weena weesuyu na má sá-ñ,
na nyá huule waasi-m.
176 Ma ké c̄ool̄o ké isu heu kolepu,
p̄eeki nyá t̄amle t̄o má.
Mpi t̄o, maa səeki nyá kusəsutu.

120*Wei pa suu t̄am ke m̄v̄on̄ t̄o í s̄al̄m̄v̄v̄*

¹ Yosalem kpav yontu.

Tacaa nyaga ma wiina ma lañwakalle waatu
na í nu ma n̄ɔɔ.

² Tacaa waasi-m yalaa p̄p̄ot̄onaa
na tusolaa niñ taa.

³ Kawaaya yaa kasəyaya ñkaya
nsəmle kut̄osale ká ha-ñ yaa tu k̄ona-ñ?

⁴ Mpi t̄o haaki-ñ t̄ɔɔle yoolu
nyamá kus̄ɛt̄e na mamala.

⁵ Ma ké wahala t̄u ké.

Mpi t̄o, ma na Meseki tetu nyáma kpaí nyáma t̄o wenna.
Ketaa tetu nyáma coka t̄e ké ma wee.

⁶ Hatoo l̄on̄ ke ma we mpa
pa taa kraak̄əna hees̄v̄v̄ t̄o pa t̄é.

⁷ Hees̄v̄v̄ ke ma s̄oolaa.

Ama ye ma ȳɔɔt̄əȳi hees̄v̄v̄ t̄am,
yoo ke mpe pa caaki.

121*Awe p̄as̄əȳi na í tem?*

¹ Yosalem kpav yontu.

Ma kusa ise na má nyənəɣəna p̄on̄ t̄o.
Leye ma waas̄v̄v̄ ká luna?

² Tacaa nyá lap̄əna is̄ot̄aa na ate.

Nyá kin̄ ke waas̄v̄v̄ ká luna.

³ N kaa tisi s̄i p̄é tuuli nyá yul̄o n̄ooh̄ale.
N fenjiyi nyá yul̄o t̄o ké nn hees̄əȳi.

⁴ Tacaa n fenjiyi Iseyeli t̄o ké,
tom u kaaki-ñ, p̄əyele nn tooki.

⁵ Tacaa nyá fenjiyina nyá yul̄o t̄o.

Nyá wenna í waaki na n̄ kentiyi-i.

⁶ Ilim kaa c̄oos̄i nyá yul̄o ke ilim taa.

P̄əc̄o is̄əv̄v̄ ná kaa c̄oos̄i-i aho.

⁷ Tacaa n ká paas̄əna nyá yul̄o weesuyu.

Na n fenj̄ í t̄o ké is̄aȳat̄o t̄əna taa.

⁸ Tacaa n ká fenj̄ nyá yul̄o kul̄v̄v̄o waatu na í tate waatu
ke p̄ə kraɣav n̄on̄o t̄o, na p̄é polo tam t̄o.

122

Yosalem tɔɔ kɔpantv kooluyv

¹ Tafiiti Yosalem kpaw yontu nti tɔ wɛ yonyoolaa nyɔyɔ tɔ yontunaa taa tɔyɔlɔ.

Ye pa tɔma sɪ tɔ polo Tacaa tɔyaya taa,
ma larhulɔmlɛ wɛ sɔyɔntv.

² Yosalem, nyá nɔnɔkeelasɪ kɛ tɔ sɔŋaa.

³ Yosalem ɪcatɛ nyá, pɛ ŋma-ŋ teu kɛ,
na ŋ tamsa teu tɔkpeyekpeye.

⁴ Nyá taa kɛ Tacaa kpɛka lɛyɛli nyáma kpaaki
na pá sɔŋ Tacaa hɛtɛ ɪsu pa kiiu wɛɛ tɔ.

⁵ Tɔnaya Tafiiti tɔyaya nyáma kawulaya kumlee wɛɛ
na pá cakɪ a tɔɔ na pá hɔɔki tɔm.

⁶ ɪ sɛlɛmɪ lɔɔ sɪ:

Yosalem hɛɛsɪ.

Mpa pa sɔɔla-ŋ tɔ,
pa larŋá ɪ hɛɛna hɛɛsɔyɔ ŋkɔ.

⁷ Hɛɛsɔyɔ ɪ wɛɛ nyá koloosi taa
na tɔcayanaɔv kɛ nyá tɛɛsɪ kɔpansɪ taa.

⁸ Ma sɔɔlaa sɪ hɛɛsɔyɔ ɪ wɛɛ nyá taa kɛ
ma tɛɛtɔnaa na ma taɔpalaa pa tɔɔ.

⁹ Tá lɔɔ Tacaa tɔyaya tɔɔ kɛ
ma kooliyɪ sɪ pɛ cɔyana-ŋ.

123

Mpa pa pasa pa ti tɔ pa tarŋyɔ

¹ Yosalem kpaw yontu.

Ma kɔsa ma ɪɛ na má nyɔnɔyɪ Tacaa nyá wei
nyá tɔcayalɛ wɛ ɪsɔtaa tɔ.

² Teitei ɪsu tɔmlɛ nyáma
apalɔnyɛma nyɔnɔyɔ pa caa niŋ
na alɔnyɛma náá nyɔnɔyɪ pa tɔɔ nyɔŋ tɔ,
nípɔyɔ tá ɪɛ kɛɛsɔna tá lɔɔ Tacaa nyá tɔɔ.
Halɛna waatv wei ɪ ká wɛɛna tá pɛtɔtɔlɛ tɔ.

³ Tacaa nyɔni tá pɛtɔtɔlɛ.

Hai, nyɔni tá pɛtɔtɔlɛ.

Mpi tɔ, kɔtɔyɔ kɛla-tɔyɔ piw.

⁴ ɪsɛaɔtɔnaa wɔŋa na
tɔhɔntaa footuyɔ nu-tɔyɔ.

124

Tacaa wɛ ta waali

¹ Tafiiti Yosalem kpaw yontu.

ɪɛyɛli nyáma ɪ tisi sɪ:

Ye Tacaa ŋ taa wɛɛ tá waali.

² Ye Tacaa ŋ taa wɛɛ tá waali,
awɛ ka waasa-tɔyɔ waatv wei
yɔlaa kota tá tɔɔ tɔ.

³ Paa lipa tá tɔnaya na tá ɪɛ kɛ waatv wei
pa pááná huɔ tá tɔɔ tɔ.

⁴ Ye Tacaa ŋ taa wɛɛ tá waali.

Pusi lɔm ka lipa-tɔyɔ na pɛ hola tɛɛna-tɔ.

⁵ Hola tɔŋ nyɔna anɪ
a ka tɔyɔ-tɔyɔ.

⁶ Tɔ sɛɛ-ŋ Tacaa n ta tɔ-tɔyɔ
pa kɛla taa ɪsu tɔyɔnaya tɔ.

⁷Tə fitaa ké isu sumaya fituyu

ka kpalu apai taa to.

Apai pelaa na taa fiti.

⁸Tacaa nya nmawa ate na isataa.

Nya waasana-tu.

125

Mpa pa lapa Tacaa ke naani to

¹Yosalem kpau yontu.

Mpa pa tuyi Tacaa ke naani to

pa we ké isu Siyoh puvo,

ku nyaxelayi.

Ku nyoo ton ke tam too ké.

²Pooj towa Yosalem icate ke heku ké.

Mpuvo Tacaa n towa nya yalaa ke heku,

ke pa krayan noono to, halana tam too.

³N kaa tisi si asayaa

i toyo kawulaya ke kupama too.

Po taa koo na po ho-weye isayatu lapu taa.

⁴Tacaa yele na pa cayana-tu

isu tu lakovo ilim mpoteh too tetu to.

⁵Tacaa kpiisi asayaa

na mpaa pa laki mpi po ta siyisi to.

Heesovo i wee Iseyeli nyoma taa.

126

Wula paa laphulmla

¹Yosalem kpau yontu.

Waatu wei Tacaa maha mpaa paa kuuwa Siyoh to,

pa lapa-tuyi isu toosee.

²Mpuvo ta lahul hulumaa

na te woi na te woi na te woi.

Na te wiliti akaitu kawilitaya.

Ilena piitinnaa yoxoxi si:

Tacaa lapa-weye kupantu soosontu.

³Tacaa lapa-tuyi kupantu soosontu,

ta we lahulmla taa ké.

⁴Tacaa, mahina ta yalaa mpaa paa kuuwa to

isu ilim mpoteh too looh.

⁵Mpa pa tuuki pa tawa na isalum to,

paa kona akaitu kawilitasi ké.

⁶Wei i kraakana matutuuna ke taale na wula to,

i ka seyeli i mahowa na i malayi

tayaya na akaitu kawilitasi.

127

Ye Tacaa i ta nma tayaya

¹Salomoh Yosalem kpau yontu.

Ye Tacaa i ta nma tayaya,

ka nmalaa tana lokana lahul ké.

Ye Tacaa ta feh icate too,

ta fehlu lokana lahul ké.

²I kulayi tefemle na i tooki tapule,

na i laki si i hiki mahonaya to,

í lókəna laŋa ké.

Ísə haaki mpw tətəyɔ ɪ səɔlla kə paa pa təŋna tom.

³ Piya kəna wənaw mpi Tacaa haaki si caanaa tɔ,
pa kasəyaya nté.

⁴ Piya mpa yulu hika ɪ fepile waatu tɔ,
pa wɛɛ kə ɪsu yoolu kəɔka taa nyəmá.

⁵ Lelenɲ nulu nté yulu wei ɪ suula
pə té nyəmá kɛ ɪ kəɔka tɔ.

ɪ kaa nyana ɪ kolontunaa kɛ waatu
wei ɪ yɔyɔtəyənaw-wɛyɛ ɪcatɛ nənəyɔ tɛɛ tɔ.

128

Tampana təŋlaa təcayanaw

¹ Yosalem kpaw yontu.

Lelenɲ nulu nté nyá wei n nyaŋna Tacaa
na ń təŋ ɪ mpaŋ taa tɔ.

² Nyá laŋle hɛɛkəna nyá niŋ təmle.

Nyá taa hɛɛwa na ń waaki.

³ Nyá alu wɛ nyá təyaya taa kə ɪsu lɛsɛŋ tɔyɔ kulɔlɔyɔ.

Na nyá piya náá wɛ tətəyɔlɛ ɪsu Olifi tuŋ.

⁴ Ḿpɔyɔ pə kooliyi kɔpantu kɛ
wei ɪ nyaŋna Tacaa tɔ.

⁵ Tacaa koolee ká luna Siyɔŋ taa na á tii nyá tɔɔ.

N ká ná Yosalem təcayanaw.

Haləna nyá weesuyɔ tənaya.

⁶ N ká ná nyá piya piya.

Pəyɛle na ɪsɛyɛli nyəma hɛɛsi.

129

Pa lapa-m ɪsəyatu kɛ səsəm

¹ Yosalem kpaw yontu.

ɪsɛyɛli ɪ tisi si:

Kolontu lapa-m ɪsəyatu kɛ səsəm kɛ hatoo ma pəcaatu.

² Kolontu lapa-m ɪsəyatu kɛ səsəm kɛ hatoo ma pəcaatu yáá.

Ama ɪ ta pəsi-m kə.

³ ɪ mpa ma siyile taa,

na cacasɪ hənti.

⁴ Tacaa kɛ siyisulu kə.

ɪ sɛta asayaa ŋmusi kɛ sɛtəyɪ sɛtəyɪ.

⁵ Pa təna mpa paa caaki Siyɔŋ tɔ

fɛɛlɛ ɪ kpa-wɛ na pá pəsəna pa waali.

⁶ Pá wɛɛ ɪsu kɔtulunɲ tɔɔ nyutu nti tɔ wuləyɪ

na tɔ ta tu pita tɔ.

⁷ Tu suyɪ tɔ kpəsəlu ŋkute.

Pəyɛle tu takɪ tɔ həkɔlɔ kɛ ŋkɔlɔyɔ.

⁸ Mpa pa tɛɛkəna Siyɔŋ taa tɔ ɪ taa sɛɛ-wɛ si:

Tacaa ɪ kooli-mɛyɛ kɔpantu.

Tə sɛɛki-mɛ na Tacaa hətɛ taa.

130

Tacaa wiinaw kɛ laŋwakalle səsəɔlɛ taa

¹ Yosalem kpaw yontu.

Hai, Tacaa, ma wɛ pɔyɔ səsəɔŋkɔ taa kə na má yaaki-ŋ.

² Tacaa nu ma nəyɔ.

Ke ŋkpaŋŋ na ń nu ma wiinaw.

³Ye n ka sukaya isayatu ke nya taa,
Tacaa, awe ka wena weesuyu?
⁴Ama nya tanna isayatu husuyu
si pa nyan-na-ŋ.

⁵Tacaa nyaga ma teleyi na
ma tana nya kuyogotutu.
⁶Tacaa nyaga ma teleyi na pa keli isu
tanjaa teeluyu tanaŋ to.
Ee, pa kela isu tanjaa teeluyu tanaŋ to.

⁷Iseyeli nyoma i teeli Tacaa.
Mpi to, Tacaa kena kupaŋ.
Peco i soolu puwa tam si i waasi.
⁸Tacaa ka hetana Iseyeli nyoma
ke pa isayatu tana taa.

131

Ma taa fei kalampaanu lamayasale

¹Tafiiti Yosalem kpaŋ yontu nti to we
yonyoolaa nyuyu to yontunaa taa tolo.

Tacaa, ma taa fei kalampaanu lamayasale yaa isacaw huwee.
Maa pekayi soosontu yaa mpi pa tee-m to.
²Iso i pona pooluŋ.
Ma we tapamm ke isu payaga ŋka
ka cepa hote togo ka too niŋ taa.
Ma we tapamm ke isu payaga ŋka ka cepa hote to.

³Iseyeli nyoma i to Tacaa ke naani
ke pa krayaw noono to, halana tam to.

132

Tafiiti icate Siyoh taa timpi Tacaa wee to

¹Yosalem kpaŋ yontu.

Tacaa, toosi Tafiiti na i wahalanaa tana to.

²Tafiiti nu i yagotana na i tuuna Tacaa,
na i su Yakoru Iso toŋ to inayi noxo si:
³Ma kaa su ma te na
ma hanti ma kuhantuyu to.
⁴Ma kaa yele na tom kaa-m,
yaa ma isahutu yoosina tama.
⁵Halana ma hiki Tacaa ke lonte
na Yakoru Iso toŋ to inayi tacyale.

⁶To nuwa pa yagota Iso atakaa tom ke Ifalata tetu taa.
To mayana-i Yaa tetu hoyaluyu taa.
⁷To polo Tacaa tacyale.
To luŋ i nohe te sude.
⁸Tacaa kuli na n koo nya tachesale.
Nyana nya teeli atakaa.
⁹Nya kotalaa i suu nyuyu yaru isu wontu
na nya tampana tanjaa wilitina lanholomle.
¹⁰Nya tamle to Tafiiti to,
taa lo wei n lasaa to.
¹¹Tacaa tema Tafiiti ke heeluyu na tuunaw.
I kaa mali waali.
I tama si: Nya tapuyu tee payaga ke
maa su nya kawulaya kumte to.
¹²Si ye nya payalaa taka ma noxo peeluyu

na kusəsutɔ nti ma seɣesəɣi-we tɔ,
pa pəyalaa ká leetəyana pa kawulaya
kumte tɔ kɛ tam tɔ.

¹³ Tacaa sɔələna na í ləsi Siyɔŋ
sɪ ɪ laku ɪ tacaɣale.

¹⁴ Na í tɔ sɪ: Ma təhɛsələ nté tam tɔ.
Maa caɣa tɔ taa. Mpi tɔ, ma sɔəla-tɛɣe.

¹⁵ Maa la kɔpantɔ ke Siyɔŋ na má cɛle-ɪ
mpi pu ha-ɪ weesuyɔ tɔ.

Na má ha ɪ kɔnyɔntɔnaa ke tɔɣɔnaya ŋka paa nyɪli tɔ.

¹⁶ Maa kooli kɔpantɔ ke ma kɔtɔlaa.

Na ma tampana tɔŋlaa náa wilitina laŋhɔlɔmlɛ.

¹⁷ Maa la na Tafiiiti lɔlɔyɔ taa tɔ la wɔlav sɔsɔ.

Ma tɛma taɣanɔyɔ ke fətɔla ke wɔlav wei ma ləsaa tɔ.

¹⁸ Maa suu wɔlav kolontunaa ke fɛɛle.

Ama wɔlav ntenuyɔ ká mɔyi kɔkɔ.

133

Taapalaa cakuyɔ tɔntɔmlɛ tɔ pə we teu kɛ

¹ Tafiiiti Yosalem kpaw yontu.

Waatɔ wei taapalaa cakuyɔ tɔntɔmlɛ tɔ,

pə we teu kɛ, na pə we leleŋ.

² Pə we kɛ isɪ pa pəla sɔsɔŋ nim ke Alɔŋ nyɔyɔ taa,

na pə kpe ɪ tantuyɔ tɔ na pə tii ɪ tokonaa luyɔ.

³ Pə we kɛ isɪ cɔlɔv lukuyɔna Hɛɛmɔŋ puyɔ tɔ

na kɔ kpeŋ Siyɔŋ tɔ.

Mpi tɔ, tənaya Tacaa koola kɔpantɔ

na í haaki weesuyɔ ke tam tɔ.

134

Tacaa tɔmlɛ nyɔma me mə tənə í samɪ-ɪ

¹ Yosalem kpaw yontu.

Tacaa tɔmlɛ nyɔma me mə tənə í sɛɛ-ɪ.

Mə tənə mpa me ɪ sɔŋa ɪ tɔyaya taa ke ahoɔ tɔ í sɛɛ-ɪ.

² ɪ kpaasɪ mə niŋ na Tacaa tɔyaya tɔ

na í sɛɛ-ɪ.

³ Tacaa wei ɪ lapa ate na isɔtaa tɔ

í koolu-ŋ kɔpantɔ na Siyɔŋ.

135

Tacaa kele sɔsɔ

¹ ɪ sa Tacaa.

ɪ sa Tacaa həte.

Tacaa tɔmlɛ nyɔma me í samɪ-ɪ.

² Mpa me ɪ we Tacaa ɪsɔ tɔyaya taa

na ɪ taya tɔ tɔ,

³ í sa Tacaa.

Mpi tɔ, ɪ kɛ kɔpaŋ.

ɪ yooŋa ɪ həte taa,

pə taya pɔlv, ɪ kɛ kɔpaŋ.

⁴ Yakɔpɔ ke Tacaa ləsaa.

ɪsɛyɛli ke ɪ pəsə ɪ nyəm.

⁵ Ma nyəmá sɪ tá ɪsɔ Tacaa n kɛ sɔsɔ,

n kəla tuŋ tənə.

⁶ Paa mpiyi n caaki, n laku-wəyi.

Paa isɔtaa na ate.

Paa teŋkuna taa, paa lumaŋ sɔsɔŋ tɛna taa.

⁷ Nyá kraasəyɛna isɔŋmɔntɔ ke tɛtɔ tɔɔ,
na ń tisiyi calanaa na tɛv,
na ń ləsəyi heelim ke pə təsule taa.

⁸ Nyá kɔna Icipiti kancaalaya apalɔpiya.

Paa yɛlaa nyənsi, paa tɔla nyənsi.

⁹ Na ń lá kəkɔlɔ nyəmnaa na piti tɛma ke Icipiti taa,
si pə sɛyɛsi Icipiti wulav na i nyáma.

¹⁰ N yoonə piitimnaa paɣale,
na ń kɔ awulaa toŋtɔnaa.

¹¹ Isu Amolii nyáma wulav Sihon,
na Paɔaŋ nyáma nyəŋ Hoki,
na Kanaaŋ awulaa tɛna.

¹² Ilena ń há pa tɛtɔnaa ke Iseyeli nyáma
na tɛ pəsi pa nyəntɔ.

¹³ Tacaə nyá hətɛ yaaki tam tɔɔ ké.

Lɔlɔŋ lɔlɔŋ ka tɔsəyi nyá tɔɔ.

¹⁴ Mpi tɔ, Tacaə n ká huɔna nyá yɛlaa ké.

N ka wɛna nyá tɛmlɛ nyáma pətɔtɔlɛ.

¹⁵ Piitimnaa tuŋ nté liyitee na wɔla.

Yɛlaa lupəna-i na pa niŋ.

¹⁶ Tuŋ unɪ i wɛna nɔɔsi, u yəɣətəyi.

I wɛna isɛ u naaki.

¹⁷ I wɛna ŋkraŋŋ, u nukɪ natəlɪ.

I tu fɛina feesiŋ ke i nɔɔsi taa.

¹⁸ Mpa pa luki tuŋ unɪ na

pa tɛna mpa pa tɔyi-i naani tɔ,

pá wɛɛ isɪ tuŋ unɪ.

¹⁹ Iseyeli nyáma me í sɛɛ Tacaə.

Alɔŋ lɔlɔɣɔ nyáma me mí sɛɛ-i.

²⁰ Lefii nyáma me í sɛɛ Tacaə.

Mpa me mə nyaŋna-i tɔ í sɛɛ-i.

²¹ I sa Tacaə ke Siyɔŋ taa.

I samɪ-i Yosalem timpi i wɛɛ tɔ.

I sa Tacaə.

136

Iseyeli nyáma waasɔlv kookali

¹ I sa Tacaə, mpi tɔ, i ké kɔpaŋ ké.

Mpi tɔ, i kɔpantɔ wɛ tam tɔɔ ké.

² I sɛɛ Isɔ wei i kɔla tuŋ tɛna tɔ.

Mpi tɔ, i kɔpantɔ wɛ tam tɔɔ ké.

³ I sɛɛ Tacaə wei i kɔla tá caanaa tɛna tɔ.

Mpi tɔ, i kɔpantɔ wɛ tam tɔɔ ké.

⁴ I tike i lakəna kəkɔlɔ nyəmnaa sɔsɔm.

Mpi tɔ, i kɔpantɔ wɛ tam tɔɔ ké.

⁵ Inɪ i lapəna isɔtɔnɔɣɔ na nyəm.

Mpi tɔ, i kɔpantɔ wɛ tam tɔɔ ké.

⁶ Inɪ i pɔna tɛtɔ ke lɔm tɔɔ.

Mpi tɔ, i kɔpantɔ wɛ tam tɔɔ ké.

⁷ Inɪ i lapəna isɔtɔlɔŋasi sɔsɔnsɪ.

Mpi tɔ, i kɔpantɔ wɛ tam tɔɔ ké.

⁸ I lapa ilim si pə tɔyɔ kawulaya ke ilim taa.

Mpi tɔ, i kɔpantɔ wɛ tam tɔɔ ké.

⁹ Inɪ i lapəna isɔtɔ na isɔtɔlɔŋasi

si sí tɔyɔ kawulaya ke ahoɔ.

Mpi tɔ, i kɔpantɔ wɛ tam tɔɔ ké.

10 ʔm i kʊna Icipiti apalʊpiya kancaalaya kʊblasɪ.

Mpi tɔ, i kʊpantʊ wɛ tam tɔɔ kɛ.

11 ʔm i lɛsɛna Iseɣɛli nyɔ́ma kɛ Icipiti nyɔ́ma hekʊ.

Mpi tɔ, i kʊpantʊ wɛ tam tɔɔ kɛ.

12 ʔ toma sɔsɔɔna kɛ i hulaa.

Mpi tɔ, i kʊpantʊ wɛ tam tɔɔ kɛ.

13 ʔm i fayana tenku kʊsɛɛm kɛ calɪ.

Mpi tɔ, i kʊpantʊ wɛ tam tɔɔ kɛ.

14 ʔ lapa na Iseɣɛli nyɔ́ma tɔ tenku unɪ i hekʊ taa.

Mpi tɔ, i kʊpantʊ wɛ tam tɔɔ kɛ.

15 ʔm i tɛɲsɛna Icipiti wulav na i yoolaa kɛ lɔm.

Mpi tɔ, i kʊpantʊ wɛ tam tɔɔ kɛ.

16 ʔm i tiikina i yɔlaa kɛ wɔlaya tɛtʊ taa.

Mpi tɔ, i kʊpantʊ wɛ tam tɔɔ kɛ.

17 ʔm i yoonna awulaa sɔsaa.

Mpi tɔ, i kʊpantʊ wɛ tam tɔɔ kɛ.

18 ʔm i kʊna awulaa toɲ nyɔ́ma.

Mpi tɔ, i kʊpantʊ wɛ tam tɔɔ kɛ.

19 Amolii nyɔ́ma wulav Sihon kɛ i kʊwa.

Mpi tɔ, i kʊpantʊ wɛ tam tɔɔ kɛ.

20 Na í kʊ tɔtɔɔ Pasari wulav Oki.

Mpi tɔ, i kʊpantʊ wɛ tam tɔɔ kɛ.

21 ʔlɛna í cɛla Iseɣɛli nyɔ́ma kɛ awulaa mpɛ pa tɛtʊ.

Mpi tɔ, i kʊpantʊ wɛ tam tɔɔ kɛ.

22 Na tɔ pɛsɪ i tɛmlɛ nyɔ́ma kpancoou.

Mpi tɔ, i kʊpantʊ wɛ tam tɔɔ kɛ.

23 ʔ ta sɔɔ tɔ tɔɔ kɛ saa wei

pa fɛlayaa-tʊɣʊ nɔɔhɛɛ tɔ.

Mpi tɔ, i kʊpantʊ wɛ tam tɔɔ kɛ.

24 ʔm i yarɛna-tʊɣʊ tɔ ɲmakɛllaa niɲ taa.

Mpi tɔ, i kʊpantʊ wɛ tam tɔɔ kɛ.

25 ʔm i haana kʊɲmaɲmam tɛnaɣa tɔɣɔnaɣa.

Mpi tɔ, i kʊpantʊ wɛ tam tɔɔ kɛ.

26 ʔ sa ɪsɔtaɪ ɪsɔ,

Mpi tɔ, i kʊpantʊ wɛ tam tɔɔ kɛ.

137

Iseɣɛli nyɔ́ma kɛ Papiloni pɔɔɔ nɔɔɔ

1 Tu wɛ Papiloni pusi nɔɔɔ na tɔ caɣaa.

Saa wei tɔ tɔɔsɛɣɪ Siyɔɲ tɔɔ, ɪlɛna tɔ wiiki.

2 Na tɔ pusi tɔ cɛmɔɲ na tɛna tuɲ.

3 Tɛnaɣa mpa pa kuu-tʊ tɔ pa tɔɲaɣa-tʊ sɪ:

ʔ yoo-tʊɣʊ yontu.

Tɔ caallaa caakaya laɲhɔlɔmlɛ yontu na pɔ tɔɲ-tʊ sɪ:

ʔ yoo-tʊɣʊ Siyɔɲ yontu.

4 ʔsɛnaɣa tu yoo Tacaa yontu kɛ

tɛtʊ kpa nyɛntʊ taa?

5 Hai, Yosalem, ye ma sɔɔ nyɔ́ tɔɔ,

ma niɲ ntɔɔɔɲ í sɔɔ ma tɔɔ.

6 Ye ma ta tɔɔsɪ Yosalem nyɔ́, nyɔ́ tɔɔ,

yaa nyɔ́ tɔm u hulɛsɛɣɪ ma laɲɛ,

ma nsɛmlɛ í matɛna ma tantahaav.

7 Tacaa, taa sɔɔ mpi ʔtɔm nyɔ́ma lapa tɔ.

Mpi tɔ, kʊyariɲku kolontunaa tii Yosalem tɔɔ tɔ.

Pa tɔɲaɣa kɛ sɪ kpiisi, kpiisi na ɲ kpeɲna kite.

8 Papiloni nyɔ́, pu kpiisi-ɲ nɔɔnɔɔ.

Lɛlɛɲ nulo ntɛ wei i ká lɛɛtɪ-ɲ

ɪsɛɣatʊ nti n lapa-tʊ tɔ.

9 Lɛlɛɲ nulo ntɛ wei i ká kpa nyɔ́ piya

na i naɲtɪ-sɛɣɪ kʊkpaɲuɣʊ tɔɔ tɔ.

138

Maa sa-η na ma lotu tana

¹ Tafiti yontu.

Tacaa, ma σεε-η na ma lotu tana.
Nu ma κυοχότοτο, ma yoo-η yontu ke
ισόταα τοητόναα ιεηταα.

² Ma lunji nyá taseele nanη nyante taa
ké nyá kupantu na nyá tampana tō.
Mpi tō, n lapa na nyá nōosi suw té
na pō tee pō tana.

³ Waatu wei ma yaa-η tō n cō-m,
na í tō-m apalōtō na toη.

⁴ Tacaa, ate awulaa tana ká σεε-η.
Waatu wei paa nu nyá nōχō taa tōm tō.

⁵ Paa sa nyá tama na pá yooki si:
Tacaa teeli tōwa sōsōm.

⁶ Tacaa we ισόταα ké,
na í naaki mpa pa pasēyi pa ti tō.
Na í loosiyi kalampaani nyōma ke
pooluη na í nyōma-we.

⁷ Ye ma we lanwakalle taa,
nyá haakana-m weesuη.
Paa ma kolontunaa páaná ká kpa isēna,
n ka waasi-m ké.

⁸ Tacaa n ká la-m mpu,
nyá kupantu fei tanaχa.
Taa lō mpi n ηmana nyá niη tō.

139

Tacaa, n nyōma-m teu

¹ Tafiti yontu nti tō we yonyoolaa
nyōyu tō yontunaa taa tōχōlō.

Tacaa, n nyōnēyi too ma taa ké na í nyōma-m.

² Ye ma caχaa, n nyōmá,
yaa ma kulaa, n nyōmá.
N naaki too pooluη ke
ma huwee ké na í nyōma-ye.

³ N nyōmá waatu wei ma tōη yaa ma hanta tō,
n nyōmá ma mpaanη tana tētete.

⁴ Paa ma ta kulita nōχō n tema nti
ma caa yōχōtōχu tōχō nyōm tēceicei.

⁵ N we ma waali na ma lōlō ké,
na í tēnēyi nyá niη ke ma tō.

⁶ N nyōma-m na pō tee caasa.
Ma lanηe huluma katatālaya.
Maa cekēχōna pō tanaχa.

⁷ Leye maa polo na má hatēlana nyá lamayasee
yaa leye maa se na má tee na í kaa na-m?

⁸ Ye ma kpa ισόταα n we tana,
ye ma hanta atetēle taa,
nyá taa nyá tike.

⁹ Paa ma kōla hōntō na ma polo ilim tēlule,
yaa ma tesa tēηku na ma caχa tana.

¹⁰ Nyá niη ke n ká tiikina-m tana,
na í kpa-m na nyá ntōχōη.

¹¹ Paa ma tama si: Sēkpetōyu taki-m.
Ahoō nā pēsēyi nyaalēm ké, na pō cōna-m.

¹² Səkpɛtɔvɔ maɣamaɣa ta ke-ŋ pɔlv.
Ahoɔ naaki-ŋ ké ɪsu ilim,
na səkpɛtɔvɔ náá wɛɛ-ŋ ɪsu nyaalam.

¹³ Nyá lapəna ma yɔlv pilimile
na ń lɔv-m ma too lotu taa.

¹⁴ Ma sɛɛ-ŋ, mpi tɔ, ma ké
kɔŋmaŋmam mpi pə tewa tɔɔ.
Nyá kɔlapɔtv wɛ teu,
ma nyəmə́ ńpɔvɔ teu.

¹⁵ Waatu wei n ŋmaakaya-m ŋmɛlav taa
na ń lɔvki-m ma too lotu taa tɔ,
ma tɔnvɔ ta ke-ŋ pɔlv kɔŋmɛsəm.

¹⁶ Waatu wei pə taa ŋmaɣata-m tɔ n naakaya-m,
halɪ n ŋmaa nyá takəlaya taa ké kuyɛɛŋ wei n ha-m tɔ
na i ta caaləta.

¹⁷ Hai, ɪsɔ, maa cɛkəɣəna nyá ləmaɣasɛɛ.

A tɔwɔɣa pə tu fɛɪ.

¹⁸ Paa ma kaləyi-yɛ a kəla pɔɣalɛ ke kanyəŋa pee.
Paa ma kalaa na ma kɔkalətv tɛ, ma kaa tɛ-ŋ cɛkənav.

¹⁹ Hai, ɪsɔ, ma kooliyi sɪ ń kɪ asayaa.

Hatələna-m yɔlvkɔlaa mɛɛ.

²⁰ Təm ɪsɔɣatv ke nyá kolontunaa yɔɔtəyi nyá tɔɔ,
na pá kɔakəyi nyá hətɛ na pá looliyina.

²¹ Tacaa ma taa kɔraana mɔpa pa taa kɔraana-ŋ tɔɔɔ.
Maa caaki mɔpa pa kɔləyi nyá tɔɔ tɔ.

²² Ma taa kɔraana-wɛɣɛ na pə tɛɛ mpələ.

Ma nyənəyi-wɛɣɛ ma kolontunaa ké.

²³ Hai, ɪsɔ, nyənɪ ma taa na ń cɛkəna ma lotu.

Maɣasɪ-m na ń cɛkəna ma hɔwɛɛ.

²⁴ Nyənɪ, yaa ma wɛ mɔpaav ɪsɔɣav taa?

Tiiki-m nyá mɔpaav tam tɔɔ nyəŋkɔ taa.

140

Yɔlv wei pa suuki təm tɔ ɪ sələmvɔv

¹ Tafiiti yontu nti tə wɛ yonyoolaa
nyvɔv tv yontunaa taa tɔɣəlv.

² Tacaa waasi-m yələa asayaa niŋ taa,
na ń kenti-m mɔsɔŋtɔnaa.

³ ɪsɔɣatv ke pa maɣasəyi pa taa,
na pá pɛɛkəyi yooɔ ke paa kuyakɔ ŋku.

⁴ Pa niisiyi pa nəɔsɪ ɪsu tvmaa.
Akala sɔtv wɛnna pa ntompɛɛ tɔɔ.

⁵ Paasəna-m na má taa hoti asayaa niŋ taa.
Tacaa kenti ma tɔɔ ké mɔsɔŋtɔnaa mɔpa pa
caa-m pɛtvɔv tɔ pa tɔɔ.

⁶ Kalampaaŋni nyəma nyəpa-m katəka.
Pa nyəpa-m ŋmɔsɪ na puluŋ ke ma mɔpaav taa sɪ pa kɔraaki-m.
ɪlɛna pá sɪ kɔhuhum ke mɔpaav nəɣɔ.

⁷ Tacaa, nyɔɣalɛ ma ɪsɔ,
ke ŋkɔŋŋ na ń nu ma wiinav.

⁸ Tacaa ɪsɔ, nyɔɣalɛ ma nyvɔv tɔɣatɛ tvŋ nyəntɛ.
N kentiyi ma nyvɔv tɔɔ ké yooɔ waatu.

⁹ Taa la asayaa luyv nyəntv,
pəcɔ taa yelev na pa kɔmaɣasəm lá
na pə kɔɔ na pá hɔ pa ti.

¹⁰ Mɔpa pa tama-m tɔ,

pa isayatu í hoti pa nyɔɔŋ taa.

¹¹ Pá pəli-wɛɣe kəkə mamala.

Pá tusi-wɛɣe kəkə taa.

Pá pɛti-wɛɣe pɔɔyɔ səsəɔu taa.

Pá taa tasa kulɔyɔ.

¹² Nɔɔleleŋ nyáma í taa caya tɛtu taa.

Paa tɔyɔni asayaa na mɔsɔŋtɔnaa ké, heɛsɔyɔ fɛi.

¹³ Ma nyɔ́má teu si Tacaá huɔkəna wahala nyáma tɔm ke teu

na í haaki kɔnyɔntɔnaa ke siyisuyɔ.

¹⁴ Tacaá, tampana tɛŋlaa ká sana nyá hɛte

na siyisilaa caya nyá isentaa.

141

Tacaá feŋ ma kɔyɔyɔtɔ tɔ

¹ Tafiti yontu.

Tacaá ma yaaki-ŋ, kɔɔ lɔŋ ke ma sɛnav.

Ke ŋkraŋyɔ na ŋ nu ma nɔyɔ ke waatu wei ma yaaki-ŋ tɔ.

² Ma sɛlamɔyɔ í kpa nyá kiŋ isɔ tulaalɔ nyɔɔsi,

na ma niŋ kraasɔyɔ wɛɛ-ŋ isɔ taanaɣa kɔhau.

³ Tacaá feŋ ma nɔyɔ tɔɔ,

taj ma ntompee.

⁴ Taa yele na má huɔki si má la isayatu.

Yaa ma na isayalataa tɛ laki tasəkəle tɔma.

Pəyele ma taa tɔ niŋ ke pa acima taa.

⁵ Ye siyisilu maɔpəna-m,

kɔpantɔ ke i caana-m.

Paa i hɔma ma ŋkraŋyɔ,

pə wɛ ké isɔ nim ke ma nyɔyɔ taa,

ma kaa kisi.

Asayaa isayatu kaa sɛŋsi ma sɛlamɔyɔ.

⁶ Pá pɛti pa huɔlaa ke kukpaməŋ taa.

Iɛna pá nu ma kɔyɔyɔtɔ.

Mpi tɔ, tɔ wɛ teu.

⁷ Teitei isɔ pa halɔyɔ na pá fakɔ tɛtu tɔ,

ŋpɔyɔ ta mɔwa ka sɔyɔti atɛtɛle nɔnɔyɔ*fa*. ^a

⁸ Tacaá Iɔ, nyá tɔɔ ké ma keɛsəyɔ ma isɛ,

nyaxa ma tɔyɔ kpɔlɔyɔ, taa yele na má sí.

⁹ Kenti-m katɔsi nsi pa nyəki-m tɔ,

na asayaa mpe pa kɔcɔpɔm.

¹⁰ Asayaa í hoti pa maɣamaɣa pa pulɔŋ taa,

na máa fiti.

142

Tacaá kele wahala tɔ kpɔlɔyɔ tɔtvle

¹ Tafiti yontu nti tɔ wɛ yonyoolaa

nyɔyɔ tɔ takəlaya taa tɔyɔɔ.

Sɛlamɔyɔ ŋku i ka sɛlama kukpamɔyɔ pɔɔyɔ taa tɔ.

² Tacaá ma wiikina-ŋ na nɔyɔ səsayaa,

na má tekəyi-ŋ niŋ na ma nɔyɔ.

³ Nyaxa ma huɔlɔyɔ ma kɔsɛləmɔtɔ,

na má huɔlɔyɔ-ŋ ma laŋwakəlle.

⁴ Paa ma lɔwa apalɔtɔ,

nyá nyəmna ma tɔpote.

Pa nyəpa-m katɔka ke

mɔpau ŋku maa tɛŋ tɔ kɔ taa.

^a **141:7** Kɔkalatɔ tɛne tɔ taa, tɛləsələa fɛi nɔyɔ kulomaya. Paa wei na i kotelasɔtɔ ke.

⁵ Nyəni ntəɔŋ təɔ na ń ná nɔɔlɔ ta nyə-m.
Ma kpɔlvɔ tətɔle lepa-m.
Nɔɔlɔ u nɔɔsəɣi ma tɔm.

⁶ Tacaɔ nyaya ma yaaki.
Ma yɔɔtəɣi si nyayale ma kpɔlvɔ tətɔle,
nyayale ma paa tete ke weesɪŋ nyáma tɔtɔ taa.

⁷ Ke ŋkpaŋ na ń nu ma wula.

Mpi tɔ, ma kəla ɪcantu.

Ya-m ma wahala tɔlaa niŋ taa.

Pə taya pɔlv, pa kəla-m tɔŋ.

⁸ Ləsi-m ma saləka taa, na má sá nyá hətɛ.

Waatv wei n ká la-m kɔpantu tɔ,

siyisɪlaa ká tɔ-m həkɔ.

143

Tacaɔ taa yaa-m nɔnɔɔ

¹ Tafiiiti yontu nti tə wɛ yonyoolaa
nyɔvɔ tɔ yontunaa taa tɔɔlɔ.

Tacaɔ nu ma səlɔmɔvɔ,
ke ŋkpaŋ na ń nu ma wiinaɔ.
Mv ma səlɔmɔvɔ ke nyá kɔpantu na nyá siyisɔyɔ tɔɔ.

² Taa yaa nyá tɔmlɛ tɔ maya nɔnɔɔ.

Mpi tɔ, nɔɔlɔ ta siyisi nyá isɛntaa.

³ Ma wɛna kolontu na í tɔvɔ-m wahala.

ɪ fɛlɔyɪ-m atɛɣɛ.

ɪ caalɔyɪ-m si má wɛɛ səkɔɔtɔvɔ taa,

isv mpa pa tɛma səpɔ tɔ.

⁴ Ma apalɔtɔ hoowa ma taa ké,

na ma laakali pəsi.

⁵ Ma tɔsəɣi lɔŋtaɔ kɔyɛɛŋ tɔɔ ké,

na má mayasəɣi nyá tɛma tɛna tɔm,

na má hɔvki nyá niŋ tɛma tɔɔ.

⁶ Ma kpaasəɣi niŋ ke nyá isɛntaa ké.

Ma wɛ nyá isɛntaa ké isv tɔtɔ nti tə kawa tɔ.

⁷ Hai, Tacaɔ, cə-m lɔŋ.

Ma tala ma tɛnaya ké.

Taa ha-m siyile, tɔfɔ,

ma wɛɛki isv atɛtɛle taa sɔvɔlaa.

⁸ Heeli-m si n wɛ teu ke hatoo tanaŋ tɛɛ.

Mpi tɔ, ma pɛta-ŋ ma tɔyɪ.

Yele na má nyi mpaav ŋku kv taa maa tɔ tɔ.

Pə taya pɔlv, nyá tɔɔ ké ma səlɔmɔŋ kpaaki.

⁹ Hai, Tacaɔ, waasi-m ma kolontunaa niŋ taa.

Nyá cɔlɔɔ ma pɛkəɣi kpɔlvɔ tɔyɔ.

¹⁰ Sɛyɛsi-m nyá luyɔ nyəntɔ lapɔ.

Mpi tɔ, n ké ma ɪsɔ ké.

Nyá Feesuyɔ kɔpaŋkɔ í tiiki-m mpaav kɔhɔlvɔmɔvɔ taa.

¹¹ Tacaɔ ha-m weesuyɔ ke nyá hətɛ tɔɔ.

Ləsi-m lanwakalle taa ké nyá siyisuyɔ tɔɔ.

¹² Wakəli ma kolontunaa ke nyá kɔpantu tɔɔ.

Yele na ma ŋmakəllaa tɛna le.

Pə taya pɔlv, ma ké nyá tɔmlɛ tɔ ké.

144

Wulav səlɔmɔvɔ

¹ Tafiiiti yontu.

Ma sɛɛ Tacaɔ.

Nyayale ma kokpamnyu.
 Nyá falasayana ma nin na ma mpee ke yoou tɔɔ.
 2 Ma kɔpantu latu na ma tɛcɔɔsɛle ton nyante nté nyá.
 N ké ma waasulu na ma hetulu.
 Nyayale ma kpante na má tɔyɔ-ŋ kɔpuluɔ.
 Na ní tɔyɔ yɛlaa ke ma nin taa.

3 Tacaá, yulu nté we na ní caaki i tam?
 Yaa yulu pɛyaga nté awe na ní paasayana-ke?
 4 Ka ké heelim ké na ka weesuɔu náá we isu
 isotom tɛkɔyɔ tɔ.

5 Tacaá lumsi isɔtɔnyu na ní tii,
 na ní tokina pulasi na sí mu kɔkɔ.
 6 La na teu nmelasi na ní yasi ma kolontunaa.
 Tɔ-weye nyá nyámá na pá yá yem yem.

7 Loosi nyá nin na isɔtaa na ní heti-m,
 na ní ya-m kɔpai nyáma mpa pa we isu lom
 sɔsɔm tɔ pa asola taa.
 8 Kaloolaya ke pa nɔɔsi yɔyɔtɛyi,
 na pá kraasayi pa nin ntɔyɔŋ na pa tuukina pɔpɔtu.

9 Hai, Isɔ, maa yoo-ŋ yontu kɔfatu,
 na má sa-ŋ nmusi naanɔwa cɛmnyu tɔɔ.
 10 Nyá waasayana awulaa.
 Nyá yarɛna nyá tamle tɔ Tafiiti ke layate nɔyɔ taa.
 11 Heti-m na ní ya-m kɔpai nyáma nin taa.
 Kaloolaya ke pa nɔɔsi yɔyɔtɛyi,
 na pá kraasayi pa nin ntɔyɔŋ na pá tuukina pɔpɔtu.

12 Ta pɛyalaá í wee isu tuij wei i we tawa taa
 na í puki i pɛcaatu tɔ.
 Ta pɛelaá í wee isu Isɔ tɛsɛle akelenaa
 mpa pa lapa kacɔka ke teu tɔ.
 13 Tá kɔpɛɛŋ í suna tɔyɔnasi nsi si tɛna,
 na tá tɔla náá hukiyi sɔsɔm
 na a we tuutuuma ke tawa taa.
 14 Tá naaŋ ifalɛɛ alonyana í lɔlɔyi.
 Wahala nɔyɔlu, yaa kolontunaa í taa kuu-tɔ.
 Wula í taa wee tá hapɛɛ tɔɔ.
 15 Lelen nulaa nté yɛlaa mpa pa wɛna pɛ tɛnaya mpɔ tɔ.
 Lelen nulaa nté mpa pa Isɔ kɛle Tacaá tɔ.

145

Tacaá kawulaya ké tam tɔɔ nyɔŋka
 1 Tafiiti samtu Yontu.

Hai, maa sa ma Isɔ,
 nyayale ma wulav.
 Ma yɔyɔtɛyi nyá hɛte tam ke tam tɔɔ.
 2 Paa kuyaku ŋkuɔu maa saŋi-ŋ,
 na má pɔyɔlɔyi nyá hɛte ke tam tɔɔ.
 3 Tacaá Nyayale sɔsɔ na ní mɔna samtu,
 nyá sɔsɔntu fɛi tɛnaya.
 4 Paa lɔlɔyɔ looŋa ŋka ká pɔyɔlɔyi nyá tɛma
 na ká kpɔdɔyi nyá kookalɛnaa.
 5 Maa yɔyɔti nyá sɔsɔntu na nyá teu sɔsɔm tam
 na má yooki nyá sɔsɔntu yontu.
 6 Paa yɔyɔti nyá ton sɔsɔŋ tam,
 na máá kɛɛsi nyá sɔsɔntu tam.
 7 Paa tɔɔsi nyá kɔpantu sɔsɔntu tam,
 na pá yɔyɔtɛyi nyá siyisuyɔ tam na kawilitaya.

8 Tacaa n ké pɛɛɛɛ tɔ ké, na pətətəle tɔ.
 Nn mɔyɪ pááná ké lɔŋ, pə́cɔ nyá kɔpantɔ tɔwá.
 9 Tacaa n lakɪ kɔpantɔ ké yə́laa tənaya,
 na n wɛna nyá kɔŋmanmam tənə pətətəle.
 10 Hai, Tacaa, nyá təma tənə ká sa-ŋ ké,
 na nyá tampana tənɔlaa náá sɛɛ-ŋ.
 11 Paa yɔyɔtɪ nyá kawulaya teu tɔm,
 na pá kpaali nyá tɔŋ tɔm.
 12 Na pá hɔlənə yulɔ piya ké nyá tɔŋ
 na nyá kawulaya teeli səsɔ tɔm.

13 N təkɪ nyá kawulaya ké tam tɔ́ ké,
 na nyá ŋmakəɔyɔ náá wɛ paa pəlee.
 Tacaa n təkəyɪ nyá nɔɔsɪ suw ké teu ké.
 Nyá kulapɔtɔ taa ké nyá kɔpantɔ naakənə.
 14 Tacaa n tɛŋ hotɪlaa ké,
 na n siyisiyi mpa pa pama tɔ.
 15 Nyaya yə́laa tənə tekiyi
 na n haaki-wɛyɛ tɔyɔnaya ké pə waato.
 16 Nyá kuliyina nyá niŋ,
 na n cɛɔyɪ weesɪŋ nyə́má ké pa kɔnyuləm.
 17 Tacaa n siyisa nyá kulapə́le tənə taa ké,
 na n ké pɛɛɛɛ tɔ ké nyá təma tənə taa.
 18 Tacaa n wɛ mpa pa yaaki-ŋ
 na isəle kɔsɛɛmlɛ tɔ pa kiŋ ké.
 19 Na n lakɪ mpa pa nyəŋna-ŋ tɔ pa kɔsɔɔləm.
 N nuɪkɪ pa wula ké, na n yakɪ-wɛ.
 20 Tacaa n paasəyənə mpa pa sɔɔla-ŋ tɔyɔ,
 na n wakəɔyɪ asayaa tənə.

21 Ma nɔyɔ í yoo Tacaa nyá samtɔ tɔm
 na paa yulɔ wei í saŋ nyá hətɛ nanŋ nyə́ntɛ
 ké paa kɔyako ŋkuyɔ tam tɔ́.

146

Tacaa kele acamaa kentulu

1 I sa Tacaa.

Maa sa Tacaa.

2 Nyaya maa sa ma weesuyɔ tənə.
 Maa pɔyɔlɔyɪ-ŋ ma weesuyɔ tənaya.

3 I taa ha mə tɔyɪ yə́laa səsaa,
 pa ké yə́laa ké. Paa pəsəyɪ yulɔ nyɔyɔ yaru.
 4 Pa weesɪŋ tɛŋ ké na pá tayani tetɔ ké pəsɔyɔ,
 na pa təma wənə a pɛɛ paa tɔwə tɔ á saali yem.

5 Lelenɔ nuɪɔ nté wei ɪ nyənəyɪ Yakəpɔ Isɔ ké ɪ waasɔɔɔ
 na ɪ teeləyɪ ɪ Isɔ Tacaa tɔ.

6 Isɔ nyá lapənə isətəa na atɛ,
 na tɛŋku na ɪ taa nyəm tənə.
 Yulɔ pəsəyɪ na í tɔ-ŋ naani ké tam tɔ́ ké.
 7 N tayənəyɪ mpa pa muylɪyɪ tɔ pa tɔmnaa.
 N haaki nyɔyɔtɔnaa ké tɔyɔnaya.
 N hətəyɪ mpa pa həkəa tɔ.
 8 Tacaa nyá kuliyina yulɔmaa isɛ.
 N siyisiyi mpa pa pama tɔ.
 N sɔɔla siyisilaa.
 9 Tacaa nyá kentiyina cayalaa tɔ́,
 na n paasəyənə suluwaa na leelaa.
 Ama n wakəɔyɪ mpi pə pəle asayaa tɔyɪ tɔ.

¹⁰ Tacaa t̄aki kawulaya ke tam t̄o k̄e.
Hai, Siȳəŋ nȳoma me m̄ə Iso we tam t̄o k̄e.
I sa Tacaa.

147

Iso pasuyu t̄əm
¹ I sa Tacaa.

Mpi t̄o, p̄ə we teu k̄e s̄i t̄á sa t̄á Iso.
Nȳá samtu we leleŋ k̄e na t̄á laki k̄opantu.
² Tacaa tayanəyi Yosalem ke ŋmau.
N kpeyeliyi lseyeli nȳoma mpa paa kuuwa t̄o.
³ Nya heesəyana laŋwakalle nȳoma laŋa,
na ŋ h̄okəyi pa hiŋnaa.
⁴ Nȳá kaləyana is̄ot̄olŋas̄i nȳuȳu,
na ŋ ha paa ŋkaya ka h̄ate.
⁵ Ta Iso ŋ k̄e s̄os̄o k̄e, nȳá toma fei t̄ənaɣa,
p̄əc̄o nȳá nȳəm fei keesuȳu.
⁶ Tacaa n k̄osəyi mpa pa pasəyi pa ti t̄ȳo.
Ama n tisiyi asayaa ke ate.

⁷ I see Tacaa ke nȳá na t̄əml̄e na Yontu.
I sa ta Iso na c̄əmȳu.
⁸ N waasəyi is̄əŋm̄ontu ke is̄ot̄onuȳu t̄o.
N tayanəyi t̄ev s̄i ku nu tetu t̄o.
Na ŋ laki na nyutu nȳoaki p̄əŋ t̄o.
⁹ N haaki h̄ontu wontu ke t̄ə t̄ȳonaya,
na ŋ caləyi katakatəŋ piya ke saa wei s̄i wiiki t̄o.
¹⁰ Tacaa nn ȳoləyana kpayanəŋ kpelekpeka nȳəŋ,
p̄əc̄o yoolu toma ta ke-ŋ pul̄o.
¹¹ Ama mpa Tacaa caaki t̄ȳole mpa pa nyaŋna-ŋ
na pá t̄eləyi nȳá k̄opantu t̄o.

¹² Yosalem nȳoma me í sa Tacaa.
Siȳəŋ nȳoma í sa m̄ə Iso.
¹³ Mpi t̄o, Iso nȳosəyana m̄ə kamp̄onaa kokaləsəŋ
na í kooliyi-meȳe k̄opantu ke m̄ə icate taa.
¹⁴ Iso haana m̄ə tetu ke heesuȳu,
na í haaki-meȳe t̄ȳonaya k̄opar̄ka.
¹⁵ Iso ȳəȳotəyana nti i caaki t̄ȳo tetu t̄o,
na i t̄əm t̄əŋ l̄əŋl̄əŋ.
¹⁶ Iso yeki na t̄ev t̄əmp̄e kpaakpaac̄aav hotiyi, na á
h̄ol̄m̄aa is̄u heeŋ h̄ontu, na t̄ev l̄m̄ kiiki ate na p̄é
h̄ol̄m̄aa is̄u t̄ol̄ma.
¹⁷ Na Iso p̄etəyi t̄ev t̄əmp̄iŋ ke ate na a watu kra.
N̄əȳol̄u u p̄əsəyi na i s̄əŋ a nikaya taa.
¹⁸ Iso ȳəȳotəyi d̄ena t̄əmp̄iŋ un̄i í hoo.
I laki na heelim ma, d̄ena l̄m̄ kpe.
¹⁹ Iso heela i ȳelaa ke i t̄əm.
I s̄u i kiin̄ na k̄osəs̄utu ke lseyeli nȳoma.
²⁰ Iso t̄á la r̄iŋȳu piitim nap̄əli.
P̄əc̄o piitim nap̄əli p̄ə ta nyi Iso kot̄ot̄ot̄o.

I sa Tacaa.

148

Tacaa samtu ke is̄otaa na ate
¹ I sa Tacaa.

I sam̄i-i hatoo is̄ot̄onuȳu taa,
í sam̄i-i hatoo is̄otaa.
² Is̄otaa tillaa me m̄ə t̄əna í sa Iso,
Iso yoolaa me m̄ə t̄əna í sam̄i-i.

3 Ilim na isɔtu í samɪ-ɪ,
isɔtɔlɔɲasi me mpa í tee kɔkɔ tɔ í samɪ-ɪ.
4 Isɔtaa isɔtɔnɔɲ me í sa Iso,
na lɔmnaa mpa me ɪ we isɔtɔnɔɲu tɔ tɔ mu samɪ-ɪ.
5 Pa tɔnaya mpu pá sa Tacaa hɛte.
Mpi tɔ, Iso yɔɔtɔna na pá ŋma-me.
6 Inɪ ɪ suna-meɣe mə lona ke tam tɔɔ,
ɪ su-meɣe kiin, pə fei si í yɔki-ɪ.

7 Tetu tɔɔ nyáma me í sa Tacaa,
tenkuna na pa taa tɔmaa sɔsaa í samɪ-ɪ.
8 Na kɔkɔ na teu tɔmpɛɛ na ku kpaakpaacav,
na ihunte na teu heelim sɔsɔm me mpa
í laki isu ɪ yɔɔtɔɲu tɔ.

ɪ sa Tacaa.

9 Pɔɔɲ na pulasi me mə tɔna,
na tun kɔlɔɲ na sɔsɔɲ tɔna í samɪ-ɪ.

10 Taale wontu na tɔyaya nyɛntɔ,
na atɛ kututuutu na sumasi.

ɪ sa Tacaa.

11 Ate awulaa na yɛlaa tɔna,
na awulumpiya na atɛ huɔlaa tɔna.

ɪ sa Tacaa.

12 Akpatɛlaa na piya
ifepiya na pɛɛlaa ɪ samɪ-ɪ.

13 ɪ sa Tacaa hɛte.

Mpi tɔ, tɔ tike nté sɔsɔɔɛ.

Iso sɔsɔntɔ waasa isɔtɔnɔɲu na tetu ké.

14 Tacaa ha ɪ yɛlaa ke tɔɲ ké.

Pə tɔɔ ké ɪ yɛlaa kɔpama sanɪ-ɪ.

Iseyɛli yɛlaa mpa me ɪ kpɔtɔna-ɪ tɔ í sanɪ-ɪ.

ɪ sa Tacaa.

149

Yɛlaa kɔpama teeli

1 ɪ sa Tacaa.

ɪ yoo Tacaa ke yontu kɔfatu,
í yoo ɪ samtu ke yɛlaa kɔpama kpekɛle taa.

2 Iseyɛli nyáma í yɔɔlɔna wei ɪ ŋma-me tɔ.
Siyɔɲ nyáma í weɛ aɲmaala taa ke mə wulav tɔɔ.

3 ɪ sa Iso hɛte na paale,
í sa-te na akilima na cɛmɔɲu.

4 Mpi tɔ, Tacaa lanɲɛ heɛna ɪ yɛlaa meɣe,
na ɪ yakɪ mpa pa pasəyi pa ti tɔ, na pa nyɔɔɲ kɔlɔyi.

5 Yɛlaa kɔpama í weɛ acima taa na pá tɔ Iso ke teeli.
ɪ wilitina lanɲulɔmle ke mə kɔhɛntɔɲ tɔɔ ké ahoɔ.

6 Iso samtu í weɛ mə nɔɔsi taa,
na layate nte tɔ we lan ke taa na waali tɔɲ mə nin taa.

7 Na í lɛɛti piitimnaa lɛlaa,
na í tɔ yɛlaa lɛlaa ke wahala.

8 Na í hɔkɔ mə awulaa ke alukpala,
na pɛɛ pa waali nyáma ke nyɔɲtɔ.

9 Na í huɔna-weɣe Iso huɔle isu pa ŋmaav tɔ,
pə ké yɛlaa kɔpama tɔna teeli ké.

ɪ sa Tacaa.

150

ɪ tɔ Tacaa ke teeli

1 ɪ sa Tacaa.

Ƨ sa Ƨsɔ kɛ ɪ tɔsɛɛɛ taa.

Ƨ samɪ-ɪ ɪsɔtaa, tɪmpɪ ɪ toma naaki tɔ.

² Ƨ samɪ-ɪ, ɪ kooƧalɛnaa tɔɔ,

í samɪ-ɪ, ɪ tonj kɛ sɔsɔɔnj tɔ pɛ tɔɔ.

³ Ƨ sa Ƨsɔ na tutuyɔ wula,

í samɪ-ɪ na cɛmɔnj na saɲkɔnaa.

⁴ Ƨ sa Ƨsɔ na akilima na paale,

í samɪ-ɪ na ŋmusɪ cɛmɔyɔ na hɔlaya.

⁵ Ƨ sa Ƨsɔ na kpeɲkpeɲnaa mpa pa wiiki teu tɔ.

Ƨ samɪ-ɪ na mpa pa wiiki na pá sɛɛkɪ tɔ.

⁶ Weesuyɔ nyɛm tɛna í sa Taa.

Ƨ sa Taa.

ATUWA TAKELAYA Kutulutu

Takelaya kane ka taa ké pa keesa atuwa na lamayasée tamnaa. Na pa hulayi-tuyv cece kupan na pəyalv kupan pa təm. Na apalu na alv pa cayale ké tayaaya taa. Pə seyesəyi-tu tətəyo sulvnyəole, na acacaaele asilima, na kaloolaya, na felentu, na yooou pə təm. Ilena pə kaasi lona asayee wena tu se to. Pə wee si yulv lamayasée tu i se lona anu a tənaya.

Isəna pa faya Atuwa takelaya tə.

Layatu nti cece tasəyi kufalanj yalaa tə, titite 1–9

Atuwa wena a keesəyi yalaa weeto təm tə, titite 10–29

Akuuli na Lemuweli pa Atuwa, titite 30–31

1 Tafiiti pəyalv Salomənj wei i ké lseyeli wulav tə i atuwa ntu.

Mpi mpi takelaya seyesəyi yalaa tə.

²⁻³ Atuwa anu a huləyəna yulv ké tampana taa tənte, na layatu na siyisuyu na kəpantu na í cekəna təm səsəntv. ⁴ A kuliyi ifepiya ise na pá weena nyvvy taa mayasəm. A tasəyi mpa pa ta nyi pulv təyo layatu. ⁵ Nyəntaa mayamaya ná wiiliyi a taa na pá waaki. Na á huləyi layatvnaa ké isəna paa la tə. ⁶ Paa cekəna asəsuna na layatu təm seyesəlaa atuwa.

⁷ Iso nyamnav nté nyəm kite. Komelemənj u nyaŋna-i na pá kisiyi nyəm kuseyesətu na pə layatu tasvvy.

Layatu tasvvy ké ifepiya.

⁸ Ma pəyalv taa lə nyá caa na nyá too pa seyesvvy. ⁹ Pu la na nyá weesuyu té ké isu ntenuyu ké nyvvy taa, yaa lulvvy ké luyv tē. ¹⁰ Ye asayaa luki si pá tusiyi-ŋ isayatu taa, taa tisi. ¹¹ Yaa pa yaa-ŋ si í ceŋ yalaa na í kv-weye mvsənj, ¹² na í li pa təna na pa ise isu atətəle. Yaa isu mpa pa tiiki pəlaav taa tə. ¹³ Ilena í kuu pa wontu kəpantu təna na í suuli mə tēsi, ¹⁴ na paa wei í wēna i paa tete. Si yantəja kolvmaaya ké mə təna í ká krenti. ¹⁵ Ma pəyalv nyana-we í taa kaa mpaav, hatəlana timpi pa tənj tə. ¹⁶ Isayatu mpaav ké pa tənj na yulvokole təm caaləna-we. ¹⁷ Paa nyəki sumaya ké katəka na ká naaki. ¹⁸ Ama mpe pa nyəki pa təyi mpi pu co-we təyo, na pá nyəki pa weesinj ké katəsi. ¹⁹ Yalaa mpa pa pəkəyi kasəyaya asilima nyəjka tə pa mpaav nté, na pá kuyi weesinj nyəma.

Ləmayasée yaav ké yalaa

²⁰ Ləmayasée kiisiyiina nteye mpaav taa na kvyeeŋ taa. ²¹ A yəyətəyi yalaa təsullena na kraamənj taa si: ²² Pəlee ké kaanyəmasi ləmayasée ká pu, na sayətəlaa náá lu pə taa, na kraŋtvnaa taa náá yeke kpanav ké ləmayasée. ²³ I kəo na í nu ma kalənav, maa tisi má təo ké ma feesuyu na má hulv-meyə ma təm. ²⁴ Mpi tə, ma yaa-me na í kisi, na má hulv-meyə nin si í la laakali í tá la. ²⁵ Mə təna í ləki ma layatu tasvvy na í kisiyi ma kalənav. ²⁶⁻²⁷ Pə təo ké ye səyontv na wahala lu mə təo isu kacuculaya, maa wovŋ-me na má paana-me. ²⁸ Ie í ká yaa-m ma kaa co, na í pəkə-m na í wu. ²⁹ Pu la mpyəy timpi í kisa nyəm, na í tá ləsi si í nyaŋna Tacaa tə pə təo. ³⁰ Mpi tə, í lə ma layatu tasvvy na í kisi ma kalənav. ³¹ Mə yaasi kolvblv ké í ká təyo, na í haya mə mayamaya mə layatu tasvvy. ³² Pə taya pulv, komeleŋ lepu kvvuna-ku. Ilena kraŋtvnaa kaanitu náá yeke na pá lé. ³³ Paa na mpv wei í nukəna-m tə pə cakəna-i ké, u nəyəsəyi wahala.

2

Ləmayasée waasvvy

¹ Ma pəyalv ye n mvvi ma kvvəyətvtv, na n təkəyi ma kusəvto ké nyá taa.

² Ye n keŋ ŋkraŋvvy na ləmayasée kvseyesətu, na n pəsəna laakali ké nyá taa.

³ Ye n yaa nyəm si pə səna-ŋ.

Na n kvi nyá nəyo na n yaa nyvvy taa mayasəm.

⁴ Ye n pəkəyi-wi isu liyitee,

na n caaki-wi na isəle kvseemle isu wēnav.

⁵ Ie mpv pə taa ké n ká cekəna Tacaa nyamnav, na isəna n ká nyəm-i tə.

⁶ Mpi tə, Tacaa haakəna ləmayasée,

na i nəyo taa luki nyəm na nyvvy taa mayasəm təm.

⁷ I yeki na tampana təŋlaa təhikile u lanjəyi,

na í kentiyi mpa pa luki siyisuyu tə.

8 I waasəyi mpa na lelaa pa we lelen tɔ,
 na í hasəyi i yɔlaa nɔɔhɛ tɛɛ.
 9 Waatu inəyi n ká cakəna siyisuyu na mpi pə tɛŋaa tɔ,
 na mpaan wei i pukina tɛpantɛ taa tɔ.
 10 Mpi tɔ, n ká wɛɛna ləmayasɛɛ kɛ nyá lotu taa,
 na nyəm hɛɛsi nyá lanjɛ.
 11 N ká wɛɛna nyəm na nyuyv taa mayasəm,
 na pu kenti nyá tɔɔ.
 12 Na pə ya-ŋ kawalaya mpaav taa,
 na isayatu yɔɔtɔlaa niŋ taa.
 13 Na mpa pa yela mpaav kosiyisuyu
 na pá kpaɣa səkɛɛtuyv nyəŋkɔ,
 14 na pa lanjɛ hɛɛkəna isayatu lapu
 na pá yɔɔləyɛna isayatu tɔ pa niŋ taa.
 15 Mpe inɪ pa mpaan kɛɛwaya
 na pa hapɛɛ náá kɔŋlaa.
 16 Ilena pə ya-ŋ alv kpaɪ tv
 wei i tɔsəyi yɔlaa na i nɔɔlelen tɔ i niŋ taa.
 17 Wei i kisa i paalv wei i cɛpa i ciyita
 na í sɔɔ Iɔ nɔɔɔ pɛɛluyv tɔɔ tɔ.
 18 Alv inɪ i tɛyaya wɛnna sɛm hɔyɔluyv kɛ,
 na i mpaav sɔvki atɛtɛɛ taa.
 19 Mpa pa puki i tɛ tɔ pa taa nɔyɔlv u tasəyi məluyv.
 Pəyɛle paa tasəyi weesuyu mpaav kɛ nav.
 20 Mpu tɔ, tɛŋ yɔlaa kɔpama ikpate,
 na n̄ tɔki tampana tɛŋlaa mpaav.
 21 Mpi tɔ, mpe pa cakəna tetu taa.
 Mpa pa fɛina kawaliya tɔ mpe paa wɛɛna tɛna.
 22 Ama pu kpiisi asayaa kɛ tetu taa.
 Pu ləsi Iɔ lɔlaa kɛ tɔ taa.

3

Ləmayasɛɛ na Iɔ nunav tɔm

1 Ma pəyalv, taa sɔɔ ma sɛyɛsuyv. Tɔki ma kɔsəsutɔ kɛ nyá lotu taa. 2 Nti tu yelina na n̄ cəyana
 hɛɛsuyv, na nyá weesuyu tayali. 3 Laki kɔpantɔ na n̄ tɛŋəyi tampana. Tamsi-təyi nyá luyv tɛɛ isu
 acima wontuyv kɔpankɔ. Tɔki-təyi teu kɛ nyá lotu taa. 4 Iɛ Iɔ na yɔlaa paa sɔɔl-ŋ na nyana-wɛ
 í wɛɛ lelen. 5 Pɛti nyá təyi Tacaa na lotu kɔlvmtv. Taa tɔna nyá mayamaya nyá layatu. 6 Nyənəyi
 Iɔ tike kɛ nyá kɔlavtɔ tɛna taa. Iɛ i ká hul-ŋ mpaav ŋku n ká tɛŋ tɔ. 7 Taa nyənɪ nyá təyi
 nyəntv. Nyáná Tacaa, na n̄ kisi isayatu. 8 Pu kɔna alaafaya kɛ nyá tɔnyv taa na pə hɛɛsi nyá
 wɔsasənaa. 9 Sɛɛ Tacaa na nyá kɔwɛnam, na nyá kɔhaləm kancaalaya kɔlvbm. 10 Iɛ nyá kpeɛŋ
 ka sɔ tɔyoloyolo, na sulvm náá sɔ nyá ŋkpaan. 11 Mpu tɔ, ma pəyalv taa nyənɪ yem kɛ Tacaa
 ŋkpaŋyuv hɔm. Pəyɛle nti i kpaaləyi-ŋ tɔ tɛ taa la-ŋ sɔyɔntv. 12 Yulv wei Tacaa luyv wɛɛ tɔ, pɔntv
 ŋkpaŋyuv kɛ i hɔŋ. Teitei isu cɛɛɛ hɔŋyuv i pəyaya kɔsɔɔlaya nyəŋkɔ tɔ.

Ləmayasɛɛ na tɔcayanav tɔm

13 Yulv wei i hika ləmayasɛɛ, na í hii layatu tɔyɔɛ isu lelen nɔlv. 14 Mpi tɔ, kawaya ŋka
 ləmayasɛɛ haaki tɔ ka kəla liyitee nyəŋka, na pə kasəyaya kəla wɔla kɛ teu. 15 Ləmayasɛɛ kəla
 teu kɛ liyitee pɛɛ. Wontunaa mpa yulv nyuləyi teu tɔ, tɔ ta haŋna ləmayasɛɛ anɪ. 16 Ləmayasɛɛ
 laki kɛ na yulv weesuyu tayali, na á ha-i wɛnav na á kɔsi i nyuyv. 17 Ləmayasɛɛ mpaan kɛ kɔpan
 kɛ, na timpi a huləyi yɔlaa si pá tɔ tɔ pə kɔŋna hɛɛsuyv. 18 Ləmayasɛɛ wɛ kɛ isu weesuyu tɔyɔ kɛ
 mpa pa wɛna-yɛ tɔyɔ. Mpa pa lakəna-yɛ tɔ pa nukɪ lelen kɛ. 19 Ləmayasɛɛ kɛ Tacaa suna tetu.
 Ilena í la na isɔtɔnyv wɛɛna toma na i layatu. 20 I nyəm kɛ i hulina pɔ́ŋ sɔsɔŋ, na isɔŋmuntv
 náá kɔŋna cɔlv.

Tacaa kentuyv kɛ ləmayasɛɛ tv

21 Ma pəyalv, tɔki nyəm na nyuyv taa mayasəm kɛ teu. Pə taa hatəlana-ŋ. 22 Mpu pu hana-ŋ
 weesuyu na n̄ nu lelen. 23 N ká tɔna naani kɛ teu kɛ, pulɔpv kaa co-ŋ. 24 Na n̄ too ahoɔ kɛ teu
 na sɔyɔntv fɛi. 25 N kaa nyana wahala kɔtutu nɔyɔlv yaa asayaa. 26 Mpi tɔ, Tacaa kɛɛ nyá naani,
 na i ká cɔlv-ŋ na katɔsi tɛna.

Tɔyɔntɛɛ sɔlvvɔ

27 Paa waatu wei kɛ n wɛna pəsuyv, taa kisi kɔpantv lapu kɛ mpa pa lanjaa tɔ. 28 Ye n wɛna
 si n ká sɛna nɔyɔluyv kpaakraa, taa tɔyɔntv-ɪ na í kpe si cɛɛ. 29 Taa mayasi si n laki isayatu kɛ

wei i caya nyá kin na naani tó. ³⁰ Ye nǎǎǎ ta la-ŋ pǎǎǎ taa yooná pǎǎǎ ke mǎǎǎ. ³¹ Taa la mǎǎǎ naa ke i sǎǎǎ. Pǎǎǎ taa nyulí pa tǎǎǎ. ³² Mpi tó, Taa taa kpaakána asayaa ké. Ama i cewaa nté tampána tǎǎǎ. ³³ Taa tǎǎǎ mpusi ké asayaa teesi ké. Uena i kooliyi siyisilaa nyǎǎǎ ke kupantó. ³⁴ I wonjiyi mpa pa wonjiyi-í tó, na í hulǎyi pǎǎǎ ke mpa pa pasǎyi pa tí tó. ³⁵ Teeli kéle lámayasee nyáma paa tete. Uena nyǎǎǎ feinaa ké fǎǎǎ sǎǎǎ.

4

Lámayasee hikiyu na a tǎǎǎ

¹ Ma pǎǎǎ mé, í nu cǎǎǎ seyesǎǎ na í welisi teu na í nyí lámayasee. ² Seyesǎǎ kǎǎǎ ke ma hulá-mé, í taa ló ma kǎǎǎ. ³ Ma mayamaya maa ké ma caa pǎǎǎ kǎǎǎ ké. Pǎǎǎ ma tó ká sǎǎǎ-m ké isu pǎǎǎ ukpamlé. ⁴ Paapa seyesǎǎ-m ké, na í heeliyi-m sí: Tǎǎǎ ma tǎǎǎ ke teu ke nyá lotu taa, na í tǎǎǎ ma kǎǎǎ n ká hiki weesu. ⁵ N ká weena lámayasee na layatu. Taa la lǎǎǎ. Pǎǎǎ taa ló ma nǎǎǎ taa tǎǎǎ natǎǎ. ⁶ Taa ló lámayasee, sǎǎǎ-ye, a ká paasǎǎ-ŋ. ⁷ Ló na í nyí sí lámayasee nté pǎǎǎ sǎǎǎ na í pǎǎǎ-ye na nyá wǎǎǎ tǎǎǎ. ⁸ Sa-ye a ká kǎǎ nyá nyǎǎ, wayali-ye, a ká tǎ-ŋ teeli. ⁹ Pii wǎǎ-ŋ isu ntenuyu kǎǎǎ kǎǎǎ ke nyá nyǎǎ taa.

Asayaa tǎǎǎ Colvy

¹⁰ Ma pǎǎǎ nu ma kǎǎǎ na í mǎǎ-tí. Uena nyá weesu pǎǎǎ tayali. ¹¹ Lámayasee mpaav ke ma hulá-ŋ, na má tiiki-ŋ tampána tǎǎǎ mpaasi taa. ¹² Ye n tǎǎǎ pǎǎǎ pǎǎǎ-ŋ. Pǎǎǎ ye n kǎǎǎ asewa pǎǎǎ co-ŋ. ¹³ Tǎǎǎ seyesǎǎ, taa yele-kǎ, nyǎǎ-kǎ, ŋkǎ kǎ tǎǎǎ nyá weesu. ¹⁴ Taa sǎǎ asayaa mpaav taa. Pǎǎǎ taa tó kǎ taa. ¹⁵ Taa tó kǎ taa, cǎǎ-kǎ na í tǎǎ kǎǎǎ. ¹⁶ Ye asayaa ta la isayatu paa tooki. Ye pa ta la na pǎǎ co nǎǎǎ pa tom yaaki ké. ¹⁷ Mpi tó, isayatu tǎǎǎ ke pa hayasǎyi pa tí, na pá nyǎǎ mǎǎǎ sǎǎǎ. ¹⁸ Siyisilaa mpaav ná we isu ilim yaakǎǎ kite tǎǎ, na pá sǎǎǎ, halǎna pǎǎǎ siku. ¹⁹ Ama asayaa mpaav ná we sakpǎǎ ke, paa naaki kǎǎǎ.

Tǎǎǎ kupante wǎǎǎ

²⁰ Ma pǎǎǎ, nu ma seyesǎǎ na í ke ŋkǎǎ na ma kǎǎǎ. ²¹ Nyá ise í taa hatǎǎ-tí, tǎǎ-tǎǎ hatoo nyá lotu taa. ²² Mpi tó, tǎǎ haaki weesu na alaafǎya ke pa tǎǎ mpa pa hika-tí tǎǎ. ²³ Feŋ nyá nyamle tǎǎ na pǎǎ kǎǎ pǎǎ tǎǎ. Mpi tó, tǎǎ ké weesu silasí tǎǎ wee. ²⁴ Hatǎǎ nyá nyǎǎ ke kaloolaya tǎǎ, na í kisi na nyá ntompǎ ke tǎǎ kǎǎǎ. ²⁵ Nyá isǎǎǎ í nyǎǎǎ nyá nǎǎǎ tǎǎ na nyá ishutu hetí teu. ²⁶ Tayaní mpaav ŋkǎ n tǎǎǎ tǎǎ, na nyá tǎǎǎ tǎǎ wee naani. ²⁷ Taa helí tǎǎǎ yaa mpǎǎ. Hatǎǎ isayatu.

5

La laakali na alv tetelato

¹ Ma pǎǎǎ welisi ma lámayasee taa, ke ŋkǎǎ na í nu ma layatu tǎǎ. ² Waatu inǎyi n ká weena nyǎǎ taa mayasǎm, na nyá ntompǎ yǎǎǎ layatu tǎǎ. ³ Alv tetelato nǎǎ taa we lelen ké isu tǎǎ setaya yaa tǎǎ nim. ⁴ Ama pǎǎ tǎǎǎ tǎǎ we nyǎǎ ké isu sǎǎ. Pǎǎ heeki isu sapǎǎ ŋka ka we lǎǎ ke cǎǎǎ tǎǎ. ⁵ Sǎm taa ké alv iní i mpaav puki, na í nǎǎǎ siyisilaa pǎǎǎ tǎǎǎ. ⁶ Alv isu mǎǎ u tǎǎǎ weesu mpaav, i toolaa ké, ama i ta cǎǎǎ. ⁷ Ma pǎǎǎ mé í nǎǎ-m yoo. I taa hatǎǎ ma nǎǎ taa tǎǎ. ⁸ Hatǎǎ alv iní i te mpaav. Taa kǎǎǎ i nǎǎǎ. ⁹ Pǎǎ taa kǎǎ na alv iní i tǎ-ŋ nǎǎǎ nin taa, na pǎǎ kó nyá nyǎǎ na pá wakǎǎ-ŋ. ¹⁰ Pǎǎ taa kǎǎ na kǎǎ nyá nǎǎ nyá wǎǎǎ, na pá sǎǎǎ nyá tǎǎǎ kululǎm ke lelv tǎǎǎ taa. ¹¹ Na pá kǎǎ na nyá tǎǎǎ ká waatu wei n tala nyá tǎǎǎ tǎǎ na í mǎǎǎ. ¹² Na í tǎǎ sí: Isǎǎǎ pǎǎ lapa na ma taa kǎǎ kǎǎǎ, na pá kalǎna-m na má kisi? ¹³ Isǎǎǎ pǎǎ lapa na má tǎ tǎǎ ma seyesǎǎ kǎǎǎ tǎǎ, na má tǎ ke ŋkǎǎ na pa kǎǎǎ. ¹⁴ Pǎǎ kaasa pǎǎ sí má ná wahalanaa tǎǎ ke yǎǎ na kǎǎǎ heko taa.

Nyá ifepile alv sǎǎǎ

¹⁵ Nyá alv we ké isu lǎm kǎǎǎ lǎkǎ. Mǎǎ tǎǎ, nyǎǎ lǎkǎ iní i taa lǎm. ¹⁶ Pǎǎ fei sí lǎm mǎǎ pá kǎǎ yem ké awalí na hǎǎ tǎǎ. ¹⁷ Pǎǎ wee sí pá wee nyá tike nyá nyǎǎm ké, pá taa sokina kǎǎ tǎǎ nǎǎ. ¹⁸ Iso í kooli nyá lǎkǎ lǎm ke kǎǎǎ na í yǎǎǎ nyá ifepile alv. ¹⁹ I tewaya isu nasǎm na i lǎǎǎ sǎǎ-ŋ. Nyá lǎǎǎ i hulǎmǎna i sǎǎǎ ke tam tǎǎ. ²⁰ Ma pǎǎǎ, pepe tǎǎ ké n nyulǎǎ alv kǎǎ nyǎǎ? Na í caa sí í wayali alv wei n ta nyí tǎǎ i hǎǎ? ²¹ Nyí sí Taa naaki yalaa tǎǎ mpaav ké. I fenjiyi paa yǎǎ wei i mpaasi. ²² Isayav kǎǎǎ kpaakána-í isu kǎǎǎ. I mayamaya i isayatu kpaakána-í yomle. ²³ I ká sí seyesǎǎ lǎǎǎ tǎǎ. Uena í seliyi í kǎǎǎ katatǎǎ tǎǎ.

6

Levl kǎma colvy

¹ Ma pǎǎǎ, ye n mǎǎ nyá tǎǎǎ kǎǎǎ, yaa n sǎǎ nǎǎǎ waali ké pǎǎ tǎǎ taa. ² Ye nyá kǎǎǎ hǎka-ŋ pǎǎ tǎǎ taa, yaa nyá nǎǎ taa tǎǎ kǎǎ-ŋ isu kǎǎǎ. ³ Pǎǎ tǎǎ tǎǎ, ma pǎǎǎ lǎsi

nyá tɛyí pə taa. Mpi tɔ, n hota nyá tɔyɔntɛle niŋ taa ké. Polo na n hɛnti-ɪ atɛ na n wiina-ɪ. ⁴Taa too pə tom, yaa n tu kpəvɪ isɛle. ⁵Haləna n fiti isɪ nam fituyuu tɔtɔlv niŋ taa tɔ. Yaa isɪ sumaya lukvɔy ka kpəlv niŋ taa tɔ.

Felentú cɔlvɔv

⁶Felentú nyá, polo na n nyənɪ tɔlv kɔlapəle na n wɛɛna ləmayasɛɛ. ⁷Tɔlv fɛina fɛnju yaa nyvɔv tɔ yaa caa. ⁸Paa na mpɔ tɔ ɪ caləsəyɪ tɔyɔnaya kɛ kumtɔ waatv na ɪ nyəkəyɪ. ⁹Felentú nyá, pəlee kɛ n ká nyəyəsɪ hɛntvɔv na tom? ¹⁰Nyá sɪ n ká tɔsɪ nyá tɪ, na n tɔ nyá niŋ kɛ nyá nyvɔv na n too pəcɔ na n hɛɛsɪ. ¹¹Waato unɪ konyɔŋ ká ta-ŋ mɛlɛmɛle, na wahala tutu-ŋ isɪ yoolu na ɪ wontu.

Mənaafiki cɔlvɔv

¹²Yɔlv tɛtɛlatɔ u tɛŋyɪ tampana. ɪ tɛŋ kɛ na ɪ nɔyɔ taa na kaloolaya. ¹³Isɛ kɛ ɪ cəpələyɪ yəlaa, na ɪ yɔyɔtəyənə-wɛ na ɪ nɔdɛɛ, na ɪ hatəyɪ-wɛ na ɪ mpee. ¹⁴Isayətv wɛnna ɪ taa, na ɪ mayasəyɪ kawaləyɔ tɔm kɛ tam, na ɪ tilisiyɪ yooŋ. ¹⁵Pə tɔɔ kɛ wakəlvɔv ká tuti-ɪ, na pə wakəlɪ-ɪ tɔm kɔlvɔm tɔɔ ɪ kaa wɛɛ hiuu.

Yəlaa mpa Iso luyɪ fɛi tɔ

¹⁶⁻¹⁹Yəlaa loosi naatoso kɛ Tacaa taa kpaakəna. Mpeyɛle: Isətoosile nyəma, na puyusilaa, na mpa pa kuyɪ yəlaa kɛ mɔsvɔŋ tɔ, na mpa pa mayasəyɪ pa lotu taa kɛ nti tɛ fɛi teu tɔ, na isayətv waalɪ tɛŋlaa, na pəpətv aseeta nyəma. Ama pə kaasa naatosompɔyɔlaya nyəma. Peleyɛle cewaa yoosilaa.

Wasanjalətv cɔlvɔv

²⁰Ma pəyalv tɔki nyá caa kəsəsutv. Taa lɔ nyá too kɛyɛsətv. ²¹Su-təyɪ nyá lotu taa kɛ tam tɔɔ. Tu-təyɪ nyá luyɪ tɛɛ isɪ kacɔka wontuyɪ. ²²Tu tiiki-ŋ nyá tontɛ taa, na tɛ kenti-ŋ nyá tɔhɛntɛle taa, na tɛ yɔyɔtəna-ŋ waatv wei n fɛj tɔ. ²³Mpi tɔ, kəsəsutv wɛ kɛ isɪ fatəla. Na sɛyɛsvɔv náa wɛɛ isɪ nyaalam, na kukpaalatɔ náa kɛ weesuyɪ mpaav. ²⁴Tu kisina-ŋ alv isayəv, wei ɪ kɛ nɔlɛlɛŋ tɔ tɔ. ²⁵Taa nyulɪ alv unɪ ɪ teu kɛ nyá lotu taa. Pəyɛle taa yɛle na ɪ isihutu teu hɔ-ŋ. ²⁶Pə tayə pulv, yɛ apalaa tənə alv, tɔyɔnaya pəcɔ tike kɛ yulv lɔkɪ ilɛ ɪ tɔɔ. Ama alv wei ɪ wɛna paalv tɔ, yulv kɔpəŋ kɛ ɪ nyəki katɔka. ²⁷Yulv ká tɔ mamatɛ kɛ ɪ tɔɔ na ɪ wontu yɛle nyayəv na? ²⁸Yaa ɪ ká tɔ mamala tɔɔ na pə tá nyaya ɪ nɔntaaləŋ? ²⁹Mpɔ tɔtɔyɔ pə wɛɛ na wei ɪ puki ɪ tɔyɔntɛle alv kiŋ tɔ. Wei ɪ tokina alv unɪ, ɪ ká ná pə nav. ³⁰Paa tɔyɪ tanaav na nyɔyɔtv wei ɪ ŋmulaa sɪ ɪ tɔki tɔ. ³¹Pəna pə mpɔv tɔ, yɛ pa kpa-ɪ ɪ ká fɛlɪ pə tɔm naatosompɔyɔlaya. Haləna ɪ cɛla ɪ wɛnav tənə. ³²Yulv wei ɪ fɛina nyvɔv tɔ, unɪ ɪ lakəna wasanjalətv, na alv wei ɪ pɛəkəyɪ ɪ tɪ na asaala tɔ, unɪ ɪ lakəna mpɔ. ³³Kataasi na kɔtvɔy kɛ ɪ tɛŋna, ɪ fɛɛle kaa tɛ. ³⁴Mpi tɔ, isɛsɛɛmlɛ ká kɔsɪ ɪ paalv pánáná. ɪ kaa wɛɛna pətɔtɛle kɛ lɛtvɔy kuyako wule. ³⁵ɪ kaa tɛɛlɪ sɪ pá fɛlɪ-ɪ pulv, na paa kɔcɔŋ kɛ paa kaa-ɪ ɪ kaa tisi.

7

Alv wasanjalɪ tvsvɔy kɛ ifepu

¹Ma pəyalv, tɔki ma kɔyɔyɔtv, na n sɪna nyá tɛyɪ ma kəsəsutv. ²Tɔki ma kəsəsutv na n hiki weesuyɪ, na n fɛj ma kɛyɛsətv tɔɔ isɪ nyá isəpəle. ³Taa yɛle na tɛ fiti nyá niŋ taa. Tɔki-təyɪ hatoo nyá lotu taa. ⁴Nyənɪ ləmayasɛɛ isɪ nyá newaya na layətv isɪ nyá ceu. ⁵Pu hatələnə-ŋ alv kpa ɪ wei ɪ tvsəyɪ yəlaa na ɪ nɔlɛlɛŋ tɔ ɪ niŋ taa.

⁶Kuyako nakulɪ ma sənja ma kutuluɔy taa, na má nyənəyənə pətote pɔsɔŋ na awalɪ tɔɔ. ⁷Mpɔyɔv má ná ifepiya mpa pa tɔ nyanta pulv tɔ, na pa taa kɛ ifepu wei ɪ fɛina nyvɔv tɔ. ⁸Mpɔyɔv ɪ tənja hapəle na ɪ tala tɛ kpɛɛŋa tɔv timpi alv wasanjalɪ nɔyɔlv ɪ ka sənja tɔ. ɪ lɛna ɪ tənəyənə alv tɛ tɔv tɔpamm. ⁹Pu kɛ taanaya kɛ, na pə tɛma yulutuyɪ na səkɛtvɔy tɛma wɛɛv. ¹⁰ɪ lɛ alv nɔyɔlv ɪ sənəyɪ-ɪ kɛle, na ɪ suuwa isɪ apalaa tənə alv, na acilayətv suwa ɪ lotu taa. ¹¹Pə kɔla ɪ nyvɔv taa na ɪ kpisi ɪ tɛyɛ cayale. ¹²Paa hapəle tɔv, yaa nɔnɔyɔ tɛɛ, yaa paa lé tɛ, ɪ tanaa kɛ. ¹³Mpɔyɔv ɪ kpətəna ifepu na ɪ kpipi-ɪ na ɪ wayəli-ɪ. ɪ lɛna ɪ nyənɪ ɪ sɛntaa tɔpɪŋŋ na fɛɛle fɛi, na ɪ heeli-ɪ sɪ: ¹⁴Sənja ma lapa Iso kɛ nɔyɔv kulvmaya kpɛntvɔy kətaya ŋka too maa suwa sɪ maa la tɔ. ¹⁵Pə tɔv kɛ ma luwa sɪ ma sənəyɪ-ŋ na má pɛɛki-ŋ. Tɔv, ma na-ŋ kɛle. ¹⁶Ma pəwa ma kato tɔv kɛ ɪcipiti kponkponu tɔŋ nyəntv pɔŋ kɔcɔcɔlɛŋ kɔpəŋ. ¹⁷Na má yɔyɔlɪ tulaalvna kɔpəna mpa pa yaaki sɪ Miili na Alwɛɛ na Kanɛɛlɪ tɔ. ¹⁸Kɔv na tɛ cəpələnə sɔlvɔy haləna pə nyaalɪ. Tɛ yɔlv na tɛ nu pə lɛlɛŋ kɛ teu. ¹⁹Ma paalv pola mpaav pooluŋ nyənku, ɪ fɛi tɔyaya. ²⁰ɪ kɔpaya liyitee na húluyúv kɛ. Yɛ isətv ta mənna kite u kɔŋ. ²¹ɪ lɛna alv unɪ ɪ pəsɪ ifepu inəyɪ ɪ yɔyɔtəyɔ katatəlaya tɔɔ, na ɪ hɔmɪ-ɪ ɪ nɔlɛlɛŋ tɔɔ. ²²Na ifepu svv-ɪ tənɔyɔv kɛ kpakpaa isɪ nav wei pa pukina tɔkɔle

tə. Yaa isu pa həkuyə kraŋtə ke ɲmənaɣa sɪ pa hən ɪ ɲkraŋyɔ tə. ²³ Haləna nyəmle sɔ ɪ hɔɔle, isu sumaya huluyuuana tiɪu ke apai taa na ká tá nyí sɪ ka weesuɣu ke pu tɛna tə.

²⁴ Pənente ma pəyalaa me, í nuna-m, na í kɛ ɲkraŋɲ na ma nəɣo taa təm. ²⁵ Taa nyɪli alɔ isu mpɔ na ɲ tənɲi-, na pə kɔɔ na ɲ lé ɪ mpaan taa. ²⁶ Mpi tə, alɔ inɪ ɪ huwa yalaa pəyalə kɛ. Mpa ɪ ka huwa mpɔ tə paa kɛ tɔŋtɔnaa kɛ. ²⁷ ɪ təyaya nté atətələ mpaav na kó tiiki səm tɛ.

8

Ləmayasɛɛ kawəyaya.

¹ Ləmayasɛɛ mpa kapuka,
na layatu náa kɔsi tə nəɣo na tɛ yaa.

² Ləmayasɛɛ sɛŋa tɔŋtɔŋa tɔɔ
kɛ mpaav kin, na hapələ atama taa.

³ Ləmayasɛɛ sɛŋa ɪcətɛ nɔnəkɛelasɪ na tə hapɛɛ tɔɔ
na á kiisiɣi sɪ:

⁴ Yalaa piya meɣe ləmayasɛɛ má, ma wɛna.

⁵ Kɔmɛlɛmɔŋ í kɛlɛmɪ nyɔyɔ taa mayasəm.
Layatu laŋlaa náa kɛlɛmɪ nyəm.

⁶ ɪ nu, təm sɔsɔntɔ ke ma wɛna sɪ ma heeliyi-me,
ma kuliyi ma nəɣo sɪ ma heeliyi-meɣe kɔsiyisitu.

⁷ Pə taya pɔlv, tampana ke ma nəɣo yɔɣɔtəɣi
na isayatu təm wɛ-m kɔsɔɣɔtɔ kɛ.

⁸ Ma nəɣo kɔyɔɣɔtɔtɔ tənə siɣisaa kɛ,
kaloolaya yaa təm kɔkɛkɛtɔ fɛi pə taa.

⁹ Layatɔnaa nyəma tə tənaya teu ke təcɛɛɛɪ,
na tə siɣisaa teu ke mpa pa wɛna nyəm tə.

¹⁰ ɪ pɛɛki ma kɔsɛɣɛsəɔ na pə kəli liyitee,
na í pɛɛki nyəm na pə tɛɛ wɔla kɔpaŋ.

¹¹ Mpi tə, ləmayasɛɛ kəla teu ke liyitee pɛɛ.
Liyitee pɔlvɔv ta tala-yɛ.

Ləmayasɛɛ hulvyɔ ke a ti

¹² Ləmayasɛɛ má, laakali lapu taa kɛ ma təcayalə wɛɛ,
ma wɛna nyəm na nyɔyɔ taa mayasəm.

¹³ Tacaə nyamnav nté isayatu kisuyu.
Kalampaanɪ na isəcav pə kɛ isayatu mpaav kɛ.

Na nəɣo isayaa kɛ mpi ma kisaa tɔɣo.

¹⁴ Má tənna layatu tasuyɔ na təcayanaɔ,
mayalə layatu, na ma wɛna tɔŋ.

¹⁵ Ma tɔŋ taa kɛ awulaa tóki kawulaya,
na awulumpiya náa tɔɣi mpi mpi pə siɣisaa tə sɪ yəlaa í la.

¹⁶ Ma tɔŋ taa kɛ awulaa tóki kawulaya,
na kɔpayaalaa na tetɔ taa huɔlaa tənə náa huəkəna.

¹⁷ Ma sɔɔla mpa pa sɔɔləɣi-m tɔɣo.
Na ma pɛɛkəlaa naaki-m.

¹⁸ Ma kin ke apititu na teeli wɛɛ,
na wɛnav kɔleelim na tampana tənɲyɔ.

¹⁹ Ma kɔlvɔlvɔm kəla wɔla kɔpaŋ ke teu.
Na ma nyəm náa tɛɛ liyitee.

²⁰ Tampana tənɲyɔ mpaav taa kɛ ma tɔŋ
mpaisi kɔsiyisasi hɛko taa.

²¹ Ma sɪ kɔpantɔ ke mpa pa sɔɔla-m tɔɣo.
Na má suuliɣi pa kraŋcooŋ.

²² Maya Tacaə caaləna ɲmav ke ɪ təmle taa
na pəcɔ́ í lakɪ ɪ təma kɔpənɛɛ.

²³ Hatoo tə pa ɲma-m kɛ,
faɪ na pəcɔ́ pə ɲmaaki tetɔ.

²⁴ Waatɔ inɪ tə tɛŋku nəɣɔlv ɪ taa wɛɛ,
pəcɔ́ lvɔm sɛɛlv nəɣɔlv ɪ fɛi.

²⁵ Pa lvla-m kɛ na pəcɔ́ pə la pəɔŋ
na pəcɔ́ pulasɪ wɛɛki.

²⁶ Pəyɛle Tacaə taa tu lata tetɔ yaa katenasɪ,
yaa antulinya ciyilisi nsi sɪ naaki tə sɪ kancəalaya nyənka.

27 Ma wee na pácó Tacaa su isótónnyo, na í pu ku tánaya ke kóna tenku sósó pa tásulle.
 28 Ná í tu isórnmóntu ke isótaa na tenku seelaa lóm tóli na pé luna toma.
 29 Waato ináyi Tacaa su tenku ke ténasi sí lóm í taa njmaa na í pu tetó kite.
 30 Ma lakáya í kirj ke támle ké, na má heesayi í lanje ke paa kuyako njku. Na má liyiliyi tam na í naaki.
 31 Na má liyiliyi í tetó tó na ma lanje heekóna yélaa.
Nyvolelej tu nté wei í nukóna lámayasée to
 32 Ma pýalaa, pánente í nuna-m.
 Mpa pa tánayi ma mpaav to pa nu lelej ké.
 33 Í nu seyesyó í taa ló-ko.
 Ilena í pásí lámayasée nyáma.
 34 Yélaa mpa pa nukóna-m to pa nu lelej ké.
 Paa ífemle nteye pa fenjiyi ma táyaya nónóosi na pá tánayi ka akelenaa.
 35 Mpi to, ye wei í hika-m í hika weesuyu ké.
 Tacaa ká hólí pòntó ke suulu.
 36 Ye wei í pántáyana-m í tayı í tayı wahala.
 Pa tana mpa paa caaki-m to sém ke pa sáolaa.

9

Lámayasée yaav

1 Lámayasée suna akelenaa naatosompóyóláya, na á njma a táyaya. 2 A kó wontu na á lá tóyonaya na á su na á puu sólom. 3 A tila a támle nyáma alonyama ke tontonja tó, na péle pá yaaki yélaa sí: 4 Kómeléməñ me, í kónna cəne. Ilena pá heeli lámayasée feinaa sí: 5 Í kó na í tóyo lámayasée tóyonaya, na í nyó a sólom. 6 Í lu kómeléməñ taa na í hiki mə ti. Í tən mpaav njku kó takóna layatv cóló to.

Lámayasée tv na wonjlu

7 Ye n kaláyana wonjlu, í footiyi-nj ké. Na ye n seyesayi isayav í tuv-nj. 8 Taa kalóna wonjlu na pé kó na í taa kpána-nj. Ama kalóna lámayasée tv ílé í ká sóli-nj. 9 Ha lámayasée tv, na í lámayasée ká sóosi. Seyesi siyísílu na ílé í sóosi nyám. 10 Iso nyamnav nté lámayasée tacaalle. Iso yélaa nyámto nté layatv. 11 Lámayasée ká yele na nyá kúyeyen hukí, na nyá weesuyu pusí sóosi. 12 Ye n ká lámayasée tv, nyá waakóna. Ye n ká wonjlu íle nyá nyúv to tá ké pé tən.

Kómelentv yaav

13 Kómelentv we ké ísu alv kókote tv, wei í ká tulaya na í tá nyí pulv to. 14 Kpete tó ké alv iní í caya í nónóekelasí, ke ícate tontonje tó. 15 Ilena í kreesayi teelaa mpa pa kama nyóon na mpaav to sí: 16 Ye wei í ká kómelenj, í kónna cəne. Na í tən nyóon feinaa sí: 17 Lóm kónmuləm we lelej ké, na njmelav tóyonaya náá we teu. 18 Mpa alv iní í yaaki mpv to, pa ta nyí sí pə canşayi-weye atətəle taa.

10

Yélaa tónte atuwa kókpeyelee

1 Salóməñ atuwa. Páyaya lámayasée tv heesayi ka caa lanje ké. Ilena kómelenj náá wakəli ku too nyənte.

2 Wənav mpi yólv ta tən tampana na í hiki to pə taa fei kawaaaya. Ama siyísuyu yakóna sém taa.

3 Tacaa u yeki sí nyóosi í sasəli siyísílu. Ama í pən isayav ke mpi í nyúləyi tóyo.

4 Nkpalasí kpəkuyv susayi konyonj ké. Ilena támle lapv lənlənj náá svsí tonj.

5 Yólv wei í nyəkəyi tóyonaya ke kómto waato to, í ká pəyaya njka ka mayasayi ka nyúv taa tóyo. Ama wei í tooki saa iní to, í ká feele fei to ké.

6 Kópantv koolée we siyísílaa nyóon tó ké. Ama mvsənj təm tike ke asayaa nóosi yóyotəyi.

7 Siyísílu tó tóosyov kəjnna kópantv koolée ké. Ama yólv isayav hətə mayamaya ná wakəlayi ké.

8 Yólv wei í wəna lámayasée ke í taa to, í mvyi seyesée ké. Wei í yóyotəyi kómelentv təm to í teesəyənə lepu.

9 Wei í tən teu to í tənna naani ké. Ama wei í tánayi mpaav kókənlənj to pu kuli í waalı.

10 Wei í cəpəlayi íse na layatv to í tayı í ləlaa ke wahala ké. Ama wei í yóyotəyi kómelentv təm to í teesəyənə lepu.

11 Siyísílu kúyóyotvto ké weesuyu seeló ké. Ama mvsənj təm tike ke asayaa nóosi yóyotəyi.

12 Pááná kosəyi yóov ké. Ilena sáoləyv náá husəyi kópəntənj tənə.

¹³ Yulb layatu yəḡətaya taa ké pa naana i lamayasée. Ilena pá natəyi lamayasée fei tu siyile taa ké kpatəŋ.

¹⁴ Nyəm ke lamayasée nyáma ná kaaki wənao təle. Ama kumələməŋ kuyəḡətutu ná wakələyi ké.

¹⁵ Wəento liyitee kentiŋina i tso, isu kolunja ɪcate ton nyənte. Acamaa kowakələm nté pa kunyən.

¹⁶ Yuləpaŋ təmlə ke weesuɣu pulb ké. Ilena isayaw kasəyaya náa ké isayatu pulb.

¹⁷ Wei i tsoḡəyi seɣesuyu tso tɔ i təŋəyi weesuɣu mpaaw ké. Ilena wei ílé i soaki kalənao tso tɔ í le.

¹⁸ Ye wei i taka pááná tso i looliyina i nəyo ké. Wei i yəḡətəyi ləlaa təm tɔ i ké kumələŋ ké.

¹⁹ Wei i yəḡətəyi səsəm tɔ u taana pəntuyu. Ama wei i kraaki i nəyo tɔ i ké yulb layatu.

²⁰ Siyisilu kuyəḡətutu wə teu ké isu liyitee nyəyəluyi. Isayaw lotu taa huwəe ta ke pulb.

²¹ Siyisilu kuyəḡətutu tiikiyi yəlaa paɣalə ké. Kraŋtonna ná səki nyuyi taa mayasəm laŋnyu tso.

²² Taca a kəpantu kooluyi haakəna ton. Nyá kulok u takɪ tiili.

²³ Isayatu lapu wə lamayasée fei tɔ ké isu aliɣila. Ama layatu tanna lamayasée.

²⁴ Mpi asayaa nyaŋna tɔ mpi pə kəŋna pa nyəŋ tso. Ilena Iso haaki siyisilaa ke mpi pa sələməyi tɔ.

²⁵ Isu kacuculaya təkoyu tɔ, mɪpɔyɔ asayaa saaləyi. Ama siyisilaa ná səŋa teu ke tam tso.

²⁶ Isu nyəməŋ nyənyu kela, na nyəsi náa tɣi isə tɔ, mɪpɔyɔ felentú cəḡəyi i caa.

²⁷ Mpa pa nyaŋna Taca tɔ pa weesin tayaləyi ké. Ilena isayalataa náa səkəna pa ton.

²⁸ Siyisilaa tɔluyi ke laŋhulumlə ké. Ama asayaa tɔluyi ká wakəli.

²⁹ Taca mpaaw kentiyi mpa pa feina kawaliya tɔyo. Ilena kó wakələyi mpa pa lakɪ isayatu tɔ.

³⁰ Pulup u selisiyi siyisilu. Ama asayaa ná kaa caya tɔtu taa.

³¹ Lamayasée təm ke siyisilu yəḡətəyi. Ama paa seti isayatu yəḡətulb nsəmlə.

³² Siyisilu kuyəḡətutu lakɪ kəpantu ké. Ama kowakələtu ke isayaw nəyo ná nyəma.

11

¹ Taca luyi fei pəpətu mayasəlaya. Ama mayasəlasɪ nsi sɪ təŋa teu tɔyo i caaki.

² Kalampaani tɔ təŋna kutuyi ké. Ilena wei i pasəyi i tɪ tɔ í tɛsəna lamayasée.

³ Yuləpaŋ kəpantu tiikiyina-i. Ilena isayaw acilayatu náa wakəli-i.

⁴ Wənao feina toma naaləyi Iso huwə wule. Tampana tənyu tike ləsəyana səm taa.

⁵ Siyisilu kəpantu yekina na i mpaaw təŋ. Ilena isayaw isayatu náa pɛtɪ-i.

⁶ Siyisilu tampana tənyu ləsəyi-i asola təna niŋ taa ké. Ilena asayaa kunyuləm náa kraaki-wɛyɛ katəka nyəm.

⁷ Yulb isayaw i səpa i tɔluyi saalaa ké. Ilena isəna i tɔluyi wənao tɔ pələ pə saalɪ tɔtɔ.

⁸ Pə ləsəyi yuləpaŋ ke nəɣsəe taa ké. Na pə lɛtɪ isayaw ke i lonte.

⁹ Wei i kɛsəyi Iso tɔ i kuyi ləlaa ké na i nəyo taa təm. Ama nyəm waasəyənə tampana təŋlaa.

¹⁰ ɪcate yəlaa tɔki acima ke waatu wei siyisilaa waaki tɔyo. Na pá wilitiyi waatu wei asayaa səki tɔ.

¹¹ Siyisilaa ná kəŋna kəpantu ke pa ɪcate taa na ɪcate teeki. Ama asayaa ná wakələyi-te na pa nɔsi.

¹² Wei i tuuki i tɔyɔntəle tɔ, i feina nyuyi taa mayasəm ké. Ilena wei i nukɪ pə taa tɔ i sunj.

¹³ Wei i yəḡətəyi ləlaa təm tɔ, i kuliyi pa waalɪ ké. Ama naani tu ná sukɪ pə tənaya i taa.

¹⁴ Yəlaa í feina paasənlu pa leki yem ké. Ilena layatu tasəlaa paɣalə waasəyi-wɛyɛ səsəm.

¹⁵ Wei i muyi ləlu kəma sɪ i fəlayi tɔ, i naa pə nau ké. Ilena wei í kisiyi pə lapu tɔ í nu lələŋ.

¹⁶ Alb telu ke pa saŋ, na apəlu kpelikpeka tɔ náa sɔv ton.

¹⁷ Yuləpaŋ waasəyi i tɔyi. Ilena yulb isayaw náa tɣi i tɔyi wahala.

¹⁸ Kasəyaya ŋka ka fei naani tɔyo isayaw hikiyi. Ilena kusiŋisim latu náa hikiyi kufeluyi tampana nyəŋku.

¹⁹ Tampana tənyu haaki weesuɣu ké. Ilena isayatu tənyu náa tu səm.

²⁰ Taca nyənəyi isayatu ke mpa pa lotu taa wə isayatu tɔyo. Ama i lakɪ kəpantu ke mpa pa tɔntə wə teu tɔ.

²¹ Pɪ hɔ asayaa ŋkraŋ ké. Ama pu ya siyisilaa lɔluyi nyəma.

²² Alb telu wei i feina lamayasée tɔ, i wə ké isu afa wei pa tu wɔla tɔ.

²³ Siyisilaa kunyuləm nté kəpantu lapu. Ilena asayaa kooləe náa kusəyi Iso pááná.

²⁴ Ləlaa haana luyi kolomuyi ké na pa wənao səsəyi. Na ləlaa náa lakɪ lɛv na pá tɣi pa tɔyi kunyən.

²⁵ Pɪ ha kəpantu ke səsəm ke wei i haana luyi kolomuyi tɔyo. Ilena lom halv ləkətu náa sí.

²⁶ Mpa pa nyəkəyi tɔyənaya na pá təŋa kasəyaya səsaya tɔ, yəlaa tənəyi-wɛyɛ mpusi ké. Ilena pá kooliyi kəpantu ke mpa pa pɛtəyənə-wə tɔ.

²⁷ Iso saŋ wei i lukɪ kəpantu lapu tɔyo. Ilena wahala makəna isayatu pɛkələa.

28 Wei i to naani ké i liyitee tó i lepaya. Ama siyisilaa ná puki ké isu tuyo ηku ko sɛɛna lóm nyɔ́ to ko hátu.

29 Wei i ta tóki i tɛyaya ke teu to i kaa na kpancoou. Mpu tótɔyɔ kómelenj pəsəyi ləməyasɛɛ to yom.

30 Siyisilu kolapɔtɔ haaki weesuɣu ké, na yɔ́laa tɛɛyɛi ləməyasɛɛ to.

31 Pə ta kisi siyisilaa ke lɛɛtɔyɔ ke atɛ, kacamfanana isayav na pəntɔlv na?

12

1 Yɔlv wei i tisiyi si pá kaləna-i tó i sɔ́la nyəm ké. Wei u caaki kalənav tó i ké kómelenj.

2 Tacaalaki kɔpantɔ ke yɔlvpaɛj ké, na í kó acilayato to təm.

3 Isayato u yeki na yɔlv nyɔ́ toɲ. Pəyɛle pɔlvɔpɔ naa ciyitiyi siyisilaa.

4 Alu kɔpaɛj kɔsəyi i paalɔ nyɔyɔ ké. Ama fɛɛle fɛi to ná wɛ ke isu sɔlvu ke i mɔwa taa.

5 Tampana tɛɛyɔv təm ke siyisilaa ná məyasəyi tam. Ilena asayaa náa məyasəyi mpaav ηmuləm təm.

6 Asayaa kɔyɔyɔtɔtu wɛ ké isu səm katɔsi. Siyisilaa nyəntɔ ná fitiyi lelɛa ke səm taa.

7 Ye pə kpiisa isayav pu kaasəyi pɔlv, ama siyisilaa lɔlvɔv nyáma ná sɛɛna teu.

8 Nyɔyɔ taa məyasəm to ke pa sanj yontu taa. Ilena pá tɔvki wei i lotu taa wɛ isayato tɔ.

9 Pə kəla teu si yɔlv í pasa i ti na í wɛɛna təmle to kulom, na mpi i ka ho i ti na í lanj tɔyɔnaya tɔ.

10 Siyisilu paasəyana i tɔntɛ ké. Ama pətɔtɔle fɛi isayav lotu taa.

11 Tɔyɔnaya tɔalana wei i haləyi tɔyɔ. Ilena wei i fɛina nyɔyɔv taa məyasəm tó i tɛɛyɛi kra nyəm.

12 Kasəyaya asilima nyənka ke asayaa ná nyuləyi. Ama siyisilaa ná waaki.

13 Nɔyɔ kɔyɔyɔtɔtu taa wɛ katəka isayaa ké. Ama siyisilu ná ləsəyi i tɛyi nəyəsɛɛ taa.

14 Yɔlv nɔyɔ kɔyɔyɔtɔtu yekina na í wɛɛna kɔpantɔ ke sɔsəm. Pə fɛləyi paa wei ké isu i lapəna i niɲ tɔ.

15 Wei i fɛina nyɔyɔv taa məyasəm to i nyənəyi i mpaav ké na kó siyisa-i. Ama ləməyasɛɛ to ná nuki layato tasɔyɔ ké.

16 Kómelenj hɔləyi ko pááná ke kpaakpa ké. Ama wei i nuki i kɔtvɔyɔ na í ηməsəyi tó i ké nyɔyɔv taa məyasəm to ké.

17 Wei i yɔyɔtəyi tampana tó siyisuyu ke i kraaləyi, na aseeta pɔpɔtɔ to ke kaloolaya.

18 Tam kra nyəntɔ yɔyɔtɔyɔ səki ké isu layatɛ. Ilena ləməyasɛɛ nyáma kɔyɔyɔtɔtu náa waasəyi.

19 Tampana yɔyɔtɔyɔv u tɛɲ. Ama kaloolaya naa laaki tɛm.

20 Mpa pa to pa taa ké isayato lapɔ to pa lotu taa suwa pɔpɔtɔ ké. Ama mpa pa sɛyəsəyi hɛɛsvɔv təm tɔ, pa lanj hɔləməyi.

21 Mpusi nɔyɔlv u makəna siyisilu. Ama wahalanaa ná nuki asayaa.

22 Tacaaluyi fɛi loollaa. Tampana lataa ke i sanj.

23 Nyɔyɔv taa məyasəm to ná ηməsəyi i nyəm təm ké. Ama kómelenj ná yasəyi ko kómelentɔ.

24 Təmle latɔ təkəna kawulaya. Ilena ηkpalasi kpekəlv náa teki lelɛa.

25 Nəyəsɛɛ nuki yɔlv ké. Ilena təm kɔpantɔ hɛɛsi i lanjɛ.

26 Siyisilu hɔləyi i tɔyɔntəle ke mpaav kɔpaɛjko ké. Ilena asayaa mpaav náa tolisi-wɛ.

27 Tɔtɔlv felentú u wɔsəyi i nantɔ. Ama yɔlv wɛnav kɔpam nté təmle lapɔ.

28 Siyisuyu mpaav taa ké weesuɣu wɛɛ, səm fɛi ko taa.

13

1 Pəyaya ləməyasɛɛ to nuki ka caa sɛyəsɛɛ ké. Kalampaani nyənka u nuki kalənav.

2 Yɔlv kɔyɔyɔtɔtu yekina na í tɔyɔ mpi pə wɛ teu tɔ. Ama mɔsvɛɲ tike ke asayaa ná lakəna.

3 Wei i fɛɲiyi i kɔyɔyɔtɔtu tɔ tó i tɛyi i waasəyi. Ama wei u nyənɲ i nɔyɔ kpaav tó i wɛ lɛpu taa ké.

4 Felentú wɛna kɔnyɔlvɔv ηku ku waasəyi-i tɔyɔ. Ama pu tɔalana təmle latɔ ké.

5 Siyisilu taa kpaana kaloolaya ké. Ilena isayav náa footiyi lelɛa na í tɔyɔ-wɛyɛ fɛɛle.

6 Siyisuyu kentiɲina yɔlv wei i tɔntɛ wɛ teu tɔ. Ilena isayato náa kó isayaa.

7 Lɛlaa yaaki pa tɛyi tɔɲtɔnaa, pə́cɔ́ pa fɛi pɔlv. Ilena lelɛa náa yaaki pa tɛyi kɔnyɔntɔnaa na pá haɣaa.

8 Wɛnav ke yɔlv layasəyana i weesuɣu. Ama kɔnyɔntɔ ná tá nyí tɛle.

9 Siyisilu wɛ ké isu fətəla wei i naaki teu tɔ. Ilena isayav náa wɛ isu fətəla wei i fiyinaa tɔ.

10 Kalampaani tike ke pa kɔsəyana yoo. Ama mpa pa nuki layato tasɔyɔv tɔyɔle ləməyasɛɛ nyáma.

11 Toɲ wei yɔlv ta laa hikuɣu tó i pasəyi ké. Ama toɲ wei yɔlv hikiyi pəcɔ pəcɔ tɔ, un i sɔsəyənna.

12 Yɔlv tɛɛlvɔv pɔlv na pə tá lá lɔɲ tɔ, i lanjɛ wakələyi ké. Ama ye i nyula pɔlv na í la-wi ilɛ i lanjɛ hɔlvɔm sɔsəm.

13 Ye pa kpaala wei na í tá nu i leki ké. Ama wei i təkəyi nti pa to-i tó i waaki ké.

14 Ləməyasɛɛ to kɔsɛyəsətu haaki weesuɣu ké. Nti tə cəlayəna yɔlv ke səm katɔsi.

- 15 Yulu layató ke yalaa tuxona. Ama isayau weesuɣu ná we katé.
 16 Nyɔɣu taa mayasəm nyáma mayasəyi pa taa ké na pácɔ́ pá la pulu. Uena komeleməŋ náa yasəyi pa komelentu.
 17 Təm kpaallu isayau hotiyi wahala taa ké. Uena kupaŋ náa waasi.
 18 Wei i kisiyi seɣesuɣu tɔ, i pásəyi konyəntu ké na pá tu-u. Uena wei pa kaləyona na i suma tɔ i nyɔɣu kuli.
 19 Ye yulu i nyula pulu na i hiki-wi pə wə-i lelen ké. Ama komeleməŋ ná nyənəyi isayatu ləu ke acaalətu ké.
 20 Ye n təŋəyi ləmayasəe nyáma n laki ləmayasəe ké. Ama komeleməŋ təŋlu ná pásəyi isayau ké.
 21 Isayatu təŋəyi tɔ lataa ké. Uena pá ləetəyi tampana təŋlaa ke kupaŋtu.
 22 Yulu paŋ yekina i lulɔyɔ nyáma ke i kpancoou ké. Uena siyisilaa náa tɔyɔ isayau nyəŋku.
 23 Konyəntu naa kupaŋ pa tawa taa ké səsəm. Uena muɣulla a səki.
 24 Aseeta u maki i pəyaya tɔ i ta səl-i-keɣe. Ama wei i səla i nyəŋka tɔ i maki-keɣe.
 25 Siyisilu tɔki ké na i haki teu. Uena isayau lotu taa náa sələyona nyɔɣosi.

14

- 1 Alu ləmayasəe tu siki təyaya ké. Uena alu komeleŋ náa yəki-ke na i niŋ.
 2 Tampana taa təntu nyəŋna Tacaá ké. Uena wei i təŋəyi mpaəŋ isayau tɔ i tu-u.
 3 Komeleŋ kalampaani təm kəŋna-koyu tipite. Uena ləmayasəe nyáma konyəntu kentiyi-ke.
 4 Timpi naəŋ kuhalaŋ fei tɔ kpóu wə kpete ké. Ama tɔla təmle taa ké tɔyɔnaya tələyona.
 5 Aseeta u kupaŋ u looliyi. Ama pəpətu ke isayau u i lə i pələyi.
 6 Kalampaani tu kaasəyi i təyi u hikiyi ləmayasəe. Uena yulu layatu náa hiiki nyəm pácɔ́ u wukəna.
 7 Hatəlaŋa komeleŋ, pə taya i nɔyɔ taa təm taa ké n ká hikina nyəm.
 8 Nyɔɣu taa mayasəm tɔ ləmayasəe nté si i cekəna i mpaəu. Uena nyɔɣu feinaa komeleŋtu náa tɔsəyi-wə.
 9 Komeleməŋ wonjiyi tasəkəle tayanɔyɔ kətaya ké. Uena tampana təŋlaa náa laki təmayá kupaŋtu.
 10 Ye yulu lanle wakəlaa nɔyɔlu u pásəyi na i cosi-tə. Mpu tətəyɔ na i lanjhulumle.
 11 Pu yəki asayaa teesi ké. Uena siyisilaa coka náa teeki.
 12 Mpaəu ŋku n nyənəyi kupaŋku tɔ, ku pásəyi na kó pona-ŋ səm taa.
 13 Lanjhakəlle pásəyi na tɔ tii wonja waatu. Uena lanjhulumle teesəna lanjhakəlle.
 14 Yulu tetelatu tɔki i kulaputu kasayaya ké. Uena yulu paŋ náa tɔyɔ i kulaputu kasayaya.
 15 Wei i fei hɔwəe tɔ i muɣi pə təna mpi pa heeliyi-i tɔyɔ. Ama laakali tu u kpesəyi nɔhəle na i ta mayasi i taa.
 16 Ləmayasəe tɔ seeki isayatu ké na i kisiyi-ti. Ama komeleŋ ná laki ké u mayasəyi. Mpi tɔ, u nyəŋna pulu.
 17 Wei u laa pááná muɣu tɔ i laki komeleŋtu ké, na wei i kpekikiyi i taa ké isayatu tɔ, i laki na ləlaa taa kpaana-i.
 18 Yəlaa mpa pa hɔwəe ta tayaŋ tɔ, pa kawaaya nté komeleŋtu. Nyɔɣu taa mayasəlaa teeli kele nyəmtu.
 19 Asayaa ká hənti kupaŋa ke atəye, na pá təŋ siyisilaa nənɔsi si pələ pá mu-wə.
 20 Konyəntu taapalu mayamaya ná kisiyi-i ké. Ama tɔŋ tɔ camnaa ná wə payale.
 21 Yulu wei i footiyi i tɔyɔntəle tɔ i ké isayau ké. Ama wei i wəna konyəntu naa pətətəle tɔyɔle lelen nulu.
 22 Yəlaa mpa pa mayasəyi isayatu ke pa taa tɔ, pa pəntəyi mpaəu ké. Uena mpa pələ pa mayasəyi kupaŋtu tɔ pá laki-ti na tampana.
 23 Təma təna na a kawaaya ké. Ama konyəŋ ke yɔyətaya katatəyaya ná kəŋna.
 24 Wəna nté ləmayasəe nyáma kasəyaya. Ama komeleməŋ naa luki pa komeleŋtu taa.
 25 Aseeta tɔ wei i yɔyətəyi tampana tɔ i yakɔ weesin ké. Ama kaloolaya ke pəpətu ná yɔyətəyi.
 26 Wei i nyəŋna Tacaá tɔ i səŋaa ké təca. Pə taya pulu, Tacaá ké i piya kəkentuyi ké.
 27 Tacaá nyamnu haakəna weesuɣu, na pá cələyona səm katəsi.
 28 Ye yəlaa i wə samaa, wulaw teeli kele. Ye yəlaa pasaa ile pá wakəli wulaw.
 29 Wei u muɣi pááná ke ləŋ tɔ i wəna layatu səsəntu ké. Ama wei u laa pááná muɣu tɔ komeleŋtu ke i huləyi.
 30 Ləmayasəle taa həsəyɔ haakəna tənuyɔ ke weesuɣu. Uena isəsəemle náa wə isu muwa taa suulu.
 31 Ye wei i tɔki konyəntu naa isə, pa ŋmalu Isə ké i tuuki. Ye wei i wəna pa pətətəle i kusəyi Isə nyɔɣu ké.
 32 Isayatu wakəlayi isayau. Ama siyisilaa ná hikiyi təcəsəle ké, paa səm taa.
 33 Ləmayasəe wə yulu layatu lotu taa ké. Ue n kaa na-yəye komeleŋ kinj.

³⁴ Kusiγisitu tɛɲɔyɔ kɔsɔyɛna piitim nyɔyɔ. Uena isayatu lapɔ nɔ́á tɔ yɛ́lɔa ke fɛ́ɛɛɛ.

³⁵ Wulav san ɪ waali nyɛ́ma lɛ́mɔyɛsɛ́ kɛ́. Uena í muɔi pɔ́áná na tetelataa.

15

¹ Tɛ́ɛɛ kɔ́cɔ́cɔ́tɔ hɛ́ɛsɔ́yɛ pɔ́áná kɛ́, na kɔnyasɛ́tɔ nɔ́á kɔsɪ-yɛ.

² Ye lɛ́mɔyɛsɛ́ tɔ yɔ́ɔtɔyɛ, yɛ́lɔa nyulɔyɛ nyɛ́m kɛ́. Ama kɔmɛlɛntɔ tɔ́m kɛ kɔmɛlɛmɔɲ nɔ́ yɔ́ɔtɔyɛ.

³ Tacaa nyɛ́nɔyɛ paa timpɪyɛ, na í naaki kɔpama na asayaa.

⁴ Tɔ́m leleɲ nyɛ́ntɔ haaki weesuyɔ kɛ́. Uena tɔ́m isayatu nɔ́á wakɛ́lɔyɛ lanɲɛ.

⁵ Kɔmɛlɛɲ footiyɛ kɔ caa kɔsɛ́yɛsɛ́tɔ kɛ́. Ama wei ɪ lakɛna nyɔyɔ taa mɔyɛsɛ́m tɔ ɪ nuki kalɛ́nɔv kɛ́.

⁶ Pɛ́ tɔɔlɔyɛna yulɔpɔɲ kɛ́. Uena kasɔyɔyɔ asilima nyɛ́ɲka nɔ́á kɔna mpusi.

⁷ Lɛ́mɔyɛsɛ́ nyɛ́ma yɔ́ɔtɔyɛna nyɛ́mɔtɔ kɛ́. Ama kɔmɛlɛmɔɲ nɔ́ fɛi mpɔ.

⁸ Tacaa luyɔ fɛi asayaa kɔ́tasi. Ama niɲ naalɛyɛ ɪ muɔyɛna tampɔna tɛɲɲaa kɔsɛ́lɛmɔtɔ.

⁹ Tacaa luyɔ fɛi asayaa tɔ́ntɛ. Ama ɪ sɔ́ɔla mpɔ pɔ tɛɲɔyɛ tampɔna tɔ.

¹⁰ Wei ɪ cɔ́lɔyɛ mpɔav tɔ paa hɔ ɪ ɲkɔpɔnyɔ na tɔɲ. Wei ɪ nuki kɔkpaalɛtɔ tɔ ɪ ká sɪ.

¹¹ Tacaa ta kisi nyɛ́m kɛ pɔ́ɔyɔ́ sɔ́sɔ́ɔ na atɛ́tɛɛ. Kacɔɲfana yulɔpɪya lotunaa na?

¹² Kalampɔani tɔ ɪ caaki pɔ́ kalɛ́na-ɪ. ɪ tɔ pukina lɛ́mɔyɛsɛ́ nyɛ́ma hɔyɔlɔyɔ.

¹³ Lanɲhulɔmlɛ hɛ́tɔyɛ isɛ́ntaa kɛ́. Ye lanɲɛ wakɛ́lɔa lɛ́mɔyɛsɛ́lɛ hɔɔwɔyɔ.

¹⁴ Yulɔ layatɔ pɛ́ɛkɔyɛ nyɛ́m kɛ́. Uena kɔmɛlɛɲ lanɲɛ nɔ́á hɛ́ɛna kɔmɛlɛntɔ tɔ́m.

¹⁵ Yulɔ lanɲɛ ɪ wakɛ́lɔa, kɔyɛɛɲ tɛna kɛ́ isayɲ kɛ́. Uena lanɲhulɔmlɛ tɔ nɔ́á wɛ́ acima tam nyɛ́na taa.

¹⁶ Pɛ́ kɛ́la teu sɪ ɲ́ wɛ́ɛna pɛ́cɔ na ɲ́ nukɛna Tacaa. Na mpi n ká wɛ́ɛna tɔɲ na pɛ́ cɔ́sɔ́yɛ-ɲ tɔ.

¹⁷ Pɛ́ kɛ́la teu sɪ pɔ́ pɔyɔ́li-ɲ hɔ́nɔm na sɔ́ɔlɔyɔ. Na mpi paa tɔɲ-ɲ naɔ nantɔ nim nyɛ́ntɔ na tɔ́á hanɔyɔ tɔ.

¹⁸ Pɔ́áná tɔ kɔsɔ́yɛ yɔɔu kɛ́, na suulu tɔ nɔ́á hɛ́ɛsɔ́yɛ yɔɔu.

¹⁹ Sɔ́wa nyala felɛ́ntɔ́ mpɔav taa kɛ́, na yulɔpɔɲ nyɛ́ɲku nɔ́á hulɔ́mɔa.

²⁰ Lɛ́mɔyɛsɛ́ pɔ́yɔyɔ hɛ́ɛsɔ́yɛ ka caa lanɲɛ kɛ́. Ama yulɔ kɔmɛlɛɲ nɔ́ footiyɛ ɪ tɔɔ.

²¹ Lɛ́mɔyɛsɛ́ fɛi tɔ lanɲɛ hɛ́ɛkɛna ɪ kɔmɛlɛntɔ kɛ́. Uena lɛ́mɔyɛsɛ́ tɔ nɔ́á kama nyɔyɔ kɛ́ tɔ́ntɛ kɔpɔntɛ taa.

²² Ye n laki nyá layatɔ kɛ́ nyá tike n kɔpisiyɛ kɛ́. Ama layatɔ tasɛ́lɔa ɪ tɔ́ɔ-ɲ ɪɛ n waa.

²³ Ye yulɔ ɪ cɔ́wa tɔ́m ɪ lanɲɛ hulɔ́mɔyɛ kɛ́. Ye ɪ yɔ́ɔtɔ-tɔyɛ tɔ́ waatu pɛ́ leleɲ wɛ́ sɔ́yɔntɔ.

²⁴ Nyɔyɔ taa mɔyɛsɛ́m tɔ tɛɲɔyɛ weesuyɔ mpɔav ɲku kɔ pukina isɔ́tɔaa tɔyɔ. Uena ɪ fiti atɛ́tɛɛ kɛ́ atɛ.

²⁵ Tacaa yɔ́kɔyɛ kalampɔani tɔ tɔ́yɔyɔ kɛ́. Ama ɪ tɛɲɔyɛ alɔ leelu tɛtɔ toosi.

²⁶ Tacaa luyɔ fɛi hɔ́wɛɛ asayɛɛ. Ama tɔ́m kɔpɔntɔ tike wɛ́nnɔ-ɪ teu.

²⁷ Liyitee luluyɔ tɔ kɔ́ɲna ɪ nyɛ́ma tɔ́ kɛ́ wakɛ́lɔyɔ kɛ́. Ama wei ɪ kisiyɛ kɔ́cɔ́ɔɲ isayɲ tɔ ɪ wɛ́na weesuyɔ.

²⁸ Yulɔ siyisilu mɔyɛsɔ́yɛ kɛ́ na pɛ́cɔ́ ɪ cɔ́. Ama isayatu tɔ́m kɛ́ asayaa yɔ́ɔtɔyɛ.

²⁹ Tacaa hatɛ́lɛna asayaa kɛ́. Ama ɪ nuki siyisilaa sɛ́lɛmɔɲ.

³⁰ Isɛ́ntaa hɛ́tɛ́nɔv hɛ́ɛsɔ́yɛ lanɲɛ kɛ́. Uena tɔ́m kɔpɔntɔ nɔ́á haaki alaafɔyɔ kɛ́ yulɔ nantɔ taa.

³¹ Wei ɪ kɛɲ ɲkɔpɔnyɔ na ɪ nuki kalɛ́nɔv mpi pɛ́ waasɔ́yɛ tɔ, ɪ tɛ́cayɛ́lɛ nɛ́ lɛ́mɔyɛsɛ́ nyɛ́ma kɪɲ.

³² Ye ɲ́ kisiyɛ sɛ́yɛsɔyɔ nyá weesuyɔ kɛ́ n laki awusa. Ama wei ɪ nuki kalɛ́nɔv tɔ ɪ wɛ́ɛkɛna nyɛ́m kɛ́.

³³ Tacaa nyamɲav sɔ́sɔ́yɛ lɛ́mɔyɛsɛ́ kɛ́. Pɛ́ wɛɛ sɪ ɲ́ pasa nyá tɔyɛ na pɛ́cɔ́ nyá nyɔyɔ kɔli.

16

Tacaa wɛ́ɛv kɛ́ yulɔ kulapɛ́lɛ tɛna taa

¹ Yulɔ cakɛ́na na ɪ tɔ́ ɪ kulapɛ́m pɛ́lɛ. Ama Tacaa lakɛ́na na pɛ́ lá yaa pɛ́ kɔpisi.

² Yulɔ kulapɛ́lɛ tɛna wɛ́-ɪ teu kɛ́. Ama Tacaa nyɛ́mna tampɔna.

³ Yelina Tacaa kɛ́ nyá tɛ́ma, ɪnɪ ɪ ká lana na pɛ́ lá.

⁴ Tacaa nyɛ́má mpi pɛ́ tɔɔ ɪ lapa pɛ́ tɛna tɔyɔ. ɪ nyɛ́má sɪ ɪ lapa isayav kɛ́ huɛlɛ tɔɔ.

⁵ ɪ luyɔ fɛi kalampɔani nyɛ́ma. Paa pɛ́ lá isɛ́na ɪ ká hɔ́ pɔ ɲkɔpɔnyɔ kɛ́.

⁶ Kɔpɔntɔ na tampɔna tɛɲɔyɔ tɔ́ tasɛ́kɛlɛ tayanɔyɛ kɛ́. Tacaa nyamɲav lakɛ́na na yulɔ cɔ́ɔv isayatu lapɔ.

⁷ Iso lanɲɛ ɪ hɛ́ɛna yulɔ tɔ́ntɛ, ɪ ciikiyɛ ɪ na ɪ kolontunaa mɔyɛmɔyɔ kɛ́.

⁸ Pɛ́ kɛ́la teu sɪ yulɔ ɪ wɛ́ɛna pɛ́ciuu na tampɔna, na mpi ɪ ká wɛ́ɛna sɔ́sɔ́m na pɛ́ tá siyisɪ tɔ.

⁹ Yulɔ mɔyɛsɔ́yɛna ɪ tɛ́ma kulapɛ́ɛ tɔ́m. ɪɛ Tacaa yekina na á lá.

Awulaa tɔ́m

¹⁰ Wulav yɔ́ɔtɔyɛna Iso tɔɲ kɛ́. Pɛ́ fɛi sɪ ɪ pɛ́ntɔ yɔ́ɔtɔyɔ kɛ́ ɪ huɛlɛ taa.

- 11 Tacaa tanna sanəya wei i siyisa teu tō. Maγasəlası təna ké i niŋ təmlə ké.
 12 Isayatu lapu ké wulaw ké acaalətu ké. Mpi tō, siyisuyu nyəəsəyana i kawulaya ke toŋ.
 13 Təm kusiŋisitu ke wulaw caaki, na i səla mpa pa yəyətəyi tampana tō.
 14 Wulaw páná tō pəsəyi na i kó yulu. Ama ləmaγasəe tō hēsəyi-yəyε.
 15 Ye wulaw isəntaa hətta, pə haaki i yəlaa ke weesuyu ké, na i kupantu wε isu toomaγa tεv.
Yulu wεev ke lelai kiŋ na i kulapəle
 16 Pə kəla teu si yulu i wεena ləmaγasəe, na mpi i ká wεena wola tō. Yaa i wεena layatu na mpi i ká wεena liyitee tō.
 17 Siyisilaa mpaav nté isayatu cəlvu. Wei i fenjiyi i tontε tə tō, i weesuyu ke i kentiyi.
 18 Kalampaani wakəlyi yulu ké. Ilena isəcau náa hu-i.
 19 Pə kəla teu si yulu i pasa i ti, na i na konyəntənaa pá káa, na mpi i na isəcau nyəma paa taləyi kuləkəm tō.
 20 Wei i pəkəyi si i cəkəna təm tō i lanjε huləməyi ké, na wei ilé i laki Tacaa ke naani tō i nukı lelen.
 21 Wei i lotu taa wε ləmaγasəe tō i ké layatu ké, na isəna təm wε lelen tō m̄p̄yó tə pəsəyi yulu.
 22 Ləmaγasəe haaki a wεentaa ke alaafəya ké. Ilena kumələməŋ náa təkı pa kumələntu wahala.
 23 Ləmaγasəe tō maγasəyi ké na pécó i yəyətəyi. Tənaγa i təm pəsəyana yəlaa.
 24 Təm kupantu wε lelen ké isu tuŋ setaya. Tə wε ləsaγa ke lelen, na tə haaki tənuyə ke alaafəya.
 25 Mpaav ŋku n nyənəyi kupan̄ku tō, ku pəsəyi na kó pona-ŋ səm taa.
 26 Nyəyəsı tuyona yulu ke təmlə. Mpi tō, i hiluyu caaləyana-i.
 27 Tεtəlatu tuyi isayatu pələ ké, na i təm náa nyaki isu kəkə.
 28 Isayau kusəyi yooú ké. Ilena katayasaya tō náa fakı cewaa.
 29 Məsəntu tūsəyi lelai ké, na i pukina-wεyε mpaav isayau taa.
 30 Wei i wiisiyi isε na i kpa mantana tō, isayatu ke i caaki. Halı i tu tēma tə lapu.
 31 Nyəəsı kuhulması ké teeli pəlvu. Mpi tō, tampana tən̄laa kasayaya nté weesuyu kutayalvu.
 32 Wei u muγı páná ke ləŋ tō, i wε sana na aka. Na wei i kpaaki i ti tō i kəla wei i ləkəyi acalε tō.
 33 Pa maγasəyi pile ké si pá nyı nti tu kə tō. Ama Tacaa nyəmna kucəcətō.

17

- 1 Pə kəla teu si yulu i nyasa m̄tiya kpete na hēsəyvu, na mpi paa saaki-ŋ təkpetekpete ke təyaya ŋka ka taa yooú wεε tō.
 2 Təmlə tō wei i wena ləmaγasələ tō, i kpaakəyi pəyaya tεtəlatu lonte ké na i hiki i paa nyəm ke kpancoou taa.
 3 Kəkə ke pa wiiliyina wola, na liyitee nyəyəlvu si, pa naa ku teu. Ama Tacaa maγasəyana yəlaa lotunaa.
 4 Təm nti tə fεi teu təyε isayau kəŋna ŋkpaŋŋ. Na pəpətu náa nukı təm nti tə wakəlyi yəlaa tō.
 5 Wei i wonjiyi konyəntənaa tō pa ŋmalu lə sə ké i tūbki. Na wei i paana ləlv wahala tō, pu hε i ŋkpaŋvu.
 6 Saalanaa kusəyana kəkpatəlaa nyuvu, na cεcənaa náa kusəyi pa piya nyən.
 7 Təm kupantu u maki kumələməŋ. Iε isənaya kaloolaya ká maγa yulu səsə?
 8 Ləlaa ná hūbki si pa kucəv ká tu-wεyε nyələlen, na pá waa pa tēma tēna taa.
 9 Wei i ləkı isayatu nti i təyəntəle lapa-i tō, i pəkəyi səlvu ké. Ama wei i təsəyi-təyi i kuyəyətətu taa tō i fakı taapalaa.
 10 Kalənav waasəyi yulu layatu ké, na pə kəli tipila naanwəa ke kumələŋ tō.
 11 Isayatu lapu ke isayau pəkəyi. Ama tillu isayau ke paa pona-i.
 12 Pə kəla teu si n̄ sulina təyolaya ŋka ka piya pə kpawa tō, na mpi n ká sulina kumələŋ ke saa wei i kumələntu kulaa tō.
 13 Wei i lεtəyi isayatu ke kupantu lonte tō, wahala kaa tε i təyaya taa.
 14 Yooú caalvu wεε ké isu akəla tūlvu. Kpa nyá ti, taa yele na ku kə tō.
 15 Yulu wei i haaki tampana tō ke tasəkəle, na wei ilé i ha tasəkəle tō ke tampana tō. Tacaa taa kpaakəna pa naalεyε.
 16 Paa kumələŋ tóka liyitee si ku yaki ləmaγasəe pu waasəyi-ku.
 17 Ceu huləyi i səlvu ke tam ké. Ləlvu tō təmlə nté si i səna wahala waatu.
 18 Yulu wei i feina nyuvu taa maγasəm tō, unı i saləyana niŋ na i mu i təyəntəle kəmle.
 19 Wei i səla yooú tō i səla isayatu ké, na wei ilé i hən i ti tō i polo wakəlyu taa.
 20 Yulu isayau kaa na lan̄huləmle. Ilena isayatu yəyətulu náa hotı wahala taa.
 21 Yulu wei i lula kumələŋ tō lan̄wakəlle taa ké i wεε. Kpaŋtu caa kaa pəsı na i yəvı.
 22 Lan̄huləmle ké kəle kupante ké. Ama lan̄wakəlle ná laki na mōwa taa wəlv.
 23 Isayau muγı toko tεε kucəv wei i ká heləsi-i tampana taa təyε.

- 24 Ləmɔ́ʒasɛɛ wɛ yɔ́ɓɓ ɔ́ʒatɔ́ nɔ́ʒɔ́ tɔ́ɔ́ kɛ́. Ƴɛna kɔ́mɛɔ́ɔ́ ɔ́nɔ́ ɔ́nyɔ́nɔ́yɔ́ hatoo tɛ́tɔ́ tɛ́nɔ́yɔ́.
- 25 Pɔ́yɔ́yɔ́ kɔ́mɛɔ́ɔ́ wɔ́kɔ́lɔ́yɔ́ kɔ́ ɔ́aa ɔ́ɔ́ɔ́ kɛ́, na ká tɔ́ kɔ́ tɔ́o kɔ́ɓɓɔ́ kɛ́ nɔ́ʒɔ́sɛɛ.
- 26 Pɔ́ fɛɪ sɪ́ n̄́ pɛɪ kɔ́mɛ kɛ́ wɛɪ ɪ́ tɔ́m tɔ́ sɪ́ tɔ́. Yaa n̄́ hɔ́ wɛɪ pɔ́ tɔ́yɔ́nɔ́ tɔ́ ɪ́ n̄́kɔ́n̄́ɔ́yɔ́ kɛ́ ɪ́ tampana tɔ́n̄́yɔ́ tɔ́ɔ́.
- 27 Wɛɪ ɪ́ nyɔ́má ɪ́ tɪ́ kɔ́paa kɛ́ tɔ́yɔ́ʒɔ́tɛ́ tɔ́, ɪ́ kɛ́ nyɔ́ntɔ́ kɛ́, na wɛɪ ɪ́ lə́mɔ́ʒasɛ́ wɛ́ tɔ́pamm tɔ́, ɪ́ kɛ́ yɔ́ɓɓ ɔ́ʒatɔ́.
- 28 Paa kɔ́mɛɔ́ɔ́ mɔ́yɔ́mɔ́yɔ́ sumna kɔ́ nɔ́ʒɔ́sɔ́ʒɔ́nɔ́ lə́mɔ́ʒasɛ́ tɔ́ kɛ́. Yɛ wɛɪ ɪ́ sula ɪ́ nɔ́ʒɔ́ tɔ́ɔ́ ɪ́ kɛ́ ɔ́ʒatɔ́ kɛ́.

18

- 1 Wɛɪ ɪ́ fakana ɪ́ mɔ́paa tɔ́ ɪ́ kɔ́nyɪ́lɔ́m tɪkɛ́ kɛ́ ɪ́ pɛɛ́kɔ́yɪ. Ƴɛna ɪ́ mɔ́yɪ́ pááná na lə́mɔ́ʒasɛ́ ɔ́nyɔ́m tɔ́nɔ́.
- 2 Kɔ́mɛɔ́ɔ́ ɔ́ɔ́ɔ́ ɔ́ ɛ́ɛ́kɔ́nɔ́ ɔ́ʒatɔ́. Ama ɪ́ mɔ́yɔ́mɔ́yɔ́ ɪ́ hɔ́wɛɛ́ hɔ́ɓɔ́yɔ́ kɛ́ ɪ́ sɔ́ɔ́lɔ́.
- 3 Yɛ ɪ́sɔ́yɔ́tɔ́ ɪ́ kɔ́mɔ́, fɔ́otɔ́yɔ́ kɔ́n̄́nɔ́, na tɛ́tɛ́lɔ́tɔ́ nɔ́á kɔ́nɔ́ fɛɛ́ɛ́.
- 4 Yɔ́ɓɓ kɔ́yɔ́ʒɔ́tɔ́ lumaa kɛ́ ɪ́sɪ́ lɔ́m sɔ́sɔ́m. Ƴɛna lə́mɔ́ʒasɛ́ nɔ́á wɛ́ ɪ́sɪ́ lɔ́ɔ́ sɛ́ɛ́ɓɓ lɔ́m mɔ́pɪ́ pɔ́ n̄́mɔ́kɪ́ tɔ́.
- 5 Pɔ́ fɛɪ sɪ́ n̄́ n̄́yɔ́ ɪ́sɔ́yɔ́ ɪ́sɛ́ɛ́ na n̄́ pɛ́ tampana kɛ́ a tɔ́.
- 6 Kɔ́mɛɔ́ɔ́ kɔ́yɔ́ʒɔ́tɔ́ taa sɪ́ta yooú kɛ́, na ɪ́ nɔ́ʒɔ́ taa tɔ́m kɔ́n̄́nɔ́ n̄́kumɔ́.
- 7 Kɔ́mɛɔ́ɔ́ kɔ́yɔ́ʒɔ́tɔ́ wɔ́kɔ́lɔ́yɔ́-kɔ́yɔ́, na t́ kɔ́paa-kɔ́yɔ́ kɔ́tɔ́kɔ́ nyɔ́m.
- 8 Katɔ́yɔ́sɔ́tɔ́nɔ́a kɔ́yɔ́ʒɔ́tɔ́ wɛ́ kɛ́ ɪ́sɪ́ kɔ́nyɪ́lɔ́yɔ́ tɔ́ʒɔ́nɔ́yɔ́, n̄́kɔ́ kɔ́ tɪ́kɪ́ hatoo yɔ́ɓɓ hɪ́lɔ́yɔ́ taa tɔ́.
- 9 Felentú na wɔ́kɔ́ɓɓ pɔ́ kɛ́ yɔ́ɓɓ na ɪ́ neu kɛ́.
- 10 Tacaa hɔ́tɛ́ n̄́tɛ́ kɔ́kɛ́ntɪm tɔ́n̄́ nyɔ́m. Sɪ́yɪ́sɪ́lɔ́ tɔ́yɪ́ kɔ́ɓɔ́yɔ́ na ɪ́ naakɪ́ nyɔ́yɔ́.
- 11 Tɔ́n̄́ tɔ́ nɔ́ nyɔ́nɔ́yɔ́ ɪ́ wɛ́nɔ́w kɛ́ kɔ́lɔ́n̄́a ɪ́cɔ́tɛ́ tɔ́n̄́ nyɔ́ntɛ́ kɛ́, na ɪ́ mɔ́yɔ́sɔ́yɪ́ sɪ́ pɪ́ kɛ́ntɪ́ ɪ́ tɔ́ɔ́.
- 12 Kalampɔ́n̄́n̄́ pɔ́kɪna yɔ́ɓɓ kɛ́ tɔ́kɔ́pɪ́sɪ́ɛ́ kɛ́. Pɔ́ wɛɛ́ sɪ́ n̄́ pɔ́sɔ́ n̄́yá tɔ́yɪ́ na pɔ́cɔ́ n̄́yá nyɔ́yɔ́ kɔ́ɓɓ.
- 13 Wɛɪ ɪ́ cɔ́ɔ́ tɔ́m na ɪ́ ta n̄́tɔ́-tɪ́ tɔ́, ɪ́ hɔ́ɓɔ́yɔ́ kɔ́mɛɔ́ɔ́ kɛ́, na ɪ́ yɛkɪ́ na pá wɔ́n̄́jɪ́yɪ́-ɪ́.
- 14 Yɔ́ɓɓ lə́mɔ́ʒasɛ́ɛ́ wɔ́asɔ́yɪ́-ɪ́ kɔ́tɔ́n̄́ taa kɛ́. Ama yɛ ɪ́ ɔ́pɔ́lɔ́tɔ́ hooowa awe kɔ́pɔ́sɪ́-tɪ́?
- 15 Yɔ́ɓɓ wɛɪ ɪ́ wɛ́ ɔ́ʒatɔ́ tɔ́ ɪ́ pɛɛ́kɔ́yɪ́ nyɔ́m kɛ́, na lə́mɔ́ʒasɛ́ tɔ́ nɔ́á kɛ́n̄́ n̄́kɔ́n̄́ɔ́yɔ́ kɛ́ nyɔ́m tɔ́m taa.
- 16 Kɔ́cɔ́ɔ́ hɔ́w hɔ́ɓɔ́yɔ́ yɔ́ɓɓ kɛ́ mɔ́pɔ́n̄́ pɔ́yɔ́ɛ́ kɛ́, na pɔ́ yɛkɪ́ na ɪ́ nyɔ́n̄́ sɔ́sɔ́a.
- 17 Sumɔ́yɔ́ lɛ́n̄́kɔ́ ɪ́ fɛɪ lɛ́n̄́kɔ́ kɔ́lɔ́yɔ́ wɪ́lɔ́ kɛ́.
- 18 Pɔ́ mɔ́yɔ́sɔ́yɪ́ pɪ́ɛ́ kɛ́ na pá hɛɛ́sɪ́ yooú, na pá fayɔ́sɪ́ tɔ́n̄́tɔ́nɔ́a.
- 19 Yɛ n̄́ pɔ́ntɔ́nɔ́ n̄́yá taapɔ́ɓɓ, ɪ́ kɔ́pɔ́ntɔ́nɔ́ kɔ́lɔ́ kɛ́ kɔ́lɔ́n̄́a tɔ́n̄́ nyɔ́n̄́kɔ́ tɔ́sɔ́yɔ́. Na yɛ ɪ́ yooowa, mɔ́ kɔ́pɛ́ntɔ́yɔ́ kɔ́lɔ́ kɛ́ kɛ́ kutɔ́lɔ́yɔ́ n̄́kɔ́ pɔ́ kɔ́lɔ́sɔ́nɔ́ mɔ́n̄́kɔ́uɪ́ tɔ́n̄́ nyɔ́n̄́ tɔ́ kɔ́ taa sɔ́ɔ́ɔ́.
- 20 Yɔ́ɓɓ nɔ́ʒɔ́ kɔ́ɓɔ́ɓɔ́ kɛ́ ɪ́ hɔ́kɪ́ ɪ́ hɪ́lɔ́yɔ́ taa.
- 21 Sɔ́m na wɛɛ́sɔ́yɔ́ pɔ́ wɛ́ n̄́sɔ́mɪ́ɛ́ n̄́n̄́ taa kɛ́. Yɛ wɛɪ ɪ́ sɔ́lɔ́ yɔ́ʒɔ́tɔ́yɔ́ ɪ́ kɔ́ tɔ́ʒɔ́ kɔ́ kɔ́ɓɔ́ɓɔ́m.
- 22 Wɛɪ ɪ́ hɪ́kɔ́ ɔ́ɓɓ, pɔ́ntɔ́ ɔ́ɔ́ɔ́ hɔ́ɓɔ́mɔ́ kɛ́. Pɛɛ́ɛɛ́ kɛ́ Tacaa ɔ́pɔ́-ɪ́.
- 23 Kɔ́nyɔ́ntɔ́ na yɔ́ʒɔ́tɔ́ʒɔ́nɔ́ n̄́n̄́ tɛ́kɔ́yɔ́ kɛ́. Ƴɛna tɔ́n̄́ tɔ́ nɔ́á yɔ́ʒɔ́tɔ́nɔ́ tɔ́mɔ́.
- 24 Taapɔ́lɔ́a wɛɛ́ na pá pɔ́kɪna tɛ́lɛ́tɛ́ taa yaa. Ama taapɔ́lɔ́a lɛ́lɔ́a wɛɛ́ na pá kɔ́lɔ́ tɛu kɛ́ neu.

19

- 1 Kɔ́nyɔ́ntɔ́ wɛɪ ɪ́ tɔ́n̄́yɔ́ tampana tɔ́, ɪ́ kɔ́lɔ́ tɛu kɛ́ yɔ́ɓɓ wɛɪ ɪ́ yɔ́ʒɔ́tɔ́yɔ́ ɪ́sɔ́yɔ́tɔ́ na ɪ́ kɛ́ kɔ́mɛɔ́ɔ́ tɔ́.
- 2 Nyɔ́m ɔ́ɔ́ɔ́yɔ́ fɛɪ nɔ́ʒɔ́ɓɓ kɛ́ tɛu. Na wɛɪ ɪ́ kɔ́pɛ́tɪ́lɔ́yɔ́ ɔ́ɓɔ́ɓɔ́ taa tɔ́ ɪ́ pɔ́ntɔ́yɔ́ kɛ́.
- 3 Kɔ́mɛɔ́ɔ́ sɔ́sɔ́yɔ́ lɛ́lɔ́a kɛ́ wɔ́hɔ́lɔ́ taa. Ƴɛna pá mɔ́yɪ́ Tacaa na pááná.
- 4 Lɪ́yɪ́tɛ́ tɔ́ taapɔ́lɔ́a sɔ́sɔ́yɔ́ kɛ́. Ƴɛna kɔ́nyɔ́ntɔ́ nyɔ́mɔ́ nɔ́á ɓɔ́kɪ́-ɪ́.
- 5 Pɔ́pɔ́tɔ́ ɔ́sɛɛ́tɔ́ ɔ́sɔ́ɓɓ n̄́kɔ́n̄́ɔ́yɔ́ na kɔ́ hɔ́m kɛ́. Mɔ́pɔ́ tɔ́tɔ́ʒɔ́ ɔ́lɔ́llɔ́ kaa fɪ́tɪ́ sɔ́lɔ́kɔ́ wɛɪ ɪ́ mɔ́nɔ́-ɪ́ tɔ́.
- 6 Yɔ́lɔ́a sɔ́mɔ́a pɔ́yɔ́sɪ́yɪ́ yɔ́ɓɓ wɛɪ ɪ́ haana ɔ́lɔ́tɔ́ kɔ́lɔ́m̄tɔ́ tɔ́ʒɔ́, pɔ́ tɔ́nɔ́ pɔ́ camna kɛ́ɛ́ wɛɪ ɪ́ haakɪ́ kɔ́cɔ́ɔ́n̄́ tɔ́.
- 7 Kɔ́nyɔ́ntɔ́ nɛwɔ́a lɔ́yɔ́ nɔ́ lɔ́kɪ́-ɪ́ kɛ́. Mɔ́pɔ́ tɔ́tɔ́ʒɔ́ ɪ́ taapɔ́lɔ́a nɔ́ ɓɔ́kɪ́-ɪ́. ɪ́ cɔ́a-wɛ́ ɪ́ naa-wɛ́.
- 8 Wɛɪ ɪ́ sɔ́lɔ́ nyɔ́yɔ́ taa mɔ́yɔ́sɔ́m tɔ́ ɪ́ sɔ́lɔ́ ɪ́ tɔ́yɪ́, wɛɪ ɪ́ tɔ́kɔ́ ɔ́ʒatɔ́ tɔ́ ɪ́ ɔ́n̄́ɔ́ hɔ́ɓɔ́mɔ́yɔ́ kɛ́.
- 9 Pɔ́pɔ́tɔ́ ɔ́sɛɛ́tɔ́ ɔ́sɔ́ɓɓ n̄́kɔ́n̄́ɔ́yɔ́ na kɔ́ hɔ́m kɛ́. Ƴɛna kɔ́lɔ́lɔ́yɔ́ tɔ́ nɔ́á lɛ́.
- 10 Pɔ́ ta mɔ́nɔ́ sɪ́ pɔ́ cɔ́yɔ́nɔ́ kɔ́mɛɔ́ɔ́ kɛ́ tɛu. Mɔ́pɔ́ tɔ́tɔ́ʒɔ́ pɔ́ ta tɔ́ mɔ́nɔ́ sɪ́ yom ɪ́ n̄́mɔ́kɔ́lɔ́ ɔ́wɪ́lɔ́a.
- 11 Yɔ́ɓɓ wɛɪ ɪ́ pɛɛ́kɔ́yɪ́ sɪ́ ɪ́ cɛ́kɔ́nɔ́ tɔ́ ɪ́ mɔ́yɪ́ pááná kɛ́ ɔ́n̄́. Pɔ́yɛɛ́ ɪ́ sɔ́kɪ́ ɪ́sɔ́yɔ́tɔ́ n̄́tɪ́ lɛ́lɔ́ ɔ́lɔ́kɪ́-ɪ́ tɔ́yɔ́ na pɔ́ kɔ́sɔ́yɪ́ ɪ́ nyɔ́yɔ́.
- 12 Wɪ́lɔ́w pááná wɛ́ kɛ́ ɪ́sɪ́ tɔ́ʒɔ́lɔ́yɔ́ nyɔ́sɔ́yɔ́ tɔ́. Ƴɛna ɪ́ kɔ́pɔ́ntɔ́ wɛɛ́ ɪ́sɪ́ ɔ́n̄́kɔ́pɛ́ɛ́ kɔ́pɔ́kɔ́yɔ́ nyɔ́ntɔ́ tɔ́.
- 13 Pɔ́yɔ́yɔ́ kɔ́mɛɔ́ɔ́ kɛ́ wɔ́hɔ́lɔ́ kɛ́ kɔ́ cɔ́a kɛ́. Ƴɛna ɔ́ɓɓ tɔ́m tɔ́ nɔ́á wɛɛ́ ɪ́sɪ́ tɛu lɔ́m tɔ́sɔ́yɔ́ kɔ́tɔ́mɔ́ tɔ́.
- 14 Nyá cɔ́a sɔ́kɔ́nɔ́ na ɪ́ yɛlɪna-n̄́ wɛ́nɔ́w na tɔ́yɔ́yɔ́. Ama ɪ́sɔ́ haakɔ́nɔ́ ɔ́ɓɓ wɛɪ ɪ́ wɛ́nɔ́ lə́mɔ́ʒasɛ́ɛ́ tɔ́.
- 1. 15 Felentú tɔ́yɔ́nɔ́ yɔ́ɓɓ kɛ́ tɔ́pɔ́yɔ́n̄́. Pɔ́yɛɛ́ hatɔ́n̄́mɔ́lɔ́ ɪ́ naakɪ́ tɔ́ʒɔ́nɔ́yɔ́.
- 16 Wɛɪ ɪ́ tɔ́kɔ́yɔ́ kɔ́sɔ́sɔ́tɔ́ tɔ́ ɪ́ wɛɛ́sɔ́yɔ́ kɛ́ ɪ́ kɛ́ntɪ́yɪ. Ƴɛna wɛɪ ɪ́ fɛ́n̄́jɪ́yɪ́ ɪ́ tɔ́ntɛ́ tɔ́ ɪ́ lɛ́ ɪ́ sɪ́.

- 17 Wei i wena konyಂತo pətəətəle tə, pə we isu ləo kə i kəntaa, i ká feli-i i kəpantə n̄təyi.
- 18 Kpuli nyá payaga ke saa wei n̄ t̄eləyi si kaa la teu tə. Ama taa telasi mpəle na n̄ ku-ke.
- 19 Wei i pááná telasa mpəle tə, i muna pá peli-i kəml̄e kə. Ye n̄ tu yela-i m̄p̄óyú lapu, n̄ s̄əəsa-i t̄on̄ kə si i l̄el̄i.
- 20 Nu layatu tasuyu na n̄ mu seyesuyu. Uena n̄ pəsi ləmayas̄e tu.
- 21 Yulu t̄oyi tama payale p̄e kə. Ama Tacaá luyi nyəntu lakəna.
- 22 Mpi pa caana yulu t̄oyel̄e i kəpantə lapu. Konyಂತo kəla teu ke p̄əp̄ət̄.
- 23 Tacaá nyamnav haaki weesuyu kə, na yulu h̄ənt̄əyi ahoo na i hayanaɣa wahala u kəŋ.
- 24 Felentú s̄əs̄əyi i nin̄ ke nyənaya taa. Ama u p̄əs̄əyi si i kpaasi-i i n̄oȳo taa.
- 25 Ye pa mapa wəŋlu, k̄umel̄əŋ ná mayas̄əyi ku nyuȳu taa kə. Ye pa kaləna yulu layatu i p̄əs̄əyi nyəntu kə.
- 26 Payaga ŋka ka wakələyi ka caa, na ká t̄oyoni ka too tə, ka kə p̄əyaga ŋka ka t̄oyi f̄eel̄e t̄oȳo.
- 27 Ma payalu, yele seyesuyu ŋku ku hatələna-ŋ nyəm tam t̄oȳo nuu.
- 28 Aseeta tu wei i ke kpete tə, i wəŋjiyi tampana t̄əŋȳu kə, na asayaa ná nyuləyi isayatu lapu.
- 29 Wəŋl̄aa t̄ə kə ŋkpaŋȳu h̄əm w̄e, na ŋkuma náá w̄e k̄umel̄əŋ siyile t̄ə.

20

- 1 S̄əlm̄ s̄əs̄əyi yulu ke kalampaan̄i kə. Uena s̄əlm̄ t̄on̄ nyəm náá s̄əsi-i yoou taa. Ləmayas̄e f̄ei tu haakəna i t̄əyi p̄ə taa.
- 2 Wulaw pááná w̄e kə isu t̄oyələya nyusuȳu, wei i kpaasa-ȳe i ká si.
- 3 Yooou selu wena teeli kə, k̄umel̄əŋ t̄ike kaŋna nyuȳu ke p̄ə taa.
- 4 Hátó wei i lapa hatəŋmuləm ke toomaya taa tə, u k̄əŋ pul̄ȳu salan̄ waatu.
- 5 Yulu h̄əw̄e w̄e poolun̄ kə isu l̄əm seelaa ke t̄ətu t̄e. Ləmayas̄e t̄o t̄ike p̄əs̄əȳəna a l̄əs̄uȳo.
- 6 Yələa tuutuuma san̄na pa ti si, lel̄aa i la-w̄eɣe naani. Ama p̄ə w̄e kat̄e si n̄ hiki naani tu na tampana.
- 7 Tampana t̄əŋlu wei i t̄əŋ teu tə, i waali piya nȳəŋ lapa leleŋ kə.
- 8 Wulaw í caɣa t̄əm h̄əu, i naaki isayatu ke kpaakraa kə.
- 9 N̄əȳolu u p̄əs̄əyi na í ȳəȳoti i taa si i ta p̄ənti. Yaa i lu k̄əp̄unt̄uȳu paa taa.
- 10 Yun̄ mayasələya yaa t̄əyaləŋ nyən̄ka ŋka ka ta siyisi tə, Tacaá nyən̄əyi-keɣe acaalətu kə.
- 11 Apalu p̄əyaga yaasi taa kə p̄ə naakəna si, ka t̄ənt̄e ká siyisi na t̄ə w̄e tu.
- 12 N̄kpaŋȳu ŋku pa nukəna, na isələ nte pa naakəna tə, Tacaá lapəna pa naale.
- 13 Taa nyuli tom, p̄ə taa k̄əə na n̄ pəsi konyಂತo. Ye n̄ caa si n̄ t̄oȳo na n̄ haɣa caɣana nyá is̄e.
- 14 Yamp̄əyati n̄oȳo taa na p̄ə t̄əsa-m kə. U luki k̄p̄eŋa uena i kpaas̄əyi am̄ək̄əŋ.
- 15 Wula na p̄e nna a p̄eek̄uȳo w̄e kat̄e tə p̄ə t̄əl̄aa kə t̄əh̄ə. Ama yələa ləmayas̄e nȳəma hikuȳu wenna kat̄e.
- 16 Ye n̄əȳolu s̄əŋaa si muulu í t̄oȳo-ŋ k̄əml̄e, mu s̄əŋlu caɣa ke t̄əluma ke n̄ ta nyi muulu tə p̄ə t̄ə.
- 17 Nm̄uləm t̄əȳonaya w̄e leleŋ ke teu kə. P̄ə k̄eəs̄əyi uena ká pəsi isu p̄ətuw̄e ke n̄oȳo taa.
- 18 Layatu tasuȳu t̄ə kə yulu p̄əs̄əyi na í la tama. Ye n̄ caa n̄ t̄e yooou, caɣa na n̄ mayasi teu.
- 19 Kat̄əȳəs̄ət̄o kuliyi tam̄ k̄əŋm̄es̄ət̄o t̄ə kə. Cəlo yələa mpa pa ȳəȳət̄əyi kat̄ətələya t̄o.
- 20 Ye wei i t̄úú i too yaa i caa, i weesuyu t̄əŋ kə isu s̄əkp̄et̄uȳu taa k̄əko.
- 21 Wei i paala wənaw ke holoholo ke tanan̄ t̄e tə, p̄ə kaa t̄eəs̄əna-w̄əyi k̄əpant̄o ke kooluȳu.
- 22 Taa t̄o si n̄ l̄eət̄əyi isayatu. Tó Tacaá ke naani i ká waasi-ŋ.
- 23 Tacaá luyi f̄ei mayasələya isayaa. I caa san̄əya wei i ta t̄əŋ t̄o.
- 24 Yulu u p̄əs̄əyi na í nyi i mpaaw. Tacaá f̄eŋjiyina i weesuyu t̄ə.
- 25 Isu yulu sukuȳu n̄oȳo ke l̄əo si i ká la pul̄o, na í ta mayas̄əta si i ká pəsi yaa i kaa pəsi tə, p̄ə kə asola kə.
- 26 Wulaw ləmayas̄e tu c̄ək̄əȳəna asayaa kə, na í l̄əs̄əyi-w̄e na í h̄əŋ pa ŋkpaŋŋ na p̄ət̄əət̄əle f̄ei.
- 27 Yulu ləmayas̄əle nte k̄əko ŋka Tacaá t̄əwa yulu taa si ká naaki hatoo i lotu taa t̄o.
- 28 K̄əpant̄o na tampana k̄ənt̄iyina wulaw. K̄əpant̄o ke i t̄əkəna i kawulaya kumte.
- 29 T̄əŋȳu taa alaaf̄əya k̄əs̄əȳəna if̄epile nyuȳu, na nȳəsi kuhul̄əmasi náá k̄əsi k̄əkp̄at̄əlu nyən̄ku.
- 30 Yulu wei i laki kawalaya tə p̄ə k̄əol̄e nt̄e h̄iŋ, uena mapu náá tu yulu ke ləmayas̄e.

21

- 1 Wulaw w̄e Tacaá nin̄ taa kə na Tacaá lakəna-i isəna i s̄əl̄aa tə. Isu l̄əm k̄p̄eŋȳu p̄əȳo taa t̄o.
- 2 Yulu kulap̄ələ tana siyisa m̄əyi. Ama Tacaá mayas̄əȳəna paa wei i lotu.
- 3 Tampana t̄əŋȳu na k̄əsiȳisim lapu ke Tacaá caaki, na p̄ə k̄əli k̄ətasi.
- 4 Kalampaan̄i na t̄əh̄əm nt̄e asayaa kulap̄ələ, na mp̄u un̄ p̄ə k̄əna isayatu.
- 5 P̄ə t̄əol̄əȳəna yulu lato wei i wena nyuȳu taa mayas̄əm t̄oȳo. Ama petepete tu ná t̄əŋna laŋȳu kə.
- 6 Wənaw mpi yulu puɣusaa na í hiki tə p̄ə w̄e kpete kə. Pu leeliyi, p̄əc̄ó p̄ə k̄əŋna s̄əm.
- 7 Asayaa mus̄əŋ pukina-w̄eɣe t̄əlet̄e taa kə. Mpi tə, pa luyi f̄ei tampana t̄əŋȳu.

- 8 Yulb isayaw mpaaw konhlaa ké. Ilena kɔpama nyɛŋku náá siyisaa.
- 9 Pə kəla teu si yulb í hənti cokiya taa, na mpi í na alw tɔm tu paa kaa nan taa tɔ.
- 10 Isayatu lapu ke yulb isayaw pɛkɛɣi, paa í taapalu maɣamaɣa í hulɛɣi lɛyɛ suulu.
- 11 Kalampaanu tu ŋkpaŋɣu hɔm taa ké kɔmɛlɛŋ ná hikiyina ləmaɣasɛɛ, na ləmaɣasɛɛ tu náá waa sɛyɛsɣu ŋku í nukɪ tɔ ku taa.
- 12 Tampana tu lso fenjiyi pə təna mpi pə lakɪ asayaa tɛɛsɪ taa tɔyɔ, na í tusiyi-wɛyɛ wakəlɔyɔ taa.
- 13 Ye kɔnyɔntɔ wiiki na nɔɣɔlb təkɛɣi í ŋkpaŋŋ, pɔntɔ ká kɔɔ na í wiiki nɔɣɔlb kaa cɔ-ɪ.
- 14 Mukayateɛ kɔcɔɔb ke pa hɛɛsɔyənna pááná, na ŋmɛsaw kɔcɔɔb náá hɛɛsɪ yooɔ sɔsɔɔb.
- 15 Yulɔpaj lanlɛ hɛɛkəna tampana tɛŋɣu ké. Ilena pə wakəlɪ isayalataa.
- 16 Yulb wei í yeki ləmaɣasɛɛ mpaaw tɔ, səttaa kpekale taa ké í ká hɛɛsɪ.
- 17 Wei í sɔɔla í maɣamaɣa í lɛlɛŋ niw tɔ í wɛ lanɣu taa ké, na wei í sɔɔla sɔlbɔm na nim tɔyɔɔ tɔ í kaa wɛɛna liyitee ke sɔsɔm.
- 18 Mpa paa tɛŋ lso na pa taa tɔ, na kiin kisilaa pa təkɪ wahala wei tampana tɛŋlaa na kɔpama kaa ná tɔyɔ.
- 19 Pə kəla teu si yulb í caya nyɛntɔ taa, na mpi í na alw tɔm tu na pááná kɔsɔlb paa caya tɔ.
- 20 Layatu ŋmɛsəyi wontu kɔpantɔ ke í tɛyɛ. Ama kɔmɛlɛŋ ná təkɪ pə təna.
- 21 Wei í pɛkɛɣi siyisuyɔ na kɔpantɔ lapu tɔ, í wɛɛna weesuyɔ na í tɛŋɣi tampana na í nyɔyɔ kulaa.
- 22 Ləmaɣasɛɛ tɔ sɔbki yoolaa taa yoolaa icate taa ké, na í yəkɪ mpi pele paa wɛna naani tɔ.
- 23 Wei í fenjiyi í kuyɔɣɔtɔ tɔ, í cəlɛyi í ti na wahalanaa ké.
- 24 Kalampaanu tu na isatɔosile tɔ wɔŋɪyi pə tənaya, na isacaw naakɪ í yaasi təna taa.
- 25 Felentú lanɣu í kɔnyuləm ulena í si. Mpi tɔ, u caakɪ tɔmlɛ lapu na í niŋ.
- 26 Paa kɔyaku ŋku lelala ná paasəyənna pa tɔyɔntəlɛnaa nyəm nyulɔyɔ. Ama siyisilu ná haakəna luɣu kɔlbɔmɣu ké.
- 27 Asayaa kɔhaan ké acaalɛtɔ ké. Ilena pə tu kələna saa wei pa haakəna huwɛɛ asayɛɛ tɔ.
- 28 Pɔpɔtɔ aseeta tɔ ká si ké. Ama yulb wei í nukɪ tɔ, ilé í ká yɔɣɔtɛyi tam ké.
- 29 Yulb isayaw ná nyəŋsəyi í isentaa ké. Ilena tampana tɛŋlu náá sɛɛsa isələ.
- 30 Yulb nyəm na í layatu na í ləmaɣasɛɛ ta ha-ɪ mpaaw si í kisi Tacaa luɣu nyəntɔ.
- 31 Pa kɛɛlɛyi yoolaa kɛpaŋanɛŋ ke yooɔ wule yaa. Ama Tacaa haakəna akautɔ.

22

- 1 Pə kəla teu si nyá hətɛ í yaa, na mpi n ká wɛɛna wɛnaw sɔsɔɔm tɔ, pɛɛɛɛ kəla wɔla na liyitee nyɔyɔtɔ ke teu.
- 2 Liyitee tɔ na kɔnyɔntɔ pa wɛ kɔlbɔm ké. Tacaa ŋmana pa təna.
- 3 Nyɔyɔ taa maɣasəm tɔ loosiyi wahala ke poolun, ulena í ŋmɛlɪ. Ama kɔmɛlɛmɛŋ ná lakɪ awusa, ulena pə nukɪ-wɛ.
- 4 Ye yulb pasəyi í ti na í nyaŋna Tacaa, pə kasəyaya nté wɛnaw na teeli na weesuyɔ.
- 5 Səwa na katɔsi pə wɛ yulb isayaw mpaaw taa ké. Ye wei í sɔɔla í ti pə wɛɛ si í cɔlɔ-ku.
- 6 Hóláyí pəyaya ke mpaaw ŋku kaa tɛŋ tɔ. Paa ka kɔma na ká kɛpatəlɪ ka kaa yele-ku.
- 7 Liyitee tɔ ŋmakəlɛyi kɔnyɔntɔnaa ké. Ilena kəntələa náá pəsi mpa pa kəntəyi-wɛ tɔ pa yomaa.
- 8 Wei í tuuwa mpi pə ta siyisi tɔ, wahala ke í kɔŋ. Na í pááná kɔpátɔyɔ ká saalɪ yem.
- 9 Pu tənɪsɪ kɔpantɔ latɔ ke nɔɔsi kɔpənɪsɪ ké. Mpi tɔ, í haakɪ kɔnyɔntɔ ke í tɔyɔnaya.
- 10 Tɔyɔnɪ wɔŋlu, ulena yooɔ tɛ, na hɔm na kɔtɔyɔ su tənaya.
- 11 Yulb í sɔɔla wei í lotu taa wɛ tənəŋŋ, na í yɔɣɔtɛyi pɛɛɛɛ tɔm tɔ, wulaw nté pɔntɔ taapalu.
- 12 Tacaa kentiyi nyəm tɔɔ ké, na í liyítɪyi asayaa kuyɔɣɔtɔ.
- 13 Felentú kuyɔɣɔtɔ nté si: Tɔyɔlaya wɛ awalɪ. Ká taa kɔɔ na ká kɔ-m hapələ tɔɔ.
- 14 Alw tɛtɛlatɔ kuyɔɣɔtɔ ké pɔúbɔɔ humanɛ nyəŋku ké. Tacaa lɔwa wei tɔ pɔntɔ hotiyina kɔ taa.
- 15 Kɛpaŋɣu nyona pəyaya taa. Ilɛ sɛyɛsɣu tipilaya ká waasəna-ke.
- 16 Yɛ n muɣuliyi kɔnyɔntɔ n waasəyi-ɪ ké, na wei í haakɪ tɔŋ tɔ, í tɛyi í sɔsəyi kɔnyɔŋ.

Laakali təmnaa waanu waanu

- 17 Ke ŋkpaŋŋ na n nu ləmaɣasɛɛ nyəma tɔm, na n təkɪ ma nyəm ke nyá taa. 18 Mpi tɔ, pə wɛ teu si n təkɪ-təyi nyá taa na tɛ wɛɛ nyá nɔyɔ taa. 19 Na pəcɔ n tɔ Tacaa ke naani, ilɛ maa sɛyɛsɪ nyá maɣamaɣa ke sanja. 20 Ma tasa-ŋ layatu na ləmaɣasɛɛ tɔm isu hiu na naanɔwa, 21 si pə sɛyɛsɪ-ŋ tam naani nyəntɔ na tampana nyəntɔ, na n cɔ tampana ke wei í tila-ŋ tɔ.
- 22 Taa lɛkɪ kɔnyɔntɔ ke í icantɔ tɔɔ. Pəcɔ taa muɣuli wahala tɔ ke təhɔulɛ. 23 Pə taya pɔlb, Tacaa ká sɛɛna pa tɔɔ na í ləsɪ mpa pa lɛka-wɛ tɔ pa weesinɪ.
- 24 Taa puki pááná tɔ tɛ, pəcɔ nyá na mɔsɔŋtɔ í taa tɔ. 25 Pə taa kɔɔ na n kɛɛna-wɛ na pá pəsi-ŋ isu katəka.

26 Taa sɔv mpa pa sukɪ nɔɔsi ke yem, yaa pa mɔyɪ lɛlaa kɛma tɔ pa taa. 27 Ye n fɛina sɪ n fɛli, paa kɔsi-ŋ na pɔ kpaɣa nyɔ kɔhɛntɔvɔvɔ mayamaɣa.

28 Taa tuusi tetɔ tonja kɔpɔnaɣa ŋka nyɔ caanaa siwa tɔ.

29 Awulaa kinj ke wei i nyɛmɔ́ i tɛmlɛ lapɔ ke teu tɔ i cakɪ, u cakɪ kpai nyɔma kinj.

23

1 Ye n caɣa yɔlv sɔsɔ mɔtv nyɛnaɣa tɛɛ, paasɛna tɔɔnɔɣa ŋke na n lɔ laakali. 2 Ye n kɛla hiluyɔ, ŋmusi-kv. 3 Taa nyɛni i tɔɔnɔɣa kɔpɔŋka teu na n kɛli ntaɣama lipu, ntanyi sɛm kɛ.

4 Taa kɔyɪ nyɔ tɔyɪ yem na n pɛɛkɔyɪ wɛnav, yele pɔ tɔm huɔv. 5 Liyitee mɔkɔyɪ kɛ, n ta tu hikita caɣale si, n na-yɛɛ nav mayamaɣa. Pɔ nɔɣɔsɛna kɛ isu a wɛna kɛŋ isu hɛkɛle na á kɔlvɔyɪ na á tɛkɪ poolɔŋ.

6 Nyɔ na lɛstv í taa kaa. Taa tu nyuli i tɔɔnɔɣa kɔpɔŋka. 7 Mpi tɔ, i taa fɛi isu n naakɔyɔ-i mpɔ tɔ. I yaa-ŋ kɛ si: Kɔɔ na n tɔɣɔ yoo. Pɛcɔ ye n sɔvwa i taa, ile sɛɛsi. 8 Ye n kɔma n cɛkɛna mpɔv n ká tɔ i tɔɔnɔɣa ŋkɛɣɛ. Ile nyɔ tɔm kɔpantɔ yɔɣɔtɔvɔvɔ mɛla yem kɛle.

9 Taa heeli kumɛlɛŋ kɛ tɔm, kv kaa nyɪ tɔ lɛmayasɛɛ.

10 Taa tuusi tetɔ toosi kɔpɔnsɪ. Pɔyele taa sɔv suluwaa tetɔ taa. 11 Pa wɛna tɔɔ sɛɛnɔv tonjɔv kɛ. Inɪ i ká huɔnana-ŋ na pa nɔɣɔ.

12 Mv nti pa sɛɣɛsɔyɪ-ŋ tɔ na n nu nyɛm tɔm.

13 Taa kisi nyɔ pɔyɔɣa ke sɛɣɛsɔvɔ, tipilɔɣa u kɔyɪ-ke. 14 Ye n casa-keɣɛ tipilɔɣa, ka weesuɣu ke n yakɪ atɛtɛle taa.

Cɛɛɛ layatv tasɔvɔvɔ ke i pɔyɔlv

15 Ma pɔyɔlv, ye n wɛna lɛmayasɛɛ, ma lanjɛ ká hulɔmɪ kɛ. 16 Ye n tɔŋɔyɪ tampana ke nyɔ kɔyɔɣɔtɔvɔvɔ taa ma taa hɛɛwɔɣa.

17 Taa nyuli asayaa ke paa pɛcɔ. Ama nyɛŋna Tacaa ke tam. 18 Waatv inɔyɪ nyɔ lanjɛ ká hulɔmɛna mpi pu mayana-ŋ tɔ. Ile nyɔ tɛɛlvɔvɔvɔ kaa saali yem.

19 Ma pɔyɔlv, nyɔ́a ke ŋkpaŋŋ na n wɛɛna lɛmayasɛɛ na n tɔŋ mpaɔv kɔsiyɪsiyu. 20 Nyɔ na solɔnyɔɔlaa na lulutunaa í taa kaa. 21 Pɔ taya pɔlv, solɔnyɔɔlv na lulutɔ pa tɛɛsɔyɛna kɔnyɔŋ kɛ. Ilena felentunaa náa tɛɛsɛna pɛɛɛka suuu.

22 Nuna nyɔ caa, inɪ i lɔlɔna-ŋ. Taa lɔ nyɔ too ke waatv wei i kpɔtɔlaa tɔ. 23 Tɔŋɔyɪ tampana, na n wɛɛna lɛmayasɛɛ, na n tɔkɔyɪ sɛɣɛsɔvɔ, na n wɛɛna layatv. Taa wakɛli pɔ taa pɔlv. 24 Tampana tɔŋlv caa yɔɔlvɔyɪ kɛ. Wei i lɔla lɛmayasɛɛ tɔv tɔ lanjɛ ká hulɔmɪ kɛ. 25 Nyɔ too na nyɔ caa pa larja i hulɔmɪ. Alv wei i lɔla-ŋ tɔ i yɔlv.

26 Ma pɔyɔlv la-m naani na n tɔŋ ma ikpate. 27 Mpi tɔ, alv yeleyɛle tv na lɛlv alv pa we asola kɛ isu lumanj pɔ́yɔ́yɔ́. Yaa lɔkɔ sɔsɔ wei i nɔɣɔ ta wali tɔ. 28 Pa papɔyɪ apalaa ke isu ŋmulaa. Na pɔ sɔsɔyɪ yɔlaa ke asayaa tɔɔ.

Sɔlvnyɔɔlv tɔm

29 Awe ise sɛɛna tɛkai, na í yooki tam na í kalɔyɪ tɛkɛkɛkɛ, na í wɛna hiŋnaa na pɔ fɛina huwɛɛ, na pɔ laki-i wayo? 30 Wei i nyɔkɔli sulɔm ke kɔtamsa na í pɛɛkɔyɪ sulɔm tonj nyɛm situyɔv tɔɣɔ.

31 Taa nyɛni solɔm teu ke pɔ sɛɛv atɪŋkpa taa, na pɔ wasɔyɪ na pɔ tɛɛv fɛi katɛ ke luyɔ tɛɛ tɔ.

32 Ama pu tɛɛsɛna-ŋ nyasɔvɔvɔ kɛ isu tɔm, na pɔ yaya-ŋ isu paasɛle. 33 N ká naaki tɔm ke yem yem kɛ isu toosɛ na nyɔ lɛmayasɛɛ na nyɔ kɔyɔɣɔtɔvɔvɔ hɔlv yem. 34 Na pɔ wɛɛ-ŋ isu tenku taa kɛ n we kpulɔyɔv nyɔv taa, na pɔ fiisiyi-ŋ.

35 Halɪ n ká yɔɣɔti si: Pa mpa-m na pɔ kv-m pɔ ta wu-m. Pɛcɔ ma ta tu nav. Ile pɛ cɛ ma tɔɔ na má tasa atɪŋkpa.

24

Lɛmayasɛɛ tv na isayav pa tɔm

1 Taa nyuli asayaa. Pɔyele taa sɔlv si n wɛɛ pa kinj. 2 Wakɛlvɔvɔvɔ tɔm ke pa mayasɔyɪ, na pa nɔɔsi yɔɣɔtɔyɪ isayatv tɔm.

3 Nyɛm ke pa sukɛna tɔyɔɣa kite, na pɔ ŋma-ke na lɛmayasɛɛ. 4 Layatv ke yɔlv suuliyɪna i kutulɔŋ ke liyitee wontu na kɔpantɔ.

5 Yɔlv lɛmayasɛɛ tv wɛna tonj kɛ, na nyɛntɔv náa sɔsɔyɪ kpɛlikpɛka. 6 Mpi tɔ, nyɔv taa mayasɛm ke n ka yooɔa yooɔ. Ilena layatv tasɛlaa pɔɣale waasɔyɪ-wɛyɛ sɔsɔm.

7 Nyɛm tɔm tɛɛwa kumɛlɛŋ kɛ, kv kaa kuli nɔɣɔ ke tɔhvɔle taa.

8 Wei i tɔyɪ isayatv pɛle tɔ, i pɔsɔyɪ acilayatv tɔ kɛ. 9 Kumɛlɛtɔm mayasɔvɔvɔ kɛ isayatv kɛ, na yɔlaa u caa wei i paana lɛlaa tɔ.

10 Ye n lɔ apalɔtv ke lanjɔkɛllɛ kɔyɔkɔ wule, nyɔ tonj ke lanjɔkɛllɛ kɛ.

11 Waasi mpa lɛlaa hɔŋ na pɔ pukina tɔkɔle tɔ, lv na pɔ taa kv-wɛ. 12 Ye n tɔma si n ta cɛkɛna, Iɔv ná nyɛmɔ́ pɔ tɔna. I fɛŋyɪ kɛ na í fɛlɔyɪ paa wei isu i lapɔ tɔ.

13 Ma pɔyɔlv tɔyɔv tunj, i we teu kɛ. Setayɔ ká wɛɛ lɛlɛŋ ke nyɔ nɔɣɔ taa. 14 Mpɔv tɔtɔyɔ lɛmayasɛɛ ká waasi-ŋ. Ye n tɔka-ye, nyɔ lanjɛ ká hulɔmɪ. Ile nyɔ tɛɛlvɔvɔvɔ kaa saali yem.

15 Taa leekana acilayato ke siyisilu tayaɣa. Pécó taa yeke na í na-ŋ í tacaɣale. 16 Paa siyisilu ká hoti tɔm naatosompɔɣalaya í kulayi kɛ. Ama asayaa ná canɣayi wahalanaa taa kɛ.

17 Nyá kolontu í hotaa taa won. Pɛyele ye í ceɲlayi taa yóoli. 18 Taa taa ká kpana-ŋ na í yeke nyá kolontunaa ŋkpanɔyɔ hɔm.

19 Nyá taa í taa kpana asayaa. Pɛyele taa nyuli-we. 20 Pa kaa waa pulɔyɔ cele, pa kɔŋ saalɔyɔ kɛ isɩ fɛtala tenyu ta.

21 Ma pɔyalɔ, nyana Taa, na wulav, taa kpentana mpa pa luki pɛ tɔnaya layasɔyɔ tɔ. 22 Pa wakalɔyɔ ká kɔɔ kɛ tɔlev, nɔɣolɔ kaa nyi wahala wei Isɔ na wulav paa tu-we tɔ.

Lamayasee nyáma layato tasɔyɔ lempɩ

23 Nti lamayasee nyáma taa yɔɣɔtɔyɔ tɔɣɔle sɩ: Pɛ fei sɩ ma nyama-í í wee huɔle taa. 24 Ye huɔle hawa tasakale tɔ ke tampana, yɔlaa tana taa kpaana-í kɛ na pá tɔŋsi-í mpusi. 25 Mpa pa hɔŋ tasakale tɔ ŋkpanɔyɔ tɔ. Pɛ cakana-weye teu kɛ na paa wei í seeki-we.

26 Yɔlɔ tɔŋyɔ tampana na í cɔ tɔm tɔ, mpu pɛ hulayana taapalle kɔpante.

27 Taa hulina tayaɣa wenav na í feina tawa, yaa mpi n ká tɔɣona tɔ.

28 Taa kalana nyá tɔɣontale ke yem, n caa sɩ n loolina nyá nɔyɔ na? 29 Taa tɔ sɩ: Isana í lapa-m tɔyɔ maa lapɩ-t. Maa leeti paa wei kɛ isana í lapa tɔ.

Yulɔ wei í kɛ felentú tɔ í tɔm

30 Mpuɣú kuyako nakoli, ma tɔŋna felentú wei í feina lamayasee tɔ, í tuɲ taale kin. 31 Sɔwa na nyutu isayato pɛ nyalana. Hali í koluɲa pɛe nyɔŋka ná tima. 32 Ilena má nyɔni mpi ma ná mpu tɔ, na má mayasi pɛ tɔm ke ma taa na pɛ seɣesi-m. 33 Nyá sɩ n ká tɔoli nyá ti, na n tɔ nyá nin ke nyá nyɔyɔ, na n too pɛcɔ na n heesi. 34 Waatu inɩ konyɔŋ ká ta-ŋ melemele, na wahala tutu-ŋ isɩ yoolu na í wontu.

25

1 Salɔmɔŋ atuwa lenna nna Yuta wulav Isekiyasɩ yɔlaa kpeyelaa tɔɣolɔ.

Atuwa lenna

2 Mpi pɛ tɔyi Isɔ kɛ teeli tɔɣole timpi í luki ŋmesav tɔ, na mpi pɛ tɔyi awulaa ke teeli tɔɣole timpi pa pɛekayi sɩ, pá cekana kɔŋmesɔm tɔ.

3 Isɩ isɔtɔnɔyɔ kulaa na tetɔ lim tɔ, mpuɣú awulaa lamayasee wee.

4 Ye pa tayaɣa liyitee nyɔyɔlɔyɔ, koolu luki-kuyɔ pulɔ kɔpam kɛ. 5 Mpu tɔtɔyɔ ye pa tɔɣona yɔlaa asayaa mpa pa we wulav kin tɔ, í tɔŋayi siyisuyu kɛ na í kawulaya yóo tɔŋ.

6 Taa hɔ nyá tɔyi wulav kin. Pɛyele taa caɣa sɔsɔ nɔyɔlɔ í tacaɣale. 7 Pɛ kɔla teu sɩ pá kpaasi-ŋ tamle sɔsɔle taa, na mpi paa tisi-ŋ na sɔsɔ nɔyɔlɔ í caɣa tɔ.

8 Taa hulina nyá tɔɣontale ke nɔnɔyɔ yaav. Pɛ taa kɔɔ na ílɛ í kuli nyá tɔɔ, ílɛ isanaya n ká la?

9 Ye nyá na nɔyɔlɔ í wena tɔm, í tayanɩ-tayi má taa ma tike. Taa kuli leɔ kɔheelito kɔŋmesɔtɔ tɔɔ. 10 Ntanyɩ í ká nu-ti na í kalana-ŋ, na pɛ tu-ŋ feele tam nyante taa, na pɛ kó nyá nyɔyɔ.

11 Tam nti pa yɔyɔta teu tɔ, tɔ we kɛ isɩ wɔla wontuyɔ ŋku pa kaa liyitee nyɔyɔ tɔ.

12 Ye lamayasee tɔ kalayana yulɔ na í nuki, pɛ teu we kɛ isɩ wɔla kukuule yaa wɔla lulɔyɔ.

13 Isana lum kɔniyitim heesayi yulɔ lanje ke hanɣaya waatu tɔ, mpu tɔtɔyɔ tɔm kɔntu wei pa tɔ naani tɔ í heesayi í sɔsɔ lanje.

14 Wei í kpaalayi kɔhav tɔm na í tá ha-ku tɔ, í we isɩ tev piluyɔ na heelim yasɩ-ku tɔyɔ.

15 Suulu tɔ pɛsɔyi na í layasi wulav huwee. Mpu tɔtɔyɔ tɔm leleɲ nyantu pɛsɔyi na tɔ yɔki tɔŋ.

16 Ye n hika tuɲ, taa suli tɔyɔyɔ, nyá taa ká kpa na n tɔ-t. 17 Taa puki kotamsa kɛ nyá taapalɔ té, pɛ taa kɔɔ na í nyɔyɔsi-ŋ na í taa kpana-ŋ.

18 Wei í lasayi aseeta pɔpɔtu nyɔŋ ke í tɔɣontale tɔ tɔ, í kuyi yulɔ tɔtɔyɔ isɩ akalɔyɔ yaa layate yaa nyɔmle.

19 Sɩ n la tetelatɔ ke naani kɛ lanwakalle wule tɔ, pɛ we asola kɛ isɩ n tɔkɔna kete kɔpelle, yaa n tɔŋ tate.

20 Sɩ n yoo lanwakalle tɔ ke yontu tɔ, pɛ we kɔmelentɔ kɛ isɩ n leekuyɔ í toko ke watu waatu, yaa n liisuyɔ laamii ke í hiɲ taa tɔ.

21 Ye nyɔyɔsi í kpa nyá kolontu ha-í na í tɔyɔ. Yaa lɔkɔtu wena-í ha-í lum na í nyɔɔ. 22 Pɛ taya pulɔ, n lakuyɔ mpu tɔ, pɛ we kɛ isɩ mamala ke n pɔlayi í nyɔyɔ taa. Pécó Taa ká leeti-ŋ nyá kɔpantu.

23 Isana ilim ntɔyɔŋ heelim kisi-ŋa tev tɔ. Mpuɣú yɔyɔtaya katatɔlaya kusayi lelaa pááná.

24 Pɛ kɔla teu sɩ yulɔ í hantɩ cokiya taa, na mpi í na alɔ tɔmtɔ paa kaa nanj tɔ.

25 Isana lum kɔniyitim kuyi lɔkɔtu tɔ, mpu tɔtɔyɔ tɔm kɔpantu nti tɔ luna tetɔ pooluɲ tɔ tɔ wee.

26 Isana hite lum cɔyɔtayi na pá wakali seɔle tɔ, mpuɣú isayav wakalayi siyisilu.

27 Pɛ fei teu sɩ n tɔyɔ tuɲ ke sɔsɔm, yaa n pɛeki teeli ke katatɔlaya.

28 Tcate nte tɔ feina koluɲa tɔ, tɔ we kɛ isɩ yulɔ wei í ta nyi í ti kpaav tɔ.

26

Komeleməŋ təm

¹ Isu wolaya ta mōna yoluma, na tev na kō təmpɛɛ ta mōna lɔŋle kōmtɔ waato tɔ, mpɔ tɔtəyɔ kōmɛlɛŋ ta mōna pɔ tɔ-kuyɔ teeli.

² Na isu sumpwɔrw na kɛŋkɛhilaya pa cɔkɔyɔ ɛsɔta tɔ, m̄pɔyɔ mpusi wei i ta ke nɔyɔlɔ nyəŋ tɔ u kpaaki-i.

³ Kpaɣanɔ ke pa tɔyɔ kpaɛi na pɔ casa kpaŋaɣa ke tipila. Ilena pɔ natəyɔ kōmɛlɛŋ siyile taa kɛ kpatəŋ.

⁴ Taa kɛɛna kōmɛlɛŋ kɔcɔcɔtɔ, pɔ taa kɔɔ na nyɔ maɣamaɣa ŋ nɔyəsəna-kɔ. ⁵ Ama cɔ-kɔ isu kɔ wɛu tɔ, pɔ taa kɔɔ na kɔ nyənɔ kɔ tɔyɔ ləmaɣasɛ tɔ.

⁶ Wei i tiliyina kōmɛlɛŋ ke təm tɔ, i maɣamaɣa i nɔɔhɛɛ ke i sɛtəyɔ na i tɔyɔ i tɔyɔ wahalanaa sɔsaa taa.

⁷ Isu pə kuyutuyɔ kaakalaya ke ɛsəna tɔ, m̄pɔyɔ kōmɛlɛŋ ituule wɛɛ.

⁸ Wei i saŋ kōmɛlɛŋ tɔ, i wɛ kɛ isu wei i tamsəyɔ pəntɔlɔyɔ na pɔle tɔ.

⁹ Isu sɔlɔnyɔɔlɔ u nyəŋ saa wei sɔule sɔpa i niŋ taa tɔ, m̄pɔyɔ kōmɛlɛŋ ituule cɛkənaɔ wɛ katɛ.

¹⁰ Təmle nyɔyɔ tɔ wei i kpaakəyɔ kōmɛleməŋ tɛɛlaa ke i təmle taa tɔ, i wakələyɔ i təmle nyɔma tənaya.

¹¹ Isu haɣa məlɔyɔ ka tɔtɔ tɔyɔw tɔ, m̄pɔyɔ kōmɛlɛŋ lɛləyɔ kɔ kōmɛlɛntɔ.

¹² Kōmɛlɛŋ lapa sana na wei i saŋ i ti na i layatɔ na i fɛina-ti tɔ.

Yɔlv wei i kɛ felentú tɔ i təm

¹³ Felentú kuyɔyɔtɔtɔ ntɛ si: Taale wontuyɔ ɛsəyɔw wɛ mpaaw taa. Təyɔlaya wɛ hapɛle tɔɔ.

¹⁴ Isu kampɔ cɔkɔyɔ u nyəyɔtɔ taa tɔ, m̄pɔyɔ felentú pəsəyɔ i kɔhəntɔyɔ tɔɔ.

¹⁵ Ye felentú i sɔsa niŋ ke nyənaya taa, pə wɛ-i ikaale kɛ si i kpaasi-i i nɔyɔ taa.

¹⁶ Felentú huɔ kɛ si, i kɛla ləmaɣasɛ ke yɛlaa naatosompɔyɔlaya wei i yɔyɔtəyənə layatɔ tɔ.

Atuwa lenna

¹⁷ Wei i sɔsəyɔ i nɔyɔ ke lɛlaa təm taa tɔ, i wɛ kɛ isu wei i lɔki si i kpa haɣa mɔsulɔ ŋkpaŋŋ taa tɔ.

¹⁸ Isu kōmɛlɛŋ liyiluyuna kɔkɔ yaa nyəmá yaa kɔkɔkɔm tɔ, ¹⁹ m̄pɔyɔ yɔlv wei i tɔsəyɔ i tɔyɔntɛle, na i təŋ si tanaaw ke unɔ i laki tɔ i wɛɛ.

²⁰ Taasi tɛŋna na kɔkɔ fiyini, m̄pɔyɔ ye katayasaɣa tɛma yooɔu tɛŋ.

²¹ Amantiina tənna mamala, na taasi tənna kɔkɔ. M̄pɔyɔ təm tɔ kəŋna yooɔu.

²² Katayəsətɔnaa kuyɔyɔtɔtɔ wɛɛ kɛ isu kɔnyulɔyɔ tɔyɔnaya ŋka ka tiiki hatoo yɔlv hiluyɔ taa tɔ.

²³ Isu pa taakɔyɔ nyəyɔlɛm ke cɔyɔ wontuyɔ tɔɔ tɔ, m̄pɔyɔ nɔɔlelɛŋ takəyɔ yɔlv taa ɛsəyɔtɔ tɔɔ.

²⁴ Təm lelɛŋ nyəntɔ ke yɔlv takəyənə i pɔáná tɔɔ. Ama hatoo i taa kaloolaya kɛ. ²⁵ Paa i yɔyɔtəyɔ nɔyɔ kɔpaŋka, taa tuna. Mpi tɔ, i ləmaɣasɛ taa wɛ acaalɛtɔ ke naatosompɔyɔlaya kɛ. ²⁶ I acilayatu ke i takəyənə i taa haŋaya tɔɔ. Ama i ɛsəyɔtɔ tɛŋ kɛ na tɔ ná.

²⁷ Pɔyɔyɔ hullu hotiyɔ kɔ taa kɛ. Ilena pɔle kɔtulle náá məli tɔ tullu tɔɔ.

²⁸ Ye n wakələyɔ yɔlv na nyɔ kuyɔyɔtɔtɔ, nn caa-i kɛ. Na təm kuloolutu kəŋna wakələyɔ.

27

¹ Taa hɔ nyɔ tɔ na cele təm. Mpi tɔ, n ta tu nyəm saŋa maɣamaɣa nyəntɔ.

² Taa sa nyɔ tɔyɔ nyɔ maɣamaɣa. Pə kɛla teu si kpaɛi tɔ i sana-ŋ.

³ Pɔle na kanyəŋa pa wɛ yun kɛ. Ama kōmɛlɛŋ pɔáná tɛɛ m̄pɔyɔ yun.

⁴ Pɔáná kuyɔ kɛ, na a wɛ isu pɔyɔ sukuɣu tɔ. Ama nɔyɔlɔ u pəsəyɔ na i kantəli ɛsəsɛmle tɔ cɔlɔ.

⁵ Ye n kaləna yɔlv ke i kin, pə kɛla teu ke mənaaɔfiki tɔ taarpalle.

⁶ Nyɔ taarpalɔ kalənaɔ huləyɔ kɛ si, n pəsəyɔ na ŋ lapɔ-i naani. Ilena kolontu wəyɔlɔyɔ náá kɛ puyusuyɔ.

⁷ Haɣanaya tɔ kisiyɔ kɛ na i kpaŋna tun. Ilena nyəyɔtɔ náá sa na i kpaŋna nyən nyəm.

⁸ Wei i puki təkpaalɛtɔ ke tɛtu poolun taa tɔ, i wɛ kɛ isu sumaya yekuɣu ka tante na ká tɛɛ tɔ.

⁹ Kacɔka wontu na tulaaɔnaa hɛɛsəyənə yɔlv laŋle. M̄pɔyɔ taarpalɔ layatɔ tasuyɔ kɛla lelɛŋ ke nyɔ maɣamaɣa nyɔ nyəntɔ.

¹⁰ Taa lɔ nyɔ taarpalaa yaa nyɔ caa nyɔma. Wahala i maɣana-ŋ taa ye le nyɔ cɔlɔ tɔ na ŋ pɛɛki nyɔ neu. Wulee wulee nyɔ cɔlɔ tɔ kələyɔ-ŋ waasuyɔ ke nyɔ neu poolun nyəŋ.

¹¹ Ma pəyɔlv, wɛɛna ləmaɣasɛɛ. Pɔ hulɔsi ma laŋle, na ye nɔyɔlɔ tɔuki-m ma kaa wɔ kɔcɔcɔtɔ.

¹² Nyɔyɔ taa maɣasəm tɔ loosiyɔ wahala ke poolun, ilena i ŋmɛli. Ama kōmɛleməŋ ná laki awusa, ilena pɔ nuki-wɛ.

¹³ Ye nɔyɔlɔ i səŋaa si mɔsulɔ i tɔyɔ-ŋ kəmle, mɔ səŋlɔ capa ke tɔlɔma ke n ta nyɔ mɔsulɔ tɔ pə tɔɔ.

¹⁴ Wei i kpɛɛsa i tɔyɔntɛle na sɛɛtɔ ke tanəŋ ahula tɛɛ, tɔ pəsəyɔ mpusi kɛ.

¹⁵ Alb təm tɔ wɛ kɛ isu tev lɔm cakoyɔ tiili na pɔ tosiyɔ kotamsa tɔ. ¹⁶ Si ŋ səŋsi alb isu mpɔ tɔ, pə wɛ kɛ isu yɔlv caakoyɔ si i kpa heelim yaa nim kɔhohoom na niŋ tɔ.

17 Nyəgəloyu ke pa saləyəna ku leŋku. M'p'og'og' yulu na i təyontəle pa caɣale laɣasəyi lelu yaasi.
 18 Wei i paasəyəna tɔyɔ ŋku pa yaa si fiki tɔ, un i təkəna ku pee. M'p'og'og' təmlɛ tɔ wei i paasəyəna i caa tɔ i nyuyɔ ká kul.
 19 Isəna yulu naaki i deemuɣu ke lom taa tɔ, mpɔ tətəyɔ yulu naaki lelu taa ké un i maɣamaya i yaasi.
 20 Isəna atətəle na p'og'og' səsəŋku u nyəgəsəyi sətəa tɔ. Mpɔ tətəyɔ yulu isɛ u nyəgəsəyi konyuləm.
 21 Kəkɔ ke pa maɣasəyəna wɔla na liyitee nyəgəloyu si pa naa ku teu. Mpɔ tətəyɔ pu huɔna yulu na p'ɛ kəsəna isəna pa yəyətəyi i tɔm tɔ.
 22 Paa n ka sɔ kumelɛŋ ke sɔule taa na kú yəki tənəŋnəŋ, n kaa wəyosɔ ku kumelentu ke ku tɔɔ.
 23 Paasəna nyá kalaku ke teu na n cəkəna paa nyá tətɛ nte. 24 Pə taya pulu, liyitee u cakɔ tam tɔɔ. Pəyele kawulaya u tənəyi lɔloyu kɔlɔmuyɔ ke tam. 25 Ku tɔla nyuto ke tətəkəle taa, na kɔfəto í nyəakɔ ile n ku pəŋ taa nyəntu. 26 Ile n ká lɔv heeŋ huntu ke wontu kususuuu, na n pɛɛti pɔntɔlɔŋ na n yana taale. 27 Waatu inəyi n ká wɛɛna pəŋ hələm ke səsəm, na n təŋna nyá təyaya nyáma na nyá təmlɛ nyáma alv nyáma.

28

1 Isayav seeki yem ké, paa pa ta təyən-i. Ama yulɔpan wɛna naani ké isu təyɔlaya kɔfalaya.
 2 Ye tɛtu yəlaa lakasi ta kɛɛsi, tə awulaa wɛ paɣale ké. Ama wulav í wɛna ləmaɣasɛɛ na laɣatu, ile tɛtu hɛɛ təpamm.
 3 Nyuyɔ tɔ nyəmən tɔ wei i təkɔ acamaa isɛ tɔ, i nəyəsəna tɛv ŋku ku wakələyi kumtɔ təyɔ.
 4 Isɔ kiinj lɔlaa sənna isayav. Ama Isɔ kiinj təkələa ná muɣi isayav na p'ááná.
 5 Yəlaa asayaa u cəkəyəna kusiyisim təm. Ama mpa pa pɛkəyi Tacaa tɔ pa cəkəyəna pə tənə.
 6 Pə kəla teu si yulu i wɛɛ konyontu na i tɔntɛ tewa, na mpi i ká wɛɛna liyitee na i tɔntɛ ta siyisi tɔ.
 7 Pəyaya laɣatu tənəyi Isɔ kiinj ké. Ama wei ilɛ i wɛna cewaa asayaa tɔ i tɔyɔ i caa ke fɛɛle ké.
 8 Wei i kəntəyi na í sɔla kasəyaya səsəŋka tɔ, acamaa pətətəle tɔ ke i caləsəyi.
 9 Wei i kisa Isɔ kiinu təkoyu tɔ, i kɔsulomtu maɣamaya pəsəyi Isɔ kɛ́ acaalətu ké.
 10 Wei i huləyi yəlaa kɔpama ke isayatu mpaan tɔ, i hotiyi p'og'og' ŋku i hulaa tɔ ku taa ké. Ama lanɣhulomlɛ ke yəlaa kɔpama ná waaki.
 11 Tɔŋ tɔ sən i təyi si i wɛna ləmaɣasɛɛ. Ama laɣatu konyontu kuliyina i waal.
 12 Ye siyisilaa təkəna tɛtu, yəlaa tənə wɛ teeli taa ké. Ama ye asayaa muna, paa awe see ké na í ŋmɛli.
 13 Isayatu ŋmɛsəlv pulɔpu u lakɔ teu. Ama Isɔ wiiki wei i kuliyi i nyəntu tɔɔ na í kisi-ti təyɔ.
 14 Wei i wɛ səyontu ke tam na isayatu lapu təyɔle nyolɛlɛŋ tɔ. Ama lanɣpusəŋ tɔ ná naaki wahala ké.
 15 Nyuyɔ tɔ nyəmən tɔ wei i ŋmakələyi tɛtu yəlaa konyəntɔnəa tɔ, i wɛ ké isu təyɔlaya nyusuyɔ tɔ. Yaa isu nyəyosɔ piukoyu sunsumuyɔ na kú caaki kɔntɛ tɔ ké ŋmaav tɔ.
 16 Nyuyɔ tɔ kumelɛŋ lɔləsəyi ŋmakələyɔ təma ké. Ama wei i kisixi kasəyaya kamuyulaya nyənka tɔ i pusɔ səsəyi ké.
 17 Wei i nyuyɔ taa lelu səm təm wɛɛ tɔ, i seeki i təyi na í hoti pəlaav taa, nəyɔlv í taa kra-i.
 18 Pə kentiyi wei i tɔntɛ tewa tɔ i tɔɔ ké. Ama paa lotu naale tɔ ka la isəna isɔ i lepa.
 19 Təyɔnaya tɔləna wei i haləyi təyɔ. Ilɛna wei i tənəyi kra nyəm tɔ i wɛ konyɔŋ taa.
 20 Pə kooliyi kɔpəntu ke wei i wɛna yulɔtɔ təyɔ. Ama wei i huliyina wɛnav hikuyu tɔ pa kaa yele i ŋkraŋuyɔ həm.
 21 Pə fɛi si ma nyəma-i i wɛɛ huɔle taa. Paa na mpɔ lɛlaa lakɔ yaasi inəyi mɔtv icəvte maɣamaya nyuyɔ tɔɔ.
 22 Isɛsɛmle tɔ huliyi wɛnav tɔɔ ké, i ta nyɔ si konyɔŋ ká kra-i.
 23 Wei i kaləyəna i təyontəle ke i sɛntaa tɔ, pa sɛɛ-i na pə kəlɔ wei i puɣusixi tɔ.
 24 Wei i ŋmuləyi i caa yaa i too na í tən si: Pə ta ke isayatu tɔ, í na ŋmulv yulɔkɔlv pa kɔlv m ké.
 25 Wei i hən i ti tɔ i kəŋna yooú ké. Ama wei i pɛta i təyi Tacaa təyɔ pə lakəna.
 26 Wei i lakɔ i laɣatu ke i tike tɔ i ké kumelɛŋ ké. Ama wei i lakəna ləmaɣasɛɛ tɔ i waal ké pə takəyi.
 27 Wei i haaki konyəntɔnəa tɔ u lanəyi pulv. Ama wei u nyənəyi-wɛ tɔ, mpusi səsə ka wɛɛ i tɔɔ ké.
 28 Ye asayaa i təyɔ tɛtu, paa wei i ŋmɛləyi ké. Ye pa saaləyi ile siyisilaa náa huki.

29

1 Yulu wei i muna pá kaləna-i, na u caaki nuw tɔ, pu wakəl-i kraɣpaa ké, i kaa wɛɛ hiuu.
 2 Siyisilaa í wɛ paɣale, samaa lanɣ hɛɛwaya. Ama ye nyəmənɔtəna təyənə kawulaya yəlaa pilitiyina wahala ké.

³ Wei i nyulayi si i tona lamayasee to, i heesayi i caa lanje ke. Ama alaa yeleyele nyoma tanyo na loaki i wena ke.

⁴ Wulaw wei i tanyo tampana to i peekayi i tetu lolo pote ke. Ama wei i moyi mukaya tee kucooj to i wakalayi-tayi.

⁵ Wei i puyisiyi i tonyotale to, i mayamaya i mpaav taa ke i toyi katoka.

⁶ Asayaa pasayi pa isayato yomaa ke. Ilena lanholbmle kuyi tampana nyoma.

⁷ Siyisilaa nyoma kunyontonaa tom ke. Ama asayaa na feina tale to nyam.

⁸ Sayatalla cukayana icate. Ilena lamayasee nyoma naa heesi paaana.

⁹ Ye layato na komeleya pa laki tom, paa layato mu paaana yaa i woyaa heesyo kaa koo.

¹⁰ Yulokulaa u caaki kupama tom. Ama mpeye tampana tanyaa na peekayi.

¹¹ Komeleya hoolayi ku paaana ke yem yem ke. Ama lamayasee to na nyoma i ti kpaav.

¹² Ye wulaw i tanyo papoto tom, i waali nyoma pasayi asayaa ke.

¹³ Kunyonto na hmakello pa ke kulom ke. Ama Tacaaw tona-weye ise si pa naakana.

¹⁴ Wulaw wei i tanyo siyisyu na i hoolana acamaa to, i kawulaya ton sosooyi tam to ke.

¹⁵ Kalanaw na tipilaya toyi payaya taa ke lamayasee ke. Ama payaya nka ka laki ka luyi nyanto to, ka too ke ka toyi feele.

¹⁶ Ye asayaa hukiyi isayato sosooyi ke. Ama siyisilaa ka na pa hotoyu ke kuyaku nakuli.

¹⁷ Ho nya payaya nkanoyu, kaa yele na i heesi, na nya lanje heena-ke.

¹⁸ Ye Iso u yoyotayi si, i yalaa i telasayi, yalaa pasayi tetelataa ke. Wei i tanyo Iso kiiu toyle lelen nulu.

¹⁹ Pa taya nayo taa tom tike ke pa honyo tamle to nkanoyu, paa i nuwa u laki.

²⁰ Ye n na yulu yoyotayi na u mayasayi, nyi si komeleya lapa-i na sana.

²¹ Tamle to wei pa ta kupuli teu ke i pacawo to, i tanyo i hmakello i caa ke.

²² Paaana to caalayana yooou, na paaana sosoona to naa kaaki isayato.

²³ Kalampaanu pasayi yulu ke, wei i pasayi i ti to i weekana teeli.

²⁴ Nmulu sanelu kuyi i ti tom ke, i nyoma pa mpusi paa na mpv u caa tampana yoyotoyu.

²⁵ Ye yulu ke n seliyina pa ke katoka ke. Ama ye wei i petu i tanyo Tacaaw i tula-ti.

²⁶ Yalaa payale peekayana sosaaw samtu. Ama Tacaaw hulayana paa awe tampana.

²⁷ Siyisilaa luyi fei tetelataa. Mpyoo asayaa naa caaki kupama.

30

Akuuli konyototo

¹ Apalo wei pa yaa si Yakee to, i payawo Akuuli heelina tom sosoontu tanyeyo Itayeele, na Itayeele na Wukali si: ^a

² Ma kala komeleto ke paa awe, pacoo ma feina yulu layato.

³ Ma feina lamayasee, pacoo ma ta nyi nanyo nyoma nyam.

⁴ Awe kpa isotaa na i tii? Awe toka heelim ke i niyo taa? Awe hoka lom ke toko taa? Awe suna tetu? Pa yaa-i suwe? Na i payaya hate se? Ye n nyoma-te heeli-m.

⁵ Nsoosi nsi si tona Iso su-to to si we naani ke, ye n selama-i i kentiyo nya too. ⁶ Taa sosoosi natelayi i tom too, pa taa koo na i kpa-ny na i nyani-ny papoto.

⁷ Tom naaleye ma selamayi-ny, la-m-ti na pacoo ma si.

⁸ Hatelana-m papoto na tom kopuyusutu. Pacoo taa yele na ma pasu konyonto kutukutu, yaa ma suv ton sosooyi. Ha-m isana pu mayana-m to. ⁹ Ye ma sula wena, ntanyi ma ha-ny siyile na ma to si: Aweye Tacaaw. Yaa ye ma sula konyon, ntanyi ma teesana hmulam na pa ko nya nyoyu.

¹⁰ Taa cayana tamle to ke i caa kin, i ka tanyo-ny mpusi na i na pa.

¹¹ Yalaa wee na pa toki pa caana, na paa saji pa toona ke paa pacoo.

¹² Yalaa wee na pa hooli si pa we tanyo, pacoo pa ta nyaa pa asilima.

¹³ Yalaa wee na pa ke isotoosile nyoma, na pa nyanyo lelala ke yem.

¹⁴ Yalaa wee na pa kala na loyi isu layale na seesi, pa soolu puwa si pa toyo wahala nyoma ise na pa kpiisi konyontonaa ke tetu too.

Atuwa kopulee

¹⁵⁻¹⁶ Yalaa wee na pa we isu lom tee sonyonyo, na pa leekayi lelala nyam na pa tanyo si: Ha-to ha-to. Poluponaa tooso wenna paa nyayaseyi, pacoo pa ta nyi pa mayanaa. Kancalaya nyoyi nte tetale.

Naale nyoyi ke kaalaya.

Tooso nyoyi ke wulaya tetu.

Liyiti nyoyi na wee toto, ileyele koko.

¹⁷ Ye nyoyu toki i caa na u saji i too ke nunaw, looy katokatanyo ka woyosi i ise na hekelena toyo i nantu.

^a 30:1 Itayeele: Hepala taa de to pasayi na ta telasi tone unu si ma kawaya, hai, Iso ma kawaya, na ma toma te.

18-19 Pulɔpɔnaa tooso wenna na p tee-m, maa cekayana-we.

Kancaalaya nyh nte hekale kulɔv ke isataa.

Naale nyh ke tom laalɔv ke kukpamvɔv too.

Tooso nyh ke kpulɔv sasoov hapale ke tenku taa.

Hali liyiti nyh wee.

Ileyele mpi p pukina yulv ke alv kin to.

²⁰ Alv yeleylele tv ten wasanjkalato, ilena i sarj i tyɛ lum ke teitei isu yulv tenyɔv tyɔv na i husi i nyɔv to. Na i to si: Ma ta la isayatu natali.

²¹⁻²³ Pulɔpɔnaa tooso psyana antulinya k krentelasɛ, pc p fei lapv.

Kancaalaya nyh nte yom psɔv wulav to.

Naale nyh ke kumelenj suukvɔv ton to.

Tooso nyh ke alv wei paa caa to i saav ke apalv.

Hali liyiti nyh wee.

Ileyele tamle tv alvnyh wei i

leeyɛ i too ssontv to.

²⁴ Wontu skpetu natali t we tetv too k liyiti, na nti t teena layatu.

²⁵ Kancaalaya wontu nte tooaa, pa fei ton pyele pa kpeyeliyi pa tyɔnaya ke lonje.

²⁶ Wontu naale nyntv ke namisi, si fei toma, na si tyɛ si lona ke kukpamh taa.

²⁷ Wontu tooso nyntv ke kutolon, kv feina wulav. Pc kv tnyyɛ tmay tintika tintika.

²⁸ Na p kaasi kanmaya, pa kraaki-keye nin taa k. Pc ka suuki awulaa teesi taa.

²⁹⁻³¹ Weesuyɛ nyma tooso wenna na p tyɛ isu pa caaki to.

Weesuyɛ tv kancaalaya nyh nte

taale wontu tna caa tyɔlaya.

Kaa seeki nyɔlv.

Weesuyɛ tv naale nyh nte

kampaav felvɔvna ifepile to,

tooso nyh ke pntulvɔv.

Hali liyiti nyh wee.

Ileyele yoolaa wulav wei i tv i yoolaa ke nyɔv to.

³² Ye ny kumelentv ka tsna-nj na n h ny ti, na n k na n psna laakali, ile nyi ny ti kraav. ³³ P ty pulv, pa ciyitiyi naalam k ilena naanim kra. Ilena p m muna too na calm kpe. Mv tty pn kusyɛ yoo.

31

Layatu tasvɔv ke wulav Lemuweli

¹ Layatu nti Masa wulav Lemuweli too tasa-i tyle si:

² Ma pyalv, ny wei ma slamaa na m lvi t ke njkpanj. ³ Taa cela ny ton ke alaa. Pyele taa huli alaa mpa pa waky awulaa ty ny mpah. ⁴ P ty awulaa tamle nte si p ny solum. Pyele p fei si awulumpiya n peki solum ton nym. ⁵ P taa k na p nyk na p s kiinj too. Yaa p wak konyontunaa mpa pa tom tewa to. ⁶ Mpa solum munaa tyle mpa pa caa sm to, na slamalaa. Yaa lanwaklle ssle nyma, ⁷ na p s pa wahala na pa konyontyle too. ⁸⁻⁹ Ama ye ny ile ty ny kawulaya na siyisuyɛ, na n seena konyontunaa, na wahala nyma, na mpa pa lwa to, na mpa paa psyɛ yyty to, pa too.

Alv kpanj yaasi

¹⁰ Wei i hika alv kpanj i kla kacka wontu.

¹¹ I paalv wena-i naani k na i tyanyɛ i wenaav.

¹² Kpntv ke i alv laki-i, u laki-i kowwutv halna i sm.

¹³ Alv inɛ i pekyɛ kponkponu ton nyntv k, na heen hontv na i laki tamle na lanjulomle.

¹⁴ Poolnj ke alv inɛ i kjna i tynaya, isu taatalaa kpulh.

¹⁵ Tefemle ke i kulyɛ na i calsɛ i nyma na i tala-weye pa tma.

¹⁶ I mayasyɛ taale tom ilena i ya-te. Ilena i tuu lesennaa tun na liyitee nna i hika too.

¹⁷ Alv inɛ i nikiyi tamle k na ton u cakɛ yem.

¹⁸ Alv inɛ i nym si i tamle tnj teu, na paa ahoo i mvsyɛ fatla na i lakna.

¹⁹ I cakɛ yem na folofolo na akpaa fei i nin taa.

²⁰ Alv inɛ i waasyɛ wahala nyma na i haaki konyontunaa.

²¹ Paa watv talaa u nysyɛ i tyy nyma tom. Mpi to, i tyy nyma wena watv wontu kpntv k.

²² Alv inɛ i luvki i tyɛ kutaknj k, na kponkponu ton nyntv kuseemt v wontu.

²³ I paalv k icate ssa taa tv wei i nyyɛ kulaa ty. Mpe pa huukna icate tom.

²⁴ I luvki tampalanaa na wontu k, na i petyna taatalaa.

²⁵ Toma na nyyɛ kulvɔv ke i suuwa i too, u nysyɛ cele nyntv.

²⁶ Alɔ ɪ ɪ ɣɔɔtɔɣɔna lɔmɔɣasɛɛ kɛ́, na í tasɔɣi layatɔ na sɔɔlɔɣɔ.

²⁷ Alɔ ɪ ɪ feɲɪɪɪ mpi pə lakɪ ɪ tɔɣaɣa taa tɔɣɔ, ɪ tɔki felentu tɔɣɔnɔɣa.

²⁸ Alɔ ɪ ɪ piɣa ná ɣaaki-ɪ laɲhɔlɔmle tɔ, na ɪ paalɔ náá pɔɣɔlɔɣi-ɪ si:

²⁹ Alaa wɛɛ na pá tɔɲ teu. Ama nyá tɛɛ pa tɔna.

³⁰ Tɔnɔɣɔ sɔtuɣu pɔɣusiɣi kɛ́, na isɛntaa teu náá saalɔɣi. Ama alɔ wei ɪ nyarɲna Taaɔa tɔ ɪ tike ɪ mɔnna samtɔ.

³¹ Pə wɛɛ si pá lɛɛti-ɪ ɪ wahala sote ke ɪ tɔmle tɔɔ kɛ́.

LƏMAYASƏE TU TŌM TAKƏLAYA Kutəlvət

Takəlaya kanə ka taa kə tə naaki ləmayasəe tɔ təm. Ama ı ləmayasəe fayana yulə nyəna kə. 1 hüləyi ı takəlaya kallaa sı yulə ı cəyana ı ti tə pə kə kpete kə. Mpi tɔ, pə taya təmlə tɔj nyəntə taa kə təcayanav mayamaya wəe. Pə taya pulv, pə tana mpi yulə lakı atə cənə tə pə wə tanaya kə. Tənyəna ń nyənəna İso təm cəkənav wə yulə kə katə. İso tike wənna tam na inı ı kəsəyənə yulə na ı kulapəm tənə nyuyə.

İsəna pa fayə ləmayasəe tɔ təm takəlaya tɔ:

Ləmayasəe tɔ sı atə nyəmnaa təm cəkənav wə katə, titite 1:1–4:16

Takəlaya tɔ tasəyi laɣatv kə atə nyəm tɔ, titite 4:17–10:20

Kutəkətv, titite 11:1–12:14

Pə tənə pə wə piti kə na pə cəkənav wə katə

¹ Tafiiti pəyalv ləmayasəe tɔ wei ı kə Yosalem wulav tɔ ı təm ntɔ. ² ı tɔma sı pə tənə pə wə piti kə na pə cəkənav wə katə İsu yulə ləkuyv sı ı tiiki heelim tɔ. ³ Yulə kəkuyv ı ti na təma tənaya atə cənə tɔ, pəpeye ı waaki pə taa? ⁴ Lələyuv loonə kanə ka səki kə na loonə lənka nāa kulı na ká sı tətɔ, na tətɔ nāa wə mpv tu laɣasəyi. ⁵ İlim lu kə na pə tɔ na pə huliyyəna pə lonte taa kə məlvuyv sı pə tasəyi luv. ⁶ İlena heelim nāa makı na pə pukina ilim mpətəj tɔ, na pə mələna pə ntəyən tɔ. Na pə má na pə cə kilikite, na pə tayanı cuyusu. ⁷ Pusi tənə kpen tənku taa kə. Ama ilé u suyı. Həyöləy vjku ku tɔ pusi kpenəna tɔ, kuləmvuyv vjku ku tɔ kə sı kpen, sı kaa laɣası. ⁸ Pə tənə pə tənə lapv kə pu yeki. Nəyölə ı pəsəyi na ı tɔ sı isələ nyəyəsəyi nyənuyv yaa nkrənyov nyəyəsəyi nuu. ⁹ Mpi pu wəe tɔ, mpi pu wənəna, na mpi pu lapa tɔ, mpi pu tasəna lapv. Kufam napəli pə fəi antulinya taa cənə. ¹⁰ Paa puləpv lapa na yələa tən sı kufam, pələ pu tənə lapv kə pusi nsi sı təewa tɔ, sı taa kə na pəcɔ pə takı tá. ¹¹ Nəyölə ı təsəyi mpi pə təewa hatoo lənəta tɔ pə tɔ. Mpv tətəy tá waalı nyəma ná kaa yelev puləpv sı pelev pa waalı nyəma ı ná.

Nyəm mpi ləmayasəe tɔ hika ı kulapələ taa tɔ

¹² Mpróy ləmayasəe tɔ təma sı: Ma təy kəwulaya kə İseyeli nyəma tɔ kə Yosalem. ¹³ Ma ha ma tı sı má pəkı teu na ləmayasəe, na má cəkəna pə tənə mpi pə lakı antulinya taa tɔ. Pə kə wahala təmlə nte İso tuyı yələa təy. ¹⁴ Ma nyəmá təma tənə nna yələa lakı atə tɔ. A təm na katə kə İsu yulə ləkuyv sı ı tiiki heelim tɔ. ¹⁵ Mpi tɔ, yulə kaa siyisi mpi pə kuntilaa tɔ. Pəyele nəyölə kaa pəsı na ı kala mpi pə fəi tɔ. ¹⁶ Halı ma huwə ma taa sı ma wənə nyəm na ləmayasəe kə səsəm na pə təe Yosalem awulaa mpə pa laala-m tɔ. Pəpətv fəi ma nyəm təwə səsəm kə na má cəkəna weesuyv təm. ¹⁷ Mpróy ma sɔv fayəv na luyv kuləmvuyv kə ləmayasəe na kəmeləntv. İlena má cəkəna sı pələ pə wə katə tətəy İsu yulə ləkuyv sı ı tiiki heelim tɔ. ¹⁸ Ye yulə leela puləpv taa, na ı cəkəna-wı na ı wənəna nyəm. Mpv tətəy ı lanjle ká wakələna-wı na ı təy pə konyən.

2

¹ Ləmayasəe tɔ sı: Ma huwə ma taa sı maa yələna weesuyv na má nu ləlenj. İlena má mayəna sı pələ pə ta waası pulv. ² Wei ı nyənəyi weesuyv təm kə yem tə pə kə kəmeləntəm kə. Yaası inı u waasəyi pulv. ³ Maa mayəsa ma taa sı má ha ma təyi sɔlvəm. İlena má tənə ləmayasəe, na má pəsı ma təyi kranjtv. İlena má cəkəna mpi pə kə kranjuyv tɔ. İlena má mayası sı má ná mpi pə kəla teu sı yələa ı la pa weesin waatv kə atə cənə tɔ. ⁴ Ma lapa təma səsəna kə. Ma nɣawa ma təyi kutuluj na má tuu tuj wei pa yaa sı ləsenj tɔ ı tawa. ⁵ Ma tɔwa ma təyi tawa na má sɔ tuj kəköləj waanı waanı. ⁶ Ma hēe pusi na sı ləm niyitiyi tuj hətuyv vjku. ⁷ Ma yapa yomaa apalaa na alaa na pə ləl piya kə ma təyaya taa. İlena má wənəna tələ kə səsəm na pə kəli İsu mpə pa laala-m Yosalem taa tɔ. ⁸ Mpróy ma kuwə tətəy həyöləj awulaa kranjcooj, paa pa wulanəa, paa pa liyitee. Ma krayə yonyoolaa apəlvnyəma na əlvnyəma. Ma krayə alaa kə tuutuuma na pə kəli İsu yulə ká nyulı tɔ. ⁹ Haləna ma nyəy vjku na pə kəli mpə pa laala-m Yosalem kə wəv tɔ. Paa na mpv, ma təkə ma ləmayasəe kə rıpróy. ¹⁰ Ma ta kisina ma İse kə mpi mpi a nyuləyi tɔ. Pəyele ma ta kisina ma təyi lanjəlvmlə natəli. Mpi tɔ, ma yələyənə ma təma tənaya. Mpi pə kə ma nyəm kə ma təma tənə taa təyələ. ¹¹ Mpróy ma nyəna ma təma na wahalanəa mpə ma təyə a lapv taa tɔ. Pə tənə pə wə katə kə İsu yulə ləkuyv sı ı tiiki heelim tɔ. Kawaaya fəi puləpv taa kə atə cənə. ¹² Mpróy ma caawa sı má cəkəna sı, ye yulə kə ləmayasəe tɔ kəwəyaya nkrəy ı wənəna pə kəli kranjtv na kəmelənj? İlena má pəsı ma tı sı, wei ı ká təy kəwulaya kə ma lonte tɔ ı ká la na ı kəli mpə pa laala-m tɔ? ¹³ Ma nyəmá sı ləmayasəe kəla kranjuyv kə teu. İsu nyaaləm kəlvuyv səkpetuyv tɔ. ¹⁴ Pə taya pulv, ləmayasəe tɔ nyəmá ı təpote kə. İlena kranjtv nāa yontiyi yem. İle ma nyəmá sı pə kən pa tənaya krátóy kuləmvuyv krentuyv kə. ¹⁵ İlena má tɔ ma taa

si, ye pu krenti ma na kpanṭo ke kpátóyó kolómoyó. Ile pepe tóo ké ma tee-i lamayasēe. Tále tá we kate tótóyó. ¹⁶ Paa lamayasēe to, paa kpanṭo, pa naale pa sáki teitei ké. Pácó paa tóosayi nǎyǎl tóo ké tam tóo na pǎ kalí lelo. Ye kuyeeṅ í sika pa sǎaki pa naale pa tóo ké. ¹⁷ Ma nyǎyasa weesuyu ké. Mpi tǎ, ma taa kraana mpi yalaa lakí ate tóyó. Pǎ tǎna pǎ we kate ké isu yulb lukuyó si í tiiki heelim tǎ. ¹⁸ Ma taa kraana tǎma wena ma tóyó wahala na má la tóyó. Mpi tǎ, wei í ká leeti na lonte taa tóyó ma kǎy yeliná. ¹⁹ Pǎyele nǎyǎl ta nyi si í ká la lamayasēe to yaa kpanṭo. Pǎyele pǎntu iní í ká paasǎnna mpi ma tóyó wahala na má lana lamayasēe ke ate tǎ. Tále tá we kate tótóyó. ²⁰ Ilena ma apalutó yǎolǎna tǎmle nte ma lapa ate tǎ. ²¹ Mpi tǎ, ye yulb lapa pulb na lamayasēe na í waa pǎ taa. Ilena í yelina yulb wei í ta wu pǎ tóo tǎ. Pǎ we kate tótóyó, pǎcǎ pǎ wuki. ²² Ye mpǎ yalaa kaasuyó pa tí na pá tǎki wahala na pá kaaki yem tǎ, weye pa waaki ate cané? ²³ Pa kuyeeṅ tǎna ke cǎsēe ké. Pa tǎmle ke wahala nyǎnte. Paa ahoo paa heesayi. Tále tá we kate tótóyó.

²⁴ Mpi yulb pǎsayi tǎyǎle tǎyǎle na nyǎntu, na í tǎmle kololóm yǎolǎnaw. Pǎle pǎ ké Iso kucǎw tótóyó. ²⁵ Mpi tǎ, ye Iso tá ha yulb si í tóyó na í nu lelen í kaa ná. ²⁶ Yulb wei í we Iso kǎ teu tóyó í haaki nyǎm na lamayasēe na lanḥulǎmle. Ilena í to isayaw si íle í calǎsayi na í kaaki koparṅ. Tále tá we kate tótóyó isu yulb lukuyó si í tiiki heelim tǎ.

3

Paa mpi na pǎ waatu ké

¹ Paa mpi na pǎ waatu ke atege. ² Loluyó wena pǎ waatu ké, na sǎm na pǎ waatu. Tǎyú sǎw na pǎ waatu, na ku kpesuyó na pǎ waatu. ³ Kuyó wena pǎ waatu ké, na waa na pǎ waatu. Nmau na pǎ waatu, na yǎkuyó na pǎ waatu. ⁴ Wula na a waatu ké, na wǎna na a waatu. Lanwakalle na tǎ waatu, na paale na tǎ waatu. ⁵ Pee lǎyú waatu wee ké, na a tǎwsuyó na pǎ waatu. Wayaluyó wena pǎ waatu, na pǎ kaasi waatu wei n ká se-wi tǎ. ⁶ Peekuyó waatu wee ké, na lepu na pǎ waatu. Waatu wei yulb ká su pulb tǎ, na waatu wei í ká lǎ-wi tǎ. ⁷ Cǎluyó waatu wee ké, na nyaluyó na pǎ waatu. Sum wena pǎ waatu ké, na yǎyǎtaya na ka waatu. ⁸ Sǎoluyó waatu wee ké, na pǎ kaasi taa kpanaw waatu. Ilena yoo na ku waatu, na heesuyó na ku waatu.

⁹ Pepeye tǎmle latu waaki? ¹⁰ Ma nawa kolapǎle nte Iso tǎyi yalaa tǎ. ¹¹ Pǎ tǎna mpi í lapa tǎ pǎ tewa pǎ waatu ké. Halǎna í to yǎlaa taa ké tam tóo lamayasǎle. Paa na yulb ú pǎsayi na í cekǎna tǎmle nte Iso lapa hatoo kancalaya na tǎ tǎnaya tǎ. ¹² Ilena má cekǎna si yǎlaa feina lanḥulǎmle natǎli. Ye pǎ taya pá ha pa tǎyi pa tí lelen nuu taa ké pa weesinṅ waatu. ¹³ Yulb tǎkuyó na í nyǎntu na í yǎolǎyǎna í tǎmle kololóm tǎ pǎ ké Iso kucǎw ké. ¹⁴ Ilena má cekǎna si pǎ tǎna mpi Iso lakí tǎ pǎ we tam tóo ké. Pulb ta sǎasi pǎcǎ pǎ ta pasa. I lakí mǎpóyó si yǎlaa í nyi í sǎsǎntu. ¹⁵ Mpi pǎ lakí nǎntǎw na mpi pu te na pǎ kǎw tǎ, pu tǎma lapu ke hatoo lonṅ ké. Iso lakana na pǎ lelayi.

Pǎ tǎna pǎ teesǎyǎna sǎm ké

¹⁶ Mǎpóyó ma tasa cekǎnaw tǎtǎ si, isayatu tǎkǎna kawulaya ke timpi pu wee si pá tǎy siyisuyu na pá ha tampana tǎ. ¹⁷ Ilena má tǎ si: Iso ká huona isayaw na siyisilu ké. Mpi tǎ, paa mpi pǎ lakí pǎ waatu ké. ¹⁸ Ye pǎ kaasa yalaa ile Iso mayasayi-weye si pá cekǎna si pa ta kalí tǎla ke pulb. ¹⁹ Pǎ krenta yulb na tǎte ke kpátóyó kolómoyó ké. Feesuyu kolómoyó ke pa wena, pa naale paa te na pá si. Yulb ta kalí tǎte. Mpi tǎ, pǎ tǎna pǎ cekǎnaw we kate tǎ se. ²⁰ Pǎ tǎna paa tayani tetu nti paa ḥmana-we tóyó pǎsuyó ké. ²¹ Nǎyǎl kaa pǎsi na í hulí tafoo si yalaa lasasi kpaaki iso na tǎla nyǎntu náa saati ate. ²² Tǎnaya ma cekǎnaa si yulb feina pulb na pǎ tee si í yǎolǎna í tǎmle kololóm. Mpi pǎ ha-i tǎyǎle. Pǎ tǎya pulb, í kaa pǎsi na í yǎolǎna cele nyǎm na í ta tata tǎna.

4

Mpi pǎ ta tǎy yalaa weesinṅ taa tǎ

¹ Mǎpóyó lamayasēe to tasaa si: Hei í nyǎntu isǎna pa ḥmakǎla yǎlaa na pá wiiki tǎ. Nǎyǎl u puki pa puḥusuyu. Pa ḥmakallaa mpǎyele ḥntǎnnaa. Nǎyǎl u pǎsayi si í waasi-weye pa ninṅ taa. ² Ma huó si mpa pa sǎpa tǎ pa kǎla lelen nuu ke weesinṅ nyǎma. ³ Ilena pǎ tu kalǎna mpa pa ta tu lolǎta tǎ. Mpi tǎ, pa ta nyi isayatu nti yǎlaa lakí ate cané tǎ.

⁴ Ma nawa tǎtǎ si yǎlaa tǎki wahala ké na tǎma si pá hiki na pá tee pa lelaa. Pǎle pǎ we kate tótóyó isu yulb lukuyó si í tiiki heelim tǎ. ⁵ Felentú susiyi ḥkpalasi ké na í tǎyi í tǎyi wakǎluyó. ⁶ Pǎ kǎla teu si yulb í weena ḥkute kolǎmtǎle na í nuki lelen, na mpi í ká weena ḥkulee naale na pǎ we kate tǎ.

⁷ Ma nawa tótóyó kate lenté ke tetu tóo. ⁸ Yulb wenna í tike tǎkonṅ, í feina alo yaa neu, yaa pǎyaya, pǎcǎ í lakí tǎmle u nyǎyǎsayi. I caa ké si í sǎsǎyí wenaú ké tam. Paa na mpǎ tǎ, na í pǎsǎyí í tǎyi tam si: Awe tóo ké ma wuki na má kisiyi lelen nuu. Yaasi iní í ká isayaw ké na í cekǎnaw we kate. ⁹ Pǎ kǎla teu si yǎlaa naale í kaa, na mpi yulb ka wee í tike tǎ. Mpi tǎ, pa waaki pa tǎmle taa ké. ¹⁰ Pǎyele pa taa wei í tu hotaa lelo kǎsi-i. Ama wei í we í tike tǎ ye í hotaa ú naaki kusulo. ¹¹ Ye yǎlaa naale í hǎntaa, pǎ hanṅyi-weye. Ama pǎ kaa hanṅ wei í we í tike tǎ. ¹² Ye yulb we í

tike ɲmakəllɔ ɲmakələyi-ɪ kɛ. Ama ye pa wɛ naale ɪlɛ pa pəsi-ɪ. ɪfatəle u cɛki ləɲ isu ɲmənaya mayamaya.

¹³ ɪfepu wei í ta kɛ kasayampu na í wɛna ləmayasəe tɔ ɪ lapa sana na wulav kukpatɔlv kumələɲ ɲku ku kisiyi layatv tasəyɔv tɔ. ¹⁴ Paa saləka taa kɛ ɪfepu unɪ ɪ luna sɪ ɪ tɔki kawulaya, yaa pa tu lɔla-ɪ konyəntɔ kɛ kawulaya taa, ¹⁵ ma naaki sɪ ɪfepu wei unɪ ɪ ka tɔyɔ kawulaya kɛ wulav unɪ ɪ lonte taa tɔ yalaa tana kɛ wɛɛ ɪ waali kɛ. ¹⁶ Yalaa tuutuuma ka wɛɛ ɪ waali kɛ, paa na mpv pɛle pa waali nyáma laɲa kaa hɔlvməna-ɪ. Mpi tɔ, pəle pə wɛ kate tɔtɔyɔ isu yɔlv lɔkuyɔv sɪ í tiiki heelim tɔ.

Nəyɔ suw kpai nyəm

¹⁷ La laakali kɛ waatv wei n puki lə tɔyaya taa tɔ. Polo sɪ nɪ nu na n wɛna lə sɔyɔntɔ. Pə kəla teu kɛ tala kɔtaya ɲka kumələɲ laki na í ta cəkəna sɪ isayav kɛ ɪ laki tɔ.

5

¹ Taa hulina yɔyɔtaya kɛ lə isəntaa na n tɔ hɔv nyá taa. Pə taya pɔlv, lə wɛ isɔtaa kɛ na nyaa wɛ atɛ. Mpɔ tɔ, nyá tɔm í taa kəli pəyale. ² Pəpɔtv fɛi lɛlɛɲ, nəyəsɛ tuutuuma kɔɲna toosee kɛ, na yɔyɔtaya katatəlaya ná kɔɲna kumələtɔm. ³ Ye n su lə kɛ nəyɔ, la-kɛ, taa yele na pə leeli. Mpi tɔ, lə lanjle u heəkəna kumələmɔɲ. Pə tɔ kɛ pə wɛɛ sɪ n tɔki nti n sukɪ tɔ. ⁴ Pə kəla teu sɪ n taa su nəyɔ, na mpi n ká su na n kaa la tɔ. ⁵ Taa yele na nyá kuyɔyɔtɔtv sɔsv-ɲ isayav taa. Na pə kəɔ na, pə caali-ɲ sɪ n heeli kɔtv sɪ pə yukəna-ɲ. Təfɔ lə kə mɔna-ɲ páná na í wakəli nyá kɔlapəm. ⁶ Toosee katatəlaya kɛ tɔm kpai nyəntv kɛ yem kɛ. Pə tɔ kɛ pə wɛɛ sɪ n nyana lə.

Mpəle tɛləsvyɔv kɛ səsəəntv taa

⁷ Ye timpɪ yalaa muyliliyi konyəntɔ na pá tɔyi-ɪ tasəkəle, pə taa la-ɲ piti. Mpi tɔ, yɔlv səsə kentiyi səsə lɛlv kɛ, na pɛle pa wɛna pa səsə wei ɪ kəla-wɛ tɔ. ⁸ Pə kəla teu sɪ tɛtv í wɛna wulav wei ɪ səɲna tawa haləm tɔm taa tɔ. Mpi tɔ, tənaya pa tana pa tɔyənaya lukəna. ^a

Isəna liyitee u waasayi tɔ

⁹ Liyitee sɔəlv u nyəyəsəyi-yɛ, na wɛnav sɔəlv ná fɛina kawaaɣa. Təle tə wɛ piti tɔtɔyɔ. ¹⁰ Ye wɛnav í hukiyi, ku tɔyɔlaa hukiyi tɔtɔyɔ. Wɛntaa kawaaɣa ntɛ pa naakuyɔv pa wɛnav na pa isɛ tɔ. ¹¹ Təmlɛ latv tooki kɛ na í nu lɛlɛɲ, paa ɪ tɔyɔ pəcə yaa səsəm. Ama wɛntv wɛnav katatəlaya u yeki sɪ í tɔv teu. ¹² Yaasi isayav nəyɔlvɔv ma nawa tɛtv tɔv, məyale isəna yɔlv sukuyɔv liyitee na á tayanɪ ɪ mayamaya kɛ wakəlvɔv tɔ. ¹³ Ye ɪ nyɔyɔv səpa na ɪ liyitee anɪ á saalɪ, ye ɪ lɔla apalɔpəyaya, niɲ kpetɛ kɛ kɛlɛ ka kɔɲ. ¹⁴ Isu ɪ tɔv ka lɔlvɔv-ɪ kpetɛ tɔ, mɔpɔyɔ ɪ ká sɪ kpetɛ tɔtɔ, ɪ kaa tɔki ɪ təmlɛ pɔlvɔv ɪ niɲ taa. ¹⁵ Sɪ yɔlv í sɪ kpetɛ isu ɪ ká kɔm tɔ pə kɛ lanwakəlle səsəle kɛ. ɪ təmlɛ tɔm lapa kate kɛ, kawaaɣa fɛi tɔ taa. ¹⁶ Səkpɛtvɔv, na lanwakəlle, na nəyəsɛ tuutuuma, na kɔtvməɲ, na páná taa kɛ ɪ wɛɛ, haləna ɪ səm.

¹⁷ Mɔpɔyɔ ləmayasəe tv tɔma sɪ: Nti ma nawa tɔyɔle sɪ yɔlv lanjle í hɔlvməna ɪ kɔtɔyɔv, na ɪ konyənyəɔm, na ɪ tɔma tana nna ɪ laki atɛ tɔ, haləna ɪ səm. Mpi tɔ, ɪ paa tete ntɛ tana. ¹⁸ Mpɔ pa tana lə haaki tɔɲ na wɛnav sɪ pə kɛ pa nyəm na ɪ yeki-wɛ sɪ pá tɔyɔ na pá yɔləna pa təmlɛ tɔ. Mpɔ unɪ pə kɛ lə kɔcəɔv kɛ. ¹⁹ Mpi pə tɔv tɔ, saa wei lə tɔyi yɔlv taa kɛ lanjhɔlvmlɛ tɔ, ɪ paasayəna teu sɪ ɪ weesuyɔv topilaa.

6

¹ Mɔpɔyɔ ləmayasəe tv tɔma sɪ: Ma nawa wahala wei ɪ kəla yɔlv kɛ atɛ cəne tɔ. ² Ye isu lə ha yɔlv ntɛ tɔɲ na wɛnav na í kusɪ ɪ nyɔyɔv ɪ ta lanj pɔlv. Ama ɪ ta ha-ɪ mpasv sɪ í tɔyɔ-wɪ, ɪlɛna ɪ yele na kpai tv nəyɔlv ɪlɛ ɪ tɔyɔ. Təle tə cəkənav wɛ kate kɛ na lanwakəlle səsəle. ³ Yaa isu yɔlv lɔləna ntɛyɛ piya nɔnɔwa (100) na í kpatalɪ teu, ɪlɛ ɪ ta yɔləna ɪ wɛnav mpi na ɪ lanjle hɔlvɔm, ɪlɛna ɪ sɪ na pá pimi-ɪ. Pəyaya ɲka pə hɔləsaa tɔ ka lapa-ɪ na sana. ⁴ Pə lɔla pəyaya ɲkɛyɛ yem kɛ na ká məli səkpɛtvɔv taa na ká hətɛ saali tana. ⁵ Ka ta tu nav ilim pəyɛle ka ta nyɪ sɪ pə wɛɛ. Ka kəla heesvɔv kɛ yɔlv unɪ. ⁶ Sɪ yɔlv í tɔyɔ pusi iyisi naale (2000), na kawaaɣa fɛi pə taa tɔ pɛpɛyɛle ɪ waawa? Anɪ lonte kɔlvmtale taa kɛ pa tana pa puki.

⁷ Yɔlv ɪwɪle tana, ɪ nəyɔ pɔpɔyɔ tɔv kɛ ɪ luki, paa na mpv ɪ konyulvɔv u səki. ⁸ Kawaaɣa ɲkaya ləmayasəe tv wɛna na í tɛɛ kumələɲ? Na ye konyəntɔ ɪ nyəmá ɪ tɪ kaasvɔv kɛ weesuyɔv tɔm taa, ɪlɛ ɪ waa wɛyɛle? ⁹ Pə kəla teu sɪ yɔlv í yɔləna mpi ɪ nawa tɔ, na mpi ɪ ká yɔləna ɪ konyuləm tɔ. Pəle pə wɛ kate tɔtɔyɔ isu yɔlv lɔkuyɔv sɪ í tiiki heelim tɔ.

Yɔlv ləmayasəe tv wɛ tənaya

¹⁰ Pə tana mpi pə wɛɛ tɔ, pa tɛma-wəyi nyəm kɛ hatɔv ləɲ, tə nyəmá teu kɛ mpi pa yaa sɪ yɔlv tɔ, ɪ na mpi pə kəla-ɪ tɔɲ tɔ paa hɔɲ. ¹¹ Ye yɔyɔtaya í kəla katatəlaya, mpv tɔtɔyɔ tɔmnaa pəyale hɛləyi. ɪlɛ yɔlv kawaaɣa ntɛ wɛ? ¹² Awe nyəmá mpi pə mɔyɔ yɔlv kɛ ɪ weesuyɔv waatv taa tɔ? Ku kɔyɛɲ wɛ kpetɛ kɛ isu ɪlɛmɔyɔv. Yaa awe ká heelina-ɪ mpi pu la ɪ səm waali kɛ tɛtv tɔv kɛ cele tɔ?

^a 5:8 Pə wɛɛ sɪ wei ɪ səɲna konyəntɔnaa kɛ pa tawa haləm taa tɔ.

7

¹ M̄pɔ́yó lamayasɛɛ tu tasaa si: Yulɔ hɛtɛ yaakoyɔ tɔ, pɛ kɛla teu ke tulaalɔ kɔpɔŋ. Pɛyele i sɛm kɔyakɔ kɛla teu ke i luluyɔ nyɛŋku. ² Pɛ kɛla teu si yulɔ i sɔv lɛyaxa tɛyaxa taa, na mpi i ka sɔv acima tɛyaxa taa tɔ. Mpi tɔ, lɛyaxa tɔsɔyɛna-tu si sɛm ntɛ paa yulɔ wei i tomle. Ilɛ pɛ wɛɛ si yɛlaa i mayasi pɛ tom na pá wɛna pa isɛ. ³ Lanwakállɛ kɛla teu ke wonja. Mpi tɔ, tɔ pɛsɛyi na tɛ nyɛŋsi i isɛntaa, ilɛna tɔ tayanɔ i taa. ⁴ Lɛyaxa tɛyaxa taa kɛ lamayasɛɛ tɔ puki, ilɛna lamayasɛɛ fɛi tɔ náa polo tɛyaxa ŋka ka taa pa ŋmaalɛyi tɔ. ⁵ Pɛ kɛla teu si n̄ nu isɛna lamayasɛɛ tɔ kpulɛyi-ŋ tɔ na mpi n ká nu lamayasɛɛ fɛi tɔ yontu tɔ. ⁶ Pɛ taya pulɔ, lamayasɛɛ fɛi tɔ wonja wɛ kɛ isɛ sɔwa yaakoyɔ kɛkɔ taa ke tiipile tɛɛ tɔ. Tɛlɛ tɔ wɛ katɛ tɔtɔyɔ.

⁷ Nmakɛlɔyɔ sɔsɛyi lamayasɛɛ tɔ kɛ kɔpɔŋyɔ kɛ, na kɔhav asilima nyɛŋku náa pɛsi-i isayav. ⁸ Tɛmlɛ tɛm kɛla teu ke tɔ caalɔyɔ. Pɛyele suulu kɛla teu ke kalampaani. ⁹ Taa hulina pááná mɔyɔ, pɛ taya pulɔ lamayasɛɛ fɛi nyɛma taa kɛ pááná wɛɛ. ¹⁰ Taa yɔyɔti si: Pepe tɔɔ kɛ lɔŋtaa kɛla teu ke nɔɔnɔɔ? Pɛ taya lamayasɛɛ tɔ kɔyɔyɔtɔtɔ ke tɛna. ¹¹ Lamayasɛɛ wɛɛ teu kɛ isɛi kɔpɔŋcɔɔ, yɛlaa tɛna pɛsɛyi na pá waa a taa. ¹² Pɛ taya pulɔ, a kentiŋyi yulɔ na pá kɛli liyitee. Na nyɛm kawaaɔyɔ ntɛ si lamayasɛɛ haaki weesuyɔ ke mpa pa wɛna-yɛ tɔ.

¹³ Nyɛni Isɔ kɔlapɛle, awɛ pɛsɛyɛna na i siyisi mpi i kuntilaa tɔ? ¹⁴ Yɔɔlɛna lanhulɔmle ke tɔ kɔyakɔ wule. Yɛ pɛ tala lanwakállɛ kɔyakɔ ilɛ n pɛsɛna laakali. Mpi tɔ, Isɔ lapɛna pɛ tom naalɛ si yulɔ i taa cɛkɛna mpi pu mayana-i tɔ. ¹⁵ Ma nawa pɛ tɛnaxa m̄pɔ́yó ma weesuyɔ kɔtopuluyɔ kɔnɛ kɔ taa. Tampana tarɔlɔ pɛsɛyi na i si i tampana tarɔyɔ taa, na isayav náa wɛna weesuyɔ ke i isayav taa. ¹⁶ Taa nyɛni nyá tɛyi siyisilu, pɛyele taa hɔli nyá ti si n kɛ lamayasɛɛ tɔ na n̄ tɛlɛsi mpɛle ke pɛ taa. Pepe tɔɔ kɛ n ka wakali nyá ti? ¹⁷ Pɛyele taa ha nyá tɛyi isayav taa yaa n̄ pɛsi lamayasɛɛ fɛi tɔ. Pepe tɔɔ kɛ n ká si na nyá waato tatata? ¹⁸ Pɛ wɛɛ teu kɛ si yulɔ i tarɔ layav tɔsɔyɔ pɛnɛ pɛ tom naalɛ. Mpi tɔ, wei i nyarɔna Isɔ tɔ, i kaa sɔv mpɛle tɛlɛsuyɔ taa. ¹⁹ Lamayasɛɛ haaki a tɔ ke tarɔ kɛ na pá kɛli icatɛ nte tɔ tɔɔ kɔfɛnɛɛnaa naanɔwa kentaa tɔ. ²⁰ Siyisilu fɛi atɛ cɛnɛ na i laki kɔpɔntɔ na i kaa pɛnti. ²¹ Taa ke ŋkɔpɔŋ si n nuuki yɛlaa kɔyɔyɔtɔtɔ tɛna. Yɛ nyá tɛmlɛ tɔ tuv-ŋ taa mɔ pááná. ²² Mpi tɔ, nyá mayamaɔ n nyɛmá nyá taa si wulee wulee n tuuki lɛlaa.

²³ Ma mayasa pɛ tɛnaxa mpɔv na lamayasɛɛ, halɛna má tɔ si: Maa sɔsi lamayasɛɛ. Ilɛ ma ta pɛsi. ²⁴ Pulɔpɔ cɛkɛnɔv tɔm tɛɛ ma tɔɔ kɛ. Pɛ tɔm kɛla lumanɔ tɛcuyucuyɔ, nɔyɔlɔ kaa pɛsi na i tala pɛ tɛnaxa. ²⁵ Ilɛna má sɔv pɛkɔyɔ na isɛlɛ kɔsɛɛmlɛ si má cɛkɛna, na má hiki lamayasɛɛ, na má mayasi ma taa na má nyi si isayav ke lamayasɛɛ lanɔyɔ kɛ, na kɔpɔŋyɔ náa kɛ kɔmɛlentɔ. ²⁶ Ma cɛkɛnaa si alɔ wei i kpaaki isɛi katɔka tɔ i kɛla sɛm ke nyarɔ. i sɔɔluyɔ wɛ kɛ isɛi puluyɔ na i ŋkɔpalasi náa wɛɛ isɛi alukpala. Yulɔ wei i laki Isɔ luyɔ nyɛntɔ tɔ unɔ i fitiyina alɔ unɔ. Ilɛna i kpa isayav. ²⁷ M̄pɔ́yó lamayasɛɛ tɔ tama si: Ma nyɛna yaasinaa ke kɔlɔm kɔlɔm si má cɛkɛna-wɛ. ²⁸ Ma tu tarɔna pa taa kɛ pɛkɔyɔv ma ta hikita. Apalaa iyaxa (1000) taa ma hika apalɔ kɔlɔm wei i kɛ apalɔ na tampana tɔ. Ama ma nyɛna alaa tɛna taa, ilɛ ma ta hiki paa kɔlɔm. ²⁹ Ilɛ nti ma nawa tɔyɔlɛ si Isɔ lapa yulɔ kɛ na i siyisaa, ilɛna yulɔ náa lá na pɛ tɛna pɛ lá katɛ.

8

¹ M̄pɔ́yó lamayasɛɛ tɔ tasaa si: Awe wɛnna lamayasɛɛ isɛi má, na pɔntɔ nyɛmá tɔmnaa kilisuyɔ? Yulɔ lamayasɛɛ laki kɛ na i isɛntaa hetɔ na pá tɛ.

Wulav tɔnav tɔm

² Tɔna wulav kɔyɔyɔtɔtɔ ke nɔyɔ ŋka n ka suwa Isɔ tɔ ka tɔɔ. ³ Taa hulina-i hatɛlanɔv yaa n̄ ká nyɔyɔ ke isayav natɛli tɛ taa. Pɛ taya pulɔ, mpi wulav sɔɔlaa tɔyɔ i laki. ⁴ Wulav kɔyɔyɔtɔtɔ ntɛ sɔsɔntɔ, awɛ ka pɔsɔsi-i si: Pepeyɛ n laki? ⁵ Wei i tɔkɛyɔi kɔsɛsɔtɔ tɔ i kaa na wahala nɔyɔlɔ. Lamayasɛɛ tɔ ká cɛkɛna waato kɔmaya na yaasi kɔpɔŋ wei i taa i ká la-ti tɔ. ⁶ Pɛ taya pulɔ, paa mpi pɛ wɛna pɛ waato kɔmaya kɛ, na isɛna yulɔ ká la-wi tɔ. Ama yulɔ wahalanaa tɔm wɛ-i yurɔ kɛ. ⁷ Pɛ taya pulɔ, i ta nyi mpi pu la tɔ. Awe ka kɛsɛna-i isɛna pu wɛɛ tɔ? ⁸ Yulɔ nɔyɔlɔ i ta ti i weesuyɔ si i ká sɛŋsi-kɔ. Pɛyele nɔyɔlɔ ta ke sɛm kɔyakɔ tɔ. Pɛ fɛi si pá cɛ nɔyɔlɔ ke yooŋ ŋku kɔ taa, pɛyele isayav kaa waasi tɛ latɔ.

Yulɔwɛɛtɔ tɔɔ mayasuyɔ

⁹ Ma nawa pɛ tɛnaxa mpɔv, na má mayasi pɛ tɛna mpi pɛ laki atɛ tɔ pɛ tɔm na ma hɔwɛɛ tɛna. Waato nɔyɔlɔ i wɛɛ wei i taa yulɔ lɛlu ŋmakɛlɛyi i tɔyɔntalɛ si pá tu-i wahala tɔ. ¹⁰ M̄pɔ́yó ma nawa pa pona asayaa ke pa pɛlaarɔ taa na pá pi-wɛ na pá mɛlɛyi ilɛna pá sɔɔ mpi asayaa mpɛ paa lapa icatɛ taa tɔ. Tɛlɛ tɔ cɛkɛnɔv wɛ katɛ tɔtɔyɔ. ¹¹ Pu fɛlɛyi asayaa ke kɔpɔŋpaa tɔyɔ isayav tarɔ sɔwa yulɔpiya lotunaa taa. ¹² Isayav pɛsɛyi na i la isayav ke tɔm nunɔwa (100) na i wɛna weesuyɔ yaa, ilɛ ma nyɛmá tɔtɔ si mpa pa nyarɔna Isɔ tɔ pa naaki kɔpɔntɔ. Mpi pɛ tɔɔ tɔ, pa wɛna Isɔ sɔyɔntɔ. ¹³ Ama isayav ná kaa na kɔpɔntɔ, pɛyele i kɔŋ saalɔyɔ kɛ isɛi lɛɛmɔyɔ, i kɔyɛɛŋ kaa tayali. Mpi tɔ, u nyarɔna Isɔ. ¹⁴ Yaasi nɔyɔlɔ i cɛkɛnɔv wɛnna katɛ ke antulinya taa. Wulee

^a 8:9 Lɛlaa ná huuki si yulɔ wei i ŋmakɛlɛyi i tɔyɔntalɛ tɔ i tɔyɔ i tɔyɔ wahala.

wulee kɔpama tɔki wahala kɛ isu asayaa, na asayaa nɔ́a nuki lelen isu kɔpama. Ma tɔŋ si: Tɛle tɔ cɛkənaʋ wɛ katɛ tɔtɔyɔ.

¹⁵ Lɛŋhɔlɔmlɛ kɛ ma puɔlɔyɛ. Pɛ tayɔ pulɔ, yulɔ lɛŋhɔlɔmlɛ tɛna ntɛ si í tɔyɔ na í nyɔɔ, na lelen wei í nuki tɔ. Mpi si waaki atɛ cənɛyɛ tɛmlɛ nte lɔɔ ha-í í weesuyɔ tɛna waatu taa tɔyɔlɛ. ¹⁶ Ma tɛma ma tɛyi haʋ si má cɛkəna ləmayasəe na má welisi teu kɛ tɛmlɛ nte tɔ lakɪ atɛ cənɛ tɔ tɛ taa. Pɛ tayɔ pulɔ, paa ilim paʋ ahoʋ, yulɔ kaa na tom. ¹⁷ Ma nyənɛ teu kɛ lɔɔ tɛmlɛ tɛna taa, paa yulɔ ká pɛɛki í tɛmlɛ nte í lakɪ atɛ tɔ tɛ taa na í ká, í kaa cɛkəna. Paa ləmayasəe tɔ nyɔlɔ tɔmna si í ká cɛkəna, í kaa pəsi.

9

¹ M̀p̀r̀ỳỳ ləmayasəe tɔ tɔma si: Ma mayasa pɛ tənaya mpɔ pɛ tɔm kɛ ma taa. Nti ma nawa tɔyɔlɛ si tampana tɛŋlaa na ləmayasəe nyɔ́ma pa tɔma tɛna wɛ lɔɔ niŋ taa kɛ. Yulɔ ta nyi sɔɔlyɔ yaa taa kpanaʋ tɔm. Pɛ tɛna pɛ wɛ í nyɔyɔ tɔɔ kɛ. ² Mpɔ tɔ, pɛ kɛnta kɔ́pátɔ́yɔ kɔlɔmɔyɔ kɛ tampana tɛŋla na isayalɔtɔ kɛ, na kɔpɔŋ na isayav, na wei í feina asilima tɔ na wei í wɛna-ye tɔ, na isɔsɛv kɔtasɪ latu na wei ú lakɪ-si tɔ. Kɔpɔŋ wɛɛ kɛ isu isayalɔtɔ, na wei í sukɪ nyɔyɔ tɔ na wei í wɛna í nyɔyɔ suw sɔyɔntɔ tɔ. ³ Isu pɛ kɛntɔyɔ pa tənaya kɔ́pátɔ́yɔ kɔlɔmɔyɔ tɔ pɛ kɛ isayatu kɛ pɛ tɛna mpi pɛ lakɪ antulinya taa tɔyɔ. Isayatu suna yɔlaa lotu taa na kɔmɛlentɔ kɛ pa nyama taa kɛ pa weesin tɛna taa. Pa tənaya ntɛ atɛtɛlɛ taa. ⁴ Wei í kɛntəna weesuyɔ nyɔ́ma tɔ tɛkɛ í tɛɛlɔyɔna. Haɔa isɛ nyɔ́ŋka lapa sana na tɔyɔlaya kɔsɛpaxa. ⁵ Weesuyɔ nyɔ́ma ná nyəmá si paa si. Ama sɛtaa ná tɔ nyi natɛli, pa feina kɔfɛlyɔ. Mpi tɔ, pa sɔɔwa pa tɔɔ. ⁶ Pa sɔɔlyɔ na pa taa haŋaya tɛma wakɔlyɔ. Pa kaa hiki pulɔyɔ pɛ tɛna mpi pɛ lakɪ atɛ tɔ pɛ taa.

⁷ Mpɔ tɔ, polo na í tɔyɔ nyá tɔyɔnaya na lɛŋhɔlɔmlɛ na í nyɔɔ nyá sulɔm na ləmayasəle kɔpante. Mpi tɔ, lɔɔ laŋlɛ hɛɛna nyá tɛma kɛ. ⁸ Suuki acima wontu kɔlɔmɔtɔ kɛ paa waatu wei. Pɛyɛle tulaalɔ í taa laŋ nyá tɔɔ. ⁹ Yɔɔlɔna nyá alɔ wei nyá luɔyɔ sɔɔwa tɔyɔ nyá weesuyɔ kɔyɛŋ waatu tantaa nyɔŋ wei lɔɔ ha-ŋ atɛ tɔ í taa. Kawaaɔa ŋka n wɛna wahalanaa mpɔ n tɔki nyá tɛmlɛ taa kɛ atɛ cənɛ tɔ pa taa tɔyɔlɛ. ¹⁰ Paa kɔlapɛlɛ nteyɛ n hikaʋ si n lakəna nyá niŋ, la-tɛ na nyá tɔŋ. Mpi tɔ, tɛmlɛ yaa hɔwɛɛ hɔɔv yaa nyəm yaa ləmayasəe tɔm fɛi atɛtɛlɛ taa timpi n puki tɔ.

Ləmayasəe tɔ waasəle na a tɔkpisile

¹¹ M̀p̀r̀ỳỳ ləmayasəe tɔ tasaa si: Ma nawa antulinya taa si pɛ tayɔ mpɔ pa pəsə sewa tɔ pa tike pa tɔkəna asewa tɛtɛ. Anɪ yoolaa taa yoolaa tike u lakɪ akanaa. Pɛyɛle pɛ tayɔ mpɔ pa kɛla ləmayasəe tɔ pa tike pa wɛɛkəna tɔyɔnaya. Pɛɔɔ pɛ tayɔ layatɔnaa tike wɛɛkəna liyitee. Pɛyɛle pɛ tayɔ nyɔntaa tike wenna nyulelen. Mpi pɛ tɔɔ tɔ, nyɔsɔpɛle yaa nyulelen makana paa wei kɛ. ¹² Yulɔ ta nyi í waatu na pɛ kɛli tiina nna pulɔyɔ isayav puuwa tɔ, yaa sumasɪ nsi pa nyɔpa na pɛ kpa tɔ. Sam haka yɔlaa kɛ na pɛ tutiyi-wɛ isu tiina na sumasɪ sɛne.

¹³ Ma nawa antulinya taa kɛ nyəm nyɔ́sɔsɛle na pɛ la-m piti. ¹⁴ Icaliya nakɛli kaa wɛnna ka taa yɔlaa ta tɔɔ. M̀p̀r̀ỳỳ wulav sɔsɔ nyɔlɔ í yoonə-kɛ na í ta-keɔe kotaya. Ilɛna í ŋma kolɔŋa sɔsaya taka si í hikina ka taa yɔlaa. ¹⁵ Apalɔ ləmayasəe tɔ kɔnyɔntɔ nyɔlɔ í ka wɛ ka taa tɛna, na ye icatɛ nyɔ́ma ka pola í kin í ka waasa-wɛ na í ləmayasəe anɪ. Ama í kɔnyɔŋ tɔɔ, ilɛ icatɛ tɔ nyɔlɔ í ta toosi si í polo na í na-ı. ^a ilɛ nyɔlɔ ta tɔɔsi í tɔɔ. ¹⁶ M̀p̀r̀ỳỳ ma tɔma si ləmayasəe kɛla teu kɛ tɔma. Paa na mpɔ pa nyənɛyi kɔnyɔntɔ ləmayasəe kɛ yem kɛ, nyɔlɔ u nuki í tɔm. ¹⁷ Ləmayasəe nyɔ́ma kɔyɔyɔtɔ nti yɔlaa nuki tɔpamm tɔ tɛ kɛla teu kɛ hola nna nyɔyɔ tɔ holiyiina nyɔŋ feinaa tɔ. ¹⁸ Ləmayasəe kɛla teu kɛ yooʋ wontu kɛ. Ama isayav kɔlɔm wakɔlɔyɔna kɔpantu payalɛ.

10

¹ M̀p̀r̀ỳỳ ləmayasəe tɔ tasaa si teitei isu kacasi tokoyɔ tulaalɔ taa na pɛ wakɛli-ı tɔ, mpɔ tɔtɔyɔ kɔmɛlentɔ picim wakɔlɔyɛ ləmayasəe na teu.

² Ləmayasəe tɔ huwɛ siyisina í ntɔyɔŋ tɔɔ kɛ, ilɛna nyɔyɔ fɛi tɔ huwɛ nɔ́a kɛɛna í mpɛtɔŋ tɔɔ. ³ Ye nyɔyɔfɛi tɔ tɔŋ mpaav taa, í ləmayasəe laŋyɔ katatalaya tɔɔ, pɛ lakɪ kɛ na lɛlaa nyəm-ı si nyɔyɔfɛi tɔ. ⁴ Ye nyá sɔsɔ mu-ŋ na páná, taa kisi nyá tɛmlɛ. Mpi tɔ, tɔpamm lakasi cɔlɔyɔna yulɔ kɛ kɔpantɔyɔ sɔsɔɔ kɛ. ⁵ Isayatu natɛlɔyɛ ma nawa atɛ na tɛ nyɔ́sɔsɔna isu pɛ liyituyɔm nyɔyɔ tɔ na í panti pulɔ tɔ. ⁶ Yulɔ kɔmɛlɛŋ hikiyi tɛmlɛ sɔsɔlɛ, ilɛna liyitee tɔ nɔ́a wɛ sɛkpetɛ taa. ⁷ Ma nawa yomaa çaya kɔpaxanɛŋ na awulumpiya nɔ́a tɔŋ nɔ́hɛɛ isu yomaa.

⁸ Ye wei í hula púyú í hotiyi kɔ taa kɛ, ilɛna tom nyasa wei í caatayɛ kolɔŋa tɔ. ⁹ Ye wei í lakɪ tɛmlɛ kɛ pɛɛ tɔyɔkɛlɛ a kɔyɛ-ı kɛ, ilɛna taasi faɔyɔlɔ nɔ́a wɛ asola taa. ¹⁰ Ye laalɛ tima na pɛ ta sala-tɛ, ketulu kɛ pɛ nuki tɔm naalɛ. Ama ləmayasəe yekina na yulɔ waa. ¹¹ Ye tom nyasa í tɔ waatu inɪ tom tɔ inɪ í tɔ waa tɔmaa tɔɔv taa kɛlɛ.

Yoyataya kɛkɛkɛ colvyɔ

^a 9:15 Lɛlaa tɛlasayɛ si apalɔ kɔnyɔntɔ waasa icatɛ

¹² Yɛlaa caaki lamayasɛɛ tu kuyɔɔɔtɔtu kɛ. Ilena nyɔɔɔfɛi tu kuyɔɔɔtɔtu nɔ́a wakɛlɛyi-i. ¹³ Kumelɔ́tɔm kɛ i caalɔ́yana, ilena í tákana kpaɔɔɔɔ nyɛntɔ. ¹⁴ Nyɔɔɔfɛi tu lulɛsɔ́yi kuyɔɔɔtɔtu kɛ. Yulɔ ta nyi mpi pu kɔɔ tɔ. Awe ká keesi-i mpi pu tɛ na pɛ la i sam waali tɔ? ¹⁵ Nyɔɔɔfɛi tu kaakana i tamle kɛ. Ii tu nyɛn na í polo ɛate taa.

¹⁶ Ye tetɔ wena wulav iwaasɛle na i waali nyɔ́ma tamle ntɛ hiluyɔ tike, tetɔ nti tɔ tɔm we wayo kɛ. ¹⁷ Tetɔ nti ta nu lelen tɔyɔle nti ta wulav kɛ kasayampɔ na i waali nyɔ́ma tɔki pa tɔyɔnaya kɛ ka waatɔ sɪ pá hiki toma, pɛ taya acima tɔ. ¹⁸ Felentú wei i ta paasɛna i kutuluɔyɔ tayanɔyɔ tɔ ku hotiyi kɛ, na kaakentu nyɛnku nɔ́a luliyi. ¹⁹ Yulɔ laki tɔyɔnaya kɛ sɪ í tɔyɔ na í nu lelen, ilena sulɔm nɔ́a heesi lanje, na liyitee kɛ pa lakana pɛ tɛna. ²⁰ Taa tɔw wulav kɛ nyá lotu taa, pɛyele taa tɔw liyitee tɔ kɛ nyá nanj kuhantɔyɔ taa. Pɛ taya pulɔ, kacɔka heeliyina tɔm.

11

Mɔsɔmasɔ lapɔ

¹ Peti nyá tɔyɔnaya kɛ lum tɔɔ, kuyaku nakoli n ká tɛ na n tayan-i-keɔye hikuɔyɔ. ² Ha nyá wɛnɔv hɔyɔlɔyɔ kɛ yalaa naatosompɔyɔlaya yaa pɛlefɛi naanɔwa. Mpi tɔ, n ta nyi isayɔtɔ nti tu mayana-ɲ antulinya taa tɔ. ³ Paa timpi tɔɔ kɛ tɔyɔ hotinaa, ku lonte taa tɔnaya ku saalɛyi. Ye tɛv i pilaa na ɲmɔntɔyɔ susi ku nukɪ teu kɛ. ⁴ Wei i fenjiyi heelim tɔ u tuuki pulɔ, na wei ile i paasɔyana isɔɲmɔntɔ kɛ nyɔnɔyɔ tɔ u kuɲ pulɔ. ⁵ N kaa pɛsi na n cɛkɛna heelim mpaav. Pɛyele n kaa nyi isɛna pɛ ɲmaaki pɛyaya kɛ ka tɔɔ lotu taa na ka feesiyi tɔ. Mpu tɔtɔyɔ ɲɲ pɛsɔyi na n cɛkɛna Iɔɔ wei i laki pɛ tɛna tɔ i tamle. ⁶ Pɛ tɔɔ kɛ pɛ weɛ sɪ n tuu nyá kututuum kɛ tananɲ tɛɛ halana taanaya, taa heesi. Pɛ taya pulɔ, n ta nyi sɪ tananɲ yaa taanaya kututuum ká kɛlɛna lapu, yaa pɛ tɛna pu weɛ teu.

⁷ Ilim naakɔyɔ tɔ pɛ we teu kɛ, na ise lanje heɛkɛna pɛ nyaalam. ⁸ Ye yulɔ weesuyɔ tayaɔ pusi payale, í sa Iɔɔ kɛ sɪ tɛna sɪ tɔɔ. Ama í tɔɔsi kɛ sɪ sɛkɔɔɔyɔ kuyɛɛɲ ká weɛ payale. Pɛ tɛna mpi pɛ kɔɲ tɔ pɛ cɛkɛnɔv we kate kɛ.

Kɔfalanɲ yalaa layatɔv tasuyɔ

⁹ Ifepu nyá, yɔlɛna nyá ifepile kɛ tɔ waatɔ na n nu tɔ lelen, tɔɲ isɛna pɛ ha-ɲ nyá lotu taa tɔ, na isɛna nyá ise naaki tɔ. Ama tɔɔsi kɛ sɪ Iɔɔ ká tɛ na í yaa-ɲ huɔle kɛ pɛ tɛna pɛ tɔɔ. ¹⁰ Hatɛlana nyá nyamle kɛ nɔyɔsɛɛ, na n cɛlɛna nyá tɔnɔyɔ kɛ wɔsasi. Pɛ taya pulɔ, ifepile na tɔ alaafɔya we tɛm kɛ.

12

¹ Ama tɔɔsi nyá ɲmalɔv tɔɔ kɛ nyá ifepile kuyɛɛɲ taa, na pɛcɔ weɛ asayɛɛ na pusi nsi sɪ taa n ká tɔ sɪ: Weesuyɔ fɛɛ-m lelen tɔ sɪ kɔɔ. ² Na pɛcɔ ilim, na nyaalam, na isɔtɔ, na isɔtɔlɔɲasi yu nyá tɔɔ, na pɛ weɛ isɔ tɛv feekɔyɔ na isɔɲmɔntɔ tayanɲ lapu tɔ. ³ Waatɔ inɔyi nyá ɲkpalasi nsi sɪ kentiyi-ɲ tɔ sɪ suuki seluyɔ, na nyá nɔɔheɛ tɔɲ nyɛna nna inɲ a sɔyɔlɛyi-ɲ tɔ á nukɪ, na nyá kɛla nna a ka we isɔ nanɲlaa tɔ á pasa holuyɔ, na á heesi nanɲɔyɔ, na nyá ise nna a we isɔ pɔtolee nyɛnɲlaa tɔ á wu nav. ⁴ Saa inɔyi nyá ɲkpaɲɲ tɛkɛyi, na nyá nɔyɔ pasa, na kampaav kɔɔu feesiyi-ɲ, na yontunaa tana lelen sɪ. ⁵ Na n wu tɛkɔpɛlɛnaa, na mpaav we-ɲ sɔyɔntɔ, na nyá nyɔyɔ hulɔmɲ isɔ tɔyɔ ɲku ku hetɔ hulɔmaa tɔ. Na nyá nɔɔheɛ mɛli-ɲ yunɲ isɔ sɔyɔla, na tuusi pee kɔnyulɔyɔ sɪ nyá nɔyɔ taa. Kuyaku nakoli ilena pá pɔna-ɲ nyá kantɛkaya tɔyɔyɔ taa na wiɲlaa nɔ́a cɔɔki hapɛle tɔɔ. ⁶ Tɔɔsi nyá ɲmalɔv tɔɔ na pɛcɔ nyá weesuyɔ ɲku ku we isɔ liyitee nyɔyɔlɔyɔ ɲmɔnaya tɔ ku cɛ, yaa ku yɔki isɔ wɔla heɛv yaa lum hɔyaya kɛ hite nɔyɔ, yaa ku cɛ isɔ pɔpɔte kululule cɛkɔyɔ na tɔ hoti lɔkɔ taa tɔ. ⁷ Na pɛcɔ nyá tɔnɔyɔ pɛsi tetɔ nti paa ɲmana-ku tɔ, na nyá feesuyɔ nɔ́a mɛli Iɔɔ wei i ka tɔ-ku tɔ i kinɲ.

⁸ Mpuɔyɛle lamayasɛɛ tu tɔma sɪ pɛ tɛna pɛ we piti kɛ na pɛ cɛkɛnɔv we kate.

Kɔtɛkɔtɔ

⁹ Pɛ taya lamayasɛɛ tike kɛ waaso tɔ ka wena. I sɛyɛsa yalaa kɛ nyɛm tɔm. Pɛyele i nuwa atuwa na í yasi a taa na í tayanɲ a payale. ¹⁰ Lamayasɛɛ tu kaasa i tɔyɔ na í hiki tɔm lelen nyɛntɔ na í telɛsi-tɔyi teitei. Tɔ kɛ tɔm tampana nyɛntɔ kɛ. ¹¹ Lamayasɛɛ tu kuyɔɔɔtɔtu weɛ kɛ isɔ kpátɔyɔ kɔsɛɲtɔyɔ ɲku pa keetiɲina naanɲ tɔ, na nyɛmá wena kalɛkɛɲ nyɔ́ma kama tɔ. Tiikilu kolɔm inɲ i kamna-ye. ^a ¹² Pɛle pɛ paasi ile ma payalɔ, paasɛna sɪ takɛlasi payale ɲmaav fɛi tanaya, na nyɛm pɛɛkɔyɔ katatɛlaya kaaki tɔnɔyɔ kɛ.

¹³ Sɛyɛsɔyɔ kɔnɛ ku nyɔyɔ ntɛ sɪ n nyana Iɔɔ, na n tɔkɛyi i kɔsɛsɔtɔ. Tamle nte pɛ tɔ paa yulɔ wei sɪ í la tɔyɔle. ¹⁴ Iɔɔ ká huɔna yalaa kɛ pa kolapɔtɔ tana tɔɔ kɛ, paa kɔɲmɛsɔtɔ kɔpantɔ yaa isayatu.

^a 12:11 Tiikilu: Tiikilu uneyɛ cɛnɛ, pɛ pɛsɔyi na pɛ weɛ Iɔɔ yaa Salomɔɲ, hali lɛlaa ná tɔɲ sɪ Moisi.

YONTU TAA YONTU Kutulutv

Yontu Taa Yontu taa cəneɣe pa keesəɣi wulav Salbməŋ na i taŋ pa səəlvu təm. Səəlvu ŋku ku wenna isu ŋku Iso səələnə i yəlaa kpekəle tə na ŋku Iso yəlaa kpekəle səələnə Iso tə.

Isəna pa faya Yontu Taa Yontu takəlaya tə:

- Kancaalaya yontu, titite 1:1–2:7
- Yontu naale nyəntv, titite 2:8–17
- Yontu tooso nyəntv, titite 3:1–5:1
- Yontu liɣiti nyəntv, titite 5:2–6:3
- Yontu kakpasɪ nyəntv, titite 6:4–7:11
- Yontu naatoso nyəntv, titite 7:12–8:4
- Yontu naatosompəɣəlaya nyəntv, titite 8:5–14

¹ Salbməŋ yontu taa yontu ntə.

Səəlvu nyəma faaci

(Peele kvəɣətv)

² Wəɣali-m wəɣali-m,
nyá səəlvu kəla-m solum.

³ Nyá tulaalv səəsəŋ ké kəpaŋ ké.
Na nyá hətə náá wə isu nim səəsəŋ nuukvə tə.
Pə təw ké pəelaa səələɣi-ŋ.

⁴ Təki ma niŋ taa, kpaɣana-m asewa.
Wulav sɔsa-m i kutulvŋ taa ké.
Tu wəena laŋhəlvmlə na tə ŋmaali nyá təw.
Tu yəələnə nyá səəlvu na pə kəli solum.
Pa səələɣi-ŋ tə pa wəna tampana ké.

⁵ Yosalem pəelaa mɛ,
pa ma pilaa tə,
ma tewaya isu Ketaa coka,
yaa isu Salbməŋ coka pəəŋ.
⁶ I taa nyana-m sɪ ma kəla piliv.
Ilim piisina-m mpv.
Ma taalvnaa mv-m na páná ké,
pa tv-m sɪ ma taŋ leseŋ tuŋ tawa.
Ile ma ta taŋ ma maɣamaɣa ma nyəntɛ.

⁷ Nyá wei ma ləsaɣa sɔwə tə.
Heeli-m timpɪ n tiikiyi nyá kaləku tə.
Keesɪ-m timpɪ n ka heesɪ ilim sikuɣu tə.
Ma taa cəw yem ké nyá taapalaa kaləkəŋ cəlv.

(Tiikilaa kvəɣətv)

⁸ Alaa telaa taa telu nyá.
Ye n ta nyi ile n təŋ heeŋ kaləku nəəheɛ.
Tiiki nyá pinasɪ kɛ tiikilaa coka kin.

(Ifəpu nyəntv)

⁹ Ma kusəəlaya nyá, nyá teu nəɣəsəna ké isu
pa kpeəlvv Icipiti wulav kpaɣanv əlvnyəŋ keeke na kacəka tə.
¹⁰ Nyá lukpuɣutu tewa nyá ŋkpaŋyapəlasɪ heku ké.
Na nyá luvu náá səŋa teu kɛ luto heku taa.

(Tiikilaa nyəntv)

¹¹ Tu lu-ŋ wəla kɛ kacəka wontu
na pa matɪ tə təw ké liyitee nyəɣətv.

(Peele nyəntv)

¹² Wulav na i cəlv nyəma pa caɣaa tə
na ma təw tulaalv səəsəŋ nyalaa ké.
¹³ Ma kusəəlv nyá, n wə-m ké isu
tulaalv miili kɛ pa su ma həla heku.
¹⁴ N wə-m ké isu laalinaa kəpama tuŋ kɛ
Aŋ-Ketii leseŋ tawa taa.

(Ifepu nyəntv)

¹⁵ Ma kusəəlaya nyá, ama n tewa yoo!
Nyá isəpee tewa isu alukukunaa.

(Peeə nyəntv)

¹⁶ Ma kusəəlv nyá, teu nté yaa.
Tá kuhəntv nte kateŋa nyutu kulekəlekətv.
¹⁷ Tuij kupaŋ pilijaŋ nte ta kutuluyu.

2

¹ Ma we ké isu Saləŋ tetekele yaaye.
Mayale tetv ihəntav taa hetv.

(Ifepu nyəntv)

² Isu yaaye wev səwa hekv tə,
mipúyú ma kusəəlaya nyá n we peeəə ləəə taa.

(Peeə nyəntv)

³ Isu tvyú kutətvəyú wev hətvv tuij taa tə,
mipúyú ma kusəəlv nyá n we ifepiya ləəə taa.
Nyá isotom taa ké ma nyiəə cəyav.
Nyá pee we leleŋ ke ma nəyə taa ké.
⁴ Acima taa ké n pona-m nyá tə.
Nyá tuuta wei n kraasa ma nyvuv taa tvəle səəlvv.
⁵ N cəə-m tvyú ŋku pa yaa si leseŋ tə kv pee
kakaəsi na má tvəv na pə səna-m.
N ha-m tvyú pee na má mvv na pə ha-m toma.
Mpi tə, səəlvv kutəŋ kra-m ké.
⁶ Te ma nyvuv na nyá niŋ mpətəŋ.
Krekəna-m na nyá ntəvəŋ.

(Ifepu nyəntv)

⁷ Hai, Yosalem peeəəə me,
ma tuukina naməŋ na nasəŋ si:
I taa paati tá səəlvv na pə waatu ta tata.

Ifepu kəntə

(Peeə nyəntv)

⁸ I nu ma kusəəlv nəyə.
I ŋmaakəna nteyε pəəŋ na pulasi təə na í kəŋ.
⁹ Ma kusəəlv nəyəsəna ké isu nasəŋ
yaa kapələŋa kufalaya.
Hali inəyεle tá kolvŋa waəli na í nyənəyəna pətote.
¹⁰ I yaaki-m si: Ma kusəəlaya nyá.
Kvli na n kəə.
¹¹ Mpi tə, yoluma təma.
Tev təma, kv si tənaya.
¹² Tawa taa kutəvəŋ tv hetv ke tetv taa.
Yəŋkraama waatu tapayale.
Ihokayə wiiwa tá tetv taa.
¹³ Tuij wei pa yaa si fikinaa kancəəlaya nyəŋ təŋa ləlvv,
na tvyú ŋku pa yaa si leseŋ tə kv hetv səəsvv nāə nyalaa.
Kvli na n kəə, ma kusəəlaya kupaŋka.
¹⁴ Ma kupaŋka nyáyá kukraməŋ pəəŋ taa.
Nyá wei n we ipilisav taa timpi we kate tə.
Həlv-m nyá isəntaa,
yele na má nu nyá nəyə.
Nyá isəntaa tewayə na nyá yəvətaya we leleŋ.

(Toto nyəntv)

¹⁵ I kra taale wontu səkpetu nti tə wakələyɪ ta leseŋnaa tə.
Pə tayə pəlv, pa tv hetv.

(Peeə nyəntv)

¹⁶ Ma tənna ma luyv tεε kusəəlv.
Na ilé i tənna má.

Yaayenaa taa ké i tiikiyi i kaləkəŋ.
 17 Ma luyú tɛɛ kʊsɔɔlɔ nʉ́á, tɔ pulasi tɔɔ,
 na ní kɔɔ isu nasem yaa kapələŋa kufalaya,
 na pácó ahoɔ yu na nikaya kra.

3

Peelo toosiyiina ifepu

(Peelo nyəntv)

1 Mɔ́yó ma toosa ahoɔ si
 ma kʊsɔɔlɔ nté ma pɛɛka kato tɔɔ.
 Na má pɛɛki, na má pɛɛki, ma ta na-i.
 2 Ulena má kʊli na má cɔɔ icate.
 Na má pɛɛki-i nɔnɔsi tɛɛ,
 na haɓɛɛ tɔɔ, ma ta na-i.
 3 Ulena má sulina taŋlaa mpa pa cɔɔki icate tɔ
 na má pɔɔsi-we si:
 I nawa ma kʊsɔɔlɔ na?
 4 Ma polaa si ma tɛɛki pa tɔɔ ilɛ,
 ma ná ma kʊsɔɔlɔ nté.
 Na má kpipi-i na má tɔki-i teu na má pona-i ma too tɛ.
 Na má sʊnɔ-i wei i lula-m tɔ i naŋ taa.
 5 Hai, Yosalem pɛɛlaa mɛ,
 ma tuukina naməŋ na nasɛŋ.
 I taa paati tá sɔɔlɔyɔ na kʊ waatu ta tata.

(Peelo nyəntv)

6 Pepe luna wɔlaya tɛtv taa na pɔ́ kəŋ
 isu wontu pee tulaalɔ nyɔɔsi?
 7 Wulav Salɔməŋ amaka kəŋna.
 Na lɛyɛli yoolaa taa yoolaa nutoso kɛ i waali.
 8 Pa təna pa kɛləma yooú ké.
 Pa paa laɣalɛ kɛ pa kəŋkəməŋ taa.
 Na pá taŋa asola nna a kəŋ ahoɔ tɔ.
 9 Liɓaŋ taasi kʊpaŋsi kɛ pa saaka
 wulav Salɔməŋ amaka inɔ.
 10 Liyitee nyəŋətv kɛ pa lupa i kpatəŋ,
 na tətɛsile kɛ wula.
 Təcaɣalɛ kɛ pʊyʊ kʊsɛɛmʊyʊ kʊpaŋkʊ.
 Ulena Yosalem pɛɛlaa náá pɔ́ pɔ́ taa ké
 pɔɔŋ wei pa sɔpəna sɔɔlɔyɔ tɔ.
 11 Siyəŋ pɛɛlaa mɛ,
 í lu na í ná wulav Salɔməŋ ntenuyʊ
 ŋku i too tema-i i akɣalɛ wule tɔ.
 Kʊ ké i laŋhɔlɔmle sɔsɔlɛ kuyaku ké.

4

(Ifepu nyəntv)

1 Ma kʊsɔɔlaya nʉ́á,
 ama n tewa, n tewaya təkpara.
 Nʉ́á isəpee we nʉ́á tɛkɛntɛ tɛɛ ké isu alukuku.
 Nʉ́á nyɔɔsi hənta isu pəŋ kaləku tiiki Kalaati pʊyʊ.
 2 Nʉ́á kela hɔlɔmmaa ké isu heeŋ kʊhɔlɔməŋ kaləku
 ŋku kʊ hʊntv pa kəwa na kú luna lɔm tənyɔɔlɛ tɔ.
 Paa heu wei na i tompiya, nɔyɔlɔ ta laŋ.
 3 Nʉ́á ntompee we isu kɔŋkɔntuyʊ kʊsɛɛmʊyʊ.
 Nʉ́á lukpuyutu naaki nʉ́á tɛkɛntɛ tɛɛ
 isu pa faɣa tʊyʊ nakuli kʊ pələ kʊsɛɛmlɛ.
 Na nʉ́á yəyətaya na leleŋ.
 4 Nʉ́á luyú we ké isu Tafiiti kutuluyʊ kʊkʊlɔyʊ
 ŋku pa ŋmawa si pa suki yooú wontu tɔ.
 Kʊ taa ké pa pusa kpələŋ iyaya (1000).

Yoolaa taa yoolaa kpaləh ké.

⁵ Nyá həla naale wé ké isu nasem tompiya naale təkuyə yaayənaa həkə tə.

⁶ Maə polo tulaalə miili puyə təə, na tulaalə kəwəpə pulaya təə.

Na pə́cə́ pə́ nyaalə na səkrətuyə yá.

⁷ Ma kusəəlaya nyá, n tewaya təkrapa.

Nya tiili tá pənti paa pəcə.

⁸ Ma tanjiya nyá, kəə.

Kəə na tə́ lu Lipaŋ puyə taa.

Hatoo Amana, na Senii,

na Heeməŋ pə́ pə́əŋ nyəəŋ taa ké n ká nyəni tetekəle.

Tə́əlasí lona wé tənaya.

Na krooŋ təcayalə.

⁹ Ma newaya, ma tanjiya nyá, n heesəyi ma laŋle ké.

Ye n nyəna-m təm kolum pə́ laki-m teu ké.

Ye ma nawa nyá luluyə pille kolumtəle pə́ laki-m leleŋ.

¹⁰ Ma newaya, ma tanjiya nyá,

Nyá səəluɣə wé teu ké.

Nyá səəluɣə kəla-m solum təcaɣaɣa.

Nyá tulaalə səəsuŋ teewa lempa təna.

¹¹ Ma tanjiya nyá, tuŋ nim kpeŋ nyá ntompee təə ké.

Nyá nsəmlə təə wé isu naaləm na tuŋ nim.

Na nyá wontu səəsuŋ náá wé isu Lipaŋ tetə hətuyə hətə.

¹² Ma newaya, ma tanjiya nyá.

N wé ké isu haləm mpi pa ləpa kalaa tə.

Yaa hite nte tə təə pa sulaa tə,

yaa seelə wei i təə pa taalaa tə.

¹³ Nyá ləəŋ ləm niyitiyina tuŋ taale

nte tə pee wé leleŋ ke teu tə.

Tulaalənaa kupama tuŋ nyəəki

¹⁴ tənaya waani waani ké,

na pə́ kpeŋna kusəyalaa kupama.

¹⁵ N wé ké isu haləmnaa seelə

yaa ləm kupam ləkə.

Yaa ləm mpi pə́ lukəna Lipaŋ tontəŋa təə tə.

(Peele nyəntə)

¹⁶ Ilim ntəəŋ na pə́ mpə́təŋ heelim i kulə

na pə́ má ma haləm təə na pə́ tulaalənaa səəsuŋ nyala.

Ma kusəəlu nyá su nyá haləm taa,

na n tə́ə pə́ pee leleŋ nyəna.

5

(Ifepu nyəntə)

¹ Ma newaya, ma tanjiya nyá.

Ma suki ma haləm taa na má caa

ma tulaalə miili na tulaalənaa lelaa.

Maə tə́ə ma tuŋ setaya.

Na má nyəə ma solum na ma naaləm.

(Taapalaa nyəntə)

Ma taapalaa me i tə́ə na i nyəə.

Səəluɣə i ku-me isu solum.

Peele tula nəəəŋə ile, ifepu si n ka su-m le

(Peele nyəntə)

² Ma tookaya yaa, paa na mpə́ má na ma íse.

Mpə́yó ma nuwa ma kusəəlu nə́ə na i laki

kaafala na i təŋ si:

(Ifepu nyəntə)

Tulə-m, ma newaya, ma kusəəlaya.

N we-m teu ké isɩ alukuku,
nyagalɛ ma kɔpaŋka.
Mpi tɔ, ahoɔ ɛɔlɔv kpa-m ké na ma nyɔɔsi tɔɔ na lɔm.

(Peeɔ nyɔntɔ)

³ Ma tema ma wontu wɔɔɔsɔvɔ.
Isɔnagalɛ maa tayani-tɔyɩ suuu?
Pɔ́cɔ ma kɔwa ma nɔɔhɛɛ.
Ile isɔnaya maa tayani-yeyɛ pilisuyɩ tɔtɔ?

⁴ Ḿpɔ́gɔ ma kɔsɔɔlɔv sɔsa ɩ niŋ na pɔɔɔtɛ.
Na ma laŋle taa la tɔnyau.

⁵ Ilena má kɔli sɩ ma tɔlɔyɩ ma kɔsɔɔlɔv,
na ma ntantaku na ma mpee tɔɔ tulaalɔv
taana kampɔv tɔtɔkɔlɛ.

⁶ Ḿpɔ́gɔ ma tula ma kɔsɔɔlɔv, ile ɩ tema tɛɛv.
Ama ɩ kɔyɔɔtɔtɔ wakɔla ma laŋle.
Ilena ma pɛɛki-ɩ ma ta na-ɩ.
Na má yaa-ɩ ɩ ta ɔɔ.

⁷ Ḿpɔ́gɔ ma sula taŋlaa mpa pa ɔɔkɩ ɩcate tɔ.
Na pá ma-m na pɔ́ kɔ-m, na pá lɛɛkɩ ma tɛkɛntɛ.

⁸ Hai, Yosalem pɛɛlaa mɛ, ma wiina-mɛ.
Ye ɩ sula ma kɔsɔɔlɔv,
ɩ heeli-ɩ sɩ sɔɔlɔvɔv kɔtɔŋ kpa-m.

(Peeɛlaa nyɔntɔ)

⁹ Hai, alaa taa telu nyá,
weye nyá kɔsɔɔlɔv ná tɛɛwa,
na ɩ wiikina-tɔyɩ mɔv?

(Peeɔ nyɔntɔ)

¹⁰ Ma kɔsɔɔlɔv nyá n sɛɛwaya tɔkpaŋkpaŋ.
Paa n we yɔlaa iyisi naanɔwa (10000) taa,
pa nyɔŋi-ŋ kraakraa ké.

¹¹ Nyá isɛntaa tewaya isɩ wɔla maɔamaya.
Na nyá nyɔɔsi náa yawa tɔpɔlɔpɔlɔ isɩ pááw heɔv,
na sɩ pila kilikili isɩ katɔkatɔyɩv.

¹² Nyá isɔpɛɛ weɛ ké isɩ alukukunaa ke lɔm kɔkpemim nɔyɔ.
Na pá yaakɩ naalɔm taa na pá heɛsɔyɩ timpi pɔ́ tɔɔlɔna-we tɔ.

¹³ Nyá lukpuyutu tewaya isɩ tulaalɔvnaa tunj taale.

Na nyá ntompɛɛ weɛ isɩ yaayɛnaa
mpa pa tɔɔ tulaalɔv miili kpɛŋ tɔ.

¹⁴ Nyá niŋ weɛ ké isɩ wɔla kukuwee
nna a tɔɔ pa tv liyitee pɛɛ tɔ.

Na nyá tɔnɔyɩv tɔɔ náa weɛ isɩ tuu kete kɔsɔtile
nte tɔ tɔɔ pa tv liyitee pɛɛ tɔ.

¹⁵ Nyá nɔɔhɛɛ weɛ ké isɩ liyitee pɛɛ kɔhɔlɔmɛɛ
akelɛnaa mpa pa tapɔŋ tɛɛ pa tema wɔla tɔ.

Na nyá nyɔnɔyɩv taa weɛ isɩ Lipaŋ pɔ́ɔŋ.
Nyá nyɔyɩv kɔlaa ké isɩ tunj sɔsɔŋ, n fɛina saala.

¹⁶ Nyá kɔyɔɔtɔtɔ tɔna na leleŋ ké.
Na nyá pɔ́ tɔna pɔ́ weɛ teu.

Yosalem pɛɛlaa mɛ,
ma kɔsɔɔlɔv ntɛ, ma paalɔv keɛ.

6

(Peeɛlaa nyɔntɔ)

¹ Alaa taa aɛɛpa nyá,
leyɛ nyá kɔsɔɔlɔv polaa?
Nkuyɩ ɩ tɔŋaa?
Ta na-ŋ tɔ pɛɛki-ɩ.

(Peeɔ nyɔntɔ)

² Ma kɔsɔɔlɔv n pola nyá taale nte tɔ taa tulaalɔv

səəsəŋ nyalaa təŋə sɪ n caaki yaayenaa
na ŋ tiiki nyá kaləko.

³ Má tənna ma kusəəlo nyá na nyá tənna má tətə.
Yaayenaa taa ké n tiikiyi nyá kaləko.

Peele weetu

(Ifepu nyəntv)

⁴ Ma kusəəlaya nyá,

n tewayə isu Tiisa icate.

N we leleŋ isu Yosalem taa caɣale.

Ama n we səŋəntv isu yoolaa na pa tuutanaa.

⁵ Keesi nyá ise anɪ a cəəsəyi-m ké.

Nyá nyəəsɪ hənta isu pəŋ kaləko tiiki Kalaati puɣo.

⁶ Nyá kela həlɔmma ké isu heeŋ kuhəlɔməŋ kaləko,

ŋku kɔ luna lɔm tənɣəəle,

na paa heu wei na i tompiya tə.

Nəŋəlo ta hələmɪ.

⁷ Nyá lukpuɣutu naaki nyá təkentə tɛɛ

ké isu pa faɣa tɔɣo nakɔli kɔ pile.

⁸ Wulau pəsəyi na i weena taya alaa ke nutoso.

Na asaɔalaa ke nunaasa, na saɔalaa náá fɛi kaluɣo.

⁹ Ama nyá tike ke nyá too lula alɔpəɣaya na i kəla-ŋ səlɔɣo.

Nyaɣale ma kɔpəŋka, n we-m teu ké isu alukuku.

Peeɔalaa naaki-ŋ na pá yaaki-ŋ laŋhəlɔmlɛ tɔ.

Na taya alaa na asaɔalaa tətə ná saŋi-ŋ.

¹⁰ Alo wei i lukəna mpu na i teeki kəkə isu ilim,

na i tewa isu isətv?

Na i we səŋəntv isu yoolaa na pa tuutanaa?

¹¹ Ma tiwaa tuŋ pee taale taa

sɪ ma naaki tɛtɛkəle taa məhoo kɔfana.

Na má ná sɪ tuŋ wei pa yaa sɪ leseŋ tɔ i hələyi,

na tuŋ leləŋ tɔyi hətə na.

¹² Ma ta cəkəna, ama ma konyulɔɣo pəsə-m ké

isu ma yəɔalaa kasayampiya yoou keekɛnaa.

7

(Alaa na peeɔalaa nyəntv)

¹ Sulamii peeəlo nyá, kəə, kəə,

Kəə, na tɔ nyəni-ŋ.

Pepe təə ké i nyənəyi Sulamii tɔ?

I we ké isu kpeka naale paale.

(Ifepu nyəntv)

² Awulumpu peeəlo nyá,

ama nyá nəəheɛ tewa nyá ntəŋkpala taa.

Na nyá tənaya náá we isu luto ntɪ niŋ təmlɛ tɔ lupa tə.

³ Nyá lotu kulutaa ké.

Tə taa u laŋəyi sulum səəsəŋ nyəm.

Pəyele tə caɣa ké isu təŋənaɣa pee huɣule ke yaayenaa heko.

⁴ Nyá həla naale we ké isu nasəm tompiya.

⁵ Nyá luɣu nəŋəsəna isu tuuŋ kela akele.

Nyá isəpee we isu Həsəpəŋ icate nəŋə luna.

Na nyá məntɛ náá səŋa isu Lipəŋ akele,

wei i təə pa feŋiyina Tamasi həŋəluɣo tə.

⁶ Nyá nyuɣo səŋaa ké isu Kamɛɛli puɣo

na nyá nyəəsɪ náá we isu nyaalɔɣo ŋku

pa lii akpaayala tə.

Pə təkə wulau nəŋəlo ke nyá nyəəsɪ kpaɪ taa.

⁷ Ma səlɔɣo tɔ nyá, ama n tewayə.

Nyá nyənuɣo taa we teu.

⁸ N səŋaa ké isu páá.

Na nyá həla náá we isu kpakpatukun.

⁹ Ma tu ma taa si maa kpa rááw ñku.
 Na má seti ku tukun.
 Nyá hëla aní a wë-m tətəyɔ isu lesen tukun.
 Nyá feesin wë-m səsəwɔn isu tɔyɔ pee.
¹⁰ Nyá kɔyɔtɔtɔ wë lelen ké isu solum kɔpam.

(Peele nyəntv)

Pə ké ma kəsəəw solum ké.
 Isu pə kpenyuyi mpa pə kɔwa tɔ pa ntompee tɔ tɔ.
¹¹ Ma kəsəəw tənna-m na i kɔnyulɔyɔ wë ma tɔ.

Ye pa səəla-ŋ pə lanhwlmle

(Peele nyəntv)

¹² Ma kəsəəw nyá, kəə na tɔ lu.
 Tu sɔw acalɛɛ taa ké ahoɔ.
¹³ Uena tɔ kpa lesen tun taale ke tanan kɔpanku
 na tɔ ná si pa tu hɛtu na tɔ yeɣɛlɛyi?
 Na tun leləŋ tɔwa yaa i ta tɔ?
 Tənaya maa huli-ŋ ma səəwɔy təna.
¹⁴ Tun wei i kəsəyi apalaa kɔnyuləŋ tɔ i səsəwɔn kpaawa.
 Tə wena tá nənəəsɔ tɛɛ ké tun pee kɔpana.
 Paa kɔpənɛɛ paa kɔfana.
 Ma kəsəəw nyá, nyaya ma su-yɛ.

8

¹ Ye ma na-ŋ tu kaawa too kolum,
 maa wayalaga-ŋ awali keke timpi timpi ma suliyi-ŋ tɔ.
 Ue nɔyɔw taa yi-m.
² Maa pona-ŋ na má sɔsi-ŋ ma too tɛ na ñ seɣɛsi-m.
 Na má yeke na ñ nyəə ma solum səsəwɔn nyəm.
 Mpi pə ké ma tɔyɔ pile nyəm tɔ.
³ Te ma nyɔyɔ na nyá nin mpətəŋ,
 Kpekəna-m na nyá ntəyɔŋ.
⁴ Hai, Yosalem peeaa mɛ, ma tuukina-mɛ.
 I taa paati tá səəwɔy na pə waatu ta tata.

(Peele nyəntv)

⁵ Peele wei i kəŋna nté na wulaya tɛtu tɔ,
 na í nyəka i kəsəəw tɔ?

Səəwɔy ton

(Peele nyəntv)

Tɔyɔ tɛɛ ké ma feesa-ŋ.
 Tənaya nyá too wei i lɔla-ŋ tɔ i kpaɣa nyá həyɔ.
⁶ Su-m nyá lanle na nyá ñkpaləŋa tɔw isu kɔyɔsɔyɔ.
 Mpi tɔ, Səəwɔy wë ton ké isu səm.
 Na isəɛɛmlɛ náa wë toma isu atətəle.
 Səəwɔy nyəmá ke kəkə nyəna ké.
 Ku ké Taca kəkə ké.
⁷ Lum səsəəm u pəsəyi na pə teesi ku kəkə.
 Pəyele pusi səsənsi kaa li-ku.
 Ye yulɔ cɛla i təyaya wɛnaw təna
 si i laɣasəyəna səəwɔy, isu pa tu-u.

(Peele taalnaa)

⁸ Tə wena newaya əbnyəŋka ŋka ka ta luta həla tɔ.
 Isənaya tu la kuyaku ŋku
 paa yɔyɔtɔ ká asasaale təm tɔ?
⁹ Ye ka təkə ka ti na ká kisi yeleye,
 tu yəələna-ke na kacəka wontu.
 Ama ye ka pəsa isu yəlaa təna nənəyɔ,
 tu təkə-ke na kpenkpelasi ton nyənsi.

(Peele nyəntv)

¹⁰ Ma təkə ma təyi, ma fɛi yeleye taa.

Ma hēla sēḡaa ké isu akelenaa.

Mpu tō, ma kusōōlv nyəḡəḡi-m wei i kəḡna hēesvḡv tōḡv.

(Ifepu nyəntv)

¹¹ Mḡyó Salvməḡ tōma si:

Ma wēna tḡḡ wei pa yaa si lēsēḡ tō i taale

ke timpi pa yaa si Paalī-Haməḡ tōḡv.

Ma yelīna-tēḡe tanḡaa,

paā wei i kəḡna-m tō kulvlm ke liḡitee nyəḡəḡv iyāḡa (1000).

¹² Ma tḡḡ taale wē ma kiḡ ké.

Salvməḡ nyaa kpaḡa liḡitee nyəḡəḡv iyāḡa (1000).

Ləsi tō taa ké nyəḡəḡv ḡmḡḡv (200) na ḡ cēla tanḡaa.

¹³ Nyá wei n wē haləm taa tō,

nyá taapalaa kema ḡkraḡḡ si pa nukī nyá nḡḡv.

ḡe yeḡe na mā nu-ke.

¹⁴ Ma kusōōlv nyá kpaḡa asewa isu nasēm yaa

kapəḡḡa ke tulaalvnaa pḡḡv taa na ḡ kōv.

ISŌ KYŪŪŪTUTU TELĒSULU

ISAYII TŌM TAKĒLAYA KŪTULU

Iseyeli nyŏma kŭpəntəŋ na pa wahalanaa tŏm ke Isayii yŏŷŏtəŋi i takəlaya kanə ka taa. I yŏŷŏtəŋi tŏtŏŷŏ isəna Iso kē səsŏ ke piitimnaa tŏt tŏ. Pəyele Iso hēesəŷi Iseyeli nyŏma lanja. Na i nŏəsŏ nsi i suwa sŏ i ka kŏna waasulŏ na i waasŏ-we tŏ. Waatu wei Iseyeli nyŏma ká te yomle tŏŷŏ ke Pəpiloni taa lēna pa kakaasaya məli Iseyeli taa na pá tŷŏ pa tetu.

Isəna pa fayə Isayii takəlaya tŏ:

Yuta nyŏma na piitimnaa pa wēsətu, titite 1–39

Iseyeli nyŏma lanjheesəle, titite 40–55

Iseyeli nyŏma məlvu tŏm, titite 56–66

HYŪŪLUYU KANCAALAYA NYƏŊKU

¹ Tŏm nti pə kulaa na pə hŭli Amŏti pəyalŏ Isayii tŷŏlvŏ. Yuta tetu na Yosalem icate pa tŏm kē. Yuta awulaa Osiyasŏ na Yŏtam na Ahasŏ na Isekiyasŏ pa pŏole taa kē i ná-ti.

Iseyeli yəlaa ŋkrapətəŷəŋ

² Isŏtəlvuŷŏ, nu. Tetu, ke ŋkrapəŋ.

Tacaa yŏŷŏtəŋi sŏ:

Hali má tŷŏ piya na má puŏsŏ-sŏ,

lēna sŏ kuləŷi ma tŷŏ?

³ Nau nyŏmá i tu,

na kraŋaya náá nyŏ wei i caləŷi-ke tŏ.

Ama Iseyeli nyŏma ná tá nyŏ pŏlv.

Ma yəlaa mpe paa nuŋki.

Pŏlvu fəi tŏvŋŋ ke Yuta tetu taa

⁴ Yəlaa pəntəlaa, na asaya me,

mə tŏm we waiyo kē.

Piitim nyaŋ nyŏm na kawalaya piya me,

mə tŏm we waiyo kē.

Mpi tŏ, í lŏwa Tacaa na í nyŏni

Iseyeli Iso Nanj tu ke yem, í ha-i siyile.

⁵ Mə leye í caa sŏ má tasa maru?

Pepe tŷŏ kē í wee na í kama nyŏvu na ma tŷŏ kulvuŷŏ?

Ani mə nyŏŋ ná fetilaa na í tŏki wahala ke mə taa.

⁶ Pŏcŏ pə kraŷu mə nyŏŋ na pə suna mə nŏntaaləŋ tŏ,

tiili fəi hiŏ. Pə fetila-meye na hiŋnaa,

na təmate lona naaki.

Nŏŷŏlv ta nyaadŏ-me yaa í tŏ-meye nim,

yaa í hŏkŏ mə hiŋ.

⁷ Pə kriisa mə tetu na kŏkŏ nyaŷa mə acaləe.

Krai nyŏma wakəŷi mə tetu na í nyŏnəŷi.

Pə wakəlaa kē isu

waatu wei nyutu taa nyŏma ka kŏma tŏ.

⁸ Yosalem ke pə kaasaa isu cŏkəle ke kaama taa. Yaa

caŋvu ke tuŋ wei pa yaa sŏ leŷəŋ tŏ i taale taa,

na yŏlŏla tama-i kotayə.

⁹ Ye Tacaa Pə tŏna pə tŏ í taa kaasŏ-me ye yəlaa ke pəcŏ,

í ka nŏŷŏsəna kē isu Sŏtŏm nyŏma.

I ka we isu Kŏmŏ nyŏma.

Isŏ seev mpi Iso taa kraakəna tŏ

¹⁰ Sŏtŏm awulaa me, í nu Tacaa kyŷŷŏtŷŏ.

Kŏmŏ yəlaa mé í ke ŋkrapəŋ na Tacaa kusəŷutu.

¹¹ Tacaa pŏəsəŷi sŏ: Pepeye ma lakəna mə kŏtasŏ tuutuuma,

ma haya mə iwaŋ na mə nawee kŏtasŏ nsi kŏkŏ

lusaa tŏ sŏ nim. Ma nyŷŷəsa mə latəcənaa

na mə heeŋ na mə pəŋtŷlvŋ caləŋ.

¹² Waatu wei í kŏŋ ma kin tŷŏ awe heela-me sŏ

í feli ma taɣa tɔɔ?

¹³ Ƴ yele kaƵaɣa ke mə isɔtɔnaa kɔfama acima taa,
na kuyeeɲ kɔheesəɲ na mə kotuɲ acima taa.

Maa caaki si má ná isayatu,
na kuyeeɲ səsəɲ pə situɣu.

¹⁴ Ma taa kraakəna mə isɔtɔnaa kɔfama na mə acima ké.
A we-m təlası ké, ma kaƵa a tɔm.

¹⁵ Waatu wei í tekəyi-m niɲ tɔ ma keesəyi ma ise ké.
Paa í lulɔsəyi sələməɲ tɔ, maa nukı.

Mpi tɔ, caləm suwa mə niɲ taa ké.

¹⁶ Ƴ só lɔm na í lá nyəɲ tɔɔ asilima keelɔɣu kɔtaɣa.

Ƴ yele mpi pə feli teu tɔ, na isayatu lapu.

¹⁷ Ƴ kpeləmi kɔpantu lapu,

na í pɛeki tampana təɲuɣu.

Ƴ paasəna mpa pa ise pa tɔki tɔ.

Ƴ ha sulav ke ı tampana.

Ƴ seena alv leelu tɔɔ.

Ye Iseyeli nyáma kuləyi Tacaa tɔɔ

¹⁸ Mpyó Tacaa tɔma si:

Ƴ kɔɔ na má na-me tɔ ciiki.

Ye mə isayatu seewa isu tɔlɔm,

tu hɔlɔmi isu kaɣalv.

Ye tə seewa isu kpancəɲa,

tu hɔlɔmi isu kponkɔmɔlɔm.

¹⁹ Ye ı ka tisayə na í nuna-m,

í ka tɔɣa tɛtu kɔlɔlɔm kɔpam.

²⁰ Ama ye í kisa na í kuləyi ma tɔɔ,

í ká si yoo taa.

Mpi tɔ, Tacaa yəɣətəna.

Yosalem ıcate taɣanɣu

²¹ Isənayə pə lapa na Yosalem ıcate

kɔpante n̄tɛ tɔ pəsi wasan̄kali?

Pɔ́cɔ yələa kɔpama ka suna tə taa na pá təɲəyi siɣisuɣu.

Ama nɔɔnɔɔ yɔlɔkɔlaa wenna.

²² Yosalem ıcate ka we ké isu liyitee.

Ama nɔɔnɔɔ tə pəsa isu pəɣalasi.

Pəyele tu nəɣəsəna ké isu sulɔm kɔpam,

ıle nɔɔnɔɔ pə pala lɔm.

²³ Tə awulaa ké tɔɔ kullaa ké, na ɲmulaa sənlaa.

Pa təna pa sɔla kɔhaɲ ké na pá pɛekəyi kasəyayə.

Paa paasəyəna alv leelu tɔm,

pɔ́cɔ paa haaki sulav ke ı tampana.

²⁴ Pə tɔɔ ké Pə təna pə tɔ Tacaa wei ı ké Iseyeli Iso tɔ ı tɔma si:

Maa lɛeti ma kolontunaa, na má weena tampana.

²⁵ Yosalem ıcate nyá maa tu nyá tɔɔ ké niɲ.

Maa tu-ɲ kɔkɔ taa isu pa taɣanɣu liyitee tɔ

na kɔkɔ nyayə nyá asilima.

²⁶ Maa məɲna nyá hɔlɔlaa kɔpama isu paa wev lɔɲtaa tɔ,

na nyá layatu təsələa isu paa wev kancaalaya tɔ.

Pəle pə waalı ké paa yaa-ɲ ıcate kɔpante na kusiɣisile.

²⁷ Ye Siyɔɲ nyáma layasaa na pá təɲ mpi pə we teu tɔ,

Iso ká ya-we.

²⁸ Ama pu wakəli asayə na pəntələa,

na mpa pa lɔki Tacaa tɔ paa le.

²⁹ Fɛele ká kra-me na tuɲ wei í lɔɲyi tɔ.

Tawa wena í fɛenəyi tɔ a ká yele na í tɔyɔ fɛele.

³⁰ Mpi tɔ, í ká lɔntili ké isu waatu wei

tuɲ ıni ı hatv tɔkɔyɔ tɔ.

Ƴ ka tɛ taası isu waatu wei

tuɲ ıni ı lanəyi lɔm tɔ.

³¹ Yulv tɔɲ tɔ ká pəsi isu nyuliya,

na i tēma wēe isi mamacəyəlası.
Kəkə ká nyaya í na i tēma ké,
nəyəlv kaa teesi-ke.

2

¹ Tacaa heela təm ntiyi Amətı pəyalv Isayii təyəlv. Toosee taa ké i heela-i Yuta na Yosalem pa təm.

*Yəlaa tēna ká wēe Yosalem taa
(Kəkalvyv 2-4; Mısee 4:1-3)*

² Tacaa təyaya wē puyv təv ké.

Kuyaku nakvli puyv ŋku ku kvli
na kó caya pəəŋ nyəəŋ taa na ku tēe pulası.
Piitimnaa tēna ká polo kv təv.

³ Yəlaa pəyalv ká polo na pá tə sı: I kəv na tē kpa Tacaa
puyv təv ké Yakərv İso təyaya.

Na í hvlı-tuyv i mpaəŋ na
tə təŋ i krate.

Mpi tə, Siyəŋ ıcatē Yosalem taa ké Tacaa kiiu na i
təm ká luna.

⁴ I ka hvəna piitimnaa na í loli yəlaa pəyalv. Uəna pá
lu pa layalēe ke akvŋ, na pa ŋmantası ke lemsenaa.

Piitim narəli pə kaa kvli lemri təv.

Pəcəv nəyəlv kaa tasa yovu kreləmvuyv.

⁵ Yakərv ləlvuyv nyəma me í kəv
na tē tó Tacaa nyaaləm taa.

Tacaa kvyakv kvhvəhvənav

⁶ Tacaa ləwa i yəlaa Yakərv ləlvuyv nyəma.

Mpi tə, ilim təlvle təv nyəma kvlarəvto suna pa hekv.

Pa lakı topotopo isi Filiisi nyəma.

Pəyevə pá na kpaı nyəma pa krentəyi nəvsi.

⁷ Wəla na liyitee su pa tətə taa, pa wənav fei tənaya.

Kraŋanəŋ su pa tətə taa, yovu kekekekaa fei kalvyv.

⁸ Tvŋ kvlalaəŋ su pa tətə taa ké,

pá lvŋiyi mpi pa larəna pa niŋ tə.

⁹ Pə tisa yəlv ké na pá lumsı-i. Tacaa taa wii-wē.

¹⁰ I svv kvkraməŋ tēe na í ŋmeli tətə tēe.

I hatələna Tacaa səyəntv səsvəntv na i teu səsvəm.

¹¹ Kalampaanı nyəma ká ka nyəəŋ,
na pá tisi isəcəvtnaa.

Tacaa tike nté svsv ke kvyakv ŋku.

¹² Mpi tə, Pə tēna pə tv Tacaa sv kvyakv nakvli.

Kv taa ké i ká hvəna kalampaanı nyəma,
na isəcəvtnaa, na mpa pa həŋ pa ti tə na í tisi-wē.

¹³ I ka wakəli Lipaŋ na Paəŋ pə tvŋ kvkvləŋ tēna.

¹⁴ Na pəəŋ kvkvləŋ na pulası kvkulası tēna.

¹⁵ Na atē na isə kutulvŋ səsvəŋ tēna,
na koloosi səsvəŋı acalēe tēna.

¹⁶ Na kvpləŋ səsvəŋ wei i puki Taasısi tə i tēna,
na wontu nti tə tēna pa nyuləyi tə.

¹⁷ Pv tisi yəlaa kalampaanı ké na pa isəcəv,
Tacaa tike nté svsv ke kvyakv ŋku.

¹⁸ Tvŋ kvlalaəŋ tēna ká saalı yem.

¹⁹ Yəlaa ká svv kvkraməŋ tēe, na tətə tēe sı,
pá hatələna Tacaa tvŋ səsvəŋ na i pááná,
ke waətv wei i ká kəv sı i nyaasəyi tətə tə.

²⁰ Kvyakv ŋku kv wule yəlaa ká tó pa tvŋ wei pa lupəna wəla na liyitee nyəyətv təyə səməŋ
na yuuy sı i wakəli-i. ²¹ Kvkraməŋ lona na i pəyəlēe taa ké paa svv na pá ŋmeli Tacaa səyəntv
səsvəntv na i teu səsvəm, ke waətv wei i ká kəv na í nyaası tətə tə.

²² I taa ha mə təyi yəlv.

Heelim tike ke pə tv i muna tēe.

Mpv tə, i ta ke pəlvrv.

3

Yuta kawulaya wakəlyu təm

¹ Ɔ naaki mpi Tacaa Pə tənə pə tu ká ləsi
Yuta tetu na Yosalem ɪcate pə taa təyɔɔ.
Ɔ ká ləsi pə tənə mpi pə waasəyi yəlaa ke teu tə.
Pə kpaɣav təyənaya tənə na lum tənə tə.

² Akanaa na yoolaa na huɔlaa,
na lso kuyəyətətə teləsəlaa
na nalaa na kəkpatəlaa.

³ Na yoolaa nuɔle na naanɔwa nyuɔu nyəma na kupaɣalaa,
na layatə tasəlaa, na mpa pa laki niŋ təma na caŋəm tə,
na topotopo nyəma səsaa.

⁴ Tacaa ká kpa-weye awaasa ke awulaa,
na piya ɲmakələyi-we.

⁵ Yəlaa ka muɣuliɣi təma.

Ifepiya ká kuli kəkpatəlaa təɔ,
na tetelataa náa kuli kupaɣalaa təɔ.

⁶ Halɪ ləlyu kulomuyə tu ká kpa ɪ tɛtə na í təmɪ-ɪ sɪ:
Nyá wɛna toko tə, la ta wulav
na ɲ paasəna samaa yeleyeɔlɛ.

⁷ Ama ílé ɪ ká ma kapuka ke kuyaku ɲku sɪ:
Ma ta ke kəɔle latu.

Pəyele ma feina təyənaya, yaa toko ke ma tɛ.

Mpu tə, í taa kpa-m wulav.

⁸ Yosalem ceŋləyi, Yuta hotaa.
Mpi tə, pa kuləyi Tacaa teeli təɔ ké
pa yəyətaya na pa kulapəle taa.

⁹ Isəna pa isɛntaa wɛɛ tə,
mpu pə kuyəna pa təm.

Pa laki pa kawalaya ké təkeelee isu Sətəm
nyəma paa ɲmesəyi. Pa təm wɛ wayo ké.

Mpi tə, mpe pa tayanəna pa mayamaɣa pa wakəlyu.

¹⁰ Ɔ yəyətɪ sɪ: Pu caɣana siyisilu.

Mpi tə, ɪ ká təyɔ ɪ təmlɛ kululum.

¹¹ Ama isayav təm ná wɛ wayo ké, pə kaa caɣana-ɪ.

Mpi tə, ɪ wɛ mpaav isayav taa ké.

Pu lɛɛtɪ-ɪ ɪ kulapəle.

¹² Mprəyó Tacaa təma sɪ:

Piya ɲmakələyənə ma yəlaa.

Alaa təkəna kawulaya ke pa təɔ.

Pa nyuɔu nyəma toliɣiɣi-weye
na pá wakələyi mpaav ɲku pa təŋəyi tə.

Nyuɔu nyəma huɔnav

¹³ Tacaa kulaa sɪ ɪ kaləyənə ɪ yəlaa.

Ɔ səŋaa sɪ ɪ huɔkəna-we.

¹⁴ Tacaa yaawa nənəyɔ ke yəlaa nyuɔu nyəma na pa awulaa,
na í tə-we sɪ:

Mə kuntuna ma tuŋ wei pa yaa sɪ lɛsɛŋnaa tə.

Ɔ lɛka konyəntənəa nyəm na ɪ suuli mə tɛɛsɪ.

¹⁵ Ɔ lɛ pepe təɔ ké ɪ fɛləyi

ma yəlaa ke nəɔhɛɛ na í

lakəna musəŋ ke konyəntənəa?

Tacaa Pə tənə pə tu yəyətəna mpu.

Tacaa kaləyənə Yosalem alaa

¹⁶ Mprəyó Tacaa təma sɪ:

Yosalem alaa mɛ í ké isəcav nyəma ké.

Ɔ təŋ na í həŋ luuŋ.

Mə isəpɛɛ nyənuyə kusəyi konyuləp.

Ɔ təŋ nəɔhəle nəɔhəle na mə nəɔkpalasɪ wiiki.

¹⁷ Tacaa ka looli lɛyɛlɛ alaa mɛ mə nyəŋ na pá yeɛle-mɛyɛ

ηκνηκολασι na pə tu-meɣe fεελε.

¹⁸ Kuyaku ηkyu Tacaa ká wəɣəsi mə kacəka wontu təna. Pə krayau mə nəəkpalasi na puluŋ wei í suuki nyəŋ tə, na mə kacəka wontu nti tə kootaa isi isətu kufalu tə. ¹⁹ Na ηkpanyapəlasɪ, na kpaɪ, na tεkεntεnaa, ²⁰ na saalasi kotemasɪ, na nəəheε taa yəm, na tampalanaa, na tulaalu kpaləpanaa, na təlanaa. ²¹ Na mə mpee təɔ kukuwee, na muna təɔ nyəna, ²² na acima wontu, na kraɪnaa, na tokonaa səsaa mpa pa kentiɣi watu tə, na saalasi na hulur, ²³ na tokonaa səsaa, na toko nyaanaa na nyuɣu saalasi, na luɣu tεε nyənsɪ.

²⁴ Tasətu səŋ ká lεεti tulaalu lonte, na ηmənaya ke tampala lonte. Nkəŋkolaya ke nyəsɪ kuhəkasi lonte, na ləyáɣa wontu ke acima nyəntu lonte. I nan fεεle na í taa tokuɣu ke kacəka lonte.

Yosalem alaa leelaa təm

²⁵ Layate ká təɣə Yosalem taa apalaa. Yosalem yoolaa taa yoolaa ká sɪ təyoole. ²⁶ Waatu inəɣɪ Siyəŋ ɪcate nənəsɪ ká wii na sí caya ləyáɣa. Pu kpiisi nənəsɪ, ɪlena sí caya atε.

4

¹ Kuyaku ηkyu alaa naatosompəɣəlaya ká kpi apalu kələm na pá təmɪ-ɪ sɪ: Yele na tə pəsi nyá alaa na pá yaakəna-tuɣu nyá hətε na pə kεεli tá nyəŋ təɔ mpusi. Ye pə kaasa tá təɣənaɣa na tá kutəɣələtu tu paasəna tá tɪ.

Yosalem yəlaa kakaasaya

² Kuyaku ηku hoole nte Tacaa ká la na tə nyə tetu taa tə, íté tu lana lεyeli nyəma kakaasaya na pa teeli. Tetu kələm ká la lεyeli nyəma kakaasaya səsəntu na pa pəsuyv. ³ Yəlaa mpa me í kaasaa na í we Yosalem taa tə, na mpa me í we Siyəŋ taa tə, paɣaa-me sɪ lə nyəma. Mə təna mə həla ke Tacaa ηmaa ɪ takəlaya taa sɪ í ká caya Yosalem. ⁴ Tacaa ká nyaali Yosalem pεelaa asilima na ɪ heelim. Tacaa ká nyaali Yosalem taa caləm na ɪ heelim mpi pə we isi kəkə tə. ⁵ Tacaa ká tu isəŋmuntə na nyəsɪ ke Siyəŋ puɣu tənaya ilim taa, na ku təɔ kotilaa təna təɔ. Ahoó í yuwa, ɪle ɪ tu kəkə ηka ka muɣɪ tə. Tacaa teeli ká kentina. ⁶ Kəkentim ká wεε na pə kenti hanɣaya ke ilim taa, na pə kenti tətəɣo tɛv na ku heelim ke ahoó taa.

5

Tacaa lesɛŋ tuɣv

¹ I yele na má má, ma taapalu ke kawəyaya. Ma taapalu na lesɛŋ tuɣv pa kawəyaya ké.

Ma taapalu ka wɛna lesɛŋ tuɣv ke tetu kəpantu pulaya nakəli ka təɔ.

² I luka pulaya ηkεɣe na í ləsi ka pεε təna.

ɪlena í sə lesɛŋ tuɣv kəpəŋku.

I ηmá tətəŋle kutuluɣu na í huli tənyaasəle.

I tɛelaya sɪ ku ləlɪ pεε kəpəna ké.

Ama kələ ku ta ləlɪ kəpəna.

³ Mpyó ma taapalu təma sɪ:

Təv, Yuta na Yosalem pə nyəma

í huɔ má na ma lesɛŋ tuɣv tá təm.

⁴ Ma tɛma-kuɣv pə tənaya lapv, má tasa we tətə?

Ma tɛelayaa sɪ ku ləlɪ lesɛŋnaa kəpəna.

ɪle pεpe təɔ ké ku ta ləlɪ puɔ kəpam.

⁵ Nəsənə, maa heeli-meɣe nti maa lana-ku tə.

Maa kpesɪ ku kalaa na heeŋ təɣə-ku.

Maa yəkɪ ku kolunɣa na mpatəntaa felɪ-kuɣv nəəheε.

⁶ Maa yele na nyutu isayatu lεεki-ku.

Nəɣəlv kaa hala-tɪ yaa í tayanɪ-ku.

Səwa tuŋ na nyutu isayatu ká nyala.

Ma kaa yele na tɛv tasa-kuɣv nuu.

⁷ Pə təna pə tv Tacaa taale nteyεle lεyeli yəlaa.

Yuta yəlaa meɣele leseŋ tuɣu ŋku i ləsaatə.
 Tampana təŋuɣu ke i teelayaa.
 llena mu laki isayatu.
 Pu wee si i təŋ siyisuyu.
 llena mu laki kutakeesəm ke paa timpi,
 na yəlaa makɪ karusi na laŋwakəlle.

Mpa pa kusəyi Taca a páná tə
(Kvkalvyn 8–24; 10:1–4)

⁸ Mpa pa puləyi teesi ke pa tike tə pa təm we wayo ké.
 Mpa pa puləyi tawa ke pa tike tə pa təm we wayo ké.
 Pa teŋ icate təna, na tetu pəsəyi pa nyəntu.

⁹ Pə təna pə tə Taca,
 yəɣətəa na i tuu na má nu si:
 Teesi nsi si təna si wakəli.
 Teesi kupaŋsi səsənsi nsi si wee kpete,
 nəɣəlv ka caɣa si taa.

¹⁰ Ye wei i hala leseŋ tuŋ kaŋkanasi tooso,
 solum liitilinaa nule na naanowa tike ke i ká hiki.
 Wei i tuuwa təɣonaya pee ke saaki,
 kiloona naanowa tike ke i ká ku.

¹¹ Mpa pa preekəyi solum toŋ nyəm ke tanəŋ təhulu,
 na mpa pa nyəkɪ-wəyi tapule na pə kuɣi-we tə,
 pa təm we wayo ké.

¹² Saŋkənaa na cəməŋ na akilimanaa na həsi
 pə haŋna na solum kuɣu-we.
 Ama paa paasəɣəna mpi Taca laki tə,
 pəcə paa cəkəɣəna i niŋ təma.

¹³ Pə tə ke Taca yəɣətəyi si:
 Paa kuu ma yəlaa.
 Mpi tə, pa ta cəkəna pulb.

Pa nyuɣu nyəma ká si nyəɣəsi,
 na samaa náa si ləkətu.

¹⁴ Isayii si: Pə tə ké atətəle ha a nəɣo si tə liki
 icate səsaa na səkpema.
 Pa na pa acima aŋmaala, paa tii atətəle taa.

¹⁵ Pu tisi səsaa na səkpema təna təfe.
 Kalampaani nyəma ká ka nyəəŋ.

¹⁶ Pə təna pə tə Taca ká huli i səsəntu
 na i su i luɣu nyəntu.

Isə Naŋ tu inu i ká huli
 i tənəŋŋ weetu na i kəna siyisuyu.

¹⁷ Icate ncaa taa ké heeŋ ka təkɪ, isu nyutu taa.

Pinasɪ nsi pa caləyi teu tə
 si preekɪ tənaya si təɣonaya.

¹⁸ I pəsa pəpətu ke ŋmuɪ
 na i həŋna kupaŋtəŋ ke mə waali.
 I həŋ mə kawalaya isu naaŋ na kəkə tə,
 mə təm we wayo ké.

¹⁹ I təŋ si:

Taca la mpi n caa lapu təɣo ləŋ na tə ná.
 Mə si: Tə caa tə ná mpi mpi lseɣeli Isə Naŋ tu
 siwa na i təŋəyi na i laki tə.

²⁰ Mpa mə i yaa kupaŋtu ke isayatu,
 na isayatu ke kupaŋtu tə.

I yaaki nyaaləm ke səkpətuɣu,
 na səkpətuɣu ke nyaaləm.

I layasəyi leleŋ ke nyaŋ,
 na nyaŋ ke leleŋ tə, mə təm we wayo ké.

²¹ Mpa mə i nyəŋəyi mə təyi ləmayasəe
 nyəma yaa layatənaa tə,
 mə təm we wayo ké.

22 Μπα με ί κέ ταηκαυναα κε σολομ τənyəəλε τə,
 mə təm wə waiyo ké.
 Μπα με mə yaa mə təyi akanaa κε σολομ situyu taa τə,
 mə təm wə waiyo ké.
 23 Ι haaki tasəkəle τə κε tampana
 κε kəhav τəə ké hυle taa,
 na ί ku tampana τə təm.
 24 Ρə τəə ké ί κά nyaga kəkə κε
 λəη isu kiisi yaa nyuto kəwələtu.
 Ι κά tasa mə kila tē, na ί saal yem.
 Μπι τə, ί nyəna yem ké Ρə təna pə τə Tacaa kəseγesətu.
 Ι foota Iseyeli Isə Nəηη τə kəyəγətu.

Tacaa páána

25 Ρə τəə ké Tacaa páána kpana ι yəlaa.
 Ι teγeta ηkumle na ί má-wē.
 Iləna pəəη sele,
 na sətəa səγəti hapee τəə, isu nyuto.
 Paa na mpə Tacaa páána ta hē.
 Tacaa təηna ηkumle κε teγetuγə ké.
 26 Tacaa sika tuuta κε piitim pooləη nyəm.
 Ι hula kacəγəlaya na ί yaa-wəγe
 antulinyə tənaya τəə sι pá kəə.
 Μpreγele na pá təηna kənte κε λəηləη.
 27 Yoolaa mpe pa taa nəγəlu ta κά yaa ι pəntəyi.
 Tom ta kaa nəγəlu, nəγəlu tampara ta heti,
 pə́cś ι ntəηkpara ηmənaya ta fiti.
 28 Yoolaa sala pa nyəmá ké,
 na pa təəη pama.
 Pa kraγanəη acəwa wə təη κε isu kəkraməη,
 na pa yəu keekənaa cəəki isu kacuculaya.
 29 Yoolaa mpe pa yəu kakiisasi nəγəsəna ké
 isu təγəlaya əb nyəηka wula.
 Pa nyusəyi ké isu təγəlasι kofasi.
 Pa kraaki pa təγənasi, nəγəlu fēi sι ι ləkəyi.
 30 Kuyaku ηku,
 kəkəte səsəle κά kulι mə τəə isu tēηku kəkəte.
 Ι κά nyəna tetə həγəlyə τəə,
 na ί ná səkpetəyυ na ləηwakəlle.
 Məsyə anaam κά wáási nyaaləm τəə.

6

Isayii Səvə κε Isə təmlə taa

¹ Osiyasi səm pənaya κε Isayii má, ma ná Tacaa κε toosee taka taa. Ma na-ι ké na ί caya ι kumte səsəle τəə, na ι kraι suwa ι təyaya. ² Na isətəa təηlaa napəli, mpa pa wəna keη naatosə naatosə τə, pa səηaa na pá cəəna Isə. Kēη naale ka takəna pa isentəə, na naaleγe pa nəəhe τəə. Iləna pá kuləγəna naale. ³ Ḿpəγə pa yəγətaγa na pá cəəki təma na nəəsi səsəənsι sι: Ρə təna pə τə Tacaa keke Nəηη τə Nəηη τə Nəηη τə. Nyá teu suwa tetə təna taa ké.

⁴ Isətəa təηlaa nəəsi selaya Isə təyaya kite tē, na nyəəsi nyala ka taa. ⁵ Ḿpəγə Isayii má, ma təma sι: Hai, ma təm təma. Μπι τə, ma kəyəγətu fēi teu. Ma yəlaa mpa pa hēku taa ma wēe τə, pēle pa kəyəγətu fēi teu tətə. Pəyele ma nana ma isəpəle κε Ρə təna pə τə Tacaa wuləw.

⁶ Ama isətəa təηlaa mpe pa taa ləlu kəla həntə, na ί kəə ma kiη. Ι təkə ι niη taa ké mamate nte ι ləsa kətaya təlate τəə τə, na kṛətəlyə. ⁷ Iləna ί nyətu ma nəγə na ί τə sι: Mamate tokina nyá nəγə, nyá isayatu na nyá kawalaya kpiisaa.

⁸ Ntəna Isayii má, ma nu Tacaa pəəsaa sι: Aweγe maa tili? Awe κά la tá nəγə τəə tə? Iləna má cə sι: Mayəlu tili-m.

⁹ Ḿpəγə ι təma-m sι: Polo ŋ heeli Iseyeli yəlaa sι, paa ί nu isəna, ί kaa cəkəna.

Pəyele paa í nyəna isəna í kaa ná.

¹⁰ Ma ku mə ləmayasəe taa, si í taa cəkəna.

Ma təkə mə ŋkpaŋŋ, si í taa nu natəli.

Ma wiisa mə isə, si í taa na pəlv.

Pə taa kəw na í kəsəna ma təw na má waa-me.

¹¹ M̀p̀r̀ỳó Isayii má, ma pəwsaa si:

Tacaa, pəlee ké mpv inu pu su tənaya?

Ile na í cə-m si:

Waatu wei pu kpiisi acaləe na pə kó yəlaa,

na təsı wəe kpete,

na cacakəŋ wəe kpete, nəyolv fəi tə.

¹² Tacaa má maa ləsi tetv yəlaa,

na má pona-wəxə poolwŋ,

na pə kaasi-təyi kpete.

¹³ Yə pə kaasa yolv kəlvəm kə naanəwa taa,

paa kv ilé tətə.

Ama pu kaasi yəlaa mpə isı pa setvəy təy

na pə yeke kite na tə neyətəyi tə.

Kite nte tu la akpaale kufate nte tə ké Isə nyənte tə.

7

Təm nti Tacaa yəyətə wulav Ahası təw tə

¹ Wulav Ahası waatu kə Asilii wulav Lesəŋ, na Iseyeli wulav Peka, Peka inu ı caa keke Lemaliya.

M̀p̀r̀ỳó pa tii Yosalem icate təw si pa yookina-te, ile pa ta pəsı. Wulav Ahası inu ı ka kəna Yotam pəyalv, na ı cəwə Osiyası ka kəna Yuta wulav. ² M̀p̀r̀ỳó pa heela Tafiti ləlvəy tv wulav Ahası na ı təyaya si, Silii yoolaa kəma na pá siki Ifəlayim taa. Tənaya təm nti tə lapa na wulav na ı yəlaa pá sele isı heelim ciyituyv hətəy tv.

³ M̀p̀r̀ỳó Tacaa təma Isayii má si: Nyá na nyá pəyalv Seyaa-Yasupı í polo na í ná wulav Ahası. I wə isətəa lule ləw nəyó kə cətəlaa taale hapəle təw. ⁴ Heeli-ı si caya təpamm. Səyəntv í taa kra-ŋ, yaa nyá apəlv tv yələna Silii tv Lesəŋ, na Lemaliya pəyalv pa pánán. Pə taya pəlv, a wəe ké isı tuputusi naale kəkə. ⁵ Ma nyəmá si Silii nyəma, na Peka na Ifəlayim yoolaa caaki pa kəli nyá təw. Halı pa təma si: ⁶ Tə kra Yuta nyəma təw, na tə nyaəni-wə. Tə caalı-wə na pá təŋ-tv. Tə kra Tapeeli pəyalv ké wulav na tv. ⁷ Ile Isə Tacaa yəyətəa si:

Təle tə kaa təy.

⁸⁻⁹ Mpi pə təw tə, Silii icate səsəole nte Tamasi,

na Lesəŋ keke təna wulav.

Ifəlayim nyəma icate səsəole nte Samalii,

na Peka keke pəle pa wulav.

Pə kaasa pusi nutəso na kakpası,

na Ifəlayim nyəma saalı yem.

Ye mu ta matəna Tacaa, mə saaləyi yem tətəy.

Isə wə tá kinj

¹⁰ M̀p̀r̀ỳó Tacaa heela Isayii si í teləsı Ahası si: ¹¹ Sələmi nyá Isə Tacaa maya yaasi wei n ká təna nyá taa si ma wə nyá waalı tə. Paa atətəle taa ké n caa yaa isətəa ké n caaki.

¹² Tənayale Ahası cəwa si: Aaı yoo, ma kaa sələmi pəlvəp. Ma kaa mayası Tacaa si ma naa ı waalı.

¹³ M̀p̀r̀ỳó Isayii cə-ı si: Tafiti ləlvəy nyəma me, í nu ma təm. Isı í lapv yəlaa tə, pə ta maya-meyle na í caa ı kpeŋna ma Isə? ¹⁴ Təw, Tacaa ká huli-meyle yaasi nəyolvəy ı mayama. Inəyəle si: I nyəni, pəelə wei ı ta nyəntə apəlv tə, ı ká haŋa haŋə, na í ləli apəlvəpəyaya. Paa ha-keye hətə si İmaniyeli. Hətə tənə tə yəyətəyi si Isə wə tá kinj. ¹⁵ I təyənaya nte naanim na tv. Haləna í nyı isayətv kisuyv, na í mv kəpəntv. ¹⁶ Ama na pəcə apəlv pəyaya ŋke ká nyəŋ isayətv kisuyv, na kəpəntv mvyə tə. Awulaa mpa inu pa naale pa səsəyi-meyle watv ke mpv tə, pa yəlaa ká lə pa tetv.

¹⁷ Ama Tacaa ká kəna nyəna nyá yəlaa na nyá ləlvəy nyəma mə təw ké mpusi. Too tə pa ta nata mpusi inəyi waatu wei Yuta na Iseyeli pa fayaa tə. Asilii wulav ká la mpi təyole.

Kolontunaa watvəy

¹⁸ Kuyakv ŋkəy Tacaa ká yaa kolontunaa na kacvəyulaya.

Paa luna İcipiti pəyó Nili na tənku pa atama taa tetv taa,

na pá kəw, isı kacəsı.

Paa luna Asilii tətə isı tvŋ səsəko.

¹⁹ Pa təna paa kəw na pá caya ləwŋ wei

ι lumaa τo ι taa.

Na kukpaməη pəγolee taa,
na səwa həto taa, na hila təna taa.

²⁰ Kuyaku ηkuγu Tacaa ká kənti
Ifəlati pəγə waah hənuyu.
Asilii wulaw təm ke pa keesəyi mpv.

I ká kəə na í looli mə nyəəη,
na mə tənəη təə hontv, na mə tantəη.

²¹ Kuyaku ηkuγu paa mə təyaya ηka
kaa təə nav alənyəη,
na pəη ke naale.

²² Ilena pá nyaasəyi pə naaləm ke katatəlaya.

Mpa mpa pu kaasi tetv taa tə,
naanım na tuη ke paa təkı.

²³ Kuyaku ηku tətə,
paa pa səwa lesəη tuη iyaya (1000) ke taale taa,
na pə liyitee lu nyəəyətə iyaya (1000),
paa yele-te na nyutu isayatu leeki.

²⁴ Halı yəlaa ká sūv tə taa ké na təη
na nyəmə na pá yeli.

Nyutu isayatu təna ká suna tetv təna taa.

²⁵ Paa pulasi nsi sı təə pa halayana akuγu tə,
nyutu isayatu ká nyaləna,
pə kaa wεε sūv.

Haləna pá yeki naəη na
heəη ke pə taa na í təkı.

8

Pa ηmili kolontu waah, pá kuu wontu ke ləη

¹ Mporóγó Tacaa təma Isayii ma sı: Kpaya kraata, na ή ηmaa ι təə ké ηmaatv kuyasələtv na pə naaki teu sı: Pá ηmili kolontu wontu waah, pá kuu wontu ke ləη. ² Ilena má huli kraata məyi aseeta nyəma naale mpa ma wena naanı tə. Mpeyele Kotulv Wuliya na Yepeləkiya pəyalv Sakalı. ³ Mporóγó ma nyəmə ma alv. I ké Iso kuyəγətətv teləsulv ké. I lapa teu ilena í luli apaləpəyaya, na Tacaa tó sı, má yaa-ke sı: Masεε Sakalı-Hası-Paası*fa*. ^a kolontu waah, pá kuu wontu ke ləη. ⁴ Pə taya pəlv təə, mpi sı pəyaya ká nyəη yəγətəyv sı, paapa na nnaa tə, pa kuu Tamasi na Samalii pa wənav na pá pona Asilii wulaw.

Asilii yoolaa watvγv

⁵ Mporóγó Tacaa tasa Isayii maya heeluyv tətə sı:

⁶ Mpi pə təə yəlaa pane pa kisa Silowee

ləv lvm mpi pə kpeη təpamm,
na pá lə apalətv ke awulaa Lesəη

na Peka pa təm taa tə.

⁷ Pə təə ké maa kraasi Asilii wulaw na ι yoolaa pa təη.

Isv Ifəlati pəγə səsaya lvm na ka hola səsuyv,
na pə watı kutemıη tə.

⁸ Asilii nyəma ká watı sv lvm na í li Yuta nyəma,
na pə suna pa luyv tεε.

Paa waləsı pa kutemıη ke pa tetv iwalaυ təə.

Isv wε tá kıη.

Yəlaa təma kraı nyəna

⁹ Piitimnaa mε, í kiisi yooυ kakiisasi,

səγəntv səsəəntv təηa-mεye.

Mpa mε mə wε tetv pooluη tə mu ke ηkraηη.

I tayanı mə təyi yooυ təə,

səγəntv təηa-mεye.

¹⁰ I həkə na í sv, pu saalı yem ké,
pəcó paa ntiyi í ká yəγətı, tə kaa la.

Mpi tə, Iso wε tá kıη.

^a 8:3 Sakalı-Hası-Paası: Loonə kanε Hepəla nyəma təm ké. Pə nyəyv nté sı, pa ηmili

Pðale kuvopðale

¹¹ Μῖρὸγύ Tacaa kpa Isayii má, na í kraali-m sí má taa keena yðlaa mpe pa yaasi. Nti í yγoγataa tαγoλε sí:

¹² Ϊ taa nyəm waali luw ke mpi mpe pa nyənəyi waali luw tō.

Ϊ taa nyana mpi pa nyəηna tō, sαγoηnto í taa kpa-me.

¹³ Pə təna pə tō Tacaa tike ke í ká nyəni katə pəlv, na í nyana-ı na í se-ı.

¹⁴ Ϊ kέ Iso təsele kέ.

Ama í ká pəsi tətəγo kukpamoyu

ηku ku co Yuta nyəma na İseyeli nyəma tō.

Kuləm ıni tətəγoλε puluyu

na katəka ke Yosalem nyəma.

¹⁵ Pı co pa paγale na pá hoti na pá wakəli-we.

Katəka ká puu-we na pá kpa-we.

Kəγoηəη svsəyu kisinav

¹⁶ Μῖρὸγύ Isayii təma sí: Ma tuyi təm tənəye pəlvəpə taa kέ. Maa kaləsi ma kəseyəsəto nti ma caaki seyesəyu tō tə tō. Ma təηlaa tike ke maa heeli-tı. ¹⁷ Tacaa ha Yakəpə ləlvəyu nyəma ke sıyile ke laasaya tō kέ. İle Tacaa ke ma tēləyi na ma tuyi-ı naani. ¹⁸ Ma na piya mpa Tacaa ha-m təγoλε. Tə we kέ isı İso kuhulum mpi pə hóləyi İseyeli taa sí Pə təna pə tō Tacaa we Sıyəη puyə taa tō.

¹⁹ Ye pa təma-me sí: Ϊ pəəsi mpa pa səsəyi na pá yaaki atətənaa, na pa heeliyi cele təm tō. Pa welətəyi pa luη tē kέ na pá mətəyi yem. İle í cə-we sí: Pə we teu sí tē pəəsi sətəa ke weesıη nyəma təm na? İso kέ tu pəəsi yaa sətəa? ²⁰ İle í ká cə-we sí: Tacaa təm na ı seyesəyu taa kέ tu məli. Ye wei ı kisa mpə pəntə kaa fe tēv.

Səkrətyv taa təntə

²¹ Paa cə tətə taa kέ,

na ıkaale kpa-we na nyəγəsı pu-we,

haləna pá tūv pa wulav na pa Iso.

İlena pá kraasi pa ıse na ısətəa.

²² İlena pá tisi-ye na atə,

na pá ná laηwakəlle na səkrətyv

na nəγəsəe səsəəna.

İlena pá pəna-weye səkrətyv anaam taa.

²³ Wei ı we səkrətyv kəne ku taa tō,

ı pəsəyi na í fiti.

Pa ləla-təyv pəyaya

Hatoo ləη taa ıle,

Səpuləη na Nefətəli pə həγoləη nyəma

ka we fēle taa kέ.

Ama paa tē na pa kusı nyəəη.

Pə kraγav tēηku wei ı we ilim təlule tō,

haləna Yaatanı pəγo waali.

Paa na Kalilee tımpıwe mətəlaa wēe tō,

paa kusı nyəəη ke təna.

9

¹ Yəlaa mpa pa təη səkrətyv taa tō,

pa naaki nyaləməle səsəəle.

Mpa pa we əhoo səkrətyv səsəəηku taa tō

nyaləməle tula pəle pa tō.

² Tacaa lakı na pa laηa huluməyi katətəlaya,

na pa aηmaala səsəyi.

Pa laηa hēeki nyá ısentəa kέ isı kumto waato.

Yaa isı pa taləyu mpi mpi pa kuu yoo taa tō.

³ N kəələyi səγəla ke nyá yəlaa tō.

N pələyi kkrátəyγ ηku pa makayana pa sıyile taa tō.

N pələyi ηmakəllə təpıte,

ısu n ka lapv Matıyāη nyəma waato tō.

Μῖρὸγύ n fitiyi pa ηmakəllaa ke saηa.

4 Kəkə ka nyaga yoolaa ntaŋkpala wena
 a taŋ í niki kav kav tɔ,
 na pa tokonaa mpa caləm taanaa tɔ.
 5 Mpi tɔ, pa lula-tuyɔ pəyaga.
 Pə ha-tuyɔ apalɔ pəyaga.
 Isə cəla-keɣe pəsuyɔ.
 Ka həla nte: Layatɔ tasulɔ kupaŋ,
 Isə Toŋ tu, Caa Tam tɔɔ nyəŋ, Hɛɛsuyɔ Awulumpu.
 6 Ka kawulaya toŋ ká waləyi ké.
 Ka kawulaya ká wɛɛ hɛɛsuyɔ taa.
 Káá lɛɛtɔ Tafiiti lonɛ taa.
 Tampana təŋnyu na siyisuyu tɔɔ ké ka toŋ ká səŋ.
 Tacaɔ Pə təna pə tu tɔwa ɪ taa ké si
 ɪ lakɪ pə təna isəntɔ.
 Mpi tɔ, ɪ sɔɔla ɪ yəlaa ké.
 Pə kraɣaw nɔɔnɔ tɔ, haləna pə polo tam.

Tacaɔ pááná
(Kvkalvuy 5:25)

7 Ḿpógú Tacaɔ yəɣɔta Yakəpu yəlaa
 Isɛyɛli nyóma ke təm na tɔ təŋ-wɛ.
 8 Yəlaa təna nu mpɔ.
 Pə kraɣaw Ifəlayim nyóma təna na Samalii nyóma tɔ.
 Ilena pá yəɣɔtəna kalampaaɪ si:
 9 Pilikinaa koluŋa tima.
 Ama tu ŋma-ke na pɛɛ kusaakeɛ.
 Tuŋ kraɪ nyəŋ taan pɛlaa.
 Tu lɛɛtɔ ɪ lona taa ké tuŋ toŋ nyəŋ taan.
 10 Ḿpógú Tacaɔ kusa mə kolontunaa Lesɛŋ
 nyóma pááná si pá yoonə-mɛ.
 11 Sili nyóma ntɔ na ilim təlule tɔɔ,
 na Filiisi nyóma na ilim tətule tɔɔ.
 Pa haɔ nɔɔsi si pa liki Isɛyɛli nyóma mɛ.
 Paa na mpɔ tɔ, Tacaɔ pááná ta hɛɛ,
 ɪ təŋna ŋkumle ke teɣetuɣu ké.
 12 Isəna Isə mɔpa ɪ yəlaa tɔɣɔle.
 Paa na mpɔ Isɛyɛli nyóma mɛ
 í ta məli mə Isə kin.
 ɪ ta kɛɛsəna pə təna pə tu Tacaɔ tɔɔ.
 13 Kuyaku kulɔmuyɔ taa ké Tacaɔ
 ká setɔ nyuyɔ na suka.
 Tacaɔ ká wakəli sɔsaa na səkpema.
 14 Layatɔ tasəlaa na nyuyɔ nyóma nté isətaa.
 Isə kuyəɣɔtɔtɔ teləsəlaa pəpəɔtɔnaa nté pə tɛɛ.
 15 Mpa pa tiikiyi yəlaa mɛ tɔ pa tolisiyi-mɛɣɛ,
 na mpa mɛ mə yeki na pá tiikiyi-mɛ tɔ, mə leki.
 16 Pə tɔɔ ké Tacaɔ kaa kenti mə ifepiya tɔɔ.
 Pəyele ɪ kaa wɛɛna mə leela na mə suluwaa pətɔɔtəle.
 Mpi tɔ, ɪ ké asayaa ke mə tənaya.
 ɪ lakɪ kawalaya, na ɪ yəɣɔtəyi acaalətu təm.
 Paa na mpɔ tɔ, Tacaɔ pááná ta hɛɛ,
 ɪ təŋna ɪ ŋkumle ke teɣetuɣu ké.
 17 Yəlaa isayatɔ wɛ isu kəkə ŋka ka nyaki tɔ.
 Ka nyaki sɔwa, ka nyaki hətuyɔ.
 Ka nyɔɔsi nyaləyi na si kraaki isətaa təliyiiliyi.
 18 Tacaɔ pə təna pə tu mɔ pááná,
 a nyaki tɛtu na yəlaa isu kəkə.
 Nəɣəlɔ u yeki ɪ tɔɣəntəle.
 19 Pa nyasəna ntəɣəŋ tɔɔ, pa nyəɣɔsi ta si,
 pá lina mpətəŋ tɔɔ pa ta haɣa.
 Paa wei ɪ təkɪ ɪ tɔɣəntəle wei ɪ ka sənə-ɪ tɔ.
 20 Manasee na Ifəlayim nyóma pɛle pa kuləyi təma tɔɔ.

Ilɛna pa naale pá krenti na pá kuli Yuta nyóma tɔɔ.
 Paa na mpɔ Tacaa pááná ta hee.
 I tɔɔna i nkumle teyetyu ké.

10

Tacaa pááná kraasɔlaa *(Kvkalɔvu 1–4; 5:8–24)*

¹ Yɔlaa mpa me í sukí nti tɔ ta siyisi,
 na í tɔyi kíiɲ na pá wakɔlɔyi lɛlaa tɔ,
 mɔ tɔm we wayo ké.
² I pɛɲ ma yɔlaa kunyɔntɔnaa na acamaa ke tampana.
 I lɛɛkɔyi alaa leelaa na suluwaa ke pa nyɔm.
³ Isənaɲa í ká la kɔyaku kɔnaasɔvu wule?
 Waatɔ wei wakɔlɔvu ka kɔɔ-me na poolɔɲ tɔ,
 Leye í ká se na í ηmɛli?
 Leye í ká su mɔ wɛnaɔ?
⁴ Pɔ ta kaasi kɔlɔpɔvu, pɔ wɛɛ sɪ tɛlasɪ tɔma
 í kɔlɔsɪ-meɲɛ salɔkatɔnaa taa ké.
 Yaa í hoti na í sí.
 Paa na mpɔ tɔ, Tacaa pááná ta hee.
 I tɔɔna i nkumle teyetyu ké.

Asilii nyóma tɛlɔsa mpɔle

⁵ Ḿpɔyú Tacaa yɔɲɔta sɪ: Kai, Asilii, nyá kɛna
 ma pááná tɔpɪte. Nyagalɛ ma pááná akalɔvu.
 N ké ma pááná sɔsɔna wontuɲu ké.
⁶ Nyaga ma kɔsaa na n̄ hɔ ma yɔlaa ηkraɲɔvu
 ke tɪmpɪ pa kraasa ma pááná tɔ.
 Má yelina na n̄ kuu pa wontu na n̄ ηmɪli-tɪ,
 na n̄ fɛli-wɛɲɛ nɔɔhɛɛ isu afɔla.
⁷ Ama Asilii nyóma naa hɔɔki mpɔ.
 Piitimnaa payalɛ wakɔlɔvu, na pa kɔvu tike
 lɛmagaɛɛ wɛnna pa taa.
⁸ Na pá tɔɲ sɪ: Tá yooɲ nyɔɔɲ nyóma ké awulaa ké.
⁹ Mpɔ tɔtɔɲ pɔ lɔpa Kaləne na Kaakemisi na Hamatɪ na
 Alɔpatɪ na Samalii, na Tamasi pa aɔalɛɛ.
¹⁰ Ma tɔɲ ke ma tɔna niɲ ke kawulasɪ nsi sɪ tuɲ
 kɔla Yosalem na Samalii pɔ nyɔɲ ke payalɛ tɔ.
¹¹ Isəna ma kpiisa Samalii na i tuɲ tɔ,
 mpɔ tɔtɔɲ ma pəsəyi má kpiisi Yosalem na i tuɲ.
 Ma wɛna pɔ tɔɲ.
¹² Waatɔ wei Tacaa ká tɛ Siyɔɲ pɔvu na Yosalem pa ηkraɲɔvu ke hɔm tɔ, i ká paasəna Asilii
 wulav kalampaanɪ tɔ unɪ. Na isəna i nyənəyi lɛlaa ke yem tɔ. ¹³ Haləna í tɔɲ sɪ:
 Ma maɲamaɲa ma tɔɲ na ma layatɔ
 ke ma tuusina piitimnaa tɛtɔ toosi na má kuu pa wɛnaɔ.
 Na má tɔɲni awulaa ke pa kumlee tɔɔ isu aka.
¹⁴ Isu sumaga seekuɲu na ká yelɛ tantɛ na yala na pá kuu tɔ,
 n̄pɔyú ma kuu piitimnaa wɛnaɔ na pa tɛtɔ.
 Nɔɲɔlɔ ta ciyiti keluɲu,
 yaa í kuli nɔɲɔ na í wii puw maɲamaɲa.
¹⁵ Laalɛ ká pəsi na tɛ sa tɔ tɔyi tɔ tɔkɔlɔ niɲ taa?
 Yaa kaafənta sɔyaga ka lana kalampaanɪ ke kaafənta niɲ taa?
 Pɔ wɛ isu kɔpátɔyú teyetyiɲina nteɲɛ kɔ tɔkɔlɔ,
 na akalɔvu náa fiyitiyi kɔ lɔɲɔlɔ.
¹⁶ Pɔ tɔɔ ké Isɔ Pɔ təna pɔ tɔ ka yelɛ,
 na Asilii yoolaa kɔyasɔlaa tɛ taasi.
 Ilɛna kɔkɔ kuli pa teeli unɪ i taa na ká mɔ.
¹⁷ Mpi tɔ, Isɛyeli nyóma nyaaləm
 ká wɛɛ isu kɔkɔ.
 Isɛyeli nyóma Naɲɲ tɔ
 ká wɛɛ isu kɔkɔ kɔmɔmɔka.
 Kaa nyaga sɔwa ke kɔyaku kɔlɔmɔvu.

18 Na pə wakəli hətu səsəəntu
na tuŋ tawa təkpaataa.
Ilena Silii nyóma pəsi isu mpa kətəŋ pəena tə.
19 Tuɣu kolumuɣu kolumuɣu
ká kaasəna Asilii hətuɣu taa.
Paa pəyaga səkpeɣa ka pəsəyi na ká kala-i.

Iseyeli nyóma kakaasaya

20 Kuyaku wee ŋku ku taa Iseyeli yəlaa kakaasaya, mpa me í kɛ Yakəru lɔlɔɣu nyóma tə. I kaa taa Asilii nyóma mpa pa ŋmakəɣa-me təɣə naani tuɣu. Ama mə Iso Tacaə wei í kɛ Iseyeli Nanŋ tu təɣə í ká tɔ naani. 21 Mə yəlaa kakaasaya ká məli. Yakəru nyóma me mə kakaasaya ká məli mə Iso tɔŋ tu tə. 22 Iseyeli nyóma me, paa mə yəlaa samaə we isu tenku nəɣə kanyəna tə, mə taa kakaasaya tike ká mələna Tacaə tə. Pa təma mə wakəɣu təm ke suw, na pə tu muəna-meɣe. 23 Tacaə Pə təna pə tu Iso ka wakəli tetu tənaya isu í suw tə.

I taa nyana Asilii nyóma

24 Ḿpóyú Pə təna pə tu Tacaə Iso təma í yəlaa mpa pa we Siyən puɣu taa tə si: I taa nyana Asilii nyóma mpa pa maki-meɣe kpatəŋ tə. Pa tɛyɛtiyi akən ke mə tə isu Icipiti nyóma lakaya-meɣe hatoo ləŋ taa tə. 25 Mpi tə, pəciuu tike ke pə kaasaa, na ma pááná hee təkpaataa. Ilena á huuna Asilii nyóma na á wakəli-we. 26 Pə təna pə tu Tacaə ká kraasi í hika na isətaa, na I casa-keɣe Asilii nyóma isu í ka larɔ Matiyən nyóma ke Olerɔ kukpamɣu tə tə. I ká kraasi í kpatóyú na isə kɛ tenku tə. Isu í ka larɔ Icipiti nyóma tə. 27 Kuyaku ŋkuɣu í ka kəəli mə nyuɣu taa kɛ səɣəla wena Asilii nyóma ka soka-me na á nu-me tə. Na í fiti ŋmakəɣu mpi pa ŋmakəɣa-me tə.

Kolontu kpatəna Yosalem

28 Ḿpóyú Asilii nyóma lɛka
Ayati icate na pá fayana
Mikələn nyəntə taa na pá yele pa wontu ke Mikimasɔ.
29 Ilena pá fayana kukpaməŋ naale heku na pá tə si:
Tə siki Kipeya. Səɣəntu pu Lama icate nyóma
na pá seliyi na Sayuli icate Kipeya nyóma seeki.
30 Kalim nyóma me,
í ma kapusi na Layisa nyóma náá tu ŋkpaŋŋ.
Ilena Anatəti nyóma náá cə,
pa təm we konyənŋ.
31 Matəmena nyóma seeki.
Kepim nyóma pəkəyi təcəsəle.
32 Kolontuna ká taa Norɔ icate ke
səŋɣu ke kuyaku ŋku,
na pá tɛyɛti Yosalem pulaya Siyən ke ŋkumle.
33 Tacaə pə təna pə tu ka caati pilinasi na toma.
I ka seti tuŋ wei í kəla kɔlɔɣu tə
na í pɛti atə,
na í tisi wei í tɛ lɛləŋ tə.
34 Paa seti hətu səsəəntu na laale.
Lipən hətuɣu taa tuŋ səsəəŋ ka hoti atə.

11

Wulav kɔfalv təm

1 Pəle pə waəli ɔl pəliŋa ká heli Seseə*fa* kite kəpəntə tə. Akpaale ká lu í lɔlɔɣu lila tə. ^a
tuɣu kite.
2 Tacaə Feesuɣu ká wee í tə kɛ.
Ku ha-i ləməyasəe na í tiikina í yəlaa.
Na isəna yɔlɔ ka puɔi təma kɔlapɛ
na nyəm tə na a larɔ.
Nku ku yekina na yɔlɔ nyi Iso na í weəna í səɣəntu.
3 Tacaə nyamnəv nté í larŋhɔlɔmlɛ.
I kaa lana təm nti í nu kɔnu təɣə təmlɛ.
4 I ká təŋ siɣisuɣu na í huəna konyəntənaa,

^a 11:1 Seseə: Seseə ke wulav Tafiti caa kɛ, í lɔlɔɣu ke pa yaaku isu

na í təḡ tampana na í yəḡətəna
tətu taa wahala nyóma.

Í kuyəḡətətu ke í

ká mana tətu yəlaa ísu kprátóyó.

Í ká kv asayaa na í nəḡ taa kuyəḡətətu.

⁵ Tampana təḡyḡ na kopantv lapv ká pəsí
ísu tampala na í təḡəli.

⁶ Taale haya na íwəyaya paa caḡa təntəmlé.

Krou na pínaxa pələxe təhəntəle kələmtəle.

Pəyaya səkpelaya ká tiikiyina-we.

⁷ Nau na taale wontuyv ḡku pa yaa sí wusi tə paa kaa

nyutu tətəḡəle, na pa piya náa həntí təntəmlé.

Nyutu ke təḡəlaya na nau paa təḡə.

⁸ Pəyaya aḡləm ka liyili tvm rúyó tə.

Pəyaya səkpelaya náa svsi ka nin ke akala rúyó taa.

⁹ Tacaá puyv naḡḡ nyəḡkv tə tu

nəḡəlv kaa la í təḡəntəle ke ísaxatv.

Pə tayá pvl, yəlaa ká nyí Iso ké na pə su

tətu ísu lvm waasuyv tēḡku lumaḡ tə t.

¹⁰ Kuyakv ḡkv Seseé lvlvḡ tv ka səḡna ísu
antulinya yəlaa tuuta.

Piitimnaa ka kəə sí í tasa-weye layatv,

na Iso teeli na timpí taa í wee t.

Mpa kolontunaa ka kuuwa tə pa məlvv

¹¹ Kuyakv ḡkv tətəḡo Tacaá n ká hvl nyá tḡḡ.

N ká ləsí nyá yəlaa, na ḡ kəna nyá nyóma kakaasaya.

Mpa paa we Asilii tətu, na Icipiti ntəḡəḡ tətu,

na Icipiti mpətəḡ tətu, na Itiyopii tətu, na Ilam tətu,

na Pabiloni tətu, na Silii tətu ícate Hamatí,

na tətu nti lvm cəənaa t.

¹² N ká kraasi piitimnaa ke tuuta.

N ká kpeḡeli Yuta nyóma na Iseḡeli nyóma mpa

pə kuuwa na pə yasí tətu təna taa t.

¹³ Waatv ív Ifəlayim nyóma íseseemlé ká saalı.

Pv kpiisi Yuta nyóma kolontunaa.

Yuta nyóma kaa lv Ifəlayim nyóma ke patule.

¹⁴ Paa krentí na pá kra Filiisi nyóma tə

ké ilim tətəle

pəḡḡ taa. Paa məḡna ilim təlule tə,

na pá kuu wəlaya tətu taa nyóma wontu.

Paa təḡo Itəm na Mowarv pə tətu na

pá ḡmakəli Amoni nyóma nyəntv.

¹⁵ Tacaá n ká yele na Icipiti

ilim təlule tə tēḡku ḡkpalaya lvm nyə.

N ka tēḡeti katəḡa ke Ifəlatí pəḡ,

na ḡ faḡa-keḡe ləsí naatosompəḡəlaya,

na nyá nəḡo heelim kəkə nyəm.

Haləna yəlaa tḡḡ na pá tēsəḡi nəəheé.

¹⁶ Uəna pə kaasi harəle ke yəlaa

kakaasaya ḡka ka we Asilii t.

Ísu pv kaasuyv Iseḡeli

nyóma ke pa nyənté ke hatoo ləḡ taa t.

Waatv inəḡi pa lukaya Icipiti.

12

Isə samtv yontu

¹ Kuyakv ḡkvḡv í ká sa Tacaá na yontu sí:

Hai, Tacaá tə sama-ḡ.

Nyá pááná mənnaa ké. Ama n kv-yeḡe tá tə.

Həsí tá laḡa.

² Iso nyəḡale tá nyuyv yátó.

Tu tu-ŋ naani ké.
 Səɣontu kaa kra-tu.
 Mpi tɔ, Tacaɔ nyagale tá ton, na tɔ san-ŋ.
 Nyagale tá waasɔb.
³Tu lu lum na lanhulomle ké
 nyuyɔ yarɔ seɛlv taa.
⁴Kuyaku ŋku ku wule í ká yɔɣoti si:
 I sa Tacaɔ, i yaa i hətɛ.
 I kraali yɔlaa taa ké i tɔma tɔm.
 I tɔsi pa tɔna si Isɔ hətɛ nté sɔsɔɔle.
⁵I sa Tacaɔ na mə yontu.
 Mpi tɔ, Tacaɔ lapa tɔma sɔsɔna ké.
 Pə weɛ si pá la na antulinya tɔna nyi mpu.
⁶Siyɔn nyɔma me í wilitina lanhulomle.
 Mpi tɔ, Isɛɣeli Isɔ Nanɔn tu wei í wɛna tɔ,
 i ké sɔsɔ ké.

13

Papiloni tomle

¹Papiloni tɔm nti Tacaɔ hula Amɔti pəyalɔ Isayii ké toosee taka taa tɔɣɔɔ.
²Mpɔgɔ Tacaɔ yɔɣɔtaa si:
 I kraasi tuuta ké puɣɔ ŋku
 ku tɔɔ fɛi pɔlv tɔ ku tɔɔ.
 I tɔ yoolaa ké úú.
 I hati-wɛɣɛ niŋ si pá sɔna ŋmakɛllaa nɔnɔɣɔ.
³Ma maɣamaɣa ma kɔmtɔɣɔna yɔlaa mpa
 pə tu ma niŋ taa tɔ.
 Ma yaawa ma yoolaa taa yoolaa mpa pa yɔɔlɔɣɔna
 ma sɔsɔntu na pá hulɔɣi ma pááná tɔ.
⁴Yɔlaa kɔkɔtɛ nukɪ pɔɔŋ taa,
 isɪ samaa tuutuuma.
 Piitimnaa kawulasɪ kotaa na pa kɔkɔtɛ nukɪ.
 Pə tɔna pə tu Tacaɔ má ma kalɔɣi
 ma yoolaa mpa maa yooona tɔ.
⁵Tacaɔ na mpa i hulɔɣɔna i pááná tɔ
 antulinya tɔnasɪ ké pa luna hatoo pɔolunɔ taa,
 na pá kɔɔ si pa kpiisiɣi tetu tɔna.
⁶Mə lanɔ í wakɛli na í wii.
 Mpi tɔ, Tacaɔ kuyaku kpeɣɛtaa ké.
 Ku kɔŋ ké isɪ Isɔ Toma tɔna tu wakɔlvɔ.
⁷Pə tɔɔ ké yɔlaa apalɔtu
 hoowa na pá pəsi acamaa.
⁸Səɣontu sɔsɔntu pu-wɛ,
 na pá mɛlɛntɔɣi pa ti, isɪ
 lɔlvɔ wɔsasɪ takvɔvɔ alɔ tɔ.
 Na pá nyənɔɣi tɔma na sɔɣontu.
⁹Tacaɔ huɔle kuyaku kɔŋna nté.
 Ku wule ké i ká huli i pááná sɔsɔna,
 i kaa wɛɛna pətɔtɔtɛ.
 Kuyaku ŋkɔvɔ i ka kpiisi asayaa,
 na i pəsi tetu ké wɔlɔɣa nyɛntu.
¹⁰Isɔvlɔŋasɪ na si loosi tɔna kaa tasa liu.
 Ilim í lu kraakraa pɔle pə si.
 Pəyele isɔtv ná kaa hulɔmɪ.
¹¹Maa hɔ antulinya ŋkraŋvɔvɔ ké i kawalɔɣa tɔɔ,
 na má hɔ asayaa ŋkraŋŋ ké pɛle pa kɔpɛntɔŋ tɔɔ.
 Maa tisi mpa pa hɔŋ pa ti tɔ,
 na má yɔkɪ ŋmakɛllaa kalampaaŋ.
¹²Maa yele na yɔlaa lan tetu taa
 na pə kɛli isɪ wɔla kɔpɛn.
 Paa lan tetu taa na pə kɛli isɪ Ofii tetu wɔla.

13 Pə təw kə Pə tənə pə tu
Tacaə pááná səsəəna kuyaku
wule i ka ciyiti isətənuɣu,
na tetu náa sele tə kite təw.

14 Isu səɣəntu kraakuɣu nam
na í seeki tə,
ńpóyú paa wei i ká se na í mələəna
i tetu taa.

Isu heej laŋuɣu tiikilu na i ya tə,
ńpóyú Papiloni nyəma í ká ya yem yem
na í mələəna mə yəlaa kiŋ.

15 Ye pa hika mə taa wei pa cətəti-i nyəma,
na pá kra mə taa wei pa ku íle na layate.

16 Paa tətəli mə piya na pá kuu mə tɛsi taa wontu
na pá kri mə alaa na í nyənaɣi.

17 Ḿpóyú Tacaə yəɣtaə si:
Maa yele na Meti nyəma mu-me na pááná.
Paa í ha-weye liyitee, yaa wəla, pɛle pa kaa nyəna tənə.

18 Paa yaɣa mə ifepiya ke nyəma, pa kaa cəlo aɬələmnaa.
Pəyele pa kaa weena piya pətətəle.

19 Papiloni ka we kə isu Kalətəe
nyəma kawulası kacəka pələpə.
Isə ká wakəli-me, isu i ka larə Sətəm
na Kəməw pə nyəma tə.

20 Pu kriisi Papiloni tetu ke tam təw kə,
nəɣəw kaa we tə taa.
Paa mpatəntaa maɣamaɣa, pɛle pa kaa heli,
pəyele tiikilaa na pa kaləkəŋ pa kaa səŋ tənə.

21 Ama taale wontu ká lɛstəna,
na kriisiŋ naa səkı mə tɛsi taa,
na taataanaa náa pəsi tənaya pa tɛ.
Ileŋa pəŋtəloŋ náa ŋmaaləyi ncaə taa.

22 Sənsəməŋ ká səbna mə icate kutuluŋ kuɾaŋ taa,
na taale hası ke mə kutuluŋ wei i taa
í təkayə na í nyəki tə.

Pə tɛma Papiloni icate kuyaku suw kə na ku kɾɛɣetaa.

14

Kolontunaa ka kuuwa mpa tə pa məlvəv

1 Tacaə ka wii Yakəru ləlvəv nyəma me mə pətətəle na í tasa Iseɣeli nyəma məye ləsvəv na í su-məye mə maɣamaɣa mə tetu taa. Mvəlaa ka səsəsi mə təw na mə na we í caya.

2 Piitimnaa lelaa ká kɾayana Iseɣeli nyəma me na pá məŋna-məye mə tɛ. Na Tacaə tetu təw tənaya mvəlaa mpe pa apalaa na pa alaa, paa pəsi Iseɣeli nyəma me mə yomaa. I ka kuu mpa paa kuu me tə, na í kra saləka ke mpa paa kɾa-məye saləka tə, na í ŋmakələyi-we.

Papiloni wulav tənaya

3 Iseɣeli nyəma me, Tacaə ka yele na í heesi mə wahalanaa na mə nəɣəsəe nna yomle toŋ nyəntə tənə tə tu-me tə. Ye pə tala waatu unı ile, ⁴ i to Papiloni wulav ke yontu si: A a, ŋmakəllə mələ isəna, nyá tənaya nté yaa?

⁵ Tacaə n yəka ŋmakəllə toŋ na ŋ pɛli i kɾátóyú.

⁶ Inı i makayana yəlaa ke kətamsa na pááná səsəəna.
I ŋmakələyi piitimnaa.

Pa to ŋmakəllə unı i waal.

⁷ Tetu tənə caya təpamm na heesəvə.

Yəlaa yooki laŋhələmle yontu.

⁸ Lipaŋ tuŋ səsəəŋ laŋle heewa na í toŋ si:

Too ŋmakəllə hotuɣu tə, nəɣəw ta kənta si i setəyi-tu.

⁹ Atətəle taa nyəma nu ŋmakəllə nyá

nyá kəntə təm na pə nyəmtəyi-we.

Atətənaa səsəvə puwa si pá mu-ŋ.

Nyá kəntə yelaa na mpa paa kə awulaa ke tetu taa to
pá kuləyi pa kumlee təw kə nyá təw.

10 Na pa tēna pā yōyōtāyī sī:

Nyá mayamaya n pəsa icam ke teitei ké isu tá,
na n nəyəsəna-tu.

11 Nyá cəməŋ ke pa makaya na pá pyūlyəŋəna-ŋ.

Nəəəəə n məla atətəle taa.

Nyá kuhəntuyū nté tasətu.

Nyá kutakuyū ke sonsompee.

12 Tulumalyū, nyá wei n tee kəkō ke tanəŋ tō,
isənaya pə lapa na n hoti atə pəcō nyá kələna piitimnaa.

13 Isu n mayasaya nyá taa sī:

Maa kpa isətāa, maa tēe isətulyasī tō.

Maa su ma kpələya ke pyū tō.

Pyū ŋku ku tō ké tūŋ laki

ı kōtuyū ke ilim ntəyən tō.

14 Halı n təŋaya sī:

Maa kpa hatoo comcom nəyō taa,

maa tēe isəŋmuntū tō,

maa wēe isu isətāa ləə səsə.

15 Ama pa tusa-ŋ atətəle taa.

N hota pūyū səsəu taa.

16 Na pə təmsəyī mpa pa naaki-ŋ tō,

na pá nyənəyī-ŋ təpīŋ na pá pəəsəyī pa tı sī:

Yulə wei unı ı ciyitaya tetu na ı cəəsəyī

kawulası təyələ?

17 Unı ı pəsayana antulinya ke wəlaya tetu,

na ı kpiisiyī acalēe,

na ı kisiyī saləkətnaa cəpu na?

18 Paa piitim mpi pə wulaw tooki.

Paa wēi ı hənta ı təyaya taa ké na teeli.

19 Ama nyá ile, pa lə-ŋ ké na n hatələna nyá pələau.

Pa lə-ŋ awalı ké.

N wē ké isu wei pa kəwa yooū taa tō.

N wē isu sətāa mpa pa pəta

pūyū ŋku ku taa wē pēe tō.

N wē isu sətū wei pa fələyī nəəhēe tō.

20 Ama nyá kaa pōlo awulaa lələa kiŋ ke pələau taa.

Mpi tō, n wakəla nyá tetu, na n ku nyá yələa.

Pa kaa tasa nyá piitim isayam hətē yaav ke paa wulee.

21 ı tayanı mə tı,

ı kō wulaw unı ı piya ke pa caanaa isayatu tō.

Pá taa tasa kuluyū na pá təyō tetu,

na pá waası tə tō ké acalēe.

22 M̄pūyū pə tēna pə tu Tacaa yōyōtāa sī: Maa kulı Papiloni nyəma tō. Maa kpiisi pa tetu hətē,
na pa luləŋ tēna na pa piitim. 23 Maa la tə taa ké lucayam, na má pəsi-təyī kuləaləŋ tetu. Na má
hasa-tı təkələkəpəlı na saŋ. Pə tēna pə tu Tacaa má ma yōyōtəna mpu.

Nmakəlyū təna su tənaya

24 M̄pūyū Pə tēna pə tu Tacaa yōyōtāa na ı tuu sī:

Ye ma tama sı mpi pə lə pələ pə lakəna.

Má su mpi, pələ pu təyona.

25 Maa yəkı Asiliı nyəma təŋ ke ma tetu taa,

na má fəlı-wēyē nəəhēe ke ma pōŋ taa.

Maa fiti ma yələa ke pa ŋmakəlyū taa.

Maa kóólı səyələ wena pa səkə-wē təyō pa nyəŋ taa.

26 Mpi ma suwa sı maa la tetu tēna təyələ.

Isəna ma suwa sı maa tu piitimnaa tənaya niŋ təyələ.

27 Ye Pə tēna pə tu Tacaa ı su nti

awe ká yele na tó lá yem?

Yaa ye ı kusa ŋkumle awe ká kpana ı niŋ?

Tacaa kpaaləyī Filiisi nyəma

28 Wulaw Ahası səm pənaya ke ləə kuyōyōtətu tələsulo kaləna Filiisi nyəma sī:

29 Filiisi nyəma, mə laŋa ı taa huləməna kpatóyū ŋku ku

makaya-me tɔ kɔ pɛlvɔv tɔm. Mpi tɔ, tɔm kɔsɛpɔ
taa kɛ akala ká lu. Ilena tɔm sɔsɔ wei i kɔlɔyɪ huntɔ
tɔ í lu akala taa.

³⁰ Ama Iseylɪ kɔnyɔntɔnaa sɔsaa ká
tɔyɔ na pɛ tala-we,
na wahala nyɔ́ma náá hɛɛsɪ na paa nyaŋna pulɔ.
Ama maa kɔ pá na pa lulɔvɔv hoɔlaya nyɔ́ma.

Ilena nyɔ́wɔsɪ na kolontu náá
tɛɛsɪ kɔvɔv kɛ mpa pu kaasɪ tɔ.
³¹ Koloosi acalɛɛ mɛ mɔ laŋa í wakɛli na í má kapusi.
Filiisi nyɔ́ma kɔkɛrentɔvɔv tɛna apalɔvɔv lepa.
Mpi tɔ, nyɔ́wɔsɪ kɔlɛna ilim ntɔyɔŋ tɔɔ.

Sɔyɔntɔ paa kɔlvɔm fɛi yoolaa mɛɛ pa taa.
³² Wentiyɪ paa cɔ Filiisi nyɔ́ma tillaa?
Paa cɔ-weyɛ sɪ: Tacaɔa maɣamaɣa suna Siyɔŋ.
Tɛnaɣa i yɛlaa kɔnyɔntɔnaa ka
hiki tɛcɔɔsɛle naani nyɔ́ntɛ.

15

Mowarɔv nyɔ́ma tɔɔ wula

¹ Mowarɔv nyɔ́ma tɔɔ kɔyɔyɔtɔvɔv nɔtɔ:
Pa yɔka Aaa-Mowarɔv ɪcate
na pá kpiisi-teyɛ ahoɔ kɔlvɔmɛɛ.
Pa yɔka Kii-Mowarɔv ɪcate
na pá kpiisi-te tɔtɔyɔv ahoɔ kɔlvɔmɛɛ.
² Tipɔŋ nyɔ́ma kpa tɛfɛɛnle sɪ pa wiiki.
Mowarɔv nyɔ́ma tula nɔɔsɪ kɛ Nɛpɔ pɔvɔv taa,
na Matepa ɪcate taa. Pa loola pa nyɔ́wɔŋ na pa tantɔŋ.
³ Yɛlaa suu lɔyɔɣa wontu,
ɪsu fɔlɛtɔnaa taka kɛ hapɛɛ tɔɔ.
Pa lukiyɪ ɪsɔlvɔm kɛ kutulɔŋ patanaa tɔɔ
na nɔnɔɔsɪ tɛɛ.
⁴ Hɛsɛpɔŋ nyɔ́ma na Ilale nyɔ́ma pa makɪ kapusi
na Yahasi nyɔ́ma náá nukɪ.
Pɛ kɛɛnna Mowarɔv yoolaa
na pa apalɔvɔv le, na pa huɣutiyɪ lotu.
⁵ Ma yaawa sɪ pá waasɪ Mowarɔv nyɔ́ma.
Pa sewa halɛna pá tala Sɔwaa na Ikɛla-Selisiya.
Pa kraaki Luhiti tontɔŋle na wula.
Pa casɛyɪ laŋwakɛlle kapusi kɛ Holonayim mpaav taa.
⁶ Nimlim hite lɔm nyɔ́wɔwa.
Nyutɔ lɔm nyɔ́ntɔv wula tɛ tɛna.
Pɔlvɔv u tasɛyɪ nyɔ́v.
⁷ Pɛ tɔɔ kɛ pa kuuki pa nyɔ́m mpi pɛ kaasa-we tɔ,
na pá pukina hatoo tɔŋ kacɛka waali.
⁸ Mowarɔv nyɔ́ma kapusi nukɪ
paa timpiyɪ pa tɛtɔ taa kɛ.
Halɛna pɛ tala Ikɛlayim ɪcate
na Iliim tɛtɔ taa lɔkɔ.
⁹ Timɔŋ ɪcate pusi lɔm we kɛ ɪsu calɔm.
Pɛcɔ́ i ká tasa-weyɛ wahala tɔyɔv tɔtɔ.
I ká yelev na tɔyɔlaya kɔli
Mowarɔv yɛlaa kakaasaya tɔɔ.

16

Mowarɔv nyɔ́ma sɛlɔmɔyɪ Yosalem nyɔ́ma sɪ pá sɛna-we

¹ I ha tɛtɔ nyɔ́vɔv tɔv kɛ waaɔv na í tilina-i.
Pɛ luna Sela ɪcate na pɛ tɛŋna wɔlaya tɛtɔ taa,
na pɛ polo Siyɔŋ pɔvɔv taa.
² Mowarɔv alaa kraaki Alɛnɔŋ lɔvɔv kutenɔ tɔɔ na pá tiiki,
ɪsu pa tɔyɔntɔvɔv sumaya kɛ ka tantɛ taa tɔ.

³ Μπόγύ Mowapu nyóma sələma Yosalem nyóma si:
I tasa-tuyu layatu na í huli-tuyu tá kolapəle.

I kenti tá tōó ké ilim heka taa,
isu ahoó səkrətu.

I ηmesi ta yəlaa mpa pa tu kpəluvu tō,
í taa kuli tá selaa waali.

⁴ I mu Mowapu yəlaa ke mə te.

I ha-weyə timpri paa cəəsi
na wakəllu í taa híki-we tō.

Nmakəluvu na wakəluvu
na tetu yəlaa nəheε feləvu
ká su tənaya ke kuyaku nakuli.

⁵ Waatu inəxi pa luləvu tō
Tafiti ká wεna kawulaya kumte.

Tu wεε səsəole tam tō nyənte ke
Isə pεleε tō.

I ká təhəxi tampana na siyisuyu na í huokəna.

Yosalem nyóma kaa pəsi na pá waasi Mowapu nyóma

⁶ Μπόγύ Yuta nyóma təma si: Tə nuwa
pa yəxətəxi Mowapu nyóma kalampaanu təm.

Pa yəxətəxi tətəxu pa ti həm
səsəəm təm na pa isəcav təm.

Na isəna paa sukí pa təxi pə cəlu tō.
Pəcós pa yəxətəxi na pə feina huwεε.

⁷ Pə tōó ké Mowapu nyóma huɣutiɣi
lotu ke pa ti təm na pá
wiiki leseɣ kakalasi nsi pa lakaya Kii-Helesi tō.

Pə pu-weyε katatəlaya,
lɛna pá mələxi.

⁸ Hesəpəɣ nyóma tawa wakəlaa.

Sipəma leseɣnaa wələxi.

Mpe pa lulayana solum kəpam,
na pə kuyi piitimnaa awulaa.
Leseɣ tawa anu a təwəya haləna Yasεε tetu.

Leseɣnaa pilinasi ka helaa ké
na si tεε tɛɣku kusəpu waali.

⁹ Pə tōó ké ma na Yasεε nyóma
tə wiiki Sipəma leseɣnaa tō.

Na ma lukiɣi isəlum ke Hesəpəɣ
na llale pa tō.

Pa yaya yoou kakiisaya ke mə kəmtənaa tō.

¹⁰ Lanhuləmlε na ayəla tɛma mə tawa taa.

Pəyele nəxəlv u tasəxi yontu
yaa aɣmaala ke leseɣ tuɣ tawa taa.

Leseɣ koollaa u tasəxi pə lum
nyasəxvu ke tiɣ taa.

Ma yelaa na lanhuləmlε kakiisasi su tənaya.

¹¹ Pə tōó ké ma lanɣe wakəla hatoo ma taa ké Mowapu, na má seliyi isu cəmuɣu wula.
Na má huɣutiɣi lotu ke

Kii-Helesi pa tō.

¹² Mowapu nyóma ká kana pa təfeenle ke pote,
paa wiikina pa tuɣ. Ama pa kaa waa pəlv.

¹³ Nti Tacaa ka yəxətə hatoo ləɣ ke Mowapu tō təxəle. ¹⁴ Tacaa yəxətəxi təfoo ké pənente si: Pə
kaasa pusi tooso ké teitei. lɛna Mowapu nyóma teeli si. Paa na pa pəxəle nté tō, yəlaa pəciimaya
tike ke pu kaasi-wε, pa kaa nii isəle.

17

Taması ıcate nyóma na İseyeli nyóma pa kawulası pasuyv

¹ Μπόγύ Tacaa yəxətə Taması ıcate təm si:
Pu kəw tō, pa kaa tasa Taması ke yaav si ıcate.

Tu pəsi ncaale huɣule ké.

² Pá lɔwá Alowee acalée.

Kaləkəŋ həntəyi a taa tərəmm,
nəɣəlv u nyaasəyi-i.

³ Pui kəəli Ifəlayim nyəma kranfə.

Pui ləkəi Tamasi nyəma kawulaya.

Na mpi pui kaasi Sili nyəma tɔ
pə kaa tɛɛ Iseyeli nyəma nyəm.

Nti Pə tənə pə tɔ Tacaa yəɣətəa təɣələ.

⁴ Kuyaku ŋku Iseyeli nyəma kaa wɛɛ yuŋ.

Pəyele paa tɛ taasi.

⁵ Iseyeli ká wɛɛ ké isu taale wente pa kuma tɔ.

Yaa Lefayim tɛtəkəle taa taale nte tə wɛ kɛtɛ tɔ.

⁶ Pui kaasi Iseyeli yəlaa kɛ acaləsa kɛ.

Isu pa kooluɣu tɣuŋ ŋku

pa yaa si Olifi tɔ ku pee na pukaya,

na pá kaasi pee naale na tooso kɛ

comcom nəɣɔ taa, na pee liɣiti

na kakpasɪ kɛ pilinasi tɔ tɔ.

Iseyeli Iso Tacaa má ma yəɣətənə mpu.

⁷ Kuyaku ŋku yəlaa ka kɛɛsi isɛ na Iseyeli Iso Nanŋ tɔ wei í kɛ mə ŋmalv tɔ í tɔ. ⁸ I kaa tasa tekuyi kɛ mə niŋ kulapəm. Paa tɔlaalɛnaa, paa pa tɣuŋ Asətati na ilim pə lɛɛsɣu.

⁹ Kuyaku ŋku Iseyeli nyəma mə í ká lɔ mə koloosi acalée. Isu Hifi nyəma na Amolii nyəma ka lɔv pa nyənə kɛ too ləŋ taa kɛ saa wei Iseyeli nyəma mə í lɛkə-yɛ tɔ. lɛna pə kaasi wɔlaya tɛtɔ tike.

¹⁰ Mpi tɔ, Iseyeli nyəma mə í sɔə mə Iso

wei í yapa-mɛ na í kentiɣi mə tɔ tɔ.

Hələnə í həla tuŋ kulalaŋ taale

na í sɔ lɛsɛŋ tuŋ kraɪ nyəŋ.

¹¹ Kuyaku ŋku í sɔ tuŋ inɪ tɔ,

í sika kalaa na í cəəna-i.

Tanəŋ ŋku ku maɣamaɣa kɛ tuŋ

inɪ í tɛɛwa na í tɔ hətɔ.

Ama pə tala təɣuɔ lɛ pɔlvɔv fɛi.

Wahala inɪ í taka fɛina kəəle.

Piitimnaa cɔka pə taa

¹² Pepe tɔ kɛ piitimnaa miitiɣi,

na pə mətəyi isu tɛŋku.

Piitimnaa cɔka pə taa kɛ mpu suwe.

Pa kaləyi kəkətɛ isu lɔm ton nyəm.

¹³ Piitimnaa kaləyi kəkətɛ kɛ isu lɔm səsəəm.

Iso nyaasəyi-wɛɣɛ na pá hatələyi pooluŋ.

Isu pɔvɔ heelim krakuɣu nyutu tɔ.

Yaa isu kacuculaya krakuɣu mɔsvɔv tɔ.

¹⁴ Pui kəə taanaya lɛ, səɣəntɔ anaam.

lɛna pá saalɪ yem na pə ta nyaaləta.

Mpa pa ŋmuləyi tá nyəm na pá kuuki-wi tɔ,

mpi paa tɛsənə təɣələ.

18

Itiyopii nyəma wakəlvɔv tɔm

¹ Hai, Itiyopii tɛtɔ nyá.

Nyá taa wɛ kpuləŋ kɛŋ nyəŋ

na í pula pusi səsəənsɪ taa.

² Nyá tiliɣina tillaa kɛ tɛŋku tɔ,

na pá cakɪ səsəncaasi kpuləŋ taa,

na pá təŋ lɔm tɔ.

Tillaa ləŋləŋ nyəma mə,

í polo tookonaa piitim kiŋ.

Mpɛ inɪ pa tənəŋ tɔ fɛi hɔntɔ.

Yəlaanaa pooluŋ nyəma nyaŋna-wɛɣɛ.

Pa kɛ yoolaa piitim kɛ.

Nɔyɔlɔ u nukɪ pa nsəmle.

Pusi faya pa tetɔ taa ké.

³ Antulinɔya yɔlaa, mɔ tɔna mpa me í we tetɔ taa tɔ,
í paasana waatu wei pa sikiyi tuuta ke pɔɔɔn taa tɔ.

Í nu waatu wei pa hɔlɔyi tutuyɔ tɔ.

⁴ Pɔ taya pɔlɔ, Tacaɔ yɔyɔtaɔ si:

Ma tɔcayalɛ ke ma weɛ na má nyɛnɛyi tɔpamm.

Isu ilim nyakɔyɔ sɔsɔm tɔ pɔ haɔaya,

yaa isu aɔkpɔlɛɛ haɔaya ke kɔmtɔ waatu.

⁵ Na pɔcɔ́ pɔ́ tala kɔmtɔ ke

waatu wei leseɔn puwa tɔ.

Waatu inɛyi leseɔn hetɔ pɔsa pee.

Pa setɔyi pilihasi na asantɔ ké.

Pa setɔyi akpaa na hatɔ nti tu waasɔyi tɔ.

⁶ Ḿpɔ́yɔ́ paa lɔ Itiyopii nyɔ́ma

na pɔ́ waasi pɔ́ɔɔn

taa yepelekunaa na taale wontu.

Yepelekunaa ká tɔyɔ-weyɛ yoluma,

na taale wontu ke lɔɔle.

⁷ Waatu inɛyi piitimnaa tɔn nyɛm mpi pɔ́ ké tookonaa, na pɔ́ tɔnɔn tɔ́ fei hɔntɔ tɔ pu kɔna
Tacaɔ pɔ́ tɔna pɔ́ tɔ maɔa kɔhaan ke ma tɔcayalɛ ké Siyɔn pɔyɔ taa. Yɔlaa tɔna nyanɔna piitimnaa
mpɛyɛ, halɔna poolɔn nyɔ́ma. Pusi faya pa tetɔ ké.

19

Icipiti nyɔ́ma laɔwakalle sɔsɔle

¹ Tacaɔ yɔyɔta ntiyi Icipiti nyɔ́ma tɔɔ tɔ.

Tacaɔ cayana nteyɛ isɔnmɔntɔ nti tɔ tɔn lɔnɔn tɔyɔ kpayanɔ, na í polo Icipiti.

Icipiti tɔn kɔlalaan seliyi na yɔlaa apalɔtɔ naa le-we.

² Ḿpɔ́yɔ́ Tacaɔ tɔma si:

Maa yeke na Icipiti nyɔ́ma kɔlɔ tɔma tɔɔ.

Yɔlɔ ká kɔlɔ i lɔlɔyɔ tɔ tɔɔ,

na leɔlɔ kɔlɔ i taapalɔ tɔɔ.

Acaleɛ ká kɔlɔ tɔma tɔɔ,

na kawulasɔ ke tɔma tɔɔ.

³ Maa yeke na Icipiti nyɔ́ma me mɔ lɔmayasɛɛ le-me,

na má liyiti má layatɔ. Ilena í pɔsɔna mɔ tɔn tɔɔ na

í polo má tɔwaa tɛ.

Í ká sɔsɔ kɔyɔnanɔn na í pɔɔsɔ pee.

⁴ Maa tɔ Icipiti nyɔ́ma ke nmakɔllɔ nin taa.

Nmakɔllɔ ká tɔyɔ mɔ tɔɔ ké kawulaya na tɔn.

Pɔ́ tɔna pɔ́ tɔ Tacaɔ má ma yɔyɔtɔna mpɔ.

⁵ Nili pɔyɔ lɔm ká nyɔɔ,

na ká wɔlɔ tɔkpansanɔ.

⁶ Nili pɔyɔ sɔsaya pusi kɔhelasɔ lɔm ká sɔn

na lɔɔn kɔheheɛnɔ lɔm náá nyɔɔ.

Mɔlɔyɔ na sɔsɛncaasɔ ká lontili,

⁷ na pɔyɔ atama lɔm nyutɔ tɔna.

Na pɔ́ kpɛnna pɔyɔ nɔyɔ halɔm tɔna,

na heelim ma-wi

na pɔ́ wɔlɔ na pɔ́ yeke kpɛtɛ.

⁸ Tiina kpɔlaa tɔna, paa kulasɔ nyɔ́taɔ,

paa pulɔn tɔlaa, pa lanɔ ká wakɔlɔ tɔtɔyɔtɔyɔ,

na pá te nyɔɔn na pá wii tɔkpɔɔ.

⁹ Mpa pa makɔ kpɔnkpɔntɔ tɔn nyɛntɔ

na mpa pa lɔkɔ tɔ pɔɔn tɔ,

pa lanɔ ká wakɔlɔ.

¹⁰ Pɔ́ nu pɔɔn lɔlɔlaa.

Pa tɔna mpa pa tɔkayana tɔmlɛ ntɛ tɔ,

pa apalɔtɔ lepa.

¹¹ Sowanɔ ɔcatɛ awulumpiya ke

lɔmayasɛɛ feinaa ké.

Icipiti wulaw layatu tasəlaa

tasəyi kumələlayatu ke.

Isənaya mə taa yəlo pəsəyi

na í tə Icipiti wulaw si:

Maya nyəntu. Pəyele maya ləntaa awulaa ləlyətu tʉ?

¹² Icipiti wulaw, nyá nyəntaa mpe pa we le?

Pá kuli nti Pə təna pə tʉ Tacaa mayasaa na

í su Icipiti tə tə na pá huli-ŋ ɪle.

¹³ Sowəŋ awulumpiya mə ké kumələməŋ,

na Mamfi nyəma mə təsəyi mə ti.

Í ké kpeka nyəŋ nyəma mpa

pa tolisiyi Icipiti təyɔ.

¹⁴ Tacaa tisa acufu ke mə taa,

na í tolisiyi Icipiti ke ɪ kəlapətu təna taa.

Í laki teitei ké ɪsu səlɔnyəlo

tutuyu ɪ tətu taa tə.

¹⁵ Icipiti tʉ nəyɔlo ɪ kaa pəsi

na í la pəlo kəpant.

Paa təŋ tʉ, yaa konyəntu,

yaa səsə, yaa səkpəlu.

Icipiti nyəma ká tɛsəna mpi tə

¹⁶ Kuyaku nakoli, Pə təna pə tʉ Tacaa ká nyaasi Icipiti nyəma me na niŋ tʉyɔ. Səyəntu ká kra-me na í sele ɪsu alaa. ¹⁷ Yuta tetu ká wɛɛ-mɛyɛ səyəntu pəlyɔ. Paa waatu wei ké pa yəyɔta tə tam, í təsəyi nti Pə təna pə tʉ Tacaa ka suwa si ɪ ka la-me təyɔ. ɪlena í seliyi.

¹⁸ Kuyaku nakoli Icipiti acalɛɛ kakpasɪ ká yəyɔtəyi Həpəla təm. Paa yəyɔtu na pá su si: Tə ké Pə təna pə tʉ Tacaa nyəma. Acalɛɛ anɪ a taa lentɛ hətɛ ntɛ ilim ɪcatɛ.

¹⁹ Kuyaku nakoli í ká ŋma Tacaa ke kətaɣa tɛlatɛ ke Icipiti tetu taa. Í ká siki-ɪ pələ ke tetu təŋa tə. ²⁰ Ntɛ tu təsəyənəna Icipiti nyəma me si: Pə təna pə tʉ Tacaa we mə tɛ. Na waatu wei Icipiti nyəma ka yaa Tacaa si: Ya-tʉyɔ ta ŋmakəllɔ niŋ taa tə. ɪsə ká tilina-mɛyɛ waasolɔ na ɪlé í hɛtu-me.

²¹ Waatu inəyi Tacaa ká huli ɪ təyi Icipiti nyəma me, na mu nyɪ ɪsə wɛɛtu na í sɛɛ-ɪ. Í ká lapɪ-ɪ kətasɪ na í ha-ɪ kəcəŋ, na í su-ɪ nəsɪ na í təkɪ-sɪ. ²² Tacaa ká hə Icipiti nyəma me mə ŋkpaŋŋ. Í ká waa-me na mu mələna í tə. ɪsə ká muyi mə kəsələmɔtu na í waa-me.

²³ Kuyaku nakoli hapələ ká lu Icipiti, na tə puki Asilii. Icipiti nyəma na Asilii nyəma í ká polo təmɛtɛ, na í kɛntɪ na í sɛɛki Tacaa.

²⁴ Kuyaku ŋku ɪsɛyɛli nyaa səsəsi Asilii na Icipiti pa tə na í la tooso. Tacaa ká kooli tetu tənaya kəpant ke ɪsɛyɛli tə. ²⁵ Pə təna pə tʉ Tacaa ká kooli tətunaa me mə tooso ké kəpant si: Ma kooliyi ma yəlaa Icipiti nyəma ke kəpant. Ma kooli Asilii nyəma mpa ma lapəna ma niŋ təyɔ kəpant. Ma kooli ɪsɛyɛli nyəma mpa ma ləsaa təyɔ kəpant.

20

Isayii təŋ kɛtɛ, ntəŋkpala yaa wontu fɛi ɪ tə

¹ Pənaya ŋkɛyɛ Asilii wulaw Saləkəŋ kʉsa ɪ yoolaa wulaw səsə, na í tii Filiisi ɪcatɛ Asətəti tə na í lɛɛki-tɛ.

² Waatu inɪ Tacaa ka tɛma Amətɪ pəyalɔ Isayii ke təm heeluyɔ. ɪ heela-ɪ ké si: Wəyəsɪ ləyaya wontu, na nyá ntəŋkpala. ɪlena í la mpu na pə yele-ɪ kɛtɛ.

Asətəti ɪcatɛ ɪɛkuyɔ waatu ke Tacaa yəyɔtaa si: ³ Pə kɛnta pusɪ tooso kələ ma təmle tu Isayii təŋ kɛtɛ. Wontu yaa ntəŋkpala fɛi ɪ tə. Mpu pə hələyənəna Icipiti na ɪtiyopii pə nyəma ke mpi pu tɛ na pə mayana-we tə. ⁴ Pə təyɔ pəlyɔ, Asilii wulaw ká kuu Icipiti na ɪtiyopii pə ɪfɛpiya na pə kəkɛpələaa ké. Wontu yaa ntəŋkpala kaa wɛɛ pa tə. Pu yele-wɛyɛ kɛtɛ ké təyələyəlɪ. Tənaya Icipiti nyəma ká təyɔ fɛɛɛ. ⁵ Waatu inəyi mpa pa tɛɛlaya ɪtiyopii nyəma, yaa pa həŋaya pa təyi Icipiti nyəma sənaw tə tə, pa apalətu ká yəəlɪ.

⁶ Kuyaku ŋkuyɔ həyələyɔ ŋku kʉ taa tə wɛ ɪsəntə tə, kʉ nyəma ká yəyɔti si: Ta tɛlyɔ tɛsəna mpi təyɔɛ. Mɛyɛ tu huəkaya si tu tʉ kəpəlyɔ na pá ya-tʉyɔ Asilii nyəma niŋ taa. Leyɛle tu hikina nyuyɔ totolɛ ke nənənə?

21

Papiloni hotuyɔ

¹ Tacaa yəyɔta ntɪyi wəlaya tetu nti tə wɛ tɛŋku nəyɔ tə tə tə tə.

Kolontu luna wəlaya tetu səyəntu nyəntu taa.

ɪsu kacuculaya fakuyəna Nekɛfi tetu taa tə.

² Pə kula təm səʒəntu nyəntu təw na pə həli-m.

Nmakəllu, ηmakəli.

Wakəllu, nάa wakəli.

Ilam nyəma, i tii pa təw.

Meti nyəma, mu ta icate.

Tacaa ká su tənaya ke konyoməη wei

Papiloni təwa piitimnaa tə.

³ Pə təw kέ ma lanje wakələyi.

Pə wuku-m kέ isu ləlvəv

wəsaɪ takovv əlvəlv tə.

Wəsaɪ toη nyənsi lakɪ na má nyəη,

pu saη si má nu.

Ma seliyi, pu saη si má ná.

⁴ Ma lanje pəsaa, na səʒəntu səsəəntu kra-m.

Ahoo nna maa nyulaa tə a pəsa səʒəntu nyəna.

⁵ Pa pəwa atə pəəη na pá su təʒənaɣa,

na pá təkɪ na pá nyəəkɪ.

Tənayaɣe pa ɣaɣa kapuka ke kraakraa si:

Yoɔlaa səsaa mɛ, i taɣani mə kəkentiη.

⁶ Ntəna Tacaa heeli-m si: Polo í su taηlv,

ye i na mpi i ɣəʒəti.

⁷ Ye i loosa yoou kəkənəna na kraɣanəη həη,

ɣaa kraηasi ɣaa yooyoonaa caηa.

Ile i paasəna na i ɣəʒəti na pá nyi.

⁸ Tənayaɣe taηlv ɣaɣa kapuka isu təʒəlaya si:

Tacaa ma səηa ma tətəηle ke ilim na ahoo kέ,

na má feηiyi.

⁹ Pa kəηna nté na təna təw,

na pá caɣa yoou kəkənəna

na kraɣanəη həη.

Ntəna nəʒəlv ma kapuka si:

Papiloni ílé i hotaa, i hotaa.

I tuη kəlvaaη ləsəη ɣəka

atəɣe i təna təpətəpətə.

¹⁰ Ma ɣəlaa mpa mɛ pa mpa isu məla ke kataya taa tə.

Nti lseyeli Iso Tacaa,

Pə təna pə tv heela-m təʒəle,

na máa teləsəyi-mɛ.

Itəm nyəma we təm

¹¹ Tacaa ɣəʒəta ntiyi Tuma təw tə.

Nəʒəlv ɣəʒətəna-m na nəʒə səsaya na Seyii tetv taa si:

Taηlv, waatvnaa isənaya pə kaasa ahoo,

pəlee kέ a təη?

¹² Ilena taηlv cə si:

Pu nyaali ɣáa.

Ama pə ta nyaaləta.

Ye mə luɣu we kəvəvətə,

ile i tasa məlvəv ke wulee.

Tetaη na Ketaa nyəma selaa

¹³ Tacaa ɣəʒəta ntiyi Alapv təw tə.

Ketaa nyəma mɛ, mə na mə yooyoonaa caasi.

I polo na i svv nyutv taa kέ ahoo,

na i ηmɛli tiikasɪ taa.

¹⁴ Tema nyəma mɛ,

í səηna lvm ke selaa mpa lukətv kuyi tə.

I pona-wɛɣe təʒənaɣa.

¹⁵ Pə taɣa pəlv, yoou toη na layaɣe təlvəv,

na tśəη pam təʒənəna-wɛ.

¹⁶ Pə taɣa pəlv, pə kaasa pənaya ke teitei, ilena Ketaa nyəma teeli su tənaya. ¹⁷ Yəlaa pəciuu tike ke pu kaasi i yoɔlaa taa yoɔlaa tətəlaa taa. Nti Tacaa lseyeli Iso ɣəʒətaa təʒəle.

22

Yosalem nyáma kpaalɔyɔ

¹ Tacaa yɔɔɔta ntiyi toosee tetekæle tɔɔ tɔ.
Yosalem, pepe lapa na nyá yɔlaa kpaaki lɔputɔ tɔɔ?

² Tcate kɔcɔkæle, na kɔkɔte nyɔnte,
na lanɔhɔlɔmle nyɔnte nyá,
nyá sɛtaa ta sɛna layate,
pa kaa si tɔyoole.

³ Nyá yoolaa nyɔɔɔ nyáma tɛna sewa,
tɔtɔlaa kra-wɛɛɛ salɛka.

Pa kuu nyá yɔlaa tɛna na pá kɛnna
mpa paa sewa na pá hatɛli tɔ.

⁴ Pɛ tɔɔ ké ma si í yele-m na má wii wahala
wei í maɔana ma yɔlaa tɔ í tɔɔ.

I taa maɔasi si í puɔyusiɔi-m.

⁵ Mpi tɔ, saɔa kɛ Isɔ pɛ tɛna pɛ tɔ Tacaa
tisa ta taa ké acufu na tɛ kɛpisi na pɛ liɔiti-tɔ.

Lanɔwakælle wula sɔsɔɔna niuki
toosee tetekæle taa.

Kakiisasi kpaaki tontonɔa tɔɔ.

⁶ Ilam yoolaa tɔka tɔɔɔ na nyɔmá.
Apalaa saɔa yooɔ keɛkenaa taa, kraɔanɔɔ wɛɛ.

Kii nyáma yoolaa leeki pa kpalɔɔ.

⁷ Yosalem, nyá teteɔa kɔpampɔna taa
suwa yooɔ keɛkenaa na pɛ kraɔanɔɔ.

Pa piulɔɔi nyá nɔnɔɔsi si pa yooki.

⁸ Yuta fɛi kɔkentim tɔtɔ.

Kɔyaku ŋku í keɛsi mɛ ise
na í nyɔnɔɔi yooɔ wontu.

Nti pa piula kutuluɔyɔ ŋku
pa yaa si Lipanɔ hɔtɔyɔ tɔ kɔ taa tɔ.

⁹ I nawa Tafiiti tcate koluɔa pɔɔɔle tɛna.

I hɔma lɔm kɛ pɛ tɛɛ lule taa.

¹⁰ I kala Yosalem tɛɛsi.

I yɔka si taa lanɔsɛnaa si
pɛ sɔɔsi koluɔa kɛ tɔɔɔ.

¹¹ I hula lule kɛ kolooɔsi naale heku.

I hɔma lule kɔpɔnte taa lɔm.

Ama í tá keɛsi mɛ ise

na Isɔ wei í taɔana wahalanaa mpɛɛɛ too lɔɔ,
na í kɔna-me tɔ í tɔɔ.

¹² Kɔyaku ŋkɔyɔ Isɔ Tacaa,

Pɛ tɛna pɛ tɔ yaa-me si

í wii na í huɔuti lotu na í looli mɛ nyɔɔɔɔɔ,

na í suu lɔyɔɔa wontu.

¹³ Ama mɛ ile, pɛ pɛsa-mɛɛɛ

lanɔhɔlɔmle sɔsɔɔle ké.

I kɔyɔi naaɔ na heɛɔ na í liki nantu
na sɔlɔm na í haki teu.

Halɛna í tɔ si: Tɛ tɔyɔ na tɛ nyɔɔ ta kraɔpaa.

Mpi tɔ, cele tu si.

¹⁴ Mpɔyɔ Pɛ tɛna pɛ tɔ

Tacaa yɔɔɔta na má niu si:

Ma yɔɔtɔyɔna tuunav si

pɛ kaa huusi mɛ isayatu tɛne,
isu í sɛpa.

Nti Pɛ tɛna pɛ tɔ Isɔ yɔɔɔta tɔyɔle.

Sepɔna tɔm

¹⁵ Mpɔyɔ Pɛ tɛna pɛ tɔ Tacaa Isɔ heela Isayii má si má polo na má ná kawulɔyɔ tɔyɔɔa nyɔyɔ
tɔ Sepɔna. Má heeli-i si:

16 N feina pɔlvɔv cənɛ,
 n nyənəyi nyá təyi we na halɪ
 ń huli nyá təyi pəlaav kɛ
 isətaa kukpamvɔv taa?
 17 N nyənəyi nyá təyi pɔlv səsəəm kɛ.
 Ama Tacaa ká kpaɣa-ŋ na í ləɣə-ŋ pɔolɔŋ.
 18 I ká pilimi-ŋ isɪ pɔlv kɔkɔlutum kɛ
 tɛtv kɔwalətv natəli tə taa.
 Tənaya n ká sɪ na nyá yooɔ kɛkɛnaa kɔpama saali.
 Nyá kɛna nyá caa təyaya fɛɛɛ.
 19 Maa ləsə-ŋ nyá təmle taa.
 Maa təɣəni-ŋ nyá tɛcaɣale.
 20 Kuyaku ŋkɔvɔv maa yaa ma təmle tv
 Hilikiya pəyalv Iliyakim.
 21 Maa suu-ɪ nyá caɔa, maa ləli-ɪ nyá tampala,
 na má tv nyá pəsɔvɔv kɛ ɪ niŋ taa,
 na í pəsi Yuta na Yosalem nyəma pa caa.
 22 Na má cɛɛ-ɪ wulav Tafiti lɔlvɔv nyəma
 kawulaya təyaya nənəɣv nyəmle.
 I tulaa, nəɣɔlv ɪ təkəyi.
 Pəcɔ́ í təkaa nəɣɔlv ɪ tvləyi.
 23 Iso ká yelina na í nyəv toŋ isɪ nyəmle kɛ
 lonte naani nyənte taa, na í pəsi ɪ caa təyaya
 nyəma teeli təhikile.

24 I təyaya nyəma ká nyəkələnə-ɪ kɛ na pa yuŋ tənə. Tiisi səsənsɪ na tiipee ka nyəkələnə-ɪ kɛ
 isɪ kewee na kəpɔnaa. 25 Ḿpóɣv Pə tənə pə tv Tacaa təma sɪ kuyaku ŋkɔvɔv kankanaya ŋka paa
 kama lonte naani nyənte taa tv kaa kɛsɪ. Paa ma-kɛ na ká kɛɛ. Ilena səɣəla wena a tənə a ka
 we ka təv tə á wakəli. Mpi tv, Tacaa má ma yəɣətəna.

23

Fenisii tɛtv wakəlvɔv təm

1 Tacaa yəɣəta ntiyi Tiii tɛtv təv tə.
 Taasisi ɪcəte kɔpɔləŋ səsəŋ me í wii.
 Mpi tv, ɪcəte wakəlaa,
 təyaya fɛɪ, təsɔvle fɛɪ.
 Hatoo Kitim tɛtv taa kɛ təm ntɪ tə lunaa.
 2 Sitəŋ payətəlaa mpa me í we tɛŋku nəɣv tə.
 Səɣəntv í kra-me na pə la-meɣɛ ha.
 Mə tillaa tɛsəɣəna tɛŋku.
 3 Mpi pa tuukaya na pá təŋəyi lum səsəəm tv,
 Sitəŋ nyəma kəŋaɣəna-wɪ.
 Mpe pa təkayana piitimnaa kasəyaya.
 4 Fɛɛɛ í kra Sitəŋ ɪcəte.
 Mpi tv, tɛŋku na ɪ hola səsəəna sɪ:
 Lɔlvɔv wɔsasi ta kpata-m.
 Pəcɔ́ ma ta tv lələta.
 Pəyele ma ta təvta ifɛpiya,
 ma ta pɪsəta pɛɛlaa.
 5 Waatv wei Icipiti nyəma ká nu təm ntɪ tə,
 paa selina mpi pɪ maɣana Tiii nyəma tə.
 6 Tɛŋku nəɣv nyəma me í wii.
 I tɛsɪ tɛŋku na í polo Taasisi.
 7 Wayo! Tiii kəlv?
 ɪcəte ńtɛ tə leɛlaa kɛ.
 Yəlaa ka suwa tə taa kɛ hatoo ləŋ kɛ.
 Ntɛ tə ŋmakəlayana tɛtv pɔolɔŋ nyəntv.
 8 Tiii talaya awulaa ntenɪŋ kɛ.
 Tə taatəlaa ka we kɛ isɪ awulumpiya.
 Pa nyənəyi-weɣɛ yəlaa mpa pa nyəv
 kəla kɔlvɔv kɛ antulinya taa tə.
 Awe wakəla ɪcəte nteɣɛ mpv?

⁹ Pə təna pə tɔ Tacaa təna ɪ́pɔ́yɔ́ ɪ́ taa sɪ
ɪ́ wakələyɪ ɪ́səcawtɔnaa mpa pa sɔla teeli tɔ.
Na ɪ́ tisi mpa yəlaa tɔyɔna tɔ.

¹⁰ Tiiɪ nyáma me ɪ́ hala mə tɛtɔ.

Mpi tɔ, kpɪlɛɲ sɔsɔɲ wei ɪ́ tɔɲ
teɲku sɔsɔ taa tɔ ɪ́ feɪ tɔtɔ.

¹¹ Tacaa nyaasa teɲku.

ɪ́ selisa kawulasɪ na ɪ́ tɔ sɪ:
Pá wakəli Kanaaɲ koloosi acalɛɛ.

¹² ɪ́ tɔma sɪ: Sitɔɲ weɛ ké ɪ́su pɛɛlɔ
wei pa kpɪpa na pá wakəli tɔ. Nyá acima tema.

Polo Sipili tɛtɔ nti lɔm cɔɔnaa tɔ.

Ama n kaa heɛsɪ tənaya.

¹³ Nyəɔna Papiloni tɛtɔ nyáma, pa feɪ tɔtɔ.

Asilii nyáma ɲma tɔ taa ké yoolaa kutulɔɲ sɔsɔɲ.

Pa yooɔa-tɪ, na pá yɔkɪ tɔ kawulaya tɛɛsɪ
na tɔ pəsɪ ncaalɛ.

Taalɛ wontu tɔyɔ pa tɛtɔ.

¹⁴ Kpɪlɛɲ sɔsɔɲ ɪ́ wii.

Mpi tɔ, pa wakəla mə tɛcɔsɔɛ.

¹⁵ ɪ́lɛna pá sɔɔ Tiiɪ tɔɔ ké pusɪ nutoso na naanɔwa, ɪ́su wulaw kawulaya pusɪ. Pələ pə waɔli ké
paalɪ-ɪ́ ɪ́su pa kɛɛsɔyɔ yontu taa ké wasaɲkali tɔm tɔ sɪ:

¹⁶ Wasaɲkali, nyá wei pa sɔɔ nyá tɔɔ tɔ.

Kpaɲa nyá cəmɔyɔ.

Maki-ku na ɲ cɔkɪ ɪ́cate.

Yooki yontu na ɲ lɛlɛyɪ-tɪ.

Yəlaa ɪ́ tɔsɪ nyá tɔm.

¹⁷ Pusɪ nutoso na naanɔwa tɛɛkɪ, ɪ́lɛna Tacaa yeɛ na Tiiɪ nyáma la wasaɲkalɛtɔ na antulinya
awulaa təna, na pá hikiyɪ pə liyiteɛ.

¹⁸ Ama pa kəhikim na pa kasəyaya təna, ká pəsɪ Tacaa nyəɔm ké. Pa kaa kaa-yeɛɛ huɲule, yaa
pá su-ye na a mpa. Ama ɪ́sɔ təyaya nyáma ká tɔyɔna-ye na pá haya. Paa suuna-yeɛɛ wontu
kɔpampantɔ.

24

Tɛtɔ təna wakəlaa

¹ ɪ́ nyəɔni, Tacaa ká wakəli tɛtɔ.

ɪ́ ká pəsɪ-təyɪ wɔlaya nyəɔntɔ.

ɪ́ ká pəsɪ-təyɪ kpɛntɛlasɪ na ɪ́ wakəli tɔ yəlaa.

² Wahala kɔlɔm ká maɲanna kɔtɔlɔ na yəlaa.

Na caa na ɪ́ yom, na toto na ɪ́ yom.

Na pɛɛtɔlɔ na wei ɪ́ yaki tɔ.

Na kəntɔlɔ na wei pa kəntəyɪ tɔ.

Na kəmlɛ tɔ na wei pa fɛlɛyɪ tɔ.

³ Pɪ kpiisi tɛtɔ ké təkpaɔa,

na pə kuu tɔ wontu təna təkpaɔlɛkpəli.

Mpi Tacaa suwa tɔyɔɛ.

⁴ Tɛtɔ we ləyaya taa, na tɔ pəsɪ ncaalɛ.

Antulinya ná hotaa, na ɪ́ pəsɪ ncaalɛ.

ɪ́sɔtɔnɔyɔ na tɛtɔ pə wakəlaa.

⁵ Yəlaa mpa pa we tɛtɔ taa tɔ pa wakəla-tɪ.

Mpi tɔ, pa yəka kiɲ, pa wakəla kɔsəsutɔ.

Pa yəka tam tɔɔ nɔyɔ pɛɛlɔyɔ.

⁶ Pə tɔɔ ké ɪ́sɔ təɲsa tɛtɔ kɛ mpusɪ

na pə tɔyɔ-tɪ.

Tə yəlaa ɪ́sayatɔ mələyɪ pa nyəɔɲ taa.

Pə kpiisa-we na pə kaasi-weɛɛ pəcɔ tike.

⁷ Sɔlɔm kɔpam ká caya ləyaya.

Lɛsɛɲ tɔyɔ ká lontili.

Ləɲhɔlɔmle nyáma təna sɔɔ nɔyɔsɛɛ taa.

⁸ Akilimanaa wula kɔpana suma.

Acima taa wɔɲa na kpələsɔyɔ saalaa.

Cəməŋ wula laŋhuləmle nyəna səpa.

⁹ Paa tasəyi səlonyəale na yontu.

Pəyele sələm toŋ nyəm ná kpa nyəŋ ke pə nyəəlaa.

¹⁰ Icate kpeɛ nyəntɛ nté tə yəkaa.

Teesi təna təkaa nəyɔl u sɔkɪ.

¹¹ Pa makɪ kapusi ke hapɛɛ tə.

Mpi tɔ, sələm fɛi.

Laŋhuləmle fɛi təkpatakpata.

Aŋmaala fɛi tɛtu təna taa.

¹² Wakəlyɔ tike wenna icate taa.

Icate nənyɔ kampɔ pɛla yem yem.

Pə yela-keɛ ncaale.

¹³ Pə kaa kaasi yəlaa ke səsəm ke tɛtu taa.

Isu pə kooluyɔ olifinaa pɛe

na pukaya yaa pə setuyɔ

lesɛŋnaa tukun na pə kaasi acaləsa tɔ.

Laŋhuləmle kvatəpɔw

¹⁴ Yəlaa kakaasaya ká kuli pə nəəsɪ.

Paa wiliti na pá sa Taca a səsəntɔ.

Paa yoo yontu na laŋhuləmle ke ilim tətɔle.

¹⁵ Paa sa Taca teeli ke ilim təlulɛ.

Taca Isɛyɛli Isə hətɛ ká yaa haləna pə

tala ləm taa tɛtu na tɛŋku nəyɔ həyɔlɛŋ taa.

¹⁶ Tə nukɪ pə yooki yontu ke hatoo antulinya tənaya tə sɪ:

Tampana tɛŋlɔ Isə kɛle teeli tɔ.

Uena ma tɛŋ sɪ: Ma tala ma tənaya,

ma tala ma tənaya. Ma lepaya.

Waalɪ lulaa lukɪ waalɪ,

waalɪ lulaa lukɪ waalɪ.

¹⁷ Səyɔntɔ səsəntɔ na púyú

na puluyɔ pə tɛŋ a tɛ yəlaa mɛ.

¹⁸ Ye wei í nuwa səyɔntɔ

səsəntɔ kakisaya na í seeki

ɪlɛ ɪ hoti púyú taa.

Ye wei ɪ pəsaa na í lɔ na ɪ lu,

ɪlɛ puluyɔ náa puu-ɪ.

Tɛv anaam tɔlaa. Antulinya sela ɪ kite tɛɛ.

¹⁹ Tɛtu cəlyɛ, tə ya pəyɔlɛɛ.

Tɛtu lɛŋliyi.

²⁰ Tɛtu tɛŋtəyi, isɪ səlonyəəlo.

Tə seliyi isɪ cəkəle.

Tə isayɔtɔ pɛta-tɪ, tə kaa tasa kəlyɔ.

Kawulasɪ səsənsɪ tomle, Isə kawulaya caalyɔ

²¹ Kuyaku ŋkuyɔ Taca ká kuli isətəa tɔŋtuna tə. ɪ ká kuli a tɛ awulaa səsaa tə, na í naasi-wɛ.

²² Paa kpeyeli-wɛyɛ tɛntəmle ke púyú nakulɪ taa. Paa təkɪ pə tə kɛ saləka nəyɔl taa. Kuyɛŋ payalɛ sikiyi, ulɛna pá naasi-wɛ.

²³ Pɪ liyiti isətɔ.

Fɛɛle ka pɪ ilim.

Mpi tɔ, Pə təna pə tɔ Taca ká təyɔ kawulaya ke Siyɔŋ

puyɔ tə na Yosalem.

ɪ teeli ká naaki ɪ yəlaa nyuyɔ nyəma isɛntaa.

25

Taca kɛle tampana tɛŋlaa təcəsəle

¹ Hai Taca, nyayalɛ ma Isə.

Ma sa-ŋ na má puyɔli nyá hətɛ.

Pə taya pɔl, nyá lapəna mpi mpi pə wɛ teu ke səsəm tɔ.

Mpi n suwa hatoo ləŋ tɔ,

pə caya teu kɛ na pə nyəəwa.

² Pə taya pɔl, n pəsa icate ke pɛɛ kaŋmaaya.

Tɪ kɛ koluŋa icate kɛ.

Κραι νυόμα ικατε σῶσῶλε τα κε ικατε τότο.

Νῶγῶλο καα τασα-τεγε ημαυ.

³ Πῶ τῶ κέ γῶλαα τῶητῦμαα κά τυ-η τεελι.

Nmakəllaa piitim icate ká nyana-η.

⁴ Νυαγῶλε ικαμ τῶσῶσῶλε.

Nyagalē kunyōntu kṛuḷyuv

tətule ke laḥwakəlle waatu.

Nyá kēna tḗcōsōle naani nyānte

ke tev sōsōu waatu.

Nyagalē ta isōtom ke haḥaya waatu.

Nmakəllaa páána sōsōna we

ké isu tev sōsōu nukuyv koluḥa tō.

⁵ Υαα isu haḥaya ke wōlaxa tetu taa.

Ama nyá sumsiyi kraī nyóma kōkōte,

isu haḥaya teḥyuv saa wei isōḥmōntu tēeki tō.

Μπόγύ n su tēnaya ke ηmakəllaa yōntu.

Piitimnaa tēna acima

⁶ Πῶ tēna pō tu Tacaa n ká la piitimnaa tēnaya acima

ke puyv kōne ku taa.

N ká saa tōḡnaya kopampaḥka,

na nantu kopantu, na sōlōm kopam

mpi pō we tḗcōlōcōli tō.

⁷ Ρυγυ ηκῶ ku τῶ tēnaya

n ká cēli laḥwakəlle saalaya

ḥka ka kenta yōlaa tēna tō.

Nke ka takōna piitimnaa tēna.

⁸ Tacaa n ká kṛiisi sēm ke tam τῶ.

Isō n ká husi yōlaa tēna isōlōm.

N ká kēeli tetu tēna taa ké

fēele nte nyá yōlaa ka tōyaa tō.

Tacaa má ma yōḡtēna.

Iseyeli nyóma laḥhulmle, Mowapu nyóma wakōlyuv

⁹ Κῶγῶκο ηκῶγυ γῶλαα κά γῶḡoti si:

Nyagalē ta Isō wei tō lapa naani tō.

Nyá waasēna-tu.

Tacaa ke tō tōwa naani.

Ta laḥa í hōlōmi na tē yōli.

N yapa-tuyv.

¹⁰ Tacaa n ká tēni niḥ ke puyv ηκῶ ku τῶ isu kukentim.

Ama í ká felī Mowapu ke nōḥēe ke tēna unī.

Isu pa felōyuv nyutu ke hute pōḡyó taa tō.

¹¹ Tēnaya Mowapu ká hólí niḥ na isō isu lōm yalv.

Paa na mpv, Tacaa ká tisi kalampaani nyóma mpṛeyē tōfē.

Paa paa kaasi pa tōyi isēna.

¹² Mowapu ye pō kaasa nyá koloosi sōsōḥsi na tōḥ nyānsi.

Isō ká pēsi-sōyi kṛentōlasi.

I ká pēti-sōyi ate mōsōyuv taa.

26

Koluḥa icate tōm

¹ Κῶγῶκο ηκῶγυ paa yoo yōntu ke Yuta tetu taa si:

Tō wēna koluḥa icate.

Nyuvyv yapu ke Isō lapa isu koluḥa na ka pile.

² I tōli nōnōsi, í yele na piitimnaa mpa

pa tōḥyēi tampana tō pá svv.

Piitimnaa mpa pa lapa naani tō pá svv.

³ Wei í sōḥa tōca ke í tayānyuv taa tō.

N haaki-í hēesōyuv māyamaya ké.

Mpi tō, nyaya í tu naani.

⁴ I tu Tacaa ke naani ke tam τῶ.

1 In i kentiŷina isu kŷkpaŷuŷu ke paa waatu wei.
 5 I tisa mpa paa we kumlee tŷŷ k  hatoo isŷtaa tŷ.
 I p sa k rent lası ke icate nte pa taa k r t y na tŷ.
 I tisa-teŷe hatoo ateŷe na t  t yŷ tetu.
 6 Wahala ny ma fe a-teŷe n  he .
 K ny nt naa paa-teŷe n  he .

Kant kaya k y eŷ taa s l mŷu

7 Siŷisilu mpaau k  tampana mpaau k .
 N k  tampana k .
 Ny  he k na mpaau ŷku siŷisilu t ŷ y  tŷ.
 8 Taca , nyaga t  tekiŷi mpaau ŷku
 n hul -tu s  t  t ŷ tŷ ku taa.
 T  yaa-ŷ, t  s l m y -ŷ.
 Mpi t  nyul y  t y le.
 9 Ma nyul y -ŷ aho  k ,
 na m  p ek y -ŷ hatoo ma lotu taa.
 Waatu wei n ho k na tetu t  tŷ.
 Antulinya y laa k el m y  siŷisuy  t ŷuŷu.
 10 Ye p  h l y  isayau ke suulu,
 u cek y na tampana t ŷuŷu t m.
 I haaki i t y  isayatu taa k 
 siŷisuy  tetu taa k .
 I naaki Taca  s s  ntu t m.
 11 Taca  n teyetiŷi niŷ k ,  le mpe paa naa mpu.
 Ama paa n  is na n paas y na ny  y laa t m tŷ.
  lena fe le pu-w .
 K k  ŷka n ka tayana ny  kolontunaa t  t  k  nyaga-w .
 12 Taca  ny  haak na-tuŷu he suŷu.
 Mpi t , ny  lak na t  kulap m t na na p  laki.
 13 Taca  t   s ,
 s saa lelaa ka t y  t  k  kawulaya isu ny .
 Ama ny  tike ny  p  le t  k  t  yaaki ny  h te.
 14 Mpa pa s pa t  pa kaa fe.
 S taa kaa kulı.
 Mpi t , n t  niŷ na n  ku-w .
 N kpiisa-w  n y lu kaa t s  pa t .
 15 Taca  n lapa na piitim huki.
 Taca  n wal sa piitim.
 N hul  ny  teeli.
 N wal sa tetu t nası ke toosi t na taa.
 16 Taca  t  p eka-ŷ ta laŷwak lle waatu.
 N h ma ta ŷkraŷuŷu,  lena t  wiina-ŷ s  n  waasi-tu.
 17 Taca  t  lapa ny  isentaa k ,
 isu lul y  takuŷu ahonto t .
 I caaki lul y  na i wiikina w sasi.
 18 Mpu t t y  na t ,
 pu w e s  t  l l  p l pu.
 L l y  w sasi kpa-tu.
 Ama heelim ke t  lulaa.
 T  ta p sı na t  k na nyuŷu yapu ke ate.
 P yele t  ta l l  y laa kofama ke antulinya taa.
 S taa feesuy  na isayatu k fel y 

20 Ma y laa   suu m  kutuluŷ taa,

í təkí mə təə.

I ηmeli tənaya laasaya təə.

Hələna Tacaa pááná hée.

²¹ Pə taya pəlv, Tacaa luki i təcəyalə si,

i feləyi atə yəlaa ke pa isayatu.

Kuyaku ηku tətə ká keeli yəlaa

mpa tu kəwa tə pa təə.

Tətə kaa tasa takuy ke mpa tə kəwa tə.

27

Tənkunaa taa təm səsə kpisuyu

¹ Kuyaku ηkuy Tacaa Isə ká kpaɣa i laɣatə kpusəη nyəntə. Tə ké səsəələ ké na tə wəna tor, na i yoonə təm səsə wei i koota kootiyi kootiyi na i fei krau tə. I ká yoonə Lefiyatan. Təm selu Lefiyatan wei i koota kootiyi kootiyi tə. I ká kə təcəlyəy ηku kə cakí tərku taa tə.

Tacaa na i ləseη tɔy pa təm

² Kuyaku ηkuy paa tə si:

I yoo yontu ke ləseη tuj wei i wəna pee kəpana tə.

³ Tacaa Isə maɣalə tuj inu i tərɔ.

Ma pələyi-i ləm ke paa waatu wei.

Ahoo na ilim ke ma tərəyi-i.

Pə taa kəə na nəɣəlv suv.

⁴ Ma pááná héewa.

Ama ye ma maɣana pə taa ké səwa na kəlvə,

maa yoonə-yeyə na má nyayasi a tənaya kəkə.

⁵ Ama ye pa nyəna-m kpələy tətəle,

na pá yele na má na-wə tə ciiki na tə wəe leleη pə paasi.

Isə ka wii lseyeli nyəma na pa icatə kəlvələ

⁶ Kuyeyη wei i kəη tə i taa,

lseyeli nyəma ká ka lila.

Yakəpu nyəma mə í ká neyeyi

na í tə hetv.

I ká suuli antulinya tənaya mə kəlvəlv.

⁷ Tacaa n mpa lseyeli nyəma isu

n mapv mpa pa makaya mpe tə?

N ku-wə isu n kəkaya mpa pa ku mpe tə?

⁸ Aai yoo, ama n kəesa teu ké na n tayanu pa həvnav,

na n yele na kolontunaa kuu-wə.

Nyá heelim tənə-wə isu ilim təlulə heelim kuyaku.

⁹ Saləka inu i ká hūsəna Yakəpu nyəma isayatu.

Mpi pa suulu həlvəy ká ləlv təcəle.

Tacaa ká ɣəki tələaləna pəe, na a pəsı mvsəy.

Isu pá yəkuy tətə kəlvəlvmtə pəe tə.

Tuyv Asela tesikasi na pəe kəsikee kaa tasa səηy.

¹⁰ Kəlvə icatə wə kpete.

Pa ləwa lonte ntey.

Pa yela-te isu wəlaya tətə.

Nawee ká təkí nyutu ke tənə na á héesəyi.

A ka kuyuli tiikasi piliηasi.

¹¹ Waatu wei piliηasi wəlvəyi ləna pa pəli-si,

na alaa ná kpaɣa na pá tə kəkə.

Mpi tə, pa ke yəlaa mpa pa feina laɣatə təcə.

Wei i lapa-wə tə i kaa həlv-weyə suulu.

Kolontunaa ka kuuwa mpa tə pa məlvəy səsəəm

¹² Kuyaku ηkuy Tacaa ka nyamsı tuj,

ke pə kpaɣav ləlatı pəcə,

na pə polo Icipiti ləv tə.

I ká nyamsı tuj ləna

pá təsı lseyeli nyəma-meyə

kəlvəlv kəlvəlv.

¹³ Kuyaku ηkuy paa həlv akantələ səsəələ.

Yəlaa mpa paa lepa Asilii tetu taa tə paa kəə.
Na mpa paa yawa Icipiti tetu taa tə paa kəə.
Paa hənti Tacaa ke ate ke pulaya
naηη nyəηka təə ké Yosalem.

28

Tev heelim mpi pə wakələyi Samalii to

¹ Samalii icate təm we wayo ké.

Tə we ké isu ntenuyu,

ηku ku we tetekəle musuη nyənte isətəa tə.

Nkuyə Ifəlayim səlonyəlaa həηna pa ti.

Tə kacəka wontu weε ké isu hətuyə kəlontuluyu ke

tetekəle musuη nyənte isətəa.

Mpa sələm kuwa tə pa icate hite tə təm we wayo ké.

² Tacaa kusəna nteyεle yulu toη tu apaluto isu təmpeε
teu səsəuu.

Isu kacuculaya ηka ka wakələyi tə.

Isu teu ηku ku suuliyi ləηη ke lum tə.

I ká lana i toη na í peti icate ke ate.

³ Paa feli nəəhεε ke Ifəlayim

səlonyəlaa ntenuyu isəcav nyəηku.

⁴ Na hətuyə kəlontuluyu ηku i lapəna kacəka na ku we

tetekəle musuη nyənte isətəa tə.

Samalii ka weε ke isu yulu

naakuyə Fiki tuyə pile kalaalaya,

na í kooli na í li kprakpaa təso tə.

⁵ Kuyaku ηku tə, Pə təna pə tu Tacaa ká weena isu i yəlaa kakaasaya ntenuyu kacəka nyəηku.

⁶ Im i ká təna siyisuyu ləmayəsəle ke mpa pa caya huεle tə. I ká tu toma ke mpa pa təyənəyi
kolontu na pá tana-i icate nənəyə tə.

Səlonyəlaa mpa pa wonjiyi Iso kuyəyətutu teləsəlaa to

⁷ Pə kpeηna kətəlaa na Iso kuyəyətutu teləsəlaa tətə,

sələm lapa na pá cəηləyi.

Sələm toη nyəm tolisiyi-we.

Pa cəηləyənə sələm toη nyəm.

Sələm lipa-we, sələm toη nyəm tolisa-we.

Pa teləsəyi Iso kuyəyətutu na pá cəηləyi.

Pa yəyətəyi təm na pá suki na pá lenliyi.

⁸ Tətə waasəna pa taapələnaa təna təə.

Kusəyətə ke paa timpi, təpante fei.

⁹ Na pá yəyətəyi si:

Aweye Isayii seye səyi nyəmtu?

Aweye in i hələyi təm si í nyi?

Piya mpa pa cəpa həla ke nəənuə tə

yaa pəkəlası?

¹⁰ Mpi tə, kusəsutu ntəyəle kusəsutu*fa*.

Kətətutu ntəyəle kətətutu.

Saηa si tənε, cele si tənε. ^a

¹¹ Təə, yəlaa mpa pa kuyəyətutu u nukı tə,

na mpa pa yəyətəyi nsəma kraı nyəna tə,

pa təm ke Tacaa ká yəyətəna yəlaa pane.

¹² I ka təmayə si:

Təhəsəle ntə,

í yele mpa pa kawa tə na pá hεεsi.

Lonte nte tə we təpamm təyələ.

Ama pa kisa nuu.

¹³ Na pá tə si:

Kusəsutu ntəyəle kusəsutu.

Kətətutu ntəyəle kətətutu.

Saηa si tənε na cele si tənε.

^a 28:10 İseyeli nyəma mayasaya Isayii yəyətəya ke na pa wonjiyi-i.

Pə we ḡpúyú sɪ ye pa təŋ ɪle,
pə co-we na pá hoti alele na pá pəli-we,
na katəka kpa-we na pá teena-we.

Kite tee pəle

¹⁴ Pə təw tə, wonɫaa me,
í nu Tacaa kuyəyətətu.
Yəlaa nyəyú nyəma mpa me í təkɪ kawulaya ke Yosalem taa tə.

¹⁵ Í nu, nti mə maɣamaɣa í yəyətəyi təyole sɪ:
Tá na səm tə pəela nəyɔ.

Tá na atətəle tə yəyətəa na tə sɪ.
Paa wahala səso kəmnna í kaa tala-tu.
Mpi tə, kaloolaya nté tá təcəsəle.
Pəpətu ke tá təŋmelle.

¹⁶ Pə təw kə Tacaa Isə yəyətəyi sɪ:
Í naaki, ma sukɪ kite tee pəle ke Siyən taa.
Nkulɫja taa pəle*fa* nte pa taɣanaa təyɔ.
Tə kə liyitee pəle nte tə caya teu tə.

Ye wei í tisa tə təw kə yuŋ
í weəkəna toma ke isɪ nte. ^a sɪ kɔ la təŋ.
¹⁷ Təmpəna təŋyɔ ke ma lakəna na pá siyisi təcə.

Maa lana siyisuyɔ na pá wee teitei.
Ama təmpree tɔv ká kuu mə kaloolaya təcəsəle.
Lɔm ká su na pá təyɔ mə pəpətu təŋmelle.

¹⁸ Mə na səm mə nəyɔ pəeləyɔ ká wakəli.
Mə na atətəle mə kuyəyətətu
na mə kəsəsutu kaa taŋɪ.
Kuyaku ŋku wahala səso ká kəw tə,
í ká paa-meyɛ nəəheɛ.

¹⁹ Paa waatu wei kə wahala ɪnɪ í ka kəw í kraaki-meyɛ. Mpi tə, taŋaŋ na ilim taa na taanaɣa ke
wahala ká kəŋ. Wahala kəkətə tike ká tu-meyɛ səyontu səsoantɔ.

²⁰ Wahala ká wee kə isɪ yɔlv
kəhəntəyɔ weəkəyɔ tətəpɪ pu takɪ-ɪ,
yaa í kətakəyɔ weəkəyɔ təpəe pu takəyi tə.

²¹ Tacaa ká səŋ í naasi taa kə isɪ
í ka lapɔ Pelasim puyɔ taa tə.
Í nantu ká sele

kə isɪ Karawəŋ tetəkəle taa.
Í ká la təmle nte pa ta nyɪ tə.
Í ká yoosi í kəlapəle nte tə kə səsole tə.

²² Pənəntaa í taa svu lelaa wonja taa. Pə taa kəw na mə kəhəkum taɣanɪ nyəsəyɔ. Mpi tə, pa
təma svu sɪ paa wakəli tətə təna. Pə təna pə tɔ Tacaa Isə kɪŋ ke ma nuna-tɪ.

Isə ləmayasəe na hátú nyəna

²³ Í ke ŋkraŋŋ,
Í nu ma nəyɔ.
Í caya tətɪyitɪyɪ,
Í nu ma təm.

²⁴ Hátú wei í lukiyina í taale ke kətamsa sɪ í tuuki?
Í kaa kraɣa í waatənaa
na í paasəna kpeesi heɛv na awasa.

²⁵ Í təŋ haləm taɣanəyɔ tə tuusi pəe ke í ŋmusəyi.
Í ləna í tuu təyənəyɔ pəe ke wəəŋ təw.
Í tuuki təyənəyɔ pəe ke lona kəpana na toosi təw.

²⁶ Hátú Isə səyəsəna-ɪ
kəsəsutu nti sɪ í təŋ.
Isə hɔləna-ɪ tɪ.

²⁷ Paa makɪ tuusi nsi pa yaa sɪ
Nikəli tə sɪ pəe na naaŋ.
Pəcəw pə fəɪ sɪ kəkəe pəpətə
í tə tuusi nsi pa yaa sɪ

^a 28:16 Nkulɫja taa pəle: Pəle pa te pa tɔyɪ pəe naaləyi kutuluyɔ ŋkulɫjasi taa kə

Kumeh tō si pee tōo.
 Ama kpatóyó ke pa makəna-ye.
 Kpatiya ke pa makəna tuusi pee.
 28 Pa nanəxi təɣonaya pee nyəhka
 na pá la kutəyov yaa,
 ɔle pə taya tam tōó ké pa nanəxi.
 Pa tusixi keeke pəpəlee ké na pə kpaɣanəh.
 ɔle kpaɣanəh u yəkəxi təɣonaya pee na i acowa.
 29 Pə təna pə tɔ Tacaa kin ke yaasi ine i luɔna tətə.
 ɔsə layatv tasovv ke kɔpantv ké, na tɔ təwa.

29

Yosalem caakaya lepu na ɔsə waasv-i

1 Hai, Aləyeeɔi, Aləyeeɔi.
 ɔcate nyá nyá təm we waiyo ké.
 Nyá taa ké Tafiiti sikaa.
 N tōka teu ke paə pənaya ŋka ka acima.
 2 Maa paə Aləyeeɔi ɔcate.
 Wula na mola ká wee nyá taa.
 ɔcate ka pəsi isu Aləyeeɔi*fa* ɔcate. ^a wəki kətaya nyəm tɔ. Pəc pə ké Yosalem hətə lentə.
 3 Maa siki na má cəɔna-ŋ na má ta.
 Maa yeɔe na yoolaa kpeka tɔ-ŋ hekv.
 Maa lo haree taka na má cəɔna-ŋ.
 4 Pu tisi-ŋ ké tafe,
 na nyá nəyɔ nukəna tetv tee.
 Tetv tee ké nyá kɔyɔyotv ká lukəna təkemm.
 Nyá nəyɔ ka lukəna tetv tee ké isu asənaali.
 ɔlena nyá kɔyɔyotv
 naa lukəna mɔsvovv taa ké iwelətav.
 5 Nyá kolontunaa paɣav ká wee ké isu mɔsvovv.
 Pa kɔpiŋ ŋkv kv nəyəsəna ké
 isu ləɔtv nti heelim kpaəkəxi tə.
 ɔle təm kolum tōó ké pu la mpv,
 pə kaa leeli.
 6 Pə təna pə tɔ Tacaa ká kəɔ nyá waasovv
 na tev hola, na tetv seluyv,
 na pə kəkəte səsəle, na kacuculaya,
 na heelim səsəəm, na kəkə kɔmɔmɔka.
 7 Isu yolv toosuyv na pə saali yem tə,
 yaa i naakvovv pɔlvovv tom taa na pə saali tə.
 Mɔpóyó pu la piitimnaa tuutuuma təna
 mpa pa yookayana Aləyeeɔi ɔcate tə.
 Pa yookayana-teye na pá yəkəxi tə koloosi
 toŋ nyənsi na pá sikiyi na pá cəəkəna-teye,
 8 teitei isu nyəyəsɔi pɔkvovv yolv
 na í toosi sv i təŋa təyov tə.
 ɔ feŋ ɔlena í maɣana i lotv taa koosaa.
 Yaa isu ləkətv puwa yolv
 na í toosi sv i təŋa nyəɔv.
 ɔ feŋ ɔlena í maɣana i luyv tee
 wɔlaa na i toma tɔma.
 Mɔpóyó pu la piitimnaa təna tuutuuma wei i ká
 kəɔ Siyəŋ ɔcate ke yoonav tə.

Yulvmtv na svləkəle

9 Mɔpóyó Tacaa tasaa sv:
 Pə la-meɣe piti na səyontv pu-me.
 ɔ wiisi mə ɔse na í pəsi yulvmaa.
 ɔ cəŋləxi, ɔle pə taya svləm kɔyona-me.
 ɔ taŋtəxi ɔle pə taya svləm toŋ nyəm lakəna-me.

^a 29:2 Aləyeeɔi: Aləyeeɔi hɔwee wee sv ɔsə kətaya təlote tōó timpv pa

¹⁰ Pə taɣa pɔlb, Tacaa tu-meyɛ tom ləmaɣasələ ké.

I yɔlɔsa mə ɪsɛ.

Isə kuyəɣətutu teləsəlaa ké pa wɛna cənɛ.

I taka mə ɪsɛntə.

Nalaa təm ké pa wɛna cənɛ.

¹¹ Təm kukulutu tənə pəsə-meyɛ ɪsu pa ηmaakuyɔ takələɣa na pá kpiɪ na pá taali tɔ. Pa cɛləɣi nyəntu sɪ: Kala. ɪlɛna í cə sɪ: Maə pəsəɣi, pa taala ka tə. ¹² Yaa pá cɛla wei í ta nyi tɔ sɪ: Kala, na í cə sɪ: Ma ta nyi kalɔyɔ.

Kɔtutum ta tɛ

¹³ Mɔpóɣó Tacaa yəɣətəa sɪ:

Waatu wei yələa paɛ pa yəɣətəɣəna-m tɔ

pa nəsi na pa ntompɛɛ ké pa saɪna-m.

Ama pa lotu wɛ-m na pooluɪ.

Nyamnaɔ mɔpi pa nyəɪna-m tɔ,

pə ké yələa kuseɣesətu ké.

¹⁴ Pə tə ké maə la-wɛ tətəɣo piti təma,

na kəkələ nyəmnaa na pə la-wɛɣɛ ha.

Ləmaɣasɛ nyəma ləmaɣasɛ ka wakəli.

Ləɣətənaa ləɣatu ká saali.

Kɔɪmaɪmam u tuvki pə ηmalɔ

¹⁵ Yələa mɔpa pa ηmɛləɣi Tacaa,

na pá ηmɛsəɣi pa kɔlapələ tɔ,

pa təm wɛ waiɣo ké.

Səkɔpɔtuyɔ tɛɛ ké pa laki pa təma na pá təɪ sɪ:

Awe naaki-tɔ?

Nəɣəlb ta nyi tá tə.

¹⁶ Ama mə liɣituyɔ təwə yoo.

Cuyɔ na ku ηmalɔ paə kɛsəɣi pɔlb.

Kɔɪmaɪmam ka yəɣətɪ ηmalɔ sɪ:

Pə taɣa nyá ηmana-m?

Hɛɛv ka yəɣətɪ ηmalɔ sɪ:

N ta nyi pɔlb?

Layaɔyɔv səsəəm

¹⁷ Í ta nyi taa?

Pə kaasa pəcə maɣamaya ké.

Lipəɪ hətuyɔ ká pəsi tuɪ taale.

Tuɪ taale ká pəsi hətuyɔ.

¹⁸ Kuyaku ηkuyɔ ntamaa maɣamaya

ká nu takələɣa taa təm.

Yɔlɔmaə ɪsɛ ká kuli

na pá lu səkɔpɔtuyɔv səsəv taa.

¹⁹ Tacaa pɛɛɛ tə tɔpasəlaa

laɪa ká huləməɣəna na pə səsəɣi.

ɪlɛna kuyəntənaa náá

yələɣəna ɪsɛɛli nyəma ɪsə naɪɪ tɔ.

²⁰ Nmakəlla kaa tasa wɛɛv,

wɔɪlaa ká tɛ.

ɪlɛna pá kpiisi mɔpa pa taɪaa sɪ pa laki ɪsəɣatu tɔ.

²¹ Mɔpa pa kuyi lɛlaa təm ké huɛ taa tɔ.

Pa nyəkɪ huɛlaa ké katəsi kɛ təhuɛ.

Pa təɣəɔɪ siyisilaa na

kawaanaɣa təm nti tə fɛna kite tɔ.

Pɛɛ tətə paə saali yem.

²² Pə tə ké Tacaa wei í yapa Apələham tɔ í yəɣətəɣi

Yakəpɔ na í lɔluyɔ nyəma sɪ:

Yakəpɔ kaa tasa fɛɛɛ təɣəv.

Pəyɛɛ í kaa ka nyuyɔ.

²³ Waatu wei paə ná pə tənə mɔpi ma lapa pa hɛkɔ tɔ.

Paə nyi sɪ ma ké ɪsə na pá sɛɛ-m.

Paə nyəmɪ ma hətɛ ké səsəɛɛ.

Paa nyana-m si ma ké Yakəpu Iso nani tu.
Mayale Iseyeli Iso.

²⁴ Mpa feesuyu tolisaa to paa peeki ləmayasee.
Mpa pa lanja ta hee to pu seyesu-we.

30

Ləmayasee nna Tacaa lanje ta heena to

¹ Mpróyó Tacaa yəyotaa si:

Mpa me í ké waiyo nyóma təyole
yəlaa mpa pa kóləyi ləlaa
təo to.

Í tuyi mə kóləpəle pəle na pə tá luna ma kiŋ.

Í pəeləyi nəosi na pə ta ké ma luyi nyəntu,
na pə səsəyi isayatu ke isayatu təo.

² Í to mpaaw si í puki Icipiti,

Í ta pəsosi-m natəli.

Í puki si í to Icipiti wulaw ke kpoluyu.

Í polaa si í pəkəyi təcəsəle ke Icipiti.

³ Ama Icipiti wulaw kpoluyu tuyi
ká tu-mege feele.

Í tetu taa cəsuyu ká liyiti-mege səsəm.

⁴ Mə akewenaa səsaa təma tate ke Sowaj icate.

Mə səpaarənaa tala Hanəsi icate.

⁵ Mə təna í ká təyó feele ké na təna nyóma mpe.

Pele pa kaa waasi-me, yaa pá səna-me.

Ama feele ke í ka təyó na pə kə mə nyuyi.

Icipiti waasuyi nullaa

⁶ Tacaa kaləyəna Nəkəfi wontunaa mpa pa we
lanjwakəlle na nəyəse tetu taa to.

Tənaɣa təyoləɣa əlonyəŋka na apəlonyəŋka lunaa.

Pəasəle na tum wei í kóləyi huntu to pa tetu nté.

Kranəsi ke pa səyələna pa wenaw.

Na yooyoonaa ke pa krancoon,

na pá təŋəyəna tetu nti tə taa

na pá pukina si pa haaki piitimnaa mpa pa kaa waasi-we to.

⁷ Icipiti waasuyi ké kpete ké.

Pə təo ké ma yaaki-i si təo tiilu kaawaasaya.

Mpi pu kəo to pə təm kpaaluyi

⁸ Mpróyó Tacaa təma Isayii si:

Pənente ŋmaa təmnaa mpege kpaata təo,

ké Yosalem nyóma isentaa.

Nmaa-təyi takəlaya taa na tə wee tam təo.

Haləna kuyaku kantəkaya nyəŋku.

⁹ Mpi to, Yosalem nyóma ké təo kollaa ké,

pa ké təsəlaa.

Paa caaki Tacaa kiŋ ke nuw.

¹⁰ Ulena pá təŋ Iso kuyəyotutu tələsəlaa si:

Í taa tələsi Iso kuyəyotutu.

Na pá təŋ mpa pa naaki Iso Təm to si:

Í yeke tampana ke naw na í heeliyi-tu.

Í looliyi na í heeliyi-tu,

í naaki təm kətusətu.

¹¹ Í yeke mpaaw kəpanku, í hatələna mpaɣa.

Í ləsi Iseyeli nyóma Iso nani tu ke tá heko taa.

Wakəlvuyi ŋku kv fei hiuu to

¹² Pə təo ke Iseyeli Iso nani tu yəyotəyi si:

Timpi í kisiyi təm təne na í haaki mə təyi

musun na isayatu taa na í tisi mə yuj to.

¹³ Pə təo ké isayatu təne tu pəsi-me,

isu pa huluyi koluŋa kəkuləɣa taa ké

lonte na ká pèli na ká hoti tòm kòlòm tò.

¹⁴ Ka yókæyi kè tàmùlù,
isu hâyaya ñka pa yókæa tãnanã tò.
Pè kaa sò tataya si pá heena kòkò,
yaa pá cosina lùm ke hite taa.

I caya tãpamm na í tu Iso kè naani

¹⁵ M̀p̀ỳỳ lseyeli Iso Nanã tu Tacaa yòyòtaa si:
Ye í m̀ala ma kin na í caya tãpamm.
Pu ya m̀ nyòõj.
Ye í caya tãpamm na í tu-m naani í ká hiki toma.
Ama m̀ tá sòli mpv.

¹⁶ I tãma si: Aa, tu caya krayanã na tã se.
Tãmpãna í ká caya krayanã na í se yaa.
I ká kraya asewa na í yòyòti si:
Pòwè, tá krayanã seeki yoo.
Ama m̀ tãyãnlãa ká tẽ-meyẽ sewa.
¹⁷ Kolontu kòlòm ká nyaasi m̀ taa yèlãa iyãa (1000) na pá sele.
Kolontunãa kakpasi ká nyaasi-mè na í se.
Pu kaasi m̀ taa weesin nyãma kè
isu tesika ke puyv nyuyv taa.
Yaa kuyvõsòm ke pulãya taa.

Nyuyv yãv waatu

¹⁸ Pè tò kè Tacaa tãhaa si í laki-meyẽ pèlẽ.
I ká kòli na í nyãm m̀ pètòtòtè.
Pè taya pòlù, Tacaa Iso kè siyisilu kè.
Pa tãna mpã pa tẽlãyi-í tãyòle nyòlẽlẽ nyãma.
¹⁹ Siyõj nyãma mpã mè í wè Yosalem taa tò,
í kaa tasa wula.
Mpi tò, ye í mpã kapuka Tacaa ká la-meyẽ pèlẽ.
Ye í tu nu m̀ nãyò í ká waasi-meyẽ.
²⁰ Tacaa ká ha-meyẽ tãyõnãya ke
m̀ nãyõsẽ taa.

I ká ha-meyẽ lùm ke wahala waatu.
M̀ seyesèlãa kaa tasa ñmèluyv.
I ká nana m̀ isèpòle ke mpã pa seyesèyi-mè tò.
²¹ Ye í tãha ntãyõj yaa mpètãj,
pu yòyòtãna-mè na waali si:
M̀paav ntò, í tãj-kv.
I tãj mpètãj.

²² I ká nyãm asilima ke liyitee
nyãyòtu nti tã waasa m̀ tũj kulalãã tã tò,
na wula wei í waasa m̀ lèesãj tã tò.
I ká lò-ti isu acaalètu pòlupv,
na í tò si: I lu cãne.

²³ Iso ká yeke na tev nu kòtutuuum
mpi í tãwa tetv taa tò pè tã,
Tãyõnãya ñka tetv ká lùli tò,
kaa wèe teu na ká haaki alaafãya.
Ilenã m̀ tãla cãki nyutv
kòpantv taa kè waatu in.

²⁴ Naãj na krayasi nsi si halãyi tò,
su tãyõ nyutv nti tã taa pa sita tòm
na pá fala-ti tò.

²⁵ Lããj ká tũli pòõj kòkòlõj tã.
Lùm ká kpe pulasi kòkòlasi tã
kè asalav kuyakv wule.

Tãtãjle kutuluj ká ti.
Sãtaa tuutuuma ka lu pè taa.
²⁶ Waatu wei Tacaa ká hòkò í yèlãa hiñ na í waa-wè tò,
isòtò ká naaki kè isu ilim.
Ilenã ilim tãj náã sòõsi tòm naatosompòyãya,

isu kuyeeη naatosompwɔlaya nyaalam weε tɔ.

Tacaa kəη Asilii nyəma ηkpaηnyu hɔm

²⁷ Hatoo pooluη ke Tacaa nyá maγamaγa n ká luna.

Nyá pááná ké səsəona ké.

A weε ké isu isəηmuntuyu yuη nyəηku.

Ye n yɔɔtəyí nyá ntompree tɔ we pááná səsəona ké.

Nyá nsəmlε we isu kəkɔ ηka ka nyaki tɔ.

²⁸ Nyá feesiη we ké isu lɔɔu sukuyu na kó kra kɔtemiη,

na ku lɔm kra luyu tεε tɔ.

N caa n ciyiti piitimnaa na kuciyituyu kɔwakəlvu,

na n tu yəlaa nɔəsi taa ké kraγanɔkpaσι nsi n ká tolisina-we tɔ.

²⁹ Ama Yosalem nyəma me í ká yoo yontu isu pa tɔkuyu acima ke ahoο tɔ. Í ká weε lanηhɔlmle

taa, isu pa hɔlvu həsi na pá kraaki Tacaa puγu ke Iseyeli kɔkpaμuyu tɔ tɔ.

³⁰ Tacaa n ká yele na nyá nɔyɔ səsaya nu.

N ka hɔli isəna n kraasa niη si

n makəna tɔη na nyá pááná

səsəona nna a we isu kəkɔ səsaya,

na tεv heelim, na ku tɔmpree tɔ.

³¹ Asilii nyəma ká nu Tacaa nɔyɔ, lɛna pá seliyi.

N ká ma-we na nyá kkrátɔyɔ səsəu.

³² Tacaa paa waatu wei ke n mpa-we pu seγesi-weγe. lɛna pá nu akilimanaa na cəməη tɔη

ke kraakraa. Tacaa n ká yooηa-weγe na í yele niη.

³³ Hatoo ləη ke pa taγana tənaasəle.

Pa taγana-tεγe wulav tɔ.

Tə limaa ké na tɔ walaa.

Tənaasəle nteγele kəkɔ na taasi tuutuuma.

Tacaa feesiη ká nyaya-i ké isu kəkɔ lule.

31

Mpa pa pεekəyi waasvyu ke Icipiti tɔ

¹ Mpyó Tacaa tasaa si:

Mpa pa tiiki Icipiti si pá səna-we tɔ,

pa tɔm we waiyo ké.

Kraγanəη ke pa tεeləyi,

pa laki yoou keekena ke naani ke pele pa paγale tɔ.

Pa tεeləyi kraγanəη caγalaa ke pa tɔη tɔ.

Paa saη tekuyi ke Iseyeli Iso nəηη tu má.

Pəyele paa pεekəyi Tacaa má.

² Pəyele má tɔtɔ ma ké ləmaγasεε tu,

ma kəηna mpusi.

Má yɔɔta nti maa layasəyi.

Ma kuləyi isayalataa tεεsi tɔ.

Ma wakələyi mpa paa təηəyi siγisyu tɔ pa sənau.

³ Icipiti nyəma ke yəlaa ké,

pa ta ke Iso.

Pa kraγanəη ké nantu ké,

í feina toma lɛnna tɔtɔ.

Ye Tacaa má ma kusa niη,

kentilu seliyi ké.

Wei pa kentaa tɔ,

ílε í hotiyi ké,

na pa təna pá si.

Tacaa tike waasəyana Yosalem

⁴ Mpyó Tacaa heela Isayii má si:

Isu tɔɔlaya yaa ka

pəyaya kraakuyu ka təɔnəya na ká nyusəyi tɔ.

Paa tiikilaa kotaa na pá kuli ka tɔ.

Pa nɔəsi u nyaasəyi-ke.

Pəyele pa paγale u tɔɔki ka lanje.

Mpyó Ate na isɔtaa tu ma,

maa tii Siyōñ puḡu tōo,
maa tii Siyōñ pulaya tōo na má yoo.

⁵ Isu sumasi hetuḡu si kenḡ
na sí takāḡi si təpəpəle tō.

Mpóḡú Ate na isōtaa tō má,
maa kenti Yosalem tōo
na má waasi-i na má yaḡi-i.

⁶ Iseyeli piya me í kōo na tē mēli, Tacaā wei tē kisaa tō i tēē. ⁷ Koyako ŋku paa wei i ká lō i tuḡ
kólalaañ wōla nyəñ na liyitee nyəḡətu nyəñ wei i lupina i ninḡ tō.

⁸ Laḡate nte tē ta ke yulu nyənte tō
ñté tu tōḡona Asilii nyəma.

Laḡate nte yulu ninḡ ta la tō ñté tu wakələna-we.
Asilii nyəma ká se laḡate.

Iseyeli nyəma ka tō Asilii yoolaa ke tēlasí tēma.

⁹ Mpa paa kentayaa-we isu kəkraməñ tō paa sena
lanwakəlle.

Səḡəntu ka pu pa nyuḡu nyəma ke tuuta tēē.

Tacaā má ma yəḡətəna mpw.

Ma wēna kōkō ke Siyōñ taa.

Ma wēna mamalukile ke Yosalem taa.

32

Wulan wei i ká laki kəpantv tō

¹ Wulan nəḡəlu ká təñḡḡi
siyisuyu ke i kawulaya tōḡu taa,
na awulumpiya náá təñḡḡi tampana ke pa tetu tōkuḡu taa.

² Paa wei i ka wēē kē isu tēcōsəle ke heelim na
kpuḡu tətule ke tēv heelim səsəəm waatu.

Yaa isu lum kpenyuyi tōḡo wulaya tetu taa.

Yaa isu kəkramuḡu səsəō isotom ke ilim tetu taa.

³ Ie nalaa kaa tasa yulumuḡu.

Pəyele nulaa ká ke ŋkrañḡ.

⁴ Yəlaa nyōñ fēnaa, ká wēēna nyōñ
na pá sūv kpeḡəmuḡu.

Ilena matəlaa nsəma hetí,

na pa nsəma lēēsi na pá wēēna nəoleleñ.

⁵ Pa kaa tasa krañḡ ke yaav si kasayampu.

Yaa acilayatu tō si səsə.

⁶ Pə taya pulu, krañḡu tōm ke
krañḡu yəḡətəḡi.

Krañḡu tuḡi i lotu taa kē isayatu lapu tōm.

I laki asilima na í yəḡətəḡi kaloolaya tōm ke Tacaā tōo.

I yeki nyəḡətu na i nyəḡəsi.

I pəñ konyənyōəm ke wei i səki lukōtu tō.

⁷ Acilayatu tō kuḡəḡətuḡi kuḡi kē.

I mayasəḡi i taa kē tasəkəle tōm,

na í tūsəḡi wahala tō na kaloolaya.

Paa waatu wei konyəntu wēna i tampana tō.

⁸ Ama kasayampu ná laki mpi pə tewa tōḡo,
na í sēsəḡi isəle ke pə taa.

Yosalem alaa kpaalḡu

⁹ Alaa mpa me í kəla pamḡ tō,

í kulí na í nu ma nəḡo.

Pēēlaa mpa me mu nəḡəsəḡi pulu tō,

í ke ŋkrañḡu na í nu ma tōm.

¹⁰ Pə kaasa pənaḡa na kuḡeñḡ ke pəcō.

Alaa mpa me mə paa fēi tō, í ka sele.

Mpi tō, lēseñ kooluyi kaa la, pəyele kōmtu kaa wēē.

¹¹ Mpa me mə kəla pamḡ tō, səḡəntu í kra-me.

Mpa me mu nəḡəsəḡi pulu tō í sele.

I wəḡəsi mə wontu na pá yele-mēḡe kpeḡe.

I suu ləyaya wontu.

¹² I kpa mə laŋa na i wii mə tawa,
nna a ka we teu tɔ a tɔɔ.

I wii mə leseŋnaa mpa pa blaya tɔ pa tɔɔ.

¹³ Ama pənente sɔwa na kolɔŋ
pə nyɔɔki ma yəlaa tɛtu taa ké.

Na pə kpeŋna mə ɪcate nte tɔ sɔɔla aliŋila tɔ
tə laŋhɔlɔmlɛ tɛɛsi taa.

¹⁴ I lɔwa kawulaya tɛyaya.

I yela laŋhɔlɔmlɛ ɪcate.

Pulaya na tətəŋlɛ kutuluɣu ká pəsi taale kraŋasi
na kaləkəŋ tətɔɔlɛ.

Layaŋyɔ sɔsɔm

¹⁵ Kuyako nakuli Feesuɣu ká luna ɪsɔtaa
na kɔ tii tá tɔɔ.

Wulaya tɛtu ká pəsi tuŋ taale,
na tuŋ taale náá pəsi hɔtɔyɔ.

¹⁶ Iɛna tampana tɔŋyɔ weɛ wulaya tɛtu taa,
na siyisuɣu tɔŋyɔ ke tuŋ taale taa.

¹⁷ Siyisuɣu tɛmlɛ nté heɛsɔyɔ.

Heɛsɔyɔ kɔlɔlɔm nté yɔlɔ u nyaŋna pɔlɔ,
na naani ke tam tɔɔ.

¹⁸ Ma yəlaa ka caɣa heɛsɔyɔ lonɛ taa.

I ká caɣa tɛcaɣale naani nyɔntɛ taa ké tɛɛsi
nsi si we tɔpamm tɔ si taa.

¹⁹ Ama tɛv tɛmpɛɛ ká peti hɔtɔyɔ.

Pu tisi ɪcate tɛfɛ.

²⁰ Nyɔleleŋ nyɔma nté mɛ.

I ká tuuki paa timpi na i tɔŋyɔ lɔm sɔsɔm.

I ká yele mə naaŋ na mə kraŋasi

na si yeləyənə si tu.

33

Isəna pu fɛli wakəllaa tɔ

¹ Mpyó Tacaɔ tasaa si:

Nyá wei n wakəlyi lɛlaa

na pa ta wakəli-ŋ tɔ,

nyá tɔm we waiyo ké.

N luki lɛlaa waali,

na pá ta luta nyá waali.

N tɛŋ lɛlaa ke wakəlyɔ ɛna pə wakəli nyá.

N tɛŋ lɛlaa waali luw,

ɛna pá lu nyá waali.

² Tacaɔ nyəni tá pətɔtɔlɛ.

Nyaya tɔ tɛɛlɔyɔ.

Weɛ tá tɔŋ ke paa tanaŋ ŋku.

Weɛ tá nyɔyɔ yátɔ ke laŋwakəllɛ waatu.

³ Ye yəlaa nuwa nyá taŋ pa seeki ké.

Ŋ kɔlaa ɛlɛ piitimnaa ya.

⁴ Pa kuuki mə wontu ké ɪsu kɔtolɔŋ na kɔtɔyɔv.

Pa huliŋi-tɔyɔ ɪsu kɔtolɔŋ sɛsɛku.

⁵ Tacaɔ ké sɔsɔ ké.

Mpi tɔ, ɪsɔtaa ké i tɛcaɣale weɛ.

I suula Siyɔŋ ke kɔsiyisim na tampana tɔŋyɔv.

⁶ I yəlaa ká caɣana naani ké pa kɔyɛɛŋ tɔnaɣa.

Ləmaɣasɛɛ na laɣatɔ kɛna wɛnaw mpi pə yaki nyɔyɔ tɔ.

Tacaɔ nyamnav nté Siyɔŋ kraŋcoou.

Tacaɔ waaŋyɔv

⁷ Akanaa makəna nteyɛ kapusi ke awali.

Heɛsɔyɔ tɔm kɔntaa ná wiiki ɪsu pa səki pa səki.

⁸ Ҳарре ве крете, нӱгӱлб и тӱгӱгӱ.

Nmakəllu yəka nəgə pəeləyub.

I ləwa acaləe.

I tuyuna nəgəlb.

⁹ Тету ве лəгəгə тaa,

tə wakələyi.

Pə liyita Lipaŋ tetu,

tə nyəma nəgəsəyi.

Saləŋ tetekələ nəgəsəna wəlaya tetu.

Pasaŋ na Kaməeli pə pəŋə tuj nə təkəi.

¹⁰ Мрӱгӱгӱ Тасаа тəма си:

Nənəwə maə kulə ma naasi taa.

Nənəwə maə kulə.

Nənəwə maə hulə ma səsəwəntu.

¹¹ Kiisi kə i haɣaa, ile i ká ləli nyutu.

Mə feesiŋ nté kəkə, ŋkə kaa nyayana-mə.

¹² Kəkə ká nyayana piitimnaa na pé yele təlma.

I su ka nyakuyə səwa nna pa setaa tə.

¹³ Pooluŋ nyəma mə, i nu mpi ma lapa tə pə təm,

na pəcələ nyəma mə, mii nyi ma toŋ təm.

¹⁴ Səgəntu krawa Siyəŋ taa kawalaya nyəma.

Mpa paa tuyuna Iəw tə pa seliyi.

Pa makə kapusi si:

Ta taa əwe ká cəyana kəkə kuniisaɣa kanə ka kiŋ?

Əwe pəsəyi na i cəyə mamala tam təw nyəna anə a kiŋ?

¹⁵ Wei i təŋ kusiɣisim taa,

na i yəgətəyi tampana təŋyub təm tə.

Wei i kisiyi kasəyaya ŋka pa hikiyina musəŋ tə,

na i kisiyi asilima kəcəwə tə.

Wei i kisiyi isayəntu təm nuw tə,

na i wiisiyi isə si i taa na kawalaya tə.

¹⁶ Yulə unu i təcəyale nté tontorŋle təw.

I təcəwsələ nté kəkəpaməŋ səsəwəŋ tē.

I ká wəena təgənaya kə tam ké.

Pəyele i kaa laŋ ləm.

Yosalem waasuyub

¹⁷ Yosalem nyá isə ká ná wulaw kə i teeli təna taa.

N ká na tetu na tə təwəŋ təna.

¹⁸ N ká təwəsi nyá səgəntu təw.

Haləna ŋ pəwəsi nyá ti si:

Takələsi ŋmaəlb na liyitee məlb

na tətəŋle kutuluɣu feŋlu pa wə le?

¹⁹ N kaa tasa kalampaanu yəlaa mpeɣe nau.

Nəgəlb u nukəi pa təm, tə wə səkrətyub.

Pa ké krau nyəma ké nəgəlb u nukəi pa təm.

²⁰ Ama n ká nyəmi Siyəŋ,

ta acima icatə səsəwəle.

Nyá isə ká ná Yosalem lonte nte tə wə təpamm tə.

Cəkələ nte pə kaa tasa lonte laɣasuyub tə.

Pa kaa kpeɣi tə kankanasi kə paa pəlee.

Pəcəwə tə ŋmusi taa nakəli kaa heŋi.

²¹ Tənaɣa Тасаа ka hulə-tu si i ké kəpaŋ.

Pu wəe pusi səsəwənsi haɣəlyub taa ké.

Timpi ləwəŋ səsəwəŋ wəe tə.

Ama yosu kpułyub səsəwə nakəli ku kaa təŋna təna.

Kpułyub kəpaŋku kaa təŋna təna.

²² Тасаа nyəyale tá huɣnəlb,

nyá tuyuna-tuyub kiŋ.

Nyəyale tá wulaw nyá yakəna-tu.

²³ Nyá ŋmusi cəpa,

si təkəyi kpułyub tesika si ku pəwəŋ i heŋi.

Waatu inəxi paa kuu wontu na pə kpeɲna mpa pa tɔŋ tala tɔ.

Paa tala wontu kɔkukuutu nti na paa wei i hiki i paa tete.

²⁴ Yosalem ɪcate tɔ nɔɔɔɔ kaa tɔ si:

Pə wuki-m.

Yɔlaa mpa pa we Yosalem taa tɔ paa ce-weye pa ɪsayatu.

34

Tacaa ká hɔna Itəm nyóma

¹ Piitimnaa me, í kɔtəna na í nu.

Yɔlaa me, í ke ɲkraɲɲ.

Tetu na tɔ taa nyəm í nu.

Antulinya na i kɔlɔlɔm tɔna í la aseeta nyóma.

² Mpi tɔ, Tacaa ká mu pááná sɔsɔna

na piitimnaa tɔna.

I taa kpana pa yoolaa tɔna.

Tacaa tɔ i taa si i ká kpiisi-we.

I caa i wakəli-we.

³ Pa lɔwa pa taa mpa pə kɔwa tɔ.

Pa sɔtaa sɔɲaa.

Pa caləm kpeɲ pɔɔɲ tɔɔ.

⁴ ɪsɔtɔɲasi tɔna kɔesəxi.

ɪsɔtɔɲu ká kpili ɪsu nyaalɔyɔ.

ɪsɔtɔɲasi tɔna hotiyi ɪsu lesɛɲ hatu kɔwɔlɔtɔ.

Yaa fiki hatu kɔwɔlɔtɔ.

⁵ Ma layate mu pááná ke ɪsɔtaa.

Tu tii Itəm nyóma tɔɔ.

Itəm nyóma meye ma suwa si maa kpiisi.

⁶ Caləm waasa Tacaa layate tɔɔ ké.

Nim matəna-te.

Pə caya ɪsu iwɛɛsi na pəɲtɔɲ pə caləm.

Na iwaɔɲ timpee na pə nim.

Mpi tɔ, pa lapa Tacaa ke kɔtaya ke Posəla ɪcate taa.

Pa kɔwa tuutuuma ke Itəm tetu taa.

⁷ Pa na taale naɔɲ pa hotina.

Təyaya nyəɲ na latɔcɛnaa pa hotaa.

Itəm tetu nyɔɔwa caləm.

Nim haya mə katerɲa.

⁸ Tacaa ɪsɔtɔɲ kɔyaka ké.

Pənaɲa ɲka i ɪsɔtəyana Siyɔɲ

nyóma nɔɔ tɔyɔle.

⁹ Itəm lɔɲ lɔm ká pəsi kaaloo.

Itəm tetu muɔyɔ ká pəsi kəkɔ mamacəyɔlasɪ.

Mə tetu ká pəsi ɪsu kəkɔ mukɔyɔ kaaloo tɔ.

¹⁰ Ka kaa te paa ahoɔ paa ilim.

Ká nyɔsi ká kɔlɔxi ɲpɔyɔ tam tɔɔ ké.

Tetu ká wakəli ɲpɔyɔ pusi tənaya.

Nɔyɔɔ kaa tɔɲna tənaya paa wulee.

¹¹ Kpiisuyɔ na uluyucante paa cayaɲa.

Kpiisiwulaya na katəkatɔyɔ paa caya tɔna.

Tacaa ká yɔki tɔ tɔna na tɔ saali yem.

¹² Sɔsɔ nɔyɔɔ i kaa weɛ si pá kra-i wulau.

Pu kpiisi tɔ awulumpiya tɔna.

¹³ Sɔsɔnaa ka nyɔ pa kawulaya tɛɛsi taa.

Kɔlɔɲ na sɔwa ke pa koloosi acalɛɛ taa.

Pa acalɛɛ ká pəsi taale hasi tɔsɔle,

na taataanaa lonte.

¹⁴ Wolaya tetu taa nyóma ká suliyi taale wontu.

Pəɲtɔɲ ká yaaki tɔma.

Ahoɔ nyaasəlaa ká pəsi pa lonte ke tɔna.

Tənaya paa la pa lonte kɔhɛsəle.

¹⁵ Tənaya tum ká hɛɛ lonte, na í tɔ i yala.

Tum ká papu-yege tona,
na í kpeyeli í piya ke í kòhköñ taa.
Tənaɣa yepelekunaa tona ka koti naale naale.
¹⁶ I wiili Tacaa takəlaya taa na í kala.
Wontu nti tə taa nakoli kaa lañ.
Paa tə taa ŋku kɔ kaa lañ.
Mpi tɔ, Tacaa má ma yəgətəna na ma nəgɔ.
Ma Feesuyu ká kpeyelina wontu nti.
¹⁷ Tete ke ma tɔwa na má faɣa pa tetu na ma niñ.
Na má tala-wege-ti na ŋmənaɣa.
Ti pəsi pa nyəntu ke paa pəlee na pá ɔaya tə taa ké
tam tɔɔ.

35

Tacaa nyəma ká məli í kiñ

¹ Wulaya tetu lañle í hulumu.
Kpañkpañte tetu í yɔoli.
Tetu nti lum ta tala tɔ tə ŋmaali.
² Tə tɔ hetu.
Yaayenaa í tɔli tetu taa.
Tə wiliti lañhulumlə kawilitasi.
Pu mələna Lipañ tetu ke tə teeli.
Kameeli puyɔ na Saləñ tetekele
ká taɣani səsəntu ke hikuyu.
Paa na Tacaa Iso teeli na í səsəntu.
³ I la na mə niñ kəseliñ kii.
I la na mə nəðee acamaa nyəɔ tɔñ.
⁴ Mpa səyəntu kpawa tɔ,
í heeli-we si:
I kaasi mə ti.
I taa nyá.
Mə Iso kəñ mə kolontunaa
fəlvɔ na mə nəgɔ.
I maɣamaɣa í ká kəñna na í waasi-mə.
⁵ Waatu inəyi yuluma ɔse ká kuli.
Ntamaa ŋkpañ ká tɔli.
⁶ Kaakalaya ká ŋmaa ɔsu nam.
Kamumuka nsəmlə ká hetəna lañhulumlə.
Mpi tɔ, lum ká kpe wulaya tetu taa,
Pu hee ləñ ke tetu nti lum ta tala tɔ tə taa.
⁷ Timpi yəlaa loosaya
na pə nəgəsəna ɔsu lum tɔ pu pəsi luna.
Lum seela ká tɔli lukɔtu tetu taa.
Səsəncasɔ na mɔlvɔ ka
nyala timpi taale hasi cakaya tɔ.
⁸ Tənaɣa paa hee mpaav.
Mpaav ŋku pa yaaki naññ nyəñku tɔ.
Kɔpama tike ká təñna-kɔ, asilima tɔ nəyɔlɔ kaa siti.
Ləmaɣasəe fəi nyəma ká təñ-kɔ pa kaa le.
⁹ Təyolaya kaa wee mpaav ŋku kɔ taa.
Taale wontuyu ɔsayu nakoli kɔ kaa təñ-kɔ.
Pa kaa sulina taale wontuyu ɔsayu
nakoləyi mpaav ŋku kɔ taa.
Mpa pa nyəñ Tacaa yapa yomle taa tɔ,
mpə paa təñna kɔ taa.
¹⁰ Mpa Tacaa hetaa tɔ mpə paa mələna.
Paa tala Siyəñ na akaitu yontu.
Pa lañ ká hulumu tam tɔɔ.
Ayəla na lañhulumlə ká kɔɔ.
Wəsasi na wula ká polo pooluñ.

36

*Asilii nyáma nyaasáyi Yosalem nyáma
(Awulaa II 18:13,17-37)*

¹ Yuta wulaw Isekiyasí kawulaya pənaɣa naanɔwa na liyiti nyəŋka taa, Asilii wulaw Senakelipi kola Yuta koloosi acalɛɛ tɔw na í lɛɛki-yɛ. ² M̀p̀r̀ỳỳú Asilii wulaw kɔsa Lakisi icatɛ taa kɛ í yoolaa nyɔɔvɔ tɔ, na yoolaa taa yoolaa, na í tili-wɛyɛ Yosalem kɛ Yuta wulaw Isekiyasí kinj. Pa talaa ilɛna pá ŋmɛli lule isɔ́taa nyɛntɛ lɔɔv kinj kɛ cɔ́tɛ́laa mpaav taa. ³ Ilɛna Hilikiya pəyalɔ Iliyakim, wei í paasəɣəna kawulaya təyaya tɔ. Na takɛ́lasi ŋmaalɔ Sepəna, na Asafí pəyalɔ Yowa, wei í paasəɣəna takɛ́lasi tɔ, pá polo pa kinj. ⁴ M̀p̀r̀ỳỳule yoolaa nyɔɔvɔ tɔ tɔma-wɛ sɪ: Í polo í heeli Yuta wulaw Isekiyasí sɪ, Asilii wulaw sɔsɔ pɔ́sɔsɔyɪ-ɪ sɪ pepeyɛ n laki na ŋ taaki? ⁵ N maɣasəyɪ nyá taa sɪ nɔyɔ taa tɔm tayanəɣəna yooɔ na kó tó yulɔ kɛ təyoole apalɔtɔ na? Mpu tɔ, awɛyɛ n laki na ŋ taaki, na ŋ kuləyɪ ma tɔɔ? ⁶ Icipiti kɛ n tɛɛləyɪ, ílé í wɛ kɛ isɪ səsəncanja kɔpɛlaya ŋka ka kuyɪ tɔ. Wei í lapa-kɛyɛ naani ka hɛɛ-ɪ. M̀p̀r̀ỳỳú Icipiti wulaw laki pa təna mpa pa tisiyɪ í tɔw kɛ yuyɪ tɔ. ⁷ Ntanyɪ n təŋ kele sɪ mɛ Isɔ Tacaa kɛ n tɔwa naani. Pəyɛle Isɔ unɪ í tɛfɛɛnɛnaa na í kotaya tɛlatɛnaa kɛ Isekiyasí kpiisaa. Ilɛna í hólí Yosalem icatɛ yɛ́laa na Yuta tɛtɔ nyə́ma sɪ pá sɛɛ Isɔ kɛ kotaya tɛlatɛ tɛnɛ tɔw cəne.

⁸ Tɔw, pənɛntɛ nyana ma caa Asilii wulaw í pɛɛli nɔyɔ. Maa ha-ŋ kraɣanəŋ iyisi naale (2000). Ye n ka pəsi na ŋ hiki mpa paa caɣa-ɪ tɔ. ⁹ N ka pəsi na n təyɔnɪ Asilii wulaw tɛmlɛ nyə́ma taa səkɛpɛlu na? Icipiti nyə́ma kɛ n tɔwa naani. Mpi tɔ, pɛɛ pa wɛna yooɔ kɛkɛnaa na pa kraɣanəŋ caɣalaa tɔ pə tɔw. ¹⁰ N huɔ sɪ pə taɣa Isɔ luɣu nyɛntɔ kɛ ma tɛŋnaa na má kɔw tɛtɔ tɛnɛ tɔ wakə́lɔyɔ na? Tacaa heelina-m sɪ má kra tɛtɔ tɛnɛ tɔw na má wakə́li-tɪ.

¹¹ M̀p̀r̀ỳỳule Iliyakim, na Sepəna, na Yowa, pa tɔma Asilii yoolaa nyɔɔvɔ tɔ sɪ: Yɔyɔ́təna-tuyɔ Alaamee tɔm taa. Mpi tɔ, tɔ nukɪ. Taa yɔyɔ́təna-tuyɔ Yuta nsəmlɛ na yɛ́laa mpa pa wɛ icatɛ kolɔŋa tɔw tɔ pá nu.

¹² Ama yoolaa nyɔɔvɔ tɔ cɔwa sɪ: Pə taɣa mə na mə caa mə tike kɛ Asilii wulaw tilaa sɪ, pá heeli tɔm tɛnɛ. Ama pə kɛnna pa təna mpa pa caɣa kolɔŋa tɔw, na paa tɛ na pá tɔyɔ pa pɔntu na pá nyɔɔ pa həm tɔyɔ. ¹³ M̀p̀r̀ỳỳule yoolaa nyɔɔvɔ tɔ sɛŋna na í yɔyɔ́təna nɔyɔ sɔsɔyɛ kɛ Hɛpəla tɔm taa sɪ: Í nu Asilii wulaw sɔsɔ tɔm. ¹⁴ Asilii wulaw yɔyɔ́təna sɪ: Í taa yeɛ na Isekiyasí tɔsɪ-mɛ. Mpi tɔ, í kaa pəsi na í waasi-mɛ. ¹⁵ Isekiyasí tɔsəyɪ-mɛyɛ sɪ, í la Tacaa kɛ naani. Sɪ Isɔ ká waasi-mɛ, sɪ Asilii wulaw kaa lɛɛki mə icatɛ. ¹⁶ Í taa nuɔna Isekiyasí. Mpi tɔ, Asilii wulaw ná caa kɛ sɪ, mə na-ɪ í ciiki na í ha-ɪ mə tɪ. Waatɔ unəyɪ paa wei í ka tɔyɔ tɔŋ wei pa yaa sɪ, lesɛŋ na fiki tɔw pə pee. Paa wei í ká nyɔɔ í lɔko taa lɔm. ¹⁷ Haləna má kɔw na má pona-mɛyɛ tɛtɔ nti tɔ wɛ isɪ mə nyɛntɔ tɔ tɔ taa. Tɛtɔ nti tɔ taa wɛ təyənaya pee kɛ na sulɔm. Tə taa wɛ kɔtəyɔn kɛ na lesɛŋ tɔŋ. ¹⁸ Mpu tɔ, Isekiyasí í taa tɔsɪ-mɛyɛ yem na í tɔŋ sɪ: Tacaa ka waasi-mɛ. Piitimnaa tɔŋ ta pəsi na í waasi í yə́laa kɛ Asilii wulaw niŋ taa. ¹⁹ Hamatɪ na Aləpatɪ na Sefafayim, pə acalɛɛ nyə́ma tɔŋ mɛla isəna? Í ta pəsi na í taŋ Asilii wulaw sɪ í taa lɛɛki Samalii icatɛ. ²⁰ Tɛtɔnaa mpe pa təna, pa taa nti tɔ tɔŋ yapa-təyɪ ma niŋ taa. Na Tacaa náa yakɪ Yosalem kɛ ma niŋ taa?

²¹ Ama yə́laa mpe pa suma pa ta cɔ-ɪ paa tɔmnyɔ kolɔmnyɔ. Mpi tɔ, wulaw Isekiyasí ka heelina-wɛ sɪ pá taa cɔ-ɪ. ²² Ilɛna Hilikiya pəyalɔ Iliyakim, wei í kɛ wulaw təyaya nyɔɔvɔ tɔ, na takɛ́lasi ŋmaalɔ Sepəna na sɪ sulɔ Asafí pəyalɔ Yowa pa polo wulaw Isekiyasí kinj. Paa cəla pa wontu kɛ, na laŋwakə́lle. M̀p̀r̀ỳỳú pa kɛesa wulaw kɛ yoolaa nyɔɔvɔ tɔ kɔyɔ́yɔtɔvɔ.

37

*Isekiyasí yɔyɔ́təyənə Isɔ kuyɔ́yɔtɔvɔ tɛləsɔlv Isayii
(Awulaa II 19:1-7)*

¹ Waatɔ wei wulaw Isekiyasí nuwa pa tɔm nti ilɛna í cəli í wontu na laŋwakə́lle, na í suu ləyaya wontu isɪ fɔlɛtənaa taka na í polo Tacaa təyaya taa. ² Tənyaya í tila kawulaya təyaya nyɔɔvɔ tɔ Iliyakim, na takɛ́lasi ŋmaalɔ Sepəna, na kɔ́tɛ́laa taa sɔsɔ. Paa suuwa ləyaya wontu kɛ isɪ fɔlɛtənaa taka. Ilɛna pá polo Amotɪ pəyalɔ Isayii, Isɔ kuyɔ́yɔtɔvɔ tɛləsɔlv kinj, ³ na pá heeli-ɪ sɪ: Laŋwakə́lle na ŋkraŋnyɔvɔ həm na fɛɛlɛ kuyakɔ kɛ saŋa kɛ. Tə wɛɛ kɛ isɪ alaa mpa pa caaki lulɔyɔ, ilɛ toma fɛi sɪ pá lɔli tɔ. ⁴ Isəntɔ ntanyɪ nyá Isɔ Tacaa ta laŋ nuw kɛ kɔtəyɔ ŋku, Asilii wulaw tilina í pəyalɔ Lapəsakɛe na í tɔw Isɔ weesuyɔ tɔ tɔ. Ntanyɪ Tacaa nyá Isɔ ká hɔ í ŋkraŋnyɔvɔ kɛ í kuyɔ́yɔtɔvɔ tɔw. Mpu tɔ, səlɛməna yə́laa mpa pa kaasaa tɔw pa tɔw.

⁵ M̀p̀r̀ỳỳú wulaw Isekiyasí tillaa mpe pa pola Isayii kinj. ⁶ Ntəna Isayii cɔ-wɛ sɪ:

Í polo í heeli mə caa wulaw sɪ, Tacaa tɔma sɪ taa nyana kɔtəyɔvɔ ŋku Asilii wulaw tila í yoolaa nyɔɔvɔ nyə́ma na pá kɔw pá tɔw-m tɔ. ⁷ Tacaa sɪ: Maa yeɛ na Asilii wulaw nu tɔm natəli. Pu tɔ í taa na í mɛli í tɛtɔ taa, ilɛna pá kɔ-ɪ təna.

*Asilii wulaw nyaasəyɔvɔ kɔfam
(Awulaa II 19:8-13)*

⁸ M̄p̄r̄óȳ Asilii yoolaa nȳv̄v̄v̄ t̄v̄ Lap̄asakee nuwa s̄i, wulav̄ kola Lakisi na í t̄ii Lipina t̄o. Uena í polo t̄ena na í mayana-í. ⁹ M̄p̄r̄óȳ pa heela Asilii wulav̄ ke t̄om s̄i: Itiyopii wulav̄ Tilaka polaa s̄i í yookina-í. Asilii wulav̄ nu m̄p̄v̄, uena í t̄ili s̄i pá heeli Yuta wulav̄ Isekiyas̄i s̄i: ¹⁰ Isu n̄ t̄v̄v̄v̄ Is̄o ké naani s̄i, ma kaa leeki Yosalem ícate t̄o, n̄ t̄usa nyá t̄aȳi. ¹¹ Nyá mayamaya n̄ nuwa is̄ena Asilii awulaa lap̄ena tet̄onaa t̄ena na pá wak̄el̄-t̄i t̄ek̄pataa t̄o. Uena nyaa t̄el̄ēȳi s̄i nyá t̄ike n̄ ka fitina na? ¹² Ma c̄as̄onaa wak̄ela Kosan̄ na Halan̄ na Lesefi p̄e acal̄ee na Iteni nȳoma ícate nte t̄e we Telasaa tet̄o taa t̄o. Piitimnaa m̄pe pa t̄un̄ ta p̄esi na í kenti p̄a acal̄ee t̄o se. ¹³ Hamati, na Al̄apati, na Layii, na Sefafayim, na Hena, na Afa p̄e acal̄ee awulaa we le?

*Isekiyas̄i s̄el̄am̄ayi Is̄o
(Awulaa II 19:14-19)*

¹⁴ M̄p̄r̄óȳ Isekiyas̄i m̄v̄ tak̄el̄aya n̄ka Asilii tillaa k̄onaa t̄o na í kala. Uena í k̄pa Tacaa t̄ayaya taa, na í h̄v̄l̄-t̄aȳi Tacaa. ¹⁵ P̄e waali ké í s̄el̄omaa s̄i:

¹⁶ Hai P̄e t̄ena p̄e t̄v̄ Tacaa, Isēyeli Is̄o, nyá wei n̄ caya is̄otaa tan̄laa t̄o t̄o, nyá t̄ike n̄ kena tet̄o kawulas̄i t̄ena Is̄o. Nyá lap̄ena is̄ot̄on̄v̄v̄v̄ na tet̄o. ¹⁷ Hai, Tacaa ke n̄k̄paññ na n̄ nu. Tacaa kuli nyá ise na n̄ na. Nu k̄ot̄v̄v̄v̄ n̄ku Senakelipi tillaa t̄v̄v̄ki Is̄o weesuȳu t̄o nyá t̄o. ¹⁸ Tacaa, tampana yaa, Asilii awulaa k̄piisa piitimnaa lel̄aa, na pá wak̄el̄i pa tet̄o. ¹⁹ Hal̄ena pá w̄e p̄ele pa t̄un̄ kulal̄añ ke k̄ok̄o, na pá wak̄el̄i-í. M̄pi t̄o, í ké taasi na p̄ee nna ȳel̄aa niñ saakaa t̄aȳo. ²⁰ Hai, Tacaa Is̄o, ya-t̄v̄v̄v̄ Senakelipi niñ taa. Tet̄o t̄ena kawulas̄i í nyi s̄i nyá t̄ike nt̄e Tacaa.

*Isayii t̄el̄as̄ayi Tacaa kv̄c̄oc̄ot̄v̄ Isekiyas̄i
(Awulaa II 19:20-34)*

²¹ M̄p̄r̄ov̄le Am̄ati p̄ayal̄v̄ Isayii tilaa, na pá heeli wulav̄ Isekiyas̄i s̄i, Isēyeli Is̄o Tacaa ȳoȳt̄aa s̄i: Ma nuwa s̄el̄om̄v̄v̄v̄v̄ n̄ku n̄ s̄el̄oma-m̄ Asilii wulav̄ Senakelipi t̄om t̄o. ²² Hal̄i Tacaa ȳoȳt̄a Senakelipi s̄i:

Yosalem ícate k̄v̄pante n̄t̄e t̄o footiyi-ñ ké na t̄é w̄on̄ȳi-ñ na t̄é s̄el̄aȳi-ñ kas̄ool̄asi.

²³ Hal̄i Isēyeli nan̄ñ t̄v̄ ke n̄ kulina n̄ȳo na n̄ t̄v̄v̄v̄ na n̄ sāyati?

Na n̄ nȳen̄aȳi-m̄ na kalamp̄aan̄i?

²⁴ Nyá t̄am̄le nȳoma n̄ȳo ke n̄ t̄v̄v̄na-m̄.

Hal̄ena n̄ t̄o s̄i yooi keek̄enaa katat̄el̄aya t̄o ké n̄ p̄esaa na n̄ k̄pa p̄eñ nȳeñ taa.

Na n̄ tala Lipan̄ ícate heele taa.

Na n̄ set̄i í t̄un̄ k̄v̄pam̄pan̄ s̄as̄eñ,

na n̄ k̄pa na n̄ tala comcom n̄ȳo taa, ke h̄ot̄v̄ s̄as̄eñt̄o t̄e.

²⁵ S̄i nyá hula l̄ak̄enaa na n̄ nȳe pa lom̄.

P̄eyle n̄ ká fel̄i n̄ooh̄ele ke

Icipiti pusi t̄ena t̄o na sí nȳe.

²⁶ Senakelipi n̄ ta nu taa s̄i má t̄ayan̄ana

na má su n̄p̄r̄óȳ hat̄oo l̄añtaa?

N̄eñeñ kele ma yelaa s̄i p̄e yoosi

Uena Senakelipi náa p̄es̄aȳi koloosi acal̄ee ke ncaa.

²⁷ A taa ȳel̄aa ké acamaa ké,

s̄aȳont̄o k̄pa-we na p̄é liyiti-we.

Pa we ké is̄u taale nyuto kolek̄el̄ek̄et̄o.

Yaa nti pa tuuwa kutul̄un̄ t̄o na w̄ol̄aya ko-t̄i, na t̄e ta p̄uta t̄o.

²⁸ Ma nȳema-ñ ké,

paa n̄ caya, yaa n̄ s̄v̄v̄ki yaa n̄ luki.

P̄eyle ma nȳemá saa wei nyá taa k̄paak̄ena-m̄ t̄o.

²⁹ Nyá taa k̄paak̄ena-m̄,

ma nuwa nyá kalamp̄aan̄i t̄om.

P̄e t̄o ké maa t̄v̄-ñ muna kukuule.

Maa t̄v̄-ñ ma k̄p̄aȳav̄k̄pas̄i ke nyá n̄ȳo taa.

Uena má m̄el̄ena-ñ na m̄p̄aav̄ n̄ku n̄ k̄om̄naa t̄o.

³⁰ Ye p̄e kaasa Isekiyas̄i nyá, t̄ene in̄i t̄é la-ñ is̄u k̄v̄hol̄om̄. P̄ent̄o na p̄ente al̄eela ke í ká t̄aȳo. Uena p̄en̄aya tooso nȳañka í hala na í ku na í s̄o t̄un̄ wei pa yaa s̄i leseñnaa t̄o na í t̄aȳo p̄e kululum̄.

³¹ M̄pa pu kaasi Yuta k̄pek̄ele taa t̄o, paa wee ké is̄u t̄v̄v̄v̄ kan̄v̄v̄v̄ lila ke teu na kó l̄v̄l̄i p̄ee t̄o. ³² M̄pi t̄o, ȳel̄aa kakaasaya ká luna Yosalem. M̄pa p̄e s̄eewa t̄o paa luna Siȳon̄ p̄v̄v̄v̄ taa.

Is̄ena P̄e t̄ena p̄e t̄v̄ Tacaa ká la í s̄el̄v̄v̄v̄v̄v̄ s̄as̄eñn̄ku taa t̄aȳole. ³³ P̄e t̄o ké Tacaa ȳoȳt̄aȳi Asilii wulav̄ s̄i: N̄ kaa p̄esi na n̄ s̄v̄v̄ ícate nte t̄e taa. Nyá tot̄al̄aa taa n̄ȳolo kaa t̄o nȳem̄le ke t̄e taa. Yaa

í kenti i tɔɔ kɛ kɔ́alɔ́yɔ na í kɔ́ɔtəna-te. Pəyele i kaa lo hapəle taka kɛ ɪcate nte tɔ kin. ³⁴ I mpaav kukɔmnyu kɛ i ká tɔŋ na í mələna i waali. I kaa tasa ɪcate taa kɛ sɔv. Tacaá má ma yɔɔtəna mɔv. ³⁵ Tacaá sɪ: Maa kenti ɪcate tənɛ tɔ tɔ kɛ. Maa waasi-teye ma na ma tɔmlɛ tɔ Tafiti pa tɔɔ.

Asilii nyɔ́ma tɛɛv na Senakelipi sɛm
(Awulaa II 19:35-37)

³⁶ Mɔ́yɔ́ Tacaá isɔ́taa tillu tiíwa Asilii yoolaa tɛsikile kɛ ahoɔ anɪ. Uena í kɔ yoolaa iyisi nuuwa na nuuwa na kakpasɪ (185000). Tɛv fema na mpa pə kaasaa tɔ pá kɔli, uena pá mayana sɪ sɔ́taa suwa tɛsikile. ³⁷ Tənyale Asilii wulav Senakelipi kɔ́ɔsɪ i tɛsikile na I mɔli Ninifi ɪcate taa na í caya təna. ³⁸ Mɔ́yɔ́ kuyaku nakɔli i sɔv i tɔyɔ Nisələki kutuluɔyɔ taa na í tɔŋa-koyɔ luɔyɔyɔ. Uena i pəyalaa Atələmeki na Salesɛɛ pa kɔ-i na layate na pá se na pá polo Alalaa tɛtɔ taa. Ntəna i pəyalɔ lɛlv Asahatɔŋ ná lɛɛti i lonte taa.

38

Isekiyasɪ kɔ́tɔŋ na i waav
(Awulaa II 20:1-11)

¹ Mɔ́yɔ́ wɔ́sasɪ kpa wulav Isekiyasɪ kɛ waatu inɪ i taa sɪ i sɔki. Uena Iso kuyɔɔtɔtɔ tɛləsɔlv Isayii polo i kin na I heeli-i sɪ: Tacaá tɔma sɪ, ye nyá taa wɛ nti n heeli nyá tɔyaya nyɔ́ma. Mpi tɔ, n ká sɪ kɛ n kaa kɔli.

² Ntəna wulav kɛɛsɪ isɛ na kolɔŋa tɔɔ na í sələmɪ Tacaá kɛ sələmnyu kɔne sɪ: ³ Hai, Tacaá, ma kpa nyá yule. Tɔɔsɪ sɪ ma tɔma teu na lotu kɔlvmtɔ na má lá mpi pə wɛ-ŋ teu tɔ. I tɛma mɔv uena í wii təkɔo na í pəli isələm.

⁴ Pə waali kɛ Tacaá heela Isayii ⁵ sɪ í tɛləsɪ wulav Isekiyasɪ sɪ: Maya nyá cɔsɔ Tafiti Iso Tacaá. Ma nuwa nyá kusələmtɔ na má ná nyá isələm. Iɛ maa sɔɔsɪ-ŋ weesuyɔ pɔsɪ kɛ naanɔwa na kakpasɪ. ⁶ Maa ya nyá na ɪcate tənɛye Asilii wulav nin taa. Maa kenti tɔ tɔɔ*fa*. ^a kɔkɔlvɔ 21-22 kɛ kɔkɔlvɔ 6 waali sɪ, pə wɛɛ isɪ pa kɛɛsɔyɔ Awulaa II 20:1-11 taa tɔ.

⁷ Yaasi wei Tacaá ka hɔləna-ŋ sɪ i ká la isɪ i suw tɔyɔle sɪ, ⁸ i ká yele na isotom waaci mɔli waali waalɔyɪ cacaaɪ naanɔwa. Uena tampana, isotom mɔli waali waalɔyɪ timpɪ tɔɔ pu luna tɔyɔ cacaaɪ naanɔwa.

Isekiyasɪ kawəyaya kɛ i kɔ́tɔŋ waali

⁹ Waatu wei pə wuwa wulav Isekiyasɪ na pə tɛmɪ-i na í má kawəyaya ŋka tɔyɔlv:

¹⁰ Ma huɔkaya sɪ pu kɔlv-m kɛ na tɔŋ.

Ma huɔkaya sɪ maa sɪ na hələm na nɔyɔ.

Pə wɛɛ sɪ má tɛɛ.

Maa tɔŋna sɛm nɔnɔsɪ.

Pə pɛma-m ma pɔsɪ kɔkaasasɪ.

¹¹ Ma huɔkaya sɪ ma kaa tasa Tacaá kɛ nav

kɛ weesuyɔ nyɔ́ma tɛtɔ taa.

Ma kaa tasa yɔlv nɔyɔlvɔ nav kɛ antulinya yələa taa.

¹² Pə ləsa ma weesuyɔ na pə pona poolɔŋ isɪ tiikilu cɔkɔle.

Pə tama ma weesuyɔ tomle.

Pə kɔpila ma weesuyɔ kɛ isɪ pəlvɔlv sɛtɔyɔ saɔata kɔŋkɔntu na í kɔpili-i tɔ.

Pu taanəyi tɔ, n tɛma ma tɔm.

¹³ Pu nyaaləyi tɔ sɛm kɔpilis-m.

Tacaá n yɔka ma mɔwa kɛ isɪ tɔyɔlaya.

Pu taanəyi tɔ, Tacaá n tɛma ma tɔm.

¹⁴ Ma wiikaya kɛ isɪ kacayalɔfəyaya lakɔyɔ na ká cɔkɪ isɔ́taa tɔ.

Ma mələyi isɪ alukuku,

na má tekɪyi isɔ́taa kɛ pɔtɔtɔle.

Hai, Tacaá, pə nu-m kɛ, waasi-m.

¹⁵ Suweye ma tasəyi yɔɔtɔyɔ tɔtɔ?

Tacaá yɔɔtəna-m.

Nyá mayamaɔa n lakəna.

Maa tɔna tɔpasɔyɔ kɛ ma weesuyɔ təna taa kɛ ma wahala tɔɔ.

¹⁶ Tacaá, nyá kɔpantɔnaa tɔɔ kɛ

^a 38:6 Piipili wei pa yaakəna nasaala taa sɪ fəlanjɛɛ kuulanj tɔ í tɔwa

yulw weena weesuɣu.
 Tə tso ké ma feesiɣi tətɔ.
 N ká mələna-m isu ma wule taa,
 n ká yelee na má weena weesuɣu.
 17 Ma lanwakəlle pəsəna nteɣe heesuɣu.
 Nyá sələna na ń ləsi-m səm rúyó taa.
 Uena ń lo ma isayatu təna na waali.
 18 Mpi tɔ, pə taɣa atətəle taa nyəma saŋna-ŋ.
 Pəyele pə taɣa səm ká taləna-ŋ.
 Mpa pa tiɪwa pələaw taa tɔ paa teələɣi nyá kɔpantu.
 19 Weesuɣu nyəma tike pəsəɣəna na pá sa-ŋ,
 isu maɣa saŋa isəntɔ.
 Cɛɛ hɔləɣəna i piya ke kɔpantu.
 20 Tacaɔ yapa-m ké.
 Tu ma tá cəməŋ ke nyá təyaya taa na i wii teu.
 Haləna tá weesiŋ tənaya.
 21 Mpyó Isayii tama si:
 I naŋ tɔyɔ ŋku pa yaa si fiki tɔ ku pee
 na i taa Isekiyasí hiŋ taa na pá waa-i.
 22 Ntəna Isekiyasí si:
 Yaasi wei ké Tacaɔ n ká hɔləna-m si,
 maa kpa nyá təyaya taa?

39

*Papiloni wulaw kɔntɛ ke Isekiyasí tɛ
 (Awulaa II 20:12-19)*

1 Waatɔ kɔlɔm un i taa ké Papiloni wulaw wei pa yaa si, Melotakí-Palatar, na i caa si Palatar
 tɔ, i tilina Isekiyasí ke kucɔɔw na takələɣa. Mpi tɔ, i ka nuwa i wasɔs na i alaafəya hikuyu tɔm ké.
 2 Mpyó Isekiyasí lanle hɔlɔma sɔsɔm. Uena í hólí Papiloni tillaa mpeɣe i wənaw tete. Paa liyitee,
 paa wula, na tulaalɔnaa na nim sɔɔsɔŋ nyəm. I hɔla-wɛ tətəɣɔ i yooɔ wontu təna. Na pə təna
 mpi pu wɛ i wənaw təsule tɔ. Isekiyasí tá ŋmɛsi-wɛɣe pulɔpɔyɔ i kawulaya təyaya taa.
 3 Mpyule Iso kuyɔɣɔtɔ tɛləsulɔ Isayii pola wulaw Isekiyasí kin ke pə waali. Uena í pɔɔsi-i si:
 Suwɛɣe yələa mpe pa heela-ŋ? Leɣe pa tu lunaa? Ntəna Isekiyasí si: Hatoo Papiloni tɛtɔ ke pa
 lunaa. 4 Uena Isayii tasa-i pɔɔsɔyɔ si: Pepeɣe pa nawa nyá kawulaya təyaya taa? Isekiyasí si: Ma
 kawulaya təyaya taa nyəm tənaya pa nawa. Ma ta ŋmɛsi-wɛɣe ma kpancooɔ nakɔl.
 5 Ntəna Isayii tɔ Isekiyasí si: Nu Pə təna pə tɔ Tacaɔ kuyɔɣɔtɔ. 6 Nyəni kuyɛɛŋ kəŋ wei i taa
 Papiloni nyəma ká kuu pə təna mpi nyá caanaa kaawa na pə wɛ nyá kawulaya təyaya taa isəntɔ
 tɔ na pá kreena. Pə kaa kaasi pɔlɔ. Tacaɔ yɔɣətəna mpy. 7 Paa kraɣa nyá pəyalaa kɔlɔlɔ. Paa
 pəsi-wɛɣe kataasi. Paa su-wɛɣe Papiloni kawulaya taa.
 8 Mpyule Isekiyasí cɔwa Isayii si: Tacaɔ tɔm ntɔ tə wɛ teu ké. Mpi tɔ, i maɣasaya i taa ke si:
 Ma na ma yələa tu cəɣana heesuɣu ke ma pəle taa.

**ἩΣΥΧΛΥΣΥ ΝΑΑΛΕ ΝΥΕΝΚΥ
 ΙΣΕΥΕΛΙ ΝΥΕΜΑ ΛΑΝΗΕΣΕΤΕΣ**

40

Iseɣeli nyəma waasɔyɔ tɔm kpaalɔyɔ

1 Mpyó Tacaɔ yɔɣətə i yələa si:
 I puɣusi ma yələa í puɣusi ma yələa.
 2 I yɔɣətəna Yosalem.
 I makí kapusi si nyá wahala təma təma.
 Páɔ pá husa nyá isayatu.
 Tacaɔ fela-ŋ nyá isayatu fɔtɔ ke tɔm naale.
 3 Nəɣəlɔ kiisiɣina si:
 I taɣanɔ Tacaɔ ke mpaaw.
 I tɛti tá Iso ké mpaaw ke wulaya tɛtɔ taa.
 I tó tá Iso ké hapəle.
 4 I yəkí pɔɔŋ na pulasi təna.
 I suuli tɛtɛka təna.
 Tontonɔ na kɔtaalomɪŋ í pəsi tɛtɔ kɔhəntətu.

Timpi pə kɔlaa tɔ pə pəsi tɛtɛka səsəna.

⁵ ʔlɛ pɪ kɛɛli Tacaa tɛli tɔ.

Yəlaa təna ká na-i.

Mpi tɔ, Tacaa nəɔ yəɔtəna.

⁶ Ḿpóyú nəɔ kalɪ ka yəɔta sɪ:

Kiisi.

Ntɛna nəɔ lɛŋka cɔ sɪ:

Ma kiisi suwe?

Kiisi sɪ:

Yəlaa təna wɛɛ kɛ ɪsu nyutu.

Na pa tɛu ɪsu taalɛ taa hɛtɔ.

⁷ Tacaa heelim í mapá,

nyutu wɔləyɪ kɛ, na hɛtɔ tɔ.

Tampána tɔ, yəlaa wɛɛ kɛ ɪsu nyutu.

⁸ Nyulɔyɔ wɔləyɪ, hɛtɔyɔ lɔntiliyɪ.

Ama ta ɪsɔ kuyəɔtɔtɔ ná wɛ tam tɔ kɛ.

Təm kɔpantɔ

⁹ Yosalem yəlaa mpa mɛ

í kraaləyɪ təm kɔpantɔ tɔ.

Í kra puyɔ kɔkɔluyɔ tɔ.

Siyəŋ nyəma í kiisina toma.

Təm kɔpantɔ kraallaa mɛ,

Í kiisi ɪ taa nyá.

Í kraali Yuta acaɛɛ sɪ:

Í nyəni, mə ɪsɔ kəŋna ntɛ.

¹⁰ Í nyəni Tacaa ɪsɔ kəŋna ntɛ na toma,

Tacaa tɔŋ tɔ-ɪ səsəntɔ.

Tacaa na ɪ kasɛɛsɪ kɛ.

Na ɪ təmɛ kɔlɔlɔm wɛ ɪ nəɔ tɔ.

¹¹ Tacaa wɛɛ kɛ ɪsu tiikilu,

ɪ ká tiiki ɪ kaləkəŋ.

Í ká kpeyeli ɪwɛɛsɪ kɛ ɪ niŋ taa,

na í kpekɪ-səyɪ ɪ tɔ.

Tacaa ká tiiki heeŋ totonaa

mpa pa wɛna piya tɔ tɔpamm.

Pə təna pə tɔ səsəntɔ na ɪ ləmayasɛ

¹² Awe mayasəna tɛŋku lɔm kɛ ɪ ntantaku taa?

Awe mayasa ɪsɔtənyɔ wəŋ na ɪ ntantaku?

Awe mayasa atɛ tɛtɔ kɛ ɪŋmɛsəv na ɪ ŋmaya?

Awe mayasa pəŋ na pulasɪ kɛ sanəya tɔ?

¹³ Awe mayasa Tacaa Feesuyɔ?

Awe tasəna-ɪ laɔatɔ?

Yaa awe sɛyɛsəna-ɪ?

¹⁴ Tacaa na awe pa cayana na pɔntɔ sɛyɛsɪ-ɪ?

Yaa awe hɔlənə-ɪ tampána mpaav?

Awe tɔ ɪsɔ kɛ ləmayasɛɛ,

na ɪ hɔlɪ-ɪ nyəm mpaav?

¹⁵ Nyəni, piitimnaa wɛ Tacaa kɛ ɪsu lɔm lukoyɔ

kpekɪti taa na pə tosi tɔ.

Yaa ɪsu kanyəŋa pile kɛ sanəya tɔ.

Tɛtɔnaa mpa lɔm cənaa tɔ,

pɛɛ pa wɛ kɛ ɪsu mɔsɔyɔ kɔlɔyɔ tɔ.

¹⁶ Lipaŋ hɔtɔyɔ taa taasi u takɪ

kɔtaya tɔlate tɔ kəkɔ tayanuyɔ.

Kɔ taa taalɛ wontu payalɛ ta tala sɪ

pa lana-təyɪ kɔtaya ŋka kəkɔ lusa ka təna tɔ.

¹⁷ Piitimnaa təna kɛ kpeɛ kɛ Tacaa ɪsɛntaa kɛ.

Pə ta kɛ-ɪ pulɔpɔ nəyɔlɔ.

18 Aweye í caa í keesəna Iso?

Yaa pepe leesvuy ke í ká lu í lonte?

19 Koolu lukina tɔɔ,

lɛna wɔlanaa latu náa waasi-kvuy wɔla.

lɛna í tu-kvuy liyitee nyəətu alukpalisi si pə la kacəka.

20 Kvnyəntu wei í kaa pəsi na í hiki mpv tɔ,
taakukulayə ŋka pukasi u pəsəyi tɔɔ í caaki.

lɛna í ná saakvɔ kvpəŋ na í saaki-í

leesvuy ŋku kv ciyitiyi tɔ.

21 Mɛ í taa nyi-ti taa, yaa í taa nu-ti?

Pa taa hvi-meyə-təyi hatoo kancalaya?

Í taa cəkəna tetu kite təm?

22 Iso caya hatoo tetu nyvuy taa,

na tə taa yəlaa náa we isv cəɔəŋ.

Í pəwa isətənvuy ké isv pvvuy fɛfɛfɛ.

Í hətə-kvuy isv í cəkəle si í laki í təcayale.

23 Inu í pəsəyəna atɛ awulumpiya ke yem.

Iso pəsəyi antulinya hvulaa ke kvɛtɛ.

24 Mpi si paa səkvi-we na pá tuu-we tɔ.

Mpi si paa nyəkvi na pá kvŋ lila ke tetu taa tɔ

Tacaa tɛma pa tɔə ké heelim wosvuy na pá wɔli.

Na pə kvu-we isv kacuculayə kvakvuy nyuliya tɔ.

25 Mpvvó Iso Nəŋŋtə yəvətəa si:

Aweye í keesəyəna-m,

na má na-í tə nəyəsi?

26 Í kraasi isɛ na í nyəni isətɔlvŋasi.

Awe lapəna-si?

Wei í laki na si kvɛkəle təna təŋ teitei tɔɔ.

Í yaaki paa ŋkayə ka hətɛ,

na í təŋ səsəŋ na í toma səsəna,

nakəli kaa lavəyi.

Toma kvfana hav ke acamaa

27 Eɛ, Yakəpv, pepe tɔə ké n yəvətəyi mpv?

Isevɛli pepe tɔə ké n təŋ si:

Tacaa ta nyi mpi pv mavana-m tɔ?

Aayee si:

Ma Iso u laki pvɔv si í sevna ma tɔə.

28 N ta cəkəna taa?

N ta nu-ti si Tacaa Iso keke tam tɔə tɔ?

Iso lavəna tetu tənasi təna.

Pv caaməyi Iso, pəcə u kaaki.

Pəvele Iso nyəm fɛi cəkənav.

29 Iso haaki təŋ ke mpa pa kawa tɔ.

Tacaa səsəyi apalvɔ ke mpa pə nuwa tɔ.

30 Ifɛpiya kaaki na pa toma tɛŋ.

Mpa pa kiiwa teu tɔ pa hotiyi.

31 Ama mpa pa ha pa təyi Tacaa tɔ,

pa toma səsəyi ké.

Pa kvɔvəyi ké isv hekəlvnaa.

Pa kvakəyi asewa paa kaaki.

Pa təŋ ké pv nukv-we.

41

Pə weɛ si Isevɛli nyəma í tv Tacaa ke naani

¹ Mpvvó Tacaa yəvətəa si:

Tətu nti lvm cənaa tɔ,

na lvm nəvə həvəɔəŋ nyəma.

Í su na í ke ŋkvəŋŋ na í nu ma təm.

Yəlaa poolvŋ nyəma mɛ, í tɔvə apalvɔ.

Í kvətəna na í yəvətɔ.

Tə kvɛnti na tə polo hvule.

² Má ləsəna ilim təlule təo ké wei
 ı təkı akıtu ke paa timpi í puki tə.
 Má tona ı niη taa ké piitimnaa,
 má tisina awulaa təfə.

Ma laγate pəsa yəlaa ke musuγu,
 na ma nyəmə náá ya-sı-we ısu
 heelim kprakuγuu nyutu tə.

³ Ma tu pa waalı,
 ma faγa pa heku taa, pułv ta tokina-m.
 Mpaau ηku ma ta təηta təγə ma kpaγaa.

⁴ Awe lapəna mpu ıni?
 Awe yelina na pə kəo?
 Awe yaana luluη yəlaa ke hatoo
 kancaalaya sı pá hiki weesuγu?
 Tacaα má wei ma ké kancaalaya tu təγə.
 Pəcə maa weε waalı nyəma waalı tətə.

⁵ Tətu nti lum cənaa tə pə nyəma na
 lum nəγə həγələη nyəma nawa mpi ma lapa
 tə na səγəntv kpa-we.

Antulinya tənasi nyəma seliyi.
 Pa kprətəγəna na pá kəη.

⁶ Pa səηna təma,
 paa wei ı heeliyi ı təγəntəle sı: Kaasi nyá ti.

⁷ Tuη lutu ná tasəyi apalvtə ke wulanaa paasənlv.
 Sotulu ná səηna sətə təo matv.

I yəγətəyi nyəγətv tamsuγv təm
 sı pə ké təmlə kwpantə ke,
 na ı kaη ləsəγv na nyəmə sı kv taa ciyiti.

Nənnə taa la səγəntv

⁸ Mprəγú Tacaα yəγətəa sı:
 Ye nyá ıle ma təmlə tv lseyeli.

Yakəpu nyá wei ma ləsa
 ma taapav Apələham ləlvγv taa tə.

⁹ Nyá wei ma pəla tətə tənəγa təo na má pəkı tə.
 Ma yaα-η hatoo katəηa tənasi təo.

Nyaya maa heelaa sı n ké ma təmlə tv.
 Má ləsəna-η, ma kaα ləη.

¹⁰ Səγəntv í taa kpa-η, ma we nyá waaləyi.

Taa nəγəsi, maγale nyá ləo.

Maa ha-η apalvtə.

Maa kəo na ma waasi-η.

Maa te-η na ma toη səsəηη.

¹¹ Mpa pa mu-η na pááná tə,

pu liyiti-we na fεele təγə-we.

Pu paa nyá kolontunaa na pá pəsi kpete.

¹² Mpa pa kulaya nyá təo na pá pəkəyi-η na yoou tə.

Pu kpiisi pa təna na pá pəsi kpete.

N ka pəkı-we n kaα na-we.

¹³ Mpi tə, maγale nyá ləo Tacaα.

Ma haakəna-η toη. Ma heeliyi-η sı:

Taa nyá. Maa kəo má waasi-η.

Ma kəη nyá waasvγv

¹⁴ Yakəpu atantaaliya nyá,

lseyeliya nyá, taa nyá.

Maγa Tacaα ləo ma yəγətəγəna.

Ma ké lseyeli nyəma Naηη tv.

Maγale wei ı waasəyi-η tə.

¹⁵ Maa pəsi-η kpeηkpeļuγv kufalvγv ηku pa

makəna təγənaγa na kv təo na nyəmə tə.

N ká yəkı pəηη, na n naηı-ı.

N ká pəsi pulası ısu ləotv.

16 N ká fala-we na heelim kpaɣa,
kacuculaya ká yasi-we.
Ilena nyáá yáoləna Tacaɔ,
na nyáá hiki nyá teeli ke Iseyeli Naŋŋ tu tɔɔ.

Wɔlaya tɛtu pəsəyi kacəka tɛtu

17 Mpróyó Tacaɔ tasaa si:
Wahala nyáma, na konyantunaa,
í pɛɛkəyi lɔm u naaki,
ilena mə luuŋ tɛɛ wɔli.
Ile maɣa Tacaɔ maa cə-me.
Maɣa Iseyeli Iso,
ma kaa lə-me.

18 Maa yele na pusi səsənsi kpe pulasi tɔɔ.
Maa tɔli lɔm seelaa ke tɛtɛka taa.
Maa pəsi wɔlaya tɛtu ke lule,
na lɔm kpeŋ tɛtu kɔwɔlɔtu taa.

19 Maa tuu wɔlaya tɛtu taa ké,
tuŋ tuŋ nyəŋ wei pa yaa si:
Seɛtəli na akasiya na miili na olifi tɔ.
Maa yele na tuŋ tuŋ nyəŋ wei pa yaa si:
Sipələsi na pɛŋ na puwi tɔ í nyɔ timpi tɛv fɛi tɔ.

20 Ilena yəlaa təna ná na pá cəkəna.
Paɔ welisi na pá nu pə taa si,
Tacaɔ niŋ larəna yaasinaa mpe.
Iseyeli Iso Naŋŋ tu má má ŋmana-we.

Iso kɔla tuŋ tɔɔ

21 Mpróyó Iseyeli nyáma wulav Tacaɔ yəyɔtaa si:
Piitimnaa tuŋ mə í yaa-m nənəyɔ.
I yəyɔti mə tɔm.

22 I kəna-ti, í heeli-tuyɔ mpi pu tɛ na pə kɔɔ tɔ.
Hatoo tɔ, pɛpɛ tɔm ke tuŋ mə í tɛma yəyɔtuyɔ si pu kɔɔ?
I heeli-tu na tɔ fɛŋ pə taa na tə ná pə yoosuyɔ.
Yaa í heeli-tuyɔ mpi pu tɛ na pə kɔɔ tɔ.

23 I yəyɔti mpi pu təkəna larɔ tɔ pə tɔm.
Ilena tə nyi si í ké tuŋ.
I la kɔpantɔ yaa isayətu natəli.
Ilena tɔ kuli isɛ na tɔ kpeɛnti na tɔ na-ti.

24 Mə we kpeɛtɛ ké, na mə kɔlarəle ke kpeɛtɛ.
Ye yɔlv í ləsa-me pə ké acaalətu ké.

25 Ma ləsa yɔlv na ilim ntəyɔŋ, í kəŋna nte.
Pa yaa í hətɛ na ilim təlule tɔɔ.
I yaana nteyɛ ma hətɛ.

I fɛləyi nyɔyɔ nyáma ké isu afəla.
Yaa isu tiisi ŋmalɔ fɛlyɔv cɔyɔ tɔ.

26 Awe yəyɔtəna-təyi hatoo kancaalaya na tɔ nyi-ti,
na tɔ tisi si tampana?

Aaɔ nəyɔlv ta kpaali-ti,
nəyɔlv ta yele na tə nu.
Nəyɔlv ta nu tɔm nti tə luna mə kin tɔ.

27 Má caaləna Siyɔŋ ke tɔm heeluyɔ.
I naa-ti, u naa-ti.

Ma tila Yosalem ke tillu.
Wei í kəna Laapaali kɔpəŋ tɔ.

28 Ma nyəna tuŋ inɔ.
Ma ta na í taa ŋku ku kpaali tɔm tɔ.
Yaa ŋku ku cə ma kɔpəsɔtu tɔ.

29 Pa təna pa we yem ké,
na pa təma ke kpeɛtɛ.
Pa tuŋ ké heelim na í we kpeɛtɛ.

42

Tacaa tæmle tv

¹ Mþóýó Tacaa tasaa si:
 Ma tæmle tv nto, ma paasæna-ŋ ké.
 Nyaya ma læsaa na ma læsaya suwa.
 Ma feesuyu we nyá tæw ké.
 Nyaa kraalæna piitimnaa ke siyisuyu tæm.
² Nyá nɔɔɔ kaa kuli, yaa n̄ má kapuka.
 N kaa yɔɔɔti natələyi patəma taa.
³ N kaa teesi puɔtuɔɔ ke səsəncan̄a kupelaya.
 Pəyele n kaa teesi kəkə ŋka ka fiyinaa tɔ.
 N ká təŋ tampana ké na n̄ yɔɔɔti siyisuyu tæm.
⁴ Ye n ta te siyisuyu suw
 ke tetu tæw n kaa ye.
 N ká la m̄póýó halæna
 tetu nti lɔm cəɔnaa tɔ,
 na tɛŋkuna a nɔɔsi acalæe nyuləyi nyá kiin̄.

Piitimnaa kəkə ŋka pa naana tɔ

⁵ Mþóýó Isə Tacaa wei i lapa isətənuɔ na í pɔ,
 na í la tetu na tə taa kululɔm tæna,
 na í ha tə taa nyəm tənaya weesin̄ na pə feesiyi tɔ,
 i heela yɔɔ wei i læsaa tɔ si:
⁶ Tacaa má má læsæna-ŋ si n̄ təŋ siyisuyu.
 Ma təkəyi nyá nin̄ taa na ma paasæna-ŋ,
 na ma na-ŋ na yəlaa tɔ pɛeli nɔɔɔ.
 Na n̄ pəsi piitimnaa fətəla.
⁷ N ká kuli piitimnaa ise, na n̄ tui saləka nyəma.
 Na n̄ læsi səkretuɔ tɛe nyəma ke təŋmelle taa.
⁸ Ma ké Tacaa ké, hal̄i ma hətɛ nté.
 Ma kaa cɛla nɔɔɔɔɔ ma teeli.
 Ma kaa cɛla ma nyuɔ kulɔɔ ke tui kulalaan̄.
⁹ Kancaalaya nyəntu tema yoosuɔ.
 Ma kraaləyi-meɣe kofatu tæm na pécɔ tɔ kɔɔ.

Tacaa waasvɔv

¹⁰ I yoo Tacaa ke yontu kofatu.
 I yoo i samtu yontu ke tetu tənasi tæw.
 Tɛŋku tæw cəɔlaa, na i taa nyəm tæna.
 Tetuna mpa lɔm cəɔnaa tɔ tə yəlaa
 na lɔm nɔɔsi acalæe nyəma.
¹¹ Wɔlaya tetu na tə acalæe səsəɔna yəlaa,
 Ketaa acalisi nyəma í kusi mə nɔɔsi.
 Mpa mɛ í we pəɔŋ nyəɔŋ taa tɔ,
 í wilitina lan̄holɔmlɛ.
¹² I tv Tacaa ke teeli.
 I kraali i samtu ke tetu nti lɔm cəɔnaa tɔ tə taa.
¹³ Tacaa n luwaya isu aka.
 N tayanəyi nyá ti isu yoolu.
 Tacaa yaya apalukakiisaya təwəpəpa.
 N hóləyi nyá kolontunaa ke nyá tɔŋ.

Mpi pə lapv pəle Tacaa tvwa tɔ

¹⁴ Mþóýó Tacaa yɔɔtaaa si:
 Hatoo tɔ, ma tɔka ma təyi na má suma.
 Ama pənente maa ma kapuka ké,
 isu ahonto wei i luləyi tɔ.
 Ma mələyi ké, na ma tisiyi feesin̄.
¹⁵ Maa kpiisi pəɔŋ na pulasi.
 Maa yele na pə tui tæna wɔli.
 Maa layasi pusi səsəɔnsi.
 Maa la na pusi səsəɔnsi pəsi tetu nti lɔm cəɔnaa tɔ.
 Maa la na luna nyəɔ.

16 ɪɛna mǎ yele na yɔɓɓma tɔ mpraaw ŋku pa taa nyɪ tɔ.
 Na mǎ tɛŋna-wɛyɛ mpaɪsi nsi pa taa cɛkɔna tɔ.
 Maa pəsi səkrɛtɔyɔ kɛ nyaalɛm,
 na timpɪ tɔntɛ wɛ katɛ tɔ pɔ hɛntɪ.
 Mpi maa la tɔyɔɛ, ma kaa lɔ-wɛ.
 17 Ama mpa pa ha pa tɛyɪ tɪy
 na pǎ heeliyɪ lɛɛsɔŋ kusaakɔŋ na kɔɓɓɔŋ sɪ:
 Mɛyɛɛ tǎ ɪsɔnaa tɔ.
 Paa tuli tapɔŋ na fɛɛɛ.

Yɔɓɓ yɓɓma na ntamaa

18 Mprɔyɔ Tacaɔ tɔma sɪ:
 Ntamaa ɪ nu.
 Yɓɓma mɛ, ɪ nyɔni na ɪ nǎ.
 19 Aweyɛɛ yɓɓm?
 Ye pǎ taya ma tɔmlɛ tɔ.
 Aweyɛɛ ntam?
 Ye pǎ taya ma tillu wei ma tilaa tɔ.
 Aweyɛɛ yɓɓm ɪsu wei ɪ hika hɛɛsɔyɔ tɔ?
 Aweyɛɛ ntam ɪsu ma tɔmlɛ tɔ?
 20 N nawa yaasinɔa payalɛ.
 Ama n ta la laakalɪ.
 Pɔyɛɛ n kema ŋkraŋŋ kɛ teu.
 Ama n ta nu.
 21 Tacaɔ nyǎ siyisuyɔ tɔɔ kɛ n caawa sɪ,
 n laki kusɔsɔtɔ kɛ sɔsɔɔntɔ na kupampantɔ.
 22 Paa na mpu, pǎ kpiisa yɔɓɓ mpe,
 pǎ kuu pa wontu.
 Pǎ kra-wɛyɛ ɪsu katɔka kɛ kɔkramɔŋ pɔɔŋ taa.
 Pa kra-wɛyɛ salɔka kɛ pa tɔŋmɛllɛnaa.
 Pa kuuki pa wontu nɔyɔɓɔ ta waasi-wɛ.
 Pa lɛɛka-wɛyɛ pa nyɔm.
 Pɔcɔ nɔyɔɓɔ fɛɪ sɪ ɪ tɔ sɪ pǎ fɛɪ-wɛ.
 23 Mǎ taa awe kǎ kɛna ŋkraŋyɔyɔ na tɔmnaa mpe?
 Awe kǎ sɔŋ tɔkpi sɪ ɪ kǎ tasa-tɔyɪ nuw?
 24 Awe tɔ Yakɔɓɔ kpiisilaa,
 na ɪsɛyɛɪ kɛ wontu kuulaa?
 Pǎ taya Tacaɔ wei tǎ pɔntɔnaa tɔ?
 Pa ta sɔɔɪ sɪ pǎ tɔŋ ɪ mpraɔŋ taa.
 Pɔyɛɛ pa ta nu ɪ kusɔsɔtɔ.
 25 Pǎ tɔɔ kɛ ɪ taa huuna ɪsɛyɛɪ kɛ katatɔlaya.
 ɪɛna yooɔ tii ɪ tɔɔ na tɔŋ kɛ paa pɔnɔyɔ ŋka.
 ɪsɛyɛɪ ta pɛɛki sɪ ɪ cɛkɔna pɔɓɔ.
 ɪ ta yaa tɔm ntɔyɪ pɔɓɔyɔ ɪ taa.
 ɪɛna yooɔ nǎ kɔ-ɪ.

43

1 Pɔnɛntɛ Tacaɔ yɔyɔtɔyɪ sɪ:
 Yakɔɓɔ yɔɓɓ mɛ awe ŋmaɔa-mɛ?
 ɪsɛyɛɪ nyɔma mɛ awe ŋma-mɛ?
 ɪ taa nyana pɔɓɔ.
 Mpi tɔ, ma yapa-mɛyɛ.
 Mǎ hɔla kɛ ma yaana-mɛ.
 ɪ kɛ ma nyɔma kɛ.
 2 Ye ɪ tɛsɔyɪ lɔm ma wɛ mǎ waalɔyɪ.
 Pusi kaa tɔyɔ-mɛ.
 Pɔyɛɛ ye ɪ tɔŋ kɔkɔ taa ka kaa nyaya-mɛ.
 Kɔkɔ kaa kɔ-mɛ.
 3 Mpi tɔ, maɔalɛ Tacaɔ mǎ ɪsɔ.
 Mǎ kɛna ɪsɛyɛɪ nyɔma Naŋŋ tɔ.
 Wei ɪ waasɔyɪ-mɛ tɔ.
 ɪcipiti nyɔma kɛ maa fɛɪ mǎ lonte.

Μαα λαγασᾶθῆνα-μεγε Ιτιγοπῆιι na Σερα νυᾶμα.

⁴ Μπῆι τῶ, ἰ κε-μ πῶλο σοσοῦμ κέ.

Μᾶ νυῶγυ κῶλαα, na má σοῶλα-με.

Μα αελαγῆ απαλαα κε μᾶ λοντε.

Μα λαγασᾶθῆνα γῶλαα κε νυᾶ weesuyu.

⁵ Μα we μᾶ waali κέ, ἰ τaa νυᾶ.

Μαα κῶνα μᾶ λῶλογυ νυᾶμα na τευ kite.

Μαα κῶνα-με na ilim tətöle.

⁶ Μαα heeli ilim ntəgəŋ si: Kəna-we.

Μαα heeli ilim mpətəŋ si: Taa su-we.

Κῶνα ma piya na pooluŋ.

Ləsi ma pɛɛlaa na tətə tənasi na ḥ kəna.

⁷ Ρα təna mpa pa yaakəna ma həte,

na ma ḥma-wege ma teeli tə tə.

Μά larəna-we.

Μεγελε Τααα ασεετα νυᾶμα

⁸ ἰ yelee na ma γῶλαα lu.

Ρα κέ γῶλομαα κέ, pəyele pa wɛna ɪsɛ.

Ρα κέ ntamaa κέ pəyele pa wɛna ḥkraŋŋ.

⁹ Piitimnaa təna ἰ kpeyele, γῶλαα ἰ koti.

Μᾶ τaa awe kraala təmnaa mpɛ?

Μπα pa heelina-tuyə kancaalaya nyəntu nti?

Pəntənaa ἰ ḥlɔli pa aseeta nyᾶma,

pa ḥlɔli pa tampana,

na tɛ nu na tə tisi si ḥpɔgɔ.

¹⁰ Μεγελε ma aseeta nyᾶμα.

Taαα má ma γῶγῶθῆνα mpɔ.

Μᾶ na ma təmle tə wei ma ləsa tə.

Ἰlena pɔ lá na ἰ nyi-ti na ἰ tɛ-m na mᾶ taa.

Na ἰ cəkəna si maɣa.

Ἰσο nɔgɔlɔ ἰ τaa wee na pɔcɔ pɔ takɪ-m.

Pəyele Ἰσο nɔgɔlɔ ἰ kaa lu ma waali tətə.

¹¹ Μαγᾶλε Τααα, ma paasi,

waasɔlɔ nɔgɔlɔ ἰ fei tətə.

¹² Μά kraaləna, má waasəna.

Μα heela nti tu kə tə.

Pə taɣa mᾶ heku taa tuyə kraɪ nyəŋku nakɔli.

Μεγελε ma aseeta nyᾶμα. Μά κῆνα Ἰσο.

Taαα má ma γῶγῶθῆνα mpɔ.

¹³ Μαγᾶλε Ἰσο κέ hatoo tam tə.

Nɔgɔlɔ u fitiɣi pɔlɔɣu ma niŋ taa.

Awe ka wakəli mpi ma laki tə?

Taαα tiliɣu ke nɔgɔlɔ

¹⁴ Τααα Ἰσεγῆ Ἰσο Ναηη tə wei ἰ waasəɣi tə.

ἰ γῶγῶθᾶγῆ si:

Μᾶ τῶ κέ ma tiliyi nɔgɔlɔ si ἰ yooona Papiiloni.

Μαα yelee na lɔm tɔgɔ Kalətee selaa kpuləŋ,

wei ἰ τaa pa nukɪ leleŋ tə.

¹⁵ Μαγᾶλε μᾶ Ναηη tə Τααα.

Μᾶ wulav wei ἰ ḥmawa Ἰσεγῆ tə.

Wɔlaya tətə taa mpaav kɔfalɔɣu

¹⁶ Μαγᾶλε Τααα wei ἰ hɛɛ hapəle ke tɛŋku taa

na mpaav ke lɔm tɔŋ nyəm taa tə ma γῶγῶταα si:

¹⁷ Ἰ ləsa yooɔ keɛkɛnaa na pə kraɣanəŋ.

Ρα hənta pa təna, pa temaya.

Ρα nyaa κέ ἰsu fətəla kponkprontuyu.

¹⁸ ἰ τaa tɔsɪ kancaalaya nyəntu tə.

Pəyele ἰ τaa paasəna kɔpəm təm.

¹⁹ Ἰaasi kɔfalɔ ke ma caaki lapu,

hali yaasi un ἰ caaki lapu.

1 ta nyəmi-ɪ?

Maa hee mpaaw ke wɔlaya tetu taa,
na má yele na pusi sɔsɔnsi kpe.

²⁰ Taale wontu ká sa-m.

Pə kpaɣaw taale hasi na taataanaa tɔ.

Mpi tɔ, maa tó pusi sɔsɔnsi ke wɔlaya tetu taa
si ma yɔlaa kulɔsaa í nyɔɔ.

²¹ Yɔlaa mpa ma ŋmawa ma ti tɔ,
paa sa-m ké.

Iso na Iseyeli nyɔma pa hvule

²² Mprɔ́yó Tacaɔ yɔɔtɔaa si:

Yakɔɔpɔ pə taɣa maya n yaawa.

Iseyeli kawa ma tɔm.

²³ Pə taɣa maya n lapa kɔtaɣa ŋka kɔkɔ

lusa ka tɔna tɔɔɔ nyá iwɛɛsi.

Pə taɣa ma hɔte taa ke n lapa nyá kɔtasi.

Ma ta wiina-ŋ si n la-m kɔtasi.

Pəyele ma ta caali-ŋ tulaalɔnaa tɔɔ.

²⁴ N ta ya-m tulaalo na liyitee.

Pɔ́cɔ n ta haɣasi-m nyá kɔtasi nim.

Ama nyá isayatu ke n caalɔna-m.

N tu-m wahala na nyá kɔpɔntɔɔ.

²⁵ Ama ma ma tike ma husəɣəna mə isayatu

ke ma sɔɔla-me tɔ pə tɔɔ.

Ma kaa tasa mə kawalaya tɔɔ ké tɔɔsuyɔ.

²⁶ Mprɔ́ tɔ, keesi nyá tɔm.

Tɔ sɔv hvule taa.

Keesi mpi pə hulɔɣi si n wɛna tampana tɔ.

²⁷ Nyá cɔsɔ pɔntaa.

Nyá tɔm telɔsɔlaa kula ma tɔɔ.

²⁸ Pə tɔɔ ké ma nyɔna Iso tɔselele

nyuyɔ nyɔma ke tetelataa.

Ma yela Yakɔɔpɔ na pə wakəli-ɪ.

Ma yelaa na pá tɔv Iseyeli.

44

¹ Mprɔ́yó Tacaɔ yɔɔtɔaa si:

Ma tɔmle tɔ Yakɔɔpɔ,

Iseyeli nyá wei ma lɔsaa tɔ nu pɔnɛntaa.

² Tacaɔ wei ɪ ŋmaɣa-ŋ nyá hɔɔv tɛɛ,

na ɪ la-ŋ na ɪ paasəɣəna-ŋ tɔ ɪ tɔma si:

Ma tɔmle tɔ Yakɔɔpɔ, taa nyá,

Yesulun*ra* nyá má lɔsəna-ŋ. ^a Lɛluyɔ 32:15 taa n ká na mprɔ.

³ Pə taɣa pɔlv, maa pɔli lɔm ke wɔlaya tetu tɔɔ.

Maa la na pusi kpe tɔ taa.

Maa tisi ma Feesuyɔ ke nyá lɔluyɔ nyɔma tɔɔ.

Maa tɛɣsi nyá piya piya ke nɔɔsi kɔpɔŋsi.

⁴ Paa pu nyitɔ heku taa isɪ

tɔŋ wei ɪ sɔŋa lɔm nɔɔɔ tɔ.

⁵ Pa taa nɔɔlv ka yɔɔtɔ si:

Ma ké Tacaɔ nyəŋ ké.

Lɛlv ká ha ɪ tɔɣi Yakɔɔpɔ hɔte.

Ilɛna lɛlv náa ŋmaa ɪ niŋ tɔɔ si:

Ma ké Tacaɔ nyəŋ.

Paa yaaki-ŋ Iseyeli hɔte.

Tɔŋ kulalaŋ kɔtɔɣv

⁶ Mprɔ́yó Tacaɔ Iseyeli wulav wei ɪ yakɪ-ŋ

na ɪ ké Pə tɔna pə tɔ ɪ yɔɔtɔaa si:

Mayalɛ kancaalaya tɔ na kantəkaya tɔ.

^a 44:2 Yesulun; Yesulun ke Iseyeli hɔte lɛnte ké. Ye n kala Kusəsuto

Ma waah, Isə nɔɔɔɔɔɔ ɪ fɛɪ tətə.

⁷ Awe we ɪsu ma?

Pɔntu ɪ ɔɔɔɔɔɔ na ɪ keesi-m

hatoo kɔɔɔɔɔɔ ma suwa yəlaa ke tam təɔ tə.

Pɔntu ɪ ɔɔɔɔɔɔ na ɪ keesi nti tu kəɔ tə.

⁸ Taa nyá, pə́cɔ́ taa sele.

Isu ma tɛma-ɛ-təɔɔɔɔ heeluyɔ ke hatoo ləɛ na?

N ké ma aseeta tɔ ké.

Ma paasi Isə nɔɔɔɔɔɔ ɪ wee?

Pə́cɔ́ kɔkɔpamɔɔɔɔ nakoli kɔ fɛɪ.

Ma ta na pə tɔ.

Tuɛ kɔlalaɛɛ lutaa

⁹ Tuɛ kɔlalaɛɛ lutaa təna ké kɔɔɔɔ ké.

Mə kɔɔɔɔɔɔ kɔɔɔɔ u waasəɔɔɔɔ pɔɔɔ.

Tuɛ ɪnɪ ɪ maɔamaɔa ɪ ləsəɔəna ɪ təɔɔɔ aseeta.

Mɔɔɔ tə, u naaki.

Pə́cɔ́ ɪ ta nyɪ pɔɔɔ.

Fɛɛɛ ká təɔɔɔ-ɪ ké.

¹⁰ Yɔɔɔ ká lu yaa ɪ saaki tɔɔɔ,

na kɔ kaa waasi-ɪ pɔɔɔ?

¹¹ Fɛɛɛ ká kra mə təna mɔa me ɪ təɛɔɔɔ-ɪ təɔɔ.

Tuɛ lutaa maɔamaɔa ná ké yəlaa ké.

Mə təna ɪ kɔti na ɪ kəɔ.

Səɔəntɔ ká kra mə təna na fɛɛɛ pɔ-mɛ.

¹² Koolu setəɔəna nyəɔəɔɔɔɔ,

na ɪ wə-kɔɔɔ kə́kə na ɪ tayaɔɔ-kɔ.

Na ɪ ma-kɔɔɔ maalətəɔ na ɪ toma,

na ɪ la-kɔɔɔ ɪsəna ɪ caa tə.

Ye nyəɔəɔɔ kra-ɪ, ɪ fɛɪna toma.

Ye ɪ səɔwa lɔm nyəɔɔ ɪ pəsəɔɔ ɪcam ké.

¹³ Saakɔɔɔ ná tɔɔɔ ɛmənaya ke təpəɔaɔa təɔ.

Na ɪ pɔ lɔɔɔa na ɛmaalaya,

na ɪ maɔasi-ke na maɔasəlaya.

ɪlɛna ɪ saaki lɛsɔɔɔ ɪsu yɔɔɔ na saakəlaya,

na ɪ su-kɔɔɔ kutuluyɔ taa.

ISO KYGYOTUTU TELSELU
SELEMII
TOM TAKELAYA
Kutulutu

Selemii ké Iso kygyotutu telésulu ké na Yuta tetu taa ké i lapa i tэмle ke awulaa Sosiyasi na Yoyakim na Setesiyasi pa pəole taa. I tasa yəlaa ke apaluto si pá məli Iso tée. Ama pele pa kisa-i nuunav na pá tu-i wahala na halí pá təkí-i saləka. Pa əla tənuyu ŋku ku təə pa ŋmaawa Iso Tom tə. Pə waali ké Papiloni nyəma tama Yosalem icate ulena Yuta nyəma lelāa se na pá polo Icipiti na pá cəəsi təna.

Isəna pa faya Selemii takəlaya tə:

- Isə yaav ke Selemii, titite 1
- Tom nti Iso yəyətə Yuta na Yosalem pa təə tə, titite 2–25
- Selemii tэмle na Yuta na Iseyeli pa waasuyu, titite 26–45
- Isə kygyotutu nti Selemii teləsa piitimnaa tə, titite 46–51
- Yosalem hotuyu, titite 52

1 Takəlaya kané ka taa ké pa keesəyi Pəncaməe kpekəle tu kətul Hilikiya pəyalu Selemii təm. I ka we Anatoti icate taa ké. 2 Mpróyó Tacaa yəyətəna-i Amoj pəyalu Sosiyasi wei i ka ke Yuta wulav tə, i kawulaya pənaya naanowa na tooso nyəjka taa. 3 Tacaa yəyətəna-i tətəy Sosiyasi pəyalu Sowakim pəole taa. Sowakim ka kəna Yuta wulav. Haləna Sosiyasi pəyalu lelə Setesiyasi, wei i ké Yuta wulav tətə tə i kawulaya tənaya ké ka pənaya naanowa na kolum nyəjka ke isətu kakpasí nyəj taa. Waatu inəyi kolontunaa kuuwaYosalem nyəma.

Isə yaav ke Selemii

- 4 Mpróyó Selemii təma si Tacaa heela-m si:
- 5 Ma nyama-ŋ na pəcə pə ŋmaja-ŋ nyá too lotu taa, na má ləsi-ŋ na má kra-ŋ ma kygyotutu telésulu ke piitimnaa taa, na pəcə pá ləlyi-ŋ.
- 6 Ntəna má cə si: Hai, Tacaa Iso, ma ké pəyaya ké, ma ta nyi yəyətəya.
- 7 Iləna Tacaa cə-m si: Taa yəyoti si n ké pəyaya. Mpi tə, pə wee si n polo mpa pa kiŋ ma tiliyi-ŋ təy, na n heeli-weye nti ma tu-ŋ tə.
- 8 Taa nyana-we. Ma we nyá waali ké si maa waasi-ŋ. Tacaa má ma yəyətəna mpə.
- 9 Mpróyó Tacaa kusa i niŋ na í tokina ma nəyə na í heeli-m si: Ma tuwa ma təm ke nyá nəyə taa.
- 10 Na í tasa si: Ma tuyu-ŋ tэмle ke piitimnaa na kawulasí taa ké saŋa. Kpəsi, na n pəsi kpentəlasí. Yəki na pə pəsi ncaale. Təyaní ŋmav na n tuu.

Tuyu pilinə na tiuu kowasuyu təm

- 11 Mpróyó Tacaa pəosa-m si: Pepeye n naaki? Ntəna má cə si: Ma naaki tuyu pilinə.
- 12 Iləna í tə-m si: Ama n nawa teu. Ma feniyi ma kygyotutu tə ké si má yoosi-ti.
- 13 Mpróyó Tacaa tasa-m pəasuyu ke təm naale nyəm si: Pepeye n naaki? Ma si: Ma naaki tiuu na ilim ntəyŋ tə. Na kú wasəyi, na kú kpilisina Tacaa tə.
- 14 Ntəna Tacaa heeli-m si: Həyəluyu ŋkuyu wahala ká luna na í watí Yuta tetu yəlaa təna tə.
- 15 Maa yaa həyəluyu ŋku ku kawulasí yəlaa, na paa wei í kə, na í la i təcayale ke Yosalem nənəəsi. Na pá cəəna icate kolunə na pá tii Yuta acalee təna tə.
- 16 Maa huəna-məye mə kawalaya tə. Mpi tə, í lə-m,

na í wòkí tuj kolalaañ ke tulaalona,
na í lunjiyi mə niñ kolupum.
¹⁷ Selemii taɣanı nyá ti.
Kvli na n̄ teləsi-weyɛ nti maa heeli-ŋ tɔ.
Pa tɔm í taa la-ŋ sɔɔntɔ.
Tɔfɔ maa yelee na n̄ sele pa isenta.
¹⁸ Ma siki-ŋ isu kolunja icate.
Yaa nyəɣəlɔvɔ maɣamaɣa akele.
Yaa kuseemvɔvɔ nyəŋ,
ke Yuta awulaa na pa waali nyəma
na kətəlaa na icate yəlaa pa tɔɔ.
¹⁹ Paa yooŋa-ŋ.
Ama pa kaa pəsi-ŋ ké.
Mpi tɔ, ma we nyá waaləyi si ma waasəyi-ŋ.
Taaɗa má ma yəɣətəna mpv.

2

Lvm seelv lɔv, na pɔɣələe hila huluɣu

¹ Mpróyó Selemii tɔma si Taaɗa heela-m si:
² Polo, kpaali Yosalem nyəma ŋkpaŋŋ taa si:
Ma tɔsəyi mə ifepile waatv taa,
isəna í ka sɔɔla-m,
na mə ləsaya svv-m isu tɔŋ tɔ.
Waatv inəyi i təŋaya-m wɔlaya tetv*fa* taa,
timpi haləm fei tɔ. ^a pa yaa mpv. Nəɣɔlv u haləyi pɔlɔvɔ təna. Yəlaa u tu caki.
³ Isɛyeli nyəma mə i
ka ké ma tike ma nyəma ké,
na í we isu ma haləm kancaalaya kolɔlvɔm.
Mpa pa tokayana-mə tɔ,
pa svvkaɣa tɔm ké na asalav tiiki pa tɔɔ.
Taaɗa má ma yəɣətəna mpv.
⁴ Yakɔrv lɔlvɔv nyəma,
Isɛyeli kpeka nyəma mə,
í nu Taaɗa kvɔyɔtɔtɔ.
⁵ Isayatu ntiyi mə caanaa nawa ma kin
na pá hatələyənə-m,
na pá təŋəyi kpeɛ nyəm,
na mə maɣamaɣa í pəsəyi kpeɛ?
⁶ I tá pəsisi si: Taaɗa we le?
Má ləsəna-meyɛ Icipiti tetv taa,
na má tiiki-meyɛ wɔlaya tetv taa
timpi tev fei tɔ.
Kvtaalomɪŋ na səm pə wenna,
yəlaa fei təna.
Pəyele nəɣɔlv u təŋəyi mpv.
⁷ Anı má kənnə-meyɛ tetv nti
tə we isu tuj taale
tɔ tɔ taa si í tɔɣɔ tɔ pee
na tɔ kolɔlvɔm kɔpam.
Ama í kəma uləna í pilisi
ma tetv na í pəsi ma nyəm ke acaaləto pɔlvɔv.
⁸ Kətəlaa ná tá pəsisi si: Taaɗa we le?
Kiiu sulaa mpe pa ta nyi-m.
Awulaa ná luki ma waali.
Tvɔv kolalaav Paali tɔm ke
Isɔ kvɔyɔtɔtɔ teləsəlaa
ná heelaya na pá təŋəyi.
Pəyele kvle ku waasəyi pɔlv.
⁹ Pə tɔɔ ké maa hvvna mə na mə piya tɔtɔ.
Taaɗa má ma yəɣətəna mpv.

^a 2:2 wɔlaya tetv: Tetv nti tɔ taa tev u niki, pɔlvɔv u nyɔkɪ tɔɣɔ

¹⁰ Ɔ polo lɔm taa tetɔ nti pa yaa si
Kitim tɔ, na í ná.

Ɔ tili Ketaa tetɔ taa na í feɲ teu
na í ná si isəna pə we cəne tɔ,
na təna, pə we kulɔm yee?

¹¹ Ɔ ká ná si too tɔ,
piitim napəli pə ta layasəta pə tuɲ kulalaaɲ,
paa na í ta ke isənaa tɔ.
Ama ma yəlaa layasa má na tuɲ kulalaaɲ.

Pəcɔ tuɲ inɪ u waasəyi pulɔ.
¹² Ɔsətənyu laɲle í cəna tɔm nti
na kɔ selina səɲntɔ.

Tacaa má ma yəɲtəna mpɔ.
¹³ Pə taɲa pulɔ,

ma yəlaa me í wakəla tɔm naaleɲe.
Ɔ lɔwa ma wei ma ke-meɲe
weesuyu lɔm seɛlɔ tɔ.

Ɔlena í huli mə təyi hila wena a yawa pəɲoleɛ
na lɔm u cakɪ a taa tɔ.

Ɔseyeli nyəma lɔw ke Ɔsɔ

¹⁴ Mɔpɔyɔ Tacaa tɔma si:
Ɔseyeli nyəma me í ké yɔmaa yaa kasayampiya.
Na piitimnaa lelaa təkɪ mə tɔɔ?

¹⁵ Na pá kiisiyi na pá nyusəyi
mə tɔɔ isɪ təɲlasɪ piya.
Na pá kpɪisiyi mə tetɔ.

Pa nyayasa mə acalɛe ke kəkɔ, nəɲolɔ feɪ.
¹⁶ Na pə kpeɲna Mamfi na Tarapeɛsi

pə acalɛe nyəma na pá yəkəyi mə nyɔɔɲ.
¹⁷ Ɔ lɔwa má wei ma tiikaɲa-meɲe
mpaaɔ kɔpaɲkɔ taa tɔ.

Pə tɔɔ ké mpɔ inɪ pə maɲana-me.
¹⁸ Ɔle pəneɲte í puki Ɔcipiti si í lakɪ we?

Nili pəɲɔ səsaya lɔm nyɔɔɔ na?
Yaa í puki Asilii si í lakɪ we?

Ɔfəlaati pəɲɔ səsaya lɔm nyɔɔɔ na?
¹⁹ Mə maɲamaɲa mə isayatu

na mə waali luɔ ká hɔna mə ɲkraɲɲu.
Ɔlena í ná na í cekəna si

isəna í lɔwa mə Ɔsɔ Tacaa má
na í feɪna ma səɲntɔ tɔ pə ké isayatu ké.

Ate na isətəa pə tu Tacaa má ma yəɲtəna mpɔ.

Ɔseyeli nyəma lɔw ke Tacaa waali

²⁰ Mɔpɔyɔ Tacaa tɔma si:
Hatoo lɔɲ ke Ɔseyeli nyəma me

í faɲana-m si í cakɪ mə ti tɔɔ.
Ɔlena í kraaki pulasɪ tɔɔ,

na tuɲ kuləpəɲ teɛ,
na í lunjiyi tuɲ na í lakɪ pə wasaɲkalətu.

**YOSALEM TƏƏ
WULA
TAKƏLAYA
Kətəlvətə**

Selemii wiiki, mpi tə, kolontunaa yəka Yosalem ıcatə ke Yuta nyəma ısayatə təə. I hula-weye mpi pə təə ıcatə wakəlaa tə. Uena í hólh Yuta nyəma sı ye pá layasaa na pá məli Isə tēe ílé í ká waasi-we. Pə taya pulb, í kupantə we tam təə ké tu tēj.

Isəna pa faya Wula takəlaya tə:

- Yosalem nyəma lanwakəlle, titite 1
- Tacaa pəsa ısu Yosalem kolontu, titite 2
- Wahalanaa na tēeləy, titite 3
- Yosalem wakəlvətə wula, titite 4
- Tacaa məhna-təyü nyá kın, titite 5

Yosalem ıcatə pəsa ısu leelu wei pa ləwa tə

¹ Haı, Yosalem ıcatə nyá wei yəlaa wutaya təyole.

Nyá hətə ka yaawa piitimnaa taa ké.

Nyá ηmakəlayana tetə həyöləη.

Waiyo, nyəni n we nyá tike.

N pəsa ısu leelu.

Pa tə-η yomle təma.

² Wula nté nyá tom ke ahoo,

na ıseləvm lukiyi yem.

Mpa paa səələ-η tə,

pa taa nəyölv fei sı í puɣusiyi-η.

Nyá taapalaa təna lə-η

Pa pəsa nyá kolontunaa.

³ Yomle na wahala taa ké pa tēena Yuta.

Ma ta nyi ısənaa tēye n wee.

N feina nyöyü tətöle.

Nyá konyəntölaa təna tama-η ké.

⁴ Siyöη mpaay we ləyaya taa ké.

Nəyölv u təηəyi-ı sı í puki acima.

Nənaası pəsa ncaa.

Kətəlaa apəlvətə ná ləpa na pá lakı wahala.

ıcatə pəelaa ná we lanwakəlle taa.

Isənyəηle suna ıcatə nyá nyá taa.

⁵ Nyá kolontunaa ηmakəla-η ke.

Nyá patanaa lanə heewaya.

Mpi tə, Tacaa həma nyá ηkraηyü.

Nyá kəpəntəη pəyale təə,

kolontunaa kuuwa nyá piya na pá tuliyi na pá tēekəna.

⁶ Siyöη kpekəle nyəma mə teeli səpa.

Mə nyöyü nyəma ná we ısu

naməη wei í lanə tətəyöle tə.

I kaasəyi í ti na í seeki lakatika nyəma.

⁷ Yosalem, n hota kolontunaa niη taa.

N lanə waasəlaa.

Kolontunaa ná mpə uena pá wəη.

Mpi tə, pə kpiisa Yosalem.

Mpəyöyü Yosalem n nawa sı n ké cəlv,

n we feele taa.

Uena n təası kəpam mpi pə təna

n ka wena ləη taa tə pə təə.

⁸ ısayatə nti n ka luləsaa tə,

nti tə təə ké n pəsa asilima.

Mpa paa saηaya-η tə, pa məla-η footuyü.

Pele pa nawa sı n we kpete ke nəənə.

Pə wee sı Yosalem n tisi feesiη ké na n məhna waalı.

9 Yosalem nyá asilima taana nyá capanaa ké.
 N ta tæli nti tæ mayana-ŋ isæntæ tæ.
 Kpisiyu tuta-ŋ ké,
 nɔɔlɔ fɛi si i tasæyi-ŋ apalɔtɔ.
 N wiiki si: Hai, Tacaa, nyæni isæna
 kolontunaa ŋmakæla-m na má tæki wahala tæ.
 10 Kolontunaa tɔ niŋ ke ma kpancooŋ tæna tæ.
 Halɔ ma nawa piitimnaa sɔv Isæ tæsele taa na toŋ.
 Pæyele Tacaa ka kisina-weye si:
 Pæ fɛi si pá sɔv ma yælaa hɛkɔ.
 11 Yosalem pæ nu-ŋ wena ní wiiki
 na ní pæekæyi tɔɔnaya.
 Halæna ní cæla nyá kupampam si ní hiki tɔɔnaya.
 Kælena ní wiina Isæ si:
 Hai Tacaa, nyæni isæna pa nyænæyi-m yem tæ.

12 Mpróyó Siyɔŋ tæma si: Tæelaa mæ,
 í nyæni na í ná wahala wei ma tæki tæ.
 Wahala nɔɔlɔ ta nɔɔsæna i taka.
 Tacaa n tomi-i nyá páána sɔsæna wule ké.
 13 Hatoo isættaa ké n tisinna kækɔ
 na ká sɔv-m na ká tala mɔwa.
 N nyæpa-m puluyu ke ma nɔɔhæ tæ.
 N lapa na má tuli tapæŋ.
 N yela-m ma nyɔvɔ tike.
 Ma tæki wahala ke paa kuyakɔ ŋku.
 14 N kpæyela ma isayato ke nyá niŋ taa.
 N lapa-tæyi kpalahuu na ní paa
 ma luɔy tæ na té nu-m.
 Ma isayato yæka ma toŋ na té tɔ-m ma kolontunaa
 mpa pa kæla-m tɔ pa niŋ taa.
 15 Tacaa læwa ma yoolaa taa yoolaa mpa maa wena tæ.
 N kæna kolontu ke ma tæ si i wakæli ma ifepiya.
 Tacaa naŋa Yuta yælaa ké isu lesen ke tænyaasæle.
 16 Mpusi inɛ i tæ ké ma wiiki.
 Ma pælæyi isælbm na pá leeliyi.
 Mpi tæ, puɔusulu hatæla-m ké.
 Inɔ i haakayana-m weesuyu.
 Pæ yela ma piya ke si tike.
 Mpi tæ, kolontu kæla-tɔyɔ toŋ.

17 Mpróyó Siyɔŋ tæka niŋ.
 Ama nɔɔlɔ fɛi si í puɔusi-ŋ.
 Tacaa ha nɔy ke Yakɔv nyá patanaa si pá ta-ŋ kotaya.
 Yosalem n pæsa isu hute ke pa isentaa.

18 Ama Tacaa n wena tampana ké.
 Mpi tæ, ma kisa nyá kusæsutɔ.
 Yælaa mæ mæ tæna í nu.
 I na ma kuyɔntæyæle.
 Pa kuuwa ma pæelaa na ma ifepiya na pá tæena.
 19 Ma yaawa ma tapnaa.
 Ama pæle pa lu ma waali.
 Ma kætælaa na ma nyɔvɔ nyæma sæpa icate taa.
 Pa pæekaya tɔɔnaya si pá wæena weesuyu.
 20 Hai, Tacaa nyæni ma laŋwakælle.
 Ma taa pæsa ké.
 Ma laŋle wakælaa ké.
 Mpi tæ, ma kæla nyá tæ ké kɔlvɔ.
 Ama laɔate pæma-m piya ke awali.
 Ma tæyaya pæsa sæm nyæŋka.
 21 Pa nu ma wula, ama nɔɔlɔ fɛi si í puɔusi-m.

Ma kolontunaa tēna nawa ma wahala wei n tu-m tō,
 na pá paakāna-m.
 Yele na koyaku ŋku n ka suwa tō ku kōo
 na pá leeti-weye ma lonte.
²² Nyēni pa isayato, na ŋ hō pa ŋkraŋŋ
 isu n lapa-m ma kaanuto tēna tō tō.
 Mōla tike ke ma laki, ma lanŋle pōsaa kē.

2

Tacaa pōsa isu Yosalem kolontu

¹ Hai, waiyo, Tacaa nyá pááná taa,
 n waasa Siyōŋ yēlaa tō kē səkpetuyu sōsōō.
 Hatoo isōtaa kē n pētēna Iseyeli teeli ke atē.
 Waatu wei Tacaa nyá pááná krawa tō,
 n ta tasa tōsuyu si Siyōŋ kē nyá nōōheē tēsule.
² Tacaa n lipa Yakōpu tēsi tēna, pētōtōle fēi.
 N yōka Yuta koloosi acalēe na pááná.
 N pēta-yeēe atē.
 N wakēla Yuta awulumpiya kawulaya.
³ Tacaa n mu pááná sōsōōna ilēna ŋ yōki Iseyeli toŋ.
 N kisa-weye waasuyu ke kolontu niŋ taa.
 N lupa kōkō ke nyá yēlaa tē na ká nyāya hōyōlōŋ tēna.
⁴ N pama nyá tōō kē isu kolontu.
 N hūlēyi nyá toŋ na nyá yēlaa tōo isu pa pata.
 N wakēla pō tēna mpi tu nyēnaya
 na pá we-tuyu teu tō.
 Tacaa nyá pááná nyāya Isō
 tēsēle ke Yosalem isu kōkō.
⁵ Tacaa n pōsa Iseyeli kolontu kē.
 N lipa Iseyeli na ŋ kpenna i tēsi kōpaŋsi.
 N yōka i koloosi acalēe.
 Tacaa lōlōsa lanŋwakōle
 na isēnyōŋle ke Yuta yēlaa taa.
⁶ N yōka Yosalem kolunja isu taale kalaa.
 N wakēla ta na-i tá tēsulle.
 Tacaa n lapa na yēlaa sōo acima
 na kōyēŋ kōhēsōŋ tōo.
 N mu pááná na ŋ tu wulav
 na kōtōlaa ke fēle.
⁷ Tacaa n kisa nyá kōtaya tōlate.
 N lōwa nyá tēsēle.
 N tu nyá tēsēle na Siyōŋ
 tēsi kōpaŋsi ke kolontu niŋ taa.
 Pele pa kiisiyina nteye akaito
 kakuīsaya ke Isō tēsēle taa
 isu acima koyaku.
⁸ Tacaa n tu nyá taa kē si n yōkōyi Siyōŋ kolunja.
 N yōka-keye tōkpataa, n ta nyá.
 Nn kōsōyi nyá niŋ na ŋ ta yōkōta-kē.
 N tu kolunja sōsaya na səkpelaya ke lōyaya taa.
 Si naale si yōkaa tēmuyumuyu.
⁹ Icate nōnōōsi sūu tetu.
 N pēla kōkalēsōŋ, n wakēla-i.
 Wulav na i waah nyōma pa we piitimnaa niŋ taa.
 Kiin fēi tōtō.
 Tacaa nn tasōyi Isō kōyōyōtōtō
 telēsōlaa māyama ya ke nyá tōm heeluyu.
¹⁰ Siyōŋ layatu tasōlaa í caya atē na í suma.
 I pōlēyi tetu ke mā nyuyu taa.
 Mō lanja wakēlaa na í suu lōyaya
 wontu isu fōlētōnaa taka.

Yosalem pɛɛlaa, mə kama nyɔɔŋ na atɛ.

¹¹ Ma ɛɛ kana ɛsɔlɔm lukuyu.

Isɔkilim pu-m kɛ.

Ma apalɔtɔ hoowa ma yɛlaa wahala tɔɔ kɛ.

Ahɔlɔmnaa sɔki lɔkɔtɔ kɛ ɛcatɛ hapɛɛ tɔɔ.

¹² Piya wiina si toonaa si:

Leɣɛ tɔɔŋaɣa wɛɛ?

Leɣɛ sɔlɔm wɛɛ?

Si hotiyi mpaan taa, ɛsu mpa pə kɔ yooɔ taa tɔ.

Si tisiyi feesiŋ na si hɛɛki si toonaa niŋ taa.

¹³ Yosalem, suweye maa heeli-ŋ tɔtɔ?

Nyá na nɔɔɔlɔ í ta maya.

Siyɔŋ pɛɛlɔ, wentiyi maa hɛɛsəna nyá lanje?

Nyá wahala tɔɔwaya ɛsu tenku.

Nɔɔɔlɔ kaa pəsi na í waasi-ŋ.

¹⁴ Kaloolaya na kpaɪ tɔm kɛ
 ɛsɔ kɔyɔɔtɔtɔ teləsəlaa mpa
 pa wɛ nyá taa tɔ pa kpaaləyi.
 Pa ta kuli nyá ɛsayaɔ tɔɔ,
 si pə taa kɔɔ na kolontunaa kuu-ŋ na pá tɛɛna.

ɛsɔ kɔyɔɔtɔtɔ teləsəlaa
 kɔkpaalətɔ kɛ kɔtɔsɔtɔ kɛ.

¹⁵ Tɛɛlaa təna naaki-ŋ

na pá kpasəyi amɔkɔŋ kɛ

nyá wakəɔɔyɔ kɛ.

Pa huləyi kacɔyɔɔlasi na pá paakəna-ŋ.

Pa yɔɔtəyi si:

ɛcatɛ tənɛɣɛ pa yaakaya ləŋ kɛ kɔpante
 na kɔtetele na lanjhulɔmlɛ nyɔntɛ kɛ tɛtɔ təna taa?

¹⁶ Nyá kolontunaa təna haaki nɔɔsi na nyá tɔɔ.

Pa ketəyi kaketasi, pa kpa nɔmpeɛ.

Pa təŋ si: Tə tɛma i tɔm.

Kɔyaku ŋku tu tanja tɔɔɔlɛ.

Tə hika-i kɛ, tə tənna-i nau.

¹⁷ Tacaa n lapa ɛsəna n ka suwa tɔ.

N lapa ɛsu n ka yɔɔtɔyɔ hatoo lanjtaa tɔ.

N yəka nyá yəlaa kɛ, pətɔɔtəle fɛi.

Kolontunaa naaki Yosalem na pa lanja hulɔməyi.

ɛsɔ kpaasa nyá kolontunaa tɔŋ.

¹⁸ Yəlaa wiikina Tacaa kɛ hatoo pa lotu taa.

Siyɔŋ kolɔŋa nyá, luki ɛsɔlɔm kɛ ilim

na ahoɔ ɛsu pɔɔɔ.

Taa yeɛle wula, pəcɔ nyá ɛsɔlɔm í taa hɛɛsi kpente.

¹⁹ Kɔɔi, nyá wula í kpa ahoɔ taa.

Pə kpaɣav tanan təhulu tɔ.

Hɔɔi Tacaa kɛ nyá lotu.

Tɛɣɛ-i niŋ kɛ nyá piya tɔm.

Pa tənna səpɔ kɛ nyɔɔɔsi kɛ hapɛɛ kpeesi.

²⁰ Hai, Tacaa, nyəni na ń ná, taya n laki mpɔ.

Pə mɔnaa si alaa í tɔɔɔ pa mayamaɣa pa lotu kɔɔɔɔɔm na?

Pa piya nsəyi pa sɔɔla teu.

Pə mɔnaa si pá tɔɔɔ pa piya mpa pa lɔlaa,

na pá paasəna teu tɔ?

Pə mɔnaa si pá kɔ katəlaa na ɛsɔ kɔyɔɔtɔtɔ
 teləsəlaa kɛ Tacaa təsɛɛle taa?

²¹ Akpatəlaa na ifepiya pa hanta atɛɣɛ

tapəŋ na tulunasi kɛ hapɛɛ nɔɔsi.

Pa kɔwa ma pɛɛlaa na ma ifepiya.

Nyá pááná kuyaku wule ke n ku-wé.

N lenta-weyé pətətəle fei.

²² N yaawa yəlaa səsaa na paa le isu acima wule.

Kuyayku nyá pááná kpawa tə, pə ta səw nəyɔb.

Mpa maa təwa na má paasəna teu tə ma kolontu ku-wé.

3

Wahalanaa na laɲheesəle

¹ Ma ké yulo wei ɪ nawa wahala ke teu təyo.

Tacaa n mapa-m nyá kpatóyú na pááná.

² Səkpətuyɔ anaam taa ké n pona-m na ń susi-m.

N ta susi-m nyaaləm taa.

³ Ma tike ke n makɪ na ń leləyi,

paa kuyaku ɲku.

⁴ Ma tema taasi ké təkəɲəkəɲ.

N yəka ma mowa.

⁵ N tu-m laɲwakəlle na wahala pə taa ké

na pə cəna-m isu koluɲa.

⁶ N yela-m səkpətuyɔ taa ké isu

wei ɪ səpa na pə leeli tə.

⁷ N tama-m koluɲa.

N tu-m alukpala yuɲ nyəna.

⁸ Ma kiisa teu na má wiina-ɲ.

Nn nukɪ ma kəsələmɔtɔ.

⁹ N təkə ma mpaɲ təna na pəe kuyasələe.

N yela na ma hapəle tənte wə katə.

¹⁰ N feɲɪxi-m ké isu wusi cəɲuyɔ

ya təyɔlaya pəpuyɔ tə.

¹¹ N ləsa-m mpaav taa.

N cəla-m həyɔlasɪ.

N pəsa-m isu tetu nti pə wakəlaa tə.

¹² N pama nyá təw na ń siyisina-m.

¹³ N tula ma timpee ke pəɲ na nyá kəɔka taa nyəmá.

¹⁴ Yəlaa təna wəɲɪxi-m ké.

Pa yookina-m yontu ke ilim na pə tem.

¹⁵ N haɲasa-m nyutu nyay nyəntɔ.

N yela na má nyəw konyəɲyəw nyay nyəm.

¹⁶ N lapa na má salɪ pətuwee na ma kela pəli.

N waasa ma təw ké təluma.

¹⁷ N hatələna-m heesuyɔ na ń lə-m.

Ma ta nyɪ laɲhuləmle leleɲ.

¹⁸ Uena má tə si:

Mpi maa tēsəna tə pə tema.

Maa tēləyi Tacaa kɪɲ ke pɔlɔ.

¹⁹ Hai, təwɪ ma konyəɲtəyɔle na ma wahala təm.

Na sətɔ na nyay ləm mpi ma nyəwəw tə.

²⁰ Tam ké ma təwəyɪ pə təw.

Uena ma apalɔtɔ yələyi.

²¹ Həwəe nna ma təwəyɪ ma taa

na a təw má tēləyi təyɔle si:

²² Iso nyá kɔpantɔ ta su tənaya.

Pəyele nyá səwuyɔ ta te.

²³ Nyá kɔpantɔ wə paa tanaɲ ɲkuyɔ.

Tacaa, nyá teu təwəyɔ.

²⁴ Ma təɲ si: Tacaa kələ ma kpancoou.

Pə təw ké ma tēləyi-ɲ.

²⁵ Tacaa n wə teu ke mpa pa tēləyi-ɲ təyɔ.

Na mpa pa keesəyənə nyá təw tə.

²⁶ Pə wə teu si yulo í su

na í taɲ Tacaa nyá waasuyɔ.

²⁷ Pə wə teu si yulo í mu Iso təlasi ke ɪ pəcaatɔ.

Paa pə we kate.

²⁸ Ye Tacaa n kəna wei ké wahala,
pəntə í su təpamm na í caɣana ɪ mpa.

²⁹ ɪ həntɪ ate na í suli ɪ nəɣə tə,
na í teeləɣɪ sɪ ntanyɪ Tacaa ká waasi-ɪ.

³⁰ ɪ kɛəsi ləkpaɣasaya ke wei ɪ caa-ɪ mapu tə.
ɪ mɔɣɪ kɔtɔɣu.

³¹ Tacaa nn ləkɪ yulu ke tam tə.

³² Ama waatu wei n həŋ yulu ŋkpaŋɔɣu
tə n wɛna ɪ pətətəle ké.

Mpi tə, nyá kɔpantə təwaga.

³³ Pə taɣa aɣeɛɛ ke n həŋna yulu ŋkpaŋɔɣu
na ń tɔɣɪ-ɪ wahala.

³⁴ Waatu wei í feləɣɪ nəɣe ke
tetu piya saləkatonaa təna tə.

³⁵ Waatu wei í pɛŋ tampana tɔ ke ɪ tampana tə,
isətaa Iso səsə naaki ké.

³⁶ Waatu wei í təkɪ yulu ise ke huɔle taa tə,
Tacaa u naaki?

³⁷ Awe yəɣətəɣəna na pə lá?

Awe ŋmakələɣəna, pə taɣa Tacaa?

³⁸ Isətaa Iso səsə nəɣə ke
kɔpantə yaa isayatu lukəna.

³⁹ ɪle pepe tə ké yulu weesuyu tɔ kɔntəɣɪ?

Paa wei í kɔntəna ɪ maɣamaɣa ɪ kɔpəntəŋ.

⁴⁰ Tə nyəni ta təntɛ ke teu na tə maɣasi tə təm.
Tə mələna Tacaa tə.

⁴¹ Tə sələməna lotu kolumtu na tə teɣe niŋ
ke Iso wei ɪ we isətaa tə.

⁴² Tu kisa Iso ké nunav ké na tə kɔlɪ ɪ tə.
Ama ilé ɪ ta wii-tɔ.

⁴³ N haɣa-tu na páaná ké.

N təɣəna-tu na ń kɔ-tɔ,
n ta la pətətəle.

⁴⁴ N kenta nyá tə ké isəŋmɔntɔɣu
sɪ ń taa nu tá kəsələmɔtɔ.

⁴⁵ N pəsa-tɔɣu isu nyuto nti pa hasaa tə.
Tə pəsa isu hute ke piitimnaa lɛlaa taa.

⁴⁶ Ta kolontunaa təna kuliɣi nəəsi,
na pá caaki-tɔɣu təm.

⁴⁷ Tá nyəntɔ nté səɣəntɔ, na isəpille,
na wakələɣu, na mpusi.

⁴⁸ Ma pələɣɪ isəlum ke səsəm ke
wahala wei ɪ maɣana ma yəlaa tɔ ɪ tə.

⁴⁹ Tam ké ma wiiki, heesɔɣu feɪ.

⁵⁰ Ma taŋaa ké sɪ Tacaa
í nyənnaa isətaa na í ná.

⁵¹ Mpi pə maɣana ma icate alaa tə,
pə tɔɣu-m wahala ké.

⁵² Mpa pa taa kpaana-m mɔsɔŋ tə,
pa tɔ ma waali ké isu sumaya.

⁵³ Pa tusa-m ləkə taa ké na ma ise
sɪ pa ləsəɣɪ ma weesuyu.

Pa yaɣa-m pɛɛ.

⁵⁴ Lum waasa ma nyɔɣu.

Halı ma huɔwa sɪ ma lepaya.

⁵⁵ Mpyó ma yaa Tacaa
ke hatoo púyó ŋkɔ kɔ taa.

⁵⁶ N nuwa ma nəɣə,
taa təkɪ nyá ŋkpaŋŋ ke ma feesiŋ tisuyu,

na ma laŋwakølle kəpusi.

⁵⁷ Kuyaku ŋku ma yaa-ŋ tɔ, n kɔtəna-m.

N heela-m si: Taa nyá.

⁵⁸ Taa, n seena ma tɔ, n yapa ma weesuyu.

⁵⁹ N nawa isəna pa ku ma tɔm tɔ.

Ile ha-m ma tampana.

⁶⁰ N nawa isəna pa leetəyi-m tɔ.

Pa kuləyi ma tɔ kɛ.

⁶¹ Taa, n nuwa pa kutuyu ŋku pa tuuku-m tɔ.

Na isəna pa caɣa ma acaɣa tɔ.

⁶² N nuwa mpa paa caaki-m tɔ pa kuyəɣotɔtɔ.

Pa huuki tam si paa la-m isayatu.

⁶³ Paa pa caɣaa yaa pa səɣaa, n nyəma.

Maɣa pa tɣona yontu.

⁶⁴ Taa, n ká leeti-weɣe

isəna pa lapa-m na pa niŋ tɔɔ.

⁶⁵ N ká la pa laŋa ke kpusəŋ kɛ.

Nyá mpusi í təŋ-we.

⁶⁶ N ká tɔ pa waali kɛ na rááná

na n̄ kpiisi-weɣe tɔtɔ tɔ.

4

Yosalem wakəlvu wula

¹ A a, Iso təsele wula teu səpa.

Wula kupaŋ un̄ i cɔlaa.

Iso təsele pɛe yawa yem yem kɛ hapɛe nɔɔsi.

² Waiyo Siyəŋ piya mpa paa tewa isu wula kupaŋ tɔ,
pa pəsa isu cɔvɔ wontu nti cɔvɔ ŋmalaa lapa tɔ?

³ I nyəni, taale hasi,

na cɛləyi si piya ke hələm.

Ama ma yəlaa ná kɛ asayaa kɛ,

pa feina pətətəle isu

taataa ke wɔlaya tɔtɔ taa.

⁴ Ləkəto pu ahlukmnaa,

pa nsəma matəna pa tantahaan.

Piya ná wiiki tɔɣnaya tɔ.

Ile nɔvɔ u haaki-si.

⁵ Mpa pa təkaya teu ke ləŋ tɔ pa laŋaa.

Pa fiyiniyi na rá səki hapɛe tɔ.

Mpa paa we tɔŋtɔnaa teesi taa tɔ,

pa caləsəyi tɔɣnaya ke hula taa.

⁶ Ma yəlaa krekəle nyəma pənta kɔpəntuyɔ.

Ku kəla tɔɔ ke Sotəm nyəma mpa

pə wakəla tɔm kulɔm isu ise cəpəlvu tɔ.

Yɔlv niŋ fei pə taa.

⁷ Ta awulumpiya ka teekaya kəkə kɛ,

isu tev tɔmpɛe.

Hali pa hulməŋ ka teewa naaləm.

Pa tɔnəŋ ka we iseev kɛ

isu kəŋkələməla pɔvɔləŋ.

Na pa isenta luwa isu

liyitee pəle pooku nyəntɛ.

⁸ Pa məla kəkɛetaa təkilikili

na pə kəli nyɔɔm ke pənente.

Nɔvɔ u tasəyi-weɣe

nyəŋ ke hapɛe tɔ.

Pa tema taasi kɛ təkəŋəkəŋ.

Yɔlv pəsəyi í kala pa muwa.

Pa tɔnəŋ wɔlaa kɛ isu taasi.

⁹ Mpa layate kɔwa tɔ pa kəla nyələlen

ke mpa nyɔɔsi kɔwa tɔ.

Nyɔɔsɪ nuɣutuɣu-ŋ ké na sɪ caamɪ-ŋ.

Mpi tɔ, tawa kulblɔm laŋaa.

¹⁰Nyɔɔsɪ pu ma yɔlaa.

Hali totonaa tɔsɪ pa piya kulblasɪ,

nsi pa sɔɔla teu tɔ, na pá tɔɔ.

¹¹Tacaa n mɔwa nyá pááná sɔsɔna

na ní tala a tɔnaya.

N pɔla nyá pááná sɔsɔna.

N musa kɔkɔ ke Siyɔŋ taa.

A nyaya Siyɔŋ ɪcate na á kpenna tɔ kite.

¹²Antulinya awulaa, na ate yɔlaa taa tu pa taa sɪ

kolontu aka ɪne ɪ ká sɔbna Yosalem nɔnɔsɪ.

¹³Isɔ kɔyɔɔtɔtu telɔsɔlaa

mɔ kɔpɔntɔŋ tɔɔ ké.

Isayatu nti kɔtɔlaa me í lapa tɔ tɔ tɔ ké.

Mɔ kɔna tampana tɔŋlaa ke ɪcate taa.

¹⁴ɪ tutaya ɪcate taa ké ɪsu yulɔmaa.

Mɔ tɔna na calɔm.

Nɔɔɔɔ u pɔsɔɔɔ

na í tokina mɔ wontu maɔamaya.

¹⁵Ye í kɔŋ, yɔlaa kiisiyi ke sɪ:

ɪ heli, asilima nyɔma.

ɪ heli, í taa kpɔtɔna.

Pa seeki mɔɔ na pá cɔɔki yem

ɪlena piitimnaa yɔɔtɔ sɪ:

Pɔ fɛɪ sɪ í caya ta te.

¹⁶Tacaa nyá maɔamaya n yasɔna-we.

Nn caa ní tasa-weɔe nav.

Paa tɔyɔna kɔtɔlaa.

Paa nyarŋna akpɔtɔlaa.

¹⁷Tá ɪse kana nyɔnɔyɔ sɪ yaa nɔɔɔɔ

ká kɔɔ tá waasɔyɔ ké, kpɔte.

Tɔ tarŋaa ɪsu tɔ tarŋaa sɪ

piitimnaa narɔli pá waasi-tɔ.

Pa ta kɔɔ.

¹⁸Kolontunaa feŋiɔi-tɔyɔ,

pa caa tɔ mɔli tá te.

Tu pɔsɔɔɔ na tɔ tɔ ta hapɔe tɔɔ.

Tá waatu tɔma, tá tɔnaya wɔsaa.

Tá kuyɔɔŋ tɔma.

Tá tɔnaya kɔŋ.

¹⁹Tá waali selaa pɔsa lɔŋlɔŋ lapɔ ké

ɪsu hekɔlena.

Pa tɔyɔnɔyɔi-tɔyɔ pɔɔŋ taa.

Pa nyɔki-tɔyɔ katɔsɪ ke wɔlaya tɔtɔ taa.

²⁰Tá wulau wei Tacaa lɔsaa

na í pɔli-ɪ nim tɔ.

Wei ɪ haakaya-tɔyɔ weesɔyɔ tɔ,

pa kra-ɪ pa katɔsɪ taa.

Pɔyele tá yɔɔtaya sɪ:

ɪni ɪ ká kentina ta tɔɔ ké piitimnaa taa.

²¹ɪtɔm nyɔma me,

í nɔkaa mɔ laŋa í hɔlɔmɪ na í paa.

Usi nyɔma me, Tacaa ká mɔ-me na pááná.

Mɔ ɪse ká pili na í lu kpɔte tɔyɔlɔyɔli.

²²Siyɔŋ nyɔma me,

mɔ ŋkraŋyɔ hɔm tɔnaya ntɔ.

Pa kaa tasa-meɔe kuuu na pá tɔena.

Ama ɪtɔm nyɔma mɔ ŋkraŋyɔ ke

paə hə mə ɪsəɣatv təə.
 ɪsə ká kuli mə kawaləɣa təə ké.

5

Tacaa məŋna-tvɣv nyá kiŋ

¹ Tacaa, taa səə mpɪ pə məɣana-tv tə.

Nyəni, na ń paasəna ɪsəna pa tvɔki-tv tə.

² Kpaɪ nyəma leeka tá tetv.

Mpa tə ta nyɪ tə pa caya tá tɛɛsɪ taa.

³ Tá caanaa fɛɪ, na pə yeɪe tá toonaa
 ke leelaa, na taya suluwaa.

⁴ Tə ɣakɪ tá maɣamaɣa tá ləm.

Tə fɛləɣɪ tá taasɪ.

⁵ Ta konyəntɔlaa we tá waaləɣɪ tam ké.

Tə kawa tətəɣətəɣə,

paə yeki-tv sɪ tə hɛɛsɪ.

⁶ Tə tiɣisiɣɪ Icipiti

na Asilii pə nyəma ke niŋ ké,

na pəcɔ́ tə təɣə na tə haya.

⁷ Tá caanaa laɣəna ɪsəɣatv.

Ama pɛɪe pa səpa.

ɪlɛna taa təkɪ tə nyəŋ.

⁸ Yomaə pəsəna ntɛɣe tá caanaa.

Pəcɔ́ nəɣəlv kaa ɣa-tvɣv pa niŋ taa.

⁹ Tə lakɪ tá weesiŋ ke awusa ke
 wəɣaɣa tetv taa ŋmulaa niŋ taa ké,
 na pəcɔ́ tə hiki na tə təɣə.

¹⁰ Nyəɣəsɪ haŋa tá tənəŋ ké ɪsɪ

tə we məsasɪ taa.

¹¹ Pa kɣipa Siyəŋ na Yuta acalɛe taa alaa,

na pɛɪlaa, na pá wakəɣɪ-we.

¹² Pa pusa wulav waalɪ nyəma na tvŋ.

Pa ta tvna akpatəlaa ke paə pəcɔ́.

¹³ Namle naŋvɣv nu ɪfɛpiya.

Piya ná səɣəla taasɪ na sí seliɣɪ.

¹⁴ ɪcate səsaa naa tasəɣɪ hvɔɪe taa ké cəɣalɛ.

Pəyeɪe ɪfɛpiya ná hɛɛsa saŋkənaa.

¹⁵ Tá laŋhɔlvmlɛ yawa.

Ləɣaya lɛɛta tá paalɛ lonte.

¹⁶ Tá teeli səpa.

Tə pəsa mpusi nyəma ké.

Mpɪ tə, tə lapa ɪsəɣatv.

¹⁷ Tá laŋa wakəla səsəm.

ɪsəlvɔm yuləsəɣɪ tá ɪɛ.

¹⁸ Mpɪ tə, Siyəŋ pɣvɣ pəsa wəɣaɣa tetv

na taalɛ hasɪ cəɔki.

¹⁹ Ama Tacaa nyəɣalɛ wulav ke tam təə.

Nyá kawuləɣa fɛɪ tənəɣa.

²⁰ Pepe təə ké n lə-tvɣv tam təə?

Pepe təə ké n səə tá təə ké tá weesuyv təna?

²¹ Mələna-tvɣv nyá kiŋ na tə pəsɪ

nyá nyəma təkpataa.

Ləɣasɪ tá weesiŋ ɪsɪ hatoo ɪɛ.

²² Nyá taa weɛ sɪ n ká lə-tv təkpataa na?

N ká mv-tv na pááná na pə tɛɛ mpəɪe na?

ISO KUYOYOTUTU TELESELU
ISEKIYEELI
TOM TAKELAYA
Kotoloto

Isekiyeeli takelaya taa i caalaxana kalenau ke Iseyeli nyoma ke mpi pa to pa pentana Iso to. Pa waali ke i yoyota piitimnaa mpa pa towa Iseyeli nyoma ke konyon to pa huonau tom. Ilena i yoyoti Yosalem hotuyu tom toto. Na isona Iso ka melona Iseyeli nyoma ke pa wule taa to. Ilena i keesi isona Iso taseele kofate ka wee to.

Isana pa faya Isekiyeeli takelaya to:

Iso kalenau ke Iseyeli nyoma, titite 1–24

Iso huonau ke piitimnaa lempi, titite 25–32

Iseyeli nyoma lahheesale tom, titite 33–39

Cele Iso taseele nte pa hula Isekiyeeli to, titite 40–48

Tacaa luv ke Isekiyeeli too

1-3 Pənaya hiu na naanowa*fa* nyəhka isoto liyiti nyəh kuyako kakpası nyəhku. Pusi pəyalu Isekiyeeli má, maa we Yuta nyoma mpa pa kuuwa to, pa taa ké Kepaa pəyo nəyo. Mpróy pə lapa-m isu toosee taka, na má ná isotənyu tulaa. Iseyeli wulau Sowakəŋ kuuu pənaya kakpası nyəhka nté. Iso yoyotəna-m Pəpiloni nyoma tetu taa ké pəyo Kepaa nəyo na i tonj, tii ma too. ^a kotuyu tamle to.

⁴ Ma nyənaya mpu ile ma ná heelim səsəom napəli pə luna ilim ntəyən too kele. Mpróy pə kəna isəŋmuntuy kpusəŋ nyəhku nakuli. Na kəkə ŋmələsəyi na pə cəəkı-kv. Ku heku taa we ké isu nyəxəlyu kuseemuy ŋku pa sota na pá wə kəkə taa to. ⁵ Ilena wontu natəlxəyi liyiti luna ŋmuntuy ŋku kv taa təna, tə nəyəsəna isu yəlaa. ⁶ Paa ŋku kv isentaa we tom liyiti na keŋ ke liyiti. ⁷ Tə nəəhe ke siyisaa ké, na tə nəntaaləŋ nəyəsəna isu naule. Na á teeki kəkə isu nyəxəlyu kuseemuy kosotuyu. ⁸ Tə keŋ liyiti in, paa ŋku kv tē na yulb niŋ. Ile tə niŋ in i nyənəyi həyələŋ liyiti, isu tə isentaa na tə keŋ. ⁹ Tə kenəəsı ka yosina təmayə. Ye tə tən tə siyisaa ké taa, nakuli kv keəsəyi. ¹⁰ Paa tə taa ŋku kv wəna isentaa ké tom liyiti ké. Yulu isentaa ka wee, na təyələy isentaa na ntəyən too, na nav isentaa na mputu too, na pəcə pə kaası hekələ isentaa. ¹¹ Isotaa too ké tə isentaanaa na tə keŋ ka fayaa. Ilena keŋ naale náá tokiyina təma, na naale náá taka-ti. ¹² Paa ŋku kv tən ké na kv siyisaa. Na kv puki timpi feesuyu tusiyi-kv to, kv heləyi. ¹³ Wontu nti tə weetu ka nəyəsəna ké isu kəkə mamala. Na tə wee isu kahulasa, na kəkə ŋke ka cəəkı tə heku taa. Tə nyaaləm təowa səsəom ké na tē ŋmələsəy luki pə taa. ¹⁴ Ilena wontu nti tə krapəyi asewa na tə teeki na tə kəŋ, isu calanaa tiikuyu to.

¹⁵ Ma tənə nyənuy ke wontu ntəyi mpu, ile ma nawa paa wontuyu ŋku kv caləyole pəpəte kuləmtəle na a tokina ate. ¹⁶ Pəpələe anı a ŋmatu na a weetu teekaya kəkə ké, isu liyitee pələ atəntəote nyənte. A ka wəna weetu kuləmtu ke a liyiti ké. Ilena a ŋmatu na a weetu caya isu a suu təma taa. ¹⁷ Ye a kula tontə, a kəŋkəməŋ liyiti ké a siyisinaa, aa keeki. ¹⁸ A kəŋkuləməŋ ka we səyontə, na təlŋnası waasa a tənə na pə cəə na pə ta na sı teeki kəkə. ¹⁹ Ye wontu nti tə tən, ile pəpələe náá tənəyi tə kəŋkəŋ taa. Ye tə kuləyi ate ile pəpələe náá kulı toto. ²⁰ Timpi feesuyu tusaaya-ti təy tə pukaya, na pəpələe kuləyi na a tənəyi. Mpi to, wontu ləmayasəle ka we a taa ké. ²¹ Ye wontu i tən, ile pəpələe tən. Ye tə sənəa, ile a sən. Ye tə kuləyi ate, ile a kulı. Mpi to, wontu ləmayasəle ka we pəpələe taa ké.

²² Wontu nti tə nyən too ka lemaya isu tiŋ taka ke isotaa, na pə tee kəkə. ²³ Na wontu nti tə keŋ naale naale loosa təma too ké isotənyu ŋku kv tē tənə. Ilena tə keŋ naale naale lelu náá taka tə mayamaya tə too. ²⁴ Ye wontu nti tə kula tontə, ma nukı tə keŋ kəkəte ké, isu lum səsəom. Yaa isu Toma tənə tu nəyo. Pə ké kəkəte səsəole ké isu yoolaa nyənte. Waatu wei tə caaki sənuy, ile tə kpili tə keŋ. ²⁵ Ilena kəkəte lukəna tə nyən too isotənyu ŋku kv tē. ²⁶ Isotənyu ŋku kv we wontu nti tə nyən too ke mpu to, kv too ka we pələpə isu liyitee pələ nte tə we pooku tələ tə kumte. Ilena pələpə lukəna kumte nte tə too na pə nəyəsəna isu yulb isentaa. ²⁷ Mpróy ma nawa sı yulb nəyəsəle nté tə teekaya kəkə isu nyəxəlyu kuseemuy ŋku pa sota to. Pə caya ké isu kəkə cəəna-kv. Pə krayau isu yulb nəyəsəle nté tə tənaya cəb, na pə kpa na pə tii to. Ma nawa isu kəkə nyələməle səsəole na pə cəəna-tə. ²⁸ Nyaaləm səsəom mpi pu we teitei ké isu tē nukuyu na kayəb kayə to. Pə ké Tacaa tēu nəyəsəle ké. Ma ná mpu ilenə má hoti ma isentəə na má nu nəyəlbu yoyotəyənə-m.

^a 1:1-3 Pənaya hiu na naanowa: Pə pəsəyi na pə wee pənaya ŋka Isekiyeeli caala i

2

Iso tiliyi Isekiyeeli ke Iseyeli nyoma kinj

1 M'p'og'og' y'ob' n'og'os'ale n'ite t'e t'oma-m si: Y'ob' n'ya, s'eh' n'ya n'og'he'e t'oo na ma' y'og'ot'ona-nj.
 2 P'e y'og'ot'ona-m t'om'na m'pe t'og' Feesuy'u s'oo ma taa, na k'u ye'le na ma' s'eh' ma n'og'he'e t'oo. I'ena ma' nu wei i y'og'ot'ayana-m t'o i t'om. 3 Wenti i y'og'ot'ayana-m t'og'le si: Y'ob' n'ya ma tiliyi-nj Iseyeli asayaa m'pa pa k'ol'eyi ma t'oo t'o pa kinj. P'ana pa caanaa pa wak'el'ona-m ke. P'aa hal'ona sa'na is'ent'o. 4 Y'elaa m'pe pa ke kra'nk'pant'onaa ke na pa nyama na k'pus'eh'. Polo pa kinj na n' heeli-we si, T'acaa I'oo y'og'ot'eyi si 5 pa ke asayaa ke. I'le p'aa pa n'uki y'aa p'aa n'uki, pa ke t'oo k'ollaa ke. P'aa cek'ona si asayaa we pa hek'o.
 6 T'aa nyana y'elaa m'pe, y'aa pa k'uy'og'ot'oto. P'aa pa we-m is'u s'owa y'aa p'aces'i, p'e fe'i si n' nyana asayaa m'pe pa k'uy'og'ot'oto y'aa pa yaasi. 7 P'e we'e ke si n' heeli-we'ye ma t'om te, ye pa nu'wa y'aa pa ta nu, pa ke asayaa ke.
 8 Nu n'ti ma heeliyi-nj t'o. T'aa la isay'aw is'u asayaa m'pe. H'aa n'ya n'og' na n' t'og' m'pi maa ce'le-nj t'o.
 9 Ma ny'ona'ya m'pu, i'le ma n'awa ni'nj n'te na i si'yisina-m, na i t'aa na tak'el'aya h'ool'e. 10 N'tena p'e het'i-ke'ye ma is'ent'aa t'one nu, na p'e nj'maa ka t'aa na ka wa'ali ke la'j'wak'alle t'om. Na k'ony'owi'na na m'ola t'om ke p'e t'aa t'oto.

3

1 M'p'og'og'le y'ob' n'og'os'ale n'ite t'e t'oma-m si: Y'ob' n'ya t'og' tak'el'aya nj'ke, na n' polo n' y'og'ot'ona Iseyeli nyoma.
 2 I'ena ma' h'aa n'og'o, na y'ob' n'og'os'ale n'ite t'e ye'le na ma' t'og' tak'el'aya nj'ke. 3 I'ena i t'o-m si: Y'ob' n'ya t'og' tak'el'aya nj'ka nu ma ce'la-nj m'pu t'og' n'ya hiluy'u t'aa.
 Ma t'og'-ke, i'ena ka' la ma n'og'o t'aa ke le'len, is'u tu'nj.
 4 M'p'og'og' i t'oma-m si: Polo Iseyeli nyoma kinj, na n' heeli-we'ye ma t'om. 5 M'pi t'o, p'e t'aya y'elaa m'pa pa k'uy'og'ot'oto we s'ek'p'et'uy'u. Y'aa pa y'og'ot'aya na k'ate t'o, pa kinj ke ma tila-nj. A'ama Iseyeli nyoma kinj ke. 6 P'e t'aya y'elaa p'ayale m'pa pa k'uy'og'ot'oto we s'ek'p'et'uy'u, y'aa pa y'og'ot'aya we k'ate na nn' n'uki pa t'om t'o. Ye is'u y'elaa is'u m'pu kinj ke maa tila-nj, p'aa nu'na-m. 7 A'ama Iseyeli nyoma luy'u fe'i ma nu'nav. M'pi t'o, pa kisa-m nu'nav. Iseyeli nyoma t'ona ny'oonj t'aa w'olaa ke, na pa nyama na k'pus'eh'. 8 M'aa ye'le na n'ya is'ent'aa ny'eh' na n' we'ena la'j'k'pus'eh' is'u m'pe, na n' y'oo'na-we. 9 M'aa ye'le na n'ya ny'uy'u t'aa w'oli is'u li'yitee p'ale ti'nj to'nj ny'eh' ny'ante. Hal'ona t'e k'eli k'ok'p'am'uy'u ke to'nj. P'aa pa ke t'oo k'ollaa pi'itim t'o, s'og'ont'o i t'aa kra-nj, p'acs'o t'aa ny'ana-we.
 10 M'p'og'og' I'oo t'asa-m si: Isekiyeeli nu t'om'naa m'pa pa t'ona maa heeli-nj t'o. T'aki-t'eyi n'ya lotu t'aa.
 11 Polo ma y'elaa pi'ya m'pa pa ke y'omaa t'o pa kinj. Ye p'aa nu'na-nj, y'aa pa k'aa nu'na-nj. Heeli-we si T'acaa I'oo y'og'ot'ona.
 12 I'ena Feesuy'u kra'ya-m, na ma' nu ma wa'al'eyi k'ok'ote s'os'ool'e si: I sa T'acaa ke hatoo i t'ecayale t'aa.
 13 I'ena ma' nu is'ona w'ontu ke'nj mak'ona t'oma t'o. P'e na p'op'olee p'e k'p'enta k'ok'ote s'os'ool'e.
 14 M'p'og'og' Feesuy'u kra'ya-m na k'u t'ena-m. Ma la'j'le ka wak'el'aa ke na ma' k'p'og'el'eyi. I'ena T'acaa to'nj tii ma t'oo. 15 Wa'atu in'eyi ma t'ala tim'pi pa y'aa si, Tel'i-A'p'ipi t'o. Iseyeli nyoma m'pa pa ku'wa na p'a we K'ep'aa p'og'o n'og'o t'o pa t'eyele. I'ena ma' ca'ya pa kinj na s'og'ont'o ke k'uy'eh'j naatosomp'og'ol'aya.

Isekiyeeli fetuy'u ke Iseyeli nyoma kinj

16 K'uy'aku naatosomp'og'ol'aya ny'eh'ku ke T'acaa y'og'ot'ona Isekiyeeli ma si: 17 Y'ob' n'ya maa si-nj Iseyeli nyoma tan'lu. N ka nu ma t'om na n' polo n' kra'ali-we na ma n'og'o. 18 Ye is'u ma h'ula isay'aw si i ka' si, na n' ta kra'ali p'ont'u nu si i layasi m'p'aa'v na p'e ya i ny'uy'u, p'ont'u ka' si. I'le ny'aya maa p'os'i i s'om t'om. 19 A'ama ye n' kra'ala isay'aw na i kisi layas'uy'u, na i si i isay'aw t'aa. I'le n' y'apa n'ya ti ny'uy'u. 20 Ye si'yisilu y'ela si'yisuyu, na i la isay'aw. M'aa ny'ep'i-kat'oka na i si. P'e t'aya p'ulu, n ta kra'ali-i. I'le n'og'ob' k'aa t'asa i si'yisuyu t'om y'og'ot'uy'u. A'ama ny'aya maa p'os'i i s'om t'om. 21 Ye ma kra'ala si'yisilu si i t'aa p'anti, na i ye'le p'ant'uy'u, i'le i k'aa si. M'pi t'o, i nu kra'al'uy'u. I'ena p'e ya' ma ny'uy'u.

T'acaa tu'wa Isekiyeeli ke sum

22 T'ona'ya T'acaa tu' ni'nj ke Isekiyeeli ma' ma t'oo t'oto, na i t'o-m si: K'oli na n' polo t'etek'ale t'aa, na ma' y'og'ot'ona-nj. 23 M'p'og'og' ma k'ulaa na ma' polo t'etek'ale t'aa. I'ena T'acaa h'uli i teu is'u maa nav K'ep'aa p'og'o n'og'o t'o. I'ena ma' hoti ma is'ent'oo. 24 T'ona'ya T'acaa Feesuy'u s'oo ma taa, na k'u la na ma' s'eh' ma n'og'he'e t'oo. N'tena T'acaa heeli-m si: Polo na n' t'aki n'ya t'eyi n'ya t'e. 25 P'aa h'ak'o-nj nj'musi si n' t'aa t'asa pa hek'o ke luw. 26 M'aa ye'le na n'ya ns'om'le mat'ona n'ya tant'ahaav. N ka p'esi kamumuka, n' k'aa p'esi na n' kal'ona-we. M'pi t'o, pa ke t'oo k'ollaa ke. 27 A'ama wa'atu wei maa y'og'ot'ona-nj, i'ena n' k'uli n'ya n'og'o na n' heeli-we. T'acaa I'oo y'og'ot'eyi si, ye wei i caa i nu. Wei u caa, i t'aa nu. M'pi t'o, pa ke t'oo k'ollaa ke.

4

Yosalem wakalvuy tom

¹ M̄p̄r̄ȳḡ Tacaā tasaa si: Yulo nyá kpaɣa tetu piliki*fa*. Si-ɪ nyá isentaa na ń pu Yosalem icate. a fotoonaa. Pə tɔw ke Isɔ si Isekiyeeli ɪ læsi Yosalem icate fotoo ke piliki tɔw. ² Hólí si, pa tama-te na pá ɲmá koluŋa taka si, pa læekəyənə-te. Pa loma hapəle ke icate koluŋa kite. Pa sikaa na pá cɔnə-te. Ilena yooola nyuvu nyáma ta-teye kotaya. ³ Kpaɣa nyəxəlvuy kotəsvuy ŋku kv we tətəŋlɔŋ tɔ. Kaya-kv, isu icate koluŋa ke nyá na-te mə hekv. Keesi ise na tɔw na pá læeki-te. Ie nyaa læekənə-te. Mpi pə ké Iseyeli nyáma ke kohulum tɔyɔle.

⁴ Hənti nyá mputo tɔw, na ń tənə Iseyeli nyáma isayatu ke nyá tɔw. N ka səyəli pa isayatu ke kuyeyɛŋ wei n ka hənti mpu tɔ ɪ taa. ⁵ Maa yele na ń weɛ tənaya kuyeyɛŋ naanowa fei nasəle (390). Kuyeyɛŋ ɪni ɪ wənna isu pusi nsi Iseyeli nyáma lapa isayatu tɔ. Isənə ń ká səyəli Iseyeli nyáma isayatu tɔyɔle. ⁶ Ye n tema mpu, ile n keesi kəŋkəŋ ntəyɔŋ nyəŋkv tɔw. N ka səyəli Yuta nyáma isayatu ke kuyeyɛŋ nule. Kuyeyɛŋ ɪni ɪ kənə pusi nule wei Yuta nyáma lapa isayatu tɔ. ⁷ Pə waali ilenə ń keesi ise na Yosalem wei pa læeka mpu tɔ ɪ tɔw. ń ka huli-teye niŋ kpete, na ń heeli-teye nti tu kɔw tɔ, na ń kalənə-te na Tacaā nɔyɔ. ⁸ Ilenə má həkə-ŋ ŋmusi, ń taa pəsi na ń keesi kəŋkəŋ ke waatu wei ń ka çaya tənə tɔ. ⁹ Caa tɔyənaya pee nyəŋka piitim liyiti na soona piitim naale. Ilenə ń siti pə tənə na ń laki tɔyənaya. Nyá tɔyənaya nté kuyeyɛŋ naanowa fei nasəle (390) wei ń ka hənti kəŋkəŋ kolumvuy tɔw tɔ. ¹⁰ Cacaasi ŋmuvuy na hiu (220) ke n ka maçasəyi paa ifemle nte, na ń tɔki. Mpi ń ká tɔki waatu ɪni ɪ taa tɔyɔle. ¹¹ Paa maçasɪ lum mpi n ká nyɔw paa ifemle nte tɔyɔ. Pu weɛ paa ifemle nte liitili kolum. ¹² N ká la nyá tɔyənaya ké isu tinte taka. Yəlaa pəntu huwa ke n ka taɣənənə kəkə na ń təsi nyá tɔyənaya ke yəlaa tənə isentaa.

¹³ M̄p̄r̄ȳḡ Tacaā tasaa si, teitei ké ɲp̄r̄ȳḡ Iseyeli nyáma ká tɔyɔ tɔyənaya asilima nyəŋka. Piitimnaa mpa pa taa maa yele na pá polo tɔw tənaya paa tɔyɔ-ke.

¹⁴ Ilenə máa yɔyɔti si: Hai, Tacaā Isɔ, hatoo ma pəcaatu halənə saŋa ma ta pilisi ma ti. Ma ta tɔyɔ pəlvuy kəsəpəm yaa mpi pə kpaɣa na pə çəli tɔ. Pəyele asilima kpəntə natəli tə nantvuy ta svuta ma nɔyɔ taa. ¹⁵ Ilenə Isɔ çə-m si: Maa laçasɪ-ŋ naarpəntu na ń taɣənənə-təyi kəkə na ń la tɔ tɔw ké tɔyənaya, pə kaa weɛ yəlaa pəntu.

¹⁶ M̄p̄r̄ȳḡ ɪ tasa-m heeluvuy si: Yulo nyá maa yaki tɔyənasi təsule ke Yosalem taa. Paa maçasəyi tɔyənaya na pá təkənə nəyəsɛɛ, na pá maçasəyi lum na pá nyɔkənə laŋwakəlle. ¹⁷ Paa laŋ tɔyənaya na lum. Pu nu-we na pa tasənə pa ise ke pa isayatu tɔw.

5

Tacaā ka hɔ Iseyeli nyáma ŋkpaŋvuy

¹ M̄p̄r̄ȳḡ Isɔ tama Isekiyeeli má si: Yulo nyá kpaɣa hūnvuy na ń looli nyá nyuvu na nyá tantvuy. Ilenə ń caa sanəya na ń maçasɪ nyɔwsi na ń tala-səyi həyɔləŋ paɣale. ² Waatu wei nyá həntvuy kuyeyɛŋ ɪ tema, ile ń kuu həyɔlvuy kancalaya nyəŋkv na ń wə kəkə ke icate hekv taa. Ilenə ń kuu həyɔlvuy naale nyəŋkv na ń lo-səyi nyá layate na ń cɔnə icate. Ilenə ń tasa həyɔlvuy tooso nyəŋkv ke kuuu tɔtɔ, na ń ŋmusi na heelim kpaɣa. Ilenə má kaa layate na má tu si waali. ³ Ilenə ń cosi si taa ké pəçɔ, na ń həkə nyá tokonaa ntompee. ⁴ Pəyele ilenə ń cosi si taa ké pəçɔ, na ń wə kəkə taa, na si nyaya. Tənaya kəkə ká luna na ká nyaya Iseyeli nyáma.

⁵ M̄p̄r̄ȳḡ Tacaā Isɔ má ma yɔyɔtaa si: Yosalem wei, maa suwa piitimnaa na pa tetu hekv taa tɔ, mpi ɪ ka teesənə tɔyɔle. ⁶ Mpi tɔ, Yosalem nyáma wakəla ma kiŋ na ma kutututu. Pa kv pa ti tom na pə kəli isu mpa pa cɔnə-we tɔ. Mpi tɔ, pa kisa ma kiŋ. Pa ta təŋ ma kutututu. ⁷ Pə tɔw ké Tacaā Isɔ yɔyɔtaa si: Timpi pa lapa isayatu na pá kəli piitimnaa mpa pa cɔnə-we tɔ, pəçɔ pa kisa ma kutututu na ma kiŋ təkuvy na pa təŋ piitim lempi nyəntu tɔ, ⁸ ma laŋle ta heenə-we. Maa huuna-weye piitimnaa mpe pa isentaa. ⁹ Yosalem nyáma lakasi kəla acaalətu. Pə tɔw ké maa hɔ pa ŋkpaŋvuy ke isənə tɔ, tɔw tɔ, ma ta hantə mpu. Pəyele ma kaa tu tasu ɲp̄r̄ȳḡ hɔm. ¹⁰ Pə tɔw ké cɛçənə ka tɔyɔ pa piya, na piya náá tɔyɔ si caanaa ke Yosalem taa. Ye pə kaasa pa pəlv, ma yele na heelim ya-si-wəyi paa timpi. Isənə maa huuna-we tɔyɔle.

¹¹ Tacaā si: Maɣa Tacaā Isɔ weesuyvuy tɔ ké. Timpi pa pilisa kətaɣa təlate na pa tuŋ na pa acaalətu tənə tɔ, ma kaa tasa-weye nyuluvuy, yaa má weɛna pa pətəçtəle, yaa ma huli-weye suulu. ¹² Yosalem yəlaa həyɔləŋ tooso taa kolumvuy ká sənə yulvokəsəkv na nyɔçɔsi. Paa kv həyɔlvuy leŋkv ke yoou taa ké pə cɔnəw icate tɔ. Ilenə pə kaasi həyɔlvuy leŋkv, ilenə ma yele na heelim ya-si-kv, na pá pona paa timpi. Ilenə má tu pa waali na layate.

¹³ Maa mu-we na pááná. Maa yele na a kpana a ti na má læti-we. Waatu inəyi paa cəkənə si maɣa Tacaā má yɔyɔtənə-we na pááná. ¹⁴ Maa yele na icate pəsi kpete. Tu pəsi mpu si pəlvuy piitimnaa mpa pa cɔnə-we tɔ, na tɛlaa pa isentaa. ¹⁵ Waatu inəyi maa huuna-we na pááná

a 4:1 tetu piliki: Ləŋta nyáma ŋmaakaya pilikinəa tɔw ke ŋmaatu na pa læsəyi

səəsəna. Maa hə pa ŋkraŋyvu na toŋ. Pəyele paa pəsi mpusi na feele polɔpɔ, mpi lelaa ka nyənəyana tɔ. Pu sɔsi piitimnaa mpa pa cəəna-we tɔyɔ watu. Maya Taca a má yɔyɔtəyənə mpu.

¹⁶ Maa tɔ-weye nyəmə sətɔ nyəna wena a ké nyɔyɔsi tɔ, na pá sí. Ilena má yele na pə kpiisi-we. Mpi tɔ, maa səsɔsi nyɔyɔsi ke pa wahalanaa tɔ. Maa yɔki pa tɔyənaya tɔsile. ¹⁷ Maa yele na nyɔyɔsi na taale wontu isayatu lu-we. Paa lanŋ piya. Yulɔkɔsəku na yooɔ ka wakəli-we. Maya Taca, má yɔyɔtəyənə.

6

Iso kɔla laalaa tɔ

¹ Mɔpɔy Taca heela-m si: ² Yulɔ nyá keesi nyá ise na Iseyeli nyəma pɔ́ny tɔ na í yɔyɔti ma tɔm. ³ Iseyeli pɔ́ny na pulasi na teteka na kacəsi nyəma í nu Taca Iso tɔm. Maa yele na layate kɔə m tɔ, na má kpiisi mə təkətələna. ⁴ Maa yɔki mə təkətələna, na mə ilim leesəy wei í laaki tɔ. Mə taa lelaa ka si pa tuŋ kɔlalaŋ kila. ⁵ Maa su mə sətaa ke mə tuŋ kɔlalaŋ kila, na má ŋmusi mə mwɔa na má cəəna-i. ⁶ Mə acalɛ təna ká pəsi nca kɛ. Pu kpiisi mə tɛfɛɛɛɛɛna. Pu yele mə təkətələna na pə lə-we. Pu yɔki mə tuŋ na í saali yem. Mə ilim leesəy ká yɔki na mə niŋ kɔlapəm wakəli. ⁷ Mə taa payale ká si, Ilena pɔ́cɔ í cəkəna si mayale Taca. ⁸ Paa na mpu maa yele mə taa kakaasaya. Pɛle paa fiti layate, paa wee piitimnaa taa. Waatu inəyi maa yas-weye piitimnaa taa. ⁹ Mə taa kakaasaya ka tɔsɔsi ma tɔ kɛ piitimnaa taa, timpi pa kra-weye yomle tɔ. Mpi tɔ, maa wakəli pa nyama wena a ta layana ma tike tɔ. Na pa ise wena pa nyuləna tuŋ tɔm tɔ. Pa mayamaya paa nyəyəsəna pa tɔyi acaalətu nti pa lapa tɔ tɔ. ¹⁰ Waatu inəyi paa nyi si ma kɛ Taca. Ie pə taya yem tɔ kɛ ma yelaa, na wahalanaa panɛ pá mayana-we na pə ciyiti-weye mpu.

¹¹ Mɔpɔy Taca Iso yɔyɔtəa si: I kpasí mpee na nɔ́hɛɛ na lanwakəlle. Mpi tɔ, Iseyeli nyəma lapa isayatu na acaalətu. Yooɔ na nyɔyɔsi na kutəŋ ká ku-we. ¹² Kutəŋ ka kɔna pooluŋ tu, na yooɔ náa kɔ pəcɔlɔ tɔ. Ilena wei ile í wee tɔ, kolontunaa ta ile, na nyɔyɔsi kɔ-i. Maa yele na ma pááná kra pa tɔ kɛ na pɔ́cɔ a hɛɛ. ¹³ I ka tɛ na í nyi si mayale Taca. Mpi tɔ, mə sətaa ká sɔyɔtəna mə tuŋ kɔlalaŋ na mə təkətələna. Paa pulasi kukɔlasi tɔ, na pɔ́ny tɔ, na tuŋ kɔlɔpəŋ hətɔ tɛɛ. Təna weye í wakaya mə tulaalɔna ke mə tuŋ na səsəny yalaa. ¹⁴ Maa kɔsi niŋ na má kpiisi tɛtu tənaya. Paa leye í wee, pə krayav wɔlaya tɛtu na ilim mpətəy tɔ tɔ. Na pə polo Lipəla icate ke ilim ntəyŋ tɔ tɔ. Waatu inəyi yəlaa ká cəkəna si mayale Taca.

7

Taca kraaləyi mpusi kantəkaya nyəy tɔm

¹ Mɔpɔy Taca heela Isekiyeeli má si: ² Yulɔ nyá, heeli Iseyeli tɛtu yəlaa si, mə tɛtu təna tənaya kəŋ keɛ. ³ Mə tomle talaa keɛ nɔ́nɔ. Maa mu-me na pááná. Maa keesəna mə mpaŋ na má huɔna-me. Maa suki-meyɛ mə acaalətu təna. ⁴ Ma kaa weena mə pətətəle. Yaa ma huli-meyɛ suulu ke paa pɔ́cɔ. Ama mə tɔntɛ na mə acaalətu təma wena í lakaya tɔyɔ pu feɛi-me. Ilena í cəkəna si mayale Taca.

⁵ Taca Iso má ma yɔyɔtəyi si, wahala ikpamle kəŋ í ta nata í taka. ⁶ Pə tɛmayale mpusi kantəkaya nyəy kəŋna ntɛ. I ka tii mə tɔ. Hali í tapəna ntɛ. ⁷ Tɛtu yəlaa waatu tapa. Lanwakəlle kɔyaku kɔyɛtəa. Lanhɔlɔmle kakiisasi təma pɔ́ny taa. ⁸ Nɔ́nɔ kɛ maa mu-me na pááná. Ma kaa yele na pə leeli. Maa huɔna-meyɛ mə tɔntɛ na mə acaalətu tɔ na ma leeti-me. ⁹ Ma kaa weena mə pətətəle. Yaa má huli-meyɛ suulu ke paa pɔ́cɔ. Maa huɔna-meyɛ mə tɔntɛ na mə acaalətu tɔ na má leeti-me. Waatu inəyi í ká cəkəna si mayale Taca. Má makəna-me.

¹⁰ Hɔle kɔyaku tayanəyənə nteye kɔ tu. Ku kɛ wakəlyu nyəŋku kɛ. Mɔsəy təna tɔ, na kalampaaní náa huləyi í ti. ¹¹ Mɔsəy we ke isɔ kpátɔy ŋku pa həŋna mə ŋkraŋyvu ke mə isayatu tɔ tɔ. Polɔ ta kaasi-me. Kəkətɛ təma, í fei payale tɔtɔ. Nɔ́yɔl u tasəyi-meyɛ wiɔ. ¹² Waatu təŋna kɔntɛ. Wei í yaki tɔ í taa yəli. Pəyele pɛtɔlɔ lanŋle náa taa wakəli. Mpi tɔ, Taca mu pááná na pa tənaya. ¹³ Paa pɛtɔlɔ wena í weesuyi í kaa na í kɔpɛɛtə. Mpi tɔ, nti pa nawa toosee taka taa na pá keesi yəlaa me mə wakəlyu tɔ tɔ, tɔ lakí kɛ tu saaləyi. Mə isayatu nti í lakí tɔ tɔ, mə taa nɔ́yɔl kaa weena weesuyi. ¹⁴ Paa huli akantəle na sɔlɔ pu. Ama nɔ́yɔl kaa polo yooɔ. Mpi tɔ, yəlaa tənaya ma mwəna pááná.

Nɔ́yɔl u fitiyi ŋkraŋyvu hɔm

¹⁵ Yooɔ we awali kɛ, na nyɔyɔsi na kutəŋ ke təyaya taa. Ye wei í kpawa taale, pa kɔ-i yooɔ taa. Wei í saala icate taa, kutəŋ na nyɔyɔsi kɔ-i. ¹⁶ Ilena mə taa mpa pə sɔwə tɔ í seeki na í kraaki pəŋ na sɔyɔntu isɔ teteka taa alukukunaa. I ka mələyi mə kawalaya tɔ kɛ.

¹⁷ Mə ŋkpalasi ka susi yem kɛ toma fei, na mə tona makí təma.

¹⁸ I ka suu ləyaya wontu kɛ isɔ fɔlətənaa taka, na sɔyɔntu anaam pu-me.

I ka looli mā nyōōj na fēele tēōku.

¹⁹ I ka lo mā liyitee ke haree tō. Mā wola ka pāsī-meje mpusi pulo. Mā liyitee na mā wola kaa ya-meje Tacaa pāáná kuyaku wule.

I kaa wēena mpi í ka tōyo na í haya, yaa í kōna mā konyulōj tō.

Mpi tō, mpw pā pefāna-meje isayatu taa.

²⁰ Mā kacōka wontu ke mā laja ká hēnaa.

Mā wontu ntayi í lupāna mā acaalōtō tuj.

Pā tōo kē maa yeke na í lu-tayi luyi.

Tacaa má ma yōyōtāna mpw.

²¹ Maa peti-tayi cagalaa niñ taa.

Ate yēlaa asayaa ka kuu-ti na pá pilisi-ti.

²² Maa ha-meje siyile, na pá pilisi ma tēyaga.

Nmulaa ka sūu ka taa na pá kuu ma wēnaw.

²³ I lu alukpala. Mpi tō, yōlōkole suwa tētō.

Mūsōj ná su icate taa.

²⁴ Maa kōna yēlaa mpa pa kēla isayatu tō.

Paa lēeki mā tēesi,

na má su tēnāya ke kalampaanu nyōma tōj.

Paa pilisi mā lona kate nyēna.

²⁵ Wakōlyō kōj na í preekōyi nyūyū yāpū u naaki.

²⁶ Wahalanaa tēnāyi tēma tōo kē.

Laapaalēnaa asayaa tōm ke í nūki paa kuyaku ŋku.

Na í pōōsōyi Isō kuyōyōtōtō telēsēlaa si,

pēle pá yōyōtō nti pā hōla-wē tō.

Kōtēlaa ná tá nyi kiiu.

Sōsaa ná fēina layatu tasūyū napēli.

²⁷ Wulaw na wē lēyaga taa kē, na sōyōntō náá pi awulumpiya.

Ilēna tētō yēlaa náá seliyi.

Tacaa si: Maa la-meje isū mā tōnte wēe tō,

na má hōōna-me isū í mōnaa tō.

Ilēna í nyi si māyale Tacaa.

8

Laatu ke Isō tēsēle taa

¹ Mṗóyó Iseyeli nyōma kuuu pōnāya naatosō nyōjka. Isōtō naatosō nyōj kuyaku kakpasi nyōjku. Ma na Yuta sōsaa tē wē ma tē na tē cāyaa. Ilēna Tacaa Isō tōj tii ma tō. ² Ma nyēnaa ilē, ma ná pōlōyole, na pā isentaa isū yōlu. Pā krayaw í tōnāya na pá tii tō, pā kē kōkō kē. Pā mēla krapu tō, pā tee kōkō kē isū pa sōta nyōyōlyōyō kusēemūyō. ³ Ilēna yōlu iní í kusí niñ taka, na í kra ma nyōyō nyōōsi. Mṗōyole Feesuyi kraya-m toosee taka taa. Ku tēna-m Yosalem ke nōnōyō ŋka ka wē ilim ntōyōj tō ka kinj. Tōnāya paa suwa tūyō ŋku kō kusōyi Tacaa isēsēemle tō. ⁴ Ilēna má ná Iseyeli Isō teeli. Isū maa tēma-i naw ke tetekōle taa tō. ⁵ Mṗóyó Isō tōma-m si: Yōlu nyá kusí ise na ilim ntōyōj tō.

Ma kusā ise na má nyāni tēna tōo, ilē ma ná isēsēemle tūyō kulalāaw ŋkōyole, tōnāya kōtāya tōlate nōnōyō. ⁶ Ilēna í tō-m si: N nawa acaalōtō nti Iseyeli nyōma laki si ma hatōlōna ma tēyaga tō? Ama n ka na acaalōtō sōsōntō lentī tōtō.

⁷ Mṗóyó í pōna-m Isō tēsēle tāya isōtaa nyōjka nōnōyō kinj. Ma nyēnaa ilēna má ná pṗóyó ke kolūja tōo. ⁸ Kēlena í tō-m si: Yōlu nyá tōli kolūja ke pṗóyó.

Ilēna ma tōli-kō. ⁹ Ntēna í tō-m si: Sūu na ní na acaalōtō nti pa laki cāne tō.

¹⁰ Ma sūwaa ilēna má māyana pa lēsa kolūja tōo kē wontu nti tē tuuki tē lotu tōo tō. Na wontu lentī nti tē kē acaalōtō tō. Iseyeli nyōma tuj tēna ka wē pā taa. ¹¹ Ilēna Iseyeli nyōma sōsaa nutosō na naanōwa sējā fotoōnaa mpe pa isentaa. Na pa taa kē Safan pāyalu Yasaniya. Na paa wei í tōka tūalaw cofolo ke í niñ taa, na nyōōsi kōlōyi isōtaa. ¹² Mṗóyó Tacaa tōma-m si: Yōlu nyá ní nawa mpi mpi Iseyeli sōsaa mpe paa wei í laki í kutuluyi taa na í nāyōsēna fotoōnaa pāne tō? Pa kuyōyōtōtō ntē si: Tacaa lōwa tētō, ilē u naaki-tō.

¹³ Ntēna í tasa si: N ká ná acaalōtōnaa sōsōntō lentī nti pa laki tō.

¹⁴ Mṗóyó í pōna-m Tacaa tēyaga nōnōyō, ke ilim ntōyōj hōyōlyō tōo. Ilēna má māyana alaa cāyaa na pá wiiki tūyō ŋku pa yaakāya si, Tamusi*fa* tō kō sēm. ^a pa pōna pa tē. Yēlaa tōj si tūyō ŋku kō kēsōyi na kō sōki saa wei pá tēj kōmtō tō. Ilēna pa tayanī-kōyō lūlyōyō ke toomāya

^a 8:14 Tamusi: Mesopotami nyōma tūyō kulalāaw ke Iseyeli nyōma ceelaa na

waatu. Alaa tɔŋna-kuyu wiuu nté cəne si kv sɔpa. ¹⁵ Uena Iso tɔ-m si: N ká ná acaalətu səsəntu lentu nti tə kəla təne tɔ.

¹⁶ Mpróyú í sɔbna-m Tacaa tɔyaya taya pə taa nyəŋka tɔ kə nənɔyɔ na kɔtaya tɔlate pa heku taa. Tənyaya ma mayana apalaa napələyi hiu na kakpasí. Apalaa mpe pa hawa Tacaa təsɛle ke siyile, na pá nyənəyona tɔv kite tɔ, na pá sɛeki ilim. ¹⁷ Ntɛna í tɔ-m si: Acaalətu nti Yuta nyəma laki cəne isəntə tɔ pəcɔyɔle? Pə wɛɛ si pá suuli mɔsɔŋ ke tɛtu na pá kpaasəyi ma pááná na? Nyəni isəna pa kpaasɔyɔ tɔyɔ pəlɔŋasí ke pa muina kin tɔ? ¹⁸ Ma mayamaya maa lana-wɛ na pááná kə. Ma kaa huli-wɛyɛ suulu. Waatu wei paa kiisina nɔəsí səsənsí ke ma ŋkpaŋŋ taa tɔ, ma kaa nu.

9

Yosalem nyəma ŋkpaŋyɔ hɔm

¹ Mprɔyɔle ma nuwa Tacaa mɔpa kapuka səsaya si: Icate ŋkpaŋyɔ hɔntaa təna í kɔ. Paa wei í tɔki í youu wontu nti í ka wakələna-wɛ tɔ na í kɔ.

² Uena má ná apalaa naatɔso lona isətaa nənɔyɔ. Ilim ntɔyɔŋ hɔyɔlyɔ ke pa luua na pá tala. Na paa wei í tɔka í wontuyu ŋku í ká wakələna tɔ. Pa taa ka wɛ apalɔ nɔyɔlv, na í suuwa kprɔŋkprɔntu tɔŋ nyəntu wontu, na í lɛwɔa ŋmaalaya ke í tampala tɔ. Uena apalɔ uní í kɔ na í səŋ nyəyɔlyɔlv kɔsɛmɔyɔ kɔtaya tɔlate cɔlv. ³ Mpróyú Iseyeli Iso teeli kula isətaa tanjɔ nɔyɔlv wei í tɔ í ka wɛ tɔ. Uena í polo kutuluɔyɔ nənɔkprɛte. Mpróyú Tacaa yaa apalɔ wei í ka suu kprɔŋkprɔntu tɔŋ nyəntu wontu na í lɛɛ ŋmaalaya ke í tampala tɔ tɔ. ⁴ Uena í tɔm-í si: Polo Yosalem icate heku taa. Yusi yələa mpa pa tɔki wahala na pá mələyi acaalətu təna nti lelal laki tɔ tɔ tɔ tɔ, pa tokuŋ taa.

⁵ Mpróyú í heela lelal na má nukí si: Í təŋ kancaalaya nyəŋ waal, na í kó yələa. Í taa wɛɛna pa pətətəle. Pəyɛle í taa huli-wɛyɛ suulu. ⁶ Í kó na í kpiisi kɔkpatələa, na í fɛpiya, na pɛlɛlaa, na piya, na alaa. Ama í taa krətəna mpa pa tokuŋ taa wɛ kuyɔsɔm tɔ. Ilɛ í caaləna ma tɔyaya taa.

Mpróyú pa caaləna apalaa səsaa mpa pa caya Iso tɔyaya nənɔyɔ tɔ. ⁷ Í suuli ma tɔyaya ke sətaa na pá krɛnna taasi tɔ. Ma tɔyaya í pilisi, í lu. Mpróyú pa luwa na pá sɔv icate na pá kuyí tɔ taa yələa na pá puki.

⁸ Pa tɔŋa kuyɔ na ma sɛŋa mpu. Uena má hoti ma isəntə, na má má kapuka si: Hai, Tacaa Iso, n mɔyɔ pááná ke ŋpróyú katatələya na Yosalem tɔ, n caa ŋ kpiisi Iseyeli nyəma mpa pə kaasaa tɔ pa təna na?

⁹ Ntɛna í cɔ-m si: Iseyeli nyəma na Yuta nyəma pa isayatu kəla tɔv. Tə yagataa kə. Yɔlvkule suna tɛtu taa, kvisiyisim larɔ fɛi icate taa. Mpi tɔ, pa kuyɔyɔtɔntu nté si Tacaa má, ma lɔ tɛtu, maa naaki pulv. ¹⁰ Pə tɔv kə ma kaa wɛɛna pa pətətəle. Yaa má húlí-wɛyɛ suulu. Maa məŋna pa nyɔŋŋ taa kə pa təma.

¹¹ Mprɔyɔle apalɔ wei í suu kprɔŋkprɔntu tɔŋ nyəntu wontu na í lɛɛ ŋmaalaya ke í tampala tɔ tɔ. Ilɛ í cəwa si ma lapa nti n ka tɔ-m tɔ.

10

Iso hɔlvɔyɔ ke í təyi Isekiyeeli (Isekiyeeli 1:1-28)

¹ Mpróyú ma nyənaya mpu, uena má ná isətənyɔ ke isətaa tanjlaa*fa* nyɔyɔ taa. Na pulɔpɔv isu kumte, na tə nyənnyɔ taa wɛ isu liyitee pələ pooku nyəntɛ. ^a pələ pa wɛ lona payalɛ taa. Uena pə kaasi Sɛlafɛŋnaa. Isayii 6:2-3 taa tike ke pa yɔyɔta pa tɔm. ² Uena Tacaa heeli apalɔ wei í suu kprɔŋkprɔntu tɔŋ nyəntu wontu tɔ si: Polo pəpələɛ nna a wɛ isətaa tanjlaa tɛɛ tɔ. Cɔsi kɔkɔ mamala wɛna a wɛ təna tɔ na a su nyá niŋ, na ŋ ŋmɔsɔ-yɛyɛ icate taa.

Ntɛna apalɔ uní í tɛɛ ma isəntaa təne uní. ³ Waatu wei apalɔ uní í pola mpu tɔ isətaa tanjlaa wɛ Iso təsɛle ntɔyɔŋ hɔyɔlyɔlv tɔ. Mpróyú isəŋmɔntu su Iso təsɛle taya isətaa nyəŋka tɔ. ⁴ Mpróyú Tacaa teeli kula isətaa tanjlaa mpe pa tɔ na í polo Iso təsɛle nənɔyɔ, na í su taya. Mpróyú isəŋmɔntu su Iso təsɛle taa. ⁵ Ntɛna isətaa tanjlaa keŋ kəkətɛ nu mpu, isu Iso toma təna tɔ yɔyɔtaya. Haləna taya awalí tɔv nyəŋka. ⁶ Mpróyú Tacaa təma apalɔ wei í suu kprɔŋkprɔntu tɔŋ nyəntu wontu tɔ si: Polo ŋ hee kɔkɔ ke isətaa tanjlaa kin ke pəpələɛ tɛɛ. Uena apalɔ polo na í səŋ pəpələɛ kin. ⁷ Tənyaya isətaa tanjlaa mpe pa taa lelv kusa niŋ, na í hee kɔkɔ na í tu apalɔ uní í niŋ taa. Í muwa uena í lu.

⁸ Pulɔpɔnaa ka wɛ kə isu yɔlv ŋkpalasí taka kə isətaa tanjlaa mpe pa keŋ tɛɛ. ⁹ Ma nyənaya mpu, uena má ná pəpələɛ liyiti kə isətaa tanjlaa kin. Paa wei í kin na í pəpətɛ, na a nyənnyɔ taa nəyəsəna isu liyitee pələ nte tɔ wɛ atəntɔtɔ tɔ. ¹⁰ A liyitiyi mpu a ka wɛna wɛɛtu kɔlvntu kə. Paa pəpətɛ nte tɔ nəyəsəna kə isu tɔ wɛ lente taa. ¹¹ A kuləyi təntɛ tɔ, á caaki sí á məŋna hɔyɔlɔŋ liyiti uní í taa ŋku kv tɔv a tɔyɔtəyi kə aa kɛsəyi. Na á mələyona hɔyɔlyɔlv ŋku isətaa tanjlaa nyɔŋŋ siyisinaa na pá hɔŋ-yɛ tɔ, aa kɛkɛ. ¹² Tɔlvŋasí waasa isətaa tanjlaa mpe pa tənyaya təwisiwisi na sí

^a 10:1 isətaa tanjlaa: isətaa tanjlaa mpe pa wɛ loosi naalɛyɛ. Selupɛŋnaa wɛɛ, na

mpuɪ kəkɔ. Pə kpaɣav pa sika na pa ŋkpalasi na pa kenj tɔ. Na pə waasi pɔpɔlee anɪ a liyiti na pə cɔɔ na pə tɔ tɔ. ¹³ M'pɔyɔ ma nuwa pa ha pɔpɔlee anɪ hətɛ sɪ kacuculaya. ¹⁴ Paa wei i isentaa ka wena pə mpa kɛ. Kancaalaya nyɔn isentaa ka wɛ kɛ isu isɔtaa tanɔ. Naale nyɔn nɔyɔsɔna isu yulɔ. Tooso nyɔn isentaa nɔ wɛ isu tɔɔɔlaya. Ilena liyiti nyɔn isentaa nɔ nɔyɔsɔna hɛkɔle. ¹⁵ M'pɔyɔ isɔtaa tanɔ mpe pa kulaa na pɔ tee isɔtaa. Paa wɛ teitei kɛ na wontu nti maa nawa Kepaa pɔyɔ nɔyɔ tɔ. ¹⁶ Waatu wei pa tɛeki tɔ, pa pɔpɔlee anɪ a tɔɔɔɔ-wɛyɛ. Paa pa hɛta pa kenj sɪ pa kulɔyɪ, pa pɔpɔlee tɔɔɔɔ-wɛyɛ m'pɔyɔ. ¹⁷ Ye pa sɔɔɔɔ a sɔɔ, na pɔ kulɔyɪ, ile pa kpenna-ye. Mpi tɔ, wontu lɔmɔyɔsɛ ka wɛ pɔpɔlee anɪ a taa tɔtɔyɔ.

Tacaa teeli kulɔyɪ kɛ Isɔ tɔsɛle taa

¹⁸ M'pɔyɔ Tacaa teeli kɔla nɔnɔkpete, na pə mɔli isɔtaa tanɔ tɔ. ¹⁹ Isɔtaa tanɔ hɛta pa kenj kɛ na pɔ kɔli tɛtu tɔ kɛ ma isentaa na pana pa pɔpɔlee pa tee. Ilena pɔ polo pɔ sɔɔ Tacaa tɔyɔyɔ nɔnɔyɔ na ilim tɔlɔle tɔ. Ilena Iseyeli Isɔ teeli wɛ pa tɔ kɛ isɔtaa. ²⁰ Pa kɛ wontu nti maa nawa Iseyeli Isɔ tɛ kɛ Kepaa pɔyɔ nɔyɔ tɔyɔ. Ilena mɔ cekɔna sɪ pa kɛ isɔtaa tanɔ. ²¹ Paa wei i ka wena isentaa kɛ tam liyiti kɛ, na kenj liyiti. Na paa wei kɛ yulɔ ŋkpalasi. ²² Pa isentaa ka nɔyɔsɔna kɛ isu mpa ma nawa Kepaa pɔyɔ nɔyɔ tɔ, pa mɔyɔmɔyɔ. Paa wei i siyisa isɔna tɔ m'pɔyɔ i siyisaa.

11

Yosalem huɔnav kɛ i kawalaya tɔɔ

¹ M'pɔyɔ Tacaa Feesuyu pɔna Isekiyeeli mɔyɔ ilim tɔlɔle nɔnɔyɔ. Ilena mɔ mɔyɔna apalaa hiu na kakpasɪ kɛ tɔna. Ma nawa pa taa kɛ Asuu pɔyɔlɔ Yasaniya na Penaya pɔyɔlɔ Pelatiya. ² M'pɔyɔ Tacaa heela-m sɪ: Yulɔ nyɔ, yɔlaa mpe pa mɔyɔsɔyɔna kawalaya tam na pa tasɔyɪ layatu isayatu kɛ Yosalem icate tɔne tɔ taa. ³ Pa kɔyɔyɔtɔ nte sɪ pa kaa tasa kutulɔyɪ ŋmav halɪ pɔ polo laasaya tɔ. Icate pɔsɔna isu tiipile, na tɔyɔle nantu. ⁴ Pə tɔ kɛ pə wɛ sɪ yulɔ pɔyɔyɔ mɔ, ma yɔyɔti nti ma nawa pa tɔ tɔ.

⁵ M'pɔyɔle Tacaa Feesuyu tii ma tɔ na kɔ tɔ-m sɪ yɔyɔti sɪ Tacaa yɔyɔtaa sɪ: Iseyeli nyɔma mɛ, ma nyɔma mɔ taa huwɛɛ. ⁶ I lulɔsa yulokɔle kɛ icate tɔne tɔ taa. I suula sɔtaa kɛ hɔpɛɛ tɔ. ⁷ Pə tɔ kɛ Tacaa Isɔ yɔyɔtɔyɪ sɪ mɔ sɔtaa mpa i suula tɔ taa tɔyɔle nantu, na tɔ mɔyɔmɔyɔ kɛ tiipile. Ilena pɔ lɔsi-mɛ na pɔ tɛna. ⁸ Maa ye le na layate nte tɔ tam wɛ-mɛyɛ sɔyɔntɔ tɔ tɔ kɔ mɔ tɔ. Tacaa Isɔ yɔyɔtɔyɔna mpu. ⁹ Maa lɔsi-mɛyɛ icate taa, na mɔ tɔ-mɛyɛ kpai nyɔma niɔ taa. Maa huɔna-mɛyɛ. ¹⁰ Iseyeli tɛtu toosi tɔ kɛ maa huɔna-mɛ, na mɔ ye le na pɔ kɔ-mɛ na layate. Waatu unɔyɪ i kɔ nyɪ sɪ mɔyɔle Tacaa. ¹¹ Icate tɔne tɔ kaa pɔsɪ mɛ isu tiipile. Mɛ mɔ kaa pɔsɪ isu tɔ taa nantu. Ama Iseyeli tɛtu tɔna tɔ kɛ maa huɔna-mɛ. ¹² Waatu unɔyɪ i ka nyɪ sɪ mɔyɔle Tacaa. I tɔ tɔyɪ ma kutɔtɔtɔ. Pɔcɔ i tɔ tɔki ma kiɔyɪ. Ama piitimnaa mpa pa cɔɔna-mɛ tɔ, pa nyɔntɔ kɛ i tɔɔɔyɪ.

¹³ Waatu wei ma tɔna Isɔ kɔyɔyɔtɔ telɔsyu kɛ mpu tɔyɔ Penaya pɔyɔlɔ Pelatiya sɔpa. M'pɔyɔ ma hɔta ma isentɔɔ na mɔ mɔ kapuka sɪ: Hai, Tacaa, Isɔ. N ka kɔ Iseyeli nyɔma tɔna mpa pə kaasaa tɔ?

Tacaa kpeyeluyɪ kɛ yɔlaa mpa pə yasa tɔ

¹⁴ M'pɔyɔ Tacaa heela-m sɪ: ¹⁵ Yulɔ nyɔ, nyɔ yɔlaa mpa pa kɛ Iseyeli nyɔma tɔ na nyɔ tɛtɔnaa Yosalem nyɔma tasɔyɪ layatu kɛ mpa kolontunaa kuuwa tɔ sɪ pɔ saali tɔna. Mpi tɔ, taya Tacaa hawa tɛtu tɔne sɪ tɔ pɔsɪ tɔ nyɔntɔ. ¹⁶ Pə tɔ tɔ, telɔsi-wɛ sɪ, Tacaa Isɔ mɔ, ma yɔyɔtaa sɪ: Paa ma yasa-wɛyɛ tɛtu pɔyɔle taa, na pa wɛ poolɔyɪ kɛ piitimnaa hɛkɔ tɔ, ma wɛ pa kiɔyɪ kɛ tɔnɔyɔ, isu ma tɔyɔyɔ taa. ¹⁷ Pə tɔ kɛ n kɛ heeli-wɛ sɪ: Tacaa Isɔ mɔ, ma yɔyɔtaa sɪ maa kpeyeli-mɛyɛ piitimnaa taa. Maa mɔyɔna-mɛyɛ timpi pɪ yasa-mɛ tɔ, na mɔ ha-mɛyɛ Iseyeli tɛtu. ¹⁸ Tɔnɔyɔ i kɔ polo na i kɔ tɔyɪ kulalɔyɪ na acaalɔtɔ tɔna. ¹⁹ Maa tɔ-mɛyɛ lɔmɔyɔsɔle kɔlɔmtɔle na huwɛɛ kufana. Maa lɔsi mɔ nyama wena a wɛ isu pɛɛ tɔ, na mɔ tɔ-mɛyɛ nyama kɔpɔna. ²⁰ Ilena i tɔyɪ ma kutɔtɔtɔ, na i tɔki ma kiɔyɪ. I kɔ pɔsɪ ma yɔlaa, na mɔ pɔsɪ mɔ Isɔ. ²¹ Ama mpa pa sɔla tɔyɪ na pa acaalɔtɔ tɔ, maa mɔyɔna pa tɔna kɛ pa nyɔyɔ taa. Tacaa Isɔ mɔ ma yɔyɔtɔna mpu.

Tacaa teeli kulɔyɪ kɛ Yosalem

²² M'pɔyɔ isɔtaa tanɔ hɛta kenj, na pɔpɔlee tɔ pa waali. Na Iseyeli Isɔ Tacaa teeli wɛ pa tɔ kɛ isɔtaa. ²³ Isɔ teeli kɔla icate taa na i polo pɔyɔ ŋku kɔ wɛ icate ilim tɔlɔle tɔ kɔ tɔ. ²⁴ M'pɔyɔ Isɔ Feesuyu kpaɣa-m ma lɔmɔyɔsɛ taa. Ilena kɔ pɔna-m Iseyeli nyɔma mpa pa kpawa tɔ pa cɔlɔyɔ Papiloni. Ilena ma toosee taka su tɔnɔyɔ. ²⁵ M'pɔyɔ ma kɛesa mpa kolontunaa kuu mpu tɔyɔ tɔ tɔna nti Tacaa hula-m tɔ.

12

Iseyeli nyɔyɔ nyɔma kuuu tam kpaalɔyɪ

¹ M̀p̀r̀òỳò Tacaa heela-m si: ² Yuln nyá, t̀ò k̀òllaa heko taa ké n wee. Pa wena ise paa naaki pulv. Pəyele pa wena nkpann, paa nukl natəli. Mpi t̀o, pa ké nkpannteləh nyóma ké. ³ Yuln nyá, t̀àyanu nyá wontu. T̀o m̀p̀raa ke ilim na pə isəle ke pa isentaa. Lu timpi n we mpu t̀o na n layasi təfate. Ntany paa ná sɪ pa ké t̀o k̀òllaa. ⁴ Ləsi nyá wontu ke ilim taa, isu m̀p̀raa t̀antu na pá naaki. Ilena n tē tante ke taanaya, isu pa kuukuɣu yəlaa ke yoou taa t̀o. ⁵ T̀uɪ icate koluɲa ke pa isentaa, na n ləsi nyá wontu na t̀əna. ⁶ Ilena n səyəl-ti na n lu ahoɔ. Taki nyá isentə, taa nyəm a tē. Ma caa ké si n wee Iseyeli nyóma ke k̀òhuləm mpi pu kraali-we t̀o.

⁷ M̀p̀r̀òỳò ma lapa isu Tacaa heela-m t̀o. Ma lu ilim taa ké, na ma wontu isu m̀p̀raa t̀antu. Ilena taanaya má t̀uɪ koluɲa ke p̀r̀òỳò na niɲ. Na má ləsi-təyi ahoɔ taa na má hɔyɔli na pá naaki-m. ⁸ T̀ev fema Ilena Tacaa t̀o-m si: ⁹ Yuln nyá, t̀o k̀òllaa Iseyeli nyóma m̀p̀e, isentə pa kaa lanɪ-ɲ p̀òsoyɔ si pepeye n laki mpu? ¹⁰ Ile cə-we si: Tacaa kraaləyənə Yosalem wulan na Iseyeli nyóma m̀p̀a pa we t̀əna t̀o. ¹¹ Heeli-we si n ka pəsi k̀òhuləm mpi pə huləyi-we si paa kuu-we t̀o. Nti n lapa t̀o, nti tu maɣanna-we. Kolontunaa ka kuu-we na pá tēna yomle. ¹² Paa t̀uɪ icate koluɲa ke p̀r̀òỳò. Pa wulan ká lu ahoɔ, na í hɔyɔla i wontu na í taka i isentə si i taa na tətə. ¹³ Tacaa si maa nyəpɪ-i puluyɔ na má kra-i ku taa. Maa pona-i Papiilon nyóma tətə taa, i kaa na. Pəyele tənaya i ká si. ¹⁴ Ilena má yasɪ pa t̀əna m̀p̀a pa cəna-i na pá səhna-i t̀o. Maa yasɪ pa tanɲaa na pa yoolaa ke paa le. ¹⁵ Maa yasɪ-weyɛ piitimnaa taa ké tətə pəyale taa. Waatu inəyi paa nyɪ si maɣale Tacaa. ¹⁶ Ama maa yele na pa taa apalaa napəli pá fiti yoou, na nyɔyɔsi na kutəɲ. Pəle paa teləsəna piitimnaa m̀p̀a pa taa paa polo təyɔ pa acaalətu təm. Ilena pá cəkəna si maɣale Tacaa.

¹⁷ M̀p̀r̀òỳò Tacaa təma-m si: ¹⁸ Yuln nyá, təyɔ nyá təyɔnaya na seluyɔ, na n nyəɔ nyá ləm na səyɔntu na seluyɔ. ¹⁹ Teləsi tətə yəlaa si Tacaa Iso má ma yɔyɔta Iseyeli taa Yosalem nyóma təm si, paa təyɔ na təyɔnaya na səyɔntu na pá nyəɔ pa ləm na seluyɔ. Mpi t̀o, paa kpisi pa tətə təna, na tə taa nyəm təna ke tə taa yəlaa m̀soɲ t̀o. ²⁰ Paa yəki acaləe səsəna nna a taa yəlaa suwa t̀o na pá kpisi tətə. Waatu inəyale paa nyɪ si maɣale Tacaa.

Tacaa kuyɔyɔtutu lapv

²¹ M̀p̀r̀òỳò Tacaa p̀òso-m si: ²² Yuln nyá, pepe t̀o ké pə pəsa yəlaa ke ituule si: Kuyeyɛ təkki yem na Iso kuyɔyɔtutu teləsəlaa nawa ntiyi toosee taka taa t̀o tu laki? ²³ Mpu t̀o, heeli-we si maa Tacaa Iso ma yɔyɔtəyi si maa su tənaya ke ituule nté tə təm ke Iseyeli taa. Kuyeyɛ tənaya kɔntə, toosee taka tənaya ká la ké isu pa naakuyɔ-yɛ t̀o. ²⁴ Mpi t̀o, pa kaa tasa pəpətu toosee taka ke toosuyɔ. Yaa pá naaki təm kutəso tətə ke Iseyeli taa. ²⁵ Pə taya pulv, Tacaa má, ma kaa su. Ye ma yɔyɔta nti tu la ké, tə kaa leeli. Tə k̀òllaa m̀e, maa yɔyɔtɪ təm na t́ la. Tacaa Iso má ma yɔyɔtəna mpu.

²⁶ M̀p̀r̀òỳò Tacaa təma-m si: ²⁷ Yuln nyá, Iseyeli nyóma si nyá toosee u laki isu n toosuyɔ t̀o. Pəyele ma təmnaa m̀p̀a n kraaləyi t̀o, tə ta ke nənəɔ nyəntu. ²⁸ Pə t̀o t̀o, teləsi-we si, Tacaa Iso má, ma yɔyɔtaa si, ma kuyɔyɔtutu yooosuyɔ kaa wəna waatu. Tu yooosi ké isu ma yɔyɔtəyɔ t̀o. Tacaa Iso má ma yɔyɔtəna mpu.

13

Iso kuyɔyɔtutu teləsəlaa pəpətonaa tə kulvɔy

¹ M̀p̀r̀òỳò Tacaa heela-m si: ² Yuln nyá, heeli Iseyeli nyóma m̀p̀a pa nyənəyi pa təyi Iso kuyɔyɔtutu teləsəlaa təyɔ ma təm. Pa maɣamaya pa nyəntu ke pa kraaləyi. ³ Iso kuyɔyɔtutu teləsəlaa komeleməh wei i tənəyi i lamayasee na u naaki pulv t̀o, i təm we wayo ké. ⁴ Hai, Iseyeli nyóma Iso kuyɔyɔtutu teləsəlaa we teitei ké isu taale hasi ke ncaa taa. ⁵ Pa ta polo na pá tayanu icate koluɲa pəyɔlɛ. Pəyele pa ta nɲa koluɲa na pá cəna Iseyeli nyóma icate si, pu kenti-weyɛ Tacaa pááná yoou kuyaku wule. ⁶ Pa toosee we kɔpɛtə ké, na pa nalaa kuyɔyɔtutu ke kaloolaya. Pa yɔyɔtəyi si Tacaa yɔyɔtəna. Pəyele ílɛ i ta tili-we. Ilena pá tɔyi pa taa si, ílɛ i ka la isu pa yɔyɔtəyɔ t̀o pəc kɔpɛtə. ⁷ Pa toosee we kɔpɛtə ké, na pa nalaa kuyɔyɔtutu ke kaloolaya. Pa yɔyɔtəyi si, Tacaa yɔyɔtəna. Pəc ma ta yɔyɔtɪ. ⁸ Pə t̀o ké Tacaa Iso má ma yɔyɔtəyi si: I yasa təm kraɪ nyəntu, i kraala kooloolutu. Maa mu-mə na pááná.

⁹ Maa t̀o niɲ ke Iso kuyɔyɔtutu teləsəlaa m̀p̀a m̀e í wena toosee kraɪ nyəna na í naaki kaloolaya təm t̀o. I kaa wee ma yəlaa kɔpɛkələ t̀o. Pa kaa nɲaa mə həla ke Iseyeli nyóma nyəna t̀o. Pəyele í kaa suv Iseyeli tətə taa. Tənaya í ká nyəna si maɣale Tacaa Iso. ¹⁰ I tolisiyi ma yəlaa ké. Ilena í heeliyi yəlaa si pa heesaa si pə cayanə-we. Pəyele pəle pə fɛi. Ma yəlaa nɲaakəna koluɲa na mu huləsəyi-ke. ¹¹ Heeli koluɲa huləsəlaa m̀p̀e si, heelim tɛv anaam nɔyɔli i ká nu. Koluɲa ka hoti na tɛv təmpeɛ nyəki-mə. ¹² Waatu wei koluɲa ká ti, Ilena pá pəosi-mə si, huləsoyɔ m̀p̀i i ka huləsə-ke t̀o pə waasa we? ¹³ Pə t̀o ké Tacaa Iso má ma yɔyɔtəyi si: Maa kəna tɛv heelim na pááná. Tɛv anaam ka nu, na təmpeɛ hoti na a wakəli pə tənə. ¹⁴ Maa yəki koluɲa nka í huləsə mpu t̀o. Kaa ti a tē, na pə yele kite. Ilena mə təm tɛ ka ncaa taa. ¹⁵ Maa mu pááná na koluɲa na ka huləsəlaa ké. Haləna má tala ma tənaya. Halɪ maa heeli-mə si, koluɲa na ka huləsəlaa pa fɛi

toto. ¹⁶ Iseyeli Iso kuyogotutu teləsəlaa fei toto. Mə kpaalayana nti í naaki Yosalem tso to, na í toj si heesoyu wee. Pəyele kule ko fei. Tacaa Iso má ma yogotəna mpu.

Topotopo nyóma tso kolvyo

¹⁷ Mpyóy Tacaa heela-m si: Keesəna Iseyeli alaa tso. Pa kpaaləyi pa luyi nyəntu ké. Kpaali-we si mpusi kəj. ¹⁸ Yolu nyá, heeli-we si Tacaa Iso yogotəyi si mpusi we alaa mpa me í nyaləyi saalasí na í tui yəlaa təna niñ taa to mə tso ké. Na í nyaləyi tekektenaa ke yəlaa təna toyo. I huvi si í kpiliki ma yəlaa ke mə niñ taa, na me mu lu təvəñj. ¹⁹ I kuyi ma nyoyu ke ma yəlaa cəlyo. Təyənəya pee njute na mutv həyoləya nyoyu tso ké í laki mpu. Təyənəya í kuyəna yəlaa mpa pə ta mənə pá si to. Ilena í yeki mpa pə ta mənə pá weena weesuyu to. I tsvəyi ma yəlaa na pəle pá nuiki kalooləya təm. ²⁰ Pə tso ké Tacaa Iso má ma yogotəyi si: Maa tu mə saalasí nsi í həkəyənə ləlaa toyo niñ. Maa leeki-səyi mə kiñ na má cəli. Maa waasi mpa í kpaawa to. ²¹ Maa leeki mə tekektenaa na má waasi ma yəlaa ke mə niñ taa. I taa tasa weev isu katəsi. Ilena í nyi si mayəle Tacaa. ²² Mpi to, í wakələyi siyisilaa laña na mə kaloolasi, pəcə pə taça ma. Pəyele í səsəyi asayaa ke toj. I sañ si pəle pá layasi na pá weena weesuyu. ²³ I kaa tasa mə toosee kpai nyənə ke toosuyu. Mpu to, í kaa tasa natələyi nav. Maa ya ma yəlaa ke mə niñ taa. Waatu inəyi í ká cəkəna si mayəle Tacaa.

14

Tacaa u caaki tuñ laav

¹ Mpyóy Isekiyeeli tasaa si: Kuyaku nakəli Iseyeli səsaa napəli pa kəma ma kiñ na pá çaça. ² Ilena Tacaa tə-m si: ³ Yolu nyá, yəlaa panə pa təka pa tuñ təm ke pa lotu taa ké. Pa si mpi pə susa-weye kawaləya taa toyo pa kiñ. Ma kaa yeke na pá pəosi-m natəli. ⁴ Maa təsi-we si, ye Iseyeli to wei í təka í tuñ təm ke í lotu taa. Ye í su í kiñ ke mpi pu səsí-í kawaləya taa to. Ilena pəntu kə si í yogotəyənə Iso kuyogotutu teləsəlv. Maya Tacaa, maa cəna pəntu ke í lotu taa tuñ tuutuuma təm tso. ⁵ Ilena ma kucəcətu nti tə pəsi Iseyeli nyóma laña. Mpi to, pa səla asilima tuñ ké na pá lə-m. ⁶ Pə tso ké pə wee si, ma heeli Iseyeli nyóma si, Tacaa Iso yogotaa si, pá lə tuñ na pá məli. Pa há pá acaalətu tənəya siyile.

⁷ Pə taça pəlv, Iseyeli nyóma tənə na pə kpeñna çaçalaa. Ye wei í hatələna-m na í təka tuñ təm ke í lotu taa. Ye í su mpi pu tusi-í kawaləya taa toyo í kiñ. Ilena pəntu kə Iso kuyogotutu teləsəlv kiñ si í pəosi-m təm natəli. Ile maya Tacaa, ma mayəmayə maa cəna-í. ⁸ Maa kəli pəntu tso. I təm ka pəsi yəlaa ke ituule, na ma kpiisi-í ma yəlaa taa. Ilena pá nyi si mayəle Tacaa.

⁹ Ye Iso kuyogotutu teləsəlv nəyolvi tusa í ti, na í yogoti təm natəli. Maya Tacaa má tsvəna pəntu. Maa to-í niñ na má kpiisi-í ma yəlaa Iseyeli nyóma taa. ¹⁰ Iso kuyogotutu teləsəlv inu, na wei í kəma-í pəosi to pa tənə pa wakələna, na pa naale pa nyəñj taa ké pu te. ¹¹ Ile Iseyeli nyóma kaa tasa tooluyu na pá hatələna-m. Pəcə pa kaa pilisi pa ti, na pa kawaləya tənə. Paa pəsi ma yəlaa na maa pəsi pa Iso. Tacaa Iso má ma yogotəyənə mpu.

Pəlvpu kaa səñsi Iso hvle

¹² Mpyóy Isekiyeeli tasaa si Tacaa heela-m si: ¹³ Yolu nyá, ye isu tetv natəli tə yəlaa ta təkí ma təm ke teu Ilena na pəntəna-m. Maa to pa tso ké niñ na ma wakələ pa təyənəya təsulə. Maa kəna-weye nyəyəsí, na má kpiisi tetv yəlaa na təla. ¹⁴ Paa Nowee na Taniyeeli na Sooru pa tooso paa wenna yəlaa mpe pa hekv. Pa mayəmayə pa weesin ke pa tampana tənyuy ká waasi. Tacaa Iso má ma yogotəna mpu.

¹⁵ Ye ma yelaa na taale wontu isayatu lu, tu kpiisi yəlaa na pə yele tetv ke kpefe. Yəlaa ka wu tə taa ké təñnav ke taale wontu nti tə tso. ¹⁶ Ilena yəlaa tooso inu í wee tetv taa. Maya weesuyu to Tacaa, ma tuukina ma ti si pa kaa pəsi na pá ya apəlpəyaya yaa əlpəyaya. Pa nyəñj tike ke paa ya. Tetv ká pəsi wəlyəya tetv nti tə taa nəyolvi fei to.

¹⁷ Yaa ma yelaa na yoo tu tətə nti tə taa. Paa kpiisi yəlaa na təla. ¹⁸ Ilena yəlaa tooso inu í wee tə taa. Maya weesuyu to Tacaa, ma tuukina ma ti si, pa kaa pəsi na pá ya apəlpəyaya yaa əlpəyaya. Pa nyəñj tike ke paa ya.

¹⁹ Yaa maa kəna kvəñj ke tetv nti tə taa ma pááná ká huvi pa tso na má to-weye səm na má kpiisi yəlaa na təla. ²⁰ Ilena Nowee na Taniyeeli na Sooru pá wee pa hekv taa. Maya weesuyu to Tacaa má tuukina ma ti si pa kaa pəsi na pá ya apəlpəyaya yaa əlpəyaya. Ama pa mayəmayə pa weesin ke paa ya pa tampana tənyuy to.

²¹ Mpyóy Tacaa Iso yogotaa si, paa ma kəna Yosalem yəlaa tso ké wahalanaa səsaa mpe pa liyiti isu: Yoo, na nyəyəsí, na taale wontu isayatu, na kəsəku si, pə kpiisi yəlaa na təla. ²² Paa na mpu, pu kaasi yəlaa mpa paa fiti to. Apəlpəya na əlpəya ka lu pa taa. Paa tala mə kiñ, í ká ná pa tənte na pa kəlpəle. Ilena pə heesi mə laña ke wahalanaa mpa ma yelaa na pá mayəna Yosalem to pa tso. Na pə tənə mpi í ká kəna tə taa to pə tso. ²³ Pu heesi mə laña ke waatu wei í ká ná pa tənte na pa kəlpəle to. Ile í ká nyi si pə taça yem tso ké ma lapa pə tənə mpi ma lapa tə taa to. Tacaa Iso má ma yogotəna mpu.

15

Leseh tuyu ŋku pa tv kòkò tɔ

¹ M̀p̀r̀ỳó Tacaá p̀s̀s̀a-m sɪ: ² Yulɔ nyá, tuyu ŋku pa yaa sɪ lesɛh tɔ, pepɛyɛ ku taasi tɛwɛa tuy lɛlɛh nyɛhɪsɪ? ³ Pa kaa kpaya pɛ tɛpɛyaya na pá saaki pulɔ. Yaa pá lɛsɪ ku tɛputiya na pá pusi ka tɔɔ kɛ wɔntu. ⁴ Ama kòkò kɛ pa wòki sɪ tɛna. Pɛ kpayaɔ sɪ kila na pá sɪna sɪ nɔɔsɪ tɔ. Pepɛyɛ sɪ tasɛyi waasuyɔ? ⁵ Anɪ waatu wei sɪ wɛ tɛɔvɛh tɔ, pa ta lana-sɛyi pulɔ. Na saa wei kòkò ka nyaya-sɪ ɔlɛ, ɛsɛnayaɛ. Tɛmlɛ ntɛyɛ paa lana-sɪ tɔtɔ?

⁶ Pɛ tɔɔ kɛ Tacaá Isɔ má ma yɔyɔtɛyi sɪ, ɛsu pa wòkuyɔ lesɛh taasi kɛ kòkò na pá yeki hɔtuyɔ taa tuy lɛlɛh nyɛhɪsɪ tɔ, mpɔ tɔtɔyɔ maa hɔ Yosalem nyɔ́ma mɛ mɛ tike mɛ ŋkpanɛh. ⁷ Maa kuli ɛsɛlɛ na má nyɛni-mɛ. I hɔv sɪ í fita kòkò kɛ. ɛlɛ ŋkɛ kaa nyayana-mɛ. Waatu inɛyi í ká nyɪ sɪ, mayalɛ Tacaá kɛ saa wei maa kuli mɛ tɔ tɔ. ⁸ Maa yeɛ na tɛtu p̀s̀sɪ wɔlaya nyɛntɔ nti tɛ taa nɔyɔlɔ fɛi tɔ. Mpi tɔ, í kisa ma tɔm tɛyuyɔ. Tacaá Isɔ má ma yɔyɔtɛna mpɔ.

16

Yosalem nyɔ́ma nɛyɔ́sɛna pɛyaya ŋka pa lɔwa tɔ

¹ M̀p̀r̀ỳó Isekiyeeli tasaa sɪ, Tacaá heela-m sɪ: ² Yulɔ nyá, hólí Yosalem kɛ ɪ acaalɛtɔ tɔm. ³ Tɛlɛsɪ Yosalem sɪ, maya Tacaá Isɔ ma tɔma sɪ nyá tɔlɛlɛ ntɛ Kanaah tɛtu taa. Tɛnaya pa lula-ɛh. Nyá caa kɛ Amolii tɔ kɛ, na nyá too kɛ Hiti tɔ. ⁴ Pa ta setɪ nyá cuyute kɛ nyá lɔlɔyɔ kuyaku wule. Anɪ pa ta sɔ-ɛh lum sɪ pá tiki-ɛh na tɔm na í lu. Pɛyɛle pa ta takɪ-ɛh p̀s̀sɛh. ⁵ Nyá tɔm ta la nɔyɔlɔyɔ p̀tɛɔtɛlɛ. Nɔyɔlɔ ta wii-ɛh na í la-ɛh yaasinaa pane pa taa kɔlɔm. Ama pa lɔ-ɛh tawa taa kɛ nyá kuyaku kɔlɔlɔyɔ wule kɛ. Mpi tɔ, pa taa kpaaɔyana-ɛh kɛ. ⁶ Ma tɛkayana nyá kɪh kɛ na má keesi n lɔkɪ nyá calɛm taa. ɛlɛna ma sɛsɪ ɛsɛlɛ sɪ í wɛna weesuyɛ kɛ í wɛna weesuyɛ. Paa calɛm waasa nyá tɔ tɔ. ⁷ ɛlɛna má yeɛ na í lɔkɪ na í huki tɛsɔm tɛyomyom. N pɛwaya na í yasɛlɛ na í tɛu. Nyá hɛla payalaa kɛ na nyá nyɔ́sɪ su. ɛlɛna í wɛ kɛtɛ tɛyɔlɔyɛlɛ. ⁸ Ma tasa nyá kɪh kɛ tɛnɔv, ɛlɛna má ná sɪ, í tɛpa acaalɛ. ɛlɛna má hɔ ma capɔ ntɔmpɛlɛ na má kenti nyá tapakɛtɛ tɔ. M̀p̀r̀ỳó má suwa nɔyɔ sɪ maa layana nyá tike. ɛlɛna má na-ɛh tɛ pɛlɛlɛ nɔyɔ na í p̀s̀sɪ ma nyɛh. Tacaá Isɔ má ma yɔyɔtɛna mpɔ.

⁹ M̀p̀r̀ỳó ma sɔ-ɛh lom, na má nyaalɛ calɛm mpi pɛi waasa nyá tɔ tɔ. ɛlɛna má saɔalɛ-ɛh sɔɔvɛh nim. ¹⁰ ɛlɛna má cɛlɛ-ɛh wɔntu nti pa sɔpa tɔ, na tɔnuyɔ nɔɔhulɔh kɔpan, na kɔnkpɔntu tɔh nyɛntɔ tampala, na puvɔ kɔpankɔ toko sɔsɔ. ¹¹ M̀p̀r̀ỳó ma tɔ nyá tɔɔ kɛ kacɔka wɔntu. ɛsu kpasi kɛ niɛh taa, na lulɔyɔ kɛ nyá luɔyɔ tɛɛ. ¹² Na nyá muɛna tɔɔ kacɔka kukuule, na ŋkpanɛyapɛlasi. Na ntenuɔyɔ kɔpankɔ kɛ nyá nyɔyɔ taa. ¹³ Nyá kacɔka wɔntu ntɛ wula, na liyitee nyɔyɔlɔyɔ. Kususuutu ntɛ kɔnkpɔntu tɔh nyɛntɔ wɔntu, na p̀s̀sɛh kɔpan, na nti pa sɔpa tɔ. Nyá tɔyɔnaya ntɛ mulɔm kɔpam na tuy nim. Mpɔ pɛ yelina na í tɛ sɔsɔm na í muɛna kawulɔyɔ. ¹⁴ ɛlɛna nyá hɛtɛ yaa piitmuɛna taa kɛ nyá tɛu mpi pɛ tɔ. Mpi tɔ, n ka tu tɛwaya tɛkpara kɛ kacɔka ŋka má lapa-ɛh tɔ ka tɔ. Maya Tacaá Isɔ má ma yɔyɔtɛna mpɔ.

Yosalem wɛ ɛsu apalaa tɛna alb

¹⁵ M̀p̀r̀ỳó Tacaá tasaa sɪ: Ama Yosalem n hɔma nyá tɪ na nyá tɛu, na nyá hɛtɛ yaav. N pɛsa apalaa tɛna alb. N ha nyá tɛyi tɛlɛla tɛna. ¹⁶ N lɛsa nyá wɔntu nti tɛ calɛta tɛu tɔ. Ntɛyi n larɛna kacɔka kɛ nyá tɛfɛnɛlɛnaa, na í la wasanɔalɛtɔ kɛ pɛ tɔ. Yaasi unɪ ɪ taka ta lata. Pɛyɛle ɪ kaa tu tasɔ lapɔ. ¹⁷ N kpaya wula na liyitee nyɔyɔlɔyɔ kacɔka wɔntu nti ma ha-ɛh tɔ, na í lu tuy apalɔnyɛh, na í lana wasanɔalɛtɔ. ¹⁸ N kpaya nyá wɔntu kɔsɔpɔtɔ nti ma ha-ɛh tɔ, na í takɪ tuy unɪ. N fɛnɛna-ɪ ma nim na ma tulaalɔ. ¹⁹ Tɔyɔnaya na mulɔm kɔpam na nim na tuy nim kɛ ma tɔkayana-ɛh. M̀p̀r̀ỳó n fɛnɛnaa ɛsu tulaalɔ kɔpan. Tacaá Isɔ má ma yɔyɔtɛna mpɔ. ²⁰ N kpaya nyá pɛyalaa na nyá pɛlɛlaa mpa n ka lula-m tɔ. N ha-wɛyɛ tuy sɪ ɛlɛ í tɔyɔ. Nyá wasanɔalɛtɔ nti tɛ ta tɔɔ kɛlɛ? ²¹ N laawa nyá pɛyalaa, na í la-wɛyɛ kɔtaya ŋka kòkò lusa ka tɛna tɔ na tuy hɛtɛ taa. ²² Nyá acaalɛtɔ na nyá wasanɔalɛtɔ nti tɛ taa, n ta tɔsɪ nyá pɛcaatu waatu. Saa wei n ka wɛ kɛtɛ tɛyɔlɔyɛlɛ na í lɔkɪ nyá calɛm taa tɔ.

²³ M̀p̀r̀ỳó Tacaá Isɔ yɔyɔtɛa sɪ: Yosalem, nyá tɛma asayɛɛ tɛna waali, nyá tɔm wɛ waiyɔ kɛ tɛkɔpata. ²⁴ N ŋmawa wasanɔalɛtɔ kutulɔh na tɛfɛnɛlɛnaa kɛ patɛmanaa tɛna taa. ²⁵ Paa mpaav ŋku ku nɔyɔ kɛ n ŋmawa nyá tɛfɛnɛlɛnaa. N ha nyá tɛyi tɛlɛla tɛna. N lulɛsa nyá wasanɔalɛtɔ, n wakɛla nyá tɛu. ²⁶ N lapa wasanɔalɛtɔ na ɪcipiti nyɔ́ma mpa pa kɛ nyá cɔlɔ nyɔ́ma alaafɔya nyɔ́ma tɔ. N kpaaɛa ma pááná na nyá nyɛsɛm tɛma payalɛ. ²⁷ Pɛ tɔɔ kɛ ma kɔla nyá tɔɔ na tɔma. Ma pɛma-ɛh tɔyɔnaya. Ma pɛta-ɛh kolontunaa Filiisi nyɔ́ma acalɛɛ nna nyá wasanɔalɛtɔ tɔm wɛ fɛɛlɛ tɔ, pa niɛh taa. ²⁸ N ta nyɛyɛsɪ, ɛlɛna nyá na Asilii nyɔ́ma ɪ la wasanɔalɛtɔ tɔtɔ. Paa na mpɔ nyá kɔnyɔlɔyɔ ta sɪ. ²⁹ N walɛsa nyá wasanɔalɛtɔ kɛ Papiloni nyɔ́ma taatɛlɛla tɛtu taa. Paa na mpɔ n ta nyɛyɛsɪ-tɪ. ³⁰ M̀p̀r̀ỳó Tacaá Isɔ má ma yɔyɔtɛa sɪ: Ama Yosalem nyá n wɛna ɪcantu. N tɔmaya ɛsu wasanɔalɛtɔ sɔsɔ. ³¹ N ŋmaakaya wasanɔalɛtɔ kutulɔyɔ kɛ paa mpaav ŋku ku nɔyɔ kɛ. N ŋmaakaya pɛ tɛfɛnɛlɛ kɛ lɔna tɛna taa kɛ. Pa taa fɛlɔyɛ-ɛh ɛsu wasanɔalɛnaa lɛlaa. ³² N wɛɛ kɛ ɛsu

alv wasanjkalı wei i kisiyi i paalv na í tøjəyi apalaa kpaı nyóma tó. ³³ Wasanjkalənaa təna wena pa kuhau ké. Ama nyá mələa ké na í haaki nyá taŋnaa ke kucəəŋ. Ilena pá lukəna paa timpı na pá kəŋ nyá kin. ³⁴ Nyá na wasanjkalənaa lələa í tá kaa. Mpi tó, nəyóló u pəkəkəyi-ŋ. Pəyele nəyóló u feləyi-ŋ pə liyitee. Nyá mələna na í feləyi apalaa ke tulunja.

³⁵ Pə tó tó, wasanjkalı, nu Tacaa kuyəyətótv. ³⁶ Tacaa Iso yəyətəyi si: N wakəla nyá wənaυ na í hvlı nyá tapakpəte ke nyá taŋna. Haləna pə kpeŋna nyá acaalətv tıŋ təna ke wasanjkalətv taa, na í ha-ı nyá piya caləm. ³⁷ Pə tó tó, maa koti nyá taŋnaa mpa nyá na-we i nukaya leleŋ təyó. Pə krayav pa təna mpa n səlla tó, na mpa nyá taa kraana tó. Maa kpeyeli-we na paa timpı. Paa kvlı nyá tó, na má yele na pá ná nyá tapakpəte təna. ³⁸ Maa huəna-ŋ isı pa huəkuyəna alaa wasanjkalənaa, na mpa pa kuyi yələa tó. İsesemle ká kra-m na má mú pááná na má ləsi nyá weesuyú. ³⁹ Maa tı-ŋ pa nıŋ taa, na pá yəki nyá wasanjkalətv kutuluyú. Paa wakəli nyá təfeenlənaa, na pá kuu nyá wontu na pá kraya nyá kacəka nyəntv. Ilena pə yele-ŋ kpe te təyələyəli. ⁴⁰ Paa yele na samaa kvlı nyá tó. Paa yaya-ŋ pəe, na pá sə-ŋ ŋmantaasi. ⁴¹ Paa nyayasi nyá təsi ke kəkə, na pá huəna-ŋ alaa tuutuuma isəntaa. Maa sı nyá wasanjkalətv ke tənaya. İle n kaa tasa nəyólóv feləyú. ⁴² Maa lana-ŋ na pááná ké, haləna á hee. Ilena má ləsi nyá isesemle ke nyá tó. Na nyá pááná te, a kaa tasa huuu. ⁴³ Mpi tó, í ta tósi nyá pəcaatv waatv təm. N kraasa ma pááná na yaasinaa mpe pa təna. Maa məŋna nyá tənte isayale tənaya nyá nyuyv taa. İle n kaa tasa nyá kawalaya na nyá acaalətv ntəyi lapv. Tacaa Iso má ma yəyətəna mpu.

Yosalem wakəlvv kəla acaləe lenna

⁴⁴ Ḿpóyú Tacaa tasaa sı: Atuwa tukilaa ká tukina Yosalem ke ituule sı, toto we isəna tó, ḿpóyú pəelə kpaəkəyi. ⁴⁵ Yosalem n ké nyá too pəelə ké təkpe. Nyá too ıı i kisina i paalv na i piya. I we teitei tətəyó isı nyá kəyənaa mpa pa kisa pa paalaa na pa piya tó. Pa too ka ké Hitı tó ké, pa caa ke Amolliı tó. ⁴⁶ Nyá kəyó wei i we ilim ntəyən tó təyole Samalıı na i pələa. Nyá neu wei i we ilim mpətəŋ tó təyole Sətəm na i pələa. ⁴⁷ Pə taŋa pəcə tike ke n kəena pəle pa tənte na pa acaalətv təma. Halı í wakəla nyá tənte taa na pá kəli-we. ⁴⁸ Tacaa Iso má maŋa weesuyú tv ké. Yosalem nyá neu Sətəm na i pələa pa ta la mpi Yosalem nyana nyá nyóma í lapa tó. ⁴⁹ Nyá neu Sətəm kawalaya nté sı, i ka we kalampaanı ké, na i wənaυ tóəwa. I na i pələa paa nəyəsəyi pəlv. Ama i taa waasəyi wahala tv yaa kənyəntv. ⁵⁰ Pa hama pa ti na pá lá acaalətv na má ná, lena má kpiisi-we. ⁵¹ Yosalem, Samalıı ta la nyá isayətv həyələyú. Nyá acaalətv kəla pəyale ke i nyəntv. Acaalətv təna nti n lapa tó, tó tó ké Sətəm na Samalıı pa pəsa kəpama. ⁵² Nyá wei nyá n kukaya nyá kəyó na nyá neu pa təm tó, isayətv ntəyi nyá pəsəna nyá təyi acaalətv na pá kəli pəle. Isayətv nti tə fəele kəmna ntəyε nyá tó. Mpu pə yekina na pəle pá kəli-ŋ sıyisuyú. Pə wee ké sı pə liyiti-ŋ na í təyó fəele. Mpi tó, má hələna sı pəle pa tewa. ⁵³ Maa taŋanı pa acaləe. Paa Sətəm na i cəlv acalisi. Paa Samalıı na i cəlv nyəŋsi. Halı maa taŋanı-ŋ tətó isı pəle. ⁵⁴ Pıı tı-ŋ fəele lena pá kraasi nyá kəyó na i neu pa apalətv. ⁵⁵ Nyá kəyó Sətəm na i pələa paa məli isı pa wule taa. Nyá neu Samalıı na íle i pələa paa məli isı pa wule taa. Nyaya Yosalem nyana nyá piya í ká məli isı mə wule taa. ⁵⁶ Nyá neu Sətəm təm ka wəna nyá nəyó taa ké tam ke nyá kalampaanı waatv. ⁵⁷ Ilena pəcə pá kuliyi nyá isayətv tó. Nyaya pə talaa sı İtəm acaləe na pə cəlv nətəna pá wəŋı-ŋ. Filiisi nyana náa tıv-ŋ na pá footiyi-ŋ paa həyələyú ŋku. ⁵⁸ Nyá kawalaya na nyá acaalətv məla nyá nyuyv taa ke. Tacaa má ma yəyətəna mpu.

⁵⁹ Ḿpóyú Tacaa Iso yəyətəna sı: Maa lá-ŋ ké isı n nyənyuyv yem ke tuunaυ, na í yəki nəyó pəeləyú tó. ⁶⁰ Ama maa tósi nəyó ŋka má na-ŋ tə pələ nyá pəelətv waatv tó. Ma na-ŋ tv pəeli tam tó nyəŋka. ⁶¹ N ká tósi nyá tənte təm na fəele kra-ŋ, saa wei nyá kəyənaa na nyá newaa paa kəw nyá kin tó. Maa ha-ŋ-we na pá pəsi nyá pələa. İle pə taŋa nəyó pəeləyú tó. ⁶² Ma na-ŋ tv pəeli nəyó. Waatv inəyi n ká nyı sı maŋale Tacaa. ⁶³ N ká tósi tete, na í ká nyuyv na fəele. Pıı liyiti-ŋ ké, n kaa kuli nəyó ke saa wei maa husı nyá isayətv təna tó. Tacaa Iso má ma yəyətəna mpu.

17

Həkəle na lesəŋ tıyυ pa təm

¹ Ḿpóyú Tacaa tasa Isekiyeeli maŋa heeluyú sı: ² Yulv nyá, sée İseyeli nyóma ke isə. ³ Heeli-we sı maŋa Tacaa Iso ma yəyətəna sı, həkəle səsə nəyóló i wəna nté. I keŋ tóəwa na i hontv suwa na tə tayalaa, na tə cələtaa. Ḿpóyú i kulaa na í polo Lipaŋ tətə taa. Ilena í kə tıyυ səsəəv nakvlı ku nyuyv taa. ⁴ Akpaae nte tə kəla kəlvv təyó i setaa. Ḿpóyú i pona taatəle tətə natəli tə taa. Ilena í su yampayətəlaa icate taa. ⁵ Pə waalı ké i caa İseyeli tətə taa tıyυ nakvlı ku piliŋa. Ilena í pona na í sə taale nte pa lukaa tó tə taa ké lım nəyó. İsu tıyυ ŋku ku səlla lum tó. ⁶ Ḿpóyú piliŋa ŋke ka təewa na ká pəsi tıyυ ŋku pa yaa sı lesəŋ tó. Ilena ku məeli, ile ku ta kvlı. Na ku wəna hətv. Ntəna ku piliŋası ha sı isə na həkəle tó, na ku lila ke i tē. Na ku hələsəyi piliŋası kofası ke tam. ⁷ Həkəle səsə nəyóló ile i ka wee tətó, i keŋ tayalaa ké na i hontv suwa teu. Ilena tıyυ ŋku ku lila na ku piliŋası kəsəna həkəle ıı i tó sı i pəli-kuyv lum. ⁸ Tətə kupantv taa ké pa tuu-kuyv lum

səsəəm kin. Pa tuu-kuɣv sɪ kʊ pilinjasi ɪ su teu, na kʊ lɔlɪ na kʊ pəsi tuɣv ŋku pa yaa sɪ, lɛsɛŋ tɔ kʊ kʊpaŋkʊ.

⁹ Mprɔ́yó Tacaa Isɔ sɪ: Pɔɔsi-we sɪ, tuɣv ŋku kʊ la nté? Kancaalaya hekəle kaa kpesi-kʊ na kʊ lila na ɪ kooli kʊ pee, na kʊna kʊ hatv tɔna pə wɔli. Pə kaa wee sɪ pá lana toma ke səsəm. Yaa yɔlaa tuutuuma ɪ wee na pəcɔ́ pá kpesi-kʊ na kʊ lila. ¹⁰ Pa sɔ-kʊ yaa, ɪle kʊ la nté? Ye ilim tɔlule heelim*fa* mapə-kʊ, kʊ kaa wɔli timpɪ taa kʊ nyɔ mpv tɔ? ^a haŋaya tɔɣv. Pə lakɪ na tuŋ na nyutu wɔlɔyɪ.

Tɔm nti tə hwewɛ kilisuyu

¹¹ Mprɔ́yó Tacaa tɔma-m sɪ: ¹² Pɔɔsi tɔɔ kullaa tɔyaya nyɔ́ma mpɛ sɪ: ɪ ta cɛkəna tɔm nti? Heeli-weye isəna Papiloni wulaw kəma Yosalem, na ɪ kuu pa wulaw na ɪ waali nyɔ́ma, na ɪ pona ɪ te tɔ. ¹³ ɪlena ɪ kpa kawulaya tɔyaya tɔ nyɔ́lv na ɪ na-ɪ pá pɛɛli nɔɣo, na ɪ yele na ɪle ɪ su nɔɣo na tuunav. Mprɔ́yó ɪ tɛna tetv kɔpaɣalaa tɔna. ¹⁴ Mpɔ pə tisina Yuta kawulaya tafe, na ká wu kɔlvɔv. Paa na mpv na pa tɔka pa na-ɪ pa nɔɣo pɛɛlvɔv ke teu. ¹⁵ Mprɔyole wulaw kɔfalv ɪni, ɪ kula wei ɪ kuu tetv yɔlaa ke mpv tɔ ɪ tɔɔ. ɪlena ɪ tili ɪcipiti wulaw cɔlv sɪ, ɪle ɪ ha-ɪ yoou kpaɣanəŋ na pə yoolaa ke tuutuuma. Yɔlv wei ɪ lapa yaasi ɪni tɔ, ɪ ka waa na ɪ fiti kɛle? Timpɪ ɪ laalaa na ɪ wakəli pa nɔɣo pɛɛlvɔv mpɪ tɔ, ɪ kaa tɔl-tɪ. ¹⁶ Ntɛna Tacaa Isɔ sɪ: Maya Isɔ weesuyu tɔ kɛ. ɪsu pɔntv ɪni ɪ sɛpa wulaw wei ɪni ɪ tɔ-ɪ kawulaya ke mpv tɔ ɪ te Papiloni. Mpɪ tɔ, ɪ yɔka ɪ na wulaw ɪni pa tuunav na pa nɔɣo pɛɛlvɔv. ¹⁷ ɪcipiti wulaw kaa pona yoolaa tuutuuma na səsɛnaa paɣale. ɪ kaa waasi-ɪ yoou taa kɛ waatv wei Papiloni nyɔ́ma ká lo hapɛe taka tɔ. ɪcate kite ke paa lo na pa huli pɔɔŋ sɪ pa kɔyɪ yɔlaa tuutuuma. ¹⁸ Mpɪ tɔ, ɪ ta nyəni ɪ tuunav ke pɔlv. ɪ yɔka ɪ nɔɣo pɛɛlvɔv. ɪkɛna ɪni ɪ ka yɔɣɔtəna na ɪ su, na ɪ la pə təna. ɪ kaa tasa fituyɪ.

¹⁹ Pə tɔɔ kɛ Tacaa Isɔ má ma suwa sɪ, maya weesuyu tɔ kɛ. Tuunav na nɔɣo pɛɛlvɔv mpɪ ɪ nyəna yem isəntv tɔ, ma hətɛ ke ɪ ka lapənaa. Maa məŋna pə tənaya ɪ nyuvv taa. ²⁰ Maa nyəri-puluyɪ na má kra-ɪ ma katəka taa. Maa pona-ɪ Papiloni na má hvɔna-ɪ tɔm ke timpɪ ɪ ta nuna-m tɔ. ²¹ Paa kʊ ɪ yoolaa taa selaa təna na laɣate kɛ. Pə kaasəyɪ mpa ɪlena pá yasɪ pɛɛɣɛ tetv təna taa. Waatv ɪnəyɪ paa nyɪ sɪ maya Tacaa má yɔɣɔtəna.

Nɔɔsi nsi Tacaa suwa tɔ

²² Mprɔ́yó Tacaa Isɔ yɔɣɔtaa sɪ: Maa caa tuɣv səsəvv nyuvv taa pilinj kɔfalaya. Maa pɛli hatvɔv cɔmɔcɔm nɔɣo taa nyəŋka. Maa pona-keɣɛ pɔyɔv kɔkɔlvɔv nakulɪ kʊ tɔɔ na má sɔ-ke. ²³ ɪsɛyeli pɔyɔv kɔkɔlvɔv nakulɪ kʊ tɔɔ kɛ maa sɔ-ke. Kaa pɪ teu na ká helɪ pilinjasi na tuɣv la səsəvv kʊpaŋkʊ na kʊ lɔlɪ pee. ɪlena sumasi piitimnaa təna kɔv, na sí cakɪ kʊ isotom taa na sí heesəyɪ. ²⁴ ɪlena taale tuŋ təna nyɪ sɪ maya Tacaa. Má pəsəyənə tuɣv səsəvv ke tiika, na má pəsi tiika ke tuɣv səsəvv. Má yekina na tuɣv lɔm nyəŋkʊ wɔli. Maa yele na kɔwɔlvɔv náá weɛna lɔm. Maya Tacaa, má yɔɣɔtəna. Maa la kɛ ɪsu ma yɔɣɔtaa tɔ.

18

Isɔ hvɔkəna paa wei ɪsu ɪ tɔntɛ wee tɔ

¹ Mprɔ́yó Tacaa pɔɔsa Isekiyeeli ma sɪ: ² Pepe tɔɔ kɛ ɪsɛyeli nyɔ́ma tukiyyɪ ituule sɪ, cɛɛnaa sala lɛsɛŋ akaa.

ɪlena pa piya kela nyəŋ?

³ Tacaa Isɔ má ma yɔɣɔtəna tuunav sɪ, pə fɛɪ sɪ pá tasa ituule ntɛɣɛ tukuɣyɪ ke ɪsɛyeli taa. ⁴ Ma tənna yɔlaa təna weesinj. Paa cɛɛnaa nyəŋ, paa piya nyəŋ. Wei ɪ lapa ɪsəyətɔ tɔ, ɪni ɪ ká sənə pə səm.

⁵ Ye ɪsu yɔlv təŋəyɪ tampana, na ɪ lakɪ kɔpantv na ɪ siyisaa. ⁶ ɪ tɔkɪ laatv tɔyənaya ke pulasi tɔɔ. ɪ lɪnjyɪ ɪsɛyeli nyɔ́ma tuŋ. ɪ wakəlyɪ ɪ tɔyɔntəle alv. ɪ krətəyənə alv ke ɪ asilima kɔyɛɛŋ taa. ⁷ ɪ muɣuliyɪ, ɪ ŋmuləyɪ. ɪ fɛlyɪ ɪ kəma. ɪ haaki nyɔɣɔtənaa ke tɔyənaya, na mpa pa we kpɛla tɔɣv kɔtakəm. ⁸ ɪ kəntəyɪ ɪ liyitee sɪ ɪ hiki kasəyaya yaa kawaaɣa. ɪ lakɪ mpɪ pə ta siyisi tɔ. Ama yɔlaa naale ɪ lapa tɔm, ɪ təŋəyɪ tampana ke tɔ taa kɛ. ⁹ ɪlena ɪ təŋəyɪ ma kiinj, na ɪ lakɪ ma kɔvtɔtv na kɔpantv. ɪle ɪni ɪ siyisina nté. Yɔlv ɪsu mpv weekəna weesuyu kɛ. Tacaa Isɔ má ma yɔɣɔtəna mpv.

¹⁰ Ye ɪsu pə te yɔlv pəyaya kɛ ŋmulv na ká kɔyɪ yɔlaa. Yaa ka lapa yaasinaa pane pa taa nɔyɔlv. ¹¹ Ka kisa ka caa ɪkpatɛ ke təŋyɔv, na ka tɔkɪ laatv tɔyənaya ke pɔɔŋ taa. Ka wakəla ka tɔyɔntəle alv. ¹² Ka muɣuliyɪ wahala nyɔ́ma na kɔnyɔntvnaa, na ká ŋmuləyɪ. Pəcɔ́ kaa fɛlyɪ ka kəma. Ka lɪnjyɪ tuŋ wei ɪ kɛ acaalətv ke mpv tɔ. ¹³ Ye yɔlv ɪsu mpv kəntəyɪ ɪ liyitee na ɪ pɛkəyɪ kawaaɣa, yaa kasəyaya. ɪ hvɔkɪ sɪ ɪ ká weɛna weesuyu na? Aai, yoo. Ye ɪ lapa acaalətv nti tə təna. Pə wee sɪ ɪ ɪsəyətɔ ɪ məli ɪ nyuvv taa kɛ na ɪ sɪ.

¹⁴ Ye ɪsu yɔlv wɛna pəyalv kɛle, na ɪ naaki ɪsəyətənaa mpa ɪ caa lakɪ tɔ pa təna. ɪle ɪ ta təŋ ɪ ɪkpatɛ. ¹⁵ ɪ kisa laatv tɔyənaya tɔyɔv ke pɔɔŋ tɔɔ. ɪ lɪnjyɪ ɪsɛyeli nyɔ́ma acaalətv tuŋ. Pəyele ɪ

^a 17:10 ilim tɔlule heelim: Ilim tɔlule heelim. Pə kɛ heelim tɔŋ nyəm mpɪ pə taa na

wakələxi i təxəntəle ab. ¹⁶ I muyluxi nəyolu, u nmuləxi. I muylu kəmlə tə pələxu tələma. I haaki təxonaya ke nyəxtənaa, na í haaki wontu ke mpa pa we kpete tə. ¹⁷ I laki isayatu. I pəkəxi kawaxaya yaa kasəyaya. I təkəxi ma kotətətə na í təxəxi ma kiinj. Pəntə wəkəna weesuxu ké, u səki i caa isayatu səm. ¹⁸ I caa muyluxina na í nmul, na í la isayatu ke i yəlaa həko. Inu i ka səna i isayatu səm.

¹⁹ I pəxsəxi si, pepe təw ké pəyalu u səki cəce isayatu səm? Mpi tə, ilə i təna tampana ké. I lapa kusiyisim na í təkəxi ma kiinj təna na í laki. Pə wee si i wəena weesuxu ké. ²⁰ Yəlu wei i lapa isayatu tə inu i ka səna. Pəyalu kaa si cəce isayatu səm. Pəcə cəce ná kaa si pəyalu nyəntə səm. Siyisilu təkəxi i siyisuxu fəxtə ké. Iləna isayaw náá təxə i isayatu nyəj.

Kupantu lapu tam seyesuyu

²¹ Ye isayaw ləwa i isayatu nti i lapa tə. Iləna í təkəxi ma kusəsutə na í təxəxi tampana na í laki kusiyisim. Iká wəena weesuxu ké, i kaa si. ²² Paa səw i kawalaya təna təw ké. I ka wəena weesuxu ke isəna i təna tampana tə pə təw. ²³ Mpyó Tacaa Iso si, pə təya isayaw səm ke ma səlaa. Ama si í layasi təntə ké na í wəena weesuxu. ²⁴ Ye siyisilu ləwa i siyisuxu na í la kawalaya. Iləna í kəena isayaw acaaləw, i kaa wəena weesuxu tətə. Iso ká səw i siyisuxu təw ké. Mpi tə, i ha i təxi kawalaya na kupəntəy taa ké. Pə təw ké i ka si. ²⁵ Isexeeli nyəma yəxtəxi si Tacaa mpaaw ta siyisi. Ilə ma pəxsəxi Isexeeli nyəma si, pə təya mpe pa mpaaw ta siyisina ma nyəjku ke? ²⁶ Ye siyisilu ləwa i siyisuxu na í la kawalaya na í si ka səm. Isayatu nti i lapa mpu tə tə səm ke i səpa. ²⁷ Ye isayaw yela i isayatu nti i lapa tə, na í təj tampana na siyisuxu. I ka wəena weesuxu. ²⁸ Ye i nawa si i wakəlaa, iləna í layasi, i ká wəena weesuxu ké, i kaa si. ²⁹ Isexeeli nyəma təj si Tacaa mpaaw ta siyisi. Ilə pə təya mpe pa mpaaw ta siyisina ma nyəjku ke? ³⁰ Pə təw ké Tacaa Iso má ma yəxtəta si maə huəna paa Isexeeli tə wei isu i təntə wee tə. Mpu tə, paa wei i yele i kawalaya nka i laki tə, na í layasi. Pə taa kəw na mə isayatu yele na í le. ³¹ I lə mə kawalaya tənaya pooluj. I layasi ləmayasələ kufate na huwəe kufana. Pepe təw ké í ka səw səm? ³² Iso Tacaa si, ma ta səw asayaa səm. Pə təw tə, í lə mə isayatu na í layasi na í wəena weesuxu.

19

Isexeeli awulumpiya təw wula

¹ Mpyó Tacaa heela Isekiyeeli má si má ma kawəyaya ke Isexeeli nyəma awulumpiya təw si:

² Mə too ka ké təxəlaya nka ka wəna ka mpa ke təxəlası taa təxə.

Təxəlası kufası həko ke ka həntaa na ká təkəxi ka piya.

³ Iləna ká faləsi ka piya taa ləjka na kələ ká pəsi təxəlaya ifate nte tə kpelema tə təxonaya cəlxu, na tə liki yəlaa tə.

⁴ Mpyó piitimnaa nu pa yəxtəxi ka təm, iləna pá kra-keye katəka taa, na pá tə ka muna taa ké kulaya taka, na pá pona-keye Icipiti tətə taa.

⁵ Təxəlaya alnyəjka nke ka cəkənaa si ka tēla kpete. Iləna ká ləsi ka piya taa ləjka na ká la-keye təxəlaya ifate, kpelikpeka nyəjka.

⁶ Iləna ká na ləjı pá təj. Ka kpelema ka təxonaya cəlxu, na ka liki yəlaa.

⁷ Mpyó ka yəka pa acalee, na pa kawulaya tēsi. Tətə taa yəlaa í nuwa nka nyusəxu ilə pa sūw seluxu.

⁸ Iləna piitimnaa mpa pa cəna-we tə, pá luna pa tətə həxələj taa na pá pēli nəw ke ka təw. Pa nyəpa-keye puluxu na pá kra-keye pa katəka taa.

⁹ Mpyó pa tə kulaya taka ke ka muna taa. Iləna pá susı-keye təxəlxu səsəw nakulı ku taa.

Pə waali ké pa pona-keye Papiloni wulaw.
 Ilena pá təki-keye saləka ke koluŋa icate taa.
 Si pa taa tasa ka nəɣo niw ke
 Iseyeli pulasi taa.

Tyvu ŋku pa yaa si leseŋ tyvu tə kv təə wula

¹⁰ Nyá too ka we ké isu leseŋ tyvu.

Pa so-kuɣu lom nəɣo na kó lo
 na kó loh səsəm ke lom katatəlaya təə.

¹¹ Kv pilinasi ka wəna alaafəya ké
 na sí pəsi kawulaya kpatəŋ.

Ilena sí pu na sí tee tuj təə.

Mróyó pa sama-kuɣu ku pilinasi payale
 na ku kuŋkoloməŋ təə.

¹² Tənaɣa pə kpesa-ku na rááná
 na pə pəti atə.

Ilim təlule heelim mara ku pee na á woli.

Ilena ku pilinasi kpelikpeka nyəŋsi
 nsi sí pəli na sí woli

na kəkə nyəɣa-si.

¹³ Nəənəə wəlaya tetu taa

timpi lom fei na ləkətu wee təɣə pa so-ku.

¹⁴ Mróyó kəkə luna ku taa

na ká nyəɣa ku pilinasi na ku pee.

Kv feina pilinasi alaafəya nyəŋsi

nsi si ké kawulaya kpatəyó tə.

Kawəyaya kanə ka we ké isu wula.

20

Tacaa paasəna Iseyeli nyəma

¹ Iseyeli nyəma kuuu pənaɣa naatosompəɣəlaya nyəŋka isətu kakpası nyəŋ kuɣaku naanəwə
 nyəŋku wule, Iseyeli səsaa taa napəli kəma. Pa mayana-m si pa caaki pá nyi lə luɣu nyəntu.

² Ntəna Tacaa lə heeli-m si: ³ Isekiyeeli pəsı Iseyeli səsaa si, maya í kəma nau na? Ma tuuki si
 ma ké weesuyu tə ké. Ma kaa yeke na í ná-m. Tacaa lə má ma ɣəɣətəna mpu.

⁴ Mróyó Tacaa lə tasa-m heeluyu si: Ye n caa n huɔna-weye, n huɔna-we, lə heeli-weye
 pa caanaa acaalətu təma. ⁵ Heeli-we si, maya Tacaa lə ma ɣəɣətə si, kuɣaŋku ma ləsa Iseyeli
 nyəma me tə ma kraasa niŋ na má su Yakəpu təyaya ləluɣu nyəma ke nəɣə na ma tuu. Ma hola-
 meye ma təyi Icipiti tetu taa. Ma heela-me na isələ kuɣeemle si, mayale mə Caa lə. ⁶ Kuɣaku
 ŋkuɣu ma kraasa niŋ na má heeli-me na tuunaw si, maa ləsi-meye Icipiti tetu taa. Maa pona-
 meye tetu nti maa cəwəna na tə kəla teu tə tə taa. Tə taa ké təɣənaɣa na kuɣantu təna təla yem
 təho. ⁷ Haləna ma heeli-me si, í lə acaalətu nti í nyəŋəŋi na tə həŋ-me tə. I taa pilisi mə ti na
 Icipiti tuj. Mayale mə caa lə.

⁸ Mróyó í kisa-m nunaw na í kəli ma təə. Mə taa nəɣəlu ta lə acaalətu nti tə həŋ-me tə. Pəcə í ta
 lə Icipiti tuj. Ilena maa hiki həwee si, maa lana-me na rááná ke Icipiti tetu taa tənaɣa, haləna a
 hee. ⁹ Paa na mpu ma hətə tə ké ma lapa mpu si, pə taa kəə na pə wakəli-təye piitimnaa mpa
 pa heku í wee tə. Pəcə mpe inı pa heku ke ma hola-meye ma ti. Ilena má ləsi-meye Icipiti tetu taa.

¹⁰ Mróyó ma ləsa-meye Icipiti tetu taa. Ma tiika-meye wəlaya tetu nti tə taa fei cəɣaw tə. ¹¹ Ma
 seɣesa-meye ma kiŋ. Ma hola-meye ma kutətu nti pə wee si, yəli í təkı na í wəena weesuyu tə.

¹² Ma ha-meye kuɣeŋ kuɣeəsəŋ si, pə hólı si, maya Tacaa má sına-me na mə mpa. ¹³ Mróyó
 Iseyeli nyəma me í kəla ma təə ké wəlaya tetu taa. I kisa ma kiŋ ke təŋyuv. I lə ma kutətu nti
 yəli ka təŋ na í wəena weesuyu tə. I wakəla ma kuɣaku kuɣeəsəyuv tənəŋŋəŋ. Pə təə ké ma huɔwə
 ma taa si, maa nu-me na rááná təsəyəsəŋi ke wəlaya tetu taa təna, na ma kpiisi-me. ¹⁴ Paa na
 mpu ma hətə tə ké ma lapa mpu. Pə taa kəə na pə wakəli-təye piitimnaa mpa pa taa ma ləsa-
 meye Icipiti tetu taa tə. ¹⁵ Wəlaya tetu taa tənaɣa ma kraasa niŋ na má tuu si, ma kaa pona-meye
 tetu kuɣantu nti maa ha-me tə tə taa. Tetu nti tə taa ke təɣənaɣa kuɣaŋka na kuɣantu təna təla
 təho. ¹⁶ Mpi tə, í ləwə ma kutətu na í kisi ma kiŋ ke təŋyuv. I wakəla ma kuɣeŋ kuɣeəsəŋ. Pə
 taya pulo, í nyəkələna mə tuj kulalaŋ ké. ¹⁷ Ama ma lapa mə pətətəle si, má taa kpiisi-me. Ie
 ma ta wakəli-meye wəlaya tetu taa.

Iseyeli nyəma ta yeke Tacaa ke kisuyu

¹⁸ M̄p̄óȳ ma heela Iseyeli nyóma piya ke wɔlaya tetu taa si, í taa t̄əŋ mə caanaa kiinj. Í taa t̄əŋ pa k̄ot̄ot̄ot̄o, na í pilisi mə ti na pa tuŋ. ¹⁹ Mayale mə Iso Tacaa, í t̄əŋ ma kiinj. Í paasəna ma k̄ot̄ot̄ot̄o, na í laku-ti. ²⁰ Í nyəni ma kuyeȳ k̄uhees̄əŋ ke ma nyəŋ. Kuyeȳ in̄i h̄uləw̄əna má na-me ta h̄ek̄o si, yəlaa í nyi si, mayale mə Iso Tacaa. ²¹ Ilena mu kuli ma t̄ə, í ta t̄əŋ ma kiinj. P̄áç̄ í ta paasəna yaa í t̄əŋ ma k̄ot̄ot̄ot̄o nti yolo ka t̄əŋ na í hiki weesuȳ t̄o. Í wakəla ma kuyeȳ k̄uhees̄əŋ. Ntena má h̄uv ma taa si, maa lana-me na p̄ááná ke wɔlaya tetu taa ké, haləna á h̄e. ²² Paa na mp̄o ma h̄əte t̄ə, ma kpa ma ti si, p̄ə taa k̄ə na p̄ə wakəli, ma h̄əte. P̄ə taa wakəli-t̄eȳ piit̄imnaa mpa pa taa maa ləsa-meɣe Icipiti tetu taa t̄o. ²³ M̄p̄óȳ ma tasa niŋ kraasuȳ na má tuu wɔlaya tetu taa si, maa yas̄i-meɣe t̄ətnaa krāi nyənt̄o yəlaanaa taa. ²⁴ Mpi t̄o, í taa laku ma k̄ot̄ot̄ot̄o. P̄əȳe í l̄əki ma kiinj. Í wakəlw̄əni ma kuyeȳ k̄uhees̄əŋ. Í kees̄a mə ise na í mə caanaa tuŋ kulaləŋ t̄ə. ²⁵ Ma tona-meɣe k̄ot̄ot̄ot̄o nti t̄ə f̄ei teu t̄o. Kiinj in̄i u haaki-meɣe wees̄iŋ. ²⁶ Ilena ma yele na í haaki mə kancaalaya piya ke mə tuŋ na p̄ə pilisiyi-me. Maa to-meɣe s̄əɣənt̄o s̄əɣənt̄o k̄é si, í c̄ekəna si mayale Tacaa.

Tacaa si tənaya ke Iseyeli nyóma laatu

²⁷ M̄p̄óȳ Tacaa t̄əma Isekiyeeli má si: Yolu nyá, heeli Iseyeli nyóma si mə caanaa wakəlw̄əna-m ké. Mpi t̄o, pa kisa ma nyənt̄o ke t̄ok̄uȳ. ²⁸ Ma tiika-we na má pona-weɣe tetu nti maa ȳɣot̄əna tuunə si, maa ha-we t̄ə t̄ə taa. Pa tala t̄əna, Ilena pá ná pulasi k̄okulas̄i t̄əna, na h̄ot̄o t̄əna. Ilena pá f̄eŋəŋi na pá laku k̄otas̄i nsi si k̄os̄əŋi ma p̄ááná t̄ə. Pa w̄əpa pa tulalubnaa, na pá liisiyi pa sulom. ²⁹ Nt̄əna má p̄əç̄si-we si: T̄əf̄eŋəŋe nte t̄ə taa k̄é í p̄uki mp̄o? P̄ə kraɣəw waatu in̄i t̄oȳo pa ha lona an̄i si, t̄əf̄eŋəŋeləna na pá yaaki-yeɣe m̄p̄óȳ haləna saŋa. ³⁰ Teləsi Iseyeli nyóma si, Tacaa Iso má ma ȳɣot̄əŋi si: P̄ə f̄ei si í pilisi mə ti, isu mə caanaa. Yaa í t̄əŋəŋi mə acaalətu tuŋ na í layas̄əŋi. ³¹ Timpi í pilisiyiina mə t̄əŋi mə tuŋnaa ke haləna saŋa t̄oȳle, mə k̄oc̄əŋ h̄aw taa, na isəna í laku mə piya ke k̄otas̄i nsi k̄əko lusa si t̄əna t̄o. Ilena Iseyeli nyóma h̄ov̄ki si, maa yele na í ȳɣot̄əna-m? Tacaa Iso tuuki si: Ma kaa yele na í ȳɣot̄əna-m. ³² Í kaa na mpi í t̄eɣəŋi t̄o. Mpi t̄o í ȳɣot̄əŋi si, í caa si, í wee is̄u piit̄im, yaa tetu lenti yəlaa kpeka. Í caa í luŋ t̄oȳ na p̄əle. ³³ Tacaa Iso má ma ȳɣot̄əŋi si, ma tuuki si maa t̄oȳ mə t̄ə k̄ə kawulaya na t̄əŋ s̄əç̄əŋ. Maa mu-me na p̄ááná. ³⁴ Maa l̄əsi-meɣe piit̄imnaa taa. Maa l̄əsi-meɣe t̄ətnaa mpa pa taa í k̄á yawa t̄o. Maa kpeyeli-me na ma t̄əŋ s̄əç̄əŋ, na má mu-me na p̄ááná. ³⁵ Ilena ma pona-meɣe wɔlaya tetu taa, na í hatəlona piit̄imnaa, na má h̄uvna-me na t̄ə nyənt̄əŋi t̄əma. ³⁶ Teitei is̄u ma h̄uvna mə caanaa ke Icipiti wɔlaya tetu taa t̄o. M̄p̄óȳ maa h̄uvna-me. Tacaa Iso má ma ȳɣot̄əna mp̄o. ³⁷ Maa caal̄i-me na í wee ma kaləko. Í k̄á t̄əki ma na-me tá n̄əɣə p̄eɣəlȳo. ³⁸ Maa l̄əsi mə taa k̄ə mpa pa k̄ola ma t̄ə na pá tá nuna-m t̄o. Na má l̄əsi-meɣe t̄ətnaa mpa pa taa í caɣaa t̄o. Ama í kaa máhe Iseyeli tetu taa. Waatu in̄əŋi í k̄á c̄ekəna si mayale Tacaa. ³⁹ M̄p̄óȳ Tacaa Iso ȳɣot̄əna si paa Iseyeli t̄o wei í polo na í luŋ í tuŋ. Ama p̄əle p̄ə waal̄i k̄é í k̄á nuna-m. Í kaa tasa ma h̄əte wakuluȳo na mə k̄oc̄əŋ na mə tuŋ. ⁴⁰ Ma p̄uȳo naŋŋ nyəŋko s̄əç̄əŋko t̄ə k̄é Iseyeli nyóma mpa me mə t̄əna í we t̄ə taa t̄o, í k̄á la-m t̄əml̄e. T̄ənaya maa mu-meɣe teu. Maa p̄eeki mə k̄ohaaŋ na mə k̄ohaləm kancaalaya kulubum, na p̄ə t̄əna mpi í k̄á ha-m t̄o. ⁴¹ Maa mu-meɣe teu, is̄u k̄əŋaya ŋka ka s̄əç̄əŋ we teu t̄o. Waatu in̄əŋi maa l̄əsi-meɣe t̄ətnaa mpa pa taa maa yasa-meɣe piit̄imnaa h̄ek̄o t̄o, na má kpeyeli-me. Ilena piit̄imnaa ná si maya Iso naŋŋtu. ⁴² Waatu wei in̄i maa k̄əna-meɣe Iseyeli tetu nti maa kraasa niŋ na má tuu si, maa ha-t̄əŋi mə caanaa t̄o, t̄ə taa t̄oȳo í k̄á nyi si, maya Tacaa. ⁴³ T̄ənaya í k̄á t̄əç̄si mə t̄ənt̄e na mə lakasi t̄əna nsi í pilisina mə ti t̄o s̄əç̄əŋ. Ilena í nyənt̄əŋi mə t̄əŋi acaalətu t̄əna nti í lapa t̄ə t̄ə t̄ə. ⁴⁴ M̄p̄óȳ Tacaa ȳɣot̄əna si: Ma h̄əte t̄ə k̄ə maa la. Ma kaa kees̄əna mə t̄ənt̄e isayale na mə lakasi nsi si f̄ei teu t̄o. Waatu in̄əŋi Iseyeli nyóma k̄á nyi si, mayale Tacaa.

21

Tacaa mu p̄ááná na Iseyeli nyóma

¹ M̄p̄óȳ Iso t̄əma Isekiyeeli má si: ² Yolu nyá, keesi nyá ise na ilim mp̄ət̄əŋ h̄əɣəlȳo t̄ə, na í ȳɣot̄əna-ku. Teləsi ku tawa h̄ot̄əŋ ke Iso kuȳɣot̄ot̄o. ³ Heeli ilim mp̄ət̄əŋ h̄ot̄əŋ ke Tacaa má ma kuȳɣot̄ot̄o. Ma ȳɣot̄əŋi si maa to-kuȳo k̄əko. Kaa nyaya tuŋ lum nyəŋ t̄əna na kuw̄ol̄əŋ. Pulupu kaa teesi-ke. Kaa nyaya p̄ə t̄ənyaya hatoo ilim mp̄ət̄əŋ k̄é, haləna p̄ə nt̄əŋəŋ. ⁴ Yəlaa t̄əna k̄á nyi si maya Tacaa. Ma tona k̄əko ŋke, na pulupu kaa teesi-ke.

⁵ Nt̄əna Isekiyeeli má, ma ȳɣot̄o si: Hai, Tacaa, pa t̄əŋ maya si atuwa ke ma tukiyi.

⁶ M̄p̄óȳ Tacaa t̄əma-m si: ⁷ Yolu nyá, keesi nyá ise na Yosalem ɪate t̄ə. Ȳɣot̄o t̄ə k̄əŋaya t̄əlat̄ənaa t̄ə k̄é isayatu. Ȳɣot̄o mpi pu mayana Iseyeli tetu t̄o. ⁸ Heeli Iseyeli nyóma si, maa kuli pa t̄ə. Maa kpeɣe ma layate ke t̄ə s̄uȳute taa na má k̄ú pa t̄əna. Paa asayaa paa kupama. ⁹ Kupama na asayaa pa kpiisuȳo t̄ə k̄é maa kpeɣe ma layate ke t̄ə s̄uȳute taa. Maa k̄ú yəlaa t̄ənaya p̄ə kraɣəw ilim mp̄ət̄əŋ na p̄ə nt̄əŋəŋ t̄ə t̄ə. ¹⁰ Yəlaa t̄əna k̄á nyi si, maya Tacaa, ma kpeɣe ma layate ke t̄ə s̄uȳute taa. T̄ə kaa tasa m̄əlȳo. ¹¹ Yolu nyá, nyá laŋle í wakəli s̄əç̄əŋ. Wii pa t̄əna pa isentaa. ¹² Ye pa p̄əç̄əŋ-ŋ si: Pepe t̄ə k̄é n̄ m̄əlȳo? Ile í ç̄o si, ma nuwa t̄ənt̄e isayatu k̄é. Tu la na yəlaa laŋa

wakəli. Paa susi ŋkpalasi ke yem, na pa apalɔtu hoo. Pa tona ká makí təma. Nti tə taləna ntə. Tacaá Iso má ma yəɣətəna mpɔ.

Layate ka təɣo Iseyeli nyǝma

¹³ M̀p̀ɔ́yú Iso təma Isekiyeeli má si: ¹⁴ Yulu nyá, yəɣoti si, Iso má ma yəɣotaa si, layate layate.

Pa sala-teye na pá sotiti-te.

¹⁵ Yəlaa kuyɔ tɔɔ ké pa sala-te.

Pa sotita-teye si t́ teeki kəkɔ.

Tu pəsi na t́ yəli?

Ma pəyalɔ kawulaya k̀p̀átóyú footiyi tunj tənaya.

¹⁶ Pa sotita-teye si pá t́ki-teye niŋ taa.

Pa sala-te na pá sotiti-te si

kɔlv í t́ki í niŋ taa.

¹⁷ Yulu nyá, ma kapuka na í wii.

Mpi tɔ, ma yəlaa tɔɔ ké pa k̀p̀ee layate.

Iseyeli awulumpiya təna tɔɔ ké pa k̀p̀ee-te.

Paa ku pa tənaya.

Pə tɔɔ tɔ, k̀p̀a nyá laŋle.

¹⁸ Pə ké maɣasuyɔ tonj nyəŋku ké.

Tacaá má ma yəɣətəna mpɔ.

¹⁹ Yulu nyá, tɛləsi Iso kuyəɣotɔtu

na í ma niŋ taa.

Layate í ma tɔm naale, na tɔm tooso.

Layate nte tɔ kuyi katatəlaya tɔ

nté tɔ təŋəɣəna-we.

²⁰ Tə yəkəyi yəlaa apalɔtu ké.

Tə yeke na pá seliyi.

Tacaá má, ma su layate kəkukole ke

paa nənəɣo ŋkəɣa.

Tə ŋmeləsəyi na tɔ sɔɔlv puwa si t́ kó.

²¹ Layate laŋ nyənte í lo nwaan na mpəle.

Tə keesi tɔ nəɣo na həɣələŋ təna taa.

²² Tacaá má, maa ma niŋ taa tɔtɔ. Maa yeke na ma pááná huu. Maɣa Tacaá, ma yəɣətəna mpɔ.

Kolontunaa tiuu ke Yosalem tɔɔ

²³ M̀p̀ɔ́yú Iso təma Isekiyeeli má si: ²⁴ Yulu nyá, hee mpaan naale wei Pəpiloni wulaw ká təŋ na í kanna í layate tɔ. Mpaan uní í naale í luna tetɔ kɔlvmtɔ taa ké. Tu kuyɔsvɔm na pé hólí-í timpí paa mpaav ŋku ku puki tɔ. ²⁵ Hee mpaav ŋku Pəpiloni yoolaa ká təŋ na pá tala Amoni nyǝma icate Lapaá tɔ. Na ŋku paa təŋ na pá tala Yuta kolunə icate Yosalem taa tɔ. ²⁶ Pəpiloni wulaw takí mpateɛ taa, ilena í səŋ na í maɣasi pile. Í ká ciyiti nyǝma kɔtətəna. Í ká pəsɔsi tunj kɔlalaan, na í wiili pulɔpɔv həɔle taa. ²⁷ Í maɣasaa ilena nyəmle k̀p̀a Yosalem. M̀p̀ɔ́yú tɔ hota í niŋ ntəɣonj taa. Í ha nəɣo si, pá svɔ icate taa na yooú kəkiisasi. Pa su yooú wontu ke nənəɔsi, na pá lo hapeɛ taka ke kolooosi kila na pá hee laŋ. ²⁸ Yosalem nyǝma me í hvvki si, pile maɣasuyɔ mpi pə kaa k̀p̀a-me. Mpi tɔ, paa təma-meye nəsɔsi svɔ. Ile Pəpiloni wulaw ná hóləyi-meye mə tərəntəle. Í hóləyi-me si í ká kuu-me na í tɛna. ²⁹ Pə tɔɔ ké Tacaá Iso yəɣotəyi si, í tɔəsəyi-m mə kawalaya tɔɔ. Pécɔ́ í kuliyi mə isayatu tɔɔ, na í hóləyi mə kɔpəntəŋ ke mə lakasi təna taa tɔ. Í ta yeke si í sɔɔ mə isayatu tɔ tɔ, kolontunaa ká kuu-me.

³⁰ Ama pə kaasuyɔ Iseyeli wulaw nyá tɔ, nyá ké waali lulu səsɔ ké. Waatv kəŋ wei í taa nyá təntə isayale ká su tənaya tɔ. ³¹ Nti maɣa Tacaá Iso ma hóləyi təɣole si, pu pə-ŋ mpi pə hóləyi si, n ké awulumpu tɔ. Paa kɔəli nyá ntenuyu. Paa kɔsi mpa pa paa pa ti tɔ pa nyəonj. Iləna pá tisi mpa pa həŋ pa ti tɔ. ³² Maa pəsi Yosalem icate ke ncaale taa ncaale. Paa yəki icate təna təmvɔtmvɔv. Ama pə kaa la mpv na wei í niŋ taa pa tu-te tɔ, í ta kənta ké.

Amoni nyǝma yoonav

³³ M̀p̀ɔ́yú Tacaá təma Isekiyeeli má si: Tɛləsi Amoni nyǝma ke tɔm isayatu nti Iso Tacaá, má, ma yəɣota pa yaasi wei í hvvki Iseyeli nyǝma tɔ í tɔɔ tɔ. Heeli-we si: Layate weɛ, na tɔ sɔɔlv puwa si t́ kó-me. Pa sotita-te si, t́ teeki kəkɔ na t́ kó katatəlaya. ³⁴ Waatv wei mə tanja toosee kəkpeyeɛ, na kutələsvɔ pəpətu nyəntv tɔ. Layate sɔɔlv puwa si, t́ seti waali lulaa na isayalataa pa nyəonj. Pəpətu fəi lelenj, mə təntə isayale tənaya waatv tərəna ntə. ³⁵ Í mələna mə layaleɛ ke a suyula taa. Maa hvvna-meye tetv nti tɔ taa pə ŋma-me tɔ. ³⁶ Maa mu-me na pááná səsəonə. Maa wosə-yeyɛ mə tɔɔ isv kəkɔ. Maa tu-meye asayaa mpa pa nyǝma wakəlvɔv tɔm tɔ pa niŋ taa. ³⁷ Mə caləm ká kpe tetv taa. Kəkɔ ka nyaya-me na pá sɔɔ mə tɔ. Mpi tɔ, maɣa Tacaá Iso, má yəɣətəna.

22

Yosalem nyáma acaalətu təma

¹ M̀p̀r̀ỳỳ Tacaá təma-m si: ² Yuln nyá, tayanı nyá ti na í huona Yosalem ıcate nte tə taa yuloklaa suwa tə. Taa nyá, la na pá nyi pa acaalətu lakası. ³ Teləsi-we si, mə kuyəna ıcate yəlaa. Mə tayanəyənə yəlaa wakəlyə waa. ⁴ I luki tun kulalaan na í pilisiyi mə ti. ⁵ I ku yəlaa na í pilisi mə ti na tun. İle mə təm ka si. Mpu pə yelina na mə kuyeyə pasa na mə puı te. Pə təw kə ma yəlaa na piitimnaa təkı-mə. Tətu tənə wənyı-meyə. ⁶ Mə cəw nyáma na hatəlaya nyáma ka wəny-meyə. Mpi pə təw í pilisa mə ti na mə tetelətu səsəyi tə.

⁷ İseyeli awulumpiya lakəna pa tən na pá kuyi yəlaa ke ıcate taa. ⁸ Yəlaa footiyi pa caanaa na pa toona ke tətə taa. Pa muylıyi mublaa na pá təkı suluwaa na leelaa ise. ⁹ Pa nyənəyi yem kə ma kotaya tələnəna. Pa wakəlyi ma kuyeyə kuhəsəy. ¹⁰ İcate taa yəlaa me í ha mə təyi cayanaw taa. I kuyi təma na í təkı kulalaan təyənəsi ke pulası taa. İ ha mə təyi asilima təma taa. ¹¹ Ləlaa səkəna pa caanaa alaa. Pa kpiki alaa ləmpa ke pa isətu naw waa. ¹² Ləlaa ná luki wasənkəltəw na pa təyənəyənəna alaa. İlena ləlaa náá kekitiyi pa saalənaa, yaa pa na mpa pa kaa caanaa tike yaa toona tike tə. ¹³ Tətu taa yəlaa tisiyi na pa fəlyi-we na pa kuyi ləlaa. I kəntəyi mə liyitee na í tanjaa sı pá fəli-mə na pá tənı kasəyaya səsəyək. İ ləkəyi mə təyənəyənəna na mūsəy na í səkı mə caa ləw təw.

¹⁴ Maa kəsı katanja na Yosalem nyáma me mə təw. Mpi tə, í pəkəyi kasəyaya asilima nyəyək na í luki yuloklə. ¹⁵ Kuyaku ŋku maa kuli mə təw tə, í ka wəna apalətu na təma na í səy? Maa la nti ma yəyətə tə. ¹⁶ Maa yası-meyə tətənə mpa í ta nyi tə pa piitimnaa taa. Mə asilima təma ka sı tənaya. ¹⁷ I ka wakəli mə ti na Mə isayətu ke piitimnaa ləlaa isəntaa. İlena í cəkəna sı mayə Tacaá.

¹⁸ M̀p̀r̀ỳỳ Tacaá təma-m si: ¹⁹ Yuln nyá, İseyeli nyáma pəsa kə isı nyəyətə nti pa ta tayanı tə. İsu liyitee nyəyətə, na kusəmtə, na kuhəlmətu, na nyəyəluyə mayamaya, na sələpa nyəyək ŋku pa sı kuluku taa sı, pa tayanı tə. ²⁰ Pə təw kə Tacaá má ma İwə yəyətəyi sı: Mə tənə í wə kə isı nyəyəluyə ŋku pa ta tayanı tə. Ma kreyeliyi-meyə Yosalem taa. ²¹ Teitei isı pa kreyeluyə nyəyətə waaı waaı ke təntəmle ke kuluku taa, na pá huıti kəkə na tə hoo tə. M̀p̀r̀ỳỳ maa kreyeli-meyə ma pááná səsəna taa na í hoo. ²² Maa kreyeli-meyə təntəmle ke. Maa woso mə təw kə ma pááná səsəna kəkə, na í hoo Yosalem taa. ²³ İsu liyitee nyəyətə hookuyi kuluku kəkə taa tə. M̀p̀r̀ỳỳ í ka hoo ıcate taa. Waaıtə inəyi í ka nyi sı, mayə Tacaá má mənə pááná.

²⁴ M̀p̀r̀ỳỳ ma tasaa sı Tacaá təma-m si: ²⁵ Yuln nyá, heeli Yosalem nyáma sı, mə ıcate wə kə isı tətə nti tən ta nu tə. İle maa mu-tı na pááná, na tə wəli təkranjalay isı tətə nti tə lanja ləm tə. ²⁶ Teitei isı təyalası nyusuy sı təyənəsi waaı tə. M̀p̀r̀ỳỳ mə nyuyə nyáma kuyi ləlaa, na pá pəsəyi alaa pəyale ke leelaa, na pá kuuki liyitee na wənaw. ²⁷ Mə kətəlaa ná yəkə ma kiın. Pa wakəlyi ma kotaya tələnəna. Paa fayasəyi mpi pə wə tənəyənə na mpi pə kə krai nyəm tə. Pəyale pa ta nyi asilima nyəm na mpi pə ta ke asilima pəw tə. Paa paasəyənə ma kuyeyə kuhəsəy. İlena pá kuyi ma nyuyə ke mə həkə. ²⁸ Mə nyuyə nyáma ná wə kə isı taale hası nsi sı cəlyi sı təyənəyə tə. Pa ŋmıseyə caləm, pa tən yəlaa, pa ŋmıləyi pa wənaw. ²⁹ Mə İwə kuyəyətə tələsəlaa ná wə kə isı ləm mpi pa taaki kutuluyə təw tə. Krai toosee ke pa naaki, na pá yəyətəyi kaloolaya tam. Pa tən sı: Tacaá İwə yəyətə. Pəyale ma ta yəyətə natəli. ³⁰ Mūsəy na ŋmıləm ke yəlaa luki tətə tənə taa. Pa cəsəyi kənyəntənəna na pá muylıyi mublaa. ³¹ Maa pəkəyi mə taa kə yuln wei i səw puwa sı í ŋma kolunja tə. I kə səy nənəy na í paasəna tətə tənə. I kə sələmı-m sı ma taa yəkı ıcate. Ma ta na nəyəl. ³² Maa mu-mə na pááná səsəna na má yele na mə lakası məli mə nyəyənə taa. Ma pááná kə nyaya-mə isı kəkə. Tacaá İwə má ma yəyətəna mpu.

23

Samalii tetu yəlaa wasənkəltəw

¹ M̀p̀r̀ỳỳ Tacaá təma-m si: ² Yuln nyá, alaa napəli paa wənna naale, pa too ke kəwəm. ³ İlena pá lá wasənkəltəw ke İcipiti taa timpı paa wə təyə pa pəelətu waa. Tənaya pa caala pa pəelətu həla ke wəyaluyə, na pá ŋmakəli-ye. ⁴ Pa yaakaya kəyə sı, Ohola, ıleyele Samalii tetu. Neı sı Oholipa, ıleyele Yosalem. Má tənna-we, na pá ləl-m apələpiya na aləpiya. ⁵ Ama Ohola ná lapa wasənkəltəw. Pəyale má tənna-ı. Mpa n nyulaa təyale nyá cəw nyáma Asilii nyáma. M̀p̀r̀ỳỳ n ləsa pa taa kə tanjaa. ⁶ Paa kə nyuyə nyáma kə, na təm hūblaa səsaa. Pa suukaya wontu kəpəmpantə kə. Paa kə ifepiya na pá tewa na pá cakı krayənəy. ⁷ M̀p̀r̀ỳỳ Ohola nyá luyə lapa Asilii nyáma akewənə səsaa mpe. N səsə-we, na n pillisi nyá ti na pa tun. ⁸ Wasənkəltəw nti n lakaya İcipiti təyə n tūyətə. Tənaya pa caala nyá pəelətu həla wəyaluyə. İlena pá həntənə-ŋ nyá pəelətu taa, na pá pəsı-ŋ wasənkəli. ⁹ Pə təw kə ma tə-ŋ nyá tanjaa Asilii nyáma mpa nyá luyə sūw mpu tə pa nıy taa. ¹⁰ Pəle pa kuu nyá pəyalaa na nyá pəelaa. İlena pá wəyəsı nyá wontu na pá kə-ŋ na layəte. İsənə pə həma nyá ŋkranuyə sı alaa ləlaa í ná təyale.

Yosalem icate yhalaa wasanjkalətv

11 Ohola neu Oholipa ná pə tənaya mpv. Ama i konyuləh teləsa mpəle. Oholipa nyá nyəntv tēe nyá kəyɔ nyəntv. 12 Nyá colə Asilii nyəma təm hʉvlaa, na akewenaa səsaa. Pa suuwa wontu kɔpantv ké na pá ké ifepiya. Pa tewaya na pá cakɪ kraɣanəh, mpɛɛɛ n tənaya. 13 Ḿpógó ma cekənaa si, nyá pilisa nyá ti tətə. Mə naale mə tontə lapa kolvmtəle. 14 Oholipa ná səsaa lənti ke nyá wasanjkalətv tə. Kuyako nakoli n nawa pa ləsa Papiloni nyəma fotoo na ləm kʉsɛməm ke kolujə tə. 15 Pa ləla tampalanaa ke pa tusi taa. Pa tema nyəhɔh saalasɪ kʉwalasɪ, pa nəɣəsəna isu awulaa. Isu Papiloni nyəma wəv pa tɛ tɔ. 16 Waatu wei Oholipa n ná-wɛɛɛ kraɣraa tɔɣo h nyula-wɛ. Ilena h tili nyá tillaa ke pa tɛ. 17 Ḿpógó Papiloni nyəma pola nyá kin na nyá na-wɛ i kaa nyaalvɔv. Na pá pilisi-ŋ na pa wasanjkalətv. N pilisa nyá tɛɣi mpv, ilena nyá taa kpana-wɛ. 18 N ka pəsa nyá tɛɣi wasanjkalɪ ké takeele. N hula nyá tapakpɛte ke yəlaa. Haləna ma nyəɣəsɪ-ŋ isu ma nyəɣəsɔɣo nyá kəɣo tɔ. 19 N luləsa nyá wasanjkalətv ké, na h təsəɣsi isəna n lakaya nyá tɛɣi nyá pɛələtv waatu ke Icipiti tɔ. 20 Ḿpógó nyá luyv sʉvwa nyá tənnaa mpa pa wena wasanjkalətv luluyv tɔ. Isu kpanasɪ na kraɣanəh pə wəv tɔ.

Yosalem nyəma ŋkraŋɣv həm

21 Oholipa, n təsə isayətv nti n lapa nyá pɛələtv tɔ. Waatu inəɣi Icipiti nyəma wəɣalaya nyá həla na pá ŋmakələɣi-yɛ. 22 Pə tɔw ké Tacaa Isə yəɣətəɣi si: Maa yelev na nyá tənnaa tənə mpa nyá taa kpanaa tɔ, pá luna paa le na pá kolɪ nyá tə. 23 Pə kraɣv Papiloni icate, na Kalətəe nyəma tənə tɔ. Na Pekoti na Sowa na Kowa pə tətʉnaa nyəma. Asilii nyəma tənə ká səsɪ pa tə. Maa kpeɣeli ifepiya telaa, na kʉfəhɛnənaa, na təm hʉvlaa səsaa, na yoolaa, na akewenaa səsaa. Pa tənə paa ké kraɣanəh ɔaɣalaa ké. 24 Paa luna ilim ntəɣɔh təw ké, na yoolaa tuutuuma na pa yooɔv kɛkɛnəna na pə wontu. Paa kenti pa təw ké kpaləh, na yooɔv kahusi na pá ta-mɛɛɛ kotaya. Maa pɛti Papiloni nyəma ke mə təm. Pɛle paa kɛsəna pa kin na pa hʉvna-mɛ. 25 Maa mu-mɛ na pááná, na má yelev na mə kolontunaa la-mɛ na mʉsʉh. Paa seti mə muna, na mə ŋkraŋɣ. Paa kʉ mə ləlvɔv nyəma na layatɛ. Ilena pa kuu mə pəɣalaa na mə pɛelaa. Ye pə kaasa mpa, iɛ pa nyayasi-wɛɛɛ kəkə na pa isɛ. 26 Paa kuu mə wontu kʉsusuutu, na mə kəkəka nyəntv tənə. 27 Maa su tənaya ke mə tontə isayele. Na mə wasanjkalətv nti i caala Icipiti taa tɔ. I kaa tasa Icipiti nyəma ke nyulvɔv, yaa i hʉv pa təm.

28 Pə taya pʉlv, maya Tacaa, ma yəɣətəɣəna si maa tu-mɛɛɛ mpa u caaki na mə taa kpaana tɔ pa niŋ taa. 29 Taa haŋaya ke paa lana-mɛ, na pá kuu mə wənəv mpi i kontina haŋaya tɔ, na pə yele-mɛɛɛ kpɛte təyələh. Pɪ kuli mə tetelətv na mə wasanjkalətv isayətv na pə fɛle təw təyɛle. 30 Ḿpógó paa la-mɛ. Mpi tɔ, i lapa wasanjkalətv na piitimnaa. I pilisa mə ti na pa tuŋ. 31 Mə kəɣo ikpate ke i tənna. Pə tɔw ké maa tu-mɛɛɛ wahala səsə na pááná*fa*. a tuwa pə hʉwɛɛ isu Matiyee 20:22. Fəlansee taa wɛɛ si kəpɔ ké. 32 Tacaa Isə má ma yəɣətəɣa si: I ká tɔɣo wahala səsə ké. Wahala inɪ i walaia ké na i limaa. Wahala inɪ i ka yelina na pá tvʉki-mɛ na pá wɔŋɣi-mɛ. Wahala inɪ i təwaa səsəm ké. 33 Nyá kəɣo Samalii wahala inɪ, i ká wu-ŋ na i kʉ-ŋ. Na i wakəli-ŋ na i tu-ŋ səɣəntv. 34 N ká tɔɣo-ɪ ké na h tɛm-ɪ. N ká yəki-ɪ həɣolasi na sí hɛɛ nyá lanjɛ taa. Mpi tɔ, maya Tacaa Isə má yəɣətəna. 35 Pə tɔw ké Tacaa Isə má ma yəɣətəɣa si: N səw ma təw. N lə-m na waali tɔ, nyá wasanjkalətv na nyá isayətv ká məli nyá nyuyv taa.

Isə kuyi Samalii na Yosalem pa təm

36 Ḿpógó Tacaa təma Isekiyeeli má si: Yəlv nyá, tayanɪ nyá ti na hʉvna Ohola na Oholipa. Pə wɛɛ si hʉv ni kuli pa acaalətv təw ké. 37 Pa ké alaa yəlvkolaa ké, na wasanjkalənaa. Tuŋ asilima nyəh tələle ke pa lapa wasanjkalətv. Pa laa-ɪ pa pəɣalaa mpa paa ləla-m tɔ. 38 Mpi pa tasa-m lapv tɔɣəle pa pilisa ma kotaya tələte ke kuyako kolvmpvɔv ŋkʉ. Pa wakəla ma kuyɛɛh kʉhɛsəh. 39 Waatu wei pa laakaya pa piya ke tuŋ tɔɣo, pa pola kuyako kolvmpvɔv ŋkʉɣv ma kotaya tələte na pá pilisi-tɛ. 40 Haləna pá tili tillaa ke apalaa poolun nyəma waali. Pɛle pa təw ké pa səwa lum, na pá tʉ cəlaʉnaa na kəkəka wontu. 41 Ilena pá ɔaɣa pa katonaa kʉpampama təw, na pa taapələnaa ke pa nɔɣo təw. Na pá su ma tulaalv na nim ke pə təw. 42 Samaa wei u hʉvki natəli tɔ, i koma i kin na i lakɪ kəkətɛ. Sapa wəlaya tɛtv taa ké pa luna. Pa tʉwa Ohola na i neu pa niŋ taa ké kpaɪ, na pa tema-wɛɛɛ ntenɪŋ kʉpampɔh. 43 Ḿpuyəle ma pəsa pa taa alv wei i kpatəla wasanjkalətv taa tɔ si: Nəwəw n ká lakɪ-təɣələ? Na paa kəw nyá kin na? 44 Ilena yəlaa kəw pa kin isu pa kəhɔv apalaa tənə alaa kin tɔ. Ḿpógó apalaa pukaya alaa sakala nyəma Ohola na Oholipa pa kin. 45 Ama apalaa siyisilaa ká hʉvna-wɛ, isu pa hʉvkʉvna wasanjkalənaa, yaa mpa pa kuyi yəlaa tɔ. Mpi tɔ, pa ké wasanjkalənaa ké, na yəlaa caləw wɛ pa niŋ təw. 46 Tacaa Isə yəɣətəɣi si: Maa yelev na samaa kuli pa təw. Paa kuu pa wontu na səɣəntv pu-wɛ. 47 Samaa inɪ i ká yaya-wɛɛɛ pɛɛ, na pá kʉ pa na pa pəɣalaa na pa pɛelaa na layalɛɛ, na pa nyayasi pa tɛɛɛ ke kəkə. 48 Isəna maa su isayətv tənaya ke tɛtv taa tɔɣəle. Ilena pə huli alaa ləlaa ke layətv na pá taa

a 23:31 pááná: Pááná, pa nuw lapa Ləkra nyəma ke kate, pə təw ké tɔ

təh pəne pa ikpate. ⁴⁹ Pa isayatu ká məli pa nyəwəh taa. Paa səyəli pa tuh laav kəpəntəy. Waatu inəyi paa nyi si mayale Tacaá Iso.

24

Yosalem nəyəsəna taanuse wei kəkətaya kpawa tə

¹ M̀pógó Isɛyeli nyéma kuuu pənaxa pəyolaxafei naanowa nyəhka. Isətu naanowa nyəh, kuyaku naanowa nyəhku wule. Tacaá təma-m si: ² Yulu nyá tu kuyaku hkuvo takəlaya taa. Mpi tə, ku wule ke Papiloni wulav ká sɔv Yosalem taa na i lɛeki-tɛ. ³ Yəyət yəlaa təw kullaa mpeye təm. Maya Tacaá Iso má yəyətəna-ti si:

Təsi tiyaxa,

təsi-ke na n̄ pəli ka taa ké lum.

⁴ Tu nantu cəyələh kəpəh təna.

Paa yule paa hamuyv,

na n̄ suuli mowa kəpəna.

⁵ Kpaxa kaləku taa heu kəpəmpəh nantu.

Tu taasi ke səsəm ke tiyaxa tɛɛ,

na pə wasa teu.

Mpi tə, pə wɛɛ si mowa

mayamaya i pu tətəy.

⁶ Pə təw ké Tacaá Iso,

má ma yəyətəyi si,

yuləkule icate təm wɛ waiyo ké.

Tə nəyəsəna ké isu taanuse wei

kəkətaya kpawa, na i nyaaləy na kate tə.

Ləsi tiipile nantu ke cəyələy cəyələy.

Pə taa səw paa kəlmuyv.

⁷ Mpi pə təw tə, yəlaa mpa Yosalem kowa tə,

pa caləm wɛ icate hɛku taa kəkəmpuyv təw ké yem.

Nəyulu ta pəli-wəyi ate si

pá takı-wəyi tetu.

⁸ Ma caawa si ma hólí ma pááná səsəna na má lɛɛti.

Iləna má hmusi i caləm ke kəkəmpuyv təw,

na má yele-wəyi mpv si nəyulu i taa takı-wi.

⁹ Pə təw ke Tacaá Iso má,

ma yəyətəyi təfoo si:

Yuləkulaa icate nté tə təm wɛ waiyo ké.

Mpi tə, maa tú tə taa ké kəkə səsaya.

¹⁰ Tú taasi ke səsəm na n̄ tú kəkə,

təsi nantu ke teu na n̄ tu tuusi pee. Mowa i nyaxa.

¹¹ Təm tiipile kpɛte ke mamala təw na tə hah.

Tə nyəyəlyv kəsɛmuyv i sɛɛ,

na tə asilima hoɔ tə taa,

na tə kəkətaya nyaxa.

¹² Təkaasuyv təna wɛ kpɛte ké. Kəkətaya kaa lu yem na pə ta kəna kəkə. ¹³ Yosalem nyéma

kawalaya wɛ pa asilima taa ké. Mpi tə, ma caakaya si má huɛi pa asilima. Ama pa fɛi tənəh, a

kaa taa huɛyov. Maa lana-wɛ na pááná ké haləna á hɛɛ. ¹⁴ Maya Tacaá má yəyətəna mpv. Maa

la pə tənəya, ma kaa nyá. Pəyɛle ma kaa wɛɛna pətətəle, yaa má tuli tarəh. Pu huɛna-mɛyɛ na

pə kəsɛna mə təntə na mə təma. Tacaá Iso má ma yəyətəna mpv.

Isekiyeeli cayale ke ləyaya

¹⁵ M̀pógó Tacaá təma-m si: ¹⁶ Yulu nyá, maa yele na səm keli wei i hɛɛsəyi nyá lanje tə. Ilɛ pə

fɛi si n̄ caya ləyaya yaa n̄ wii, yaa nyá isələm i tu lu. ¹⁷ Nmɛsi nyá lanwakəlle, taa caya ləyaya.

Ama te nyá nyuv saalaxa, na n̄ lɛɛ nyá ntəhkpala. Taa takı nyá isəntəw, pəyɛle taa təy ləyaya

təyənaya.

¹⁸ Isekiyeeli má, tanəh tɛɛ ké ma yəyətəyana yəlaa. Iləna taanaya hke ka mayamaya ma alv si.

Pə fema iləna má lá isəna Iso hulə-m tə. ¹⁹ Ntəna yəlaa pəsı-m si, má kɛɛsi-wɛyɛ mpi ma lakı

mpv tə pə kətuluyv. ²⁰ Mpuyle ma cə-wɛ si, Tacaá heela-m təm ²¹ si má tɛləsi Isɛyeli nyéma.

Iso si: Maa wakəli ma təsɛɛle. Ntɛyɛ pa həhna pa ti na pá huləsəyənə lanja na pá sələ-tɛ. Paa

kó pa pɛɛlaa na pa pəyalaa mpa pə yela Yosalem tə. ²² Pa kaa takı pa isəntəw yaa pá təy ləyaya

təyənaya. ²³ Pa kaa hɛti pa nyəwəh saalası, yaa pá wəyəsı pa ntəhkpala. Pa lanja kaa wakəli, yaa

pá wii. Ama pa isayatu təw ké paa nəyəsı na pá wiiki təma təw. ²⁴ Isekiyeeli maya paa kəsɛna na

pá lá tɛitɛi isu ma lapu tə. Waatu wei yaasinaa mpe paa la tə, paa nyi si Iso mayale Tacaá.

²⁵ M̄p̄ógú Tacaa tōma-m si: Kuyako nakuli maa læsi l̄so t̄s̄ēle nte t̄o k̄e m̄o k̄p̄ol̄oyu t̄ōle na í hul̄s̄əyi-te na laja t̄o. Lonte nteye í ka t̄ēl̄əyi na í h̄ə̄na m̄o ti. Maa yele na í laj m̄o p̄əyalaa na m̄o p̄ēlaa t̄o. ²⁶ Il̄e k̄uyako ŋk̄oyu wei p̄ə s̄əwa t̄o, í k̄a se na í k̄oo na í k̄ēsi-m̄ēye-ti. ²⁷ W̄ol̄e ŋ̄t̄e t̄ə maɣamaya k̄e m̄ə n̄əȳo k̄á k̄ul̄i na í ȳəȳət̄əna wei p̄ə s̄əwa t̄o. I kaa tasa sum isu kamumuka. Isekiyeeli nyaa w̄ēna isu kuh̄ol̄om. Il̄ena í c̄ek̄əna si maɣa Tacaa.

25

Tacaa kaləyana Amoni nyáma

¹ M̄p̄ógú Tacaa tōma Isekiyeeli má si: ² Yul̄o nyá, k̄ēsi is̄e na Amoni nyáma t̄etu t̄o. Ȳəȳoti isaȳat̄onaa m̄pa paa maɣana-w̄e t̄o, pa t̄om. ³ Tel̄əsi-w̄e si, maɣa Tacaa l̄so m̄a ȳəȳot̄aa si í w̄ōŋaa na í k̄pal̄əsi k̄oyan̄ku ma k̄ot̄aya t̄olate wak̄əlaa t̄o. I k̄pīisa Iseyl̄e t̄etu. Kolontunaa kuu Yuta nyáma na pá t̄ēna. ⁴ Maa yele na ilim t̄əl̄ule nyáma t̄əȳo m̄ə t̄etu. Paa siki pa t̄ə̄s̄ul̄enaa na pá k̄á pa kal̄ək̄ə̄ŋ. Paa t̄əȳo m̄ə t̄etu kuh̄ol̄om, na pá nȳoo m̄ə naal̄əm. ⁵ Maa p̄əsi m̄ə ic̄ate s̄ə̄s̄ə̄le Lar̄aa ke yoōyoōnaa t̄əȳə̄le. M̄ə t̄etu t̄əna ka p̄əsi hēēŋ t̄əh̄ēs̄ēle. Il̄ena í nyi si maɣe Tacaa.

⁶ Tacaa l̄so ȳəȳot̄aa si, m̄ə laŋle hēena Iseyl̄e t̄etu wahalanaa. I w̄ōŋaa na í ŋmaali na í footi-w̄ēye katat̄əlaȳa. ⁷ Maa tu-m̄ēye niŋ na má yele na piitimnaa l̄ēlaa l̄ēki m̄ə nȳəm t̄əna. Maa k̄pīisi-m̄e t̄ək̄p̄ataa k̄é t̄et̄onaa l̄ēlaa taa. Il̄ena í nyi si maɣe Tacaa.

Tacaa kaləyana Mowapu nyáma

⁸ M̄p̄uȳole Tacaa l̄so tōma si: Mowapu na Seyii p̄ə nyáma ȳəȳot̄aa si, Yuta ȳəlaa w̄e teitei k̄é isu piitim l̄əm̄pi nyáma. Pa ta payati. ⁹ P̄ə t̄o k̄é maa yele na kolontunaa tii acal̄e nna a w̄e Mowapu t̄etu t̄ōŋa t̄o t̄o a t̄o. An̄i a kentina pa t̄o. Paa ȳəȳe k̄ol̄om k̄ol̄om. Paa a taa w̄ena a k̄əla teu t̄o, isu Peti-Yesim̄oti, na Paali-Meȳə̄ŋ, na Kiliyatayim. ¹⁰ Maa yele na ilim t̄əl̄ule t̄o t̄ont̄aa t̄əȳo Mowapu*fa* nyáma t̄etu. Isu pa t̄əȳo Amon̄i nyáma nȳənt̄u t̄o. Hal̄i n̄əȳo k̄aa k̄oo í t̄ə̄si Mowapu nyáma m̄e m̄ə t̄o. ^a ¹¹ Maa t̄əŋ siȳisuȳu k̄é na má lana-m̄e. Il̄ena í c̄ek̄əna si maɣe Tacaa.

Tacaa kaləyana Itom nyáma

¹² M̄p̄ógú Tacaa l̄so tōma si: Itom nyáma m̄e m̄ə tas̄ək̄əle n̄t̄e, lǣt̄uȳu m̄pi í lǣta Yuta nyáma t̄o. ¹³ Maa tu-m̄ēye niŋ. Maa k̄ó ȳəlaa na wontu. Pu k̄pīisi-m̄ēye p̄ə k̄p̄aȳəw Tem̄əŋ ic̄ate, hal̄əna Tet̄əŋ nȳənt̄e t̄o. ¹⁴ Maa yele na Iseyl̄e nyáma lǣti Itom nyáma m̄e na ma pááná. Il̄ena í c̄ek̄əna ma lǣt̄uȳu. Tacaa l̄so má ma ȳəȳət̄əna m̄pu.

Tacaa kaləyana Filiisi nyáma

¹⁵ M̄p̄ógú Tacaa l̄so tōma si: M̄pi p̄ə t̄o t̄o. Filiisi nyáma m̄e í taȳana m̄ə lǣt̄uȳu. I lǣta Yuta nyáma, í nȳəna-w̄ēye yem. I p̄ēk̄aa si í k̄pīisi-w̄e na taa haŋaya tam nȳə̄ŋka. ¹⁶ Tacaa l̄so si, maa t̄o Filiisi nyáma m̄ēye niŋ. Maa k̄pīisi m̄ə t̄əna m̄pa í luna Kaf̄ət̄ə̄ t̄etu na í caɣa t̄eŋku n̄əȳo t̄o. ¹⁷ Maa lǣti-m̄ēye s̄ə̄s̄əm, na má h̄ə m̄ə ŋk̄p̄əŋŋ na pááná. Waatu wei maa la-m̄ēye m̄pu t̄əȳo í ka nyi si maɣe Tacaa.

26

Tacaa kaləyana Tiii nyáma

¹ M̄p̄ógú Iseyl̄e nyáma kuuu waali, p̄ənaɣa naan̄owa na kuh̄ol̄omaya nȳə̄ŋka. l̄s̄ə̄t̄u k̄uyako kancaalaya nȳə̄ŋku wule. Tacaa heela Isekiyeeli má si: ² Yul̄o nyá, timp̄i Tiii nyáma w̄ōŋa Yosalem ic̄ate na pá k̄pal̄əsi si, ȳēe, p̄ə tu wak̄əla ic̄ate nte t̄ə taa ȳəlaa t̄əŋayana t̄o. Paa k̄p̄aya t̄ə kuh̄əp̄ə̄le, paa tasa t̄ōŋ s̄ūu. M̄pi t̄o, Yosalem p̄əsa ncaale ke n̄ə̄n̄ə̄. ³ Ma s̄əŋa Tiii nyáma m̄e m̄ə t̄o k̄é. Maa yele na piitimnaa tuutuuma kuh̄i m̄ə t̄o, isu t̄eŋku lom huukuɣu t̄o. ⁴ Paa ȳəki Tiii ic̄ate koloosi, na pá hu m̄ə ate na is̄o kutul̄u. Il̄ena má paali ic̄ate t̄etu na pá yele ate kuh̄p̄am̄oȳu. ⁵ Tu p̄əsi lonte nte t̄ə taa tiina k̄palaa leŋ pa pul̄uŋ ke t̄eŋku taa t̄o. Piitimnaa k̄á t̄əȳəna-t̄e. M̄pi t̄o, maɣa Tacaa má ȳəȳət̄əna. ⁶ Il̄ena pá k̄ó t̄ə c̄ə̄l̄o acal̄e na layate. Waatu in̄əyi í ka nyi si maɣe Tacaa.

⁷ M̄pi t̄o, Tacaa l̄so ȳəȳot̄aa k̄é si: Maa yele na ilim nt̄əȳə̄ŋ t̄o Papiloni wul̄əw Nepukan̄esaa, wei í k̄é awulaa wul̄əw t̄o, í na í k̄p̄ayan̄əŋ na í caɣalaa, na í yoōu k̄ēk̄enaa pá k̄p̄eyeli na pá w̄ēe ȳəlaa tuutuuma, na pá tii Tiii nyáma t̄o. ⁸ Paa k̄ó acal̄e nna a c̄ə̄na Tiii ic̄ate ke t̄eŋku kuh̄ət̄e t̄o na layate. Kolontunaa k̄á hēe l̄əŋ na pá lo hāp̄e taka, na pá w̄ēe isu koluŋa kuh̄ənt̄aya. ⁹ Paa ma pa yoōu tuule ke m̄ə ic̄ate koluŋa. Paa t̄usi m̄ə ate na is̄o kutul̄u na pa yoōu wontu. ¹⁰ Pa k̄p̄ayan̄əŋ tuutuuma m̄us̄oȳu k̄á waasi m̄ə t̄o. I caɣalaa na pa yoōu k̄ēk̄enaa k̄ək̄ət̄e k̄á ciȳiti m̄ə koloosi. Waatu in̄əyi paa s̄ūna m̄ə ic̄ate n̄ə̄n̄ə̄si, isu pa s̄ūk̄oȳu ic̄ate nte pa lǣk̄aa t̄o t̄ə taa t̄o. ¹¹ Paa fel̄i m̄ə hāp̄e t̄əna t̄o na pa k̄p̄ayan̄əŋ ac̄owa. Paa k̄ó m̄ə ic̄ate ȳəlaa na layate. Paa p̄eti m̄ə t̄əlaale akelenaa m̄pa pa hul̄əyi si í w̄ena t̄ōŋ t̄əȳo ate. ¹² Il̄ena pá ŋmul̄i m̄ə w̄enaw na pá kuu m̄ə kataat̄aya wontu. Paa ȳəki m̄ə ic̄ate koluŋa, na pá t̄usi m̄ə t̄ēsi kac̄əka nȳə̄nsi. Paa

^a 25:10 Mowapu: Mowapu lonte taa, tel̄əs̄əlaa l̄ēlaa ná t̄owa si Amoni nyáma.

peti tenku taa ké pee na pə taasi na pə tetu. ¹³ Maa su tənaya ke mə yontu kəkote. Pa kaa tasa mə cəməŋ taŋ ke nuu. ¹⁴ Maa pəsi mə icate ke kəkramuɣu kpete nyəŋku ŋku ku tɔ pa leŋ tiina puluŋ tɔ. Nəɣəlv kaa tasa-meɣe ŋmau. Maɣa Tacaɔ Iɔ, má yəɣətəna.

¹⁵ Mṛóyó Tacaɔ Iɔ tɔma si: Tiii icate nyá, paa wakəli-ŋ na pə kó nyá taa yəlaa na pá mələyi acufu i taa. Ilena tenku nəɣo acalɛe nyáma sɔv seluɣu. ¹⁶ Tenku nəɣo awulaa təna ká kuli pa kumlee tɔ. Paa wəɣosi pa kawulaya tokonaa mpa pa sɔpa tɔ. Ilena səɣontu səsəontu kpa-we na pá caya ate, na pá seliyi kutamsa. Mpi tɔ, pa laŋa wakələna icate nté.

¹⁷ Paa ma kawəyaya ke icate nté tə tɔm si:

Puwe, icate səsəale təle.

Pə wakəla-te, na pə kpiisi-teɣe tenkunaɔ taa.

Tə yəlaa ka ŋmakəla antulinya taa ké.

Mpa pa cəəna-te tɔ pa

nukaya tə səɣontu ké.

¹⁸ Nəəntə tenkunaɔ nəəsi yəlaa

seliyi tə wakəluɣu tɔ ké.

Ilena kətəmiŋ pooluŋ nyəŋ

nyáma tɛe sɔvki tə saaluɣu tɔ.

¹⁹ Mṛóyó Tacaɔ Iɔ yəɣətəa si: Maa pəsi-teɣe ncaale, isu acalɛe lenna, nəɣəlv kaa caya. Maa yeke na tenku luməŋ səsəəŋ lum lu na pə li-te. ²⁰ Maa tisi-teɣe hatoo atətəle taa na tɔ maɣana pusi təna sətəa. Tu caya tetu tɛe timpi nəɣəsəna isu ləŋtaɔ ncaɔ təɣo, atətənaɔ mpa pa laala-teɣe səm tɔ, pa kinj. Tə kaa pəsi na tɔ taɣanɔ mələɣu. Pəyele nəɣəlv kaa tasa tə taa ké caya, pəcɔ tə kaa tu wɛɛna lonte ke weesuɣu nyáma taa. ²¹ Səɣontu ká pu yəlaa na mpi pu maɣana-te tɔ. Maa kpiisi-te təkpaɔa. Tə kaa tasa wɛɛu, paa pɛeki-te pa kaa keesi-te. Tacaɔ Iɔ má ma yəɣətəna mpu.

27

Tiii icate ncaale tə wula

¹ Mṛóyó Tacaɔ tɔma Isekiyeeli má si: ² Yəlv nyá, wii Tiii icate tɔ si: ³ Hei, Tiii, nyá wei n we tenku nəɣo, na nyá na tenku taa tətənaɔ paɣale í lakɔ taatəle tɔ. Tacaɔ Iɔ má ma yəɣətəyi si:

N təŋaya si n tewa təmamam ilɛ?

⁴ Nyá toosi nté hatoo tenku həkoo taa.

Nyá saakəlaa saaka-ŋ teu ké.

⁵ Senii puyɣu tuŋ kupaŋ ke í saakəna kpuɣu.

I caa Lipaŋ tuŋ kupaŋ

na í lá tesika səsaya.

⁶ Pasaŋ tetu tuŋ kupaŋ ke

í saaka kpuɣəŋ ləɣəlasɔ nsi

pa hatəɣəna lum tɔ.

I saaka kɔcacaɣaŋ na Kələeki tetu

tuŋ na í tu pə tɔ ké tuu kela*fa*,^a səsəəm ké.

⁷ Icipiti kpoŋkpontu toŋ nyəntu ke

í lɔvna mə kpuɣəŋ pəəŋ na í sɔ.

Mə pəəŋ inəɣi pa nyəŋna-meɣe pooluŋ.

Sipili tetu pəəŋ wei pa sɛesaa

na pá lli akpaayala təɣo í taka mə kataataya wontu tɔ.

⁸ Sitəŋ na Aləfatɔ pə acalɛe yəlaa

nté mə kpuɣəŋ saalaa.

Tiii nyəntaa səsaa nté kpuɣu paasənlaa.

⁹ Pipələsi icate yəlaa mpa pa

nyáma niŋ təma larɔ na pá we caŋəm ke teu tɔ.

Mpe pa paasayana kpuɣu pəɣəlvu ke taɣanɣu.

Tenku kpuɣəŋ səsəəŋ kəŋaya mə tɛɣe.

I taa yəlaa yakɔ mə kataataya wontu.

¹⁰ Pɛɛsi na Luti na Puti pə yoolaa

lakaya nyá yoolaa ke təmlɛ.

Mpe pa pusayana kpaɣəŋ na yoou kahusi ke təkikilenaɔ taa.

Mpu pə kɔsayaɔa nyá nyuɣu.

^a 27:6 tuu kela: Pa tɔwa kɔcacaɣaŋ tɔ ké tuu kela, pə hóləyi wɛnaw

11 Mə maɣamaɣa mə yoolaa na Aləfatı ıcate yəlaa pa feŋaɣana mə koloosi. Na Kammatı yəlaa nάa feŋiyi ate na ıso kutuluŋ. I pusaya mə kraləŋ ke kolunɟa ŋka kaa cəna-me tə ka təo ké. Pəle pa lakayana na mə teu səsəyi.

Taatəlaa ıcate səsəle Tiii təm

12 Tiii, nyάa na Taasisi tetu nyəma í lakayana taatəle. Mpi tə, n ka wena kɔpɛɛtəm ke tuutuuma. Ilena pəle rá pɛɛtəyənə-ŋ liyitee nyəyətə, na nyəyəluyə na kuseemuyə na kəhəlɔmuyə sələpa nyəŋkɔ. 13 Halı Tiii nyάa na Kələesi na Tupaalı na Meseki pə tetu yəlaa maɣamaɣa í lakaya taatəle. Pəle pa layasayana-meɣe yoma na nyəyəluyə kuseemuyə wontu. 14 Tokaama nyəma ná kəŋayana kekeɛnaa kraɣanəŋ na asewa nyəŋ. Na kraŋası camnanaa*fa* na rá pɛɛtəyənə-me. ^a pə ləlɔ mpi tə. 15 Mə na Tetan tetu nyəma í lakayana taatəle. Na tetənaa mpa ləm cənaa tə pa payale nyəma tətə. Pəle pa feləyi-meɣe tuuŋ kela na taası kɔkɛɛtası nasəl. 16 Itəm nyəma yakaya mə wontu payale ké, na pá feləyi-meɣe liyitee pəe tiŋ atəntəte na kuseemle, na pəŋŋ wei pa lii akpaayala tə. Na wei pa səpa tə, na kɔŋkɔntu ton nyəntu pəŋŋ, na pəyolası. 17 Yuta na lseyeli pə yəlaa pɛɛtəyənə-meɣe təyənaya pəe ké, na tuŋ na nim, na kəle. 18 Taması ıcate nyəma yakaya mə wontu payale na mə kowenam payale. Ilena pá feləyi-meɣe Heləpəŋ nyəma səlɔm, na Sahaa nyəma heeŋ hontu. 19 Hatoo Usalı ıcate taa ké tan na Yafan pa piitimnaa pa yakaya mə kiŋ na pa pɛɛtəyənə-meɣe nyəyəluyə ŋku pa lupa tə. Na tulaalɔ na nyutu səsəyŋ nyəntu. 20 Kraɣanəŋ pəŋŋ ke Tetan nyəma pɛɛtəyənə-me. 21 Mə na Laalupuna na Ketaa tetu nyuyə nyəma í lakayana taatəle, pəle pa yakaya mə wontu na pá feləyi-meɣe iwesi, na heeŋ na pəŋtuləŋ. 22 Mə na Sara taatəlaa, na Lakəma nyəma í taatayana. Ilena pá layasəyi-me na tulaalɔnaa kɔpampama, na liyitee pəe waanı waanı, na wula. 23 Mə na Halan na Kanne na İteni pa acaləe yəlaa í lakayana taatəle. Haləna Sara na Asuu na Kilimatı pa acaləe nyəma tətə. 24 I pɛɛtəyənə-meɣe kacaka wontu. Na wontu nti pa lii akpaayala tə. Na nti pa səpa tə. Na pəŋŋ wei pa pəki ate tə i kəcələcələŋ, na ŋmusı nsi pa ləu teu tə.

Tiii ıcate təo wula tətə

25 Tiii kataataya wontu ke Taasisi kpuləŋ səyəlaya. Wontu ka su mə tɛɣe ısu kpuluyə ke teŋku taa. 26 Mə kpuləŋ saalaa pona-meɣe teŋku lumaŋ taa ké. Ilena ilim təlule heelim wakəli-meɣe təna. 27 Mə kowenam, na mə kataataya, na mə kɔpɛɛtəm, na mə kpuləŋ saalaa, na i təma lataa, na mpa pa paasəyənə-i na pa tayənəyi-tə. Mə taatəlaa na mə yoolaa mpa pa wə mə tə na mə samaa təna. Paa hoti teŋku lumaŋ taa ké kuyakɔ ŋku í ka hoti tə. 28 Kpuləŋ saalaa ká wii na teŋku nɔyɔ cayalaa náa seliyi. 29 I saalaa təna ká lu pa kpuləŋ taa, na i taa təma lataa təna tiı ate. 30 I ká wii Tiii ıcate təm na laŋwakəlle səsəle. I ká pəli mə nyəŋŋ taa ké tetu, na í pilimi təlɔma taa. 31 I ká looli mə nyəŋŋ, na í suu mə ləyaya wontu nti tə wə ısu fələtənaa taka tə. I ká wii mə ıcate təo, na laŋwakəlle səsəle. 32 I ká wii ləyaya wula na laŋpəsəle səsəle. I ka ma laŋwakəlle kawəyaya sı: Tiii ıcate nyάa n taa feina saala. Ama nəcəcə pə wakəla-ŋ teŋku heko taa. 33 Waato wei nyάa təyənası lukayana teŋku taa tə, piitimnaa payale ke pə caləsaya. Nyάa kowenam na nyάa

^a 27:14 kraŋası camnanaa: Kraŋası camnanaa ısu kraŋaya na kraɣanə pa kraakuyə təma na

taatæle katatælaya tæw,

ate awulaa suw tonj.

³⁴ Næonæw tenku tæyo Tiii icate

na tæ kataataya wontu.

Pæ krejina pa tæna mpa pa kotiyi tæ taa tæ.

³⁵ Tenku næyo yælaa tæna we

sæyontu sæsæontu taa.

Pa awulaa seliyi na pa isentaa wakælaa.

³⁶ Piitimnaa taatælaa ká kreætayi nyæw

na sæyontu ke Tiii tæm.

Mpi tæ, mpi pæ mayana-tæ tæ pæ tæm we sæyontu.

Pæ wakæla-tæye tam tæw kæ.

28

Tacaa kalæyæna Tiii wulaw

¹ Mþóyú Tacaa tæma-m si: ² Yulw nyá, heeli Tiii wulaw si, maya Tacaa Iæw, ma yæyotæyi si, Tiii wulaw, n hæj nyá ti si, nyagale Iæw. N çaya Iæw tæçayale ke tenkunaa hekw. Pæyele nyaga yulw kæ n ta ke Iæw. Iæna n nyænæyi Iæw luyu nyæntu ke nyá nyæntu. ³ Tiii wulaw, n huwki si, n kæla Taniyæeli kæ. ⁴ Nyá læmayasæe na nyá layatu tæw, n kaawa wænaw. N nyæka wola na liyitee ke nyá kpançooj taa. ⁵ Nyá læmayasæe sæsæona na nyá taatæle tæw, n kaa wænaw. Iæna pæ susi-ij kalampaanu taa.

⁶ Pæ tæw kæ Tacaa Iæw yæyotaa si, n nyænæyi nyá ti isu Iæw kæ. ⁷ Pæ tæw kæ maa yele na yælaa mpa pa kæla muwuj tæ. Pá kæw nyá tæw na pá seti mpi n læpæna nyá læmayasæe korpæna anu tæ. Iæna pá wakæli nyá teu. ⁸ Muwuj sæm ke n ká si tenku hekw taa. Paa tisi-ij pælaaw taa. ⁹ Ye nyá kulaa kin, n ka yæyoti si n kæ Iæw. Pæyele n ke yulw na? N kæ yulw kæ nyá kulaa ninj taa kæ, n ta ke Iæw. ¹⁰ N ká si ma ta nyi isænaa sæm ke krau nyæma ninj taa. Pæ taya pulw, Tacaa Iæw má ma yæyotæna mpu.

¹¹ Mþóyú Tacaa tæma Isekiyeeli má si: ¹² Yulw nyá, ma kawæyaga ke Tiii wulaw tæm. Tu-ı yontu si, Iæw læmayasæe sæsæona ka yelaa kæ na n wæe wei yælaa kækæna i tæma teu sæsæom taa na i kacæka taa tæ. ¹³ Iæw taale Iteni taa kæ Tiii wulaw nyá n ka wæe. N ka suuwa liyitee pæe anu a tæna kæ. Isu kusæemle çowntu nyænte na kasasanja tinj tonj nyæj nyænte na atontæwte nyænte na kukpæetæle na pooku nyænte na nte tæ we pooku tæle tæ na pooku kaaluula nyænte, na tinj atontæwte nyænte. N tukaya kacæka wontu nti pa læpæna wola tæ. Kuyaku njku pæ njma-ij tæ kw tæw kæ pa tayaana-ti. ¹⁴ Iæw si: Maa su-ij kæ isu isættaa tanjw wei i tee kækæ na i kæ kentulu tæ. Ma puwuj nanj nyæjku tæw kæ n ka wæe. Na n tonj pæe wena a muwi kækæ tæ a tæw. ¹⁵ Hatoo waatu wei pa lula-ij tæyo nyá tænte we teu. Halæna kuyaku njku pæ kula nyá isayatu tæw tæ. ¹⁶ Nyá taatæle tæmæj tæw kæ muwuj na isayatu haya-n*fa*. Pæ tæw kæ maa pæsi-ij yem tu, na má tæyæni-ij Iæw puwuj tæw. N kæ isættaa tanjw kentulu kæ. Maa tæyæni-ij pæe wena a teeki kækæ tæ a tæw. ^a haya-ij na n pænti. Maa tæyæni-ij ma puwuj tæw. Maa yele na isættaa tanjw kentulu nyá n saali yem kæ pæe wena á tee kækæ tæ a taa. ¹⁷ N læpa kalampaanu ke nyá teu tæw. Nyá hikuyu teeli wakæla nyá læmayasæe. Maa pæti-ij ate. Maa yele na awulaa lælaa nyæni-ij. ¹⁸ Nyá kawalaya payale na nyá taatæle nte tæ ta siyisi tæw læpa na n pilisi nyá na Iæw mæ tæsulle. Maa læsi nyá taa kæ kækæ njka ka nyaki tæ. Kaa nyaga-ij, na pæ yele tæluwa ke ateyæ nyá nalaa tæna isæpæle taa. ¹⁹ Sæyontu ka pu pa tæna mpa pa nyæma-ij piitimnaa taa tæyo nyá nyuwu tæw. Pæ taya pulw, pu wakæli-ij tam tæw kæ, na n pæsi sæyontu pulw.

Tacaa kalæyæna Sitæj nyæma

²⁰ Mþóyú Tacaa tæma-m si: ²¹ Yulw nyá, keesi ise na Sitæj icate tæw. Heeli-tæye Iæw má ma kuyæyotutu. ²² Tacaa Iæw má ma yæyotaa si: Maa kul Sitæj nyæma tæw. Maa hólí ma teeli ke mæ hekw. Maa huwæna-me na má hólí ma tænanj weetu ke mæ hekw. Waatu inæyæle i ká cækæna si mayale Tacaa. ²³ Maa tu-mæye kutonj na calæm kpe mæ hapæe tæw. Layalee ká luna icate hægöløj tæna, na sætaa hoti tæ taa. Iæna i cækæna si mayale Tacaa.

Iseyeli nyæma çayana heesuyu

²⁴ Mþóyú Tacaa tæma si: Piitimnaa mpa pa çæna Iseyeli nyæma me tæ, pa kaa tasa-mæye footuyu. Pæçó pa kaa tasa-mæye sæpu na pá kaali-me isu sæwa. Waatu inæyi i ká cækæna si, maya Tacaa.

²⁵ Mþóyú Tacaa Iæw si: Maa læsi Iseyeli nyæma mæye timpi timpi i yawaw tæ. Maa kpæyeli-me, iæna má hólí ma tænanj weetu ke mæ hekw na piitimnaa ná. I ká çaya tetu nti ma hawwa ma tæmle tu Yakæpu tæ tæ taa. ²⁶ I ká çayana heesuyu ke tæna, na i njmá teesi na i tuu læsænna. Waatu wei maa huwæna pa tæna mpa pa çæna-me na pá footiyi-me tæ iæna i çayana heesuyu. Pæleyæ i ká cækæna si mayale mæ Iæw Tacaa.

^a 28:16 isayatu haya-ij: Lelaa telæsæyi si: Nyá taatæle tæmæj tæw kæ muwuj

29

Tacaa kaləyana Icipiti nyəma

1 M̄p̄r̄ȳ Tacaa yəyətəna Isekiyeeli máyá Iseyeli nyəma kuuu pənaya naanowa nyəjka isətu naanowa nyəj, kuyaku naanowa na naale nyəjku wule, na i tə-m si: 2 Yulə nyá, keesi nyá ise na Icipiti wulaw təw. Yəyətə nti tu maɣana í na i tətə tənə tə. 3 Tacaa Iso má maa kəli Icipiti wulaw nyá nyá təw. N wee ké isu nyuw səsəw njku ku hənta ku pusi taa tə. N huwəli nyá taa si, nyá maɣamaya n lapəna Nili pəyɔ. 4 Maa tɔ nyá tamasi taa ké kulaya, na má matí Nili pəyɔ tiina na nyá setu. Ilena má hə nyá na tiina tənə ke pəyɔ njke ka taa. 5 Maa ləyɔ nyá na nyá pusi səsənsi tiina ke wɔlaya tətə taa. N kaa pəsi kuləyɔ, pəcə nɔyɔlɔ kaa kus-ŋ. Maa ha-ŋ ate wontu na sumasi na n̄ pəsi si təyənaya. 6 Ilena Icipiti nyəma me mə tənə í cekəna si maɣa Tacaa.

Mpi tɔ, mə waasəyɔ ke Iseyeli nyəma, wee ké təwaw, isu səsəncan̄a. 7 Iseyeli nyəma təkə-ŋ pa niŋ taa, ilena n̄ pəli na n̄ cəli pa asənjkepeku tənə, na n̄ yɔli pa aralɔtɔ. 8 Pə təw ké Tacaa Iso má ma yəyətəyi si: Maa kəna mə təw ké layate na má kpiisi yəlaa na təla. 9 Pu kpiisi Icipiti tətə yəlaa, na pə yele-təyi kpeɛ.

Mpi tɔ, í tɔma si mə tənna Nili pəyɔ, si mə lapəna-ké. 10 Pə təw ké maa kəli mə na mə pusi mə təw. Maa kpiisi mə tətə, na tɔ pəsi ncaale, nɔyɔlɔ kaa wee. Pə krayaw Mikitəli icate ke ilim ntəyɔŋ təw tɔ. Haləna Asuwaw nyənte ke ilim mpətəŋ təw, na pə polo Itiyopii tətə tənə. 11 Yulə yaa tətə natəli tə kaa feli nəhəle ke tətə nti tə taa. Tu wee m̄p̄r̄ȳ kpeɛ ke pusi nule təcu. Pa kaa keesi yulə yaa tətə. 12 Maa la na Icipiti tətə pəsi wɔlaya tətə. Pu tɛe wɔlaya tətənaa tənə. Tə acalɛe ká pəsi ncaa na pə kəli acalɛe lenna ke pusi nule təcu. Pusi ns̄i si taa ké maa cáali Icipiti nyəma na pá yá piitimnaa kraɪ nyəma taa.

13 M̄p̄r̄ȳ Tacaa Iso yəyətəa si: Pusi nule tɛŋ, ilena má ləsi Icipiti nyəma ke timpi timpi pa yawa tɔ, na má kpeyeli-we. 14 Maa layasi pa wɛtɔ. Maa yele na pá məli pa maɣamaya pa tətə nti pa yaaki si Patəls̄i tɔ tə taa. Ilena pa caali kawulaya səkpelaya. 15 Pa kawulaya ká la səkpelaya ke lɛŋsi taa. Pa kaa tasa piitimnaa ke njmakəlyɔ. Maa pasa-weyɛ na pá taa təyɔ piitimnaa. 16 Iseyeli nyəma kaa tasa-weyɛ naani ke lapu, na pá tekɪyi-we, na pá pəntəyi. M̄p̄r̄ȳ paa cekəna si maɣa Tacaa.

Wulaw Nepukanɛsaa təyɔ Icipiti tətə

17 M̄p̄r̄ȳ pənaya hiu na naatosompəyɔlaya nyəjka, isətu kancaalaya nyəj kuyaku kancaalaya nyəjku. Tacaa təma-m si: 18 Yulə nyá, Papiloni wulaw Nepukanɛsaa təwa í yoolaa ke təmle səsəle ke Tiiri nyəma təm taa ké. Haləna í yoolaa tənə nyəŋŋ taa kpesi na pa asənjkepiŋ liti. Ie paa wulaw yaa í yəlaa, pa taa nɔyɔlɔ ta waa kookali wei pa lapa tɔ í taa. 19 Pə təw ké maya Tacaa Iso ma yəyətəyi si maa ha Papiloni wulaw Nepukanɛsaa ke Icipiti tətə. Iɛ í ká kuu tə wontu na tə wɛnaw na pə yele-təyi kpeɛ təkpaata. Icipiti tətə ká pəsəna Nepukanɛsaa yoolaa kufəlyɔv. 20 Tacaa Iso si, maɣa pa lapa təmle ke Tiiri tətə taa. Pə təw ké ma haaki-weyɛ Icipiti tətə.

21 Waatw wei mp̄u in̄i pu tala tɔ, maa səs̄i Iseyeli nyəma ke aralɔtɔ. Ye pə kaasa Isekiyeeli nyá, iɛ maa ha-ŋ toma na n̄ pəsi na n̄ yəyətəna Iseyeli nyəma. Ilena pá wɛɛna naani si, maɣa Tacaa.

30

Tacaa kaləyana Icipiti nyəma

1 M̄p̄r̄ȳ Tacaa təma-m si: 2 Yulə nyá, teləsi Iso kuyəyətɔtɔ si: Mə lan̄a í wakəli kuyɛɛŋ wei í kəŋ tɔ í təw. 3 Mpi tɔ, Tacaa pááná kuyaku kpeyetaa ké. Ku ké səkpətəyɔ anaam kuyaku ké. Piitimnaa tomle waatw keɛ. 4 Yooɔ ká ti Icipiti nyəma təw. Yəlaa ká si na kolontunaa kuu pa wɛnaw, na pa tətə pəsi ncaa. Halɪ pə səyɔntɔ ká pu Itiyopii nyəma na pɛle pá seliyi. 5 Pə krayaw Itiyopii nyəma, na Puti*fa* nyəma, na Luti nyəma, na tətə hɔyɔlɔŋ pəyale nyəma, na Lipii nyəma tɔ. Halɪ pu kɛnna nɔyɔ pɛɛlyɔv piya na pə kó. 6 M̄p̄r̄ȳ Tacaa təma si: Pu kɛnna Icipiti sənlaa Mikitəli nyəma. Na ilim ntəyɔŋ, na pə mpətəŋ təw ke Asuwaw nyəma na pə kó yooɔ taa. Ilena Icipiti nyəma təma kalampaan̄i tii təfɛ. Tacaa Iso má ma yəyətəna mp̄u. 7 Pu kpiisi mə tətə na pə kəli tətənaa tənə. Mə acalɛe ká pəsi ncaa. 8 Waatw wei maa tó Icipiti tətə ke kəkə, na pə wakəli mə sənlaa tənə təyɔle í ká nyi si maɣale Tacaa. 9 Maa tillaa ká sɔv kɛpəlɛŋ ke kuyaku njkuyɔ. Paa polo na pá liyiti Itiyopii nyəma ke pa təpamm taa tənə. Ilena pɛle pá sɔv seluyɔ, pə tənna kəntɛ ké.

10 M̄p̄r̄ȳ Tacaa Iso yəyətəa si: Maa yele na Papiloni wulaw Nepukanɛsaa kpiisi Icipiti nyəma tuutuuma. 11 I na í yəlaa mp̄a pa kəla isayətu tɔ paa pona. Paa ku Icipiti nyəma na pá suuli sətəa ke tətə na pá wakəli-ti. 12 Maa yele na Icipiti pəyɔ pusi səkpəsi nyəw. Maa tó pa tətə ke asayaa niŋ taa. Maa yele na tə wakəli na pə kɛnna tə taa nyəm tənə. Maɣa Tacaa má yəyətəna mp̄u.

á 30:5 Puti: Puti pəsəyi na í wee si Lipii tətə yaa Somali nyəntə.

¹³ M̄p̄óȳ Tacaá Is̄o tasaa sí: Maa k̄piisi tuŋ na k̄lalaam t̄naya Mamfi icate taa. Pa kaa tasa tet̄o t̄okul̄ n̄ȳol̄ȳo nau ke t̄o taa. Ilena má t̄ú t̄o ȳl̄aa taa k̄e s̄oȳnt̄o s̄os̄ōnt̄o. ¹⁴ Maa k̄piisi Pat̄el̄os̄i icate. Maa s̄o k̄ok̄o ke Sow̄aŋ nȳante na má hūona No nȳoma. ¹⁵ Maa m̄o p̄áaná s̄os̄ona na Siŋ icate nȳoma. Koluŋa icate nte t̄o t̄aŋa Icipiti nȳoma t̄ȳole. Ilena má k̄piisi No icate ȳl̄aa tuutuuma. ¹⁶ Maa s̄o Icipiti nȳoma ke k̄ok̄o. Ilena s̄oȳnt̄o k̄pa Siŋ nȳoma. Paa t̄oli No icate koluŋa ke p̄óȳo na lom wat̄i-te. ¹⁷ Paa k̄ú Oŋ na Pi-peseti p̄o acal̄e ifer̄iya na layate. Ilena p̄á kuu ȳl̄aa t̄ona na p̄á t̄ena. ¹⁸ Koȳako ŋk̄uȳo maa p̄eli Icipiti nȳoma kawul̄aya k̄rat̄eŋ. Maa sí pa kalamp̄aani k̄e t̄naya. S̄ak̄pet̄ȳo k̄á nyala Tapan̄ees̄i icate taa. Paa kuu h̄ȳol̄ȳo ŋku k̄o ȳl̄aa t̄ona na p̄á t̄ena. ¹⁹ M̄p̄óȳo maa hūona Icipiti nȳoma. Ilena p̄á cek̄ona sí maȳale Tacaá.

Is̄o lak̄ona Papiloni wulav ke t̄amle

²⁰ M̄p̄óȳo Tacaá ȳoȳot̄ona-m Iseyeeli nȳoma kuuu waali p̄naya naan̄owa na kul̄om nȳeŋka is̄ot̄o kancaalaya nȳeŋ kuȳako naatosomp̄oȳol̄aya nȳeŋku wule ke i ȳoȳot̄ona-m sí: ²¹ Ȳulo nȳá, ma p̄ela Icipiti wulav ŋk̄pal̄eŋa. N̄ȳol̄o ta tu-i k̄oole, yaa í h̄ok̄o-i sí, p̄o waa na k̄á m̄eli is̄ona kaa w̄e t̄o. Na k̄á lá toŋ sí í p̄asi na í yoo. ²² P̄o t̄o k̄e Tacaá Is̄o má, ma ȳoȳot̄eŋi sí, maa yooa Icipiti wulav. Maa set̄i i ŋk̄pal̄asi naale, k̄p̄aŋka na k̄p̄el̄aya ŋke. Layate ka lu i niŋ taa na t̄o hoti. ²³ Maa yas̄i Icipiti nȳoma ke piitimnaa taa. Paa s̄u tet̄ona paȳale taa. ²⁴ Maa yele na Papiloni wulav nȳo toŋ na má cele-i ma layate. Ama maa p̄eli Icipiti wulav ŋk̄pal̄asi na í m̄ol̄eŋi na í s̄eki i kolontu kiŋ. ²⁵ Maa ha Papiloni wulav ke toŋ na í p̄asi Icipiti wulav ke icam. Waatu wei ílé i k̄á kul̄i Icipiti t̄o t̄ȳole paa nyi sí maȳale Tacaá. ²⁶ Maa yas̄i Icipiti nȳoma ke piitimnaa taa, na p̄á s̄u tet̄ona paȳale taa. Waatu in̄eŋi paa nyi sí maȳale Tacaá.

31

Icipiti wulav n̄ȳas̄ona tuŋ s̄os̄ōo

¹ Iseyeeli nȳoma kuuu p̄naya naan̄owa na kul̄om nȳeŋka. Is̄ot̄o tooso nȳeŋ kuȳako kancaalaya nȳeŋku wule. Tacaá t̄ama Isekiyeeli má sí:

² Ȳulo nȳá, p̄oosi Icipiti wulav na i samaa m̄pa pa t̄o i t̄oki kawul̄aya t̄o sí, aweye má kees̄ona-w̄eŋe pa toŋ s̄os̄ōeŋ t̄om taa?

³ Pa n̄ȳas̄ona k̄e is̄u Silii nȳoma.

P̄ele pa w̄e k̄e is̄u Lipaŋ tuŋ s̄os̄ōo ŋku k̄o k̄ola s̄os̄om t̄o.

Ku pil̄iŋasi tewaya na sí tokiȳina is̄eŋm̄ont̄o na sí w̄ena isotom k̄p̄am.

⁴ Lomnaa ka pus̄ona tuŋ ŋku. P̄óȳo s̄os̄ōo seelaa lom yekina na ku pu. Seelaa m̄pe pa pusi lom k̄p̄eŋayana t̄im̄pi tuŋ ŋku k̄o w̄e t̄o.

⁵ P̄o t̄o k̄e ku k̄ola tuŋ lel̄eŋ t̄naya k̄ȳk̄ul̄om̄eŋ. Ku pil̄iŋasi hela teu na sí l̄o t̄ok̄pimm, ke lom s̄os̄ōom m̄pi pu

yelaa na k̄o pu t̄o p̄o t̄o. ⁶ Ku pil̄iŋasi t̄o k̄e sumasi t̄ona t̄okaya sí tana. Taale wontu t̄ona na lol̄eŋi ku t̄e. Na piitimnaa tuutuuma náá w̄é ku isotom taa.

⁷ Ku k̄ola tuŋ k̄e na k̄o tewa, na ku pil̄iŋasi hela teu. M̄pi t̄o, lom s̄os̄ōom taa k̄e ku lila kama.

⁸ Paa Is̄o taale maȳamaya taa tuŋ nakuli ku ta t̄e-k̄o. Nakuli ku pil̄iŋasi u kees̄oȳona ku nȳeŋsi ke paa teu t̄om taa, yaa pul̄op̄o taa.

⁹ Ma tu-kuȳo pil̄iŋasi k̄p̄ampansi k̄e. Hal̄ona ma taale Iteni taa tuŋ t̄ona lakaya-kuȳo is̄es̄eemle.

Paa wak̄eli Icipiti wulav is̄u tuŋ s̄os̄ōo

¹⁰ M̄p̄oȳule Tacaá Is̄o sí: P̄o t̄o k̄e má ȳoȳot̄eŋi p̄en̄ntaa sí, tuŋ ŋku ku puwa, hal̄ona k̄o kal̄as̄ona is̄eŋm̄ont̄o. Ilena ku kalamp̄aani p̄uki na í p̄uki. ¹¹ P̄o t̄o k̄e ma lo-ku. Ma t̄o-kuȳo wulav wei i k̄ola toŋ ke tet̄o taa t̄o i niŋ taa. Ílé í lana-kuȳo is̄ona ku isaȳato w̄e t̄o. ¹² M̄p̄óȳo

mublaa musuhtnana sɔsaa seta-ku na pɔ lɔ. Ku pilinasi na ku akpaa pelaa na si hoti tetu tɔna teteke na pulasi taa. Ilena yɔlaa tɔna mpa pa caya ku isotom taa tɔ, pele pɔ lu na pɔ sɛ. ¹³ Mprɔy sumasi waani waani piitimnaa caya ku taav tɔɔ. Taale wontu nɔ tawa tɔ lona ke ku pilinasi tɛɛ. ¹⁴ Pɔ lapa mprɔy si, tunj wei tetu nukɪ teu, na lom taki-ɪ na i puki na i kaləsəyɔna isɛhmɔntu tɔ, i taa sa i tɔyɪ i kuɲkulumɔh tɔɔ. Pɔ taya pɔlv, tunj na yɔlaa pɔ tɔ-wɛyɛ sɔm kulumɔm kɛ. Paa tɛ na pɔ saali yem na pɔ sɔv atɛtɛle taa, na pɔ mayana mpa pa hɛnta tɔna tɔ.

¹⁵ Mprɔy Tacaɔ Iɔ yɔyɔtaa si, kuyanɲku tɔyɔ sɔsɔv sɔv atɛtɛle taa tɔ, ma tɔ kuɲmanmam tɔnaya lɔyaya taa kɛ. Na mɔ sɔhɪ si tetu tɛɛ sɛɛlaa tɔnaya ku tɔɔ, paa tasəyɪ kpem. Maa yeɛle na sɔkpetɔyɔ nyala Lipan pɔɔh tɔɔ, na tunj tɔna lontili. ¹⁶ Waatu wei ma yeɛla si tɔyɔ kɔnɛ kɔ hoti na kɔ tii atɛtɛle taa kɛ leɛlaa kinj tɔ. Piitimnaa nuwa ku hotuyɔ mprɪ, Ilena sɔyɔntu kpa-we na pɔ seliyɪ. Mprɔy Iteni taale tunj kuɔmpaɲ, na Lipan nyɔh wei lom takaya teu na i wɛ atɛtɛle taa tɔna tɔ, i laɲa hɛɛwa. ¹⁷ Pa tɔna pa wenna atɛtɛle taa tɔnaya mpa pa sɔpɔna layate tɔ pa kinj. Mpe un pa waasayana-ku na pɔ wɛ ku isotom taa kɛ piitimnaa taa.

¹⁸ Iɔ taale Iteni taa tɔyɔ nakulɪ ku kɛsəyɔna tɔyɔ hɲkɔyɔ sɔsɔntu na teu. Paa na mprɔ, maa tusi-ku na kɔ sɔv tetu tɛɛ. Na ku na ma ta nyɪ isɔnaa, na yoo kɔ mpa tɔ pɔ caya. Iɔna Icipiti wulav na i waali samaa paa tɛsɔna tɔyɔle. Maya Tacaɔ Iɔ mɔ yɔyɔtɔna mprɔ.

32

Icipiti wulav na i tetu tɔɔ wula

¹ Mprɔy Iseyeeli nyɔma kuuu pɔnaya naanɔwa na naale nyɔhka isɔtu naanɔwa na naale nyɔh kuyaku kancaalaya nyɔhku wule. Tacaɔ tɔma Isekiyeeli mɔ si: ² Yɔlv nyɔ, ma kawɔyaya ke Icipiti wulav.

Icipiti wulav, n ka wɛɛ kɛ
isɪ tɔyɔlaya kɔfalaya ke piitimnaa taa.
Yaa isɪ nyɔw ke tenkuna taa.

N hmaaki pusi taa kɛ na hɪ cɔyɔtɔyɪ
si lom na nyɔ nɔɔhɛɛ,
na hɪ pɔyɔtɔyɪ-wɪ.

³ Tacaɔ Iɔ mɔ ma yɔyɔtɔyɪ si: Waatu wei piitimnaa kotiyɪ, Ilena mɔ hɛtɪ ma puluyɔ ke nyɔ tɔɔ na kɔ kpa-ɲ na pɔ hɔ-ɲ na pɔ pona-ɲ kɔtenj tɔɔ. ⁴ Na mɔ lɔyɔ-ɲ atɛ. Ilena tetu tɔna taale wontu kɔɔ na tɔ tɔyɔ nyɔ nantu. ⁵ Maa hɲmusɪ nyɔ nantu kɔkaasɛtɔ ke pɔɔh tɔɔ na teteke taa. ⁶ Na mɔ hɲmusɪ nyɔ calam ke tetu tɔɔ. Pɪ su teteke na pɔ waasi pɔɔh tɔɔ. ⁷ Waatu wei pɪ su nyɔ tɔnaya Ilena mɔ teesi isɔtulɔhɪ na isɔtu. Maa takɪ ilim tɔɔ kɛ isɛhmɔntu na isɔtɔnɔyɔ yu. ⁸ Maa teesi isɔtaa kɔkɔsi ke nyɔ tɔɔ. Sɔkpetɔyɔ kɔ nyala tetu taa. Maya Tacaɔ Iɔ mɔ yɔyɔtɔna mprɔ. ⁹ Piitimnaa pɔyale laɲa kɔ wakɔhɪ. Waatu wei paa nu nyɔ tɔnaya tɔm tɔ. Halɪ pɔ kpenna tetɔnaa mpa n taa nyɪ tɔ. ¹⁰ Paa haa nɔɔsi na mprɪ pɪ mayana-ɲ tɔ pɔ tɔm. Pa awulaa sɔsaa kɔ sele. Waatu wei paa nɔ ma kɔsa ma layate ke pa nyɔɔh taa tɔ. Kuyanɲku n kɔ hoti tɔ, paa wei i kɔ seliyɪ tam kɛ, i mayamaɲa i weesɪyɔ tɔɔ kɛ.

¹¹ Mprɔy Tacaɔ Iɔ yɔyɔtaa si: Pabiloni wulav yoolaa tii nyɔ tɔɔ kɛ. ¹² Maa kɔna yoolaa taa yoolaa. Mpa pa kɔla yɔlaa tɔnaya yoo tɔyɔ. Paa kɔ nyɔ yɔlaa tuutuuma. Paa wakɔhɪ Icipiti nyɔma kalampaani. ¹³ Maa ku tɔla wena a tɔna i wena tɔyɔ mɔ pɔyɔ sɔsaya nɔyɔ. Yɔlaa nɔɔhɛɛ yaa tɔla acɔwa kaa tasa lom ke cɔyɔtɔyɔ. ¹⁴ Maa yeɛle na mɔ lɔmnaa caya tɔyɪtɪyɪ. Mɔ pusi kɔ kpeɲ tɔpamm isɪ nim. Tacaɔ Iɔ mɔ ma yɔyɔtɔna mprɔ. ¹⁵ Maa kpiisi Icipiti tetu yɔlaa, na tɔ nyɔm tɔna. Icipiti tetu kɔ pɔsi wulaya tetu. Iɛ i kɔ nyɪ si maya Tacaɔ.

¹⁶ Wula nna piitimnaa alaa ka wii Icipiti tetu na tɔ samaa tɔɔ tɔyɔle. Tacaɔ mɔ ma yɔyɔtɔna mprɔ.

Piitimnaa mpa pa kɔlaa tɔ pa tɔɔ wula

¹⁷ Iseyeeli nyɔma kuuu pɔnaya naanɔwa na naale nyɔhka isɔtu naanɔwa na naale nyɔh kuyaku naanɔwa na kakpasɪ nyɔhku wule, Tacaɔ tɔma-m si: ¹⁸ Yɔlv nyɔ, wii Icipiti nyɔma tɔɔ. Pɔ tisi pɔ na piitimnaa sɔsaa leɛlaa ke atɛtɛle taa. Timpi sɛtaa tiiki tɔ. ¹⁹ Pɔɔsi-we si: I huɔ si, i tɛɛ leɛlaa ke teu ke? I tii, na mɔ na cefelinaa mpa pa sɔpa yoo taa tɔ i hɛntɪ. ²⁰ Paa kɔ Icipiti nyɔma ke yoo taa. Pa tema layalee ke kpɛɛ. A kɔ kɔ Icipiti wulav yoolaa tɔna. ²¹ Yoolaa taa akanaa mpa pa sɔhayaana-mɛ tɔ. Paa yɔyɔtɪ-mɛyɛ atɛtɛle taa si: Halɪ cefelinaa mpa pa sɔpa yoo taa tɔ, pa tiiki cɔnɛ si pa hɛntɪ tɔ hɛku.

²² Tɔnaya pa pima Asilii wulav. I samaa pɔlaaɲ cɔna i nyɔhku. Yoo taa kɛ pa tɔnaya mprɔ pa sɔpa. ²³ Atɛtɛle hɔyɔlvɔ hɲku ku kɔla lumanj tɔ ku taa kɛ pa pɔlaaɲ wɛɛ. Mpe pa pɔlaaɲ i tɔ pa wulav nyɔhku ke hɛku. Mpe pa nyaasayana antulinya taa. Waatu unɔyɪ pa wena pa isɛ. Yoo taa kɛ pa sɔpa pa tɔna.

²⁴ Tɔnaya llam hɛntaa, na i yoolaa cɔna i pɔlaav. Pa tɔnaya mprɔ layate kɔna-we, na pɔ hoti na pɔ si. Yɔlaa ma ta nyɪ isɔnaa mpe, pa tiina nteyɛ atɛtɛle lumanj taa. Pɔyele mpe pa

nyaasayana antulinya taa ké saa wei pa wena pa weesin tó. Pa feele fei mela pa tó. Pá na mpa pa tiwa pəlaaw taa tó. ²⁵ Pa suwa i təhəntəle ké mpa pa kowa tó pa heku. Pə cəonaw i pəlaaw tó, i yoolaa tuutuuma pəlaaw wenna. Layate kona ma ta nyi isonaa mpe iní pa tona. Pəyele mpe pa nyaasayana antulinya taa ké saa wei pa wena pa weesin tó. Pa feelefele mela pa tó. Pá na mpa pa tiwa pəlaaw taa tó. Pa təcaɣale nté sətəa mpa pa səpa yooú taa tó pa heku.

²⁶ Tənaɣa Meseke na Tupaali pə tətəna awulaa, na pa yoolaa ná wee tətó. Pa yoolaa pəlaaw tó-weye heku. Yooú taa ké ma ta nyi isonaa mpe pa tona pa səpa. Pəyele mpe pa nyaasayana antulinya taa. Waatu inəɣi paa wena pa ise. ²⁷ Ma ta nyi isonaa mpa iní pa səpa yooú taa ké mpu tó, pa ta pi-weye yoolaa kənkəŋ taa. Mpe iní pa tiina atətəle taa, na pá suuwa pa yooú wontu. Ilena pá tó pa nyooŋ ké pa layale. Pa kawalaya ká mɛli pa mɔwa tó ké. Mpi tó, mpe pa nyaasayana antulinya taa ké saa wei pa wena pa weesin tó. ²⁸ Icipiti nyóma ká sí mɔpóyó. Paa pi-weye ma ta nyi isonaa mpa pa səpa yooú taa tó pa kənkəŋ taa.

²⁹ Tənaɣa Itəm nyóma na pa awulaa na pa awulumpiya wee tətó. Paa na pa akaito nti tə tona tó, pa lapəna-weye teitei ké isu mpa pa səpa yooú taa tó. Pa na ma ta nyi isonaa ké pa kɛnta pim ké tətó tɛɛ.

³⁰ Ilim ntəɣəŋ tó piitimnaa nyooŋ nyóma we tona tətəyó, na pə kɛɛŋna Sitəŋ nyóma. Ma ta nyi isonaa mpe paa ké akanaa ké, na pá nyaasəɣi antulinya. Ama nəonəo feele puwa pa na lɛlaa mpa pa səpa yooú taa tó.

³¹ Waatu wei Icipiti wulaw ká ná mpe iní pa tona tó. I laŋle ká pasa heeú ké i na i yoolaa, na i samaa mpa pa səpa yooú taa tó pa tó. Tacaá Isə má ma yəɣətəna mpu. ³² Tacaá sí: Maa yelaa ké na Icipiti wulaw nyaasí antulinya taa. Ama nəonəo paa pi i maɣamaɣa na i yoolaa ké ma ta nyi isonaa mpa pa səpa yooú kowa tó pa heku. Tacaá Isə má ma yəɣətəna mpu.

33

Isə kpa Isekiyeeli ké feŋlu
(Isekiyeeli 3:16-21)

¹ Mɔpóyó Tacaá heela-m sí: ² Yulú nyá, pəosí Iseɣeli nyóma sí: Waatu wei ma tisiyi yooú ké tətó natəli tə taa tó. Tə yəlaa kpaaki pa taa ké feŋlu ké. ³ Saa wei ilé i nukí yooú taŋ, Ilena í holi tutuyú na í heeli yəlaa. ⁴ Yulú í nuwa tutuyú na í ta paasəna na kolontu tuti-i na í ku-i. I səm təm mələyi i maɣamaɣa i nyuyú taa ké. ⁵ I liyiyutu kona-i. Mpi tó, i nuwa kpaaluyó. Ile i ta kena-wi. Ye i ka paasənaa, hali i ka yapa i weesuyú. ⁶ Ama ye feŋlu nawa yooú na í tá holi tutuyú na yəlaa nu, Ilena yooú ku nəyólo. Ile pə ké feŋlu isayatu ké. I nyuyú taa ké sətó səm mələyi.

⁷ Mɔpóyó Tacaá təma-m sí: Nyaya ma kpa feŋlu sí í teləsəɣi Iseɣeli nyóma ké asolanaa. Pə wee sí, í nu ma təm nti tə lukəna ma nəɣo taa tó. Teləsí-weɣe-ti. ⁸ Ye isu ma yəɣətəa sí, isayaw ka sí. Ilena nyaa kisi-i teləsuyó sí, i layasí tontə. Isayaw iní i ká sí yaa. Ile nyá nyuyú taa ké i səm mələyi. ⁹ Ama ye ma kpaala isayaw iní na í kisi layasuyó. Isu i səpa, i isayatu nti tə tó. Ama pə kaa wee nyá təm.

Isayaw wei i layasaa tó i yapu

¹⁰ Mɔpóyó Tacaá təma-m sí: Yulú nyá, pəosí Iseɣeli nyóma sí isu í yooki yontu sí, mə isayatu nime na tə yeki na í tɛŋ taasi na? Haləna í pəosəɣi mə ti sí isənaya í ká hikina weesuyú? ¹¹ Heeli-we sí, maya Tacaá Isə weesuyú tó ké. Ma ta səoli sí isayaw í səna i isayatu. Ama ma caa ké sí i layasí tontə na í hiki weesuyú. Iseɣeli nyóma mə í yele mə mpaaw isayaw na í mɛli. Pepe tó ké í səola səm?

¹² Mɔpóyó Tacaá təma-m sí: Yulú nyá, heeli ma yəlaa Iseɣeli nyóma sí, ye siyisilu sɔv isayatu lapu. I kupantu kəpəntəŋ kaa waasi-i i isayatu kuyaku wule. Pəyele isayaw isayatu ná kaa wakəli-i kuyəŋku i yeki-ti tó. Na ye tampana təŋlɔ sɔwa isayatu lapu. Pə kaa kenti i weesuyú tó sí, i ka nuwa Isə ké ləŋ. ¹³ Ye ma heela siyisilu sí, i ká weena weesuyú. Ilena í sɔv isayatu lapu ké i siyisuyú tó. Maa səo i siyisuyú mpi pə tó. Ilena í sí isayatu nti i lapa mpu tó tə tó. ¹⁴ Ye ma heela isayaw sí i ká sí. Ilena ilé í lə i isayatu na í təŋəyi tampana. Ye i lakí kusiyisim, i kaa sí. ¹⁵ Ye i mələna mpi i ka kpaɣa təlɔma tó, na mpi i ŋmulaa tó. Ye i kisa isayatu, Ilena í təkí kiŋi wei i haaki weesuyú tó, i kaa sí. Ama i ká weena weesuyú ké. ¹⁶ Pa kaa təosi i kəpəntəŋ wei i ka lapa tó i taa kəlɔmuyó tó. Mpi tó, i təŋəyi tampana na í lakí kusiyisim ké. I ká weena weesuyú.

¹⁷ Mɔpóyó Tacaá təma-m sí: Ma yəlaa yəɣətəyi sí, ma mpaŋ ta siyisi. Ile pa nyəŋ ta siyisina. ¹⁸ Ye siyisilu yela i siyisuyú na í lakí isayatu, i ká sí pə səm. ¹⁹ Ye isayaw ləwa i isayatu na í təŋəyi tampana. Ye i lakí kusiyisim i ká weena weesuyú ké pə tó.

²⁰ Iseɣeli nyóma mə í təŋ sí, Tacaá má ma mpaaw ta siyisi. Ile maa hɔvna paa mə taa wei ké isu pəntə təma tó.

Iseɣeli tətó kpiisuyú

²¹ M̄p̄r̄ȳḡ Iseyeeli nȳoma kuuu p̄n̄aya, naan̄owa na naale nȳeh̄ka, is̄ot̄ naan̄owa nȳəh̄ kuyako kakpasi nȳəh̄k̄ wule. Yosalem t̄v̄ n̄ȳəlv̄ i fitaa, na i k̄əw̄ Isekiyeeli m̄a ma kin̄. Ilena i heeli-m si: Pa Ieeka Yosalem icate.

²² Ama Tacaa ka tema-m hau ke toma ke taanaya. I tu ma n̄ȳə taa k̄e i t̄m̄, na p̄c̄s̄ kofej tanaj na selu in̄i i k̄əh̄. Saa wei i k̄əma t̄o ma ta ke kamumuka t̄ət̄. Ma p̄s̄əȳi na m̄a ȳəȳəti.

²³ M̄p̄r̄ȳḡ Tacaa heela-m si: ²⁴ Ȳəlaa m̄pa pa we Yosalem ncaa t̄ət̄ t̄ə pa ȳəȳəȳəti si Ap̄əlaham naa we i tike k̄e. Paa na m̄p̄v̄ Tacaa ta kisi-i t̄əv̄ t̄ənȳe hau. Kacan̄fana ta m̄pa ta k̄əla payale t̄ə?

²⁵ P̄ə t̄ə t̄ə, heeli-we si, Tacaa Īs̄ə m̄a ma t̄əma si: I t̄əki nant̄v̄ n̄ti pa ta lent̄i t̄ə. I laaki tun̄ na i k̄ȳəi ȳəlaa. Ilena i t̄eelaȳi si m̄ə t̄ənna t̄əv̄ na? ²⁶ An̄i m̄ə ȳəou wontu ke i t̄eelaȳi. I laki acaal̄əv̄ na wasan̄kal̄əv̄ na m̄ə t̄əȳənt̄el̄ənaa alaa. Ilena i h̄uuki si m̄ə t̄ənna t̄əv̄ na?

²⁷ Heeli-we si: Maya Tacaa Īs̄ə ma t̄əma si ma k̄e weesuȳu t̄o k̄e. Ȳouu ka k̄v̄ m̄pa pa we ncaa taa t̄ə. M̄pa pele pa we tawa taa t̄ə paa p̄əsi taale wontu t̄əȳənaya. M̄pa pa we h̄əv̄ taa na kukram̄əh̄ p̄əȳəh̄ taa t̄ə, pele paa s̄əna k̄əs̄əku. ²⁸ Maa k̄piisi t̄əv̄, na t̄ə p̄əsi w̄əlaȳa nȳənt̄v̄. T̄ə t̄əh̄ wei t̄ə ȳəlaa lakayana kalamp̄aan̄i t̄ə, i ka saali yem. Iseyeeli p̄s̄ȳh̄ k̄ə wee i pa l̄ə-i. N̄ȳəlv̄ kaa tasa i taa k̄e k̄p̄av̄. ²⁹ Maa k̄piisi Iseyeeli nȳoma t̄əv̄, na t̄ə p̄əsi w̄əlaȳa nȳənt̄v̄. P̄u h̄ə m̄ə h̄k̄ran̄ȳv̄ ke acaal̄əv̄ n̄ti i lapa t̄ə t̄ə t̄ə. Waatu in̄əȳi i ka cek̄əna si maya Tacaa.

³⁰ M̄p̄r̄ȳḡ Tacaa t̄əma-m si: Ȳəlv̄ nȳa, ȳəlaa ȳəȳəȳəh̄əna n̄t̄eȳe ma t̄əm̄. Pa t̄əh̄əȳi kolooosi, na kutuluj̄ n̄ən̄əsi. Paa wei na i taarp̄əlv̄ k̄e, na p̄a heeliȳi t̄əma si: T̄ə polo t̄ə nu Tacaa t̄əv̄. ³¹ Ilena p̄a kotiȳi nȳa kin̄ si pa n̄iki ma T̄əm̄. Ama paa laki n̄ti n̄ ȳəȳəȳəti t̄ə. M̄pi p̄ə we-w̄eȳe teu na p̄a caaki t̄əȳə pa laki. ³² Īs̄ə w̄e-w̄eȳe is̄u yonyoolu k̄əp̄əh̄ wei i yontu we lelen̄, na p̄a mak̄i wontu ke teu t̄ə. Pa n̄iki i t̄əm̄ yaa, paa laki-ti. ³³ Waatu wei sal̄ək̄anaa p̄an̄e paa k̄əw̄ t̄ə. P̄əȳe pa tu k̄p̄eȳeta kont̄e k̄e. Waatu in̄əȳi i k̄a cek̄əna si Īs̄ə k̄ȳəȳəȳəv̄ t̄əlv̄əlv̄ ka we m̄ə h̄ek̄u.

34

Iseyeeli tiikilaa kal̄ənav

¹ M̄p̄r̄ȳḡ Tacaa heela-m si: ² Ȳəlv̄ nȳa, Tel̄əsi Iseyeeli tiikilaa ke k̄p̄aal̄ȳv̄ m̄pi ma k̄p̄aal̄əȳi-w̄e t̄ə p̄ə t̄əm̄. Iseyeeli tiikilaa t̄əm̄ we w̄aȳo k̄e. P̄u wee k̄e si kal̄ək̄əh̄ ke tiikilaa i paas̄əna. Ilena m̄u m̄əli na i paas̄əȳəna m̄ə ti. ³ I nȳəw̄a naal̄əm na i l̄v̄ huntu ke wontu. I lapa k̄əȳəka ke t̄əla nim nȳəna. Ama i tiikiȳi kal̄ək̄əh̄. ⁴ I ta k̄p̄aasi heej̄ acamaa ap̄al̄əv̄. I ta la k̄əv̄e ke wei i f̄eina alaa f̄əȳa t̄ə. I ta h̄ək̄ə wei i w̄əna h̄ij̄ t̄ə. P̄əȳe i ta keeti wei i h̄əlaȳaa t̄ə. P̄əc̄s̄ i ta p̄eeki k̄əlepin̄. Ama i h̄mak̄əla-i k̄e na mus̄əh̄ na t̄əh̄. ⁵ T̄əla an̄i al̄e a lan̄a tiikilu len̄a á ȳa, na a p̄əsi taale wontu is̄aȳəv̄ t̄əna t̄əȳənaya. ⁶ Ma kal̄əku ya yem k̄e t̄əv̄ t̄əna taa. K̄v̄ c̄əki p̄s̄ȳh̄ na pulasi taa. N̄ȳəlv̄ i n̄əh̄əȳəȳi k̄v̄ t̄əm̄, yaa i p̄eeki-k̄v̄. ⁷ P̄ə t̄ə k̄e Iseyeeli tiikilaa me, i ke h̄k̄ran̄j̄ na i nu Tacaa k̄ȳəȳəȳəv̄. ⁸ Maya Tacaa Īs̄ə weesuȳu t̄ə k̄e. Ma heej̄ lan̄a tiikilu, na i we Ieek̄əlaa nin̄ taa. I p̄əsa taale wontu t̄əȳənaya. M̄pi p̄ə t̄ə t̄ə, ma tiikilaa yela heej̄ paas̄ənav̄ k̄e. Ilena p̄a paas̄əȳəna pa ti. ⁹ P̄ə t̄ə t̄ə, Iseyeeli tiikilaa i nu ma t̄əm̄. ¹⁰ Maya Tacaa Īs̄ə, ma heeliȳi-me si maa kul̄i m̄ə t̄ə. Maa Ieeki ma heej̄ ke m̄ə nin̄ taa. Ma kaa yelina-m̄eȳe-i, ile i kaa tasa m̄ə t̄əȳi tiikuȳu. Maa h̄eti ma heej̄ ke m̄ə nin̄ taa, i kaa wee m̄ə t̄əȳənaya.

¹¹ M̄p̄r̄ȳḡ Tacaa Īs̄ə ȳəȳət̄aa si: Maa tiiki ma kal̄əku ke ma maȳam̄aya na m̄a paas̄əna-k̄v̄. ¹² Maa k̄p̄eȳeli-k̄v̄, is̄u tiikilu lak̄ȳv̄ i kal̄əku ke waatu wei ku ya yem yem t̄ə. Maa polo na m̄a p̄eeki ma t̄əla ke timpi a yawa t̄ə. Kuyako h̄k̄v̄ k̄v̄ k̄e s̄əkp̄et̄ȳv̄ k̄ȳəku s̄əw̄əw̄ k̄e. ¹³ Maa l̄əsi-m̄eȳe t̄əv̄n̄aa k̄p̄a nȳoma na ȳəlaanaa taa. Maa k̄p̄eȳeli-m̄eȳe m̄ə t̄əv̄ taa. Ilena m̄a tiiki-m̄eȳe Iseyeeli pulasi taa. Maa t̄əh̄ l̄əȳəh̄ na timpi timpi p̄ə we caȳav̄ t̄ə. ¹⁴ Maa p̄ona-m̄eȳe nȳut̄o k̄əp̄ant̄o taa. I k̄a t̄əȳə Iseyeeli pulasi taa. T̄ənaya i k̄a caȳa na i t̄əki nȳut̄o k̄əlekek̄əv̄. ¹⁵ M̄aá tiikina ma kal̄əku na m̄a p̄ona-k̄ȳv̄ t̄əh̄eəs̄əle. Maya Tacaa Īs̄ə, ma ȳəȳət̄əna. ¹⁶ Maa p̄eeki wei i lapa t̄ə. Maa keeti k̄əh̄el̄əh̄ na m̄a h̄ək̄ə wei p̄ə k̄w̄a t̄ə. Maa ha alaa f̄əȳa ke wei p̄ə w̄uki t̄ə. Siȳis̄uȳe ke maa t̄əh̄ na m̄a tiikina-i. Ama maa k̄piisi i taa alaa f̄əȳa nȳəh̄ na nim nȳəh̄.

Iso k̄əh̄ i ȳəlaa waas̄ȳv̄

¹⁷ M̄p̄r̄ȳḡ Tacaa tasaa si: Maya Tacaa Īs̄ə. Maa f̄aya kal̄əku t̄əla taa. Maa f̄aya iwaah̄ na p̄əh̄t̄əlv̄h̄. ¹⁸ M̄ə lan̄a ta h̄əlv̄m̄i si i tiiki nȳut̄o k̄əp̄ant̄o taa. Ilena i f̄el̄əȳi n̄əh̄e ke m̄ə nȳut̄o k̄əkaas̄əv̄. M̄ə lan̄a ta h̄əlv̄m̄əna l̄əv̄ c̄əli c̄əli nȳəv̄ nȳəw̄, len̄a i c̄ȳəȳəȳi k̄əkaas̄əv̄ na m̄ə n̄əh̄e. ¹⁹ Ilena ma heej̄ lelen̄ t̄əki nȳut̄o n̄ti pa f̄elaa t̄ə. Na i nȳəw̄i l̄əv̄ m̄pi pa c̄ȳəv̄t̄aa t̄ə. ²⁰ P̄ə t̄ə k̄e maya Tacaa Īs̄ə ma t̄əh̄ si, maa h̄əv̄na heej̄ k̄ȳəȳəȳəh̄ na wei i t̄əma taasi t̄ə. ²¹ M̄pi t̄ə, m̄ə as̄əh̄k̄ep̄ek̄in̄ na m̄ə h̄əȳ ke i tusina heej̄ acamaa. I ȳəka-i h̄əh̄ na i t̄əȳəv̄-i kal̄əku taa. ²² P̄ə t̄ə k̄e maa waasi ma heej̄ na p̄a taa tasa-i kuuu. Ilena m̄a h̄əv̄na p̄a na ma heej̄. ²³ Maa l̄əsi ma kal̄əku ke tiikilu kol̄əv̄, na i tiiki-k̄v̄. P̄unt̄o in̄əȳəle ma t̄əml̄e t̄ə Tafiiti. In̄i i ka p̄əs̄əna k̄v̄ tiikilu na i tiiki-k̄v̄. ²⁴ Maya Tacaa, maȳale m̄ə Īs̄ə, na ma t̄əml̄e t̄ə Tafiiti ke awulumpu. Tacaa m̄a ma ȳəȳət̄əna m̄p̄v̄.

²⁵ Tacaa si m̄a na ma kal̄əku tu p̄el̄i h̄eəs̄ȳv̄ n̄ȳə. Maa k̄piisi taale wontu ke t̄əv̄ taa. T̄əla k̄a caȳana a t̄əȳi w̄əlaȳa t̄əv̄ taa. A ka tooki h̄əv̄ t̄e. ²⁶ Maa yele na i caȳa na i c̄əw̄ ma pulaya nan̄j̄ nȳəh̄ka. Maa yele na t̄əv̄ n̄iki-m̄eȳe k̄v̄ waatu. P̄u wee k̄ool̄ee k̄əp̄ana t̄əv̄ k̄e. ²⁷ Tun̄ k̄a

loli pee, na tetu náá loli. Pii caɣana paa wei, na má ce-meɣe mə ɲmakəllaan niɲ taa. Waatu inəyi í ká cəkəna si maɣale Tacaa. ²⁸ Piiitinnaa kaa tasa-meɣe kuuu. Pəyele ate taale wontu isayatu kaa tasa-meɣe təyɔ. I ka caɣana mə təyi, nəɣɔlb kaa cəsisi-me. ²⁹ Maa tu-meɣe tuɲ taale nte tə həte yaawa teu təyɔ. Nyəɣosi kaa tasa-meɣe kuyɔ ke tetu taa. Pəcɔ í kaa təyɔ fεele ke piiitinnaa taa. ³⁰ Waatu inəyi í ká nyi si maɣa Tacaa Iso. Ma we ma yəlaa waali, na pa ké ma nyəma Iseyeli nyəma. Tacaa Iso má ma yəɣotəna mpɔ.

³¹ I ké ma yəlaa kaləku ké, na má tiikiyi-me. Maɣale mə Iso Tacaa, má yəɣotəna mpɔ.

35

Tacaa kaləɣəna Itəm nyəma

¹ Mpróy Tacaa təma-m si: ² Yulb nyá, keesi ise na Seyii puyɔ tə. Yəɣoti nti tu maɣana-ku tə. ³ Heeli-ku si, Tacaa Iso má ma yəɣotaa si, maa kulɲ nyá tə. Maa tu-ɲ niɲ, na má pəsi-ɲ wɔlaya tetu nti tə taa nəɣɔlb fei tə. ⁴ Maa pəsi nyá acaləe ke ncaa. Nəɣɔlb kaa wee. Ilena pəcɔ n nyi si ma ké Tacaa. ⁵ Mpi tə, Seyii nyəma ka haɣana Iseyeli nyəma ke pááná ke tam tə ké. Haləna pá ku-weɣe yoou taa ké kuyaku ŋku pele pa tonte isayale puwa teu tə. ⁶ Pə tə ké maɣa Tacaa Iso weesuyɔ tə. Maa tu-weɣe səm na pə leeti-we. Timpi pa ta kisi lelaa kuyɔ tə, pə tə ké mpe paa si. ⁷ Maa kpiisi Seyii puyɔ nyá. N ká pəsi wɔlaya tetu nti tə taa nəɣɔlb fei tə. Maa ku potaa na kontaa. ⁸ Maa səyoti yoou taa sətaa ke pəɔɲ na pulasi tə. Paa wee tətəka na lompɔɲ təna taa. ⁹ Maa kpiisi ma yəlaa təna. Pii ye le mə acaləe ke kpete ke tam tə. Waatu inəyi í ká nyi si maɣa Tacaa.

¹⁰ Mpi pə tə maa la mpɔ təyole si, í mapa lanje na í yəɣoti si, ma kaa leeki Yuta na Iseyeli pa tetu, na tɔ pəsi ma nyəntu. Pəyele Tacaa má ma wenna tetonna mpe pa taa. ¹¹ Maɣa Tacaa Iso weesuyɔ tu ké. Pááná səsəɔna wena í lapəna-we tə, anəyi maa laŋa-me na má huɔna-me. Ilena má hólí ma təyi pa heku taa. ¹² Waatu iní í ká nyi si maɣa Tacaa, ma nuwa kotuyɔ ŋku í tuwa Iseyeli pəɔɲ tə. Si pə kpiisa pəɔɲ na í pəsi mə təyɔnaɣa. ¹³ I kraasa mə təyi ma tə na mə kuyəyotutu. I yəɣota-m kalampaaɲi təmnaa mpa tə, ma nuwa.

¹⁴ Mpróy Tacaa Iso yəɣotaa si, maa kpiisi-me. Tetonna mpa pa cəɔna-me tə, pa lanja ká hulɔmi. ¹⁵ Seyii na Itəm pulasi me, pii kpiisi mə tetu təna. Mpi tə, waatu wei pə kpiisa Iseyeli tetu na tɔ pəsi ncaale tə, mə lanja hulɔma. Waatu inəyi antulinɣa ka cəkəna si maɣa Tacaa.

36

Iseyeli nyəma ká mv pa tetu

¹ Mpróy Tacaa təma-m si: Yulb nyá, yəɣoti nti tu maɣana Iseyeli pəɔɲ tə. Heeli-i si í nu Tacaa kuyəyotutu. ² Pə taya pulb, kolontunaa wona-me na pá kpəlesi. I təma si Iseyeli lanja pəɔɲ pəsa mə nyəɲ. ³ Pə tə ké ma caaki si, ma heeli Iseyeli nyəma. Ma nawa si paa timpixi yəlaa nyuləna Iseyeli pəɔɲ. Haləna piiitinnaa kraa nyəma leeki-i. Pa tuvkəna-me na pá wonjixina-meɣe pə təm. ⁴ Teləsi Iseyeli pəɔɲ ke ma təm. Pəɔɲ í nu Tacaa Iso má ma nəsisi suw təm. Ma suwa ma nəsisi nsəyi pulasi, na ləɲ, na tətəka. Paa ncaa na acaləe, nna yəlaa luwa na pá lə tə. Pə waasa piiitinnaa mpa pa cəɔna-me na pá wonj-me təyɔ. ⁵ Tacaa Iso má ma yəɣotəyi si, ma wena ma yəlaa isesεemle ké. Pə tə ké ma yəɣotəyona piiitinnaa na Itəm nyəma təna. Mə hana mə təyi ma tetu na í kuu tə kulɔlm na lanjhulɔmle. I nyənəyi-m yem ké. ⁶ Pə tə ké pə wee si má yəɣoti Iseyeli tetu təm. Má heeli pəɔɲ na pulasi na ləɲ na tətəka ke ma təm. Maɣa Tacaa, Iso, ma yəɣotaa si, isesεemle na pááná səsəɔna ke ma yəɣotəyona. Mpi tə, piiitinnaa kotuyɔ we mə tə. ⁷ Pə tə ké maɣa Tacaa Iso, ma yəɣotəyona tuɲnaɲ, si piiitinnaa mpa pa cəɔna Iseyeli nyəma tə, pele paa təyɔ fεele ke mpɔ tətə. ⁸ Waatu inəyi Iseyeli nyəma me mə pəɔɲ taa tuɲ ká neyeti na í luli-weɣe pee. Mpi tə, yaasinaa mpe pa kpeɣetaa ké. ⁹ Maa paasəna-me na má feɲ mə tə. Maa hala mə tetu na má tuu. ¹⁰ Maa ye le na Iseyeli nyəma me mə tetu təna taa yəlaa huki səsəm, na í mali acaləe taa. Mpi tə, maa ye le na í tayanɲ ŋmav ke mpi pii yəkaa tə. ¹¹ Yəlaa na tɔla ká huki paa timpixi. Paa wee payale na pá weena lɔluyɔ nyəma. Paa huki tetu taa ké isu pii weu tə. Maa səsisi-meɣe tetonna na pə kəli isu lanja. Waatu inəyi í ka nyi si maɣa Tacaa. ¹² Maa ye le na ma yəlaa me í tɔ tetu taa ké paa timpí. Tetu ká pəsi mə nyəntu. Mə piya kaa tasa səm ke tə taa. ¹³ Mpróy Tacaa Iso yəɣotaa si: Piiitinnaa lelaa təɲ me si í ké yulbətəyɔla. I pəma mə maɣamaɣa mə piiitim ke piya. ¹⁴ Pə tə tə, í kaa tasa yəlaa ke təyɔ. Pəcɔ í kaa tasa mə maɣamaɣa mə piiitim ke piya pəm. Tacaa Iso má ma yəɣotəna mpɔ. ¹⁵ Ma kaa ye le na í tasa nuw ke piiitinnaa kotuyɔ. Pəyele pa kaa tu-meɣe fεele. Pəcɔ pa kaa tasa mə piiitim ke kuyɔ. Tacaa Iso má ma yəɣotəna mpɔ.

Tacaa ká kpeyeli Iseyeli nyəma

¹⁶ Mpróy Tacaa təma-m si: ¹⁷ Yulb nyá, Iseyeli nyəma me mə tonte na mə lakasi pilisa mə tetu nti tə taa í ká wee təyɔ. Isu alv asilima ke í isətɔ nau waatu. ¹⁸ Tənaɣa ma mu-me na pááná. Mpi tə, í kowa yəlaa ke tetu taa. Ilena í pilisi-ti na tuɲ. ¹⁹ Mpróy ma huɔna-me isu mə tonte na mə təma wee tə. Ilena má yasi-meɣe piiitinnaa taa ké tetonna taa. ²⁰ I tala piiitinnaa mpe pa tɔ, ilena

í wakəli ma həte nanj wəetɔ. Haləna yələa yəgətəxi si: Tacaa yələa ké. I tetɔ taa ké pa luna. ²¹ Ulena má mayasi si, má tayani tɔmpi Iseyeli nyóma tɔw ma həte ke piitimnaa lɛlaa té tɔ. ²² Pə tɔw ké pə wɛɛ si, má heeli Iseyeli nyóma. Tacaa, Iso, yəgətəxi si: Pə tayə mə tɔw ké ma lakɔ mpi ma caa lapɔ tɔ. Ama ma həte tənənj wəetɔ, nti í wakəla waatɔ wei í ka wɛ piitimnaa lɛlaa té tɔ, tə tɔw ké. ²³ I wakəla ma həte səsəle ke piitimnaa taa. Ule maə tayani-te. Waatɔ wei maə tayani-te na mə nəgɔ na í naaki, Ulena í cəkəna si mayale Tacaa Iso má ma yəgətəna mpɔ.

²⁴ Maa ləsi-meyɛ piitimnaa taa, na tetɔnaa taa na má məhna-meyɛ mə te. ²⁵ Maa yəgəli mə tɔw ké lɔm nanj nyəm, na í wɛɛ tənənj. Maa nyaali mə isayatu təna na tɔ hɔsi. Maa ləsi tɔw kulalaaj tənaya mə heku taa. ²⁶ Maa tɔw-meyɛ nyama kɔfana. Maa tɔ mə taa ké ləmayasəle kɔfate. Maa ləsi mə nyama wena a wɛ isɔ pɛɛ tɔ, na má tɔw-meyɛ nyama kɔpana. ²⁷ Maa tɔ ma ləmayasəle ke mə taa. Maa yele na í tɔki ma kɔtɔtɔtɔ na ma kiinj. ²⁸ I ka caya tɔw nti ma hawa mə caanaa tɔ tə taa. I ka wɛɛ ma yələa na maa wɛɛ mə Iso. ²⁹ Ulena má kpiisi mə asilima təna. Maa yele na mə tɔw-naya lɔlɔ te. Nyəgəsi kaa tasa-meyɛ lɔw. ³⁰ Maa yele na tɔw kulɔlɔm huki. Tetɔ ká lɔl tɔw-naya. Ule í kaa tasa nyəgəsi feele ke tɔw ke piitimnaa taa. ³¹ Waatɔ inəxi I ka tɔwsi mə tɔntɛ isayale tɔw. I ka tɔwsi mə lakasi nsi si fei te tɔ si tɔw. Ulena mə mayamaya í nyəgəsi mə ti. Mpi tɔ, í lapa isayatu na acaaləw. ³² I nyi si pə tayə mə tɔw ké ma lakɔ mpɔ. Iseyeli nyóma mə tɔntɛ feele í kra-me na í ká nyəgɔ.

³³ Mɔpɔgɔ Tacaa Iso yəgətəxi si: Kɔyakɔ ŋku maa kpiisi mə isayatu tɔ. Maa kɔsi mə ncaa na mə acalɛ huki. ³⁴ Tetɔnaa mpa pu wakəlaa na tɛlaa naaki tɔ. Paa tayani-weyɛ haləm. ³⁵ Halɔ yələa ká tɔ si, tetɔ nti pu wakəlaa tɔ, tə pəsa isɔ taale Iteni. Na acalɛ nna paa yəkəa na á pəsi ncaa tɔ, pa tayana-ye na á pəsi kolooosi acalɛ na yələa caya. ³⁶ Na piitimnaa mpa pa cəna-me tɔ, paa ná si, maya Tacaa ma tayana ŋmau ke mpi pu yəkəa tɔ. Ma tuu mpi pu wakəlaa tɔ. Maya Tacaa, má yəgətəna, maa la isɔ ma yəgətə tɔ.

³⁷ Mɔpɔgɔ Tacaa Iso yəgətəxi si: Maa yele tɔtɔ na Iseyeli nyóma me í yaa-m si má waasi-me. Maa cə-me na má yele na í huki isɔ tɔla ke kaləku taa. ³⁸ Yələa ká su acalɛ ncaa taa ke teitei, isɔ kaləkəj wei pa ha Iso tɔ. Ulena pá pukina-ı Yosalem ke acima səsəna waatɔ. Ule í ka nyi si mayale Tacaa.

37

Mɔwa kɔwɔlɛ tɔm

¹ Mɔpɔgɔ Tacaa tɔj tii ma tɔw. Ulena í Feesuyɔ tɛna-m ma ləmayasɛ taa tɔlɛnj. Mɔpɔgɔ ku pona-m tɛtəkəle səsəle nte mɔwa waasaa tɔ tə heku taa. ² Ulena pə cəna-m-ye na pə tá. A payale ka wɛ sɔgɔnto ké na á wɔlaa. ³ Mɔpɔvɔle Tacaa pəsə-m si: Yulɔ nyá, mɔwa aní á pəsəxi na á kɔli na á feesiyi? Ntəna má cɔ si: Tacaa Iso, nyá tike n nyəmna.

⁴ Ulena í tɔ-m si: Yəgətɔ a tɔm. Si mɔwa kɔwɔlɛ me, í nu Tacaa Iso tɔm. ⁵ Heeli-ye si, maa tɔw mə taa ké feesuyɔ na í feesiyi. ⁶ Maa tɔw-meyɛ hola na nantu na tɔnɔvɔ. Maa tɔw-meyɛ weesuyɔ na í feesiyi. Waatɔ inəxi í ká nyi si mayale Tacaa.

⁷ Mɔpɔgɔ ma yəgətəna mɔwa isɔ Tacaa heela-m tɔ. Ule ma nu kəkəte natələgəle. Ulena á seliyi na á sɔv təmayə krətəna. ⁸ Ma nyənaya mpɔ, ile pə tɔw-yele hola nté na nantu náá sɔv matɔvɔ. Ulena tɔnɔvɔ takɔ tə tɔw. Ule pə taa feesiyi ké. ⁹ Mɔpɔgɔ Tacaa tɔma si: Yəgətəna feesuyɔ. Heeli-ku si, luna antulinya həgələj təna. Kəw na n woso heelim ke yələa mpe pa tɔw na pá sɔv feesuyɔ.

¹⁰ Ma yəgətə teitei isɔ Tacaa heela-m tɔ. Ulena pá fé na pá kɔli na pá sɔj pa nɔdhe tɔw. Paa ké yoolaa samaa tuutuuma ké.

¹¹ Mɔpɔgɔ Tacaa heela-m si: Mɔwa anɛ a tɔm nəgəsəna Iseyeli nyóma nyəntɔ ké. Pa heela-m si mpe pa ləpaya. Pa mɔwa wɔlaa, paa tasəxi pɔlvɔvɔ tɛlvɔvɔ. ¹² Heeli-we si, Tacaa yəgətəxi si: Maa kulɔ ma yələa pələaj na pá lu. Maa məhna-meyɛ Iseyeli tetɔ taa. ¹³ Maa kulɔ ma yələa Iseyeli nyóma pələaj. Saa wei maə ləsi-me tɔw í ka nyi si mayale Tacaa. ¹⁴ Maa tɔ mə taa ké ma feesuyɔ. I ká wɛna weesuyɔ, na má məhna-meyɛ mə tetɔ taa. Waatɔ inəxi í ká nyi si, maya Tacaa Iso, ma yəgətəxi na má lá. Tacaa má ma yəgətəna mpɔ.

Tacaa ká krɛnti Yuta na Iseyeli pə nyóma

¹⁵ Mɔpɔgɔ Tacaa tɔma Isekiyeeli má si: ¹⁶ Yulɔ nyá, kraɔya təhəgəlaya. Nmaa ka tɔw si: Yuta na Iseyeli nyóma mpa pa wɛ kawulaya kane ka taa tɔ. Kraɔya təhəgəlaya lɛŋka. Nmaa keke ka tɔw si: Ifəlayim na Iseyeli nyóma mpa pa wɛ kawulaya kane ka taa tɔ. ¹⁷ Ulena n krɛnti-si, na si wɛɛ isɔ kulɔmaya. Pə wɛɛ si, si pəsi kulɔmaya ke ma nin taa. ¹⁸ Waatɔ wei nyá nyóma ká pəsɔ-ŋ si, n sɛyɛsi-weyɛ pə hɔwɛɛ, ¹⁹ Ulena n cə-we si, Tacaa Iso si: Ma kraɔkəxi təhəgəlaya ŋka ka ké Yosɛfɔ, na ka we Ifəlayim nin taa na Iseyeli nyóma mpa pa wɛ kawulaya kane ka taa tɔ, pa nyəŋka tɔ. Ulena má krɛnti-keɔye təhəgəlaya ŋka ka ke Yuta nyəŋka tɔ ka tɔw. Ulena si pəsi kulɔmaya ke ma nin taa. ²⁰ Təki təhəgəlasɔ nsi si tɔw n ŋmaasaa mpɔ tɔw nyá nin taa, na pa təna pá naaki. ²¹ Ulena n tɛləsi-we si, Tacaa, Iso má ma yəgətəxi si: Maa ləsi Iseyeli nyóma meɔye piitimnaa mpa pa taa í wɛɛ tɔ. Maa kpeyeli-me na má məhna-meyɛ mə tetɔ taa. ²² Maa krɛnti-meyɛ piitim kulɔməm ke

tetu taa. I ka wɛɛna mɛ tɛnaya wulaw kɔlɔm kɛ Iseyeli pɔɔŋ taa. I kaa tasa piitimnaa naale yaa kawulasɪ naaleɣe wɛɛv. ²³ I kaa tasa mɛ tɛyi pilisuyu na piitimnaa tuɲ, yaa pa acaalɛtu, yaa pa kawalasɪ tɛna. Maa lɛsi-meyɛ lona tɛna nna a taa i ka wɛɛ na i pɛntɛna-m tɔɣɔ. Maa taɣani-mɛ na i pɛsi ma yɛlaa, na mɛ wɛɛ mɛ lɛsɔ. ²⁴ Ma tɛmle tɔ Tafiti kɛ lana mɛ wulaw. I kɛ wɛɛna mɛ tɛnaya tiikilu kɔlɔm. I ka tɛŋ ma kɔtɔtɔv, na i tɔkɛɣi ma kiɲ na i laki-u. ²⁵ I kɛ wɛɛ tetɔ nti ma hawa ma tɛmle tɔ Yakɔpu tɔ tɛ taa. Tɛnaya mɛ caanaa ka caɣaa. I ka caɣa tɛ taa na mɛ piya nɛa caɣa tɔtɔ. Pele pa piya piya kɛ caɣa tɔtɔɣo tam tɔɔ. Ma tɛmle tɔ Tafiti kɛ tɔɣɔna mɛ tɔɔ kɛ kawulaya kɛ tam tɔɔ. ²⁶ Ma na-mɛ tu pɛɛli hɛɛsɣu nɔɣo na kɛ wɛɛ tam tɔɔ. I lɛna mɛ mɛŋna-meyɛ mɛ tetɔ taa, na mɛ yele na i huki. Na mɛ ŋmɛ ma tɔɣaya kɛ mɛ heku taa, na kɛ wɛɛ tam tɔɔ. ²⁷ Ma tɛcaɣale kɛ wɛɛ mɛ heku taa kɛ. Maa wɛɛ mɛ lɛsɔ, na mu wɛɛ ma yɛlaa. ²⁸ Waatu inɔyi piitimnaa kɛ nyi si, maɣale Taca. Mɛ lapɛna Iseyeli nyɔma na pa mpa. Waatu inɔyi ma tɛcaɣale kɛ wɛɛ mɛ heku kɛ tam tɔɔ.

38

Taca kalɛɣna wulaw Kɔki tɔtɔ

¹ Mɛpɔɣɔ Taca tɔma-m si: ² Yulɔ nyɔ, kɛɛsi nyɔ ise na wulaw Kɔki wei i tɔki Makɔki tetɔ tɔɔ kɛ kawulaya tɔ i tɔɔ. Telɛsi-i ma kalɛnav. Inu i kɛna Mesɛki na Tupaali pa acalee nyɣu tɔ. ³ Taca lɛsɔ yɔɣɔtɔyi si: Maa kɔli Kɔki tɔɔ. Inu i kɛna Mesɛki na Tupaali pa nyɣu tɔ. ⁴ Maa tɔ i nɔɣu taa kɛ kulaya. Maa hɛ i na i kpaɣanɛɣ caɣala, na mɛ lɛsɛna tɔma kɛ tetɔ taa. Pa kɛ yoolaa tuutuuma kɛ. Pa suuwa wontu kɔpantɔ, na pɛ tɔka kpaɔɔ na layalɛ. ⁵ Pɛɛsi na Itiɣopi na Puti pa tetɔ yoolaa tɛna. Paa tɔki kpaɔɔ na pɛ pɛ yoo kahusi na pɛ tɛŋ Kɔki. ⁶ Komɛ tetɔ yoolaa, na Pɛti-Tokaama tetɔ nyɔma kɛ ilim ntɔɣɔŋ tɔɔ. Paa tɛŋ nyɔ waali, na piitimnaa lɛlaa yɛlaa pɛɣale tɔtɔ. ⁷ Taɣani nyɔ ti na nyɔ sɔɔlu pu. Nyɔ na nyɔ samaa tuutuuma wei i wɛ nyɔ waali tɔ, wɛɛ pa nyɣu tɔ. ⁸ Pɛ wɛɛ pu kɔɔ, lɛna kuyaku nakuli mɛ tɔ-ŋ kɔtɔtɔv. N kɛ polo na i wati tetɔ nti tɛ yɛlaa fita yoo, na pɛ lu piitimnaa pɛɣale taa, na pɛ koti Iseyeli pɔɔŋ wei pu kpiisa hatoo lɔŋ, na pɛ yele-i kɛtɛ tɔ i tɔɔ. Yɛlaa mpa inu paa lɛsi mɛpɔɣɔ piitimnaa lɛlaa taa tɔ, paa caɣana pa tɛyi tɛkpaata. ⁹ Nyana nyɔ yoolaa na nyɔ waali nyɔma tuutuuma i kɛ tii pa tɔɔ kɛ isu tɛv heelim, na i tɔki pa tetɔ isu isɛŋmɔntɔ.

¹⁰ Mɛpɔɣɔ Taca lɛsɔ yɔɣɔtaa si, kuyaku ŋkɔɣu huwɛɛ pɛɣale kɛ kɔɔ nyɔ lɛmaɣasɛ taa. I lɛna i maɣasi nyɔ taa kɛ isayatu. ¹¹ N kɛ maɣasi nyɔ taa si n kpaaki yɛlaa mpa pa caɣana hɛɛsɣu tɔ. Pa acalee fɛi kolooosi. Pɛsɔ pa ta tɛki-yɛ na mankuulinaa. ¹² Nyɔ si n kɛ tii yɛlaa mpa pa taɣana pa ncaɛ kɛ ŋmav tɔ pa tɔɔ na i kuu pa nyɔm. Anu pa caɣa pa tɛɛsi taa kɛ na pɛ huki. Pa hika kalɛkɛŋ na wɛnav. Pa lu piitimnaa taa na pɛ caɣa antulinya heku taa. ¹³ Sapa na Tetɛŋ pɛ tetɔ yɛlaanaa, na Taasisi taatɛlaa na pa awulumpiya tɛna kɛ pɔɔsi-ŋ tɔm. Paa pɔɔsi-ŋ si wontu kuuu tɔɔ kɛ n taɣana nyɔ yoolaa na? N kɛma si n kuuki wola na liyitee na kalɛkɛŋ na wɛnav si, nyɔ wontu kukukuutu i tɔɔ sɔsɔm na?

¹⁴ Mɛpɔɣɔ Taca tɔma-m si: Heeli Kɔki si, maɣa Taca lɛsɔ, ma yɔɣɔtaa si, kuyaku ŋku ma yɛlaa kɛ caɣana pa ti tɔ n ka nyi. ¹⁵ Maa lu ma tetɔ taa kɛ ilim ntɔɣɔŋ tɔɔ tɛna. Na ma waali kɛ piitimnaa tɛna yoolaa. Pa caɣa pa tɛnaya kpaɣanɛŋ, na pɛ lɛ yoolaa sɔsaa. ¹⁶ Kɔki kɛ kɔɔ na i tii ma yɛlaa Iseyeli nyɔma tɔɔ na i tɔki pa tetɔ isu isɛŋmɔntɔ. Mpu inu pu tɛ na pɛ lɛ tɛnaya waatu. Kɔki kɛ maa tili na i wati ma tetɔ. I lɛna piitimnaa nyi si maɣa lɛsɔ nanjɛtɔ. Nti ma caa si mɛ hɔli-wɛ na Kɔki nɔɣɔ tɔɣɔlɛ.

¹⁷ Mɛpɔɣɔ Taca lɛsɔ yɔɣɔtaa si: Kɔki tɔm kɛ ma yɔɣɔtaɣa hatoo lɔŋtaa. Ma tɛmle nyɔma Iseyeli lɛsɔ kuyɔɣɔtɔv telɛsɛlaa nɔɔsi kɛ ma yɔɣɔtɛnaa. Pa kraala pusi pɛɣale taa si, maa tili nɔɣɔ na i yoo na pa yɛlaa. ¹⁸ Ama kuyaku ŋku Kɔki kɛ kpa Iseyeli tetɔ tɔɔ. Ma pɛnɛnɛ sɔsɔna kɛ huuna-i. Maɣa Taca lɛsɔ, mɛ yɔɣɔtɛna. ¹⁹ Ma pɛnɛnɛ sɔsɔna kɛ mɛ tuukina. Tetɔ kɛ sele katatɛlaya kɛ kuyaku ŋku kɔ taa. ²⁰ Tɛŋku tiina na sumasi na taale wontu na atɛ kɔtutuutu. Pɛ kɛnna yɛlaa tɛna mpa pa wɛ tetɔ tɔɔ. Paa sele ma isentaa. Pɔɔŋ na kɔkpaɔmɛ kɔkɔlɔŋ kɛ yɔki na kolɔŋa tɛna hɔti atɛ. ²¹ Maa nyaasi-mɛ na yaasinna pɛɣale. Mɛ yoolaa kɛ kɔ tɛma. Maɣa Taca, mɛ yɔɣɔtɛna. ²² Maa tɔ-meyɛ kɔtɛmɛŋ sɔsɔŋ na mɛ yɛlaa si. Maa yele na tɛv sɔsɔv na tɔmpɛɛ na kɔkɔ pɛ nu mɛ yoolaa, na lɛlaa tuutuuma tɔɔ. ²³ Maa yele na piitimnaa tuutuuma na ma sɔsɔntɔ na ma tɛnanjɛ wɛɛtɔ. I lɛna pɛ cɛkɛna si maɣa Taca.

39

¹ Mɛpɔɣɔ Taca tɔma-m si: Yulɔ nyɔ, telɛsi Mesɛki na Tupaali pɛ yɛlaa nyɣu tɔ sɔsɔ Kɔki si, maa kɔli nyɔ tɔɔ. ² Maa caali-ŋ na i lu ma tetɔ taa kɛ ilim ntɔɣɔŋ tɔɔ tɛna. N ka polo na i yoo na Iseyeli nyɔma pɔɔŋ. ³ Maa yooana-ŋ na nyɔ tɔɔv peli nyɔ niŋ mpɔtɛŋ taa. Nyɔ nyamɛ ka lu nyɔ ntɔɣɔŋ taa na i hɔti. ⁴ I lɛna pɛ kɔ nyɔ na nyɔ yoolaa na nyɔ taapalaa samaa kɛ Iseyeli pɔɔŋ taa. Maa yele na sumasi na taale wontu tɔɣɔ-mɛ. ⁵ Taale kɛ i kɛ si, isu Taca lɛsɔ yɔɣɔtɔv tɔ. ⁶ Taca si, maa sɔ kɔkɔ kɛ Makɔki tetɔ taa. Tɛnaya yɛlaa caɣa tɛpamm kɛ tɛŋku nɔɣɔ. Pulɔpu u pɛkɛlɛɣi-wɛ. Tɛnaya yɛlaa tɛna kɛ nyɔna si, maɣale Taca lɛsɔ. ⁷ Maa hɔli ma hɛtɛ nanjɛ wɛɛtɔ kɛ ma

yɔlaa Iseyeli nyɔma. Ma kaa yele na pɔ tasa-meyɛ pilisuyɔ. Ilena piitimnaa nyi si mayale Tacaɔ Iso, Iseyeli nyɔma nanɔntɔ. ⁸ Yaasinɔɔa mpe paa kɔɔ kɛ. Halɔ pa tu tema caalyɔv. Kuyaku ŋku ku tɔm ke maa yɔɔɔtaɔ. Tacaɔ Iso yɔɔɔtɔna mpɔ. ⁹ Iseyeli nyɔma kɔ lu pa acalɛɛ taa. Paa lu kɔkɔ na pɔ nyagasɔ pa kolontunaa yooɔu wontu. Paa kpalɔŋ sɔsɔŋ na sɔkpeŋ, na tɔɔŋ na nyɔmɔ. Nmantaasɔ sɔsɔnsɔ na sɔkpesi, kɔ kraasɔna kɔkɔ ŋke kɔ tɔŋ ke pusi naatosompɔɔɔlaya. ¹⁰ I kaa tasa tɔpɔɔyaga caav ke taale. Yaa i seti-keye hɔtɔyɔ taa. Mpi tɔ, yooɔu wontu ke i kɔ tayanɔyɔna kɔkɔ. I kɔ kuu kolontunaa wontu tɔnaya. I su pele paa kuu mɔ nyɔntɔ tɔ. Tacaɔ Iso mɔ ma yɔɔɔtɔna mpɔ.

¹¹ Mpɔyɔle Tacaɔ si: Kuyaku ŋkuyɔ maa hɔ Kɔki ke tetɔ ke Iseyeli taa na pɔ pimi-i. Tetɔ nti tu weɛ tɔntaa tetɛkɔle taa ke tɛŋku kusɔpɔv ilim tɔlule tɔɔ. Halɔ pɔlaav ŋku ku tɔki mpɔtɔntaa mpaav. Tɔnaya paa pi Kɔki na i yoolaa samaa. Ilena pɔ ha lonte nteye hɛte si, Kɔki na i samaa pa tetɛkɔle. ¹² Isɔtunaa naatosompɔɔɔlaya tɔcu ke Iseyeli nyɔma kɔ pi Kɔki-we. Ilena pɔ nyaali tetɔ asilima. ¹³ Hɔyɔlɔyɔ ŋku ku yɔlaa tɛna kɔ lana pɔ tɔmlɛ ntɛ. Kuyaku ŋkuyɔ maa hɔli ma tɔyɔ mɔ heko na teeli, na mɔ nyɔyɔ kulɔ. Tacaɔ Iso mɔ ma yɔɔɔtɔna mpɔ. ¹⁴ Paa lasi yɔlaa na pɔ cɔɔ tetɔ ke isɔtɔna naatosompɔɔɔlaya tɔcu, heesɔyɔ fei. Paa pɛeki sɛtaa tɛna, na pɔ pi-we na pɔ nyaali tetɔ asilima. ¹⁵ Paa cɔɔ tetɔ tɔnaya tɔpɔpɔ. Ye pa nawa yulɔ ke timpi, ile pa kaa kaŋmaaya ke i tɔɔ. Pintaa kɔ tɔŋyɔi na pɔ kuuki. Ilena pɔ pukina Kɔki na i samaa pa tetɛkɔle taa, na pɔ piŋ. ¹⁶ Halɔ paa yaa icate natɔli si Hamɔna. Samaa ke pa yaa mpɔ na pa tɛ taa. Pɔle pɔ waali kɛ pi nyaali tetɔ asilima.

¹⁷ Mpɔyɔ Tacaɔ Iso tɔma-m si: Yulɔ nyɔ, yaa sumasi na taale wontu na ŋ tɛlesi-ti. Tɔ lu paa timpi, na tɛ kɔɔ acima wena ma laki-ti tɔ. Pɔ kɛ kɔtaya sɔsɔŋka ke pɔɔŋ taa kɛ. Tu tɔyɔ nantu na tɛ nyɔɔ calɔm. ¹⁸ Tu tɔyɔ akanaa nantu. Tu nyɔɔ ate nyɔyɔ nyɔma calɔm. Nyɔyɔ nyɔma mpeye pa lapɔna kɔtaya ke iwaan, na iweesi, na pɔŋtɔlɔŋ, na Pasanɔ tetɔ naanɔ kɔfanɔ nim nyɔŋ lonte taa. ¹⁹ Wontu kɔ tɔyɔ nantu nim na tɛ haya. Tu nyɔɔ calɔm na pɔ ku-tɔyɔ sulum nyɔm. Kɔtaya ŋka ma laki-me tɔ ka wule ke pi la mpɔ. ²⁰ Wontu nti tu tɔyɔ kraɔanɔŋ na i caɔalaa, na akanaa na yoolaa nantu na tɛ haya. Tacaɔ Iso mɔ ma yɔɔɔtɔna mpɔ.

²¹ Maa hɔli ma tɔŋ ke piitimnaa taa. Paa nɔ isɔna ma huɔki ma huɔle, na isɔna ma hɔŋ pa ŋkpaŋ tɔ. ²² Pɔ kraɔav nɔnɔɔ tɔ, Iseyeli nyɔma kɔ cɛkɔna si, mayale mɔ Iso Tacaɔ, halɔna tam tɔɔ.

Isekiyeeli waasɔ kpeyeluyɔ

²³ Piitimnaa kɔ cɛkɔna si, Iseyeli nyɔma mɔ mɔ isayatu tɔɔ kɛ pɔ kuu-me. I ta tɔki Iso Tɔm ke teu, Ilena i ha-meyɛ siyile. I tu-meyɛ mɔ kolontunaa niŋ taa, na pele pɔ ku-me. ²⁴ Ma ha-meyɛ siyile kɛ. Ma lapa-me isɔ mɔ asilima na mɔ kawalaya weɛ tɔ.

²⁵ Mpɔyɔ Tacaɔ Iso yɔɔɔtaɔ si: Ma wɛna ma hɛte isɛsɛmle kɛ. Maa wɛna Iseyeli nyɔma tɔna pɔtɔtɔle. Maa kɔna Yakɔpɔv yɔlaa mpa kolontunaa ka kuɔwa tɔ. ²⁶ Waatu wei i kɔ caya mɔ tetɔ taa, na u nyanna pulɔ tɔ. Pɔyele nɔyɔlɔ kaa wakɔli mɔ laŋa. Ilena i sɔɔ mɔ fele tɔɔ. Na isɔna i taa tɔki ma tɔm ke teu tɔ pɔ tɔɔ. ²⁷ Maa lasi-meyɛ piitimnaa taa. Maa cɔɔ mɔ kolontunaa acalɛɛ, na mɔ kpeyeli-me. Waatu unɔyɔ i kɔ nyɔni-m Iso nanɔntɔ ke piitimnaa paɔale isɛntaa. ²⁸ Ie i kɔ nyi si mayale mɔ Iso Tacaɔ. Mɔ lapɔna na pɔ kuu-me na pɔ tɛna. Maa kpeyelina-meyɛ mɔ tetɔ taa. Ma kaa yele mɔ taa nɔyɔlɔ tɔna. ²⁹ Ma kaa tasa-meyɛ siyile hau. Ama maa tɔ Iseyeli nyɔma taa kɛ ma feesuyɔ kɛ. Tacaɔ Iso mɔ ma yɔɔɔtɔna mpɔ.

ISEKIYEELI NAWA ISO TɔYAYɔ KE TOOSEE TAKA TAA

40

Iso tɔyaya kɔfalaya tɔm

¹ Mpɔyɔ Iseyeli nyɔma kuuu pɔnaya hiu na kakpasɔ nyɔŋka, isɔtɔ kancaalaya nyɔŋ kuyaku naanɔwa nyɔŋku*fa*. Yosalem icate Iɛkuyɔ pɔnaya naanɔwa na liyiti nyɔŋka. Tacaɔ Iso tɔŋ tii ma tɔɔ na i pɔna-m tɔna. ² Iso lapa na pɔ la-m toosee taka, na i tɛna-m Iseyeli tetɔ taa. Mpɔyɔ pɔ su-m pɔyɔ kɔkɔlɔyɔ nakɔli ku tɔɔ. Na mɔ nɔ kutulɔŋ na ilim mpɔtɔŋ tɔɔ, isɔ icate. ³ Iso pɔna-m tɔna, Ilena mɔ nɔ apalu nɔyɔlɔ. I nɔyɔsɔna kɛ isɔ nyɔyɔlɔyɔ kuseemɔyɔ. Na i tɔka i niŋ taa kɛ kɔŋkɔntu tɔŋ nyɔntɔ natɔli tɔ ŋmɔnaya. Na kɔpɔtɔyɔ kɔmɔyasɔyɔ, na i sɔŋa nɔnɔyɔ. ⁴ Ntɛna apalu unɔ yaa-m si: Yulɔ nyɔ, nyɔni teu na ŋ kɛ ŋkpaŋyɔŋ na ŋ ni ntu ma caa-ŋ heeluyɔ tɔ. Mpi tɔ, pɔ kɔna-ŋ cɔnɛye si n nɔ. Pɔ waali Ilena ŋ heelɔ Iseyeli nyɔma ke mpi n nawa tɔ.

Taya na awali tɔɔ nɔnɔɔsi

⁵ Mpi ma naakaya tɔyɔlɔ: Kɔlɔŋa cɔna tɔyaya kɛ, na kɔ tɔ. Ilena apalu nɔyɔlɔ nɔ tɔka kɔpɔtɔyɔ kɔmɔyasɔyɔ ke i niŋ taa. Kɔ tɔyalɔŋ ke mɛɛtɔlɔnaa tooso*fa*. Mpɔyɔ i mayasa kɔlɔŋa wɔŋ na ka kɔŋkɔlmɔŋ. Ilena pɔ lu mɛɛtɔlɔnaa tooso tooso. ^a ke pa mayasɔyɔ. Ama Lɔkpa taa paa mayasɔyɔ

^a **40:1** Pusi na kɔyɛŋ wei pa tɔwa cɔne tɔ i we mpaa mpaa kɛ. ^a **40:5** mɛɛtɔlɔnaa tooso: Piipilinaa Iɛlaa taa, ile ŋkulunɔ na pɔ suna mpeɛ

mpu. ⁶ Ilena í polo ilim tǎlule tǎo nǎnǎyo. Mǎrǎyú í kpa kumlee, na í mayasi nǎnǎkpete luman, na pǎ lu meetǎlǎnaa tooso. ⁷ Tanjlaa kutuluj mala tǎteele heku taa nyǎnte nǎnǎyo kǎ. Kutuluj tayalǎj na í wanj ka we meetǎlǎnaa tooso tooso kǎ. Koloosi nsi sí fayá kutuluj iní tǎ, sí yasǎlaya ná we meetǎlǎnaa tooso na hǎyǎlǎyú hǎyǎlǎyú. Nǎnǎyo nakǎli kele ka tayalǎj we meetǎlǎnaa tooso. Keleje n teeki na pǎcǎcǎ nǎ tala kutuluyú nǎku kǎ sǎjǎ Iǎo tǎyǎyá isentaa tǎ. ⁸⁻⁹ Mǎrǎyú apalú iní í mayasa pǎ taa kutuluyú nǎku. Kǎ lumanj ka we meetǎlǎnaa líyiti, na kǎ koloosi yasǎlaya ke meetǎli kǎlǎm. Nǎnǎyo na pǎ taa tǎo kutuluyú ntǎ nǎku kǎ kǎla Iǎo tǎyǎyá ke kpǎtǎnǎv tǎ. ¹⁰ Ilim tǎlule nǎnǎyo tanjlaa kutuluj naatoso ka we teitei kǎ. Ilena í tǎo mǎraav ke heku, tooso na cǎne tooso na cǎne. Koloosi nsi sí fayá heku taa tǎ, sǎle sí yasǎlaya náá we teitei kǎ. ¹¹ Mǎrǎyú apalú iní í mayasa patǎma wei í tǎo nǎnǎyo tǎlǎyí tǎ. Ilena pǎ lu meetǎlǎnaa kakpasi. Tǎteele heku taa nyǎnte wanj tǎna kpǎnta meetǎlǎnaa naatoso na hǎyǎlǎyú. ¹² Tanjlaa kutuluj wanj na í tayalǎj ka we teitei kǎ. Meetǎlǎnaa tooso tooso. Na kolujǎ kǎyǎ tǎteele kǎnjǎkmǎj naale tǎo na ka kǎnjǎkǎlǎmǎj we meetǎli hǎyǎlǎyú. ¹³ Ilena apalú iní í mayasi pǎ kǎyǎv tanjlaa kutuluj iní í taa lenjǎ kolujǎ, na pǎ suna lenjǎ nyǎnjǎ, na tǎteele na cǎne tǎo. Ilena pǎ lu meetǎlǎnaa naanǎwa na naale na hǎyǎlǎyú. ¹⁴ Mǎrǎyú í mayasa tǎtǎyǎ kutuluyú nǎku kǎ we meetǎlǎnaa naanǎwa tǎo kǎ wanj. Iǎo tǎyǎyá tǎyǎ kǎ tǎo kutuluyú nǎkǎyú heku kǎ. ¹⁵ Pǎ kǎyǎv kǎncǎalǎyá nǎnǎyo ke awalí tǎo kolujǎ halǎna kutuluyú awalí tǎo kolujǎ, na pǎ polo tǎnǎyá kǎne tǎo. Ilena pǎ lu meetǎlǎnaa híu na kakpasi. ¹⁶ Pǎa kǎma puluj ke tanjlaa kutuluj iní í pǎtolee tǎo na awalí tǎo kǎ. Na koloosi kǎkǎyási na kutuluyú nyǎnjí taa. Pǎ tǎla-yǎje na á cǎo nǎnǎyo na á tǎ. Ilena pǎ lǎsí pǎanj fotoonaa ke pǎ taa tǎo kolujǎ tǎo.

¹⁷ Mǎrǎyú apalú iní í pǎna-m Iǎo kutuluyú tǎyǎ awalí nyǎnjǎ tǎo. Pǎa hǎla-keje teu kǎ na nanj híu na naanǎwa tǎ-keje heku. ¹⁸ Pǎ hǎla hǎlǎtǎv ntǎyí na tǎ cǎo nǎnǎcǎsí tǎna. Ie awalí tǎo nyǎntǎ kǎla kǎlǎyú. ¹⁹ Mǎrǎyú apalú iní í mayasa tǎyǎ wanj. Pǎ kǎyǎv kǎncǎalǎyá nǎnǎyo tǎo halǎna pǎ suna pǎ taa tǎo tǎyǎ kolujǎ. Ilena pǎ lu meetǎlǎnaa nǎle na naanǎwa. Ilim tǎlule tǎo kǎnjǎj ke í cǎalǎnaa. Ilena í tǎkǎna pǎ ntǎyǎj tǎo nyǎnjǎ. ²⁰ Ilena í mayasi ilim ntǎyǎj tǎo nǎnǎyo. Kele ka nyǎnǎyǎna awalí tǎo tǎyǎ tǎo kǎ. Kǎ wanj na ka tayalǎj ke í mayasaa. ²¹ Nǎnǎyo njǎ kǎa wǎna tanjlaa kutuluj naatoso kǎ. Tooso na kǎnjǎj kǎne, na tooso na kǎne. Koloosi yasǎlaya na kutuluyú wanj, pu we teitei kǎ, isú ilim tǎlule tǎo nǎnǎyo nyǎnsí. Nǎnǎyo tayalǎj tǎna kpǎnta meetǎlǎnaa híu na kakpasi. Kǎ wanj ke meetǎlǎnaa naanǎwa na naale na hǎyǎlǎyú. ²² Kutuluyú na pǎtolee na pǎ pǎánj fotoonaa we teitei kǎ, isú nǎnǎyo lenjǎ nyǎma. Yǎlv tǎj kumlee naatosompǎyǎlaya ke, ilena í kpa ilim ntǎyǎj tǎo nǎnǎyo. ²³ Nke iní ka isentaa, lenjǎ wee njǎ yǎlv svǎki na í tǎla pǎ taa tǎyǎ tǎo tǎo. Isú pu wǎv na ilim tǎlule tǎo tǎo. Mǎrǎyú apalú iní í mayasa nǎnǎcǎsí nsi sí heku taa wanj. Ilena pǎ lu meetǎlǎnaa nǎle na naanǎwa. ²⁴ Ilena í pǎna-m ilim mpǎtǎj tǎo hǎyǎlǎyú, na má ná nǎnǎyo kǎfalǎyá. Mǎrǎyú í mayasa tanjlaa kutuluj, na koloosi na nanj. Ilena pǎ lu teitei isú í ka mayasǎyú kǎncǎalǎyá nyǎnsí tǎo. ²⁵ Tǎna tǎtǎ, pǎtolee ka wee kǎ. A cǎona kutuluyú nǎnǎyo. A we teitei na ilim ntǎyǎj na pǎ mpǎtǎj nyǎna. Nǎnǎyo tayalǎj tǎna kpǎnta meetǎlǎnaa híu na kakpasi. Kǎ wanj ke meetǎlǎnaa naanǎwa na naale na hǎyǎlǎyú. ²⁶ Kumlee naatosompǎyǎlaya ke yǎlv tǎj na í kpa nǎnǎyo njǎ. Kǎ wǎna kutuluyú sǎsǎv isentaa kǎ. Pǎa lǎsa pǎánj fotoonaa ke tǎteele heku taa nyǎntǎ kǎnjǎkmǎj tǎo kǎ. ²⁷ Nǎnǎyo lenjǎ ka we kǎne iní ka isentaa, njǎ yǎlv svǎki na í tǎla pǎ taa tǎyǎ tǎo tǎo. Apalú iní í mayasa ilim mpǎtǎj tǎo nǎnǎcǎsí nsi sí heku taa. Ilena pǎ lu meetǎlǎnaa nǎle na naanǎwa.

Pǎ taa tǎo tǎyǎ na pǎ nǎnǎcǎsí

²⁸ Mǎrǎyú apalú iní í tǎjǎna-m ilim mpǎtǎj nǎnǎyo. Ilena í svǎna-m pǎ taa tǎyǎ tǎo. I mayasa nǎnǎyo njǎ, ilena ka tayalǎj na ka wanj wee teitei na awalí tǎo kolujǎ nǎnǎyo. ²⁹ Tanjlaa kutuluj na heku taa kolujǎ, na nanj pǎ tayalǎj na pǎ wanj ka we teitei kǎ, isú nǎnǎcǎsí lenjǎ. Ilena pǎtolee cǎona nanj na á tǎ. Nǎnǎyo tayalǎj tǎna ka we meetǎlǎnaa híu na kakpasi. Kǎ wanj ke meetǎlǎnaa naanǎwa na naale na hǎyǎlǎyú. ³⁰⁻³¹ Nanj taa kǎ nǎ tǎnjǎyǎna na nǎ tǎla awalí tǎyǎ tǎo. Pǎa lǎsa pǎánj fotoonaa ke pǎ taa kolujǎ tǎo kǎ. Kumlee pǎlefei ke yǎlv kpǎaki na í tǎla kutuluyú taa. ³² Mǎrǎyú apalú iní í tǎjǎna-m ilim tǎlule nǎnǎyo. Ilena tǎ svǎ pǎ taa tǎyǎ tǎo. I mayasa nǎnǎyo, ilena í mayasa sí kǎna kǎncǎalǎyá nyǎnsí wanj na sí tayalǎj pǎ we teitei. ³³ Tanjlaa kutuluj na hekǎj taa koloosi, na nanj tayalǎj na pǎ wanj ka we teitei kǎ, isú nǎnǎcǎsí lenjǎ. Na pǎtolee cǎona nanj njǎ kǎ nǎnǎyo. Nǎnǎyo njǎ ke tayalǎj tǎna kpǎnta meetǎlǎnaa híu na kakpasi. Kǎ wanj ke meetǎlǎnaa naanǎwa na naale na hǎyǎlǎyú. ³⁴ Nanj taa kǎ yǎlv tǎnjǎyǎna na í tǎla awalí tǎyǎ tǎo. Pǎa lǎsa pǎánj fotoonaa ke pǎ taa kolujǎ tǎo kǎ. Ilena pǎ tǎj heku taa tǎteele kǎnjǎkmǎj tǎo. Kumlee pǎlefei ke yǎlv kpǎa na í svǎ.

³⁵ Apalú iní í pǎna-m ilim ntǎyǎj tǎo nǎnǎyo, ilena í mayasi kele. Kǎ wanj na ka tayalǎj ka we teitei kǎ isú lenjǎ. ³⁶ Nǎnǎyo njǎ kele ka wǎna tanjlaa kutuluj tǎtǎ. Heku taa kolujǎ na nanj na pǎtolee cǎo-kǎ na pǎ tǎ. Kǎ tayalǎj tǎna we meetǎlǎnaa híu na kakpasi. Kǎ wanj ke meetǎlǎnaa naanǎwa na naale na hǎyǎlǎyú. ³⁷ Nanj taa kǎ nǎ tǎnjǎyǎna na nǎ lu awalí tǎyǎ tǎo. Ilena pǎ lǎsí pǎánj fotoonaa ke pǎ taa kolujǎ tǎo. Na tǎteele ke heku taa. Kumlee pǎlefei ke yǎlv kpǎa na pǎcǎcǎ í svǎ.

³⁸ Kutuluɣu nakoli ku we ilim ntɔɔɔŋ tɔɔ nɔnɔɔ isentaa. Tɔnaya pa nyaalaya tɔla wena pa kukaya na pɔ laki kotaya ŋka kɔko lusa ka tɔna tɔ. ³⁹ Taapɔlɔnaa naale ka we nanj ŋku ku kɔŋkamɔŋ naale tɔɔ kɛ koluŋa kite kɛ tɔkram. Taapɔlɔnaa mpe pa tɔɔ kɛ pa kukaya kotaya tɔla. Iɔu kotaya ŋka kɔko lusa ka tɔna tɔ, na isayatu husuɣu nyɔŋsi. ⁴⁰ Taapɔlɔnaa liyiti ka we nanj waali tɔɔ tɔtɔ. Ye n pukina ilim ntɔɔɔŋ nɔnɔɔ tɔsɔule, n naaki-weye. Naale na kɔŋkɔŋ kɔne, naale na kɔne. ⁴¹ Taapɔlɔnaa pɔlefeɪ tɔɔ kɛ pa kukaya kotaya tɔla. Liyiti na nɔnɔɔ kɔŋkɔŋ kɔne, na liyiti na kɔne. ⁴² Pɔcɔ pɔ kaasi kotaya ŋka kɔko lusa ka tɔna tɔ. Kele ka taapɔlɔnaa pɛe nyɔma ke liyiti tɔtɔ. Paa wei i taɣalɔŋ seka meɛtɔli kolum ke pɔcɔ. Na i wanj ke mpu tɔtɔ. Pa kɔŋkɔlɔmɔŋ ke meɛtɔli na hɔɔlɔɣu hɔɔlɔɣu. Taapɔlɔnaa mpe pa tɔɔ kɛ pa sukaya wontu nti pa lakɔna kotaya ŋka kɔko lusa ka tɔna tɔ. Na kɔtasi leŋsi. ⁴³ Pa lapa caŋɔm ke taapɔlɔnaa mpe pa ntompee tɔɔ kɛ, na pɔ cɔɔ na pɔ tɔ. Pa tɔɔ kɛ pa sukaya kotaya nantu. ⁴⁴ Mɔrɔɔ apalu inu i pona-m pɔ taa taya tɔɔ. Nanj naale ka we tɔnaya. Leŋku ka we ilim ntɔɔɔŋ nɔnɔɔ kin. Ilena kɔ ha ilim mɔrɔtɔŋ ke siyile. Leŋku ke ilim mɔrɔtɔŋ nɔnɔɔ kin. Ilena kɔ ha siyile ke ilim ntɔɔɔŋ. ⁴⁵ Ilena i heeli-m si: Nanj ŋku ku keɛsɔna ilim mɔrɔtɔŋ tɔɔ tɔ. Ku kɛ kɔtɔlaa mpa pa laki Iɔ tɔyaya taa kɛ tɔmle tɔ pa nyɔŋku kɛ. ⁴⁶ Ama ŋku kule ku keɛsɔna ilim ntɔɔɔŋ tɔɔ tɔ. Kuleyele kɔtɔlaa mpa pa paasɔŋna kotaya tɔlate tɔ pa nyɔŋku. Ilena i tasa si, Lefii nyɔma taa de, Satɔki tɔyaya nyɔma tike ka wenna mpaɔu si, pɔ suu Iɔ tɔyaya taa na pɔ la i tɔmle.

Iɔ tɔyaya maɣamaya

⁴⁷ Mɔrɔɔ apalu inu i maɣasa pɔ taa taya. Ka wanj na ka taɣalɔŋ ka we teitei kɛ. Paa kɔŋkɔŋ ŋkuɣu meɛtɔlɔnaa nule na naanɔwa. Ilena kotaya tɔlate ke Iɔ tɔyaya isentaa. ⁴⁸ Mɔrɔɔ apalu inu i suuna-m Iɔ tɔyaya nɔnɔɔ sakaya tɛe. I maɣasa sakaya akelɛnaa tɔ, paa wei i yaɛlaya we meɛtɔlɔnaa naale na hɔɔlɔɣu kɛ. Nɔnɔɔ wanj ke meɛtɔli kolum na hɔɔlɔɣu. ⁴⁹ Nɔnɔɔ sakaya taɣalɔŋ we meɛtɔlɔnaa naanɔwa na wanj ke meɛtɔlɔnaa naatoso. Kumlee naanɔwa ke yulu kraaki na i suu. Ilena akelɛnaa naale tɔwa nɔnɔɔ ke heku.

41

¹ Mɔrɔɔ apalu inu i pona-m Iɔ tɔyaya kutuluɣu sɔsɔu taa. Ilena i maɣasi-kɔ. Koloosi tɔwa tɔtɛle ke heku kɛ. Sɔle si wanj we meɛtɔlɔnaa tooso. ² Nɔnɔɔ wanj ka we meɛtɔlɔnaa kakpasɔ kɛ. Hɔɔlɔɣu kɔneye meɛtɔlɔnaa naale na kɔneye mpu tɔtɔ. Iɔ tɔyaya maɣamaya taɣalɔŋ ka we meɛtɔlɔnaa hii kɛ. Ka wanj ke meɛtɔlɔnaa naanɔwa. ³ Pɔ waali, ilena i suu lɔlɔ nanj taa na i maɣasi nɔnɔɔ. Ka nɔnɔkɔpete lumaj we meɛtɔli kolum na wanj ke meɛtɔlɔnaa tooso. Ka kɔŋkamɔŋ tɔɔ kɔpusɔŋ ke meɛtɔlɔnaa tooso na hɔɔlɔɣu. ⁴ Ilena i maɣasi kutuluɣu maɣamaya na ku wanj na ku taɣalɔŋ we teitei kɛ meɛtɔlɔnaa naanɔwa naanɔwa. Mɔrɔɔ i heela-m si tɔnayaɛ kate taa kate tɔcayale.

Iɔ tɔyaya kutulɔŋ lɛlɔŋ

⁵ Mɔrɔɔ apalu inu i maɣasa Iɔ tɔyaya pɔ taa koluŋa. Ka kɔpusɔŋ we meɛtɔlɔnaa tooso. Ilena pɔ ŋmɔ kutulɔŋ na pɔ cɔɔ na pɔ tɔ. I wanj we meɛtɔlɔnaa naale. ⁶ Kutulɔŋ kɔsɔɔŋ inu i ka kɛ ate na Iɔ kutulɔŋ ke tɔma tɔɔ kɛ. Paa ŋku ku wena nanj hii na naanɔwa. Paa nanj ŋku ku we awali tɔɔ koluŋa taa kɛ. Iɛ pɔ taya Iɔ tɔyaya koluŋa taa. ⁷ Koluŋa walɔŋna isɔtaa kɛ. Ilena pɔ sɔsɔŋi paa ate na Iɔ kutuluɣu ŋkuɣu wanj na pɔ puki. Mɔrɔɔ pɔ wee na pɔ cɔɔ Iɔ tɔyaya na pɔ tɔ. Pɔ tɔɔ kɛ ye n kraaki, nanj sɔsɔŋi wanj na i kraaki. Pɔ kraɣau kancalaya ate na Iɔ kutuluɣu tɔ. Yulu pɔsɔŋi na i polo heku taa nyɔŋku. Ilena i tɛe ŋku ku we isɔtaa tɔ. ⁸ Mɔrɔɔ ma cekɔnaa si, Iɔ tɔyaya kutulɔŋ wei i cɔɔna-keye mpu tɔ, i kɔla kulɔɣu, Iɔ meɛtɔlɔnaa tooso. ⁹ Kɔŋkɔŋ taa kutulɔŋ inu, i waali tɔɔ koluŋa yaɛlaya we meɛtɔlɔnaa naale na hɔɔlɔɣu. Lonte nte pɔ yela kɔpete tɔ, ¹⁰ na kutulɔŋ lɛlɔŋ pɔ heku taa, meɛtɔlɔnaa naanɔwa ka wenna na pɔ cɔɔ Iɔ tɔyaya. ¹¹ Kutulɔŋ inu i nɔnɔsɔ naale tɔlayaana koluŋa taa tɔɔ kɛ. Nɔnɔɔ leŋka na ilim ntɔɔɔŋ tɔɔ. Leŋka na pɔ mɔrɔtɔŋ tɔɔ. Koluŋa ŋke ka yaɛlaya ka we meɛtɔlɔnaa naale na hɔɔlɔɣu kɛ na pɔ cɔɔ na pɔ tɔ. ¹² Kutuluɣu nakoli ku sɔŋa Iɔ tɔyaya ilim tɔtɔle tɔɔ kɛ koluŋa kite. Ku taɣalɔŋ we meɛtɔlɔnaa nule na kakpasɔ. Ku wanj ke hii na naanɔwa. Ku koloosi yaɛlaya ke meɛtɔlɔnaa naale na hɔɔlɔɣu. ¹³ Apalu inu i maɣasa Iɔ tɔyaya. Ilena ka taɣalɔŋ lu meɛtɔlɔnaa nule na naanɔwa. Koluŋa na kutuluɣu ŋku ku sɔŋa ilim tɔtɔle tɔɔ tɔ, ku koloosi taɣalɔŋ ka we meɛtɔlɔnaa nule na naanɔwa tɔtɔɔ. ¹⁴ Iɔ tɔyaya hɔɔlɔɣu ŋku ku keɛsɔna ilim tɔlele tɔɔ tɔ, na kɔŋkamɔŋ tɔɔ patamanaa wanj ka we meɛtɔlɔnaa nule na naanɔwa. ¹⁵ Apalu inu i maɣasa tɔtɔɔ Iɔ tɔyaya waali kutuluɣu taɣalɔŋ. Pɔ na patamanaa mpa pa we kɔŋkamɔŋ inu i naale i tɔɔ tɔ. Pɔ kɔpenta meɛtɔlɔnaa nule na naanɔwa.

Iɔ tɔyaya pɔtaa tɔɔ

¹⁶ Paa saaka kɔŋkɔpolɔnaa kɛ. Ilena pɔ mati Iɔ tɔyaya kraaŋ na pɔ nanj sɔsɔu na lɔlɔ nyɔŋku taa. Na pɔtolee nna pa tɔ puluŋ tɔ na sakasi. Na pɔ cɔɔ ate na Iɔ kutulɔŋ inu i tooso na pɔ tɔ. Pɔ tɔna pu kɛ kɔŋkɔpolɔnaa kɛ. Pɔ kraɣau ate na pɔ suna pɔtolee tɔ. Ilena pɔ tɔni pɔtolee anu a

mayamaɣa ke kponkpolonaa. ¹⁷ Iso tɔyɔɣa waali, na ka taa tɔɔ nɔnɔyɔ kɔsɔsɔyɔɣa, halɛna lɛlɛ narɔ tɔ, paa lɛsa koloosi tɔɔ kɛ, ¹⁸ isɔtaa tanɔlaa na paaɲ pɛ fotoonaa. Fotoonaa ka sita tɛma taa kɛ. Paaɲ fotoo, na isɔtaa tanɔlaa naale fotoo, na pɛ polo mpɔ. Isɔtaa tanɔlaa mpɛ pa isentaa wɛ tɔm naale naale. ¹⁹ Yulu isentaa nyɔnɔyɔ paaɲ kɔnɛ na cɔnɛyɛ. Na tɔyɔɣa isentaa nɔɔ nyɔnɔyɔ kɔnɛ na cɔnɛ. Mprɔyɔ pɛ wɛɛ na pɛ cɔɔ Iso tɔyɔɣa na pɛ tɔ. ²⁰ Paa lɛsa isɔtaa tanɔlaa na paaɲ fotoonaa kɛ. Pɛ kpaɣaɲ kɔluɲa kite tɛɛ tɔyɔ, halɛna nɔnɔɔsi nyɔyɔ taa. ²¹ Narɔ sɔsɔɔ akelenaa taɣalɛɲ na pɛ warɔ ka wɛ teitei kɛ.

Ilɛna kate taa kate nɔɔ nyɔnɔyɔ ²² kɔtaya tɔlate. Tɔlɛyɛ pa saaka kponkpolonaa. Tɔ kɔɲkɔlmɔɲ wɛ mɛɛtɛli kɔlmɔ na hɔyɔlvɔ. Tɔ warɔ ke mpɔ. Tɔ wɛna ŋkulɔɲasi na nɔɔhɛ. Tɔ kɔɲkɔlmɔɲ tɔɔ kɛ kponkpolonaa. Mpɔyɛle apalu unɔ i heela-m si: Taarɔli wɛnna Tacaɔ isentaa.

²³ Iso tɔyɔɣa nɔnɔyɔ ka wɛna kutɔkɔyɔ kɛ. Ilɛna kate taa kate tɔcayale na tɔ nyɔɲku. ²⁴ Paa nɔnɔyɔ ŋka kaa wɛna kampɔnaa naale kɛ. Ilɛna pɔ tulɔyɔ na pɔ tɔkɔyɔ. ²⁵ Ilɛna pɔ lɛsi kutuluyɔ sɔsɔɔ kampɔ tɔɔ kɛ fotoonaa. Isɔtaa tanɔlaa na pɛ paaɲ kɔlmɔɲ unɔ i fotoonaa ke paa lɛsaa isɔ koloosi tɔɔ. Ilɛna pɔ kɔ pɛ taa tɔɔ kpaɣaɲ nɔnɔyɔ nyɔyɔ taa kɛ sakaya taka kɛ kponkpolonaa. ²⁶ Kpaɣaɲ ŋku kɔ koloosi naale tɔɔ ka wɛ pɔtɔlee. A tɔɔ na pulun, na pɔ lɛsi pɔɔɲ fotoonaa tɔɔ.

42

Iso tɔyɔɣa tɔɔ kutuluyɔ kɔsɔsɔɲ lɛlɛɲ

¹ Mprɔyɔ apalu unɔ i luna-m awali tɔɔ taya tɔɔ. Ilɛna i pona-m kutuluyɔ wei i wɛ ilim ntɔyɔɲ tɔɔ tɔ. Koluɲa na Iso tɔyɔɣa waali kutuluyɔ pɛ kin ntɛ. ² Ilim ntɔyɔɲ tɔɔ kutuluyɔ unɔ, i taɣalɛɲ ka wɛ mɛɛtɛlɛnaa nɔlɛ na naanɔwa kɛ. I warɔ ke mɛɛtɛlɛnaa hiu na kakpasɔ. ³ Kutuluyɔ ŋku kɔ hɔyɔlvɔ lɛɲku nyɔnɔyɔ, ikpate nte tɔ warɔ wɛ mɛɛtɛlɛnaa naanɔwa tɔyɔ. Tɔlɛ tɔ cɔɔ Iso tɔyɔɣa kɛ. Ilɛna kɔ hɔyɔlvɔ lɛɲku nɔɔ nyɔnɔyɔ awali tɔɔ taya kumte. Kɔ atɛ na isɔ kutuluyɔ unɔ i tooso, i wɛna sakasi kɛ tɛma tɔɔ kɛ. ⁴ Pɛ taa tɔɔ taya hɔyɔlvɔ tɔɔ ke mpɔ isentaa, ikpate natɛli tɔ wɛɛ na tɔ warɔ ke mɛɛtɛlɛnaa kakpasɔ. Tɔ taɣalɛɲ ke mɛɛtɛlɛnaa nɔlɛ na naanɔwa. Ilim ntɔyɔɲ tɔɔ kɛ kutuluyɔ unɔ i nɔnɔɔsi ka wɛnna. ⁵ Isɔtaa kutuluyɔ seka warɔ ke pɔtɛɛ nyɔɲ. Mpi tɔ, sakasi ŋmasa-i kɛ, na pɛ kɛli heku taa nyɔɲ, na pɔtɛɛ nyɔɲ. ⁶ Kutuluyɔ ŋku kɔ atɛ na isɔ kutuluyɔ tooso, ka wɛna sakasi kɛ tɛma tɔɔ kɛ. Ilɛ pa ta tu-i akelenaa isɔ kutuluyɔ lɛlɛɲ. Pɛ tɔɔ kɛ kutuluyɔ ŋmuna ŋprɔyɔ atɛ tɔɔ na pɛ kpaaki. ⁷ Mpɔɲ unɔ i koloosi nsi si wɛnna awali tɔɔ taya tɔɔ hɔyɔlvɔ tɔ, si taɣalɛɲ ka wɛ mɛɛtɛlɛnaa hiu na kakpasɔ kɛ. ⁸ Mpi tɔ, kutuluyɔ unɔ i mayamaɣa i taɣalɛɲ ka wɛ mɛɛtɛlɛnaa hiu na kakpasɔ kɛ. Ilɛna kutuluyɔ wei i wɛnna Iso tɔyɔɣa hɔyɔlvɔ tɔ i taɣalɛɲ ke mɛɛtɛlɛnaa nɔlɛ na naanɔwa. ⁹ Kutuluyɔ unɔ i pɔtɛɛ ka wɛ nɔnɔyɔ na ilim tɔlɛlɛ tɔɔ. Ye n luna awali tɔɔ taya tɔɔ nyɔɲka, ŋkɛyɛ n suvɔna. ¹⁰ Taya koluɲa tɔcaalle ke nɔnɔyɔ ŋke ka wɛɛ.

Kutuluyɔ ka wɛ ilim mpɔtɛɲ tɔɔ, na i nyɔnɔyɔ koluɲa. Na kutuluyɔ ŋku kɔ wɛ Iso tɔyɔɣa waali tɔ. ¹¹ Ikpate natɛli tu wɛ kutuluyɔ unɔ i kin. Kutuluyɔ unɔ i sɔɲyɔ unɔ i warɔ na i taɣalɛɲ na i nɔnɔɔsi, ka nyɔnɔyɔ ilim ntɔyɔɲ tɔɔ nyɔɲ kɛ. ¹² Mpɔ tɔtɔyɔ pɛ wɛɛ, na ilim mpɔtɛɲ tɔ kutuluyɔ nɔnɔɔsi. Timpi ikpate nte tɔ caalaa tɔyɔ nɔnɔyɔ ka wɛɛ. Na kɔ nyɔnɔyɔ Iso na yɔlaa pa tɔsulle koluɲa. Ilim tɔlɛlɛ tɔɔ kɛ pa suvakayana. ¹³ Mprɔyɔ apalu unɔ i heela-m si, ilim ntɔyɔɲ na pɛ mpɔtɛɲ tɔɔ kutuluyɔ wei i nyɔnɔyɔ taya tɔ i kɛ Iso nyɔɲ kɛ. Kɔtɔlaa mpɔ pa suvɔli Iso kutuluyɔ taa tɔ, i taa kɛ pɛ wɛɛ si pɔ tɔyɔ Iso tɔyɔɣa. I taa tɔtɔyɔ pɛ wɛɛ si, pɔ si Iso nyɔm. Iso kuhav na kɔtaya ŋka pa lapa isayatu tɔɔ tɔ. Na taɲaɲyɔ nyɔɲka. Mpi tɔ, pɛ kɛ Iso lonte kɛ. ¹⁴ Ye kɔtɔlaa mpɔ pa laalaa na pɔ suvɔ Iso lonte taa tɔna. Pɛ fɛi si pɔ luna taya tɔɔ nɔnɔyɔ. Pɛ wɛɛ si, pɔ yele tɔnaya wontu nti pa suuwa na pɔ lana Tacaɔ tɔmlɛ tɔyɔ. Ilɛna pɔ suu lentɔ na pɔ polo timpi samaa kotaa tɔ.

Awali tɔɔ koluɲa mayasɔyɔ

¹⁵ Mprɔyɔ apalu unɔ i tɛma Iso tɔyɔɣa taa tɔɔ kɛ mayasɔyɔ. Ilɛna i yaa-m na tɔ luna ilim tɔlɛlɛ nɔnɔyɔ. Ilɛna i naali mayasɔyɔ ke ikpate nte tɔ cɔna Iso tɔyɔɣa tɔ. ¹⁶ Camlyɔ ke i mayasayana. Nkɔyɔ i nyɔmna ilim tɔlɛlɛ tɔɔ hɔyɔlvɔ taɣalɛɲ. Hɔyɔlvɔ ŋku ku wɛ mɛɛtɛlɛnaa ŋmɔnɔyɔ na nɔlɛ na naanɔwa (250). ¹⁷⁻¹⁹ Mprɔyɔ i mayasa ilim ntɔyɔɲ tɔɔ hɔyɔlvɔ. Na pɛ mpɔtɛɲ tɔɔ nyɔɲku, na pɛ tɔtɔlɛ nyɔɲku. Ilɛna pɛ taɣalɛɲ li kɔlmɔ. Paa hɔyɔlvɔ ŋkuɲa mɛɛtɛlɛnaa ŋmɔnɔyɔ na nɔlɛ na naanɔwa (250). ²⁰ Isɔna i mayasa koluɲa ŋka ka cɔna Iso tɔyɔɣa tɔ, ka kɔɲkɔlmɔɲ liyiti tɔyɔlɛ. Koluɲa ŋke ka taɣalɛɲ na ka warɔ ka wɛ teitei kɛ. Paa kɔɲkɔɲ ŋkuɲa mɛɛtɛlɛnaa ŋmɔnɔyɔ na nɔlɛ na naanɔwa (250). Koluɲa ŋke kaa fayana yɔlaa tɔna tɔcayale na Iso nyɔntɛ.

43

Iso mɔlvɔ ke i tɔyɔɣa taa

¹ Mprɔyɔ apalu unɔ i pona-m ilim tɔlɛlɛ tɔɔ nɔnɔyɔ. ² Ilɛna mɔ nɔɔ Iseyeli Iso teeli luna ilim tɔlɛlɛ tɔɔ na i kɔɲ. Pɛ kɔkɔtɛ ka wɛ kɛ isɔ tenku nyɔntɛ, na pɛ naaki tetu tɔɔ. ³ Toosee taka wei ma na isɔntɔ tɔ a wɛɛ kɛ isɔ wɛna maa tɛma nau tɔ. Maa nawa ale a taa si Iso kɔma si i wakɔlɔyɔ Yosalem. Yaa nna maa toosaa si, ma wɛ Kɛpaa pɔyɔ sɔsaya kɔtɛɲ tɔɔ tɔ. Mprɔyɔ ma hota ma nɔyɔ tɔɔ. ⁴ Ilɛna Tacaɔ teeli suvɔna nɔnɔyɔ na i caya Iso tɔyɔɣa taa. ⁵ Ntɛna Iso Feesuyɔ kpaɣa-m

ma lamayasae taa na kó souna-m pə taa taya taa. Ilena má ná sí Tacaa teeli soso tərja suyu ke Iso təyaya. ⁶ Mporóy ma nuwa nəyolo yəyətəyənə-m hatoo Iso təyaya taa. Yulo wei i ka souna-m pə taa tə, i we ma kəŋkəŋ taa ké tam ké. ⁷ Ilena Tacaa tə-m si: Yulo nyá, nyəni, ma kumte lonte ntə. Timpi maa si ma nəntaaluyə təyole. Maa caya Iseyeli nyəma heko ke tam taa ké. Pana pa awulaa pa kaa tasa ma hətə səsəle pilisuyu na pa wasanjalətv. Yaa pa pi pa awulaa mpa pa saki təyə təna. ⁸ Ma nənəkpeele cəlyə awulaa mpe pa ŋmaaki pa nyəna. Koluŋa kuləmayə wenna má na-we tá heko taa. Mporóy pa pilisina ma hətə səsəle na pa acaalətv təma. Pə taa ké ma kpiisa-we na pááná. ⁹ Pənentaa Iseyeli nyəma ká hatələna-m pa wasanjalətv. Na pa awulaa səsaa mpa pa saki tə. Ilena má wee pa heko ke tam taa.

¹⁰ Mporóy Tacaa təma Isekiyeeli má si: Kéési Iso təyaya təm ke Iseyeli nyəma. Pá mayasi isəna ka wee tə, na pa isayatu təm kra-weye feele. ¹¹ Ye pa kulaputu lapa-weye feele, ile hólí-weye isəna pa pu Iso təyaya na pécó pá ŋma-ke tə. Na isəna pa faɣa kutuluŋ tə. Na nənəəsi kəsəsususi na kuləlusi. Na isəna Iso təyaya təna wee tə təkokoloko. Nmaa na ŋ hólí-we na pá náná pa ise ke kiŋ na kəsəsutu nti pə wee si pá təkí tə. Ilena pá təy-ti na pá lakí-ti. ¹² Iso təyaya kəsəsutu səsəntə nté. Ikrate nte tə cəna Iso təyaya ŋkeye nyuɣu nyuɣu taa tə, pə wee si pá nyəni-teye Iso nyəntə ké.

Kotaya təlata na pə kotasi təm

¹³ Isəna pa mayasa kotaya təlata təyolo. Mayasəlaya ŋka ka we meətəli həyóluyə təyə pa mayasənaa. Ləwə ŋku paa heewa na pə cəw kotaya təlata na pə ta-te tə, ku lumaŋ ka we meətəli həyóluyə, na ku wan ke mpu tətə. Ilena pá ŋmá pəlv isu kumte, na pə kəli isu mpiiu na pə cəw ləwə ŋku na pə tá. Ye pə kaasa kotaya təlata kəŋkəlməŋ ile, ¹⁴ pə kraɣaw kotaya təlata ate taa, na pə suna tə nyuɣu taa tə tə kəŋkəlməŋ we meətəli kolum, na tə wan ke meətəli həyóluyə. Pə kraɣaw nədhe səkpena na pə polo səsəna tə. Pə taɣaləŋ we meətəli kolum na pə wan ke meətəli həyóluyə. ¹⁵ Kotaya təlata tə məsaya na ate, pə kəŋkəlməŋ ka we meətələnaa naaleye. Na hələnasi ke pə ŋkulunasi liyiti taa. ¹⁶ Məsaya wan na a taɣaləŋ ka we teitei ké. Paa kəŋkəŋ ŋkuɣu meətələnaa naatoso. ¹⁷ Nədhe wan na a taɣaləŋ ka we teitei ké. Meətələnaa naatosompəyolaya mpəyolaya. Kotaya təlata ntompəe wena a cəwə na á tá tə a wan we mpiiu kolumnyu. Ləwə náá cəw na kó tá, kule ku wan tətəyə mpiiu. Kotaya təlata ŋtə tə təkpałe kəsəna ilim təlule taa ké.

¹⁸ Mporóy Tacaa Iso təma Isekiyeeli má si: Yulo nyá, nu. Ma sukí-ŋ kəsəsutu. Paa təy-təyi saa wei kotaya təlata ká te ŋmau tə. Waatu inəyi paa la tə taa ké kotaya ŋka kəkə lusa ka təna tə. Na pá ŋmusəyi tə taa ké tala caləm. ¹⁹ N ká cəla latəce we Lefii kətəlaa mpa pa ké Satəki ləlyu nyəma tə. Pa tike ke ma ha mpaav si pá la Tacaa Iso mayə təmlə. Paa la latəce ke kotaya na má husi pa isayatu. ²⁰ Kraɣa latəce inu i caləm na ŋ taa-wəyi kotaya təlata hələnasi liyiti. Na tə ntompəe ŋkulunasi taa, na pə cəw-ye na pə tá. Ie pə husa kotaya təlata asilima nté. Ilena tə pəsi Iso nyəntə. ²¹ Ilena ŋ pona isayatu husuyə kotaya latəce inəyi Iso lonte nte pa ləsaə tə tə taa, na ŋ wəp-i kəkə. Ie pə taya Iso təyaya taa. ²² Kuyaku naale nyəŋku wule ilena ŋ la pəŋtuluɣu ŋku ku tiili tá caamu təyə isayatu husuyə kotaya. Na pə husi kotaya təlata asilima. Isu paa təm-teye husuyə na latəce tə. ²³ N təŋ asilima husuyə, ilena ŋ la kotaya ke latəce kofalu, na iwaav ŋku ku tiili tá caamu tə. ²⁴ Ilena ŋ hólí tala anəyi Tacaa. Kətəlaa ká tə a taa ké təm. Paa la-yeɣe kotaya ŋka kəkə lusa ka təna tə. ²⁵ Paa kuyaku ŋkuɣu paa la isayatu husuyə kotaya. Pə waali ké latəce na iwaav ŋku ku tiili ta caamu tə. Haləna nyəɣeŋ naatosompəyolaya. ²⁶ Kuyəɣeŋ naatosompəyolaya təcu ké paa husi kotaya təlata asilima, na pá pəsi-teye Iso nyəntə. Ilena pécó pá tūl-te. ²⁷ Kuyəɣeŋ inu i təkki, na pə kraɣa kuyaku pələfeɣi nyəŋku na pə pukí, ilena kətəlaa la mə nyuɣu taa ké kotaya ŋka kəkə lusa ka təna tə. Na nəyə kuləmayə krentuyə nyəŋka. Ilena Iso lanjle heena-mə. Tacaa má ma yəyətəna mpu.

44

Awulaa nənəyə ke ilim təlule təw

¹ Mporóy apəlv inu i pona-m Iso təyaya awalə təw nənəyə. Nka ka wenna ilim təlule təw tə, ile ka təkaa. ² Mporóy Tacaa heela-m si: Nənəyə ŋke kaa təkí mporóy. Nəyolo kaa təŋna təna, yaa í tu tūl-ke. Mpi tə, tənaya Iseyeli nyəma Iso Tacaa sounaa. Ie kaa təkí mporóy. ³ Ama ye pə kaasa awulumpu, ilé i pəsəyi na í caya Tacaa kiŋ təna, na í təyə təyənaya. Ie kraaŋ nənəyə mpaav ke i ka souna, na i luma təna tətə.

Mpa pa pəsəyi na pá sūv Iso təyaya taa tə

⁴ Mporóy apəlv inu i souna-m na ilim ntəyən nənəyə, ke Iso təyaya kəŋkəŋ taa. Ma nyənaya mpu, ile Tacaa teeli suwa i təyaya nté. Ntəna má hoti ma isəntəw. ⁵ Ilena Tacaa tə-m si: Yulo nyá, la laakali. Nyəna nyá ise, na ŋ nuwa nyá ŋkraŋŋ ke pə təna mpi maa keesi-ŋ Tacaa təyaya kəsəsutu təna, na pə kotaya təw tə. Na ŋ la laakali na Iso təyaya nənəəsi kəsəsususi na kuləlusi təm.

⁶ Teləsi təw kullaa Iseyeli nyəma mpe si, maya Tacaa Iso, má nyəyəsə mə acaalətv təma wena í lapa tə. ⁷ I susa kraai nyəma mpa pa ta nyi-m təyə ma təyaya taa. Ilena í pilisiyi ma təyaya ke

waatu wei í lakí-m kótaya ke tǝxónaya, na nantu nim nyǝntu, na calǝm tǝ. Mǝpǝyǝ í pilisina ma tǝyaya. Mǝ acaalǝtu kǝlaputu ke í yakǝna má na me tá nǝyǝ pǝelǝyǝ. ⁸ I tá paasǝna ma tǝmle ke ma tǝyaya taa kǝ má maǝyama. Ama kǝrai nyǝma ke í yelinaa, na pǝle pá lakí-tǝye má lonte. ⁹ Tacaá Iso má sí, kǝrai tǝ kutapǝlǝyǝ ŋku kǝ ta nyi-m tǝ kǝ kaa sǝv ma tǝyaya taa. Paa pǝntu we Iseyele nyǝma heku taa.

Nti pǝ su Lefii nyǝma tǝ

¹⁰ Tacaá sí: Pǝ kaasǝyǝ Lefii nyǝma mǝra me má kisa-m tǝ, saa wei Iseyele nyǝma me í toolaa na í ha-m siyile tǝ, má tǝra má tǝwǝ kǝ. Mǝ nyǝwǝ taa kǝ má isayatu salǝka kǝ maǝana. ¹¹ Tǝmle nte í kǝ pǝsi na í lá-m tǝyǝle ma tǝyaya nǝnǝsi tǝwǝyǝ, na ka taa tǝma lapu. Isu samaa kótaya ŋka kǝkǝ lusa ka tǝna tǝ, na kǝtasi lǝŋsi tǝla lentǝyǝ. Uena í lakí samaa maǝyǝ tǝma. ¹² Mǝ tǝe Iseyele samaa ke nǝyǝ ke tǝwǝ tǝm taa. Halí í tǝsi-wǝye isayatu taa. Maa yele-me, na í sǝyǝle má isayatu salǝka. ¹³ I kaa kǝpǝtǝna-m sí í lakí kǝtǝlaa tǝmle natǝli. Yaa í tokina ma wǝntu kate nyǝntu, yaa kate taa kate nyǝntu. Mu sǝyǝlǝna má fǝele fǝe. Na acaalǝtu tǝma wena í lapa tǝ a salǝka. ¹⁴ Tǝma lenna wena a we lapu ke Iso tǝyaya tǝyanǝyǝ tǝm taa tǝ, a tike ke í kǝ la.

Nti pǝ su kǝtǝlaa tǝ

¹⁵ Mǝpǝyǝ Tacaá má ma yǝyǝtaa sí: Pǝ kaasa Satǝki pǝyalaa kǝtǝlaa Lefii nyǝma tǝ. Mǝ tǝka tǝsulle kǝsǝsutu kǝ. Paa saa wei Iseyele nyǝma toolaa na pa hatǝlǝna-m tǝ. Mǝ tike í kǝ kǝpǝtǝna-m, na í la-m tǝmle. I kǝ cǝle-m nantu nim na pǝ calǝm. Tacaá Iso má ma yǝyǝtǝna mǝra. ¹⁶ Mu sǝvna tǝsulle na í kǝpǝtǝna ma taarpǝli. I kǝ wǝe ma tǝmle taa, na í paasǝna ma tǝmle. ¹⁷ Kǝpǝntu tǝwǝ nyǝntu wǝntu ke í kǝ suu. Uena pǝcǝ í sǝvna pǝ taa tǝya nǝnǝyǝ. I taa suu heeŋ hǝntu pulu ke waatu wei í lakí pǝ taa tǝya tǝma tǝ. Paa Iso tǝyaya taa nyǝna. ¹⁸ I kǝ tǝ má nyǝwǝ ke kǝpǝntu tǝwǝ nyǝntu saalasi, na í tǝyǝle pǝ takasi. Ama í kaa lǝli tampalanaa, pǝ taa kǝ na í tii haŋaya. ¹⁹ Ye í lukí sí í puki yǝlaa kiŋ ke awalí tǝwǝ tǝyǝ tǝwǝ de í wǝyǝsi má wǝntu nti í lapǝna kótaya ke mǝru tǝ. Na í su-tǝyǝ tǝsulle kutulǝwǝ taa, na í kǝyaya wǝntu lenti. Pǝ taa kǝ na samaa pilisi kótaya wǝntu nti.

²⁰ Kǝtǝlaa í kaa looli má nyǝwǝ, yaa í yele na nyǝsi su. Ama í kǝ kǝ-sǝyǝ tǝtǝtǝtǝ. ²¹ Kǝtǝlu nǝyǝle í kaa nyǝo sulǝm na pǝcǝ í sǝv pǝ taa tǝya tǝwǝ. ²² Pǝyele kǝtǝlu kaa kǝyaya alu leelu ke yem, yaa alu wei pa tǝxǝnaa tǝ. Iseyele nyǝma piitim taa pǝelǝ wei í ta nyǝnta apalu tǝyǝ pǝ wǝe sí kǝtǝlu í kǝyaya. Yaa ye kǝtǝlu lǝlu sǝpa na í yele leelu, de mu í kǝyaya.

²³ Pǝ wǝe sí kǝtǝlaa me í sǝyǝsi ma yǝlaa. I faya Iso nyǝm na kǝrai nyǝm. I hǝlí-wǝ na pá nyǝ nanŋ nyǝm, na asilima nyǝm pǝ faǝaw. ²⁴ Mǝpi pǝ kǝ hǝule tǝm de, mu tǝra siǝisuyǝ. I kǝ hǝukǝna na pǝ kǝesǝna ma kǝsǝsutu. I tǝki ma kiŋ na ma kǝtǝtǝtǝ ke ma acimanaa taa. I nyǝntu kǝyǝeŋ kǝhǝesǝŋ ke ma nyǝm.

²⁵ Pǝ fǝe sí kǝtǝlu í kǝpǝtǝna sǝtu na í pilisi í tu. Ye pǝ tǝya í caa, yaa í too, yaa í pǝyaya. Yaa í taalǝ, yaa í neu, yaa í kǝyǝ. Yaa í neu alu nyǝwǝ wei í ta saata tǝ. ²⁶ Ye pǝ maǝana kǝtǝlu ke mǝru, í la nyǝwǝ tǝwǝ asilima kǝelǝyǝ kótaya. I tǝwǝ na kǝyǝeŋ naatosompǝyǝlǝya tǝe na pǝcǝ í sǝv í tǝmle taa. ²⁷ Kǝwǝŋku í mǝlǝyǝ tǝsulle tǝya pǝ taa nyǝŋka tǝwǝ tǝ, í ka la kótaya na pǝ hǝsi í isayatu. Tacaá Iso má ma yǝyǝtǝna mǝru. ²⁸ Kǝtǝlaa kǝrancoo nte má. I kaa wǝena má paa nyǝm napǝlǝyǝ Iseyele taa. Maǝle má paa nyǝm. ²⁹ Mǝ tǝxǝnaya nte kǝhaaŋ, na tǝla nna pa lakí kótaya sí pǝ hǝsi isayatu tǝ. Pǝ tǝna mǝpi pa siwa sí, ma nyǝm ke Iseyele taa tǝ, mu tǝyǝna. ³⁰ Kǝtǝlaa tǝnna kǝmtu kǝncaalǝya nyǝntu hǝyǝlǝŋ, na mǝpi Iseyele nyǝma lǝsa-m pa wǝnaw taa tǝ. Yǝlaa kǝ cǝla kǝtǝlaa ke pa mǝlum kǝrapam. Uena má kooli pa tǝesi ke kǝrapantu. ³¹ Ama kǝtǝlaa kaa tǝyǝ wǝntu kǝsǝpǝtu yaa nti pulǝpu kǝwa tǝ. Paa sumaya paa wǝntuyǝ ŋku.

45

Tǝvnaa mǝra pa wena pa mǝraa tǝ

¹ Mǝpǝyǝ Tacaá yǝyǝtaa sí: Ye í talǝyǝ Iseyele kǝpeka ke tǝtu de í lǝsi hǝyǝlǝyǝ nakǝli na í ha-m. Hǝyǝlǝyǝ ŋku kǝ tǝyalǝwǝ kǝ wǝe kilomǝetǝlǝnaa naanǝwa na naale na hǝyǝlǝyǝ. Ku wan ke kilomǝetǝlǝnaa kakǝpasí. Uena tǝtu nti tǝ pǝsi Iso nyǝntu tǝkǝpataa. ² Uena í cǝsi iso tǝsǝele tǝtu ke tǝ taa. Tǝ tǝyalǝwǝ na tǝ wan kǝ wǝe teitǝi. Paa kǝŋkǝŋ ŋkuyǝ mǝetǝlǝnaa ŋmǝnǝyǝ na nǝle na naanǝwa (250). Na pǝ yele ikǝpate na pǝ cǝw na pǝ tá tǝtu nti. Tǝle tǝ wan kǝ wǝe mǝetǝlǝnaa hiu na kakǝpasí. ³ Tǝtu nti tǝ taa kǝ í kǝ maǝyasi na í lǝsi kilomǝetǝlǝnaa naanǝwa na naale na hǝyǝlǝyǝ. Tǝ wan ke kilomǝetǝlǝnaa kakǝpasí. Tǝnaya í kǝ ŋmá Iso tǝyaya. Lonte nte tǝ kǝna lonte kate nyǝntǝ. ⁴ Hǝyǝlǝyǝ ŋku kǝ kǝ Iso lonte kate nyǝntǝ kǝ. Pǝ su-ku na ku mǝra ke kǝtǝlaa mǝra pa lakí Tacaá tǝmle ke Iso tǝyaya taa tǝyǝ. Lonte nte tǝ taa tǝnaya í kǝ lǝsi lǝna nna a taa í kǝ ŋmá má tǝesi na Iso tǝyaya tǝ. ⁵ Tǝtu nti tǝ tǝyalǝwǝ wǝe kilomǝetǝlǝnaa naanǝwa na naale na hǝyǝlǝyǝ, na tǝ wan ke kilomǝetǝlǝnaa kakǝpasí tǝ tǝ kǝ Lefii kǝtǝlaa nyǝntu kǝ. Mǝra pa paasǝyǝnana Iso tǝyaya taa tǝmle kǝrapante. Paa wǝena tǝ taa kǝ acalǝe wena a taa paa cǝya tǝyǝ. ⁶ Uena pá maǝyasi tǝtu nti tǝ taa tǝtǝyǝ itayalaw tǝwǝ kǝ kilomǝetǝlǝnaa naanǝwa na naale na hǝyǝlǝyǝ na wan tǝwǝ kǝ kilomǝetǝlǝnaa naale na hǝyǝlǝyǝ. Uena í ŋmá ícate nte tǝ taa Iseyele nyǝma kǝ wǝena mǝraa sí

pá çaya tó. ⁷ Paa kaasi awulumpu ke lonte ke Tacaa tetu na icate nyəntu kəŋkəməŋ naale tóo. Tetu nti tu kraya hatoo Metitelanee tenku ké. Pə krayaw ilim tətule tóo, haləna Iseyeli tetu ilim təlule tóo tənə. Tə tayaləŋ ká wee teitei na paa kpekəle nte tə nyəntu. ⁸ Ue awulumpiya ká weena pa mayamaɣa pa tetu ke Iseyeli taa. Pa kaa tasa Tacaa yəlaa ke muɣuluɣu. Paa yelina tetu kakaasaya ke Iseyeli nyəma.

Nti pə su awulumpiya tɔ

⁹ Mpróy Tacaa Iso má ma yəɣotaa si: Iseyeli awulumpiya me í teləsa mpəle. Pə wee si í kisi mɔsɔŋ na ŋmakəluɣu. Í tən tampana na kusiyisim. Ilena í yeke ma yəlaa weɛnaw ke Isekuɣu. Tacaa má ma yəɣotəna mpu.

¹⁰ Pə wee si í weena sanəyanaa mpa pa siyisaa tó. Í weena pee nyəm mayasəlaya kusiyisaya ŋka pa yaa si ifaa tó, na lom nyəm nyəŋka kusiyisaya ŋka pa yaa si paati tó. ¹¹ Mayasəlasí ifaa na paati pa təw ka wee teitei ké. Paa ŋka kaa təɣo isu mayasəlaya ŋka pa yaa si homee tó ka həɣələŋ naanowa taa kolumɣu. Mayasəlaya homee ke paa keesəna isəna mayasəlasí nsi si təkí tó. ¹² Pa liyitee nyəɣəlɣu ŋku pa yaa si keelaa tó, kule kó təm hiu mayana ŋku pa yaa si sikəli tó kó təm kolum. Ilena sikəlanaa nutoso náa mayana ŋku pa yaa si miini tó kó təm kolum.

¹³ Isəna paa ləsəyi pa kohaŋ təɣəb. Həɣələŋ nutoso taa kolumɣu ke paa wei í ká ha í təɣonaya pee nyəŋka. ¹⁴ Ye í mayasəyi má nim, mayasəlaya ŋka pa yaa si paati təɣo í ká mayasəna. Paati təm naanowa lakəna homee kolum. Mayasəlaya ŋka pa yaa koo tó, na ŋka pa yaa si homee tó si teitei ké. Paati həɣələŋ naanowa taa kolumɣu ke í ká ləsi. ¹⁵ Iseyeli nyəma kaləkəŋ taa ile, heeŋ yaa pəŋ ŋmɔnuɣu (200) taa ké pə wee si pá ləsi Iso kəhaw ke kolum. Mpi pa ləsəyi mpu təɣo paa la təɣonaya kəhaw kətaya. Yaa ŋka kəkó lusa tó, yaa nəɣo kolumaya krentuɣu nyəŋka si pé husi pa isayatu. Tacaa má ma yəɣotəna mpu.

¹⁶ Iseyeli tetu yəlaa təna ká konna kəhaw ŋku. Ilena pá cəla pa tetu awulumpiya. ¹⁷ Awulumpiya ká caana kətasi nsi kəkó lusa si təna tó si wontu na solum kəliisim ke acimanaa waatu. Isu isətu kufalɔ na kuyaku kəheesɣu. Na lenna nna a kotiyi Iseyeli nyəma tó. Mpe paa caana kəpəntəŋ tayanɣu kətasi na kohaŋ. Na kətasi nsi kəkó lusa si təna tó. Na nəɣo kolumaya krentuɣu nyəŋsi. Ilena Iso nyəni Iseyeli nyəma pətətəle na í husi pa isayatu.

¹⁸ Mpróy Tacaa yəɣotaa si: Isətu kancalaya nyəŋ kuyaku kancalaya nyəŋku wule, paa la kətaya ke latəce wei í tiili tá caami tó. Ilena pé nyaali Iso təyaya asilima. ¹⁹ Kətulu ká kraya kətaya kəpəntə hite tə caləm. Na í taa-wəyi Iso təyaya nənəɣo tóo. Na kətaya təlata ŋkulmasi taa. Na pə taa tó taya nənəɣo tóo. ²⁰ Pə takí isətu kuyaku naatosompəɣəlaya nyəŋku Ilena pá lá mpu tətəɣo mpa pa pəntaa na pa ta nyi yaa pə yəkəna-we tó. Ile pə keela Iso təyaya asilima nté.

²¹ Isətu kancalaya nyəŋ kuyeeŋ naanowa na liyiti wule ke paa təɣo Teew acima. Kuyeeŋ naatosompəɣəlaya ke paa təɣo acima aní na potopotona mpa pa taa kəkusum fei tó.

²² Awulumpu ká la latəce ke kətaya ke acima kuyaku kancalaya nyəŋku wule. Í na icate təna yəlaa pa isayatu husuɣu tóo ké í ká la-ké. ²³ Pə kaasi ile, acima kuyeeŋ naatosompəɣəlaya uní í taa tətəɣo í ka la kətaya ŋka kəkó lusa ka təna təɣo latəce naa naatosompəɣəlaya, na iwaŋŋ naatosompəɣəlaya. Ilena í la paa kuyaku ŋkuɣu pəŋtuluɣu ke isayatu husuɣu kətaya. ²⁴ Na í ha təɣonaya pee nyəŋka isu kiloonaa hiu na naanowa. Ilena í səsəsi nim liitilinaa naatoso ke paa kətaya latəce na iwaaw ŋku kó tóo.

²⁵ Pə takí isətu naatosompəɣəlaya nyəŋ kuyaku naanowa na kakpasí acima wule, Ilena awulumpu la kətaya na kəhaw ke teitei. Isu í ka lapu Teew acima waatu tó. Acima kuyeeŋ naatosompəɣəlaya uní í taa ké í ká la paa kuyaku ŋkuɣu isayatu husuɣu kətasi kolumasí nsi. Na nsi kəkó lusa si təna tó. Na təɣonaya pee na nim pə kəhaw tóo.

46

Nti pə su awulumpu tɔ

¹ Mpróy Tacaa Iso yəɣotaa si: Pə taa tó taya nənəɣo ŋka ka wenna ilim təlule tóo tó, kaa təkí mpróy təmle kuyeeŋ naatoso taa ké. Ama paa təl-keɣe kuyaku kəheesɣu na isətu kufalɔ kuyaku wule. ² Awulumpu suəkəna awalí tóo taya tóo Ilena í fayana kutuluɣu ŋku kó kəpəntəna nənəɣo tó kó taa. Na í səŋ nənəkeelasí tənaya, saa wei kətəlaa lakí awulumpu uní í kətasi nsi kəkó lusa si təna tó. Na nəɣo kolumaya krentuɣu nyənsi. Ilena í hənəti atɣe nənəkpete na pəcó í tee. Pə fei si pá təkí nənəɣo na pəcó pə taani. ³ Ye pə tala kuyaku kəheesɣu na isətu kufalɔ acima. Tetu yəlaa ká kəw nənəkpete cəne, na pá see-m. Maya Tacaa.

⁴ Iwaaw kolumɣu na iweesi naatoso, wei í tiili tá caami təɣo, awulumpu ká la kətaya ŋka kəkó lusa ka təna tó. Tacaa ke í ka la kətaya ŋkeɣe kuyaku kəheesɣu wule. ⁵ Ilena í kəna təɣonaya pee kəhaw. Isu kiloonaa hiu na naanowa ke iwaaw tóo. Ye pə kaasa iweesi tóo ile í kəna təɣonaya pee kəhaw ke isəna í husi si pə mɔnaa tó. Ilena í səsəsi nim liitilinaa naatoso ke təɣonaya pee kiloonaa hiu na naanowa tóo. ⁶ Isətu kufalɔ acima wule í ka la kətaya ke latəce. Na iweesi naatoso, na iwaaw kolumɣu. Pə tənaya mpu pu wee tala nna a tiili tá caami tó. ⁷ Ilena í təni təɣonaya pee

kohav isu kiloonaa hiu na naanowa. Paa latæce wei na paa iwaaw njku ku tæ ke i tænxu mpu. Ye pæ kaasa iweesi, ile i ha tæxnaya pee ke isæna i huv si pæ we teu tæ. Ilena í tæni nim liitilinaa naatoso ke tæxnaya pee kiloonaa hiu na naanowa tæ. ⁸Mpaa kolomvuy ke awulumpu ká tæj na í suv na í lu. Kutuluyu njku ku kpatæna nænæ tæ, ku taa ké i ká fayana. ⁹Waatu wei Iseyeli yælaa ká suv læ seev ke acima kuyæj taa tæ. Mpa paa svuna ilim ntæxnj tæ nænæ na pá se-e-tæ, ilim mpætæj tæ nyænka ke paa luna. Mpa pæle pá svuna pæ mpætæj tæ nyænka, ile pa luna pæ ntæxnj tæ nyænka. Yvlu kaa luna nænæ njka i svunaa tæ, kofalæya ke i ká tæj. ¹⁰Awulumpu na tetv yælaa paa krentæna svuv na pá krenti luv.

Nti pæ su kohaaj waanu waanu tæ tæ

¹¹Ye pæ tala acima yaa waatænaa sæsa, tæxnaya kohav ká wee isu kiloonaa hiu na naanowa ké, paa kætaya latæce na pæ iwaaw njku ku tæ ké. Ye pæ kaasa iweesi ile, paa wei i ká svna i kohav tæmæj. Ilena pá tæni nim liitilinaa naatoso, ke tæxnaya pee kiloonaa hiu na naanowa tæ.

¹²Ye isu awulumpu caaki luyv kolomvuy kotaya lavv ke Tacaa, paa njka kækv lusa ka tæna tæ. Yaa nænæ kolomvuy krentvuy nyænka. Pæ wee si pá tvli-í ilim tævle tæ nænæ ké. Ilena í ha i kohaaj iní, isu pa lakvuv kuvyokv kvhæsvuy wule tæ. Ye i tema teev, ile pa tæki nænæj.

¹³Paa ifemle nte, paa la Tacaa ke pænaya kolomvuy iweyaya njka ka tiili ta caami tæxv kotaya njka kækv lusa ka tæna tæ. Tanaaj tanaaj ke paa lakv-si. ¹⁴Paa ha Tacaa ke tæxnaya kohav tætvæ mvlvm mayasælasi naale ke írvvuyv paa tanaaj njku. Ilena pá siti mvlvm mpu na nim liitilinaa naale. Paa ifemle nte tæ tæxnaya kohav kuvæ, ku wee írvvuyv tam tæ ké, ku kaa si. ¹⁵Paa tanaaj njkuvv paa la iweyaya, na mvlvm, na nim ke kætaya njka kækv lusa ka tæna tæ.

Awulumpu pæyala kpancoou

¹⁶Írvvuyv Tacaa yæxvtaa si: Ye awulumpu ha i nyæm napælvu i pæyala taa nævvlv, pæ pæsa pævvlv iní na í piya piya pa nyæm ke tam tæ ké. ¹⁷Amã ye awulumpu cosa i nyæm, na í ha i tæmle nyæma taa nævvlv i tæki-wævvi mpu, halæna i çervv pænaya. Ilena pæ tayani mævvlv ke awulumpu nyæm. Mpi awulumpu hawa i mayama i piya tæ pæ tike pæ kena pæle pa nyæm. ¹⁸Pæ fei si, awulumpu í læski yælaa taa nævvlvuv pvntv nyæm. I mayama i nyæm ke i ká çela i pæyala. I læ yælaa taa nævvlv kaa hatælna i nyæm.

Isv tæyaya tætvælæna

¹⁹Írvvuyv apavv iní i tæjna-m tæsvule nte tæ we nænæj kinj tæ tæ. Ilena tæ svv kætælaa kutulunj taa. Ilena tæ keena ilim ntæxnj tæ ké kætælaa lonte. Patæma nævvlv i ka we lælv ké ilim tætvle tæ. ²⁰Ilena í hvli-m si: Çænyæ kætælaa ká tæsi tala nna pa lava kotaya si pæ tayani pa isayavv tæ a nantu. Tæna tætvæ paa tæsi kohaaj. Pa taa læsv kotaya nyæm mpævvi avvali tæya tæ. Pæ taa kæ na samaa pilisi læ nyæm.

²¹Írvvuyv í luna-m avvali tæ tæya tæ. Ilena í çænna-m tæya njkulunjasi liyiti taa. Paa njkulunja njka kaa wæna tæya ké. ²²Nkulunjasi taa taasi nsv si we pæçv pæçv. Si wæj na sv tayalæj ke teitei. Tayalæj we mæetælnaa hiu. Wæj ke mæetælnaa naanowa na kakpasv. ²³Pæe kolunja çænna paa tæya njkaya. Ilena mæsasi çænna kolunja njke na pá tá. ²⁴Írvvuyv apavv iní i heela-m si, mæsasi nsv si tæ læ tæyaya tæmle nyæma tæsvvi tæla nna yælaa lava kotasi tæ, a nantu tævvlv.

47

Isv tæyaya lvm seelv

¹Írvvuyv apavv iní i mælænna-m Isv tæyaya nænæj, ilena má ná lvm lukænã nænæj teev, na ilim tælvle tæ. Isv tæyaya na ilim ntæxnj tæ ké lvm kpenjæyana. Ilena pá mævvlvænã kotaya tælate, na ilim mpætæj tæ. ²Írvvuyv í luna-m na ilim ntæxnj nænæj. Tæ keena avvali tæ nænæj njka ka siyisina ilim tælvle tæ tæ, na lvm tvnja krente na kænkvj ntæxnj nyænkv tæ. ³Ilena í mæjna ilim tælvle tæ, na í tæka njmænaya. Ilena í mayasænã-keye mæetælnaa nasæle na nvnvwa (500) ke hvævvlvuv njku ku tæ. Pæ waahv ké i tæsvænna-m na lvm. Pæle pá svna ma næçve. ⁴Írvvuyv í tasa mayasvuyv ke mæetælnaa nasæle na nvnvwa (500). Ilena í tæsvænna-m lvm, na pæle pæ svna ma tvna. I tasa mayasvuyv ke mæetælnaa nasæle na nvnvwa (500) tætv. I tasa-m lvm tæsvænã, ilena pá kpa ma tænyaya. ⁵Írvvuyv í tasa mayasvuyv ke mæetælnaa nasæle na nvnvwa (500). Ilev lvm mpu pæle pæ kæla lumanj, ma ta pæsv tæsvuyv. Pæ ké lævv ké, na ye pæ tæya yav nævvlv kaa pæsv tæsvuyv. ⁶Írvvuyv í pæçsa-m si: Yvlu nyá, n nawa teu na? Ilena í pvnna-m kpeenjã na í tayani-m mæjnavv ke lævv nævvlv. ⁷Ilena má paasænã sv, tvnj nyala sæsvm ke lævv njku ku kvteminj naale tæ. ⁸Írvvuyv apavv iní i heela-m si: Lævv kuvæ ku lvm kpenj ilim tælvle hvævvlvuv tæ ké. Yaatanv tetekæle ke pæ tæjævvi, na pæ tiiki tvnkv kuværvv taa, na pá tayavævvi-wi. ⁹Ilena lvm taa weesvuyv nyæm tæna wæna weesvuyv, ke paa timpv lævv njku ku lvm ka tala tæ. Waatu inævvi tiina ka hvki. Pæ tæya pvlv, tvnkv lvm ka tayani. Ye lævv njku ku lvm í tala timpv, weesvuyv lakv ké. ¹⁰Pæ krayavv hatoo Anj-Ketii, na pá polo Anj-Ankælavim tæ. Tiina kpalaa ká tvvi pa pulunj ké, na pá levj tvnkv kvtenj tæ. Paa kpa tiina waanu waanu ké isu tvnkv sæsv taa. ¹¹Amã lvçayam na luna ná kaa tayani. Pv

pəsi tòm loná kè. ¹² Tuj kolòbuj waanu waanu ká nyo lóov kotemim tóo. U hatv kaa lontili paa pòlee, na í luləyi pee ke tam tóo. Paa isətu wei ke paa kooliyi í kolòbuj. Mpi tó, təsulle tée kè lóm lukəna na pá kpeŋ í tée. Paa tóki í pee kè, na pá waasəyəna pa təyi í hatv.

Tacaa suku Iseyeli tetv toosi

¹³ M̀p̀ỳỳ Tacaa Iso yəyətəa si: Tetv nti paa tala Iseyeli kpeka naanowa na naale tó tə toosi ntó. Təm naaleye paa cela Yosəfu kpekəle nyóma. ¹⁴ Teitei kè paa tala-ti. Mpi tó, má yəyətəa kè na tuunav na má si si, ma haaki-təyi pa cəsonaa. Ue tə pəsa pa kpancoou kè. ¹⁵ Tetv ilim ntəyən tó toŋa, kprakəyi Metitelanee tenku. Uena ká təŋ hapəle nte tə təŋəyənə Hetələn na Lepo-Hamati na Setati pə acaləe taa tó. ¹⁶ Pə waali uena ká lu Pelota na Sipəlayim pə acaləe. Aní a wenna Tamasi na Hamati tetv pə heko taa. Na Hasəe-Tikonj icate nte tə kpatəna Haoləŋ tetv toŋa tó. ¹⁷ Toŋa njke kaa polo tenku Metitelanee. Haləna Hasaa-Inəŋ tetv ke ilim təlule tóo. Uena ká məli Tamasi na Hanati pa tetv. Isəna toŋa ka wəe ilim ntəyən tóo təyole. ¹⁸ Ilim təlule tóo toŋa ká lu lonte nte tə wə Tamasi na Haoləŋ pa heko tó. Uena ká təŋ Yaataní tetəkəle ke Kalaati na Iseyeli tetv pə heko taa. Kaa polo timpi pa yaa si Tamaa təyó tenku kusəpu. Isəna toŋa ká wəe ilim təlule tóo təyole. ¹⁹ Ilim mpətəŋ tóo toŋa íle kaa lu timpi pa yaa si Tamaa təyó Melipa lóm na Kateesi pə tetv cəlo. Uena ká məli Icipiti tetv lóov. Haləna Metitelanee tenku. Isəna toŋa ká wəe ilim mpətəŋ tóo təyole. ²⁰ Ilim tətule tóo nyəŋka íle, tenku Metitelanee kele toŋa. Pə krayav ilim mpətəŋ tóo tó, haləna Lepo-Hamati ke ilim ntəyən tóo. Isəna ilim tətule tóo nyəŋka ka wəe təyole.

²¹ Iseyeli kpeka nyóma ke í ká tala tetv nti. ²² Tete kè í ká tó na í taləna-ti. Ue í taa səo mvolaa mpa pa wə mə heko taa na pa lula piya ke mə tetv taa tó. Pə wəe kè si í la-wəye teitei ísu Iseyeli nyóma. Uena pele pá hiki pa paa tete ke Iseyeli kpeka taa. ²³ Paa wei í ká hiki í paa tete ke Iseyeli kpekəle nte tə taa í ká cəyá tó. Tacaa Iso má ma sına mpv.

48

Ilim ntəyən tóo kpeka tetv

¹ Iseyeli kpeka nyóma həla ntó, na pa tetvnaa. Təŋ kpekəle nyóma tetv wə ilim ntəyən tóo kè. Tə mala hapəle nte tə təŋəyənə Hetələn na Lepo-Hamati na Hasaa-Inəŋ pə tetvnaa taa tó. Uena pə polo Tamasi, na Hamati pə tetvnaa cəlo. Uena ká polo ká lu ilim təlule toŋa. Hal Metitelanee tenku na ilim tətule tóo. ² Təŋ tetv ná təŋa ilim ke itayalav tóo kè, haləna Asee kpekəle nyəntv. ³ Asee tetv itayalav tóo kè Nəfətali nyəntv wəe. ⁴ Uena Manasee tetv náá wəe Nəfətali nyəntv itayalav tóo. ⁵ Ífəlayim tetv wə Manasee nyəntv itayalav tóo kè. ⁶ Uena Luperj tetv náá wəe Ífəlayim nyəntv itayalav tóo. ⁷ Uena Yuta tetv ke Luperj nyəntv itayalav tóo.

Tacaa nyəntv

⁸ Pə krayav Yuta tetv itayalav tóo kè ilim təlule na pə tətule tó, í ká kaasi tetv na tə tayaləŋ wəe teitei ísu paa kpekəle nte tə nyəntv. Tə tayaləŋ ká wəe kiloməetələnəa naanowa na naale na həyóləyuv. Uena í njmá tə heko taa kè Iso na yəlaa pa təsulle. ⁹ Tacaa tetv tayaləŋ ká wəe kiloməetələnəa naanowa na naale na həyóləyuv. Tə wəŋ ke kiloməetələnəa naanowa. ¹⁰ Tetv həyóləyuv njku pa cela kətəlaa tó, ku tayali kiloməetələnəa naanowa na naale na həyóləyuv kè. Pə krayav ilim təlule na pə polo pə tətule tó. Uena í maŋasi kiloməetələnəa kakpasí ke pə krayav ilim ntəyən na pə mpətəŋ tó. Na í səŋsi Iso na yəlaa pa təsulle ke heko taa. ¹¹ Tetv həyóləyuv njku, ku pəsi Satəki luləyuv nyóma kətəlaa mpa pa kpa kəyuv tó pa nyəntv kè. Pa lapa Tacaa təmle ke teu kè. Pa ta la ísu Lefii nyóma mpa pa ləwa Iso kè waatu wei Iseyeli nyóma toolaa tó. ¹² Pə tóo kè paa ha-wəye kelika nanj nyəŋka. Nka pa cosa Iseyeli nyóma tetv tóo kè Lefii nyóma toŋa kin tó. ¹³ Lefii nyóma nyəntv ká wəe teitei kè ísu kətəlaa nyəntv. Tə tənə tə tayaləŋ ká wəe kiloməetələnəa naanowa na naale na həyóləyuv. Tə wəŋ ke kiloməetələnəa kakpasí. ¹⁴ Pə fei si yəlv í layasi tetv nti na pəlv. Yaa í pəeti-ti, yaa í kee-təyi nəyólə. Pə təyá pəlv, tə kəla tetv tənəyá səsəntv ke Iseyeli taa. Mpi tó, tə kè Tacaa nyəntv tó se.

Acələe na tetv həyóləŋ pə paa tete

¹⁵ Tetv ká kaasi Iso nyəntv cəlo tənə. Tə wəŋ wə kiloməetələnəa naale na həyóləyuv. Təle tə ta ke Iso nyəntv. Icate nyəntv kè si yəlaa í cəyá. Uena pá njmá icate ke heko taa. ¹⁶ Tə tayaləŋ na tə wəŋ ká wəe teitei kè. Məetələnəa iyisi naale na njmənəntv na nule na naanowa (2250) kè paa kəŋkəŋ njku. ¹⁷ Paa yele ikpate na tó cəna icate na tó tá. Tə wəŋ ká wəe məetələnəa núnəwa na hiu na kakpasí (125). ¹⁸ Pú kaasi Tacaa tetv tóo kè həyóləyuv. Kú tayaləŋ ke kiloməetələnəa kakpasí, na icate ilim təlule tóo. Na kiloməetələnəa kakpasí tótəyó ilim tətule tóo. Tetv nti tə taa kè paa hiki təyənəyá na pa cela icate yəlaa. ¹⁹ Paa Iseyeli kpekəle tó wei í wə icate taa tó. U pəsəyi na í hala-ti. ²⁰ Tacaa tetv na icate nyəntv, pə kəkəntəyuv tənə tayaləŋ na pə wəŋ wə teitei kè. Paa kəŋkəŋ njkuyv kiloməetələnəa naanowa na naale na həyóləyuv. ²¹ Pú kaasi ntiyi Iso tetv na icate nyəntv heko taa tó, awulumpu nyəntv nté. Tu pə m̀p̀ỳỳ na tó təŋ lentənəa. Tə tayaləŋ ká wəe kiloməetələnəa naanowa na naale na həyóləyuv. Tu yoosina ilim təlule tóo toŋa. Uena tó polo Metitelanee tenku ke ilim tətule tóo. Tacaa tetv na təsulle ká wəe tetv nti tə wəna tə paa ke mpv

to, tə heko taa ké. ²² Lefii nyóma tetu na icate pu faɣa awulumpu tetu ke həyóləh naaleye. Tu təh Yuta tetu na ilim ntəyoh tɔɔ, na Pɛncamee nyəntu na pə mpətəh tɔɔ.

Ilim mpətəh tɔɔ kpeka tetu

²³ Kpeka lenna na a tetonaa ntə cəne. Pɛncamee tetu tənaya nté pə kraɣau ilim təlule tɔɔ tohja to. Na pə polo Metitelanee tenku na ilim tətule tɔɔ to. ²⁴ Pɛncamee nyəntu tənja ilim ke itayalau tɔɔ ké. Tə kəhkeh taa ké Simiyoh tetu wee. ²⁵ Isakaa nyəntu ke Simiyoh nyəntu kəhkeh taa. ²⁶ Na Sapuloh tetu ke Isakaa nyəntu kəhkeh taa. ²⁷ Na Katu nyəntu ke Isakaa tetu kəhkeh taa. ²⁸ Katu nyóma tohja hka ka we ilim mpətəh tɔɔ təyole tetu tohja. Nke ka kraɣana Tamaa ke ilim təlule tɔɔ. Ilena ká polo Melipa na Kateesi tetu lum col. Pə waali ulena ká təh Icipiti loo haləna Metitelanee tenku. ²⁹ Mpróyó paa tala Iseyeli kpeka ke tetu na tete tɔɔ. Paa kpekəle nte tu weena tə lonte ke tetu taa. Taaɔa Iso suna mpɔ.

Yosalem nənəəsi naanowa na naale

³⁰⁻³¹ Isəna Yosalem icate nənəəsi naanowa na naale ká wee təyol. Iseyeli nyóma kpeka həla ke paa ha paa nənəyoh hka. Koluha taɣaləh ká wenna ilim ntəyoh tɔɔ ké meətələnna iyisi naale na hmuɔnyo na nule na naanowa (2250). Koluha hke ka tɔɔ ka wee nənəəsi tooso. Luyeh nənəyoh na Yuta nyəhka na Lefii nyəhka. ³² Ilim təlule tɔɔ həyóluyoh koluha taɣaləh ká wee meətələnna iyisi naale na hmuɔnyo na nule na naanowa (2250). Koluha hke ka tɔɔ ka wee nənəəsi tooso tɔɔ. Yosəfu nənəyoh na Pɛncamee nyəhka na Tah nyəhka. ³³ Ilim mpətəh tɔɔ koluha taɣaləh ká wee teitei ké isu lehisi. Koluha hke ka nənəəsi ka wee tooso. Simiyoh nənəyoh, na Isakaa nyəhka na Sapuloh nyəhka. ³⁴ Ilim tətule tɔɔ həyóluyoh taɣaləh ká wee teitei ké na leləh. Koluha hke ka nənəəsi ká wee tooso tɔɔ. Katu nənəyoh, na Asee nyəhka, na Nefətali nyəhka. ³⁵ Icate koluha tənə taɣaləh kpeɔta meətələnna iyisi pəyolayafəi naanowa (9000).

Pə kraɣau waatu inu təyoh paa ha icate ke həte si: Taaɔa we cəne.

ISO KUYOYOTUTU TELISULU
TANIYEELI
TOM TAKELAYA
Kotoluto

Takelaya kanε ka taa ile, Yuta ifepiya liyiti sεhna tεca ke Iso sεεu taa. Paa na paa we Papiloni tetu taa kε ma ta nyi isεnaa te tε, pa kisa pa Iso kε pεntεnav. Tε naaki tεtεyε Iso ton ke wulaw kalampaani tu tεε na isεna Iso kεla piitimnaa tε.

Isεna pa faya Taniyeeli takelaya tε:

Iseyeli ifepiya liyiti taa tεm na Iso, titite 1–6

Yaasinna liyiti wei pε kulaa na pε hόli Taniyeeli tε, titite 7–12

Taniyeeli na i taapalaa ke Papiloni

¹ Yuta wulaw Sowakim kawulaya pusι tooso nyεhka taa, Papiloni wulaw Nepukanεsaa na i yoolaa pa pola Yosalem icate ke yoonav. Ilena pα ta-te. ² Mprόyό Tacaa twaa Yuta wulaw Sowakim ke pa niη taa. Pa kra salεkatwnaa, na pα kraγa Iso tεsεεle taa wontu lentwnaa, na pα kpeena na pα su pa tuη kutuluγu kpancoou taa.

³ Mprόyό wulaw Nepukanεsaa tεma i kawulaya tεγaya nyεma nyuyu tu Asepenasι sι: Lεsi Iseyeli awulumpiya. Yaa mpa pa nyεnη kolaa tε, pa ifepiya napεli. ⁴ Mpa pa sεhna teu na pa isεntaa luwa, na pα lapa cεu tε. Pε te yεlaa kα wεena nyεm na layatu kε. Na pa pεsεyi na pα lα wulaw tεγaya taa kε tεmle. Ilena pα hόli-wεγe Papiloni tεm na pε ηmaatw ⁵ ke pusι tooso. Wulaw tεγwnaya ke paa tεki na pα nyεaki i solum. Pεle pε waali ilena pα su i tεmle taa.

⁶ Yuta kpekεle nyεma ka sita ifepiya mpe pa taa kε. Mpeγele Taniyeeli, na Hananiya, na Mikayeeli, na Asaliya. ⁷ Mprόyό kawulaya tεγaya nyεma nyuyu tu layasa-wεγe hεla. Taniyeeli kele Pelεtasaa, na Hananiya sι Satεlaki, na Mikayeeli sι Mesaki, na Asaliya sι Apεt-Neko. ⁸ Ama Taniyeeli nα kisaα tεsayaaya sι iη i kaa pilisi i ti na wulaw kotεyεu na solum mpu. Ilena i sεlεmι kawulaya tεγaya nyεma nyuyu tu sι, i taa caali-i na wulaw tεγwnaya na i solum mpu. ⁹ Mprόyό Iso lapa na apalw iη i huli Taniyeeli ke pεεεε, na i ηu i tεm. ¹⁰ Paa na mpu, ilε i cε-i sι: Ta caa wulaw maγamaγa suηa mε tεγwnaya na mε konywnyεwm. Iε ma nyanη kε sι pε taa kεε na mε saalanaa tεε-mεγe alaafaya. Iε pu la na wulaw lεsi ma weesuγu.

¹¹ Mprόyό Taniyeeli pola wei Asepenasι ka kpawa sι i fen i na i taapalaa pa tεε tε i kin, na i tεm-i sι: ¹² Maγasi-tuyε celoyu ke tuusi hatu na lum ke kuyεεη naanowa. ¹³ Pεle pε waali, ilena η nyεmι tα na tα saalanaa. Mpa pa tεki wulaw tεγwnaya tε, ta alaafayanaa. Iε n kα nyi isεna n kα la tε.

¹⁴ Mprόyό i tisa nti pa sεlεma-i tε. Ilena i maγasi-wεγe ηmprόyό kuyεεη naanowa. ¹⁵ Kuyεεη kεma na i tala naanowa, iε fenlu nawayale sι Taniyeeli pa kεla pa taapalaa ke alaafaya na yasεlaya. Pεyele pele pa tεkayana wulaw tεγwnaya. ¹⁶ Pε tεε kε fenlu yela-wεγe wulaw tεγwnaya ke celoyu na i tuyi-wεγe tuusi hatu tike. ¹⁷ Mprόyό Iso ha ifepiya mpe pa liyiti kε tεm kate nyεntu cεkεnan, na layatu, na takelaya nyεm. Taniyeeli nα sεγesaγa toosee waani waani hεwεε.

¹⁸ Kuyako ηku wulaw ka suwa tε kv tapa. Ilena Asepenasι pona ifepiya mpe pa tεnaya wulaw sι i maγasi-we. ¹⁹ Mprόyό ilε i yεyεtεna ifepiya mpe pa tεna. Ama i ta na pa taa napεli, iη Taniyeeli na i taapalaa. Mprόyό i tu-wεγe i tεmle taa. ²⁰ Paa tεm kate nyεntu ntiγi i pona-we pa nyεn-tεyi. Ilena i nα sι Taniyeeli pa kεla twaa, na cele tεm nalaa, mpa pa tεna pa we i kawulaya taa tεyε tεm naanowa.

²¹ Taniyeeli ka we wulaw tεmle taa kε ηmprόyό. Halεna pεnaya ηka Pεεsι wulaw Silusi lεεka Papiloni icate tε.

2

Nepukanεsaa toosee

¹ Mprόyό Nepukanεsaa toosa toosee ke i kawulaya pεnaya naale nyεhka taa. Toosee anι a pekεla-i na i maγasi tom na i wu. ² Ilena i yele na pα koti twaa, na cele tεm nalaa na pee pεsεlεaa na isεtoluηasι tεm nyεntaa sι, pα heeli-i i toosee. ³ Pa kotaa ilena i tε-we sι: Ma toosaa kε na pε pekεli-m sasεm. Iε ma caa sι i kεεsι-m ma toosee anι.

⁴ Mprόyό pa cε-i na Alaamee tεm taa sι: Ha, ta caa wulaw, mε na tetu*fa*. Heeli-tuyε nyα toosee anι, ilena taa kεεsι-η a hεwεε. ^a wεε sι wulaw i wεε tam.

^a 2:4 mε na tetu: Pele pa te sεεtu fayana Lakpa nyεma. Pa sεεtu taa koolεe

⁵ Ntēna wulav si: Ye í tá heeli-m ma toosee, na a hōwēē paa tōōsi mā nantv na kpatasi. Uēna mā tēēsi pāsi ncaa. ⁶ Ama ye í heela-m-ye na a hōwēē, maa la-meŷe kūcōōŷ sōōōŷ. Maa kūsi mā nyōōŷ. Mpu tō, í ŷōōŷti.

⁷ Mprōyū pa lēla cōv si: Hai, ta caa wulav. Heeli-tuyv nyá toosee anu. Uēna taa seŷesi-ŷ a hōwēē. ⁸⁻⁹ Ntēna wulav cō si: Ma nawa tēkpataa si, í caa kē si í kēē tōm na í hiki waatu. Uēna í taŷanu mā ti na í heeli-m pōpōtv, na pē laŷasi mā kūōōsi. Mpu tō, pē wēē kē si í heeli-m ma toosee anu. Uē tēnaya maa nyōna si í pōōōŷi na í seŷesi-m a hōwēē tōtv. Ye pē taŷa mpu, maa krenti mā tēnaya kpatōyū kūōōmuyv. ¹⁰ Mprōyū pa cō wulav si: Nōŷōlv fēi atē cāne wei í pōōōŷi na í heeli-ŷ nti n pōōōŷi tō. Pēyele tōō tō, wulav sōōō yaa tōŷ tō nōŷōlv í ta pōōōta tōm tēne tē taka kē tvv, yaa pēē nālv, yaa nyōntv nōŷōlv. ¹¹ Nti n pōōōŷi tō, tē wēē kate. Ye pē taŷa tuŷ wei í fēi ŷēlaa hēkū tō, í paasi nōŷōlv fēi wei í pōōōŷi na í cō-ŷ-ti tō.

¹² Tēnaya pē hanja wulav na í mv pāānā kē sōōōm. Uēna í tō si, pá kv Papiloni nyōntaa tēna. ¹³ Mprōyū pa kpaalaa si, pá kō nyōntaa tēna. Na pá pēēki Taniyeeli na í taapalaa tōtv si pa kūyō-wē.

Isō hula Taniyeeli kē wulav toosee

¹⁴ Wulav taŷŷlaa nyōyōv tv Aliyōki tv mpraav si, í puki Papiloni nyōma kūyō. Uēna Taniyeeli ŷōōōtēna-í tēpamm na lēmayasēē. ¹⁵ Í pōōōsa-í kē si: Pēpe tōō kē wulav salēka wē tōŷ kē mpu? Mprōyū Aliyōki kēēsa-í-ti. ¹⁶ Uēna Taniyeeli polo wulav kin na í sēlōmi-í si: Ha-m waatu na má heeli-ŷ nyá toosee, na a hōwēē.

¹⁷ Mprōyū Taniyeeli pola tēyāŷa kē kpaakraa, na í heeli tōm ntōŷi í taapalaa Hananiya na Mikayēli na Asaliya ¹⁸ na í tō-wē si: Í wiina isōtaa Isō, na í la na tē cēkēna toosee anu. Pē taa kōō na pá kv ta na Papiloni nyōntaa.

¹⁹ Mprōyū pē hula Taniyeeli kē kūŷmesōtv tēne inōŷi toosee taa kē ahoō. Uēna í sa isōtaa Isō si: ²⁰ Tō sa Isō kē tam tōō.

Inōŷōle lēmayasēē tv na tōŷ tv.

²¹ Inu í laŷasōŷēna ŷēlaa waatvnaa.

Í cāŷasōŷi awulaa na í kūōōŷi-wē.

Na í haaki lēmayasēē nyōma kē

lēmayasēē na pá cēkōŷēna.

²² Inu í kuliyina kūŷmesōm sōōōōm tōō.

Í naaaki sēkretvŷv taa, í wēē nyāalēm taa.

²³ Ma caanaa Isō ma sama-ŷ.

Nyá hana-m lēmayasēē na tōŷ.

Mv ta kūōōlēmvtv na tē nyi wulav toosee.

²⁴ Pēle pē waali kē Taniyeeli pola Aliyōki kin. Inōŷi wulav ka tōwa si í kv Papiloni nyōntaa. Í pola í kin na í tōmi-í si: Yēle nyōntaa mpe. Ama pōna-m wulav kin na má heeli-í toosee kūōōŷēsōtv.

²⁵ Mprōyū Aliyōki pōna Taniyeeli kē wulav tēŷe kpaakraa. Uēna Aliyōki tō wulav si: Ta caa, ma hika ŷuta nyōma taa kē nōŷōlv. Inu í ka heelina-ŷ nyá toosee hōwēē.

Lēēsuyv ŷku wulav nawa í toosee taa tō kv tōm

²⁶ Mprōyū wulav pōōōsa Taniyeeli wei pa cūŷasaa si Pelōtasaa tō si: Tampāna n pōōōŷi na í kēēsi-m ma toosee na a hōwēē na?

²⁷ Ntēna Taniyeeli si: Ta caa, nyōntv, yaa pēē nālv, yaa tvv, yaa isōtvlvŷasi tōm nyōntaa kaa pōsi na pá nyi-ti na pá heeli-ŷ. ²⁸⁻²⁹ Ama Isō wēē isōtaa na í kuliyi kūŷmelēm tōō. Inu í hvlēna-ŷ mpi pu tē na pē lā tō. Ta caa, n hēntaa, uēna n kpaŷa hōwēē na n kalōŷi nyá kawulaya loosi. Uēna Isō wei inu í kuliyi kūŷmelēm tōō tō, í hvlē-ŷ mpi pu la tō. ³⁰ Inu í kulina-m pē tōō si má heeli-ŷ nyá toosee. Uēna n cēkēna mpi pē cōōōŷi-ŷ nyá hōwēē taa tō. Tōfō pē taŷa isu ma tēē lēlaa kē nyōm se.

³¹ N tōōōōā kē si, n na ŷōlv lēēsuyv anaam nōŷōlv na kv nyōntv na sōŷōntv. Pōōō kō tēē kōō kē sōōōm. ³² Kv nyōyōv kē wōla māŷamaŷa kē. Kv laŷle na kv ŷkpalasi kē liŷitee nyōŷōlv. Kv lotu na kv tala kē nyōŷōlv kūōōēmuyv. ³³ Na kv nōōhēē kē nyōŷōlv māŷamaŷa. Kv nōntaalēŷ sita tiili-wēŷe nyōŷōlv, tiili-wēŷe cuyv. ³⁴ N nyōnaya, uēna pē lēsi pēle natēli na pulaya tōō na tē polo tē ŷāŷa kv nōōhēē tīmpi sita nyōŷōlv na cuyv tō, na tē putiti-ŷe. ³⁵ Mprōyū lēēsuyv ŷku kv hōta kpaakraa. Na cuyv na nyōŷōlv māŷamaŷa na nyōŷōlv kūōōēmuyv, na liŷitee nyōŷōlv na wōla pē ŷōki tēnānnaŷ. Uēna heelim kpaŷa pē tēna isu lōtv. Mprōyū pēle nte tē ŷāŷa lēēsuyv ŷku tō tē lapa pōy sōōōōv na tē su antulinya tēna.

³⁶ Ta caa, nn naaki toosee anōŷōlēē? Maa heeli-ŷ pē hōwēē. ³⁷⁻³⁸ Nyāŷale lēēsuyv nyōyōv wōla nyōŷku ŷku. Nyá kēlōna awulaa tēna. Isōtaa Isō hana-ŷ kawulaya na tōŷ na tēli. Í tv nyá niŷ taa kē atē nyōm, paa ŷēlaa, paa wontu. ³⁹ Nyá waali kawulaya kaa tala nyá nyōŷka. Pēle pē waali tōōō nyōŷka wēnna isu nyōŷōlv kūōōēmuyv, kaa tōŷ antulinya tēna. ⁴⁰ Liŷiti nyōŷka

ká wée toŋ isu nyəgəlvu maɣamaɣa, ŋku kɔ yəkəyi pə təna tɔ. Kaa yəki kawulasɪ təna na ká faɣa-səŋi həɣlasɪ. ⁴¹⁻⁴² Nəntaaləŋ na nəmpee na sɪta tiiliyi nyəgəlvu, na tiiliyi cɔvu tɔ, m̄pɔ́yú kawulaya ŋke kaa wée tɔm naale. Kaa wɛna toŋ isu nyəgəlvu, na ɪcanto isu cɔvu. ⁴³ Na isu n nau nyəgəlvu sitina cɔvu tɔ m̄pɔ́yú yəlaa ka maɣasɪ sɪ pá krenti piitim kolóməm na akpayale taa. Ama pə kaa la, teitei isu nyəgəlvu na cɔvu pə ta tamsɪ tɔ.

⁴⁴ Kawulasɪ nsɪ sɪ waatu taa ké Isə ká kɔsɪ tam tɔo nyəŋka nakəl. Kaa yəki sɪ təna na sí saali yem. Nakəlɪ ka kaa kpa ka tɔo. ⁴⁵ Nkɛyɛle pəle nte n nawa pə læsa pulaya tɔo tɔ. Nte tɔ yəkəna læsvu ŋku kɔ nyəgəlvu, na cɔvu, na wɔla. Isə Səso larəna na n̄ nyɪ mpi pu la tɔ. Toosee anɪ a wɛ tampana. A kɔsɛsətvu kaa saali.

⁴⁶ M̄pɔ́yú wɔlav Nepukanɛsaa hɛnta Taniyeeli kɛ atɛ. Ilɛna í tɔ sɪ: I fɛɛnɪ Taniyeeli na í wɔpɪ-tuladunaa. ⁴⁷ Na í tasa sɪ: Tampana m̄ Isə kɛle tuŋ na awulaa təna Isə. I kuliyi kɔŋmɛlɛm tɔo, isu n pəsɔvu na n̄ heeli-m tɔ.

⁴⁸ Pəle pə waali kɛ wɔlav kɔsa Taniyeeli nyuvu. Ulapa-ɪ kɔcɔŋ kɔpəŋ pəɣalɛ. I cɛla-ɪ Papiloni tɛtv təna həɣlvu taɣanvu na í sɪ-ɪ nyɛntaa təna səsɔ. ⁴⁹ M̄pɔ́yú Taniyeeli səlɛma wɔlav kɛ nəɣo na í cɛla Satəlaki, na Mesaki, na Apɛti-Neko kɛ Papiloni taɣanvu. Ilɛna Taniyeeli náá saali wɔlav təyaya taa.

3

Wɔlav wɔla læsvu tɔm

¹ M̄pɔ́yú wɔlav Nepukanɛsaa lupa wɔla kɛ yɔlv læsvu. Kɔ taɣaləŋ wɛ mɛɛtəlɛnaa hiu na naanɔwa, na kɔ wan kɛ mɛɛtəlɛnaa tooso. Ilɛna í sɛŋsɪ-kɔvu Papiloni tɛtv həɣlvu taa ké Tula tɛtɛkəlɛ taa. ² Ilɛna í yaa ɪ tɛtv təna həɣlɔŋ nyɔŋ nyəma. Pə kraɣav awulumpriya, na kɔmatanɛna səsaa, na kufɛnɛnaa. Na laɣav tasəlaa, na liyitee paasənlaa, na huɔlaa, na kiŋ nyɛntaa, na tɛtv həɣlɔŋ nyɔŋ nyəma təna tɔ. I yaa-wɛyɛ sɪ pá polo læsvu ŋku kɔ sɛv tɔlvu.

³ M̄pɔ́yú pə təna pa kɔta læsvu ŋku kɔ kiŋ.

⁴ Ilɛna kraallv kiisina nəɣo səsaya sɪ: Piitimnaa yəlaa na nsəma təna, í kɛ ŋkraŋ na í nu yoo. ⁵ Ye waatu wei í nuwa tutuɣu, na həlaya, na saŋku, na cəmvu, na kitiko, na wontu nti tɔ təna. Pə wɛɛ sɪ í hɛnti atɛyɛ, na í sɛɛ wɔlav wɔla læsvu ŋku. ⁶ Ye wei í kisa, paa pɛti pɔntu kɛ kraakraa kɛ kəkɔ səsəŋka taa.

⁷ Pə tɔo ké waatu wei yəlaa nuwa tutuɣu, na həlaya, na saŋku, na cəmvu, na kitiko, na wontu nti tɔ təna tɔ taŋ tɔ, m̄pɔ́yú pə təna pa luŋaa na pá sɛɛ wɔlav wɔla læsvu ŋku.

Taniyeeli taapalaa kisɣu kɛ læsvu sɛv

⁸ M̄pɔ́yú Papiloni nyəma napəlɪ pa pola wɔlav kiŋ. Ilɛna pá kuli Yuta nyəma waali. ⁹ Pa sɔv wɔlav kiŋ, ilɛna pá sɛɛ-ɪ sɪ: Ta caa, wɔlav, m̄na tɛtv. ¹⁰ Isu n suwa sɪ, ye tɔ nu tutuɣu, na həlaya, na saŋku, na cəmvu, na kitiko, na wontu nti tɔ təna. Pə wɛɛ sɪ yəlaa təna í hɛnti atɛyɛ na pá sɛɛ nya wɔla læsvu na? ¹¹ Ye wei í kisa paa pɛti pɔntu kɛ kraakraa kɛ kəkɔ səsəŋka taa? ¹² Pəyɛle Yuta nyəma Satəlaki, na Mesaki, na Apɛti-Neko mpa n tɔ Papiloni tɛtv həɣlvu taɣanvu tɔ, pa ta təkɪ nyá kɔsəntu. Pa kisa nyá tuŋ na nyá wɔla læsvu tɔmlɛ.

¹³ M̄pɔ́yú páná kpa wɔlav kɛ səsəm na í tɔ sɪ, pá kəna-wɛ. Ilɛna pá pona-wɛyɛ-ɪ. ¹⁴ Na í pəsɪ-wɛ sɪ: Satəlaki, na Mesaki, na Apɛti-Neko. I kisa ma tuŋ na ma wɔla læsvu pə tɔmlɛ larɔ yaa? ¹⁵ Pənɛntɛ í taɣanɪ m̄ tu. Ye waatu wei í nu tutuɣu, na həlaya, na saŋku, na cəmvu, na kitiko, na wontu nti tɔ təna. Ilɛ í hɛnti atɛ na í sɛɛ læsvu ŋku ma səsəsa tɔ. Ye pə taɣa mpu, paa pɛti-mɛyɛ kraakraa kɛ kəkɔ səsəŋka taa. Ilɛna má ná sɪ tɔyɔ ŋku ku læsɪ-mɛ?

¹⁶ M̄pɔ́yú Satəlaki, na Mesaki, na Apɛti-Neko, pa cɔ wɔlav sɪ: Hai, ta caa, tu nəkəyi na tɔ taɣanɪ ta tɪ tɔm. ¹⁷ Paa na mpu, ta Isə wei ɪ tɔmlɛ tɔ lakɪ tɔ, ɪ pəsəyi na í læsɪ-tɔyɔ kəkɔ səsəŋka taa. I ká waasi-tɔyɔ nyá niŋ taa. ¹⁸ Pəyɛle, paa ilɛ í ta tu la mpu, tɔ kaa la nyá tuŋ tɔmlɛ. Tə kaa sɛɛ nyá wɔla læsvu ŋku n səsəsa tɔ.

¹⁹ Təyaya páná kpa wɔlav kɛ səsəm, na í kraɛ-wɛyɛ ɪsɛ. Ilɛna í tɔ sɪ: I haŋsɪ kəkɔ səsəŋka kɛ tɔm naatosompəɣɔlaya. ²⁰ M̄pɔ́yú ɪ tɔma ɪ yoolaa alaafəya nyəma napəlɪ sɪ: I həkə-wɛ, na í pɛti ka taa. ²¹ Təyaya pa həkə-wɛyɛ kraakraa, na pa tɔləsənnaa na pa caranaa na pa kraanaa. Ilɛna pá pɛti-wɛyɛ kəkɔ taa. ²² Paa haŋsa-kɛyɛ teu ké isu wɔlav ka suw tɔ. Haləna ká ku mpa pa pɛta mpe ɪnɪ pa toosoɣo ka taa tɔ. ²³ M̄pɔ́yú Satəlaki na Mesaki na Apɛti-Neko pa hota kəkɔ səsəŋka taa na pa kɔhəkum.

Satəlaki-wɛ pa tooso kɛ kəkɔ səsəŋka taa

²⁴ M̄pɔ́yú sɔɣɔntɔ kpa wɔlav. Ilɛna í kɔhɪ təkpa ka na í pəsɪ ɪ waali nyəma sɪ: Isu yəlaa kɔhəkəaa toosoɣo tɔ pɛta kəkɔ taa? Ilɛna pá cɔ-ɪ sɪ: M̄pɔ́yú, ta caa. ²⁵ Ntɛna í má kapuka sɪ: Ma naaki yəlaa liyiti ké ka taa. Pa ta həkə-wɛ, pəcɔ pá tɔŋ kaa nyaki-wɛ. Na liyiti nyəŋ nəɣəsəna isu ɪsɔtaa tillu.

²⁶ Pəle pə waali, ilɛna wɔlav krətəna kəkɔ ŋkɛ ka nəɣo. M̄pɔ́yú ɪ yaawa sɪ: Isə səsɔ tɔmlɛ nyəma, Satəlaki, na Mesaki, na Apɛti-Neko yoo. I lu na í koo.

Uena pá lu kəkō taa ké kpaakraa. ²⁷ Ḿróyó wulaw akewenaa tēna kotaa na pá wiili-wē. Uena pá ná sí kəkō ta nyaga pa tiili. Paa pa nyōōsi yaa pa wontu. Pəyele pa tō mayamaya fēi kəkō sōŋ. ²⁸ Ḿróyó wulaw tōma sí: Ma sama Satəlaku, na Mesaku, na Apeti-Neko pa Iso. Inu i tilina i isōtaa tillu na í ya i yōlaa. Mpi tō, pa tisa pa yuŋ ke i tō ké. Pa mu sēm na pá kisi ma kuyōyōtutu. Sí pa kaa sēe tūyū na pá yelee pa Iso. ²⁹ Pə tō ké ma kpaaləyi ma kawulaya tēna taa piitimnaa. Ye wei í tūwa pane inu pa Iso, paa tōōsi pūntu nantu na kpatasi. Pəcō í təyaya ká mēli ncaale. Mpi tō, Iso nəyōlu i fēi, na í yaki yōlaa isu inē.

³⁰ Ḿróyó wulaw sōōsa pa nyōōŋ kusyūyū ke Papiiloni tetu taa.

Wulaw toosee naale nyēna

³¹ Ḿróyó Nepukanesaa ŋmaa takəlaya ke piitim na nsəma tēna yōlaa mpa pa wē antulinya tēna taa tō na í sēe-wē sí: Alaafəya wēe?

³² Ma caa ma kēesi-mēye piti tēma sōōōna wena Iso Sōsō lapa-m tō.

³³ I piti tēma tōwaya.

A wē toŋ.

I kawulaya wē tam tō.

4

¹ Nepukanesaa má, ma caya ma kawulaya təyaya taa. Ma təkaya ké na má nyōōki na má suma.

² Ḿróyó ma hēnta ahoō naali na má toosi. Səyōntu kpa-m, na pá pəsi ma laŋle. ³ Ḿróyó ma yaa Papiiloni nyēntaa tēna sí pá heeli-m ma toosee anu a hōwēe. ⁴ Kēlena tūwaa na isōtulŋasɪ tām nyēntaa na pee nalaa na topotopo nyəma pa kōō na má heeli-wēye toosee anu. Ama pa ta pəsi na pá sēyēsɪ-m a hōwēe. ⁵ Waali waali ké Taniyeeli wei i wēna Iso Nanŋtu ləmayasəle na pa cūyusa-i ma tūyū hətē sí Pelətasaa tō i kōma. ⁶ Ḿróyó ma heeli-i ma toosee. Ma sí: Tūwaa wulaw Pelətasaa, ma nyēmá sí, n wēna Iso Nanŋtu ləmayasəle. Tām kŋŋmēlētō natəli tu cōōsəyi-ŋ. Ue sēyēsɪ-m ma toosee anu a hōwēe. ⁷ Ma hēntaa ké, uena má toosi sí: Tūyū sōōōŋku nakəli kŋ səŋa antulinya hēku taa.

⁸ Ḿróyó kŋ lapa toŋ na kŋ kpa isōtaa təlīyilīyi.

Pa naaki-kuyū antulinya tēnasɪ tēna taa ké.

⁹ Kŋ hatu ka suwaya na kŋ lula pee ke sōsəm.

Taale wontu cōōsaya kŋ isotom taa ké.

Sumasɪ na təkaya sí tana ke kŋ piliŋasɪ tō.

Weesuŋu nyəm tēna hikaya pə təyōnaya na kŋ kin.

¹⁰ Pə tasaa ule, ma ná isōtaa tillu nəyōlu i tiina isōtaa kēle. ¹¹ Ḿróyó i kiisina nəyō sōsaya sí:

I hu tūyū ŋku, na í seti kŋ piliŋasɪ.

I kpiisi kŋ hatu, na í ŋmusɪ kŋ pee.

Wontu na sumasɪ í se kŋ tē.

¹² Ama í yelee kŋ kite na tē lila ke tetu taa.

I həkō kŋ kite nte na nyəyəluyū mayamaya,

na kuseemuyū pə alukpala,

ke taale nyuto hēku taa na aŋkpələe sō-te.

Kite nte tē təyō nyuto isu huntu wontu.

¹³ Pá ləsi tē yulotu ləmayasəle

na pá tu-tēye wontuyū nyēnte.

Tə wē ḿróyó pusi naatosompəyōlaya.

¹⁴ Isōtaa tillaa kōnna tām tēne inu. Antulinya yōlaa tēna i nyi sí, isōtaa Iso tēna yōlaa kawulasɪ tēna. I noka paa yul səkpelu i tu-i.

¹⁵ Ma toosee anəyəle. Ma kawulaya taa nyēntaa tēna ta pəsi na pá heeli-m a hōwēe. Ue ma nyēmá sí Pelətasaa, n wēna Iso Nanŋtu ləmayasəle. N ká pəsi na í heeli-m-ye.

Taniyeeli sēyēsəyi wulaw ke i toosee hōwēe

¹⁶ Ḿróyó Taniyeeli wei pa cūyusa sí, Pelətasaa tō, i laakali pəsaa. Pə pəkəla-i i hōwēe taa ké laasaya tō. Ntēna wulaw ma má tōm-i sí: Ma toosee anu a tōm í taa pəkəli-ŋ. Uena í cō-m sí: Hai, ta caa, toosee anu á pəsi nyá kolontunaa nyəntu. ¹⁷ Tūyū sōōōŋku toŋ nyəŋku ŋku n na kŋ kpa mpū təlīyilīyi tō, pa naakaya-kuyū antulinya tēnasɪ tēna taa ké. ¹⁸ Kŋ hatu ka suwaya na kŋ lula pee ke sōsəm. Taale wontu cōōsaya kŋ isotom taa ké. Sumasɪ ná təkaya sí tana ke kŋ piliŋasɪ tō. Weesuŋu nyəm tēna hikiyi pə təyōnaya na kŋ kin. ¹⁹ Ta caa, nyayale tūyū ŋku. Nyá lapəna sōō na í la toŋ na í pu na í kaləsəna isōtaa. N ŋmakəla antulinya tēnasɪ tēnaya. ²⁰ Pəle pə waali n nawa isōtaa tillu tiina isōtaa na í tō sí, pá hu-kŋ na pá wakəli-kŋ. Ama pá yelee kite na tē lila ke tetu taa. Ue pá həkō-te na nyəyəluyū mayamaya, na kuseemuyū alukpala ke taale nyuto hēku taa. Aŋkpələe í sō-te, na tē na wontu pá kaa taale nyuto ke pusi naatosompəyōlaya. ²¹ Wulaw, nyá toosee anu a hōwēe nte sí, isōtaa Iso ká paasəna-ŋ. ²² Paa tōyōn-ŋ yōlaa hēku.

Nyana taale wontu í ka kaa tɛcaɣale na ñ tɔki nyutu isu naaŋ. Aŋkɔɣe ká sɔ-ŋ na ñ wee m̄pɔ́yɔ́ pusi naatosompɔ́ɣɔlaya. Ilena pɔ́cɔ́ ñ nyi si isɔtaa Isɔ tɔnna yɔ́laa kawulasí tɔna. Ye í nɔka wei í tu-í. ²³Tɔm nti pa yɔ́ɔta si pá yeke kite tɔ. Tɔ́ɣe ye si, ye n kɔma na ñ cɛkɛna si Isɔ keke pɔ́ tɔna pɔ́ tu. Ie n mɛli nyá kawulaya taa. ²⁴Ta caa wulav, pɔ́ tɔ tɔ, tɔki layatu nti ma tasɔyi-ŋ tɔ. Lɔ isayatu, na ñ tɔŋ kusiɣisim. Weena acamaa pɔ́tɔ́tɔ́le na nyá lanjɔ́lmle ká leeli.

Wulav toosee lapa isu í toosuyi tɔ

²⁵M̄pɔ́yɔ́ pɔ́ lapa teitei isu Taniyeeli ka keesaa tɔ. ²⁶Pɔ́naɣa sika aɣa ðena kuyaku nakoli wulav cɔ́ki í kawulaya kutuluyu nyɔ́yɔ́ taa kɛ Papiloni. ²⁷Ilena í má, í lanje taa na í tɔ si: Má ŋmana ma kawulaya ícate sɔ́sɔ́le Papiloni ine. Ma lapa m̄pɔ́yɔ́ si ma tɔŋ na ma sɔ́sɔ́ntɔ, na ma teeli í ná.

²⁸I nɔyɔ́ ta tiita ate, ðe í nu pɔ́ yɔ́ɔtɔna isɔtaa keke si: Wulav Nepukanesaa, nu teu yoo. Paa te na pá lɛki-ŋ nyá kawulaya ŋke. ²⁹Paa tɔyɔ́ni-ŋ yɔ́laa heku. Nyana taale wontu í ká kaa tɛcaɣale. N ká tɔki nyutu isu naaŋ. Halɛna pusi naatosompɔ́ɣɔlaya. Ilena pɔ́cɔ́ ñ nyi si isɔtaa Isɔ tɔnna yɔ́laa kawulasí tɔna. Ye í nɔka wei í tu-í.

³⁰M̄pɔ́yɔ́ pɔ́ lapa m̄pɔ́yɔ́ kɔkɔraa. Ilena pá tɔyɔ́ni Nepukanesaa ke yɔ́laa heku, na í tɔyɔ́ nyutu isu naaŋ. Aŋkɔɣe sɔ-í, halɛna í nyɔ́sɔ́ pi isu hekɛlenaa hɔntɔ, na í sɛkraŋ isu sumasi.

Nepukanesaa alaafɔya hikuyi

³¹Pusi naatosompɔ́ɣɔlaya tɛewa ðena Nepukanesaa má ma kusi ise na isɔtaa. M̄pɔ́yɔ́ ma lɛmɔ́sɛe mɔ́laa, na má sɛe Isɔ si: Hai, isɔtaa Isɔ, ma sama-ŋ. Ma sɛe Isɔ Taca nyá. Nyá kawulaya we tam tɔ́ kɛ. Nyá sɔ́sɔ́ntɔ kaa si tɔnaɣa. ³²Antulinya yɔ́laa tɔna ta haŋna-ŋ. N lakɛna pa na isɔtaa tillaa ke isɛna n caa tɔyɔ́. Nɔ́yɔ́ u pɔ́sɔ́yi-ŋ natɔ́lɔ́yi pɔ́ taa.

³³M̄pɔ́yɔ́ ma lɛmɔ́sɛe mɔ́la-m. Ilena pá mɔ́lɛna-m ma kawulaya, na ka teeli, na ma teu na ma sɔ́sɔ́ntɔ. Nte na ma waali nyɔ́ma na ma akewenaa sɔ́saa koti ma kinj. Ilena pá tayani-m ma kawulaya taa kɛ suu na ká kɛli isu kaa wev tɔ. ³⁴Pɔ́ tɔ́ kɛ Nepukanesaa má ma saŋ, na má puyɔ́lɔ́yi na má tɔyi teeli ke isɔtaa Wulav. Iní í tɔŋɔ́na tampana ke pɔ́ tɔna pɔ́ taa na í laki kusiyisim. I tisiyi wei í hɔŋ í ti tɔyɔ́.

5

Wulav Pelɛsasaa acima

¹M̄pɔ́yɔ́ kuyaku nakoli wulav Pelɛsasaa lapa acima sɔ́sɔ́na. I akewenaa sɔ́saa iyaya (1000) ke í lapa-ye na í na-we pá nyɔ́ sɔ́lm. ²⁻³Pɔ́ keesaa ðena sɔ́lm cɔ́ wulav isɛntaa. Tɔ́naɣa í tilaa na pá kɔna wɔla na liyite nyɔ́yɔ́lɔ́yɔ́ pɔ́osiyanaa. Wontu ntɔ́yi í caa Nepukanesaa ka lɛka Yosalem isɔ tɛsɛle taa. M̄pɔ́yɔ́ í na í akewenaa sɔ́saa na í alaa, na í saalaa, pa nyɔ́na wontu ntɔ́yi sɔ́lm. ⁴Ilena pá talɔ́yi pa tɔŋ kulalaaŋ. Wɔla na nyɔ́yɔ́lɔ́yɔ́ maɣamaɣa, na pɔ́ kusɛmɔ́yɔ́ ke paa lupa tɔŋ iní. Pa saaka lelɔ́ŋ ke taasi na pɛɛ.

⁵M̄pɔ́yɔ́ ntantaku luwa kɔkɔraa. Ilena kɔ ŋmaaki fɛtɛla kinj ke kawulaya kutuluyu kɔluŋa kɔ́hɔ́lmɔ́ɣa tɔ́. ⁶Wulav ná mpɔ́, ðena sɔ́yɔ́ntɔ kra-í na í seliyi. Halɛna í tɔna makɛna tɔ́mɔ́ya kɔkɔraa. ⁷M̄pɔ́yɔ́ í maa kapuka si pá kɔna Papiloni isɔ́tlɔ́ŋasi nyɛntaa, na nyɛntaa na pee nalaa. Pɛle pa kɔma ðena í tɔ-we si: Ye wei í kala ŋmaatu tɔ́ne na í heeli-m tɔ́ hɔ́wee. Paa suu pɔ́ntɔ ke tɔŋ toko, na pa tu-í wɔla lɔ́lɔ́yɔ́. Ilena pá su-í kawulaya tɛcaɣale tooso nyɛnte taa.

⁸Ilena pa tɔna pá mɔ́yasí. Ama pa ta pɔ́si na pá kala ŋmaatu nti na pá heeli wulav ke tɔ́ hɔ́wee. ⁹Tɔ́naɣa wulav lanje sɔ́saa wakɔ́lɔ́yɔ́ na í akewenaa sɔ́saa lanja náá cɛ.

Taniyeeli seɣesayi wulav ke ŋmaatu hɔ́wee

¹⁰M̄pɔ́yɔ́ wulav too nuwa í na í akewenaa pa maki kapusi ke ŋmaatu nti tɔ́ tɔ́m. Ilena í suu pa kinj na í sɛe í pɔ́yɔ́lɔ́ si: Mɔ́ na tɛtu. Sɔ́yɔ́ntɔ í taa kra-ŋ na pɔ́ wakɔ́li nyá lanje. ¹¹Apɔ́lu nɔ́yɔ́lɔ́ í we nyá kawulaya taa, í wena Isɔ Nanjtu lɛmɔ́sɔ́le. Halí nyá caa Nepukanesaa waatu taa kɛ pa ná yɔ́lɔ́ iní. I kɛ cɛkɛnɔ́, na layatu, pɔ́yele pɔ́ ha-í nyɔ́m. M̄pɔ́yɔ́ nyá caa kra-í tɔ́waa, na isɔ́tlɔ́ŋasi tɔ́m nyɛntaa, na nyɛntaa, na pee nalaa pa nyɔ́yɔ́ tu. ¹²I hɛte ntɛ Taniyeeli, ðena nyá caa cuyusi-í si Pelɛtasaa. I wena lɛmɔ́sɔ́le kɛ, na pɔ́ kɛli lelɛ. I nyɔ́mɔ́ya na í seɣesayi toosee hɔ́wee. I kɔ́kɔ́yi asɛsuna, na í kuliyi kɔ́ŋmɛlɔ́m tɔ́ na í heeliyi. Yaa-í, í ká kala-ŋ ŋmaatu nti.

¹³M̄pɔ́yɔ́ pa kɔna Taniyeeli ke kɔkɔraa, na wulav pɔ́sɔ́-í si: Nyayale Taniyeeli wei ma caa kɔ́nna Yuta tɔ́? ¹⁴Pa yɔ́ɔta nyá tɔ́m na má nu si, n wena Isɔ lɛmɔ́sɔ́le na nyɔ́m na n cɛkɔ́yɔ́na na pɔ́ kɛli lelɛ. ¹⁵Pa kɔna-m nyɛntaa na isɔ́tlɔ́ŋasi nyɛntaa si pá kala ŋmaatu tɔ́ne na pá heeli-m tɔ́ hɔ́wee pa ta pɔ́si. ¹⁶Ma nuwa si n pɔ́sɔ́yi na ñ cɔ́ tɔ́m tɔ́na. N kuliyi kɔ́ŋmɛlɔ́m tɔ́, na ñ heeliyi. Mpɔ́ tɔ, ye n kala ŋmaatu tɔ́ne na ñ seɣesi-m tɔ́ hɔ́wee. Paa suu-ŋ tɔŋ toko, na pá tu-ŋ wɔla lɔ́lɔ́yɔ́. Paa su-ŋ kawulaya tɛcaɣale tooso nyɛnte taa.

¹⁷M̄pɔ́yɔ́ Taniyeeli cɔ́ wulav si: Ma sama, ta caa. Ie si nyá kusɛɔŋ, yaa ñ ha wei n nɔ́kaa tɔ. Paa na mpɔ́ maa kala-ŋ ŋmaatu nti na má heeli-ŋ tɔ́ hɔ́wee. ¹⁸Isɔtaa Isɔ sɔ́sɔ́ ka kɔna nyá

caa Nepukanesaa ke wulaw sɔsɔ na í to-í teeli. ¹⁹ Na pá la na piitimnaa na nsɔma tɔna yɔlɔa nyɔnɔ-í na pá seliyi. Ye í nɔkɔna wei í kɔ ílé, na í sɔlɔa wei í yele ílé. Í kusaya mpa í caa tɔ pa nyɔɔn, na í tisiyi mpa í luyɔ fei tɔ. ²⁰⁻²¹ Ama í hɔma í ti na í la kalampaanu. Uena pɔ to-í wontuyɔ lɛmayasɔle. Pa kusa-í kumte tɔɔ na í teeli sí tɛkpataa. Pa tɔɔna-í yɔlɔa hɛkɔ na í na taale kraɔasi pá kaa tɛcayale. Í tɔɔɔ nyutu isu naan, na aɔkɔpɔlee sɔ-í. Halɔna waatu wei í nyɔmá si, isɔtaa Isɔ sɔsɔ tanna yɔlɔa kawulasi tana, í nɔka wei í to-í. ²² Ama í pɔyalɔ nyá, nyá nyɔmá nípɔyó teu. Paa na mpɔ n ta pasa nyá ti na n̄ tɔ Isɔ ké teeli. ²³ N kraasa nyá tɔɔi isɔtaa Isɔ tɔɔ ké. Mpi tɔ, n yelaa na pá lɔsi Isɔ tɛsɛle nyɔnasi. Halɔna nyana nyá akewenaa sɔsaa, na nyá alaa na nyá saalaa, í nyɔɔna sɔlɔm. Uena í tala mɔ tɔn wei pa lupɔna liɔitee nyɔɔlɔyɔ na wɔla, na nyɔɔlɔyɔ mayamaɔa, na pɔ kusɛemuyɔ tɔ. Paa mɔ tɔn wei pa saaka taasi, na pɛe, na u naaki, na u nuki, pɔyele í ta nyi pɔlɔ tɔ. N pɛma Isɔ wei í tɔka nyá weesuɔyɔ ke í nin taa tɔɔ teeli. ²⁴ Pɔ tɔɔ ké í yelaa na ntantakɔ n̄maa mpɔ ²⁵ Si: Mene mene tekɛl u paasɔn. ²⁶ Tɔm pɛe aní a hɔwɛe ntɔ. Mene hɔwɛe wɛe si, Isɔ kala nyá kawulaya kuyɛn, na í su ka tɔnaya. ²⁷ Tekɛl, hɔwɛe wɛe si, í mayasa-n̄ sanaya tɔɔ na í ná si, n fei yun. ²⁸ Paasɔn hɔwɛe wɛe si, í tala nyá kawulaya na í cɛla Mete nyɔma na Pɛesi nyɔma.

²⁹ Tɔnayaɛle wulaw si, pá suu Taniyeeli ke tɔn toko na pá to-í wɔla lɔlɔyɔ. Uena pá kraali si paa su-í kawulaya tɛcayale tooso nyɔnte taa.

³⁰ M̄pɔyó pa kɔ Papiloni wulaw Pɛlatasaa ke ahoɔ aní.

6

¹ Uena Mete wulaw Taliyusi mɔ kawulaya ke í lɔlɔyɔ pɔnaya nitoso na naale nyɔnka taa.

Taniyeeli kolontunaa nyɔki-í katɔka

² M̄pɔyó Taliyusi faɔa í tetɔ ke hɔɔlɔn̄ nunɔwa na hiu (120). Uena í kra pɔ nyɔɔn nyɔma. ³ Ntɛna í kra sɔsaa narɔlɔɔi naale na pá tɔlɔna Taniyeeli si pá feɔiyi sɔsaa mpe pa tɔɔ, na wulaw pɔlɔ í taa wakɔli. ⁴ Ama Taniyeeli ná tɛe mpe in̄ na nyɔɔn nyɔma ke lɛmayasɔle tɛcayacaya. Uena wulaw huɔ si í ká kra-í í kawulaya tana paasɔnlɔ. ⁵ M̄pɔyó pa na nyɔɔn nyɔma mpe pa pɛɛka isɔna paa la na pá hiki Taniyeeli tɔ. Paa kawulaya tɔm natɔli tɔ taa, uena pá wu. Mpi tɔ, Taniyeeli lakaya í tɔmlɛ ke teu ké í ta calasi natɔli. ⁶ M̄pɔyɔle yalaa mpe si, ye pɔ taya Taniyeeli isɔ sɛɛ kiin̄ taa tɔ kaa hiki tɔwaanle.

⁷ Uena pá polo wulaw kin̄ na pá sɛe-í si: Wulaw, nyana tetɔ. ⁸ Nyá kawulaya tana taa akewenaa sɔsaa tana caa si, n kraalɔna tɔn si, ye wei í lun̄a tɔɔ, yaa yɔlɔ nɔɔlɔ ke kuyɛn hiu na naanɔwa taa, ye pɔ taya wulaw nyá, pá pɛti pɔntɔ ke tɔɔlasi pɔyó taa. ⁹ Mpɔ tɔ, mɔ kusɛsɔtu nti. Nmaa-ti na n̄ tɔ nin. Nɔɔlɔ í taa kɛɛsi-ti. Mpi tɔ, Mete nyɔma na Pɛesi nyɔma pa kiiu u layasɔyi.

¹⁰ M̄pɔyó wulaw Taliyusi mɔ tɔm nti na í to nin.

Taniyeeli pɛtyɔ ke tɔɔlasi pɔyó taa

¹¹ Taniyeeli kutuluyɔ ka ke atɛ na isɔtaa nyɔnku ké na kɔ pɔtote tɔlɔna Yosalem icate tɔ. Tɔnaya í kraakaya na í lun̄iyi akula na í san̄ í Isɔ. Í sɔlɔmɔa-í paa kuyaku n̄kuyɔ tɔm tooso ké. Í nuwa wulaw tɔm nti, uena í polo Isɔ sɔlɔmuyɔ isu í tu laki tɔ. ¹² M̄pɔyó í kolontunaa mpe pa pɔla kraakraa, na pá mayana í tɔn̄na sɔlɔmuyɔ na í yaaki Isɔ. ¹³ Uena pá polo wulaw kin̄ na pá tɔ si: Isu n̄ n̄maaɔa na n̄ su si, ye wei í sɔlɔma Isɔ nɔɔlɔ, yaa yɔlɔ nɔɔlɔ, ke kuyɛn hiu na naanɔwa taa, na pɔ tá ké nyá, paa pɛti pɔntɔ ke tɔɔlasi pɔyó taa? Wulaw si: ɛenna. Mete nyɔma na Pɛesi nyɔma kiiu u layasɔyi mɛe. ¹⁴ Ntɛna pá heeli-í si: Mpa pa kɔmna Yuta tɔ pa taa wei pa yaa si Taniyeeli tɔ u nyɔnɔyi nyana nyá kiiu ke pɔlɔ se. Halí tɔm toosoɔyó ílé í sɔlɔmɔyi í Isɔ ké paa kuyaku n̄ku.

¹⁵ Wulaw nuwa si Taniyeeli, uena í lan̄le wakɔli. M̄pɔyó í mayasaa si í waasi-í. Halɔna ilim tɔyɔ. ¹⁶ M̄pɔyó yalaa mpe pá mɔla í kin̄ na pa pɔɔsi-í na isɔle kusɛemle si: Ntɔn̄ n nyɔmá teu si Mete nyɔma na Pɛesi nyɔma pa kiiu u layasɔyi?

¹⁷ M̄pɔyó wulaw yelaa na pá kɔna Taniyeeli na pá pɛti-í tɔɔlasi pɔyó taa. Uena í tɔm-í si: Nyá Isɔ wei í tɔmlɛ n̄ sɛsɔna isɔle tɔ, í tike í pɔsɔɔna na í ya-n̄.

¹⁸ Uena pa tɛki pɔle ke tɔɔlasi pɔyó n̄ku kɔ nɔɔ. M̄pɔyó wulaw na akewenaa sɔsaa pa yusa pɔle tɔ si nɔɔlɔ í taa tɔli. ¹⁹ M̄pɔyó wulaw mɔla í tɔyaya na í suv mpɔ. Í ta kɔtɔna í alaa taa nɔɔlɔ. Pɔyele í keela tom.

Taniyeeli luw na alaafɔya ke tɔɔlasi pɔyó taa

²⁰ Pɔ kɔma isu pɔ nyaaɔyɔ, uena wulaw kulí lɔn̄ na í polo tɔɔlasi pɔyɔ nɔɔ. ²¹ Í kɔtɔna-ku, uena í yaa Taniyeeli na lan̄wakɔlle na í pɔɔsi si: O oo Taniyeeli. Isɔ Weesuɔyɔ tɔ wei í tɔmlɛ n̄ lakɔna isɔle kusɛemle tɔ. Í pɔsaa na í waasi-n̄ tɔɔlasi sɔkraɔ taa?

²² Uena Taniyeeli cɔ, na í sɛe wulaw si: Ta caa, nyana tetɔ. ²³ Ma Isɔ tila isɔtaa tillu na í tɛki tɔɔlasi nɔɔsi, si ta la-m pɔlɔ. Mpi tɔ, ma ta wakɔlɔna-í. Pɛcɔ ma ta pɔntɔna nyá tɔtɔ.

²⁴ Tənaɣa wulaw laŋle huloŋma katatəlaya, na í to si, pá ləsi Taniyeeli. M̄p̄óȳ pá læsa-i. Paa hiŋaya, ka fei í t̄o. Mpi t̄o, Taniyeeli tema Iso na í taa ké. ²⁵ Ilena wulaw yele na pá kra yəlaa mpa pa kuu Taniyeeli n̄oðhee tee t̄o. Ilena pá peti pá na pa alaa na pa piya ke t̄əȳlasi puuȳo taa. Na t̄əȳlasi te-we na sí salí pa m̄wasi, na pa ta tu tiita ate.

²⁶ Pəle pə waali ké wulaw Taliyusi ŋmaa takəlaya ke piitim na nsəma təna yəlaa, mpa pa we antulinya təna taa to si: Ma se-ye.

²⁷ Ma sukí ma kawulaya təna taa ké k̄əsəut̄o. Paa wei í nyana Taniyeeli Iso na í se-i. Mpi t̄o, inəȳle Iso Weesuȳu tu na í we tam t̄o.

I kawulaya kaa te na í s̄əs̄ənt̄o ká wee m̄p̄óȳ tam t̄o.

²⁸ Iní í het̄əȳəna na í waasəȳi.

I laki piti t̄əma ke is̄otaa na ate.

Iní í waasəna Taniyeeli ke t̄əȳlasi n̄əȳo taa.

²⁹ M̄p̄óȳ Taniyeeli nyuȳo kola Taliyusi kawulaya waato taa, na Peesi wulaw Silusi waato t̄o.

7

Taniyeeli toosee kancaalaya nyəna

¹ M̄p̄óȳ Papiiloni wulaw Pelətasaa kawulaya pənaɣa, kancaalaya nyəŋka taa, Taniyeeli həntaa na í toosi toosee. ² Ilena í ŋmaa-ye.

Taniyeeli toosaa ké si: Heelim luna antulinya təna taa, na p̄ə laŋt̄əȳi tenku s̄əs̄o. ³ M̄p̄óȳ taale wontu s̄əs̄ənt̄o liyiti luna tenku taa. Tu faɣana t̄əmaɣa. ⁴ Kancaalaya nyəŋku n̄əȳəsəna t̄əȳlaya. Ilena ku wena hekəle keŋ. M̄p̄óȳ pá k̄p̄esa ku keŋ iní. Ilena pá k̄usi-ku, na pá s̄əŋsa-kuɣo ku n̄oðhee naale t̄əo is̄u yul̄o. M̄p̄óȳ pá tu-kuɣo yul̄o ləmayasəe. ⁵ Naale nyəŋku ná n̄əȳəsəna taale wontuȳu isayaw nakul̄i. Na ku s̄əŋa ku n̄oðhee tooso t̄əo ké k̄əŋk̄əŋ. Ilena ku t̄əka s̄əntaasi tooso na ku kela. Na pá ȳəȳt̄əȳi-ku si, kú kul̄i na kú li nant̄o. ⁶ Pəle pə waali ké ma ná lenku, na kú n̄əȳəsəna is̄u k̄p̄ou. Ku siyile waali ké keŋ liyiti is̄u sumaya, na ku nȳəŋ ke liyiti. Ilena pá tu-kuɣo toŋ. ⁷ M̄p̄óȳ ma na wontuȳu liyiti nyəŋku. Ku we s̄əȳənt̄o ke s̄əs̄əm, na ku toma feina taka. Ku wena nyəȳəlyu kela s̄əs̄əna ké. Ku t̄əki na kú fel̄əȳi n̄oðhee ke mpi pá kaasaa t̄o. Ku ta n̄əȳəsəna wontu nti t̄ə t̄əm t̄ə tema keesuȳo t̄o. Ku h̄əŋ we naanwa. ⁸ M̄p̄óȳ ma na həlyu s̄əkp̄eluȳu luwa heko taa, na kú k̄p̄esi í taa tooso. Ku wena is̄e ké is̄u yul̄o, na ku n̄əȳo ȳəȳt̄əȳi kalampaanu t̄əm.

Iso h̄əw t̄əm

⁹ M̄p̄óȳ ma na pa siwa kumlee. Ilena Tam t̄əo tu n̄əȳl̄o í çaya. I wontu huloŋmaa ké tələlai. I nȳəəsi we is̄u k̄p̄əŋk̄p̄omul̄om mayamaya. I kumte mukaya k̄əko ké, na t̄ə p̄əp̄əle we is̄u mamala. ¹⁰ K̄əko lukaya t̄ə tee na ká k̄p̄eŋ is̄u p̄əȳə ke í is̄entaa. Yəlaa ke iyisi iyisi s̄əŋa í kiŋ na pa taa lələa laki-i t̄əml̄e. M̄p̄óȳ huulaa çayaa na pá heti takəlasí.

¹¹ Ma nyənaya wontuȳu ŋku ku həlyu ȳəȳt̄əȳa kalampaanu t̄əm ke mp̄o t̄o, lena má na pa ku-ku, na pá peti k̄əko taa sí kú nyaya. ¹² M̄p̄óȳ pá l̄eeka wontu lentí toma. Ama pa s̄əs̄ə-t̄əȳi weesuȳu ke p̄əçəȳo waato n̄əȳl̄o í t̄əo.

¹³ Pə waali ké ma nawa n̄əȳl̄o na is̄əŋm̄ənt̄o k̄əŋna-i. I n̄əȳəsəna yul̄o p̄əȳaya. M̄p̄óȳ ŋm̄ənt̄o nti t̄ə p̄ona-i na t̄ə k̄p̄ət̄əna-i Tam t̄əo tu iní. ¹⁴ M̄p̄óȳ pá ha-i toŋ na teeli na kawulaya. Sí piitimnaa təna, na nsəma yəlaa, í lap̄i-i t̄əml̄e. I toŋ ká wee tam ké, na í kawulaya kaa te.

Taniyeeli toosee kancaalaya nyəna h̄əwee kilisuȳu

¹⁵ M̄p̄óȳ Taniyeeli t̄əma si: Ma toosee k̄pa-m s̄əȳənt̄o, na p̄ə p̄ekəli-m ma taa. ¹⁶ Ilena ma k̄p̄ət̄əna mpa paa we t̄əna t̄o, pa taa n̄əȳl̄o. Ilena má p̄əs̄ə-i p̄ə t̄əna p̄ə tampana, na il̄e í kees-i-m p̄ə h̄əwee. ¹⁷ Sí taale wontu s̄əs̄ənt̄o liyiti inəȳəle, antulinya kawulasi n̄si su k̄əo t̄o. ¹⁸ Pəle pa waali ké is̄otaa Iso s̄əs̄o yəlaa ká t̄əȳo kawulaya ke tam t̄o. ¹⁹ Pə waali ké ma luɣu lapa si, má nyi wontuȳu liyiti nyəŋku tampana. Ku we s̄əȳənt̄o ke s̄əs̄əm ké. Ku ta n̄əȳəsəna lentí. Ku kela ke nyəȳəlyu ké. Ku s̄əkp̄əŋ ke nyəȳəlyu k̄əs̄əmuȳo. Ku t̄əki ké na ku fel̄əȳi n̄oðhee ke mpi p̄ə kaasaa t̄o. ²⁰ Ma nyəna t̄əȳəȳo ku h̄əŋ naanwa. Na í taa lenku ŋku ku nȳəwa na ku k̄p̄esi tooso t̄o. Ku wena is̄e ké na n̄əȳo. Ku ȳəȳt̄əȳa kalampaanu t̄əm na ku k̄əla l̄əŋ. ²¹ Tənaɣa ku yooŋa Iso yəlaa, ku caakaya-weye k̄əlyu. ²² M̄p̄óȳ Tam t̄əo tu k̄əma na í ha is̄otaa Iso s̄əs̄o yəlaa ke tampana. Pa kawulaya t̄əȳə waato tala keke.

²³ Ilena í kilisi-m wontuȳu liyiti nyəŋku ŋku ku h̄əwee si, ŋk̄uȳole ate kawulaya liyiti nyəŋka ŋka ka ta n̄əȳəsəna len̄si t̄o. Kaa t̄əȳo ate yəlaa təna, na ká fel̄i-we na ká ȳəki-we. ²⁴ H̄əŋ naanwa keke, ka taa awulaa mpa paa t̄əki na pá kaasəȳi t̄əma t̄o. Naanwa na kul̄əŋ nyəŋ wei í ta n̄əȳəsəna kancaalaya nyəma t̄o, í ká t̄əȳo í nyəŋka ke p̄ele pa waali, na í t̄əȳənt̄o pa taa tooso. ²⁵ I ka tuv is̄otaa Iso s̄əs̄o na í ŋmakəli í yəlaa. I ká mayasi í taa sí í layasi Iso kiŋ na í acimanaa. I ká ŋmakəli Iso yəlaa ke p̄usi tooso na həȳəlyu. ²⁶ Pəle pə waali paa huŋna-i na pá l̄eeki í toŋ. Paa

wakəli-ɪ tam tɔɔ. ²⁷ Paa lɛkɪ atɛ awulaa sɔsɔɔntu na pa toŋ. Paa cɛla isɔtaa Isɔ sɔsɔ yɛlaa. Yɛlaa mɛ pa kawulaya kɛ wɛna tam tɔɔ, na ŋmakəllaa tɛna ká nuna-wɛ na pá laki-wɛyɛ tɛmlɛ.

²⁸ Tɔm nti tɛ tɛnaya ntɔ. Ḿpɔ́yó pə pɛkəla-m ma hɔwɛɛ taa kɛ sɔsɔm. Ilɛna má maɣasɔyɪ-tɔyɪ ma taa.

8

Taniyeeli toosee naale nyana

¹ Ḿpɔ́yó Taniyeeli má, ma tasa toosuɣu kɛ wulav Pelətasaa kawulaya pənaɣa tooso nyəŋka taa. ² Ma toosaa kɛ si, ma wɛ llam tetu hɔɣɔlɔyɔ taa. Koluŋa icatɛ sɔsɔlɛ Susi taa kɛlɛ ma sɛŋa Wulayɪ pɔɣɔ nɔɣɔ. ³ Ilɛna má ná iwaas sɛŋa pɔɣɔ ŋkɛ ka nɔɣɔ, na ku wɛna hɛŋ kɔtaɣaləŋ. Ama ɪ taa lɛŋku ta nyɔ ləŋ pəyɛlɛ ku kəla lɛŋku. ⁴ Ḿpɔ́yó ku suv yɔkuyɔ kɛ ilim tətɔlɛ na pə ntɔɣɔŋ na pə mpɔtəŋ hɔɣɔləŋ. Wontuɣu nakolɪ ku ta pəsi na kó tan-ku. Páccɔ nɔɣɔlɔ ta pəsi na í ya mpa ku yəkəyɪ mpɔ tɔ. Ku lakaya isəna ku luɣu wɛɛ tɔɣɔ, na ku toŋ sɔsɔyɪ.

⁵ Ma tɔŋna mpi ma nawa mpɔ tɔ pə tɔm maɣasɔyɔ kɛ mpɔ. Ilɛ ma tuta pəŋtɔlɔyɔ luna ilim tətɔlɛ tɔɔ kɛlɛ. Ku tɔŋaya heelim tɔɔ kɛ ləŋləŋ kɛ na kó cɔɔkɪ tetu. Ku wɛna hɛlɔyɔ toŋ nyəŋku nakoləyɪ ku isɛ hɛku taa. ⁶ Ḿpɔ́yó ku krətəna hɛŋ naale iwaas ŋku ma na ku sɛŋa pɔɣɔ nɔɣɔ tɔ. Ilɛna ku pukina ku tɔɔ na sewa na ku toŋ təna. ⁷ Ku tala-ku ilɛna ku niki-kuɣu yɔkuyɔ haləna ku pɛli ku hɛŋ naale. Iwaas ta pəsi-ku pəccɔ nɔɣɔlɔ ta waasɪ-ku. Ilɛna pəŋtɔlɔyɔ hu-kuɣu atɛ na kó feli-kuɣu nɔɔhɛɛ. ⁸ Ḿpɔ́yó ku lapɔ toŋ kɛ sɔsɔm. Ku toma pu teu ilɛna ku hɛlɔyɔ sɔsɔɔv ŋku ku pɛli krapkpa. Ilɛna hɛŋ toŋ nyəŋ lɪyiti nyɔ ku lonte taa. Na í nyənəŋəna antulinya hɔɣɔləŋ təna taa.

⁹ Ḿpɔ́yó hɛlɔyɔ səkpeluɣu nakolɪ ku nyɔ hɛŋ unɪ ɪ taa lɛŋku tɔɔ. Ilɛna kó pu sɔsɔm na kó tala ilim tətɔlɛ na pə ntɔɣɔŋ tɔɔ na tetu kɔpantɔ tɔɔ. ¹⁰ Ḿpɔ́yó ku kpa isətɔlɔŋasɪ kiŋ na kó pɛti lɛŋsi kɛ atɛ na ku feli-sɔyɪ nɔɔhɛɛ. ¹¹ Ilɛna kó kpa isətɔlɔŋasɪ caa tɔɔ. Ku kɔwa ɪ tanəŋ na taanaya kɔtasɪ na kó yɔkɪ ɪ Isɔ tɛsɛlɛ. ¹² Ḿpɔ́yó pa tu isɔtaa yɛlaa na kɔtaɣa tam nyəŋka kɛ ku niŋ taa kɛ ku isayatu tɔɔ. Ilɛna kó feli tampana Isɔ sɛɛv kɛ nɔɔhɛɛ, na kó waa ku tɔma taa.

¹³ Ḿpɔ́yó ma nu isɔtaa tillu nɔɣɔlɔ ɪ yɔɣotaya. Ilɛna lɛlv pɔɔsɪ-ɪ sɪ: Pəlɛ kɛ paa tasa kɔtaɣa kɛ lapɔ? Na pá taɣanɪ Isɔ tɛsɛlɛ na pá feli isətɔlɔŋasɪ kɛ nɔɔhɛɛ? ¹⁴ Ḿpɔ́yó ɪ cɔ-ɪ sɪ: Tanəŋ na taanasɪ iyisi naale, na ŋmɔnɔyɔ nunowa (2300) waali. Pəlɛ pə waali kɛ paa taɣanɪ Isɔ tɛsɛlɛ.

Taniyeeli toosee naale nyana hɔwɛɛ kilisuɣu

¹⁵ Waatu wei Taniyeeli má, ma toosa mpɔ, na má pɛkəyɪ ma toosee anɪ a hɔwɛɛ ilɛ, ma tuta nɔɣɔlɔyɛlɛ ma isɛntaa na ɪ nɔɣɔsəna yɔlv. ¹⁶ Na má nu nɔɣɔlɔ kɛɛsɛ-ɪ na pɔɣɔ wulayɪ waali sɪ: Kapəyɛɛ, sɛyɛsɪ-ɪ toosee anɪ a hɔwɛɛ. ¹⁷ Ḿpɔ́yó isɔtaa tillu unɪ ɪ krətəna-m na sɔɣɔntɔ kra-m. Ilɛna má hoti ma nɔɣɔ tɔɔ. Ntɛna í tɔ-m sɪ: Yɔlv pəyaya, nu teu yooɔ. Toosee anɛ a kɛ antulinya tɛm tɔm kɛ. ¹⁸ ɪ yɔɣotayana-m mpɔ, ilɛna ma isɛ pili na má ká nyuɣu. Ilɛna í kusɪ-m na í sɛŋsɪ-m. ¹⁹ Ḿpɔ́yó ɪ tɔma-m sɪ: Maa heeli-ŋ mpi pu kɔɔ Isɔ pááná waatu tɔ. Mpi tɔ, pa tɛma a waatu suw kɛ. ²⁰ Iwaas ŋku n nawa na ku wɛna hɛŋ naale tɔ, ku kɛ Metɛ nyóma na Pɛɛsɪ nyóma pa awulaa kɛ. ²¹ Pəŋtɔlɔyɔ ná kɛ Kələkɪ kawulaya. Ku isɛ hɛku taa hɛlɔyɔ sɔsɔŋku ŋkuyɔlɛ kancaalaya wulav. ²² Ku hɛlɔyɔ sɔsɔŋku ŋku ku pɛlaa, na hɛŋ lɪyiti wei ɪ nyɔ ku lonte taa tɔɣɔlɛ, kawulasɪ nsi sɪ tɛ na sɪ kulɪ piitim mpi pə taa tɔ. Ama sɪ kaa hiki toma kɛ mpɔ. ²³ Yɛ pə tala pa kawulasɪ tɛm waatu na pa isayatu puwa teu wulav acilayatu tu na kalampaanɪ tu nɔɣɔlɔ ɪ ká kulɪ. ²⁴ ɪ toma ká sɔsɔ, ilɛ pə kaa luna ɪ maɣamaya ɪ kiŋ. ɪ ká wakəli sɔsɔm kɛ pə kaa wɛɛ nyənɔyɔ, na í waaku ɪ kulapəm təna taa. Haləna í kpɛnna toŋtɔnaa na Isɔ yɛlaa na í kó. ²⁵ ɪ acilayatu katatəlaya kɛ ɪ ka tɔsəna yɛlaa. ɪ kalampaanɪ kɛ í ká kɔna yɛlaa payalɛ mpa pa huv sɪ pa cayaɔna pa ti tɔ. Haləna í kulɪ Awulaa Wulav tɔɔ. Waatu ənəyɪ pu wakəli-ɪ, pə kaa luna yɔlv kiŋ. ²⁶ Tanəŋ na taanasɪ nsi sɪ tɔm wɛ tampana kɛ. Ilɛ su-təyɪ nyá taa. Mpi tɔ, tɔ waatu tatata. ²⁷ Ḿpɔ́yó pə yɔɔla-m na pá pəsi-m kɔtəntɔ kɛ wɛɛ payalɛ. Pə cɛpa ma tɔɔ, ilɛna má məli wulav tɛmlɛ taa. Toosee anɪ a wakəla ma lanjɛ kɛ ŕpɔ́yó ma ta cəkəna-yɛ.

9

Taniyeeli sələmvɣu

¹ Metɛ tu Asɛlusi pəyalɔ Taliyusi, wei ɪ tɔɣɔ Papiloni tetu tɔ, ɪ kawulaya ² pənaɣa kancaalaya nyəŋka taa kɛ Taniyeeli má, ma kala Isɔ Tɔm takəlasi taa. Ma cəkənaa sɪ pusɪ nutos na naanɔwa kɛ Yosalem icatɛ ká wɛɛ ncaalɛ. Ḿpɔ́yó Tacaa ka heela Isɔ kuyɔɣotɔ tɛlɛsɔlv Selɛmii. ³ Ḿpɔ́yó ma lanjɛ wakəlaa, na má suu ləyaya wontu fɛlɛtənaa taka. Na má pəli ma nyuɣu taa kɛ tɔlvma na má həkɔ nɔɣɔ. Ilɛna má kɛɛsɪ isɛ na Tacaa Isɔ tɔɔ, na má sələməyɪ-ɪ na má wiikina-ɪ. ⁴ Ḿpɔ́yó ma hulɔ ma Isɔ Tacaa kɛ ma yɛlaa isayatu. Na má sələmi-ɪ sɪ, Tacaa Isɔ Sɔsɔ wei nyá tɛ seekɪ na ń təkəyɪ nyá nɔɣɔ suw tɔ. N huləyɪ suulu kɛ mpa pa sɔlɔyɪ-ŋ na pá təkəyɪ nyá kiŋ tɔɣɔ. ⁵ Tə wakəlaa kɛ na tɛ pəsi asayaa. Tə kula nyá tɔɔ na tɛ kisi nyá kiŋ. ⁶ Tə ta nuna nyá kuyɔɣotɔ

teləsəlaa mpa pa kpaaləna nyá hətə ke tá awulaa, na tá səsaa, na tá caanaa, na tá piitim təna yəlaa tə. ⁷Tacaa, nyaxale tampana tv, tayale tasəkəle nyáma. Pə kpaayaw Yuta yəlaa, na Yosalem nyáma, na Iseyeli nyáma, na pəcalo nyáma, na pooluŋ nyáma mpa pa wə acalee wena a taa n ka təyana-weyə isayatu nti pa lapa-ŋ tə tə tə tə. ⁸Tacaa, tana ta awulaa na tá səsaa, na tá caanaa nté tasəkəle nyáma. ⁹Tacaa Iso, n wena yəlv pətətəle. N ka wii-tuyv timpi tə kola nyá tə tə. ¹⁰Tə ta nu nyá kiinj wei nyá təmle nyáma, nyá kuyəyətəv teləsəlaa teləsə-tv tə. ¹¹Iseyeli nyáma təna yəka nyá kiinj, pa kisa nyá nəyə nuv. Ilena mpusinaa na wahalanaa mpa pa təm nyá təmle tv Moisi ŋmaawa i kiinj takəlaya taa tə, pá wati-tuyv timpi tə pəntəna-ŋ tə. ¹²N kona Yosalem təw kə wakəlyəv səsəŋku ŋku kv taka pa ta nata antulinya təna taa tə. Iŋu n ka kpaalyəv tá na tá awulaa na tá səsaa tə. ¹³Wahala in i mayana-tuyv tə. ¹⁴Moisi ŋmaawa i kiinj takəlaya taa tə. Paa na mpv tə, tə ta nuta ta isayatu səŋ ke haləna saŋa s i tə paasəna nyá tampana. ¹⁴Pə təw kə n yelaa na wahala in i kəw-tv. Mpi tə, n təŋəy i tampana ke nyá koləpəm təna taa kə. Ama tá ta nuna nyá nəyə.

¹⁵Tacaa Iso, nyá ləsəna-tuyv Icipiti tetv taa. Ilena nyá toma səsəna na nyá hətə yaaki haləna saŋa. Ama tá tá nuna-ŋ lena tá təm s i. ¹⁶Tana tá caanaa tá isayatu təw kə Yosalem na nyá yəlaa wə fəele taa kə mpa pa cəna-tv tə pa hekv taa. Ile heesi nyá páaná ke nyá pulaya nanŋ nyəŋka icate Yosalem təw kə nyá suulu səsə təw. ¹⁷Hai, ta Iso, nu ma sələmvv na ma wiinav. Nyəna suulu ke nyá təsəele nte tə yəkəla təyə nyá sələlvv təw. ¹⁸Ma Iso ke ŋkpaŋyūv na n i na isəna tá na nyá icate tə wakəlaa tə. Pə taya ta teu təw kə tə wiikina-ŋ. Ama nyá sələlvv səsəŋku təw kə. ¹⁹Hai, Tacaa, ke ŋkpaŋyūv na n nu tá sələmvv na n wii-tv. Ma Iso paasəna nyá icate na nyá yəlaa ke ləŋ ke nyá suulu təw.

Isotaa tillu kilisuyu ke pusi nutoso na naanwa təm

²⁰Ma təŋna sələmvv na má tisiyi má na Iseyeli yəlaa tá isayatu. Na má wiikina-i Iso təsəele təm ke mpv ²¹təyə isotaa tillu Kapəyee wei maanawa toosee taa tv i kola huntv ke ləŋ na i kpətəna-m taanaya kətaya lapv waatu. ²²Ilena i seyes-i-m Iso kuyəyətəv teləsəlvv təm nti ma kalaa tə. Ilena i t-m s i: Ma komaya s i ma kilisixi-ŋ tə hūwəe. ²³N caala sələmvv tv, Tacaa heela-m təm s i má heeli-ŋ. Mpi tə, i səla-ŋ kə. Ke ŋkpaŋyūv ke teu na n nu toosee an i a hūwəe. ²⁴Nyá icate na nyá yəlaa pa təw kə pa su pusi nutoso na naanwa ke təm naatosompəyələya. Pa lapa mpəyūv s i pá heesi kiiv yəkuyv na isayatu lapv. Pa wii-wə na pá təŋ siyisuyv tam nyəŋku, na toosee. Ilena Iso kuyəyətəv teləsəlvv təm yoosi, na pá tayan i səw təsəele. ²⁵Pə wəe s i n ny i na n cəkəna s i, pə kpaayaw waatu wei pa kpaalaa s i, paa tayan i Yosalem ke ŋmav tv, na pə polo nyuyv tv wei pa pəla nim na pá kpa tv i konte tv. Pə wə pusi naatosompəyələya ke təm naatosompəyələya kə. Pəle pə paasi, pusi naatosompəyələya təm nutoso na naale taa kə paa tayan i icate ŋmav na tə kolunja. Ama pə waatənaa ka wəe kate kə. ²⁶Waatənaa mpe pa waal kə paa kv apəlv nəyəlvv mvsəŋ. Apəlv in i paa pəla-i nim kə na pá kpa-i nyuyv tv. Wulav nəyəlvv na i yoolaa paa watəna icate, isu lum na pá wakəli-te na isəw təsəele. Mpəyūv i na i yoolaa pa wakəly i s i pə suwa tv. ²⁷I ká caalv yəlaa payale ke pusi naatosompəyələya taa. I ká la na pá yele kətasi lapv ke isəw təsəele taa kə pusi n s i hekv taa. I ká la acaalətv təma ke ləŋləŋ. Haləna pə tala in i wakəlyəv isu Iso ka suw tə.

10

Taniyeeli toosee tooso nyəna

¹Peesi nyáma wulav Silusi kawulaya pənaaya tooso nyəŋka taa. Taniyeeli wei pa cuyusaa s i Pelətasaa tv, i toosa toosee naali. A kə tampana kə. Ama wahalanaa səsaa təm ke a kəsəy i. Mpəyūv i mayasa a təm ke i taa na i cəkəna-yə na i kəsəi.

²Mpəyūv ləŋwakəlle səsəle kpa Taniyeeli má. Ilena má wii ma yəlaa təw kə cimaasənaa tooso. ³Ma tək i təyana-ŋ kpaŋka nakəl yaa nantv. Pəcə sələlvv u svuki ma nəyə taa. Pəyee ma saxaləy i nim, haləna cimaasənaa tooso in i tə. ⁴Mpəyūv ma səŋa pəyə səsəya Tikili nəyə ke isəw kancaalaya nyəŋ, kuyəeŋ hiu na liyiti wule. ⁵Ma kosa ma isəw lena má ná yəlv nəyəlvv na i suu kponkrontv təŋ nyəntv natəl i tə wontv na i ləla wola kpaŋ tampana. ⁶Na i tənuyv mvyi kəkə isu pəle nte tə pəkəyəv wə kate tv. I sɛntaa nyəyəsəy i kə isu tev, na i isəpəe wə isu kəkə mukuyv tv. I ŋkpalasi nəyəsəna isu pa sotyuyv nyəyəlvv kəsəemvyv tv. Na i nəyə yuyw wə isu kuyəlvv kəkəte. ⁷Ma tike ma nana mpv. Ma na mpa tv, pəle pa ta na pəlv. Ama səyəntv kpana-weyə səsəlvv, na pá se na pá ŋmɛl. ⁸Pə yelə-m na má təŋna yaasi səsəw inəy i nyəntuyv. Ilena pə yəki ma mɔwa taa, na ma isɛntaa hvləm i təfatata. ⁹Mpəyūv yəlv in i kula i nəyə təw s i yəyətəy i. Ilena ma isəw pili na má hoti ma nəyə təw. ¹⁰Mpəyūv nin nuli i kosa-m, na má luyv ma təna na ma nin təw na má seliy i. ¹¹Ilena yəlv in i heeli-m s i: Taniyeeli, Iso luyv wə-ŋ kə. Kuli na n i ke ŋkpaŋŋ na má heeli-ŋ. Iso tila-m nyá cəlvəy. Ilena má kuli na má təŋna seluyv. ¹²Mpəyūv i heela-m s i: Taniyeeli, taa nyá. Pə kpaayaw hatoo kəyənku n paa nyá ti tə, nyá luyv lapa s i n cəkəna kəŋmɛlətv təyə Iso mv nyá sələmvv. Ilena i kosi-m s i má kəw má heeli-ŋ. ¹³Ama Peesi kawulaya isotaa tillu kayata-m kuyəeŋ hiu na koləmvv. Haləna isotaa tillaa nyuyv nyáma taa ləlv, Mikayeli kəw ma kin ke

Peesi timpi maa saalaa to, na í waasi-m. ¹⁴ Nəonəo ma kəmaɣa sɪ ma heeliyi-ŋ mpi pu maɣana nyá yəlaa ke cele to. Mpi to, ntəyi n nawa mpv.

¹⁵ Waatu wei isətaa tillu unɪ ɪ heelaya-m təm tənɛ to. Ma sumaya tətɪyitiyi, na nyɔyɔ kamna atɛ. ¹⁶ M̀pógó yɔlv wei maa nawa to, ɪ tokina ma ntompee. Ilena má pəsi na má kuli nɔyɔ na má heeli-i sɪ: Taca, nyá təm kpa-m sɔyontɔ ke səsəm na ma mwɔa taa yaki. ¹⁷ Ma ta tala má yɔyɔtəna-ŋ. Mpi to, ma fɛi toma, pə́cɔ ma feesiŋ lipa. ¹⁸ M̀puyɔle ɪ tasa-m tokina na ɪ ha-m toma. ¹⁹ Ilena ɪ heeli-m sɪ: Aadafəya təm ké. Iso luɣu wɛ-ŋ ké. Taa nyana pɔlv. Təki nyá ti. ɪ tɔŋna-m m̀pógó yɔyɔtənav, ilena má yoo toŋ na má to sɪ: Taca, yɔyɔtɔ. Mpi to, n ha-m toma. ²⁰⁻²¹ Ilena ɪ heeli-m sɪ: Ma kəma nyá kin ké sɪ ma kɛsəyi-ŋ nti pa ŋmaa tampana takəlaya taa to. Pə́cɔ pə wɛɛ sɪ má polo má yoonə Peesi kawulaya isətaa tillu. Ye ma kəla ilé Kələeki nyəŋ ká kə. Ye pə taya isətaa tillu Mikayeli wei ɪ tanɣi nyá yəlaa to ɪ paasi, nɔyɔlv u sɛŋna-m.

11

¹ Ma maɣamaɣa maa sənə ilɛyɛ, Mete to Taliyusi kawulaya pənaya kancaalaya nyəŋka taa ké. ² M̀pógó isətaa tillu təma sɪ: Maa heeli-ŋ tampana təm.

Ilim mpətəŋ na pə ntɔyɔŋ awulaa yoo

Peesi awulaa səsaa tooso ká təkɪ kawulaya ké na pá kaasəyi təma. Kantəkaya nyəma ká kəli kancaalaya nyəma ke wɛnav. Ilena liyiti nyəŋ kuu pə tənə na ɪ kəli Kələeki kawulaya to. ³ Ama yoolu nɔyɔlv ɪ ká tɔyənə Kələeki kawulaya səsaya, na ɪ lakɪ isənə ɪ sɔlaa to. ⁴ ɪ kawulaya piiki teu, ilena ká fayə təm liyiti. Ilena yəlaa lɛlaa tala-ke. Iɛ pa kaa wɛɛna toma isu kancaalaya nyəŋ.

⁵ Ilim mpətəŋ wulav ká la toma ke səsəm yaa. Ama ɪ kupayalaa taa nɔyɔlv ká kəli-i na ɪ lɛeki kawulaya. ⁶ Pusi ká cə pəcɔ, ilena Icipiti wulav na Silii nyəŋ pá pɛɛli nɔyɔ. Icipiti nyəŋ ká ha Silii nyəŋ ke ɪ pɛɛlv. Ama pə kaa taŋŋɪ. Alɔ unɪ na ɪ paalv, na ɪ pɛyayə, na ɪ caa paa sɪ. ⁷ Ilena alɔ unɪ ɪ calaya to nɔyɔlv, ɪ kpaɣa ɪ caa lonte. Ilena ɪ polo pa kolooɪ acalɛɛ taa, na ɪ yoonə-wɛ na ɪ kəli-wɛ. ⁸ Halɪ ɪ ká kuu pa tuŋ na pa wontu nti pa lupa wɛla na liyitee nyəyɔtɔ to, na ɪ pona Icipiti. Ilena yoo hee pusi payalɛ. ⁹ Ilena Silii wulav yoonə Icipiti nyəŋ, na ɪ kpisi-i na ɪ məli ɪ tetu taa.

¹⁰ Ama ɪ pəyalaa ká koti yoolaa ke tintika tintika ke səsəm. Pa taa lɛlv na ɪ yoolaa paa watɪ kolontunaa isu lɔm. Ilena ɪ məli, na pá tayanɪ pa to kə kulɔyɔ. Halənə pá tana-wɛyɛ wulav kolunɔ ɪ cate. ¹¹ Pááná ká kpa Icipiti wulav. Ilena ɪ kpaɣa ɪ yoolaa na ɪ kpa Silii nyəma to. Paa kəli-wɛ, na pá kpa pa yoolaa tuutuuma. ¹² Paa na Icipiti wulav ka kuwa pa taa ké yoolaa iyisi iyisi, na ɪ hɔ ɪ ti to, ɪ kaa la aka. ¹³ Pusi cə pəcɔ ilena Silii wulav kpaɣa yoolaa kɔfama. Pɛɛ pa kəla kupəma ke payalɛ, na pa yoo wontu tənə. Na pá polo Icipiti nyəma waali. ¹⁴ Waatu unɪ ɪ taa ké payalɛ ká kəli Icipiti nyəma to. Halɪ nyá yəlaa taa mɔsɔntənaa ká kəli ɪ to sɪ, pa yoosiyi isənə n nawa toosee taa to. Ama paa kpisi. ¹⁵ Ilena Silii wulav tuusi na ɪ tá kolunɔ ɪ cate, na pá lo hapɛɛ na pá lɛeki-te. Icipiti yoolaa ká kpisi, paa pa taa akanaa maɣamaɣa, pɛɛ pa taa fɛina to. ¹⁶ Silii nyəma ká la isənə pa nəkəa tɔyɔ. Nɔyɔlv kaa taŋ-wɛ, halɪ paa kpɛnna Iseyeli nyəma. Paa ŋmakəli-wɛ na pá wakəlyi-wɛ. ¹⁷ Paa maɣasi pa taa sɪ pá na Icipiti wulav pá pɛɛli nɔyɔ na pá hikina-i na tənə. Halɪ paa ha-i pa pɛɛlv. Ama pə kaa la. ¹⁸ Pəɛ pə paasi ɪ ká kɛsənə Kələeki tetunaa mpa pa wɛ tənɔy nɔyɔ to pa to. Ama wulav nɔyɔlv ɪ ká sɛŋsi-i. Iɛ ɪ ká ləvi ɪ nyəm na ɪ to ɪ niŋ taa. ¹⁹ Ilena ɪ mələnə ɪ kolooɪ acalɛɛ to na ɪ kəli-i na ɪ sɪ na pə saali. ²⁰ Wulav wei ɪ ká lɛeti ɪ lonte taa to ilé ɪ ká su lampuu mɔlv ke Iseyeli taa. Ama pu la wɛɛ naalɛ ilena pə kə-i. Ama pə kaa wɛɛ yoo taa yaa pa muɣula-i.

²¹ Yulv wei paa tɔyənə na ɪ ta nɔyəsənə kawulaya tɔyɔlv to. Iunɪ ká cayana ɪ lonte. Heesoyu waatu ke ɪ ká kə na ɪ lɛeki kawulaya na acilayətv. ²² ɪ ká ku yoolaa tənaya na pə kpɛŋna Iso yəlaa nyɔyɔ to. Nɔyɔlv kaa kpa ɪ to. ²³ Yəlaa ká polo ɪ kin sɪ ɪ na-wɛ pá pɛɛli nɔyɔ. Ama unɪ ɪ ká muɣuli-wɛ. Paa na ɪ yəlaa fɛi payalɛ to, ɪ toŋ ká səsəyi tam ké. ²⁴ Heesoyu waatu ke ɪ ká cə tetu taa. ɪ ká la mpi ɪ caanaa taa la to, isu wontu kuu na tə talɔyɔ. Halɪ ɪ ká maɣasi isu ɪ tii kolooɪ acalɛɛ to. Ama pə kaa taŋŋɪ ké.

²⁵ ɪ toŋ na ɪ apalɔtv to ɪ na ɪ yoolaa tuutuuma paa polo Icipiti wulav waali. Ama ilé ɪ yoolaa kəla unɪ ɪ nyəma ke toŋ na payalɛ. Paa yoonə-i na pá kpisi-i. Mpi to, acilayətv ke paa lana-wɛ. ²⁶ ɪ na mpa pa kaa nyənaya to, mpe paa luna ɪ waali. Ilena ɪ yoolaa ya na pa taa payalɛ sɪ. ²⁷ Pəɛ pə waali ké awulaa naalɛ mpe paa ciiki acesaacəsaa ciikuɣu. Ama pə kaa la. Mpi to, pə ta tata tənaya waatu na pə́cɔ. ²⁸ Silii wulav ka mələyi ɪ tetu taa na toŋ səsəŋŋ. Ilena ɪ to ɪ taa sɪ ká wakəli yəlaa mpa na Iso pa pɛɛla nɔyɔ to pa iso sɛɛv.

²⁹ Pə waali ké ɪ ká watɪ Icipiti tətə. Ama pə kaa lana-i isu pu lapu to. ³⁰ Lom nyəma ká kənna pa kpuləŋ na pá yoonə-i. ɪ ká lɔ ɪ apalɔtv na ɪ sɛ na ɪ məli. Ilena ɪ mu pááná na ɪ kpɛntənə mpa pa lɔ Iso to. Ilena ɪ wakəli yəlaa mpa na Iso pa pɛɛla nɔyɔ to pa iso sɛɛv. ³¹ ɪ ká tili ɪ yoolaa na pá polo pá pilisi Iso tɛsɛɛɛ. Paa sɛŋsi taŋŋ na taanaya kətasi na pá siki pa acalətv tɔyɔ. ³² ɪ ká tolisi Iso sɛɛv taa acamaa na ɪ acilayətv. Iɛ ɪ kaa pəsi isəlɛ sɛsəlɛ. ³³ Ama mpa pa kəla layətv ke pa taa to, paa sɛyɛɪ lɛlaa payalɛ. Pu la wɛɛ naalɛ, ilena pá kó pa taa lɛlaa, na pá wə lɛlaa ké kəkə.

Paa tɔ lɛlaa ke salɛka, na pɛ lɛkɛ lɛlaa wontu. ³⁴ Pɛcɔ tike ke paa sɛna-wɛɛɛ pa wahalanaa taa. Mpi tɔ, mɛnaafikito ke payale sɔsɔyana pa tɔɔ. ³⁵ Layatɔnaa mɛɛ pa taa lɛlaa kɛ sɛ. Pa sɛm mpi pu tayanna yɛlaa na pɛ wɛɛ teu tɛnanɛɛ. Halɛna tɛnaya waatu. Mpi tɔ, waatu wei pa suwa tɔ i kɛ kɔɔ.

³⁶ Ama Silii wulav ka la isɛna pɛ maya-i tɔɔɔ. I kɛ mayasi i taa sɛ i kɛla tɛɛ tɛna. Halɛna i kɛɛ Iɔ mayamaya tɔɔ. Mɛɛyɔ i ka la, halɛna waatu wei Iɔ kɛ hɔ i nkɛɛɛɛɛ tɔ. Isɛna Iɔ sukɛ tɔ mpi pɛ lakɛna. ³⁷ I kɛ nyɛni yem kɛ i caanaa tɛɛ na alaa tɔɔɔ Talamusi. I kɛ hɔ i tɛɛɛ na i footi tɛɛ tɛna. ³⁸ Paa na mpi i kɛ laa koloosi acalɛɛ tɔɔɔ nkɛ i caanaa taa nyɛ tɔ. Halɛna i ha-kɔɔɔ wɛla na nyɛɛɛɛɛɛ kɛɛɛɛɛɛɛ na liyitee pɛɛ na wontu kɔɔɔɔɔ. ³⁹ Tɔɔɔ nkɛ kɛ tɔɔɔ kɛ i kɛ yɔona koloosi acalɛɛ na i kɔsɛ kɛ tɛɛɛɛɛ nyɛɛɛ. I kɛ kɛɛ pa taa payale kɛ nyɛɛɛ nyɛɛɛ, na i ha-wɛɛɛ tɛtɔnaa.

⁴⁰ Icipiti wulav kɛ kɛ Silii nyɛɛ tɔɔ kɛ tɛnaya waatu. Ama Silii nyɛɛ kɛ sɛɛɛɛɛ na i yooɔ kɛɛɛɛnaa, na kɛɛɛɛɛɛɛ na pɛ kɛɛɛɛɛ kɛ payale. I kɛ watɛ tɛtɔnaa isɛ pɛɛɛ lɔm. ⁴¹ I kɛ tii Iɛɛɛɛ tɛtɔ tɔɔ na i kɛ yɛlaa iyisi naanɔwa. Ama Iɔm na Mowapɔ pɛ yɛlaa na Amonɛ yooɔlaa sɔsɔ kɛ fiti. ⁴² I kɛ tɔ niɛ kɛ acalɛɛ payale tɔɔ. Icipiti tɛtɔ kaa fiti paa pɛcɔ. ⁴³ I kɛ kuu Icipiti wɛla na liyitee nyɛɛɛɛɛɛ na kɛkɛka wontu. I kɛ nkɛɛɛ Lipii na Iɛɛɛɛɛ nyɛɛɛ. ⁴⁴ I kɛ ni sɛ ilim tɛɛɛɛ na pɛ ntɛɛɛ nyɛɛɛ kɛɛɛɛɛ yooɔna. Iɛna i mɛɛ pa waɛɛ na pɛɛɛ na i kɛ payale. ⁴⁵ I kɛ siki i kawulaya cɔkɛ kɛ tɛɛɛ na pɛɛɛ Siyɛɛ pa hɛkɔ taa. Timpi tɛtɔ kɛla teu tɔ. Pɛɛ pɛ waɛɛ kɛ pu tala i tɛnaya. Pɛɛɛɛɛɛɛ kaa waɛɛɛɛɛɛɛ.

12

Tɛnaya Waatu

¹ Mɛɛyɔ isɛtɛa tillu heela-m tɔtɔ sɛ: Waatu inɛɛɛɛɛ isɛtɛa tillu sɔsɔ Mikayɛɛɛ wei i tɛɛɛɛɛ ma yɛlaa tɔ i kɛ kɛ. Wahala wei too yɛlaa kɛlaa pa ta nata tɔ, i kɛ kɔɔ waatu unɛ. Iɛna pɛ ya ma yɛlaa mɛɛ pa hɛla wɛ weesuyɛ takɛɛɛɛ taa tɔ pa nyɛɛɛ. ² Mɛɛ pa tooki tɔ, pa taa payale kɛ fe. Lɛlaa kɛ hiki weesuyɛ nkɛ ku tɛɛ tɔ. Iɛna lɛlaa kɛ fɛɛɛ sɔsɔɛɛ tam nyɛɛɛ. ³ Layatɔnaa mɛɛ paa sɛɛɛ yɛlaa samaa kɛ tamɛna tɛɛɛɛ tɔm tɔ paa tɛ kɛkɛ isɛ isɛtɔɔɔɔɔ kɛ tam tɔɔ.

⁴ Tɔɔ, Taniyeeli, su tɔm tɛɛɛɛ nyɛɛ taa. Nmaa-tɛɛɛ takɛɛɛ taa na n̄ taɛɛ ka tɔɔ. Yɔsɛ-kɛ halɛna tɛnaya waatu. Payale ka kala-kɛ na pɛ sɔsɛ nyɛɛɛ.

Tɛnaya Waatu kɛ kɛɛɛɛɛ kɛ

⁵ Mɛɛyɔ Taniyeeli mɛ, ma nawa ma toosee anɛ a taa kɛ apɛɛɛ lɛlaa kɛ naɛɛ. Lɛɛ sɛɛa pɛɛɛ kɛɛɛ na cɛɛ na lɛɛ na cɛɛ. ⁶ Mɛɛyɔ pa taa lɛɛ pɛɛɛ isɛtɛa tillu wei i suu kɛɛɛɛɛ tɔɛ nyɛɛɛɛɛ wontu na i sɛɛa pɛɛɛ tɔ sɛ: Pɛɛ kɛ piti tɛna anɛ a ka tɛ? ⁷ Mɛɛyɔ isɛtɛa tillu kɛɛɛɛɛ i niɛ na isɛ na i tɔ sɛ: Ma tuuna Tam tɔɔ Iɔ hɛtɛ taa. A kɛ taɛɛɛ pɛɛɛ tooso na hɛɛɛɛɛ. Waatu wei paa hɛɛɛ Iɔ yɛlaa kɛ nkɛɛɛɛɛ tɔɔ mpi unɛ pu tɛ.

⁸ Ma ni tɔm tɛɛɛ, ilɛ ma ta cɛkɛna-tɛ. Pɛ tɔɔ kɛ ma pɛɛɛ sɛ sɛɛɛ sɛ isɛnaya pu tɛna? ⁹ Mɛɛyɔ i cɔ-m sɛ: Taniyeeli, taa nɛɛɛ. Mpi tɔ, pɛ wɛɛ sɛ pɛ nkɛɛɛ tɔm ntɛɛɛ, na pɛ yɔsɛ halɛna tɛnaya waatu. ¹⁰ Mayasɛɛ kɛ tayannɛ yɛlaa payale na pɛ tɛ. Ama asayaa na kaa cɛkɛna. Iɛna pɛ kɛ nyɛɛ kɛ tɛ taa. Iɛna layatɔnaa nɛɛ cɛkɛna. ¹¹ Pɛ kɛɛɛ waatu wei pa sɛɛɛ tɛnanɛ na taɛnaya kɛtɛɛ na pɛ siki tɔɔ tɔ. Pɛ kɛɛɛɛ wɛ iyayɛ na nkɛɛɛɛ na nɛnaasa na naanɔwa (1290). ¹² Lɛɛɛ niɛɛ ntɛ wei i ka kaasi i tɛ na i tɛɛ na i tala kɛɛɛɛ iyayɛ na nkɛɛɛɛ niɛnaa na hiu na naanɔwa na kakɛɛɛ (1335) tɔ. ¹³ Ye nyɛɛ ilɛ, kaasi nyɛɛ tɛ na n̄ suu pɛɛɛɛ na n̄ hɛɛɛ. Pɛɛ pɛ waɛɛ n̄ kɛ fe na Iɔ kɛ ha-ɛ nyɛɛ kasayayɛ.

ISO KUYOYOTUTU TELƏSULU
OSEE
TOM TAKƏLAYA
KUTULUTU

Iseyeli tetu ilim ntəxəŋ təw, timpi pa yaa si Samalii təxə Osee teləsəya Iso kuyoyotutu ke yəlaa. Waatu unu i taa tə, tetu ta çaya teitei. Yəlaa muyuliyi təma, na leləa nāa kuləyi tetu təkəlaa təw. Iso seew maçamaya nā heewa na Iseyeli nyəma məli laatu taa. Kəpəntəŋ wei i wahala Osee təkaya i waatu taa təxəle.

Isəna pa faça Osee takəlaya tə:

Osee akpəyalə na i təyaya pə təm, titite 1–3

Tacaa kaləyəna Iseyeli nyəma, titite 4–13

Isə səuləyən na i nəəsə suw, titite 14

¹ Takəlaya kanə ka taa kə pa keesa təm. Tacaa ka heelina-təyi Peeli pəyalə Osee. Sowasi pəyalə Solopəwam wei i ka ke Iseyeli wulaw tə i pəle taa kə Tacaa keesa Osee ke təm nti. Waatu kuləm unu i taa tətəyo, Osiyasi na Yotam na Ahasi na Isekiyasi, pələ pa təkaya kawulaya ke Yuta taa, na pə kaasəyi təma.

Isə kuyoyotutu teləsulu Osee alw na i piya pa təm

² Təm kancaalaya nyəntu nti Tacaa heela Osee təxəle si:

Polo na i kpaça apalaa tənə alw nəxəlu.

I piya i təŋ si toə ikpate.

Mpi tə, Iseyeli nyəma tənə kisa Tacaa maya,

na pə ha pa təyi tuŋ laaw taa.

³ Məpəyo Osee polaa na i kpaça Tipilayim pələ Koməe. Ulenə alw unu i ləli-ı apaləpəyaya.

⁴ Məpəyo Tacaa təma Osee si:

Ha-ke si, Sisilee.

Mpi tə, pə kaasa pəçə maa ləeti Yehu ləlyə nyəma

ke yəlukəle nte pa lapa Sisilee tə tə təw.

Ulenə mā si Iseyeli kawulaya tənaya.

⁵ Maa wakəli pa yoolaa toŋ ke

Sisilee tətəkəle taa kə kuyaku ŋku.

⁶ Koməe tasa həyo həyən, ulenə i ləli apaləpəyaya, na Tacaa heeli Osee si:

Ha-ke si, Pətətəle fei.

Pə hūwee nte si Tacaa mā ma kaa nyəni

pa pətətəle na mā hūli-weyə suulu.

⁷ Ama ma kaa la məpəyo Yuta nyəma. Halı pa Iso Tacaa mā, maa waasi-weyə. Ma paa feina yoo yaa təw, yaa laçate, yaa yoo kpaçanəŋ, yaa i çayalaa.

⁸ Koməe tisa Pətətəle fei, ulenə i kpaça həyo na i ləli apaləpəyaya. ⁹ Ulenə Tacaa heeli Osee si:

Ha-ke si, Pa ta ke ma nyəma.

Mpi tə, Iseyeli nyəma ta ke ma yəlaa,

na mā tə kə pa Iso.

2

Sisilee cele kuyaku səşəŋku

¹ Ama kuyaku nakəli Iseyeli

nyəma kə la pəçən ke səşəm.

Paa wəe isu ləm nəxə kanyəŋa.

Halı pa kaa pəsi pa kaləyən.

Waatu unu Iso weesuyə tə

mā ma kaa tasa yəçotuyən si,

pa ta ke ma yəlaa.

Maa yaa-weyə ma pəyalaa kə.

² Ulenə Yuta na Iseyeli pə kənti na pə kpa wulaw kuləm,

na pə pəsi tetu nyəma.

Sisilee cele kuyaku səşəŋku nté.

³ Tacaa si i ha mə teetənə apalənyəma si:

Pa ke ma nyəma, na alənyəma si: Pətətəle wəe.

Iseyeli wə ke isu alw tətəlatu

⁴ Μπόγύ Τασα γόγταα σι:
 I kaləna mə too lseyeli,
 í taa yelee-i.
 Mpi tə, í ta ke ma alə tətə,
 pə́cə́ ma ta ke í paalə.
 I huśi tetelatətu cacaaśi ke í isenta,
 na í ləśi wasaηkalətu ke í taa.
⁵ Ye pə taγa mpə,
 maa yelee-i kpeete təγələyeli,
 isu kəγaηku pa lələ-i tə.
 Maa yelee na í tetə pəśi wələγa
 nyəntə na tə wəli na í səna lukətu.
⁶ Ma fəina í piya pətəətəle.
 Mpi tə, śi təηa í kpeete ké.
⁷ Pəyele śi too kəγi í ti nyuγu ké na tetelatətu.
 Halí í kpaaləγi tam śi,
 iní í ka təη í taηnaa mpə pa haaki-í
 təγənaγa na ləm tə.
 Paə na í kətakəm na í kətəγələm na nim na sələm.
⁸ Ama Τασα μά,
 maa tək-i mpaəw na səwa kalaa.
 Maa ηma koluhə na má cəəna-i na í taa tasa luw.
⁹ I ká maγasi isu í pəeki í taηnaa
 na í təη pa waali, kpeete.
 Waatu inəγəle í ká tə śi:
 Pə wee śi má məli ma paalə kancəalaya nyəη.
 Mpi tə, ma nukaya tənaya leleη na pə kəli nəəwə.
¹⁰ N taa cəkəna śi,
 Isə má, ma cəlayana-η kətəγətu,
 na sələm, na nim, na má səs-i-η toη,
 na má ha-η liγitee na wəla.
 Ilena í kraγa na í lakəna tuγə Paali ke təmlə.
¹¹ Pə təw ké maa ləeki ma təγənaγa,
 na ma sələm ke kəmtə waatu.
 Ilena ma ləeki kponkrontu toη nyəntə na heeη huətu,
 na í laη nyá kətakəm na nyá kətəγələm na í lu kpeete.
¹² Nyá taηnaa isenta ké maa wəγəśi nyá wontu,
 pa taa nəγəw kaa kpesi.
¹³ Maa yelee na nyá laηhəwəmlə,
 na nyá isətu kəfaləw acimənaa,
 na nyá kuyeeη kəheesəη,
 na nyá kətasi lensənaa pə śi tənaya.
¹⁴ Ilena nyuətu ləeki nyá tuη tawa
 nna n təηaya śi nyá taηnaa kəfeləγə tə,
 na taale wontu náa təγə.
¹⁵ Maa hə nyá ηkraηuγə ke timpri n səw ma təw tə pə təw.
 Pəyele n laaki Paalənaa,
 na í laki kacəka na í təηəγi nyá taηnaa.
¹⁶ Μπόγύ Τασα γόγταα σι:
 Maa taγaηi ma alə ke muγu
 na má pəna-i wələγa tetə taa,
 na má na-i tə́ la acacaaale faaci.
¹⁷ Ilena í təηi-m na luγu koləmuγu isu í pəelətu waatu.
 Yaə isu í Icipiti luw saa.
 Waatu inəγi maa cəlee-i í leseη tuη.
 Ilena laηpəsəle tətəkəle pəśi isu tēeləγu nənəγə.

Ciikuyə kuyaku

¹⁸ Μπόγύ Τασα γόγταα σι:
 Kəγaηkuγi lseyeli n ka yaa-m nyá paalə,
 n kaa tasa-m yaaw ke nyá Səwə Paali.
¹⁹ Maa ləśi nyá nəγə taa ké Paali na tuη leləη həla,

n kaa tasa-yege yaav.

²⁰ Ilena má na taale wontu, na sumasi,
na ate nyamanyamanaa té peeli nɔɔ si wontu nti
tə taa la ma yəlaa ke pulu.

Ilena ma kpiisi tetu tɔɔ ké youu wontu tɔna,
na pə yele na ma yəlaa heesi təpamm.

²¹ Iseyeli ma na-ŋ ta akpayaale ka wee tam ke n̄pɔ́yó.

Maa sɔɔli-ŋ na má tɔŋɔyi tampana,
na má paasəɣəna-ŋ teu.

²² Ma kaa layasi.

Ilena pə́cɔ́ n̄ nyi si ma ké Tacaa.

²³ Kuyankuyi maa mu mə kusələmutu,
na isətɔnɔɣu kusələmutu.

Ilena isətɔnɔɣu náá mu tetu kusələmutu,

²⁴ na tetu náá mu tɔɣɔnaya na tuij pə kusələmutu.

Kohaləm m̄pi pəle pi mu Sisilee kusələmutu.

Isɔ tuuki ke pa yaa Sisilee na pa te taa.

²⁵ Maa məŋna Pətɔɔtəle fei nyaya tetu taa,

na má weena nyá pətɔɔtəle.

Maa heeli Pa ta ké ma nyəma nyá si n ké ma nyəŋ,
na n̄ yaa-m si nyá Isɔ.

3

MayaSuyv

¹ M̄pɔ́yó Tacaa heela-m si: Tasa nyá alu ke kpaɣav. Paa i məla apalaa tɔna alutu taa tɔ. Ma sɔɔla n̄pɔ́yó Iseyeli nyəma ké na pá tɔŋɔyi tuij na pá sɔɔla pə leseŋ kakalasi. ² Ma muwa ma alu na liyitəe nyəɣətu naanɔwa na kakpasi, na tɔɣɔnaya pee saakənaa naatoso. ³ Ma heela-ŋ si: Caya na pə taanji, tani-m na n̄ yele wasanjalətu. Ma mayamaya maa tani-ŋ m̄pu tɔtɔ.

⁴ M̄pu inəyi Iseyeli nyəma me i ká caya, i kaa weena wulan na paasənlv. Yaa kɔtasi na kətəlaa toko wei pa pɔɔsəɣəna Tacaa ke tɔm tɔ, yaa tɔlaale. ⁵ I ká te na i məli mə tetu taa, na i mələna mə Isɔ na mə wulan Tafiti lulɔɣu tɔ tɔ. I ká nyana Tacaa má na máa kooli-mɛɣe kupantu.

4

Isɔ hvɔnav ke i yəlaa

¹ Iseyeli nyəma me,

i ni Tacaa tɔm,

i huukəna-me si,

yulu kupanji yaa kupantu latu nɔɣəlv i fei.

Nɔɣəlv u tasəyi inəyi nyənɔɣu ke Isɔ.

² Yəlaa təŋsəyi təmaya mpusinaa ké,

na pá muɣuliyi təma.

Pa kuyi təma,

na pá ŋmuləyi,

na pá laki wasanjalətu,

na yulokule ke kɔtamsa.

³ Pə tɔɔ ké wɔlaya ká la tetu taa na yəlaa
tɔna na wahala na pə kɔpenna taale wontu na sumasi.

Hali tenku taa tiina mayamaya ká saali yem.

Isɔ kalənav ke kətəlaa

⁴ M̄pɔ́yó Tacaa tɔma si:

Pə taya yəlaa tənaya yem ké

maa pɔɔsi yaa maa kaləna.

Ama kətəlaa ke ma huukəna.

⁵ Ilim na pə isəle ke pi tuuli kətəlaa me.

Ilena pə tuuli mə na mə taapalaa Isɔ

kuyɔɔtutu teləsəlaa ke ahoo,

na má kɔ mə piitim təna.

M̄pi pə wenna isi toto.

⁶ Ma yəlaa ta nyi-m,

ilena pá səki.

Paa na mpu kətəlaa mə tá səəli si í nyi-m.
Haləna í səə ma kusəsutu.
Pə təə ké í kaa tasa ma kətəlaa ke lapu,
maa səə mə piya təə.

⁷ Tsəna kətəlaa me í hukaa tə mpu inəyi í wakələna-m.
Ue maa kəəli mə teeli na má taa-meyə fəele.

⁸ Ma yəlaa isayatu kəhaan ke í suvkəna cəncəməh.
Mpi í nyuləyi təyale si pəle pá laki isayatu.

⁹ Mpi pə mayana ma yəlaa tə pu mayana-me tətə.
Maa hə mə ηkraηyū ke mə təntə isayale təə.
Maa fəli-meyə isayatu nti í lapa tə.

¹⁰ Í ká li, ama í kaa haya.
Í ká ha mə təyi wasanjalətu taa.

Ama í kaa na piya.
Mpi tə, í lə Tacaə maya na
mə kiin na í paasəna tūh.

¹¹ Wasanjalətu na suləm kəfam
pəsa ma yəlaa nyəəh ké.

¹² Tūy kusaakuyū ke ma yəlaa me í sələməyi.
Taakukulaya heeliyina-meyə kəh mēsətu.

Laatu heelim mara-me na pə yası-me,
na í fayana mə ləə má.

¹³ Í laaki pulası nyəəh taa,
na í wəki tullaaləna ke hətə tē isotom kəram taa.

Pə təə ké mə pəlaa ká la apalaa təna alaa,
na mə poolaa náa la wasanjalətu.

¹⁴ Ue pə taya pəle pa ηkraηyū ke maa hə.
Ama cəcənaa me mə mayamaya mə nyəhku ke maa hə.

Mpi tə, í pona wasanjalənaa ke kpeeha
na í təyə kətaya təyənaya.

Pa tuka ituule si:
Yəlaa mpa paa cəkəyəna tə pa lepaya.

¹⁵ Ye lseyeli nyəma laaki tūh,
Ue Yuta nyəma náa taa keena-we.

Í taa polo Kilikaa, yaa Petəeli.
Tənaya yəlaa pəsəna təlaalənaa,
na pá tuukina Tacaə.

¹⁶ lseyeli nyəma kəla nyalam nyalam, isu nav alənyəh wei í kisa akuyū kpatúyú tə. Ue pepe təə ké Tacaə ká paasəna-me isu iwəesi nsi pa pukina tətiiikile kupante taa tə? ¹⁷ Ífəlayim nyəma təhəyi tūh ké, yele-we. ¹⁸ Pa ta tu yelita suləm nyəəw, uləna pá suw wasanjalətu taa ké yav. Pa nyuyū nyəma luyū suwəa fəele fəi ké. ¹⁹ Kacuculaya ká paaləna-we, na pa kətasi təm la-weyə fəele.

5

lseyeli paasənləa asayaa təm

¹ Mpu yó Tacaə təma si:
Kətəlaa na lseyeli paasənləa
na wulav təyaya nyəma me, í nu teu.
Pu wee ké si í fəh na pə tə teu.
Paa na mpu, uləna mi pəsi ma yəlaa isu katəka,
yaa puluyū ke Misipa,
ke Tapəə puyū təə,

² na isu púyú anaam ke Sitim.
Ama maa sɛyɛsi mə təna na í ná na í tisi.

³ Ma nyəmə lseyeli təm ké,
tə fəi-m səkpətyū.
Mə tusina Ífəlayim nyəma ke laatu na pə wasanjalətu taa.
Uləna pə tē mə təna.

⁴ Iseγeli nyóma mə kɔlapəle ta ha-meγe mpaav si
í məli mə Iso má ma kinj.

Laatu ləmaγasəle wenna mə taa na í γəγi-m.

⁵ Mpi Iseγeli nyóma me í huləsəna laŋle tɔ
mpɪ pə huləγəna mə weεtu.

Mə isayatu copina-me na pə kɾenna Yuta nyóma.

⁶ I pona mə tɔla si í laki kɔtaγa,

iləna í kɔ-m γəγətənav.

Ama í ta maγana-m.

Mpi tɔ, ma yela-me.

⁷ I yela-m na í lɔli kɾai piya.

Mə ɪcate ka pəsi ncaale pə kaa tala ɪsɔtu.

Yuta na Iseγeli nyóma pa yooi

⁸ Mpyó Taca a taa si:

I hulɪ apalɔtutuyu ke Kipeya,

na akantəle ke Lama.

I γaγa apalɔkakiisasi ke Peteele.

Pencame, la laakali ke nyá waali.

⁹ Iseγeli nyóma ká wakəli yem ke ŋkɾaŋyɔv hɔm wule.

Nti ma kɾaaləγi-meγe ɪsəntɔ tɔ,

tə we tampana ké.

¹⁰ Yuta nyɔvɔ nyóma ná layasəγi tɔtu toosi ké.

Ama ma rááná ká huu mə tɔɔ ɪsu pəγɔ lum.

¹¹ I muγula Iseγeli nyóma,

í ta ha-weγe pa tampana.

Mpi tɔ, í caakaya si í tɛŋ mə kusəsutu.

¹² Maa kɾa-meγe ɪsu caləməla,

na Yuta nyóma ɪsu səmola.

¹³ Mə naale í cəkənaa si í feina alaafəya.

Ntəna Iseγeli nyóma tili Asilii wulav

sɔsɔ kinj na pá γəγətəna-i.

Ama ilé í kaa pəsi mə sənav.

Hali mpyó i ká waa-me.

¹⁴ Pə taγa pɔlv, Taca ma,

ma kɾana Yuta na Iseγeli ɪsu tɔγəlaya.

Ye ma kɾa ma tɔγənaγa ma tɛna ké,

nəγəlv feina toma si í Iεeki-m.

Yəlaa məlvɔv ke Iso tɛɛ

¹⁵ Mpu tɔ, maa məli ma tɛ,

haləna yəlaa cəkəna pa isayatu

na pá keesəna ma tɔɔ.

Ye pa svv wahala taa, paa pɛeki-m ké.

Taca má ma γəγətəna mpu.

6

¹ Waatu inəγəle Iseγeli nyóma ká tɔ si:

Tə mələγi Taca nyá nyá tɔɔ.

Nyá kɔna-tu.

Ile n ká həkɔ ta hinj na n waa-tu,

² na n ha-tɔγv weesuyv.

Pə kaasa kuyɛɛɛ naale,

iləna n kusɪ-tɔγv tooso nyəŋkɔ taa.

³ Mpu tɔ, tə seɛsi ɪsəle ke teu na tɛ nyi Taca.

ɪsu ilim lukɔv tanaŋ na teu náá nu toomaya tɔ.

Mpu tətəγɔ Taca sənav tɔm we naani.

⁴ Waatu inəγi Taca ká pəsi i ti si:

ɪsənaγa maa tɛna Yuta na Iseγeli pa tɔm?

Ani pa luγv u laa-m luw ké ɪsu tanaŋ ihunte,

ya a cɔlv saalɔv tɔ.

⁵ Pə tɔɔ ké ma yookina-we na

Isə kəyçətutə teləsəlaa waasə.
 Ma kraaləyi-we sɪ paə kə mə tənə.
 Ma kəsəələm naə teu kə təcəicəi isə ilim.
 6 Ma caa kə sɪ yələa í nyɪ-m na pá lakɪ kəpantə.
 Pələ pə kələ kətasɪ nsi kəkə lusa sɪ tənə tə.

Iseyeli taa acaaləw

7 Teitei isə yələa tənə lapə tə,
 m̄p̄yó mə ta təkɪ isənə
 í ká sɪ mə nəəsɪ tə.
 8 Kalaatɪ ná kə asayaa ɪcatə kə,
 na pá kuyɪ yələa.
 9 Kətələa kpekələ ná pəsə yuləkələa kə.
 Pa cəhəyi yələa kə Sikem m̄paaw taa.
 M̄pɪ tə, pa ha pa təyi kawalaya taa kə.
 10 Ma nawa acaaləw kə Iseyeli piitim taa.
 Tuɲ kə pa laaki na pá pilisiyi təma.

11 Pə kaasa Yuta nyəma tə,
 ma tə mə huule pələ kə.

7

Iseyeli taa kwakələm

M̄p̄yó Tacaə təma sɪ:
 Waatə wei maə tayənɪ məhnaə kə ma yələa
 m̄pa paə kuuwa na pa tənə tə.
 1 Saa wei ma tuyɪ ma taa sɪ maə tayənɪ Iseyeli nyəma tə,
 pə kuliyɪ mə isayətə na mə m̄səwɲ təə kə.
 M̄pɪ tə, í lakɪ puçusuçu təma kə,
 na í ɲm̄ləyi tēsɪ taa, na m̄patəntaa.
 2 ɪ huokɪ sɪ ma nyəmə mə isayətə təə.
 Nəənəə tə saləka kele í təkɪ na má naaki.
 3 Kawalaya kə yələa cətəyəna wuləw na ɪ waalɪ nyəma,
 na pá we laɲhuləmle taa.
 4 ɪ kə wasaɲkalənaə kə mə tənaya.
 ɪ wēs kə isə p̄otopotonaa tuyuluçu,
 ɲkɪ pa haɲsaa na pá yele kəkə tikuyɪ
 na pá nuçutiyi somtu tə,
 haləna tə kra.
 5 Ye pa təkɪ wuləw acima
 ɪ waalɪ nyəma nyəəkɪ kə na pá haya.
 Soləm kuyɪ-we,
 ɪləna pá s̄w yem yem yəçətaya.
 6 Pa cakɪ wuləw acaya kə na pá haɲa isə kəkə.
 Ahoə yuyɪ, ɪləna pá həə.
 Kufəɲ ɪləna pá kulɪ ɪ təə.
 7 Pa tənə pa haakɪ pááná kə.
 ɪləna pá kuyɪ pa awulaa kə koləm koləm.
 Pəc̄ə pa taa nəçəw ta yaa-m sɪ má sənə-ɪ.

8 Iseyeli nyəma í matəna piitimnaə ləmpənəa kə.
 ɪ lapaya isə p̄etep̄etaya ɲka pa ta pəsɪ na ká nyaya tə.
 9 Kraɪ nyəma nyəəkəna mə toɲ,
 na í kpatələyi, na mə nyəwɲ huləməyi, í ta cəkəna.
 10 M̄pɪ Iseyeli nyəma mə í huləsəna laɲa tə,
 m̄pɪ pə huləyəna mə wētə.
 Ma yələa mə kalampaaɪ kuçəna mə təm.
 Paə na m̄p̄ ɪ p̄əkəyi sɪ í məlɪ ma kɪɲ.
 11 ɪfələyim nyəma í pəsə isə alukuku k̄mələɲ kə.
 Halɪ í yaa ɪcipiti nyəma na Asilii nyəma sɪ pá waasɪ-mə.
 12 Ye í puki m̄p̄,
 maə kra-məçə ma puluçu

taa ké teitei isu sumasi,
na má hō mē ḡkpaḡḡ,
isu maā kraabvu-me tō.

¹³ Isu í seekuyu-m mpu tō, í lepaya.
Maa wakəli-meyē í kuləvu ma tō ke mpu tō pə tō ké.
Ma caakaya mē waasuyō ké.
Ama mē isəseu ke kaloolaya ké.

¹⁴ I wiiki yem ké na í pilimiyi na í heetəyi mē ti.
Ama u teḡ mē taa,
na í sələməyi-m təḡnaya pəcō í kuləyi ma tō.

¹⁵ Anu ma səsəna-meyē tōḡ.
Pena ma kuvəvu pəsi ukpatəle.

¹⁶ I kisa ma tō ké mələnav,
na í yələyi apalvō isu tōv krau nyəḡku.
Mē kolontunaa ká kv mē səsaa ke pa kalampaanu tō.
Pena pə waasi Icipiti nyəma na pəle pa paana-me.

8

Ye Yvlu tuu heelim, kacuculaya ke i kovḡ

¹ Mḡyó Tacaā tōma si:
I huli apalvtutuyu.
Kolontu tii ma tetv tō ké isu yepelaku.
Mpi tō, Iseyeli nyəma í yəka ma kiiu,
na í wakəli má na-me tá nəḡ pəeləvu.

² Pena í wiina-m si,
meyē Iseyeli nyəma,
í nyəma-m si maya mē Iso.

³ I ləwa tampaḡa təḡ
kolontu ka təḡni-me.

⁴ I kraaki awulaa,
na pa waali nyəma,
u pəəsəyi-m natəli.
Mē liyitee na mē wəlanaa ke
í krakeyi na í ləki yem si,
í luki tuḡ.

Pə tō ké paa wakəli-me.

⁵ Samalii nyəma me,
i lə mē wəla navle.
I kraasəyi ma pááná ké.
Waatu wei ké í ká yele isayatu
na má yele-meyē kalənav?

⁶ Iseyeli koolu ləpəna mē navle íté.

Tə feina Iso pələvu.

Pə tō ké tu yəki.

⁷ Timpi í tuukuyu heelim tō,
isu i koma kacuculaya.
Teitei isu pa tukuyu ituule tō si:
Ye təḡnaya ta tv nyəḡḡ mələm fei.
Paa mələm tu wēe, cayalaa ká təḡna-wi.

⁸ Iseyeli nyəma me,
mē təm tēma.

I we piitinnaa taa ké isu
tiyaya ḡka paa lakəna tō.

⁹ Pəpe tō ké í pola Asilii,
isu taale kraḡaya ḡka ka yeleyi ka ti tō tō,
si pá waasi-me?

Haləna í ha kəhaḡ si í hiki cewaa?

I tá kisi ḡmakəlvu,
isu taale kraḡasi suwe?

¹⁰ Paa i haaki ləlaa ke kəhaḡ tō,

mə kpeyelugu waatu kəmnna ntə.

Pə kaasa pəcə, í ká təɣə wahala,
na səɣəla nna wulaw səsə ká soki-mə tə.

¹¹ Í ŋmawa kətaya təlataŋnaa ke səsəm si í pəntəyi.

Mə kətasi təlataŋnaa yelina na í pəntəyi.

¹² Paa ma ŋmaa-meyə layatu
tasuyuna ke təm isəna,

í kaa paasəna.

¹³ Luluɣu təw kə í laka mə kətasi.

Ama ma muyi.

Mpi tə, ma səski mə isayatu təw.

Isu ma pona-meyə Icipiti na pə hə mə ŋkraŋyɔ.

¹⁴ Iseyeli nyəma me,

í səwa mə ŋmalu təw,

na í ŋma mə təyi kutuluŋ kɔraŋ.

Yuta nyəma ná ŋma koloosi na pá cəna acalɛ tuutuuma.

Ama isu ma wəpa mə acalɛ na mə kutuluŋ kɔraŋ ke kəkə.

9

Iseyeli nyəma ká laŋ pə təna

¹ Iseyeli nyəma í taa yəwəɣəna

kəmtu isu piitimnaa lelaa.

Mpi tə, í ləwa mə Iso na í təŋəyi tuŋ.

Pəcí í səla kufelɔyɔ asilima

nyəŋkɔ ke təfallənaa taa.

² Ama mə təɣənaɣa pee na mə nim,

na mə solum kofam mpi í taŋa tə,

pə ta ke mə nyəm.

³ I kaa pəsi na í caya Tacaɔ tətɔ taa.

Pə wɛɛ si í məli Icipiti,

yaa Asilii na í təɣə asilima təɣənaɣa.

⁴ I kaa pəsi na í la Tacaɔ ke kətasi,

yaa í liisi-ɪ solum na ɪ laŋle hɛɛ.

Mə təɣənaɣa ká pəsi-meyə ləyaya nyəŋka kə.

Wei í təɣaa ɪ pəsi asilima pɔlɔ.

Mə nyəɣəsi tike ke mə təɣənaɣa ká kɔ.

I kaa svona-keɣe Iso təsɛɛɛ taa.

⁵ Isənaɣa í ká la Tacaɔ

acima kuyaku səsəw wule?

⁶ Ye pə wakəla mə ɪcate na í cəsɪ Icipiti taa,

pɛɛ paa pi-meyə Mamfi ɪcate taa.

Uena mə liɣitee nyəɣətu wontu wakəli,

na nyutu na səwa pə nyala tə taa.

⁷ Tacaɔ huɛɛ waatu tapəna ntə,

ɪ ká fɛli-mɛ.

Mɛ si Iso kuyəɣətɔtu tɛləsɔlɔ ná suv kraŋyɔ,

na yulɔ wei Iso yəɣətənaa tə ɪ laka yelɛyɛɛ.

Uɛ mə isayatu na mə kɔwakələm kələna təw na pə wɛ mpu.

⁸ Iso kuyəɣətɔtu tɛləsɔlɔ wei í yaaki kraŋtu tə

í na Iso pa fɛŋɣina Iseyeli təw.

Isu ɪ nyəkuyɔ sumasi ke katəŋmusi tə,

ŋpəyú ɪ laka Iso kuyəɣətɔtu tɛləsɔlɔ maɣa paa timpi.

Paa Iso təsɛɛɛ taa yəlaa,

pa nyənəyi-m pa kolontu kə.

⁹ Mə isayatu nti í ka lapa Kipeya təɣə í təkaa.

Uɛ Tacaɔ kaa səw tə təw.

I ka yelɛ na í ná pə nau.

Tacaɔ laŋwakəllɛ ke Iseyeli təw

¹⁰ Mpəyú Tacaɔ yəɣətəa si:

Iseyeli nyóma ka we-m loŋ ké isu
 yulo hikuyuu leseŋ pøle kɔpampante ke wolaya tetu taa tɔ.
 Pøyele na ma nyənəyi mə caanaa isu fiki kalaalaya.
 Ama í tənə tɔyɔ isayau Paali-Peyoo*fa*.
 Ilena í pəsi acaalətu nyóma ke teitei isu kɔ wee tɔ. ^a Tɔyɔ kɔlalaau hətə ke.
¹¹ Mə yəlaa teeli ká kuli hɔntu isu sumaya.
 I kaa tasa husi haɣau,
 m̄póyó pɔi laki lɔlɔyɔ.
¹² Paa í pəsaa na í hiki piya napəli,
 isu ma kpiisa si tənə na si ta lata yəlaa.
 Ye ma ha-meɣe siyile mə təm tɔma.
¹³ Ma nawa Iseyeli nyóma,
 na pá səŋa lonte kɔpante taa isu Tiii nyóma.
 Ama paa pona pa piya ke kɔlaa isentaa ké.

¹⁴ M̄póyó Osee tɔma si:
 Taca, pɛpɛye n ká hɔna yəlaa pane pa ŋkraŋyɔ?
 La na pa alaa husi luki,
 na hələm nyoo pa həla taa.

¹⁵ M̄póyó Taca tɔma si:
 Kilikaa ke ma nawa mə isayatu tənə.
 Ilena ma mɔna-meɣe rááná.
 Maa tɔyɔni-meɣe ma tɛye mə tɔma asayee tɔ.
 Mə nyɔyɔ nyóma tənə kɔləyi ma tɔo ké.
 Ma kaa tasa-meɣe sɔolɔyɔ.
¹⁶ Pə hika-me na mə lila tənə wɔli.
 I kaa tasa pəle ke lɔlɔyɔ.
 Paa na mə alaa tasa piya lɔlɔyɔ,
 ma kɔyi si tənaya.

¹⁷ M̄póyó Osee tɔma si:
 Ma Išo luɣy fɛi-me tətəyɔ timpi í kisa-i nunav tɔ.
 I ká la cəlaa ke piitimnaa lɛlaa taa ké.

10

Iseyeli nyóma kawulaya na pa laatu tənaya suw

¹ Iseyeli nyóma me í ka we ké isu tuŋ
 wei pa yaa si leseŋ tɔ i taale kɔpante,
 nte tɔ lɔləyi teu tɔ.
 Isəna í lulaxa tɔyɔ
 í lɔləsaya təlaalənaa na tuŋ.
 Ilena í taɣanəyi-i teitei,
 isu pa taɣanɔyɔ ɪcate tɔ.
² Yəlaa me í ké pɔpɔtɔnaa ke hatoo mə taa ké.
 Pə tɔo ké Taca ká yəki mə təlaalənaa,
 na mə isayatu məli mə nyooŋ taa.
³ I ká yəyətí ké si:
 Ye tə fəina wɔlav,
 tə ta see Taca tɔyɔ.
 Ye ílé i fɛi pɛpɛye pə ku-tɔ?
⁴ Mə yəyətaya na mə tuunav katatəlaya taka.
 Pøyele kutamsa ké í pɛla pɔpɔtɔ nɔosi.
 Siyisuyu wakəlaa ké,
 isu kraŋkalayalaya nyooɔkɔyɔ kɔtəyɔu taa tɔ.
⁵ Samalii nyóma ná luŋiyi wɔla navle nte tə we Petɛli tɔ.
 Ilena kətəlaa na yəlaa pá seliyi na pá caya tə ləyaya.
 Mpi tɔ, tə yuŋ caa kɔlɔyɔ ke mə heku ké.
⁶ Paa pona wɔla navle nte tə maɣamaɣa ke Asilii ké,

^a 9:10 Paali-Peyoo: Paali-Peyoo kolum unəyi pa yaaki tətə si Peti-Peyoo.

na pá ha wulaw səsə.

Pu pásə Iseyeli nyóma meye səsəm kέ,
na í təyo feele ke yaasi mɪ ɪ tə.

⁷ Samalii nyá təm tɛma.

Pə tala nyá wulaw tənaya kέ isɪ ləm kpaɣa taav.

⁸ Pə kpiisa Peteeɪ təlaalɛnaa mpa
pa tusa Iseyeli nyóma tə pa təna, na səwa nyə.

Waatu inəyi í ká wiikina pódŋ sɪ
í takɪ-me na pulasi sɪ sɪ nyəkɪ-me.

Iseyeli nyóma kəm ke pa kututuum

⁹ Hatoo Iseyeli nyóma me í lapu
mə kaanutu ntiyi Kipeya tə, í ta layasi.

Ue pə wee kέ sɪ kolontu í nan-meɣe təna.

¹⁰ Maa yeɛ na piitimnaa hə mə ŋkpaŋɔyɔ,
ke mə isayatu kələlɛtu nti tə tə.

¹¹ ɪ ka we kέ isɪ nav alɔnyəŋ kɔfalɔ
wei pa faləsaa na í makɪ kətəɣɔ tə.

Tacaa nawa sɪ ɪ luyɪ kii teu.

Uena í nyɪɪ sɪ ɪ tɔyi-ɪ akuyɪ kkrátúyɔ.

Yuta ka lukiyi, na Iseyeli náá tayanəyi.

¹² ɪ tuu kɔsiyisim na í kɔ səlɔyɔ.

ɪ toosi taale kɔfate.

Pə talaa sɪ í keesəna Tacaa má ma tə
na má kəɔ na má kooli-meɣe kɔpantu.

¹³ Ama isayatu ke mə halaa na í kɔŋ-tɪ,
na í təyo kaloolaya pəle.

Yoo kekenaa na yoolaa
tuutuuma ke í lakaya na í taaki.

¹⁴ Pə tə kέ pu wiisina-meɣe yoo taa,
na pə kpiisi mə koloosi acalɛ təna.

Teitei isɪ Mowapɔ wulaw Saləmanj ka yoonə

Peti-Apɛɛɪ nyóma na í nanɪ tɔtonaa na pa piya tə,

¹⁵ nɪpóyɔ maa lana-meɣe
mə isayatu katatəlaya tə.

Mə wulaw tomle nté tanəŋ tɛɛ.

11

Iseyeli nyóma kaanutu na Isə səlɔyɔ

¹ Mɪpóyɔ Tacaa tama sɪ:

Waatu wei Iseyeli n ka kέ ifepu tə,
maa səlɛ-ŋ kέ.

Haləna má yaa-ŋ ma pəyaya,
na má ləsi-ŋ Icipiti taa.

² Ma tənna-ŋ yaav,

Uena nyaa seeki-m na n̄ laaki Paalɪ na tuŋ lələŋ.

Uena n wəkɪ-ɪ kətaya tulaalɔ.

³ Pəyele má təkəna nyá niŋ na má hə-ŋ taataa.

Ama n ta nyəna təna.

⁴ Ma səlɛ-ŋ kέ,

na má paasəna-ŋ təpamm,

na má wayaləyi-ŋ,

isɪ cɛɛ lakɔyɔ ɪ pəyaya tə.

Ma sɔpa nyá tɛɛ,

na má haaki-ŋ təyənaya.

⁵ Icipiti nyóma kaa tasa-meɣe yomle kpaɔ yaa.

Ama Asilii nyóma ká ŋmakələna-meɣe

timpi í kisa ma kin ke kəntɛ tə.

⁶ Pə tə kέ yoo ka wee mə acalɛ taa,

na ku wakəli a kəkentim.
 Iseyeli nyóma kumayasəm kasəyaya nté.
 7 Ma yəlaa caaki-m kisuyu
 na pá yaaki-we na Iso təə, paa nukí.
 8 Isənaya maa pəsi na má lo Iseyeli na pə saali?
 Na má wakəli-ŋ isu ma lapu Atəma,
 na Sepoyim pə acaləe tə?
 Təfo pu wakəli ma laŋle na má nyasa ma təyi kela.
 9 Ma kaa tasa lfəlayim nyóma ke wakəlyu.
 Mpi tə, ma ké Iso Naŋŋ tɔ ké,
 ma ta ke yulu.
 10 Iso ká yaa i yəlaa mpa pa kuuwa
 na pá tənəna hatoo tənku waali tə na pá kəə.
 Teitei isu təyolaya wiikuɣu na ká kotiyi ka piya tə.
 11 I ka lu Icipiti na Asilii ke laŋ,
 isu sumpɔpɔ, yaa alukuku kolyu tə.
 Ilena má məŋna-meyə mə te.
 Tacaá má, ma yəyətəna mpɔ.

12

Kprou lɔlɔyɔ pite

1 Ḿpóyó Tacaá təma sɪ:
 Kaloolaya tike ke Iseyeli nyóma me í
 laki-m na í puɣusuɣu-m tam.
 Ama Yuta ná tamsəna Naŋŋ tɔ má.
 2 Iseyeli nyóma haaki Icipiti nyóma ke nim sɪ pá hii camte.
 Mə na Asilii nyóma í pɛɛləyɔ nɔɔsɪ.
 I lɔləsəyɔ mə kaloolaya,
 na mə mɔsɔŋ təma ke paa kuyaku ŋku.
 Ama mə camte kaa kəli heelim ké leeluyɔ.
 3 Tacaá má maa huɔna Yuta nyóma meye.
 Maa paasəna Yakəpɔ lɔlɔyɔ nyóma meye mə təntə isayale təə.
 Maa yele na í təyɔ mə isayatu saləka.
 4 Hatoo toto lotu taa ké Yakəpɔ nyá n caala nyá tɛtɛ təə kə kolyu.
 Pə kəə na nyá na Iso í lo waatu wei nyá isə nyaalaa tə.
 5 Nyá na isətəa tillu í lɔpa na í kəli ílé.
 Ilena n wii na n sələm-i sɪ í kooli-ŋ kɔpantu.
 N pola Peteeɪ, Ilena Tacaá lu nyá təə na í heeli-ŋ sɪ:
 6 Mayale Toma təna tɔ Tacaá.
 7 Maa yele na n məli cəne.
 Ama pə wee sɪ n təŋ tampana na n laki kɔpantu ké.
 Tɔ nyá Iso má, ma tike ke naani.
 8 Iseyeli nyóma í təkə mə niŋ taa ké
 mə saŋəya isayaw ké,
 isu taatəlaa.
 I sɔəla kamuɣulaya.
 9 I təŋ sɪ mə hikuɣu ke mə təmlə sote ké,
 pə taya kawalaya təm.
 Ilə isayatu fɛi tɔŋ sɔv taa se.
 Pə taya kɔpantu ke təna.
 10 Ntəna Tacaá sɪ:
 Hatoo í wev Icipiti taa təyɔ ma ké mə Iso.
 Ilə maa yele na í məli cəka taa cayale,
 isu mə acima waatənaa.
 11 Iso kəyəyətətɔ teləsəlaa ke ma heeliyi ma təm.
 Ma hɔləyɔ-meyə ma luyɔ nyəntɔ,
 na má sɛɛ-meyə isənaa ke toosee taka taa sɪ,
 pá teləsɪ-mɛ.
 12 Kalaaɪ nyóma mə pəsə asayaa kpitikpitinaa ké.

Səm ke pə kaasəna-me.
Naah kataasi ke i haakaya kuhahj ke Kilikaa.
Ama mə kətasi təlate pəsa haləm taa kahmaasi huwa.

¹³ Yakəpu ka cəsa Mesopotami tetu taa,
na i pəsi ləlu ntiyilu ke alu tə.

¹⁴ Ama Iso kuyəətutu teləsulu ke Iso tilaa si
i ləsi Iseyeli nyəma meye Icipiti taa.
Kuləm inəyi i towa si i tiiki i yəlaa.

¹⁵ Iseyeli yəlaa me i yəlaa Taca ayalətu,
na i wakəli i lanje tənəhanj.
Ama ilé i ká ləeti-me ye mə fəele.
I ká mələna mə yuləkule ke mə nyəəh taa ké.

13

Iso təə kullaa səm

¹ Ifəlayim kpekəle nyəma me
i ka ηmakəlayana Iseyeli taa,
na i yəəətəyi na yəlaa təna tēe səkəna-me.
Ama i ku mə ti təm na tuj laav, ilena i si.
² Paa na mpu, i kama nyəyu ke mə isayatu taa ké.
I luki mə liyitee nyəətu ke tyu ləesuy.
Pəyele koolu lupina nawee ləesəh un.
Ilena me si i wəyaləyi-i na i laaki-i.
³ Pə təə ké I ka saali yem, isu tanah ihunte.
Yaa ahkəle, yaa lətu kuləy təəna ya təmate tə.
Yaa isu nyəəsi lukəyona kutulu yu ləpətu taa tə.

⁴ Mpyə Taca yəətə si:
Má kəna mə Iso ke hatoo i luw Icipiti taa tə.
I ta nata nəyulu na i nəyəsəna-m.
Pəyele nəyulu fei na i waasəyi isu má.
⁵ Má fejna mə təə ké wəlaya tetu
taa ké timpri nikaya fei mpu tə.
⁶ I hikaa na i haya.
Ilena i sū kalampaanu taa,
na i səə ma təə.
⁷ Pə təə ké ma pəsa mə təna,
isu təyolaya yaa kprou wei i papa mpaav taa tə.
⁸ Ma kula mə təə ké,
isu pa kprakuy taale wontuyu isayav pəyaya tə.
Maa cəli-me na má li-me, isu təyolaya.
Taale wontu ká cəli-me təyətəyətə.

⁹ I lo ma wei pu wee si má waasi-me tə,
pə təə ké pə wakəla-me ye mpu.
¹⁰ Mə sələməna-m si má kra-me ye wulav na paasənlaa.
Pele pa temna we? Pá ya-me ile.
¹¹ Pááná ke ma kraana-me ye wulav,
na kuləmēe anəyi ma təyənəna-i.

¹² Pa ηmaa Iseyeli nyəma me mə tasəkəle tənaya,
na pá ηmesi teu.

¹³ I nəyəsəna ké isu ahuləm kumeləh
luləy takuy na i kisi luw tə.
¹⁴ Ama ma kaa ləeki-me ye səm nəy taa,
na má ya-me ye atətəle taa.

Pə təə tə, səm nyá ku-we.
Atətəle, nyaa li-we.
Ma feina mə pətətəle.
¹⁵ Paa Iseyeli nyəma i ká ləesi mə tətənaa hekū.
Maa yele na kolontunaa lu mə təə ké.
Hilimate nyəkoyu hila na ləkənaa ke isəna tə,

ἡπόγγυ πέλε πα κuu mə kpancoou təna.

14

¹ Pə wεε sɪ Samalii nyóma mε
í tɔyɔ mə ɪsaxatu saləka ké.
Mpi tɔ, í kula ma tɔɔ.
Paa kv mə na mə piya ke yoo taa,
na pá tɔli mə ahontonaa lotu.

Isə waasvɔv ke ɪ yəlaa

² Mporóy Tacaα yəyɔtaa sɪ:
Iseyeli nyóma í məli mə Isə Tacaα ma ma kinj.
Mpi tɔ, mə ɪsaxatu pɛta-meyε.
³ Tε í layasi na í məli ma kinj na í wiina-m sɪ:
Tayani-tɔyɔ ta ɪsaxatu,
na ń mu ta sɛstv ɪsu kvhaan.
⁴ Pə taya Asilii ká waasəna-tv.
Pócv tə kaa tasa yoo kpaɣanəh ke naani tɔyɔ.
Tə kaa tasa tɔh ɪnəxi luɣɣɔ ɪsu ta Isə nyá.
Mpi tɔ, nyá tike n wenna katayəlaya pətəɔtəle.

⁵ Tena Tacaα sɪ:
Ye í mələna ma tɔɔ,
maa tayani mə ɪsaxatu.
Maa kv ma pááná ke mə tɔɔ na má sɔɔli-meyε teu.
⁶ Maa wεε Iseyeli nyóma ɪsu cəlv kvpanj kv kraakvɣv tɔ.
Nyutu ká tv hɛtv, na Lipan tɔyɔ sɔsɔv ka lila.
⁷ T ká heli pilinasi ke teu ɪsu tɔyɔ ŋku pa yaa sɪ olifi tɔ.
Mə sɔsɔh ká nyala ɪsu Lipan hətɔyɔ.
⁸ T ká kvɔ na má kenti mə tɔɔ
na í hala təyənaya na pá lá teu.
T ka tv hɛtv ɪsu lɛsɛh taale,
na mə hətε yaa ɪsu Lipan sɔlvɔm.
⁹ Mə na tɔh kvlalaan í kaa wε?
Má mvɣvna mə sələməh na má feɣiyi mə tɔɔ.
Ma wε-meyε ɪsu tɔyɔ ŋku kv hatv u tɔɔki tɔ.
Má haakəna-meyε mə tawa kvlvɔm.

¹⁰ Yvɔv wei ɪ ké layatu
na nyəntv tɔ í cəkəna təm tənε.
Tacaα mpaav hvləyəna weesvɣv na alaafəya.
Tampana tɛhlaa pəsəxi na pá təh-kv.
Ama tɔɔ kvllaa ná hotiyi.

**ISO KUYOYOTUTU TELISULU
SOWEELI
TOM TAKELAYA
Kotolobu**

Kuyaku nakuli ku wee, na pa yaaki-ku si Iso kuyaku səsəəu. Ku wule ke i ká huona Iseyeli nyóma na i toma səsəəna. I ká keesəna pa yaasi isayaw ké. I ká huona piitimnaa lempənaa, na i keesəna yaasi wei pele pa lakayana Iseyeli nyóma tə. Mpi mpi pə hulayaa si kuyaku səsəəu ŋku ku koo təyolo. Kotolonŋ luu, na wolaya, na kəkəsi nyayaw, na kolontunaa yoolaa tutuyu.

Isəna pa faya Sowēeli takelaya tə:

Kotolonŋ luu na Iseyeli nyóma nyolelen si pá keesəna Iso tə, titite 1:1–2:17

Iso su i yəlaa ke nəyɔ si i ká mələna-weye pa wule taa, titite 2:18–3:5

Iso ká huona piitimnaa kra i nyóma na i wakəli-we, titite 4:1-21

¹ Tom nti Tacaa heela Petuyeli pəyalu Sowēeli təyolo.

Wolaya na kotəyov təyolaa pə tom

² Yuta nyóma na pə səsaa me, i tu ŋkraŋŋ na i nu.

Too tə, yaasi me i tema kəntə ke mə caanaa waatu yaa mə waatu taa?

³ I keesəyi-təyi mə piya

na pele pa keesi-təyi pa nyəŋsi.

Ilena pele pá keesi pa waalu nyóma.

⁴ Təyolaa tom liyiti ka təyona mə hatəmutu.

Sonsompee i kpisa mpi de kotolonŋ náá təyɔ.

Kotolonŋ i kpisa mpi de kahusi náá təyɔ.

Kahusi i kpisa mpi de cələŋ náá təyɔ.

⁵ Solonyəolaa me, i fe,

na mə laŋa wakəli na i wii.

Mpi tə, pə ləsa-wəyi mə nəyɔ taa de i laŋa sulum.

⁶ Piitim tuutuuma lu ma tetu taa,

na pə toŋ we səyontu.

Pə tamasi na pə kela we isu təyolaya.

⁷ Pə kraala ta leseŋ na ta fikinaa tunj.

Pə kəəla təna na pə yelee təyɔ na ku huləmaa.

⁸ I wii isu asaalu kofalu

cakuyɔ i paalu ləyaya tə.

⁹⁻¹⁰ Pə təyɔ tawa təna na pə wakəli tetu laŋle.

Pə tə kə paa tasəyi kataya təyənaya pee

na sulum na nim ponaw ke Iso təsəele taa.

Kətəlaa ná caya ləyaya.

¹¹ Hataa na leseŋ tawa nyóma wiiki.

Mpi tə, təyənasi pee nyəŋsi saala yem.

¹² Leseŋ tunj wəlaa.

Fikinaa tunj na kələləŋ leləŋ təna lontilaa.

Yəlaa laŋhələmlə təna saala yem.

Nəhəkotv na Iso wiinaw

¹³ Kataya təlātə kətəlaa,

me mpa i kə Iso təmlə lataa tə.

I suu mə ləyaya wontu isu fələtənaa taka na i wii,

i həntəna laŋwakəlle.

Mpi tə, paa tasəyi ponaw ke Tacaa təsəele

taa kə kataya təyənaya pee na sulum.

¹⁴ I la kotuyɔ səsəəu.

I kpəyeli səsaa na yəlaa təna ke tá

Iso Tacaa təsəele taa.

I həkə nəəsi na i wiina-i.

Tacaa páána kuyaku

15 Hai, waiyo!
 Tacaa huule koyaku kpegetaa.
 Wule nteye Iso Toma tæna tu ká wakæh.
 16 Ta isenta tæna ta tæyæna
 ká saali yem tæ kaa pæsi pulo.
 Lanhulbmle na anmaala ká lu ta Iso tæyæna taa.
 17 Mætutuuna mæona tetu tæe.
 Tæyæna pæe nyæhka fei tæto.
 Pæ yela kpeeh ke kpete na í yæki.
 18 Tæla feina nyutu,
 na á wiiki, na á cæki yem.
 Heeh mayamaya ná tema taasi.

Iso koyogotv telæsvl sælæmæyi Iso

19 Tacaa, nyæya ma wiikina.
 Mpi tæ, wulæya tetu taa nyutu
 na tuh tæna nyæya ká isu kækæ.
 20 Taale wontu mayamaya ná
 keesa ise na nyá tæ ká.
 Mpi tæ, pusi tæna nyæwa na nyutu wuli.
 Kækæ nyæya wulæya tetu nyutu.

2

Tacaa koyaku kpegetv

1 I hulí tutuyu ke Iso puyv
 nanh nyæhku Siyæh taa.
 Tetu nyæma me, í sele.
 Mpi tæ, Tacaa huule koyaku kpegetaa ká.
 2 Ku ká isæhmuntv koyaku hku ku yuwa tæyæ.
 Ku ká sækpetv koyaku ká.
 Piitim sæsæm toh nyæm kraaki ká
 isu tefemle nyaalæm nyaalv pósi tæ tæ.
 Too tæ, pa ta nata pæ taka ká
 waatænaa mpa pa tæwa tæ.
 Pæyele pa kaa na pæ taka ká
 waatænaa mpa pa kæ tæ pa taa.
 3 Piitim mpi pæ næyæ tæ we ke isu kækæ kumumoka.
 Na pæ waali náá we isu kækæ hka ka nyaki tæ.
 Ye pæ ta tata timpi,
 pæ we tælekuleku ká isu Iteni taale.
 Ye pæ tæewa ile pæ yele kpete,
 piitim mpi pu sæki pulo.
 4 Pæ we ká isu kraæanæh,
 na pæ seeki isu kraæanæh cayalaa.
 5 Pæ kulæyi puyv tæ ká na pæ tælesi lehku tæ.
 Pæ wiiki ká isu yoo ke keænaa,
 yaa nyuv sæsæv mukv tæ.
 Pæ we ká isu yoolaa sæsæ tæekv yoo tæ.
 6 Ye pæ kpegetaa sæyæntv pu
 yælaa tæna na pá seliyi.
 7 Pæ toh ká isu akanaa na
 pæ kraaki koloosi isu yoolaa.
 Pulo pu u kee-wi.
 8 Paa wei na í mpaav ká,
 næyæv u kaætæyi lelv.
 Paa nyæmá ke pa tæ-we pa tæe ká.
 Pulo pu u yasæyi pa cana.
 9 Pæ tiiki icate tæ ká na pæ seeki koloosi tæ.
 Pæ kraaki kutulv tæ na pæ sækæna pætolee isu hmula.
 10 Tetu na isætæv pæ seliyi pæ næyæ tæ ká.
 Ilen ilim na isætæ na isætæhæsi pæ si tækpiti.
 11 Tacaa næyæ niiki ká isu

teu hula ke i yoolaa nõyo tso
 na pá we tuutuuma na pa toŋ we sɔyɔntu.
 Pa laki nti i tɔyɔ-we tɔ.
 Mpi tɔ, Tacaa huule kuyaku we sɔyɔntu ké.
 Nɔyɔlu kaa fiti ku wule.

Tacaa yaav ke i yɔlaa si pá layasi

12 Ḿpóyó Tacaa yɔyɔtaa si:
 Pə na pə mpu tɔ,
 pənente í pəsəyi tɔtɔ na í mɛli ma kin na lotu kolumtu.
 Í həkɔ nɔɔsi, í pəli isəlum na í wiina-m.
 13 Pə taɣa mə wontu ke pə wee si í cəli.
 Ama mə laŋa ke pu wee si á wakəli.
 Pə wee ké si í mɛli mə Iso Tacaa má ma kin.
 Mpi tɔ, ma sɔələyi yɔlaa ké na má wena pa pətəətəle.
 Maa mɔyi pááná ke ləŋ,
 ma kɔpantu fei tənaya.
 Maa ləkɔ isəna ma tɔ ma taa si maa nyəŋsi mə ise tɔ.
 14 Ntanyɔ maa layasi huwee na má kati-meyɛ kɔpantu.
 Ilena mu la-m kɔtasi ke mə tɔyɔnaya pee na solum.

Nəhəkɔtu na Iso wiinav

15-16 Í huli tutuyu ke Siyɔŋ taa.
 Í koti yɔlaa tənaya kɔtuyu sɔsɔɔ.
 Pə kɔɣav kɔkpatəlaa na ifepiya, na aholumnaa.
 Hali akɔɔalaa maɣamaɣa ká lu pa nanŋ taa.
 Pa tənə pá həkɔ nɔɔsi.
 17 Tacaa təmle lataa kətəlaa í wii Iso təsele
 nɔnɔyɔ na kɔtaɣa tɔlate pə heku taa.
 Í teki Iso ké niŋ, na í nyəni ta pətəətəle.
 Í taa tu-tuyɔ fele.
 Pə taa kɔɔ na kɔpai nyəma wonyi-tu si:
 Pa Iso ni i we le si í sənə-we?

Tacaa nuwa i yɔlaa wiinav

18 Ḿpóyó Tacaa nyá luɣu taɣana lapu ke nyá tetu.
 N wena tə yɔlaa pətəətəle.
 19 N nu ta wiinav na í tɔ si,
 n ká ha-tuyɔ tɔyɔnaya pee na solum,
 na nim, na pə tələnə-tu
 Si n kaa tasa yeluyu na kɔpai nyəma won-tu.
 20 N ká tɔyɔni ta kolontunaa
 mpa pa kəmna ilim ntɔyɔŋ tɔ tɔ.
 N ká pona-weyɛ pooluŋ ke wɔlaya tetu taa.
 N ká tənɔsi pa nɔyɔ tɔɔ nyəma ke tɔm tenku lum.
 Ilena pa waali nyəma ke tenku Metitelanee lum.
 Pa sətəa sɔŋ ká nyala paa timpi.
 Mpi tɔ, n lapa təma sɔsɔnə ké.
 21 Tetu, taa nyá,
 nyá laŋle í hulumi.
 Mpi tɔ, Tacaa lakəna təma sɔsɔnə.
 22 Taale wontu í taa nyá.
 Nyutu ká nyala wɔlaya tetu teteka taa,
 na tuŋ náá lɔli i pee.
 Tuŋ wei pa yaa si fikinaa na lesenaa tɔ pu susi təyɔɔ.
 23 Siyɔŋ nyəma í ŋmaali mə Iso Tacaa tɔɔ.
 Mpi tɔ, i ká yeke na teu nu-meyɛ ku waatu.
 Kancaalaya teu na kantəkaya nyəŋku
 ká nu-meyɛ teitei, isu hatoo ləŋ taa.
 24 Tɔyɔnaya pee təmatənəa suwa.
 Solum na nim pəle pə su heesi.
 25 Ḿpóyó Tacaa tɔma si:
 Maa leeti-meyɛ mə tɔyɔnasi.

Paa nsi sonsompee na kutolon
na kahusi na cɛlɛɛ ka tɔya pusi liyiti tɔ.

ISO KUYOYOTUTU TELISULU
AMOOSI
TOM TAKELAYA
Kotolotu

Pu wee si Iseyeli nyoma i caya toma kin ke na heesoyu. Ilena tonjonaa naa taki acamaa ise na pa muyuliyi toma. Ntana Iso su isana pa wee si paa wei i ka tñj to, na Amoosi telasi yalaa. Iso psoosayi Iseyeli nyoma ke mpi pa laki na pa fei teu to pa tom.

Isana pa faya Amoosi takelaya to:

Iso kalayena Iseyeli kawulaya na pa celo nyoma, titite 1–2

Mpi pa yoosiyi Iso na i yalaa to, titite 3–6

Tomnaa mpa pa kulaa na pa huli Amoosi to, titite 7–9

¹ Tacaa Iso kula tom to na i heeli Yuta icate Tekowa tiikulu Amoosi. Tom nti to ke Iseyeli kawulaya tom ke. Iso yoyota-tayi na pusi naale siki na paco tetu seliyi. Yuta wulaw Osiyasi na Iseyeli nyoh Solopowam, wei i ke Sowasi payalw to pa poole taa ke Iso yoyota tom nti si:

² Tacaa mu paana,

na i noyo nu Siyoh pyu taa ke Yosalem,
 isi toloya wula.

Tola tatoyolena nyuto wulaa,
 na Kameeli pyu nyuto lontili.

Tacaa kalənav ke Iseyeli na i celo piitimnaa

(Sili nyoma nyantu)

³ Mpyo Tacaa yoyota si:

Pə tayə isayatu kolomtu ke ma kalayena

Silii icate sosole nyoma me.

Ilena pə tu kəlena isəna i kuwa

Kalaati nyoma ke musoh na naah akun to.

Pə to ke ma kaa layasi nti ma tema suw ke mə to to.

⁴ Maa nyagasi koko ke mə awulaa,

Hasayeli na Peni-Hatati pa teesi.

⁵ Maa peli Silii icate Tamasi kampona kokaləseh.

Ilena kolontu suw na i ku mə wulaw na i yalaa.

Mpi to, isayatu heele taa ke i yoolayi.

Ye pə kaasa mə tetu təna ile paa kuu-me na pa teena Kiii.

(Filiisi nyoma nyantu)

⁶ Mpyo Tacaa tasaa si:

Pə tayə isayatu kolomtu ke

ma kalayena Kasa Filiisi nyoma me.

Ilena pə tu kəlena isəna i kuu acaləe təcu yalaa,

na i pəetəna-yeyə Itom nyoma to.

Pə to ke ma kaa layasi nti ma tema suw ke mə to to.

⁷ Maa nyagasi koko ke Kasa icate,

na tə kutuluh kopah.

⁸ Maa kriisi Asətəti nyoma na Asəkaloh nyoma wulaw.

Ilena mā niki Ikoloh nyoma to.

Pə kaa kaasi Filiisi nyoma taa ke noyolw.

Tacaa Iso mā, ma yoyotəna mpu.

(Fenisii nyoma nyantu)

⁹ Mpyo Tacaa tasaa tato si:

Pə tayə isayatu kolomtu ke

ma kalayena Tiii Fenisii nyoma me.

Ilena pə tu kəlena isəna i ta taki

noyo nka mə na Iseyeli nyoma i ka pəelaa to.

Haləna i kuu acaləe təcu yalaa na

i pəetəna Itom nyoma to.

Pə to ke ma kaa layasi nti ma suwa mə to to.

¹⁰ Maa nyaɣasi mə ɪcate Tiii
na tə kawulaya teesi kupaɲsi ke kəkə.

(Itəm nyáma nyəntv)

¹¹ M̀róyó Tacaá tasaa sí:
Pə taɣa ɪsaɣatv kulumtv ke
ma kaləɣəna Itəm nyáma.
Ilena pə tu kələna ɪsəna í tɔɣəna
mə teetonaa ɪseyeli nyáma na layate tə.
Halí í kisi pə pətətəle
nyəntv sɪ í kú mə páná.
Ilena í təkí-we na mə taa ké tam.
Pə tɔw ké ma kaa layasi nti ma suwa mə tɔw tɔ.
¹² Maa nyaɣasi mə ɪcate Temaj na pə kawulaya
teesi kupaɲsi nsi sɪ we Posəla ɪcate taa tɔw kəkə.
Mpi tɔ, tənaya mə awulaa səsaa ka weɛ.

(Amoni nyáma nyəntv)

¹³ M̀róyó Tacaá tasaa sí:
Pə taɣa ɪsaɣatv kulumtv ke
ma kaləɣəna Amoni nyáma.
Ilena pə tu kələna ɪsu í yasuvv
Kalaati ahontonaa lotu tɔ.
I lapa m̀róyó sɪ í waləsəyi mə tetv.
Pə tɔw ké ma kaa layasi nti ma suwa mə tɔw tɔ.
¹⁴ Maa nyaɣasi kəkə ke mə ɪcate səsəle Lapa,
na pə nyaɣa mə kawulaya teesi kupaɲsi.
Yooú wula na kv kakiisasi na kv
kacuculaya taa ke maa la mpv.
¹⁵ Paa kpə mə wulav ke yomle
na pə kpənaa í waali nyáma.
Tacaá ɪsə yɔɣətəna mpv.

2

(Mowapv nyáma nyəntv)

¹ M̀róyó Tacaá tasaa sí:
Pə taɣa ɪsaɣatv kulumtv ke
ma kaləɣəna Mowapv nyáma mə,
Ilena pə tu kələna ɪsəna í wəpa
Itəm wulav mɔwa na í la kaɣalv tɔ.
Pə tɔw ké ma kaa layasi nti ma suwa mə tɔw tɔ.
² Maa nyaɣasi Mowapv tetv ke kəkə,
na mə kawulaya teesi kupaɲsi nsi sɪ
we Keliyo ɪcate taa tɔ.
Paa yaɣa yooú kakiisasi na pə tutuuv
na Mowapv nyáma sí.
³ Maa kv mə wulav na í waali nyáma təna.
Tacaá ɪsə má ma yɔɣətəna mpv.

(Yuta nyáma nyəntv)

⁴ M̀róyó Tacaá tasaa sí:
Pə taɣa ɪsaɣatv kulumtv ke
ma kaləɣəna Yuta nyáma mə.
Ilena pə tu kələna ɪsəna í kisa ma kuseɣəsətə,
na í yele ma kəsəsitv təkuvv tɔ.
I təɲa tuɲ na pə tolisi-mə,
ɪsu pu lapv mə cəsənaa tɔ.
Pə tɔw ké ma kaa layasi nti maa
suwa mə tɔw tɔ.
⁵ Maa nyaɣasi mə tetv na mə kawulaya teesi

kuparisi nsi si we Yosalem icate taa to.

(Iseyeli nyoma nyantu)

6 M'p'og'og' Tacaasaa tasaa si:
 Pə taya isayatu kulomtu ke ma
 kaləyənə Iseyeli yəlaa me.
 Pə tō kē ma kaa yele nti ma suwa mə tō tō.
 Ilena pə tu kələnə isənə í p̄eetəyi yəlaa kupama si,
 pa ta p̄əsi pa kəma felyu tō.
 Í p̄eetəyi konyəntənəa ke ntanjkpala
 mayamaɣa nyuyu tō.
 7 Í felyu acamaa ke nəəheɛ,
 na í p̄ej konyəntənəa ke pa tampana ke h̄vle taa.
 Pəyele cecə na p̄əyaya pa kaaki alu kulom,
 na p̄ə kuyi ma nyuyu.
 8 Wontunaa mpa í l̄eka konyəntənəa kin ke təluma tō,
 pa tō kē í h̄əntəyi mə tuj kutuluɣ taa na,
 í nyəəki sulom mpi í l̄eka-we tō.
 9 Pəyele mə tō kē ma kowa
 Amolii nyoma tənəɣnəɣ.
 Paa tayalaa kē isu koomasu,
 na pá we alaafəya isu heləməɣ.
 10 Pəle pə paasi,
 ma ləsənə-meyɛ Icipiti tetu taa.
 Pusi n̄ide t̄əcu ke maa we mə
 waali ke wɔlaya tetu taa.
 Halənə í l̄eki Amolii nyoma tetu.
 11 Pə waali kē ma kpa mə p̄əyalaa taa kē
 Isə kuyəɣotutu teləsəlaa.
 Ma ləsa pa taa l̄elaa na pá ha-m pa ti
 na pá su nəəsɪ si pa kaa nyəə sulom.
 Yaa ma cəsəyi, Iseyeli nyoma me?
 12 Ama í hayasa-weyɛ-wi.
 Ilena í kayati ma kuyəɣotutu
 teləsəlaa si pá taa yəɣoti ma təm.
 13 Maa tələki-me isu keke səɣəlyu
 təɣənaya p̄eɛ ke səsəm na í n̄ajti yulu tō.
 14 Hali pu la ti faləsulv kuparj ke kate si í t̄ul-ti.
 Aka kaa weɛna tɔj.
 Yooola taa yoolu kaa hiki weesuɣu.
 15 Tətəlv kuparj kaa səj,
 na kpayanv cəyalv na selu kuparj kaa lu-ti.
 16 Yooola nəɣə t̄v mayamaɣa ká l̄v
 í wontu na í kuu-teyɛ nin k̄p̄ete.
 Tacaasaa má, ma yəɣətənə mpu.

3

Isə ká p̄əəsɪ í yəlaa ke pa kulapəle

1 M'p'og'og' Tacaasaa tasaa si: Iseyeli nyoma mpa me ma ləsa Icipiti tō, meɣe ma yəɣətəyi təm tənɛ.
 2 Mə tike ke ma səla atə yəlaa tənə taa na má ləsi.
 Pə tō kē maa p̄əəsɪ-meyɛ isayatu tənə nti í lakı tō.
 Pə weɛ si Isə kuyəɣotutu teləsulv í teləsi Isə Təm
 3 Yəlaa naale ká kaa mpaav
 na pa ta mayasi k̄v təm?
 4 Təɣəlaya ka nyusi yem kē hətuyv
 taa na ká tá hiki təɣənaya?
 Ye təɣəlaya p̄əyaya ta kpa pulv,
 kaa kiisi yem kē ka tante taa?
 5 Sumaya ka tii yem kē apai taa na ká tá na toolee?
 Yaa puluyv ká k̄p̄əti yem na k̄v ta puu pulv?

6 Paa huli apalvtutuɣu ke yem na yɔlaa kaa nya?
 Yaa wahala ká tii ɔcate taa ké yem na Tacaa má ma ta kɔna-1?
 7-8 Mpu tɔ, ye tɔɣɔlaya í nyusaa aweye sɔɣɔntɔ kaa kra?
 Yaa ye Tacaa má ma yɔɣɔtɔna ile pa kisi ma tɔm telɔsuyɔ?
 Pɔpɔtɔ fei lelen, Iso Tacaa má ma kaa la pɔlɔ na má nɔmesi
 Iso kuyɔɣɔtɔ telɔsɔlaa.

Iseyeli ɔcate sɔsɔle Samalii nyɔma hɔnnav

9 Tacaa si: I kraali Asɔtɔti na Icipiti
 pə kawulasɔ kutulɔɣ nyɔɔɣ taa.
 Yɔlaa í kpeyeli Samalii pulasɔ taa,
 na í ná ɔsayaɔ sɔsɔɔntɔ na musɔɣ
 wei pa laki tɔ.
 10 Pa ta nyɔ mpi pa yaa yaasi kɔpaɣ tɔ.
 Mpi pa leekəɣi musɔɣ na pá nɔmuləɣi tɔɣɔ
 pa nyəka pa kawulasɔ teesi taa.
 11 Pə tɔɔ ké kolontu ka nyala mə tetɔ.
 I ká yəki mə koloosi na í kuu mə wontu.

Waasuyɔ lah wakalle nyəm

12 Mpu yó Tacaa yɔɣɔtaa si:
 Teitei isu tɔɣɔlaya kraakuyɔ heu
 na tiikulu hiki nɔɣkraasi yaa nɣkraɣuyɔ
 titite ke aseeta tɔ,
 nɔpu yó pu la Samalii nyɔma na pa kpelasɔ kɔpaɣsi.

Iso kraaləɣi ɔ yɔlaa

13 Mpu yó Tacaa Iso Toma tɔna tɔ kraalaa si:
 I teləsɔ Yakɔpɔ lɔluyɔ nyɔma si
 14 kuyaku nakuli maa kɔɔ Iseyeli nyɔma
 meye leetuyɔ ke mə ɔsayaɔ.
 Maa wakəli Peteele tɔlaalenaa,
 na má kpesɔ kɔtaya tɔlate hɔlɔɣasi.
 15 Maa yəki tɔɣtɔnaa lɔɣle kutulɔɣ,
 na yoluma nyɔɣ.
 Pa kutulɔɣ wei pa lapa kacəka na tuuɣ kela tɔ,
 na pa ate na iso kutulɔɣ na í pəsɔ ncaa.
 Tacaa má, ma yɔɣɔtɔna mpu.

4

1 Mpu yó Tacaa yɔɣɔtaa si:
 Samalii alaa mpa me ɔ yasɔlaa tɔlɔpɔlɔpɔ
 isu Pasay nyɔma naay tɔ,
 í ke nɣkraɣɣ na í nu.
 I leekəɣi acamaa,
 na í muɣuliyi kɔnyɔntɔnaa.
 Ilena í tɔɣ mə paalaa si pá ce solɔm na í nyɔɔ.
 2 Tacaa Iso má,
 ma tuuna ma hɔte nany nyɔnte si,
 kuyaku nku paa ləsɔ mə nɔɣɔ na mə suka
 isu kulayɔ na tinte tɔ, kɔ tɔɣa kɔnte.
 3 Paa ləsɔ-me na ɔcate koluyɔ kafeeɣ.
 Paa pɔna-meye ilim nɔɣɔɣ tɔɔ.
 Tacaa má, ma yɔɣɔtɔna mpu.

Acəsaa cəsaa iso sɔelaa

4 Mpu yó Tacaa tɔma si:
 Iseyeli nyɔma me,
 í cəsɔ na í puki Peteele yaa Kilikaa
 si í laki Iso ké tɔmlɔ,
 na í tɔɣna-m pəntɔnav ke mpu.
 I ha mə kɔhaay ke paa tanaɣ nku,
 ilena í kɔna mə kɔhaham ke tooso nyəɣku wule,
 pəyele í wakəlɔna-m.

5 İ ha mə seetv kuhav na mə kəkəsum potopotonaa.
 İ kpaaləna nəğə səsağa si í haaki-m luyv kələmuyv
 kəcəəv na paa wei í nu.
 İsayatv ntəyi i səəlaa.
 İə Tacaa má, ma yəğətəna mpv.

İseyli nyəma lahkrusəh

6 Mpyó Tacaa yəğətəa si:
 Ma yelaa na nyəğəsi lu mə acaləe taa,
 na í lah si í suu mə nəğə puyv.
 Paa na mpv í tá mələna ma təə.
 Tacaa má ma yəğətəyəna mpv.

7 Ma pəma-meyə tev ke waatv wei mə kohaləm nyula-ku tə.
 Ma ha icatə lentə ke tev na má pə lentə.
 Ma yelaa na taalə lentə həli tev
 na lentə náá wəli ləm lahnyv təə.
 8 Acaləe naalə yaa tooso pukaya
 kələmtələ kin si á hiki ləm na á nyəə.
 Paa na mpv pu takı-yə.
 Pəyele í tá mələna ma təə.
 Tacaa má ma yəğətəna mpv.

9 Ma yelaa na kulaya na kpeələm
 pə kv mə kətəğəh,
 na kutoləh təğə mə tıh tawa payalə.
 Paa na mpv í tá mələna ma təə.
 Tacaa má ma yəğətəna mpv.

10 Ma yelaa na kəsəkv kv mə təla
 isv maa lapv İcipiti ke Moisi waatv taa tə.
 Na má yelə na kolontu la sakasaka
 ke mə ifepiya ke yovu taa,
 na í kuu mə krayanəh.
 Na sətəa səh nyala mə təsikilə taa na pə nu-me.
 Paa na mpv í tá mələna ma təə.
 Tacaa má ma yəğətəna mpv.

11 Ma wakəla pə tənaya mə te isv
 maa lapv Sətəm na Kəməə tə.
 İləna mə taa ləlaa fiti isv pa
 ləsvyv təputuyv ke kəkə taa tə.
 Paa na mpv í tá mələna ma təə.
 Tacaa má ma yəğətəna mpv.

12 Pə təə ké İseyli nyəma mə
 i ká na isəna maa lana-mə tə.
 İlə í tayanı mə ti na í sulu-m.

13 Ma lapəna pəəh, na heelim,
 na má həli yəlaa ke mpi mpi ma luyv wə lapv tə.
 Ma pəsəyi ilim ke ahoə,
 na má təh tətə comcom nəəsi taa.
 Məya Pə təna pə tv Tacaa İə má,
 ma yəğətəna mpv.

5

İseyli təə wula

1 İseyli nyəma í nu mə səm wula:
 2 İseyli wə ké isv pələə wei i səpa tə.
 İ tasəyi kulvyv.
 Pəcə nəğəlv kaa kəsı-i.
 3 Mpi tə, Tacaa İə yəğətə İseyli təm si:
 Ye yəlaa iyəğə (1000) pola yovu,
 nuəwə (100) tike ka mələna.

Ye nunowa (100) polona,
naanuwa ke pu soo.

Iso yaa-we pe taa koo na pa si

⁴ Tacaa yooataa si:

I koo ma kin na ma ha-mege weesuyu.

⁵ Ama i taa polo Peteei, na Kilikaa,
na Feeesepa acalee takotalenaa.

Pe taya polo,

pa kuu Kilikaa nyoma,

na pa kpiisi Peteei nyoma.

⁶ Yossefu loloyu nyoma me,

ye i caa weesuyu,

pe wee si Tacaa ke i peeki.

Tofu too, ile i ka pəsi ke isi koko

na i nyaga pe tonyaga Peteei.

Noyolu ka pəsi ka teesuyu.

⁷ Wayo, i layasayi tampana na isayatu,

na i muyuliyi tampana nyoma.

⁸ Tacaa lapena isotolohasi ke waani waani.

Inu i layasayana sakpetuyu ke nyaalam,

na nyaalam ke sakpetuyu.

Na i hoh tenku lom na i polayi tetu too.

I hate nte Tacaa.

⁹ Inu i kuyona tohona

na i laki pa koloosi acalee ke ncaa.

¹⁰ Ma taa kraakona tampana yooatulu ke huule taa ke,

na wei i hulayi-mege ma tawakalle to.

¹¹ I muyuliyi acamaa na i humulayi pa kohalam.

Pe too ke i ka nu ma kutulu kopah leleh.

Peci i ka tih ma lesehnaa kopama sulom.

¹² Ma sooki ma isayatu tuutuuma taa nateli.

I muyuliyi yoloran na i muyi kucoon.

Ilena i kuyi acamaa tom ke huule taa.

¹³ Tasakale tyu waatu kolo ine.

Pe too ke layatona sumu si pe taa koo pe na-we.

¹⁴ I yele isayatu na i la kopantu.

Ilena Pe tona pe tu Iso wee ma waali ke tampana,

isu i yooatuyu to.

¹⁵ I kisi isayatu na i sooli kopantu,

na i tohoyi tampana ke huule taa.

Ntanyi Pe tona pe tu Iso ka wii Yossefu

loloyu kakaasaya pototole.

¹⁶ Mpyoo Pe tona pe tu Iso Tacaa yooataa si:

Pa nu layaga wula ke nonoo si tee.

Yalaa ka maki kapusi ke haree tona too si:

Mpusi wei kele, mpusi wei kele?

Pa ya hataa na wiilaa ke wiiu.

¹⁷ Waatu wei ma koo yalaa ke feloyu to,

layaga wula ka nu leseh tawa tona taa.

Tacaa waasoyu kuyaku

¹⁸ Tacaa kuyaku soosoyu tanlaa me,

pe taya nyaalam ke i ka na ku wule yoo.

Ama sakpetuyu ke.

¹⁹ Teitei isi yulu seekuyu toloya,

na i sulina ka camna,

ilena i sooy toloya na i teesina koluya.

Ilena tom nyasa-i to.

²⁰ Tacaa kuyaku soosoyu ka wee mpyoo.

Ko ta ke nyaalam nyehku.

Ama sakpetuyu ke.

Isosele nte Iso u caaki to

²¹ M'p'og'oo Tacaa toma si:
Ma taa kraana ma kotasi na ma kotun ke.

²² Ma kotasi nsi koko nyaga si tana to
na ma t'og'ona nyehsi lu-m saŋ.
Maa tu caa ma nawee nim nyona.

²³ I yele kokoole ke ma h'kraŋŋ taa si
i yooki-m yontu.

Maa caa ma nu ma caməŋ taŋ.

²⁴ Pa kala teu si i yele na tampana wee ma heku,
isu p'og'o s'asaya h'ka kaa ny'aki to.

²⁵ Iseyeli nyoma me, pusi nule wei i toma wulaya tetu taa to i lapa-m kotasi na? ²⁶ Ntoŋ ma tun
Sakuti na Kewaj wei i saaka ma ti togo i ka tokaa na i laaki?

²⁷ Pa to ke maa yele
na pa pona-mege Tamasi
icate waali ke Asilii tetu taa.
Pa tona pa to Iso ma,
ma y'og'ona mpu.

6

Acesaacesaa naani

¹ Felentunaa mpa me i taki Siy'əŋ puvo
na Samalii pulaya to ke kawulaya na naani to,
ma tom we waiyo ke.

Megele piitim s'osom taa acera
na megele Iseyeli nyoma
tona layatu tas'ala.

² I polo Kalone na Hamatu icate s'osole,
na Filiisi nyoma tege Katu,
na i na Asilii nyoma togo pa tetu.

I ta tee mpe in'əŋi pulu,

pa na pa tetu ta haŋna ma nyent' to.

³ Ma luki kele si m'pusi koyaku i polo poolun.
Seŋe ile ma m'bus'əŋ taŋna-kuy' yaa.

⁴ I caya ma k'pelasi k'pans' nsi pa tayanna
tuun kela to si to,

na i nyas'əŋi heeŋ na nawee nim nyona nantu.

⁵ I kiisiy'ina ma caməŋ si i yooki yontu.

P'əyele i keek'ona Tafiiti na i luki yontu.

⁶ I teŋ sulum na h'kraŋŋ,

na i t'uyi tulaal'naa k'pampama.

Ama ma paa feina is'ona Iseyeli kawulaya wak'ala to.

⁷ Pa to ke ma k'paal'əŋi n'oono si i ka wee

m'pa pa kra yomle to pa kanc'alaaya nyoma.

Felentunaa acima su t'onaaya.

Samalii icate wak'əlvu

⁸ M'p'og'oo Pa tona pa to Iso Tacaa toma si:

Ma tuuna ma ti si ma ny'əŋasa

Iseyeli nyoma kalamp'raani ke.

Maa caaki ma kutulun k'pamp'raŋ.

Maa to ma kolontunaa niŋ taa ke

m'pi pa we Samalii taa to.

⁹ Ye pa kaasa y'ala naan'owa ke t'əyaga taa, pele paa si. ¹⁰ Paa wei i pola i s'ətu k'p'əŋu si i piŋ,
na i maŋana pa kaasa n'əŋolu ke naŋ leŋku taa. I ka p'os'i-i si: Nyana n'əŋəlvu? Ilena p'ontu si:
Aa. Ile s'ətu k'p'əŋu ka t'eki-i si, su. Taa yaa Tacaa h'əte na i nyi si y'ulu we c'əne.

¹¹ Pa taŋa pulu,

ye Tacaa i y'og'ota,

kutulun s'os'əŋ na s'əkp'əŋ ka y'əki i t'onaaya.

Akatu we tom naale ama pa ke k'p'ete

¹² Wulee k'p'əŋəŋ k'p'əŋa asewa ke k'k'p'əŋəŋ to?

Yaa í na pa hala kv təə na naaŋ?
 lle pepe təə ké mə layasəyi tampana na isayatu,
 na a kululom pəsəyi nyaŋ pulb?

¹³ Na mə laŋa heewa si í leeka icate krau nyənte, na í həŋ mə ti si mə toma təə ké í leeka ton icate. ¹⁴ Mprúyó Pə təna pə tu Iso Tacaa təma si: Maa yeke na piitim napəli pə kulí na pə huli-meyə pə tonj. Pə kraŋaw Lepo-Hamatí ke Iseyeli tetu ilim ntəŋəŋ tə, haləna Alapa ləəw ke ilim mpətəŋ təə.

7

Aməssi toosee kancaalaya nyəna

¹ Mprúyó Tacaa Iso lapa na má toosi si pa təma wulaw kumtu kancaalaya nyəntu, na pə kaasi kufatu. Ilena Iso tisi kutolon isu isəŋməntu. ² Waatu wei kutolon təma tetu təna taa nyutu ke niisuyu, ilena má wiina-ı si: Hai, Tacaa Iso, wii nyá yəlaa. Pa kəla pəciuu, paa si. ³ Ilena í layasi həwee na í tə si: Təle tə kaa la.

Toosee naale nyəna

⁴ Mprúyó Iso Tacaa lapa na má tasa toosuyu si, kəkə nté í huəkayana yəlaa, na ká nyaku tenju lom na tetu. ⁵ Ntəna má wiina-ı si Hai, Tacaa, yeke mpv. Təfo Iseyeli nyəma kəla pəciuu, paa si. ⁶ Kələna í layasi na í tə si: Təle tə kaa la.

Toosee tooso nyəna

⁷ Mprúyó Tacaa lapa na má tasa toosuyu si, ı səŋa kolunə təə keke na í təkə kumayasuvo ke ı niŋ taa. ⁸ Ilena í pəəsi-m si: Aməssi, weye n naaku ma niŋ taa? Ma si: Kumayasuvo. Mpruyule si: Ma caa ma mayasi ma yəlaa ké na má ná si pa siyisaa yaa pa ta siyisi. Mpi tə, ma kaa husi pa kawalaya.

⁹ Maa wakəli Iseyeli nyəma təkətələnaa, na má kv wulaw Solopəwam luləvu nyəma na layate.

Aməssi təŋəntəvu ke Peteele

¹⁰ Mprúyó Peteele katulo Amasiya heela Iseyeli wulaw Solopəwam si: Aməssi na ı yəlaa pa pəela nəŋə ke nyá təə ke Iseyeli taa cəneye, na ı kuyəŋəntu mayamaŋa wakələyi Iseyeli tetu. ¹¹ Hali ı yəŋətəa si:

Paa kv-ŋ, Ilena pá kuu Iseyeli nyəma
 na pá pona-weye poolunj.

¹² Mprúyó Amasiya təma Aməssi si: Toosee tv nyá, lu cəne na ń kpe Yuta na ń teləsəyi nyá Iso kuyəŋəntu ke təna, na ń təkəna. ¹³ Ama yeke-təyi Peteele cəne. Mpi tə, pə ké kawulaya Iso təsəlele səsəle ké.

¹⁴ Mpruyule Aməssi cə-ı si: Paa feləyi-m ma Iso kuyəŋəntu teləsəvu təə. Ama təla ke ma təkə na má haləyi tunj. ¹⁵ Ma kaləku waali ké Tacaa yaa-m. Ntəna í tə-m si má polo má kraali ı təm ke ı yəlaa Iseyeli kawulaya nyəma ke ilim ntəŋəŋ təə. ¹⁶ Mprúyó nyá kisinə-m si ma taa kraali-ti. Pə təə ké Tacaa si má teləs-ŋ si ¹⁷ nyá alv ká pəsi apalaa təna alv ke icate taa, na pá kv nyá piya ke yosu taa. Ilena nyaa si ma ta nyi isənaa tetu taa, na pá pona Iseyeli nyəma ke tetu poolunj nyəntu taa ké telasi.

8

Toosee liyiti nyəna

¹ Mprúyó Tacaa lapa na ma tasa toosuyu. Tunj pee kəpəriina na təkə nté ma nawa. ² Ilena í pəəsi-m si: Pepeye n naaki, Aməssi? Ma si Təvu pee wəna a piwa tə a təkə. Mpruyule si: Ma yəlaa Iseyeli nyəma piwəŋa, pa tala pa tənaya. Ma kaa tasa-weye wiiu.

³ Ma heela-we si:
 Iso Tacaa ma, ma huule kuyaku wule,
 kawulaya təyaya taa yontu ká pəsi wula.
 Ilena sətaa səŋəti, na pə suma liyitiyi.

Taatəlaa isayatu

⁴ Mprúyó Tacaa təma si:
 Mpa me mə feləyi kunyəntunaa ke nəəheə,
 na í kuyi tetu taa wahala nyəma,
⁵ Ilena í təŋ si isətu kufalv acima
 u tən ləŋ si tə taati.
 Aaiyee si, kuyaku kəheəsəvu
 naa tən ləŋ si tə ləsi təŋənaŋa pee
 na tə pasa mayasəlaya.

Uena tó kraasi ka liyitee.
 Na tó lu sanəyanaa kumuyullaa,
 6 na tó kpeŋəyona toolee na tó pɛɛtəyi.
 Ye konyəntu ta pəsi
 na í feli-meɣe ntaŋkpala liyitee,
 ɔle í kra-i yomle.
 7 M̀póyó Tacaɔ tuuwa si:
 Na tetu nti í hɔŋna mə tɪ ɪsənto tɔ,
 ma kaa sɔɔ mə lakasi sənɛ.
 8 Pə tɔɔ ké tetu ká sele,
 na tə taa yəlaa təna caya ləyaya.
 Tu kraaki na tó tiiki ɪsu Nili pəyɔ lɔm.
 9 M̀póyó Tacaɔ ɪsɔ tasaa si:
 Kɔyaŋkuɣu maa yele na ilim tɔ pə sikuɣu waatu.
 Uena səkrɛtɔyɔ nyala tetu təna tɔɔ.
 10 Maa pəsəna mə acima ke ləyaya,
 na mə laŋhɔlɔmlɛ yontu pəsi wula.
 Na yəlaa təna looli pa nyɔɔŋ ɪsu ləyaya
 na pá suu ləyaya wontu ɪsu fɔlɛtənaa taka,
 ɪsu pəyaya ɪkramle sərəna.
 Uena pə tənaya mpɔ pə pəsi laŋwakəlle kuyaku.
 11 M̀póyó Tacaɔ tɔma si:
 Maa kəna wahala ke kuyaku nakoli.
 Wahala ɪnəyɔle si ma kɔyɔtɔtɔ nuu
 konyulɔyɔ ká kra yəlaa,
 na pə kəli ɪsu nyɔɔsɪ yaa ləkətu kəkuyɔ-wɛ tɔ.
 12 Paa cɔɔ yem ké tetu təna,
 na pá pɛɛkəyi si pá nu ma tɔm,
 ama pa kaa na.
 13 Kɔyaŋkuɣu ləkətu ká ku ifepiya akpala nyɔ́ma,
 na pɛɛlaa kɔpama, na pá pi-wɛ.
 14 Na mpa pa tuukina Samalii tɔyɔ,
 yaa Taŋ nyəŋku yaa Pɛɛsɛpa nyəŋku tɔ.
 Pa təna paa hoti, pa kaa tasa kɔlɔyɔ.

9

Toosee kakpasɪ nyəna

1 M̀póyó ma na Tacaɔ na í sɛŋa kɔtaya tɛlatɛ tɔɔ na í tɔŋ si: ɪ yɔki ɪsɔ tɛsɛɛle akele nyɔyɔ na pə
 ciyiti kutuluyɔ təna kite.
 Maa yəki akelenaa,
 na pá hoti yəlaa tɔɔ na pə ku-wɛ.
 Uena yooɔ náá ku mpa pu kaasi tɔ,
 nəyɔlɔ kaa fiti.
 2 Paa pa tii atɛtəle taa,
 maa ləsi-wɛɣe təna.
 Paa pa kra ɪsɔtaa ɪsu ma tisa-wɛ.
 3 Paa Kameɛli pɔyɔ taa ké pa ŋmɛla-m,
 ɪsu ma kula pa tɔɔ na má kra-wɛ.
 Paa pa sewa na pá suu lɔm tɛɛ mayamaɣa,
 maa yele na lɔm tɛɛ tɔm nyasa-wɛɣe təna.
 4 Ye kolontunaa pona-wɛ,
 maa yele na pá ku-wɛɣe təna.
 Ma kaa tasa-wɛɣe waasɔyɔ,
 ɪsu ma kpiisa-wɛ.
 5 Ye Tɔma təna tɔ ɪsɔ Tacaɔ táka mpəle ke tetu tɔɔ,
 tə kraa ké na tó tiiki, ɪsu Nili pəyɔ lɔm.
 Uena tə yəlaa təna caya ləyaya.
 6 ɪsɔ pama ɪsɔtənyɔ ke tetu tɔɔ ké.
 ɪ lapa ɪ tɛcayale ke ɪsɔtənyɔ nyɔyɔ taa.
 ɪ hɔŋ tɛŋku lɔm na í pələyi-wəyi tetu tɔɔ.
 ɪ hətɛ nté Tacaɔ.

Tasəkəle nyóma hvonav

7 *Μρόγύ* Tacaa tóma si:
 Iseyeli nyóma me,
 í tá tee Itiyopii nyóma se.
 Isəna ma ləsa-meɣe Icipiti tɔ,
 ḡróγú ma ləsa Filiisi nyóma ke Kələeti,
 na má ləsi Silií nyóma ke Kíii.
 8 Ma nawa mə kawulaxa tasəkəle,
 ilena má tɔ ma taa si ma a kpiisi-meɣe tetu tɔɔ.
 Paa na mpv ma kaa kpiisi Yəkəpu lulɔɣu nyóma
 təna təkpaata.
 9-10 Maa ya-si-meɣe piitimnaa lempənaa heku.
 Pu kpiisi mə taa asaxaa mpv paa tisiyi si
 mpusinaa ká maɣana-me təɣo yoou taa.
 Isu pa lintuyuu təɣonaxa pee na pə yeki pee tɔ.

Nəəsi suw na laɲheele

11 *Μρόγύ* Tacaa tóma si:
 Kɔyaku nakɔli ma a kɔsi Tafiti icate
 ncaale na má tɔ pəɣolee.
 Maa ŋma icate nte isu tu wep loɲ tɔ.
 12 Ie Iseyeli nyóma ká taɣani muɣu ke Itəm tetu
 na tə ɔlɔ tetu nti tə ké Tacaa nyəntu tɔ.
 Tacaa má, ma ɣəɣotəna.
 Maa la ḡróγú teitei.
 13 *Μρόγύ* Tacaa tasaa si:
 Pu kəə na hataa haləɣi,
 pə kaa leeli, ilena pá kv.
 Paa tuu, pə kaa leeli,
 na leseɲ kooluɣu tala.
 Ilena sulɔm kɔfam kpe póɔɲ tɔɔ
 na pə feɣeni pulasi təna.
 14 Waatu inəɣi ma a ce Iseyeli nyóma meɣe mə yomle taa.
 I ka taɣani mə acalee nna pu kpiisaa təɣo ŋmav
 na í caɣa.
 Ilena í hala na í təɣo,
 na í sɔ tuɲ wei pa yaa si leseɲnaa tɔ
 na í nyəɔ pə sulɔm.
 15 Maa su ma yəlaa meɣe tetu nti ma ha-me tɔ tə taa.
 Nəɣəlv kaa tasa-meɣe təɣonɔɣu tətɔ.
 Tacaa mə Isə má, ma ɣəɣotəna mpv.

ISO KUYOYOTUTU TELISULU
APITIYAASI
TOM TAKELAYA
Kotulutu

Takelaya kanε ka ηmaaou keesa Isau loluɣo nyoma Itom nyoma tom. Paa caaki Yakopu loluɣo nyoma Iseyeli nyoma, pa luki-weye kolonja ke. Ama Iso ka huuna i yelaa Iseyeli nyoma noyo, na i heesi pa laja.

Isa na pa faya Apitiyaasi takelaya to:
 Tacaα huokana Itom nyoma, kokalutu 1-14
 Tacaα kuyaku sososu, kokalutu 15-21

¹ Tom nti Tacaα Iso kulaa na i holi Apitiyaasi si, i yoyoti Itom tetu nyoma too toyoou.

Tacaα kraaluvu ke Itom ncaale tom

Pa tila tillu ke piitimnaa heku.
 Te nu i yoyota Tacaα tom si:
 I kuli, na te yoonα Itom nyoma.

² Mporu Tacaα yoyota Itom si:
 Maa la-η waali to ke piitimnaa lelα taa.
 Paa nyeni-η yem.

³ N caɣa hatoo kokpaməɣ heku,
 timpi noyolu u taki to.
 Kalampaanu kuɣ-η si,
 noyolu kaα ləsi-η tona.

⁴ Paa n ka kra isotaa isu hekale,
 na ni to nya tante ke isotolnɣasi taa,
 isu ma tisa-η tona.

Tacaα ma, ma yoyotona mpu.
⁵ Ye ηmilaa suv nya teye ahoou,
 paa kuu pe tona mpi pa pəsəɣi toyo,
 na pe yele-η krete.
 Ye kontaa suv nya taale taa,
 kumkum tike ke pu kaasi-η.

⁶ Isau nyoma me,
 me kolontunaa yasa me wenaυ taa na pa kuu-wi.

⁷ Mena mpa i ka peela noosi to,
 pa toyonəɣi-meɣe me tetonna taa ke.
 Me cewaa luki me waali.

Me taapalaa na ηmakəliɣi-me.
 Mena mpa i ka kaawa nyonaya to,
 pa suv-meɣe katasi nyəpu.

Pa tuuki-me si i fei lomayasee.
⁸ Tacaα ma, ma to ma taa si,
 maa kpiisi Itom layatona tonaɣa kuyaku ηku.
 Maa kpiisi me layato tona.

⁹ Soɣontu ka kra Temaη icate yoolaa.
 Paa ku Itom yoolaa tona.

Itom nyoma waawa Iseyeli nyoma wahala taa

¹⁰ Mporu Tacaα yoyotaa si:
 Pu kpiisi Itom nyoma me.
 Feele ka pu-meɣe teu.
 Mpi to, i ku me tetonna
 Yakopu loluɣo nyoma,
 na i kuu pa wontu.

¹¹ Waato wei kolontunaa kela-me,
 na pa suv me icate taa to, i ka we tona.
 Hali pa to te te ke Yosalem wenaυ too to,
 me na-weye.

¹²⁻¹³ Pe taa muua si,

í sɔv pa ɪcɪtɛ taa,
 na mɛ ɪsɛntaa hɛtɛna pa wahala.
 Ʋkpasa amukɔyɔ na pa hotuyɔ,
 na í tɔv-wɛɣɛ pa kɔnyɔntɔyɔlɛ waatu.
 Halɛna í kuu pa wɛnɔv ɪsu pa kolontunaa.
¹⁴ Ʋsɛŋa mpa hɛla na í kɔyɪ sɛlaa.
 Yaa í tɔyɪ-wɛɣɛ pa kolontunaa nin taa
 kɛ pa wahala wule.
¹⁵ Kɔyaku ŋku Tacaá ká hɔvna yɛlaa tɔ kɔ kpɛɣɛtaa kɛ.
 Ʋsɛyɛtɔ nti í lapa tɔ, tu mɛli mɛ nyɔɔŋ taa.
 Paa lana-mɛ ɪsu mɛ lapɛnɔv-wɛ tɔ.

Ʋsɛyɛli nyɔ́ma lɛɛtɔyɪ Ʋtɔm nyɔ́ma

¹⁶ Ḿpɔ́yɔ Tacaá tasaa sɪ:
 Ʋsɛyɛli nyɔ́ma mɛ,
 í tɛma ma pánáná kɔvɔ nyɔɔv kɛ
 ma pɔyɔ nanɛŋ nyɔ́ŋku tɔɔ.
 Yɛlaa lɛlaa ná kaa tɛ a nyɔɔv.
 Paa nyɔɔ-yɛyɛ ḿpɔ́yɔ,
 ɪlɛna pɔ́ kpiisi-wɛ na pá saali yem.
¹⁷ Ama mpa pɪ kaasi tɔ paa cɔɔsi Siyɔŋ pɔyɔ taa.
 Ku pɛsi Ʋsɔ pɔyɔ.
 Yakɔvɔ lɔlvɔyɔ nyɔ́ma ká lɛɛkɪ tɛtɔ kɛ tɔ mɔlaa nin taa.
¹⁸ Ʋlɛna Yakɔvɔ na Yosɛɛfɔ pa lɔlvɔyɔ
 nyɔ́ma pɛsi ɪsu kɔkɔ,
 na ká nyɔ́yɔ Ʋsɔv lɔlvɔyɔ
 nyɔ́ma ɪsu nyɔtɔ.
 Pɪ wakɛli-wɛ tɛnanɛŋɛŋ,
 pɛ kaa sɔɔ paa kɔlɔm.
 Tacaá má, ma yɔyɔtɛna mpɔ.

Paa lɛɛkɪ pɔcɔlv tɛtvnaa

¹⁹ Yuta nyɔ́ma ká tɔyɔna Ʋtɔm tɛtɔ na ilim mpɔtɔŋ tɔɔ. Paa tɔyɔ Filiisi nyɔ́ma tɛtɔ hɔyɔlvɔyɔ
 tɛtɛkɔlɛ, na Ʋfɔlayim nyɔ́ma tɛtɔ kɛ Samalii. Ʋlɛna Pɛncamɛɛ nyɔ́ma náá tɔyɔ Kalaati.

²⁰ Ʋsɛyɛli nyɔ́ma mpa pa kuuwa na pá tɛɛna tɔ, pa taa yoolaa kɔpama ká lɛɛkɪ Fenisii tɛtɔ.
 Halɛna pɛ polo Salepɛtɔ ɪcɪtɛ. Yosalem nyɔ́ma mpa pa kuuwa na pá wɛ Sefalati tɔ, pɛlɛ paa
 tɔyɔ ilim mpɔtɔŋ tɔɔ acalɛɛ. ²¹ Pa kɛ akanaa kɛ. Paa nyɔ́kɛli Siyɔŋ pɔyɔ na pá caɣa tɛna. Paa tɔyɔ
 Ʋtɔm nyɔ́ma tɔɔ.

Tacaá ká tɔyɔna ɪ yɛlaa tɔɔ kɛ kawulaya.

**ISO KUYOYOTUTU TELESLU
YONAASI
TOM TAKELAYA
Kotlolu**

Apalu wei pa yaaki Yonaasi to i ke Iseyeli to ke na Iso tili-i piitim lempu nyoma teye Asilii tetu taa ke Ninifi icate taa si i polo na i kuli pa isayatu too. Ama mpe ini paa ke Iseyeli nyoma kolontunaa ke. Pe too ke Yonaasi kisaya pote. Paa na mpv Iso pona-i na tonj na Yonaasi kpaali-we na pa mu i tom na pa layasi tonje na Iso wii-we.

Isena pa faya Yonaasi takelaya to:

Isu twa Yonaasi ke tamle na i kisi, titite 1

Yonaasi layasaa na pa ya i nyuyu, titite 2

Yonaasi kpaaluyu ke Ninifi nyoma, titite 3

Tacaa waasa Ninifi nyoma, titite 4

Yonaasi mayasaya si i kisiyi Tacaa tiluyu

¹ Mporoy kuyaku nakuli Tacaa heela Amitayi poyalu Yonaasi si: ² Kuli na n polo Ninifi icate sosole na n kpaali-te. Ma nyayasa ta isayatu.

³ Ilena Yonaasi kuli si i seeki Tacaa. Pa too ke i tiwa kpulenh teesah ke Yopee. I mayana kpuluyu sosoo njku ku puki Taasisi to. Ilena i felu ko liyitee na i sov si i puki tana.

⁴ Mporoy Tacaa lapa na heelim sosoom ma tenju too. Kacuculaya sasaya kulena na ka caa kpuluyu yakuvu si lum i tayo-we. ⁵ Ntena sayontu sosootu kra kpuluyu saalaa. Ilena pa yaaki pa tuj hela. Na pa lasayi wontu na pa petayi lum taa si pa la kpuluyu tafufufu. Ama Yonaasi na tiwa kpuluyu nah lenju taa na i tooki sosoom. ⁶ Mporoy kpuluyu saalaa nyuyu tu pola Yonaasi kin na i pooti-si: Nyá tooki yaa? Kuli na n yaa nyá tuyu. Ntanyu ku waasi-tu, na té taa sí.

⁷ Mporoy kpuluyu saalaa yaa tema si: I koo na té to tete na té nyi wei i kona-tuyu mpusi ine to. Mporoy pa to tete ilena pa kra Yonaasi. ⁸ Ntena pa tom-i si: Heeli-tuyu mpi pa kona mpusi ine to. Nyá teye le. Nyá piitim ke mpi. Nyá kolapale ke nte?

⁹ Mporoy i co-we si: Ma ke Hepela tu ke. Isotaa Iso Tacaa wei i lapa tetu na tenju tayo ma seeki.

¹⁰ Ilena i keesi-we si nu i seeki Tacaa. Ntena sayontu sosootu kra mpe ini. Kena pa pooti-si si: Pepe too ke n lapa mpv? ¹¹ Na isenaya tu la-n na pécó tenju hee?

Mpi to, lum pááná tagna sosoyu ke. ¹² Ilena i co-we si: I peti-m tenju taa, ilena lum hee. Mpi to, ma nyamá si má kanna kacuculaya sasaya kaneye ma too.

¹³ Mpuyle kpuluyu saalaa mayasa saav isu paa tala koten, pa ta pəsi. Mpi to, tenju pááná tagna sosoyu ke. ¹⁴ Ilena pa sələmi Tacaa si: Hai, taa ku-tuyu yulu ine i weesuyu too. Pəyele taa yele na i caləm tom məli tá nyəən taa. Mpi to, Tacaa nyá, n laki mpi n sələaa tayo.

¹⁵ Ntena pa kraya Yonaasi na pa peti tenju taa na lum hee kpakpaa. ¹⁶ Mporoy Tacaa tom kra yalaa mpeye sayontu ke sosoom. Ilena pa lapi-i kotasi na pa su pa nooti si paa see-i.

2

Yonaasi sələmyu ke tinte lotu taa

¹ Mporoy Tacaa lapa na tinte sosole nateli koo na té li Yonaasi. Mporoy i caya te lotu taa ke koyeyen tooso na ahoó tooso. ² Ilena i sələmi i Iso Tacaa ke tinte lotu taa si:

³ Tacaa, ma yaa-nj ma wahala taa na n nu.

Ma kiisa atətəle taa na n nu ma nayo.

⁴ N peti-m luhayaya taa ke tenju heku taa.

Lum kulaa isu koloosi na pa ta-m,
lum koloosi teeki ma too ke kolum kolum.

⁵ Maa huwaa si n tayo-na-m ke,
ma kaa tasa nyá təsəele ke nau.

⁶ Lum lipa-m na pa tanj-m tayo.

Pə lipa-m na səsəncaasi həkə ma nyuyu.

⁷ Ma tiwa haləna má tala pəən kila.

Atətəle nənəəsi təkaya ma too ke tam too.

Ama ma Iso Tacaa nyá, n ləsa-m na weesuyu.

⁸ Waatu wei ma ləsayə caakaya luw ke ma tonyu taa to.

Ma tisaya feesuyu ilena má təəsi nyá too.

Ilena n mu ma sələmyu ke nyá təsəele taa.

⁹ Mpa pa laaki tuj tɔ pa laŋəxi nyuɣu yaɔu ké.

¹⁰ Ama maa seɛ-ŋ ké.

Maa la-ŋ nyana tɔmlɛ seɛtu kɔtasi,

Maa yooɔi isu maa suu nɔɔ tɔ.

Mpi tɔ, Tacaɔ nyaxale nyuɣu yaɔu.

¹¹ Mprɔ́yɔ́ Tacaɔ tɔma tinte si tɔ polo tɔ́ tɔ Yonaasi ke kɔtɛŋ tɔɔ.

3

Yonaasi kpaalɔyɔ ke Ninifi wakəlvɔ tɔm

¹ Mprɔ́yɔ́ Tacaɔ tasa Yonaasi ke heelɔyɔ ke tɔm naale nyəm si: ² Kɔli na ń polo Ninifi icate sɔsɔle ńtɛ. Kpaalɔ-ɛyɛ tɔm nti maa heela-ŋ tɔ.

³ Mprɔ́yɔ́ i kulaa na í polo Ninifi, isu Tacaɔ yɔɔtɔaa tɔ. Icate ńtɛ tu wala katatəlaya ké. Pu weɛ si kuyɛɛŋ tooso ke yɔlv í tɔ na pəɔɔ í tɛsi-tɛ. ⁴ Ama Yonaasi ná tɔma tɔ taa ké kuyaku kolumɔyɔ. I tɔŋaxa tɔ na í kiisiyi ké si: Pə kaasa kuyɛɛŋ ke nule, na pá wakəli Ninifi icate. ⁵ Mprɔ́yɔ́ icate nyəma təna, pə kpaɔvu sɔsaa na pə səkpema tɔ. Pa laŋa wakəlaa, na pá mu Iso tɔm nti na pá həkɔ nɔɔsi. Ilena pá takɔ ləyaxa wontu isu fɔlətənaa taka si pə hɔli si pa laɣasaa. ⁶ Mprɔ́yɔ́ tɔm nti tɔ tala Ninifi wulav. Ilena í kɔli i kɔmte tɔɔ. Mprɔ́yɔ́ í wəɔɔsa kawulaxa kpaɔ na laŋwakəlle na í takɔ ləyaxa wontu isu fɔlətɔ taka. Ilena í caxa tɔlvma taa. ⁷ Mprɔ́yɔ́ í na i waali nyəma pa kpaalaa si, yəlaa na tɔla pá taa tɔŋ lum yaa tɔɔŋaxa. ⁸ Pa laŋa í wakəli na pá takɔ ləyaxa wontu isu fɔlətənaa taka na pá wiina Iso na isələ kɔseɛmlɛ. Pá lu pa mpaav isaxav taa, pá yelev pa isaxav tɔ kɔlarɔtv. ⁹ Ntanyɔ Iso ká heɛsi i pááná sɔsɔna, ile pa kaa sí.

¹⁰ Mprɔ́yɔ́ Iso nawa pa kɔlarɔtv nti. Na isəna pa yela pa isaxav tɔ. Ilena í yelev isəna i ka hɔvwa si i ká la-wɛ tɔ.

4

Yonaasi mv pááná si Iso hvla Ninifi nyəma ke suulu

¹ Mprɔ́yɔ́ Yonaasi laŋle ta heɛna isəna Tacaɔ hvla Ninifi nyəma ke suulu ke mpɔ tɔ. Ntɛna í mv pááná ke sɔsɔm. ² Haləna í yəɔvɔti Tacaɔ si: Aŋhaa, pə taxə nɛxɔi maa hɔvwa ma taa ké maa wɛv ma tɛ tɔ? Pə mayamaya pə tɔɔ ké ma seekaxa si ma tɛɛ Taasisi. Mpi tɔ, ma nyəmá si n wɛna yəlaa pətɔtəle. N hɔlɔxi suulu, na ń laki kɔpantɔ ke sɔsɔm. Nyá sɔlv puwa si ń taa lɛɛti. ³ Pə tɔɔ tɔ, Tacaɔ kpaɔa-m. Səm kəla-m weesuyɔ ke teu. ⁴ Ntɛna Tacaɔ pɔɔsi Yonaasi si nyá pááná mɔyɔ mayaa?

⁵ Mprɔ́yɔ́ Yonaasi lu icate taa. Ilena í tuusina ilim tɔlvle tɔɔ ké pəɔɔ. Ntɛna í siki cokəle na í caxa tɔ isotom taa. Ilena í tanaxa si i naaki isəna icate ká tɛna tɔ. ⁶ Mprɔ́yɔ́ Tacaɔ lapa na aloolaxa nakəli ká nyɔ. Ka pu tɔyɔv ilɛna ká lapi-i isotom, na ká heɛsi i pááná. Ilena i laŋle heɛna-keɛyɛ sɔsɔm. ⁷ Ama tɛv fema, ilɛna Tacaɔ kəna sonsompəle. Mprɔ́yɔ́ tɔ tɔyɔ aloolaxa ŋkeɛyɛ tefemle na ká wɔli. ⁸ Ilena Tacaɔ kəna tɛv kite heelim kɔhanəm ke ilim kpaɔ. Pə nyaxa Yonaasi nyuɣu ilɛna i tɔnyuɣu hoo na í cɛɛ fiɣɔnyuɣu. Tənyaxale Yonaasi koolaa si: Səm kəla-m weesuyɔ ke teu. ⁹ Mprɔ́yɔ́ Tacaɔ pɔɔsa Yonaasi si: Nyá pááná mɔyɔ mayaa aloolaxa ŋke ka tɔm taa?

Ilena Yonaasi cɔ si: Ma pááná mɔyɔ mayaa ké haləna səm.

¹⁰ Ntɛna Tacaɔ si: Nyá tá tɔyɔ aloolaxa ŋke ka wahala nɔɔlv. Ahoo ke ká nyɔwa, na ká sí ahoo lɛnna. Paa na mpɔ n wɛna ka pətɔtəle. ¹¹ Pə tɔɔ ké maa weɛna Ninifi icate sɔsɔle ńtɛ tɔ pətɔtəle. Tə taa yɔlvnyɔɔŋ kəla iyisi nunɔwa na hiu (120000). Pa ta nyi pa ntɔɔŋ na pa mpətəŋ pə fayav. Pəyelev tɔ taa tɔla wɛ payale.

ISO KUYOYOTUTU TELĒSULU
MISEE
TOM TAKĒLAYA
Kotulutu

Isō kuyoyotutu telēsulu Misee na Isō yulu Isayii pa waatu kolum kē. Waatunaa mpe pa taa kē Yuta awulaa Akarī na Isekiyasī pā tōyo pa kawulasī. Ilena Asilii yoolaa nāá cōsōyī Yuta nyóma. M̄pógó Misee kpaalaa sī kolontunaa ká tōyo Yuta icate sōsōle Yosalem ke pa isayatu tō. Ama waatu ka kōo wei ī taa Isō ka lēsī waasulu wei í ká tōyo kawulaya ke Iseyeli tōo tō (titite 5).

Isōna pa faya Misee takēlaya tō:

Isō kpaalēyī sī ī ká hūna ī yēlaa na í hō pa ŋkraŋŋ, titite 1–3 na 6:1–7:7

Isō sī unī ī ká ya ī yēlaa, titite 4–5 na 7:8-20

Isō sī unī ī ká kpa-weyē wulaw ke Tafiti loloyu taa, titite 5:1-4

¹ M̄pógó Tacaa tū Moleśī tū Misee taa kē ī tōm. Yuta awulaa Yotam na Ahasī na Isekiyasī pa waatunaa taa kē Isō tōwa ī tōm ntāyī Misee taa. M̄pógó Misee yoyota Yosalem na Samalii pa acalēe tōm.

Tacaa kalōnav ke ī yēlaa

²⁻³ Tētū yēlaa mē mā tēna í ke ŋkraŋŋ.

Tacaa ká lu ī tēcayale

na í tii pōōŋ comcom nōyo taa.

Í ká kōo na í keesī mā isayatu tēna.

⁴ Na pōōŋ hooki na í suuliyī tēteka,

isū kōkō nyakoyu keetu na tē hooki tō,

yaa lom kpeŋyū tontonā tōo tō.

⁵ Iseyeli nyóma wakēlaa na pā pāntēna

Isō tōyo pē laki mpu.

Samalii icate sōsōna Iseyeli

nyānte sī tē kulī Isō tōo.

Na Yosalem nāá sōsī Yuta ke laatu taa.

⁶ M̄pógó Tacaa tōma sī:

Pē tōo kē maa yele na

Samalii pēsī ncaale huyule.

Nyá pēe ká pilimi na a tii tētekēle taa,

na pē yele kpete na tūmāŋ nyō.

⁷ Paa yōkī nyá tūŋ kolalaŋ tēnaya hōyōlasī.

Paa wō kōkō ke kucōŋ wei paa lapa tūŋ

wasan̄kalēnaa tō.

Pē yeki nyāyātu ilena kolontunaa

kpaŋa na pā felī wasan̄kalēnaa lelāa.

Tacaa naasoyu ke Yosalem

⁸ M̄pógó Misee tōma sī:

Ye ma tōosa naasoyu m̄pī pē tōm,

ma lan̄le wakēlēyī kē.

Ilena má casōyī kapusi isū sunsōmoyu,

na má salōmāyī na ma luyū tēe leelī isū taataanaa,

na má wōyōsī ma wontu na má tōŋ nōohēe kpete.

⁹ Samalii kaa fiti sēm, halī pū tatī

Yuta tētū icate Yosalem timpī ma

yēlaa wēe tō, pē nōnōosi.

¹⁰ Í tōkī mā isēlōm ke Ako.

Í taa heelī sēm tōm ntāyī

ta kolontunaa Katī icate nyóma.

Í cāya lōyāya ke Pētī-Lōyafōla:

Mūsōyū tōyāya ke pa yaa mpu.

¹¹ Safii icate nyóma: Icate kōpante ke pa yaa mpu,

mu wōyōsī mā wontu na í tēe yomle na fēele.

Saanaa icate nyóma: Icate luw ke pa yaa mpu,

pele pa ta tala pá lu.

Peti-Seele: Koluŋa icate ke pa yaa mpv,
icate u kentiŋi tã yãlaa tã,
na pá wiiki læyaga wula.

¹² Malo icate nyóma: Lanwakalle icate ke pa yaa mpv,
pele pa nyan si pa nyvvo yarv tãm ká saali.
Wahala wei Tacaa kãnaa tã i tala Yosalem icate kin,
ke tã nõnõgã.

¹³ Lakisi icate nyóma: Paa kãlãgi kã pa yaa mpv,
í kpeeli mã krayanãh na í se.
Í keena lseyeli nyóma kaanuvu.
Í sũsi Yosalem nyóma ke lã tã kolvvõ taa.

¹⁴ Pã tã kã Yuta nyóma me,
í kaa tasa na í ti Molele-Katv icate:
Katv tãna ke pa yaa mpv.
Akasipv icate nyóma: Puyusuvv ke pa yaa mpv,
pele pa kaa sãna lseyeli awulaa.

¹⁵ Malesa icate nyóma:
Kãlv icate ke pa yaa mpv.
Tacaa kã tasa-mege kãlv niŋ taa kã tũv.
Na lseyeli wulãv kã ñmeli Atulam kãkramvõv pãvõgã taa:
Wulãv kãkramvõv ke pa yaa mpv

¹⁶ Yosalem nyóma í looli mã nyõõh isv yepelekunaa,
í wii mã piya tã.
Mpi tã, paa krayã-we na pá teena yomle ke poolv.

2

Mpi konyõntõnaa muvullaa ka teesãna tã

¹ Yãlaa hãntãgi na pá maŋasãgi isãgv,
pã nyaalãgi ulena pá laki-tãgi waatv wei
pa wena pã mpaav tã.
Pã yãlaa tãm we wãvõ kã.

² Ye tãwa yaa teesi ke pa nyulaa pa leeki.
Pa lakãna mvsõh ke yãlaa na pa wena.

³ Pã tã kã Tacaa yãvõtaa sv:
Ma tãvanãgi isãgv ke mã nyvõv tã.
Í kaa fiti-ti,

pãcã í kã tãh kã na í kama nyõõh.
Mpi tã, wahala kũyeõh kãhna.

⁴ Waatv inãgi í kã wiiki na lelaa maŋasãgi-me sv:

lãv kriisa-me tãnanãh,
na í cãla mã tetv ke mã kolontunaa.
Pã ta kaasi-mege pãlv.

⁵ Mã taa nõvõlv kaa hiki i paa nyãm
ke tetv nti Tacaa yãlaa kã tãvanv
talvõv tã tã taa.

Tacaa tãm kisilaa

⁶ Lãlaa ná sãv pa nyõõtv tã,
na pá tãh mã sv mã sv,
sv mã kãlãgi kakalãga.
Sv feele kaa tãvõ mpe.

⁷ Halãna pá tãh sv lãv kaa mv páãná
ke lãh na í la mpege mpv.
Mpa pa tãh kũvõvõsim taa tã,
pa tike ke mã heeliŋi tãm kãpãntv.

⁸ Ama Tacaa yãvõtãgi mã tãm sv:
Hatoo lãh ke í pãsvõv mã yãlaa kolontunaa.
Í leekãgi yulvãpãna mpa pa luna yõõv na alaafãya tã,
pa sayãtãnaa ke mvsõh.

⁹ Í tãvõnãgi pa alaa ke pa te.

Ἰ τῶν σι ἰ λῆκῶγι πα πιγα κε κῶπαντο ντι Ἰσῶ ἡα-ἡε τῶ.

¹⁰ Ἰ πολὸ ἰ τῆε γοο,

μᾶ ἡεεσῶγο τεμαγα.

Wahalanaa taha-mege mē isayatu tō kē.

¹¹ Ἰσῶ κῶγογῶτοτο τελεσῶλαα

tetelataa mpa pa cōaki yem,

na pā looliyi-me si ἰ ká yá

sōlōmnaa taa tōgo ἰ caaki.

Ἰσῶ κῶεγελίγι Ἰσεγελί kakaasaya

¹² Μπόγὸ Τααα τῶμα σι:

Maa kpeveli Isegeli kakaasaya me

isu heeh ke tōtōkōle,

yaa tōtōgole taa na ἰ cahana mē ti.

¹³ Μάά ἡεενα-μεγε yomle nōnōgo,

na ἰ pōsi na ἰ fiti.

Mayale mē wulau,

māá tiikina-me.

3

Νῦνογο νῦθῶμα κῶκῶπαλῶτο

¹ Μπόγὸ Misee πῶσα Ἰσεγελί νῦνογο νῦθῶμα σι:

Pē taha mē nyante ntē si ἰ τῶγ tampana?

²⁻³ Ama ἰ kisa kōpantu,

na ἰ sōli isayatu.

Ἰ τῶκῶνα μῶ τῶγι μα γῶλαα na ἰ litiyi pa tōnōg.

Ἰ κῶῶλῶγι πα ναντο na pē yeki mōwa.

Ἰ cōtōgi-ἡε na ἰ hiisiyi isu nantu nti

paatv tiipile taa tō.

⁴ Pē tō kē paa ἰ wiina Taaca si

ἰ waasi-me, ilē ἰ kaa cō.

Ἰ ká ἡα-μεγε siyile ke mē isayatu tō kē.

Ἰσῶ κῶλῶθῶνα ἰ κῶγογῶτοτο τελεσῶλαα τῶσῶλαα

⁵ Τααα γῶγῶτῶγι Ἰσῶ κῶγογῶτοτο τελεσῶλαα

mpa pa tōsōgi ἰ γῶλαα τῶ σι:

Ye ἰ hikiyi na ἰ mōlōgi,

ilē waatu inōgole ἰ heeliyi alaafōya tōm.

Ye ἰ lahāa, ilē ἰ kpaalōgi yōōg kōnte tōm.

⁶ Mpu tō, mē toosee tema.

Ahoo ká yu mē tō.

Cele tōm nav su tōnāga.

Sōkpetvōgi ká nyalōna mē tōo isu ilim tōwa,

ἰ kaa na pōlv.

⁷ Cele tōm nalaa tōna ká ka nyōōg na fēle.

Mpi tō, Ἰσῶ u cōōki-me.

⁸ Misee si: Ama má ilē

Taaca ἡα mōga ἰ Feesyū.

Ma wēna tōg na má tōhōgi siyisuyū

na má wēna apalvō,

na má kuliyi isegeli nōthōma kawalāya tō.

Yōsalem wakōlvōg tōm kpaalvōg

⁹ Ἰσεγελί νῦνογο νῦθῶμα μεγε μα ἡενα.

Ἰ kisiyi siyisuyū tōhōg,

na ἰ pēg tampana ke a nōthōma.

¹⁰ Ἰ ἡμαακί Yōsalem na muyluyū na yōlvōkōle.

¹¹ Kōhau tō kē ἡῶlvāa ná paasōyōna tōm.

Kōtōlaa ná mōgvō kōfēlvōg na pōcō pā segesōgi.

Ἰσῶ κῶγογῶτοτο τελεσῶλαα ná kpaalōgi liyitee tō.

Uēna paa na mpu pā yaaki pa tōgi Taaca nōthōma.

Hali pa tōg si: Ἰσῶ ἡε ta waali kē,

mpusi nəǵəlb ɪ kaa maɣana tɔ.
¹² Mɪ yelina na Siyɔŋ ɪcate pəsi haləm.
 Na Yosalem nάά pəsi pɛe kaŋmaɣa.
 Tɪŋ kά waasi Iso təsɛɛɛe pulaya.

4

Hɛɛsɔyɔ ɪcate Yosalem tɔm

¹ Kɔyaku nakɔli Iso təsɛɛɛe pulaya
 kά tɛɛ lensɪ tənaya kɔŋkɔlɔmɔŋ.
 Waatɔ inəyɪ piitimnaa kά kpa ka tɔɔ kέ tuutuuma.

² Paa heeli tɛma si:
 Tə kpa Isɛyeli Iso Tacaɔ tɔyaya kɛ pulaya tɔɔ,
 na ɪ hɔli-tɔyɔ ɪ mpaɔv na tə tɔŋ-kv.
 Mpi tɔ, Siyɔŋ kɛ Tacaɔ tɔm lukəna.
³ ɪ kά hɔvna yəlaa pɔyale
 na ɪ faɣasi piitimnaa tɔŋ nyəm,
 paa mpi pə wɛ poolɔŋ tɔ.
 Na pά məŋna pa layalɛɛ na pa
 ŋmantaaɪ na pά lu akɔŋ na asantənaa.

Piitim narəli pə kaa yooɔa lemɪ,
 pəcɔ yooɔ faləsuyɔ kaa tɪ wɛɛ tɔtɔ.
⁴ Paa wei ɪ kά haləna hɛɛsɔyɔ kɛ ɪ tɪŋ tawa,
 nəǵəlb kaa nyaasi-t.
 Tɔma təna tɔ Tacaɔ yɔyɔtəna mpɔ.

⁵ Tɪŋ kɛ piitimnaa lɛlaa nά laaki.
 Ama Tacaɔ tά Iso kέ Isɛyeli nyəma tά,
 tά sɛɛkɪ na tə tɔŋyɪ tam tɔɔ.

Tacaɔ kawulaya tɔyɔv kɛ Yosalem tɔɔ tɔtɔ

⁶⁻⁷ Mɔpɔyɔ Tacaɔ yɔyɔtaɔ si:
 Kɔyaku nakɔli maa mɔ mpa pa ŋkraŋyɔyɔ
 ma həma na mά yele na pə kv-wɛ tɔ.
 Maa mələna mpa pa kuuwa tɔ,
 na mά pəsi-wɛyɛ piitim tɔŋ nyəm.
 Maa tɔyɔ pa tɔɔ kέ kawulaya kɛ Siyɔŋ
 puyɔ taa kέ waatɔ inɪ,
 haləna pə polo tam tɔɔ.

⁸ Yosalem, nyά wei nyά pəsa isɪ
 tiikilaa kaləkəŋ təfɛŋle tɔ,
 pu tɔ-ŋ nyά tɔŋ kawulaya nyəŋ.
 N kά məli ɪcate səsɔɛɛ,
 isɪ n ka wɛv tɔ.

Yosalem maɣasuyɔ na ɪ waasuyɔ

⁹ Yosalem yəlaa mɛ ɪ fɛina wulav,
 mə tɔm tasəlaa səpa.
 Pə tɔɔ kɛɛ ɪ makɪ kapusi na ɪ
 saləməyɪ isɪ wɔsasi tala ahonto?
¹⁰ Siyɔŋ nyəma mɛ ɪ Saləmɪ na ɪ wii isɪ alɔlɔ.
 Mpi tɔ, pu ləsi-mɛyɛ ɪcate taa kέ,
 na ɪ polo taale, haləna Papiloni.
 Tənaya Tacaɔ kά waasi-mɛ,
 na ɪ lɛɛkɪ-mɛyɛ mə kolontunaa niŋ taa.

¹¹ Piitimnaa pɔyale tɛma kotuyɔ kɛ mə tɔɔ.
 Ilɛna pά tɔŋ si,
 Yosalem ɪ pilisi na pά paana ɪ ncaa.
¹² Yəlaa mɛ pa ta nyɪ nti Tacaɔ ləsaa na ɪ su tɔ.
 ɪ caa kέ si ɪ kpɛyeli-wɛ isɪ məhəwa kɛ timpi ɪ kά ma-wɛ tɔ.
¹³ Yosalem yəlaa mɛ ɪ kɔli na ɪ hə pa ŋkraŋŋ.
 Maa ha-mɛyɛ tɔŋ,
 isɪ nau wei ɪ wɛna nyəǵəlbɔyɔ həŋ tɔ.
 Yaa nyəǵəlbɔyɔ kɔsɛɛmɔyɔ acɔwa tɔ.

1 Ká ku piitimnaa paɣale.
 1le na í su Tetu t̄na tu Tacaa maɣa
 wenaɔ s̄s̄s̄m mpi í ká kuu t̄.
 14 P̄nente Yosalem ȳlaa me í kpeyeli
 na í heeti m̄e ti na lanwak̄alle.
 Pa t̄n̄a-meɣe kotaya tam k̄e.
 Pa mak̄i Iseyeli wulaw̄ isenta ke k̄r̄at̄ȳ.

5

Waasv̄n̄ icate Pet̄elehem̄ t̄m

1 M̄p̄ȳ Tacaa t̄ma si:
 Pet̄elehem̄ icate nyaga If̄elata taa,
 n k̄e Yuta acal̄e taa s̄ak̄pete k̄e.
 Ama nȳa taa k̄e māa l̄s̄i wei í ká
 tiiki Iseyeli nȳoma na ma h̄ete t̄.
 P̄ontu in̄i í l̄l̄v̄ȳ hoolaya lu s̄s̄aa taa k̄e.
 2 Tacaa ká l̄o í ȳlaa,
 hal̄na p̄e tala waatu wei
 alu n̄ȳol̄o í ká l̄vl̄i p̄ayaga t̄.
 M̄pa pu s̄s̄o m̄pa pa kuuwa t̄ pa taa t̄,
 pele pāa k̄o na pá s̄s̄si Iseyeli nȳoma lelaa t̄o.
 3 P̄ayaga ñke, ka Iso Tacaa t̄n̄ ke kaa
 tiikina Iseyeli nȳoma na pá caɣana pa ti.
 M̄pi t̄o, antulinya ȳlaa t̄na ká
 ȳȳot̄ȳi ka p̄s̄v̄ȳ t̄m k̄e.
 4 Ñke kaa yelina na t̄e heesi.
 Pāa Asilii nȳoma k̄oma na pá wat̄i t̄a tetu
 na pá s̄v̄ t̄a teesi taa.
 Tu kus̄i t̄a nȳv̄ȳ nȳoma tuutuuma,
 na pá polo pa t̄o.

5 Pāa leeki Nimloti Asilii nȳoma na t̄n̄.
 Pāa waasi-t̄v̄ȳ pa niñ taa k̄e waatu wei pele
 pāa tes̄i t̄a kañmaɣa na pá wat̄i-tu t̄o.

Iseyeli nȳoma m̄pa p̄e s̄s̄wa lelaa taa t̄o

6 Iseyeli nȳoma kakaasaya ka wee
 piitimnaa lelaa taa isu c̄l̄o.
 Yaa t̄v̄ ñku Tacaa yeki na ku nuk̄i
 na p̄e t̄a luna ȳv̄o t̄n̄ taa t̄o.

7 Pāa wee t̄n̄ k̄e,
 isu t̄ȳol̄aya ke taale wontu heku,
 yaa heen̄ kal̄eku taa.
 Pāa timp̄iȳi pa t̄n̄ pa kp̄iki pa t̄ȳon̄aya k̄e,
 na pá c̄li, n̄ȳol̄o u leek̄ȳi-we.

8 Iseyeli k̄pa nȳa kolontunaa
 t̄na na n̄ c̄li-we.

Iso ká wak̄eli yoou wontu nti ȳlaa w̄na naani t̄o

9 M̄p̄ȳ Tacaa ȳȳot̄aa si:
 Kȳak̄u nak̄uli ku k̄o,
 ñku ku taa māa ku m̄e k̄paɣan̄e
 na má wak̄eli m̄e yoou keekēnaa t̄o.
 10 Māa ȳk̄i m̄e acal̄e
 na m̄e koloosi nȳona.
 11 Māa wak̄eli nȳa topotopo t̄ma,
 hal̄i pa kaa na nȳa t̄ye t̄o.
 12 Māa ȳk̄i m̄e t̄n̄ na p̄e kulalaana.
 1 I kaa t̄asa l̄nȳȳu ke wontunaa
 m̄pa í lupa m̄e maɣamaɣa t̄o.
 13 Māa k̄pes̄i m̄e t̄v̄ȳ alonȳeñku

Asətati tesika kələlaaya,
na má yəki mə acaləe.
14 Maa nu páána səsəna,
na má ləeti piitimnaa mpa paa təyuna-m tə.

6

Tacaa kalənav ke ı yəlaa

1 Mpróyó Misee tōma si:
I ke ηkpaηη na í nu Tacaa tōm.
I kulı na í wiina pōōη
na pulası na sí nu mə nəyō.
2 Pōōη, na tətō kite nyá wei nn ciyitiyi tō.
I nu si Tacaa kaləyəna ı yəlaa
na í pəəsəyi-weyə pa kulaputo si:
3 Ma yəlaa me,
isayatu ntiyi ma lapa me?
Wenteye ma tu-me na tó tēe-me?
I cə-m.
4 Anı ma cəpa-meyə mə yomle taa ké Icipiti.
Ma ləsa-me na má kpa Moisi na Aləη na Maləyam,
na pá paasəna-me.
5 I tōəsi isayatu nti Mowapu wulaw
Palakı caakaya-meyə lapu tō,
na nti Peyəə pəyalu Palaam cə-ı tō.
I tōəsi isəna ma tēsəna-meyə Yaatanı pəyō tō.
Sitim na Kilikaa pa hekō ke ma lapa-meyə kəpantu.

Mpi Tacaa caana yəlaa tō

6 I pəəsəyi mə ti si
ye í kəη Tacaa Tōma təna tu sēev,
pənaγa kuləmaγa kuləmaγa naaη ke
í ká lapı-ı kətaγa ηka kəkə nyaya ka təna tō,
7 yaa iwaaη tuutuuma, na nim ke səsəm,
yaa mə kancaalaya piya ke ma tənaa si
í la-m kətaγa na pəcō má tayanı mə isayatu na?

8 Pa sēyēsa-meyə isəna ma caaki si
í təη tampana tō.
I ləna í lakı təmaγa kəpantu na í pasa
mə ti na mana-me tó təη.

Iso ká hvvna ηmulaa na mvəηtənaa

9 Yuta yəlaa me mpa mə təna
í kəta ıcate taa tō í nu.
Meyə ma yəyətəyəna
na ma waasəyi mpa pa wəna ma səyəntu tō.
10 Pə fəi-m teu si
asayaa í kaa pa tēesi taa ké
pa ηmuləm wənav, na pá lakəna.
Maa caaki mə mpusi maγasəlaya kətasaya.
11 Ma kaa huli suulu ke yəlaa mpa
pa lakəna sanəyanaa mpa pa ta təη tō.
12 Mvəηη akpaə ke ıcate təne tə təηtənaa təηəyi.
Mə təna í ké təsəlaa.
13 Təv, ma naala-meyə lapu nté mpi
pu wakəli-me təyō mə isayatu tō.
14 I ká təyō í kaa haγa,
paa wiliyi nyəyəsı ke mə tēyē tam.
Paa mpiyi í ká ηmēsı ısu ma kəna
yoou na kv wakəli-wı.
15 I ká tuu í kaa kv,
I ká mūli nim, í kaa lana-wı.
I ká puu sələm í kaa nyəv-wı.

16 Wulaw Omili na i pəyalw Akari,
na i piitim pa ikpate isayale ke
í təkaa təkem na í təhəyi.
Pə taw kə ma yele na mə icate
pəsi ncaale na pá wonjiyi-me.
Í ká təyo ma yəlaa təna fəele.

7

Isə kuyəyətutu teləslw lahwakəlle

1 Mpiyó Isə kuyəyətutu teləslw yəyətəa si:
Wawo, ma we kə isu pa tənəyū tūy kooluyū
na yulw polo kw tēē na í laŋ tə.
2 Pə ta kaasi yulw kəpəŋ ke tetu taa.
Yulwkwle təm na təma cənəyū tike ke pa laki.
3 Pa kə cecənəa ke isayatu lapw taa kə.
Akwənəa ná pəkəyənə pa sipənəa.
Hwəlaa ná laki kwəwəŋ taw.
Təŋtənəa ná yəyətəyi nti tə maŋa-we tə
na pá krentəyi nəəsi.
4 Pa taa kəpəŋ wēē kə isu səwa tūy.
Uənə tampanə təŋlə náa wēē isu səwa tiikiya.
Mə wahala kwəkw ŋku Isə kuyəyətutu teləsəlaa
kpaalaa təyolə. Í ká təŋ ŋku?
5 Í taa tē mə taa na mə asəməa na mə cewaa.
Í taa tu kuli nəyo ke mə alaa kiŋ.
6 Halə pəyalw tūwki cecə kə,
na pēlə náa kuləyi toto taw,
na poolu u caaki pəŋ.
Paa wei i kolontunəa nté
i maŋamaŋa i luləyū nyəma.

7 Ama má lē Tacaə taw kə ma kwəsəyənə
na má nyənəyi Isə wei i waasəyi-m tə,
i ká nu ma yaaw kə.

Tacaə kəna nyəyū yarw

8 Halə, ta kolontunəa mē í taa paana-tu.
Paa tə hotaa tə, tu tē na tə kuli.
Paa tə wē səkpətūyū taa tə,
Tacaə kēle tá nyaaləm.
9 Pə wēē kə si
Tacaə í kaləna-tūyū mpw na tə sumə.
Mpi tə, tə wakələnə-i kə.
Ama waatu ká kəw,
wei i taa i ká tayəni tá təm tə.
Tu wēēna tá lona,
na í məŋna-tūyū nyaaləm taa,
na í haŋasi-tūyū kwəpəntu.
10 Yē ta kolontunəa í na mpw fēle ka pu-wē.
Mpi tə, mpe pa pəsəyana si tá Isə Tacaə mələ isənə?
Pu feli-wēyē nəəhēē isu haŋəle tetu,
na táa nyənəyi.

11 Kwəkw ka kəw, ŋku kw taa pu tayəni
mə icate səsəle koloosi ke ŋmaw tə.
Paa tuusi mə tetu toosi ke poolwŋ.
12 Uē mə nyəma ká luna paa timpi.
Pə kwəyāw Asilii, na Icipiti, na Ifəlati pəyo tə.
Haləna həyələŋ tənkwənə nəəsi,
na pə siina pəwəŋ.
13 Ama pu kpiisi tetu yəlaa na pə yele-təyi
kpete kə tə yəlaa isayatu taw.

14 Tacaa, paasəna nyá yəlaa tá
isu tiikulu na ɪ kaləku.

Tə we tɛsəpaya taa ké kpeɛŋa tɔɔ ké.
Pona-tɔyɔ tɛtɔ kɔpantɔ nti
tə cəɔna-tɔ tɔ tə taa ké Pasaŋ,
na Kalaati, isu tu wɛw lɔŋtaa tɔ.

15 La-tɔyɔ piti təma isu waatu wei
n ləsa-tɔyɔ Icipiti tɛtɔ taa tɔ.

16 Piitimnaa ká ná ta toŋ səsəŋ təna.
Waatu wei paa ná mpɔ tɔ,
pu liyiti-wɛ na pá kpa nɔɔsi na pə taamu-wɛ.

17 Paa tuu musɔyɔ taa ké isu tɔmaa,
na pá lu pa koloosi acalɛɛ taa,
na pá kɔɔ Tacaa tá lɛɔ nyá nyá kiŋ,
na sɔyɔntɔ na watɔ.

18 Tɔyɔ nakuli ta nəgəsəna Tacaa nyá.
N taɣanəyi nyá yəlaa kɔkaasaa isayatu ké.
Nn təkəyi nyá pááná kɛ tam tɔɔ.
Na nyá luɣu wɛ-tɔ na ń laki-tɔyɔ kɔpantɔ.

19 N ká nyəni tá pətəətəɛ,
na ń fɛli tá isayatu kɛ nɔɔhɛɛ.

N ká lə-təyi hatoo tɛŋku tapɔyɔ tɛɛ.

20 N ká huli nyá sɔɔlɔyɔ kɔpənku kɛ
Apələham na Yakəpɔ pa lɔlɔyɔ.
Isu n ka suw hatoo lɔŋtaa ké tá cəsənaa tɔ.

ISO KYCƆƆTUTU TELƆSULU
NAHUM
TƆM TAKƆLAYA
Kɔtɔlɔtɔ

Pa keesa Nahum tɔm takɔlaya taa kɛ Yuta nyɔma kolontunaa Asilii nyɔma tɔm. Pa keesa isɛna Asilii nyɔma kolontunaa Pabiloni nyɔma leɛka pa ɪcate sɔsɔle Ninifi tɔ. Nahum si mpɔ uti pɛ kɛ Iso huɔle kɛ. Pɛ tayɔ pulɔ, ɪcate nte tu kɛ kalampaaɪ nyɔnte kɛ. Tɛ lakɪ isayɔtu na wasaɲkalɔtɔ. Ninifi ɪcate we ke isɪ tɔɲ wei antulinya yɔlaa lakɛna na Iso u caaki-ɪ tɔ. Nahum si mpɔ uti pɛ tɛna pu saali.

Isɛna pa faya Nahum takɔlaya tɔ:

Isɔ tɔɲ tɛe kɔɲmaɲmam tɛna na ɪ huɔkɛna antulinya, titite 1:2-8

Ninifi ɪcate yɔkɔɲ na Yuta nyɔma waasɔɲ, titite 1:9-2:3

Ninifi ncaale na tɔ tɔɲ tɔm, titite 2:4-3:19

¹ ɪkɔsɪ ɪcate tɔ Nahum wei ɪ kɛ Iso kɔyɔɔtutu telɔsulɔ tɔ, ɪ tɔm takɔlaya ntɔ. Ka taa kɛ pa keesa Ninifi tɔm nti tɔ tɔ Iso kulaa na ɪ hɔli-ɪ tɔ.

Isɔ ke kɔpaɲ pɛco paa liyiliyina-ɪ

² Iso Tacaɔ caa kɛ si yɔlaa ɪ nuɪa-ɪ tɔlasɪ.

ɪ hɔɲ mpa pa kɔɛsɔyɔna-ɪ tɔ pa ɲkpaɲɲ.

ɪ leetɔyɪ ɪ kolontunaa na pɔ́ána sɔsɔna.

ɪ huɔlɔyɪ-weyɛ suulu.

³ Tacaɔ kɛ suulu tɔ kɛ,

ɪ wɛna toma.

ɪ yeki tasɔkɔle tɔ ɲkpaɲɔyɔ kɛ hɔm.

Ye ɪ tɔɲ, kacuculɔyɔ anaam kɔlɔyɔna,

ɪ nɔ́heɛ muɔɔyɔ ntɛ isɔɲmɔntɔ.

⁴ ɪ holina tɛɲku, ɪlɛ ɪ lɔm nyɔɔ kɛ,

na ɪ lakɪ na pusi lɔm nyɔɔki.

Pasaɲ na Kameɛli pɛ nyutu caa wɔlɔyɔ.

Lipaɲ yaayɛnaa lontilaa.

⁵ Pɔ́ɔɲ seliyɪ ɪ isɛntaa kɛ,

na pulasɪ náá yɔkɔyɪ.

Tɛtu na tɔ taa yɔlaa seliyɪ.

⁶ Ye Iso mu pɔ́ána sɔsɔna ani,

awe ká sɔɲna?

A muɲi kɛ isɪ kɔkɔ.

Kɔkɔpamɔɲ maɲamaɲa yɔkɔyɪ ɪ isɛntaa tɔtɔyɔ.

⁷ Ama ɪ kɛ kɔpaɲ kɛ.

ɪni ɪ waasɔyɔna laɲwakɔlle waatu.

ɪ paasɔyɔna mpa pa cɔsɔyɪ ɪ tɛ tɔ.

⁸ Ye wahala ɪ wataa,

ɪ yɔkɔyɪ ɪcate kɛ.

ɪ wakɔlɔyɪ ɪ kolontunaa tɛna,

na ɪ lɔyɔ-weyɛ sɛm sɔkɔtɔyɔ taa.

Tɔmnaa mpa pɛ yɔyɔtɛna Yuta na Ninifi nyɔma tɔ

⁹ Pɛpɛ tɔɔ kɛ ɪ tɔkɛna Tacaɔ ke mɔ taa ye?

ɪ ká la na mɔ kolontunaa saali yem,

pa kaa tasa-meɲɛ ɲmakɔlɔyɔ.

¹⁰ Pa we teitei kɛ isɪ sɔwa mɛlɔyɔ tɛma taa tɔ.

Yaa isɪ pa nyɔɔwa na pɛ kɔ-we.

Pa muɲi kɔkɔ kɛ isɪ nyutu kɔwɔlɔtɔ.

¹¹ Ninifi ɪcate nyá,

nyá taa kɛ yɔlɔ isayɔu wei

ɪ kɔlɔyɪ Tacaɔ tɔ tɔ ɪ luwa.

¹² Ḿpɔ́yɔ Tacaɔ heela Yuta nyɔma si:

Paa kolontunaa we paɲale na pá we toma,

paɲ saali yem kɛ.

Ma yɛlaa na ɪ tɔyɔ kɔnyɔmɔɲ paɲale.

Ama ma kaa tasa-meçe mpv.

¹³ Maa ce mə aləkpala na ma həti-meçe
kolontunaa ηmakəlvu taa.

¹⁴ Μρόγύ Τασα γόγτα Ninifi nyəma təm si:
I kaa wəena ləlvu nyəma mpv paa yaakəna mə həla tə.
Maa γoki mə tuη ləesəη ke i kutuluγu taa.
I təηa mə pəlaaη huluγu ké.
Mpi tə, í tá tala pəlvu ma isentaa.

2

¹ Μρόγύ Τασα γόγτα si:
Ii naaki təm kəpantu kpaallo
kəηna nteγe pəđη nyəəη taa.
Heesuγu təm ke í kpaaləγi.
Yuta nyəma me,
í təγo Isə acima.
I pəna-i mpi í ka suwa si í ha-a-i tə.
Kolontu wei i tukaya-meçe wahala tə,
pə pəla i niη, i kaa tasa mpv.

² Hei Ninifi, kolontu kpaaki nyá təə.
I kpaγa yoou wontu,
paa wei í səη i təsəηle na í feη haρεε.
I təγo apalətv.

³ Τασα κά məηna Yakərv ləlvu nyəma
ke teeli wei paa wəna ləη tə i taa.
Mpi tə, í pəsa ké isu
ləsəη tuγv ηku ηmulaa koolaa,
iləna pá wakəli tə.

Ninifi icate wakəlvu

⁴ Kolontunaa kəη ké na pá seesa
pa kpaaləη na pa wontu kususuuu təcəηcəη.
Pa yoou keekənaa mvyi kəkə na pá teγetiγi
pa ηmantaa si ke yoou wule.

⁵ Keekənaa ηmaaki haρεε təə ké,
pa təη nənəə si tēe,
isu pa ləγo kahulas i,
yaa tev nyəγəsvuγv.

⁶ Ninifi wulaə yaawa i yoolaa nyuvu nyəma
na pá puki na pé coki-wē.
Kolontu sewa na í kṛəṫəna koluηa na í cəəsəna-ke.

⁷ Μρόγύ pa caηsa pusi həγəlvu təə icate
nənəə si na pá lēeki kawulaya təγaya.

⁸ Pa tēma icate təm,
Pa kuu tə yəlaa,
Tə alaa kra pa laηa
na pá casəγi kapusi ke səsəm.

⁹ Isu lum caatvuv akəla na pə kpeη tə.
Μρόγύ Ninifi nyəma lu icate taa na pá seeki
na pá kṛeesəγi-wē si pá səη.
Ama nəγəlv ta pəsi.

¹⁰ Kolontu kuu wəla na liγitee nyəγətv.
Pəna wontu kəpampantu pə kaawa icate taa ké,
pə fei tēm.

¹¹ Pa ηmuləγi na pá kuuki pə təna
təkṛatakṛata na pá wakəlvu.
Ile na icate yəlaa təna lək i apalətv
na pa isentaa laγasəγi.
Pa nəəhēe nukiyi na pa tənəη seliyi.

Ninifi wē isu təγəlaya ηka pə kəlaa tə

12-13 Ninifi we ké isu tɔɔɔɔɔɔa pɔ́ɔ́ɔ́ ɲku
 ku taa ka luki na ká yeli na ká kra wontu
 na ká celi na ká kɔna ka alu na ka piya ke
 nantu na ká sɔɔɔɔɔna-ku tɔ.

Icate ɲté tɔ tɛmna weye nɔɔnɔɔ?

14 Mɔ́ɔ́ɔ́ Toma tɔna tu Taca tɔma si:

Maa paasɔna Ninifi,

na má yele na kɔkɔ nyaga i yoou kekenaa,
 na pɔ́ ku i yoolaa na má su i leekyɔ ke tɔnaya.
 Nɔɔɔɔɔ kaa tasa i tillaa ɲmakɔɔɔɔ tɔm nuu.

3

Ninifi icate mɔ́ɔ́ɔ́ tɔɲsɔɔɔ

1 Ninifi icate tɔm tɛsɔna mɔ́ɔ́ɔ́ kele.

Yɔɔɔkɔle na kaloolaya na mɔ́sɔɲ su tɔ taa
 ké na tɔ yɔlaa ke leekɔlaa.

2 I nu tɔ taa akratee wula,
 na yoou kekenaa tɔɲ,
 na kraɲanɔɲ acɔwa.

3 Kraɲanɔɲ cayaɔaa nika,
 na layalee mɔ́ɔ́ kɔkɔ,
 na ɲmantaaɔi ɲmelɔsɔɔɔ.
 Sɔta na mpa pɔ́ kɔwa tɔ,
 pa sɔɔɔɔɔ paa tɔmpɔ.
 Pa kaa huwa huwa,
 pa coki yɔlaa, pa fɛi kalɔɔɔ.

Fɛle puwa Ninifi nyɔ́ma

4 Ninifi ké apalaa tɔna alu ké,
 i teu na i toɔɔɔɔ tɔma ke i hɔɲayaɲa piitimnaa,
 na i ɲmakɔɔɔɔ yɔlaa na i tutɔ.

5 Mɔ́ɔ́ɔ́ Toma tɔna tu Taca tɔma si:
 Pɔ́ tɔɔ ké maa paasɔna-me na má ce
 mɔ́ wontu na má suna mɔ́ luɲ tɛɛ.
 Piitimnaa í ná isɔna pɔ́ paa-me tɔ.

6 Maa tuu-meɲe afɔla taa
 na yɔlaa paakɔna-me.

7 Pa tɔna mpa paa na-me tɔ,
 paa seeki na pá tɔɲ si:
 Ninifi pɔ́sa ncaale.

Awe ná wɛna tɔ pɔ́tɔɔtɔle si i ká puɲusi-tɛ?

Mpi pu mayana Tɛɛpi icate tɔ pu mayana Ninifi nyɔ́ntɛ

8 Ninifi icate nyá,
 n huɔ si n tɛ Tɛɛpi icate nte tɔ we Nili pɔ́ɔ́ taa,
 na lɔm tama-tɛɲe kɔtaɲa na pɔ́ kenta-tɛ tɔ?

9 Yoou í tiwa, Itiyopii, na Puti,
 na Lipii pa kɔɲna na pá sɔna-tɛ.

10 Paa na mɔ́ɔ́,
 pa kuu pɛle pa acalɛe yɔlaa na pá tɛɛna.
 Pa tu pa nyɔɔɔ nyɔ́ma ke alukpala.
 Iɛna pá tɔ tɛtɛ na pá talɔna-we.
 Pa naɲa pa piya ke haɲɛɛ kɔɲkɔmɔɲ tɔɔ.

11 Ninifi pɔ́ tala nyayale si,
 wɔsasi í ku-ɲ sɔlɔm tɔle na pɔ́ kɔli-ɲ.
 N ká pɛɛki tɔcɔɔsɔle si,
 ɲ fiti nyá kolontunaa, n kaa ná.

Ninifi u pɔ́sɔɔɔ si í kisi

12 Nyá koloosi acalɛe we ké
 isu filki tɔɔɔ pɛɛ pɔ́kɔɔɔɔ,
 na pá nyamsi-ku, na pɛɛ hotiɲi tɔɔɔlaa nɔɔsi taa tɔ.

13 Acamisi tike ke pɔ́ kaa-ɲ.

Icate nənəəsi toŋ nyənəsi,
 tɔləyi sɪ təyi yem.
 Mpi tɔ, kəkɔ nyaga kəkələsəŋ.
 14 Ninifi nyəma me,
 í lú lom.

I puu tetv, na í loo pilikinaa,
 na í tayanı mə kolunja.
 15 Ama mə icate kəkɔ ká nyayana-me,
 yaa pá kv-meɣe yooɔ taa.
 Paa wakəli-meɣe ɪsu
 kahvsi takvɔv hatv tɔ.

Icate yəlaa saaləyi yem

Mə icate yəlaa ká nyəpələyi ké ɪsu kətolonj seseku.
 16 Mə taatəlaa paɣale ka teewa ɪsətɔlvɔŋasi.
 Pa nəɣəsəna ɪsu kətolonj kolvɔv tɔ.
 Ama pə saala yem ké nəənə.
 17 Mə tɔɔ feŋlaa, na mə akewenaa we ké ɪsu
 kətolonj cakvɔv kolunja pəɣələe
 taa ké watv waatv tɔ.
 Ilim hanjəyi ɪɛna kó ya,
 n ta nyi timpɪ kv teɛnaa tɔ.

Asalaw wei ɪ fei tayanvɔv tɔ

18 Asilii wulav,
 nyá waali nyəma toowa tam tɔɔ tom.
 Nyá yoolaa səsaa ná həntaa na pə suma.
 Nyá yəlaa ya pódŋ taa,
 nəɣəlv kaa taša-weɣe kpeɣeluyu.
 19 Pə kv-ŋ ɪsayakvɔv ké.
 Pə́sɔ nyá wakəlvɔv kaa tayanı.
 Pa təna mpa paa nu nyá təm tɔ,
 paa kpaɪ aməkəŋ ké.
 Mpi tɔ, yəlaa təna təɣona nyá yolvkole
 tam nyənte nté tə kvnyəŋ.

ISO KUYOYOTUTU TELƏSULU
HAPAKUKU
TƏM TAKƏLAYA
Kotulubtu

Hapakuku naaki isəna yəlaa u tənəxi tampana na pá pəntəxi na Iso suma tə. Ulena í təkı wahala ke pə tə. Pə tə kə í pəssəxi Iso si: Isənaya Iso kə siyisulu na yəlaa laki mpi pə ta siyisi tə na í suma? Ama Iso ná cəəki si, waatu wəe wei í taa unı í ká huəna asayaa na pəntəlaa tə. Pə tə tə, pə wəe si Iso kuyoyotutu teləsulu í cayana tənau na í tanj waatu wei Iso huənan ká tala tə.

Isəna pa fayə Hapakuku takəlaya tə:

Misee wiinav ke Iso, na ilé í cəv, titite 1:1–2:6

Mpusinaa kakpası, titite 2:7-20

Yulv í tanj Iso waasəvu na naani, titite 3

1 Təmnəa mpa Tacaa kulaa na í huł Iso kuyoyotutu teləsulu Hapakuku tə.

Hapakuku yaaki Iso si í waasi

2 Ḿpóyú Iso kuyoyotutu teləsulu Hapakuku wiina Tacaa si:

Hatoo, ma yaa-ŋ si ŋ waasi-tv

si pa laki-tuyv mvsun tə, pəlee kə n ká cə-m?

3 Isənaya n ká tisi na má nyənəxi yəlaa isayatənaa?

Na nya nyənəxi mpi pə ta siyisi tə?

Mpi tə, ŋmakəlvv na mvsun,

na yosŋ na huule tike ke yəlaa laki.

4 Nəçəlv u tasəxi kiin ke tənəvu.

Pəcə paa hułəxi tampana ke a lonte taa.

Asayaa ntə tampana nyəma,

na huule wakəlvxi.

Papiloni nyəma wataa

5 Ḿpóyú Tacaa cəwa si:

Í nyənı piitimnaa na səçəntv kpa-me.

Mpi tə, təmlə natəlı tu la na í nana mə isə.

Halı ye paa heela-məçə pə təm,

mə taa nəçəlv taa tisi.

6 Maa kəna Papiloni kranjənaa mpe.

Pa fei nəçəlv pətətəle.

Pa cəəki antulinya tənaya na pá leekəxi lelaa tetv.

7 Pa təm wə səçəntv kə.

Kalampaanı kə pa tųvna mpi pa caaki lapv tə.

8 Pa kraçanəŋ ləŋləŋ lapv tēe kpoosŋ.

Pa kəla toŋ ke sunsuməvu ŋku nyəçəsi piwa tə.

Ye pa luna poolvŋ pa kraçanəŋ ŋmaaki kə.

Í koləxi huəntv kə isı hekəle tiliyi kampaya waalı.

9 Wontu kuuv ke pa kəŋ paa nyəçəsəxi.

Pa kuuki saləkatənaa ke tuutuuma isı kanjəŋa pee.

10 Pa footixi əwulaa na pá wəŋiyi tetv təkəlaa.

Koloosi acaləe u kaçatəxi-wə.

Pa loŋ hapəe ke koloosi acaləe kila kə,

na pá leekəxi-yə.

11 Pa həkə tam kə isı kacuculaya.

Akpala ke pa tēeləxi.

Iso kuyoyotutu teləsulu yaaki Iso kə təm naale nyəm

12 Hatoo kancaalaya taa,

Tacaa nyá kəna ma Nanjətv.

İle tə kaa si.

Hai, nyayale ma kentulu.

Nyá kənaa tá kolontunaa panə si,

n həŋna tá ŋkranjəvu.

13 Ama nyá isə u nyənəxi isayato yaa mvsun.

Ue pepe tōo ké n sumna asayaa mpa
 pa wakələyi kupaama tō?
 Pəyele pele pa lapəna sana.
 14 Pepe tōo ké n nyənəyi yəlaa isu tiina.
 Yaa isu filifilinaa mpa pa feina paasənlv tō?
 15 Papiloni nyəma kpa yəlaa ké isu kulaya.
 Yaa isu puluyu puukuuyu tinte tō.
 Pa lanja hulvmaa ké pə tu fei.
 16 Pa laawa pa puluŋ na pá wə pə tulaalvnaa.
 Mpi tō, inəyi pa waakəna,
 na pa təyənəya ke kupaŋka.
 17 Pa kaa heesv piitimnaa lempra
 kuvu na pa layalee ke mpv?

2

1 Mṛpógó Iso kuvəyətvtv teləsvlv tasaa sv:
 Maa caya ma tətəŋle na má feŋiyi.
 Ilena má nu nti Iso ká cə-m ma kvsələmvtv tōo tō.

Siyisilu na ŋmakəllv pa təm

2 Ntəna Taca cə-m sv:
 Nmaa nti ma kulaa na ma hvl-ŋ tō.
 Tv-təyi kpaatanaa tōo ké teu,
 na paa wei í pəsiv na í kala-ti.
 3 Təm nti tə waatv ta tata ké sv tə la.
 Ama pa sv tə waatv ké.
 Ue təŋ-ti na naaniv.
 Tu leeli ké tə kaa saaliv.
 4 Nmaa sv isayav saaləyi yem ké.
 Ama tampana təŋlv ná wəna weesuyv ke v taa təm tōo.
 5 Wənav ké asola ké.
 Mpi tō, kalampaaniv yəlaa v heesəyi.
 Pa we hiliŋ ké isu atətəle.
 Pəyele paa haki, isv səm.
 Pa leekəyi piitimnaa na pá puki,
 na pá ŋmakələyi-wə.
 6 Piitimnaa mpa paa kəlaa tō
 pele paa kvlv pa ŋmakəllaa tōo.

Mpusinaa kakpasv

Paa tv-wə sv mpusi wə pa tōo ké.
 Isu pa leekvuyv ləlaa nyəm na pá kaakv
 na pá pəsəyi-wəyē kəmle tō,
 pəlee ké paa yelev mpv iniv pə lapv?
 7 Mə kəma nyəma ká məlv
 mə tōo na pá ləeti-mē.
 8 Isəna í ká leeka ləlaa tōyō,
 paɣale ka leeki-mē mpi pə tōo tō,
 í lapa tətənaa na acalēe ke mvsəŋ na í kv-wē.
 9 Mpusi wə mə tōo ké.
 Mpi tō í pəekəyi kasəyaya asilima nyəŋka sv
 yəlaa í nyənəyi-meyē səsaa.
 Paa na mpv na í hvvki sv
 mə tōŋ ká ləsv-meyē wakəlvuyv taa.
 10 Mə maɣamaya í
 ləsəna fēele na í tv mə ti.
 Í kv yəlaa tuutuuma,
 na í wakəlv mə ti.
 11 Paa kolooosi taa pēe,
 isv a mapv kapusi na á pəsiv-mē
 na lətasv náá tisi.
 12 Mpusi wə mə tōo ké.
 Mpi tō, yvlkvle na ŋmakəlvuyv ke í sukəna acalēe.

13 Pə təo kə piitimnaa təmlə nyaya kəkə.
 Pa wahala saala yem.
 Pə tənaya mpu Ate na isətaa tu Tacaa təmlə kə.
 14 Yəlaa tənə ká te na pá nyi Tacaa teeli tu kə.
 Paa nyəmi-ı tetu tənə taa kə isı tenjku lum waasuyu
 kanyəna təo tə.
 15 Mpusi we mə təo kə.
 Mpi tə, í tuyi mə təyontəlenaa ke solum ke səsəm.
 Pə kuyi-we na pa kətəyoləm ce,
 na pə yele-weye kpela,
 ləna í nyənəyi.
 16 Fəele ke í nanəyi na í taaki mə tokuy.
 Pə taya teeli,
 mu nyə-wi na í səy kpela.
 Tacaa ká mu pááná,
 na í tu-meye wahala na tən.
 Í ká pəsi tetelataa.
 17 Isı pa setuyə Lipən hətuyə ke mvsən tə,
 pu məli mə nyəy taa.
 Mpi tə, í kpiisa taale wontu.
 Í kə yəlaa.
 Í lapəna tən ke tetu taa acaləe yəlaa.
 Pu nyaasi mə pəntu.
 18 Pepe təo kə í luki tən ke nyəyətə?
 Í saakəyi-ı taasi,
 na í puysiyina mə ti.
 Í tuyi mə niy kulapəm ke naani,
 anı pələ pu yəyətəyi?
 19 Mpusi we mə təo kə.
 Mpi tə í yaaki taakukulaya sı ká fe,
 na í tən pələ sı tə kəli.
 Pəcə pə taa pələpu kaa pəsi na pə heeli-meye natəli.
 Paa na í waasa tən ıı təo kə wəla na liyitee nyəyətə tə.
 Í feina weesuyu nakəli.
 20 Ama Tacaa ná we ı təsele taa kə.
 Antulinya yəlaa me í su.

3

Hapakuku sələmvuy na Isə waasuyu

1 Wiinau mpi Isə kuyəyətətu teləsulu Hapakuku wiina Tacaa təyole sı:
 2 Hai Isə, Tacaa,
 pa yəyətə nyá təma səsəəna təm na má nu.
 ləna má nyənə-ı.
 La tá waatu taa kə təma anı a takanaa na yəlaa ná.
 Paa pu wee sı, í mu pááná, huli-tuyə suulu.
 3 Isə luna Temən,
 Isə Nanjtu luna Palən puuy təo.
 Í teu naaki isətənyuy təo kə,
 na ate nyəm saıı-ı.
 4 Í kəy na í muyi kəkə na ı niy taa
 timpi ı toma lukəna tə pə ımeləsəyi.
 5 Kətən we ı nəyə təo kə na ı waal.
 6 Ye ı səyaa, tetu seliyi kə.
 Ye ı nyənəyi,
 kolontunaa huıutiıy pa lotu ke na səyəntə.
 Tam təo pəyən ná seliyi.
 Ləntaa pulası nsi sı təo ı tənaya tə sı yəkəyi.
 7 Ma nawa Kusən nyəma lanwakəlle
 na Matiyən nyəma səyəntə.
 8 Tacaa, pusi təm kpańa-ı pááná na?
 Yaa tenjku yelina na nyá pááná huı?

N caya isəŋmuntə kɛ ɪsu yooɪ kɛkɛ,
na ɪ kpaɣanəŋ pukina-ŋ akautə taa.

⁹ N kpaasa nyá tɔɔ.

Nyá nyəma wɛ ɪsu mpusi təŋsɔyɔ.

Tɛtɔ haa nəɣɔ na pusi lu.

¹⁰ Ye pɔ́ɔŋ í na-ŋ ɪ seliyi kɛ,

na tɛv huki tɛtɔ tɔɔ.

Tɛŋku sɔsɔ sɔv wula,

na ɪ lɔm səŋəyɪ ɪsu koloosi.

¹¹ Nyá nyəma kɔtɔtɔna nyaaləm,

na nyá ŋmantaaɣa ŋmeləsɔyɔ,

səŋsəyɪ ilim na ɪsɔtɔ pɔ tɔntɛ kɛ.

¹² Ye pááná ɪ kpa-ŋ,

n cɔɔki tɛtɔ kɛ na ń naŋti piitimnaa.

¹³ N puki nyá yəlaa na pɔ wulav

wei n kpaɔwa tɔ pɔ waasɔyɔ.

Ilɛna ń kɔ asayaa nyɔyɔ tɔ na ɪ waali nyəma.

¹⁴ Kolontunaa nyəma kɛ n tɔləɣəna pɔ nyɔɔŋ.

Pɔ nəɣəsəna kɛ ɪsu kacuculaya.

Pɔ huliyi sɪ pá yasi-tɔ.

Pɔ kiisiyi laŋhɔlumlɛ kakiisasi.

Pɔ sɔɔlv puwa sɪ pá kv-tɔ.

¹⁵ N cɔɔkəna nyá kpaɣanəŋ kɛ

tɛŋku lɔm koloosi sɔsɔnsɪ taa kɛ.

¹⁶ Ma nu kəkɔtɛ ńtɛ tɔ təna na ma laŋlɛ pəsti.

Sɔɣɔntɔ kpa-m na ma ntompɛe seliyi.

Ma tənɔyɔ kawa,

ma tɔna hoowa na má wu səŋyɔ.

Ilɛna má su na má tɛŋa ta tɔɔ kollaa

ŋkpaŋyɔv həm kɔyaku.

¹⁷ Fikinaa na lesɛŋnaa na Olifinaa pə tɛŋ ná kisa lɔlɔyɔ.

Tawa kɔhaləm naa laki.

Heeŋ na naaŋ pə tema.

¹⁸ Ama Taaɔa haana maɣa laŋhɔlumlɛ.

Ma nu leleŋ kɛ ɪsɔ waasɔlv tɔɔ.

¹⁹ Taaɔa ɪsɔ kɛlɛ ma tɔŋ.

ɪnɪ ɪ hana-m tɔntɛ nyəm ɪsu nam,

na má tɛŋ pulasi taa.

Yontu tənɛɣɛ pɔ yooɔna saŋku na tɔ wɛ yonyooɔlaa nyɔyɔ tɔ yontunaa taa.

ISO KYOYOTUTU TELISULU
SOFONI
TOM TAKELAYA
Kotolotu

Yuta tetu taa ké Sofoni telésaya Iso kyooyotutu ke wulaw Sosiyasi pòole taa. Wulaw in i kpiisina tunj na tēlaalenaa tēna na í tayani isóseev, na í tulí Iso taseele nte paa tēkaa tō na í tayani. Sofoni heela piitimnaa lēlaa si Iso huule kōj. Ama waatu kōj wei i taa Tacaá ká kōō na í waasi Yosalem tō. Piitimnaa mpa paa paa pa ti tō paa seē Iso ké nōyō kulōmaya.

Iēna pa faya Sofoni takēlaya tō:

Iso ka huona Yuta tetu na Yosalem icate nyóma, titite 1:1–2:3
 I ka wakēli piitimnaa mpa pa cōona Yuta tō, titite 2:4-15
 Iso ká mōhna Yosalem nyóma ke pa wule taa, titite 3

1 Yuta wulaw Sosiyasi wei i ké Amōj pōyalō tō. I pōole taa ké Tacaá yōyōtēna Sofoni. Isekiyasi lulēna Amaliya na Amaliya náá luli Ketaliya, na Ketaliya náá luli Kusi, na Kusi náá luli Sofoni. Tom nti Iso heela-i tōyōle si:

Tacaá huule kyakō tōm

2 Maa kō tetu tōō weesuyu nyōm tēna.

3 Pē kpaayaw yōlaa, na sumasi,
 na tiina, na wontu tēna tō.
 Maa wakēli asayaa na pa kpaí tēma.
 Pē kaa kaasi nōyōlv.

Iso ka hō Yuta na Yosalem nyóma ŋkraŋj

4 Maa hō Yuta na Yosalem pē yōlaa ŋkraŋj.

Maa kpiisi tōyō Paali na kō kōtōlaa tēna.
 5 Maa kō mpa pa kraaki kutuluj tōō ké ahoō tō.
 Pē te yōlaa laaki isōtōlōjasi ké pōcō pa seeki-m.
 Aní pa tuukina ma hēte na tōyō Milikom nyōnte.

6 Maa wakēli mpa pa haaki-m siyile tō.
 Mpi tō, paa pēekēyi-m pōcō paa caaki ma luyō nyōntu.

7 I su, ma huule kyakō kpeyeta.
 Ma tēma kōtasi tōyōnaya saav.
 Ma tayana mpa ma yaawa tō.

8 Wule nteye maa hō nyōyō nyóma na wulaw piya pa ŋkraŋj.
 Paa mpa pa kēekēna kpaí nyóma tō pa ŋkraŋj tōtō.

9 Mpa pa ŋmaaki nōnōkpete isi ma ta nyi isōnaa tō.
 Pōyele pa suuliyi pa tōyō kutuluj,
 ke wēnav mpi pa ŋmulōna yōlōkōle tō.
 Maa hō pa ŋkraŋj.

10 Kyayŋkyu paa nu yoou kakiisasí
 sōsōnsí ke Yosalem icate taa,
 ke nōnōyō ŋka pa yaa sí tiina nōnōyō tō ka kinj.
 Paa nu laŋwakōlle wula ke icate hōyōlvōyō kōfalōyō taa.
 Paa nu tōtōyō acufu sōsō ke pulasi tō.

11 Icate pōtēē nyóma mē í wii teu.
 Mpi tō, maa kpiisi taatōlaa tēna.

12 Waatu inōyi maa kpaayā fētēla
 na má pēeki Yosalem icate taa.
 Maa yoona yōlaa mpa pa cayana pa ti
 isi solōm tayatu ke atinŋkpa taa tō.
 Pē te yōlaa tōhna sí maa waasayi pōlv.
 Paa kōpantō paa isayatu.

13 Paa lēeki pa wēnav na pá yōki pa tēesi.
 Paa ŋma kōfasi yaa.
 Ama pa kaa sōv sí taa.
 Paa sō lēsēj tunj.
 Ama pa kaa tōj pē solōmaya.

Tacaá kyakō

¹⁴ Μρύγύ Sofoni tasaa si:
 Tacaa huule kuyaku səsəəu kpegetaa kele.
 Ku tɔŋa kɔntɛ ke lɔŋlɔŋ kɛ.
 Ye ku talaa,
 yɛlaa ká wii na pə kɛnna yoolaa taa yoolaa.
¹⁵ Mpi tɔ, ku kɛ páná səsəəna kuyaku kɛ.
 Yɛlaa laŋa ká wakəli tətəyɔtəyɔ kɛ pə wule íté.
 Pɛ yəki na pə yele ncaa.
 lhunte ká kpa na səkpeɽuɽu anaam nyala.
¹⁶ Yoolaa ká huɓi akantɛɛ.
 Paa yaɣa yoou kakiisasi.
 Paa yoonna koloosi acalɛɛ na a tɛfɛŋle.
¹⁷ Μρύγύ Tacaa tɔma si:
 Maa pɛti yɛlaa ke laŋwakəlle taa.
 I ká tutiyi kɛ isu yulumaa.
 Mpi tɔ, í wakələna-m tɔ pə tɔɔ.
 Mə caləm ká ya isu musuɽu,
 na mə nantɔ tasa isu hute.
¹⁸ Mə liyitee yaa mə wula kaa pəsi
 na í waasi-mɛɣɛ kuyaku ŋku ku wule.
 Ma páná kəkɔ ka nyɣa tɛtɔ tɛna.
 Maa kpiisi tɛ taa yɛlaa tɛna.

2

Təpasəlaa yaav

¹ Μρύγύ Sofoni tɔma si:
 Fɛɛɛfɛi nyəma mɛ.
 I kpa mə ti na í maɣasi mə taa.
² Pə taa yasi-mɛ isu nyutu ke kuyaku kolumbuɽu taa,
 na pəcɔ pɛ takɪ kuyaku ŋku Tacaa ká mu-mɛ na páná
 səsəəna tɔ.
³ Tɛtu taa təpasəlaa mɛ mpa í təkəyi Iə kiinj ke teu tɔ.
 I kɛɛəna Tacaa tɔɔ.
 I tɔki mə təpasuɽu na í tɛŋɣi tampana.
 Ntanyɪ pɛ kenti mə tɔɔ kɛ Iə páná kuyaku wule.

Ilim tətɔle tɔɔ nyəma ŋkpaŋɽu hɔm

⁴ Kasa icate ká pəsi wulaya tɛtu.
 Asəkaloŋ nyəntɛ ká yəki.
 Paa tɔɣɔni Asətɔti yɛlaa ke ilim taa.
 Paa ləsi Ikolɔŋ nyəma.
⁵ Kələti nyəma mɛ mpa í kɔma tɛŋku nəɣɔ tɔ,
 mɽusi wɛ mə tɔɔ kɛ.
 Tacaa si: Maa kpiisi Filiisi nyəma na pa tɛtɔ tɛna.
⁶ Mə tɛtu ke tɛŋku nəɣɔ tɛna ká pəsi tala tətəyɔɛ.
 Tiikilaa ká tɔŋ tɛ taa, na pá la pa heeŋ tətəkəɛ.
⁷ Yuta yɛlaa kukaasaa ká tɔɣɔna hɔɣɔɓɽu ŋku.
 Tənaɣa í ká tiikiyi mə kaləkəŋ,
 ɪɛna í puki Asəkaloŋ na í sɔuki taanasɪ.
 Mə Iə Tacaa ká yoonna mə nəɣɔ.
 I ká məŋna mə yɛlaa mpa kolontunaa ka kpawa yomle tɔ.

Ilim təlule nyəma ŋkpaŋɽu hɔm

⁸ Μρύγύ Tacaa tɔma si:
 Ma nuwa isəna Mowapu nyəma
 na Amoŋ nyəma pa woŋa ma yɛlaa mɛ,
 na pá footi-mɛ tɔ.
 Pa tɔv-mɛ,
 pa cusa mə tɛtu na kalampaanɪ
 na pá səsɪ pa nyəntɔ tɔɔ.
⁹ Pə tɛna pə tɔ Iə Tacaa má,
 ma tuuki si isu ma kpiisa Mowapu

na Amone pə nyóma isi Sətam na Kəməə.
 Pa tetu ká pəsi təm təhulle na wəlaya tetu
 na səwa tike nyala.
 Ma yəlaa kakaasaya ká kənna na pá kuu pa wənav,
 na pá təyo pa tetu.

¹⁰ Isəna ma hə pa ηkraηnyu təyole.
 Mpi tə, pa kəla kalampaanu ké
 na pá tuv Pə təna pə tə má,
 ma yəlaa.

¹¹ Tacaa má, ma nyəηsi pa ise ke teu ke tənaya.
 Ma wakəli antulinya təna taa tuη.
 Ie piitimnaa təna ká see-m pa tetu taa.
 Haləna pə kpeηna hatəlaya nyóma təna.

Ilim ntəyəη na pə mpətəη nyóma ηkraηnyu həm

¹² Mpróyo Tacaa təma si:

Ma kə Itiyopii nyóma me mə tənaya yoo taa.

¹³ Ma tə ilim ntəyəη təə həyələy Asilii nyóma ke niη.
 Ma wakəli-kə na Ninifi icate səsəəle pəsi ncaale
 na wəlaya tetu.

¹⁴ Kaləkəη ká həntəyəna icate lonte taa,
 na taale wontu ke waanu waanu.
 Kpiisij na aluyucana ká caηa akelenaa ncaa taa.
 Paa pəli kutuluη taa kpeηkpelasi kupəηsi,
 na si səyətə nənəyo.

Katəkətəη ká wiiki ncaa pətəlee təə.

¹⁵ Isəna icate hətə tu təna təyole.
 Paa na tə yəlaa nyənaya-təye səsəəle,
 nte tə feina saala tə.

Tu pəsi ncaale na pé yelina taale wontu.
 Ilena tēlaa təna kpeətəyi nyəəη na pá sósóləyi-tə.

3

Yosalem nyóma ta nu Isə yaav

¹ Mpróyo Sofoni təma si:

Yosalem icate yəlaa mpa me
 í lakí isayatu tə.

I ηmakələyi ləlaa,
 pəyele í koləyi Tacaa təə tə.
 Mpusi wə mə təə ké.

² Mpi tə, í ta nu Tacaa təm.
 I kisa i kraaləy mpi i kraala-me tə.
 Pəyele í tá tu-í naanī,

í tá preeki si Isə í səna-me.

³ Mə nyuyə nyóma wə ké isi
 təyələsi nsi si mu páaná tə.
 Mə hυlāa ná wə isi sənsuməη
 likuyə na u təəyəi cele təə tə.

⁴ Mə Isə kəyətətə tēləsəlaa u paasəyəna pa təmlə.
 Pa kooki yem na pá kisiyi pa tilitu.
 Mə kətəlaa ná nyənəyi Isə nyəm ke yem ké
 na pá yəkəyi i kiiu.

⁵ Tacaa wə icate taa ké,
 na í təkí kawulaya na siyisuyu.
 I lakí isayatu.

I təηəyi tampana ké,
 na í hυkəna paa tapan ηku.
 Paa na mpv tə, asayaa fei feele.

⁶ Mpróyo Tacaa yəyətə si:
 Ma təma piitimnaa təcu ké h́próyo kpiisuyu.
 Ma yəka pa kolooši acalee.

Ma wakəla pa haɾeɛ.
Təntaa maɣamaɣa fɛi tətə.
Pu kpiisi pa acalee,
nəɣəlb kaa weɛ.

⁷ Ma təŋaɣa si,
Yosalem nyəma me í ká nyana-m,
í ká nu ma kpaalɔɣu.
Ile ma kaa yəki mə təcaɣale isu ma a kaləna-me tə.
Ama mə məlaa ké na í teləsəyi mɾəle.
⁸ I təŋ kɔyaku ŋku ma a kəə mə waali isu təɣolaya tə.
Ma tu ma taa si,
ma kotiyi piitimnaa na kawulasɪ.
Maa yeke na ma pááná nyaya pa na
antulinya təna isu kəkə.

Tacaa layasvɔv ke yəlaa yaasi

⁹ Mɾóyó Tacaa yəɣətaa si:
Maa layasɪ yəlaa,
maa nyaali mə isayatu.
Ile na í seɛ-m na lotu kəlbmtu.
¹⁰ Paa ma yəlaa mpa me í yawa na
í tee Itiyopii tə təcaɣacaya tə.
Í ká kəə na í la-m kətasi.

Iseyeli yəlaa kakaasaya

¹¹ Kuyajku tə ma yəlaa kaa weɛna
isəna paa pəntəna-m tə pə fɛle.
Maa ləsi mpi pə laki-meɣe kalampaaŋi nyəma tə.
Ile na í yeke mə təyi həm ke ma pɔɣu naŋŋ nyəŋku tə.
¹² Maa kenti mə taa mpa pa pasəyi pa ti tə
na konyəntənaa mpa pa teeləyi-m tə pa tə.
¹³ Iseyeli nyəma me mə kakaasaya
kaa tasa mpi pə ta siyisi təɣə lapu.
Pəyele í kaa looli,
yaa í tusi nəɣəlb.
Í ka təkí ké na í heɛsi,
nəɣəlb kaa nyaasi-me.

Yosalem laŋheɛsəle

¹⁴ Yosalem icate yəlaa,
na Iseyeli nyəma me,
mə təna mə laŋa í huləmi,
Í yəələna mə lotu təna.
¹⁵ Tacaa yela mə ŋkpaŋvɔv ke həm.
Í təɣəna mə kolontunaa.
Iseyeli nyəma wulav Tacaa we mə waali ké.
Pə fɛi si í nyana wahala nəɣəlb.
¹⁶ Kuyaku ŋkɔv yəlaa ká tə si:
Yosalem nyəma me,
í taa nyá,
mə apalətu í taa le.
¹⁷ Tacaa mə Isə we mə waali,
na í təŋ.
Í ká yeke na í la akanaa.
Mə təə ké í laŋle huləmaa.
Í səla-meɣe na í haaki-meɣe weesuyu kofalɔv.
¹⁸ Mɾóyó Tacaa yəɣətaa si:
Yosalem yəlaa mpa me í hatələna acima,
na mə laŋle wakəlaa tə.
Maa kpeɣeli-me na má keeli mə fɛle.
¹⁹ Waatu inəyi ma a hə mə muyulla ŋkpaŋŋ.
Maa la kəəle ke mpa pə kəwa tə.
Maa məŋna mə yəlaa mpa pa kpawa yomle tə.

Μαα yeλε na mē kutuyv pəsi isante.
20 Uena má kreyeli-me na má kōna.
Μαα tu-meγε teeli na má kusı mē nyuyv
ke ate yēlaa tēna ta.
Tacaá má ma yōgōtēna mpv.

ISO KUYOYOTUTU TELƏSULU
ASEE
TƏM TAKƏLAYA
Kutubtu

İso kuyoyotutu teləsulu Asee lupə sı, pə tayarı Yosalem İso təsele ηmav. İle pu wex sı Yuta nyəma mpa pa laala kənte na Pəpiloni tə mpe pə ηmana İso təsele nite. Ama pele pa apalvto ta laa yəlvuy. Ntəna Asee tasa nyuy nyəma ke apalvto sı, pə svu təmlə taa.

İsəna pa faya Asee takəlaya tə:

Pa tayarı İso təsele ηmav tətə, titite 1

İso təsele kəfate teu, titite 2:1-9

Yəlaa asilima, titite 2:10-19

Tacaa nəsı kəpərsı, titite 2:20-23

Pa tayarı İso təsele ηmav tətə

¹ Mpuv Pexsi wulav səsə Taliyusi kawulaya pənaya naale nyənka isətu naatosə nyən kuyaku kancaalaya nyənku wule. Tacaa heela İso kuyoyotutu teləsulu Asee ke təm sı í teləsı-təyi Yuta nyuyv tə Salatıyeli pəyalv Solopəreli, na kətvlv səsə Yosataki pəyalv Yesuwa. ²⁻³ Ntəna Asee yoyətu təm nti sı: Pə tənə pə tə Tacaa má ma yoyətə sı, İseyeli yoyətəyi sı, pə ta tata İso təsele ηmav. ⁴ İle pə wex sı mu həntəyi kutuluv wei pa lapa kacəka ke teu tə í taa. İlena İso təsele náá ké ncaale na? ⁵ Pə tənə pə tə Tacaa má ma təma İseyeli nyəma sı í hvu mə tənte təm ke mə taa. ⁶ İ tuuwa səsəm ama mə kəmtə ta kpa. Mə təyənaya ta tə sı, í təyə na í həya. Pəc mə solum ta tə sı, í nyəə na pə kv mə ləkvətə. İ feina wontu sı í suu na pə han-me. Pəyele təmlataa kəfeləy kvləyi hvntə ke yem. ⁷ Pə tənə pə tə Tacaa təma sı í hvu mə tənte təm ke mə taa. ⁸ İlena í kpa pulaya tə na í seti taası, na í ηma-m İso təsele. Waatu inəyi pu kvı ma nyuyv ke isəna pə mənəa tə, na ma ləylə hē. ⁹ İ ka tərtaa sı í kv təyənaya ke səsəm. Ama í ta hiki mpv. İso wosa heelim ke mpi í kpeena mə tēsı taa tə İlena pə saalı yem. Pə tənə pə tə Tacaa má ma pəsəyi-me sı pepe tə ké mpv? İ yela İso təsele ke ncaale, na paa wei í paasəna í mayamaya í təyaya. ¹⁰ Mpu pə tə ké paa tēv kvləmvuyv ta nu. Pəc pvləpəv ta nyə. ¹¹ İso kəna wulaya ke tētv taa na pulası tə. Mə təyənaya pee tawa, na mə lēsən na olifinaa pə tıv na mə haləmnəa ləmpı wulaa. Yəlaa na təla pa lakı wahala. Mə wahala saala yem.

¹² Mpuv Salatıyeli pəyalv Solopəreli, na Yosataki pəyalv kətvlv səsə Yesuwa, na İseyeli nyəma kakaasaya tənə, pa mowa Tacaa təm nti İso kuyoyotutu teləsulu heela-weyə mpv təyə nıv naale. İlena Asee náá pəsı na í la í təmlə ke teu. Kuyaku ηkv yəlaa ka wəna İso səyəntv ké. ¹³ Mpuv í tasa-meyə İso Təm ləntı ke heeluyv sı Tacaa yoyətə sı: Ma sı nyə sı, ma wex mə waalı.

¹⁴ Mpuv Tacaa hawa Yuta nyuyv tə ke apalvto, na Yesuwa, na kətvlv səsə, na pa tənə mpa pa luna yomle tə. İlena pə svu pa İso Pə tənə pə tə Tacaa təsele ke ηmav. ¹⁵ Wulav Taliyusi kawulaya pənaya naale nyənka, isətu naatosə nyən kuyaku hıu na lıyıtı nyənkv ke pa caala təmlə.

2

İso təsele kəfate teu

¹ Mpuv wulav Taliyusi pənaya naale nyənka, isətu naatosəmpəyələya nyən, kuyaku hıu na kvləmvuyv wule. Tacaa tasa İso kuyoyotutu teləsulu Asee ke təm heeluyv. ² İ təma-ı ké sı: Heeli Solopəreli na kətvlv səsə Yesuwa na pa tənə mpa pa luna yomle tə sı ³ ma taa nəyəlv təsəyi isəna İso təsele nite tu tewa ləntəa tə? Ama nəsənə tə teu mpi pə səpa. ⁴ Pə tə ké Tacaa má ma təma sı, Solopəreli na Yesuwa na tētv yəlaa tənə í kaası mə tı na í svu pə təmlə taa. Mpi tə, ma wex mə waalı ké. ⁵ Waatu wei í luna İcipıtı təyə ma sı mpv. İlena ma feesuyv wex mə waalı, İle í taa nyə. ⁶ Pə tənə pə tə Tacaa sı, pə kaasa pəcə. Maa cıyıtı isətvnyuyv na tētv na tərknunəa tənə. ⁷ Maa lıyıtı pııtımnaa ke yem yem. Maa kəna mə wənəv ke cənə. Maa yele na İso təsele la teu ke səsəm. ⁸ Pə təya pvlə, ma tənə antulınyə wola na pə lıyıtēe tənə. ⁹ İle İso təsele naale nyəntə ká tē kancaalaya nyəntə ke teu kəpataa. Lontə tənə tə taa ké ma yele na í hēsı. Pə tənə pə tə Tacaa má ma yoyətənə mpv.

Yəlaa asilima

¹⁰ Mpuv Taliyusi kawulaya pənaya naale nyənka, isətu pəyələyafəı nyən, kuyaku hıu na lıyıtı nyənkv wule. Pə tənə pə tə Tacaa tasa Asee ke təm heeluyv ¹¹ Sı: Pəsı kətələa sı ¹² ntanı mə taa nəyəlv tə kətaya nantuyv nte í toko taa. İlena toko unı í tokına potopoto yaa tuusi hatv, yaa solum yaa nım yaa təyənaya nakəli. Pə mənəa sı í tasa-kəyə İso ké hav na? Ntəna kətələa sı: Aaı.

¹³ Ilena Asee tasa si: Ye nɔɔlɔ tokina sɛtɔ ilena pɔntɔ tokina tɔɔnɔɔɔ. Kaa pɛsi asilima nyɛŋka na? Ntɛna kɔtɔlaa si: Ɛɛ.

¹⁴ Mɔɔɔlɛ Asee tɔna si: Tɔɔaa si, mɔɔɔɔ ma nyɛnɛɔi tɛtɔ tɛnɛ tɔ yɔlaa, na mɛ kɔlapɛm tɛna. Pɛ tɛna mpi i laki-m kɔtɔɔ tɔ pɛ kɛ asilima kɛ.

I paasɛna teu ke pɛ kɔɔɔɔ sɔna tɔ

¹⁵ Mɔɔ tɔ, i paasɛna teu. I nɔ mpi too pɛ kɔɔɔ lɔpɔ na pɛ sɔna sɔna, na pɛsɔ i kɔɔɔlɛ pɛɛ na I nɔmaaki I sɔ tɛsɛɛ tɔ. ¹⁶ Waatɔ mɔ tɔ, ye nɔɔlɔ pɔla kɔɔlɔ lɔv kɛ tɔkɛnɛ hiu. Naanɔwa tike ke i kɔ maɔana. Yaa wei i pɔla sɔlɔm liitilinaa nɔlɛ na naanɔwa kɛ cosuyɔ hiu tike ke i kɔ maɔana. ¹⁷ Ma yelina na mɛ tɔɔnɔɔɔ pɛɛ nyɛŋka wɔli na tɔmpɛɛ wakɔli mɛ kɔtɔɔɔ. Paa na mɔɔ mɛ taa nɔɔlɔ ta pɛsɛna ma tɔɔ. ¹⁸ Pɛ kɔɔɔɔ sɔna tɔ i paasɛna teu ke mpi pɔ la tɔ. Mpi tɔ, isɛtɔ pɔɔɔlɔɔafɛi nyɛŋ kɔɔɔlɔ hiu na liyiti nyɛŋkɔ kɔnɛɔɔ i sɔ I sɔ tɛsɛɛ kite. I paasɛna-tɔɔi teu. ¹⁹ Ntɔn pɔlɔ ta kaasi kɔɔɔn taa? Paa mɛ tɔn kɔtɔtɔɔɔn, i ta lɔli. Ama pɛ kɔɔɔɔ sɔna waali tɔ, maa kooli-mɛɔ kɔpantɔ.

Tɔɔaa nɔɔsi kɔpɔnɔsi

²⁰ Mɔɔɔɔ Tɔɔaa tasa Asee kɛ heeluyɔ kɛ tɔm naalɛ nyɛm kɛ kɔɔɔkɔ kɔlɔmɔɔɔ nɔkɔ si: ²¹ Heeli Yuta wulav Solopɔɔɔɔlɛ si, maa ciyiti isɛtɔnɔɔɔ na tɛtɔ. ²² Maa kɔsi atɛ awulaa, na ma yele na atɛ kawulasɔ su tɛnɔɔɔ. Mɛ kɛkɛnɔaa na pɛ ɔɔɔlɔaa kɔ pɛsi nyɔɔɔnɔaa, na kɔɔɔnɔnɔ nɔɔ si. Kɔɔɔnɔnɔ ɔɔɔlɔaa kɔ kɔ tɛna. ²³ Ama kɔɔɔkɔ nɔkɔ ma tɛmlɛ tɔ Solopɔɔɔɔlɛ nyɔɔɔ maa kɔpɔ wulav na i wɛɛ isɔ ma kɔɔɔsɔɔɔ. Mpi tɔ, nyɔɔɔ ma kɔpɔwa si i tɔɔ kɔwulɔɔɔ na ma hɛtɛ. Pɛ tɛna pɛ tɔ Tɔɔaa mɔ, ma yɔɔtɛna mɔɔ.

**ISO KUYOYOTUTU TELƏSULU
SAKALI
TOM TAKƏLAYA
KUTULUTU**

Pa lula Iso kuyoyotutu teləsulu Sakali ke Papiloni tetu taa timpi Yuta nyáma ka we isu yomaa to. Pə waali ke pana Solopapeeli na kotulu saso Yosuwə pa kəma Yuta tetu taa. Waatu kolum ke Sakali na Asee pa lapa pa təma. Sakali tasa yəlaa ke layatu si pá məli Iso kin na pá nma Iso təseele. Sakali tom takəlaya faya tom naaleye. Iso təseele nman na Yosalem məlvu ke i wule taa. Iso ká tayanu i yəlaa.

Iso ka tilina wulav nəvəlu, na i pasəyi i ti, pəc i kə tiikilu. Yəlaa ka te na pá ku-i. Lelaa ná naaki si Yesu tom ke pa keesəyi mpv.

Isəna pa faya Sakali takəlaya to:

Mpi mpi Iso hula Sakali ke toosee taka taa to, titite 1–8

Iseyeli nyáma na piitimnaa leləa pa tom, titite 9–14

TOMNAA MPA PE HULA SAKALI TO

Tacaa məlayəna Iseyeli nyáma

¹ Peesi wulav saso Taliyusi kawulaya pənayə naale nyəjka, isətu pələfei nyəj, ke Tacaa yəyətəna Pelekiya pəyalu Sakali. Itoo saali kəle. ²⁻³ Si i heeli Iseyeli nyáma si: Pə təna pə tu Tacaa má, ma mənə mə cəsənəa ke pááná kə təsəyəsəyi. I məli ma kin, ləna máa keesəna mə təo. Ma si mpvuy ma nəyo kə. ⁴ I taa keena mə caanaa. Maa təma ma kuyoyotutu teləsəlaa heeluyə ke ləjtaa si pá teləsi-me si, i lo mə tənte na mə lakası isayası. Ama i ta tisi na i mv ma tom na i nuna-m. ⁵ I nyáma teu si mə cəsənəa na ma kuyoyotutu teləsəlaa mpə pa səpa. ⁶ Pəyele ma kəkpaalətu na ma kəsəsutu nti tə tom maa heela ma kuyoyotutu teləsəlaa si, pá teləsi-me to, tə mayəna-meye teitei kə. ləna i cəkəna si mə lakası isayası təo kə Tacaa má, ma lapa-meye mpv. ləna i layası.

Sakali toosee taka kancaalaya nyəna

⁷ Mpvyu Tacaa yəyətəna Pelekiya pəyalu Iso kuyoyotutu teləsulu Sakali. Wulav saso Taliyusi kawulaya waatu taa kə i yəyətəna-i, pənayə naale nyəjka isətu naanəwa na kolum nyəj kuyaku hiu na liyiti wule. ⁸ ləna pá lá Sakali isu toosee taka na i ná nəvəlu cəya kpayənuşeməya. ləna i səjə tiikası nasəli si həku ke tətəkəle natəli tə taa. I waali kə kpayənuşeməsi na kpayənuşəlməsi na huluhulu. ⁹ Ntəna má pəsəsi isətəa tillu wei i ka yəyətəna-m to si: Tacaa, kpayənanəj in, i kotoluyə suwe? Mpvyule si: Maa keesi-η.

¹⁰ Mpvyu apəlv wei i səjə tiikası həku taa to i təma si: Tacaa tilina-we si, pá cəo tetu.

¹¹ Ntəna kpayənanəj cəyalaa mpə pa keesəyi isətəa tillu si: Tə cəəwa tetu təna. Ama heesvyu wəna paa timpi, yəoü fei tiili.

¹² Ntəna isətəa tillu nəyo təkpa: Tacaa Pə təna pə tu, pusi hiu na naanəwa kəlv n mv Yosalem na Yuta acələe ləna na pááná. Pələe kə n ká huli-yege suulu?

¹³ Mpvyule Tacaa heela-i tom naani nyəntu nti tə kpaəsəyi apəlv to.

Tacaa paasəyənə Yosalem tətə

¹⁴ Mpvyu isətəa tillu wei i yəyətəyənə-m to i təma-m si: Kpaali Pə təna pə tu Tacaa má ma tom. Ma səla Yosalem na Siyən pulaya kə isu yem na kpete.

¹⁵ Ama ma taa kpaana piitimnaa mpə me i həj mə ti təyo.

Mpi to, pəciiu ke ma mənə Iseyeli na pááná.

ləna mu pəsəyi-i ncaale.

¹⁶ Pə təo kə ma kpaaləyi

si mayə Pə təna pə tu Tacaa,

maa məli Yosalem.

Maa la kəpəntu na i tayanu Iso təseele ke nman,

na i kpsi icate tətə.

¹⁷ Mpvyu isətəa tillu tasa-m heeluyə si:

Kpaali tətə si,

maa tasa Yosalem ke ləsvyü.

Maa waasi Siyən na pá cəyənə mə acələe təkəkəe.

¹ M̄p̄ȳȳ p̄ə t̄asa-m̄ is̄u toosee taka t̄ət̄ə na ma ná h̄əj̄ liyiti. ² Ulena má p̄əsi is̄ətaa tillu wei ı ȳəḡəȳəna-m̄ t̄ə s̄i: H̄əj̄ in̄ı ı k̄ot̄oluȳu suwe? M̄p̄ȳȳle s̄i: In̄ı ı hul̄əȳəna piitimnaa t̄əj̄ nȳəm. M̄p̄ı p̄ə yas̄əna Yuta na Is̄eȳeli na Yosalem p̄ə ȳəlaa.

³ Ulena Tacaa hul̄b-m̄ koolaa liyiti. ⁴ M̄p̄ȳȳ ma p̄əsa-s̄i s̄i: Pepeye pa k̄əma lap̄u ke c̄əne? Ulena í c̄ə-m̄ s̄i: Pa k̄əmaȳa s̄i, pa nȳaas̄əyi piitimnaa. M̄p̄e pa yoonna Yuta nȳəma na pá yas̄ı pa ȳəlaa. Ulena pá ȳəki pa t̄əj̄.

Sakali toosee taka tooso nyəna

⁵ M̄p̄ȳȳ p̄ə lap̄a-m̄ is̄u toosee taka na ma ná yul̄b na í t̄əka ηm̄ənȳə k̄əmaȳas̄əȳa. ⁶ Ulena má p̄əsi-s̄i s̄i: Leye n̄ puki? M̄p̄ȳȳ s̄i: Ma puki s̄i ma maȳas̄əyi Yosalem ıc̄ate w̄əj̄ na t̄ə t̄əȳəl̄əj̄.

⁷ Nt̄ena is̄ətaa tillu wei ı ȳəḡəȳəna-m̄ t̄ə í k̄p̄ət̄əna is̄ətaa tillu l̄əlb̄ wei ı s̄əj̄a-t̄ə. ⁸ M̄p̄ȳȳ ı t̄əma-t̄ə s̄i: Polo n̄ heeli ifepu wei ı t̄əka ηm̄ənȳə t̄ə s̄i, pa k̄aa ηma kol̄uŋa na pá c̄əna Yosalem. M̄p̄ı t̄ə, ı t̄aa ȳəlaa na t̄əla pa k̄əla paȳal̄e. ⁹ Ama Tacaa ȳəḡəȳəta s̄i: M̄áá w̄eɛna is̄u ıc̄ate kol̄uŋa k̄ək̄ə nȳəj̄ka na ma teu naaki t̄ə t̄aa.

Tacaa yaaki yomle nyəma

¹⁰ M̄p̄ȳȳ Tacaa t̄əma s̄i:

M̄p̄a m̄e ma yas̄a t̄ət̄ə t̄əna t̄aa t̄ə,
ı lu ilim̄ nt̄əȳəj̄ t̄ə t̄ət̄ə t̄aa na í se.

¹¹ Yosalem nȳəma m̄p̄a m̄e
ı w̄e yomle t̄aa ke Papiloni t̄ə,
ı taȳanı m̄ə t̄ı na í se.

¹² M̄p̄ȳȳ Sakali t̄əma s̄i: P̄ə t̄əna p̄ə t̄ə Tacaa tilinana-m̄ t̄əm̄ s̄əsiənt̄ə t̄əne. ı ȳəḡəȳəna piitimnaa m̄p̄a pa yoonna ı ȳəlaa m̄e t̄ə s̄i:

Ye wei í tokina-m̄e p̄ə w̄e is̄u maȳa p̄ənt̄ə tokinaa.

¹³ Maa k̄əli piitimnaa
m̄p̄a pa ηmak̄əla-m̄e t̄ə pa t̄ə.

Maa yeke na m̄ə yomaa ηmak̄əli-m̄e.

P̄ı k̄ə na p̄ə la m̄p̄u ıle p̄əȳeɛle í k̄á nȳı s̄i P̄ə t̄əna p̄ə t̄ə Tacaa tilina-m̄.

¹⁴ Tacaa s̄i:

Yosalem nȳəma í ηmaal̄əna lan̄hul̄b̄ml̄e.

Maa k̄ə na má c̄əȳa m̄ə c̄əlb̄.

¹⁵ Waat̄u ıw̄əyi piitimnaa paȳal̄e ka k̄p̄ənt̄əna-m̄.

ı k̄á p̄əsi ma ȳəlaa.

Ulena má w̄e m̄ə h̄ək̄ə.

Waat̄u wei m̄p̄u in̄ı pu la t̄əȳə í k̄á nȳı s̄i, maȳal̄e P̄ə t̄əna p̄ə t̄ə Tacaa wei ı tila-m̄ m̄ə kin̄j̄ t̄ə.

¹⁶ Yuta k̄á taȳanı p̄əsiȳu ke ma k̄p̄ənt̄e ke ma t̄ət̄ə t̄aa.

Ulena Yosalem náá p̄əsi ma ıc̄ate kol̄əs̄al̄e.

¹⁷ Ȳəlaa t̄əna í su.

Tacaa luna ı t̄əȳəȳa t̄aa.

3

Sakali toosee taka liyiti nyəna

¹ M̄p̄ȳȳ Tacaa hul̄a-m̄ k̄ot̄ul̄b̄ s̄əsi Yesuwa. ı s̄əj̄a is̄ətaa tillu is̄ənt̄ə. Satanı ná w̄e nt̄əȳəj̄ t̄ə s̄i, ı c̄aa-t̄ə t̄əm̄ suuu. ² Nt̄ena is̄ətaa tillu t̄əki Satanı s̄i: Su, Tacaa l̄əs̄əna Yosalem. Yesuwa ná w̄e is̄u t̄up̄ut̄uȳu ηku pa l̄əs̄a k̄ək̄ə t̄aa t̄ə.

³ Yesuwa ka s̄əj̄a t̄əna t̄ə na í suu asilima wontu ke. ⁴ M̄p̄ȳȳ is̄ətaa tillu t̄əma í na m̄p̄a t̄ə s̄i: ı w̄əȳəsi-t̄ı. Ma husa ı is̄aȳət̄u. ı k̄á suu-ı acima wontu.

⁵ Na í t̄asa s̄i: ı temi-ı saal̄əȳa k̄əp̄əŋka. Ulena pá la m̄p̄u. Pa suu-ı wontu k̄əp̄ənt̄ə t̄ət̄əȳə na is̄ətaa tillu w̄e t̄əna. ⁶ T̄ənȳəȳa is̄ətaa tillu t̄əma s̄i: ⁷ P̄ə t̄əna p̄ə t̄ə Tacaa má ma su ma nȳəȳo s̄i:

Ye Is̄eȳeli nȳəma t̄əka ma k̄iinj̄

na pá t̄əj̄əȳı ma k̄ot̄ot̄ot̄u

m̄aa k̄p̄a-m̄eȳe Is̄ə t̄əs̄eɛɛ

s̄əs̄aa s̄əs̄aa na ma t̄əȳa paas̄ənl̄aa.

Maa t̄u-m̄eȳe is̄ətaa tillaa m̄p̄a

pa w̄e ma t̄əml̄e t̄aa is̄ənt̄ə t̄ə pa t̄aa.

Isə kənan ke ı t̄əml̄e t̄v

⁸ M̄p̄ȳȳ Tacaa ȳəḡəȳəta s̄i:

K̄ot̄ul̄b̄ s̄əsi Yesuwa na ı taap̄alaa m̄e.

M̄ə hul̄əȳəna nȳuȳu yap̄u m̄p̄ı pu k̄ə t̄ə p̄ə t̄əm̄.

ı ke ηk̄əp̄əŋj̄ na í nu.

Ḳpuyu pa kpaɣa təkɔ ŋku na pá tɛɛna. ¹⁰ Ḳpuyu ma pɔɔsa isɔtaa tillu si: Leye pa pukina-ku? ¹¹ Ntɛna í cɔ-m si: Papiloni ke pa puki si pa ŋma kutuluɣu na pá si-ɪ na pá laaki.

6

Sakali toosee taka pɔlefɛi nyɛna

¹ Ḳpuyu pɔ lapa-m isu toosee taka, ulɛna má ná yosu keɛkenaa liyiti. Na pá lukɛna nyɛɔlɔɣu kɔsɛɛmuyɔ pɔɔŋ naale hekɔ taa. ² Kpaɣanɛŋ kɔsɛɛmɛŋ hɔŋna kancaalaya keɛke. Kpaɣanɛŋ kokpɛɛtɛŋ ke keɛke naale nyɛŋ. ³ Kpaɣanɔhɔlɔmasi ke keɛke tooso nyɛŋ. Ulɛna kpaɣanɛŋ wei ɪ wɛna cɔntɔ tɔlɔŋasi tɔɔɔ keɛke liyiti nyɛŋ. Kpaɣanɛŋ un ɪ tɛna ɪ ka wɛna tɔŋ ké. ⁴ Ḳpuyu ma pɔɔsa isɔtaa tillu wei ɪ yɔɔtɔna-m tɔ si: Kpaɣanɛŋ na ɪ keɛkenaa mpe pa kutuluɣu suwe?

⁵ Ulɛna pɛle pá cɔ-m si: Tɛtu tɛna tɔ Tacaa kin ke feesin liyiti un ɪ luna. Ulɛna í puki antulinya hɔɔlɔŋ tɛna taa.

⁶ Ḳpuyu kpaɣanokpɛɛtɛŋ keɛke ná mɛŋna ilim ntɔɔŋ tɔɔ, ké Papiloni tɛtu taa. Ulɛna kpaɣanɔhɔlɔmasi náá mɛŋna ilim tɛtɔle tɔɔ. Na cɔntɔ tɔlɔŋasi nyɛŋ ke ilim mpɛtɛŋ tɔɔ. ⁷ Ḳpuyu cɔntɔ tɔlɔŋasi nyɛŋ un ɪ sɔlɛmaa si ɪ ká cɔɔ tɛtu. Ulɛna Tacaa si pá cɔɔ-tɔ. ⁸ Ḳpuyu Tacaa yaa-m na í heeli-m si: Kpaɣanɛŋ wei ɪ pola Papiloni tɛtu taa tɔ. In ɪ ká yelina na ma Feesuyɔ tii hɔɔlɔɣu ŋku kɔ taa.

Yesuwa kawulaya tɔɔɔ

⁹ Ḳpuyu Tacaa heela-m si: ¹⁰ Mu kɔcɔɔ ke mpa Papiloni nyɛma kuuwa tɔ pa kin. Mpeyele Helatayi, na Topiya, na Yetaya. Polo sanja maɣamaya ke Sefaniya pɔyalɔ Yosiya tɔɔɔ taa. Tɛnaya yɔlaa mpe pa wɛɛ. ¹¹ Caa wɔla na liyitee nyɛɔtɔ. Ulɛna n lu ntenuɣu ŋku n ká te Yosataki pɔyalɔ kɔtɔlɔ sɔsɔ Yesuwa nyɔɔ tɔ. ¹² Heeli-ɪ si, Pɔ tɛna pɔ tɔ Tacaa yɔɔtɔa si: Yɔlɔ nɔɔlɔ wɛ cɛne na pá yaa-ɪ si Hoole.

ɪ ká lu ɪ tɛtu taa.

In ɪ ká ŋmana Iso tɛsɛɛle.

¹³ In ɪ ká tayanɛna-tɛɛ ŋmaɔ.

ɪ ká wɛɛna kawulaya kuyɔsɔm,

ɪ ká caya ka kumte tɔɔ na í tɔɔ-ke.

Kɔtɔlɔ ká wɛɛ ɪ kɔŋkɔŋ taa,

na pá nukɛna tɛmaya teu.

¹⁴ Ntenuɣu ká caya Iso tɛsɛɛle taa. Pu tɔɔsɔyɔ-wɛɛ Helatayi, na Topiya, na Yetaya, na Sefaniya pɔyalɔ pa kɔpantɔ tɔɔ.

¹⁵ Yɔlaa ká luna poolɔŋ na pá kɔɔ na pá sɛna Iso tɛsɛɛle ŋmaɔ. Ilɛ í ká nyɪ si Pɔ tɛna pɔ tɔ Tacaa tilina-m ma kin.

Ye í nukɛna mɛ Iso Tacaa ke teu pu la mpɔ.

7

Nɔhɔkɔtɔ ke Yosalem ncaale tɔɔ

¹ Ḳpuyu Tacaa heela-m tɔm. Taliyusi kawulaya pɛnaya liyiti nyɛŋka isɔtɔ pɔɔɔlayafɛi nyɛŋ wei pa yaa si kisile tɔ ɪ kuyakɔ liyiti nyɛŋku wule ke ɪ heela-m tɔ. ² Pɛtɛɛli nyɛma ka tilina Salesee na Lekem-Meleki si pá kɔɔ Tacaa wiinɔw ke iso tɛsɛɛle taa. ³ Ḳpuyu pa pɔɔsa kɔtalaa na Iso kuyɔɔtɔtɔ telɛsɔlaa si: Pɔ wɛɛ si, tɔ wiiki na tɔ hɔkɔyɔ nɔɔsi, ke paa pɛnaya ŋka ka isɔtɔ kakpasɔ nyɛŋ, isu too tɔ lakaya pusi pɔyalɛ taa tɔ?

⁴ Ḳpuyu Pɔ tɛna pɔ tɔ Tacaa tɔma-m si, ⁵ telɛsi kɔtalaa na tɛtu taa yɔlaa tɛna tɔm si:

Too pusi nɔtosɔ na naanɔwa

kɔlɔ í hɔkɔyɔ nɔɔsi,

na í wiiki paa isɔtɔ kakpasɔ nyɛŋ

na isɔtɔ naatosompɔɔlaya nyɛŋ wei.

Ilɛ pɔ taya ma lanɔhɔlɔmle ke í caaki na í laki mpɔ.

⁶ Halɔ waatɔ wei í tɔki na í nyɔɔki tɔ,

mɛ tɔ leleŋ ke í pɛɛkɔyɔ.

⁷ Iso kuyɔɔtɔtɔ telɛsɔlaa ká tɛma Tacaa kɔkpaalɔtɔnaa pane pa nɔɔsɔle nau ke hatoo lɔŋtaa. Waatɔ un ɪ taa Yosalem na ɪ cɔlɔ acalɛ wɛ heɛsɔyɔ taa. Pɛcɔ yalaa ká wɛ ilim ntɔɔŋ na pɛ mpɛtɛŋ tɛtu taa.

⁸⁻⁹ Ḳpuyu Pɔ tɛna pɔ tɔ Tacaa tɔsa-m nti ɪ ka yɔɔtɔyɔ tɔ si:

ɪ tɛŋ tampana na í huɔkɛna.

ɪ laki kɔpantɔ, í huɔɔyɔ tɛmaya suulu.

¹⁰ ɪ taa muɣuli suluwaa, yaa leelaa,

yaa mɔulaa, yaa konyɔntɔnaa.

I taa mayasi isayatu ke ma tana too.

¹¹ Ama yalaa me i kisa-ti. I taka ma njpanji si i taa nu. ¹² I lapa ma nyama ke kpuseh isi pee. I kisa Pa tana pa tu Tacaa ma ma kuveseatu. Ntanyi ma Feesuyu heela Iso kuvogotutu telasalaa, na pa telasi-mege too lantaa lena i kisi nuu. Mpuvu ma paaana huuna-me. ¹³ I lena ma to si: Timpi ma yaa-me na i kisi to.

Pa too ke ma yaa-m si ma waasi-me na maa kisi too.

¹⁴ Maa yasi-mege yalaa mpa i ta nyi to pa heku.

I ka yele ma tetu ke kpete.

Ma taa nyalu u puki,

pacó nyalu u kaji.

I ku ma tetu na ma nin na ta pasi tesapaya.

8

Tacaa su i yalaa ke nyo kpanka

¹ Mpuvu Pa tana pa tu Tacaa heela-m si:

² Maya Tacaa ma luyu suu Yosalem

nyama ke teu na ma saki pa sam.

Na ma taa kraakana pa kolontunaa.

³ Pa too ke ma yagotaa si maa mali Yosalem.

Maa tasa Siyoni icate taa ke cayau too.

Hali maa yaa Siyoni si tampana icate.

Maa layasi Siyoni icate pulaya si nanyi nyanka.

⁴ Kokratana ka nyaki pa kratani too

na pa too pa cayu Yosalem taa.

⁵ Yalaa ka tasa Yosalem taa ke malovu.

Piya ka tasa luu ke tuutumaa na pa liyiliyi

icate haree too.

⁶ Iseyeli yalaa kakaasaya u huoki si mpv unu pa we lapu.

Ama Pa tana pa tu Tacaa na pasayana na i la piti tamle nte.

⁷ Maa waasi ma yalaa mpa me pa krawa yomle to.

Ilim talule na pa tetule acalae taa ke pa pona-me.

⁸ Maa kana-mege Yosalem na i wee ma yalaa.

Maa wee ma Iso,

na ma taki ma too ke kawulaya na siyisuyu.

⁹ Mpuvu Pa tana pa tu Tacaa yagotaa si:

I kaasi ma ti.

Mpi to, nnono i nuki ma noosi nsi maa suwa to.

Nsanyi Iso kuvogotutu telasalaa ka kraala waatu wei

pa tayana Iso taseele kite suu si pa njmaaki-te to.

¹⁰ Na pacó pa taki waatu unu to,

yalaa yaa tola taa hikiyi kufelovu.

Pacó pa suoki paa luki.

Ma yela yalaa ke si pa laki tamaya isana pa soolaa to.

¹¹ Ama panente ma heeliyi-me si,

ma kaa tasa me mpa pa kaasaa

toyo lapu isi lantaa nyama.

¹² Maa la-mege kupantu nti ta tana.

Tev kpanko ka nu.

Lesenaa na kotutum ka la teu na i heesi.

¹³ Yuta na Iseyeli pa kawulasi me.

I ka we piitimnaa lempa heku ke isi mpusinaa.

Ama panente maa waasi-me.

I ka pasi piitimnaa mpi pa tansa noosi kpanji to.

Ile i kaasi ma ti, i taa nya.

¹⁴ Maa tu ma taa ke si ma looki-mege wahala taa.

Mpi to, ma caanaa ka kraasa ma paaana ke,

na ma taka-ye.

¹⁵ Ama nnono ma tu ma taa si maa kati

Yosalem na Yuta nyama mege kupantu.

Ile i taa nya.

¹⁶ Isana i ka la toyle si

pa a wei í heeli í tɔyɔntale ke tampana.
 I tɔnɔyɪ siyisuyu ke mɔ hɔvlenaa taa,
 na í pɛɛkɛyɪ heesoyu.
 17 I taa la tɔmaya isayatu yaa í tuuna yem.
 Mpi tɔ, Taca a mɔ́, maa caaki yaasinaa mpe pa taka.

Nɔhɔkɔtv kɔyɛɛɛɛ pɔsa acima nyɛɛɛɛ

18 M̄pɔyɔ Pɔ tɔna pɔ tv Taca a heela-m si, 19 mɔ́ telɛsi-mɛ si: Nɔhɔkɔtv nti í hɔkɛyɪ isɔtv liyiti nyɛɛɛɛ na kakpasɪ nyɛɛɛɛ na naatosompɔyɔlaya nyɛɛɛɛ na naanɔwa nyɛɛɛɛ ke pɔnaya taa tɔ. Tu tɛ na tɔ́ pɔsi acima sɔsɔna ke Yuta nyɔ́ma. Ama í sɔɔli siyisuyu na heesoyu kɛ́. 20 Pɔ́ tɔna pɔ tv Taca a yɔyɔtaa si:

Piitimnaa kpai nyɔ́ma na acalɛɛ payalɛ
 yɔlaa ká tɔyanɪ Yosalem ke kɔntɛ.
 21 Halana icatɛ lɛntɛ yɔlaa heeli lɛntɛ nyɔ́ma si:
 Tɔ́ polo na tɔ́ sɛɛ Pɔ́ tɔna pɔ tv Taca a na tɔ́ wiina-ɪ.
 Ilɛna pɛlɛ pá tisi.
 22 Piitimnaa tɔɛ nyɔ́m
 na yɔlaa payalɛ ká kɔɔ
 Yosalem na pá sɛɛ-m na pá wiina-m.
 23 Ma heeliyɪ-mɛ si,
 waatv inɔyɪ piitimnaa waanɪ waanɪ naanɔwa
 yɔlaa ká kpa Yuta tv nɔyɔlv ɪ toko taa si:
 Tɔ́ caa tɔ́ tɔɛ-mɛyɛ isɔsɛɛɛɛ.
 Mpi tɔ, tɔ́ nuwa si Isɔ wɛ mɔ́ waali.

ISEYELI NYɔ́MA NA PIITIM LɛMPI NYɔ́MA

9

Isɔ hɔvnan ke piitimnaa lɛlaa

1 Taca a yɔyɔta ɪ tɔm
 na tɔ́ tala Hatɔlakɪ tetv taa.
 Tɔ́ nu Tamasi icatɛ taa.
 Ilɛ pɔ́ taya Iseyeli nyɔ́ma tike ke ɪ paasɔyɔna.
 Ama yɔlaa tɔnaya.
 2 Tamasi icatɛ cɔlv Hamatɪ icatɛ,
 na Tiii na Sitɔɛ acalɛɛ nna a wɛna
 kpelikpeka sɔsaya tɔyɔ Taca a yɔyɔtɔyɔna.
 3 Tiii nyɔ́ma í nɔmawa mɔ́ icatɛ ke koluɛɛ kɛ́.
 I kaa liyitee isɔ kanyɛɛna na wɔla isɔ afɔla.
 4 Ama Taca a ká lɛkɪ-tɛ.
 I ká tusi tɔ́ koluɛɛ ke tɛɛku taa
 na í nyayasi-tɛyɛ kɔkɔ.
 5 Filiisi acalɛɛ Asɛkalɔɛɛ, na Kasa,
 na lkolɔɛ nyɔ́ma ká ná mpi.
 Sɔyɔntv ká kpa-wɛ na pá kpisi kantɔlvɔ.
 Wulav kaa kaasi Kasa.
 Pɔyɛɛ Asɛkalɔɛɛ icatɛ ná kaa na tɔ́ yɔlaa.
 6 Yɔlaa sitaa kɛ́ na pá kɔɔ pá caya Asɔtɔti.
 Maa lɛsi mpi pɔ́ tɔyɪ Filiisi nyɔ́ma ke kalampaanɪ tɔ.
 7 Maa lɛsi mɔ́ nɔɔsi taa kɛ́
 nantv nti pa ta lɛntɪ tɔ,
 yaa kulalaatv.
 Mɔ́ taa mpa pɔ́ kaasaa tɔ,
 na Yuta nyɔ́ma í ká yaana-m mɔ́ Isɔ.
 lkolɔɛ nyɔ́ma ká sɔv mɔ́ yɔlaa taa isɔ
 Yɛpusi nyɔ́ma lapa tɔ.
 8 Maa tɔɛɛ Iseyeli tetv kɛ́.
 Yoolaa napɔli kaa pɔsi-tɪ,
 paa tɛɛlaa yaa kɔntaa.
 Páɔɔ nɔmakɔlv kaa tasa mɔ́ tɔ́ kɛ́ tɔɛɛnav.
 Mpi tɔ, ma paasɔyɔna-mɛyɛ.

Yosalem waasoyv

9 Μῦϋου Τααα τασαα σι:
 Yosalem icate nyá,
 nyá lanje í húlomí sósóm.
 Siyón nyáma me,
 mā wulav kōhna nteye mā cōb.
 I siyisaa na í kē aka.
 I pása í ti na í caɣa kpanɣa tō.
 10 Maa lasi ífəlayim taa kē yooú kēkenaa
 na Yosalem taa kē pə kpaɣanəh na pə tōh.
 Wulav im í ká tɔ piitimnaa kē heesuyv.
 I ká tɔɣo kawulaya kē antulinya tana təpa.

Salakatunaa hetvov

11 Μῦϋου Τααα γəɣtəa σι:
 Maa ce mā nyáma mpa pa təkə saləka
 kē ləkə wei í taa lom fei tō.
 Má na me tá nɔɣo pɛeləvɔ kətaya
 caləm tō kē maa la mpv.
 12 Salakatunaa me,
 í məli koluhə icate taa na tɛeləvɔ.
 Saɣə ma tasəɣi yəɣotvov si
 maa lɛeti-mɛɣe kɔpantv kē təm naale.
 13 Maa pəsi Yuta kē tōv,
 na ífəlayim kē nyámá.
 Maa kosi Siyón nyáma
 na pá yoonə Kələeki nyáma
 na má lá na pá pəsi isu aka layate.
 14 Τααα má maa sōsi ma yəlaa tō.
 Maa yaɣa apalvtutuyv isu tev hola.
 Maa tō nyámá isu tev ηmələsvov.
 Maa həkə mā waalı isu ilim mpətəh tō kacuculaya.
 15 Pə tana pə tɔ Τααα má maa kenti ma yəlaa tō.
 Maa tō mā kolontunaa kē pəntəlvɛɛ na má wakəli-wɛ.
 Iseyeli nyáma í ká kv mā kolontunaa.
 Caləm ká kpe isu səlóm.
 Yaa isu kətaya təlate caləm sukuyv poosiisi,
 na pá ηmusi tə ηkuluhəsi tō tō.
 16 Waatv im í taa kē
 Iso Τααα ká waasi í yəlaa.
 Isu tiikilu waasvov í kaləkv tō.
 I ká teeki kəkə isu liyitee pɛɛ.
 17 Mə tetv taa,
 lanhulómle na kacəka ká wɛɛ.
 Təɣov na nyōov ká ha ifepiya kē kpelikpeka.

10

I sələmi Τααα kē tev

1 I sələmi Τααα si í ha-mɛɣe tev kē toomaya.
 I ká yele na kv nu-mɛɣe sósóm
 na təɣonaya nyala tawa taa.
 2 I kvvɔi mā təɣi yem kē na tuɣ,
 í wɛ kpeɛte kē.
 Pəcə tɔwaa naa naaki mā pee.
 Pa puɣusiyi-mɛ na pəpəto toosee si,
 pa heesəɣi mā lanja.
 Μῦϋου mā caanaa lapa na pə yasí-wɛ
 isu heen wei í feina tiikilu tō.

Waasvov təm yəɣotvov

3 Pə tana pə tɔ Τααα má,
 ma mv pááná na kpaí nyáma.
 Mpe pa tiikiyina Iseyeli nyáma na musəh.

Maa səh pa təə.
 Maa paasəna ma Yuta yəlaa
 na má tu-meçe toh isı ma yooü kpaçanəh.
⁴ Mə taa ké awulaa ká lu waanı waanı.
 Mə toh ká wəe isı kutuluçu kite tēe pəle.
 I səhəa ké taca isı lahaya tesika,
 na í wəna pəsuyü isı yooü təə.
⁵ I ká wəe isı yooü akanaa,
 na í fəlayı mə kolontunaa ke atē.
 Mpuvu í ká yoo.
 Mpi tə, Tacaá má,
 maa wəe mə waalı ké.
 Fēelē ká kpa mə kolontunaa kpaçanəh çayalaa.
⁶ Maa yelee na Yuta nyəma nyəə toh.
 Maa waası Yosēefu təyaya nyəma.
 Maa məhna-meçe mə tətü taa isı ma taa lə-me.
 Mpi tə, mayale mə Iso,
 ma wəna mə pətətəle ké, maa cə-me.
⁷ Iseyeli nyəma ká pəsi akanaa ké.
 Mə lahə ká holumı isı í nyəə solum.
 Mə piya ká na mə akaitü nti.
 İlena pēle pa taa heena Tacaá.
⁸ Maa yaa ma yəlaa me na má hetı-me na má kpeyeli-me.
 I ká huki isı pa hukaya ləh tə.
⁹ Mpi tə, maa hmusi-meçe piitimnaa taa.
 Ama í ká təəsi ma təə ké pooluñ taa təna.
 Məna mə pəyalaa í ká çaya təna.
 İlena í taçanı məlvü.
¹⁰ Maa ləsi-meçe İcipiti na Asilii pa tetonaa taa.
 Maa məhna-meçe mə tē na má səəsi-meçe Kalaatı
 na Lipañ tətü.
 Paa na mpü tə, təcəyalē kaa tala-me.
¹¹ Paa lahwakəllē mayana-me isı tenku.
 Maa cə mə hola na halı Nili pəçə pəle mayamaya wülü.
 Kalampaanı tü Asilii ká hotı isı taav.
 İcipiti ilē í toh ká yəki.
¹² Maa yelee na Iseyeli nyəma nyəə toh.
 I ká nuña-m na í təkı ma kiñ.
 Tacaá má, ma yəçətəyəna mpü.

11

Piitimnaa toh nyəm yoonav

¹ Lipañ tətü tūli nyá nənəəsi
 na kəkə nyaya nyá tuñ səəsəñ.
² Tuñ me, í wii, pa heela mə tuñ kupañ lələñ.
 Pasañ tuñ səəsəñ me, mü wii,
 pa heela mə hətvü anaam.
³ Tiikilaa nyövu kulvüv waatə tēewa,
 İlena pá wiiki.
 Pa heela təçolası hətv kəpantü
 İlena səle sı wiliyi na sí maləyi Yaatanı pəçə.

Tiikilaa naale təm

⁴ Mpuvu kuçakü nakülü ma Iso Tacaá təma-m sı: Pəsi heen wei pa puki kuçu tə í tiikilu. ⁵ I yataa ná lentəyi-ı ké paa naaki pa tasəkəle. Pə kaası na í pəetəlaa náa wonjiyi na pá sañ Iso sı pa sūv toh. Heen mayamaya tiikilaa ná fēi í pətətəle. ⁶ Tacaá yəçətəna sı: Ma kaa wəena atē yəlaa pətətəle. Maa tū paa wei ké í wulav yaa í cələ tū niñ taa. Awulaa ká kpiisi tətü, ma kaa fiti nəçəlvüv pa niñ taa.

⁷ Mpuvu Sakalı təma sı: Má pəsəna ntəçe tiikilu wei í heen yampayətəlaa yakı na pá kuçi tə. Maa caa kpatəñ ke naale na má ha ləñkü sı: Səəlvüv. İlena ləñkü sı: Nəçə kulmaya. Maa paasəna

ma heen. ⁸ Isətu kolum taa ké ma yasa tiikilaa tooso. Ma suulu tema ma heen tso, na ilé í nyəxəsi-m. ⁹ Ilena ma tami-i si: Ma kaa tasa-meje paasənav na pá taari. Ile mpa peje pa caaki səm tó pá si. Pá kv mpa pə wée si pá kv tó. Ye pə kaasa mpa ile peje pa lí tema.

¹⁰ Ilena má kpaɣa kpátuvu ŋku pa yaa si Səoluvu tó na má peli-ku. Ilena má yəki nəɣo ŋka má na piitimnaa tu pɛɛlaa tó. ¹¹ Ma na-me tá nəɣo pɛɛlɔv yəkaa. Ilena heen paɣatəlaa mpa pa keŋna-m tó pá cəkəna si Tacaa nəɣo we pə taa. ¹² Ilena má heeli-we si: Ye pə maya-me í felu-m liyitee, ye pə taya mpv awusa. Ntəna pá mayasi-yeje nyəxətu hiu na naanowa. ¹³ Mpuv Tacaa təma-m si: Pəti liyitee səsəna nna pa mayasəna-m mpv tɔɣo koolu. Ilena má pəti-yeje koolu ke Iso təsɛɛ taa. ¹⁴ Pəle pə waali, ilena má peli ma kpátuvu ŋku pa yaa si Nəɣo kolumaɣa tó. Ilena pə yasi Iseyeli na Yuta. ¹⁵ Mpuv Tacaa tasa-m heeluvu si: Pəsi tiikilu kumelenj. ¹⁶ Pəle pə paasi maa pona-meje tiikilu kofalu. Ilé í kaa paasəna heen, hali í ká pɛɛki í kuvv ké. I kaa pɛɛki kulepinj, yaa í fə wei pə wuki tó. Yaa í paasəna alaafəya nyəŋ. Hali í ká tɔɣo í taa kuvvasələn. I ká seti lələŋ aɔvwa si í taa tó.

¹⁷ Tiikilu kumelenj nyá wei nn paasəyəna heen tó, nyá təm we waiyo ké.
Yoou í peli nyá ninj
na kv yəki nyá isəle ntəɣəŋ nyənte.
Pə la-ŋ isəkpuluvu,
nyá ŋkpaləŋa í kpeki.

12

Yosalem waasvuv

¹ Iseyeli təm nti Tacaa yəxətəa tɔɣole si: Má suna atə na isətəa. Má tona yulu ke weesuvu. ² Maa pəsi Yosalem isu sulom atinjkpa. Pəcolə piitimnaa me í ká nyəo na pá cəo mə isəntaa. Kolontunaa ká ta Yosalem na Yuta tetv təna. ³ Waatu unu í taa ké maa pəsi Yosalem isu puu, na mpa paa kuliku tó pu kv-wə. Antulinya piitimnaa təna ká pɛɛki si pá seki-ku. Paa kpeyeli na pá kəo icate ke yoonav. ⁴ Pəɛɛɛ maa yele na səɣəntv kpa pa kpaɣanəŋ. I ká seliyi isu sulom kuvv-i, na í cəɣalaa náá suv kpaŋv. Maa feŋ Yuta nyəma me mə təo. Pulv í taa tokina-me. Ilena ma yulvsi piitimnaa təna kpaɣanəŋ isə, na í tutiyi yem. ⁵ Hali Yuta nyəvu nyəma ká tó si: Pə təna pə tv Tacaa kinj ke Yosalem yalaa hikiyina tən. ⁶ Ilena maa yele na í yoonaa piitimnaa mpa pa cəəna-me tɔɣo cemace. Na í kəli-we isu kəkə mukuvv hətuvv tó, yaa isu kəkə mukuvv camhuvvule tó. Ama pulv kaa tokina Yosalem yalaa.

⁷ Tacaa ká kəo na í waasi Yuta nyəma. Ile Tafiti ləlvv nyəma na Yosalem nyəma í kaa huvv si í tɛɛ Yuta nyəma leləa. ⁸ Waatu unu í taa ké Tacaa ká kenti Yosalem nyəma təo. Ilena mə taa acamaa pəsi tonjuna isu Tafiti. Ilena Tafiti ləlvv nyəma náá pəsi-me isu Iso. Yaa Tacaa isətəa tillu wei í tən mə nəɣo təo tó.

Pa cəɣa ləyaya ke tetv təna taa

⁹ Mpuv Tacaa yəxətəa si: Waatu unu í taa ké maa kv piitimnaa təna mpa pa kəŋ Yosalem ke yoonav tó. ¹⁰ Maa tv Tafiti ləlvv nyəma na Yosalem nyəma meje luvv kolumvuv na sələmvv ləmayasəle. Ilena í keesəna ma wei paa tula pəŋ ke musəŋ tó ma təo. I ká cəɣa ləyaya isu pa cakvuv pəyaya ikpamle ləyaya tó. I ká wii-m isu í səki í səki, isu kancaalaya pəyaya. ¹¹ Waatu unu í taa, Yosalem taa ləyaya ká təo ké. Kaa wée isu Mekito tetəkəle taa Hatati-Liməŋ nyəŋka. ¹²⁻¹⁴ Paa ləlvv ŋku kv tike kv cəyana kv ləyaya. Paa Tafiti ləlvv, paa Natan nyəŋku, paa Lefii nyəŋku, paa Simeyi nyəŋku, na pá polo ləlvv leləŋ ke mpv. Paa ləlvv ŋku kv apalaa na alaa paa cəyaa mpa mpa kə.

13

¹ Mpuv Tacaa yəxətəa si: Waatu unu í taa ké sɛɛlv nəɣəlv í ká tɔli. I ká nyaali Tafiti ləlvv nyəma na Yosalem nyəma me mə isəyatu.

Iso ká kpiisi tuj na Iso kuvvətətv tɛləsəlaa kvcesaa

² Ilena Pə təna pə tv tasa yəxətəv si: Waatu unu í taa ké maa kpiisi tetv təna taa tuj təna, na í kətəlaa. Nəɣəlv kaa tasa í hətə yaav. Maa ləsi laatu kuvvuluvv ke mə taa. ³ Haləna ye pə cəpa mə taa wei na í yəxətə pəpətv təm natəli, í caa na í too paa təmi-i si: Timpi n looliyina Iso Təm tó, isu ŋ səpa. Pa mayamaya paa tv kəna-ŋ pə tətəte. ⁴ Waatu unu í taa Iso kuvvətətv tɛləsəlaa ká wɛɛna pa təm kpaaluvv, na pa toosəe heeluvv fɛɛle. Hali pa kaa tv suu pa təmle tokonaa mpa pa puɣusiyina yalaa tó. ⁵ Paa wei í ká tó si: Ma ké hátv ké, ma ta ke Iso kuvvətətv tɛləsəlv. Hatəo ma pəcaatv ke ma wɛɛna tawa na má haləyi. ⁶ Ye pa pəsa-i si: Pepe kəna-ŋ nyá lanjle taa ké isəntə? Ilé í cə si: Ma na ma camnanaa ké, na pá kv-m mpv.

Tacaa sɛv

⁷ Mpuv Pə təna pə tv Tacaa təma si:

Layate nyá, ku ma sənlo wei i ké tiikilu tɔ,
na heej ya yem yem.
Ilena má kuli iwéesi tɔɔ.

⁸ Tɛtu heej hɔyɔlɔn naale ká sɪ na pɛ kaasi kɔlɔmbɔyɔ tike. ⁹ Maa tayani kɔkaasaa me isu pa wɔkɔyɔ wɔla na liyitee nyɔyɔtɔ ke kɔkɔ na pɛ nyaali-ti tɔ. Ilena í sɔlɔmi-m na má mu, na má yaa-meɛe ma yɔlaa. Ilena mu yɔyɔtɔyɪ sɪ: Tacaá kɛle Iso.

14

Tacaá kuyaku

¹ Tacaá páná kuyaku kpeɛetɔna ntɔ. Yosalem nyáma me, paa tala mə kɔpam na í nyənayɪ.

² Tampana tɔɔ,

Tacaá ká kpeɛeli piitimnaa.
Paa kuli Yosalem tɔɔ na pá lɛeki-tɛ.
Paa kuu tɛɛsɪ taa wontu, na pá kpi alaa.
Paa kuu yɔlaa hɔyɔlɔyɔ na pá tɛɛna.
Ama pu yele kɔkaasaa ke ɪcate taa.

³ Pə waali ké Tacaá ká yooná piitimnaa me,
isu too i tu lakɔyɔ yooɔ waatu taa tɔ.

⁴ Waatu inayɪ i ká tani i nɔɔhɛle kɛ
Olifinaa pulaya tɔɔ ké Yosalem kin kɛ ilim tɔlule tɔɔ.
Pulaya ká faya na ká tɔn ilim.

Ilena hɔyɔlɔyɔ lɛɲku náá mɔnna
ilim mpɔtɔn na lɛɲku na pɛ ntɔyɔn.

⁵ Pulaya tɛtɛkɛle nítɛ tu wɛɛ nɔpɔyɔ halɔna Asaali ɪcate.
Ntɛɛe í ká tɔn na í se,

isu mə lɔnɔnaa ka lapu pɔnaya nka
tɛtu sela Yuta wulav Osiyasi pɔɔle taa tɔ.

Waatu inayɪ Tacaá Iso na isɔtaa tillaa paa tala. ^a pə nɔyɔsɔna ké isu ɪcate hɛtɛ. Iɛ tá tu Lɔkpa taa sɪ ɪcate.

⁶⁻⁷ Pə kpayav waatu inɪ tɔ,
pə fɛi sɪ ilim ntɔ ahoo ntɔ.

Sɔkpetɔyɔ ká mɔki ké na nyaalɔm wɛɛ tam tɔɔ.
Tacaá tike nyəmna kuyaku nku.

⁸ Waatu inɪ i taa sɛɛlo ká lu Yosalem
na i lom lempɪ kpeɲ Tenku Kɔsɔpɔ taa,
na lempɪ kɛ Metitelanee Tenku taa.

Pu kpe nɔpɔyɔ tam ké,
paa lɔnɛle paa yoluma.

⁹ Tacaá tike ká tɔyɔna kawulaya kɛ tɛtu tɔna taa.
Nyá tike tɔkon ké yɔlaa tɔna ká nyɪ na pá sɛeki-n.

¹⁰ Pə cɔnɔv Yosalem tɔ pu pəsɪ isu tɛtɛkɛle.
Pə kpayav Kɛpa ɪcate kɛ ilim ntɔyɔn tɔ tɔ,
na pɛ polo pə mpɔtɔn tɔ kɛ Limɔn ɪcate tɔ.

Yosalem ká kɛli i cɔlo acalɛe kɛ kɔnɔkɔlɔmɔn.
ɪcate wan ká kpayɔ Pɛncamɛɛ nɔnɔyɔ,

halɔna nɔnɔyɔ kɔpɔnaya kɛ nkuɔnɔ taa.
Ilena pɛ polo Hananɛyɛɛli kutuluɔyɔ sɔsɔv.
Halɔna wulav lɛsɛn tɔnyaasɛle.

Ilena tɛtɛkɛle náá kpayɔ Kipeya na tɛ polo Limɔn.

¹¹ I ká caya tɔ taa tɔpamm,
nɔyɔlɔ kaa nyaasi-tɛ na yɔkɔyɔ.

¹² Ye pə kaasa piitimnaa mpa me
i pola Yosalem kɛ yoonav tɔ.

Mpi mpi Tacaá ká la-me tɔyɔlɔ.
Mə nantɔ ká tasana mə isɛ.

Mə isɔpɛe ká tasa a pɔyɔlɔn taa.
Mə nsɔma ká tasa mə nɔɔsɪ taa.

¹³ Waatu inɪ i taa ké Tacaá
ká yele na sɔyɔntɔ anaam kpa-me,
na í kuli tɔma tɔɔ.

^a 14:5 Asaali ɪcate: Lontɛ tɔnɛ inɪ tɔ ta nyɪ sɪ ɪcate yaa pɔyɔ yaa pɛpɛ hɛtɛ. Ama

14 Yuta nyáma ká yosona Yosalem náyo,
 paa leeki piitimnaa lɛmpa wɛnau.
 Pə kpaɣau wɔla, na liɣitee nyəɣətu tɔ,
 na wontu ke tuutuuma.
 15 Kɔtəŋ ŋku kɔ kpa kolontunaa tɔ,
 ku kpa pa tala ke teitei ké ŋpɔyɔ.
 16 Waatu inɪ ɪ taa ké Yosalem
 kolontunaa kakaasaya ká puki Yosalem taa ké
 paa pənaya ŋkaɣa Pə tənə pə tu Tacaa wulav ke sɛɛv.
 ɪ ká təkɪ coka acima.
 17 Ye tetu yɛlaa mpa pa ta polo
 Yosalem ke Tacaa sɛɛv,
 tɛv kaa nu pele pa tɛ.
 18 Ye Icipiti nyáma me ɪ kisa Yosalem
 ke pote si ɪ tɔyɔ coka acima,
 wahalanaa ká maɣana-me isɪ piitimnaa
 lɛmpa mpa paa puki acima anɪ tɔ.
 19 Mpɔyɔ pu hɔna mə na piitimnaa mpa
 paa kisi acima anɪ a tɔyɔv tɔ mə ŋkraŋŋ.
 20 Waatu inɪ ɪ taa, paa ŋmaa na pá kpeŋna
 kraɣanəŋ luuŋ tɛe kaŋkoŋlee tɔɔ si:
 Tacaa tənna.
 Halɪ Isɔ tɛsɛɛle taa tiipee kraɪ nyənə ká pəsɪ isɪ
 caləm poosiyanaa mpa pa su kɔtaya tɛlate tɔ.
 21 Yosalem na Yuta taa tiipee tənə ká pəsɪ Tacaa nyənə.
 A taa ké kɔtɛlaa tənə ká təsɪ pa nantv.
 Paɣatɛlaa kaa tasa wɛɛv ke Pə tənə pə tu Tacaa
 Isɔ tɛsɛɛle taa ké waatu inɪ ɪ taa.

ISO KUYOYOTUTU TELESLU MALASI TOM TAKELAYA Kotlolu

Na pécó pə takí Malasi waatu to Iseyeli nyáma ka təŋa Asee na Sakali pa seyesəŋ ké. Haləna pá tayaní Iso təsele ke ŋmau. Ama pə koma na pá keesi, ilena pá tayaní Iso seev ke yepu. Ilena pá puyusiyi Iso ké pa kuhaaŋ tom taa. Kotəlaa ná yela pa təmlə na kiŋ wei Iso cela-we si pá hul yəlaa to.

Isəna pa faya Malasi takəlaya to:

Isə ləsa Iseyeli nyáma si pá pəsi i yəlaa, titite 1

Isə kpaaləyi kotəlaa, titite 2:1-16

Tacaa tillu na Iso huule, titite 2:17-3:23

1 Tacaa heela Malasi ke tòm si í teləsi Iseyeli nyáma.

Iseyeli nyáma ke Tacaa lasaa

2 Tòm ntəyale si uní í səla-we. Ilena pele pa pəəsi Iso si: Pepe huləyana mpv? Ntəna Iso si: Isav na Yakərv paa we tətəle ké. Paa na mpv ma səla Yakərv. 3 Ilena má kisi Isav. Ma kpiisa Isav luluyv Itəm nyáma tetv, na pá waasi taale hasi. 4 Itəm nyáma me í tōma si: Pə kpiisa-to yaa. Ama tu tayaní ta ncaa kusuyv. Ue maŋa Pə təna pə tv Tacaa maa heeli-me si: Paa í ŋmawa, isu ma yəkaa. Ilena má ha-meŋe hətə si isayatu te. Yaa yəlaa mpa Tacaa u heesəyi pááná munav to. 5 Iseyeli nyáma me, í ká ná mpv na mə isəle. Haləna í yoyotí si: Paa Iseyeli nyáma tetv toosi na waali tōv, Tacaa huləyi í tonj ké.

Kotəlaa səsaa kalənav

6 Mpvyv Pə təna pə tv Tacaa pəesa kotəlaa si: Pəyaya seeki ka caa ké, na təmlə tv náa seeki i səsə. Aní maŋale mə Caa na mə Səsə. Ue pepe tōv ké u seeki-m, na u nuna-m? I nyənəyi-m yem, na í tayanəyi-m pəəsuyv si: Pepe taa ké tə nyənəyi-ŋ yem? 7 I kəŋna ma kotəya təlate tōv ké asilima təyənaya. Ilena í tayanəyi-m pəəsuyv si: Tá pepe kəna asilima? Timpi í nyənəyi ma kotəya təmlə ke yem təy. 8 Tacaa Pə təna pə tv má, ma pəəsəyi-me si: Waatu wei í laki-m kotəya ke isakpəlvuyv kpənte, yaa kusekalle, yaa kotəntv to, pə we teu na? Ye kpənte isu mpvyv n ha nyá tetv nyuyv to i ká muna larhulomlə na? 9 Təv, í maŋasi-m wiinau si, má nyəni mə pətəətəle na í ná. Isu ma kisa. 10 Pə kəla teu si mə taa nəyolv í polo í təkí Iso təsele nonəəsi. I taa la-m kpaí kotəya ŋka maa caaki to. Ma luyv fei si má na mə kotəsi. Tacaa Pə təna pə tv má, ma yoyotəna mpv. 11 Ma hətə yaawa ilim təlulə na pə polo pə tətəle ke piitimnaa taa ké. Paa timpiyi pa laki-m tulaalv kotəya na ma hətə taa. Pa haaki-m kucəəŋ wei i muna-m to. 12 Ama mə nyənəyi-m yem ké timpi í təŋ si ma kotəya təlate ta ke pulv to. Hali í kəŋna ma kotəya təlate tōv ké mpi pə fei teu to. 13 I kontəyi si pə we-meŋe teləsi. Ntompee ke í tuluyv-m. Na í laki-m kotəya ke tōla kəŋmule, na kotəntvnaa. Pə təna pə tv Tacaa má, ma kaa mv mpv. 14 Ye yulv ká si i nəyov si i ká ha-m i kaləko tətə kupante. Ilena í kəv na í cele-m kpaí nyənte. Mpusi we i tōv ké. Mpi to, ma ke Wulav Səsə ké, na piitimnaa nyanəna ma tonj.

2

Tacaa kpaalvyv ke kotəlaa

1 Mpvyv Pə təna pə tv Tacaa kpaala kotəlaa si: 2 Ye í tá nuna-m na í təkí ma təm na í tuyi ma hətə ke teeli. Maa yele na mə koolee kupana pəsi mpusinaa. Mpvyv maa la-me. Mpi to, u seesəyi isəle. 3 Maa wakəli mə luluyv nyáma. Ye pə kaasa-me, u ma ŋmusi mə isentaa ké tōla wena í laki kotəya ke mə acima waatu to a pəntv. Ilena pá kpenti mə təna na pá lə. 4 Ntəna Tacaa si: Waatu məyi í ká cekəna si Iso Tacaa má, ma kpaala-me si í təkí nəyov ŋka má na Lefii na i luluyv nyáma tə pəlaa to. 5 Pəyele má na-í tá nəyov pəelvyv mpi pə haakayana-meŋe weesuyv na alaafaya. Ma lakaya-meŋe mpvyv si í nuna-m na í nyanəna-m, ilena í la mpv. 6 Təm təmpəna nyəntv tike ke Lefii nyáma me í yoyotaa, í ta looli. Má na-me tə kpenta teu, na í laki-m yəlle. I hola yəlaa pəyale si pele pa lə isayatu. 7 Kotulv təmlə nté si í seŋesí yəlaa na pá nyi Iso. Ueyə pa pəəsəyi si í hulv-weŋe kiŋ wei wei paa təkí to. Mpi to, ntəyale Pə təna pə tv má ma tòm teləsolv. 8 Ama kotəlaa me, mə yela mpaav kusiyisyuyv. Mə seŋesəŋ pilisa yəlaa pəyale. I wakəla nəyov ŋka ma na-me tə pəlaa to. 9 Maa yele na yəlaa təna kuli mə tōv, na pá tisi-me. Mpi to, í kisa ma luyv nyəntv. I faŋasəyi yəlaa ke mə seŋesuyv taa.

Iseyeli nyáma lapa mpi Iso kisina-we to

10 Aní Tacaa ke kulom ké. Ta nəyov na ta suka Iso kulom ŋmana-tv. Ue pepe tōv ké tə lukí təma waali. Na tá wakəlayi Iso na tá caanaa pa nəyov pəelvyv? 11 Yuta nyáma me í wakəla mə nəyov

suv. I lapa acaalətu ke Yosalem na Iseyeli tetu təna taa. Mpi tə, í wakəla Tacaa Iso təsele. Ilena í kpaɣa alaa mpa pa laaku tunj tə. Pəyele Iso ka səla í təsele ké. ¹² Tacaa Pə təna pə tə í kpiisi-meye Yakəpu ləlvu taa. I taa tasa-i mə kətasi lapu.

¹³ Mə kulaputu naale nyəntu nté si í pələyi isəlum ke Tacaa má ma kətaya təlate tə. Mpi tə, ma kisiyi mə kəhaham. Pə́cə maa caaki mə kətasi ke pənente. ¹⁴ Aní paa mə taa wei í ka suna í nɔyɔ si í ká təkí í kancaalaya alu. Mə lasəna-we, na pa ké mə alaa, paa na mpv í kisa-we. ¹⁵ Pəyele Tacaa kpenta-meye tənuyv kolumvuyv na ləmayasale kolumtəle ké. Ile pepe tə ké í kpenta-meye mpv? Piya ke í caakaya si í ha-me. Mpv tə, í la laakali na nɔyɔlv í taa kisi í kancaalaya alu. ¹⁶ Iseyeli Iso Tacaa Pə təna pə tə yɔyɔtaa si: Ma taa kpaakəna apəlv na alu pa yav təm. Mpi tə, pə taa we səm ké. Paa wei í la laakali na í ti. I taa wakəli í nɔyɔ suv.

Tacaa tillu tiluyv

¹⁷ I tuyv Iso maya wahala na mə təmnaa. Ilena í tayanəyi yɔyɔtuyv si: Pepe taa ké tə tuyv-ŋ wahala? Timpí í təŋ si Iso má ma caaki isayalataa. Ma lanje heəkəna-weye teu. Aaiyee si: Iso wei í həŋ ta ŋkpaŋŋ tə í we le? Tənaɣa í tɔyəna-m wahala.

3

¹ Mpvuyv Pə təna pə tə Tacaa cəwa si: Ma tiliyi ma tillu na í kpal-i mmpaav. Səso wei í pəkəyi tə, í ká svv Iso təsele taa təlev. Pəyele nɔyɔ pəlvuyv tillu wei í nyuləyi tə, í kəŋna nté. ² Awe ká weena í ti na í pəsi na í səŋ í kuyaku kəkəmvuyv wule? Mpi tə, í ká wee ké isu kuluku kəkə, yaa kpaləkpa mpi pə we ləŋ ke teu tə. ³ I ká caɣa ké na í tayanəfi Lefii nyəma kətəlaa asilima təkpaata. Isu pa nyaaluyv wəla na liyitee nyəyəluyv tə. Waatu inəyi í ká la Tacaa ke kətaya isu í svv tə. ⁴ Ilena Tacaa mu Yuta na Yosalem nyəma me mə kucəŋ təkpa, isu hatoo kancaalaya taa. ⁵ Pə təna pə tə Tacaa má ma yɔyɔtaa si: Maa kə na má hɔvna mpa paa nyajna-m tə. Isu topotopo nyəma, na wasəŋkalənaa, na mpa pa sukí pa nəsí ke yem tə. Na mpa paa səŋ təmlə nyəma ke fəlvuyv tə. Na mpa pa muɣuliyi leelaa, na suluwaa tə. Na mpa pa tui tasəkəle ke mɔvlaa tə.

Tacaa kiŋ məlvuyv

⁶ Mpvuyv Iso təma si: Maya Tacaa ké, maa layasəyi. Pə́cə mə ké Yakəpu ləlvuyv nyəma ke tam ké. ⁷ Hatoo mə caanaa waatu ke í caala ma kiŋ ke kisuyv na í lə-i. Mpv tə, Pə təna pə tə má, ma caa si í məli ma kiŋ na maa məli mə kiŋ. Ilena mu təŋ si: Isənaɣa tu la na tə məli nyá kiŋ? ⁸ Ha, yulv ŋmuləyi Iso yee? Pəyele mə ŋmula-m na í tayanəyi-m pəsəyuv si: Leye tə ŋmula-ŋ? Mə weŋav hɔyɔləŋ naanəwa taa kolum tələsəle, na mə kucəŋnaa hav taa ké í ŋmuləyi-m. ⁹ Yəlaa me, mə təna í we mpusi taa ké mpv iní pə taa ké. ¹⁰ Mpv tə, í kəna mə kəwenam hɔyɔləŋ naanəwa taa kolumtəle təna ke mə təsele taa. Ile kətəlaa kaa ləŋ tɔyənaya. I taa nɔyəsí si ye í ləsa mpv í ká ləŋ tɔyənaya. I mayasi-m na í ná si ma kaa tui isətənvuyv ke pəŋ na má pəli-meye kəpantu ke səsəm? ¹¹ Na má təŋ tɔyɔlaa ke mə kəhaləm tə. ¹² Tacaa Pə təna pə tə má, ma heeliyi-me təfoo si piitimnaa təna ká yaa-meye leleŋ nulaa. Mpi tə, mə tetu ká weena kəpantu ké.

Iso siyisuyv hvluyv

¹³ I yɔyɔtəyi ma tə ké təm isayətu. Ilena í təŋ si: Le na leye tə pəntəna-ŋ? ¹⁴ Pə́cə í kəntəyi si í təkə ma təm. Si í lapa lanwakəlle kətasi. Si Pə təna pə tə ma, má ná mə pətətəle. Ama mə ta waa pulv. Pə tə mə hɔvki si paa í lapa-m təmlə yem ké. ¹⁵ Haləna í təŋ si: Kalampaani nyəma na asayaa ke pə caɣanaa. Paa pa wakələna Iso ílé í suma tam ké.

¹⁶ Mpa pa nyajna Iso tə, pa yɔyɔtəyana təma, Ilena Tacaa ke ŋkpaŋuyv na í nu pa kɔyɔtətu. Pə́cə pa ŋmaa pa təna mpa pa nyəma í təŋ tə, na pá nyajna-i tə, pa həla ke takəlaya taa. ¹⁷ Ntəna Pə təna pə tə Tacaa yɔyɔti si: Kuyəŋku maa hvlí ma təŋ tə. Maa nyəni yəlaa meye ma nyəma. I ká pəsi ma nyəma təkpaata na má laki-meye kəpantu, isu cəce na í pəyayə ŋka ka paasəyənə-i tə. ¹⁸ Kuyəŋkuyv í ká na siyisilaa na asayaa. Na mpa pa laki ma təmlə na mpa paa laki-tə tə pa fayəv. ¹⁹ Tacaa Pə təna pə tə má, ma páána kuyaku təŋna kənte ké isu kəkə səsəŋka. Kuyəŋkuyv paa nyəyasi kalampaani nyəma na asayaa ke kəkə isu nyutu. Pə kaa kaasi-weye pulv cəcəka. ²⁰ Ama ma sukí mpa pa seek-i m təyɔ nəsí si, ma təŋ ká waasi-weye isu ilim lukuyv na pə waasəyi tetu tə. ²¹ Kuyəŋkuyv í ká paa asayaa ke nəsəe isu tetu. Pə təna pə tə Tacaa má, ma yɔyɔtəna mpv.

Ilii məlvuyv

²² I təsí ma təmlə tə Moisi kəseyəsətu tə. Na kiŋ na kəsəsitə nti ma cəla-i Holəpu puyv tə si í tələsi Iseyeli nyəma təna tə.

²³ Maa tili Iso kuyɔyɔtətu teləsəlv Ilii. Maa tili-i na pə́cə pə tala ma kuyaku səsəŋku səyəntu nyəŋku ŋkv. ²⁴ Iní í ká ciikina cəcənaa na piya. Ile ma kaa wakəli mə ícəte.

LAAPAAII KUPAN WEI
MATIYEE
ŊMAAWA TŌ
Kotolotv

Matiyee takelaya nte Laapaalenaa taa kancaalaya takelaya. Ka taa ke te naaki si Yesu ke Mesii pécó inəxəle wulav səsə tətə. Iso ləsəna-i hatuu kancaalaya taa. Yuta nyəma ka tanaa ké si Iso ká kpa pa taa ké wulav səsə nəxəlv na i fiti-wexə Lom nyəma ŋmakəlvv taa. Ama Matiyee hóləyi si kawulaya ŋka ka təm Iso ka yəxətə tə ka ta ke antulinya inə i nyəŋka. Matiyee keesəyi Yesu ləlvv təm na i Iso ləm səv na i təmlə na i konyəntəyəle na i səm na i fem na i kpaav ke isətəa.

Isəna pa fayə Matiyee takelaya tə:

- Ləlvv loosi na Yesu ləlvv, titite 1:1–2:23
- Ləm səlv Yohaani təmlə na Yesu mayasəv, titite 3:1–4:11
- Yesu təmlə ke Kalilee tətə taa, titite 4:12–18:35
- Yesu pote ke Yosalem, titite 19–27
- Yesu səm na i fem, titite 28

Yesu caanaa caanaa
(Luku 3:23-38)

¹ Apələham ləlvv tə nte Tafiti, Tafiti ləlvv tə Yesu Kilisiti ləlvv loonja nte cəne. ² Apələham ləv Isaka, na Isaka nά ləv Yakərv, na Yakərv nά ləv Yuta na i newaa. ³ Yuta nά ləv Falesi na Sela. Pele pa too kele Tamaa. Falesi nά ləv Həsələn, na Həsələn nά ləv Alam, ⁴ na Alam nά ləv Aminatari, na Aminatari nά ləv Naasən, na Naasən nά ləv Saləma. ⁵ Saləma nά ləv Poosi, Poosi too kele Lahari. Poosi nά ləv Opeti, Opeti too kele Luuti. Opeti nά ləv Sese, ⁶ na Sese nά ləvna wulav səsə Tafiti.

Tafiti nά ləv Salməŋ, Salməŋ too kele Yulii əlv. ⁷ Salməŋ nά ləv Lərvəwam, na Lərvəwam nά ləv Apiya, na Apiya nά ləv Asafi, ⁸ na Asafi nά ləv Yosafati, na Yosafati nά ləv Yolam, na Yolam nά ləv Osiyasi. ⁹ Osiyasi nά ləv Yowatam, na Yowatam nά ləv Akasi, na Akasi nά ləv Isekiyasi, ¹⁰ na Isekiyasi nά ləv Manasee, na Manasee nά ləv Amən, na Amən nά ləv Yosiyasi. ¹¹ Yosiyasi nά ləvna Cekoniyasi na i newaa ke waatə wei pa kuu Iseyeli nyəma na pá pona Papiloni tə.

¹² Pa pona Iseyeli nyəma ke Papiloni təna, iləna Cekoniyasi nά ləv Selatəyeli, na Selatəyeli nά ləv Solopareli, ¹³ na Solopareli nά ləv Apiyuti, na Apiyuti nά ləv Iliyakim, na Iliyakim nά ləv Asə. ¹⁴ Asə nά ləv Sətəki, na Sətəki nά ləv Akim, na Akim nά ləv Iliyuti, ¹⁵ na Iliyuti nά ləv Ulasaa, na Ulasaa nά ləv Matar, na Matar nά ləv Yakərv. ¹⁶ Yakərv nά ləv Yosəefv wei i ké Malu paalv tə, na Malu inu i ləvna Yesu wei pa yaa si Mesii tə.

¹⁷ Ye mrv, isu pa keesəv si inə i ləv inə na inə ilə i ləv inə tə, pə kpaav hatoo Apələham haləna pə tala Tafiti tə, ləlvv loosi kpenta naanvə na liyiti. Na pə kpaav Tafiti haləna pə tala waatə wei pa kuu Iseyeli nyəma na pa pona Papiloni tə, ləlvv loosi wə naanvə na liyiti tətə. Na ləlvv loosi naanvə na liyiti tətəvə pə kpaav hatoo pa ponav Iseyeli nyəma ke Papiloni tə, haləna pə suna Mesii ləlvv.

Yesu Kilisiti ləlvv təm
(Luku 2:1-7)

¹⁸ Isəna pa ləv Yesu Kilisiti təyəlv. I too Malu wei i ké Yosəefv aməsaya tə, i hayə həyə na Feesəyū Nəŋŋv toma na pécó i saa. ¹⁹ I paalv Yosəefv ka ké ylv kupan ké, ilə i taa tisiyi si i kuli Malu waalv ké yəlaa samaa taa. Iləna i hlv si i ká kisi-i mukayə tē. ²⁰ I hovkayə i taa ké mrv, iləna Tacaa isətəa tillu kəv i kin ke toosee taa, na i heeli-i si: Tafiti ləlvv tə Yosəefv, taa nyana nyā aməsaya Malu kpaav. Pə tayə vlv, həyə ŋka i hayaa tə, Feesəyū Nəŋŋv kin ke ka lunaa. ²¹ I ká ləv apəlv pəyayə, na i yaa-ke si Yesu. Pə tayə vlv, pəyayə ŋke kaa waasəna ka yəlaa ke pa isayətv taa.

²² Pə tənayə mrv pə lapa na pécó təm nti Tacaa ka yəxətəna Iso kvyəyətətv tēləsvlv nəyə tə tə lá tampana si:

²³ I nyəni, pəelə wei i ta nyənta apəlv tə i ká hayə həyə, na i ləv apəlv pəyayə, na paa yaa-ke si Imaniyeli.

(Həte tənə tə yəxətəyi si Iso wə tá kin.)

²⁴ Yosəefv fema, iləna i lá nti Tacaa isətəa tillu ka heela-i tə. I kpaayə i aməsaya Malu. ²⁵ Ama i ta nyəni-i haləna i tē pəyayə ləlvv. Na Yosəefv yaa-ke si Yesu.

2

Ilim tælule nyantaa koma Yesu naw

¹ Pa lula Yesu ké Yuta Petèlehem taa ké wulaw səsə Heləti pəəle taa. M̄p̄óȳ isətəlon̄as̄i təm nyəntaa napəli pa luna ilim tælule na pá tala Yosalem. ² Na pá pəəs̄i s̄i: Leye pəyaya ŋka pa lula nəənəə na káá la Yuta nyóma wulaw səsə tə ka wée? Tə na ka isətəlon̄a lu ilim tælule ké na tə kəə s̄i tə s̄e-ke.

³ Wulaw Heləti nu m̄p̄u, ilena pá p̄ekəl̄-i səsəm. Pə p̄ekəla Yosalem nyóma tənaya m̄p̄u tətə. ⁴ Ilena í koti kətəlaa səsaa tənə, na Isə Təm seyesəlaa na í pəəs̄i-weȳe timp̄i pə wée s̄i paa luli Mesii tə. ⁵ M̄p̄óȳ pa cə-i s̄i, Yuta Petèlehem ké. M̄pi tə, Isə kuyəyətutə teləsəlaa ŋmaawa s̄i:

⁶ Yuta taa Petèlehem nyá, tampana n ta ke Yuta acaləe səsəəna taa səkpete paa pəcə. M̄pi tə, nyá taa ké wulaw ká luna, wei í ká tək̄i ma Is̄eyeli nyóma ke teu tə.

⁷ Tənaya Heləti yaa nyəntaa m̄p̄eȳe k̄p̄eeŋa na í pəəs̄i-weȳe pə tənə s̄i í nyəŋ waatu wei maɣamaɣa isətəlon̄a luwa tə. ⁸ M̄p̄óȳ í hula-weȳe Petèlehem m̄p̄aaw na í heeli-wē s̄i: I polo na í p̄eeki pəyaya ŋkeye teu. Waatu wei í na-ke í heeli-m na ma maɣamaɣa má polo na má s̄e-ke.

⁹ Nyəntaa tēma wulaw təm ntəxi nuw ilena pá tēe. Na isətəlon̄a ŋka kaa luwa ilim tælule na pá na-keɣe m̄p̄u tə ka tənaya pa nəȳo təə, haləna ká tala timp̄i pəyaya ŋke ka wée tə, ilena ká s̄əŋ. ¹⁰ Nyəntaa loosa isətəlon̄a ŋke, ilena pa lan̄a hulbm̄i pə tu fei. ¹¹ M̄p̄óȳ pa s̄u təyaya taa na pá ná pəyaya na ka too Mal̄i. Ilena pá h̄ənti at̄e na pá s̄e-ke. Na pá h̄əti pa wontu na pá ha-keɣe wula na tulaaɓ kufəȳətu na tulaaɓ miili. ¹² Pə waali ké Isə heela nyəntaa m̄p̄eȳe toosee taa s̄i pá taa məl̄i Heləti cəɓ. Ilena pá cəɓ m̄p̄aaw na pá k̄p̄e.

Yesu seenav

¹³ Nyəntaa tēewa ilena Tacaa isətəta tillu nəȳəɓ í kəə Yos̄eef̄u kin̄ ke toosee taa na í heeli-i s̄i: Kul̄i na ŋ kraɣa pəyaya na ka too, na ŋ se na ŋ polo Icipiti, na ŋ caɣa tənə. Haləna waatu wei maa heeli-ŋ s̄i ŋ məl̄i tə. Pə taya pul̄u, Heləti ká p̄eeki pəyaya ŋke s̄i í kuȳu-ke.

¹⁴ Tənaya Yos̄eef̄u kulaa na í kraɣa pəyaya na ka too, na pá tēe Icipiti ke ahoə an̄i. ¹⁵ M̄p̄óȳ í caɣa tənə haləna Heləti s̄i. Ilena pá la n̄ti Tacaa ka yəȳətənə Isə kuyəyətutə teləsəɓ nəȳo tə s̄i: Ma ləsa ma pəyaya ke Icipiti.

Piya sakasaka lapv

¹⁶ Heləti nawa s̄i nyəntaa puɣusa-i, ilena pá sal̄-i səsəm. M̄p̄óȳ í tilaa s̄i pá ku Petèlehem icat̄e na acaləe nna a cəəna-tē tə pə apal̄up̄iya tənə. Haləna nsi s̄i piis̄i tala naale naale tə, na í keesəna saa wei nyəntaa heela-i s̄i isətəlon̄a luwa tə. ¹⁷ M̄p̄óȳ pə lapa is̄u Isə kuyəyətutə teləsəɓ Selemii ka k̄p̄aalaa tə s̄i:

¹⁸ Pa nuwa kapuka ke Lama.

Wula na lan̄wakəlle səsəəle m̄ala.

Las̄eeli wiina m̄p̄óȳ í piya.

I ta tisi s̄i pá puɣusi-i ké s̄i fei tə pə təə.

Yos̄eef̄u pa luw ke Icipiti

¹⁹ Heləti s̄əm waali Tacaa isətəta tillu nəȳəɓ kəma Yos̄eef̄u kin̄ ke toosee taa ke Icipiti, ²⁰ na í heeli-i s̄i: Kul̄i na ŋ kraɣa pəyaya ŋke na ka too na í məl̄i Is̄eyeli tətə taa. M̄p̄a pa p̄eekaya s̄i pá ku pəyaya ŋke tə pa s̄əpa.

²¹ Tənaya Yos̄eef̄u kulaa na í kraɣa pəyaya na ka too na pá məl̄i Is̄eyeli tətə taa. ²² Ama Yos̄eef̄u nuwa s̄i Aaselayusi təȳo kawulaya ke Yuta ke í caa Heləti lonte. Ilena s̄əȳəntə k̄p̄a-i na tətə n̄ti tə taa pote. Isə tasa-i m̄p̄óȳ huluȳu ke í toosee taa, ilena í ləȳo í təxi Kalilee tətə taa, ²³ na í caɣa icat̄e nte pa yaa s̄i Nasaleti tə tə taa. M̄p̄óȳ pə lapa is̄u Isə kuyəyətutə teləsəlaa ka yəȳətə tə s̄i: Paa yaa-i s̄i Nasaleti tə.

3

Isə Lvm Səɓ Yohaani waasv

(Maləki 1:1-8; Luku 3:1-18; Yohaani 1:19-28)

¹ Pə kəma na pá kees̄i ile, Isə lvm səɓ Yohaani kəma Yuta wulaya tətə taa keke na í niki waasv lapv. ² Na í təŋ s̄i: Í laɣas̄i tənte, isətəta Kawulaya wosa kante ké.

³ Yohaani təm ke Isə kuyəyətutə teləsəɓ Isayii ka yəȳətaya saa wei í yəȳətə s̄i:

Nəȳəɓ yəȳətəȳəna nəȳo səsəȳa ke wulaya tətə taa s̄i:

Í tayani Tacaa m̄p̄aaw.

Í h̄e-í-ku na ku siyisi.

⁴Yohaani taka yooyoonaa hontu kunti, na í lala tonyu tampala ke í tənaya taa. Í təyonaya nté cələŋ na taale tuŋ nim. ⁵Mróyó Yosalem nyóma na Yuta tetu təna nyóma na Yaatanu nəxo tetu təna nyóma suu pote ke í kin. ⁶Na pá kuliyi pa isayatu təw kə yəlaa taa, na Yohaani səəki-weye Iso lum ke Yaatanu pəyo taa.

⁷Yohaani nawa Falisanaa payale na Satusee nyóma payale na pá puki í cələ sí í sə-weye Iso lum. Ulena í tə-we sí: Akala piya me, awe kraala-me na í seeki Iso páána nna a kəŋ tə? ⁸Í la mpa pa yela isayatu tə pa kolapəle. ⁹Í taa teləsəyi lələ sí mə caa kele Apələham. Ma heeliyi-me sí ye pəle pə təw ɔle, Iso pəsəyi na í lá na pree ane á pəsi Apələham piya. ¹⁰Pa tema laale tonyu ke tuŋ sí pa huŋu-í na í tee kə te. Tonyu ŋku ku lələyi pee kəpana tə, paa hu-ku na pá tə kəkə. ¹¹Ma ɔle, lum ke ma səəna-meye Iso lum sí pə hólí sí í layasa tənte. Ama ma waali wei í kəŋ tə, pəntu kəla-m təŋ təcayacaya. Ma ta tala má huŋu í nəəhe taa ntəŋkpaala musonyu mayamaya. Ule í ká sə-me na Feesuyu Nanŋtu na kəkə. ¹²Í təkə í kofalonyu ke í nin taa. Í ká fala pə təna təcayacaya, na í suu pee ke í kpou taa. Ama í ká tə ɔətu ke kəkə ŋka kaa təŋ tə ka taa.

*Yesu Iso lum sɔw
(Maləki 1:9-11; Luku 3:21-22)*

¹³Mróyó Yesu luina Kalilee na í kəw Yaatanu ke Yohaani cələ sí Yohaani í sə-í Iso lum. ¹⁴Ama Yohaani ta tisi. Haləna í tə sí: Pə nəyəsəna isuu náá səna ma, na n məli na n kəŋ ma kin?

¹⁵Tənaya Yesu cəw Yohaani sí: Yele na pá lá mpu. Pə wee sí tə yoosi pə təna mpi Iso yəyotaa sí tə lá təyo.

¹⁶Pa tema Yesu kə Iso lum sɔw ulena í lu lum taa. Tənaya isətənyu heta kraakraa, na Yesu ná Iso Feesuyu isuu alukuku na ku tiiki í təw. ¹⁷Ulena pá nu pə yəyotəna isətəna sí: Ineyele ma luŋu tee Pəyaya, ma laŋle heena-í səsəm.

4

*Satanu mayasonyu ke Yesu
(Maləki 1:12-13; Luku 4:1-13)*

¹Pə waali kə Feesuyu pona Yesu kə wəlaya tetu taa sí ɔləyó í mayasi-í. ²Yesu tema nəxo həkonyu ke ilim na ahoə ke kuyeyŋ nule. Ulena nyəyəsí kra-í. ³Mróyó ɔləyó krəntəna-í na í təmi-í sí: Ye n kə Iso Pəyaya yəyotí na pree ane á pəsi təyonaya.

⁴Yesu cə-í sí: Pa ŋmaawa Iso Təm taa sí pə taya təyonaya tike ke yulb ká hikina weesuyu. Ama təm təna nti tə lukəna Iso nəyo taa tə tə kin tətəyo.

⁵Pəle pə waali, ɔləyó pona Yesu kə ɔcate nanŋ nyəntə taa na í kraasi-í Iso təsele comcom nəyo taa, ⁶na í təmi-í sí:

Ye n kə Iso Pəyaya,
lu cəne na n ŋmaa ate.

Pə taya polo, pa ŋmaawa Iso Təm taa sí:

Iso ká heeli í isətəa tillaa ke nyá təm sí pá paasəna-ŋ teu.

Na paa teeli-ŋ pa nin taa sí pə taa kəw na pəle natəli tə cə-ŋ.

⁷Ama Yesu cə-í sí: Pa ŋmaawa Iso Təm taa tətə sí, n kaa mayasi nyá Caa Iso sí n naa í waali.

⁸Ulena ɔləyó tasa Yesu kə pəna ke pnyu ŋku ku kəla səsəm tə ku təw na í huŋu-í antulinya kawulasí təna na sí teeli, ⁹na í təmi-í sí: Ye n ka hənti-m ate na n hee-m, maa ha-ŋ mpu uní pə təna.

¹⁰Mróyó Yesu cə-í sí: Sataní, tee. Pa ŋmaawa Iso Təm taa sí, n ká see nyá Caa Iso, na í tike í təmle ke n ká la.

¹¹Tənaya ɔləyó yela Yesu. Ulena isətəa tillaa kəw na pá paasəna-í.

*Yesu caaləyi í təmle ke Kalilee
(Maləki 1:14-15; Luku 4:14-15)*

¹²Yesu nuwa sí pa təw Yohaani ke saləka, ulena í tēena Kalilee. ¹³Í yela Nasaleti, ulena í polo na í caya Kapənahum. ɔcate nte tə we Kalilee lum nəxo ke Sapuləŋ na Nefətali pa tetu taa tə.

¹⁴Mróyó pə lapa isuu Iso kuyəyotətu teləsulb Isayii ka yəyotaa tə sí:

¹⁵Sapuləŋ tetu na Nefətali tetu,
na tēŋku təw təw, na Yaatanu waali,
na mpa pa ta ke Yuta nyóma tə pa Kalilee.

¹⁶Pə yəlaa mpa pa caya səkpətyu taa tə,
pu na-we tənyau isuu kəkə.

Na mpa pa caya səm səkpətyu ɔcate taa tə,
pu ná pa təw tənyau.

¹⁷Pə kraayə waatu uní tə Yesu suu waasu lapu na í təŋ sí: Í layasi tənte, isətəa Kawulaya wusa kənte.

*Yesu yaav ke tiina kpalaa liyiti
(Malaki 1:16-20; Luku 5:1-11)*

¹⁸ Yesu tɔŋaɣa Kalilee tenku nɔɔɔ nɔɔɔ, ɔlena í ná tiina kpalaa ke naale. Simɔŋ wei pa yaa sí Piyee tɔ na í neu Antɛlu, na pá tɔyi puluyɔ ke tenku taa. ¹⁹ Tɔnaɣa Yesu tɔma-we sí: I kɔɔ na má la-me na í puuki yɔlaa isú í puukuɣu tiina tɔ.

²⁰ Ḿpɔ́yó pɛle pa yela pa puluŋ na pá tɔŋi-í kpakpaa.

²¹ I tasa pote ke pɔcɔ, ɔlena í ná Sepetee pɔyalɔ Saaki na í neu Yohaani na pa caa Sepetee pa we kɔɔɔɔ taa na pá taɣanɔyi pa puluŋ. Tɔnaɣa Yesu yaa-we, ²² na pá yele pa caa na kɔɔɔɔ na pá tɔŋi-í kpakpaa.

²³ Yesu cɔɔwa Kalilee tetu tɔna na í seɣesi Yuta nyɔma tɔkotilɛnaa taa, na í kraali Isɔ Kawulaya Laapaali Kupaŋ. Na í waasɔyi yɔlaa taa kutɔntɔnaa na acamaa tɔna. ²⁴ Ḿpɔ́yó yɔlaa nu Yesu taŋ ke Silií tetu tɔna taa. Na pá kɔna-í yɔlaa tɔna mpa kutɔmɔŋ na wɔsasí pɔɣale tɔŋna kɔnyɔŋ tɔɔ tɔ. Alɔyɔhilaa na timle nyɔma na kutɔŋ kutɔɔɔɔɔ nyɔma, na í waasi-we. ²⁵ Samaa sɔsɔ tɔŋaɣa-í ké. Pa luna Kalilee na Acalɛ Naanɔwa tetu, na Yosalem na Yuta na acalɛ nna a we Yaataní waali tɔ.

5

Yesu waasv ke puyv tɔɔ (titite 5 na 6 na 7)

¹ Yesu nawa samaa, ɔlena í kra puyv tɔɔ na í caɣa. Tɔnaɣa í ifalaa kɔɔtɔna-í. ² Ḿpɔ́yó í suv-weɣe seɣesɔyɔ sí:

*Lelen nulaa tɔm
(Luku 6:20-23)*

³ Mpa pa feina kalampaani tɔ pa nu lelen ké. Mpi tɔ, mpe pa tɔnna isɔtaa Kawulaya.

⁴ Mpa pa we laŋwakɔlle taa tɔ pa nu lelen ké. Mpi tɔ, Isɔ ká heesi pa laŋa.

⁵ Mpa pa wɛna yulɔv tɔ pa nu lelen ké. Mpi tɔ, mpe paa tɔɔna tetu tɔna, isú Isɔ ka heeluyɔ-we tɔ.

⁶ Mpa pa nyulɔyi sɔsɔm sí pá tɔŋ isú Isɔ caa tɔ pa nu lelen ké. Mpi tɔ, Isɔ ká sɔna-weɣe teu na pá tɔ mpu.

⁷ Mpa pa wɛna lelɔa pɔtɔtɔle tɔ pa nu lelen ké. Mpi tɔ, Isɔ ká nyani mpe pa pɔtɔtɔle.

⁸ Mpa pa lotu taa huwɛe tewa tɔ pa nu lelen ké. Mpi tɔ, paa na Isɔ.

⁹ Mpa pa tɔɔnɔyi yoo ke lelɔa heku tɔ pa nu lelen ké. Mpi tɔ, Isɔ ká yaa-weɣe í piya.

¹⁰ Mpa pa laki Isɔ kɔcacaam na pá naasɔyi-weɣe pɔ tɔ tɔ pa nu lelen ké. Mpi tɔ, mpe pa tɔnna isɔtaa Kawulaya.

¹¹ Paa yɔlaa ka tɔuki-me, yaa pa naasɔyi-me, yaa paa looli isayɔv na pá suu-me, sí í ké ma ifalaa tɔ pɔ tɔ. I nu lelen ké. ¹² Waatv uní mɔ laŋa í hee sɔsɔm, í nu lelen ké. Pɔ taɣa pulv tɔɔ, mɔ kasɔyɔɣa ká tɔ sɔsɔm ke isɔtaa ké. Mpu uní pɔ mayamaya ke paa naasa Isɔ kɔyɔɔtɔv telɛsɔlaa kɔpɔma.

*Antulinya tɔm na í kɔkɔ kupaŋka tɔm
(Malaki 9:50; Luku 14:34-35)*

¹³ Mɛɣele antulinya tɔm. Ama ye tɔm mpi pɔ lɔŋ kɔma na í sí, pɛpɛɣe paa la na pɔcɔ pɔ tasa lɔŋ lapv? Pɔ kaa waasi pulv tɔv ye pɔ taɣa lɔv na yɔlaa fɛli nɔɔheɛ.

¹⁴ Mɛɣele antulinya kɔkɔ. Icate nte pa ŋmawa puyv tɔv tɔ tɔ fɛi ŋmɛsɔyɔ. ¹⁵ Paa mɔsɔyi fɛtɔla na pá pamí-í tɔkɔ tɛɛ. Ama pa pusiyi-í timpí taa í weɛ pi naa yɔlaa tɔnaɣa tɔyɔɣa taa tɔyɔ. ¹⁶ Mpu inɔyi mɔ kɔkɔ ká naaki teu ke yɔlaa na pɔcɔ pá ná mɔ tɔma kupaŋa, na pá sá mɔ Caa wei í we isɔtaa tɔ.

Isɔ kusɔsɔv fɛi kuyv

¹⁷ I taa huɔ sí ma kɔma sí ma kuyi Moisi kusɔsɔv na Isɔ kuyɔɔtɔv telɛsɔlaa takɔlasí. Ma ta kɔɔ kuyv. Ama ma kɔma pɔ tampana huɔyɔ ké. ¹⁸ Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cɛsɔyi, ye isɔtaa na atɛ pɔ weɛ, kusɔsɔv taa pɔle kɔɔmtɔle titiliya yaa tɔ suka we ḿpɔ́yó pɛ kaa saali. Halɛna pɔ tɔna pɔ kɔɔ na pɔ yoo sí na pɔcɔ. ¹⁹ Pɔ tɔv ké wei í ta tɔki kusɔsɔv taa sɔkpetu na í

seyesi lēlaa si pele pá taa tōki-tu tō, paa yaa-i isōtaa kawulaya taa sōkpelu. Ama ye wei í tōka tō tōna na í heeliyi lēlaa si pá la mpv, puntu nté sōsō ke isōtaa Kawulaya taa. ²⁰ Ma heeliyi-me si ye í ta tēh isēna lōo caa tō na pō kēli isu lōo tōm seyēsēlaa na Falisanaa pa tēhuyō tō, í kaa svu isōtaa Kawulaya taa.

Páaná mvyō tōm

²¹ I nuwa nti pa heela mō lōhetaa nyōma tō si: N kaa kv yōlv. Ye wei í kōwa, paa pona-i hvōle. ²² Ama ma, ma heeliyi-me si, wei í tōka í tōyōntōle na í taa, paa pona-i hvōle. Na ye wei í tuwa í tōyōntōle si: Kōmēlej, paa pona-i Kotuyu sōsōō taa. Na ye wei í tōma í tōyōntōle si: Pō laki-ŋ kē. Í nyōsēna kōkō ŋka ka wē tēnaasōle sōsōōle taa tō ka taa svuv. ²³ Ye n pona nyā kuhaham kē kōtaya tōlate, na n tōōsi si nyā tōyōntōle wēna-ŋ natēli, ²⁴ su nyā kuhaham kē tōkōtōle tōne, na n polo na nyā na nyā tōyōntōle í tayani-tu. Ilena n mēli na n ha nyā kuhaham mpv.

²⁵ Ye n wakōla nōyōlv na í yaa-ŋ nōnōyō, la kōokali na nyā na-i í tayani mō tōm kē mpv taa na í ta tata hvōlv kin. Pō taa kōō na hvōlv nāá tu-ŋ tōhōnaa niŋ taa na pele pá tōki-ŋ. ²⁶ Tampana kē ma heeliyi-me yoo maa cēsōyi, n ka tēp pō tōna mpv pa pela-ŋ tōyō feluyō paasi n ka luw tōna.

Wasanjalōtv tōm

²⁷ I nuwa isēna pa yōyōtaa si: N kaa la wasanjalōtv tō. ²⁸ Ama má heeliyi-me ye tampana si, ye wei í nyōna lēlv alu na í nyuli-i, í tēma wasanjalōtv lapu kē í nyamle taa kē. ²⁹ Ye nyā ntōyōŋ isōle ká hu-ŋ, lōsi-tē na n lō-tēye pooluŋ. Sana n laŋ nyā tōnyōv tōō kē pōlv kōlvōmēm na mpv paa peti nyā tōnyōv tōnaya tēnaasōle sōsōōle taa tō. ³⁰ Ye nyā niŋ ntōyōŋ ká hu-ŋ, seti-na na n lō pooluŋ. Sana n laŋ nyā tōnyōv tōō kē pōlv kōlvōmēm na mpv paa peti nyā tōnyōv tōnaya tēnaasōle sōsōōle taa tō.

Alv na apalv pa yav tōm

(Matiyee 19:9; Malaki 10:11-12; Luku 16:18)

³¹ Pa tu yōyōta mpv tōtō si: Ye yōlv tōyōnōyi í alv, í ŋmaa-i kisuyu takōlaya. ³² Ama má kpaalōyi-me si, ye yōlv tōyōna í alv na pō ta kē wasanjalōtv tōō, í pona alv inōyi wasanjalōtv taa kē. Ye isu ilé í tasa saav. Na ye pa kisa alv na nōyōlv nāá tēh na í kpaay-i, puntu lapa wasanjalōtv kē.

Tuunav tōm

³³ I nu isēna pa yōyōta ta caanaa caanaa tō si: N tuuwa si n ká la mpv, n kaa yelev-wi. Ama n ka la pō tōna mpv n yōyōtēna tuunav kē Taca isēntaa tōyō. ³⁴ Ama má heeliyi-me si, í taa tu tuuna pōlvuyō paa pōō. Paa isōtaa. Pō taya pōlv, lōo kumte nté. ³⁵ Paa atē. Pō taya pōlv, í nōōhē tēsile nté. Paa Yosalem, pō taya pōlv, Wulav sōsō ícate kē. ³⁶ Taa tu tuuna nyā nyōyō tōtō. Mpv tō, n kaa pōsi na n la na nyā nyōyō taa nyōōlaya kōlvōmāya hōlvōmī yaa ká pili. ³⁷ Ye n ká tisi si nn, n tisi nn. Ye aai kē, n tisi si aai. Nti yōlv sōsōyōi tō tōō tō tō lukōna lōyōv kin kē.

Lētvōv tōm

(Luku 6:29-30)

³⁸ I nuwa isēna paa yōyōtaa si: Ye wei í yōka lēlv isōle, paa yōki í nyōnte, na wei í hōla lēlv kete, paa hōli í nyōnte tō. ³⁹ Ama ma heeliyi-me si, í taa felv isayōtv kē isayōtv. Ye nōyōlv mōpa nyā ntōyōŋ lōkpaasāya, kēesi-í lēŋka. ⁴⁰ Ye nōyōlv pona-ŋ tōm hvōlv si í lēkōyi nyā capa, tēesi-í nyā kpaí kē celvyō. ⁴¹ Ye tōŋ tv sōka-ŋ sēyōla na tōlasi si n tō isu kilomētōli kōlvōm, ilē n tō kilomētōlōnaa naale. ⁴² Ha wei í sōlēmōyi-ŋ tō. Taa pē wei í caa n kōnti-tō.

Kolontu sōlvōv tōm

(Luku 6:27-28,32-36)

⁴³ I nuwa isēna paa yōyōtaa si: N ká sōōli nyā taapalv na nyā taa kpāna nyā kolontu tō. ⁴⁴ Ama ma heeliyi-me si í sōōli mō kolontūnaa na í sōlēmī lōō kē mpv pa tōyi-mēye konyōŋ tō pa tōō. ⁴⁵ Ilē í kpaay mō Caa wei í wē isōtaa tō í wēētō nté. Pō taya pōlv, ilē í lakōna na ilim luki asāyaa na kōpama pa tōna pa tōō, na í kpentōyi mpv pa kēesa na mpv pa ta kēesi tō na í haaki tēv. ⁴⁶ Ye í sōōla mpv pa sōōla-mē tō pa tike, pepēyēle mō tēewa ilē? Lampuu mōlaa māyāmāya u laki mpv? ⁴⁷ Ye í sēeki mō taapalaa tike, ilē í tē lēlaa kē wē? Ma ta nyi isōnaa māyāmāya u laki mpv? ⁴⁸ Í tē tōkpatāa ilē, isu mō isōtaa Caa tēv tōkpatāa tō.

6

Nyā tí hvōlvōv si pa na-ŋ tōm

¹ Í la laakali, í taa laki yōlaa isēntaa kē mō Isōsēle kolaputv si pá na na pá sa-mē. Ye í laki mpv si yōlaa í na, mō Caa wei í wē isōtaa tō í kaa tasa-mēye hav.

² Pō tōō kē waatv wei n haaki liyitee kē konyōntōnaa tō n kaa kpaali si yōlaa í kena-ŋ. Pō māyāmāya kē cēsōlaa laki Yuta nyōma tōkotilēnaa taa na hapē tōō si pá sa-wē. Tampana kē ma heeliyi-me yoo maa cēsōyi. Pa kasāyāya kē pa hikiyi nōpōyō kpaakpa. ³ Ama nyā, ye n haaki konyōntōnaa kē liyitee, taa yelev na nyā taapalv wei í wē nyā kōŋkōŋ taa māyāmāya tō í ná. ⁴ Saa unī nyā kōcōōv kaa wēē mpv yōlaa tōna nawa tō, na nyā Caa wei í naaki mukāya tēē tō í ká felv-ŋ.

*Isə sələmuyv hvlvyyv
(Luku 11:2-4)*

⁵ Waatu wei í sələməxi Isə tə, í taa la isv cəsəlaa mpa pa səəla isə sərhuyv ke Yuta nyəma təkotilena taa na harəe nəəsi na pá sələməxi sı yəlaa tana í na-we tə. Ma heeliyi-meyə tampana sı pa kasəyaya ke pa hikiyi rúpúyú kprakpa. ⁶ Ama nyá, ye n caa Isə sələmuyv, suv nyá nan taa na n təkí nyá tə, na n sələmi nyá Caa wei í we tənaya uymelav tə. Na nyá Caa wei un í naaki mpi n laku uymelav tə í ká ha-ŋ nyá kasəyaya.

⁷ Ye í sələməxi, í taa lələsəxi təm payale ke yem isv ma ta nyí isənaa lakuyv tə. Pa huv sı pa təm tayaləŋ tə kə paa hiki. ⁸ Í taa keena-we. Pə tayə pulv tə, mə Caa təma nyəm ke mpi pə təm caala-me tə na pəcó í sələməxi. ⁹ Isəna í ká sələmi təyole sı:

Ta Caa wei nyá n we isətaa tə,
nyá hətə í we kate.

¹⁰ Təyó nyá Kawulaya.
Ye le na nyá luyv nyəntv la
atə cəne isv tə lapv isətaa tə.

¹¹ Haa-tuyv saŋa təyənaya.
¹² Hólí-tuyv suulu ke timpí tə pəntəna-ŋ tə.
Isu ta hóléyi mpa pa pəntəyənə-tv təyó suulu tə.

¹³ Taa ye le na tə suv mayasuyv isayav taa.
Ama ləsi-tuyv Isayav niŋ taa.
[Mpi tə, nyayale kawulaya təyolv,
na pəsolv na teeli tv ke tam tə. Ami.]

¹⁴ Múpúyú pə wee, ye mə təyəntələna wakələna-me na í hólí-weye suulu, mə Caa wei í we isətaa tə í ká hólí-meyə suulu tə. ¹⁵ Ama ye u hóléyi mə təyəntələna ke suulu ke timpí timpí pa wakələyənə-me tə, mə Caa kaa hólí-meyə suulu tə.

Nəhəktv kəpəntv təm

¹⁶ Ye í həka nəəsi, í taa wakəli mə isəntaa isv cəsəlaa lakuyv tə. Pa səŋəyi pa isəntaa sı yəlaa tənə í ná sı pa həka nəəsi. Tampana ke ma heeliyi-me maas cəsəyi. Pa kasəyaya ke pa hikiyi rúpúyú kprakpa. ¹⁷ Ama nyá, ye n həka nəyó, saŋ nyá isə təcəi cəi, na n səyeli nyá nyəəsi. ¹⁸ Yəlaa í taa nyí sı n həka nəyó. Ama nyá Caa wei í we uymelav tə í tike í ka nyəna. Nyá Caa wei í naa mpi n laku uymelav tə í ká ha-ŋ nyá kasəyaya.

*Kraŋtv ləmayasəe we timpí tə tənaya í akalvyv wee
(Luku 12:33-34)*

¹⁹ Í taa kaaki mə weŋav ke atə cəne timpí pukası na kəkətaya wakələxi na ŋmulaa ká wakəli nəəsi na pá ŋmulv tə. ²⁰ Ama í kaaki mə weŋav ke isətaa timpí pukası na kəkətaya fei sı pə wakəli pulv, na ŋmulaa kaa tvli na pá ŋmulv tə. ²¹ Pə tayə pulv tə, kraŋtv ləmayasəe í we timpí, tənaya í akalvyv wee.

*Tənyv kənanənam təm
(Luku 11:34-36)*

²² Yulv tənyv pilimile fətəla ke le. Ye nyá isə í naaki teu, pə waasəxi nyá tənyv tənaya. ²³ Ama ye nyá isə í yələmaa, nyá tənyv pilimile tənə we səkrətyv tē kē. Ye isəna n naaki mpv tə pə pəsa səkrətyv ul, pəwe, nyá səkrətyv təm fei yəyətuyv tətəyole.

*Isə na liyitee pə təm
(Luku 16:13)*

²⁴ Yulv kulvm kaa pəsi. na í kpi yəlaa naale na í laku pa təma. Ye í kprəpa mpv, í ləmayasəe kəŋ a wee lelv tə na í ye lelv. Yaa ntanyi, í paasəna lelv na í kisi lelv. Me í kaa pəsi na í kpi Isə na liyitee na í təŋ mpv.

*Naani tuyv ke Isə
(Luku 12:22-31)*

²⁵ Í tá ná mpi pə tə ma heela-me sı í taa nəyəsəxi mə təyənaya na mə konyənyəəm mpi pə wee sı í ká təkí na í nyəki na í hiki weesiŋ na mə tənəŋ tə kutakəm tə. Pə tayə pulv tə, í ta na taa sı weesyv kəla təyənaya na yələtənyv kəla wontu kəsusuutu. ²⁶ Í nyəna suması na í na. Su haləyi, pəyele su kuy. Su nyəkəxi təyənaya ke kpreŋ taa. Paa na mpv mə Caa wei í we isətaa tə un í caləyənə-sı. Na mə tá kəli suması ke təm napələ? ²⁷ Paa mə taa yulv ká kv í təyi isəna pəntv pəsəxi na í tuusi í təyi wəle kuləmtələ mayama?

²⁸ Na pepe tə kē í nəyəsəxi mə tə kutakəm? Í nyəna tawa nyutv təkuyv hetv nti tə na í ná. Nyutv nti tv laku təmle təli. Pəcó tv ləki pəŋ. ²⁹ Paa na mpv ma heeliyi-me sı wulav Saləməŋ na í təŋ tənə í ta suu wontu na í tala paa tə taa kuləmyv ke kacəka. ³⁰ Ye Isə laku kacəka ke tawa taa nyutv nti tə we saŋa na cele isəntv pa tika-ti tə, í kaa la-meyə kacəka na pə kəli mpv? Í polo í

tee, u teŋ Iso na mə taa təcəyacaɣa tɔ se. ³¹ Ie í taa pəkəli mə tɔ si: Tu təɣo-we? Yaa, tu nyoo-we? Yaa, tu takɪ-we? ³² Ma ta nyɪ isənaa pəkəɣəna tələye tam. Mə Caa wei ɪ we isəttaa tɔ ɪ nyamá mɔi í nyuləyi tɔ. ³³ Iso nyonyu na Iso Kawulaya na tɔntɛ nte Iso caa tɔ tə pəkəɣo, na Iso ká ha-me tətəɣo pə təna mɔi pə kaasaa tɔ. ³⁴ Ie í taa nəɣəsəyi cele nyəntu. Cele nyəntu tələye cele ké. Nti tə maɣana-ŋ sarɪa tɔ, paasəna tələ tə tike.

7

Təma footuyu tɔm

(Luku 6:37-38,41-42)

¹ I taa footi lɛlaa, pə taa kəɔ na Iso huɔna-me. ² Pə taɣa pɔlv tɔɔ, isəna í footiɣi mə təɣəntələnaa təɣo Iso ká maɣasi-me. ³ Isənaɣa pə lapɔ na ń naaki nyuliim wei ɪ we nyá təɣəntələ isəpələ taa tɔ, na ń kaa na kɔrátúɣy ɲku kɔ we nyá nyəntɛ taa tɔ? ⁴ Na isənaɣa nyá pəsəyi na ń tɔ nyá təɣəntələ si: Səŋ təkpi na má ləsi nyá isələ taa nyuliim, na pəyele kɔrátúɣy kaɣa nyá nyəntɛ taa? ⁵ Cəsɔlv nyá, ləsi kɔrátúɣy ɲku kɔ we nyá maɣamaɣa nyá isəpələ taa tɔ, ɪlɛna pəcɔ ń ná teu təcəiɛɛɪ na ń ləsi nyá təɣəntələ isələ taa nyuliim ɪm.

⁶ I taa kɔraɣa mɔi pə ké Iso nyəm tɔ na í pɛti hasi, sí taa kəɔ na sí kulɪ mə tɔɔ na sí cəli-me. I taa pɛti mɔi pə tewa təɣo afanaa kiŋ, paa feli.

Pəɔsvyɔ na pəkəɣy na nənəɣo mapu tɔm

(Luku 11:9-13)

⁷ I sələməɣi, paa ha-meɣe. I pəkəɣi, í hikiyi ké. I makɪ, pa tɔləyi-meɣe. ⁸ Sələmɔlv kɛ pa haaki. Pəkəlv hikiyiɪna. Matu kɛ pa tɔləyi. ⁹ Wulee mə taa awe pəɣaɣa sələma-ɪ kakalaya na í kɔraɣa pələ na í cələ-ke? ¹⁰ Yaa wulee mə taa awe pəɣaɣa sələma-ɪ tɪntɛ na pɔntu cələ-keɣe cimte ye? ¹¹ Ye asaɣaa me mu pəsa mə piya kɛ kɔpantv lapu, mə Caa wei ɪ we isəttaa tɔ ɪ kaa la kɔpantv kɛ mɔi pə sələməɣi-ɪ tɔ?

¹² Isəna mə caaki sí lɛlaa í la-me tɔ, mu la-weɣe mɔi tɔtɔ. Ye í lapɔ mɔi, í təŋa kusəsutv təna na Iso kuyəɣəttv teləsəlaa tɔm təna nté.

Nənəɣo kəkɔpɔlaya tɔm

(Luku 13:24)

¹³ I sɔvna nənəɣo ɲka ka we təfəku tɔ. Asaala tete nənəɣo walaa ké, na pə mɔi paa kɛ pəɣalɛ təŋəyi. ¹⁴ Ama nənəɣo ɲka ka we təfəku tɔ ka we wahala ké, pəcɔ weesuyv nyəŋka nté. Yəlaa pəcɔ tike təŋəɣəna pə mɔi paa.

Tuyv nyəm na kv pələ kiŋ

(Luku 6:43-44)

¹⁵ I la laakali na Iso kuyəɣəttv teləsəlaa pəpəttvnaa. Pa kəŋ mə kiŋ na pá cəsəɣi isv pa ké heeŋ, sese ɪlɛ sɔnsɔməŋ kɔritikɔritiinaa nté. ¹⁶ Pa kɔlapəttvnaa kiŋ kɛ í ká nyəna-we. Yɔlv kaa kooli tuyv ɲku pa yaa sí lesəŋ tɔ kɔ pəe kɛ səsɔv tɔɔ se. Pəcɔ paa kooliɣi tuyv ɲku pa yaa sí fiki tɔ kɔ pəe kɛ kələŋ tɔɔ. ¹⁷ Tuyv kɔraŋkv lələyi pəe kɔraŋa ké, na tuyv isayav náá ləli pəe asayɛɛ. ¹⁸ Tuyv kɔraŋkv ɪ lələyi kɔra pələ se. Pəcɔ kɔraɪ tuyv naa lələyi pələ kɔraŋtɛ tɔtɔ. ¹⁹ Tuyv ɲku kɪ lələyi pəe kɔraŋa tɔ, pa setəyi-kuyv na pá tɔ kəkɔ. ²⁰ Pə tɔɔ ké í ká nyɪ Iso kuyəɣəttv teləsəlaa kucəsaa mɔi pə na pə kɔlapəttvnaa kiŋ.

Yesu nyəm kɛ mɔi pə nyəma-ɪ tɔ

(Luku 13:25-27)

²¹ Pə taɣa pa təna mɔi pə yaa-m Tacaɔ Tacaɔ tɔ pa təna paa sɔvna isəttaa Kawulaya taa. Ama mɔi pə lakɪ ma Caa wei ɪ we isəttaa tɔ ɪ luyv nyəntv tɔ pa tike paa sɔvna. ²² Kuyaku ɲku kɔ wule pəɣalɛ ká tɔ-m si: Tacaɔ Tacaɔ, nyá tɔŋ taa ké tə kɔraaləna Iso kəheelitv. Nyá tɔŋ taa ké tə təɣəna aɔɣaa. Na nyá tɔŋ kɛ tə lapəna piŋ təma pəɣalɛ. ²³ Tənaɣa maa cə-we təfoo si: Ma ta nyɪ-meɣe paa pəcɔ. I tee í fɛɛ-m, isayalataa me.

Layatu na kɔmɛlɛŋ pə kutuluy ɲmam

(Luku 6:47-49)

²⁴ Wei ɪ nukɪ tɔm nti ma yəɣəta isəntɔ na í təkəyi-tɪ tɔ, pɔntv nəɣəsəna layatu wei ɪ ɲma ɪ kutuluyv kɛ pətɔlaya taa tɔ. ²⁵ Mɔi pə tɛv nuna heelim səsəɔm na pə casəyi kutuluyv ɲku, na pusi su na sí lu. Kutuluyv ta hoti. Mɔi tɔ, pa sí kɔ kɛ pətɔlaya taa ké. ²⁶ Ama wei ɪ nukɪ tɔm nti ma yəɣəta isəntɔ na ɪ təkəyi-tɪ tɔ, pɔntv nəɣəsəna isv kɔmɛlɛŋ ɲku kɔ ɲma kutuluyv kɛ kanyəŋa taa təɣo. ²⁷ Mɔi pə tɛv nuna heelim səsəɔm na pə casəyi kutuluyv, na pusi su na sí lu. Tənaɣa kutuluyv hotaa na pə təna pə pəsi ncaale təkɔpataa.

Yesu tɔŋ tɔm

²⁸ Yesu təma sɛɣesvyv, ɪlɛna pə cɛ samaa laŋa kɛ teu. ²⁹ Mɔi tɔ, ɪ sɛɣesayə-weɣe na tɔŋ ɪ ta nyá. I fɛi isv pa Iso Təm sɛɣesəlaa lɛlaa.

8

Yesu waasvuv ke asilima kotɔŋ tu (Maləki 1:40-45; Luku 5:12-16)

¹ Yesu luna nɔvɔv tɔɔ na í tii, ilena samaa sɔsɔ tu í waali. ² Tənaɣa tənɔvɔv tɔɔ asilima kotɔŋ tu nɔvɔlv í kɔɔtəna-i na í sopi í tee na í tɔm-i si: Taca, ye n ka tisaya n taa waasi-m?

³ Mɔɔpɔy Yesu kusa nin na í tokina asilima kotɔŋ tu inu na í cɔ-i si: Teu ma tisaa, alaafəya í la. Təne inəxi pə waa apalv inəxi kɔakɔaa. ⁴ Ilena Yesu kɔaali-i teu si: Taa heeli nɔvɔlv. Ama tee kɔakɔaa na kɔtɔlv na-ŋ. Ilena n̄ yiyisi isu Moisi ka keesvuv tɔ na pá ná si pə waa-ŋ.

Yesu waasvuv ke Lom yoolaa nyvuv tu yom (Luku 7:1-10; Yohaani 4:43-54)

⁵ Yesu svokaya Kəpənahum, ilena Lom yoolaa nyvuv tu nɔvɔlv kɔɔtəna-i na í wiina-i ⁶ si: Taca, ma yom nɔvɔlv hanta təyaya. Kɔtɔŋ kɔtɔlvɔv tɔkəna-i na í saləməyi teu. ⁷ Yesu cɔ-i si: Ma polo na má waasi-i.

⁸ Tənaɣa yoolaa nyvuv tu inu í pəsəna si: Taca, ma ta tala si n̄ svv ma təyaya. Ama yɔvɔt kɔvɔvɔt ke tɔm kɔlvn na ma yom hiki alaafəya. ⁹ Má isəntɔ ma see ma sɔsaa ké. Pəcɔ ma wena ma səkɔpema na pɛle pá laki ma luɣy nyəntv. Má heela pa taa wei si í polo cəne, ilé í puki ké. Má heela wei si í kɔɔ, ilé í kɔɔ tɔtɔ. Pəcɔ ye ma heela ma yom si í la pəne, í laki ké.

¹⁰ Yesu nu tɔm təne, ilena í pəsəna mpa pa təŋaya-i tɔ pa tɔɔ na í tɔ si: Tamɔana ke ma heeliɣi-me yoo, maa cəsəyi. Ma ta nata yɔlv ke lseyeli nyəma taa na í tema í taa na lso ké isəntɔ. ¹¹ Ma heeliɣi-me tɔtɔ si, pəyale ká luna ilim tɔlvle na ilim tɔtɔle, na pá na Apələham na lsaaka na Yakəpə paa caya təvɔv ke isətəa Kawulaya taa. ¹² Ama mpa paa ké Kawulaya nyəma tɔ paa ləweye awali ké səkɔpətvv taa, tɔmpi paa casəyi kəpusi na pá nyasəyi pa təyi kela tɔ.

¹³ Mɔɔpɔy Yesu heela yoolaa nyvuv tu si: Kpe, isəna mpi n tema nyá taa na lso tɔ pu la mɔɔpɔy teitei.

Waatu inu í maɣamaɣa ke pə waa yoolaa nyvuv tu yom.

Yesu waasvuv ke kɔtəntɔnaa pəyale (Maləki 1:29-34; Luku 4:38-41)

¹⁴ Mɔɔpɔy Yesu pola Piyee təyaya, na í maɣana watv wena Piyee yəsvɔ na í hantaa. ¹⁵ Mɔɔpɔy Yesu tokina kɔtəntv nin na í watv ya kɔakɔaa. Ilena í kɔlv na í caləsi-wɛ.

¹⁶ Taanaya taanaa ilena pá kəna Yesu ke aləvɔhilaa pəyale. Na í yɔvɔt kɔvɔvɔt na aləyaa se, na í waa kɔtəntɔnaa təna tɔtɔ. ¹⁷ I lapa mpv si pə la ntii lso kɔvɔvɔtɔv teləsvlv lsayii ka yɔvɔtəa tɔ si: I ləsa tá icantv na í lə, na í mv ta kɔtəməŋ.

Yesu təŋvuv nyullaa (Luku 9:57-62)

¹⁸ Yesu ná samaa kotina-i, ilena í tɔ-wɛ si pá tesu tenju na waali. ¹⁹ Mɔɔpɔy lso tɔm seɣesəlv nɔvɔlv í kɔɔtəna Yesu na í tɔ si: Taca, maa təŋəyi-ŋ nyá tɔpote təna taa.

²⁰ Yesu cɔ lso tɔm seɣesəlv inu si: Səvɔ wena í lona na sumasi wena si tana. Ama Yɔlv Pəyaya má, ma feina nyvuv tɔtɔle maɣamaɣa.

²¹ Tənaɣa Yesu ifalaa taa nɔvɔlv ná tɔma-i si: Taca, yele na má polo na má pi ma caa na pəcɔ.

²² Ilena Yesu cɔ-i si: Təŋi-m na n̄ yelev na sətəa pi pa sətəa.

Yesu heesvuv ke kacuculaya (Maləki 4:35-41; Luku 8:22-25)

²³ Mɔɔpɔy Yesu na í ifalaa pa svv kɔvɔlvv taa. ²⁴ Tənaɣa heelim səsəvm kɔla tenju tɔɔ na lvm hola waasəyi kɔvɔlvv. Ama pə pamna Yesu tooki. ²⁵ Mɔɔpɔy í ifalaa polaa na pá feesi-i na pá tɔm-i si: Taca, ya-tv, tə lepaya.

²⁶ Ilena Yesu cɔ í ifalaa si: Pepe tɔɔ ké səvɔntv kɔaa-me? I tá te lso na mə taa na pə tɔɔ suwe? Mɔɔpɔy í kɔlaa na í kaləna heelim na lvm, na pə təna pə hee təli. ²⁷ Ilena piti kpa pa təna na pá pəsəyi si: Aweye inɛ inu na pə kɔɔŋna heelim na tenju lvm na pə nukəna-i?

Aləvɔhilaa naale na afanaa pa tɔm (Maləki 5:1-20; Luku 8:26-39)

²⁸ Yesu tesa tenju kɔtenj lenju tɔɔ ké Katalee nyəma tetv taa. Ilena apalaa naale luna pələaŋ taa na pá səŋəyi-i. Apalaa mpe paa hii aləyaa ké, na pa nyəŋ wɛ səvɔntv. Yəlaa calaya pa mpaav ŋkɔv. ²⁹ Tənaɣa pa svv kiisuyv si: lso Pəyalv, ta na-ŋ suwe? N kəma si n tɔvi-tɔvɔv wəhala na pə waatu maɣamaɣa ta tata?

³⁰ Pə pamna afanaa kaləkv səsəsvv nakɔlv kv wɛ pə cɔlv təna na kv tuliyi. ³¹ Mɔɔpɔy aləyaa wiina Yesu si: Ye n ká təvɔntv-tv, yelev na tɔ svv afanaa kaləkv kɔne kv taa.

³² Yesu cɔ-wɛ si: I polo. Ilena pá se apalaa naale inu í waali na pá teena afanaa taa. Ilena afanaa tv casəle ke yem ke kɔakɔaa, na pá tii kalakala na pá tv lvm na pá si.

³³ Ἰησοῦς ἀφαναὰ τῆς κῆρας ἀπὸ τοῦ πόλου ἵκανε ταῦτα, καὶ ἡ ἄκρασία τῶν ἁγίων ἐπὶ τὸν λαόν, καὶ ἐπὶ τὸν λαόν. ³⁴ Τὸν λαόν ἵκανε ἡ ἀνάστασις τοῦ ἁγίου Ἰησοῦ. Παρὰ τὸν λαόν, ἡ ἀνάστασις ἵκανε τὸν λαόν.

9

Yesu waasuyv ke kvotv kvotvuyv tv
(Malaki 2:1-12; Luku 5:17-26)

¹ Yesu σου κρῦβου να ἰ τῆς τῆς να ἰ πόλο ἰ μαγαμαγα ἰ ἵκανε ταῦτα. ² Ἰησοῦς παρὰ τὸν λαόν ἵκανε τὸν λαόν. Yesu nawa ἀπὸ ταῦτα ἵκανε παρὰ τὸν λαόν, ἡ ἀνάστασις ἵκανε τὸν λαόν: Μαθαίνω, τὸ ἵκανε τὸ, ἡ ἀνάστασις ἵκανε.

³ Τὸν λαόν ἵκανε τὸν λαόν παρὰ τὸν λαόν: Παρὰ τὸν λαόν ἵκανε τὸν λαόν. ⁴ Yesu ἡ ἀνάστασις τὸν λαόν, ἡ ἀνάστασις τὸν λαόν: Pepe τὸν λαόν ἵκανε τὸν λαόν ἵκανε τὸν λαόν. ⁵ Na ἡ ἀνάστασις τὸν λαόν ἵκανε τὸν λαόν: ἡ ἀνάστασις ἵκανε τὸν λαόν. ⁶ Τὸν λαόν, ἡ ἀνάστασις τὸν λαόν ἵκανε τὸν λαόν.

Τὸν λαόν Yesu τὸν λαόν ἵκανε τὸν λαόν: Kuli na ἡ ἀνάστασις ἵκανε τὸν λαόν.

⁷ Ἰησοῦς ἀπὸ τὸν λαόν ἵκανε τὸν λαόν. ⁸ Samaa ἡ ἀνάστασις τὸν λαόν, ἡ ἀνάστασις τὸν λαόν. Na παρὰ τὸν λαόν ἵκανε τὸν λαόν ἵκανε τὸν λαόν.

Yesu yaav ke Matiyee
(Malaki 2:13-17; Luku 5:27-32)

⁹ Yesu ἡ ἀνάστασις τὸν λαόν ἵκανε τὸν λαόν παρὰ τὸν λαόν ἵκανε τὸν λαόν. ἡ ἀνάστασις τὸν λαόν ἵκανε τὸν λαόν.

Τὸν λαόν Matiyee κῆρας τὸν λαόν ἵκανε τὸν λαόν. ¹⁰ Yesu na ἡ ἀνάστασις τὸν λαόν ἵκανε τὸν λαόν παρὰ τὸν λαόν. ¹¹ Falisanaa τὸν λαόν, ἡ ἀνάστασις τὸν λαόν ἵκανε τὸν λαόν: Pepe τὸν λαόν ἵκανε τὸν λαόν ἵκανε τὸν λαόν παρὰ τὸν λαόν ἵκανε τὸν λαόν.

¹² Yesu nu παρὰ τὸν λαόν ἵκανε τὸν λαόν: Pə taya ἀνάστασις τὸν λαόν ἵκανε τὸν λαόν. Ama τὸν λαόν ἵκανε τὸν λαόν. ¹³ Pa ἡ ἀνάστασις τὸν λαόν ἵκανε τὸν λαόν, ἡ ἀνάστασις τὸν λαόν. ἡ ἀνάστασις τὸν λαόν ἵκανε τὸν λαόν ἵκανε τὸν λαόν. Mpi τὸν λαόν, ἡ ἀνάστασις τὸν λαόν ἵκανε τὸν λαόν.

Yesu keevuyv ke nohokv tv tm
(Malaki 2:18-22; Luku 5:33-39)

¹⁴ Ἰησοῦς ἵκανε τὸν λαόν ἵκανε τὸν λαόν Yesu na παρὰ τὸν λαόν ἵκανε τὸν λαόν: Pepe τὸν λαόν ἵκανε τὸν λαόν ἵκανε τὸν λαόν.

¹⁵ ἡ ἀνάστασις τὸν λαόν ἵκανε τὸν λαόν: ἡ ἀνάστασις τὸν λαόν ἵκανε τὸν λαόν. Pə taya ἀνάστασις τὸν λαόν ἵκανε τὸν λαόν. Pə taya ἀνάστασις τὸν λαόν ἵκανε τὸν λαόν.

¹⁶ Nəyvl fei wei ἡ ἀνάστασις τὸν λαόν ἵκανε τὸν λαόν ἵκανε τὸν λαόν, ἡ ἀνάστασις τὸν λαόν ἵκανε τὸν λαόν. ¹⁷ Pə taya ἀνάστασις τὸν λαόν ἵκανε τὸν λαόν ἵκανε τὸν λαόν. Ama ἡ ἀνάστασις τὸν λαόν ἵκανε τὸν λαόν ἵκανε τὸν λαόν.

Yailu peev na av təyvlv pa tm
(Malaki 5:21-43; Luku 8:40-56)

¹⁸ Yesu τὸν λαόν ἵκανε τὸν λαόν ἵκανε τὸν λαόν, ἡ ἀνάστασις τὸν λαόν ἵκανε τὸν λαόν ἵκανε τὸν λαόν.

¹⁹ Ἰησοῦς Yesu na ἡ ἀνάστασις τὸν λαόν ἵκανε τὸν λαόν ἵκανε τὸν λαόν.

²⁰ Ἰησοῦς ἀπὸ τὸν λαόν, ἡ ἀνάστασις τὸν λαόν ἵκανε τὸν λαόν ἵκανε τὸν λαόν. ²¹ Mpi τὸν λαόν, ἡ ἀνάστασις τὸν λαόν ἵκανε τὸν λαόν ἵκανε τὸν λαόν.

²² Τὸν λαόν Yesu pəsa ἡ ἀνάστασις τὸν λαόν ἵκανε τὸν λαόν ἵκανε τὸν λαόν.

Τὸν λαόν pə waa-ἡ ἀνάστασις τὸν λαόν ἵκανε τὸν λαόν.

²³ Yesu tala ἡ ἀνάστασις τὸν λαόν ἵκανε τὸν λαόν ἵκανε τὸν λαόν. ²⁴ Ἰησοῦς ἡ ἀνάστασις τὸν λαόν ἵκανε τὸν λαόν ἵκανε τὸν λαόν.

²⁵ Ἰησοῦς παρὰ τὸν λαόν ἵκανε τὸν λαόν ἵκανε τὸν λαόν. ²⁶ Ἰησοῦς παρὰ τὸν λαόν ἵκανε τὸν λαόν ἵκανε τὸν λαόν.

Yesu waasuyv ke yvlmaa naale

²⁷ Yesu ἡ ἀνάστασις τὸν λαόν ἵκανε τὸν λαόν ἵκανε τὸν λαόν ἵκανε τὸν λαόν.

²⁸ Yesu tala τὸν λαόν ἵκανε τὸν λαόν ἵκανε τὸν λαόν ἵκανε τὸν λαόν.

Ilena pá cō-i si: Ee, Tacaá.

²⁹ M̄p̄óȳ Yesu tokina pa ise na í tō si: P̄ó la isu í tema m̄a taa tō.

³⁰ Ilena pa ise kuli. M̄p̄óȳ Yesu kpaala-we na tonj si: Tōv, í taa yele na n̄yól̄o nu yoo.

³¹ Ama pa luwa na pá yas̄i Yesu t̄om ke tetu t̄ona taa.

Yesu loou ke il̄ox̄ov kamumuka

³² P̄e le pa lu m̄p̄óȳ kpaakraa, ilena pá k̄ona Yesu ke il̄ox̄ohilu kamumuka. ³³ T̄onaɣa i t̄ox̄ona il̄ox̄ov, na kamumuka s̄ov yox̄ot̄ov̄o ke kpaakraa. Piti kra samaa na pá tonj si: T̄a ta keesita is̄ont̄ox̄o Iseyeli tetu taa.

³⁴ Ama Falisanaa ná t̄oma si: Al̄ox̄aa wulav tonj ke i t̄ox̄on̄ox̄ona al̄ox̄aa lel̄aa.

Samaa p̄at̄at̄ole kra Yesu

³⁵ Yesu c̄ox̄ax̄aa acal̄ee na acalisi t̄ona na í seyes̄ex̄i Yuta nȳoma t̄ekotilena taa. Na í lak̄i waas̄ov ke Is̄o Kawulax̄a Laapaali K̄op̄an̄j t̄om. I waakax̄a kut̄om̄ex̄ t̄ona na acamaa t̄ona. ³⁶ Yesu nȳonax̄a samaa na p̄at̄at̄ole kraa-i. M̄pi t̄o, ȳelaa pane pa kawax̄a, pa feina apal̄v̄o. Pa n̄ox̄ox̄ona heen̄j wei i feina tiikilu t̄o. ³⁷ T̄onax̄a i heela i ifalaa si: Kum̄v̄o t̄ox̄aa s̄ox̄om. Ama k̄untaa fei payale. ³⁸ Il̄e í wiina k̄om̄v̄o t̄o si í s̄ox̄si k̄untaa ke i k̄om̄v̄o taa.

10

Yesu ifalaa h̄ala

(Mal̄aki 3:13-19; Luku 6:12-16)

¹ M̄p̄óȳ Yesu yaa i ifalaa naan̄v̄a na naale ke í kin̄, na í ha-weye p̄es̄ov̄ov̄ si pá t̄ox̄on̄i al̄ox̄aa na pá waa kut̄om̄ex̄ t̄ona na acamaa t̄ona. ² Tillaa m̄pe pa naan̄v̄a na naale h̄ala n̄t̄o. Kancaalax̄a nȳon̄j nt̄é Sim̄on̄j wei pa yaa si Piyēe t̄o, na í neu Ant̄olu, na Sepetee p̄ayal̄v̄o Saaki na í neu Yoahaani, ³ na Filip̄o na Paatelemii, na Tomaa na lampuu m̄v̄o Matiyee, na Al̄ofe p̄ayal̄v̄o Saaki na Tatee, ⁴ na Seloti t̄o Sim̄on̄j, na Yutaasi Is̄okaleeu wei i t̄o Yesu ke i kolontunaa nin̄j taa t̄o.

Yesu tillaa naan̄v̄a na naale tiluȳu

(Mal̄aki 6:7-13; Luku 9:1-6)

⁵ Yesu tila ȳelaa naan̄v̄a na naale in̄i na í seyes̄i-we si: I taa polo tetu n̄ti t̄o ta ke Yuta nȳoma nȳant̄v̄o t̄o t̄o taa, í taa s̄ov̄ Samalii acal̄ee taa. ⁶ Ama í polo Iseyeli nȳoma m̄pa pa lepa isu heen̄j t̄o pa c̄olo. ⁷ Í ká lak̄i waas̄ov̄ na í heeliyi m̄a m̄paav̄ taa si: Is̄ot̄aa Kawulax̄a w̄osa k̄ont̄e. ⁸ I waa kut̄ontunaa, na í feesi s̄et̄aa, na í waasi asilima kut̄on̄j nȳoma, na í t̄ox̄on̄i al̄ox̄aa. M̄a hika faalaa k̄é, í ha t̄ot̄ox̄o faalaa. ⁹ I taa t̄o m̄a sipanaa taa k̄é liyitee, paa nna. ¹⁰ I yele m̄a m̄paav̄ hulun̄j. I taa t̄oni tokonaa, í taa l̄ee ntanj̄kpaala, í taa t̄oki k̄p̄at̄ox̄óȳ. M̄pi t̄o, t̄om̄le lat̄v̄o na í cal̄es̄ov̄v̄o k̄é.

¹¹ Ye í s̄ov̄ icate yaa icaliya nak̄eli ka taa, í p̄eeki wei i lūȳu w̄ee si i ká m̄v̄-me t̄o, na í c̄ax̄a t̄ona hal̄ona m̄a t̄ev̄o. ¹² Ye í s̄ov̄ t̄ox̄ax̄a nak̄eli ka taa il̄e í t̄o si: Is̄o í ha-mēye alaaf̄ox̄a. ¹³ Ye t̄ox̄ax̄a ike ka nȳoma i m̄v̄-me, pu la-we isu i kooluȳu t̄o. Ama ye pa kisa-me, m̄a kool̄ee í m̄eli m̄a t̄o. ¹⁴ Ye pa kisa-mēye m̄v̄ov̄ yaa m̄a t̄om nuv̄ ke t̄ox̄ax̄a nak̄eli yaa icate nat̄eli t̄o taa, í lu na í k̄piisi-weye m̄a n̄ox̄h̄ee m̄v̄ov̄ov̄ na í t̄e. ¹⁵ Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa ces̄ex̄i, S̄ot̄om na K̄om̄ox̄o tetu kaa na wahala ke H̄v̄ole wule na p̄é k̄eli icate in̄t̄e.

Wahalanaa m̄pa paa k̄ox̄o t̄o

(Mal̄aki 13:9-13; Luku 21:12-17)

¹⁶ I nȳon̄i, ma tiliyi-me isu heen̄j ke s̄ons̄om̄ex̄ hekv̄o. I la layat̄v̄o isu tom̄aa, na t̄epam̄m̄ isu alukukunaa. ¹⁷ I la laakali, ȳelaa ká yaa-mēye puloonaa taa. Paa ma-mēye ak̄patee ke Yuta nȳoma t̄ekotilena taa. ¹⁸ Paa yaa-mēye n̄on̄ox̄si ke tetu t̄ok̄elaa na awulaa s̄ox̄aa pa kin̄naa ke ma t̄o. Ilena p̄éox̄o í h̄olí ma t̄om tampana ke pa na m̄pa pa ta ke Yuta nȳoma t̄o pa is̄ent̄aa. ¹⁹ Waat̄v̄o wei paa pona-mēye puloonaa taa k̄é m̄v̄o t̄o, í taa n̄ox̄ox̄si n̄ti í ká yox̄oti na is̄ona í ká yox̄oti-t̄i t̄o. P̄a waat̄v̄o í t̄alaa, pu t̄o m̄a luun̄j t̄e k̄é kpaakraa ke n̄ti í ká yox̄oti t̄o. ²⁰ M̄pi t̄o, p̄a t̄ax̄a m̄a kin̄ ke m̄a kuyox̄ot̄v̄o ka luna. Ama m̄a Caa Feesuȳu ká yox̄ot̄ona na m̄a n̄ox̄si.

²¹ Ȳelaa ká kuli na pá h̄olí pa taal̄v̄naa yaa pa newaa si pá kv̄-we. C̄ēc̄ena ká la pa piya ke m̄v̄o t̄o. Piya s̄al̄e su kuli si nȳoma t̄ox̄o si pá kv̄-we. ²² Ȳelaa t̄ona taa ká k̄rana-mēye ma t̄o. Ama wei í nȳax̄a apal̄v̄o na í tala t̄onax̄a, p̄ont̄v̄o nȳov̄v̄o ke pu ya. ²³ Ye p̄é k̄oma na pá t̄v̄-mēye k̄on̄ȳon̄j ke icate nat̄eli t̄o taa, í se na í polo l̄ent̄e taa. Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa ces̄ex̄i, í kaa te Iseyeli acal̄ee ke c̄ov̄v̄o na p̄éox̄o Ȳv̄lo P̄ox̄ax̄a má ma k̄ox̄o.

²⁴ T̄om̄le k̄p̄el̄om̄v̄o ta k̄eli i hull̄v̄o. P̄éox̄o ifal̄v̄o n̄ȳol̄v̄o i fei wei i k̄ela i caa t̄o. ²⁵ Ye p̄é lapa t̄om̄le k̄p̄el̄om̄v̄o isu wei i h̄olíx̄i t̄o, p̄a mayanaa k̄é. Na ye p̄é lapa ifal̄v̄o isu i caa p̄a mayanaa t̄ot̄ox̄o. Pa ta kisi t̄ox̄ax̄a Caa ke tov̄v̄o si Pesepule, kacan̄fana t̄ox̄ax̄a nȳoma na?

Is̄o seu t̄om

(Luku 12:2-7)

²⁶ Ye m̄v̄o il̄e, í taa nyana ȳelaa. P̄a t̄ona m̄pi p̄a n̄melaa t̄o, isu p̄a tema na p̄é kuli p̄a t̄o. P̄a t̄ona m̄pi p̄a lapa mukax̄a t̄e t̄o, isu pa tema na pá nyi-wi. ²⁷ P̄a t̄ox̄o k̄é t̄om̄ n̄ti ma n̄m̄es̄ex̄i na

má heeliyi-meɣe ahoó tó, í kpaali-təyi ilim taa. Na nti pa weləta mə ĩkpaŋŋi taa tó, í kpaali-ti na nɔyɔ sɔsɔya. ²⁸ I taa nyana mpa pa pəsəyi na pá ləsi yulb weesuyu tike, na pə waali paa pəsəyi pulb tó. Ama í se Iso, unı í pəsəxəna na í kv yulb. Pəyele í pəsəyi na í tı-ı tənnaasəle səsəole taa. ²⁹ Pə taya sumpwɔwɔnaa naaleɣe pa pɛtəyi santii kulɔm taa? Pəyele kulɔm nyɔyɔ u leki na pə tá luna mə Caa kiŋ. ³⁰ Mpu unı tətəyɔ na mə nyɔyɔ taa nyɔɔsı, Iso nyəmə sı təna sı nyɔyɔ ké. ³¹ Ye mpv í taa nəyəsı. I kəla sumpwɔwɔnaa təcaɣaɣa.

*Yesu Kilisiti nyɔyɔ yaa í kisuyu
(Luku 12:8-9)*

³² Ye yulb ta ĩmesı sı í ké ma nyəŋ, ma maɣamaɣa maa tisi ma Caa wei í we isəttaa tó í isentaa sı pɔnto ké ma nyəŋ tətó. ³³ Ama wei í kɛɛsa yəlaa isentaa sı í ta nyi-m, ma maɣamaɣa maa tó ma Caa wei í we isəttaa tó í isentaa sı ma ta nyəmi-t tətó.

*Yəlaa fayav ke Yesu tɔ
(Luku 12:51-53; 14:26-27)*

³⁴ I ĩvɔ sı heesɔyɔ ke ma kəna antulinya taa? Aai, yooou ke ma kənaa. ³⁵ Ma kəmaɣa sı ma yoosiyi cecə na í pəyaxa, na pɛlə na í too, na poolu na paŋ alɔ nyəŋ. ³⁶ Yulb təyaxa nyəma maɣamaɣa ká pəsəna í kolontunaa.

³⁷ Ye wei í sɔələyi í caa yaa í too na pə kəli ma, í ta tala í la ma ifalɔ. Na ye wei í sɔələyi í pəyalɔ yaa í pɛlə na pə kəli ma, í ta tala í la ma ifalɔ. ³⁸ Ye wei í ta səyəlɔ í səm tesika na í təŋi-m, pɔnto kaa pəsi na í la ma ifalɔ. ³⁹ Wei í nyəna í weesuyu təcutu, í tɛŋna səpɔ. Ama wei í ləpa í təyi awusa ke ma tɔ, pɔnto ká hikina weesuyu.

*Cele kasɛɛsı
(Maləki 9:41)*

⁴⁰ Ye wei í mu-mɛ, maɣa í muwa. Na ye wei í mu-ma, pɔnto mu wei í tila-m təyɔ. ⁴¹ Ye wei í mu Iso kuyɔyɔtutu teləsulɔ nɔyɔlɔ sı í ké Iso nyəŋ tə pə tɔ, pɔnto ká hiki kasəyaxa ĩka Iso kuyɔyɔtutu teləsulɔ ká mu tó. Na ye wei í mu yulb wei Iso nyəŋəyi kɔpaŋ tə sı í ké kɔpaŋ tə pə tɔ, pɔnto ká hiki kasəyaxa ĩka paa ha yulb kɔpaŋ tə. ⁴² Tampana ke má, ma heeliyi-me, wei í ha lɔm sasala ane a maɣamaɣa ke piya səne sı taa nakəlɔ ke ka ké ma ifalɔ tə pə tɔ, pɔnto kaa laŋ pə kasəyaxa.

11

*Iso Lɔm Səlv Yohaani tiluyɔ ke Yesu kiŋ
(Luku 7:18-35)*

¹ Yesu tɛma í ifalaa naanɔwa na naale ke pə tənaya keesɔyɔ ke mpv, lɛna í kɔli təna na í tɛe sı í seɣesəyi na í lakı waasɔ ke acalɛe taa.

² Lɔm Səlv Yohaani we saləka taa na í nu pa yɔyɔtəyi nti nti Kilisiti lakı tə pə təm. lɛna í tili í maɣamaɣa í ifalaa taa napəlɔ, ³ sı pá pəsəsi-ı sı: Nyaxale wei í təm paa təma sı í ká kɔɔ tɔ, yaa nɔyɔlɔ wee í kɔŋ tə taŋ ilɛ?

⁴ Mɔpóyó Yesu cə-we sı: I polɔ na í keesı Yohaani ke nti í nukı na nti í naaki tə sı, ⁵ yulɔmaa naaki, kaakalası təŋ, na tənuyɔ tɔ asilima kɔtəŋ nyəma naaki nyɔyɔ, ntamaa nukı, səttaa ná feŋ. Pəcɔ kuyɔntənaa ná təŋna Laapaali Kɔpaŋ ke nuw. ⁶ Wei í naani kaa lu ma tɔ tə pɔnto nu lɛlɛŋ ké.

⁷ Yohaani ifalaa mpe pa kəma na pá kpe, lɛna Yesu sɔv samaa ke Yohaani təm pəsəyɔv sı: Pepeye í ka pola wulaya tətɔ taa ké nav ye? Heelim makı na pə ciyitiyi səsəncəŋa ĩka tɔ? Anı pə taya təle. ⁸ Iɛ pepe nav ke í polaa? Yaa yulb wei í suu kacəka wontu tɔ? Tɔv mpa pa suuki kacəka wontu tɔ awulaa tɛesı taa ké pɛle pa wee. ⁹ Iɛ pepe maɣamaɣa ke í ka tu polɔ nav? Yaa Iso kuyɔyɔtutu teləsulɔ nɔyɔlɔ? Tampam, Iso kuyɔyɔtutu teləsulɔ ké. Halı ma heeliyi-me sı í tu kəla mpv. ¹⁰ I təm ke pa tu ĩmaawa Iso Təm taa sı: Nyəni, ma tillu ntə ma teləsəyi nyá nɔyɔ tɔ, sı í tayanı nyá mpaan na ĩ kɔŋ. ¹¹ Ma heeliyi-meɣe tampana sı, yulɔpiya təna taa nɔyɔlɔ fei wei í kəla Iso Lɔm Səlv Yohaani tó. Iɛ paa na mpv isəttaa Kawulaya taa səkpele maɣamaɣa tɛe-ı. ¹² Hatoo pə kpaɣav waatu wei Iso Lɔm Səlv Yohaani lakaxa waasɔ na pə tana saŋa tə, isəttaa Kawulaya hikuyɔ ké isəle kuseemle təm ké. Na mpa pa seesa ĩse tə mpe pa hikiyina-ke. ¹³ Iso kuyɔyɔtutu teləsəlaa təna na Moisi kusəsutu kpaala Kawulaya ĩke ka təm, haləna pə tala Yohaani kɔntɛ. ¹⁴ Iı caa ma təm muɔy təyɔ, tɔfɔ ma heeliyi-me sı Yohaani inəyələ Ilii wei paa təma sı í ká məli tɔ. ¹⁵ Ye í ké nulaa í nu.

¹⁶ Pepeye maa keesəna kɔfaləŋ yəlaa pəne? Pa nəyəsəna ké isı piya cakuyɔ kataası taa na sı təŋ təma sı: ¹⁷ Anı tə mpa-mɛye sɔo sı í paa, na í kisi. Pəcɔ tə wii səm wula, pə ta ce mə laŋa na í wii. ¹⁸ Tɔv, Yohaani ná kəma, u təkı, u nyɔəkı sulɔm, na pá yɔyɔtəyi ilɛ sı í ké ilɔyɔhilu. ¹⁹ Yulb Pəyaxa má, ma kəma na má təkı na má nyɔəkı, lɛna pá tayanaxı maɣa təm tətó sı ma ké hilitu na sulɔnyɔɔlɔ. Aaiyee sı lampuu mɔlaa na asaxaa pa ceu ké. Ama Iso layatɔ hula pə teu.

*Yesu kalənav ke acalɛe
(Luku 10:13-15)*

²⁰ Μπρόγυ Yesu sʉv acalɛɛ nna a taa ɪ wiisa piti tɛma pʉyalɛ lapu tɔ a nyɔ́ma kɛ kalɛnan na tɔŋ. Mpi tɔ, pa ta layasi tɔntɛ. I tɔma-wɛyɛ si: ²¹ Hai, Colasɛŋ nyɔ́ma mɛ, mɔ tɔm wɛ wayo. Hai Pɛtɛsaita nyɔ́ma mɛ, mɔ tɔm wɛ wayo kɛ. Piti tɛma nna pa lapa-yɛyɛ mɔ hɛko taa tɔ, yɛ isʉ isɛntɔ Tiiɪ na Sitɔŋ pa acalɛɛ taa kɛ paa lapa-yɛ, isɛntɔ paa tɛma suuu kɛ lɔyaya wontu isʉ fɔlɛtɔnaa taka na pɔ pɔli pa tɔɔ kɛ tɔluma si pɔ́ hɔli si pa caa pa layasi tɔntɛ. ²² Pɔ tɔɔ kɛ ma heeliyi-mɛ si paa hɔli suulu kɛ Tiiɪ na Sitɔŋ acalɛɛ nyɔ́ma kɛ Hʉlɛ kuyaku wule na pɔ́ kɔli-mɛ. ²³ Pɔ kaasʉyʉ Kapɛnahum nyɔ́ tɔ, n hʉv si n ká pu na n kalɛsɛna hatoo isɛtɔnʉyʉ na? Ama paa tisi-ŋ kɛ tɛfɛ kɛ tuu tɛnaasɛlɛ sɔsɔlɛ taa. Pɔ taya pʉlv piti tɛma nna pa lapa nyɔ́ taa tɔ. Yɛ Sɔtɔm kɛ paa lapa-yɛ, isɛntɔ ɪ ka tɔpɛna saŋa. ²⁴ Pɔ tɔɔ kɛ ma heeliyi-mɛ si paa hɔli Sɔtɔm kɛ suulu kɛ Hʉlɛ wule na pɔ́ kɔli-mɛ.

*Yesu kin heesʉyʉ tɔm
(Luku 10:21-22)*

²⁵ Waatu inɔyi Yesu yɔyɔtaa si: Hai, ma Caa, isɔtaa na atɛ pɔ tv, ma sɛɛ-ŋ. N nɛsa tɔm tɛnɛyɛ layatɔnaa, ɔlɛna n kuli-tɔyi piya. ²⁶ Ma Caa, pɔpɔtu fɛi ma sɛɛ-ŋ. Nyɔ́ un nyɔ́ luyʉ tu lapɛna mpɔ. ²⁷ Ama ma Caa cɛla-m pɔ́ tɛnaya. Yɛ pɔ taya ma Caa tike nɔyɔlv ta nyi Pɔyalɔ. Na pɔ́ taya Pɔyalɔ tike, nɔyɔlv ta nyi Cɛɛ tɔtɔ. Anɟa, yɛ Pɔyalɔ nɔkɛna si ɪ hɔlɔyɪ wei pɔ paasi.

²⁸ Mɛ mpɔ ɪ kawa na mɔ sɔyɔla nu-mɛ tɔ, mɔ tɛna ɪ kɔɔ ma cɔlv na má yɛlɛ na ɪ hɛɛsi. ²⁹ ɪ yɛlɛ na má tɔki-mɛyɛ teu na má sɛyɛsi-mɛyɛ ma layatu. Pɔ taya pʉlv tɔɔ, ma wɛna suulu na má wɛ tɔpamm, na mɔ mayamaya ɪ ká hɛɛsi. ³⁰ Mpi pɔ tɔɔ tɔ, yɛ ma tɔka-mɛ ɪ nuiki lɛlɛŋ kɛ, na sɔyɔla nna ma sʉki-mɛ tɔ a fɛi yʉŋ.

12

*Yesu kɛlɛ kuyaku kʉheesʉyʉ tv
(Malaki 2:23-28; Luku 6:1-5)*

¹ Pɔ waali kɛ Yesu tɛkayana tɔyɔnaya pɛɛ taalɛ natɔli tɔ kin kɛ kuyaku kʉheesʉyʉ nakoli ku wule. Μπρόγυ nyɔ́yɔsi kpa ɪ fɛlaa, ɔlɛna pá sʉv tɔyɔnaya pɛɛ pɛlvɔyʉ na pá tɔki. ² Falisanaa ná mpɔ, ɔlɛna pá yɔyɔti-i si: Nyɛni, nyɔ́ fɛlaa lakoyʉ mpi pɔ́ fɛi lapu kɛ kuyaku kʉheesʉyʉ wule tɔ yɛɛ?

³ Tɛnaya Yesu cɔ-wɛ si: Yɛ mpɔ ɪ tá kala mpi Tafiiti lapa waatu wei nyɔ́yɔsi pu ɪ na mpɔ paa wɛ ɪ cɔlv tɔ? ⁴ ɪ sʉv Isɔ tɔyaya taa na ɪ kpaɟa potopotonaa mpɔ paa su Isɔ tɔ na ɪ na ɪ yɛlaa pá tɔyɔ. Pɔyɛlɛ potopotonaa isʉ mpɔ tá kɛ mpɔ yɛlaa tɛna ka tɔyɔ tɔ. Ama kɔtɔlaa tike ka wɛnna mpaa si pá tɔyɔ-wɛ. ⁵ Yaa ɪ ta kala Moisi Kusɛsutɔ taa si kɔtɔlaa ta nyi kuyaku kʉheesʉyʉ kɛ waatu wei pa tɔŋna tɔmlɛ lapu kɛ Isɔ tɛsɛɛlɛ taa tɔ. Pɔyɛlɛ nɔyɔlv ɪ nyɛnɔyi-wɛ isʉ pa wakɔlɔyi-ku. ⁶ Ma heeliyi-mɛ si pɔlvɔwɛ wɛ cɛnɛ na pɔ́ kɔla Isɔ tɛsɛɛlɛ. ⁷ Pa yɔyɔta Isɔ Tɔm taa si: Kɔpantɔ kɛ ma sɔlaa, pɔ́ taya kɔtasi. Yɛ ɪ ka cɛkɛna tɔm tɛnɛ tɔ hʉwɛɛ ɪ taa tv yɛlaa panɛyɛ kʉpɛntɔyʉ kɛ yɛn kɛ mpɔ. ⁸ Yʉlv Pɔyaya mayalɛ kuyaku kʉheesʉyʉ Sɔsɔ.

*Nkpalɔkpekaya tv
(Malaki 3:1-6; Luku 6:6-11)*

⁹ Yesu lu tɛna, ɔlɛna ɪ sʉv Yuta nyɔ́ma tɔkotilɛ natɔli tɔ taa. ¹⁰ Pɔ pamna ŋkpalɔkpekaya tv nɔyɔlv ɪ ka wɛ tɛna. Μπρόγυ mpɔ paa wɛ tɛna tɔ pa caakaya pa hiki timpɪ paa waana Yesu tɔ. ɪlɛna pá pɔɔsi-i si: Ta mpaaɔ taa, paa waasi yʉlv kɛ kuyaku kʉheesʉyʉ wule yaa isɛna?

¹¹ Tɛnaya Yesu pɔɔsa-wɛ si: Mɔ taa awɛ wɛna heu kɔlvɔm tɔkɔŋ na heu un ɪ hoti pɔ́yɔyɔ sɔsɔɔv nakoli ku taa kɛ kuyaku kʉheesʉyʉ wule, na ɪ yɛlɛ-ɪ lɛsʉyʉ si pɔ́ kɛ kuyaku kʉheesʉyʉ? ¹² Na yʉlv na heu kɛ wɛ? Tɔv, yɛ mpɔ pa pɛsɔyi na pá waasi yʉlv kɛ kuyaku kʉheesʉyʉ wule mɛɛ.

¹³ ɪlɛna Yesu tɔ ŋkpalɔkpekaya tv un si: Tɔv, loosi nyɔ́ niŋ. Nkpalɔkpekaya tv loosa ɪ niŋ, ɔlɛna ɪ niŋ mɔli teu tɛmammmam isʉ lɛlɔyɪ. ¹⁴ Tɛnaya Falisanaa pɔlaa na pá caya na pá mayasi isɛna paa la na pá ku Yesu tɔ.

Isɔ tɔmlɛ tv lɛsʉyʉ tɔm

¹⁵ Yesu nu mpɔ, ɔlɛna ɪ se tɛna na yɛlaa pʉyalɛ tɔŋi-ɪ. Ntɛna ɪ la na pa tɛna mpɔ paa kɛ kutɔntɔnaa tɔ pá hiki alaafɔya. ¹⁶ Ama ɪ kpaala-wɛyɛ teu si: ɪ taa yɛlɛ na pá nyi ma tɔɔ. ¹⁷ Pɔ lapa mpɔ si pɔ́ la nti Isɔ kuyɔyɔtɔtv tɛlɛsʉlv ɪsayii ka yɔyɔtɔyʉ tɔ si:

¹⁸ Isɔ yɔyɔtaa si,
ma tɔmlɛ tv wei ma lɛsaɔ tɔyɔlv.
Wei ma sɔlaa na ma lanɟɟɛ hɛɛna sɔsɔm tɔ.
Maa tv ma Feesuyʉ kɛ ɪ taa.
ɪ ka heeli hʉvnaɔ tɔm kɛ piitɩmnaa.

¹⁹ ɪ na nɔyɔlv pa kaa yoo.
Pɔyɛlɛ pa kaa nu ɪ tanɟ.
Pa kaa na-ɪ na ɪ lakɪ faaci kɛ
samaa taa kɛ ɪcatɛ patɛma taa.

20 I kaa teesi isakpuluyu to isale ke nanhyu.

I kaa teesi teesuyu ke fetala
wei i koko tonna fiyinuuyu to.

Halana i te siyisuyu tam nyuyu ke kusuyu.

21 Katerja tana yalaa ka tekiyi-i.

Yesu cov ke i tom tvala

(Malaki 3:22-30; Luku 11:14-23)

22 Mporoy pa kona Yesu ke iloyahilu wei u naaki poyele u yoyotayi to. Ilena Yesu la na i sov yoyotuyu na nav. 23 Mporoy piti kra yalaa tana na pa to si: Yaa Tafiti Poyalu inoyole?

24 Ama Falisanaa na koma na pa nu mpv, lena pa to si: Alayaa soso wei pa yaa si Pesepule ton ke apalu ne i toyonayana alayaa lempa.

25 Yesu na cekona pa taa huwee, lena i to-we si: Ye kawulaya i wee na ka taa yalaa fei noyo kulomaya, noono ka yawa. Na icate i wee na to taa yalaa yaa ye toyaya wenna na ka taa nyoma fei noyo kulomaya, noono ka yawa. 26 Ye Satanu toyonayi i ti, ile pa we isu i kawulaya nyoma yooki pa taa pa tike nte. Na saa nu i kawulaya nyuyu nte ka isona? 27 Ye iloyov Pesepule ton ke ma lookina alayaa isu ma huukoyu to, ile awe ton ke ma poyalaa na lookina pa nyoma? Tonaya ma poyalaa mpe pa mayamaya paa kona ma tom. 28 Ama ye Iso tonh taa ke ma lookina alayaa, ile Iso Kawulaya we ma tee ma tee ke.

29 Noyov kaa pəsi na i sov yulu tonh toyaya si i kuuki i wontu na i ta temi-i njusi ke hokoyu. Ama i kraa-i ke na i hoko takenjer na pəcə i sov wontu kuuu ke toyaya taa.

30 Wei i fei ma to to, puntu ke ma kolontu ke. Na wei u səjna-m toosuyu to i yaasəyi ke. 31 Pə to ke ma heeliyi-me təfoo si paa yalaa kowakələm ka to isəna, yaa paa yoyoti isayatu isu we, Iso pəsəyi na i hōli-wəye suulu. Ama wei i ka yoyoti isayatu ke Feesuyu Nanjtu to to, pa kaa hōli puntu ke suulu. 32 Ye wei i yoyota Yulu Pəyaya mā, ma to ke isayatu, paa hōli puntu ke suulu. Ama wei i yoyota Feesuyu Nanjtu to to ke isayatu, puntu kaa na suulu, paa sanja, paa cele.

Tuyu nyəm na kv pəle kin

(Luku 6:43-45)

33 Tuyu i lələyi pee kopana ke pa ton si ku ke tuyu kopanjku. Na tuyu i lələyi pee asayee ke pa ton si ku ke tuyu isayav. Pə taya pulv to, tuyu lələyi kin ke pa nyəhna-ku. 34 Akala piya me, isənyaya me mpa i ke asayaa to i ka pəsi na i yoyoti tam kopantu? Pə taya pulv, isəna yulu lotu taa toowa to rəpəyō i yoyotaya hōlēyi. 35 Yulovəj kopantu lukəna tuu i lotu taa kopantu kin ke. Ilena isayav nu ile i isayatu luna tuu i lotu taa isayatu kin. 36 Ma heeliyi-me si Huvle wule paa pəəsi yalaa na paa heelina pa mayamaya pa nəsəsi ke paa təmayə kra i nyəhka nka pa yoyota yem to. 37 Pə taya pulv, nyā yoyotaya taa ke paa nyəna si nyā tom tewa yaa tə səpa.

Piti təmlə nyuluyv

(Malaki 8:11-12; Luku 11:29-32)

38 Mporoy Iso Tom seyesəlaa napəli na Falisanaa napəli pa təma Yesu si: Tacaa, tə caa si n la-tuyov piti təmlə natəli na tə nā.

39 Tənyaya Yesu təma-we si: Kufalan yalaa asayaa mpa paa tēj Iso na pa taa to pa caa pā nā piti təmlə natəli. Ile pa kaa na natəli, ye pə taya Iso kuyoyotutu teləsulv Yonaasi nyənte. 40 Pə taya pulv, isu Yonaasi cayav tinte səsəle lotu taa ke kuyeyēj tooso ke ilim na ahoo to, mpv tətəyo Yulu Pəyaya mā maa caya tetu tee ke kuyeyēj tooso ke ilim na ahoo. 41 Ye pə tala Huvle wule Ninifi nyəma ka ku kufalan yalaa pane pa tom. Pə taya pulv, kuyayjku pəle pa nu Yonaasi waasu to pa yela pa isayatu ke krapraa ke. Poyele pulovv we cəne na pə tee Yonaasi nu. 42 Na ye pə tala Huvle wule tətə, ilim mpətəj to wulav alv nyəj ka ku kufalan yalaa pane pa tom ke mpi pə to ilē i ka luna tuu tetu pooluj taa na i kəo si i nuku isəna Salvməj yoyotayana nyəm to. Pəcə pulovv we cəne na pə tee Salvməj təcayacaya.

Iləyov wei pa loowa to i məlvuyv

(Luku 11:24-26)

43 Waatu wei pā loowa iləyov, wulaya taa ke i cəki si i heesi. I lanjəyi 44 Ilena i tayanu i taa si: Maa məli toyaya nka ka taa ma luwa toyə. I taku kele ka taa, ile i ka mayana pa hasa-ke na pā tayanu pə tənaya teu, na nəyōl fei ka taa. 45 Pəle to i puki ke na i caa alayaa leləa mpa pa kəla inəyi isayatu toyə tom naatosompəyolaya, na pā kəo na pā caya toyaya nke ka taa. Ilena lanj nyəntu nāā məli na tē lā sana na nənəno nyəntu. Mporoy pə wee na kufalan yalaa asayaa pane.

Yesu too na i newaa pa tom

(Malaki 3:31-35; Luku 8:19-21)

46 Yesu tonna samaa ke yoyotənav ke mpv, ile i too na i newaa apalaa nyəma pa talaa keke, na pā səja awali na pā caa pa yoyotəna-i. 47 Mporoy nəyōlv teləsa Yesu si: Nyā too na nyā newaa pa səjna nteye awali na pā caa pa yoyotəna-ij.

⁴⁸ Tənaɣa Yesu nəɣo təkpaʋ sɪ: Aweye ma too, na mpaɣa ma newaa ye?
⁴⁹ Ilena Yesu hólí ɪ ifalaa ke niŋ na ɪ tɔ sɪ: ɪ naa ma too na ma newaa ntɔ. ⁵⁰ Pə taɣa pulv tɔɔ, mpa pa lakɪ mpi ma Caa wei ɪ we isɔtaa tɔ ɪ caaki tɔ, mpeyele ma newaa na ma toona.

13

Mətutuuna tɔm
(Maləki 4:1-9; Luku 8:4-8)

¹ Mpróyó kuyako ŋko Yesu kola tɔɣaya na ɪ polo lom nəɣo na ɪ caɣa na ɪ seɣesəyi. ² Tənaɣa yəlaa kota ɪ kiŋ ke sɔsɔm pə fei keesɔv. Haləna ɪ kuli na ɪ kra kpulvɔv taa na ɪ caɣa. Na yəlaa náá sɔɣa lom nəɣo. ³ Ilena ɪ la-weye faaci ke teu na ɪ seeki-weye isənaa sɪ pá cekəna. Ilena ɪ tɔ sɪ: Tuulu poləna tuutu. ⁴ ɪ tuukaya ɪ mətutuuna ilena, lenna hoti mpaav nəɣo nəɣo na sumasi tii na sɪ tɔsɪ-ye. ⁵ Mpróyó lenna hota kɔwaa tɔɔ timpi tetv ta lim tɔ. Ilena a təŋna nyɔv ke tetv we tətayasam tɔ pə tɔɔ. ⁶ Ilim kɔma na pə haŋ na pə nyaya məhoov, ilena a woli, ke a ta hiki tetv sɪ a ka hoosi kɔpaŋsi tɔ pə tɔɔ. ⁷ Pee lenna náá hoti sɔwa taa na ale a nyɔ isu a ka kuli teu, ilena sɔwa fete-ye na a kpisi lolɔv. ⁸ Ama pee lenna ná hota tetv musɔŋ nyəntv taa na ale á lá teu, lenna náá luli sɔsɔm sɔsɔm, lenna ke maɣana, lenna ke pəco.

⁹ Yesu tema híróyó yɔɣotɔv ilena ɪ cuɣusi sɪ: Ye ɪ ké tɔm nuɫaa ɪ nu.

Yesu seɣesɔv na atuwa nyɔv
(Maləki 4:10-12; Luku 8:9-10)

¹⁰ Tənaɣa Yesu ifalaa pola ɪ kiŋ na pá pɔsɪ-ɪ sɪ: Pepe tɔɔ ké n tukiyi-weye atuwa ke kɔtuku?
¹¹ Mpróyó ɪ cɔ-we sɪ: Mə pə ha-meye sɪ ɪ nyɪ isɔtaa Kawulaya tɔm kɔŋmesətv. Ama pə kaasa lɛlaa tɔ, pəle pa ta hiki tə nyəm. ¹² Pə taɣa pulv tɔɔ, wei ɪ wena tɔ paa sɔsɪ-ɪ na pə tələna-ɪ təho. Ama wei ɪ feina tɔ paa leeki pəciimaya wei ɪ wena tɔ. ¹³ Pə tɔɔ ké ma tukiyi-weye atuwa ke kɔtuku. Mpi tɔ, pa nyəni paa naa, pa keŋ ŋkraŋŋ pəyele paa nuki, paa cekəyana. ¹⁴ Tə maɣamaya ke Isayii ka ná ləŋ na ɪ yɔɣoti sɪ:
ɪ ka nu teu yaa, ama ɪ kaa cekəna.
ɪ ká nyəni teu yaa, ama ɪ kaa na.
¹⁵ Pə taɣa pulv tɔɔ,
yəlaa paŋe pa ləmaɣasɛ sɔpa.
Pa təkə pa ŋkraŋŋ,
pa wiisa pa isɛ sɪ pa isɛ ɪ taa na,
pa ŋkraŋŋ ɪ taa nu.
Sɪ pá taa cekəna pə yaasi.
Pə taa kɔv pá pəsəna ma tɔɔ.
Na má lá na pə waa-we.
Isɔ yɔɣotəna mpv yoo.

¹⁶ Ye mə ilɛ, mə nu lelen ké. Pə taɣa pulv tɔɔ, mə isɛ naaki na mə ŋkraŋŋ nuki. ¹⁷ Ma heeliyi-meye tampana təfoo sɪ Isɔ kuyɔɣotv teləsəlaa paɣale na Isɔ yəlaa taa paɣale nyula teu sɪ pá ná mpi ɪ naaki isəntɔ tɔ, pa ta na. Pa nyula sɪ pá nu nti ɪ nuki isəntɔ tɔ, pa ta nu.

Yesu kilisuyi ke mətutuuna hwɛɛ
(Maləki 4:13-20; Luku 8:11-15)

¹⁸ Tɔv, pənente ɪ yeɫe na má kilisi-meye isɔ wei ma seɛ-meye mpv tɔ ɪ hwɛɛ ilɛ. ¹⁹ Mpa pa nuki Isɔ Tɔm na pá ta cekəna-ti tɔ pa weɛ ké isu mpaav kpeɛŋa tetv nti tɔ tɔ mətutuuna hotaa tɔ. Isayitv tɔ təŋəyi kraakraa ké na ɪ ləsi tɔm nti pa nu mpv tɔɣo pa taa. ²⁰ Lɛlaa ná we isu kɔwaa tɔ timpi pee lenna hotaa tɔ. Pɛɫeɫe mpa pa nuki Isɔ Tɔm na pá mu-təyi kraakraa na laŋholumle. ²¹ Paa yeke sɪ tɔ sɔvna-weye teu. Pa təkəyi-təyi tətanta. Saa wei wahala nəɣəlɪ ɪ ká tala, yaa Isɔ Tɔm tɔv konyɔŋ tɔv ka kɔv, ilena pá lu Isɔ seɛv taa ké kraakraa. ²² Lɛlaa ná nəɣəsəna wena a hota sɔwa taa tɔ. Mpi tɔ, pa tɛŋ Isɔ Tɔm nuu ilena ate cəne kulapɔv nəɣəsɛ na wəna konyulvɔv puɣusi-we na pə kɔ tɔm ntəyi pa taa, na tɛ caŋ tɛ kpisi lolɔv. ²³ Pə kaasa pee lenna ná hota tetv musɔŋ nyəntv taa. Aŋhaa, ale a wenna nté isu yəlaa mpa pa nuki Isɔ Tɔm na pá cekəna-təyi teu na pá loləyi pee tɔ. Lɛlaa ke sɔsɔm sɔsɔm, lɛlaa ke maɣana, na lɛlaa ke pəco.

Nyutv isayitv

²⁴ Mpróyó Yesu tasa-weye isɔ seɛv tɔtɔ sɪ: Isɔtaa Kawulaya nəɣəsəna isəna tɔɣolo. Apalv nəɣəlɪ ɪ tuuna ɪ haləm na ɪ tɛɛ. ²⁵ Mpróyó ɪ kolontu keesa ahoov heka ke waatv wei yəlaa təna tookaya tɔ, ilena ɪ tuu nyutv isayitv ke kɔtəyov heko na ɪ tɛɛ. ²⁶ Pə kɔma na kutəyov kuli na kɔ pu, ilena pá tuti nyutv isayitv tɛɫe tɔtɔ. ²⁷ Tənaɣa taale híte tɔ tv pəyalaa pɔsɪ-ɪ sɪ: Taca pə taɣa kutəyov ke n ka tuu nyá taale taa? Pə lapa isəna na nyutv isayitv siti pə heko taa? ²⁸ Tənaɣa pa caa cɔ-we sɪ: Ma kolontv nəɣəlɪ ɪ lapəna mpv. Mpróyó apalv unɪ ɪ pəyalaa mpe pa pɔsɪ-ɪ sɪ: Tɛ polo na tɛ kpeɪsɪ nyutv isayitv nti? ²⁹ Ilena apalv unɪ ɪ cɔ-we sɪ: Aa, ɪ taa kpeɪsɪ. Ye ɪ tɔma sɪ ɪ kpeɪsɪ-ti,

ntanyu pu kpeɲna kotɔɔw na pɔ kpesi. ³⁰ I yele na pɔ tɔna pɔ krenti puw ke mpu, halɛna pɔ tala kom. Pɔ tala kom le maa heeli kɔntaa si pɔ caalɛna nyutu isayatu ke setyɔ na pɔ hɔkɔ-ti tɛapɔ tɛapɔ, na pɔ tu kɔkɔ. Iɛna pɔcɔ paa kpaɔa kotɔɔw na pɔ tu ma kpuu taa.

Sɔɔɔa pile tɔm
(Malɛki 4:30-32; Luku 13:18-19)

³¹ Mpuɔyɔ Yesu tasa-wɛɛɛ keesoyɔ si: Iso Kawulaya wɛɛ kɛ isɔ yɔlb tuukuɔyɔ sɔɔɔa pile ke i halɛm taa tɔ. ³² Wontu pee tɔna taa nte tɔ kɔlɛna wɛw tɛminimini. Ama tɔ tɛɲ nyɔw tɔ tɔ puki tɔyɔ kɛ na tɔ kɛli tuusi lensi. Halɛna sumasi kɔɲ na si tɔyɔ tana ke ku pilinɔasi tɔɔ.

Potopoto taa kokusom tɔm
(Luku 13:20-21)

³³ Mpuɔyɔ Yesu tasa-wɛɛɛ heeluyɔ si: Isɔtaa Kawulaya nɔɔɔsɛna kɛ isɔ alɔ maɔasoyɔ mɔlbɔm ke cɛmse tɔpam, na i kpaɔa kokusom ke pɔcɔ na i tu na i huɔuti, na pɔ tɔna pɔ kpa tɔfɔw tɔyɔ.

Yesu tukuyɔ ke atuwa
(Malɛki 4:33-34)

³⁴ Tɔmnaa pane, Yesu yɔɔɔtaya-wɛɛɛ samaa taa tɔ na atuwa kɛ. I ta seɔesi-wɛɛɛ natɔlɔyɔ yem na i ta keesana pulɔ. ³⁵ I lakaya mpuɔyɔ si pɔ la nti Iso kuyɔɔtɔtu telɛsɔlb ka yɔɔɔta tɔ si: Atuwa ke maa yɔɔɔtɔna-wɛ.

Maa heeli-wɛɛɛ tɔmnaa mpa paa wɛ
ɲmesaw ke hatoo antulinya lapɔ waatu tɔ.

Yesu kilisuyɔ ke nyutu isayatu tɔm hɔwɛɛ

³⁶ Mpuɔyɔ Yesu yela samaa na ɲi i polo tɔyaya. Iɛna i ifalaa polo i kiɲ na pɔ tɔmi-i si: Kilisi-tɔyɔ halɛm taa nyutu isayatu nti tɔ tɔm na tɔ nu.

³⁷ Tɔnaya Yesu cɔ-wɛɛ si: Kotɔɔw tuulu nte Yɔlb Pɔyaya ma. ³⁸ Na antulinya ɲeyele taale nte. Na mpi pa tuuwa tɔyɔle mpa pa kɛ Iso Kawulaya nyɔma tɔ. Nyutu isayatu nte mpa pa kɛ Isayatu tɔ nyɔma tɔ. ³⁹ Kolontu wei i tuu nyutu nti tɔyɔle Iɔyɔw. Na komtu waatu keɛ antulinya tɛm. Isɔtaa tillaa nte kɔntaa. ⁴⁰ Iso pa tɔsɔyɔ nyutu na pɔ tu kɔkɔ tɔ, mpuɔyɔ pu la antulinya tɛm waatu. ⁴¹ Yɔlb Pɔyaya mɔ maa tili ma isɔtaa tillaa, na paa lɛsi ma Kawulaya taa kɛ mpa pa tɔsiyi lɛlaa ke isayatu lapɔ taa na mpe pa maɔamaya pa laki mpi pɔ fɛi teu tɔ. ⁴² Na pɔ tu-wɛɛɛ kɔkɔ sɔsɔɔɲka taa timpi paa casɔyi kapusi na pɔ nyasɔyi pa tɔyɔ kɛla tɔ. ⁴³ Na saa ɲi mpa pa nukɛna Iso tɔ, peɛ paa tee kɔkɔ ke pa Caa Kawulaya taa isɔ ilim. Ye i kɛ nɔlaa i nu.

Kɔpam mpi pɔ ɲmelaa tɔ

⁴⁴ Isɔtaa Kawulaya wɛɛ kɛ isɔ pa ɲmesoyɔw liyitihutaya pulɔyɔ tetɔ tɛɛ, na nɔyɔlb kɔɔ na i hii-wi, na i tayaɲi-wɔyɔ ɲmesoyɔw ke teu. Iɛna i tɛɛna lanɲhɔlbɔm le na i polo i pɛɛti pɔ tɔna mpi i wɛna tɔ na i kɔɔ i yana tetɔ nti tɔ.

Lulɔyɔ kɔpanɲko tɔm

⁴⁵ Isɔtaa Kawulaya wɛɛ kɛ isɔ paɔatɔlb wei i pɛɛkɔyɔ lutɔ kɔpantɔ tɔ. ⁴⁶ Waatu wei i suliyina nakɔli iɛna i pɛɛti pɔ tɔna mpi i wɛna tɔ na i yana-kɔ.

Kɔpama na asaya pa fayaw

⁴⁷ Isɔtaa Kawulaya wɛɛ kɛ isɔ pa pɛtɔyɔ tiina puluyɔ ke lule taa na pɔ kpa tiina ke yem yem tɔ. ⁴⁸ Puluyɔ suyɔ iɛna tiina kpalaa hɔ-kɔ na pɔ luna kpeɲna, na pɔ caya na pɔ tɔsɔi mpi mpi pɔ wɛ teu tɔ na pɔ tu tɔku taa. Pɔ kaasɔyi mpi pɔ fɛi teu tɔ, iɛna pɔ mɔlɛna na pɔ pɛti lum taa. ⁴⁹ Mpu tɔtɔyɔ pu la antulinya tɛm wule. Isɔtaa tillaa ka kɔɔ na pɔ tɔsɔi kɔpama. ⁵⁰ Pɔ kaasɔyi asaya iɛna pɔ tu kɔkɔ sɔsɔɔɲka taa. Tɔnaya paa casɔyi kapusi na pɔ nyasɔyi pa tɔyɔ kɛla.

Kɔpantɔ kɔpantɔ na kɔfatɔ

⁵¹ Mpuɔyɔ Yesu pɔsɔa-wɛɛ si: I cekɛna tɔm nti tɔ tɔna na? Iɛna peɛ pa cɔ si: Eɛ, tɔ cekɛnaa. ⁵² Tɔnaya i tɔma-wɛɛ si: Ye Iso Tɔm seɔesɔlb nɔyɔlb i pɔsa isɔtaa Kawulaya taa ifalɔ, i wɛɛ kɛ isɔ tɔyaya tu kɔpanɲ wei i lɛsɔyi i wontu tɔsule ke kɔfatɔ na nti tɔ taɲɲaa tɔyɔ waatu waatu tɔyɔ.

Nasaleti nyɔma kisuyɔ ke Yesu
(Malɛki 6:1-6; Luku 4:16-30)

⁵³ Yesu tɛma-wɛɛɛ isɔnaa panɛyɛ seɛw, iɛna i kɔli tɔna ⁵⁴ na i polo icate nte tɔ taa i ka puwa tɔ, na i sɔw tɔna Yuta nyɔma tɔkotile taa na i seɔesɔyi. Tɔnaya i nyɔm lapa mpa paa wɛ tɔna tɔyɔ piti, na pɔ tɔɲ si: Lɛyɛ ɲɛ i hika nyɔm pɔnɛ ɲi pɔ taka? Lɛyɛ i hikina piti tɔma lapɔ tɔma?

⁵⁵ Pɔ taya kaafɛnta pɔyɔlb ilɛ taa? Pɔ taya Mali lolɛna-i? Pɔ taya i newaa nte Saaki na Yosɛɛf na Simanɲ na Yuti? ⁵⁶ Pɔyɛle ta na i newaa alaa nyɔma tɔ wɛnna. Lɛyɛ i hikina tɔma anɛ ɲi?

⁵⁷ Pɔ tɔnaya mpu pɔ lapa pa lanɲa ke kpusɔɲ, na pɔ kpisi Yesu tɔm mɔyɔw. Tɔnaya Yesu tɔma-wɛ si: Iso kuyɔɔtɔtu telɛsɔlb ta lanɲ sam ke tiili ye pɔ taya i maɔamaya i icate taa, na i tɔyaya nyɔma heku.

⁵⁸ Yesu tɔ pɔsi na i lɔ piti tɔma ke mawaa nɔyɔlbɔyɔ tɔnaya pa ta tu Iso kɛ naani tɔ pɔ tɔɔ.

14

*Lum Səlv Yohaani kuyv
(Maləki 6:14-29; Luku 9:7-9)*

¹ Waatv unı ı taa kə Kalilee kufəneε Heləti nu Yesu tanj. ² İlena ı yəçotı ı təmlə nyəma kinj sı: Lum Səlv Yohaani ılə ı tayanna fem. Pə təə kə ı pəsəxi na ı ləkı piti təma.

³ Kəpam Heləti unı ı ka təmna sı pə kpa Yohaani na pə həkə-ı na pə tı-ı saləka taa. Pə tayə pəlv təə kə Heləti lapa mpv, ı ka kpayə ı taalv Filipv əlv Helətiyati kə, ⁴ na Yohaani yəçotı-ı sı: Pə ta mva sı ı la Helətiyati kə əlv.

⁵ Tənaçə Heləti nyulaa sı ı kuyı Yohaani. Ama ı nyəçayana Yuta nyəma. Mpi tə, pələ pa maçamaya pa nyənaya-ı İso kuyçotvtv teləsəlv kə.

⁶ Mprəyó Heləti ləlvv acıma wule Helətiyati pələ polaa na ı paakı mpa pa yaa təçv tə pa isəntaa. Tənaçə pə lapa Heləti kə leleñ. ⁷ Haləna ı yətəti na ı tuu sı: Paa mriçi n sələma-m maa ha-ñ-wı. ⁸ İlena ı too səçesı-ı sı: Polo sı ı ha-ñ Lum Səlv Yohaani nyvçv kə nyənaya taa.

⁹ Mprəyó wulav lanje wakəlaa. Ama isı ı ka tema tuunav kə ı muvlaa isəntaa ilə, pə fei sı ı ká kisi. ¹⁰ Tənaçə ı kəsa yəlv na ı polo ı seti Lum Səlv Yohaani nyvçv kə saləka taa. ¹¹ Na pə tı-kuyv nyənaya taa na pə cəla pəliya ñkə, na ká polo ká cəla ka too. ¹² Mprəyó Yohaani ifalaa kəma na pə kpayə-ı na pə polo pa pi. İlena pə polo pə kəesı Yesu kə isəna pə lapa tə.

*Yəlaa iyisi kakpası caləsvv
(Maləki 6:30-44; Luku 9:10-17; Yohaani 6:1-14)*

¹³ Yesu nu təm tənə, ilena ı svv kpuvlvçv na ı tēε ı tike kə kpeenə. Samaa nu mpv, ilena pə luna acaləε taa na pə maləvi lum na pə tənçəyi Yesu waalı. ¹⁴ Yesu luna kpuvlvçv taa na ı ná yəlaa kə səsəm kə mpv, ilena pa təm lapı-ı pətəçətəle na ı waa pa kvətəntvnaa.

¹⁵ Pə kəma taanaya, ilena Yesu ifalaa polo na pə təmı-ı sı: Cənə kə nyıtv taa kə na ilim təma. Təçəni yəlaa pane na pə polo acaləε taa na pə ya kvətəçv na pə təçə.

¹⁶ Tənaçə Yesu cəwa ı ifalaa sı: Yəlaa ı taa nəki tēεv, mu hana-wəçε təçənaçə kə mə maçamaya.

¹⁷ Tənaçə Yesu ifalaa cəwa sı: Ntəñ potopotonaa kakpası na tiina naaləçε tə wəna yaa.

¹⁸ Mprəyó Yesu təma ifalaa sı: ı kəna potopotonaa kakpası na tiina naale unı.

¹⁹ İlena Yesu heeli yəlaa sı: ı çayə atəçε nyıtv təə. Tənaçə ı kpayə potopotonaa kakpası na tiina naale unı, na ı teki isə na ı sēε İso kə ı na təmlə. İlena ı fayə-wε na ı cəla ı ifalaa sı pə tala samaa unı. ²⁰ Mprəyó pa tənə pa təçaa na pə haya na pə kpisi həçəlası, haləna ı ifalaa kotı-sı na sı su təkvi naanvva na naale. ²¹ Pəyεle mpa pa təçə mpv tə pa nyəçñ tala isı iyisi kakpası. Alaa na piya pa paasi.

*Yesu tənte kə lum təə
(Maləki 6:45-52; Yohaani 6:15-21)*

²² Mprəyó Yesu təma ı ifalaa kə pə waalı kə kpaçpaa sı: ı svv kpuvlvçv na ı tēε-m nəçv na ı tēsi kvətəñ ləñkv. İlena unı ı saalı tənə na ı paasəna samaa yaçvçv. ²³ Yesu təma samaa kə yaçvçv, ilena ı kpa puyv nakvli kv təə kə ı tike sı ı sələməçi, haləna ahoov çay na a yu-ı tənaya ı tike. ²⁴ Saa unəyi mpv tə na kpuvlvçv náa tēma pote kə poolvñ kə lum həkv taa na lum hola tanj-kv. Mpi tə, heelim makı tulvñ kə na pə mələçəna-wε na waalı waalı. ²⁵ Mprəyó Yesu təma lum təə na ı puki ı ifalaa kinj. Waatv unı tə pə wusəna kampaan kooü kə mpv. ²⁶ Pa ná ı təñ lum təə, ilena səçəntv kpa-wəçε səsəm sı asənəalı kə, na pə svv kapusi mapv. ²⁷ Ama ı təma-wəçε kpaçpaa sı: ı təkı tənəñ, maya, ı taa nyá.

²⁸ Tənaçə Piyεε təma Yesu sı: Taca, ye nyaya tampana, tə sı má tə lum təə na má kəə nyá kinj.

²⁹ Mprəyó Yesu təma-ı sı: Eε, kəə.

Tənaçə Piyεε lu kpuvlvçv taa na ı svv lum təə kə tənte na ı puki Yesu kinj. ³⁰ Ama Piyεε kəma na ı ləmaçasεε polo heelim kinj, ilena səçəntv kpa-ı. Tənaçə pə ssv-ı tisuyv kə lum tēε na ı kiisi sı: Haı, Taca, ya-m.

³¹ İlena Yesu siisi kpaçpaa na ı kpa ı nin taa na ı pəçsı-ı sı: Pepe təə kə n lapa sika. Ama n ta tē nyá taa na İso na pə təə yoo.

³² Mprəyó pa naale pa kpa kpuvlvçv taa, ilena heelim hēε təli. ³³ Tənaçə Yesu ifalaa mpa paa wε kpuvlvçv taa tə pa luvja akula kə ı tēε na pə təmı-ı sı: Tampana n kə İso Pəçaya.

*Yesu waasvçv kə kvətəntvnaa kə Kenesaletı
(Maləki 6:53-56)*

³⁴ Yesu na ı ifalaa pa tēesa tēsvçv kə lum, ilena pə tala Kenesaletı tētv taa. ³⁵ Tənə nyəma nyamá sı Yesu, ilena pə heeli na pə tēləsi təmaçə pa tētv tənə taa sı Yesu kəma. İlena pə kəna-ı kvətəntvnaa mpe pa tənə. ³⁶ Na pa wiikayana-ı sı ı yelev na pə tokina ı kpaı ntumpee maçamaya. Na pa tənə mpa pa tokina ı kpaı unı tə pə waa-wε.

15

*Falisanaa kuvseyesətu ke kotasi təo
(Maləki 7:1-13)*

¹ Mpróyó Falisanaa na Iso Təm seyesəlaa luna Yosalem na pá kəə pá mayana Yesu, na pá pəəsı-ı sı: ² Pepe təə ké nyá ifalaa naa tənəyi isəna ta caanaa suwa sı pá laki tə? Pə taɣa pəlv, paa sanəyi isı Iso seetu taa pə wee sı yəlv ká la na pəcǝ í təɣə tə.

³ Mpróyó Yesu ná pəəsa-we tətə sı: Pepe təə ké mē mə yeki Iso kuvəyətətə ke tənəyən na í tənəyi mə mayamaɣa mə kuvseyesətu? ⁴ Iso ka yəyətəa sı: Se nyá caa na nyá too, na tətə sı: Ye wei ı tıv ı caa yaa ı too, isı pa ku-ı. ⁵ Ama mə mə seyesəyi sı yəlv pəsəyi na í heeli ı caa yaa ı too sı: Mpi ma ləsa ma wənəv taa na má tena-mē tə pə pəsa kəhaham mpi pə ké Iso nyəm tə. ⁶ Saa unı pə fei sı ı tən ı caa tətə. ı tá ná timpı í wakələyi Iso Təm na í tənəyi mə mayamaɣa mə kuvseyesətu tə. ⁷ Cəsəlaa mə, Iso kuvəyətətə teləsəlv Isayii ka nawa mə təm ké təkəlekele na pəcǝ í ηmaa-təyi ı takələya taa sı:

⁸ Nəɣə taa ké yəlaa panē pa sanı-m yem.
Paa caa-m paa pəcəyə hatoo pa taa.
Iso yəyətəna mpv.

⁹ Pa seeki-m yem ké.
Pa kraɣa yəlaa kuvəyətətə na
pá seyesəyi isı Iso nyəntv.

*Mpi pə laki yəlv ke isayav təo
(Maləki 7:14-23)*

¹⁰ Pəle pə waalı Yesu yaa samaa na í tə-we sı: ı nu təm tənē na í nyı sı ¹¹ mpi pə sɔvki yəlv nəyə taa tə pu laki-ı isayav. Ama mpi pə lukəna yəlv nəyə tə mpi pə lakəna-ı isayav.

¹² Mpróyó Yesu ifalaa pola ı kin na pá təmı-ı sı: Ntən ı yəyətə mpv tə n nawa sı pə ta la teu ke Falisanaa?

¹³ Mpróyó Yesu cə-we sı: Ma Caa wei ı we isətəa tə ye ı ta sə tıyɣ ηku, paa kpeı-kıyɣ na pá pəti. ¹⁴ ı yele pəle, pa ké mpa pa húləyi lelaa ke mpaav na pəcǝ mpe pa mayamaɣa pa isē u naa təyə. Ye yəlvəm hən yəlvəm ləlv, pa tənə paa kpeıti na pá hoti púyó taa ké.

¹⁵ Tənəya Piyee təma Yesu sı: Kilisi-tıyɣ ituule tənē tə hıwəe.

¹⁶ Tənəya Yesu təma sı: Pə kpeηna-mē mə ta cəkəna-təyələ? ¹⁷ ı ta nyı sı pə tənə mpi pə sɔvki yəlv nəyə taa tə, pə tiiki ı hiluyı taa na pə tē tə pə lukəna ı tapıyɣ? ¹⁸ Ama mpi yəlv nəyə ná yəyətəyi tə hatoo ı lotu taa ké pə lukəna, na mpv pə lakəna yəlv ke isayav. ¹⁹ Pə taɣa pəlv təə, yəlv lotu taa ké isayətə hıwəe caaləyi na a pukina-ı yəlvkole na wasaηkalətə na asilima lapv taa, na ηmıdəm na kalooləya na yəlaa caɣanəv taa. ²⁰ Mpi pə laki yəlv ke isayav təyələ. Ama sı ı təyə na ı tá san nyá nin isı yəlv ká la Iso seetu taa na pəcǝ í təyə tə, pəle pu laki yəlv ke isayav.

*Kanaaη əlv təm
(Maləki 7:24-30)*

²¹ Yesu lu tənə, iləna í polo tətə nti tə we Tiıi na Sitən pə cəlv tə tə taa. ²² Pə pamna Kanaaη əlv nəyəlv ı ka we tətə nti tə taa. Mpróyó əlv unı ı kəma Ye Yesu kin na í wiina-ı na nəyə səsəyɣa sı: Tafiiti Pəyəlv Tacaa, nyəni ma pətəətəle. Ma pəelə hiina əlɣəna na pə təkə-ı teu.

²³ Ama Yesu ta cə əlv unı sı pəlv. Tənəya Yesu ifalaa polaa na pá tə Yesu sı: Təyənı-ı, ı kələyi ta ηkraηη təkıyɣ na í tənəyi-tv. ²⁴ Tənəya Yesu heela-ı sı: Isəyeli yəlaa mpa pa ləpa isı heen tə pa waalı ké ma kəma. ²⁵ Ama əlv unı ı kələ na í kəə í sopi Yesu tē na í tə sı: Hai, Tacaa, waası-m. ²⁶ Iləna Yesu náa cə əlv unı sı: Pə ta mına sı pá kraɣa piya tənəya na pá tv hası. ²⁷ Mpróyó əlv unı ı təma sı: Hai, ma cē, paa na mpv hası tənəyi na sı təsəyɣı mpi sı nyəma təkı na pə pətətəyi atē tə mēe.

²⁸ Mpróyó Yesu təma-ı sı: Pəwē, əlv nyá, nyá naani təəwa yoo. Mpi n caa tə n ka na-wı. Tənəya ı pəyayə hika əlaafəya ke krakraa.

Yesu waasıyɣ ke kətəntənəa pəyalē

²⁹ Mpróyó Yesu kula tənə na í polo Kalilee tənku nəyə, na í kra pıyɣ nakılv kə təə na í caya. ³⁰ Na yəlaa samaa samaa kəə ı kin na pá kpeηna kətəntənəa ke pəyalē mpa pa tən tala tə na yəlvmaa na acamaa na kamumusi na kətəməη lələη nyəma tətə. Pa pona kətəntənəa mpe na pá su-weyē Yesu kin, iləna Yesu la na pá hiki əlaafəya. ³¹ Mpróyó pə lapa yəlaa ke piti ké isəna kamumusi sɔv yəyətıyɣ na acamaa hiki toma na tala təntaa náá tən teu na yəlvmaa náá sɔv nav tə. Tənəya pa sɔv Isəyeli Iso ké sam.

*Yəlaa iyisi liyiti caləsıyɣ
(Maləki 8:1-10)*

³² Μπρύό Yesu yaa í fíalaa na í tó sí: Yélaa pañe pa tòm we-m pətətətəle. Í nyəni, kuyeyñ tooso kəłə pa we ma kiñ cəñe na pa kətəyətə tema. Pəyele ma luɣu fei sí má yele na pá křena nyəyəsí, pá taa kəə na pá křisi tənəñ ke mřaav taa.

³³ Tənaya í fíalaa pəəsə-sí sí: Nyutv taa cəñe, leyə tu hiki təyənaya na t́ cəla samaa iné í taka?

³⁴ İlena Yesu pəəsí-we sí: Potopotonaa isənaya í wəna? İlena pəle sí: Potopotonaa naatosompřəyəlaya na tiinisi ke pəcə.

³⁵ Μπρύό Yesu heela samaa sí: Í cəyā atə. ³⁶ Tənaya Yesu křaya potopotonaa naatosompřəyəlaya inı na tiina anı, na í seə İso ké í na təmlə na í cəli, na í cəla í fíalaa na pəle pá tala samaa. ³⁷ Μπρύό pa təna pa təyaa na pá haya. İlena í fíalaa koti həyələsı nsi sí křisaa tə na pə su təkəñ naatosompřəyəlaya. ³⁸ Pəyele mřa pa təyaa tə pa we yəlaa iyisi liyiti ké, əlaa na piya pa pəasi. ³⁹ Yesu tema samaa inəyí yasuyv İlena í křa křuluyv taa na í tē Makatəñ tetə taa.

16

Waatənaa cəkəñav

(Maləki 8:11-13; Luku 12:54-56)

¹ Μπρύό Falisanaa na Satusee nyəma pa kəma Yesu kiñ na pá təmı-sı sí: La piti təmlə natəli na pá hılı sí nyá tənəñ İsa kiñ. Pa kuukaya Yesu nəyə ke kəkuvu ké. ² Tənaya Yesu cə-we sí: İlim í kəma təyən na isətəlyəñəsı seəwa, í tənəñ sí: Cəle isətəa ká cə tənəñəñ. ³ Na ye tanəñ təhulu ké pə seəwa na pá we təsutıi, í tənəñ sí: Təv ká kəə sañə. Mři tə, isətənyv seəwa na pá we səkřətyv. Pə İara isəna na í nyəñ mři mři pə İakı isətənyv taa tə, na u nyəñ mři pə İakı kuyeyñ iné í taa tə. ⁴ Kufalanə yəlaa asayaa mřa pa tənəñ İso na pa taa tə pa pəəkəyı sí pá la-weyə piti təmlə. Ama pa kaa na piti təmlə natəli se. Ye pə taya Yonaası nyəntə.

Í yəyətə mřv, İlena í yele-we na í tē.

Falisanaa na Satusee nyəma pa kəkusəm

(Maləki 8:14-21)

⁵ Yesu ifalaa kəma na pá tēsı ləm kətəñ ləñkə təə, İlena pá səə potopotonaa křayav. ⁶ Μπρύό Yesu təma-we sí: İ la laakalı na Falisanaa na Satusee nyəma pa kəkusəm.

⁷ İlena Yesu ifalaa suv təmayə təm sí: Tə ta křaya potopotonaa təyə í yəyətəyı mřv.

⁸ Yesu nu nti pa tənəñ yəyətəyv ke mřv tə, İlena í pəəsí-we sí: Pəpe təə ké í tənəñ sí í feina potopotonaa tə pə təə? Ama í ta tē İso na pə təə yoo. ⁹ Haləna sañə í tá cəkəna kəle? İ tá təəsı potopotonaa kəkřası wei ma fayaa na apəlyəyənəñ iyisi kəkřası təyə tə í təə? Na təkəñ isəna pə křisaa na í křaya tə, í səə İlé í nyuyv na? ¹⁰ Na í ta təəsı tətəyə potopotonaa naatosompřəyəlaya wei ma fayaa na apəlyəyənəñ iyisi liyiti təyə tə İlé í təə? Na təkəñ isəna pə křisaa na í křaya tə, í səə İlé í nyuyv na? ¹¹ Isənaya pə İara na í ta cəkəna sí pə taya potopotonaa təm ke ma yəyətəyı? İ taa yele na Falisanaa na Satusee nyəma kəkusəm suv-me.

¹² Waatv inəyı Yesu ifalaa cəkənaa sí pə taya kəkusəm mayamaya təm ke Yesu yəyətəyā. Ama Falisanaa na Satusee nyəma pa kəseyəsətə ke í tənəñ.

Piyee hvluyv sí Yesu ké Mesii

(Maləki 8:27-30; Luku 9:18-21)

¹³ Μπρύό Yesu pola Sesalee Filipv tetv taa ké tiili. İlena í pəəsı í fíalaa sí: Yəlaa tənəñ sí Yulv Pəyaya má ma ké awe?

¹⁴ Μπρύό pəle sí: Pa tənəñ sí n ké Lvm Səlv Yohaani. Ləlaa sí İlii ké, na ləlaa sí n ké Selemii yaa İso kuyəyətəv tələsəlaa taa nəyəlv. ¹⁵ Tənaya Yesu pəəsə-we sí: Na mē se, mə hvuiki sí ma ké awe?

¹⁶ Μπρύό Siməñ nəyə təkřav sí: N ké İso weesuyv tv Pəyalv Mesii.

¹⁷ Tənaya Yesu təma-sı sí: Yohaani pəyaya Siməñ, n nu ləleñ ké. Mři tə, pə taya yulv cəpəna-ñ tamřana anə. Ama ma Caa wei í we isətəa təyə. ¹⁸ Na má, má heeliyí-ñ təfoo sí nyá hətə yəyətəyı sí. Pəle, na pəle nyá nyá təə ké maa sí ma yəlaa křekəle. Na səm kaa pəsi na pə la-weyə pəlv cəcəka. ¹⁹ Maa cəle-ñ isətəa Kawulaya saafənaa. Na mři n kaa ha mřaav ke atə cəne tə, pə kaa na mřaav ke isətəa. Na mři n ká ha mřaav ke atə cəne tə, pə hiki mřaav ke isətəa.

²⁰ İlena Yesu křaalı í fíalaa sí: İ taa heeli nəyəlv sí ma ké Mesii.

Yesu səm na í fem pə təm

(Maləki 8:31-9:1; Luku 9:22-27)

²¹ Pə křayav waatv inı təyə Yesu suv í fíalaa ke heeluyv təfoo sí: Pə wēe sí má pəlo Yosələm na nyuyv nyəma na kətələ səsəa na İso Təm seyəsəlaa pá t-v-m kuyənəñ ke tənaya səsəm. Paa kv-m, na maa fe pə kuyeyñ tooso wule.

²² Μπρύό Piyee yaa Yesu na í İluna křeeñə na í təkı-ı-tı, sí: Aaı Tacaə, İso í taa yele na təle t́ kəə.

²³ Tənaya Yesu pəsaa təkřəv na í tó Piyee sí: Satanı tēe ma təə. İsayatv taa ké n caa n tusi-m. Nyá hūwēe ta ke İso nyəna, yəlaa nyəna ké.

²⁴ Pæle pæ waali, ðena Yesu pæsena i ifalaa tæo si: Ye wei i caa si i tæŋi-m pounto i la i tæyi awusa na i sæŋeli i sæm tesika na i tæŋæŋæna-m. ²⁵ Pæ tayà pulu, ye wei i pæekæyi i weesuyu tæcututu i tæŋna sæpu. Ama wei i lapa i tæyi awusa ke ma tæo, pounto ká hikina weesuyu. ²⁶ Ye yulo pæsaa na i hiki antulinya nyæm tæna ðena inu i si, i kawaaŋa nté we? Pulupu wæe mpi yulo ká kpaŋa na i layasæna i weesuyu tæ? ²⁷ Mpi tæ Yulo Pæŋaya má, maa kpaŋa ma Caa teeli na má na ma isætæa tillaa tæ kæo na má felu paa wei ké isana i kolaputu wæe tæ. ²⁸ Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cesæyi, mpa pa we cæne tæ pa taa lelæa ká ná Yulo Pæŋaya má na má kæŋ isu wulau sæsø na pæcø pá si.

17

*Yesu isentaa layasvny
(Malæki 9:2-13; Luku 9:28-36)*

¹ Kuyeeŋ naatoso tæewa, ðena Yesu kpaŋa Piyee na Saaki na ilé i neu Yohaani na pá polo pnyu kokuluvu nakuli ku tæo ké pa tike. ² Tænaya i layasa pa isentaa ké kpaŋkpa, na i isentaa tee kækø. ³ Mþóŋy i ifalaa tooso inu i na Moisi na Ilii, na pá na Yesu pá yæŋotæyi. ⁴ Tænaya Piyee tæma Yesu si: Tæcaa, isu tæ wæu cæne isænta tæ pæ we teu napælæyi te. Ie ye n caaki maa siki coka tooso. Nyæŋa lentæ, Moisi ke lentæ, na Ilii ke lentæ.

⁵ Piyee tæŋna rþróŋy yæŋotvny ðe isæŋmuntvny kuhulmuvny laiai næŋvlu i kæmæŋde na i taki-wæ. Na pá nu pæ yæŋotæyi ŋmuntvny ŋku ku tæe si: Ma luŋu tæe Pæŋaya ŋka ma lanŋe hulomæna sæsøm tæŋvlu. I nuna-ke.

⁶ Yesu ifalaa nu tæm tæne, ðena sæŋvntu kpa-wæŋe sæsøm na pá hoti pa næsø tæo. ⁷ Mþóŋy Yesu polaa na i tokina-wæ na i tæo si: I kul, i taa nyá.

⁸ Tænaya pa kusa ise na pá nyæni, ðena pá maŋana Yesu tike tækoŋ.

⁹ Yesu na i ifalaa pa tiikayana pnyu tæo ðena Yesu kpaali-wæ si: I taa heeli næŋvluvny mpi i nawa mpu tæ. Halæna kuyæŋku Yulo Pæŋaya má maa si na má fe tæ.

¹⁰ Mþóŋy Yesu ifalaa pæsæ-i si: Pepe tæo ké Iso Tæm sæŋesælaa ná tæŋ si Ilii ká caalæna kæntæ?

¹¹ Tænaya i cæ-wæ si: Tampana pæ wæe si Ilii ká kæo na i tæŋani pæ tænaŋa teitei na pæcø. ¹² Ama ma heeliyi-me si Ilii tema kæntæ. Ama yælaa ta nyæmi-i, ðena pá lana-i isu pa sælaa tæ. Na mpu tæŋvlu paa la Yulo Pæŋaya má ma maŋamaŋa ke nyæŋ.

¹³ Tænaya i ifalaa nyæmá kpaŋkpa si Iso Lum Sælv Yohaani tæm ke i yæŋotæyi.

*Pu næŋvlu i alæŋaa loou
(Malæki 9:14-29; Luku 9:37-43)*

¹⁴ Yesu na i ifalaa pa tala timpi samaa ka kotaa tæ, ðena apalv næŋvlu i polo i luŋ Yesu tæe, ¹⁵ na i tæmi-i si: Hai, Tæcaa, nyæmi ma pæŋaya pætæætæle. Timle wænna-ke. Tæm payæle pæ pæŋæyi-keŋe kækøsi taa na lum taa. ¹⁶ Ma kæna-keŋe nyá ifalaa ntæ, na pá kpisi ka waasvny.

¹⁷ Mþóŋy Yesu tæma i ifalaa si: I tæŋ Iso na mæ taa, pæcø i ké kutakæesæŋ ké. Wæe isænaŋa má na-mæ tu caŋa na má tæki mæ konyæŋ? I kæna-m pæŋaya ŋkeŋe cæne.

¹⁸ Ilena Yesu kalæna ðæŋvlu wei i ka we pæŋaya ŋke ka waali na tæŋ na i tæŋvni-i. Ilena pæŋaya hiki alaafæya ke kpaŋkpa ke tæne inu.

¹⁹ Mþóŋy Yesu ifalaa pæsæ-i pa tike si: Pepe tæo ké tæ ta pæsi na tæ loo ðæŋvlu inu?

²⁰ Mþóŋy Yesu cæwa i ifalaa si: I ta té Iso na mæ taa na pæ tæo tæŋv. Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cesæyi. Ye mæ taa tæmnav ke Iso ka tu tala isu sæŋa pile ke yasælaŋa, i pæsæyi na i tæo pulaya kane si ká kpesi na ká layasi, kaa kpesi ké. Pulo kaa wæe mpi i ká kpisi tæ. [²¹ Iðæŋvlu isu mpu, ye pæ tayà Iso sælæmvny na Iso sælæmvny, na næhækutv na næhækutv, pulv u tæŋæŋæyi-i.]

*Yesu sæm na i fem pæ tæm totø
(Malæki 9:30-32; Luku 9:43-45)*

²² Mþóŋy kuyaku nakuli pæ pamna Yesu ifalaa kota tæntæmle ke Kalilee tætv taa. Tænaya Yesu heela-wæ si: Paa tv Yulo Pæŋaya maŋa yælaa niŋ taa, ²³ na pæle pá ku-m. Ama wæe tooso wule maa fe.

Mþóŋy tæm tæne tæ wakæla i ifalaa lanŋa ke sæsøm.

Iso tæsele lampuu felvny

²⁴ Yesu na i ifalaa pa tala Kapænahum, ðena Iso tæsele sæsæle lampuu mælaa polo pa pæsø Piyee si: Mæ Caa naa felæyi Iso tæsele sæsæle lampuu yæe? ²⁵ Ilena Piyee si: I felæyi.

Saa wei Piyee svbkaŋa tæŋaya ðena Yesu caali-i pæsøsvny si: Simæŋ, n huu suwe? Le nyæma felæŋæna antulinya inæ i awulaa ke lampuunaa na potantænaa ye? Tætv piya yaa mælaa?

²⁶ Mþóŋy Piyee cæwa si: Mælaa felæŋæna. Mþóŋy Yesu tæma si: Tampana ke te, pæ fei si tætv piya i felu lampuu se. ²⁷ Paa na mpu tu caa si pæ la yælaa pane pa taa ké pulv, ðe polo pæŋv taa na ñ tæ kulaya. Kancaalaya tinte nte n ká kpa tæ, wiili tæ næŋv taa, n ká maŋana liyitee nyæŋælvny. Læsi-ku na ñ kæo na ñ felu ma na-ŋ tá lampuu.

18

Səsəəntv təə həm

(Maləki 9:33-37; Luku 9:46-48)

¹ Waətv inəyi Yesu ifalaa pola i kinj na pá pəəsi-i si: Aweyele səsə ke isətaa Kawulaya taa?
² Tənağa Yesu yaa peiya na i si-keye pa isəntaa, ³ na i tə-we si: Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cəsəyi, ye i tá layası na i pəsi isü peisi, i kaa svv isətaa Kawulaya. ⁴ Wei i pasəyi i ti na i pəsi isü peiya kanə tə, inəyəle isətaa Kawulaya taa səsə. ⁵ Na wei i ká mv peiya isü kanəye ma nyvuv tə tə, maya pəntv mwa.

Ləlaa tusuyv ke isayav taa

(Maləki 9:42-48; Luku 17:1-2)

⁶ Ye wei i lapa na piya nsi si mv ma təm ke isəntə tə si taa nakəli pənti, pə nəyəəna pá tv pəntv luyv tē kē namle səsəəle na pá tsvi-i tənku taa. ⁷ Ama antulinya inə i təm we waiyo kē. Mpi tə, mpi pu la na yəlaa hoti isayav taa tə pə we kē. Mpi pu tsvi yəlaa ke isayav taa tə pə kaa lanj. Ama wei i lapa na i təyəntəle la isayav, pəntv ká ná.

⁸ Ye nyá ninj yaa nyá nəəhəle tusiyina-ŋ isayav lapv taa, seti-te na n lə poolv. Sana kele si n svv weesuyv kəpəŋk v taa na ninj kəlməŋ yaa nəəhəle kəlmətəle, na mpi n ká wəəna nyá ninj naale yaa nəəhəle naale na pá pəti-ŋ kəkə tam nyəŋka taa tə. ⁹ Ye nyá isəle tusiyina-ŋ isayav lapv taa, həyəs-i-te na n lə poolv. Sana n hiki weesuyv kəpəŋk na isəle kəlmətəle, na mpi n ká wəəna isə naale na pá pəti-ŋ kəkə ŋka ka we tənəəsəle səsəəle taa tə.

Heu kvlepu təm

(Luku 15:3-7)

¹⁰ I la laakalı na piya səne si taa nakəlxəi nyənvuv ke yem. Pə tağa pulv təə, ma heeliyi-me si tampana təə si isətaa tillaa səŋa tam kē ma Caa wei i we isətaa tə i isəntaa kē. [¹¹ Mpi pə ləpa tə pə mayamağa pə nyvuv yarv tə kē Yəlv Pəyaya má ma kəma.]

¹² Awe wəna heeŋ nvnvwa (100) na i taa kəlv le, na i kaa yele pəyolayafei nvnvwa inəye pulaya təə na i tē na i svv kvlepu inəye pəekvuv? ¹³ Ye i kəma na i hii-i, pəpətv fēi, i lanjə hvləməyənə-i kē na pə kəli pəyolayafei nvnvwa wei i ta le tə. ¹⁴ Mpv tətəyə mə Caa wei i we isətaa tə v caa si piya səne si taa nakəli i le.

Təyəntəle pəntənav təm

¹⁵ Ye nyá təyəntəle pəntəna-ŋ, polo na n yaa-i mə naale na n hvl-i timpv i pəntəna-ŋ tə. Ye i nuna-ŋ, pə lapa n waasa-i kēle. ¹⁶ Ama ye i kisa, n yaa nəyəlv yaa napəlxəi naale na i na-i na pəcə pə lá isü pa ŋmaav Isə Təm taa tə si: Paa təm nti tv wəəna seliya nyəma ke naale yaa tooso. ¹⁷ Ye saa in i tasa kisyu, le n heeli Yesu sēlaa kpekəle. Na i kisa Yesu sēlaa kpekəle ke nvnv tətə, le n nyəni-i isü ma ta nyi Isə yaa isü lampuu mvl.

Yəlaa i we timpixi naale maa we pa hekv

¹⁸ Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cəsəyi, pə tənə mpi i kaa ha mpa ke atə cəne tə, pə kaa na mpa ke isətaa. Na pə tənə mpi i ká ha mpa ke atə cəne tə, pu ná mpa ke isətaa.

¹⁹ Ma tasəyi-me ye heeluyv si: Ye mə taa naale lapa nəyə kəlvmağa na pá sələmi pulv, ma Caa wei i we isətaa tə i ká ha-weye-wi. ²⁰ Pə tağa pulv təə, yəlaa naale yaa tooso i kota timpixi ma pulv lapv təə, ma we pa hekv kē.

Təmle tv wei i fēi i təyəntəle pətəətəle tə

²¹ Mpvəy Piyee pola Yesu kinj na i pəəsi-i si: Taca, ye ma təyəntəle pəntəyənə-m tam na má suma, təm isənaya pə tala ma kaa svv? Təm naatosompəyolaya na? ²² Tənağa Yesu cə-i si: Ma heeliyi-ŋ si pə tağa təm naatosompəyolaya se. Ama təm nvtoso na naanvna naanvna ke təm naatosompəyolaya kē. ²³ Pə tə kē isətaa Kawulaya nəyəəna isü wulav səsə nəyəlv wei i caakaya si i mv i kəma ke i təmle nyəma kinj tə. ²⁴ I cayaa na i tənna i kəma ke māv, ləna pá kəna-i apəlv nəyəlv. Apəlv in i ləna i wəna-i kəmle ke liyitee nyəyətə iyisi iyisi. ²⁵ I ta nyi isəna i ká la na i hiki liyitee an i na i fēl tə. ləna wulav tə si: I kpa kəmle tv in i alv na i piya na i wontu tənə na i pəeti, na má hiki má liyitee. ²⁶ Tənağa apəlv in i hota wulav tē na i wiina-i si: Hai, taca, la-m suulu, ye ma hikaa maa fēl-ŋ pə tənə təcwcv. ²⁷ Mpvəy wulav in i nyəna təmle tv pətəətəle na i cəpi-i, na i yele-i na i tē.

²⁸ Təmle tv in i tē mpv, ləna i sulina i təmle taa taapəlv nəyəlv, ilə i ka wəna inəyi kəmle ke liyitee nyəyətə ŋmstv. Tənağa təmle tv in i ləla i taapəlv luyv tē təkem, si i fēl-i i kəmle ke i fēl-i. ²⁹ Mpvəy i taapəlv in i hota in i tē na i wiina-i si: Hai, la-m suulu, ye ma hikaa maa fēl-ŋ. ³⁰ Ama təmle tv in i kisa na i kpa i taapəlv in i pona na i təkə saləka taa, si i fēl inəyi i kəmle. ³¹ Wulav səsə in i təmle nyəma ləlaa ná mpv, ləna pa laja wakəli səsəm, haləna pá polo pá heeli-təyi pa caa. ³² Tənağa pa caa in i yaa təmle tv in i təm-i si: Təmle tv isayav nyá, nyá wiina-m na má cə-ŋ təkpatakpata. ³³ Pə nəyəəna isü nyá tətə nyaa nyəni nyá taapəlv pətəətəle

isu má nyænuyh nyá nyænte tó. ³⁴ Tənaɣa pááná kpa pa caa inəyi səsəm na í kpa təmlə tə inı na í tı-ı naasələa niŋ taa si í feli ı kəmlə təna təcwıw na pécó í lu.

³⁵ Tənaɣa Yesu təma-we si: Ḿpóyó ma Caa wei ı we isətaa tó ı ká la-me. Ye u huləyi mə təyontələnaa ke suulu na lotu kolumtu.

19

Apalv na alv pa yaw təm (Maləki 10:1-12)

¹ Waatu wei Yesu təma ḿpóyó seɣesuyh, iləna í kuli Kalilee tetu na í tee Yuta tetu nti tə we Yaatanı waalı tó tə taa. ² Tənaɣa samaa ke səsəm təŋa-ı na í waa pa kótəməŋ.

³ Ḿpóyó Falisanaa napəli pa polaa si pa kuuki Yesu nəɣo, iləna pá pəəsı-ı si: Tá mpaaw taa yulv pəəsuyh na í təyoni ı alv ke natəli tə tó?

⁴ Tənaɣa Yesu pəosa-we si: ı ta kala nti pa ŋmaa Iso Təm taa tó? Pa ŋmaaswaxa si: Hatoo kancaalaxa, antulinya inə ı latu lapa-weɣe apalv na alv ké. ⁵ Iləna í tó si: Mpu pə tó ké apalv ká yele ı caa na ı too na í na ı alv pá caxa na pa naale pá pəsi yulv kolum. ⁶ Saa inı apalv na alv pa ta ke yəlaa naale tətó. Ama pa pəsa yulv kolum ké təkəŋ. Ye mpu ile, yulv í taa yası mpi Iso krentaa tó.

⁷ Ḿpóyó Falisanaa pəosa-ı si: Pepe tó ké Moisi naa ha mpaaw si apalv pəəsuyh na í la ı alv ke kisuyu takəlaya na í təyoni-ı?

⁸ Tənaɣa Yesu cə-we si: Mə lanjkpusəŋ tó ké Moisi ka ha-meɣe mpaaw si í təyoni mə alaa. Ama hatoo kancaalaxa pə taa we mpu. ⁹ Ma heeliyi-me təfoo si, ye yulv təyona ı alv na pə tá ké si alv inı í lapa wasanjalətu tó pə tó, iləna apalv tee na í kpaɣa alv ləlv, pəntu lapa wasanjalətu ké.

¹⁰ Tənaɣa Yesu ifalaa təma si: Ye ḿpóyó pə we apalv na alv pa heku, ile pə kəla teu si yulv í caxa itante ile.

¹¹ Ḿpóyó Yesu cə-we si: Yələa təna u pəəsuyh na pá mu seɣesuyh kune. Ama mpa Iso ná ha pə toma tó pəle pa pəəsuyh. ¹² Mpi pə kaɣatəyi yələa ke alaa kpaɣaw tó pə we ŋkanjka ké. Lələa kin ile, pa luləyi-weɣe mpu na pá feına pa ti. Lələa ile, yələa lapəna-weɣe kataasi. Pə kaasi lələa ná kisa alaa kpaɣaw ke kəkisi ke isətaa Kawulaxa tó. Ye wei ı ká pəsi na í mu seɣesuyh kune, í mu-ku.

Piya səkpəsi kəpantv kooluyu təm (Maləki 10:13-16; Luku 18:15-17)

¹³ Yələa pukayana piya ké si Yesu í təni si tó ké niŋ na í sələməna-səyi Iso. Tənaɣa ı ifalaa kaləna si kəntaa. ¹⁴ Iləna Yesu tó ı ifalaa si: ı yele na piya koo ma kin, í taa kaɣatı-sı. Pə taya pulv tó, mpa pa we isu piya tó mpe pa təna isətaa Kawulaxa.

¹⁵ Ḿpóyó ı təna niŋ ke si tó. Iləna í kuli təna na í tee.

Yulv təŋ tv təm (Maləki 10:17-31; Luku 18:18-30)

¹⁶ Ḿpóyó apalv nəɣəlv pola Yesu kin na í pəəsı-ı si: Tacaa, kəpantv ntiyi pə wee si maa la na má hiki weesuyh ŋku ku təŋ tó?

¹⁷ Ḿpóyó Yesu cə-ı si: Pepe tó ké n pəəsəyi-m kəpantv tó? Yulv kolum təkəŋ kəna kəpəŋ. Ye n caa si n hiki weesuyh, təŋ mpi pa keesa kəsəsıtu taa tó. ¹⁸ Tənaɣale apalv inı ı pəosa Yesu si: Kasi ntiyi pa keesaa ye?

Iləna Yesu cə apalv inı si: Taa kv yulv, taa la wasanjalətu, taa ŋmulı, taa suu ləlv ke təm. ¹⁹ Se nyá caa na nyá too. Səli nyá təyontəle isu nyá ti.

²⁰ Tənaɣa ifepu inı ı təma si: Ma təka kəsəsıtu nti tə tənaɣa. Ile pepeɣe pə kaasa má la tətó? ²¹ Tənaɣa Yesu təma-ı si: Ye n caa n te təkpataa, polo na n pəeti pə təna mpi n wəna tə na n tala konyəntənaa ke pə liyitee, na cele n sɔv təŋ ke isətaa. N təma mpu pə lapv ile n koo na n təŋı-m.

²² Ama ifepu inı ı nu mpu, iləna ı lanjə wakəli tətəyətəyə. Pə taya pulv tó, ı ka wəna ké pə tu fei.

²³ Tənaɣa Yesu təma ı ifalaa si: Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cəsıyi, liyitee tó isətaa Kawulaxa sɔv we kate ké pə tu fei. ²⁴ Ma tasəyi-meɣe heeluyı si: Isəna mpi pə we yooyoo ké kate si í sɔvna pənyalaxa púyó na í lu tó, mpu tətəyə pə we liyitee tó ke kate si í sɔv Iso Kawulaxa taa, halı pə tu tee mpu.

²⁵ ı ifalaa nu təm nti iləna pə la-weɣe piti na pá tó si: Ile awe ka tələna nteɣe-tı ile?

²⁶ Tənaɣa Yesu nyəna-we, iləna í tó si: Yələa kin ke pə fei pəəsuyh. Ama Iso ilé, pə təna tələv ké.

²⁷ Ḿpóyó Piyee nəɣo təkpaaw si: Pepeɣe taa hiki ile?

²⁸ Ḿpóyó Yesu cə-we si: Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cəsəyi, waatu wei Yulv Pəyaxa ma maa caxa ma teeli kumte tó ké aləsanna taa tó, me mpa í təŋa-m mə naanəwa na naale tó, í ká caxa mə kumlee tó tətó, na í hɔvna lseyeli kpeka naanəwa na naaleɣe təm. ²⁹ Na pa təna mpa paa yele pa teesi, yaa pa taalənaa, na pa kəyənnaa, na pa newaa, yaa pa caanaa, yaa pa toonnaa,

yaa pa piya, yaa pa tawa ke ma tōo tō, paa hiki mpi mpi pa yela mpu tō pē tōm nuuowa (100). Pāyele paa hiki pa paa nyōm ke weesuyu ŋku ku teŋ tō ku taa. ³⁰Mpu pa we lōlō kē kayana tō pa taa payale ká mēli waali. Na waali nyōma taa payale náá mēli lōlō.

20

Apa nyōma tōm

¹U naa isēna isōtaa Kawulaya nāyōsānaa tōyōlō. Sōsō nōyōlō i kolōna tanaŋ ahula tēe tōpam sɪ i caa apaa nyōma na i tō i lesēŋ taale taa. ²Mpōyō i tisaa sɪ: Ilim í tēma maa felɪ-meyē liyitee nyāyōlōyō kolōmōyō kolōmōyō. Ilena í heeli-we sɪ: I tēe na í lunj ma taale taa. ³Ilim kōma na pē kra pācō ilena í tasa luu na í maŋana napēli, pēle pa caya yem kē nōnōyō tēe. ⁴Tōnaya i heela pēle sɪ: I tēe ma lesēŋ taa, maa felɪ-meyē isēna pē nāyōsānaa tō. ⁵Ilena pēle pá tēe. Mpōyō sōsō unɪ i kōma na í tasa luu kē ilim sikuyu na í hiki napōlōyɪ mpu tōtō. Pē kōma na pē tala ilim huub ilena í tasa lelāa kē hikuyu na í pona i taale taa tōtō. ⁶Pē kōma taanaya ilim ilena í lu na í maŋana napēli, pēle pa caya nōnōyō tēe. Ilena í pōōsɪ-we sɪ: Pepe tōo kē í caya yem ke mpu? ⁷Mpōyō pēle pa cō-i sɪ: Tō ta hiki wei i ká kraŋa-tōyō tēmle tōyō. Tōnaya i tōma sɪ: Ye mpu, í polo ma lesēŋ taale taa yaa.

⁸Ilim kōma na pē te ilena sōsō unɪ í yaa i tēmle tōo nyōnllō na í tōmɪ-i sɪ: Tōo, yaa apaa nyōma mpe na í felɪ-weyē pa liyitee. Caalōna mpu pa tēkōna kraŋaw tō na í tēsēna mpu pa caala kraŋaw tō. ⁹Mpōyō mpu i ka hika taanaya ilim tō pēle pa kōma na pá hiki liyitee nyāyōlōyō nyāyōlōyō. ¹⁰Mpōyō mpu pa caala tēmle taa kē suub tō pa huūwa sɪ mpe pa nyōna ká kēli pāne pa nyōna. Ama liyitee nyāyōlōyō nyāyōlōyō kē pa cela-we. ¹¹Sōsō unɪ i feluyō-weyē mpu tō pē ta maŋa-we. ¹²Ilena pá tō sɪ: Mpu pa kōma nōōnōō tō kalifu kolōm kē pēle pa lapa tēmle, ilena í mēli na í krentɪ-tōyō kōfeluyō kolōmōyō na? Pāyele tá kana na ilim nyāŋa-tōyō hatoo tanaŋ tēe. ¹³Tōnaya sōsō unɪ i cō pa taa lelō sɪ: Ma taapalō, ma ta muŋuli-ŋ se. Ma na-ŋ tu sɪ ímpōyō sɪ í lapa ilim na pē tēm maa felɪ-ŋ liyitee nyāyōlōyō, yaa pē taŋa mpu? ¹⁴Mu nyá liyitee na í tēe í fēe-m. Má nōkōna sɪ má cela wei pē tēkōnaa tōtōyō teitei isu ma cela nyá tō. ¹⁵Ma feina mpaav sɪ má lana ma liyitee kē isēna ma sōlāa tō? Ma lapa kōpantō tōyō pē wuki-ŋ yaa? ¹⁶Tōnaya Yesu tasaa sɪ: Waali nyōma ká mēli lōlō, na lōlō nyōma náá mēli waali.

Yesu sēm na i fem pē tōm tōtō
(Malaki 10:32-34; Luku 18:31-34)

¹⁷Mpōyō Yesu pukaya Yosalem, ilena í yaa i falāa kē kpeēŋa kē waatu wei pa we mpaav taa tō na í tō-we sɪ: ¹⁸Tōo, tē kraa Yosalem isēntō tō, paa kraŋa Yulō Pēyāŋa má na pá tō kōtēlāa sōsaa na tōo Tōm seŋesēlāa pa niŋ taa. Paa tō sɪ pá ku-m. ¹⁹Paa tō-m ma ta nyɪ isōnaa niŋ taa, na pēle pá paana-m na pá casa-m akpatee na pá ka-m sēm tesika tōo. Na kōyēŋ tōoso wule maa fe.

Saaki na Yohaani pa sēlōma mpi tō
(Malaki 10:35-45)

²⁰Tōnaya Sepetee pāyālaa na pa too pa pola Yesu kin, ilena pa too lunj Yesu tēe na í wiina-i sɪ: La-m kōpantō natēli. ²¹Tōnaya Yesu pōōsa-i sɪ: Pepeyē n caa má la-ŋ?

Ilena alō cō-i sɪ: Ma caa sɪ í tō sɪ ma pāyālaa pāne pa naale paa caya nyá kin kē waatu wei n ká tōyō nyá Kawulaya tō. Lelō kē nyá ntōyōŋ tōo, lelō kē nyá mpōtēŋ tōo. ²²Mpōyō Yesu cō-we sɪ: I tá nyɪ mpi í sēlōmōyɪ tō yēe? I pēsōyɪ na í tōyō wahala sōsō wei maa tōyō tō? Tōnaya pa tōma sɪ: Tu pēsɪ. ²³Ilena Yesu cō-we sɪ: Tampana í ká tōyō wahala sōsō wei maa tōyō tō. Ama pē taŋa má lēsāyōna mpu paa caya ma ntōyōŋ tōo, na mpu paa caya ma mpōtēŋ tōo tō. Mpu pa tōo ma Caa taŋana lona anɪ tō pēle pa kēna a nyōma.

²⁴Yesu ifalaa naanōwa wei pē kaasaa tō pēle pa ná mpu, ilena pa taa wuna Sepetee pāyālaa mpe pa naale. ²⁵Tōnaya Yesu yaa pa tēna na í tō-we sɪ: I nyōmá sɪ mpu pa kē yōlāa awulāa tō, pēle pa tōki kawulaya kē lelāa tōo. Na mpu pēle pa kē kōfeelāa tō, pēle pa ŋmakōlōyɪ sēkpema. ²⁶Ama pē fei sɪ pu wee ímpōyō mē kin. Nti tōyōle sɪ, ye mē taa wei í caa i la sōsō kē mē hēko, pūntō í pēsɪ mē pōyālv. ²⁷Na ye mē taa nōyōlv í caa i la mē nōyō tō, pūntō í pēsɪ mē yom. ²⁸Mpu tōtōyō Yulō Pēyāŋa má, ma ta kōō sɪ má tōyō cēcēle. Ama ma kōmāŋa sɪ má pēsɪ yōlāa tēna tēmle tō, na má ha ma weesuyu na pē cē yōlāa payale kē pa yomle taa.

Yesu kuluyu kē yvlōmaa naale isē
(Malaki 10:46-52; Luku 18:35-43)

²⁹Waatu wei Yesu luna Yeliko ícate taa tō samaa tuutuuma tēŋa i waali. ³⁰Pē pamna yvlōmaa naale ka caya mpaav nōyō. Pa nuwa sɪ Yesu tēsena nté, ilena pá suu kōou sɪ: Tafiti Pēyālv, Tācaa, nyōnɪ tá pētōtōle.

³¹Tōnaya samaa kalōna-we na pá heeli-we sɪ pa su. Ama pēle pa sōōsa kōou kē sōōm sɪ: Tafiti Pēyālv, Tācaa, nyōnɪ tá pētōtōle.

³²Mpōyō Yesu sēŋaa na í yaa-we na í pōōsɪ-we sɪ: I caa ma la-meyē-we?

³³ Ilena pele pa co-i si: Tacaα, tē caα kē si nī kuli tā ise.

³⁴ M̄p̄oḡȳ pa tōm lapa Yesu kē p̄et̄ot̄ale na í takí pa ise na pá s̄ov nau ke t̄ene in̄oḡi k̄pak̄raα na pá t̄eñ í waal̄i.

21

Yesu caya k̄pan̄aya

(Mal̄aki 11:1-11; Luku 19:28-40; Yohaani 12:12-19)

¹ M̄p̄oḡȳ pa tala Petafasi ke Olifinaα p̄ȳv̄ t̄o. Waatu in̄i t̄o pa f̄ei pool̄uñ na Yosalēm. T̄onaya Yesu tila í ifalaa naale si: ² I polo icate nte tē w̄e m̄n̄ n̄oḡo t̄o t̄o t̄aα. Ye í tala t̄o t̄aα kē k̄pak̄raα í ká ná pa t̄o k̄pan̄aya toto n̄oḡol̄o na í pile ke í kin̄, í h̄eti-si na í k̄ona-m. ³ Ye n̄oḡol̄o í p̄osa-me si p̄ol̄o, í c̄o p̄ont̄o si Tacaα caak̄ona. Ye í c̄o mp̄v̄ p̄aa yele-me na í t̄ena.

⁴ P̄a lapa m̄p̄oḡȳ si p̄á la nti Is̄o k̄yoḡot̄ot̄o t̄el̄os̄ol̄o ka ȳoḡot̄a t̄o si:

⁵ I heeli Siȳoñ icate nȳoma si, í nȳoni, m̄a wulav̄ k̄oñ m̄a kin̄, na í caya k̄pan̄aya toto t̄o, na í w̄e t̄epam̄m. Nn̄ na í caya k̄pan̄aya p̄ȳȳa t̄o.

⁶ M̄p̄oḡȳ Yesu ifalaa m̄pa í tilaa t̄o pa t̄ewa na pá lá is̄u í k̄esa-w̄e t̄o. ⁷ M̄p̄oḡȳ pa k̄ona k̄pan̄aya toto in̄i na í pile, na pá k̄p̄aya pa wontu na pá p̄o si t̄o, na Yesu k̄pa na í caya p̄e t̄o. ⁸ Na ȳl̄aa payale ke s̄os̄am náá p̄o pa wontu ke m̄paav̄ t̄aα. L̄elaa náá c̄e ak̄o na pá p̄o m̄paav̄ t̄aα. ⁹ Samaa wei í ka w̄e Yesu n̄oḡo t̄o na wei í ka w̄e Yesu waal̄i t̄o pele pa t̄eñna ȳoḡot̄ȳv̄ na n̄os̄i s̄os̄on̄si si: Paa wei í t̄o Tafiiti P̄ȳal̄o ke teeli. Is̄o í w̄e wei í k̄oñna Tacaα t̄oñ t̄o í waal̄i. Paa wei í t̄o Is̄o kē teeli ke is̄ot̄aa.

¹⁰ Yesu k̄oma na í s̄ov Yosalēm t̄aα, ilena icate la yun̄ t̄ak̄emm, na ȳl̄aa p̄osāȳi si: Aweȳe ye?

¹¹ Ilena samaa c̄o si: Kalilee Nasalet̄i Is̄o k̄yoḡot̄ot̄o t̄el̄os̄ol̄o Yesu kē.

Yesu ke Is̄o t̄asele t̄aα

(Mal̄aki 11:15-19; Luku 19:45-48; Yohaani 2:13-22)

¹² M̄p̄oḡȳ Yesu s̄ov Is̄o t̄asele t̄aα na í t̄oḡoni pa t̄ona m̄pa pa p̄et̄aȳaa na m̄pa pa yak̄aya t̄o. Na í p̄asi iȳitee ȳok̄el̄aa taap̄el̄onaα ke elele na alukukunaα p̄et̄el̄aa k̄pel̄asi t̄o. ¹³ Ilena í t̄o-w̄e si: Pa ñmaawa Is̄o T̄om t̄aα kē si: Paa yaa ma t̄aȳaya si Is̄o t̄es̄al̄em̄le. Ama m̄a p̄es̄ona-keye ñm̄ilaa t̄aȳaya.

¹⁴ M̄p̄oḡȳ ȳol̄omaα na sek̄ellaa pa pola Yesu kin̄ ke Is̄o t̄asele t̄aα na í lá na pá hiki alaaf̄aya.

¹⁵ Is̄u Yesu lapa piti t̄oma ke mp̄v̄, na p̄e kaasi na piya náá ȳoḡot̄ȳv̄ona n̄os̄i s̄os̄on̄si ke Is̄o t̄asele t̄aα si: Paa wei í t̄o Tafiiti P̄ȳal̄o kē teeli t̄o, p̄e ta māya k̄ot̄el̄aa s̄os̄aa na Is̄o T̄om sēȳes̄el̄aa nt̄e.

¹⁶ T̄onaya pa p̄osa Yesu si: N̄ nuki nti pa ȳoḡot̄ȳi t̄o? Ilena Yesu náá c̄o-w̄e si: Ee, ma nuki. M̄p̄oḡȳ í p̄osa-w̄e si: I ta kal̄eta Is̄o T̄om t̄aα kē t̄impi pa ñmaawa si: Piya s̄ak̄pesi na ah̄ol̄om̄naα n̄os̄i t̄aα kē n̄ yelaa na nȳá sam luna t̄o ȳee?

¹⁷ P̄e waal̄i kē í yela-w̄e na í lu na í se pa icate, na í polo í s̄ov k̄yan̄k̄uȳ Petanii.

Fiki t̄ȳv̄ mp̄usi t̄eñs̄ȳv̄

(Mal̄aki 11:12-14,20-24)

¹⁸ K̄o fema ilena Yesu k̄uli na í m̄el̄oḡi icate t̄aα, ilena nȳoḡosi k̄pa-i m̄paav̄. ¹⁹ M̄p̄oḡȳ í loosa fiki t̄ȳv̄ ke m̄paav̄ n̄oḡo. Ilena í polo na í māyana hat̄o t̄ike. T̄onaya í t̄oma fiki t̄ȳv̄ si: N̄ kaa t̄asa pile l̄ol̄ȳv̄ ke paa p̄eco.

Ilena t̄ȳv̄ ñku k̄v̄ w̄ol̄i t̄onaya k̄pak̄raα t̄ewon̄won̄. ²⁰ Yesu ifalaa ná mp̄v̄, ilena p̄e la-w̄eȳe s̄oḡont̄o ke s̄os̄am. Ilena pá p̄osa Yesu si: Is̄on̄aya p̄e lapa na fiki t̄ȳv̄ ñku k̄v̄ w̄ol̄i k̄pak̄raα ke mp̄v̄?

²¹ T̄onaya Yesu c̄owa si: Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa ces̄aȳi, ye í t̄o Is̄o kē naani na í tá lá sika, p̄e t̄aya mpi ma lapa fiki t̄ȳv̄ k̄one t̄o p̄e t̄ike kē í ká la. I p̄es̄aȳi na paa pulaya kan̄e í t̄o-ke si ká k̄pesi na ká hoti t̄eñku t̄aα, p̄e laki kē. ²² Ye í w̄ena naani p̄e t̄ona mpi í s̄el̄em̄aȳi si Is̄o í la-me t̄o, í laki-m̄ȳe-w̄oḡȳ.

Yesu p̄as̄ȳv̄ t̄om

(Mal̄aki 11:27-33; Luku 20:1-8)

²³ M̄p̄oḡȳ Yesu s̄ov Is̄o t̄asele t̄aα na í niki sēȳes̄ȳv̄. Ilena k̄ot̄el̄aa s̄os̄aa na Yuta nȳoma t̄aα s̄os̄aa polo na pá p̄osa-i si: Kan̄kante nteye n̄ mak̄i nȳá t̄aα na n̄ laki is̄ont̄o? Yaa awe tu ha-ñ p̄e m̄paav̄?

²⁴ T̄onaya Yesu c̄owa Yuta s̄os̄aa mp̄e si: T̄o, ma māyam̄aya maa p̄osa-m̄ȳe t̄om k̄ol̄om̄t̄o t̄ok̄oñ. Ye í c̄o-m̄ ile, maa heeli-m̄ȳe kan̄kante nte ma mak̄i ma t̄aα na má laki is̄ont̄o t̄o. ²⁵ Is̄o yaa ȳl̄aa tilina Yohaani si í s̄os̄ki ȳl̄aa ke Is̄o l̄om̄? M̄p̄oḡȳ pa māyasa-t̄ȳi pa t̄aα pa t̄ike.

Uena Yuta sɔsaa mpe pɔ tɔ si: Ye tɔ tɔma si Iso tilina-i, i kɔ pɔɔsi-tu si na pepe tɔ kɛ tɔ ta mu i tɔm ilɛ? ²⁶ Pɔyele ye tɔ tɔma si yulu tilina-i kɔlɔ, tɔ wena samaa sɔyɔntu. Pɔ taya pulu tɔɔ, pa tɔna pa nyɔmɔ si Yohaani kɛ Iso kuyɔyɔtutu telɛsɔlɔ kɛ.

²⁷ Mprɔyɔ Yuta sɔsaa mpe pa pɔsɔna Yesu si: Tɔ ta nyi. Tɔnaya Yesu nɔ cɔ-we si: Aŋhaa, mɔ kaa heeli-meyɛ kanjkanɛ nte ma makɔ na mɔ laka isɛntɔ tɔ.

Apalu na i pɔyalaa naale pa tɔm

²⁸ Mprɔyɔ Yesu tasa Yuta sɔsaa mpe si: I na-weye tɔne tɔ taa? Apalu nɔyɔlɔ ka wenna pɔyalaa ke naale. Uena i heeli lelu si: Akele polo na nɔ hala ma lesɛŋ taale taa kɛ sanja. ²⁹ Tɔnaya pɔyalu cɔ-i si: Ma kaa polo. Pɔle pɔ waali uena pɔyalu kɔɔ i layasi huwɛɛ na i polo. ³⁰ Mprɔyɔ pa caa unɔ i polaa na i heeli lelu ke mpu tɔtɔ. Ilɛ si: Tɔu yaa, paapa. Ama i ta polo. ³¹ Pa naale pa taa awe lapɔna nteye i caa luɣu tɛɛ nyɔntu? Mprɔyɔ Yuta sɔsaa cɔ-i si: Kancaalaya nyɛŋ. Tɔnaya Yesu tɔma-we si: Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cɛsɔyi, lampuu mulaa na wasanjalɔnaa kɔ tɛ-meyɛ nɔyɔ ke Iso Kawulaya taa. ³² Pɔ taya pulu tɔɔ, Yohaani nɔ kɔma si i hɔlɔyi-meyɛ mpaav kɔpanjku na i kisi i tɔm muɔy. Ama lampuu mulaa na wasanjalɔnaa nɔ mu i tɔm. Paa na mɔ kɔma na i nɔ mprɔyɔ waali waali tɔ, i tɔ tɔ si i layasɔyi mɔ taa huwɛɛ na i mu i tɔm.

Tɔmle nyɔma asayaa tɔm

(Malaki 12:1-12; Luku 20:9-19)

³³ Mprɔyɔ Yesu tasa Yuta sɔsaa mpeye yɔyɔtɔyɔ si: I nu, ma seeki-meyɛ iso lelu. Sɔsɔ nɔyɔlɔ i ka sɔna lesɛŋ ke taale tɔcu na i nɔma kolunja na i cɔɔna. Na i lɔ timpi i kɔ nyaasɔyi pɔ lɔm tɔ. Na i nɔma akele tanjak wei i tɔɔ pa sɔnɔyi na pɔ fenjiyi tɔ. I tɛma mpu uena i caa yɔlaa na i su tɔ taa, uena i tɛɛ yɛla. ³⁴ Pɔ kɔma na pɔ tala tuɔ unɔ i kooluɣu waatu, uena i kusɔ i tillaa napɔli si: I polo ma tɔmle nyɔma kin na pɔ cɛle-m ma tete. ³⁵ Tɔnaya tɔmle nyɔma mpe pa kra i tillaa mpe na pɔ mɔ lelu ke teu, na pɔ ku lelu, na pɔ yoo lelu ke pɛɛ. ³⁶ Mprɔyɔ sɔsɔ unɔ i tayaana tillaa lelɔa ke kusɔyɔ ke payala na pɔ kɔli kancaalaya nyɔma. Uena tɔmle nyɔma tasa pɛɛɛye lapu ke teitei isu paa lapu kancaalaya nyɔma tɔ. ³⁷ Tɔnaya i tɛɛsa i pɔyalu ke tiluɣu, na i huɔki si paa nyɔ i pɔyalu isɔle. ³⁸ Ama tɔmle nyɔma nɔ kɔma na pɔ loosi i pɔyalu, uena pɔ heeli tɔma si: I loosiyi kpancoou tu kɔnna nte? I kɔɔ na tɔ ku-i na i taale pɔsi tɔ nyɔntɛ. ³⁹ Tɔnaya pɔ kra-i, na pɔ lɔsi-i taale na waali na pɔ ku-i.

⁴⁰ Tɔnaya Yesu pɔsɔsa Yuta sɔsaa mpe si: Taale tu i kɔma na i kɔɔ, isɔnaya i kɔ la tɔmle nyɔma pane?

⁴¹ Mprɔyɔ Yuta sɔsaa cɔ Yesu si: I kaa nyɔni yɔlaa asayaa pane pa pɔtɔtɔle. Ama i kuyi-weye, na i kraɣa taale na i cɛla lelɔa mpa pɔ tala pɔ waatu paa cɛle-i i tete tɔ.

⁴² Tɔnaya Yesu pɔsɔsa Yuta sɔsaa si: I tɔ kalɔta nti pa nɔmaa Iso Tɔm taa tɔ yeɛ? Pa nɔmaawaya si:

Pɔle nte tetu nɔmalaa nɔmaakaya na pɔ lɔ tɔ, nte tɔ tɔɔ kɔlɔ nɔmatu tɔna mɔlaa na tɔ sɔŋ. Mpi Tacaalapa na tɔ nyɔnɔyi na pɔ we-tɔyɔ piti tɔyɔle.

⁴³ Mprɔyɔ Yesu tasa-we si: Pɔ tɔ kɛ ma heeliyi-me si paa leeki-meyɛ Iso Kawulaya na pɔ cɛla-keɛye yɔlaa mpa pa muva ka tɔmle tɔ. [⁴⁴ Ye pɔ cɔpa wei na i hoti pɔle nte tɔ tɔɔ, tɔ pɔtɔtɔyi-i kɛ, i kaa weɛ hiiu. Yaa pɔ cɔpa yulu nɔyɔlɔ na pɔle nte tɔ nyɔki-i, tɔ taalɔyi-i na atɛɛɛ.]

⁴⁵ Kotalaa sɔsaa na Falisanaa pa nu mpu, uena pɔ nyi si mpeye Yesu sɛɛna iso unɔ. ⁴⁶ Tɔnaya pa suv mpaav pɛɛkuyɔ si pɔ kra-i. Ama pa nyamna samaa. Pɔ taya pulu tɔɔ, pɛɛ pɔ nyɔnaya Yesu kɛ Iso kuyɔyɔtutu telɛsɔlɔ kɛ.

22

Mpa pa yaa tɔyɔn na pɔ kisi tɔ

(Luku 14:15-24)

¹ Mprɔyɔ Yesu tasa isɔnaa sɛɛu ke mpa pa nukaya i tɔm tɔ si: ² I naa isɔna isɔtaa Kawulaya nɔyɔsɔnaa tɔyɔlɔ. Wulav nɔyɔlɔ i lapɔna tɔyɔnaya ke i pɔyalu alu kraɣav tɔɔ. ³ Mprɔyɔ i tilla i tɔmle nyɔma si: I polo i yaa mpa ma lapa tɔyɔnaya tɔ. Tɔnaya pɛɛ pa kisa konte. ⁴ Uena i tayaɔni kɔfama ke tiluɣu si pɔ heeli mpa i yaa tɔyɔn tɔ si: Ma ku naan kataasi na wontu nim nyɔntu, na pɔ tɔna pɔ tɛma puu na pɔ cɔyaa. Pɔ kɔɔ na pɔ tɔyɔ ma akpɔyale tɔyɔnaya. ⁵ Ama mpa pa yaa mpu tɔ pa taa nɔyɔlɔ ta ke. Paa wei i tɛɛ i nyɔnku kɛ. Inɛye ilɛ i taale, unɛye ilɛ i kuyaku. ⁶ Pɔ kaa si lelɔa na pɛɛ pɔ kra tillaa mpe na pɔ hɔli-weye kanjkanɛ na pɔ ku-we. ⁷ Tɔnaya pɔ lapa wulav ke pɔpɔna na i tili i yoolaa si pɔ ku yulukulaa mpe, na i sɔ pa icate. ⁸ I tɛma mpu uena, i heeli i tɔmle nyɔma si: Tɔu, akpɔyale tɔyɔnaya puwa. Pɔyele mpa ma yaawa tɔ pa laɔa. ⁹ Mpu tɔ i polo nɔnɔɔsi sɔsɔɔnsi tɛɛ na pa tɔna mpa i kɔ nɔ tɔ i yaa-we si pɔ kɔɔ na pɔ tɔyɔ. ¹⁰ Mprɔyɔ pɛɛ pa tɛɛwa nɔnɔɔsi tɛɛ na pɔ kotɔ pa tɔna mpa pa nawa tɔ, asayaa na pɔ kɔpama ke mpu, na yɔlaa su acima kutuluɣu.

¹¹ Μπρόγυ wulaw sɔsɔwa sɪ ɪ naa mpa pa pola tɔɔw tɔ. ɪlena ɪ maɣana nɔɣɔlɔw, ɪ ta suu akpaɣale wontu. ¹² ɪlena ɪ pɔɔsi-ɪ sɪ: Ma taapalu, ɪsanaya ɪ sɔw cɔne na ɪ tɔ suu akpaɣale wontu? Apalu ɪnɪ ɪ ta cɔ sɪ pulɔ. ¹³ Tɔnaya wulaw heela ɪ tɔmlɛ nyɔma sɪ: ɪ hɔkɔ ɪ nɪn na ɪ nɔɔheɛ na ɪ polo ɪ pɛti-ɪ sɔkɛtɔɣu taa. Tɔnaya ɪ kɔ casa kapusi na ɪ nyasɛɣi ɪ tɛɣi kela. ¹⁴ ɪlena Yesu tɔ sɪ: Pa yaa paɣale, ama pɛcɔɣɔ pa lɔsaɔ.

Lom wulaw sɔsɔ lampuu tɔm
(Malɔki 12:13-17; Luku 20:20-26)

¹⁵ Μπρόγυ Falisanaa caɣaa na pɔ seɣesi ɪsɛna paa nyɪ Yesu kɛ katɔka na tɔm kɔpɔsɔtu na pɔ hiki-ɪ tɔ. ¹⁶ Μπρόγυ pa tila pa ɪfalaa taa napɛli na Helɔti kpekɔle nyɔma napɛli tɔtɔ sɪ pɔ polo na pɔ tɔ Yesu sɪ: Tacaɔ, tɔ nawa sɪ tampana kɛ n yɔɣɔtɛɣi na ɪ seɣesɛɣi teu, na ɪsɛna mpi pɔ maɣamaɣa ɪsɔ caa sɪ yɔlaa ɪ la tɔ pɔ tampana kɛ n heeliɣi. Nn nyahna nti yɔlaa huɔ tɔ, na nn paasɛɣɛna tɔw, pɔcɔw nɪ faɣasɔɣi yɔlaa. ¹⁷ Pɔ we mpɔw tɔ, ta mpaaw taa pɔ muna pɔ felɪ lampuu kɛ Lom wulaw sɔsɔ na? Heeli-tɔɣu nti n huɔki tɔ.

¹⁸ Ama Yesu nɔ tɛma nyɔm kɛ pa huwɛɛ asayɛɛ. ɪlena ɪ pɔɔsi-we sɪ: Cɛsɔlaa mɛ, pepe tɔw kɛ ɪ nyɔki-m katɔka. ¹⁹ ɪ huɔl-m liɣitee wena ɪ felɛɣi lampuu tɔ na mɔ nɔ.

Μπρόγυ pa lɔsa liɣitee nyɔɣɔlɔɣu na pɔ cɛle-ɪ. ²⁰ ɪlena ɪ pɔɔsi-we sɪ: Awe nyuɣu fotoo na ɪ hɔtɛ kɛ pa ɪmaɔ pɔ tɔw cɔne? ²¹ Μπρόγυ pa cɔ-ɪ sɪ: Lom wulaw sɔsɔ kɛ.

Μπρόγυ Yesu nɔ cɔ-we sɪ: Ye mpɔ ɪ cɛla Lom wulaw sɔsɔ kɛ mpi ɪ tɪ tɔ, na ɪ cɛla ɪsɔ ɪlɛɣɛ mpi ɪlɛ ɪ tɪ tɔ.

²² Pa nu tɔm tɔne ɪlena pɔ la-weɣɛ piti kɛ sɔsɔm. Na pɔ yele-ɪ na pɔ tɛɛ.

Tu sɪ na tɔ fe na tɔ weɛ ɪsɛna tɔ
(Malɔki 12:18-27; Luku 20:27-40)

²³ Μπρόγυ kuyaku ɪkɔ ku maɣamaɣa Satusee nyɔma napɛli pa kɔma Yesu kiɪn. Satusee nyɔma mpe pa tɔnɔɣana sɪ paa pɔ la ɪsɛna sɛtaa kaa tɛ na pɔ fe. Μπρόγυ pa pɔɔsa Yesu ²⁴ sɪ: Tacaɔ, Moisi ka tɔma sɪ ye yɔlɔ ɪ sɛpa na ɪ feina pɔɣaɣa, ɪ neu hɔɪ ɪ alɔ kɛ leelu na ɪ hikina ɪ taalɔ sɔlɔ kɛ piya.

²⁵ Tɔw, yɔlaa naatosompɔɣɔlɔɣa ka we tɔ hekɔ, yɔlɔ na ɪ newaa. Μπρόγυ taalɔ kpaɣa alɔ ɪlena ɪ sɪ, ɪ feina pɔɣaɣa. ɪlena ɪlɛ ɪ neu hɔ leelu. ²⁶ Μπρόγυ naale nyɔn sɛpa, pɔɣaɣa feɪ, na tooso nyɔn tɔtɔɣo mpɔ. Halɔna pɔ polo pɔ siyili pa naatosompɔɣɔlɔɣa ɪkɛ ka tɔnaya mpɔ tɛpa, nɔɣɔlɔ ta hikina-ɪ pɔɣaɣa. ²⁷ Pɔ waali kɛ alɔ ɪnɪ ɪlɛ ɪ tɛɛsa sɛpɔ. ²⁸ Tɔw, sɛtaa fem wule pa taa aweyele alɔ tɔ? Mpi tɔ, pa naatosompɔɣɔlɔɣa ɪnɪ pa tɔna pa kpaɣana-ɪ alɔ.

²⁹ Μπρόγυ Yesu cɔ Satusee nyɔma mpe sɪ: ɪ ta nyɪ ɪsɔ Tɔm na ɪ tɔn tɔɣɔ pɔ liyitiɣi-mɛ. ³⁰ Mpi tɔ, waatu wei sɛtaa kɔ fe tɔ, akpaɣale tɔm kaa weɛ. Ama apalaa na alaa paa weɛ kɛ ɪsɔ ɪsɛtɔaa tillaa weɔ tɔ. ³¹ Ye sɛtaa fem tɔm ɪlɛ, ɪ ta kala nti ɪsɔ heela-mɛ tɔ yeɛ? ɪ tɔmaɣa sɪ: ³² Ma kɛ Apɔlaham na ɪsaaka na Yakɔpu pa ɪsɔ kɛ. ɪsɔ kɛ weesuɣu nyɔma nyɔn kɛ, ɪ ta kɛ sɛtaa ɪsɔ.

³³ Yɔlaa samaa wei ɪ nu Yesu seɣesɔɣu ɪkɔ tɔ, pɔ lapa-weɣɛ piti.

ɪsɔ kusɛsɔtu taa sɔsɔantɔ
(Malɔki 12:28-34; Luku 10:25-28)

³⁴ Waatu wei Falisanaa nuwa sɪ Yesu lapa na Satusee nyɔma ta hiki kɔcɔcɔtu ɪlena pɔ koti. ³⁵ ɪlena pa taa ɪsɔ Tɔm seɣesɔlɔ nɔɣɔlɔ ɪ kɔɔ sɪ ɪ kuuki Yesu nɔɣɔ. ɪlena ɪ pɔɔsi Yesu sɪ: ³⁶ Tacaɔ, ɪsɔ kusɛsɔtu taa tɔm ntiyile sɔsɔantɔ? ³⁷ Tɔnaya Yesu cɔ-ɪ sɪ: N kɔ sɔɔli Tacaɔ nyɔ ɪsɔ na luɣu kɔlɔmɣu na nyɔ lɔsaɣa suu-ɪ tɔmamam. ³⁸ Kusɛsɔtu taa sɔsɔantɔ nte, na nti tɔ kɔlɔna tɔ tɔna. ³⁹ Na kɔkɔlɔtu lɛnti tɔtɔɣɔle, sɪ n kɔ sɔɔli nyɔ tɔɣɔntɔle kɛ ɪsɔ nyɔ tɔ. ⁴⁰ Tɔm naale ɪnɛ ɪ tɔw kɛ Moisi kusɛsɔtu tɔna na ɪsɔ kɔɣɔɣɔtɔ telɛsɔlaa tɔm tɔna sɛɣaa.

Tafiiti pɔɣaɣa nte Mesii
(Malɔki 12:35-37; Luku 20:41-44)

⁴¹ Falisanaa kota mpɔ, ɪlena Yesu pɔɔsi-we sɪ: ⁴² ɪ huɔ suweɣɛ Mesii tɔw? Awe lulɔɣu tɔ kɛ-ɪ? Μπρόγυ pɛle pa cɔ-ɪ sɪ: Tafiiti lulɔɣu tɔ kɛ.

⁴³ Tɔnaya Yesu pɔɔsa-we sɪ: Ye pɔ we mpɔ, ɪlɛ ɪsɛnaɣa pɔ lapa na Feesuɣu Nanɪtu nɔɔ lɔ na Tafiiti yaa-ɪ sɪ Tacaɔ? Pɔ tɔɣa pulɔ tɔw, Tafiiti yɔɣɔtaa sɪ:

⁴⁴ Tacaɔ ɪsɔ heela ma sɔsɔ sɪ, caɣa ma kɔɪkɔɪn taa, halɔna mɔ kɔna nyɔ kolontunaa kɛ nyɔ nɔɔheɛ tɛɛ.

⁴⁵ Ye Tafiiti nɔ yaa-ɪ ɪ sɔsɔ, ɪlɛ ɪsɛnaɣa Mesii nɔ mɔlaa na ɪ kɛ Tafiiti lulɔɣu tɔ tɔtɔ?

⁴⁶ Pa taa nɔɣɔlɔ ta pɔsi na ɪ cɔ. Pɔ kpaɣaw kuyaku ɪkɔ tɔ nɔɣɔlɔ ɪ nyulɔɣi sɪ ɪ pɔɔsiɣi-ɪ tɔm.

¹ Μπρόγó Yesu heela samaa na i ufalaa si: ² Iso Tòm seyeselaa na Falisanaa tæmle nté si pá kéésí yelaa ké Moisi kusæutu. ³ I ká nuna-weye teu na í la pè tæna mpi pa heeliyi-me si í la to. Ama í taa la isu mpe pa mayamaa pa laki to. Pè taça pulv to, nti pa seyesæyi to, pè taça ntæyi pa laki. ⁴ Pa kprakæyi sæyela yuñ nyæna na pá svkæyi lelaa. Pæyele mpe paa caa si pá tu taa-weye taav mayamaa. ⁵ Pa laki pè tænaça si yelaa í na-we. Pè toó ké pa ñmaaki Iso Tòm loosi na pá tuçi, na pá kækæi pa kpænaa tæcæñçæñ. ⁶ Acima taa sæsaa sæsaa tæcayale ke pa pæekæyi na pá cak. Na Yuta nyáma tækotilena taa teeli teeli tæcayale ke pa pæekæyi. ⁷ Pa sæla pá sæeki-weye samaa taa ké na pá lunjiyi na pá yaaki-we si ta caa ta caa. ⁸ Ama me, í taa yele na pá yaa-me si ta caa ta caa. Pè taça pulv to, mæ tæna i we teitei ké, na mæ Sæso nté kulom. ⁹ I taa yaa ate cænye nøyolu si mæ caa. Pè taça pulv to, mæ Caa we kulom ké tækon, na inæyæle wei i we isættaa to. ¹⁰ I taa yele si pá yaa-meye sæsæ sæsæ. Pè taça pulv to, mæ Sæso we kulom ke tækon, inæyæle Mesii. ¹¹ Mæ taa sæsæ í pæsi mæ tæmle to. ¹² Wei í kpaasa i ti paa tisi-i, na wei i tisiyi i ti paa kus i nyoyu.

*Falisanaa waali kuluyu
(Malæki 12:40; Luku 11:39-52; 20:45-47)*

¹³ Iso Tòm seyeselaa na Falisanaa, cæselaa me, mæ tòm we wayo. I tækæyi yelaa ke isættaa Kawulaya. Mæ mayamaa u svuki, pæyele u yeki si mpa pæle pa luçu wee to pá svv.

[¹⁴ Iso Tòm seyeselaa na Falisanaa, cæselaa me, mæ tòm we wayo. I læekæyi leelaa ke pè tæna mpi pa wena to, na í sælæmæyi Iso na pé taçalæyi si pé hólí si meye kupama. Pè toó ké í ká te na í ná katatælaya nau napælæyi teu.]

¹⁵ Iso Tòm seyeselaa na Falisanaa, cæselaa me, mæ tòm we wayo. I cækæi kateræ tæna, na pé kpeñna tenku toó si í hiki Iso sælv kulom mayamaa tækon. Na í tu hika-i, kæl, í lapri-i isayav. Halæna ilé í næyæsæna tænaasæle sæsæle taa svvv na pè kæli isu meye tòm naale.

¹⁶ Mpa me í høn lelaa pæyele mæ ise naa naa to, mæ tòm we wayo. I tøn si ye yolv tuuna Iso tæsæle sæsæle pè we isu i ta tuu kele. Ama ye i tuuna Iso tæsæle sæsæle taa wola ile i tuuwayale. ¹⁷ Ama mæ kumelento na mæ yulmle toowa yoo. Pepe kælæa? Wola yaa Iso tæsæle sæsæle nte tæ lapa wola inæyi kate pulv to? ¹⁸ I yoyætæyi tæto si ye yolv í tuuna kotaya tælate pè we isu i ta tuuna kele. Ama ye i tuuna mpi pè mayamaa pa lapa kotaya na pè we kotaya tælate ile i tuunaa kele. ¹⁹ Yulbmaa me, pepe kælæa? Kotaya tælate yaa kotaya nyøm mpi kotaya tælate laki na pé pæsi kate pulv to? ²⁰ Ye yolv tuuna kotaya tælate, i kpeñna pè tæna mpi pè we kotaya tælate taa tøy na í tuuna. ²¹ Yolv í tuuna Iso tæsæle sæsæle, i kpeñna Iso wei i cak Iso tæsæle nte tæ taa tøy na í tuuna. ²² Yolv í tuuna isætônuyv, i kpeñna Iso kumte na Iso wei i çaya tæ toó tøy na í tuuna.

²³ Iso Tòm seyeselaa na Falisanaa, cæselaa me, mæ tòm we wayo. Ye i hika nyuto nti pa yaa sæmanti na fenuwili na kumæn, í læsæyi pè høyoløn naanwa taa kulom na í celæyi Iso. Pè kaasi na í lækæna mæ lumasi waali ké kusæutu taa sæsæntu. Tæyæle siyisuyu na kopantu na tampana tønuyv. Pécó tæyæ pè muna í sæesæna isæle. Ile í taa sæ høyoløn naanwa taa kulom inu i toó. ²⁴ Mpa me í høn lelaa, pæyele mæ ise naa naa to, ye i na mæ lum taa ké kacæka í læsæyi ké. Ama ye yooyoo ile, í kpeñtæna na í li.

²⁵ Iso Tòm seyeselaa na Falisanaa, cæselaa me, mæ tòm we wayo. Iyisi na nyænasi waali ké í nyaalæyi tælailai, na si taa suna mæ køjmulæm na mæ isayavto hówæe. ²⁶ Falisanaa yulbmaa me, pè wee si iyaya taa ké í ká nyaali na í kpeñna waali, na pè tæna pá la tænanñ.

²⁷ Iso Tòm seyeselaa na Falisanaa, cæselaa me, mæ tòm we wayo. I wee ké isu pælaañ wei pa hulæsa na í nyænuyv we teu, na í taa suna muwa na kusæyeto nti to tæna to. ²⁸ Mpv tætøyó í wee, yolv í nyænæ-meye isentæto, i tøn ké si í ké kupama. Ama mæ taa ile, cæsuyv na isayavto pè mayalæna.

*Yesu kpaalvuyv ke Falisanaa na Iso Tòm seyeselaa
(Luku 11:47-51)*

²⁹ Iso Tòm seyeselaa na Falisanaa, cæselaa me, mæ tòm we wayo. I taçanæyi Iso kuyçoytotv tælæsælaa pælaañ ke teu tæmamam, na í laki kacæka ke mpa pa tønæ tampana to pa pælaañ. ³⁰ Na í tøn si: Ye tu we waavto wei ta caanaa kuvaya Iso kuyçoytotv tælæsælaa mpe to, tæ taa tøn-we na tó ku-we. ³¹ Na ñpógó í hulæyæna si í ké mpa paa kowa Iso kuyçoytotv tælæsælaa mpe to pa piya. ³² Mpv to, pa akpaa ké í tønæyi, na mpi pæle paa caalaa na pá su to mpæyi í tæsæyi. ³³ Tømæa piya me, akalanaa me. I tøn to, í tá ké tænaasæle sæsæle taa svvlaa nte? ³⁴ Pè toó ké ma heeliyi-me si í nu yoo. Maa tili Iso kuyçoytotv tælæsælaa na layatvnaa na isekullaa ke mæ kin. I ká ku lelaa ke kuyçu, na í ká lelaa ke sæm tesikasí toó. I ká ma lelaa ke akpate ke mæ tækotilena taa na í tøn na í pæeki-weye acalæe taa. ³⁵ Mpa paa kowa yem ke tulum to, mæ nyænñ taa ké pa kulaa isayavto ká mæli. Pè kpaçav yulvpañ Apæeli kuvu na pé polo Palasii pæyalv Sakali wei í ku kate taa kate na kotaya tælate pè heko to í nyøm to. ³⁶ Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cæsæyi, kaçana nyæma nyænñ taa ké pu tæna.

*Yosalem yókuyv tòm
(Luku 13:34-35)*

³⁷ Hei Yosalem, Yosalem, nya taa ke pa kuyi Iso kuyogototo telasolaa, na nya taa tatayo pa yooki Iso tillaa ke pee na pa kuyi. Tom payale ke ma soolaa si ma kpeyeliyi nya taa yalaa tana takotokoto isu kantuyu papuyu ko piya tao to. Ama pa kisaa. ³⁸ Too, ma tayaya ka taki kaau takrataa, nayo lo kaa paasana-ke. ³⁹ Pa tao ke ma heeliyi-me tefoo si, pa krayau sana to i kaa tasa-m keesuuy. Halena pa tala wole nte i ka to si: Iso i sana Tacaatillu to.

24

Iso taseele wakaloyu tom
(Malaki 13:1-2; Luku 21:5-6)

¹ Yesu luna Iso taseele taa na i tagna teev, uena i ifalaa kpatena-i na pa huli-i Iso taseele nmatu. ² Tnaya Yesu toma-we si: Nton i nawa pa tona isanto? Tampana ke ma heeliyi-me yoo ma ceyi, pa kaa kaasi pale lente na to tona lente tao, pa tusi pa tona.

Mpi pa lapu ka huli antulinya tem to
(Malaki 13:3-13; Luku 21:7-19)

³ Yesu koma na i caya Olifinaa puvo tao, uena i ifalaa fayasi na pa paasi-i si: Heeli-tuyi kuyanju mpv inu pu la to. Nmaatale nteye pu huli na to nyona nya konte na antulinya tem.

⁴ Mpyoyu Yesu cu i ifalaa si: Ua laakali, i taa ye le na nayo lo koo na i tolisi-me. ⁵ Mpi to, payale ka koo na pa ha pa tayi ma hote si mpeyele Mesii. Hal pa tolisi payale. ⁶ I ka nu yooj tan ke mo colu ma colu. Paa heeliyi-me ye poolu yooj tomnaa. Ama i taa ye le na mpv inu pa ce ma lanja. Pa wee si mpv inu pale pu la ke. Ama waali waali ke antulinya naa koo na i ten. ⁷ Tetu katenja lenka ka yonna lenka nyoma, kawulaya lenka ka kuli lenka to. Nyoyosi ka la tiiliwe tiiliwe, tetu ka sele tiiliwe tiiliwe to. ⁸ Pone inu pa tona pa wena isu alu luluyu na pa caali-i wuu ke sanyany to.

⁹ Yalaa ka kuli na pa huli si pa to-me ye konyon, na paa ku-me. Katenja tona yalaa taa ka kpana-me ye ma tao. ¹⁰ Yalaa payale ka lo Iso sevu tom ke waatu inu, na paa lu tema waali, na pa taa kpana tema. ¹¹ Iso kuyogototo telasolaa papotonaa ka lu payale na pa tolisi yalaa ke sasom. ¹² Isayatu ka tao sasom sasom, halena yalaa payale sooluyu ka pasa. ¹³ Ama ye wei i nyaya apalotu na i tala tanaa, puntu nyuyu ke pu ya. ¹⁴ Pa wee si paa kraali Iso Kawulaya Laapaali Kupan ke antulinya tona taa ke na paa piitim mpi pa nu. Ye pa tema mpyoyu lapu ke antulinya ka te.

Acaalatu tom
(Malaki 13:14-23; Luku 21:20-24)

¹⁵ Mpyoyu Yesu toma si i ka koo na i na acaalatu taa acaalatu nti to tom Iso kuyogototo telasolu Taniyeeli ka yootaa tayo kate taa. Wei i kalayi to i cekana-tayi teu. ¹⁶ Mpv inu to, mpa paa we Yuta to pa se na pa kra soj. ¹⁷ Ye pa mayana wei na i we kutuluyu tao na i tiywa, i taa to si i sukki tayaya na i kraya i pulu. ¹⁸ Na wei pu mayana i we taale to i taa to si i kpen i te na i keli i kra. ¹⁹ Ahusitonaa na ason tom ka la wayo ke waatu inu. ²⁰ I selami Iso na ma kuseu kone ku taa pamsana watu waatu yaa kuyaku kuhesuyu wule. ²¹ Pa taya pulu, waatu inu wahala ka la sojontu ke sasom pa tu fei. Pa ta nata wahala inu i taka ke hatoo antulinya kancalaya na pa koo sana, na pa kaa tasa i taka ke nau. ²² Na ye pa taya isu Iso huwa si i ka pasa kuyeyi inu tao, nayo lo kaa tuli-ti. Ama i pasa pa kuyeyi unyi yalaa mpa i lasaa to pa tao.

²³ Na ye yulu toma-me si: Inyoni, Mesii we cene yaa cene, i taa nu. ²⁴ Pa taya pulu tao, Mesiinaa na Iso kuyogototo telasolaa papotonaa ka lu na pa la kakolu nyomma na piti tema. Hal ye paa pasaya pa puuyisiyi mpa pa mayamaa Iso lasaa tayo. ²⁵ Too, ma laalaa na ma kraali-me ye.

²⁶ Mpv to ye pa koma na pa heeli-me si: Inyoni, i wenna nteye wulaya tetu taa, i taa polo. Yaa si, inu i nmelona nteye cene, i taa nu. ²⁷ Yulu Poyaya ma ma konte ka la ke isu tetu nyogoyoyu hatoo tetu kite te na pa kalasana ko nayo to. ²⁸ Timpi pulu sapa na pa hontaa to tanyaya yepelkuna kotiyi.

Yulu Poyaya konte
(Malaki 13:24-27; Luku 21:25-28)

²⁹ Wahala kuyeyi inu i teeki kraakraa to, ilim ka si takpitii, isotu kaa tasa hulomoyu. Isotolonjasi ka luna isotaa na si hoti. Pu ciyiti isotaa kokolona. ³⁰ Waatu unyi paa nu Yulu Poyaya ma ma tan ke isotontoyu taa. Katenja tona taa yalaa ka kra pa lanja na pa wii sasom. Paa na Yulu Poyaya ma ma sanya isonmontoyu tao na ma tiiki na ma toma ke sasom na ma teeli. ³¹ Akantale sasole ka wii, uena ma tili ma isotaa tillaa ke antulinya hoyalon tona taa. Pa krayau ilim tulu na pa tatule to, na pa polo pa ntonon na pa mpoton tao, si pa coo pa koti mpa ma lasaa tayo antulinya tona taa.

Fiki tuyu tom
(Malaki 13:28-31; Luku 21:29-33)

³² Inyonna fiki tuyu na i cekana. Saa wei ku neyetai na ku hatu yeyelayi to, i nyoma kraakraa si hesuyu talaa kele. ³³ Mpv to tayo waatu wei i ka na pa tanyaya mpv pa laki to, i nyi si pa wusaa

kele, pə caa lapw nté. ³⁴ Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cesəyi, yəlaa mpa pa we isəntə tə pa kaa si pa təna na pəccə pə tənaya mpu pə lə. ³⁵ Isəntənyu na atə ká mukí yem. Ama ma kuyəyətutv kaa saali paa pəccə.

*Isə tike nyəmna antulinyə tem
(Maləki 13:32-37; Luku 17:26-30,34-36)*

³⁶ Nəyəlw fei wei i nyəmá pə waatu yaa pə wole tə, paa isətəa tillaa na Pəyaya má ma mayama. Ama Tacaa tike təkəñ nyəmna. ³⁷ Isəna pu lapa Nowee pəale taa tə, mpu un pə mayama pu lana kuyanju Yulw Pəyaya má maa kəw tə. ³⁸ Kəpam, kuyeyə wei i taa lum taa waasəta tetv təw tə, pə təkaya ké na pə nyəkki, na pə haa təmayə alaa, na pə kpakəyi mpu yoo, haləna kuyanju Nowee svv kpuwəy taa tə. ³⁹ Pa caya mpu yoo ké mpu yoo, pa ta hvv pulw təw. Haləna lum səsəəm kəw na pə təyə pa təna təpai. Mpu yoo pu la kuyanju Yulw Pəyaya má maa kəw tə. ⁴⁰ Pu pana apalaa naale ká weə taale. Pu kraya lelv na pə yelev lelv. ⁴¹ Pu pana alaa naale we nama təw na pá nanəyi. Pu kraya lelv na pə yelev lelv. ⁴² I feñ, pə taya pulw təw, i ta nyi kuyanju mə Səwə ka kəw tə. ⁴³ I nyi teu si ye nyəm ka nyənaya na təyaya caa nyi waatu wei nyimlv ká kəw ahoo tə, i ka caana i use ké. I kaa yelev na i svv i təyaya. ⁴⁴ Pə təw ké me tətə mu tayanu mə təyi mpu. Yulw Pəyaya má ma kəñ kəntə ke waatu wei i kaa hvv təyə.

*Təmlə tə isayav na kopəñ pa təm
(Luku 12:41-48)*

⁴⁵ Aweyə təmlə tə kopəñ na layətv? Ye pə taya wei i caa yelina-i təmlə nyəma lelaa si i nyənəyi-we, na pə talaa i cele-weyə pa kutəyuv tə? ⁴⁶ Cəce un i kəma na i məli na i mayana təmlə tə un i isəle sēna təmlə nite tə lapw, i nyuyv lapa lelev ké. ⁴⁷ Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cesəyi, təyaya caa ka tə təmlə tə unəyi i kəpam təna təw feñyuy ké. ⁴⁸ Ama pə cəpa təmlə tə un na i tə i taa si: Ma caa kaa kəw ləñ se. ⁴⁹ Unəna i svv i taapalaa ke mpu, na i təkki, na i na svlvnyəlaa lelaa pá svv svlvv nyəw na pə kuyi-we. ⁵⁰ Pu kəw na kuyaku ŋku na isəma waatu i taa tə i taa si təyaya tə ka tala tə, ilé i ká svv təkpuv. ⁵¹ Na i la təmlə tə un təkəñkəñ, na i mələna-i na i pət-i cesəlaa təw. Tənaya i ka casəyi kapusi na i nyasəyi i təyi kela.

25

Pəelaa naanowa təm

¹ Mpu yoo Yesu təma si: Mpu yoo pə weə, isətəa Kawulaya ká nəyəsəna ké isv pəelaa naanowa wei i kraya fətəlanaa na i tē akpayəlv sənyv tə. ² Pa taa kakpasí ke kumələməñ na kakpasí ke layətvnaa. ³ Kumələməñ ná kraya fətəlanaa, unəna pá yelev nim cosuyv si pa təkəyi pa təw. ⁴ Ama layətvnaa ná kraya pa fətəlanaa, unəna pá cosi nim ke kraləpənaa taa na pá təkki pa təw tətə. ⁵ Akpayəlv fei i kəw ləñ, unəna tom cañ na pə kel-i-we na pá too pa naanowa un.

⁶ Mpu yoo pə kəesa ahoo heka, unəna pá nu pə kiisaa si: Akpayəlv nté, i kolv na i səñ-i. ⁷ Tənaya pəelaa mpe pa fema na pə nyəsəyi pa fətəlanaa. ⁸ Mpu yoo kumələməñ təma layətvnaa si: I pasə-tuyv mə nim, ta fətəlanaa caa tem. ⁹ Unəna layətvnaa ná ca-we si: Ye tə pasə-me pə kaa tala tá. I polo pəetəlaa colv na i ya. ¹⁰ Waatu wei kumələməñ tē mpu yoo nim yarpv tə, unəna akpayəlv tala. Na i na mpa pa səlvv ka puwa mpu tə pá svv akpayəlv kutəyuv tətəyole taa, na pá təkki nənyəv na pá kaləsí təkem. ¹¹ Pə lapa laasəyi ilə kumələməñ un i məlaa kela, na i təñ si: Tacaa Tacaa, tulv-tv. ¹² Mpu yoo akpayəlv ná ca-we si: Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cesəyi, ma ta nyi-me.

¹³ Tənaya Yesu tāsə-weyə kraalv svv ye mpu i feñyiyi. Mpi tə, i ta nyi kuyanju na isəna waatu pu la tə.

*Timpi pə weə tə tənaya pə səsəyi
(Luku 19:11-27)*

¹⁴ Pu nəyəsəna ké isv yulw kulv svv si i tē yela, na i yaa i təmlə nyəma na i tə pa niñ taa ké i wənav tə. ¹⁵ I yaa kancaalaya nyəñ na i cele uləyə wola nyəyətəv nasəle na nuwəwa (500). Na i yaa lelv unəna i cəla uləyə wola nyəyətəv nyimv (200). Pə tala tooso nyəñ, unəna i cəla uləyə wola nyəyətəv nuwəwa (100). I kəsəna paa wei i pəsəyuv ké na i cele-i. Unəna i kolv na i tē. ¹⁶ Tənaya wei i ka cəla nyəyətəv nasəle na nuwəwa (500) tə i tē kpakpa na i svv taatuyv, na pə sē-i nyəyətəv nasəle na nuwəwa (500) tətə. ¹⁷ Wei paa cəla nyəyətəv nyimv (200) tə, ilé i taata mpu tətə, na pə sē-i nyəyətəv nyimv (200) tətə. ¹⁸ Ama wei paa cəla nyəyətəv nuwəwa tə, ilé i polaa ké na i huli púyuv ké atə na i nyəsəyi pa caa liyitee an.

¹⁹ Pə leelaa, unəna pa caa un i kəw. I tala mpu, unəna i yaa-we si pá huli-i isəna pa lapa pa liyitee na pə lu mpi tə. ²⁰ Mpu yoo wei cəce ka cəla nyəyətəv nasəle na nuwəwa (500) tə ilé i kəma na i huli-i nyəyətəv nasəle na nuwəwa (500) wei pə sē-i tə. Na i tə si: Tacaa, n ka cəla-m nyəyətəv nasəle na nuwəwa (500), na pə sē-m nyəyətəv nasəle na nuwəwa tətə. ²¹ Mpu yoo i təma-i si: Pə we teu, n ké təmlə tə kəpaməñ. Isəna mpi n lapəna pəccə nyəm ke teu ke isəntə tə, maa cele-ñ səsəm. Kəw na má na-ñ tə yəlv. ²² Pəle pə waali ké təmlə tə wei pa cəla nyəyətəv nyimv (200) tə, ilé

ι κόμα na ί τό si: Tacaα, n ka cεla-m nyəətu ημoυoy (200), na pə sεε-m ημoυoy (200) tətə.
²³ M̄póyó pa caa unι ι tōma ílε tətə si: Pə wε teu, n kέ təmle tv kwpampaj. Isəna mpi n lapəna
 pəcə nyəm ke teu ke isəntə tə, maα cεle-η səsəm. Kəw na ma na-η tē yəli. ²⁴ Pə tala wei paα cεla
 nyəətu nunowa (100) tə, ilena ί τό si: Tacaα, ma nyəmá nyá təw si n kέ yəlv katε tv. Pə taya pəlv
 təw, timpι ι na tuu təyχ n kəw, na timpι n ta ημusi təyχ n cεki. ²⁵ Səyχəntv lapa-m, ilena má polo
 na má pi nyá liyitee ke ate ke teu təkulakula. Mv nyá cεε. ²⁶ Tənaγa ι caa tōma-ι si: Ama n kέ
 təmle tv isayav na fεlentε kέ. N ka nyəmá mpv si timpι ma ta tuu təyχ ma kəw, na timpι ma ta
 ημusi təyχ ma cεki ilε, ²⁷ pepe təw kέ n taa tv ma liyitee anəyi panci taa? Ma kōma isəntə tə maα
 maγana pə sεε a təw na má krentι na má mv. ²⁸ Təw, í lεεki nyəətu nunowa (100) unəyi ι nin taa,
 na í səsəi nyəətu nasəle na nunowa (500) tv. ²⁹ Pə taya pəlv, timpι pə wεε təyχ pə səsəyι teu si
 pə təoləna pεle. Ama wei ι fεina pəlv tə, paa pəciuu maγamaγa ke ι wena, paa lεεki kέ. ³⁰ I kpayα
 təmle tv yem unι na í pεti-ι awali kέ səkpetvuy taa. Tənaγa ι ká casəyi kapusi na í nyasəyi ι təyi
 kela.

Tənaγa huvle wule təm

³¹ M̄póyó Yesu yəyətəa si: Waatu wei Yəlv Pəyαγa má, maα kəw isu wulav səsə na isətəa tillaa
 təna tə, maα caya ma teeli kumte təw. ³² Na ate putimnaa təna ká koti ma isentaa. Maα fayasi
 yəlaa isu tiikilu fayasyv heej na pəη tə. ³³ Maα su heej ke ma ntəyχη təw na pəη ke ma mpətəη
 təw. ³⁴ Wulav Səsə má, maα heeli mpa pa wε ma ntəyχη təw tə si: Mε mpa ma Caa yelaa na í nu
 lelen tə, í kəw na í təyχ Kawulaya ηka paa su-mεyε hatoo antulinya lapv waatu tə. ³⁵ Pə taya pəlv,
 nyəyəsι ka kpa-m tə má hana-m təyχnaγa. Lukətə kpa-m tə má hana-m lum na má nyəw. Maα kέ
 msvlv tə mə kpayana-m na í pona mə tε. ³⁶ Maα wε kpetε tə mə hana-m wontu. Pə wukaya-m
 tə mə fεpana-m. Paa təkα-m saləka taa tə mə kəηγana na í naa-m. ³⁷ Kupama ká cə-m si: Tacaα,
 leyε tə na-η na nyəyəsι wu-η na tə ha-η təyχnaγa, na lukətə wena-η na tə ha-η lum? ³⁸ Leyε tə
 na-η na n kέ msvlv na tə pona tə tε? Yaa n wε kpetε na tə suu-η wontu? ³⁹ Leyε
 tə na-η na pə wuki-η, yaa pa təkα-η saləka taa na tə polo nyá wiiluyv? ⁴⁰ Wulav ma maα cə-wε
 si: Tampāna ke ma heeliyi-mε yoo maα cəsəyi, timpι í lapa ma taapalaa pane pa səkpepa taa
 nəyχlvuy kwpantv tə, maγa í lapa.

⁴¹ Pəle pə waali kέ Wulav má, maα heeli mpa pa wena ma mpətəη təw tə si: Mpusi nyəmá mε í
 tεε na í fεε-m. I polo kəkə ηka pa tayana lləyəv na ι isətəa tillaa pa təw na kaa tεη tə ka taa. ⁴² Pə
 taya pəlv təw, nyəyəsι ka kpa-m tə í ta ha-m na má təyχ. Lukətəv kpa-m tə í tá ha-m lum si má
 nyəw. ⁴³ Maα kέ msvlv, í ta kpayα-m na í pona mə tε. Maα wε kpetε tə í ta ha-m wontu si ma
 suu. Pu wukaya-m tə í ta fε-m. Waatu wei ma wε saləka taa tə í ta wiili-m. ⁴⁴ Na pεle paa cə-m
 si: Tacaα, leyε tə na-η na nyəyəsι yaa lukətə pə wena-η, yaa n kέ msvlv, yaa n wε kpetε, yaa pə
 wuki-η, yaa n wε saləka taa, na tə ta paasəna-η? ⁴⁵ Ilε maα cə-wε si: Tampāna ke ma heeliyi-mε
 yoo maα cəsəyi, timpι í tá la səkpepa pane pa taa nəyχlvuy kwpantv tə, maγa í tá la. ⁴⁶ Pane unι
 paa polo saləka tam nyəη taa, na kupama náá polo weesyuy ηku ku tεη tə kv taa.

26

*Səsaa səsaa cayav ke Yesu acaya
(Maləki 14:1-2; Luku 22:1-2; Yohaani 11:45-53)*

¹ Yesu tεma təm tənε tə tənaya yəyətəy, ilena í ifalaa si: ² Ntəη í nyəmá teu si pə kaasa
 kuyεej naale na pá təyχ Tεεv acima na? Tεεv acima anι a təw kέ paa tv Yəlv Pəyαγa maγa yəlaa
 nin taa na pá ka-m səm tesika təw.

³ M̄póyó kətəlaa səsaa na Yuta nyvvy nyəmá nyvvy nyəmá pa kota kətəlaa wulav wei pa yaa
 si Kayifi tə ι təyαγa. ⁴ Na pá caya na pá maγasi na pá su isəna paa kpa Yesu təhεε na nəyχlv ta na
 tə, na pá kv-ι. ⁵ Pa yəyətəy pa taa si: Tə taa kpa-ι acima waatu, təfə pu la yoou ke yəlaa taa.

*Alv tulaalv pəlvv ke Yesu təw
(Maləki 14:3-9; Yohaani 12:1-8)*

⁶ Yesu ka wε Petanii ke tənyv təw asilima kətəη tv Siməη təyαγa taa. ⁷ Tənaγa alv nəyχlv ι
 kōma ι kij na í təkα tulaalv kwpampaj na pá lapa ι akpələpiya ke liyitee pəle kvhvloməle taa tə.
 Yesu caya na í təηna təyχv, ilena alv unι í pəli tulaalv unəyi Yesu nyvvy taa. ⁸ Yesu ifalaa ná mpv
 tə pə ta maγa-wε, na pá tə si: Pa wakəlvuy tulaalv inεyε isəntə tə suweyεlε? ⁹ Ye paa pεeta-ι pə
 taa la liyitee ke səsəm na pá ha konyontnaa?

¹⁰ Yesu cəkənaa si pa yəyətəyi mpv, ilena í pəsəi-wε si: Pepe təw kέ í pəsəyi alv inε ι lanjε ke
 mpv? Mpi ι lapa-m mpv tə pə tewaya halι. ¹¹ Mə na konyontnaa í wenna tam. Ama má na-mε
 tə kaa wεε təma kij ke tam. ¹² Ma pim təw kέ ι pəla tulaalv ke ma tənyv təw kέ mpv. ¹³ Tampāna
 ke ma heeliyi-mε yoo maα cəsəyi, paa timpiyi paa heeli Laapaali Kupaj inεyε antulinya təna
 taa, paa kεεsi alv inε ι lapa mpi tə pə təm na pá təsəyi ι təw.

*Yutaasi koləmətə təm
(Maləki 14:10-11; Luku 22:3-6)*

¹⁴ Μπόγύ Yesu ifalaa naanowa na naale taa lelv wei pa yaa si Yutaasi Isakaleeu tɔ, i kulaa na í polo na í mayana kotɔlaa sɔsaa, ¹⁵ na í pɔɔsi-we si: Ye ma tu Yesu ké mə nɪŋ taa pepeye í ka ha-m?

Μπόγύ pele pa kala liyitee nyəəətu ke hiu na naanowa na pá cele-i. ¹⁶ Pə kraɣa kuyanjku tɔəy Yutaasi sɔv kuyaku kɔpanjku ke pɛəkuyɔ si í tu Yesu ké pa nɪŋ taa.

Tɛɛv acima kutəyov taɣanvɔ

(Maləki 14:12-21; Luku 22:7-14,21-23; Yohaanu 13:21-30)

¹⁷ Pə tala potopotonaa mpɔ pa taa kukusɔm fei tɔ pə acima kuyaku kancaalaya nyəjku wule. Ilena Yesu ifalaa polo na pá pɔɔsi-i si: Leye n caa si tɔ polo na tɔ la-ŋ Tɛɛv acima kutəyov?

¹⁸ Tənaɣa Yesu tɔma-we si: I polo icate taa ké akele tɛ na í heeli-i si: Ma wule talaa, nyá tɛyɛ má na ma ifalaa tu tɔəy Tɛɛv acima.

¹⁹ Μπόγύ Yesu ifalaa lapa nti i keesa-we tɔ. Pa polaa na pá lá Tɛɛv acima kutəyov.

²⁰ Pə kɔma isu taanaya ile, í na pa naanowa na naale pa caɣa tɔəy nté. ²¹ Pa tɔŋna tɔəy ke mpɔ, ilena Yesu yɔəti si: Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cesəyi, mə taa nɔəlvú ká la-m koləmɔtɔ.

²² Tənaɣa i ifalaa isentaa nyəŋa sɔsɔm na tɔm təne. Ilena pá sɔv-i pɔɔsvɔv ke kulɔm kulɔm. Ine si: Matɔŋ pə taya má, Tacaá? Ine si: Matɔŋ pə taya má, Tacaá?

²³ Μπόγύ Yesu cɔ-we si: Ma na wei ta nɪŋ kɔpenta sɔsvɔv ke nyənaɣa taa tɔ pɔntɔ ká lana-m koləmɔtɔ. ²⁴ Yɔlv Pəyaya má, ma səki teitei ké isu pa keesa ma tɔm ke Isɔ Tɔm taa tɔ. Ama wei i ká la Yɔlv Pəyaya maya koləmɔtɔ ke mpɔ tɔ i tɔm ká la waiyɔ ké sɔsɔm. Pɔntɔ inɪ, ye pa taa lɔl-i, pəle pu lapa sana.

²⁵ Pə kɔpɛŋna Yutaasi wei i laki-i koləmɔtɔ tɔ na í pɔɔsi Yesu si: Matɔŋ pə taya má, Tacaá? Ilena Yesu cɔ-i si: Ntəyəle mpɔ.

Tacaá sɔm tɔəsvɔv

(Maləki 14:22-26; Luku 22:14-20; Kələnti I 11:23-25)

²⁶ Μπόγύ waatɔ wei pa təkaya tɔ Yesu kraɣa potopoto na í see Isɔ ké í na tɔmlɛ, na í faɣa-i na í cela i ifalaa, na í heeli-we si: I mu na í tɔəy, ma tɔnvɔv nté.

²⁷ Pəle pə waalı ké Yesu kraɣa kɔrv na í see Isɔ ké i na tɔmlɛ. Ilena í cele-we na í tɔ si: I nyɔə-wəyi mə təna. ²⁸ Ma caləm nté mpi pə hóləyi Isɔ nɔəy pɛelɔv tampana tɔ. Mpi pə kɔpɛmna yəlaa payale tɔə si pə husi isayətɔnaa. ²⁹ Tampana ke ma heeliyi-me yoo, saŋa waalı ma kaa tasa sɔlvɔm pəneɣe nyɔəv. Haləna kuyanjku má na-me tu nyɔə sɔlvɔm kɔfam ke ma Caa Kawulaya taa tɔ.

³⁰ Pa tɛma mpɔ ilena pá yoo acima yontu, ilena pá tɛ Olifinaa pvyɔ tɔə.

Piyee kɔpɛsvɔv tɔm kɔaalvɔv

(Maləki 14:27-31; Luku 22:31-34; Yohaanu 13:36-38)

³¹ Μπόγύ Yesu tɔma i ifalaa si: Saŋa ahoɔ anɛ a mayamaɣa í ká yele-m mə təna na í se. Pa ŋmaa ŋpóyú Isɔ Tɔm taa si: Maa kv tiikilu na heeŋ ká ya yem yem. ³² Ama waatɔ wei maa fe ilena, má tɛe-meɣe nɔəy ke Kalilee.

³³ Tənaɣa Piyee nɔəy təkɔrv si: Paa pa təna paa yele-ŋ na pá se, má, ma kaa la mpɔ.

³⁴ Ama Yesu tɔma-i si: Tampana ke ma heeliyi-ŋ yoo maa cesəyi, n ka kɔpɛsi tɔm tooso ké ahoɔ anɛ si n ta nyi-m ké n ta nyi-m na pəcɔ kampaav koo.

³⁵ Tənaɣa Piyee tɔma-i si: Paa ma na-ŋ tu si tu si ké, ma kaa kɔpɛsi si ma ta nyi-ŋ.

Μπόγύ pa təna pa yəyɔta mpɔ.

Yesu sələmvɔv ke Ketəsemanee

(Maləki 14:32-42; Luku 22:39-46)

³⁶ Μπόγύ Yesu na i ifalaa pa tala timpɪ pa yaa si Ketəsemanee tɔ. Ilena í tɔ-we si: I caɣa cəne na má polo Isɔ sələmvɔv ke hatoo cəne.

³⁷ Ilena í kraɣa Piyee na Sepetee pəyalaa naale. Tənaɣa isənyəŋle na laŋwakəlle sɔsɔle sɔv-i kraɣ. ³⁸ Ilena í tɔ-we si: Ma laŋle wakəlaa ké tətəyɔtəy pə fei keesvɔv. I caɣa cəne na má na-me tɔ fəŋyi.

³⁹ I tuusa i nɔəy tɔə ké pəcɔ, ilena í luŋ na í sələmi si: Ma Caa, ye pə we pəsvɔv keeli wahala sɔsɔ inɛɣe ma nyvɔv tɔə. Paa na mpɔ mpi n nɔkaa tɔ pəle pə la, pə taa la ma luyɔ nyəntɔ.

⁴⁰ I tɛma mpɔ, ilena í məli i ifalaa tooso inɪ i kiŋ na í mayana pa tɔŋna tɔm. Ilena í tɔ Piyee si: I kɔpisa caɣav nté si má na-me tɔ fəŋ paa pəcɔ mayamaɣa. ⁴¹ I fəŋ na í sələmi, tɔfɔ í ká hoti waatɔ wei mayasvɔv kəŋ-me tɔ. Páána wɛɛ, ama tɔnvɔv u pəsəyəna.

⁴² I tasa tuusuyɔ, ilena í tasa Isɔ ké sələmvɔv si: Ma Caa, ye pə fei pəsvɔv si wahala sɔsɔ inɛ í hatələna-m, nyá luyɔ nyəntɔ í la.

⁴³ I tasa i ifalaa kiŋ ke məlvɔv, ilena í mayana pa tɔŋna tɔm tɔtɔ, pa kɔpisa pá caɣana pa ise.

⁴⁴ Μπόγύ i tasa-wɛyɛ yeluyɔ na í tuusi na í tasa Isɔ sələmvɔv ke tɔm tooso nyəm ke tɔm kuləmtɔ

nti. ⁴⁵ Tənaɣa ɪ məla ɪ ɪfalaa kin ɪ na ɪ pəəsi-wɛ sɪ: ɪ tənna tom na ɪ heesəɣi yaa? ɪ naa, pə talaa keɛ. Paa tɔ Yulb Pəyaya maya asayaa niŋ taa. ⁴⁶ ɪ kɔli na tə tɛɛ. ɪ nyəni kɔlɔmɔtɔ tɔ tala cənɛ.

Yesu Kpav

(Maləki 14:43-50; Luku 22:47-53; Yohaani 18:3-12)

⁴⁷ Yesu tənna yəɣətaya ke mpɔ ɪɛ, ɪ ɪfalaa naanɔwa na naale taa leɔ Yutaasi talaa keɛ. Na ɪ waali kɛ yɔlaa samaa tuutuuma, na pə tɔka layalɛ na kpatəŋ. Kɔtɔlaa sɔsaa na Yuta nyɔɔ nyɔma nyɔɔ nyɔma pa tilina yɔlaa mpe. ⁴⁸ Yutaasi wei un ɪ lakɪ Yesu kɛ kɔlɔmɔtɔ ke mpɔ tɔ ɪ ka keesa samaa inəɣi isəna ɪ ka la tɔ. ɪ heela-wɛyɛ sɪ: Ye ma polaa na má wayala wei ɪɛ, inəɣɔɛ, ɪ kra-ɪ. ⁴⁹ Tənaɣa Yutaasi kpatəna Yesu ke kpakpaa na ɪ sɛɛ-ɪ sɪ: Fɔɔ Taaɔa.

ɪɛna ɪ wayali-ɪ. ⁵⁰ Mprɔ́yú Yesu tɔma-ɪ sɪ: Ma taaralɔ, la nti n kɔma lapɔ tɔ.

Tənaɣa ɪ na mpa tɔ, pɛɛ pa tɔ niŋ ke Yesu tɔɔ na pə kra-ɪ. ⁵¹ ɪɛna Yesu na mpa paa wɛɛ tɔ pa taa nɔɔɔɔ kpeɛ ɪ layatɛ na ɪ lo kɔtɔɔ sɔsɔ tɔmlɛ tɔ nkpənnyɔɔ na ɪ kɔɔli tɔfɛŋ. ⁵² Mprɔ́yú Yesu tɔma-ɪ sɪ: Suu nyá layatɛ ke tɔ suɣute taa. Pə taya pɔɔɔ tɔɔ, ye wei ɪ kpaɣa layatɛ, pɔntu ká sɔna layatɛ. ⁵³ N ta nyi sɪ, má sɔɔlaa, maa yaa ma Caa na ɪ ha-m isɔtɔaa tillaa ke iyisi naatɔsɔ (6000) ke loosi naanɔwa na naalɛyɛ cənɛyɛ kpakpaa yɛɛ? ⁵⁴ Ama ye ma lapa mpɔ nti paa keesa Isɔ Tɔm taa sɪ tu la tɔ, isənaya pu la na tɔɛ tɔ lá ɪɛ?

⁵⁵ Tənaɣa Yesu pɔɔsa samaa un sɪ: ɪ kənɪ-m kpav na ɪ nɔki na ɪ kpakəɣi layalɛ na kpatəŋ tɔ, maya nɔmɔɔ isayaw ke? Kuyɛɛŋ tənna Isɔ tɔsɛɛɛ taa kɛ ma caya na má seɣesəɣi, ɪ tá kra-m. ⁵⁶ Ama pə tənna isəntɔ pə lapaya sɪ pə la nti Isɔ kuyɔɣɔtɔtɔ tɔlɔsɔlaa ka yɔɣɔtɔaa na tə wɛ Isɔ Tɔm taa tɔ.

Tənaɣa ɪ ɪfalaa tənna yɛɛ-ɪ na pə se na pə tɛɛ.

Yesu ponaw ke Kotuyi sɔsɔɔn taa

(Maləki 14:53-65; Luku 22:54-55,63-71; Yohaani 18:13-14,19-24)

⁵⁷ Mpa na kra Yesu tɔ pa pona-ɪ kɔtɔlaa wulaw kayifi tɛ na pə mayana Isɔ Tɔm seɣesɔlaa na nyɔɔɔ nyɔma nyɔɔ nyɔma pa kɔtɔaa. ⁵⁸ Piyɛɛ tənna Yesu kɛ táálɔm tɔɔ, haləna ɪ tala kɔtɔlaa wulaw taya tɔɔ. ɪɛna ɪ sɔn na ɪ caya tɔmlɛ nyɔma kin sɪ ɪ naa sɪ pu tɛna-we.

⁵⁹ Mprɔ́yú kɔtɔlaa sɔsaa na Kotuyi sɔsɔɔnɔ nyɔma pa pɛɛkaa sɪ paa tɔm suuu pa suu Yesu na pə hiki mpaan na pə ku-ɪ. ⁶⁰ Paa na yɔlaa paɣalɛ kulaa na pə suuki-ɪ papɔtɔ tɔmnaa tɔ, pa ta hiki nti paa waana-ɪ tɔ. Waali waali kɛ yɔlaa napəli pa kɔla naale ⁶¹ na pə tɔ sɪ: Apalɔ un ɪ ka tɔma sɪ un ɪ pəsəɣi na ɪ yɔki Isɔ tɔsɛɛɛ sɔsɔɔɛ na ɪ tayani-tɛyɛ nɔmɔ ke kuyɛɛŋ tɔsɔ taa.

⁶² Mprɔ́yú kɔtɔlaa wulaw kulaa na ɪ tɔ Yesu sɪ: N ka yɔɣɔtɔ? Suwɛyɛ yɔlaa panɛ pa yɔɣɔtəɣəna-n ye?

⁶³ Ama Yesu suma. Tənaɣa kɔtɔlaa wulaw tɔma-ɪ sɪ: Na Isɔ wei ɪ wɛna weesuyɔ tɔ, ye n kɛ Isɔ Pəyab Mesii heeli-tɔ tɔfoo.

⁶⁴ Mprɔ́yú Yesu c-ɪ sɪ: Ntəɣi n yɔɣɔtɔaa. Ma heeliyi-me tɔfoo sɪ pə kpaɣaw pənɛntɛ tɔ ɪ ká ná Yulb Pəyaya má na má caya Isɔ Tɔn tənna tɔ kənɔkən taa. Na ɪ ká na-m isɔtɔaa nɔmɔntɔyɔ tɔɔ na má tiiki.

⁶⁵ Tənaɣa kɔtɔlaa wulaw cəla ɪ wonɔna na ɪ tɔ sɪ: ɪ kra Isɔ tɔɔ. Tə tasəɣi aseeta nyɔma ke pɛɛkuyɔ sɪ tɔ lepe? Mə mayamaya ɪ ná isəna ɪ kra Isɔ tɔɔ tɔɣɔɛ. ⁶⁶ Tɔɔ, ɪ na-we?

Mprɔ́yú pa tɔma sɪ ɪ tɔm sɔpa, paa ku-ɪ kɛ.

⁶⁷ Tənaɣa pa sɔn nɔyama tɔw ke ɪ isəntaa, na pə maki-ɪ nkuma, na lelaa náa mapɪ-ɪ kataasi. ⁶⁸ Na pə tən sɪ: Mesii kpeɣɛ, heeli-tɔyɔ wei ɪ mapɪ-n tɔ.

Piyɛɛ kpeɛsɔyɔ

(Maləki 14:66-72; Luku 22:56-62; Yohaani 18:15-18,25-27)

⁶⁹ Piyɛɛ ka caya awalɪ kɛ taya tɔɔ. Tənaɣa kɔtɔlaa wulaw tɔmlɛ tɔɔ alɔ nyəŋ nɔɔɔɔ kpatəna-ɪ na ɪ tɔm-ɪ sɪ: Nyá tɔtɔ n ka wɛ Kalilɛɛ tɔ Yesu un ɪ kin.

⁷⁰ Mprɔ́yú Piyɛɛ kpeɛsa yalaa tənna isəntaa sɪ: Ma ta nyi nti n yɔɣɔtəɣi mpɔ tɔ. ⁷¹ Pəɛ pə waali kɛ Piyɛɛ kulaa na ɪ polo nənɔkeelasi. ɪɛna tɔmlɛ tɔɔ alɔ nyəŋ leɔ náa na-ɪ na ɪ heeli mpa paa wɛ tənna tɔ sɪ: Inɛ un ɪ ka wɛ Nasaleti Yesu un ɪ kin kɛ.

⁷² Mprɔ́yú Piyɛɛ tayana kpeɛsɔyɔ sɪ: Na Isɔ, ma ta nyi apalɔ un.

⁷³ Pə lapa laasaya ɪɛna mpa paa wɛ tənna tɔ pə kpatəna Piyɛɛ na pə tɔm-ɪ sɪ: Nyá n ta lan yɔlaa mpe pa taa nɔɔɔɔ. Nyá yɔɣɔtaya hulɔyənna tɔmɔ n lunaa tɔ.

⁷⁴ Mprɔ́yú Piyɛɛ kpeɛsaa tɔlalala na ɪ tuu na ɪ tɔ sɪ: Na Isɔ, ma ta nyi apalɔ un.

Tənaɣa kampaaw koo kpakpaa. ⁷⁵ ɪɛna Piyɛɛ tɔsɔ nti Yesu ka yɔɣɔtɔ-ɪ tɔ tɔ tɔ sɪ: Mpi pu takɪ kampaaw koo tɔ n tɛma tɔm tɔsɔyɔ kpeɛsɔyɔ sɪ n ta nyi-m kɛ n ta nyi-m. Mprɔ́yú ɪ tukaa na ɪ lu, ɪɛna ɪ wii isu ɪ sɔki ɪ sɔki.

Yesu ponaw ke Pilati

(Maləki 15:1; Luku 23:1-2; Yohaani 18:28-32)

¹ Μπρόγυ ταναη κυρηκου τεε κωτλαα σασαα τανα na Yuta nyuuy nyáma nyuuy nyáma cayaa na pá mayasi na pá si si pá kv Yesu. ² Tánaya pa haka-i na pá kraya-i na pá polo na pá cela Kufáne Pilati.

*Yutaasi kv i ti
(Tillaa Təmle 1:18-19)*

³ Yutaasi wei i lapa-i kolomoto to, i nawa si pa siwa si paa kv Yesu ké tampana lēna i lanle pəsi səsəm. Tánaya i kraya liyitee nyəəətu hiu na naanowa un na i polo í cela kətəlaa səsə na nyuuy nyáma. ⁴ Na í heeli-we si: Ma lapa isayatu, ma cela-meyə yəlv si í kv-i tulum ké yem.

Μπρόγυ nyuuy nyáma co Yutaasi si: Tá paaye, pə ké nyá təm ké.

⁵ Tánaya Yutaasi məhna liyitee an na í peti Iso təsele səsəle taa, na í tē na í polo na í tu ηmənaya ke i luyi tē na í si.

⁶ Μπρόγυ kətəlaa səsaa ná tōsa-ye na pá to si: Ta mpaav taa pə fēi pəsvuy si tó kraya liyitee ane na tē tasa tuvy ke Iso təsele səsəle atakaa taa. Pə taya pulv tō, yəlvkəle liyitee ké.

⁷ Tánaya pa cayaa na pá mayasi, lēna pá kraya liyitee an na pá yana tetu natəli nti pa yaa si cyo təhulle to, si pa piη moolaa ké tana. ⁸ Μπρόγυ haləna saηa pa məhna tetu ntəxi hətē si: Caləm tetu. ⁹ Μπρόγυ pə lapa nti Iso kyəəəotutu teləsvl Selemii ka kraalaa to si: Pa kraya liyitee nyəəətu hiu na naanowa. Liyitee anəxi Isəyeli yəlaa tisaa si pá feli i tō. ¹⁰ Pa kraya-ye na pá yana tetu nti pa yaa si cyo təhulle to, na pə mayamaya ke Taca ka heela-m.

*Pilati pəsəyi Yesu ke təm
(Maləki 15:2-5; Luku 23:3-5; Yohaani 18:33-38)*

¹¹ Μπρόγυ pa pona Yesu ke Kufáne isentaa, na ilé i pəsə-i si: Nyagale Yuta nyáma wulav səsə inəxi? Ilena Yesu co-i si: Ntəyəle n yəota mpv.

¹² Pəle pə waali waatu wei kətəlaa səsaa na nyuuy nyáma tənaya si i lapa pəne na pəne to, i ta co si pulv. ¹³ Tánaya Pilati tōma-i si: Nn nuk i sənəna pa tənuyv si n lapa pəne na pəne to?

¹⁴ Ama tē tənaya mpv Yesu tá co-i tē tō si pulv. Ilena pə lá Kufáne ke piti ké səsəm pə tu fēi.

*Si pá kv Yesu ké pá kv-i
(Maləki 15:6-15; Luku 23:13-25; Yohaani 18:39-19:16)*

¹⁵ Paa Tēv acima wena Kufáne tuləxi saləka tu nəəəlv wei samaa caa si pá tūli təə. ¹⁶ Pə pamna saləka tu kpitikpiti nəəəlv wei pa yaa si Palapaasi*fa* to i we saləka taa. ¹⁷ Samaa kota μπρόγυ tana, lēna Pilati pəsə-we si: Aweye í caa má tūli-me, Yesu wei pa yaa si Kilisiti to?

¹⁸ Pə taya pulv tō ké i pəsə-weyē mpv, i nyəmə təkəlekele si isesemle tō ké pa pona-i Yesu.

¹⁹ Waatu wei Pilati caya təhulle to i alv tilaa si pá heeli-i si: Taa səsə nyá nəəəv ké tampana ηηlv un i təm taa. Pə hula-m i təm ke tom taa ké ahoə ane, na pə pekəli-m səsəm.

²⁰ Μπρόγυ kətəlaa səsaa na nyuuy nyáma pa puysa samaa si pá sələmi-i na í tūli-weyē Palapaasi, na pə kaasi na í kv Yesu. ²¹ Tánaya Kufáne tayana-weyē pəsəsvuy si: Pa naale pa taa aweye í caa si má tūli-me yee? Μπρόγυ pa co-i si: Palapaasi ke tē caa si n tūli. ²² Ilena Pilati pəsə-we si: Na isənaya má la Yesu wei pa yaa si Kilisiti to? Tənagale pa tana si: Kam-i səm tesika tō.

²³ Μπρόγυ Pilati pəsə-we si: Ie isayatu ntəxi i lapa?

Tánaya pa tasa kapusi mapv na toη si: Kam-i səm tesika tō.

²⁴ Pilati kōma na í ná si i kaa pəsi-ti, pəyēle yoou caa tiluyi. Ilena í caa lvm na í saη i niη ke samaa isentaa na í to si: Apalv un, pə taa wē si má kyūna-i yoo. Pə ké mə təm ké.

²⁵ Μπρόγυ samaa tana co-i si: Nnn, i səm təm í məli tá na tá piya tá nyəəη taa.

²⁶ Tánaya Pilati tula-weyē Palapaasi. Pə kaasa Yesu lēna, í yele na pá casa-i akpatē, na í kraya-i na í cēle-we si pá polo na pá kam-i səm tesika tō.

*Yoolaa paanav ke Yesu
(Maləki 15:16-20; Yohaani 19:2-3)*

²⁷ Pilati yoolaa pona Yesu ké Kufáne təyaya taa, lēna pa samaa tana kotina-i. ²⁸ Μπρόγυ pa wəəəsi i wontu, lēna pá suu-i capa kusem təkrai. ²⁹ Na pá luv sowa ke ntenuy na pá tē i nyuuy, na pá to i niη ntəəη taa ké kpatəy, na pá paakəna-i na pá luηixi i tē ké akula, na pá sē-i si: Yuta nyáma wulav səsə fə.

³⁰ Na pá tōki i tō ké ntayama, na pá muηi kpatəy na pá tayanəxi i nyuuy taa ké mapv. ³¹ Pa tēma-i paanav ke mpv, lēna pá wəəəsi capa un na pá məhna-i i wontu na pá tēna-i kam ke səm tesika tō.

*Yesu kam
(Maləki 15:21-32; Luku 23:26-43; Yohaani 19:17-27)*

³² Pa lukaya icate lēna, pá tē sulina Silēni tu nəəəlv, pa yaa-i si Siməη. Tánaya yoolaa kripa ilé na toη si í səyəli Yesu tesika ηke. ³³ Μπρόγυ pa tala timpri pa yaa si Kələkota to, nti tē yəəətəxi

^a 27:16 Palapaasi: Piipilinaa lēlaa na səsəyi si Yesu Palapaasi.

si nyumpwaxalaya te to. ³⁴ Tənaɣa pa cəla-i solum mpi pə taa pa sita tɔyɔ nakoli ku cələm*fa* to. Ama i tənəa ulena i kisi-wəxi nyəɔv. ^a

³⁵ M̄pɔyɔ pa kama-i səm tesika tɔɔ, na pá to tətə kɛ i wontu tɔɔ na pá tala-tu. ³⁶ Pa tɛma m̄pɔyɔ ulena pá caya tənə na pá tanj-i. ³⁷ Pa n̄maawa na pá pusi i nyɔyɔ tɔɔ si: Yuta nyɔma wulaw sɔsɔ Yesu kɔlɔ. Pa n̄maa m̄pɔyɔ si p̄ hólí mpi pə tɔɔ pa ku-i to. ³⁸ Pa kpeɲna i na n̄mulaa kɛ naale na pá ka-wɛyɛ səm tesikasi tɔɔ, lɛlɔ kɛ i ntɔɣɔɲ tɔɔ, lɛlɔ kɛ i mpɔtəɲ tɔɔ.

³⁹ Yɛlaa mpa pa tɛkəɣana tənə to pɛlɛ pa kpeɛtəxi nyɔɲɲ na pá tɔuki-i si: ⁴⁰ Matəɲ nyá tamna si n yəkəxi Isə tɛsɛɛlɛ sɔsɔlɛ na n̄ tayanɪ kɔfate n̄mau kɛ kuyɛɲ tooso taa. Waasi nyá ti ulɛ. Ye n kɛ Isə Pəyaya lu tesika tɔɔ na n̄ tii.

⁴¹ M̄pɔyɔ na kətɛlaa sɔsaa na Isə Təm sɛyɛsɛlaa na nyɔyɔ nyɔma tɔtɔ. Pɛlɛ pa tənə-i paanaw na pá yɔɣtəxi si: ⁴² I yapa lɛlaa nyɔɲɲ isənaya na i kaa pəsi na i ya i mayamaɣa i nyəɲku. Isu si inəɣɛlɛ lɛyɛli wulaw sɔsɔ na? Pənɛntɛ i lu tesika tɔɔ na i tii. Ulɛna tənə na na tɛ tisi. ⁴³ I to Isə kɛ naani na i to si inəɣɛlɛ Isə Pəyaya. Tɔv, tɛ ná si Isə ká sɔlɔ si i waasi-i yaa isənə.

⁴⁴ Na pə kpeɲna n̄mulaa mpa paa kama m̄pɔyɔ i calɔ tɔ na pɛlɛ pá tɔv-i mpɔ tɔtɔ.

Yesu hɛv

(Maləki 15:33-41; Luku 23:44-49; Yohaani 19:28-30)

⁴⁵ Pə koma na p̄ tala ilim sikuɣu, ulena səkpeɲɔyɔ nyala ɪcatɛ tɔɔ halənə ilim kpili. ⁴⁶ Ilim kpila mpɔ, ulena Yesu kiisina nɔɣɔ sɔsɔɣa si: Eli Eli, lema sapatani? Na tɛlɛ tɛ yɔɣtəxi si: Ma Isə ma Isə, pepe tɔɔ kɛ n lə-m?

⁴⁷ Mpa paa sənə tənə to pa taa lɛlaa nu mpɔ, ulena pá tɔ si: I yaana nteyɛ Ilii.

⁴⁸ Ulɛna pa taa nɔɣɔlɔ kpaɣa asewa na i polo na i lii kpaləkpam saɲ kɛ lɔm konyəɲəm napəli pə taa, na i tɔv kpatɔyɔ nɔɣɔ taa na i hulɪ Yesu si i nyɔɔ. ⁴⁹ Ama lɛlaa ná tɔma si: I yeɛlɛ na tɛ ná Ilii ká kɔɔ na i waasi-i yaa isənə.

⁵⁰ Tənaya Yesu tasa kiisuyɔ kɛ sɔsəm, ulena i hɛɛ.

⁵¹ M̄pɔyɔ waatu inəxi kpaɣpaa, puɣɔv sɔsɔv n̄ku ku kaɣa Isə tɛsɛɛlɛ sɔsɔlɛ taa to, ku faɣa yem kɛ hatoo isɔtaa na p̄ kaləsənə ku atɛ. Na tɛtu sele na kɔkpaməɲ ya pɔɣɔlɛ, ⁵² na pələaɲ tɔli na Isə yɛlaa mpa pa səpa to pa taa paɣalɛ fe. ⁵³ M̄pɔyɔ pa lu pələaɲ taa, na waatu wei Yesu koma na i fe to pá svɔ Isə ɪcatɛ nanjɲ nyɛntɛ taa, na yɛlaa paɣalɛ na-wɛ.

⁵⁴ M̄pɔyɔ Lom yoolaa sɔsɔ na yoolaa mpa i na-wɛ paa tanjə Yesu to, pa nawa tɛtu seluyɔ na pə tənə mpi pə lapa to, ulena pá nyá sɔsəm na pá to si: Tampana, yɔlv inɛ i kɛ Isə Pəyav kɛ. ⁵⁵ Alaa paɣalɛ ka wɛ tənə na pá sənə pɔolɔɲ na pá nyənəxi. Mpe inɪ pa tənəɣana Yesu kɛ hatoo Kalilee na pá caləsəxi-i. ⁵⁶ Makətala Malɪ na Saaku na Yosɛfɔ pa too Malɪ na Sepetee pəyalaɔ too, paa wɛ alaa mpe pa taa.

Yesu p̄im

(Maləki 15:42-47; Luku 23:50-56; Yohaani 19:38-42)

⁵⁷ Waatu wei taanaya taanaa to, Alimatee apalɔ tɔɲ to nɔɣɔlv wei pa yaa si Yosɛfɔ to i koma. I mayamaɣa i ka tənəɣa Yesu kɛ. ⁵⁸ M̄pɔyɔ i pola Pilati kin na i sələm-i si i kpaɣəxi sətɔ Yesu. Tənaya Pilati tɔma si pá cɛlɛ-i. ⁵⁹ Ulɛna i kpaɣa sətɔ na i takɪ-i kponkpontu tɔɲ nyɛntɔ nti pa yaa si lɛɲ to tɛ puɲkahulɔɲa kufalaya. ⁶⁰ Na i polo na i pimi-i i mayamaɣa i pələav n̄ku pa hula kɔkpamɔyɔ taa to kv taa. Na i pilimi puw sɔsɔv nakoli na i sulɪ pələav nɔɣɔ. Ulɛna i tɛɛ i kpe. ⁶¹ Na Makətala Malɪ na Malɪ lɛlv pá caya tənaya pələav isɛntaa.

Pələav tanjɔyɔ

⁶² Koyaku kɔhɛsɔyɔv tɔɔ sɔlv lapv tɛma na tɛv fe, ulena kətɛlaa sɔsaa na Falisanaa kpɛntɪ na pá polo Pilati kin, ⁶³ na pa heeli-i si: Tacaɔ, tɛ tɔsaa si pəpɔtv inɪ i ka yɔɣtəɔ si ye pə lapa wɛɛ tooso inɪ i ká fe. ⁶⁴ Tɔv, mpɔv to, yeɛlɛ na pá tanjə pələav halənə p̄ tala kuyɛɲ tooso wulɛ. I falaa i taa kɔɔ na pá n̄mulɪ-i na pá looli samaa si i fema sətəɔ taa. Ye pə lapa mpɔ, tɛlɛ tɛ pəpɔtv ká kəli kancalaya nyɛntɔ.

⁶⁵ M̄pɔyɔ Pilati tɔma-wɛ si: Yoolaa mpa paa tanjə tɔyɔlv, i polo i tanjə-kuyɔv teu teu.

⁶⁶ Tənaya kətɛlaa polaa na pá tayanɪ pələav tɔɔ puw n̄kuyɔv teu, na pá to pa kuyɔsvəm si nɔɣɔlv i taa tokina. Ulɛna pá svɔ yoolaa si pá tanjə.

28

Yesu fem

(Maləki 16:1-10; Luku 24:1-12; Yohaani 20:1-10)

¹ Koyaku kɔhɛsɔyɔv tɛɛwa na pə fe cimaasi, ulena Makətala Malɪ na Malɪ lɛlv pá kɔli tanajə təpam si pa pukɪ pələav tɔɔ. ² M̄pɔyɔ tɛtu sela sɔsəm kɛ kpaɣpaa. Mpi tɔ, Tacaɔ isɔtaa tillu lunna isə na i tii, na i polo i kulɪ puw n̄kuyɔv pələav nɔɣɔ na i svɔ kpeɲna, na i kpa tɛ tɔɔ na i caya. ³ I teu

^a **27:34** tɔyɔv nakoli ku cələm: Pə kɛ kɔlɛ nte tɛ laki na yɔlv too na pá ku i wɔsasi tɔyɔ. Ama Yesu na sɔlaa si i wɛɛna i isɛ kɛ mpɔ halənə i səm.

nəḡəsəna isu tən nyəḡəsuyə tə, na ı wontu huləmaə isu kponḡkroməlum. ⁴ Mḡyó pə lapa taŋlaa ke səḡəntu ke səsəm na pá seliyi, na pá səpa pa tuŋ təw kə yem təkḡəti. ⁵ Tənaḡa isətəa tillu təma alaa si: Mu taa nyá, ma nyəmə si Yesu wei pa kama səm tesika təw təḡo í kəma pəekuyə. ⁶ I fei cəne, ı fema isu ı ka yəḡətəa tə. I kəw na í ná timpri paa hısa-ı tə. ⁷ I polo ləŋ na í heeli ı ifalaa si, ı fema na í tēe-mēye nəḡo ke Kalilee. Tənaḡa í ká na-ı. Nti ma wəna si ma heeliyi-me təḡəle.

⁸ Tənaḡa alaa mpe pa kula pəlaav təw kə kḡakḡaa na pá tēe, na səḡəntu na laŋhuləmlē pə kuyi-wē. Ilena pá polo na pá kaasi Yesu ifalaa ke laapaalı unı. ⁹ Pa təŋna tēw ke mpu, ılena Yesu sulı-wēye kḡakḡaa na í tə-wē si: Ma sēe-me.

Mḡyó pa kḡətəna-ı na pá təkı ı nəḡeē, na pá həntı-ı atē na pá sēe-ı. ¹⁰ Ilena Yesu heeli-wē si: I taa nyá. I polo í heeli ma taapalaa si pá polo Kalilee, tənaḡa paa na-m.

Nti taŋlaa kēesaa tə

¹¹ Alaa mpe pa wē mpaav taa na pá kḡeŋ mpu, ıle sēe yoolaa mpa paa taŋa pəlaav tə, pa taa ləlaa ná tēma məlwuy ke ıcate taa kele na pá kēesı kətəlaa səsaa ke pə təna mpi pə lapa tə.

¹² Mḡyó kətəlaa səsaa na nyuyə nyəma pa kotaa na pá lá nəḡo kuləmayə na pá ha yoolaa ke liyitee tuutuuma, ¹³ na pá heeli-wē si: I tə si tom kḡaḡa-mēye ahoə na ı ifalaa kəw na pá ŋmıli-ı.

¹⁴ Na ye Kofəneē í nu mpu, taa həesı ı laŋle, ı kaa la-mēye pəlv.

¹⁵ Tənaḡa taŋlaa mu liyitee anı na pá lá isu pa heela-wē tə. Na təm tənē tə yeḡı Yuta nyəma həku, haləna saŋa.

Yesu ifalaa təw luw

(Maləki 16:14-18; Luku 24:36-49; Yoħaanı 20:19-23; Tıllaa Təmlē 1:6-8)

¹⁶ Mḡyó Yesu ifalaa naanəwa na kuləm unı pá kulaa na pá polo Kalilee pulayə ŋka Yesu ka kēesə-wē tə ka təw. ¹⁷ Pa na Yesu ılena, pá həntı-ı atē na pá sēe-ı. Ama pa taa ləlaa ka wəna sika.

¹⁸ Tənaḡa Yesu kḡətəna-wē na í heeli-wē si: Ma niŋ taa kə pa tu isətəa na atē. ¹⁹ Mpu tə, í polo na í la na kəteŋası təna taa yəlaa pəsi ma ifalaa. I səəki-wēye təw lum na í yaakəna Caa na Pəyayə na Feesuḡu Naŋŋtu pa hətē. ²⁰ I sēyēsı-wē si pá təkı pə təna mpi ma sēyēsə-me tə. I nyı teu si má, maa wēe mə waalı kə paa kuyəŋkuyı, haləna antulinya polo na í kul.

LAAPAALI KUPANJ WEI
MALƏKI
ŊMAAWA TƏ
Kətləlvə

Maləki wei i ηmaa takəlaya kanə tə i ta ke Yuta tu. I yəgətə i takəlaya taa sɪ Yesu kə təmlə tə kə (10:45). I seyesəyi na i waaki na i looki əlayaa. Ama Maləki ta yəgətə Yesu ləlvəy təm, i hulaa kə sɪ Yesu kə Isə Pəyaya na Yəlv Pəyaya.

Isə na pa faya Maləki takəlaya tə:

Yesu təmlə təyanəy, titite 1:1-13

Yesu təmlə ke Kalilee, titite 1:14-8:26

Yesu na i ifalaa, titite 8:27-9:50

Yesu təmlə ke Yuta na Yosalem, titite 10-13

Yesu səm na i fem, titite 14-16

Isə Lvm Səlv Yohaani waasv

(Matiyee 3:1-12; Luku 3:1-18; Yohaani 1:19-28)

¹ Isə pəyalv Yesu Kilisiti Laapaali Kupanj təcaalle ntə. ² Pa ηmaaawa Isə kuyəgətəv tələsəlv Isayii takəlaya taa sɪ:

Nyəni, ma tillu ntə,

ma tələsəyi nyá nəgə tə sɪ

í təyanu nyá mpaav na ŋ kəŋ.

³ Nəgəlv yəgətəyəna nəgə səsəya ke wəlaya tətə taa sɪ:

I təyanu Tacaa mpaav,

í siyisi i mpaasi.

⁴ Mpróy pə lapa na Isə lum səlv Yohaani kə wəlaya tətə taa na i səəki yəlaa ke Isə lum. Na i kpaaləyi sɪ: I layasi təntə na pá sə-meyə lum na Isə husi mə isayatu.

⁵ Ilena Yuta tətə yəlaa təna, na Yosalem nyəma təna puki i kin, na paa wei i kuliyi i isayatu tə kə yəlaa taa, na Yohaani səəki-weyə Isə lum ke Yaatanu pəgə taa.

⁶ Yooyoo hontu kunti ke Yohaani takaa, na i ləla tənəy tampala ke i tənaya taa. I təyənaya ntə cələŋ na taale tuj nim. ⁷ Na i kpaaləyi samaa taa sɪ: Ma waali wei i kəŋ tə pəntu kəla-m tonj. Hali ma ta tu tala sɪ má sopi na má wəgəsɪ i nəəhəe taa ntəŋkpaala məyamaya. ⁸ Ma ile, lum ke ma sə-mə. Ama Feesuyu Nəŋŋtə ke ílé i ká sə-mə.

Yesu Isə lum səlv na i mayasəy

(Matiyee 3:13-4:11; Luku 3:21-22; 4:1-13)

⁹ Saa ŋi i taa Yesu luma Nasaləti ke Kalilee tətə taa, na i polo na Yohaani sə-i Isə lum ke Yaatanu pəgə taa. ¹⁰ Yesu lukayana lum taa, ilena í ná isətənyəv tulaa na Feesuyu Nəŋŋtə tii i tə isu əlukuku. ¹¹ Ilena pá nu pə yəgətəyəna isətəa sɪ: Nyagale ma luyə tē Pəyaya, ma luyə sɪv-ŋ səsəm.

¹² Pə tēma mpróy kpaakraa, ilena Isə Feesuyu pona Yesu kə wəlaya tətə taa. ¹³ Na i cəya tənaya wēe nule, na Satani kə na i mayasəyi-i. Na i wē taale wontu həkə na isətəa tillaa paasəna-i.

Yesu yaav ke tiina kpalaə liyiti

(Matiyee 4:12-22; Luku 4:14-15; 5:1-11)

¹⁴ Mpróy pa tə Isə lum səlv Yohaani ke saləka, ilena Yesu náa polo Kalilee na i sɪv Isə Laapaali Kupanj ke kpaaləy. ¹⁵ Na i təŋ sɪ: Pənentə pə tala mpv, Isə Kawulaya kpegetaa. I layasi na i mv Laapaali Kupanj.

¹⁶ Yesu malaya Kalilee tənku kətəŋ, ilena í ná tiina kpalaə ke naale. Siməŋ na i neu Antəlu, na pá tvi puluyə ke lum taa. ¹⁷ Mpróy i təma-wē sɪ: I kə na i təŋi-m na má la-mə na i puuki yəlaa isu i puukuyu tiina tə.

¹⁸ Tənaya pēle pa yela pa puluŋ na pá təŋi-i kpaakraa.

¹⁹ I tasa pote ke pəcə, ilena í ná Sepetee pəyalv Saaki na ílé i neu Yohaani, na pá cəya kpuəlv taa na pá təyənəyi pa puluŋ. ²⁰ Tənaya i yaa pēlēyē kpaakraa, ilena pá yele pa caa Sepetee na i paa nyəma ke kpuəlv taa na pá təŋi-i.

Ŋəgəhilu nəgəlv i təm

(Luku 4:31-37)

²¹ Mpróy Yesu pa pola Kapənahum icatə taa na í sɪv Yuta nyəma təkotile taa kə kuyaku kəhəsəy vule na í niki seyesəy. ²² Mpróy i seyesəy cəpa yəlaa lanja. Pə təya pulu, i seyesəya-weyə na tonj i ta nyá. I fē isu pa Isə Təm seyesəlaa.

²³ M̄p̄óyú p̄a tuta Yuta nyǝma təkotile taa ké ap̄alv nǝǝlv na í hii ilǝǝv nǝǝlv. Tǝnaya ap̄alv in̄i í koowa s̄i: ²⁴ Nasalɛti Yesu, n caa-weye tá kin̄? N kǝma-tuyv wakǝlvuyv kɛ? Ma nyǝma-n̄j teu, n kɛ Iso Yulv Nan̄jtu wei í tilaa tǝ.

²⁵ Tǝnaya Yesu holina-i s̄i: Hei, nyá, su na n̄ se ap̄alv inɛ í waalv.

²⁶ M̄p̄óyú ilǝǝv in̄i í selisa ap̄alv inǝyi teu. Ilena í má kapuka na í se í waalv. ²⁷ M̄p̄óyú p̄a cɛpa yǝlaa tǝna laɲa kɛ sǝsǝm, na p̄a tǝn̄ tǝma s̄i: Maamaaci wei kelɛ mp̄v? Ton̄ seyesuyv kufalvuyv ntɛ yaa. P̄owɛ. P̄a kpeɲna alǝyaa, í yǝǝtǝyi pɛlyɛ na ap̄alvtv na p̄a nukǝna-i.

²⁸ M̄p̄óyú Yesu hǝtɛ yaa kpakp̄aa inǝyi Kalilee tetv tǝna taa.

*Yesu waasvuyv kɛ kv̄tǝntvnaa p̄ayalɛ
(Matiyee 8:14-17; Luku 4:38-41)*

²⁹ Pa lu Yuta nyǝma təkotile taa, ilena p̄a na Saaki na Yohaani p̄a polo Simǝn̄ na Antǝlv p̄a tǝyaya kɛ kpakp̄aa. ³⁰ Na p̄a maɲana watv wɛna Simǝn̄ yǝsǝ na í hǝntaa. Yesu talaa, ilena p̄a heeli-i alv in̄i í wosasi tǝm. ³¹ Tǝnaya Yesu pola í kin̄ na í tǝki í nin̄j taa na í kus̄i, na í watv ya na í kul̄i na í calǝs̄i-wɛ.

³² M̄p̄óyú p̄a kǝna-i kv̄tǝntvnaa tǝna na alǝǝhilaa tǝnaya taanaɲa tǝw kɛ waatv wei ilim tǝwa tǝ. ³³ Na ícǝtɛ tǝna koti tǝcǝyǝcǝyi kɛ tǝyaya ɲkɛ ka nǝnǝyǝ tɛɛ. ³⁴ Ilena Yesu la na mp̄a kv̄tǝmǝn̄ cǝsǝyaa tǝ p̄a hiki alaaf̄aya. Na í tǝǝn̄i alǝyaa p̄ayalɛ. I ta tisi s̄i alǝyaa í yǝǝt̄i. P̄a taya p̄ulv, pɛlɛ p̄a nyǝmá í kɛ mp̄i tǝ.

*Yesu waasv kɛ Kalilee tetv taa
(Luku 4:42-44)*

³⁵ M̄p̄óyú waatv wei p̄a wɛsa fɛm na sǝkpeɲtuyv wɛɛ tǝ, Yesu luwa na í polo timpi yǝlaa fɛi tǝ na í sǝlǝmi Iso. ³⁶ Ilena Simǝn̄ p̄a s̄u-i pɛɛkuyv. ³⁷ Pa kǝma na p̄a na-i, ilena p̄a heeli-i s̄i: Yǝlaa tǝna caaki-n̄j.

³⁸ Tǝnaya Yesu cǝ-wɛ s̄i: Tǝ polo pǝcǝlv pǝcǝlv acalɛɛ lenna taa na má lá pɛlyɛ waasv totǝ. P̄a maɲamaɲa p̄a tǝw kɛ ma kǝma.

³⁹ M̄p̄óyú í s̄u Kalilee tetv tǝna taa kɛ cǝsv, na í lak̄i waasvnaa kɛ Yuta nyǝma təkotilena mp̄a p̄a wɛna tǝna tǝw tǝ p̄a taa, na í tǝǝn̄yǝyǝ alǝyaa.

*Yesu waasvuyv kɛ tǝnvuyv tǝw asilima kv̄tǝn̄j tv nǝǝlv
(Matiyee 8:1-4; Luku 5:12-16)*

⁴⁰ Tǝnaya tǝnvuyv tǝw asilima kv̄tǝn̄j tv nǝǝlv í kǝma Yesu kin̄, na í sopi í tɛɛ na í tɛyɛ-i nin̄j na í tǝ s̄i: Ye n̄ ka tisaya n̄ taa waasi-m?

⁴¹ M̄p̄óyú tǝnvuyv tǝw kv̄tǝn̄j tv in̄i í tǝm lapa Yesu kɛ p̄ǝtǝtǝlɛ kɛ sǝsǝm, na í kus̄i í nin̄j na í tokina-i na í cǝ-i s̄i: Teu, ma tisaa, alaaf̄aya í la.

⁴² M̄p̄óyú ap̄alv in̄i í kv̄tǝn̄j tǝma tǝnɛ inǝyi kpakp̄aa na í mǝli tǝmamamam. ⁴³ Ilena Yesu tǝǝn̄i-i kpakp̄aa, na í kpaal̄i-i na ton̄j s̄i: ⁴⁴ Taa heeli nǝǝlv. Ama tɛɛ kpakp̄aa na kv̄tǝlv na-n̄j. Ilena n̄ yiyisi is̄u Moisi ka kɛɛsvuyv tǝ, na p̄a ná s̄i p̄a waa-n̄j.

⁴⁵ Ama ap̄alv in̄i í tɛɛwa, ilena í s̄u p̄a tǝm kpaal̄vuyv kɛ p̄aa timpi. Halǝna í kpaal̄vuyv mp̄i p̄a tǝw Yesu tá p̄əsi na í s̄u ícǝtɛ natǝli tǝ taa tǝkaa. Ama kpeɲna tǝw kɛ í cakaya kpaɛ taa, na yǝlaa lukǝna p̄aa timpi na p̄a makǝna-i.

2

*Yesu waasvuyv kɛ kv̄tǝn̄j kv̄tǝlvuyv tv
(Matiyee 9:1-8; Luku 5:17-26)*

¹ Wɛɛ lapa naalɛ, ilena Yesu mǝli Kap̄anahum na yǝlaa nu s̄i í wɛ tǝyaya taa. ² Mp̄vuyɛ p̄a kota sǝsǝm p̄a tǝ fɛi. P̄a nyǝkaa kɛ tǝkan̄j na p̄a kpeɲna nǝnǝyǝ na p̄a tǝki, na Yesu tǝɲna-wɛyɛ seyesuyv. ³ M̄p̄óyú yǝlaa nap̄ali p̄a kǝma í kin̄ na p̄a taa liyiti sǝyǝla kv̄tǝn̄j kv̄tǝlvuyv tv nǝǝlv. ⁴ Ama yǝlaa samaa tǝw p̄a kp̄isa isǝna p̄aa la na p̄a tana-i Yesu kin̄ tǝ. Ilena p̄a kpa na p̄a wɛs̄i kutuluyv ɲku kv̄ taa Yesu ka wɛɛ tǝ kv̄ lǝp̄tv, na p̄a tisi kpatǝlɛ nte tǝ taa kv̄tǝntv in̄i í ka wɛɛ tǝ na p̄óyú ɲkv. ⁵ Yesu nawa yǝlaa mpɛ p̄a naani, ilena í tǝ kv̄tǝn̄j kv̄tǝlvuyv tv in̄i s̄i: Ma p̄ayalv, nyá isayatu husaa.

⁶ P̄a p̄amma Iso Tǝm seyesǝlaa nap̄ali p̄aa caɲa tǝna na p̄a hv̄vki p̄a taa s̄i: ⁷ Pɛpɛ tǝw kɛ ap̄alv inɛ í mak̄i kan̄kante na í kpakaȳi í ti na í kɛɛsǝyǝna Iso? Awe p̄əs̄aȳi na í hus̄i isayatu ye p̄a taya Iso paasi? ⁸ Ama Yesu ná cɛkǝna nti p̄a hv̄vkaɲa p̄a taa tǝyǝ kpakp̄aa. Ilena í p̄əs̄s̄i-wɛ s̄i: Pɛpɛ tǝw kɛ í hv̄vki m̄p̄óyú mǝ taa? ⁹ Nti tǝ yǝǝt̄uyv kǝlǝna tǝlɛv. Má heeli kv̄tǝntv s̄i Nyá isayatu husaa, yaa Kul̄i na n̄ kɛli nyá kpatǝlɛ na n̄ tǝ? ¹⁰ Tǝw, maa huli-mɛ s̄i Yulv P̄ayaya má, ma p̄əs̄aȳi na má hus̄i isayatu kɛ atɛ cǝnɛ.

Tǝnaya Yesu tǝma kv̄tǝntv s̄i: ¹¹ Ma heeliɲi-n̄j s̄i n̄ kul̄i na n̄ kraɲa nyá kpatǝlɛ na n̄ kpe.

¹² Tǝnaya kv̄tǝntv kula kpakp̄aa na í kraɲa í kpatǝlɛ na yǝlaa nyǝnǝȳi-i mp̄v, na í tɛɛ. M̄p̄óyú p̄a lapa p̄a tǝnaya piti kɛ sǝsǝm, na p̄a san̄ Iso na p̄a tǝn̄j s̄i: Tuu tǝ, tǝ ta nata isǝntǝ in̄i í nǝyǝsǝlɛ.

Yesu yaav ke Lefii
(*Matiyee 9:9-13; Luku 5:27-32*)

¹³ Mpróyó Yesu tasa Kalilee tenjku nɔ̀yɔ̀ ke pote na yɔ̀laa puki i kin ke sɔ̀sɔ̀m na í seyesə̀yí-wɛ. ¹⁴ Yesu teekaya, ìlena í ná Aláfe pɔ̀yalɔ̀ Lefii na í caya lampuu tɔ̀mɔ̀le. Ìlena Yesu tɔ̀mɛ-ti si: Koli na ñ tɔ̀ŋi-m.

Mpróyó Lefii kɔ̀laa na í tɔ̀ŋi-ti.

¹⁵ Pɔ̀le pɔ̀ waali Yesu caya na í tɔ̀ki kutɔ̀yɔ̀ ke Lefii te. I na lampuu mɔ̀laa pɔ̀yalɛ, na asayaa pɔ̀yalɛ, na í ifalaa pa tɔ̀kayana. Yɔ̀laa asayaa isu mpu ka tɔ̀ŋaya-ti pɔ̀yalɛ tɔ̀tɔ̀yɔ̀. ¹⁶ Mpróyó Iɔ̀ Tɔ̀m seyesɔ̀laa mpa pa ké Falisanaa kpekɔ̀le nyɔ̀ma tɔ̀, pa nawa Yesu na asayaa, na lampuu mɔ̀laa pa caya na pá tɔ̀ki mpu. Ìlena pá pɔ̀ɔ̀si i ifalaa si: Pepe tɔ̀ ké Yesu na lampuu mɔ̀laa na yɔ̀laa asayaa pa kpentə̀yí na pá tɔ̀ki?

¹⁷ Yesu nu mpu, ìlena í tɔ̀-wɛ si: Pɔ̀ taya alaafə̀ya nyɔ̀ma nyulə̀yɔ̀na fetaa. Ama kutɔ̀ntɔ̀naa ké. Ma kɔ̀mɔ̀ya si ma yaaki asayaa, pɔ̀ taya kɔ̀pama.

Yesu keesvɔ̀ ke nɔ̀hɔ̀kɔ̀vɔ̀ tɔ̀m
(*Matiyee 9:14-17; Luku 5:33-39*)

¹⁸ Kɔ̀yako nakoli Lum Sɔ̀lv Yoħaanu ifalaa na Falisanaa pa hɔ̀ka nɔ̀ɔ̀si. Tɔ̀naya yɔ̀laa kɔ̀ma na pá pɔ̀ɔ̀si Yesu si: Pɔ̀ lapa isɔ̀na na Lum Sɔ̀lv Yoħaanu ifalaa na Falisanaa nyɔ̀ma ná hɔ̀kə̀yí nɔ̀ɔ̀si na nyá ifalaa naa toosiyi pɔ̀ tɔ̀m. ¹⁹ Mpróyó Yesu cɔ̀-wɛ si: I huɔ̀ si akpɔ̀yalɔ̀ taapalaa ká hɔ̀kɔ̀ nɔ̀yɔ̀ na í na-wɛ pá wɛɛ? Aai, pɔ̀le pɔ̀ fei lapu ke paa pɔ̀ɔ̀. Ye i wɛ pa heku, paa tɔ̀ki tam ké. ²⁰ Ama pu kɔ̀ na pá kɛsi kɔ̀yako nakoli, ìlena pá læsi-ti pa heku. Ie pɔ̀leyɛle paa hɔ̀kɔ̀ nɔ̀ɔ̀si.

²¹ Nɔ̀yɔ̀lv kaa kpɔ̀ya saaliya kɔ̀falaya na í tɔ̀ wontuyu kɔ̀pɔ̀nyu. Tɔ̀fɔ̀, saaliya ŋke kaa hɔ̀ wontuyu ŋku na pɔ̀yóyó teesi walɔ̀yɔ̀. ²² Nɔ̀yɔ̀lv kaa suu solɔ̀m kɔ̀fam ke solɔ̀m hulun kɔ̀pɔ̀ŋ taa. Tɔ̀fɔ̀ solɔ̀m kɔ̀fam yasə̀yí hulun kɔ̀pɔ̀ŋ inə̀yí, na solɔ̀m mpi na hulun pɔ̀ wakə̀li yem. Ama hulun kɔ̀faŋ taa ké pa suuki solɔ̀m kɔ̀fam.

Yesu kele kɔ̀yako kɔ̀heesvɔ̀vɔ̀ tɔ̀
(*Matiyee 12:1-8; Luku 6:1-5*)

²³ Mpróyó Yesu na í ifalaa pa fayana tɔ̀yɔ̀naya pee taale natə̀li tɔ̀ taa ké kɔ̀yako kɔ̀heesvɔ̀vɔ̀ kɔ̀li ku wule. Ìlena i ifalaa suv tɔ̀yɔ̀naya pee pɔ̀lvɔ̀vɔ̀ na mpaav. ²⁴ Tɔ̀naya Falisanaa tɔ̀ma Yesu si: Nyɔ̀ni nyá ifalaa lakɔ̀vɔ̀ mpi pɔ̀ fei lapu ke kɔ̀yako kɔ̀heesvɔ̀vɔ̀ wule tɔ̀ yee.

²⁵ Ìlena Yesu cɔ̀-wɛ si: Ye mpu í ta kalə̀ta paa pɔ̀cə̀yɔ̀ mpi Tafiiti lapa waatu wei pɔ̀ caala-ti na nyɔ̀zɔ̀si pu í na mpa pa wɛ i cɔ̀lv tɔ̀? ²⁶ Isə̀na i suv Iɔ̀ tɔ̀yaya taa na í tɔ̀yɔ̀ potopotonaa mpa paa su Iɔ̀ tɔ̀. Apiyataa ka kɛna kɔ̀tɔ̀lv sɔ̀sɔ̀ ke saa inu. Pə̀yele pɔ̀ fei si nɔ̀yɔ̀lv í tɔ̀yɔ̀ potopotonaa mpeye yem na pá tá ké kɔ̀tə̀laa. Ama Tafiiti ná tɔ̀yɔ̀-wɛ. Halə̀na í ha i taapalaa.

²⁷ Mpróyó Yesu tasa-wɛ tɔ̀tɔ̀ si: Yɔ̀lv tɔ̀ ké pa su kɔ̀yako kɔ̀heesvɔ̀vɔ̀. Ama pa ta la yɔ̀lv ke kɔ̀yako kɔ̀heesvɔ̀vɔ̀ tɔ̀. ²⁸ Pɔ̀ tɔ̀ ké Yɔ̀lv Pə̀yaya má, ma ké kɔ̀yako kɔ̀heesvɔ̀vɔ̀ sɔ̀sɔ̀ tɔ̀siyiisiyi.

3

Nkpalə̀kpekaya tɔ̀ tɔ̀m
(*Matiyee 12:9-14; Luku 6:6-11*)

¹ Pɔ̀le pɔ̀ waali Yesu tayana Yuta nyɔ̀ma təkotile taa ké mɔ̀lvɔ̀vɔ̀. Pɔ̀ pamna ŋkpalə̀kpekaya tɔ̀ nɔ̀yɔ̀lv i ka wɛ tɔ̀na. ² Na yɔ̀laa mpa paa wɛ tɔ̀na tɔ̀ pá caya na pá kɛŋna Yesu ké teu si pa naa si i ká waasi apalv inə̀yí kɔ̀yako kɔ̀heesvɔ̀vɔ̀ wule yaa isə̀na? Pa lakaya mpróyó si pá hiki nti paa waana-ti. ³ Mpróyó Yesu tɔ̀ma ŋkpalə̀kpekaya tɔ̀ si: Koli na ñ sɔ̀ŋ heku taa.

⁴ Ìlena Yesu pɔ̀ɔ̀si mpa pa caya mpu tɔ̀ si: Ta mpaav taa, kɔ̀pantv ke pɔ̀ mɔ̀na pá la kɔ̀yako kɔ̀heesvɔ̀vɔ̀ wule yaa isayətɔ̀? Paa waasi yaa paa ku?

Ama pa ta cɔ̀ si pɔ̀lv. ⁵ Tɔ̀naya i nyə̀na pa tɔ̀na pa isentaa na pa tɔ̀m lapu-ti pááná, na pa taa huwɛɛ asayɛɛ wakə̀li i lanle ke sɔ̀sɔ̀m tɔ̀tɔ̀. Ìlena í tɔ̀ ŋkpalə̀kpekaya tɔ̀ inu si: Tɔ̀v, loosi nyá nin.

Mpróyó ŋkpalə̀kpekaya tɔ̀ loosa i nin, ìlena i nin heci. ⁶ Tɔ̀naya Falisanaa luna Yuta nyɔ̀ma təkotile taa ké kpakpaa, ìlena pa na Heloti nyɔ̀ma pá caya na pá mayasi isə̀na paa la na pá ku Yesu tɔ̀.

Samaa kɔ̀ntɛ ke Yesu kin

⁷ Mpróyó Yesu lu tɔ̀na tɔ̀fan, na í na i ifalaa pá polo Kalilee tenjku nɔ̀yɔ̀, na samaa tuutuuma hu i waali. Samaa inu i ka luna Kalilee, na Yuta, ⁸ na Yosalem, na Itumee tetv taa, na Yaatanu pɔ̀yɔ̀ waali, na Tiii na Sitɔ̀ŋ pɔ̀ acalee cɔ̀lv hɔ̀yɔ̀lvɔ̀vɔ̀. Yɔ̀laa pane pa nu mpi mpu Yesu tɔ̀ŋna lapu tɔ̀yɔ̀ pa kotaya i kin ke sɔ̀sɔ̀m ke mpu. ⁹ Mpróyó Yesu tɔ̀ma i ifalaa si pá tanj-ti na kpulvɔ̀vɔ̀, tɔ̀fɔ̀ samaa yun ka nyə̀ki-ti. ¹⁰ Pɔ̀ taya pɔ̀lv tɔ̀, yɔ̀laa nawa si Yesu tɔ̀ŋna lapu na kutɔ̀ntɔ̀naa hikiyi alaafə̀ya. Ìlena pa tɔ̀na mpa pɔ̀ wukaya tɔ̀, pá huliyi si pá hiki-ti na pá tókina-ti. ¹¹ Ye alɔ̀yaa loosa Yesu, pa suuki kiisuɔ̀yɔ̀ ké na pá lunj-ti na pá tɔ̀ŋ si i ké Iɔ̀ Pə̀yalv ké. ¹² Ama Yesu ná kalə̀na-wɛ si pá taa yɔ̀yɔ̀tə̀yi mpu.

*Tillaa naanowa na naale kpav
(Matiyee 10:1-4; Luku 6:12-16)*

¹³ M̄p̄r̄ȳȳ Yesu kpa puyv t̄o na í yaa mpa í caa t̄ȳo í kin, na pele pá polo. ¹⁴ T̄n̄ax̄a í læsa pa taa ȳl̄aa naanowa na naale na í ha-weye h̄ete s̄i tillaa. Í læsa peleye s̄i pá wee í kin ke tam na í tiliyi-weye waasu lapv. ¹⁵ Na í ha-weye al̄yaa t̄ȳon̄ȳv p̄es̄ȳv. ¹⁶ Ȳl̄aa naanowa na naale wei í læsaa t̄o pa h̄ela nt̄o. Sim̄əj̄ wei Yesu ha h̄ete s̄i Piyee t̄o, ¹⁷ na Sepetee p̄ȳalv Saaki na í neu Yohaani. Pele pa naaleye Yesu ka ha h̄ete s̄i Powaneesi, na t̄ele t̄e h̄uwee nt̄e s̄i tev holux̄u piya. ¹⁸ Na pá kaasi Ant̄əli, na Filipv, na Paatelemii, na Matiyee, na Tomaa, na Al̄əfe p̄ȳalv Saaki, na Tatee, na Sim̄əj̄ wei í ka l̄kax̄a t̄ev t̄ok̄ȳv t̄əm taa t̄o, ¹⁹ na Yutaasi Is̄əkal̄eeu wei í hulaa s̄i Yesu kolontunaa í kpa-í t̄o.

Yesu nȳəma k̄ənt̄e ke í kpayav

²⁰ P̄ele p̄ə waali Yesu m̄əla t̄əȳaya, na ȳl̄aa tuutuuma tasa kotux̄u p̄ə tu fei. Hal̄əna Yesu na í ifalaa pa ta hiki tapacayale s̄i pá t̄ȳo t̄ȳov mayamaya. ²¹ Í nȳəma nu mpv, ðena pá kol̄i s̄i pá puki na pá kpa-í. P̄ə t̄əȳa pulv t̄o, pa t̄əȳaya k̄e s̄i p̄ə lak̄i-í k̄e.

*Yesu c̄əv ke í t̄əm t̄l̄aa
(Matiyee 12:22-32; Luku 11:14-23; 12:10)*

²² Is̄ə T̄əm seyešl̄aa mpa pa luna Yosalem na pá k̄əv t̄o pele pa t̄əȳaya s̄i: Yesu nȳəna Pesepule^a k̄e.

Ílena lel̄aa náá t̄əj̄ s̄i: Al̄yaa wulav t̄əj̄ ke Yesu t̄əȳənȳəna al̄yaa lem̄pa.

²³ M̄p̄r̄ȳȳ Yesu yaa-we na í se-e-weye is̄ənaa s̄i: Is̄ənaɣa Satani ká t̄əȳoni í ti? ²⁴ Ye kawulaya wee na ká fei n̄ȳo kul̄m̄aya, n̄əon̄əv k̄a saal̄əyi yem k̄e. ²⁵ Na ȳl̄aa í we t̄əȳaya taa na pá fei n̄ȳo kul̄m̄aya, n̄əon̄əv t̄əȳaya ŋke ka saal̄əyi yem k̄e. ²⁶ Mp̄v t̄əȳə ye Satani wak̄əl̄əyi í ti na í kawulaya nȳəma yooki pa taa pa tike, í kawulaya yaa k̄e na í t̄əj̄ saali yem t̄əkr̄ataa.

²⁷ N̄ȳəlv̄v kaa p̄əsi na í sv̄o ȳəlv̄v t̄əj̄ t̄əȳaya s̄i í kuuki í wontu na í tá t̄e t̄əj̄ t̄o in̄əyi h̄əkv̄ȳv ke ŋmusi. Ama í kpa-í k̄e na í h̄əkv̄-í t̄əken̄keɲ na p̄əš̄ó í sv̄o í wontu kuuu ke t̄əȳaya taa.

²⁸ Tampana ke ma heeliyi-me yoo ma c̄es̄əyi, paa ȳl̄aa kwak̄əl̄əm ká t̄əv is̄əna, yaa paa pa ȳəȳəta isayav̄v is̄u we, Is̄ə p̄əs̄əyi na í h̄ól̄i-weye suulu. ²⁹ Ama wei í ká ȳəȳəta isayav̄v ke Feesuyv̄v N̄əj̄ənt̄v̄v t̄əv t̄o pa kaa husi p̄ənt̄v̄v isayav̄v ke paa p̄əš̄əv̄v. P̄ə t̄əȳa pulv t̄o, p̄ənt̄v̄v s̄əȳəla isayav̄v tam nȳənt̄v̄v k̄e.

³⁰ Mpi p̄ə t̄əv Yesu ȳəȳəta mpv t̄o, pa t̄əȳaya-í k̄e s̄i í nȳəna ðəȳəv̄v.

*Yesu too na í newaa
(Matiyee 12:46-50; Luku 8:19-21)*

³¹ M̄p̄r̄ȳȳ Yesu too na í newaa apalaa nȳəma pa k̄əma na pá s̄əj̄ awali na pá tili s̄i pá yaa-í. ³² P̄ə pamna ȳl̄aa samaa cayaa na pá c̄əna Yesu. T̄əȳaya pa heela Yesu s̄i: T̄ə taa c̄e nȳə n̄ȳo t̄əv, nȳə too na nȳə newaa pa wenna nt̄eye awali na pá caa-ŋ.

³³ M̄p̄r̄ȳȳ Yesu n̄ȳəv̄v t̄əkr̄av̄v s̄i: Aweye ma too na m̄ȳaya ma newaa ye? ³⁴ Yesu nȳəna mpa pa t̄əna pa cayaa na pá c̄əna-í kotaya t̄o, ðena í t̄o s̄i: Í naa ma t̄ənaa na ma newaa nt̄o. ³⁵ P̄ə t̄əȳa pulv t̄o, mpa pa lak̄i mpi Is̄ə caaki t̄o p̄ənt̄v̄v n̄t̄e ma newaa na ma t̄ənaa.

4

*M̄ətuutuuna t̄əm
(Matiyee 13:1-9; Luku 8:4-8)*

¹ M̄p̄r̄ȳȳ Yesu tasa seyešȳv̄v ke Kalilee t̄əj̄ku n̄ȳo. T̄əȳaya ȳl̄aa kota í kin ke s̄əš̄əm p̄ə fei kees̄ȳv̄v. Hal̄əna í kol̄i na í kpa k̄p̄ul̄ȳv̄v taa na í c̄aya. Na ȳl̄aa náá c̄aya at̄eȳe l̄vm̄ n̄ȳo na in̄i í we k̄p̄ul̄ȳv̄v taa k̄e l̄vm̄ taa. ² M̄p̄r̄ȳȳ Yesu seyeša-weye t̄əmn̄aa payale na is̄ənaa seev̄v taa. Hal̄əna í keesi-we s̄i: ³ Í nu teu, tuulu pol̄əna tuutu. ⁴ Í tuukax̄a í m̄ətuutuuna, ðena lenna hoti m̄p̄as̄v̄v n̄ȳo n̄ȳo na sumasi tii na s̄i t̄əȳə-ye. ⁵ M̄p̄r̄ȳȳ lenna hota k̄w̄av̄v t̄əv timp̄i t̄ev̄v ta lim t̄o, na al̄e á t̄əj̄na nȳəv̄v ke t̄ev̄v we t̄ət̄aȳasam t̄o p̄ə t̄əv̄v. ⁶ Ílim k̄əma na p̄ə han̄ na p̄ə nȳaya m̄əh̄oo, ðena a w̄li. Mpi t̄o, a ta hiki t̄ev̄v s̄i á ka hoosi k̄w̄əŋsi. ⁷ Pee lenna náá hoti s̄əȳə taa na al̄e a nȳə is̄u a ká kol̄i teu, ðena s̄əwa fete-ye na á k̄p̄isi l̄əȳv̄v. ⁸ Ama pee lenna ná hota t̄ev̄v t̄ev̄v m̄əsv̄v nȳənt̄v̄v taa. M̄p̄r̄ȳȳ al̄e a nȳəwa na á kol̄i na á pu t̄əj̄ na á l̄vl̄ pee. Len̄na ke p̄əš̄əv̄v, len̄na ke m̄aȳana, len̄na ke s̄əš̄əm s̄əš̄əm.

⁹ M̄p̄r̄ȳȳ Yesu t̄əma s̄i: Ye wei í k̄e t̄əm nulv̄v p̄ənt̄v̄v í nu.

*Yesu seyešȳv̄v na is̄ənaa seev̄v nȳəv̄v
(Matiyee 13:10-17; Luku 8:9-10)*

¹⁰ Pa k̄əma na pá luna k̄p̄eɲa, ðena mpa paa we Yesu c̄əlv̄v t̄o na í ifalaa naanowa na naale pá p̄əš̄əv̄v-í s̄i: Keesi-t̄ȳv̄v is̄ənaa mpa n̄ se-e-t̄ȳv̄v mpv t̄o pa h̄uwee. ¹¹ M̄p̄r̄ȳȳ Yesu c̄ə-we s̄i: M̄e, p̄ə

^a 3:22 Pesepule: Al̄yaa wulav ke Yuta nȳəma yaaki s̄i Pesepule.

ha-meŋe si í nyi Iso Kawulaya tòm kòhmesəto. Ama isənaa seev taa ké krai nyéma ná nyəhna pə tampana.

¹² Pəcə pə tisi na paa pa nyəna teu, pá taa ná.

Na paa pa nu teu, pá taa cekəna.

Təfə təw paa kəw na pá pəsəna Iso təw

na í husi-wəŋe pa isayatu.

*Yesu kilisuyi ke matutuuna təm
(Matiyee 13:18-23; Luku 8:11-15)*

¹³ M̄pógú Yesu pəasa-wə si: I tá cekəna iso wei ma se-e-meŋe mpv tə yaa? Na isənaŋale í ká cekəna isənaa leləa mpa paa se-e-me tə? ¹⁴ Pə wə isu Iso Təm ke tuulu un í tuuki. ¹⁵ Yələa wəe, na ye pa nu Iso Təm Satani təh na í həŋəsi-təŋi pa taa ké krapkaa. Pəle pa wenna nté isu pee nna a hota mpaaw nəŋə nəŋə tə. ¹⁶ Pee wena ale a hota kowaw təw tə, aleŋele mpa pa nu Iso Təm na pá mu-təŋi krapkaa na lanhəlómle tə. ¹⁷ Ama paa yeki si tə sɔuna-wəŋe teu. Pa təkəŋi-təŋi tətanta. Saa wei wahala nəŋəlu í ká tala, yaa Iso Təm təw konyonŋ tɔŋ ká kəw, iləna pá lu Iso seev taa ké krapkaa. ¹⁸ Lələa ná nəŋəsəna wena a hota səwa taa tə. Mpi tə pa tēh Iso Təm nuu, ¹⁹ iləna atə cəne kulapətu nəŋəsəe na wənau kətəi puŋusi-wə. Na konyuləh lələh kə təm ntəŋi pa taa, na hali tə caŋ na tə kpisi lələŋ. ²⁰ Pə kaasa pee lenna ná hota tətə mɔsəŋ nyəntə taa. Aŋhaa, ale a wenna nté isu yələa mpa pa nukli Iso Təm na pá mu-təŋi teu na pá lələŋi pee tə. Lələa ke pəcə, lələa ke maŋana, na lələa ke səsəm səsəm.

*Fətəla mɔsəŋv təm
(Luku 8:16-18)*

²¹ M̄pógú Yesu pəasa-wə tətə si: Yəlu ká kraŋa fətəla na í pam-i nyənaŋa tēe yaa í sɔsi-i kato tēe? Pə taŋa ye í wə timpí taa, pu na yələa təna təŋə paa si-i? ²² Kòhmeləm napəli pə fəi si pə kaa kuli pə təw, pəcə mukəŋa tēe pəlu fəi mpi pa kaa ləsi na paa wei í ná tə. ²³ Ye wei í kə təm nuu pəntə í nu.

²⁴ M̄pógú Yesu tasa-wəŋe heeluŋu si: I la laakali na nti nti í nukli tə. Maŋasələŋa ŋka mə maŋamaŋa í maŋasəŋəna tə, ŋkəŋe Iso ká maŋasəna í kucəŋə na í ha-me. ²⁵ Wei í wəna təŋə paa ha. Paa ləkəi wei í fəina təŋə pəciimaŋa wei í wəna tə.

Kututuum nyəw təm

²⁶ M̄pógú Yesu tasaa tətə si: Iso Kawulaya wəe kə isu yəlu tuukuŋu pee ke í taale taa tə. ²⁷ Paa í tooki yaa í wəna í ise, paa ilim paa ahoə, í kaa nyi isəna pee an a nyəki na á laki məhoə tə. ²⁸ Tətə maŋamaŋa lakəna na pə puki. Pə caaləŋəna məhoə kə, waali kə pə tɔŋi nyəŋə. Pəle pə waali kə pee ná puki təcəsələa. ²⁹ Pə puki mpv, iləna pá cə na pá husi na pá niki kum.

*Səŋa pəle təm
(Matiyee 13:31-32,34; Luku 13:18-19)*

³⁰ Yesu tasa yəŋətəŋu tətə si: Pepeŋe tu kəsəna Iso Kawulaya ile yee? Na iso wei kə tu se-e na pə kəsəi ka təm ile yee? ³¹ Ka nəŋəsəna kə isu səŋa pile. Pee nna pa tuuki tə a təna a taa nté tə kələna wəev təminimini. ³² Ama ye pa tuu-te, tə puki kə na tə kra səsəm na tə kəli tuusi ləŋsi. Na tə heli pilinasi ke səsəm, haləna sumasi kəŋ na si tɔŋi tana ke si hotə taa.

³³ Yaasinaa pəŋale isu mpv pə taka kə Yesu kraŋaa na í seŋəsəna-wə. I maŋasa isəna yələa mpa pa kotina-i mpv tə paa pəsi na pá cekəna tə. ³⁴ I ta seŋesi-wəŋe natələŋi yem na í ta kəsəna pəlu. I na í ifalaa pa kəma na pá caŋa pa tike, iləna í kilisi-wəŋe pə təna.

*Kacuculaya heevəŋv təm
(Matiyee 8:23-27; Luku 8:22-25)*

³⁵ Kuyako kəne un kə taanaŋa təw Yesu təma í ifalaa si: Tə tēsi na tə polo kətēh ləŋku təw.

³⁶ Pa tēma yələa ke yasəŋu, iləna Yesu ifalaa keli-i kpiləŋv ŋku kə taa í ka caŋaa tə, na kpiləŋ lələŋ ka wə í kiŋ təna.

³⁷ Tənaŋa heelimuyə sɔv mapv na ləm huuki na pə watəŋi pa kpiləŋv taa, haləna kule kə caa suŋu. ³⁸ Pə pamna Yesu ná tə í nyəŋv ke lefeli na í təŋna tom na waali təw. M̄pógú í ifalaa feesa-i si: Taca, n suma yaa? Tə lepəŋa.

³⁹ I fema iləna í kaləna heelim. Na í heeli ləm si: Su, hee təna.

Tənaŋa heelim suma, na pə təna pə hee təli. ⁴⁰ Iləna í pəəsi-wə si: Pepe təw kə í wəna səŋəntə ke mpv? I ta tē mə taa na Iso kələ?

⁴¹ Səŋəntə pu-wəŋe səsəm na pá təŋ təma si: Awəŋele inə un na pə kreŋna heelim na tenku ləm na pə nukəna-i?

¹ M'p'ógó pa tala Kalilee tenku koten lenku ke Selasini nyóma tetu taa. ² Yesu luna k'p'uluvu taa ké k'p'ak'paa, lena yulu n'og'olo í luna p'elaan taa na í s'əni-i. ³ Apalu inu í ka hii ulog'u ké, na í we p'elaan taa. Paa aluk'pala mayamaya ke paa h'ok'o-i pu cak. ⁴ Təm payale ke pa kama-i n'k'pasu na í pelu, na pá h'ok'o í nin ke aluk'pala na í p'ətəti pə t'əna. N'og'olo fei wei í pəsəxi na í n'makəli-i t'ə. ⁵ Pulasi taa na p'elaan taa ké í we ilim na ahoo ke tam, na í maki kapusi na í heetəxi í t'əxi p'ee.

⁶ Apalu inu í loosa Yesu ké poolun, lena í k'p'aya asewa na í polo í lunj í tee ⁷ na í kooki si: Is'əta Iso Soso Pəyalv Yesu, ma na-nj suwe? Ma wiina-nj, hai, nyəni Iso, taa tu-m wahala.

⁸ Pə taya pulv t'ə ké apalu inu í y'og'ota mpv, Yesu ka t'əma í ulog'u ké si í se apalu inu í waali.

⁹ M'p'ógó Yesu p'əssa apalu inu si: Pa yaa-nj suwe?

Uena íle í cə-i si: Pa yaa-m si K'əpinj ke t'ə we payale t'ə pə t'ə.

¹⁰ Uena apalu inu í wiina Yesu ké teu si í taa t'əyonu-weye tetu nti t'ə taa.

¹¹ Afanaa kaləko s'əssəv nakoli ku we t'ənaya puvu c'əlo na ku tuliyi. ¹² M'p'ógó aləyaa m'p'e pa wiina Yesu si í yele na pá svv afanaa m'p'e pa taa.

¹³ M'p'ógó Yesu tisaa. T'ənaya aləyaa m'p'e pa yela apalu inu na pá svv afanaa m'p'e pa taa. Uena p'ele pá tv casəle ke yem na pá tii kalakala na pá tv lum na pá si. Afanaa m'p'e pa nyovu tala isu iyisi naaleye (2000) mpv.

¹⁴ M'p'ógó afanaa m'p'e pá tiikilaa ná loma k'p'ak'paa na pá polo na pá tayasu təm nti, na t'ə yek'i k'p'ak'paa ke acalē taa na cacakənj tee, na y'əlaa lu si pa naaki mpi pə lapa t'ə. ¹⁵ Y'əlaa k'əma Yesu kinj, lena pá mayana apalu wei í kinj aləyaa k'əpinj nku ku we t'ə na í c'ayaa na í suu wontu na pə c'əpa í t'ə. Uena s'əg'ontv k'p'a-we. ¹⁶ M'p'a pa na təm nti na pa is'əp'əle t'ə pá keesa-weye is'əna pə lapa na ulog'hilu aləyaa se t'ə. Na mpi pə lapa afanaa t'ə. ¹⁷ Uena y'əlaa svv Yesu ké tee'og'vu si í lu pa tetv taa.

¹⁸ Yesu k'əma si í k'p'aa k'p'uluvu taa, lena ulog'hilu inu si: Ma t'əg'əxi-nj. ¹⁹ Ama Yesu k'isaa na í t'əmi-i si: Məli nyá t'əyaga taa ké nyá nyóma kinj, na n' keesi-weye is'əna Tacaa nyəna nyá p'ət'əot'əle na í la-nj t'ə.

²⁰ M'p'ógó apalu inu í tee'wa na í niki mpi Yesu lapa-i t'əy'ə heeluyv ke timpi pa yaa si acalē naan'əwa t'ə pə tetv taa, na pa t'əna m'p'a pa nu'wa t'ə pa lanj c'əpa.

Yailu p'ee'əlo na alv t'əg'əllv pa t'əm
(Matiyee 9:18-26; Luku 8:40-56)

²¹ Yesu t'ayana tesuvv ke koten nku kv t'ə í ka we t'ə na k'p'uluvu. Uena y'əlaa koti s'əssəm, na inu í we lum n'og'v. ²² M'p'ógó Yuta nyóma təkotile s'əssv n'og'olv í k'əma í kinj, pa yaa-i si Yailu. Í ná Yesu, lena í hoti í n'əohē tee, ²³ na í wiina-i t'ək'p'ee si: Ma p'ee'liya caana nteye s'əm. La suulu na n' polo n' t'əni nyá nin ke ka t'ə, na pə waa-ke na ká hiki weesuyv. ²⁴ M'p'ógó Yesu t'əja-i na pá tee, na samaa s'əssv t'əyaga-i na pə ny'əka teu.

²⁵ Pə pamna alv n'og'olv í ka we t'əna, hatoo puvi naan'əwa na naale taa ké í t'ənja t'əg'əlvv na pə we-i toj. ²⁶ Í ná wahalanaa ke fetaa te, na halu í cañ na í t'əy'ə í liyitē t'əna, pə ta tu lapv sooci mayamaya. Pə m'əlaa ké na pá s'əssəxi kus'əssv. ²⁷ Alv inu í nu Yesu tanj, lena í t'ə na í svv y'əlaa samaa taa, na í polo na í tokina Yesu capa na íle í waali t'ə. ²⁸ Pə taya pulv t'ə, í hu'əwa í taa ké teu ké si: Ye ma p'əssaa na má tu hiki í t'ə wontu na má tokina t'ə, pu waa-m. ²⁹ T'ənaya pə t'əma-i k'p'ak'paa inu, na í nu í t'ənvv taa si í hika alaaf'əya. ³⁰ M'p'ógó Yesu nu í taa si toma lenna lu'wa. Uena í p'əss'əna í waali ké samaa taa t'əna na í p'əss'ə si: Awe tokina ma wontu?

³¹ Uena Yesu í'əlaa cə-i si: A a, n naa y'əlaa payale ny'ək'əxi-nj is'ənt'ə na n' t'əyan'əxi p'əssuvv si a'we tokina-nj?

³² M'p'ógó Yesu nyəna í taa na í waali si í naa wei í tokina-i mpv t'ə. ³³ Alv inu í ny'əma mpi pə lapa-i t'ə, lena í svv seluyv na í polo í hoti Yesu n'əohē tee na í heeli-i í tampana. ³⁴ T'ənaya Yesu t'əma-i si: Ma pu n t'əma Iso na nyá taa t'əy'ə pə waa'sa-nj. Tee'na lanj'ulumlē, nyá kot'ənj í t'ənj t'ək'p'ataa.

³⁵ Yesu t'ənja y'əg'ətvv ke mpv, lle tilaa luna Yuta nyóma təkotile s'əssv Yailu inu í t'əyaga nté na pá heeli-i si: Nyá p'ee'əlo fei. Taa tv Tacaa ke kony'ənj ke yem.

³⁶ Ama Yesu ta nyəni pa k'əy'əg'ətvv si t'ə ke pulv. Uena í t'ə Yailu si: Taa nyá. Ama nyaa te Iso na nyá taa te.

³⁷ M'p'ógó Yesu t'əg'əna pa t'əna na pə kaasi Piyee na Saaki, na íle í neu Yohaani pa tike. ³⁸ Pa tala Yuta nyóma təkotile s'əssv inu í t'ə, lena Yesu ná y'əlaa wiliyi na pá maki kapusi ke s'əssəm na pə hanj yem. ³⁹ M'p'ógó í svv t'əyaga taa na í p'əss'i-we si: Pepe t'ə ké í wiiki na pə hanj mpv? Pəyaga kanē ka too kv'ətoó ké, ka ta si se.

⁴⁰ T'ənaya t'əyaga nyóma w'əna-i. M'p'ógó í t'əg'əna pa t'əna na pá luna a'wali. Uena í k'p'aya pəyaga caa na ka too na í í'əlaa tooso inu na pá svv timpi paa husa pəyaga nke t'ə. ⁴¹ T'ənaya Yesu t'əka ka nin taa na í t'ə si: Talita kum. Təm t'əne t'ə hu'wēe nté si: Ma heeliyi-nj si n' kuli p'ee'liya nyá.

⁴² Tənaɣa pəeliya kola kprakpa na ká sʉv tɔnte. Ka pʉsi ka we naanʉwa na naale. Pa ná mpʉ, ɔlena pə la-wɛɣe piti ké sʉsɔm. ⁴³ Ama Yesu kpaala-wɛ si pá taa yele na nəɣɔlv nu-ti. ɔlena í tɔ si: ɔ cɛla-kɛɣe kʉtɔɣʉv na ká tɔɣʉ.

6

*Nasaleti nyǝma kisuyu ke Yesu
(Matiyee 13:53-58; Luku 4:16-30)*

¹ Mprɔyɔ Yesu lu tɛna na í polo ɔcate nte tɔ taa í pɔwa tɔ, na í ifalaa kɛ í waah. ² Kuyaku kʉhɛɛsʉvʉ talaa, ɔlena í niki sɛɣɛsʉvʉ ke Yuta nyǝma tɛkotile taa. Yɛlaa pɔɣale nu í tɔm, ɔlena pə la-wɛɣe piti ké sʉsɔm, na pá tɔɣ si: Lɛɣe í hika pəne inɔ pə tɛna ɔsɛntɔ? Na nyǝm mpiyile pə ha-i mpʉ? Na ɔsɛnaɣa í laki piti tɛma anɛ a taka ké mpʉ? ³ Pə taya Mali pɔɣalɔ kaafɛnta? Pə taya Saaki na Yosee na Yuti na Simɔɣ pa taalv? Pə taya tá na í newaa alaa nyǝma ntɔ cɛne?

Pə tɔnaɣa mpʉ pə lapa pa lanɣa ke kɔpʉsɛɣ na pá kɔpisi í tɔm mʉvʉ. ⁴ Mprɔyɔ Yesu tɔma-wɛ si: ɔsɔ kʉvɔɣɔtʉv tɛlɛsʉlv ta lanɣ sam ke tiili, ye pə taya í maɣamaɣa í ɔcate taa, na í lɔlvʉv nyǝma na í tɔɣaɣa nyǝma hɛkʉ.

⁵ ɔ tɔ pəsi na í la piti tɔmle natɔlɔɣi tɛna. Ye pə taya kʉtɔntʉnaa pɛcɔ wei í tɔɔ í tɛna ninɣ na pə waa tɔ. ⁶ Mprɔyɔ í lanɣɛ cɛpəna ɔsɛna pa fɛina ɔsɔ ké naani tɔ.

*Yesu ifalaa naale naale tiluyu
(Matiyee 10:5-15; Luku 9:1-6)*

Pəle pə waah Yesu cɔɔ acalɛɛ nna a wɛ pɛcɔlv tɛna tɔ a tɔɔ na í sɛɣɛsi. ⁷ ɔlena í yaa í ifalaa naanʉwa na naale na í tili-wɛɣe naale naale. Na í tʉ-wɛɣe tɔɣ si pá tɔɣɔnɔ alɔɣaa. ⁸ Na í heeli-wɛ si: Kɔrátʉyɔ paasi, í taa tɔkɔ pulv tɔtɔ. ɔ taa kɔɣa tɔɣɔnaɣa, í taa tɔkɔ huluyʉ, na í taa tɔkɔ liyitee ke mɔ sipanaa taa. ⁹ ɔ lɛɛ ntaɣkpaala. ɔ taa suu wontu na í tɛni.

¹⁰ Mprɔyɔ í tasa-wɛ tɔtɔ si: Ye í tala ɔcate taa na í sʉv tɔɣaɣa ɣka ka taa, í ɔɣa tɛna halɛna mɔ kʉlvʉv. ¹¹ Na ye pa ta mu-mɛɣe tiili yaa pa ta nuna-mɛ, í lu tɛna na í kɔpiisi-wɛɣe mɔ nɔɔhɛ mʉsʉvʉ, na pə huli-wɛ si í kpaala-wɛ.

¹² Mprɔyɔ Yesu ifalaa tɛɛwa na pá laki yɛlaa ke waasʉ si pá layasi tɔnte. ¹³ Na pá tɔɣɔnɔ alɔɣaa pɔɣale, na pá taa kʉtɔntʉnaa pɔɣale ke nim na pə waa-wɛ.

*Lum Sɔlv Yohaani kuyv
(Matiyee 14:1-12; Luku 9:7-9)*

¹⁴ Yesu hɛte tɔɣna yaav ke paa timpɔ. Mprɔyɔ wulav Helɔti nu Yesu tɔɣ. Na yɛlaa lɛlaa náá tɔɣ si: ɔsɔ Lum Sɔlv Yohaani ɔlé í femna. Pə tɔɔ ké í wɛna piti tɛma lapʉ pəsʉvʉ.

¹⁵ ɔlena lɛlaa si Ilii luna.

Pə kaasi lɛlaa ná tɔɣ si lɔɣtaa ɔsɔ kʉvɔɣɔtʉv tɛlɛsɔlaa taka nəɣɔlvʉv.

¹⁶ Helɔti nu mpʉ, ɔlena í tɔ si: Lum Sɔlv Yohaani wei í nyʉvʉ ma yɛlaa na pá sɛti tɔ inɔ í femna.

¹⁷ Nn kʉpam, wulav Helɔti inɔ í ka tɔmna si pá kpa Yohaani na pá hɛkɔ-i na pá tʉ-i salɛka taa. Pə taya pulv tɔɔ ké Helɔti lapa mpʉ. ɔ ka kɔɣa í taalv Filipʉv alv Helɔtiyati ké. ¹⁸ ɔlena Yohaani yɔɣɔti-i si: Pə ta mʉna si n lɛeki nyá taalv alv na n sʉna nyá ti. ¹⁹ Mprɔyɔ Helɔtiyati taa wuna Yohaani ke sʉsɔm, na í pɛɛkɔɣi si í kv-i. Ama Helɔti tɔɔ í ta pəsi na í la pulv. ²⁰ Pə taya pulv tɔɔ, wulav Helɔti nyǝma si Yohaani ké yʉlv kʉpam, í ké ɔsɔ yʉlv. Pəyele í nyanɣaɣana-i ké, na í kentiyi í tɔɔ. Ye í nu Yohaani tɔm pə pɛkɔlɔɣi-i í taa ké. Paa na mpʉ í nyulaya si í nuki-ti.

²¹ Mprɔyɔ wulav Helɔti lɔlvʉv kuyaku acima talaa. Na í la acima na í yaa í kawulaya taa sʉsaa sʉsaa na yoolaa sʉsaa, na Kalilee tetv taa nyʉvʉ nyǝma nyʉvʉ nyǝma. Sɛsɛ pə wɛɛ si kuyaku ɣkʉvʉ Helɔtiyati ká hiki mpi í pɛɛkɔɣa tɔ. ²² Mprɔyɔ Helɔtiyati inɔ í pɛɛlv sɛv timpɔ yɛlaa sɛɛ mpʉ tɔ na í paa. Ntɛna pə la Helɔti na í mʉvlaa mpɛɣe lɛlɛɣ. Tənaɣa Helɔti tɔma pɛɛlv inɔ si: Sɔlɛmi-m mpi n caa tɔ, maa ha-ɣ.

²³ Halɛna Helɔti tuu si paa mpiyi í sɔlɛma-i, inɔ í ká ha-i. Paa inɔ í kawulaya maɣamaɣa hɔɣlvʉv.

²⁴ Pɛɛlv inɔ í luwa, ɔlena í polo í pɔɔsi í too si: Pɛpɛɣe ma sɔlɛmi-i?

ɔlena tɔtɔ cɔ-i si: Tɔ si í ha-ɣ ɔsɔ Lum Sɔlv Yohaani nyʉvʉ. ²⁵ Tənaɣa í mɔla wulav kinɣ ke kprakpa na í tɔ si: Ma caa si n ha-m ɔsɔ Lum Sɔlv Yohaani nyʉvʉ ke nyǝnaɣa taa ké cɛnɛɣe nɔɔnɔ.

²⁶ Mprɔyɔ wulav Helɔti lanɣɛ wakɔla sʉsɔm. Ama í tɛma tuu ke í mʉvlaa mpɛ pa tɛna pa ɔsɛntaa, ɔle pə fɛi si í ká kisi. ²⁷ Tənaɣa í tila tanɣaa taa nəɣɔlvʉv kprakpa si í polo í kɔna ɔsɔ Lum Sɔlv Yohaani nyʉvʉ. ɔlena tanɣɔ náá tɛɛ salɛka nanɣ taa na í sɛti Yohaani nyʉvʉ. ²⁸ Na í tʉ-kʉvʉ nyǝnaɣa taa na í kɔɔ í cɛla pɛɛlv inɔ, na ɔlé í polo í cɛla í too. ²⁹ Yohaani ifalaa nu mpʉ, ɔlena pá polo pá kɔɣa Yohaani na pá pi.

*Yɛlaa iyisi kakpasɔ calɛsʉvʉ
(Matiyee 14:13-21; Luku 9:10-17; Yohaani 6:1-14)*

³⁰ M̄p̄ōȳō Yesu tillaa mələaa, ilena p̄a keesi-i p̄ə təna mpi pa lapa na pa seyesaa t̄o. ³¹ M̄pa pa pukaya Yesu kin, na m̄pa pa kulayaa si pa kpeɲ t̄o pa payale fei keesoyu. Haləna Yesu na i ifalaa pa ta na ise si p̄a t̄oȳo t̄oȳo mayamaɲa. Ilena Yesu t̄o i ifalaa si: I k̄oo na t̄ə luna kpeeɲa ke timpi n̄oȳolu fei t̄o na i heesi p̄əco mayamaɲa.

³² M̄p̄ōȳō Yesu na i ifalaa pa s̄u k̄p̄ul̄v̄yo ke pa tike na p̄a t̄ena kpeeɲa t̄oo. ³³ Ama ȳəlaa payale loosa-we na p̄a nyi-weɲe k̄pak̄raa. Ilena ȳəlaa lu acalɛ acalɛ na p̄a k̄p̄aya asewa na p̄a laali-weɲe t̄ənaɲa tate.

³⁴ Yesu luna k̄p̄ul̄v̄yo taa na i na ȳəlaa samaa, ilena pa t̄əm lap̄i-i p̄ət̄ət̄əle ke s̄əsōm. P̄ə taɲa pul̄v̄ t̄oo, pa n̄əȳəs̄əna k̄e is̄u heeɲ wei i feina tiikilu t̄ə. M̄p̄ōȳō i seyesa-weɲe s̄əsōm. ³⁵ P̄ə k̄oma taanaɲa ilena i ifalaa polo na p̄a t̄əmi-i si: C̄əne k̄e nyuto taa k̄e, na ilim t̄ema. ³⁶ T̄əȳōni-we na p̄a yeli kut̄əȳōȳo yaru ke p̄əcol̄o p̄əcol̄o cacak̄əɲ t̄e na p̄ə acalɛ taa.

³⁷ T̄ənaɲa Yesu t̄əma-we si: M̄u hana-weɲe t̄əȳōnaɲa ke m̄ə mayamaɲa.

M̄p̄ōȳō Yesu ifalaa p̄əsōa-i si: Paa tu polo na t̄ə ya kut̄əȳō ke Liɲitee nȳəȳətu ηm̄on̄v̄yo (200), pu tala ȳəlaa panɛɲe we?

³⁸ T̄ənaɲa Yesu t̄əma-we si: I polo na i wiili na m̄a n̄a, potopotonaa is̄ənaɲa i wena?

Yesu ifalaa wiilaa, ilena p̄a heeli-i si: Potopotonaa kak̄pasi na p̄ə kaasi tiina ke naale.

³⁹ M̄p̄ōȳō Yesu t̄əma i ifalaa si: I caya si samaa t̄ənaɲa tintika tintika ke nyələwee t̄oo. ⁴⁰ T̄ənaɲa pa caya loosi, lel̄aa ke nūn̄əwa (100) nūn̄əwa (100), lel̄aa ke nūle na naan̄əwa naan̄əwa. ⁴¹ T̄ənaɲa Yesu k̄p̄aya potopotonaa kak̄pasi na tiina naale ini, na i teki ise na i see Is̄ə k̄e i na t̄əml̄e, na i faya-we na i c̄ela i ifalaa si p̄a tala ȳəlaa. Na i t̄ee si tiina naale ke m̄v̄ t̄əta, na p̄a tala pa t̄əna t̄əpai. ⁴² M̄p̄ōȳō pa t̄əna pa t̄əȳaa na p̄a haɲa. ⁴³ Na i ifalaa koti h̄əȳəlas̄i n̄si si k̄p̄isaa t̄ə, na p̄ə su t̄ək̄əɲ naan̄əwa na naale. ⁴⁴ M̄pa pa t̄əȳō m̄v̄ t̄ə pa taa apalaa nȳəɲ tala is̄u iyisi kak̄pasi (5000).

Yesu t̄ənt̄e ke l̄əm t̄oo

(Matiyee 14:22-33; Yoħaanu 6:15-21)

⁴⁵ M̄p̄ōȳō Yesu t̄əma i ifalaa ke p̄ə waali k̄e k̄pak̄raa si: I s̄u k̄p̄ul̄v̄yo na i t̄e-m n̄əȳo na i t̄es̄əna Petesaita icate t̄oo. Ilena Yesu n̄aa saali t̄əna na i paas̄əna samaa yas̄v̄yo. ⁴⁶ Pa ya t̄əma, ilena Yesu polo i k̄pa p̄ȳo nak̄əli ku t̄oo k̄e Is̄ə s̄əl̄əmv̄yo. ⁴⁷ P̄ə k̄oma yuȳu, il̄e k̄p̄ul̄v̄yo tala ten̄ku hek̄u taa k̄ele, na Yesu wei i tike ke t̄et̄u t̄oo. ⁴⁸ M̄p̄ōȳō i loosa-we na p̄a saaki k̄p̄ul̄v̄yo p̄ə fei p̄ə polo. Heelim mak̄i tul̄uɲa k̄e na p̄ə m̄əl̄əȳəna-we na waali waali. M̄p̄ōȳō Yesu t̄əma l̄əm t̄oo na i p̄uki pa kin. Saa ini p̄ə w̄əsōna k̄ampaɲ̄ k̄oo ke m̄v̄. ⁴⁹ Pa na-i na i t̄əɲ l̄əm t̄oo, ilena p̄a h̄v̄ si as̄ənaali, na p̄a s̄u k̄ap̄usi m̄ar̄v̄. ⁵⁰ P̄ə taɲa pul̄v̄ t̄oo, pa t̄əna pa naakaya-i m̄v̄ t̄ə p̄ə lapa-weɲe s̄əȳənt̄u ke s̄əsōm k̄e. Ama i t̄əma-we si: I t̄əki t̄ən̄əɲ, maɲa, i taa nȳa.

⁵¹ I ȳəȳəta m̄v̄, ilena i k̄pa pa kin ke k̄p̄ul̄v̄yo taa na i caya na heelim hee, na piti k̄pa i ifalaa ke s̄əsōm. ⁵² P̄ə taɲa pul̄v̄ t̄oo, pa ta c̄ək̄əna potopotonaa m̄pe pa piti t̄əml̄e ke pa lan̄k̄p̄us̄əɲ t̄oo.

K̄v̄t̄ənt̄v̄naa waas̄v̄yo ke Kenesalet̄i

(Matiyee 14:34-36)

⁵³ Yesu na i ifalaa pa t̄eesa t̄es̄v̄yo ke l̄əm na p̄a tala Kenesalet̄i t̄et̄u taa, ilena p̄a tu pa k̄p̄ul̄v̄yo na kut̄əɲ. ⁵⁴ Yesu luna k̄p̄ul̄v̄yo taa k̄e k̄pak̄raa, ilena ȳəlaa nȳəmi-i. ⁵⁵ T̄ənaɲa ȳəlaa s̄u c̄əō ke t̄et̄u t̄əna taa, na p̄a k̄eli kut̄ənt̄əna na pa k̄əh̄ənt̄əɲ na p̄a pukina-weɲe timpi timpi pa nuk̄i si i wee t̄ə. ⁵⁶ Paa timpiyi Yesu polaa te, paa is̄u acalisi taa, paa acalɛ s̄əsōna taa, paa cacak̄əɲ t̄e, ȳəlaa k̄əɲayana pa k̄v̄t̄ənt̄v̄naa k̄e na p̄a h̄us̄əyi-weɲe icate pat̄əma taa, na p̄a wiikina-i si i yele na p̄a tokina i k̄pai n̄t̄əmpeɲ mayamaɲa. Na pa t̄əna m̄pa pa tokina i k̄pai ini t̄ə p̄ə waa-we.

7

Falisanaa k̄v̄seȳəsōtu ke kotasi t̄oo

(Matiyee 15:1-9)

¹ M̄p̄ōȳō Falisanaa na Is̄ə T̄əɲ seyesələa nar̄əli pa luna Yosalem na p̄a k̄oo na p̄a kotina Yesu. ² Pa nawa si i ifalaa lel̄aa t̄ək̄əna niɲ asilima, paa san̄ɲ̄i is̄u Is̄ə seetu taa ȳəlu k̄a la na p̄əc̄o i t̄əȳo t̄ə.

³ Tampana m̄p̄ōȳō p̄ə wee, Falisanaa na Yuta nȳəma lel̄aa t̄əna t̄əka pa caanaa k̄olap̄v̄tu ke teu k̄e. Ye pa ta san̄ pa niɲ t̄əceiɛi paa t̄əki. ⁴ Ye pa k̄əmn̄a k̄uȳak̄u na p̄a ta s̄ə l̄əm, paa t̄əki kut̄əȳō. Na p̄ə kaasi pa t̄əȳəyi l̄əɲtaa k̄olap̄v̄tu l̄ənt̄ənaa is̄u k̄əp̄v̄naa n̄yaal̄v̄yo, na nȳənas̄i, na taanus̄ənaa, na k̄əh̄ənt̄əɲ p̄ə n̄yaal̄v̄yo, na yaasinaa payale ke m̄v̄.

⁵ P̄ə t̄oo k̄e Falisanaa na Is̄ə T̄əɲ seyesələa pa p̄əsōa Yesu si: Pepe t̄oo k̄e nȳa ifalaa l̄əwa ta caanaa k̄olap̄v̄tu na p̄a t̄ək̄əna niɲ asilima ke m̄v̄?

⁶ M̄p̄ōȳō Yesu c̄ə-we si: P̄ə we is̄u Is̄ayii ka nawa c̄esələa meɲe t̄əkelekele na p̄əc̄o i ηmaa m̄ə t̄əm ke i tak̄əlaya taa si:

N̄əȳo taa k̄e ȳəlaa pane pa san̄i-m yem.

Paa caa-m paa pəcəyo hatoo pa taa.

İso yəyoəna mpv.

⁷Pa seeki-m yem ké.

Pa kpaɣa yəlaa kyoəyoəto

na pá seyesəyi isu İso nyəntv.

⁸Mpóyo Yesu təma-we si: İ yeki İso kəheelitu ké na í paasəyoəna yəlaa kəseyesəto.

⁹Mpóyo Yesu tasa-weye yəyoətoyi si: İ kpaɣa İso kəheelitu na í fiyitina waali, na í paasəna mə mayamaɣa mə kəseyesəto. ¹⁰Moisi ka yəyoətaa si: Se nyá caa na nyá too. Na tətə si: Ye wei İ tov İ caa yaa İ too, isu pa kv-ı. ¹¹Ama mə mə seyesəyi si yəlv pəsəyi na í heeli İ caa yaa İ too si: Mpi na ləsa ma wənau taa si maa tena-ı tə pə pəsa kəpəraı. (İso kəhaham kə pa yaa mpv). ¹²Mı tasəyi yeluyı si yəlv í səna İ caa yaa İ too tətə. ¹³Təne mı mayamaɣa kə í wakələyoəna İso Təm na mə kəseyesəto nti í teləsəyi təma na í wəe tə. Na í laki lentənaa kə pəyale kə mpv tətə.

Mpi pə laki yəlv kə isayav tə
(Matiyee 15:10-20)

¹⁴Pəle pə waali Yesu tasa samaa kə yaav kə í kiıı na í tə si: Mə təna təpaı í nu ma təm na í nyı si. ¹⁵pəlv feı mpi pə səkı yəlv nəyo taa na pə tiı í hiluyı taa na pə lapı-ı isayav tə. Ama mpi pə lukəna hatoo yəlv lotu taa tə mpi pə lakəna-ı isayav. [¹⁶Ye wei İ kə təm nuıv pəntv í nuı.]

¹⁷Yesu kəma na í yeıe samaa na í svv təyaya, iləna İ ifalaa pəsı-ı ituuıe nıte tə yaası. ¹⁸Mpóyo İ pəsə-we si: Pə kpeına-mə mə ta cekəna-təyəle? İ ta nyı si pəlv feı mpi pə səkı yəlv nəyo taa na pə tiı í hiluyı taa na pə lapı-ı isayav tə? ¹⁹Pə taya pəlv tə, mpi pə səkı yəlv nəyo tə í hiluyı taa kə pə tiıki. İlena pə polo pə luna İ təpəyo tē, pu cakı İ ləmayasēe kiıı.

(Yesu yəyoəta mpóyo si pə hólı si yəlv pəsəyi na í təyo pə təna).

²⁰İlena Yesu tasa-weye heeluyı si: Mpi pə lukəna yəlv taa tə mpi pə lakəna-ı isayav. ²¹Pə taya pəlv tə, hatoo yəlv taa kə í lotu taa mayamaɣa kə í caaləyoəna isayavto kə hvvv na pécó í la-tı. Paa asilima kolaputo, paa ıımuləm, paa yəlvkölē, ²²paa wasaııkalətv, paa ləlaa nyəm nyılvıv, na nyəməıı na puıyusuıı na yem yem lapv, na isesēemle na yəlaa caıyav, na təhəm na kəmeləntv. ²³Pə tənaya mpv yəlv taa kə pə lukəna na pə laki-ı isayav.

Kanaaıı alv təm
(Matiyee 15:21-28)

²⁴Yesu lu təna, iləna í polo tətə nti tə we Tiıı cəlv tə tə taa, na í caıı təyaya nakəlı ka taa. İ ta səlı si yəlaa í nyı İ tə. Paa na mpv tete isu saııa tə pa tēma İ tə kə kulusuıı. ²⁵Alv nəyoıv İ pēliııa ka hiıına iləyoıv. Mpóyo pa heela alv inəyi Yesu təm, iləna í polo kpaııa kə Yesu kiıı na í hotı İ tē. ²⁶Alv mı İ kə piıtım ləmııı tə kə. Pa lula-ı Fenisii kə Silii tətə taa. Mpóyo alv mı İ təma Yesu si í təxoııı İ pēliııa ııkē ka iləyoıv. ²⁷İlena Yesu náa cə-ı si: Yeıe na piııa haııa na pécó. Pə ta muna si pá kpaııa piııa təyoıııa na pá tv hası.

²⁸Tənaya alv mı İ cə-ı si: Hai, ma cē, ye piııa təkı na pə pətvta atē, hası tənəyi na si təsəyi məē.

²⁹Mpəyoıe Yesu si: Nyá kəcəcətv tənē tə tə kpe. Nyá pēlv iləyoıv sewa.

³⁰Tənaya alv mı İ ha lumaya na í kpe İ tē. İ talaa iləna í mayana İ pəyaya hənıta kato tə, na iləyoıv tēma seu.

Ntam kaııyoətaııa waav

³¹Pəle pə waali Yesu lu Tiıı tətə na í tēıına Sitəıı na í faııana tımpı pa yaa si Acalēe Naanııwa tə, na í məlı Kalilee tēııku kiıı. ³²Mpóyo pa kəna-ı nıam nəyoıv, İ matəyi kəmatv kə, İ pəsəyi yəyoətaııa. Na pá wiııa Yesu si í tənı niıı kə İ tə. ³³Yesu ləsa-ı kpeııa, iləna í svıı İ mpēe kə İ ııkpaıııı taa na í la nıayama kə İ mpəle tə na í taa İ nsəmle. ³⁴Na í teııı İ se na í tısi feesuyı na í tə si: İfəfata. (Təm nıı tē hūwēe nıe si: Tvı na pa te taa).

³⁵Tənaya nıam ııkpaıııı tııa kpaııa, na İ nsəmle hēıı na í svv yəyoətaııa kə teıı. ³⁶İlena Yesu kpaalı pa təna si pá taa heeli-təyi nəyoıv. Ama waatv inəyi pēle pa svv-təyi kpaalıııv. ³⁷Mpóyo pə lapa yəlaa kə piııı kə səsəm pə tv feı, na pá tēıı si: Waasıııv nıe İ waasəyi yaa. İ laki na nıamaa mayamaɣa náa nukı na kamumusi náa yəyoətııı.

8

Yəlaa iyisi liııııı (4000) caləsııııı
(Matiyee 15:32-39)

¹Kyēıııı mı İ taa, samaa tasa kotuyı kə səsəm, pa feııa kotəyoıv. Tənaya Yesu yaa İ ifalaa na í tə-we si: ²Yəlaa pəne pa təm wē-m pətəətəle. İ nyəmı kyēııııı tooso kəlv pa wē ma kiıı cəne na pa kotəyoıv tēma. ³Ye ma yelaa si pá kpeııa nyəyoııı, ləlaa ká kpiııı tənəıı kə mpaav taa. Pə taya pəlv, pa pəyale lu poolıııı kə.

⁴Tənayale İ ifalaa si: Leye yəlv ná hikiıııı təyoıııa kə nyııtv taa cəne na í cəla kəpiıııı kəne kv təna?

⁵ Ilena Yesu pɔɔsi-we si: Potopotonaa isənaya í wena? Ilena pá cɔ-i si: Naatosompɔɔlaya ké. ⁶ Ḿpɔ́yú Yesu heela samaa si: I caya ate. Tənaya í kɔɔya potopotonaa mpe pa naatosompɔɔlaya na í see Iso ké í na təmle, na í faya-we na í cɛla í ifalaa si: I cɔɔ na í tala-we. Na pele pá la mpɔ. ⁷ Paa wena tiina səkpena ke pəcɔ tɔtɔ. Ḿpɔ́yú Yesu see Iso ké í na təmle ke pə tɔɔ, Ilena í tɔ í ifalaa si pá tala-weye-ye tɔtɔ. ⁸ Ḿpɔ́yú pa tənə pa tɔɔyaa na pá haya. Ilena í ifalaa kotí hɔɔɔlasí nsi si kpisaa tɔ na pə su tɔkɔɔj naatosompɔɔlaya. ⁹ Pəyele yɛlaa mpa pa tɔɔyaa tɔ pa nyɔɔɔj ka tala isu iyisi liyiti (4000). Pə tema mpɔ, Ilena Yesu tɔ-we si pá kpe. ¹⁰ Ilena unɔ na í ifalaa pá kpa kpɔɔɔyɔ taa ké kɔɔkɔɔyaa na pá polo tɔmpɔ pa yaa si Taləmanuta tɔ.

Falisanaa səlɔmvyɔ ke Yesu piti təma
(Matiyee 16:1-4)

¹¹ Ḿpɔ́yú Falisanaa kɔma na pá sɔv Yesu ke kɔɔɔsənaɔ. Na pá kuuki í nɔɔyɔ si í la piti təmle natəlɔ na pə hólɔ si í tɔɔj luna Iso kinj. ¹² Tənaya Yesu mɔla í taa ké teu na í tɔ si: Kɔfaləɔj yɛlaa me, í pɔɔkəɔj piti təmle suwe? Tampana ke ma heeliyi-me, í kaa na piti təmle natəlɔ se.

¹³ Ḿpɔ́yú í yela-we na í tayani kpɔɔɔyɔ taa ké kɔɔyaa na í tɔsəna kɔtɔɔj lɛɔjku tɔ.

Falisanaa na Helotɔ pa kɔkɔsɔm
(Matiyee 16:5-12)

¹⁴ Yesu ifalaa ka sɔɔ kɔtɔɔyɔ kɔɔyaa. Potopoto kɔɔm ka wenna pa kinj ke kpɔɔɔyɔ taa. ¹⁵ Ilena Yesu kpaali-we si: I la laakali na Falisanaa na Helotɔ pa kɔkɔsɔm.

¹⁶ Ilena í ifalaa sɔv təmayə tɔm si: Tə fəina potopotonaa tɔyɔ í yɔɔtɔyɔj mpɔ.

¹⁷ Yesu nu nti pa tɔɔɔna yɔɔtɔyɔ ke mpɔ tɔ, Ilena í pɔɔsi-we si: Pepe tɔɔ ké í tɔɔj si í fəina potopotonaa tɔ pə tɔɔ? Haləna saɔa í ta cəkəna kɛkɛ? I ta nyɔnta kɛkɛ? Pə kɔ mə layatu kɛ? ¹⁸ I wena ise pəyele u naaki? I wena njkɔɔɔj pəyele u nukɔ? I sɔɔwaya? ¹⁹ Saa wei ma faya potopotonaa kakkpasi na yɛlaa iyisi kakkpasi (5000) tɔyɔ tɔ, tɔkɔɔj isənaya kɔkpisasi suwa na í kɔɔyaa? Ḿpɔ́yú pa cɔwa si: Naanɔwa na naale. ²⁰ Pəle pə paasi waatu wei ma faya potopotonaa naatosompɔɔlaya na yɛlaa iyisi liyiti (4000) tɔyɔ tɔ, tɔkɔɔj isənaya í tɔ hɔɔɔlasí kɔkpisasi? Ilena pá tɔ si: Tɔkɔɔj naatosompɔɔlaya.

²¹ Ilena Yesu pɔɔsi-we si: Pə na pə mpɔ na í ta cəkənta?

Yɔlɔm ise kuluyɔ ke Petesaita

²² Pa tala Petesaita, Ilena pá kəna-ɔ yɔlɔm nɔɔɔɔɔ, na pá wiina-ɔ si í tokina-ɔ. ²³ Ḿpɔ́yú Yesu hɔma í ninj taa na í luna icate waali, na í la tayama na í taa yɔlɔm unɔ í ise, na í tənɔ í ninj kɛ í tɔɔ. Ilena í pɔɔsi-ɔ si: N naaki pɔɔɔ?

²⁴ Ḿpɔ́yú yɔlɔm kusa ise na í tɔ si: Ma loosiyi yɛlaa təcantəlaa na pá we isu tunj na pá tɔɔj.

²⁵ Ilena Yesu tasa í ninj tənɔyɔ ke yɔlɔm ise tɔɔ na pə waa-ɔ. Ilena í nyəni poolun na í na pə tənə təcɛɛɛɛɛɛ. ²⁶ Ilena Yesu heeli-ɔ si í kpe. I taa məlɔ icate taa.

Piyee hulvyɔ si Yesu ké Mesii
(Matiyee 16:13-20; Luku 9:18-21)

²⁷ Yesu na í ifalaa pa kula tənə Ilena pá tɛɛ Sesalee Filipɔ acalɛɛ taa. Pa we mpaav taa Ilena í pɔɔsi í ifalaa si: Yəlaa tɔɔj si ma ké awe?

²⁸ Ḿpɔ́yú pele si: Pa tɔɔj si n ké Lɔm Səlv Yohaani. Lɛlaa si Ilii, na lɛlaa si n ké Iso kɔyɔɔtɔtɔ tɛləsɛlaa taa nɔɔɔɔyɔ. ²⁹ Tənaya í pɔɔsa-we si: Na me se, mə huokɔ si ma ké awe?

Ḿpɔ́yú Piyee nɔɔyɔ təkɔɔv si: N ké Mesii.

³⁰ Ilena í kpaali-we si pá taa heeli-təyi nɔɔɔɔɔ.

Yesu səm na í fem pə təm
(Matiyee 16:21-28; Luku 9:22-27)

³¹ Pəle pə waali ké í sɔv í ifalaa ke heeluyɔ si: Pə weɛ si Yɔlv Pəyaya má maa tɔyɔ kɔnyɔɔj ke sɔsɔm. Na nyɔyɔ nyɔma na kɔtəlaa sɔsaa na Iso Təm sɔyɛsəlaa ká lɔ-m, halɔ pá kɔ-m. Ile maa fe pə kɔyɛɔj tooso wule.

³² I heela-weye-təyi təfoo ké yəlaa taa. Ḿpɔ́yú Piyee yaa-ɔ kɔɔɔɔɔ na í təkɔ-ɔ-tɔ. ³³ Tənaya Yesu pəsəna í ifalaa tɔɔ na í kaləna Piyee ke teu si: Satanɔ tɛɛ ma tɔɔ, nyá huwɛɛ ta ke Iso nyəna, yəlaa nyəna ké.

³⁴ Pəle pə waali í yaa samaa na í ifalaa, Ilena í tɔ-we si: Ye wei í caa si í tɔɔɔj-m, pɔntɔ í la í təyi awusa, na í səyəlɔyɔ í səm tesika na í tɔɔɔyɔna-m. ³⁵ Pə taya pɔɔɔ, ye wei í pɔɔkəɔj í weesuɔ təcɔtutu í tɔɔɔj səpɔ. Ama wei í lapa í təyi awusa ke ma tɔɔ, na ma Laapaali Kɔɔɔj tɔɔ, pɔntɔ ka hikina weesuɔ. ³⁶ Ye yɔlv pəsaa na í hiki antulinya nyəni tənə na unɔ í maɔamaya í si í kawaaɔ nté we? ³⁷ Pɔɔɔpɔ weɛ mpi yɔlv ká kɔɔyaa na í layasəna í weesuɔ tɔ? ³⁸ Ye wei í səpa ma fɛɛɛ yaa ma kɔsɔyɛsətu fɛɛɛ ke kɔfaləɔj yəlaa pəne mpa pa kisa Iso ké tɔɔyɔ na pá laku isəɔyatu tɔ pa hɛkɔ, Yɔlv Pəyaya má maa si pɔntɔ fɛɛɛ tɔtɔyɔ ma mɔɔyɔ wule ke waatu wei maa kɔɔ na ma Caa teeli na isətaa tillaa nanj nyəma tɔ.

9

1 Yesu tasa-weyge heeluyu si: Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cesəyi, mpa pa we cəne tə pa taa ləlaa ká na Iso Kawulaya kəmna toma na pəcá pá si.

*Yesu isentaa layasoyv
(Matiyee 17:1-13; Luku 9:28-36)*

2 Kuyeeη naatoso teewa, ləna Yesu kraɣa Piyee na Saaki na Yohaani na pá polo puyv kukoluyv nakuli kv təw kə pa tike. Tənaɣa i layasa pa isentaa ke kraɣraa. 3 Na i wontu paasi na tə hulomv təlalai isu kponkromolom na tə teeki kəkw. Nəɣəlv fei ate cəne si i ká la na pulovv hulomv mpv pə taka. 4 Mpróyó i ifalaa tooso in, pa nawa Ilii na Moisi na pá na Yesu pá yəɣətəyi. 5 Tənaɣa Piyee təma Yesu si: Taca, isu tə wəv cəne isəntə in tə pə we teu napələyi te. Ie pə muna isu tə siki coka toosoɣo. Nyaya lentə, Moisi ke lentə, na Ilii ke lentə.

6 Səɣəntv kra Piyee na i taapalaa ləlaa na í laη kuyəɣətəv təɣo i yəɣəta mpv. 7 Ilena isəηmuntuyv nakuli kv kəw na kv takv-we na pá nu pə yəɣəta ηmuntuyv ηkv kv tee si: Ma luyv tee Pəyaya ntə, í nuna-ke.

8 Tənaɣa Yesu ifalaa caa pa taa na pa waalv pa ta na nəɣəlv. Ye pə taya Yesu tike ke pa ná pa kin.

9 Yesu na i ifalaa pa tiikayana puyv təw, ləna Yesu kraali-we si: I taa heeli nəɣəlv ke nti í nawa tə. Haləna kuyəηku Yəlv Pəyaya má maa si na má fe tə.

10 Mpróyó Yesu ifalaa təka təm ntəyi pa taa na pá pəcsəyi təma si: Pepeye səm na fem de?

11 Pəle pə waalv Yesu ifalaa pəcsa-i si: Pepe təw kə Iso Təm seɣesəlaa ná təη si Ilii ká caaləna kontə?

12 Tənaɣa Yesu cə-we si: Tampana, pə wee si Ilii ká kəna kancaalaya na í tayaηv pə tənaɣa teitei na pəcá. Ye mpv ntiyi pa ηmaawa Yəlv Pəyaya təw si kaa na konyəη ke səsəm na pá la-keɣe nyəη? 13 Ama ma heeliyi-me si Ilii təma kontə na pá lana-i isu pa səlaa təɣo teitei isu paa ηmaav i təm tə.

*Pu nəɣəlv i alɣaa loou
(Matiyee 17:14-21; Luku 9:37-43)*

14 Yesu na Piyee we pa tala ifalaa ləlaa kin, ləna pá maɣana samaa kotina-we, na pá na Iso Təm seɣesəlaa pá həη təm. 15 Tuu isu yəlaa nav Yesu tə pə yeɣeta-weyge səsəm nte, na pá seeki na pá puki i seəv. 16 Ilena í pəcsə i ifalaa si: Nti tə təw kə mə na-we í həη?

17 Mpróyó samaa taa nəɣəlv i cə Yesu si: Taca, ma kəna ma pəyaya kə. Ka hii dəɣəw kə na í la-keɣe kamumuka. 18 Paa timpiyi pə kuləna dəɣəw in i petəyi-keɣe ateɣe. Na ka nəɣo taa lu kuhulan, na ká saləyi ka kela na ka tənyv kii təkəkilee. Ma wiina nyá ifalaa si pá loo-i, pa ta pəsi.

19 Tənaɣa Yesu təma si: Yəlaa laηkpusəη nyəma me, wee isənaɣa má na-me tii caɣa na má təki mə konyəη? I kəna-m pəyaya ηkeɣe cəne.

20 Mpróyó pəyaya nyəma pəna-keɣe Yesu. Tuu isu dəɣəw tu keesuyv Yesu tə, i sūv pəyaya ηkeɣele selisuyv ke teu. Haləna ká hoti ate na ká pilimi na kuhulan lukəna ka nəɣo taa. 21 Ilena Yesu pəcsə ka caa si: Waatə wei kə pə caala-keɣe lapv ke mpv?

Mpróyó pəyaya caa cə-i si: Hatoo ka pəcaatv petepete taa kə. 22 Təm paɣale ke dəɣəw petə-keɣe kəkw taa na ləm taa si ká si. Mpv tə, hai, ye n ka pəsi nyəni ta pətəwətəle na í waasi-tv.

23 Tənaɣa Yesu təma-i si: Pepe təw kə n təη si ye ma pəsəyi? Ye yəlv təma i taa na Iso, pulv fei mpi i kpisiyi tə.

24 Mpróyó pəyaya ηke ka caa mapə kapuka si: Ma təma Iso na ma taa. Ie səna-m na pə səəsi.

25 Yesu nawa samaa kotiyina-we, ləna í kaləna dəɣəw in, na í təm-i si: Dəɣəw nyá wei n pəsəyi yəlaa ke kamumusi na ntamaa tə, ma heeliyi-η kulməɣa si n se pəyaya kanə ka waalv. Taa tasa-keɣe təηuyv.

26 Tənaɣa dəɣəw in i kiisaa na í paasi na í selisi-keɣe teu, ləna í se ka waalv. Mpróyó pəyaya fiɣinaa. Haləna yəlaa tə si ka səpaya təkpem. 27 Mpróyó Yesu kra ka niη taa na í kusv-ke na ká səη iso.

28 Yesu kəma na í sūv təyaya na í na i ifalaa pá caɣa, nəɣəlv ta siti pa taa. Ilena i ifalaa pəcsə-i si: Pepe təw kə tə ta pəsi na tə loo dəɣəw in?

29 Mpróyó Yesu cə-we si: Dəɣəw isu mpv, ye pə taya Iso sələmuyv na sələmuyv, pulv u təɣonəyi-i.

*Yesu səm na í fem pə təm tətə
(Matiyee 17:22-23; Luku 9:43-45)*

30 Yesu na i ifalaa pa lu təna, ləna pá tətə Kalilee tənku. Yesu luyv fei si pá nu i təη. 31 Pə taya pulv, i seɣesaya na í heeliyi i ifalaa si: Paa tv Yəlv Pəyaya maɣa yəlaa niη taa na pəle pá kv-m. Ama maa fe pə kuyeeη tooso wule.

32 Ie i ifalaa ta cəkəna təm tənə. Pəyele pa nyamna tə pəcsuyv.

Səssəntv təə hətm
(Matiyee 18:1-5; Luku 9:46-48)

³³ Yesu na ı ifalaa pa tala Kapənahum, na Yesu sʊv təyaya taa, ılena ı pəəsı ı ifalaa sı: Ntiyi ı kpeəsayana təmayə mpaav taa?

³⁴ Mpróy ı ifalaa suma. Pə taya pulv təə, pa həyaya səsəntv təə ké mpaav taa ké. ³⁵ Təyaya Yesu çayaa na ı yaa pa naanowa na naale ke ı kinj na ı heeli-wə sı: Ye wei ı caa ı la mə nəyç təə tv, pʊntv ká pəsi ı təyi mə taa səkpəlu ké, na mə təna mə təmlə tv.

³⁶ Mpróy ı kpaaya peiya na ı su-keye pa isentaa na ı waçalı-ke. ılena ı tə-wə sı: ³⁷ Ye wei ı mʊwa peiya kanə ka taka ké ma nyuyv təə, maça pʊntv mʊwa. Na wei ı tu mʊ-m pə taya ma tike ke ı mʊwa. Ama pʊntv kpeyna wei ı tila-m təyç na ı mʊ.

Wei ı fei ta təə ı ké ta kolontu
(Luku 9:49-50)

³⁸ Mpróy Yohaani heela Yesu sı: Tacaa tə nawa nəyçlv na ı looki aləyaa na nyá hətə. Pəçç ı təyçyi-tv. ılena taa kisina-ı.

³⁹ Ama Yesu çəwa Yohaani sı: ı taa taŋı-ı sı ı taa la. Pə taya pulv təə, nəyçlv fei wei ı pəsəyi na ı la piti təmlə na ma hətə təyç na ı tə na ı yççoti isayavtv ke ma təə ké kpaçpaa tə. ⁴⁰ Ye yulv ta ke ta kolontu, ta nyəh ké tə. ⁴¹ Na ye wei ı ha-meye ləm sasala anə sı ı ké Kilisiti nyəma, pʊntv kaa laŋ pə kasəyaya.

Ləlv tusuyv səyçntv
(Matiyee 18:6-9; Luku 17:1-2)

⁴² Mpróy Yesu təma sı: Ye wei ı lapa na piya nsi sı mʊ ma təm ke isəntv tə sı taa nakəli pənti, pə nəyçəəna pá paa pʊntv luyv tēē ké piw na pá tʊsı-ı tēŋku taa. ⁴³ Ye nyá niŋ tusiyina-ŋ isayavtv lapv taa, setı-ı. Sana ń sʊv weesuyv kʊpəŋkv taa na niŋ kʊlvəməŋ, na mpi n ka wēena nyá niŋ təna na pá pəti-ŋ tənəəsəle səsəle taa ké kəkə ŋka kaa tēŋ tə ka taa tə. [⁴⁴ Təna sonsompee nna a təkı yəlaa nantv tə aa səki. Pəyele kəkə ı tēŋ paa pəçç.] ⁴⁵ Ye nyá nəçhəle tusiyina-ŋ isayavtv lapv taa, setı-tə. Sana ń sʊv weesuyv kʊpəŋkv taa na nəçhəle kʊlvmtəle, na mpi n ká wēena nəçhəle naale na pá pəti-ŋ tənəəsəle səsəle taa tə. [⁴⁶ Təna sonsompee nna a təkı yəlaa nantv tə aa səki. Pəyele kəkə ı tēŋ paa pəçç.] ⁴⁷ Ye nyá isəle tusiyina-ŋ isayavtv lapv taa, həyçsı-tə. Sana ń sʊv ıçç Kawulaya taa na isəle kʊlvmtəle na mpi n ká wēena isə naale na pá pəti-ŋ tənəəsəle səsəle taa tə. ⁴⁸ Təna sonsompee nna a təkı yəlaa nantv tə aa səki. Pəyele kəkə ı tēŋ. ⁴⁹ Pə taya pulv təə, paa piti yəlaa təna təə ké kəkə isv pa təkuyv təm ke təyçnaya təə tə.

⁵⁰ Təm ké pulvʊv mpi pə waasəyi təyç. Ama ye təm ləŋ səpa, pəpəye paa la na pə ləŋ ıni ı tasa məlvuyv? ı wēena təm ke mə taa na ı wēena təma na leleŋ.

10

Alv na apalv pa yav təm
(Matiyee 19:1-12; Luku 16:18)

¹ Yesu lu təna, ılena ı polo Yuta tətə taa na Yaatanı pəyç waalı. ılena samaa tasa kotuyv ke ı kinj ke səsəm, na ı niki-wəye səyçsuyv isv ı tu lakı tə.

² Mpróy Falisanaa napəli pa polaa sı pa kuuki ı nəyç. ılena pá pəəsı-ı sı: Ta mpaav taa yulv pəsəyi na ı təyçntv ı alv na?

³ Təyaya ı pəəsə-wə sı: Ntiyi Moisi ka heela-mə sı ı la?

⁴ ılena pəle pá çə-ı sı: Moisi ná ha mpaav sı yulv pəsəyi na ı ŋmaa ı alv ke kisuyv takəlaya na ı təyçntv-ı.

⁵ Mpróy Yesu çə-wə sı: Mə laŋkpusəŋ təə ké Moisi ŋmaa-məye kʊsəsıtv ntı. ⁶ Ama hatoo antulinya ŋmav kancaalaya taa ıçç ŋma apalv na alv ké. ⁷ Pə təə ké apalv ká yele ı caa na ı too, na ı na ı alv pá çaya. ⁸ Na pa naale pá pəsi yulv kʊlvəm. Saa ıni pa ta ke yəlaa naale tətə. Ama pa pəsa yulv kʊlvəm ké təkəŋ. ⁹ Ye mpv ıle, yulv ı taa yası mpv ıçç pəntaa tə.

¹⁰ Pa kəma na pá sʊv təyaya, ılena ı ifalaa taçanı-ı təm pəəsuyv ke ntı ıni tə taa. ¹¹ ılena ı çə-wə sı: Ye yulv təyçna ı alv na ı kpaaya ləlv, ı wakələna kancaalaya nyəŋ, pəçç ı lapa wasaŋkalətv. ¹² Na mpv tətəyç na alv, ye ı kisa ı paalv na ı saa kofalv, ı lapa wasaŋkalətv.

Piya səkpesi kʊpəntv kooluyv
(Matiyee 19:13-15; Luku 18:15-17)

¹³ Yəlaa pukayana piya ke Yesu sı ı təni sı təə ké niŋ. Ama ı ifalaa kaləna sı çəntaa. ¹⁴ Yesu ná mpv, ıle pə ta maça-ı. ılena ı tə ı ifalaa sı: ı yele na piya kəə ma kinj, ı taa kaçatı-sı. Pə taya pulv təə, mpa pa wə isv piya tə, mpe pa tənna ıçç Kawulaya. ¹⁵ Ma heeliyi-məye tampa na sı ye wei ı ta pəsi isv pəyaya na ıçç təyç ı təə ké kawulaya, pʊntv kaa la ka tv ke paa pəçç.

¹⁶ ılena Yesu kpaça-səyi ı niŋ taa na ı təni niŋ ke sı təə, na ı kooli-səyi kʊpəntv.

Yulv tonj tv tòm
(Matiyee 19:16-30; Luku 18:18-30)

¹⁷ Yesu tukaya mpaav, ilena apalv nòyòlv í kpayá asewa na í kòò í lunj í tee na í pòòsi-i si: Tacaav kupañ, pepeye pə wee si maa la na má hiki weesuyu ŋku ku teñ tó?

¹⁸ Tənaɣa Yesu pòòsa-i si: Pə lapa isəna na ŋ yaa-m si kupañ? Nòyòlv ta ke kupañ ye pə taya lso tike. ¹⁹ Ntəñ n nyəma nti pa suwa si: Taa kv yulv, taa la wasaŋkalətv, taa ŋmiul, taa suu lelv ke tòm, taa puɣusi lələa. Se nyá caa na nyá too tó?

²⁰ M̀p̀r̀ỳg̀v̀ apalv un i cə-i si: Tacaav, ma təkav kəsəsutv nti tə tənaɣa hatoo ma pəcaavt kė.

²¹ M̀p̀r̀ỳg̀v̀ Yesu nyəna-i təpiniŋ, ilena i luyv lapi-i, na í tòm-i si: Kulvmtv tike təkəñ kaasəna-ŋ lərv. Polo na ŋ pəeti pə təna mpi n wəna tv, na ŋ tala konyəntvnaa ke pə liyitee, na cele ŋ suv tonj ke isətəa. Ye n terna m̀p̀r̀ỳg̀v̀ lərv, ilə n kòò na ŋ təñ-i m.

²² Ama apalv un i nu mrv, ilena i isentaa nyəñ na i lanje wakəli tətəyətəy v na i tee. Pə taya pulv tō, i ka wəna kė pə tv fei.

²³ Yesu caa i ifalaa isəntaa, ilena í heeli-we si: Ama liyitee nyəma lso Kawulaya suuv we kate kė pə tv fei.

²⁴ Təm nti i yəyətə mrv tv tə lapa i ifalaa ke piti. Iləna Yesu tava-weye heeluyv si: Nnn, ma piya, si yulv í suv lso Kawulaya taa tv pə we kate kė fa. ²⁵ Isəna mpi pə we yooyoo kė kate si í suvna pənyalaya puvv na í lu tv, mrv tətəy v pə we liyitee tv ke kate si í suv lso Kawulaya taa. Hal pə tv tee mrv.

²⁶ Tənaɣa pə tava-weye piti lərv ke səsəm, na pá təñ təma si: Ilə awe ka tvləna nteye-ti ilə?

²⁷ M̀p̀r̀ỳg̀v̀ Yesu nyəna-we, ilena í tv-we si: Yələa kin ke pə fei pəsvv. Ama lso kin pə fei mrv. Pə taya pulv tō, lso u kpisiyi pulv.

²⁸ Tənaɣa Piyee təma-i si: Tōv, ta yela pə təna təkpatav kė na taa hu nyá waali.

²⁹ Iləna Yesu cə-i si: Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cesəyi, ye nòyòlv yela i təyaya, yaa i taalvnaa na i kəyona, yaa i newaa, yaa i too, yaa i caa, yaa i piya, yaa i haləmmaa ke ma tō, na Laqaali Kupañ tō, ³⁰ pu ha pəntv ke pə təm nunvva (100) kė atə cəne na pəcə. Paa teesi, paa taalvnaa, paa kəyona, paa newaa, paa toona, paa piya, paa haləmmaa, na pə tənaɣa m̀p̀r̀ỳg̀v̀ wahalanaa taa. Pəyele i səm waali i ká wəna weesuyu ŋku ku teñ tv. ³¹ Mpa pa we ləlv kė kayana tv, pa taa pəyale ká məli waali. Na waali nyəma pəyale náá məli ləlv.

Yesu səm na i fem təm totv
(Matiyee 20:17-19; Luku 18:31-34)

³² Pa we mpaav taa na pá puki Yosalem, iləna Yesu tee i ifalaa ke nòy v, na pəle pá təñna piti. Na mpa pəle pa tənaɣa-we tv pəle pa cayaana səyontv. M̀p̀r̀ỳg̀v̀ Yesu tayaana yaav ke pa naanvva na naaleye i kin, na í heeli-weye mpi pu mayana-i nəonə tv. ³³ Nti i heela-we tvəyle si: Tōv, tv puki Yosalem isəntə tv, paa kpayá Yulv Pəyaya má na pá tv-m katəlav səsəa na lso Təm seyesəlav pa niñ taa. Paa tv si pá kv-m. Paa kpayá-m na pá tv-m mpa pa ta nyi lso tv pa niñ taa. ³⁴ Pəle paa paana-m na pá tv-m ntayama, na pa casa-m akpatəe. Pəle pə waali iləna pá kv-m. Ama maa fe pə kvyeñ tooso wule.

Mpi Saaki na Yohaani pa sələma tv
(Matiyee 20:20-28)

³⁵ Pəle pə waali, Sepetee pəyalaa Saaki, na Yohaani, pa pola Yesu kin na pá tòm-i si: Tacaav, tv caa si ŋ la-təyv mpi tv sələmi-ŋ tv. ³⁶ Tənaɣa Yesu pòòsa-we si: Pepeye í caa si má la-mə?

³⁷ M̀p̀r̀ỳg̀v̀ pa cəwa si: Saa wei n ka wee nyá teeli kawulaya taa tv tə caa si ŋ yelev na té caya nyá cəlv. Ləlv ke nyá ntəy v tō, na ləlv ke nyá mpətəñ tō.

³⁸ Tənaɣa Yesu pòòsa-we si: I ta nyi mpi í sələməyi tv yee? I pəsəyi na í təy v wahlav səsə wei maa təy v tó? Paa sə-m lso lvm mpi tv, í pəsəyi na í sə-wi?

³⁹ M̀p̀r̀ỳg̀v̀ pa cəwa si: Ti pəsi.

Iləna Yesu cə-we si: Tampana, í ká təy v wahlav səsə wei maa təy v tō, na í sə lso lvm mpi paa sə-m tv yaa. ⁴⁰ Ama pə taya ma ləsəyəna mpa paa caya ma ntəy v tō yaa mpa paa caya ma mpətəñ tō tv. Mpa pa tō lso tayaana lona ane tv pəle pa kəna a nyəma.

⁴¹ Yesu ifalaa naanvva wei i kaasav tv ilé i na mrv, iləna i taa wuna Saaki na Yohaani.

⁴² Tənaɣa Yesu yaa pa təna na í tv-we si: I nyəma si mpa pa nyənaɣi isv yələa avvllaa tv pəle pa təkav kawulaya ke lələa tō. Na mpa pəle pa kė kəfeela tv pəle pa ŋmakələyi səkrema. ⁴³ Pə fei m̀p̀r̀ỳg̀v̀ mə kin se. Nti tvəyle si, ye mə taa wei í caa i la səsə ke mə hək, pəntv í pəsi mə təmle tv. ⁴⁴ Na ye mə taa nòyòlv í caa i la mə nòy v tv, pəntv í pəsi mə təna mə yom. ⁴⁵ Pə taya pulv tō, Yulv Pəyaya ma tətə ma ta kòò si má təy v cəcəe. Ama ma komaya si ma pəsəyi yələa təna təmle tv, na má ha ma weesuyu na pə cə yələa pəyale ke pa yomle taa.

Yulvm Paatimee təm
(Matiyee 20:29-34; Luku 18:35-43)

⁴⁶ M'p'ógó pa tala Yeliko. Yesu na í ifalaa, na y'elaa samaa pa k'oma sí pa lukí ícate níté t'ò n'òyó ìlèna pá mayana y'òlóm n'òy'òlóm, Timee p'òyalu P'aa-timee, na í c'aya m'p'aa n'òy'ò t'ò na í lakí pala.

⁴⁷ M'p'ógó pa heela-í sí: Nasaletí Yesu t'ee-k'èna. T'ònya í koo s'òs'òm sí: Tafiiti P'òy'òy'ò Yesu, ny'òní ma p'òt'òt'òl'è.

⁴⁸ T'ònya p'òy'òl'è kal'èna-í na pá heeli-í sí í su. Ama í s'òs'òa k'òou k'è s'òs'òm sí: Tafiiti P'òy'òl'è, ny'òní ma p'òt'òt'òl'è.

⁴⁹ M'p'ógó Yesu s'òy'ò, na í t'ò sí pá yaa-í.

T'ònya pa heela y'òlóm sí: Ny'òy'ò apal'òt'ò na í k'òl'í, í yaa-íj.

⁵⁰ Ìl'èna í l'ò í k'p'aa na í k'òl'í t'òwaka na í polo Yesu kíj. ⁵¹ M'p'ógó Yesu p'òs'òs'ò-í sí: N caa ma la-íj we?

Ìl'èna y'òlóm c'ò-í sí: T'òcaa, ma caa k'è sí n la na má naakí.

⁵² T'ònya Yesu t'òma-í sí: Polo, ny'ò t'ò t'èmn'òv k'è Ìs'ò w'aa-s'ò-íj k'è.

M'p'ógó í s'òv na'òv k'è t'òna in'òy'ò k'p'ak'p'aa na í t'òy'òy'ò Yesu k'è m'p'aa'ò taa.

11

Yesu cayav k'è k'p'òy'òy'ò

(Matiyee 21:1-11; Luku 19:28-40; Yohaani 12:12-19)

¹ M'p'ógó na í ifalaa pa tala Olifinaa p'òy'ò. Waatu iní t'ò pa k'p'èy'èt'òna Y'òsal'èm. Pa f'èí pool'òj na P'et'afasí na P'et'anií. T'ònya Yesu tila í ifalaa t'ò naal'è ² sí: Í polo ícate nte t'ò w'è m'ò n'òy'ò t'ò t'ò t'ò taa. Í takí k'p'ak'p'aa t'ò í k'á mayana pa t'ò k'p'òy'òy'ò p'ìl'è nat'òl'òy'ò ñm'òn'òy'ò. N'òy'òl'ò t'ò c'ay'òt'ò t'ò t'ò. Í hetí-t'è na í k'òna. ³ Y'è n'òy'òl'ò p'òs'òs'ò-m'è sí: P'èp'è t'ò k'è í lakí m'p'ò? Ìl'è í c'ò p'unt'ò sí: T'ò S'òs'ò caak'èna, y'è í t'èma í k'á m'òl'òna-k'èy'è n'òs'ò'ò k'è c'òn'è.

⁴ Í ifalaa t'èw'ò, ìl'èna pá mayana k'p'òy'òy'ò p'ìl'è ntey'è m'p'aa'ò taa, na pá t'ò-k'èy'è ñm'òn'òy'ò k'è t'òy'òy'ò nak'èl'í ka n'òy'ò, ìl'èna pá hetí-t'è. ⁵ M'p'ógó m'p'aa'ò w'è t'òna t'ò pa taa nap'òl'í pa p'òs'òs'ò-w'è sí: P'èp'èy'è í lakí t'òna? Í het'òy'ò k'p'òy'òy'ò p'ìl'è níté suw'è?

⁶ M'p'ógó Yesu ifalaa c'òw'ò isí Yesu ka heela-w'è t'ò, ìl'èna pá y'èl'è-w'è na pá t'èna. ⁷ Na pá p'òna-t'èy'è Yesu, na pá p'ò t'ò t'ò k'è pa w'ontu, na Yesu c'ay'ò p'ò t'ò. ⁸ M'p'ógó y'èl'è p'òy'òl'è p'ò pa w'ontu k'è m'p'aa'ò taa, na l'èl'è náa c'è hat'ò na pá p'ò. ⁹ Ìl'èna m'p'aa'ò w'è Yesu n'òy'ò t'ò na m'p'aa'ò w'è í w'aa'í t'ò pá k'òokí sí: P'aa w'èí í t'ò Ìs'ò k'è t'èel'í. Ìs'ò í w'è w'èí í k'òy'òna T'òcaa t'òj t'ò í w'aa'í. ¹⁰ Ìs'ò í hetí kaw'ul'òy'ò ñka ka t'òy'òna k'ònt'è t'ò, ñka ka k'è T'òcaa Tafiiti ny'òy'òka t'ò. P'aa w'èí í t'ò Ìs'ò k'è t'èel'í k'è hat'ò is'òt'aa.

¹¹ Yesu tala Y'òsal'èm, ìl'èna í s'òv Ìs'ò t'òs'èl'è taa. Í ny'òna í taa na í w'aa'í k'è t'èu, ìl'èna í na í ifalaa naan'òw'ò na naal'è pá t'è P'et'anií k'è ilim t'èma t'èm t'ò p'ò t'ò.

Yesu t'òy'ò f'íkí t'òy'ò k'è m'p'usi

(Matiyee 21:18-19)

¹² K'ò f'èma na pá lukí P'et'anií, ìl'è ny'òy'òs'ò k'p'aa Yesu k'èl'è. ¹³ M'p'ógó í loosa f'íkí t'òy'ò k'è pool'òj na k'ò l'òpa t'èk'p'imm. Ìl'èna í polo sí nt'any'ò is'ònt'ò k'ò l'òla p'èe. Í k'òma na í t'òla k'ò t'èe, ìl'èna í mayana hat'ò t'ìk'è. M'p'ò t'ò, p'ò t'ò k'è f'íkí t'òy'ò l'òl'òy'ò w'aa'ò. ¹⁴ T'ònya Yesu t'òma f'íkí t'òy'ò ñk'ò sí: N'òy'òl'ò k'aa t'òs'ò ny'ò p'ìl'è k'è t'òy'òy'ò.

Na í ifalaa nu m'p'ò.

P'èet'òl'è t'òy'òny'ò k'è Ìs'ò t'òs'èl'è taa

(Matiyee 21:12-17; Luku 19:45-48; Yohaani 2:13-22)

¹⁵ M'p'ógó Yesu na í ifalaa pa tala Y'òsal'èm. Ìl'èna Yesu s'òv Ìs'ò t'òs'èl'è taa na í níkí t'òy'òny'ò k'è m'p'aa'ò pa p'èet'òy'ò na m'p'aa'ò pa yak'òy'ò t'ò. Na í p'òs'ò líy'ít'èe y'òk'òl'èa taap'òl'òna k'è òl'èl'è, na alukukunaa p'èet'òl'èa k'p'el'òs'ò t'òt'ò. ¹⁶ Í t'ò t'òs'ò n'òy'òl'ò í s'òy'òl'ò p'òl'ò na í t'òy'òna Ìs'ò t'òs'èl'è taa. ¹⁷ P'òl'è p'ò w'aa'í í s'èy'èsa-w'è sí: Pa ñmaas'ò Ìs'ò T'òm taa sí, p'aa yaa ma t'òy'òy'ò sí y'èl'è t'òna Ìs'ò t'òs'òl'èm. Ama m'ò p'òsa-k'èy'è ñm'ul'èa t'òy'òy'ò.

¹⁸ K'òt'òl'èa s'òs'ò na Ìs'ò T'òm s'èy'èl'èa nu m'p'ò, ìl'èna pá p'èek'òy'ò is'òna p'aa'ò la na pá k'ò Yesu t'ò. Ama p'aa w'èna í s'òy'ònt'ò. P'ò t'òy'ò p'òl'ò t'ò, í k'òs'èy'ès'òt'ò s'òv y'èl'èa samaa k'è t'èu k'è p'ò t'ò f'èí.

¹⁹ Ìlim k'òma na p'ò t'è ìl'èna Yesu na í ifalaa pá k'òl'í ícate taa na pá l'ú.

F'íkí t'òy'ò ñk'ò k'ò w'òl'èa t'ò k'ò t'òm

(Matiyee 21:20-22)

²⁰ T'èv f'èma na pá k'òl'í t'ònan'òj k'è l'òj na pá t'èek'í, ìl'èna í ifalaa na f'íkí t'òy'ò ñk'ò na k'ò w'òl'èa t'òw'òjw'òj na p'ò k'p'èy'òna k'ò k'ìt'è. ²¹ P'iy'èe t'òs'òa n'tí t'ò l'òpa t'ò ìl'èna í t'ò sí: Ny'òní T'òcaa, f'íkí t'òy'ò ñk'ò n' ka t'òy'ò m'p'usi t'ò k'ò w'òl'èa t'òw'òjw'òj.

²² M'p'ógó Yesu t'òma í ifalaa sí: T'òmp'òna k'è ma heeliy'ò-m'è y'òo m'aa c'ès'òy'ò, y'è í t'ò Ìs'ò k'è naani, ²³ í p'òs'òy'ò na í t'ò pul'òy'ò k'ane sí k'á k'p'èsí na k'á hotí t'èy'òka taa. Y'è í t'èma m'ò t'aa t'èk'p'at'aa sí p'ù la na síka f'èí, p'ò lakí k'è. ²⁴ P'ò t'ò k'è ma heeliy'ò-m'è sí p'ò t'òna m'p'ò í s'òl'èm'òy'ò Ìs'ò t'ò í h'òv sí í t'èma-w'òy'ò

hikuɣu, de paa ha-meɣe-wi. ²⁵ Saa wei í koləxi sələmɔvɔ tɔ, ye í nawa si mə na nəɣɔlv í wena natəli, de í ku-təyi mə taa. Waatu inəyi mə Caa wei í we isətaa tɔ, í ká husi-meɣe mə isayatu tɔtɔ. [²⁶ Ye mə təɣontələnaa wakələɣəna-me na u hɔləyi-weɣe suulu na í taɣani, mə Caa wei í we isətaa tɔ, í kaa husi-meɣe mə isayatu tɔtɔ.]

Yesu pəsuyv tɔm
(*Matiyee 21:23-27; Luku 20:1-8*)

²⁷ Mpróyó Yesu na í fɔlaa pa tasa Yosalem ke pote, na Yesu polo na í cɔɔki Iso təsele taa. Tənaɣa kətəlaa səsaa, na Iso Təm seɣesəlaa, na səsaa pa kɔma í kin, ²⁸ na pá pɔɔsi-i si: Kanɣante nteɣe n maki nyá taa na í laki isəntɔ? Yaa awe tu hana-ŋ pə mpraaw?

²⁹ Tənaɣa Yesu cɔ-we si: Maa pɔɔsi-meɣe tɔm kɔlvmtɔ. Ye í cɔ-m-ti, de maa heeli-meɣe kanɣante nte ma maki ma taa na má laki isəntɔ tɔ. ³⁰ Iso yaa yəlaa tilina Yohaani si í sɔɔki yəlaa ke Iso lɔm? I cɔ-m.

³¹ Mpróyó pa maɣasa-təyi pa taa pa tike. Uena pá tɔ si: Ye tə tɔma si Iso tilina-i, í ká pɔɔsi-tu si: Na pepe tɔ kə í tá mv í tɔm? ³² Pəyele ye tə tɔma si yəlaa tilina-...

(Pa nyaɣaɣana samaa. Pə taɣa pɔlv tɔɔ, yəlaa nyənaya Yohaani ke Iso kɔvɔɣɔtɔv tələsɔlv kɔpaŋ ké).

³³ Mpróyó kətəlaa səsaa pəsəna Yesu si: Tə ta nyi. Tənaɣa Yesu ná cɔ-we si: Anhaa, ma kaa heeli-meɣe kanɣante nte ma maki na má laki isəntɔ tɔ.

12

Təmlə nyəma asayaa tɔm
(*Matiyee 21:33-46; Luku 20:9-19*)

¹ Mpróyó Yesu sɔv kətəlaa səsaa ké iso seɣe si: Yɔlv nəɣɔlv í ka sɔna lesen tuŋ ke taale tɔcu. Na í ŋma kolunja na í cɔɔna, na í la timpri í ká nyaasəyi pə lɔm tɔ. Na í ŋma akele taŋkav nəɣɔlv, wei í tɔɔ pa səŋəyi na pá fenjiyi tɔ. I tɔma mpv, uena í caa yəlaa na í su tə taa, uena í tee yela. ² Pə kɔma na pé tala tuŋ un í kooluyv waatv, uena í kɔsi í tillu nəɣɔlv si í polo təmlə nyəma kin na pá cele-i un í tete. ³ Tənaɣa təmlə nyəma mpe pa kpa tillu un na pá má. Uena pá təɣɔn-i í nin naanɔwa təyələyəl. ⁴ Mpróyó taale tv un í tasa tillu lelv ke kɔsvɔv na í tili. Uena pá kpa íle na pá má í nyɔv ke teu na pá tɔv-i. ⁵ Mpróyó taale tv tasa lelv ke tiluyv, uena pá kpa íle na pá kv. Pa lapa mpróyó tɔm paɣale tɔtɔ. Pa mapa lelaa na pá kv lelaa. ⁶ Yɔlv wei pu kaasa taale tv un í kin təɣole í maɣamaya í kɔlvlv wei í luyv sɔv teu tɔ. Ueɣe í teesa tiluyv ke pa kin, na í hvvki si paa nya í pəyaya isəle. ⁷ Ama təmlə nyəma mpe pa heela tɔma si: U loosiyi kpancoov tɔ kəŋna nté. I kɔɔ na tə kv-i na taale pəsi tá nyənté. ⁸ Tənaɣa pa kpa taale tv pəyɔlv un na pá kv-i, na pá lɔ taale na waal.

⁹ Mpróyó Yesu pɔɔsa-we si: Isənaya taale tv un í ka la? I ká kɔɔ ké na í kv təmlə nyəma mpe, uena í caa yəlaa kɔfama na í su taale taa. ¹⁰ Matəŋ í tɔma kalvɔv ke Iso tɔm taa si: Pəle nte tətɔ ŋmalaa ŋmaakaya na pá lɔ tɔ, nté tə tɔ kɔlv ŋmatv təna məlaa na tə səŋ.

¹¹ Mpi Tacaa lapa na tə nyənəyi na pé we-tuyv piti təɣole.

¹² Tənaɣa Yuta nyəma taa səsaa pɛeka isəna paa la na pá kpa Yesu tɔ. Pə taɣa pɔlv tɔɔ, pa nyəmá teu si mpeɣe í seena iso un. Ama pa nyamna samaa. Uena pá yelev na í tee.

Lom wulav səsə lampuu tɔm
(*Matiyee 22:15-22; Luku 20:20-26*)

¹³ Mpróyó Yuta nyəma taa səsaa tilla Falisanaa napəli na Heləti kpekəle taa nyəma napəli tɔtɔ si pá polo na pá má Yesu nəɣv tɔɔ na pá ná. ¹⁴ Pəle pa talaa, uena pá tɔ Yesu si: Tacaa, tə nyəmá si tampana ke n yɔvətəyi. Nn səɣəməɣəna mpi yəlaa hvvki pa taa tɔ. Pə taɣa pɔlv tɔɔ, nn paasəɣəna tɔɔ, nn faɣasəyi yəlaa. Ama isəna mpi maɣamaya Iso caa si yəlaa í la tə pə tampana ke n heeliyi. Tɔv, pə we mpv tɔ, tá mpraaw taa pə we si ye lampuu té felv Lom wulav səsə na? Té felv yaa té taa felv? Tə caa si í heeli-tv.

¹⁵ Ama Yesu ná nyəmá pa taa laɣatv, uena í pɔɔsi-we si: Pepe tɔɔ kə í nyəki-m katəka ke kɔnyəpɔ? I kɔna-m liyitee nyəɣəlvɔv na má na.

¹⁶ Tənaɣa yəlaa kɔna-i-kv, uena í pɔɔsi Yuta nyəma taa səsaa si: Awe nyɔv fotoo na í hətə ke pa ŋmaa liyitee nyəɣəlvɔv tɔɔ cəne? Mpróyó pa cɔ-i si: Lom wulav səsə ké.

¹⁷ Tənaɣa Yesu tɔma-we si: Anhaa, í cela Lom wulav səsə ke mpi í ti tɔ, na í cela Iso uleɣe mpi í ti tɔ.

Mpróyó Yesu kɔcɔcɔtv nti tə məla-weɣe təmsuyv ke səsəm.

Isəna tu weɣe ta fem waal tɔ
(*Matiyee 22:23-33; Luku 20:27-40*)

¹⁸ M'p'og'og' Satusee ny'oma nar'eli pa k'oma Yesu kin. Satusee ny'oma mpe pa t'ajagana si paa pa la is'ona s'etaa kaa te na pa fe. M'p'og'og' pa p'osa Yesu si: ¹⁹ Tacaa, Moisi su-t'ug' kus'asutu ke tak'elasi taa si: Yulu i w'ena neu, na yulu inu i si na i yele i alu, na alu inu i feina-i na p'ayaga, neu ka ho leelu inu na i hikina-i piya. Ilena pa yaaki-si na i taalv solv h'ete. ²⁰ T'ov, yolv n'og'olv na i newaa paa kena yulvny'og' naatosomp'og'olaya. M'p'og'og' taalv k'raya alv, ilena i si, i fei p'ayaga. ²¹ T'ona ya i waali ny'og' h'oma leelu, na ile i can i si t'ot, i fei p'ayaga. M'p'og'og' ile i waali ny'og' na k'raya alv inu na ile i si mpv t'ot. ²² Hal'ona pa polo pa siyili pa naatosomp'og'olaya n'ke ka t'ona ya mpv t'epa na pa s'aki mpv, n'og'olv ta hiki p'ayaga. P'ele pa waali ke alv inu i t'essa s'epv. ²³ T'ov, pa t'ona pa k'raya-i mpv t'ot, s'etaa fem wule pa naatosomp'og'olaya inu i taa awey'ele alv t'ot?

²⁴ M'p'og'og' Yesu co-we si: I ny'oma mpi pa t'ov pa liyitiyi-me t'ot? I ta nyi Iso T'om na Iso toma t'ot pa t'ov ke. ²⁵ Wa'ot wei s'etaa ka fe t'ot ak'rayale t'om kaa we. Ama ap'ala na alaa paa we ke isu is'otaa tillaa we t'ot. ²⁶ Ye s'etaa fem t'om ile, i ta kal'eta Moisi tak'olaya taa ke timp'i pa y'og'ota s'owa hotiya t'om t'ot ye? Pa n'maa t'ona si Iso t'oma Moisi si: Ma ke Ap'elaha na Isaaka na Yak'ovv pa Iso ke. ²⁷ Iso ke weesy'uv ny'oma ny'og' ke, i ta ke s'etaa Iso. Pa liyita-me ye yem ke.

*Iso kus'asutu taa s'os'ontv
(Matiyee 22:34-40; Luku 10:25-28)*

²⁸ Iso T'om se'y'elov n'og'olv i ka we t'ona na i naaki is'ona pa na Yesu pa lak'i t'ot. I nawa si Yesu co'wa Satusee ny'oma ke teu. Ilena i polo na i p'osi-i si: Iso kus'asutu t'ona taa ntiyile s'os'ontv t'okpem?

²⁹ T'ona ya Yesu co-i si: Kus'asutu taa s'os'ontv n'te si, Ise'yeli ny'oma i nu, Tacaa Iso tike kena S'oso t'ok'og'. ³⁰ N ka s'oli Tacaa ny'aa Iso na luyv kolom'ovv, na ny'aa l'asaya s'ov-i t'omammam ke paa mpi pa taa. ³¹ T'ele t'ot waali nti t'ot we'e t'og'olv. N ka s'oli ny'aa t'og'ont'ele isu ny'aa ti. Kus'asutu nat'el t'ot fei t'ot na t'ot k'ela t'one t'ot naale in'e.

³² M'p'og'og' Iso T'om se'y'elov t'oma Yesu si: Tacaa n co teu pa tu fei. Timp'i n y'og'otaa si Tacaa tike kena Iso na i paasi Iso n'og'olv i fei t'ot tampana ke n y'og'otaa. ³³ Mp'v t'ot yolv ka s'oli Iso na luyv kolom'ovv na i l'asaya s'ov-i paa mpi pa taa. Na p'ele pa waali i s'oli i t'og'ont'ele isu i ti. Mp'v inu pa k'ela isu pa lak'ovv Iso ke kotaya n'ka k'oko ny'aga ka t'ona t'ot, na katasi n'si t'ona t'epa t'ot.

³⁴ Yesu nawa si i co'na l'omayase ilena i t'om-i si: Ny'aa na Iso Kawulaya s'ovv i fei pool'ovv. P'ele pa waali n'og'olv u nyul'og'i si i t'asa-i t'om p'os'ovv.

*Tafiti p'ayaga n'te Kilisiti
(Matiyee 22:41-46; Luku 20:41-44)*

³⁵ Yesu t'ona se'y'evovv ke Iso t'essele taa, ilena i p'osi si: Is'ona ya Iso T'om se'y'elovv t'og' mpv si Mesii ke Tafiti p'ayaga ye? ³⁶ P'ayele Feesy'uv Nan'ovv na t'ona Tafiti taa ke t'om na ile i may'amaya i y'og'oti si:

Tacaa heela ma S'oso si,
caya ma k'og'k'og' taa,
hal'ona ma k'oo na ma su ny'aa
kolontunaa ke ny'aa no'oh'ee tee.

³⁷ Tafiti may'amaya na yaa-i si S'oso n'te, ile is'ona ya Mesii na m'elaa na i ke Tafiti inu i p'ayaga t'ot ile?

*Iso T'om se'y'elovv waali kuluyv
(Matiyee 23:1-36; Luku 20:45-47)*

M'p'og'og' samaa tuutuuma nu Yesu t'om na lan'holvml'e. ³⁸ I kraalaya y'elaa mp'v i se'y'asaya t'ot si: Ilena Iso T'om se'y'elovv mpe na laakali. Pa s'ola tok'onaa s'osaa suuv ke na pa c'aki, na pa caaki pa seeki-weye samaa taa na pa luv'iyi. ³⁹ Na Yuta ny'oma t'okotilena taa teeli teeli t'ocayalena ke pa p'ek'og'i, na acim'anaa taa s'osaa s'osaa t'ocayale ke pa p'ek'og'i na pa caki. ⁴⁰ Mpe pa l'ek'og'ona l'elaa ke pa t'ona mpi p'ele pa w'ena t'ot. Ilena pa s'ov Iso s'elom'ovv na pa t'ayali si pa h'oli si mpeye kupama. Pa t'ov ke paa te na pa na katat'elaya nav nar'el'og'i teu.

*Alv wei i tv santiinaa naale t'ot
(Luku 21:1-4)*

⁴¹ M'p'og'og' Yesu caya Iso t'essele s'os'ole taa ke k'oha'ovv ataka'anaa is'entaa, na y'elaa samaa k'og' na pa t'ov liyite na i ny'og'ovv. M'p'og'og' t'og'ovvnaa p'ayale k'ona liyitee ke s'os'om na pa t'ot. ⁴² T'ona ya leelu k'ony'ontv n'og'olv i k'ona santiinaa ke naale na i p'eti. ⁴³ M'p'og'og' Yesu yaa i ifalaa na i heeli-we si: Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa c'es'og'i, leelu k'ony'ontv in'e i t'ov mpiyi k'oha'ovv atakaa taa t'ot pa k'ela pa t'ona pa ny'om. ⁴⁴ Pa t'aya pulv, y'elaa l'elaa na k'raya pa liyitee nna a k'pisa yem t'og'v na pa t'ot. Ama alv in'e ile paa na i ke k'ony'ontv t'ot pa t'ona mpi i ka w'ena t'og'v i k'rayaa na i t'ot. Pa ta kaasi-i pulv si i yana t'og'ovvnaa may'amaya.

13

Iso təsele wakəlyv təm
(*Matiyee 24:1-2; Luku 21:5-6*)

¹ Yesu kəma si i lukəna Iso təsele taa, dena i ifalaa taa nəyəlv təm-i si: Tacaa, nyən i ηmatu tənə tətəv, na tə pəe kəpana teu yee?

² Tənaya Yesu cə-i si: Matəη n na ηmatu səsəntə tənə? Pə kaa kaasi pəle lentə na tə tənə lentə tətə, paa tusi pə tənə.

Mpi mpi pu hvl si antulinya caa təm tə
(*Matiyee 24:3-14; Luku 21:7-19*)

³ Mprəyó Yesu cəηa Olifinaa pəyv tətə kə Iso təsele isentaa. Pə pamna Piyee na Saaki na Yohaani na Antəlu pa liyiti pa wenna i kinj. Tənaya pa pəosa Yesu si: ⁴ Pəlee kə mpv in i pu la? Na ηmaatəle nteye pu hvl na tətə nyəna si pə wusaa?

⁵ Tənaya Yesu svv-weyə kraalvy si: I la laakali, i taa yelev na nəyəlv kəv na i tolisi-mə. ⁶ Mpi tətə pəyale kə kəv na pá ha pa təyi ma hətə si mpeyele Mesii, na paa tolisi pəyale. ⁷ Ye i kəma na i nu yonη təη kə mə cəlv mə cəlv, na pá heeliyi-meyə pooləη nyəη təmnaa, səyəntə i taa la-mə. Pə wəe si mpv in i pəle pu la kə. Ama waalı waalı kə antulinya náa kəη na i təη. ⁸ Tətə katəηa ləηka kə yonna ləηka nyəma. Kawuləηa ləηka kə kuli ləηka tətə, na tətə kə sele tiiliwə tiiliwə, na nyəyəsənaa kə la. Na mpv in i pəle pu wəe isv alv kuləyv ləlvəη na pə caalı-wuv kə səηηsəηη təyole.

⁹ Mə mayamaηa i la laakali. Pə taya pulv tətə, paa yaa-meyə puloonaa taa. Paa ma-meyə kratəη kə Yuta nyəma təkotilənaa taa. Paa yaa-meyə nəncəsi kə tətə təkəlaa na awulaa səsaa pa kinnaa kə ma tətə, na i kə hvl ma təm tampana. ¹⁰ Ama pə wəe si paa heeli Laapraali Kəpəη kə katəηasi tənə taa yələa kə na pəcó. ¹¹ Saa wei paa kra-mə na pá pona-meyə puloonaa taa kə mpv tətə, i taa nəyəsə nti i kə yəyoti tə na pə ta tata. Ama ye pə talaa, i yəyoti nti tu kəv mə luuη tətə tətə. Pə taya pulv tətə, Iso Feesuyə Nanηtu ka tona-təyi mə luuη tətə, pə taya mə cəlvəη tu luna. ¹² Halı yələa kə kuli na pá hvl pa taalvnaa yaa pa newaa mayamaηa si pá ku-wə. Na cəcənaa kə la pə piya kə mpv tətə. Piya səle su kuli si nyəma tətə na si la na pá ku-wə. ¹³ Yələa tənə taa kə kəpana-meyə ma tətə. Ama ye wei i nyəηa apalətv na i tala tənaya, pəntu nyəyv kə pu ya.

Acaalətv təm
(*Matiyee 24:15-28; Luku 21:20-24*)

¹⁴ Mprəyó Yesu təma si: I kə kəv na i na acaalətv taa acaalətv kə timp i pə ta nəyəsəna tətə wəe tətə. Wei i kaləyi tətə i cəkəna-təyi teu. Mpv in tətə, mpa paa wəe Yuta tətə pá se na pá kra pəşó. ¹⁵ Ye pə mayana wei na i wə kutuluyv tətə na i tiiva, i taa tətə si i svvki təyaya na i kraηa pulv. ¹⁶ Na wei pu mayana i wə taale tətə, i taa tətə si i kpeη i tətə na i kel i kra i. ¹⁷ Ahusitonaa na asəη təm kə la wayo kə waatu in i. ¹⁸ I sələm Iso na kuyeyη in i taa pamsəna watu waatu. ¹⁹ Pə taya pulv tətə, wahala kə la kuyeyη in i taa kə səsəm kə pə tu fəi. Wahala wei i taka hatoo Iso lapv antulinya tətə pa ta nata, pəyēle pa kaa tasa i taka kə nav tətə. ²⁰ Na ye pə taya isv Tacaa hūwə si i kə pasa kuyeyη in i tətə nəyəlv kaa tūli-ti. Ama i pasa pə kuyeyη inəyi yələa mpa i ləsa si pá pəsi i nyəma tətə pa tətə. ²¹ Na ye yəlv təma-mə si: I nyani, Mesii wə cəne yaa cəne, i taa nu. ²² Pə taya pulv tətə, Mesii na Iso kuyəyotv teləsəlaa pəpətənaa kə lu na pá la kəkəlv nyəm na piti təma. Halı paa pəsəηa pa puyusiηi mpa pa mayamaηa Iso ləsa tətə. ²³ Mpv tətə i la laakali, ma təma-meyə kraalvy.

Yəlv Pəyaya kəntə
(*Matiyee 24:29-31; Luku 21:25-28*)

²⁴ Wahala in i waalı kə kuyeyη in i taa, ilim kə si təkpitii, isətv kaa tasa holumvyv. ²⁵ Isətvəηasi kə luna isətəa na si hoti, pu ciyiti isətəa kəkəlvnaa. ²⁶ Waatu inəyi paa na Yəlv Pəyaya má ma səηa isəηmuntə tətə na má tiiki na ma təma kə səsəm na ma teeli. ²⁷ Maa tili ma isətəa tillaa si pá koti ma ləsəlaa kə antulinya həyələη tənə taa. Pə kraηav ilim təlile na pə tətule na pə polo pə ntəyəη na pə mpətəη tətə tətə.

Fiki təyv təm
(*Matiyee 24:32-35; Luku 21:29-33*)

²⁸ I nyənna fiki təyv na i cəkəna, saa wei kv nəyətəyi na hatv yəyələyi tətə i nyəmá kraηasi hēsəyv talaa kəle. ²⁹ Mpv tətəyə waatu wei i kə ná təmnaa pane pa lak i tətə i nyi si pə wusaa kəle, pə caa lapv nté. ³⁰ Tampana kə ma heeliyi-mə yoo maa cəsəyi, yələa mpa pa wə isəntə tətə pa kaa si pa tənə na pəcó pə tənaya mpv pə la. ³¹ Isətvənyv na atə kə muki yem. Ama ma kuyəyotv kaa saalı paa pəcó.

Iso tike nyəmna kuyəηku antulinya kə tətə
(*Matiyee 24:36-44*)

³² Nəyəlv fəi wei i nyəmá pə waatu yaa pə wəle tətə, paa isətəa tillaa, na Pəyaya má ma mayamaηa. Ama Tacaa tike kəη nyəmna. ³³ Mpv tətə, i la laakali na i fəη. Pə taya pulv tətə, i ta

nyı wole nte mpv unı pu tii təkpiılı tō. ³⁴ Pu wee isu yolv səsə kolvovv ı təyaya sı ı puki mpa na í yaa í pəyalaa mpa pa laku ı kin ke təmle tō, na í tv pə tənaya pa niñ taa, na í hólí paa wei kē nte ı ká la tō, na í heeli təyaya tō nyənlv sı í feñ teu. ³⁵ Ye ı ta nyı waatu wei təyaya caa ká kō tō ile í feñ teu. Taanaya ke ı ká kō, ahoó heka ke, kampaan kooü na, yaa tañan kē, nəyolv ta nyı. ³⁶ Ye ı ká kō təm kolvm tō tənyəsə, ile í taa yele na í mayana í təñna tom. ³⁷ Nti ma heeliyi-me isəntō tō ntəyi ma heeliyi paa wei sı í feñ yoo.

14

Səsaa səsaa cayav ke Yesu acaya
(Matiyee 26:1-5; Luku 22:1-2; Yohaau 11:45-53)

¹ Pə kaasa koyeyñ naale sı pá təyō Tēev acima na potopotonaa mpa pa taa fei kōkōsvm tō. Mᵑpóyó kotələaa səsaa na ləv Tom seyesələa pa pəeka isəna paa la na pá kpa Yesu təhee na nəyolv ta na tō na pá kv-ı. ² Pa yəyətaya pa taa sı: Ye tō tōma sı tó kpa-ı acima waatu taa, pu la yooü ke yələa taa.

Yesu tō tulaalv pəlvv
(Matiyee 26:6-13; Yohaau 12:1-8)

³ Koyaku nakvl Yesu we Petani ke tōnyv tō asilima kutəñ tv Siməñ təyaya taa, na í cayaa na í təñna təyōv. Tənaya alv nəyolv ı svvwa na í tōka tulaalv kōpañ wei pa yaa sı naati na pá lapa ı akpaləpiya ke liyitee pəle kōhvlvməle taa tō na tulaalv unı ı we liyitee ke səsəm tō. Mᵑpóyó alv unı ı pəla akpaləpiya ñke na í pəli tulaalv inəyi Yesu nyvuv taa. ⁴ Tənaya mpv unı pə ta maya mpa pa caya təna tō pa taa lələa na pá tō sı: İ lōv tulaalv unı isəntō tō pə teu nte we? ⁵ Ye paa pəet-ı ı liyitee taa kəli liyitee nyəyətō ñmōnyv na nuvōwa (300) na pá ha konyəntōnaa? Mᵑpóyó pa kala alv unı ı tōm ke səsəm. ⁶ Ama Yesu tōma-we sı: İ yele alv unı təkpi yoo. Pepe tō kē í pəsəyi ı lanje ke mpv? Mpi ı lapa-m mpv tō pə tewaya halı. ⁷ Mə na konyəntōnaa í wəñna tam. Paa waatu wei kē í nəkaa í ká la-weye kōpantv. Ama má na-me tō kaa wee tōma kin ke tam. ⁸ Mpi ı pəsaa təyō ı lapa. İ laələa na í sayəl-m tulaalv ke kpakpaa sı pá pina-m. ⁹ Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cesəyi, paa timpivi paa heeli Laapaalı Kōpañ ke antulinya unı ı təna ı taa, paa keesı alv unı ı lapa mpi tō pə tōm na pá təsəyi ı tō.

Yutaası kolmətō
(Matiyee 26:14-16; Luku 22:3-6)

¹⁰ Mᵑpóyó Yesu ifalaa naanōwa na naale taa nəyolv wei pa yaa sı Yutaası İskaleeu tō ı kōlaa, na í polo í mayana kotələa səsaa, sı unı ı ka tv Yesu kē pa niñ taa. ¹¹ Pele pa nu mpv iləna pa lanja hee səsəm na pá tō sı paa ha-ı liyitee. İlena Yutaası svv koyaku kōpañko ke pəkōyü sı í tv Yesu kē pa niñ taa.

Tēev acima kutəyōv təyōv
(Matiyee 26:17-25; Luku 22:7-14,21-23; Yohaau 13:21-30)

¹² Pə tala potopotonaa mpa pa taa kōkōsvm fei tō pə acima koyaku kancaalaya nyəñku wule, iləna Yesu ifalaa pəsəı-ı sı: Leye n caa sı tó polo na tó la-ñ Tēev acima kutəyōv? Pə wule nteye pa kvyi ıweesı nsi pa ləkəna Tēev acima kutəyōv tō.

¹³ Mᵑpóyó Yesu tila ı ifalaa taa naale sı: İ polo ıcate taa, í ka sulina apalv nəyolv na í səyəla lōm na həyaya, í təñı-ı. ¹⁴ Pōntv unı í svv timpı, ile mu pəsı təyaya tv sı: Tacaası kutuluyü ñku kv taa í na ı ifalaa paa caya na pá təyō Tēev acima kutəyōv tō kv we le? ¹⁵ Apalv unı ı ká hólí-meye ate na isətaa kutuluyü taa kē nañ səsəñku nakvləyi isətaa, na pá təma-kvñv tayavv na kv taa we wontu nti í ká lana tō. Kv taa tənaya í ká təsi-təyō pə təna.

¹⁶ Tənaya Yesu ifalaa kōlaa na pá tee ıcate taa na pá mayana teitei isu Yesu ka heela-we tō. İlena pá təsi Tēev acima kutəyōv ke təna.

¹⁷ Pə kōma isu taanaya ile Yesu na ı ifalaa naanōwa na naale pa tala kele. ¹⁸ Pa cayaa na pa təñna təyōv, iləna Yesu yəyətı sı: Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cesəyi, má na mpa me tō cayaa na tó təkı isəntō tō mō taa nəyolv ká la-m kolmətō.

¹⁹ Tənaya Yesu ifalaa isəntaa nyəñna səsəm, na pá svv-ı pəsəyv ke kōlv m kōlv m. İne sı: Matəñ pə taya ma? İne sı: Matəñ pə taya ma?

²⁰ Tənaya Yesu cə-we sı: Mə naanōwa na naale taa nəyōlvv. Má na wei tá niñ ká kpenti sōsvv ke nyənaya taa tō. ²¹ Ylv Pəyaya maya kəlmətō ke mpv tō ı tōm ká la waiyo kē səsəm. Pōntv unı ye pa taa lvl-ı pəle pu lapa sana.

Tacaası səm təsəyv
(Matiyee 26:26-30; Luku 22:14-20; Kələntı I 11:23-25)

²² Mᵑpóyó waatu wei Yesu na ı ifalaa pa təkaya tō, Yesu kpaya potopoto na í see ləv kē í na təmle, na í faya-ı na í cəla ı ifalaa, na í heeli-we sı: İ mv, ma tōnyv ntē.

²³ Pæle pæ waali ké i kpaɣa kəpu na í see Iso ké í na tæmle na í cele-we, na pele pá nyɔɔ pa tæna. ²⁴ Ilena í heeli-we si: Ma calam nté mpi pæ hólóyí Iso nɔɔ pælyuɔ tampana tɔ. Mpi pæ kɔɔmna yɔlaa paɣale tɔɔ. ²⁵ Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cəsəyi, ma kaa tasa solum pænɛye nyɔɔ halæna kuyanƙu maa tasa pæ nyɔɔ ke Iso Kawulaya taa tɔ.

²⁶ Yesu na í ifalaa pa tæma mpv, lena pá yoo acima yontu, lena pá tee Olifinaa puɣu tɔɔ.

Piyee kɔɔsvyɔ tɔm yɔɔɔɔɔɔ
(*Matiyee 26:31-35; Luku 22:31-34; Yohaani 13:36-38*)

²⁷ Mpróyú Yesu tæma í ifalaa si: Mæ tæna í ká ye-le-m na í se. Pa ñmaa mpróyú Iso Tæm taa si: Maa kv tiikilu na heej ká ya yem yem. ²⁸ Ama waatu wei maa fe, lena má tee-meɣe nɔɔ ke Kalilee.

²⁹ Tænaya Piyee tæma-i si: Paa pa tæna paa ye-le-ñ na pá se, má ma kaa la mpv.

³⁰ Ama Yesu tæma Piyee si: Tampana ke ma heeliyi-ñ yoo maa cəsəyi, n ká kɔɔsi tæm tooso ké saña ahoɔ ane a maɣamaɣa si n ta nyi-m ké n ta nyi-m na pécɔ kampaav koo tæm naale nyæm.

³¹ Ama Piyee tasa kɔɔsvyɔ na toñ si: Paa má na-ñ tu si tu si ké. Má kaa kɔɔsi si ma ta nyi-ñ.

Mpróyú pa tæna pa yɔɔɔɔɔɔ.

Yesu səlæmɣv ke Ketəsemanee
(*Matiyee 26:36-46; Luku 22:39-46*)

³² Pæle pæ waali pa tala timpí pa yaa si Ketəsemanee tɔ, lena Yesu tɔ í ifalaa si: I caya cæne na má polo Iso səlæmɣv ke hatoo cæne.

³³ Mpróyú i kpaɣa Piyee na Saaki na Yohaani. Tænaya sɔɣontv na lañwakælle səsɔle suu-i kpaɣ, ³⁴ lena í tɔ-we si: Ma lañle wakælaa ké tətɔɔtɔɔ pæ fei kɔɔsvyɔ. I caya cæne na í feñyi.

³⁵ I tuusa i nɔɔ tɔ ké pæcɔ, lena í luñ na í səlæm si ye pæ we pəsuyv wahala waatu iné í taa koo inu í tɔɔ. ³⁶ I səlæmaa ké si: Hai, ma Caa, n pəsəyi pæ tæna, kooi wahala səsɔ inɛye ma nyuɔv tɔɔ. Paa na mpv mpi n nəkaa tɔ pæle pæ la, pɔ taa we ma luɣv nyæntv.

³⁷ Yesu tæma mpv, lena í mæli í ifalaa tooso inu í kin na í maɣana pa tæña tom. Tænaya í pɔɔsa Piyee si: Siməñ, n too ke? N kpisa feñɣv ke pæcɔ maɣamaɣa? ³⁸ I feñ na í səlæm, tɔfɔ í ká hoti waatu wei maɣasuyv kəñ-me tɔ. Pááná wee, ama tønuyv u pəsəyæna.

³⁹ Mpróyú Yesu tasa tuusuɣv, lena í tasa kolumtv ntəyi səlæmɣv. ⁴⁰ I tasa í ifalaa cəlyɔ mælyv, lena í maɣana pa tæña tom tɔtɔ. Pa kpisa pá caya na ise. Ie pa ta nyi nti pá cə-i tɔ.

⁴¹ Yesu mæla tooso nyæm lena í pɔɔsi-we si: I tæña tom na í heesəyi yaa? Tɔv, í ye-le mpv, pæ tala kele. I nyæni, paa tv Yulv Pəyaya maɣa asaɣaa niñ taa. ⁴² I kul na tæ tee. I nyæni, ma kolumtɔ tv tala cæne.

Yesu kpav
(*Matiyee 26:47-56; Luku 22:47-53; Yohaani 18:3-12*)

⁴³ Yesu tæña yɔɔɔɔɔɔ ke mpv, ile í ifalaa naanvwa na naale taa Ielv wei pa yaa si Yutaasi tɔ í tala kele. Na í waali ké yɔlaa tuutuuma na pá tɔka layale na kpatəñ. Kətəlaa səsaa na Iso Tæm seɣesəlaa na nyuɔv nyæma pa tilina yɔlaa mpe. ⁴⁴ Yutaasi wei inu í laki Yesu ké kolumtɔ ke mpv tɔ í ka kɔɔsa samaa inəyi isəna í ká la tɔyɔ. I heela-weɣe si: Ye ma polaa na má waɣala wei ile inəyæle. I kra-i na í tɔki-i teu na í tæna. ⁴⁵ Yutaasi tala lena í kɔɔtəna Yesu na í tɔ si: Taaaa.

Ilena í waɣali-i. ⁴⁶ Mpróyú samaa inu í tv niñ ke Yesu tɔ na pá kra-i. ⁴⁷ Tænaya mpa na Yesu paa we tæna tɔ pa taa nɔɔlv i kɔɔe í layate na í lo kətvlv səsɔ tæmle tv ñkrañuyv na í kooi təfeñ.

⁴⁸ Ilena Yesu pɔɔsi samaa si: I kəñi-m kpaɣ na í nəkɔ na í kɔɔkəyi layale na kpatəñ tɔ, maɣa ñmvlv isayav ke? ⁴⁹ Ma na-meɣe Iso tæsele səsɔle taa ké kuyeyñ tæna na má seɣesəyi. Pəyele í ta kra-m. Ama pə lapa isəntɔyɔ si pə la isəna paa ñmaa Iso Tæm taa tɔ.

⁵⁰ Tænaya Yesu ifalaa tæna yela-i na pá se na pá tee.

⁵¹ Pə pammna ifepv nɔɔlv í ka taka kunti tike na í təñ Yesu waali. Pa siisaa si pa kraa ifepv inu, ⁵² lena kunti fiti na í ye-le na í tee tapakɔte təyələyəl.

Yesu ponav ke Kotuyv səsəñkv taa
(*Matiyee 26:57-68; Luku 22:54-55,63-71; Yohaani 18:13-14,19-24*)

⁵³ Mpróyú Yesu kpala pona Yesu ké kətəlaa wulav te, na pá maɣana kətəlaa səsaa na nyuɔv nyæma na Iso Tæm seɣesəlaa pa kota tæna. ⁵⁴ Piyee tæñaya Yesu ké táálám tɔɔ, halæna í tala kətəlaa wulav taya tɔɔ. Ilena í caya tæna na í na tæmle nyæma pá holiyi kəkɔ.

⁵⁵ Mpróyú kətəlaa səsaa na Kotuyv səsəñkv nyæma pæka taali wei paa tv Yesu na pá hiki mpaav na pá kv-i tɔ, na pá kpisi. ⁵⁶ Ilena yɔlaa paɣale náá kul na pá təñ si: Taali inɛye í lapa, inɛye í lapa. Lelaa si inɛye, na pá tayanəyi pa taa pa tike ke kɔɔsvyɔ. ⁵⁷ Na lelaa náá lu yem na pá looli tæm na pá suu-i si:

⁵⁸ Tə nu Yesu yɔɔɔɔɔɔ si inu í ká yəki Iso tæsele səsɔle tæne, nte yɔlaa niñ ñmawa tɔ. Inu í ká leeti kofate nte yolv niñ kaa ñma tɔyɔ kuyeyñ tooso wule.

⁵⁹ Paa na mpv pa tæm ta kaa.

⁶⁰ M̄p̄óȳ k̄ət̄əlaa wulav kula pa t̄əna pa is̄entaa na í p̄əssi Yesu si: N̄ kaa ȳəȳəti? Suweye ȳəlaa p̄ane pa ȳəȳət̄əȳəna-ŋ ye?

⁶¹ Ama Yesu suma, í ta c̄ə s̄i p̄ulv. İlena k̄ət̄əlaa wulav tasa-ı p̄əss̄uȳv si: Nyayale İso wei pa p̄uȳl̄əyi t̄ə ı p̄əyalv Mesii?

⁶² T̄ənaɣa Yesu c̄ə-ı si: Nn, ma maɣamaɣa kele. Na mə t̄əna t̄əpai í ká na Yulv P̄əyaȳa má na má c̄aya İso t̄əŋ t̄əna t̄ə k̄əŋk̄əŋ taa. Na í ká na-m is̄ataa ŋm̄vnt̄ə taa na má tiiki.

⁶³ T̄ənaɣa k̄ət̄əlaa wulav c̄əla ı wontu na í t̄ə si: Seliya nȳəma m̄paɣa t̄ə tas̄əyi p̄ək̄uȳv t̄ət̄ə.

⁶⁴ M̄ə maɣamaɣa í ná is̄əna ı k̄pa İso t̄ə t̄əȳəle. T̄əv, í na-we? M̄p̄óȳ pa t̄əna pa t̄əma si ı t̄əm səp̄aya, paa kv-ı k̄é.

⁶⁵ T̄ənaɣa ȳəlaa m̄p̄e pa l̄əlaa sv̄v-ı n̄taɣama t̄əv, na pá takı ı is̄ent̄ə na pá m̄arı-ı ŋkuma, na pá p̄əssi-ı si: K̄p̄əye wei ı m̄apa-ŋ t̄ə.

P̄əle p̄ə waahı yoolaa k̄paɣa Yesu na pá m̄arı-ı kataasi.

Piyee k̄p̄ees̄uȳv

(Matiyee 26:69-75; Luku 22:56-62; Yohaani 18:15-18,25-27)

⁶⁶ Piyee ka we taɣa t̄ə k̄é at̄əye m̄p̄v t̄əȳə k̄ət̄əlaa wulav t̄əml̄e tv̄ əlv nȳəŋ n̄əȳəlv ı k̄əma ⁶⁷ na í maɣana-ı na í holiyi k̄ək̄ə, na í nȳəni-ı t̄əp̄iŋŋ na í t̄ə si: Nyá t̄ət̄ə, n̄ ka we Nasaleti tv̄ Yesu ŋı ı k̄iŋ.

⁶⁸ M̄p̄óȳ Piyee k̄p̄ees̄aa na í t̄ə si: Ma ta nyı n̄ti n̄ ȳəȳət̄əyi m̄p̄v t̄ə. Ma ta c̄ək̄əna-tı.

P̄əle p̄ə waahı k̄é Piyee lıwa na í polo k̄paŋŋ taa. [İlena k̄ampaav̄ koo.] ⁶⁹ T̄ənaɣa t̄əml̄e tv̄ əlv nȳəŋ ŋı ı taɣana-ı nav, na í tasa í na m̄pa paa we t̄əna t̄əȳə heeluȳv si: Pa taa m̄p̄əyele na apalv ŋe t̄ət̄ə.

⁷⁰ M̄p̄óȳ Piyee taɣana k̄p̄ees̄uȳv. P̄ə lapa laasaya İlena m̄pa paa we t̄əna t̄ə pá t̄ə Piyee si: Nyá, n̄ ta laŋ ȳəlaa m̄p̄e pa taa n̄əȳəlv. P̄ə taɣa p̄ulv t̄əv, n̄ k̄é Kalılee tv̄ t̄ə se.

⁷¹ M̄p̄óȳ Piyee k̄p̄ees̄aa t̄əlalala na í tuu na í t̄ə si: Na İso, ma ta nyı apalv wei ı t̄əm í ȳəȳət̄əyi t̄ə.

⁷² T̄ənaɣa k̄ampaav̄ l̄əla kooı ke t̄əm naale nȳəm, İlena Piyee t̄əssi n̄ti Yesu ka ȳəȳəta-ı t̄ə t̄ə t̄ə si: M̄pi p̄ı takı k̄ampaav̄ kooı naale nȳəm t̄ə n̄ t̄əma t̄əm toosoȳv k̄p̄ees̄uȳv si n̄ ta nyı-m k̄é n̄ ta nyı-m. İlena Piyee wii is̄əlv̄m.

15

Yesu ponav ke Pilati

(Matiyee 27:1-2,11-14; Luku 23:1-5; Yohaani 18:28-38)

¹ K̄ət̄əlaa s̄əsa, na nyuv̄v nȳəma, na İso T̄əm s̄əȳəs̄əlaa, na Kotuȳv s̄əss̄əv nȳəma pa k̄ota t̄əmaɣa t̄ənaŋ k̄ȳəŋk̄v t̄əe si pa paas̄əȳəna Yesu t̄əm. M̄p̄óȳ pa h̄əka-ı na pá k̄paɣa-ı na pá polo pá c̄əla Pilati. ² T̄ənaɣa Pilati p̄əssa-ı si: Nyayale Yuta nȳəma wulav s̄əss̄ə ŋaȳı?

İlena Yesu c̄ə-ı si: N̄t̄əȳəle n̄ ȳəȳəta m̄p̄v.

³ Na k̄ət̄əlaa s̄əsa n̄á t̄əŋ si ı lapa taal̄ənaa ke s̄əss̄əm k̄é. ⁴ T̄ənaɣa Pilati tasa-ı p̄əss̄uȳv si: N̄ sumaya? Nȳəni pa t̄əŋȳv si n̄ lapa p̄əne na p̄əne t̄ə.

⁵ Ama Yesu t̄ə c̄ə si p̄ulv. İlena p̄ə la Pilati ke piti k̄é s̄əss̄əm.

İs̄əle s̄əss̄uȳv ke Yesu kv̄ȳv t̄əv

(Matiyee 27:15-26; Luku 23:13-25; Yohaani 18:39-19:16)

⁶ Paa T̄əev̄v acıma w̄əna Pilati t̄ul̄əyi sal̄əka tv̄ n̄əȳəlv wei samaa c̄aa si pá t̄ulı t̄əȳə. ⁷ P̄ə pamna apalv n̄əȳəlv wei pa yaa si Palapaasi t̄ə, í na l̄əlaa paa k̄owa yulv ke t̄ətv̄ t̄əm yooı ŋku ku kulaa t̄ə ku taa na pá t̄əka-w̄əȳe sal̄əka. ⁸ M̄p̄óȳ samaa kulaa na pá k̄pa na pá maɣana Pilati si í la-w̄e is̄u ı tu l̄əki-w̄e t̄ə. ⁹ T̄ənaɣa Pilati p̄əssa-w̄e si: I c̄aa má t̄ulı-m̄əȳe Yuta nȳəma wulav s̄əss̄ə na?

¹⁰ P̄ə taɣa p̄ulv t̄ə k̄é ı p̄əssa-w̄əȳe m̄p̄v, ı ka nȳəmaɣa t̄əkelekele si is̄əss̄əml̄e t̄ə k̄é k̄ət̄əlaa s̄əsa ka p̄ona-ı Yesu. ¹¹ Ama k̄ət̄əlaa s̄əsa m̄p̄e pa s̄əȳəs̄əna ȳəlaa si pá t̄ə si Palapaasi ke pá t̄ulı-w̄e.

¹² M̄p̄óȳ Pilati taɣana samaa ke p̄əss̄uȳv si: T̄əv, is̄ənaɣa í c̄aa má lana mə Yuta nȳəma wulav s̄əss̄ə ŋı?

¹³ T̄ənaɣa pa m̄apa kapusi si: Kamı-ı s̄əm tesika t̄əv.

¹⁴ İlena Pilati p̄əssi-w̄e si: İle is̄aȳətv̄ n̄tiyi ı lapa?

M̄p̄óȳ pa tasa kapusi m̄ap̄v na t̄əŋ si: Kamı-ı s̄əm tesika t̄əv, kamı-ı s̄əm tesika t̄əv.

¹⁵ Pilati s̄əss̄əla si samaa ŋı ı laŋle í hēəna-ı, İlena í t̄ulı Palapaasi, na í yele na pá casa Yesu ke ak̄p̄at̄e. İlena í k̄paɣa-ı na í c̄əle-w̄e si pá polo pá kamı-ı s̄əm tesika t̄əv.

Yoolaa paanav ke Yesu

(Matiyee 27:27-31; Yohaani 19:2-3)

¹⁶ M̄p̄óȳ yoolaa pona Yesu k̄é k̄uf̄əne t̄əyaȳa taɣa t̄əv, İlena pa yaa pa looŋa t̄əna. ¹⁷ M̄p̄óȳ pa suu Yesu k̄é c̄apa k̄əss̄əm t̄ək̄p̄au, na pá l̄əv s̄əwa ke nt̄enuyu na pá te ı nyuv̄v. ¹⁸ İlena pá s̄əe-ı si: Yuta nȳəma wulav s̄əss̄ə, f̄əv.

¹⁹ Na pá makí i nyogɔ taa ké kprátóyó, na pá tɔ i tɔɔ ké ntagama, na pá lunji i tee ké akula ke teu təkulakula. ²⁰ Pa tema-i paanau ke mpɔ, lɛna pá wɔyɔsi capa kɔsɛɛm unɪ, na pá mələna-i i wontu. lɛna pá luna-i si pa kaŋi-i sɛm tesika tɔɔ.

Yesu kam

(Matiyee 27:32-44; Luku 23:26-43; Yohaani 19:17-27)

²¹ Pə pamna Silɛɛni tɔ nyɔɔlɔ ná luna taale, pa yaa-i si Simɔŋ. I ké Alekəsantəli na Lufusi pa caa. Tənaɣa pa kpria de na toŋ si í sɔyɔli Yesu tesika ŋke. ²² Mpróyó pa pona Yesu ké timpí pa yaa si Kələkəta tɔ. (Pə hɔwɛɛ nté si nyɔmpɔyɔlaya tɛ). ²³ Mpróyó pa nyɔmá si pa cɛlyi-i sɔlɔm mpi pə taa pa sita kɔɔlɛ nte pa yaa si miili tɔ si í nyɔɔ. Ama Yesu kisa nyɔɔ. ²⁴ Pə waali ké pa kama-i sɛm tesika tɔɔ, na pá tɔ tɛtɛ ké i wontu tɔɔ si pa nyəŋ isəna paa wei i ká hiki tɔ na pɔ́cɔ pá tala-ti. ²⁵ Waatu wei pa kaŋaya-i mpɔ tɔ pə wɛ tanəŋ ilim kaləfu pɔyɔlayafɛi naanɔwa tɔɔ. ²⁶ Mpróyó pa lapa lampɔ na pá ŋmaa í tɔɔ si: Yuta nyéma wulau sɔsɔ. Pa lapa mpróyó si pə hulɪ pəli pə tɔɔ pa lapa-i mpɔ tɔ. ²⁷ Pa kɛŋna í na ŋmulaa ke naale na pá ká sɛm tesikasɪ tɔɔ, lɛlɔ ké i ntɔyɔŋ tɔɔ, na lɛlɔ ké i mɔrəŋŋ tɔɔ, [²⁸ si pə la isu paa ŋmaawa Iso Tɔm taa tɔ si: Asayaa taa ké pa tɔ-i.]

²⁹ Yɔlaa mpa paa tɛkayana tɔna tɔ pɛlɛ pa kɛrɛtɔyɪ nyɔɔŋ na pá tɔuki-i si: Anyəŋka, matəŋ nyá tɔmna si n yəkəyi Iso tɛsɛlɛ sɔsɔlɛ na ŋ tayanɪ kɔfate ke ŋmav ke kuyɛɛŋ tooso taa. ³⁰ Waasi nyá ti lɛ. Lu tesika tɔɔ na ŋ tii lɛ.

³¹ Mpróyó na kotələa sɔsaa na Iso Tɔm sɛyɛsəlaa tɔtɔ. Pɛlɛ pa tɔŋna-i paanau na pá yɔyɔtɔyɪ pa tɔma si, i yapa lɛlaa nyɔɔŋ isənaya na í kaa pəsi na í ya i mayamaɣa i nyəŋkɔ. ³² Pəntaa lɛyɛli wulau sɔsɔ Mesii í lu tesika tɔɔ na í tii na tɔ́ ná na tɔ́ tisi.

Pə kɛŋna í na mpa paa kama tɔ na pɛlɛ pá tɔuki-i tɔtɔ.

Yesu hɛɛv

(Matiyee 27:45-56; Luku 23:44-49; Yohaani 19:28-30)

³³ Pə kɔma na pə tala ilim sikuɣu, lɛna səkɛɛtɔyɔ nyala ɪcate tɔɔ haləna ilim kpili. ³⁴ Pim kpila mpɔ, lɛna Yesu kiisina nɔyɔ sɔsɔɣa si: Eloi, Eloi, Lema sapatani. (Na tɔlɛ tɔ hɔwɛɛ nté si: Ma Iso ma Iso, pepe tɔɔ kɛ n lɔ-m?)

³⁵ Mpa paa wɛ tɔna tɔ pa taa lɛlaa nu mpɔ, lɛna pá tɔ si: I nu, i yaana nteɣɛ Ilii.

³⁶ lɛna pa taa nɔyɔlɔ kraɣa asewa na í polo í lii kpaləkɔram saŋ ke lom konyəŋəm napəli pə taa na í tɔw kprátóyó nɔyɔ taa na í hulɪ Yesu si í nyɔɔ. Na i tɔ si: I yele na tɔ́ ná Ilii ká kɔɔ na í tisi-i yaa isəna?

³⁷ Tənaɣa Yesu kiisa sɔsɔm lɛna í hɛɛ.

³⁸ Mpróyó pɔyɔyɔ sɔsɔɔ ŋku kɔ kaɣa Iso tɛsɛlɛ taa tɔ kɔ faya kɔ heku taa ké huŋ naale ke yem ke hatoo isɔtaa na pə kaləsəna atɛ. ³⁹ Lom yoolaa sɔsɔ wei i ka səŋa Yesu isɛntaa tɔ i na isəna Yesu tema kiisuyɔ na í si tɔ. lɛna í tɔ si: Tampana, yulɔ unɛ i ké Iso Pəyayɔ.

⁴⁰ Alaa napəli paa səŋa pɔolun na pá nyənəyi. Makətala Mali ka wɛ pa heku. lɛna pə kaasi Saaki səkɛpɛlu na Yosee tɔ too Mali na Salomee tɔtɔ. ⁴¹ Alaa mpe pa tɔŋaya Yesu ké saa wei i ka wɛ Kalilee tɔ na pá caləsəyi-i. Na pə kaasa alaa lɛlaa paɣalɛ mpa í na-wɛ paa kpawa Yosalem tɔ.

Yesu pim

(Matiyee 27:57-61; Luku 23:50-55; Yohaani 19:38-42)

⁴² Pə pamna kuyaku ŋkɔyɔ pa laki acima sɔɔlɔ. Mpi tɔ pə fɛŋ kuyaku kɔhɛsɔyɔ ké. Mpróyó pə kɔma na pə kɛɛsi taanaɣa, ⁴³ lɛna Alimatee Yosɛɛfu kɔɔ. Mpe pa kotayana kotuyɔ sɔsɔɔ ŋku, na yɔlaa tɔkayana-i ké. I mayamaɣa i ka kɛŋayana Iso Kawulaya tɔɔ. Yosɛɛfu unɪ i nyaya apalɔtɔ ke teu na í polo í mayana Pilati na í səlɔm-i si i kɔrakɔyi sətu. ⁴⁴ Ama pə lapa Pilati ke piti ke isəna i səpa ləŋ ke mpɔ tɔ. lɛna í yaa yoolu na í pɔɔsi-i si: Yesu səpa tɔ pə lɛlɛla. ⁴⁵ Yoolu heela-i pə tampana, lɛna í ha Yosɛɛfu ke mpaau si í polo na í kraɣa sətu. ⁴⁶ Mpróyó Yosɛɛfu yapa kɔŋkɔntu toŋ nyantu nti pa yaa si ləŋ tɔ təpɔŋkahulɔŋa, na í tisi sətu ke tesika tɔɔ na í takɪ-i pɔŋkahulɔŋa ŋke. lɛna í polo í pimi-i pəlaau ŋku pa hula kɔkɔramuyɔ taa tɔ kɔ taa. lɛna í pilimi puw sɔsɔɔ nakɔli na í sulɪ pəlaau nɔyɔ. ⁴⁷ Makətala Mali na Yosee too Mali paa wɛɛ na pá naaki timpí pa pima-i tɔ.

16

Yesu fem

(Matiyee 28:1-8; Luku 24:1-12; Yohaani 20:1-10)

¹ Mpróyó kuyaku kɔhɛsɔyɔ tɛɛwa, lɛna Makətala Mali na Saaki too Mali na Salomee pá ya nim sɔsɔŋ nyəm si pa pukɪ na pá sayali Yesu ké pəlaau taa. ² Mpróyó cimaasi wule pa kola tanəŋ tɔpam na pá polo pəlaau kin ke ilim luw waatu. ³ Pa pɔsɔɣa tɔma si: Awe ká tɔli-tuyɔ puw ŋkɔyɔ pəlaau nɔyɔ lɛ?

⁴ Pa kusa pa ise ulena pá na si pa tema piw səsəw njkuy pilimuy na pá su kpeeha. Ku tō teu ké. ⁵ Ulena pá suw pəlaav taa na pá mayana ifepu nəyəl na í suu cara kuhəlvn na í caya ntəvən tō. Ḿpógú səvəntu lapa-we. ⁶ Ulena ifepu un í heeli-we si: Səvəntu í taa la-me. Nasaleti Yesu wei pa kama səm tesika tō təvə í pəkəy. I fema, í fei cəne. I nyəni, u naa timpri paa husa-i tō. ⁷ Təv, í polo í heeli í ifalaa lelaa na Piyee si í tee-meyə nəvə ke Kalilee, tənaya í ká mayana-i usi í ka heela-me tō.

⁸ Pa lu pəlaav taa na səvəntu pu-we təkənkənj na pá selixi. Ḿpógú pa sewa na pa səvəntu katatəlaya tō pa ta pəsi na pá heeli nəyəl si pulv.

Makətala Mah na Yesu
(*Matiyee 28:9-10; Yohaani 20:11-18*)

[⁹ Yesu fem ḿpógú cimaasi tanənj kəpənkəv tee tō, Makətala Mah tō ké í caala liw. Alv un í waali ké Yesu ka təvəna ələyaa naatosompəvəlaya. ¹⁰ Tənaya Mah un í kulaa na í pona laapaali ke í na mpa paa wee na pá caya ləyaya na pá wiiki tō. ¹¹ Alv un í heela-weyey mpu si Yesu wena í weesu yu na un í mayamaya í na-i tō. Pa ta mu í təm.

Yesu na tillaa naale pa təm
(*Luku 24:13-35*)

¹² Pəle pə waali Yesu lu pa taa naale tō na weetv lenti ke waatu wei pəle pa we mpaav taa na pá puki tawa taa tō. ¹³ Ḿpógú pəle pa məlaa na pá heeli lelaa, na pəle tətə pa ta mu-ti.

Yesu ifalaa tō liw
(*Matiyee 28:16-20; Luku 24:36-49; Yohaani 20:19-23; Tillaa Təmle 1:6-8*)

¹⁴ Pə waali ké Yesu lu í ifalaa naanəwa na kuləm tō ké waatu wei pa caya təvəv tō, na í kaləna-we si: Pepe tō ké í lapa kate na mə lanja la kpusənj na pá heeli-me si ma fema na í ta tisi. ¹⁵ Pəle pə waali í təma-we si: I ya antulinya təna taa na í heeli paa wei ké ma Laapaali Kəpənj. ¹⁶ Ye wei í məwa na pá sə-i Isə ləm, pu ya pəntv nyəv. Ama ye wei í kisa tə məv, paa kv pəntv təm. ¹⁷ Ye mpa pa məwa, piti təma nna paa la təvəv. Paa təvəni ələyaa na ma tən, na pá yəvəti nsəma lenna. ¹⁸ Paa kpa təma na pa niñ, yaa pá nyəv kəw wena a kvəi yəlaa tō, pə kaa la-weyey pulv. Paa təni kutəntənaa tō ké niñ na pə waa-we.

Yesu kpaav ke isə
(*Luku 24:50-53; Tillaa Təmle 1:9-11*)

¹⁹ Tacaav Yesu təma í ifalaa ke yəvətənav ke mpu, ulena pə kraasi-i isətəa na í caya Isə kənkənj taa. ²⁰ Ḿpógú í ifalaa ná tēewa na pá heeliyi Laapaali Kəpənj ke paa timpri. Tacaav ka we pa waali ké pa kuləpətv taa na í kvəyi pa waasənaa nyəvənj na piti təma wena a təjna lapv tō.]

LAAPAALI KUPAŊ WEI LUKU ŊMAAWA TŌ Kŏtŏlŏtŏ

Takŏlaya kane ka tŏ Luku ta ke Yuta tŏ, Kŏleeki tŏ kŏ, i tŏmle ntŏ lokotulo tŏmle. Luku caakaya sɪ í hŏlŏ sɪ Yesu kŏ yŏlaa tŏna waasŏlv ilena í keesi Yesu lŏlvŏ nyŏma ke pŏ krayav Yosɛfv tŏ halŏna Atam. Mpi tŏ, yŏlaa tŏna cŏsŏ kele. Yesu ta kŏ Yuta nyŏma tike nyŏŋ, i sŏla yŏlaa tŏnaya, kasayampiya na kŏnyŏntŏnaa. I kŏmayaya sɪ i pŏekŏyi mpa pa lepa tŏ na í waasi-we (19:10).

Isŏna pa fayá Luku takŏlaya tŏ:

- Yesu lŏlvŏv na i pŏcaatu, titite 1–2
- Yesu tŏmle tayavŏv, titite 3–4
- Yesu tŏmle ke Kalilee, titite 5–9
- Yesu pote ke Yosalem, titite 10:1–19:27
- Yesu tŏmle ke Yosalem, titite 19:28–21:1-38
- Yesu sŏm na i fem, titite 22–24

Mpi pŏ tŏs Luku ŋmaa takŏlaya kane tŏ

¹ Ma yŏlv Teufili, yŏlaa payale mayasaa sɪ pá keesi mpi pŏ lapa tá hekv taa tŏyŏ takŏlaya taa. ² Isu mpa pa nana pa ise ke pŏ kancalaya na pá pŏsi Isŏ Tŏm tŏmle nyŏma tŏ. ³ Ma mayamaya ma tema yasŏv ke pŏ krayav tŏm nti tŏ kancalaya tŏ, na ma nawa pŏ tampana tŏna. Pŏ tŏs kŏ pŏ lapa-m teu sɪ má keesi-ŋ tŏm nti tŏ tŏna tŏcŏŋŋ ma yŏlv kŏpaj. ⁴ Sɪ nŏ cekŏna pŏ tŏna mpi pa sɛyɛsa-ŋ tŏ pŏ tampana ke teu.

Isŏtaa tillu sɪ paa lŏl Isŏ lŏm sŏlv Yohaani

⁵ Yuta wulav sŏsŏ Helŏti waatu taa, kŏtŏlv nŏyŏlv i ka we Apiya kŏtŏlaa loŋŋa taa, pá yaa-i sɪ Sakali. I alv ka kŏ kŏtŏlv Alŏŋ lŏlvŏv tŏ, pa yaa ílŏ sɪ Ilisapeti. ⁶ Pa naale inɪ pa tŏnte ka keesa Isŏ kŏ. Pŏcŏs pa tŏnaya Tacaá kŏsŏsuto na i kŏheelitu tŏnaya teitei. ⁷ Ilisapeti ka kŏ kaalŏlaya, ilɛ pa feina pŏyaya. Pŏyele pa naale inɪ pa puwa.

⁸ Mprŏyŏ kuyaku nakŏli pŏ tala Sakali loŋŋa tŏmle waatu, ilena í polo na í tŏŋna kŏtŏv tŏmle lapv ke Isŏ tŏsele taa. ⁹ Mprŏyŏ pa tŏ tŏte isu kŏtŏlaa laki tŏ, ilena pŏ kpa Sakali sɪ í svŏ na í wŏ tulaalŏnaa ke hatoo kŏtaya tŏlate tŏ. ¹⁰ Na yŏlaa samaa tŏna we awali na pá tŏŋna Isŏ sŏlŏmŏv ke tulaalv wŏrv waatu. ¹¹ Tŏnaya Tacaá isŏtaa tillu nŏyŏlv i lu Sakali tŏs na í sŏŋ tulaalv kŏtaya tŏwŏte ntŏyŏŋ tŏ. ¹² Waatu wei Sakali nawa isŏtaa tillu ilena sŏyŏntŏ kpa-i na i lanje cɛ. ¹³ Ama isŏtaa tillu heela-i sɪ: Sakali taa nyá, Isŏ mv nyá sŏlŏmŏv. Nyá alv Ilisapeti ká lŏl-ŋ apalŏpŏyaya, na n ká ha-keye hŏte sɪ Yohaani. ¹⁴ Nyá lanje ká heena-ke pŏ tu fei, na payale lanja ká hulŏmŏna ka lŏlvŏv. ¹⁵ Pŏ taya pŏlv, kaa la sŏsŏ ke Tacaá isentaa. Ka kaa tŏŋ sulŏmaya yaa kŏnyŏnyŏm kŏkŏkŏm napŏli. Feesyŏ Nŏŋŋtŏ tŏŋ ká weɛ ka taa kŏ sŏsŏm ke hatoo ka too lotu taa. ¹⁶ Kaa mŏŋna Isɛyeli nyŏma payale ke pa Caa Isŏ kin. ¹⁷ Kaa yoosi ka tŏmle ke Isŏ isentaa na Feesyŏ Nŏŋŋtŏ tŏŋ. Ka lŏmayasŏle na ka tŏŋ ká weɛ isu Ilii. Kaa krentɪ caanaa na pa piya. Kaa la na kaanŏtŏnaa tŏŋ tampana. Kaa la mprŏyŏ sɪ ká tayani Tacaá ke yŏlaa kupampama mpa pa mŏna i tŏmle lapv tŏ.

¹⁸ Tŏnaya Sakali cŏ isŏtaa tillu sɪ: Nyá tŏm tŏne tŏ we mvŏv nte? Pŏ taya pŏlv, ma wev isŏntŏ tŏ, ma puwaya. Pŏcŏs ma alv mayamaya ná puwa.

¹⁹ Mprŏyŏ isŏtaa tillu cŏ-i sɪ: Maya Kapiyee kŏ, Isŏ cŏlvŏv ma weɛ. Inɪ i tilina-m sɪ má yŏyŏtŏna-ŋ na má heeli-ŋ tŏm kŏpantŏ tŏne. ²⁰ Mpi pŏ tŏs n ta tŏna ma tŏm nti tu te na tŏ la tampana ke tŏ waatu tŏ pŏ tŏs n ká la kamumuka. Nyá nŏyŏ kaa kuli, halŏna wule nte ma tŏm tŏne tu la isu ma yŏyŏtŏv tŏ.

²¹ Waatu inɪ tŏ na yŏlaa we awali kŏ na pá tŏŋa Sakali na piti kŏ mpi pŏ tŏs i taŋa sŏsŏm ke hatoo pŏ taa tŏna tŏ. ²² Waatu wei i luwa tŏ i ta pŏsi na í yŏyŏtŏna-we. Ilena pŏle pá cekŏna sɪ i ná pŏlvŏv pŏ taa tŏna. Mprŏyŏ i yŏyŏtŏna-we na niŋ, na i nŏyŏ sula mrv.

²³ Sakali tŏmle kuyɛŋ tema Isŏ tŏsele sŏsŏle taa, ilena í kpe. ²⁴ Pŏ lapa weɛ naale, ilena i alv Ilisapeti la teu. Mprŏyŏ i ŋmela isŏtŏnaa kakpasɪ na í tŏ sɪ: ²⁵ Tacaá lŏsvŏv ma feɛle tŏneyɛ pŏnentɛyɛ yŏlaa taa tŏ, kŏpantŏ ke i lapa-m sŏsŏm.

Isŏ tillu sɪ paa lŏl Yesu

²⁶ Pŏ kŏma na Ilisapeti isŏtŏnaa la naatoso, ilena Isŏ tili isŏtaa tillu Kapiyee ke Kalilee icate nte pa yaa sɪ Nasaleti tŏ tŏ taa kŏ pŏelŏ nŏyŏlv i kin. ²⁷ Pŏelŏ inŏyi Tafiti lŏlvŏv taa tŏ Yosɛfv ka

mōsaa, na pá yaa-i si Mali. ²⁸ Isōtaa tillu pola i kin na í tōmi-i si: Ma see-η. Tacaα we nyá waali ké, i hulα-η pēlee pē tu fei.

²⁹ M̄pógó Mali lanje cepōna isōtaa tillu tōm ntəyi sōsōm, na í maγasi seetu nti tē hūwee ke i taa i ta cekēna. ³⁰ M̄pógó isōtaa tillu tōma-i si: Mali taa nyá, kōpantu ke Isō caana-η. ³¹ Nyəni, n ká la teu, n ká luli apalu pu na n̄ yaa-i si Yesu. ³² I ká la sōsō na paa yaa-i si isōtaa Isō Sōsō Pəyalu. Tacaα Isō ká cele-i i lohje Tafiiti kawulaya. ³³ I ká la Yakəpu piitim nyóma wulav sōsō ke tam tō, i kawulaya kaa su tənaya.

³⁴ M̄pógó Mali pōssa isōtaa tillu si: Isənayale pu la mpu na má ta nyənta apalu?

³⁵ Ilena isōtaa tillu cō Mali si: Feesuyu Nanjtu ká tiina nyá tō, na isōtaa Isō Sōsō ká lana i toma ke nyá kin. Pē tō ké pəyaya ηka n ká luli tō paa yaa-ke si yulu nanjtu na Isō Pəyalu. ³⁶ Nyəni, nyá lūlyu tō llisapeti wei pa yaakaya kaalvlaya tō, i haγa apalu pəyaya həγō na i kratəlaya, hali i isōtōnaa naatosō kōlo. ³⁷ Pē taya pulu, Isō tá kpisi pulu pu se.

³⁸ M̄pógó Mali tōma si: Ma tu ké Tacaα təmle tō ké. Isō í mu nyá nəγō. Ilena isōtaa tillu yele-i na í tēē.

Mali puki llisapeti ke wiiluyu

³⁹ Wee ani a taa ké Mali kōlaa na í lohγō i təyi Yuta icate natəli tē taa ké pōny taa. ⁴⁰ I talaa ilena í suv Sakali təyaya na í see llisapeti. ⁴¹ Waatu wei llisapeti nu Mali seetu ke kpakpaa tō, m̄pógó i taa pəyaya yōkaa na Feesuyu Nanjtu toj tii i tō. ⁴² Na í yōγōtəna nəγō sōsaya si: Isō koolα-η kōpantu ke alaa taa, na i koolα pəyaya ηka n ká luli təγō kōpantu tōtō. ⁴³ Hali ma taka ma tō kéle wei i ka luli ma Caa tō i kōma cōsu na? ⁴⁴ Ma nu nyá seetu na ma taa pəyaya yōkəna lahlohōmlē ke kpakpaa. ⁴⁵ Ama n nu lelen yoo. Pē taya pulu, n tēma nyá taa na tōm nti Tacaα heela-η si i ká la-η tō.

Mali yoo yontu

⁴⁶ M̄pógó Mali tōma si:

Ma sama Isō ké hatoo ma lotu taa ké i kəlvu tō.

⁴⁷ Ma lanje hulōmēna ma waasulu Isō pē tu fei.

⁴⁸ Pē taya pulu,

i nawa i tēmle tō konyōntu má.

Saηa waali yēlaa tēna ká yaa-m si lelen nulu.

⁴⁹ Pē taya pulu, Toma tēna tō lapa-m

kōpantu sōsōntu ke sōsōm.

Ama i hətē ké sōsōle ké.

⁵⁰ I wiiki mpa pa nyahna-i

na pá see-i tō pa pətōtəle ke paa pepe wule.

⁵¹ I hula i toma ke sōsōm.

I yasa mpa pa lotu taa we isəcau hūwee tō.

⁵² I kusa awulaa sōsaa ke pa kumlee tō,

na í təγōn-wē.

I kusa konyōntōnaa nyōōj.

⁵³ I haγasa nyōγōtōnaa ke təγōnaya kōpanka.

I təγōna tojōtōnaa ke niη naanowa.

⁵⁴ I seena i ifalaa Isəγeli nyóma tō.

I lapa nti i ka su ta lohceēnaa si i ká la tō.

⁵⁵ Isu i ka heeluyu ta caanaa Apələham

na i piitim nyóma ke tam tō tō.

⁵⁶ Mali caγa llisapeti kin isu isōtōnaa tooso, ilena í kpe.

Isō lōm sōlv Yoħaanu lūlyu

⁵⁷ Pē kōma na pá tala llisapeti lūlyu, ilena í luli apalu pəyaya. ⁵⁸ M̄pógó i cōlo nyóma na i lūlyu nyóma nuwa si Tacaα lapa-i kōpantu ke sōsōm. Ilena pa na-i pá kreñti na pa laηa hee sōsōm. ⁵⁹ Pəyaya kuyeeη lapa pələfei naanowa ilena pá kō-keγe peluγu, na pá tēη si pa haa-keγe ka caa hətē si Sakali. ⁶⁰ Təyaya ka tōo yōγōtaa si: Aai, Yoħaanu ke paa yaa-ke.

⁶¹ M̄pógó pēle pa tōma si: Nyá lūlyu taa aweγe paa yaawa hətē n̄tē?

⁶² Təyaya pa yōγōtəna ka caa na niη si pa naa nte i luyu wee si pá yaa-ke tō. ⁶³ M̄pógó i hulaa si pá kōna-i kpaata. Pa kōna, ilena í ηmaa si ka hətē ntē Yoħaanu. Ilena pō la pa tənaya piti.

⁶⁴ Təyaya Sakali nsōmlē heta kpakpaa na í suv yōγōtaya, na í saη Isō na nəγō sōsaya. ⁶⁵ M̄pógó sōγōntu kpa pa cōlo nyóma tēna, na Yuta pōny taa nyóma tēna lakaya tē faaci. ⁶⁶ Pa tēna mpa pa nuwa tōm tēne tō pa maγasa-təyi pa taa na pá tēη si: Pəpəγe pəyaya kañe kaa te na ká la?

Pē taya pulu, Tacaα ka we ka waali ké teu ké.

Sakali ná cele nyəntu na í keesəyi-təyi yontu taa

67 Μῆρβύό Feesuyu Nanhɛtu toŋ kolɔna Sakali ke sɔsɔm, na í ná tɔmnaa na í sɔv tɔ yɔɔtɔvɔvɔ sɪ:
68 Tɔ sa Tacaɔ Iseyeli Iso.
I paasɛna i yɔlaa ke nɔɔnɔɔ.
I hɛta-tɔvɔv tɔ yomle.
69 I lɛsa-tɔvɔv waasɔlv wei i wɛna toma tɔvɔ
i tɔmle tɔ Tafiiti lɔlvɔv taa.
70 Mpu inɔxi i ka lapa na i kɔvɔɔtɔv
telɛsɛlaa kɔpama kpaali.
71 Halu i su i nɔvɔv sɪ i ká ya-tɔvɔ
ta kolontunaa na mpa pa luyɔv fɛi-tɔ pa niŋ taa.
72 Na í wii ta caanaa caanaa pɛtɔɔtɛle,
na í tɔɔsɪ nɔɔsɪ pɛelɔvɔv kɔpam mpi
í na-we paa pɛɛlaa na tampana tɔ.
73 I ka tu yɔɔtɔna tuunav ke mῆρβύό
tɔ caanaa caanaa caa sɔsɔ Apɛlaham kin kɛ,
74 sɪ i ká ya-tɔvɔv ta kolontunaa niŋ taa,
na tɔ paasɛna i luyɔv nyɛntɔv na sɔvɔntɔv fɛi.
75 Na tɔ wɛɛ tɔnani kɛ i isɛntaa.
Isayatu kaa wɛɛ halɔna ta sɔm.
76 Pɛyayɔ nyá, paa yaa nyá sɪ isɔtaa
Iso Sɔsɔ kɔvɔɔtɔv telɛsɔlv.
Pɛ taya pɔlv, n ká tɛɛ ta Sɔsɔ ke nɔvɔ
na n tayanu i mpaan.
77 N ká heeli i yɔlaa ke isɛna paa la
na pa isayatu tayanu na pɔ ya pa nyɔɔŋ tɔ.
78 Ta Iso kɛ yɔlv pɛtɔɔtɛle tɔ,
na i hólɔxi suulu.
Ilim luki tanaŋ na pɛ tewa sɔsɔm ke isɛna tɔ,
mῆρβύό i ka kɔna tɔ nyɔvɔv yavɔ.
79 Pu luna isɔtaa na pɔ waasɪ mpa pa we
sɔkɛtɔvɔv tɛɛ na pá nukɪ sɔm sɔŋ tɔ.
Pu la na tɔ nyɪ alaafɔya mpaav.
80 Pɛyayɔ tɔŋna puw na ká nyɛŋ layatu na ká caɔa nyutu taa. Halɔna kɔvayɔku ka lu Iseyeli
nyɔma taa kɛ patɔma tɔ.

2

Yesu Kilisiti lɔlvɔv (Matῆyee 1:18-25)

1 Waatu unu i taa kɛ Wulav sɔsɔ Akusi kpaalaa sɪ paa kala i tetɔ tɔna taa yɔlaa. 2 Kɔkalɔvɔv kancaalaya nyɛŋku kɔnɛ ku lapa Silli kɔfɔnɛɛ Kiliniyusi pɔɔle taa. 3 Mῆρβύό paa wei i pola i icate taa sɪ pá kala-i.
4 Pɛ tɔɔ kɛ Yosɛfo luna Nasaletɪ icate ke Kalilee na i polo Yuta ke wulav Tafiiti icate Pɛtɔlehɛm taa. 5 sɪ pá kala í na i amɔsaya ahonto Malɪ. Pɛ taya pɔlv, i kɛ Tafiiti lɔlvɔv taa tɔ. 6 Mῆρβύό waatu wei pa we tɔna tɔ, Malɪ lɔlvɔv tala. 7 Uɛna í lɔlvɪ i kancaalaya pɛyayɔ ke apalɔpɛyayɔ. Na í husi-keɛɛ wontu kɔtɔvɔv tɔtɔle taa na i takɪ-keɛɛ saalasi. Pɛ taya pɔlv, tɛcaɔale taa tala-wɛɛɛ mɔvɔlaa tɔsvɔle.

Isɔtaa tillu pola tiikilaa kin

8 Tiikilaa napɔli paa we icate níte tɔ tawa taa na pá fenɔyi pa kalɔkɛŋ ke ahoo ahoo. 9 Tɔnaya Tacaɔ isɔtaa tillu kɔma pa kin na Tacaɔ teeli na pa tɔɔ isɪ kɔkɔ sɔsɔɔŋka nyalɔmɔle. Mῆρβύό sɔvɔntɔv kpa-wɛɛɛ sɔsɔm. 10 Ama isɔtaa tillu tɔma-we sɪ: Sɔvɔntɔv í taa kpa-me. Pɛ taya pɔlv, ma kɔmɔya sɪ ma heeliyi-meɛɛ tɔm kɔpantɔv nti yɔlaa tɔna lanja ká hɛɛna teu tɔ. 11 Tɔm ntɔvɔɛle sɪ, pa lula-meɛɛ waasɔlv ke sanja ahoo anɛɛɛ Tafiiti icate taa wei i kɛ Tacaɔ Kilisiti tɔ. 12 I naa isɛna í ká nyɛna-i tɔ. I ká mɔyana pa husa ahɔlvɔm nɔvɔlv ke wontu kɔtɔvɔv tɔtɔle taa na pá taka-i saalasi.

13 Mῆρβύό isɔtaa tillaa samaa tuutuuma sɔsɔa isɔtaa tillu unu i tɔɔ kɛ kpaakraa na pá sanj Iso na yontu sɪ:

14 Iso kele teeli tɔ tɔkpapa ke hatoo isɔtaa te.

Ate yɔlaa mpa i sɔɔlaa tɔ pa lanja í hɔlvɔmɪ.

Tiikilaa puki Pɛtɔlehɛm

15 Waatu wei isɔtaa tillaa yela tiikilaa na pá mɔli isɔtaa tɔ tiikilaa mpe pa tɔma pa tɔma sɪ: Tɔ kɔli na tɔ polo Pɛtɔlehɛm tɔna, na tɔ ná mpi pɛ lapa na Tacaɔ heeliyi-tɔvɔv pɛ tɔm tɔ.

¹⁶ Μπόγύ tiikilaa ləyo pa ti na pá maɣana Mali na Yoseefu na pá husa ahulom unəxi wontu kutəyo tətəle taa. ¹⁷ Tiikilaa tema-keɣe nau, ilena pá keesi nti isətaa tillu ka tema-weɣe heeluyu ke ahulom un i tam tə. ¹⁸ Μπόγύ piti kra pa təna mpa pa nu tiikilaa təm nti tə. ¹⁹ Μπόγύ Mali təkə təm nti tə tənaya i taa na i maɣasəxi tə hʷwee. ²⁰ Tiikilaa mpe pa mələya kpente ilena, pá puɣuləyi Isə səsəntu na pá saŋi-i pə təna mpi pa nuwa na mpi pa nawa tə pə tə. Pə taya pulu, pə təna pə lapa teitei ké isu isətaa tillu ka keesyo-we tə.

Yesu hətə hav

²¹ Pəyaya ŋke ka kuɣeɲ kəma na pá tala pələfei naanəwa si pa peləyi-ke tə, pa ha-keɣe hətə nte isətaa tillu ka heela-we na pəcɔ ka too kraɣa ka həyo tə si Yesu.

Pa kraana Yesu ké Isə təsele səsəle

²² Μπόγύ waatu wei pə tapa si Yoseefu na Mali pá kəti pa ti tayanəyo tə isu paa keesyo Moisi kusəsitu taa tə, pa pona pəyaya ke Yosalem si pa hólí-keɣe Taca. ²³ Pə taya pulu, paa ŋmaa ŋpóyo Taca kusəsitu taa ké si: Paa apaləpəyaya kancaalaya nyəŋka ŋka Taca tənna-ke. ²⁴ Na pa pólə si pa laki kətaɣa na ihokasi naale yaa alukukunaa naale isu paa keesyo Taca kusəsitu taa tə.

²⁵ Apalu nəyolu i ka we Yosalem na pá yaa-i si Simiyəŋ. Apalu un i təyaya tampana, na i isələ seena Isə təmle, na i taŋaa si i na wei i ká kəo na i waasi Isəyeli nyəma tə. Na Feesuyu Naŋŋtu we i waali. ²⁶ Feesuyu Naŋŋtu un i ka huləna-i si i ká ná Taca tillu Mesii na pəcɔ i si. ²⁷ Μπόγύ Feesuyu Naŋŋtu lapa na i polo Isə təsele taa ké waatu wei ahulom caa na i too pa pona-i si pa laki i təo ké mpi paa siwa tə. ²⁸ Μπόγύ i mu-i i niŋ taa na i seɛ Isə si:

²⁹ Pənente Taca, nti n ka yəyətə tə n lapa-ti.

Ue yele nyá təmle tʷ má na má teena laŋhəlmle.

³⁰ Ma nana ma isəpəle ke waasulu

³¹ wei n taɣana yəlaa təna isentaa tə.

³² Fətəla wei piitimnaa ká nana tə.

Inəyəle Isəyeli nyəma teeli.

Simiyəŋ nawa cele nyantu na i kraali-ti

³³ Μπόγύ piti kra ka caa na ka too na nti un i yəyətə ka təo ké mpu tə. ³⁴ Μπόγύ Simiyəŋ koola-weɣe kupantu na i tə ka too Mali si: Pəyaya kane ka nyənte nte si ká hu payale na ká kusi payale ke Isəyeli taa. Yəlaa payale ká kreəsəna mpi i ká hólí-we tə. ³⁵ Pu kuli pa payale taa tamna təo təkeele. Laŋwakəlle səsəle ká tʷli toto nyaya púyo isu layate ke pa səpa-ŋ.

Isə kuɣoyətʷ tɛləsulu alonyəŋ Ana

³⁶ Isə kuɣoyətʷ tɛləsulu alonyəŋ nəyolu i ka we təna tətə. Aseɛ ləlyu taa tʷ Fanuweli pɛɛlo Ana. I kraətəla teu təkunju. I saav i paal tə, pusi naatosompəyolaya ke pa cayaa ilena ilé i si. ³⁷ Na un i caɣa mpu haləna pusi nuɳaasa na liyiti. Ue Isə təsele taa ké i ka we tam na i laki Isə təmle ke ilim na aho. Paa Isə sələmuɣu i sələməxi, paa nəhəkotʷ i həkəxi. ³⁸ Simiyəŋ pa təŋna ŋpóyo lapu təyo un i kama na i suw Isə ké sam, na i yəyətəyəna pa təna mpa pa taŋaa si Isə i waasi Yosalem təyo Yesu təm.

Pa mələyi kpente ke Nasaleti

³⁹ Waatu wei pa tema pə təna mpi pa keesa Taca kusəsitu taa təyo lapu tə, Yoseefu na Mali pa mələ pa te Nasaleti ke Kalilee. ⁴⁰ Mpu tə na pəyaya təŋna puw na ka tənuyə təkəyi na ká təŋna layatu nyəm ke teu na Isə we ka waali.

Yesu ké Isə təsele taa

⁴¹ Paa pənaya ŋka Yesu nyəma pukaya Yosalem ke Teɛu acima təyo ké. ⁴² Yesu ləlyu pənaya naanəwa na naale nyəŋka taa pa pola acima tətə isu pa ti pukuyu tə. ⁴³ Acima weɛ kəma na a te ilena i nyəma tʷ mpaav na pá kpej. Ama Yesu ná saala Yosalem, na i nyəma ta nyi mpu. ⁴⁴ Pɛle paa huəwa si ntany i we təntaa lɛlaa taa, haləna pá tə ilim na pə tem ilena pá suw-i pɛkəyʷ ke pa ləlyu nyəma na pa asəmaa kin. ⁴⁵ Pa ta na-i, ilena pá taɣani Yosalem ke məlyu si pa pɛkəyi-i. ⁴⁶ Pə lapa kuɣeɲ tooso ilena pá na-i Isə təsele taa na i caɣa Yuta nyəma seɣesəlaa səsaa kin na i nuki pa seɣesyo na i pəsəyi-weɣe təmnaa. ⁴⁷ Na i nyəm na nti i cəkəya-we tə tə lapa pa təna mpa pa nukaya təyo piti ké səsəm. ⁴⁸ Waatu wei i nyəma na-i tə səyəntʷ kra-we. Ilena i too təmi-i si: Ma pəyaya, n lapa-tuyə mpu suwe? Nyəni, má na nyá caa tə pɛka-ŋ na laŋwakəlle səsəle ké.

⁴⁹ Μπόγύ Yesu cəwa si: Pepe təo ké mə pɛkəya-m? I ta nyi taa si pə weɛ ké si má weɛ ma Caa təyaya taa?

⁵⁰ Ama pɛle pa ta cəkəna nti i yəyətə mpu tə. ⁵¹ Tənaya i təŋa-we na pá məli Nasaleti, na i nukəna-weɣe pə təna pə taa. Ama i too təkə təm tənə un tə tənaya i taa. ⁵² Yesu təŋna puw na i layatu nyəm təŋna səsəyo, na Isə na yəlaa pa laŋa təŋna-i heenaw ke tam.

3

*Isa lvm sɔlv Yohaani waasv
(Matiyee 3:1-12; Malaki 1:1-8; Yohaani 1:19-28)*

¹ Waatu wei wulaw soso Tipee kawulaya pusi lapa naanowa na kakpası tɔ, Pɔnɔsi Pilati nά kέ Yuta kɔfɔnee, na Helɔti nάά kέ Kalilee wulaw, na ilé ı neu Filipu nάά tɔki kawulaya ke Itulee na Tɔlakoniti pə tetu taa, na Lisaniya nάά kέ Apileni wulaw. ² Uena Ana na Kayifi pele pa kέ kɔtalaa sɔsaa tɔyɔ Isa tɔm kɔma Sakalı pəyalv Yohaani taa kέ wɔlaya tetu taa. ³ Na ı cɔɔ Yaatanı tetekale tɔna na ı heeliyi yɔlaa sı pά layası tɔnte, na pά sɔ-weyε Isa lvm na Isa husı pa isayatu.

⁴ Uena pə lά isı paa ŋmaav Isa kuyɔyɔtɔtu teləsulv Isayii takɔlaya taa tɔ sı:
Nɔyɔlv yɔyɔtəyənə nɔyɔ sɔsɔya ke
wɔlaya tetu taa sı, ı tayanı Tacaa mpaav,
ı hee-ı mpaısı na sı siyisi.

⁵ Paa suuli kɔtaalomıŋ tɔna.
Paa yɔsi pɔɔŋ na pulası tɔna.
Paa siyisi təkεelɛnaa. Paa kuli pεε tɔna.

⁶ Na yolɔpiya tɔna kά nά isəna Isa waasəyi-tu tɔ.
⁷ Yohaani yɔyɔtaya samaa wei ı kɔŋaya ı kin sı ı sɔ-weyε Isa lvm tɔ sı: Akala piya me, awe kpaala-me na ı seeki Isa pάáná nna a kɔŋ tɔ? ⁸ ı la mpa pa yela isayatu tɔ pa kulapəle. Ue ı taa teləsəyi lɔlv sı mə caa kεle Apələham. Ma heeliyi-me sı ye tɔle tɔ tɔɔ ıle, Isa pəsəyi na ı la na pεε ane á pəsi Apələham piya. ⁹ Pa tema laale tɔyɔ ke tunj sı pa huyı-ı na ı tεε kέ te. Tɔyɔ ŋku ku luləyi pεe kɔpana tɔ, paa hu-ku na pά tɔ kɔkɔ.

¹⁰ Tənaɔa samaa pɔɔsa Yohaani sı: Ye mpɔ nti na ntiyi tu la?
¹¹ Yohaani cɔ-we sı: Ye wei ı wena tokonaa ke naale ı pasa wei ı feina tɔ. Na ye wei ı wena kɔtəyɔv ilé ı la mpu tɔtɔ.

¹² Mɔpɔyɔ pə kpeŋna lampuu mɔlaa na pά kɔɔ ı kin sı ı sɔ-weyε Isa lvm, na pά pɔɔsi-ı sı: Tacaa, nti na ntiyi tu la?

¹³ Yohaani cɔ-we sı: ı taa mu na pə tεε isəna paa suwa tɔ.
¹⁴ Yolaa nά pɔɔsa-ı tɔtɔ sı: Na tá se, nti na ntiyi tάá la? Mɔpɔyɔ Yohaani cɔ pele sı: ı taa muɔuli nɔyɔlv. Pəcɔ ı taa tɔ nɔyɔlvɔv tɔm. Mə lanja ı heena mə kɔfɔlvɔv.

¹⁵ Yɔlaa tεelayaa teu sı pulv ká la, haləna pά kɔɔ pά sɔv maɔasvɔyɔ ke pa taa sı, yaa Yohaani kεle Mesii ıni. ¹⁶ Uena Yohaani heeli pa tɔna sı: Ma ıle, lvm ke ma sɔɔ-me. Ama nɔyɔlv wεε ı kɔŋ, ilé ı kəla-m. Halı ma ta tala má wɔyɔsi ı nɔɔheε taa ntanjɔpala maɔamaya. Feesuyɔ Nanŋtu na kɔkɔ ke ilé ı ká sɔ-me. ¹⁷ ı tɔka ı kɔfalvɔv ke ı niŋ taa. ı ká fala pə tɔna tɔcayacaya na ı suu pεe ke kpɔú taa. Ama ı ká tɔ lɔɔtv ke kɔkɔ ŋka kaa tenj tɔ ka taa.

¹⁸ Sɔyεsəŋ waanı waanı ke mɔpɔyɔ ı kaakayana samaa na ı heeliyina-weyε Laapaalı Kɔpan. ¹⁹ Yohaani ka kaləna wulaw Helɔti ke timpi ı kɔɔaya ı taalv alv Helətıyati tɔ, na isayatu tɔna nti ı ka lapa tɔ tɔ tɔɔ. ²⁰ Mɔpɔyɔ ı lɛla isayatu lentı tɔtɔ, ı kpa Yohaani na ı tɔki-ı saləka.

*Yesu Isa lvm sɔv
(Matiyee 3:13-17; Malaki 1:9-11)*

²¹ Yohaani tɔŋna yəlaa tənaya Isa lvm sɔv, ılena Yesu nάá polo tɔtɔ na pά sɔ-ı. ²² Waatu wei Yesu tɔŋna səlɔmɔyɔv tɔ, isɔtɔnɔyɔv tulaa na Feesuyɔ Nanŋtu tii ı tɔɔ, na pά naaki-ı isı alukuku. Na pά nu nɔyɔlv nɔyɔ ke isɔtaa sı: Nyayale ma luɔyɔ tεε Pəyaya, ma lanjle heena-ŋ sɔsɔm.

*Yesu lɔlvɔv loŋŋa nyəma
(Matiyee 1:1-17)*

²³ Yesu caalvɔv ı tɔmlε ke waatu wei kέ mpɔ tɔ, ı pusi wε isı hiu na naanowa, na yəlaa nyənaya-ı isı Yosεfu pəyaya. Yosεfu nά kέ Heli pəyaya, ²⁴ na Heli kέ Matatı pəyaya, na Matatı kέ Lefii pəyaya, na Lefii kέ Melɛci pəyaya, na Melɛci kέ Yannayi pəyaya, na Yannayi kέ Yosεfu pəyaya, ²⁵ na Yosεfu kέ Matatiyası pəyaya, na Matatiyası kέ Amɔɔsi pəyaya, na Amɔɔsi kέ Nahum pəyaya, na Nahum kέ Isalı pəyaya, na Isalı kέ Nakayi pəyaya, ²⁶ na Nakayi kέ Maati pəyaya, na Maati kέ Matatiyası pəyaya, na Matatiyası kέ Semeyiŋ pəyaya, na Semeyiŋ kέ Yosεci pəyaya, na Yosεci kέ Yota pəyaya, ²⁷ na Yota kέ Yowanəŋ pəyaya, na Yowanəŋ kέ Lesa pəyaya, na Lesa kέ Soloparɛli pəyaya, na Soloparɛli kέ Salatiyεe pəyaya, na Salatiyεe kέ Neli pəyaya, ²⁸ na Neli kέ Melɛci pəyaya, na Melɛci kέ Atii pəyaya, na Atii kέ Kosam pəyaya, na Kosam kέ llimatam pəyaya, na llimatam kέ Eɛli pəyaya, ²⁹ na Eɛli kέ Yosuwee pəyaya, na Yosuwee kέ lliyesεε pəyaya, na lliyesεε kέ Yolim pəyaya, na Yolim kέ Matatı pəyaya, na Matatı kέ Lefii pəyaya, ³⁰ na Lefii kέ Simiyɔŋ pəyaya, na Simiyɔŋ kέ Yuta pəyaya, na Yuta kέ Yosεfu pəyaya, na Yosεfu kέ Yonam pəyaya, na Yonam kέ lliyakim pəyaya, ³¹ na lliyakim kέ Meleya pəyaya, na Meleya kέ Menna pəyaya, na Menna kέ Matata pəyaya, na Matata kέ Natan pəyaya, na Natan kέ Tafiiti pəyaya, ³² na Tafiiti kέ Seseε pəyaya, na Seseε kέ Opeti pəyaya, na Opeti kέ Powaası pəyaya, na Powaası kέ Sala pəyaya, na Sala kέ Naasəŋ pəyaya, ³³ na Naasəŋ kέ Aminatari pəyaya, na Aminatari

ké Atamin pəyaga, na Atamin ké Alini pəyaga, na Alini ké Isəlm pəyaga, na Isəlm ké Falesi pəyaga, na Falesi ké Yuta pəyaga, ³⁴ na Yuta ké Yakəru pəyaga, na Yakəru ké Isaaka pəyaga, na Isaaka ké Apələham pəyaga, na Apələham ké Tala pəyaga, na Tala ké Nasoo pəyaga, ³⁵ na Nasoo ké Seluci pəyaga, na Seluci ké Lakao pəyaga, na Lakao ké Faleki pəyaga, na Faleki ké Ipee pəyaga, na Ipee ké Sala pəyaga, ³⁶ na Sala ké Kayinam pəyaga, na Kayinam ké Alafasati pəyaga, na Alafasati ké Sem pəyaga, na Sem ké Nowee pəyaga, na Nowee ké Lameki pəyaga, ³⁷ na Lameki ké Matusala pəyaga, na Matusala ké Henəki pəyaga, na Henəki ké Yaleti pəyaga, na Yaleti ké Maleleyee pəyaga, na Maleleyee ké Kayinanə pəyaga, ³⁸ na Kayinanə ké Inəsi pəyaga, na Inəsi ké Seti pəyaga, na Seti ké Atam pəyaga, na Atam ké Iso pəyaga.

4

*Satanu mayasəyi Yesu
(Matiyee 4:1-11; Maləki 1:12-13)*

¹ Yesu luna Yaatanu na Iso Feesuyu Nanətu tonə təw i kinə ke səsəm. Məpəyətə Feesuyu Nanətu tənəni wəlaya tetu taa. ² İlena İləyən mayasi-wee nule. İ ta təyə pəlyəy kuyeyəni inu i taa. Pə yooəə wee nule İlena nyəyəsəi kpa-i. ³ Tənəyā İləyən təmə-i si: Ye n ké Iso Pəyaga, yəyətə na pələ tənə tə pəsi təyənəyā.

⁴ Ama Yesu cə-i si: Pa ηmaawa Iso Təm taa si, pə taya təyənəyā tike ke yəw ka hikina weesuyu.

⁵ Məpəyətə İləyən pona-i timpi pə kəlaa tə, na i kpeinti antulinya kawulasəi tənəyā təm kəlmə na i hul-i. ⁶ İlena i təmə-i si: Maa ha-η pə tonə na pə teeli tənə. Pə taya pəw, ma niη taa ké pa tə pə tənə, na má nəkaa ma ha wei ma səlaa tə. ⁷ İle ye n ka hənə-m afe, n ká kpaγa pə tənə.

⁸ Ama Yesu cə-i si: Pa ηmaawa Iso Təm taa si, n ká sɛɛ nyá Caa Iso, na i tike i təmlə ke n ká la.

⁹ Məpəyətə İləyən pona-i Yosalem na i kpaasi-i Iso təsɛɛle comcom nəyə taa, na i təmə-i si: Ye n ké Iso Pəyaga ηmaa afe. ¹⁰ Pə taya pəw, pa ηmaawa Iso Təm taa si, i ká heeli i isətəə tillaa ke nyá təm si pá paasənə-η teu. ¹¹ Pəcə lənti wee tətə si: Paa teeli-η pa niη taa ké teu təkpa si pə taa kəw na pələ nətəli tə cə-η.

¹² Ama Yesu cə-i si: Pa ηmaawa Iso Təm taa si, n kaa mayasi nyá Caa Iso si n ná i waali.

¹³ Waatu wei İləyən təmə-i mayasəyən ke pə tənəyā mpu, İlena i tɛɛ na i tənə wələ kəfatə.

*Yesu caaləyi i təmlə ke Kalilee
(Matiyee 4:12-17; Maləki 1:14-15)*

¹⁴ Pələ pə waali İle Yesu məla Kalilee na Feesuyu Nanətu tonə haγa-i, na i təm yekəyi həyələyən ηku kə tənə kə taa. ¹⁵ İ sɛyɛsəyā Yuta nyəmə təkotilənəə taa na yələə tənə pəyələyā-i.

*Nasaletə nyəmə kisa Yesu
(Matiyee 13:53-58; Maləki 6:1-6)*

¹⁶ Məpəyətə Yesu pola Nasaletə timpi i puwa tə, na i sɔw Yuta nyəmə təkotile taa ké kuyakw kəhɛsəyən wule, İsu i tu laki tam tə. Məpəyətə i kəlaa si i kaləyi Iso Təm. ¹⁷ İlena pá cɛɛ-i Iso kuyəyətətə tələsəw İsayii takələyā. Məpəyətə i həta timpi pa ηmaawa si:

¹⁸ Tacaa Feesuyu wə ma kinə, na i ləsa-m si má heeli Laapaali Kupaη ke konyəntənaa. Na i tila-m si má heeli saləkətonaa ke pa hetəyən təm.

Na yələməə ke pa İse kuluyə təm. Si má waasi mpa pa muylilyi tə.

¹⁹ Si má heeli-wɛyɛ pənəyā ηka Tacaa ká waasi i yələə tə ka kəntə təm.

²⁰ Yesu təmə İlena i kpili-ke na i cɛɛə paasənəw na i cəyā. Məpəyətə Yuta nyəmə təkotile taa nyəmə tənə pama İse ke i təw. ²¹ Tənəyā i sɔw-wɛyɛ yəyətəyən si: Təm nti paa ηmaawa na i tu nu-təyi nəwəwə tə, sənə nte tə lapa.

²² Məpəyətə pa tənə pa tisa teu na pá sam-i. Na i kuyəyətətə tənə lapa-wɛyɛ leləη, halı pə la-wɛyɛ piti na pá tə si: İsu Yosɛfəw pəyaləw?

²³ Tənəyā Yesu təmə-wɛ si: Tampana təw, i ká tɛ na i tuku-m ituule si: Fətə, fe nyá ti. Halı i ká yəyətə-m si má la ma icatə taa cənɛyɛ mpi pə lapa Kəpənəhum na i nu tə.

²⁴ Məpəyətə Yesu tasa-wɛ si: Tampana ke ma heeliyi-mɛ yoo, paa nyənəyi Iso kuyəyətətə tələsəw nəyələyən pəlyəy i mayaməyā i icatə taa. ²⁵ Ntəη i nyəmə si əlaə leləə ka wɛ pəyale ke İseyeli taa ké waatu wei wəlaya lapa pusi tooso na isətənaa naatoso ke İlii waatu taa tə. Halı nyəyəsəi səsəyən si lu tetu tənə. ²⁶ Paa na mpu Iso tá tili İlii ke pa taa nəyələw kinə. Ama əw leelu nəyələw wei i ka wɛ Sitəη tetu taa ké Salepəta tə, i kinə ke i tila-i. ²⁷ Na Iso kuyəyətətə tələsəw İliseə waatu taa tənəyən təw əsilima kutəη nyəmə ka wɛ səsəm tətəyə İseyeli. Paa na mpu pa ta waasi pa taa nəyələyən i kutəη. Ama İlii tə Naamanə tike ke pa waasaə.

28 Waatu wei Yuta təkotile taa nyǝma nu i tǝm ntǝ tǝ, pǝ haŋa-weye sǝsǝm. 29 Mǝrǝyǝ pǝ kulaa na pǝ hǝmǝ-i na pǝ luna ɨcate waali, na pǝ kraana-i hatǝǝ puu ŋku ku tǝǝ pǝ ɨcate wee tǝ ku nyǝyǝ taa, timpi pǝ lapa tokuyǝ tǝ, sǝ pǝ tusiyǝ-i. 30 Ilena Yesu faɣana pǝ heku taa na ɨ tee ɨ nyǝŋku.

*Iloyǝhilu nǝyǝlv ɨ tǝm
(Malǝki 1:21-28)*

31 Mǝrǝyǝ Yesu pola Karǝnahum, Kalilee tetu taa ɨcate natǝli, na ɨ seɣesi-weye kuyaku kuhesuyǝ wule. 32 Mǝrǝyǝ ɨ seɣesuyǝ cǝpa pǝ laŋa ke teu. Pǝ taɣa pulv, ɨ seɣesa-weye na tǝŋ, ɨ ta nyǝ. 33 Pǝ pamna apalv nǝyǝlv ka we Yuta nyǝma təkotile taa na ɨ hii ɨlǝyǝv ɨsaɣav nǝyǝlv. Mǝrǝyǝ apalv ɨnǝ ɨ koo sǝsǝm sǝ: 34 Ee Nasaleti Yesu, n cǝa-weye tǝ kin? Ta wakǝlvuyǝ ke n kǝma? Ma nyǝma-ŋ teu, n kǝ Iǝ yǝlv naŋŋtu wei ɨ tilaa tǝ.

35 Tǝnaya Yesu kalǝna-i sǝ: Hei nyǝ, su na n se apalv ɨnǝ ɨ waali.

Mǝrǝyǝ ɨlǝyǝv pǝta-i samaa heku taa na ɨ yele-i na ɨ se. Ama ɨ ta lapi-i pulv. 36 Mǝrǝyǝ pǝ lapa yǝlaa ke sǝyǝntǝ na pǝ tǝŋ tǝma sǝ: Hm, tǝm tǝne. ɨ yǝyǝtǝyǝna ɨlǝɣaa na apalvtǝ na tǝma, na ɨ tǝyǝnǝyǝ-we.

37 Mǝrǝyǝ ɨ hǝte yaa tetu tǝna taa.

*Yesu waasa kutǝntǝnaa paɣale
(Matiyee 8:14-17; Malǝki 1:29-34)*

38 Yesu luna Yuta nyǝma təkotile taa ɨlena ɨ polo Simǝŋ tǝyaya. Watǝ suvkaya Simǝŋ yǝsǝ ke sǝsǝm, ɨlena pǝ wiina Yesu sǝ ɨ waasi-i. 39 Mǝrǝyǝ Yesu lunja ɨ tǝǝ na ɨ kalǝna watv, na tǝ ya ɨ tǝǝ. Tǝnaya alv kǝla kraakraa na ɨ calǝsi-we.

40 Ilim tǝ kraakraa, ɨlena pǝ tǝna mpa paa wena kutǝntǝnaa ke waanǝ waanǝ tǝ pǝ kǝna-we. Mǝrǝyǝ ɨ tǝna ɨ niŋ ke paa wei ɨ tǝǝ na pǝ hiki ɨlaafǝya. 41 ɨlǝɣaa maɣamaɣa nǝ se yǝlaa paɣale waali na pǝ kookǝ sǝ: N kǝ Iǝ Pǝyalv kǝ. Ama ɨ kalǝna-we, ɨ ta tisi sǝ pǝ yǝyǝtǝ: Pǝ taɣa pulv, pǝ nyǝmǝ sǝ ɨ kǝ Mesii.

*Yesu laki waasv ke Yuta tetv taa
(Malǝki 1:35-39)*

42 Waatu wei teu fema tǝ, Yesu luwa na ɨ polo timpi yǝlaa fei tǝ. Mǝrǝyǝ yǝlaa samaa pǝeka-i, halǝna pǝ tala ɨ cǝlv. Pa luɣu lapa sǝ pǝ tǝki-i, pǝ taa yele na ɨ tee. 43 Ama Yesu cǝ-we sǝ: Aai, pǝ wee kǝ sǝ mǝ heeli acalɛe lenna ke Iǝ Kawulaya Laarpaali Kupaŋ. Pǝ taɣa pulv, pǝ maɣamaɣa pǝ tǝǝ kǝ Iǝ tila-m.

44 Tǝnaya Yesu teeɣwa na ɨ laki waasv ke Yuta tetv taa pǝ təkotilɛnaa taa.

5

*Yesu kra ɨ kancaalaya ifalaa
(Matiyee 4:18-22; Malǝki 1:16-20)*

1 Kuyaku nakǝli yǝlaa nyǝkayaa Yesu kǝ Iǝ Tǝm nuw tǝǝ, na ɨ sǝŋa Kenesaleti lǝm nǝyǝ. 2 Mǝrǝyǝ ɨ nawa kpulǝŋ naale sǝŋa kutǝŋ tǝǝ, na tiina kpalaal lu ɨ taa na pǝ polo pǝ puluŋ cǝlvuyǝ. 3 Ilena ɨ kra ɨ taa leŋku taa, na kpulvuyǝ ŋku ku kǝ Simǝŋ nyǝŋku. Mǝrǝyǝ ɨ sǝlǝma-i sǝ ɨ hatǝlǝna-i-kuyǝ kutǝŋ ke pǝcǝ. Ilena ɨ cǝyǝ ku taa na ɨ svv ɨ seɣesuyǝ tǝ.

4 Waatu wei ɨ tǝma-weye seɣesuyǝ tǝ ɨ heela Simǝŋ sǝ: Tuusi na nǝ polo lumaŋ taa na ɨ tv mǝ puluŋ na ɨ puu tiina.

5 Simǝŋ cǝ-i sǝ: Tacaa, tǝ tǝma wuw ke yem kǝ tev na kv fem, tǝ ta puu pulv. Paa na mpv n tǝma sǝ mǝ tv tǝ, maa tv.

6 Pa tv mpv ɨlena pǝ puu tiina ke sǝsǝm pǝ tv fei, halǝ pǝ puluŋ caakaya cǝlvuyǝ. 7 Mǝrǝyǝ pǝ hata pǝ taarpaalaa mpa paa we kpulvuyǝ leŋku taa tǝyǝ niŋ sǝ pǝ kǝǝ pǝ sǝna-we. Pele pǝ kǝma ɨlena pǝ lǝsi tiina na pǝ suuli kpulǝŋ ɨnǝ ɨ naale, halǝna pǝ ŋmilisiyǝ-we. 8 Simǝŋ Piyee nawa mpv, ɨlena ɨ lunj Yesu ke akula ke kraakraa na ɨ tǝ sǝ: Tacaa, taa kpǝtǝna-m, ma kǝ ɨsaɣav maɣamaɣa kǝ.

9 Pǝ taɣa pulv tǝǝ, tiina nna pǝ kra mpv tǝ, a tǝǝv ka lapa ɨ na mpa paa wee tǝyǝ sǝyǝntǝ ke sǝsǝm. 10 Halǝna pǝ la mpv tǝtǝyǝ ɨ taarpaalaa Sepetee pǝyalaa Saaki na Yohaani. Tǝnaya Yesu heela Simǝŋ sǝ: Taa nyǝ pǝnǝntɛ yǝlaa ke n kǝ puu.

11 Pa lǝsa kpulǝŋ ke lǝm taa, ɨlena pǝ yele pǝ tǝna tǝpai na pǝ hu ɨ waali.

*Yesu waasa tǝnvuyǝ tǝ asilima kutǝŋ tv
(Matiyee 8:1-4; Malǝki 1:40-45)*

12 Yesu ka we ɨcate natǝli tǝ taa, na yǝlv wei tǝnvuyǝ tǝǝ asilima kutǝŋ waasa ɨ tǝna tǝ ɨ ka we tǝna. ɨ na Yesu ɨlena ɨ polo na ɨ hǝntǝ-i atɛ na ɨ wiina-i tǝkǝee sǝ: Tacaa, ye n ka tisaya n taa waasi-m?

¹³ M̄p̄oꝝ Yesu kosa i niŋ na i tokəna-i na i tōm-i si: Teu ma tisa, alaafəya í la. M̄p̄oꝝ í kotəŋ tēma kpakpa. ¹⁴ Ilena Yesu kpaali-i si: Taa heeli nɔɔlɔ. Ama tē kpakpa na kotulɔ na-ŋ, ilena n̄ yiŋisi isu Moisi ka keesuɔ tɔ, na p̄ la yelaa ke aseeta.

¹⁵ Paa na mp̄u tɔ, i h̄tē tɔŋna yaav na p̄ puki, na samaa kotiyi i kinj ke sɔsɔm sɔsɔm si pa nuki i seyesuɔ, na i waasəyi-weye pa kotəm̄ɛŋ. ¹⁶ Ama un̄ i pukaya waatu waatu ke timp̄i timp̄i yelaa fei tɔ, na i sələm̄əyi Iso.

Yesu waasa kotəŋ kotuvlɔvɔ tɔ
(Matiyee 9:1-8; Maləki 2:1-12)

¹⁷ Kuyaku nakulɔ Yesu seyesaya. Pə pamna Falisanaa na Iso Təm seyesəlaa mpa pa luwa Kalilee na Yuta pa acalē təna taa na Yosalem tɔ paa we təna na pa caya. Na Taca toma ka we Yesu kinj na i laki na kotəntɔnaa hikiyi alaafəya. ¹⁸ M̄p̄oꝝ yelaa sɔɔla kotəŋ kotuvlɔvɔ tɔ nɔɔlɔ na kpatəle, na pá p̄ekəyi si pá tana-i Yesu kinj ke kutuluɔ taa na pá su-i i sentaa. ¹⁹ Ama yelaa samaa tɔ pa ta na timp̄i tɔ paa sɔsəna-i tɔ. Ilena pá kraana-i lɔp̄u tɔ na pá wesi-ti, na pá tisi í na i kpatəle ke samaa heku ke Yesu isentaa. ²⁰ Waatu wei Yesu ná pa naani tɔ i tɔma si: Ma taapalɔ, nyá isayatu husaa.

²¹ Tənaɔ Iso Təm seyesəlaa na Falisanaa pa sɔv miituɔu si: Aweyele in̄e un̄ na í kpakəyi i ti na í keesəɔna Iso? Awe p̄əsəyi na í husi isayatu, ye p̄ taya Iso paasi?

²² Ama Yesu ná cəkəna pa h̄wɛɛ, ilena í p̄əsɔ-wɛ si: Pepe tɔ k̄é í huuki m̄p̄oꝝ m̄ə taa? ²³ Nti t̄ə yɔɔtɔvɔ kaləna t̄ələv? Nyá isayatu husaa, yaa kulɔ na n̄ tɔ? ²⁴ Tɔv, ma huli-m̄e si Yulɔ Pəyaya má, ma p̄əsəyi na má husi isayatu ke at̄e cəne.

Tənaɔ i tɔma kotəntɔ si: Kulɔ na n̄ kraɔ nyá kpatəle na n̄ kpe. ²⁵ Tənaɔ i kola kpakpa ke pa təna pa isentaa, na í kraɔ kpatəle nte t̄ə t̄ə paa husa-i tɔ na í san Iso na í kpeŋ. ²⁶ M̄p̄oꝝ p̄ə lapa pa tənaɔ piti k̄é sɔsɔm na pá san Iso. Halɔ p̄ə la-weye sɔɔntɔ na pá canj pá yɔɔtɔ si: Ama p̄wɛ, sanj ke tá na kəkələ təm.

Yesu yaaki Lefii
(Matiyee 9:9-13; Maləki 2:13-17)

²⁷ M̄p̄oꝝ Yesu luwa na í maɔana lampuu m̄ulɔ nɔɔlɔ wei pa yaa si Lefii tɔ, na í caya i lampuu t̄əm̄ulɛ. Ilena í tōm-i si: Kulɔ na n̄ t̄əŋ-m̄.

²⁸ M̄p̄oꝝ Lefii kolaa na í yele p̄ə təna na í hu i waali.

²⁹ M̄p̄oꝝ Lefii lapa-i m̄uɔllɛ ke teu ke i t̄əyaya taa, na pá na lampuu m̄ulaa paɔale na yelaa lelaa pá caya t̄əvɔ. ³⁰ M̄p̄oꝝ Falisanaa na p̄elɛ pa Iso Təm seyesəlaa pa kɔma na pá p̄əsɔ i ifalaa ke miitav si: Pepe tɔ k̄é m̄ə na lampuu m̄ulaa na asayaa í k̄penta t̄ət̄ɔɔle na t̄ənyɔle?

³¹ Ama Yesu cɔ-wɛ si: Pə taya alaafəya nyəma nyuləɔna fetaa, ama kotəntɔnaa k̄é. ³² Ma kɔmaya si ma heeliyi asayaa si pá layasi, p̄ə taya kɔpama.

Yesu keesəyi n̄həkutv t̄əm
(Matiyee 9:14-17; Maləki 2:18-22)

³³ M̄p̄oꝝ yelaa nap̄əli pa tɔma Yesu si: Yohaani ifalaa na Falisanaa nyəma pa h̄əkəyi n̄əsɔ ke tam na pa sələm̄əyi p̄ə waatvnaa, na nyá nyəma náá t̄əki na pá nyɔɔki yem.

³⁴ Ilena í cɔ-wɛ si: I k̄ə p̄əsɔ na í la na akpaɔalɔ taapalaa h̄əkɔ nɔɔɔ na í na-wɛ pá wɛɛ? Aa. ³⁵ Ama pu k̄ə p̄ə keesi kuyaku nakulɔ, ilena pá l̄əsi-i pa heku, ilɛ waatu in̄əyi paa h̄əkɔ nɔɔɔ.

³⁶ M̄p̄oꝝ í tasa-weyɛ ituule ke tukuyi t̄ət̄ə si: Paa cələyi puɔv kufalɔv t̄ə na pá t̄ə k̄up̄ənyu. Pá lapa mp̄u, pa wakəla kufalɔv. P̄əyele saaliya kaa m̄una k̄up̄ənyu. ³⁷ Nɔɔlɔ kaa suu sɔlɔm kufam ke sɔlɔm hulunj k̄up̄əŋ taa, t̄əfɔ sɔlɔm kufam yasəyi hulunj k̄up̄əŋ in̄əyi na p̄ə ti na hulunj wakəli yem. ³⁸ Ama hulunj kufanj taa k̄é pa suuki sɔlɔm kufam. ³⁹ Yulɔ wei i t̄əma sɔlɔm k̄up̄ərum ke nyɔɔv t̄ə, i luɔu u laki apila. Pə taya p̄ul, k̄up̄ərum ke yelaa sanj.

6

Yesu kele kuyaku k̄uheesvɔv tɔ
(Matiyee 12:1-8; Maləki 2:23-28)

¹ M̄p̄oꝝ Yesu na i ifalaa pa faɔana t̄əɔnaɔa p̄eɛ taale natəli t̄ə taa k̄é kuyaku k̄uheesvɔv kulɔ ku wule. Tənaɔ i ifalaa sɔv t̄əɔnaɔa p̄eɛ nyəŋka ke p̄elɔv, na pá nuɔt̄iyi pa niŋ taa na pá saləyi.

² M̄p̄oꝝ Falisanaa nap̄əli pa p̄əsɔ-wɛ si: Pepe tɔ k̄é í laki mpi p̄ə fei lar̄u ke kuyaku k̄uheesvɔv wule t̄ə?

³ Tənaɔ Yesu cɔ-wɛ si: Ye mp̄u í ta kala mpi Tafiiti lapa waatu wei nyɔɔv̄si pu í na mpa paa we i cələ t̄ə? ⁴ Isəna i sɔv Iso t̄əyaya taa na í kraɔ potopotona mpa paa su Iso t̄ə na í t̄əɔv na í ha i taapalaa t̄ə. P̄əyele p̄ə fei si nɔɔlɔ i t̄əɔv-weyɛ yem na p̄ə ta k̄é k̄ət̄əlaa.

⁵ M̄p̄oꝝ Yesu tasa-weyɛ heeluyi t̄ət̄ə si: Yulɔ Pəyaya maɔale kuyaku k̄uheesvɔv s̄əsɔ t̄ət̄ə.

Nkpalàkpekaya tu
(*Matiyee 12:9-14; Malàki 3:1-6*)

⁶ M̀p̀r̀ỳg̀ Yesu s̀ù Yuta nyáma t̀k̀otile taa k̀é k̀ỳyako kuh̀eəs̀ỳu k̀oli ku wule na í sèỳeəs̀ỳi. P̀ə pamna aralu ǹỳə̀l̀b̀ ı we t̀əna na ı nkpalaya nt̀ə̀ỳə̀n̄ nỳə̀n̄ka k̀pekaa. ⁷ Na ıso t̀ə̀m sèỳeəs̀əlaa na Falisanaa caya na pá k̀e`n̄a-ı teu, sı pa naa sı ı ká waası yulu ke kuyako kuh̀eəs̀ỳu wule yaa isəna. Pa lakı m̀p̀r̀ỳg̀le sı pá hiki nti paa waanna-ı t̀ə. ⁸ Ama ı cekəna pa h̀ẁeə, ılena í t̀ə nkpalàkpekaya tu ıni sı: Koli na n̄ s̀ə̀n̄ heku taa cəne.

ılena nkpalàkpekaya tu ıni ı koli na í polo í s̀ə̀n̄ t̀əna. ⁹ Na Yesu t̀ə-wə sı: Ma p̀əəs̀ỳi-mə sı t̀ə m̀p̀rauw taa, k̀əpant̀ə ke p̀ə m̀na pá la kuyako kuh̀eəs̀ỳu wule yaa isayatu? Paa waası yaa paa ku?

¹⁰ Tənağa Yesu nyəna pa təna pa isentaa, na í t̀ə aralu ıni sı: T̀ə̀, loosi nyá nin̄.

M̀p̀r̀ỳg̀ nkpalàkpekaya tu ıni ı lapa mp̄u, ılena ı nin̄ heı. ¹¹ M̀p̀r̀ỳg̀ pááná kra-wəȳe s̀ə̀s̀ə̀m, na pá mayasəȳi isəna pá la Yesu t̀ə.

Tillaa səsaa naanwə na naale kpaw
(*Matiyee 10:1-4; Malàki 3:13-19*)

¹² Waatu ıni ı taa k̀é Yesu kra p̄ȳu taa k̀é ıso s̀ə̀ləm̀ỳu, na í s̀ə̀ləm̄i m̀p̀r̀ỳg̀ teu na ku fem. ¹³ P̀ə k̀əma p̀ə fe ılena, í yaa ı ifalaa na í ləsi pa taa k̀é yəlaa naanwə na naale, na í ha-wəȳe hət̄e sı tillaa. ¹⁴ M̀p̀e ıni pa həla nt̀ə. Simə̄n̄ wei ı cuyusaa sı Piyee t̀ə, na ılé í neu Antəli, na Saaki na Yohaani, na Filipu, na Paatelemii, ¹⁵ na Matiyee, na Tomaa, na Aləfe pəyalu Saaki, na Simə̄n̄ wei pa cuyusaa sı Seloti t̀ə, ¹⁶ na Saaki pəyalu Yutaası, na Yutaası ısakaleu wei ı lapa Yesu ke kolomot̄ə t̀ə.

Yesu sèỳeəs̀ỳi samaa na í waaki k̀ə̀t̀ə̀nt̀ənaa
(*Matiyee 4:23-25*)

¹⁷ Yesu na ı ifalaa pa tiikayana p̄ȳu t̀ə̀, ılena í s̀ə̀n̄ timp̄i taa p̄ȳu feı ipilisaw na p̀ə wala t̀ə. Təna inəȳi ı ifalaa payale na Yuta təna samaa na Yosalem nyáma na Tiiı na Sitə̄n̄ l̄əm̄ n̄ȳə nyáma pa təna paa timsaa. ¹⁸ Paa kəmağa sı pa nukı ı sèỳeəs̀ỳu, na í waası-wəȳe pa k̀ə̀t̀ə̀nt̀ə t̀ə̀. Na ı waasa mpa pele alyəaa t̀ək̄aya wahala t̀ə t̀ə̀. ¹⁹ Samaa ıni ı təna ı l̀ək̄aya k̀é sı ı tokiyina-ı. Pə tağa pulu, toma naalı a ka wə ı kin̄ na pá nukı a tañ, na a waasəȳi pa tənaya pa k̀ə̀t̀ə̀nt̀ə.

Kopant̀ə na isayatu
(*Matiyee 5:1-12*)

²⁰ M̀p̀r̀ỳg̀ Yesu k̄usa ıse na í nyəni ı ifalaa na í t̀ə sı:

Mpa me í k̀é k̀ə̀nỳə̀nt̀ənaa t̀ə,

í nu leleñ k̀é.

Mə tənna ıso Kawulaya.

²¹ Mə mpa nyəȳəsi wəna kayana t̀ə,

í nu leleñ k̀é.

Mu təna na í hağa teu.

Mə mpa í wiiki kayana t̀ə,

í nu leleñ k̀é.

ı ká t̄e na í won̄ teu.

²² Paa yəlaa taa huuna-mə, yaa pa t̀ə̀ỳəna-mə, yaa pa tuw-mə, yaa pa ku mə nyə̄n̄ ke Yulu Pəyaga má ma t̀ə̀, í nu leleñ k̀é. ²³ Waatu ıni mə lan̄a í h̄eə s̀ə̀s̀ə̀m na í paa teu. Pə tağa pulu, mə kasəȳaga ká t̀ə̀ s̀ə̀s̀ə̀m ke ısət̄aa k̀é. M̄p̄u ıni p̀ə mayamağa ke pa caanaa ka lapa ıso kuyəȳə̄t̄ə̄t̄ə teləsəlaa.

²⁴ Ton̄t̄ənaa mə mə t̄əm wə waiyo k̀é,

í t̄ema mə leleñ t̀ə̀ỳə t̀ə se.

²⁵ Hayalaa mə mə t̄əm ná wə waiyo k̀é m̄p̄u inəȳi.

ı ká ná nyəȳəsi ke teu t̀ə se.

Mpa me mə won̄iyi kayana t̀ə,

mə t̄əm wə waiyo k̀é m̀p̀r̀ỳg̀.

ı t̄eñ í caya ləyaga na ısələm̄ p̀ə taa k̀é.

²⁶ Yəlaa təna í kama na pá san̄-mə, mə t̄əm ká la waiyo k̀é. M̄p̄u ıni p̀ə mayamağa ke m̄p̄e pa caanaa ka lapa ıso kuyəȳə̄t̄ə̄t̄ə teləsəlaa pəp̄ə̄t̄ənaa.

Səəli nyá kolontu
(*Matiyee 5:38-48; 7:12*)

²⁷ M̀p̀r̀ỳg̀ Yesu t̄ama sı: Ma heeliyi mpa me í nukı ma t̄əm t̀ə sı: ı səəli mə kolontunaa, na í lá mpa paa caa-mə t̀ə̀ỳə k̀əpant̀ə. ²⁸ ı kooli k̀əpant̀ə ke mpa pa kooliyi-məȳe m̄pusi t̀ə. ı s̀ə̀ləməna mə ısayalataa ke ıso. ²⁹ Wei í mpa nyá lək̄ayasağa, k̄eəsı-ı l̄ə̄n̄ka. Ǹỳə̀l̀b̀ ı l̄ēka nyá kraı, c̄ēl̄e-ı

nyá capa tǎtǎ. ³⁰ Wei í sǎlǎma-ŋ, taa pǎm-ɪ, wei í lǎeka nyá kǔwǎnam, taa pǎsɪ-ɪ pǎ tǎm. ³¹ Mpi má caa sɪ yǎlaa í la-mǎ tǎ, mu la pǎlǎyǎ-wɪ tǎtǎ.

³² Ye mpa pa sǎlǎyɪ-mǎ tǎ pa tike kǎ mǎ sǎlǎyɪ, ɪlǎ pǎpǎyǎ í tǎewa tǎtǎ? Asayaa mayamaya ná sǎlǎyɪ mpa pa sǎla-wǎ tǎ pa tike tǎtǎyǎ. ³³ Ye mpa pa laki-mǎyǎ kǔpantǎ tǎ pa tike kǎ í ká tǎŋyɪ na í laki, ɪlǎ pǎpǎyǎ í tǎewa? Mǎpǎyǎ asayaa mayamaya ná laki tǎtǎ mǎe. ³⁴ Ye mpa í tǎlǎyɪ sɪ paa tǎ na pá fǎlɪ-mǎ tǎyǎ í tǎŋyɪ na í kǎntǎyɪ, ɪlǎ pǎpǎyǎ mǎ tǎewa? Asayaa mayamaya ná tǎlǎyɪ sɪ paa tǎ na pá fǎlɪ pǎlǎ tǎyǎ pa kǎntǎyɪ pa tǎma mǎe. ³⁵ Aai, í sǎlǎyɪ mǎ kolontunaa na í laki-wǎyǎ kǔpantǎ. Í kǎntǎyɪ, í taa tǎlǎsɪ fǎlɔyǎ tǎm kǎ lǎlǎ. Pɪ yǎlǎ na mǎ kasayayǎ tǎ sǎsǎm, na í ká pǎsɪ ɪsǎtaa ɪsǎ sǎsǎ pǎyǎlaa. Paa fǎfǎɪnaa na asayaa, ɪlǎ ɪ laki kǔpantǎ kǎ. ³⁶ ɪ laki tǎmaya kǔpantǎ kǎ tǎu ɪsɪ mǎ Caa laki-mǎyǎ kǔpantǎ tǎ.

Tǎma footuyɪ fǎi tǎu
(Matiyee 7:1-5)

³⁷ ɪ taa footi lǎlaa, pǎ taa kǎa na ɪsǎ footi-mǎ. ɪ taa tǎ lǎlaa kǎ tasǎkǎlǎ, pǎ taa kǎa na ɪsǎ tǎ-mǎyǎ tasǎkǎlǎ. ɪ hǎlɪ tǎmaya suulu kǎ timpɪ í pǎntǎyǎna tǎma tǎ, na ɪsǎ ká hǎlɪ-mǎyǎ suulu. ³⁸ ɪ haaki na ɪsǎ ká haaki-mǎ. Pǎ tayǎ pǔlɔ, ɪsǎ ká mayasɪ kǎ na pǎ su na pǎ wati na í cɪyiti na í nyǎkɪ na í pǎlɪ-mǎ. Mayasǎlayǎ ŋka mǎ mayasǎyǎna lǎlaa tǎ, ŋkǎyǎ ɪsǎ ná kǎŋ na í mayasǎna-mǎ tǎtǎ.

³⁹ Mǎpǎyǎ Yesu tǎsa-wǎyǎ lǎntɪ sɪ: Ntǎŋ í nyǎmá tǎu sɪ yǎlɔm kaa pǎsɪ na í hǎ ɪ lǎlɔ, tǎfǎ pa naale paa hoti pǎpǎyǎ taa kǎ. ⁴⁰ Tǎmlǎ kǎpǎlǎmǎlɔ tǎ kǎlɪ ɪ hullɔ. Ama kǎpǎlǎmǎlɔ í kǎma na í nyɪ tǎkpǎsǎkpǎsɪ, í na ɪ hullɔ pa pǎsa kǔlɔm kǎ.

⁴¹ ɪsǎnaya pǎ lapa na ŋ naaki nyuliiim wei ɪ wǎ nyá tǎyǎntǎlǎ ɪsǎpǎlǎ taa tǎ, na ŋ kaa na kǎpǎtǎyǎ ŋku kǔ wǎ nyá mayamaya nyá nyǎntǎ taa tǎ? ⁴² ɪsǎnaya lǎ nyá pǎsǎyɪ na ŋ tǎ sɪ: Apay nyá sǎŋ tǎkpi na má lǎsɪ nyá ɪsǎlǎ taa nyuliiim, na kǎpǎtǎyǎ wǎ nyá nyǎntǎ taa? Cǎsǎlɔ nyá, lǎsɪ kǎpǎtǎyǎ ŋku kǔ wǎ nyá mayamaya nyá ɪsǎpǎlǎ taa tǎ, ɪlǎna pǎcǎ ŋ ná tǎu tǎcǎcǎɪ na ŋ lǎsɪ nyá tǎyǎntǎlǎ ɪsǎlǎ taa nyuliiim ɪni.

Pa nyǎŋ tǎyɔn na kǔ pile kǎ
(Matiyee 7:16-20; 12:33-35)

⁴³ Tǎyɔn kǔpǎŋkɪ ɪ lǎlǎyɪ kǎpɪ pile se, pǎcǎ kǎpɪ tǎyɔn naa lǎlǎyɪ pile kǔpantǎ tǎtǎ. ⁴⁴ Pa nyǎŋna paa tǎyɔn ŋku na kǔ pile cǎlǎyǎ. Yǎlɔ kaa koolɪ tǎyɔn ŋku pa yaa sɪ fiki tǎ kǔ pǎe kǎ sǎsǎm tǎ se, pǎcǎ paa koolɪyɪ tǎyɔn ŋku pa yaa sɪ lǎsɛŋ tǎ kǔ pǎe kǎ kǎlǎŋ tǎ tǎtǎ. ⁴⁵ Yǎlǎpǎŋ kǔpantǎ lukǎna tuu ɪ lotu taa kǔpantǎ kin kǎ. ɪlǎna ɪsǎyǎn ɪni ɪ ɪsǎyǎtǎ luna tuu ɪ lotu taa ɪsǎyǎtǎ kin. Pǎ tayǎ pǔlɔ, ɪsǎna yǎlɔ lotu taa tǎwǎ tǎ mǎpǎyǎ ɪ yǎyǎtǎyǎ hǎlǎyɪ.

Layǎtǎ na kǔmǎlǎŋ pa kutuluyɪ ŋmav
(Matiyee 7:24-27)

⁴⁶ Mǎpǎyǎ Yesu tǎma sɪ: ɪ yaa-m Tacaa Tacaa suwe na ɪ tǎŋyɪ mǎ kǔyǎyǎtǎtǎ? ⁴⁷ Maa hǎlɪ-mǎyǎ yǎlɔ í kǎma na kin na í nu ma tǎm na í tǎŋ-tɪ pǎntǎ wǎ ɪsǎna tǎ. ⁴⁸ ɪ nǎyǎsǎna kǎ ɪsɪ yǎlɔ caakuyɔn kutuluyɪ ŋmav na í huli na í tala atǎ kǔkpǎmuyɔn na pǎcǎ í su kite tǎyǎ. Pǎyǎ kǎma na ká su ɪlǎna lǎm wati, halǎna pǎ hola ma-kǔ. Paa na mpɪ pǎ tǎ cɪyiti-kuyɔn kǔ ŋmatǎ tǎu tǎ. ⁴⁹ Ama wei ɪ nuiki ma tǎm na ɪ tǎŋyɪ-tɪ tǎ, ɪlǎ ɪ wǎ kǎ ɪsɪ wei ɪ ŋma kutuluyɪ kǎ atǎyǎ yǎm tǎ, kite kǔpantǎ fǎi. Lǎm hola mapǎ-kǔ, ɪlǎna kǔ tɪ kpǎkpǎa na kǔ la asaala sǎsǎ kǎ yǎm.

7

Yesu waasa Lom yoolu yom
(Matiyee 8:5-13)

¹ Yesu kǎma na ɪ tǎ yǎlaa kǎ faaci lapɔ, ɪlǎna í mǎlɪ Kapǎnahum. ² Lom yoolu sǎsǎ nǎyǎlɔ ka wǎna yom na ɪ luyɔ sɔv-ɪ sǎsǎm. Yom ɪnǎyɪ pǎ wukaya na í caaki sǎm. ³ ɪ nu Yesu tǎŋ, ɪlǎna í tili Yuta nyuyɔ nyǎma napǎlɪ sɪ pá wiina-ɪ na í kǎw í waasi ɪ yom ɪni. ⁴ Pǎlǎ pa tala Yesu kin, ɪlǎna pá wiina-ɪ tǎkpǎe sɪ: Apalɔ ɪni ɪ nǎyǎsǎna ŋ waasi-ɪ. ⁵ Pǎ tayǎ pǔlɔ, ɪ sǎla tǎ piitim kǎ sǎsǎm, halɪ ɪ ŋma-tuyɔ tǎkotile.

⁶ Tǎnaya Yesu tǎŋa-wǎ. ɪ kǎma í kǎpǎtǎna tǎyǎyǎ, ɪlǎ yoolu ɪni ɪ tilla ɪ taarpalaa ntǎ sɪ: Tacaa, taa kǔ nyá tǎyɪ yǎm, ma ta tala sɪ ŋ sɔv ma tǎyǎyǎ. ⁷ Halɪ mpɪ ɪnǎyɪ maa huɔwa sɪ ma ta tala má kǎa ma mayamaya kǎ nyá kin. Pǎ tǎ ɪlǎ, yǎyǎtǎ kǔyǎyǎtǎ kǎ tǎm kǔlɔm na ma yom hiki alaafǎyǎ. ⁸ Pǎ tayǎ pǔlɔ, ma ɪsǎntǎ ma see ma sǎsǎa kǎ. Pǎcǎ ma wǎna ma sǎkpǎma na pǎlǎ pa laki ma luyɔ nyǎntǎ. Na má heela pa taa wei sɪ í polo cǎnǎ, ɪ puki kǎ. Na má heela wei sɪ í kǎw, ɪlǎ ɪ kǎw tǎtǎ. Pǎcǎ yǎ ma heela ma yom sɪ í la pǎnǎ, ɪ laki kǎ.

⁹ Yesu nu mpɪ, ɪlǎna í sa yoolu sǎsǎ ɪni, na í pǎsǎna samaa wei ɪ tǎŋyǎ-ɪ tǎ ɪ tǎa na í tǎ sɪ: Pǎpǎtǎ fǎi lǎlǎŋ, paa ɪsǎyǎlɪ taa mayamaya ma ta nata yǎlɔ na í tǎma ɪ taa na ɪsǎ kǎ ɪsǎntǎ.

¹⁰ Yoolu ɪni ɪ tillaa kǎma na pá mǎlɪ tǎyǎyǎ, ɪlǎ pa mayǎna yom ɪnǎyǎlǎ na ɪ alaafǎyǎ tǎmamamam.

Yesu feesa alɔ leelu pǎyalɔ

11 Pèle pə waali Yesu pola icate nte pa yaa si Nayin tə tə taa ké kpakpaa, na i ifalaa na samaa payale ké i waali. 12 Yesu kəma isu i suuki icate, ile alv leelu nɔyolu i pəyaya səpayale na pá pukina-keɣe pim, na icate nyáma samaa tɛɛ leelu inu i waali. Nke inu ka tike ke leelu inu i ka lulaa. 13 Taaɔa na-i, lɛna i tɔm lapɛ-i pətəɔtəle, na i tɔm-i si: Taa wii.

14 M̀p̀r̀ỳg̀ Yesu polaa na i tɔki sətə kpatəle, lɛna sɔyɔllaa náá sɔɛ, na Yesu tɔ si: Ifepu nyá ma caa si n̄ kuli.

15 Tənyaya sətə inu i kulaa na i sɔv yɔɔtaya, na Yesu cɛle-i i tɔo. 16 M̀p̀r̀ỳg̀ sɔyɔntə kpa pa təna na pá san̄ lɔ na pá tɔɛ si: lɔ kuyɔɔtɔtɔ tɛləsɔlv sɔsɔ lu ta heku taa. Na pá tasa tɔtɔ si: Pəwe, lɔ kəma si i tɛɛ i yəlaa.

17 M̀p̀r̀ỳg̀ mpi Yesu lapa mpv tɔ pə tɔm ya Yuta tetv təna, na pə cɔlv tɛtɔnaa təna taa.

Lvm sɔlv Yohaani tila Yesu kin̄ si i naa (Matiyee 11:2-19)

18 M̀p̀r̀ỳg̀ Yohaani ifalaa heela-i tɔm nti tə təna. lɛna i yaa pa taa naale, 19 na i tili-wɛyɛ Yesu kin̄ si pá pɔɔsi-i si inɔyɔle wei i tɔm paa tɔma si i ká kɔɔ tɔ, yaa nɔyɔlv wɛɛ i kɔɛ, tə tɛɛ ile? 20 Pèle pa tala Yesu cɔlv, lɛna pá tɔ si: lɔ Lvm sɔlv Yohaani kusəna-tv si tə pɔɔsi-ɛ si: Nyayale wei i tɔm paa tɔma si i ká kɔɔ tɔ, yaa nɔyɔlv wɛɛ i kɔɛ, tə tɛɛ ile?

21 Pə pamna waatv inu i taa Yesu waasaya yəlaa payale ke pa kutəmən, na i laki na acamaa hikiyi alaafəya, na i looki alaɣaa, na i kuliyi yɔlvmaa payale isɛ. 22 lɛna i tɔ-wɛ si: I polo na i heeli Yohaani ke mpi i nawa na nti i nuwa tɔ si: Yulmaa naaki, kaakalasi tɛɛ, tənɔy tɔɔ asilima kutɔɛ nyáma naaki nyɔv, na ntamaa ná nuki, na sətəaa ná fɛɛ. Pəcɔ konyɔntɔnaa ná tɔɛna Laapaali Kɔpən̄ ke nuv. 23 Wei i naani kaa lu ma tɔɔ tɔ, pɔntv nu lɛlɛɛ kɛ.

24 Yohaani tillaa mpe pèle pa kəma na pá kpe, lɛna Yesu sɔv samaa ke Yohaani inu i tɔm ke pɔɔsɔy si: Pepeye i ka pola wɔlaya tetv taa ké nav ye? Heelim mak̄ na pá ciyitiyi səsəncan̄a n̄ka tɔ? 25 lɛ pepe nav ke i polaa? Yaa yɔlv wei i suu kacɔka wontu tɔ? Tɔv, mpa pèle pa suuki kacɔka wontu na pá we lɛlɛɛ taa tɔ, awulaa tɛɛsi taa ké pèle pa wɛɛ. 26 lɛ pepe payamaa ke i ka tu pola nav? Yaa lɔ kuyɔɔtɔtɔ tɛləsɔlv nɔyɔlv? Tampam, lɔ kuyɔɔtɔtɔ tɛləsɔlv kɛ, hal̄ ma heeliyi-mɛ si i tu kəla mpv. 27 I tɔm ke pa tu n̄maawa lɔ tɔm taa si:

Nyən̄i ma tillu ntɔ,
ma tɛləsɔyi nyá nɔyɔ tɔɔ si
i tayani nyá mpaav na n̄ kɔɛ.

28 Tampana ke ma heeliyi-mɛ yoo, tuu tɔ pa ta lɔlɔta nɔyɔlv na pɔntv tɛɛ Yohaani fa. lɛ paa na mpv tɔ, ye mpa pa tisa na lɔ tɔyɔ pa tɔ kɛ kawulaya, pa taa sɔkpelu mayamaɣa tɛɛ-i.

29 Pa təna mpa pa nu tɔm nti tɔ pa ha lɔ kɛ tampana, hal̄ pə kɛɛn̄a lampuu mɔlaa mayamaɣa. Pə taya pɔlv, paa tema tisuyi si Yohaani i sɔ-wɛyɛ lɔ lum. 30 Ama Falisanaa na lɔ tɔm sɛyɛsəlaa ná kisa tɔmlɛ nte lɔ ka huwa si i ká la-wɛ tɔ, pa ta tisi si Yohaani i sɔ-wɛyɛ lɔ lum.

31 M̀p̀r̀ỳg̀ Yesu tasaa si: Pepeyele má kɛɛsəna kɔfalan̄ yəlaa pane? Isu pepe cav kɛle pa nɔyəsənaa tɔ? 32 Pa nɔyəsəna kɛ isu piya cakvɔv kataya taa na si tɔɛn̄a tɔm si: An̄i tə hula həsi i ta paa. Pəcɔ tə wii ləyaya wula, i tá wii. 33 Pə taya pɔlv, lvm sɔlv Yohaani kəma tɔ, u tɔki tɔyɔnaya, pəcɔ i nyɔɔki sɔlvɔm. lɛna mu tɔɛn̄a si dɔyɔhilu ke-i kɛ. 34 Yɔlv Pəyaya má, ma mɔlaa na má kɔɔ na má tɔki na má nyɔɔki, lɛna i tayən̄ayi maya yɔɔtɔy tɔtɔ si ma kɛ hilitu na sɔlvnyɔlv. Aaiyee si lampuu mɔlaa na asayaa pa ceu kɛ. 35 Ama lɔ ləmayasɛ tɛwaya, hal̄ pə naaki m̀p̀r̀ỳg̀ mpa pa tɔyɔyi-yɛ tɔ pa kin̄.

Yesu sɔv Simɔɛ tɔyaya taa

36 Kuyaku nakuli Falisa nɔyɔlv i yaa Yesu kɛ tɔyɔv. lɛna Yesu sɔv i tɛ na i caya na i tɔɛn̄a tɔyɔv.

37 Apalaa təna alv nɔyɔlv i ka wɛ icate n̄tɛ tə taa. M̀p̀r̀ỳg̀ alv inu i nuwa si Yesu caya tɔyɔv ke Falisa tɔyaya taa, lɛna i kɔna tulaalv kɔpən̄ nɔyɔlv na akpaləpiya. 38 Na i luv̄ Yesu nɔɔhɛ tɛɛ na i waali tɔɔ na i wiiki. M̀p̀r̀ỳg̀ i taana Yesu nɔɔhɛ ke isɔlvɔm, lɛna i husi-yɛ na i nyɔɔsi, na i wɔyal̄-yɛ na i sayal̄-yɛyɛ tulaalv. 39 Falisa wei inu i yaa-i tɔyɔv ke mpv tɔ i na mpv. lɛna i mɔlv i taa si: Ye apalv inɛ i ka kɛ lɔ kuyɔɔtɔtɔ tɛləsɔlv i ka nyɔmá alv wei inu i tokiyina-i isəntɔ tɔ i cakəle na i yaasi we isəna tɔ. I ka nyəma-i si i fɛi tɛ. 40 M̀p̀r̀ỳg̀ Yesu tɔma-i si: Simɔɛn̄ maa heeli-ɛ tɔm natəli. Tənyale Simɔɛn̄ cɔwa si: Taaɔa yɔɔtɔ.

41 lɛna i tɔ si: Liyitee kəntɔlv nɔyɔlv i ka wenna kəma nyáma ke naale, lɛlv fɛlɔyi-ɛ liyitee nyɔyɔtɔ nasəle nuuwa (500), na lɛlv ke nyɔyɔtɔ nule na naanɔwa. 42 Pa ta hiki si pá fɛli-i, lɛna i cɛ pa naale inu. Tɔv, pa taa awe lan̄le ká kələn̄a-i hɛɛn̄a?

43 Tənyaya Simɔɛn̄ cɔwa si: Ma huɔ si, wei i nyəntɛ kəla tɔɔ tɔ. Yesu si: Ama n huɔ teu.

44 lɛna i pəsəna alv tɔɔ na i tɔ Simɔɛn̄ si: Simɔɛn̄ n ná alv inɛ? Ma sɔv nyá tɔyaya taa tɔ, n ta ha-m lvm si má kɔ ma nɔɔhɛ. Ama ilɛ i taana-yɛyɛ isɔlvɔm, na i husi-yɛ na i nyɔɔsi. 45 Ma tala nyá tɛ tɔ, n ta wɔyal̄-m. Ama tuu isu ma sɔv tɔ, ilɛ i ta hɛɛsi ma nɔɔhɛ wɔyal̄ɔy. 46 N ta pəli ma nyɔyɔ taa kɛ nim. Ama tulaalv kɔpampən̄ ke ilɛ i pəla, hal̄ ma nɔɔhɛ tɔɔ. 47 Pə tɔɔ kɛ ma

heeliyi-ŋ si, i sɔɔlɔyɔ ɱpɔɔyɔ sɔsɔm tɔ pɛ hɔlɔyɔ kɛ si paa i isayatu na tɔ tɔɔv kɛ mpɔv tɔ pa husa-ti. Pɛ tɔɔv inɛyɔ wei i wɛna isayatu kɛ pɔcɔ na pɔ husa-ti tɔ, pɔntu sɔɔlɔyɔ mayana kɛ.

⁴⁸ Tɔnaya i heela alu unɔ si: Nyɔ isayatu husaa.

⁴⁹ Mpɔyɔ i na mpa pa caya tɔyɔv tɔ pɛle pa suv pa taa kɛ yɔyɔtɔyɔ si: Awɛyɛle inɛ unɔ na hall unɔ i taka i husɛyɔ isayatu? ⁵⁰ Ama Yesu nɔ heela alu unɔ si: N tɛma nyɔ taa na Isɔ tɔyɔ i yapa nyɔ nyɔyɔ. Tɛna laŋhulɔmlɛ.

8

Alaa mpa pa sɛŋayana Yesu tɔ

¹ Pɛ waali kɛ Yesu suv cɔɔv kɛ acalɛɛ sɔsɔna na sɛkpɛna na i laki waasu, na i kpaalɔyɔ Isɔ Kawulaya Laapaali Kɔpaŋ. Na i ifalaa naanɔwa na naale, ² na alaa mpa pa alɔyaa i loowa, na i waasa mpa pɛlɛyɛ pa kutɔmɛŋ tɔ. Isu Mali wei pa yaakaya Makɛtala tɔ na paa loo-i alɔyaa naatosompɔɔɔlaya tɔ, ³ na Helɛti pɔyalɔ Cusa alu Saani, na Susaani, na lelɛaa kɛ pɔyalɛ mpa pa sɛŋayana Yesu na i ifalaa na pa wɛnɔv tɔ.

*Mɛtutuuna tɔm
(Matiyee 13:1-9; Malɔki 4:1-9)*

⁴ Yɔlɛaa samaa lukayana acalɛɛ acalɛɛ na pɔ kɔŋ i kin, ilɛna i sɛɛ-wɛyɛ isɔ si:

⁵ Tuulu polɔna tuutu. I tuukaya i mɛtutuuna, ilɛna lenna hoti mpaav nɔyɔ nɔyɔ. Na pɔ felɔyɔyɛ nɔɔhɛɛ, na sumasi tii na si tɔɔsi-yɛ. ⁶ Mpɔyɔ lenna hota kɔwɔv tɔɔ, ilɛna a nyɔ na a taɔanɔ wɔlɔyɔ kɛ nikaya fɛi tɔ pɛ tɔɔ. ⁷ Lenna nɔɔ hoti sɔwa taa na a na sɔwa pɔ kpɛnti nyɔv, ilɛna sɔwa nɔɔ kɔ-yɛ. ⁸ Lenna nɔɔ hoti tetu mɔsɔŋ nyɛntu taa, na a nyɔ na a lɔli teu pɛ tu fɛi. I tɛma mpɔyɔ yɔyɔtɔyɔ, ilɛna i cuyusina nɔyɔ sɔsaya si: Ye wei i kɛ tɔm nuɔv pɔntu i nu.

*Mpi pɛ tɔɔ Yesu sɛyɛsɛna atuwa tɔ
(Matiyee 13:10-17; Malɔki 4:10-12)*

⁹ Mpɔyɔ i ifalaa pɔɔsa-i isɔ sɛɛv mpi pɛ hɔwɛɛ. ¹⁰ Ilɛna Yesu cɔ si: Pɛ ha-mɛyɛ si i nyi Isɔ Kawulaya tɔm kɔŋmɛsɔv. Ama pɛ kaasa lelɛaa tɔ, isɔnaa kɛ paa sɛɛ-wɛ si:

Paa pa nyɛnɛyɔ isɛntɔ, pɔ taa nɔ.
Paa pa nukɔ, pɔ taa cɛkɛna pɛ hɔwɛɛ.

*Yesu kilisiyɔ mɛtutuuna tɔm hɔwɛɛ
(Matiyee 13:18-23; Malɔki 4:13-20)*

¹¹ Maa kilisi-mɛyɛ isɔ sɛɛv mpi pɛ hɔwɛɛ. Isɔ Tɔm ntɛ mɛtutuuna ani. ¹² Wɛna wɛna a hota mpaav nɔyɔ nɔyɔ tɔ, alɛ a wɛnna isɔ mpa pa nukɔ Isɔ Tɔm na llɔyɔv tɛŋ na i lɛsi-tɔyɔ kpakpaa kɛ pa lotu taa, si pɔ taa kɔɔ na pɔ mu-ti na Isɔ ya pa nyɔŋ. ¹³ Nna alɛ a hota kɔwɔv tɔɔ tɔ, alɛ a wɛnna isɔ mpa pa nukɔ-ti na pɔ mu-ti na laŋhulɔmlɛ, ilɛ tɔ ta caya pa taa. Pa mɔyɔ kɛ na pɔ la wɛɛ naale, mayasɔyɔv kɔŋ kɔ kɔɔ, ilɛna pɔ lu Isɔ sɛɛv kɛ kpakpaa. ¹⁴ Wɛna a hota sɔwa taa tɔ, alɛ a wɛnna isɔ mpa pa tɛŋ tɔ nuɔ, ilɛna atɛ cɔnɛ nyɔyɛɛ na pɛ wɛnɔv na pɛ kɔnyulɔŋ pɛ tɔm kɔɔ na pɔ kɔ-tɔyɔ pa taa, na pɔ kpisi pɛɛ kɔpɔna lɔlɔyɔ tɔ. ¹⁵ Wɛna alɛ a hota tetu mɔsɔŋ nyɛntu taa tɔ, alɛ a wɛnna isɔ mpa pa nu Isɔ Tɔm na pɔ mu-ti na lotu kulɔmɔv na hɔwɛɛ nna a tɛwa tɔ, na pɔ tɔka-ti tɛkpaŋkpaŋkpa, na pɔ lɔlɔyɔ pɛɛ kɔpɔna kɛ teu tɔ.

*Fɛtɛla mɔsɔyɔ
(Malɔki 4:21-25)*

¹⁶ Awe mɔsɔyɔ fɛtɛla na i pamɔ-i pɔlɔyɔv tɛɛ, yaa i sɔsi-i kato tɛɛ ye? Tesika tɔɔ kɛ paa pusi-i si pɛ nɔ mpa pa svɔki tɔyɔyɔ taa tɔ. ¹⁷ Kɔŋmɛlɛm napɔli pɛ fɛi si pɛ kaa kuli pɛ tɔɔ. Pɔcɔ mukaya tɛɛ pɔlɔyɔv fɛi mpi pa kaa lɛsi na paa awe na tɔ.

¹⁸ I la laakali na isɛna i nukɔ tɔ. Pɛ taɔa pɔlv, wei i wɛna tɔyɔ paa ha, na pɔ lɛɛki wei i fɛina tɔyɔ pɛciimaya wei i huɔ si i ti tɔ.

*Yesu too na i newaa
(Matiyee 12:46-50; Malɔki 3:31-35)*

¹⁹ Mpɔyɔ Yesu too na i newaa pa kɔma i kin. Ama samaa tɔɔ pa ta pɛsi pɔ tala i kin. ²⁰ Mpɔyɔ nɔyɔlv heela-i si: Nyɔ too na nyɔ newaa pa wɛ awali na pɔ caa pa na-ŋ.

²¹ Mpɔyɔ Yesu cɔ-wɛ si: Ma too na ma newaa ntɛ mpa pa nukɔ Isɔ Tɔm na pɔ tɛŋyɔ-ti tɔ.

*Yesu lapa na kacuculaya hɛɛ
(Matiyee 8:23-27; Malɔki 4:35-41)*

²² Mpɔyɔ koyaku nakoli Yesu na i ifalaa pa kpa kpulɔyɔv taa, ilɛna i tɔ-wɛ si i na-wɛ pɔ tɛsi lɔm. Mpɔyɔ Yesu na i ifalaa pa tɛɛwa. ²³ Pa tɔŋna pote kɛ lɔm tɔɔ kɛ mpɔv, ilɛna Yesu too. Tɔnaya heelimuyɔ hɔka lɔm tɔɔ tɛna, na lɔm falɔyɔ kpulɔyɔv taa halɛna kɔ caa suyɔ, na lɔm caa pɛ tɔyɔ-wɛ. ²⁴ Tɔnaya pa pola Yesu kin na pɔ feesi-i si: Taca, Taca, tɔ lɛpaya.

Yesu fema, ilena í kalëna heelim na lóm hola na pë tëna pë hee teli. ²⁵ M'pógó í pòssa-we si: Më taa temnav ke Iso kele le de?

Tënaça sàçòntu na piti kra Yesu ifalaa, na pá tøj tëma si: Aweyele ine inu na hali í yòçotëyëna heelim na lóm na pë nukenani?

Ilòyòhilu na afanaa pa tòm
(Matiyee 8:28-34; Malaki 5:1-20)

²⁶ M'pógó pa tapëna pa kpuibvò ke Selasini nyëma tetu nti tã we kotesovvò tã na té nyënyë Kalilee tã. ²⁷ Yesu tii tetu tã, ilena ícate nté tã yolv nòçolv wei í hii alóçaa tã í kãw í kin. Hatoo tã yolv inu í ta nyi wontuyu ke í tãw. Pécó í tãçayale nté pëlaan taa, í ta nyi tàyaya. ²⁸ I na Yesu, ilena í ma kapuka na í hoti í nãchee tã na í kooki si: Isotaa Iso Sãso Pëyalv Yesu, ma na-ñ suwe? Hai, la suulu taa tã-m wahala.

²⁹ Pë taya pulv, Yesu ka heela ilòçov si í se í waali tøjv í yòçota mpv. Pë keesëyi na pë kulëyëna-í tã, pa hakëyi-í alulkpala na í ceki, na ilòçov sòsvvò-í nyiutu. ³⁰ M'pógó Yesu pòssa ilòyòhilu si: Pa yaa-ñ suwe? Ilena í cã si: Pa yaa-m si Kòpín.

Pë taya pulv, alóçaa payale ka wëna í waali. ³¹ Na alóçaa mpë pa wiikayana Yesu si í taa tã-we si pá mèli pa hòov tãe.

³² Afanaa kalëkv sãsvòv nakvli kv we tãnaça pòçñ taa na kv tuliyi. M'pógó alóçaa mpë pa wiina Yesu si í yele na mpë pá svv afanaa mpë pa taa, ilena Yesu tisi. ³³ Tënaça alóçaa mpë pa yela apalv inu na pá svv afanaa taa. Ilena afanaa tv casalë ke yem na pá tii kalakala na pá tv lóm na pá si.

³⁴ Afanaa tiikilaa ná mpv, ilena pële pá lo kpaakpa na pá polo pá heeli tòm nti, na tòm yekv kpaakpa ke acalëe taa na cacakëñ tãe. ³⁵ M'pógó yëlaa kulaa si mpë pa puki na pá ná mpi pë lapa tã. Pa pola Yesu kin, ilena pá mayana apalv wei inu í alóçaa pa loowa tã, na pë cëpa í tãw, na í çaya Yesu nãchee tã na í suu wontu. Ilena sàçòntv kra-we. ³⁶ Mpa pa ná tòm nti na pa isèpale tã, pa kees-a-weye isëna pë lapa na apalv inu í hiki alaafëya tã. ³⁷ M'pógó pë lapa Selasini tetu nyëma ke sàçòntv ke sãsvm, ilena pá tv Yesu si í la suulu na í tãe. Ilena Yesu kra kpuibvòv si í tãeki. ³⁸ M'pógó apalv wei inu í alóçaa pa loo mpv tã, í sëlëma Yesu si í yele na inu í tøjv-í. Ilena Yesu náá kisi na í tòm-í si: ³⁹ Mèli nyá tàyaya taa na ñ heeli pë tãna mpi Iso lapa-ñ tã.

M'pógó apalv inu í tãewa na í heeli ícate tãna taa ké pë tãna mpi Yesu lapa-í tã.

Yailu pëel na alv tøjvllv
(Matiyee 9:18-26; Malaki 5:21-43)

⁴⁰ Yesu mèla Kalilee taa, ilena samaa lanja hee teu. Pë taya pulv, pa tãna paa tanja-í teu ké.

⁴¹ M'pógó apalv nòçolv wei pa yaa si Yailu na í ké pa tãkòtile nyovvò tv tã í koma na í hoti Yesu nãchee tãe, na í wiina-í si í polo inu í tãe. ⁴² Pë taya pulv, í ka wëna pëel na í caaki sèpv. Pécó í tike ke í ka wëna, na í pusi we naanvwa na naale.

Yesu kulaa si í puki tã na samaa nyëkaa ké teu. ⁴³ Alv nòçolv náá we tãna wei hatoo pusi naanvwa na naale taa í tøjna tøjvovv na pë wë-í tøj tã. Alv inu í liçitee tãna temna fetaa. Pécó nòçolv ta pësi na í waasi-í. ⁴⁴ M'pógó í kpätëna Yesu na í waali tãw, na í tokina í capa ntòmpile. Ilena pë tem-í kpaakpa inu. ⁴⁵ Ntëna Yesu pòsv si: Awe tokina-m ye? Mpovvule yëlaa tãna kpeesaa. Ilena Piyee nòçv tãkpa sv: Tãcaa, ke yëlaa timsina-ñ na pá nyëkëyi-ñ?

⁴⁶ Ama Yesu cõwa si: Aa, nòçolv tokina-m ké. Ma nu ma toma lëna luwa.

⁴⁷ Alv koma na í nyi si pë nyëmá í tãw, ilena í kulv na í polo í hoti Yesu nãchee tãe na í seli yi. Na í yòçoti samaa tãna isentaa ké mpi pë tãw í tokina-í, na isëna pë tv waasa-í kpaakpa tã. ⁴⁸ Mpovvule Yesu tãma-í si: N tãma Iso na nyá taa tøjv pë waasa-ñ ma pu, tãena lanjholvmlë.

⁴⁹ Yesu tøjna yòçotvovv ke mpv, ilena Yuta nyëma tãkòtile nyovvò tv inu í tàyaya tv nòçolv kãw na í heeli-í si: Taa tv Tãcaa ke konyññ ke yem, nyá pëelv fëi.

⁵⁰ Tënaçale Yesu nòçv tãkpa sv: Taa nyá, nyaa tã Iso na nyá taa te, í ká hiki alaafëya.

⁵¹ Yesu wë pa koma pá tala tàyaya tã Yesu ta tisi si samaa í tøjv-í na pá svv. Ama Piyee na Yohaani na Saaki na pëyaya caa na ka too pa tike pa svvna. ⁵² Pa tãna paa kra pa lanja ké na pá wiiki sãsvm. Ama Yesu heela-we si: I taa wii, ka too kvtoov ké, ka ta si se.

⁵³ Yëlaa nyëmá si yolv tãma tãsv tãkpataa, ilena pá wonji-í. ⁵⁴ Ama Yesu tãka pëyaya nin taa na í yòçotëna nòçv sãsva si: Pëyaya nyá, kulv.

⁵⁵ Tënaça ka mèlaa na ká kulv kpaakpa. Ilena Yesu si pá ha-keçv tøjvnaça. ⁵⁶ Ilena piti kra pëelv inu í nyëma. M'pógó Yesu heela-we si pá taa yelev na nòçolv nu nti inu tã lapa mpv tã.

9

Yesu ifalaa naanvwa na naale tiluyv
(Matiyee 10:5-15; Malaki 6:7-13)

¹ M̄p̄r̄óȳo Yesu kota pa naanowa na naale na í to alɔ́aa ke pa niñ taa, na í ha-weye toma si pá looki-we paa mpa, na pá waaki kutóməñ. ² Na í tili-we si pá polo pá kpaali Is̄o Kawulaya t̄om, na pá waasəyi kutántónaa ke pa kutóməñ. ³ Ilena í t̄o-we si: Ye í teeki í taa kpaaya pulv, paa k̄p̄átóȳo, paa huluȳu, paa t̄əȳonaya, paa liyitee, p̄éś í taa kpaaya capanaa ke naale naale. ⁴ Ye í tala timp̄i na í laali na í s̄ov̄ t̄əȳaya ŋka ka taa, í saali t̄əna hal̄i m̄ə teev̄. ⁵ Na ye í tala timp̄i na ȳelaa í ta nu-me, í lu na í k̄piisi-weye m̄ə n̄əhele musuȳv, na p̄ó h̄óli sí í lapa-weye t̄v, í yelee.

⁶ M̄p̄r̄óȳo pa t̄əwa na pá c̄əki icate icate na pá heeliyi Laapaali K̄w̄əñ, na pá waasəyi kutántónaa ke pa kutóməñ.

Hel̄oti piti ke Yesu t̄əv

(Matiyee 14:1-12; Mal̄əki 6:14-29)

⁷ Wul̄əv Hel̄oti nu p̄ə t̄əna mpi p̄ə t̄əñə lap̄v ke mp̄v t̄ə, ilena p̄ə liyiti-í s̄əśom, í ta nyi is̄əna í la t̄ə. P̄ə t̄əya pulv, lel̄aa ná t̄əȳaya k̄é si Yohaani wei paa k̄owa t̄ə in̄i í femna.

⁸ Lel̄aa sí Ilii luna.

Hal̄əna lel̄aa sí Is̄o k̄uȳəȳət̄əv̄ tel̄əs̄əlaa k̄w̄əma taa n̄əȳəlv̄ luna.

⁹ Ilena Hel̄oti si: Ma yelaa na pá s̄əti Yohaani nȳȳv̄v̄ il̄ə, aweyele p̄ont̄v̄ wei in̄i í t̄əm̄ ma nu pa ȳəȳət̄əyi is̄ənt̄ə t̄ə?

Hal̄əna í p̄əek̄əyi si í na-í.

Ȳəlaa iyisi kakpas̄i (5000) cal̄əsv̄ȳv

(Matiyee 14:13-21; Mal̄əki 6:30-44; Yohaani 6:1-14)

¹⁰ Yesu Tillaa k̄əma pá m̄əli Yesu kin̄, ilena pá k̄eəs̄i-í p̄ə t̄əna mpi pa lapa t̄ə. M̄p̄r̄óȳo í kpaaya-we na í p̄ona-weye k̄p̄eeñ ke icate nte pa yaa sí P̄et̄əs̄ait̄ə t̄ə t̄ə kin̄. ¹¹ Paa na mp̄v t̄ə, samaa nuwa na pá hu í waali, na í lañle h̄ul̄vm̄əna pa k̄ənt̄ə. Na í heela-weye Is̄o Kawulaya t̄əm̄, na í waas̄i pa t̄əna m̄pa pa f̄eina alaaf̄əya t̄ə.

¹² P̄ə k̄əma na ilim̄ caa t̄əm̄, il̄ə í ifalaa naanowa na naale k̄əma í kin̄ nt̄é, na pá t̄əm̄i-í si: T̄əȳəñv̄ samaa in̄e in̄i na í polo acal̄e taa na p̄ə c̄əlv̄ cacak̄əñ t̄əe na pá h̄iki t̄əsv̄lənaa na t̄əȳənas̄i. P̄ə t̄əya pulv, c̄əne k̄é nȳut̄v̄ taa k̄é.

¹³ M̄p̄r̄óȳo Yesu c̄əwa si: M̄i hana samaa in̄əyi t̄əȳəñaya ke m̄ə maɣamaya.

T̄əñaȳəle pa c̄ə-í si: Nt̄əñ potopotonaa kakpas̄i na tiina naaleye t̄ə w̄ena yaa? Yaa n̄ caa si t̄áa yana t̄əȳəñaya na t̄ə c̄əla samaa tuutuuma in̄e í t̄əna?

¹⁴ Apalaa ka we is̄v̄ ȳəlv̄p̄ee iyisi kakpas̄i (5000) ke mp̄v. M̄p̄r̄óȳo Yesu heela í ifalaa si: I c̄aȳas̄i-weye tintika tintika is̄v̄ ȳəlv̄p̄ee n̄ule na naanowa naanowa.

¹⁵ Ilena Yesu ifalaa nu nti na pá c̄aȳas̄i pa t̄əna t̄əmam̄. ¹⁶ T̄əñaya Yesu kpaaya potopotonaa kakpas̄i na tiina naale in̄i, na í teki í is̄e na í s̄ee Is̄o k̄é í na t̄əml̄e. Ilena í faȳa-we na í c̄əla í ifalaa sí pá tala samaa in̄i. ¹⁷ M̄p̄r̄óȳo pa t̄əna pa t̄əȳaa na pá haɣa. Hal̄əna pá t̄əəs̄i h̄əȳəlas̄i k̄əkp̄is̄as̄i ke t̄ək̄əñ naanowa na naale.

P̄iȳee h̄ul̄v̄ȳv̄v̄ si Yesu k̄é Mesii

(Matiyee 16:13-19; Mal̄əki 8:27-29)

¹⁸ K̄uȳak̄v̄ nak̄v̄li Yesu s̄ələm̄aya Is̄o k̄é í t̄ike ke k̄p̄eeñ. Ilena í ifalaa polo í kin̄. M̄p̄r̄óȳo í p̄əśsa-we si: Ȳəlaa t̄əñ si ma k̄é awe?

¹⁹ M̄p̄r̄óȳo Yesu ifalaa c̄əwa si: Pa t̄əñ sí Is̄o l̄vm̄ s̄əlv̄ Yohaani, na lel̄aa sí Ilii, na lel̄aa sí Is̄o k̄uȳəȳət̄əv̄ tel̄əs̄əlaa k̄w̄əma taa n̄əȳəlv̄ luna. ²⁰ T̄əñaya Yesu p̄əśsa í ifalaa si: Na m̄e se, m̄ə h̄uok̄i sí ma k̄é awe?

M̄p̄r̄óȳo P̄iȳee n̄əȳə t̄ək̄rav̄v̄v̄ si: N k̄é Is̄o Mesii.

Yesu s̄əm̄ na í fem̄ p̄ə t̄əm̄

(Matiyee 16:20-28; Mal̄əki 8:30-9:1)

²¹ T̄əñaya Yesu kpaala-weye t̄əv̄ si pá taa heeli-t̄əyi n̄əȳəlv̄. ²² M̄p̄r̄óȳo í heela-we t̄ət̄ə si: Yul̄v̄ P̄əȳaya m̄á maa t̄əȳə k̄onȳəñ ke s̄əśom. Nȳȳv̄v̄v̄ nȳəma na k̄ət̄əlaa s̄əśaa na Is̄o T̄əm̄ s̄əȳəs̄əlaa k̄á l̄ə-m̄, hal̄i pá k̄v̄-m. Ama maa fe k̄uȳəȳəñ tooso wule.

²³ M̄p̄r̄óȳo Yesu tasa pa t̄əñaya heeluȳv̄v̄v̄v̄ si: Wei í caa sí í t̄əñi-m̄ p̄ont̄v̄ í la í t̄əyi awusa, na í s̄əȳələyi í s̄əm̄ tesika ke paa ifemle nte, na í t̄əñəȳəna-m̄. ²⁴ P̄ə t̄əya pulv, ye wei í p̄əek̄əyi í weesuȳv̄ t̄əcut̄ut̄v̄, í t̄əñna s̄əp̄v̄. Ama wei í lapa í t̄əyi awusa ke ma t̄əv̄, p̄ont̄v̄ k̄á h̄ik̄ina weesuȳv̄. ²⁵ Ye yul̄v̄ p̄əśaa na í h̄iki antulinya nȳəm̄ t̄əna, na í maɣamaya í wak̄əlaa, yaa í lapa yem̄, leȳele p̄ont̄v̄ kasaȳaya il̄ə? ²⁶ Ye wei í s̄əpa ma f̄eele yaa ma k̄əsv̄əȳət̄əv̄ f̄eele, Yul̄v̄ P̄əȳaya m̄á maa sí p̄ont̄v̄ f̄eele t̄ət̄əȳə waat̄v̄ wei maa k̄ənn̄a ma teeli na ma Caa nȳəñ na ma is̄ətaa tillaa nan̄ñ nȳəma nȳəñ t̄ə. ²⁷ Tampana ke ma heeliyi-me, m̄pa pa we c̄əne t̄ə pa taa nap̄əli k̄á ná Is̄o Kawulaya na p̄éś pá sí.

Yesu is̄ənt̄əa laȳas̄v̄ȳv̄v̄

(Matiyee 17:1-8; Mal̄əki 9:2-8)

28 I tēma tōm ntəyi yəgətəyū na kəyako siki kē lēna í kpaɣa Piyeɛ na Yohaani na Saaki na pá kra puɣu tō kē Iso sələmuyū. 29 I təjna sələmuyū, lēna í sēntaa layasi, na í wontu hūlumi, haləna tē tee kəkō ke səsəm. 30 Tənaɣa pa tuta apalaa napələyi í kinj ke naale na pá na-í pá yəgətəyi. Apalaa mpe sēsē Moisi na Ilii kēle. 31 Mpe pa kōmna na isəttaa teu səsəm, na pá yəgətəyənə-í kpente ntē tē caa Yosalem ke lapu isu Iso ka siwa tō tē təm. 32 Mpu tō na Piyeɛ na í taapalaa pa təjna tom ke pə fēna. Paa na mpu pa fema, na pá ná Yesu teu səsəm na apalaa mpa pa naale pa səjə í kinj tō. 33 Pə kōma isu apalaa mpe pa yeki Yesu, lēna Piyeɛ tō si: Taca, isu tē wəu cənē uní isəntō tō, pə wē teu napələyi tē. Ilē pə mōna isu tē siki coka toosoɣo. Nyaya lentē, Moisi ke lentē, na Ilii ke lentē. Nti uní í yəgətəyū mpu tō tē lu yem kē, í ta na-ti.

34 I təjna m̄pógó yəgətəyā, lēna iso ŋmuntəyū nakoli ku kəə na ku takí pa təə. Ku təjna pa təə kē tiuu, lēna səgəntu kra Piyeɛ-weyē səsəm. 35 M̄pógó pa nu pə yəgətə iso ŋmuntəyū tē s: Inəyələ ma Pəyaya kuləsaya, í nuna-ke.

36 Pə yəgətəyū mpu na pə tē tə, Yesu tike nté pa naaku. M̄pógó í ifalaa tōka pə təna mpi pa nu mpu təgə pa taa, pa ta yele na nəgəlb nu-ti.

*Pu nəgəlb í aləyaa loou
(Matiyee 17:14-18; Maləki 9:14-27)*

37 Pə kōma pə fe na pá tiikina puɣu tōə, lēna samaa anaam nəgəlb í katí Yesu. 38 M̄pógó yəlb nəgəlb í yəgətəna nəgə səsaya ke samaa uní í taa si: Taca, ma wiina-ŋ nyənə ma pəyalə yee. Aní í tike ke ma lulaa. 39 Ye dləgəu kula í tōə í makí kapusi kē, na pá peti-í atē na kuhuləj lukəna í nəgə. Ye pə lapa-í mpu, pə wēe kē na pə tūy-í wahala, pu cəkí í tōə kē ləj. 40 Ma wiina nyá ifalaa sí pá loo-í, pa ta pəsi.

41 M̄pógó Yesu tōma-wē s: Lanjkrusəj nyəma na kutakēsəj mē, wēe isənaya má na-me tu caya na má takí mə konyəj? Kəna nyá pəyalə inəyi cənē.

42 Pəyaya kpeɣətəna-í, lēna dləgəu selisi-keɣe teu, na í peti-keɣe atē. Ama Yesu ná kaləna dləgəu na təj, na í la na pəyaya híki alaafəya, na í cəla-keɣe ka caa. 43 lēna Iso toma səsəna ane a tōm kra pa tənaya səgəntu.

*Yesu səm na í fem pə təm tətə
(Matiyee 17:22-23; Maləki 9:30-32)*

Pa təna pa təjna í kulapətu tənaya sam, lēna Yesu heeli í ifalaa si: 44 Paa tu Yəlb Pəyaya maya yələa niŋ taa, í nu m̄pógó teu yoo.

45 Ama Yesu ifalaa ná tá cəkəna təm tənē uní. Tə hōwēe ka wē-weyē ŋmēsav kē, sí pá taa cəkəna tē tapuɣu. Paa na mpu pa nyámna tē pəsəyū.

*Səsəntu tōə həm
(Matiyee 18:1-5; Maləki 9:33-37)*

46 M̄pógó Yesu ifalaa hama səsəntu tōə sí pa naa sí pa taa aweyele səsə. 47 Yesu ná cəkəna pa lotu taa hōwēe, lēna í kpaɣa peiya na í səjəsi-keɣe í cəlb, 48 na í tō si: Ye wei í mu peiya kaneyē ma nyuɣu tōə, maya pəntu mōwa. Na wei í tu mu-m, í mu wei í tila-m təgə. Pə taya pulo, wei í pəsa isu mə taa səkpele, pəntu nté səsə.

*Wei í fēi ta tōə í kē ta kolontu
(Maləki 9:38-40)*

49 Tənayalē Yohaani nəgə təkpaɣ si: Taca tə na nəgəlb na í looki aləyaa na nyá hətē, pəcó u təjəyi-tu. lēna taa kisina-í.

50 M̄pógó Yesu cōwa si: Í taa tanj-í sí í taa la. Pə taya pulo, yəlb í ta ke mə kolontu, mə nyəj kē tē.

Samalii icatē natəli tə kisa Yesu

51 Pə kōma pə kpeɣətəna Yesu kuləyū ke antulinya taa, lēna í su sí í ká polo Yosalem. 52 M̄pógó í kusa yələa na í teləsí nəgə sí pá polo Samalii icaliya kalí ka taa, na pá caa-í təsəule. 53 Ama pələ pa kisa-í muɣu, sí í pukina Yosalem tōə tō pə tōə. 54 I ifalaa Saaki na Yohaani pa ná mpu, lēna pá tō si: Taca, yaa tē yele na isəttaa kəkō tií na ká nyaya-wē?

55 Ama Yesu pəsa pa tōə na í kaləna-wē. 56 lēna pá tēe icatē lentē taa.

*Yesu təjuyū nyullaa
(Matiyee 8:19-22)*

57 Yesu na í ifalaa pa wē mpaav taa na pá təjna pote tō nəgəlb tōma Yesu si: Maa təjəyi-ŋ nyá təpote təna taa.

58 Mpuɣulē Yesu cō-í si: Taale hasí wēna sí lona na sumasi ná wēna sí tana. Ama Yəlb Pəyaya má, ma fēna nyuɣu tətəle mayamaya.

59 lēna Yesu tō lelə si: Nyaa kəə na ŋ təj-í-m.

M̄pógó apəlb uní í tō si: Taca, yele má polo má pi ma caa na pəcó.

⁶⁰ Tənaɣale Yesu təma-i si: Yele na sətəa pi pa sətəa. Ama nyaa polo na ń kpaali Iso Kawulaya təm.

⁶¹ Ɔlena lɛlv náá tɔ si: Tacaɔa maɔ tərɪ-ɪ, ɔle yele na má polo má la ma nyǝma ke pə lapa wulee na pǎcǎ.

⁶² Ama Yesu cɔ ɔlé si: Ye yolv kpaɣa akuɣu si ɪ haləɣi na ɪ nyənəɣəna kpaɪ taa, pɔntv ta muna Iso Kawulaya.

10

Tillaa nutoso na naanɔwa na naale tiluyu

¹ Pəle pə waali Tacaɔa tasa apalaa nutoso na naanɔwa na naaleɣe ləsvv, na ɪ tili-weɣe naale naaleɣe acalɛe na tɪmpɪwe ɪ weɛ si ɪ puki tɔ. ² Na ɪ heeli-we si: Kɔmtv tɔwaya, ama kɔntaa fɛna. ɪ səlɛmi hatocɛ na ɪ sɔɔsi kɔntaa kɔnav ke lɔɪ ke ɪ kɔmtv taa. ³ Tɔv, ɪ polo, ɪsu ma tiluyu-me ɪsəntɔ tɔ, ɪ pəsaa ké ɪsu heen ke taale hasi hekv. ⁴ ɪ taa kpaɣa liyitee yaɔ huluyv, ɪ taa kpi ntaɪkpaɔa, pǎcǎ ɪ taa paasəna yalaa sɛɛv ke mpaav taa. ⁵ Ye ɪ svv tɔɣaya ɪka ka taa ɪ kooliyi si: Alaafəya ɪ tɔɔɣaya kane ka tɔv, na pǎcǎ. ⁶ ɪle ye pə ké si tɔɣaya tv sɔla alaafəya, mə koolɛe anu a ka tərɪ-i. Tɔfɔ ye pə taya mpv, kolvmaa me mə tɔv ké mə koolɛe anu a taya nəɣi məlvv. ⁷ ɪ caya tɔɣaya ɪka ka taa na pá cɛla-meɣe mpi, ɪ tɔv na ɪ nyɔv. Pə taya pvl, tɛmlɛ tv muna pá fɛl-i ké. ɪ taa layasəɣi tɛsi ke yem yem. ⁸ Paa ɪcatɛ nte tɔ taa ké ɪ svvwa na pá mv-me na pá cɛla-meɣe pvl, ɪ tɔv. ⁹ ɪ waasi pa kɔtəntuna, na ɪ heeli-we si: Iso Kawulaya svv mə tɛɛ ké. ¹⁰ Ye ɪ svv ɪcatɛ nte tɔ taa na tɔ yalaa ɪ ta mv-me, ɪ lu na ɪ tɔ si: ¹¹ Tə kpiisiɣi mə tɔv ké mə maɣamaɣa mə ɪcatɛ msvv ɪku kv taana ta nɔɔhɛ tɔ. ɪle paa na mpv, ɪ nyi teu ké si Iso Kawulaya svv mə tɛɛ mə tɛɛ na ká lu. ¹² Ma heeliɣi-me si Sɔtəm ká la sana na ɪcatɛ nteɣe tənaya hvvlɛ wule ke suulu hvlvv tɔm taa.

Acalɛ lenna kisuyv ke Yesu

(Matiyee 11:20-24)

¹³ Hai, Colasɛɪ nyǝma me, mə tɔm we waiyo. Hai, Petesaita nyǝma me, mə tɔm we waiyo ké. Piti tɔma nna pa lapa-ɣɛɣe mə hekv taa tɔ, ye ɪsu ɪsəntɔ Tiini na Sitɔɪ ke paa lapa-ɣɛ, paa tɛma pa ɪsəntɔ lɔv ke lɔɪ, halɪ pá suu fɛlɔtənaa na pá caya hula taa. ¹⁴ Pə tɔv ké paa hvvlɛ suulu ke Tiini na Sitɔɪ pə nyǝma ke hvvlɛ kvayaku wule na pə kəli-me. ¹⁵ Pə kaasvuv Kapənahum nyá tɔ, n hvv si n ká pu na ń kaləsəna hatoo ɪsəntv nɔ? Ama paa tisi-ɪ ké tɔfɛ ke tvu tənəsəle sɔsɔle taa.

¹⁶ Mpɔɣó ɪ tasa ɪ ifalaa ke heeluyv si: Yolv ɪ nuikəna-me, maɣa pɔntv nuikəna. Wei ɪ kisa-me, ma unu tɔtɔv pɔntv kisa. Na wei ɪ kisa-m, ɪ kisa wei ɪ tila-m tɔv.

Tillaa nutoso na naanɔwa na naale unu ɪ məlvv

¹⁷ Mpɔɣó pa nutoso na naanɔwa na naale mɔla ɪ kin na laɪhvlɔmlɛ sɔsɔle, na pá tɔɪ si: Tacaɔa nyá tɔv alɔɣaa maɣamaɣa nuna-tv.

¹⁸ Tənaya Yesu təma-we si: Ma nawa Satanu na ɪ hotiyina ɪsətəa ɪsu tev nyəɣəsvv tɔ. ¹⁹ ɪle ma ha-meɣe toma si ɪ tɔ tɔmaa tɔv, na pacsɪ tɔv, na kolontv toma tona tɔv, pvl kaa la-me. ²⁰ ɪle paa na mpv mə laɪa ɪ taa hvvlɔmi si alɔɣaa se-me. Ama a hvvlɔmi ké si pa ɪmaɔ mə həla ke ɪsətəa tɔ pə tɔv.

Yesu laɪhvlɔmlɛ

(Matiyee 11:25-27; 13:16-17)

²¹ Tənaya Feesuyv Naɪɪtv lapa na Yesu laɪle hvvlɔmi sɔsɔm. Ɔlena ɪ tɔ si: Ma Caa, ɪsətəa na atɛ pə tv, ma sɛɛ-ɪ. N ɪmɛsa tɔm tənɛɣe ləmaɣasɛɛ nyǝma na nyəntaa, ɔlena ń kuli-təɣi piya. Ma Caa, pəpətv fɛi, ma sɛɛ-ɪ, nyá unu nyá luyv tv lapəna mpv.

²² Ama ma Caa cɛla-m pə tənaya. Ye pə taya ma Caa tike, nəɣlv ta nyi si aweɣɛle Pəyalv. Na ye pə taya Pəyalv tike, nəɣlv ta nyi si aweɣɛle Cɛɛ. Anha, ye Pəyalv nəkənaa si ɪ hvvlɔmi wei pə paasi.

²³ Mpɔɣó ɪ pəsəna ɪ ifalaa tike tɔv na ɪ tɔ-we si: Mpi mpi mə ɪsəpɛe naaki ɪsəntɔ tɔ, lelen ke ɪ nuwa. ²⁴ Ma heeliɣi-me si, Iso kvəɣətvv teləsəlaa paɣale na avulaa sɔsaa paɣale nyulaa si pá ná mpi mə naaki ɪsəntɔ tɔ, na pá laɪ. Pəɣe pa nyulaa tɔtɔ si pá nu nti mə nuki tɔ, na pá kpiisi.

Samalii tv yəlle

²⁵ Mpɔɣó Iso Təm sɛɣəsəlv nəɣlv ɪ kolaa si ɪ maɣasəɣi Yesu. Ɔlena ɪ tɔ si: Tacaɔa, ntiɣi má la na má hiki weesuyv ɪku kv tɛɪ tɔ?

²⁶ Yesu cɔ-i si: Susuweɣe pa ɪmaɔ Iso Təm taa? Na n kaləɣi tɔ, hvweɛ nnaya n nuki pə taa?

²⁷ Ɔlena ɪ cɔ-i si: Ma nuki si n ká sɔli Tacaɔa nyá Iso na luyv kolvmvv na nyá ləsaɣa svv-i tɔmamam ke paa mpi pə taa, na n sɔli nyá tɔɣəntəle ɪsu nyá ti.

²⁸ Mpɔɣó Yesu təma-i si: Ama n cɔ teu. Anha, lakɪ mpv, n ka hiki weesuyv.

²⁹ ɪnu ɪ caakaya si paa na mpv ɪ tɔm ɪ te, ɪmpɔɣóle ɪ tasa Yesu ké pɔsvv si: Na aweɣɛle ɪsu ma tɔɣəntəle unu ɔlɛ?

³⁰ Μήρύγυ Yesu cɔ-i si: Tɔv, yolv nɔχɔlv i lunna Yosalem na í pukina Yeliko, na í lu ημυλαα τɔv na pá kpa-i na pá wɔχɔsi i wontu na pá mapi-i isu isəna mpi pə wɛɛ tɔ. Uena pá tɛɛ pa yelev na í kaasa weesuγu kolomɔv. ³¹ Pə pamna kɔtɔlv nɔχɔlv ná tɔhaya mpaav ηku. Ué i na-i, uena i cɔlv na í tɛɛ. ³² Μήρύγυ Lefii tv nɔχɔlv ná tala na í maγana-i mpv. Uena í cɔlv tɔtv na í tɛɛ. ³³ Ama Samalii tv tɔtv nɔχɔlv ná tala təna na í na apav uvi, uena i tɔm lapv-i pətɔtəle ke sasom. ³⁴ Μήρύγυ i hela i kin, na í taa nim na kɔale ke i hin taa. Uena í kpelev-i saalasi, na i caγasi-i i kraηaya tɔv, na í pona-i mυυλαα tɔsvule na í paasəna-i teu. ³⁵ Ku ferma uena í ləsi liyitee nyɔχətv naale na í cela mυυλαα tɔsvule tv, na í heeli-i si: Paasəna-i teu, na η tu tɔva i nyɔχv tɔv na pə tɛɛ mpv, ma kɔma, ma felv-η yoo.

³⁶ Tɔv, pa tooso uvi pa taa, aweγe n huv si ημυλαα mapa wei uvi tv i tɔχɔntəle ué?

³⁷ Uena Iəv Tɔm seγesvulv uvi i cɔ-i si: Wei uvi i lapv-i kopantv tɔ.

Μpυγvle Yesu si: Tɔv, polo na nyá maγamaγa η lakv mpv.

Yesu pote ke Maləta na Mali pa te

³⁸ Yesu na í ufalaa pa tɔhna pote, uena pá tala icate natəli na avl nɔχɔlv í lapv-i mυυlle. Pa yaa avl uvi si Maləta. ³⁹ U wena neu, pa yaa-i si Mali. Ué i ka caγa Tacaa nɔdɛɛ tɛɛ ké na í nukv i seγesvυv. ⁴⁰ Taya tɔv təma kpəpa Maləta, uena pə pekəli-i i taa. Μήρύγυ i kɔma Tacaa kin na í tɔ si: Isu ma neu yeluvu-m ma tike na má cɔkəna taya ke isəntv uvi tv pə wɛ-η teu nté ma ce? Pəle pə tɔv tɔ, heeli-i si í səna-m.

⁴¹ Μpυγvle Tacaa ná cɔ-i si: Hai, Maləta, n kvγi nyá təγi yem ké na η kpetiliyina təma paγale. ⁴² Pəyele mpi pə waasəγi tv pə ké koloməv tike ké. Mali ləsəna təpante, í na nɔχɔlv pa kaa hɔ.

11

Səlmvγv hvlvγv (Matiyee 6:9-13; 7:7-11)

¹ Μήρύγυ kvγakv nakvli Yesu caγa tiili na í səlməγi Iəv. U kɔma na í tɛ, uena i ufalv nɔχɔlv i tɔm-i si: Tacaa, hólí-tvγv Iəv səlməγv isu Yoahaavi ná hólúγv í ufalaa tɔ.

² Μpυγvle Yesu heela-wɛ si: Ye i caa səlməγv í səlmə si:

Tacaa, nyá hətə í wɛɛ kate.

Təγv nyá kawulaya.

³ Haaki-tvγv paa ifemle nteγe tɔχɔnaγa.

⁴ Hólúγi-tvγv suulu ke timpi tə pəntəγəna-η tɔ, isu tá tɔtv tá hvlvγv suulu ke mpa pa pəntəγəna ta tɔ.

Taa yelev na tɔ svv maγasvυv isavav taa.

⁵ Μήρύγυ Yesu tasa-wɛγe heeluv tɔtv si: Ye isu mə taa nɔχɔlv wena taarpav nté, na pɔntv polo ahoο heka na í maγana-i si: Hai, ma taarpav, kənti-m pɔtopotonaa tooso. ⁶ Ma taarpav nɔχɔlv i lunna nteγe mpaav na í tala-m nɔdɔdɔ, pɔcɔ ma feina mpi maa cele-i tɔ. ⁷ Uena i tɔχɔntəle náá cɔ-i hatoo pə taa si: Taa caali-m mpv. Má na ma piya tə təma svv na tɔ takv na tɔ kaləsi. Ma pəsəγi má tasa kvlvv ke nyá tɔχɔnaγa celvγv tɔv. ⁸ Ma heeliyi-me sv, paa i kɔma í kvli na í cele-i i kulanəv təna, pə taya taarpalle tɔv ké i lapv mpv, ama caalvγv ke i kisaa. ⁹ Ue ma heeliyi-meγe sv í səlməγi, paa ha-meγe, í pəkəγi, í hikiyi ké, í makv, pa tvləγi-meγe. ¹⁰ Səlməlv ke pa haaki, na pəkəlv hikiyina, na matv ke pa tvləγi. ¹¹ Wulee mə taa awe pəγaya səlmə-i pɔtopoto na pɔntv cele-keγe pəle ye? Yaa ye ka səlmə-i tinte pɔntv cele-keγe tvv. ¹² Yaa mə taa awe pəγaya səlməna-i yate, na pɔntv cele-keγe pəceka? ¹³ Ye asavav mə mu pəsa mə piya ke kopantv lapv, Tacaa wei i wɛ isətaa tɔ i kaa cela i Feesvγv Nanηtv ke mpa pa səlməγi-i tɔ?

Yesu cəakv i təv tvlaa (Matiyee 12:22-30; Maləki 3:22-27)

¹⁴ Yesu loo uləχəhilu kaavχətaya, uena uləχov se. I se μήρύγυ uena kamumuka svv yəχətγv na pə la samaa ke piti ké sasom. ¹⁵ Μpυγvle pa taa ləlaa pəsənaa si: Pesepule tvv ke uvi i tɔχɔnəγəna avlγaa ləmpa.

¹⁶ Uena Yesu tvv tvlaa taa ləlaa náá tɔm-i si: La piti təmlə na pə hólí sv Iəv tvv ke n lakəna. Pa yəχətə μήρύγυ sv pa naa i waali. ¹⁷ Yesu ná cəkəna pa taa hɔwɛɛ, uena í tɔ-wɛ si: Ye kawulaya wɛɛ na ká fei nəγv kulmaya, nɔdɔdɔ ka yavwaya. Təγaya í wɛ mpv, keke ka yəkəγi ké. ¹⁸ Ye Satavi kawulaya nyəma yooki pa taa pa tike, i kawulaya nyɔχv nté ka isəna? Mpi tɔ, mə tvv sv Pesepule tvv ke ma lookina avlγaa. ¹⁹ Ye Pesepule tvv ke ma lookina avlγaa isu mə hvkəγv tɔ, ué awe tvv ke mə pəyalaa ná lookina pa nyəma? Tənaγa pa maγamaγa paa kəna mə tvv. ²⁰ Ama ye Iəv tvv taa ké ma lookina avlγaa, ué Iəv Kawulaya wɛ mə tɛɛ mə tɛɛ keke.

²¹ Yolv tvv tv í taja i təγaya ke teu na yoou wontu, pvləpv u tokiyina i wənav. ²² Ama wei i kəla-i tvv tv í kɔma na í kvli i tɔv na í pəsi-i, ué i ləkəγi i yoou wontu nti uvi i taakaya təγv, na í məhna i wənav mpi, na í tala ləlaa.

²³ Wei i fei ma tɔv, pɔntv ké ma kolontv ké. Wei u səhna-m tɔsvov tɔ, i yaasəγi ké.

*Iləyən wei pa loowa tə i məlvəy
(Matiyee 12:43-45)*

²⁴ M̄p̄r̄ȳō Yesu təma si: Ye pa loowa iləyən, wəlaya taa k̄e i cəok̄i si i həesi. I laŋəyi, ləna i taɣan̄i i taa si: Maa məli təyaya ŋka ka taa maa luwa təȳo. ²⁵ I tak̄i k̄e ka taa, l̄e i k̄a maɣana pa hasa-ke na p̄a taɣan̄i p̄a tənaxa teu. ²⁶ P̄əle t̄o, i puki k̄e na i caa aləyaa lələa mpa pa k̄əla inəyi isayatu təȳo naatosomp̄əyoləyā, na p̄a k̄ə na p̄a caya təyaya ŋke ka taa. l̄ena ləŋ nyəntu n̄aa məli na t̄ə la sana na n̄əən̄əo nyəntu.

Kupantu maɣamaya siyisiyi

²⁷ Yesu tənna n̄p̄r̄ȳō yəyətəȳu, l̄ena alv n̄əȳəlv i yəyətəna n̄əȳo səsaya ke samaa taa si: P̄w̄e nȳa too wei i l̄əla-ŋ na n̄ m̄s̄i-i t̄o, i nyulelej we s̄əȳəntu.

²⁸ M̄p̄r̄ȳō Yesu cə alv in̄i si: Mpa pa nu l̄əo Təm na p̄a t̄əki-ti, p̄ontən̄aa nt̄e nyulelej nȳəma te.

*Piti t̄əml̄e nyuləȳu
(Matiyee 12:38-42)*

²⁹ Samaa tənna-i nyəkuȳu ke s̄əsəm, l̄ena i s̄u i faaci taa si: Kufalan̄ ȳəlaa pane asayaa k̄e. Piti t̄əml̄e nte t̄ə h̄əl̄əȳi si l̄əo lakəna t̄əȳo mpe pa caaki. l̄e pa kaa na nat̄əli, ye p̄ə taɣa Yonaasi nyənt̄e. ³⁰ Isəna mpi p̄ə lapa Yonaasi kin̄ t̄o p̄ə h̄ula Ninifi nȳəma k̄e si l̄əo lakəna. Na mpu in̄i t̄ə t̄əȳo Yul̄ P̄əyaya mā ma nyəntu k̄a h̄əl̄i kufalan̄ ȳəlaa t̄ə t̄o si l̄əo lakəna. ³¹ Ye p̄ə tala h̄uule wule, ilim m̄p̄ətəŋ t̄əo wulav alv nyəŋ k̄a ku kufalan̄ ȳəlaa pane pa t̄əm ke mpi p̄ə t̄əo l̄e i ka lu hatoo t̄ətu poolun̄ taa na i k̄əo, si i nuki isəna Salumən̄ yəyətəna l̄əmaɣas̄e t̄o. P̄əc̄s̄ p̄uləp̄u we c̄əne na p̄ə t̄e Salumən̄ t̄əcayacaya. ³² Ye p̄ə tala h̄uule wule Ninifi nȳəma k̄a ku kufalan̄ ȳəlaa pane pa t̄əm. P̄ə taɣa p̄ulv, kuyən̄ku p̄ele pa nu Yonaasi waas̄o t̄o, pa yela pa isayatu ke krapk̄raa k̄e. P̄əc̄s̄ p̄uləp̄u we c̄əne na p̄ə t̄e Yonaasi in̄i.

*Mpi t̄ənȳu naana t̄o
(Matiyee 5:15; 6:22-23)*

³³ N̄əȳəlv u m̄s̄əyi f̄ət̄əla na i ŋməsi-i, yaa i pam̄-i nyanaya t̄e. Ama i su-i timp̄i taa i w̄e pi naa ȳəlaa t̄əna t̄əȳo. l̄ena mpa pa k̄əŋ t̄o, f̄ət̄əla k̄əko na-w̄e. ³⁴ M̄p̄r̄ȳō p̄ə w̄e na nȳa is̄e. An̄i a k̄əna nȳa t̄ənȳu p̄əl̄imil̄e f̄ət̄əla. Ye nȳa is̄e i naaki teu, p̄ə waas̄əyi nȳa t̄ənȳu t̄ənaya. Ama ye nȳa is̄e i yul̄oma, nȳa t̄ənȳu t̄əna p̄əl̄imil̄e we s̄əkp̄et̄ȳu t̄e k̄e. ³⁵ La laakali, p̄ə taa k̄əo na isəna n̄ naaki t̄o p̄ə məli s̄əkp̄et̄ȳu. ³⁶ P̄ə w̄e mpu t̄o, ye n̄ naa t̄əcīcī, na p̄ə f̄ei-ŋ t̄əȳuyulee, n̄ naa teu k̄e, is̄u f̄ət̄əla k̄əko naakuȳu yul̄o t̄ə s̄əkp̄et̄ȳu f̄ei.

*Falisanaa na l̄əo Təm seɣesəlaa tooluȳu
(Matiyee 23:1-36; Maləki 12:38-40)*

³⁷ Yesu t̄əma yəyət̄ȳu ke mpu, l̄ena Falisa n̄əȳəlv i yaa-i si i s̄u i t̄e na i nȳəo l̄əm. M̄p̄r̄ȳō Yesu suw̄a Falisa t̄e na i niki t̄əȳo. ³⁸ Falisa nawa i t̄əki na i nȳəkəna asilima, l̄ena p̄ə lapi-ha. ³⁹ Tənaya Tacaə t̄əma-i si: An̄i Falisanaa mə nyəntu nt̄e mpu. Iyisi na nyənasi waalənaa k̄e i nyaaləyi t̄əlal̄a. Ama p̄ə krayav̄ mə taanaa t̄o, ŋmuləm na isayatu p̄ə h̄uw̄e maɣaləna. ⁴⁰ L̄əmaɣas̄e f̄einaa m̄e, l̄əo wei i ŋma yul̄o t̄əo t̄o, l̄e i w̄ena i ti na wei i ŋma yul̄o lotu taa t̄o ȳe? ⁴¹ P̄ə k̄əla teu si i ha mpi i w̄ena mə iyisi na mə nyənasi taa t̄əȳo k̄onȳənt̄əna, l̄e p̄ə t̄əna pu w̄e-m̄eɣe teu.

⁴² Pop̄ətu f̄ei, Falisanaa m̄e, mə t̄əm we wayo k̄e. I k̄p̄es̄əyi nyutu nti pa yaaki si mant̄i na luu t̄o na tuusi hat̄o t̄əna na i h̄il̄iyi na i l̄əs̄əyi l̄əo k̄e p̄ə h̄əȳəl̄əŋ naan̄əw̄a taa k̄ul̄əm. P̄əȳele mə paa f̄eina tampana t̄ənȳu na l̄əo s̄əlv̄ȳu t̄əm. Ama tampana t̄ənȳu na l̄əo s̄əlv̄ȳu t̄əm ke pu m̄əna i sēs̄əna is̄əle, l̄e i taa s̄əo h̄əȳəl̄əŋ naan̄əw̄a taa k̄ul̄əm in̄i i t̄əo.

⁴³ Falisanaa m̄e, mə t̄əm we wayo k̄e. Yuta nȳəma t̄əkotil̄enaa taa, teeli teeli t̄əcayal̄enaa k̄e i p̄ək̄əyi. Na i s̄əla pa sēki-m̄eɣe samaa taa k̄e na p̄a l̄un̄iyi. ⁴⁴ Falisanaa m̄e, mə t̄əm we wayo k̄e. I we k̄e is̄u p̄əlaan̄ wei i sal̄əta na p̄a t̄əŋ i t̄əo k̄e yem, na p̄a t̄ə nyi si p̄əlaan̄ t̄o.

⁴⁵ Tənaya l̄əo Təm seɣesəlv̄ s̄əso n̄əȳəlv i p̄əs̄əna-i si: Tacaə, n̄ yəyət̄ȳu mpu t̄o n̄ k̄p̄ent̄əna t̄a t̄əȳo na n̄ t̄u.

⁴⁶ M̄p̄r̄ȳō Yesu c̄əwa si: l̄əo Təm seɣesəlaa s̄əsa m̄e, mə t̄əm n̄a we wayo t̄əȳo. I s̄ək̄əyi ȳəlaa ke s̄əȳəla yun̄ nyəna. P̄əȳele mu tu taa-w̄eɣe taav̄ maɣamaya. ⁴⁷ Wayo na mə t̄əm k̄e, mə caanaa n̄a k̄una l̄əo k̄uȳəȳənt̄ə teləsəlaa, na mu h̄əl̄əyi pa p̄əlaan̄ na i taɣan̄əyi t̄ət̄et̄e. ⁴⁸ Isu i lakuȳu mpu t̄o, p̄ə h̄əl̄əȳi k̄e si mə laŋa h̄eena mə caanaa lapa mpi t̄o. P̄ele pa k̄əna l̄əo k̄uȳəȳənt̄ə teləsəlaa, na mə h̄əl̄əȳəna pa p̄əlaan̄. ⁴⁹ P̄ə maɣamaya p̄ə t̄əo k̄e l̄əo l̄əmaɣas̄e ka h̄ula mpu si: l̄əo mā, maa tili l̄əo k̄uȳəȳənt̄ə teləsəlaa na tillaa ke pa kin̄. Ama paa ku l̄ələa, na paa t̄o l̄ələa ke k̄onȳəŋ ke k̄ot̄ȳu. ⁵⁰ Tuu p̄ə ŋma antulinya na l̄əo k̄uȳəȳənt̄ə teləsəlaa mpa p̄a ku t̄o, kaɣana nȳəma nȳəŋ taa k̄e pa s̄əm t̄əm k̄a t̄əna. ⁵¹ Kraya Ap̄eeli k̄uȳu, haləna Sakali wei pa ku k̄ətaɣa t̄əlate na l̄əo t̄əs̄ēle s̄əsōle p̄ə heku taa t̄o pa s̄əm, ma heeliyi-m̄e t̄əfōo k̄e si, is̄u p̄ə t̄əma pa nȳəŋ taa.

⁵² l̄əo Təm seɣesəlaa s̄əsa m̄e, mə t̄əm we wayo k̄e. I t̄əka saaf̄u wei pa t̄əl̄əȳəna l̄əo Təm nȳəm t̄əo t̄o, na mə luɣu f̄ei s̄uuv̄. P̄əȳele u t̄is̄iyi si mpa p̄ele pa caa t̄o p̄a s̄u.

⁵³ Yesu kola tēna, ilēna Iso Tōm segesēlaa na Falisanaa pá sēh i tōo kē nōōheē naale na pááná, na pá maki i nōō tōo na kopōōsōtu ke yem yem. ⁵⁴ Na pá kuuki i nōō si i cotaa ilē pa kpa-i na tēna.

12

Laakali na cēsuyō tōm (Matiyee 10:26-27)

¹ M̄p̄ōyō samaa kota sōsōm ke waatu un, halēna pá tusiyi tēma. Tēnaya Yesu caalēna i ifalaa ke kpaalbuu si: I la laakali na Falisanaa kōkōsōm, pa mānaafikito ke ma yaa mp̄u. ² Pē tēna mpi pē hmelaa tō, isu pē tēna na pē kuli pē tōo. Na pē tēna mpi pē lapa mukaya tēē tō, isu pa tēna na pá nyi-wi. ³ Pē tōo kē paa i ka hmesī tōm na i yōyōti-tōyi ahoō, isu tē yawa ilim taa. Na paa nanj taa kē i wēlētā hkrāh̄yōyū taa, isu pa kpaala-ti na nōō sōsōyā.

Yulv konyamnam (Matiyee 10:28-31)

⁴ Mpa mē i kē ma taapalaa tō, ma heeliyi-mē si i taa nyana mpa pa pēsēyi na pá lēsi yulv weesu yu tike, na pē waali paa pēsēyi pulv tō. ⁵ Maa hōlí-mēyē wei pē mōna si i se tō. I se Iso, un i pēsēyēna na i kō yulv. Pāyēle i pēsēyi na i tō-i tēnaasēle taa. Tampāna tōo isētō, unyēi pē mōna i se.

⁶ Pē tāya santiinaa naale ke pa pēētēyi sum̄p̄ur̄wōnaa kakpasī taa? Paa na mp̄u pa wēv mp̄u tō. Iso tá sōō pa taa kolōm tōo. ⁷ M̄p̄ō un tōtōyō na mē nyōyō taa nyōōsi, Iso nyēmá si tēna si nyōyō kē. Ye mp̄u i taa nōōyō, i kēla sum̄p̄ur̄wōnaa tēcayacaya.

Yesu Kilisiti moyō yaa i kisuyō (Matiyee 10:19-20; 10:32-33; 12:32)

⁸ Ma heeliyi-mē si, ye yulv ta hmesī si i kē Yulv Pēyāyā má ma nyōh, ma māyama yaa tisi Iso isētāa tillaa isentāa si pōntō kē ma nyōh. ⁹ Ama wei i kpeesa yēlaa isentāa si i ta nyi-m, ma māyama yaa tō Iso isētāa tillaa isentāa si ma ta nyōm-i tōtō.

¹⁰ Ye wei i yōyōta Yulv Pēyāyā má ma tōo kē isayātō, paa hōlí pōntō ke suulu. Ama ye Feesuyō Nanj̄t̄ ke i yōyōta isayātō, pa kaa hōlí-i suulu.

¹¹ Ye pē kōma na pá yaa-mēyē nōōōōsi ke Yuta nyēmā tēkōtilēnaa taa, yaa awulaa kpaamēh̄ taa, yaa tōh̄tōnaa kinj, i taa nōōōōsi nti i ká h̄v na i lu na nti i ká yōyōti tō tē tōo. ¹² Feesuyō Nanj̄t̄ ka seysi-mēyē kpaakraa ke nti i ká yōyōti tō.

Tōh̄ tō kōmēl̄h̄ tōm

¹³ M̄p̄ōyō nōōyō lu samaa taa na i tō Yesu si: Tācaa, heeli ma taalv si má na-i tē tala tá caa yelina-tōyō mpi tō.

¹⁴ Tēnaya Yesu pēsēna-i si: Apanj̄ nyá, awe kpa-m mē tōm tāyanlv na mē wontu tallo?

¹⁵ Ilēna Yesu heeli pa tēna si: I la laakali na wēnao lulu yu. Pē tāya pulv tōo, wēnao hiku yu i hōlēyi si yulv tōla-ti se. Paa pōntō ká wēna isu cōnē na le.

¹⁶ M̄p̄ōyō Yesu seē-wēyē isō si: Apalo tōh̄ tō nōōyō ka wēnna halēmnaa, na i kō kutōyō ke pē taa pē ti fēi. ¹⁷ Ilēna i cōyā na i māyāsi i taa si: Isēnāyale maa la ilē? Kpeeh̄ u tak-i-m si má nyēki ma tōyōnāyā. ¹⁸ I taa i taa ilēna i tō si: Ma nyēmá isēna maa la tōyōle. Ma yōkēyi ma kpeeh̄ unyēyē na má su sōōōōh̄. Ilēna má suu kutōyō na ma kōpam lēmpōnaa tēnāyā i taa. ¹⁹ Ilē maa ma la h̄j̄le taa na má tō si, yulv wēna pusi pāyale taa kutōyō ilē pē kaasa wē, ye pē tāya cāyā na tōyō na nyōō na yōōlv̄yō pē pāsī? ²⁰ Tēnaya Iso tōma-i si: Kōmēl̄h̄ nyá, n ká si ahoō anē a māyama yaa. Ilēna má ná wei i ká kpaayā pē tēna mpi n tāyana nyá ti tōo kē mp̄u tō.

²¹ Ilēna Yesu tāsā si: M̄p̄ōyō pē wēē na mpa pa kaa wēnao ke pa māyama yaa pa tike tōo, na Iso isentāa pa ke kōnyōntōnaa tō.

Naani tōyō ke Iso (Matiyee 6:25-34)

²² Pē waali kē Yesu tōma i ifalaa si: I tá ná mpi pē tōo ma heela-mē si i taa nōōōōyō mē tōyōnāyā h̄ka pē wēē si i ká tōyō na i hiki weesin, na mē tōnēh̄ tōo kutākōm pē tōm tō. ²³ Pē tāya pulv tōo, weesu yu kēla tōyōnāyā, na yulv tōnyōyō kēla wontu kōsusuutu. ²⁴ I nyōnna katōkōtēh̄ na i na. Ii tuuki, i kōh̄. Pāyēle i fēi kutōyōyō tēsūle, i fēina krou, Iso calōyōna-i. Na mē tá kēli sumāsī ke tōm nōōōōlē? ²⁵ Paa mē taa yulv ká kō i tōyi isēna, pōntō pēsēyi na i tuusi i tōyi wōle kolōmtāle māyama yaa? ²⁶ Ye i pēsēyi sēkpetu sēkpetu, pepē tōo kē i kōyi mē ti na sōōōōntō nti tē kaasā tō? ²⁷ I nyōnna tawa nyuuto tōkuyō hētu nti tō na i na. Nyuuto nti, tu laki tēmlē tēli, tu lōuki pōōh̄. Paa na mp̄u ma heeliyi-mē si wulav Salōmōh̄ na i tōh̄ tēna i ta suu wontu na i tala paa tē taa kolōmōyō ke kacōka. ²⁸ Ye Iso laki kacōka ke tawa taa nyuuto nti tē wē saja na cele isētō pa tika-ti tō, i kaa la-mēyē kacōka na pē kēli mp̄u? I polo i tēē, u tēh̄ Iso na mē taa tēcayacaya tō se. ²⁹ I taa pēkēli mē ti na i nōōōōyō tam kē mē kutōyōm na mē kōnyōnyōōm pē tōm. ³⁰ Antulinya taa cōnē ma

ta nyi isənaa preekəyənə tələye tam. Ama me mə wənə Caa, na mə Caa inı ı nyəmá mpi í nyuləyi tə. ³¹ I sə nyuyə na İso Kawulaya preekuyə, na İso ká ha-me tətəyə mpi pə kaasaa tə.

Kpan̄tə ləmayasəe í we tĩmpi tənaya í akaluyə wee
(Matıyee 6:19-21)

³² Ma kalakiya nyá, taa nyá, mə Caa sələnə sı ı ha-a-meye ı kawulaya. ³³ I p̄eeti mə kəpamnaa na í məhna pə liyitee na í ha konyontənə. I p̄eeki fatakanəə mpa paa səki tə, na í kaaki mə wənəv ke isətəə tĩmpi p̄əv ı leki tə. Nm̄ulv kaa tala tənaya n̄m̄ulvuyə, p̄əc̄ə puka kaa təyə. ³⁴ Pə taya pulə tə, kpan̄tə ləmayasəe í we tĩmpi, tənaya ı akaluyə wee.

Təmle lataa mpa pa feñiyi tə

³⁵ I tantı na í tan̄aa, í ləli mə həə taa, í m̄vsi mə fətələnə. ³⁶ I la isı təmle nyəma mpa pa tan̄aa sı pa caa í luna akpayale taa na í tə sı: Ma tala, pa t̄vli-ı tə. ³⁷ Cəe inı í tala na í mayana ı təmle nyəma mpe na pa tan̄aa, pa nyuyə lapa leleñ k̄e. Ma heeliyi-meye tampana sı ı kootiyi ı wontu k̄e na í həkənə ı ti, na í h̄oli-weye təcayale sı pá caya na í t̄-weye təyənaya. ³⁸ Paa tap̄ile yaa tefemle ke ı kəma na í kəə na í mayana-weye m̄p̄v na pá tan̄aa, pa lapa nyuleleñ k̄e. ³⁹ I nyi teu sı, ye nyəm ka nyənaya kolə na təyaya caa nyi n̄m̄ulv kəntə waatu, ı kaa yele-ı na í s̄v təyaya taa se. ⁴⁰ M̄e tətə, pə təə k̄e m̄u tayanı mə t̄əyi m̄p̄v. Yulə Pəyaya ma, ma kəñ kəntə ke waatu wei í kaa h̄v təyə.

Təmle t̄v isayav na kəpən̄ pa təm
(Matıyee 24:45-51)

⁴¹ Tənaya Piyee p̄əəsə Yesu sı: Tacaa, ta tike ke n s̄eekənə isə inı, yaa yəlaa tənaya n s̄eekənə-ı? ⁴² M̄p̄əȳle Tacaa c̄waa sı: Aweyele təmle t̄v kəpən̄ na layatv? Ye pə taya wei ı caa ká yelina təyaya feñuyə, sı nyəəsı í kpa təmle nyəma lələa, ıle inı í cəla-weye təyənaya tə. ⁴³ Cəe inı í kəma na í məli na í mayana təmle t̄v inı ı isələ s̄eena təmle nt̄ə tə lapv, ı nyuyə lapa leleñ k̄e. ⁴⁴ Ma heeliyi-meye tampana təə sı, təyaya caa ká tə təmle t̄v inəyi ı kəpam tənə təə feñuyə k̄e. ⁴⁵ Ama ye pə cəpa təmle t̄v inı, na í t̄v ı taa sı: Ma caa kaa kəə ləñ se, ılena í s̄v təmle nyəma ap̄əlvnyəma na əlvnyəma ke m̄p̄v. Na í t̄əki, na í nyəəkı na p̄ə kuyi-ı. ⁴⁶ P̄v kəə na kuyako n̄ku na isəna taa ı taa t̄v ı taa sı təyaya t̄v ka tala tə, ıle í ka s̄v tək̄p̄v. Na ı ká la təmle t̄v inəyi təkən̄kən̄, na í məhna-ı na í p̄eti-ı ma ta nyi isənaa təə.

⁴⁷ Təmle t̄v wei ı nyəmá ı caa luyv t̄e nyəm na í t̄ə tayanı ı ti, p̄əyele ı ta la mpi ı caa səlāa tə, paa həli-ı teu. ⁴⁸ Ama təmle t̄v wei ıle í ta nyi ı caa luyv t̄e nyəm, na í lakı mpi pə m̄vna pá m̄p̄v-ı pə təə tə, p̄eciıu tike ke paa ma ıle. Wei pa ha s̄əəm tə, s̄əəm ke pa kəñı-ı p̄əəsuyv. Na wei pa paasaa na pá kaa s̄əəm tə, s̄əəm taa s̄əəm ke pa kəñı-ı p̄əəsuyv.

Yəlaa fayav ke Yesu təə
(Matıyee 10:34-36)

⁴⁹ Kəkə ke ma kəma tətə təə k̄e m̄vsvuyə, na pə caya-m isı isəntə tə kaa t̄ema m̄vuy ıle m̄hmm̄ teu nt̄e. ⁵⁰ Pə wee sı pá s̄ə-m İso l̄m̄ nap̄əli, ıle ye pa ta s̄ə-m l̄m̄ mpi ma nəyəs̄e kaa t̄e. ⁵¹ Mə h̄v sı h̄eəsvuy ke ma kəna antulinya taa? Aaa, ma heeliyi-me sı koləñə ke ma kəna. ⁵² Pə k̄paya p̄ənente tə, yəlaa ı we kakpasi ke pa təyaya taa, paa fayə. Tooso ká lu naale ıneye koləñə, na naale n̄á lu tooso k̄e koləñə. ⁵³ Cəe ká kulı ı p̄əyalv təə, na p̄əyalv kulı cəe təə. Toto ká kulı ı p̄eələ təə na p̄eələ n̄á kulı toto təə. Pan̄ əlv nyəñ ká kulı poolu təə, na poolu k̄e pan̄ təə.

Waatənəə cəkənəv
(Matıyee 16:2-3)

⁵⁴ M̄p̄əȳ Yesu t̄əma samaa tətə sı: Ye í ná tev p̄v n̄maalaya na ilim tətəle, í t̄əñ k̄pəkpa sı sar̄ə inı tev wee. ılena tampana təə kulə kv nu. ⁵⁵ Na í kəma na í ná ilim nyakı s̄əəm, í t̄əñ sı tahən̄le w̄saa. ılena tahən̄le n̄á h̄ən̄. ⁵⁶ M̄ənəafikinaa me, í lapa isəna na í nyəñ ate na isə pə kəkələnəə fayasvuy, na ı cəkəyənə nti t̄əle t̄ə lakı isəntə tə t̄ə h̄wee.

Kolontu na kolontu pa ciikuyv
(Matıyee 5:25-26)

⁵⁷ Isənaya pə wee na mə mayamaya ı tu mayasəyi sı ı nyi tampana na í t̄əñ-ye ye? ⁵⁸ Ye n wakəla nəȳəlv na í yaa-ñ n̄ənyə, la kookalı na nyá na-ı ı tayanı mə t̄əm ke m̄p̄əv taa na í ta tata h̄v̄lv k̄iñ. Pə taa kəə na h̄v̄lv n̄á t̄v-ñ t̄əñt̄ənəə niñ taa, na p̄ele pá t̄əki-ñ. ⁵⁹ Ma heeliyi-ñ tampana sı ye n ta t̄e pə tənə mpi pa p̄ela-ñ t̄əy f̄el̄vuy n kaa lu tənə.

13

Ye í ta layası t̄ənt̄e í ká sı

¹ M̄p̄əȳ yəlaa nap̄əli pa kəma t̄ənə inəyi k̄pəkpa na pá heeli Yesu sı: Kalilee nyəma nap̄əli pa lakaya kətaya ke İso, ılena Pilati yele na pá kv-we. ² Tənayale Yesu cə-we sı: I h̄v sı Kalilee nyəma mpa pa kv m̄p̄v tə, pa t̄e Kalilee nyəma lələa tənaya kawalası t̄əy pa kv-we? ³ Aaa, ma

heeliyi-me si, pə taya mpu se. Ama mi ta layasi tante, í ká si mə tənaya isu pele pa səpu tə. ⁴ Na yəlaa pələfei hii wei Silowee kutuluɣu kpəsaa na ku takɪ na ku nanɪ tə, í huɔ si Yosalem nyəma tənə taa pele pa kələna isayato na? ⁵ Aai, ma heeliyi-me si, pə taya mpu se. Ama mi ta layasi, í ká si mə tənaya isu pele pa səpu tə.

Fiki tɔɣu ŋku ku lɔlɔɪ tə kv təm

⁶ Mpróyó Yesu sɛɛ-wɛyɛ isə si: Apalɔ nɔɣɔlɔ ɪ ka sɔna ɪ lesɛŋ tunj taale taa ké fiki. Mpróyó ɪ pola pee kooluɣu. Ama ɪ ta maɣana ku tɔɔ ké paa pulɔpu cəcəka. ⁷ Tənaya ɪ tɔma taale təkulɔ si: Nyəni, pusi tooso kɔlɔ ma tɔ kɔntɛ si ma kooliɣi pee. Ama maa makəna pulɔ cəcəka kɛ ku tɔɔ. Seti-ku. Pepe tɔɔ ké ku sɛŋ yem na ku lɔlɔɪ? ⁸ ɪlɛna taale təkulɔ cə-ɪ si: Tacaɔ, tasa-kuɣu yeluuɣu kɛ pɔntɔ, na maa hulɪ na má cəɔna ku kite na ma tɔ hute na má ná. ⁹ Ntanɪ pə taləna pəntɛ ku lɔlɪ pee. Ku ta lɔlɪ ɪlɛ n seti-ku.

Alv icam waasvɔv kɛ kvhɛɛsvɔv wule

¹⁰ Mpróyó kɔyaku kɔhɛɛsvɔv nakolɪ kv wule Yesu sɛyɛsaya Yuta nyəma təkotile natəli tə taa. ¹¹ Pə pamna alɔ kvɔntɔ nɔɣɔlɔ ɪ ka wɛ tənə. ɪ hii ɪlɔɣɔv na pə kəkəlɪ-ɪ pusi pələfei hii tɔcu, ɪ pəsəɣi na ɪ siyisi ɪ tɔɣi paa pəcə maɣamaya. ¹² Yesu na-ɪ, ɪlɛna ɪ yaa-ɪ na ɪ tɔmɪ-ɪ si: Alv nyá, saŋa waalɪ n hika alaafəya ké.

¹³ ɪlɛna Yesu tənɪ ɪ tɔɔ ké ɪ nin, na alɔ siyile siyisi tənɛ unəɣi kraakraa, na ɪ niki ɪsə ké sam. ¹⁴ ɪsu Yesu lapɔ na yulɔ hiki alaafəya kɛ kɔyaku kɔhɛɛsvɔv wule kɛ mpu tɔ pə ta maya Yuta nyəma təkotile nyɔɣu tɔ ntɛ. Tənaya ɪ pəsəna samaa si: Kɔyɛɛŋ naatoso kɛ pa lakɪ təmle. Ye ɪ caa ɪ hiki alaafəya, ɪ kɛsəna kɔyɛɛŋ ɪni ɪ taa na ɪ kɔɔ. ɪ taa kəŋ kɔhɛɛsvɔv wule si pá ha-mɛyɛ alaafəya.

¹⁵ Tənaya Tacaɔ ná cə Yuta nyəma təkotile nyɔɣu tɔ ni si: Mənaafikinaa mɛ, ye pə tala kɔyaku kɔhɛɛsvɔv wule mə taa awe yeki ɪ nav yaa ɪ kraŋaya kɛ tólóyó si ká nyəɔ lom ye? ¹⁶ Yaa ɪ nyəma si Apələham lɔlɔɣu taa alɔ ineyɛ pa kaa waasi kɔyaku kɔhɛɛsvɔv wule? Pəcə Satanɪ təkə-ɪ na ɪ cəəsəɣi-ɪ tɔ pusi pələfei hii ntɔ.

¹⁷ Yesu cə Yuta nyəma təkotile nyɔɣu tɔ unəɣi mpu, ɪlɛna fɛɛlɛ kra mpa paa caa-ɪ tɔ. Ama samaa wei pə kaasaa tɔ ɪlɛ ɪ tənə ɪ lanjɛ ná hɛɛna təma kvpampana nna Yesu lakaya tɔ.

Səɣa pələ təm
(Matiyee 13:31-32; Maləki 4:30-32)

¹⁸ Mpróyó Yesu tasa yəɣɔtɔv si: ɪsu pepɛyɛlɛ ɪsə Kawulaya nəɣəsənaa, na pepɛyɛ maa kɛsəna-kɛ ɪlɛ yee? ¹⁹ Ka nəɣəsəna ké ɪsu yulɔ tuukuɣu səɣa pile kɛ ɪ taale taa na tə nyɔ, na tə pu tɔv tɔsəɔv na sumasi kəŋ na sí tɔv tana kɛ ku pəliŋasi tɔɔ tɔɔ.

Potopoto kvksɔm təm
(Matiyee 13:33)

²⁰ Mpróyó Yesu tasaa si: Pepe cav ké maa kɛsəna ɪsə Kawulaya ɪlɛ yee? ²¹ Ka nəɣəsəna ké ɪsu alɔ maɣasvɔv mɔlɔm kɛ cɛmɛ tɔpam na ɪ kraɣa kvksɔm kɛ pəcə na ɪ tɔ, na ɪ huɣuti na pə tənə pə kra təfɔv tɔ.

Nənəɣo kvkpulaya
(Matiyee 7:13-14,21-23)

²² Yesu kɔlaa si ɪ puki Yosalem, ɪlɛna ɪ sɛyɛsəɣəna mpa kɛ acalɛ sɔsəɔna na səkpena nna a taa ɪ təŋayana tɔ na ɪ puki. ²³ Mpróyó nɔɣɔlɔ pəɔsa-ɪ si: Tacaɔ, ntɔŋ yəlaa pəciimaya tike nyɔŋ kɛ pu ya na?

ɪlɛna Yesu cə-wɛ si: ²⁴ ɪla kookalɪ na ɪ sɔvna nənəɣo ŋka ka wɛ təfəku tɔ. Təm faawu tɔɔ, yəlaa payalɛ ká lɔna tɛ ɪ pá təŋna tənə na pá svv. Ama pa kaa hiki mpa.

²⁵ Mpróyó Yesu tɔma si: Pu kɔɔ na təyaya caa təkɪ na ɪ kaləsi, na mi wɛna awalɪ tɔɔ, ɪlɛ ɪ svv mapɔ ntɛ nənəɣo si: Tacaɔ, tɔlɪ-tv. ɪlɛ ɪ ká cə-mɛ si: Ma ta nyɪ timpɪ ɪ lunaɔ tɔ. ²⁶ Pələyɛlɛ ɪ ka svv yəɣɔtɔv si: Tá na-ŋ tə təkayana na tə nyɔkɪ. Ta ɪcətɛ hapɛɛ tɔɔ ké n tu sɛyɛsəɣi. ²⁷ ɪlɛ ɪ ká lɛlɪ-mɛyɛ yəɣɔtɔv si: Ma ta nyɪ timpɪ ɪ lunaɔ tɔ yoo. Mə tənə ɪ tɛɛ ɪ fɛɛ-m, isayalataa mɛ. ²⁸ ɪ ká kɔɔ na ɪ na Apələham na ɪsaaka na Saaki na ɪsə kvɔyɔtɔv tɔlɛsəlaa tənaya ɪsə Kawulaya taa, na pá fiyita-mɛ na awalɪ tɔyɔlɛ ɪsu ɪ ká tu casɪ kapusi na ɪ nyasəɣi mə tɔɣi kɛla tɛ. ²⁹ Yəlaa ká luna ɪlim təlɪlɛ tɔɔ, na pə tətɔlɛ tɔɔ, na lɛlaa luna pə ntɔyɔŋ na pə mpətəŋ tɔɔ na pá sulɪ ɪsə Kawulaya taa ké tɔyɔv. ³⁰ Waatɔ ɪni mpa pa wɛ lɔlɔ ké kayana tɔ pa taa lɛmpa ká məlɪ waalɪ, na waalɪ nyəma náa məlɪ lɔlɔ.

Yesu lanwakəlle kɛ Yosalem tɔɔ
(Matiyee 23:37-39)

³¹ Waatɔ ɪni ɪ maɣamaya kɛ Falisanaa napəlɪ pa kɔma Yesu kin na pá heeli-ɪ si: Wulav sɔsə Helɔtɪ pɛɛkəɣi-ŋ kvɣv. Pələ pə tɔɔ lu cənɛ na ń layasi ɪcətɛ.

³² Mpróyó Yesu cə-wɛ si: ɪ polo ɪ heeli mə taale haya ŋkɛ si, saŋa na cele pə taa ma tɔyənəɣi alɔyaa, na má waasəɣi kvɔntɔvnaa, na pə kɔfemuyɔ kɛ maa tɛ ma təmle. ³³ Ama pə wɛɛ ké si má

tō ma mpaav ke saŋa na cele na pē kōfemuyū. Pē taŋa pulv, paa kuvī Išo kuvyōtōtō telēsulu ke tiiliyi yem na pē ta kena Yosalem taa.

³⁴ Hei Yosalem, Yosalem, nyá taa ké pa kuvī Išo kuvyōtōtō telēsēlāa, na nyá taa tōtōŋo pa yooki Išo tillaa ke pēe na pá kuvī. Tōm payale ke ma sōlāa sī ma kpeyeliyi nyá taa yēlāa tēna tēkotokoto isu kantuyū papuyū ku piya tō tō. Ama pa kisa. ³⁵ Tō, mē tēyāga ka tēki kaav tēkpatāa, nōŋōlv kaa paasēna-ke. Ma heeliyi-me tēfoō sī, í kaa tasa-m keesuyū, halēna pē tala wule nte í ka yōŋōtī sī, Išo í sēna Tācaa tillu tō.

14

Kvōntv nōŋōlv í waasvū

¹ M̄pōŋō kuvyaku kōheesvūv nakōli Yesu svō Falisanaa sōsō nōŋōlv í tēŋe tōŋōv. Mpa paa wē tēna tō pa caŋaa na pá keŋna-í teu. ² Yulv nōŋōlv í ka sēŋa í isentāa, na tōnvūv tōō asilima kvōntv wēna-í.

³ M̄pōŋō Yesu pōōsa Išo Tōm seŋesēlāa na Falisanaa sī: Ta mpaav taa, pē mvna pá waasi kvōntv ke kuvyaku kōheesvūv wule yaa pá taa waasi-í?

⁴ Ama Falisanaa mpe pa ta tisi cōv. Tēnāga Yesu hōma kvōntv na í waasi-í, na í heeli-í sī í tēe.

⁵ M̄pōŋō Yesu pōōsa Falisanaa sī: Kuvyaku kōheesvūv wule, mē taa awe nawa í pēyāga yaa í nav hōta lōkō taa, na í yeŋe lēsūvōv ke kpakpaa sī kuvyaku kōheesvūv wule? ⁶ Ilēna pá māŋasi-tōŋi cōv na pá kpisi.

Tōŋōv yaav na tēcāŋale kvōpante tōm

⁷ Yesu nawa sī mpa pa yaa tōŋōv ke mpv tō, pa huliyina tēmaŋa kpelee kvōpāna tōō caŋav. Ilēna í seŋesi-wē sī: ⁸ Ye nōŋōlv kpaŋa alv na í yaa-ŋ tōŋōv, n̄ talaa, taa hulina tēcāŋale kvōpante na pēcō. Ntanyí isēntō pa yaa tōŋōlv ílē na í kēla-ŋ. ⁹ Pē taa kōō na wei í yaa-meŋe tōŋōv tō í heeli-ŋ sī: Kuli na n̄ kaasi inēŋe tēcāŋale. Ilē n̄ kvōlōna fēele ntē tēnyōōmū, na n̄ caŋana waali tōō. ¹⁰ Ama ye pa yaa-ŋ tōŋōv, n̄ talaa, caŋāna waali tōō. Ilē wei í yaa-meŋe tōŋōv tō ye í kōma ílē í ká tōna-ŋ sī: Apāŋ nyá, tuusina cōne tōō na n̄ caŋa tēcāŋale kvōpante. Saa unī pa tō-ŋ teeli ke nyá na pa tēna mpa í caŋa m̄pōŋō tōŋōv tō pa isentāa ké. ¹¹ Pē taŋa pulv tōō, wei í hōŋi í ti paa tisi-í, na wei í pasōŋi í ti, paa kuvī í nyūŋv.

¹² M̄pōŋō Yesu heela wei í yaa-í tōŋōv tō sī: Ye n̄ lapa tōŋōnāga yaa acima, taa yaa nyá cewaa, yaa nyá tēētōnaa, yaa nyá lōlvōŋv nyōōma, yaa nyá tōŋōtōnaa lēlāa. Pē taŋa pulv tōō, pēle pa pēsōŋi tōtō na pá yaa-ŋ tōŋōv, na pá lēeti-ŋ nyá kōcōōv ke kpakpaa. ¹³ Ama ye n̄ lapa acima, kvōti kōnyōōntōnaa, na acamaa, na kaakalasi, na yulōmaa, na pá tōŋō. ¹⁴ Waasvō inōŋōle n̄ hika kvōpantu. Pē taŋa pa taa nōŋōlv ká pēsēna na í lēeti-ŋ-ti. Ama Išo ká fēlōna-ŋ kvōŋŋku í ká fēesi sētāa mpa paa lapa kvōpantu tō.

Mpa pa yaa tōŋōv na pá kisi tō (Matiyee 22:1-10)

¹⁵ Pa nu tōm tēne unī ilēna Yesu na mpa pa caŋa tōŋōv tō pa taa lēlv yōŋōtī-í sī: Wei í ká caŋa tōŋōv ke Išo Kawulāŋa taa tōŋōle isu lēlēŋ nulv tē.

¹⁶ Tēnāga Yesu cō pōntv unī sī: Apalv nōŋōlv í lapōna tōŋōnāga tēkpetekpete. Ilēna í yaa yēlāa samaa sī pá kōō pá tōŋō. ¹⁷ Pē kōma na pē pi, ilēna í tili í pēŋalv sī í polo na í heeli mpa í yaa tōŋōv tō sī pá kōō mpv, pē talaa. ¹⁸ Ama pa tēna pa svv-í wiiŋav sī pa kaa pēsī. Kancaalāŋa nyōŋē heela tillu sī: Ma yapa taale, ye ma ta polo ma na-te pē kaa la-m teu. Mpv tō, ma sēlēmōŋi-ŋ mpa, ma kaa pēsī na má kōō. ¹⁹ Lēlv náá tō sī: Ma yapa naŋ kvōhalēŋ ke naanōwa, ma caa ma tamsi-í naale naale na ma falēsī-í. Mpv tō, ma sēlēmōŋi-ŋ mpa, ma kaa pēsī na má kōō. ²⁰ Na lēlv tō tōtō sī: Nōōnōō ké ma kpaŋa alv, ma kaa pēsī na má kōō. ²¹ M̄pōŋō tillu mēla í caa kīŋ na í kēesi-í isēna pē luwa tō. Tēnāga tēyāga caa unī pāáná lapa-í, na í taŋāni tillu ke tiluyū sī: Polo lōŋ ke kvōŋēŋ taa na hapēe nōōsi na n̄ kuu kōnyōōntōnaa, na acamaa, na yulōmaa, na kaakalasi, na n̄ kōna. ²² Pē tāsā pācō ilēna tillu taŋāni mēlvōŋv na í heeli-í sī: Tācaa, ma lapa nti n̄ kēesaa tō, paa na mpv tēcāŋale kpisa yem ké. ²³ Tēnāga tēyāga caa tasa-í tōm sī: Cē mpaŋŋ taa na n̄ cōō kutulūŋ kila kila, ye n̄ hika mpa n̄ kpa-wēŋe yem yem na n̄ svōna na ma tēyāga su. ²⁴ Ma heeliyi-me sī yēlāa mpa pa hōte pa yaanaa tō, pa taa nōŋōlv kaa tōŋōv ma tōŋōnāga.

Mpi yulv ka la na pōcō í pēsī Yesu ífalv tō (Matiyee 10:37-38)

²⁵ M̄pōŋō samaa tuutuuma hu Yesu waali. Tēnāga Yesu pēsaa na í tō-wē sī: ²⁶ Ye yulv í caa í tēŋi-m na í ta lu luyū ke í caa na í tōō, na í alv na í piya, na í taalōnaa na í kvōŋōnaa na í newaa, halēna í kvēntōna í kvēntōna í māŋamāŋa í ti, paa í tēŋa-m, í kaa pēsī na í la ma ífalv. ²⁷ Ye wei í ta sēŋōlī í sēm tesika na í tēŋi-m, pōntv kaa pēsī na í la ma ífalv. ²⁸ Ye mē taa nōŋōlv caa kutuluyū sōsōŋkū ŋmav, í cakī ké na í māŋasi pē tēna pē liyitee nyūŋv, sī í naa sī í liyitee ká tala-í yaa a kaa tala-í. ²⁹ Tēfē í kōŋi í tē kite svv, ilēna í kpisi kvō kvōŋv, na tēlāa kōō na pá wōŋi-í, ³⁰ sī halī yulv í su kutuluyū na í kpisi kvō kvōŋv na? ³¹ Mpv tōtōŋōv pē wēe, ye wulav nōŋōlv í caa í yōōna wulav lēlv, í

caki ké na í mayasi teu na í ná si yoolaa iyisi naanowa (10000) wei í wena to, í pásəyi na í yoona í kolontu wei ílé í wena yoolaa iyisi hiu (20000) to, yaa í kaa pási. ³² Ye í nawa si í kaa pási, í kəsəyi yəlaa ke kotatuyó ké na í tili si pá heeli í kolontu ke ləŋ si í yele tòm nti, na pá suli tiili na pá tayani. ³³ Tənya Yesu tasa-wəye yəətuyó si: Mpu tətəyó mə taa nəyól kaa pási na í la ma ífal, ye pəntó í ta ləsi í konyuluyó ke í nyəm təna to.

*Tòm mpi pu waasəyi pulb to
(Matiyee 5:13; Maləki 9:50)*

³⁴ Tòm ke puləpu mpi pə waasəyi təyó. Ama ye tòm mpi pə ləŋ kəma na í si, pəpəye paa la na pə ləŋ uní í məli? ³⁵ Pəle to pu waasəyi pulb. Paa n ŋmusa haləm taa, paa n pəta hute taa, isu pa lo-wi paasi. Mpa pa wena ləmayasəe to pá ke ŋkəŋ na tòm tənə.

15

*Heu kolepu tòm
(Matiyee 18:12-14)*

¹ Lampuu móláa na tətələta lələa pa pola Yesu kíŋ ke pa təna si pa nu í tòm. ² Tənya pə ta maya Falisanaa na Iso Tòm səyəsələa na pa to si, Yól uné uní na tətələta pa cakəna, na í na-wé pa təkəna. ³ Tənya Yesu pəəsə-wé si: ⁴ Ye isu mə taa nəyól wena heeŋ nté nunowa (100), ləna í taa kólóm tə le, í kaa yele pəyólafəi nunowa inəye nyutu tətəyólə na í tée na í suu kolepu inəyi pəkəyó haləna í na-í? ⁵ I naa-í mpu, ləna í ləŋle hólóm teu, na í kpaŋa-í na í həyól. ⁶ I takí təyaya, ləna í yaa í cewaa na í cəló í cəló nyəma si: I kəə na má na-mé tə yəól. Pə taya pulb, ma ná ma heu wei í ka ləpa to. ⁷ Ma heeliyi-mé si ŋpəyó pə wé, ye isayəu kólóm yelina í isayəu, ləŋhólómle təkí Iso təyaya taa ké í to kə, na pə kəli kəpama pəyólafəi nunowa mpa pa fəina taali nəyól to.

Liyitee nyəətó naanowa taa ləŋkə lepu

⁸ Na í tasa lənti to to si: Ye isu alu nəyól í ka wena liyitee nyəətó naanowa, ləna kólómuyó le, í məsəyi fətələ ké, na í hasa í təyaya təna na í taasi tətətete, haləna í kəə na í na-kv. ⁹ I naa-kuyó mpu, ləna í yaa í cewaa na í cəló í cəló nyəma na í to si: I kəə na má na-mé tə yəól. Pə taya pulb, ma ná ma liyitee nyəəlyó ŋku ku ləpa to. ¹⁰ Ma heeliyi-mé si ŋpəyó pə wé, ye isayəu kólóm yelina í isayəu, Iso ísəta tillaa ləŋ hólóma teu ké.

Pəyaya ŋka ka wakəla ka caa wənav to

¹¹ Mpu Yesu tasa-wəye isə səsə si: Paalə nəyól í ka wenna pəyalaa naale. ¹² Mpu səkpəlu nyəŋ təma í caa si í cəle-í pa wontu həyóluyó ŋku uní í kaya í hiki pa caa uní í səm waali təyó kpaakraa. Mpu pa caa tala-wəye í wənav. ¹³ Pə ləpa wé naale, ləna səkpəlu nyəŋ pəeti í nyəm təna, na í koti liyitee na í suu nyutu təyutulu. I tala təna ləna í suu təkpaaləw ləp, na í təyó í liyitee təna təpai. ¹⁴ I təma a tənya təyó ke mpu, ləna nyəəsí anaam nəyól í lu icate nté tə taa. Mpu í suu wahala taa. ¹⁵ Tənya í pola icate to nəyól í kíŋ na í sələmi təmlé. ləna ílé í pona-í taale si í nyənəyi afanaa. ¹⁶ I nyula teu isu paa afanaa təyənəya mayəya í təyó, ama í ta hiki. ¹⁷ Tənya í cəyaa na í kpaŋa huwé na í mayasi í ti tòm, na í to si: Halí pá to si ma caa təyaya taa ke təmlé nyəma to səsəm, na pá təkí na pá kpisiyi, na nyəəsí ná kuyí maya cənə. ¹⁸ Maa kəli ké na má məli ma caa te. Ma tala ma heeli-í si: Paapa, ma pəntəna Iso, na ma pəntəna nyá to. ¹⁹ Pənté ma ta nəyəsəna si í yaa-ím nyá pəyal. Ama nyənəyi-ím teitei isu í nyənəyó nyá təmlé nyəma to. ²⁰ Tənya í kóláa na í kpaŋa mpaav si í kpeŋ í caa te.

I kəma í wəsəna təyaya, lə í caa loosa-í kele, na í tòm lapí-í pətətəle ke səsəm. Tənya ílé í se ləŋ na í səŋi-í, na í kpiŋi-í na í wayalı-í. ²¹ Mpu pəyal uní í təma-í si: Paapa, ma pəntəna Iso, na ma pəntəna nyá to. Ma ta nəyəsəna í yaa-ím nyá pəyal to. ²² Tənya í caa təma í pəyalaa si: I kəna toko kəpaməŋ ke ləŋ na í suu-í. I ləe-í kukuule ke í mpəle to, na ntəŋkəpala ke í nəhəe taa. ²³ I kəna ta nau wei uní í wena nim ke teu to na í kv, na tə la təyənəya kəpəŋka. ²⁴ Ma pəyal iné pə wé isu í səpəya na í fe. I ka ləpəya na má hii-í. Tənya pa nika acima təyó ke kpaakraa.

²⁵ Pə ləkəya mpu to, pə pamna pəyal səsə ná wəna taale. lə í kəma í luna taale na í wəsəna təyaya, ləna í nu soo na paale pə haŋa kau. ²⁶ Tənya í yaa í təmlé nyəma taa nəyól, na í pəəsí-í si: Pəpə ləpa na pə haŋa mpu? ²⁷ ləna ílé í cə-í si: Nyá neu ílé í mələna, na mə caa kv ta nau wei uní í wé nim ke teu to. Mpi to í tasa-í nau na í alaafəya to pə to. ²⁸ Mpu pəyal səsə uní í nu páná na í kisi təyaya suu. ləna í caa lu na í pəól-í si í suu. ²⁹ Tənya í təma í caa si: Nyəní, puŋi pəyalə ntə ma haləyi nyá taale, na n yəətə nti maa kpeəsəyi. Na paa kuyakv kólómuyó n ta tənta si, soo ma pəyal, kpaŋa pínəya kané, na nyá na nyá taapalaa í ləyelina. ³⁰ Nyá pəyal kəma to, n ka yele ta nau wei uní í wé nim ke teu təyó kuyó na? Pəyele uní í kpaŋana nyá wənav təna təpai, na í polo na í wakələna acacaale. ³¹ Tənya cəcə cə-í si: Ma pu, nyá wé ma kíŋ ké tam

ké, na pə təna mpi ma ti tə nyá tənna tətə. ³² Pə mōna tə la acima ké na tə yəəli. Nyá neu ine, pə we isu i səpaya na i fe. I ká lepaya na ma hu-i.

16

Təmle tv layatv təm

¹ M̄p̄óyó Yesu sɛɛ i fɪlɔaa kɛ iso sɪ: Apalu tonj tv nɔɔlv ka wenna təmle tv nɔɔlv wei i niŋ taa tonj tv unɪ i mələna i wɛnau tənna na i tv tɔ. Tənaya yəlaa polaa na pá maɣana tonj tv unɪ na pá heeli-i sɪ: Nyá təmle tv unɪ i wakələyi nyá wɛnau ké. ² Tənaya tonj tv yaa i təmle tv na i pɔɔsɪ-i sɪ: Nti nti ma nukɪ sɪ n lakɪ tɔ, tə wɛ tampana yaa pəpətɔ? Ama maa ləsi-ŋ ma təmle taa. Mpu tɔ, kɛɛsɪ-m isəna nyá təmle yaasi lapa tɔ na pɔcɔ ŋ tɛɛ nyá nyəŋku. ³ M̄p̄óyó təmle tv unɪ i caɣaa na i huɔ i taa sɪ: Tacaal ləsəyi-m təmle taa tɔ, nteyɛle maa la ilɛ? Anɪ ma kaa pəsi haləm. Pəyɛle pala lapu ná wɛ fɛɛlɛ. ⁴ Ǝhɛɛ, ma nyómá nti maa la, na pá kəma na pá tɔɣəni-m, má taa lan yəlaa mpa paa tɔəki-m tɔ. ⁵ Tənaya i yaa mpa mpa paa wɛna i caa kɛ kəmle tɔɣo kuləm kuləm, na i pɔɔsɪ kancalaya nyəŋ sɪ: Isənaya n wɛna ta caa kɛ kəmle? ⁶ Ilɛ sɪ, Olifinaa nim tonoonaa nunuwa (100) kɛ ma wɛna-i kəmle. Tənaya təmle tv unɪ i heela-i sɪ: Nn naa pə takələya nɔ, caɣa loŋ na ŋ ŋmaa sɪ nim tonoonaa nule na naanowa. ⁷ I yela ilɛ na i ŋmaa lɛlv tɔ sɪ: Na nyá sɛ, isənaya nyá nyəntɛ wɛɛ? M̄p̄óyó ilɛ i cɔ-i sɪ: Tɔɣonaya pɛɛ saakənaa nunuwa (100). Ilɛna i heeli ilɛ sɪ: Nn naa pə takələya nɔ, ŋmaa sɪ tɔɣonaya pɛɛ saakənaa nunuwa. ⁸ M̄p̄óyó tonj tv unɪ i sama i təmle tv isayau inəyi i layatv tɔ. Pə taya pulo, antulinɪya inɛ i yəlaa wɛna nyəm kɛ isəna pa lakəna təma tɔɣo, na pə kəli mpa pa ta kɛ antulinɪya inɛ i nyəma tɔ.

⁹ M̄p̄óyó Yesu tasa-wɛyɛ heeluyɔ sɪ: Má, ma heeliyi-mɛ sɪ i kpaɣa wɛnau ŋku i wɛna atɛ cəne tɔ na i lana na i hiki taapala, na pə koma na i lan-wɪ pa mu-mɛyɛ icatɛ nte tə wɛ tam tɔ tə tə taa. ¹⁰ Wei i tɛ səkpetu taa, mpu unɪ tɔtɔɣo i tɛ sɔsɔntu taa. Na wei i ta tɛ səkpetu taa, mpu unɪ tɔtɔɣo i kaa tɛ sɔsɔntu taa. ¹¹ Ye i lapa cakəli cakəli na atɛ cəne wɛnau, pa kaa nokɪ-mɛyɛ isətta nyəm kɛ cɛlvɔ. ¹² Ye i ta pəsi lɛlv nyəm təkɔvɔ kɛ teu na tampana, lɛyɛ i ká hiki mə maɣamaya mə niŋ nyəm.

¹³ Təmle tv kaa pəsi na i kpi yəlaa naale na i lakɪ pa təma. Ye i kpəpa mpu, i ləmaɣasɛ kəŋ a wɛɛ lɛlv tɔ ké, na i yele lɛlv. Yaa ntanyɪ, i paasəna lɛlv na i kisi lɛlv. Mɛ i kaa pəsi na i kpi Iso na liyitee na i təŋ mpu.

Yesu kəheelitu kɛ Falisanaa

(Matiyee 5:31-32; 11:12-13; Maləki 10:11-12)

¹⁴ Falisanaa nu təm nti tə tənna, ilɛna pá wəŋ Yesu. Pə taya pulo, mpe paa wɛna liyitee kətəi ké. ¹⁵ Tənaya Yesu təma-wɛ sɪ: I lakɪ sɪ yəlaa i nyəni-mɛyɛ tampana nyəma. Ama Iso nyómá mə lotu taa huwɛɛ. Pə taya pulo, mpi yəlaa ná nyənəyi sɔsɔm tɔ, Iso isɛntaa pələ pə ta kɛ pulo.

¹⁶ Moisi kɔsəsuto na Iso kuyɔɣətɔtv teləsəlaa kəŋmanmaatu lapa tɔ waatu haləna Iso lum səlv Yohaani náa kəɔ. Pə kpaɣau waatu unɪ tɔɣo pa sɔv Iso Kawulaya Laapaali Kupaŋ təm kpaalɔv, na paa wei i ləkəna isələ kɔsɛmle sɪ i sɔv Kawulaya ŋkɛ ka taa. ¹⁷ Isətənyɔv na atɛ pə tɛɛv ta tala katɛ kɛ Iso təm taa təmiya kuləmaya saalɔv.

¹⁸ Ye yəlv tɔɣona i alɔ na i kpaɣa kɔfalɔ, i lapa wasanjalətv ké. Ye pa kisa alɔ na nɔɔlv náa təŋ na i kpaɣa-i, pɔntu lapa wasanjalətv ké.

Apalu tonj tv na Lasaa pa təm

¹⁹ Apalu tonj tv nɔɔlv i ka wɛna, na i suuki liyitee wontu tənɣənənyəni kɛ teu. Paa ifemle nte lelen taa ké i wɛɛ, na i təkɪ tɔɣonaya kupaŋka. ²⁰ Pə kaasi kuyɔntu nɔɔlv i ka wɛɛ tətə, na pá yaa-i sɪ Lasaa. I tənna isəntə tɔ hɪŋ kɛ, na i həntaya tonj tv unɪ i tɔyaya nɔɣo. ²¹ Na i tajaɣa sɪ, ye tonj tv unɪ i kəma na i təkɪ i tɔɣonaya na cəɣəlasɪ hoti atɛ, ilɛ i tɔɔsɪ na i tɔɣo. Haləna hasɪ maɣamaya kəŋaya na sɪ niisɪyi kuyɔntu unɪ i hɪŋ taa. ²² Tənaya kuyɔntu unɪ i kəma na i sɪ, na isətta tilaa kpaɣa-i na pá pona-i Apələham cəlvə aləsanna taa. M̄p̄óyó tonj tv unɪ i kəma na i sɪ tətə, na pá pimi-i. ²³ Na i sɔv wahala taa kɛ atətələ taa tənna. Tənaya tonj tv teka i isɛ na i loosi Apələham, na Lasaa caɣa i kəŋkəŋ taa. ²⁴ Ilɛna i wuli na i yaa sɪ: Hai ta caa Apələham, nyəni ma pətɔətələ na ŋ tili Lasaa na i lili i mpələ nɔɣo taa kɛ lum, na i tosi ma nsəmle tɔ na pə tu niyiti-m niyituyɔ maɣamaya. Pə taya pulo tɔ, pə haŋa-m kəkə kanɛ ka taa ké pə tu fɛi. ²⁵ Tənaya Apələham cɔ-i sɪ: Ma pəyalɔ, tɔɔsɪ sɪ, n ka wɛv atɛ tɔ, n tɔɣo nyá lelen kɛ teu, na Lasaa ilɛ i tɔɣo nyəŋ ké pə tu fɛi. Nɔɔnɔ kɛlɛ pə tala ilɛ i lelen sɪ i lanlɛ i hɛɛ, na pə tala nyá wahala. ²⁶ Pələ pə paasi tá na-mɛ tá hɛku wɛ p̄óyó kɛ yem tɛlemm, ŋku kɔ luməŋ na kɔ walasi fɛi tənaya tɔ. Mpu tɔ, yəlv kaa pəsi na i lu cəne na i polo mə kɪŋ, na mə cəlv tɔ kaa pəsi na i lu na i kɔɔ tá kɪŋ cəne. ²⁷ M̄p̄óyó tonj tv unɪ i tasa-i yɔɣətɔv sɪ: Tacaal la suulu na ŋ tili Lasaa kɛ ma caa tɔyaya taa. ²⁸ Ma wɛna newaa kɛ kakpasi kɛ tənna. I polo na i kpaali-wɛyɛ teu, na pələ pá taa kəɔ pá tasa wahala inɛ i taa ké sɔv tətə. ²⁹ M̄p̄óyó Apələham cɔ-i sɪ: Ye kpaalɔv kɛ pa caa, Moisi na Iso kuyɔɣətɔtv teləsəlaa pa wɛɛ ilɛ, pá nuuna pələ. ³⁰ Tənaya tonj tv təma sɪ: Aai hai, ta caa Apələham. Ye isu atɛtənaa taa nɔɔlv

ka mæləna na í maɣana-wɛ, paa layasa tɔnte. ³¹ Apələham tasa-i heeluɣu sɪ: Ye pə kpeesa Moisi na Iso kuyəɣɔtɔtɔ teləsəlaa pə tɔm, paa atetvnaa taa nɔyɔlv ka pɔna, pə kaa tɔna.

17

Lɛlv tusuyu sɔyɔntv
(*Matjyee 18:6-7,21-22; Maləki 9:42*)

¹ Mprɔyɔ Yesu tɔma i ifalaa sɪ: Mpi pu tusi yɔlaa ke isayətv taa tɔ pə kaa lanj. Ama ye pə cəpa wei na í la na i tɔyɔntəle la isayətv, pɔntɔ ká na. ² Ye yɔlv inu i ká la na piya səne sɪ taa nakəli pənti, pə nəɣəsəna pá tɔ pɔntɔ luɣu tɛɛ ké namle na pá tɔsɪ-tɪ tenjku taa. ³ I la laakali.

Ye nyá tɔyɔntəle lapa-ŋ isayətv, yaa-i na í huli-i sɪ i lapa mpi tɔ pə fɛi teu. Ye i tisaa na í layasɪ i kolapɔtv, n kv-təyɪ nyá taa təkpataa. ⁴ Ye wɔle kulɔmtəle taa i pəntəna-ŋ tɔm naatosompɔyɔlaya, na í kɔŋ tam na í wiiki sɪ ma pəntaa ké, n ká huli-i suulu ké.

Taa temnav ke Iso

⁵ Mprɔyɔ tillaa tɔma Tacaɔ sɪ: La na ta taa temnav ke Iso sɔsɔsɪ.

⁶ Tənaɣa Tacaɔ cɔwa sɪ: Isəna í temna Iso ké mə taa tɔ ye pu tu tala isu sɔɔɣa pile ke yasəlaya, paa tɔyɔ ŋku kv səɣa isəntɔ tɔyɔ í tɔma sɪ: Kpɛsɪ təna na í polo ní səŋ tenjku taa, pə lakɪ mprɔyɔ.

Təmle tv kolapəle

⁷ Mə taa awe wɛna yom na í haləyɪ i tawa na í tiikiyɪ i kalakəŋ, na í luna taale ke kpakpaa, na pɔntɔ paatəna-i heeluɣu sɪ: Kɔɔ lanj na í caya na í niki tɔyɔv? ⁸ Aai, i tɔŋ-i ké sɪ: Saa-m, ilena ní layasɪ nyá wontu na í kəŋna-m tɔyɔnaɣa, na má tɔyɔ na má nyɔɔ. Maa haɣaa ilɛ, nyaa caya na í tɔyɔ na í nyɔɔ. ⁹ I ká nəki-i sɛɛv sɪ i lapa mpi i tɔma-sɪ i la na í la tɔ? ¹⁰ Mprɔ inu tɔtɔyɔ na mɛ, ye í kɔma na í tɛ mpi Iso ka tɔ-mɛ tɔ pə lapɔ, i tɔ sɪ: Tə ké təmle nyáma ke yem ké, nti pu wɛɛ sɪ tə la tɔ, tə tike ke tə lapa.

Tɔnyɔv tɔɔ asilima kɔtəŋ nyáma waasvɔv

¹¹ Yesu kolaa na í puki Yosalem, ilena í təŋna Samalii na Kalilee pə hekv taa. ¹² I svokaya ɪcətɛ natəli tə taa, ilena tɔnyɔv tɔɔ asilima kɔtəŋ nyáma napəli pá tɔ na pá suli-i. Pa wɛ yəlaa naanɔwa. Mprɔyɔ pə səɣa poolɔŋ, ¹³ na pá kpeesi-i sɪ: Tacaɔ Yesu, wii tə pətɔtəle.

¹⁴ Tənaɣa Yesu na-wɛ ilena í tɔ-wɛ sɪ: I polo na kətəlaa wiili-mɛ.

Asilima kɔtəŋ nyáma təŋna pote, ilena pə waa-wɛ. ¹⁵ Pa taa lɛlv nawa sɪ pə waa-i mpɔv, ilena í mələna i waali ke kpakpaa, na í sanj Iso na nɔyɔ sɔsɔɣa. ¹⁶ Mprɔyɔ i hota Yesu tɛɛ na í sɛɛ-i sɪ í na təmle. Apəlv wei i mələ mpɔv na í sɛɛ Yesu tɔ, i ké Samalii tv. ¹⁷ Tənaɣa Yesu tɔma sɪ: Pə taya asilima kɔtəŋ nyáma mpɛ pə naanɔwa hikina alaafəyɔ? Na pɔyɔlayafɛi naanɔwa inɛ i wɛ lɛ? ¹⁸ I su pə taa nɔyɔlv ta tu toosi kele sɪ i mələyɪ na í sɛɛ Iso ké í na təmle, ye pə taya kpai tv inɛ i paasi?

¹⁹ Ilena Yesu heeli asilima kɔtəŋ tv sɪ: Kuli, n tɛma Iso na nyá taa tɔ i yɛlaa na í hiki alaafəyɔ.

Isə Kawulaya kəntɛ tɔm
(*Matjyee 24:23-28,37-41*)

²⁰ Mprɔyɔ Falisanaa pɔɔsa Yesu sɪ: Pəlee kele pu tala Iso Kawulaya tɔyɔv ilɛ? Tənaɣa Yesu cɔ-wɛ sɪ: Pə taya sɪ Iso təkɪ i Kawulaya na yəlaa naa təkɛɛlee se. ²¹ Pə taya isu paa yɔyɔtɪ sɪ ka wɛ cəne yaa hatoo təna. Pə taya pɔlv tɔɔ, í nyɪ teu sɪ Iso təŋna i Kawulaya tɔyɔv ke mə hekv taa.

²² Yesu tɛma mprɔyɔ yɔyɔtɔyɔv, ilena í heeli i ifalaa sɪ: Pu kɔɔ na mɛ í nyuli sɪ Yulɔ Pəyaya má ma kuyakɪ í kɔɔ na í na-kv. Ama í kaa na. ²³ Paa heeli-mɛ sɪ í paasəna hatoo təna, yaa í paasəna cəne. Ama mu taa polo sɪ í pəkəyɪ. ²⁴ Yulɔ Pəyaya má ma kuyakɪ wule pu la ké isu tɛv nyəɣəsɔyɔv təŋmɛlv na pə ná na pə cɔɔ antulinya təna təpai tɔyɔ. ²⁵ Ama maa tɔyɔ konyɔŋ ke sɔsɔm, na tá kɔfaləŋ yəlaa pəne paa lə-m təkpataa. ²⁶ Isəna pu lapa Nowee pɔɔle taa tɔ, mpɔv inu pə maɣamaya pu lana Yulɔ Pəyaya má ma kuyɛŋ taa. ²⁷ Pə kɛesa Nowee wɛne anɪ a taa tɔ, pə təkaya ké na pə nyɔɔki, na pə haaki təmaɣa alaa na pə kpəkəyɪ mpɔv yooɔ, haləna kuyəŋku Nowee svv atakaa pɔyɔlvɔyɔv sɔsɔɔv taa na pə yele-wɛ, na lom kɔɔ na pə tɔyɔv pə təna təpaiɔv tɔ. ²⁸ Pu la teitei ké isu pu lapɔ Lɔɔti pɔɔle taa tɔ. Pə təkaya mprɔyɔ na pə nyɔɔki, na pə pɛɛtəyɪ na pə yakɪ, na pə haləyɪ tawa na pə ŋmaakɪ kutuluŋ. ²⁹ Ama kuyəŋku Lɔɔti lu Sətəm təkɛv tɔ, asimti na kəkə pə luna isətəaa təyooɔ isu tɛv, na ká nyaya pə təna təpaiɔv. ³⁰ Kuyəŋku Yulɔ pəyaya má maa kɔɔ tɔ, mpɔv pə maɣamaya pu lana.

³¹ Pə wɔle ntɛ ye pə maɣana yɔlv wɛ kutuluɣu pata tɔɔ na i wontu wɛ təyaya taa, pɔntɔ í taa tɔ sɪ i tiiki na í svv təyaya na í kpaya i wontu nti tə wɛɛ tɔ. Na ye pə pamma taale ke i wɛɛ, í taa tɔ sɪ i mələyɪ təyaya. ³² I tɔɔsɪ Lɔɔti alv tɔm. ³³ Wei í pəkəyɪ i weesuɣu təcɔtutu i təŋna səpɔv ké. Na wei í lapa i təyɪ awusa, inu i ká hikina weesuɣu. ³⁴ Pə wɔle ntɛ pə əhoo, pu pana yəlaa naale hənta nyáalɔyɔ kulɔmɔyɔv tɔɔ, na pə kpaya lɛlv, na pə yele lɛlv. ³⁵ Pu pana alaa naale wɛ nama tɔɔ, na pə kpaya lɛlv na pə yele lɛlv. [³⁶ Pu pana apalaa naale wɛ taale taa, na pə kpaya lɛlv na pə yele lɛlv.]

³⁷ M̄p̄óyó i ufalaa p̄oosa-i si: Tacaa, leyele mp̄u in̄i pu la ile?

T̄onaya Yesu co-we si: Timp̄i pulv s̄apa na pá h̄entaa t̄o, t̄onaya yepelekunaa kotiyi.

18

Alv leelu na wulav pa t̄om

¹ Yesu caa i h̄uli-we si pá s̄ol̄om̄ax̄i Is̄o k̄é tam, pá taa t̄o si p̄e nu-we, ilena í s̄ee-weye is̄o in̄e si: ² Wulav n̄ȳol̄v i ka wenna icate nat̄eli t̄o taa, i paa feina Is̄o. P̄eyele u nȳon̄ax̄i yulv si i k̄é pulv. ³ P̄e pamma alv leelu n̄ȳol̄v naa we icate r̄it̄e t̄o taa, tam k̄é i pukaȳa i kin̄ na í s̄ol̄om̄ax̄i-i si í waasi-i. Si n̄ȳol̄v t̄ok̄ena i ise, na í caa si í waasi-i. ⁴ Paa alv in̄i i puki tam ke mp̄u t̄o, wulav in̄i i kisa-i nunav. P̄e waali k̄é i mayasa i taa si: An̄i ma paa feina Is̄o, p̄eyele maa nȳon̄ax̄i yulv si i k̄é pulv. ⁵ Ama isu leelu in̄e i k̄on̄ȳu tam na í pek̄ol̄ax̄i-m t̄o p̄e t̄o, maa paas̄ena i t̄om na má waasi-i. Tefe i ka k̄on̄ is̄on̄ȳo tam k̄é na í coosa-yi-m.

⁶ M̄p̄óyó Tacaa tasaa si: I ta nu nti wulav isayav in̄e i ȳoȳotaa t̄o taa? ⁷ Ie Is̄o ká yelina nteye waas̄oȳu ke mpa i l̄esaa na pá wiikina- ilim na ahoo t̄o? I ká la kaninika na pa s̄onav na? ⁸ Ma heeliyi-me si: Is̄o ká tayani pa t̄om ke l̄on̄ t̄alev. Ie waatu wei Yulv P̄eyaya ma maa k̄oo t̄o, maa mayana ate c̄on̄eye ȳolaa mpa pa temna Is̄o k̄é pa taa t̄oȳle yee?

Falisa na lampuu m̄olv pa Is̄o s̄ol̄om̄ȳu

⁹ Ȳolaa lel̄aa ka tema pa taa t̄ok̄pataa si mpe pa kena k̄upama ke Is̄o is̄entaa, hal̄ona pá nȳon̄ax̄i lel̄aa ke yem. M̄p̄óyó Yesu s̄ee-weye is̄o si: ¹⁰ Ȳolaa naale k̄p̄ana Is̄o t̄es̄eele taa k̄é Is̄o s̄ol̄om̄ȳu. L̄el̄v ke Falisa na l̄el̄v ke lampuu m̄olv. ¹¹ M̄p̄óyó Falisa s̄on̄na i m̄p̄aa na í s̄ol̄om̄i Is̄o si: Is̄o nyana t̄amle. P̄e taȳa pulv t̄o, ma fei isu ȳolaa lel̄aa w̄ev t̄o. P̄ele pa k̄é n̄mulaa na asayaa na wasan̄kal̄onaa k̄é. P̄óc̄ ma fei isu lampuu m̄olv in̄e i w̄ev t̄o. ¹² Cimaasi na cimaasi, k̄oȳeēn̄ naale naale ya hak̄oȳi n̄ȳo. Na p̄e t̄ona mpi ma hikiyi t̄o, ma l̄es̄ax̄i p̄e h̄oȳol̄on̄ naan̄owa taa k̄ol̄om̄ȳu k̄é na má ha-ŋ. ¹³ M̄p̄óyó lampuu m̄olv ná coosa k̄p̄eeŋa na í kama nȳoȳu na kus̄oȳu fei, na í tek̄ax̄i niŋ si: Ha! Is̄o, ma k̄é isayav k̄é, wii ma p̄et̄ot̄ale. ¹⁴ Ma heeliyi-me si Is̄o na apalv in̄e pa tayanaa, na í k̄ol̄v na í k̄pe. Ama í na Falisa pa ta tayani. P̄e taȳa pulv t̄o, wei i h̄on̄ i ti, paa tisi-i. Na wei í pas̄ax̄i i ti, paa kus̄i i nȳoȳu.

Piya s̄akpesi k̄upant̄o koolutyu (Matiyee 19:13-15; Malaki 10:13-16)

¹⁵ Ȳolaa pukayana piya s̄akpesi t̄ot̄oȳo Yesu si í t̄oni si t̄o k̄é niŋ. Ama Yesu ufalaa na ȳolaa mpe ilena pá kal̄ona-we. ¹⁶ T̄onaya Yesu yelaa na pá k̄p̄et̄ona piya ke i kin̄, na í t̄o-we si: I yele na piya k̄oo ma kin̄, í taa kayati-si. P̄e taȳa pulv t̄o, mpa pa we isu piya t̄o, mpe pa temna Is̄o Kawulaya. ¹⁷ Ma heeliyi-meye tampana si, ye wei i ta p̄esi isu p̄eyaya na Is̄o t̄oȳo i t̄o k̄é kawulaya, p̄ont̄o kaa la kawulaya ŋke ka t̄o ke paa p̄aco.

Yulv ton̄ tv t̄om (Matiyee 19:16-30; Malaki 10:17-31)

¹⁸ T̄onaya Yuta nȳoma nȳoȳu t̄o n̄ȳol̄v i p̄oosa Yesu si: Tacaa k̄op̄an̄, pepeye p̄e wee si maa la ilena má hiki weesuȳu ŋku ku t̄eŋ t̄o?

¹⁹ M̄p̄óyó Yesu co-i si: P̄e lapa is̄ona na ní yaa-m k̄op̄an̄? N̄ȳol̄v ta ke k̄op̄an̄ ye p̄e taȳa Is̄o tike t̄ok̄on̄. ²⁰ N̄ton̄ n̄ nȳomá nti pa suwa si: Taa la wasan̄kal̄et̄v, taa kv yulv, taa n̄mul̄i, taa suu l̄el̄v ke t̄om. Se nyá caa na nyá too.

²¹ T̄onaya apalv ton̄ tv in̄i i c̄owa Yesu si: Ma t̄oka kus̄esuto nti t̄o t̄onaya hatoo ma p̄eaaat̄o k̄é.

²² Yesu nu mp̄u ilena í t̄om-i si: Ama k̄ol̄om̄tv tike t̄ok̄on̄ kaas̄ona-ŋ lap̄v. Polo ní p̄eti p̄e t̄ona mpi n̄ w̄ena t̄o na ní tala k̄onȳont̄onaa ke p̄e liyitee, na cele ní sov ton̄ ke is̄otaa. Ní tema mp̄u p̄e lap̄v ile n̄ k̄oo na ní t̄on̄i-m.

²³ Apalv in̄i i nu t̄om t̄one, ilena i lan̄le wak̄eli t̄ot̄oȳot̄oȳo. P̄e taȳa pulv t̄o, i ka w̄ena k̄é p̄e tu fei. ²⁴ Yesu nawa si apalv in̄i i lan̄le wak̄elaa, ilena í t̄o si: Ama liyitee nȳoma Is̄o Kawulaya sov̄v we kate p̄e tu fei. ²⁵ Is̄ona mpi p̄e we yooyoo k̄é kate si í sov̄vna p̄onyálaya p̄óȳo na í lu t̄o, mp̄u t̄ot̄oȳo p̄e we liyitee t̄o ke kate si í sov̄v Is̄o Kawulaya taa, hali p̄e tu t̄ee mp̄u.

²⁶ T̄onaya mpa pa cayaa na pá nuk̄i i t̄om t̄o, pa t̄oma si: Ie awe ká t̄ol̄ona nteye-ti?

²⁷ M̄p̄óyó Yesu c̄owa si: Mpi ȳolaa ton̄ si p̄e fei p̄es̄oȳu t̄o, Is̄o kin̄ t̄alev k̄é.

²⁸ M̄p̄óyó Piyeē n̄ȳo t̄ok̄pav si: T̄o, ta yela p̄e t̄ona t̄ok̄pataa k̄é na taa hu nyá waali.

²⁹ M̄p̄óyó Yesu co-we si: Ma heeliyi-meye tampana t̄o si, ye n̄ȳol̄v yela i t̄oyaya yaa i alv, yaa i taal̄onaa yaa i k̄ox̄onaa yaa i newaa, yaa i nȳoma yaa i piya ke Is̄o Kawulaya nȳoȳu t̄o, ³⁰ pu ha p̄ont̄o na p̄e k̄eli m̄p̄óyó p̄e k̄p̄ayav n̄on̄oo t̄o. P̄eyele i s̄em waali i ká w̄eena weesuȳu ŋku ku t̄eŋ t̄o.

Yesu s̄am na í fem p̄e t̄om t̄ot̄o (Matiyee 20:17-19; Malaki 10:32-34)

³¹ Μπόγύ Yesu yaa i ifalaa naanowa na naaleye i kin, na i heeli-we si: Töv, tē kraa Yosalem kele. Pē tēna mpi Iso kuyōgotōtu telēsālaa ka ŋmaawa si pu maɣana Yulu Pəyaya mā tō, tənaya pu la. ³² Paa to-m ma ta nyi isənāa niŋ taa. Pēle paa paana-m, paa tuv-m, paa tō-m ntayama. ³³ Paa casa-m hikasi, paa ku-m. Ama kuyeyē tooso wule, maa fe.

³⁴ Ama Yesu ifalaa ta cekēna tōm nti. Tōm nti tē howēe tēe pa tō kē, ile pa ta tu nyəm mpi pē tōm Yesu yōgotāa tō.

*Yesu kuliyi yulm nəyōlv i ise
(Matḡyee 20:29-34; Maləki 10:46-52)*

³⁵ Yesu kōma na i kpeyētēna Yeliko ile, sese yulm nəyōlv i ka caya mpaav nəyō ntē na i laki pala. ³⁶ I nu yēlaa samaa taŋ na pā tēeki, ilēna i pāsō si: Pepe lapa ye? ³⁷ Μπόγύ pa heela-i si: Nasaletī Yesu tēekēna. ³⁸ Tənaya i koo səsōm si: Tafiiti Pəyaya Yesu, nyəni ma pētōtōle.

³⁹ Mpa paa tēe nəyō tō, pēle pa kalēna yulm na pā heeli-i si: Su. Ama ilē i səsōa kooū ke səsōm si: Tafiiti Pəyaya, nyəni ma pētōtōle.

⁴⁰ Μπόγύ Yesu sēŋaa, na i tō si: I kōna-i ma kin. Yulm tala Yesu kin, ilēna Yesu pāsō-i si: ⁴¹ N caa mā la-ŋ we? Yulm cōwa si: Taca, ma caa kē si ŋi la na mā naaki isu maa wēv ma wule taa tō.

⁴² Tənaya Yesu tōma-i si: Töv, naa ile, nyā taa tēmnav ke Iso waasa-ŋ ke. ⁴³ I sūv nav ntē tēne inəyi kraakraa, na i təŋəyi Yesu na i saŋ Iso. Samaa tēna nā mpv, ilēna pā sūv Iso kē sam tōtō.

19

Yesu na Sakee pa tōm

¹ Μπόγύ Yesu sūv Yeliko, ilēna i fayana icate taa na i tēeki. ² Apalv nəyōlv i ka wē tē taa tēna, na pā yaa-i si Sakee. Apalv inū i kēna lampuu mōlaa səsō, na i ka pīlaa kē. ³ I caakaya si i nyi wēi pa yaa si Yesu Yesu tō. Ama i topuluy tō i taa pəsi na i na-i. Mpi tō, samaa nyəkāa kē. ⁴ Μπόγύ Sakee tēe nəyō na i kraaya asewa, na i polo na i kra tūy nakūli ku tō, si Yesu i tēekēna ku tēe ile i na-i. ⁵ Yesu kōma na i tala tēna, ilēna i teki i ise na i tōm-i si: Sakee tii tēav, saŋa nyā təyaya ke maa caya.

⁶ Μπόγύ Sakee tii kraakraa, na i mv Yesu na lanhōlvmlē. ⁷ Pa tēna mpa pa nā mpv tō pē ta maɣa-wē, ilēna pā taŋ si: Halī yulv isayav tēyēle i kolāa i polo.

⁸ Pa tala təyaya taa, ilēna Sakee kolī na i heeli Taca si: Taca, ma seee, maa faya ma kopam ke cali na mā ha konyōntōnaa. Ye maa muɣula nəyōlv na mā təyō i liyitee, maa felī pōntv ke pē tōm liyiti.

⁹ Tənaya Yesu tōma si: Saŋa təyaya kanē kele ka nyōma nā nyūyō ntē. Pē taya pulv, Sakee maɣamaɣa nā kē Apələham pəyaya tōtəyō mēe. ¹⁰ Yulv Pəyaya mā ma kōmaɣa si ma pēekəyi mpi pē lēpa tō na mā ya pē nyūyō.

*Timpi pə wēe tō tənaya pə səsəyī
(Matḡyee 25:14-30)*

¹¹ Μπόγύ Yesu tasa mpa pa nu tōm nti i yōgotāa təyō isō seev. Pē taya pulv, pa kpeyētēna Yosalem tō, yēlaa huəkaya si ntanyi Iso kā sūv Kawulaya təyōv ke tēne inəyi kraakraa na pā nā. ¹² Iso wēi i seē-wē təyōle si: Kawulaya təyaya taa awulumpu nəyōlv i kolēna na i polo tētō pooluy nyəntv si pā tv-i kawulaya, na pē tēma ile i mēli. ¹³ I caakaya tēev, ilēna i yaa i tēmlē nyōma naanowa, na i tala-wēye liyitee nyəyōlvuy nyəyōlvuy ke pa nyōŋ tō. Na i heeli-we si: I taatēna liyitee ane, halī mā polo mā kō. ¹⁴ Ama i icate nyōma luɣy nā fei-i, ilēna pā kōsi tillaa si pā polo pā heeli-we si: Tu caa si apalv inū i la ta wulav.

¹⁵ Pa tv apalv inəyi kawulaya ŋke, ilēna i kolī na i mēli i icate taa. Μπόγύ i kota i tēmlē nyōma mpa i ka cēla liyitee tō, si i naa isēna isēna pē seē-wēnaa tō. ¹⁶ Μπόγύ kancaalaya nyəŋ kolāa na i tō si: Taca, pē seē-m liyitee nyəyōlv naanowa kē nyəyōlvuy ŋku n ka cēla-m tō kv tō. ¹⁷ Tənaya wulav tōma-i si: Pē wē teu, n kē tēmlē tv kopay kē. Timpi isu n lapa teu ke pəcō nyəm taa isəntō tō, n kā təyō acalēe naanowa tō kē kawulaya. ¹⁸ Ilēna naale nyəŋ nāa kolī na i tō si: Taca, pē seē-m liyitee nyəyōlv kakpasī ke nyəyōlvuy ŋku n ka cēla-m tō kv tō. ¹⁹ Tənaya wulav tōma ilē si: Nyaa təyō acalēe kakpasī tō kē kawulaya. ²⁰ Tēmlē tv lēlv nā kolāa, ilēna i tō si: Taca, nyā nyəyōlvuy ŋku n ka cēla-m təyōlv. Ma hōka-kuyv saalaya taa kē na mā su. ²¹ N wē-m səyōntv kē. Pē taya pulv, n kē yōlv katē tv kē. N ta su mpi tō mpəyi n kraakəyi, na timpi n ta tuu tō tənaya n kuy. ²² Tənaya wulav tōma-i si: N kē tēmlē tv isayav kē, nyā maɣamaɣa nyā kuyōgotōtu ke ma kuyōna nyā tōm. N ka nyōmā teu si ma kē yōlv katē tv, na mpi ma ta su təyō ma kraakəyi, pəcō timpi ma ta tuu təyō ma kuy. ²³ Ile pepe tō kē n taa tv ma liyitee ke panci taa? Ma kōma isəntō tō, maa maɣana pē seē a tō na mā krentī na mā mv. ²⁴ Μπόγύ i heela i cōlv nyōma si: I lēeki liyitee nyəyōlvuy ŋkuyv i niŋ taa, na i səsōi nyəyōlv naanowa tv. ²⁵ Tənaya pēle pa cō-i si: Taca, ke ilē i wēna naanowa? ²⁶ Μπόγύ wulav cō-wē si: Ma heeliyi-me si timpi pə wēe tō tənaya pē səsəyī.

Ama wei i feina pulv tɔ, paa pæciimaya kɛ i wena, paa lɛɛki kɛ. ²⁷ Tɔv, i kɔna ma kolontunaa mpa pa kisaa si mǎ taa tɔyɔ pa tɔv kɛ kawulaya tɔyɔ cɔnɛ, na i ku-weyɛ ma isentaa.

*Yesu cayaw ke kraŋaya
(Matiyee 21:1-11; Malaki 11:1-11; Yohaani 12:12-19)*

²⁸ Yesu tema mǔpɔyɔ yɔyɔtɔyɔ, ilena i tɛɛ nɔyɔ na i pukina Yosalem. ²⁹ Pa kɔma pa kɔreyetɔna Petafasi na Petani na Olifinaa pɔyɔ, ilena i tili i ifalaa taa naale si: ³⁰ I polo icate nte tɛ wɛ nɔyɔ tɔv cɔnɛ tɔ. I talaa, i kǎ mayana pa tu kraŋaya pile natɔlɔyɔ ŋmɔnaya. Nɔyɔlv ta cayata tɔ tɔv. I hetɛ-tɛ na i kɔna. ³¹ Nɔyɔlv i pɔɔsa-me si: I hetɔyɛ-tɛ suwe? I cɔ pɔntɔ si: Taaɔa caakɔna.

³² Mǔpɔyɔ mpa i tilaa tɔ pa tɛɛwa, na pǎ mayana pɔ tɔnaya teitei isɔ Yesu ka tɛm-weyɛ heeluyɔ tɔ. ³³ Pa kɔma pa hetɔyɛ kraŋaya pile nte ilena tɔ nyɔma si: I hetɔyɛ kraŋaya pile nte suwe?

³⁴ Ntɛna Yesu tillaa cɔ si: Taaɔa caakɔna.

³⁵ Ilena tillaa pɔna-tɛyɛ Yesu. Mǔpɔyɔ pa pɔ pa wontu ke kraŋaya pile tɔv na pǎ kraɔa Yesu na pǎ cayasi. ³⁶ Yesu tɔŋa tɛɛv, ilena yɔlaa pɔɔki-i pa wontu na i tɔŋ pɔ tɔv. ³⁷ I kɔma i tiikina Olifinaa pɔyɔ na i kɔreyetɔna Yosalem, ilena i tɔŋlaa samaa unɛ i tɔna i laŋɔ hɔlvɔmɛ teu, na pǎ saŋ Iɔv kɛ sɔsɔm ke piti tɔma nna pa nawa tɔ a tɔv si: ³⁸ Iɔv i wɛɛ wulav sɔsɔ wei i kɔŋna Taaɔa tɔŋ tɔ i waalu. Laŋhɔlvɔmɛ i wɛɛ hatoo isɔtaa. Paa wei i tu Iɔv kɛ teeli.

³⁹ Falisanaa napɔli paa wɛ samaa unɛ i hekɔ. Mǔpɔyɔ pɛlɛ pa tɔma Yesu si: Taaɔa, sumsi nyǎ ifalaa mɛɛ.

⁴⁰ Kele na Yesu si: Ma heeliyi-me tɔfoɔ si, paa pɛlɛ pa suma, ate pɛɛ mayamaɔa kǎ kɔlv na ǎ yɔyɔti.

Yosalem tɔv wula

⁴¹ Yesu kɔma na i kɔpɔtɔna icate ke teu, ilena i nyɔni-tɛ, na i wii-tɛ si: ⁴² Aaa, kasa, Yosalem, nyǎ mayamaɔa, saŋa kɔyaku kɔnɛ, ye n ka tu cekɔna cekɔnɔv mayamaɔa ke mpi pɔ pɔsɔyɛ na pɔ ha-ŋ laŋhɔlvɔmɛ tɔ. Ama pɔnɛntɛ pɔ ŋmɛsa-ŋ-wi, n kaa nǎ. ⁴³ Wɛɛ kɔŋ nna a taa nyǎ kolontunaa kǎ cɔɔna-ŋ na yooɔ wontu tɔŋ nyɔntɔ, na paa ta-ŋ kotaya na pǎ nyala-ŋ tɛkɔpɔlɔkɔpɔli. ⁴⁴ Paa napɔti nyǎ na nyǎ taa yɔlaa tɔna tɔnɔŋnaŋ, hali pa kaa tu sɔv pɔlɛ lentɛ ke lentɛ tɔv. Pɔ taya pulv, n taa cekɔna waatu wei Iɔv kɔma si i waasɔyɛ-ŋ tɔ.

*Pɛɛtɔlaa tɔyɔntɔyɔv ke Iɔv tɔsɛɛle taa
(Matiyee 21:12-17; Malaki 11:15-19; Yohaani 2:13-22)*

⁴⁵ Mǔpɔyɔ Yesu sɔv Iɔv tɔsɛɛle taa na i niki pɛɛtɔlaa ke tɔyɔntɔyɔv. ⁴⁶ Na i tɔ-wɛ si: Pa ŋmaawa Iɔv Tɔm taa kɛ si, ma tɔyaya kǎ la Iɔv tɔsɛɛlvɔmɛ kɛ. Ama mɔ pɔsɔna-keɔyɛ ŋmɔlɔa tɔyaya.

⁴⁷ Yesu seɔyɛaya Iɔv tɔsɛɛle taa kɛ paa ifemle nte. Mǔpɔyɔ kɔtɔlaa taa sɔsaa sɔsaa na Iɔv tɔm seɔyɛɔlaa na samaa taa nyɔyɔ nyɔma pa pɛɛkaya si pa kɔyɔ-i. ⁴⁸ Ama pa ta nyi nti pǎ pusina tɔ. Pɔ taya pulv tɔv, samaa tɔna tu ŋkraŋuyɔv ke teu kɛ na pǎ nuki i tɔm.

20

*Yesu pɔsɔyɔ tɔm
(Matiyee 21:23-27; Malaki 11:27-33)*

¹ Mǔpɔyɔ kɔyaku nakɔli Yesu seɔyɛɔaya samaa ke Iɔv tɔsɛɛle taa na i heeliyi Laapaali Kɔpɔŋ. Ilena kɔtɔlaa taa sɔsaa sɔsaa, na Iɔv Tɔm seɔyɛɔlaa, na sɔsaa pa polo ² pǎ pɔɔsi-i si: Heeli-tuyɔ kanjante nte n maki nyǎ taa na n laki isɔntɔ tɔ. Yaa awe tu haŋa-ŋ pɔ mpaav?

³ Tɔnaya Yesu cɔwa si: Tɔv, ma mayamaɔa maa pɔɔsi-meɔyɛ tɔm. ⁴ Iɔv yaa yɔlaa tilina Yohaani si i sɔkɔli yɔlaa ke Iɔv lum? I cɔ-m ma nu.

⁵ Mǔpɔyɔ Iɔv Tɔm seɔyɛɔlaa mayasa-tɔyɛ pa taa pa tike, ilena pǎ tɔv si: Ye tɔ tɔma si Iɔv tilina-i kǎ pɔɔsi-tɔv si: Na pepe tɔv kɛ i ta mv i tɔm? ⁶ Pɔyɛle tɔ tɔma si: Yulv tilina-i kɔlv, samaa tɔna kǎ ku-tɔ na pɛɛ. Pɔ taya pulv tɔv, pɛlɛ pa tema pa taa tɛkɔpataa kɛ si Yohaani kɛ Iɔv kɔyɔyɔtɔv telɔsɔlv.

⁷ Mǔpɔyɔ Iɔv Tɔm seɔyɛɔlaa pɔsɔnaa si: Tɔ ta nyi wei i tila-i Iɔv lum sɔv tɔ se. ⁸ Tɔnaya Yesu nǎ cɔ-wɛ si: Anha, ma kaa heeli-meɔyɛ kanjante nte ma maki na mǎ laki isɔntɔ tɔ.

*Tɔmle nyɔma asayaa tɔm
(Matiyee 21:33-46; Malaki 12:1-12)*

⁹ Pɔ waali kɛ Yesu seɛ samaa ke isɔ si: Yulv nɔyɔlv ka sɔna lesɛŋ tuŋ ke taale tɔcu. Mǔpɔyɔ i caa yɔlaa na i su tɔ taa, ilena i kɔlv na i tɛɛ yɛla na pɔ taanɔ. ¹⁰ Pɔ kɔma na pɔ tala tuŋ unɛ i kooluyɔ waatu, ilena i kɔvɛ i tillu nɔyɔlv, si i polo tɔmle nyɔma kin na pǎ cele-i unɛ i tete. Tɔnaya tɔmle nyɔma mɛɛ pa kpa tillu unɛ na pǎ mǎ, ilena pǎ tɔyɔni-i niŋ naanɔwa tɔyɔlɔyɔli. ¹¹ Mǔpɔyɔ taale tɔ unɛ i tasa i tillu nɔyɔlvɔv kɔsɔyɔ na i tili. Ilena tɔmle nyɔma mɛɛ pǎ mǎ ilɛ, na pǎ tɔv-i, na pǎ tɔyɔni-i niŋ naanɔwa tɔyɔlɔyɔli. ¹² I tasa tooso nyɔŋ ke tiluyɔ, ilena tɔmle nyɔma ma ilɛ, na pɔ kɔ i tɔna, ilena pǎ pɛti-i halɔm na waali. ¹³ Tɔnaya halɔm tɔ tɔma si: Tɔv, isɔnayaɛ maa la ilɛ? Ma mayamaɔa ma kulɔlv wei ma luyɔv sɔv teu tɔyɔ maa tili. Ntanyɛ paa nya i isɔlɛ. ¹⁴ Ama tɔmle

nyáma ná kóma na pá loosi i pəyalu na í puki, ilena pá heeli təma si: Ii loosiyi kpancoou to kəhna nté. I kəə tə ku-i, na taale pəsi ta nyənte. ¹⁵ Mpróyú pá kra-i, na pá ləsi-i taale na waali na pá ku-i.

Tənaɣa Yesu pəəsaa si: Taale tu inu, isənaɣa i ká la təmle nyáma mpe? ¹⁶ I kóma na í kəə, i ká ku təmle nyáma mpeɣe, ilena í caa yəlaa kufama na í su taale taa.

Samaa nu təm tənə ilena pá tə si: Iso í pona tələɣe poolunɣ.

¹⁷ Tənaɣa Yesu caa pa isenta, ilena í tə si: Iso Təm taa pa ŋmaawa si:

Pəle nte tətə ŋmalaa ŋmaakaya na pá lə tə,

ńtə tə təə kəlo ŋmatu təna məlaa na tə səŋ.

Suweyle mpu?

¹⁸ Ye pə cəpa wei na í hoti pəle ńtə tə təə, pə pətətəyi-i ké, i kaa wee hiiu. Ye pə cəpa yulu nəɣolu na pəle ńtə tə hoti i təə, tə taaləyi-i na tətə ké.

Lom wulaw səsə lampuu təm

(Matiyee 22:15-22; Maləki 12:13-17)

¹⁹ Tənə inəyi kprakpa tə Iso Təm seɣesəlaa na kətəlaa taa səsaa səsaa caakaya Yesu ké kpan nté. Pə taɣa pulu təə, pa nyəmá teu si mpeɣe i krəpənaa na í seena iso inu. Ama pa nyámna samaa.

²⁰ Mpróyú pa suu Yesu ke cəŋuɣu, haləna pá caŋ pá tili feŋlaa si pá feŋiyi-i. Ilena feŋlaa mpe pəle pá cəsi isu pa ké kɔpama napəli pəyele yem. Pa makaɣa Yesu nəɣo təə na pa təm kɔpəsətu si pá ná. Pa caakaya ké si pá hiki mpi pə təə paa kra-i tə, na pá tu-i kufəneɛ niŋ taa. ²¹ Tənaɣa pa təma-i si: Taca, tə nyəmá teu si nyá kɔyɔɣotutu na nyá kɔseɣesətu pə təna kɔpantu ké. Nn paasəyənə təə, nn faɣasəyi yəlaa. Ama isəna mpi maɣamaɣa Iso caa si yəlaa í la tə, pə tampana ke n heeliyi. ²² Pə we mpu tə, ta mpaaw taa pə muna tə felu lampuu ke Lom wulaw səsə na?

²³ Yesu təma Iso Təm seɣesəlaa acilayətu tənaya nyəm, ilena í tə-we si: ²⁴ I hul-m liyitee nyəxəlyu na má ná. Awe nyɔyɔ fotoo na i hətə ke pa ŋmaa pə təə?

²⁵ Mpróyú Iso Təm seɣesəlaa cəwa si: Lom wulaw səsə. Tənaɣa Yesu cə-we si: Anha, í cəla Lom wulaw səsə ke mpi i ti tə, na í cəla Iso iləɣe mpi i ti tə.

²⁶ Tə təna nti Yesu yɔyɔta samaa taa tə, feŋlaa ta na isayətu natələyi tə taa. Ama Yesu kucəcətu mələna-weɣe təmsɔyɔ na pá su təkulum.

Səm waali tə fema isəna tu wee tə

(Matiyee 22:23-33; Maləki 12:18-27)

²⁷ Mpróyú Satusee nyáma napəli pa kóma Yesu kin. Satusee nyáma mpe pa tənayana si, sətəa kaa tə na pá fe. Mpróyú pa pəəsaa Yesu si: ²⁸ Taca, Moisi suna-tuɣu kəsətu ke takələsi taa si, yulu í wəna neu, na yulu inu í si na í yele i əlu, na əlu inu í feina-i na pəyaya, neu ká hə leelu inu na í hikina i taalw səlu ke piya. ²⁹ Təə, Yulu nəɣolu na i newaa, paa kəna yulu nyəŋ naatosompəyələya. Mpróyú taalw kraɣa əlu, ilena í si, i fei pəyaya. ³⁰ Tənaɣa naale nyəŋ hama leelu, haləna tooso nyəŋ náá hə tətə. ³¹ Pa naatosompəyələya ŋke ka təna ka səpaya, əlu inu i ta hiki pa taa nəɣolu na pəyaya. ³² Pə waali ké əlu inu i tessa səpu. ³³ Təu, pa təna pa kraɣaw-i mpu tə, sətəa fem wule pa taa aweyele əlu tə?

³⁴ Mpróyú Yesu cə-we si: Antulinya inə i taa cəneɣe apalaa kprakəyi əlaa, na əlaa náa saaki apalaa. ³⁵ Ama apalaa na əlaa mpa pa ké si paa tə na pá fe na pá caɣa cele antulinya wei i kəŋ tə i taa tə, akpayaɛ kaa wee təna. ³⁶ Mpe inu paa tasəyi səpu tətə, paa wee ké isu isətəa tillaa weu tə. Pa fem mpu tə pa pəsa Iso piya ké. ³⁷ Moisi hulaa təkəlekele ké si sətəa ká tə na pá fe. Pə təə ké i yaa Taca si: Apələham na Isaaka na Yakəpu pa Iso, ké timpi pə yɔyɔta hotiya təm tə. ³⁸ Iso ké weesuyi nyáma nyəŋ ké, i ta ke sətəa Iso. Iso inu i təə ké pa təna pa wəna weesin si pá ləki i təmle.

³⁹ Tənaɣa Iso Təm seɣesəlaa taa napəli pa təma si: Taca, n tu yɔyɔta teu ké.

⁴⁰ Pə taɣa pulu, pa taa nyi nti pá pəəsi-i tə.

Isəna Mesii na Tafiti pa wee tə

(Matiyee 22:41-46; Maləki 12:35-37)

⁴¹ Mpróyú Yesu pəəsaa Iso Təm seɣesəlaa si: Isənaɣa pa tən mpu si Mesii ke Tafiti pəyaya ye? ⁴² Pəyele Tafiti maɣamaɣa ná ŋmaa i yontu takələya taa ké si:

Taca Iso heela ma Səsə si,

caɣa ma kəŋkəŋ taa.

⁴³ Haləna má kəna nyá kolontunaa

na í loosi nyá nəəhe ke pa təə.

⁴⁴ Təu, Tafiti ná yaawa si Taca ke, isənaɣa Mesii náa məli na í ké Tafiti pəyaya?

Iso Təm seɣesəlaa laakali lapənav

(Matiyee 23:1-36; Maləki 12:38-40)

⁴⁵ Samaa tēna tōhna Yesu tōm nuw, dēna Yesu tō i ufalaa si: ⁴⁶ I lana Iso Tōm seyesēlaa mpe na laakalu. Pa sōla tokonaa sōsaa suuu kē na pá cōaki. Pa caaki si pá sēeki-wēye kuyeyē taa kē. Yuta nyōma tōkotilēnaa taa, teeli teeli tēcayalē kē pa pēekēyi. Acima taa, sōsaa tēcayalē kē pa pēekēyi na pá caki. ⁴⁷ Mpe pa lēkēyōna leelaa kē pē tēna mpi pēle pa wēna tō. Dēna pá suu Iso sēlēmuyō na pē tayali, si pē hōli si mpeye kōpama. Pē tōō kē paa tē na pá ná katatēlaya.

21

Alv wei i tv santiinaa naale to

(Malōki 12:41-44)

¹ Yesu kōsa iše, dēna í na tōhntōnaa tōyi pa kōhav kē Iso tēsēle sōsōle kōhaan atakaanaa taa. ² Na í ná tōtōyō alv leelu konyōnto nōyōlv, na í pētōyi santiinaa naaleye pē taa tēna. ³ Tēnaya Yesu tōma si: Tōm tampana tōō kē ma heeliyi-mē. Mpi leelu konyōnto unē i tōwa tō, pē kēla panē pa tēna pa kōtōtōm. ⁴ Pē tayā pōlv, yēlaa lēlaa tēna ná kpayā pa liyitee nna a kpiisa yem tōyō na pá haaki. Ama alv unē, paa na í kē konyōntiyya tō i kpayā i liyitee tēna na í tv. Pē ta kaasi-i pōlv si í yana paa tōyōnaya maγamaγa.

Iso tēsēle wakōlvoyō tōm

(Matiyee 24:1-2; Malōki 13:1-2)

⁵ Mpōyō napōli pa cāyāa na pá yōyōtōyi Iso tēsēle tōm si: Pēē kōpana wēna pa lapōna Iso tēsēle kē cañēm tō na mpi mpi pa haaki Iso kē tē taa tō, pē lapa na tō te teu kē. Tēnaya Yesu heela pōntōnaa si: ⁶ Pē tēna mpi í naa isēntō tō, kuyeyēj ká kōō wei i taa pē kaa kaasi pēle lentē na tē tēna lentē tōō tō, paa tūsi pē tēna.

Mpi mpi pē lapv ká hōli si antulinya caa tēm to

(Matiyee 24:3-14; Malōki 13:3-13)

⁷ Mpōyō mpe unī pa pōosa Yesu si: Pōlee kē mpō unī pu la? Na ŋmaatēle nteye pu hōli na tō nyāna si pē wōsaa?

⁸ Tēnaya Yesu si: I la laakalu, í taa yele na nōyōlv kōō na í tolisi-mē. Mpi tō, pāyalē ká kōō na pá haa pa tōyi ma hēte, si mpeyele Mesii, na pá tōh si, pē wōsaa kē. Ama í taa nuna-wē. ⁹ I kōma na í nu yōon na pē tēna pē pēsōyō yem kē kpentōlasi tō pē tan, í taa nyā. Tēle tē tēnaya mpō, pē wēē si tē la na pēcōyō. Ama waali kē antulinya náá kōō na í tēj.

¹⁰ Mpōyō Yesu tāsā-wēye heeluyō si: Tētō katerja lējka ká yōona lējka nyōma, na kawulāya lējka ká kōli lējka tōō. ¹¹ Tētō ká sele pē kaa la nyēnuyō, nyōyōsi na yōlvkōsōkō ká lu tiiliwē tiiliwē. Kōkōlō tōma sōyōnto nyāna na atōma sōsōna ká luna isōtōna na pē tii.

¹² Ama na pōcō tēnē unī tē tēna tē laki dē, paa kpa-mē, na pá tō-mēye wahala sōsō. Paa cele-mēye Yuta nyōma tōkotilēnaa taa nyōma, na pēle pá huōna-mē. Paa tō-mēye salōkanaa, paa ya-mēye nōnōōsi kē awulaa sōsaa na tētō tōkōlāa pa kin kē ma tōō. ¹³ Ama tēna wēye pu topili-mēye mpañ si í hōli ma tōm tampana. ¹⁴ I tayāni mē ti si, paa pu la isōna, í taa nēyōsi nti í ka hūv na í lu tō na pē ta tata. ¹⁵ Pē tayā pōlv, ma maγamaγa maa tāsōna-mēye layātō kē tōm nti í ká yōyōtō na mē kolontūnaa taa nōyōlv kaa na kōcōcōtō, pāyele pa kaa kēē pa nyōntō tō. ¹⁶ Mē cañnaa na mē tōona na mē taalōnaa na mē newaa na mē nyōma na mē cewaa ka tu tōna-mēye mē kolontūnaa niñ taa, hali paa kv mē taa pāyalē. ¹⁷ Yēlaa tēna taa ká kpana-mēye ma tōō. ¹⁸ Paa na mpō mē taa nōyōlv nyōyō kaa hōli-i hōlvuyō maγamaγa. ¹⁹ Iē mū nyāya apalōtō, pu ya mē nyōōj.

Yōsalem yōkōyō tōm

(Matiyee 24:15-21; Malōki 13:14-19)

²⁰ Ye í kōma na í ná yoolaa kōpiñ tama Yōsalem kē kotāya, í nyi si i yōkōyō wōsaa kēle waatv unī. ²¹ Mpō unī tō, mpa pá wē Yuta, pa se na pá kpa pōñ. Na mpa pēle pá wē Yōsalem taa, pá lu na pá hatōli. Na mpa pēle pá wē tawa taa, pá taa kpe. ²² Pē tayā pōlv, kuyeyēj unī i taa kē pu naasi Yōsalem nyōma dēna pōcō pē tēna pē lá isu paa ŋmaav Iso Tōm taa tō. ²³ Ahusitōnaa na asōj pa tōm ká la wāyō kē waatv unī. Wahala ká tōō icatē ŋtē tē taa, yēlaa panē paa ná Iso pááná. ²⁴ Paa kv-wē na layātē, paa kpa-wēye yomle kē piitimnaa tēna taa. Ma ta nyi isōnaa kē pu yelina Yōsalem na pá páálōyi í taa, halōna pēle pa waatv kōō na í su tēnaya.

Yōlv Pāyāya kōnte

(Matiyee 24:29-31; Malōki 13:24-27)

²⁵ Pu hōli ŋmaatēē kē ilim na isōtō na isōtōlvñasi pē tōō. Lanwakōlle sōsōle ká kpa katerja tēna, na nēyōsē ká kv-wēye tējku na í hōla sōsōna pē kōkōtē sōsōle tōō. ²⁶ Yēlaa ká hūv mpi pu kōō antulinya tēna taa tō pē tōm, dēna sōyōntō sōsōntō kpa-wē na pá si pa tūj tōō kē yem tēkprētū. Pē tayā pōlv tōō, pu ciyiti isōtōnyō taa kōkōlōnaa. ²⁷ Waatv unēyi paa na Yōlv Pāyāya má ma sējā isōjmontuyō tōō, na má tiiki na ma tōma kē sōsōm na ma teeli. ²⁸ I kōma na í na mpō unī pē suv lapv dē, í kōsi mē nyōōj na isō na í feesi tōfōvō. Pē tayā pōlv, mē waasōyō caana kōnte.

Fiki tɔvɔ tɔm
(Matiyee 24:32-35; Malaki 13:28-31)

²⁹ Mprɔyɔ Yesu tɔma-we si: I nyɛnna tɔvɔ ŋku pa yaa si fiki tɔ na tɔvɔ lɛlɛŋ na i na. ³⁰ Ye i kɔma na i sɔv nɛɛtɔvɔ i nyɛmɔ kprakraa si hɛɛsɔvɔ tɔlaa kɛ. ³¹ Mpu tɔtɔɔ pɛ weɛ, i kɔma na i na mpu unɛ pɛ laki, i nyɛ kprakraa si Isɔ Kawulaya wɔsaa. ³² Tampana ke ma heeliyi-me, yɛlaa mpa pa wɛv isɛntɔ tɔ pa kaa si pa tɔna na pɛcɔ pɛ tɔnaya mpu pɛ la. ³³ Isɔtɔvɔvɔ na atɛ kɔ mɔki yem. Ama ma kɔyɔɔtɔvɔ kaa saɔli paa pɛcɔ.

I feŋ teu

³⁴ I la laakali, i taa ye le na tɔtɔɔɔle na sɔlvɔyɔɔle pɛ pɛsi-me, na kaɣana antulinya unɛ i nyɛntɔ nɔɔsɛɛ ku-me. Ye i paasɛna mpu kɔyaku ŋku ku tuti-meyɛ. ³⁵ Pɛ kɔŋ kuuu ke antulinya tɔna taa yɛlaa tɔna tɔmaa kɛ isɔ pa pɛtɔvɔ puluɣu tɔ. ³⁶ Pɛ tɔ tɔ i feŋ na i sɛlɛmɔyi Isɔ kɛ tam, na i hiki toma na i lu mpi pu kɔ tɔ pɛ taa, na i kɔɔ i sɔŋ Yɔlv Pɔyaya mɔ ma isɛntaa.

³⁷ Yesu sɛyɛsaya Isɔ tɔsɛɛle taa kɛ ilim ilim na i mɔlɔyi Olifinaa pɔvɔ tɔ kɛ taanaya taanaya na i sɔvki. ³⁸ Yɛlaa tɔna pukaya Isɔ tɔsɛɛle taa kɛ tanan tanan tɔhuluhulu na pɛ nuki i waasv.

22

Yutaasi kɔlɔmɔtɔ tɔm
(Matiyee 26:1-5; Malaki 14:1-2; Yohaani 11:45-53)

¹ Potopotonaa mpa pa taa kɔkɔsɔm fei tɔ pa acima wena pa yaa si Tɛɛv acima tɔ a wɔsaa. ² Mprɔyɔ kɔtɔlaa sɔsaa na Isɔ Tɔm sɛyɛsɔlaa pa tɔŋna maɣasɔvɔ ke isɛna paa la na pɛ ku Yesu tɔ. Ama pa sɔɔmɔyaaana samaa kɛ.

Yutaasi sɔɔlv puwa si i tɔvɔ Yesu kɛ nyɔvɔvɔ nyɔma niŋ taa
(Matiyee 26:14-16; Malaki 14:10-11)

³ Mprɔyɔ Satanɛ sɔv Yutaasi Isɔkaleeu pa naanɔwa na naale taa lɛlv taa. ⁴ Uɛna i polo na i na kɔtɔlaa sɔsaa, na Isɔ tɔsɛɛle sɔsɔle tanlaa taa sɔsaa pɛ sɛyɛsi isɛna i kɔ la na i tɔ Yesu kɛ pa niŋ taa tɔ na pɛ su. ⁵ Tɔnaya pɛle pa lanja hɛɛwa sɔsɔm. Uɛna pɛ tɔ si paa ha-i liyiteɛ. ⁶ Uɛna Yutaasi tisi, na i sɔv pɛɛkɔvɔ ke kɔyaku kɔpanɔku ŋku ku taa i kɔ tɔ Yesu kɛ pa niŋ taa na samaa ta nyɛ tɔ.

Tɛɛv acima kɔtɔɔvɔ tayanvɔvɔ
(Matiyee 26:17-25; Malaki 14:12-21; Yohaani 13:21-30)

⁷ Potopotonaa mpa pa taa kɔkɔsɔm fei tɔ pa acima kɔyaku ŋku ku wule pa kɔvɔ Tɛɛv acima i wɛɛsi tɔ ku tala. ⁸ Mprɔyɔ Yesu kɔsa Piyɛɛ na Yohaani si: I polo i tɔsɔyi-tɔvɔ Tɛɛv acima tɔɔnaya.

⁹ Tɔnaya Piyɛɛ pa pɔɔsa-i si: Lɛye n caa si tɔ tɔsi-ke?

¹⁰ Uɛna Yesu cɔ-we si: I naa, i kɔ kɔɔ isɔ i sɔv icatɛ tɔ, i kɔ sulina apɔlv nɔɔvɔ na i sɔɔɔla lɔm na hɔyaya. I tɔŋ-i na i sɔv tɔyaya ŋka ka taa i kɔ sɔv tɔ. ¹¹ Uɛna i pɔɔsi tɔyaya tɔ si: Taca si, kutululɔvɔ ŋku ku taa kɛ i na i ifalaa paa caɣa na pɛ tɔvɔ Tɛɛv acima kɔtɔɔvɔ? ¹² Apɔlv unɛ i kɔ hɔli-meyɛ atɛ na isɔ kutululɔvɔ taa kɛ nan sɔsɔvɔ nakɔlɔyi isɔta, ŋku ku taa wɛ wontu nti i kɔ lana tɔ. Ku taa tɔnaya i kɔ tɔsi pɛ tɔna.

¹³ Mprɔyɔ Piyɛɛ pa polaa na pɛ maɣana teitei isɔ Yesu ka heela-we tɔ. Na pɛ tɔsi Tɛɛv acima kɔtɔɔvɔ ke tɔna.

Taca sɔm tɔɔvɔvɔ
(Matiyee 26:26-30; Malaki 14:22-26; Kolenti I 11:23-25)

¹⁴ Tɛɛv acima waatu tala, uɛna Yesu na i tillaa pɛ caɣa tɔvɔ. ¹⁵ Uɛna i heeli-we si: Isɛna ma nyula teu si mɔ na-me tɔ tɔvɔ Tɛɛv acima tɔɔnaya na pɛcɔ mɔ sɔv ma kɔnyɔntɔɔvɔle taa tɔ pɛ we sɔɔntɔ. ¹⁶ Pɛ taya pulv tɔ, tampana ke ma heeliyi-me si ma kaa tasa-yɛyɛ tɔvɔ halɛna pɛ kɔɔ pɛ hɔli i tɔvɔ tampana ke Isɔ Kawulaya taa na pɛcɔ.

¹⁷ Mprɔyɔ Yesu kɔyaya sɔlvɔm na kɔvɔ, na i sɛɛ Isɔ kɛ i na tɔmlɛ na i tɔ si: I mu-wi na i nyɔɔ mɔ tɔna. ¹⁸ Pɛ taya pulv, ma heeliyi-me si pɛ kɔyavɔ pɔnɛntɛ tɔ ma kaa tasa sɔlvɔm nyɔɔvɔ halɛna Isɔ kɔɔ na i tɔvɔ i Kawulaya na pɛcɔ.

¹⁹ Pɛ waɔli kɛ Yesu kɔyaya potopoto na i sɛɛ Isɔ kɛ i na tɔmlɛ, uɛna i faɣa-i na i cɛle-we na i tɔ si: Potopoto unɛ i kɛna ma tɔnɔvɔ ŋku pɛ ha mɔ tɔ tɔ. Mprɔyɔ i kɔ laki na i tɔsɔyi ma tɔ.

²⁰ Pa tɛma tɔvɔvɔ uɛna Yesu kɔyaya kɔvɔ ke mpu tɔtɔ na i tɔ si: Kɔvɔ unɛ i kɛna Isɔ nɔɔvɔ pɛɛlvɔvɔ kɔfam yoo, na ma calɛm mpi pɛ kɔpɛma mɔ tɔ tɔ mpi pɛ hɔlvɔna pɛ tampana.

²¹ I nyɛi teu si wei i tɔvɔ-m kolontunaa niŋ taa tɔ i wɛ cɛnɛ, na ma na-i tɔ tɔkɛna. ²² Tampana tɔvɔ Yɔlv Pɔyaya mɔ maa tɛɛ kɛ isɔ Isɔ kɔ sɔv tɔ. Ama wei i tɔvɔ-m kolontunaa niŋ taa tɔ i tɔm wɛ wayo.

²³ Tɔnaya Yesu ifalaa sɔv tɔmɔya pɔɔsɔvɔvɔ si: Uɛ tɔ taa awe kɔ lana nteyɛ mpu?

Sɔsɔantv tɔvɔ hɔm

²⁴ M̄p̄r̄óȳo Yesu ifalaa s̄ov h̄om ke pa taa pa tike si pa naa wei paa nȳən̄əȳi s̄os̄o t̄o. ²⁵ T̄ən̄əȳal̄e Yesu si: Piit̄im̄naa awulaa s̄os̄aa ñmak̄əł̄əȳi pa ȳəłaa k̄é. Na m̄pa pa k̄é t̄oñt̄v̄naa t̄o, p̄el̄e pa caa pá cȳuys̄iȳi-w̄eȳe ta caa ta caa k̄é. ²⁶ Ama me ile p̄é taa w̄ee m̄p̄r̄óȳo m̄ə k̄iñ. M̄ə taa s̄os̄o í p̄əs̄i i t̄əȳi m̄ə s̄əkp̄el̄u, na wei i k̄é wulav̄ t̄o, í p̄əs̄i i t̄əȳi t̄əml̄e latv̄. ²⁷ Kot̄əȳo latv̄ na wei pa lak̄i-ku t̄o, awe k̄əł̄əna? P̄ə taȳa wei pa lak̄i-ku t̄o. Añha, m̄p̄o in̄əȳi na má, ma w̄e m̄ə h̄ek̄o k̄é is̄u kot̄əȳo latv̄. ²⁸ M̄e m̄ə t̄əka m̄ə t̄əȳi teu na í ta k̄isi-m̄ ma wahalanaa taa. ²⁹ P̄ə t̄əo k̄é ma w̄əȳi-m̄eȳe kawulaya is̄u ma Caa ná t̄ȳo ma t̄o. ³⁰ Má na-me tu t̄ək̄əna na t̄ə nȳəok̄i ma kawulaya taa, na í k̄á c̄aȳa kumlee t̄əo na í huok̄əna l̄seȳel̄i k̄p̄eka naan̄owa na naale.

Sim̄əñ k̄p̄ees̄ȳv̄ t̄əm̄ k̄paal̄v̄ȳo
(*Matiyee 26:31-35; Mal̄əki 14:27-31; Yohaanu 13:36-38*)

³¹ M̄p̄r̄óȳo Yesu t̄əma si: Sim̄əñ Sim̄əñ Sim̄əñ, ke ñk̄raññ. Satan̄i s̄əł̄əma n̄əȳo na p̄é ha-i si i paȳal̄əȳi m̄ə t̄əna is̄u pa paȳal̄əȳo t̄əȳən̄əȳa p̄ee na pá l̄əs̄əȳi l̄əv̄t̄o t̄o. ³² Ama ma s̄əł̄əma l̄əo k̄é nȳá t̄əo si p̄é taa k̄əo na ñ yele l̄əo k̄é nȳá taa tem̄mau. Nyaa k̄əma na ñ laȳasi ile nyaa s̄əosi nȳá taapalaa ke apal̄v̄t̄o.

³³ T̄ən̄əȳa P̄iȳee t̄əma Yesu si: Taaaa, ma t̄əma ma t̄əȳi t̄ək̄ȳo k̄é, paa sal̄əka pá t̄əki ma na-ñ, na paa s̄əm ma na-ñ tu s̄əna.

³⁴ M̄p̄r̄óȳo Yesu c̄ə P̄iȳee si: P̄iȳee, ma heeliȳi-ñ t̄əfoo si m̄pi pu tak̄i kamp̄raav̄ koou ke sañja t̄o, n t̄əma t̄əm̄ toosooȳo k̄p̄ees̄ȳv̄o si n ta nȳi-m̄ k̄é n ta nȳi-m̄.

Liȳitee na laȳate p̄ə t̄ək̄ȳo t̄əm̄

³⁵ P̄əle p̄ə waali k̄é Yesu p̄əosa i ifalaa si: Maa tiluȳu-m̄e na í t̄ee m̄p̄o t̄əȳəł̄əȳəł̄i, liȳitee f̄ei, huluȳu f̄ei, ñtank̄p̄ate f̄ei t̄o, í lañja pul̄əv̄v̄ c̄əc̄əka na? Pa c̄ə-i si: Aai t̄ə ta la-ñ pul̄.

³⁶ M̄p̄r̄óȳo Yesu t̄əma i ifalaa si: T̄əv̄, p̄ən̄ənt̄e wei í w̄ena liȳitee, p̄unt̄o í t̄əku i t̄əo, na wei í w̄ena huluȳu í t̄əki-ku, na wei í f̄eina laȳate, p̄unt̄o í p̄eeti i toko na í yana. ³⁷ Ma heeliȳi-m̄e t̄əfoo si, nti pa ñmaaa l̄əo t̄əv̄, t̄əo paa si: As̄aȳaa taa k̄é pa t̄v̄-i t̄o, p̄ə w̄ee k̄é si p̄é la m̄p̄r̄óȳo ma nȳuȳo taa. Na nti ñmaat̄o taa ȳəȳəta m̄p̄r̄óȳo ma t̄əo t̄o tu la teitei k̄é.

³⁸ T̄ən̄əȳa Yesu ifalaa t̄əma si: Taaaa, laȳal̄ee nt̄ə c̄ən̄eȳe naale. Ilena Yesu c̄ə-w̄e si: Aai, í yele t̄əle.

Yesu s̄əł̄əmv̄v̄o ke Olif̄inaa p̄uȳv̄ t̄əo
(*Matiyee 26:36-46; Mal̄əki 14:32-42*)

³⁹ M̄p̄r̄óȳo Yesu kulaa na í lu, na í polo Olif̄inaa p̄uȳv̄ t̄əo, is̄u i tu lak̄uȳv̄ t̄o, il̄ena i ifalaa t̄əȳ i waali. ⁴⁰ Pa talaa il̄ena Yesu t̄ə-w̄e si: I s̄əł̄əməȳi l̄əo na p̄é taa k̄əo na í hot̄i maγas̄uȳo taa.

⁴¹ T̄ən̄əȳa Yesu ȳela-w̄e na í hat̄əli p̄áć is̄u ȳul̄v̄ í l̄əȳo p̄əle tu tala timp̄i t̄o, il̄ena i luñ ak̄ula, na í s̄əł̄əmi l̄əo si: ⁴² Hai, ma Caa, ye n̄ək̄aa, k̄əł̄i wahala s̄əos̄o in̄eȳe ma nȳuȳo taa. Ile paa na m̄p̄o la m̄pi n̄ək̄aa t̄o, yele ma k̄ən̄ək̄əm̄.

[⁴³ T̄ən̄əȳa is̄otaa tillu n̄əȳəlv̄ i lu Yesu t̄əo, na í s̄əos̄i-i apal̄v̄t̄o. ⁴⁴ M̄p̄r̄óȳo lañwak̄əł̄e s̄əos̄əle k̄pa Yesu, il̄ena í s̄eeti is̄əle t̄əkan̄kan̄ na l̄əo s̄əł̄əmv̄v̄o. Na hañȳa luk̄aya is̄u cal̄əm̄ na k̄á tosiȳi at̄e.]

⁴⁵ Yesu t̄əma l̄əo s̄əł̄əmv̄v̄o, il̄ena í kul̄i na í m̄əli i ifalaa c̄əlv̄ na í maγana is̄ənȳəñle k̄pa p̄ele na hal̄i pá cañ pa too. ⁴⁶ M̄p̄r̄óȳo i p̄əosa-w̄e si: Suw̄eȳele í took̄uȳu m̄p̄o t̄o? I kul̄i, í s̄əł̄əməȳi l̄əo, p̄ə taa k̄əo na í hot̄i maγas̄uȳo taa.

Yesu k̄p̄av̄
(*Matiyee 26:47-56; Mal̄əki 14:43-50; Yohaanu 18:3-11*)

⁴⁷ Yesu t̄əñna m̄p̄r̄óȳo ȳəȳətv̄v̄, ile ȳəłaa samaa tap̄aȳal̄e, na ifalaa naan̄owa na naale taa l̄el̄v̄ Yutaasi t̄eñna-w̄eȳe n̄əȳo na í k̄əna-w̄e. M̄p̄r̄óȳo i k̄p̄ət̄əna Yesu si i k̄p̄ek̄əȳəñə-i. ⁴⁸ T̄ən̄əȳa Yesu p̄əosa-i si: Yutaasi, k̄p̄ek̄ənaav̄ ke n̄ hul̄əȳəna kolont̄una a si pá k̄pa Ȳul̄v̄ P̄əȳəȳa má na?

⁴⁹ M̄pa pa w̄e Yesu t̄əo t̄o, pa ná m̄pi p̄ə caa l̄əv̄v̄ t̄o, il̄ena pá p̄əosi-i si: Taaaa t̄ə ȳoona ta laȳal̄ee k̄e?

⁵⁰ T̄ən̄əȳa Yesu t̄əo nȳəma m̄p̄e pa taa l̄el̄v̄ loma k̄ətv̄lv̄ s̄əos̄o t̄əml̄e tv̄ nt̄əȳəñ ñk̄rañȳv̄v̄ na í k̄əł̄i t̄əf̄eñ. ⁵¹ Ilena Yesu t̄ə-w̄e si: I yele m̄p̄o p̄ə maγanaa.

M̄p̄r̄óȳo Yesu tok̄ina ȳul̄v̄ in̄ i ñk̄rañȳv̄v̄, il̄ena ku m̄əli is̄u ku w̄ev̄ t̄o. ⁵² P̄ə waali k̄é Yesu p̄əosa k̄əł̄əlaa s̄əos̄aa na l̄əo t̄əsele tan̄laa taa s̄əos̄aa na Yuta nȳəma taa nȳuȳo nȳəma nȳuȳo nȳəma m̄pa pa k̄əma-i k̄pav̄ t̄o si: I k̄əñ na í n̄əki na í k̄p̄aȳa laȳal̄ee na k̄p̄at̄əñ t̄o, maγa ñm̄ul̄v̄ is̄aȳav̄ k̄e? ⁵³ Má na-me tu w̄enna l̄əo t̄əsele taa k̄é k̄uȳeñ t̄əna na í tá p̄eeki si i k̄pa-m̄. Ama m̄ə na ahōo s̄əkp̄et̄uȳv̄ t̄ee as̄aȳaa s̄əos̄aa m̄ə waato tap̄əna sañja.

P̄iȳee k̄p̄ees̄ȳv̄
(*Matiyee 26:57-58,69-75; Mal̄əki 14:53-54,66-72; Yohaanu 18:12-18,25-27*)

⁵⁴ M̄p̄r̄óȳo pa k̄pa Yesu na pá p̄ona k̄ətv̄lv̄ s̄əos̄o t̄əȳaȳa, na P̄iȳee t̄əñȳa i waali k̄é t̄áal̄əñ t̄əo. ⁵⁵ Paa taȳana k̄əko ke taȳa h̄ek̄o taa. T̄ən̄əȳa P̄iȳee polaa na í s̄əti m̄pa pa pam̄na k̄əko ñke t̄o pa

heko taa. ⁵⁶ Təmle to alonyəh nəɣəlv ɪ na-ɪ kəkə kpeeha na ɪ caɣaa, ɪlena ɪ nyəmi-ɪ tərəhɪh na ɪ to si: ɪ na apalv ɪneye.

⁵⁷ Tənaɣa Piyee kpeesaa si: Alv nyá, aai, ma ta nyəmi-ɪ yoo.

⁵⁸ Pə lapa layasaya ke pəco, ɪlena nəɣəlv tətə náa na Piyee, na ɪ to si: Pa taa weyele na nyá tətə. Ama Piyee co apalv ɪni si: Pə taɣa ma.

⁵⁹ Pə tasa layasaya ke lapv, ɪlena nəɣəlv tətə náa seesi ɪsəle si: Tampana tətə, apalv ɪne na Yesu ké. Pə taɣa pulv tətə, ɪ ké Kalilee to ké.

⁶⁰ Tənaɣa Piyee cowa si: Nti apalv nyá n yəɣətəyi to ma ta nyi-ti.

ɪ nəɣo ta tu tiita ate ɪle kampaav koo kprakaa ɪnəɣəle. ⁶¹ Tənaɣa Tacaə pəsaa na ɪ ɣaɣa Piyee ke ɪsəle. ɪlena Piyee tɔosi nti Tacaə ka yəɣəta-ɪ to tətə tətə si: Mpi pu takɪ kampaav koo ke saɪa to n tɛma təm toosoɣo kpeesəyɔv si n ta nyi-m ké n ta nyi-m. ⁶² Mpróyó ɪ tukaa na ɪ lu, ɪlena ɪ wii ɪsu ɪ səki ɪ səki.

*Yesu tɔvɔv na ɪ mapv
(Matiyee 26:67-68; Maləki 14:65)*

⁶³ Yəlaa mpa pa taɪa Yesu to, pa paakayana-ɪ, na pá maki-ɪ. ⁶⁴ Pa taka ɪ ɪsentəo ké na pá təhɪ-ɪ si: Kpeye, awe marəna-ɪ?

⁶⁵ Pa yəɣəta-ɪ təmnaa təmnaa kowəwutu ke paɣale tətə.

*Yesu ponav ke kotuyu səsəv
(Matiyee 26:59-66; Maləki 14:55-64; Yohaani 18:19-24)*

⁶⁶ Kə fəma, ɪlena Yuta nyuvu nyəma nyuvu nyəma na kətəlaa səsaa na ɪso Təm seɣesəlaa pá koti pa təma. Mpróyó pa pona Yesu ké pa kotuyu səsəv taa. ⁶⁷ Na pá pəosi-ɪ si: N ké Mesii? Co-tv na tə nu.

Mpróyó Yesu co Yuta nyuvu nyəma si: Ma heeliɣi-meye na ɪ tisiyina-m. ⁶⁸ Ye ma pəosa-meye kəpəosvto nti, ɪ co-m natəli. ⁶⁹ Ama pə kpaɣav pənente tə, Yulv Pəɣaya má maa caɣa ɪso toɪ təna to kəhkoɪ taa.

⁷⁰ Tənaɣa Yuta nyuvu nyəma təna pəsəna si: Ye mpv n ké ɪso Pəɣaya ntə?

Mpróyó Yesu co-we si: Tə maɣamaɣa tə luɪna mə nəosi taa, ma ké ɪso Pəɣaya ké.

⁷¹ Tənaɣa Yuta nyuvu nyəma təma si: Tə luɪna ɪ nəɣo na tá maɣamaɣa tə nu ɪle, tə tasəyi aseeta nyəma ke pəekovv si tə lepe?

23

*Yesu ponav ke Pilati
(Matiyee 27:1-2,11-14; Maləki 15:1-5; Yohaani 18:28-38)*

¹ Tənaɣa kotilaa təna kolaa na pá pona-ɪ Pilati ɪsentaa. ² Mpróyó pa sɔv-ɪ təm tɔyɔv ke təna si: Tə maɣana apalv ɪne ɪ tɔsəyi tá yəlaa si pá taa feli Lom wulav səsə ke lampuunaa. Haləna ɪ toɪ si ɪnəɣəle wulav səsə Kilisiti.

³ Mpróyó Pilati pəosa Yesu si: Nyəɣale Yuta nyəma wulav səsə ɪnəyi?

ɪlena Yesu co Pilati si: Ntəɣəle n yəɣəta mpv.

⁴ Mpróyó Pilati heela kətəlaa səsaa na samaa si: Maa naa apalv ɪne ɪ kowakəlvto se.

⁵ Ama kətəlaa səsaa na seesa ɪsəle si: ɪ seɣesəyi yəlaa ké si pá kisi tetv səsaa. Hatoo Kalilee ke ɪ caala-ti, na ɪ co Yuta tetv təna, halɪ nəonəo kele ɪ tala cəne.

Yesu ponav ke Heloti

⁶ Pilati nu kətəlaa səsaa təm nti, ɪlena ɪ pəosi si: Apalv ɪni Kalilee to ke?

⁷ Pilati koma na ɪ cəkəna si Yesu ké Heloti ɪfalv ɪlena ɪ to si: ɪ pona-ɪ Heloti. Pə pamna ɪlé ɪ ka we Yosalem ke kuyeeɪh ɪni ɪ taa tətə. ⁸ Heloti ná Yesu ɪlena ɪ lanje hɔlvbmɪ səsəm. Pə taɣa pulv, ɪ ka nu ɪ təm, ɪlena ɪ nyuli hatoo loɪh si ɪ na-ɪ. Na ɪ tɛlaɣaa si ɪ ká lapɪ-ɪ piti təmle natəli na ɪ ná. ⁹ Na ɪ pəosa-ɪ təmnaa paɣale. Ama Yesu ta co-ɪ paa kɔlvbmɔyɔv. ¹⁰ Kətəlaa səsaa na ɪso Təm seɣesəlaa naa we təna na pəle pá suuki-ɪ ɪsəɣatv na ɪsəle kusemle. ¹¹ Heloti na ɪ yoolaa pa wɔhɣa Yesu ké na pá laki-ɪ nyah ke səsəm. Mpróyó pa suu Yesu ke kacaka toko səsə nəɣəlv, ɪlena pá məhɪna-ɪ Pilati kin. ¹² Koyako ɪkv kv maɣamaɣa ke Heloti na Pilati pa ciikaa. Pəyele paa wəna təma na kolonja ké.

*Si pá kv Yesu ké pá kv-ɪ
(Matiyee 27:15-26; Maləki 15:6-15; Yohaani 18:39-19:16)*

¹³ Mpróyó Pilati kota kətəlaa səsaa na ɪcate nyuvu nyəma na samaa, ¹⁴ na ɪ to-we si: ɪ kəna-m apalv ɪne si ɪ tolisiyi yəlaa. Təv, ɪle ma pəosa-ɪ təmnaa ke mə ɪsentaa. Ama ma ta na kawalasi nsi ɪ to-tə si taa nakəlvɣi ɪ kin. ¹⁵ Heloti maɣamaɣa ná tá na ɪsəɣatv ke Yesu kin tətə, pə tətə ké ɪ taɣana-tuyv-ɪ məhɪnav. Apalv ɪne ɪ ta wakəli pulv mpi pə nəɣəsəna pá kv-ɪ pə tətə tətə. ¹⁶ ɪle maa yele na pá marɪ-ɪ akpateɛ ɪlena ɪ tɛɛ.

[17 Paa Teev acima wena a taa pə wee si Pilati í toli-weye saləka tv nəχəlvu.]

18 M̄póyó pa təna pa krentaa na pá koo si: Yele pá kv inε uni, na n̄ toli-tuyv Palapaasi.

19 Yulokole təm na yoo nakvli kv lapəna icate taa na pá təkí Palapaasi. 20 Pilati səkla teu si í yeki Yesu, ləna í tasəna- weye yəχətənav. 21 Ama pele pa mapa kapusi si: Kamı-ı səm tesika taa, kamı-ı səm tesika taa.

22 M̄póyó Pilati tasa-weye yəχətənav ke təm tooso nyəm si: Uε isayatu ntiyi í lapa? Ma ta na nti tə taa paa kv-ı tə. Uε maa yelev na pá mapı-ı akpateε ləna í tεε.

23 Ama pa tasa kiisuɣu na toɲ na isəle kuseεmle si paa kamı-ı tesika taa. Haləna pa kakiisasi nsı si nu Pilati. 24 Tənaɣa Pilati tama si: I la isəna í caa tə. 25 Uεna í toli-weyε wei paa təkla yulokole na yoo taa na pa tənaɣa si pá yelev-ı tə, na í cεle-weye Yesu si pá lana-ı nti pa səklaa tə.

Yesu kam

(Matiyee 27:32-44; Maləki 15:21-32; Yohaani 19:17-27)

26 Pa tεεkaɣana Yesu uε pə pamna Silεeni tv wei pa yaa si Siməɲ tə í luna taale nté na pá suli-ı, na pá kpa-ı na pá svki-ı Yesu tesika si í təɲna í waalı.

27 Yəlaa samaa tuutuuma tənaɣa í waalı na alaa tətə, na pelev pá kpa pa laɲa na pá wiiki í taa.

28 M̄póyó Yesu pəsəna alaa mpe pa taa na í tə-we si: Hai Yosalem alaa me, í taa wii-m. Ama í wii mə na mə piya. 29 Pə taɣa pulo, kvyeεɲ weε í ká kaa wei í taa paa tə si: Nyuleleɲ nyəma nté kaaləvasi, mpa pa ta tu məli məlvuε maɣamaɣa yaa, mpa pa həla pə ta mvsı tə. 30 Waatu inəyi paa wiikina pəɔɲ si: I nyəki-tv. Na paa tə pulasi si: I taki-tv. 31 Pa ta kpisi taleε, kaɣaɲana tawvsi na?

32 M̄póyó pa kpeɲna yəlaa asayaα ke naale tətə si pa kvyi pá na Yesu. 33 Pa kəma pa tala timpı pa yaa si Nyvm̄pəχəlaya tə, ləna pá ká Yesu ké səm tesika taa ké təna, na pá ká asayaα mpe tətəχə tesikası taa, ləlv ke í ntəχəɲ taa, ləlv ke í mpətəɲ taa. 34 M̄póyó Yesu si: Tacaα, taa nyəni pa isayatu, pa ta nyi nti pa laki tə.

Uεna pá tə tete ké í wontu taa na pá tala-tı. 35 Yəlaa samaa səɲa təna na pá nyənəyi. Yuta nyvɣu nyəma wənaɣa-ı na pá təɲ si: Ye tampana í ké Mesii wei lə səkla tə í ya í tu nyvɣu, isu í ka yarpv ləlaa tə uε.

36 Yoolaa ná wənaɣa-ı tətə na pá pona-ı lvm̄ kvnyəɲəm napəli, 37 na pá təɲı-ı si: Ye n ké Yuta nyəma Wulav səsə, waasi nyá təyi nyá maɣamaɣa.

38 Paa ɲmaawa na pá pusi í nyvɣu taa si: Yuta nyəma Wulav səsə ntə.

39 Asayaα mpa pa kama tesika taa tə pa taa ləlv ná tvv-ı si: Isu si Mesii kelev nyá yaa? Ya nyá tu nyvɣu na n̄ krentəna tá na n̄ ya tətə.

40 Ama ləlv ná kaləna ilé si: Saləka kvlvvm̄ inəyi pa tv nyá, uε pepe taa ké nn see lə? 41 Pa tuyv taɣa saləka inε tə pə keesaa ké. Ta kvlapvto feləχəna-tv. Ama inε ilé, í ta la kawalaya nakəli.

42 Uεna í tə Yesu si: Yesu n kəɲ n̄ kaa nyá kawulaya təχv tə taa si ma taa.

43 M̄póyó Yesu cə-ı si: Təm tampana ke ma heeliyi-ɲ, saɲa wule tənε tə maɣamaɣa má na-ɲ tu svv aləsanna.

Yesu hεεv

(Matiyee 27:45-56; Maləki 15:33-41; Yohaani 19:28-30)

44 Tənaɣa pə məla yuyv isu ahoο, pəyelev pı we isu ilim sikuyv taka ké. M̄póyó səkretvuyv nyala icate taa, haləna pə tala ilim hvv waatu. 45 Pvuvɣu ɲkv kv kaya lə səksele səsəle taa tə kvle kv keesəna kv hεkv taa na kv faɣa hvɲ naale ke yem. 46 Uεna Yesu kiisina nəχə səsəɣa si: Ma Caa, kvpaα-m. I tεma m̄póyó yəχətəvɣu ləna í hεε. 47 Lvm̄ yoolaa nyvɣu tv ná pə təna mpi pə lapa mpv tə, ləna í sa lə na í tə si: Tampana taa, yvlv inε í ka ké yvlvpaɲ ké.

48 Samaa wei í təna í kəma nyəvɣv tə í ná pə təna mpi pə lapa mpv tə, ləna pá kpa pa laɲa na pá məli krente. 49 Yesu cewaa təna, na alaa mpa pa tənaɣa-ı hatoo Kalilee tə pa səɲa tááləɲ taa na pá nyənəyi mpi pə laki tə.

Yesu pim

(Matiyee 27:57-61; Maləki 15:42-47; Yohaani 19:38-42)

50-51 Yuta icate Alimateε apalv nəχəlvu pa yaakaya Yosefεv. Apalv inε í ké yvlvpaɲ na í tənaɣı tampana na í kənaɣana lə kvwulaya taa. Mpe pa kotayana kotuyv səsəsv ɲkv. Ama í taapalaa kotuyv nyəma ləlaa tv nti tə pəlev na pá la tə tə ta maɣa-ı. 52 M̄póyó í kvlaa na í polo Pilati kvɲ na í sələmı-ı si í kvakəyi sətəv. 53 Uεna í polo na í tisi sətə ke tesika taa na í caa kvpɲkpvntu toɲ nyəntv pvɲkahləɲna na í taki-ı, na í pimi-ı pəlaav ɲkv paa hula kvkpvamvɣv taa na pa ta pınta nəχəlv tə kv taa. 54 Aləsima wule nté pə təna pə həla mpa, na kvyakv kvhεεsvvɣv caakı caalvɣv.

55 Alaa mpa pa tənaɣa Yesu ké hatoo Kalilee tə pá na Yosefεv pa pələna. Pa wiila pəlaav taa na pá ná isəna pa hvsa sətəv tə. 56 Uεna pá kpe na pá tayanı nımmna na tulaalvna mpa paa sayalı sətəv tə.

Ama pa hεesa kvyakv kvhεεsvvɣv wule isu kvəsəsvtə taa wεv tə.

24

Yesu fem

(Matiyee 28:1-10; Maläki 16:1-8; Yohaani 20:1-10)

¹ Mpróyo alaa taa tev ke cimaasi tananj tee na pá kuli na pá polo pëlaav tää, na pá tåka pa nim säsöñ nyäm mpi paa tayanaa to. ² Mpróyo pa mayana pë kula pëlaav pële ke pëlaav nõyo na pé pilimi-te na pé pona pooluj. ³ Tënya pa suv pëlaav taa, ama pa ta mayana Tacaä Yesu. ⁴ Pa wëe na pa tøjna pë tøm mayasuvu, ile apalaa napëlyi naale lu pa tää kele na pá suu wontu na tå tee kåkö tønynänynäni. ⁵ Söyöntu kra alaa na pá ká pa nyöñ na ate. Ilena yëlaa mpe pá tå-wë si: Weesuyu to ke mä pëekäyi sätää heku na? ⁶ I fei cænë, i fema. I tá tääsi nti i ka heela-meyë i ka wëw Kalilëe to si: ⁷ Pë wëe ké si pá to Yulu Pëyaya ke asayaa ninj taa, na pá ka-keye tesika tää, ile kaa fe pë wëe tooso wule.

⁸ Tënya pa tääsa Yesu kuyöyötötu nti. ⁹ Alaa luna pëlaav tää, ilena pá kraya pë tøjna mpu na pá keesi Yesu ifalaa naanüwa na kulom na lëlaa tæna. ¹⁰ Alaa mpeyële Makätala Malä na Saani na Saaki too Malä. Pa na lëlaa ké, na tøm kulömtu ntëyi pële pa tasa tillaa ke heeluyü. ¹¹ Ama tillaa ná huvkaya si tøm nti alaa heela-wë to tå luna-weyë yem ké, pa ta mu-wë na-ti. ¹² Paa na mpu Piyëe kulaa na i kraya asewa na i polo pëlaav tää. I talaa ilena i luuj na i wiili na i mayana kponkrontu toñ nyantu pñkaholña saalasi tike. Pë waali ké i kulaa na i mäli i te na piti kpa-i säsom ke nti tå lapa mpu to tå tää.

*Yesu na tillaa naale pa tøm
(Maläki 16:12-13)*

¹³ Wölë nté tå mayamaya ke Yesu na tillaa taa naale napëli ná kulaa na pá puki icate nte pa yaa si Imayusi to. Icate nte na Yosalem pë pooluj nøyäsöna kilomëtälënaa naanüwa na kulom. ¹⁴ Mpi pë tæna pë hõlaa to pë faaci ke pa lakaya. ¹⁵ Pa tøjna yöyötövu na pá mayasëyi-ti ile Yesu mayamaya hika-weyële, na i na-wë pá tøj. ¹⁶ Pa na-i, ile pë ta ce pa isentää ké si pá nyämi-i. ¹⁷ Tënya Yesu pöosa-wë si: I tøj ile tøm ntiyi i mayasëyi mpu?

Mpróyo pa søjna na pa lanja wakëla tøjnaññ. ¹⁸ Tënya pa taa lëlv wei pa yaa si Kåleupaasi to i tåma-i si: Pë pöv Yosalem ünë i tæna to, nyá tike nyá ta nuna nteye kækölönaa mpa pa hõla kuyeyñ ünë i taa to? ¹⁹ Mpróyo i pöosa-wë si: Kækölönaa mpa ye?

Ilena tøjlaa naale cå Yesu si: Mpi pë mayana Nasalëti Yesu wei i ké Isö kuyöyötötu telësulö säso to. Pécö i ka pësa tæma säsäöna lapu na seyesuvu ke pë tu fei, halëna Isö mayamaya nyëna-i säso na yëlaa tæna tötö. ²⁰ Ta katëlaa säsaa, na tá nyuvu nyóma pa kpana-i na pá ku-i, na säm tesika tää ké pa kama-i. ²¹ Tá tælayaa si ünë i ká yana nteye Iseyeli nyuvu. Töv saña taa wëe tooso kälö, pë tøjna mpu pë hõlvu to. ²² Pële pë paasi tá taa alaa napëli pa tu-tövu piti taa. Pa taa tev na pá polo pëlaav tää. ²³ Ama pa ta mayana sätö. Pa mälaa ilena pá heeli-tu si: Isötää tillu lu tá tää, na i heela-tu si i fema. ²⁴ Tá taa lëlaa ná pola pëlaav tää na isöna mpi alaa keesaa to, mpróyo pa mayanaa tëtëñjelij. Ama i mayamaya ke pa ta ná.

²⁵ Tënya Yesu tåma-wë si: I ké layatu femaa ké. Pepe tää ké u müyi løj ke nti Isö kuyöyötötu telësälää ka kraalaa to ye? ²⁶ Pu wëe si Mesii ká tåyo kunyøj ke mpróyo na pécö pá tu-i teeli mæe.

²⁷ Mpróyo i kraya Isö Tøm takälaya taa tøm na i seyesi-weyë timpä pa yöyötä i tøm to. Moisi takälasi ke i caalënaa na i krenti na i tuyötäna Isö kuyöyötötu telësälää tæna nyöñsi taa.

²⁸ Pa koma na pá tala icate nte pa pukaya to, ilena Yesu la isü i tækü tæna tää. ²⁹ Ama pa kpa-i si: Tá na-ñ tå suv, nn naa taanaya taanaa, na pé caa yuyü.

Mpróyo Yesu cayaa na i na-wë pá tanj taanaya. ³⁰ I na-wë pa cayaa na pá tåki, ilena i kraya potopoto na i sée Isö ké i na tæmlë, ilena i faya-i na i cële-wë. ³¹ Tënya pë cëpa pa isentää na pá nyämi-i. Mpróyo i muka yem ké pa heku taa tæna. ³² Tënya pa tåma tæma si: Anhaa, pætooli, tå yöyötaya na i seyesëyi-tövu Isö Tøm ke mpaav taa to pë suv-tövu teu tåkanjanj na?

³³ Tënya tøjlaa naale ünë i kula kraakraa na pá mäli Yosalem. Ilena pá mayana pa naanüwa na kulom ünë na pa taapalaa pa kotaa, ³⁴ na pá tøj si: Tampana tää Tacaä fema. Simøj na-i.

³⁵ Mpróyo mpe pa mayamaya pa keesa-weyë mpi pë lapa-weyë mpaav taa to, na isöna pa nyænna Yesu ké potopoto tåfayale to.

*Yesu ifalaa tää luw
(Matiyee 28:16-20; Maläki 16:14-18; Yohaani 20:19-23; Tillaa Tæmlë 1:6-8)*

³⁶ Pa tøjna mpróyo yöyötövu, ilena Yesu mayamaya lu pa heku taa na i tå-wë si: Isö i heesi lanja.

³⁷ Tënya söyöntu kra-wë na pá tøjna paaki. Pë taya pölv, paa nyämaya si asænalu ké.

³⁸ Tënya Yesu tåma-wë si: Pepe tää ké mä pöntu kpeetäyi mpu? Na nepe tää ké i laki sika ke mpróyo mä taa? ³⁹ I nyëni ma ninj na ma nõöhe na i ná, maya te. I taki-m na i ná. Ma wëna tånövu na müwa, ma fei isü mpi pë naa yem to.

⁴⁰ Yesu yöyötä mpu, ilena i hõli-weyë i ninj na i nõöhe. ⁴¹ Lanjhölvmlë na piti wei i kra-wë to pë katatäläya tää pa ta pësi na pá mu-tu. Tënya i pöosa-wë si: I wëna tøjnaa nakäläyi cænë?

⁴² M̄p̄oḡȳ pa k̄ona-ɪ tinte kow̄əp̄əle tilimle, ⁴³ na ɪ m̄v̄ na ɪ t̄əḡə pa isenta. ⁴⁴ Pə waadɪ k̄é ɪ t̄oma sɪ: Nt̄əḡɪ maad heela-mege waatu wei ma na-me tu wee t̄ə sɪ, ma t̄əm nti nti paa ŋmaa Moisi tak̄əlasɪ taa na Iso k̄ȳəḡət̄ət̄ə tel̄əs̄əlaa nȳəḡsɪ taa na Yontu taa t̄ə tu la.

⁴⁵ M̄p̄oḡȳ ɪ kula pa ise sɪ pá cek̄əna Iso T̄əm tak̄əlasɪ. ⁴⁶ Na ɪ heela-we sɪ: Pa ŋmaawaya sɪ p̄ə wee sɪ Mesii k̄á sɪ k̄é na ɪ k̄á fe p̄ə k̄ȳeɛɛɛ tooso nȳəḡk̄v̄ wule. ⁴⁷ Pə wee sɪ pá t̄əki ɪ h̄əte na pá lak̄əna waasv̄ ke piitimnaa t̄əna, na p̄ə h̄ə ȳəlaa na pá layasɪ t̄ənte na p̄ə husɪ pa isayət̄ənaa. Ue Yosalem ke paa caal̄əna na p̄əc̄s̄. ⁴⁸ M̄eɣeɛ m̄pa pa nawa na paa h̄óli p̄ə tampana t̄ə p̄ə seeta nȳəma. ⁴⁹ Ma Caa t̄əma sɪ ɪ k̄á la-mege k̄v̄c̄əv̄ ŋku t̄ə ma maɣamaya maa yelina na k̄v̄ k̄ə-me. Ama ɪ k̄á caya Yosalem taa k̄é hal̄əna Iso toma k̄əə na a tii m̄ə t̄əə na p̄əc̄s̄.

Yesu kpav ke isotaa

(Mal̄əki 16:19-20; Tillaa T̄əml̄e 1:9-11)

⁵⁰ Pə waadɪ k̄é Yesu k̄p̄əḡa-we na pá lu ɪcate waadɪ na pá w̄əs̄əna Petanii. T̄ənaɣa ɪ k̄v̄sa ɪ niŋ na iso na ɪ kooliɣi-wege Iso k̄əp̄ant̄v̄. ⁵¹ ɪ t̄əŋna-wege koolee ke kooluɣu, ɪlena ɪ yele-we na p̄ə k̄p̄aasɪ-ɪ isotaa. ⁵² P̄ele pa t̄əma-ɪ seev̄ ɪlena pá m̄əli Yosalem na laŋhul̄əml̄e k̄ȳi-we. ⁵³ Pa saasaya Iso t̄əs̄eɛle ke tam k̄é na pá saŋ Iso.

**LAAPAALI KUPANJ WEI
YOHAAANI
NJMAAWA TŌ
Kotolotv**

Laapaali inɛ ɪ njmaalv Yohaani sɔɔsa ɪ takələɣa taa kɛ tɔmnaa paɣale mpa Laapaalɛnaa lɛlaa ta yɔɣɔtɪ tɔ, ɪsu akpaɣale kɛ Kana, na Nikotem pote kɛ Yesu kinj, na Samalii alv na Yesu kɛ lɔkɔ nɔɣɔ, na apalv wei ɪ hɛnta wɔsasi kɛ pusi pɔlefeɪ nɪle tɔ, na apalv wei pa lulona yolumtv tɔ. Yohaani yaaki Yesu si: Iso Tɔm nti tɔ pɛsa yulv na tɔ kɔɔ na tɔ ɔaɣa yɔlaa hekv tɔ. Yesu kɛ Iso Pɔɣaɣa kɛ, na ɪ we Iso kinj kɛ hatuu kancaalaya taa. Yohaani si Yesu kele weesuɣu na ye wei ɪ tɛma-ɪ na ɪ taa pɔntv ka hiki weesuɣu tam tɔɔ nyɛhkv. Yohaani sɛɛwa ɪsɔnaa paɣale kɛ ɪ sɛɣesɔv taa kɛ. ɪ tɔma si Yesu weɛ ɪsu lɔm, inɔɣɔle tɔɣɔnaɣa, inɔɣɔle tiikulu kupanj, inɔɣɔle nɣaalɔm, ɪ kɛ mpaav, inɔɣɔle nɔnɔɣɔ.

Isɔna pa faɣa Yohaani takələɣa tɔ:

- Tɔm pɛsa yulv, titite 1:1-18
- Isɔ lɔm sɔlv Yohaani aseeta, titite 1:19-51
- Yesu tɔmlɛ kɛ patɔma, titite 2:1-12:50
- Yesu kɔsɔsɩtv kantəkaya nyɛntv, titite 13-17
- Yesu konyɔntɔɣɔle na ɪ sɔm na ɪ fem, titite 18-21

Kɔkɔ njka ka naa yɔlaa tɔ na pa weesuɣu halv

¹ Hatoo kancaalaya Tɔm ka wɛnna. Na Iso ɔlɔɣɔ Tɔm ka weɛ, na Tɔm unɪ ɪ ka tu kɛ Iso kɛ. ² Iso ɔlɔɣɔ ɪ ka we hatoo kancaalaya. ³ ɪ ninj kɛ Iso lapɛna pɛ tɛna. Pulv ɔɔɔka feɪ mpi pɛ lapa na ɪ ninj feɪ pɛ taa tɔ. ⁴ Inɪ ɪ kinj kɛ weesuɣu ka weɛ, na weesuɣu njkv kv yelina na kɔkɔ kɔɔ yɔlaa kinj na pɛ naa-we. ⁵ Kɔkɔ naaki sɔkrɛtvɔv na sɔkrɛtvɔv, ta teesi-keɣe paa pɔɔv maɣamaɣa.

⁶ Mpɔɣɔ Iso tila ɪ tillu nɔɣɔlv, pa yaa-ɪ si Yohaani. ⁷ Ilɛ ɪ kɔma si ɪ hɔlɔɣi kɔkɔ njka ka naa mpv tɔ ka yaasi. Na ɪ kɔntɛ nyɔvɔ nte si ɪ yɔɣɔtɪ na yɔlaa tɛna mv, na pɔ tɛnj-ti. ⁸ Pɛ taɣa unɪ ɪ maɣamaɣa ɪ kɛna kɔkɔ njke. Ama ɪ kɔmaɣa si ɪ keesɔɣi kɔkɔ njke ka yaasi. ⁹ Kɔkɔ njke ka tike ka kɛna tampana nyɛnjka, na kɔ kɔɔ antulinya taa na kɔ yele na yɔlaa tɛna naaki.

¹⁰ Tɔm unɪ ɪ ka kɔma antulinya taa, paa na mpv antulinya tɔ nyɛmɪ-ɪ. Pɔyele ɪ ninj kɛ Iso ka lapɛna antulinya. ¹¹ ɪ maɣamaɣa ɪ tɛɣɛ ɪ kɔma. Ama ɪ tɛ nyɔma ta mv-ɪ. ¹² Paa na mpv lɛlaa mv-ɪ na pɔ tisi ɪ tɔm, ilɛna ɪ ha-weɣɛ tɔnj si pɔ pɛsi Iso piya. ¹³ Pɛ taɣa ɪsu pa lɔla-weɣɛ kulɔlv kɛ Iso piya, yaa pɛ kɛ yulv sɔlvɔv tɔm, yaa yulv nɔkɔv tɔm. Ama Iso lapɛna ɪ maɣamaɣa si pɔ pɛsi ɪ piya.

¹⁴ Tɔm unɪ ɪ pɛsa yulv tɛkrataa na ɪ kɔɔ na ɪ ɔaɣa tɔ hekv, na ɪ pɛlɛɛ na ɪ tampana feɪna taka. Tɔ nawa ɪ teeli kɛ te, teeli inɔɣi Taca ha Pɔɣaɣa ikpamle. ¹⁵ Yohaani ka yɔɣɔta ɪ tɔm na ɪ kpaalv si: ɪ tɔm kɛ ma yɔɣɔtaa, si ma waalv nɔɣɔlv kɔ te na ɪ kɔɔ, ilɛ ɪ kɔla-m. Pɛ taɣa pulv, pa lɔla-m tɔ, ma maɣana-ɪ kɛ.

¹⁶ ɪ kupantv sɔsɔntv tɔɔ, tɔ tɛna tɛ nu ɪ leleɲ pɛ tu feɪ. ɪ lapa-tvɔv kupantv kɛ tɔma tɔɔ, tɛne tɔ tɛɲ na tɛne tɔ lɛtɛɣi. ¹⁷ Moisi kinj kɛ tɔ hika kinj. Ilɛna Yesu Kilisiti naɔ kɔna pɛlɛɛ na tampana pɛ tɔm. ¹⁸ Tɔo tɔ, nɔɣɔlv ta nata Iso. Ama Iso Pɔɣaɣa ikpamle njka ka kɛ Iso na kɔ we ka Caa Iso kinj tɔ, njke ka lapɛna na yɔlaa nyi Iso.

*Lɔm sɔlv Yohaani waasv
(Matiyee 3:1-12; Malaki 1:1-8; Luku 3:1-18)*

¹⁹ Waatv wei Yuta nyɔvɔ nyɔma kɔsa kɔtɔlaa na Lefii nyɔma kɛ Yosalem na pɔ tili-we si pɔ polo pɔ pɔɔsi Yohaani si ɪ kɛ awe tɔ, nti Yohaani unɪ ɪ yɔɣɔtaa tɔɣlv:

²⁰ Yohaani ta kisi ɔv, ɪ tisa tampana kɛ si: Ma ta kɛ Mesii.

²¹ Ilɛna tillaa mpe pɔ pɔɔsi Yohaani si: Ilɛ n kɛ awe? Ilii? Na ɪ ɔv si: Ma ta kɛ Ilii. Pa tasa-ɪ si: Nyɔale Iso kɔvɔɣɔtɔv telɛsɔlv wei tɔ? Na ɪ ɔv si: Aa.

²² Tɔnaɣa pa taɣana-ɪ tɔm si: Ilɛ n kɛ awe? Heeli-tv na tɔ polo tɔ heeli mpa pa tila-tv tɔ. Nyɔ maɣamaɣa n yaa nyɔ ti suwe?

²³ Mpɔɣɔ Yohaani tɔma si:

Má, ma kɛ nɔɣɔlv wei ɪ yɔɣɔtɔɣana nɔɣɔ sɔsɔɣa kɛ wɔlaya tetv taa si pɔ taɣanɪ Taca kɛ mpaav na kɔ siɣisi teu.

Isɔ kɔvɔɣɔtɔv telɛsɔlv Isayii ka yɔɣɔtɔna-ti.

²⁴ Tillaa mpe paa kɛ Falisanaa. ²⁵ Na pele pa pɔsɔna-ɪ tɔcululu si: Ye n ta kɛ Mesii, n ta kɛ Ilii, pɔyele n ta kɛ Iso kɔvɔɣɔtɔv telɛsɔlv wei tɔ ilɛ, pepe tɔɔ kɛ n sɔɔ yɔlaa kɛ Iso lɔm?

²⁶ Μπόγυό Yohaani cə-we si: Ma ile ləm ke ma səə-me. Ama nəγəlv we mə hekv taa wei í ta nyi tə. ²⁷ Ma waali ílé í kəη, ma ta tala má wəγəsi í nəəheε taa ntəηkpała maγamaγa. ²⁸ Pə tənaya mpυ pə lapra Petanii ke Yaatanı pəγə waali ké tímpi Yohaani səkakaγa yəlaa ke Iso ləm tə.

Iso İwəyaya Yesu

²⁹ Tεv fema na Yohaani na Yesu na í kəη í kin, ilena í tə si: İ naa Iso İwəyaya ηka ka huəəyi antulinya isayatu təγəle? ³⁰ İ təm ke ma heela-me si: Ma waali nəγəlv ká te na í kəə, ile í kəla-m. Pə taya pəlv, pa ləla má tə, ma maγana-ı ké. ³¹ Ma taa nyi si awəγele pəntu ıı. Ama ma kəmaγa si ma səə yəlaa ke Iso ləm na ləm si pə la na İseγeli nyəma nyəmi-ı.

³² Yohaani tasa yəγətyv tətə si: Ma nana ma isəpəle ke Iso Feesuyu, na kv we ııu alukuku na kv tiina iso na kv caya Yesu təə. ³³ Ma taa nyənta Yesu. Ama Iso wei í tila-m si má sə yəlaa ke Iso ləm tə ııı í heelina-m si: N kəma nı ná Feesuyu tiıwa na kú caya yəlv wei í təə, pəntu ııı í ká səna yəlaa ke Iso ləm na Feesuyu Nəηηv. ³⁴ Təv, ma ná mpυ təγə ma yəγətyi təcεciε si ııı í kəna Iso Pəyalv.

Yesu ifalaa kancaalaya nyəma

³⁵ Tεv fema ilena Yohaani we təna tətə, í na í falaa taa naale. ³⁶ İ kəma na í ná Yesu tεε, ilena í tə si: İ naa Iso İwəyaya nté.

³⁷ Yohaani ifalaa naale ııı í nu mpυ, ilena pá təη Yesu waali. ³⁸ Yesu pəsəna í waali təkpev na í ná si pa təηəγı-ı, ilena í pəəsı-we si: Pepeγe í pεεkəγı?

İlena ifalaa naale ııı í pəəsı-ı si: Lapi, (Taca ke pa yaa mpυ na pa te taa.) Leye nyá təyaya?

³⁹ Yesu cə-we si: İ kəə na í ná.

Μπόγυό Yohaani ifalaa polaa na pá nyi Yesu te, na í na-we pá la taanaya ke təna. (Waatu ııı tə ilim huəwəyay.)

⁴⁰ Mpa pa naale pa nu Yohaani təm na pá təη Yesu tə pa taa ləlv nté Siməη Piyεε neu Antəlu.

⁴¹ Na Antəlu ııı í sulina í taalv Siməη ke kancaalaya na í heeli Siməη si: Tə hika Mesii. (Kilisiti ke pa yaa mpυ na pa te taa.)

⁴² İlena Antəlu kpaγa Siməη na í pona Yesu kin. Μπόγυό Yesu nyəna-ı təpiηη na í təmi-ı si: N ké Yohaani pəyalv Siməη ké, ile kaγana paa cuyusi-η si Sefasi. (Piyεε ke pa yaa mpυ na pa te taa.)

Filipv na Natanayεε pa yaav

⁴³ Tεv fema, ilena Yesu luyv la si í ləki í təγı Kalilee. Μπόγυό í sula Filipv, na í təmi-ı si: Kəə nı təηı-m.

⁴⁴ Filipv ka ké Antəlu na Piyεε pa ıcate Petesaita tv ké. ⁴⁵ Pə waali ké Filipv nawa Natanayεε na í heeli-ı si: Wei í təm Moisi ka ηmaa kəəsəitv takəlaya taa na Iso kuyəγətv təlv tə, tə hika-ı pəne. İnəγəle Nasaleti tv Yosεεfv pəyalv Yesu.

⁴⁶ Tənaya Natanayεε nəγə təkpaυ si: Kvpantv natəli tv wεε si tu luna Nasaleti? İlena Filipv cə-ı si: Kəə na nı nana nyá isəle.

⁴⁷ Yesu nawa Natanayεε na í kəηna í təə, ilena í yəγəti si: İseγeli tv maγamaγa ntə cəne. Pəpətiya tu fei í kin ke paa pəcə.

⁴⁸ Μπόγυό Natanayεε pəəsə-ı si: Leye n nyəmna-m?

Μπόγυό Yesu cə-ı si: Ma na-η fiki tvγv tεε na pəcə Filipv yaa-η.

⁴⁹ Tənaya Natanayεε təma si: Ama Taca, n ké Iso Pəyalv, İseγeli nyəma wulav səə ké.

⁵⁰ Μπόγυό Yesu cə-ı si: İsu ma heeluyuu-η si ma na-η fiki tvγv tεε təγəle n mu-tı yaa? N ká te na nı na mpi pə kəla təne ııı təkpaata tə.

⁵¹ Μπόγυό Yesu təma si: Tamapana ke ma heeliyi-me yoo, ma cεəəyi. İ ká te na í ná isətənyv tvlaa na Iso isətəta tillaa təηəγı Yəlv Pəyaya má na pá kpa na pá tiiki.

2

Kana akpayale

¹ Kuyaku tooso nyəηkv wule pa kpa pεεlv ke Kalilee Kana taa, na Yesu too polo. ² Na pá yaa Yesu na í falaa tətəγə akpayale nté tə taa. ³ Tənaya solum təma, ilena Yesu too heeli Yesu si: Pa solum təma.

⁴ Μπόγυό Yesu cə í too si: Alv nyá, nyaa heelina-m na pəcə má lá na? Ma waatu ta tata.

⁵ Tənaya Yesu too heela təmlε nyəma si: Ye í heela-meγε nti í la nti.

⁶ Pεε ηkpaan naatoso wei í taa Yuta nyəma albwala ləm ka wεε tə í ka wε təna, na paa í taa ηkv kv təki ııu liitilinaa nuuəwa (100) ké mpυ. ⁷ Μπόγυό Yesu təma təmlε nyəma si: İ suuli ηkpaan ııəγı ləm. Tənaya pa sulina í nəəsı təkε təkε. ⁸ İlena í tə-we si: Təv, pənente í cosi ləm mpi na í pona kvəγəv talv ile.

Μρόγύ τэмle ны́ма cosaа na pá pona kutэ́эυ tallo. ⁹ Пlena tallo тэj lóm mpi пэ пэса solum ke mpv тo. Ama í ta nyi timpi solum mpi пэ lunaа тo. Ie тэмle ны́ма mpa paa cosa lum тo пэле pa ны́ма. Μρόγύ tallo yaa akpaxalu, ¹⁰ na í tэм-и si: Solum kwpam ke yélaа тэna caalэ́эna лэсyв, na пэ kэma na pa тэna pá haга илe, pa тэкэna mpi пэ ta тóh тo. Ama ны́а, ны́а solum kwpam ná we halэna нóэноо.

¹¹ Piti тэмle канcaалага ныэnte nte Yesu лаpa Kalilee Kana тaa тyэle. Na piti тэмle nтeуe í hólэna í teeli, na í ifalaa тэna-и na pa тaa.

¹² Пэле пэ waal илe, Yesu na í тоо na í newaa na í ifalaa pa pola Kapэnahum na pá caга тэnaга wee naale, илe pa ta таajи.

Payatэlaа тyэ́нyв ke Iso тэсeлe сэсэle тaa (Matiyee 21:12-13; Malэki 11:15-17; Luku 19:45-46)

¹³ Yuta ны́ма Teyv acima wosaa, илeна Yesu polo Yosalem. ¹⁴ Μρόγύ í maгana naaj na heej na alukukunaa пeтeтaa caга Iso тэсeлe тaa, na ли́тeе yókэlaа náа caга пэле pa таapэ́лeна тeе. ¹⁵ Тэnaга Yesu kpaга нмyси na í kuntili-си na í тyэ́нна pa тэnaга Iso тэсeлe тaa, pa na pa heej na pa naaj тóтo. Na í нмyси ли́тeе yókэlaа ли́тeе ke ate, na í пэси pa таapэ́лeна ke alele. ¹⁶ Пlena í holina alukukunaa пeтeтaa си: Í лэси-weуe cэne. Í тaa пэси ma Caa тэyага ke kыyакv ke mpv.

¹⁷ Μρόγύ í ifalaa тóсcaа си pa нмаawa Iso Тэм тaa си: Hai Iso, ma лyуyу суv ны́а тyага тэмle ké ису yem na kpete.

¹⁸ Тэnaга Yuta ны́ма тэja-и тэkpи си: Piti тэмle nтeуe n ka la-тv na пэ́c тэ ны́и си пэ ha-н mpaaу си н la isэнтo ии?

¹⁹ Μρόγύ Yesu cэ-we си: Í yoki Iso тэсeлe тэne, na maa тayани-тeуe нмаv ke кyеeн тоoso тaa.

²⁰ Μρόγύ Yuta ны́ма тoма-и си: Pusi нule na naatoso ke pa нма Iso тэсeлe тэne, na nyaa нмаa-тeуe кyеeн тоoso тaa?

²¹ Ama Yesu maгamaга í тэyi í yaakaга mpv си Iso тэсeлe. ²² Пэ тóо ké waatv wei Yesu kэma na í си ná í fe тo, í ifalaa тóсcaа си í ka yэ́эta-тi. Halэna pá тe pa тaa na Iso Тэм na Yesu кyэ́этoтo тóтo.

Yesu ны́ма́ yэlaа lotu тaa hvwee

²³ Yesu wev Yosalem ke Teyv acima тóо ké mpv тo, yélaа paгale nawa piti тэma нna í lakага тo na pá mv-и kpaкpaа тэkpа си иэyi. ²⁴ Ama Yesu ná тá тe-we na í тaa. Пэ тaга pulv, í ны́ма́ pa тэnaга тeу ké. ²⁵ Пэ feи си нyэ́лv í сэyеси-и pa тэм na пэ́c. Í maгamaга í ны́ма́ mpi пэ we yolv тaa тo.

3

Yesu na Nikotem pa faaci

¹ Apalv нyэ́лv í ka wehna Falisanaа тaa na pá yaa-и си Nikotem. Í ké Yuta nyvvy ны́ма тaa лeлv. ² Μρόγύ í pola Yesu kin ke ahoо naali na í yэ́эт-и си: Таcaа, тэ ны́ма́ sí Iso kэ́нна-н си н сэyеси-тv. Пэ тaга pulv, нyэ́лv feи wei í пэсэyi na í la piti тэma ису n lakvvy тo na пэ́ тá kэna Iso тoн.

³ Yesu cэ-и си: Tampana ke ma heeliyi-н yoo, maa cэсэyi, ye пэ ta лeлi yolv ke лóлyв, í kaa na Iso Kawulaya.

⁴ Тэnaга Nikotem пóсca-и си: Isэnaгale пу тayани yolv ke лóлyв na í тeма сэсo ke лаpо? Ama í kaa пэси na í лeлi í тоо lotu тaa ké суv na пэ́ тayани-и лóлyв?

⁵ Yesu cэ-и си: Tampana ke ma heeliyi-н yoo, maa cэсэyi, ye пэ ta лóл-н na lum na Feesuyv, n kaa суv Iso Kawulaya. ⁶ Yolv ke yolv лóлэyi. Ama Iso Feesuyv лóлyв weна пэ mpaa, na пэле пэ we yolv тaa тэм ké. ⁷ Taa la piti na nti ma heela-н си пэ wee си мэ тэna пу лeлi-мeуe лóлyв тó тó. ⁸ Nyэni, heelim makи timpi пэ лyуyу wee тyэ, na н нуки пэ таj. Pэyеle n ta nyi пэ тeлule yaa пэ тэpote. Wei Iso Feesuyv лóлаа тo í we mpv тóтo.

⁹ Μρόγύ Nikotem тoма си: Isэnaгale mpv?

¹⁰ Пlena Yesu cэ-и си: Hal мeуeлe Iseyel сэyесэлаа сэсаа na н́ ta cekэna тэм тэne? ¹¹ Tampana ke ma heeliyi-н yoo, maa cэсэyi, тэ ны́ма́ nти тэ yэ́этэyi тo na nти тэ nawa тo нтэyi тэ кeсэyi-me. Пэ na пэ mpv тo му caа тá тэм тэмv. ¹² Isэna пэ тэja лаpо ke ate cэne тyэle ma heeliyi-me na u саj мyе. Ie ye ma кeсca-meуe иэ́на пэ we isэтаa тo, мэ тау aweyеle мulo? ¹³ Нyэ́лv та kpata isэтаa ye пэ тaга Yolv Пэyага má wei ma luna isэтаa na má тii тo ma paasi. ¹⁴ Isu Moisi ka тyуv ны́э́лyв kэсeмyуv тum ke тeсika ныуv тaa na í siki wolaya тeтv таa тo, mpv ии тóтyэ пэ wee си paa kpaasi Yolv Пэyага má. ¹⁵ Пlena yélaа mpa pa тэna paa му ma тэм тo pá hiki weesuyv нku ku тeн тo. ¹⁶ Пэ тaга pulv, Iso сэ́ла yélaа тэnaга сэсэм, halэna í can í ha í Пэyага íkpaмle, си pa тэna mpa paa тэj ka тэм тo, pá тaa си, ama pá hiki weesuyv нku ku тeн тo. ¹⁷ Пэ тaга ису yélaа тэм kыv тóо ké Iso тila í Пэyага. Ama pa ныуv yapv тóо ké. ¹⁸ Paa кyы́ wei í тэja ka тэм тo пóнтv тэм. Ama wei u тэ́нэyi ka тэм тo, пóнтv тэм тэma сэpв, í та тэj Iso Пэyага íkpaмle тэм тo пэ тó. ¹⁹ Pa тэм сэpa timpi тyэ́le си фeтeла wei í naaki тo í kэma antulinya тaa, na yélaа сэ́ли сэkpetyв

na pá kisi-i pa lakasi isayasi taa. ²⁰ Ye wei i laki isayatu i taa kraakæna fætæla inæyi. I krætæyæna-i si pæ taa kaa na í la na pá ná i isayatu taa. ²¹ Ama wei i tæyæyi tampana to i krætæyæna fætæla inæyi si í la na pá ná tæceice i si Iso nunau taa ké i laki mpu.

Yesu na Yohaani pa tøm

²² Pæle pæ waali ké Yesu na i ifalaa pa kula tæna na pá polo Yuta tetu taa, na í na-we pá çaya tænaça wee naale, na i sækki yælaa ke Iso lum. ²³ Yohaani ná sækkaça yælaa ke Iso lum tótøyo Ayinuy ke Salim kinj. Lum ka we tænaça sæsøm ké. Yælaa kænaya Yohaani kinj na í sækki-weye Iso lum. ²⁴ Waatu inu to pa ta tækæta Yohaani ke salæka.

²⁵ Mþógy Yohaani ifalaa taa lelæa na Yuta tu nøyol pa suv høm ke Iso seev kotasi nsi yulv taçanæyæna i ti to si taa. ²⁶ Mþógy pa pola Yohaani kinj na pá pæssi-i si: Tacaa, n taaça yulv wei i tøm n ka heela-tu na nyá na-i í ka we Yaatanu waali to i taa? Nyæni pænente inu i sækæna nteye yælaa ke Iso lum, na pa tæna pá puki i kinj.

²⁷ Uena Yohaani ço-we si: Yulv u hikiyi pulvuy yem na Iso tá ha-i-wi. ²⁸ Mæ maçamaça í pæsæyi na í læsi ma aseeta si ma yçotaa si ma ta ke Mesii. Ama ma tee i nøyø ke kutæe. ²⁹ Akpayaub tænna asasaalb. Ama akpayaub taapalb sæña tæna na í kema nkpaññ. Pæ koma na í nu akpayaub nøyø, ðe i lanje hulvni sæsøm. Mpu inu tótøyo ma lanje hulvnaa, na pænente pæ maça-m teu. ³⁰ Pæ wee si Yesu í pulkæna na maas saki.

Wei i kømna isætæa to i tøm

³¹ Wei i luna isætæa to inu i kælæna pæ tæna. Na wei ílé i we ate çæne to, i ké ate nyæñ ké, na ate nyæntu ke i yçotæyi. Ama wei i luna isætæa to inu i kælæna pæ tæna. ³² Na i yçotæyi mpi i nawa na í nu to pæ tøm, ama nøyol u muvi i tøm. ³³ Ue wei í tu mu i tøm, püntu tisinæ nté si Iso yçotæyi tampana. ³⁴ Wei Iso tilæa to püntu yçotæyi Iso tøm ké. Pæ taça pulv, Iso çelæyi-i i Feesuyu tænaça. ³⁵ Tacaa sæla i Pæyaya na í tu pæ tænaça ka ninj taa. ³⁶ Ye wei í nuna Pæyaya i tema weesuyu nkku ku teñ tøyø hikuyu. Ama wei í kisa Iso Pæyaya ke nunau to i lanjaa ké, na Iso munç-i na ráaná ke tam ké mþógy.

4

Yesu na Samalii alv pa faaci

¹ Falisanaa nuwa si Yesu hikiyi tæñlaa na í sækki-weye Iso lum na pá kælæyi Yohaani. ² Pæçs pæ taça Yesu maçamaça sækkaçana-weye Iso lum, ama i ifalaa ké. ³ Yesu koma na í nu si Falisanaa nu mpu, ðena í kulv Yuta tetu taa na í mænna Kalilee tetu taa. ⁴ Na pæ wæe si Samalii nyæñku ke í tæñ.

⁵ Mþógy Yesu wosæna Samalii icate natæli nte pa yaa si Sikaa to, na tæ krætæna tetu nti Yakøpu ka ha i pæyaya Yosæf to. ⁶ Na Yakøpu læk ka we tæna. Tænte nu Yesu ðena í çaya læk nøyø, na waatu nu ilim sikaa.

⁷ Mþógy Samalii alv nøyolb korna lum luyu, na Yesu sælæm-i si: Ha-m lum na má nyoo.

⁸ Waatu inu Yesu ifalaa ka tema teev ke icate taa ké kutæyov yaru. ⁹ Samalii alv ço-i si: Pepe taa ké nyaya Yuta tu na í sælæmæyi-m lum si n nyoo. Pæçs maça Samalii to? (Pæ taça pulv taa, Yuta nyéma na Samalii nyéma paa suliyi.) ¹⁰ Mþógy Yesu ço-i si: Ye n ka çekæna mpi Iso haaki to, na í ka nyemá wei má ma sælæmæyi-ñ lum konyønnyoom ke isænto to, nyá maçamaça n ka laalæna-m sælæmuyv na ma ha-ñ weesuyu lum.

¹¹ Mþógy alv ço Yesu si: Ma çe, n feina kululunau nkku n ká luna to. Pæçs læk ná tu lumaa. Ue løyè n ká hiki weesuyu lum mpi? ¹² Tá lænçe Yakøpu hulina læk ðe na táa maçana-i. Halv Yakøpu na i piya na i kulaekæñ pa nyoo læk inu i lum. Ue n huv si n kæle ðe?

¹³ Mþógy Yesu ço alv si: Wei i nyoo læk ðe i lum lækotv tasæyi-i kpaub ké. ¹⁴ Ama wei i nyoo lum mpi maa ha-i to, lækotv u lælæyi-i kpaub paa pælee. Pæ taça pulv, lum mpi maa ha-i to pu la i taa ké lum seelv wei i çetæyi to. Halæna í hiki weesuyu nkku ku teñ to na i kinj.

¹⁵ Mþógy alv ço Yesu si: Ma çe ha-m lum mpi, ðe lækotv kaa tasa-m kpaub, na má taa tasa çæneye mæluyv ke lum luyu.

¹⁶ Mþógy Yesu tæma alv si: Polo í yaa nyá paalb na nyá na-i í kaa çæne.

¹⁷ Mþógy alv çowa si: Ma feina apalb.

Uena Yesu ço alv si: Tampana ke n yçotaa si n feina apalb. ¹⁸ Pæ taça pulv, n tema apalaa kakpaasi ke saav, na wei i te n tu we kaçana isænto to n we yem, pæ taça nyá paalb. Pæ taa ké nyá tøm wena tampana.

¹⁹ Mþógy alv ço Yesu si: Tacaa, ma naa si n ké Iso kuyçototv telæsulv. ²⁰ Ta lænçena sækkaça Iso ké puvo kune kv taa. Ama Yuta nyéma me mæ tæñ si ye paa seev Iso Yosalem ké.

²¹ Mþógy Yesu ço alv si: Alv nyá nu ma tøm, pu kaa to, Tacaa Iso seev kaa wee tæntæmle tøm, si puvo kune kv taa yaa Yosalem. ²² Samalii nyéma me í ta nyi wei í seeki to. Ama Yuta nyéma ta tá nyemá wei tá seeki to. Pæ taça pulv, Yuta nyéma kinj ke Iso seev mpi pæ waasæyi to pæ wee.

²³ Ama pə wɛɛ pɪ kɔɔ, halɪ pə tu tɛma kɔntɛ tɛ, na mpa pa sɛɛki lɔɔ na tampana tɔ paa sɛɛ-i hatoo pa taa kɛ na cɛsɔyɔ fɛl. lɔɔ sɛɛlaa isɪ mpu wɛyɛ Caa lɔɔ sɔɔlaa. ²⁴ lɔɔ u naa isɛntɔɔ, pə tɔɔ kɛ mpa pa sɛɛ-i tɔ, pə taɣa isɛntɔɔ kɛ paa sɛɛ. Ama pa taanaa kɛ na cɛsɔyɔ fɛl.

²⁵ Mpuɣɔ alɔ cɔ Yesu sɪ: Ma nyɔmá sɪ Mesii wei pa yaa sɪ Kilisiti tɔ i ká kɔɔ tɛ, ye ílé i kɔma, i ká kilisi-tɔyɔ pə tɛna.

²⁶ Mpuɣɔ Yesu cɔ alɔ sɪ: Ma wei ma yɔɔtɔyɔxəna-nɪ isɛntɔ tɔ, maɣalɛ Mesii unɪ.

²⁷ Yesu na alɔ pa tɔɣna yɔɔtɔyɔ kɛ mpɔyɔ ulɛna i ifalaa tala, na pə la-wɛyɛ piti kɛ mpi pə tɔɔ i na alɔ taka pa yɔɔtɔyɔ tɔ. Paa na mpu pa taa nɔyɔlɔ ta pɔɔsɪ sɪ: Pɛpɛyɛ n caa i kinɔ? Yaa ntiyɪ nyá yɔɔtɔyɔxəna-i?

²⁸ Tɛnaɣa alɔ mɔɣna i hɔyaya na í sɪ. Ulɛna í mɔlɪ icatɛ taa na í yaa yɔlaa sɪ: ²⁹ I kɔɔ na í ná apalɔ nɔyɔlɔ wei i kpaɣa pə tɛna mpi tuu ma lapa tɔ na í kɛɛsɪ. I ta kɛ Mesii yɛɛ?

³⁰ Mpuɣɔ yɔlaa lu icatɛ taa na pá puki Yesu kinɔ.

³¹ Alɔ unɪ i tɛɛ mpu tɔ, na i ifalaa náa tɔɣna-i tɛɛkɔyɔ kɛ sɪ: Taaɛa n kaa tɔyɔ mpu?

³² Ama Yesu cɔ-wɛ sɪ: Tɔyɔnaɣa nka ma tɔki tɔ i ta nyɪ-kɛ.

³³ Mpuɣɔ Yesu ifalaa pɔɔsa tɛma sɪ: Nɔyɔlɔ kɔna-i tɔyɔnaɣa kɛ yɛɛ?

³⁴ Tɛnaɣa Yesu cɔ-wɛ sɪ: Ma tɔyɔnaɣa ntɛ wei i tila-m tɔ i luɣy nyɔntɔ lapɔ, na i tɔmlɛ nte i hɔla-m sɪ má la tɔ tɔ yooɔyɔ. ³⁵ Mɛ mɔ tɔɣ sɪ: Pə kaasa isɔtɔnaa liyiti na kɔmtɔ tala. Ama má, ma heeliyɪ-mɛ sɪ, i kɔsɪ mɔ isɛ na í na isɛna kɔtɔyɔ sɛɛna tawa na kɔ taɣa kɔntaa tɔ. ³⁶ Kɔntɔ wei i kɔɣ tɔ, i tɔɣa i kɔfɛlɔyɔ hikuyɔ kɛ, na i nyɔkɔyɔ pɛɛ tɔtɔyɔ i wɛɛsuyɔ nka ku tɛɣ tɔ kɔ tɔɔ. Mpu pə lakɔna na tuulu na kɔntɔ pá kɔɔntɔyɔ yɔɔlɔyɔ. ³⁷ Pə tɔɔ kɛ tɔm nti pa yɔɔtɔyɔ tɔ tɔ wɛna tampana sɪ: Lɛlɔ tuuki kɛ na lɛlɔ náa kɔ. ³⁸ Mpu tɔtɔyɔ, ma tila-mɛ sɪ i kɔ halɛm mpi i taa hala tɔ. Lɛlaa ná halaa na kaɣana pə waasɔyɪ-mɛ.

³⁹ Icatɛ ntɛ tɔ taa Samalii nyɔma paɣalɛ mɔ Yesu tɔm kɛ tɔm nti alɔ ka yɔɔtɔaa tɔfoo sɪ: I kpaɣa pə tɛna mpi tuu ma lapa tɔ na í kɛɛsɪ tɔ tɔ tɔɔ. ⁴⁰ Waatu wei Samalii nyɔma tala Yesu kinɔ na pá na-i tɔ, pa wiina-i sɪ í la wɛɛ naalɛyɛ pa kinɔ. Ulɛna í caɣa tɔnaɣa kɔyɛɣɪ naalɛ. ⁴¹ Pə kɔma na pá nu i maɣamaɣa i kɔyɔɔtɔtɔ, ulɛna yɔlaa samaa kɛ sɔsɔm tasa i tɔm kɛ muɣɔ. ⁴² Na pá tɔɣ alɔ sɪ: Pɔnɛntɛ pə taɣa nti n heela-tɔ tɔ tɔ tɔ tike kɛ tɔ mu i tɔm. Ama tá maɣamaɣa tɔ nuɔna tá nkpaɣɪ na tɔ tɛma tá taa sɪ, tampana i kɛ antulinya Waasɔlɔ.

Yesu waaw kɛ akewe sɔsɔ pəyaya

⁴³ Yesu lapa kɔyɛɣɪ naalɛyɛ tɛna, ulɛna í kɔlɪ na í tɛɛna Kalilee. ⁴⁴ Yesu maɣamaɣa ka tɛma yɔɔtɔyɔ sɪ: Nɔyɔlɔ u tɔyɔna lɔɔ kɔyɔɔtɔtɔ tɛlɔsɔlɔ kɛ i maɣamaɣa i icatɛ taa. ⁴⁵ Waatu wei Yesu tala Kalilee tɔ, tɛna nyɔma mu-i tɛu kɛ niɣ naalɛ. Mpi tɔ pa maɣamaɣa paa pola Tɛɛɔ acima tɔyɔ kɛ Yosalem, na pa nawa pə tɛna mpi i lapa Tɛɛɔ acima anɪ a tɔɔ tɔ.

⁴⁶ Mpuɣɔ Yesu mɔla Kalilee Kana timpɪ i ka pɔsa lɔm kɛ sɔlɔm tɔ. Akewe sɔsɔ nɔyɔlɔ i ka wɛ tɛna, na i pəyaya wɛ Kapənahum na pə wiuki-kɛ. ⁴⁷ Akewe nuwa sɪ Yesu luna Yuta na í kɔɔ Kalilee, ulɛna í polo na í sɔlɔm-i sɪ: Ma pəyaya wɛ Kapənahum na ká caa sɔpɔ, polo n waasɪ-kɛ.

⁴⁸ Yesu cɔ-i sɪ: Anɪ tamm mu ta na piti tɛma na kɔkɔlɔ nyɔm, u tisiyɪ.

⁴⁹ Mpuɣɔ akewe unɪ i cɔ-i sɪ: Hai ma cɛ, tɔ tɛ pácɔ ma pəyaya í taa kɔɔ na ká sɪ.

⁵⁰ Mpuɣɔ Yesu cɔ akewe sɪ: Kɔpɛ, nyá pəyaya kaa sɪ.

Mpuɣɔ apalɔ unɪ i mu Yesu kɔyɔɔtɔtɔ na í tɔ mpaaw. ⁵¹ Akewe kɔpɛɣaɣa, ulɛna i tɔmlɛ nyɔma sɔɣɪ-i na pá heeli-i sɪ: Nyá pəyaya hika alaafɔya.

⁵² Mpuɣɔ akewe pɔɔsa-wɛyɛ isɛna waatu pə cɛpa pəyaya tɔɔ tɔ. Ulɛna tɔmlɛ nyɔma cɔ-i sɪ: Tete ilim kpila pɛcɔ tɔyɔ watɔ cɛpa ka tɔɔ.

⁵³ Mpuɣɔ pəyaya caa tɔɔsa kɔpɛɣa sɪ, tete mpu unɪ pə taka teitei kɛ Yesu ka heela-i sɪ: Nyá pəyaya kaa sɪ. Ulɛna í na i tɔyaya tɛna pá tɛ Yesu na pa taa.

⁵⁴ Yesu piti tɛma kɔpɛnta naalɛyɛɛ i luɔ Yuta na í kɔɔ Kalilee tɔ.

5

Kɔtɔntɔ waaw kɛ lule nɔyɔ

¹ Pɔlɛ pə waali Yuta nyɔma lɔɔ sɛɛɔ acima naali a talaa, na Yesu polo Yosalem. ² Lule natɔlɔ tɔ wɛ heɛɣ nɔnɔyɔ cɔɔyɔ Yosalem, na akelenaa sakasi taka kakpasɪ sɔɣa tɛna. Tɛnɛ unɔyɪ pa yaa sɪ Petasata kɛ Alaameɛ nyɔma tɔm taa. ³ Na kɔtɔntɔnaa sɛlɔta lanɣasɪ nsɪ sɪ tɛɛ kɛ sɔsɔm. Yɔlɔma na kaakalasi, na mpa kɔtɔmɔɣɪ tɔlɔla tɔ. [Pa taɣa lɔm lanɣtɔyɔ. ⁴ Pə taɣa pɔlɔ, isɔtaa tillu tiikaya waatu waatu kɛ lule taa, na í laki na lɔm lanɣtɔyɔ. Na wei í laala tiuu kɛ waatu wei lɔm lanɣtɔyɔ kɔpɛɣa tɔ pə waa-i, paa i kɔtɔɣ kɛ nku.] ⁵ Apalɔ nɔyɔlɔ i ka wɛ tɛna na i hɛnta kɔtɔɣ tɔ pɔsɪ pɔlɛfɛi nule kɔlɔ. ⁶ Yesu na-i na í hɛnta mpu, na i nyɔmá sɪ i taɣa tɛnaɣa sɔsɔm, ulɛna í pɔɔsɪ-i sɪ: N caa pə waa-nɪ kɛ?

⁷ Mpuɣɔ kɔtɔntɔ cɔ Yesu sɪ: Ma cɛ, ma fɛina nɔyɔlɔ sɪ í tisi-m lɔm taa kɛ waatu wei pə lanɣtɔyɔ tɔ. Na má polaa sɪ ma tiiki, nɔyɔlɔ náa laali-m.

⁸ Μρῶγῷ Yesu heela-ι si: Koli na ḡ kraḡa nyá kohəntuyu na ḡ tṵ.
⁹ Tənaḡa pə waa kutəntu ke kraḡraa, na í kelι kohəntuyu na í təḡ. Pə pamna kuyaku kuhəesuyu wule. ¹⁰ Μρῶγῷ Yuta nyáma təma wei pə waa mpw tṵ si: Saḡa kuyaku kuhəesuyu ké, pə fei si ḡ səḡəli nyá kohəntuyu ke mpw.

¹¹ Ama kutəntu na cə-we si: Wei ι waasa-m tṵ unι heelina-m si má keli ma kohəntuyu na má tṵ.

¹² Μρῶγῷ Yuta nyáma cə kutəntu si: Aweḡe pəntu na í heela-ḡ si ḡ keli nyá kohəntuyu na ḡ tṵ?
¹³ Ama wei pə waawa tṵ ι ta nyι Yesu. Pə taḡa pəlv, ílé ι ka saala samaa wei ι suwa təna tṵ ι taa.

¹⁴ Pəle pə waali Yesu ná apalv inəḡi Isə təsele taa na í heeli-ι si: Nyəni, pəneḡte pə waa-ḡ isəntṵ tṵ, taa tasa isayatu lapv tṵtṵ. Pəcṵ pə taa kəw na ḡku kulə kv kəla mpw tṵ kv maḡana-ḡ.

¹⁵ Tənaḡa apalv unι polaa na í heeli Yuta nyáma si: Yesu waasəna-m. ¹⁶ Pə tṵ ké Yuta nyáma suv Yesu ké kunyṵḡ tuyu ke ι lapv ḡpṵyṵ kuyaku kuhəesuyu wule tṵ pə tṵ. ¹⁷ Mpṵ pə yelina na Yesu yṵḡṵ si: Ma Caa ná təḡa təmlə lapv ke tam ké. Pə tṵ ké ma tṵtṵ ma təḡna lapv.

¹⁸ Təm tənə tə maḡamaya tṵ tṵ Yuta nyáma mv səḡəna ke teu si pa ləṣəḡi Yesu weesuyu. Si pə taḡa kuyaku kuhəesuyu tike ke ι wakəlaa, pə kreḡna isəna ι keesa ι tṵ na Isə na í yaa-ι maḡamaya ι Caa tṵ pə tṵ tṵtṵ.

Isə Pəḡaya pəsvyṵ ke yəlaa tṵ

¹⁹ Μρῶγῷ Yesu təma-we si: Tampana ke ma heeliḡi-me yoo, maa cəsəḡi. Pəḡaya ma ma kaa lu natəli na má la. Ama ntι ma Caa təḡa lapv na má naaki tṵ ntəḡi ma təḡəḡi. Ma Caa lakι pə təna mpi tṵ, Pəḡaya ma ma lakι-wι tṵtṵḡ. ²⁰ Pə taḡa pəlv, ma Caa səla-m ké, na í hólι-m pə təna mpi ι lakι tṵ. I ká hólι-m təma səsəna nna a kəla ane tṵ si má la, na pu la-meḡe ha. ²¹ Isu ma Caa feesiḡi sətaa na í mənna-weḡe weesuyu nyáma hekv tṵ, mpw unι tṵtṵḡ Pəḡaya má ma tuyι weesuyu ke ma ma nəkaa tṵ. ²² Təle tṵ paasi ma Caa ι huvkəna nṵḡəlv. Ama ι tṵ huve tənaya Pəḡaya ma ma niḡ taa. ²³ Ulena pa təna pa se-m isu pa seekuyu ma Caa tṵ. Yəlv ι ta se Pəḡaya ma, ι kaa pəsi na í se ma Caa wei ι tila-m tṵ.

²⁴ Tampana ke ma heeliḡi-me yoo, maa cəsəḡi, ye wei ι nu ma təm na í te ι taa na wei ι tila-m tṵ, ι təma weesuyu ḡku kv təḡ hikuyu, pa kaa huva-ι. Ama ι təma weesuyu tṵ ke pəsvyṵ ké. ²⁵ Tampana ke ma heeliḡi-me yoo maa cəsəḡi, pə wee pu kəw, halι pə tṵ təma kənte te. Sətaa ká nu Isə Pəḡaya má ma nṵḡ, mpə paa nu-ke tṵ, paa fe na pá kuləna pa ise. ²⁶ Isu Taca Isə wəna weesuyu ke ι taa tṵ, mpw tṵtṵḡ ι yelaa si Pəḡaya ma má wəna weesuyu ke ma taa. ²⁷ Ma ké Yəlv Pəḡaya tṵḡ ι ha-m mpəav si má huva yəlaa ke təm. ²⁸ Ue pə taa ta-la-meḡe ha. Mpi tṵ pu kəw na pa təna mpə pa we pəlaaḡ tṵ pá nu ma nṵḡ, ²⁹ na pá lu ι taa. Mpə pa lapa kopəntu tṵ paa fe si pá wee tam tṵ. Mpə pəle pa lapa isayatu tṵ, paa fe si pá huva-we na pá tṵ-weḡe saləka.

Mpi pə hóləḡi Yesu tampana tṵ

³⁰ Maa pəṣəḡi na má lu təḡəḡi ma maḡamaya. Ama isu Isə keəsəḡi-m tṵ, ḡpṵyṵ ma huvkəna, na ma huve tewa. Mpi tṵ, pə taḡa ma maḡamaya ma luḡy nyəntu ke ma pəekəḡi lapv. Ama wei ι tila-m tṵ ι luḡy nyəntu ké. ³¹ Ye ma yṵḡṵḡi ma tṵ təm, nṵḡəlv kaa sa tampana wəna maa hólι tṵ. ³² Ama nṵḡəlv wəna na ílé ι hóləḡi si ma ké tampana tṵ. Na ma nyəmá si ntι ι yṵḡṵḡi ma tṵ tṵ tṵ we tampana. ³³ Halι mə maḡamaya ι tila mə tillaa ke Yohaani kiḡ na ílé ι huva-meḡe tampana. ³⁴ Ye ma, pə taḡa isu ma nyɪlaa si yəlv nṵḡəlv í hólι ma tampana. Ama si pə səna-me na pə ya mə nyuvu tṵ ké ma yṵḡṵḡi mpw. ³⁵ Yohaani naa we ké isu fətəla wei ι mvḡi na pə naaki tṵ. I tisa na ι yəlvəna fətəla unι ι nav ke pəcə. ³⁶ Ama ma wəna mpi pə hóləḡi ma tampana na pə kəli tṵ təna ntι Yohaani yṵḡṵḡi ma tṵ tṵ. Təma nna unι ma Caa huva-m si má la na ma təḡna a lapv ke isəntṵ tṵ, anι a hułəḡəna ma tampana si ma Caa tilina-m. ³⁷ Ma Caa wei ι tila-m tṵ ι hóləḡi ma tampana tṵtṵ. Mə ι ta nu ι nṵḡ ke paa təm kuləv. Pəcṵ ι ta loosi ι isəntaa ké paa təm kuləv tṵtṵ. ³⁸ Pəyele u saḡ ι təm mvḡu si tṵ caḡa mə taa ké paa pəcə. Ue ι təḡ mə taa na wei Isə tilaa tṵ, pə tṵ ké pə we mpw. ³⁹ I pəekəḡi Isə Təm takəlasι taa təcutu, na í tēləḡi si pə taa ké í ká hiḡina weesuyu ḡku kv təḡ tṵ. Anι tá takəlasι kuləmasι nsι si yṵḡṵḡəna ma təm. ⁴⁰ Pə na pə mpw tṵ, u saḡ si ι kəw ma kiḡ na í hiḡi weesuyu kəpaḡkv.

⁴¹ Pə taḡa yəlaa isəntə ke ma pəekəḡi. ⁴² Ama ma nyəma-me, ma nyəmá si u Caa Isə. ⁴³ Ma Caa kənte ke ma kəma na mu saḡ ma mvḡu. Ama ye nṵḡəlv ná lu yem na í kəw, í mv ílé təkpa. ⁴⁴ Mə mə səla mə təma isəntə ké, u pəekəḡi Isə wei ι tike nté Isə tṵ nyəntə. Ue isənaya í ká la na í mv ma təm. ⁴⁵ I taa huṵ si maa polo má kuli mə waali ké Isə isəntaa. Ama Moisi wei ι tēləḡi tṵ unι ι ká kulina mə waali. ⁴⁶ Ye í ka mvwa Moisi təm na tampam, isəntṵ tṵ ι ka mu ma nyəntu tṵtṵ. Pə taḡa pəlv, ma təm ke ílé ι ḡmaawa. ⁴⁷ I ta tisi na í mv ntι Moisi ḡmaawa tṵ, ue isənaya í ká tisi na í tṵna ma təm ntι ma heeliḡi-me tṵ.

6

*Samaa iyisi kakpası (5000) caləsvyv
(Matiyee 14:13-21; Maləki 6:30-44; Luku 9:10-17)*

¹ Pəle pə waali ké Yesu tayana Kalilee tenjku waali ké tesvuyv. (Lelaa yaa sı Tipeliyatı tenjku).
² Na yəlaa samaa hu ı waali. Pə tayə pulv təə, pa ná piti təma nna ı waakayana kutəntənaa tə.
³ Mpróyú Yesu na ı ifalaa pa kpa puyv təə na pá caya təna. ⁴ Na Yuta nyəma acima wena pa yaa sı Təev acima ta a wəsa. ⁵ Mpróyú Yesu nyəna ı taa na ı waali na í ná sı samaa səsə tərjna ı kinj ke kəntə. Tənayə ı pəəsa Filirp sı: Leyə tu ya kutəyov na té cela samaa inə inı na ı təna í təyov? ⁶ Yesu yəyətə mrvv sı í nu nti Filirp ká cə tə. Təfə ı mayamaya ı təma isəna ı ká la təyov nyəm.
⁷ Mpróyú Filirp cəwa Yesu sı: Paa liyitee nyəyətə nymənyov (200) mayamaya ke tə yapa kutəyov, ku haɣna yəlaa panə pa tiili?
⁸ İlena Yesu ifalaa taa nəyəlv wei pa yaa sı Antəlu na í ké Siməɣ Piyee neu tə í cə-ı sı: ⁹ İwaasələ natəli tə wə cəne na tə təkə potopotonaa ke kakpası na tiina ke naale. Ama pəle pı la-weyev samaa tuutuuma inə?

¹⁰ Tənayə Yesu təma sı: İ heeli pa təna sı pá caya atə. (Pə pamna nyutv ka pə ateyə tənaya səsəm, İlena pá caya.) Pa taa apalaa nyəəɣ tala isıv iyisi kakpası (5000). ¹¹ Tənayə Yesu kraya potopotonaa mpe na í sēe İso ké í na təmlə ke pa təə, İlena í tala mpa pa caya tə. Na í tala-weyev tiina ke mrvv tətə, na paa wei í haya. ¹² Waatv wei pa haya tə, ı təma ı ifalaa sı: İ təəsv potopotonaa həyələɣ wei ı kaasaa tə, na pulvrv í taa le.

¹³ İlena ı ifalaa təəsv həyələɣ inı, na pə sv təkəɣ naanəwa na naale. Potopotonaa kakpası inı ı kpisina mrvyov waatv wei pa təma təyov tə.

¹⁴ Waatv wei yəlaa ná Yesu piti təmlə nıte tə, pa təma sı: Tampana Yəlv inə inəyələ İso kuyəyətətə teləsvlv wei ı təm paa yəyətə sı ı ká kəə antulinyə taa tə.

¹⁵ Yesu nyəmə sı pa səəlv pıwa sı paa kpa-ı wulav na tərj ke tənə inəyı kpakpaa. İlena í nımelı təkəv na í kpa pəəɣ təə ké ı tike.

*Yesu təntə ke lvm təə
(Matiyee 14:22-33; Maləki 6:45-52)*

¹⁶ Pə kəma na pə taanv, İlena ı ifalaa tii lvm nəyə, ¹⁷ na pá kpa kpvlyov taa sı pa tesəyı Kapənahum. Halı pə cəɣ pə yu Yesu ta kəntə pa kinj. ¹⁸ Mpróyú heelim səsəəm mpa na pə laɣtəyı tenjku lvm ke səsəm. ¹⁹ Yesu ifalaa təma lvm taa isıv kilomeətələnaa kakpası yaa naatosv, İle pa na Yesu kəle na í tərj lvm təə na í kəɣna pa təə təə. Tənayə səyəntv kpa-wə. ²⁰ Ama Yesu heela-wə sı: Səyəntv í taa la-mə, mayə.

²¹ Yesu ifalaa luyv lapa na pá krayə Yesu ke kpvlyov taa. Tete isıv saɣa tə, pa təma tate ke timpi pa pukayə tə.

Samaa pəekəyı Yesu

²² Kv fema İlena samaa wei pə yela tenjku waali tə, í ná sı kpvlyov kvlmnyov ka kaasəna təna. Pəcə pa nyəmə sı Yesu na ı ifalaa pa ta kaa kpvlyov. Ama pəle pa tike pa tēna. ²³ Paa na mrvv kpvlyəɣ İləɣ wei ı luna Tipeliyatı ta ı kəma, na ı ta hatələna timpi Tacaa ka sēe İso ké ı na təmlə na pəcə pá təyov potopotonaa tə. ²⁴ Samaa inı ı nawa sı Yesu na ı ifalaa pa taa nəyəlv fəi təna, İlena pá kpa kpvlyəɣ inı ı taa na pá tēe Kapənahum ke Yesu pəekəyov.

Kutəyov nku kv haaki weesuyv tə

²⁵ Samaa kəma na pá na-ı tenjku waali İlena pá pəəsv-ı sı: Tacaa, pəlee ké n kəma cəne?
²⁶ Tənayə Yesu cəwa samaa sı: Tampana ke ma heeliyı-mə yov, maa cəsəyı, pə tayə isıv í ná ma piti təma təyov í pəekəyı-m. Ama í təyov potopotonaa na í haya təyov. ²⁷ İ taa nəkı na í kana kutəyov nku kv tərj təyov pəekəyov. Ama í lv nku kv wə tam na kv kəɣna weesuyv nku kv tərj tə kv təə. Yəlv Pəyayə má maa hana-məyev kutəyov nku. Pə tayə pulv, Tacaa İso təma-m ı tərj cacaalaya təyov.

²⁸ Mpróyú samaa pəəsa Yesu sı: Pəpəyev tu la na pəcə tə la təma nna İso caakı tə?
²⁹ İlena Yesu cə samaa sı: Təmlə nte İso caa sı í lapı-ı təyələ sı í mv ı tillu təm.
³⁰ Mpróyú samaa pəəsa Yesu tətə sı: İle n kaa la piti təmlə natəli na tə ná na pəcə tə mə nyá təm? Təv, təmlə nteyev n ka la? ³¹ Ta caanaa caanaa təyəna manna ke wəlayə tətə taa, isıv pa nımaav İso təm taa tə sı: İ tisa isətəa kutəyov na í cela-wə na pá təyov.

³² Mpróyú Yesu cə samaa sı: Tampana ke ma heeliyı-mə yov, maa cəsəyı, mpi Moisi cela-mə tə pə ta ke isətəa kutəyov ke təna. Ama pənente isətəa kutəyov mayamaya ke ma Caa cəlyı-mə. ³³ Na kutəyov nku İso cəlyı-mə təyələ nku kv luna isətəa na kv tii na kv haaki yəlaa tənaya weesuyv tə.

³⁴ Tənayə samaa cə Yesu sı: Tacaa, haaki-təyov kutəyov nkvuyv tam.
³⁵ İlena Yesu cə samaa inı sı: Ma mayamaya kəle kutəyov nku kv haaki weesuyv tə. Ye wei í kəma ma kinj nyəyəsı kaa kpa pəntv paa pəcə. Pəyələ wei ı mv ma təm tə, İkvətəv kaa kpa pəntv tətə. ³⁶ Ama ma təma-məyev-təyı heeluyv sı í na-m, pəcə í tá mv ma təm. ³⁷ Pa təna mpa ma Caa

haa-m tɔ, pa kɔŋ ma kiŋ ké. Ma kaa tɔŋɔni wei i kɔŋ ma kiŋ tɔ. ³⁸Pə taɣa pulɔ, ma tiina iso ké si ma laki wei i tila-m tɔ i luɣu nyəntu, pə taɣa ma maɣamaya ma nyəntu. ³⁹Wei i tila-m tɔ i luɣu nyəntu nté si má taa ye le na mpa i cela-m tɔ pa taa nɔŋɔl le. Ama si má kusi pa tənaya səttaa taa ké kuyaku kantəkaya nyəŋku wule ké. ⁴⁰Ma Caa luɣu nyəntu nté si mpa mpa pa ná Pəɣaya má na pá mu ma tɔm tɔ, pɔntɔnaa i hiki weesuɣu ŋku ku teŋ tɔ, na maa feesi-wɛɛ kantəkaya kuyaku wule.

⁴¹Isu Yesu yɔŋɔtɔɔ mpu si inəŋəle kutəɣu ŋku ku tiina isəttaa tɔ, sese pə ta maɣa Yuta nyəma nté. ⁴²Tənaya pa tɔma si: Isu Yosɛfu pəyalɔ Yesu kelé? Tə nyəmá i caa na i too mɛɛ. Iɛ ntiyi i yɔŋɔtəyi si inu i tiina isəttaa?

⁴³Mpɔ́yó Yesu cɔ Yuta nyəma si: I taa miitina-m mpu. ⁴⁴Tacaa wei i tila-m tɔ i yaa wei, pɔntu tike kɔŋna ma kiŋ, na maa feesi-i kantəkaya kuyaku wule. ⁴⁵Isɔ kuyɔtɔtɔ teləsəlaa ŋmaa tɔm tənɛ si: Yəlaa tənə ká wɛɛ Isɔ kuseɣesaa. Pə tɔɔ ké yəlaa tənə mpa pa nukəna Tacaa Isɔ na pá mu i kuseɣesətu tɔ, pa kɔŋ ma kiŋ. ⁴⁶Iɛ pə taɣa isu nɔŋɔl tɛma Tacaa Isɔ ké nau se. Ye pə taɣa wei i luna Isɔ kiŋ tɔ inu i nana-i. ⁴⁷Tampana ke ma heeliyi-me yoo, maa cəsəyi, wei i mu ma tɔm, pɔntu tɛma weesuɣu ŋku ku teŋ tɔŋ hikuyu ké. ⁴⁸Maɣale kutəɣu ŋku ku haaki weesuɣu tɔ. ⁴⁹Mə caanaa caanaa tɔŋna manna ke wɔlaya tetu taa, pəyele pa səpa. ⁵⁰Ama kutəɣu ŋku ku luna isəttaa tɔ, ŋkuyɔ yulɔ i tɔŋaa i kaa si. ⁵¹Maɣale kutəɣu ŋku ku tiina isəttaa na ku haa weesuɣu tɔ. Ye wei i tɔŋo kutəɣu ŋku, pɔntu ká wɛɛ tam ké, u tasəyi səpɔ. Kutəɣu ŋku maa ha tɔŋole ma maɣamaya ma tɔnuyɔ nantu. Ma haaki-təyi si yəlaa tənə i hiki weesuɣu.

⁵²Tənaya Yuta nyəma sɔu tɔ tɔɔ ké hɔm na isəle kuseɛmlɛ ke pa taa pa tike si: Isənaya inu i ká kpaɣa i maɣamaya i tɔnuyɔ nantu na i ha-tu si tɔ tɔŋo?

⁵³Mpɔ́yó Yesu cɔwa si: Tampana ke ma heeliyi-me yoo, maa cəsəyi, ye i ta tɔŋo Yulɔ Pəɣaya má ma tɔnuyɔ nantu, na i ta nyɔɔ ma caləm, i kaa hiki weesuɣu ke mə maɣamaya. ⁵⁴Ye wei i tɔki ma tɔnuyɔ nantu na i nyɔɔki ma caləm, pɔntu tɛma weesuɣu ŋku ku teŋ tɔŋo hikuyu ké, na maa feesi-i səttaa taa ké kantəkaya kuyaku wule. ⁵⁵Pə taɣa pulɔ, ma tɔnuyɔ nantu ke kutəɣu kupaŋku ké, na ma caləm ke konyənyɔɔm kupaŋ tɔtɔ. ⁵⁶Ye wei i tɔŋo ma tɔnuyɔ nantu, na i nyɔɔ ma caləm, ma na pɔntu tɔ ye tənə taa ké. ⁵⁷Tacaa Isɔ wei i tila-m tɔ, i wɛna i weesuɣu, na i tɔɔ ké ma wɛna ma weesuɣu tɔtɔ. Pə tɔɔ ké wei i tɔŋo-m, pɔntu wɛna weesuɣu ke ma tɔ tɔtɔ. ⁵⁸Tɔu, kutəɣu ŋku ku luna iso tɔŋole. Ku ta ke ŋku mə caanaa caanaa ka tɔŋaa na kaɣana pa fei tɔ. Ama ye wei i tɔki kutəɣu kɔnɛ, pɔntu ká wɛna i weesuɣu ke tam.

⁵⁹Karənahum ke Yesu sɛɣesa tɔm tənɛɣe Yuta nyəma təkotile taa.

Təm nti tə haaki weesuɣu tɔ

⁶⁰Waatu wei Yesu ifalaa nu tɔm tənɛ tɔ, pa taa pəyalɛ tɔma si: Təm tənɛ tə kəla kate. Awe ná pəsəyi tə nuw?

⁶¹Yesu nawa si tɔm tənɛ tɔ ta maɣa i ifalaa, ilɛna i tɔ-wɛ si: Isu tɔm tənɛ tə kəla-mɛyele yaa? ⁶²Na i ká koo na i na Yulɔ Pəɣaya má na má kpaɣa timpri maa wɛɛ tɔ, ilɛ isənayaɛ i ká la? ⁶³Isɔ Feesuɣu haakəna weesuɣu, yulɔ tɔnuyɔ kɔnɛ kɔlɛ ku waasəyi pulɔ. Təm nti ma heela-mɛ isəntɔ tɔŋole Feesuɣu nyəntu, na nti inu tə haakəna weesuɣu. ⁶⁴Paa na mpu, mə taa lɛlaa u tɔŋona-ti. (Pə taɣa pulɔ, hatoo kancalaya Yesu ka nyəmá mpa pa kaa tɔki i tɔm tɔ. Halu i nyəmá wei i ká lapi-i kələmɔtɔ tɔ.)

⁶⁵Yesu sɔɔsa lenti si: Pə maɣamaya pə tɔɔ ké maa heela-mɛ si: Nɔŋɔl kaa pəsi na i koo ma calɔ, na pə tá kəna si Isɔ hana-i pə mpaaw.

⁶⁶Pə kpaɣaw kupaŋku tɔŋo Yesu ifalaa taa lɛlaa yela-i, pa ta tasa-i tənuyɔ. ⁶⁷Mpɔ́yó Yesu pɔɔsa pa naanɔwa na naale wei i kaasaa tɔ si: Na mɛ se, mu tɛɛ mə nyəŋku?

⁶⁸Tənaya Simɔŋ Piye cɔwa Yesu si: Tacaa, awe kiŋ ke tu polo? ⁶⁹Na pənente tə mɔwa na tɔ tɔ taa si n ké Yulɔ Nanjtu inu, na n luna Isɔ kiŋ.

⁷⁰Iɛna Yesu naa tɔ i ifalaa si: Mə naanɔwa na naale inɛ pə taɣa má ləsəna-mɛ? Pəcɔ mə taa lɛlɔ ná ké ilɔŋɔ.

⁷¹Simɔŋ Isəkaleu pəyalɔ Yutaasi tɔm ke Yesu yɔŋɔtaya mpu. Paa na i ké pa naanɔwa na naale taa lɛlɔ tɔ, kələm inu i kələmna na i lapi-i kələmɔtɔ.

7

Yesu na i newaa pa təm

¹Pəle pə waali Yesu cəkaya Kalilee tetu taa. I luɣu fei Yuta tetu taa ké cɔw. Pə taɣa pulɔ tɔɔ, Yuta nyəma pəkaya i kuyɔ. ²Yuta nyəma acima wɛna pa yaa si coka acima tɔ a wɔsaa. ³Iɛna i newaa tɔm-i si: Kulɛ cənɛ na ŋi polo Yuta na nyá ifalaa na tɛma nna n laki tɔ tɔtɔ. ⁴Ye yulɔ caa si pá nyəmi-i u ŋmɛsəyi i tɛma. Ye n laki tɛma anəyi mpu ilɛ, ye le na yəlaa tənə nyi-ŋ mɛɛ.

(⁵Pə taɣa pulɔ, Yesu newaa maɣamaya ná tá mu i tɔm tɔtɔ.) ⁶Mpɔ́yó Yesu cɔ-wɛ si: Pə ta maɣata-m na pəcɔ. Ama ye mɛ, paa pəle pə maɣa-mɛɣe. ⁷Pə taɣa pulɔ, antulinya nyəma taa

kaa kpaana-me. Ama pa taa kpaana má. Mpi tó, ma hólóyí sí pa kolapóto fèi teu. ⁸Mu kpa tənaya acima. Ye ma, ma kaa polo. Pə taƷa pulo, pə ta maƷata má.

⁹Yesu təma-weyɛ heeluƷu ke mpɔ uləna inɪ í saali Kalilee.

Yesu ke coka acima taa

¹⁰Yesu newaa kəma na pá kpa acima təƷəw, uləna Yesu maƷamaƷa polo. Ama í ta yele sí nəƷəw í nyi, í pola ŋməlaɔ kə. ¹¹Yuta nyəma pəkəƷa-ɪ acima wɛɛ taa, na pá tənja təmaƷa pəwəwɔ sɪ: Ile leye í wɛɛ?

¹²Hali samaa wələtəƷa Yesu təm ke pa taa pa tike ke səsəm. Ləlaa sɪ: Yulə kɔpaŋ kə. Ləlaa sɪ: Aaɪ, í kə yələtəwəw kə. ¹³Paa na mpɔ Yuta nyəma səƷəntə təw nəƷəw taa yəƷətəƷi təfoɔ.

¹⁴Pə kəma na acima haƷa heku, uləna Yesu polo na í swə Iso təsɛɛle taa na í sɛɛsəƷi. ¹⁵ŌpɔƷú pə lapa Yuta nyəma ke piti, na pá tən sɪ: IsənəƷa pə lapa na í nyi pə tənəƷa mpɔ pə́sɔ í ta la ceu?

¹⁶TənəƷa Yesu cə-wɛ sɪ: Nti ma sɛɛsəƷi isəntə tə, ma ta lu-təƷi kəluƷu. Ama wei í tila-m tə inɪ í huləna-m-t. ¹⁷We wei í səala Iso luƷu nyəntə tənəƷu, pɔntə tike ka nyəna sɪ ma kəsɛɛsəw luma Iso kɪŋ yaa ma maƷamaƷa ma kanƷante ke ma lakəna. ¹⁸Wei í lakəna í kanƷante tə, í maƷamaƷa í sam ke í pəkəƷi. Ama wei í pəkəƷi í tillu sam, pɔntə nté tamƷana tɔ, pəpətu fèi í kɪŋ. ¹⁹Ntən Moisi hula-meyɛ Iso sɛw kəsəsutə təna na? Pə́sɔ paa mə taa kəwəm ú tənəƷi-t. Anja, na í caa í kə-m suwe?

²⁰ŌpɔƷú samaa cəwa Yesu sɪ: N nyəna alɔƷaa ke? Awe caa í kə-ŋ?

²¹TənəƷa Yesu cəwa sɪ: Pə taƷa pulo, wule təlɪ ma lapa təmle səsəle natəlɪ na piti kpa mə təna. ²²Moisi ná tə-meyɛ pəlɔƷu, (pəyele pə ta tu kew Moisi kɪŋ ke pə luma. Ama hatoo mə caanaa caanaa kɪŋ kə). Na paa kɔƷaku kəhɛsəw wule í pələƷi pəƷaƷa kə. ²³Ye í pələƷi pəƷaƷa ke kəhɛsəw wule sɪ pə taa kəw na í yəki Moisi kəsəsutə. Pɛpe təw kə má waa yulə pilimile təcu ke kəhɛsəw wule na mu m-w na rááná? ²⁴Í taa nyənəƷi təw tike. Ama í tənəƷi tamƷana na pə́sɔ í yəƷətəƷi.

Yəlaa lakɪ Yesu na piti

²⁵Yosələm nyəma napəlɪ pa yəƷətəƷa sɪ: Pə taƷa wei pa pəkəƷa sɪ pa kɔƷi təƷəle? ²⁶Í nyənɪ ílə í məlaa na í yəƷətəƷəna-wɛ na u nyənja pulo, na pá suma. Isu tá səsaa mpe pa tən pa taa sɪ í kə Mesii kəle yaa? ²⁷Tə nyəmá sɪ waatu wei Mesii ká kəw tə, nəƷəw u nyənɪ í tɛ. Təfo ye pə kaasa inɛ íle, tə nyəmá ílə í təlule mɛɛ.

²⁸Yesu tənja sɛɛsəw ke ŌpɔƷú Iso təsɛɛle taa, uləna í pəwə-wɛ na nəƷə səsəƷa sɪ: Mɛ sɪ í nyəma-m, na í nyəmá ma təlule yaa? Aaɪ, ma ta kəw ma maƷamaƷa ma kəntɛ se. Ama wei í tila-m tə í wɛɛ na í kə tamƷana tɔ. Ilɛ mə ta nyəm-ɪ. ²⁹Ama ma, ma nyəma-t, pə taƷa pulo təw, í kɪŋ ke ma luma, na inɪ í tilina-m.

³⁰Yəlaa luƷu lapa sɪ pá kpa-ɪ, íle nəƷəw ta tɔ ninɪ ke í təw, í wule ta tata tə pə təw. ³¹Paa na mpɔ samaa inɪ í taa pəƷale mu Yesu təm na pá tɛ pa taa. Haləna pá tən sɪ: Mesii í kəma í ká la piti təma na a kəlɪ inɛ í nyəna na?

Pa tila filisinaa sɪ pá kpa Yesu

³²Pə kəma na Falisanaa nu nti samaa miitiƷi Yesu təw tə, uləna pá na kətəlaa səsaa pá tili filisinaa sɪ pá polo pá kpa-ɪ. ³³TənəƷa Yesu təma sɪ: Pə kaasa-m wɛɛ naalɛɛ mə heku kə, uləna má məli wei í ka tila-m tə í kɪŋ. ³⁴Í ká pəkɪ-m í kaa na-m. Pə taƷa pulo, í kaa pəsi na í kəw tɪmpi maa wɛɛ tə.

³⁵TənəƷa Yuta nyəma pəwəwə təma sɪ: Leye Yesu ká polo na tə kaa na-ɪ? Í ká polo Yuta nyəma mpa pa yawa na pá polo tuu Kələɛki acalɛɛ taa tə pa kɪŋ na í paasəna Kələɛki nyəma yaa isəna? ³⁶Ye pə taƷa mpɔ, ntiƷilɛ í yəƷətəƷi mpɔ sɪ: Tu pəkɪ-tə kaa na-ɪ? Tə kaa pəsi na tə polo tɪmpi í ka wɛɛ tə?

Weesuyu ləm pusi təm

³⁷Acima kɔƷaku kantəkəƷa nyənku ŋku kə ke kɔƷaku səsəw tə ku wule, Yesu sənja isə na í kpaali sɪ: Ye ləkətu í wəna wei, pɔntə í kəw ma kɪŋ na í nyəw. ³⁸Wei í mu ma təm weesuyu ləm pusi ká lukəna í taa na pə kɔpɛŋ, isu pa yəƷətəƷu Iso Təm taa tə.

³⁹(Mpa pa mu Yesu paa kəw pá hiki Iso Feesuyu ŋku tə, ku təm ke í yəƷətəƷa. Mpi tə, waatu inɪ Iso Feesuyu taa kənta. Pə taƷa pulo, Yesu taa swəta í teeli taa tə pə təw).

Samaa faƷav ke pa taa pa tike ke Yesu təw

⁴⁰Samaa inɪ í taa yəlaa nu mpɔ, uləna pá tə sɪ: InəƷəle Iso kɔƷəƷətu tələwəw wei tə.

⁴¹ŌpɔƷú ləlaa sɪ: Mesii kə. Na ləlaa náá tən sɪ: Kalilee ke Mesii ká luma? ⁴²Iso Təm takələsɪ taa wɛɛ sɪ: Mesii ka wɛɛ Tafiiti ləwəw taa tə kə. Pətələhem tɪmpi Tafiiti ka wɛɛ təƷə í ká luma.

⁴³ŌpɔƷú samaa faƷa Yesu təw. ⁴⁴Pa taa ləlaa luƷu lapa sɪ pá kpa Yesu. Ama nəƷəw ta tɔ ninɪ ke í təw.

45 Μπόγύ filisinaa mæla kætælaa səsaa na Falisanaa pa kin na pele pá pəəsi-we si: Pepe tōo ké í tá kōna-i?

46 Tənaɣa filisinaa cōwa si: Tuu tō yulɔ nəɣɔlɔ ı ta yəɣətəta isu inı. 47 Μπόγύ Falisanaa pəəsə-we si: I kɾənnə-me na í puɣusi tətəɣo? 48 Wulee í keesa tá səsaa yaa Falisanaa taa nəɣɔlɔ na pʉntu təɣəɣi-i? 49 Samaa wei ı ta nyi Moisi kʉsəsitu ke mpʉ tō, sənto nyəma ké.

50 Falisanaa taa lɛlɔ wei pa yaa si Nikotem na í ka pola Yesu kin ke ahoɔ tō, ílɛ ı tōma-we si: 51 Anı ı nyəmá si, ta kulapʉtu taa pə fei si tē kʉ yulɔ təm ke mpʉ, na tə tá cāɣa na tē nu pə təna na tē cekəna mpi ı wakəlaa tō.

52 Μπόγύ Falisanaa cōwa Nikotem si: Sese Kalilee nyəma mpɛɣele na nyaga? Wiili Isə Təm taa na í n̄a, tuu tō Isə kʉyəɣətʉtu teləsɔlɔ nəɣɔlɔ ta tenta luw na Kalilee se.

[53 Pəle pə waali ké pa yawa na paa wei í mæli ı təyaga.

8

Alw wasaɣkali təm

1 Μπόγύ Yesu ná kpa Olifinaa pʉɣʉ. 2 Tɛv fema ilena í kʉli ləɣ ke tanəɣ tɛ na í mæli Isə təsɛɛle taa na samaa təna kōo ı kin. Ilena í cāɣa na í sɛɣɛsəyi-we. 3 Tənaɣa Isə Təm sɛɣɛsəlaa na Falisanaa pa kōna-i alɔ nəɣɔlɔ wei pa kɾəlaa na í laki wasaɣkalətu tō. Μπόγύ pa sɛɣsə-i samaa hɛkʉ taa. 4 Ilena pá tō Yesu si: Tacaa, tə kɾəla alɔ inɛ inı na í laki wasaɣkalətu. 5 Moisi yəɣota ı kʉsəsitu taa si, alɔ í lapa mpʉ pə taka, tə yaga-i pɛɛ na tē kʉ-i. Nyá ná we?

6 Pa nyəpa Yesu ke təm ke kʉnyəpʉ ke mpʉɣó si pá hiki timpi paa tʉna-i taali tō. Ama Yesu luɣaa na í ŋmaana mpɾəle ke ate. 7 Pa tɔɣna-i pəəsʉɣʉ ilena í kʉli na í tō-we si: Mə taa wei ı nyəmá si tuu tō ı ta lata isayatu, pʉntu í caali-i pəle ləɣʉ.

8 Ilena Yesu tasa luɣʉ na í ŋmaa ate. 9 Waatu wei pa nu təm tənɛ ilena, pá sʉv ləɔlʉɣ ke kʉlʉm kʉlʉm. Pə kɾaɣav səsaa na pə polo piya tō. Halı pə kōo pə yeɛle Yesu tike na alɔ inı, na í səɣa tənaɣa tam. 10 Yesu kəma na í kʉli ilena í təm-i si: Alɔ nyá, nyá yəlaa mpɛ pa wele? Ntəɣ nəɣɔlɔ ta la-ŋ pʉlɔ? 11 Ilena alɔ cə si: Nn Tacaa. Yesu cə-i si: Tɛɛ, ma tətə ma kaa yəɣoti si pá la-ŋ pʉlɔ. Ama taa tasa isayatu ké.]

Yesu ké antulinya kəko

12 Μπόγύ Yesu mæla ı sɛɣɛsʉɣʉ taa si: Ma weɛ ké isu kəko ŋka kʉ naa yəlaa tō. Ye wei ı təɣəɣi-m, kəko ŋka ka kəɣna weesʉɣʉ tō kaa naa-i na í təɣ. I kaa fei səkɾɛtʉɣʉ taa ké nəɣhəle ke paa pəcə tətə.

13 Tənaɣa Falisanaa təma-i si: Isu n keesʉɣʉv nyá ti təm ke mpʉ tō, pə feina nyʉɣʉ se.

14 Μπόγύ Yesu cə-we si: Paa ma keesəyi ma ti təm, tə we tampana təɣo. Pə taɣa pʉlɔ, ma nyəmá timpi ma lunaɔ tō, pəcə ma nyəmá timpi ma puki tō. Ama mə ta nyi ma təlilɛ, pəyeɛle í ta nyi ma təpote. 15 Mə huɔki yulɔhuɔle ke yem ké. Ama ma ilɛ maa huɔki nəɣɔlɔ təm ke ma taa. 16 Ilɛ paa ma tu huɔwa, tampana tō ké. Pə taɣa pʉlɔ, ma fei ma tike tō se: Ama má na ma Caa wei ı tila-m təɣo. 17 Pa ŋmaawa mə kʉsəsutu takəlası taa si: Ye yəlaa naale ləsa aseeta kʉlʉm, pa aseeta inı ı we tampana. 18 Ma, ma yəɣətəyi ma ti təm na ma Caa wei ı tila-m tō, ílɛ ı yəɣətəyi ma təm ke mpʉ tətə.

19 Μπόγύ Falisanaa pəəsə Yesu si: Leyɛ nyá Caa inı ı weɛ?

Tənaɣa Yesu cə Falisanaa si: ı ta nyi má, pəyeɛle ı ta nyi ma Caa. Ye í ka nyəma-m, í ka nyəmá ma Caa tətə.

20 Yesu yəɣota təm tənɛɣɛ ı sɛɣɛsʉɣʉ taa ké Isə təsɛɛle taa ké kʉcəɔɣ tətʉle cəɔ. Na nəɣɔlɔ ta kɾa-i, ı wʉle ta tata tō pə tōo.

Yesu təpote

21 Μπόγύ Yesu tasa-weɣɛ heelʉɣʉ si: Ma tɛɛki na í ká pɛɛki-m. Ama í ká si mə isayatu taa. Mpi tō, í kaa pəsi na í polo timpi ma puki tō.

22 Tənaɣa Yuta nyəma təma si: I ká kʉ ı ti, yaa isənayale ı təɣ si tá kaa pəsi na tē polo timpi ı puki tō?

23 Μπόγύ Yesu təma Yuta nyəma si: Mə ké ate nyəma ké. Ama má, ma ké isətəa tʉ. Mə ké antulinya inɛ ı nyəma. Ama má tá ké antulinya inɛ ı nyəɣ. 24 Pə tōo inəyi ma heeliyi-me si, í ka si mə isayatu taa. Ye ı ta tisi si tampam ma weɛ, í ká si mə isayatu taa. 25 Ilena pá pəəsi-i si: Ilɛ n tu ké aweye təkɾem ye?

Tənaɣa Yesu cə Yuta nyəma si: Ma ké wei ı təm maa heela-meɣɛ hatoo kancaalaya tō. 26 Ma wɛna təm paɣale nti maa yəɣoti mə tō na nti maa huɔna-me tō. Ilɛ wei ı tila-m tō ı ké tampana tʉ, na nti ma nu ı kin tō, tə tike ke ma heeliyi antulinya taa.

27 Pa ta cekəna si Tacaa Isə təm ke ı heeliyi-we. 28 Tənaɣa Yesu təma-we si: Waatu wei í ká kɾaəsi Yulɔ Pəyaga má ilɛ, waatu inəyi í ká nyi si, maɣale wei inı tō. Na í ká nyi tətə si, maa laki

pulv na ma mayamaya ma kanƙante. Ama nti Tacaɗa Iɗo seƙesɗa-m tɔɔɔ ma laki. ²⁹ Wei i tila-m tɔ i we ma waali, i ta yelem-m ma tike. Mpi tɔ, i luɣu tee nyɛntu ke ma laki.

³⁰ Yesu yɔɔɗa mpv ilena payale mu-i.

Yomaa na kasayampiya tam

³¹ M̀p̀r̀ɔ̀g̀u Yesu heela Yuta nyɛma mpa pa mu-i tɔ si: Ye i tɔɔɔɔɔɔ ma tɔm ke teu, i ká pɛsi ma ifalaa na tampana. ³² Na i ká nyi tampana, na tampana anɗi a ká cɛna-meɣe mɔ yomle taa.

³³ M̀p̀r̀ɔ̀g̀u pɛle pa cɔ-i si: Tɛ kɛ Apɔlahaam lɔlɔɔv kɛ, nɔɔɔɔv taa kra-tɔɔv yomle ke paa pɛcɔ. Iɛ pepe cɛrvu ke n tan si pu cɛ-tv?

³⁴ Tɔnaya Yesu cɔ-we si: Tampana ke ma heeliyi-me yoo, maa cɛsɛɣi, wei i laki isayatu tɔ, pɔntu pɛsa tɔ yom kɛ. ³⁵ Na yom ná we saɗa kɛ, i fei cele. Ama tɔɔɔɔɔɔ pɔɔɔɔɔ ná we tam. ³⁶ Iɛ ye Pɔɔɔɔɔ má ma heɗa-me, mɔ yomle tɛma tampana tɛm kɛ. ³⁷ Ma nyɛmá si i kɛ Apɔlahaam lɔlɔɔv nyɛma te. Paa na mpv, i pɛkɛɣi ma kuvv. Pɔ taya pulv, i kisiyi ma kuvvɛsɛtɔ. ³⁸ Nti ma Caa ná hul-m tɔɔɔ ma yɔɔɗɔɗi, na mu laki nti mɔ caa ná heela-me ta.

³⁹ M̀p̀r̀ɔ̀g̀u Yuta nyɛma cɔ-i si: Aai tá caa keɗe Apɔlahaam. Tɔnaya Yesu cɔ-we si: Ye tampana i ka kɛ Apɔlahaam piya, isɛntɔ i ka lakaya Apɔlahaam kulapɔtv mɛɛ. ⁴⁰ Anɗi tampana nna ma nu Iɗo kin tɔ, a tike ke ma heela-me, pɛcɔ paa na mpv i caa i kv-m tɛkɛm. Iɛ Apɔlahaam ná taa la mpv. ⁴¹ Mɔ caa kulapɔtv ke i laki.

Tɔnaya Falisanaa cɔ Yesu si: Tɔ ta ke apalaa naale piya se. Ama ta Caa ke kulvm kɛ, inɔɔɔɔɔ Iɗo.

⁴² Iɛna Yesu tɔ Falisanaa si: Ye tampana, Iɗo ka kɛ mɔ Caa, i ka sɔɔla-m. Mpi tɔ, i kin ke ma luna, na i kɛnte ke ma kɔma. Ma ta kɔɔ ma mayamaya ma kɔnte. Ama inɗi i tilina-m. ⁴³ Pɔ taya pulv tɔɔ kɛ u cɛkɔɔɔna ma kuvvɔɔtv, u caa tɔ nuw ke paa pɛcɔ tɔɔ. ⁴⁴ Mɔ Caa keɗe Iɔɔɔv, na i luɣu nyɛntu ke mɔ sɔɔla larv. Hatoo kancaalaya ilɛ i kɛ yulokɔlv kɛ, u caa tampana tɔɔɔv ke paa pɛcɔ. Pɔ taya pulv, i mayamaya i ta ke tampana tɔ pɔ tɔ. Waatv wei i yɔɔɗɔɗi pɔpɔtv tɔ, i tɔnayaɗe tɔna. Mpi tɔ, i mayamaya i kɛ pɔpɔtv, na pɔpɔtv tɔna caa kɛ. ⁴⁵ Ye ma, tampana ke ma yɔɔɗɔɗi. Pɔ mayamaya pɔ tɔ kɛ u muvi ma tɔm. ⁴⁶ Mɔ taa awe pɔsɛɣi na i hólí ma tɔpɔntɔle? Tɔv, na ma tu yɔɔɗɔɗi tampana tɔ, pepe tɔ kɛ u saɗ muɔv? ⁴⁷ Wei i kɛ Iɗo nyɛɗ tɔ, pɔntu nuki Iɗo Tam kɛ. Ama mɔ tá kɛ Iɗo yɔɔla napɔl, na pɔ tɔ inɔɔɔɔɔ i tu nuki.

Yesu Yɔɔɗa Apalahaam tam

⁴⁸ Tɔnaya Yuta nyɛma cɔ-i si: Pɔ taya isɛntɔ tɔɔ kɛ tu tɔma si n kɛ Samalii tv, pɛcɔ n hii alɔɔaa?

⁴⁹ M̀p̀r̀ɔ̀g̀u Yesu cɔ-we si: Ma ta hii alɔɔaa ke paa pɛcɔ. Ama ma Caa ke ma seeki. Na mɛ, mu nyɛnɔɔɔ-m yem tɛkɔpataa. ⁵⁰ Pɔ taya isu má pɛkɔɔɔna ma mayamaya ma teeli ke ma ti. Nɔɔɔlv tɔɔɔna-m teeli na i haaki-m tampana. ⁵¹ Tampana ke ma heeliyi-me yoo, maa cɛsɛɣi, ye wei i tɔkɔɔi ma tɔm, pɔntv kaa si.

⁵² Tɔnaya Yuta nyɛma tɔma Yesu si: Pɔnɛɣɛle tɔ nyɛmá tɛkɔpataa si n kɛ ilɔɔɔhilu. Apɔlahaam sɛpa, na Iɗo kuvvɔɔtv telɛsɔlaa náa si tɔtɔ, ilena náa tɔɗ si, wei i tɔka nyá tɔm pɔntv kaa si? ⁵³ Ta caa Apɔlahaam ná sɛpa, ye mpv nyá huɔ si n kɔla ilɛɣɛle? Iɗo kuvvɔɔtv telɛsɔlaa mayamaya ná sɛpa tɔtɔ. Iɛ n nyɛnɔɔɔ nyá tɔɔi we?

⁵⁴ M̀p̀r̀ɔ̀g̀u Yesu cɔwa si: Ye maa tɔkayana ma tɔɔi teeli, ilɛ ma teeli inɗi i taa kɛ pulv se. Ama ma teeli tvlv ntɛ ma Caa, wei mɔ tɔɗ si i kɛ mɔ Iɗo tɔ. ⁵⁵ Pɔɔɛle inɔɔi i tá nyi. Ama má nyɛma-i. Halɛna ye ma kpɛɛsaa si ma ta nyɛm-i, ma pɛsa pɔpɔtv ke teitei isu mɛɣe. Ama ma nyɛma-i, na ma tɔɔɔɔɔ i kuvvɛlitu na má laki. ⁵⁶ Mɔ caa Apɔlahaam lanɗe naa hulvma teu. Pɔ taya pulv tɔɔ, i teeɣaya si i ká ná ma kɔnte. Na i tu na-te, na pɔ heɛsi i lanɗe ke teu.

⁵⁷ Tɔnaya Yuta nyɛma cɔ-i si: Nyá puɔi ná ta tu tata nule na naanɔwa na n tɔɗ si n tɛma Apɔlahaam ke nav na?

⁵⁸ M̀p̀r̀ɔ̀g̀u Yesu cɔ Yuta nyɛma si: Tampana ke ma heeliyi-me yoo, maa cɛsɛɣi tuu na pɛcɔ pá lɔl Apɔlahaam tɔ, ma weɛ kɛ.

⁵⁹ Tɔnaya pa kraɣa pɛɛ si pa yakɗi-i. Ama Yesu nɔmelaa na i lu Iɗo tɔsɛɛle taa.

9

Yulv wei pa lɔlɔna yulvmtv tɔ

¹ Yesu teeɣaya ilena i ná yulv wei pa lɔlɔna yulvmtv tɔ. ² M̀p̀r̀ɔ̀g̀u Yesu ifalaa pɔɔsa Yesu si: Tacaɗa, apalv inɛ inɗi i larɔna isayatu yaa i caanaa na pá lɔl-i mpv? ³ Tɔnaya Yesu cɔ-we si: Pɔ ta ke isu inɗi i larɔna isayatu yaa i caanaa. Ama pɔ lapa m̀p̀r̀ɔ̀g̀u pɛcɔ Iɗo toma nana nti i ka larɗi-tɔ tɔ kin. ⁴ Pɔ nɔɔɔsɔna tɔ laki wei i tila-m tɔ i tɔma ke ilim taa. Pɔ taya pulv, ahoɔ caa yuɣu, ilɛ tɔmle kaa weɛ pɔsɔv tɔtɔ. ⁵ Kuvvɛɗ wei i taa ma we antulinya taa cɔnɛ tɔ, mayale kɔkɔ nka ka naa yɔɔlaa tɔna tɔ.

⁶ Yesu tɛma m̀p̀r̀ɔ̀g̀u yɔɔɗɔɗv, ilena i tɔ nɔɔɔɔma ke ate, na i lá teeliya, na i taa yulvm inɗi i ise. ⁷ Na i tɔm-i si: Polo na n saɗ nyá ise ke Silowee lulɛ taa. (Hɛte tɔnɛ tɔ huweɛ weɛ si: Pa tilaa.)

Yulom polaa na í sarj í ise, ilena í mæli na í naaki tæceiceí.

⁸ Mpróyó yulom cōlo nyóma mpa paa nyóma-í ləŋ si í kē pala latv tō, pa tōma si: Pə taɣa inɛ unɪ í ka cakayana na í laki pala?

⁹ Lelaa si inəɣi.

Lelaa si: Aai pə taɣa unɪ, í nəɣəsəle kē.

Ama apalv unɪ í cōwa si: Ma maɣamaɣa kē.

¹⁰ Tənaɣa pa pōosa-í si: Isənaɣa n lapa na nyá ise anɪ a kuli?

¹¹ Mpróyó í cō-we si: Apalv wei pa yaa si Yesu tō, unɪ í lapəna tɛliya na í taa ma ise, na í t-əm si má polo Silowee hule taa na má sarj ma ise. Ma polaa na ma sarj, ilena má sɔv naɔ.

¹² Tənaɣa pa pōosa-í si: Leyɛ apalv unɪ í wɛɛ? Ilena í cō si: Ma ta nyi.

Falisanaa pōosvɔv kɛ yulom waav təm

¹³ Mpróyó pa kpaɣa wei unɪ í ka kē yulom tō na pá pona-í Falisanaa kin. ¹⁴ Pə taɣa pɔlv, kɔyakv kɔhɛsvɔv wule kɛ Yesu lapa tɛliya na í kulina apalv unɪ í ise. ¹⁵ Pə tōɔ unɪ í maɣamaɣa kɛ Falisanaa ná lɛla-í pōosvɔv kɛ isəna pə lapa na í ise kuli tō. Ilena yulom cō-we si: Tɛliya kɛ í taa ma ise, ilena má sarj na pəne má naaki.

¹⁶ Tənaɣa Falisanaa taa lelaa ná tōma si: Pə taɣa Isə kin kɛ apalv wei unɪ í laki mpv tō í lunaa. Mpi tō, u təŋəɣi kɔyakv kɔhɛsvɔv kiin.

Lelaa si: Ye í ka kē isayav isənaɣa í ka pəsaa na í lá piti tōma anɛ a takanaa kɛ mpv?

Hali pá caŋ pa faɣa pa taa pa tike.

¹⁷ Mpróyó Falisanaa tasa yulv wei í ise pə kula mpv təɣo pōosvɔv si: Na nyá hvukɪ suweye apalv wei unɪ n təŋ si í kula nyá ise tō í tōɔ? Ilɛ í cō-we si: Í kē Isə kɔvəɣotv tɛlɛsɔlv kē.

¹⁸ Ama Yuta nyóma mpe pa ta mu-ti si apalv unɪ í ka kē yulom kē na í ise kuli, haləna pá kōna í caa na í too. ¹⁹ Na pá pōosi-we si: Ntəŋ mə pəɣaɣa kɛ inɛ inəɣi təkrem na? Pəćó í təŋ si í lɔla-í na yulvmtv yɛɛ? Tɔv, ilɛ isənaɣa pə lapa na í naaki pəne?

²⁰ Mpróyó í nyóma ná cōwa si: Tə nyama-í si tá pəɣaɣa kɛ-í. Pəćó tō lɔla-í na yulvmtv. ²¹ Ama tə ta nyi isəna pə lapa na kayana í naaki tō. Pəyele tə ta nyi wei í kula í ise tō. Í maɣamaɣa í ta kɛ pəɣaɣa, í pōosi-í í ká heeli-mɛɣɛ isəna pə lapa tō.

²² Yulom nyóma ná yəɣota mpv, mpi tō, pa see Yuta nyóma. Pə taɣa pɔlv, Yuta nyóma ka pɛɛla nəɣo si, ye wei í tɛma í taa na í tisi si Yesu kē Mesii, paa ləsi pɔntv kɛ pa təkotile taa. ²³ Pə tōɔ kē í nyóma ná tōma si: Í maɣamaɣa í ta kɛ pəɣaɣa, í pōosi-í.

²⁴ Mpróyó Falisanaa tasa apalv wei í ka kɛ yulom təɣo yaav na pá təm-í si: Ama na Isə tōɔ yəɣoti tampana. Tə nyómá apalv inɛ í tōɔ si í kē isayav kē.

²⁵ Tənaɣa apalv unɪ í cō Falisanaa si: Ma ta nyi si í kē kvɔpaŋ tō. Ama kɔlvmtv tike kɛ ma nyómá si, maa kē yulom na pəne pə taa ma naaki.

²⁶ Ilena pá pōosi-í si: Pɛpɛɣɛ í lapa-ŋ? Isənaɣa í lapa na pəćó nyá ise kuli? ²⁷ Mpróyó í cō-we si: Ma tɛma-mɛɣɛ heeluyv na í tá mv. Ilɛ pɛpɛ tōɔ kē í caa í tasa-təɣi nuɔ? Yaa mə caa í sōosi í ifalaa tōɔ tōɔ?

²⁸ Tənaɣa Falisanaa tɔv-í na pá tō si: Nyá kɛna yulv unɪ í ifalv. Ama ta kē Moisi ifalaa kē. ²⁹ Tə nyómá si, Isə yəɣotəna Moisi. Ama pə kaasvɔv yulv unɪ tō, tə ta tu nyəm í təlule.

³⁰ Mpróyó apalv unɪ í cō-we si: Ama nti tə wɛ piti təɣole si, mə tá nyi í təlule, pəyele í kula maɣa ma ise. ³¹ Tə nyómá si Isə u mvɣi asayaa nōosi. Ama wei í tɔvɣi-í teeli na í laki í luyv nyəntv tō, pɔntv nəɣo kɛ í mvɣi. ³² Tuu tō, tə ta nuta si nəɣɔlv kula yulv wei pa lɔləna yulvmtv tō í ise. ³³ Pə tōɔ kē ye apalv inɛ í taa kē Isə nyəŋ í taa pəsi na í la pɔlv.

³⁴ Mpróyó Falisanaa cō yulom si: Hatoo pa lɔlvɔv nyá tō, isayavv tike kɛ nyá nyómá, na nyaa caa n sɛɣɛsi ta na?

Ilena Falisanaa təɣonu-í pa Isə təsɛɛle taa.

Ise nyóma səkɛtvɔv

³⁵ Mpróyó Yesu nuwa si pa təɣona yulom unɪ, ilena í kōɔ í suli-í na í pōosi-í si: N mv Yulv Pəɣaɣa təm na? ³⁶ Tənaɣa yulom cō-í si: Tacaɔ, huli-m wei pa yaa mpv tō na má mv.

³⁷ Mpróyó Yesu tōma si: N na-í mɛɛ, í maɣamaɣa kɛɛ ma wei ma yəɣotəɣəna-ŋ isəntv tō. ³⁸ Ilena yulom tō si: Tacaɔ, ma mvwa. Na í luvj-í ate.

³⁹ Mpróyó Yesu tōma si: Ma kōma antulinya taa cənɛɣɛ si ma fakɪ tampana nyóma na tasəkəle nyóma, na mpa paa naaki tō pá ná, na mpa pa naakayə tō pá yulomɪ.

⁴⁰ Falisanaa napəli paa wɛ təna na pá nukɪ təm nti, ilena pá pōosi Yesu si: Pə kvɛŋna tá, tá kē yulvmaa tōɔ?

⁴¹ Mpróyó Yesu cō Falisanaa si: Ye tampana í ka kē yulvmaa, í taa wɛna isayavv. Ama isu í təŋvɔv si í naaki tō, pə tōɔ kē mə isayavv wɛ tam.

10*Heej kaləkv təm*

¹ Tampana ke ma heeliyi-me yoo, ma a cesəyi, wei í yela heej kaləkv nənəyo ke sɔvnaɔ na í ηmaana tiili təɔ na í sɔv tə, pɔnto ké ηmulɔ na wakəllɔ ké. ² Ama wei í təhəyənə nənəyo na í sɔv tə, pɔnto nté tiikulu. ³ Nənəyo tənɔ tɔləyi-í na í sɔv. Heej nyəmə í nəyo. Í kaləyi í heej həla ke kɔlvɔm kɔlvɔm na í lukəna-í awali. ⁴ Waatv wei í tən í heej iní í tənaya lunav tə, lɛna í tɛɛ-í nəyo na heej naa tɔ í waali. Pə taya pɔlv, í nyəmə í nəyo tə pə təɔ. ⁵ Ama ye kpaí tɔ, í kaa təh ílé, halí í ká se-í səsəm ké. Mpi tə, í ta nyí kpaí nyəmə nəsɔsɔ tə se.

⁶ Yesu keesa-weye tənɛ iní. Ama pa ta cekəna tə huwɛɛ.

Yesu kena tiikulu kopəŋ

⁷ Mpiyó Yesu tasa yəyətaya sí: Tampana ke ma heeliyi-me yoo, ma a cesəyi. Maɣale heej kaləkv ηkv kɔ nənəyo. ⁸ Pa tənə mpa pa laala-m kəntɛ tə, pa a ké ηmulaa na wakəllaa ké, heej ta tu nuna-wɛ. ⁹ Maɣale nənəyo, wei í tənna ma təɔ na í sɔv, pu ya í nyɔyɔ. Í ká sɔvki na í luki, na í hikiyi nyuto kopantɔ. ¹⁰ Nmuloɔyɔ na lentɔyɔ na wakəloɔyɔ təɔ tike ke ηmulɔ ná kəŋ. Ama ma kəmaɣa sí ma heej í wɛɛ alaafəya taa ké tam təpəkɛɛɛ.

TILLAA TƏMLƏ Kütülbütü

Tillaa Təmle takəlaya wenna isu salav wei i kaɣa Laapaalənaa na Pəəli-we pa kəŋmaŋmaasi heku taa tə. Ka taa ké pa kəesəyi-tuyə isəna Yesu Kilisiti Isə seelaa caala Yuta nyəma taa na piitimnaa taa tə.

Yuta nyuyə nyəma na Lom nyəma pa tə kancaalaya Isə seelaa ke wahala ke səsəm. Pəəli ka ké wahala tɔlaa mpe pa taa ləlu wei Isə laɣasa tampana laɣasuyə tə si i kraali Laapaali Kəpən ke piitimnaa ləlaa. Takəlaya ŋke ka kəesa-tə tətəɣə Pəəli cənaav ke Laapaali Kəpən ke tetu taa.

Isəna pa faɣa Tillaa Təmle takəlaya tə:

- Feesuyu Nanŋtu taŋuyə, titite 1
- Aseeta nyəma ke Yosalem taa, titite 2–7
- Aseeta nyəma ke Yuta na Samalii taa, titite 8–12
- Pəəli təmle, titite 13–28

Feesuyu Nanŋtu ka tii tillaa səsaa tə

¹ Ma yulə Teufiili, ma takəlaya kancaalaya nyəŋka taa ma kəesa mpi mpi Yesu caala larə tə, na nti nti i seɣesa pə kraɣav kancaalaya, ² na pə suna kuyənku i kra isə tə. Na pəcə Yesu kra isə tə, i ka heelina Feesuyu Nanŋtu toŋ ke mpi i caa si yəlaa mpa i ləsa si i tillaa tə pə la tə. ³ Yesu səm waali i lukaya i tillaa tə, na i hūləɣəna-weɣe yaasinaa paɣalə taa si i fema. Hali kuyeeŋ niile taa təcu ké Yesu lukaya i tillaa tə na i laki-weɣe Isə Kawulaya waasu. ⁴ Mprəyə kuyaku nakəli Yesu na i tillaa pa caɣaa na pə təŋna təɣu. Tənaɣa i heela-we si: I taa hatələna Yosalem. Ama i kəŋna mpi Taca a ka toma si i ká ha tə, kucəəu ŋku kv təm maa heela-me tə. ⁵ Mpi pə tə tə, lom maɣamaɣa ke Yoħaanu naa səna yəlaa ke Isə lom. Ama ye me ile, pu la wee naalə tə Feesuyu Nanŋtu maɣamaɣa ke paa kəli na pə sə-me.

Yesu kra isə

⁶ Mprəyə Yesu na mpa paa kota mpu tə pa pəəsə-i si: Taca, ye mpu pəneɣele n ká taɣan i seɣeli kawulaya ŋkeɣe kusuyə na?

⁷ Tənaɣa Yesu cə i na mpa paa kota mpu tə si: Pə taɣa si mu nyəna kuyeeŋ yaa waatənaa mpa Taca maɣamaɣa suna i toŋ tə se. ⁸ Ama kuyənku Isə Feesuyu Nanŋtu ka tii mə tə tə, i ká hiki toma na i hūli pə təna mpi i nana mə isəpee tə pə tampana ke Yosalem, na Yuta, na Samalii pə tetənaa təna taa. Haləna pə polo pə tala antulinya tənasi təna təpa.

⁹ Yesu tema mprəyə yəɣətuyə, ilena pə kraasi-i isə na pə nyənəyi-i mpu. Haləna puləpə isu ŋmuntuyə kə pə taku i tə, pa ta tasa-i nav.

¹⁰ Yesu kra isə na i tillaa wee na pə təŋna nyənuyə təŋiŋ ke mpu, ile pa tuta apalaa naaleɣe pa cəɣəle na pə suu wontu kəhəlbəmtə. ¹¹ Na apalaa mpe pə pəəsə tillaa si: Kalilee nyəma me, pəpə tə ké i səɣaa na i nyənəyi isə ké mpu? Yesu wei pə ləsa mə heku na pə kraasi-i isə ké isəntə tə, i ká tə na i məli mprəyə teitei isu i na-i na i kraaki isəntə tə.

Matiyası məla Yutaasi lonte

¹² Mprəyə tillaa kola tuŋ wei pa yaa si Olifinaa tə i puɣu ŋku kv kŋn paa wee tə na pə məli Yosalem. Puɣu ŋku na Yosalem pə fei pooluŋ. Pə ta kəli kiloməetəli kəlum. ¹³ Pa tala, ilena pə kra pa isətaa kutuluyə ŋku kv taa paa suukaya tə. Mpa pa suukaya təna təɣlə Piye, na Yoħaanu, na Saaku, na Antəli, na Filipu, na Toma, na Paatelemi, na Matiyee, na Aləfe pəyalə Saaki, na Siməŋ wei i ké mpa pa lukaya si pa muɣi pa tetu tə pa taa ləlu tə, na Saaki pəyalə Yuti. ¹⁴ Pa təna pa kotaya təntəmle ke tam na pə sələməyi Isə. Pa taa ka we alaa napəli, na Yesu too, na Yesu newaa.

¹⁵ Kuyeeŋ inu i taa, kuyaku nakəli yəlaa kotaa, hali pa tala isu yulənyəŋ nuuwa na hiu (120). Ilena Piye kəli na i səŋ i taapalaa mpe pa heku na i tə si: ¹⁶ Ma taapalaa me, təm nti Isə Feesuyu Nanŋtu ka tə Tafiiti nəɣə taa na i yətəti, na tə we Isə Təm takəlaya taa ké Yutaasi wei i tē Yesu kpala ke nəɣə tə i təm tə, pə wee ké si tu la. ¹⁷ Yutaasi inu i ka ké ta taa ləlu, na tá na-i tu kpenta təmle təne tə taa.

¹⁸ Apalə inu, waatə wei i tema tetu yapu na i tulum liyitee anu tə, i polaa na i hoti tə taa ké i nəɣə tə, na i lotu təli, na i taa lotu ya na tə ŋmaa. ¹⁹ Təm təne tə yeka Yosalem nyəma təna kŋn, haləna pə ha tetu ntəyi hətə na pa te taa si: Akeletama. Caləm tetu ke pa yaa mpu na pa te taa. ²⁰ Pa ŋmaa Yontu takəlaya taa si:

I təɣaɣa i təkə kaav.
Nəɣəli i taa kus-i-ke.
Na lənti tətə si:
Nəɣəli i ləeti i lonte.

21-22 Ye mpu pə wee si mpa pa təhaya-tuyu waatu wei tá na Tacaa Yesu tə cəəkaya tetunaa tə, pa taa nəgəlv í səsəsi tá təə, na tá na-i tá hólí Tacaa Yesu səpu na í fe tə pə tampana. Puntu iní í ká wee wei kuyeyəñ təna í ka we tá waalı kə pə kpaɣaɔ Yohaani səu Yesu ke Iso lorn tə, haləna kuyəñku pə ləsa-i tá heku na pə kraasi-i iso tə.

23 Mpróy pa ləsa yəlaa naale, Yosəfu wei pa yaa si Paasapasi na pá cuɣusi-i si Yutusi tə, na Matiyasi. 24 Uena pá sələmi si: Tacaa, nyá nyəmna yəlaa lotunaa, hólí-tuyu yəlaa pane pa naale pa taa wei n ləsa si í la tillu, 25 na í paasəna təmle nte Yutaasi yəlaa na í tēe í nyəhku tə.

26 Təhaya pa tə tete na pə kpa Matiyasi, na í səsəsi tillaa naanəwa na kəlvəm iní í təə.

2

Feesuyu Nəhətu tiuu

1 Mpróy pə tala Pentakonta acima wule, uena Iso seelaa koti pa təhaya təntəmle. 2 Pə tasaa ile, kəkəte natəh, isu heelim səsəəm makuyu tə, luna isətəa kəle, na tə nyaləna təyaya ŋka ka taa paa we mpu tə. 3 Mpróy puləpənəa lu pa təə na pə nəgəsəna isu kəkə nsəma. Uena puləpənəa mpe pá ya na pá caya paa wei í təə kə kəlvəm kəlvəm. 4 Təhaya Feesuyu Nəhətu haya pa təna pa taa təmammam, na pá sūv piitim ləmpri təm yəgətuyu, na nti Feesuyu tə pa taa tə ntəyi pa yəgətaya.

5 Pə pamna mpa pa təhəyi Iso mpaav ke teu tə pa luna antulinya təna taa na pá we Yosalem ke waatu iní. 6 Yəlaa mpe pa nu kəkəte níté tə tan, uena pá koti səsəəm. Mpróy pə lapa-weye ha, pə taya pulv, paa wei í nukaya Iso seelaa yəgətəyənə í tə taa. 7 Təhaya pa kpa nəsəsi na pə la-weye piti, na pá tə si: Isu Kalilee nyəma tike yəgətəyənə isəntə. 8 Ile pə lapa isəna na paa tá taa wei í nukí pa yəgətəyənə í taa? 9 Aní tá taa cəne mpa pa luna Paati tetu tə pa wee, Metii na Ilam pə nyəma ná wee, Mesopotami nyəma ná wee, na Yuta na Karatəəsi pə nyəma, na Pəñ nyəma na Asii tetu nyəma, 10 Filicii na Pamfili pə nyəma, na Icipiti nyəma na Siləni calə Lipii tetu həyəlvuy ləñku nyəma, na pə kaasa ləlaa mpa pa luna Lom tə. 11 Yuta nyəma siyisiyi wee, na pə kaasi mpa pa sūv Yuta nyəma isəsele ke kəsvu tə, na Kələeti nyəma na Alaru nyəma. Paa na mpu pa tu kəesəyi Iso təma səsəəna təm na tá təmnaa waani waani taa, na tə nukí tá təna.

12 Pə təmsa pa təna, pa ta nyi nti paa yəgəti tə. Uena pá pəsəyi təma si, təm tənə ntiyile mpu? 13 Ama ləlaa ná wəŋa-wee, na pá tə si sūlvəm pūna-wee.

Piyee Waasv

14 Təhaya Piyee na tillaa ləlaa naanəwa na kəlvəm iní pa kulaa na pá səñ iso. Uena Piyee yəgətəna samaa na nəyə səsəya si: Ma Yuta nyəma me, na mpa me mə kəma Yosalem ke kəkəvəm tə, í tə ŋkraññ na í cəkəna teu ke nti ma heeliyi-me tə. 15 Pə taya sūlvəm kuyəna yəlaa pane iní isu í huəki tə. Pə taya pulv təə, pə kəla tanan. 16 Ama nti Iso kuyəgətətu teləsvlə Sowəli ka yəgətəa tə, nti tə maɣamaya tə lakəna sanə.

17 Iso yəgətəa si:

Nti ma la kuyeyəñ kantəkaya nyəñ taa təyələ.

Maa tisi ma Feesuyu ke yəlaa təna təə.

Mə pəyalaa na mə pəelaa ká na nti

tu la cele tə na pá yəgətə-ti.

Pu hólí mə ifepiya ke təmnaa na pá nana pa isəpəe.

Na mə kəkpatələa ká toosi toosee.

18 Tampana təə, maa tisi ma Feesuyu ke ma təmle nyəma,

apalaa na alaa nyəma, pa təə kə kuyeyəñ iní í taa.

Paa ná nti tu la cele tə na pá yəgətə-ti.

19 Maa la kəkələ nyəmnaa ke hatoo isətənyu taa,

na piti təma ke atə.

Caləm na kəkə na nyəsəsi səsəənsi ká nyala.

20 Ilim ká si təkpitii.

Isətv ká see isu caləm.

Pə təna pu la mpu na pəcə pə tala

Tacaa kuyaku səsəəñku teeli nyəhku ŋku.

21 Pə na pə mpu tə yəlaa təna mpa

paa yaa Tacaa hətə tə paa təli-ti.

22 Isəyeli nyəma me, iní nti ma heeliyi-me tə. Nasaleti Yesu kə yulv wei í səsəəntu Iso hólí-mə təyə. Pə taya pulv, Yesu niñ ke Iso lapəna piti təma na səyəntu təma na Iso kəkələ nyəmnaa mpa í hólá mə heku taa tə. Isu mə maɣamaya í nyəm pə təna tə. 23 Na yulv inəyi Iso kpaɣaa na í cəle-mə isu í ka huə í taa na í tə pə pələ si í ká la tə. Ama mə kv-i, mə yelina na yəlaa asayaa kam-i səm tesika təə. 24 Ama Iso yəka səm toma na í feesi-i. Pə taya pulv, pə fei si səm í lap-i pulv cəkəka.

25 Tampana, Tafiti yəgətə Yesu iní í təm ke mpu si:

Ma naakaya Tacaa ke tam kə ma cəlvəy.

I ka səḅa ma waalı kə sı má taa selina pəlv.

²⁶ Pə təw kə ma laakalı caya təntəmlə kə teu,
na laḅheele kuḅu-m ma yəḅotaya taa.

Paa ma kə yəlv na maa sı tə,
ma cayana tēeləy.

²⁷ Pə taya pəlv təw,

Iso nyá n kaa lə-m yem kə atətəle taa.

N kaa yele sı nyá yəlv má má tu səḅ

paa pəcə maḅamaya.

²⁸ N hula-m weesuy mpaan.

N ká wee ma kiŋ na í huləsəyi ma laḅle kə teu.

²⁹ Apalaa mə, í yele má tuləsi-meḅe tá loḅe Tafiti təm təcıceı sı, í səpa na pá pimi-ı, na í pələav wə tá heko kə haləna saŋa. ³⁰ Tafiti inı í ka kə Iso kuḅotəvtə teləsəlv kə na í nyəma teu sı, Iso ka təma nti na tuunav sı í ká ları-ı tə pu la. Səsi Tafiti luləy taa tv nəyəlv ká təyana kawulaya ŋka Tafiti inı í ka təyaa tə. ³¹ Hatoo ləŋ Tafiti nawa mpi pu te na pá la tə. Pə təw kə í yəḅota Mesii səpv na í fe tə pə təm sı:

Pa ta lə-ı yem kə atətəle taa.

I ta tu səḅ paa pəcə maḅamaya.

³² Yesu wei inı í təm ma yəḅotəyi isəntə tə, Iso feesa-ı, na tá təna tə nana tá isəpee təkəlekele. ³³ Iso kusa í nyəy na í cəyası-ı í kəŋkəŋ taa. İlena í kpaḅa Feesuy Nəŋŋtə, wei í ka təma sı í ká ha tə, na í cele-ı. Na Feesuy Nəŋŋtə inəyi Yesu tisa tá təna tá təw, na í təŋna nav na nuw kə isəntə. ³⁴ Pə taya isu Tafiti maḅamaya ná kra isə se. Ama paa na mpv í yəḅotaa sı:

Tacaa Iso heela ma Səso sı:

Caya ma kəŋkəŋ taa.

³⁵ Haləna má kəna nyá kolontunaa,

na í loosi nyá nəhece kə pa təw.

³⁶ Pə wee sı İseyelı yəlaa təna ká nyı teu təkpataa sı, Yesu wei í kama səm tesika təw tə, inəyi Iso lapa Səso na Mesii.

³⁷ İseyelı nyəma nu təm tənə İlena pa laŋa pəsi səsəm, na pá pəəsi Piyee na tillaa lelaa sı: Ta taapalaa mə, isənaya pə wee sı tó la ilé?

³⁸ Tənaya Piyee cə-we sı: I lo mə isayətv na í layası huwee, na pá yaa Yesu Kilisiti həte na pá səna paa mə taa wei kə Iso ləm, na pə huı mə isayətv. İlena í hiki Iso kuccəv səsəv ŋku ku kə Feesuy Nəŋŋtə tə. ³⁹ Pə taya pulə təw, mə na mə piya na hatəlaya nyəma kə Iso təma sı í ká ha, í tu laalaa na í yaa wei te, ilé í hikaa kə.

⁴⁰ Məpəy Piyee tasa İseyelı nyəma kə təm payale kə heeluy tətə, nti tu səna-we na tə səsı-weye apəlv tə. Səsi, í ləsi mə təyi yəlaa letaa paŋe pa taa na í tulı-tı.

⁴¹ Məpəy İseyelı nyəma taa yəlaa tuutuuma mv Piyee təm na pá sə-weye Iso ləm. Kuyanŋku, mpa pa ssv Iso səv tə, pa nyəŋ tala isı iyisi tooso (3000). ⁴² Pa isəle ka sənəna tillaa kuşeyesətv kə nuw, na pa təyaya təma na laḅhəlvmlə kə səsəm. Pa təkaya təntəmlə kə tam, na pá puki Iso sələmvuy pu səv nəyəlv.

Iso seelaa cakəle

⁴³ Tillaa lakaya piti təma na Iso kəkəlv nyəmnaa, na pá kpaaa paa wei kə səyəntə. ⁴⁴ Iso seelaa təna ka wəna nəyə kuləmaya, na pa krentaya mpi mpi pa wəna tə. ⁴⁵ Pa pəetaya pa tətənaa na pa wontunaa na pá kətıyi pə liyitee kə təntəmlə, na pá caala pa taa wei pa waasəna-ı. ⁴⁶ Pa təna paa kotaya paa ifemle nteye Iso təsəle kə Iso sələmvuy pu səv yəlv. Ye pa saa-weye pa tēesi taa, təntəmlə kə pa kətıyi na pá təkı. Laḅhəlvmlə kə pa təkayana pa təyənəsı, na pa taa hətəna təma. ⁴⁷ Na pá saŋ Iso, na yəlaa təna laŋa həəna-we. Paa kuyanŋku Tacaa səsəyaa pa kpekəle təw kə mpa mpa pa nyəŋ pə yapa tə.

3

Kaakalaya hika nəhece

¹ Məpəy kuayaku nakulı Piyee na Yoħaanı pa pukaya Iso təsəle kə ilim kpiluyə sələmvuy. ² Apəlv nəyəlvuy pa ləlvəna kaakalətv, na pá pukina-ı na pá sukı Iso təsəle səsəle nənyəy ŋka pa yaa sı Cəŋəm Nənyəy təyə paa kuayaku ŋku sı í sələməyi Iso təsəle taa svlaa kə liyitee. ³ I nawa Piyee na Yoħaanı pa svkı Iso təsəle taa, İlena í sələmi-we sı pá ha-ı pulə. ⁴ Məpəy Piyee na Yoħaanı pa nyəna-ı təriŋŋ. İlena Piyee təmı-ı sı: Paasəna cəne.

⁵ Tənaya kaakalaya paasəna-weye teu, na ka tēeləyaa sı paa ha-keye pulə. ⁶ Məpəy Piyee təma-ke sı: Ma feına liyitee sı maa ha-ŋ. Ama maa ha-ŋ mpi ma wəna tə. Na Nasələti Yesu Kilisiti təŋ taa kulı na í tə.

7 Ulena Piyee siisi na í tǎki kaakalaya na niñ ntǎɔɔŋ, na í kǎsi. Tǎnaya kaakalaya nǎɔheɛ na ka nǎɔɔwasí kpa toŋ ke kpaakraa. 8 Mǎpǎyǎ ka kulaa tǎhapa na ká tii ka nǎɔheɛ tǎɔ, na ká sǎɔŋ tǎye na ká niki tǎnte, na ká na tillaa sǎsaa pá kǎpenti na pá sǎv lǎɔ tǎseɛle taa. Na ká toŋ na ká ŋmaalǎyi na ká sǎŋ lǎɔ. 9 Samaa tǎna ná ka tǎnte na ka lǎɔ sam. 10 Pa kǎma na pá cekǎna sǎ ŋke ka cakayana lǎɔ tǎseɛle Caŋǎm Nǎnɔyǎ kin na ká sǎlǎmǎyi liyitee, ulena sǎɔɔnto na piti la-we na isǎna ka hika nǎɔheɛ tǎ.

Piyee waaso ke lǎɔ tǎseɛle taa

11 Mǎpǎyǎ kaakalaya ŋke ka nyǎɔna Piyee na Yohaani ke tam. Mǎpǎyǎ piti kpa samaa ke sǎsǎm, ulena pá wati Piyee we pa tǎɔ kǎ sakaya sǎsǎya ŋka pa yaakaya sǎ Salumǎŋ sakaya tǎ ka tee. 12 Piyee ná mpv, ulena í tǎ samaa sǎ: Iseyeli yǎlaa me, pepe tǎɔ kǎ apalv ine í kulvɔyǎ tǎ pǎ cekǎ mǎ laŋa? Na pepe tǎɔ kǎ í nyǎnǎyi-tv isu tǎ mayamaya tǎ toŋ yaa tǎ lǎɔseɛle teu narǎli pǎ yelina na apalv ine í tǎŋ? 13 Apǎlaham na lǎaaka na Yakǎɔɔv pa lǎɔ, wei í kǎ ta caanaa caanaa lǎɔ tǎ, í kǎsa í tǎmle tv Yesu nyvɔ. Ama me mǎ tv-tǎ toŋtǎna niñ taa. Pǎle pǎ waali Pilati luyv lapa sǎ í yeki-t tv, mǎ tayanna kisuyv. 14 Í kisa yulv kǎpaŋ tampana tǎŋlv iní, na isayav kǎpiti kǎpiti kǎ í sǎɔlaa na í sǎlamí Pilati sǎ í tvli-meɛe ilǎ. 15 Mǎpǎyǎ pǎ lapa na í yele na pá kv weesuɔyv halv. Ama lǎɔ ná feesa-tǎ na tǎ nana tǎ isǎpee. 16 Yesu iní í mayamaya í toŋ taa na tǎá temnav ke-tǎ yelina apalv ine í kulaa. Í nyǎma-tǎ na iní í sǎŋna mǎ isǎnta isǎntǎ. Tǎá temnav ke Yesu yelina apalv ine í wena í tv tamammam na mǎ tǎna í naaki mpv.

17 Tv, ma nyǎma me, ma nyǎmá teu sǎ mǎ na mǎ sǎsaa í taa cekǎna tǎyǎ í lapa Yesu inǎyi mpv. 18 Ule tǎm nti lǎɔ yelaa na lǎɔ kǎyǎɔtǎtv telǎsǎlaa tǎna kǎpali hatoo lǎŋ taa, sǎ í Mesii ká tǎyǎ kunyǎŋ tǎ, nti iní tǎ mayamaya ke í yelaa na tǎ lá. 19 Pǎ tǎɔ tǎ, í lv mǎ isayv na í lǎyasí hǎweɛ, na í pǎsǎna lǎɔ tǎɔ. Ulena ilǎ í tayani mǎ tǎwakallena. 20 Ule Tacaá ká ha-meɛe kǎyeeŋ wei í taa pvi waasi-me tǎ, na í kǎna Mesii wei í ka lǎsa hatoo lǎŋ na í su-me tǎ. Mesii inǎyǎle Yesu. 21 Ama pǎ weɛ kǎ sǎ Yesu Kilisiti í caya isǎtaa, halǎna pǎ tala waatu wei paa tayani pǎ tǎnaya kǎfam pǎsvɔ, isu lǎɔ ka tem yeluyv ke hatoo lǎŋ na í kǎyǎɔtǎtv telǎsǎlaa kǎpama yǎyǎti tǎ. 22 Halí Moisi mayamaya ná yǎyǎta í tǎm ke mpv sǎ: Tacaá mǎ lǎɔ kǎ kǎna-meɛe lǎɔ kǎyǎɔtǎtv telǎsǎlv nǎyǎlv wei í we isu má, na í ká weɛ mǎ mayamaya mǎ piitim tv, na í ká tǎŋ tǎ tǎna nti í ká heeli-me tǎ. 23 Ye wei í ta nuina lǎɔ kǎyǎɔtǎtv telǎsǎlv iní, paa lǎsi pǎntv ke lǎɔ yǎlaa taa na pá kv-tǎ. 24 Lǎɔ kǎyǎɔtǎtv telǎsǎlaa mpa pa tǎna pa yǎyǎta pǎ kǎpav Samiyeli na í waali nyǎma pa loŋŋa ŋke ka tǎnaya mpv tǎ, pa yǎyǎta kǎyeeŋ ine iní í tǎm. 25 Mpi lǎɔ ka tǎma sǎ í ká ha na lǎɔ kǎyǎɔtǎtv telǎsǎlaa ŋmaa pǎ tǎm tǎ, meɛe í tǎma sǎ í ká la. Halí mǎ tǎm ke lǎɔ kǎ yǎyǎta saa wei í na mǎ caanaa caanaa paa sǎ tǎmǎya nǎɔsi tǎ. Waatu inǎyi lǎɔ tǎma Apǎlaham sǎ: Nyá piya tǎɔ kǎ maa la ate yǎlaa tǎnaya kǎpantu. 26 Pǎ tǎɔ kǎ lǎɔ lǎsa í tǎmle tv tǎ, mǎ colǎyǎ í laalǎna-tǎ kǎnav. Í kǎna-meɛe-tǎ mǎpǎyǎ sǎ í la-meɛe kǎpantu, sǎ í layasi-me na paa wei í yele í yaasi isayav.

4

Pa yaa Piyee na Yohaani ke nǎnɔyǎ

1 Piyee na Yohaani pa tǎŋna samaa ke yǎyǎtǎnav ke mpv, ulena kǎtǎlaa na lǎɔ tǎseɛle tanlaa nyvɔtv na Satusee nyǎma pa tala. 2 Mǎpǎyǎ pǎ sala-we. Pǎ tayv pulv tillaa sǎsaa naale ná seɛsaya samaa sǎ Yesu fema. Mpv tǎ sǎtaa ka te na pá fe. 3 Tǎnaya Yuta nyǎma kpa-we na pá tǎki-weɛe salaka, sǎ pǎ fema ulǎ paa cekǎna. Pǎ tayv pulv, saa iní tǎ pvi tǎma taanvɔy. 4 Paa na mpv mpa pa nuwa Piyee faaci tǎ, pa payale mǎwa. Halǎna mǎlaa mpe pa taa apalaa tǎpa isu iyisi kakpasí (5000) ke mpv.

5 Tev fema, ulena Yuta nyǎma sǎsaa na nyvɔtv nyǎma na lǎɔ Tǎm seɛsǎlaa sǎsaa, pa koti Yosalem. 6 Pǎ kǎpav isu kǎtvlv sǎsǎ Ana, na Kayifi, na Yohaani, na Aleksantǎli-weɛe mpv na kǎtvlv sǎsǎ lvlvɔy nyǎma tǎna. 7 Ulena pá lǎsi tillaa sǎsaa na pá kǎna-weɛe pa hekv taa, na pá pǎɔsi-we sǎ: Mpi iní í lapa isǎntǎ tǎ, awe heela-me sǎ í la mpv? Na awe toŋ taa kǎ í tv lapǎna mpv?

8 Tǎnaya Feesuyv Nanŋtv toŋ kulǎna Piyee na í tǎ-we sǎ: Tv, tǎtv sǎsaa na nyvɔtv nyǎma me, 9 sǎŋa pa pǎɔsǎyi-tvɔy kǎpantu nti tǎ lapa kaakalaya tǎ tǎ tǎm, na isǎna tǎ lapa na ká kǎlv tǎ. 10 Ule pǎ weɛ sǎ í nyí tǎm ntǎyi mǎ tǎna. Iseyeli yǎlaa tǎna í nyí-tǎ tǎtv sǎ, Nasaleti Yesu Kilisiti wei í kama sǎm tesika tǎɔ na lǎɔ feesi-tǎ, í toŋ taa kǎ yulv ine í hika í tv na í naa-tǎ mǎ hekv taa kǎ isǎntǎ. 11 Na Yesu iní í tǎm ke pa ŋmaawa lǎɔ Tǎm taa sǎ:

Nmalaa me, í ka lǎwa pǎle nte tǎ,
ńtǎ tǎ pǎsǎna nteɛe kite tee pǎle sǎsǎle.

12 Í tike tǎkǎŋ í yakǎna yǎlaa nyǎŋŋ. Pǎ tayv pulv, hǎte tǎne tǎ paasi, lentǎ fe í antulinya tǎna taa nte lǎɔ hula yǎlaa sǎ tǎ yaa-te na pá ya tǎ nyǎŋ tǎ.

13 Mǎpǎyǎ kotuyv sǎsaa mpe pa nawa isǎna Piyee na Yohaani pa yǎyǎtǎna apalv tv, ulena piti kpa-weɛe sǎsǎm. Pǎ tayv pulv, pa mayamaya pa nyǎmá sǎ Piyee na Yohaani pa kǎ yǎlaa ke yem kǎ, pa ta la ceu nǎyǎlv. Ulena pá tǎsi sǎ paa kǎ Yesu tǎŋlaa. 14 Pǎcǎs yulv wei í ka hika í tv tǎ, í sǎŋa

pa isentaa taa. Ile pa ta nyi nti paa yəḡəti tō. ¹⁵ Ulena kotuyu səsaa tō Piyee na Yohaani si pá lu təhuvle taa. Pə kaasa mpe ulena pa niki tə saawala. ¹⁶ Si: Isənaya tii lana yalaa pane ini? Pə taḡa pulo, Yosalem yəlaa təna tema nyəm si mpe pa lapəna piti təmle səsəole təne, pácó pə fei tu kpeesi. ¹⁷ Ie tii kisina-weyə təpələpulo si ye pa tasa nəḡəlyu Yesu hətə təne tə təm heeluyu paa na. Pə taa koo na tə təm səsəi yav ke yəlaa taa.

¹⁸ Ḿpóyó kotuyu səsaa yaa Piyee-we, na pá kisina-we təpələpulo si pá taa tasa Yesu hətə ńtə tə təm yəḡətyu yaa seyesuyv ke paa fəḡ maḡamaḡa.

¹⁹ Ḿpóyó Piyee na Yohaani pa cə kotuyu səsaa mpe si: Mə maḡamaḡa í maḡasi-təyi mə taa na í na. Pepe kəla teu ke Iso isentaa? Məḡe tə se yaa Iso? ²⁰ Ama nti nti tá nuwa na tə nana ta ise tō, ta kaa pəsi na tə su tə yəḡətyu.

²¹ Ḿpóyó Kotuyu səsaa mpe pa ta nyi isəna mpi paa la Piyee-we tō. Ulena pá tasa-weyə kpaaləyυ ke teu na pá ye-le-we. Pa ta hiki mpi pə tōo paa hə pa ŋkraḡuyv tō. Mpi pə tōo tō, yəlaa təna saḡaḡa Iso ké pə təna mpi pə lapa mpv tō pə tōo ké. ²² Apalv wei ini piti təmle lapa na í hiki alaafəya ke mpv tō, i luləyυ pusi ka kəla nule.

Iso Seelaa sələmvny

²³ Kotuyu səsaa yela Piyee na Yohaani ulena pá tee kpaakpaa ke pa taapalaa kin, na pá keesi-weyə tə təna nti katəlaa səsaa na nyuyv nyəma pa yəḡətaa tō. ²⁴ Pəle pa nu-təyi mpv, ulena pa təna pá sələmi Iso si: Hai, Tacaa, nyá lapəna isətəaa na ate na tenku na pə təna mpi pə we pə taa tō. ²⁵ Nyá yelina na Feesuyv Naḡḡtə tō nyá təmle tū ta ləḡce Tafiiti nəḡə taa ké təm na í yəḡəti si: Pepe tōo ké piitimnaa cəka pə taa na kalampaanu ké mpv?

Pepe tōo ké yəlaa ná paasəna nəoheɛ tee
kuuu ke yem ké mpv?

²⁶ Ate awulaa səsaa kəla tōoḡ.

Tətv təkəlaa ná pəela nəḡə
na pá kuli Tacaa na i Mesii pa tōo.

²⁷ Tampana tōo, Heləti, na Pəḡsi Pilati, na mʊlɔlaa, na Iseyeli piitim nyəma pa pəela nəḡə ke nyá təmle tū naḡḡ tū, wei n ləsaa si í la Mesii tō, i tōo ké icate təne tə taa. ²⁸ Mpi tuu ləḡ nyá toma taa n nəkaa na n maḡasi na n su tō, pə maḡamaḡa ke pa lapa təkəle. ²⁹ Tacaa, pənente nyəmi kpaaləyυ mpi pa kpaala-tv na isəle kusəemle tō, na n ye-le na nyá təmle nyəma tá tə heeli nyá təm na tu nyaḡna puləyυ paa pəcə. ³⁰ Tv nyá niḡ na kotəntənaa hikiyi alaafəya, na n ye-le na yəlaa naaki nyá kəkəle nyəm na nyá piti təma ke nyá təmle tū naḡḡtə Yesu tōḡ taa.

³¹ Tillaa tema sələmvny, ulena lonte nte tə taa paa kotaa tə tə sele. Ḿpóyó Feesuyv Naḡḡtə tōḡ kuləna pa təna. Ulena pá svv Iso Təm heeluyu na paa nyaḡna pulo.

Iso Seelaa taləyi pa tənaya pa wəna

³² Iso seelaa kpeəkəle təna ka kaa lotu na ləmaḡasəle koləmtəle ké təkpaataa. Pa taa nəḡəlv taa faḡasəyi na í nyənaḡi i kʊwənəm isu i tike i nyəm. Ama pa nyənaḡa pə təna mpi paa wəna təḡə isu pa təna pa nyəm. ³³ Tillaa keesayaa Tacaa Yesu fem təm na apalətv ké, na Iso ká we pa təna pa waadi ké teu. ³⁴ Pa taa nəḡəlv taa laḡ pulo. Pə taḡa pulo tōo, mpa paa wəna tətənaa yaa teesi tō pa pəetaḡaa ké na pá kəḡna pə liyitee, ³⁵ na pá celəyi tillaa. Ye pə caala wei pa waasəna-i.

³⁶⁻³⁷ Mpv ini pə yelina Lefii tū nəḡəlv, wei pa yaakayə si Yosəfv na pá lula-i Sipili tō, í pəeta i tətə natəh na í məḡna pə liyitee na í cəla tillaa. Inəyi tillaa ka cuyusaa si Paanapasi. (Apalətv halv ke pa yaa mpv na pa te taa.)

5

Ananiyasi na i alv Safila pa təm

¹ Ḿpóyó apalv nəḡəlv ílə, pa yaa-i si Ananiyasi, na i alv si Safila. I pəeta pa tətə natəh na i alv wəna pə nyəm. ² I tema pəetəyυ, ulena í faḡa liyitee taa na í su. Ulena í pona wəna a kaasaa tō, na í cəla tillaa na i alv wəna pə tənaya mpv pə nyəm. ³ Tənaya Piyee pəəsə-i si: Ananiyasi pepe tōo ké Satanu hika-ḡ ḿpóyó katatəlaya, na n kaasi nyá təyi tətə nti n pəetaa tō tə liyitee, na n puḡusi Feesuyv Naḡḡtə? ⁴ N taa pəetəta-ti tō, nyá tətə ké məe. Na n tu tema-təyi pəetəyυ tō, awe ti liyitee, pə taḡa nyá? Ie isənaya pə lapa na n paasi na n maḡasi nyá taa na n la yaasi isayav ine i taka? Iso ke n puḡusaa pə taḡa yəlaa se.

⁵ Ananiyasi nu təm təne ini, ulena í hoti na í si. Ḿpóyó pə lapa pa təna mpa pa nu təm təne ini təḡə keninḡa nakəli pə tu fei. ⁶ Ulena ifepiya kuli na pá tak-i puḡyυ na pá pona-i pim.

⁷ Pə lapa laasaya isu kaləfuna a tooso, ilə Ananiyasi ini i alv sʊwəyale. Ama i ta nuta nti tə tema lapv tō. ⁸ Ḿpóyó Piyee pəəsə-i si: I pəeta mə tətə nti tō tə liyitee tənayəlv? Heeli-m.

Ulena Ananiyasi alv cə si: Anəḡəle mpv.

9 Tənaɣa Piyee yəɣota-i si: Isənaɣa mə lapa na í krenti na í paasi na í huɓ si í maɣasəyi Tacaɗa Feesuɣu Naŋɗtu si í naa í waali? Nyəni, mpa pa pima nyá paalu tɔ pa tɛma kɔnte, mpeyele nənɔɣo tɛɛ. Paa tɛɛsi nyaya tɛnaɓ.

10 Tənaɣa Ananiyasi alɓ inɪ í hota Piyee nɔɗheɛ tɛɛ ké kpaɣraa na í sí. Ifepiya suɓwa, ɪlena pá maɣana í sɔpa. ɪlena pɛle pá kpaɣa-i na pá polo pá pimi-i í paalu kɔŋkɔŋ taa. 11 Ḿpógó tɔm nti tɔ lapa Yesu seɛlaa kpekəle tɔna na mpa pa nu-ti tɔ pa tənaya keniŋa nakəli pə fɛna.

Piti tɔma paɣale tɔŋna lapu

12 Tillaa lapa Iso kəkəlo nyəm, na piti tɔma paɣale ke yɛlaa heku taa. Iso seɛlaa tɔna kotaya Salomɔŋ sakaya sɔsaya tɛɛ. 13 Samaa puɣɔlaya-weye pə tu fɛi, paa na mpu yɔlb kraɪ tɔ ke yem nyaŋaɣana pa taa suɓɓ. 14 Ama apalaa na alaa samaa mpa pa mukaya Tacaɗa tɔm na pá sɔsəyi isə seɛlaa kpekəle tɔ tɔ, pa nyɔɗŋ tɔŋna hukuɣu ke sɔsɔm. 15 ɪlena yɛlaa náá suɓ kutəntɔnaa ke lunaɓ, na pá husi-weye katonaa na nyaalɔŋ tɔ ké hapɛɛ nɔɔsi, si ye Piyee tɛkəna tɔna, ɪleɛmɔɣu maɣamaɣa tu tokina kutukinaɓ ke pa taa lɛlaa. 16 Yɛlaa samaa lukaɣana Yosalem cɔlo acalɛɛ taa na pá kɔŋna kutəntɔnaa na mpa alɔɣaa cɔsɔsaya tɔ, na pá tɔna pa hikiyi alaafəya.

Tillaa tɔɣo kɔnyɔŋ

17 Tənaɣa isəseɛmlɛ kpa kɔtulɓ sɔsɔ ke sɔsɔm ke tillaa tɔɔ, na í kinɔ ɔaɣalaa tɔna mpa pa ké Satusee kpekəle nyɔma tɔ. Haləna pá huɓ si paa kulɪ pa tɔɔ. 18 Ḿpógó pa kra tillaa na pá təkɪ-weye timpi pa təkəyi samaa tɔna tɔ. 19 Ama Tacaɗa isətəta tillu nɔɣɔlb kɔma ahoɔ taa na í tulɪ saləka nənɔɔsi, na í ləsi tillaa. ɪlena í heeli-we si: 20 ɪ polo Iso tɛseɛle taa təkəa na í kɛɛsi samaa ke layasɔɣu mpaasɔ kɔnɛ kɔ tɔm.

21 Ḿpógó tillaa lapa nti isətəta tillu heela-we tɔ. Pa kɔla tanɔŋ ahula tɛɛ na pá polo Iso tɛseɛle taa na pá niki waasɔ lapa.

Tənaɣa kɔtulɓ sɔsɔ na í kinɔ ɔaɣalaa tɔna pa kota Yuta Kɔtuɣu sɔsɔɓ nyɔma. ɪlena pá tili si pá ləsi tillaa ke saləka taa na pá kɔna. 22 Waatu wei filisinaa ná tala saləka taa tɔ, pa ta maɣana-we. ɪlena pɛle pa məli kpaɣraa na pá heeli huɓle sɔsaa mpe si: 23 Tə talaa na tɔ maɣana saləka nənɔɔsi kaləsa mpu təkɛŋkeŋ, na tanɔŋlaa náá sɔŋa pa tɔsɔŋlɛnaa ke nənɔɔsi tɔna. Ama tɔ tula nənɔɔsi, ɪle nɔɣɔlb fɛi pə taa.

24 Iso tɛseɛle tanɔŋlaa nyɔɣu tu na kɔtəlaa sɔsaa pa nu mpu, ɪlena tillaa mukɔɣu mpu pə tu-weye piti ke te. Haləna pa ta nyi mpu tɔm tənɛ tii tɛna tɔ. 25 Tənaɣa nɔɣɔlb ná lu yem na í heeli-we si: ɪ nawaa, mpa inɪ í ka tu saləka tɔ, pa wenna nteye Iso tɛseɛle sɔsɔle taa na pá laki yɛlaa ke waasɔ.

26 Ḿpógó tanɔŋlaa nyɔɣu tu inɪ na í yɛlaa pa polaa na pá kɔna tillaa tɔheɛ. Pə taɣa puɓ tɔɔ, paa wena yɛlaa sɔɣɔntɔ si pá taa kɔɔ pá yoo mpeye pɛɛ.

27 Tanɔŋlaa nyɔɣu tu tana tillaa, ɪlena pá sɔŋsi-weye tɔhuɓle taa, na kɔtulɓ sɔsɔ suɓ-weye tɔm pɔsɔɣu. 28 Tənaɣa í tɔma-we si: Isu tɔ kisina-me tɔsayaɣa si í taa tasa apalu inɪ í tɔm ke yɔɣɔtuɣu ya? Na pepeyele í lapa isəntɔ? ɪ yasa mə seyeɣu nte Yosalem ɪcate tɔna tɔmam, na í caa í məŋna í sɔm tɔm nte ta nyɔɗŋ taa.

29 Ntɛna Piyee na tillaa lɛlaa pa cɔ kɔtulɓ sɔsɔ si: Pə weɛ si Iso ké tɔ se, pə taɣa yɛlaa. 30 Ta caanaa caanaa Iso feesa Yesu wei inɪ mə kama tesika tɔɔ na í sí tɔ. 31 Iso kusa í nyɔɣu na í ɔaɣasi-ɪ í kɔŋkɔŋ taa, na í lapi-i wulub na waasɔlb sɔsɔ, si pɔ la na ɪseɣeli nyɔma layasi tɔntɛ na Iso husi pa isayatu. 32 Tə ké pə tɔna mpi pə lapa mpu tɔ pə aseeta nyɔma. Pə taɣa tá tike. Ama tá na Feesuɣu Naŋɗtu wei Iso ha mpa mpa pa nukəna-i tɔɣo.

33 Kɔtuɣu sɔsɔɓ kotilaa mpe pa nu mpu, ɪlena pa pááná huɓ sɔsɔm, haləna pa caakaya pa ku tillaa sɔsaa. 34 Ama pa taa ka we Falisa nɔɣɔlb wei pa yaa si Kamaliyee tɔ, ɪ ké pa Iso Tɔm seɣesəlb sɔsɔ, na yɛlaa seekaya-i. Ḿpógó ɪ kɔlaa na í sɔŋ huɓle taa, na í tɔ si pá ləsi tillaa na awali tɔɔ na pɔcɔ. 35 ɪlena í heeli kotilaa si: ɪseɣeli nyɔma mə, í la laakali na mpi í caa í la yɛlaa pane tɔ. 36 Matɔŋ wulɛnaa taa ké Teutasi kɔlaa na í nyəni ɪ tu isu yɔlb nɔɣɔlb, na yɛlaa isu nasəle (400) tɔŋ ɪ waali. Ḿpógó pa ku-i, na mpa pɛle pa tɔŋaya ɪ waali tɔ pá ya ŋkaŋka, na pə tɔna pə saali yem. 37 ɪlé í waali ké Kalilee tu Yutaasi ná kula kɔkɔlbɔɣu waatu, na í tɔŋsi yɛlaa kɔpiŋ ke í waali. Ama pa ku ɪlé tɔtɔ, na pɔ yasi pa tɔna mpa pa tɔŋaya-i tɔ. 38 Pə tɔ ké pənente ma heeliyi-me si, í taa paasəna yɛlaa pane inɪ pa tɔm tɔtɔ. ɪ yeɛ-we na pá tɛɛ. Pə taɣa puɓ tɔɔ, ye yɛlaa kinɔ ke pa kɔokali na pa tɔma lunaɓ, pɪ saali ké. 39 Ama ye tampana Iso kinɔ ke pə lunaɓ, í kaa pəsi na í la-weye puɓ. ɪ la laakali, pə taa kɔɔ na í yoonə Iso.

Ḿpógó kotilaa mu Kamaliyee tɔm. 40 ɪlena pá yaa tillaa na pá hɔkɪ-we, na pá heeli-we si: Yesu tɔm í taa tasa mə nɔɔsi taa ké luɓ. ɪlena pá yeɛ-we si pá tɛɛ. 41 Ḿpógó tillaa lu kɔtuɣu taa na lanɔhulɔmlɛ kɔɣu-we isu Iso tɔna-we na í yeɛ na pá ná kɔnyɔŋ ke Yesu tɔɔ tɔ. 42 Paa ifemle nte, pa ta heɛsi Yesu wei ɪ ké Mesii tɔ ɪ Laapaali Kɔpaŋ heeluɣu, na waasɔ lapu ke tɛɛsi taa na Iso tɛseɛle taa.

6

Yəlaa naatosomprəyəlaya ləsvuy

¹ Waatu unı ı taa Tacaa təhləa təhna səsəvyu. Məpəy pə lapa təməya ke Yuta nyəma mpa pa yəyətəya Kələki tam tə na tətə Yuta nyəma pa həku, sı tətə Yuta nyəma ı paasəyəna mpe pa leelaa ke teu ke paa ifemle nte tə təyənəya taləvy taa. ² Tənəya tillaa naanəwa na naale unı ı kota Tacaa təhləa kpekələ tənə na pə tə-wə sı: Pə ta muna sı tə yeke lə Təm paasənəu na tə lakı kətəyəh təm. ³ Pə tətə tə, apalaa mə, ı nyəmı na ı ləsi mə taa kə yəlaa naatosomprəyəlaya, mpa yəlaa sama na Feesuyu Nanjtu təh tətə pa kınj na pə wənə ləməyəse ke səsəm tə, na tə tə-wəye təmlə tənə. ⁴ İle saa unı taa hiki çayəle na tə paasəyəna lə sələməvyu na waasə ləpə ke tam.

⁵ Məpəy pə kpekələ tənə ləhlə hənə təm nti, lənə pə ləsi İtiyəni. Yulə unı ı tisa ı yun ke lə tətə kə teu, na Feesuyu Nanjtu təh tətə ı kınj. Pa ləsa tətəyə Filipu, na Pələkələ, na Nikanə, na Timəh, na Paləmenasi, na Antiyəka Nikolaa, wei ı ka suu Yuta nyəma mpaaw taa kə kosəu ke hatə ləh tə. ⁶ İlenə pə pona-wəye tillaa kınj, na pələ pə sələməna-wəye lə na pə tənı pa tətə kə nıh.

⁷ Məpəy lə Təm təhna yekəvyu na tə puki, na Tacaa təhləa nyəh təhna səsəvyu ke səsəm ke Yosələm taa. Haləna kətələa pəyav tisi na pə mu Yesu təm ke teu.

İtiyəni kpa

⁸ lə İtiyəni waalı na ı hikiyi toma ke səsəm, na ı lakı piti təmə na lə kəkələ nyəm ke yəlaa həku taa. ⁹ Məpəy Yuta nyəma təkotile nte pa yaa sı Yomaa Kələta təkotile tə, tə taa yəlaa napəl mpa pa kə Siləni na Aləkəsantili nyəma tə, pə na Silisii na Asii tətə pə Yuta nyəma napəl pa kula İtiyəni tətə, na pə na-ı pə suu təm həm taa. ¹⁰ Ama İtiyəni kəla-wə na təm. Pə taya pulə, Feesuyu Nanjtu hana-ı ləməyəse na ı yəyətəyəna. ¹¹ Məpəy yəlaa mpe pa ha yəlaa ke liyəte sı pə yəyətə sı: Tə nuwa ı sayətə Moisi na lə. ¹² Na pa səsə yəlaa na nyuy nyəma na lə təm səyəsələa səsəa, na pələ pə kuli İtiyəni tətə, na pə kpa-ı na pə pona-ı təhule səsəle taa. ¹³ Məpəy pa caa yəlaa napəl sı pələ pə suu İtiyəni ke təm sı: Apalə unı ı sayətəyi tə lə təsələ səsəle kupantə tənə na lə Təm ke tam kə. ¹⁴ Halə tə nu ı yəyətə sı: Nasaletı Yesu unı ı kə yəkı tə lə təsələ səsəle tənə, na ı layası kətəsi nsi Moisi naa hula-tə tə.

¹⁵ Məpəy təhule taa çayələa tənə pama İtiyəni tətə kə isə, na pə nā sı ı isəntaa mu isətəa tillu wəstə.

7

İtiyəni waasv

¹ Tənəya kətulə səsə pəsə İtiyəni sı: Tampana pə lapa mpu? ² Məpəy İtiyəni cəwa sı: Ma tətənaa na ma caanaa mə, ı tə həkəh na ı nu. Teeli lə lu ta caanaa caanaa caa səsə Apələham tətə kə ı ka wə Mesopotami na pəc ı kuləyi na ı puki Haləh ke çayə tə. ³ Na ı tami-ı sı: Kulə na ı yeke nyə tətə na nyə nyəma. Maa huli-ı tətə nti tə taa n kə polo ı çayə tə. ⁴ Məpəy Apələham kula Kalətə tətə taa na ı polo ı çayə Haləh. Apələham caa səpa, lənə lə ləsi-ı Haləh tənə na ı kəna-ı tımpi mə wə kəyənə isəntə tə. ⁵ lə tə ha-ı tətə nti tə taa kə pulə məyəməya. Paa tətəliya sı ı sopi sopuyə məyəməya. Ama lə təmə-ı kətəm kə sı ı kə ha-ı tətə nti. ı məyəməya ı piya kə tənə na pə ti-ti tətəyə ı səm waalı. Pəcə waatu unı Apələham fəna pəyayə. ⁶ İle nti lə heela-ı tətəle sı: Nyə piya kə çayə çayələtə ke lələa tətə taa, na pələ paa la-wəye yomaa. Paa tə-wəye wəhala ke pusi nasələ (400) tətə kə tənə. ⁷ Ama lə təmə sı ı kə pəsə piitim mpi pu tə-wəye yomle ke mpu tə. Pələ pə waalı ile paa lu tənə na pə kətə tətə tənə unı tə taa na pə paasənə lə səsə. ⁸ Məpəy lə lapa na pələvy pəsi Apələham ke kətəya hka kaa təsəyi-ı nti ı na lə paa yəyətə na pə sı tə. Pə tətə kə Apələham kəma ı ləh İsaaka tə, ı pələ-ı ı kuyəh pələfəi naanəwa wule. İlenə İsaaka nā pəl məpəy Yəkəpə, na Yəkəpə nā pələ məpəy ı piya naanəwa na naale mpa pa ke ta kpekə caanaa caanaa səsəa tə.

⁹ Ta caanaa caanaa mpe pa lapa Yosəfə ke isəsəmlə na pə pətə-ı, na pə pona-ı İcipiti ke yomle. Ama lə ka wə Yosəfə waalı, ¹⁰ na ı yapa-ı ı wəhalanaa tənə taa. Pə kəma na Yosəfə tala İcipiti wuləw səsə kınj tə, lə lə na wuləw ləhlə hənə ı yaası na ı layatə. Haləna İcipiti wuləw nana-ı kufənə kpa, sı ı nyənəyi İcipiti tətə tənə na ı məyəməya ı təyayə pə tətə. ¹¹ Məpəy nyəyətə anaam lu İcipiti na Kanaah pə tətə tənə taa. Pu haəhə teu kə təkəhəh haləna ta caanaa caanaa mpe pə pəkə mpi paa tətə tə na pə kpisi. ¹² Pə kəma na Yəkəpə nu sı təyənəya pə wə İcipiti, lənə ı kəsı tə caanaa caanaa mpey təm kancəlayə nyəm na ı tili. ¹³ Pa kəma na pə məh təm naale nyəm, lənə Yosəfə lə na ı taalənaa nyəm-ı. Na pə lapa tətə na İcipiti wuləw səsə məyəməya nā cəkənə ı piitim. ¹⁴ Məpəy Yosəfə tala ı caa Yəkəpə na ı nyəma tənə waalı na pə kətə. Pa wə yulənyəh nütəsə na naanəwa na kəkpa. ¹⁵ Mpu pə ləpənə Yəkəpə nana İcipiti pətə, na ı çah ı sı tənə. Ta caanaa caanaa nā səpa tənə tətə. ¹⁶ Pa kəkayə-wəye na pə mələyəna Sikəm, na pə piñ-wəye pələaw jku Apələham ka yapa Hənə nyəma kınj na liyəte tə ku taa.

17 Pə koma na pə tala nti Iso ka təma si i ká la Apələham tə tə lapu tə, tá piitim nyəma huka səsəm, pa payau ke Icipiti we səyəntu. 18 Ḿpóyó wulaw səsə kufalu nəyolu ná çayaa, ílé i taa nyi Yosəəfu. 19 Wulaw un i lapa tá piitim ke acilayatu. I tu ta caanaa caanaa ke wahala ke teu na kúcaaləyó, si pá lə pa ahuləmnaa na pá si. 20 Waatu un i taa ké pa ləla Moisi. I ka ké pəyaya kəpəŋka ŋka ka te Iso ké teu tə. Ḿpóyó Moisi nyəma təə-i isətənaa tooso ké pa te. 21 Pə koma na pá lə-i tə, Icipiti wulaw səsə pəelə hiina-i na í təkí-i isu i mayamaya i kəlvə. 22 Ḿpə pə lapəna Moisi nyəma Icipiti nyəma nyəm təna. Haləna í lá yəlu wei í yəyətə nti tu hotiya ate tə, na í pəsa təma.

23 Pə koma na Moisi pusi tala nule, ilena í huə si i ká polo na í wiili i Iseyelə nyəma ləlaa. 24 Moisi polaa ilena í mayana Icipiti tə nəyolu í lakí pa taa nəyoləyó mósəŋ. Ilena í mu wei pa lakí ḿpóyó mósəŋ tə i təm na í suna i ti, na í ləeti Icipiti tə, na í çəŋ í ku-i. 25 Moisi ka nyəmaçə si i Iseyelə nyəma ká nyi si unəyi Iso ləsaə si í waasi-wə. Ama pələ pa ta nyi ḿpə. 26 Kə fema ilena í mayana Iseyelə nyəma naale na pá makí, ilena í polo pa loluyú. Na í tə-wə si: Apalaa me, mə kəlvə ké, ilə pepe təké í lakí təmayə mósəŋ? 27 Ama mósəŋtu wei í lakaya i təyəntələ ke mósəŋ tə i nyasa-i təm si: Ma na-ŋ, tá wulaw na tá təm huəlv. 28 Tete n təma Icipiti tə ke kuyə təyələ saŋa n nyəma si n ká tēsi ma na? 29 Moisi nu ḿpə, ilena i se kɾakɾaa na í polo í çayə Matiyəŋ tətə taa. Matiyəŋ tənaya i ləla apəlv piya naale.

30 Pə koma na pusi nule çəə, ilə kuyaku nakəli i wə wəlayə tətə taa ké puyə Sinayi kin. Ḿpóyó hotiya nakəli ka súb kəkə mósəŋ, ilena isətəa tillu lu i təə ké hotiya ŋke ka kəkə taa. 31 Moisi nawa ḿpə, ilena pə lapí-i piti. Tənaya i tuusaə si i wiiliyi teu, ilena í nu Tacaa nəyó si: 32 Mayələ nyá caanaa caanaa Iso, Apələham na Isaaka na Yakəpə pa Iso. Tənaya səyəntu kɾa Moisi ke səsəm na í seliyi, haləna í kɾisi nyənəyú. 33 Iləna Tacaa tə Moisi si: Wəyəsí nyá ntəŋkɾala, timpi taa n səŋa ḿpə tə pə ké tətə kate nyəntu ké. 34 Ma nawa ma yəlaa mpa pa wə Icipiti tə pa wahala, ma nu pa wula. Iləna má tii si ma yakí-wə. Təv, kəli, ma tiliyi-ŋ Icipiti.

35 Moisi wei un i təm Iseyelə nyəma ka kisaə təkɾatakɾata na pá təm-i si: Tə na-ŋ, tá wulaw na tá təm huəlv tə, kəlvə unəyi Iso təyana kəsəyú na í tili pa kin, si í la pa wulaw na í waasi-wə na isətəa tillu wei í ka lu i təə ké hotiya kin tə i təŋ taa. 36 Inu i lapəna piti təma na Iso kəkəlvə nyəm na í ləsi-wəyē Icipiti tətə taa. I lapa ḿpə tətəyə səsəncaasi tənku taa na wəlayə tətə taa, halə pusi nule. 37 Moisi un i heelina Iseyelə nyəma si: Iso ká kəna-məyē Iso kuyəyətətu tələsəlv nəyolu wei i wə isu má, na í ká wəe mə mayamaya mə piitim tə tə. 38 Kəlvə un i ka wenna Iseyelə nyəma mpa paa kəta wəlayə tətə taa tə pa kin. I na isətəa tillu wei í ka yəyətəna-i puyə Sinayi tə tə pa wenna tá caanaa caanaa kin ke tənə un. Moisi un i muna Iso Təm nti tə lakí təmle ke səsəm tə si i tələsəyi-tə.

39 Ama tá caanaa caanaa ta nuna-i. Pa kisa-i na pá kɾaya pa laakalənaa na pá mənəna Icipiti. 40 Haləna pá yəyətə Aləŋ si: Lu-tuyə tuyə na tə nyənəyi-ku. Pə taya pəlv, tə ta nyi mpi tá Icipiti taa ləseləlv Moisi təmnaa tə. 41 Ḿpóyó pa lapa naule na pá pəsi-təyē pa tuyə na pá laa-tə. Haləna pá yələna pa niŋ kulupum ḿpəyi teu. 42 Ḿpóyó Iso lapa-wəyē awusa na í yele-wə si pá nyənəyi isətəlvŋasi ke pa tuŋ, isu paa ŋmaəv Iso kuyəyətətu tələsəlaa takəlasí taa tə si:

Iseyelə nyəma me,
 maya í lapa kətasi na í fəeni
 wəlayə tətə taa ké pusi nule taa?
 43 Aai, tuyə Moləki çəkəle na mə tuyə
 Ləfaŋ isətəlvŋa ləesəyú ke
 í kɾayaa na í paasəyənə.
 I tənaya ḿpə, pə taya wei í lapa si
 í tənəyi təyələ?
 Pə təə ké maa yele na pá pona-məyē Pəpiloni,
 haləna í tē pə waal.

44 Wəlayə tətə taa tənə un í ta caanaa caanaa ka wəna çəkəle, na tə taa na seliya kɾaataanaa. Paa sika-təyē teitei ké isu Iso ka heeluyə Moisi tə. Teitei isu nte tə taka Moisi ka nawa tə. 45 Tá caanaa caanaa çəla-təyē pələ pa waalə nyəma. Iləna pələ pá kɾəna-təyē timpi Yosuwēe tē-wəyē nəyó na Iso yasí piitimnaa ke pa isəntaa na pá təyə tətə tə. Na tə wəe tənaya ḿpə, haləna Tafiti waatu. 46 Iso laŋlə hēna-i teu, iləna Tafiti náa sələmi-i nəyó, si i lakí un i wei í ké Yakəpə Iso təyə təçayələ. 47 Pə na pə ḿpə tə, Saləmən ŋmana-i kutuluyú ŋku.

48 Ama pə taya isətəa Iso Səsə un i çakí kutuluyə wei yəlaa niŋ ŋmawa tə i taa se. Halə Iso kuyəyətətu tələsəlv mayamaya yəyətə ḿpə si:

49 Tacaa yəyətəa si:
 Isətəlvəy nte ma kumte.
 Ateyēle ma nəhēe təsule.
 Ilə kutuluyú ŋku kv taka ké í pəsəyi na í ŋma-m?
 Na ləyēle ma təhēsələ?

50 Pə taɣa má lapəna pə tənaya mpu na ma niŋ?

51 Təu, yəlaa mpa me í tēma keeluyi tə, mə laŋa lapa kpusəŋ na mə ŋkraŋŋ teeli na í kisi Iso Təm. Í kpeesəŋəna Feesuyu Naŋŋtu ke tam, mə caanaa kaŋe ke í kpaɣaa. 52 Mə caanaa naasa Iso kuyəɣətutu teləsəlaa mpe pa tənə na pá səə kolum ke? Pa ku mpa pa heelaya si tampana təŋlv inu í ká kəə tə. Kolum inəŋəle mə lapa kələmətə ke nəənəə na í ku. 53 Halı meye isətaa tillaa teləsə Iso kusəsutu. Pəyele u caaki tə təkəyi.

Itiyēni səm

54 Yuta nyəma nu mpu, lēna páná huu pa taa, na pá sala pa niŋ ke Itiyēni təə na pá taŋaa. 55 Ḿpóyó Feesuyu Naŋŋtu toma koləna Itiyēni ke teu. lēna í teki í isē na isə na í na Iso teu səsəəm na Yesu səŋa í ntəɣəŋ təə. 56 Tənaya í tōma si: Í naa, isətənuɣv tulaa, na má naa Yəlv Pəɣaya na ká səŋa Iso ntəɣəŋ təə.

57 Ḿpóyó Yuta nyəma mpa kapusi ke teu, na pá təkí pa ŋkraŋŋ na pá huli Itiyēni. 58 Na pá tuli-ı na pá lūna ıcate waali, na pá sūv-ı pēe yaɣav si pá ku-ı. Mpa paa ké pə aseeta nyəma tə, pēle pa sūna ifepu wei pa yaa si Səəli təɣo pa wontu. 59 Pa təŋna Itiyēni ke pēe yaɣav, lēna í sələmi si: Tacaə Yesu kelı-m. 60 lēna í lūŋ akula na í yəɣətəna nəɣə səsəəŋka si: Tacaə, taa nyəni pa isayatu tənə. Itiyēni yəɣəta mpu, lēna í hēe.

8

1 Səəli laŋle ka hēena Itiyēni kuyə.

Wahala yasa Yesu seelaa kpekəle

Kuyaku ŋku ku mayamaya ke pa sūv Yosalem Yesu seelaa kpekəle ke konyəŋ tuɣv ke teu. lēna pa tənə pá ya Yuta na Samalii taa, na pə yeke tillaa tike. 2 Ḿpóyó yəlaa mpa pa təŋəyi Iso mpaav ke teu tə pa pima Itiyēni, na pá wii-ı səsəm.

3 Ama pə yela Səəli íle tə, Yesu seelaa ke í təŋna ləpv si í lakı sakasaka. Tēesi taa ké í sūvkaya na í kpaaki apalaa na alaa na í təkəyi.

Filipu kpaaləyi. Laapaali Kupaŋ ke Samalii

4 Mpa mpa pa ya mpu tə pa cəəkaɣa paa le na pá heeliyi Iso Təm Laapaali Kupaŋ. 5 Samalii ıcate ke Filipu ná polaa na í heeliyi tənə nyəma ke Mesii təm. 6 Piti təma nna Filipu lakaya tə samaa nu a təm na pá nana pa isē. Pə təə ké waatu wei í yəɣətəyi, pa tənə təpai pa tuvi ŋkraŋŋtu ke teu. 7 Pə taɣa pəlv, aləɣaa kiisaya na pá seeki aləɣəhılaa payale kiŋ na ıcatema na kaakalası payale hika alaafəya. 8 Ḿpóyó yəlaa laŋa hələma katətəlaya, haləna pá la ıcate nteye yuŋ.

9 Apalv nəɣəlv naa wē ıcate híte tə taa ké hatoo ləŋ, pa yaaki-ı si Siməŋ. Apalv inu í lakaya toptotoptə təma ké, na pə lakı Samalii nyəma tənaya piti. Í nyənaɣa í təyi səsə ké pə tii fei. 10 Pə kpaɣav piya na pá polo səsaa tə pa tənə pa wutaya-ı ké. Haləna yəlaa təŋaya si: Iso toma nna pa yaa toma səsəəna tə a tə nto.

11 lēna pá wutiya Siməŋ inu í waali. Pə taɣa pəlv, í toptotoptə təma ka tēmna-wēye piti lapv ke hatoo ləŋ. 12 Ama Filipu koma na í heeliyi-wēye Iso Kawulaya na Yesu Kilisiti pə Laapaali Kupaŋ tə pa mv Laapaali Kupaŋ inəyi teu, haləna pá sə apalaa na alaa ke Iso ləm. 13 Siməŋ íle í mayamaya í mowa na pá sə-ı Iso ləm. lēna í sūv Filipu ke təŋyɣv na í nyənaɣa Iso kəkələnaa səsaa na piti təma nna a lakaya tə na pə wē-ı piti.

14 Tillaa mpa paa wē Yosalem tə pa nuwa si Samalii nyəma mv Iso Təm, lēna pá kusı Piyēe na Yoħaanu na pá tili si pá polo na pá ná. 15 Piyēe pa tala tənə, lēna pá sələməna Samalii nyəma mpeye Iso si pá hiki Feesuyu Naŋŋtu. 16 Pə taɣa pəlv, Tacaə Yesu hətə tike ke paa yaawa na pá sənə-wēye Iso ləm. lē Feesuyu Naŋŋtu ta tiita pa taa nəɣəlv í təə. 17 Tənaya Piyēe na Yoħaanu pa tənə niŋ ke pa təə. lēna pá hiki Iso Feesuyu Naŋŋtu.

18 Waatu wei Siməŋ nawa si tillaa tənə-wēye niŋ na pá hiki Feesuyu Naŋŋtu tə, í cəla-wēye liyitee, 19 na í tə si: Í cəle maya mpu inu pə lapv tətə, na má tənə wei ké niŋ, pəntv hiki Feesuyu Naŋŋtu ke mpu.

20 Tənaya Piyēe tōma si: Isəna mpi n hūsv si pa pəsəyi pá ya Iso hətə na liyitee tə, nyá na nyá liyitee í la yem. 21 N kaa na pəlv cəcəka. Pəyele nyá paa mayamaya tu fei tənə inu tə taa. Pə taɣa pəlv, Iso isentaa nyá lotu ta te. 22 lē lo nyá hūwēe asayēe anı, na n wiina Tacaə na í huli-ŋ suulu na í taɣanı-ŋ nyá hūwēe asayēe anı. 23 Pə taɣa mpu, ma naakuyv-ŋ tə, nyá na nyan ké ısu kakaɣa. Isayatu lapv təkəna-ŋ təkem.

24 Ḿpóyó Siməŋ cə-wē si: Mu wiina-m na Tacaə, na ntı í yəɣəta mpu tə tə taa natəli í taa la-m.

25 Tillaa mpe pa naale pa təma nti nti pa nawa təɣo kēesuyv na waasv lapv. lēna pá kulı na pá məli Yosalem. Pa məlaya mpu tə, pa heelaya Laapaali Kupaŋ ke Samalii acalēe payale taa ké na pá təŋna pote.

Filipu na Itiyopii tv pa təm

26 Tacaa isətaa tillu nəğəlb heela Filipu si: Kəli na n təh ilim mpətəh təw, na n katı hapəle nte tə luki Yosalem na tə puki Kasa tə. Wəlaya tətə taa kə hapəle nte tə fayanaa.

27 Mprəyū Filipu kulaa na i tū mpraaw. I təhna pote, ile i nawa yulu nəğəlyəle. Sese Itiyopii yulu katanja nté. Im i ka kena Itiyopii wulaw səsə alw nyəh wei pa yaa si Kantasi tə i akewe səsə, wei i nyənaya i kpancoou təna təw tə. Apalw im i ka luna Yosalem kele Isə seew. 28 I cağa i keeke taa, na i kaləyi Isə kuyəyətətə teləsul Isayii takələya taa na i təhna krentə. 29 Tənağa Feesuyu Nanjtu heela Filipu si: Tə na n kpatəna keeke im.

30 Mprəyū Filipu kpağa asewa na i tala i kin, na i nu i təhna Isə kuyəyətətə teləsul Isayii takələya taa kə kaləy. İlena i pəəs-i si: N cekəna nti n kaləyi təyələ?

31 Mprəyū yulu katanja cə Filipu si: Ye nəğəlb ta seyezi-m, isənaya maal na ma kə cekəna?

İlena yulu katanja tə Filipu si: Kpa na n cağa ma kin. 32 Təm nti i kaləya takələya nke ka taa təyələ si:

Pa tənna-i isu pa təkuyuna
heu ke nampayətəle tə.
I lapəya isu iwəyaya nka
ka hontə pa kəkki na ká suma tə.
I suma mprəyū i ta cə natəl.

33 Pa tu-i taaləm na pá kw i təm ke pətətəle ke yem.

Awe ká pəsi na i keesi i piitim təm?

Pa tama i weesuyu təmle ke ate cənə.

34 Tənağa akewe im i təma Filipu si: La suulu na n heeli-m, awe təm ke Isə kuyəyətətə teləsul keesəyi mpw? I mağamağa i təm yaa nəğəlb nyəntə?

35 İlena Filipu suv yəyətəy, na i kpağa təm nti im apalw im i kaləya mpw tə, na i seyeəna-i Yesu Laapaalı Kupah. 36 Pa təhna təntə ke mpw, İlena pá tala tiili isəntə, ləm ka we tənaya. Mprəyū akewe im i təma si: Nyəni ləm yee, n kaa sə-m Isə ləm ke cənəye kpakpaa? Yaa pə kaasa-m pulə?

[37 İlena Filipu cə yulu katanja si: Ye n təma nyá taa təkpataa te, má səw-η kə.

Mprəyū yulu katanja cəwa si: Ma təma ma taa si Yesu Kilisiti kə Isə Pəyaya kə.]

38 Tənağa yulu katanja səhsa keeke na Filipu na akewe im pá tii pa naaleye ləm taa, na Filipu sə-i Isə ləm. 39 Pa luna ləm taa, İlena Tacaa Feesuyu keli Filipu, akewe im i ta tasa-i keesuyu.

Mprəyū i tu i mpraaw na lahəlbəmlə kuyi-i. 40 Ama Filipu ná tuta i təyi Asoto, na i luki waasu ke acaləe nna nna a taa i təhnaa tə, haləna i tala Sesalee.

9

Səli Layasuyv

(Tillaa Təmlə 22:6-16; 26:12-18)

1 Ama Səli ná təhna Tacaa tənlaa kuyv kpeesuyv na isəle kusəemle. Mprəyū i kulaa na i polo kətəlb səsə kin, 2 na i sələmi-i si: La-m takələya, na má pola Tamasi, na má mağana Yuta nyéma təkotilənaa taa kə mpa pa təhəyi Tacaa mpraaw tə, paa apalaa paa alaa, ma kpa-we na má həkə na má pona Yosalem.

3 Waatu wei Səli we mpraaw taa na i kpatəna Tamasi, ile pə luna isə kele na pə la i isəntəw tənyalulu isu kəkə ke təm kuləm təw na pə ná na pə cəna-i. 4 Mprəyū i hota ate na i nu pə pəəsəyi-i si: Səli Səli pepe təw kə n tuyv-m kuyəh ke mpw?

5 Tənağa Səli pəəsaa si: Tacaa nyāğa aweye ye?

İlena pə cə Səli si: Mağa Yesu wei n tuyi kuyəh tə. 6 Kəli na n polo icate taa, paa heeli-η nti n ka la tə.

7 Mprəyū pə tənmsa mpa pa tənaya Səli tə na pá səha yem. Pa nukaya pə yəyətəyi, ama paa naaki nəğəlb. 8 Tənağa səli kulaa ate na i nyənəyi yem u naaki. İlena pá tək i niñ taa na pá həmi-i na pá pona Tamasi. 9 Na i cağa kuyeyə toosoğə yəlbəmlə tē, i ta təy, i ta nyəw.

10 Tacaa tənəlb nəğəlb i ka we Tamasi na pá yaa-i si Ananiyasi. Mprəyū pə lapa-i isu toosee taka, na i ná Tacaa, na ilé i yaa-i si: Ananiyasi.

Na i tisi si: Tacaa mağəlb.

11 İlena Tacaa təmi-i si: Kəli təwaka na n təh hapəle nte pa yaa si Kusiyisile tə, na n suv Yutaasi təyaya, na n pəəs: Taasi icate apalw wei pa yaa si Səli tə i təw. I we təna na i təhna Isə sələməy.

12 Pə lapa-i isu toosee taka, na i ná nyá wei pa yaa si Ananiyasi tə, na n suv si n tənəyi-i niñ na i isə kuli.

13 Mprəyū Ananiyasi təma si: Tacaa, ma nu təhlaa payələ kin ke apalw im i təm, na i isayətə nti tə təna i lapa nyá yəlaa ke Yosalem tə pə təm tətə. 14 Kətəlaa səsaa ha-i nəğəlb si i kəw cənə tətə na i həkə mpa pa təkə nyá təm tə.

¹⁵ Tənağa Tacaa cə Ananiyası sı: Polo, ma ləsa apalı inəxi sı ma lakı-ı na í heeliği ma təm ke piitimnaa na awulaa səsaa na İseğeli nyəma. ¹⁶ Ma mayamağa maa hüləna-ı konyəməğ wei ı ká təğ ma nyəğ tə tə.

¹⁷ Məğy Ananiyası tēewa. ı kəma ı tala təyaga ηke ka taa, ılena í tənı ı nin ke Səli tə na í təmı-ı sı: Ma taapalı Səli, Tacaa Yesu wei n kənağa na nı ná mpaav taa tə, ıni ı tilina-m sı nyá ıse í kuli na Feesuyu Nəηηtə toma hağa nyá taa ké səsəm.

¹⁸ Məğy puləpənaa ısu hutu taka kəla Səli ıseıtəo ké kprakpa na pé hoti ate na í suv nav. ılena í kuli na pá sə-ı İso lom. ¹⁹ Na í təğ kotəğv na í hiki toma.

Səli lakı waasv ke Taması

Səli caya Tacaa tənlaa mpa pa we Taması tə pa cəloğv weə naale. ²⁰ Məğy Səli suv waasv lapv taa ké kprakpa ke Yuta nyəma təkotilenaə taa. ı heelağa təfoə ké sı Yesu kele İso Pəyalv. ²¹ Na pa tənə mpa pa nu ı waasv ıni tə, piti kra-we na pá tən sı: Pə taya ıni ı ka səsəna ısele na mpa pa təkə Yesu təm tənəge Yosalem təğv konyəğ təğv? ısu ı ka kəma cənə sı ı kraa-we na í həkə na í pəna kətəlaə səsaa ya?

²² Paa na mpu Səli ná tənna waasv lapv na ı tən səsəğv tam na pé puki. ı hulağa Taması Yuta nyəma sı Yesu kele Mesii. ılena pé məli pələge liyituyv, paa nyəğ nti pá cə-ı tə.

²³ Weə lapa naale, ılena Yuta nyəma caya na pá tayanı sı pá kv-ı. ²⁴ Ama Səli nu nti pa həkəa na pá sv tə. Na ıcate kolunə nənəəsı tənə ilim na ahoo sı pá hiki-ı na pá kv-ı. ²⁵ Məğy ahoo naalı Səli ıfalaə tv-ı sətəkə səsəv taa na pá tisi-ı na ıcate kolunə na í tē.

TAKƏLAYA NKA PƏƏLİ NMAAWA
LOM
NYƏMA TƏ
Kətulətu

Kələnti icatə taa ké Pəəli ka we waatu wei i yelaa na pá nmaa takəlaya kaneyə Kilisiti nyəma mpa pa we Lom tə. I hóləyi ka taa si yelaa təna lapəna isayatu, paa Yuta nyəma na mpa pa ta ke Yuta nyəma tə. I hóləa tətə si Laapaali Kəpaŋ ké toma səsəəna ké, i yakı mpa pa təna pa mu-i na pá tem-i na pa taa tə. Pəəli hóləyi tətə si İseyeli nyəma lelaa ləwa İso, ama İso ná tá lə i yelaa. Kantəkəya nyəntə ké layatu nti Pəəli tasa İso sələaa ke isəna paa çaya pa taa pa tike tə, na isəna pa na mpa pa ta ke İso sələaa tə paa çaya tə.

İsəna pa çaya Lom takəlaya tə:

Yelaa təna pəntəna, na pá nyuləyi nyəyü yapu, titite 1–8

İsəna İso caana İseyeli nyəma tə, titite 9–11

İso sələaa təntə kəpante, titite 12:1–15:13

Səətə, titite 15:14–16:1–27

Səətə

¹ Maça Pəəli, Yesu Kilisiti yom. Maça İso kpa tillu na i ləsi-m na ma mpa ke Laapaali Kəpaŋ kpaaləyü tə. Má nmaana-meyə takəlaya kanə.

² Hatuu ləŋ ke İso ka toma si i ká kəna Laapaali Kəpaŋ inu. Halı İso yelaa na i İso kuyəçətə tələsəla nmaa mpyəyü i takəlası taa. ³ Laapaali Kəpaŋ inəçəle i Pəyaya Tacaa Yesu Kilisiti təm. Ye Yesu yuləwəətə təm de, wulav Tafiti lələyü taa tə ké. ⁴ Ama Feesuyü Nanjtu kin de, İso hóləna toma si Yesu ké i Pəyaya ke waatu wei Yesu səpa na i feesi-i tə. ⁵ Kilisiti inu i tə ké İso hula-m pəlele na má la tillu səsə ke kələm inu i tə, si má la na kəteŋasi təna yelaa mu i təm na pá nuna-i. ⁶ Mə tətə i we pa taa, mə mpa İso ləsa Lom si i pəsi Yesu Kilisiti nyəma tə.

⁷ Mə təna mpa mə i we Lom na İso sələaa na i yaa si i pəsi i nyəma tə, mə takəlaya ntə. Tacaa İso, na Tacaa Yesu Kilisiti pá hól-i-meyə pəlele na pá la na mə laŋa hóləmu.

Pəəli nyuləyi si i polo i ná Lom İso sələaa

⁸ Kancalaya de, Yesu Kilisiti tə ma sē ma İso ké mə təna mə tə. Mpi pə tə tə, pa puyəyü antulinya təna taa ké isəna i nukəna İso ké teu tə. ⁹ İso wei i Pəyaya Laapaali Kəpaŋ kpaaləyü təmlə ma lakəna luyü kələmuyü tə, i nyəmá si maa looliyi. İso nyəmá mpu si tam ma təsəyi mə təm ¹⁰ ke paa waatu wei ma sələməyi tə. Ma wiikina-i si i la luyü na má hiki mpa ke pəntə na má polo mə kin. ¹¹ Ma nyuləyi teu si má ná-mə. İlena i hiki kəçəw ke Feesuyü Nanjtu kin, na i la toma. ¹² Nti ma tu kələyi nyuləyü təçələ si má wē mə həku, na tē nyənəçəna təna naani tūy ke İso tə, na pə səsəyi-tuyü apalətu.

¹³ Ma taapalaa mə, i nyu teu si tam ma həkəya si ma puki mə kin, de pə tuu-m, haləna saŋa. Ma nyuləyi si ma təmlə iləli pələyü mə tē, isu tē lula piitim lempı nyəma kin tə. ¹⁴ Pə taya pulv, pə caala-m ké si má polo yelaa təna kin. Paa acaləe səsəəna taa, paa cacakəŋ tē, paa isəkullaa cələ, paa isəkpeetē nyəma cələ. ¹⁵ Pə tə ké ma nyuləyi teu si má pona mə mpa i we Lom təyü Laapaali Kəpaŋ tətə.

Laapaali Kəpaŋ toma

¹⁶ Laapaali Kəpaŋ kpaaləyü təm fei-m fele. Pə taya pulv tə, İso toma nté təna. I waasəyi pa təna mpa pa tēŋ-i na pa taa tə. Yuta nyəma ke kancalaya, pa waali ké mpa pa ta ke Yuta nyəma tə. ¹⁷ Kəpam Laapaali Kəpaŋ tə ké tē nyəŋ isəna İso laki na yelaa pəsəyi kəpama ke i isəntaa tə. Pə kpaçav hatuu kancalaya haləna pə tēm tə, yulv tēŋ i taa na İso ké iləna İso la, pə ta kaasi pulv tətə. İso Təm taa maçamaça kilisa mpu təcəci si: Ye İso nyəna wei ké yuləpaŋ si i tēma i taa tə pə tə, pəntə tike tələçəna-ti.

Yelaa təm səpa

¹⁸ İso muyi pəáná ke hatuu isətəa ké yelaa kəpəntəŋ na pa isayətəna təna tə na pé naa mpu. Pə taya pulv, yelaa tetelakası nyəkəyi tampana na a mələyi yem. ¹⁹ Mpu pə yelina na İso tūy-wēyē naçya. Mpi tə pa nyəmá timpiwə pə wē si pá nyaŋna İso tə, i tēma-wēyē-wəyi hóləyü ke teu tə pə tə. ²⁰ Kəpam hatuu İso lapa antulinya tə, i mukaya tē wəətə, isu i toma tamn nyəna na isəna i maçamaça i wē tə, pə naaki i kulapəm mpi pə kin ké. Tənaçya pə wē si yelaa i nyəna i toma na i wəətə, pə tə ké pa feina tampana. ²¹ Pa nyəmá İso, ama paa see-i, pəyēle paa sē-i i na təmlə isu pə nəyəsəna yelaa i la İso tə. Pa hūwē liyita yem, paa laçatiya ka fei. ²² Pa təŋ si pa nyəm təwəa, ama iwēŋ ké. ²³ İsu paa tū İso wei u səki təyü teeli tə, yulv wei i səki tə i lēesəŋ na suması na nəhēe liyiti wontu na nti tə tuuki atē təyü pa seeki.

²⁴ Pə təo kə Iso yela-weyə pa tetelakasi isayasi nsi pa luuŋ suwa to si taa, na pá laki təmayə mpi pə we fəele to. ²⁵ Mpe pa mələa kə na pá kpaŋa Iso təo tampana na pá pəsəna pəpəto. Pa seeki na pá təŋəyi mpi mpi Iso lapa to, na pá yeke Iso wei i lapa-wi to i mayamaya. Pəyele pu muna isu inəyi pá san tam.

²⁶ Pə təo kə Iso ná yela-weyə pa taaləntutu taa. Na pa alaa mayamaya náa yeke apalaa na pá suukəna tama. ²⁷ Mpu tətəo na pa apalaa, pele pa yeke alaa təm, na pa konyuləŋ i kpa pa nyəoŋ taa pa ketitiyi təma. Apalaa lakəna təmayə fəele fei nyəntu. Na pa taaləntutu nti tə naasyu makəna pa nyəoŋ taa.

²⁸ Iŋu pa kisa Iso kə nyəm təkəlekele to, pə təo kə Iso ná yela-weyə pa kəmeləlayətu taa na pá laki acaaləto. ²⁹ Pa kəla kawalasi, na isayətu, na konyuləŋ, na nyəŋ, na iseseemle, na yolokole, na yooŋ, na puŋusuŋu, na muŋuluŋu tike ke pa nyəmə. Pa kə yəyətələa. ³⁰ Pa cakəna təma. Pa kə Iso kolontunaa, na kalampaanu nyəma na isəcəu nyəma na təhəntaa. Pa luləsəyi isayətu kofətu, paa see pa caanaa. ³¹ Pa feina laakali, paa təkəyi nti pa təŋ si paa la to. Pa laki təkətu, pa feina lələa pətətəle. ³² Pa nyəmə Iso təo si mpa pa laki mpu to pa kə səlwnaa. Paa na mpu pa təŋna lapo, haləna pá san pə lataa tətə.

2

Iso hvole

¹ Ile nyá wei n footiyi nyá ləlu to, paa n kə we te, n feina tampana. Pə taya pulb, nyá footiyi ləlu pəyele ímpúy nyá mayamaya nyá laki to, n kuyi nyá ti təm kə. ² Tə nyəmə si tampana ke Iso təŋəyi na í hvokəna pa təna mpa pa laki mpu unu pə taka to te. ³ Ile arəŋnya, isu nyá footiyuu mpa pa laki mpu, pəco nyá mayamaya nyá laki teitei isu pele to, n huŋ si Iso kaa pəosi-ŋ? ⁴ Iso kucəu nte n mələ í kpaləyi na í kisiyi i suulu si i taa wii nyá pətətəle? N ta nyi si Iso laki-ŋ kupəntu ke ímpúy si isəwee n ká layasi təntə? ⁵ Nyá lanjpusəŋ inə. Ama nn caa layasuyə se. N lakuyə mpu to, saləka kəkəle ke n caaki na í kəŋna nyá nyuyə taa kə kuyəŋku Iso ká caya na í hólí i páanə na isəna i təŋəyi siŋisuyə na í hvokəna to. ⁶ Kuyaku ŋkuyə Iso ká fei paa wei kə i kolapətu. ⁷ Mpa pa sələ kupəntu lapo ke tam, na pá pəkəyi Iso kin teeli, na sam na tam weetu to, mpeye Iso ká ha weesuyə ŋku ku təŋ to. ⁸ Ama mpa pa səpa nyuyə na pa nyəntu tələsuyə ke lələ, na paa təŋəyi tampana, na pá laki pə təna mpi pə fei teu to, Iso ká hólí pəyele isəna i taa kpaana-we na pa təm ta maya-i to. ⁹ Wahala na lanjakəlle səsəle ká kpa pa təna mpa pa laki isayətu to. Yuta nyəma ke kancaalaya, pə waali kə mpa pa ta ke Yuta nyəma to. ¹⁰ Ama mpa pa laki kupəntu to, Iso ká kusi pele pa nyuyə na í sa-we na í huləsi pa lanja. Yuta nyəma ke kancaalaya, pa waali kə mpa pa ta ke Yuta nyəma to. ¹¹ Mpi to Iso u fayəsəyi yəlaa to se.

¹² Mpa pa ta nyi Moisi kusəsutu na pá pəntəyi to, paa le na kusəsutu nti tə təm ta na-we. Ama mpa pele pa nyəmə Moisi kusəsutu na pá təŋna pəntuyə to, kusəsutu ntəyi paa kəsəna na pá huona-weye təm. ¹³ Mpi to pə taya yəlaa mpa pa nuiki kusəsutu təm ke kənu to mpeye Iso nyəŋəyi kupama se. Ama mpa pa toka-ti təyo. ¹⁴ Ye piitim ləmpu nyəma nəkaa na pá təŋəyi mpi Yuta nyəma kusəsutu kəsəyi to, pəyele nəyəl ta hulí-we, ile pa kusəsutu we pa mayamaya pa taa keke, paa na pa taa feina-ti to. ¹⁵ Pa lakuyə mpu to, pa hólíyí keke si, paa pa taa feina kusəsutu, pə to Moisi nyəntu nte pa lotunaa taa. Na pə naaki ímpúy pa laakalənaa taa. Pə taya pulb təo, wutee wutee pa pətəyi pa kolapətu taa kə, na wutee wutee pa wəna naani. ¹⁶ Mpúy pu lu teitei kə kuyəŋku Iso ká yeke si Yesu Kilisiti í huona yəlaa ke pa mukaya tee kolapətu təo to. Na pə mayamaya ke Laapaali Kopaŋ wei ma kpaaləyi to i hólíyí.

Yuta nyəma na Iso kusəsutu pə təm

¹⁷ Ama nyá, n yaa nyá təyi Yuta to Yuta to, na Moisi kusəsutu ntəyəle Moisi kusəsutu, na í muyləyənə nyá Iso. ¹⁸ Pəcə n nyəmə mpi Iso caa si í la to, na kusəsutu nti tə kula nyá isə ke teu si n cəkəna kupəntu. ¹⁹ N nyəŋəyi nyá təyi yoloma həntu na səkəntuyə tee nyəma isəntəo cəto, ²⁰ na isəkpeete nyəma isəkullu, na piya seyesəlv. Mpi pə təo n nyəŋəyi nyá təyi mpu to, n teełəyi kə si nyá nana pə tənaya kusəsutu nti tə taa, paa nyəm, paa tampana. ²¹ Anja, nyá wei n seyesəyi lələa to, nn seyesəyi nyá ti suwe? Nyá wei n laki waasu si pá taa ŋmulu to, pepe təo kə nyá ŋmuləyi? ²² Nyá wei n təŋ si pá taa la wasanjalətu to, pepe təo kə nyá laki? Nyá wei nn caa tuŋ təm ke paa pəco to, pepe təo kə n nayałəyi i tee kupampam? ²³ Pə taya nyá muyləyənə si n wəna Iso kusəsutu? Ile pepe təo kə n pəntəyi-ti na pá kuyi Iso nyuyə? ²⁴ Iso Təm taa pa ŋmaawa təkəlekele si: Yuta nyəma me ma yelina na piitim ləmpu nyəma təkəli Iso.

²⁵ Ye n təkəyi Moisi kusəsutu ke pəlyu waasəyi-ŋ. Ama ye nn təkəyi-ti, pə we isu pa ta peli-ŋ keke, paa n pelaa. ²⁶ Ye yulu i ta peli, pəyele i təŋəyi teu ke Moisi kusəsutu kəsə nti to, Iso kaa nyəni pəntu isu pəllu? ²⁷ Wei i ta peli pəyele i təkə kusəsutu nti to, i ká ku Yuta to nyá nyá təm. Pə taya pulb təo, nyá wəna kusəsutu nti tə takəlasu, na n pelaa pəyele nn təŋəyi-ti. ²⁸ Təu, isənaya Yuta to siŋisiyi ná we? Pə taya isəntəo na i pəlyu kin ke pa nyəŋəni-si Yuta to. ²⁹ Ama Yuta to siŋisiyi ile, pa nyəŋəni na i taa kə, na hatuu i lotu taa kə pa pelə-i. Iso Feesuyə peləni-i, pə taya

Isə kəsəsutu nti pa ηmaa kəηmaa tə tə təm təkuyə təə. Yuta tu siyisiyi ke mpv, Isə saηna-i, pə taya yəlaa.

3

¹ Kawaaya we Yutaitu taa ke? Peləvu ná wena kasəyaya na? ² Kawaaya we pə tənaya mpv pə taa ké səsəm mee. Pə taya pulv, kancaalaya ile, Yuta nyəma mpeye Isə yelina i təm nti i kaya i heeli yəlaa tə. ³ Ile ye pa taa ləlaa kisa tə muyv, pu la na Isə náá kēe nti i ka yəyətəa tə? ⁴ Aai, pə kaa la mpv se, paa pəco. Paa yəlaa təna ká la kaloolutvnaa, isu Isə lapa tampana tu ke tam. Pa ηmaawa m̄póyó Isə Təm taa si:

Isu yəlaa təna nyəmá si
tampana ke n yəyətəyi.

Na ye pa tu yaa-η huule,
nyá təm teena.

⁵ Ama ye isayatu nti tə laki tə tə kosa Isə nyvuyv, haləna pá sa i tampana təηuyv, ile tu tasa suweye yəyətuyv tətə? Yaa tu tə si timpi i təkuyv-tuyv ceyeceye ké tá isayatu təə tə i yowayale? Aai. (Ama nti yəlaa yəyətəyi təyə ma yəyətəyi cəne.) ⁶ Təfo ye pu we mpv, ile isənaya Isə ká te na í la na í huona yəlaa təna təpai ké təm?

⁷ Ye ma pəpətu lakəna na pə hólóyí Isə tampana təkəlekele na í hikiyi teeli, ile pepe təə ké pa nyənəyi-m isayav tətə? ⁸ Yaa pepe təə ké tə kaa tə si tə la isayatu na pə kəna kəpantu ile? Haləna ləmpa caakaya ma nyvuyv kuyv, iləna pá waana si m̄póyó ma təηna seyeəyuyv. Paa kv yəlaa mpa pa waana-m mpv tə pa təm, na pa təm kuyv mayaa.

Yulv kvpaη fei

⁹ Ile isəna təə ké pə wee? Yuta nyəma tá tə tee piitim ləmpri nyəma yaa isəna? Aai, pə taya mpv. Ma tema hólóyó si isayatu təkə yəlaa tənaya təkem, paa Yuta nyəma, paa yəlaa mpa te.

¹⁰ Isə Təm taa pa ηmaawa mpv si:

Yulv fei wei i siyisaa tə,
paa kulum kvη.

¹¹ Nəyəlv ta cekəna pulvuyv paa pəco.

Pəyele nəyəlv u pəkəyi Isə.

¹² Pə təna pa toolaa na pá hatələna Isə,

pa krenta pa təna na pá la yem.

Pa taa kulum mayamaya u laki kəpantu.

¹³ Pa nəyə taa we isu pəlaav ηku kv kulaa tə.

Pa puyusiyi ləlaa na pa nəələleη.

Pa ntompēe í nyəpətaa,

pə we ké isu akala sətə.

¹⁴ Mpusi koolee na təm isayatu wenna pa nəəsi taa.

¹⁵ Pa niη we ləη ke yəlaa təkule.

¹⁶ Pá kəla timpi,

wakəlvuyv na isayatu ke n makəna.

¹⁷ Pa ta nyi isəna paa la na pá lu

pə taa na pá hēesi tə.

¹⁸ Pa feina Isə səyəntu ke pulv taa.

¹⁹ Təv, tə nyəmá si Isə kəsəsutu yəyətəyi pə təna mpi tə, pa təna mpa pa təηəyi-ti təyə pə nawa. Iləna pə təkí samaa təna nəəsi, na pá taa hiki təwaanle ke tiili, yaa nəyəlv fiti Isə huonav taa. ²⁰ Pə taya kəsəsutu lakəna na Isə nyənəyi yulv ke yulvpaη, paa pəntu ké awe. Ama kəsəsutu təmle nté si pə huli-η nyá təpəntəle, pə təna nté.

Isəna Isə yakí yəlaa tə

²¹ Ama pəneηte Isə hula-tuyv isəna i laki na tə pəsəyi yulvpama ke i isəntaa na pə tá lu kəsəsutu təηuyv təm tə. Hali kəsəsutu takəlasí na Isə kuyəyətutu teləsəlaa nyənəsi taa ké pa yəyətə pə təm ke mpv si: ²² Isu yulv təηuyv i taa na Yesu Kilisiti tə, mpv pə yekina na í pəsi kupaη. Wei í tu laalaa na í tem-i na i taa te, i laki na ilé í pəsi kupaη ke m̄póyó. Isə naa fayəsəyi yəlaa. ²³ Pə taya pulv, yəlaa təna lapəna isayatu, iləna pə pə-weye Isə teeli. ²⁴ Ama Isə kəpantu təə í yelaa na Yesu Kilisiti wei i waasəyi-we tə í la na pá pəsi yulvpama ke Isə isəntaa ke faalaa. ²⁵ Səm mpi i səpa tə, Isə lapəna-i katəya si í pəsi wei i kiη yəlaa mpa pa nukəna-i tə paa hikina suulu ke pa isayatu təm taa na pə husi-weye-ti tə. Isə lapa m̄póyó si pə hólí si i siyisaa. Hatuu ləη Isə hula suulu na í yele yəlaa ke pa isayatu pəsəyuyv. ²⁶ Ama kaγana ile i paasəna isayatu nti un, na í hólóyí isəna i laki na yəlaa pəsəyi kəpama ke i isəntaa tə. Mpv un pə taa ké i hólóyí si i mayamaya i ké kupaη, pəyele i lapa na mpa pəle pa nukəna Yesu tə pá pəsi kupaη tətə.

²⁷ Ye mpv pulv kaasaa mpi yulv ká həηna i ti tə? Paa pəco pulv fei. Ile pepe təə? Pa təηəyi kəsəsutu tə pə təə yaa? Aai, taa temnav təə ké. ²⁸ Pə taya pulv, tə nawa si taa təm təə ké Isə laki

na yulo pəsəyi yuloparj ke i isentaa, pə taɣa kəsəsutv təŋyov təv. ²⁹ Yaa Iso unu i kə Yuta nyáma tike nyəŋ, na piitim lempi nyáma nyəŋ na ile? Aai pə taɣa mpv. Kulom unu i kena pa təna pa Iso. ³⁰ Pə taɣa pulv təv, Iso kulom unu i wenna na í laki, na Yuta nyáma pəsəyi kupama ke i isentaa kə pa temna-i na pa taa tə pə təv. Taa temnav kuloməm mpi pə təv kə i ká la na mpa pa ta ke Yuta nyáma tə pele pá pəsi kupama ke mpv tətə. ³¹ Ye mpv pə mələa kele si tə Iso kəsəsutv na tə paasəna Iso taa temnav təm yaa isəna? Paa pəv. Halu tə tu kəsəyi kəsəsutv nti tə nyuvv ke kəkəsv kə.

4

Mpi Apələham təm húləyi tə

¹ Təv, tə nyənna tá caanaa caa səsə Apələham kin na tə ná. Pepeye i hikaa? ² Ye təma kulapəe təv kə Iso ka nyəna-i yuloparj ile i taa lanj mpi i ká sana i ti tə. Ama i kaa tu pəsi na í sa i təyi Iso isentaa mēe. ³ Pə taɣa pulv, pa yəɣəta Iso Təm taa kə si, Apələham tēma Iso na i taa, na i taa tēm mpəyi Iso ná nawa na í yaa-i yuloparj na í mu-i. ⁴ Yulo í laki təmlə, pa fələyi-i kə mēe. Ile pa kaa yaa i kəfəlvv ŋkə si kəhav, i iwule lonte ke pa fəla-i. ⁵ Ile paa yulo ta la təmlə na í tē Iso wei i wiiki asayaa kunyən tə na i taa kə kətem, Iso nyənəyi pəntv taa tēm tətəɣə, na í mu-i si i kə kuparj. ⁶ Pə təv maɣamaɣa ke Tafiti yəɣətəyi wei Iso mɔwa si i kə yuloparj na í tá kēsəna i tēma tə i lanjhuləmlə təm si:

⁷ Lelen nulaa nté mpa pa pəntaa na

Iso hól-i-wəye suulu tə.

Pəyele i husa pa isayətv.

⁸ Lelen nuu nté wei i isayətv Iso ləwa tə.

⁹ Pellaa tike nukəna lelen inə? Kutəpeləŋ naa nuk-i? Tə tēma yəɣətəyv ke nənəv si Apələham tēma Iso na i taa, na i taa tēm mpəyi Iso ná nawa na í yaa-i yuloparj na í mu-i. ¹⁰ Ile waətv wei kə pə lapa mpv? Waətv wei i pelaa tə, yaa na pəcə í peləyi? Aai na pəcə í peləyi kə. ¹¹ Waali waali kə pa pəla-i, na i peləyv mpi pə hulaa kə si i laalaa na í tē Iso na i taa təɣə íle i mu-i si yuloparj. Pəcə waətv unu i taa peləta. Məpəyó pə lapa na Apələham pəsi pa təna mpa pa tərjna Iso kə pa taa kə mpv na í muyi-we si kupama tə pa caa, paa pa ta peli. ¹² I pəsa pellaa caa tətə. Ile pə taɣa mpa pa mɔvələɣəna pəlvv təm tike təɣə ma təŋ. Ama mpa pa tərjna tá caa Apələham ikpate na pá tē Iso na pa ta taa isu íle i ka temnav Iso na i taa na pəcə pá peləyi-i təɣə.

N tēma nyá taa na Iso n hikiyi i kupantv təna

¹³ Iso ka heela Apələham na i piya si katerja kane ka təna kaa tē na ká pəsi pa nyəm təkpataa. Ile pə taɣa kəsəsutv təŋyov təv kə pa heela Apələham ke mpv. Ama i temna Iso kə i taa na íle i mu-i si yuloparj təɣə. ¹⁴ Ye katerja ŋke kaa tē na ká pəsi kəsəsutv təŋlaa tike nyəŋka, ile taa temnav ke Iso u waəsəyi pulvəle, na mpi Iso təŋ si i ká la tə pəle pə mələ yem. ¹⁵ Kəsəsutv yekina na Iso pááná kəŋ, na kəsəsutv wenna na tə pəntəyv wēe tətə.

¹⁶ Mpi Iso ka suwa si i ká la tə, taa temnav təv kə, ilena pə pəsi pulv mpi Iso haa faalaa tə, pə taa wēe kəsəsutv təŋlaa tike nyəm. Ama na pa təna mpa pa tərj na taa na Iso kə teitei isu Apələham lapv tə pa nyəm tətəɣə. Apələham kə tá təna tá caa kə. ¹⁷ Halu pa ŋmaawa m̄pəyó Iso Təm taa si: Ma lapa na í pəsi piitimnaa payale caa. Iso wei Apələham temna i taa kə mpv tə, íle i isentaa Apələham inəɣəle tá caa. Iso unu i feesiyina sətəa na í laki na mpi pə taa wēe tə pə wēe. ¹⁸ Na paa na pu tē pə təv tə, Apələham tēma-ti na i taa na í tēləyi. Pə təv kə i pəsa piitim payale caa, isu Iso ka yəɣətəyv tə si: Nyá piya nyuvv ká wēe mpv. ¹⁹ Paa na i pusi ka wəsəna isu nuuəwa (100) na í kpatəla təkun̄kun̄, na Saala ná taa fəi ləlvv təm taa tə, i ta nyənna təna. Ama i tisa i yuvv ke Iso təv kə tam. ²⁰ I taa tēm mpi pə ta pasa. Pəyele i ta la sika na mpi Iso təma si i ká la tə. Halu i naani səsəa kəsəsv kə, na í nyəv təŋ, na í tərjna Iso kə sam. ²¹ I ka tēma i taa təkpataa si Iso pəsəyi na í la pə təna mpi i ka tēma si i ká la tə. ²² Mpi pə təv Iso mu-i si i kə yulo kuparj ke i taa tēm tətəɣəle. ²³ Ile pə taɣa i nyuvv təv tike ke pa ŋmaa mpv si: Pa mu-i si i kə yulo kuparj. ²⁴ Ama na tá mpa tá taa temna wei i kəsa Tacaa Yesu ke sətəa taa na paa mu-tv si kupama ke mpv tətə tə, tá təv kə pa ŋmaawa tətə. ²⁵ Tá isayətv təv kə pa ku-i, na pa feesa-i sətəa taa kə si i la na tə pəsi kupama ke Iso isentaa.

5

Tá na Iso tá lelen

¹ Təv, isu kaɣana pa tēm lapv na tə pəsi yulvpama ke Iso isentaa kə tá taa temnav təv tə, tá na-i tə wena tēma na lelen ke Tacaa Yesu Kilisiti təv. ² Tə temna Iso kə tá taa təɣə tə kəpətəna Iso kupantv təhikile ke Yesu Kilisiti təv kə tēmp i tə wē kaɣana ke isəntə tə. Na tə yəlvəyi kə. Mpi tə, tə nyəmá si tu pəsi Iso teeli nyáma. ³ Halu tá mələa kə na tə yəlvəyi, paa tə wēv wahala taa tə. Pə taɣa pulv, wahala kəŋna na suulu. ⁴ Na suulu yekina na yulo kantəlvəyi wahala taa, na kantəlvv yekina na tēlvv kəv. ⁵ Tə tēlvv mpv tə pə ta puɣusi-tv se. Pə taɣa pulv, Feesuyv Naŋŋtv wei Iso ha-tv tə unu i lapəna na tá təna tə nyi teu si Iso səala-tv.

6 Tə taa pəsəyi pulv to Kilisiti səpəna asayaa tá, tá tso ké saa wei pə maya Iso to. 7 Ama si yolv í tisi na í si siyisulu tso to, təcətəyəv kə. N̄ ta tu nyəm nəyolv ná wəe wei i pəsəyi na í si yolv kəpəñ tso to. 8 Paa na mpv Iso ná hulə-tuyv isəna tənaya i səəla-tv to. Kilisiti səpa tá tso paa na tə ké asayaa to. 9 I səm tso ké tə pəsa yolvpama ke kəyanaya Iso isentaa, ilə isənaya pu kpisi-tuyv yarv ke Iso pááná niñ taa? 10 Tá na Iso tu wə koloŋa kə. Ama i Pəyaya səm taa ké i lapə na tá na-té ciiki. Tso, kəyana tá na Iso tə wə lelen. Pəcó i Pəyaya ná wəna weesuyv tətə, ilə kaa waasi-tv na pə kəli mpv. 11 Na pə ta tu kev pə tənayale, tə təŋna Iso iləye yəələnəv ke Tacaə Yesu Kilisiti wei i lapə na kəyana tá na Iso tə ciiki to i tso.

Atam na Kilisiti pa təm

12 Yolv kolvəm tənna isayatu svv yəlaa tənə. Iləna isayatu náá kəna səm. Na səm náá ya yəlaa tənə tso. Pə taya pulv, pa tənə pa lapəna isayatu to pə tso. 13 Isayatu ka təma antulinya taa ké wəv na pəcó Iso tv Moisi ke kəsəsvt. Ama isv kəsəsvt taa fəi ilə, Iso taa nyəm-ti isv pulv. 14 Paa na mpv səm naa təyə kawulaya ke pə kəpəv Atam na pə polo Moisi, haləna pə can pə kəpəŋna mpa pa taa la isayatu nti Atam lapə to. Iso kəheelitv ke Atam ná kəpəsəna na í pəsə isayav.

Atam ilə inu i nəyəsəna wei i kaa i kəə təyə. 15 Ama pa ta lu kolvəm. Pə taya pulv tso, mpi Iso hawa faalaa tə pə fayana isayatu nti Atam lapə təyə. Mpi to, yolv kolvəm ilə i isayatu tso yəlaa pəyale səpa. Ama Iso pəeləe ná tēma pəyale na pə tēe m̄pəyó səsəm, na pə kaasi kvəəv ŋku i lapə faalaa na yolv kolvəm Yesu Kilisiti kin tv kəle kv təəwa səsəm tətə. 16 Ama yolv kaa kəyaya mpi Iso kvəəv laki tv na í mayasəna mpi yolv kolvəm isayatu laki tv. Pə taya pulv tso, isayatu kolvəmtv lapəna na pá hvuna yəlaa na pa təm sv. Ama Iso faalaa kvəəv ná tayana isayatu pəyale na pə la teu. 17 Kolvəm isayatu tso ké səm təyə kawulaya mēe, nn kolvəm inu i tike i tso ké. Ama nti Yesu Kilisiti tike kəna-tv to təle tə kəli m̄pəyó tso tv təcayacaya. Pə wəe sv pa tənə mpa pa hika Iso pəeləe ke səsəm səsəm na í la na pá pəsə kəpəma ke faalaa to, Kilisiti tso paa hiki weesuyv na pá təyə kawulaya.

18 Isv yolv kolvəm isayatu svsa yəlaa tənaya tasəkəle taa to, mpv tətəyə yolv kolvəm təmle kəpəntə ká fiti yəlaa tənaya hvule pəəle taa na pá tul-ti. 19 Isv yəlaa tənə lapv asayaa ke yolv kolvəm kəpəsuyv tso to, mpv tətəyə yəlaa pəyale ká la kəpəma ke Iso isentaa ké yolv kolvəm nuna tv to.

20 Kəsəsvt kəmayə sv isayatu i huki. Ama timpi isayatu hukaa to, Iso pəeləe tá tē-təyi tso ke səsəm. 21 Na isv isayatu lēe səm ke yəlaa tənə to, mpv tətəyə Iso pəeləe ná lē-tuyv siyisuyv sv pə pona-tuyv weesuyv ŋku ku tēŋ tv kv taa ké Tacaə Yesu Kilisiti tso.

6

Pa cəpa-tv na isayatu sv tə wəe Kilisiti tso

1 Ilə isənaya pə wəe ilə? Tu laki isayatu ke m̄pəyó tam sv Iso í səsə-tuyv i pəeləe yaə isəna? 2 Aai, pə taya mpv se, paa pəcə. Tá mpa səm cəpa-tv na isayatu to, isənaya tu wəe na tə təŋna isayatu lapv tətə? 3 I tá nyi sv tá tənə mpa pa sə Iso lum sv tá na Yesu Kilisiti tv kəpəntaa to, i təsəte ke pa kəpənta-tv na pá sə-tv? 4 Ye mpv ilə Iso lum svv taa ké pa pima tá na-i sv tá na-ti səpəna. Na isv Kilisiti səpa na Tacaə toma səsəna feesi-tv to, tá tətə tə layasa təntə təkəpataa kə.

5 Ye tá na-ti təkəpəntaa na tə sv isv i səpv to, paa kəpənti tá na-i na pá feesi-tuyv səm taa isv pa feesa inu to. 6 Tə nyəmá teu sv kvəyŋku Kilisiti səpa tesika tso to, pə kəpənta tá yaasi kəpəŋ na pə kv tətətətə. Iləna timpi tu ke asayaa na tá tēyēle mpv to, pə la yem na í hət-tv, na tə taa tasa isayatu yomle taa ké wəv. 7 Yolv wei i tēma səpv to pə ləsa iləye isayatu yomle taa ké. 8 Ye tá na Kilisiti tə səpa, tə nyəmá sv tá na-ti tu wəena weesiv tətə. 9 Tə nyəmá teu sv isv Kilisiti fem tv səm u tasəyi-ti nyaasuyv. Pəyēle i kaa tu səpv tətə. 10 Təm kolvəm ke i səpa na pə cə í na isayatu. I wəv kəyana na i weesuyv to Iso tso ké. 11 M̄pəyó mē tətə í ká nyəm i mē tv isv mpa pa səpa na pə cə pá na isayatu to, na isv mpa pa fema sətəa taa na kəyana pa wə Iso tso ké pá na Yesu Kilisiti pa kəpəntuyv tso to.

12 Ye mpv ilə, isayatu í taa tasa mə tənəŋ kəsəpəŋ ineyē ŋmakəlvv na í nuna mə tənəŋ konyuləŋ. 13 I taa yele na isayatu tasa mpaav hikuyv ke mə tənəŋ taa ké tiili na í la isayatu. Ama í ha mə təyi Iso isv mpa pa fema sətəa taa to, iləna í kəyaya mē ti na í pətə Iso təmle taa na í lana-meyē kəpəam. 14 Pə taya pulv tso, pə fəi isv isayatu í ŋmakəli-mē. Mpi to, pə taya kəsəsvt tso ké i wəe. Ama Iso pəeləe tso ké.

Siyisuyv yomle

15 Mpv to, tu təŋna isayatu lapv sv Iso pəeləe tso ké tə wəe pə taya kəsəsvt tso? Aai pə taya mpv se, paa pəcə. 16 I nyəmá teu sv, ye í ha mə təyi wei na í nukəna-i, í pəsa wei í nukəna mpv to i yom kə. M̄pəyó pə wəe na isayatu, ye n nukəna-təyi tam n tēŋna səm kə. Na mpv inu tətəyə pə wəe na Iso, ye n nukəna iləye tam, pə layasəyi-ŋ təntə nte tə kəesəna-ti təyə. 17 Aaa, Iso fəv, mē mpa tuu isayatu ka kəpə yomle tv pəntēte í nuna nti pa sēyəsə-mē sv í kəesəna tv təkəpataa. 18 Pə ləsa-meyē isayatu yomle taa, na nəəvəv siyisuyv yomaa ke í pəsaa. 19 Mə icantv tso ké ma huvi təyēle kuhuyv sv í cəkəna. Pu wəv to, tətələkasi na isayatu taa ké í pətə mē ti, na pəle pə kəpə-meyē

yomle na p  lakl-mege yeleyele ny ma. Mpu t t y  p nente,   peti m  t yi siyisuyu t ma lapu taa na p le p  kpa-mege yomle na m  t nte keesi teu.

²⁰ Waatu wei isayatu ka kpa-mege yomle t , k pantu lapu t m ta na-me. ²¹ Na   lakaya lakasi nsi si we-mege feele ke kayana t , pepeye   waa si taa? Si teesayana-mege kuyu k . ²² Ama kayana p  l sa-mege isayatu yomle taa na   lakl  so t mle. Na mpi   waaki t yole pa t jna-mege keesuyu si m  t nte   te na cele   k  hiki weesuyu  ku ku ten t . ²³ Isayatu f ot  kele s m. Ama weesuyu  ku ku ten t y   so n  haa faalaa ke mpa na Taca   Yesu Kilisiti pa k pentaa t .

7

Mpi alv na   paalb pa t m h l y  t 

¹ Ma taapalaa, nt j   ny m  Moisi k s suto ke teu yaa. T w, t  mayamaya t  t m ke maa keesi-mege p ne. Yulb weesuyu t  tike nin ke k s suto nti t  pel y . ²   ny nna alv,   paalb   wena   weesuyu, k s suto nti tu haa-  mpa s    kuli. Ama   paalb unu   s pa, t  ha-  mpa k ,   saaki   saa. ³   kula k kulo na   saa, paa yaa-  wasanjali. Ama s m   kela   paalb, k s suto ta tasa   nin peluy  t t , t  ha-  mpa k . P le t , ye   saa kofalb   ta ke wasanjali. ⁴ Ma taapalaa me,  p y  na-me t t . Ye k s suto t m taa,   p sa s taa k . P  taya pulb t w, m  na Kilisiti   k penta t nyuy, na p nente   p sa kofalb wei   fema s taa taa t    ny ma, na p  wee si t  la  so k  t ma nna a n y s naa t . ⁵ P  taya pulb t w, waatu wei tu we t  k pantu taa t , k s suto kpaasaya t  nantu t na taa konyul j isayaj  palbt , na p  sus yi-tuy  s m t ma lapu taa. ⁶ Ama p nente t  lu k s suto yomle taa na s m lap na na t  lu mpi pu kpa-tuy  yomle ke mpu t  p  taa t kpataa. P  t w k  tu ten  s na kayana p  layasaa t , na t  l   so t mle ke  so Feesuyu ton taa. P  taa wee isu t  t njaya tak lasa taa k s suto na t  lakl t .

 so k s suto na isayatu p  t m

⁷  le  s naya p  wee  le? K s suto k  isayam yaa? Aa p  taya mpu se, paa p c . K s suto yelina na m  nyu isayatu t m. K pam ye k s suto   taa t  si n kaa nyulu, ma taa nyu konyuluy  t m. ⁸ K heelitu nti t  yelina na isayatu hiki mpaav na t  ku konyul j unu   t njaya ma taa. P  taya pulb, ye p  taa k  k s suto t w, isayatu taa hiki t  ti. ⁹ Ma kin  le, k s suto ta k nta t , ma wena ma ti. Ama k heelitu nti t  k ma,  lena isayatu nti t  ny ki na t  kuli. ¹⁰  lena m  m li s tu. Pu wee si k heelitu nti t  waasi. Ama ma kin  le t  m la maya kuyu k . ¹¹ P  taya pulb t w, isayatu hika mpaav na t  puyus- m na k heelitu nti, na t  ku- m na k heelitu nti.

¹²  so k s suto we t nanj, na k heelitu n  we t nanj t t  na t  siyisaa na t  tewa. ¹³ Teu ny m  pi p  m l na nt  na p  k na waa s m na? Aa, p  taya mpu se, paa p c . Isayatu lap na k k lo unu. T njaya t kulina t  ti waali si nt y le nti. T  kraya mpi p  we teu t y  na t  k na- m. T njaya k s suto yelaa na isayatu t m la s y ntu na p  tee caasa.

Y laa pu isayatu taa

¹⁴ T  ny m  mpu si  so k s suto t kuy  we lotu taa t m k . Ama maya yulb ke yulb k  na  cantu t lo, na p  p eta- m na isayatu na m  p si t  yom. ¹⁵ Ma ta cek na mpi ma lakl t . P  taya pulb t w, maa lakl mpi ma s la lapu t . Ama mpi ma k saa t  mp xi ma lakl. ¹⁶ Ma ta s li mpi na m  lakl-wi t y  ma ny mnaa si  so k s suto we teu. ¹⁷ Ye mpu p  taya m  lak na mpu. Ama isayatu nti t  we ma taa t  t le t  lak na. ¹⁸ Ma ny m  teu si k pantu nat li t  fei ma kin, ma pilimile t ne t  t m ke ma t j. K pam paa ma luyu we teu si m  la k pantu, maa p s y  t  lapu. ¹⁹ Maa lakl k pantu nti ma s laa t . Ama isayatu nti ma k saa t  nt yi ma m laa na m  lakl. ²⁰ Ma lakl nti maa caa t , p  taya m  n k na. Ama isayatu nti t  kanta ma taa t  nti t  t nna mpu.

²¹ Ma cek na yaasi  ne si ye ma caaki k pantu lapu isayatu teena n y . ²² Hatuu ma lotu taa ma s la  so k s suto mee. ²³ Ama ma mayana yaasi n y luy  ma t nyuy taa, na tam   pek l y  na   yoon  yaasi wei   t w ma layatu ny m  t , na   la- m isayatu tiipile nte t  kanta ma taa t  t  sal ka t . ²⁴ Ama ma t m we kony j yoo, t nyuy k ne ku t jna- m kuyu k . A yaki- ? ²⁵ Ama Taca   Yesu Kilisiti t w  so f .

Mpu t , hatuu ma h wee taa  so k s suto ke ma t nj y . P  kaasa ma yulbtu pilimile t ne t , isayatu yaasi ke t le t  t nj y .

8

Mpa pa t nj y   so Feesuyu Nanjtu t  pa t nte

¹ Ye mpu mpa na Yesu Kilisiti pa k pentaa t  pa kaa tasa pa t m ke kuyu. ² P  taya pulb t w,  so Feesuyu lakl  s na na   haa weesuyu ke mpa na Yesu Kilisiti pa k pentaa t ,  p y  p  lapa na p  l si- m isayatu na s m p  yaasi unu   taa. ³  so lapa mpi Moisi k s suto taa p si na t  la yulbw tu t w t .   hula y laa tas k le ke timpi pa lakl isayatu ke tam t , mpi t    tila   mayamaya   pu. Na w tu nti t  n y s na y laa asayaa ny ntu t y    k mnaa si   husi isayatu. ⁴  so lapa  p y  si nti k s suto caalaya-tu si t  la t , t  la p  t njaya teitei. P  taya pulb, kayana t  yela t  w tu k pantu t nyuy na t  t nj y   so Feesuyu. ⁵ Mpa pa t jna t nte ke yulb w tu k pantu taa t  t 

tike tē tōm ke pa nyōmá. Na mpa pa tǎhǎyi lǎo Feesuyu tō kǔle kǔ nyǎntu tike ke pa laki. ⁶ Ye n tǎhǎyi yulwǎeweto kǔpǎntu ke tam, n tǎesǎyǎna sǎm kǎ. Ama ye lǎo Feesuyu nyǎntu ke n laki tam, n hikiyi weesuɣu na lanjhele kǎ. ⁷ Mpa pa seesa isǎle na yulwǎeweto kǔpǎntu tǎhǎyɔ tǎ, pa kǎ lǎo kolontunaa kǎ. Paa tǎhǎyi lǎo kǔsǎsutu, paa tu pǎsǎyi-ti tǎ se. ⁸ Mpa pa tǎhǎna pa yulwǎeweto kǔpǎntu tǎhǎyɔ tǎ, paa pu la isǎna, pa kaa te lǎo.

⁹ Ama me ile mǎ fei yulwǎeweto kǔpǎntu taa tǎtǎ. lǎo Feesuyu nyǎntu taa kǎ í wee. Pǎ taya pulu tǎo, lǎo Feesuyu ɔaya mǎ taa tǎ se. Wei í taa Kilisiti Feesuyu fei tǎ í ta ke í nyǎy. ¹⁰ Ye Kilisiti we mǎ kin paa na mǎ isayatu ka kǔ mǎ tǎhǎy tǎ, lǎo Feesuyu we mǎ taa na toma. Mpi tǎ pǎ pǎsa-meɣe kǔpama ke lǎo isǎntaa kǎ. ¹¹ Ye lǎo Feesuyu ŋku kǔ feesa Yesu kǎ sǎtaa taa tǎ kǔ ɔaya mǎ taa, wei inu í ka feesa Kilisiti ke sǎtaa heku tǎ, kolom inu í kǎ ha mǎ tǎhǎy kǔsǎpǎhǎ inɣe toma na í Feesuyu ŋku kǔ ɔaya mǎ taa tǎ kǔ tǎhǎ taa.

¹² Ma taapalaa, pǎ tǎo kǎ pǎ nyǎka-tu, na pǎ taya sǎ tǎ tǎhǎ tǎ yulwǎeweto kǔpǎntu na tǎ laki nti tǎ nyulǎyi tǎ. ¹³ Pǎ taya pulu, ye í tǎhǎyi mǎ yulwǎeweto kǔpǎntu, í kǎ sǎ. Ama ye í kisa mǎ yulwǎeweto kǔpǎntu yaasi sǎ tǎ saali na lǎo Feesuyu Nanjɔ tǎ, ile í tula-ti. ¹⁴ Pa tǎna mpa lǎo Feesuyu tiikiyi tǎ pa kǎ lǎo piya kǎ. ¹⁵ Pǎ taya pulu tǎo, lǎo Feesuyu ŋku pa ha-me tǎ kǔ ta ke Feesuyu ŋku kǔ laki-meɣe yomaa na kǔ tasǎyi-meɣe sǎyǎntu tǎyɔ tǎ. Ama kǔ kǎ lǎo Feesuyu ŋku kǔ laki-meɣe lǎo pǎyalaa na kǔ laki na í yaaku lǎo sǎ ma Caa, Paapa tǎ. ¹⁶ Tǎ kǎ lǎo piya, na lǎo Feesuyu kpanamaɣa hǔlǎyǎ mǎpǔyǎ hatuu tǎ taa. ¹⁷ Tǎ kǎ í piya, na kǔpǎntu nti lǎo tǎma sǎ í kǎ ha í yǎlaa isu krancoou tǎ, tu hiki-ti tǎtǎ. Tǎ na Kilisiti tu kǔpǎntǎ-tǎyi hikuyu. Ye tǎ na-tǎ tǎ kǔpǎnta wahala hikuyu tǎ na-tǎ kǔpǎnti í teeli taa tǎtǎyǎ.

Cele teeli

¹⁸ Ye ma kin pǎ fei isu paa kǔpaya tǎ ɔayana kǔnyǎntǎyǎle na pǎ keesǎna teeli wei cele lǎo kǎ tu-tǎ. ¹⁹ Kǔhǎmǎmǎm tǎna tǎhǎa tǎtǎyǎtǎyǎ sǎ lǎo í lǎsi í pǎyalaa na pǎ ná. ²⁰ Pǎ taya pulu tǎo, taalǎm nyǎm taa kǎ pǎ sǎsa kǔhǎmǎmǎm mpi, na pǎ taya sǎ pǎ nǎkaa. lǎo tǎna-wǎyi mpu. Paa na mpu tǎ na tǎelɣo wee kǎ. ²¹ Pǎ taya pulu tǎo, kǔyaku nakoli pu te na lǎo kǔhǎmǎmǎm tǎna heesi wakǎlyu yomle na pǎ te tǎkpataa kǎ teitei isu lǎo piya ka te waatu wei paa te kasayampiya pǎsuɣu tǎ. ²² Tǎ nyǎmá sǎ halǎna sǎhǎ kǔhǎmǎmǎm tǎna tǎhǎna mǎla na pǎ salǎmǎyi isu alillo salǎmɣu tǎ. ²³ Pǎ taya kǔhǎmǎmǎm tike mǎlǎyǎna. Ama na tǎ mpa tǎ wǎna lǎo Feesuyu isu kancaalaya kǔcǎu ŋku lǎo lapa-tu tǎ, tǎ mǎlǎyi tǎ taa tǎtǎ, na tǎ tǎhǎ kuyanhku lǎo kǎ pǎsi-tuyu í piya na í teesi tǎ tǎhǎy inɣe yǎpu tǎkpataa tǎ. ²⁴ Tǎ nawa sǎ tǎ hika tǎ yǎpu yaa, ile pǎ we tǎelɣu taa tǎm na pǎcǎ. Ye mpi yulwǎ naa tǎ pǎ tǎo kǎ í tǎelǎyi, ile pǎ taya tǎelɣu nté tǎna. Awe kǎ tasa tǎelɣu ke mpi í tema nau tǎ? ²⁵ Ye mpi tǎ ta nata tǎ pǎ tǎo kǎ tǎ tǎelǎyi ile tǎ ɔayana suulu kǎ na tǎ tǎhǎ-wi.

²⁶ Pǎ kaasa lǎo Feesuyu ná kǎhǎ tǎtǎ na kǔ sǎhǎna tǎ mpa tǎ kǎ acamaa tǎ. Pǎ taya pulu, tǎ ta nyǎ isǎna tu sǎlǎmǎ na pǎ tǎ tǎ. Ama Feesuyu ŋku kǔ sǎlǎmǎyǎnana-tuyu lǎo, na miituyu mpi yulwǎ kaa pǎsi na í keesi nǎyǎ taa tǎ. ²⁷ lǎo wei í naa lotu taa tǎ í nyǎmá kǔkǔpaa ke mpi Feesuyu Nanjɔ caa í sǎlǎmǎ tǎ. Pǎ taya pulu, mpa pa kǎ lǎo nyǎma tǎ mǎɣe lǎo Feesuyu Nanjɔ sǎlǎmǎyǎna teitei isu lǎo caaki tǎ.

²⁸ Tǎ nyǎmá sǎ kǔpǎntu ke lǎo laki pǎ tǎna pǎ taa kǎ mpa pa sǎala- í na pǎ kǎ mpa í yaawa isu í nǎkɣu wee tǎ. ²⁹ Mpa lǎo ka lǎsa hatuu lǎhǎ tǎ, í laalaa kǎ na í fayasi-we na pa mpa sǎ pǎ nǎyǎsǎna í Pǎyaya, na kele kǎ hiki newaa payale. ³⁰ Mpa lǎo ka laalaa na í fayasi mpu tǎ í lǎsa-weye, na mpa inu í lǎsa mpu tǎyǎ í lapa na pǎ pǎsi yulwǎpama ke í isǎntaa. Mpa í lapa na pǎ pǎsi yulwǎpama ke mpu inu tǎyǎ í yelaa na pǎ hiki pa paa nyǎm ke í teeli taa tǎtǎ.

Isǎna lǎo luyu sǔv-tu pǎ tu fei tǎ

³¹ Ye mpu suweye tu tasa yǎyǎtǎyǎ tǎtǎ? Ye pǎ wee sǎ lǎo we tǎ tǎo, ile awe kǎ lu-tuyu kolona? ³² Í ta kisina í maɣamaɣa í Pǎyaya tǎo. Ama í ha-ke tǎkpem kǎ tǎ tǎna tǎ tǎo. Tǎu, í ta kisi í Pǎyaya hǎu, kǎcǎnfana pǎ tǎna mpi pǎ kaasaa tǎ? ³³ Ye mpu awe kǎ tu taalǎ kǎ mpa lǎo lǎsaa tǎ? Pǎ tu fei, pǎ taya pulu tǎo, lǎo maɣamaɣa hǔlǎna sǎ pa tǎm ta sǎ tiili. ³⁴ Na awe kǎ maɣasi pa tǎm kǔyɔ tǎtǎ? Pǎ tu fei, pǎ taya pulu tǎo, Yesu Kilisiti tu sǎpǎna, na í tu fem na í we lǎo kǎhǎkǎhǎ taa na í sǎlǎmǎyǎna-tu. ³⁵ Ile pepe kǎ lǎsi Kilisiti sǎalɣu ke tǎ tǎo? Wahala kǎ pǎsi? Lanpǎsǎle sǎsǎle na? Yaa kǔnyǎy ŋku paa tu-tǎ tǎ? Nyǎyǎsi na? Yaa hǔlwmǎhǎ? Asola taa weeu na? Yaa sǎm? ³⁶ lǎo Tǎm taa pa ŋmaawa mpu sǎ:

Nyǎ tǎo kǎ tǎ we sǎm nǎyǎ taa kǎ ilim na pǎ tem.

Na pǎ laki-tu isu heehǎ wei pa tǎna alǔkisam tǎ.

³⁷ Ama pǎ tǎna pǎ taa kǎ mpu ile, tǎ wǎpǎna tǎcayacaya ke wei í sǎala-tu tǎ í tǎhǎ tǎo. ³⁸ Ma tema ma taa tǎkpataa sǎ puluɣu fei mpi pu lǎsi lǎo sǎalɣu ke tǎ tǎo tǎ, paa sǎm paa weesuɣu, paa isǎtaa tillaa, paa isǎtaa alǔyaa nyǎyǎ nyǎma yaa pa toma sǎsǎsǎna. Paa sǎhǎ nyǎm, paa mpi pu kǎo cele tǎ. ³⁹ Paa tǎtu tǎo cǎne kǎkǎlǎnaa, paa tǎtu tǎe nyǎma. Paa kǔhǎmǎmǎm mpi pǎ kaasaa tǎ pǎ taa pulu kai fei mpi pu kayati sǎalɣu ŋku lǎo sǎalǎna-tuyu Yesu Kilisiti tǎo tǎ na kǔ seki tǎ kin ke tate ke paa waatu wei.

9

Isò na i yàlaa kvlàsaa pa tòm

¹ Tampana ke ma yògòtəxi, maa looliyi, ma ké Kilisiti yulu tə pə təə. Ma lanje u təə paa pəcə maɣamaɣa si yaa ma looliyi. Mpi tə Isə Feesuyu Nanjətu hólógi-m mpiyi ma taa təgə ma təhəxi. ² Pə taya pulv təə, ma lanje wakəla səsəm na pə cəsəxi-m tam. ³ Halɪ pə ɣaɣa-m isu pu kisaɣa, Isə ka kisa-m na pə yasɪ má na Kilisiti, na pə kpaɣa ma tətənaa na pə məhna ma lonte. Ma piitim maɣamaɣa nyəma təm ke ma təh. ⁴ Pa ké Iseyeli nyəma, na Isə lapa-weye i pəyalaa, na i yelaa na pá naaku i teeli. I na-we pa pəela nəgə, na i cele-weye kvsəsuto. Na í hólí-weye Isə sɛɛtu, na í heeli-weye mpi mpi i ká la-we tə. ⁵ Pa ké tá kite caanaa kvləaa. Ye yulowɛɛtu təm taa ile, Kilisiti ké pa piitim tə. Inu i njmakələna pə təna, inu i kena Isə wei paa san tam tə. Isə í yele na pə la mpv.

⁶ Pə taya isu ma yògòtəxi si mpi Isə təma si i ká la tə pə cotaa. Pə taya Iseyeli nyəma təna kena Iseyeli nyəma. ⁷ Pəyele Apələham kvləaa ta ke Apələham piya maɣamaɣa. Pə taya pulv təə, Isə ka heela-i ké si: Mpa paa luna Isaaka taruvu tɛ tə mpe pa tike təkəh kəna nyá piya təsiyisiyi. ⁸ Pə nyuvu nté si, pə taya mpa pa məlaa na pá luli təfəlo ke yem tə mpe pa kəna Isə piya. Ama mpa Isə ka təma si i ka ha-i na pá luli-we tə mpeɣe pa nyənəxi i kvləaa təsiyisiyi. ⁹ Waatu wei i heelaɣa-i mpi i ka lapi-i tə i təmaɣa si: Ye pə kəma na pə talaa, maa məli na Saala ká hiki apalv pəyaya.

¹⁰ Pə taya pə tənayale. Lɛpeka piya nsɪ si naale si kaa caa ké. Inəyale tá piitim caa səsə Isaaka. ¹¹ Isə ləsvuvu yəlaa tə, pə taya si i nyənəyənə mpi pa lakɪ tə, ama i maɣamaɣa i nəkvəv kɪh ke pə wɛɛ. ¹² Isə heela Lɛpeka na í ta tu luləta i piya si: Waalu nyəhka ká təyənə səsəntv. Piya nsɪ si ta nyənta kəpəntv na isayatu. Isə lapa mpv si í hólí si mpi i suwa tə, mpəxi i təhəxi. ¹³ Halɪ pa njmaawa njpúyó Isə Təm taa si: Ma luyv lapa Yakəpv na má kisi Isav.

¹⁴ Suweyele tu yəgətɪ ile, Isə u təhəxi tampana yaa isəna? Aai, pə taya mpv se, paa pəcə. ¹⁵ Isə ka heela Moisi si: Má nəka wei i pətətəle wiiv ma wii, má nəka wei ké suulu hólóyó ma hólí-i. ¹⁶ Ye mpv ile pə taya yulu nəkvəv yaa i ləpv təə. Ama Isə wei i wiiki pətətəle tə i kɪh tike ké təkəh. ¹⁷ Pa təma Isə Təm taa si Isə təma Icipiti wulav səsə təfoo si: Mpi pə maɣamaɣa pə nyuvu təə ma tu-nj kawulaya təyale si yəlaa í nana ma toma ke nyá kɪh, na ma hətə yaa antulinya təna taa. ¹⁸ Mpv tə, wei Isə nəkaa tə pəntv pətətəle ke i wiiki. Ye i nəka wei ké kanƙante təyv i tə ílé.

Isə pááná na i pətətəle pə təm

¹⁹ Ntanyɪ mə taa nəyəlv ná təh si: Ye pə we mpv ile, pepe təə ké Isə tasəxi si yəlaa lapa taali? Awe pəsəxi na í kaɣati-i si í taa la i luyv nyəntv? ²⁰ Yulu nyá, awe ke-nj na n kpeesəna Isə? Cuvv nyənaya pəsəxi na ká pəsɪ ka njmalv si pepe təə ké n njma-m na má we isəntə? ²¹ Tiisi njmalv í sələnə cvv ke isəna njpúyó i lakɪ-kv. I pəsəxi na í cosi cvv njkv, na í səlāa i njmana puluku, na pə kaasi na í njmana ntəole.

TAKELAYA KANCAALAYA NYEJKA NJKA P3OLI NMAAWA
KOLENTU
NYEMA TO
Kotobtu

P3oli nuwa Kolenti Iso taseele taa isayatu tom isu yoon, na fayau, na wasanjkalatu, na akpayale, na nantu kulalaatu t3y3u, na ns3ema lenna y3y3tu3y, na s3etaa fem tom.

Is3ona pa faya Kolenti I tak3laya to:

Kolenti Iso taseele w333tu, titite 1-6

P3oli c33ki Iso y3l3aa kpek3ele k3p3333tu, titite 7-15

Kant3kaya kut3t3tu na s333tu, titite 16

S333tu

¹ Ma3a P3oli, Iso lu3y lar33na na m3 la Yesu Kilisiti tillu. M3 na t3 taaralu S3s33333n3 t3 n3maak33na tak3laya kane.

² Iso s33l3aa kpek3ele ny3ma mpa me i we Kolenti taa t3y3 t3 n3maa-k3. Me mpa Iso yaawa s3 i la i ny3ma, na m3 na Yesu Kilisiti m3 krent3y3u t33 i ti-me to. M3 na pa t3na mpa pa we paa timp3i na p3 yaaki Tacaa Yesu Kilisiti wei i k3 t3 na-we t3 S3s3 to i h3te t3. ³ Tacaa Iso na t3 S3s3 Yesu Kilisiti p3 la-me3e p33333 na p3 ha-me3e alaaf3ya.

Iso k3pant3naa

⁴ Ma s33 ma Iso k3 tam s3 i na t3ml3 ke m3 t33 k3 p33333 nna i lapa-me3e Yesu Kilisiti kin3 to a t33. ⁵ K3pam m3 na Kilisiti m3 krent3y3u t33 p3 saa-me3e t3cam. I33na p3 tu k3l3na y3y3taya na ny3m p3 saaw. ⁶ Tampana nna pa y3y3ta Kilisiti t33 to a s3n3a m3 hek3 ke teu t3ca. ⁷ Na p3 we mp3 t3y3 Iso y3l3aa na p3 t3na p3 saa-me. Me mpa i tan3 w3l3 nte Tacaa Yesu Kilisiti k3 h3li i ti to. ⁸ Tacaa Yesu Kilisiti in3 i ka t3k3na-me3e teu hal3na t3n3aya. I33na k3y3n3ku i k3y3ku k3 tala t3 p3 taa na kaw3laya nak3l3y3i m3 kin3. ⁹ Iso wei i ya-me s3 m3 na i P3y3ya Tacaa Yesu Kilisiti i krent3 to, mpi mpi i t3ma s3 i k3 la to, i t3ka-w3y3i, u yeki.

Kolenti Iso s33l3aa f3i n3y3 kul3m3ya

¹⁰ T33, ma taaralaa ma wiik3na-me s3 i ny3nna Tacaa Yesu Kilisiti na i l3 n3y3 kul3m3ya, na fay3s3y3u i taa w33 m3 hek3. I krent3i teu, i mayas3y3i l3mayas33 kul3m33, i h3vki huw33 kul3m33. ¹¹ Ma taaralaa, p3 taya pul3 t33, Kolowee t3y3ya ny3ma heela-m s3 i yooki k3. ¹² Nti ma caa y3y3tu3y t3y3l3 s3 m3 taa paa wei na i ny3ntu k3 na t3 mpa. L3l3 t3n3 s3: P3oli t33 k3 ma w33. Na in3 il3 s3 Ap33333 t33 k3 ma w33. In3 il3 s3 Piy33 t33 k3 ma w33. Na in3 il3 s3 Kilisiti t33 k3 ma w33. ¹³ I h3vki s3 Kilisiti faya i taa t3y3p3l33 k3? P3oli s3p3na s3m tesika t33 k3 m3 t33? P3oli h3te ke pa yaanaa na p3 s3-me3e Iso lum na?

¹⁴ Ma sama Iso k3 timp3i ma ta s3 m3 taa n3y3l3y3u Iso lum to, ye p3 taya K3l3s3pusi na Kayusi pa paasi. ¹⁵ P3 t33 k3 n3y3l3 kaa y3y3ti t3f3o s3 P3oli h3te ke pa yaanaa na p3 s3na-me3e Iso lum. ¹⁶ E3h33 ma s33wa, ma s3 S33t3fanasi t3y3ya ny3ma t3t3y3 Iso lum. Ye p3 kaasa l3l3aa ma ta t33s3 pa t33. ¹⁷ P3 taya Iso lum s33 t33 k3 Kilisiti tila-m. Ama i tila-m k3 s3 m3 kpaali Laapaali K3p3n3. Na ye ma kpaal3y3i-i, m3 taa kpaal3na y3l3 l3mayas33 n33l3l3n3. P33c3 p3 taa k33 na Kilisiti tesika t33 s3m t3m m3li yem.

Yesu Kilisiti k3na Iso toma na i l3mayas33

¹⁸ L3taa is3ntaa, Yesu tesika t33 s3m t3m k3 k3ml3ntu t3m k3. Ama t3 mpa p3 t3n3na t3 ny33n3 yar3u to Iso toma nt3 taya t3na. ¹⁹ Pa n3maa3a Iso T3m taa s3: Maa wak3li l3mayas33 ny3ma l3mayas33, maa l3 ny3ntaa ny3m.

²⁰ L3mayas33 tu tas3y3i ntiy3i y3y3tu3y t3t3? Na ntiy3i akewe k3 tasa y3y3tu3y? Ya3 ntiy3i antulinya in3 i taa l3mayas33 tu k3 mayasi t3t3? Iso hulaa s3 antulinya in3 i taa, mpi pa yaa l3mayas33 to, p3 k3 k3ml3ntu k3.

²¹ P3 taya pul3, antulinya taa y3l3aa na pa l3mayas33 pa k3pisa Iso k3 ny3m ke timp3i Iso n3 lar33na i l3mayas33 s3 p3 ny3na-i to. P3 t33 k3 Iso h3v teu s3, i k3 ya mpa pa t3n3na-i pa taa to, na Laapaali K3p3n3 wei t3 kpaal3y3i to. Laapaali k3p3n3 in3y3i wei i ta na to i yaa s3 k3ml3l3t3m. ²² Yuta ny3ma n3 caa p3 n3 piti t3ma na p3c3. Ama l3mayas33 ke K3l33ki ny3ma n3 p33k3y3i. ²³ Ama t3 il3, Kilisiti wei pa kama s3m tesika t33 to i t3m ke t3 kpaal3y3i. T3m t3n3 t3 huy3i Yuta ny3ma, na mpa p3l3 pa ta ke Yuta ny3ma to pa ny3n3y3i-t3y3i k3ml3l3t3m k3. ²⁴ Ama mpa Iso yaawa to, paa Yuta ny3ma taa, paa mpa pa ta ke Yuta ny3ma to pa taa to, Kilisiti k3na-w3y3e Iso toma na Iso l3mayas33. ²⁵ P3 taya pul3 t33, y3l3 p3y3ya l3mayas33 t3na ta tala Iso k3ml3ntu, na pa toma t3na ta tala Iso icantu tete.

²⁶ Kòpam, ma taapalaa, í nyóni na í ná sɪ lɪsɪ yaaub-me na í la kpekæle tɔ, antulinya taa cænɛ mpa pa yaa lɛmayasɛɛ nyóma tɔ pa fɛi payale kɛ mæ hɛkɔ, na tɔntɔnaa fɛi payale, na awulumpiya fɛi payale. ²⁷ lɪsɪ lɛsɔna mpi antulinya yɔlaa yaa sɪ kɔmɛlɛnyəm tɔ sɪ pɔ tɔ lɛmayasɛɛ nyóma kɛ fɛɛle. Na í lɛsa mpi antulinya yɔlaa yaa sɪ icantɔ tɔ sɪ pɔ tɔ akpala nyóma kɛ fɛɛle. ²⁸ Na í lɛsa mpi antulinya yɔlaa nyónæyi taaləm na pá footiyi na paa nyónæyi-wəyi pulɔ mayamaya tɔ, sɪ pɔ wakəli mpi pa tɔyɔna nyuyɔ tɔ. ²⁹ lɛ yulɔ pəyaya nakəli ka kaas sa ka təyi lɪsɪ isentaa. ³⁰ Ama lɪsɪ kpenta mæ na Yesu Kilisiti kɛ, na í lapa na Kilisiti pəsɪ tá lɛmayasɛɛ. Kilisiti tɔɔ kɛ lɪsɪ nyónæyi-tɔyɔ yulɔpama. Inɪ í lapəna na tɛ pəsɪ lɪsɪ nyóma, na kolum unɪ í yarəna tá nyóɔɔ. ³¹ Pɔ tɔɔ kɛ pa ŋmaawa lɪsɪ Təm taa sɪ: Ye wei í caa í sa, í sa nti Tacaa lapa tɔ, í taa sa í ti.

2

Kilisiti sɛm təm heeluyɔ

¹ Ma taapalaa, waatɔ wei ma kɔma mæ tɛ sɪ ma heeliyi-mɛyɛ lɪsɪ tampana nna a ŋmelaa tɔ a tɔm tɔ, pɔ taya nɔɔlelɛn wawawa nuli, yaa nyómtɔ natəlɛyi ma lapənaa. ² Ma cayale tənaya mæ kinj ma ta caa sɪ má la natəlɛyi mæ hɛkɔ kɛ yem na pɔ tá kɛ Yesu Kilisiti tɔm. Isu pa kama-i sɛm tesika tɔɔ tɔ pɔ tɔm mayamaya kɛ ma siyisinaa. ³ Pɔ tɔɔ kɛ ma poluyɔ mæ tɛ tɔ icantɔ taa kɛ, na ma selayana sɔyɔntɔ kɛ. ⁴ Pɔ taya yulɔ lɛmayasɛɛ yekuɔyɔ na pá yɔyɔtəyi tɔmnaa na caŋəm kɛ isəna mpi tɔyɔ ma sɛyəsəna ma sɛyəsəŋ na má lana ma waasɔ. Ama lɪsɪ Feesuyɔ toma kɛ ma lapənaa, na a naa mpɔ təkɛlele. ⁵ lɛna mæ lɪsɪ sɛɛv sɛŋ lɪsɪ toma tɔɔ, pɔ taa sɛŋ yɔlaa lɛmayasɛɛ tɔɔ.

Mpi lɪsɪ yaa lɛmayasɛɛ təsiyisiyi tɔ

⁶ Paa na mpɔ tɔ, mpa pa pu lɪsɪ nyəm taa tɔ lɛmayasɛɛ mpaas kɛ ma huləyi-wɛ. Ama pɔ taya lɛmayasɛɛ nna antulinya inɛ na mpa pa kɛ í tɔntɔnaa na paa tɛ na pá kpiisi-wɛ tɔ pa yaa lɛmayasɛɛ tɔ. ⁷ Ama lɪsɪ lɛmayasɛɛ mukaya tɛɛ nyəna nna a ŋmela yɔlaa tɔ a tɔm kɛ ma kraaləyi. lɪsɪ ka lɛsəna-yɛ na í su tá teeli tɔɔ na pəɔɔ pá la antulinya. ⁸ Antulinya taa cænɛ tɔntɔnaa taa nɔyɔlɔ ta cəkəna lɪsɪ lɛmayasɛɛ anɛ. Pɔ taya pulɔ, yɛ paa cəkənaa pa taa ká Tacaa teeli tɔ kɛ sɛm tesika tɔɔ. ⁹ Pɔ lapaya isu pa ŋmaas lɪsɪ Təm taa tɔ sɪ:

Mpi yulɔ ta tu nav na í ta nu pɔ tɔm tɔ.

Mpi pɔ tɔɔ yulɔ ta tu huɔ tɔ,

lɪsɪ tayana-wəyi mpa pa sɔla-i tɔ pa tɔɔ.

¹⁰ Tá tɔɔ kɛ lɪsɪ kula kɔŋmɛlɛtɔ tənɛ na Feesuyɔ Nanjɛtɔ kinj. Mmm Feesuyɔ Nanjɛtɔ wiiliyi pɔ tənɛ pɔ taa kɛ sɪ ku naa. Paa nti tá pɔle lɪsɪ tɔyɔ na tɛ ŋmelaa təkulukulu tɔ mayamaya. ¹¹ Pɔ wɛv yɔlaa taa tɔ awɛ nyəŋ lɛlɔ taa tɔm? Ye pɔ taya yulɔ lɛmayasɛɛ nte tɔ wɛ í taa tɔ n̄tɛ tu nyəna í tɔm. Mpɔ tɔtɔyɔ na lɪsɪ Feesuyɔ, ŋku ku nyəmna lɪsɪ nyəntɔ tənɛ. ¹² Pɔ taya antulinya inɛ í lɛmayasɛɛ kɛ pɔ tu-tɔ. Ama Feesuyɔ ŋku ku luna lɪsɪ kinj tɔyɔ, sɪ tá cəkəna pɔ tənɛ mpi lɪsɪ ha-tɔ tɔ pɔ tɔm. ¹³ Pɔ taya yulɔ lɛmayasɛɛ sɛyəsuyɔ nɔɔlelɛn wei tɔyɔ tɔ yɔyɔtəyɔna pɔ tɔm. Ama nti lɪsɪ Feesuyɔ sɛyəsəyi tɔyɔ. Pɔ tɔɔ kɛ mpa pa wɛna lɪsɪ Feesuyɔ tɔ tɔ kɛsəyi-wɛyɛ lɪsɪ nyəm tampana.

¹⁴ Wei í fɛina lɪsɪ Feesuyɔ tɔ unɛ pəsəyi na í mu Feesuyɔ kɔnɛ ku tampana. I yaa-təyi kɔmɛlɛtɔm kɛ, na unɛ tɔ pəsəyi tá cəkənanɔ mayamaya. Mpi pɔ tɔɔ tɔ, wei í wɛna Feesuyɔ tɔ unɛ í paasi í cəkəyanana-ti. ¹⁵ Yulɔ wei í wɛna lɪsɪ Feesuyɔ tɔ unɛ í cəkəyanana tɔ tənɛ. Nɔyɔlɔ fɛi wei í pəsəyi na í cəkəna Feesuyɔ ŋku ku tɔm tɔ. ¹⁶ Pa ŋmaa lɪsɪ Təm taa sɪ:

Awe nyəmna Tacaa huwɛɛ?

Awe pəsəyɔna na í tasa-i tɔm?

Ama tá ulɛ, Kilisiti huwɛɛ kɛ tá wɛna.

3

lɪsɪ təmle nyóma

¹ Ma taapalaa, tampana tɔɔ isəntɔ, ma ulɛ ma ta pəsɪ na má yɔyɔtəna-me isu pa yɔyɔtɔyɔna mpa pa wɛna lɪsɪ Feesuyɔ tɔ. Ama má yɔyɔtəna-mɛyɛ isu pa yɔyɔtɔyɔna mpa pa təŋəyi antulinya inɛ í huwɛɛ tɔ, isu piya kɔsəkəsənaa kɛ lɪsɪ sɛɛv taa. ² Pɔ wɛ isu kafa kɛ ma suukaya-me, pɔ taya mɔtɔ. Í taa nyənta tɔyɔ tɔ pɔ tɔɔ, na haləna sɔŋa í ta nyənta tɔyɔ. ³ Mpi tɔ, í tɔŋna antulinya inɛ í huwɛɛ kɛ təŋyɔ kɛ. Isəsɛmle na yoou pɔ wɛv m̄p̄yɔ mæ hɛkɔ tɔ, mpɔ unɛ pu húləyi sɪ antulinya huwɛɛ kɛ í təŋəyi? Pu húləyi tɔtɔ sɪ í laki kɛ isu yɔlaa kɛ yem, pɔ taya lɪsɪ sɛɛlaa? ⁴ Pɔ taya pulɔ, lɛlɔ tɔŋyɔ sɪ Pɔlɔl tɔɔ kɛ ma wɛɛ, na unɛ í lɛ sɪ Apɔlɔsɪ tɔɔ kɛ ma wɛɛ tɔ, pɔ taya ma ta nyi isənaa kɔlapɔtɔ kɛ í laki mpɔ?

⁵ Aweyɛ pa yaa Apɔlɔsɪ? Na aweyɛ Pɔlɔl ye? Ta naalɛ tɛ kɛ lɪsɪ təmle nyóma mpa pa lapa-me na í tɛ lɪsɪ na mæ taa tɔyɔ. Paa tá taa wei í lapa na í yoosi nti Tacaa tɔ-i sɪ í la tɔyɔ. ⁶ Mayalɛ tɔyɔ sɔlɔ na Apɔlɔsɪ pələna lum kɛ ku tɔɔ. Ama lɪsɪ lapəna na ku tɛɛ. ⁷ Pɔ tɔɔ kɛ tɔyɔ sɔlɔ na lum pəllɔ pa ta kɛ pulɔ. Ama lɪsɪ kɛlɛ tɔm tɔ, unɛ í lapəna na tɔyɔ tɛɛ. ⁸ Tɔyɔ sɔlɔ na ku tɔɔ lum pəllɔ pa teitei kɛ. lɪsɪ ká kɛsəna paa wei í təmle na í fɛli-i. ⁹ Pɔ taya pulɔ tɔɔ, tá təmle taa tɛ kɛ təma taapalaa kɛ, na lɪsɪ kɛ tɛ laki təmle, na mæ kɛna lɪsɪ təmle.

I wee tótəyo isu kutuluɣu ŋku Iso ŋmaaki tɔ. ¹⁰ Iso yelina na pə saa-m, na ma tu paasaa ké na má su kite isu ŋmalu kɔpaŋ sukuyɔ tɔ. Ama pənente lelu tənəyana pə tɔɔ. Paa wei i la laakali na i kena isəna i tənəyi tɔ yoo. ¹¹ Pə taɣa pulɔ tɔɔ, Yesu Kilisiti maɣamaɣa kena kite, na pə fei isu yulu nɔyulu pəsəyi na i tasa kufate natələyi suw. ¹² Lelaa wee na wolanaa na nyəyuluɣu kuhuluɣuɣu na liiyete pɛe ke pa tənəyi pə tɔɔ. Ama lelaa ile taasi na nyutu na kiisi ke pɛle pa tənəyi. ¹³ Ama huɓle wule pu kuli paa wei i təmle tɔɔ na pá ná tɔ cakəle. Kuyaku kuhuɓnaɣ ŋku ku wule tɔ kəkə ké. Kəkə ká maɣasəna paa wei i təmle si ka naa mpi tɔ kənaa tɔ. ¹⁴ Ye wei i təna kite tɔɔ ké təmle nte kəkə kaa nyaga tɔ, i ká hiki i kufelɔyɔ. ¹⁵ Ama wei i nyənte i mɔwa, ilé i kufelɔyɔ lepa-i ké. Ama paa ya i maɣamaɣa na pá maɣana isu kəkə mpee pəŋŋ ke i luna.

¹⁶ I nyi teu si i ké Iso təcayale, na Iso Feesuyu cakəna mə taa. ¹⁷ Ye pə cəpa wei na i wakəli Iso təcayale, Iso ká wakəli pɔntu. Pə taɣa pulɔ, Iso təcayale we ké tənəŋŋ na mə kin ke i caki.

¹⁸ Mə taa nɔyulu i taa puɣusi i ti. Ye mə taa nɔyulu huɓ si antulinya ine i taa pɔntu nté ləmaɣasɛ tu i pəsi kumelɛŋ, ilena i weena ləmaɣasɛ ke tampana. ¹⁹ Pə taɣa pulɔ, Iso ná nyənəyi antulinya ine i taa ləmaɣasɛ ke kumelento ké. Pa ŋmaawa Iso Təm taa ké mpɔ si: Ləmaɣasɛ nyəma ləmaɣasɛ ke Iso nyəkəna-weɣe katosi na i kpaaw-e. ²⁰ Pa tasa ŋmaaw tɔtɔ si: Tacaɔ nyəma si ləmaɣasɛ nyəma huwɛe ta ke pulɔ. ²¹ Pə tɔɔ ké yulu kaa yələna yəlaa lelaa. Pə taɣa pulɔ tɔɔ, mə tənna pə təna. ²² Paa Pəɔli, paa Apələɔsi, paa Piyee, paa antulinya, paa weesuyu, paa səm paa saŋa nyəm, paa cele nyəm, mə tənna pə təna. ²³ Ama Kilisiti tənna-mɛ, na Iso tənna Kilisiti ilé.

4

Kilisiti tillaa

¹ Pə tɔɔ ile, i nyənəyi-tuyɔ Kilisiti təmle lataa mpa pa niŋ taa pə tu Iso tampana nna a ŋmelaa tɔ. ² Ye pa tu pulɔ ləpu ke yulu niŋ taa, tampana ke i ká təŋ na i lakəna-wi. ³ Ye ma kin ile, paa me yaa yəlaa ka caɣana si pa pɛəkəyi ma tɔm taa na pá na, pəle pə ta na má. Ma maɣamaɣa maa pɛəkəyi ma kin si má ná si ma tewa yaa ma ta te tɔ. ⁴ Tampana tɔɔ isəntɔ, ma maɣamaɣa ma kin ma ta na taali nɔyulu se. Paa na mpɔ tɛle tu hóləyi si ma tewa təkpataa se. Ama Tacaɔ ká pɛəkəna na i ná si ma tewa yaa ma ta te tɔ. ⁵ Pə tɔɔ ile, i taa hulina nɔyulu tɔm tampana pɛəkuyɔ na pə waatu ta tata. I yele na hali Tacaɔ kɔɔ. Inu i ka kulina mpi pə ŋmela səkpɛtuyɔ tɛe tɔ pə tɔɔ təyelele. Na i ká kuli yəlaa lotu taa huwɛe. Pəleɣe Iso ká sa paa wei isu pə mɔna i samu-i tɔ.

⁶ Ma taapalaa, ma kpaɣa má na Apələɔsi tá tɔm na má keesəna mpɔ si i cekəna ituule nte pa tukaa si: Nti pa ŋmaawa tɔ, taa sɔɔsi tɔ tɔɔ. Pə tɔɔ ké mə taa nɔyulu i taa yələna lelu na i footiyi lelu. ⁷ Awe yelaa na ŋ hiki na ŋ kəli lelaa? Pə təna mpi n weena tɔ pə taɣa Iso hana-ŋ? Ye pa ha-ŋ kuhav ile pepe tɔɔ ké n həŋ nyá ti isu nyá ləpu tɔɔ ké n hikaa?

⁸ Pəwe, i tema hikuyɔ ke pə təna mpi i nyuləyi tɔ, i tema piluɣu. I tema awulaa ke pəsuyɔ ké, na taa we tá konyəntɔ taa. Ye pu ké isu i ké awulaa təsiyisiyi kolo pu lapa-m leleŋ. Pə taɣa pulɔ tɔɔ, saa inu tá na-me tu kpena kawulaya tɔyɔ. ⁹ Pə caɣa isu tillaa taɣa Iso pəsəna waalu. Pə taɣa pulɔ, tɔ we ké isu yəlaa mpa pa suwa si paa ku patəma taa tɔ. Tə ké mpa pa təna pa nyənəyi təcɔɔ tɔ, paa isɔtaa tillaa paa yəlaa. ¹⁰ Ta pəsə kumeləməŋ, na mu ké ləmaɣasɛ nyəma ke Kilisiti kulɔm inu i tɔɔ. Tá ké acamaa, na meɣe tɔŋtɔnaa. Pa tuyɔna-me, ama yem ké pa nyənəyi tá. ¹¹ Haləna saŋa wule tənɛ, nyɔyɔsi na ləkɔtu kuyəna-tu, na tɔ feina pəcekəle. Pa maki-tuyɔ na tɔ cɔɔki yem, tɔ feina tapasopile. ¹² Tá maɣamaɣa tá kookali ké tɔ laki na tɔ təkəna. Pa tɔuki-tu, na taa səeki-we. Pa tɔyi-tuyɔ konyəŋ, tá sumaya si pá tu-tu. ¹³ Pá kuyi ta nyɔŋŋ, tu leetəyi-weɣe pa isayatu. Haləna saŋa paa nyənəyi-tu si tɔ ké pɔlɔpuyɔ antulinya ine i taa. Pa nyənəyi-tuyɔ isu hute yaa pɔntu maɣamaɣa.

¹⁴ Pə taɣa ma caa si má tu-meɣe feele tɔyɔ ma ŋmaawa na má keesi-meɣe mpɔ. Ama ma luyɔ wee ké si má seɣesi-me isu ma piya nsi ma luyɔ wee tɔ. ¹⁵ Paa i ká hiki seɣesəlaa ke iyisi naanɔwa (10000) ké Kilisiti mpaaw tɔm ta na mə caa kəle kulɔm. Maɣale mə caa ke Kilisiti tɔyɔyɔ tɔm taa. Pə taɣa pulɔ, má konna-meɣe Laapaaɔli Kupaŋ. ¹⁶ Pə tɔɔ ké ma heeliyi-me si i təŋ ma yaasi. ¹⁷ Na pə maɣamaɣa pə nyɔyɔ tɔɔ ké ma kosa Timotee si i polo mə tɛ. Inu i kena ma pəyalɔ wei ma sɔɔlaa tɔ. Tacaɔ tɔm taa i ké yulu wei paa lana naani tɔyɔ. I ká keesi-meɣe yaasi wei ma tɔkaa na má təŋna Kilisiti tɔm taa na má hóləyi paa leɣe Yesu seelaa kpeka taa si pá təŋ tɔ.

¹⁸ Mə taa lelaa huɓwa si ma kaa kɔɔ, ilena pá suw kalampaaɔni ləpu. ¹⁹ Ye Tacaɔ tisaa maa kɔɔ mə tɛɣe nɔɔnɔɔ. Waatu inəyi maa ná si kalampaaɔni nyəma mpe, nɔyɔ taa tike ke pa laki, yaa pa waasəyi kuli. ²⁰ Pə taɣa pulɔ tɔɔ, Iso Kawulaya tɔm ta ke nɔyɔ taa tɔm tike. Ama si ŋ pəsi na ŋ laki ké. ²¹ I ləsi mpi i caa tɔ ile. I caa si má konna kpátóyó, yaa ma kɔɔ təpamm na sɔɔluyɔ?

5

Yesu seelaa kpeka taa asilima

¹ Pa təŋna mə tɔm ke yɔyɔtuyɔ ke teu ké si mə kolapɔtu we asilima ke sɔsəm. Paa ma ta nyi isənaa maɣamaɣa kin pa kaa na asilima anu a taka. Pa yɔyɔtaa si mə taa nɔyulu ná kpaɣa i caa alɔ. ² Paa na mpɔ mu təŋna mə təyi sam pə tu fei. Pu nəɣasəna ké isu kolapɔtu nti tɔ wakəli mə

lanja ke s̄as̄om, na í l̄asi m̄a heku ke wei inu í lapa mp̄u t̄o. ³⁻⁴ Paa ma na-me t̄o we t̄ema na pooluj t̄o, ma l̄as̄aya we m̄a kin̄ ke tam k̄e. Ye ma, na Tacaa Yesu toma taa ma t̄ema apalu inu í t̄om k̄ȳu k̄e isu ye maa we m̄a kin̄ maa lapa t̄o. Waatu wei í k̄a koti na ma l̄as̄aya k̄a wee m̄a heku t̄o, Tacaa toma k̄a wee t̄a t̄ena t̄a heku taa t̄ena. ⁵ Í k̄paya apalu inu na í peti Satani nin̄ taa na p̄e naasi-í na í use, l̄ena p̄e waasi-í k̄ȳan̄ku Tacaa Yesu Kilisiti k̄a k̄o t̄o.

⁶ K̄ok̄os̄om p̄aciimaya k̄paas̄aȳona somtu t̄ena t̄of̄u. ⁷ Í l̄asi m̄a heku taa k̄e mpi p̄e lapa-me ye asayaa t̄o, l̄ena í p̄asi k̄upama t̄ok̄pataa. Waatu inu í k̄a n̄ȳas̄ona somtu k̄ofatu n̄ti t̄e taa k̄ok̄os̄om fei t̄o. Mp̄u p̄e mayama ya ke í tu wee. P̄e t̄aya pulu t̄o, t̄e nika t̄a T̄eeu acima t̄aȳu k̄e. Mpi t̄o pa t̄ema t̄a T̄eeu acima í waȳaya k̄ȳu t̄o se, n̄ke ye ke Kilisiti. ⁸ Ye mp̄u ile t̄e t̄aȳu ta acima. Ye t̄e t̄oki-ye, t̄e taa t̄aȳu-ye na potopoto wei í taa k̄ok̄os̄om k̄up̄am wee t̄o. Isayatu na asilima p̄e lite n̄t̄e. Ama t̄e t̄aȳu t̄a acima na potopoto wei í taa k̄ok̄os̄om fei t̄o. Inu í k̄ena potopoto k̄up̄an̄ na tampana nȳan̄.

⁹ Tak̄elaya n̄ka maa n̄maa-me t̄o ka taa ma heela-me s̄i m̄a na ȳelaa m̄pa pa laki asilima t̄o í taa k̄penti. ¹⁰ P̄e t̄aya ȳelaa t̄enaya yem k̄e ma ȳȳot̄ayi. Mpi t̄o, antulinya taa c̄ane m̄a na asilima nȳéma na nyullaa na n̄mulaa na tun̄ laalaa í sitina. Ye í t̄oma s̄i í c̄ol̄ayi-we, p̄e wee s̄i í k̄a lu antulinya in̄e í taa kele. ¹¹ N̄ti t̄aȳele s̄i ye yulu nȳon̄ayi í t̄ayi Is̄o sēel̄u p̄ayele í laki asilima, na í ta ye le nyul̄uȳu na tun̄ laan̄ na ȳelaa t̄uu na s̄ol̄om nȳōō na n̄mul̄em, í taa k̄p̄et̄ena p̄untu. M̄a na yulu isu mp̄u í taa t̄aȳu t̄aȳu mayama ya.

¹²⁻¹³ Ye p̄e kaasa m̄pa pa ta ke Is̄o sēelaa t̄o, p̄e t̄aya maa lana p̄ele pa t̄om. Ama Is̄o k̄a huonana p̄ele. M̄a na m̄pa í kaa k̄pek̄ale t̄o p̄e t̄aya pa t̄om ke í ka la? Pa n̄maawa Is̄o T̄om taa s̄i: Yulu í laki isayatu í l̄asi-í m̄a heku.

6

T̄ema t̄omnaa t̄ayan̄yu

¹ Ye m̄a taa n̄ȳol̄u na í taapalu pa wena t̄om, p̄e m̄ona p̄a yaa t̄emaya n̄on̄ȳo ke ma ta nyi is̄onaa kin̄ na Is̄o ȳelaa wee? ² Í t̄a nyi s̄i Is̄o ȳelaa k̄a huonana ȳelaa t̄enaya t̄om ke cele? Ye mu huonana ȳelaa ke t̄om ke cele, ile pepe t̄o k̄e í kaa p̄asi na í hu wenti t̄e we p̄aciuu t̄o? ³ Í t̄a nyi s̄i taa huonana is̄otaa tillaa ke t̄om? T̄e kaa k̄pisi is̄otaa tillaa ke t̄om huonau, k̄ac̄anfana antulinya taa c̄ane nyantu na? ⁴ T̄omnaa isu mp̄u p̄e taka mayana-me, l̄ena í m̄eli na í k̄paya-ti na í pukina m̄pa pa ta ke Yesu sēelaa k̄pek̄ale pulu t̄o? ⁵ Ma ȳȳot̄ayi n̄p̄r̄ȳȳu s̄i f̄ēle í k̄pa-me. Isu í weu mp̄u t̄o l̄emayasee t̄u n̄ȳol̄u í fei m̄a taa kēle s̄i ȳelaa í yooowa í t̄ayan̄yu-we? ⁶ P̄e n̄ȳas̄ona m̄a taa n̄ȳol̄u í wena í t̄ȳont̄ale na t̄om, p̄a yaa t̄emaya n̄on̄ōsi ke ma ta nyi is̄onaa kin̄ na?

⁷ Isu í yaak̄uȳu t̄emaya n̄on̄ōsi ke mp̄u t̄o p̄e h̄ul̄ȳi k̄p̄ak̄paa k̄e s̄i í k̄pisa t̄ok̄pataa. Pepe t̄o k̄e yulu í lapa-me ye n̄ti u haaki m̄a t̄ayi suulu? Paa pu n̄ȳas̄ona í yaa-í n̄on̄ȳo? Pepe t̄o k̄e u yeki s̄i ye pa n̄mul̄ayi-me pa n̄mul̄? ⁸ P̄ayele m̄a t̄on̄a isayatu lapu na n̄mul̄em ke m̄a taa m̄a tike. ⁹ Anu m̄a mayama ya í nȳoma teu s̄i isayalataa kaa na Is̄o Kawulaya. Í taa pu yusi m̄a ti, asilima lataa, na tun̄ laalaa, na wasan̄kal̄onaa, na apalaa m̄pa pa s̄uok̄ana t̄ema t̄o, ¹⁰ na n̄mulaa, na nyullaa, na s̄ol̄onȳoalaa, na t̄uolaa, na n̄mulaa k̄p̄itik̄p̄itinaa, pa t̄enaya mp̄u pa taa n̄ȳol̄u kaa keesi Is̄o Kawulaya. ¹¹ Anu m̄a taa l̄elaa ka we n̄p̄r̄ȳȳu. Ama pa l̄esa-me ye isayatu taa na í p̄asi k̄upama. Na p̄e fayasa-me na m̄a m̄pa s̄i í p̄asi Is̄o nȳéma. Tacaa Yesu Kilisiti ton̄ taa, t̄a Is̄o Feesuyu yelaa na í p̄asi k̄upama ke Is̄o isentaa.

Mpi í lak̄ana m̄a t̄on̄ȳ t̄o í ye le na p̄e h̄oli Is̄o teeli

¹² M̄a taa l̄elaa t̄on̄ s̄i ye pa n̄oka mpi pa la. Tampana m̄paaw wee yaa, ile p̄e t̄aya p̄e t̄ona p̄e taa k̄e í k̄a waa. Ma p̄es̄ayi má ȳȳot̄i s̄i ma wena m̄pa s̄i má la p̄e t̄ona yaa. Ama ma kaa ye le k̄e s̄i pulupu í p̄asi-m̄ p̄e yom. ¹³ Me í t̄on̄ s̄i hiluȳu t̄o k̄e p̄e l̄esa kut̄aȳu na kut̄aȳu t̄o k̄e p̄e t̄u hiluȳu. Mm, p̄e we mp̄u mee. Paa na mp̄u Is̄o k̄a wak̄eli p̄e t̄om naale inu. P̄e ta la yulu t̄on̄ȳu ke asilima lapu t̄o, ama Tacaa t̄o k̄e. Na t̄on̄ȳu n̄ku ku t̄o k̄e Tacaa wee. ¹⁴ Na isu Is̄o feesuyu Tacaa t̄o, í k̄a te na í feesi t̄aya mp̄u t̄o na í toma taa.

¹⁵ Anu í nyam̄a s̄i m̄a t̄on̄ȳ k̄e Kilisiti t̄on̄ȳu h̄aȳol̄eh̄ k̄e. Ma weu is̄ento t̄o p̄e n̄ȳas̄ona má k̄paya Kilisiti t̄on̄ȳu t̄o pulu na má k̄p̄et̄ena apalaa t̄ona alu na? P̄ele p̄e kaa la paa p̄ēc̄o. ¹⁶ Yaa í t̄a nyi s̄i yulu í s̄uona apalaa t̄ona alu, í na-í pa k̄penta t̄on̄ȳu k̄ol̄om̄ȳu? Pa n̄maawa Is̄o T̄om taa s̄i: Pa naale pa p̄esa t̄on̄ȳu k̄ol̄om̄ȳu k̄e. ¹⁷ Ama wei na Tacaa pa k̄penta t̄o pa p̄esa k̄ol̄om̄ ke pa l̄emayasee taa k̄e.

¹⁸ Í taa k̄p̄et̄ena asilima. Isayatonaa m̄pa p̄e kaasaa na yulu laki t̄o tu tokiyina í t̄on̄ȳu. Ama yulu wei í ha í t̄ayi asilima lapu taa t̄o í mayama ya í t̄on̄ȳu ke í laki isayatu. ¹⁹ Í ta nyi s̄i m̄a t̄on̄ȳ wee isu Feesuyu Nan̄j̄tu t̄ēc̄aȳale yēe? Feesuyu Nan̄j̄tu wei Is̄o ha-me na í we m̄a taa t̄aȳu ma t̄on̄. Í t̄a tu ma t̄e se. ²⁰ Is̄o yapa-me ye hal̄ona í fei. Mp̄u t̄o, í lana m̄a t̄on̄ȳ ke mpi p̄e h̄ul̄ȳi Is̄o teeli t̄o.

7

Ak̄p̄ayale t̄o k̄up̄ōos̄v̄tu

¹ Pəñente tá paasəna təm nti í ka pəəsə-m mə takəlaya taa tə ɩle. Pə kəla teu sı yulb í taa kɔɔaya alv yaa. ² Ama asilima wena a təw səsəm ke katatəlaya tə a təw, pə nəɔəsəna sı paa apalb wei í wəɛna ı alv, na paa alv wei í wəɛna ı paalb ké mpv tətə. ³ Apalb í la ı alv ke ısəna pə nəɔəsəna apalb ká la ı alv tə, na alv náá la ı paalb ké ısəna pə nəɔəsəna alv ká la ı paalb tə. ⁴ Pə fəi ısu alv ká lana ı təyi ısəna ı səlaa tə. ı paalb tənna-ı, ı niŋ na ı nəəhe. Na mpv tətəyə na apalb, pə fəi sı ı ká lana ı təyi ısəna ı səlaa tə, ı alv tənna-ı, ı niŋ na ı nəəhe. ⁵ ı taa pə təma, ye pə taya ısu mə tənə í lapa nəyə koləmaya na í tisi təma sı: Tə yele ɩpóyó wəe naale na tə paasəna ısə sələmuyə. Ama pəle pə waalı, í məli na í kɔɔenti naŋ. Ye í ta kɔɔenti naŋ ke ləŋ ke mpv í ká kəw na í kɔɔisi tənəŋ na í hoti Satani maɔasəŋ taa.

⁶ Nti ma yəyətə ısəntə tə pə taya kəcaalbyv təm, ama ayeɛnəe ké. ⁷ Tampana təw, ma nyulaa ısu paa yulb wei í wəe ısu ma wəv ısəntə tə. Ama paa wei na ı ısə hate ké. Pə haə ıneye pəneye, na pə ha ıneye pəne.

⁸ Təm nti tə wəe sı má heeli ataməe na alaa leelaa təyole sı, ye pə təkə pa itantv ısu ma təkuyə ma nyəntv tə pu kəli-wəye səw. ⁹ Ama ye í kaa pəsi tənəŋ təkuyə, ıle apalaa náá kɔɔaya alaa, na leelaa náá saa apalaa. Pə kəla teu sı apalb í kɔɔaya alv, na alv náá saa, na mpi yulb ká caya na kətə kuyi-ı tə.

¹⁰ Nti ma heeliyi mpa pa təma təmaya kɔɔayav təyole sı: Alv í terna saav pə fəi sı í kisi ı paalb. Tacaa tu yəyətəna-tı. ¹¹ Na í kisa-ı kəw, í caya mpv, í taa saa kufalb. Ye í ká məli kuyəŋ í məli-ı. Apalb ná fəina mpaav sı í təyənı ı alv.

¹² Mpa pə kaasaa tə, ma heeliyi pəle sı, ye apalb í ké ısə səelb na ı alv ké ma ta nyi ısə, pəyele alv ıni ı luyv wəe sı í na-ı pá caya, apalb í taa tə sı ı kisiyi-ı. ¹³ Mpv tətəyə alv í ké ısə səelb na ı paalb náá ké ma ta nyi ısə, pəyele apalb ıni ı luyv wəe sı í na-ı pá caya, alv í taa tə sı ı kisiyi-ı. Ma maɔamaya ma yəyətəna təle, tə ta luna Tacaa kiy. ¹⁴ ısə tá kisi apalb wei ı ta ke ısə səelb təyə í na ı alv ısə səelb pa cayaɛ təw, pəcə ı ta kisi alv wei ı ta ke ısə səelb təyə í na ı paalb ısə səelb pa cayaɛ təw. Ye pə taya mpv pə təw pa piya ká wəe ısu ma ta nyi ısənaə, pəyele sı ké ısə nyənəı ké. ¹⁵ Ama ye wei ı ta ke ısə səelb tə ıle í caana fayav, waatu ıni pa taa wei ı ké ısə səelb tə ı wəna mpaav sı ı yele na pá faya. Pə taya pulb təw, ısə yaa-məye sı í caya təma kiy na leleŋ. ¹⁶ Alv ısə səelb nyá n nana-we sı nyaə tənə na ı nyá nyá paalb nyuyə? Na apalb ısə səelb nyá n nana-we sı nyaə tənə na ı nyá nyá alv nyuyə?

ısə í yaa-ŋ na ı wə ısəna caya mpv

¹⁷ Ama nti təyole sı Tacaa í ha-ŋ mpi náá təŋ pəle. Na ye ısə yaa-ŋ ı mpaav taa na ı wə ısəna náá caya mpv. Səyəsuyv ŋku ma səyəsəyi Yesu səelaa kɔɔekə tənə sı á təŋ təyole. ¹⁸ Ye ısə yaa wei ké ı mpaav taa na í terna pəlyv, pəntv í caya mpv, í taa hıv sı ı mələyi ısu ı taa pəli. Na ısə í yaa wei ké ı mpaav taa na í təla təkı, pəntv í taa pəkı sı ı pəlyv. ¹⁹ Paa n pəlaə, paa n ta pəli, təle tə wə yem ké. Ama ısə kuheliitu təkuyə ntə səsəntv. ²⁰ Paa wei ı taa wəe ı wə ısəna ı ka wəe na pəcə ısə yaaki-ı ı mpaav taa tə. ²¹ Ye n ka ké yom ké na ısə yaa-ŋ ı mpaav taa, taa nəyəsı sı n pəsəyi kasayampu. Ama ye pə kəma sı ı lu nyá yomle taa, ıle taa kisi. ²² Pə taya pulb təw, ye Tacaa yaa yom ke ı mpaav taa, pəntv pəsa Tacaa kasayampu ké. ıpóyó pə wəe tətə, ye Kilisiti í yaa kasayampu, pəntv pəsa ı yom ké. ²³ ısə yapa-məye haləna í fəli, ıle í taa pəsi mə təyi yəlaə yomaa. ²⁴ Ma taapalaa, paa wei ı caya ısə səw taa ısu ısəna ı ka wəe na pəcə ısə yaa-ı ı mpaav taa tə.

Ataməe na leelaa pa təm

²⁵ Ye apalaa mpa pa ta kɔɔayata alaa, na alaa mpa pa ta saata tə. Tacaa ta heeli-m pa təm sı pulb. Ama Tacaa pəlele təw ma nəɔəsəna yulb wei í yəyətə nti pá mu-tı təyə. Pə təw ké ma heeliyi-məye nti ma maɔamaya ma huuki tə.

²⁶ Kaɔana wahalanaə pane pa təw ıle, ma huuki sı pə kəla teu sı yulb í caya mpv. ²⁷ Ye n wəna alv, taa lb sı n kisiyi-ı, na ı tu fəina taa pəkı sı ı kɔɔaya. ²⁸ Paa na mpv, ye n tu kɔɔaya alv, na ye pəelb saana, ı ta la ısayatv tətə. Ama apalaa mpa pa kɔɔəkəyi alaa na alaa mpa pa saaki tə, paa ifemle nte pa naaki wahala ké. Wahala ıməyi ma caa ma kəeli mə nyəwəŋ təw.

²⁹ Ma taapalaa, nti ma yəyətəyi təyole sı wəle puwəya. Pə təw tə, pə kɔɔayav saŋa waalı tə, mpa pa wəna alaa tə pá la ısu pa fəina, ³⁰ na mpa pəle pa wiliyi tə pá la ısu pa fəina laŋwakəlle. Mpa pa yaki tə pə la-we ısu pə taya mpe pa tənna pa kuyapəm mpi. ³¹ Mpa pa təkəna antulinya ıne tə pá la ısu mpa paa təkəna-ı tə. Pə taya pulb təw, wəɛtv nti tə taa antulinya ıne ı wəe tə ı kaa tasa taayəy v se.

³² Mpi ma nyuləyi təyole sı í lu nəyəsəe təm taa təkɔɔataa. Apalb wei ı ta kɔɔaya alv tə Tacaa təmle ke ı səkəna nyuyv, na í luki sı Tacaa luyv í lapı-ı. ³³ Ama wei ı kɔɔaya alv tə ate cəne nyəm ke ı səkəna nyuyv, na í luki sı ı alv luyv í lapı-ı. ³⁴ Mpv ıni pə tv-ı heko ké. Mpv tətəyə na alv yaa pəelb wei ı ta saa tə. Tacaa təmle ke pa səpəna nyuyv. Pə taya pulb, pa caa ké sı Tacaa í tu pa tənəŋ na pa ləsası. Ama alv wei ı laalaa na í saa tə ate cəne nyəm ke ı səkəna nyuyv, na í pəkəkəyi sı ı paalb luyv í lapı-ı.

³⁵ Ma yəyətəyi ıpóyó sı pə səna-me, pə taya ısu katəka ke ma tuyi-me. Ama ma caa ké sı má tusi-məye mpi pə wə teu tə pə taa na í kɔɔəntəna Tacaa ke teu na í tə ısu pə munaə tə.

³⁶ Təu, pənentə tə paasəna yulu wei i luyu fei si i pəelo í saa tə pə təm ilə. Ye i kəma na í ná si pə fei teu si í ye le i pəelo na í tēē pə taa, í la isu i luyu wēē tə. I ye le- i na í saa, í ta la isayatu. ³⁷ Ama ye un i nəkəna na í tema i taa təkpataa si i pəelo í caya mpu, na pə tá ké nɔɔɔlv kisinana- i kəkisu, un i təkəna tənuyv na í kisi na i luyu kē mpu, i pəelo un i ta saa pə wēē teu. ³⁸ Mpu tə, wei i yelaa na i pəelo saa i ta la taalı. Ama wei í ta ye le na í saa pəle pə kəla teu.

³⁹ Alv paalu í wēna i weesuyu, i alv un i feina mpaav si í kul- i. Ama ye i paalv səpa, pə ha- i mpaav kē, i luyu í wē wei, i saa. Ilə kolumtu kē, pu wēē Isə seelv kē. ⁴⁰ Paa na mpu ma hu v si ye i caya isu i wēē tə i ká kəli lelenj nuv. Ma nyəmá si ma huwēē ane a luna Feesuyu Nanjtu kinj.

8

Nantu kolalaatu təm

¹ Pənentə tə paasəna nantu kolalaatu təm ilə.

Tə nyəmá si tá tana tə wēna pə nyəm mēē. Na tə nyəmá tə nyəmá un i i yekina na yulu hən i ti. Ama səoluyv ná laki na tē nyɔɔ tonj. ² Ye nɔɔɔlv hu v si i nyəmá pulupv, i ta cekənta- w i isu pə wēē təkpataa si i cekəna- w i tə. ³ Wei ilə i səoluyv Isə, Isə ná nyəmá puntv tə kē.

⁴ Nti í ka pəsəaa tɔyole si, ye pa laawa, yulu ká tɔyɔ yaa i kaa tɔyɔ? Tə nyəmá teu si tunj ná naa isəntəw kē yem kē. Ama Isə tike kəj wēnna. ⁵ Isətaa nyəm payale na ate nyəm payale kē yelaa yaa pa isənaa. Paa yaa mpu si isənaa na mpa pa nyənəyi si pa ti- wē tə pa wē payale. ⁶ Ama tá kinj ilə, Isə wē kulvm təkəj kē. Inəyole Tacaa wei i lapa pə tēna tə, na i təw kē tə wēna weesinj. Na Tacaa kēle kulvm, inəyole Yesu Kilisiti wei i yelaa na pə tēna pə wēē, na wei i təw tə wēna weesinj tə.

⁷ Ama yelaa tēna ta nyi mpu. Lelaa wēē na pə tēna- wēyē tunj təm taa, na ye haləna sanja pa tənna nantu kolalaatu tɔyɔv, pə wē isu tunj kē pa tənəyi. Pa nyəm wē tətantəlaa, iləna pá mələyi nau si kutɔyɔv ŋku kv wakələyi- wēyē. ⁸ Pə taya kutɔyɔv yekina na tē krətəna Isə kinj. Paa tə ta tɔyɔ pə taya pə pasəyi- tɔyɔ pulv, paa tə tɔyaa pə taya pə səosəyi- tɔyɔ pulv.

⁹ Paa na mpu mē mpa mpaav wēē faa si í laki mpi í lá tə, í la laakalı, pə taa kəw na í hu Isə seelv taa acamaa. ¹⁰ Ye nɔɔɔlvuyv yem nawa nyá wei si n nyəmá tə na í n caya tɔyɔ tēē na í tənna tɔyɔv, icam un i laakalı kaa polo isu i tɔyɔ nantu kolalaatu nti? ¹¹ Waatu un i nyá nyəm mpi pə lapa na nyá tɔyɔntəle icam wei i təw Kilisiti səpa tə í la yem kēle. ¹² Ye í pəntəyənə mē tɔyɔntəle nna na í krəsəyi pa laakalənaa mpa pa wē tətantəlaa kē mpu tə, Kilisiti kē í pəntəyənə. ¹³ Pə təw kē ye ma takı mpi na pu hu ma tɔyɔntəle, ma kaa tɔyɔ. Paa pəcə mayamaya ma kaa tu tɔyɔ nantu. Pə taa kəw na má hu ma tɔyɔntəle.

9

Tillu təma təm

¹ Ma feina mpaav si ye ma laki mpi ma la? Ma ta kē tillu? Ma ta na Tacaa Yesu? Pə taya mē kēna ma lapa Tacaa təmle na pə lu mpi tə? ² Ye lelaa u nyənəyi- m tillu pə krēnna- mē? Mpi tə, isu mē na Tacaa í krəntuyv tə pə húləyi təkēlekele kē si ma kē tillu.

³ Mpyóv ma cəkı mpa pa kotiyina- m paa timpi na pá tən si ma ta kē pulv tə. ⁴ Ye pa feləyi- m kutɔyɔv na konyənyəwv kē ma təmle təw ma yowa? ⁵ Ye ma tənja alv Isə seelv nɔɔɔlvuyv ma waalı na tē cəkı isu tillaa lelaa na Tacaa newaa na Piyēē pa lakuyv tə ma yowa? ⁶ Yaa ma na Paanapası tá tike kē pə wēē si tə lana tá ninj na tē tɔyənə tá nɔyɔ? ⁷ Yóólı wei i puki yooou na í təkı i ti? Na awe səəkı lēsən tɔyɔv na i kaa tɔyɔ kv pēē? Na awe tiikiyi kaləkw na í kaa nyaası naaləm?

⁸ Nti ma tən tə, yelaa yəyətəyənə- təyi kuyɔyɔv, kusəsutv taa pə fei mpu? ⁹ Moisi kusəsutv taa pa ŋmaawa si: N kaa həkə nau wei n makəna nyá mēla tə i nɔyɔ. Naan təw tike kē Isə səyətəyənə? ¹⁰ Pə taya tá mayamaya tá nyuyv təw kē i yəyətə mpu? Tá mayamaya tá nyuyv təw təkpm kē pa ŋmaawa si: Wei í haləyi í haləna tēlvuyv, na wei í kuyv í kuyv na tēlvuyv, si i ká hiki i paa nyəm. ¹¹ Ye tə tuuwa Isə nyəm kē mē heku na kaxana tē hiki mpi pu waası tá tənəj tɔyɔ mē kinj tə yowa? ¹² Lelaa ta kisi mpaav kē hikuyv si pá hikiyi- w i, kacanjana tá na?

Paa na mpu tá tá nyənna tēna. Ama tə tɔyɔ pə tēna pə konyən si tə taa kəw tə wakəli Kilisiti təw Laapaalı kupaŋ təmle. ¹³ Anı í nyəmá teu si mpa pa laki təma kē Isə təsēle taa tə Isə təsēle caləsəyənə- wē. Na mpa pa laki kətasi kē kətaya təlātə təw tə pa hikiyi pa paa nyəm kē kətasi nsi si taa kē. ¹⁴ Mpyóv pə wēē. Mpa pa kpaaləyi Laapaalı Kupaŋ tə Tacaa ha- wēyē nɔyɔ si pá tɔyənə kətasi nseyi.

¹⁵ Ama má, ma ta la tənə un i tə taa natəli, na ma ŋmaav isəntə tə, pə taya si ma pəsəyi si má hiki se. Sana səm na mpu un i pə lapv. Nɔɔɔlv kaa wakəli mpi ma yəoləyənə mpu tə. ¹⁶ Pə taya ma ti sam təw kē ma kpaaləyi Laapaalı Kupaŋ se. Ama caaluyv na caaluyv kē. Na ye pə səpa- m na má tá kpaalı Laapaalı Kupaŋ, mayale. ¹⁷ Ye ma mayamaya maa tənə ma ti si má la təmle tənə, má nəkaa ma haaki nɔyɔ kē na má tanja kufeluyv. Isu pa tə- m- tēyē kutuyv tə, pə wēē si má la- tēyē na má lu təsəo. ¹⁸ Ma kufeluyv ntē ŋku ilə? Nkuyole si má huləsi lanje na Laapaalı Kupaŋ kpaaluyv. Má kpaaləyi faalaa, má taa haə nɔyɔ na má tanjaa isu Laapaalı Kupaŋ kpaalıv laki tə.

¹⁹Ma ti ma t̄ayi, ma ta ke yom. Paa na mp̄o ma lapa ma t̄ayi ȳelaa t̄ena yom si má hiki ȳelaa payale ke s̄os̄m ke is̄ona p̄e w̄ee t̄o. ²⁰Yuta nȳoma taa, ma laki k̄e is̄u Yuta t̄o, l̄ena má hiki-w̄e. Paa na maa t̄əh̄ayi Moisi kus̄as̄ut̄o t̄o, ye ma we m̄pa pa t̄əh̄ayi Moisi kus̄as̄ut̄o t̄o pa heku, ma laki k̄e is̄u ma t̄əh̄ayi-t̄i l̄ena má hiki-w̄e. ²¹Na mp̄o t̄ət̄əyo ye ma we m̄pa pa ta nyi Moisi kus̄as̄ut̄o t̄om t̄o pa heku, ma we k̄e is̄u pa w̄ev t̄o, maa paas̄əȳona kus̄as̄ut̄o, l̄ena má hiki-w̄e. P̄e t̄aya is̄u ma t̄əh̄ayi si ma lo l̄so kus̄as̄ut̄e se, Kilisiti kus̄as̄ut̄o t̄ena ma t̄əh̄ayi k̄e. ²²M̄pa pa we icant̄o ke l̄so s̄ev̄ taa t̄o, ma lapa pa heku k̄e is̄u icam na p̄éc̄o má hiki acamaa m̄pe. M̄p̄óȳo ma laki paa m̄pa pa heku, l̄ena paa p̄e k̄eli we má ya pa taa l̄elaa. ²³Ma laki p̄e t̄ənaɣa m̄p̄óȳo Laapaali K̄əpaŋ t̄ə k̄e, l̄ena ma maɣamaɣa maa waa p̄e taa.

²⁴Nt̄əh̄i í nȳemá si pa t̄əkk̄uȳ asewa t̄ete t̄o payale seena, ama kul̄m t̄əkoŋ t̄ək̄əna. M̄e t̄ət̄o í kaasi m̄ə t̄əh̄i mp̄o na sewa, na í laali na í t̄əyo n̄əyo. ²⁵L̄utaa na selaa pa t̄əna pa lak̄uȳo mp̄o t̄o, pa w̄ena pa k̄əkk̄uim̄naa k̄e na is̄əle kus̄eem̄le. Pa laki m̄p̄óȳo si pá hiki sam ntenuyu ŋku ku taŋh̄ayi t̄o. Ama t̄á il̄e, t̄á laki k̄e si t̄é hiki sam ntenuyu ŋku ku we tam t̄ə t̄o. ²⁶P̄e t̄ə k̄e má t̄əh̄na sewa na má yaɣa is̄əle ke timp̄i un̄i t̄o. Ma we k̄e is̄u ŋkuma mat̄o wei u haɣal̄ayi yem t̄o. ²⁷Ama ma w̄s̄əyi na t̄əw̄uȳo k̄e na má t̄ək̄əyi ma t̄əyi teu si p̄é taa k̄ə na ma wei ma lapa l̄elaa ke waaso t̄o má kp̄isi na pá l̄o-m.

10

Tun̄ t̄om laakali lap̄ənav

¹Ma taapalaa ma luɣu w̄ee si í t̄əosi mpi p̄ə maɣana t̄á caanaa caanaa m̄pa na Moisi pa t̄oma t̄o pa t̄om. Pa t̄əna t̄əpai is̄əŋm̄v̄nt̄uȳo kent̄ina pa t̄ə, na pa t̄əna t̄əpai pa t̄əs̄əna s̄əsencaasi t̄əŋku. ²Na is̄əŋm̄v̄nt̄uȳo ŋku ku t̄e k̄e t̄əŋku taa k̄e p̄ə s̄ə pa t̄əna t̄əpai k̄e l̄so l̄om ke pa muɣo Moisi na pá t̄əh̄ayi-t̄i t̄o p̄ə t̄ə. ³Pa t̄əna t̄əpai pa t̄əȳona p̄iti t̄əȳonaɣa kul̄m̄aya ŋke. ⁴Na pa t̄əna t̄əpai pa nȳəna p̄iti k̄onȳənȳəom kul̄m̄əŋ mpi p̄ə luna puw taa t̄o. Na puw ŋku ku h̄ul̄əȳi k̄e si pá na Kilisiti pa t̄əh̄na. ⁵Paa na mp̄o t̄o l̄so laŋle ta heena pa taa payale, mp̄o p̄ə yelina na pá si w̄laya t̄ət̄o taa.

⁶P̄əne un̄i p̄ə lap̄aya si p̄é h̄ul̄i-t̄uȳo l̄əh̄ na p̄é taa k̄ə na t̄é nyuli is̄ayakonyul̄əh̄ is̄u m̄pe un̄i paa nyul̄uȳo t̄o. ⁷Na p̄é taa k̄ə na í keesi na í s̄ov̄ tun̄ laav taa is̄u pa taa l̄elaa ka lap̄o t̄o. l̄so t̄om taa pa ŋmaawa mp̄o si: Ȳelaa caɣaa na pá t̄əyo na pá nȳə, l̄ena pá nȳəki na pá kul̄i si pa paaki. ⁸Na t̄é taa la wasaŋkal̄ət̄o is̄u pa taa l̄elaa ka paas̄ənav-t̄i na k̄oyako kul̄m̄uȳo t̄ike ȳol̄onȳəŋ iyisi hiu na tooso (23000) lu na pá si t̄o. ⁹T̄ə taa maɣasi Tacaa si t̄ə naa í waali. M̄p̄óȳo pa taa l̄elaa ka lapa na pá s̄əna t̄oma. ¹⁰T̄ə taa miiti, mpi t̄o, pa taa l̄elaa ka miit̄aya m̄p̄óȳo na wak̄əll̄o ku-w̄e t̄o.

¹¹P̄ə t̄əna mpi p̄ə maɣana-w̄e t̄o p̄ə h̄ul̄əȳi l̄elaa ke l̄əh̄ k̄e. Pa ŋmaa-t̄əyi si pa kraal̄əyi-t̄o yoo. P̄ə t̄aya pul̄o, waat̄o wei í taa t̄ə we is̄ənt̄o t̄ənaɣa waat̄o k̄e. ¹²P̄ə t̄ə il̄e ye wei í huɣi si í s̄əh̄əna p̄ont̄o í la laakaali, í taa k̄ə na í hoti. ¹³Maɣas̄uȳo nakuli ku ta maɣana-m̄e na p̄é k̄eli is̄u maɣas̄uȳo mak̄uȳona ȳol̄b t̄o. l̄so t̄oma si í laki mpi t̄o u yeki-wi. P̄ə t̄ə k̄e í kaa yele na maɣas̄uȳo maɣana-m̄e na p̄é k̄eli-m̄e. Ama maɣas̄əh̄ un̄i í k̄oma í ká h̄ul̄i-m̄eȳe is̄əna í ká la na í t̄oli na í p̄əsi-t̄o.

¹⁴P̄ə t̄ə il̄e ma taapalaa k̄əpama m̄e, í la laakali na tun̄ t̄om. ¹⁵Ma ȳəȳət̄əȳəna-m̄e is̄u ȳelaa laɣat̄ənaa, il̄e n̄ti ma ȳəȳət̄əyi t̄o í huɣi m̄ə maɣamaɣa na í ná. ¹⁶Í nȳəna t̄ə t̄ək̄uȳo k̄əp̄o na í suna l̄so k̄əpant̄o na t̄ə s̄e-i í na t̄əml̄e ke p̄ə t̄ə t̄o na í ná. T̄ə nȳəkk̄uȳo t̄o, pu k̄r̄ənt̄əyi-t̄uȳo m̄p̄óȳo Kilisiti cal̄m̄ t̄ə? Na potopoto wei t̄ə fak̄i t̄o, t̄ə t̄ək̄uȳo t̄o, pu k̄r̄ənt̄əyi-t̄uȳo m̄p̄óȳo Kilisiti t̄ənȳu t̄ə? ¹⁷Is̄u potopoto w̄ev̄ kul̄m na taa we kup̄in̄ na t̄é tal̄əyi-t̄o t̄ə k̄r̄ənt̄ə kul̄m k̄e. M̄pi t̄o potopoto kul̄m ke t̄ə t̄əki t̄ə se.

¹⁸Í nȳəna l̄s̄eȳeli ȳelaa na í na. M̄pa pa t̄əki mpi pa lapa k̄ət̄aya t̄ə pá na l̄so wei í t̄ike í t̄ə kot̄aya t̄əlate t̄o pa k̄r̄ənt̄ə k̄e. ¹⁹Il̄e is̄ənaɣa p̄ə w̄ee il̄e? T̄uȳo kul̄alaa k̄əna pul̄o? Yaa t̄uȳo maɣamaɣa k̄əna pul̄o? Pul̄o f̄ei paa p̄éc̄o. ²⁰Ama pa laak̄uȳo t̄ə al̄yaa t̄ə k̄e pa laaki, p̄ə t̄aya l̄so. Na ma k̄isaa si m̄ə na al̄yaa í taa w̄ee t̄əma t̄om taa il̄e. ²¹Í kaa p̄əsi na í nȳə Tacaa k̄əp̄o na í t̄asa al̄yaa nȳəh̄ ke nȳə. Na í kaa p̄əsi na í caɣa Tacaa nȳənaɣa t̄e na í t̄asa al̄yaa nȳəh̄ka t̄e k̄e caɣav t̄ə. ²²Yaa t̄ə caa t̄ə s̄əsi Tacaa ke is̄əseem̄le taa? T̄á k̄əl̄əna-t̄i toma yaa is̄əna?

Is̄o teeli t̄uȳo ke paa mpi p̄ə taa

²³M̄ə taa l̄elaa t̄əh̄ si m̄paav w̄ee si t̄é n̄əka mpi t̄ə lá. Tampana, m̄paav w̄ee yaa. Ama p̄ə t̄əna p̄ə f̄eina kawaɣa k̄e. M̄paav w̄ee si t̄é n̄əka mpi t̄ə la. Ama p̄ə t̄aya p̄ə t̄əna p̄ə lap̄o s̄əs̄əȳəna pul̄əp̄uȳo l̄so s̄ev̄ taa. ²⁴N̄əȳəb̄ í taa p̄eeki í maɣamaɣa í nȳuȳo nȳənt̄o t̄ike. Ama paa wei í p̄eek̄əyi í t̄əȳənt̄ələnaa nȳənt̄o t̄ə.

²⁵Nant̄o t̄əna n̄ti pa p̄eet̄əyi k̄oyako taa t̄o í t̄əyo, í taa k̄p̄əye mpi m̄ə taa í w̄ena sika t̄o. ²⁶P̄ə t̄aya pul̄o, pa ŋmaawa l̄so t̄om taa si: Tacaa t̄əna t̄ət̄o na p̄ə t̄əna mpi p̄ə w̄e t̄ə taa t̄o.

²⁷Ye ma ta nyi l̄so yaa-ŋ t̄əȳə na nyá luɣu w̄ee si n̄ puki, n̄ polaa, t̄əyo p̄ə t̄əna mpi í ká saa-ŋ t̄o, taa k̄p̄əye mpi nyá laakali taa n̄ w̄ena sika t̄o. ²⁸Ama ye n̄ȳəlu heela-ŋ si t̄əne un̄i pa laaw̄aya, il̄e taa t̄əyo, ke wei í c̄əpa-ŋ m̄p̄óȳo s̄əkp̄al̄uȳo t̄o il̄e í t̄ə, na nyá laakali ta caɣa í t̄əcaɣale t̄o p̄ə t̄ə. ²⁹P̄ə t̄aya nyá laakali ke ma ȳəȳət̄əyi c̄əne. Ama wei un̄i í heela-ŋ t̄o í nȳəh̄ t̄ə k̄e.

Ue pepe nyuvu taa ke lelv laakali tam ka peli ma nin ke mpv? ³⁰ Ye ma seeki Iso ke i na tamle na paco ma taki, pepe taa ke paa tov-m timpi ma takona seetu to?

³¹ Pe wee si paa i taki, paa i nyooaki, paa i laki mpi, i la na Iso hiki teeli ke pe tona pe taa. ³² I taa hu noyalv, paa Yuta nyoma, paa mpa pa ta ke Yuta nyoma to, paa Yesu seelaa. ³³ I la isu ma lakuvu to. Ma luki ke si pe tona mpi ma laki to pe la yelaa tanyaya lelenj. Pe taya ma mayamaya ma nyuvu nyantu ke ma peekayi. Ama yelaa tona nyantu ke si pe ya pa nyooaj.

11

¹ I keesayona-m isu ma keesona Kilisiti to.

Alv ka te saalaya ke Iso taseele

² I taaasa ma tam ke pe tona pe taa na i taka kulaputona ke teitei isu ma keesuvu-me to ma sama-me. ³ Ama ma caa ke si i nyi si Kilisiti keele paa apalv wei i saso, na apalv nte alv saso, na Iso kele Kilisiti ile i saso. ⁴ Ye apalv i selamayi yaa i kpaalayi Iso kuheelitu ke Iso taseele na i ta kuli i nyuvu too, Kilisiti ke i kpeena. ⁵ Na ye alv i selamayi yaa i kpaalayi Iso kuheelitu na i ta te saalaya, i paalv ke i kpeena, na pe pasa isu pa loola-i ke. ⁶ Na ye alv kaa te saalaya ile pa ka i nyooasi. Ama ye pe we-i feele si pa ka-i yaa pa looli-i, ile i te saalaya. ⁷ Apalv kaa pa i nyuvu taa ke pulv, mpi to, i ke Iso keesuvu na i kinj ke Iso teu naaki. Ama alv kinj ke apalv teu na naaki. ⁸ Pe taya alv ke pa cosaa na pa njmana apalv. Ama apalv ke pa cosaa na pa njmana alv. ⁹ Na pe taya alv taa ke pa njma apalv. Ama apalv taa ke pa njma alv. ¹⁰ Pe taa ke isotaa tillaa too, alv ka weena i nyuvu taa ke mpi pe hoolayi si i ta ti i ti, ama apalv tenna-i to. ¹¹ Paa na mpv to, Taca tam taa alv fei i ti too tike, na apalv ke ile i ti too tike, pa tona pa ti pa tamaya. ¹² Pe taya pulv too, apalv ke pa cosaa na pa njmana alv, na mpv too alv na lola apalv, na pe tanyaya mpv Iso kinj ke pe lunaa.

¹³ Ma mayamaya i mayasi-tayi ma taa na i na, si waatu wei alv puki Iso sevu na i selamayi to, i caya nyuvu kpete na? ¹⁴ Antulinya taa cane mayamaya se, ye apalv yelayona nyooasi kotayalasi, feele sasoale ke. ¹⁵ Ama ye alv nyooasi tayalona mpv, isante sasoale nte. Tampana yaa pe ha paa alv wei ke nyooasi kotayalasi ke si si takayi-i isu tekente. ¹⁶ Ama ye noyalv tasayi tane inayi kpeesanav puntu i nyi si, paa ta, paa Iso seelaa kpeka, ta feina lakasi nasali tooyo ta Iso sevu wule na pe ta kena sane.

Ta Caa sam toovuvu

(Matiyee 26:26-29; Malaki 14:22-25; Luku 22:15-20)

¹⁷ Tov, nti ma nawa na ma caa ma yayoti-ti to, pe ta muna ma sa-meye paa paco se. Pe taya pulv, ma kotunj wei i kotiyi to, ye pe taya isayatu, u sosoayi-meye kupantu nateli. ¹⁸ Kancaalaya nyantu ile, pa heela-m ke si i kotiyi to, ma kotuyu faya kpeka kpeka ke, na u caa tama. Ue ma tisa-tayi isu ma ta tisi. ¹⁹ Ye fayasuyi i we ma heku taa kolv, ku wee na paco pa nyi ma taa mpa pa ke kopama na tampana to. ²⁰ I kotuyu to, pe taya Taca tayanaya ke i taki. ²¹ Pe we mrvy kupam mee, i cakuyv nyanaya tee takpem to paa wei i huliyina i mayamaya tayanaya ke. Nyooasi na tohna lelaa ke kuvu na solvm naa kuvu lelaa. ²² I ka taki na i nyooaki ma teesi nsi si taa tooyo i feina yaa we? Yaa Iso seelaa kpekale ke i nyonayi yem? Na mpa pele pa feina pulv tooyle i caa feele tooyo na? Yaa i caa ma heeli-me suwe? Pe nayosona ma sa-me? Paa paco ma kaa sa-me se.

²³ Pe taya pulv too, tamnaa mpa Taca tasa-m na ma caa ma heeli-me tooyle si, ahoon na a taa pa yelaa na pa kpa Taca Yesu ini tooyo i kraya potopoto. ²⁴ I see Iso ke i na tamle na i te ilena i faya-i na i to si: Ine i kena ma tonvuvu nku pe ha ma too to, mrvy i ka laki na i tooyai ma too. ²⁵ Pa tema tooyo ke mpv ilena i kraya kopv na i to si: Kopv ine i kena Iso noyo pelevu kofam yoo, na ma calvm hulona pe tampana. Paa waatu wei ke i nyooaki i nyooaki mpv na i tooayona ma too yoo. ²⁶ Kupam ye i wee na i taki potopoto ine na i nyooaki kopv ineye mpv, i heeliyi Taca sam tam, halona ile i koo i malv.

²⁷ Pe too ke ye noyalv wee na i taki Taca potopoto na i nyooaki i kopv payele i ta nayosona si i tooyo na i nyoo puntu i nyi si Taca tonvuvu na i calvm pe tam we i nyuvu taa ke. ²⁸ Pe wee si paa wei i paco i tayi i mayamaya na i na na paco i tooyo potopoto ine na i nyoo kopv ine. ²⁹ Pe taya pulv too, ye wei i taki potopoto na i nyooaki kopv ke yem too na i ta cekona si pe ke Taca tonvuvu, i kohna i mayamaya i nyuvu taa ke tam ke i tooyo na i nyoo mpi pe taa ke. ³⁰ Isento ini i mayamaya i lapv too ke ma taa payale ke kotontona na acamaa na yelaa kupin sapa. ³¹ Ye ta mayamaya ta paoayona ta tayi tamnaa na paco ile, te kpee ta tayi tam nti Iso ka houna-tv to te taa ke. ³² Ama Taca ile i hukona-tooyo na i honj ta njkranj ke si pe taa koo na pe kaa ta na antulinya ke kratete kolomtlee.

³³ Pe too ile ma taapalaa waatu wei i kotiyi si i taki Taca tayanaya to i tanj tama. ³⁴ Ye nyooasi i pu wei puntu i tooyo i tayaya, na pe taa koo na ma kotunj too Iso koo i nana-meye natelayi lapv. Nti nti pe kaasaa to ma koma na ma koo ile ma teesi tooyle tayanvuvu.

12

Mpi mpi pe lapv saaki yelaa to

1 Pənentε tđ paasəna mpi mpi İso Feesuɣu Naŋŋtu yeki na pđ saa yəlaa tɔ pə tɔm ɔle.
 Ma taapalaa ma caa kė sɪ mpi mpi pə saakuyɔ yəlaa tɔ ı nyɪ tampana nna a tɔɔ pə saa mpɔ
 tɔ. 2 ı nyəma teu sɪ ı ka kev ma ta nyɪ isənaa tɔ tɪŋ wei u yɔɔtəyɪ natəlɪ tɔ ı tɔm taa kė pə hana
 mə ıse na cɔyɔluyɔ feɪ. 3 Pə tɔɔ maɣamaɣa ke ma caa sɪ ı nyɪ na ı te mə taa sɪ yɔlɔ nɔɣɔl ı feɪ wei
 İso Feesuɣu tiikiyɪ na pɔntɔ luna pə waalɪ na ı tɔ sɪ Yesu kė mpusi tɔ. Na ye Feesuɣu Naŋŋtu u
 tiikiyɪ wei pɔntɔ kaa pəsi na ı tɔləyɪ na ı yeki sɪ Yesu kɛle Tacaa.

4 Mpi mpi pə saaki yəlaa ke İso mpaav taa tɔ pə we ŋka ŋka kė. Ama İso Feesuɣu kolɔmuyɔ
 ŋku ku yekina na pə saaki yəlaa. 5 Təma lapɔ we fakasɪ fakasɪ. Ama Tacaa kolɔm ınyɪ ı təma ke
 pa laki. 6 Kolapəm we ŋka ŋka, ɔle İso kolɔm ınyɪ ı tɔyɔna pa tənaya kolapəmnaa mpɛ pa təna.
 7 İso Feesuɣu hɔlɔyɪ paa wei ı kin kė sɪ ku wee na ku yeki na pɔlɔ lapɔ saa pɔntɔ ɔlena pa təna
 pə hiki kupantu ke pə taa. 8 İso Feesuɣu haa nɔɣɔl ɔleye ləmayasε tɔm yɔɔtaya. Na Feesuɣu
 kolɔmuyɔ ŋku ku ha nɔɣɔl ɔle tɔtɔ sɪ ı yɔɔtəyɔna nyəm. 9 İso Feesuɣu kolɔmuyɔ kɔnε ku yekina
 na nɔɣɔl nɔa tisiyɪ İso tɔɔ kė yɪŋ ke teu. Na kɔ haa nɔɣɔl ɔleye kɔtəntɔnaa waasɔyɔ pəsuyɔ.
 10 İso Feesuɣu yeki na nɔɣɔl nɔa laki piti təma, na ku tɔyɔ nɔɣɔl ɔle sɪ ı kraaləyɪ İso koheelitɔ,
 na ku yeki na nɔɣɔl nɔa nyəŋ na ı fayasəyɪ ɔlɔɣaa nyəntɔ na İso Feesuɣu nyəntɔ. Ku yeki na
 nɔɣɔl ɔle ı yɔɔtəyɔna tɔmnaa mpa nɔɣɔl u nukɪ tɔ, na ku yeki na nɔɣɔl nɔa cεkəyɔna-tɪ na ı
 telasəyɪ. 11 İso Feesuɣu kolɔmuyɔ kɔnε ku taa ku tike ku lakəna pə tənaya mpɔ. Ku yeki na paa
 mpi mpi pə lapɔ saa paa wei kė ŋka ŋka ısu ku nəkaa tɔyɔ.

Tənyɔ pilimile kolɔmtəle

12 Tampana tɔɔ Kilisiti weε kė ısu yɔlɔ tənyɔ pilimile weu na kɔ wena nɔəhεε na niŋ na
 ŋkraŋŋ na ıse na pə tənaya mpɔ tɔ. Tənyɔ weu tɔ paa ku tɔɔ ku wena ŋpɔyɔ waanɪ waanɪ tɔ
 pə təna pə kɔrenta kolɔm kė sɪ tənyɔ. 13 Mpɔ tɔtɔyɔ na ta təna, paa tə kė Yuta nyəma yaa tə ta
 ke Yuta nyəma, paa tə kė yomaa yaa kasayampiya, İso Feesuɣu kolɔmuyɔ ŋkuyɔ pa sənə-tɔyɔ
 İso lɔm sɪ tɔ kɔrentɪ ısu yɔlɔ tənyɔ pilimile weu tɔ, na İso Feesuɣu kolɔmuyɔ ŋku ku lɔm ke tɔ
 nyɔəki teu ke tɔ təna.

14 Yɔlɔ təntɔyɔ pilimile weu tɔ pə taya nɔəhεε tike yaa niŋ yaa ŋkraŋŋ yaa ıse tike wenna.
 Ama pə tənaya mpɔ pə wenna ku tɔɔ. 15 Nɔəhəle ka pəsi na tɔ tɔ sɪ: Ma ta ke niŋ tɔ, ma ta ke
 tənyɔ? Paa tu yɔɔta mpɔ pu ləsi-tɛye tənyɔ tɔɔ? 16 Nkraŋŋuyɔ kɔ pəsi na kɔ tɔ sɪ: Ma ta ke ısəle
 tɔ ma ta ke tənyɔ? Paa ku tu yɔɔta mpɔ pu ləsi-kuyɔ tənyɔ tɔɔ? 17 Na pə weu mpɔ tɔ, ye ısəle
 tike təkɔŋ wenna yɔlɔ tənyɔ təna tɔɔ, pepeye yɔlɔ kɔ nuna tɔm? Na ye ŋkraŋŋuyɔ tike wenna,
 pepeye yɔlɔ kɔ nuna sɔŋ? 18 Tampana tɔɔ İso nəka ısəna tɔ ŋpɔyɔ ı lapa, ı tu yɔlɔ tənyɔ tɔɔ kė
 paa mpiyɪ waanɪ waanɪ. 19 Ye kolɔməm ka wenna yɔlɔ tənyɔ təna ɔle pə taa kė yɔlɔtənyɔ ntε.
 20 Ama yɔlɔtənyɔ na weu tɔ ku wena nɔəhεε na niŋ na ŋkraŋŋ na ıse na pə tənaya ŋpɔyɔ.

21 Pə tɔɔ kė ıse nɔa kaa pəsi na ı tɔ niŋ sɪ ye ɔle ı feɪ pə lɔ ısəna? Na nyɔyɔ nɔa kaa pəsi na ku
 tɔ nɔəhεε sɪ ye ɔle a feɪ pə lɔ ısəna? 22 Pə feɪ ŋpɔyɔ paa pəɔ, mpi mpi pə kė taaləm nyəm ke
 yɔlɔ tənyɔ taa tɔ mpəyəle weesuɣu. 23 Mpi tə nyənəyɪ ŋpɔyɔ taaləm tɔ mpəyɪ tə məla na tɔ
 seena na pə kəlɪ lempənaa. Na pə kaasa lempi, pəle pə yau we fele, pəleye pa kələyɪ ŋmesəyɔ
 təkulakula, 24 na pə kəlɪ tɔ tənyɔ tɔ lempənaa mpi pu mɔnaa sɪ tə la mpɔ tɔ. İso lapa yɔlɔ tənyɔ
 ke ŋpɔyɔ sɪ lempi ı takəyɪ lempi waalɪ. 25 Pə tɔɔ kė fayasəyɔ feɪ yɔlɔ tənyɔ tɔɔ. Ama pə təna mpi
 pə we tənyɔ tɔ tɔ pu nəyəsəyɪ təma tɔɔ kė tam kė. 26 Ye yɔlɔ tənyɔ tɔ lempi saləməyɪ, pə təna
 pə saləməyɔna, na ye pa sama yɔlɔ tənyɔ tɔ lempi, pə təna pə samto kė.

27 Mə təna ı kė Kilisiti tənyɔ kė, na paa mə taa wei ı kė Kilisiti tənyɔ kɔnε ku tɔɔ pɔlɔyɔ kė.
 28 Pə tɔɔ kė İso kra tillaa ke Yesu seelaa kpekəle taa kė kancalaya, pə waalɪ kė İso kuyɔyɔtɔtɔ
 teləsəlaa, pəle pa waalɪ kė seyesəlaa, pə waalɪ kė ı kra piti təma lataa, na kɔtəntɔnaa waasəlaa,
 na İleaa tentaa, na nyɔyɔ nyəma, na mpa tɔmnaa mpa nɔyɔl ı nukɪ tɔ pa yɔɔtəyɔ saawa tɔ.
 29 Pa təna pa ta ke tillaa se, pəyεle pa təna pa ta ke İso kuyɔyɔtɔtɔ teləsəlaa yaa seyesəlaa. Pa təna
 paa pəsəyɪ piti təma lapɔ. 30 Pə taya pa təna pa waasəyɔna kɔtəntɔnaa, pəyεle pə taya pa təna pa
 yɔɔtəyɔna na tɔmnaa mpa nɔyɔl u nukɪ tɔ, yaa tɔmnaa mpɛ pa teləsəyɔ. 31 Ye ı nyuləyɪ sɪ pɔlɔ
 lapɔ ı saa-mε, ı nyulɪ mpi pə kəla nyɔyɔ tɔ.

Maa hɔlɪ-mεye pənentεye mpaav ŋku ku kəla ı təna tɔ.

13

Təma sɔəlyɔ tɔm

1 Paa ma yɔɔtəyɪ yəlaa nsəma na ısətəa tillaa nsəma tɔtɔ, ye maa sɔəlyɪ yəlaa ma yɔɔtaya
 təna we yem kė ısu suule wiikuyɔ tɔ yaa kankonte wiikuyɔ tɔ. 2 Paa pə weε sɪ İso koheelitɔ
 kraaləyɔ saana-m, yaa paa maa nyɪ pə təna na mə cəkəna kɔŋmesəm təna, yaa paa maa tisa İso
 tɔɔ kė ma yɪŋ ke teu na mə yɔɔtəyɔna pɔəŋ sɪ ı kɔpəsi na ı layasɪ, na ı kɔpəsəyɪ na ı layasəyɪ, na
 maa sɔəlyɪ yəlaa, ma we yem kė. 3 Paa ma apititɔ tənaya maa kraɣa na mə tala kɔnyɔntɔnaa,
 yaa paa ma tənyɔ maɣamaɣa ke ma lapa awusa sɪ ye pa wəki kəko pa wə, ye maa sɔəlyɪ yəlaa
 pə tənaya mpɔ yem kė.

⁴ Soolvuo í wee isayakonyulvuo fei, ti hóm fei, isəcau fei. ⁵ Ye soolvuo í wee feele fei nyəntu natəli tu kəŋ, ye soolvuo í wee yulu u pəkəxi i nyuvu nyəntu tike. Soolvuo í wee pááná muvu fei, soolvuo í wee té ku tisiyi si maa ná maa ná pá wee. ⁶ Soolvuo í wee ku caa ku nu kawalaya taj. Ama tampana taj ke ku caaki. ⁷ Ye soolvuo wee cutuvu fei paa mpi pə taa. Ye soolvuo we paa mpi pə taa naani na teelvuo na suulu pə wee ké.

⁸ Soolvuo təm ka weena tam tō, Isə kəheelitu kpaalvuo ká si tənaya. Wei pə saawa na í yəətəyənə təmnaa mpa nəvəlu u nuku to pu te na pá té. Nyəm ká te na pá saali yem. ⁹ Pə tayə pulv tō, mpi mpi tə nyəmá to titite ké, na Isə kəheelitu nti tə kpaaləxi to tələ tə sekəxi ké. ¹⁰ Ama pə koma na mpi pə tewa təkpataa to pə koo, mpi mpi pə sekaa to pə saaləxi yem ké.

¹¹ Maa ké pəyaya to ma yəətaya na ma hūwee na ma kumayasəm pəcenəyom ké. Ama ma ise koma na á nyaali to ma lə pəcenəyom təna. ¹² Kayana tə naa ké isi pa naakvuo pulv ɬeemvuo təcantəlaa ke tij taa tō. Ama tu te na tó ná təkəlekele. Kayana mpi mpi ma nyəmá to titite ké. Ama maa te na má nyi pə təna təpəpai isi Isə nyəma-m to.

¹³ Pənente pə yelina yaasinaa panə pa tooso ɬe, naani na teelvuo na soolvuo. Ama soolvuo nté pa tooso taa acepa.

14

Mpi mpi pə lapv saaki yəlaa tə pə təm tōtō

¹ Ye mpv ɬe í niina ise ke soolvuo təm. I nyuli teu si pulv lapv í saa-meye Isə mpaav taa tōtō, ɬe pə kələna Isə kəheelitu kpaalvuo. ² Wei i yəətəxi təmnaa mpa nəvəlu u nuku to pə tayə yəlaa ke i yəətəyənə, ama Isə ké. Pə tayə pulv, í na i yəətəyənə na i təm nəvəlu u nu i təm to se. Tampana nna a ka pama to anəxi i kuliyina Isə Feesuyi toj. ³ Ama wei i kpaaləxi Isə kəheelitu to i ɬaki ké na yəlaa nyəkəki toj ke Isəsele mpaav taa. I kraasəxi pa apalətu na í heesəxi pa laŋa ké. ⁴ Ama wei ɬe i yəətəxi təmnaa mpa nəvəlu u nuku to i təxi i səsəxi toj, na wei ɬe i kpaaləxi Isə kəheelitu to Yesu seelaa kpekəle tənaya i səsəxi toj.

⁵ Ma soala teu si mə tənə i yəətəxi təmnaa mpa nəvəlu u nuku to. Ama ma kəla nyulvuo ke teu si Isə kəheelitu kpaalvuo í saa-me. Pəpətu fei, wei i kpaaləxi Isə kəheelitu to i waasəxi na pá kəli wei i yəətəxi təmnaa mpa nəvəlu u nuku to. Ama ye nəvəlu wee na í ká pəsi na í teləsi na Yesu seelaa səsəxi toj pə paasi. ⁶ Ma taapalaa ma pəsəxi-me si ye ma kəma mə te na má yəətəyənə-meye təmnaa mpa nəvəlu u nuku to nti tə taa kəle ma waasa-me ɬe? Ma ta waasi-meye natəli tə taa ké paa pəcə pəcə. Ama ye ma kəma na má heela-meye təm kəŋmesətu natəli, yaa nyəm təm natəli, yaa Isə kəheelitu natəli, yaa seyeəyvu, ɬe teu nté.

⁷ Tə kəsəna paale wuntu na tə ná. Ye pa hūləxi həlaya yaa pa maki saŋku, na pə hūlvuo na pə maru ta təj, isənaya paa cekəna si tənəye həlaya hūlvu hūləxi na saŋku matv maki? ⁸ Tutuyi hūlvu í ta yaya apalv tutuyi, isənaya yulv ká nyənə si i tayənəxi i təxi yoou tō? ⁹ Mpv tətəy pə wee, isənaya yulv ká pəsi na í cekəna təm nti lelv yəətəxi to, ye təm nti nəvəlu u nuku təy i yəətəyənə i təm nti? Ye mpv yəətəlv ɬə i təm ke yem ké. ¹⁰ Antulinya taa cəne nsəma təwəyaa, na a taa kulvmtəle fei nte tə ta ke təm to. ¹¹ Paa na mpv ye wei i yəətəyənə-m na maa nuku i təm, tə nyənəxi təma na ise ké. ¹² Mpv to isi í səpv nyuvu si Isə Feesuyi í yele na pulv lapv saa-me to, í pəkəxi si pə saa-meye teu. Ama pá kələna mpi pu səsəxi Yesu seelaa ke toj to.

¹³ Pə tō ké wei i yəətəxi təmnaa mpa nəvəlu u nuku to, pəntv í sələmi Isə na í hiki təm nti tə teləyvu nyəm tōtō. ¹⁴ Pə tayə pulv, ye ma sələməyənə təmnaa mpa nəvəlu u nuku to, ma taa ké pə sələməxi yem na ma ləmayasəle náa caya kpete. ¹⁵ Ye mpv isənaya maa la? Maa sələmi hatuu ma taa ké, na má sələməna ma ləmayasəle tōtō. Ye yontu ma yoo ma taa, na má yoonə ma ləmayasəle tōtō. ¹⁶ Mpv pə wee mee, ye hatuu nyá taa tike ke n see Isə ké í na təmlə, isənaya wei i wee samaa taa ké yem na í tə cekəna to i ká nyənə timpv ɬe í ká to si: Ami, təy nyá seetv tənə tə taa? I kaa pəsi na í nyi nti n yəətəxi to. ¹⁷ Paa na nyá Isə seevu si na í təmlə tewa tewa to, lelv ná ta waa pulvuo pə taa.

¹⁸ Ma sama Isə, mpi to ma yəətəxi təmnaa mpa nəvəlu u nuku to na pə kəli mə tənə təpai. ¹⁹ Ama isi Yesu seelaa seekvuo təcəyəcəxi to pə kəla-m teu si má yəətəxi təm pee kakpasv tike nti paa nu teu na pə kuliyi lelaa ise to, na mpi maa hutiyi təməj təməj na təmnaa mpa nəvəlu u nuku to pa taa tō.

²⁰ Ma taapalaa, ye í hūvki hūwee, í yele pəce nyənə. Ama ye isayətv təm taa ɬe, í ɬaki isi piya nsi si ta nyi isayətv lapv to. Ama í weena səsəhūwee ke mə hūwee taa. ²¹ Isə Təm taa pa ŋmaawa si:

Tacaa təma si maa yəətəna piitim pənəye.

Maa yele na yəlaa kra i nyəma

yəətəna-we na pəle pa te taa.

Kra i nyəma ká yəətəna-we.

Paa na mpv to ma yəlaa kaa nuna-m.

22 Pə tōō ké tōmnaa mpa nəxəlv u nukl tə pə yəxətəy pə saakəy yəlv na í yəxətəy tə, í yəxətəy ké sɪ pə hólí mpa pa ta ke lso seelaa təy pəlvəy. Ama mpa pa ké lso seelaa tə pɪ hólíyí pəleɣe mpu. Na lso kəheelitə kpaaləy saav ná hólíyí lso seelaa kíŋ ke pəlvəy. Ama mpa pa ta ke lso seelaa tə pɪ hólíyí pəleɣe mpu.

23 Ye Yesu seelaa kpekəle təna í kotaa na pá təna pá sɔv tōmnaa mpa nəxəlv u nukl təy yəxətəy, na mpa pa ta cekəna yaa mpa pa ta ke lso seelaa tə pá mayana-me, pa kaa yaa-meɣe kpaŋtənaa? 24 Ama ye lso kəheelitə ke mə təna í kpaaləy, na wei í taa ké lso seelə yaa yəlv wei í ta cekəna pəlv tə í sɔv, tə təna nti í nukl mpu tə tɪ yele na pá kuli í waalí na í ná sɪ isəyətə ke í laki. 25 Na pɪ kuli í taa hɔwee tōō təkəlekele na í hənti lso tɛe na í se-e na í tɔŋ sɪ tampana lso we pane pa heku.

Liyituɣu kaa wee Yesu seelaa kpekəle taa

26 Pənentə ma taapalaa suweɣe tɪ yətəti na tó su yee? Í kotiyi lso seelə tə, nəxəlv ná wəna yontu, nəxəlv ɪleɣe seɣesəyɔv, nəxəlv ɪleɣe tōm kəŋmesətv natəli nəxəlv ɪleɣe tōmnaa mpa nəxəlv u nukl tə tə yəxətəy, na nəxəlv ɪleɣe tə teləsəy nɣəm. Tōō pə tənəy mpu pə wee ké sɪ pá səna Yesu seelaa kpekəle na tó polo ləlv. 27 Ye pa yəxətəy tōmnaa mpa nəxəlv u nukl təy, yəlaa naale yaa tooso í yəxətəy na pá kaasəy təma, pa taa tɛe mpu. Na nəxəlv náá teləsəy-ti. 28 Ye nəxəlv fei sɪ í ká pəsi na í teləsi pə hɔwee ɪle yəxətəlaa mpe pa taa nəxəlv í taa yəxətəna nəyɔ səsəy ke samaa taa. Ama í yəxətəy í taa na pá wee í na lso pa naale pa tōm. 29 Ye lso kəyəxətətv teləsəlaa ɪle, yəlaa naale yaa tooso í yəxətəy na pá kaasa mpa, pəle pa mayasəy tɛu ke nti yəxətəlaa yəxətəy tə na pá ná. 30 Ama ye yəlv nəxəlv we samaa taa təna na lso hula-í tōm kəŋmesətv natəli, wei í ka yəxətəy tə ɪle í su na pəcō. 31 Í pəsəy na í kpaali lso kəheelitə ke mə tənəy kəlv kəlv, ɪlena pá kuliɣi yəlaa ɪse na pá ha-weɣe apəlv. 32 lso kəyəxətətv teləsəlaa mpe, pá nyi pa tɪ kpaŋ ke pə taa. 33 Mpi tə, hɛsəy ke lso kəŋna pə təy lityuɣu.

Yesu seelaa kpeka təna taa rəpəy pə wee. 34 Ye Yesu seelaa í kotaa, alaa nəsɪ taa í taa lu feŋ. Pa feina mpa sɪ pá yəxətəy. Kəsətv yəxətə mpu sɪ alaa ká pasa pa təy. 35 Ama ye pa caa natəly pəsəy, pá kpema təyay ɪle paa pəsɪ pa paalaa. Yesu seelaa í kotaa, pə ta mɔna alaa í yəxətə.

36 Pə lapa mpu tə mə kíŋ ke lso tōm ka lunaa ké yee? Yaa mə tike í nuna-ti? 37 Ye nəxəlv hɔv sɪ í ke lso kəyəxətətv teləsəlv, yaa inəy lso mpaav taa pəlv lapv saawa, pəntə í nyi tɛu sɪ, nti ma ŋmaa-me tə Taca kəsətv ké. 38 Ama wei í ta nyi mpu, pá taa nyəni-í sɪ pəlv.

39 Pə tōō ɪle ma taapalaa í ká nyiləy lso kəheelitə kpaaləy ké, ɪle í taa kisi tōmnaa mpa nəxəlv u nukl tə pə yəxətəy tətə. 40 Pə təna mpi í laki tə í la isu pə nəyəsənaa tə, í taa la yem yem.

15

Kilisiti səm na í fem pə təm

1 Ma taapalaa, ma səla tɛu sɪ pənentə má tōsɪ-meɣe Laapaali Kəpəŋ wei maa kpaala-me tə, wei í nuwa na í tɛmna-í mə taa ké tɛu təkpataa tə. 2 Laapaali Kəpəŋ inɪ í tōō ké pə yapa mə nyəy, ye í təkə-í tɛu isɪ maa seɣesəy-meɣe-í tə. Ye pə təy mpu í tɛm mə taa tə yem tōō ké.

3 Seɣesəy səsəy ŋku pa seɣsa má na maa seɣesɪ-meɣe-kv təyale sɪ: Kilisiti səpa tá isəyətə tō isɪ lso tōm taa yəxətə tə. 4 Pa pima-í ɪlena kuyɛŋ tooso wule í fe, na lso tōm taa ka yəxətə rəpəy. 5 Rəpəy í lu Piyee tōō, pə waalí ké í lu tillaa naanəwa na naale tōō. 6 Pə waalí waalí ké í lu í falaa mpa pa nyəy kəla nasəle na nunəwa (500) tə pa tōō ké nəy kəlv məyay. Pa taa ləlaa wəna pa ɪse, ama ləlaa ná səpa. 7 Pə waalí ké í lu Saaki tōō, Saaki tōō luw waalí ké í lu tillaa təna tōō.

8 Í lu rəpəy pa təna pa tōō na pá tɛ, ɪlena í lu ma wei ma we isɪ yəlv wei pə həlvsa kəhəlvsv tə ma tōō tətə. 9 Tillaa taa səkpele nté má, na ma ta tɪ nəyəsəna pá yaa-m tillu. Mpi tə, má naasayana lso seelaa kpeka. 10 Ama lso pəleɣe tōō ɪle, ma ké mpi ma ké ɪsəntə tə. Na pəleɣe nna lso lapa-m mpu tə, a ta saalí yem. Ama a tōō ma lapa təmlə na pá kəli tillaa ləmpa təna. Tampana pə təy ma təŋ taa ké ma lapənaa. Ama lso pəleɣe nna í hula-m tə a tōō ké. 11 Pə tōō ké paa ma coləy pɪ lunaa yaa pəle pa colə, tá waaso inəyale, na nti í mɔna təyale.

Tá səm na tá fem pə təm

12 Isənəy pə wee na mə taa ləlaa təŋ sɪ sətəa kaa tɛ na pá fe? Pəyale Kilisiti fem na səm taa tə pə waasv ke tə wee na tó laki. 13 Ye tampana sətəa kaa tɛ na pá fe ɪle pə wee sɪ Kilisiti ná tá fe nté. 14 Na ye tampana Kilisiti taa fe ntə, tá waaso taa feina nyəy tətəlv, na í taa nyi nti í ká lana naani tə. 15 Ye tampana sɪ sətəa kaa tɛ na pá fe, pɪ kula tá waalí ké. Mpi tə, pə we isɪ tə tə lso ké təm nté. Pə təy pəlv tōō, tá yəxətəna na tá nəsɪ sɪ lso feesa Kilisiti pəyale yem. 16 Mpi tə, ye sətəa í taa təŋ sɪ pa fe, Kilisiti ná taa fe mpu. 17 Na ye Kilisiti í taa fe ntə, í tɛm rəpəy mə taa tə pə puyusa-meɣe, na í ləpa mə isəyətə taa tətəy. 18 Na pə wee tətə sɪ mpa pa tɛma pa taa na Kilisiti haləna pa səm tə pa ləpa. 19 Ye tə wəv na tá ɪse ke ɪsəntə tə pə tōō tike ke tə tɛləy Kilisiti kíŋ ɪle yəlaa təna taa tayale asəlv nyəma mayaməyay.

²⁰ Ama tampana tɔɔ Kilisiti femaya si pɔ́ hólí tɔ́kpataa si mpa pa sɛpa tɔ́ paa te na pá fe mpu tɔ́. ²¹ Pɔ́ taɣa pulu tɔɔ, yulɔ lɛlu konna sɛm, na lɛlu náá kɔna tɔ́tɔ́yɔ sɛtaa feesuyu tɔ́m. ²² Yɛlaa tɛna na Atam pa kpɛntaa kɛ́, pɔ́ tɔɔ kɛ́ pa sɛki. Ama pá na Kilisiti pa kpɛntaa tɔ́yɔ pa tɛna paa te na pá kulí. ²³ Ama paa wei na í loonɔ́a kɛ́. Kilisiti kɛ́ pa taalɛna feesuyu kɛ́ pa tɛna pa taa, na kuyanɔ́ku í ká kɔɔ tɔ́yɔ pa tɛna mpa í ti tɔ́ pɛle paa fe. ²⁴ Pɔ́ waali ile pɔ́ kɔ́ɔn tɛm nté. Pɔ́ taɣa pulu, Kilisiti ká wakəlí kawulási tɛna, í ká lɛsí pɛsɔ́yɔ tɛna na í yaki toma sɔ́sɔ́na tɛna na í mɔ́ɔ́na kawulaya na í cɛla Tacaa Isɔ́. ²⁵ Pɔ́ taɣa pulu, pɔ́ wee si Kilisiti ká tɔ́ki kawulaya kɛ́ n̄pɔ́yɔ́ halɛna Isɔ́ tɛ kolontunaa tɛnaya kɛ́lɔ́yɔ na í mɔ́ɔ́na-weye Kilisiti tɛe. ²⁶ Kantəkaya kolontu wei paa wakəlí tɔ́yɔle sɛm. ²⁷ M̄pɔ́yɔ́ mɛe, Isɔ́ Tɔ́m taa yɔ́yɔ́taa si: Isɔ́ mɔ́ɔ́na pɔ́ tɛnaya Kilisiti tɛe. Na pa yɔ́yɔ́tɔ́yɔ mpu si pɔ́ tɛna tɔ́, pɔ́ hólíyí tɛkelekele si pa ta kpɛɔ́na Isɔ́ wei í tɔ́ pɔ́ tɛnaya Kilisiti tɛe tɔ́. ²⁸ Pɔ́ tɛna pɔ́ kɔ́ɔn pɔ́ mɔ́li Kilisiti tɛe ilena Kilisiti mayamaya wei í kɛ́ pɔ́yalu tɔ́ í mɔ́li Isɔ́ wei í mɔ́ɔ́na pɔ́ tɛnaya í tɛe tɔ́ ilé í tɛe. Ilena Isɔ́ tɔ́yɔ kawulaya tɔ́kpataa kɛ́ pɔ́ tɛna pɔ́ tɔɔ.

²⁹ Í mayási mpa pa yeki sí pá sɔ́ɔ-weye Isɔ́ lɔ́m kɛ́ sɛtaa lona tɔ́ na í na. Pa tɛelɔ́yí sí paa hiki weyele ile yee? Na ye tampana tɔɔ sí sɛtaa kaa fe, pepe tɔɔ kɛ́ pa yeki na pá sɔ́ɔ-weye Isɔ́ lɔ́m kɛ́ pa lona? ³⁰ Na tá, pepe mayamaya nyɔ́yɔ tɔɔ kɛ́ tɔ́ wu tá ti na tɔ́ we sɛm nyɔ́yɔ taa kɛ́ paa kuyanɔ́ku? ³¹ Ma taapalaa, paa kuyanɔ́ku mɛumɛv taa kɛ́ ma wee. Pɔ́ taɣa pulu tɔɔ kɛ́ ma heeliyi-mɛye mpu, ma m̄yulɔ́yɛna m̄ Yesu Kilisiti tɔ́ɔnyɔ́ kɛ́ teu kɛ́. ³² Ye atɛ cɛnɛ kawaaɣa nakəlí ka tɔɔ kɛ́ ma na taale wontu tɔ́ suu haɔ́ kɛ́ Ifeesu cɛnɛ ile pepeyele pɔ́ waasa-m? Ye sɛtaa kaa te na pá fe tɔ́ la isu yɛlaa yɔ́yɔ́tɔ́yɔ tɔ́ si: Tɔ́ tɔ́yɔ na tɔ́ nyɔ́ɔ kpakpaa, cɛle tu si tɔ́ pɔ́ tɔɔ.

³³ Í taa puɣusi m̄ tɔ́, taapalaa asayaa kɔ́ɔn kɛ́ yaasi isayav tɛekɔ́na. ³⁴ Í cɔ́ki m̄ taa kɛ́ teu kɛ́ isɛna mpi pɔ́ wee tɔ́ na í yele isayatu. M̄ taa lɛlaa ta nyí Isɔ́, í tɛe í fei feele.

Mpa paa fe tɔ́ pa weetu

³⁵ Ntanyí nyɔ́lɔ́ ná wee na í mayasɔ́yí sí isɛnaya sɛtaa ká te na pá fe ile yee? Na pa tɔ́nɔ́ɔ́ ká wee isɛnayaɛ? ³⁶ Kumɛlɛɔ́ nyá, í tuukuyi pulu pɔ́le kɛ́ atɛ tɔ́, pɔ́le nté tɔ́ saalɔ́yí tetu tɛe kɛ́ ilena hoolɛ náá nyɔ́. ³⁷ Pɔ́ taɣa pɔ́le kɛ́ yem kɛ́ í tuuki? Pɔ́ pɔ́sɔ́yí pɔ́ wee sí tɔ́yɔ́nɔ́yɔ pɔ́le yaa pulu kɔ́tutuuum paa mpi. N ka tuukaya tɔ́, pɔ́ fei isu kayana pɔ́ nyɔ́v isɛntɔ́ na pɔ́ we hatu tɔ́. ³⁸ Mpi Isɔ́ nɔ́kaa tɔ́ m̄pɔ́yí í lakí na pɔ́le nté tɔ́ nyɔ́, na í yeki na paa pɔ́le nte tɔ́ nyɔ́ isu tɔ́ wɛv tɔ́.

³⁹ Weesin nyɔ́m tɛna tɔ́nɔ́ɔ́ fei kulɔ́mɔ́ɔ́n, yɛlaa tɔ́nɔ́ɔ́ wɛna í mpa na wontu nyɔ́n ná wɛna ilé í mpa tɔ́. Sumasi tɔ́nɔ́ɔ́ wɛna í mpa kɛ́ na tiina tɔ́nɔ́ɔ́ náá wɛna ilé í mpa tɔ́.

⁴⁰ Isɔ́tɔ́nyɔ́ taa nyɔ́m weetu wee kɛ́ na atɛ nyɔ́m weetu náá wee, na isɔ́tɔ́nyɔ́ taa nyɔ́m weetu teu fayana atɛ nyɔ́m weetu teu. ⁴¹ Ilim wɛna pɔ́ mayamaya pɔ́ teu kɛ́, na isɔ́tɔ́ náá wɛna ilé í nyɔ́m, na isɔ́tɔ́lɔ́ɔ́si náá wɛna sɛle sí nyɔ́m na sí mpa, na isɔ́tɔ́lɔ́ɔ́si mayamaya teu tɛe tɛma.

⁴² Sɛtaa ká te na pá fe tɔ́ n̄pɔ́yɔ́ paa wee. Pa piɔ́nyɔ́ yulɔ́ tɔ́, í sɛpaya. Ama pu kɔɔ na yulɔ́ fe sɛm taa tɔ́ í tasɔ́yí sɛpɔ́. ⁴³ Pa piɔ́nyɔ́ yulɔ́ tɔ́ í fei teu se. Pɔ́yele í kɛ́ ícam kɛ́, ama pu kɔɔ na í fe sɛm taa tɔ́ í teu na í toma pɔ́ taka. ⁴⁴ Pa piɔ́nyɔ́ yulɔ́ tɔ́, tɔ́nyɔ́ kɔ́nɛye pa piɔ́. Ama pu kɔɔ na yulɔ́ fe sɛm taa tɔ́ tɔ́nyɔ́ n̄ku í ká luna tɔ́ kɛ́ n̄ku Feesuyu tɔ́ tɔ́yɔ. Pɔ́ taɣa pulu, tɔ́nyɔ́ kɔ́nɛ kɛ́ weetu wee kɛ́ na tɔ́nyɔ́ n̄ku Feesuyu tɔ́ tɔ́ kɔ́ wɛetu náá wee. ⁴⁵ Kupam kɛ́, Isɔ́ Tɔ́m taa yɔ́yɔ́tɔ́yɔ si: Kancaalaya yulɔ́ nté Atam na pɔ́ n̄ma-í tɔ́ pɔ́ tɔ́-í weesuyu kɛ́. Ama waali waali Atam ná kɛ́ Isɔ́ Feesuyu n̄ku kɛ́ haa weesuyu tɔ́yɔ. ⁴⁶ Pɔ́ taɣa wei Feesuyu tɔ́ tɔ́ iní í caalɛna luu. Ama tɔ́nyɔ́ kɔ́nɛye, pɔ́ waali kɛ́ wei Feesuyu tɔ́ tɔ́ í luwa. ⁴⁷ Atɛ tetu kɛ́ pa n̄mana kancaalaya Atam. Ama waali waali Atam ná luna isɛtaa kɛ́. ⁴⁸ Mpa pa kɛ́ tetu tɔɔ nyɔ́ma tɔ́ pa nɔ́yɛsɛna wei pa n̄mana tetu tɔ́yɔ, na mpa pa kɛ́ isɛtaa nyɔ́ma tɔ́ pa nɔ́yɛsɛna wei í luna isɛtaa tɔ́yɔ. ⁴⁹ Isu tɔ́ nɔ́yɛsɛnav yulɔ́ wei pa n̄mana tetu tɔ́, n̄pɔ́yɔ́ tu te na tɔ́ nɔ́yɛsɛna wei í luna isɛtaa tɔ́.

⁵⁰ Ma taapalaa nti ma yɔ́yɔ́tɔ́yɔ tɔ́yɔle si, yulɔ́ tɔ́nyɔ́ n̄ku pɔ́ n̄mawa na ku taa na calɛm tɔ́ ku pɔ́sɔ́yí na ku tɔ́yɔ Isɔ́ Kawulaya kɛ́ paa pɛɔ́. Pɔ́yele kusɔ́pɛm ná kaa pɛsi na pɔ́ caya tam na pɔ́ kaa si.

⁵¹ Natəlí tɔ́ wɛna na tɔ́ n̄mɛla, maa kulí-tí na í ná. Ntɔ́yɛle sí tá tɛna tɔ́ kaa sí. Ama tá tɛna pu te na pɔ́ layasi-tɔ́yɔ wɛtu kɛ́ ⁵² tɔ́m kulɔ́m tɔɔ kɛ́ kpakpaa isu isɛ cɛpɔ́lɔ́yɔ kɛ́ waatu wei paa hulí akantɛle sí pɔ́ tɛna pɔ́ sí su tɛnaya tɔ́. Pɔ́ taɣa pulu, pá kɔ́ma na pá hulí-te, sɛtaa feɔ́ kɛ́, pa kaa tasa sɛpɔ́, na pu layasi taɣa weetu kɛ́ kulayaso. ⁵³ Tampana tɔɔ n̄pɔ́yɔ́ mɛe, isu mpi pu cakí tam tɔ́ pɔ́ kɔ́yɔ́a mpi pɔ́ cakí tam tɔ́ na pɔ́ tɔ́ pɔ́ tɔɔ, na mpi pɔ́ sɛki tɔ́ isu pɔ́ kɔ́yɔ́a mpi pu sɛki tɔ́ na pɔ́ tɔ́ pɔ́ tɔɔ. ⁵⁴ Pɔ́ kɔ́ma na mpi pu cakí tam tɔ́ pɔ́ kɔ́yɔ́a mpi pɔ́ cakí tam tɔ́ na pɔ́ tɔ́ pɔ́ tɔɔ, na mpi pɔ́ sɛki tɔ́ pɔ́ kɔ́yɔ́a mpi pu sɛki tɔ́, ile nti pa n̄maa Isɔ́ Tɔ́m taa sí pa n̄n̄ta sɛm tɛnɔ́ɔ́nɔ́ɔ́ tɔ́ tɔ́ lapa tampana nté.

⁵⁵ Sɛm leye nyá akaitu wee?

Sɛm leye nyá toma wee sí n̄ kó?

⁵⁶ Isayatu haana sɛm kɛ́ toma sí pɔ́ ku, na kusɛsɛtɔ́ sɔ́sɔ́yɛna isayatu. ⁵⁷ Ama Isɔ́ fɔ́. Iní í yelina na Tacaa Yesu Kilisiti lakí na tɔ́ kɔ́lɔ́yí.

⁵⁸ Pɔ́ tɔɔ ile ma taapalaa kɔ́pama, í tɔ́ki m̄ tɔ́yí teu na pulu í taa ciyiti-mɛ. Paa kuyanɔ́ku í sɛsɛ ísɛle na Tacaa tɛmle lapɔ́. Pɔ́ taɣa pulu, í nyɔ́má sí m̄ na Tacaa í kpɛntaa na í lakí tɛmlɛ nte tɔ́ pɔ́ kaa saali yem.

16

Lelaa sɔnav tɔm

¹ Ma tasəyi-meyɛ lenti, ntəyɔle Iso yɔlaa mpa pa we Yosalem tɔ pa sɔnav tɔm. I la teitei isu maa keesuyɔ Kalati Yesu seelaa kpeka tɔ. ² Paa mə taa wei í ləsəyi liyitee ke cimaasi cimaasi na pə keesəna isəna mpi í hikaa tɔ na í sukəna a mpa. Ye ma kɔma má tala, pə taa weɛ sɪ í kɔna mə kɔhau mə kɔhau. ³ Má kɔma ma koo maa tili yɔlaa mpa í ká ləsi tɔ na má la-weyɛ takəlaya na pá krentəna mə kooɔɔ na pá pona Yosalem. ⁴ Na ye pə tu weɛ sɪ máa pona, paa su-m na má na-we tɔ polo.

Nti nti Pɔɔli ká la tɔ

⁵ Maa koo mə te te, ama Masetoni tetu taa ké maa təhna na pəcɔ́ má koo. Isu ma təhna Masetoni na pəcɔ́. ⁶ Ntanyɪ maa caya weɛ naaleɛ mə te. Pə ta tu səh tɔca, hilimate waatu təna maa weɛ, na má tu kɔma sɪ ma puki paa timpɪ, í ká sɔna-m ké na má polo. ⁷ Pə taya pɔlv, maa caa sɪ pə weɛ sɪ tɛu taa ké ma təhna na má na-meyɛ kɔnav. Ma taa weɛ sɪ ye Tacaa luyɪ í lapa, má talaa maa caya mə tɛyɛ weɛ naale.

⁸ Paa na mpɔ ma huv sɪ lfeesu taa cəneyɛ Pentakonta ká maɣana-m. ⁹ Pə taya pɔlv tɔɔ, paa na kolontunaa tɔɔ cəne tɔ, pə ha-m mpaav ke teu ké sɪ má la tɔmlɛ sɔsɔle.

¹⁰ Timotee í kɔma í tala, í mu-ɪ teu na í lanjle heɛ. Pə taya pɔlv, í laki Tacaa tɔmlɛ ke teu ké isu ma lakuyɔ tɔ. ¹¹ Nəyɔlv í taa kpeena-ɪ. I səna-ɪ na pə səna-ɪ í mpaav taa na lanjɔlvɔmlɛ na í məli ma cɔlv, má na tá taapalaa tə tanja-í ké.

¹² Ye tá taapalv Apɔlvɔsɪ tɔm ɪɛ, tam ké ma kaana-ɪ sɪ í na tá taapalaa lelaa pa koo mə te. Ama í luyɔ fɛi paa pəcɔ́ sɪ í koo nəɔnɔɔ. Ama í hika pə kuyaku í tɛh í koo.

Kantəkaya kɔtɔtɔv na seɛv

¹³ I feɪ na í tɔki Iso seɛv mpaav ke teu. I nyaya apalvɔ, í nyɔɔ toɪ. ¹⁴ Paa mpiyɪ í laki í la təma sɔlvuyɔ tɔɔ.

¹⁵ Ntəɪ í nyəmə Sətefanasi na í nyəma na? I nyəmə sɪ Akayi tetu taa mpe pa caaləna Iso seɛv muɔv, na pa lapa Iso yɔlaa paɣale ke kookalɪ. Ma taapalaa ma heeliyi-me sɪ, ¹⁶ yɔlaa isu mpe na pa təna mpa pá na-we pa isəle seɛna tɔmlɛ lapv tɔ, í təhəyi nti pa heeliyi-me tɔ.

¹⁷ Ma lanjle heɛna Sətefanasi na Fɔɔtunatusi na Akaiкуси pa kɔnte ké. Ye mu wenna ma kinj timpɪ í kaa í sɔna-m tɔ mpe pa kɔma ɪɛ pa səna-m yoo. ¹⁸ Pa kpaasa ma apalvɔv isu pa kpaasuyɔ mə nyəntv tɔ. Yɔlaa isu mpɔv pə taka ké pə mɔna í saɪ teu.

¹⁹ Asii tetu taa Yesu seelaa kpeka seɛ-me. Akilaasi na Pilisila na Iso seelaa mpa pa kotiyɪ pa təyaya tɔ pa ha-meyɛ Iso seelaa seɛtv kɔpantv. ²⁰ Ta taapalaa təna mpa pa we cəne tɔ pa seɛ-me. I seɛ təmaɣa teu na í lelɪ.

²¹ Pɔɔli má ma maɣamaɣa ma niɪ ke ma ɲmaana tɔm təne sɪ ma seɛ-me.

²² Ye wei ɪ caa Tacaa, mpusi í təhɪ-ɪ.

Malanata, Tacaa koo mpɔ.

²³ Tacaa Yesu í la-meyɛ pɛɛɛɛ.

²⁴ Yesu Kilisiti tɔm taa ma sɔla mə tənaya.

TAKĒLAȲA NAALE NYĒŅKA ŅKA PŌOLI NMAAWA

**KŌLENTĪ
NYĒMA TŌ
KŌTULŌTŌ**

TakēlaȲa kaŋe ka taa tē caalāȲəna nav sĭ PŌoli na Išo tēsēle nyĒma paa nukəna tēma. Pa tasa kēsuyŋ tətəȲo kucaŋj wei Išo sēlaa mpa pa ta ke Yuta nyĒma tŌ pa haaki sĭ pē waasi Yosalem Išo yəlaa kpekəle tŌ.

PŌoli tasəȲi Išo sēlaa ke apalbtŋ sĭ pā haaki. Mpi tŌ, Yesu nāā kē tonj tŋ kē na ĭ pəsĭ ĭ təȲi kunyŋntŋ sĭ tāā suv tonj. Ilena ĭ təkəna ĭ təȲi hŌlŷŋ sĭ ĭ ke Tillu, na ĭ yŋȲta isəna ĭ təmle ka tēsəna tŌ.

Išəna pə faȲa KŌlentĭ II takēlaȲa tŌ:

PŌoli na KŌlentĭ Išo yəlaa kpekəle pa fēi leleŋ, titite 1–7

Luyŋ kulŋmuyŋ hanav, titite 8–9

PŌoli hŌlŷŋ sĭ ĭ kē Tillu, titite 10–13

Sētv

¹ MaȲa PŌoli, Išo luyŋ larəna na mā la Yesu Kilisiti tillu. Mā na tā taapalv Timotee tē ŋmaakəna takēlaȲa kaŋe.

Išo sēlaa kpekəle nte tē wē KŌlentĭ tŌ tē nyĒma meȲe tē ŋmaa-ke. Na Išo yəlaa tēna mpa pa wē Akayĭ tētŋ tēna taa tŌ sĭ tē sēeki-me. ² Tacaā Išo na tā Səso Yesu Kilisiti pā la-meȲe pēleē na pā ha-meȲe alaafəȲa.

PŌoli sēeki Išo kē ĭ na təmle

³ Tə sa Išo tā Səso Yesu Kilisiti Caa. Inĭ ĭ kēna Caa wei ĭ kŋpantŋ tŌwə pə tu fēi tŌ. ĭ kē Išo wei ĭ səsəȲi-tuyŋ apalbtŋ ke pə tēna pə taa təȲo. ⁴ Inĭ ĭ səsəȲəna-tuyŋ apalbtŋ ke tā wahalanaa tēna taa sĭ tā maȲaməȲa tē səna mpa wahalanaa lelāa kaȲatəȲi mpu tŌ, na tē pona-wēȲe sənəv ŋku tē hika Išo kinj tŌ. ⁵ Pə taȲa pulv, tē təkuyŋ Kilisiti kunyŋntəȲole ke isəna mpiȲi səsəm tŌ, mpu tətəȲo Kilisiti səsəȲi-tuyŋ apalbtŋ ke səsəm tŌtŌ. ⁶ Tə təkĭ kunyŋj kē sĭ pē səsĭ-meȲe apalbtŋ na pē ya mē nyuvŋ tŌtŌ. Pə səsəȲi-tuyŋ apalbtŋ kē sĭ taa səsĭ-me na ĭ nyəŋ tonj na ĭ pəsĭ na ĭ təȲəna suulu ke kunyŋntəȲolēnaa mpa pa maȲaməȲa tā tŋna təȲov tŌ. ⁷ Tə wēna naani kē teu ke mē tŌ kē. Pə taȲa pulv tŌ, tē nyemā sĭ isu tā na-me tē kŋpenta kunyŋj təȲov tŌ, pu kŋpenti-tuyŋ apalbtŋ səsuyŋ tŌtŌ.

⁸ Ta taapalaa, tē caa sĭ ĭ nyĭ sĭ isəna mpi tē təȲo kunyŋj ke Asii tētŋ taa tŌ pu nu-tuyŋ səsəm na pē kəlĭ-tv pə tu fēi, haləna tē tēma tā taa sĭ tā təm tēmaȲa. ⁹ Pu caȲa-tuyŋ isu nəȲəlv təmna sĭ pā ku-tuyŋ kŋkuyŋ. Ama pə lapa ŋpŋȲŋ sĭ pē hŌlĭ-tv sĭ Išo wei ĭ feesiȲi sətāa tŌ ĭ paasi tē taa tŌ tā təȲi naani. ¹⁰ Waatv wei tu wē səm nəȲo tŌ təcŋmlaa ke mpu tŌ unĭ ĭ Ȳapəna-tv, na unĭ ĭ kā Ȳana-tv tŌtŌ. Tampana tē teeləȲi ŋpŋȲŋ teu sĭ ĭ kā tasa-tuyŋ Ȳapŋ tŌtŌ. ¹¹ Pə taȲa pulv tŌ, mē maȲaməȲa ĭ kā te-tv na mē sələməȲj. Na sələməȲj wei yəlaa samaa me ĭ sələməȲi ta tŌ tŌ, Išo kā mv-ĭ na ĭ la-tuyŋ kŋpantŋ tēne unĭ, na yəlaa Ȳayale sēē-ĭ ĭ na təmle ke tā tŌ.

PŌoli layasa mpi pə pəle ĭ ka tŌwə tŌ

¹² Mpi pə tŌ tē pəsəȲi na tē sa tā tĭ təȲole sĭ tē nyemā teu ke hatuu tā taanaa sĭ Išo yaasi kŋpantŋ na tampana nyəȲj ke tē təkāa na tē lana yəlaa taa, Ilena pē tu kələna mē kinj. Išo pēleē tiikayana-tv, pə taȲa Ȳulblayato natəlĭ. ¹³ Ntĭ ĭ kaləȲi tā takelasĭ taa na ĭ nukĭ tŌ ntəȲəle, pə taȲa natəlĭ tē kaasaa tŌtŌ se. Na ma huuĭ teu sĭ ĭ kā te na ĭ cəkəna təm tēne sĭ, ¹⁴ ĭ kā ȲəlŷəȲəna-tuyŋ Tacaā Yesu kŋyako wule kē na tā ȲəlŷəȲəna-me. Kayana ĭ tā cəkəna ŋpŋȲŋ teu se.

¹⁵ Maa wēna naani ke tēneēnĭ tē tŌ təȲo maa huwə sĭ maa caaləna mē tēȲe pote na ĭ hiki kŋpantŋ ke təm naale. ¹⁶ Pu wēē sĭ ye ma puki Masetoni ke maa heləna mē tē, na ye ma kŋma mēluyŋ ma tēȲna mē tē tŌtŌ. Na ĭ kā səna-m na ye ma puki Yuta pē taa la-m kate. ¹⁷ Waatv wei maa huwə mpaav ŋkv kŋ təm tŌ faawu ke ma lapa kŋlapv na? Saa wei ma cakĭ na ma su mpi ma tēȲəȲi na mā lakĭ tŌ yəlaa huwēē ke ma tēȲəȲi? Ye maa tēȲəȲa yəlaa huwēē nn na aai pu wēnna tētəmlē. ¹⁸ Išo tampana tŌ isəntŋ, ntĭ ma heela-me tŌ pə taȲa nn na aai pə tĭsuyŋ ke tētəmlē. ¹⁹ Išo PəȲəlv Yesu Kilisiti wei ĭ təm mā na Silaasi na Timotee tē heela-me tŌ ĭ ta ke nn na aai təm. Ama ĭ kē Išo tĭsuyŋ nn wei təȲo. ²⁰ Nn unĭ ĭ kē Išo kutĭsĭtu kē. Inĭ ĭ hulŷəȲəna sĭ Išo lakĭ kŋpantŋ tēna ntĭ ĭ ka tēma sĭ ĭ kā la tŌ. Pə tŌ kē tē tĭsiȲi sĭ: Ami, ke Yesu Kilisiti tŌ sĭ pē kŋvĭ Išo teeli. ²¹ Išo maȲaməȲa yekina na tā na-me tē nyəŋkĭ tonj ke Kilisiti mpaav taa, na unĭ ĭ faȲana-tv na tā mpaā. ²² Inĭ ĭ Ȳəsəna-tv na ĭ kŋvŋsŋm sĭ pē hŌlĭ sĭ tē kē ĭ nyĒma. Na ĭ su tā taanaa ke Feesuyŋ Nanjtv ke tŌlvma sĭ pē hŌlĭ-tv sĭ ĭ su-tuyŋ kŋpantŋna.

²³ Na Iso, mə waalı takuyv təw kə ma kisa Kolenti ke məloyv. Na ye ma tu looliyi kə, Iso í ku-m.
²⁴ Tu pəkəyi si tə caalı-me si í tən pəne na í ye le pəne. Pə taya pulv təw, tə nawa si í təkə Isəsəle mpaav ke teu. Ama tá luyv wəe kə si tə t-meyə ninj ke mə təmle taa na pə waasi-me.

2

¹ Pə təw kə ma towa ma taa si ma kaa kəw mə te, pəcə má taa kəw má tasa mə lanja wakəloyv.
² Pə taya pulv təw, ye ma wakəla mə lanja, awe ká heəsəna ma nyənte tətə? Ye pə taya mpa pa nyəna ma wakəlayi tə pa tike? ³ Pə təw kə maa nmaa-meyə mpv. Ma taa caa si ye ma kama na má tala mə te, mpa pə muna pá ha-m lanjhulmle tə pá məli-m lanjwakəlle hav. Ma nyemá teu si ye ma wəna lanjhulmle, mə təna təpai mə nyəna ná hulmaa tətəy. ⁴ Pəpətu fei, piti səsə na lanjwakəlle səsəle na isəlvəm pə taa kə ma nmaana-meyə takəlaya nke, na pə taya si má tayanu mə lanja wakəloyv. Ama si í nyi kə si ma səla-me pə tu fei.

Wei í wakəlaa tə í suulu hvlvvy

⁵ Wei í yelaa na piti kəw mə hekv tə pə taya ma lanje ke í wakəlaa, ama mə təna mə lanja ke í wakəlaa. Na paa pə ta tu kev mə təna, mə taa payəle lanja ke í wakəlaa. ⁶ Mə taa payəle tisa si pá há yolv ne í nkrənyv tə, pə mayaa kə. ⁷ Ama pəne te í cevi-í mpv, na í səsə-í apəlv, pəcə pə taa kəw na í lanje wakəli səsəm na í lə tóy. ⁸ Pə təw kə ma seyesəyi-me si í lana yaasinaa mpa paa hól-í si í səla-í tə. ⁹ Ma caakaya kə si má mayasi-me na má na mə waalı, si má luyv wə tam kə ma kvesesətv tənyv yaa mə luyv fei. Pə mayamaya pə nyvvy təw kə maa nmaa-me. ¹⁰ Ye nəyvl í pənta natəli na mu cevi-í ma mayamaya ma cevi-í tətəy. Pə taya pulv, ye yolv pənta natəli na má cevi-í isu ma cevu isəntə tə, mə təw kə ma lakí núpóyó Kilisiti isentaa, ¹¹ pəcə Sataní í taa kəw na í kəli-tv. Aní tə nyamá isəna í koləpvtv wəe tə.

Mpi pə pəkəla Pəalı ke Tvlvvasi tə

¹² Waatv wei ma tala Tvlvvasi si ma kpaaləyi Kilisiti təw Laapaalı Kəpañ tə, Tacaə təw ma mayanaa si mpaav wəe faa si má la təmle ke teu. ¹³ Paa na mpv tə, isu ma ta mayana tá taarpəlv Titv tə ma laakalı kula səsəm kə. Pə təw kə ma yela Tvlvvasi nyəma na má tē Masetoni.

Kəloyv nku Yesu Kilisiti yeki na tə hikiyi tə

¹⁴ Iso fəw, pə taya pulv təw, tá na Kilisiti tá krentvvy təw í tv-tvvy í akaitv loonja taa kə na í tēna-tvvy tam. Kəlvəm uní í mayamaya í yekina si tə la na pá nyi Kilisiti ke paa timpri isu tulaalv səsəvy nukvvy paa le tə. ¹⁵ Mpa pa wə mpaav kvwaasvvy taa na mpa pele pa tənna lepu tə, tə wə pa təna pa kijn kə isu tulaalv kəpañ wei Kilisiti hawa Iso tə í səsəvy. ¹⁶ Mpa pa tənna lepu tə tə wə pele pa kijn kə isu səm səñ wei í kəñna səm tə. Ama mpa pa wə mpaav kvwaasvvy taa tə tə wə pele pa kijn kə isu weesvvy səsəvy, wei í haakí weesvvy tə. Awe pəsəyi na í la təmle təne tə taka? ¹⁷ Tá fei isu ləlaa payəle kpaakvvy Iso Təm na pá kəeki si pə lana-wə te. Ama tampana ke tá yəyətəyi na Iso naa mpv. Pə taya pulv təw, uní í tilina-tv, na Kilisiti təmle ke tə lakí.

3

Nəy pəelvyv kvfam təmle lataa

¹ Təmnaa pəne pa hóləyi si tə caa tə svv tá ti sam taa? Yaa tu hól-í-meyə takəlasí nsi si hóləyi si tá koləpvtv tewa tə? Yaa tu sələmi-me si í ha-tvvy-səyi mə mayamaya isu ləlaa lakvvy tə? ² Mə mayamaya mə pilima kəna tá takəlaya, na tá lotv taa kə pa nmaa-ke, na yəlaa təna pəsəyi na pá ná na pá kala. ³ Nn, pə wə núpóyó təkpaataa si í kə Kilisiti takəlaya nka í nmaawa təy, na taya í nmaana takəlaya kanə. Pa ta nmaa takəlaya kanə na nmaalaya. Ama weesvvy tv Iso Feesvvy ke pa nmaana-ke, na pə taya pəe kpaatanaa təw kə pa nmaawa, ama yəlaa lotv taa mayamaya ke pa nmaawa.

⁴ Naani wei tə wəna Iso kijn ke Kilisiti təw tə í təw kə tə yəyətəyi mpv. ⁵ Pəpətu fei, tə kaa pəsi na tə tə paa pəcə si tá mayamaya tá toma ke tə lapəna təmle təne. Iso yelina na tə pəsəyi na tə lakí mpi tə lakí tə. ⁶ Pə taya pulv təw, Iso uní í yelina na tə pəsi nəy pəelvyv kvfam təmle lataa. Na ka ta ke kəsəsvtv nti pa nmaawa tə tə nyəñka, ama Iso Feesvvy nyəñka kə. Kəsəsvtv nti tə wə takəlaya taa tə tə kvyi kə. Ama Iso Feesvvy ná haa weesvvy kə.

⁷ Nmaatv pəe ke pa nmaana kəsəsvtv ke pəe kpaatanaa təw. Paa na mpv pə hula Iso teeli ke tə tacəllə, na Moisi isentaa teekaya kəkə nakəli te, nn. Haləna Isəyeli nyəma ta pəsi na pá nyəni í isentaa kə təm naale, pəyele í isentaa teu mpi pu kə mpi pu te na pə saalı yem təy. Ye kəsəsvtv nti təle tə kvyi tə tə ta kisi teeli ke hikvvy, ⁸ kacəñfana təmle nte Iso Feesvvy ná lakí tə? ⁹ Ye təmle nte tə lapa na yəlaa pəsi tasəkəle nyəma tə təle tə ta kisi teeli ke hikvvy, ilə kacəñfana nte təle tə lakí na yəlaa pəsəyi yulupama ke Iso isentaa tə? ¹⁰ Tə tu pəsəyi na tə yəyətəyi si tuu loj teeli ná məla yem kə kvayana nyəñ təw təw. Kvayana nyəñ tē-í kə təpəlvpəlv. ¹¹ Mpi pə tañja pəcə tə pəle pə ta kisi teeli ke hikvvy, kacəñfana mpi pə cakí tam təw tə?

¹² Tə tēləyi mpv təy tá naani təw səsəm. ¹³ Tá fei isu Moisi wei í ka taka í isentəw kə saalaya si Isəyeli nyəma í taa kəw na pá ná í teu mpi pu te na pə si tə pə saalvyv. ¹⁴ Ama pele pa ta pəsi na

pá cekæna, na halæna saŋa ríróyó pæ tu wæe. Ye pa suv noxo pælvoyu kópæm takælaya ke kaloyu ke isænto, pa layatu tæo taka saalaya ŋkeye. Yulu wei na Kilisiti pa kpenta kolom tó puntu tike tæo ké saalaya kanæ ka ta kenti. ¹⁵ Na halæna saŋa isænto, ye pa kola Moisi takælasí kaloyu, saalaya ŋke ka taka pa layatu tæo ké. ¹⁶ Pa ŋmaawa Iso Tòm taa ké mpv si: Yulu keesæyæna Tacaa tæo ké ilena saalaya ŋke ká kæli i tæo. ¹⁷ Tacaa wei i tòm pa yoyotæyi Iso Tòm taa cæne uní tó Iso Feesuyu ké. Ye Tacaa Feesuyu í we timpi, heesoyv wenna. ¹⁸ Tá tana mpa tá saalaya keela tá isentæo tæ, Tacaa teu naaki tá tæo ké tænyænaneyni. Na pæ layasa-tuyv ríróyó sí tæ nyæsaæna Tacaa. Tæ lu teu taa ké na tó suv teu kækælæm lempi taa tæo. Tacaa Feesuyu lapæna tæmle tæne tæ taka.

4

Tá tæ we ké isv cyv wontu

¹ Iso kupantu tæo ké i tv-tuyv tæmle tæne tæ lapv, na pæ tæo ké tu loaki tá apalov. ² Tá lowa mukaya kolapov feele fei nyæntv. Tu hólóyi tækpaalov. Tu kee Iso Tòm, ama tampana ke tæ hólóyi tæceieci, na tó laki ríróyó Iso isentaa ké sí yælaa í tv pa laakali ke tá tæo na pá ná. ³ Pæ tæo ké Laapaali Kupav wei tæ kpaalæyi tó i ta ke muku tòm. Ama mpa pa lepa tæyo i ké muku tòm. ⁴ Antulinya inæ i taa iloyv melæmæna-we na paa tev pa taa na Iso. Antulinya taa iloyv uní i kentina-we sí pá taa na Kilisiti teeli Laapaali Kupav yelaa na pé ná tænyau ke isæna mpi tæ. Kilisiti uní i kelæna Iso tætejevlev. ⁵ Pæ tæya tá maŋamaŋa tá tøm ke tæ laki waasu. Ama Yesu Kilisiti tæo nyæntv ke tæ kpaalæyi sí Tacaa keele. Na Yesu tæo ké tæ yaaki tá tæyi mæ tæmle nyæma. ⁶ Iso wei i yoyotaa sí pé ná na sækpetyv ce tæ, kolom uní i lapæna na pæ ná tá lotu taa sí tæ nyí tæceieci ké Iso teeli wei i ná Kilisiti isentaa tænyænaneyni tæ.

⁷ Ama tá mpa tæo taka Iso kupampam pæne tæ tæ we ké isv cyv wontu. Pæ lapa ríróyó sí pá ná teu sí Iso hana-tuyv toma sæsæna aneyv kuhav, pæ tæya tá maŋamaŋa tá nyæna. ⁸ Konyontæyolænaa ke waani waani pu-na-tv, ama tæ ta kpiisi. Nyæseæ ná kuyv-tv, paa na mpv tu yeki tælvoy. ⁹ Pa tuyv-tuyv konyov, ama Iso ilé i ta lo-tv. Pa huyv-tuyv atæ, ama paa na mpv pa ta kv-tv. ¹⁰ Tam tæ saki Kilisiti sæm ke tá tænyv taa ké sí pé hólí tá tænyv kolvmæy uní i taa ké i weesuyu. ¹¹ Tæ uní na tá isæ ke isænto tæ, tam ké tæ we sæm noosi taa ké Yesu tæo, sí pé hólí sí i weesuyu wenna tá tænyv kusæpæy inæ i taa. ¹² Mróyó pæ wee, sæm wenna tá taa na pé laki na weesuyu náá wee mæ taa na kó laki.

¹³ Pa ŋmaawa Iso Tòm taa sí: Ma tema ma taa na Iso tæyo ma yoyotaa. Tá tæo tá hævve we taa temnav mpi pæ tøm taa tæyo tæ tema ta taa na Iso na pæ tæo ké tá noosi tæo u sun. ¹⁴ Pæ tæya pulv, tæ nyæmá sí Yesu sæpa na Iso feesi-i tó i ká te na í feesi-tv na Yesu, na í lá na tá na-mæ tæ sæy i isentaa. ¹⁵ Mæ tæo ké pæ tænyv mpv pæ laki, Iso tænyv i pæleæ hólóyó ke yælaa payale ke tam ké sí í la na yælaa mpæ pa samaa payale seæ-i sí í na tæmle, na pé kusí i teeli.

Taa temnav ke Iso waasæyæna

¹⁶ Pæ tæo ké tu loo tá apalov ke paa pæcæ. Paa pæ wee sí tá tænyv tæo tænyv caamvov ke pæcæ tæ, tá taa ná tænyv tænyv sæsæyov ke paa kuyavkuyv. ¹⁷ Konyæmisi nsi sí makovvona-tuyv waato waato tó sí tænyv-tuyv teeli tæyi wei i kaa te tæyo, na teeli uní i kæla konyævnyv uní tæyavacaya. ¹⁸ Pæ tæya mpi pæ nyænyv tækeele tæ pæ tæo ké tæ tv tá laakali, ama mpi pu naaki tæ pæ tæo ké. Mpi pæ naa tækeele tæ pæle pu leeliyi. Ama mpi pu naa tæ pæle pæ we tam tæo.

5

¹ Tá tænyv kævæ, kv we ké isv cokæle nte tæ tæ tæ svuki tæ. Na tæ nyæmá sí saŋa ye pa yæka cokæle ntæ, tæ wena tæsvule ke isættaa nte Iso tænyv-tv tæ. Na lonte ntæ Iso maŋamaŋa tænyvna-te, na tu wee tam tæo. ² Ama pæne te tæ tænyv mæla ké na tæ tænyv tæteyetye sí pæ tv-tuyv tá isættaa weætv. ³ Pæ tæya pulv tæo, ye pæ tv-tuyv tá isættaa weætv tæ fei yem se, pæle pæ tænyv wee tætyov. ⁴ Kupam ye tæ we tam ké tá atæ coka anæ a taa tæ mælæyi ké isv sæyæla nu-tv. Pæ tæya isv tæ caa sí tæ lu tá atæ tænyv inæ i tøm taa tækpataa se. Ama tæ kooliyi ké sí pæ tv-tuyv isættaa nyæy tæo, ilena weesuyu nyæm lí mpi pæ saki tæ. ⁵ Iso maŋamaŋa tænyvna-tv na í yele sí pé layasi-tuyv mpv na í su-tuyv i Feesuyu ke tæloma sí tæ nyæna sí i su-tuyv kúpam.

⁶ Pæ tæo ké tæ nyaki apalov ke tam. Na tæ nyæmá sí ye tæ wena tænyv ineyv ríróyó tam, tæ hatælaæna timpi Tacaa wee tæyo. ⁷ Tæ tema Iso na tá taa tæyo tæ tæy, ama tæ ta nata na tá isæ se. ⁸ Tæ nyaki apalov ke teu ké na tæ sæla teu sí tæ lu tænyv kævæ kv taa na tæ polo tæ caya Tacaa colv. ⁹ Mpi tæ nyulæyi sæsæm tæyæle sí paa tæ wena tá isæ paa tæ fei, í la-tuyv luyv. ¹⁰ Pæ tæya pulv tæo, paa pæ kpa na pé tii pæ wee sí tá tæna tæpa tu sæy Kilisiti isentaa ké na í hvna-tv, na pæcæ pé læti paa wei ke mpi i ka wena i isæ na í la tæ, ye kupantu ke i ka lapa, pæ læti-i kupantu, ye isayvov pæ læti-i tæle.

¹¹ Tə nyəmə mpi pa yaa Tacaa səʒəntə tə mee, na tə caa tē hólí yəlaa ké na pá cekəna na pá tisi. Iso nyəma-tuyə teu, na ma huə si mə nyəma-m mpw tətəyə hatuu mə taa. ¹² Pə tayə tə tasəyi-meje tá mayamaya ke hólóyó si í ná tá teu. Ama tə pəkəyi ké si tē hólí-meje tampana nna a tōó í ká yəələna-tv, na pəcós í pəsi na í cə mpa pa yəələyənə tənəy tōó kulapəm na pa paa feina taa nyəm tō. ¹³ Ye tampana si tē ké kpaŋtənaa de Iso tōó ké tē ké kpaŋtənaa. Ama ye tə wena tá ise, mə tōó ké tə wena tá ise. ¹⁴ Pə tayə pulv tōó, Kilisiti səələyɔ caaləyənə tá mpa tə feina tá taa si yulv kələm səpa yəlaa tənə tōó tə, na mpw inɪ pə hólóyí ké si í na paa wei pa kpəntəna səm. ¹⁵ Yəlaa tənə tōó ké í səpa si pə hólí si mpa pa wena pa ise tōó pá nyi si pə tayə pa mayamaya pa tōó ké pa wée. Ama wei í səpa na í fe pa tōó tō í tōó ké.

¹⁶ Pə tōó ké tu tasəyi yuləhwəe təyuyv ke yem na pəcós tē nyi yuləwəe, paa isu tuu rúpóyú tu lakaya na tē huəki huwəe ke Kilisiti tōó tō, kayana tu lakɪ mpw tətə. ¹⁷ Ye yulv na Kilisiti pá kpəntaa te, pə layasa-ɪ wəe kofatə ké. Wəe kúpəntə mukə yem, wəe kofatə layasəna. ¹⁸ Pə tənaya mpw Iso kin ke pə lunaa, na Kilisiti tōó ké í ciiki tá na-ɪ na í tv-tuyv təmle si tē la na í na yələa lelaa pá ciiki. ¹⁹ Pə tayə pulv tōó, Kilisiti kin ke Iso lapənəna na í na í yələa tənə pá ciiki, í ta huə pa isayətə təm tōó. Na tayə í tuwa si tē kpaaləyi ciikuɪyɔ təm tənə.

²⁰ Tə ké Kilisiti təmle nyəma səsaa ké, na pə caya ké isu Iso yaa-mə na tá nəsəi. Hai tə wiikənə-mə, Kilisiti tōó í yele na mə na Iso í ciiki. ²¹ Isayətə taa wəe Kilisiti kin se, ama Iso pəsənə-ɪ isayəv ke tá tōó. Mpw pə yelina tá na Kilisiti tá kpəntuyv tōó, Iso lapa na tē pəsi yuləpama.

6

¹ Pə tōó ké tá mpa na Iso tə lakɪ təmle tə, tə wiina-mə si í taa yele na Iso hula-meje pəlee nna tōó á pəsi yem. ² Iso yəyətə í təm taa si:

Waatu wei ma lakaya ma kúpəntə tə ma nuna-ŋ.

Yapv kuyaku wule ma səna-ŋ.

Tōó, pənənteyə pə muna Iso kúpəntə hikuɪyɔ. Saŋa ke pə pəsəyi na pə ya yulv nyuyv.

³ Tu caa si nəyəlɪ í footi tá təmle, pə tōó ké tu caa tē tusi nəyəluyv paa mpi pə taa. ⁴ Ama tə hólóyí pə tənə pə taa ké si tē ké Iso təmle nyəma. Pə tōó ké tə cayana suulu ke səsəm na tē təkɪ konyəməy na tē wə isənyəŋle na laŋwakəlle səsəle taa. ⁵ Pa mapa-tv, pa tv-tuyv saləka, pa lapa na yələa tənə yoona-tuyv yem yem. Tə lapa kaŋkaŋsi təma, tə keela tá tom, tə səpa nyəyəsɪ. ⁶ Tə hólóyí ké si tē ké Iso təmle nyəma, na tá yaasi kupaŋ taa na tá nyəm taa na tá suulu taa na tá kupaŋtə lapv taa. Na tə lapa mpw tə na Iso Feesuyv Naŋntv təy ké na tá tampana sələyɔ. ⁷ Na tá waasv tampana taa ké na Iso toma taa. Tampana təyuyv kəna-tuyv yoou wontu nti tə yoona na tē kentiɪyina tá tōó tē. ⁸ Pa tuyvna-tuyv pəyele pa tuyv-tuyv feele tətə. Pa tvukɪ-tuyv, pəyele pa saŋ-tv tətə. Pa nyənəyi-tuyv pəpətənaa ké, pəyele tayale tampana yəyətəlaa. ⁹ Pa nyənəyi-tv isu mpa pa ta nyi tv pəyele tayə pa tənə pa nyəmə. Pa nyənəyi-tuyv sətəa, pəyele tá na tá ise, na í pəsəyi na í ná mpw. Pa tuyv-tuyv saləka, paa na mpw paa kuyv-tv. ¹⁰ Pa nyəŋsəyi tá ise, paa na mpw laŋhuləmlə taa ké tē wə tam. Tə wəe ké isu konyəntənaa, ama tə səsəyi yələa pəyale ke apititv. Tə wəe isu mpa pa feina pulv tə, pəyele tampana tōó tá wenna pə tənə.

¹¹ Tá taapalaa kupaŋa ke Kolenti, tampana ke tə heeliyi-mə, ye pa fayə tá taa meje pa makəna. ¹² Tə səla-meje, ama mə tá sələna tá. ¹³ Pə tōó ké ma yəyətəna-mə isu piya. Nti tá huə mə tōó tōó mí huə rúpóyú tá tōó, í sələ-tuyv mpw tōó.

Ma ta nyi isənəa cəlvv

¹⁴ I taa yele na mə na mpa paa tey pa taa na Iso tōó í kpənti. Pə tayə mpa pə muna pə kpənti mə na-wə təyale. Pə tayə pulv tōó, isənəyale kupaŋ na isayəv pu siti? Na isənaya ilim na ahuo ká siti? ¹⁵ Isənaya Kilisiti na lləyɔv paa nuna təma? Wei í tey í taa na Iso na wei u tey í taa na Iso tōó pa kaa wə? ¹⁶ Yaa isənaya Iso təcayale na ma ta nyi isənəa tuiy pu kaa? Pə tayə pulv, tá kəna Iso weesuyv tv təcayale. Iso mayamaya yəyətəna mpw si:

Maa caya pa kin na maa wəe pa hekv.

Maa pəsi pa Iso na paa pəsi ma yələa.

¹⁷ Pə tōó ké Tacaa yəyətəa si:

Pə wəe si í ká lu pa hekv

na pə yasɪ mə na-wə.

I taa yele na asilima nyəm napəli tokina-mə.

Ule má, maa mv-mə.

¹⁸ Maa pəsi mə Caa,

na mí pəsi ma pəyalaa na ma pələa.

Tacaa toma tənə tv yəyətəna mpw.

7

¹ Ma taapalaa, taɣa pa yɔɔta pə təna mpi pa yɔɔta isənto tɔ. Pə tɔo kɛ tu ləsi tɔ tɔyɔ mpi pu pilisi tɔnyu yaa ləsaya tɔ pə taa. Tə cɔ́alí tɔ tu na tɔ pəsi Iso nyə́ma təkpaɔa, na tɔ wɛɛ i nyamnav taa kɛ tam.

Pɔli laɲholɔmle

² Mə ləsasi i wɛɛ tɔ tɔo. Tə ta la nɔɣɔlɔyɔ kawalaya nakəli, tɔ ta hulɔsi nɔɣɔlɔ, tɔ ta tɔɣɔ nɔɣɔlɔ tɔo. ³ Pə taɣa isu ma caa má kú mə tɔm tɔɣɔ ma yɔɔtəyɔ mpi. Ama pə wɛɛ kɛ isu ma tɛm yɔɔtəyɔ tɔ si tɔ sɔɔla-meɣe sɔsɔm tɔɣɔ pə kpɛnta-tɔyɔ tam, paa weesuyɔ taa paa sɛm taa. ⁴ Ma wɛna naani kɛ mə tɔo kɛ sɔsɔm kɛ, ma yɔɔlɔyɔna-meɣe. Tá kɔnyɔntɔyɔle tɔna taa ma wɛna apalɔtɔ kɛ sɔsɔm, na ma laɲholɔmle tɔo taka.

⁵ Tə talɔyɔ nɔ́pɔ́yɔ Masetoni tɔ tapasopile fɛi paa pɛɔ. Tə maɣana kɔkayətɛm kɛ pə tɔna pə taa kɛ, tá na lɛlaa tɔ suv lɔpɔ taa kɛ, na nyamnav wɛ tá taa. ⁶ Ama Iso wei i haa apalɔtɔ kɛ mpa pa apalɔtɔ lɛpa tɔ, i ha-tɔyɔ apalɔtɔ na Titɔ kɔntɛ. ⁷ Na pə taɣa i kɔntɛ tike sɔsɔna-tɔyɔ apalɔtɔ. Ama na isəna i keesa-tɔ si mə sɔɔsa inɔ i maɣamaya kɛ apalɔtɔ tɔ pə tɔo tɔtɔ. I keesa-tɔyɔ isəna i nyuləyɔ si i na-m tɔ, na isəna mə isɛ nyɔɲaa tɔ, na isəna i tanɲaa tɔtɛyɛtɛyɛ si ye sɛɛnɔv i sɛɛna ma tɔo tɔ. Pə tɔo tɔtɔyɔ pənɛntɛ ma laɲle hulɔma sɔsɔm tɔtɔ.

⁸ Paa maɣa nyamnav-meɣe takəlaya na ká pəsi mə laɲa tɔ, maa tɔɲ nɔɔnɔɔ si ye maa nyəmá. Mpi tɔ ma nawa si takəlaya ɲkɛ ka pəsi mə laɲa kɛ pɛɔ. ⁹ Ama pənɛntɛ ma laɲle heɛwa, pə taɣa isu ma pəsi mə laɲa tɔ pə tɔo. Ama mə laɲpəsəle yeluyɔ na i layasi yaasi tɔ pə tɔo kɛ. Pə ha Iso kɛ mpaɔv kɛ laɲpəsəle nítɛ tɔ taa kɛ na i la i nyɛntɔ, haləna mpi tu lapa-mɛ tɔ pə ta kɛ isayətɔ tɔtɔ. ¹⁰ Pə taɣa pulɔ tɔo, laɲpəsəle nte tɔ haa Iso kɛ mpaɔv na i laki i nyɛntɔ tɔ, tɔ kɔɲna layasɔyɔ kɛ. Na layasɔyɔ kɔɲna nyɔyɔ yaɔv pə fɛi si yɔlɔ ká tɔ si ye maa nyəmá. Ama sɛm kɛ antulinɣa nyə́ma laɲpəsəle ná kɔɲna. ¹¹ Laɲpəsəle nte tɔ maɣana-mɛ tɔ nítɛ tɔ hana Iso kɛ mpaɔv na i la i nyɛntɔ, na pənɛntɛ i tá na mpi pə tɛmnaa tɔ taa? I tá ná isəna mpi laɲpəsəle yɛlaa na i paasəna mpi pə taa i wɛɛ tɔ pə tɔm kɛ teu, na i pəsi na i lá apalaa na i keeli tɔm kɛ mə nyɔɔɲ tɔo. Pwɛ, paa yaa mpu si tɔm tənɛ tɔ ta maɣa-mɛ. Paa yaa nɔ́pɔ́yɔ nyamnav. Paa yaa mpu si i nyuləyɔ si i na-m. Paa yaa mpu si i sɛɛsa isəle. Paa yaa mpu si i sɔpa nyɔyɔ si i haɲ isayətɔ latɔ ɲkpaɲnyɔ. Pə tɔna pə taa i hulaa kɛ si i táa ná tɔm tənɛ tɔ taa.

¹² Maa nyamnav-meɣe takəlaya tɔ, pə taɣa wei i lapa isayətɔ nti yaa wei pa lapa-ti tɔ pa tɔo. Ama si pə hóli Iso isəntaa tɔkelekele kɛ lɔpɔ mpi i lɔpa tá tɔo tɔ. ¹³ Pə tɔo kɛ mpi i lapa tɔ pə sɔɔsa-taɣa apalɔtɔ tɔtɔ.

Pə taɣa apalɔtɔ tike kɛ pə sɔɔsa-tɔ, ama waatɔ wei tɔ nawa isəna mə tɔna i sɔɔsa Titɔ kɛ apalɔtɔ na i laɲle hulɔmɔ tɔ, tá laɲholɔmle tɔo sɔsɔm. ¹⁴ Ma sam-meɣe isəna mpiyɔ i kin tɔ pə ta la-m fɛɛle. Isəna tɔ heeliyɔ-meɣe tampana kɛ tam tɔ, mpu tɔtɔyɔ tɔ pɔyɔla-meɣe Titɔ kin, na ilɛ i maɣamaya i maɣanaa si tampana kɛ. ¹⁵ Pə tɔo kɛ i sɔɔlɔyɔ kɛ-mɛ tɔo sɔsɔm kɛ waatɔ wei i tɔsɔyɔ isəna mə tɔna i see yɛlaa, na isəna i mu-i na i seliyina sɔyɔntɔ tɔ. ¹⁶ Ma laɲle hulɔma sɔsɔm, pə taɣa pulɔ, ma tɛɛləyɔ mə tɔo kɛ paa mpi pə taa kɛ.

8

Luyɔ kɔlɔmnyɔ hanav

¹ Tɔo, pənɛntɛ tá taapalaa tɔ caaki kɛ si i nyɔ isəna Iso pɛɛɛɛ tɔm lapa Masetoni Yesu sɛɛlaa kpɛka taa tɔ. ² Kɔnyɔntɔyɔlɛnaa mpa pa maɣana Masetoni isɔ sɛɛlaa mpe tɔ pa maɣasa-wɛyɛ teu kɛ. Paa na mpu pa laɲholɔmle tɔo sɔsɔm, haləna pa kɔpantɔ lapɔ fɛi taka, pəyɛle pa tu kɛ kɔnyɔntɔnaa kutukutunaa kɛ. ³ Maa looliyɔ, isəna mpi pa pəsaa tɔyɔ pa hawa. Haləna pa tu hawa na pə tɛɛ isu pa pəsuyɔ wɛɛ tɔ mɛɛ. Pa maɣamaya pa nɔkəna ⁴ na pá kaana-tɔyɔ teu si tɔ la suulu na tɔ yɛle na mpe pá səna tɔtɔyɔ Iso yɛlaa mpa pa we Yuta tɔ. ⁵ Na tɔ taa huɔ si pu tala isəna mpi tɔ pə tɛɛ mpu. Kancaalaya ilɛ Tacaa kɛ pa ha pa ti. Pə waali kɛ Iso luyɔ lapa na pá ha pa tɔyɔ tá tɔmle. ⁶ Pə tɔo kɛ tɔ wiina Titɔ si i polo mə tɛ, na i laki tɔmle nte i ka caalaa tɔ. Iɛna i la na mu tɛɛsi tɔmle kɔpantɛ tənɛ. ⁷ I tu wɛ toma kɛ pə tɔna pə taa kɛ, paa taa tɛmnav kɛ Iso, paa yɔɔtaya, paa nyəm taa. Mə isəle sɛɛsuyɔ tɔm fɛi keesuyɔ. Na i tu sɔɔla-tɔyɔ, pə tɔo kɛ tɔ sɔɔlaa si i hóli mə tɔɲ kɛ tɔmle kɔpantɛ tənɛ tɔ taa tɔtɔ.

⁸ Nti ma yɔɔtəyɔ isənto tɔ pə taɣa kucalɔyɔ nyɛntɔ, ama isəna mpi lɛlaa ná sɛɛsa isəle tɔyɔ ma heeliyɔ-mɛ, si ma naa mə sɔɔlɔyɔ tampana. ⁹ Pə taɣa pulɔ tɔo, i nyəmá Tacaa Yesu Kilisiti pɛɛɛɛ tɔm mɛɛ. I ka kɛ tɔɲ tu kɛ. Ama mə tɔo i pəsi i tɔyɔ kɔnyɔntɔ, si i sɔsi-meɣe tɔɲ na i kɔnyɔɲ ɲku.

¹⁰ Pə tɔo ilɛ maa keesi-meɣe ma hɔwɛɛ kɛ tɔm tənɛ tɔ taa na i ná. Pə wɛ teu si mpi i ka caala lapɔ kɛ tuu pənɛntɛ tɔ i laki mpu. Meɣɛle kancaalaya nyə́ma mpa pa lapa tɔ. Na mə tu sɔɔlɔna hatuu lɔɲ si i laki. ¹¹ Pənɛntɛ i laki mpu haləna i tɛɛsi tɔmle tənɛ. I tɛɛsi-tɛ na luyɔ kɔlɔmnyɔ, isu i ka tɔ pə pəle na luyɔ kɔlɔmnyɔ tɔ. I lana mpi i wɛna tɔ. ¹² Pə taɣa pulɔ tɔo, ye yɔlɔ i hana luyɔ kɔlɔmnyɔ, Iso keesəyɔna mpi pɔntɔ wɛna na i la tɔyɔ na i mu i kucɔɔv, Iso kaa keesəyɔna mpi pɔntɔ fɛina tɔ.

kee yølaa høwee tæna na toŋ na tó tøyi Kilisiti tóó sí pá nuna-i. ⁶Ye mu kōma na í la na pø ná sí í nunaá tækpaata, ðe pø kaasa mpa pa tæna na paa caaki nunaá tó tó sòolu puwa sí tó hø pa ŋkraŋŋ.

⁷Paa mpi, pø tønuyó tóó ké mæ nyønøyæna. Ye yølu nøyølu í teŋ í taa sí Kilisiti tæna-i, pøntu í mayasi teu na í ná sí Kilisiti tí tå tótøyó, isu í ti uní tó. ⁸Pø taya puló tóó, paa ma sama ma tí na səsəəntu nti Tacaa ha-tu tó, fæele u kraa-m se. Pø ha-tøyó səsəəntu ntøyí sí pø la na í te mæ taa na Iso ké səsə. Ama pø taya sí pø wakəli-me. ⁹Ma ŋmaakuyó ma takəlasí tó, maa pækəsi sí má kpekəti mæ pøntu se. ¹⁰Nti yølaa yøytøyi tøyøle sí: Pøoli takəlasí taa tøm we toŋ na apalvú ké. Ama waatu wei í mayamaya í we tá heku tó í wee ké tæhe na í yøytøya we konyøŋ. ¹¹Ye wei í yøytøyi mpø pøntu í nyi teu sí nti tæ ŋmaa tá takəlasí taa ké waatu wei tæ fei mæ kiŋ na nti tu la waatu wei tu wee mæ kiŋ tó, pø kaa wee ŋkaŋka se.

¹²Tø kaa naki na tó keena yaa tó mayasi tá tí na lelæa mpa pa maki pa laŋa taa sí pa ké puló tó. Pa ké iweeŋ ké, na pa mayamaya pa caana pa kumayasuyó ŋku paa mayasəna pa tí tó, na pa taa pa tike ké pa kpekəsəyæna tæma. ¹³Ye tá, tá kaa pəsi na tó sa tá tí na pø tæ caasa. Ama tæ saŋ tá tí na pø kəsəna tæmlæ nte Iso tu-tu tó tæ tənaya. Iso hana-tøyó mpaav sí tó tala mæ te. ¹⁴Isəna pa suna-to tu tu ŋmaana pø tóó, ye tæ taa koo mæ te ðe mpøyøle. Ama tæ tala mæ tøyø teu na tó heeli-meyø Kilisiti tøm Laapaali Kupaŋ. ¹⁵Pø tóó ké tu ŋmaana isəna pa suna-tu tó pø tóó. Tí saŋ tá tí na lelæa lapa tæma nna tó. Ama tæ caa ké sí mæ taa tømnau ke Iso í səsə, ðena tó pəsi na tó la tæmlæ nte tæ kəla ləŋ nyəntə təcayacaya tøyó mæ heku, na tæ taa ŋmaana isəna Iso su-tu tó pø tóó. ¹⁶Pø waalu ðe tæ pəsəyi tó yeləna Laapaali Kupaŋ ke tetənaa mpa pa we mæ te ləlo tó pa taa, na tæ taa sa tá tí na nti lelæa tæma lapu ke pa tæma taa tó.

¹⁷Pa ŋmaa Iso Tøm taa sí: Ye wei í caa í sa í ti, pøntu í sa í ti na nti Tacaa lapa tó. ¹⁸Kupaŋ, pø taya yølu wei í nyønøyi í ti isu í ké puló tó uní í sam yana. Ama wei í tó Tacaa yøytøyi kupaŋtu tøyó.

11

Mpa pa yaa pa tøyi tillaa ke yem to

¹Ma kooliyi ké sí isowee í tu nyəni-m pəcəyó kraŋtu. Pø we mpø mee, í nyønøyi-m mpø. ²Ma wena isesəemle ke mæ tøm taa ké, ðe Iso tuna-m isesəemle níte. Pø taya puló tóó, í wee ké isu pælo wei í ta nyənta apalv ke paa pəcə na má tó sí apalv kolvm koŋ ke maa ha-i tó, apalv inøyøle Kilisiti. ³Ama ma nyan ké sí pø taa koo na mæ layatu saali na í lə mæ na Kilisiti í krentuyø tam na pø we teu ke isəna mpi tó. Na pø koo pø lá isu Ifa ka yeluyu na tum map-i pəpətu tøm ke í nøyó taa na í tolisi-i tó. ⁴Pø taya puló, í tæma mæ taa sí nøyølu í koo í kraali-meyø nyente Yesu nøyølu í tøm na pø tá kəna Yesu wei í tøm tá kraala-mæ tó. Na í taŋaa tətəyetəye sí í muyi nyente feesuyó nakoli kv tøm na pø tá kəna Iso Feesuyó ŋku kv tøm tæ heela-mæ tó, na nyente Laapaali nøyølu na pø tá kəna Laapaali Kupaŋ wei tæ heela-mæ tó.

⁵Ma ta huv sí mæ nyente tillaa taa səsaa mpe pa tæe-m puló taa se. ⁶Ama pø pəsəyi pø wee yøytøya wawawa wei ma ta nyi tó. Tófo pa ta kəli-m nyəm. Tæ hula-meyø m̀p̀p̀ỳỳ təcəicəi ké paa mpi pø taa ké na paa timpí.

⁷Waatu wei ma kraalaya-meyø Iso Laapaali Kupaŋ tó, faalaa ke ma kraalaya. Ma pasa ma tøyi m̀p̀p̀ỳỳ sí pø kusi-me. Yaa ma lapa mpø tó kawalaya nté? ⁸Ma tisaá sí Yesu seelaa kpeka lenna í feløyi-m, ðe pø we isu ma hulusa aleyele na má səna-me. ⁹Waatu wei maa we mæ te na konyøŋ wena-m tó ma ta sukí mæ taa nøyølvuyó səyøla. Pø taya puló, tá taapalaa mpa pa luna Masetoni tó pa kəna-m pø tæna mpi pø laŋa-m tó. Ma tōka ma tøyi sí pø taa koo na má sukí mæ taa nøyølvuyó səyøla. Na mpø inøyi maa təkəyi ma tøyi tam. ¹⁰Na Kilisiti tampana nna ma tōka isəntə tó ma kaa yeke mpi ma yøoləyæna isəntə tøyó yøolənav ke Akayi tetv tæna taa. ¹¹Pepe yelina na ma yøytøyi mpø? Ma ta səl-i-me tó pø tó yaa? Iso nyəmá teu sí ma səl-a-me.

¹²Isu ma lakuyó pənentə tó m̀p̀p̀ỳỳ maa laki, ðena má ləsi mpa pa həŋ pa tí na pá təŋ sí tá na-we tæ kaa tæmlæ tøyó pø taa. ¹³Yølaa mpe pá ké tillaa pəpətvnaa ké. Pa looliyi nti pa laki tó tæ taa na pá cəsəyæna pa tí isu Kilisiti tillaa. ¹⁴Na tæle tæ fei piti mee, m̀p̀p̀ỳỳ Satanu mayamaya ná cəsəyæna í ti isu isətaa tillu kupaŋ nøyølu. ¹⁵Ye mpø pø fei piti sí í tæmlæ nyəma í cəsəna pa tí isu siyisuyú lataa. Ama te, pu te na pø fel-i-weye mpi pa laki tó.

Pøoli konyəntøyøle ke Iso tæmlæ tóó

¹⁶Ma tasəyi-təyi yøytøyó ké, nøyølu í taa nyəni-m isu ma ké kraŋtu. Yaa ye í tu nyønøyi-m kraŋtu nti, í yaa-m kraŋtu, ðena pəcə má pəsi na má sa ma tøyi pəcə tótə. ¹⁷Nti ma yøytøyi isəntə tó pø taya ntøyí Tacaa luyú wee sí má sa ma tí uní. Ma yøytøyi ké isu kraŋtu. ¹⁸Pø taya puló tóó, timpí yølaa lelæa saŋ pa tí na yølvhøwee ke yem tó, isu ma sama ma tí tótə mee. ¹⁹Mæ mpa mæ mæ na mæ isə tó, paa pa ta tu sələmi-me sí í mu kraŋtvnaa, í muyi-weye. ²⁰Í yelaa ké sí pá pəsi-meyø yomaa, sí pá təkəna-me, sí pá puysuyi-me, sí pá kraaki mæ tóó na pá feløyi, sí pá maki mæ nəsə. ²¹Tá icəntu tóó ké tá taa la mpø. Pø we fæele sí má yøytøyi mpø.

Paa na mpø tó, ye nøyølu maki kaŋkante sí í wena mpi í ká saŋna í tí tó, ma pəsəyi na maa má kaŋkante tótə mee. Ma yøytøyi ké isu ma sūv kraŋtuyó. ²²Ntəŋ pa ké Həpəla nyəma yaa? Na

má tótɔyɔ te. Ntɔŋ pa ké Iseyeli nyóma yaa? Na má tótɔyɔ te. Ntɔŋ pa ké Apələham piya yaa? Na má tótɔyɔ. ²³ Ntɔŋ pa ké Kilisiti tɔmlɛ nyóma yaa? Má ké Kilisiti tɔmlɛ tɔ na pɛ kɛli-wɛ. Ma lapa tɔmlɛ na pɛ kɛli-wɛ. Pa tɛka-m tɔm paɣalɛ na pɛ kɛli-wɛ. Pa mapa-m na pɛ kɛli-wɛ, sɛm nɔyɔ taa ké ma wɛ tam. ²⁴ Tɔm kakpası ke Yuta nyóma mapa-m akpatɛɛ pɔyɔlayafɛni nule nule. ²⁵ Lom nyóma ná mapa-m tɔm tooso, pa yaɣa-m pɛɛ ke tɔm kolum si pa kuyɔ-m. Tɔm tooso ké lum lipa kpulɔŋ wei i taa ma wɛɛ tɔ, ma ɔaya ilim kulɔmɛm na ahoɔ kulɔmɛɛ ke tenku taa. ²⁶ Ma ɔɔɔv katatɔlaya taa, pusi na ŋmulaa niŋ taa ké ma wɛɛ. Sɛm nɔyɔ taa ké ma wɛ ma Yuta nyóma maɣamaɣa heku taa, na sɛm nɔyɔ taa ké ma wɛ kpai nyóma te. Na sɛm nɔyɔ taa ké ma wɛ acalee taa, na sɛm nɔyɔ taa ké ma wɛ wɔlaya tetu taa. Na sɛm nɔyɔ taa ké ma wɛ tenku taa. Na sɛm nɔyɔ taa ké ma wɛ tá taapalaa kucɛaa kiŋ. ²⁷ Pa yaa si kaŋkaŋsi tɔma na wahalanaa sɔsaa tɔ, má nana. Tɔm paɣalɛ ke maa kpɔtɔyɔ i sɛle. Nyɔyɔsi na lɔkɔtu tɔ, paa pɔɔsɔyɔ. Ma kpisa kutɔyɔv tɔyɔv ke wulee wulee. Ma tɔyɔ wahala na watu, paa wontuyɔ kutakuyɔ ma feina. ²⁸ Na pɛ tu kaasa mpi tɔ, maa yɔɔtɔyɔ pɛ tɔm. Yesu seelaa kpeka tɔna tɔm nɔyɔsɛɛ ná kuyɔ-m paa kuyɔŋkuyɔ. ²⁹ Ye yulɔ nɔyɔlv lapa ıcam, má laki ıcam tótɔyɔ. Ye pɛ tɔ nɔyɔlv ke isayatu lapu, pɛ wuki-m ké tɔsɔŋŋ.

³⁰ Ye pɛ wɛɛ si má sa ma tɔyɔlv, ma ıcantu ma ıcantu ɔlvɔyɔ maa saŋna ma ti. ³¹ Tacaa Yesu Caa Iso nyómá si maa looliyi. Inɔyɔi paa saŋ tam. ³² Maa wɛ Tamasi tɔ, wulav sɔsɔ Aletasi si kufɔnɛ wei ke tɔna tɔ i su taŋlaa ke koluŋa ŋka ka ɔɔna ıcate tɔ ka nɔyɔ si pá kra-m. ³³ Ama pa tɔ-m sɔɔtɔku sɔsɔɔv taa na pá tisi-m na ıcate koluŋa ŋke ka pɔtote. Mpɔv pɛ yelina na má fiti i niŋ taa.

12

Mpi mpi pɛ hula Pɔɔli na í ná tɔ

¹ Paa ti sam fei teu tɔ, isu ma sama ma ti. Pɛ lapa-m isu toosee taka na má ná mpi mpi na mpi Tacaa kulaa na í hólí-m tɔ, maa yɔyɔti pɛ tɔm ke pɔnente. ² Ma nyómá iso seelv nɔyɔlv, pusi lapa naanɔwa na liyiti kolo pɛ kraasuyɔ-i hatuu isɔtaa tɔ. Ma ta nyi si pɛ kraasa-i tampana yaa pɛ lapa-i isu toosee taka ké kolaru tɔ. Ama Iso tike nyómna. ³ Ma nyómá si koram pɛ kraasa yulɔ inɔyɔi hatuu alɛsanna taa. Ma tasayɔi yɔyɔtuyɔ si ma ta nyi si tampana pɛ kraasa-i yaa pɛ lapa-i toosee taka ké kolaru tɔ. Ama Iso tike nyómna. ⁴ Na í nu pa yɔyɔtaya tɔnaya tɔmnaa mpa yulɔ kaa pɔsi na í yɔyɔti tɔ, na pɛ ta ti hav yulɔ pɔyaya si ká yɔyɔti tɔ. ⁵ Yulɔ inɛ maa samı-i, ile ma maɣamaɣa ma kaa sa ma ti se. Ye pɛ wɛ sam, ma ıcantu kiŋ ke maa sana ma ti. ⁶ Ye ma ti sam ke maa pɛekaya ma taa la kraŋtu se. Pɛ taya pulɔ tɔv, tampana ke maa heelaya tɔ se. Ama ma kra ma tɔyɔi na ma ti sam, maa caa si nɔyɔlv í nyɔni-m si ma ké pulɔ na pɛ kɛli isɛna mpi í naaki na í nukı si ma laki tɔ.

⁷ Pɛ tɔ-m ma tɔnyɔv taa ké kutɔŋ kuwəwuw si ma taa saŋ ma ti si maya pɛ kula sɔsɔɔntu na pɛ hólí. Ile kutɔŋ ŋku ku wɛ ké isu Satani tillu wei i tilaa tɔ si í kayati-m na má taa sa ma ti tɔ. ⁸ Tɔm tooso ké ma sɔləma Tacaa ke kutɔŋ kune ku tɔv si í waasi-m-ku. ⁹ Ama i ɔ-m si i pɛlee paasi, pulɔ ta kaasi si i tasa-m lapu, si pɛ taya pulɔ tɔv, ma ıcantu taa ké inı i toma ná naa teu. Ye mpɔv ma ıcantu ke maa sana ma ti na Kilisiti toma kenti ma tɔv. ¹⁰ Pɛ tɔv ké ıcantu na kutɔvŋ na isɔnyɔŋle na wahalanaa na laŋwakəlle sɔsɔle, pɛ tɔna mpi ma naa isɔntɔyɔ Kilisiti tɔv tɔ ma muylɔyɔna-wɔyɔ. Pɛ taya pulɔ tɔv, ma ké ıcam ile ma tɔŋ taa tɔŋ nté tɔna.

Kolenti nyóma tɔm caalɔv ke Pɔɔli

¹¹ Ma yɔyɔtɔyɔi ké isu ma sɔv kraŋvɔv, ile mə yelina na má yɔyɔtɔyɔi mpɔv. Pı muɔna isu mu seenna ma tɔv. Mpi tɔ, paa ma ta ke pulɔ tɔ mə nyente tillaa sɔsaa mpe pa ta tɛɛ-m pulɔ. ¹² Pɛ lapa tɔma wɛna a hólíyɔi si ma ké tillu tɔyɔ mə heku taa na suulu sɔsɔ mɛɛ. Sɔyɔntu tɔma na Iso kɔkɔlv nyɔm na piti tɔma ke a lapənaa. ¹³ Nti tɔ taa ké pa ta la-mɛ isu pa lakuyɔ Yesu seelaa kpeka lenna tɔ ye pɛ taya tɔkuyɔ mpi mə ta tɔki-m tɔ pɛ paasi? Ma tɔm sɔpəna-mɛyɛ tɔnɛ inı tɔ taa.

¹⁴ Ma nyɔsɔyɔi ma ti si ma kɔŋ mə tɛyɛ tɔm tooso nyɔm, ile maa caa si í tɔki-m se. Mə maɣamaɣa ke ma caa pɛ taya mə liyitee. Pɛ taya piya caləsəyɔna liyitee si si tɔv si caanaa. Ama caanaa caləsəyɔna liyitee si pa tɔna pa piya. ¹⁵ Ye ma ma laŋhulɔmlɛ nté si má tɔyɔ mə tɔv ké pɛ tɔna mpi ma wɛna tɔ, paa ma ti má ku na pɛ sɔna-mɛ. Ye máa sɔla-mɛyɛ ŋpɔyɔv teu ile, mu məŋna maya sɔlvɔv ke pɔɔɔ?

¹⁶ I nyómá teu si ma ta musəna-mɛ. Ama lelaa ná tɛɛna-tı si acilayatu ke ma lapənaa na má nyi-mɛyɛ katəsi na pɔpɔtɔnaa na má kra-mɛ. ¹⁷ Mpa ma tila mə kiŋ tɔ pa taa nɔyɔlv lapa na má tɔyɔ mə tɔv? ¹⁸ Ma wiina Titu si í polo mə te na ma tɔŋsa i waali ké tá taapalu ile. Yaa í caa í tɔ si Titu tɔyɔna mə tɔv ke? Pɛ taya ma yaasi na ma ıkpatɛ ke Titu tɔŋaad?

¹⁹ Ntanyı pɛ kraɣav waatu nɔyɔlv tɔ i huɔ kele si tɔ pɛekəyɔi si tɔ keeli tá nyóŋŋ tɔv. Aai pɛ taya mpɔv. Isəna Kilisiti caaki tɔ ŋpɔyɔv tɔ yɔyɔtɔyɔi Iso isentaa. Tá taapalaa kupama tɔ heeliyɔi-mɛyɛ pɛ tɔnaya ŋpɔyɔv si í pulɔ lɔlv. ²⁰ Ma nyan si ye ma kama na má tala mə te má taa maɣana-mɛyɛ nti maa caa tɔ tɔ taa, na mu taa na nti mu caa tɔyɔ ma kiŋ. Ma nyan ké si pɛ taa kɔv na yooɔ,

na isəseemle, na pááná, na kəlvuy preekvuy, na kvutvuy, na yəvətayə kvai nyəhka, na isəcav, na liyituyuy pá wee. ²¹ Ma nyəh ké sí má tala mə kin ma Iso í taa pasə-m mə isəntaa na má kəv na má wii yəlaa pəyalə mpə pə lapa isayətvnaa ké tuu ləh, na pá tá yele tətəlakasi, na asilima, na yaasi isayav wei paa təkaa tə pə təv.

13

Kantəkaya kvkpaalətv na səstv

¹ Təm tooso nyəm nté ma caa kvntə ké mə tē tō. Aseeta nyəma naale yaa tooso ká huləna təmvna təna mpə pə wee tō pə tampana na pəcō. Pə ηmaa mpyōy Iso Təm taa ké. ² Ma kvpaaləy tuu mpə paa lapa isayətv tō na lələa sí ye ma kəma na má kəv sí ma naa-mə, ma kaa wii nəvəlv pətəvətə. Ma kəma təm naale nyəm tō ma tēma-meyə kvpaaləy ké mpv. Pəvntə ma fəi mə kin ilə ma tasəy-i-meyə kvpaaləy. ³ Ntəh í caa í ná sí Kilisiti təh ké ma yəvətəyəna yaa pə təyə Kilisiti təh yaa? I ká ná mēē. Kilisiti u hóləyí icantv natəlaví mə təm taa se. Ama tōma ké í hóləyí mə hēkv. ⁴ Paa na mpv í icantv təv ké pə kama-i səh tēsika təv. Ama í wēna í weesuyv ké Iso toma taa. Tá na-i tə kvpəntaa ké, na tə ké acamaa tətəyə. Ama yaasi wei tə lakəna mə kin tō pə hóləyí ké sí tá na-i tə wēna weesuyv ké Iso toma təv.

⁵ I mayasi mə mayamaya mə tī na í fəh mə tī na í ná sí í təkə Isəsele mpəav yaa í tá təkī. Ntəh í nyəmá teu sí Kilisiti wē mə kin na? Təv, í tēvna Iso na mə taa tō, ye í pəsaa na í hólí tampana ké mpv ilə, mpvəyē. ⁶ Ma hvv sí í nyəmá teu sí tá kin, tə pəsəyí na tē hólí mpv mēē. ⁷ Iso ké tə sələməyí sí í yele na í taa la kawaləyə nakəli. Tū caa sí tē hólí tənə tə taa ké mpi tə pəsəyí tō, paa pū lū sí pəsəyū ké tū pəsəyí, kvpəntv ké tə caa mū lakī. ⁸ Pə təyə pūlv təv, tə kaa pəsí na tē lū Iso tampana waali. Iso tampana anəyí tū lana. ⁹ Tá kvv acamaa na mū ké təh tvnaa tō, tá ləhə hvlvmaa ké. Pə təv tətəyə tə sələməyí sí í la kvpəntv ké teu. ¹⁰ Mpi pə təv ma wē-mē na pəoluv na ma ηmaa-meyə takəlavə təyēlé sí waatv wei maa kəv mə kin tō ma taa lana-mē na təh ké toma nna Tacaə ha-m tō. Pə ha-m toma anəyí sí pə la na í polo ləlv, pə ta ha-m-yē sí pə wakəli-mē.

¹¹ Pəvntə ma taapalaa pə lapa wulee. I lv sí í tē teu. I səsəyí təmayə apəlv. I wēē nəyə kvlvmaəyə, na í wēē təma na leləh. Iso wei í sələyí na í haə alaafəyā tō í wēē mə kin.

¹² I sēē təmayə teu na í ləli.

Iso yəlaa təna sēē-mē.

¹³ Tacaə Yesu Kilisiti pēlēē na Iso sələyū na kvpəntvuy ηkv Feesuyv Nəhətv kəhna tō pə wēē mə təna mə kin.

TAKĒLAYA NKA PŌOLI NMAAWA
KALATI
NYĒMA TŌ
KŌtŌlŌtŌ

PŌoli ņmaa takĕlaya kaneyɛ Kalati Iso seelaa mpa i maɣamaya i pona Laapaali kupaŋ na pa mu tŌ. I ka nuwaya si yĕlaa kŏma na pa seɣesəɣi-wɛyɛ Yuta nyŏma kulaputŌ. Iɛ i lanje ta heena pa kuɣesəɣətŌ nti. Pə tŌ kĕ i tŏma si: Laapaali Kupaŋ wei ma heela-me tŌ i ta ke wei yulŌ lupa kuluru tŌ (1:11). I yŏɣŏtaa tŌtŌ si Iso pɛɛɛɛ yakŏna yulŌ, pə taya kulaputŌ təɣuɣtŌ. Pə tŌ kĕ pə wɛɛ si tə təŋ Feesuyu Nanjtu nyŏntŌ pə taya yĕlaa nyŏntŌ.

Isəna pə faɣa Kalati takĕlaya tŌ:

- Laapaali Kupaŋ wɛ kulŏm kĕ, titite 1–2
- Iso pɛɛɛɛ yakŏna yulŌ nyuɣu, titite 3
- Iso seɛɛɛɛ wei i fita yŏmlɛ tŌ na i kulapɛɛ, titite 4–5
- KutəkətŌ, titite 6

Seɛtu

¹Maɣa tillu PŌoli, iɛ pə taya isɪ yĕlaa tŏna-m tiluɣu. Pəyɛɛ pə taya isɪ yulŌ nɔɣŏɔɔ i teləsəna-m tiluɣu mpa. Ama Yesu Kilisiti na Caa Iso wei i ka feesa-i waatu wei i sɛpa tŌ mpe pa maɣamaya pa tŏna-m-wi. ²Má na ma taapalaa mpa pa tŏna pa wɛ cəne tŌ tə tamsəna na tĕ ņmaa takĕlaya kaneyɛ Kalati Yesu seelaa kpeka me si tə seeki-me. ³Tacaa Iso na tá SosŌ Yesu Kilisiti pá hŏlí-meyɛ pɛɛɛɛ na pá ha-meyɛ alaafəya. ⁴Kilisiti inɪ i hana i ti si i ya-tuɣu tá isayatu taa na i ləsi-tuɣu kŏyɛɛŋ kutəkɛsəŋ inɛ i taa, na mpɔ inɪ pə kĕ Tacaa luɣu nyŏntŌ kĕ. ⁵TŌ tŌ Iso kĕ teeli ke tam tŌ. Ami.

Laapaali kulŏm inɔɣɔɔɔɔ kulŏm təkŏtŋ

⁶Ma ta huɔ si i ká ha siɣile ke ņpŏɣŏ lŏŋ ke wei i yaa-meyɛ Kilisiti pɛɛɛɛ tŌ tŌ na i təŋ Laapaali Kupaŋ lɛɔ, ma tutaa kĕ. ⁷Ma yŏɣŏtuɣu mpɔ tŌ pə taya isɪ Laapaaləna Kupaŋ wɛ naale se. Ama ma nawaya si yĕlaa wɛɛ na pá lakɪ-meyɛ yelɛyɛɛ na pá caa pa keɛ Kilisiti Laapaali Kupaŋ inɪ. ⁸Ye nɔɣŏɔɔ kŏma na i heeli-meyɛ Laapaali kufalŌ nɔɣŏɔɔ na pŏ tá kĕ wei tŌ tema-meyɛ heeluyɛ tŌ, Iso ká nana pŏntŌ paa i kĕ awe. Paa tá taa yulŌ maɣamaya, paa isŏtaa tillu nɔɣŏɔɔ maɣamaya. ⁹Tu tema-meyɛ heeluyɛ na ma tasəɣi-meyɛ heeluyɛ ke mpɔ, si ye nɔɣŏɔɔ kŏma na i heeli-meyɛ Laapaali kufalŌ nɔɣŏɔɔ na pŏ tá kĕ wei i tema muɣu tŌ, Iso ká náná pŏntŌ.

¹⁰Iɛ pə luwa si yĕlaa isante ntĕ ma caa yaa wɛ? Aai, ama Iso isante ke ma pɛkəɣi. Ma caa si yĕlaa lanja i heena-m? Ye maa caakaya si yĕlaa lanja i heena-m ma taa la Kilisiti tɛmlɛ tŌ.

Isəna pə lapa na PŌoli pəsi tillu tŌ

¹¹Ma taapalaa ma heeliyi-me təfoo si Laapaali Kupaŋ wei ma heela-me tŌ i ta ke wei yulŌ lupa kuluru tŌ. ¹²Ma ta nu-təyi yulŌ nɔɣŏɔɔ i kin. Pə taya yulŌ nɔɣŏɔɔ seɣesəna-m, ama Yesu Kilisiti maɣamaya kulina tŌ tŌ na má nyi-ti.

¹³I nu isəna ma yaasi ka wɛ waatu wei maa seesa isəle na Yuta nyŏma Iso seɛɛ tŌ. Na i nyŏmá isəna maa naasaya Iso seelaa kpeka təkəŋkaŋ na má seesa isəle si ma wakŏlɔyi-wɛ təkpaata tŌ. ¹⁴Mpa paa kĕ ma piitim nyŏma na pá kĕ ma saalanaa tŌ pa taa nɔɣŏɔɔ ta haŋna-m puluɣu tá Yuta Iso seɛɛ taa. Isəna maa təɣaya tá caanaa kŏtasi tŌ pə fei keɣuɣu.

¹⁵Ama Iso suulu tŌ i ləsa-m na ma mpa ke waatu wei pa ta tu luləta-m tŌ, na i yaa-m si má la i tɛmlɛ. ¹⁶Pə kŏma na pŏ maya Iso na i kuli i PəyalŌ tŌ si má nyəmi-i tɛɛɛɛɛɛ, na má seɣɛsi mpa pa ta ke Yuta nyŏma tɔɣŏ i tŏm Laapaali Kupaŋ tŌ ma ta polo nɔɣŏɔɔ cŏɔɔɔ saawala larɔ. ¹⁷Pəyɛɛ ma ta polo Yosalem si ma naa mpa pa lapa tillaa na ma tŌ tŌ. Ama ma tɛɛ Alaru ke kpaakraa, pəle pə waali ləna má məlɪ Tamasi. ¹⁸Pəle pə waali pə lapa pusi tooso tɔɣŏ ma pola Yosalem si ma nyəŋ Piyɛɛ. Iɛna má na ilɛ tŌ caya wɛɛ naanŏwa na kakpasɪ. ¹⁹Ma na tillaa taa nɔɣŏɔɔ tŌ ta na ye pə taya Tacaa neu Saaki.

²⁰Tampana tŏm ke ma keɣəɣi-meyɛ takĕlaya taa cəne, na Iso maa looliyi.

²¹Pəle pə waali ma cŏɔ Silii na Silisii pa tətŏnaa taa. ²²Pə na pə mpɔ tŌ Yuta tɛtu taa Yesu seelaa kpeka ta keesita-m. ²³Ama pa yŏɣŏta ma tŏm kĕ na mpe pá nu kŏnu, si wei inɪ i ka naasaya-tŌ tŌ kayana i tŏŋna Iso seɛɛ mpɪ i ka seesa isəle si i wakəlɪ təkpaata tŌ pə waasu larɔ. ²⁴Na pá sanj Iso kĕ ma tŌ.

2

PŌoli na tillaa lɛlɛa

¹Pə lapa pusi naanŏwa na liyiti ləna má məlɪ Yosalem, na Panapaasi su-m, na má kpenna Titu tŌtŌ. ²Pə taya pulŌ tŌ kĕ ma pola Yosalem, Iso huləna-m si pə wɛɛ si tɛlasɪ má polo kĕ. Ma

na tēna nyūyu nyóma tē kota tá tike, lēna má kpaɣa Laapaali Kupaŋ wei ma lakɪ mpa pa ta ke Yuta nyóma tō i tōm na má keesi-we taceiceɪ. Ma luyu taa feɪ sɪ mpi ma tēma lapu na mpi ma tōŋna lapu tō pə pəsi yem. ³ Na Titu wei i tēŋa-m mpɔ na í kē Kələɛkɪ tɔ tō pa ta caali-ɪ sɪ í pɛli. ⁴ Ama acesaacesaa nyóma mpa pa sita tá hɛkɔ tō pɛle pa lupəna sɪ í pɛli. Acesaacesaa nyóma mpe, pa ləɔlaa kē təkɛv na pá sɔv tá hɛkɔ, sɪ pa fɛŋɪyɪ na pá ná tá na Yesu Kilisiti tō krentaa na tē we kasayampiitu nti ta taa tɔ. Pa caakaya kē sɪ pá pəsi-tuyv yoma. ⁵ Ama tá tá ha-weye pə mpaav ke paa pəcɔ maɣamaya. Tá sɔɔlaa kē sɪ mə tōv ilɛ tē tōki Laapaali Kupaŋ tampana təkpaŋkpaŋkpa.

⁶ Mpa ma tōŋ sɪ nyūyu nyóma ke mpɔ tō, tōv, ma ta nyɪ sɪ tampana mpeyele nyūyu nyóma yaa we tō. Ilɛ paa pa tu kē mpa te, pə kolum. Isɔ ilɛ u nyənəyɪ tōv tō se. Mpe unɪ pa taa nəyolv ta tasa-m tōm kɔfatv natələyɪ sɔsɔyɔv sɪ má la. ⁷ Ama pa nawaya təkɛlekele sɪ Isɔ tɔ-m təmle sɪ má heeli Laapaali Kupaŋ ke mpa pa ta ke Yuta nyóma tōyɔ teitei isɪ i tɔ Piyee ilɛ sɪ í heeli Laapaali Kupaŋ ke Yuta nyóma tō. ⁸ Isɪ Isɔ kpaɔv Piyee ke tillu sɪ í paasəna Yuta nyóma tō mpɔ tōtəyɔ i kpa maya tillu sɪ má paasəna mpa pa ta ke Yuta nyóma tō. ⁹ Saaki na Piyee na Yohaani, mpa mpe pa nyənəyɪ mpɔ sɪ pa nyūyu nyóma tō, pɛle pa nawa sɪ Isɔ paasaa kē na í tɔv təmle nteye ma niŋ taa na tē mpa. Ilɛna pá kpa má na Panapaasi tá niŋ taa na pá ciyiti. Tə lapa nəyɔ kolumaya ke mpɔ, lēna tá tēna tē yəyɔti na tē tisi tēma sɪ taa mələna mpa pa ta ke Yuta nyóma tō pa kiŋ na mpe pá polo Yuta nyóma kiŋ. ¹⁰ Ama nti pa wiina-tv tōyɔle sɪ, tē tōsɪ pa konyontvnaa mpe pa tōv, na ma lapa teu ke nti pa yəyɔta mpɔ sɪ tē la tō.

Pəɔli kalənav ke Piyee ke Antiyoka

¹¹ Waatv wei Piyee koma Antiyoka tō ma yona-ɪ yəlaa taa kē i toola mpaav tō pə tōv. ¹² Nti tē taa i toola tōyɔle sɪ, Saaki ka tila napəli, na waatv wei pɛle pa ta tata tō, Piyee na tá taapalaa mpa pa ta ke Yuta nyóma tō pa təkayana. Ama pɛle pa koma na pá tala, lēna í se mpa pa ta ke Yuta nyóma tō pa cɔlyɔ tōyɔv. Pə taya pulv, i nyaŋayana mpa pa sɔla pɛlyɔv tōm tō. ¹³ Tá taapalaa Yuta nyóma mpa pə kaasaa tō pɛle pa tēŋa Piyee ikpate tətə, haləna pə kpeŋna Panapaasi na pá teləsi ilɛye pa icantv nti. ¹⁴ Saa wei ma nawa sɪ pa tōnte ta maya na pa ta tēŋ Laapaali Kupaŋ tampana ke teitei tō, ma tōma Piyee kē yəlaa tēna isentaa sɪ: N kē Yuta tɔv pəyele n lapa cənyɛ isɪ wei i ta ke Yuta tɔv, n ta la isɪ Yuta tɔv ka la tō. Ilɛ isənya n nyómá sɪ nəɔnəv n ká la na í caali mpa pa ta ke Yuta nyóma tō sɪ pá la isɪ Yuta nyóma?

Táa tem na Isɔ yakəna paa wei i nyūyu

¹⁵ Tá maɣamaya tē kē Yuta nyóma kē təsiyisiyɪ, tē ta ke asayaa isɪ piitim lɛmpɪ nyóma. ¹⁶ Paa na mpɔ tē nyómá sɪ pə taya isɪ yolv təyɔv kəsəsitv tōyɔ Isɔ nyənəyɪ-ɪ yolvpaŋ. Ama i tēŋyɔv i taa na Yesu Kilisiti tōyɔ. Tá maɣamaya isəntə, tá tēmna Yesu Kilisiti unəyɪ tá taa kəna Isɔ nyənəyɪ-tuyv yolvpama. Tə tēma tá taa na Yesu Kilisiti tōyɔ yoo, pə taya kəsəsitv tēŋyɔv tō. Pə taya pulv, Isɔ kaa nyəni nəyolv yolvpaŋ ke i kəsəsitv tēŋyɔv tō. ¹⁷ Ye tē loki sɪ Kilisiti tōv pa nyənəyɪ-tuyv yolvpama tōyɔ pə naa sɪ tē kē asayaa isɪ mpa pa ta ke Yuta nyóma tō, ilɛ pə wee sɪ Kilisiti kele isayav caa yaa isəna? Aai, pə taya ŋpəyɔv paa pəcɔ. ¹⁸ Ye ma kulaa na má tayanəyɪ ŋmaɔv ke mpi ma tēma yolv yolv tō, pəle pə hóləyɪ kē sɪ ma ta ke kəsəsitv təŋlv nəyolv. ¹⁹ Ye kəsəsitv tōm taa, ma səpaya tənəŋnaŋ, na kəsəsitv nti tē maɣamaya tē kona-m mpɔ. Na pə lapa-m ŋpəyɔv sɪ má wee Isɔ tike tōv. Pa kv má na Kilisiti ke səm tesika tōv. ²⁰ Na ma wəv isəntəyɔv kayana tō pə taya ma maɣamaya ma wenna. Ama Kilisiti wenna ma taa. Weesuyv ŋku ma wəna saŋa taa isəntə tō ma tēŋ ma taa na Isɔ Pəyolv tōyɔ ma wəna-kv. Isɔ Pəyolv unɪ i sɔləna-m na í sɪ ma səm. ²¹ Maa kpaɔləyɪ Isɔ kvcəv se. Ye kəsəsitv ka yekayana na yolv pəsəyɪ kupaŋ ke Isɔ isentaa, ilɛ pə we isɪ Kilisiti səpa yem kele.

3

Kəsəsitv na táa tem na Isɔ pə tōm

¹ Aaa, Kalati kómeləməŋ me, ilɛ nəyolv nyala-meyɛ konyalv yaa isəna? Anɪ meye pa tēma keesuyv ke Kilisiti tesika tōv səm tōm təkɛlekele ke teu. ² Ilɛ tōm kolumtəv təkəŋ kē ma pəsəyɪ-me, sɪ í tēŋyɔv Isɔ kəsəsitv tōyɔ í hika Isɔ Feesuyv yaa í nuu Laapaali Kupaŋ na í mv-ɪ tōyɔ í hika? I cə-m na má nu. ³ Mə kómeləntəv tōv ŋpəyɔv? Isɔ Feesuyv tōŋ ke í hikiŋa mə təyɪ kancaalaya, lēna nəɔnəv í caa í tēsəna mə maɣamaya mə tōŋ na? ⁴ Pə lapa pə lapa mə hɛkɔ na í hii layatvnaa mpa tō pɛle pa pəsa yem kele yaa? Aai, pə kaa pəsi yem kē mpɔ mɛɛ. ⁵ Isɪ Isɔ cəlyɔv-meyɛ i Feesuyv na í lakɪ piti tēma ke mə hɛkɔ ke mpɔ tō, mə kəsəsitv tēŋyɔv tōv, yaa mə Laapaali Kupaŋ nuu na i muyv tōv kē pə lakɪ mpɔ?

⁶ Mpɔ unɪ pə yelina na pá ŋmaɔv Apələham tōm ke Isɔ Təm taa sɪ: I tēma Isɔ na i taa, na i taa tēm mpəyɪ Isɔ ná nawa na ilɛ í yaa-ɪ yolvpaŋ na í mv-ɪ. ⁷ Pə tōv kē í ká nyɪ teu sɪ, mpa pa tēma pa taa na Isɔ tōyɔle Apələham piya təsiyisiyɪ. ⁸ Pə maɣamaya pə tu we Isɔ Təm taa kē mpɔ sɪ: Mpa pa ta ke Yuta nyóma tō paa kəv na pá tē pa taa na Isɔ, lēna pá pəsi yolvpama. Na pə tōv unəyɪ hatuu ləŋ Isɔ heela Apələham ke tōm kupaŋtəv tənɛ na tē we ŋmaatv taa sɪ: Nyá tōv kē Isɔ ká la

ate yelaa tənaya kōpantu. ⁹ Apələham tema Iso na i taa na Iso lapa-i kōpantu. Na mpw tətəyo pa tēna mpa pa teŋ pa taa na Iso tō, ilé i laki-weye kōpantu ke mpw tətəyo.

¹⁰ Mpa pa wee na pá teeləyi si pa kusəsutu tēnyu tō ké pa hikiyi kōpantu tō pá na mpusi kele. Tə mayamaya ke pa yəyotə Iso Təm taa si: Mpusi tō nte wei u tənyəi pə tēna mpi pa ŋmaawa kusəsutu takələya taa təyo tam tō. ¹¹ Pə tu naaki mpw təkəlekele si nōyolo kaa pəsi yulupəŋ ke Iso isentaa ké kusəsutu tēnyu tō. Ama pa ŋmaa Iso Təm taa təkpataa si: Wei i ké yulupəŋ ke Iso isentaa si i tema i taa tō pə tō tō, puntu tike töləyənə-ti. ¹² Pə taya pulu tō, kusəsutu tēnyu na taa temnav ke Iso tá kaa pulu. Ama pə wee ké isu pa yəyotəyū Iso Təm taa tō si: Wei i tōka kusəsutu temnaa tēna tō, puntu ká tūli-təyi tē tō.

¹³ Isəna Kilisiti lapa na i səyali tá mpusi ke i mayamaya i nyuyū taa tō pə tō ké i pəsaa na i ləsi kusəsutu mpusi inəyi tá tō. Tə mayamaya ke pa yəyotə Iso Təm taa si: Ye pa laalaa na pá pusi wei na tūyo, mpusi tō ké. ¹⁴ Pə lapa mpyóy si kōpantu nti Iso ka tōma si i laki Apələham tō, í la-təyi mpa pa ta ke Yuta nyəma təyo Yesu Kilisiti tō. Na tá taa temnav ke Iso yelina na té hiki Feesuyū Naŋŋtu wei Iso ka tōma si i ká ha-tu tō.

Kusəsutu na Iso kōpantūnaa pə təm

¹⁵ Ma taapalaa ma keesəyi-meye yələa tá ta kōlaputu na í cekəna. Ye yulu cəyaa na í tayanı pə tēna tēmamam ké isəna i caa pá lana i wənaw ke i səm waali, na í tō takələya taa na í su, nōyolo u pəsəyi na í kō-ti yaa í səsı i nyəntu ke tē tō. ¹⁶ Aŋha, mpyóy pə wee na nti Iso ka tōma si i ká la Apələham na i pəyaya tō. Pa ta ŋmaa Iso Təm taa si i piya, si pə taa kəo na pə lá isu yələa payale. Ama pa tōmaya si: Nyá pəyaya, si pə hólí si yulu kolum ke pa paasənaa, na yulu inəyale Kilisiti. ¹⁷ Nti ma caa ma hólí təyole si: Iso ka tayanı nti i caa í na i yələa pá la tō, haləna i tō si i ká tōki i nōyo suw. Pə kōma na pusi la nasəle na hiu na naanəwa (430) ké, iləna kusəsutu təm lu. Kusəsutu təm luw mpw tō, pə fei si təle tē kō nti Iso tema tayanəyū tō, na mpi mpi i tōma si i ká la yələa tō təle tē saali yem. ¹⁸ Pə taya pulu, ye isu kusəsutu təkələa ke Iso tənyəi na í haai i kucəəŋ wei i ka suwa i yələa tō tō, de pə taya nōyo suw nté. Ama cəne de Iso ka tōma si i ká la Apələham ke kōpantu təyo i lapa-i-təyi faalaa.

¹⁹ Pepe nyuyū tō ké pa si kiinŋ ile? Pa səsaa deye suw ké si pə hólí yələa ke pa kōlaputu nti Iso u caa tō. Pə wee si kusəsutu nti tē cəya mpw, haləna Apələham pəyaya ŋka ka tō Iso ka tōma si i ká la kōpantu nti tō ká kəo. Na isətəa tillaa ke Iso tilina kusəsutu nti, na yulu ke pele pa celaa si i teləsi i leləa. ²⁰ Ama ye timpi pə ké si yulu kolum təm ke pə paasənaa, de teləsəl nōyolo i kaa wee pə taa tətō. Na mpw inəyi pə tu wee, Iso we kolum ké.

Kusəsutu nyuyū

²¹ Ile pə luwa si kusəsutu na mpi mpi Iso tōma si i ká la tō pu krentəyi kele? Aai, pə taya mpw se, paa pəco. Ye paa tu kusəsutu natəli nti tē pəsəyi na tē lá na yələa hiki weesuyu, aŋhaa, de kusəsutu tēnyu ka yekayana nté na yulu pəsəyi kōpəŋ ke Iso isentaa. ²² Ama pa ŋmaawa Iso Təm taa si isəyatu ŋmakəla yələa kəma tō tərəi. Na pə we mpw, si mpa pa tema pa taa na Yesu Kilisiti tō, pá hiki kucəəŋ wei Iso ka tōma si i ká ha təyo pa taa temnav tō.

²³ Taa temnav ke Iso taa kōnta de, kusəsutu ka təkəna-tu isu sləkətōnaa, na pə tanja si pə kəo pə kuli-təyo Iso taa temnav təm nti tē tō. ²⁴ Mpyóy pə lapa na kusəsutu wee isu tá tō nyənlo haləna Kilisiti kəo, si tē tē tá taa na Iso na pə lá na tē pəsi kōpama ke Iso isentaa. ²⁵ Pənente Iso taa temnav təm nti tēle tē kōma de kusəsutu ná fei isu tá tō nyənlo tō.

²⁶ Tōw, me mə tema mə taa na Iso təyo í pəsa i piya ke mə na Yesu Kilisiti mə krentəyū tō. ²⁷ Pə taya pulu, mə tēna tərəi pa so-meye Iso lum si mə na Kilisiti í krentı na í kpayə Kilisiti kin ke yaasi kofalu na í tōki. ²⁸ Waatu unı, pə fei si Yuta tō ntō, uné ilé i ta ke Yuta tō. Yaa yom ntō, kasəyampu ntō. Yaa apalu ntō, alu ntō. Ama mə na Yesu Kilisiti í krenta mə tənaya kolum ké, fayəu fei. ²⁹ Ye Kilisiti tənna-me de í ké Apələham piya ké, na í ká hiki kōpantūnaa mpa Iso tōma si i ká ha-me na pə pəsi mə nyəm təkpataa tō.

4

¹ Nti ma wəna na má caa ma tasəna-meye kilisinaw təyole si, pəyaya ŋka ka wee na káa tē na ká təyo ka caa wənaw tēna tō, ka pəcaatu ka wee ké isu yom wəw tō. Pəyele ŋke kaa tēna na ká tu pə tēna. ² Ka pəcaatu tēna taa ka we paasənləa niŋ taa, na pele pa lakəna-keye pə tēna haləna ká kəo ká tala pusi isəna ka caa ka suwa tō. ³ Tá tətō waatu wei tu we isu piya tō, tu we antulinya uné i pə tēna pə kancaaləya nyəm taa ké na pə kpa-tuyə yomaa. ⁴ Ama pə kōma pə tala saa wei Iso ka suwa tō, iləna í tili i pəyaya, na alu lələna-ke, na ká təŋ Yuta nyəma kōlaputu. ⁵ Ka kōma mpw si ka ceki mpa kusəsutu ka təkəa tō na tē hiki mpaaw na tē pəsi Iso piya.

⁶ Iso tu i Pəyaya Feesuyū ke tá taa si pə hólí teu si tē ké i piya mayamaya, na Feesuyū ŋko ku yelina na tē yaa Iso si ma Caa Paapa. ⁷ Ye mpw de n ta ke yom tətō, ama n pəsa pəyalu ke. Na isu n keu i pəyalu ke mpw tō, Iso ká ha-ŋ kōpantūnaa mpa i su i piya tō tō.

⁸ Tuu ləŋ í taa nyi Iso, na í təŋaya mpi pə ta ke Iso mayamaya tə na í pəsi pəle pə yomaa. ⁹ Ama pəntente isu í nyemá Iso, yaa isu Iso íle í nyama-me tə, pepe tə kə í caa í məli pə təna pə kancadaya nyəm mpi pə taa fei waau na pə we yem kə mpə tə pə taa? Na pə kəma suwe tətə na í caa í taa pə yomaa lapu? ¹⁰ Mə ise seena mə kuyeyəŋ kəpampəŋ fayasuyə na mə isətonaa kəpama na mə waatənaa kəpama na mə pusi kəpəŋsi fayasuyə ke teitei. ¹¹ Mə təm cəpa ma laŋle ke teu kə. Isu ma iwule nté tə təŋaya mə tə kula huntu nté yaa?

¹² Ma taapalaa, ma wiikina-me si í təŋ ma ikpate isu ma mayamaya ma təŋa mə ikpate tə. I ta la-m isayatu natəlayi tiili se. ¹³ Na í nyemá teu si ma kutəŋ tə kə ma heela-meye Laapali Kəpəŋ ke təm kancadaya nyəm. ¹⁴ Na í ná cəse ke səsəm ke ma wusasi nsi si taa, paa na mpə í tá cwti si ma təm nti tə nu-me. Pəyele í ta la-m, ama í təkə-m teu kə isu isəta tillu nəyəlu, yaa isu Yesu Kilisiti mayamaya. ¹⁵ Waatu iní mə laŋhəlməle tə paa pəsəyɛ. Ile kaɣana í na-we tətə? Halí ma pəsəyi má lasi mə nyuluyə si waatu iní í taa, pu lakaya mpə, paa mə ise mayamaya í ka ləsa na í t-m. ¹⁶ Isu ma heeluyə-meye tampana təyole ma pəsa mə kolontu yaa?

¹⁷ Yəlaa pəne pa laki kə na n nawa n tə si pa səla-meye teu. Aai, pə taya mpə se, paa pəcə. Pa caaki kə si má na-me tə wakəli, na í mələna mpe pa tə na í nyəŋəyi pa tike. ¹⁸ Pə we teu si yulu í sələyi í ləlu ke mpə yaa. Ama kəpantu lapu taa kə í ká sələyi mpyóy tam, pə taa we waatu wei ma we mə kin tə tike. ¹⁹ Ma piya kəpama, ma taya wusasi taa kə səbu ke mə tə. Na wusasi nsi si nəyəsəna isu ləyuyə wusasi takuyə alu tə, si pə la na í kraya Kilisiti yaasi na mə na-í í nəyəsəna təmayə teu. ²⁰ Pepe pukina-m mə heku ke nəəŋə isəntə na má heeli-meye kufatənaa. Pə taya pulo tə, mə təm caala-m səsəm ke cəneye.

Akaa na Saala pa təm

²¹ Mə mpa í caa kəsəsutu í təkí-me tə, ma pəsəyi-me si í nuwa nti pa ŋmaawa kəsəsutu nti tə takələsi taa tə, yaa í tá nu? ²² Pa ŋmaawa si Apələham ka wəna piya naaleye, kasayampu ná ləla-í ləŋka na yom náá ləli-í ləŋka. ²³ Iso ka təmna si kasayampu ká ləli. Mpyóy kasayampu kəma na í ləli na pə mu Iso nəyə taa təm təkəle. Ama yom ná ləla í nyəŋka ke yem kə pulo fei. ²⁴ Təm təne tə hóləyi-tuyə yaasi nəyəluyə. Alaa mpe pa we kə isu Iso nəəsi nsi í na í yəlaa pa krentaa na pá pəli təm naale tə. Kancadaya nəyə nté Akaa, na ŋke ka kəna Sinayi puyə nyəŋka, na ká ləlyə yomaa. ²⁵ Akaa iní í kəna isu Alapə Sinayi puyə, na í nəyəsəna Yosalem icate nte tə we saŋa isəntə tə, na tə na tə yəlaa təna mpa pa kə yomaa tə. ²⁶ Yosalem wei íle í we isətaa na í kə tá təna tá too tə íle í kə kasayampu kə. ²⁷ Tə mayamaya ke pa ŋmaawa Iso Təm taa si:

Alu kaaləlaya nyá nyá laŋle í həlmə.

Nyá wei n ta tu məli paa təm kələm tə, wiliti teu.

Alu wei pa lə yem tə í ká kəli piya ke

alu wei í wəna paalu tə.

²⁸ Ma taapalaa, ye me ile Iso ka təma si paa ləli-me təyə pa ləla-me. Na pə lapa teitei isu í ka təma si paa ləli Isoaaka na tampana pá ləli-í tə. ²⁹ Pəyaya ŋka paa ləla yem kə mpə tə ka təkaya ŋka pa lələna Iso Feesuyə təŋ təyə konyəŋ. Na mpə inəyi pə we saŋa wole təne tətə. ³⁰ Na ntiyi pa ŋmaawa Iso Təm taa yee? Pa ŋmaawa si: Təyənə alu yom iní na í pəyaya na pá tē. Pə taya pulo tə, yom pəyaya na kasayampu pəyaya pa kaa krenti na pá tala pa caa wontu. ³¹ Pə tə ile ma taapalaa, tə ta ke yom piya se, ama tə kə kasayampu piya kə.

5

I taa ye le na í pəsi yomaa tətə

¹ Kilisiti cəpa-tuyə tá yomle taa kə si tə pəsi kasayampiya təkpe. Pə tə ile í səŋ təca, na í taa ye le na cəpə pəne pə təm liyiti-me na í tayaní yomaa ke pəsuyə tətə.

² I tə ŋkəŋəŋ ke teu, Pəli má ma tələyi-meye təfoo si, ye í tēma mə taa na í pəli, pə we isu Kilisiti kəntə lapa mə kin nté yem. ³ Ma tasəyi yəlaa təŋaya kpaaluyə si, wei í pelaa, tələsi isu í təkə kəsəsutu təna təpa, í kaa seki pulo. ⁴ Mə mpa í caa si Iso í nyəm-meye kəpama ke mə kəsəsutu təŋuyə tə tə, mə na Kilisiti í yaa kə na í pəŋ mə təyi Iso pəlele. ⁵ Ye ta ile tə nyemá si Iso ká pəsi-tuyə yulupama na tə təŋa mpyóy na Iso Feesuyə təŋ wei í laki tá kin ke tá tēm Iso na tá taa tə pə tə tə. ⁶ Pə taya pulo tə, ye tá na Yesu Kilisiti tə laalaa na tə krenti, paa tə pelaa paa tə ta pəli pə lu kələm kə. Ama mpi pa caa təyole si tə te Iso na tá taa na taa tēm mpi pə taa kə səluyə ná we na kole kə təŋa.

⁷ I ka lakaya teu ile nəəŋə awe lapa na í məli heey ke tampana təŋuyə taa? ⁸ Nti pa heela-me na í tē mə taa na í tisi tə tə ta luna Iso wei í yaa-me tə í kin. ⁹ Pa tuka ituule si: Kəkəsəm ke pəciimaya kpaasəyənə somtu təfəvu. ¹⁰ Paa na mpə Tacaa yəlaa na má wəna naani ke mə tə təkpataa si í kaa kraya hūwee nna a fayana ma nyəna tə. Ama wei í laki-meye yeleye tə paa í kə wei te Iso ká nana pəntə.

¹¹ Ma taapalaa ye pəlyə təm waasu ke ma təŋna lapu tətə, paa təkaya-m konyəŋ suwe tətə? Ye pu we mpyóy tampana, Kilisiti wei pa kama tesika tə na máa kpaaləyi í təm tə í təm nti tə

taa wu nõyõlõ. ¹² Ama ma kooliyi ké si mpa pa laki-meye yelēyele ké mpw tɔ pɛle pá laki mpw na pá puki te, haləna pá pəsi kataasi ke pa mayamaya.

¹³ Ma taapalaa ye me ile pa læsa-meye si í pəsi kasayampiya. Ama kolomto ké si í taa huõ si ye í pəsa kasayampiya ke mpw í hika mə təyǎle si í təhəyi mə yulowɛɛtu konyuləh. Aaí pə fei mpw se. Ama nti təyǎle si í sɔɔləyi təma, na í teŋ təma, na mpw iní pə lapu sɔona-meye teu. ¹⁴ Kusəsuto təna nyuɔ nté si: Sɔɔli nyá təyǎntǎle isu n ká sɔɔli nyá ti tɔ. ¹⁵ Ama ye í laki isu taale wontu na í cələyi təmaya səkpaŋ na kela na í wakələyi təmaya mpw, í la laakali, tǎfɔ í ká kɔɔ na í ku təma təkpaata ké ate cəne.

I təh Iso Feesuyu nyəm

¹⁶ Nti ma wena si ma heeliyi-me tǎyǎle si í təhəyi nti Feesuyu Nanjɛtu hólǎyi-me tǎyǎ tam, í taa nuna mə yulowɛɛtu konyuləh. ¹⁷ Pə taya pulu, yulowɛɛtu konyuləm na Feesuyu konyuləm pə ta kaa pulu, haləna pu tu caa pə nu təma sɔh. Pə tɔɔ ké u pəsəyi na í lá isu mə mayamaya í caa tɔ. ¹⁸ Ye nti Feesuyu Nanjɛtu hólǎyi-me tǎyǎ í təhəyi ile í ta ké kusəsuto yomaa tɔtɔ.

¹⁹ Paa wei í nyəma teu ke isəna yəlaa mpa pa təhəyi pa yulowɛɛtu tɔ pa kolaputo weɛ tɔ. Asilima na tetelakasi isayasi na yaasi isayav. ²⁰ Pa paasəyana tuŋ laau na toptoto təmana. Pa luki təmaya kolonja na pá yookina təmaya tam na isesemee haŋa pa heku, pa kəla rááná na ikalle pəkoyu, n ká ná pa fayaa na pá tala kpeka kpeka na pá sɔu təmaya yoonav. ²¹ Ye í nawa í tǎyǎntǎle pulu í taa haŋ, pa ké sɔlvnyɔlaa, pa fei pa tu kpaɔ ke leleŋ nuɔl í taa, na pá laki isayatu lentanaa ke mpw tɔtɔ. Ma tasəyi-meye heeluyu isu ma tɛm-meye heeluyu tɔ, pa təna mpa pa laki mpw tɔ pa kaa felɪ nǎhəle ke Iso Kawulaya taa.

²² Ama Iso Feesuyu ná laki na yəlaa sɔɔləyi təma na pá hikiyi lanjhulumlɛ, na pulu u pəkələyi-we, na pá wena təma na suulu, na pa wena pɛleɛ na pa laki təmaya kupantɔ na pá təhəyi tampana. ²³ Na pa we təpamm na pá təkəyi pa təyi teu. Kiiu fei ŋku ku kuyi təne iní tə taa natəli tɔ. ²⁴ Mpa pa pəsa Yesu Kilisiti nyəma tɔ pɔntɔnaa kpeŋna pa yulowɛɛtu na tə konyuləh na tə kətɔnaa ké na pá kó tənəŋna. ²⁵ Feesuyu lapana na tǎ hiki weesuyu pə tɔɔ ké tu yele na tǎ təh mpi ku hólǎyi-tɔ tɔ. ²⁶ Tǎ taa hɔŋ tá ti na tǎ kraasəyi, tǎ taa kusəyi tá təma rááná na tǎ laki təmaya isesemee.

6

I teŋ təma

¹ Ma taapalaa, ye nõyõlõ í pənta natəli, me mpa í təhəyi Iso Feesuyu ke teu tɔ í mǎhna pɔntɔ ke mpaav kupanjo taa na í lapu-í təpamm. Ma tasəyi-meye seyesuyɔ si paa mə taa wei í feŋ í ti na ile í taa kɔɔ na í tasa mayasuyɔ taa ké hotuyɔ tɔtɔ. ² I sǎhna təmaya mə kupekələmnaa taa. Ye í lapa mpw í yoosa Kilisiti kusəsuto təna nté. ³ Ye yulɔ hɔŋ í ti, pəyele í ta tala pulu, pɔntɔ puɔyusiyi í təyi. ⁴ Ye wei í caa í yɔɔləna í yaasi teu nyəh pɔntɔ í taa tuv lɛlaa na í sa í təyi yem. Ama í wiili í mayamaɔa í yaasi taa na ye pə nəyəsəna yɔɔlvɔ ile í yɔɔli. ⁵ Pə taya pulu tɔɔ, paa wei í kolaputo mələyi í nyuɔv taa ké.

⁶ Ye nõyõlõ seyesəyi wei ké Iso Təm pɔntɔ í cosiyi í wɛnav təna taa na í haaki í seyesəlv inu.

⁷ Hei í taa puɔysi mə ti yoo, paa nyənəyi Iso ké yem fa. Yulɔ í tuu mpi mpəyi í kuŋ. ⁸ Ye yulowɛɛtu konyuləm ke í təhəna na í tuu, yulowɛɛtu nti tu yelina na í kɔɔ í ku səm. Ama ye mpi Iso Feesuyu caaki tǎyǎ í təhəna na í tuu, kuɛ ku yelina na í kɔɔ í ku weesuyu ŋku ku teŋ tɔ. ⁹ Tǎ taa la felentu na kupantɔ lapu. Pə taya pulu tɔɔ, ye tə ta lo tá apaluto haləna pə tala pə waatu mpi tu ku tɔ pu tɔɔ səsəm. ¹⁰ Pə tɔɔ ké ye tə hika mpa ke timpi tǎ la yəlaa tənaya kupantɔ. Ile pə kələna tá na mpa tɔ kaa Iso sɛɛv tɔ.

Poɔli tasəyi-weye kpaalvɔv na í sɛɛtɔ

¹¹ Tɔv, í ná isəna ma ŋmaaki-me na ma mayamaya ma niŋ ke cəne na ŋmaatu pɛe kuyasələɛ tɔ. ¹² Mpa pa yɔɔləyənə tɔv nyəm na pá caa yəlaa í sa-we tɔ mpɛ pa caana si pá caali-me na í peli. Ile paa caa si pá tu-weye konyɔməh ke Kilisiti səm tesika tɔm tɔv tǎyǎ. ¹³ Yəlaa mpa iní pa pələyi mpw tɔ paa təhəyi kusəsuto se. Ama pa caa ké si ye mu nuna-we na í peli ile pa sa pa ti si mpɛ pa yelina í kɔta mə tɔnvɔv tɔv ké kəkətəm pəne. ¹⁴ Ma ile ye pə taya Yesu Kilisiti səm tesika ma kaa yɔɔləna pulu. Tesika ŋke ka tɔv ké má na antulinya tə fayana təma təkpaatakpaata na lɛlv ta nyi si yelɔ weɛ. ¹⁵ Paa n pelaa paa n ta peli pə lu koləm ké. Ama nti tə weɛ tǎyǎle si n layasi na n pəsi pulu kufalv. ¹⁶ Mpa paa tɛlasəyi pelvɔv tɔm ke lɔl ke pa weesuyu taa tɔ ma kooliyi ké si Iso í ha pa tənaya alaafəya na í la-weye kupantɔ na í kpənaa í yəlaa samaa təna təpai na í la mpw.

¹⁷ Pə kaasuyɔ tɔ, nõyõlõ í taa tasa-m wahala tɔyɔ tɔtɔ. Pə taya pulu tɔɔ, tɔntɔləh wei í we ma tɔv isəntɔ tɔ í hólǎyi kpaakpaá ké si ma ké Yesu yom.

¹⁸ Ma taapalaa me Tacaa Yesu Kilisiti í hólí mə tənaya pɛleɛ. Ami.

TAKELAYA NKA PƆLI NMAAWA IFEESU NYAMA TƆ Kutulutu

Lom icate taa ké Pɔli ka we waatu wei i nmaa takelaya kane tɔ. Payale huuki si Ifeesu haɔɔlvu taa Yesu seelaa kpeka payale ke i nmaa-ke. Pɔli hóláyi isəna Iso tayana yelaa nyuvu yaru tɔm tɔ, na Yesu Kilisiti haakəna nyuvu yaru mpəxi saa wei yulv tɛŋi-ɪ na i taa tɔ. Pə ké Iso kɔcɔɔv ké. I hulaa si Yesu seelaa wee ké isu yulv tɔnvu pilimile, na tɔ tɔv niŋ na nɔɔhe, na paa wei na i kulapəle, lena pa wena nɔvɔ kulbmaya. Pɔli caaki si yelaa i nu teu lena i kpəna i seyesuvu na kutuluvu si Iso seelaa wee isu kutuluvu na Yesu keke kite tɛe pəle. I kpəpəna tɔtɔvɔ aralu na alv ke tɔyaya taa si Yesu wenna isu paalv na Iso seelaa náá wee isu alv.

Isəna pa faya Ifeesu takelaya tɔ:

Yesu Kilisiti nyuvu yaru, titite 1–3

Tɔntɛ kofate, titite 4–6

Sɛtv

¹ Maya Pɔli, Iso luvu lapəna na má lá Yesu Kilisiti tillu, má nmaa kəna takelaya kaneyɛ Iso yelaa mpa pa we Ifeesu na pá na Yesu Kilisiti pa kpentaa na pá nukəna-ɪ tɔ. ² Taca Iso na tá sɔsɔ Yesu Kilisiti pá hól-imeyɛ pɛleɛ na pá ha-meɛ alaafəya.

Isə lapa-tuvv kɔpantvnaa mpaya Kilisiti tɔv tɔ

³ Tə sa Iso Taca Yesu Kilisiti Caa ke teu. Tá na Kilisiti tá kpentuvv tɔv Iso un i krayana Iso seev kɔpantvnaa na í la-tuvv sɔsɔm ke hatuu isɔtaa. ⁴ Pə taya pulv, fau na pɔc Iso laki antulinya tɔv i ka tema ləsvu na í su si tá na Kilisiti tɔ kpent na tɔ pəsi nyəma na tá tɔntɛ keesi teu ke i isentaa na kowakəlm narəli pə fei tá kin. ⁵ I ka tema suv ke hatuu lɔv ke i sɔlvuv tɔv si i ká pəsi-tuvv i piya mayamaya ke Yesu Kilisiti tɔv, ile i mayamaya i luvu lapəna mpv pɔc pə larv tu we-ɪ lelen ké. ⁶ Ye mpv tu sa Iso ké teu ke i hulvuv-tuvv i pɛleɛ taa pɛleɛ kɔpəna na luvu kulmvuv na i luvu tɛe Pəyaya kin tɔ.

⁷ Pə taya pulv tɔv, Kilisiti weesuvu lu tá tɔv tɔv pə yapa-tv na pə hu si tá isayətvnaa. Təyaya Iso lapa na tɔ ná i pɛleɛ sɔsɔna ⁸ nna i hula-tv tɔ a tɔv katatəlaya, ke waatu wei i ha-tuvv ləmayasɛ sɔsɔna na nyəm sɔsɔm tɔ. ⁹ Na i lapa na tɔ nyi mpi i suwa na í təŋəyi na í laki na pə we ɪŋmɛlav tɔ. Na hatuu lɔv ke i mayamaya i ka hu i taa na í su si i ká yoosi-wi na Kilisiti kin. ¹⁰ Pə kɔv na pə tala kɔvɛɛv kɔtɛsəŋ taa na Iso kɔti isɔtaa nyəm na atɛ nyəm na í mələna-wəyi Kilisiti tike tɛe na íle i tɔv pa tɔv ké kawulaya, ile Iso tv mpi i suwa na í təŋəyi na í laki tɔ pə nyuvv ntɛ. ¹¹ Iso təŋə isəna i suwa na í laki tɔv i ləsa-tuvv hatuu lɔv si tá na Kilisiti tá kpentuvv tɔv tɔv hiki tá paa tɛtɛ ke nyuvv yaru tɔm taa. Iso i laki pulv na pə coti nti i suwa na i mayamaya i luvu la si í la tɔ. ¹² Ye mpv tá mpa tə laala Kilisiti tɔv ké tɛlvuv tɔ, tɔ sa Iso ké i sɔsɔntv tɔv.

¹³ Mə mayamaya waatu wei i nu tampana tɔm, Laapaali Kɔpəŋ wei i yapa mə nyɔv tɔ, í tema Kilisiti na mə taa ké lena Iso náá yvsi-me si pə hól si i ké i nyəma na i kɔvsvum mpəvəle Feesuvu Nanjtv wei i ka tɔma si i ká ha-me tɔ. ¹⁴ Feesuvu Nanjtv unəyi Iso su-tuvv tɔlvma si pə hól si nyuvv yaru mpi pə tɔm i ka heela i yelaa si i ká kəna na pə wee-we isu pa pulv tɔv pə kəma na pə ya-tv təkpataa ile tu ti tá pulv un. Ye mpv tɔ sa Iso ké i sɔsɔntv tɔv.

Pɔli Iso sələmvv ke Ifeesu nyəma

¹⁵ Pə təna isəntv pə tɔv na ma tu nuv pənente tɔv si i tema Taca Yesu na mə taa na í sɔla Iso yelaa təna tɔ, ¹⁶ maa heesəyi Iso ké seetv si i na tɔmle ke mə tɔv se. Na ma tɔsəyi mə tɔv ké ma Iso sələməŋ taa ké na má sələməyi mə tɔv. ¹⁷ Nti ma sələməyi tá Sɔsɔ Yesu Kilisiti Iso, Taca teeli təna tv tɔvle si i ha-meɛ i Feesuvu, kule ku yelina na í cəkəna, na ku hól-imeyɛ Iso na í nyəm-ɪ teu. ¹⁸ Ma sələməyi Iso ké si pə tv-meɛ layatv ke hatuu mə taa na í nyi mpi pə tɔv Iso yaa-me na í tɛləyi tɔ, na í nyi kɔpantv sɔsɔntv teu teu nyəntv nti i su mpa i ti tɔv pa tɔv tɔ. ¹⁹ Na í nyi i tɔma sɔsɔna taa sɔsɔna nna i wəna na í lakəna Iso seelaa tá tá kin tɔ. Tɔma sɔsɔna anəvəle mpv na nna i huləna tɔv na tɔv ²⁰ ke waatu wei i feesa Kilisiti na í kpaasi-ɪ isɔtaa na í cayasi-ɪ i kɔŋkɔv taa tɔ. ²¹ Kilisiti wəv təna tɔ i kəla pə təna tɔpai ké, paa tɔŋtvnaa, paa pəsvuv ŋku, paa tɔma nna, paa kawulasɪ nsi, na həla təna nna pa yaa tɔ, na pə taya antulinya un i taa tike, ama pə kpentəna wei i ka kɔv tɔ i kəla mpóyó íle i taa tɔv. ²² Iso mələna pə təna tɔpai ké Kilisiti nɔɔhe tɛe na inəyi i hulaa si Yesu seelaa kpeka i nyəŋəyi a wulav sɔsɔ. ²³ Yesu seelaa kpeka wəv mpv tɔ a ké Kilisiti tɔnvu ké, na a kin ke i wee təkpataa, un wei i mayala paa timpv tɔ.

2

Ifta səm na í hiki weesuvu

¹ Tuu lɔŋ mə kɔpəntəŋ na mə ɪsəyətɔ ka yelaa ké na í wɛ ɪsɪ sətəa ke ɪsɔ nyəntu taa. ² Pə taya pɔlv, antulinya inɛ í mpaav ɪsəyav ke í ka təŋaya na í nuikayana aloyaa toŋ nyəma mpa pa wɛ ɪsətəa tɔ pa səsɔ. Aloyaa səsɔ inɪ í wɛnna na í lakɪ í nyəntu ke yelaa mpa pa kisa ɪsɔ ké nuɪnɔv tɔ pa taa. ³ Tá tənə ɪsəntɔ mɪpɔyɔ tu wɛɛ, tə təŋaya tá yulwɛɛtɔ kɔpəntɔ kɔnyuləŋ ke yem ké. Na mɪpi tá tənəŋ na tá huwɛɛ caakaya tɔ mɪpɔ teitei ké tɔ lakaya. Pə lɔla-tɔ na tá wɛ ɪsəna tɔ pə wɛɛ sɪ lɔ páná ká huu tá tɔ ké ɪsɪ a ka huu lɛlaa tɔ tɔ.

⁴ Ama ɪsɔ hulə-tuyɔ suulu ke səsəm, na ɪsəna í sɔla-tɔ tɔ pə fɛi nyənnyɔ. ⁵ Pə tɔ ké tu wɛv ɪsɪ sətəa ke ɪsɔ nyəntu taa ké tá kɔpəntəŋ tɔ tɔ, í kɔpənta tá na Kilisiti ke weesuɪu hav. ɪsɔ suulu tɔ ké pə yapa mə nyɔɔŋ. ⁶ Tá na Yesu Kilisiti tá kɔpəntuyɔ tɔ ké ɪsɔ feesa tá na-ɪ sɪ tɔ tɔyɔ kawulaya ke hatuu ɪsətəa. ⁷ Í lapa mɪpɔyɔ sɪ pə hólɔyɪ tam tɔ ké ɪsəna í suulu tɔ katatəlaya na í hólɪ-tuyɔ suulu na Yesu Kilisiti kin tɔ. ⁸ Pə taya pɔlv ɪsɔ pɛɛɛɛ tɔ ké pə yapa mə nyɔɔŋ na í tɛmna-ɪ na mə taa tɔyɔ pə lapa mɪpɔ. Na mɪpɔ inɪ pə lapa tɔ pə ta luna mə mayamaya mə kin, ama ɪsɔ hate ké. ⁹ Pə taya mə iwɛlɛ tɔ, pə tɔ ilɛ nɔyɔlv í taa kɔɔ na í sa tu. ¹⁰ Pə taya pɔlv tɔ ɪsɔ ŋmana-tɔ, na tá na Yesu Kilisiti tɔ kɔpəntaa tɔyɔ í ŋma-tuyɔ mɪpɔ sɪ tɔ lakɪ tɔma kɔpəna nna í ka tayanaa na í su tɔyɔ səsəm.

Mə na Yesu Kilisiti mə kɔlv m pəsvɔv

¹¹ Mɛ mpa í ká ké Yuta nyəma tɛsiyisiyi na Yuta nyəma yaakaya-mɛyɛ kɔtapeləŋ na mɛ pə yaakɪ pa tɔyɪ pɛllaa tɔ, pəyɛɛ yulɔ niŋ pɛləna-wɛyɛ kɔpɛlv sɪ pə hólɪ sɪ kataya ké. Í tɔsɔ ɪsəna í ka wɛɛ tɔ na í ná. ¹² Pɪ wɛɛ tɔ í ka hatələna Kilisiti ké, í ká ké kɔpəi nyəma ké, í fɛi mpa ɪsɔ ləsaa sɪ í yəlaa tɔ pa taa. Na pə tənə mɪpi ɪsɔ ka tɔmɔ yəlaa sɪ í ká la-wɛ, haləna í na-wɛ pá caŋ pá su təmaya nɔsɔ ke pə tɔm taa tɔ, mə taa fɛi pa taa se. Í ka wɛ yem ké atɛ cənɛyɛ, í fɛina mɪpi pə tɔó í tɛɛɛyɪ tɔ pɔcɔ í taa nyɪ ɪsɔ. ¹³ Ama pənɛntɛ mə na Yesu Kilisiti mə kɔpəntuyɔ tɔ, í weesuɪu luw yelaa ké na í ka hatələnəv pə tənə tɔ í tayanɪ-wɛyɪ kɔpəntəv. ¹⁴ Pə taya pɔlv, Kilisiti mayamaya kɔpəna Yuta nyəma na mpa pa ta ke Yuta nyəma tɔ na í lá na tɔ pəsi piitim kɔlv məm na heesuɪu kɔɔ. Í tɔnɔyɔ ke í kɔpəna na í yasəna kolɔŋa ŋka kaa kaya pa hekv taa ɪsɪ kolɔŋa tɔ. ¹⁵ Na í kɔwa Yuta nyəma kɔsəsutɔ na tɔ kɔheelitɔ na tɔ kɔkɔkiim sɪ í kɔpəkəyɪ Yuta nyəma na mpa pa ta ke Yuta nyəma tɔ, piitim mɪpi pə naale na í kɔpəntəna í tɪ na pá pəsi piitim kɔlv məm ke kɔfam na heesuɪu kɔɔ. ¹⁶ Kilisiti səm ke tesika tɔm lapəna na taa kɔpəv ke tɔma saalɪ, na tesika tɔm tənɛyɛ í kɔpənta piitim mɪpi pə tɔm naale na pá pəsi piitim kɔlv məm na í ciiki pə na ɪsɔ. ¹⁷ Kilisiti kəmna na í kɔpəalɪ Laapalɪ Kɔpəŋ wɛi í heesuɪu yəlaa laŋa tɔ paa mpa mɛ í tá ké Yuta nyəma na í ka hatələna ɪsɔ tɔ, paa Yuta nyəma mpa paa kɔpəntəna-ɪ tɔ. ¹⁸ Kilisiti inɪ í tɔó ké tá tənə tɔ pəsəyɪ na tá səŋ ɪsɔ ɪsəntaa na Feesuɪu Nanŋtɔ kɔlv m inɪ tɔŋ taa.

¹⁹ Ye mɪpɔ mɛ mpa í tá ké Yuta nyəma tɔ í tá ké kɔpəi nyəma yaa caɣalaa. Ama pənɛntɛ mə na ɪsɔ yəlaa í kaa ɪcətɛ, na í pəsə ɪsɔ təyaya nyəma mayamaya təkɔpɛm. ²⁰ Í pəsə ɪsɪ pa ŋmaakɔyɔ kutuluɪu tɔyɔ. Yesu ke kancalaya cɛyɛ, na ílɛ í tɔó ké tillaa na ɪsɔ kɔyɔyɔtɔ tɛləsəlaa, na pə kaasɪ-mɛyɛ ɪsətəa. ²¹ Í tɔó ké kutuluɪu ŋmatɔ tənə səŋa teu, na tɔ tɔŋna piw sɪ timpɪ tá na Taca tɔ kɔpənta mɪpɔ tɔ tɔ pəsi ɪsɔ tɔcayalɛ nanŋ nyəntɛ. ²² Í kɔpəntuyɔna-ɪ tɔ pa tənə-mɛ tɔtɔyɔ kutuluɪu tɔó ké sɪ mə na lɛlaa í kɔpəntɪ na í pəsi kutuluɪu ŋku kɔ taa ɪsɔ Feesuɪu ká caya na pə hólɪ sɪ ɪsɔ wɛnna kɔ taa tɔ.

3

Təmle nte pa tv Pɔvl tɔ

¹ Pə tɔó ké Pɔvl má wɛi ma ké saləka tɔ ke Yesu Kilisiti tɔ sɪ pə waasɪ mpa mɛ í tá ké Yuta nyəma tɔ, ma sələməyɪ ɪsɔ. ² Ma huɔ teu sɪ ɪsəntɔ í nuwa ɪsəna ɪsɔ lapa-m suulu na í tɔ-m sɪ má la təmle ke mə kin tɔ. ³ ɪsɔ sɪ ɪsəna mɪpi na í təŋəyɪ na í lakɪ na pə ŋmɛlaa tɔyɔ í kulaa na í hólɪ-m na má nyɪ. Halɪ ma tɔma-mɛyɛ pə tɔm keesuɪu ke cənɛ inəyɪ pəcɔ. ⁴ Na ye í kalaa í ká ná ɪsəna mɪpi ma nyəma Kilisiti tɔm nti inɪ nɔyɔlv taa cəkəna mɪpɔ tɔ. ⁵ ɪsɔ táá hólɪ-təyɪ sɔsaa taa yəlaa ɪsɪ kayana í lapa na í Feesuɪu kuli-tɪ na kó hólɪ tillaa na ɪsɔ kɔyɔyɔtɔ tɛləsəlaa mpa pa ké í yəlaa kɔpəna tɔ. ⁶ Na tɔm kɔŋmɛlɔv nɔyɔlɛ sɪ: Laapalɪ Kɔpəŋ lapa na mpa pa ta ke Yuta nyəma tɔ na Yuta nyəma pa tənə pá hiki pa paa tete ke kɔpəntɔ nti ɪsɔ sɪ í yəlaa tɔ tɔ taa, na pá pəsi kɔlv m təkɔpətaa, na ɪsɔ tɔma sɪ í lakɪ mɪpi na Yesu Kilisiti kin tɔ piitim lɛmpɪ nyəma ná wɛ pə taa tɔtɔyɔ.

⁷ Suulu ke ɪsɔ hulaa na í tɔna-m na í paasɪ na í ha-m tɔma sɪ má la Laapalɪ Kɔpəŋ inɛ í təmle. ⁸ Mayalɛ ɪsɔ yəlaa səkɔpema taa səkɔpɛlu, paa na mɪpɔ ma inəyɪ ɪsɔ tɔnaa na í hólɪ suulu inɛ sɪ má cɔɔ na má heeli mpa pa ta ke Yuta nyəma tɔyɔ Kilisiti teu səsəm mɪpi pə fɛina akɔpɛle tɔ pə Laapalɪ Kɔpəŋ. ⁹ Na má la na yəlaa tənə cəkəna ɪsɔ sɪ ɪsəna mɪpi na í təŋəyɪ na í lakɪ na pə ŋmɛlaa tɔ, ɪsəna pə wɛɛ sɪ pə la tɔ. ɪsɔ wɛi í lapa pə tənə na pə wɛɛ tɔ í ŋmɛsa hatuu ləŋtad ké ɪsəna mɪpi í suwa na í təŋəyɪ na í lakɪ mɪpɔ tɔyɔ. ¹⁰ Sɪ pə kɔma na pə tala waatɔ inɛ ilɛ í yɛlɛ na ɪsətəa kawulaya nyuyɔ nyəma na ka tɔŋtɔnaa nana Yesu sɛɛlaa kɔpəka kin ke ɪsɔ nyəm yaasi tənə. ¹¹ Í ka huokaya ntiyɪ tam tɔ Taca Yesu Kilisiti kin ke í lapa-tɪ. Na pə nɔyɔ taa təkɔlv m kɔlv ké í lapa. ¹² Na tá na-ɪ tɔ kɔpəntaa na tɔ tɛmɪ-ɪ na tá taa tɔyɔ tɔ hika mpaav na tɔ səŋ ɪsɔ ɪsəntaa

na naani ke teu. ¹³Ye mpv ile ma wiikana-me si i taa lo tōnj ke konyonj nku ma tōki mē tōo to ku tōo. Pē taŋa pulv pu te na pō kosi mē nyovu.

Kilisiti soolvv ke yōlaa

¹⁴Pē tōo kē ma lunja akula ke Tacaa ¹⁵wei i haaki ate na isōtaa piitimnaa tōnaya pē hēla to, ¹⁶si i teeli soso tōo i yeke na i Feesuyu la na mu hiki pōsvv na i nyoo tonj ke hatuu mē lōmayasee taa, ¹⁷na i te Iso na mē taa kē teu, na Kilisiti wee mē waali kē tam. Na ma sōlōmōyi Iso kē si i sōlōyi tōma na i sōnj pē taa kē teu tōkenkej. ¹⁸Na mē na Iso yōlaa tōna i krenti na i hiki pōsvv na i cekōna isōna Kilisiti soolvv tōowa to halōna ku fei tōnaya. Nwaanj na mpōle, isōtaa na ate. ¹⁹Na paa Kilisiti soolvv fei si nōjolv pōsvv na i cekōna ku tōna to, mu cekōna-ku, na i hiki Iso nyōm tōna na pē mayali mē taanaa tōpampam.

²⁰Tōv, toma nna a we tā taa na á waasōyi-tvōv tam to anōyi Iso pōsvv na i lana-tvōv kōpantv na pē tee tā sōlōmōyi tōo tōcayacaya, halōna pē tu tee mpi mpi tō pōsvv na i tē hvv tā taa to. ²¹Iso un i seelaa tōna tōpai, na Yesu Kilisiti pā tvōi-i teeli na pē polo mōpōyō tam halōna tam. Ami.

4

Yesu seelaa we kē isu Kilisiti tōnyv

¹Ye mpv ma wei ma kē salōka to kē Tacaa tōmle lapv tōo to, ma teekōyi-me na wiinanv si i yeke na mē tantē te teu, na pē keesōna tantē nte Iso caa na i yaa-me si i to to. ²I pōsvv mē ti, i laki tōhēe, i hōlōyī tōmāya suulu, i sōjna tōma na sōlvv. ³Isōna Iso Feesuyu yelaa na i krenti to i seesi isōle na mē krentvōv nkvōv tōkvōv, na nōyo kōlvōmāya nka i wēna to kā yeke na i lā mpv. ⁴Tōnyv kōlvōmōv tike tōkonj wēnna, na Feesuyu Nanjtv kōlvōm tike tōkonj wēnna, na tōtēlle nte tō tōo Iso lōsa-me to tōle tō we kōlvōm tōtōyo. ⁵Tacaa we kōlvōm kē tōkonj, na i mpaav we kōlvōmōv kē tōkonj, na Iso lōm sōv we kōlvōmōm kē tōkonj. ⁶Kōlvōm tike tōkonj kēna yōlaa tōna Iso na pa Caa. Inōyale pa tōna tōpai pa wulav, na kōlvōm un i lakōna pē tōnaya isōna i nōkaa to, na kōlvōm un i wēna pa tōna pa waali.

⁷Iso yelaa kē na pulv lapv saa paa tā taa wei kē nkanjka na pē keesōna isōna mpi Kilisiti yelaa si pē lapv i saa yōlv to. ⁸Halōna Iso Tōm taa pa njmaa mōpōyō si:

Waatv wei i kpawa hatuu isōtaa to,
i krentna i kōkprakpama payale na i kraana,
na i lapa yōlaa ke kōcōnj.

⁹Tōv, pa yōjōtvōv mpv si i kpawa to wentiyile mpv? Ntōyale si i tiiwa katatōlaya, halōna i tala tētv tee mayamāya kē na pōcō i kraaki. ¹⁰Wei un i tii mpv to kōlvōm un i kpāna halōna i tee isōtaa tōyamyam si i wee na i mayali paa timpī. ¹¹Na kōlvōm un i yelina na kōlvōpōlenaa saa yōlaa ke nka nka. I to lēlaa si pā la tillaa sōsaa, lēlaa ke Iso kōyōjōtvōv tēlōsōlaa, na lēlaa si pēle pā cōna Laapaali Kōpan, na lēlaa si pēle pā la paasōnlaa na Iso Tōm seyesōlaa. ¹²I lapa mōpōyō si pa hōli Iso yōlaa ke isōna paa la i tōmle na kilisiti tōnyv tuusi lōlo ke Iso seev taa to. ¹³Ye pē taŋa mpv tā tōna tōpai tā taa tēmnav ke Iso kā la kōlvōmōm, na tā nyōm ke Iso Pōyaya kā la kōlvōmōm tōto. Na tu la sōsaa ke i tōm taa halōna tā teu tala Kilisiti teu sōsōm. ¹⁴Tē kaa tasa pōcaav taa kē weev na paa puyusulu wei i lanjōyi-tv na i kōseyesōtv, tē mōjna cōne tē mōjna cōne, isu heelim lakvōv to. Puyusulaa mpe pa lukōna-ti na pa acilayōv, na pā tōsōyōna lēlaa. ¹⁵Amā ye tē heeliyi tōmāya tampana na sōlvvōv ile tu sōsōyi puv ke pē tōna pē taa na tē tala Kilisiti wei i kē tā tōnyvōv nyōvōv to. ¹⁶I tōo kē niŋ na nōohēe na pē tōna pē wēv mōpōyō waanv waanv ke tōnyvōv tōo to pē tōkōna tōmāya teu, na tōnyvōv atama atama tamsōna tōmāya teu tōyo pē kpenta pilimile. Pē tōo kē pē tōna mpi pē we tōnyvōv tōo to pē laki pē tōmle ke teu, tōnyvōv tōna puvki kē, na ku sōlvvōv tōjna sōsōyvōv.

Tōnte kofate ke Kilisiti mpaav taa

¹⁷Ye pē we mpv, na Tacaa ma heeliyi-me tōfoō si i taa tasa tantē isv cefelinaa. Pēle pa tōnjōyi pa kra i hōwēe ke yem kē. ¹⁸Pa layatv ta tvli. Pa isōkpeeteē na pa lanjpusōnj katatōlaya tōo pa paa fei weesuyv nku Iso haa to ku taa. ¹⁹Pa kē feele fei nyōma kē, yaasi isayav taa kē pa ha pa ti tōkpataa, na pā huliyi asilima tōlatēnaa.

²⁰Amā Kilisiti tōm nti mē i nyōmā to pē taŋa mōpōyō tē wee. ²¹Ntōnj i tēma i tōm nuv na? Halōna i kev Kilisiti nyōma to pa seyesō-meyē i tōm tōna tampana mēe. ²²Ye mpv pē wee kē si i wōyōsi mē yaasi kōpōnj wei i tōka hatuu lōnj to. Yaasi kōpōnj un i kunyulōnj kōpuyōsin puvkina tōlete taa kē. ²³Pē wee kē si i layōsi mē lotunaa taa na mē lōmayasee taa tōkpataa. ²⁴Na i kelv yaasi kōfalv wei Iso lōsaa na i kē i mayamāya i nyōnj to. Mē tōnte i keesaa na tē teu isv tampana hōlōyī to ile pu hōli si i kpaya yaasi un.

²⁵Pē tōo ile i yeke tōmāya pōpōtv pēlvōv tōkpataa, na paa mē taa wei i yōjōtōyi tampana ke i lēlaa kinj. Pē taŋa pulv, tā tōna tē we kē isu niŋ na nōohēe wēv tōnyvōv tōo to. ²⁶Na ye pāánā kra-me i taa yeke na á pōna-meyē wakōlvōv taa. Na pāánā i taa leeli na á we mē taa. ²⁷I taa ha mē tvōi ilōyōv ke paa pōcō mayamāya. ²⁸Ye wei i ka njmulāya pōntv i taa tasa njmulōv. Amā i seesi isōle na tōmle lapv na i hiki i mayamāya i niŋ nyōm mpi pē tōo i wv teu to, na i pōsi na i sōna mpa

pa feuna pulv tɔ. ²⁹ Kawalaya tɔm natəli tɔ taa lukəna mə nɔɔsi. Ama í yɔɔtəyi tɔmnaa kɔpama mpa pa waasəyi yɔlaa na pá yeki na tɔ tuusiyi ləlo ké Isə seɛv taa tɔ, ɛlɛ tu waasi tɔ nulaa tana. ³⁰ Í taa wakələyi Isə Feesuɣu Nanjɛtu laɲle. Pə taɣa pulv, mɔyɔle Isə kɔyɔsɔm mpi í yɔsəna-me tɔ. Na inəyi Isə sɔ-meyɛ taluma sɔ pə hólí sɔ kɔyaku wɛɛ kɔ kɔŋ, ŋku kɔ wule Isə ká ya-me təkpataa tɔ. ³¹ Í yele hɔwɛɛ nyɔŋ nyəna tana na tɔma təkənav ke táa na pááná mɔyɔ. Í yele hola na kɔtɔyɔ. Í yele isayatu tənaya lapu, pə tɔ ké nti. ³² Í laki tɔmɔya yɔlle na í wii tɔma pətətɛɛ. Ye í pəntəna tɔma í hólí tɔmɔya suulu isu Isə ná hulɔyɔ-meyɛ suulu ke Kilisiti tɔɔ tɔ.

5

Mə lakasi í te teu

¹ Isu í kev isəntəyɔ Isə piya nsi í sɔɔlaa tɔ í seɛsi isəle na í kpaɣa í yaasi təna ɛlɛ. ² Í hólíyɔ tɔmɔya sɔɔlyɔ ke mə lakasi təna taa isu Kilisiti ná sɔɔlyɔ-tu haləna í pəsi í təyi kɔhaham kɔpam, na í kpaɣa í ti na í la kɔtaɣa ke tɔ tɔ sɔ pə la Isə ké teu na sɔsɔŋ kɔpaj tɔ.

³ Asilima na tetelakasi isayasi na kɔnyulɔyɔ, pə tənaya mpɔ pə tɔm maɣamaya í taa lu mə nɔɔsi taa, pə taɣa pulv, lakasi nsi sɔ taka tá mɔna Isə yɔlaa. ⁴ Na pə ta mɔna tɔtɔ sɔ í yɔɔtəyi fɛɛle fɛi tɔm, yaa tɔm kraɪ nyəntɔ, yaa kɛsələya tɔm natəli. Ama í paasəna Isə ké seɛv sɔ í na tɔmlɛ. ⁵ Í nyi teu sɔ asilima latɔ, na tetelakasi isayasi latɔ, yaa liyitee kɔtɔɔ tu, pa taa nɔyɔlv kaa fɛli nɔɔhələ ke Kilisiti na Isə pa kawulaɣa taa. Halí liyitee kɔtɔɔ tu na tuŋ laɔlv pa isayatu lu kɔlvɔm ké.

⁶ Í paasəna teu na nɔyɔlv í taa tolisi-me na í kɔmɛlɛtɔm, halí nti unɛ tɔ tɔ ké Isə ká lana mpa paa caa í luyɔ nyəntɔ lapu tɔ na pááná. ⁷ Mə na pə yɔlaa í taa kaa pulɔyɔ paa hoolaya. ⁸ Lɔŋ í ka wɛ ké isu yɔlv tɔŋyɔv ahoɔ ke səkɔpɔyɔv taa tɔ. Ama kaɣana mə na Tacaa í kɔpɛntaa, ɛlɛ pə wɛ isu ilim lu mə tɔɔ ké. Pə tɔɔ ɛlɛ mə lakasi í te isu kɔpama mpa pa wɛ ilim taa tɔ pa nyəŋsi. ⁹ Pə taɣa pulv tɔm pi pə nyaalaa tɔ kɔpantənaa lapu na siyisiŋ tɔŋyɔv na tɔm tampana yɔɔtəyɔv ke pə kɔpna. ¹⁰ Í seɛsi isəle na í cəkəna mpi pə wɛ Tacaa ke teu tɔ. ¹¹ Mə na mpa pa laki səkɔpɔyɔv tɛ tɔma kraɪ nyəna tɔ í taa kaa pulv paa hoolaya. Ama í la na pə kuli a tɔɔ na paa wei í ná. ¹² Yɔlaa mpe, mpi pa ŋmɛləyi na pá laki tɔ sɔ pə tɔm í tu lu yɔlv nɔyɔ taa tɔ pə wɛ fɛɛle ké. ¹³ Ye pa lakasi nsi sɔ tɔɔ í kulaa na pə ná, ɛlɛ paa wei í ká ná pa wɛɛtu cakələ təkɛlekele. ¹⁴ Mɔpóyɔ pə tu wɛɛ, ye pə kula pulv tɔɔ na pə naaki tɛɛciɛci, pələ pə pəsəyi fətəla ké. Pə tɔɔ ké pa yɔɔtəyi sɔ: Nyá wei n tooki tɔ fe mpɔ.

Kɔlv na ní lu sətəa taa,

Kilisiti ká cɛ nyá səkɔpɔyɔv.

¹⁵ Ye mpɔ ɛlɛ í la laakali na mə tɔntɛ ke teu, í taa tɔ isu kɔmɛlɛmɔŋ, ama í tɔ isu ləmaɣasɛ nyámá. ¹⁶ Í taa yele na ələsɛke kɔyɛɛŋ fiti-meyɛ yem. Pə taɣa pulv isayatu hukina tá kaɣana kɔyɛɛŋ unɛ í taa. ¹⁷ Í taa la isu kɔmɛlɛmɔŋ lakɔyɔ tɔ. Ama í seɛsi isəle na í nyi mpi Tacaa luyɔ wɛɛ sɔ mɛ í la tɔ.

¹⁸ Í taa yele na sɔlvɔm kɔ-me. Sɔlvɔm kɔyɔ ká tu-meyɛ yem yem lakasi. Ama í yele na Feesuɣu Nanjɛtu haɣa mə taa tɔmamam. ¹⁹ Ye í caɣa tɔma kiŋ mə nɔɔsi taa í wɛɛ Isə Tɔm yontu na apalvɔ nyəntɔ na Isə samtu nyəntɔ. Í sa Tacaa na samtu yontu na Isə Tɔm nyəntɔ na luyɔ kɔlvɔmɔyɔ.

²⁰ Í seeki Tacaa Isə ké í na tɔmlɛ ke paa waatu wei ké paa mpi pə tɔɔ ké Tacaa Yesu Kilisiti tɔɔ.

Apalaa na pa alaa pa tɔm

²¹ Í nukəna tɔmɔya teu ke Kilisiti sɔyɔntɔ tɔɔ.

²² Alaa-me í seeki mə paalaa isu í seekuɣu Tacaa tɔ. ²³ Pə taɣa pulv, isəna mpi Kilisiti ná kəla Yesu seɛlaa kɔpəkələ tɔ mpɔ tɔtɔyɔ apalv ná kəla əlv. Yesu seɛlaa kɔpəkələ kəna Kilisiti tɔnyɔv pilimilɛ, na Kilisiti maɣamaya kəna pa nyɔyɔ yatɔ. ²⁴ Na isu Yesu seɛlaa kɔpɛka seekuɣu Kilisiti tɔ, mpɔ tɔtɔyɔ əlav ká seeki pa paalaa ke pə təna pə taa.

²⁵ Apalaa mu sɔlvɔ mə alaa isu Kilisiti sɔɔlyɔv Yesu seɛlaa kɔpɛka na í sɔ a sɔm tɔ. ²⁶ Í lapa mɔpóyɔ sɔ í nyaal-wɛ na lum na í taɣani-wɛ na í tɔm na pá te teu na pá mɔna Isə yɔlaa. ²⁷ Pə taɣa pulv í caakaya ké sɔ í kpaɣa Yesu seɛlaa kɔpɛka na a teu təkpataa na í suna í ti, na á wɛɛ tənajɛ, a tiili tá wakəlɛ, na paa asilima a feuna, na á tá caamu. Pəyɛle kɔwakələm napəlɛ fɛi a kiŋ. ²⁸ Ye mpɔ pə wɛɛ sɔ apalaa í sɔɔləyi pa alaa ke teitei ké isu pa sɔɔlyɔv pa ti tɔ. Ye yɔlv sɔɔləyi í əlv pə wɛ isu í maɣamaya ke í sɔɔləyi. ²⁹ Ama tampana tɔɔ nɔyɔlv fɛi wei í taa kɔpna í maɣamaya tɔ, halí paa wei í paasəyənə í tɔnyɔv tɔɔ ké teu ké na í taɣanəyi í ti tətɛtɛɛ isu Kilisiti paasɔyɔnav Yesu seɛlaa kɔpɛka tɔ. ³⁰ Pə taɣa pulv, tá kəna í tɔnyɔv pilimilɛ tɔɔ niŋ na nɔɔhɛɛ na pə tənaya mpɔ. ³¹ Halí pa ŋmaa mɔpóyɔ Isə Tɔm taa sɔ: Pə tɔɔ ké yɔlv ká cɛ í caa na í tɔo sɔ í na í əlv pá caɣa. Na pa naale pá kɔpɛnti na pá pəsi yɔlv kɔlvɔm. ³² Ama tampana sɔsɔna ke pə kula looŋa kəna ke tɔɔ cəne. Kilisiti na Yesu seɛlaa pa tɔm lapa isəna tɔyɔ ma naa ka taa. ³³ Paa na mpɔ meɣe pə heeliyi sɔ paa wei í sɔɔləyi í əlv isu í sɔɔlyɔv í ti tɔ. Na paa əlv wei ílɛ í seeki í paalu tɔtɔ.

6

Piya na sɔ caanaa pa tɔm

¹ Piya me, Tacaa isentaa mə nyəntv nte si i nuna mə nyəma. Mpi to, nti unı tə wenna teu. ² Kosəsutu nti pə suwa təyole si: Seeki nyá caa na nyá too. Tə təo ké pə caala kəpantv təna kasəyaya ke seev si: ³ N ká nu lelen na nyá weesuyu ká tayalı ate cəne.

⁴ Ceeənaa mə, mu taa la na pááná kpa mə piya. Ama í təkı-sı na í seyeşəyi-şəyi kəpantv, na í hóləyi-şəyi ləŋ isu Tacaa luyv wəe to.

Yomaa na pa caanaa pa təm

⁵ Yomaa mu nukəna mə caanaa mpa pa təkə-meye antulinya taa cəne to na luyv kəlbəmv. I wəena pa səyontv na í nyana-wəye teitei isu ye pu ke Kilisiti i ka lapa to. ⁶ I taa seeki-wəye waatv wei pa wəkı to tike si pə la-wəye lelen. Ama í la Iso luyv nyəntv na luyv kəlbəmv isu Kilisiti yomaa. ⁷ Yomle təmle nte pa tūyi-me to í la-te na luyv kəlbəmv na pə wəe isu Tacaa təmle ke í laki, pə taya yəlaa tike nyənte. ⁸ I nyi teu si paa yom paa kasayampu Tacaa ká te na í felı paa wei ké kəpantv nti i lapa to.

⁹ Na mpa mə í ke yomaa caanaa to mu la-wəye mpv tətə, í kpa mə ti na pa nyaasəyv. Na í təəsi si mə na wə í kaa caa kəlvem ke isətəa na ilé u fayasəyi nəyolu se.

¹⁰ Nti tə kaasaa təyole si mu pəkəyi si í nyəo toŋ ke mə na Tacaa mə krentəyv taa na i toŋ səsəŋ taa. ¹¹ I to mə təo ké yoou wontu təna nti Iso haakı-me to, na í səŋ taca na í taŋ lləyov na i acilayətv təna. ¹² Pə taya yəlaa ke tə yoonə, ama mpa tə yoonə təyole aləyaa toŋtənaa asayaa mpa pa wə isətəa to, na səkretəyv taa cəne awulaa na toŋtənaa na səsaa. ¹³ Pə təo to í co Iso yoou wontu nti tə tənaya kprakpa, na pə kəma na pə tala kuyeyə isayəŋ taa na mə kolontv kələyi mə təo, í pəsi na í taŋı-ı teu. Na ye í təkə mə təyi teu na í yoo haləna í to yoou ŋkə kə nyəyv, ilé í ká nyəo toŋ ke m̄pəyó tam.

¹⁴ Ye mpv í tantı na í taŋaa, na í təŋ tampana ke teu na pə wəe isu pa ləlvəv tampara ke tənaya taa to. Na í təŋ siyisuyv ke pə təna pə taa na pə wəe isu nyəyətəv toko ke í suuwa. ¹⁵ I seesi isələ na Laapaalı Kəpaŋ wei i kəŋna heesəyv təyə kpaaləyv na pə wəe isu ntaŋkpala kəpana ke í ləewa. ¹⁶ I te mə taa na Iso ké tam na pə wəe isu kraləyó ŋkə í ká kentiŋina isayətv tv nyəma sətə nyəna to. ¹⁷ I nyəni yarv mpi Iso yakı-me to isu yoou kahuka, na í təkı Iso Təm isu layəte nte i Feesuyv cəla-me to. ¹⁸ I laki pə tənaya mpv na Iso sələmvəv, na í wiikina-ı si í səna-me. I sələməyi paa mpi pə taa, na Feesuyv Naŋŋıv í hólı-meye isəna í ká sələmı to. I la kpelikpeka nyəma na í seesi isələ ke m̄pəyó tam. I sələməyənə Iso yəlaa təna. ¹⁹ Na í sələməna ma tətə, na waatv wei má caakı ma nəyə təo ké kuluyv, Iso í tv ma taa ké təm nti tə təŋa teu to, na má hólı Laapaalı Kəpaŋ təm nti tv ŋməlaa to na apalətv. ²⁰ Paa na pa təkə-m saləka taa to má kəna Laapaalı Kəpaŋ iné i təmle tv səsə. Pə təo to í sələməna-m na má yəyətı i təm na apalətv ke isəna mpi pə nəyəsənaa to. ²¹ Ta taapalə Tisiki wei i laki Tacaa təmle na luyv kəlbəmv to i ká keesi-meye ma təm na í nyi isəna taa ma wəe to. ²² Pə təo maŋamaya ke ma tiliyi-ı mə kiŋ, si me í nyi isəna taa tə wə cəne to, na pə səsı-meye apalətv.

²³ Tacaa Iso na tá Səsə Yesu Kilisiti pá ha tá taapalaa tənaya alaafəya na pa təma sələlvəv na táa təmnaəv ke Iso. ²⁴ Iso í hólı pəleke ke pa təna mpa pa sələ Tacaa Yesu Kilisiti ke tam to.

TAKÉLAYA NKA PÓOLI NMAAWA
FILIPU
NYÉMA TÓ
Kótólúv

Pə nəyəsəna isü saa wei Póoli nmaakaya takélaya kané tó saləka taa ké i wée. Mpa i nmaa-ke tó pa taa payale ta ke Yuta nyéma. Póoli lapəna Iso təsəele yəlaa mpeye waasu na pá mv Iso Təm. Hal pa tilina Póoli ke kucəəŋ ke təm payale. Pə tó ké Póoli nmaa-we na i sée-we na i tasa-weye layatu si pá wée nəyó kulumaya na pá pasa pa ti isü Tacaá Yesu. I seyesəyi-we si pá la laakali na seyesəlaa pəpətənaa. Póoli seyesəyu loəŋa səsaya nté si yulv i wəena lanhulómle paa wahala taa. **Isəna pa faya Filipu takélaya tó:**

- Póoli təmle, titite 1
- Iso sēlaa nəyó kulumaya na pa ti pasəyu, titite 2:1-18
- Timotee na lrafəlotiti, titite 2:19-30
- Laakali na seyesəlaa pəpətənaa, titite 3:1-4:9
- Səetv, titite 4:10-23

Səetv

¹ Taya Yesu Kilisiti təmle nyéma Póoli na Timotee.

Tá nmaakəna takélaya kanéye Iso yəlaa mpa pa we Filipu na pá tema Yesu Kilisiti na pa taa tó, na Iso təsəele səsaa na tə taa təma lataa. ² Tá Caa Iso na tá Səsə Yesu Kilisiti pá hólí-məye pəele na pá lá na mə lanja hólóm.

Filipu nyéma tó sələmvə

³ Paa waatu wei ké ma tóosa mə tó ké isəntə, ma səkki ma Iso ké i na təmle ke mə təna təpai mə tó ké. ⁴ Na paa waatu wei ké ma sələməyana-məye Iso, lanhulómle ke ma sələməyana. ⁵ Mpi tó, í səna-m kuyaku kancalaya nyəŋku wule na haləna sənja na má yasəyi Laapaali Kupaŋ tó. ⁶ Ma nyəma teu təkpaataa si Iso wei i caala təmle kupante tənəye mə kiŋ tó, i ká la-təye mṛpóyó haləna tó kə na tó yoosi Yesu Kilisiti kuyaku wule. ⁷ Pə muna teu ké si má huə mṛpóyó mə təna təpai mə tó. Ma luyv sūv-məye səsəm səsəm ké. Pə taya pulv tó, mə təna təpai í hika mə paa nyəm ke pəele nna Iso lapa ma tó a taa ké. Ile paa pənente ma wev saləka taa isəntə yaa tuu ma tu wev na ma ti, si má taa yele na Laapaali Kupaŋ pəsi tətəpəlv, ama si má su-i teu ké təkə. ⁸ Ma yəyətəy si ma səla mə təna təpai ké isü isəna mpi Yesu Kilisiti sələlvv-tuyv səsəm tó, Iso maɣamaɣa nyəma si tampana mṛpóyó.

⁹ Nti ma sələməyi Iso ké mə tó tóyole si mə sələlvv í səsəyi tam, na nyəm kupampam səsəəm na pə təna pə cəkənav í wée mə sələlvv taa. ¹⁰ Ilena í pəsi na í ləsi mpi pə we teu tó. Ye pə lapa mṛv í ká la kupama na pa kaa na mə kiŋ ke taali nəyóləyvo Kilisiti kuyaku wule. ¹¹ Na í ka la təma kupaŋa nna Yesu Kilisiti kəŋna təyó səsəm, na pó tó Iso ké teeli na samto.

Isəna Kilisiti ké tá weesuyv tó

¹² Ma taapalaa ma caa si í nyi si tampana tó isəntə, mpi pə maɣana-m tó pə waasaa ké, pə yela ké na Laapaali Kupaŋ səsəyi yav. ¹³ Pə yelaa na wulav təyaya tanjaa təna na yəlaa ləlaa təna nyi si Kilisiti təmle lapv tó ké pa tv-m saləka. ¹⁴ Tá taapalaa taa payale nawa ma we saləka taa, uləna pá təkí tənəŋ na Tacaá təm, haləna pá nyaya apalvto na pá heeliyi Iso Təm na səyəntv fei-we.

¹⁵ Paa na ma isəsəemle tó ké ləlaa lakí Kilisiti waasu na səsəəntv həm huwée tó, ləlaa ná lakí-i na huwée kupaŋa ké. ¹⁶ Pəne un pele pa lakuyv na sələlvv we pə taa tó, pa nyəma si Iso tv-m si má taa yele na Laapaali Kupaŋ pəsi tətəpəlv təyó. ¹⁷ Ama ləlaa ile kəlvv pəelelvv tó ké, paa paasəyi na pá heeli Kilisiti təm ke isəna mpi pə mənəa tó se, pa huə ké si ma wev saləka taa tó paa səsə-m kuyəŋ na má ná.

¹⁸ Kpaí ké. Ye kupaŋtv yaa isaytv kóləv ke pa ləki, ma lanje tu heewa. Mpi tó pa tu heela Kilisiti təm. Na ma lanje ká hee mṛpóyó na pə puki. ¹⁹ Pə taya pulv tó, ma nyəma si mə sələməŋ na Yesu Kilisiti Feesuyv sənəv tó pə tənaya mṛv pu məli ma nyuyv yavv. ²⁰ Ma tanjaa na má tēləyi mṛpóyó teu ké si ma kaa təyó fēele natəli. Ama pənente naani ké maa la teu isü ma lakuyv tam tó, uləna má hólí Kilisiti səsəəntv ke ma tənuyv təna taa, paa ma na ma ise, paa ma səkí. ²¹ Pə taya pulv, paa maa wée, Kilisiti kele ma pə təna. Na má tu səpa, ile pə kəlaa kēle. ²² Ntanyí ye ma wəna ma ise, maa tasa waasaya nakələyi lapv. Tóv, maa nyəŋ nti má ləsi tó se. ²³ Pə kṛpəra-m ké, ma nyuləyi ké si má kpe na má wée Kilisiti kiŋ. Nti tə kəla-m teu təyole. ²⁴ Ama mə tó ile, pə wée ké si má wəena ma ise. ²⁵ Ma tēma ma taa ké teu na təle, pə tó ké ma nyəma si ma kaa kpe. Na ma nyəma si má na mə təna təpai tu wée, na maa səna-mə na í polo ləlv ké mə Iso sēv

mpaav taa, na í hiki lan̄hholómle ke pə taa. ²⁶ Pə tɔ́ kɛ́ ye ma kɔ́ma na má məl̄i mə te í ká hiki ma kíŋ ke mpi í ká yɔ́lɔ́na mə Yesu Kilisiti mpaav taa tɔ́.

²⁷ Kolómto kɛ́ sɪ́ í tɔ́ki yaasi wei í keesəna Kilisiti Laapaal̄i Kupaŋ tɔ́. Ile paa maa kɔ́ mə nav yaa ma ta tu kɔ́m, má nu sɪ́ í nyɔ́ɔ́ ton̄ te, na í kɛ́nta hɔ́wɛɛ, na í yoo taa tɛ́m mpi Laapaal̄i Kupaŋ tɔ́yɔ́-mɛ tɔ́ pə yoo na lotu kolómto ke mə tɛ́na. ²⁸ I taa yele na mə kolontunaa nyaasəyɪ-mɛyɛ pul̄ taa. Mpi pə hólóyí pele sɪ́ pa tɔ́m ká te tənən̄n̄n̄ tɔ́yɛle. Na pə hólóyí-mɛ sɪ́ pu te na pə ya mə nyɔ́ɔ́n̄, na l̄sɔ́ lakəna mpɔ́. ²⁹ Pə taya pul̄, l̄sɔ́ hana-mɛyɛ mpaav sɪ́ í la Kilisiti tɔ́mlɛ. Ile pə taya í tɔ́ yuŋ tisyu tike tɔ́m, ama na í tɔ́ konyɔ́ntɔ́yɛle tɔ́tɔ́yɛ. ³⁰ Mə seewa ma tɔ́ kɛ́ pən̄tɛyɛ na tɛ́ yoo yoo. Yoo ŋku í ná ma yoo hatuu ləŋ na í tu nyɔ́má tɔ́tɔ́ sɪ́ ma tu tɛ́ŋna-kuyɔ́ yoo tɔ́, ŋkoyɛle mpɔ́ na ŋku í yookuyɔ́ tɔ́.

2

Kilisiti ti pasuyɔ na í l̄sɔ́ nunav

¹ Mə na Kilisiti í kɛ́ntayɔ́ mpɔ́ tɔ́ pə sɔ́səyɪ-mɛyɛ ton̄ nte? I sɔ́lɔ́yɔ́ sɔ́səyɪ-mɛyɛ apal̄tɔ́ nte? Mə na Feesuyɔ Nan̄ŋtɔ́ í kɛ́nta kol̄m na? I laki tɔ́mɔ́yɛ yɔ́lle na kupaŋtɔ́ na? ² Tɔ́, ye pə we mpɔ́ ilɛ, ma wiina-mɛ sɪ́ í kɛ́nti teu, na í sɔ́lɔ́yɔ́ mə tɔ́ma, na í wɛna lotu kolómto na hɔ́wɛɛ kolómɛɛ, na pə hól̄sɔ́ ma lan̄le ke sɔ́sɔ́m. ³ I taa la pul̄yɔ́ tɔ́ma kəlyɔ́ tɔ́, yaa teeli yem tɔ́. Ama í pasa mə ti, na paa wei í nyɔ́m̄ í lelb̄ isu wei í kəla-í tɔ́. ⁴ Nəyɔ́lɔ́ í taa pɛk̄k̄ í mayamaya í nyuɔ́ nyɔ́ntɔ́ tike, ama í tɔ́səyɪ í tɔ́yɔ́ntɔ́lɛnaa tɔ́. ⁵ I wɛɛna hɔ́wɛɛ nna Yesu Kilisiti ka huokaya tɔ́yɔ́ mə taa.

⁶ Hatuu tɔ́ í ka tu wɛna l̄sɔ́ wɛɛtɔ́ kɛ́.

Pə na pə mpɔ́ tɔ́, pə ta tɔ́-í sɪ́ í pɛk̄k̄yɔ́
na í lana ton̄ na í kpa l̄sɔ́ tɔ́ sɪ́ í saala.

⁷ Ama í mayamaya í yelina pə tɛ́na mpi í ka wɛna tɔ́
na í kpaɔ́ yom wɛɛtɔ́.

I kpaɔ́ yɔ́lɔ́a wɛɛtɔ́ kɛ́ tɛ́tɛŋlɛŋ,
na í kɔ́mɔ́yɛ isu yul̄b̄ wɛv tɔ́.

⁸ I tisa na í pasa í ti na í nuna l̄sɔ́ kɛ́ ŋp̄yóyó,
haləna í sɔ́m, sɔ́m mpi í sɛpa tesika tɔ́ tɔ́.

⁹ Pə tɔ́ kɛ́ l̄sɔ́ kɔ́sa í nyuɔ́yɔ́ ke teu ke sɔ́sɔ́m,
na í ha-í hɔ́tɛ nte tɔ́ kəla hɛla tɛ́na tɛ́paɔ́pa tɔ́.

¹⁰ Pə tɛ́na mpi pə wɛna weesuyɔ
na pə we isɔ́taa na tɛ́tɔ́ tɔ́
na tɛ́tɔ́ tɛɛ tɔ́ pə hɛnti-í atɛ.

¹¹ Na pə tɛ́na pə tisi sɪ́ Yesu kele Sɔ́sɔ́,
na pə ha Taca l̄sɔ́ kɛ́ teeli.

l̄sɔ́na tu tee isu kəkəsi ke antulinya taa tɔ́

¹² Ye mpɔ́ ilɛ ma taapalaa, waatu wei ma we mə cɔ́lɔ́ tɔ́ í nuna-m pə tɛ́na pə taa kɛ́. Na paa pən̄tɛ mə fei mə cɔ́lɔ́, pə kəla teu sɪ́ í nuna-m mpɔ́ tɔ́tɔ́. I pɛk̄k̄yɔ́ mə nyɔ́ɔ́n̄ yaru tɔ́m na sɔ́yɔ́ntɔ́ na seluyɔ. ¹³ Pə taya pul̄, l̄sɔ́ wɛɛ kɛ́ na í laki mə taa kɛ́ tam, sɪ́ mɛ mu pəsi na í sɔ́l̄i na í lá mpi í ka suwa na í tɛ́ŋyɔ́ na í laki tɔ́.

¹⁴ Kuntuyɔ na ntɔ́ŋkɛesaya í taa wɛɛ pə tɛ́na mpi í laki tɔ́ pə taa. ¹⁵ Ile í ká pəsi yɔ́lɔ́a mpa pa feina taal̄ na pá we tən̄n̄n̄ tɔ́, na í pəsi l̄sɔ́ piya nsi sɪ́ feina kawalaya nakələyɔ́ antulinya yɔ́lɔ́a kutakɛesəŋ na asayaa pa heku taa tɔ́. Páçɔ́ pə wɛɛ kɛ́ sɪ́ mu muɔ́yona kəkə ke pa heku taa kɛ́ nyən̄nyən̄ isu isɔ́tɔ́lɔ́ŋasi ke isɔ́taa ¹⁶ na í heeliyina-wɛyɛ weesuyɔ́ tɔ́m. Ye í laki mpɔ́, maa pəsi na má yɔ́lɔ́na-mɛyɛ Kilisiti kuyakɔ́ wule ke teu. Tampana tɔ́ isəntɔ́, mpɔ́ pu hól̄əna sɪ́ ma tɔ́ma tɛ́na na ma lup̄v tɛ́na ta məl̄i yem.

¹⁷ Ntanyɔ́ ma caləm ká lu, ma sɔ́m tɔ́m ke ma wɛna mpɔ́. Na ye pu tu lapa mpɔ́, pə we isu kɔ́taya ŋka mə l̄sɔ́ seɛtɔ́ tasa l̄sɔ́ kɛ́ lar̄v tɔ́yɔ́le. Ye pu la mpɔ́, ma lan̄le hɛɛwɔ́yɛ. Na má na mə tɛ́na tá lan̄a hɛɛna. ¹⁸ Na mpɔ́ tɔ́tɔ́yɔ́ na mɛ, pə wɛɛ kɛ́ sɪ́ mə lan̄a í hɛɛ, pə wɛɛ sɪ́ má na mɛ tá lan̄a í hɛɛna.

Timotee na l̄pafəlɔ́titi

¹⁹ Ma huɔ́ sɪ́, na l̄sɔ́ ton̄ taa ye pə we isəna, maa tili Timotee ke mə tɛyɛ nɔ́n̄n̄ɔ́ na má nu mə cakəle tɔ́m, na pə sɔ́sɔ́ ma mayamaya ke apal̄tɔ́. ²⁰ I tike í wɛnna, na í səna-m mpi ma sɔ́pəna nyuɔ́yɔ́ tɔ́ pə taa, na í paasəyɔ́na mə tɔ́m ke na tampana. ²¹ Lelaa ilɛ, pɛle pa mayamaya pa niŋ nyəm tike tɔ́ kɛ́ pa nəyəsəyɔ́, pə taya Yesu Kilisiti nyəm tɔ́. ²² Mə mayamaya í nyɔ́má isəna Timotee in̄ í hulaa sɪ́ í kɛ́ yul̄ɔ́paŋ tɔ́, na isəna má na-í tɔ́ lapa tɔ́mlɛ isu yul̄b̄ na í pəyaya ke Laapaal̄i Kupaŋ tɔ́m taa tɔ́. ²³ Ma huɔ́ sɪ́ ye ma kɔ́ma na má cəkəna teu ke ntí tɔ́ taa ma wɛɛ tɔ́, ilɛ maa tili-í mə cɔ́lɔ́. ²⁴ Na ma wɛna naani kɛ́ teu ke Taca ton̄ tɔ́ sɪ́ ma mayamaya maa polo mə tɛyɛ nɔ́n̄n̄ɔ́ na má ná-mɛ.

²⁵ Ma maɣasaa na má ná sɪ pə kəla teu sɪ tá taapalu Ipaʔəlotiti, wei me í ka ha-m mpi maa laɣaa na í tilina-m sɪ í kəna-sɪ, na má na-i tə lakəna təmle na tə yooki youu tə, inəyi maa yele na í məli mə kinj. ²⁶ I nyuləyi kə sɪ í ná mə təna, haləna pə pəkəla-i. Mpi tə, me í ka nuu i wusasi tə pə tə. ²⁷ Tampana təw isəntə, pə wu-i teu kə, haləna i caakaya səm. Ama Iso wii i pətətəle. Na pə taɣa i tike i nyənte, na ma nyənte tətəyɔ, sɪ pə ta kəw pə səsɔs-i m laɣwakəlle kə lənte tə. ²⁸ Pə təw kə ma huw sɪ maa kusi-i laɣ təcaw na í məli mə te, na mu na-i na mə laɣa tasa hulomuyɔ, na ma maɣamaɣa ma laɣwakəlle te mpu. ²⁹ Pə təw de í mu-i nin naale na laɣhulomle səsəle, isu pa mukuyɔ taapalu kə Taca təm taa tə. Yəlaa isu pane inu weye pə wee sɪ í seeki. ³⁰ Pə taɣa pulu təw, Kilisiti təmle nyuyɔ təw kə səm cee-i. Ulapa i weesuyɔ kə awusa kə na í kəna-m kəsənam mpi mə maɣamaɣa í taa pəsəyi sɪ í kəna-m tə.

3

Npəlaayaa n ta pəli pə kolum

¹ Ma taapalaa, pənəntaa í yəoləyi Taca təm taa de. Kolumtu tənə tə ŋmaav kə tam u kuyɔ ma, na nti inu tə tu kəɣəna-meɣe tampana huluyɔ. ² I laaakali na isayalataa, hasi nsi, yəlaa mpa pa kama nyuyɔ sɪ pəloyɔ kə pəloyɔ tə. ³ Mpe pa pəloyɔ kə mpi? Taɣale pəlaa na tampana. Pə taɣa pulu təw, Iso Feesuyɔ wenna tá kinj na táa laki Iso təmle. Na Yesu Kilisiti kə ta laki na taa taaki, na pə taɣa yulu kulapəle haana taɣa naani. ⁴ Ye maa nəkaa kəw, ma pəsəyi na má tu kulapələnaa pənəye naani. Na ye nəyɔw wee na í huwki sɪ yulu kulapəle ká yelina na í toli-ti de, ma tee puntu kə kulapələnaa kə tərəpai. ⁵ Nyəni, ma ləloyɔ kuyeyɔ pələfəi wule kə pa pəla-m, na ma kə lseyeh tu kə təsiyisiyi. Na ma kpekəle nté Pənsamee nyənte, na ma kə Hepəla tu kə təsiyisiyi. Na taɣale Falisanaa kə Yuta nyéma isəsəle təyuyɔ taa. ⁶ Na maa səsəa isəle kə pə taa kə pə feina, haləna má tukayana Yesu seelaa kpekə kə kuyəŋ. Na ye pa tama sɪ kəsəsutu taa təm təyuyɔ sɪ yulu i təŋ na pə lap-i kupaŋ tə tá təŋayana, taali nəyɔw i taa wee ma kinj. ⁷ Pənəntə Kilisiti təw de, ma nyənəyi kupaŋtənaa mpa ma muyolayana təyɔ mpi pu waasəyi pulu təyɔ. ⁸ Na pə taɣa kupaŋtənaa pane pa tike kə ma nyənəyi mpu, na kawaasi nsi sɪ tənaya ma nyənəyi mpi pu waasəyi pulu təyɔ ma nyənəyi sɪ yəlaa í la kupaŋ, na ye wei í muwa tá Səsə təm, puntu kə Iso haa pə pəsuyɔ. ¹⁰ Mpi ma nyuləyi teu təyɔle sɪ má nyi Kilisiti na i səm taa fem toma, sɪ maa hiki i wahalanaa taa kə ma nyəma na máa təyɔ, na má sɪ isu i səpu tə. ¹¹ Na má teeləyi sɪ paa feesi maɣa mpu toto.

Tə kaasuyɔ

¹² Maa yəoləyi sɪ ma tema hikuyɔ kə mpi ma pəkaya tə se, yaa ma tema teu təkpataa. Ama ma tənə lup kə na má kaasəyi ma ti sɪ má hiki ma asewa fəotə. Mpi pə təw tə, Yesu Kilisiti tema-m hikuyɔ na í kpa-m i kpa-m kə. ¹³ Ma taapalaa, maa huwki sɪ ma tema pə fəotə hikuyɔ se. Ama kolumtu nti ma nyəma təyɔle sɪ, ma yela ma waali nyəntə kə, na má kaasəyi ma ti sɪ má hiki mpi pə wee ma nəyɔ təw tə. ¹⁴ Pə təw kə ma see na má pukina mpi pə suwa tə pə təw, sɪ má hiki pə fəotə wei Iso yaa-tu sɪ tə hiki isətaa kə Yesu Kilisiti kinj tə.

¹⁵ Tá tənə mpa tá tə kə yuləkpasaa kə Iso nyəntə taa tə, tə huw hōwee kolummē ane. Na ye mə taa ləlaa u huw ŋpəyɔ huwee ane a təw, de Iso ká kilisi-meɣe-tu. ¹⁶ Mpaav ŋku tə təŋəyi haləna sanja tə, paa pə la isəna tə təŋəyi-kuyɔ mpu.

¹⁷ Ma taapalaa, í kəsəna-m mə tənə. Tə tema hólóyɔ kə isəna í ká la tə, de í nyənəyənə mpa pa laki isu tə huluyɔ sɪ pá laki tə. ¹⁸ Tam kə ma heeliyi-meɣe-ti, na pənəntaa isəlum kə ma tasəyənə-meɣe-təyi heeluyɔ kə isəntə. Paɣale wenna na pá wakəloyi mpi Kilisiti lapa i səm tesika təw tə na pa yaasinaa asayaa. ¹⁹ Pa təm ka tə tənəŋŋaŋ, pə taɣa pulu təw, pa hiliŋ kə pə təŋəyi, pə taɣa Iso. Na mpi pə nəyəsəna pə la-weye fəele təyɔ pa yəoləyənə. Na ate cəne nyəm tike təw kə pa laakalənaa wee. ²⁰ Pə kaasa tá tə tá təyɔle isətaa, na tə taŋa teu tətəyətəye sɪ tá Yatə tá Səsə Yesu Kilisiti í luna isətaa na í ti. ²¹ I toma nna i hulaa na í məŋna pə tənəyi tē tə, anəyi i ká hólí na í layasi tá ate tənəŋ pətətəle nyəŋ inə, na tə nəyəsəna tənuyɔ teeli nyəŋku.

4

Pəli caaki sɪ pá laki nti tə

¹ Pə təw de ma taapalaa mpa me ma nyuləyi teu sɪ má tasa naw tə, mə heesəyənə ma laŋle kə səsəm, na meɣe ma yəoləyənə. Ma yəlaa me, isəna pə wee sɪ í tə teu kə Iso mpaav taa təyɔle.

² Hai, ma wiikina Ifoti na Sentisi, ma hənta-weye atəye cəne, sɪ pá ciiki isu Taca təm taa tətənaa lakuyɔ tə. ³ Na ma təmle taa akpele kupaŋ nyá, ma wiikina-ŋ sɪ ŋ sənə alaa mpe tətə. Ma na-we tə yoonə youu na tə yasí Laapaali Kupaŋ kə paa timpi, na tá na Kələmaŋ na tá təmle taa taapalaa ləlaa tənə mpa pa həla pa ŋmaa weesuyɔ takəlaya taa tə.

⁴ I yəoləyi Taca mpaav taa kə tam. Ma tasəyi-təyi yoyətuyɔ sɪ í yəoləyi.

⁵ ¶ Wee tɛpamm ke yɛlaa tɛna kin. Taaɔa kɔŋ nɔɔnɔ kɛ. ⁶ ¶ Taa nɔyɛsɛyɛ natɛli, paa nti tɛ mayana-mɛ í heeli Iso kɛ sɛlɛmuyɛ taa kɛ mpi í nyulɛyɛ tɔ, na í sɛɛ-ɪ nyana tɛmlɛ. ⁷ Ye pɛ lapa mpɔ ɪlɛ laŋhɔlɔmlɛ nte Iso haa na yɔlv ɪ pɛsɛyɛ na í cɛkɛna tɛ tɛnaya tɔ tu wee mɔ lotunaa taa na mɔ lɛmayasɛ taa kɛ Yesu Kilisiti tɛm taa, na pɔlv kaa pɛkɛli-mɛ.

⁸ Tɔɔ, ma taapalaa, mpi pɛ kɛ kɔpam na pɛ nɔyɛsɛna samtv tɔ pɛ tɔɔ kɛ í ká pona laakali. Mpɛyɛlɛ mpi pɛ kɛ tampana nyɛm, na mpi pɛ nɔyɛsɛna pa tɔna-wɪ, na mpi pɛ kɛsɛaa tɔ, na mpi pɛ fɛi asilima, na mpi pɛ we teu, na mpi pɛ kɔsɛyɛ nyɔyɔ tɔ. ⁹ Ma hɔla-mɛyɛ na má kɛɛsɛ-mɛ, í lakɪ nti í nu ma yɔyɔtaa na í nawa ma lapa tɔ. Iso wei ɪ haa-tɔyɔv alaafɛya tɔ ɪ ká wee mɔ waali.

Pɔɔli sɛɛtv kɛ Filipò nyɔma

¹⁰ Ma laŋle hɔlvma Taaɔa tɛm taa kɛ isɛna mpi í hika pɛsɔyɔv na í tasa-m hɔlvɔyɔ sɪ í tɔsɛyɛ ma tɛm tɔ. ɪlɛ pɛ taya isɪ ma yɔyɔtɛyɛ sɪ í ka yɛla ma tɛm kɛ hɔlv. Ama pɛ mpaav kɛ í taa hikita sɪ í hɔlv-m sɪ í hɔvkɪ ma tɛm. ¹¹ Na pɛ taya pɛ caala-m tɔyɔ ma yɔyɔta isɛntɔ. Ye ma we isɛna, ma tɛma pɛlɛ pɛ taa caɔale layatɔ hiiu kɛ. ¹² Ye ma we kɔnyɔŋ taa, ma nyɛmá ma kɔnyɔntɔlɛ tɔntɛ. Na ye ma we hayanaɔa taa, ma nyɛmá pɛlɛ pɛ taa tɔntɛ. Paa le na pɛ tɛna pɛ taa, ma tɛma isɛna maa caɔa na pɛ kɛsɛna-m tɔ pɛ layatɔ hiiu kɛ. Ye ma wɛna tɔyɔnaya kɛ sɔsɔm, ma nyɛmá tɛlɛ. Na ye ma we nyɔyɔsɪ taa, ma nyɛmá tɛlɛ. Ye pɛ tɔlvna-m ma nyɛmá. Ye pɛcɔyɔ ma wɛna, ma nyɛmá. ¹³ Ma pɛsɛyɛ pɛ tɛnaya nɔyɔyɔ Kilisiti wei ɪ haa-m toma tɔ ɪ tɔɔ kɛ. ¹⁴ Paa na mpɔ, í tɔyɔv ma kɔnyɔŋ tɔ í lapa teu kɛ.

¹⁵ Filipò nyɔma mɛ, mɔ mayamaɔa í nyɛmá sɪ ma lunav Masetoni kɛ waatv wei na Laapaali Kɔpɔŋ heeluyɔ tɛm caalaya kɔntɛ tɔ, mɔ Yesu sɛɛlaa kɛkɛlɛ tike sɛnna-m. Mɔ tike í tɔna-m niŋ kɛ ma kawaaɔa na ma asalaɔnaa pɛ taa. ¹⁶ ¶ Ka tɛma-m mɔ kɔsɛnamnaa tilinaɔv kɛ maa wɛv Tesalonikɪ tɔ na pɛ tɛma-m teu. ¹⁷ Pɛ taya isɪ kɔcɔɔŋ isɛlɛ taa mayamaɔa kɛ ma nyɛnɛyɛ se, ama ma caa kɛ sɪ pɛ mɔyɛna-mɛyɛ mɔ tɛlɛsɛlɛnaa. ¹⁸ Ma nawa pɛ tɛna mpi í tilinaa tɔ, na pɛ tɔɔv fɛina taka. ɪpafɛlotiti kɔna-m mɔ kɔcɔɔŋ tɔ, pɛnɛntaa pɛ tɛna pɛ tɔlvna-m yɛm kɛ. Mɔ kɔcɔɔŋ we kɛ isɪ kɔtaya wɛv sɔsɔŋ kɛ teu, na Iso mɔyɛ-kɛ na ká wɛ-ɪ teu pɛ tu fɛi tɔ. ¹⁹ Ma Iso ká kɔpaya ɪ apititu kɔpantv nti tɛ we Yesu Kilisiti kin tɔ tɛ taa na í ha-mɛyɛ mpi mpi í laŋaa tɔ. ²⁰ Tá Caa Iso inɔyɛlɛ teeli tv kɛ tam tɔɔ. Amɪ.

Kantakaya sɛɛtv

²¹ ¶ Sɛɛ Iso yɛlaa tɛna mpa pa we Yesu Kilisiti mpaav taa tɔ. Tá taapalaa mpa pa we ma kin cɛnɛ tɔ pa sɛɛ-mɛ. ²² Iso yɛlaa tɛna mpa pa we cɛnɛ tɔ pa sɛɛ-mɛ, ɪlɛna pɛ tu kɛlɛna Iso yɛlaa mpa pa we Lom wulav tɔyaya taa tɔ.

²³ Tá Sɔsɔ Yesu Kilisiti í hɔlv mɔ tɛnaya ɪ pɛɛɛɛ.

TAKƏLAYA NKA PƏDLI NMAAWA
KOLOSI
NYƏMA TƏ
Kətəlvət

Kolosi icatə wə Asii tətə taa kə isə acaləe ləna. Pə çayə isü Pədlı taarəlv wei pa yaa sı İrafələsı tə unı ı ponna İso Təm kə Kolosi nyəma. İrafələsı mayamaçayə ta lañ Kolosi tv (1:7 na 4:12). Pə çayə isü İrafələsı kəesa Pədlı sı İso seəv krai nyəm narəli pə nyəma luwa. Na pə nyəma seçesəçi sı, ye yəlv çaa sı í nyı İso na pə ya ı nyuyv. Pə wəe sı í təñ kətasi na í luñ isətəa nyəm mpi pu naakı tə. Pəçə pə wəe sı í pelı na í kii təçnası na konyənyəəm na pə polo. Pə təo kə Pədlı nmaawə na í heeli-wəe sı nyuyv çarv mpi Yesu hawa tə pə mayanaa.

İsəna pa faya Kolosi takəlaya tə:

İso samtv na Kolosi nyəma seətv, titite 1:1-14

Yesu mayanaa, titite 1:15-2:19

Kilisiti haakı weesuyv kəfəlvət, titite 2:20-4:18

Seətv

¹ Məçə Pədlı, İso luçv larəna na má lá Yesu Kilisiti tillu. Má na tá taarəlv Timotee tə nmaakəna takəlaya kañeçə.

² İso yəlaa mpa me í wə kolosi na í kə tá taarəlaa kəpama kə Kilisiti tənyv taa tə. Tacaa İso í hólı-məçə pəelee na í ha-məçə alaafaya.

Pədlı seə İso kə í na təmlə

³ Ye tə kəla mə təo kə səlvənyv, seətv kə tə seəkı tam kə tá Səso Yesu Kilisiti Çaa İso. ⁴ Pa heela-tuyv isəna í təma mə taa na Yesu Kilisiti, na isəna í səla İso yəlaa təna tə. ⁵ Waətv wei tampana təm Laarəalı Kərañ çaała mə təçə tate tə pa həla-məçə təlvv nku kv wə tampana təm nti tə taa tə. Pə təo kə mə taa tənəv kə İso na mə səlvv téesina mpi pa sı-məçə hatuu isətəa na í təełəyı-wı tə. ⁶ Laarəalı Kərañ yekəçi kə, na paa ı tala timpiçi antulinya təna taa ı lakı kəpəntv kə. Məpəçv í lapa mə heko kə kəyənku í taala İso pəelee təm kə nuv tə, í hii ləñ na í nyı pəelee anı a tampana. ⁷ Ta təmlə taa taarəlv kərañ İrafələsı seçesəna-məçə mrv. Tá nəçv kə ı lakəna təmlə isü Kilisiti təmlə tv kərañ. ⁸ İ heela-tuyv təma səlvv nku İso Feesuyv tv-mə tə kv təm. ⁹ Pə təo kə tv heesəçi İso sələmvv kə mə təo kə tuu kəyənku pa heela-tuyv mə təm tə. Tə sələməçi İso kə sı í ha-məçə ı Feesuyv haakı nyəm na layətv nti tə tə təna na pə yele na í nyı ı luçv nyəntv kə teu. ¹⁰ Mrv pu yelina na mə təntə məçə Tacaa na mə kəlavtv ları-ı teu kə tam. Na pu yele na í lakı təma kəpəna anı a təna, a nəçv na a suka, na í ká səsəçi İso kə nyəm. ¹¹ Tə sələməçi İso kə sı í la-mə na í nyəv təñ kə teu na ı pəsvv teeli nyəjkv təñ taa, na í pəsi na í kantəli pə təna mpi pu mayana-mə tə pə taa na suulu. ¹² İ seə Tacaa kə í na təmlə na larhəlvəmlə, unı ı yelina na me í mva sı í hiki mə paa nyəm kə kəpəntvnaa mpa İso sı ı yəlaa kə tənəññ taa tə pa taa. ¹³ İnu ı İekəna-tuyv ahoə səkrətvv tē asayaa səsaa niñ taa na í svst-tuyv ı luçv tē Pəçayə kawulayə taa. ¹⁴ Na ı pəçayə nke ka təo kə pə çarə-tv na pə hu sı tá isayətv.

Kilisiti wəstv na ı təmlə

¹⁵ Kilisiti kələna İso wei paa naakı tə tətəñeləñ. İnəçəle İso kancaaləçə kəlvv wei ı kəla pə təna mpi İso lapa tə. ¹⁶ İnəçi İso larəna pə təna, paa isətəa na atə pə nyəm mpi pa naa na mpi paa naa tə. Pə kəçayv pəsəlaa na səsaa na avulaa na tənəvnaa pə loosi təna tə ı niñ kə İso larəna pə təna, na ı təo kə İso larə-wı. ¹⁷ Pə təna pə luwəçə na pə mayana-ı, na pə təna mpi pə lapa tə pə tamsəna-ı təçv pə wə pə lona taa. ¹⁸ Yesu seəlaa kpeka kəna tənvyv na inəçəle nyuyv. İnu ı yelina na a təna a wəe. İnu ı kəna İso kancaaləçə kəlvv wei ı səpa na pə taələna-ı feesuyv sı í la pə təna tərəpai pə nəçv tv tə. ¹⁹ Pə təçə pəlv təo, İso luçv larəna sı ı wəstv təna í məçəlı ı Pəçayə taa. ²⁰ Na ı luçv lapa tətə sı ı Pəçayə ká yelina na ı na kəñməñmam təna pá çiki. Na İso Pəçayə çaləm lıı səm tesika tətə təçv İso yəlaa na pá lá heesvəv təm. Mrv pə yelina na İso na pə təna tərəpai pa çiki, paa isətəa nyəm paa atə nyəm.

²¹ Mə tətə tuu ləñ mu hatələna İso kə, na mə huwəe asayəe na mə isayəkəlavtv ka larəna-məçə ı kolontuna. ²² Ama ı Pəçayə səpv ka tənvyv kəne kv səm tə pənəntə İso çika mə na-ı kə, sı pə yele na í ləstı-məçə ı isəntaa na í wə tənəññ na í kə kəpama na paa kawaliya ka fei mə kinj. ²³ Ama kəlvv tə kə sı mu təkı İso seəv kə məpəçv tam, na í səñ təca kə teu kə məpəçv tam, pəlvv ı taa çiyiti-mə, na í taa yele na pə kə mə təlvv nku í təełəyı tuu kəyənku í nu Laarəalı Kərañ tə. Laarəalı Kərañ unəçi pa heela antulinya taa yəlaa təna, na Pədlı má ma pəsəna ı heellu.

Təmlə nte pə tv Pədlı sı ı la Yesu seəlaa kpeka taa tə

²⁴ Kaçana konyəntəçələnaa mpa ma təkı mə təo tə pa hələsəçi ma larñlə kə. Pə təçə pəlv təo, Yesu seəlaa kpeka kəna Kilisiti tənvyv, na ı təçə konyəñ kə pa təo na mpi pə kaası tə pə təo kə

ma saláməxəna konyəŋ ke ma tənəy taa, si má səna na pá yoosi-wi. ²⁵ Iso to-m təmle nte si má yoosi-təye mə cəlo tə, mpv tətəyə pə to-m si má la Iso yəlaa kpekəle təmle tv, na i to-m ké si má heeli i təm təfoo, má taa ŋmesi. ²⁶ I ŋmesa i təm konyəsətu tənəye yəlaa tənəya təkulakula ke hatuu ləŋ, na pənentəye i kula tə tō na í hólí mpi i ti tə. ²⁷ Mpi pə tō tə, Iso səlāa ké si í la na pá nyi isəna i suwa na í təŋəyi na í laki na pə we ŋmelav tə pə tōv na pə te wə səsəəm. I su mpi inəyi si i ká la yəlaa təna. Konyəsətu ntəyəle si Kilisiti we mə waal na mu i yekina na mu taaki si i ká hiki Iso teeli taa ké mə paa tete. ²⁸ Pə tō ké tə heeliyi yəlaa tənəya Kilisiti təm. Na tə lakəna tá layatv təna, na tə kpaaləyi paa wei ké pə təm taa, na tə seyeşəyi si pə táná paa wei ké Iso isentaa na í tēma puw ke í na Kilisiti pa krentəy təm taa. ²⁹ Təmle tənə tə yoosu yu tō ké ma laki na má ləkəna toma taa toma nna Kilisiti haaki tə, toma ane a wenna ma taa.

2

¹ Ma caa í nyi si, mə na Layotisee nyəma na pa təna mpa pa nu ma hətə ke konu na pá tá nyi ma mayama ya tə, mə kulokv ke ma wee na má ləkí pə tu fei. ² Ma ləkí ké si pə kraasi pa apalətv si pá la nəy kolvma ya ke sələy təm taa, na pá hiki naani wei yulv í nyəmá teu i hikiyi təy teu təmammam. Ye pə lapa mpv paa nyi Iso konyəsəm. Mpəyəle Kilisiti mayama ya. ³ Kilisiti unv i kin ke Iso haa nyəm na layatv nti tə pə kin kinte wee na pə ŋmelaa.

⁴ Ma yəyətəa tə í nuwayale, í taa ye le na nəyolv tolisi-me na layatv təmnaa. ⁵ Paa ma na-me tə wəv təma na pooləŋ tə, ma ləsa ya we mə kin ké, na ma lanle hóləma a isv ma nav mə təna í tēma mə taa na Kilisiti, na í krentaa na í səŋa təca ké pə taa tə.

Kilisiti tō tə hika tá ti

⁶ Tōv, í tisuyv si Yesu Kilisiti í la mə Səso tə, í ye le na mə na-í í krenti mə təntə taa. ⁷ I nyəna-í teu isv təy nyəakvəna tətə tə. Kilisiti i wee mə kolaputv təna kite. Paa kuyanjku í nyəakv təŋ ke Iso seev taa. Mpəyə pa seyeşə-me si í laki. I seeki Iso ké í na təmle ke teu.

⁸ I feŋ teu, í taa ye le na nəyolv kəə na í hii-me na i yuləlayatv nyəm təm kopyuyusutu kra i nyəntv nti yəlaa seyeşaa na pá tələsi tēma tə. Təmnaa mpə pa ké pə təna pə kancaalaya nyəm ke antulinya taa, pa ta ke Kilisiti nyəntv. ⁹ Pə taya pulv, Iso wəetv tənəya Kilisiti kpa ya i tənəy taa na pá mayali i taa. ¹⁰ Na mə na-í í krentəy kolv m tə í hika pə tənəya, unv i kələna kawulasv təna na təŋtənaa təna.

¹¹ Mə na-í í krenta kolv m ke mpv tə pə pela-me ye, na pəlyv mpi pə fei isv yolv pəlyv tə. Ama pə ké Kilisiti pəlyv ké. Mpəyəle pə ləsvyulv yulətanəy isayətv toma ke yolv taa tə. ¹² Pa sə-me ye Iso ləv m tə pə hólāa ké si pa pima mə na Kilisiti na mə na-í tayanv fem. Na í tisaa si Iso wei i feesa Yesu ké sətāa taa tə i wəna toma tə pə tō ké pə lapa mpv. ¹³ Tuu ləŋ isv i taa nyi Iso tə mə isayətv ka yelaa ké na í wee isv sətāa ke Iso nyəntv taa. Ama pənentə Iso krenta mə na Kilisiti ke weesu yu hav. Na Iso hu sa mə isayətv təna. ¹⁴ Tá kəma nna a fei nyvuy na pə pəlyv tá niŋ tə Iso yelā a nyvuy mapv na pə saalv yem. Kəma ane a nyvuy mapv ka wəv təlasi tə pə caala-təy. Kəma anə ye i kama səm tesika tō na í lo a təm. ¹⁵ Kilisiti tesika ke Iso kpa na awulaa na təŋtənaa pa nyəm. Iso to-we ye Pəyaya akavt looŋa taa ké isv saləkətvnaa na í təkəna na pá nyəŋəyi-we təcoo.

¹⁶ Pə tō de í taa ye le na nəyolv footi-me ye mə təyənəya na mə konyənyəəm na acima kuyeeŋ na isətv kufalv na kuyeeŋ kuhəseşəŋ pə tō. ¹⁷ Kəpantv nti tu kəə tə tə nyaləməle nté pə tənəya isəntə, na Kilisiti kəna pə kin kinte. ¹⁸ I taa tisi na nəyoləy yem wei í səlāa i pasa i təyi yəlaa isentaa na í seeki isətāa tillaa tə pəntv kə mə təm. Yolv í laki unv, i toosee nna i toosaa təy i təŋəyi na í laki. Na wei i we mpv tə yuləhəwee kalampaanv konyəna-í na í feina tampana. ¹⁹ I caa í matəna Kilisiti wei i ké nyvuy tə, pəyele Kilisiti unv i yelina na tənəy hikiyi kə təyənəya na kv atama na kv nantv pə krentaa na pə tōka teu na kv puki isv Iso caa tə.

Tá na Kilisiti tə səpa tá na-í tu wəna weesyv

²⁰ Mə na Kilisiti í səpv tə pə ləsa-me ye antulinya unv i pə təna pə kancaalaya nyəm taa ké. Ie pəpe tō ké í tasəyi təntə isv antulinya tənna-me? Ie pəpe tō ké í tisiyi na pá təy-me ye kiin ²¹ si: Taa kpa ya pəne, taa təŋ pəne, taa tokina pəne? ²² Mpi pə ləsa si yolv í lana-wi na pə tē tə pə tō ké pa si kiin unv. Yəlaa təkəlekele sūna kəşeyəsətv na kiin unv. ²³ Kiin unv i nəyəsəna ləmayəşee kəpāna ké, mpi tə, i yelaa na yulv cəşəyənə Iso seev, na i yelaa na yulv pasəyi i ti, na i caala yolv si í tv i tənəy ke wahala. Ama pəsvuy ke kiin unv i feina si í kpa yolv tənəy ke kv konyuləŋ təlātə.

3

¹ Mə na kilisiti ke pa feesaa. Pə tō de timpv Kilisiti caya isətāa ké Iso kəŋkəŋ taa tə təna nyəm ikpate ke í ká huli. ² I seesi isəle na isətāa nyəm təm, í taa seesi isəle na ate nyəm pəkəy. ³ Pə taya pulv tō, i səpv tə pə ŋmesa mə weesin ke Kilisiti kin ke Iso cələy. ⁴ Mə weesin mayama ya nté Kilisiti, i kəŋ í luki tə mə na-í í lukəna, na í ka hiki i teeli taa ké mə paa nyəm.

Təntə kəpəntə na kəfatə pə təm

⁵ Ye mpu ate cæne nyæntv tæna nti í ka tåkaa tó í kv-tæyi mæ kin. Ntæyæle asilima, tetelakasi, wasanjkalætv, na konyulænj isayanj, na liyitee kætvi, hali liyitee kætvi tv na tujj laalu pa isayatu lu kolvm ké. ⁶ Isayatu tænwæ tæ tå ké Iså ká mv pááná na í má mpa paa nukæna-i tå. ⁷ Isayatu tæne tu njmakælvuy-mæye løj tå, mþróyó í tøjaya teitei.

⁸ Ama pænente í lv pø tæna mpi pø wæ mpu tå, pááná mvuy na kakalaya kekeke na nyanj. Kvþuy yaa keesålaya tm natali tå taa luna mæ nççsi taa. ⁹ I taa pælæyi tæmaya pøpøtv, pø taya pulv, í højosa mæ yolvwæetv kvpæntv na tæ yaasinaa tænyaa na í lv. ¹⁰ Na yolvwæetv kvfatv ke í krayaa na í suu. Yvlv kvfalv mv í tøjna í njmalv Iså ké kelvuy tætejelej ké sv pø yelev na í nyi Iså ké teu tåkpæsåkrpæsi. ¹¹ Pø lapa mpu tå, pø fei sv pø tasæyi totv sv pane pa ta ke Yuta nyåma, Yuta nyåma ntå, na pella ntå kvtapelænj ntå, isåkrpæete nyåma ntå sçsaa taa nyåma ntå, yomaa yaa kasayampiya ntå. Aav, Kilisiti kena pø tæna, na í wæ pa tæna pa waavl.

¹² Í ké Iså yålaa ké. Iså sælåna-mæ na í læsi-mæ sv í la í nyåma. Pø tåv íe í tåki kvpantv taa kvpantv na í laki. I hólýyi yolvttv, na í pasæyi mæ ti, na í wæe tøjamm, na í tåki suulu. ¹³ I tåki tæma, mæ taa lælv í pænta lælv na nti í hólí tæmaya suulu. I hólýyi tæmaya suulu, Aana ná hvla-mæye mþróyó. ¹⁴ Pø tænyaa mpu tøjai íe tæma sælvuyv ke í ká tåki teu. Tæma sælvuyv mpu pu yelina na í kvpenti yvlv kolvm. ¹⁵ I yelev na Kilisiti sælvuyv hólýyi mæ lotv taa ké mpi í ká laki tå. Hæesvuyv kvne kv mayamaya kv tå ké Iså kvpenta-mæ na í yaa, na í wæ ké svu yvlv tånvuyv tåv njnj na nççhæe na pø tænyaa mpu pø wæv na pø kvpenta tå. I sækvi Iså sv í na tæmle. ¹⁶ Kilisiti tm na tæ tåv tæna í wæe mæ kin ke teu. I sçesæyi tæma, í kpaalæyi tæma na layatv sçsçntv. I yosna luyv kolvmvuyv ke Iså ké yontv na Iså Tvm yontv na Iså sam nyæntv na yontv nti tå sçsçyi apalvtv tå, na í sççna-i í na tæmle. ¹⁷ Paa mpiyi í laki, yaa paa ntiyi í yøjótæyi, í yaana tá Sçsç Yesu hætæ, na í sækvi Tacaa Iså ké í na tæmle ke í tåv.

Isåna tånte kvfatæ cakåle wæe tå

¹⁸ Alaa mé í seeki mæ paalaa, Tacaa isentaa, nti pø mvna í la tøjåle. ¹⁹ Apalaa mv sççlv mæ alaa na í taa la-wæye nyanj ke paa pæçv.

²⁰ Piya mæ Tacaa isentaa mæ nyæntv nté sv í nuna mæ nyåma ke pø tæna pø taa. Ye í nukæna mæ nyåma pø laki Iså ké teu ké pø tv fei.

²¹ Cæççnaa mæ í taa la na pááná kpa mæ piya na sv kvç sv lv apalvtv.

²² Yomaa, mv nukæna mæ caanaa mpa pa tåka-mæye antulinya taa cæne tøjv pø tæna pø taa. I taa seeki-wæye waatv wei pa wæeki tå tike sv pø la-wæye lelej. Ama í nuna-wæ na luyv kolvmvuyv ke seu mpi í seeki Tacaa tå, pø tå. ²³ Paa tæmle nteye pa tv-me te, í la-te na luyv kolvmvuyv, na pø wæe svu Tacaa tæmle ke í laki, pø taya yålaa nyænte. ²⁴ I nyi teu sv í lakvuyv tv Tacaa ká tæna na í fei-mæye mæ kvfelvuyv. I ká hiki kvpantv nti í svu í nyåma tåv tå. Pø taya pulv, Kilisiti kena mæ Caa mayamaya wei í tæmle í laki tå. ²⁵ Pø tåv ké ye wei í laki isayatu, pu te na pø fei-i isayatu nti í lapa tå. Iså u fayasæyi nøjvlv se.

4

¹ Yomaa caanaa mæ, í tåki mæ yomaa ke isåna mpi pø keesaa na pø siyisa teu tå. I nyi teu sv mæ totv mæ wæna Caa ke isçtåa.

Nti Pøçlv sv pá laki tå

² I sælmæyi Iså, í taa yelev. I fejniyi na í sækvi í na tæmle ke mæ Iså sælmvuyv taa. ³ I kvpæntåna tá na í sælmæyæna Iså na í ha-tvuyv kvpate na tå la í waasv na tå kpaalv Kilisiti tm kvnjmesætv. Tvm kvnjmesætv tæne tå tåv ké ma wæ salåka taa ké isæntv. ⁴ I sælmvi Iså na má, ilæna má yasv í tm tæçççæi na pá nyæmvi teu, mpi pø tv má sv má la tøjåle.

⁵ I nyi mæ tånte ke mpa pa ta ke Iså sççelaa tv pa kin, na í taa yelev na alæseke kvyæej fiti-mæye yem. ⁶ Paa kvyanjku í yøjótæyi kvpantv, na kawaaya nyæntv í lukæna mæ nççsi taa. I nyi isåna pø mvna í çv tm tv na í çççki paa wei.

Kantåkaya sççtv

⁷ Tá taarpalv kvpanj Tisiki ká heelina-mæye ma tm tæna tøjai. Ma na-i tå lakæna Tacaa tæmle na í ke tæmle latv kvpanj ké. ⁸ Pø mayamaya pø nyvuyv tåv ké ma kusa-i sv í polo í na-mæ na í heeli-mæye tá alaaføya tm na pø hæçsi mæ lanja. ⁹ Tá taarpalv kvpampanj Honesim wei í ké mæ taa lælv tv í svna-i. I ká keççsi-mæye tå tæna nti tå laki cæne tv.

¹⁰ Ma salåka taa akpele Alisitaaki na Paanapasi kvøjv pøjaya Malåki sv pá sçç-mæ yoo. Pa tæma-mæye Malåki mv í tm heeluyv, íe ye í tala mæ te í tåki-i teu. ¹¹ Yesu wei pa yaa sv Yutusi tv í sçç-mæ totv. Yålaa toosv mæ í tike í luna Yuta nyåma mpa pa layasaa tv pa taa, na má na-wæ tå lakæna Iså kawulaya tæmle, na pa paasaa ké na pá sççsi-m apalvtv.

¹² Irafalasi wei í ké mæ taa lælv tv í sçç-mæ. I ké Yesu Kilisiti tæmle tv ké na í sççsa isæle na Iså sælmvuyv ke mæ tåv ké teu sv í søj tæca na pulv í taa çiyiti-mæ, na í pu Iså nyæntv taa, na í tanjaa tåteyeteye sv í la pø tæna mpi Iså caa tå. ¹³ Ma læsæyi í nyvlvuyv, ye n na isæna í kvyi í tøjv mæ na Layotisee na Hiyelapoliisi nyåma mæ tåv tv pø fei keesvuyv. ¹⁴ Tá lokotulo kvpanj Luku na Temasi sv pá sçç-mæ.

¹⁵ ǀsee tá taapalaa mpa pa we Layotisee tó, na í see Nemfa na Yesu see laa kpekəle nte tə kotiyi í təyaga ke ǀso seev tó. ¹⁶ Ye mu tema takəlaya kaneyə kalvuyi ile í teləsi Layotisee Yesu see laa na pele pá kala-ke tótó. Me tótó mu mvo Layotisee nyəma nyəhka na í kala. ¹⁷ ǀheeli Aasipi si í paasəna Taca təmle nte pa tó-si í la təyo teu.

¹⁸ Ma mayamaya ma niŋ ŋmaatv nte cəne. Pəhí má ma see-me. ǀtaa səv si ma we saləka taa yoo.

ǀso í hólí-mege pelee.

**TAKELAYA KANCAALAYA NYEJKA NJKA PƆOLI NMAAWA
TESALONIKI
NYEMA TO
Kotobu**

Pɔli waasu yelɛnɔv waatu ke Iso seelaa luwa Tesaloniki ucate taa. Ama i maɣamaya i ta caya tɛna na pɛ taari kɛ. Yuta Iso seelaa kpekɛle natɛli tɛ yelaa na i kuli na i tɛna Kolenti ucate taa. Tɛnaya i taarabɔ Timotee polaa na i keesi- Tesaloniki nyɛma tɔm. I nuwa mpɔɔ lɛna i apalɔv kpa. Halɛna i sa Iso kɛ pɛ tɔɔ. Pɔli maɣamaya nyula teu isu i nɔ Tesaloniki nyɛma. I tasa-weye apalɔv si pɔ kantɛli na pa puki Iso seɛv taa. Pɔli cɔwa tɔm nti Tesaloniki nyɛma ka pɔɔsa-i sɛtaɔ fem tɔɔ na Kilisiti mɛlɔvɔ tɔm tɔɔ tɔɔ. I tɔma si paa nɔɔlɔv ta nyi Yesu mɛlɔvɔ kuyaku na pɛ waatu tɔ, pɛ wee kɛ si ta sɔɔlɔ i pu na tɛ taɲaa.

Isɛna pa faɣa Tesaloniki I takelaya tɔ:

Iso samtu na seɛv, titite 1:1-3:13

I tasɛyi-weye layatu si pɔ puki Iso seɛv taa, titite 4:1-12

Kilisiti mɛlɔvɔ tɔɔ layatu tasuvɔ, titite 4:13-5:11

Kantɛkaya kotɔtɔv na seɛv, titite 5:12-28

Seɛv

¹ Taya Pɔli na Silaasi na Timotee.

Tɔ ηmaakɛna takelaya kaneye Tesaloniki Yesu seelaa kpekɛle nyɛma me mpa i kɛ Tacaa Iso na tɔ Sɔsɔ Yesu Kilisiti pa nyɛma tɔ. Iso na Yesu Kilisiti pɔ hɔli-meɣe pɛleɛ na pɔ ha-meɣe alaafaya.

Tesaloniki nyɛma Isosele tu

² Tam tɛ seeki Iso si i na tɛmlɛ ke mɛ tɛna mɛ tɔɔ, na tɛ sɛlɛmɔɣɛna-meɣe tam tɔɔ. ³ Na tam ye tɛ sɛɲa Tacaa Iso isentaa tɛ tɔɔsɛyi isɛna i lapa tɛma ke mɛ Iso mpaɔv taa tɔ, na isɛna mɛ tɛma sɔɔlɔv sɔsa-meɣe lupɔ sɔsɔɔm taa tɔ, na isɛna mɛ tɛlɔvɔv ke Tacaa Yesu Kilisiti kin ta paa paa pɛcɔ tɔ. ⁴ Tɔ taaralaa me, tɛ nyɛmɔ si Iso sɔɔla-me na i lɛsi-me si i pɛsi i nyɛma. ⁵ Pɛ taya pulɔ tɔɔ, tɛ ta heeli-meɣe Laaraali Kɔpaɲ na nɔɔv taa tɔm tike. Ama na toma na Feesuyi Naɲɲtu toɲ taa kɛ tɛ heelina-meɣe-i. Na ta tɛma tɔ taa kɛ teu si tɔm tɛne tɛ kɛ tampana nyɛntu. Mɛ maɣamaya i nyɛmɔ isɛna tɛ tɔma mɛ heku si pɛ sɛna-me tɔ. ⁶ I tɛɲa tɔ na Tacaa tɔ ikpate, na i nɔ kɔnyɔntɔvɔle sɔsɔɔle, paa na mpɔ i mu Iso Tɔm na laɲhɔlɔmlɛ sɔsɔɔle nte Feesuyi Naɲɲtu kɔɲna tɔ. ⁷ Halɛna mɛ yaasi hula Masetoni na Akayi Iso seelaa tɛnaya isɛna paa la na pɛ te tɔ. ⁸ Na pɛ taya Masetoni na Akayi pa tɛtɛnaa taa tike ke Tacaa tɔm nu mɛ tɔɔ. Ama paa timpi pɛ nuwa isɛna i mu Iso Tɔm tɔ na pɔ yɔɔtɛyi pɛ tɔm. Halɔ pɛ fei si tu nɔki na tɛ tasa nɔɔlɔvɔv mɛ tɔm heeluyu. ⁹ Paa wei i keesɛyi isɛna tu pola mɛ te na i mu-tv tɔ, na isɛna i lɔ tuɲ tɔm na i mɛlɛna Iso tɔɔ si i laki tampana Iso weesuyi tɔ tɛmlɛ, ¹⁰ na i taɲ si i Pɔyaya Yesu wei i ka feesa sɛtaɔ taa tɔ i luna isɛtaɔ na i kɔɔ. I Pɔyaya ηke kaa yana-tɔvɔv cele ke Iso pɔɔnɔnɔ taa.

2

Tɛmlɛ nte Pɔli lapa Tesaloniki tɔ

¹ Tɔ taaralaa me, mɛ maɣamaya i nyɛmɔ si waatu wei tɛ kɔma mɛ kin tɔ tɛ ta lu yem. ² Isu i tɛma nyɛm tɔ pa tɛma-tɔvɔv nyɔɲ lapu na kotɔvɔv ke Filipu kɛ na pɛcɔ tɛ takɔ mɛ tɛ Tesaloniki. Ama Iso ha-tɔvɔv apalɔv si tɛ heeli-meɣe i Laaraali Kɔpaɲ, paa kayatɔvɔv tɔɔ isɛna. ³ Pɛ tɛna mpi tɛ seɣesɛyi yɛlɛa si pɔ la tɔ pɛntɔvɔv fei pɛ taa yaa hɔwee asayɛɛ naali, na tu pɛɛkɛyi si tɛ puɣusi nɔɔlɔv. ⁴ Ama tɛ yɔɔtɛyi pɛ tɛnaya teitei kɛ isu Iso caaki tɔ, pɛ taya pulɔ tɔɔ, Iso mu i samatu na i cela-tɔvɔv i Laaraali Kɔpaɲ si tɛ heeli. Ile pɛ taya yɛlɛa laɲheele ke tɛ pɛɛkɛyi na tɛ laki mpɔ. Ama Iso wei i williyi tɔ lotunaa taa na i naa tɔ taa hɔwee tɛ i laɲheele ke tɛ pɛɛkɛyi. ⁵ Mɛ maɣamaya i nyɛmɔ teu si tɛ ta ma-meɣe nɔɔv taa kɛ tiiliyi paa pɛcɔ maɣamaya, na tɛ ta la liyitee kotɔ ke tiili na tɛ puɣusi-me. Na Iso maɣamaya nɔ nɔ pɛ tɛnaya mpɔ. ⁶ Tɛ ta pɛɛki yɛlɛa isante, paa mɛ maɣamaya mɛ kin yaa nɔɔlɔv i kin. ⁷ Pɛcɔ tɛ keɔ Kilisiti tillaa isɛntɔ tɔ, ye tu nɔkaa tu ηmakɛla-me na i lɔ isɛna tɛ caa tɔ. Ama tɛ caya mɛ heku na suulu na tɛ laki-me tɛpamɔm isu asɔntɔvɔv lakuvɔv kɔ pɔyaya tɔ. ⁸ Tɛ sɔɔla-meɣe katatɛlaya kɛ, halɛna tɛ tɛm-meɣe Laaraali Kɔpaɲ ke heeluyu tɔ, ye paa tɔma si tɛ lɛsi tɔ weesin maɣamaya na tɛ tɔ-me, tu lɛsaa. Pɛpɔtɔ fei, tɔ luɲɲ sɔv-meɣe teu kɛ. ⁹ Tɔ taaralaa, ntɔɲ i tɔɔsa isɛna tɛ lapa tɛma na tɛ laki-kontɔ hanɲaya tɔ? Isɛna tɛ lapa tɛmlɛ na isɛle kɔseɛmlɛ ke teu si tɛ taa sukɔ mɛ taa nɔɔlɔvɔv sɔɣɛla ke saa wei tu we mɛ heku na tɛ heeliyi-meɣe Iso Laaraali Kɔpaɲ tɔ.

¹⁰ I pɛsɛyi na i lɛsi tɔ nyulɔvɔv ke isɛna tɔ tɔntɛ tewa Iso seelaa me mɛ kin, na tɛ keesaa na tɛ tɛ liyiti tiili tɔ, Iso maɣamaya nɔ nɔ mpɔ tɔɔ. ¹¹ Pɛcɔ i nyɛmɔ tɛtɔvɔv isɛna tɛ lapa paa mɛ taa wei isu cɛcɛ lakuvɔv i pɔyaya tɔ. ¹² Tɛ lapa na i tɔki tɛnɛɲ ke teu na tɛ sɔɔsa-meɣe apalɔv, na tɛ

seesi-me na isale si i to na p[ro] keesana teitei isu Iso caaki to. Iso un i yaana-me si i hiki ma paa teete ke i kawulaya na i teeli taa.

¹³ T[ame] seeki Iso si i na tamle ke tam toto. Pa taya pulo too, waatu wei ta heela-mege Iso Tom to i ta mu-ti isu yalaa nyantu. Ama i nuwa to i muwaya si ta ke Iso Tom, na tampana ta mayamaya ke. Nti un ta lakona tamle ke Iso seelaa me ma taanaa. ¹⁴ Ta taapalaa-me, mpi pa lapa Kilisiti nyoma heku ke Iso seelaa kpeka wena a we Yuta to a taa to, pa akpele lapona ntege ma kin toto. Naasoyu mpi Yuta nyoma naasa pelege tona to pa taka ke ma icate nyoma na naasa-me toto. ¹⁵ Yuta nyoma mpe pa kuna Taca Yesu, na mpe un pa kuna Iso kuyoyototo telasalaa. Kulumaa mpe un pa naasana-to toto. Pa fei Iso ke teu, na pa ke yalaa tona kolontunaa. ¹⁶ Paa yeki si ta segesi mpa pa ta ke Yuta nyoma to na pa ya pele pa nyony. Isayatunaa mpa tuu lon pa lapa to mpe pa too ke pa tonna lentonaa ke kaav na pa kpa huyle. Ama panentegele Iso tema pa tom.

P[ro]li nyulayi si i na Tesaloniki nyoma

¹⁷ Ta taapalaa-me, tuu isu ta yeluyu tamaya wee naalege mpu to, ta nyula sosom si ta na-me, halona pu tu laki-tuy lon. Ama paa tu naa tamaya mpu to ta laakalona we t[ame] kin ke. ¹⁸ Ta nyula teu si ta mal ma kin, halona P[ro]li ma, tam payale ke ma to ma te pote pale na Satani ta tisi si ta hiki mpaav. ¹⁹ Ma tike tokon ke ta teelayi na ta hulosaeyona lanja, na mege tu nyulona Taca Yesu konte wule ke i sentaa si ta yoowa yoo na ta la akanaa. ²⁰ Nn, mege tu yoolona, na mege tu hulosana lanja mee.

3

¹ Ta to ma te pote pale ke mpoyu tam na pa koo pa nu-to dena ta hiki huwee si taa caya Ateenu ke ta tike, ² na pa kaasi na ta tili ta taapalu Timotee wei ta na-i ta laki Iso tamle ke Kilisiti Laapaali kwanj heeluyu taa to. Ta kusa-i na ta tili-i mpoyu si i sosom-mege toma na kapalvto ke ma Iso mpaav taa, ³ na pa taa koo na konyontoyole nte te taa to we isento to ta koo ta koo ma taa nyolona i lo tooj. Ma mayamaya i nyoma mpu, si konyontoyolona mpe pa ke mpi mpi Iso ka t[ame] si pu mayana-to to pa taa lemponaa ke. ⁴ Halona pa mayamaya ke ta heela-mege waatu wei ta na-me ta wee to, si paa to-tuy konyonj. Mpu un pa mayamaya ke i naa pa koma isento. ⁵ Pa too ke ta tuyu ma te pote pale ke mpoyu tam na pa nu-to to, ma kusa Timotee si i polo na i na isona ma Iso mpaav tonnyu yaasi wee to. Ma nyanj si pa taa koo si lloyon mayasa-me na ta tamle saali yem ke ma kinj.

⁶ Ama Timotee konna ma te isento to i keesa-tuy isona i s[er]va Iso mpaav taa ke teu na i taka t[ame] saoloyu tom to. Na i heela-to si i taosayi ta tom ke tam na lanjholomle. Halona i nyulayi si i na-tuy teitei isu ta nyulayi si ta na-me to. ⁷ Ta taapalaa me, waatu wei ta nu ma tom to pa heesa ta lanja ke teu ke sosom ke ta wahalana na ta konyontoyolona pane pa tona pa taa ke. Iso mpaav nku i taka teu to nku ku heesona ta lanja ke mpu. ⁸ Na i sonyu taca ke Taca tom taa to ta feesaa ke tafuv. ⁹ Seeto ntiyi tu see Iso na pa tala isu lanjholomle nte ta hika ma kin ke i sentaa to? ¹⁰ Ta isale seena Iso salomuy ke tam si i yele na ta na-me ta na t[ame] na ta isapee na ta teesi-mege Iso mpaav tom ke huloyu.

¹¹ Taca Iso mayamaya na ta Sosu Yesu pa la na ta hiki mpaav na ta polo na ta na-me. ¹² Ta Sosu i la na ma saoloyu sosoyi tam ke t[ame] kin na yalaa tona kin, halona ku tala isu ta mayamaya ta saoloyu-me to. ¹³ Ye ta Sosu un i lapa mpu, me i ka hiki toma ke hatuu ma huwee taa na i pasi Iso nyoma, na i te t[er]pataa ke Taca Iso isentaa ke kyanjku ta Sosu Yesu na i nyoma paa koo to.

4

Tante nte ta maya Iso to

¹ Pa t[ame] mpu ile ta taapalaa me i na ta kin ke isona pa wee si i ka to na pa maya Iso to, hali i tonna mpoyu lapu mee. Ama nti naonoo ma wiikina-me toyole si, hai, Taca Yesu too i sosu lopy ke pa taa. ² An i nyoma Taca Yesu kusyeyeto nti ta segesi-me si i tonj to. ³ Mpi Iso caaki toyole si i pasi i nyoma na i yele asilima kulaputu t[er]pataa. ⁴ Paa ma taa wei i nyi isona i ka kraya alv na pa we t[ame] na pa wena nyony to. ⁵ Pa taa wee kotouna tike tom isu yalaa mpa pa ta nyi Iso to pele pa lakuy to. ⁶ Nyolona i taa p[ro]ntona i toyontole ke tom t[ame] ta na i taa wakali-i pulo. Ta t[ame]-mege tom t[ame] heeluyu na ta kpaala-mege teu si Taca ka to salaka ke mpa pa laki isayato ntonaa to. ⁷ Iso ta yaa-tuy i mpaav taa si ta laki asilima kulaputu, ama si ta la ta i t[ame] kin ke. ⁸ Pa too ke ye wei i kraya tom t[ame] na i loyona lumaya waali, pa taya yulu k[er]helitu ke p[ro]nto lowa. Ama Iso wei i ha-tuy i Feesuyu Nanjto to i nyantu ke i lowa.

⁹ Ye ma taa ma tike t[ame] saoloyu tom ile, paa nmaa-me na pa sosom-mege nti toto? Iso mayamaya tonna-mege pa t[ame] mpoyu segesoyu ile. ¹⁰ Hali nti un ta mayamaya ke i tonna ma taapalaa mpa pa tona pa we Masetoni tona taa toy lapu. Ama ta taapalaa me, ta tasoyi-mege wiinav si i sosu lopy ke pa taa. ¹¹ Paa ma taa wei i lv si i na i toyontole pa wena t[ame] na lelej, na paa wei i paasana i nyante na i hiki i mayamaya ke mpi i ka suu i n[er]v to. Nti uny[er] tu t[ame]-mege heeluyu. ¹² Mpu un pu yelina na ma ta nyi isonaa tona-me, na i kaa caya na i teeli nyoloyu pulo taa.

Tacaa kònte

¹³ Ta taapalaa t̄ caa s̄i í c̄ek̄əna mpa pa s̄əpa t̄ə pa t̄əm na í taa w̄e piti taa is̄u mpa pa f̄eina t̄eɓv̄u k̄e Is̄ə k̄in̄ t̄ə. ¹⁴ Is̄u t̄ə t̄ema t̄á taa s̄i Yesu s̄əpa na í t̄ayan̄i f̄em t̄ə, mp̄u t̄ət̄əȳə t̄ə t̄ema t̄á taa t̄ət̄ə s̄i Is̄ə k̄á k̄p̄enna Yesu na mpa pa s̄əpa Yesu mpaav̄ taa t̄ə na í m̄əȳna.

¹⁵ Tacaa k̄uheelitu maɣamaɣa k̄e t̄ə caa-m̄eɣe s̄əɓs̄v̄u k̄e c̄əne, s̄i t̄á mpa tu w̄eena t̄á is̄e k̄e Tacaa k̄uyaku k̄ək̄am̄v̄u wule t̄ə t̄ə kaa t̄e n̄əȳə k̄e mpa pa t̄ema s̄əpu t̄ə. ¹⁶ P̄ə k̄əȳ p̄ə k̄eesi na p̄ə holi na p̄á nu is̄ət̄aa t̄illu s̄əɓə t̄əȳ na Is̄ə akant̄əle, l̄ena Tacaa maɣamaɣa luna is̄ət̄aa na í t̄iiki. Mpa pa s̄əpa Kilisiti mpaav̄ taa t̄ə p̄ele paa fe kancaalaya. ¹⁷ P̄ə waal̄i k̄é pu k̄eli is̄e nȳəma t̄á, na t̄á na-w̄e t̄ə k̄p̄enti na t̄ə s̄v̄u n̄m̄ont̄u t̄e na t̄ə suli Tacaa k̄e is̄ət̄aa. Na t̄á na-i tu c̄aȳa tam. ¹⁸ Ī h̄eəs̄əȳi t̄əma laɳa na t̄əm t̄əne.

5

¹ T̄á taapalaa, p̄ə f̄ei is̄u paa n̄əki-m̄eɣe tak̄əlaya n̄maav̄ na pa k̄eesi-m̄eɣe waatu yaa w̄e n̄na a taa mp̄u in̄i pu la t̄ə p̄ə t̄əm. ² Is̄u m̄ə maɣamaɣa í t̄əpa nȳəm k̄e teu t̄ə, Tacaa k̄uyaku k̄á la k̄é is̄u n̄mul̄ k̄eəs̄v̄u na í k̄əə ahoov̄ t̄ə. ³ Waatu wei ȳəlaa k̄á k̄əə na p̄á t̄əȳ s̄i: Nhn̄n, p̄ən̄ent̄eɣeɣe antulinya c̄aȳa í t̄ete, na p̄ən̄ent̄eɣeɣe t̄ə h̄eəs̄aa t̄ə. Waatu un̄əȳi pu t̄ii pa t̄ə t̄əkp̄ili k̄e t̄əm k̄ol̄əm t̄ə, na p̄ə la-w̄eɣe sakasaka pa kaa fiti. Pu la k̄é is̄u l̄əlv̄u w̄əsas̄i tak̄ov̄u ahont̄o t̄ə. ⁴ Ama t̄á taapalaa, k̄aȳana í t̄á k̄é s̄əkp̄et̄v̄u t̄e nȳəma, na p̄ə f̄ei s̄i k̄uyaku k̄əne k̄v̄ tuti-m̄eɣe k̄ututu is̄u n̄mul̄ tutuȳu t̄ə. ⁵ N̄əɓə t̄aa is̄ənt̄ə p̄ə nyaala m̄ə t̄ə k̄é na í p̄əsa ilim̄ taa nȳəma k̄é. T̄ə ta k̄e mpa pa w̄e ahoov̄ taa na s̄əkp̄et̄v̄u t̄e t̄ə. ⁶ Mp̄u t̄ə t̄ə taa paas̄əna tom̄ is̄u l̄elaa lak̄ov̄u t̄ə. Ama t̄ə c̄aȳana t̄á is̄e na t̄ə f̄eɳ na t̄ə lak̄i p̄ə t̄əna na laakali. ⁷ Ahoov̄ k̄e toolaa tooki, na ahoov̄ k̄e s̄əlv̄m k̄oȳi p̄ə nȳəlaa. ⁸ Ama t̄á mpa pa nyaala t̄á t̄ə na t̄ə p̄əsi ilim̄ taa nȳəma t̄ə tu lak̄i p̄ə t̄əna na laakali k̄é. T̄ə yeɣe na t̄á Is̄ə taa t̄em̄nav̄ na t̄á t̄əma s̄əlv̄v̄u p̄əsi-t̄u is̄u nȳəȳəlv̄v̄u toko. T̄ə c̄aȳana naani s̄i pu ya-t̄u, na p̄əle pu w̄e is̄u t̄ə paɳv̄u yooou kahuka t̄ə. ⁹ T̄ə ta k̄e mpa Is̄ə s̄iwa s̄i cele pu f̄eli nȳan̄ t̄ə se. Ama s̄i p̄ə ȳá t̄á nȳəɳ k̄e Tacaa Yesu Kilisiti t̄ə k̄é. ¹⁰ Kilisiti in̄i í s̄əpa t̄á t̄ə k̄é s̄i ye p̄ə tala í k̄ont̄e wule na í maɣana t̄á na t̄á is̄e, yaa paa t̄ə t̄ema s̄əpu, t̄á na-i t̄ə k̄p̄enti na t̄ə kaa t̄əc̄aȳale k̄e tam t̄ə. ¹¹ P̄ə t̄əə l̄e í s̄əɓs̄əȳi t̄əmaɣa apal̄v̄u, na í tuliȳi t̄əmaɣa teitei is̄u í t̄əȳna lap̄v̄u t̄ə.

Pooli caa pa lak̄i mpi t̄ə

¹² T̄á taapalaa, t̄ə heeliȳi-m̄e s̄i í t̄ona mpa pa lak̄i t̄əml̄e k̄e m̄ə h̄ek̄o t̄ə, mpa Tacaa k̄pawa s̄i p̄á t̄iikiȳi-m̄e na p̄á s̄eɣe-s̄i-m̄e t̄ə. ¹³ M̄ə luuȳ í la-w̄e, na í s̄əlv̄i-w̄eɣe teu k̄e t̄əml̄e nte pa t̄əȳna lap̄v̄u t̄ə t̄ə t̄ə. Ī w̄eena t̄əma na leɣeɳ.

¹⁴ T̄á taapalaa, hai, í kal̄əna mpa paa caa p̄əlv̄ lap̄v̄u t̄ə. Ī la na mpa pa k̄əla f̄eɣe t̄ə pa f̄eɣe ya, í t̄əȳ acamaa, í h̄ól̄əȳi ȳəlaa t̄ənaɣa suulu. ¹⁵ Ī la laakali na m̄ə taa n̄əȳəlv̄ í taa l̄eɣi l̄el̄v̄ k̄e is̄ayatu. Ama í l̄v̄ s̄i í lak̄i t̄əmaɣa k̄əp̄ant̄u k̄e tam, paa m̄ə maɣamaɣa m̄ə t̄əma, paa k̄p̄ai nȳəma.

¹⁶ M̄ə laɳa í h̄əlv̄m̄i tam. ¹⁷ Ī s̄əlv̄əməȳi Is̄ə k̄é tam, í taa yeɣe. ¹⁸ Ī s̄e Is̄ə s̄i í na t̄əml̄e k̄e paa mpi p̄ə taa. Is̄əna Is̄ə caa s̄i ye í t̄əȳəȳi Yesu Kilisiti í lak̄i t̄əȳəle.

¹⁹ Ī taa k̄aȳati Feesuȳu Naɳɳ̄t̄v̄, í yeɣe-í na í la í t̄əml̄e. ²⁰ Ī taa nȳəni Is̄ə k̄uheelitu k̄p̄aal̄v̄u k̄e yem. ²¹ Ī w̄e-s̄i paa mpi p̄ə taa k̄é teu na í ná n̄ti n̄ti t̄ə w̄e teu t̄ə na í t̄əki t̄əle. ²² Na í l̄v̄ n̄ti t̄ə f̄ei teu t̄ə paa t̄ə k̄é n̄ti.

²³ Is̄ə wei í lak̄i na t̄ə n̄iki leɣeɳ t̄ə í yeɣe na í p̄əsi í nȳəma t̄əkp̄ataa. Is̄ə in̄i í paas̄əna m̄ə l̄əmaɣas̄e na m̄ə t̄ən̄əȳ, na m̄ə w̄eɣe n̄ti t̄ə t̄əna t̄ə w̄e t̄ənaɳ̄əȳ k̄é Tacaa Yesu Kilisiti k̄ont̄e wule.

²⁴ Wei í yaa-m̄e t̄ə í k̄é k̄əp̄an̄. P̄ə t̄ə k̄é í kaa yeɣe-m̄eɣe t̄əyan̄v̄u k̄e mp̄u.

²⁵ T̄á taapalaa í s̄əlv̄əməna-t̄v̄u Is̄ə t̄ə t̄ə.

²⁶ Ī s̄e t̄á taapalaa t̄ənaɣa teu na í l̄el̄v̄.

²⁷ Hai, ma wiikina-m̄eɣe, Tacaa t̄ə s̄i í kala tak̄əlaya kan̄e na ȳəlaa t̄əna nu.

²⁸ Tacaa Yesu Kilisiti í la-m̄eɣe p̄eɣeɣe.

TAKĒLAYA NAALĒ NYĒŃKA ŃKA PŔŔLI NMAAWA
TĒSALONIKI
NYĒMA TŔ
Kotulvto

PŔŔli tasŕyi Tesaloniki nyŕma ke sam ke takŕlaya kanĕ ka taa kĕ pa taa tĕm na pa tĕlvu tŕ. I caa si i tayaŃi Yesu mŕlvu tŕm nti yŕlaa pŕnta nuw tŕ. Lelaa huŕki si wahalanaa mpa Iŕo sĕelaa tŕki tŕ pa tŕo Yesu ka kŕo lŕŃ, halŕna pŕ yele tŕma lapv. Ama PŕŔli heela-we si pŕ weĕ si isayatu tŕ i kŕo kĕ na pŕcŕ Yesu ka kŕŃ. Pŕ tŕo kĕ i tasa-weye apalvto si pŕ hatŕlŕna felentunaa na pŕ sŕlŕmŕyi, na pŕ laki tŕmlĕ.

Iŕŕna pa faya Tĕsaloniki II takŕlaya tŕ:

- Sĕĕtu na apalvto sŕŕsvu, titite 1
- Kilisiti mŕlvu tŕm, titite 2
- I tasŕyi layatu si pa sŕlŕm i na pŕ la tŕmlĕ, titite 3

Sĕĕtu

¹ Taya PŕŔli na Silaasi na Timŕtee.
 Tŕ Ńmaakŕna takŕlaya kanĕye Tĕsaloniki Yesu sĕelaa kŕĕkŕle nyŕma me mpa i kĕ Taca a Iŕo na tŕ Sŕŕo Yesu Kilisiti pa nyŕma tŕ. ² Taca a Iŕo na tŕ Sŕŕo Yesu Kilisiti pŕ hŕlĭ-meĕ pĕĕĕ na pŕ ha-meĕ alaafŕya.

Kilisiti kŕnte wule huŕle

³ Tŕ taapalaa, pŕ weĕ si tam tŕ sĕĕki Iŕo kĕ i na tŕmlĕ ke mŕ tŕo, na pŕ tu mŕna mpv. Pŕ taya pulv tŕo, i tŕŃna tŕŃ nyŕŕo ke mŕ Iŕo mpaav tŕŃvu taa kĕ tam kĕ, na mŕ tŕma sŕlvu nŕ tŕŃna sŕŕsvu ke teu tŕtŕ. ⁴ Pŕ tŕo kĕ tŕ yŕŕlŕŕŕna-meĕ Iŕo sĕelaa lelaa taa kĕ iŕna mpa i pŕsaa na i kantŕli na i tŕki Iŕo mpaav ke kŕnyŕntŕyŕle na wahalanaa mpa pa tŕyi-me tŕ pa taa tŕ.

⁵ Na pŕ tŕnaya mpv pŕ hŕlĭyi iŕna Iŕo tŕŃŕyi siyisuyu ke i huŕle taa tŕyŕ. Pŕ taya pulv tŕo, mpv un i pu yele na i mŕna Iŕo kawulaya Ńka ka tŕo i naa wahalanaa mpe tŕ ka hikuyu. ⁶ Iŕo kŕ tŕŃ tampana na i lĕĕti mpa pa tŕyi-meĕ wahala tŕyŕ wahala. ⁷ Na i ha tŕ na mpa me i tŕki kŕnyŕŃ tŕyŕ hĕĕsvu. I kŕ la mŕpŕyŕ wŕle nte Taca a Yesu kŕ luna isŕtaa na isŕtaa tillaa tŕŃ nyŕma ⁸ na kŕkŕ Ńka ka mŕyi kemkem tŕ, si i tŕyi salŕka ke mpa pa ta nyi Iŕo na mpa pa kisa Taca a Yesu Laapaali KŕpaŃ ke mŕyŕ tŕ. ⁹ Salŕka wei i kŕ tŕ-we tŕyŕle wakŕlvu mpa i ka wakŕli-we tŕnŕŃŃŃ ke tam tŕo, na paa hatŕlŕna Taca a na i toma nna a tewa sŕŕŕm tŕ. ¹⁰ Pu la mŕpŕyŕ wŕle nte un i ka kŕo si i nyŕma i tŕ-i teeli na mpa pĕĕ paa mŕ i tŕm tŕ pŕ sam-i tŕ. Na mŕ mayamaĕa i kŕ weĕ pŕ taa. Mpa tŕ, i mŕ tŕm nti tŕ heela-me tŕ se.

¹¹ Pŕ tŕo kĕ tŕ sŕlŕmŕŕna-meĕ tam si tŕ Iŕo i la na i mŕna weesuyu Ńku kŕ tŕo i yaa-me tŕ kŕ hikuyu. Tŕ kooliyi kĕ si i hŕlĭ i toma na i la na kŕpantŕ nti u huŕki mŕ taanaa tŕ i pŕsi na i la-ti, na mŕ Iŕo sĕĕv tŕma tŕ teu. ¹² Waatŕ unŕyi i kŕ la na Taca a Yesu hŕtĕ hiki teeli, lĕna i la na mŕ hiki teeli tŕtŕyŕ tŕ Iŕo na Taca a Yesu Kilisiti pa pĕĕĕ tŕo.

2

Isayatu tv tŕm

¹ Tŕ taapalaa, ye Taca a Yesu Kilisiti kŕnte na tŕ kotuyu ke i kin tŕm ilĕ, ² i taa yele na pŕ liyiti-meĕ mpv tŕhĕ na pŕ ĕe ma laŃa si Taca a kŕyaku tŕma tate. Ntany i cele nyŕntv nŕlv nŕyŕlv i yŕyŕtŕna mpv, yaa nŕyŕlv lapŕna waasv ke kulapv ke mpv, yaa ntany i nŕyŕlv nŕ loolina si tŕ takŕlaya nakŕli ka taa kĕ pa Ńmaa mpv. ³ Na paa pa tu heela-me si nti te, i taa nu. Pŕ taya pulv, yŕlaa kŕ kul na pŕ tĕsi Iŕo kĕ kisuyu tŕsayasaya. Na Isayatu Yŕlv wei un paa wakŕli tŕnŕŃŃŃ tŕ i kŕ lu na pŕcŕ wŕle nŕtĕ tŕ kŕo. ⁴ Pŕ tŕna mpa yŕlaa sĕĕki na pŕ nyŕŕŕyi si Iŕo nyŕm tŕ i kŕ kisi-wi tŕkpatakpata. I kŕ kul pŕ tŕnaya mpv pŕ tŕo, hal i kŕ svb na i ĕaya Iŕo tŕsĕĕle sŕŕŕle taa mayamaĕa na i tŕ si unŕyŕle Iŕo. ⁵ I tŕ tŕŕsi si maa tŕma-meĕ pŕ tŕm ke heeluyu ke waatu wei maa we mŕ kin tŕ? ⁶ I nyŕmŕ mpa pŕ tŕo mpa un pu hikiyi mpa si pŕ la nŕŕŕŕ tŕ. Pŕ weĕ kĕ si pu tala pŕ waatu kĕ na pŕcŕ Isayatu Yŕlv un i lu. ⁷ Isayatu nti tŕ toma tŕŃna kookali kĕ lapv ke mukaya tĕĕ. Ama wei un i sŕŃsŕyi-ti tŕ, i kŕma na i tĕĕ ke tu la. ⁸ Saa unŕyi Isayatu Yŕlv un ilĕ i ka lu. Taca a Yesu kŕ woso-i heelim ke kŕwosu kĕ na i si, na Yesu un i kŕnte teeli kŕ lana na i saali yem tŕkpatata. ⁹ SataŃi tŕŃ ke isayatu Yŕlv un i kŕ kŕna na i lŕ piti tŕma na kŕkŕlv nyŕmnaa na sŕyŕntv tŕmana, kŕpuyusumnaa mpa pŕ tŕna. ¹⁰ I kŕ la isayatu ke mpa mpa na i puyusina mpa pa kĕ kŕlepa tŕ. Mpe un paa lĕ. Mpa tŕ pa kisa pa ta sŕlv tampana nna a kŕ waasv-we tŕyŕ tŕŃvu tŕ pŕ tŕo. ¹¹ Pŕ tŕo kĕ Iŕo laki si tolusuyu tŕma sŕŕŕna naali ŕ tŕna-weĕ kŕakpaa na pŕ tŕŃŕyi pŕpŕtŕ. ¹² Mŕpŕyŕ pu la na pŕ tŕ pa tŕna mpa isayatu lapa lelen na pŕ kisi tampana tŕŃvu tŕyŕ salŕka.

Pə ləsa-meyε sɪ pə ya mə nyəəŋ

¹³ Pə wεε kέ sɪ tə sεεkɪ lso kέ í na təmle ke tá taapalaa me mə təə kέ tam, me mpa Tacaa səəlaa tə. Pə tayə pəlv təə, lso ləsa-meyε sɪ Feesuyu Nəŋŋtu wei ɪ yeki na í pəsəyi lso yəlaa tə ɪ təə na mə tampana mbyu təə pə caaləna-me mə nyəəŋ ke yapv. ¹⁴ Laapaalı Kupaŋ wei tə heela-me tə ɪ nuw taa kέ lso yaa-me sɪ í hiki mə paa tete ke Tacaa Yesu Kilisiti teeli taa. ¹⁵ Ye mpv de tá taapalaa, í səŋ təca na í təkɪ sɛyεsəŋ wei tə sɛyεsa-me tə, paa wei tə yoyətəna tá nəsɪ tə, paa takəlasɪ taa nyəŋ.

¹⁶ Təv, tá Səsə Yesu Kilisiti mayamaya, na Tacaa lso wei ɪ səəla-tv na í hələyi-tvyv pεεlεe na í hεsɪ tá laŋa ke tam təə na í tv-tvyv tεlvbyv kupaŋk tə, ¹⁷ pa naalεyε mpv pá səsɪ-meyε tvŋ na pá səna-me na í pəsɪ na í laki na í yoyətəyi kupaŋtv tike.

3

ɪ sələməna-tvyv lso

¹ Tá taapalaa, nti tə kaasaa təyələ sɪ, í sələməna-tvyv lso na Tacaa Təm ya ləŋ na tə hiki teeli isv pə lapv mə kiŋ tə. ² ɪ sələməna-tv tətə na pə ləsɪ-tvyv yəlaa asayaa mpa pa ta kεsɪ tə pa niŋ taa. Pə tayə pəlv, yəlaa wεε mpa paa caa pá mv lso mpaəv təm tə.

³ Paa na mpv tə Tacaa kέ yulvpaŋ. ɪ ká yele na í nyəə tvŋ na í kenti mə təə na lsayav kaa hiki-me. ⁴ Tacaa lapa na tə wəna naani kέ mə təə təkpaata sɪ í ká təŋəyi tam ɪ kaa yele təmnaa mpa tá sɛyεsa-me tə.

⁵ Tacaa í kpaya mə ləsasɪ na í tó lso təə na í səəli-ɪ, na í yele na Kilisiti tv-meyε suulu ke teu tətə.

Pə wεε sɪ paa wei í la təmle ke

⁶ Tá taapalaa, Tacaa Yesu Kilisiti təə tə heeliyi-me sɪ í hatələna mə taa mpa paa caa pəlv lapv na paa təŋəyi sɛyεsvyv ŋku tá teləsa-me tə. ⁷ Mə mayamaya í nyəmá isəna í ká la na í təŋ tá ikpate tə, pə tayə pəlv, waatv wei tv wε mə hεkɪ tə tə ta ke yəlaa mpa paa caa pəlv lapv tə. ⁸ Tə ta caya sɪ nəyəlv í calɪ-tvyv faalaa. Ama tə lapa təma kέ na tə konti haŋaya. Tə lapa təma na isəle kvsεmle ke teu sɪ tə taa svkɪ mə taa nəyəlvyv səyələ. ⁹ Tv wəna mpaəv sɪ tə təyə mə kvətəyεv ke faalaa. Ama tə kisa mpyó sɪ í nana-tv na í təŋ tá ikpate. ¹⁰ Haləna waatv wei tv wε mə hεkɪ tə tə heela-me təkεkεle sɪ: Ye wei ɪ caa pəlvpə lapv pəntv í taa təyə.

¹¹ Pə tayə pəlv təə, tə nuwa sɪ lələa wε mə hεkɪ taa mpa paa caa pəlv lapv tə, ye pə tayə təm fav tike. ¹² Tacaa Yesu Kilisiti təə tə heeliyi yəlaa isv mpv sɪ paa wei ɪ isəle í sεena təmle lapv, na í hiki ɪ mayamaya ke mpi ɪ ka suu ɪ nəyə tə.

¹³ Tá taapalaa, ye mε de kupaŋtv lapv í taa la-meyε felentv. ¹⁴ Ye nəyəlv wεε na ɪ saŋ nti tə ŋmaa takəlaya kane ka taa cəne təyə təŋyv, í nyɪ pəntv təə na í fayana-ɪ təkpaata, na fεεle kpa-ɪ. ¹⁵ ɪlε í taa nyənɪ-ɪ isv kolontv. Ama í lana-ɪ isv yəlv í caa ɪ tayanɪ ɪ taapalv ɪ laki tə.

Koolεe kupaŋa na sεεtv

¹⁶ Tacaa wei ɪ kέ alaafəya halv tə í ha-meyε alaafəya ke tam kέ pə təna pə taa. Tacaa í wεε mə təna mə waalı.

¹⁷ Pəəli má, ma sεε-me na ma mayamaya ma niŋ ŋmaatv ke cəne. Isəna ma tvyi ma hətε ke ma takəlasɪ təna taa təyələ. Mpyó ma ŋmaakɪ.

¹⁸ Tacaa Yesu Kilisiti í hólɪ mə tənaya pεεlεe.

TAKEΛAYA KANCAALAYA NYEŊKA ŊKA POOLI NMAAWA TIMOTEE TO Kutulutu

Timotee caa ke Kələeki tu ké na i too ké Yuta tu. Timotee pəsa PooLi waali tu na í təŋəyi- i Laapaali Kupaŋ cəənaa taa. PooLi ŋmaawa Timotee ke takəlaya si í caya lfeesu na í seyesəyi Iso seelaa na í tasəyi-weye apalutu. Takəlaya kanə ka taa we layatu tasuŋu na Yesu seelaa kpeka paasənaa təm. PooLi towa Timotee si í nyəəna Iso Təm na í paasəna Iso Təm seyesəyu.

Isəna pa faya Timotee I takəlaya tə:

Isəna paa paasəna Iso yəlaa kpekəle tə, titite 1–3

Isəna Timotee ka la i təma tə, titite 4–6

Seetu

¹ Maya PooLi, Yesu Kilisiti tillu. Tá Yatu Iso na Yesu Kilisiti wei tə teeləyi to mpe pa kpana-m si má la tillu.

² Má ŋmaakəna takəlaya kanəye Timotee. Nyá kəna ma pəyaya təsiyisiyi ké Iso seəu taa. Tacaa Iso na tá Səəo Yesu Kilisiti pá huli-ŋ pəele na suulu na pá ha-ŋ alaafəya.

Pəpətu seyesəŋ

³ Ma teekaya Masetoni na má heeli-ŋ si ŋ saali lfeesu tə, saali m̄póyú təna, na ŋ heeli pa taa mpa inu tə si pá taa seyesi pa pəpətu seyesəŋ. ⁴ Heeli-we si pá yeLe loŋ taa təmnaa mpa pa təkaa tə, na hatuu loŋ taa ləlyə loosi nsi pa tamsəyi tə. Təle tə kəŋna ntəŋkpeesaya ke yem ké, tu kusəyi yaru təm nti Iso siwa na í laku tə. Yulu teŋ i taa na Iso ké na páćó í nyi pəle pə təm. ⁵ Ma tu-weye m̄póyú si pá wəəna lotu kuləmtu, na pá təŋəyi siyisuyu, na pá té Iso na pa taa ké teu, na pá lá na pá wəəna sələlyu. ⁶ Ləlaa yela yaasi kupaŋ inəye təkuyə, na pá tooli na pá suu kumələntəŋkpeesaya taa ké yem. ⁷ Pa luki yem si mpeyele Iso kusəsutu seyesəlaa, pəyele paa cəkəxəna pa mayamaya pa kuyəətutu. Pa ta cəkəna mpi mpi pə təm pa tu yəətəyi mpu na apalutu tə.

⁸ Tə nyəmə si ye n təŋa Iso kusəsutu ke teitei isu tə weu tə, tə we teu ké. ⁹ Na pu təəsi-ŋ si kusəsutu fei nti pə paasaa na pə su kupantu lataa tə tə. Ama isayalataa, na kaanutnaa, na nyaŋ nyəma, na kawalaya nyəma, na mpa paa seeki Iso na paa seeki i nyəm tə, na mpa pa kuyi pa caanaa yaa pa toonaa tə, na yuləkulaa, ¹⁰ na apalaa mpa pa suəkəna apalaa ləlaa tə, na yuləpəətəlaa, na pəpətnaa, na mpa pa siki pa nəsə ke yem tə, yaa mpa pa takəyi ntiwe tə ta təŋ seyesəyu kupaŋku ŋku ku waasəyi yəlaa tə, pa tənaa ke pa su kusəsutu. ¹¹ Laapaali Kupaŋ wei pə yelina-m tə inu i seyesəxəna seyesəyu kune. Teeli Iso na kupantu tu təo Laapaali Kupaŋ nté.

Iso kupantu

¹² Tacaa Yesu Kilisiti wei i ha-m toma ke səsəm na má lakəna ma təmle təyə ma seé í na təmle. I tənəv má si ma nəxəəna pá te-m na taa, na í kpa-m si má la təmle tə, ma seé-í í na təmle. ¹³ Tuu loŋ má yəətəyana isayatu ke i təo, na má tənə-i konyəŋ, na má tənə-i. Ama Iso wii ma pətəətəle. Pə taya pəlu, ma taa té ma taa na Iso təyə ma ta nyi ma kulaputu nti. ¹⁴ Tacaa hula-m i pəele ke səsəm, na i lapa na má teŋ ma taa na Iso na má sələyi yəlaa isu tə krentənaa Yesu Kilisiti na tə wəna tə. ¹⁵ Təm nti tə ké tampaŋa nyəntu təkəlekele na tə muna pá mu-ti təkpe na pá te-ti na taa təyəle si: Yesu Kilisiti kəma antulinya taa si i yaku isayalataa nyəŋ, na mayale pa taa acəpa. ¹⁶ Pə təo ké Iso wii ma pətəətəle, inu i sələna si Yesu Kilisiti í hólí isayalataa taa acəpa maya i suulu təna, na pu hólí waali nyəma mpa paa te na pá mu i təm na pá hiki weesuyu ke tam təo tə si pá nyəyənə-m na pá ná. ¹⁷ Aaa, Kawulaya tu, inu i wəəna tam təo, u səkí, paa naa-i, i tike təkəŋ nté Iso. Yəlaa təna í samu-i na pá tūyū-i teeli ke tam təo. Ami.

¹⁸ Təv, ma pu Timotee, Iso ka lapa hatuu loŋ na pá ná nyá təm nti na pá yəətə təyə ma təkaa na má kraaləyi-ŋ isəntə, si ŋ təkí təmnaa mpeye teu, na ŋ paasi na í yoo youu ke teu. ¹⁹ N təma Iso na nyá taa tə təkí mpu na ŋ wəəna lotu kuləmtu. Ləlaa tá təkí lotu kuləmtu iləna pa Iso seəu pəsi yem. ²⁰ Pa taa mpeyele na Himenee na Alekəsantəli. Sataŋu ke ma yilina-we si í la-we na páćó pá nyi si pa yəətəyū isayatu ke Iso təo tə pə fei teu.

2

Iso sələmyu

¹ Təv, kancaalaya ilə, nti ma tūyi-mə si í la təyəle si í tekəyi Iso ké niŋ ke yəlaa təna təo, na í sələməyi- i pa təo, na í wiikina-i pa təo, na í seeki-í í na təmle ke pa təo. ² I sələmu Iso ké awulaa səsaa na toŋtənaa təna təo, iləna tə pəsi na tə caya təpamm na alaafəya na tə paasəna Iso nyəntu ke teu, na tə təkə tá yaasi kupaŋ. ³ Nti tə mayamaya tə ké tá Yatu Iso luyu tē nyəntu na tə wə-i

teu tɔɣɔle. ⁴ Inɪ ɪ caana sɪ pɔ ya yɔlaa tɔna nyɔɔŋ, na pɔ lɔ na pɔ nyɪ tampana. ⁵ Pɔ taya pɔlv, Isɔ kulɔm tike tɔkɔŋ wɛnna, na Isɔ na yɔlaa pa hɛku taa sɔnlu kɛ kulɔm kɛ, inɔɣɔle yulu wei pa yaa sɪ Yesu Kilisiti tɔ. ⁶ Ilɛ ɪ hana ɪ tɪ na ɪ fɛli na pɔ cɛ yɔlaa kɛ pa yomle. Waatɔ wei paa tɔwa tɔɣɔ ɪ kɔma, na ɪ hɔlɪ sɪ tampana Isɔ caa kɛ sɪ pɔ ya yɔlaa tɔna nyɔɔŋ. ⁷ Pɔ maɣamaɣa pɔ tɔ kɛ pɔ kpa-m pɔ tɔm heellu na tillu, na pɔ tɔ-m sɪ mɔ sɛɣesɛɣi mpa pa ta kɛ Yuta nyɔma tɔɣɔ Isɔ sɛɛv mpaav na tampana pɔ tɔm. Tampana kɛ ma yɔɣɔtɔɣi, maa looliyi.

⁸ Pɔ tɔ kɛ ma caa sɪ paa timpɪɣi apalaa sɔlɔmɔɣi Isɔ, pɔ tɪɣisi Isɔ kɛ niŋ, na pɔ sɔlɔmɔna lotu kulɔmtɔ, na pɔnɔnɔ yaa yooɔ ɪ taa wɛɛ.

⁹ Ma caa tɔtɔ sɪ alaa ɪ tɔɣɔlɔɣi pa wontu kɛ isɛna pɔ mɔna pɔ tɔɣɔlɔɣi tɔ, pɔ taa la isɛcav na pɔ suli mpɔle tɛlɔsɔvɔ. Pɔ taa tɪɣilɪyina nyɔɔsi tayanɔvɔ katatɔlaya, yaa wɔlanaa na lutɔ pɔ tɔvɔ, yaa liɣitee pɔɔŋ tɔɣɔlvɔvɔ sɪ pɔ tɛ. ¹⁰ Ama lakasi kɔpaŋsɪ kɛ paa tɪɣilina isɪ lakasi nsiwe sɪ mɔŋna alaa mpa pa tɔŋ sɪ pa seeki Isɔ tɔ. ¹¹ Ye pa sɛɣesɛɣi, pɔ wɛɛ kɛ sɪ alɔ ɪ su na ɪ pasa ɪ tɔɣi teu na ɪ nuɔi sɛɣesɔvɔ. ¹² Ma ta ha alɔ kɛ nɔɣɔ sɪ ɪ sɛɣesɪ yaa ɪ kpiliki apalɔ kɛ pɔlvɔvɔ taa. Ama pɔ wɛɛ kɛ sɪ ɪ su. ¹³ Pɔ taya pɔlv, Atam kɛ pɔ caalɔna ŋmav, pɔ waali kɛ pɔ ŋma lfa. ¹⁴ Pɔ taya Atam kɛ pɔ puɣusaa. Ama alɔ kɛ pɔ puɣusaa na ɪ kisi Isɔ nɔɣɔ taa nyɔntɔ kɛ nuɔav. ¹⁵ Ye pa tɛŋ pa taa na Isɔ na pɔ sɔlɔɣi yɔlaa na pa yaasi mɔɣɔ Isɔ, na paa laki isɛcav na pɔ tɔka mɔɣɔɣɔ tam, ilɛ pu ya pa nyɔɔŋ na pa piya lɔlvɔvɔ taa.

3

Isɔ yɔlaa kpekɔle sɔsaa kpaav

¹ Tɔm nti tɔ kɛ tampana nyɔntɔ tɔkelekele tɔɣɔle sɪ, ye yulu caa ɪ la Isɔ yɔlaa kpekɔle sɔsɔ pɔ kɛ tɔmlɛ kɔpantɛ kɛ. ² Wei ɪ kin pa kaa na kawaliya nakɔli tɔ inɪ ɪ kɔ tɔɣɔna Isɔ tɛsɛle sɔsɔɔntɔ. Na alɔ kulɔm kɛ pɔntɔ inɪ ɪ kɔ wɛɛna. ɪ kɔ kraaki ɪ tɔɣi paa mpi pɔ taa, na ɪ wɛɛ lɔmɔɣasɛ tɔ na wei ɪ nyɔmɔ pɔ tɔna pɔ tayanɔvɔ kɛ teu tɔ. ɪ kɔ wɛɛ wei ɪ nyɔmɔ muvulle lapɔ tɔ, na ɪ pɔsɔɣi sɛɣesɔvɔ. ³ ɪ kaa wɛɛ sɔlvnyɔɔlv yaa mɔsvɔŋ tɔ. Ama ɪ kɔ wɛɛ tɔpamm kɛ, na ɪ wɛna yɔlle. ɪ kaa wɛɛ pɔɣɔlaya nyɔntɔ. ⁴ ɪ kɔ wɛɛ wei ɪ paasaa na ɪ pɔsa ɪ tɔɣaya kɛ teu teu, na ɪ mɔŋna ɪ piya kɛ ɪ nɔɔhɛ tɛɛ na sɪ nukɔna-ɪ na sɪ nyaŋna-ɪ teu tɔ. ⁵ Mpi tɔ, ye yulu ta pɔsɪ ɪ maɣamaɣa ɪ tɔɣaya, isɛnaya ɪ kɔ pɔsɪ na ɪ paasana Isɔ sɛɛlaa kpekɔle? ⁶ Ye pɔntɔ kɛ Isɔ sɛɛlv kɔfalɔ pɔ kaa la. Pɔ taya pɔlv, ɪ kɔ kɔ kɛ na ɪ san ɪ tɪ na ɪ tɔm nana sɔrv isɪ Ilɔɣɔv nyɔntɔ ka lapɔ tɔ. ⁷ ɪ kɔ wɛɛ wei ɪ kɔpantɔ ma ta nyɪ isɛnaa maɣamaɣa sama tɔ, pɔcɔ pɔ taa kɔɔ na pɔ footɪyi-ɪ, na ɪ kɔɔ ɪ nana Ilɔɣɔv nyɔpɔtɔ taa kɛ tiuu.

Yesu sɛɛlaa kpekɔle taa tɔma lataa

⁸ Mpa mpa pa laki tɔma kɛ Yesu sɛɛlaa kpeka taa tɔ paa wɛɛna yaasi kɔpaŋ kɛ mpɔ tɔtɔɣɔ. Pa kaa wɛɛ ataa na a waali nyɔma, pa kaa wɛɛ sɔlvnyɔɔlaa, yaa mpa pa muyuliyi sɪ pɔ hiki liyitee tɔ. ⁹ Paa wɛɛ mpa pa tɔŋɔɣɔna laakali kɔpaŋ kɛ Isɔsɛle mpaav tampana nna a tɔɔ Isɔ kulaa tɔ. ¹⁰ Pɔ maɣasi-wɛ na pɔcɔ, ye pa ta na isayatiya nakɔlɔɣi pa kin ilɛ pa sɔv Yesu sɛɛlaa kpekɔle tɔmlɛ lapɔ taa. ¹¹ Pa alaa tɔtɔ kɔ wɛɛna yaasi kɔpaŋ, pa kaa cakɔna yɔlaa. Paa kraaki pa tɪ na pɔ wɛɛ kɔpama kɛ pɔ tɔna pɔ taa. ¹² Wei ɪ laki Yesu sɛɛlaa kpekɔle tɔmlɛ tɔ ɪ kɔ wɛɛna alɔ kulɔm kɛ, na ɪ kɔ wɛɛ wei ɪ paasaa na ɪ pɔsa ɪ piya na ɪ tɔɣaya kɛ teu teu tɔ. ¹³ Yesu sɛɛlaa kpekɔle tɔmlɛ lataa mpa pa lapa pa tɔma kɛ teu tɔ, pa nyɔɔŋ kulɔɣi kɛ. Na pa pɔsɔɣi na pɔ yɔɣɔtɔ tɔ na Yesu Kilisiti tɔ kɔpantɔvɔ lapa na tɔ wɛ Isɔ sɛɛv mpi pɔ taa tɔ pɔ tɔm na paa nyaŋna pɔlv.

Sɔsɔɔntɔ nti pɔ ŋmesaa tɔ

¹⁴ Ma ŋmaaki-ŋ takɔlaya kane na mɔ tɛɛlɔɣi kɛ sɪ maa kɔɔ nɔɔnɔ na mɔ na-ŋ. ¹⁵ Ama ye pɔ kɔma na n ta nu ma tan, ilɛ takɔlaya kane kaa kɛsɛna-ŋ yaasinnaa mpa n ka tɔki Isɔ sɛɛlaa kpeka taa tɔ. Weesuyɔ Isɔ sɛɛlaa mpa pa kɛ kite nte tɔ tɔ tampana sɔŋna na pɔ tɔka-yɛɣɛ teu tɔkpa tɔɣɔ ma tɔŋ. ¹⁶ Ama tampana tɔɔ isɛntɔ tɔ Isɔsɛle mpaav tɔm kɔŋmɛsɔtɔ wɛ piti kɛ teu kɛ, yulu ɪ pɔsɔɣi na ɪ kɛɛsɪ tɛle.

ɪ kɔma tɔ yɔlvwɛɛtɔ kɛ ɪ wɛna.
Feesuyɔ nɔ hɔlvna sɪ ɪ kɛ tampana tɔŋlv.
Isɔtaa tillaa maɣamaɣa nɔ na-ɪ.
ɪ waasv kɛ pa lapa katɛŋasɪ tɔna taa.
Pa mv ɪ tɔm kɛ antulinya tɔna taa.
Pɔ kraasa-ɪ na ɪ sɔv ɪ teeli taa.

4

Sɛɣesɔlaa pɔpɔtɔnaa

¹ Isɔ Feesuyɔ yɔɣɔtɔɣi mɔɣɔɣɔ tɛɛɛɛɛɛ sɪ, pu kɔɔ na pɔ tala kantɔkaya kɔyɛɛŋ taa tɔ, yɔlaa lɛlaa kɔ lu Isɔ sɛɛv na pɔ paasɛna ulɔɣɔhɪlu tɔma kɔpuɣusɛɛ, na alɔɣaa kɔsɛɣesɔtɔv kɛ paa mv. ² Na paa yeɛ na yɔlaa cɛsɔlaa na pɔpɔtɔnaa mpa pa lɔmɔɣasɛ taa sɔpa isɪ pa tula-yɛɣɛ kɔkɔ na paa tasɔɣi kɔpantɔ natɔlɔɣi cɛkɛnɔv tɔ pɛɛ pa tolisi-wɛ. ³ Yɔlaa panɛwɛ, pa sɛɣesɔɣɔna sɪ alɔ kɔpav fɛi teu, na tɔɣɔnasɪ lɛnsɛnaa tɔɣɔv fɛi teu. Anɪ Isɔ nɔ lapa kutɔɣɔŋ inɔɣi sɪ Isɔ sɛɛlaa nyɔmɔ tampana tɔ

πά σεε Ισο na pá tayo. ⁴ Pə təna mpi Iso lapa to pə tewaya, pə taa pulv fei lav. Ama pə wee si pá tayo pə təna ké na pá σεε Ισο ké í na təmle ke pə tō. ⁵ Pə taya pulv tō, Iso Təm na í sələmuv tayənaŋi pə tənaya na pə wee-í teu.

Kilisiti təmle tv kupaŋ

⁶ Ye n wee na í seyesəyi tá taapalaa ke tōmnaa pane, n teŋ na í lá Yesu Kilisiti təmle tv kupaŋ ké. Na pu hólí si Isəsele mpaav tōmnaa na tampana seyesəŋ wei n tənaa tayo n pusəxəna nyá ləsaŋa. ⁷ Kisi səsaa taa kraí kraí tōmnaa mpe, tu laki na yulv te í taa na Iso se. Faləsəyi nyá ti si í səsəsi Iso ké nyəənaŋv ke teu. ⁸ Yulv faləsəyv í tōnvu to pə waasəyi te, íe pə waasəyv ta tō ké. Ama ye yulv faləsə í ti si í nyəəna Iso ké teu, íe pəle pə kələna waasəyv ke paa mpi pə taa. Pə taya pulv tō, uní í tōmna si í ká ha-təyv weesin ke saŋa na cele tōtə. ⁹ Təm ntí tə ké tampana nyəntv ké təkəlekele, na tə muna pá mu-tí təkpeŋ na pá te-tí na taa. ¹⁰ Mpi pə tō tə tá wee na tə tənna təmle lapv na tə lóki təyole. Pə taya pulv tō, weesəyv tv Iso wei í yakí yəlaa təna nyəəŋ ílena pə tu kələna mpa pa teŋi-í na pa taa tayo tá teeləyi.

¹¹ Hólí-we si pá laki pə təna isəntə na í seyesəyi-we. ¹² Taa yele na nəyolv kpeəna-ŋ si n ké pəyaya. Ama wee wei Iso seela ləlaa ká keesəyəna na pá laki tayo nyá yəyətaya taa, na nyá tōntə na nyá sələyv ke ləlaa taa, na isəna n təmna Iso ké nyá taa na nyá tənəŋŋ weev pə taa. ¹³ Kaləyi Iso Təm takəlasí ke yəlaa taa na í laki waasə na í seyesəyi pə huwee na má kəŋ. ¹⁴ Taa líyilina mpi Iso Feesəyv yelaa na pə lapv saa-ŋ tə, mpi paa nawa na pá yəyoti na Iso təsəle səsaa təní nyá tō ké nín tə. ¹⁵ Paasəna teu na í la təmle tənə na í yoosi-te. Há nyá təyi tə taa təkpataa na pa təna pá na isəna n tənna təŋ nyəəv tə. ¹⁶ Feŋiyí nyá ti na nyá kuseyəsətv tō tōtə. Təki pə tənaya hípəyó teu. Təm tampana tō, ye n laki mpv, n ká ya nyá ti nyəyv na nyá nuntaa nyəŋ tōtə.

5

Isəna Timotee ká laki Iso seelaa tə

¹ Taa kaləxəna kəkpatəlaa, ama yəyətəna-we isv n ka yəyətəna nyá caa tə. Ye ífeŋiya íe təkki pele isv nyá tətənaa. ² La alaa səsaa isv nyá tōnaa. Na í la alaa səkpeŋa isv nyá tətənaa tōtə, na í lá laakalı na tetelakasí.

³ Paasəna leela səsaa ke teu. ⁴ Ama leelu wei í wəna piya yaa saalənaa tə, pə wee si sələ sv kpeləməna sv nyəma ke təkəyv na pə hólí si hípəyó pə we pa Isəsele mpaav taa. Na pu hólí tətə sv pa caanaa na pa cəsənaa ka wuwa mpe pa tō íe kupaŋtv ntəyi mpe pa leetəyi pa nyəma. Pə taya pulv, mpv uní pə lapv we Iso ké teu ké. ⁵ Ama leelu wei í kpatəlaa na í feŋna paasənlv tə Iso ké ílé í teeləyi. Na í sələməyi-í tam, na í wiikina-í na isəle kusemle sv í temi-í. ⁶ Ama leelu wei í wəna təkpaalətv tə, paa í wəna í isə tə í səpaya na í çaya. ⁷ Ntí tə wee sv n ká tōsı-we təyole yoo, íe pa kaa na isəyatv natəlyí pa kin. ⁸ Yulv wei u paasəyəna í ləlvu nyəma na pə tu kələna í maŋamaŋa í təyaya tə pəntv kisa Iso seev ké, na ma ta nyí Iso lapa-í na sana.

⁹ Leelu wei í ləlvu pusi tēe nutoso tə í tike í hətə ke n ká tv leela həla taa. Ama í ká wee wei í layana apalv koləv ke hatuu í koləyv tayo. ¹⁰ Na pá nyəma-í na təma kupaŋa isv í piya təkəyv na mvolaa təkəyv na Iso yəlaa nəəhəe kav na konyəntəyəlaa sənəv na təma kupaŋa təna lapv.

¹¹ Pə kpaŋav leela səkpeŋa tə, taa ŋma pa həla ke takəlaya taa. Pə taya pulv tō, pa konyuləŋ kəŋ í kra pa nyəəŋ taa tə pə təyi-weye saav ké. Na mpv tə, pa haə Kilisiti kele siyile, ¹² ílena pə pəsəyi-weye tasəkəle nyəma. Mpi tə, pa ta təkí nəyó ŋka paa suwa kancaalaya tə. ¹³ Na təle tə paasi paa cəki tēsı taa ké na fəlentv caŋ na tə teeləna-we təkpeŋv. Na kəkələtv nté sv pa laki yəyətəlaa ké na katayəsətənaa, na pá faaki tōmnaa ke yem. ¹⁴ Pə tō ké ma caa sv leela səkpeŋa í saa, na pá ləli piya na pá paasəna pa tēsı. Pəle íe tá kolontunaa kaa hikina timpi paa footiyí-tv tə. ¹⁵ Pə taya pulv tō, leela ləlaa tēma mpaav kupaŋkv ke siyile hav, na pá sv Sataní ke təyūv. ¹⁶ Ama ye isə seelv wei í ləlvu taa wə leela, pəntv ká mv Yesu seela kpekalə ke səyəla ké na í səŋna í leela, ílena pə hətí Yesu seela kpekalə na pele pá səŋna mpa pa ké leela təkpeŋ tə.

TAKĒLAYA NAALE NYĒŅKA ŅKA PŌOLI NMAAWA TIMOTEE TŌ KŌTŌLTV

PŌoli we salĕka taa kĕ Lom na i taapalaa paġale lŌ-i. I nawa si i sĕm kpeġetaa lĕna i tŷu i pŷalv Timotee ke mpi mpi pĕ we lapv tŌ. I hŷla-i si i yoo isŌsele yoo kŷpaŅku isu Kilisiti sŌŌe kŷpaŅ. Si i tĕŅ un i ikpate na i kisi tĕm krai nyĕntv tŌ ke hĕm. Na i kisi yooŅ wei i hatĕlĕyĕna yulv ke taa tĕm tŌ. Si i tŷki IsŌ Tŏm nanŅ nyĕntv nti i mŷwa hatuu i pĕcaatv tŌ. PŌoli tala takĕlaya tĕkŷle tŌ, i tasa Timotee ke apalvtv si i kantĕli wahala taa na i yoo isŌsele taa yoo. Pĕ tŌ kĕ i tasŷy takĕlaya kallaa tĕnaya apalvtv si pĕ nyŌ tŅ na pĕ yoo isŌsele yooŅ Ņku.

Isĕna pa faġa Timotee II takĕlaya tŌ:

IsŌ samtv na apalvtv tasŷyv, titite 1:1-2:13

Layatv tasŷyv na kŷtŷtŷt, titite 2:14-4:5

PŌoli yooŅ kŷpaŅku, titite 4:6-22

Setv

¹ Maġa PŌoli, IsŌ luġy lapĕna na mĕ la Yesu Kilisiti tillu si ma kpaalĕy i weesuġy Ņku IsŌ ka tŏma si i kĕ ha mpa na Yesu Kilisiti pa kpentaa tŌ kŷ tĕm.

² Mĕ Ņmaakĕna takĕlaya kanĕġe ma pu kŷpaŅ Timotee. Taca a IsŌ na tĕ SŌsŌ Yesu Kilisiti pĕ hŷli-Ņ pĕlele na suulu na pĕ ha-Ņ alaafaya.

Apalvtv sŌsŷyv

³ IsŌ wei i tĕmle ma lakĕna lotu kŷlŷm tv isu ma caanaa lakaya tŷġ ma sĕeki. Maa hŌsŷy nyĕ tŌ kĕ tŷsŷyv ke ma sĕlĕmŅ tĕna taa kĕ ilim na aĥŌŌ, na mĕ sĕeki IsŌ kĕ i na tĕmle. ⁴ Ma tŷsa nyĕ wula, na mĕ nyulĕy i sŌsŷm si mĕ na-Ņ tĕ nĕ na ma lanġe hŷlŷm tv. ⁵ Ma tŷsŷy isĕna n tĕma nyĕ taa na IsŌ na tampana tŌ. Nyĕ neese Loisi na nyĕ tŷ Inii si pĕle paa tĕma pa taa na IsŌ kĕ űpŷyŷ na pĕcŷ pĕ tak i nyĕ. Ma nyĕmĕ tĕ tĕkpataa si nyĕ maġamaġa n tĕma nyĕ taa na IsŌ kĕ űpŷyŷ. ⁶ Pĕ tŷ kĕ ma tŷsŷy-Ņ si maa tĕna ma niŅ ke nyĕ tŷ na IsŌ yele na mpi pĕ lapv saa-Ņ tŷ taa yele na pĕ si paa pĕca. ⁷ Pĕ taya pŷlv, IsŌ tĕ ha-tŷv i Feesuġy si kŷ la-tŷv sŷŷŷntŷnaa. Ama si kŷ la-tŷv kpeilikpeka nyĕma na tĕma sŷllaa na lĕmaġasĕ nyĕma kĕ.

⁸ Pĕ tŷ ile taa si fĕele na Taca tĕm heeluyv. Taa si fĕele na mĕ wei ma kĕ salĕka tv ke Yesu Kilisiti tŷ tŷ ma tĕm. Ama nyaa tŷġ Laapaali KŷpaŅ kŷnyŷŅ ke isĕna IsŌ ha-Ņ pĕ tŷna tŷ. ⁹ In i yarĕna tĕ nyŷŷŅ na i yaa-tŷ si tĕ la i yĕlaa. Pĕ taya tĕ lakasi kŷpaŅsi nasŷli si tŷ. Ama isĕna mpi i suwa na i tĕŅŷy na i lak i tŷ, na i pĕlele pĕ tŷ kĕ i lapa mŷv. Hatuu yem taa kĕ i tayaŷa i pĕlele an i si i hŷlĕyŷ-tŷv-yĕ na Yesu Kilisiti kiŅ. ¹⁰ Ama kayana Taca Yesu Kilisiti kĕma tŷġ i hŷla-tŷv-yĕ na tĕ nĕ. Pĕ taya pŷlv, Yesu Kilisiti kŷna sĕm apalvtv, na i kuli weesuġy Ņku ku tĕŅ tŷ kŷ tŷ na Laapaali KŷpaŅ.

¹¹ IsŌ lapa na mĕ pĕsi Laapaali KŷpaŅ inĕ i kpaallv na i tillu na i sķesĕlv. ¹² Pĕ tŷ kĕ ma tŷki kŷnyŷŅ ke isĕntv. Paa na mŷv ma ta lŷ tŷŅ. Pĕ taya pŷlv, ma nyĕmĕ wei ma lak i na mĕ tĕlĕy i tŷ, na ma nyĕmĕ tĕ tĕkpataa si i pĕsŷy na i tŷki mpi ma yelina-i tŷ halĕna kŷyaku Ņku un i kŷ wule. ¹³ Kĕsŷyĕna sķesŷŅ kŷpaŅ wei ma kĕsa-Ņ na i waasŷy yĕlaa tŷ, na ű tŷki tĕu ke IsŌ sĕv na tĕma sŷlvv mpi tŷ hika tĕ na Yesu Kilisiti tĕ kpentŷv taa tŷ. ¹⁴ Feesuġy NanŅtv wei i cak i tĕ taa tŷ i sĕna-Ņ na ű tŷki tĕu ke sķesŷyv kŷpaŅku Ņku pa sķesŷa-Ņ tŷ.

¹⁵ Asii tĕtv nyĕma tĕna lŷ-m tŷ n nyĕmĕ mŷv. Mpa pa ha-m siŷile ke mŷv tŷ pa taa mpeġele Fiŷeli na Hĕmŷsĕniwĕ. ¹⁶ Honesiŷŷ tĕmna-m tĕm paġale. IsŌ i fel i na i nyĕma ke kŷpantv. Ma salĕka tŷkŷv ta lapa-i fĕele, ¹⁷ i tala Lom tŷ, i pĕka-m kĕ na isĕle kŷsĕmle na halĕna i na-m. ¹⁸ Taca i yele na i hiki kŷpantv ke kŷyaku Ņku un i kŷ wule. Nyĕ maġamaġa n nana nyĕ isĕle ke kŷkŷalĕnaa mpa i lapa-m lĕesu tŷ.

2

Kilisiti yoolu kŷpaŅ yaasi

¹ Ma pu, ye nyĕ ile tŷki pĕlele nna pĕ hŷla-tŷv tĕ na Yesu Kilisiti tĕ kpentŷv tŷ tŷ na ű nyŷŷ tŅ. ² Tuu n we ma kiŅ na mĕ sķesŷy nti nti tŷ n nu-ti, na yĕlaa paġale nĕ mŷv. Ile kel i tŷ tĕna na ű hŷli apalaa mpa n wĕna naani na paa pĕsi na pĕ telĕsi-tŷy pa lĕlaa tŷ.

³ Nyaa tŷġ nyĕ kŷnyŷŅ isu Yesu Kilisiti yoolu kŷpaŅ. ⁴ Yulv wei i we yooŷ taa tŷ, kŷ tĕm ke i paasŷyĕna si i sŷsŷ wei i kpaġa-i tŷ i lanġe i hĕna-i, i kaa caġa na i paasŷyĕna krai nyĕntv ke yem. ⁵ Na yulv lŷtv i suuwa na i lŷki na i ta tĕŅ isĕna mpi pĕ wee si pĕ lŷ tŷ, paa i huwa, nŷyŷlv nĕ kaa sam-i. ⁶ Na wei i kŷnta hanŷi ke tĕhate na i lŷ tŷ, un i laalĕyĕna i hatĕmotv tĕŅyv. ⁷ Maġasŷy tĕm nti ma yŷŷtŷy tŷġ nyĕ taa, Taca kĕ ha-Ņ tĕ nyĕm na ű cĕkĕna.

⁸ Tóssəyi Tafiiti ləlvəy taa tv Yesu Kilisiti wei i fema sətaa taa tv i təm. Ntəyi Laapaali Kupaŋ wei ma kpaaləyi tə i hólóyi. ⁹ Na Laapaali Kupaŋ un i kpaaləy tó ké ma tóki konyəŋ, haləna pá caŋ na pá həkə-m isu isayalətv səsə nəyól. Paa na mpv tə pə taya lə Təm ke pa həkaa. ¹⁰ Pə tó ké pa tvy-m konyəməŋ na má suma, si pá waasi mpa lə ləsaə tə na pá ya pa nyuyv, na pá hiki teeli wei u tēŋ tōy Yesu Kilisiti kin. ¹¹ Təm nti tə ké tampana tōyole si:

Ye tá na-i tə kaa səm,
tá na-i tu kaa weesuyv tətə.

¹² Ye tə nyaya apalətv,
tá na-i tu tōy kawulaya.

Ye tə kisa-i,
un i ká kisi-tv tətə.

¹³ Ye tə lu i waali,
ilə i ta ke pə tv.

Pə taya pəlv,
i kaa pəsi na í kpeesəyənə i tv.

Təmle latv kupaŋ

¹⁴ N ta na nti n ká tóssəyi-we tōyole. Heeli-we na isəle kuseemle ke lə isə isentaa si pá yelev təmnaə tó yoo ke pa hək. Mpi tə yooŋ un u waasəyi nəyól. Ama wakəlvv tike ke i kəŋna mpa pa caŋaa na pá nukv tə. ¹⁵ Kaasi nyá ti si n̄ la na lə tike sa-ŋ. La isu təmle latv wei i fei fele na i təmle, na í heeliyi lə tampana təm ke teitei ké tə lona taa tə. ¹⁶ Kisiyi kpa faacinaə mpa paa laki na yəlv tē i taa na lə tə. Pə taya pəlv, mpa pa səpa nyuyv na faacinaə mpe tə pa na lə pa təŋna hatəlvv ké na pá puki. ¹⁷ Nti nti pa seyesəyi tə tə wakəlvv yəlaə ke teitei ké isu suvl svlvkvv səmotə taa tə. Faacinaə mpe pa lataə taa wəyēle na Himeneə na Filēct. ¹⁸ Yəlaə pane pa ləy tampana təm na lumaya waali ké, haləna pá seyesəyi si tá sətəə fem təm tēə. Na pa seyesəy un i tusa ləlaə na pá yelev lə seəv. ¹⁹ Paa na mpv lə sv kite nte tə tə səŋa n̄p̄yóv tam ké teu ké təca. Na pə ŋmaa tə tó si: Tacaə nyəmə mpa pa ké i yəlaə tə. Na tətə si: Pa təna mpa pa yaa pa təyi Tacaə yəlaə tə pə wēe si paa kisi isayətv lapv ké.

²⁰ Təŋtv təyaya wəv mpv tə, pə taya wontu nti pa lupəna wəla yaa liyitee nyəətv tə tə tike ke pa lakəna ka taa. Ama tvy nyəntv na svy nyəntv wēe tətōy na pá lakəna pə təna. Pa svki lentv ké na pá lakəna feele kvyakv kvyakv, ləna pá kaasi na pá lakəna lentv ke paa ifemle nte.

²¹ M̄p̄yóv pə wēe na yəlv, ye n kisa isayətv nti tə təm ma yəyotəə tōy lapv, n wē teitei isu wontu nti pa suwa na pá ləsvv feele kvyakv tōy. Mpi tə nyá caə tənna-ŋ, na n waasəyi-i ké. Na n m̄na pa lana-ŋ paa təmle kupaŋ nte. ²² Se ifeputu konyuləŋ isayəŋ. Lvk tam si n̄ tē siyisuyv, na n̄ tē lə na nyá taa, na n̄ sələyi nyá yəlaə ləlaə, na nyá na mpa pa təŋyi Tacaə na tvy koləmvv tə í maya teu, pəlv í taa yasv-me. ²³ Yelev h̄m ke kumələtəmnaə na kpa nyəntv pə tə. Nyá mayaməə n nyəmə si yoo ke təm isu mpv tēesəyənə. ²⁴ Pəyēle Tacaə təmle tv ná wēe tə pə fei si i ká wēe yoolu. Ama i ká wēe wei i təm yəlaə tənə caaki tōy, na i ká wēe wei i pəsa ləlaə ke seyesəy na suulu hólóy tə. ²⁵ Na i ká seyesəyi mpa paa nukəna-i tə təpamm təpamm. Ntanyv lə ká yelev na pá layasv na pá tisi tampana. ²⁶ Pəyēle paa malv yaasi kupaŋ taa, na pá kpee pa təyi ləyov nyəpa nyəpətv nti na í kpa-we na í ŋmakəlvv-we na pá laki i luyv nyəntv tə tə taa.

3

Kantəkaya kvyeŋ

¹ Tóssv teu si pə tənə pu la kate ke səsəm ke kvyeŋ kantəkaya nyəŋ taa. ² Pə taya pəlv, yəlaə ka wēe mpa paa ka nyəŋ na pa mayamaya pa leleŋ pəkəlvv tə, liyitee isəle taə ke paa nyənəyi. Paa h̄ pa ti, na paa la isəcəv. Paa yəyotv lə tó ké isayətv, pa kaa seeki pa caana. Paa la fəfəinaə, pa kaa seeki lə. ³ Paa la təkətv, pa kaa wēəna ləlaə pətətvle. Paa la n̄ohēe tē kuulə na mpəle tēləsəlaə na nyəŋ nyəma. Pa kaa səlvi kupaŋtv. ⁴ Paa la koləmotə nyəma na páánv nyəma. Paa saŋ pa tv, na paa yelev lə na pá paasəna mpi pə hēesəyi pa laŋa tə tike. ⁵ Paa cesv n̄p̄yóv isə isə ké si pa təŋyi isəsēle mpaəv pəyēle pa kv pə toma ke pa taa. Yelev yəlaə isu mpv pə takanaə. ⁶ Pa taa ləlaə cəŋəyənə tēsi taa na pá puyisiyv alaa mpa pu kantəlvv na pá teela isayətv na konyuləŋ un i tənə i kvyi-we tə. ⁷ Pə alaa pəkəyi tam ké si pá seyesəyi-we, pácó paa pa seyesə-we, paa pəsəyi na pá cekəna tampana naali. ⁸ Isu Yanēsə na Yampələe paa kpeesəna Moisi tə, mpv tətōy yəlaə pane pa kpeesəyənə tampana. Pa ləmayasē səpaya pa ləsēle ta təŋ. ⁹ Pa nyuyv kaa tasa kvlvv, mpi tə pu kuli pa waali ké na yəlaə tənə cekəna si pa ké kumələməŋ. Yanēsə na Yampələe pa nyəntv ka lapə n̄p̄yóv teitei ké.

Nti Timotee ká laki tv

¹⁰ Ye nyá lə n təŋa ma seyesəy tənə, na ma yaasinaə, na mpi pə lapv maə tv ma lotv taa tə, na isənə ma tēma ma taa na lə tə, na ma suulu, na isənə ma sələyi ləlaə tə, na ma isəle seesəy ¹¹ ke ma konyəntəyolənaə na ma wahalanaə taa. Pəpətv fei leleŋ, ma paasəə ké na má tōy konyəməŋ

ke Antiyōka na lkoniyoṃ na Lisitēla, na nyá maḡamaḡa n nyōmá mpv. Ama Tacaa yapa-m pē tēna pē taa. ¹² Aai m̄p̄yó pē tu wēe, mpa pa s̄olaa s̄i pá na Yesu Kilisiti pá krenti na pá nuna Iso ké pa tōnte tēna taa tō m̄p̄yó paa t̄yō-wēye konyōn. ¹³ Ama pē kaasa asayaa na puyusilaa tō pēle pa isayato kaa wēe tēnaya. Paa puyusiḡi lelaa ke m̄p̄yó na pá kpeḡna pa maḡamaḡa tōtō na pá puyusiḡi. ¹⁴ Ama nyá ile, nyaa t̄ki teu ke seḡesoyu ŋku pa seḡesa-ḡ na n̄ mu-ku na n̄ tema-ku na nyá taa tō. T̄ōs̄i mpa paa seḡesa-ḡ seḡesēḡ in̄i tō pa t̄ō. ¹⁵ Na n̄ t̄ōs̄i tōtō s̄i hatuu nyá p̄caatu ke n̄ nyōmá Iso Tōm nanḡ nyōntv, na n̄t̄i tē p̄s̄əḡəna na tē ha-ḡ layato n̄t̄i n̄ ká lana na n̄ tē nyá taa na Yesu Kilisiti na pē ya nyá nyoyv tō. ¹⁶ Iso yelina na pá ḡmaa i tam ke takēlasi taa. Na tē waasəḡi yēlaa, pē taya p̄lv, tē seḡesəḡi-wē na tē kisiḡina-wēye p̄p̄ōtō, na tē tayanəḡi-wēye t̄impi t̄impi pa p̄əntəḡi tō, na tē h̄l̄əḡi-wēye isəna paa tēḡ tampana mammam ke pa kolap̄tō taa tō. ¹⁷ Tē laki m̄p̄yó s̄i tē tayanəḡi Iso yēlaa na pá te teu, na pá taa lanḡ mpi paa lana pa tēma kopana tō.

4

¹ Ma heeliḡi-ḡ na isəle kusēemle ke Iso na Yesu Kilisiti wei i ká h̄vna weesuḡu nyōma na s̄ətaa ke tōm tō pa isentaa, na Yesu Kilisiti in̄i i kōntē na i kawulayaa pē tō s̄i, ² n̄ laki Iso waasv, nyaa sees̄i isəle te, paa pē maḡa-ḡ paa pē ta maḡa-ḡ. Kaana-wē na n̄ la na pá mu-ti. Kaləḡəna-wēye t̄impi t̄impi pa p̄əntəḡi tō. Seḡesəḡi-wē na suulu s̄ōs̄ō na p̄ō s̄ōs̄i-wēye apalotv. ³ Pē taya p̄lv t̄ō, pu k̄ō na p̄ō kees̄i waato n̄ḡōlv tō, yēlaa kaa caa s̄i pá tasa seḡesēḡ kopan wei i waasəḡi yēlaa t̄yō m̄yō tōtō. Ama pa maḡamaḡa pa konyuləḡ ke paa tēḡəḡi, na pá kot̄i seḡesēlaa p̄ḡalē na pēle pá seḡesi-wēye n̄tiwē n̄tiwē pa caa pá nuk̄i tō. ⁴ Paa kisi tōm tampana nyōntv, na pá paasəna s̄ōs̄aa taa kpai t̄ōmnaa. ⁵ Ama nyá ile, kpa nyá t̄əḡi pē tēna pē taa. Kant̄əḡi konyōnt̄əḡələnaa taa. La Laapaaḡi Kopan kpaallv t̄əmlē. Paasəna nyá t̄əmlē tēnaya teu t̄ətetete is̄u Iso t̄əmlē tv laki tō.

⁶ T̄ō, ye ma ile wule nte paa lana-m kot̄aya tō tē talaa ké, ma k̄oyakv k̄okpemuḡu talaa. ⁷ Ma yoowa t̄əcam. Ma sewa na má tala ma tēnaya. Iso ké ma temna ma taa ké tam. ⁸ Na p̄əntē tampana tēḡlaa teeli n̄tenuḡu t̄əḡna-m, ŋk̄yō Tacaa wei i tēḡəḡi tampana na i h̄v̄k̄əna tō i ká ha-m k̄oyakv ŋkv k̄v wule. Na pē taya ma tike ke i ká ha, ama na pa tēna mpa pa caḡaa na pá nyuləḡi i kōntē wule tō.

P̄ōlv l̄olaa na i t̄əḡəlaa

⁹ La kookal̄i na n̄ k̄ō ma kinḡ ke l̄ḡ. ¹⁰ Mpi tō Temas̄i s̄ōla kayana antulinya in̄e i nyōntv ké na i l̄-m na i tēna Tesaloniki. K̄əes̄əḡ n̄ tēna Kalat̄i na Titv ileḡe Talamat̄i. ¹¹ Luku tike ke pē yelina-m. Ye n̄ k̄ḡ kpeḡna Mal̄əki na nyá na-i i k̄ō, i ka s̄ḡḡna-m ma t̄əmlē. ¹² Ma tila Tisiki ileḡe Ifeesu. ¹³ Ma yela ma kpai ke Kal̄əpus̄i t̄əḡe T̄olvwas̄i, ye n̄ k̄ḡ ile n̄ kpeḡna na n̄ k̄ōna. Kpeḡna t̄ōt̄əḡ ma takēlasi, na n̄si ma tu k̄əla nyulv̄yō t̄əḡē t̄əḡḡ nyōns̄i.

TAKĒLAYA ŅKA PŌĻI NMAAWA
TITU
TŌ
KŌTŌĻTŌ

Titu ta ke Yuta tŏ, i kē piitim lēmpŏ tŏ kē. Ama i pēsa Yesu tērlŏ. Halēna Pōli űmaa-i na i tŏ-i sŏ, i paasēna tetŏ nti lom cōōnaa na pā yaaki-tŏ sŏ Kēletŏ tŏ, tē Isŏ sēelaa.

Pōli kpeyela i kŏsēyēsētŏ ke takēlaya kŏtŏĻtŏ taa. Pē waali kē i hula yaasinaa mpa Isŏ tēsēle nyōōű nyōma ká wēēna tŏ. Pōli hula Titu tētāyŏ yēlaa mpa Isŏ yulŏ ká paasēna Isŏ tēsēle taa tŏ. Kŏkpatēlaa, alaa sōsaa, na ifēpiya na pēelaa na yomaa. Ū hula tēma nna nna pē wēē sŏ Isŏ sēelŏ i la tŏ, na isēna pē wēē sŏ yulŏ i cāyana hēsēyŏ tŏ, na i hatēlōna fayau. Pē waali lēna i tŏ Titu ke nti nti i ká la tŏ, na sēētŏ.

Isēna pa faya Titu takēlaya tŏ:

- Isēna Isŏ tēsēle nyōōű nyōma ka tŏ tŏ, titite 1
- Isēna leelaa na suluwaa na yomaa paa wēē tŏ, titite 2
- Isēna Isŏ sēelaa ka tŏ tŏ, titite 3

Sēētŏ

¹ Maya Isŏ tēmle tŏ Pōli, Yesu Kilisiti tillu.

Pa tŏ-m kē sŏ mǎ la na mpa Isŏ lēsaa tŏ pǎ mv Isŏ, na mǎ hŏlŏ-wēyē tampana nna tá Isŏsēle mpaav sēyēsāyŏ tŏ, ² na pǎ te pa taa sŏ paa hiki weesuyŏ űku ku tēű tŏ. Isŏ ka tōmna hatuu lōű ke yem taa sŏ i ká ha-tuyŏ weesuyŏ űku, Isŏ tá kē kalŏolayŏ tŏ. ³ Pē tōō kē pē kōma na pē tala waatu wei i ka suwa tŏ lēna i yele na i tam kuli weesuyŏ űku ku tōō na pē hŏlŏ. Tá Yatŏ Tacaa Isŏ inŏ i tŏ-m sŏ mǎ kpaali i tam na mǎ tēűna-tēyŏ kpaaluyŏ tŏ, nti tē kuliyina mpu na tē hŏlŏyŏ.

⁴ Titu, mǎ űmaakōna-ű takēlaya kanē. Nyǎ kēna ma pōyalŏ na tampana ke Isŏsēle mpaav űku tá tōna tŏ tēűyŏ tŏ ku taa. Tacaa Isŏ na tá Yatŏ Yesu Kilisiti pǎ hŏlŏ-ű pēelē na pǎ ha-ű alaafāyŏ.

Tēmle nte pa tŏ Titu sŏ i la Kēletŏ tŏ

⁵ Maa yela-ű Kēletŏ kē sŏ ű tayanŏ mpi pē kaasa tayanuyŏ tŏ tētēte, na ű kpa paa icatē nte tē Isŏ tēsēle sōsaa. Tōōsŏ nti ma kēsē-ű tŏ sŏ: ⁶ Wei i kinű pa kaa na kawaliya nakēlŏ tŏ inŏ i ká tōyōna Isŏ tēsēle sōsōōntŏ. Alv kŏlum ke pŏntŏ inŏ i ká wēēna. Na i piya ká la Isŏ sēelaa, sŏ taa wēē piya nsi yēlaa tōű sŏ sŏ ke yem yem lataa sŏ nukōna yēlaa tŏ. ⁷ Isŏ tēsēle sōsŏ wēēkoyŏ Isŏ tēsēle taa tŏ Isŏ tēma kē pē tŏ-i sŏ i paasēyōna. Pē tōō kē pē fēi sŏ pǎ nǎ kawaliya nakēlŏyŏ i kinű. Ū kaa wēē kalampaanŏ tŏ yaa wei ŏ laa pǎánǎ muyŏ tŏ, yaa sulŏnyōōlv yaa muōsŏű tŏ, yaa wei i muylŏiyŏ sŏ i hiki liyēte tŏ. ⁸ Ū ká wēē wei yēlaa i kōma i tē i nyōmǎ muōlvē lapŏ, na i sōōla mpi pē wēē teu, na i wēna lēmayasēē tŏ. Ū ká wēē wei i tēűyŏ tampana, na i kē Isŏ yulŏ, na i nyōmǎ i tŏ tōkyŏ tŏ. ⁹ Ū ká wēē wei i nyōōna Isŏ Tōm mayamaűa tēkpaűkpaűkpa ke teitēi isŏ paa sēyēsā-i tŏ, lēna i pēsŏ na i sēyēsŏ lēlaa ke sēyēsŏű kŏpaű wei i waasēyŏ yēlaa tŏ na i tasa-wēyē tōm. Pē kaasa kpeēsēlaa pŏpŏtōnaa mpa pēlē tŏ, i hŏlŏ-wēyē isēna mpi pa tōōlaa tŏ.

¹⁰ Pē taya pulŏ tōō, yēlaa wēē pōyalē na pē tŏ kēlōna Yuta nyōma mpa pa mv Yesu na pǎ kē kaanutōnaa tŏ. Kpaű tōmnaa ke pa sēyēsāyŏ na pǎ puűyusiűina lēlaa. ¹¹ Tēki-wē sŏ pǎ sŏ mpu. Pē taya pulŏ, pa kē tēsŏ yōkōlaa kē, na nti tē fēi sēyēsuyŏ tŏ ntēyŏ pa sēyēsāyŏ na pǎ muylŏ liyēte ke tulum. ¹² Kēletŏ nyōma Isŏ kuyōyōtŏtŏ telēsēlaa taa nōyŏlv wei i mayamaűa i kē Kēletŏ tŏ tŏ i ka yōyŏta mŏpŏyŏ sŏ: Kēletŏ nyōma nyāntŏ ntē cēsuyŏ. Pa kē nyōmēűtōnaa kē isŏ taalē wontu. Hilikpaakōnaa kē, pēcŏ paa caa lapŏ. ¹³ Nti i yōyŏta mpu tŏ i na-tēyŏ. Pē tōō ŏ kpuŏl-wēyē teu na pē la na pǎ tē Isŏ na pa faa kē teu. ¹⁴ Na pǎ yele Yuta nyōma sōsaa taa tōmnaa kpaű nyāntŏ na kusēsūtŏ nti yēlaa mpa pa kisa tampana tēűyŏ na pǎ lu tŏ tē tēűyŏ. ¹⁵ Mpa pa taa tewa tŏ pē tēna pē te pēlēyē. Ama mpa pa taa tá te pōyēle paa tēű Isŏ na pa taa tŏ pē tēna pē kē isayam ke pēle pa kinű kē. Pē taya pulŏ, isayatu tōō kē pa layatu na pa laakalōnaa layalaa. ¹⁶ Pǎ cāyaa ŏ sŏ pǎ nyōmǎ Isŏ. Ama ű nyōōna pa lakasŏ pu hŏlŏyŏ sŏ pa nyōmǎ Isŏ se. Pa lu yēlaa ke sōű kē, na pa kē kaanutōnaa, paa pēsēyŏ tēmle kŏpante natēlŏyŏ lapŏ na ű nǎ.

2

Sēyēsuyŏ kŏpaűkŏ

¹ Ye nyǎ ŏ sēyēsŏ-wēyē sēyēsŏű kŏpaű wei i waasēyŏ yēlaa tŏ. ² Heeli apalaa kŏkpatēlaa sŏ pǎ kpa pa tŏ, na pǎ wēēna yaasi kŏpaű, na pǎ kpa kēyŏ lēmayasēē. Pǎ tōki Isŏsēle mpaav na lēlaa sōōlvuyŏ na suulu hŏlŏyŏ ke teu. ³ Heeli alaa kŏkpatēlaa sŏ pēlē pǎ tōki yaasi kŏpaű isŏ yēlaa wēēkoyŏ tŏ. Pǎ taa cakōna yēlaa, na pǎ taa yele na sulŏm hōkŏ-wē. Ama pǎ wēē mpa pa tasēyŏ alaa sēkpema ke tōm ⁴ ke isēna pēlē paa sōōlŏ pa padlaa na pa piya tŏ, ⁵ na isēna paa kraya

ləməyasəe na pá hatələna wasanjalətv tə, na isəna paa lakı pa taasi təma ke teu tə, na isəna mpi paa lakı kəpantə na pá seeki pa paalaa tə. İle nəyəlv kaa kv İso Təm nyuyv ke pa təə.

⁶ Səyəsı ifəpiya ke teu tətə sı pá kpaya ləməyasəe ke teu. ⁷ Nyá məyamaya lakı təma kəpana na pá nyanəyəna-ŋ na pá lakı. Paası na ŋ seyəsəna tampana na isəle kəsəemle. ⁸ Tayanəyi nyá təm, taa yelev na ŋ kəə na ŋ pəntəyi nyá yəyətəya taa na pá footuyv-ŋ na-ke. Ye n tayana-keye teu ile pu tv tá kolontunaa ke fəele. Mpi tə pa kaa na isayətə nti paa yəyətı tá təə tə.

⁹ Yomaa ká nuina pa caanaa na pá lá na pelev pa lanə heəna-weye pa koləpəle tənə taa, na pá taa kəsəyi-weye natəli. ¹⁰ Pá taa ŋmulı paa pulv cəcəka. Ama pá lakı tam na pa caanaa naaki sı pa yomaa ke kəpama na pá nukəna-we, na pu la na tá Yatv İso təə təm nti tə seyəsəyi tə tə nyuyv kulı pə tənə pə taa.

¹¹ Pə tayə pulv, İso kulina ı pəeleə təə na í hólı sı pə ya paa wei ı nyuyv. ¹² Pəeleə anı a seyəsəna-tv sı tə yelev isayətə taa ké təntə na atə cənə konyuləŋ ke mpv, na tə kpaya ləməyasəe na tə təŋ sıyısuyv, na tə nukəna İso ké tam ké tá təntə taa ké antulinya taa cənə. ¹³ Pəeleə seyəsəyi-tuyv sı tə çayə mpv na tə tənə lelen nuv kəyakv ŋku tə weə na tə tēləyi tə. Kə wule ke tá Yatv Yesu Kilisiti İso Səso teeli ká kəə. ¹⁴ Yesu Kilisiti unı ı hana ı təyi tá təə na í ya-tuyv isayətə tənə taa, na í tayanı-tuyv teu na tə pəsi yələa mpa ı tike ı tı tə, na tá isəle seəna təma kəpana lapv.

¹⁵ Tənə inəyi n ka heeliyi-we. Lakəna səsəəntv nti pa tv-ŋ tə tə toma tənə, na ŋ səsəyi nyá yələa ke apalətv, yaa ye kalənav kaləna-we. Taa yelev na nəyəlv kpeəna-ŋ.

3

İso seəlv yaasi

¹ Təəsi pa tənə sı pə weə sı pá seeki tətə təkəlaa. Pə weə sı pá nukəna-weye. Na pa səəlv í pu təma kəpana lapv təə. ² Pá taa tvvki nəyəlv, ama pá weə təpamm, na pá wəna yəlle, na pa na yələa tənə pa wəna təma na lelen. ³ Tá məyamaya isəntə tv ké tuutuuv lataa tətəyə hatuu ləŋ ké, na kaanıtənaa, na tu toolaa ké. Na konyuləŋ na mpi pə heəsəyi tá lanə tə pə tənəya mpv pə nəyə na pə suka ka kpana-tuyv yomle, na isayətə na konyuləŋ pə taa ké tv weə. Tə taa caaki tá təmaya paa pəcə məyamaya. ⁴ Ama pə kəma na İso tá Yatv hólı yələa ke ı kəpantə na ı pəeleə, ⁵ İlena í ya-tv. İle pə tayə tá təma kəsıyisee təə. Ama tá pətətəle ke ı wiiwa na í la mpv. İso lvm mpi pa sə-tv na Feesuyv Nəŋŋtv náa wə pə taa na í layəsəyi-tv na tə pəsəyi kofama na tə təŋ təntə kofate tə mpəyi ı yarəna-tv. ⁶ Pə tayə pulv, İso yelina tá Yatv Yesu Kilisiti ké na í tisi Feesuyv Nəŋŋtv ke tá təə pə tv fei, ⁷ sı í hóləyi-tuyv ı pəeleə na tə pəsi kəpama ke İso isəntaa, na tə hiki weesuyv ŋku ku təŋ na tə weə na tə tēləyi-kv tə. ⁸ Təm tənə tampana təm tike təkəlekele ké.

Ma caa ké sı ŋ seəsı isəle na təm tənə tə seyəsəyuv, na mpa pa təma İso na pa taa tə pá ha pa təyi təma kəpana lapv taa ké tam. Mpi pə tewa na pə waasəyi təyələ. ⁹ Ama cələyi kəmələtəmnəa təə həm na lələŋ loosi tənyuyv. Cələyi yooŋ na ntəŋkpeəsası ke Moisi kəsəsıto təə. Nti unı tə kvıyı təma ke teu ké, pəcə tv waasəyi pulv. ¹⁰ Mpa pa yeki na fayəv kəŋ yələa taa tə, ye n kpaala-weye təm naale na pá tá nu n təyənı-we. ¹¹ Pə tayə pulv, n nyəmá teu sı yəlv í we mpv pə hóləyi ké sı ı yela mpaəv kəsıyısuyv tənyuyv ké. Na isayətənaa mpa ı lakı tə pə hóləyi ké sı ı toolaa.

Kantəkaya kvkpaalətv

¹² Ye ma kəma na má tili Aatema yaa Tisiki ke nyá kın, ile n nyəkı ləŋ na ŋ kəə na ŋ məyana-m Nikopoli. Mpi tə ma tvwa sı tənəya maa çaya hilimate waatv. ¹³ Paasəna təm huəlv Senası na Apələəsi ke teu na pá taa lan puləyv waatv wei paa tvyi pa mpaəv tə. ¹⁴ Pə weə sı tá yələa tətə ká nyı isəna paa paasəna təma kəpana lapv ke tam tə, na ye pə caala wei ké teu, pa waasəna-ı, na pá taa çayə yem təkpaasa.

¹⁵ Pa tənə mpa pa wə ma kın cənə tə pa seeki-ŋ. Seə tə İsəsele taa taapalaa kəpama.

İso í hólı mə tənəya ı pəeleə.

TAKƏLAYA NKA PƏƏLI NMAAWA FILEMƏN TƏ Kutubtu

Pə nəyəşəna ké isü Filemən ké Kolosi İso təşəleə tə. Pəçó í pəsa Kilisiti təğlv. İ ké Pəəli ceu ké. Filemən inı ı ka wəna ı yom na pá yaaki-ı sı Onesim. Tə ta nyı mpi Onesim wakələna Filemən na í se na í polo Pəəli kin na í çəssı təna tə. Ama səsəəntu nté sı yom nawa ı tasəkəle na í pəsi İso səəlv. İlena Pəəli mələğəna-ı ı caa Filemən. Pəəli caaki nti təğlə sı Filemən í mu Onesim isü İso səəlv. Mpi tə, pa naale pa nyəmə İso.

İsəna pa faya Filemən takəlaya tə:

Pəəli səe Filemən na ı cəlv nyəma, 1-3

Pəəli səe İso ké Filemən taa təm tə, 4-7

Pəəli yəğətəna Filemən ke Onesim təm, 8-22

Səətu kantəkaya nyəntu, 23-25

Səətu

¹ Maya Pəəli wei má ma ké saləka tə ke Yesu Kilisiti tə tə, má na tá taapalv Timotee.

Tá ĩmaana takəlaya kanəğə tá taapalv kəpən Filemən, nyá wei tá na-ı tə kaa təmlə tə, ² na tá kəğv Apiya na ta na Aasipi wei tə yooki yoou tə, na mpa pa kotıği Yesu səəv ke nyá təyaya taa tə, pa tənağv ĩmpığv tə ĩma-a-ke. ³ Taca İso na tá Səəv Yesu Kilisiti pá hólı-məğə pəəleə na pá ha-məğə alaafəya.

Filemən səəlvu na ı taa təmnav ke İso

⁴ Tam ma sələməğ taa ma təşəğv nyá tə na má səəki ma İso ké í na təmlə. ⁵ Pə təğv pulv tə, ma nu isəna n səəlv İso yələa təna, na isəna n təka Taca Yesu mpaav təm tə. ⁶ Na ma sələməğv İso sı isəna tá na-ı tə kəpənta isəntəğv İso mpaav tə tə pə yele na ĩ cəkəna teu təkpataa ké kupantənaa mpa pa təna tə hikıği tá na Kilisiti tá kəpəntəğv tə tə. ⁷ Ma taapalv, pəpətv fei, isəna n səəlvu yəlv tə pə lapa-m lelen, na pə tasa-m apəlv tə ke teu. Pə təğv pulv tə, nyá yaası inı í həsə İso yələa pəğəle lanə.

Pəəli wiinav ke Filemən ke Onesim tə

⁸ Tə, təm natəğv ma caa-ı na, na paa ma wəna mpa ke Kilisiti tə sı má caalı-ı pə taa, ⁹ ma luğv lapa sı má na-ı-ı na tə wii konyəğ ke kəwii. Nyəni, sanə isəntə Pəəli má ma kəpətləa kəle, pəçó ma ké saləka tə ke Yesu Kilisiti tə. ¹⁰ Ma pəğəğv Onesim təm ke ma caa ma na-ı, ma pəsa ı İso Təm taa caa ke saləka taa çəne. ¹¹ İ ka ké kaawaasəğv ke waatv wei ı wə nyá kin tə. Ama kayana ı waasəğv má na-ı.

¹² Tə, nəəntə ma mələğəna-ı na ma ləşəğv ké. ¹³ Ma nyula teu sı í saalı ma kin çəne na í səna-m na nyá nəğv ke saləka wei ma təki Laapaalı Kupağ tə tə ı taa. ¹⁴ Ama ma ta səəlv sı má lá pəlvə na nyá waalı ké mpu. Pə təğv pulv tə, ma luğv fei sı ĩ la-m kəpəntə natəli na təlasi. Ama ma caa ké sı ĩ la isəna n nəkaa tə.

¹⁵ Ntanyı pə yasa nyá na-ı ké wəe naaleğv sı pə təğv-ı-məğə kəpəntəğv ke tam tə. ¹⁶ Pəntəta pə kaa wəe isü yəlv na ı yom ke yem, ı tē mpu. İ pəsa tá taapalv kəpəmpəğv ke Kilisiti mpaav taa. İ tēma ma nyəğv ke pəşəğv təkpataa, ıe nyəğv pə kaasənaa sı í pəsi nyá nyəğv na pə kəli mpu, paa isü nyá yom, paa isü nyá taapalv ke Taca təğv taa.

¹⁷ Mpu tə ye n nyəñəğv-m isü nyá taapalv, mu-ı isü ye má n ka mu-m tə. ¹⁸ Ye ı ka wakəla-ı pulv, yaa ı wəna-ı kəmlə natəli, pəəsi má. ¹⁹ Maa fei-ı pə təna. Pəəli má ma mayəğv na ĩmaana na ma niğv ke mpu. İe maa nəkəğv na má heeli-ı sı nyá mayəğv na wəna-m kəmlə, haləna nyá niğv na nyá nəəğv, ma təna. ²⁰ Ha həsı ma lanğv ke tə ké Kilisiti nyəma tə pə tə.

²¹ Ma təğv takəlaya kanəğv ĩmaav ke isəntə tə na má tə-ı naanı ké sı n ká la pə təna, haləna pə tələsi mpu. ²² Na pə kaasa-m lenti sı ĩ caa-m kutuluğv, pə təğv pulv tə, ma tə təəlvu sı mə İso sələməğv ká yele na pá təlv-m na má kəv mə tə.

Kantəkaya səətu

²³ Ma taapalv İpafəlası wei pa təka ma na-ı ké saləka taa çəğəğv Yesu Kilisiti tə tə ı səki-ı. ²⁴ Maləki na Alisitaaki na Təması na Luku mpa ma na-wə tə lakı təmlə ke çəne tə pəle pa səe-ı tə tə.

²⁵ Taca Yesu Kilisiti í hólı-məğə pəəleə.

TAKELAYA NKA PA NMAAWA
HEPØLA
NYEMA TØ
KØTØLØTØ

Takølaya kanε ka ηmaaλb ta tu i hεte si tε nyεmi-i. Uε ηmaaλb imi i ta lan Yuta tu wei i pεsa Yesu tøjlu wei i nyεmá nøjø suw køjønaya taa tøm tø. Yuta nyεma mpa pa pεsa Yesu tøjlaa mpa pa tøjna mølvyø ke pa løj isøseεle taa tø mpeye i ηmaa-ke. Ama takølaya ηmaaλb tasøyi-wεye apaløtu si pá tøkí tønøj si Yesu køla isøtaa tillaa na Apølaham na Moisi na Aløj mpa pa ke pa løj caanaa tø. Yesu køla kotasí na nøøsi pøelvyø tøtø. Mpi tø, Yesu kpeyela pø tøna na i la tøm koløm ke tam tøø.

Isøna pa faya Hepøla takølaya tø:

Isø Pøyalø Yesu, titite 1-4

Yesu kotaya ke səsøøjka, titite 5:1-10:18

Taa tøm na kantølvyø, titite 10:19-13:25

Isøna Isø hvla i hwεε tø

1 Løj Isø ka wε Isø køjøjøtotu teləsølaa kijn kέ na i yøjøtøna tá caanaa caanaa ke tøm payale taa na yaasinaa payale taa. 2 Ama pø tala kaγana køjεεη kütεεsøj inε i taa tø i maγamaγa i Pøyaγa kijn ke i wεε na i yøjøtøna-tu. Na i Pøyaγa ηke ka niη ke i lapøna isøtaa na aε, na ηkeye i læsaa si ká ti pø tøna tøpai. 3 Nke ka kijn ke Isø teeli naaaki na pø tee isu køkø. Na ka kijn tøtøjø pø høløjí teitei kέ isøna Isø wεεtu maγamaγa wεε tø. I nøjø taa tøm toma ke i tøkøna isøtaa na aε na pø søjnaa. I tema yølaa isayatu kpiisuyu tøkpatakpata ilena i kpa na i caya Isø kawulaya tu køjkøj taa.

Isø Pøyaγa køla isøtaa tillaa təcayacaya

4 Isu Isø Pøyaγa ηke ka køla isøtaa tillaa təcayacaya tø, ηpøjøj Isø ha-keye hεte nte tø køla isøtaa tillaa nyøna tø. 5 Pø taya pulø tøø, Isø ta yøjøtøta isøtaa tillu nøjølvø si:

Nyayale ma Pøyaγa,

saηa ke ma pøsa nyá Caa.

I ta yøjøtøta isøtaa tillu nøjølvø i tøm tøtø si:

Maa la nyá Caa na nyaa pøsi ma Pøyaγa.

6 Ama waatu wei Isø køjayana i Pøyaγa kancaalaya nyøjka ke antulinya taa tø i tama si:

Isø isøtaa tillaa tøna ká sεε-i kέ.

7 Mpi Isø yøjøta isøtaa tillaa tø tøjøle si:

Isø kpaγa isøtaa tillaa na i lana-wε na pá pøsi heelim.

I lapa na i tømle nyøma náá pøsi køkøsi nsi si møyi kemkem tø.

8 Ama pø tala i Pøyaγa ilena i yøjøti təfoo si:

Isø, aa, nyá kumte wε tam kέ.

Tampana taa kέ n tøkí nyá kawulaya.

9 N søla køjantø na í kisi isayatu təcayacaya.

Isø, pø tøø kέ nyá Isø læsa-η na nyá mpa.

I su-η teeli təcayale taa si

nyá lanje i hølømi səsøm.

Təcayale nte tø taa i su-η mpø tø,

tø køla nte tø taa i su nyá taapalaa lelaa tø təcayacaya.

10 I yøjøtaa tøtø si:

Tacaa, nyá lapøna tεtu tønaya kancaalaya.

Nyá maγamaγa nya niη lapøna isøtaa.

11 Pø tønaya mpø pu saali yem.

Ama nyaa caya tam.

Pø tønaya mpø pu cεyεti isu

wontu kususuutu cεyεtøjø tø.

12 N ká kpili-wi isu pa kpiluyø kpai tø.

Pa a layasi-wi isu yulø layasøjø

i tøø wontu kususuutu tø.

Ama nyá, nyaa wεε tam kέ ηpøjøj,

n kaa kpatøli.

13 Tuu tø Isø ta yøjøtøta i isøtaa tillaa taa nøjølvø si:

Caya ma køjkøj taa haløna má køna nyá kolontunaa

na í loosi nyá nøøhεε ke pa tøø.

¹⁴ Mþu tǒ, isǒtaa tillaa ná kǎ weyelǒ? Pa tǎna pa kǎ Iso tǎmle nyǒma kǎ, na paa naa isentǒ. Mþeꝝ Iso tiliyi si pá teꝝ mpa pǎ kǎ si pu ya pa nyǒꝝ tǒ.

2

Nyꝝu yaꝝu sǒsǒm

¹ Pǎ tǒ kǎ tu tǒki teu ke tampana tǒmnaa mpa pa heela-tu tǒ na pǎcǒ pǎ taa kǒ na pǎ pona-tꝝu tǎlete taa kǎ yem. ² Isǒtaa tillaa kpaala tǒm nti tǒ tǎle tǎ hika nyꝝu kǎ, halǎna ye wei i pǎnta-ti yaa i kisa-ti pa tuꝝi puntu ke salǎka wei pǎ nǎꝝǎsǎnaa si pá tu-ti tǒꝝ. ³ Tǒu, pa ta kisi salǎka tꝝu ke mpa pa kisa isǒtaa tillaa nyǎntu tǒ, kacanjana ta mpa tu la awusa ke nyꝝu yaꝝu sǒsǒm pǎne pǎ taka tǒ? Tǎcaa ka caalǎna nyꝝu yaꝝu pǎne pǎ tǒm heeluyu ke i maꝝamaꝝa. Ilena mpa pǎle pa nu-ti tǒ pǎle pá telǎsi taya pǎ tampana. ⁴ Na Iso kusa pa tǒm nyꝝu na i kǎkǎle nyǎm na sǒꝝntu tǎma na piti tǎma tǎna lapu taa. I yelaa na i Feesuꝝu Nanꝝtu lá na pulǒ lapu saa yǎlaa isu i nǎkaa tǒ.

Wei i tǒ pǎ yaꝝi yǎlaa nyǒꝝ tǒ

⁵ Mþýǒ pǎ wee, mpi tǒ pǎ taya isǒtaa tillaa nǒꝝhe tee kǎ Iso mǎꝝna antulinya wei i kǎꝝ na tǎ yǒꝝtǎꝝi i tǒm tǒ. ⁶ Ama nǒꝝlu yǒꝝta Iso Tǒm taa kǎ tiili si:

Hai Iso, yulu kǎ we na nǎ tǒsǎꝝi i tam?

Yulu weu mþu tǎkꝝem tǒ i kǎ we na nǎ paasǎꝝǎna-i?

⁷ N yelaa si i sekǎ isǒtaa tillaa ke pǎcǒ.

N tu-ti teeli na nǎ kǒsi i nyꝝu isu wulau.

⁸ N mǎꝝna pǎ tǎna tǎpai kǎ i nǒꝝhe tee.

Pa yǒꝝtꝝu mþu si Iso mǎꝝna pǎ tǎnaꝝa i nǒꝝhe tee tǒ, pǎ nyꝝu ntǎ si i kꝝaꝝa pǎ tǎna tǎpai kǎ na i tǒ yulu niꝝ taa, pǎ ta kaasi pulǒ cǎcǎka. Paa na mþu tǎ naa kaꝝana si pǎ tǎna pǎ ta maꝝi yulu nǒꝝhe tee. ⁹ Ama mpi tǎ naa tǒꝝle si pǎ lapa Yesu na i sekǎ isǒtaa tillaa ke pǎcǒ si i si yǎlaa tǎna sǎm ke Iso pǎle tǒ. Wahala wei i tǎꝝa na i canꝝ i si tǒ i tǒ, nǒꝝnǒ tǎ naa pa tu-ti teeli na pá kǒsi i nyꝝu isu wulau. ¹⁰ Kǒꝝam pu mǒna mþu si Iso wei i lapa pǎ tǎna na i tǒ kǎ paa mpi pǎ wee tǒ i la na Yesu te tǎkꝝataa kǎ i kǒnyǎntǒꝝle naa taa, na pǎcǒ i pona pǎyalaa pǎyale ke i teeli taa. Pǎ taya pulǒ tǒ, Yesu yekina na pǎ yaꝝi pa nyǒꝝ.

¹¹ Yesu kꝝiisiꝝina yǎlaa isǎꝝatu. Pa tǎna mpa pa isǎꝝatu kꝝiisa mþu tǒ, i na-we pa kꝝenta Caa kǒlum kǎ. Pǎ tǒ kǎ pǎ fei Yesu kǎ feele si i yaa-we si i newaa

¹² ke waatu wei i tǎꝝ si:

Hai Iso, maa heeli ma newaa ke nyǎ tǒm.

Maa yoo yontu na má tala-ꝝ samaa tǎna taa.

¹³ I tǒma tǒtǒ si:

Maa tu Iso kǎ naani.

I tasa yǒꝝtǎꝝa tǒtǒ si:

Má na piya mpa Iso ha-m tǒꝝlu.

¹⁴ Isu mpa i yaa mþu si piya tǒ pa kǎ tǒnyꝝu na calǎm kǒlumǎm tǒ, Yesu maꝝamaꝝa pǎsa teitei isu mþe, na i na-we pá kꝝenti kǒlum. I lapa mþýǒ si i yǒki ulǒꝝu wei i kinꝝ sǎm tonꝝ wee tǒ i ilǎ i toma i yǒki tǎkꝝataa tǒ kǎ inu i lapa mþu na i si lena ¹⁵ i waasi mpa sǎm sǒꝝntu tǒ pa pǎsa isu yomaa ke pa weesinꝝ tǎna taa tǒ. ¹⁶ Mpi tǒ pǎ taya isǒtaa tillaa ke i waasǎꝝi. Ama Apǎlaham piya ke i waasǎꝝi isu pa nꝝmau Iso Tǒm taa tǒ. ¹⁷ Pǎ tǒ kǎ pǎ wee si i nǎꝝǎsǎna i newaa tǎkꝝataa, na i pǎsi pa kǒtulǒ sǒsǒ kǒꝝanꝝ wei i hulǎꝝi yǎlaa ke suulu ke sǒsǒm ke i tǎmle taa kǎ Iso isentaa tǒ, pǎcǒ pǎ huꝝi samaa isǎꝝatu. ¹⁸ Na isu pǎ maꝝasꝝu inu na i ná kǒnyǎꝝ tǒ, pǎnente i pǎsǎꝝi na i waasi mpa pa we maꝝasꝝu taa tǒ.

3

Yesu kǎlyꝝ ke Moisi

¹ Ma taapalaa Iso seelaa me mpa Iso yaawa tǒ, i paasǎna Yesu wei Iso tilaa na i kǎ ta Iso seeu mpi pǎ tǒm tǒ hulǎꝝi isǎntǒ tǒ pǎ kǒtulǒ sǒsǒ na i ná. ² Iso ka lǎsǎna-i si i la tǎmle tǎne, na i nuna Iso kǎ teu isu Moisi ka nuna Iso na i la i tǎmle ke Iso tǎyǎꝝa tǎna taa tǒ. ³ Kutuluꝝu nꝝmalꝝ wenna sam na pǎ kǎli kutuluꝝu maꝝamaꝝa. Mþu tǒtǒꝝ Yesu mǒna sam na pǎ kǎli Moisi tǎcaꝝaꝝa. ⁴ N kaa na kutuluꝝu ke yem na kǒ feina kǒ nꝝmalꝝ, na Iso ilǎ i kǎna wei i lapa pǎ tǎna tǒ. ⁵ Ye Moisi ilǎ, ilǎ i nuna Iso kǎ teu ke Iso tǎyǎꝝa tǎna taa. Inǎꝝi pa tu tǎmle si ye Iso i yǒꝝta nti ilǎ inu i heeli. ⁶ Ama Kilisiti wei ilǎ i kǎ Pǎyalu maꝝamaꝝa na pa si-ti Iso tǎyǎꝝa sǒsǒ tǒ ilǎ i nuna Iso kǎ teu tǒtǒ. Ye tǒ tǒka tǎ teelꝝu na naani na pǎ tǎ ciꝝiti-tu ilǎ tǒ kǎ i tǎyǎꝝa nyǒma ntǎ.

Heesꝝu nꝝku pa ha Iso yǎlaa tǒ kǒ tǒm

⁷ Pǎ tǒ kǎ Feesuꝝu Nanꝝtu maꝝamaꝝa ka yǒꝝta mþu si:

Ye i nu Iso nǒꝝ ke sanꝝa,

⁸ i taa tasa nꝝkꝝantǎelǎꝝ lapu,

isu í ka lapu waatu wei í kpeesøna
 Iso ké koyan̄ku í mayasa-i si í naa
 i waali ké wølaya tetu taa tø.
 Iso yøγøtaa si:

⁹ Mø caanaa caanaa mayasa-m tønå,
 na pá lá si pa naa ma waali.

Pøyle pa ná pø tønå mpi mpi ma lapa pusí nule taa tø.

¹⁰ Pø tø ké yølaa pane pa tøm kra-m pááná na má tø si:

Tam r̄p̄óγó pa liyitiyi pa høwee taa.

Pa ta tu cekøna ma yaasi ké paa pæco.

¹¹ Pááná kra-m mpø ðena má tuu si:

Pa kaa sũ ma heesũyø tete ke paa pæco.

¹² Ma taapalaa í la laakali na mø taa nøγølv í taa køø na í lá isayatu ke i lotu taa na í la lan̄kpusøγ na í ha weesuyu Iso ké siyile. ¹³ Ama í tasøγi tømaya apalvto ke paa ifemle nte, halønå mpi pa yaa si san̄a ke Iso Tøm taa tø pá su tønaya. Nøγølv í taa yele na isayatu puγusi-i na í lá lan̄kpusøγ. ¹⁴ Pø we mpø si ye tø taka ta kancaalaaya naani wei tu wena tøγø teu halønå pø tønaya, tá na Kilisiti tu pøsi taapalle.

¹⁵ Nti pa ηmaa Iso Tøm taa tøγøle si:

Ye í nu Iso nøγø ke san̄a,

í taa tasa ηkpantæeløγ lapu,

isu í ka lapu waatu wei í kpeesøna Iso tø.

¹⁶ Mpa pa taa nuna Iso nøγø na pá kólí na pá kpeesøna-i? Mpa pa tønå Moisi læsa Icipiti taa tøγø mæe. ¹⁷ Na mpa pa tøm kraana Iso ké pááná ke pusí nule taa? Mpa pa lapa isayatu na pá sí wølaya tetu taa tøγø. ¹⁸ Mpaγa Iso ka tuunaa si pa kaa sũ i heesũyø tete ke paa pæco? Mpa paa kpeesøna-i tøγø. ¹⁹ Tø nawa mpø si pa ta te Iso na pa taa tøγø pa ta sũ.

4

¹ Iso tema-tũyø heeluyu tækpataa si tø pæsøγi na tø sũv timpi tá na-i tu caγa na té heesi tø. Mpø tø tá la laakali na pá taa køø na mø taa nøγølv í wuna heesũyø ηku ku taa ké sũv. ² Pø taya pulv tøø, tø nu Laapaali Kupaη inøγi teitei ké isu wølaya tetu taa nyøma mpe. Pa nu tøm nti tø tø ta waasi-weγe pulv. Mpi tø, pa nuw-ti tø pa ta mv-ti na pá té Iso na pa taa. ³ Ta mpa tø temna Iso ké tá taa tø tu sũv heesũyø ηku ku taa. Heesũyø ηku ku tøm ke Iso yøγøtaa si:

Pááná kra-m na má tuu si,

pa kaa sũ ma heesũyø tete ke paa pæco.

I yøγøta mpø, pøyle i tæmle tema tem ke hatuu waatu wei i lapa antulinya tø. ⁴ Pa yøγøta koyaku naatosompøγølaya nyøηku tøm ke Iso Tøm taa ké tiili si: Iso yela i tæmle tønå na í heesi koyaku naatosompøγølaya nyøηku wule. ⁵ Na pá tasa tiiliyi yøγøtuγø si: Pa kaa sũ ma heesũyø tete ke paa pæco. ⁶ Mpa pa caala Laapaali Kupaη inøγi nuw tø pa ta sũv heesũyø ηku ku taa, mpi tø pa ta te Iso na pa taa. Pø na pø mpø tø pø we pæsũyø si lelåa í sũv. ⁷ Pø tø ké Iso tasa koyaku kofalvũyø ke sũv na í yaa-ku si San̄a. Tø mayamaya tø tøm ke pusí kømå na sí siki sæsøm ðena Iso yele na Tafiiti yøγøti tøm nti tø tema nuw tø si:

Ye í nu Iso nøγø ke san̄a,

í taa tasa ηkpantæeløγ lapu.

⁸ Ye Yosuwæe ka sũsa yølaa mpeγe heesũyø ηku ku taa, Iso taa tasa koyaku læηku tøm ke yøγøtuγø. ⁹ Ama heesũyø nakuli ku wæe na pa hølå-kũyø Iso yølaa, na ku nøγøøna Iso koyaku naatosompøγølaya wule nyøηku. ¹⁰ Pø wæe ké si ye wei i sũv Iso heesũyø tete nté tø taa pũntu ká yele i tømå na í heesi isu Iso mayamaya yepu ílé i nyønå na í heesi tø. ¹¹ Pø tø ké tu la kookali na té sũv heesũyø ηku ku taa. Té taa yele na tá taa nøγølv køø na í la kpeesũlv isu lelåa lapu wølaya tetu taa tø na í lan̄ heesũyø ηku ku taa sũv.

¹² Iso Tøm wena toma na tø lakí tæmle. Tø køla layate nte tø sætøγi taa na waali tøγø læη. Iso Tøm nti tø sũvki na halí tø takí timpi læsaya na læmayasøle pø nyøm suliyi tø. Tø fakí atama na mũyøle taa pæeløm, na tø fayasøγi nti yølv nyuløγi na nti i hũvki i lotu taa tø. ¹³ Kũηm̄am̄am̄ napøli pø fæi mpi Iso u naaki tø. Iso ílé i naa pø tønaya tøyau, pulv ta ηmæli-i. I kin̄ ke tá tønå tu polo na té kæsü ta kulapøtu tønå.

Yesu ké kotølaa səsaa səsø

¹⁴ Ye mpø tø takí tá Iso sæv ηku ku tøm tø huløγi isæntø tøγø teu. Mpi tø, tø wena kotølaa səsaa taa səsø wei i tømå na í tala Iso cølv mayamaya tø, inøγøle Iso Pøγalv Yesu. ¹⁵ Ta kotølv səsø uní i ké wei i pæsøγi na í cekøna ta icantu tete tø. Pø mayasa i mayamaya ke pø tønå pø taa isu ta, i ta la isayatu ke paa pæco. ¹⁶ Ye mpø tø krøtønå Iso pæelæe kumte na naani, tu hiki suulu na pæelæe na pá waasi-tũyø waatu wei pá nøγøønaa tø.

5

¹ Pø læsuyv yølaa hekv ke kòtvlv sòsò na pø su tò, pø su-i mípúyó sí í la Iso tømle na pø waasi samaa. ² I pukina kòhaham na í lakl kòtaya ke yølaa isayatu tò. ³ Kòtvlv sòsò ná takaa na í ná isøna icantv wæe tò, ilæ í pæsøyi na í hólí suulu ke pæcøyo ise kòkpreete nyóma na mpa pa pæntøyi kupæntv tò. ⁴ Pø fei sí nøçvlv ká tv í tøyi teeli na í svsi í tøyi kòtvlv sòsòntv taa. Iso kpaana kòtvlv sòsò, na mpv uní pø mayamaya ke pø lapa Aløn kin.

⁵ Mpv unøyi na Kilisiti, í ta tv í tøyi teeli na í kpa í tøyi kòtvlv sòsò. Ama Iso mayamaya tømna-i tækekelele sí:

Nyayale ma Pøyaya, sanja ke ma pøsa nyá Caa.

⁶ I tømna tiili tótøçv Iso Tòm taa sí:

N ka pøsi kòtvlv ke tam tòv isv Meløciseteeki.

⁷ Saa wei Yesu ka we ate cænè tò í sølømayá Iso wei í pæsøyi na í læsi-i sëm taa tøyv, na í wiikina-i na kapusi sòsònsi na isølvv. Ilæna Iso mv í sølømvv ke í seekaya Iso tò pø tò. ⁸ Paa na í ka ké Iso Pøyaya tò, konyòntøçvlenaa taa ké í nyómá nunav tøm. ⁹ Pa kømna na pá tøm-i lapv na í te tækpataa, ilæna í pøsi wei í kin mpa pa tønna pa nukæna-i tò pø yakæna pa nyøçv ke tam tò tò. ¹⁰ Ilæna Iso tò sí uní í kænna kòtvlv sòsò isv Meløciseteeki.

Iso seelaa mpa pa tayanøyi kpisuyu to pa tøm

¹¹ Tø wænna kuyøçvtv ke sòsøm ke tøm tønè tø tò, na pø we katè sí tø kilisi-meyè pø tønna tæceici ké u cekøçvna løn tø pø tò. ¹² Hatuu tø pø nøyəsəna isv isəntø mæ seçesøçvna lelaa, ilæna mu mæli na í pøsi isv mpa paa hólí Iso Tøm isv kpelemølaa tò. Pø tala mæ mvtv tøyv, ilæna í mæli na í nyøçvi kafa ke tam. ¹³ Wei í paasøçvna kafa nyøçv tò í ké ahlvvlv ké. I ta nyi sí pønè pø tewa, aai pønè pø ta te. ¹⁴ Ama sòsaa mpa tam lapv tòv pa nyómá tampam na isayam pø føyav tò mvtv ke pele pa tæki.

6

¹ Pø tòv tø tø lu Kilisiti tøm nti pa caaløçvna seçesuyv tø tø taa na tø svv mpa pa pu pø taa tø pa nyøntv taa. Tø taa tayaní kite tæ nyøntv taa ké mælvv, isv kpaí tømna yeluyv na taa tømna ke Iso, ² na lum sòvnaa na niçv tøyv pø tømnaa, na sættaa feesuyv na tam hvvle pø tømnaa. ³ Tø pukina pø isentaa ké tam. Mpv pø mayamaya ke tu la ye Iso í tisaa.

⁴ Na mpa pele pa tayanøyi isayatu taa ké hotuyv tø pele pa tøm ká tæna weyele ile? Tøv, Iso tømna pa ise kuluyv na pá tøj isættaa kucøvv lelen na pá hiki pa paa nyøm ke Iso Feesuyv Nanjtv kin. ⁵ Pøle pø waali pa nawa sí Iso Tøm we teu na pa cekæna isøna antulinyv wei í køn tò í toma wæe tò. ⁶ Pø tønaya mpv pø waali ké pa luwa na pá tayaní isayatu taa ké hotuyv. Yølaa isv mpv pø taka pø fei pøsvv sí pá hólí-we sí pá tayaní tønne kufate ke layasuyv. Pø taya pulv tò, Iso Pøyaya ke pa løyvi kam ke sëm tesika tòv na pá tvyi-keçvæ feele ke samaa taa.

⁷ Ye pa hala haløm na tev nukl pø taa ké tam na pø ta løn nikaya, na kvçøçv la pø taa ké teu na pø waasi hallaa, ile haløm mpv Iso koola-wøyi kupæntv ké. ⁸ Ama ye sowa ke yem na kpaí nyvtv tike lakæna pø taa, haløm mpv pø pøsa yem kèle, na Iso naa kpal-wi na pá teesøna-wøyi kòkø søv.

⁹ Ma taapalaa mæ, paa tø yøçvtøyi mpv tø tø tømna tá taa tækpataa sí í tá tooli, í we waasuyv mpaav taa ké. ¹⁰ Iso tá ké wei u tøjøyi tampæna tò, na í kaa sòv mæ tømna tò. Pøyele í kaa sòv isøna í paasaa na í sòli-i na í waasi mæ Iso seelaa lelaa, na í tu tøjna-weçv waasuyv tò. ¹¹ Ta luuv wæe sí paa mæ taa wei í tasa isøle seçesuyv ke mpv haløna pø tønaya, pøçv pø lá teitei isv í tælvv tò. ¹² Tá luuv fei sí í loosi nòçhæ. Ama tø caa ké sí í tøj mpa pa tøj Iso na pa taa na pá wænna suulu na paa hiki mpi Iso ka tømna sí í ká ha tø pa akpaa.

Iso tømna sí í lakl mpi tò í lakl-wøyi

¹³ Waatv wei Iso heelaya Apølaham sí í ká lapv-i pønè na pønè tò, na tuunav ké. Na isv nøyvlv fei wei í kælana na í ká tuuna ilæ tò ilæna í tuuna í ti, ¹⁴ na í tò sí: Ma heeliyi-çv tækpataa sí maa la-çv kupæntv, na maa la na ní hiki piya ke sòsøm. ¹⁵ Mpúyó Apølaham çayana suulu, haløna í kòv na í hiki mpi Iso ka tømna sí í ká lapv-i mpv tò. ¹⁶ Ye yølaa í caa tuunav, wei í kælawe tò í hætè ke pa yaaki na pá tuuna. Tuunav ké pulv mpi pø lolivi yølaa ke waatv wei pa lakl ntøjkreçsaya tøyv. ¹⁷ Iso ilæ í caakaya ké sí mpa í tømna sí í ká la kupæntvnaa mpe tò, pá nyi tækekelele sí í yøçvta nti, í yøçvtaa ké tø kaa layasi. Pø tòv ké í yøçvtaa na í tuu. ¹⁸ Tøm naale unè í fei layasuyv, na pø fei pøsvv sí Iso í looli-ti. Pø tòv mayamaya ke pø sòsaa ta mpa tø hika tøjmelle ke í kin tøyv apalvtv, sí tø tæki tælvv nkv kv tøm pa kæsa-tv tøyv teu tækçvçv. ¹⁹ Tælvv nkv kv wæe ké isv ta læsasi kançvnyv kvlvv nkv tø wænna naani na kv kiiwa tò. Tø nyómá sí ta mayamaya tø pæsøyi na té svv na té polo na té lu isættaa Iso tæsele taa puyv kvakayav waali haløna té tala pø taa nanj taa. ²⁰ Tønaya Yesu tæ-tvyv nøyv, na í pøsi kòtvlv sòsò isv Meløciseteeki ke tam tò.

7

Kotulo na wulaw Meləciseteeki

¹ Meləciseteeki inu i ka kə Salem wulaw, na i kə isəta Isə Səso kotulo. Meləciseteeki inu i səhna Apələham ke waatu wei ilə i tema awulaa ke kəlyo ke yoo taa na i mələyi krente to, na i kooli-i kəpantu. ² Tənaɣa Apələham tala pə təna mpi i ka wena təyo təm naanowa na i kɣaya həyoləyo koluməyo na i ha-i. Meləciseteeki həte nyəyo nté si tampana to. Pəle pə waali i kə Salem wulaw, na pəle pə nyəyo nté si həesəyo to. ³ Nəyolo ta nyi Meləciseteeki caa, pa ta nyi i too. Nəyolo ta nyi si akele luləna na pə luli na pə tala-i. Pa ta yəyoti i ləlyo təm ke tiili, yaa i səm təm. I nəyəsəna Isə Pəyaya, na i kə kotulo ke tam tə kə.

⁴ I paasi na i ná apalu inu i səsənto yee. Halı ta caanaa caanaa caa səsə Apələham ná faya pə təna mpi i hika yoo taa təyo təm naanowa na i kɣaya həyoləyo koluməyo na i ha-i. ⁵ Lefii nyəma mpa pa kə kotəlaa to kəsənto ha-wəye mpa kə si pá pəsəyi lseyeli nyəma si pá cələyi-wəye pa kuhikim təna həyoləh naanowa taa koluməyo. Pəyele paa kə yəlaa kolomaa kə, na pa təna pa kə Apələham piya. ⁶ Meləciseteeki na taa kə Lefii to, paa na mpu i mu mpi Apələham wena to pə həyoləh naanowa taa koluməyo. Pəle pə paasi i koola kooləe kəpəna ke wei i hika kəpantu nti Isə toma si i ká la to. ⁷ Na isəna pə wəe to, səsə kooliyina səpəlu ke kəpantu. ⁸ Ama kotəlaa kin ilə, mpa pa muyi mpi yəlaa wena to pə həyoləh naanowa taa koluməyo to, pa kə yəlaa mpa sanja pa wəe cele pa fei təyo. Ama ye Meləciseteeki kin ilə wei i wə tam isu pa ηmaav Isə Təm taa to ilə i muna həyoləh naanowa taa koluməyo ηku. ⁹ Ye pə lapa mpu tə pəsəyi na tə to si waatu wei Apələham faya i wənav taa kə təm naanowa na i ha mpu to, Lefii mayamaya nyá felaa kə. Pəyele Lefii nyəma mpeye pa tayənyəyi fayəv naanowa inu i wontu cəlyo. ¹⁰ Pə taya pulb tə, waatu inu paa pa ta luləta Lefii to i ka wə i cəsə Apələham taa kə saa wei Meləciseteeki səhaya-i təyo.

¹¹ Lefii nyəma kotəyo luna kəsənto nti pa to lseyeli nyəma si pá təh to tə kin. Pə na pə mpu to Lefii nyəma kotəlaa mpe pa ta la təmle nte tə tewa təkpataa to. Təfo pə taa yele Aləh loonja taa na pə tasa kotulo kufalu suw isu Meləciseteeki. ¹² Mpi to, pə wəe kə si ye kotəlaa i layasaa, kəsənto náa layasi tətə. ¹³ Təv, Tacaa wei i təm pa yəyətəyi isəntə to i kə kpekəle lentə to kə. Na pa kpekəle taa to nəyolo taa lata kotulo səsə təmle ke kotəya təlate taa. ¹⁴ Tə nyəma teu təkpataa si i kə Yuta kpekəle to. Moisi yəyətəya kotəlaa təm to i ta yaa kpekəle nté tə həte.

Kotulo wei i nəyəsəna Meləciseteeki to

¹⁵ Mpi pə tēsəyi-təyo pə tampana kilisəyo təyole si: Kotulo nəyolo ná luwa na i nəyəsəna Meləciseteeki. ¹⁶ Pə taya yəlaa kəkəsənto ke pə tənja na pə kra-i kotulo. Ama weesəyo ηku ku fei wakəlyo to ku tənja taa kə pə kəpəna-i kotulo. ¹⁷ Pa ηmaa m̄pəyó Isə Təm taa si:

N ka pəsi kotulo ke tam tə isu Meləciseteeki.

¹⁸ Nti pa su ləh na pá tənəyi-ti to təle tə taa feina toma, na tu waasəyi pulb, iləna pá kú təle. ¹⁹ Moisi kəsənto ná taa la nəyolo na i tē təkpataa, tə ná mpu. Ama pə kəna-təyo tēlyo kufaləyo kəpəmpəhku ηku ku yeke na tə kəpəna Isə to.

²⁰ Mpi pə tə nənəntə nyəh inə i kəlaa to, pa kra-i kotulo na Isə tuunav kə. Ama pa kra ləlaa ke kotəlaa ke yem kə. ²¹ Pa kra Yesu kə kotulo na tuunav, halı Isə yəyoti təfoo si:

Tacaa yəyətə na i tuu si,

n ká pəsi kotulo səsə ke tam tə.

I kaa tuli tapəh ke nti i yəyətə mpu to tə taa.

²² Pə tə mayamaya ke Yesu ná kəna-təyo nəyə pēlyo kəpəmpəv mpi paa pu kra na pə tii pə kaa saali to.

²³ Pə kaasa lentə to si kotəlaa kra nyəma mpe paa wə pəyale, pə taya pulb tə, ləlaa səkaya kə na ləlaa lētəyi pa lona taa. ²⁴ Ama Yesu ilə i wena i weesəyo ke tam na i təkı i kotuloto ke tam, na nəyolo kaa lēti i lonte. ²⁵ Pə tə kə paa pəlee i pəsəh na i waasi pa təna mpa pa kəpəyənəna Isə kə inu i tə to. Pə taya pulb tə, i wena weesəyo ke tam kə, na i sələməyənə-wəye Isə.

²⁶ Yesu kə pə tu muna mpu si pá kra-təyo kotulo səsə. Pə taya pulb tə, i wə tənəh, i feina taali nəyolo. Pəcə isayəto fei i kin to se. Pa faya i na asayə na halı pá kraasi- na i tē isəntənyo tə. ²⁷ Pə fei si i ká lakı kotasi ke tam kə inu i mayamaya i isayəto tə, na pə kaasi na i lá samaa isayəto tə, isu kotəlaa səsə ləlaa lakəyo to. Ama waatu wei i ha i ti na i si to pə wə isu i lapa kotəya ke tam kulum ke kəkəpə ke tam tə kə. ²⁸ Mpa Moisi kəsənto kəpəki kotəlaa to pa teu ta tuli. Ama Isə ná kəma na i nyəsi kəsənto nəyə taa, na i yəyətəna tuunav na i Pəyaya pəsi kotulo səsə, na i teu tula kəkəpə ke tam tə.

8

Yesu kəle ta kotulo səsə

¹ Təm nti ta tənja yəyətəya ke mpu to tə kite nté si, tə wena kotulo səsə ke mpu wei i kəpəwa na i caya Isə kawuləya to kumte kəhəkəh taa kə isəta to. ² I lakı kotulo səsə koləpəle ke kotəya təlate cokəle nte yulb ta siki, ama Tacaa mayamaya sikina-te to tə taa.

³ Pa kpāa kòtulo səsə tə sɪ í pona Iso ké kòhaham na í la kòtasɪ ké. Pə təw kə pə wɛɛ sɪ tá kòtulo səsə í wɛɛna mpi í ká polo na í lapi-ɪ kòtaya tə. ⁴ Ye atɛ cənyɛ Yesu ka wɛɛ ɪ taa tu lapu kòtulo. Mpi tə kòtəlaa ka wɛɛ na pá təhna Iso ké kòhaham ponaɪ ɪsu pa kɛɛsa kəsəsutɔ taa tə. ⁵ Mpi mpi kòtəlaa mpe pa lakɪ mpɔ tə, pa kɛɛsəna mpi pə wɛɛ ɪsətəa təw na pá lakɪ. Iɛ pə nyəwəsəle ké pə taya pə mayamaya. Pə lapa kulum na nti tu tɛm Moisi kɪh kɛ lapu tə. Saa wei ɪ lapa səsɔ sɪ ɪ sikɪyɪ cəkəle tə Iso heela-ɪ sɪ í sikɪ-tɛyɛ teitei ɪsu paa kɛɛsa-ɪ puyɔ təw tə, ɪ taa coti. ⁶ Ama təmle nte pa tɔ Yesu tə tə kəla mpe pa nyəna tɛcaɣacaya. Pə taya pulɔ təw, ɪnɪ ɪ teləsəna-tuyɔ nəwɔ pɛɛluyɔ kupampam mpi pə luna kupantɔ kəkələtɔ nti Iso ka təma sɪ ɪ ká la tə tə kɪh tə.

⁷ Ye kancaalaya nəwɔ pɛɛluyɔ ka tewa təkpataa pa taa tasa nəwɔ kɔfalaya kɛ pɛɛluyɔ tətəwɔ kupənyaya lonte. ⁸ Ama Iso yəlaa lapa taalɪ na Iso kaləyənə-wɛ sɪ:

Pə kəma na pə kəw maa yele na má na Iseyeli
nyəma tɛ tasa nəsɪ kɔfasɪ pɛɛluyɔ,
na pə kɛnna Yuta kɛkəle nyəma tətə.

Tacaa má ma yəwətəna mpɔ.

⁹ Nəwɔ hka ma na-wɛ tu pɛɛli tə ka kaa wɛɛ
ɪsu má na pa caanaa caanaa tu pɛɛluyɔ hkaɣa
waatɔ wei ma həma-wɛ na má ləsɪ ɪcipiti taa tə.

Pa ta təkɪ nəwɔ hka má na-wɛ tu pɛɛla mpɔ tə.

Mpɔ pə lapəna na máa lə pa təm kɛ luyɔ.

Tacaa má ma yəwətəna mpɔ.

¹⁰ Nn, Tacaa má ma yəwətə mpɔ sɪ:

Nəwɔ hka kuyɛɛɪ ɪnɪ ɪ waali maa yele na má na
Iseyeli nyəma tɛ pɛɛli təwɔle sɪ:

Maa kɣaya ma kəsəsutɔ na má tɔ hatuu pa ləmayasɛ taa.

Maa hma-təyɪ pa lotu taa.

Maa pəsɪ pa Iso na mpe paa pəsɪ ma yəlaa.

¹¹ Saa ɪnɪ nəwɔlɔ kaa nəkɪ ɪ təwɔntəle kɛ sɛyɛsuyɔ.

Nəwɔlɔ kaa tə ɪ taapalu sɪ:

Nyɪ Tacaa.

Pə taya pulɔ təw,

pa təna paa nyɪ-m.

Pə kɣayɔ pəyayɔ na pə polo səsə tə.

¹² Maa husɪ pa kupəntəh.

Ma kaa təsɪ pa ɪsəyətɔ təw kə paa pəcə.

¹³ Iɛ timpɪ Iso yəwətəyɪ nəwɔ kɔfalaya pɛɛluyɔ təm tə pə wɛɛ sɪ kancaalaya nyəhka pənaa ké. Na pulɔ ɪ pənaa na pə cɛyətəyɪ, pə caa tɛm ké.

9

Atɛ cənɛ Iso sɛɛv Na ɪsətəa Iso sɛɛv

¹ Kancaalaya nəwɔ hka paa pɛɛlaa tə kɛle kaa wɛna nti pa suwa na pa təhəyɪ na pá sɛkɪ Iso təwɔ, na tə Iso təsɛɛle ka wɛ atɛ cənɛ. ² Paa sika cəkəle ké, na ntɛ tə kɛna pə təw pə təw nyəntɛ, na pa yaa-tɛ sɪ katɛ taa. Na tənaya pa sukaya fətəla na taapəlɪ na potopotonaa mpa pa ha Iso tə. ³ Puyɔ kukakayaw naale nyəhku waali kɛna cəkəle nte pa yaa sɪ katɛ taa katɛ tə. ⁴ Na tənaya wula cofolo ka wɛɛ na pá wəkɪ tulaabnaa kɛ ɪ taa, na Iso nəwɔ pɛɛluyɔ atakaa na pá waasa ɪ tənaya wula təpai. Atakaa ɪnɪ ɪ taa ka wɛ wula nyənaya na ka taa na mana, na Aləh kɔpətəyɔ hku ku təwa hɛtɔ tə na pɛɛ kpaatanaa mpa pa təw pa hma nəwɔ pɛɛluyɔ təm tə. ⁵ Atakaa ɪnɪ ɪ təw ka wɛ teeli nyəma napəlɪ mpa pa hóləyɪ sɪ Iso wɛ təna tə, na pa kɛh ləpa timpɪ pa lakaya kətaya kɛ yəlaa ɪsəyətɔ husuyɔ təw tə. Pə taya sɪ cənɛyɛ tu yasɪ-mɛyɛ pə kantəlasɪ təna tɛcɛɛɪ.

⁶ Mɔpuyɔ pə təna pu wɛɛ, paa mpiyɪ pə lonte taa, na kòtəlaa ná suwakaya tam ké pə təw pə təw cəkəle taa na pá lakɪ pa təmle. ⁷ Ama hatuu pə taa nyəntɛ taa ɪɛ kòtulo səsə tɛkɛ suwakayana təna, na pənaya taa təm kulum təkɔh ké ɪ suwakaya. Caləm kɛ ɪ pukayana tənaya fɛɛnuyɔ kɛ Iso ké ɪ mayamaya ɪ kupəntəh na kupəntəh wei ɪɛ samaa ná pənta kupəntɔ tə ɪ təw tətə. ⁸ Feesuyɔ Nəhɔtɔ hóləyɪ təna sɪ pə təw pə təw cəkəle waatɔ təna taa, mpaaw fɛɪ sɪ yulɔ ɪ tala timpɪ pa yaa sɪ katɛ taa katɛ taa tə. ⁹ Mpɔ ɪnɪ pə hóləyɪ ɪsəna tə wɛ kayana ɪsəntɔ tə. Pə nyuyɔ ntɛ sɪ ɪsu pa kɔkəyɔw kòhaham na pa kɔkəyɔw wontu na pá lakɪ Iso ké kòtasɪ tə, mpɔ ɪnɪ pu pəsəyɪ na pə tayanɪ teu təkpataa ké wei ɪ lakɪ mpɔ tə ɪ lotu taa. ¹⁰ Kutəyɔw na konyənyəwəm na nyuyɔ təw asilima kɛɛluyɔ təm tɛkɛ pə paasənaa. Pə ké yulɔ tənuyɔ nyəm mpi pa suwa sɪ pa təhəyɪ, haləna kuyəhku Iso ká tayanɪ pə tənaya kɔfam tə.

¹¹ Ama Kilisiti ná lapa kupantənaa mpa pa tɛma kəntɛ tə pa kòtulo səsə. Na cəkəle nte tə taa ɪ lakɪ təmle tə tə kəlaa, na tə tewa təkpataa. Pə taya yəlaa sikina-kɛ, na tə ta tu kɛv antulinya wei pa lapa kɔlapu kɛ ɪsəntɔ tə ɪ nyəntɛ. ¹² Kilisiti suwɔ təm kulum kɛ ɪ kɔkɔpaa suwɔ kɛ katɛ taa katɛ

taa tə pə taya acoənaa na nawee caləm ke i lapəna kotaya. Ama i mayamaya i caləm kə, ləna pə kəna-tuyə tə nyəəj yəpə ke tam tə. ¹³Ye acoənaa na latəcənaa pə caləm na naəj alu nyəj wei pa nyayasa i təna na pə ηmusəyi i təluma ke yəlaa asilima nyəma tə tə ta kpisi pa asilima ke kpiisuyu, ¹⁴kacanfanə Kilisiti caləm na? Feesuyu tam nyəjkə təj taa kə i lapəna i təyi lə kə kotaya ηka ka tewa təkpataa tə. I caləm ká ləsi ta lotu taa kə kpai təmanaə ləmayasəe na tə pəsi na tə la lə weesuyu tə təmlə.

¹⁵Pə tə kə Kilisiti ke wei i teləsəyi nəyo pəeləyə kufam ke ləlaa tə si mpa lə yaawa tə pə hiki kəpantə tam nyəntə nti lə ka təma si i ká ha na pə wəe isu pa kpancoou tə. Pa pəsəyi na pə hiki-ti. Pə taya pulb tə, səm lapa pə taa, na səm mpi pə yekina na mpa paa wə nəyo pəeləyə kəpəm taa na pə pəntəyi tə, pə lu kəpəntəj inu i taa.

¹⁶Ye yəlb cəyaa na i tayanu isəna i caa pə lana i wənao ke i səm waali tə na pə tə takəlaya taa na pə su, isu i səpa na pəcə. ¹⁷Ye i wəna i sɛ, takəlaya isu mpu kaa la təmlə. Ama ye i kəma na i si ke paa lana-keye təmlə. ¹⁸Pə tə kə pa tula kancaalaya nəyo pəeləyə tə na caləm. ¹⁹Kancaalaya ilə Moisi kraya lə kəsəsitə taa heeliyi mpi pə təna təyo na i kəsə samaa təna. I ləna i kraya hisəpə kpatəyó na heej hontə kəsəmtə na i lili nawee caləm na ləm pə taa, na i krepəntəna lə təm takəlaya na yəlaa pa tə na i ηmusi. ²⁰Na i tə si: Pəne inu pə kəna caləm mpi pə laki na nəyo ηka lə pəelaa na i tə si i tək i təkəjkəj tə ká la tampana. ²¹I ləna Moisi tasa caləm ke krayə na i ηmusi cəkəle tə na lə sɛe wontu təna tə. ²²Na isu pa kəsə kəsəsitə taa tə, caləm mpi, pə wə isu pə tənaya pə tayanaa, na ye caləm i ta ti, pa kaa husi nəyolə i isayətə ke paa pəcə.

Kilisiti kotaya husuyə ke isayətə

²³Na isu pa tayanə mpi pə wə isətəa tə pə nəyəsəle ke mpu tə, pə wəe si pə la isətəa nyəm mayamaya ke kotasi kəpənsi nsi si kəla mpyóy teu tə. ²⁴Pə taya pulb tə, katə tete nte tə taa Kilisiti sɔwa tə tə ta ke nte yəlaa lapa na tə nəyəsəna isətəa nyəntə ke kənyəsə tə. Ama isətəa mayamaya ke i kpawa si i puki i səj lə isəntaa na i wiiki ta konyəj. ²⁵Paa pənaya ηka Yuta nyəma kətlə səsə pukina wontu caləm ke katə tete kə. Ama Kilisiti ilə i ta sɔb si i laki i təyi kotaya na i ləyə. ²⁶Ye pu wə mpu i ka təyo konyəj ke təm pəyale ke hatuu antulinya lapə waatə. Ama i kəma kəyanaya təm kolum ke i krapkaa kəntə ke tənaya kuyəej inu i taa si i la i təyi kotaya na i kú isayətə tənəjanəj. ²⁷Pə təma sɔb si paa yəlb wə i ká si təm kolum kə, na pəle pə waali ləna lə hɔna-i təm. ²⁸Mpu inu tətəyə pa lapa Kilisiti ke kotaya ke təm kolum si pə ləsi yəlaa samaa isayətə. I ká tasa mələyə, ilə pə taya isayətə təm tə kə i ká kəw pəle. Ama mpa pa tənə-i tə pa nyəəj yəpə ke.

10

¹Kəsəsitə nti paa təwa Yuta nyəma tə tə ta huli kəpantəna mpa paa kəw cele tə pa mayamaya ke teitei. Ama pə nəyəsəle ke pə hulaa. Pə tə kə kəsəsitə nti tə ta pəsi na tə lá na mpa pa krepəntəna lə tə pə təkpataa, na kotasi kolumasi nsi pa laki paa pənaya ηkaya tam tə. ²Ye pu kpiisa mpa pa səkaya lə kə mpu pə taka tə pa isayətə təkpataa ke təm kolum tə, pəle pa taa tasəyi pa isayətə təm təsəyə, pəcə pa taa nəki kotasi nasələyi lapə tətə. ³Mpi təyələ si pa lakuyə kotasi nsəyi paa pənaya ηka tə pə təsəyi yəlaa ke pa isayətə tə kə. ⁴Pə taya pulb tə, latəcənaa na acoənaa pa caləm kaa pəsi na pə ləsi isayətə ke paa pəcə.

⁵Pə tə kə waatə wei Kilisiti kənyə antulinya taa tə i təma lə si:

Nn caa kotasi pəyele nn caa kuhaham.

Ama n ηma-m tənəy.

⁶Kotasi nsi kəkə lusa si təna tə si ta ke-η pulb.

Na isayətə husuyə kotasi wə-η yem tətə.

⁷Tənaya ma təma si:

Hai lə, mayalə.

Ma kəj si má la nyá luyə nyəntə isu pa kəsə

ma təm ke lə kəsəsitə takəlaya taa tə.

⁸I caala yəyətəy ke si: Nn caa kotasi na kuhaham na kotasi nsi kəkə nyəya si təna tə na isayətə husuyə kotasi. Pə tənaya mpu pə ta ke-η pulb. Pəyele pə wə kəsəsitə taa si pə la kotasi nsəyi mpu. ⁹I təma mpyóy yəyətəy təyə i təma si: Hai lə, mayalə. Ma kəj si má la nyá luyə nyəntə. Mpyóy pə lapa na lə kú kotasi nsi pa lakaya tə, ləna Kilisiti kotasi lapə náa mu kəpəm lonte.

¹⁰Yesu Kilisiti lapa lə luyə nyəntə na i lá i təyi kotaya na pə kpiisi ta isayətə ke tam tə.

¹¹Paa kətlə wei i səjuyə isə na i laki kotasi ke paa ifemle nte tə, kolumasi nsəyi i laki tam. Pəyele si kaa pəsi na si husi isayətə ke paa pəcə. ¹²Ama Kilisiti ilə i lapa isayətə husuyə kotaya ke təm kolum təkəj, na kotaya ηke ka laki təmlə ke tam. Kilisiti təma mpu ləna i kpa na i cəya lə kəjkəj taa. ¹³Kəyana tənaya i wəe na i cəyaa na i tənə si lə i kəna i kolontunaa na i loosi nəəhəe ke pa tə. ¹⁴Təm kolum təkəj kə i ha i ti si pa tənə mpa pa isayətə kpiisaa tə pə təkpataa.

¹⁵Na Feesuyu Nanəjtə hələyi-tuyə pə tampana. Pə tə kə i caala yəyətəy si:

¹⁶Nn, Tacaə yəyətə mpu si,

naçə ħka kuveeη inu i waali maa yele na
 má na-we t́ p̄eeli t́əȳle si,
 maa kraça ma kusəsutu na má tu pa lotunaa taa.
 Maa ħmaa-təyi pa ləmayasee taa.

¹⁷ Ilena í tasa si: Ma kaa tasa t́əəəȳu ke pa isayatu na pa kuṙəntəη t́ə ḱe paə p̄əco. ¹⁸ Ye pa tema yulu isayatu ke husoyu u nəkəyi na í tasa kətəya ke lapu si p̄ə husi i isayatu t́ə.

Isə kṙətənav

¹⁹ Təu, ma taapalaa, isu Yesu weesuyu luw t́ə p̄ə t́ə t́ə p̄əəəyi na t́ə suv kate taa kate taa t́əkaa.
²⁰ Pəneente i tula-tuyv weesuyu mpaav kofaluyv, ku luua puuyv kəkakayav na waali. Puuyv ħku ku kəna isu i tənuyv mayamaça. ²¹ Tə wəna kətulu səsə wei pa siwa si i nyənəyi Isə t́əȳaça t́ə t́ə. ²² Ye mpv ile t́ə kṙətəna Isə na lotu kulm̄tu na naani kuṙampar̄ na t́ənəη wei pa səwa lvm kupam̄t. Tə taa nu isayatiya t̄aη ke ta lotu taa. ²³ T́ə t́əki t́ə t́əeluyv ħku ku t̄əm t́ə h́ələyi isəntə t́əȳə teu. Pə t̄aȳa pulv t́ə, t́ə p̄əəəyi na t́ə çayana naani si mpi mpi Isə ka t̄əma si i ḱa la-tu t́ə i ḱa la-wi. ²⁴ T́ə nyənəyi ta t̄əma t́ə na t́ə lá na t́ə s̄əəsi t̄əmaȳa s̄əəlyuv na t́ə kuvi ta konyuləη ke kuṙantv lapv t́ə. ²⁵ T́ə taa yele timp̄i p̄ə ḱe si t́ə t̄əna t́ə koti t́əȳə pote isu lelaa ná kisuyv pote t́ə. Ama t́ə t̄əη t̄əmaȳa tam na p̄ə tu kələna waatv un̄e wei i taa t́ə loosiyi Tacaa kuṙakv na ḱə k̄əη t́ə.

²⁶ Pə t̄aȳa pulv, ye t́ə t̄əηna isayatu lapv t́əfaa p̄əȳele t́ə tema tampana nyəm, p̄ə ta kaasi isayatu husoyv kətəya nakəli t́ə. ²⁷ Ama t́ə çayana tapahoi si Isə huole ná t̄əna-tuyv cele. ²⁸ Pa siwa si ye n̄əȳəlv p̄ənta Moisi kusəsutu na yələa naale yaa tooso na-i na pa isəpee na pá t̄isi si yeē ħṙóȳ, pá ku-i, pá taa nyəni i p̄ətətəle. ²⁹ Təu ye p̄ə we mpv ile isənaya paa lana wei i fela Isə p̄əȳaça ke i n̄əəħe t̄e na í nyəni naçə p̄əeluyv caləm mpi p̄ə t̄aȳana-i t́əȳə yem na í ku Feesuyv Naηηtv nyuyv t́ə? I nyi teu si i saləka kaa weē keesuyv. ³⁰ Tə nyəmá wei i ȳəȳəta si: Máá leetəna paa wei ḱe i isayatu na máá feləna paa wei ḱe mpi i lapa t́ə. Na kulvm unu i tasəna ȳəȳətyuv si: Tacaa ḱa huuna i yələa ke t̄əm. ³¹ Si n̄ tuti nyá t̄əyi Isə weesuyv tu niη taa t́ə p̄ə we s̄əȳəntv ke s̄əəəm yoo.

³² I t̄əəsi isəna p̄ə tema-meȳe lapv ke waatv wei Isə lapa na mə isəntəə ce t́ə. Pu s̄əəȳə-meȳe konyəntəȳəle s̄əəəle taa ḱe kṙakpaa na í s̄əη t̄əca ke wahala unu i taa t́ə. ³³ Kulvməa meye pa t̄əηna tuvv na pá laki mpi p̄ə fei teu t́əȳə samaa taa. P̄əȳele kulvməa me mə s̄əəlv ná puva si i te mpa pa t̄əηna wahala tuyv isu me t́ə. ³⁴ I t́ə çəli mə ti na saləkətnaa konyəη t́əȳəv. Waatv wei pa leekaȳa mə wənav t́ə í t́ə kee nyuyv mayamaça. Pə t̄aȳa pulv t́ə, í ka nyəmá teu si i wəna wənav mpi p̄ə kələ ħṙóȳə teu na p̄ə taəηyi tam t́ə. ³⁵ Ye mpv ile mə naani í taa si. Mpi t́ə i t́ə ḱe pa si-meȳe kasəȳaça s̄əəçə. ³⁶ Ye i feina suulu i kaa p̄əsi na í la Isə luɣv nyəntv na ilé i ha-meȳe mpi i ka t̄əma si i ḱa ha-me t́ə. ³⁷ Pə mayamaça ke pa ħmaa Isə T̄əm taa si:

Pə kaasa p̄əco mayamaça ḱe si
 wei i kaȳa i k̄ə t́ə í k̄ə.
 I kaa taəη se.

³⁸ Na wei ma yaa ma yulvpar̄ t́ə i ḱa te-m na i taa ḱe ilena í t̄əli-ti.

Ama ye i tula tapəη ma kaa lapv-i luɣv t́ə.

³⁹ Tá ta ḱe mpa pa tuliyi tapəη na pá leki yem t́ə. Ama t́ə ḱe mpa pa tema Isə na pa taa na pu ya pa nȳəəη t́əȳə.

11

Taa temnav ke Isə laki mpi t́ə

¹ Timp̄i pa t̄əη si yulu tema i taa na Isə t́əȳəle waatv wei i t̄əna pulv na sika fei t́ə, na í t̄əyi pulvpu naani p̄əȳele p̄əle pu naa t́ə. ² Isə taa temnav mpi p̄ə t́ə ḱe Isə sama l̄əηtaa nȳəma.

³ Isə taa temnav mpi p̄ə yelina na t́ə çekəna si Isə ȳəȳəta kuṙəȳəntv na is̄ətaa na at̄e p̄ə lá, haləna mpi pu naa t́ə p̄ə luua mpi p̄ə naa t́ə p̄ə taa.

⁴ Isə taa temnav mpi p̄ə t́ə ḱe Apeeli lapa Isə ḱe kətəya ħka ka kələ Kayini nyəηka ke teu t́ə. I temna Isə na i taa t́əȳə Isə ná yaa-i yulvpar̄, p̄ə t̄aȳa pulv t́ə Isə sama i kuhaa. Apeeli temna Isə na i taa t́əȳə paa na i s̄əpv t́ə i t̄əηna ȳəȳətaça.

⁵ Isə taa temnav mpi p̄ə t́ə ḱe p̄ə ta yele si Henəki i si kusəpv. Ama p̄ə kraça-i na i is̄e na p̄ə kpaasi-i Isə çəlv, na n̄əȳəlv ta tasa-i keesuyv, Isə kpaasa-i i çəlv t́ə p̄ə t́ə. Pa ħmaa Isə T̄əm taa si: Henəki te Isə t́əȳə Isə kpaasa-i. ⁶ Na ħṙóȳə p̄ə weē, ye p̄ə t̄aȳa Isə taa temnav t́ə yulu kaa te Isə. Mpi t́ə, ye yulu çaa í kṙətəna Isə, p̄əntv ḱa te i taa ḱe t̄əkpataa si Isə weē na i feləyi mpa pa p̄əkəyi-i t́ə.

⁷ Isə taa temnav mpi p̄ə t́ə ḱe Nowee nu Isə kpaaluyv ke waatv wei i heeləyi-i si pulv ḱa k̄ə t́ə. Paa na i ta nata-wi na i isəpəle t́ə i nu Isə naçə taa t̄əm, ilena í saaki atakaa p̄əȳəlyuv s̄əəəəv na p̄ə yá í na i t̄əȳaça nȳəma pa nȳəəη. Mṙóȳə p̄ə lapa na í ku antulinya t̄əm na Isə náa yaa-i yulvpar̄ ke i tem i taa na Isə t́ə p̄ə t́ə.

⁸ Isə taa temnav mpi p̄ə t́ə ḱe Aṙələham lapa mpi Isə yaa-i na í heeli-i si í la t́ə. I kulaa na í t̄əe t̄ətv n̄ti Isə çaa si t́ə lá i na i piya pa nyəntv t̄əkpataa t́ə. I yela i t̄ətv na í t̄əe, i ta tu nyəm timp̄i

mayamaɣa i puki tɔ. ⁹ I sɔ kɛ i temna i taa na pɔ lɔ i caɣa tetu nti I sɔ ka tɔma sɪ i ká cele-i tɔ tɔ taa, na n nawa n tɔ sɪ i ka kɛ muɔlu. M̀p̀yó i sɔv coka tee, na I sɔaaka na Yakɔɔwɛ. I sɔ ka heela pele pa mayamaɣa sɪ i ká la-wɛyɛ mpɔ. ¹⁰ Pɔ taɣa pulu tɔɔ, Apɔlaham caakaɣa icate nte tɔ kutuluɣ kila kii teu tɔɔ, nte I sɔ mayamaɣa puwa na i n̄ma tɔ.

¹¹ I sɔ taa temnav tɔɔ kɛ pɛ yelaa na Apɔlaham pɔsɪ na i hiki pɛyaya na i tema kpatɔlvɔv, na Saala ná táá fei lɔlvɔv tɔm taa tɔtɔ. I tɔ naani kɛ teu tɛkpataa sɪ nti I sɔ yɔɔtaa sɪ i ká lapɪ-i tɔ tɔ kaa saali. ¹² M̀p̀yó pɔ lapa na yulu kulum wei i tema m̀p̀yó sɔɔv tɔ i lɔlɪ na pɔ lɔlɪ tɔyomyom isɔ tɔlvɔn̄asɪ ke isɔ tɔlvɔv taa, na isɔ ten̄ku nɔɔɔ kanyɔna pee.

¹³ Panɛ unɪ pa tɔna pa tema I sɔ na pa taa, halɔna pá polo pá sɪ, pa ta hiki mpi I sɔ ka tɔma sɪ i ká ha-we tɔ. Ama pa loosa-wɛyɪ kɔloosu ke hatuu pooluɣ kɛ, na pá muɔvɔli na pá tɔ sɪ mpɛ pa kɛ muɔlaa na pa cɔɔsa kɔcɔsɔv ke ate cɔneyɛ. ¹⁴ Mpa pa yɔɔtɔyɪ mpɔ tɔ pa hólóyɪ tɛkpataa kɛ sɪ pa pɛkɔyɪ pa mayamaɣa pa tetu. ¹⁵ Ye pa I sɔasɪ ka wɛ timpi pa luwa tɔ, pa taa lan̄ mpaav na pá m̄li. ¹⁶ Ama tampana tɔɔ pa pɛkɔyɪ tetu nti tɔ kɔla teu tɔɔ. Ntɔyɔle isɔtaa nyɔntu. Pɔ tɔɔ kɛ pɔ fei I sɔ kɛ fele sɪ pá yaa-i pa I sɔ, i tema-wɛyɛ icate kɔɔpante taɣanvɔv tɔ se.

¹⁷ I sɔ taa temnav yelina Apɔlaham kra i pɛyaya I sɔaaka sɪ i kɔyɪ-ke na i lɔ I sɔ kɛ kɔtaɣa ke waatu wei I sɔ ná tee i waali kɛ kvete sɪ i naa tɔ. I sɔ ka tema Apɔlaham ke nɔɔsɪ suv, paa na mpɔv i kraɣa i pɛyaya n̄ka ka tike i ka lɔlɪ mpɔv tɔ sɪ i kɔyɪ. ¹⁸ I sɔ ka heela-i sɪ I sɔaaka kin̄ ke i ká hikina piya. ¹⁹ Apɔlaham ka mayasa i taa sɪ I sɔ pɔsɔyɪ na i taɣanɪ I sɔaaka ke feesuyɔ. Na pɔ wɛ isɔ mpɔvɔle pɔ tu lapa. I sɔpɔyɪ na pɔ feesi-i na pɔ taɣanɪ-i Apɔlaham ke celvɔv.

²⁰ I sɔ taa temnav mpi pɔ tɔɔ kɛ I sɔaaka koolaa sɪ I sɔ i la kɔɔpantu ke Yakɔɔv na I sɔv ke cele.

²¹ Saa wei Yakɔɔv wɔsa sɔm tɔ I sɔ taa temnav mpi pɔ yelina na i kooli Yosɛɛfv piya tɔna tɔɔ kɛ kɔɔpantu na i sɛɛ I sɔ na i nyɔka i kɔpátóyó tɔɔ.

²² I sɔ taa temnav mpi pɔ tɔɔ kɛ waatu wei Yosɛɛfv caakaɣa sɔm tɔ i yɔɔta I sɛyɛli nyóma Icipiti taa luw tɔm, na i keesi-wɛyɛ isɔna paa lana i muwa tɔ.

²³ I sɔ taa temnav mpi pɔ tɔɔ kɛ Moisi caa na i tɔo pa n̄mesa-i isɔtɔnaa tɔo so kɛ i lɔlvɔv waali. Pa nawa sɪ i tewa ile pa ta nyana nti wulav ka tɔma sɪ pá taa la tɔ tɔ lapv.

²⁴ Waatu wei Moisi lapa sɔsɔ tɔ i tema I sɔ na i taa tɔyɔ i kisa sɪ pá taa yaa-i Icipiti wulav sɔsɔ pɛɛl pɛyaya. ²⁵ Pɔ kɔla-i lelen̄ sɪ pá tó i na I sɔ yɔlaa ke konyɔn̄ na mpi i ká yɔɔlɔna isayatu ke wɛɛ naale tike tɔ. ²⁶ I nawa sɪ ye yɔlaa i kisa-i isɔ pa kisuyɔ Mesii tɔ pɔ kɔla-i teu ke Icipiti apititu tɔna. Pɔ taɣa pulu tɔɔ, cele kɔfɛlvɔv ke i pɛkɔyɪ.

²⁷ Moisi tema I sɔ na i taa tɔyɔ waatu wei i lu Icipiti na wulav pááná huu i tɔ tɔ pɔ ta tɔ i lan̄le. I sɔna teu tɔca, mpi tɔ i naakaɣa I sɔ wei i fei pá na-i tɔ. ²⁸ I sɔ taa temnav tɔɔ kɛ i sɪ Tɛɛv acima tɔyɔv, na i tɔ sɪ pá taa calɛm ke nan̄n̄ nɔnɔsɪ na sɔm isɔtaa tillu i taa kɔ I sɛyɛli nyóma kancaalaya kɔlvlaa.

²⁹ I sɔ taa temnav mpi pɔ tɔɔ kɛ I sɛyɛli nyóma tesa sɔsɔn̄caasɪ ten̄ku ke puɣulaya isɔ kaaɔna tɔɔ. Icipiti nyóma ná keena-we ilena lom̄ tɔyɔ pele.

³⁰ I sɔ taa temnav mpi pɔ yelina Yeliko kolɔna tima tamvuyomvɔv kɛ waatu wei I sɛyɛli nyóma tɔma na pá cɔɔna-keɣɛ kɔyɛn̄ naatɔsom̄pɔyɔlaya tɔ. ³¹ I sɔ taa temnav mpi pɔ tɔɔ kɛ pa ta kɔpɛtɔna mpa pa kisa I sɔ nyɔntu tɔ na apalaa tɔna alv Lahapɪ na pá kv. Mpi tɔ alv unɪ i tɔka icate fen̄laa ke teu ke waatu wei pa tala i te tɔ.

³² Ntiyɪ maa tasa yɔɔtaɣa ile yee? Tapacayale fei-m sɪ má yɔɔtɔ Ketiyɔn̄, na Palaki, na Samsɔn̄, na Yefete, na Taffiiti, na Samiyɛli, na I sɔ kɔyɔɔtɔtɔ telɔsɔlaa pa tɔm. ³³ Pa tema I sɔ na pa taa tɔyɔ pa taɣa lɛlaa tetu, na pɔ tɔɔ kɛ pa tɔna tampana, ilena I sɔ ha-wɛyɛ mpi i ka tɔma sɪ i ká ha-we tɔ. Pa tema I sɔ na pa taa tɔɔ kɛ pa tɔka tɔyɔlasi nɔɔsɪ, ³⁴ na pá teesi kɔkɔsɪ nsi sɪ muvɪ kemkɛm tɔ. Pa tema I sɔ na pa taa tɔyɔ pa lu layate nɔyɔ taa. Mpɔ pɔ yelina na paa kev acamaa tɔ pá pɔsɪ tampana nyóma. Pa tema I sɔ na pa taa tɔyɔ pa lapa akanaa ke yoon̄ taa na pá kɔli pa kolontunaa yoolaa loosi. ³⁵ I sɔ taa temnav tɔɔ kɛ pa feesa alaa ke pa sɔtaa na pá cela-wɛ.

Lɛlaa ná nawa kan̄kan̄si na halɔna pá can̄ na pá sɪ, pa ta kisi wahala unɪ i tɔyɔv. Pɔ taɣa pulu tɔɔ, pa caakaɣa kɛ sɪ pá feesi-wɛ na pá hiki weesuyɔ kɔpamp̄ankv. ³⁶ Pa foota lɛlaa na pá ma-wɛyɛ akpateɛ, pa hɔka lɛlaa ke alukpala na pá tu-wɛyɛ salaka. ³⁷ Pa yaɣa lɛlaa ke pɛɛ na pá sɪ, na pá naasi lɛlaa, na pá tala lɛlaa ke tilima naale naale na pa ise. Pa laa lɛlaa ke kɔlaa na sɛɛsɪ. Heen̄ na pɔn̄ pɔ alem̄a ke pa tɔyɔlaya na pá yelɔyɪ. Anɪ pa hulɔm̄a tɔkɔn̄kɔn̄ pɔyɛle pa tɔn̄na-wɛyɛ wahala tɔyɔ na pá laki-wɛyɛ nyan̄. ³⁸ Yɔlaa panɛ pa tee antulinya taa cɔne caɣav. Pa cɔkaɣa yem kɛ wɔlaya tetu taa na pɔn̄n̄ taa. Pa tɔsvɔlenaa ntɛ kɔkɔpam̄ɔn̄ tee na tulukuyɔ taa.

³⁹ Panɛ unɪ pa tɔna pa tema pa taa na I sɔ tɔyɔ I sɔ sama-wɛ. Paa na mpɔv pa ta hiki mpi I sɔ ka tɔma sɪ i ká ha-we tɔ. ⁴⁰ Pɔ taɣa pulu tɔɔ, I sɔ ka huɔwa sɪ i ká la taɣa mpi pɔ kɔla teu tɔ ile i ta tisi sɪ pá te tɛkpataa na taa fei.

¹ Təw, isu yəlaa samaa tuutuuma ine i tama-tuyə kotaya na i tema m̄p̄r̄ȳḡ lapu na tə nyəmə təkəlekele tə, ta tətə t̄ə h̄əȳosi na t̄ə p̄eti p̄ə t̄əna mpi pu kayati-tu si t̄ə taa polo l̄əh̄l̄əh̄ t̄ə, na t̄ə l̄ə isayatu nti t̄ə mat̄əna-tuyə tam t̄ə. Ilena t̄ə kp̄aya cas̄əle ke teu ke mpi p̄ə we t̄ə n̄əȳə t̄ə t̄ə p̄ə waali. ² T̄ə kp̄aya t̄ə ise na t̄ə p̄ə Yesu t̄əw, in̄i i k̄ena ta Is̄ə s̄eɛɛɛ nyuȳu na p̄ə tapuȳu. I ta nyəni tesika t̄əw s̄əm f̄eɛɛ, i t̄isa s̄i p̄ə kam̄-i tesika t̄əw na i s̄i. P̄ə taya pulu t̄əw k̄e i t̄isa mp̄u, l̄əh̄l̄əh̄l̄əh̄ nte t̄ə tan̄-i cele t̄əȳə i nyənaya. Na kayana i caya Is̄ə kumte k̄əh̄k̄əh̄ t̄ə.

³ M̄e m̄u caya na i mayasi m̄ə taa na i na is̄əna asayaa yoon̄-a na i t̄ə kp̄eesi t̄ə. I nyənna t̄əna, p̄əc̄o i taa k̄əw na i kp̄isi na i l̄ə t̄əh̄. ⁴ P̄ə taya pulu t̄əw, tuu m̄ə na asayaa i luki t̄ə i ta luta na hali i c̄əh̄ i s̄i m̄ə t̄əl̄əte taa. ⁵ I s̄əw̄wa apalutu s̄əw̄suȳu t̄əm nti Is̄ə heelixi-m̄e isu yul̄u s̄eȳesuȳu i piya t̄ə ȳeɛ? I t̄əma si:

Ma p̄əyalu, paas̄əna teu ke waatu wei

Tacaa h̄əh̄ nȳā h̄k̄raḥuȳu t̄ə.

Na ye i kaləȳəna-h̄ taa l̄ə nȳā apalutu.

⁶ P̄ə taya pulu t̄əw,

wei Tacaa s̄əɛɛɛ t̄ə p̄untu h̄k̄raḥuȳu ke i h̄əh̄.

Na wei i nyən̄əȳi i p̄əyaya t̄ə p̄untu ke i k̄ət̄əȳi.

⁷ I t̄əȳə m̄ə konyəm̄əh̄ na suulu na i nyən̄-i isu c̄eɛe h̄əh̄uȳu i p̄əyaya h̄k̄raḥuȳu t̄ə. Konyəm̄əh̄ wei i t̄əkuȳu mp̄u t̄ə in̄i i h̄ul̄əȳəna si Is̄ə nyən̄əȳi-m̄eɛe i piya. P̄əyaya h̄ka ka h̄k̄raḥuȳu ke ka caa u h̄əh̄? ⁸ Ye u h̄əh̄ m̄ə h̄k̄raḥuȳu is̄u i l̄əki i piya t̄əna t̄ə p̄ə h̄l̄əh̄ȳi k̄e si i t̄ə k̄e i piya mayamaya. Ama i k̄e apalaa naale piya k̄e. ⁹ T̄ə nyən̄na ta caanaa mayamaya ke ate c̄əne. Pa h̄əh̄ t̄ə h̄k̄raḥuȳu na t̄ə seeki-w̄e. Ye t̄ə caanaa h̄əh̄ t̄ə h̄k̄raḥuȳu na t̄ə seeki-w̄e, p̄ə w̄eɛ s̄i tu nuna t̄ə is̄ət̄aa Caa na p̄ə k̄əh̄i mp̄u na t̄ə hiki wees̄iḥ̄. ¹⁰ Ta caanaa mayamaya n̄ā h̄əh̄ t̄ə h̄k̄raḥuȳu ke w̄eɛ naale ke is̄əna p̄ə maya-w̄e t̄ə. Ama si p̄ə waasi-t̄ə t̄əw k̄e Is̄ə n̄ā h̄əh̄ t̄ə h̄k̄raḥuȳu si t̄ə kp̄aya i t̄ənan̄əh̄ w̄eɛt̄ə. ¹¹ Waatu wei pa h̄əh̄ t̄ə h̄k̄raḥuȳu t̄ə p̄ə caya-tuȳu is̄u pa t̄uȳi-tuȳu wahala, p̄ə f̄eɛ l̄əh̄l̄əh̄l̄əh̄ se. Ama p̄ə k̄əh̄ na p̄ə leeli ilena mp̄a pa h̄k̄raḥuȳu pa h̄əma mp̄u na p̄ə s̄eȳesi-w̄e t̄ə, p̄ə na kuḗantu ke p̄ə taa. P̄unt̄una t̄ənt̄e teeki na p̄ə k̄əna-w̄eɛɛ h̄eɛsuȳu.

Kus̄eȳes̄əw̄ na k̄əkp̄aal̄əw̄

¹² I la na m̄ə niḥ̄ kus̄əp̄əh̄ na m̄ə n̄əh̄eɛ acamaa p̄ə nȳəw̄ ton̄. ¹³ Na i t̄əh̄əȳi m̄p̄r̄ȳḡ tam k̄e m̄p̄raḥ̄ kus̄iȳis̄iḥ̄, p̄ə taa k̄əw na s̄ek̄əll̄ə n̄əȳəɛ i c̄ələsi m̄p̄raɛ, ama i hiki toma.

¹⁴ I la kookali na m̄ə na yəlaa t̄əna i w̄eɛna t̄əma na leleḥ̄ na m̄ə t̄ənt̄e k̄eesi teu. P̄ə taya pulu, ye yul̄u t̄ənt̄e ta k̄eesi teu p̄untu kaa keesi Tacaa. ¹⁵ I la laakali na n̄əȳəɛ i taa k̄əw na i t̄əyan̄i Is̄ə p̄eɛɛɛ ke l̄əh̄uȳu. I la laakali t̄əw na p̄ə taa k̄əw na m̄ə taa n̄əȳəɛ p̄əsi is̄u t̄uȳu is̄aȳu nȳəw̄k̄uȳu na ku nȳən̄ wak̄əł̄əȳi yəlaa t̄ə. ¹⁶ I la laakali t̄əw na m̄ə taa n̄əȳəɛ i taa la asilima yaa Is̄ə nȳəm̄ p̄əsi i is̄ənt̄aa k̄e yem, is̄u p̄ə lapu Is̄ə na i kp̄aya i s̄əw̄ənt̄u lon̄te na i p̄eeti t̄əȳəniya t̄əw t̄ə. ¹⁷ M̄ə mayamaya i nawa is̄əna p̄ə k̄əma waali waali na i nyul̄i si i caa i kooli-i kuḗantu, ilena p̄ə l̄ə-i t̄ə. P̄ə taya pulu t̄əw, p̄ə f̄eɛ p̄əsuȳu si i m̄əh̄ waali na i t̄əyan̄i mpi i ka tema wak̄əł̄əȳu t̄ə, ilena i wii yem.

¹⁸ M̄e i t̄ə kp̄ət̄əna p̄uȳu ḥ̄ku yul̄u p̄əs̄əȳi na i tokina t̄ə is̄u Is̄eȳeli nȳəma, ḥ̄ku ku t̄əw k̄əw ton̄ nȳəh̄ka mukaya t̄ə, na is̄əh̄m̄ənt̄u na s̄əkp̄et̄uȳu na heelimuȳu p̄ə nyala t̄ə, ¹⁹ na p̄ə nu akant̄əle wula na p̄ə ȳəȳət̄əȳi t̄ə. Saa wei Is̄eȳeli nȳəma nu p̄ə ȳəȳət̄əȳa mp̄u t̄ə, pa t̄əma si p̄ə yeɛe mp̄u, p̄ə taa tasa-w̄eɛɛ ȳəȳət̄ənaɛ ke paa p̄əc̄o mayamaya. ²⁰ P̄ə taya pulu t̄əw, t̄əm nti paa heela-w̄eɛ si ye yul̄u yaa kp̄ənte mayamaya tokina p̄uȳu ḥ̄ku, paa ȳəȳə-t̄eȳe p̄eɛ na p̄ə ku t̄ə, t̄ə k̄əla-w̄eɛɛ ton̄. ²¹ P̄ə nyən̄uȳu lapa s̄əȳənt̄u hal̄əna Moisi mayamaya t̄ə si s̄əȳənt̄u k̄əla in̄i na i selixi.

²² Ama m̄e m̄ə kp̄ət̄əna Siȳəh̄ p̄uȳu, na Is̄ə weesuȳu tu icate is̄ət̄aa Yosalem na t̄ə is̄ət̄aa tillaa tuutuuma. ²³ I kp̄ət̄əna Is̄ə k̄ənc̄aalaya kul̄əlaa mp̄a pa h̄əla pa ḥ̄ma is̄ət̄aa na p̄ə kotina l̄əh̄l̄əh̄l̄əh̄ t̄ə. I kp̄ət̄əna Is̄ə wei i k̄ā ḥ̄una yəlaa t̄ənan̄əȳa t̄əm t̄ə, na i kp̄ət̄əna i yəlaa kuḗama mp̄a pa lapa na p̄ə t̄ə t̄əkp̄ataa t̄ə p̄ə l̄əsasi. ²⁴ I kp̄ət̄əna Yesu wei i k̄e n̄əȳə p̄eɛɛɛɛ kufam t̄əl̄əsul̄u t̄ə. I kp̄ət̄əna i cal̄əm k̄əh̄m̄us̄əm mpi p̄ə ȳəȳət̄əȳa k̄əla Ap̄eeli nȳəm nȳəh̄ka t̄əc̄aȳac̄aȳa t̄ə.

²⁵ I la laakali, i taa kisi wei i ȳəȳət̄əȳəna-m̄e t̄ə i t̄əm ke nuw. Mp̄a pa kisa wei i kp̄aalaya Is̄ə T̄əm ke ate c̄əne t̄ə i t̄əm nuw t̄ə pa i kp̄isi p̄eɛɛ na p̄ə h̄k̄raḥuȳu ke ḥ̄m, kac̄əh̄fana ta mp̄a tu ha lumaya ke wei i w̄e hatuu is̄ət̄aa na i ȳəȳət̄əna-t̄ə t̄ə? ²⁶ I ȳəȳət̄əna na i ȳəȳət̄əȳa ciȳiti t̄əw t̄əna. Ama i tasa-tuȳu heeluȳu si i k̄ā tasa at̄eȳe ciȳituȳu, hal̄əna i kp̄ət̄əna is̄ət̄aa. ²⁷ Timpi pa t̄əh̄ mp̄u si paa tasa t̄ə p̄ə w̄eɛ keɛe si mpi mpi p̄ə lapa na pu ciȳiti-w̄i t̄ə pu saali yem ilena mpi pu caya tam t̄ə p̄əle p̄ə l̄eɛt̄i.

²⁸ Tu hiki kawulaya h̄ka kaa caya tam t̄ə l̄e t̄ə Is̄ə k̄e t̄əmle ke is̄əna mpi pu maya-i t̄ə, na t̄ə see-i na t̄ə nyāh̄na-i na t̄ə h̄ul̄i si i nyāna t̄əmle s̄eɛɛ n̄t̄e. ²⁹ T̄ə Is̄ə k̄e k̄əw h̄ka ka nyaku p̄ə t̄əna t̄əȳə.

¹ I sòlèy tòmaya tam isu yòlv na i neu. ² Anì pə wée si í təkəyi mvoɫaa mpa pa kəŋ mə te təyɔ teu tɔ i nuwa. Ləlaa lapa isətaa tillaa ke mvoɫle ke pə lapu taa, pa təŋna si yəlaa ke yem. ³ I tɔɔsi saləkətɔnaa tɔɔ isu ye mə na-we í ka wenna saləka inɪ i taa í ka lapa tɔ. Na í tɔɔsi mpa pa lakɪ nyəŋ tɔ pa təm isu mə mayamaya ke pa lakɪ mpv.

⁴ Paa wei í nyəmɪ alv kpaɣav təm isu pòlv səsəm. Na apalv na alv pa taa nɔyòlv náá taa la yem yem tɔɔ. I sò ká hɔvna təm ke mpa pa lakɪ asilima na mpa pa lakɪ wasəŋkalətv tɔ.

⁵ I taa nyənəyi pəyɔlaya ke mə kɔlapvɔv taa. Ama mə laŋa í heena mpi i wena tɔ. Pə taya pòlv tɔɔ, I sò yəyɔtaa si: Ma kaa la-ŋ paa pəɔɔ, maa wée nyá waalɪ kə tam. ⁶ Pə tɔɔ kə tə pəsəyi na tə yəyɔtəna naani si:

Taɔaa kəle ma tentu,
ma kaa nyana pòlv.

Yòlv pəsəyi na í la-m we?

⁷ I tɔɔsi mə kancaalaya səsaa mpa pa caala-meyə I sò Təm heeluyv tɔ pa tɔɔ. I nyənna isəna pa yaasi ka wée tɔ, na isəna pəle pa səpa tɔ, na í keesəna isəna pəle pa tɔma I sò na pa taa tɔ na í lá mpv. ⁸ Isəna Yesu Kilisiti ka wée tɔ m̀p̀yóyó i we saŋa, na m̀p̀yóyó i ká wée tam. ⁹ I taa ye le na seye səŋ kofaŋ inɪ i təna, i nɔyɔ na i suka, í tolisi-me. Pə taya pòlv tɔɔ, mpi pə kəla teu təyɔle si I sò pəlele í la na tə hikiyi tɔŋ ke ta hɔwée taa. Pə taa wée kɔtəyɔv cɔlyɔv kin. Mpa pa paasəyəna kɔtəyɔv cɔlyɔv tɔ paa waaki pə taa kə pòlv.

¹⁰ Kətəlaa mpa pa lakɪ təmle ke Yuta kətasi cokəle taa tɔ pa feina mpa si pá təyɔ mpi pa kɔ tá kətaya tələtə taa tɔ. ¹¹ Yuta kətəlv səsə kpa kəyi wontu nti tə caləm kə, na í pona cokəle taa na í feeni si pə hɔsi yəlaa isayətv. I lena pá kpaɣa wontu nti pa kɔwa mpv tɔ tə mayamaya na pá pona təkikile waalɪ na pá tv kəkə. ¹² Pə tɔɔ kə Yesu səpa icate na waalɪ si i mayamaya i caləm í tayam yəlaa samaa. ¹³ Mpv tɔ tə polo i kin ke təkikile waalɪ na pá kisi-tv isu pa kisuyv inɪ tɔ. ¹⁴ Mpi tɔ tə feina icate tam nyəntə ke ate cəne. Ama cele nyəntə ke tə pəkəyi. ¹⁵ Tə saŋ I sò kə tam na pá lá teitei isu tə lapa-i kətaya na Yesu tɔŋ taa. Pə nyɔv nte si i hətə í yaaki tá nɔɔsi taa kə tam. ¹⁶ I taa sɔ kɔpantv lapv na tòmaya tem ke tam, pə taya pòlv tɔɔ, kətaya isu m̀p̀yóyó I sò sòlaa.

¹⁷ I nukəna mə səsaa na í seeki-we. Pə taya pòlv tɔɔ, pa feniyi mə ləsasi tɔɔ kə. Mpi tɔ pa nyəmá si cele I sò ká pɔɔsi-weyə si təm. Ye í nukəna-we, pa təmle lapv kaa la-weyə felentv. Ama ye u nukəna-we, pa təmle ká pəsi-weyə təlasi təm, na saa inɪ pə kaa waasi-meyə pòlv.

¹⁸ I sələməna-tuyv I sò kə m̀p̀yóyó tam. Tə nyəmá teu ke tá taa təkpaataa si tə wena lotu kòlvmtv. Pə taya pòlv tɔɔ, tə caa kə si paa mpi pə taa tá təntə í maya. ¹⁹ Nti ma wiikina-me təkisikiyi təyɔle si í sələmɪ I sò na í lá luyv na má məli mə kin ke ləŋ.

I sò sələmuyv

²⁰ I sò feesa Taɔaa Yesu ke səm taa, inəyəle heej tiikilu səsə ke i səpv tɔ pə tɔɔ. Na i səm mpi pə yelina na nɔyɔ pəlvɔv tam nyəm la tampana. ²¹ Heesvuyv I sò í la na mu pəsi na í lá kɔpantənaa na í lá i luyv nyəntv təmammam. I sò inɪ í ye le na Yesu Kilisiti la tá kin ke mpi pə we-i teu tɔ. Yesu í hiki teeli ke tam. Ami.

Kantəkaya təm na seetv

²² Ma taapalaa ma wiikina-me si í nu apalvɔv səsəyɔv təm tənə na suulu. Pə taya pòlv tɔɔ, təm nti ma ŋmaa-meyə cəne tɔ tə ta tɔɔ. ²³ Ma heeliyi-me si pa tɔla ta taapalv Timotee. Ye i tala ləŋ ke cəne ma na-i tu konna mə tɔ.

²⁴ I sɛɛ mə səsaa tənə na I sò yəlaa tənə təpai. Ta taapalaa Italii nyəma sɛɛ-me.

²⁵ I sò í la mə tənaya pəlele.

TAKƏLAYA NJKA SAAKI NMAAWA TƏ Kutubtu

Isə yəlaa mpa pa yawa antulinya tənə taa təyo Saaki nmaawa i takəlaya. I kəseyəsətu ta ke nəyo taa təm ke yem. Yaasinəa mpa yəlu ka lakəna tə, pa təm ke Saaki seyesəa. Saaki hula Isə seelaa ke yaasi wei pa lakı na í fei teu tə.

Isəna pa faya Saaki takəlaya tə:

- Nyəm na taa təm pə təm, titite 1:1-8
- Isə seev mayaməya naaki lakası taa ke, titite 1:9-27
- Yəlaa fayəsuy təm, titite 2:1-13
- Taa təmnav na Isə na təma pə təm, titite 2:14-26
- Isə seelaa na pa nsəma kpav təm, titite 3:1-12
- Ləmayasəe nna a luna Isə kin tə, titite 3:13-18
- Isə seelv na antulinya pə təm, titite 4:1-5:6
- Suulu na Isə sələmuy na sənəv təm, titite 5:7-20

Səetv

- ¹ Maya Saaki Isə na Tacaa Yesu Kilisiti pa yom.
- Má nmaakəna takəlaya kanə. Ma seə Isə yəlaa tənə mpa pa ya antulinya tənə taa tə.

Isə hate

² Ma taapalaa, ye mayasəh í kəma na í mayasəyi-meye nka nka, í cayana lanjholbmle ke səsəm.

³ Pə taya pulv tə, í nyəmə sı ye í səha teu taca ke naani wei í towa Isə tə i taa, íe í pəsa kantəllaa nté. ⁴ Ama í yele na paa wei í ná sı í kantələnə tampana. Saa inı í ká la yəlaa mpa pa tewa təkpataa na pá we təmmamm na pá tá lanj pulv tə. ⁵ Paa na mpv ye mə taa nəyulu lanja nyəm, í sələmı Isə na í ká ha-i-wi. Pə taya pulv tə, Isə íle í fei felentu ke paa pəcə. Pəyele u kootiyi nəyulv.

⁶ Ama ye pəntv í sələməyi Isə, í sələmı na í tē i taa, í taa la sika. Ye yulv í sələməyəna sika, pəntv we kə isı tenju lvm hola nna heelim lakı na á lanjəyi yem tə. ⁷ Yulv isı mpv pə taka í taa teeli sı Tacaa ká ha-i pulv cəcəka. ⁸ Mpi tə, í kə yeleyele tə na tutulu ke í yaasi tənə taa kə.

Konyəntv kvsyvv

⁹ Ye konyəntv í wē tá taa, íle í mvyulv sı Isə ká kvsv i nyuyv tə pə tə. ¹⁰ Na ye apite í wē ta taa, təle tə mvyulv sı Isə ká tisi-te tə pə tə. Apite kəh na tə saalı yem kə isı nyulvyv hetv ke taale taa. ¹¹ Pim lukı na pə kə pə hanj səsəm, ílena pə nyəya nyulvyv nkv na kv wulv, ílena hetvyv nkv kv hotı, na kv kacəka saalı yem. Mpv inəyi pu kə na apite na tə kulapvtv tənə saalı yem.

Mayasəh na cəsəe

¹² Mayasəh í mayana wei na pə tá ciyiti-i, pəntv nu lelen kə. Pə taya pulv tə, waatv wei pə tenı-mayasvyv na pə tá ciyiti-i tə, Isə haaki-i weesuyv teeli ntenuyv nkv kə mpi Isə təma sı i haa mpa pa sələyi-i təyo. ¹³ Ye mayasvyv í mayana wei, pəntv í taa tə sı: Isə mayasəyəna-m. Mpi tə, pu mayasəyi Isə sı í la isəyatv, pəyele Isə mayaməya naa mayasəyi nəyulv. ¹⁴ Pa təh sı pə mayasəyi yulv tə, i mayaməya i konyulvyv isəyav həhna-i na pə kpa-i isı katəka. ¹⁵ Konyulvyv nkv kulə kv wəeki mpv ílena kó kə kó luli isəyatv. Na isəyatv ná kəh tə pu təmmamm ílena təle tə luli səm.

¹⁶ Ma taapalaa kəpama, í taa puçusi mə tı yoo. ¹⁷ Isətəa kə kəpantənəa mpa tə hikiyi faalaa tə na kəcəh kəpampan inı i tənə i lukəna. Isə wei i nma isətənyv taa kəkəsı tə i ninj taa kə pə luna. Isə naa layasəyi ye i səha nti tə taa, tə taa kə i səhəa. Sakpetiya nekəh ka fei i kin. ¹⁸ Inı i nəkəna na í ha-tvyv weesuyv na i tampana təm kin. I lapə nırbóy sı tə mv kəhmanjmam mpi pə tənəya nəyo.

I taa nukı kənu ke yem

¹⁹ Ma taapalaa kəpama, í təsı təm tənə inı sı paa wei í wēe ləh ke nuv taa. Ama í taa wēe wei i pəsəyi yəyətəya tə. Pəyele í taa wēe wei u layasəyi páaná mvyv tə. ²⁰ Ye yulv í mv páaná u pəsəyi na í la mpi Isə caa tə. ²¹ Pə tə kə í ká kisi mpi pə lakı yulv ke isəyav tə, na í lə kulapvtv nti tə ta kəsı tə. I pəsa mə tı na í mv təm nti Isə sətəyi mə taa tə, təm nti tu yana mə nyəh.

²² I taa nukı Isə Təm ke kənu ke yem. Ye í lakı mpv í puçusiyi mə təyi. Ama í təh teitei isı í nukı tə. ²³ Wei i nukı-təyi kənu tə i wē kə isı yulv nyənyv i təyi tinj taa na í ná isəna i wēe tə, ²⁴ na í tē i təyi nyənyv na í tēe, ílena í səw isəna i ka wēe təyo kpaakraa. ²⁵ Ama wei i kələyi Isə Təm nti tə tewa mpv na tə hetəyi-tvyv tá yomle taa na í wiili tə taa kə teu, na í nyəna-tı təkpañkpañkpa tə. Pəntv u nukı-təyi kənu ke yem na í tēewa pə təma. Ama i təhəyi-təyi teu kə, pəntv ká ná sı Isə wē i waalı kə i kulapvtv taa.

26 Ye yulb huuki si i ke Isa seelb na i ta nyi i nayo tao suluyu, puntu puuyusiyi i tayi, na i Isa seeto we yem. 27 Isa seeb mpi pa te Tacaa Isa na pe maya-i tuyole suluwaa na alaa mpa pe sapa na pe ye yem to pa tokoyo ke pa wahalanaa taa. Pe kaasaa toto si yulb i taa ye na antulinya kulaputo asilima taana-i paa peco.

2

Yalaa fayasvuy

1 Ma taapalaa me, i taa tanyayi Tacaa teeli to Yesu Kilisiti mpa na i tasayi yalaa ke fayasvuy. 2 Ye isu i kotaa na i cayaa kele, na naxolb svb na i lee wola kukuule na i suu wontu kopantu, na konyantu naxolb naa svb toto, na ile i wontu cela calayi calayi. 3 Iena i fayasi wei i suu wontu kopantu ke mpv to na i se ile, na i tomi-i si: Koo na n cayaa tacyale kopante tene to taa. Iena i to konyantu si: Nyaa seh mpv, yaa koo na n sopi ma nooh ee tee caneye ate. 4 I laki mpv to pe taya i fayasayi ma tamayale? Na isena i mayasayi mpv to pe fei teu.

5 Ma taapalaa kopama me, i nu ma tom tene si, Isa nyona antulinya ine i taa ke na i lesu konyantona si pa pesi apila ke i mpaav taa, na pa hiki kawulaya nka i toma si i ka cela mpa pa soala-i to. 6 Iena me mu mali na i nyonayi konyantona mpeye yem suwe? Pe taya apila anu aa caakona ma tom na a hah-me na a pukina tom tahole taa? 7 Pe taya kolomaa mpe pa footiyina hate kopante nte Isa ha-me to?

8 Ye i tanyayi Isa Kawulaya kusosutu nti pa nmaawa Isa Tom taa si: Sooli nya tanyante isu n ka soali nya ti to, pe we teu. 9 Ama ye i fayasayi yalaa, i laki isayatu ke. Na ye pa keesona nti pa siwa to ma tom sapa, mpi to u tanyayi kusosutu. 10 Na isena pe wee taylor si ye naxolb taha kusosutu kuheelitu tona na i koo i kpisi to taa koluntu ke tanyuy, pe tanyayi i kpisaa. 11 Pe taya pulb too, wei un i toma si: Taa la wasanjalatv to, un i toma toto si: Taa kv yulb. Mpv to, ye n ta la wasanjalatv na n kv yulb, n kpisa kusosutu tanyuy ke. 12 I yoyotayi na i laki isu yalaa mpa paa keesona Isa Tom nti to hetayi-tuyv ta yomle taa na pa huona to. 13 Isa kaa nyoni wei i ta nyoni i tanyante patotale to i patotale ke huole wule. Paa na mpv to, ye wei i nyona lelaa patotale, puntu tom ka seyna huole taa.

Isaseele na to toma tom

14 Ma taapalaa me, ye yulb yoyotaa si i tema Isa na i taa poyele pu hulayi nroyo i toma taa, pe taya yem kele? I Isa taa temnav mpi pu yap-i? 15 Ye isu nya tanyante apalv yaa alv lahna nteye kotakoyv, na tanyaya mayamaya ta tala-i. 16 Iena n tomi-i si: Tav, pe lapa tasa, Isa i ha-n alafaya, kv nya watv, tayo kotoyv ke teu. Poyele n ta cele-i mpi i lahna to, ile pepeye pu waasi-i? 17 Mroyo pe wee, ye yulb tema i taa na Isa na u laki pe toma, i taa tem mela yem ke.

18 Ntany naxolb ka to si: Taa tem na Isa tike ke lelv laki, na tem naa laki toma tike. Ile ma coo puntu si: Hulv-m isena yulb ka te i taa na Isa na u laki pe toma to, na maa hulv-ij lelv taa tem na i toma taa. 19 N tema nya taa si Isa kulum tike wenna, tampana ke. Alayaa mayamaya na tema pa taa ke mpv, halona pa seliyina sayantu. 20 Yulb komelen nya, n caa n cekona si taa temnav na Isa ke yem na tema fei, u waasayi pulb? 21 Tav, isenaya pe lapa na Isa nyoni ta caanaa caa sooo Apalaham ke yuloray ye? I kulaputo kin ke waatu wei i laakaya i poyalv Isaaka ke kotaya telate tao tayo. 22 N ta na mpv taa? I tema Isa na i taa poyele tema na we pe taa toto. Na pe toma pe kpenta mpv tayo i taa temnav ke Isa tewa takpataa. 23 Iena pe la teitei isu pa nmaa Isa Tom to si: Apalaham tema Isa na i taa, na i taa tem mpayi Isa na nawa na i yaa-i yuloray na i mu-i. Na Isa yaa-i i ceu. 24 Penente ma mayamaya i nawayale si yulb tema ke Isa nyonayona-i yuloray, pe taya i taa tem na Isa pe tao tike.

25 Mpv totayo pe lapa apalaa tona alv Lahari kin, Isa nyona-i yuloray ke i temle tao ke waatu wei i mu tillaa ke i te na i soolona-weye mpaav to. 26 Ye isu pulorv hantaa na pu feesiyi pe sapa. Mpv totayo Isa taa temnav ke yem na ke kusapem.

3

Yulv nsamle tom

1 Ma taapalaa me, i taa nyuli si i la seyesalaa ke payale. Pe taya pulb too, anu i nyoma si ta mpa ta ke seyesalaa to ta huonav ka lana ton na pe keli krai nyoma. 2 Yaasinaa payale taa ke ta tona to pantayi. Ye yulb wee na u pantayi i yoyotaya taa, puntu ke yulb wei i tewa takpataa tayo, na i pesayi na i kpa i tayi pe tona pe taa ke. 3 To tuyi krayanokpasi ke krayanay nsoo taa ke si to pesi na te njamakeli-i na i nuna-to, paa na i too mpi pe tona. 4 I nyonna kpulay soosay wei heelim soosom tuliyi to na i na toto. Kpatoyv sekpelyu nakolayi saalv keesayona-i na i pukina-i timpi tao i soalaa to. 5 Mpv totayo pe wee na yulv nsamle. Yulv nsamle ke pulb sekpem ke i tonuyv tona taa ke. Ama to pesayi na te la kalampaani ke soosantona taa.

I nyoni na i na isena kokoya pesayi na ka nah hotuyv anaam naxolb to. 6 Nsamle wee ke isu koko. To taa ke isayatu mayalaa, na to we ta tonuyv taa na te wakelayi ta tonuyv tona tapai.

Tənaasələ səsəle kəko ke tə heeki na tə səki mpv haləna ta səm. ⁷Yəlv pəsəyi na í ηmakəli taale wəntu nti tə tənə, na sumasi tənə, na wəntu nti tə tuuki tə lotu tət tə ləonə tənə, na ləm taa nyəm. Halı yəlv tu tənə pə tənəya ímpúyó ηmakəlyov mē. ⁸Ama tuu tə nəyəlv ta tənə nşəmle ke ηmakəlyov. Pə ké isayatu nti yəlv u pəsəyi na í kpa təyó. Tə taa sətə tənə fəina taka. ⁹Nteye tə səkəna Tacaa Səsə ke í na təmle, na nteye tə tənşəyənə mpusi ké yələa mpa Iso ηmawa na pá nəyəsənə-ı tó. ¹⁰Nəyó kulmawə ηke ka taa ké fəw wē. Pəyele ka taa ké anyəηka wē. Ma taapalaa, pə taa wē mpu. ¹¹Hite kəlvmtəle taa ləm kaa wē lelen nyəm ke saalyov na təsalav nyəm ke saalyov. ¹²Ma taapalaa mē, təyov ηkv pa yaa sı fiki tó kv kaa pəsi na kv ləli təyov ηkv pa yaa sı olifi tó kv pē. Na təyov ηkv pa yaa sı lēsen tó kv kaa ləli fiki təyov pē. Na ləm mpi pə wē tənəyənə tó pə kaa pəsi na pá lə lelen nyəm.

Ləmayasəle nte tə luna Iso kiy tó

¹³Nəyov wē mē həkə na í ké ləmayasəle tó na nyəntə tət? Pəntə í yele na í tənə həli mpu, na í lakı í tənə na tí pasəyov na ləmayasə. ¹⁴Ama ye mē lotunaa taa wē hanəya səsəya na ikəlle pəkəlyov hūwē, ile í taa nəki mē təyi həm na í pəsi pəpətunaa na í kpeesı tampana. ¹⁵Ləmayasə isu mpu pə taka tá luna Iso kiy se, pə ké antulinya unē í nyəm ké, na yəlvwēəto hūle, na pə luna iləyov kiy. ¹⁶Pə təya pulv tət, timpi taa hanəya na ikəlle pəkəlyov pə wē tə tənəya liyitəyov na isayatu nti tə tənə tə wē tam. ¹⁷Ama ye wei í hika Iso nyəm pəntə wē ké təcəicēi. Pəle pə paasi í ta ke yoolu, í ké suulu tó, na pēlēē tó, na kəpantə tike ke í lakı, na í tənə tewa. í fəyasəyi yələa sı ma nyəmá akele ma ta nyi akele, na cəsəyov fēi í kiy. ¹⁸Mpa pa lakı na pa cəlv nyəma wēkəna lelen tó pə wē isu lelen taa ké pa tuuki pa kəvtutuum, na weesəyov ηkv ku tewa təyov pa kəη hikuəyov.

4

İsəna Iso na antulinya pa fēi kəpəv tó

¹Ləye yovən na ntənəkpeesəya luna mē həkə ke mpu? Mə kətəunaa mpa pa caaləyi-məyē tam ké mə tənəy taa tó mpe pa kəonə na yovən na ntənəkpeesəsi nsi. ²Ntəny í nyuləyi pulv pəyele í kaa hiki-wi, iləna í sūv yələa kəyov taa. Yaa mē luuy sūv pulv pəyele í kaa hiki-wi, iləna ntənəkpeesəsi na yovov sūv mē həkə. Pə təya pulv tət ké u hikiyi. Mpi í caaki tó u sələməyi sı Iso í ha-məyē-wi təyó. ³Yaa í tu sələməyi u hikiyi-wəyi mē ləmayasə fēi teu tó pə tət. í caa ké sı í hika-wi ile í lana mpi mē mayəməya í nəkaa tó. ⁴Ama í ké ma ta nyi isənəa ké yoo. í tá nyi sı ye n sələyi antulinya nyəm n ké Iso kolontu taa? Wei í caa í səlvi antulinya nyəm tó pəntə na Iso pa lapa kolonə ké. ⁵í taa hūv sı yem tət ké pa ηmaa Iso Təm taa sı: Iso pəsəyənə isəsəmle ke weesəyov ηkv í tó tá taa tó. ⁶Pə na pə mpu tó í lakı-təyov kəpantənəa mpa pa kəla mpu tó. Na pə təm ke pa ηmaa Iso Təm taa sı: Iso yovəna kalampəanı nyəma, na í lakı kəpantə mpu pa pasəyi pa tí tó. ⁷Mpu tó, í pasa mē tí na í nuna Iso ké teu, na í səη iləyov tət, í ká se mē kiy na í polo poolun. ⁸í kəpənəna Iso, na Iso ká kəpənəna-mē tət. Asəyaa mē í səη mē niy, yelēyēle nyəma mē í təyanı mē lotunaa. ⁹Mə lanə í wakəli, í tulı nəəsi na í wii səsəm. í yele na mē wənə pəsi wula, na mē lanəhulmle náa pəsi lanəwakəli. ¹⁰í pasa mē təyi Tacaa isəntəna na í ká kəsi-mē.

Təyontəle footuyov təm

¹¹Ma taapalaa, í taa cakəna tənə. Ye wei í cakəna í təyontəle yaa í footiyi-ı, Iso kəsəsutə ke pəntə cakəna yaa í footiyi. Pəyele ye n footiyi Iso kəsəsutə n ta ke tə təkəlv tət, n pəsa tə hūnlv ké. ¹²Iso tike sükəna kəsəsutə, na unı í tike í kəna təm hūlv. Na unı í tike í pəsəyənə na í təyanı yaa í wakəli. Nyá n ké we na n footiyi nyá təyontəle?

Cele tənə lapv tət faalyov

¹³Mē mpa mē tən sı sənə yaa cele tí polo icatē tənə na tənə na tə cəya tənəya pənəya na tə taati na tə hiki liyitee tó, pənəntē mu nu ilē. ¹⁴Aaı, í tá nyi cele nyəntə. í wēē ké isu ihunte nte tə kpaə pəcə na pu lakı laasəya iləna tə cē tó. ¹⁵Pu wēē ké sı í yəyoti sı: Ye Tacaa í tana-tv, tu la pənə na pənē. ¹⁶Ama mē mələa na í lakı kalampəanı na í hanə mē tí. Kalampəanı isu mpu pə taka fēi teu. ¹⁷Pə tət ké ye wei í nyəmá kəpantə lapv na í kisi tə lapv, pəntə lapa isayatu ké.

5

Apila laakalı lapv

¹Təv pənəntē apila mē, mu nu. í wii na í mələyi kpaakraa. Pə təya pulv tət, asalav ká mayəna-mē. ²Mə wənəv pəyotə yem, pə muv mē tət wəntu. ³Kakətəya sēsə mē wələnəa na mē liyitee. Kakətəya ηke kaa kulina mē waalı na ká nyəya mē tənəy isu kəkə. í kaa wənəv ke yem ké kəyēnə kantəkəya nyəy mē í taa. ⁴í kisa mē təmle nyəma mpa pa hala mē tawa təyó fəlyov, í nu pēle pa tənəna wula tó. Mpa pa təyanəyi mē tawa kəlvəlv tó pa kakisəsi tala Pə tənə pə tv Tacaa Iso ηkpaηη taa. ⁵í təya lelen na í lā isənə í sələa təyó atē cənē. í payalaa isu pá kv-mē na pá təyó. ⁶í tv tasəkəle ke wei í fēina taalı tó, na í yele na pá kv-ı na ilē í tu suma mpu.

Suulu təkvyu na sələmvu

⁷ Ma taapalaa í cəyana suulu na haləna Tacaa kənte tala. I nyəna isəna hatu kantələyi na í cəyana suulu na haləna í haləm kətəyvu kəpəŋku pu tə. I təŋəyənə suulu ke tooməya tɛv na saləŋ nyəŋku. ⁸ Mɛ tətə mu cəyana suulu ke mpv. I nyəya apalotv ke səsəm, Tacaa kənte wəsaa.

⁹ Ma taapalaa, nəyəlɔ í taa pooli í təyəntəle, pə taa kəs na Iso huəna-me. Təm huəlv wəsaa inɪ í caana nteye svu. ¹⁰ Ma taapalaa mɛ í nyəna Iso kəyəyotv tɛləsələa mpa pa yəyətə Tacaa təm tə na í təŋ pa akpaa na í kantəli waatv wei wahala makəna-me tə. ¹¹ Pa kantəlvv tə kə tə təŋnə-weye yaav si leleŋ nulaa. I nuwa Soorv təm ke isəna í kantələna suulu tə. Na í nyəmá pə kəma na pə tɛ na Tacaa ha-ɪ mpi tə. Tacaa wɛna yəlv pətətəle ke səsəm kə, na í kəpantv fɛi kɛɛsvu.

¹² Ma taapalaa mɛ í taa tuuna pəlvv paa pəcə. I taa tuuna isətənvv, pəyele í taa tuuna atɛ tətə, í taa tu tuuna pəlvv tɛ. Ye pə kə n ká tisi, ɪlɛ n tisi sɪ: Nn. Na ye pə fɛi n ka tisi, ɪlɛ n tɔ sɪ: Aai. Təfɔ í kəŋ na í caŋ í svu Iso huənav taa.

¹³ Ye wahala məyana mə taa wei, pəntv í sələmɪ Iso. Na ye wei ɪ nukɪ leleŋ, pəntv náá yoo sam yontv. ¹⁴ Ye pə wukɪ mə taa wei, pəntv í yaa Yesu sɛɛlaa kpekəle nyəyɔ nyəma na pɛle pá sələmənə-ɪ Iso, na pá yaa Tacaa hətɛ na pá pəli nim ke ɪ tə. ¹⁵ Sələmvv ŋku pa sələma mpv na pá tɛma Tacaa na pa taa tə ku waasɪ kətəntv. Tacaa ká ha-ɪ alaafəya na pá huɪ ɪsəyətənaa mpa ɪ ka lapa tə. ¹⁶ Ye í wakələna təma, í həntɪ təməya atɛ. I sələməyənə mə təməya Iso na í ká hiki alaafəya. Ye yəlvpəŋ í sələma Iso na isəle kəsɛmle pə lakɪ təmle ke səsəm kə. ¹⁷ Ilii ka kə yəlv ɪsɪ tá tətəyɔ. I sələma Iso na isəle kəsɛmle sɪ tɛv í taa nu, na tɛv ta tosi atɛyɛ halɪ pusɪ tooso na həyəlvv. ¹⁸ Məpəyɔ ɪ kəma na í taa Iso kə sələmvv, ɪlɛna tɛv luna ɪsətəa na kv nu na kətəyvu lá.

¹⁹ Ma taapalaa, ye mə taa nəyəlɔ ha tampana ke siyile na ɪ təyəntəle kpa-ɪ na í məŋna, ²⁰ mu nyɪ sɪ wei inɪ ɪ kpa-ɪ nɪpəyɔ í tətəolle na í məŋna tə, pəntv yapa ɪ ləsaɣa ke səm nəyɔ taa kə, na ɪ ləpv mpv tə pə huɪsa ɪsəyətə tuutuuma kə.

TAKELAYA KANCAALAYA NYEJKA NJKA

**PIYEE
NMAAWA TO
Kotulutu**

Kilisiti nyoma mpa pa yawa na pa we Asii tetu haxoluytu taa to, mpeye Piyee njmaawa takelaya kane. Piyee yoyotaya taa pa naa ke si mpa paa seeki Iso to pa footiyi Iso seelaa mpe. Paele pa suuki-weye tom. Pa tokaya-weye konyonj ke mporoy musonj ke. Pa too ke Piyee tasayi-weye apalutu si pa tekiyi Yesu tike.

Isana pa faya Piyee I takelaya to:

Seetu, titite 1:1-2

Teeluytu kopanjku, titite 1:3-12

Tonanj tonte na Yesu matonan pa tom, titite 1:13-2:10

Iso seelaa yaasi kopanj, titite 2:11-4:19

Iso seelaa tepasuytu na pa tamle tom, titite 5

Seetu

¹ Maya Piyee, Yesu Kilisiti tillu.

Ma njmaakana takelaya kaneye me mpa Iso lesaa si i nyoma, na pe yasa-me na i caya cayalatu ke Ponj na Kalati na Karatossi na Asii na Pitinii pa tetonaa taa to. ² Taca Iso lesuytu-me to, pe keesona teitei ke isona mpi i ka suwa hatuu lonj na i tonyoi na i laki toyo. Na i Feesuytu yelina i pasa i nyoma si i nuna Yesu Kilisiti na ile i calam tayani-me.

Iso i hulimeye pelee, na i ha-meye alaafaya ke sosom sosom.

Teeluytu kopanjku

³ To sa Iso ta Soso Yesu Kilisiti Caa. I feesa Yesu Kilisiti ke sataa taa na pe ha-tuytu weesuytu kufaluytu ke i suulu soso too. Na pe yelaa na ta teeluytu hanja teu takau, ⁴ si tu hiki kopantona mpa Iso su i nyoma to. Kopantona pane paa wakeloyi, paa pilisiyi, paele pa teu u saki. Isotaa ke Iso su-meye-we. ⁵ Me, i tema Iso na me taa lena Iso toma naa taki-me, na pe taja nyuytu yaru mpi pa tayanaa si pu kona na pe kuli koyeyj koteesonj taa to pe konte.

⁶ Paa pe wee si kayana mayasonj un i naxo na i suka i wakeli me lanja ke wee naale to, me lanja i hulomu tom tene to too. ⁷ Pe laki mporoy si pe na me Iso taa temnav waali. Wola ke pe lapa si i teij na i saali yem, na koko ke pa tayantonyona-i na i la teu. Na me taa temnav na Iso na kala wola ke nyuytu tacyacaya. Pe too ke pe mayasoyi me taa temnav mpi si pe naa pe toma tonaya, na koyanjku Yesu Kilisiti ka koo to i hiki sam na teeli na nyuytu. ⁸ Paa i taa keesi-i to i soala-i ke, na kayana paa u tu keesiyi-i to, i tonja-i me taa ke temnav ke. Pe too ke me lanjholomle wena teeli na to too sosom pe tu fei yoyotaya. ⁹ Pe taya pulu, i hika mpi pe too i tema Iso na me taa to, mpeyle me lesasi nyodnj yaru.

¹⁰ Nyuytu yaru pane pe tom ke Iso koyoyotutu teloselaa peekaa na pa taasi na pa wiili pe taa tucululu, na pa na na pa keesi kucosu njku Iso ka te na i la-me to ku tom. ¹¹ Mpi mpi Kilisiti Feesuytu keesaa to mpeyi mpe pa kaasa pa ti na pa peeki si pa nyi pe waatonaa na mpi pe laru pu pana to. Pe taya pulu, Feesuytu njku ku we pa taa ke na ku heeli-we na pe taa konta si, Kilisiti ka toyo konyonj, pe waali ke i teeli konj. ¹² Na Iso heela i koyoyotutu teloselaa si tom wenti pa tu-we si pa heeli to ta na-we, meye pe nawa. Na ntayole nti i mu kayana to. Laapali Kopanj tom waasu lataa kpaalona-meye-ti, na Feesuytu Nanjtu wei pe tisina isotaa to i toma ke pele pa yoyotonaa. Na isotaa tillaa mayamaya na soolaa si pa nyi-ti.

Tonanj tonte tom

¹³ Pe too ke i caya na me huwee tanaa teteyeteye ke tamle laru. I laki pe tona na laakali ke tam, na i tu me teeluytu ke kucosu njku i ka hiki koyanjku Yesu Kilisiti ka koo to. ¹⁴ I nuna Iso na i taa tasa weeu isu i ka weu isokpeetele taa ke tuu lonj na i tonyoi me konyulonj to. ¹⁵ Ama i wee tonanj nyoma ke me yaasinna tona taa, isu Iso wei i yaa-me to i weu tonanj to. ¹⁶ Pa njmaa Iso Tom taa ke mporoy si: I wee tonanj isu ma weu tonanj to.

¹⁷ Iso wei i huokona yelaa tonaya teitei na u fayasoyi naxolu, na ye wei i kulaputu we isona i huona ilaye mpw to, tonayi i yaa me Caa me Caa ke me selomuytu taa. Too, ye mpw i hulona me yaasinna taa si i seeki-i wee nna pe kaasa-meye antulinya taa cane to a taa ile. ¹⁸ I nyoma liyituhutaya njka pa yarona-meye yaasi kpa nyonj wei me caanaa caanaa telosa-me to i ninj taa to. Na pe taya pulu yem nyom mpi pe koyaku saki tam isu liyitee weu to. ¹⁹ Aa, pe taya mpw, Kilisiti wei i we isu iweyaya njka ka tiili ta caamu na ka feina tayanjmala to i calam kopampam ke pa yarona-me. ²⁰ Kilisiti ke Iso ka lesaa na i su na peco pa laki antulinya. I lesa-i koyeyj

kantəkaya nyəŋ inɛ ɪ taa na ɪ hólí kɛ sɪ pə waasi-me. 21 ɪ tɔɔ kɛ ɪ tɛmna ɪsɔ wei ɪ feesa-ɪ na ɪ tu-ɪ teeli tɔ na mə taa, na pə lapa mpɔ tɔyɔ ɪ tó ɪsɔ kɛ naani na mə tɛɛlvɔ mɛli ɪ tɔɔ.

22 Na ɪsu ɪ nuuna tampana na ɪ paasi na ɪ sɔli mə ɪsɔsɛɛle taa lɛlaa tɔ, ɪ tayana mə tɔyɪ. ɪ sɔlɔyɪ mə tɛmɔyɔ m̄pɔyɔ teu na lotu kulɔmtɔ. 23 Pə tayana-mɛyɛ lɔlvɔyɔ kɛ, ɪlɛ pə tayɔ mə caanaa mpa pa sɛki tɔ mpe pa tasəna-mɛyɛ lɔlvɔyɔ. Ama pə tuu mpiyɪ mə taa na pu sɛki tɔ mpi pə yelina na pə lá mpɔ. ɪsɔ ɪ tɔm nti tɔ wɛna weesuɔyɔ na tɔ wɛ tam tɔɔ tɔ nti tɔ tɛnna pə lapa mpɔ. 24 Pa ŋmaawa ɪsɔ ɪ tɔm taa sɪ:

Yɛlaa tɛna wɛɛ kɛ ɪsu nyuto,
na pa teeli tɛna wɛɛ kɛ ɪsu nyuto hɛtɔ.
Nyuto wɔlɔyɪ ɪɛna hɛtɔ náá tɔ.

25 Ama Tacaa tɔm ná cakɪ tam tɔɔ kɛ.
Na tɔm ntɔyɔlɛ Laapaali Koparŋ kɔna-me.

2

Weesuɔyɔ pɛle kulɔlɛ tɔm

1 Ye mpɔ ɪlɛ ɪ yele paa ɪsɔyɔtɔ ntiyɪ lapɔ, na pɔpɔtɔ, na cɛsɔvɔ, na ɪsɛsɛmɛɛ, na cayanav. 2 ɪ wɛɛ ɪsu piya aɔhɔlɔmnaa na ɪ nyulɔyɪ tam kɛ hɛlɛm mpi pə kɛ ɪsɔ nyɛm na pə kɛ kɔpam tɔ, na ɪ mɔsi na ɪ pu na pə ya mə nyɔɔŋ. 3 Pa ŋmaa m̄pɔyɔ ɪsɔ ɪ tɔm taa kɛ sɪ: ɪ tɛŋa Tacaa kɔpantɔ.

4 ɪ kɔrɛtəna Tacaa, ɪnɔyɛlɛ pɛle nte yɛlaa lɔwa na tɔ wɛna weesuɔyɔ tɔ. Pɛyɛlɛ tɔ kɛ ɪsɔ ɪlɛyɛ kɔpampantɛ tɔyɔ ɪ lɛsa-tɛ. 5 Mu kɔrɛtəna-ɪ na ɪ wɛɛ ɪsu pɛɛ nna a wɛna weesɪŋ tɔ, na pá kɔrɛyɔ-mɛ na pá ŋmana ɪsɔ kɛ kutuluɔyɪ. Na ɪ ká la kɔ taa tɛnɔyɔ kɔtɛlaa nanŋ nyɛma mpa pə tɔwa sɪ pá laki ɪsɔ kɛ ɪ katasi kɛ Yesu Kilisiti tɔɔ na pə lapɪ-ɪ teu tɔ pa kɔrɛkɛlɛ. 6 Pə tayɔ pulɔ, pa ŋmaa ɪsɔ ɪ tɔm taa sɪ:

Pɛle kɔpantɛ taa kɔpantɛ kɛ ma lɛsaa.
Pənɛntɛ ma su-tɛyɛ Siyɔŋ,
sɪ tɔ wɛɛ kite tɛɛ pɛlɛ.
Na ye wei ɪ tɛma-tɛ na ɪ taa,
pɔntɔ kaa kɔɔ na ɪ yɔyɔtɔ sɪ ye maa nyɛmá.

7 Mɛ mpa ɪ tɛma-tɛ na mə taa tɔ, tɛ kɛ-mɛyɛ kɔpam taa kɔpam kɛ. Pə yɛla mpa pɛlɛ na pá tá tɛ pa taa tɔ tɛ kɛ pɛlɛyɛ
pɛlɛ nte ŋmalaa lɔwa na tɔ pɛsɪ nte tɔ tɔ
pə tɛna pə sɛŋaa tɔyɔ.

8 Pa tasa tiiliyɪ ŋmaav tɔtɔ sɪ:
Pɛlɛ nte tɔ cokɪ yɛlaa tɔyɔlɔ.
Kɔkɔpamvɔyɔ ŋku kɔ huɔyɪ tɔ.
Pa kisa ɪsɔ ɪ tɔm mɔvɔ tɔyɔ pə cokɪ-wɛ,
na m̄pɔyɔ tuu pu suwa sɪ pu la-wɛ.

9 Ama mɛ ɪlɛ mə kɛ piitim mpi pa lɛsaa tɔyɔ, na Wulav Sɔsɔ kɔtɛlaa, na ɪ piitim nanŋ nyɛm, na ɪsɔ yɛlaa kɛ. Na pə lɛsa-mɛyɛ sɪ ɪ kɔpɔlɔyɪ ɪsɔ wei ɪ yaa-mɛ sɪ ɪ lu sɛkɔrɛtɔyɔ taa na ɪ sɔv ɪ tɛnanŋ tɛtɛ tɔ ɪ tɛma sɔsɔɔna tɔm. 10 Lɔŋ ɪ taa kɛ ɪsɔ yɛlaa, ama pənɛntɛ ɪ kɛ ɪsɔ yɛlaa. Lɔŋ ɪ taa nyɪ sɪ ɪsɔ wɛna pɛtɔtɛlɛ yaa ɪ feina tɔ. Ama pənɛntɛ ɪ nyɛmá sɪ ɪ wɛna.

ɪsɔ tɔmlɛ lataa yaasi

11 Ma taapalaa, ɪsu ɪ kɛv mɔvɛlaa na cɔsɔlɛlaa kɛ atɛ cɛnɛ tɔ, ma wiikina-mɛ sɪ ɪ la laakali na tɔnvɔvɔ kɔnyɔlɔŋ wei ɪ wakɔlɔyɪ mə ɪsɔsɛɛle tɔ. 12 ɪ tɔkɪ yaasi kɔparŋ kɛ ma ta nyɪ ɪsɔnɔaa hɛkɔ, ɪlɛ paa ná mə tɛma kɔpana kɛ timpi pa tɔvɔvɔna-mɛ sɪ ɪ kɛ asayaa tɔ, na paa sa ɪsɔ kɛ kɔyanŋku ɪ ká kɔɔ tɔ.

13 ɪ tɔvɔvɔna sɔsaa mpa yɛlaa suwa tɔyɔ Tacaa tɔɔ, paa Lom wulav sɔsɔ wei ɪ ti pə tɛna tɔ. 14 Paa kɔfɛnɛɛnaa mpa ɪ suwa tɛtu taa sɪ pá hɔŋ asayaa ŋkɔparŋ na pá san kɔpantɔ lataa tɔ. 15 Tampana tɔɔ ɪsɛntɔ, ɪsɔ caa kɛ sɪ mu tɔkɪ kɔpantɔ na ɪ laki-tɪ, na pə mɔtɪ ɪsɔkɔrɛtɛɛ nyɛma na kɔmɛlɛmɔŋ pa nɔɔsɪ na pá taa na kɔyɔyɔtɔtɔ. 16 ɪ tɔŋ ɪsu kasayampiya. Ama ɪ taa nyɛni mə kasayampiitu kɛ mpi ye ɪ lapa ɪsɔyɔtɔ pu takɪ mə waali tɔ. Ama ɪ la ɪsu ɪsɔ tɔmlɛ nyɛma lakɔvɔ tɔ. 17 ɪ seekɪ yɛlaa tɛna, na ɪ sɔlɔyɪ mə ɪsɔsɛɛle taa lɛlaa, na ɪ nyarŋna ɪsɔ, na ɪ seekɪ Lom wulav sɔsɔ.

Kilisiti ikpate tɔyɔvɔ tɔm

18 Tɛma lataa, mu nuuna mə caanaa na ɪ se-wɛyɛ teu. Pə tayɔ mpa pa kɛ kɔpama na pá wɛna suulu tɔ pa tike kɛ ɪ ká nukɛna na ɪ ká seekɪ, ama na mpa pa wɛna nyarŋ tɔtɔ tɔyɔ. 19 Pa tukɔvɔ yɔlv kɛ kɔnyarŋ kɛ yem na ɪ suma sɪ ɪsɔ tɔɔ tɔ pə wɛ teu kɛ. 20 Ama ye yɔlv lapa ɪsɔyɔtɔ kɛ na pá makɪ-ɪ tɔ tɔɔ, ɪlɛ ɪ ɪsantɛ ntɛ ɪsɔna tɔtɔ? Yɔlv laki kɔpantɔ kɛ na pá tɔ-ɪ kɔnyarŋ kɛ kɔpantɔ nti ɪ lapa mpɔ tɔ tɔ tɔ na ɪ suma, ɪɛna pə lá ɪsɔ ɪlɛyɛ lɛlɛŋ. 21 Pə tɔɔ mayamaya kɛ ɪsɔ yaa-mɛ. Pə tayɔ pulɔ tɔɔ, Kilisiti mayamaya ná tɔyɔ kɔnyarŋ kɛ m̄pɔyɔ mə tɔɔ kɛ, na ɪ hɔli-mɛ sɪ ɪ tɔŋ ɪ ikpate. 22 ɪ ta la ɪsɔyɔtɔ natɛli, ɪ nɔyɔ taa tá lu pɔpɔtɔ tɔm natɛli kɛ paa fɛŋ. 23 Pa tuv-ɪ tɔ, ɪ ta lɛɛti. Pa tu-ɪ kɔnyarŋ tɔ, ɪ ta nyaasi-wɛ. Ama ɪ yelina pə tɛnɔyɔ ɪsɔ wei ɪ tɔyɔyɪ tampana na ɪ huɔkɛna tɔyɔ.

24 Na Kilisiti maɣamaɣa səyɔləna tá isayatu ke ɪ nyɔnyɔ taa ké səm tesika tɔɔ, si tɔ si na pɔ ce tá na isayatu, na tɔ fe na tɔ tɔŋ siyisuyu. Pɔ kv ɪleye kyɔv kyɔv tɔyɔ pɔ waa-me. 25 Pɔ taya pɔlv, ɪ ka wee ké isu heen kotoolɔŋ. Ama pənente pa keeta-me na pá mɛŋna wei ɪ ké tiikulu na lɛsasɪ tɔɔ feŋlu tɔ ɪ kinj.

3

Apalaa na pa alaa pa tɔm

1 Alaa mɛ tɔɔ, ɪ seeki mɔ paalaa ke mpv. Pu la na pa taa mpa pa ta mu lɔɔ Tɔm tɔ, pá ná mɔ yaasinaa na pɔ hɔ-we na pá sɔv lɔɔ seɛv taa. Pɔ taya isu ɪ ká yɔyɔti natəli na mɔ nɔɔsi na pɔcɔ. 2 Aai, paa ná isəna mɔ yaasi maɣaa na ɪ seeki mɔ paalaa tɔyɔ pu hɔ-we. 3 ɪ taa pɛekayɪ si ɪ tɔyɪ mɔ tɔɔnaa ke kacɔka nyəm, isu nyɔɔsi tayanɔyɔv na wɔla nyəmnaa tɔyɔ, yaa wontu kɔpantu suuu si pɔ la-me na ɪ te. 4 Ama ɪ pɛekɔyɪ si hatuu mɔ lotu taa ɪ tena. Na teu mpi, pɔ wee lɔmɔyəsəle nte tɔ we teu na tɔ we tɔpamm tɔ tɔ teu, mpi pu saaləyɪ yem tɔ. Tɔ ké liyiti hutaya pɔlv ke lɔɔ isentaa ké. 5 M'pɔyɔ lɔŋtaa alaa mpa pa tɔyaya lɔɔ mpaav ke teu na pa tɛelayaa ɪ kinj tɔ pa tayanayana pa ti. Pa seekaya pa paalaa ké. 6 M'pɔyɔ Saala lapa, ɪ nuna Apələham ké, haləna ɪ yaaki-si: Ma ce. Ye mu laki kɔpantu na ɪ tá yele na pɔlv sɔyɔntv kraa-me, ɪ wee ké isu ɪ pɛelaa.

7 Apalaa mɛ tɔɔ, ɪ tɔki mɔ alaa na ɪ nyɪ pa tɔɔ si pɔ ŋma-we tɔ pa toma ta tala mɔ nyəna. ɪ seeki pa isɛ, pɔ taya pɔlv tɔɔ, mɔ na-weye lɔɔ ká ha weesuyv ke faalaa. ɪ laki mpv, na pɔlv ɪ taa kɔɔ na pɔ kayati-meyɛ mɔ səlɔmɔŋ taa.

Wahala tɔyɔv ke tulum

8 Pɔ tɔnaya mpv ɪlɛ ɪ huuki huwee kɔlvmeɛ na kɔsɔɔləm kɔlvməm. ɪ sɔɔli tɔma isu yɔlv na ɪ neu. ɪ tɔki tɔmaya teu. ɪ taa la tɔma na kalampaani. 9 Ye yɔlv ɪ lapa-meyɛ isayatu ɪ taa feli-i, paa kɔtyɔv, ɪ taa lɛti-i. Ama ɪ kooli pɔntv tɔɔ ké kɔpantu, pɔ taya pɔlv, lɔɔ yaav-me tɔ, ɪ maɣamaɣa ɪ kɔpantu ke ɪ tɔma si ɪ ká ha-me. 10 Pa ŋmaa lɔɔ Tɔm taa ké mpv si:

Ye wei ɪ caa si ɪ nu lelenj
na ɪ ná kɔyɛɛŋ kɔpaŋ ke atɛ cənɛ,
pɔntv ɪ yele isayatu yɔyɔtaya,
na ɪ taa tasa pɔpɔtv pɔlvɔy.
11 ɪ ha isayatu ke siyile na ɪ sɔv kɔpantu lapv taa.
ɪ pɛeki lɛlaa na lelenj na ɪ hulɪ pɔ ɪkpatɛ.

12 Pɔ taya pɔlv,
Taca kama isɛ ke yɔlvpama tɔɔ ké,
na ɪ nuki pa səlɔmɔŋ.
Ama ɪ haa siyile ke mpa pa laki isayatu tɔyɔ.

13 Ye ɪ seesa isəle na kɔpantu lapv, awe ká la-meyɛ isayatu? 14 Paa pɔ wee si ɪ lapa kɔpantu nti tɔ tɔ tɔ ké pa mɔla-meyɛ kɔnyɔŋ tɔyɔ, ɪ nu lelenj ké. ɪ taa nyana yɔlaa ke paa pɔcɔ, na ɪ taa yele na pɔ liyiti-me. 15 Kilisiti kɛna mɔ Caa, ɪlɛ ɪ sam-i hatuu mɔ lotunaa taa ké mpv. ɪ tɔŋ tɔtɛyɛyɛ ké tam, na ye mpa pa pɔɔsa-meyɛ mpi ɪ tɛeləyɪ tɔ pɔ tɔm, ɪlɛ ɪ keesi-we tɔtɛtɛtɛ. 16 ɪ keesi-we tɔpamm na ɪ se-we. ɪ weena lotu kɔlvmtv, ɪlɛ mpa pa tɔŋ si ɪ ké taali nyɔma na pá tvuki-meyɛ mɔ yaasi kɔpaŋ wei Kilisiti ha-me tɔ ɪ tɔ tɔ, fɛɛle ká mɔli-weye kraa ke pa nɔɔsi taa tɔm pee tɔɔ. 17 Pɔ taya pɔlv, ye yɔlv tɔki kɔnyɔŋ ke kɔpantu nti ɪ lapa tɔ tɔ tɔ, na pɔ ké lɔɔ luyv nyɔntv si ɪ tɔyɔ mpv, pɔle pɔ kɔla teu na mpi ɪ ká tɔyɔ-kɔyɔ isayatu nti ɪ lapa tɔ tɔ tɔ. 18 Haləna mɔ tɔɔ ké Kilisiti maɣamaɣa ná sɔpa, na yɔlaa isayatu tɔɔ ke ɪ sɔpa tɔm kɔlv m ke ɪ kraakraa sɔpv. ɪnəyɔle yɔlvpaŋ wei ɪ sɔpa asayaa tɔɔ tɔ, si ɪ kraayə-me na ɪ pona lɔɔ kinj. ɪ tɔnyɔv kɔnyɛ pa kɔwa, ama Feesuyv Nanjtv ná feesa-i. 19 Feesuyv kɔnyɛ ɪ tɔkaa na ɪ polo na ɪ lana waav ke lɛsasɪ nsi si we saləka taa tɔ. 20 Lɛsasɪ nsi si taa nuna lɔɔ ké tuu lɔŋ ke kɔyɛɛŋ wei ɪ taa Nowee tɔŋna ɪ atakaa pɔyɔlvɔy sɔsɔv saakɔyɔ na lɔɔ tɔŋna suulu tɔyɔ ma tɔŋ. Na yɔlaa mpa pa sɔv kpulɔyɔ ŋkv kv taa na lɔm ta tɔyɔ-we tɔ pa we pɔcɔ ké, yɔlaa pɔlefeɪ naanɔwa tike. 21 Lɔm pənɛ pɔ nɔyəsəna lɔɔ lɔm sɔv mpi pɔ yakɪ mɔ nyɔŋ ke kayana tɔyɔ. Na lɔɔ lɔm sɔv pənɛ pɔ ta ke tɔnyɔv tɔɔ asilima lɔsvyɔ. Ama pɔ ké mpi pɔ hɔlɔyɪ si yɔlv wiikina lɔɔ si ɪ ha-i lotu kɔlvmtv tɔyɔ. Yesu Kilisiti fema tɔyɔ lɔɔ lɔm sɔv yakɪ mɔ nyɔŋ. 22 ɪnu ɪ kraana isɔtaa na ɪ caya lɔɔ kɔŋkɔŋ taa, na ɪ tɔki kawulaya ke isɔtaa tillaa na isɔtaa kawulasɪ na pɔ tɔŋtɔnaa tɔɔ.

4

Tɔntɛ kɔfatɛ tɔm

1 Isu Kilisiti tɔyɔ kɔnyɔŋ na pɔ wu ɪ nantv tɔ, mɛ tɔɔ ɪ caali mɔ ti na ɪ tɔki pɔ lɔmɔyəsəle ke mpv. Pɔ taya pɔlv, wei ɪ tɔki kɔnyɔŋ haləna pɔ wuki ɪ nantv tɔ, pɔntv lu isayatu paa taa ké. 2 Pɔ kraayav kayana tɔ, ɪ tɔ kɔyɛɛŋ wei pɔ kaasa-meyɛ atɛ cənɛ tɔ isu lɔɔ caa tɔ, ɪ taa tɔ isu yɔlvkɔnyuləŋ caaki tɔ. 3 ɪ yele isəna tuu lɔŋ ɪ paasaa na ɪ lá isu ma ta nyɪ isənaa tɔ, ɪ taa tasa mpv. Yaasi isayav, na kɔnyuləŋ isayav, na sulonyɔle, na hiluyv, na sulokole, na tɔŋ laav mpi pɔ feɪ lapv tɔ pɔ tɔnaya

mpu pə taa ké í ka wee. ⁴ Ama pənentə mə tɔm lakɪ ma ta nyɪ ɪsənaa ke ha ké timpi mə na-we í yela kɔntɔvɔ ke yaasinaa asayaa sɔsaa taa tɔ, ɪlena pá mələyi-meɣe kɔtɔvɔ. ⁵ Ama paa te na pá keesi pa kolapəle tənaya ləo wei ɪ sɔləv puwa si ɪ huokəna weesɪn nyəma na sətaa ke tɔm tɔ. ⁶ Pə mayamaya pə nyɔvɔ tɔ tɔtɔvɔ pa kpaala sətaa ke Laaraali Kɔpaŋ si pá huɔna-we ɪsu yalaa mpa pa wena pa weesɪn tɔvɔ teitei ɪsu pa lakɪ yəlaa təna tɔ, na pa kpaala-weɣe Laaraali Kɔpaŋ ké si ləo Feesuyu tɔŋ tɔ pá wee ɪsu ləo wɛv tɔ.

lso seelaa cakəle

⁷ Pə təna pə wəle puwaya, pə tɔɔ ɪle í kpaɣa ləmayasee ke teu, í taa ɔaya yem təpoto na í sɔə ləo sələmvɔv tɔ. ⁸ Kancaalaya nyəntv nti tə wee tɔvəle si í sɔəli təmaya sɔsɔm. Pə taya pulv, ye sɔəlvɔv í wee ɪsɔyətɔ pəɣale puki poolɔŋ ké. ⁹ ɪ lakɪ təmaya mɔvle ke mə teesi taa na í taa kɔntəyi. ¹⁰ Paa mə taa wei í paasəna teu ke mpi ləo yeki na pə lapv saaki-ɪ tɔ. Ye ləo í yelaa na pulv lapv saa nɔvɔlv tike, pɔntv í paasəna teu na leləa waa pə taa. ¹¹ Ye waasv latv lakɪ ɪ waasv, pə wee si ləo kɔvɔyətutɔ ke ɪ tɛləsəyi yəlaa. Ye wei ɪ lakɪ təmle, pɔntv í lana toma nna ləo ha-ɪ tɔ, na pə tɔ ləo ké teeli ke Yesu Kilisiti tɔ. Yesu ɪnəvəle teeli tv na pəsɔlv ke tam tɔ. Ami.

lso seele tɔv kɔnyɔntɔvəle

¹² Ma taapalaa mə laŋa í taa təna ɪsəna pə mayasɔvɔ-meɣe tɔŋ na tɔŋ si pə naa mə waali tɔ ɪsu mpusi nɔvɔlv. ¹³ Ama mə laŋa í huɔlvɔ si mə hika mə paa nyəm ke Kilisiti wahalanaa taa na mu tɔvɔ. Mpu tɔtɔvɔ mə laŋa ká huɔlvɔ kɔyaŋku pu kuli í teeli tɔ tɔ. ¹⁴ Ye pa tɔvki-me ɪsu í kev Kilisiti ifalaa tɔ pə tɔ, í nu leleŋ ké. Pə taya pulv tɔ, teeli Feesuyu ŋku kɔ ké ləo Feesuyu tɔ kɔ weeki mə waali ké. ¹⁵ Pá taa tv mə taa nɔvɔlvɔ kɔnyɔŋ ke yulokole yaa ŋmuləm yaa ɪsɔyətɔ lapv yaa tɔm fav pə tɔ. ¹⁶ Ama ye wei ɪ tɔki kɔnyɔŋ ke Kilisiti tɔŋvɔv tɔ, feele í taa kpa-ɪ. ɪ sa ləo ké ɪsəna mpi pa tɔna-ɪ na Kilisiti tɔ.

¹⁷ Huɔle waatv talaa ké, na ləo yəlaa ke pa caaləvəna tɔm huɔnav. Tɔv, ye taya ləo taaləvəna huɔnav, ɪle ɪsənayalə huɔle nté ti teesəna waatv wei pu tala mpa pa kisa Laaraali Kɔpaŋ ke mvɔv tɔ? ¹⁸ Pa ŋmaawa ləo Tɔm taa si:

Ye mɛv mɛv ké na pə ya kɔpama nyɔvɔŋ,
ɪle awə náá tv pɔsɔsi nyarŋvnaa na asayaa pa tɔm ɪle?

¹⁹ Pə tɔv ké ye ləo luɣv lapa si mpa pá tɔv kɔnyɔŋ, pɔntvnaa í lakɪ kɔpantv ke ŋpɔvɔv tam. Pá yelina pa təyi Nmalv wei ɪ kaa yelev lapv ke nti nti ɪ tɔma si ɪ ká la tɔ.

5

lso kolapv tɔv feŋyɔv

¹ Mə taa mpa mpa pa ké ləo taseele sɔsaa tɔvɔ ma wena pəne. Ma mayamaya ɪsəntɔ ma ké ləo taseele sɔsɔ ké. Na ma nana ma ɪsəpəle ke Kilisiti tɔvɔ kɔnyɔməŋ wei tɔ. Kɔyaŋku paa kuli ɪ teeli tɔ tɔ ma hiki ma paa nyəm ke pə taa. Nti ma wiikina-me tɔvəle si: ² ɪ paasəna kaləkv ŋku ləo yelina-me tɔvɔ teu, ɪsu tiikilaa lakɔv tɔ. ɪ feŋ kɔ tɔ na luɣv kolɔmɔv ɪsu ləo caaki tɔ, pə taa wee tɛləsi tɔm. ɪ lakɪ mə təma tətətete, pə taa wee pəvəlaya nyəmvɔv tɔ. Ama í ha mə ti tɔkpaata ké pə lapv taa. ³ ɪ taa pɛeki si í ŋmakələyi mpa pə ɔela-me si í feŋyɪ pa tɔ tɔ. Ama í wee mpa kaləkv ka nyənəvəna na kɔ lakɪ tɔ. ⁴ Na tiikilaa Wulav í kəma na í kɔə, ɪle í ká hiki mə teeli ntenuɣv ŋku kɔ ŋmaləm ká tee kəkv ke tam tɔ.

⁵ Səkpema me mə nyəntv nté si mu seeki sɔsaa. Na mə təna təpai í pasa mə ti na í səŋna təma, pə taya pulv, pa ŋmaa ləo Tɔm taa si ləo yooona kalampaanɪ nyəma, na ɪ lakɪ kɔpantv ke mpa pa pasəyi pa ti tɔ. ⁶ Ye mpv ɪle í pasa mə təyi ləo niŋ toma nyəŋ taa, na pə kəma na pə tala waatv wei ɪ ka suwa tɔ, ɪ ká kɔsi mə nyɔvɔ. ⁷ ɪ peti mə nəvəsee tənaya ləo, pə taya pulv, ɪ paasəvəna-me tɔ se.

⁸ ɪ nyɔsɔ mə ti, í taa ɔaya yem təpoto. Pə taya pulv tɔ, mə kolontv ɪlvɔv wee ké, na í ɔəki ɪsu tɔvəlaya wiikuyv na ka ɔəki na ká pɛekəyi si ká hika wei ka tayamv tɔ. ⁹ ɪ paasi na í səŋ ləo seəv mpaav taa ké teu na í tanɪ-ɪ teu. Pə taya pulv tɔ, í nyɪ si mə taapalaa mpa pa yana antulinya tɔ, kɔnyɔntəvəlena pəne pa makəna pəvəle mpv tɔtɔvɔ. ¹⁰ ɪ tɔki kɔnyɔŋ ke laasayaa tɔ tɔ, pɛele təna tv ləo wei ɪ yaa-me si í hiki mə paa tete ke ɪ teeli wei ɪ tɛŋ tɔ ɪ taa ké mə na Kilisiti mə kɔntɔv tɔ tɔ, ɪ mayamaya ɪ ká tayəna-meɣe teu təmammam. Na í ká la na í nyɔv tɔŋ, na í ha-meɣe apalɔtv, na í səŋsi-meɣe kite nte tə tɔ pə kaa ɔiyiti-me tɔ. ¹¹ ɪ pəsɔv kɔne kó wee tam. Ami.

Kantəkaya seetv

¹² Silaasi wei ma nyənəyi ɪsu ta taapalv kɔpaŋ tv ɪnɪ ɪ sənna-m na má ŋmaa-meɣe takəlaya kanɛ. Ma ɔaa ma sɔsɔsi-meɣe apalɔtv na má la na í te mə taa si ləo tampana pɛele tɔm wenna takəlaya kanɛ ka taa. ɪ tɔki-yeɣe niŋ naale.

¹³ Pəpiloni ləo seelaa mpa ləo yaaava ɪsu ɪ yaaυ-me tɔ pa seɛ-me, ma pəyalv Maləki seɛ-me tɔtɔ. ¹⁴ ɪ seɛ təmaya teu na sɔəlvɔv kɔpaŋku na í lelɪ.

ləo í ha mə təna mpa Kilisiti ti tɔvɔ alaafəya.

**TAKƏLAYA NAALE NYƏJKANĶA NĶA
PIYEE
NMAAWA TƏ
Kutubtu**

Isə seelaa tənaya Piyee ηmaaawa na takəlaya naale nyəjka kanə. Seyesəlaa kraa nyəma mpa pa ləolaa na pa sʊv Isə seelaa taa tə, mpeye i yookina i takəlaya taa. Piyee kraaləxi Isə seelaa kə Yesu məlvuy təm na i seyəsəyi-we sɪ: Ye haləna sanja Yesu ta kənta i caa kə sɪ pə ya yəlaa təna nyəəŋ. **Isəna pa fayə Piyee II takəlaya tə:**

Sestv, titite 1:1-2

Yulv wei Isə yaawa tə i yaasinaa kəpama, titite 1:3-21

Piyee kuliyi pəpətu seyəsəlaa waali, titite 2

Kilisiti kantəkəya kəntə təm, titite 3

Sestv

¹ Maya Siməŋ Piyee, Yesu Kilisiti təmle tv na i tillu.

Tə Isə na tə Yatv Yesu Kilisiti pa tənə siyisuyv na pə yeke na mpa pa tənə pa taa na Isə kə teu kə teitei isu ta təyə ma ηmaa takəlaya kanə. ² Isə i həli-məye pəlee na i ha-məye alaafəya kə səsəm kə nyəm mpi i nyəmə i na Tacaa Yesu tə pə təə.

Isə yaav na i ləsvyv

³ Isə un i isəitv tonj hana-tuyv pə tənə mpi pə yeke na tə matəyəna-i tə. In i yekina na tə nyəŋ wei i yaa-tv sɪ tə hiki i mayamaya i teeli na i kəpantv taa kə ta paa nyəm tə. ⁴ Na pə təə kə mpi mpi i suwa sɪ i kə la-tv tə pə kə kəpampam na pə təəwa səsəm pə tu fei. Na ye i hika mpi Isə suwa sɪ i kə la tə, ile i kə pəsɪ na i fiti konyuləŋ isayəŋ wei i ηmakəla antulinyə taa cənə tə i niŋ taa na i kəpəya Isə wəstv. ⁵ I təma mə taa na Isə tə, tənə un tə nyuyv təə mayamaya kə i kə huli teu na i təkɪ yaasi kəpəŋ. Yaasi kəpəŋ waali ləna i pəeki nyəm. ⁶ Na nyəm waali ləna i pəeki tɪ təkuyv. Tɪ təkuyv waali ləna i pəeki suulu. Na suulu waali ləna i pəeki sɪ i matəyəna Isə. ⁷ Na Isə matənav waali ləna i pəeki sɪ i wə təma na ləleŋ. Təma ləleŋ waali ləna i pəeki sɪ i sələyi təma. ⁸ Yaasinaa kəpama mpa pə muna i təkɪ təyələ. Ye i wənə-wə na pə təə səsəm, paa la-məye kpelikpəka nyəma kə Tacaa Yesu Kilisiti nyəm təm taa, na i kaa wəe kaawaasasi. ⁹ Ama wei i feina yaasinaa pənə tə, i tɛ i tɛ kə i naaki, na i wəe kə isv yuləm. Na pə sənə-i tələŋ sɪ pa kpiisa i ləŋ isayətv.

¹⁰ Ma taapalaa, pə təə kə i kə caali mə tv na i təkɪ yaav mpi Isə yaa-mə na ləsvyv mpi i ləsa-mə təyə teu. Pə taya pulv, ye i təkɪ mpv, natəli tə kaa hu-məye paa pəcə. ¹¹ Mpv pu yelina na pə təl-məye Tacaa na tə Yatv Yesu Kilisiti Kawulaya tam nyəjka nəyə təyelele.

¹² Mpi pə təə ma wəe na mə tənə-məye təm tənəye təsəyv təyələ. I təma-təyi nyəm, haləna tampana təm nti i mowa tə i pu tə təm taa. ¹³ Ye ma wənə ma isə, ma hʊv sɪ pə wə teu sɪ ma kutəsətv tənəye maa təsəyi-məye tam na i taa hɛ. ¹⁴ Pə taya pulv təə, ma nyəmə teu sɪ nənəə maa lu tənuyv kəsəpəy kʊnə kʊ taa na mə tɛ, isv Tacaa Yesu Kilisiti hula-m tə. ¹⁵ Maa paasəna na mə yelina-məye mpi pu təsəyi-məye təm tənəye paa ma kəma na ma fei tə.

Kilisiti teeli nalaa

¹⁶ Tampana təə isəntə, pə taya mʊla nna yəlvəyətə luləsaa tə anəyi tə təkəna na tə hələnə-məye Tacaa Yesu Kilisiti kəntə tonj na tonj nyəntə təm. Ama tə nə i səsəəntv na ta isəpəe mayamaya kə. ¹⁷ Tu wə timpɪ Tacaa Isə kusa i nyuyv na i ha-i teeli kə waatu wei Teeli səsə tv un i ləpa na pə yəyətə na i nu sɪ: Ma luyv tɛ Pəyayə ntə unə un, unəyi ma ləŋle hələmənəna pə tu fei. ¹⁸ Tə mayamaya tə nuna tə nka təkəŋ kə waatu wei pə yəyətə mʊpəyətə hatuu isətəna kə tə na-i tu wə puyv katə nyəjku təə tə.

¹⁹ Mpv un pə yelina na tə tə tə taa təkpatəna na təm nti Isə kuyəyətətv teləsəlaa ka kraalaa tə. Na tə muna mu kəna-təyi teu. Pə taya pulv təə, tə wə kə isv fətəla wəv səkrətyv taa na i naaki na hal pə kəə pə fe tə. Təlvəmaluyv kə la na pə nə mə taa. ²⁰ Pə tənaya mpv ile i təsə sɪ yulv kaa pəsɪ na i lu i mayamaya i təm na i seyəsɪ nti pa ηmaa Isə Təm taa sɪ cele tu la tə tə tə. ²¹ Pə taya pulv, yulv nəkuyv tike u luləsəyi cele təm natəli. Ama Feesuyv Nəŋŋtv tukayana-təyi yəlaa taa na pə yəyətəyəna Isə nəyə.

2

*Pəpətu seyəsəlaa təm
(Yuti 4-13)*

¹ Hatuu ləŋ Isə kuyəyətətv teləsəlaa pəpətvnaa ka luwa yəlaa hɛkv. Mpv tətəyə seyəsəlaa pəpətvnaa kə lu mə hɛkv taa tətə. Pəpətu seyəsəŋ na wei i kəŋna wəkəlvuy təyə paa sʊv seyəsuyv.

Na paa kisi Tacaa wei í yapa-we tó. Mpu uní pu yelina na pá kóna wakéluyó ke kprakpa ke pa mayama ya pa nyónh taa. ² Payale ká tǝhna-weye pa tetelakasi mpraav ŋku kv taa, na paa tuv tampana mpraav ke pa yaasi wei pá tákaa na pá lakóna tó í tóó. ³ Seyesálaa pǝpǝtunaa mpe paa lu tǝmnaa na pá heeliyi-me ye pǝyolaya nyǝnyuy tó sɪ pá tǝyǝ mǝ tó. Ama pa huɔnlu sǝolu tema puu ke hatuu lǝh sɪ í ká la, na pa Wakéllu ná tǝhna tǝtǝyǝtǝye.

⁴ Pǝ taya pulv tóo Iso tá yelee isǝtaa tillaa mpa pa wakélaa tǝyǝ yem. Ama í pǝta-weye salǝka sǝó taa ké, na pá hǝka-weye alukpala ke sǝkpetuyó taa sɪ pá tǝh huɔle wule. ⁵ Iso tá yelee antulinya kǝpǝh ke yem. Ama í lapa na lǝm sǝsǝm waasi antulinya ine na í yǝlaa asayaa pa tó tǝwasawasa. Nowee wei í lakaya tampana tǝhuyó waasv tǝ na lǝlaa naatosompǝyolaya tike nyónh ke í yapa. ⁶ Iso kó Sǝtǝm na Kǝmǝó pa acalǝ tǝm, na í wakǝpa-ye na kǝkǝ. Na mǝpǝyǝ í hulǝna asayaa sɪ isǝna mpi pǝ wee sɪ í ká la-we tǝyǝle. ⁷ Ama í yapa Lǝóti. Yǝlǝpǝh ine, yǝlaa asayaa yaasi asilima nyǝh ka tǝka-í kǝ na pá cǝasǝyi. ⁸ Pǝ taya pulv tóo, yǝlǝpǝh ine í ka wev pa hekv tǝ, paa kuyǝŋku í naakaya kǝ na í nuki yaasinaa asayaa pane, na lakasi isayasi nsi sɪ pekǝlayaa-í kǝ. ⁹ Mǝpǝyǝ pǝ wee mee, Tacaa nyǝmna isǝna mpi í ká lǝsi mpa pa matǝna-í tǝyǝ mayasǝh taa, na isǝna mpi í ká su asayaa sɪ Kuyaku Kǝhuɔnva wule ile í ká tu-weye salǝka tó. ¹⁰ Pǝ tu kǝlǝna mpa pa tǝhǝyi pa tǝnǝh kǝnyulǝh isayǝh na pá footiyi Iso sǝsǝntv tó.

Seyesálaa pǝpǝtunaa pane pa kǝ apalaa taa apalaa kǝ. Timpi pa ta tala tǝyǝ pa kraasǝyi pa ti. Paa tu see isǝtaa teeli nyǝma na í ná, pa tǝvki-weye. ¹¹ Isǝtaa tillaa mayama kǝlǝna seyesálaa panǝye toma na pǝsuyó, paa cakǝna teeli nyǝma mpeye Tacaa isǝntaa. ¹² Yǝlaa pane pa laki kǝ isu lǝmayasǝe fǝinaa, pa we yem kǝ isu pǝ lǝluyó taale wontu sɪ pá kra-ti na pá kv tó. Mpi mpi pa ta cekǝna tǝyǝ pa tǝvki. Pa kǝh saaluyó ke yem kǝ isu taale wontu. ¹³ Kǝnyǝntǝyǝlǝnaa mpa mpe pa kǝhna tǝyǝ pu te na pá lǝeti-we. Ilim na pǝ isǝle ke pa kǝnyulǝh isayǝh kulǝyǝna-we na pá laki-í na pa lǝhǝ pǝm. Pa muɔyuliyina pa pyusuyó kǝ na mǝ na-we í tǝki mǝ tǝyǝnasi. Ye pa we timpi, fǝele na tusuyó wenna. ¹⁴ Alaa yem yem nyǝma ke pa pǝekǝyi tam. Paa nyǝyǝsǝyi isayǝtǝ lǝpǝ, na pá tusǝyi acamaa acamaa. Pa pǝyolaya nyǝnyuy fǝi yǝyǝtǝyǝ. Iso tǝhna-weye mpusi kǝ. ¹⁵ Pa yela mpraav kǝpǝh kǝ na pá tooliyi. Posǝó pǝyalv Palaam ikpate ke pa tǝhǝna. Ilé í ka sǝolǝna liyitee na í nyi sɪ kawalaya lǝpǝ taa kǝ í ká hikina-ye. ¹⁶ Ama pa kalǝna-í í kaanuv tǝne tǝ tó. Kǝpǝm, kǝpǝhǝya alvnyǝhka ŋka kaa yǝyǝtǝyi tǝ ka yǝyǝtaa isu yǝlv, na pá kra Iso kuyǝyǝtǝtǝ telǝsǝlv ke í kǝmelǝkulaputǝ nti tǝ telate, na í yelee lǝpǝ.

¹⁷ Yǝlaa pane pa wee kǝ isu hila nna a nyǝwa tǝ, na isu tev piluyó na heelimuyó kǝsi-kv tó. Iso tema-weye pa tǝcayale caav ke sǝkpetiile anaam taa. ¹⁸ Kalampaanu tǝm na kǝmelǝnyǝntv ke pa kraalǝyi. Yǝlvweɔtǝ kǝnyulǝh asilima nyǝh ke pa tǝsǝyǝna mpa pa lu nǝónǝ kǝ yǝlaa toollaa hekv tó. ¹⁹ Na pá heeliyi pele sɪ paa waasi-we na pá pǝsi kasayampiya. Pǝyele yaasi kǝwakǝlv kra mpe pa mayama ke yomle kǝ. Pǝ taya pulv, ye mpi pǝ malǝna yǝlv, í pǝsa pǝ yom kǝ. ²⁰ Tampana tóo, ye yǝlaa nyǝmá Tacaa na tá Yatu Yesu Kilisiti na pá lǝsa-weye antulinya isayǝhmakǝluyó taa, na pá kǝó ilǝna antulinya tasa-weye isayǝhmakǝluyó mpi na pǝ kra-weye yomle, kǝncaalaya nyǝm lǝpa sooci na wadi nyǝntv. ²¹ Ye pa taa nyi tampana mpraav, sana kele na mpi pa tema-kuyó nyǝm na pá ha kǝheelitu kǝpǝmpantv nti pa telǝsa-we tǝyǝ siyile tó. ²² Nti tǝ mayana-we tǝ tǝ lapa teitei kǝ isu pa tukuyó utuule tǝyǝle sɪ: Haya mǝlaa na ká tǝyǝ ka tǝtu. Pa sǝ afa tǝpǝpǝri na í mǝli afǝla taa na í tasa hǝntuyó.

3

Tacaa kǝnte tǝm

¹ Ma taapalaa, ma takǝlaya naale nyǝhka ntǝ ma tu-me ye ŋmaav tó. Nti ma tǝssa-me ye ma takǝlasi nsi sɪ naale sɪ taa tǝ ma caa kǝ sɪ pá tǝ-me ye huwee kǝpǝna ke mǝ lǝmayasǝe taa na í taa hee. ² Ma caa kǝ sɪ í tǝssi tǝm nti Iso kuyǝyǝtǝtǝ telǝsǝlaa naŋh nyǝma ka yǝyǝta hatuu lǝh tǝ, na Tacaa na tá Yatu kǝheelitu nti mǝ tillaa seyesa-me tó. ³ Kǝncaalaya ile í nyi teu sɪ yǝlaa ká kuli kǝyǝeŋ kantǝkaya nyǝh taa mpa paa tǝh pa mayama ya pa kǝnyulǝh tǝ, na paa won-me. ⁴ Halǝna paa pǝssi-me sɪ: Í taa tǝ sɪ í ká mǝli ya? Na halǝna saŋa í we le? Ta caanaa ná kulaa kele na pele pá sɪ, na tuu pa ŋmav antulinya tǝ í tǝ í tǝyele mpǝ, pulv ta layasi. ⁵ Iso yǝyǝtǝna hatuu lǝh taa na pá lí isǝtǝnyuy na tǝtu. Ama tǝm tǝnǝye mpe pa sǝwa tǝfaa. Tǝtu fayana lǝm, na lǝm ke pa lǝpǝnti. ⁶ Na pǝ kaasi lǝm mpi pǝ waasǝna tuu lǝh antulinya tǝwasawasa na pá wakǝli-í. ⁷ Kayana Iso kuyǝyǝtǝtǝ kǝlvmtǝ nti tǝ suna isǝtǝnyuy na tǝtu, sɪ pu te na pá wǝ-tǝyi kǝkǝ ke kuyǝŋku paa huɔna asayaa na pá wakǝli-we tó.

⁸ Ma taapalaa, natǝli tǝ wenna pǝ ta mvna isu í ká sǝó tǝ tóo. Ntǝyǝle sɪ kuyaku kǝlvmtuyó we Tacaa kǝ isu pusi iyaya, na pusi iyaya náa wee-í isu kuyaku kǝlvmtuyó. ⁹ Tacaa tǝma sɪ í ká la nti tǝ, pǝ taya isu í we kaninika na tǝ lǝpǝ isu lǝlaa huɔkuyó tó. Ama suulu ke í hulǝyi-me. Mpi tǝ, u caa sɪ yǝlv nǝyǝlv í le, paa pǝntv kǝ awe. Ama í caa kǝ sɪ yǝlaa tǝna í layasi tǝnte kǝpǝnte.

¹⁰ Paa na mpǝ tǝ, Tacaa kuyaku kǝh kǝnte kǝ isu ŋmǝlv kǝhuyó tó. Iso tǝnyuy ka muki yem kǝ kuyǝŋku, na pǝ kǝkǝluyó ká la sǝyǝntv. Kǝkǝ ká nyaya isǝtǝnyuy tó nyǝm tǝna, na pu nyaya atǝ na í nyǝm tǝna. ¹¹ Pǝ kǝh pǝ tǝnaya wakǝluyó ke mpǝyǝle, ile mu nyǝna ntǝye mǝ cakǝle. Mǝ

yaasi ká te na í hólí sí í matəna Iso, ¹² na í tanəna Iso kəyaku, na í ləu sɪ kəyaku ŋkə kó tala ləŋ. Kəyənkuɣu kəkə ká nyaga isətənyu, na ku təə nyəm təna ká hoona ká hanaga. ¹³ Ama Iso təma sɪ í ká te na í ləsi isətənyu kofalɣu na tətə kofatu, na tampana tike ká wenna pə taa. Nti tá tanəa təɣə.

¹⁴ Ma taapalaa, pə təə kə í ká ləu teu na í lá kəpama ke Iso isentaa na í taa na isayatu natəɣi mə kɪŋ, na mə na-ɪ í ciiki na í tanə kəyaku ŋkə. ¹⁵ Í nyənnə Tacaa suulu na í ná, ɪ suulu ɪnɪ ɪ yelina na pə ya mə nyəŋ. Ta taapalə kəpəŋ Pəəli ŋmaa-mə na í kəesi-məɣe pə təm na ləmayasəe nna Iso ha-ɪ tə. ¹⁶ M̀p̀r̀ỳg̀ ɪ ŋmaaki ɪ takəlasɪ təna taa kə timpɪ timpɪ ɪ yəɣətəɣi təm tənə tə. ɪ takəlasɪ taa həwəe cəkənan wə katə ke tiili tiili, ləna isəkpeetəe nyəma na mpa pa fəi təŋ tə pələ pa kəkɪ pə həwəe. Na m̀p̀r̀ỳg̀ pa kəkɪ Iso Təm taa təmnaa ləntɪ tətə. Pa magamaga pa lepu ke pa təŋna caav ke mpu.

¹⁷ Ma taapalaa, pənentə mə isə kulaa. Pə təə ɪlɛ í taa yelə na yəlaa asayaa kəpuyusutu tolisi-mə, na pə kəə na timpɪ ɪ səŋaa təca tə pə layasi-məɣe lonte. ¹⁸ Ama í wəe na í puki lələ kə Tacaa na tá Yatə Yesu Kilisiti pələe na ɪ nyəm təm taa. Pə kpaɣav saŋa haləna tam tə, teeli tə nté ɪnɪ. Ami.

TAKĒLAYA KANCAALAYA NYĒŊKA ŊKA
YOHAAŊI
NMAAWA TŌ
Kotulutu

Seysesəŋ kraɪ nyəŋ payale ka we saa wei Yohaani ŋmaakaya i takələya tɔyɔ. Seysesəŋ kraɪ nyəŋ unɪ i taa lɛŋku ntɛ sɪ mpi pə naaki isentɔɔ tɔ pə ke isayam kɛ. Mpi pu naaki tɔyɔle kɔpam. Pə tɔɔ kɛ pa seysesaya sɪ pə ta muna Yesu i wɛna yulɔ wɛɛtɔ, mpi tɔ i kɛ Iso kɛ. Ama Yohaani na hulaa tɔfɔɔ sɪ Yesu kɛ Iso, pɔcɔ i kɛ yulɔ, pəyele i kɛ Feesuyu.

Isəna pa faya Yohaani I takələya tɔ:

Kotulutu, titite 1:1-4

Tɔ wɛɛ nyaaləm taa isu Iso, titite 1:5–2:17

Kilisiti kolontu tɔm, titite 2:18-29

Mpi pa nyəŋna sɪ yulɔ kɛ Iso pəyaya tɔ, titite 3

Tampɔna na pɔpɔtɔ pə fayaw, titite 4:1-6

Iso kɛ sɔɔlɔyɔ, titite 4:7-21

Taa tɛm mpi pə kələa tɔ, titite 5

Weesuyu tɔm

¹ Weesuyu Tɔm ke tə ŋmaa-meyɛ takələya taa cənɛ. Tɔm ntɪ tu we kancaalaya kɛ, na tɔ nu-tɪ, na tɔ na-tɪ na ta isəpɛɛ, na tɔ nyəni-təyɪ teu, na tɔ niŋ tokinaa. ² Waatu wei weesuyu kɔnɛ ku kɔma tɔ tɔ na-ku. Pə tɔɔ kɛ tɔ heeliyi-mɛ na tɔ kraaliyi-meyɛ weesuyu ŋku ku tɛŋ tɔ ku tɔm. Taaɔa cɔlɔyɔ ku wɛɛ na pə kuli-ku na pə hɔli-tɔ. ³ Nti tɔ nawa na tɔ nuwa tɔyɔ tɔ heeliyi-mɛ tɔtɔ, sɪ i kɔpɛntəna-tuyɔ tɔ na Taaɔa na i Pəyaya Yesu Kilisiti ta kɔpɛntuyɔ taa. ⁴ Tə ŋmaa takələya sɪ tɔ heeliyi-meyɛ tɔm tənɛyɛ na tɔ laŋa hɔlɔmɪ teu.

Iso wɛɛ kɛ isu kɔkɔ sɔsɔŋka

⁵ Nti tɔ nu Yesu Kilisiti kiŋ na tɔ heeliyi-mɛ tɔyɔle sɪ, Iso wɛɛ kɛ isu kɔkɔ sɔsɔyɔ ŋka ka naa tɔ, na paa səkɔpɛtiya kai fɛi i kiŋ. ⁶ Ye tə yɔyɔtəyɪ sɪ tɔ na Iso tə kɔpɛntaa na pəyele na tɔ tɔŋna səkɔpɛtuyɔ taa kɛ tɔntɛ, tɔ kɛ pɔpɔtɔnaa ke tɔ yɔyɔtəyɔ na tɔ kɔlapɔle pə naale pə taa kɛ. ⁷ Ama ye tə tɔŋ tənaniŋ taa isu Iso mayamaya wɛw tənaniŋ taa tɔ pə kɔpɛntəyɪ-tuyɔ, na i Pəyaya Yesu caləm kɔpiisiyi-tuyɔ ta isayatu tənə.

⁸ Ye tə yɔyɔtəyɪ sɪ tə wɛw isəntɔ tə tə fɛina isayatu, ta mayamaya ke tə puɔyusiɔyɪ, na tampɔna fɛi tɔ kiŋ ke paa pɔcɔ. ⁹ Ama ye tə heela Iso kɛ tɔ isayatu, tə pəsəyɪ na tɔ tɔ-ɪ naani. Pə taya pulɔ tɔɔ, i tənɔyɪ siyisuyu kɛ, ɪ ɪ ká husɪ tɔ isayatu na i kɔpiisi ta kawalasɪ tənə təpɔpai. ¹⁰ Ye tə yɔyɔtəyɪ sɪ tə ta la isayatu, Iso kɛ tə yaaki pɔpɔtɔ, na tu mɔyɪ i tɔm.

2

Kilisiti kele ta sənɔ

¹ Ma piya, ma ŋmaa-meyɛ tənɛ inəyɪ sɪ pə la na i taa la isayatu. Ama ye pə tu yelaa na nɔyɔlɔ la isayatu, ɪ tə wɛna ta tɔm tayanɔlɔ ke Taaɔa kiŋ. Inəyɔle Yesu Kilisiti wei i kɛ tampɔna tənɔlɔ tɔ. ² Pə taya pulɔ, Yesu Kilisiti inəyɪ pa lapa kɔtaya sɪ pə tayanɪ tɔ isayatu, na pə taya tɔ tike tɔ isayatu, ama na yɔlɔa tənə təpai isayatu tɔyɔ.

³ Ye tə tənəyɪ Iso kuheelitu ɪ tɔ cəkəna sɪ tampɔna tə nyəmá Iso. ⁴ Ye nɔyɔlɔ tɔma sɪ i nyəmá Iso, na pəyele pɔntɔ ɪ tənəyɪ i kuheelitu, pɔntɔ kɛ pɔpɔtɔ kɛ, na tampɔna fɛi i kiŋ. ⁵ Ama wei i tənəyɪ Iso kuyɔyɔtɔtɔ tɔ pɔntɔ sɔɔlɔna Iso na tampɔna təkɔpata. Mpi pə yeki na tə nyəŋ sɪ tɔ na Iso tə kɔpɛntaa yaa tə ta kɔpɛntɪ tɔyɔle. ⁶ Ye wei i yɔyɔtəyɔ sɪ i na Iso pa kɔpɛntaa, pɔntɔ i tɔ tɔntɛ nte Yesu ka tɔma tɔ.

Kusəsutɔ kɔfatɔ

⁷ Ma taɔpalaɔ, pə taya kusəsutɔ kɔfatɔ natələyɪ ma ŋmaa takələya sɪ ma heeliyi-mɛ. Ama kusəsutɔ kɔpɛntɔ nti pə heela-meyɛ hatuu kancaalaya tɔyɔ. Na kusəsutɔ kɔpɛntɔ nɔyɔle tɔm nti i tɛma nuu tɔ. ⁸ Paa na mpɔ pə we isu kusəsutɔ kɔfatɔ tɔ kɛ ma ŋmaa-meyɛ takələya, pə hula tə tampɔna ke Kilisiti kiŋ na mə kiŋ tɔtɔ. Səkɔpɛtuyɔ keelaa na tampɔna kɔkɔ tɛma nau tənəyau.

⁹ Ye wei i yɔyɔtəyɪ sɪ i we tənaniŋ taa na pəyele i taa kraana i yulɔtɔyɔntələ, səkɔpɛtuyɔ ta cɛta pɔntɔ tɔɔ se. ¹⁰ Ama ye wei i sɔɔləyɪ i yulɔtɔyɔntələ, pɔntɔ wɛnna tənaniŋ taa, na pulɔ mpi pu pəsɪ na pə tusi lɛlɔ na ɪlɛ i lɔ isayatu tɔ pə fɛi i kiŋ. ¹¹ Ama səkɔpɛtuyɔ nyaləna wei unɪ i taa kraana i yulɔtɔyɔntələ tɔ i tɔɔ. Ku taa kɛ i tɔŋ, i ta cəkəna i təpote. Mpi tɔ, səkɔpɛtuyɔ yulɔsa i isɛ tɔ se.

¹² Ma piya, pə husa mə isayatu ke Kilisiti tɔɔ tɔyɔ ma ŋmaa takələya na má heeliyi-mɛ. ¹³ Caanaa mɛ mə nyəmna wei i ka we hatuu kancaalaya tɔ, pə tɔɔ kɛ ma ŋmaa takələya sɪ má heeliyi-mɛ. Ifepiya mɛ, mə kələ Isayaw tɔyɔ ma ŋmaa takələya sɪ má heeliyi-mɛ.

14 Piya, mæ nyómá Tacaa tǝyǝ ma ηmaa takǝlaya na má heeliyi-me. Caanaa me, mæ nyómá wei i ka we hatuu pǝ kancaalaya tǝ, pǝ tǝw kǝ ma ηmaa takǝlaya na má heeliyi-me. Ipepiya, mæ wenna toma, na Iso Tǝm cakǝ mǝ taa, na í kǝla Isayau, pǝ tǝw kǝ ma ηmaa-meγe takǝlaya.

15 I taa sǝli antulinya, paa mpi pǝ tu kǝ antulinya nyǝm maγamaya tǝ, í taa sǝli. Ye nǝyǝl sǝla antulinya, pǝntu ta sǝli Tacaa tǝtǝ. 16 Pǝ tǝna mpi pǝ kǝ antulinya nyǝm tǝyǝl, yǝlǝtǝnyu kunyulǝη isayǝη, na yǝl naaknyu pulu na pǝ isǝesemle kǝpǝi tǝ, pǝ taya Tacaa kǝη ke pǝ luna. 17 Antulinya na pǝ tǝna mpi yǝlaa naaki i taa na pá nyulǝyi tǝ pǝ tǝηna tǝm kǝ. Ama wei i lakǝ Iso luγu nyǝntu tǝ pǝntu cakǝna tam.

Kilisiti kolontu

18 Ma piya, antulinya tǝm wǝsaa kǝ. I tǝma nuw sǝ Kilisiti kolontu ka lu. Tǝw, kayana i kolontunaa mpe pa lu payale kǝ tǝnyǝw. Pǝ tǝw kǝ tǝ nyǝmnaa sǝ pǝ wǝsa tǝm kǝ. 19 Yǝlaa pǝne pa taa kǝ ta nyǝma na tampana se, pǝ tǝw kǝ. Mǝpǝyǝ me, ye paa kǝ tǝ nyǝma, pa taa lu tǝ taa se. Ama pa lu ta taa kǝ sǝ pǝ hǝlii teu sǝ pa taa nǝyǝl taa kǝ tǝ nyǝη na tampana.

20 Ye me ile Feesuyu Nanηtu wei Kilisiti tisa paa mǝ taa wei i tǝw tǝ inǝyi i hikaa, na mpǝ pǝ yelina mǝ tǝna í nyǝmǝ tampana. 21 Ye mpǝ pǝ taya isu i tǝ nyǝ tampana tǝyǝ ma ηmaa-me sǝ má heeliyi-me. Ama isu í nyǝma-γe, na í nyǝmǝ tǝtǝ sǝ pǝpǝtu natǝli tǝ fei tampana taa tǝ pǝ tǝw kǝ.

22 Aweγele pǝpǝtu ile? Wei i γǝγǝtǝyi tǝfoo sǝ Yesu tǝ kǝ Kilisiti tǝ pǝntu ntǝ pǝpǝtu. Na inǝyǝle Kilisiti kolontu. Pǝntu kǝpǝηna Tacaa na í Pǝyayǝ kǝ na í kisi. 23 Mǝpǝyǝ me, ye wei i kisa Pǝyayǝ, pǝntu kisa Tacaa tǝtǝyǝ. Na ye wei í nyǝmǝ Pǝyayǝ, pǝntu nyǝmǝ Tacaa tǝtǝyǝ.

24 Pǝ tǝw kǝ í kǝ la kǝokali na í tǝki tǝm nti i nu hatuu kancaalaya tǝyǝ mǝ taa kǝ teu. Ye i tǝka wenti í nu kancaalaya tǝyǝ mǝ taa ile mǝ na Pǝyayǝ na Tacaa í kǝ kǝpǝnti na í cǝyǝ mpǝ. 25 Kilisiti tǝma sǝ i kǝ ha-tǝyǝ mpi tǝyǝle weesuyu ŋku ku kaa tǝ tǝ.

26 Mpa pa pǝekǝyi sǝ pá puγusi-me tǝ, pa tǝw kǝ ma ηmaa-meγe tǝne unǝ sǝ má heeliyi-me. 27 Ye me ile Kilisiti tisa i Feesuyu ke mǝ tǝw kǝ. Na i Feesuyu weu mǝ kǝη tǝ nǝyǝl u nǝkǝyi-meγe natǝlǝyi hǝlǝyǝ tǝtǝ. Feesuyu hǝlǝyǝna-meγe pǝ tǝna na tampana ke ku seγesǝyi, ku seγesǝyi pǝpǝtu. Pǝ tǝw ile í tǝη Feesuyu kǝseγesǝtu na mǝ na Kilisiti í kǝpǝnti mpǝ.

28 Nn ma piya, mǝ na Kilisiti í kǝpǝnti na í cǝyǝ mpǝ, na tu tu-ǝ naani kǝ waatu wei i ka lu tǝ, tǝ kaa kuu fele ke i isentaa kǝ kǝyǝŋku i kǝ kǝw tǝ. 29 I nyǝmǝ teu sǝ siγisuyu ke Kilisiti na tǝηǝyi, mpǝ tǝtǝyǝ í kǝ nyǝ sǝ yǝlaa tǝna mpa pa tǝηǝyi siγisuyu tǝ pa kǝ Iso piya kǝ.

3

Iso piya

1 I nyǝni isǝna mpi Tacaa sǝla-tu tǝ i paasaa kǝ na í sǝli-tu na hali pá yaa-tu sǝ i piya, na tǝ tu kǝ í piya isǝyi. I tǝ ná mpi pǝ tǝw antulinya nyǝma ta nyǝ-tu tǝyǝle. Pa taa nyǝ Iso tǝyǝ pa ta nyǝ tǝ. 2 Ma taapalaa, kayana tǝ kǝ Iso piya kǝ, ile pǝ ta kulita isǝna tu tǝ na tǝ wǝe tǝ pǝ tǝw tǝkeele na pǝcǝ. Paa na mpǝ tǝ nyǝmǝ sǝ Kilisiti kǝη na í lu tǝ tu nǝyǝsǝna-ǝ kǝ, mpi tǝ tu ná i wǝetu. 3 Yǝlaa tǝna mpa pa teelǝyi Kilisiti ke mpǝ tǝ pá tǝyǝnǝyi pa tǝyi na pá lá kǝpǝma isu Yesu Kilisiti keu kǝpǝη tǝ.

4 Yǝlaa tǝna mpa pa lakǝ isayatu tǝ Iso kǝsǝsǝtu ke pa kǝpǝesǝyǝna. Pǝ taya pulu, isayatu lapu kǝna kǝsǝsǝtu kǝpǝesǝnau. 5 Na í nyǝmǝ teu sǝ Yesu Kilisiti kǝmǝyǝ sǝ i lǝsǝyi yǝlaa isayatu na í lǝ. I maγamaya i feina isayatu ke paa pǝcǝ. 6 Pǝ tǝw kǝ ye i na wei pa kǝpǝnta, pǝ cǝpa pǝntu na isayatu lapu kǝ. Ama ye wei i wǝe na í tǝηna isayatu lapu, i ta na Yesu na i ta tu nyǝmǝ-i.

7 Ma piya í taa yele na nǝyǝl puγusi-me. Ye wei i tǝηǝyi tampana, pǝntu maγamaya kǝ tampana tǝ kǝ isu Yesu Kilisiti. 8 Ye wei i wǝe na í tǝηna isayatu lapu, ilǝyǝu tǝnna pǝntu. Pǝ taya pulu ilǝyǝu lapǝna isayatu ke hatuu kancaalaya. Pǝ maγamaya pǝ tǝw tǝkǝpem kǝ Iso Pǝyayǝ kǝma sǝ ka wakǝlǝyi ilǝyǝu tǝma tǝnǝηǝηǝη.

9 Wei í kǝ Iso pǝyayǝ tǝ pǝ cǝpa-ǝ na isayatu lapu kǝ. Pǝ taya pulu, i ta ke sǝtu tǝtǝ, i tǝma weesuyu tǝ ke pǝsǝyǝ kǝ. Na Iso kele i Caa, ile i kaa pǝsi na í tǝηna isayatu lapu. 10 I naa mpi pǝ yeke na pá nyǝη Iso piya na ilǝyǝu nyǝnsǝ tǝyǝlǝ. Wei u tǝηǝyi tampana yaa u sǝlǝyǝ i yǝlǝyǝyǝntǝle tǝ i ta ke Iso pǝyayǝ.

Tǝma sǝlǝyǝ tǝm

11 Nti í nuwa hatuu kancaalaya tǝyǝle sǝ tǝ sǝlǝyi tǝ tǝma. 12 Pǝ fei sǝ tǝ la isu Kayini ka lapu tǝ, i ka kǝ Isayau nyǝη kǝ na í kǝ i neu. Na pepe tǝw kǝ i tu ku-ǝ tǝ? I neu lakayǝ kǝsiγisim na unǝ i lakayǝ isayam tǝ pǝ tǝw kǝ.

13 Apalaa me, ye antulinya yǝlaa taa kǝpǝana-me, tǝle tǝ taa la-meγe piti. 14 Tǝ nyǝmǝ sǝ tǝ lu tǝsǝte kǝ na tǝ sǝw weesuyu tǝhikile. Tǝ sǝla ta yǝlǝtǝyǝntǝlǝnaa tǝyǝ tǝ nyǝmǝ mpǝ. Wei u sǝlǝyǝ i lǝlǝ tǝ i wǝ sǝm taa kǝ, i ta luta. 15 Yǝlǝ wei i taa kǝpǝana i yǝlǝtǝyǝntǝle tǝ i kǝ yǝlǝkǝlǝ kǝ, na mǝ nyǝmǝ sǝ yǝlǝkǝlǝ feina weesuyu ŋku ku tǝη tǝ. 16 Tǝ tǝw kǝ Yesu Kilisiti lǝ i weesuyu. Mpi tǝ nyǝmǝ sǝ yǝlǝ sǝla i lǝlǝ tǝyǝle. Ye mpǝ pǝ wǝe kǝ sǝ taa lǝ tǝ wǝesǝη ke ta tǝyǝntǝlǝnaa

tɔɔ. ¹⁷Ye yulɔ wena kele, ɔlena í ná pə caala í yulɔtɔɔntəle na í ta toosi í tɔm sɪ pɔlɔ, wɛɛntɔ unɪ í pəsəyɪ na í tɔ sɪ í sɔla lɔ kele? ¹⁸Ma piya tɔ taa makɪ nɔɔsɪ taa kɛ yem kɛ tá tɛma sɔɔlɔyɔ tɔm. Ama tá lakasɪ í hɔlɔyɪ tɔtɔ sɪ tɔ sɔla tɛma na tampana.

Isɔ naani tɔyɔ

¹⁹Mpi pu yele na tɔ nyɪ sɪ tampana ke tɔ tɛŋyɪ tɔyɔle. Pu yele na tɔ wɛɛna naani kɛ lɔ sɛntaa. ²⁰Ye pə heeliyɪ-tɔyɔ hatuu tá lotu taa sɪ tɔ fɛi teu, tɔ nyɛmá sɪ lɔ kɛla tá lotu taa nyɛntɔ tɛnaya tɔɔ na í nyɛmá pə tɛna tɔpa. ²¹Ma taapalaa pə tɔ kɛ ye pə ta heeli-tɔyɔ natəlɔyɪ hatuu tá lotu taa, tɔ kaa nya lɔ sɛntaa kele paa pɛɔ. ²²Tɔ tɛŋyɪ í kuheelitu na tɔ lakɪ mpi í caa tɔ pə tɔ kɛ í ha-tɔyɔ pə tɛna mpi tɔ sɔlɔmɛyɪ-ɪ tɔ. ²³Nti í tɔ-tɔ tɔyɔle í Pəyaya Yesu Kilisiti tɔm mɔyɔ na sɪ tɔ sɔlɔyɪ ta tɛma isɪ Kilisiti tɔ-tɔ sɪ tɔ lakɪ tɔ. ²⁴Ye wei í tɛŋyɪ lɔ kusɛsɪtɔ pɔntɔ kpɛntɛna lɔ kɛ na lɔ wɛ pɔntɔ waali. lɔ ha-tɔyɔ í Feesuyɔ tɔyɔ tɔ nyɛmá sɪ lɔ wɛ tá waali.

4

Isɔ na Satanɪ pa feesɪŋ fayɔv

¹Ma taapalaa, nyɛntɔ yɔlaa mpa sɪ lɔ Feesuyɔ tii mpe pa tɔ tɔ í taa mɔyɪ pa tɛna pa tɔm ke yem. I tɛɛ pa waali na í ná sɪ feesuyɔ ŋku kɔ kɛ lɔ nyɛŋku yaa ŋku. Pə taɔa pɔlɔ, lɔ kuyɔtɔtɔ teləsɔlaa pɔpɔtɔnaa kupɪŋ yana na antulinya. ²Isəna í ká nyɛna sɪ lɔ Feesuyɔ nyɛma tɔyɔlɔ, ye wei í tɔŋ sɪ Yesu Kilisiti pəsə yulɔ na tampana ɔlɛ lɔ Feesuyɔ tɔ ntɛ. ³Ama wei ú tisiyɪ sɪ Yesu pəsə yulɔ na tampana tɔ lɔ Feesuyɔ fɛi í kin. Kilisiti kolontu nyɛŋku tɔ ntɛ pɔntɔ. I ká nuwa sɪ í ká kɔɔ tɔ, í tɛma kɔntɛ ke antulinya taa.

⁴Ama ma piya mɛ mɛ kɛ lɔ nyɛma kɛ na í kɛla lɔ kuyɔtɔtɔ teləsɔlaa pɔpɔtɔnaa. Pə taɔa pɔlɔ, Feesuyɔ ŋku kɔ wɛ mɛ kin tɔ kɔ kɛla feesuyɔ ŋku kɔ wɛ antulinya nyɛma kin tɔ. ⁵Antulinya yɔyɔtaɔa ke pa yɔyɔtɔyɪ, na antulinya nyɛma nuɪki pa tɔm ke pa kɛ antulinya nyɛma tɔ pə tɔɔ. ⁶Ama tá ɔlɛ, lɔ tɛnna tá. Na wei í nyɛmá lɔ tɔ unɪ í nuɪkəna tá tɔm, wei í ta ke lɔ nyɛŋ tɔ unɪ kɛ tá tɔm. Mpi pu yele na tɔ nyɛŋ tampana Feesuyɔ na feesuyɔ ŋku kɔ tolisiyɪ yɔlaa tɔyɔle.

Isɔ ke sɔɔlɔyɔ

⁷Ma taapalaa, í yele na tɔ sɔlɔyɪ tɛma, pə taɔa pɔlɔ lɔ kin ke sɔɔlɔyɔ luna. Na wei í sɔlɔyɪ í yulɔtɔɔntəle tɔyɔle lɔ pəyaya na pɔntɔ nyɛmá lɔ kɛ. ⁸Ama wei ú sɔlɔyɪ í yulɔtɔɔntəle tɔ, pɔntɔ ta nyɪ lɔ. Pə taɔa pɔlɔ lɔ ná kɛ sɔɔlɔyɔ tɔ se. ⁹lɔ tilina í Pəyaya ikpamle ke antulinya taa sɪ tɔ ná wɛesuyɔ ke ka tɔɔ. Tɔɔ, mpi lɔ hɔlɛnaa sɪ í sɔla-tɔ tɔyɔle. ¹⁰Na isəna pə hulaa sɪ sɔlɔyɔ tɔm tɔkpɛm tɔyɔle timpɪ tá tá sɔlɔ lɔ na unɪ í sɔlɔ-tɔ na í tili í Pəyaya sɪ pə husɪ tá isayatu ke ka tɔɔ tɔ.

¹¹Ma taapalaa, lɔ ná tá kisi-tɔyɔ mɔyɔyɔle sɔɔlɔyɔ, ɔlɛ pə wɛɛ kɛ sɪ tá tɔtɔ taa sɔlɔyɪ ímpɔyɔ tá tɛma. ¹²Nɔyɔlɔ ta keesita lɔ se. Ama ye tɔ sɔlɔyɪ tá tɛma, lɔ wɛ tá waali kɛ na í sɔlɔyɔ naa tá kin tɔkelekele.

¹³lɔ ha-tɔyɔ í Feesuyɔ tɔyɔ tɔ nyɛmá sɪ tɔ kpɛntɛna-ɪ na í wɛ tá waali. ¹⁴Tɔ nana ta isɔle kɛ na tɔ heeliyɪ tɛfoo sɪ Tacaá tila í Pəyaya sɪ ká la antulinya Yatɔ. ¹⁵Ye wei í yɔyɔtɔyɪ sɪ Yesu kɛ lɔ Pəyalɔ, lɔ wɛ í waali kɛ na pɔntɔ kpɛntɛna-ɪ. ¹⁶Sɔɔlɔyɔ mpi lɔ sɔla-tɔ tɔ tɔ nyɛma-wɪ, na tɔ tɛma-wɪ na tá taa.

lɔ kɛ sɔɔlɔyɔ tɔ kɛ, ɔlɛ ye wei í sɔlɔyɪ í ɔlɛlɔ, pɔntɔ nyɛmá lɔ na lɔ wɛ í waali. ¹⁷Mpi pə hɔlɔyɪ sɪ ta tɛma sɔɔlɔyɔ tu fɛi pá yɔyɔtɔ tɔyɔle sɪ tɔ kaa nyana pɔlɔyɔ paa pɛɔyɔ lɔ huɔle íntɛ tɔ wule. Pə taɔa pɔlɔ, isəna Yesu Kilisiti tɔma antulinya taa tɔ ímpɔyɔ tá tɛma. ¹⁸Sɔyɔntɔ sɔɔlɔyɔ ta ke sɔɔlɔyɔ. Ama sɔɔlɔyɔ mpi pə kɛ tampana nyɛm tɔ pə yasəyɪ sɔyɔntɔ kɛ. Pə tɔ kɛ sɔyɔntɔ sɔɔlɔyɔ ta ke sɔɔlɔyɔ kupɪŋku nakɔli. Pə taɔa pɔlɔ, salɔka kɔŋna na sɔyɔntɔ.

¹⁹Ye tá, lɔ laaləna-tɔyɔ sɔɔlɔyɔ ɔlɛna taa sɔlɔ-ɪ. ²⁰Ye nɔyɔlɔ nɔyɔ taa luwa sɪ: Ma sɔla lɔ. Ama ye í yulɔtɔɔntəle, ú sɔlɔyɪ ɔlɛ, pɔntɔ kɛ pɔpɔtɔ kɛ. Ye í ta sɔlɔ í yulɔtɔɔntəle wei í naaki tɔ isənaya í ká sɔlɔ lɔ wei ú naaki tɔ? ²¹Kusɛsɪtɔ nti Kilisiti tɔ-tɔ tɔyɔle sɪ: Pə wɛɛ sɪ ye wei í sɔla lɔ, pɔntɔ í sɔlɔ í yulɔtɔɔntəle tɔyɔ.

5

Ta kɔlɔyɔ ke antulinya

¹Yulɔ wei í tɛma í taa sɪ Yesu kele Kilisiti tɔ, pɔntɔ kɛna lɔ pəyaya, na ye wei í sɔla piya caa, pɔntɔ sɔla piya tɔtɔyɔ. ²Tɔ sɔlɔyɔ lɔ na tɔ lakɪ í kusɛsɪtɔ tɔyɔ tɔ nyɛmá sɪ tɔ sɔla í piya. ³Tɔ tɛŋyɪ lɔ kusɛsɪtɔ tɔyɔ pə hɔlɔyɪ sɪ tɔ sɔla lɔ. Na lɔ kusɛsɪtɔ ta kɔli-tɔyɔ kate. ⁴Pə taɔa pɔlɔ tɔɔ paa lɔ pəyaya ŋka ká pəsəyɪ na ká kɔli antulinya kɛ. Tɔ tɛma lɔ na ta taa tɔyɔ tɔ kɛla antulinya. ⁵Awe pəsəyɛna na í kɔli antulinya, ye pə taɔa wei í tɛŋ í taa sɪ: Yesu kele lɔ Pəyalɔ tɔ í paasi?

Kilisiti tɔ tampana hɔlɔyɔ

⁶Yesu Kilisiti kele wei í kɔmna lum na calɛm tɔ. Pə taɔa lum tike ke í kɔmnaa, ama na calɛm tɔtɔyɔ. Na Feesuyɔ lasəyɛna seliya sɪ ímpɔyɔ pə wɛɛ. Pə taɔa pɔlɔ Feesuyɔ kɛna tampana tɔ. ⁷Seliya nyɛm wɛ tɔm tooso kɛ. ⁸Feesuyɔ na lum na calɛm, na pə tɛna pə tooso isɛntɔ ú

kræesəyənə təmə. ⁹Ye yəlaa ləsəyi seliya tə muyi. Təv, Iso nyəh nā kəla yəlaa nyəma təcaγacaγa. Iso seliya kəle wei i ləsa i Pəyaya təv tə. ¹⁰Pə təv kə wei i tēh Iso Pəyaya na i taa tə pəntv cəkəna seliya ineyə hatuu i taa. Ama ye wei i tēh i taa na Iso, pəntv yaa Iso kə pəpətv kə. Pə taγa pəlv təv, i ta mu seliya wei Iso ləsa i Pəyaya təv tə. ¹¹Na seliya wei Iso ləsəyi təγəle si: I ha-təyv weesuyu ηku ku tēh tə, na i Pəyaya cələnə-təyv-kv. ¹²Ye wei i krentəna Pəyaya, i hika weesuyu kəne inəyi. Na wei i ta krentəna Iso Pəyaya tə pəntv kaa na-kv.

Weesuyu ηku ku tēh tə kv tam

¹³Ma ηmaa takəlaya na mā heeli-meyə mpyəy si me mpa i tēma mə taa na Iso Pəyaya tə i hika weesuyu ηku ku tēh təγə. ¹⁴Tə nyəmə si ye tə sələməyi Iso kə mpi pə kə i luyv nyəm tə, i nukv təv kə tā naani təv səsəm kə i təv. ¹⁵Isəna mpi tə nyəm si ye tə sələməyi-i pəlv i nukv tə, mpv tətəγə tə nyəmə si i ha-təyv mpi tə sələməyi-i tə.

¹⁶Ye nəγəlv nawa i taapəlv na i lakv isayətv nti tu kəhna səm tə, pə wēe si pəntv i sələməna i taapəlv na Iso kə, na Iso ha-i weesuyu. Isayətv nti tu kəhna səm təγə ma tēh. Isayətv nti tə kəhna səm tə pə taγa təle təv kə ma tēh si i sələməna. ¹⁷Pə tənə mpi pə ta siγisi tə pə kə isayətv kə. Ama isayətv ləntənəa wēe na tu kəhna səm.

¹⁸Tə nyəmə si Iso pəyaya nakəli ka kaa wēe na kə tēhna isayətv lapv. Pə taγa pəlv, Iso pəyaya kentina i təv, na Isayətv kaa kpaγa pəlvəyv i təv.

¹⁹Tə nyəmə si Iso tənna-tv, na Isayətv niη taa kə antulinya tənə nā wēe.

²⁰Tə nyəmə si Iso Pəyaya kəma na kə lā na tə hii layətv si tə nyv tampana Iso. Na ta na-i na i Pəyaya Yesu Kilisiti tə krentəna na tē wēe mpv. Inəγəle tampana Iso, inəγəle weesuyu ηku ku tēh tə.

²¹Ma piya, i la laakalv na tuη.

TAKĒLAYA NAALE NYĒŊKA ŊKA
YOHAAANI
NMAAWA TŌ
Kŏtŏlŏtŏ

TakĒlaya kanĒ ka taa ũle Ŋmaalb ha ũ tĒyi hĒte ke sŭ sŏsŏ. ũ tasĒyi ũ takĒlaya kallaa ke apalŏtu sŭ pa tĒŊ tampana na sŏlŏlyu. ũ kraalĒyi Isŏ sĒelaa sŭ pa la laakali na pŏpŏtu sĒĒesĒelaa. ũlĒna ũ tĒki ũ takĒlaya na sĒĒtu.

Isŏna pa fayaa Yohaani II takĒlaya tŏ:

Tampana tĒŊyŏtu na sŏlŏlyu, 1-6

Laakali lapu na sĒĒesĒelaa pŏpŏtonaa, 7-11

SĒĒtu, 12-13

SĒĒtu

¹ Sŏsŏ ma, mĒ ŊmaakĒna takĒlaya kanĒyĒ alŏ wei nyĒ Isŏ lĒsaa tŏ, na nyĒ piya mpa ma sŏlĒaa na tampana tŏ. PĒ tayaa ma tike ma sŏlĒana-me, ama pa tĒna mpa pa nyĒmĒ tampana tŏ pa sŏlĒa-meĒyĒ. ² PĒ tayaa pulŏ tŏ, tampana ke tĒ tŏkaa na anĒyi tu tĒki tam.

³ Tacaa Isŏ na Tacaa ũni ũ PĒyalŏ Yesu Kilisiti pĒ hŏlŏ-tŏyŏ pĒelĒĒ na suulu na pĒ ha-tŏyŏ alaafĒya na pĒcŏ tĒ hiki kŏcŏŒŊ ũnyĒ tampana na sŏlŏlyu pĒ taa.

Tampana na sŏlŏlyu pĒ tŏm

⁴ Ma lanĒle hŏlŏma sŏsŏm ke timpi ma nawa nyĒ piya taa lensŭ tŏka tampana ũsu Tacaa tu-tu sŭ tŏ tĒki tŏ. ⁵ Ma wiikina-Ŋ alŏ nyĒ, sŭ tŏ sŏlŏli tĒ tĒmayaa. ũle pĒ tayaa kŏsĒsŏtu kŏfatu natŏli tŏ tŏ kĒ ma Ŋmaaki. Ama nti pĒ su-tŏyŏ tuu kancaalaya tŏyŏle. ⁶ Isŏ kŏsĒsŏtu tŏkŏyŏ ntĒ sŏlŏlyu tĒŊyŏtu, na kŏsĒsŏtu nti pĒ su-meĒyĒ hatuu kancaalaya tŏyŏle sŭ ũ wĒĒna sŏlŏlyu.

⁷ Pŏpŏtonaa payalĒ yana antulinya kĒ, paa caa pĒ nu sŭ Yesu Kilisiti pĒsa yŏlŏ tĒtĒŊelĒŊ ke tampana. Yŏlŏ wei ũ caa ũ nu mpu tŏ pŏntu kĒ pŏpŏtu kĒ, na ũnŏyŏle Kilisiti kolontu. ⁸ Mpu tŏ ũ la laakali na mĒ ti, ũ taa yele na mĒ tĒmle kawaaya le. Pu tĒ na pĒ felŏ-meĒyĒ kŏpantŏ ke sŏsŏm.

⁹ Ye wei ũ Ŋmaana Kilisiti sĒĒesŏyŏ tŏ sŭ kŏ ta maĒa-i, pŏntu na Isŏ pa fayaa kĒ. Ama ye wei ũ tĒŊa Kilisiti sĒĒesŏyŏtu, pŏntu kŏpĒntana Tacaa na ũ PĒyalŏ kĒ. ¹⁰ Ye nŏyŏlŏ kŏma na pĒ tĒ kĒ sĒĒesŏyŏtu kŏnyĒ ũ sĒĒesŏyŏ, ũ taa tĒĒ pŏntu waali sŭ ũ sŏu mĒ tĒyaya, na paa sĒĒtu mayamaya ũ taa sĒĒ-i. ¹¹ PĒ tayaa pulŏ, ye wei ũ sĒĒ-i pĒ wĒ ũsu ũ na pŏntu pa pĒĒla nŏyŏ ke ũsayaŏtu tĒma nna ũ laki tŏ a taa kĒ.

TĒnaya nyĒntŏ na sĒĒtu

¹² Tŏm nti ma wĒna sŭ ma heeliyi-me tŏ tĒ tŏwaa, ũle ma nyŏlŏyi sŭ maa kŏ mĒ tĒyĒ na mĒ heeli-meĒyĒ-tŭ na nŏyŏ na pĒ ha-tŏyŏ lanĒhŏlŏmlĒ sŏsŏle. Ma kaa Ŋmaa-tĒyi kŏŊmaa ke takĒlaya taa na Ŋmaalaya.

¹³ NyĒ kŏyŏ wei Isŏ lĒsaa tŏtŏ tŏ, ũ piya sĒĒki-Ŋ.

TAKƏLAYA TOOSO NYƏIŇKA ŇKA
YOHAAŇI
NMAAWA TƏ
Kutubtu

Apalaa mpa pa yaa si Kayusi na Temetiyusi təyɔ Yohaani ņmaa i takəlaya kanɛ. Ama tə ta nyi pa təm kɛ teu. Nti Yohaani yəyɔta pa təɔ təyɔle si pa təŋ tampana taa. Ulena i keesəyi-tuyɔ apalw wei pa yaa si Tiyotələfi tɔ i təm si i kɛ isayaw.

Isəna pa fayə Yohaani III takəlaya tɔ:

- Yohaani ləsəyi Kayusi aseeta, 1-8
- Tiyotələfi təntɛ isayalɛ, 9-10
- Temetiyusi təntɛ kopantɛ, 11-12
- Sɛɛtu, 13-15

Sɛɛtu

¹ Səɔ mə, ma ņmaakəna takəlaya kanɛyɛ ma yulɔ kɔpaŋ Kayusi. Ma sɔla-ŋ səsəm kɛ.
² Ma taaralw kɔpaŋ, ma koolee ntɛ si ņ cayaŋa nyá ti, na pə ha-ŋ tənuyɔ taa alaafəya isu nyá ləsaya wɛw alaafəya tɔ. ³ Ta taaralaa tala cənɛ ulɛna pá heeli-m si ņ təkə tampana kɛ pə tu fɛi, isu tuu ləŋ n ka tu təkuyɔ-yɛ tɔ, ulɛna ma lanjɛ hɔlɔm səsəm. ⁴ Isu ma nukuyɔ si ma piya təŋəyi tampana tɔ pə wɛ-m leleŋ kɛ pə tu fɛi.

Kayusi kopantu

⁵ Ma taaralw kɔpaŋ, paasənaw mpi ņ paasəna tá taaralaa haləna pə kpeŋna muɔlaa maɣamaɣa tɔ n kɛ yulɔ kɔpaŋ kɛ. ⁶ Yəlaa panɛ pa puɣula nyá sɔɔluyɔ təm kɛ Yesu sɛɛlaa təna isentaa. Hai, ma wiikina-ŋ si ņ nyənɔ Isɔ na ņ səna-wɛyɛ pa mpaaw təm taa. ⁷ Kilisiti təmle lapɔ tɔ kɛ pa tu mpaaw, pa ta tisi si mpa pa ta nyi Isɔ tɔ pá səna-wɛ. ⁸ Pə muɔna Kilisiti təŋlaa ta taa təkəna yəlaa isu panɛ unɔ pa takanaa, na tɔ tu-wɛyɛ niŋ kɛ tampana təmle nte pa lakɔ tɔ tə taa.

Tiyotələfi na Temetiyusi pa təm

⁹ Ma ņmaa Yesu sɛɛlaa kpekəle kɛ takiliya tənyəw, na Tiyotələfi wei i pɛekəyi si pa nyənəyi pa sɔsɔ tɔ i kisi si unɔ i kaa mu ma təm. ¹⁰ Pə tɔ kɛ ye ma kɔma na má kɔw maa kuli isayətəm na pəpətu təm nti i suu-tu tɔ tə tɔw na i nu. I ta yeɛ i nyəŋ unɔ se. Ta taaralaa mpa pa kəŋ təna tɔ u muɣu-wɛ. Haləna ye mpa pa caaki si pa mu-wɛ, i kaləyənə-wɛyɛ na i nyaasi-wɛ na Yesu sɛɛlaa kpekəle taa təyɔnuyɔ.

¹¹ Ma taaralw kɔpaŋ, taa kɛɛna isayalatw. Ama kɛɛna kɔpantw latw na ņ lakɔ. Isɔ tənna kɔpantw latw. Ye wei u lakɔ kɔpantw, pɔntu ta nyi Isɔ kɛ paa pəcəyɔ.

¹² Yəlaa təna puɣuləyi Temetiyusi kɔpantw kɛ, na i tampana maɣamaɣa ná ləsəyi i nyuluyɔ tətɔ. Inəyi tá tətɔ tə kuliyi kahuka kɛ i kɔpantw tɔw, na n nyəmá teu si taa yəyɔta nti, mpyúyú pə wɛɛ.

Tənaɣa sɛɛtu

¹³ Təm nti ma wɛna si ma heeliyi-ŋ tɔ tə tɔwəyɔ, ulɛ ma kaa nəki na má ņmaa-təyi kəŋmaa kɛ takəlaya taa na ņmaalaya. ¹⁴ Ama ma nyuləyi si maa kɔw na má na-ŋ nəɔnɔw na tɔ caya na tɔ yəyɔti.

¹⁵ Isɔ i ha-ŋ alaafəya, nyá taaralaa sɛɛki-ŋ.
 Sɛɛ paa ta taaralw wei.

**TAKĒLAYA NJKA
YUTI
NMAAWA TŌ
Kŏtulutu**

Yuti takĕlaya ta siyisina yulv yaa kpekĕle natĕli. Iso seelaa tĕnaya pĕ kpentaa. Ue mpa pa seyesĕyi pĕpĕtu seyesĕh tĕyo Yuti yookina i takĕlaya taa. I hulĕyi si mpe un paa tĕesĕna kĕ isu lŏh nyŏma, na isŏtaa tillaa mpa pa kola Iso tĕo na ilĕ i tĕyŏnu-we tŏ.

Isĕna pa faya Yuti takĕlaya tŏ:

- Kŏtulutu na seetu, 1-2
- Pĕpĕtu seyesĕlaa na pa huunau tŏm, 3-16
- Tampĕna tĕhlaa i tŏki pa taa tem ke teu, 17-23
- Iso kulŏm na ta waasulŏ Yesu pa samto, 24-25

Seetu

- ¹ Maĕa Saaki neu Yuti, Yesu Kilisiti tĕmle tŏ.
- Mĕ ĩmaana takĕlaya kaneyĕ mpa Taca a Iso yaawa na i sŏali-we, na Yesu Kilisiti nĕ tŏka-we tŏ.
- ² Iso i huli-meĕye suulu, na i ha-meĕye alaafŏya, na i tŏ-meĕye tĕma sŏalŏyŏ na pĕ tŏo sŏsŏm.

*Seyesĕlaa pĕpĕtŏvnaa
(Piye II 2:1-17)*

³ Ma taapalaa, ma lŏpa teu si nyŏyŏ yapu tŏm nti tĕ kĕ tĕna tĕ tŏm tŏ pĕ tŏm ke mĕ ĩmaa-me. Ke na pĕ caali-m si mĕ ĩmaa-meĕye takĕlaya kanĕ na mĕ sŏsŏsi-meĕye apalŏtu na i yoo Iso seelĕ nte Iso ha tŏm kulŏm tŏo kĕ kpakpaa ke mpa i ti tŏ pĕ yoo. ⁴ Pĕ taya pulv tŏo, yĕlĕa asayaa napŏli mpa pa suwa tĕkeu kĕ ta taa tŏ, mpe pa keena tĕ Iso pĕleem tŏ na pĕ kusŏyĕna pa asilima taa tante tŏm nyŏyŏ, na pĕ kisiyi Yesu Kilisiti wei i tike tŏkŏh i ke Taca na ta Sŏsŏ tŏ. Pa tĕma kpaalŏyŏ ke Iso Tŏm takĕlaya taa kĕ hatuu lŏh ke pa tŏm kŏyŏ.

⁵ Paa na i ka tĕma-tĕyi nyŏm tĕkpatĕa tŏ, pĕ weĕ si mĕ tĕsa-meĕye lentu tŏsŏyŏ ke isĕna Taca ya pa lseyĕli yĕlĕa ke Icipiti taa na pĕ waali i ku mpa pa ta tĕmi-i na pa taa tŏ. ⁶ I tŏsŏ si isŏtaa tillaa mpa pa laŕa ta heena pĕsŏyŏ ĩku pĕ ha-we si pa lakĕna, na pĕ kŏli na pĕ yele pa maĕamaĕa pa lona tŏ, Iso hŏka-weĕye alukpala ke tam tŏo, na i su-weĕye ate sĕkpetŏyŏ taa, na i tĕhna kuyaku sŏsŏo. Ku wule ke i kĕ tŏ-weĕye salĕka. ⁷ I tŏsŏ si Sŏtŏm na Kŏmŏ na acalĕ nna a cŏna-ye tŏ a yĕlĕa lakaya kĕ isu isŏtaa tillaa pane. Pa lakaya asilima kulapŏtu kĕ. Pa tĕhaya pa tŏnĕh kŏnyulĕh isayŏh wei i fei lapu tŏ. Ue kŏkŏ tam nyĕhka ntĕ pa salĕka, na mpi pĕ lapa-weĕye mpu tŏ pĕ kpaala paa wei kĕ tĕkelekele.

⁸ Yĕlĕa mpa pa suwa tĕkeu kĕ ĩpŏyŏ mĕ heku tŏ mpu pĕ maĕamaĕa ke pele pa laki. Pa toosee nna pa toosiyi na pĕ tĕhŏyi mpu na pĕ laki tŏ anu a tŏsŏyĕna-we na pĕ wakĕlŏyi pa ti, na pĕ footiyi Iso sŏsŏontŏ, na pĕ tŏuki isŏtaa teeli nyŏma. ⁹ Iso taa tillu sŏsŏ Misĕli ta la mpu. Moisi sĕpa na Misĕli na ilŏyŏ pĕ hŏhŏ-i na pĕ yooki tŏ, Misĕli ta kuli nyŏyŏ na i ku ilŏyŏ tŏm na kutŏyŏ. Ama i tŏma-i kĕ si: Taca kĕ nana-ĕ. ¹⁰ Yĕlĕa pane, mpi pa ta nyi tŏ mpeyi pa tŏuki. Na mpi pa nyĕmĕ yem kĕ pa ti isu taale wontu maĕamaĕa nyĕhŏyŏ tŏ, mpi pĕ kŏyŏna-we tĕkpatĕa. ¹¹ Pa tŏm we waiyo kĕ. Kayini ikpate ke pa tĕhŏyi, na pŏyŏlaya tŏo kĕ pa tolisa pa ti isu Palaam lapu tŏ. Iso mpi Kolee nĕ kpeesĕna Moisi tŏ ĩpŏyŏ pa lapa, ilĕna pĕ wakĕli tĕnanhna. ¹² Ye pa we mĕ tŏyŏnasi tĕtŏyŏle, tusuyu wenna, na tĕnaya pa pĕsŏyĕna pa acima na fele tu fei-we, hiliŕ haana. Pa we kĕ isu tŏ piluyŏ na heelim kŏsi-ku tŏ, na isu tunj wei paa pĕ tala i lŏlyŏ u lŏlyŏ tŏ, na isu tunj wei pa kpeesĕna i lila na i wŏli yem tĕwŏkŏkŏ tŏ. ¹³ Pa kulapŏtu lŏlĕsŏyi feele fei tĕma ke pa kin kĕ isu tĕhŏ hula pĕnĕnĕ nyĕna tŏkŏyŏ kuhulan tŏ. Pa we kĕ isu isŏtŏlŏhŏsi kukpĕsasi. Iso tĕma-weĕye pa tĕcaŏle caau ke sĕkpetiile anaam taa kĕ.

¹⁴ Atam saali kulĕlŏyŏ naatosompŏyŏlaya nyĕh ntĕ Henaki, na un i ka nana yĕlĕa pane pa tŏm ke hatuu lŏh na i yŏyŏtŏ si: I tŏ ĩkpanh na i nu. Taca kĕ kŏo na i kĕ kpehna i isŏtaa tillaa nanh nyŏma isu iyisi naanŏwa, ¹⁵ si i huŏkĕna yĕlĕa tĕnaya tŏm. I kĕ ku asayaa tĕna mpa pa kpeesĕna Iso na pĕ lĕ tĕma asayĕ anĕ a tĕna tŏ, na isayŏtŏm nti kawalasĕ nyŏma mpa paa see nŏyŏlŏ tŏ pa tŏ-i tŏ pa tŏm. ¹⁶ Yĕlĕa pane, tam kĕ pa kŏntĕyi na pĕ kalŏyi. Pa maĕamaĕa pa kŏnyulĕh ke pa tĕhŏyi. Kalampaanu tŏm ke pa yŏyŏtŏyi, na mpa pa kin kawaaĕa weĕ tŏyo pa talŏyi.

Kantĕkaya kŏyĕh taa tĕma

¹⁷ Ama ma taapalaa me, mu tŏsŏsi nti Taca Yesu Kilisiti tillaa heela-meĕye tuu lŏh tŏ. ¹⁸ Pa heela-meĕye si: Tampĕna tŏo, kŏyĕh kutĕsĕh taa, yĕlĕa kĕ lu mpa pa tĕhŏyi pa kŏnyulĕh isayŏh tŏ, na paa wŏh-me. ¹⁹ Mpe pa yelina na fayau kŏh, pa yulŏweetu ĩmakĕlĕna-we, pĕ taya Iso Feesuyŏ. ²⁰ Ama ma taapalaa me, mu sŏsŏsi tŏh kĕ mĕ Iso seĕv kupam nanh nyŏm taa kĕ tam. I

sələməna Iso Feesuγu Nanηtu pəsuyu, ²¹ na í səη Iso səəlvuy təm taa ké tam na í taηaa sı Tacaa Yesu Kilisiti í ha-meγe weesuγu ηku ku teη təγə í kəpantu təə.

²² Sika nyáma təm í la-meγe pətəətəe. ²³ Í hə-we na í læsi kəkə taa na í ya pa nyəəη. Lələa təm í la-meγe pətəətəle tətə na səγəntu. Ama pə kraγau pa wontu nti pa yulwəestə asilima taanaa tə í taa tokina.

Iso sam

²⁴ Iso pəsəγi na í te-meγe təhotile təna taa, na í la na í səη í sɛntaa na í feina kawalaya, na laηholumlə kuγi-me. ²⁵ Ta Yatə Iso wei unı í tike í ké Iso tə í teeli na í səəəəntu na í pəsuyu na í toη ka we rıpəγú, ıle pə wee rıpəγú saηa taa na tam təə ké Tacaa Yesu Kilisiti təə. Amı.

KUKULUTU Kotolutu

Kukulutu takelaya ημααλυ ka we tetu nti lom eonaa na pa yaaki-ti si Patomasi to ta ta ke. Iso sevu to konyontayole ka tayanona-i na i polo i eosi tona. Yesu seela kpeka naatosompanyolaya wei i ka we Asii tetu taa toyo i ημαawa i takelaya. I tasa-weye apalutu si pa taki pa taa tem na pa teelayi. I takelaya taa tom payale cekonau we kate ke. Mpi to, mpi pa hulayi yaasinaa toyo i ημαawa i takelaya taa isu Yesu ke pa tona pa kancaalaya, i ke awulaa wulau, na sosaa soso, inayale Yuta toyolaya, inayale kotelaa kotulu. Peco inayale kotaya Iwayaya. Yesu na i nyoma paa kelona huule sosole waatu.

Isana pa faya kukulutu takelaya to:

Yohaani ke Kilisiti tillu, titite 1:1-8

Yesu seela kpeka naatosompanyolaya takelasi, titite 1:9-3:22

Iso na Yesu Kilisiti pa seetu, titite 4-5

Takelaya na ka kutaaleto naatosompanyolaya, titite 6:1-8:1

Akantee naatosompanyolaya, titite 8:2-11

Tom soso na wontu naale, titite 8:12-13:18

Yelaa iyisi nuuwa na nule na liyiti (144000), titite 14

Iso paana karonaa naatosompanyolaya, titite 15-16

Papiloni hotuyu na Ilayon kpisuyu, titite 17-20

Isetonyo kofaluyo na tetu kofato Yosalem kofalu, titite 21:1-22:5

Ma koni noono, titite 22:6-21

Takelaya kane ka huwee

¹ Takelaya kane ka taa keeseyona Yesu Kilisiti kula mpi pa to na i holi to. Iso yelina si i holi i payalaa ke mpi pa wee si pa koni noono to. Kilisiti tilina i isata tillu na i holi-tayi i payalo Yohaani ma. ² Na pa tona mpi Yohaani ma, ma nawa toyo ma keesaa. Na Iso kuheelutu na tampana nna a to Yesu Kilisiti kulaa toyolo. ³ Wei i kalayi tom tane, na mpa pa to ηkpanη ke mpi pu la cele na pa yoyota pa tom to, na pa taka nti pa ηmaa cone to, pountona nte lelerη nulaa. Pa taya pulu, mpi pa wee si pu la mpu to pa waatu wusaa ke.

Yesu seela kpeka naatosompanyolaya seetu

⁴ Maya Yohaani, ma ηmaakona takelaya ke Yesu seela kpeka naatosompanyolaya mpa me i we Asii tetu taa to.

Iso wei i wee, na i ka wee, na i ka koo to, i holi-meye pelee na i ha-meye alaafaya. Na feesin naatosompanyolaya wei i we Iso kawulaya kumte isentaa to, ile i holi-meye pelee na i ha-meye alaafaya to. ⁵ Yesu Kilisiti wei i ke seliya to kupan, na pa taalana-i setaa taa ke feesuyu taceci na i ke tetu to awulaa wulau to, ile i holi-meye pelee na i ha-meye alaafaya to.

Inu i soelona-to na i si si pa lasi-tuyon ta isayatu, ⁶ na i lapa-tuyon awulumpiya si ta la i Iso wei i ke i Caa toyo tamle isu kotelaa. Yesu teeli na i pasuyo i wee tam. Ami. ⁷ I nyoni, i koni na isonmontu. Yelaa tona terei halona pa krentona mpa paa tola-i podo to paa na-i. Ate piitimnaa tona ka wii isu pa saki. Nn, pa la mpu. Ami.

⁸ Maya Alfa na Omeka. Taca Iso kawulaya to wei i wee, na i ka wee, na i ka koo to inu i yoyotona tefoo ke mpu.

Isana pa lapa na Yohaani na Kilisiti to

⁹ Ma taapu Yohaani ma, ma na-me to tokuyon konyon na to tokuyon kawulaya na to tani suulu to, ta na Yesu to krentaa toyo. Ma lapa Iso Tom na tampana nna a to Yesu kulaa to pa waasu toyo pa su-m Patomasi. Lom eonaa tetu nti to ta ta cone. ¹⁰ Mporoy Taca kuyaku wule, Feesuyu teena-m. Tanaya ma nu pa yoyota ma waali na nayo sosoya isu akantale wula taka. ¹¹ Pa yoyotaya ke si: Nmaa takelaya taa ke mpi n naaki to, na i tilina-keye Yesu seela kpeka naatosompanyolaya me: lfeesu, Simiini, PEEKAM Tiyatii, Saati, Filatelafii, Layotisee.

¹² Ma pasaa si ma naa wei i yoyoteyona-m to, ile ma na wula kpatan ke naatosompanyolaya wei i to pa musa kokosi toyole. ¹³ Na i heku taa we nyalu na i nayasena yulu, na i suu capa kutayalu, na i lala i huule taa ke wala tampara. ¹⁴ I nyosi huluma laia ke isu kayalu, yaa isu kponkromolum, na i ise muyi koko. ¹⁵ I nontaaleη muyi koko ke isu pa tokuyon nyayoluyon kussemuyon ke kuluku koko sosonka taa na ku hoo na pa sotiti-ku to. Na i nayo yuj kala isu lom kpenyuyon na pa falayi to. ¹⁶ I taka i nin ntayon taa ke isetulyonasi naatosompanyolaya, na layate nte to we lon ke taa na waali to ta lukayana i nayo taa. I isentaa muyi koko ke isu ilim sikuyu na pa nyaki isona mpi to. ¹⁷ Ma na-i mpu, uena ma hoti i noohe tee isu setu. Mporoy i tona i nin ntayon ke ma to na i to si: Taa nya, ma kena kancaalaya to na kantakaya to. ¹⁸ Ma wena ma weesuyu. Ma

səpa, ɪɛ pənɛntɛ ma wɛna ma weesuɣu ke tam tɔɔ. Má kpilíkina sɛm na atɛtɔnaa tɛɔayalɛ kɛ ma niŋ taa. ¹⁹Ye mpɔ tɔ takələya taa ké mpi n naa tɔ, paa nɔnɔɔ nyɛntɔ tɛne, paa pɔ waali nyɛntɔ nti tu kɔɔ tɔ. ²⁰Isɔtɔlɔŋasi naatosompɔɔɔlaya wei n ná ma tɔka ma niŋ ntɔɔŋ taa, na wɔla kpatɛŋ naatosompɔɔɔlaya wei ɪ tɔɔ pa mɔsa kɔkɔsi tɔ pɔ hóláyi mpi tɔɔɔɔ. Isɔtɔlɔŋasi naatosompɔɔɔlaya ntɛ Yesu sɛelaa naatosompɔɔɔlaya isɔtaa tillaa, na wɔla kpatɛŋ wei ɪ tɔɔ pa mɔsa kɔkɔsi tɔ ɪɛyɛle Yesu sɛelaa naatosompɔɔɔlaya maɣamaɣa.

2

Tɔm nti pa heela lfeesu Yesu sɛelaa kpekəle tɔ

¹Nmaa takələya na ń heeli lfeesu Yesu sɛelaa kpekəle isɔtaa tillu si: Má wei ma tɔka isɔtɔlɔŋasi naatosompɔɔɔlaya kɛ ma niŋ ntɔɔŋ taa, na ma tɔŋ wɔla kpatɛŋ naatosompɔɔɔlaya wei ɪ tɔɔ pa mɔsa kɔkɔsi tɔ ɪ heku taa tɔ ma yɔɔtɔaa si: ²Ma nyɛmá pɔ tɛna mpi n lapa tɔ. Na ma nawa isɛna n wɔwa tɔ, na suulu wei n tɔkaa tɔ. Ma nyɛmá si nn caa asayaa tɔm. N maɣasa mpa pa yaa pa tɔɣi tillaa, pɔyɛle kpatɛkɔ pa ta kɛ pɔlv tɔ, si n naa pa waali. N nawa si pa ké pɔpɔtɔnaa ké. ³N tɔɣa suulu na ń tɔɣo ma kɔnyɔŋ, na paa na mpɔ tɔ n ta lɔ tɔɔŋ. ⁴Ama kɔlvmtɔ nti ma laŋle ta heɛna-ŋ tɔɔle si, nn tasɛyi-m sɔɔlvɔv isu hatuu kancaalaya n ka sɔɔlvɔv-m tɔ. ⁵Tɔv, timpɪ unɪ n cɔlɛsa mpɔ tɔ tɔɔsi pɔ tɔɔ na ń ha nyá isayato kɛ siyile, na ń lá isu n lakaya tuu kancaalaya tɔ. Ye n ta ha nyá isayato kɛ siyile maa kɔɔ nyá kin na má kpɛsi nyá kɔkɔ kpatɔyɔ kɛ kɔ lonte taa. ⁶Paa na mpɔ kɔlvmtɔ nti ma laŋle heɛna-ŋ tɔɔle si, nyá kpiisa ŋkraŋɔv tɔtɔɔv Nikolai nyɛma kɔlvmtɔ nti ma kpiisa ŋkraŋɔv tɔ.

⁷Ye wei ɪ wɛna ŋkraŋɔv pɔntɔ ɪ tu-ɪ teu, na ɪ nu nti Feesuɣu heeliyi Yesu sɛelaa kpeka tɔ ɪɛ. Ye mpa pa lapa kállaa maa ha-wɛyɛ nɔɔɔ na pá tɔɔ lɔ tɔŋ taalɛ taa weesuɣu tɔɔv pɔle.

Tɔm nti pa heela Simiini Yesu sɛelaa kpekəle tɔ

⁸Nmaa takələya na ń heeli Simiini Yesu sɛelaa kpekəle isɔtaa tillu si: Má wei ma ké kancaalaya tɔ na kantakaya tɔ na ma sɛpa tɔ ma yɔɔtɔaa si: ⁹Ma nyɛmá kɔnyɔmɔŋ wei n tɔɣaa tɔ. Ma nyɛmá nyá hɔlvmtɔŋ tɔɔ. Paa na mpɔ tampana tɔɔ isɛntɔ n pilaa ké. Ma nyɛmá isayato nti mpa pa yaa pa tɔɣi Yuta nyɛma pɔyɛle pa ta kɛ Yuta nyɛma tɔ pa yɔɔtɔyɔ nyá tɔɔ tɔ. Pa ké Satani nyɛma ké. ¹⁰Taa nyana kɔnyɔŋ ŋku n ká kɔɔ na ń tɔɔ tɔ. Nyɛni, ɪlɔɔv ká tɔ mɔ taa payalɛ kɛ salaka taa si ɪ maɣasɛyi-me na ɪ ná mɔ waali. Na kɔyɛŋ naanɔwa taa ké ɪ ká tɔɔ kɔnyɔŋ. La yɔlvpaŋ halɛna nyá sɛm wule, maa tɛ na má ha-ŋ weesuɣu teeli ntenuɣu.

¹¹Ye wei ɪ wɛna ŋkraŋɔv pɔntɔ ɪ tu-ɪ teu, na ɪ nu nti Feesuɣu heeliyi Yesu sɛelaa kpeka tɔ ɪɛ. Ye mpa pa lapa kállaa pa kaa na sɛm kɔlɛlɛm.

Tɔm nti pa heela Pɛekam Yesu sɛelaa kpekəle tɔ

¹²Nmaa takələya na ń heeli Pɛekam Yesu sɛelaa kpekəle isɔtaa tillu si: Má wei ma wɛna layatɛ nte tɔ wɛ lɔŋ kɛ táa na waali tɔ ma yɔɔtɔaa si: ¹³Ma nyɛmá timpɪ n wɛɛ tɔ, Satani kawulaya tɔtɔɔle ntɛ tɛna. N nyɔɔna-m teu tɔkpaŋ, halɛna waatu wei pa kɔ ma aɛɛta tɔ kɔpaŋ Antipasɪ kɛ mɔ tɛ timpɪ Satani ná lapa ɪ tɛ tɔ tɔ tɔ, n tɛma-m na nyá taa ké ńpɔyɔ, n ta yele. ¹⁴Ama kɔlvmtɔ nti ma laŋle ta heɛna-ŋ tɔɔle si, mpa pa tɔka Palaam sɛyɛsvɔv tɔ pa wɛ nyá tɛ tɛna. Palaam ka sɛyɛsɛna Palaki si ɪ tɔsi Isɛyɛli nyɛma si pá tɔɔv tɔŋ kɔlalaam, na pá la asilima na pá pɛsi asayaa. ¹⁵Na mpa pa tɔka Nikolai nyɛma sɛyɛsɛŋ tɔ pa wɛ nyá tɛ tɔ tɔ. ¹⁶Ye le nyá isayato nti, ye pɔ taya mpɔ maa kɔɔ nɔnɔɔ ké nyá kin na má yɔona yɔlaa mpe na ma nɔɔv taa layatɛ.

¹⁷Ye wei ɪ wɛna ŋkraŋɔv pɔntɔ ɪ tu-ɪ teu, na ɪ nu nti Feesuɣu heeliyi Yesu sɛelaa kpeka tɔ ɪɛ. Ye mpa pa lapa kállaa maa ha-wɛyɛ manna kɔŋmɛsv. Na maa ha paa pa taa wei tɔtɔɔv pɔle kɔhɔlvmtɛ nte tɔ tɔɔ pa ŋmaa hɛtɛ kɔfatɛ nte nɔɔlv ta nyɪ tɔ ye pɔ taya pɔntɔ wei paa cɛɛtɛ tɔ ɪ paasi.

Tɔm nti pa heela Tiyatii Yesu sɛelaa kpekəle tɔ

¹⁸Nmaa takələya na ń heeli Tiyatii Yesu sɛelaa kpekəle isɔtaa tillu si: Má wei ma ké Isɔ Pɔyalv, na ma isɛ mɔyi kɔkɔ, na ma nɔntaalɔŋ tee kɔkɔ kɛ nyɛnɔnyɛni isu nyɔɔlvɔv kɔsɛmɔv ŋku pa sotitaa tɔ, ma yɔɔtɔaa si: ¹⁹Ma nyɛmá pɔ tɛna mpi n lapa tɔ, ma nyɛmá nyá sɔɔlvɔv tɔm na nyá Isɔ tɔɔ yun tɔsuɣu tɔm, na isɛna n paasaa na ń kɔyɪ nyá tɔyɪ tɛmlɛ lɔv tɔɔ, na isɛna n tɔka suulu tɔ. Ma nyɛmá si nyá kɔlvmtɛ nɔnɔɔ nyɛntɛ kɔla tuu kancaalaya nyɛntɛ. ²⁰Ama kɔlvmtɔ nti ma laŋle ta heɛna-ŋ tɔɔle si n yela alv Cɛsɛpɛli na ɪ yɔɔtɔyɔ si Isɔ tilina unɪ si ɪ yɔɔtɔyɔ, pɔyɛle kpatɛkɔ. ɪ sɛyɛsɛyi ma pɔyalaa si pá la asilima na pá tɔɔv tɔŋ kɔlalaam tɔ, ɪ pilisiyi-wɛyɛ. ²¹Ma ha-ɪ waatu si ɪ ye le ɪ isayato nti, ama u caa ɪ asilima yeluyɔ. ²²Pɔ tɔ tɔ maa kpaɣa-ɪ na má husɪ kɔnyɔntɔyɔle kato tɔɔ, na maa la na mpa pa lakɛna-ɪ wasaŋkalɛtɔ tɔ pɛle pá na kɔnyɔŋ kɛ sɔsɔm tɔ tɔ. Ama ye pa yela asilima kɔlvmtɔ nti pá na-ɪ pa laku tɔ pɔ paasi. ²³Na kɔkɔlɛtɔ ntɛ si maa kɔ ɪ piya na pɔcɔ Yesu sɛelaa tɛna nyɪ si maɣalɛ wei ɪ nyɛmá yɔlv lotu taa hɔwɛɛ na ɪ kɔnyɔlvmtɔ tɔ. Maa tɛ na má fɛli paa wei ké isu ɪ lapa tɔ.

²⁴Pɔ kaasa mpa mɛ mɔ wɛ Tiyatii Yesu sɛelaa kpekəle taa tɛna na ɪ tá tɔŋ sɛyɛsvɔv isayav kɔnɛ tɔ, mɔ tá nyɛna mpi yɔlaa pane pa yaa si Satani mukaya tɛɛ mukaya nyɛm tɔ, ma heeliyi-me si

ma kaa tasa-meƷe sɔwɔla naalɔwi sɔkɔvu. ²⁵ Ama í tɔki mpi í wena tɔwɔ teu tɔkem na halɔna má kɔɔ. ²⁶⁻²⁸ Mpa paa la kɔllaa na pɔntɔnaa laki mpi ma caaki halɔna tɔnaya tɔ, maa cɛla pɔntɔnaa ke pɔsɔvu ŋku ma Caa ná cɛla má tɔ. Maa ha-wɛƷe pɔsɔvu na pá ŋmakɔlɔwi piitimnaa. Na paa tiiki-we na nyɔwɔlɔvu kpátɔyɔ, na pɔntɔnaa ká nanɔ piitimnaa isu pa yɔkɔvu cɔvu nyɔm tɔ. Na maa ha-wɛƷe tulɔmalɔvu tɔtɔ.

²⁹ Ye wei í wena ŋkpaŋɔ pɔntɔ í tɔ-ɪ teu, na í nu nti FeesuƷu heeliƷi Yesu sɛɛlaa kpeka tɔ ile.

3

Tɔm nti pa heela Saati Yesu sɛɛlaa kpekɔle tɔ

¹ Nmaa takɔlaya na ní heeli Saati Yesu sɛɛlaa kpekɔle isɔtaa tillu sɪ: Ma wei ma tɪ Isɔ feesɪŋ naatosɔmpɔwɔlaya na isɔtulɔŋasi naatosɔmpɔwɔlaya tɔ, ma yɔwɔtaa sɪ: Ma nyɔma pɔ tɔna mpi ní lapa tɔ. Ma nyɔmá teu sɪ isɛntɔɔ ké n nyɔnɔŋi sɪ n wena weesuƷu pɔƷele n sɔpɔɔa. ² Kɔli nyá naasi taa na ní la mpi pɔ kaasaa tɔ na pɔ nyɔɔ tɔŋ, pɔ taa kɔɔ na pɔ tɛɛsi sɔpɔ tɔnanɔŋaŋ. Pɔ taya pɔlv, ma naƷaya sɪ nyá kɔlapɔtɔnaa ta te teu ke ma Isɔ isɛntaa. ³ SɛƷesɔvu ŋku paa sɛƷesa-ŋ tɔ tɔsi kɔ tɔɔ. Tɔsi sɪ n ka tɛma sɛƷesɔvu ŋkɔvu nuw, tɔki-kɔ na ní yele nyá isayatu. Ye n ta kɔli nyá naasi taa, ma kɔŋi-ŋ tutuƷu ké isu ŋmulɔ kɔŋɔvu tɔ, n kaa nyɪ waatu wei maa kɔɔ tɔ se. ⁴ Paa na mpɔ nyá yɔlaa mpa pa wɛ Saati taa tɔ pa taa lɛlaa ta pilisi pa wontu se. Wontu kɔhulɔmtɔ ke paa suu na má na-we tɔ tɔŋ. Pɔ taya pɔlv, pɔ mɔna-wɛƷe ŋpɔyɔ. ⁵ Mpa paa la kɔllaa tɔ wontu kɔhulɔmtɔ ke ŋpɔyɔ paa suu, ma kaa kɔ pa hɔla ke weesuƷu takɔlaya taa. Maa yɔwɔtɪ ma Caa na í isɔtaa tillaa pa isɛntaa sɪ pa ké ma nyɔma.

⁶ Ye wei í wena ŋkpaŋɔ pɔntɔ í tɔ-ɪ teu, na í nu nti FeesuƷu heeliƷi Yesu sɛɛlaa kpeka tɔ ile.

Tɔm nti pa heela Filatelɔfii Yesu sɛɛlaa kpekɔle tɔ

⁷ Nmaa takɔlaya na ní heeli Filatelɔfii Yesu sɛɛlaa kpekɔle isɔtaa tillu sɪ: Má wei ma wɛ tɔnanɔŋ na ma ké tampana tɔ, na ma tɔka wulav sɔsɔ Tafiiti saafɔ na ma tɔkɔŋi na nɔwɔlu u pɔsɔŋi tulɔvu, na ma tulaa nɔwɔlu u pɔsɔŋi tɔkɔvu tɔ, ma yɔwɔtaa sɪ: ⁸ Ma nyɔmá pɔ tɔna mpi n lapa tɔ. Ma nyɔmá sɪ nyá toma ta tɔɔ te, paa na mpɔ tɔ n tɔka ma tɔm na n lapa yulɔpɔŋ. Ma ha ikpate ke nyá isɛntaa na nɔwɔlu kaa wakɔlɔ-ɛ. ⁹ Satanɪ nyɔma pɔpɔtɔnaa mpa pa yaa pa tɔŋi Yuta nyɔma, pɔƷele kpɔatɔka pa ta ke polo tɔ, maa lana-we. Maa caali-we na pá hɛntɪ-ŋ aɛ na pa se-ŋ. Mpɔyɔ paa nyɔna sɪ ma sɔla nyá tɔm. ¹⁰ Isɔna mpi n nuna ma nɔwɔ taa tɔm sɪ ní tɔki suulu, na tampana n tɔki-ɪ tɔ, ma tɔtɔ maa kenti nyá tɔɔ ké waatu wei wahala kɔŋ í kɔɔ sɪ í maƷasɔŋi antulinya tɔna taa yɔlaa sɪ í naa tɔ. ¹¹ Maa kɔɔ nɔɔnɔɔ yoo. Mpi n wena tɔ tɔki-wɔƷi teu tɔkem, pɔcɔ nɔwɔlu í taa kɔɔ na í lɛɛki-ŋ nyá kɔlvɔ teeli ntenuƷu. ¹² Wei í lapa kɔllɔ tɔwɔ maa la ma Isɔ tɛsɛɛɛ sɔsɔɛɛ akele, na pɔntɔ kaa tasa fituƷu. Maa ŋmaa í tɔɔ ké ma Isɔ hɔte na ma Isɔ icate nyɔntɛ tɔtɔ, Yosalem kɔfalɔ wei í ka luna ma Isɔ kɪŋ ke isɔtaa na í tii tɔ. Na maa ŋmaa pɔntɔ tɔɔ tɔtɔwɔ ma hɔte kɔfate nte pa ha-m tɔ.

¹³ Ye wei í wena ŋkpaŋɔ pɔntɔ í tɔ-ɪ teu, na í nu nti FeesuƷu heeliƷi Yesu sɛɛlaa kpeka tɔ ile.

Tɔm nti pa heela Layotisee Yesu sɛɛlaa kpekɔle tɔ

¹⁴ Nmaa takɔlaya na ní heeli Layotisee Yesu sɛɛlaa kpekɔle isɔtaa tillu sɪ: Má wei ma ké Ami, na má hulɔwɔna pɔ tɔna pɔ tampana ke teu na má kɛna pɔ tɔna mpi Isɔ ŋmawa tɔ pɔ tɔ tɔ, ma yɔwɔtaa sɪ: ¹⁵ Ma nyɔmá pɔ tɔna mpi ní laki tɔ. Ma nyɔmá sɪ nyayale nyá, n ta niƷiti pɔƷele n ta hanɔ. Ma caa ké sɪ ye n ká niƷiti, niƷiti, ye n ká hanɔ, hanɔ. ¹⁶ Anɪ n ta hanɔ pɔƷele n ta niƷiti, na ní we tɔtɛmlee ké mpɔ tɔ, maa tɔ-ŋ ké. ¹⁷ N faalɔvu mpɔ sɪ n pilaa, sɪ n wena ké, n ta lanɔ pɔlv tɔ, n ta nyɪ sɪ nyá tɔm we waiyo, na n ké kɔnyɔntɔ kutukutu. N hulɔmaa ké, na tapakpɛte ke n weɛ, na n ké yulɔm ké. ¹⁸ Pɔ tɔɔ ké ma tasɔŋi tɔm sɪ ní ya ma cɔlvɔ wɔlanaa mpa kɔkɔ tɔyanaa tɔ na ní pili. Ya tɔtɔwɔ wontu kɔhulɔmtɔ na ní suu na pɔ waasi nyá tapakpɛte fɛɛle tɔɔ. Na ní ya tɔtɔwɔ kɔɛle na ní tɔ nyá isɛ na á kuli. ¹⁹ Pa tɔna mpa ma sɔlaa tɔwɔ ma kalɔwɔna na má hanɔ pa ŋkpaŋɔ. Ye mpɔ sɛɛsi isɔle na ní yele nyá isayatu. ²⁰ N naa ma sɔŋɔvu nɔnɔwɔ na má laki kaafala, ye nɔwɔlu nu ma nɔwɔ na í tulɔ nɔnɔwɔ, maa sɔv pɔntɔ tɛ na má na-ɪ tɔ kaa nyanaya. ²¹ Mpa pa lapa kɔllaa maa ha-wɛƷe mpaav na pá caya ma cɔlvɔ ma kawulaya kumte tɔɔ isu ma lapɔ kɔllɔ na má caya ma Caa kɪŋ ke í kawulaya kumte tɔɔ tɔ.

²² Ye wei í wena ŋkpaŋɔ pɔntɔ í tɔ-ɪ teu, na í nu nti FeesuƷu heeliƷi Yesu sɛɛlaa kpeka tɔ ile.

4

Isɔtɔnvɔ taa Isɔ sɛɛtɔ

¹ Pɔle pɔ waali pɔ tɛsa-m lapɔ isu toosee taka na má ná pɔ tula isɔtɔnvɔ taa ké nɔnɔwɔ. Mpɔyɔ pɔ yɔwɔtɔŋi na pɔ sɛsi isu akantɔle sɛɛlvɔ tɔ. Maa tɛma-keƷe nuw ke hatuu lɔŋ. Tɔnaya pɔ tɔma-m sɪ: Kpa cɔne na má hulɔ-ŋ nti tɔ weɛ sɪ tu kɔɔ tɔne tɔ waali tɔ. ² Mpɔyɔ FeesuƷu tɛna-m kpakpaa na má ná isɔtaa tɔnaya kawulaya kumte, na nɔwɔlu caya tɔ tɔɔ. ³ I isɛntaa tee kɔkɔ ké na pɔ nɔwɔsɔna isu liƷitee pɛe ke tɔm naale nna a cɔlɔtaa tɔ. Na káƷálɔ cɔna kumte na í tee kɔkɔ na pɔ nɔwɔsɔna isu liƷitee pɔle kasasana nyɔntɛ. ⁴ Kumlee hiu na liƷiti ka cɔna

kumte n̄tē, na s̄saa hiu na liyiti caɣa a t̄o, na p̄a suu wontu kohol̄omt̄o na p̄a tema wola ntenin. ⁵ Kumte n̄tē t̄e t̄e, t̄e nȳə̄s̄ə̄ȳa n̄m̄l̄ēv̄ k̄e, na p̄ə ȳə̄t̄ə̄ȳi, na t̄e h̄ol̄iȳi k̄p̄aŋ k̄p̄aŋ. F̄ət̄əl̄anaa s̄saa naatosomp̄ə̄ȳə̄laȳa n̄a m̄k̄ə̄ȳa kumte is̄ent̄aa. F̄ət̄əl̄anaa s̄saa mp̄ēȳēl̄ē Īs̄ə̄ F̄ees̄in̄ naatosomp̄ə̄ȳə̄laȳa. ⁶ Kumte n̄ə̄ȳo t̄o, tin̄ p̄əna is̄u t̄eŋku, na p̄ə taa naa t̄ēēīc̄ēī is̄u tin̄ k̄up̄am̄p̄aŋ n̄ə̄ȳə̄l̄o.

P̄ə c̄ə̄n̄a kumte luyi luyi t̄əkp̄am t̄ə, weesin̄ nȳə̄ma nap̄ə̄l̄ə̄ȳi liyiti m̄p̄a pa taa na pa waal̄i is̄e waasaa t̄əwisiwisi t̄o, mp̄e pa p̄il̄əna. ⁷ Kancaalaya t̄u n̄ə̄ȳə̄s̄ə̄na k̄e is̄u t̄əȳə̄laȳa, naale nȳə̄n̄ n̄a n̄ə̄ȳə̄s̄ə̄na is̄u naule, tooso nȳə̄n̄ is̄ent̄aa n̄a n̄ə̄ȳə̄s̄ə̄na ȳə̄l̄o. P̄ə ȳela liyiti nȳə̄n̄ t̄o il̄ē i n̄ə̄ȳə̄s̄ə̄na k̄e is̄u h̄ek̄ə̄le s̄ə̄s̄ə̄ k̄ol̄uȳə̄v̄ is̄ə̄t̄aa t̄əȳo. ⁸ Weesin̄ nȳə̄ma mp̄e pa liyiti k̄e mp̄u t̄o p̄aa pa taa wei i w̄ēna k̄eŋ naatoso naatoso k̄e, na is̄e waasa paa pa taa wei i taa na i waal̄i t̄əwisiwisi. Tam pa we n̄p̄ə̄ȳo na p̄a yooki yontu s̄i:

N̄aŋŋ t̄u, n̄aŋŋ t̄u n̄aŋŋ t̄u

n̄t̄ē T̄acaa Īs̄ə̄ T̄oma t̄əna t̄o.

I k̄a w̄ēe, na i w̄ēe, na i k̄a k̄ə̄.

⁹ Weesin̄ nȳə̄ma liyiti in̄i i k̄ol̄əȳi yontu yoo s̄i i tal̄əȳi na i sa na i s̄ēe wei i caɣa kumte t̄o na i w̄e tam t̄o t̄o s̄i i na t̄əml̄e. ¹⁰ Ilena s̄saa hiu na liyiti in̄i i h̄ənt̄i wei i caɣa n̄p̄ə̄ȳo kumte t̄o na i w̄e tam t̄o t̄o i t̄e, na p̄a s̄ēe-i, na p̄a k̄ə̄l̄i pa ntenin na p̄a s̄i kumte is̄ent̄aa. Na pa t̄o s̄i:

¹¹ T̄acaa na t̄a Īs̄ə̄, teeli na samtu na toma.

P̄əw̄e, p̄ə m̄n̄a-n̄ k̄e.

P̄ə t̄əȳa p̄ə̄l̄o t̄o,

nȳa lap̄əna wontunaa t̄əna t̄o se.

Na nȳa n̄ək̄əna na p̄ə w̄ēe na p̄ə ha-w̄əȳi weesuȳu.

5

Iw̄əȳa tak̄əlaȳa

¹ M̄p̄ə̄ȳo ma n̄a tak̄əlaȳa k̄e wei i caɣa kumte t̄o t̄o i nin̄ taa, na p̄a k̄p̄ila-k̄ēȳē kekeele na p̄a n̄maawa ka taa na ka waal̄i, na p̄a taala ka t̄o k̄e tam naatosomp̄ə̄ȳə̄laȳa na p̄ə t̄u nin̄. ² Na m̄a n̄a is̄ə̄t̄aa tillu t̄oŋ t̄u n̄ə̄ȳə̄l̄o na il̄ē i k̄p̄aal̄ə̄ȳə̄na n̄ə̄ȳo s̄ə̄s̄ə̄ȳa s̄i: Awe n̄ə̄ȳə̄s̄ə̄na i k̄ə̄l̄i k̄ut̄aal̄ə̄t̄o t̄əne na i h̄eti tak̄əlaȳa? ³ M̄p̄ə̄ȳo pa ta na n̄ə̄ȳə̄l̄o wei i k̄a p̄ə̄s̄i na i h̄eti tak̄əlaȳa n̄k̄e na i wiili ka taa t̄əȳo is̄ə̄t̄aa na t̄ətu t̄o na t̄ətu p̄ə t̄e. ⁴ T̄ənaɣa ma p̄əla is̄ə̄l̄ə̄m̄ k̄e t̄e, p̄ə t̄əȳa p̄ə̄l̄o t̄o, pa ta na n̄ə̄ȳə̄l̄o wei i n̄ə̄ȳə̄s̄ə̄na tak̄əlaȳa n̄k̄e ka h̄et̄uȳo yaa ka wiiluȳu t̄o. ⁵ M̄p̄ə̄ȳo s̄ə̄s̄aa taa n̄ə̄ȳə̄l̄o t̄əma-m̄ s̄i: Taa wii. Nȳə̄n̄i, Yuta k̄p̄ek̄əle taa t̄əȳə̄laȳa, wulaw s̄ə̄s̄ə̄ T̄afiti l̄ul̄uȳo taa t̄u, lapa k̄ə̄l̄o. I p̄ə̄s̄ə̄ȳi na i k̄ə̄l̄i k̄ut̄aal̄ə̄t̄o naatosomp̄ə̄ȳə̄laȳa in̄i na i h̄eti tak̄əlaȳa.

⁶ M̄p̄ə̄ȳo ma n̄a Iw̄əȳa na k̄a s̄ə̄ŋa kumte h̄ek̄o taa, na weesin̄ nȳə̄ma liyiti na s̄ə̄s̄aa pa c̄ə̄n̄a-i. Ka n̄ə̄ȳə̄s̄ə̄na k̄e is̄u p̄aa k̄u-k̄e. Na i ka w̄ēna h̄əŋ naatosomp̄ə̄ȳə̄laȳa na i is̄e k̄e naatosomp̄ə̄ȳə̄laȳa n̄na a k̄e Īs̄ə̄ f̄ees̄in̄ naatosomp̄ə̄ȳə̄laȳa wei i t̄ila t̄ətu t̄əna taa t̄o. ⁷ T̄ənaɣa Iw̄əȳa p̄olaa na k̄a m̄u wei i caɣa kumte t̄o t̄o i nin̄ n̄t̄ə̄ȳə̄n̄ taa k̄e tak̄əlaȳa. ⁸ Iw̄əȳa m̄u tak̄əlaȳa n̄k̄ēȳē mp̄u, il̄ena f̄ees̄in̄ nȳə̄ma liyiti in̄i na s̄ə̄s̄aa hiu na liyiti in̄i p̄a h̄ənt̄i-i at̄e. Pa t̄əna paa w̄ēna s̄ə̄ŋk̄onaa k̄e na wola p̄oosiisi na s̄i suna tulaal̄onaa k̄ow̄ə̄p̄aa mp̄a pa k̄e Īs̄ə̄ ȳə̄l̄aa s̄ə̄l̄ə̄m̄ŋ t̄o. ⁹ Na p̄a yoo yontu k̄ofat̄u s̄i:

Nȳa n̄ə̄ȳə̄s̄ə̄nana tak̄əlaȳa n̄k̄e ka m̄uȳo

na ka t̄o k̄ut̄aal̄ə̄t̄o k̄ə̄l̄uȳo.

P̄ə t̄əȳa p̄ə̄l̄o t̄o, nȳaɣa pa k̄owa,

na n̄ yapa Īs̄ə̄ k̄e ȳə̄l̄aa k̄e nȳa s̄ə̄m̄ taa,

k̄e k̄p̄eka t̄əna taa, na n̄s̄ə̄ma t̄əna taa,

na piitim̄ t̄əna taa, na kateŋas̄i t̄əna taa.

¹⁰ Na n̄ lapa-w̄ēȳē awulump̄iya s̄i p̄a la t̄a

Īs̄ə̄ k̄e t̄əml̄e is̄u k̄ə̄t̄əlaa,

na paa t̄əȳo kawulaya k̄e at̄e.

¹¹ Ma t̄əŋna n̄p̄ə̄ȳo nȳə̄n̄uȳo il̄e ma nu is̄ə̄t̄aa tillaa tuutuuma t̄əŋ n̄t̄e, paa we ȳə̄l̄aa iyisi iyisi. Na p̄a s̄ə̄ŋaa na p̄a c̄ə̄n̄a kumte na weesin̄ nȳə̄ma na s̄ə̄s̄aa. ¹² Na p̄a yoo yontu na n̄ə̄ȳo s̄ə̄s̄ə̄ȳa s̄i:

Iw̄əȳa n̄k̄a paa k̄owa t̄o,

n̄k̄ēȳē p̄ə n̄ə̄ȳə̄s̄ə̄na p̄a ha p̄ə̄s̄uȳo na t̄əŋ

na l̄ə̄m̄aɣas̄ē na toma na samtu na teeli na tal̄ə̄t̄o.

¹³ Na m̄a nu n̄t̄ə̄ȳo is̄ə̄t̄aa na t̄ətu t̄o na t̄ətu t̄e na t̄eŋku taa nȳə̄ma, na antulinya in̄e i taa nȳə̄m̄ t̄əna t̄əp̄a yooki yontu s̄i:

Ȳə̄l̄aa t̄əna i tala na p̄a sa

wei i caɣa kumte t̄o t̄o na iw̄əȳa.

Pa teeli na pa p̄ə̄s̄uȳo i w̄ēe tam.

¹⁴ T̄ənaɣa weesin̄ nȳə̄ma liyiti c̄ə̄wa s̄i: Ami. Ilena s̄ə̄s̄aa n̄a h̄ənt̄i at̄e na p̄a s̄ēe.

6

Kotaalətv

¹ Pə waali ké ma na Iwəyaya kəəla kətaalətv naatosompəɣəlaya ɪnɪ ɪ taa kəlvmtv. M̄pɔ́yú ma nu weesɪn nyəma liyiti mpe pa taa nəɣəlv nəɣə. Pə lapaya isu tɛv holuyu taka, na ɪ tɔŋ sɪ: Kəə.

² Ma nyənaya mpv ɪe ma ná kpaɣanvholvmaya nté, na wei ɪ caɣa ka tɔə tɔ ɪ tɔka təəv. M̄pɔ́yú pa ha-ɪ teeli ntenuyu. ɪ ké kəlvv ké, na ɪ tɛe sɪ ɪ tasəɣɪ kəlvv tɔə.

³ Pə waali ké Iwəyaya kəəla kətaalətv naale nyəntv. ɪlena má nu weesɪn nyəma mpe pa taa naale nyəŋ nəɣə sɪ: Kəə. ⁴ Ma nyənaya ɪlena má ná kpaɣanvseemaya luwa. Na pá ha ka təə caɣalv ke pəsvv sɪ ɪ yoosi tɛtv təə yəlaa təna na pá yoo na pá kv təma. ɪlena pá cele-ɪ layate taa layate.

⁵ Pə waali ké Iwəyaya kəəla kətaalətv tooso nyəntv, na má nu weesɪn nyəma tooso nyəŋ təma sɪ: Kəə. Ma nyənaya mpv ɪlena má ná kpaɣanvkpeetaya luwa na ka təə caɣalv təka sanəya ke ɪ nɪŋ taa. ⁶ M̄pɔ́yú ma nuwa isu nəɣəlv nəɣə taka na ka luna weesɪn nyəma liyiti mpe pa hekv na ká tɔ sɪ: Koyaku kvlmvyv təmlə ləpv kufelvyv nté tɔɣəŋaya pee kiloo kvlm. ɪlena tɔɣəŋaya pee lɛŋka ke kiloonaa tooso ké kuyaku kvlmvyv təmlə. Ama pə kpaɣav nim na svlvm tə, taa ke pəlé.

⁷ Pə waali ke Iwəyaya kəəla kətaalətv liyiti nyəntv, na má nu weesɪn nyəma liyiti nyəŋ təma sɪ: Kəə. ⁸ Ma nyənaya mpv ɪlena má ná kpaɣanv atəntəte taka luwa. Na pa yaa ɪ təə caɣalv sɪ səm, na wei ɪ hóləɣɪ sətəa təcaɣalə tə ɪlé ɪ təŋəɣɪ ɪ waali. M̄pɔ́yú pa ha-weɣe təma ke tɛtv həɣəlvŋ liyiti táa kvlmvyv təə, sɪ pá kv yəlaa na layate na nyəɣəsv səsəənsɪ na kvtəməŋ, na pá lá na taale wontu kv yəlaa.

⁹ Pə waali ké Iwəyaya kəəla kətaalətv kakpasɪ nyəntv. M̄pɔ́yú ma ná kətaɣa təlate tɛe ké mpa paa kvwa tə pa ləsasɪ. ɪsə Təv na tampana nna pa nawa na pá heeliy-ye tə pə təə ké pa kv-we. ¹⁰ Na pá yəɣətəɣəna nəəsv səsəənsɪ sɪ: Tacaə naŋŋ tɔ na tampana tv, pəlee ké n ká hvvna atə nyəma, na pa kvɪ-tvɣv ɪsəntə tə, ɪ t-w-ɣeə saləka? ¹¹ M̄pɔ́yú pa ha paa pa taa wei ké caɣa kvhvlm na pá heeli-we sɪ pá yele na pəcś. Pə kaasa pəcəɣə, haləna pa taapalaa na pa təmlə taa akpələnaa mpa paa kv isu pa kvv mpe tə pa nyvɣv kəə na kv yoosi na pəcś.

¹² Pə waali ké Iwəyaya kəəla naatoso nyəntv. M̄pɔ́yú tɛtv paasaa na tə sele teu, na ilim náa məlv pilɪŋ isu pa piisuyv pvvv tə, na ɪsətv náa məlv sɛəv isu caləv. ¹³ Na ɪsətvlvŋasɪ náa lu ɪsətaə na sɪ hotɪyɪ atə isu heelim cɪyɪtvɣv fɪkɪ tvɣv na fɪkɪnaə akaa cɛkɪ na á hotɪyɪ tɔ. ¹⁴ Na ɪsətvnyv kɛəlv isu pa kpɪlvɣv takəlaya na paa naa-ke tə. M̄pɔ́yú pə kpeə pəŋŋ tənaɣa ɪ lona taa na pá ləsa tɛtv ntɪ lvm cəənaə təɣə tə lona taa. ¹⁵ Atə awulaa səsaa na nyvɣv nyəma nyvɣv nyəma na yoolaa taa səsaa na apɪla na pəsəlaa na yəlaa ləlaa təna, paa yomaə paa kasəɣampɪya pa sewa na pá ŋməlv kvkpaməŋ taa na pəŋŋ svlasɪ taa. ¹⁶ Na pá təŋ pəŋŋ na kvkpaməŋ sɪ: ɪ kpaɪ tá təə, ɪ takɪ tá təə ké teu təkulakula na tə taa lu wei ɪ caɣa kumte təə tɔ ɪ ɪsəntaa, na pə hatələna-tv na Iwəyaya pááná tətə. ¹⁷ Pə taɣa pulv, pa pááná kuyaku səsəəŋkv tapəna. Awe pəsəɣəna na ɪ kantəlv?

7

Iseyli kpeka yəlaa nyvɣv

¹ Pəle pə waali ma ná ɪsətaə tillaa liyiti səŋa tɛtv ŋkulvŋasɪ liyiti təə, na pá kpa sɪ tənəsɪ heelim na pá təkaa sɪ heelimaya ɪ taa fete tɛtv na tɛŋku na tvvɣv nakvl kv təə. ² Na má ná ɪsətaə tillu nəɣəlv ɪlé tətə, na ɪ luna ilim təlvle təə na ɪ təkə Weesuyv ɪ ɪsə kvvsvv. M̄pɔ́yú ɪ yəɣətəna nəɣə səsəɣa ke ɪsətaə tillaa liyiti wei pa ha təma sɪ pá la tɛtv na tɛŋku pə taa ke naŋanaŋa tə sɪ: ³ ɪ taa lata ɪsəɣatv ke tɛtv na tɛŋku na tvv pə təə, haləna tə tə tá ɪsə pəyalaə tokvŋ taa ké yvsvv na pəcś. ⁴ M̄pɔ́yú pa heela-m mpa pa tokvŋ taa pa yvsa ɪsə kvvsvvm tə pa nyvɣv. Pa we yvlvnyəŋ iyɪsv nuvwa na iyɪsv nvlə na liyiti (144000) ke Iseyli nyəma kpeka təna taa. ⁵ Yvlvnyəŋ iyɪsv naanvwa na naaleɣe (12000) pá yvsa Yuta kpeka taa. Luvəŋ kpeka taa ké iyɪsv naanvwa na naale (12000). Katɪ nyəntə ké iyɪsv naanvwa na naale (12000). ⁶ Asɛe nyəntə ké iyɪsv naanvwa na naale (12000). Nefətəlv nyəntə ké iyɪsv naanvwa na naale (12000). Manasee nyəntə ké iyɪsv naanvwa na naale (12000). ⁷ Simiyəŋ nyəntə ké iyɪsv naanvwa na naale (12000). Lefɪv nyəntə ké iyɪsv naanvwa na naale (12000). Isakaa nyəntə ké iyɪsv naanvwa na naale (12000). ⁸ Sapvlvŋ nyəntə ké iyɪsv naanvwa na naale (12000). Yosɛəfv nyəntə ké iyɪsv naanvwa na naale (12000). Pəncaməe nyəntə ké iyɪsv naanvwa na naale (12000).

Yəlaə tuutuuma taa tuutuuma

⁹ Pə waali ma nyənaya tətə, ɪlena má ná yəlaə kupɪŋ, nəɣəlv kaa pəsv na ɪ kala pa təna mpa paa we pə taa tə. Kəteŋasɪ təna taa na kpeka təna taa na piitv təna taa na nsəma təna taa yəlaə ka wenna. Na pá səŋa kumte na Iwəyaya pa ɪsəntaa, na pá svv capanaə kvhvlmnaə na pá təkə pəcəntv ke pa nɪŋ taa. ¹⁰ Na pá yəɣətəɣəna nəəsv səsəənsɪ sɪ: Ta ɪsə wei ɪ caɣa kumte təə tɔ ɪ na Iwəyaya pa yarəna tá nyəŋ. ¹¹ ɪsətaə tillaa təna ná səŋaa na pá cəəna kumte na səsaa na weesɪn nyəma liyiti ɪnɪ. M̄pɔ́yú pa hənta atə tənənənɛ na pá sɛe ɪsə. ¹² Na pá təŋ sɪ: M̄pɔ́yú pə wee. Tá ɪsə

tænna talətu, na teeli, na ləmayasəe, na nyana təmlə sɛɛv, na samtɔ, na pəsuyɔ, na toma ke tam tɔɔ. Ami. ¹³ Tənaɣa səsaa mpe pa taa nəyɔlv pɔsaa-m si: Yəlaa mpa pa suu capanaa kuhlumaa tɔ pa ké mpa na leye pa lunaa? ¹⁴ Ilena má cɔ-i si: Ma ce nyá nyəmna. Ḿpóyó i heela-m si: Mpa paa nawa konyɔŋ səsəw njk tɔyɔle. Pa cɔta pa capanaa ké na pá huləsi-weye Iwəyaya caləm taa. ¹⁵ Pə tɔɔ ké pa səŋa Iso kumte tɛɛ na pá laki i təyaya taa ké təmlə ke tam tɔɔ. Wei i caɣa ḿpóyó kumte tɔɔ tɔ i ká caɣa pa kinj na i kentiyi pa tɔɔ. ¹⁶ Nyɔɔsi yaa lukɔtu kaa tasa-weye kpaɔ. Ilim kaa nyaya-wɛ, hanɣaya nakəli ka kaa tasa-weye lapu. ¹⁷ Pə taɣa pulɔ, Iwəyaya njka ka we kumte heku tɔ njke kaa tiikiyina-we, na kaa pukina-weye weesuyɔ ləm sɛelaa kinj. Na Iso ká husi pa isəlvəm təna təpapa.

8

Kvtaalətv naatosompɔyɔlaya nyəntv

¹ Iwəyaya kəma na ká kəəli kvtaalətv naatosompɔyɔlaya nyəntv Ilena pá su isətəa təketekeke haləna pá polo isu kaləfu heku taa ké mpv. ² Pə waali ké ma ná isətəa tillaa naatosompɔyɔlaya mpa pa səŋəyi Iso isəntaa tɔ. Ḿpóyó pa cɛla-weye akantɛɛ naatosompɔyɔlaya. ³ Tənaɣa isətəa tillu nəyɔlv ná kama na í səŋ kətaya tələte na í tɔka i ninj taa ké wɔla cofolo wei i taa pa wəki tulaalv tɔ. Ḿpóyó pa cɛla-i tulaalv ké səsəm si i kpenna Iso yəlaa sələmvɔv na í Iá kətaya ké kətaya tələte nte pa lapəna wɔla na tɔ we kumte isəntaa tɔ tɔ tɔ. ⁴ Isətəa tillu wei i səŋa Iso isəntaa na í tɔka tulaalv na í wəki tɔ tulaalv in i nyɔsi na Iso yəlaa sələmvɔv pə kpəntaa ké na pá kpaaki. ⁵ Pə waali ké isətəa tillu kpaɣa tulaalvnaa cofolo in na í haɔ kətaya tələte tɔɔ ké mamala ke i ləpam na í məŋna na í peti-i tetv tɔɔ. Ḿpóyó tev suv hola ke kpaŋ kpaŋ, na pá yɔɔtəyi yem yem, na tev nyəŋəŋəyi njmɛlv njmɛlv, na tetv náa sele.

Akantɛɛ hlvbyv

⁶ Isətəa tillaa naatosompɔyɔlaya mpa pa tɔka akantɛɛ naatosompɔyɔlaya tɔ pɛle pa taɣana pa təyi si pa caa hvlbyv. ⁷ Ḿpóyó isətəa tillu kancaalaya nyəŋ hula akantəle. Tənaɣa pə pɛta atɛyɛ tɔmpɛɛ na kəko na pá sitiina caləm, Ilena antulinya hɔyɔləŋ tooso taa hɔyɔlvɔv kvlmɔvɔv nyaya, na pá nyaya nyutu ləm nyəntv təna.

⁸ Pə waali ké isətəa tillu naale nyəŋ ná hula ilé i nyənte. Ilena pá peti pulv isu puyɔ səsəŋjku ke tenku taa na pə mvyi kəko. Ḿpóyó tenku hɔyɔləŋ tooso taa hɔyɔlvɔv kvlmɔvɔv ləm pəsa caləm. ⁹ Na weesuyɔ nyəm mpi pu we tenku taa tɔ pə tintika tooso taa kvlmɔtəle si, na kpuləŋ təna tintika tooso taa tintiyile kvlmɔtəle wakəli.

¹⁰ Pə waali ké isətəa tillu tooso nyəŋ hula i akantəle. Ḿpóyó isətvɔŋja səsəŋjka njka ka mɔkaya kəko isu kahulaya tɔ ka kpəsə isətəa na ka hoti. Na pusi səsənsi na ləm sɛelaa pə tintika tooso taa tintiyile kvlmɔtəle tɔɔ ké ka nyəkəaa. ¹¹ Isətvɔŋja njke ka hətə nté si Nyaj. Tənaɣa ləm huwa tooso taa huɣule kvlmɔtəle lapa nyaj, na yəlaa paɣale nyɔɔ-wi Ilena pá si.

¹² Pə waali ké isətəa tillu liyiti nyəŋ ná hula ilé i nyənte. Ḿpóyó pə hika Ilim hɔyɔləŋ tooso taa hɔyɔlvɔv kvlmɔvɔv, na pə hika isətv ke i hɔyɔləŋ tooso taa hɔyɔlvɔv kvlmɔvɔv ke mpv tɔtɔ, na isətvɔŋjasi tintika tooso taa ké tintiyile kvlmɔtəle. Na timpi timpi pə hika mpv tɔ pə nav sí. Ḿpóyó səkpetvɔv lapa Ilim taa waatvnaa tooso taa waatv kvlm. Na ḿpóyó na ahoo, isətv na isətvɔŋjasi pə yela nav ke waatvnaa tooso taa waatv nəyɔlv.

¹³ Ma tasa nyəntvɔv tɔtɔ ilɛ cəlv nté hatuu isətəa na í kuləyi, na má nu i yɔɔtəyənə nəyɔ səsəɣa si wayo wayo. Isətəa tillaa tooso wei pə kaasaa tɔ i kəŋ na í huləyi i akantɛɛ tɔyɔle isu atɛ yəlaa təm ká la wayo te.

9

¹ Ḿpóyó isətəa tillu kakpasɔ nyəŋ hula i akantəle, Ilena má ná isətvɔŋja nakəli na ká kpəsəna isətəa na ká hoti atɛ. Tənaɣa pa cɛla-kɛyɛ lumanj ṕbóyó səsəw saafv. ² Isətvɔŋja tula ṕbóyó njk Ilena nyɔsi isu kəko səsəɣa nyɔsi suv Iuv. Ḿpóyó nyɔsi nsi sí kvləa Ilena si kó Ilim na sí təkɔ heelim. ³ Tənaɣa kvtoləŋ luna nyɔsi nsi si taa na kv ya tetv tɔɔ, na pá tv-kuyv pəceka sɔv. ⁴ Na pə kpaala-kv si kó taa la kawalaya ke nyutu na tuŋ na konyənyəm təna. Ama yəlaa mpa pa tokuŋ taa fɛi Iso kuyvɔv tɔ pa tike. ⁵ Pə ta ha kvtoləŋ ke mpaas si kó kv-we. Ama si naasvɔv tike ke kó naasi-weye isətvnaa kakpasɔ. Kv nyasvɔv wɔsasɔ we teitei ké isu pəceka. ⁶ Yəlaa ka pɛkɔ səm ke isətvnaa kakpasɔ in i taa si sana səm. Ama səm ká polo pooluj.

⁷ Kvtoləŋ njk kv nəyəsəna ké isu pa kpɛlvɔvɔv kpaɣanəŋ si i tɛɛ yooɔ tɔyɔ. Kv nyəŋ tɔɔ ka we ké isu wɔla ntenij ke kv tema, na kv isəntaa nəyəsəna isu yəlaa isəntaa. ⁸ Kv nyɔsi taɣalaa ké isu alaa nyɔsi, na kv kela we ke isu tɔyɔlaya kela. ⁹ Kv lanja tɔɔ caɣa ké isu nyəŋətu toko ke kv suuwa. Kv kvlbyv na kv kəŋ makɔ tɔ, ye n nuwa n təŋ ké si kpaɣanəŋ hanjvɔv kɛkɛnaa paɣale na í laki kpɛtele kpɛtele si í puki yooɔ tɔ. ¹⁰ Kv susi na nyəmá ké isu pəcesɔ, na kv susi nsəyi kv pəsəyənə na kó la yəlaa ke isəyatv ke isətvnaa kakpasɔ. ¹¹ Lumanj ṕbóyó səsəw taa isətəa tillu nté

ku wulan soso. Hepela nyáma ná yaa-i si Apaton, na Káleeki nyáma si Apoliyon, na pə kotoluyu nté si wakəllu.

¹² Kancalaya wahala tēna nté, pə kaasa wahalanaa naale wēe pa kəŋ.

¹³ M'p'ógó isótaa tillu naatoso nyəŋ hula i akantəle. Tənaɣa ma nu pə yəgəta kətaɣa təlate nte pa lapəna wula na té we Iso isentaa tə tə ŋkulunɣa taa həŋ liyiti kin. ¹⁴ Isótaa tillu naatoso nyəŋ wei i təkə akantəle təyɔ pə heelaa si i hetu isótaa tillaa liyiti wei pa tu alukpala ke pəyɔ sosaya lfelati nəyɔ tə. ¹⁵ Tənaɣa pa hetu isótaa tillaa liyiti inu. Paa tēma-wēyɛ tayanbuwú ké na pá cayaa si ye pə tala pənaɣa na isətu na kuyaku na waatu ineyɛ teitei ile pa ku yəlaa tintika tooso taa tintiyile koləmtəle. ¹⁶ Na pa heela-m yoolaa mpa pa caya kpaɣanəŋ tə pa nyubu. Paa we iyisi iyaya (1000) ke təm ŋmənubwú (200) ke. ¹⁷ Pə lapa-m mpw isu toosee taka, na má ná kpaɣanəŋ na i təw cayalaa na pá we isəna mpi təyɔlɔ, paa suu nyəgətu tokonaa ké na pá seewa isu kəkə, na pá wē pooku isu liyitee pəle na pá wē kasasənɣa isu asimti wəw tə. Kpaɣanəŋ nyəŋ ka wēe ké isu təyɔlasu nyəŋ, na kəkə na nyəwəsi na asimti pə lukayana i nəwəsi. ¹⁸ M'p'ógó isayatu səsəwntu tooso inɛ, kəkə na nyəwəsi na asimti mpi pə lukayana kpaɣanəŋ nəwəsi tə, pə ku yəlaa tintika tooso taa tintiyile koləmtəle. ¹⁹ Pə taya pulw təw, kpaɣanəŋ nəwəsi taa na i susi taa ké i apalətu ka wēe. I susi nəyəsəna tumaa ké. Si wəna nyəŋ na nyəŋ inəyɛ si lakəna yəlaa ke isayatu.

²⁰ Paa na mpw, yəlaa mpa pə kaasaa tə, pa təna mpa wahalanaa səsaa panɛ pa ta ku tə, pa ta yele pa maɣamaya pa niŋ kulupumnaa. Pa ta yele alɔyaa na tuŋ wei pa lupəna wula na nyəgəlbwú koləlməwú na nyəgəlbwú kusɛɛmɔwú na pɛɛ təw na tuŋ kila ke laaw. Pəyele pə tənaya mpw pu naa, pu nuku, pu təŋ. ²¹ Na yəlaa mpa pə yela mpw tə pa ta yele pa nyəŋ inu se isu, yulokole na topotopo tēma na asilima na pa ŋmuləm.

10

Isótaa tillu na takəlaya səkpləyaa

¹ Pə waali ké ma ná isótaa tillu tuŋ tu ləw na í luna isótaa na í tii, na puləpu isu isəŋmənubwú nyala i təw na kayalu cəwəna i nyubu. I isentaa wē ké isu ilim na i nəwheɛ isu kəkə nsəma səsəwəna koləyubu tə. ² I ka təkə i niŋ taa ké takiliya na ká hetaa, na í su i ntəyən nəwəle ke tenku təw na i mpətəŋ nyəntɛ ke tətə təw. ³ I lena í má kapuka na nəyɔ səsəyaa isu təyɔlaya wiikuyu tə. I tēma m'p'ógó ka mapu lena tɛw hola naatosompəyɔlaya inu i cəna hola. ⁴ Pə tēma yəgətəyaa ke mpw lena má tayanu ma ti si ma ŋmaaki. M'p'ógó ma nu pə yəgətəna-m na isótaa si: Nmɛsi nti tɛw hola naatosompəyɔlaya inu i yəgətə tə, taa ŋmaa.

⁵ Isótaa tillu wei maa nawa na i səŋa tenku na tətə pə təw tə, i kpaasa i niŋ ntəyən na isə, ⁶ na í tuuna Iso wei i wē tam təw tə, wei i ŋma isətənbwú na pə təna mpi pə wē ku taa tə, na tətə na pə təna mpi pə wē tə taa tə, na tenku na pə təna mpi pə wē ilé i taa tə, si pə fei wule suw tətə. ⁷ Waatu wei isótaa tillu naatosompəyɔlaya nyəŋ ká huli i akantəle təyɔ Iso ká yəosi lapu ke mpi i suwa na í təŋəyɛ na í laki na pə ŋmɛlaa tə. I ka tēma pə təm heeluyu ke Iso kuyəgətətu tɛləsəlaa mpa pa ke i pəyalaa tə.

⁸ Pə waali ké yəgətwu mpi pu tēma isótaa ke yəgətənanu na má nu tə pə tasa-m si: Polo na ŋ mu isótaa tillu wei i səŋa tenku na tətə pə təw tə i niŋ taa ké takiliya ŋka ka hetu mpw tə. ⁹ M'p'ógó ma kolaa na má polo isótaa tillu kin na má təm-i si: Cɛlɛ-m takiliya ŋkɛ. Tənaɣa i təma-m si: Mv-ke, na ŋ təyɔ-ke. Kaa la lelen isu tuŋ ke nyá nəyɔ taa. Ama kaa la nyən ke nyá hiluyu taa. ¹⁰ Ma mu takiliya ŋkɛyɛ isótaa tillu niŋ taa lena ká təyɔ-ke. Ka lapa lelen ke ma nəyɔ taa isu tuŋ. Ama ma kəma na má li-ke lena ká lá nyən ke ma hiluyu taa.

¹¹ M'p'ógó pə təma-m si: Pə wēɛ si n ká tasa tətəyɔ Iso kəheelitə kpaaləwú ke yəlaa payale na piitimnaa payale na nsəma payale na awulaa səsaa payale ké. Tə ke pa nyəntu ke.

11

Seliya nyəma naale

¹ Pə tēma təyɔ pə cɛla-m camləwú ŋku pa maɣasəyənə na ku nəyəsəna isu k'p'átóyú tə. I lena pə tə-m si: Kəli na ŋ kɛɛsi Iso tɛsɛɛle səsəwle na kətaɣa təlate tətə, na í kala mpa pa sɛɛ Iso ké Iso tɛsɛɛle səsəwle tənɛ tə taa tə. ² Ama yelina tə waali tə taasi, taa maɣasi. Pə taya pulw təw, pa yelina kpa niyáma ke icatɛ nanŋ nyəntɛ ké si pɛle pá yaya-tɛyɛ nəwheɛ ke isətonaa niule na naale taa. ³ Maa kəsi ma təm tampana hullaa naale mpa pa suu ləyaya wontu nti tə wē isu fələtənaa taka tə na má tili. Paa kpaali Iso kəheelitə ke kuyɛɛŋ iyaya na kuyɛɛŋ ŋmənubwú na nutoso (1260) inu i taa.

⁴ Ma təm tampana hullaa naale inəyɔle Olifinaa naale na fətəlanaa naale wei i səŋəyɛ katenɣa tənə Caa isentaa tə. ⁵ Ye nəyɔlɔ kulaa si i laki-weyɛ isayatu, kəkə lukəna pa nəwəsi taa ké na ká kuyɛ pa kolontunaa. Na mpw tətəyɔ pə wēɛ, ye wei í koləyɛ si i laki-weyɛ isayatu, ka ku-i kɛle mpw. ⁶ Pa wəna pəsbwú si pá kpa tɛw na ku taa nu pa Iso kəheelitə kpaaləwú waatu tənə taa. Na pa wəna

pəsuyu tətə sɪ pɑ la na ləm pəsɪ caləm, na tətə sɪ pɑ naasi atə na wahalanaa tənaya kotokoto ké isəna mpi pa caa tə.

⁷ Pa kəŋ na pɑ tɛ nti pə heela-we təyɔ kraaluyɔ ilena lumanj rúyú səsəu taa wontuyɔ kuli pa tə. Na ku kəli-we na kú ku-we. ⁸ Na paa hanti m̄púyú icatə səsəle patəma taa. Tə taa tənaya pa tema pa Səso kə səm tesika tə kə kam. Ye pə keesaa, pa yaakuyɔ sɪ Sətəm na Icipiti tə, icatə səsəle nteyɛ pa wena. ⁹ Na piitim təna na kpeka təna na nsəma təna na katerjasɪ təna taa pə yəlaa ká nyənəyɪ sətəa mpeyɛ kuyeyɛ tooso na kuyaku heku taa na pɑ hənta mpv. Pa kaa tisi sɪ pɑ pi-we. ¹⁰ Tətu tə yəlaa təna laŋle ká hɛ isɪ yəlaa pane pa səv tə. Paa paa teu na pɑ lá təmaya kucəŋ. Pə taya pulv tə, Isə kuyəyətutu teləsəlaa pane pa naale paa paasaa kə na pɑ tv atə yəlaa kə wahala. ¹¹ Kuyeyɛ inɪ i tooso na kuyaku heku taa kəma na pə tɛ ilena weesuyɔ feesɪŋ luna isə na í svu pa taa na pɑ kuli. Mpa pa təna pa na-we tə sɔyɛntu kra-weyɛ səsəm. ¹² M̄púyú pə yəyətəna isətəa kə Isə kuyəyətutu teləsəlaa mpe pa naale sɪ: ɪ kra cəne. Tənaya pa svu pulv isɪ isəŋmuntuyɔ taa na pɑ kra isə, na pa kolontunaa tɛŋna-weyɛ nyənuyɔ kə mpv. ¹³ Təne inəyɪ kraakraa kə tətə svu seluyɔ kə səsəm, ilena icatə səsəle həyɔlɛŋ naanowa taa leŋku kutuluy hoti, na pə kú yəlaa iyisi naatosompəyɔlaya (7000) kə tətə seluyɔ mpv tə. Sɔyɛntu kra yəlaa ləlaa kə səsəm, ilena pɑ svu isətəa Isə kə teeli hav.

¹⁴ Wahala naale nyəŋ tɛwayalɛ. Ama tooso nyəŋ ká kəna nənəu.

Akantəle naatosompəyɔlaya nyənte hvluyɔ

¹⁵ M̄púyú isətəa tillu naatosompəyɔlaya nyəŋ hula i akantəle. Ilena pə yəyətəna isətəa na tɔŋ sɪ: Pənəntaa Tacaa na i Mesii paa təkəna tətə tə kə kawulaya, na tam tə kə paa təkɪ-ke. ¹⁶ Tənaya səsaa hiu na liyiti wei i caya kumlee tə kə Isə isəntaa tə i kulaa, na í hənti atə na pɑ sɛ Isə sɪ:

¹⁷ Tacaa Isə kawulaya tv,
nyá wenna, na nyaa wenna.
Nyana təmle kə isəna n lapv
na nyá tɔŋ səsəŋ tə.
Na isəna n svu kawulaya təyɔ tə.

¹⁸ Piitimnaa mukaya pááná kə səsəm.
Pənəntaa kəle pə tala sɪ nyaa hul nyá pááná.
Sətəa hʊnəv tala mpv.
Pənəntaa kəle pə tala sɪ n feli nyá pəyalaa
Isə kuyəyətutu teləsəlaa kə pa fəətə.
Na n feli nyá nyəma təna mpa pa nyəŋna-ŋ tə.
Paa səsaa paa piya.
Na pənəntaa kəle pə tala n wakəli mpa
pa wakəlyɪ tətə tə.

¹⁹ M̄púyú Isə təsɛle səsəle kə isətənyuyɔ taa tulaa, na nəsɪ pɛeluyɔ atakaa naaki. Tənaya tɛv nyəyəsaa, na pə yəyɔti, na tɛv holi, na tɛv sele, na tɛmpɛɛ hotiyɪ səsəm səsəm.

12

Alv na Tv̄m səsə pa təm

¹ M̄púyú kəkələ səsə nɔyɔlɛ i lapa hatuu isətəa. Alv nɔyɔlɛ i takəna ilim kə i tə isɪ pa takuyɔv puuyɔ tə, na isətə náa wɛ i nəsəhɛ tɛ, na pə lvv isətəlvɛjasɪ naanowa na naaleɛ ntenuyɔ na pə tɛ i nyuyɔ. ² I ka puwaya tətəyɔtɔyɔ na í wusa lulyɔv, na lulyɔv konyəntəyɔle na pə wosasi kra-i na í svu kapusi mapv.

³ Tənaya kəkələ ləlv ná tasa lapv tətəyɔ isətəa. Tv̄m səsə wei i sɛwa isɪ kəkə tɔ i luwa, i nyəŋ we naatosompəyɔlaya na i həŋ kə naanowa, na ntenɪŋ tema paa i nyuyɔ ŋku kv tə. ⁴ M̄púyú i paala isətəa kə isətəlvɛjasɪ tintika tooso taa kuləmtəle na i suka na í pɛti tətə tə. Ilena í səŋ alv isəntaa sɪ ílɛ i lɔl i pəyaya na inɪ i li. ⁵ Apalopəyaya ŋka kaa tiiki piitimnaa təna na nyəyəluyɔv krátúyú təyɔ alv inɪ i lɔlaa. Ilena pə kraana i pəyaya na pə pona-keɛ Isə na i kumte pə kin. ⁶ Ilena alv náa se na í polo wulaya tətə taa. Isə ka tayana-i təcayalɛ kə tənaya sɪ í caya na pɑ tə-i kuyeyɛ iyaya na kuyeyɛ ŋmənuyɔ na nutoso (1260) taa.

⁷ M̄púyú yosu kula isətəa. Misɛli na i isətəa tillaa na tv̄m na ílɛ i isətəa tillaa pa yookina na təma. ⁸ Ama Misɛli-we pa kəla tv̄m na pɑ təyɔnɪ i na i isətəa tillaa kə isətəa. ⁹ Na pə pɛti tv̄m səsə yaa Satanɪ wei i puɔyusiɔ antulinya təna tə. I na i isətəa tillaa kə pa krentaa na pɑ pɛti atə.

¹⁰ M̄púyú ma nu pə yəyətəna isətəa na tɔŋ tɔŋ sɪ: Pənəntaa pə tala Isə í waasi. Pənəntaa kə Isə ká hólí i kawulaya tɔŋ. Na pənəntaa kə i Mesii ká hólí ílɛ i pəsuyɔ. Pə taya pulv tə, tá taapalaa təm suulu wei i ka səyaya tá Isə isəntaa na í suuki-weyɛ təm kə tam tə pa ləsa-i isətəa na pɑ pɛti. ¹¹ ɪwəyaya caləm tɔŋ tə, na tampana təm nti pa kraalaya tə tə tɔŋ tə pa kəla-i. Paa hawa pa weesɪŋ kə sɪ ye səm səm. ¹² Pə tə ilɛ isətənyuyɔ na kv taa nyəma mɛ i paa teu. Ama atə na tɛŋku

pə tɔm wenna wayo. Mpi tɔ, ɪləʒɔv sɔsɔ luna ɪsɔtɔa na ɪ tii mə ɔɔlɔ na ɪ haɣa pááná kɛ teu, ɪɛ pə taɣa pulv tɔɔ, ɪ nyəmá sɪ ɪ wɔlɛ wɔsaa.

¹³ Tum kama na ɪ ná sɪ pa pɛta-ɪ atɛ, ɪlɛna ɪ sɔv alv wei ɪ ka lula apalvɔpəɣaya tɔ ɪ waalɪ kɛ seu. ¹⁴ Mpróyɔ pə nyɔsa alv kɛ hekɛlɛ sɔsɔ kɛj naalɛ sɪ ɪ kɔlɪ hɔntɔ na ɪ tala ɪ tɛɔayalɛ kɛ wɔlaya tɛtɔ taa. Tənaɣa paa tɔɔ-ɪ pusi tɔosɔ na pənaɣa haɣɔlvɔy taa, na tum kaa keesi-ɪ. ¹⁵ Tənaɣa tum tɔ lɔm na ɪ nɔyɔ na pə lá ɪsu pɔyɔ sɔsɔyɔ kɛ alv ɪnɪ ɪ waalɪ sɪ lɔm hɔla ɪ kpaɣa-ɪ. ¹⁶ Ama tɛtɔ waasa alv ɪnɪ, tɛtɔ haa nɔyɔ na tɛ li lɔm mpi tum ka tɔna ɪ nɔyɔ kɛ mpɔv tɔ. ¹⁷ Mpróyɔ tum mɔ alv na pááná kɛ sɔsɔm, na ɪ polo na ɪ yooona alv piya nsi pə yelaa tɔ. Mpeɣɛlɛ pa təna mpa pa təhəɣɪ ɪsɔ kɔheelitɔ na pá tɔka teu kɛ tampana nna a tɔɔ Yesu kulaa tɔ. ¹⁸ ɪlɛna ɪ polo ɪ sɔj tɛjku nɔyɔ tɔɔ.

13

Wontu naalɛ tɔm

¹ Mpróyɔ ma na wontuyu nakɔlɪ na kɔ lukəna tɛjku taa. Kɔ hɔj wɛ naanɔwa na kɔ nyɔɔj kɛ naatosompɔɣɔlaya. Na ntenɪj tɛma paa kɔ hɔlvɔy ɲku kɔ tɔɔ. Na pə ɲmaa kɔ nyɔɔj tɔɔ kɛ hɛtɛ nte tɔ tɔvki ɪsɔ tɔ. ² Wontuyu ɲku ma na mpɔv tɔ kɔ nɔyɔsəna krou kɛ, na kɔ nɔɔhɛ ná nɔyɔsəna wontuyu ɲku pa yaa sɪ wusi tɔ kɔ nyəna, kɔ nɔyɔ ɪsu tɔɣɔlaya nyəhka. Mpróyɔ tum sɔsɔ ha-kɔyɔ ɪ toma na ɪ kawulaya kumte na ɪ pəsɔyɔ sɔsɔɔɲku. ³ Wontuyu ɲku kɔ nyɔɔj taa lɛjku ɔaya kɛ ɪsu pu kɔ-kɔyɔ ɪsaya kɔyɔ. Ama timpɪ pu kɔ-kɔyɔ ɪsaya kɔyɔ kɛ mpɔv tɔ pə waawa. Mpróyɔ antulinɔya təna pɔyɔla wontuyu ɲku na pə wɛ kɔ waalɪ. ⁴ Tənaɣa yəlaa təna sɔv tum sɔsɔ kɛ sɛɛv kɛ ɪ hav ɪ pəsɔyɔ kɛ wontuyu tɔ pə tɔɔ. Na pa sɛɛkaya wontuyu tɔtɔ na pə faalɔyɪ sɪ: Wontuyu kɔnɛ kɔ taka wɛɛ kɛlɛ? N kɛ awɛ na nyá na-kɔ ɪ sɔj na ɪ yoo?

⁵ Mpróyɔ pə ha wontuyu kɛ mpaav na kɔ yɔyɔtɪ kalampaanɪ tɔm na kɔ tuv ɪsɔ. Na pə ha-kɔyɔ pəsɔyɔ sɪ kɔ paasi na kɔ lá ɪsɔtɔnaa nɔlɛ na naalɛ taa. ⁶ Tənaɣa kɔ sɔv ɪsɔ kɛ footuyu, na kɔ yaa ɪ hɛtɛ na timpɪ ɪ wɛɛ tɔ na pa təna mpa pa wɛ ɪsɔtɔa tɔ na kɔ tuv. ⁷ Na pə ha-kɔyɔ mpa sɪ kɔ yooona ɪsɔ yəlaa na kɔ kəl-wɛ. Na pə ha-kɔyɔ pəsɔyɔ sɪ kɔ kpiliki kpeka təna na piitim təna na nsəma təna yəlaa na katenasi təna yəlaa. ⁸ Atɛ yəlaa təna ká sɛɛna-kɔ. Mpa pa hɛla pa ta ɲmaa ɪwəyaya ɲka pa kɔwa tɔ ka weesuyu takəlaya taa kɛ tuu antulinɔya kancalaya tɔ mpe paa sɛɛna-kɔ.

⁹ Ye wei ɪ kɛ tɔm nɔlv pɔntɔ ɪ nu. ¹⁰ Ye pə tɔ yɔlv wei kɛ hatuu ɪ tanaj tɛɛ sɪ paa təkɪ-ɪ saləka, ɪsu pa təkɪ-ɪ saləka ɪnɪ, pu saalɔyɪ. Na ye pə tɔ wei ɪlɛyɛ hatuu ɪ tanaj tɛɛ sɪ paa kɔ-ɪ na layatɛ, ɪsu pa kɔ-ɪ na-tɛ, pu saalɔyɪ. Pə tɔɔ kɛ ɪsɔ yəlaa ka təkɪ suulu na pə tɔ ɪsɔ kɛ naani kɛ mpróyɔ tam.

¹¹ Mpróyɔ ma ná wontuyu lɛjku na kɔ luna tɛtɔ tɛɛ. Kɔ hɔj wɛ naalɛ na ɪ nɔyɔsəna ɪwəyaya hɔj, na kɔ yɔyɔtaya ɪsu tum sɔsɔ. ¹² Kɔ lapəna kancalaya wontuyu pəsɔyɔ tənaɣa kɔlɛ kɔ ɪsɛntaa. Na kɔ caalaya tɛtɔ na tɔ tɔ yəlaa sɪ pə sɛɛ kancalaya wontuyu ɲku pu kɔwa ɪsaya kɔyɔ na pə waa tɔ. ¹³ Mpróyɔ wontuyu naalɛ nyəhku kɔnɛ kɔ lapa piti tɛma sɔsɔna. Haləna kɔ lakaya na kɔkɔ lukəna ɪsɔtɔa na ká wiiki atɛyɛ yəlaa təna ɪsɛntaa. ¹⁴ Pə ha-kɔyɔ mpaav sɪ kɔ la piti tɛma nnaɣa kancalaya wontuyu ɪsɛntaa tɔ, kɔ tolisa atɛ yəlaa kɛ na-yɛ. Kɔ heelaya atɛ yəlaa sɪ pə lu wontuyu ɲku layatɛ hikaa na paa na mpɔv kɔ wɛna kɔ weesuyu tɔ kɔ lɛɛsɔyɔ. ¹⁵ ɪlɛna pə há wontuyu naalɛ nyəhku ɲkɔyɔ pəsɔyɔ sɪ kɔ woso weesuyu feesɪj kɛ kancalaya wontuyu lɛɛsɔyɔ tɔɔ, na lɛɛsɔyɔ ɲku kɔ yɔyɔtəyɪ, na kɔ pəsɪ na kɔ kɔ pa təna mpa paa sɛɛkɪ-kɔ tɔ. ¹⁶ Mpróyɔ wontuyu ɲku kɔ caala yəlaa təna tɛpai, piya na sɔsaa na apɪla na kɔnyɔntɔnaa na yoma na kasayampiya, sɪ paa yusi paa wei ɪ niɲ ntɔɔɔj taa na ɪ tokuyu taa. ¹⁷ Ye pa tɔ yɔlv wei kɛ kɔyɔsɔm pəɛɛ, pɔntɔ ɪ pəsəyɪ na ɪ ya yaa ɪ pɛɛtɪ pulv. Kɔyɔsɔm mpəɣəlɛ wontuyu ɲku kɔ hɛtɛ, yaa kɔkalətɔ nti tɔ hóláɣɪ sɪ kɔ hɛtɛ tɔ.

¹⁸ Ləmayasɛ tɔhólɛ ntɛ cəɛɛ. Ye wei ɪ wɛna layatɔ pɔntɔ pəsəyɪ na ɪ cɛkəna wontuyu ɲku kɔ kɔkalətɔ, pə taɣa pulv tɔɔ, kɔkalətɔ nti tɔ lu yɔlv hɛtɛ kɛ. Kɔkalətɔ ntəyəlɛ nasatɔsɔ na nɔtɔsɔ na naatosɔ (666).

14

Mpa pa nyɔɔj pə yapa tɔ pa yontu yoo

¹ Mpróyɔ ma nyənaɣa, ɪlɛna má ná ɪwəyaya na ká sɛɲa Siyɔj pɔyɔ tɔɔ, na yəlaa iyisi nunɔwa na iyisi nɔlɛ na liyiti (144000) wɛ ka ɔɔlɔ, na pə ɲmaa pa tokuj taa kɛ kana ka Caa pa hɛla. ² Tənaɣa ma nu pə yɔyɔtəna ɪsɔtɔa na pə la yuj ɪsu lɔm kpeɲuyɔ na pə falɔyɪ sɔsɔm tɔ, ɪsu tɛv holuyuuuna tɔj tɔ pə taka. Pə yɔyɔtaya na má nukɪ tɔ, pə nɔyɔsəna kɛ ɪsu sanjku mataa kɔlvɔyɔ pa sanjkɔnaa mapɔ na pə wiiki ɪsəna tɔ. ³ Na yəlaa iyisi iyisi ɪnɪ ɪ sɛɲa mpróyɔ kumte na weesɪj nyəma liyiti na sɔsaa pa ɪsɛntaa na pə yooiki ɪsɛsɛlɛ yontu kɔfatu. Yəlaa iyisi nunɔwa na iyisi nɔlɛ na liyiti (144000) wei pa yapa tɛtɔ tɔ tɔ ɪ paasi, nɔyɔlv fɛɪ wei ɪ pəsəyɪ na ɪ nyɪ yontu təɛnɛ tɔ yoo tɔ.

⁴ Mpe ɪnɪ pa ta pilisi pa ti na alaa, pa ɔaya mpróyɔ tɔcɔɔj. Paa timpɪyɪ ɪwəyaya puki, pa təhəɣɪ-keɣɛ. Pə yapa-wɛyɛ yəlaa hekɔ taa kɛ sɪ pə caaləyənə-wɛyɛ ɪsɔ na ɪwəyaya kɛ hav. ⁵ Pa ta nuna na nɔsɪ na pəpətiya, pa fɛna taalɪ nɔyɔlv.

Isotaa tillaa tooso tam

⁶ Mpróyó ma na isotaa tillu lelu na í kuləyí huntu ke hatuu isotaa. I wena Laapaali Kɔraŋ tam tɔɔ nyəŋ nɔyɔlɔ sɪ ɪ kaasəyɪ atɛ yɔlaa na piitimnaa tɔna taa yɔlaa na kpeka tɔna na nsɔma tɔna na yɔlaa tɔna. ⁷ I yɔyɔtəyana nɔyɔ sɔsɔyɔ sɪ: I nyana Iso na í tɔ-ɪ teeli. Pə tayə pulɔ tɔɔ, pənente pə talaa ké sɪ í huɔna yɔlaa ke tɔm. Wei ɪ lapə isotənyu na tɛtu na tenju na hila tɔ í sɛɛ inɪ.

⁸ Tənyaya isotaa tillu naale nyəŋ ná luwa kancaalaya nyəŋ waali na í tɔŋ sɪ: I tu hotaa, Papiloni sɔsɔ tu hotaa. Inɪ ɪ nyɔsɔna piitim tɔna yɔlaa ke ɪ sɔlɔm, ɪ asilima sɔsɔna anɪ a sɔlɔm.

⁹ Isotaa tillaa naale inɪ ɪ waali ké tooso nyəŋ luwa na í yɔyɔtəyana nɔyɔ sɔsɔyɔ sɪ: Ye wei í sɛɛ wontuyɪ ŋkɔ na ku leesyɔɔ na í tó ku kɔyɔsum ke ɪ tokuyɪ taa yaa ɪ nin taa tɔ, ¹⁰ pɔntu maɣamaɣa ká tɛ na í nyɔsɔ Iso sɔlɔm, ɪ pááná sɔsɔna nyəm mpi ɪ pəla ɪ pááná kɔɔp taa na pá tala pə taa ké pulɔ tɔ. I ká ná kanjansi ke kəkɔ na asimti pə taa ké isotaa tillaa nanj nyɔma na lɔwəyaya pa isentaa. ¹¹ Na kəkɔ ŋka ka taa pa naa mpróyó kanjansi tɔ tam tɔɔ ké ka nyɔsɔ kuləyana iso. Mpa pa sɛɛ wontuyɪ ŋkɔ na ku leesyɔɔ na pa yɔsa-wɛ na ku hətɛ kɔyɔsum tɔ, mpróyó pu wɛɛ tam tɔɔ, hɛesyɔɔ fɛɪ.

¹² Pə tɔɔ ké Iso yɔlaa mpa pa təŋyɪ ɪ kɔheeliu na pá nukəna Yesu ke teu tɔ pə wɛɛ sɪ pá təkɪ suulu.

¹³ Mpróyó ma nuwa pə tɔma-m na isotaa sɪ: Nmaa takəlaya taa sɪ pə kpaɣu pənentaa tɔ mpa pa səkɪ Tacaə tɔmlɛ taa tɔyɔlɛ lelej nuula. Ilena Feesuyɔ tɔ sɪ: Nn, tampana ké, pa tɔma tɔŋ nyəna wena pa lapa tɔ, pə tala pa hɛɛsɪ. Pə tayə pulɔ, kɔpantu nti pa lakaya tɔ nti təŋyɔna-wɛ.

Kumtu tate

¹⁴ Ma nyənaa tɔtɔ ɪɛ ma ná isəŋmɔntuyɔ kɔhɔlɔmuyɔ nte, na nɔyɔlɔ caya ku tɔɔ, na pɔntu nɔyɔsɔna yulɔ, na wɔla ntenuyɔ tema ɪ nyuyɔ, na ɪ nin taa ké lemse lɔŋ nyəŋ. ¹⁵ Mpróyó isotaa tillu lelu luna Iso tɛsɛɛle sɔsɔle taa na í yɔyɔtəna wei ɪ caya isəŋmɔntuyɔ tɔ tɔ na nɔyɔ sɔsɔyɔ sɪ: Kpaɣa nyá lemse na í kó, kumtu talaa ké. Tɛtu puwa tɔ, kumtu talaa ké. ¹⁶ Tənyaya wei ɪ caya isəŋmɔntuyɔ tɔ tɔ ɪ tɔ ɪ lemse ké tɛtu tɔɔ, ɪɛna pə kó tɛtu tɔɔ.

¹⁷ Na isotaa tillu lelu náá luna isotənyu taa Iso tɛsɛɛle sɔsɔle taa na ɪɛ ɪ tɔka lemse lɔŋ nyəŋ tɔtɔ.

¹⁸ Mpróyó isotaa tillu lelu wei ɪɛ ɪ wena pəsyu ke kəkɔ tɔ tɔ ɪ luna kətaya tɔlatɛ na í kɔɔ. Ilena í yɔyɔtəna isotaa tillu wei ɪ tɔka lemse lɔŋ nyəŋ tɔ na nɔyɔ sɔsɔyɔ sɪ: Kpaɣa nyá lemse na í kóólí tɛtu tɔɔ leseŋ tukun, ɪ puwaya. ¹⁹ Tənyaya isotaa tillu tɔ ɪ lemse na í kóólí tɛtu tɔɔ leseŋ tukun, na í pɛtɪ-ɪ Iso pááná sɔsɔna leseŋ tɔnyasəle taa. ²⁰ Ilena pá nyaasi leseŋ ke ɪ catɛ waali ké tɔnyasəle taa, na caləmyuɔ luna tɔnyasəle tɔna na ku kpe kɔkɔkɔpɔ na pə polo ɪsu kilomɛɛtələnna ŋmɔnyu na nuwɔwa (300), na pə luma ɪsu mɛɛtəli kɔlɔm na hɔyɔluyɔ.

15*Kantəkaya naasvyu*

¹ Mpróyó ma ná isotənyu taa ké kəkɔlɔ nɔyɔlɔ ɪɛ tɔtɔ. I tɔwəyaya na ɪ tɔm wɛ ha. Isotaa tillaa naatosompɔyɔlaya təkəna kɔnaasənam ke tam naatosompɔyɔlaya. Mprəyɪ pə tɛsəyɔna naasənan ɪɛ pə tema. Na kantəkaya nyəntu tənɛyɛ Iso ná tu yekina mpróyó ɪ pááná.

² Mpróyó ma ná tin pə ɪsu tenju, na í na kəkɔ pə sitaa. Na má ná tətəyɔ mpa paa kəla wontuyɔ na ku leesyɔɔ na ŋku ku kɔkalətu nte ku hətɛ tɔ. Pa səŋa tin wei ɪ pə mpu ɪsu tenju tɔ ɪ nɔyɔ, na pá tɔka sanjɔnaa mpa Iso cɛla-wɛ tɔ. ³ Na pá yooki Iso tɔmlɛ tɔ Moisi yontu na lɔwəyaya nyəntu sɪ:

Tacaə Iso kawulaya tɔ,

nyá tɔma kulapɛɛ tɔɔ wɛ sɔyɔntɔ,

na a tɔm wɛ piti.

Piitimnaa tɔna təpai wulaw.

Mpi n suwa na í təŋyɪ na í lakɪ tɔ,

pə siyisaa na pə wɛna tampana.

⁴ Tacaə, wei ɪ kaa nyana-ŋ tɔ pɔntu wɛɛ?

Awe ká kisina-ŋ teeli tuyɔ?

Pə tayə pulɔ, nyá tike n wɛnna tənəŋ.

Piitimnaa tɔna yɔlaa ká tɛ na pá kɔɔ,

na pá luŋ nyá tɛɛ na pá sɛɛ-ŋ.

Pə tayə pulɔ, pə kula nyá kulapɔtu

kɔpantu tɔɔ ké na pə hólí təkɛɛleɛ.

⁵ Pəɛ pə waali ké ma ná isotaa Iso tɛsɛɛle sɔsɔle tulaa, na tɔ taa ké kəkɔle nte tɔ húlóyí sɪ Iso wɛɛ tɔ. ⁶ Mpróyó isotaa tillaa naatosompɔyɔlaya wei ɪ ka tɔka kɔnaasənam tam naatosompɔyɔlaya inɪ tɔ pa lu Iso tɛsɛɛle sɔsɔle nte tɔ taa. Na pá suu kɔŋkɔpɔntu tɔŋ nyəntu wontu kɔhɔlɔm tɔ tɔ mɔyɪ kəkɔ ke nyənənyənɪ, na pá ləla pa laŋa taa ké wɔla tampanana. ⁷ Tənyaya weesin

nyáma liyiti inu i taa nɔ́ǔlɔ i cɛla isɔ́taa tillaa naatosompɔ́ɔlaya inɛyi wɔla kɔ́pɔnaa ke naatosompɔ́ɔlaya, na pá suna Isɔ́ wei i we tam tɔ́ tɔ́ i pááná. ⁸ Ḿpɔ́yó Isɔ́ teeli na i toma pɔ́ nyalɔna Isɔ́ tɛsɛɛle sɔ́sɔ́le tɛkpɛmm. Nɔ́ǔlɔ ta pɔ́si na i sɔ́w Isɔ́ tɛsɛɛle sɔ́sɔ́le taa, halɛna isɔ́taa tillaa yoosi kɔ́naasɛnam tɔ́m naatosompɔ́ɔlaya inu na pɔ́cɔ́.

16

Isɔ́ pááná mvyɔ́ tɔ́m

¹ Ḿpɔ́yó ma nu pɔ́ yɔ́ɔ́tɛna isɔ́taa tillaa naatosompɔ́ɔlaya na nɔ́ɔ́ sɔ́sɔ́ɔya ke Isɔ́ tɛsɛɛle sɔ́sɔ́le taa si: I polo na i pɔ́li Isɔ́ pááná kɔ́pɔnaa naatosompɔ́ɔlaya inɛyi atɛ.

² Tɛ́naya kancaalaya nyɛ́h tɛ́ɛwa na i pɔ́li i kɔ́pɔ ke atɛ. Iɛna sɛmola asayɛɛ na kɔ́wɔwuna kpa yɔ́laa mpa paa yusa wontuyɔ́ kuyɔ́sɔ́m ke pa tɔ́ na pa sɛ́kaya kɔ́ lɛ́sɔ́yɔ́ tɔ́.

³ Isɔ́taa tillu naale nyɛ́h ná pɔ́la i kɔ́pɔ ke tenku taa, iɛna lɔ́m pɔ́si isɔ́ yɔ́lɔ sɔ́tɔ calɛm, na weesuyɔ́ nyam mpi pu we tenku taa tɔ́ pɔ́ si pɔ́ tɛna tapapai.

⁴ Isɔ́taa tillu tooso nyɛ́h ná pɔ́la i kɔ́pɔ ke pusi sɔ́sɔ́ɔsi na sɛ́ɛlaa tɛna taa, iɛna pɔ́ lɔ́m pɔ́si calɛm. ⁵ Ḿpɔ́yó ma nu isɔ́taa tillu wei i nyanɛyɛna lɔ́mnaa tɔ́ tɔ́ i toma si: Nyá wei n we tɛ́nani tɔ́, nyá wɛ́nna, na nyaa wɛ́nna. N tɛ́na siyisuyɔ́ ke nyá huɔ́le tɛne tɛ́ taa kɛ́. ⁶ Isɔ́ paa lɛ́nta Isɔ́ yɔ́laa na Isɔ́ kuyɔ́ɔ́tɔ́tɔ́ tɛ́lɛ́sɔ́laa tɔ́ɔ́ n cɛ́lɛ́yi-wɛ́yɛ calɛm ke pɔ́nɛntaa si pá nyɔ́. Mpi paa lapa tɔ́ mpi pɔ́ fɛ́lɔ́yɛna-we. ⁷ Ḿpɔ́yó ma nu pɔ́ yɔ́ɔ́ta kɔ́taya tɛ́latɛ si: Ḿpɔ́yó mɛɛ, Taa Isɔ́ kawulaya tɔ́, tampana na siyisuyɔ́ ke n tɛ́nani na n huɔ́kɛna.

⁸ Isɔ́taa tillu liyiti nyɛ́h ná pɔ́la i kɔ́pɔ ke ilim tɔ́, iɛna pɔ́ kraasi-wɛ́yi tɔ́n si pɔ́ kɔ́kɔ́ i nyaya yɔ́laa. ⁹ Ḿpɔ́yó hanaya paasaa na ká han yɔ́laa, halɛna pá yaa Isɔ́ wei i tɔ́ka kɔ́naasɛnam pɔ́nɛ pɔ́ takanaa na i pɛ́sɔ́yɔ́ tɔ́ i hɛ́tɛ na pá tɔ́w-i. Ama pa ta yeɛ pa isayɔ́tɔ́ na pá tɔ́ Isɔ́ kɛ́ teeli.

¹⁰ Isɔ́taa tillu kakpasɛ nyɛ́h ná pɔ́la i kɔ́pɔ ke wontuyɔ́ nku kɔ́ kawulaya kumte tɔ́, iɛna sɛ́kpetuyɔ́ nyala kɔ́ kawulaya taa, na yɔ́laa paasi na pá suɔ́lɔ́yɛna wɔ́sasi pɔ́ tu fɛ́i. ¹¹ Na pá tɔ́w isɔ́taa Isɔ́ kɛ́ pa wahala na pa sɛ́mola pɔ́ tɔ́. Paa na mpɔ́ tɔ́, pa ta yeɛ pa lakasi isayasi.

¹² Isɔ́taa tillu naatosompɔ́ɔlaya nyɛ́h ná pɔ́la i kɔ́pɔ ke ífɛ́lati pɔ́ɔ́ sɔ́sɔ́ɔya taa, iɛna ka lɔ́m nyɔ́ na pɔ́ ha mpaaw ke awulaa sɔ́saa mpa na lukɛna tɛn kite tɔ́ tɔ́. ¹³ Ḿpɔ́yó ma ná alɔ́yaa tooso na pá nɔ́yɛsɛna saleɛ, na pa luna tɔ́m sɔ́sɔ́ na wontuyɔ́ na Isɔ́ kuyɔ́ɔ́tɔ́tɔ́ tɛ́lɛ́sɔ́lɔ́ pɔ́pɔ́tɔ́ pa nɔ́sɔ́i taa.

¹⁴ Alɔ́yaa mpɛ́yɛle mpa pa laki piti tɛ́na tɔ́. Tɛ́naya alɔ́yaa mpɛ́ pa tooso pa kulaa na pá cɔ́kɔ́ tɛ́tɔ́ tɛ́na awulaa sɔ́saa tɔ́ si pa kotiyi-wɛ́yɛ Isɔ́ kawulaya tɔ́ kuyakɔ́ sɔ́sɔ́w wule yoonaw tɔ́.

¹⁵ Nyani, ma kɔ́n kɔ́ntɛ kɛ́ isɔ́ nmulɔ́. Iɛ ye wei i tɔ́ka i wontu si ye pɔ́ talaá i taa tɛ́ tapakpɛtɛ, iɛ pɔ́ntɔ́ ntɛ́ lɛ́lɛ́n nuɔ́. Mpi tɔ́, ye pa na-i ńpɔ́yó tapakpɛtɛ fɛ́ɛle ká lapi-i.

¹⁶ Ḿpɔ́yó alɔ́yaa mpɛ́ pa kota awulaa mpɛ́yɛ timpi pa yaakɛna Hepɛ́la taa si Haamakɛtɛ́n tɔ́.

¹⁷ Isɔ́taa tillu naatosompɔ́ɔlaya nyɛ́h ná pɔ́la i kɔ́pɔ ke heelim tɔ́, iɛna pɔ́ yɔ́ɔ́tɛna Isɔ́ tɛsɛɛle sɔ́sɔ́le taa na kumte kin na nɔ́ɔ́ sɔ́sɔ́ɔya si: Pɔ́ lapaɔ́le. ¹⁸ Ḿpɔ́yó tɛn nyɛ́yɛsaa, na pɔ́ yɔ́ɔ́tɔ́, na tɛ́n hɔ́li, na tɛ́tɔ seɛ sɔ́sɔ́m. Hatuu pɔ́ nmau yɔ́lɔ tɔ́ tɛ́tɔ ta selita seluyɔ́ pɔ́nɛ pɔ́ taka. Pɔ́nɛ inu pɔ́ kɛ́la kpakpaa. ¹⁹ Tɛ́naya pɔ́ faya icatɛ sɔ́sɔ́le ke hɔ́yɔ́lɛ́n tooso na pɔ́ yɔ́kɔ́. Na acalɛɛ sɔ́sɔ́naa hoti tɛ́tɔ tɛ́na taa. Isɔ́ tɔ́saa Papiloni sɔ́sɔ́ tɔ́, iɛna i nyɔ́sɔ́si-i i kɔ́pɔ taa pááná sɔ́sɔ́na sulɔ́m.

²⁰ Na tɛ́tɔnaa mpa lɔ́m ka cɔ́naa tɔ́ pá muɔ́i yem, pa ta tasa pá keesi pɔ́sɔ́n tɔ́tɔ. ²¹ Tɛ́n tampani hotayana isɔ́taa kɛ́ na i nyɛ́kɛ́yi yɔ́laa. Tɛ́mpɛ́le kulɔ́mtɛ́le yun ka we isɔ́ kiloonaa nule. Ḿpɔ́yó yɔ́laa tɔ́w Isɔ́ kɛ́ naasuyɔ́ mpi tamɛ́ɛ anu a naasaya-we tɔ́ pɔ́ tɔ́. Pɔ́ taya pulɔ́, naasuyɔ́ mpi pɔ́le pu kɛ́la kpakpaa kɛ́.

17

Wasanjali kpitikpiti tɔ́m

¹ Isɔ́taa tillaa naatosompɔ́ɔlaya wei i ka tɔ́ka kɔ́pɔnaa naatosompɔ́ɔlaya tɔ́ pa taa lɛ́lɔ kɔ́ma na i yaa-m si: Kɔ́ na má hɔ́li-nj salɛ́ka wei paa tɔ́ pusi paɔ́ɔle hɛ́kɔ́ taa wasanjali sɔ́sɔ́ tɔ́. ² I kin ke atɛ awulaa lakaya pa asilima kulapɔ́tɔ́, na i asilima sulɔ́m ke atɛ yɔ́laa nyɔ́wɔna na pɔ́ kuyi-we.

³ Ḿpɔ́yó Feesuyɔ́ tɛ́na-m iɛna isɔ́taa tillu pɔ́na-m wɔ́laya tɛ́tɔ taa. Tɛ́naya ma ná alɔ́ nɔ́ǔlɔ na i caya wontuyɔ́ kɔ́sɛ́muyɔ́ tɔ́, na i tɔ́ waasa hɛ́la nna a tɔ́uki Isɔ́ tɛ́ tɔ́wisiwisi. Wontuyɔ́ nku kɔ́ nyɔ́ɔ́n ka we naatosompɔ́ɔlaya kɛ́, na kɔ́ hɛ́n ke naanowa. ⁴ Alɔ́ inu i tɔ́yɔ́la wontu kɔ́pampantɔ́ nti tɛ́ sɛ́ɛwa tɔ́, na wontu nti tɛ́ sɛ́ɛwa tɛ́kɛ́nɛ́n tɔ́, na i tɔ́ wɔ́la na liyiteɛ pɛ́ɛ luto kɔ́pantɔ́, pɔ́ tu fɛ́i. Na i tɔ́ka i ninj taa kɛ́ wɔ́la kɔ́pɔ na i suna acaalɛ́tɔ́. Asilima nna i ka lapa tɔ́ a isayɔ́tɔ́ ntɛ́. ⁵ Pa nmaá i tokuyɔ́ taa kɛ́ hɛ́tɛ natɛ́li, ama pɔ́ huwɛɛ ta tɔ́li tɛu kɛ́ tɛ́yau. Si, Papiloni sɔ́sɔ́, antulinya wasanjalɛ́naa na acaalɛ́tɔ́ pɔ́ tɔ́. ⁶ Iɛna má ná si Isɔ́ yɔ́laa calɛ́m na mpa pa lɛ́ntaa si pɛ́pɛ tɔ́ kɛ́ pa nuna Yesu kɛ́ tɛu tɔ́, pɛ́ɛ pa calɛ́m kuyi alɔ́ inɛyi sulɔ́m nyɛ́m.

Ma na-i, iɛna pɔ́ paasi na pɔ́ la-m ha. ⁷ Ḿpɔ́yó isɔ́taa tillu pɔ́saa-m si: Pɛ́pɛ tɔ́ kɛ́ pɔ́ laki-nj ha? Maa heelɛ́-nj mpi alɔ́ na wontuyɔ́ nku kɔ́ tɔ́ i caya na kɔ́ wɛ́na nyɔ́ɔ́n naatosompɔ́ɔlaya na hɛ́n naanowa tɔ́ pa hɔ́lɔ́yɛ́i mukaya tɛ́ tɔ́. ⁸ Wontuyɔ́ nku n na mpɔ́ tɔ́, ku wɛ́na weesuyɔ́ ke

hatuu loŋ ké, ama ku fei ṛpóyó nṓṓnṓ. Pə wee si kó lu lumanŋ puuyu sṓsṓu taa ké na kó polo timpi pu te ku tṓm tṓnṓnṓnṓ tṓ. Ate yṓlṓa mpa pa hṓla pə taa ḡmaa weesuyu takṓlaya taa ké hatuu antulinya kancaalaya tṓ, paa ná wontuyu kṓne tṓ pu la-weye ha. Pə taɣa pulu, ku wena weesuyu ke hatuu loŋ ké. Ama ku fei ṛpóyó nṓṓnṓ, na ku taɣani luw tṓtṓ.

⁹ Nyəm na ləmayasəe pə tṓhulle kin nte cəne. Nyṓnṓ naatosompṓyṓlaya inu i hṓlṓyí pulasi naatosompṓyṓlaya wei i tṓṓ alu inu i cayaɣa tṓyṓ. Na i hṓlṓyí tṓtṓyṓ awulaa sṓsaa naatosompṓyṓlaya. ¹⁰ Awulaa sṓsaa mpe pa taa kakpasɪ tɛma hotuyu. Kulṓm ná wee, na i tṓnṓa kawulaya tṓyṓ. Na lelu ná ta kṓnta, ile i kṓn i kṓṓ tṓ i cayaɣa kaa tṓ. ¹¹ Wontuyu ŋku ku wena weesuyu na ku fei ṛpóyó nṓṓnṓ tṓ, kulɛyɛle wulaw sṓsṓ pṓlɛfei nyṓnṓ. Mpeyɛle mpṓ na kancaalaya awulaa sṓsaa naatosompṓyṓlaya inu. Ku puki timpi pu te ku tṓm tṓnṓnṓnṓ tṓyṓ.

¹² Həŋ naanowa wei n nawa tṓ i hṓlṓyí awulaa sṓsaa naanowa mpa pa ta tṓyṓta kawulasɪ tṓ. Ama pu ha-weye kawulasɪ toma, na pa na wontuyu ŋku pá tṓyṓ kawulaya ke kaləfu kulṓm taa. ¹³ Pa naanowa inu pa tṓna paa la ləmayasəle kulṓmtəle na pá mṓnṓa pa toma na pa kawulasɪ na pá cəla wontuyu. ¹⁴ Paa kuli na pá yṓona lṓwəyaya, ama lṓwəyaya ká kəli-we. Pə taɣa pulu tṓṓ, ŋkɛyɛle sṓsaa Sṓsṓ na awulaa tṓna Wulaw. Ka na ka nyéma mpa pa yaawa na pá ləsi na pa ké nuntaa tṓ paa kəli-we.

¹⁵ Ṁpóyó isṓtaa tillu tasa-m heeluyu si: Pusi nsi n nawa na wasanḡkali caya si hɛku tṓ, yṓlṓa na samaa na piitimnaa taa yṓlṓa na nṓma taa yṓlṓa nte mpṓ. ¹⁶ Həŋ naanowa wei n nawa tṓ na wontuyu pa taa ká kṓna wasanḡkali inu, na pá leeki i wontu tṓna na pá yele-i kṓpɛtɛ. Paa tṓyṓ i nantu, na pá wṓpɪ-i kṓkṓ. ¹⁷ Pə taɣa pulu, Isṓ tṓna pa lotunaa taa ké huwee si pá kṓpɛti nṓyṓ kulṓmɣa na pá lakɪ na pá mṓnṓa pa kawulasɪ tṓnṓ na pá cəla wontuyu, na pá yoosi nti nti tṓ lə. ləmayasəe i ka tṓwa tṓ, haləna Isṓ ka yṓṓta nti tṓ tṓ lə.

¹⁸ Na alu wei n nawa mpṓ tṓ, icate sṓsṓle nte tṓ ḡmakəlɛyɪ ate awulaa sṓsaa tṓyṓle.

18

Papiloni hotuyu tṓm

¹ Pəle pə waali ké ma ná isṓtaa tillu lelu na i luna isṓtaa na i tiiki. I wena pṓsuyṓ ke sṓsṓm ké, na i teu nawa isṓ kṓkṓ na pá cṓṓ tṓtṓ tṓna. ² Ṁpóyó i yṓyṓtṓna nṓyṓ sṓsaya si: I tu hotaa, Papiloni sṓsṓ tu hotaa. Pənente i pṓsa alṓyaa tṓcayale, na alṓyaa nṓyṓ na pa suka, na tṓtṓ sumasi nsi paa caa tṓ si nṓyṓ na si suka tṓcayale nte tṓna. ³ Pə taɣa pulu, inu i nyṓṓsəna piitimnaa tṓna yṓlṓa ke i sṓlṓm, i asilima sṓsṓna anu a sṓlṓm. Na i kin ke ate awulaa sṓsaa lakaya pa asilima kulapṓtu. Na ate paɣatəlaa pilina i wontu kupantu nti tṓ fei nyṓyṓsuyṓ tṓ.

⁴ Ṁpóyó ma nu pə yṓyṓtṓna isṓtaa, ile pə taɣa isṓtaa tillu nu i nṓyṓ. Pə tṓmɣa si: Ma yṓlṓa, i se i kin, na pə taa kṓṓ na i isayatu taana-me, na pá kṓṓ na pá naasəyɪ na pə kṓpɛnṓa-me. ⁵ Pə taɣa pulu tṓṓ, i isayatu kaawayaa na pá kalṓsəna isṓtṓnṓyṓ, Isṓ tṓṓsa i lakasi isayasi tṓṓ. ⁶ I leeti-i mpi i ka lapa-me tṓ. I fei-i isəna mpi i ka lapa tṓyṓ tṓm naale. I suuli i kṓpṓ ke sṓlṓm mpi pə kəla mpi i puukaya-me tṓyṓ tṓnṓ ke tṓm naale. ⁷ I tu-i wahala na kunyṓnṓ na pá tala isṓ i ka tṓyṓ i tṓyɪ teeli na i kaa wontu kupantu ke isəna mpi tṓ. I yṓyṓta i taa si: Ma cayaɣa tṓka ké isṓ wulaw, ma ta nyɪ leelutu, ma kaa nyɪ mpi pa yaa si kunyṓnṓ tṓ. ⁸ Pə tṓṓ ké kṓnaasəm mpi pə suwa si pu naasəna tṓ, kuyaku kulṓmuyṓ ke pu tii pə tṓnaya i tṓṓ tṓkpili. Mpəyṓle kṓtṓmṓnṓ na sṓm na nyṓyṓsi. Kṓkṓ ká nyaya i tṓna tṓluka. Pə taɣa pulu, Tacaɣa Isṓ wei i lakəna-i tṓm tṓ i we toma ké.

⁹ I kin ke ate awulaa sṓsaa lakaya pa asilima kulapṓtu na pá nukɪ i lelenṓ. Paa te na pá ná kṓkṓ nyaku-i na nyṓṓsi nsi si kuləyɪ tṓ, ile paa tṓli nṓṓsi ke i tṓṓ, na paa kpa pa lanja na pá wii sṓsṓm. ¹⁰ Paa hatələna-i si pə taa kṓṓ na pá ná i wahala. Na paa tṓ si: Wayo, wayo. Pṓwe, Papiloni icate sṓsṓle na tṓnṓ nyṓntɛ tṓne, kaləfu kulṓm taa kəle pə tṓma-ŋ nyá saləka tṓyṓ na?

¹¹ Ate taatəlaa ná tula nṓṓsi ke tṓ tṓṓ tṓtṓ na pá kpa pa lanja na pá wii sṓsṓm. Mpi tṓ, nṓyṓlu u tasəyɪ pa taatəle ke yaɣṓ. ¹² Paa wulanaa, paa nyṓyṓluyṓ kuhulṓmuyṓ, paa liyitee pɛe. Paa luto, paa kṓpɛnṓpṓntu tṓnṓ nyṓntṓ pṓṓnṓ kupanṓ, paa tṓṓ wontu kṓmpṓpṓntu kṓsɛmṓtṓ, paa nti tṓ sɛe teu təkənṓkənṓ tṓ, paa silikinaa, paa taasi nsi si fei yem yem tṓ, paa tuu kela na taasi kate nyṓnsɪ, na nyṓyṓluyṓ kṓsɛmuyṓ na nyṓyṓluyṓ maɣamaya na pṓle nte pa yaa si maapəli tṓ. ¹³ Paa afɛunaa, paa kṓkusṓm, paa tulaalu miili, paa tulaalu kṓfəyṓtṓ, paa sulṓm, paa nim, paa mulṓm, paa tṓyṓnaya pɛe, paa naanṓ, paa heenṓ, paa kraɣanṓnṓ na kɛkɛnaa, paa yoma na yṓlṓa weesinṓ maɣamaya. ¹⁴ Taatəlaa mpa pa toma icate sṓsṓle nte si: Mpi pə tṓna n nyulaya tṓ pə saala yem. Nyá tṓnṓ na nyá lelenṓ tṓna tṓ-ŋ lṓm, n kaa tasa-wəyɪ keesuyṓ. ¹⁵ Taatəlaa mpa pa taata icate sṓsṓle taa na pá plii tṓ, paa te na pá hatələna-te si pə taa kṓṓ na pá ná tṓ wahala. Paa tṓli nṓṓsi na paa kpa pa lanja na pá wii sṓsṓm. ¹⁶ Paa tṓ si: Wayo, icate sṓsṓle tṓne tṓ tṓm we wayo. Nte tṓ suukayana kṓpɛnṓpṓntu tṓnṓ nyṓntṓ pṓṓnṓ kupanṓ na wontu kupantu nti tṓ sɛewa tṓ, na wontu nti tṓ sɛewa təkənṓkənṓ tṓ. Na nte tṓ tukayana wola na liyitee pɛe na luto pə tu fei. ¹⁷ Na kaləfu kulṓm taa kəle tṓ apitiitu tṓma-tɛyɛ lṓm tṓyṓ.

Kṓpɛlṓnṓ taa sṓsaa sṓsaa na i sulaa na i saalaa, na pa tṓna mpa pa tṓkəna tenku tṓ, pa səŋa poolunṓ taa, ¹⁸ na pá ná tṓ kṓkṓ nyṓṓsi. Uena pá maki kapusi na pá tṓ si: Pa ta nata icate na tṓ

tala icate səsəəle təne. ¹⁹ M̄p̄r̄óȳ p̄a cosa tət̄u na p̄á p̄əli p̄a nyəəñ taa, na p̄á t̄uɫi n̄əəs̄i na p̄á k̄p̄a p̄a laŋa na p̄á wii s̄əsm̄. Na p̄á m̄aki kapusi s̄i: Wayo, icate səsəəle təne t̄ə t̄əm we wayo. Pa t̄əna m̄p̄a p̄a w̄əna k̄p̄uləñ k̄e t̄enju taa t̄ə t̄ə t̄əñ k̄e p̄a k̄ulən̄aa. Kaləfu k̄ol̄əm taa keke p̄ə t̄əna p̄ə t̄əma-t̄eɣe l̄um t̄əȳ.

²⁰ T̄əu, is̄ət̄ənȳu nȳá, p̄ə wak̄əla-t̄e t̄ə, paana-t̄e il̄e. Is̄ə ȳəlaa m̄e, na tillaa na Is̄ə k̄uȳəç̄ət̄ut̄u tel̄əs̄əlaa, í paana-t̄e. P̄ə t̄əȳa p̄ul̄, is̄əȳat̄u n̄ti t̄u lapa-m̄e t̄əç̄ə Is̄ə huuna-t̄e.

²¹ M̄p̄r̄óȳ is̄ət̄aa tillu t̄əñ t̄u n̄əȳəl̄ k̄p̄aya p̄əle səsəəle, t̄ə t̄əw we is̄u namle, na í p̄əti t̄enju taa. Il̄ena í t̄əñ s̄i: Is̄ənt̄əȳo p̄aa p̄əti P̄apiloni icate səsəəle k̄e tuu p̄ə t̄eɣe na p̄áán̄a s̄əsm̄əna, na p̄a kaa t̄asa-t̄eɣe keesuȳu. ²² Na p̄a kaa t̄asa n̄uɫ k̄e P̄apiloni nȳá nȳá taa k̄é s̄əñk̄un̄aa na c̄əm̄əñ na h̄əs̄i na akant̄e p̄ə t̄əñ. Pa kaa t̄asa n̄aw k̄e t̄əml̄e lat̄u n̄əȳəl̄əȳu t̄əml̄e nat̄əl̄i t̄ə taa. Na p̄a kaa t̄asa n̄uɫ k̄e namle k̄p̄álȳó. ²³ F̄ət̄əla kaa t̄asa m̄uȳo k̄e nȳá taa, p̄əç̄ə p̄a kaa t̄asa ak̄p̄aȳəle aȳəəla t̄əñ n̄uɫ k̄e nȳá taa. Nȳá taa taat̄əlaa h̄ət̄e ka yaana ant̄ul̄inya taa k̄é l̄əñ, na nȳá p̄uȳusa ȳəlaa t̄əna na nȳá t̄əp̄ət̄əp̄ə t̄əma p̄əç̄əkȳu.

²⁴ Pa n̄awa Is̄ə k̄uȳəç̄ət̄ut̄u tel̄əs̄əlaa na Is̄ə ȳəlaa p̄a cal̄əm, na p̄a t̄əna m̄p̄a p̄a k̄u t̄ətu t̄ə t̄ə p̄a cal̄əm k̄e P̄apiloni taa t̄əç̄ə p̄a t̄u-t̄eɣe sal̄əka.

19

¹ P̄əle p̄ə waali k̄é ma n̄u p̄ə ȳəç̄ət̄əna n̄əəs̄i s̄əsm̄əns̄i na is̄ət̄aa, na p̄ə we is̄u sam̄aa tuutuuma ȳəç̄ət̄əȳu t̄ə s̄i: I sa Is̄ə. Ta Is̄ə yak̄əna, na in̄əȳəle teeli na t̄əma p̄ə t̄u. ² Tampana na siç̄isuȳu k̄e í t̄əñȳə na í huuk̄əna. P̄ə t̄əȳa p̄ul̄, was̄əñk̄ali s̄əsm̄ə wei í wak̄əlaȳa t̄ətu na í asilima t̄ə, í k̄u í t̄əm. Na is̄əna m̄pi in̄u í ka k̄u Is̄ə ȳəlaa t̄ə, Is̄ə ná t̄u-í p̄ə sal̄əka. ³ Na p̄a t̄asa ȳəç̄ət̄əȳu t̄ət̄ə s̄i: I sa Is̄ə. Icate səsəəle n̄t̄e t̄ə k̄əç̄ə nȳəəs̄i t̄əñna k̄ol̄əȳu k̄e tam k̄é. ⁴ M̄p̄r̄óȳ s̄əsm̄a h̄iu na liyiti in̄u na weesin̄ nȳəma liyiti in̄u p̄a laŋa akula na p̄á s̄eɣe Is̄ə wei í c̄əȳa kumte t̄ə t̄ə, il̄ena p̄á t̄ə s̄i: Ami. I sa Is̄ə.

Iwəyaya akpəyale kvətəyə

⁵ M̄p̄r̄óȳ p̄ə ȳəç̄ət̄ə kumte kin̄ s̄i: S̄əsm̄a na piya m̄p̄a m̄e í k̄é Is̄ə p̄əȳalaa na í see-í t̄ə, í sa ta Is̄ə. ⁶ Ma n̄u p̄ə t̄asa ȳəç̄ət̄əȳu na p̄ə n̄əȳəsm̄əna is̄u sam̄aa tuutuuma ȳəç̄ət̄əȳu t̄ə, na p̄ə we yun̄ is̄u l̄um k̄p̄enjuɫ na p̄ə fal̄əȳi ɔoos̄ t̄ə, is̄u t̄əu hol̄uȳuu s̄əsm̄ə t̄ə taka. Ma n̄u p̄ə ȳəç̄ət̄aa k̄é s̄i: I sa Is̄ə, p̄ə t̄əȳa p̄ul̄ T̄acaa Is̄ə kawulaya t̄u in̄u í t̄ək̄əna kawulaya. ⁷ Iwəyaya p̄əle k̄p̄av̄ talaa, na ka p̄əlel̄ə māȳam̄aya ná t̄u t̄əȳana í t̄u. P̄ə t̄əw il̄e t̄ə p̄aa na t̄á laŋa hul̄əm̄i, na t̄ə t̄u-í teeli. ⁸ P̄ə ha í p̄əlel̄ə k̄e m̄p̄aa s̄i í suu k̄p̄əñk̄ənt̄u t̄əñ nȳənt̄u p̄uȳu k̄p̄əñk̄ə ŋku k̄u m̄uȳi k̄əç̄ə k̄e nȳən̄ənȳəm̄i na k̄u f̄eɣe asilima t̄ə. P̄uȳu ŋku k̄u w̄əe k̄é is̄u Is̄ə ȳəlaa t̄əma k̄p̄əna.

⁹ M̄p̄r̄óȳ is̄ət̄aa tillu t̄əma-m̄ s̄i: N̄maa tak̄əlaȳa t̄aa s̄i Iwəyaya k̄p̄a ka p̄əlel̄ə na p̄á yaa m̄p̄aya t̄əç̄əȳ t̄əç̄əle leleñ n̄ulaa. Na í t̄asaa s̄i: T̄əm̄ t̄əne t̄ə k̄é Is̄ə k̄uȳəç̄ət̄ut̄u tampana nȳənt̄u k̄é.

¹⁰ T̄ən̄aya ma h̄ənt̄a í t̄eɣe s̄i ma s̄eɣe-í. Ama í t̄əma-m̄ s̄i: Taa la m̄p̄u, ta t̄ən̄aya t̄əml̄e nȳəma k̄é. T̄aȳəle m̄p̄u na nȳá taapalaa m̄p̄a Yesu kula tampana t̄ə na p̄á nȳi-ȳe t̄ə. Ye s̄eɣe il̄e, Is̄ə k̄é n̄ k̄á s̄eɣe.

Yesu kula tampana n̄na a t̄ə t̄ə, an̄i a t̄əna Is̄ə k̄uȳəç̄ət̄ut̄u tel̄əs̄əlaa k̄e ȳəç̄ət̄əȳu.

Kpəyanv̄h̄əlm̄əȳa c̄əȳəlv̄

¹¹ M̄p̄r̄óȳ ma ná is̄ət̄ənȳu t̄ulaa, il̄ena k̄p̄ayanv̄h̄əlm̄əȳa lu. Pa yaa ka t̄ə c̄əȳəlv̄ s̄i K̄p̄əñ na Tampana t̄ə. Siç̄isuȳu k̄e í t̄əñȳə na í huuk̄əna í t̄əm̄ na í yookina í youu t̄ət̄ə. ¹² I t̄eɣe we k̄é is̄u k̄əç̄ə m̄uk̄əȳu t̄ə, na í nȳuȳu taa ka we teeli n̄tenin̄ p̄əȳəle. Pa ŋmaa h̄ət̄e nat̄əl̄əȳi í t̄əw, na n̄əȳəl̄ə t̄ə nȳi-t̄e ye p̄ə t̄əȳa í t̄ike. ¹³ I c̄əp̄a wei í suuwa t̄ə í t̄əna na cal̄əm k̄é. I h̄ət̄e n̄t̄e s̄i: Is̄ə T̄əm̄. ¹⁴ M̄p̄r̄óȳ is̄ət̄ənȳu taa yoolaa hu í waali na p̄a k̄p̄ayanv̄h̄əlm̄əȳas̄i, na p̄á suu k̄p̄əñk̄ənt̄u t̄əñ nȳənt̄u p̄uȳu k̄p̄əñk̄ə ŋku k̄u hul̄əma t̄əlaɫai na k̄u f̄eɣe asilima t̄ə. ¹⁵ Laḡəte k̄əç̄ənt̄əle n̄t̄e í ka k̄əna k̄ənt̄əç̄ə t̄əw ȳəlaa t̄ə í n̄əȳə taa k̄é t̄ə luk̄əȳana. Na nȳəç̄əl̄əȳu k̄p̄át̄əȳó k̄e í k̄á tiikiȳina-we. Na í k̄á ȳət̄i les̄əñ k̄e t̄ənȳaaç̄əle n̄t̄e t̄ə k̄é Is̄ə kawulaya t̄u p̄áán̄a s̄əsm̄əna sul̄um t̄ənȳaaç̄əle t̄ə t̄ə taa. ¹⁶ Pa ŋmaa wa í n̄əç̄əhe na í c̄əp̄a p̄ə t̄əw k̄é s̄i: Awulaa Wulav̄, s̄əsm̄a S̄əsm̄ə.

¹⁷ M̄p̄r̄óȳ ma ná is̄ət̄aa tillu n̄əȳəl̄ il̄e na í s̄əña il̄im̄ t̄əw. Na í má kapusi na í heeli sum̄as̄i n̄si s̄i kul̄əȳi is̄ə t̄ə s̄i t̄əna s̄i: I t̄imsi na í k̄əç̄ə Is̄ə ac̄ima s̄əsm̄əna taa. ¹⁸ I k̄əç̄ə na í t̄əç̄ə awulaa na yoolaa na p̄a s̄əsm̄a p̄a n̄ant̄u, na k̄p̄ayan̄əñ na í t̄əw c̄əȳəlaa p̄a n̄ant̄u, na í t̄əç̄ə ȳəlaa t̄əna, yoma na kas̄əȳamp̄iya na s̄əsm̄a na piya, p̄a n̄ant̄u.

¹⁹ M̄p̄r̄óȳ ma ná wontuȳu ŋku na at̄e awulaa na p̄a yoolaa p̄a kotaa s̄i p̄a yookina k̄p̄ayanv̄ t̄ə c̄əȳəlv̄ in̄u na il̄e í nȳəma. ²⁰ T̄ən̄aya p̄a k̄p̄a wontuȳu ŋku na Is̄ə k̄uȳəç̄ət̄ut̄u tel̄əs̄ul̄ p̄əç̄ət̄u wei í ka lapa piti t̄əma k̄e k̄u is̄ənt̄a t̄ə na p̄á t̄əki. Piti t̄əma n̄na í lak̄əȳa m̄p̄u t̄əç̄ə í p̄uȳus̄əȳana m̄p̄a p̄a ȳəsm̄əna wontuȳu k̄uȳəsm̄ə p̄əȳele p̄a s̄eek̄əȳa k̄u l̄eɣəȳu t̄ə. M̄p̄r̄óȳ p̄a k̄p̄əç̄ə wontuȳu ŋku na Is̄ə k̄uȳəç̄ət̄ut̄u tel̄əs̄ul̄ p̄əç̄ət̄u in̄u na p̄á p̄əti-w̄eɣe k̄əç̄ə t̄enju wei í t̄əñna m̄uȳu t̄ə í taa na p̄a is̄e. ²¹ P̄ə kaasa m̄p̄a t̄ə, p̄a k̄u p̄əle na laḡəte n̄t̄e t̄ə luk̄əna wei í c̄əȳa k̄p̄ayanv̄ t̄əw t̄ə n̄əȳə taa t̄ə. Il̄ena sum̄as̄i t̄əȳo p̄a n̄ant̄u na p̄á t̄ala-s̄i.

20

Pusi iyaya (1000) tɔm

¹ Mprɔ́yɔ ma ná isɔ́taa tillu nɔ́ɔlɔ na í luna isɔ́taa na í tiiki, na í tɔka ɪ nin taa ké lumanj pɔ́yɔ́yɔ́ sɔ́sɔ́ɔ saafu na alukpaluj tanjun nuli. ² Tɔ́naya ɪ siisa na í kpa tɔm sɔ́sɔ́ kɔ́pɔ́ɔɔ ɪ na í tɔ-ɪ alukpala si í caya nɔ́pɔ́yɔ́ pusi iyaya (1000). ɪlɔ́yɔ́ ké pa yaa mpɔ́ si: Tɔm sɔ́sɔ́ kɔ́pɔ́ɔɔ, na kɔ́lɔm ɪnɔ́yɔ́le Satani. ³ Mprɔ́yɔ́ isɔ́taa tillu kɔ́pɔ́ɔɔ-ɪ na í peti lumanj pɔ́yɔ́yɔ́ sɔ́sɔ́ɔ taa na í tɔki, na í kalɔ́si na í tɔ pɔ́ tɔ́ ké kɔ́yɔ́sɔ́m si tɔm sɔ́sɔ́ í taa tasa mpa hikuɔ́yɔ́ na í tolisi katerjasí tɔ́ yɔ́lɔa, halɔ́na pusi iyaya (1000) nke ká te na pɔ́cɔ́. Pɔ́ waali ɪlɔ́ paa tɔ́lɔ-ɪ wɛɛ naale.

⁴ Mprɔ́yɔ́ ma ná kumlee na pɔ́ hawa a tɔ́ cayaɔ́a ké pɔ́sɔ́yɔ́ si pá huɔ́ki tɔm. Na má ná tɔ́tɔ́yɔ́ mpa pa heelaya tampana nna a tɔ́ Yesu kulaa tɔ́ na Isɔ́ Tɔ́m na pá lenti-wɛyɛ pɔ́ tɔ́ tɔ́ pa lɔ́sasi. Pɛle pa taa sɛɛ wontuyɔ́ nku na kɔ́ lɛɛsɔ́yɔ́. Pɛyɛle pa ta tɔ́ wontuyɔ́ nku kɔ́ kɔ́yɔ́sɔ́m ké pa tokunj yaa pa nin taa. Mprɔ́yɔ́ pa fema na pá ná Kilisiti pá tɔ́yɔ́ kawulaya ké pusi iyaya (1000). ⁵ Ama pusi iyaya (1000) nke kaa tɛma na pɔ́cɔ́ sɔ́taa lɛlɔa fe. Sɔ́taa taa fem kancaalaya nyɔ́m nté. ⁶ Mpa paa fe fem kancaalaya nyɔ́m pɔ́ne pɔ́ taa tɔ́ mɔ́pɛyɛle lelen nulaa, na mɔ́pɛyɛle pɔ́ paasaa na pɔ́ kooli koolɛe kɔ́pana. Sɔ́m kɔ́lɛlɔm ɪ tasɛɪ-wɛyɛ pɔ́sɔ́yɔ́. Ama paa la Isɔ́ na Kilisiti pa kɔ́tɔ́lɔa, na pá na-ɪ paa tɔ́yɔ́ kawulaya ké pusi iyaya (1000) taa.

Satan kpisuyɔ

⁷ Pusi iyaya (1000) nke ka kɔ́ɔ na ká yoosi ɪlɛna pá tólí Satani ké ɪ salɔ́ka taa. ⁸ Na í ká cɔ́ antulinjya piitimnaa tɔ́na tɔ́pɔ́ɔ na í puɔ́yusi yɔ́lɔa. Mɔ́pɛyɛle Kɔ́ki na Makɔ́ki. ɪ ká kotí-wɛ si pá yoo, na paa wɛɛ paɔ́lɛ ɪsu tenku nɔ́yɔ́ kanyɔ́ɔna pee. ⁹ Pa luna nté na tɛtɔ́ tɔ́na tɔ́ ké paa le, na pá tá kotaya ké Isɔ́ yɔ́lɔa tɔ́sikile na Isɔ́ luɔ́yɔ́ tɛɛ ɪcatɛ. Ama kɔ́kɔ́ luna isɔ́taa na ká kɔ́ pa tɔ́na tɔ́nɔ́nɔ́ɔ. ¹⁰ Mprɔ́yɔ́ pa pɛta ɪlɔ́yɔ́ wei ɪ puɔ́yɔ́sɔ́ɔ-wɛ tɔ́yɔ́ kɔ́kɔ́ na asimti pɔ́ tenku wei ɪ taa paa tɛma wontuyɔ́ na Isɔ́ kɔ́yɔ́ɔ́tɔ́tɔ́ telɛsɔ́lɔ́ pɔ́pɔ́tɔ́ ké petuyɔ́ tɔ́ ɪ taa. ɪlim na ahoɔ ké pu naasɔ́yɔ́-wɛyɛ tam tɔ́ ké mpɔ́.

Kantakaya huɔ́le

¹¹ Mprɔ́yɔ́ ma ná kumte sɔ́sɔ́lɛ kɔ́hɔ́lɔ́mɔ́lɛ na tɔ́ tɔ́ cayaɔ́lɔ. Tɔ́naya tɛtɔ́ na isɔ́tɔ́nɔ́yɔ́ mɔ́ka yem ké ɪ sɛntaa tɔ́kpataa. ¹² Pɔ́ waali ké ma ná sɔ́taa sɔ́saa na sɔ́kpɛma na pá sɔ́ɔna kumte ɪsɛntaa. Mprɔ́yɔ́ pa hɛta takɔ́lɔsi. ɪlɛna pá hɛti takɔ́lɔya lɛnka tɔ́tɔ́, kɛlɛyɛle weesuyɔ́ nyɔ́ɔnka. ɪlɛna pá sɔ́ sɔ́taa ké tɔ́m nti nti paa lapa na pá nɔ́maa-tɔ́yɛ takɔ́lɔsi nsi si taa tɔ́yɔ́ huɔ́nɔ́v. ¹³ Mprɔ́yɔ́ tenku lɔ́sa sɔ́taa mpa ɪ ka lipa tɔ́. Na sɔ́m na sɔ́taa tɔ́cayalɛ ná lɔ́si tɔ́tɔ́yɔ́ yɔ́lɔa mpa paa wɛ pɔ́ taa tɔ́. ɪlɛna pá pɔ́sɔ́si paa wei ké nti ɪ ka lapa tɔ́. ¹⁴ Pɔ́ yɛla sɔ́m na sɔ́taa tɔ́cayalɛ, ɪlɛna pá peti pɛlɛyɛ kɔ́kɔ́ tenku taa. Kɔ́kɔ́ tenku ɪnɔ́yɔ́le sɔ́m kɔ́lɛlɔm. ¹⁵ Ye wei ɪ hɛtɛ í fɛi weesuyɔ́ takɔ́lɔya taa, kɔ́kɔ́ tenku taa ké pa petɔ́yɛ-ɪ.

21

Isɔ́tɔ́nɔ́yɔ́ kɔ́falɔyɔ́ na tɛtɔ́ kɔ́fatu

¹ Mprɔ́yɔ́ ma ná isɔ́tɔ́nɔ́yɔ́ kɔ́falɔyɔ́ na tɛtɔ́ kɔ́fatu. Isɔ́tɔ́nɔ́yɔ́ kɔ́pɔ́nɔ́yɔ́ na tɛtɔ́ kɔ́pɔ́nɔ́ ka mɔ́ka yem ké, na tenku ná fɛi tɔ́tɔ́. ² Na má ná ɪcatɛ nɔ́nɔ́ nyɔ́ntɛ. Yosalem kɔ́falɔ, na tɔ́ luna isɔ́taa ké Isɔ́ kɔ́ɔ na tɔ́ tiiki. Tɔ́ tayana tɔ́ tɔ́yɛ teu ké ɪsu pɛlɛlɔ tayanɔ́yɔ́ ɪ tɪ na í puki ɪ paalɔ kɔ́ɔ tɔ́. ³ Tɔ́naya ma nu pɔ́ yɔ́ɔ́tɔ́na kumte kɔ́ɔ na nɔ́yɔ́ sɔ́sɔ́yɔ́ si: Pɔ́nɛntɛ Isɔ́ tɔ́cayalɛ wɛ yɔ́lɔa hɛkɔ́. ɪ na-wɛ paa cayaɔ́na, na paa la ɪ yɔ́lɔa. Pá na Isɔ́ maɔ́amaɔ́a paa cayaɔ́na na pá nyɔ́nɔ́yɛ-ɪ pa Isɔ́. ⁴ ɪ ká husi pa ɪsɔ́lɔm tɔ́na tɔ́pɔ́ɔ. Sɔ́m kaa tasa wɛɛv. Kɔ́pɔ́m mpɔ́ pɔ́ tɔ́na pu mɔ́ki yem.

⁵ Mprɔ́yɔ́ wei ɪ caya kumte tɔ́ tɔ́ ɪ tɔ́ma si: Pɔ́nɛntaa ma pɔ́sɔ́ɔ pɔ́ tɔ́naya kɔ́fam. Na ɪ heela-m si: Nmaa-tɪ. Mpi tɔ́ ma kɔ́yɔ́ɔ́tɔ́tɔ́ ké tampana ké, na tɔ́ mɔ́na pá tɛ-tɪ na taa.

⁶ Na í tasa si: Pɔ́ lapayalɛ. Maɔ́alɛ Alɔ́fa na Omɛka, kancaalaya tɔ́ na kantakaya tɔ́. Lɔ́kɔ́tɔ́ ɪ wɛna wei, maa ha-ɪ weesuyɔ́ lɔ́m sɛɛlɔ ké faalaa na í nyɔ́. ⁷ Ye wei ɪ lapa kɔ́llɔ maa lapɔ́-ɪ kɔ́cɔ́ɔ kɔ́nɛ, na ɪ ká yaa-m ɪ Isɔ́, na maa yaa-ɪ ma pɔ́yalɔ. ⁸ Ama pɔ́ yɛla sɔ́ɔ́nɔ́tɔ́na na ma ta nyɔ́ ɪsɔ́naa na acaalɔ́v nyɔ́ma na yɔ́lɔkɔ́lɔa na asilima lataa na mpa pa laki topotopɔ́ tɔ́ma tɔ́ na tɔ́ɔ́ laalaa na pɔ́pɔ́tɔ́naa tɔ́na pa tɔ́cayalɛ nté kɔ́kɔ́ na asimti pɔ́ tenku wei ɪ mɔ́yɛ kɔ́kɔ́ tɔ́ ɪ taa. Sɔ́m kɔ́lɛlɔm nté.

Yosalem kɔ́falɔ

⁹ Isɔ́taa tillaa naatɔ́sɔ́mpɔ́ɔ́lɔya wei ɪ ka tɔ́ka kɔ́pɔ́naa na pá suna kɔ́naasɔ́nam kantakaya nyɔ́m ké tɔ́m naatɔ́sɔ́mpɔ́ɔ́lɔya tɔ́ pa taa lɛlɔ kɔ́ma na í tɔ́-m si: Kɔ́ɔ na má huɔ́lɔ-ɔ́ pɛlɛ wei paa kpa tɔ́, ɪwɔ́yaya alɔ́ nté. ¹⁰ Mprɔ́yɔ́ Feesuyɔ́ tɛna-m na isɔ́taa tillu kɔ́pɔ́ɔ-m na í kpaasi puɔ́yɔ́ sɔ́sɔ́ɔ nakɔ́li kɔ́ comcom nɔ́yɔ́ taa. Tɔ́naya ɪ huɔ́lɔ-m Yosalem, ɪcatɛ nɔ́nɔ́ nyɔ́ntɛ nte tɔ́ luna Isɔ́ kɔ́ɔ ké isɔ́taa na tɔ́ tiiki tɔ́. ¹¹ Na tɔ́ na Isɔ́ teeli tɔ́nyɔ́nɔ́nyɔ́ni. Tɔ́ teekaya kɔ́kɔ́ ké na pɔ́ nɔ́yɔ́sɔ́na liyitee pɔ́le kɔ́cɔ́lɔcɔ́lle nte tɔ́ naa ɪsu tɔ́ɔ́ tɔ́. ¹² Kolujɔ́ sɔ́sɔ́ɔnka kɔ́kɔ́lɔya cɔ́na-te, na tɔ́ wɛna nɔ́nɔ́sɔ́si naanɔ́wa na naale, na isɔ́taa tillaa naanɔ́wa na naale tanja tɔ́ nɔ́nɔ́sɔ́si. Na pá nɔ́maa nɔ́nɔ́sɔ́si nsi si

təo kə Isəyeli nyəma kpeka naanowa na naale həla. ¹³ Nənəəsi tooso ka wenna paa həyoləyɔ ŋku kɔ təo, ilim təlule təo kə nənəəsi tooso, na ilim ntəyɔŋ təo kə tooso, pə mpətəy təo kə tooso, na ilim tətule təo kə tooso. ¹⁴ Pɔŋ naanowa na naale təo kə koluŋa na ɪcate pə səŋa. Na pə ŋmaawa pɔŋ ɪnɪ ɪ təo kə Iwəyaya tillaa naanowa na naale həla.

¹⁵ Isətəa tillu wei ɪ yəyətayana-m tɔ ɪ təkə camlɔyɔ kɔmaysəyɔ ke ɪ niŋ taa. Camlɔyɔ ŋku kɔ kə wola kə, sɪ ɪ mayasəyana ɪcate na tə nənəəsi na tə koluŋa. ¹⁶ Kɔŋkɔməŋ liyiti kə ɪcate wena, na tə wəŋ təo na tə tayaləŋ təo we teitei. M'pɔyɔ isətəa tillu mayasa ɪcate na ɪ camlɔyɔ ŋku, na ɪcate kɔŋkɔŋ tayaləŋ we kilomɛɛtələnəa iyisi naale na ŋmɔnɔyɔ (2200), na tə wəŋ təo na tə kɔŋkɔlɔməŋ təo tətəyɔ mpɔ. ¹⁷ Na isətəa tillu mayasi koluŋa tətə, na kɛle ka kɔŋkɔlɔməŋ mayana mɛɛtələnəa nutoso na kakpasɪ. Isəna pə mayasəyɔ təyɔ ɪ mayasaa. ¹⁸ Liyitee pɛɛ kɔcɔlɔcɔleɛ ke pə ŋmana koluŋa. Pə yela ɪcate tɔ, wola mayamaya ke pə ŋmana tɛle, na wola ɪnɪ ɪ we tɛɛɛɛɛɛ kə isɪ tiŋ.

¹⁹ Liyitee pɛɛ ke pə lapəna kacɔka ke ɪcate koluŋa kite tɛɛ pɛɛ təo. Kancaalaya nyəntɛ ntɛ liyitee pɛle nte tɛ sɪta cuntɔ na pooku tɔ. Naale nyəntɛ ntɛ liyitee pɛle nte tɛ we pooku tɛle tɔ. Tooso nyəntɛ ntɛ liyitee pɛle pooku na atəntəɔtɛ. Liyiti nyəntɛ ntɛ liyitee pɛle tiŋ atəntəɔtɛ. ²⁰ Kakpasɪ nyəntɛ ntɛ liyitee pɛle kɔkɛɛtɛle. Naatoso nyəntɛ ntɛ liyitee pɛle kɔsɛɛmle cuntɔ tɔka. Naatosompɔyɔlaya nyəntɛ nte liyitee pɛle atəntəɔtɛ na pooku. Pələfɛɪ nyəntɛ ntɛ liyitee pɛle atəntəɔtɛ na pooku nyəntɛ. Pɔyɔlayafɛɪ naanowa nyəntɛ ntɛ liyitee pɛle tiŋ kasasəŋa nyəntɛ. Naanowa nyəntɛ ntɛ liyitee pɛle atəntəɔtɛ kasasəŋa nyəntɛ. Naanowa na kolum nyəntɛ ntɛ liyitee pɛle pooku atəntəɔtɛ nyəntɛ. Naanowa na naale nyəntɛ ntɛ atəntəɔtɛ akpaayala. ²¹ Nənəəsi nsi sɪ naanowa na naale sɪ kə kacɔka wontu naanowa na naaleɛyɛ, paa nənəyɔ ŋka na ka kacɔka wontuyɔ. Wola mayamaya pəna ɪcate nte tə hapələ təna, na wola ɪnɪ ɪ weɛ kə isɪ tiŋ wɛɔ tɔ.

²² Ma ta na Isə tɛsɛɛle sɔsɔle ke ɪcate nte tə taa. Mpi tɔ, Taca Isə kawulaya tɔ na Iwəyaya paa kɛna ɪcate nte tə Isə tɛsɛɛle sɔsɔle. ²³ ɪcate nte tə ta tasa ilim yaa isətɔ pə tɔm ke lapɔ sɪ pə naakɪ tə taa. Mpi tɔ, Isə teeli kə naana tə taa isɪ kɔkɔ, na Iwəyaya kɛna tɔ kɔkɔ. ²⁴ Antulɪnya taa yələa kə tɔŋna tɔ kɔkɔsɪ, na atɛ awulaa sɔsaa kə pona tɔ taa kə pə apɪtɪtu. ²⁵ Tə nənəəsi kə tɔlɪ m'pɔyɔ ilim taa kə, sɪ kaa təkɪ. Pə tayə pɔlɔ, ahoɔ fɛɪ tətɔ sɪ a tasəyɔ yuyɔ. ²⁶ Paa pona tə taa kə piitɪm təna yələa apɪtɪtu na pə sɔsɔntɔ. ²⁷ Na asilima nyəm napəlɪ yaa yələa mpa pə laki acaalətu na pəpətɔ tɔ pə kaa sɔv tə taa. Ama mpa pə həla we weesuyɔ takələyɔ ŋka ka kə Iwəyaya nyəŋka tɔ ka taa tɔ, mpe paa svona ɪcate nte tə taa.

22

¹ Isətəa tillu hula-m tətəyɔ weesuyɔ lɔm pəyɔ səsəyɔ, na ka lum we təkaikeɪ isɪ tiŋ, na ká luna Isə na Iwəyaya pə kumtɛ tɛɛ. ² Na ká kpeŋ ɪcate səsəle nte tə hapələ həkɔ taa. Na weesuyɔ tɔyɔ səŋa pəyɔ səsəyɔ ŋkɛ ka kɔtɛntemɪŋ naale təo, kɔnɛ na çəne na kɔnɛ na çəne, na kɔ lələyɔ tɔm naanowa na naaleɛyɛ pənaya taa. Paa isətɔ wei kə kɔ lələyɔ. Kɔ hatɔ haaki piitɪm yələa ke alaafəyɔ. ³ Mpi Isə tɔŋsa mpusi tɔ pə taa pɔlɔ kaa weɛ ɪcate nte tə taa.

Isə na Iwəyaya pə kumtɛ ká weɛ tə taa, na Isə pəyalaa ká sɛɛkɪ-ɪ. ⁴ Paa ná ɪ isɛntaa, na paa ŋmaa ɪ hətɛ ke pə tokuŋ taa. ⁵ Ahoɔ fɛɪ sɪ a tasəyɔ yuyɔ tətɔ. Pə kaa nyulɪ sɪ fətələ yaa ilim ɪ naa-we. Pə tayə pɔlɔ, Taca Isə ká tɔ-weyɛ kɔkɔsɪ. Na paa təyɔ kawulasi ke tam təo.

Yesu kɔntɛ

⁶ M'pɔyɔ isətəa tillu heela-m sɪ: Təmnaa panɛ pə kə tampana kə, na pə nəyəsəna pə tɛ-we na taa. Na Taca Isə wei ɪ haɔ Isə kuyəyɔtɔtɔ tɛləsələa ke ɪ Feesuyɔ tɔ, ɪnɪ ɪ ka tilina ɪ isətəa tillu sɪ ɪ hólɪ ɪ pəyalaa ke mpi pə weɛ pə kɔŋ nənəɔ tɔ.

⁷ M'pɔyɔ Yesu yəyətəa sɪ: N nɔwaa, maa kɔɔ nənəɔ. Lelɛŋ nɔlɔ ntɛ wei ɪ təŋəyɔ cele təmnaa mpa pə ŋmaa takələyɔ kane ka taa tɔ.

⁸ Yohaani má, ma nɔna na má nana ma isələ ke pəne ɪnɪ pə təna. Ma kɔma na má tɛ pə tənaya m'pɔyɔ nɔw na nav, ɪlɛna má həntɪ isətəa tillu wei ɪ hula-m-wɪ tɔ ɪ nɔɔhɛɛ tɛɛ sɪ ma sɛɛkɪ-ɪ. ⁹ Tənaya ɪ tɔma-m sɪ: Taa la mpɔ, tə tənaya tɛmlɛ nyəma kə. Tayalɛ mpɔ na nyá taapalaa Isə kuyəyɔtɔtɔ tɛləsələa na mpa pə təŋəyɔ takələyɔ kane ka taa təmnaa tɔ. Ye sɛɛtɔ ɪlɛ, Isə kə n ká sɛɛ.

¹⁰ M'pɔyɔ ɪ tɔma-m sɪ: Taa ŋmɛsɪ takələyɔ kane ka cele təmnaa panɛ yoo. Pə tayə pɔlɔ, paa sɔwɔ waatu wei sɪ kɔkɔlɔnəa panɛ paa la tɔ waatu ɪnɪ ɪ wɔsaa. ¹¹ Wei ɪ laki isayətu tɔ pɔntɔ ɪ weɛ ɪ isayətu taa na ɪ tɔŋna lapɔ. Na wei ɪlɛ ɪ kə asilima tɔ tɔ pɔntɔ ɪ weɛ ɪ asilima taa na ɪ tɔŋna ɪ təyɔ pilisuyɔ. Na wei ɪlɛ ɪ kə kɔpəŋ tɔ pɔntɔ ɪ weɛ ɪ kɔpəntɔ taa na ɪ tɔŋna tə lapɔ. Na wei ɪlɛ ɪ we tənəŋŋ tɔ pɔntɔ ɪ weɛ ɪ tənəŋŋ taa kə mpɔ.

¹² M'pɔyɔ Yesu yəyətəa sɪ: N nɔwaa, maa kɔɔ nənəɔ. Maa kpɛnna ma kɔfɛləŋ na má kɔɔ na má fɛɪ paa wei kə mpi ɪ lapa tɔ. ¹³ Maya Aləfa na Omeka, maya kancaalaya tɔ na kantəkaya tɔ. Mayalɛ caallɔ na tɛsələ.

¹⁴ Lelɛŋ nɔlɔ ntɛ mpa pə cətəyɔ pə capanaa na pə ha-weyɛ mpaav sɪ pə təyɔ weesuyɔ tɔyɔ pɛɛ, na pə təŋna ɪcate nənəəsi na pə sɔv ɪcate taa tɔ. ¹⁵ Ama acaalətu nyəma na mpa pə laki

topotopo tēma tō na asilima lataa na yulokōlaa na tuŋ laalaa na mpa pa ké pəpətōnaa ké pa yəgətaya taa yaa pa kōlapotv taa tō, icate waali ké pu kaa-wē.

¹⁶ Yesu má má tilina ma isətāa tillu sɪ í kpaali-meyē tē tənaya Yesu seela kpeka taa. Tafiti luləna na pə luli na pə luli-m. Mayale tulumaluyv.

¹⁷ Feesuyv na asaalo kofalo sɪ: Koo.

Ye wei ɪ nu mpv pōntv í tō tōtō sɪ: Koo.

Lokotv í kpa wei pōntv í koo. Ye wei ɪ caa weesuyv lom, ɪ ka hiki-wəyɪ faalaa.

Nti pa teesəna takəlaya kanē tō

¹⁸ Yohaani má ma kpaaləyana na isəle kuseemle ké mpa pa tēna pa nu cele tōmnaa mpa pa ŋmaa takəlaya kanē ka taa tō sɪ: Ye pə cəpa wei na í sōosa puluyv tē tō, Isə ká sōosɪ kōnaasənam mpi pə tōm pa keesa takəlaya kanē ka taa təyō pōntv saləka tō. ¹⁹ Na ye pə cəpa nōyolo na í pasa cele tōmnaa mpa pa wē takəlaya kanē ka taa tō, Isə ká pē pōntv ké ɪ paa nyəm ké weesuyv tuyv pē taa, na Isə icate naŋŋ nyəntē nte tē tōm pa keesa takəlaya kanē ka taa tō tē taa.

²⁰ Wei ɪ tō pə tēna isəntō pə wena tampana tō ɪ tōma sɪ: Kupam maa koo nōnō. Ee, pə la mpv. Taca Yesu, koo mpv.

²¹ Taca Yesu í hólí mē tənaya pēleē.

